ספר

# תַּבְנִית הֵיכָל

הלא הוא

## קונקורדנציא קטנה עברית וארמית

עֲרוּכָה בַכֹּל וּשְׁלֵמָה

לספרי תורה נביאים וכתובים.

יכיל

כל השרשים והמלים שבאו כבר בהקונקורדנציות הראשונות,

ובהם נמלאו אלפי החסרונות וההשמטות ונתקנו כל המעֻוָּתות והשגיאות הרבות,

גם מראי המקומות נעשו בבדיקה יתֵרה ובצמצום גדול;

תוספות כל מלות השמוש והיחס, שלא בא זכרן בהקונקורדנציות הראשונות;

חִבור כולל כל מלות הגוף למיניהן ולנטיותיהן;

ספר כולל שמות עצמים פרטים למיניהם, איש לא נעדר.

כל אלה חֻברו יחדו בתכלית הדיוק על־פי המסורה

ולפי סדר כתבי הקדש הנהוג בישראל

עם תרגום רומי והערות בשפת־עבר

מאת

ד"ר שלמה מאנדעלקערן.

ליפסיא

בהוצאת פײַט ישותפיו (הערמאן קרעדנער)

# VETERIS TESTAMENTI

# CONCORDANTIAE

## HEBRAICAE ATQUE CHALDAICAE

QUIBUS CONTINENTUR

CUNCTA QUAE IN PRIORIBUS CONCORDANTIIS REPERIUNTUR VOCABULA

LACUNIS OMNIBUS EXPLETIS

PARTICULAE, PRONOMINA, NOMINA PROPRIA

SEPARATIM COMMEMORATA

SERVATO TEXTU MASORETICO LIBRORUMQUE SACRORUM ORDINE TRADITO

SUMMA CURA COLLEGIT ET CONCINNAVIT

SOLOMON MANDELKERN

PHIL. ET JUR. DOCTOR

EDITIO MINOR EXEMPLIS OMISSIS

LIPSIAE

VEIT ET COMP.

EX OFFICINA GUILELMI DRUGULINI LIPSIENSIS

# PRAEFATIO

Hac editione Concordantiarum, quam fundamentis usus editionis magnae[1] a me editae extruxi, continentur omnes loci Veteris Testamenti, quibus vocabulum, de quo agitur, occurrit, ita tamen, ut ipse qui vocatur contextus locorum non sit adscriptus. Loci numeris arabicis indicantur.

Eos locos, in quibus non modo vocabulum, sed tota sententia iteratur, cursivis numeris notavi. Quando vocabulum in uno eodemque versu repetitur, adiecto indice parvulo significavi, quotiens id factum sit (e. g. אָב Mal 1, $6^2$).

Utique hoc opus vice fungitur lexici analytici, in quo quaevis forma vocabulorum invenitur.

Cum particulas a me primum receptas verbis nominibusque alphabetico ordine adiunxerim, pronomina atque notam relationis אֲשֶׁר separatim ex grammaticorum usu composui; itemque Buxtorfium secutus Aramaicam partem a parte Hebraica separavi, ita ut de similitudine, quae intercedit inter linguas illas, in utraque parte lectorem moneam. Nomina propria non radicum plerumque incertarum, sed simpliciter alphabetico ordine disponenda putavi.

Omnibus radicibus latine translatis commentarii Hebraici additi sunt.

Quapropter spero ac confido, hoc opus summa diligentia perpolitum omnibus, qui sese studiis Hebraicis dederunt, adminiculum fore non contemnendum.

Lipsiae

**SOLOMON MANDELKERN**



[1] Veteris Testamenti concordantiae hebraicae atque chaldaicae, quibus continentur cuncta quae in prioribus concordantiis reperiuntur vocabula, lacunis omnibus expletis emendatis cuiusquemodi vitiis, locis ubique denuo excerptis atque in meliorem formam redactis vocabulis interdum adscriptis, *particulae* omnes adhuc nondum collatae, *pronomina omnia* hic primum congesta atque enarrata, *nomina propria* omnia separatim commemorata. Servato textu masoretico librorumque sacrorum ordine tradito summa cura collegit et concinnavit Solomon Mandelkern. Fol. (XVI et 1532 pp.) Lipsiae. 1896. Veit et Comp.

# INDEX



## ORDO LIBRORUM VETERIS TESTAMENTI

### I. PENTATEUCHUS חמשה חמשי תורה.

Gn = Genesis בראשית
Ex = Exodus שמות
Lev = Leviticus ויקרא
Nu = Numeri במדבר
Dt = Deuteronomium הדברים

### II. PROPHETAE PRIORES נביאים ראשונים.

Jos = Josua יהושע
Jud = Judices שופטים
1S = Samuel lib. I שמואל א׳
2S = Samuel lib. II שמואל ב׳
1R = Regum lib. I מלכים א׳
2R = Regum lib. II מלכים ב׳

### III. PROPHETAE POSTERIORES נביאים אחרונים.

Jes = Jesaias ישעיה
Jer = Jeremias ירמיה
Ez = Ezechiel יחזקאל
Hos = Hoseas הושע
Joel יואל
Am = Amos עמוס
Ob = Obadias עובדיה
Jon = Jonas יונה
Mich = Micha מיכה
Nah = Nahum נחום
Hab = Habakuk חבקוק
Zeph = Zephanias צפניה
Hag = Haggai חגי
Zach = Zacharias זכריה
Mal = Malachias מלאכי

### IV. HAGIOGRAPHA כתובים.

Ps = Psalmi תהלים
Prv = Proverbia משלי
Job איוב
Cant = Canticum Canticorum שיר השירים
Ruth רות
Thr = Threni איכה
Eccl = Ecclesiastes קהלת
Esth = Esther אסתר
Dan = Daniel דניאל
Esr = Esra עזרא
Neh = Nehemias נחמיה
1Ch = Chronicorum lib. I דברי הימים א׳
2Ch = Chronicorum lib. II דברי הימים ב׳

# מְלְאֲכוֹת הַתַּבְנִית

**הספר** הנוכחי כשמו כן הוא מִחטב תבנית ספר „הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ“, הלא הוא הקונקורדנציא הגדולה שהוצאתי לאור זה לא כביר. ממילא מובן שגם הוא מְצֻיָּן בכל השלֵמות והמעלות שנשתבח בהן אחיו הגדול, אך ורק שלא הובאו בו הפסוקים בעצמם ככתבם וכלשונם, כי אם מראי מקומותם למושבותם בכתבי הקדש; וכל איש אשר בידו תנ״ך יוכל על נקלה למלאות את החסרון הזה, בשגם כי ערכתי את הספרים כפי הסדר המקֻבל והנהוג בכל תפוצות ישראל מדור דור, ולא כפי סדר הוואולגאטא הזר ומוזר לנו, שאחזו בו מחברי הקונקורדנציות מימי בעל „מֵאִיר נָתִיב“ עד היום. בין כה וכה הָיֹה יהיה הספר הזה ביד בעליו כמו ספר אוצר השרשים, הכולל גם נתוח המלים לכל פרטיהן ודקדוקיהן, ולא יחסר כל בו.

בעבודתי זאת השתמשתי בספרי קדש מוגהים ומדויקים היטב, ולפעמים רשמתי גם נוסחאות שונות, במקומות שאי אפשר להכריע ביניהן על פי המסורה, כדי להעמיד את הנוסחא האמתית על בוריה. את מלות השמוש והיחס (פארטיקעל) הכנסתי לתוך החלק הראשון בסדר הא״ב, אמנם למלות הגוף (פראָנאָמינא) ולמלת „אֲשֶׁר“ יחדתי מדור בפני עצמן, וערכתי אותן בסדר שנהגו בו המדקדקים בלוחותיהם. את החלק הארמי הצבתי לבדו, שלא לערבב יחד שתי הלשונות השונות בדרכיהן, אפס רמזתי בהערותַי ובסוף כל שרש ושרש, גם בחלק העברי גם בחלק הארמי, על אלו שיש אחוָה וקִרבה בין שתיהן. בקבץ שמות עצ״פ, הבא באחרונה, חשבתי ליותר טוב ומועיל לשמור את סדר הא״ב בצמצום, כי על ידי זאת יֵקל החפוש.

השרשים מתֻרגמים רומית בדרך קצרה מאד, וגם ההערות העבריות כתבתי בלשון קצרה ופשוטה. בהערותַי אלה לא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני, ונסמכתי ביתר שאת בלשונות בני־שם, כי רק בהן תִּוָּשַׁע אחותן העברית, ורק על ידן יתבררו ויתלבנו המושגים וההוראות כהלכה. עוד זאת חשבתי עלי לחובה להביא בהן כפעם בפעם מרבית השנויים שבתרגום אונקלוס, יונתן, השבעים והסורי (פשיטא), ולא נמנעתי גם מלהביא גרסאות שונות (קאָניֶעקטורען) בדרך „אַל תקרא“, בין ממה שחִדשתי מעצמי בין ממה ששמרתי בזכרוני מאלה שמצאתי בספרים או ששמעתי מפי חכמי הדור, וביחוד מפי מכתבי גבר עמיתי ואיש בריתי הרה״ח הכולל פרופיסור יוסף הלוי מפארים (ברכה לראש משביר!); אמנם ברֹתי את הראויות יותר להִשָּׁמע ומקֻבלות על הדעת הישרה, מפני שמתאימות עם דרכי לה״ק ורוח החיה המתהלכת בה.

בדבר מראי המקומות עלי להעיר כי המספרים הכפופים (קורסיף) מורים שלא המלה האחת בלבד נשנתה ונכפלה במקומות הרשומים ע״י המספרים האלה, כי אם גם על

הִשָּׁנוּת מאמר שלם המְחַבר מאיזה מלות שונות; וכשבאה מלה אחת פעמַיִם או שלש או ארבע פעמים בפסוק אחד הצבתי ציונים ממעל למספרים הרגילים גם מספרים באותיות קטנות להורות על ההכפלה הזאת.

ודע נא, קורא נכבד, שכמעט אמרתי בחפזי למשוך ידי מעבודתי זאת (שעלתה במחשבה לפנַי עוד טרם החלותי לבנות את „הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ"), באשר הֻגד לי שהקדימני בזה סופר אחד, שבי"ל שמו, וחששתי בנפשי לרדת לאומנות חברי ולהיות כמסיג גבול; אמנם כשבא הספר לידי וראיתי ונוכחתי כי מלא הוא מפה לפה שגיאות כרמון, שמחברו גם הוא לא שָׂם לבו למלאות אלפי החסרונות וההשמטות ולתקן את המון המְעֻוָּתוֹת והשגיאות הרבות בדקדוק ובמסורה (מקצתן הבאתי לאות ולדוגמא במאמר „פֶּתַח הַהֵיכָל", הקדמה לספרי הנ"ל), שגם הוא לא ידע להבחין בין שרש לבן לשרש בנה, והביא לְבָנוֹת דיחזקאל ט"ז ס"א עם פצלות לְבָנוֹת ובהרֹת לבנֹת, שגם הוא התרפה במלאכתו ואסף אל ספרו כל השבושים במראי המקומות כפי שמצא בהקונקורדאנציות של בעער ופירסט, ולא חש לכל הפחות לערוך את מראי המקומות לפי סדר כה"ק המקֻבל בישראל, ומלבד שלא הוסיף על שלפניו מאומה עוד הרהיב עז בנפשו להחסיר ולגרוע את כל חלק הארמי שבכה"ק ולהשמיטו בשתיקה, כאלו לא היה ולא נברא; בראותי כל אלה וכאלה קראתי על הספר הלז: נוח לו שלא נברא משנברא! וגמרתי אֹמר לבלי עזוב את מלאכתי בשביל זה.

ויהי נא ספרי לרצון לכל ההוגים בכתבי הקדש, המשתוקקים לדעת תהלוכות שפת־עבר ודרכיה בקדש; ואלהי הצבאות הנאדר בקדש, ישלח לי ישעו ועזרו מקדש, למען אוסיף כל ימי צבאי לשרת בקדש, ויזכני לחזות בנֹעם נוה־צדק הר־הקדש, ככַלות נַפֵּץ יד עם־קדש.

ליפסיא

ד"ר שלמה מאנדעלקערן.

# א

## אָב

pater, genitor, avus, proavus, primus, inventor, protector, magister, consiliator.

הוראתו הראשונה על האב המוליד ביחס אל יוצאי חלציו, והוסב אח"כ גם אל אבי האבות (גראָססֿפאטער) ועל ראש המשפחה והשבט (שטאממפאטער), ומזה בֵּית־אָב או בֵּית־אָבוֹת, וביחוד ברבוי; וכן נקראו אברהם יצחק ויעקב בלשון חכמים אבות (פאטריארכען) ביחס אל כלל האומה הישראלית. ובהשאלה נקרא אב גם לממציא דבר חדש, למורה ויועץ, למנהל ומכלכל או גם לחכם חרשים (דה"ב ב' י"ג; השבעים קורין בדה"ב ד' ט"ז וַיָּבֵא ת' אָבִיו.

Gn 44,19.20 ‖ Nu 3,24.*30.35*.17, 17.25,14.15.30,17 ‖ Jos22,14 ‖ Jes 38,19 ‖ Ez 22,7.10 ‖ Mich 7,6 ‖ Mal 1,6$^{2}$.2,10 ‖ Ps 103,13 ‖ Prv 4,1.10, 1.*15,20*.13,1.19,26 ‖ Job 29,16.38, 28 ‖ Thr 5,3 ‖ Esth 2,7 ‖ 1Ch 23,11. 24,6 ‖ 2Ch 35,5.

**הָאָב** Ez 18,4.18.20.

**וְאָב** Ez 18,20.

**כְּאָב** Job 31,18.

**וּכְאָב** Prv 3,12.

**לְאָב** Gn 45,8 ‖ Jud 17,10.18,19 ‖ 2S7,14 ‖ Jes22,21.45,10 ‖ Jer 31, 9(8) ‖ Ez 44,25 ‖ Prv 30,17 ‖ 1Ch 17,13.22,10(9).28,6.

**אַב** *cs.* Gn 17,5.

**לְאַב** Gn 17,4.

**אֲבִי** Gn 4,20.21.9,18.22.10,21.11, 29.19,37.38.22,21. 28,2.33,19.34, 6.36,9.43 ‖ Dt 22,15.16 ‖ Jos 15, 13.17,1.21,11.24,2.32 ‖ Jud 9,1. 28.19,3.4.9.*5.6.8.9* ‖ 1S9,3.14,51$^{2}$ ‖ Jes 9,5 ‖ Ps 68,6 ‖ Prv 17,21.23, 24 ‖ Ruth 4,17 ‖ 1Ch 2,21.23.24. 42$^{2}$.44.45.49$^{2}$.50.51$^{2}$.52.55.4,3.4$^{3}$. 5.11.12.14.17.18$^{3}$.19.21$^{2}$. 7,14.31. 8,29.9,35.

**וַאֲבִי** Gn 11,29. ‖ Jos 24,2. ‖ 1Ch 2, 17.49.

**לַאֲבִי** Dt 22,19.29.

**אָבִי** *suff.* Gn 19,34.20,12.13.22, 7. 24,7.38.40. 27,12.18.31.34.*38*. 38.41.28,21.31,5.42.32,10$^{2}$.41,51. 44,24.27.30.32.34$^{2}$. 45,3.9.13.46, 31.47,1.48,18.50,5$^{2}$ ‖ Ex 15,2.18, 4 ‖ Dt 26,5 ‖ Jos 2,12.13 ‖ Jud 6, 15.9,17.18.11,7.36 ‖ 1S 9,5.14,29. 18,18.19,2.3$^{2}$.20,2$^{2}$.9.12.13$^{2}$.22,3. 15.23,17$^{2}$.24,22 ‖ 2S 3,7.14.9.16,3. 19,29.38.24,17 ‖ 1R 2,24.26$^{2}$.31. 44.3,6.7.5,17.19.8,15.17.18.20.24. 25.26. 12,10.11.*11.14*.14. 15,19. 20,34$^{2}$ ‖ 2R 2,12$^{2}$.*13,14*$^{2}$. 5,13.6, 21 ‖ Jes 8,4 ‖ Jer 2,27.3,4.19.20, 15 ‖ Ps 27,10.89,27 ‖ Job17,14.34, 36(?) ‖ Neh 1,6 ‖ 1Ch 21,17.28,4$^{3}$ ‖ 2Ch 1,8.9. 2,2.6.12. 6,4.7.8.10.15. 16.10,10.11.*11.14*$^{2}$.16,3.

**וְאָבִי** 1S 24,12 ‖ 1R 2,32.

**לְאָבִי** Gn 44,32.45,13 ‖ Jud 14,16 ‖ 1R 19,20 ‖ Prv 4,3.

**אָבִינוּ** Gn 19,31.32. 31,14. 42,13. 32$^{2}$.44,25.31 ‖ Nu 27,3.4$^{2}$ ‖ Jud 11,2 ‖ Jes 63,16$^{2}$.64,7 ‖ Jer 35,6.8. 10 ‖ 1Ch 29,10.

**לְאָבִינוּ** Gn 31,1$^{2}$.43,28.

**מֵאָבִינוּ** Gn 19,32.*34*.31,16.

**אָבִיךָ** Gn 12,1.26,3.24.27,6.28,13. 31,30.46,3. 47,5.6.48,1. 49,4.8.25. 26.50,6.16.17 ‖ Ex 3,6.20,12 ‖ Lev 18,7.8$^{2}$.9.11$^{2}$.12$^{2}$.14. 20,19 ‖ Nu 18,1.2 ‖ Dt 5,16.32,6.7 ‖ 1S 2,27. 28.30.31. 9,20. 10,2. 14,28. 20,1.3. 6.8.10.22,16.22 ‖ 2S 3,8.9,7$^{2}$.10,3. 13,5.15,34.16,19.21$^{2}$.17,8.10 ‖ 1R 3,14. 6,12. 9,4.5. 11,12. 12,4$^{2}$.9.10. 15,19.18,18.20,34 ‖ 2R 3,13.20,5 ‖ Jes 7,17.38,5.43,27.58,4 ‖ Jer 12, 6.22,15 ‖ Prv 1,8.6,20. 23,25.27, 10 ‖ 1Ch 19,3.28,9 ‖ 2Ch 2,13.7,17. 18.10,4$^{2}$.9.10.16,3.21,12$^{2}$.13.

**וְאָבִיךָ** 2S 17,8.

**לְאָבִיךָ** Gn 27,9.10 ‖ Jud 6,25$^{2}$ ‖ Prv 23,22.

**מֵאָבִיךָ** Job 15,10.

**אָבִיךְ** Gn 24,23.38,11 ‖ Jos 2,18$^{2}$ ‖ Jud 14,15 ‖ Ez 16,3 ‖ Ps 45,11 ‖ Ruth 2,11 ‖ Esth 4,14.

**מֵאָבִיךְ** 2S 6,21.

**אֲבִיכֶם** Gn 31,9.29.43,7.23.27.44, 17.45,18.19.49,2 ‖ Jos 24,3 ‖ Jes 51,2 ‖ Jer 35,18.

**אֲבִיכֶן** Gn 31,5.6.

**וַאֲבִיכֶן** Gn 31,7 ‖ Ez 16,45.

**אָבִיו** Gn 2,24.9,22.11,28.22,7.26, 15.*15.18*.18. 27,14.18.19.22. 26. 30.32.34.38.39.41. 28,7.8. 31,18. 53. 34,4.13.19.35,22.27. 36,24.37, 1.2.10$^{2}$.22.35.42,37.43,8. 44,22$^{2}$. 46,1.29.31. 47,7. 11. 12$^{2}$. 48,*9.18*. 17$^{2}$.19. 50,1.2.*7.14*.8.14.22 ‖ Ex

21,15.17 ‖ Lev 16,32. 20,9$^{2}$.11$^{2}$. 17 ‖ Nu 27,10 ‖ Dt 21,18.19.23,1$^{2}$. 27,16.20$^{2}$.22 ‖ Jud 6,27.8,32.9,5. 14,3$^{2}$.9.16,31 ‖ 1S 14,27.17,15.25. 18,2.19,4.20,32.33.34.22,1.11 ‖ 2S 2,32. 3,29. 10,2$^{2}$.16,22. 17,23.21, 14 ‖ 1R 1,6.2,12.3,3.7,51.11,4.6. 17.27.33.43. 12,6. 15,3$^{2}$.11.15.*24. 22,51; 26.22,53*.22,43.47.54 ‖ 2R 3,2.4,18.19.9,25.10,3.13,25.14,3$^{2}$. 5.21. 15,3.34.38. 16,2. 18,3. 21,3. 20.21$^{2}$.22,2.23,30.34.24,9 ‖ Jes 3, 6.22,23.24 ‖ Jer 16,7.22,11 ‖ Ez 18,14.17.18.22,11 ‖ Zach 13,3 ‖ Prv 15,5. 20,20. 28,7.24. 29,3. 30, 11 ‖ 1Ch 5,1.9,19.12,28(29).19,2$^{2}$. 29,23 ‖ 2Ch 2,16.4,16.5,1.8,14.9, 31.10,6. 15,18. 17,2.3.4. 20,32. 21, 4.22,4.24,22.25,3. 26,1.4. 27,2.28, 1.29,2.33,3.22$^{2}$.23.34,2.3.36,1.

וְאָבִיו Gn 35,18.37,11.44,20 ‖ Lev 19,3 ‖ Jud 14,4.5 ‖ 1R 7,14 ‖ Am 2, 7 ‖ 2Ch 2,13.

כְּאָבִיו 2R 3,2.

לְאָבִיו Gn 27,31.34.45,23.50,10 ‖ Lev 21,11 ‖ Nu 6,7.27,11 ‖ Dt 33, 9 ‖ Jud 9,56.14,2.6 ‖ 1S 17,34 ‖ Prv 17,25.19,13.

וּלְאָבִיו Gn 45,23 ‖ Lev 21,2 ‖ 1S 14,1.

אָבִיהוּ Jud 14,10.19.16,31 ‖ 1R 5, 15 ‖ Zach 13,3 ‖ 1Ch 26,10 ‖ 2Ch 3,1.

אָבִיהָ Gn 19,33. 29,12. 31,35. 34, 11.38,11 ‖ Ex 22,16 ‖ Lev 21,9.22, 13$^{2}$ ‖ Nu 30,4.5$^{2}$.6$^{2}$.17.36,8 ‖ Dt 21, 13. 22,21$^{2}$ ‖ Jos 6,23.25. 15,18 ‖ Jud 1,14. 11,37.39. 15,1.2.6. 19,2. 3 ‖ Esth 2,7.

וְאָבִיהָ Nu 12,14.

לְאָבִיהָ Gn 29,9.12.31,19.

אֲבִיהֶם Gn 9,23$^{2}$.31,53.37,2.4.12. 32. 42,29.36. 43,2.11. 45,25.27.46, 5.49,28.50,15 ‖ Ex 40,15 ‖ Nu 3,4. 27,7.36,6 ‖ Jos 19,47 ‖ Jud 18,29 ‖ 1S 2,25.10,12 ‖ 1R 13,12 ‖ Jer 35, 14.16 ‖ Job 42,15 ‖ 1Ch 7,22.24,2. 19.25,*3.6*.26,6 ‖ 2Ch 21,3.

וַאֲבִיהֶם Gn 42,35.

לַאֲבִיהֶם 1R 13,11.

אֲבִיהֶן Gn 19,33.35 ‖ Ex 2,16.18 ‖ Nu 27,7.36,12 ‖ Jos 17,4.

מֵאֲבִיהֶן Gn 19,36.

אָבוֹת *pl.* Ex 12,3.20,5.34,7 ‖ Nu 14,18.36,1 ‖ Dt 5,9.24,16$^{2}$ ‖ 2R 14, 6$^{2}$ ‖ Jer 6,21.31,29(28).32,18.47, 3 ‖ Ez 5,10.18,2 ‖ Mal 3,24 ‖ Prv 19,14 ‖ Neh 12,22 ‖ 1Ch 7,7.8,6. 10.28.9,9.33.24,4.31 ‖ 2Ch 25,4$^{2}$. 5.35,12.

הָאָבוֹת Nu 36,1 ‖ Dt 18,8 ‖ Jos 19, 51 ‖ 1R 8,1 ‖ Esr 1,5.2,68.3,12.4,2. 3.8,29.10,16 ‖ Neh 7,70.71.8,13. 12,12.23 ‖ 1Ch 7,11.40.8,13.9,*34. 23,9*. 15,12. 23,24. 24,*6.31*. 26,21. 26.32.27,1.29,6 ‖ 2Ch 1,2.5,2.19,8. 23,2.26,12.35,5.

וְהָאָבוֹת Jer 7,18.13,14.

לְאָבוֹת Neh 11,13 ‖ 1Ch 26,31.

אֲבוֹת *cs.* Ex 6,25 ‖ Nu 31,26.32, 28 ‖ Jos 14,1.21,1$^{2}$.

וַאֲבוֹת Ex 10,6 ‖ Dan 11,24.

אֲבוֹתַי, תָ *suff.* Gn 47,9.30.48, 15.16.49,29 ‖ 1R 21,3.4 ‖ 2R 19, 12 ‖ Jes 37,12 ‖ Ps 39,13 ‖ Neh 2,3. 5 ‖ 2Ch 32,14.15.

וַאֲבוֹתַי 2Ch 32,13.

מֵאֲבֹתָי 1R 19,4.

אֲבוֹתֵינוּ Gn 46,34.47,3 ‖ Nu 20, 15.36,3.4 ‖ Dt 5,3.26,7 ‖ Jos 22,28. 24,17 ‖ Jud 6,13 ‖ 1R 8,21.53.57. 58 ‖ 2R 22,13 ‖ Jes 64,10 ‖ Jer 3, 24.14,20.16,19 ‖ Mal 2,10 ‖ Ps 22, 5. 44,2. 78,5. 106,6.7 ‖ Thr 5,7 ‖ Dan 9,16 ‖ Esr 7,27.9,7 ‖ Neh 9,9. 10,35 ‖ 1Ch 12,17(18).29,15.18 ‖ 2Ch 20,6.29,6.9.34,21.

וַאֲבוֹתֵינוּ Jer 3,25.44,17 ‖ Ps 78, 3 ‖ Dan 9,6 ‖ Neh 9,16.34.

לַאֲבֹתֵינוּ Dt 6,23.26,3.15 ‖ 1R 8, 40 ‖ Mich 7,20 ‖ Neh 9,36 ‖ 2Ch 6,31.

וְלַאֲבֹתֵינוּ Nu 20,15 ‖ Dan 9,8 ‖ Neh 9,32.

אֲבוֹתֶיךָ Gn 15,15.31,3 ‖ Ex 10,6 ‖ Dt 1,*21.6,3.27,3*. 4,31.37. 8,3.16. 10,22.12,1.30,5.9.31,16 ‖ 2S 7,12 ‖ 1R 13,22 ‖ 2R 20,17.22,20 ‖ Jes 39,6 ‖ Jer 34,5 ‖ Ps 45,17 ‖ Prv 22, 28 ‖ 1Ch 17,11 ‖ 2Ch 34,28.

וַאֲבֹתֶיךָ Dt 13,*7.28,36.64*.

בַּאֲבֹתֶיךָ Dt 10,15.

לַאֲבֹתֶיךָ Ex 13,5 ‖ Dt 6,*10.7,12. 13.8,18;18.9,5.28;11.30,20*.13,*18. 19,8*.19,8.29,12.

וְלַאֲבֹתֶיךָ Ex 13,11.

מֵאֲבֹתֶיךָ Dt 30,5.

אֲבוֹתֵיכֶם Gn 48,21. ‖ Ex 3,13.*15. 16* ‖ Nu 32,8.14.33,54 ‖ Dt 1,11.4, 1.32,17 ‖ Jos 18,3.24,2.6$^{2}$.*14.15* ‖ 1S 12,6.7.8$^{2}$ ‖ 2R 17,13 ‖ Jes 65,7 ‖ Jer 2,5. 3,18. 7,22.25. 11,4. 16,11. 17,22.34,13.14.44,9.10 ‖ Ez 20,18. 27.30.36.37,25 ‖ Hos 9,10 ‖ Joel 1, 2 ‖ Zach 1,2.5.6.8,14 ‖ Mal 3,7 ‖ Ps 95,9 ‖ Esr 8,28.10,11 ‖ Neh 13,18 ‖ 2Ch 13,12.28,9.29,5.35,4.

וַאֲבוֹתֵיכֶם Jer 16,*13.44,21*.44,3.

בַּאֲבוֹתֵיכֶם Jer 11,7.

וּבַאֲבוֹתֵיכֶם 1S 12,15.

כַּאֲבוֹתֵיכֶם Zach 1,4 ‖ 2Ch 30,7.8.

לַאֲבוֹתֵיכֶם Dt 1,*8.8,1.11,9.21*.1, 35.7,8 ‖ Jud 2,1 ‖ Jer 7,7.11,5 ‖ Ez 20,42.36,28.47,14 ‖ 2Ch 33,8.

וְלַאֲבוֹתֵיכֶם Jer 7,*14.23,39*.25,5. 35,15.

מֵאֲבוֹתֵיכֶם Jer 16,12.

אֲבוֹתָיו Lev 25,41 ‖ Nu 1,4.44.2, 34.13,2.36,7.8 ‖ Jud 2,10 ‖ 1R 1, 21.2,10. 11,21.43. 14,20.31.*31.15, 24.22,51*. 15,8.12.24. 16,6.28. 22, 40.51 ‖ 2R 8,24. *15,38.16,20*. 9,28. 10,35. 12,19.22. 13,9.13.14,16.20. 22.29. 15,7$^{2}$.9.22.38. 16,20. 20,21. 21,18.22.23,*32.37*.24,6 ‖ Ps 49,20. 109,14 ‖ Dan 11,24$^{2}$.37.38 ‖ 2Ch 9, 31.12,16.13,23.16,13.21,1$^{2}$.10.19. 25,*28. 26,23*. 26,2.23. 27,9. 28,25. 27.30,19.32,33.33,12.20.35,24.

לַאֲבֹתָיו Nu 11,12 ‖ Dt 31,20.

אֲבוֹתָם Ex 4,5.6,14 ‖ Lev 26,39. 40 ‖ Nu 1,*2.18.20.22.24.26.28.30. 32.34.36.38.40.42.45. 2,2.32.3,15. 20.4,2.22.29.40.42*.16.47. 4,34.*38. 46*. 7,2. 17,17.18.21. 26,2.55. 34, 14$^{2}$ ‖ Dt 29,24 ‖ Jos 4,21.22,14 ‖ Jud 2,12.17.20.22.3,4.21,22 ‖ 1R

9,9.14,22 ‖ 2R 17,14.15.41. 21,15 ‖ Jes 14,21 ‖ Jer 9,13.11,10.*10.31,31*.16,3.23,27 ‖ Ez 5,10.20,4.24 ‖ Am 2,4 ‖ Mal 3,24 ‖ Ps 78,12 ‖ Prv 17,6 ‖ Job 8,8.30,1 ‖ Esr 2,59.10,16 ‖ Neh 7,61 ‖ 1Ch 5,15.24.*24.7,2.9,13*.7,4.9.12,30(31).24,4.26,13.28,6.

וַאֲבוֹתָם Jer 9,15 ‖ Ez 2,3.

כַּאֲבוֹתָם Ps 78,8.57.

לַאֲבוֹתָם Nu 14,23 ‖ Dt 10,11.31,7 ‖ Jos 1,6.5,6.21,41.42 ‖ 1R 8,34.48 ‖ 2R 21,8 ‖ Jer 16,15.30,3.32,22 ‖ 2Ch 6,38.

מֵאֲבוֹתָם Jud 2,19 ‖ Jer 7,26 ‖ Job 15,18.

אֲבוֹתֵיהֶם Jer 50,7 ‖ Esr 8,1 ‖ Neh 9,2 ‖ 1Ch 4,38.5,13.25.9,9.23,24.24,30.29,20 ‖ 2Ch 7,22.11,16.13,18.14,*3.15,12*. 17,14. 19,4. 20,33. 24,18.24.30,7.22.31,17.34,32.33.36,15.

וַאֲבוֹתֵיהֶם Jer 19,4 ‖ 1Ch 9,19.

לַאֲבוֹתֵיהֶם 1R 14,15 ‖ Neh 9,23 ‖ 1Ch 6,4.

וְלַאֲבוֹתֵיהֶם Jer 24,10 ‖ 2Ch 6,25.

——v. ch. et n. pr.——

## אֵב°

viror, viriditas.

שם הצמח הרך בעודו רטוב ורענן, ואולי בעבור שהוא כעין אב לבאי כחו, כמו שנקראו הענפים הרכים יונקות ובנות.

בְּאִבּוֹ *suff.* Job 8,12.

בְּאִבֵּי *pl. cs.* Cant 6,11.

## אֵבֶה

incus, arundo, papyrus; al. nom. amnis rapidi; al. denique = אֵיבָה, אֲבָה: naves hostium, n. piraticae.

מין קנה רך שעושים ממנו אניות קטנות קלות לשוט על פני המים. ובישעיה י״ח ב׳ נקראות כְּלֵי־גֹמֶא; לד״ק הוא כמו אֵיבָה; וע״כ הנגינה מלרע, ולרש״י וראב״ע שם עצם פרטי לנהר שוטף או מקום ידוע; ותרגומו: אלפַיָא דטעינן מנדְיָא.

Job 9,26.

## אָבִיב

arista, spica; חֹדֶשׁ הָאָ׳ mensis spicarum, qui al. נִיסָן nominatur.

כן נקראת התבואה בראשית בשולה בעודה בשבלים, והחדש נִיסָן בשם ה׳ דָאָבִיב, לפי שבארץ המזרח בח׳ זה התבואה מתבשלת, וגם בארצות המערב הַנִּצָּנִים נראו בארץ והאילנות מלבלבים.

Ex 9,31 ‖ Lev 2,14.

הָאָבִיב Ex 13,4. 23,*15. 34,18*.34,18 ‖ Dt 16,1².

——cnf. ch. אִנְבָּא——

## אָבַד, אָבֵד

errare, oberrare; amitti, evanescere, perire, vastari. *Pi.* et *Hi.*: perdere, delere, necare.

הוראתו בקל נוע ונוד בדרך וטלטול ממקום למקום כאדם התועה, וכן גם על הדבר הנשמט ונעלם מעיני בעליו או ההולך לטמיון, להעדר והפסד; ובשאר הבנינים ענינו השחתה והריסה, קלקול וכליון. ומזה אֲבַדּוֹן על השאול, מקום הענש, לכלות פשע ולהתם חטאת. וי״ג בירמיה נ״א נ״ה: וְאִבַּד ממנה קָהָל גדול וכת״י.

Nu 21,30 ‖ Jes 57,1 ‖ Jer 48,46 ‖ Joel 1,11 ‖ Jon 4,10 ‖ Mich 4,9.7,2 ‖ Ps 9,7.142,5 ‖ Job 4,7.11,20.18,17.30,2 ‖ Thr 3,18.

וְאָבַד 2R 9,8 ‖ Jer 25,35.48,8 ‖ Ez 12,22 ‖ Am 2,14 ‖ Zach 9,5 ‖ Ps 41,6 ‖ Eccl 5,13.

אָבְדָה, בָּ *3 f.* Ex 10,7 ‖ Jer 7,28.9,11.49,7 ‖ Ez 19,5 ‖ Prv 11,7 ‖ Eccl 9,6.

וְאָבְדָה Jes 29,14 ‖ Jer 40,15 ‖ Ez 37,11.

אָבַדְתָּ *2 perf.* Nu 21,29.

אָבַדְתְּ *f.* Ez 26,17.

אָבַדְתִּי, בָּ *1 perf.* Ps 119,92 ‖ Esth 4,16.

אָבְדוּ, בָּ *3 pl.* Jer 48,36 ‖ Ps 10,16.146,4.

וְאָבְדוּ, וְאָבָ֫דוּ Q. Jer 6,21 q ‖ Am 1,8.3,15.

וַאֲבַדְתֶּם *2 pl.* Lev 26,38 ‖ Dt 11,17 ‖ Jos 23,16 ‖ Jer 27,10.15.

אָבַדְנוּ, אָבָדְנוּ *1 pl.* Nu 17,27².

אֹבֵד *pt. m.* Dt 26,5 ‖ Ps 31,13.119,176 ‖ Job 4,11.29,13.31,19 ‖ Eccl 7,15.

אֹבַד Dt 32,28.

לְאוֹבֵד Prv 31,6.

הָאֹבֶדֶת *f.* Ez 34,4.16.

הָאֹבְדִים *pl. m.* Jes 27,13.

אֹבְדוֹת *f.* Jer 50,6.

הָאֹבְדוֹת 1S 9,20.

אָבֹד *inf. abs.* Dt 4,26.8,*19.30,18*.

אֲבֹד *cs.* Dt 7,20.

וּבַאֲבֹד Prv 11,10.

אָבְדְךָ *suff.* Dt 28,20.

אָבְדֶךָ Dt 28,22.

אֲבָדְכֶם Jos 23,13.

אָבְדָם Ob 12.

וּבְאָבְדָם Prv 28,28.

יֹאבֵד, בֵּ *3 impf. m.* Jer 4,9 ‖ Prv 19,9.21,28 ‖ Job 3,3.20,7.

תֹּאבֵד, בֵּ *f.* Dt 22,3 ‖ Jer 18,18 ‖ Ez 7,26 ‖ Ps 1,6.9,19.112,10 ‖ Prv 10,28.11,7 ‖ Job 8,13.

נֹאבֵד *1 imperf. pl.* Jon 1,*6.3,9*.

נֹאבְדָה Jon 1,14.

תֹּאבֵדוּ *2 imperf. pl.* Esth 4,14.

וְתֹאבְדוּ Ps 2,12 (נס״א).

תֹּאבֵדוּן Dt 4,26.8,*19.30,18*.8,20.

יֹאבְדוּ, בֵּ *3 impf. pl. m.* Jud 5,31 ‖ Jes 60,12 ‖ Jer 6,21k.10,15.*51,18* ‖ Ps 37,20.49,11.68,3.73,27.80,17.92,10.102,27 ‖ Job 4,9.20.

וְיֹאבְדוּ, בֵּ Jes 41,11 ‖ Ps 9,4.83,18 ‖ Job 6,18.

וַיֹּאבְדוּ Nu 16,33 ‖ 2S 1,27.

וַתֹּאבַדְנָה *f.* 1S 9,3.

אִבַּד *Pi.* 2R 21,3 ‖ Thr 2,9.

וְאִבַּד Jer 51,55.

אִבְּדָם *suff.* 2R 13,7.

אִבַּדְתָּ *2 perf.* Ps 9,6.

אִבַּדְתִּי *1 perf.* Jer 15,7.

וְאִבַּדְתִּי Ez 6,3.

וְאִבַּדְתֶּם *2pl.* Nu 33,52 ‖ Dt 12,3.

מְאַבְּדִים *pt. pl.* Jer 23,1.

אַבֵּד *infin. abs.* Dt 12,2.

וְאַבֵּד Jer 12,17 ‖ Esth 9,*6.12*.

לְאַבֵּד *infin. cs.* Ez 22,27 ‖ Eccl 3,6 ‖ Esth 8,5.

וּלְאַבֵּד Esth 3,*13*.7,4.8,*11*.

לְאַבְּדֵנִי *suff.* Ps 119,95.

לְאַבְּדָם Esth 3,9.4,7.9,24.

וּלְאַבְּדָם Esth 9,24.

וָאַבֶּדְךָ *1 impf.* Ez 28,16.
תְּאַבֵּד *2 impf. m.* Ps 5,7.21,11.
וַתְּאַבֵּד Jes 26,14.
יְאַבֵּד *3 impf. m.* Eccl 9,18.
יְאַבֶּד־ Prv 29,3.
וְיִאַבֵּד Zeph 2,13 ‖ Eccl 7,9.
וַיְאַבְּדֵם *suff.* Dt 11,4 ‖ Job 12,23.
וַתְּאַבֵּד *3 impf. f. s.* 2R 11,1.
תְּאַבְּדֵם *suff.* Prv 1,32.
תְּאַבֵּדוּ *2 impf. pl.* Nu 33,52.
תְּאַבְּדוּן Dt 12,2.
וַיְאַבְּדוּם *3 impf. pl. suff.* 2R 19,18 ‖ Jes 37,19.
וְהֶאֱבִיד *Hiph. 3 perf. m.* Nu 24,19.
הֶאֱבַדְתָּ *2 m.* Job 14,19.
וְהַאֲבַדְתָּ Dt 7,24 ‖ Ps 143,12.
וְהַאֲבַדְתָּם *suff.* Dt 9,3.
וְהַאֲבַדְתִּי *1 perf.* Lev 23,30 ‖ Jer 25,10.49,38 ‖ Ez 25,16.30,13. 32,13 ‖ Ob 8 ‖ Mich 5,9.
וְהַאֲבַדְתִּיךָ *suff.* Ez 25,7.
וְהַאֲבַדְתִּיךְ Zeph 2,5.
מַאֲבִיד *pt. m. sg.* Dt 8,20.
הַאֲבִיד *inf. cs.* 2R 10,19.
לְהַאֲבִיד Dt 28,63.
וּלְהַאֲבִיד Jer 1,10.18,7.31,28(27).
לְהַאֲבִידֵנוּ *suff.* Jos 7,7.
הַאֲבִידוֹ Dt 28,51.
לְהַאֲבִידוֹ Dt 7,10 ‖ 2R 24,2.
אֹבִידָה *1 impf.* Jer 46,8.

## אֹבֵד

interitus, pernicies.

Nu 24,20.24.

## אֲבֵדָה

res perdita, amissa.

Ex 22,8 ‖ Lev 5,22.

הָאֲבֵדָה Lev 5,23.
אֲבֵדַת *cs.* Dt 22,3.

## אֲבַדּוֹן

perditio, interitus; locus perditionis, orcus.

Job 28,22.31,12.

וַאֲבַדּוֹן Prv 15,11.
בָּאֲבַדּוֹן Ps 88,12.
לָאֲבַדּוֹן Job 26,6.
וַאֲבַדֹּה K., וַאֲבַדּוֹ Q. Prv 27,20.

## אַבְדָן] וְאַבְדָן

interitus, exitium.

Esth 9,5.

בְּאָבְדַן *cs.* Esth 8,6.

———v. ch.———

## אָבָה

velle, obtemperare; maxime cum לֹא coniunctum: nolle.

הוראתו נטית הרצון לדבר מה, כעין שרש אָוָה, ורֻבו בקשור עם מלת השלילה להורות על אי־חפץ, סרוב ומאון. יש מחברין לו אֲבִי דאיוב ל״ד ל״ו.

Ex 10,27 ‖ Dt 2,30.10,10.23,6.25, 7 ‖ Jud 11,17.19,10 ‖ 1S 31,4 ‖ 2S 2,21.6,10.12,17.13,14.16.25.14, 29².23,*16.17* ‖ 1R 22,50 ‖ 2R 8, 19.13,23.24,4 ‖ Ps 81,12 ‖ 1Ch 10, 4.11,18.19.19,19 ‖ 2Ch 21,7.

אָבִיתִי *1 prf.* Jos 24,10 ‖ 1S 26,23.
אָבוּ *3 pl.* Jud 19,25.20,13 ‖ 1S 15,9.22,17 ‖ Jes 30,9.42,24 ‖ Ez 20,8 ‖ Prv 1,30.
אָבוּא Jes 28,12.
אֲבִיתֶם *2 pl.* Dt 1,26 ‖ Jes 30, 15 ‖ Prv 1,25.
אֹבִים *pt. pl. m.* Ez 3,7.
תֹאבֶה *2 m. s. impf.* Dt 13,9 ‖ 1R 20,8.
תֹבֵא Prv 1,10.
יֹאבֶה *3 impf.* Dt 29,19 ‖ Prv 6,35.
הֲיֹאבֶה *interrog.* Job 39,9.
תֹאבֶה *3 f. s.* Gn 24,5.8.
תֹאבוּ *2 pl. m.* Lev 26,21 ‖ Jes 1,19.
יֹאבוּ *3 pl. m.* Ez 3,7.

———תָּאַב v. תַּאֲבָה———

## אֶבְיוֹן

egenus, indigens, pauper; miser, infelix.

איש עני התאב ומתאוה למה שאין לו, ונשאל גם על איש מציק ומר נפש בכלל.

Dt 15,4.7.11 ‖ 1S 2,8 ‖ Jes 32,7 ‖ Jer 20,13 ‖ Am 8,4 ‖ Ps 9,19.72,4. 12.107,41.109,31.113,7 ‖ Prv 14, 31 ‖ Job 5,15.

וְאֶבְיוֹן Dt 24,14 ‖ Jer 22,16 ‖ Ez 16,49.18,12.22,29 ‖ Am 2,6.*8,6* ‖ Ps 35,10.37,14.40,18.*70,6*.49,3. 72,13.74,21.82,4.86,1.109,16.22 ‖ Prv 31,9 ‖ Job 24,14.
הָאֶבְיוֹן Et 15,7.9.
לָאֶבְיוֹן Jes 25,4 ‖ Prv 31,20 ‖ Job 30,25.31,19.
אֶבְיֹנְךָ *suff.* Ex 23,6.
וּלְאֶבְיֹנְךָ Dt 15,11.
אֶבְיוֹנִים *pl.* Jer 2,34.5,28 ‖ Am 4,1 ‖ Ps 12,6.69,34.72,13.140,13 ‖ Job 24,4.
וְאֶבְיוֹנִים Jes 14,30 ‖ Am 5,12 ‖ Prv 30,14.
וְהָאֶבְיוֹנִים Jes 41,17.
לָאֶבְיוֹנִים Ps 112,9 ‖ Job 29,16 ‖ Esth 9,22.
אֶבְיֹנֵי *cs.* Ex 23,11.
וְאֶבְיוֹנֵי Jes 29,19.
אֶבְיוֹנֶיהָ *suff.* Ps 132,15.

## אֲבִיּוֹנָה] הָאֲבִיּוֹנָה

appetitus, al. *capparis* (tr. pro voluptate).

לדעת חז״ל עניני תאות המשגל, אך לתרגום השבעים הוא שם פרי החריף בטעמו ומעורר תאות המאכל, ונזכר גם במשנה דמעשרות (פ״ד, ו׳).

Eccl 12,5.

## אֲבוֹי

vae! eheu! al.: paupertas.

מלת הקריאה המבעית לצער וכאב; ובן־סרוק פתרה מגזרת אביון שכל השונה ביין סופו מתרושש.

Prv 23,29.

## אִבְחָה] אִבְחַת *cs.*

fulgor; al.: = טִבְחָה trucidatio, vel minatio.

כמו טבחה וכן ת״י והשבעים, וגם בלשון בבל אבה וטבה נרדפים הם. ויש שפתרוהו באופנים אחרים, ואין פה המקום לפורטם.

Ez 21,20.

[אֲבַטִּחַ] הָאֲבַטִּחִים *pl.*

pepones, melones.

שם פרי מירק הגּדל בגנה, וכן נקרא בערבית.

Nu 11,5.

[אָבִי Job 34,36: ah, quaeso!]

## אָבַךְ°

convolvere, sursum volvere, excitare.

לדעת רש״י יסודו בך (כעין בוך) וענינו סבכי היער יהיו נבוכים ומסובכים בחוזק עשן התבערה, הראב״ע והרד״ק פרשוהו מענין התרוממות, ר״ש פרחון כמו ויתהפכו, וי״פ כמו ויתאבקו.

וַיִּתְאַבְּכוּ *Hithpa. imp. 3 m. pl.* Jes 9,17.

---

## אָבַל

lugere, lamentari.

ענינו הצטער והתאונן, ואמר הרד״ק: ולעולם כשתראה המלה הזאת קשורה עם מלת אמלל היא לשון חורב ושממה והשחתה.

Jes 24,7‖Jes 33,9‖Hos 10,5.

וְאָבַל Am 8,8.

אָבְלָה *3 perf. f.* Jes 24,4 ‖ Jer 12,11.14,2.23,10‖Joel 1,10.

אָבְלוּ *3 pl.* Joel 1,9.

וְאָבְלוּ Jes 3,26.19,8‖Am 1,2.9,5.

תֶּאֱבַל, בָּ *3 impf. f.* Jer 4,28. 12,4‖Hos 4,3‖Job 14,22.

הֶאֱבַלְתִּי *Hiph. 1 perf.* Ez 31.15.

וַיַּאֲבֶל־ *3 impf.* Thr 2,8.

הִתְאַבֵּל *Hithpa.* 1S 15,35.

מִתְאַבֵּל *pt.* 1S 16,1‖Dan 10,2‖ Esr 10,6.

מִתְאַבְּלִים *pl.* 2Ch 35,24.

הַמִּתְאַבְּלִים Jes 66,10.

מִתְאַבֶּלֶת *f.* 2S 14,2.

הִתְאַבְּלִי־ *imper. f.* 2S 14,2.

וָאֶתְאַבְּלָה *1 impf.* Neh 1,4.

יִתְאַבָּל *3 impf.* Ez 7,12.27.

וַיִּתְאַבֵּל Gn 37,34‖2S 13,37.19,2‖ 1Ch 7,22.

תִּתְאַבְּלוּ *2 impf. pl.* Neh 8,9.

וַיִּתְאַבְּלוּ, בָּ *3 impf. pl.* Ex 33, 4‖Nu 14,39‖1S 6,19.

## אָבֵל I

lugens, maerore afflictus.

Gn 37,35‖Esth 6,12.

כַּאֲבֵל־ *cs.* Ps 35,14.

אֲבֵלִים *pl.* Jes 61,2‖Job 29,25.

לַאֲבֵלֵי *cs.* Jes 61,3.

וְלַאֲבֵלָיו *suff.* Jes 57,18.

אֲבֵלוֹת *pl. f.* Thr 1,4.

## אֵבֶל

luctus, lamentatio, plangor.

Gn 27,41.50,10.11 ‖ Dt 34,8 ‖ 2S 14,2‖Jes 61,3 ‖ Jer 6,26.16,7‖Ez 24,17‖Am 5,16‖Eccl 7,2.4‖Esth 4,3.

וְאֵבֶל Mich 1,8.

הָאֵבֶל Gn 50,11‖2S 11,27.

כְּאֵבֶל Am 8,10.

לְאֵבֶל 2S 19,3‖Am 8,10‖Job 30, 31‖Thr 5,15.

וּמֵאֵבֶל Esth 9,22.

אֶבְלֵךְ *suff.* Jes 60,20.

אֶבְלָם Jer 31,13(12).

—v. n. pr.—

## אֲבָל

profecto, certo; at, sed, tamen.

לדעת רבים יסודתו בל כבערבית והא׳ נוספת ופתרונו כמו אכן, אמנם, ותרגומו בקושטא; ואולי באה הא׳ תמורת ה״א שבמלת הלא כדי להבדילו מן הבל.

Gn 17,19.42,21 ‖ 2S 14,5 ‖ 1R 1, 43 ‖ 2R 4,14 ‖ Dan 10,7.21‖ Esr 10,13‖2Ch 1,4.19,3.33,17.

יָבַל v. אָבָל, אוּבָל

---

## אֶבֶן, אָבֶן

lapis, l. aerosus, pretiosus, gemma; pondus; א׳ הַבְּדִיל perpendiculum.

ענינו ידוע, וטעם אבן ישראל (בר׳ מ״ט, כ״ד) י״מ על יוסף שהיה אבן פנת ישראל, עקרם ואיתן מעמדם; וי״מ כמו צור ישראל, כנוי ידוע להקב״ה.

Gn 31,45.35,14.49,24‖ Ex 15,5. 17,12.28,11.17².31,5.*35*,*33*.31,18. 39,10 ‖ Lev 24,23‖Nu 35,23 ‖ Dt 25,13.15‖Jos 4,5.7,25.24,26‖Jud 9,5.*18*‖1S 6,14.7,12.14,33.17,49‖ 2S 5,11‖1R 6,7.18.12,18‖ Jes 28, 16² ‖ Jer 51,26.63 ‖ Ez 1,26.10,9. 23,47.27,22.28,13 ‖ Hab 2,11 ‖ Hag 2,15 ‖ Zach 3,9.5,8.12,3‖ Ps 118,22 ‖ Prv 17,8.20,10.23.26,8. 27.27,3 ‖ Job 28,3.38,6.41,16 ‖ Thr 3,53‖Neh 9,11‖1Ch 20,2.22, 15(14).29,2‖2Ch 3,6.10,18.24,21.

וְאֶבֶן, וָאָבֶן, וְאָבֶן Gn 2,12‖Lev 26,1 ‖ Dt 4,28.25,13.28,36.*64*.29, 16‖2S 12,30 ‖ 1R 10,2.10.11‖2R 19,18 ‖ Jes 30,30.37,19 ‖ Jer 51, 26‖Ez 20,32‖Prv 11,1.20,10.23‖ Job 28,2‖2Ch 9,1.9,9.10.

הָאֶבֶן Gn 28,18.29,3².8.10‖Ex 24, 12.28,10²‖Jos 24,27‖ 1S 6,15.17, 49‖2S 20,8?‖2R 12,13‖Jer 3,9‖ Ez 11,19‖36,26‖Zach 3,9.4,7.10.

וְהָאֶבֶן Gn 28,22.29,2.

בְּאֶבֶן, בָּאֶבֶן, בְּאָבֶן Ex 21,18‖ Lev 20,2.27 ‖ Nu 35,17 ‖ Jud 20, 16‖2S 14,26‖Ez 16,40‖Ps 91,12.

וּבְאֶבֶן Dan 11,38.

וּבָאֶבֶן 1S 17,50.

כְּאֶבֶן Ez 10,1.

כְּאָבֶן, כָּאָבֶן Ex 15,16 ‖ Job 38, 30.

לְאֶבֶן, לְאָבֶן Gn 11,3‖1S 25,37‖ Hab 2,19.

וּלְאֶבֶן Jes 8,14‖2Ch 32,27.

וְלָאֶבֶן Jer 2,27.

מֵאֶבֶן Jes 62,10.

אַבְנוֹ *suff.* 2R 3,25.

אֲבָנִים *pl.* Gn 31,46 ‖ Ex 20,25. 34,1.4²‖ Lev 14,42‖Dt 4,13.*5*,*19*. 10,1.3.27,2.5.6 ‖ Jos 4,3.8.9.7,26. *8*,*29*.8,31.10,11.18.27 ‖ 1S 17,40‖ 2S 18,17‖ 1R 5,31².7,9.10².11.18, 31 ‖ 2R 16,17 ‖ Jer 43,9‖ Job 6, 12.8,17.14,19 ‖ Eccl 3,5².10,9 ‖ 1Ch 29,8.

וַאֲבָנִים 1Ch 22,14(13).

הָאֲבָנִים Ex 28,11.12‖Lev 14,40. 42.43‖Dt 9,9.10.*11*.27,4.8‖Jos 4, 6.7.20.21.8,32 ‖ 1R 8,9.18,32.38‖ Jes 60,17‖Neh 3,34.

ראשית הוראתו גבורה וביחוד לכח השור, שהיה יראתן של מצרים, וכאשר הושאל לתאר לה׳ השמיטו בכונה את דגש הב׳, להבדיל בין קדש לחל.

Gn 49,24‖Jes 1,24.49,26.*60,16*

לַאֲבִיר Ps 132,2.5.

## אַבִּיר

robustus, fortis, potens; durus, obstinati animi; pl. tauri, equi.

1S 21,8‖Job 34,20.

כְּאַבִּיר K. Jes 10,13.

אַבִּירִים *pl.* Jes 34,7 ‖ Ps 50,13. 68,31.78,25‖Job 24,22.

כָּאַבִּירִים Jer 50,11.

אַבִּירֵי *cs.* Jes 46,12 ‖ Ps 22,13. 76,6.

אַבִּירַי *suff.* Thr 1,15.

אַבִּירֶיךָ Jer 46,15.

אַבִּירָיו Jud 5,22‖Jer 8,16.47,3.

## אֵבֶר

verb. אָבַר Hi.: alas movere, in altum assurgere; subst.: ala.

הוראתו ידועה, ויש פותרין בו שם שְׁמְאַבֵר.

Jes 40,31‖Ps 55,7.

הָאֵבֶר Ez 17,3.

אֶבְרָה Job 39,13.

אֶבְרָתוֹ *suff.* Dt 32,11.

בְּאֶבְרָתוֹ Ps 91,4.

וְאֶבְרוֹתֶיהָ *pl. suff.* Ps 68,14.

[הֶאֱבִיר] יַאֲבֶר־ *Hiph. 3 impf.* Job 39,26.

---

## אַבְרֵךְ

genua flectantur!

יש פותרין כמו הַבְרֵךְ, צווי הפעיל משרש ברך, כעין וַיַּבְרֵךְ את־הגמלים. רש״ל: כִּרְעוּ על־ברכים: וי״ם מלשון קופטית בהוראה זו, אבל מטעם אחר. ויש שפתרוהו מלשון אשורית: אֲבִי־הַמֶּלֶךְ, כלומר ראש יועציו, וזה קרוב לת״א ולדברי הז״ל.

Gn 41,43.

——conf. בָּרַךְ——

## [אֲגֻדָּה] לַאֲגֻדָּה

vinculum, fasciculus, fornicatio; agmen.

הוראתו קרובה לשרש עָקַד.

2S 2,25.

הָאַבְנֵט Ex 39,29.

בָּאַבְנֵט Lev 8,7.

וּבְאַבְנֵט Lev 16,4.

וְאַבְנֵטְךָ *suff.* Jes 22,21.

אַבְנֵטִים *pl.* Ex 28,40.

---

## [אָבַס] אָבוּס *pt. pass.*

saginare; adj.: saginatus.

ענינו פטום בהמה ועוף, ובמשנה (שבת כ״ד ג׳) אין אובסין... אבל מלעיטין.

Prv 15,17.

אֲבוּסִים *pl.* 1R 5,3.

## אֵבוּס

praesepe.

כלי שנותנים בו מאכל לבהמה (קריפפע); וי״נ במשלי י״ד, ד׳: אֶפֶס בַּר.

Jes 1,3‖Prv 14,4.

[אֲבוּסְךָ] אֲבוּסֶךָ *suff.* Job 39,9.

## [מַאֲבוּס] מַאֲבֻסֶיהָ *pl. suff.*

repositorium pabuli, horreum.

אוצר התבואה, ות״י אַבּוּלְהָא.

Jer 50,26.

——אֲבַעְבֻּעֹת v. בוּעַ——

## אָבָק

pulvis tenuis et subtilis; fuligo.

ענינו עפר כתוש ודק העולה באויר מכל תנועה קלה, ובזיהרא דשמשא נראה כאילו מתאבקין ומתגוששין חלקיו זה עם זה.

Dt 28,24.

לְאָבָק Ex 9,9.

כָּאָבָק Jes 5,24.

כְּאָבָק Jes 29,5.

אֲבַק *cs.* Nah 1,3.

אֲבָקָם *suff.* Ez 26,10.

[אַבְקָה] אַבְקַת *cs.* Cant 3,6.

## [הֵאָבֵק] בְּהֵאָבְקוֹ *Ni. inf. suff.*

luctari (pulvere se invicem conspergere).

ענינו התעצמות, והמתגוששים זה עם זה מעלים אבק, או מענין חביקה ושליבה.

Gn 32,26.

וַיֵּאָבֵק *3 imp.* Gn 32,25.

---

## [אָבִיר] אֲבִיר *cs.*

fortis, validus; taurus.

וְהָאֲבָנִים Ex 28,21.39,14 ‖ 1R 5,32.

בָּאֲבָנִים Nu 14,10.15,35.36 ‖ Dt 13,11.17,5.21,21.22,21.24‖Jos 7,25‖2S 16,6.13 ‖ 1R 21,13 ‖ 2R 3,19‖1Ch 12,2‖2Ch 2,13.

וּבָאֲבָנִים Ex 7,19‖2Ch 26,15.

כָּאֲבָנִים, כָּאֲבָנִים 1R 10,27‖2Ch 1,15.9,27.

לָאֲבָנִים Jer 43,10.

אַבְנֵי *cs.* Ex 25,7.28,9.12.35,27². 39,6.7‖Lev 19,36 ‖ 1R 5,31.7,10. 15,22‖Jes 14,19.27,9 ‖ Ez 13,11. 28,14.16.38,22. 40,42 ‖ Mich 6,11 ‖ Zach 9,15.16 ‖ Prv 16,11 ‖ Job 5,23.41,20‖Thr 4,1‖1Ch 22,1.29,2²‖2Ch 16,6.34,11.

וְאַבְנֵי Ex 25,7.35,9‖1R 7,10‖2R 12,13.22,6‖Jes 34,11 ‖ Ez 13,13. *38,22*‖1Ch 29,2.

בְּאַבְנֵי Jos 10,11.

כְּאַבְנֵי Jes 27,9.

לְאַבְנֵי Jes 54,12².

וּלְאַבְנֵי 2Ch 26,14.

מֵאַבְנֵי Gn 28,11.

אֲבָנַיִךְ *suff.* Jes 54,11.

וַאֲבָנַיִךְ Ez 26,12.

אֲבָנָיו Lev 14,45‖Zach 5,4 ‖ Prv 24,31.

אֲבָנֶיהָ Dt 8,9‖2R 3,25 ‖ Mich 1,6‖Ps 102,15‖Job 28,6.

אַבְנֵיהֶם Neh 3,35.

## [אָבְנַיִם] הָאָבְנָיִם *du.*

duo lapides; rota figuli; labrum lapideum; al.: sella mulieris parturientis.

הראשון כטעם מַשְׁבֵּר, ת״א מַתְבְּרָא, והוא כסא העשוי ליולדות להקל חבלי הלידה, ולרד״ק כנוי לצירי הרחם או לאברי ההולדה; והשני כלי יוצר חרש העשוי משני חלקים שוים, ות״י סַדְנָא.

Ex 1,16‖Jer 18,3.

——v. ch. et n. pr.——

## אַבְנֵט

balteus, cingulum.

מין אזור וחגורה רחבה שנשאו הכהנים והשרים לאות כבוד וגדולה, ותרגומו הֶמְיָנָא.

Ex 29,9‖Lev 8,13.

וְאַבְנֵט Ex 28,5.39.

אֲגֻדַּת cs. Ex 12,22.
וַאֲגֻדָּתוֹ suff. Am 9,6.
אֲגֻדּוֹת pl. Jes 58,6.

---

אֱגוֹז *nux*

ידוע בחז״ל וכן דוגמתו בל׳ סורית ערבית ופרסית.

Cant 6,11.

---

אֵגֶל] אֶגְלֵי־ *pl. cs.*

gutta; al.: receptaculum.

ענינו נטף מן גל או עָגֹל ע״ש דמות תבניתו.

Job 38,28.

—v. n. pr.—

אֲגַם] לַאֲגַם

lacuna, palus, stagnum, piscina.

ענינו מקוה מים כהוראת השרש בערבית, ולפי שהמים בו נחים ושובתים נקרא בישעיה י״ט י׳ אגמי־נפש.

Jes 35,7.

אֲגַם־ *cs.* Ps 114,8.
לַאֲגַם Jes 41,18‖Ps 107,35.
הָאֲגַמִּים *pl.* Ex 8,1‖Jer 51,32.
וַאֲגַמִּים Jes 42,15.
אַגְמֵי־ *cs.* Jes 19,10.
וְאַגְמֵי־ Jes 14,23.
אַגְמֵיהֶם *suff.* Ex 7,19.

---

אַגְמֹן

incus, funis (hamus), juncus.

מין קנה וסוף. כעין גֹּמֶא, ונמי בלשון חכמים.

Job 40,26.

וְאַגְמוֹן Jes 9,13.19,15‖Job 41,12.
כְּאַגְמֹן Jes 58,5.

—conf. גֹּמֶא—

אַגָּן] אַגַּן *cs.*

crater, labrum.

מין קערה או ספל עגול.

Cant 7,3.

הָאַגָּנוֹת *pl.* Jes 22,24.
בָּאַגָּנֹת Ex 24,6.

---

אֲגַף] אֲגַפֶּיךָ *pl. suff.*

ala; agmen, exercitus.

ענינו כמו נף בארמית או כנף, ויש לו קורבה עם גַּב, גֵּו, גּוּף.

Ez 38,9.39,4.

אֲגַפָּיו Ez 12,14.17,21.38,6.22.
אֲגַפֶּיהָ Ez 38,6.

---

אָגַר] אָגְרָה *3 prf. f.*

congerere, colligere, *horreo condere.*

י״ם מזה שֵׁם אָגוּר, וכמו קֹהֶלֶת.

Prv 6,8.

אֹגֵר *pt. m.* Prv 10,5.
תֶּאֱגֹר *2 imp.* Dt 28,39.

אֲגוֹרָה] לַאֲגוֹרַת *cs.*

numulus argenteus, conf. גֵּרָה.

1S 2,36 (נ״א).

אִגֶּרֶת

epistola.

Esth 9,29.

וְאִגֶּרֶת Neh 2,8.6,5.
הָאִגֶּרֶת Esth 9,26.
אִגְּרוֹת *pl.* Neh 2,7.9.6,19 ‖ 2Ch 30,1.
בָּאִגְּרוֹת 2Ch 30,6.
אִגְּרֹתֵיהֶם *suff.* Neh 6,17.

—v. chald. et n. pr.—

אֲגַרְטָל] אֲגַרְטְלֵי *pl. cs.*

patera, labrum; pelvis, pollubrum.

שם נביע וכוס או ממין אגנות.

Esr 1,9².

---

אֶגְרֹף] בְּאֶגְרֹף

pugnus, vel potius: lapis fundae.

וענינו כמו אגף וכף, בהוספת הרי״ש (שבט = שרביט וכדומה) יד כפופה (פויסט), ובתלמוד: בעלי אגרופין, כמלא אגרוף, להת׳ ענינו שוט ומקל: בּוּרְמִיזָא; ואולי הוא נרדף לאבן כהוראת שרש גרף ביואל א׳ י״ז.

Ex 21,18‖Jes 58,4.

—conf. גָּרַף—

אֵד] וְאֵד

vapor, nubes.

Gn 2,6.

לְאֵדוֹ *suff.* Job 36,27.

---

אָדַב] וְלַאֲדִיב *Hiph. inf.*

contabescere, lugere.

כְּדָאַב בהפוך אתוון ומשפטו לְהַאֲדִיב או לְהָדִיב (ויקרא כ״ו, ט״ז); ורי״ג לְהַאֲבִיד.

1S 2,33.

—v. n. np.—

אָדַם] אָדְמוּ *3 perf. pl.*

rubere, rubescere.

הצבע האדום כעין דָּם, וע׳ אָדָם.

Thr 4,7 (נס״א).

מְאָדָּם *Pu. pt.* Nah 2,4.
מְאָדָּמִים *pl.* Ex 25,5.*35,7.23.*26, 14.*36,19.*
הַמְאָדָּמִים Ex 39,34.
הֶאְדִּים] יַאְדִּימוּ *Hiph. 3 impf. pl.* Jes 1,18.
הִתְאַדֵּם] יִתְאַדָּם *Hithpa.* Prv 23,31.
אָדֹם *adj.* Jes 63,2‖Zach 1,8.
וְאָדוֹם Cant 5,10.
הָאָדֹם Gn 25,30.
אֲדֻמִּים *pl.* 2R 3,22 ‖ Zach 1,8. *6,2.*
אֲדֻמָּה *f. sg.* Nu 19,2.
אַדְמוֹנִי Gn 25,25‖1S 16,12.
וְאַדְמֹנִי 1S 17,42.
אֲדַמְדָּם Lev 13,42.49.
אֲדַמְדֶּמֶת, ־ֶה *f.* Lev 13,19.24.43.
אֲדַמְדַּמֹּת *pl.* Lev 14,37.

אֹדֶם

gemma quaedam rubicunda, sardius.

שם אבן ידוע ע״ד אדמימות שלו (רובין, קרניאול) ותרג׳ סַמְקָן.

Ex 28,17.*39,10*‖Ez 28,13.

—v. n. pr. sub מַעֲלֵה אֲדֻ׳—

אָדָם

homo, vir.

שם ע״ם לאדם הראשון ואחריו כללי לכל בני האדם. ונקרא כן לפי שלֻקח מן האדמה והֻפקד לעבודה ולשמרה (ואולי היתה חֹמר אדום) או ע״ד הדם, הוא הנפש; ויש מחברים אותו עם דמות ודמיון.

Gn 1,26.5,1².16,12 ‖ Ex 13,13.15. 30,32 ‖ Lev 1,2.5,3.7,21.13,2.16, 17.24,17.21 ‖ Nu 9,6.7.19,11.14

16.23,19.31,35.40.*46*||Dt 4,28.32. 32,8 || Jud 18,7.*28* || 1S 15,29.17, 32.24,10.25,29 || 2S 7,14.24,14 || 1R 8,46.13,2 || 2R 7,10.19,18.23, 14.20 || Jes 2,9.*5,15*.2,11.6,11.22, 6.29,19.21.31,3.8.37,19.38,11.43, 4.44,13.47,3.51,12.52,14.56,2.58, 5 || Jer 2,6.10,14.*51,17*.16,20.31, 27(26).32,19.43.33,10$^2$.12.36,29. 49,18.*33.50,40*.51,14.43 || Ez 1,5. 8.10.26.2,1.*3.3,1.3.4.10.4,16.8,5. 6.8.11,2.2*,6.*8.3,25.4,1.5,1.7,2.12, 3.13,17. 21,11.19.24.33. 22,2.24, 25.27,2.33,30.39,17*.3,17.6,2.*21, 2.7.25,2.28,21. 29,2. 35,2.38,2*.8, 12.*15.17.47,6*.10,8.14.21.11,4.*37, 9*.11,15. 12,2.9.18.22.27.13,2.*21, 14.30,2.34,2*.14,3.13.13.*17.25,13*. 14,19.*21*.15,2.16,2.17,2.19,3.*6*.20, 3.4.27.21,11.17.19.*33. 36,1. 39,1*. 21,24. 22,18.24. 23,2.36.42. 24,2. 16.26,2.27,13.28,2.2.*9*.28,12.29,8. 11.18. 30,21. 31,2.14. 32,2.13.18. 33,2.7.10.24. 34,31. 36,10.*11*.12. 13.14.37.38.37,3.11.16.38,14.39, 15.40,4.41,19.43,7.10.18.44,5.25|| Hos 11,4.13,2 || Joel 1,12||Jon 4, 11||Mich 5,4.5,6.6,8||Hab 1,14.2, 8,*17*||Zeph 1,3 || Zach 2,8.9.1.12, 1.13,5||Mal 3,8||Ps 8,5.11,4.12,2. 9.14,2.17,4.21,11.22,7.31,20.32,2. 36,7.8.39,6.12.45,3.49,3.21.53,3. 56,12.57,5.58,2.12.60,13.*108,13*. 62,10.64,10.66,5.73,5.76,11.80, 18.84,6.13.89,48.90,3.94,10.11. 104,23. 105,14. 107,8.*15.21.31*. 115,4.*135,15*.115,16.118,6.119, 134.124,2.144,3.4.146,3 || Prv 3, 13.30.6,12.8,4.31.34.11,7.12,3.14. 23.27.15,11.20.16,9.17,18.18,16. 19,3.11.22. 20,6.25.27. 21,16.20. 24,30. 28,12.14.17.23.28. 29,23. 25.30,2 || Job 5,7.11,12.14,1.10. 15,7.16,21.20,4.29.21,33.25,6.27, 13.32,21.33,17.34,11.29.30.35,8. 36,25.28.37,7.38,26 || Thr 3,36. 39|| Eccl 2,21.6,10.7,20.28.8,1.8|| Dan 8,16.17.10,16.18|| Neh 2,10. 9,29||1Ch 5,21.21,13||2Ch 6,36.

**וְאָדָם** Gn 2,5 || Jes 13,12.45,12 || Ps 49,13 || Prv 3,4.13.20,24 || Job 34,15||Eccl 9,15.

**הָאָדָם** Gn 1,27. 2,7$^2$. 8.15.16.18. 19$^2$. 20.21$^2$.22$^2$.23. 25. 3,8.9.12.20. 22.24.6,1.2.4.5.6.7.7,21.8,21.9,5$^2$. 6$^2$.11,5||Ex 9,9.19.22.33,20 || Lev 5,4.22.18,5.27,29 || Nu 5,6.12,3. 16,29.32. 18,15. 19,13. 31,28.*30*. 47||Dt 5,21.8,3$^2$.20,19||Jos 11,14. 14,15||Jud 16,7.*11*.17 || 1S 16,7$^2$. 26,19||2S 7,19||1R 5,11.8,38.39|| Jes 2,17.20.22.6,12.17,7 || Jer 4, 25.7,20.9,21.21,6.27,5.31,30(29). 33,5.47,2 || Ez 4,12.15.20,11.*13. 21*.38,20 || Jon 3,7.8 || Zeph 1,3|| Hag 1,11 || Zach 8,10$^2$.11,6 || Ps 33,13.104,14.116,11.145,12||Prv 27,19.27,20||Job 7,20||Eccl 1,13. *3,10*. 2,3.8.12. 3,11.13.18.19$^2$.21. 22.5,18. 6,1.7. 7,2.14.29. 8,6.9.11. 17$^2$.9,1.3.12$^2$.10,14.11,8.12,5.13 || 1Ch 17,17||2Ch 6,18.29.30.32,19.

**וְהָאָדָם** Gn 4,1.

**בְּאָדָם** Lev 13,9.22,5||Prv 23,28|| Eccl 8,9.

**בָּאָדָם** Gn 6,3.9,6 || Ex 8,13.*14*.9, 10.13,1||Lev 24,20 || Nu 8,17.18, 15.31,11.26 || 2S 23,3 || Jer 17,5. 49,15||Mich 7,2||Ps 68,19.78,60. 118,8||Eccl 2,24.

**וּבְאָדָם** Prv 28,2.

**וּבָאָדָם** Jer 32,20.

**כְּאָדָם** Hos 6,7 || Ps 82,7|| Job 31, 33.

**לְאָדָם** Jes 44,15 || Am 4,13 || Prv 16,1. 24,9.12 || Job 21,4. 33,23 || Eccl 2,26 || Neh 2,12||1Ch 29,1|| 2Ch 19,6.

**לָאָדָם** Ex 4,11 || Jer 10,23||Zeph 1,17||Prv 27,19||Job 28,28||Eccl 1,3.2,18.22.6,11.12$^2$.8,15.

**וְלָאָדָם** Gn 2,20.3,17||Eccl 2,21.

**מֵאָדָם** Gn 6,7.7,23 || Ex 9,25.12, 12||Lev 27,28 || Nu 3,13 || Jes 44, 11 || Jer 50,3 || Hos 9,12||Mich 2, 12||Ps 135,8.140,2||Prv 30,14.

**לְמֵאָדָם** Jer 51,62.

——— v. n. pr. ———

# אֲדָמָה

humus, terra, ager; regio; orbis terrae.

Gn 4,2||Ex 20,24|| 2R 5,17 || Jes 15,9.45,9 || Joel 1,10.2,21||Am 7, 17 || Zach 13,5 || Ps 104,30|| 2Ch 26,10.

**וַאֲדָמָה** 1S 4,12 || 2S 1,2. *15,32*|| Dan 11,39||Neh 9,1.25.

**הָאֲדָמָה** Gn 1,25. 2,5.6.7.9.19. 3, 17.19.23.4,3.10.11.12.14.5,29.6,1. 7.20.7,4.8.23.8,8.13.21.9,2.20.12, 3.*28,14*.19,25.28,15.47,23 || Ex 8, 17.10,6.20,12.32,12.33,16 || Lev 20,25 || Nu 11,12.12,3. 16,30.31. 32,11 || Dt 4,10.40.5,16.6,15.7,6. *14,2*.13.11,9.21.*28,11*.12,1.25,15. 26,2.10.15. 28,21.63.30,18.20.31, 13.20.32,47||Jos 23,13.*15*||1S 20, 15.31|| 2S 9,10.14,7.17,12 || 1R 7, 46.8,34.40.9,7.13,34.14,15.17,14. 18,1||2R 21,8|| Jes 7,16.23,17.24, 21.30,23.24||Jer 7,20.8,2.*16,4.25, 33*.14,4.24,10.25,5.26.*35,7*.28,16. 35,15||Ez 38,20$^2$|| Hos 2,20 || Am 3,2.5.9,8||Zeph 1,2.3 || Hag 1,11|| Mal 3,11 || 1Ch 27,26 || 2Ch 4,17. 6,25.31.33,8.

**וְהָאֲדָמָה** Gn 47,19 || Dt 11,17 || Jes 6,11.

**בָּאֲדָמָה** Dt 4,18.21,1.

**לָאֲדָמָה** Ps 83,11.

**וּמֵאֲדָמָה** Job 5,6.

**אַדְמַת** *cs.* Gn 47,20.22.26$^2$||Ex 3, 5 || Jes 14,2.19,17.32,13 || Ez 11, 17. 12,19.22. *18,2*. 13,9.20,38.42. 21,7.25,3.6.33,24.36,6.37,12.38, 18.19||Zach 2,16||Ps 137,4||Dan 12,2.

**לְאַדְמַת** Ez 7,2.21,8.

**אַדְמָתִי** *suff.* Jon 4,2||Job 31,38|| 2Ch 7,20.

**אַדְמָתֵנוּ** Gn 47,19$^2$ || Neh 10,36. 38.

**וְאַדְמָתֵנוּ** Gn 47,18.19.

**אַדְמָתְךָ, אַדְמָתֶךָ** Ex 23,19.*34, 26* || Dt 7,13.12,19.21,23.28,4.11. 18.33.42.51.30,9.

אֲדוֹנֶיהָ Ex 21,8 ‖ Jud 19,26.19,27.

לַאדֹנֶיהָ Ex 21,4.

אֲדֹנֵיהֶם Jud 3,25 ‖ 2S 10,3 ‖ 1R 12,27 ‖ 2R 6,22.23 ‖ Jer 27,3 ‖ Zeph 1,9 ‖ Neh 3,5.

אֲדוֹנֵיהֶם Ps 123,2.

לַאֲדֹנֵיהֶם Gn 40,1 ‖ Am 4,1.

v. n. pr.

## אֲדֹנָי

nomen divinum, Deus, Dominus.

שם המיוחד להקב״ה לבד, והנו״ן תמיד קמוצה. ואלו הן קל״ד וְהָאין האמורים במסורה. ויש מוציאין מ״א ג׳ ט״ו הכתוב ברב ספרים בשם הוי״ה ומכניסין השיבנו אדני דאיכה ה׳ כ״א כמדנחאי, או כי־עם־אדני החסד דתהלים ק״ל ז׳; וכבר נחלקו הז״ל על אדני דבראשית י״ח ג׳ אם קֹדש הוא או חול.

Gn 18,3.27.*31*.19,18.20,4 ‖ Ex 4,10.13. 5,22. 15,17.34,9² ‖ Nu 14,17 ‖ Jos 7,8 ‖ Jud 6,15 ‖ 1R 3,10.15.22,6 ‖ 2R 19,23 ‖ Jes 3,17.18.4,4.6,1.8.11. 7,14.20. 8,7. 9,7.16.10,12. 11,11. 21,6.8.16. 29,13. 30,20.37,24.38,14.16 ‖ Ez 18,25.*29.33*,*17.20*.21,14 ‖ Am 5,16.7,7.8.9,1 ‖ Mich 1,2 ‖ Zach 9,4 ‖ Mal 1,12 ‖ Ps 2,4.16,2. 30,9. 35,17.22. 37,13.38,10.16.23.39,8.40,18. 44,24. 51,17.54,6.55,10. 57,10.59,12. 62,13.66,18. 68,12.18. 20. 23.27.33. 73,20. 77,3.8.78,65. 79,12. 86,3.4.5.8.9.12.15. 89,50.51. 90,1.17. 110,5.130,2.3 ‖ Job 28,28 ‖ Thr 1,14.15².2,1.2.5.7.18.19.20. 3,31.36.37.58 ‖ Dan 1,2.9,3.4.7.15.16.17.19² ‖ Esr 10,3 ‖ Neh 1,11.4,8.

אֲדוֹנָי Jud 13,8.

וַאדֹנָי 2R 7,6 ‖ Jes 49,14 ‖ Ps 35,23.

לַאדֹנָי Gn 18,30.*32* ‖ Jes 28,2 ‖ Mal 1,14 ‖ Ps 22,31.130,6 ‖ Dan 9,9.

—יְהוָֹה .v יְיָ אֲ׳, אֲדֹנָי יֱהוִֹה—

## אֶדֶן] לָאֲדֶן

basis columnae; fundamentum.

13 ‖ Dan 1,10.10,16.17².19.12,8 ‖ 1Ch 21,3².23 ‖ 2Ch 2,13.14.

וַאדֹנִי Gn 18,12 ‖ Nu 36,2 ‖ 2S 11,11.14,20.19,28.24,3.

בַּאדֹנִי 1S 24,11 ‖ 2S 18,28.

לַאדֹנִי Gn 24,36.54.56.32,5.6.19.44,9.16².33 ‖ 1S 24,7.25,27.28.30.31² ‖ 2S 4,8.19,29 ‖ 1R 1,2².18,13.20,9 ‖ Ps 110,1 ‖ 1Ch 21,3.

מֵאֲדֹנִי Gn 47,18.

אֲדֹנֵנוּ 1S 16,16.

אֲדֹנִים *pl.* 1R 22,17 ‖ Jes 19,4.26,13 ‖ 2Ch 18,16.

אֲדוֹנִים Mal 1,6.

הָאֲדֹנִים Dt 10,17 ‖ Ps 136,3.

אֲדֹנֵי *cs.* Gn 39,20.42,30.33 ‖ 1R 16,24.

וַאֲדֹנֵי Dt 10,17.

לַאֲדֹנֵי Ps 136,3.

אֲדֹנַי *suff.* Gn 19,2.

אֲדֹנֵינוּ 1S 25,14.17 ‖ 1R 1,43.47 ‖ Ps 8,2.*10* ‖ Neh 10,30.

אֲדוֹנֵינוּ Ps 147,5.

וַאֲדֹנֵינוּ 1R 1,11 ‖ Ps 135,5.

לַאֲדֹנֵינוּ Neh 8,10.

אֲדֹנֶיךָ Gn 24,51.44,8 ‖ 1S 26,15².29,10 ‖ 2S 9,9.10².12,8².16,3.20,6 ‖ 2R 2,3.5.16.9,7.18,27 ‖ Jes 22,18.36,12.

אֲדֹנַיִךְ Jes 51,22 ‖ Ps 45,12.

לַאדֹנֶיךָ 1R 18,8.*11.14*.

אֲדֹנֵיכֶם 1S 26,16 ‖ 2S 2,5.7 ‖ 1R 1,33 ‖ 2R 10,2.3².6.19,6 ‖ Jes 37,6 ‖ Jer 27,4.

אֲדֹנָיו Gn 24,9.10². 39,2.3.7.8.16.19.40,7 ‖ Ex 21,4.6² ‖ Dt 23,16² ‖ Jud 19,11.12 ‖ 1S 20,38.25,10.29,4 ‖ 2S 11,9.13 ‖ 1R 11,23 ‖ 2R 5,1.25.6,32.8,14.9,11.31.19,4 ‖ Jes 37,4 ‖ Hos 12,15 ‖ Mal 1,6 ‖ Prv 25,13.27,18.30,10 ‖ 1Ch 12,19(20) ‖ 2Ch 13,6.

כַּאדֹנָיו Jes 24,2.

לַאדֹנָיו Ex 21,32 ‖ 1R 5,4.

מֵאֲדֹנָיו Job 3,19.

וְאַדְמָתְךָ Am 7,17.

אַדְמַתְכֶם Gn 47,23 ‖ Jes 1,7 ‖ Jer 27,10.42,12 ‖ Ez 36,24.37,14.

אַדְמָתוֹ Dt 32,43 ‖ 2R 17,23.25,21 ‖ Jes 28,24 ‖ Jer 27,10.52,27 ‖ Am 7,11.17 ‖ Zach 9,16 ‖ Prv 12,11.*28,19* ‖ Dan 11,9.

לְאַדְמָתוֹ Ps 146,4.

אַדְמָתָהּ Am 5,2.

אַדְמָתָם Gn 47,22 ‖ Lev 20,24 ‖ Dt 29,27 ‖ Jes 14,1 ‖ Jer 12,14.16,15.23,8 ‖ Ez 28,25.34,13.27.36,17.37,21.39,26.28 ‖ Am 9,15³ ‖ Ps 105,35.

אַדְמוֹת *pl.* Ps 49,12.

v. n. pr.

## אָדוֹן

dominus, princeps.

Jer 22,18.34,5 ‖ Ps 12,5.105,21.114,7.

הָאָדוֹן Ex 23,17.34,23 ‖ Jes 1,24.3,1.10,16.33.19,4 ‖ Mal 3,1.

לְאָדוֹן Gn 45,9.

וּלְאָדוֹן Gn 45,8.

אֲדוֹן *cs.* Jos 3,11.13 ‖ Zach 4,14.6,5 ‖ Ps 97,5.

לַאֲדוֹן Mich 4,13.

אֲדֹנִי *suff.* Gn 23,6.11.15.24,12.*42*.24,12.14.18.27³. 35. 36. 37. 39.44.48². 49.65. 31,35. 33,8.13.14².15. 39,8. 42,10. 43,20. 44,5.7.18².19.20.*22*.24. 47,18².25 ‖ Ex 21,5.32,22 ‖ Nu 11,28.12,11.32,25.27.36,2 ‖ Jos 5,14 ‖ Jud 4,18.6,13 ‖ 1S 1,15.26. 22,12.24,9. 25,24.25².26².27.28.29.31.41. 26,17.18.19. 29,8.30,13.15 ‖ 2S 1,10.3,21.9,11.11,11.13,32.33.14,9.12.15.17².18.19.22.15,15.21².16,4.9.18,31.32.19,20².21.27.28.31.36.38.24,3.21.22 ‖ 1R 1,13.17.18.20².*27*.21.24.27.31.36.37².2,38.3,17.26.18,7.10.20,4 ‖ 2R 2,19. 4,16.28. 5,3.18.20.22. 6,5.12.15.26. 8,5.12. 10,9. 18,23.24.27 ‖ Jes 36,8.9.12 ‖ Jer 37,20.38,9 ‖ Zach 1,9.*4*,*4*.*6*,*4*.4,5.13 ‖ Ruth 2,

אַהֲבַת 2 *m.* Gn 22,2 ‖ Hos 9,1 ‖ Ps 45,8.52,5.6 ‖ Eccl 9,9.

וְאָהַבְתָּ Lev 19,18.34 ‖ Dt 6,5.*11,1.*

אֲהַבְתַּנִי *suff.* Jud 14,16.

אֲהַבְתָּנוּ Mal 1,2.

אָהַבְתְּ 2 *f.* Jes 57,8 ‖ Ez 16,37.

אָהַבְתִּי, אָהַבְתִּי 1 *perf.* Gn 27,4 ‖ Ex 21,5 ‖ Jer 2,25 ‖ Mal 1,2 ‖ Ps 26,8.116,1.119,47.48.97.113.119.127.159.163 ‖ Job 19,19.

אֲהַבְתִּיךָ *suff.* Jes 43,4.

אֲהַבְתִּיךְ Jud 16,15 ‖ Jer 31,3(2).

אָהֲבוּ 3 *pl.* Jer 5,31.14,10 ‖ Hos 4,18 ‖ Prv 8,36.

אֲהֵבוּךָ *suff.* 1S 18,22 ‖ Cant 1,3.4.

אֲהֵבוּם Jer 8,2.

אֲהַבְתֶּם 2 *pl.* Am 4,5.

וַאֲהַבְתֶּם Dt 10,19.

אֹהֵב *pt.* 1S 18,16 ‖ 2S 13,4 ‖ 1R 5,15 ‖ Jes 1,23.61,8 ‖ Ps 33,5.34,13.37,28.87,2.88,19.146,8 ‖ Prv 12,1.17,17.19.18,24.19,8.21,17².22,11.27,6.29,3 ‖ Eccl 5,9² ‖ 2Ch 26,10.

וְאֹהֵב Dt 10,18 ‖ Ps 11,5.

אֹהֲבִי *suff.* Jes 41,8.

אֹהַבְךָ 2Ch 20,7.

וְאֹהֲבוֹ Prv 13,24.

אֹהֲבִים *pl.* Dt 13,4.

אֹהֲבֵי *cs.* Jes 56,10 ‖ Ps 5,12.40,17.70,5.97,10.

וְאֹהֲבֵי Hos 3,1 ‖ Mich 3,2 ‖ Ps 69,37 ‖ Prv 14,20.

לְאֹהֲבֵי Ps 119,132.165.

אֹהֲבַי *suff.* Ps 38,12 ‖ Prv 8,17.21.

לְאֹהֲבַי Ex 20,6 ‖ Dt 5,10.

אֹהֲבֶיךָ 2S 19,7 ‖ Jer 20,4.6.

אֹהֲבָיִךְ *p.* Ps 122,6.

אֹהֲבָיו Ps 145,20 ‖ Esth 5,10.14.6,13.

וְאֹהֲבָיו Jud 5,31.

לְאֹהֲבָיו Dt 7,9 ‖ Dan 9,4 ‖ Neh 1,5.

אַדִּירֵיהֶם Neh 10,30.

וְאַדִּירֵיהֶם Jer 14,3 ‖ Neh 3,5.

## אֶדֶר

magnificentia; toga.

Mich 2,8 ‖ Zach 11,13.

## אַדֶּרֶת, אַדֶּרֶת

pallium, toga insignis; *magnificentia.*

Jos 7,21 ‖ 2R 2,13.14 ‖ Ez 17,8 ‖ Zach 13,4.

הָאַדֶּרֶת Jos 7,24.

כְּאַדֶּרֶת 25,25.

אַדַּרְתּוֹ *suff.* 1R 19,19 ‖ 2R 2,8 ‖ Jon 3,6.

בְּאַדַּרְתּוֹ 1R 19,13.

אַדַּרְתָּם Zach 11,3.

—v. ch. et n. pr.—

## [אֲדַרְכֹּן] וַאֲדַרְכֹנִים *pl.*

daricus, numus persicus, conf. דַּרְכְּמֹן,

מטבע של זהב פרסי בערכך עשרים מארק בגרמניא. ע׳ דַּרְכְּמֹן.

1Ch 29,7.

לַאֲדַרְכֹּנִים Esr 8,27.

—דוש v. אֲדַשׁ—

## אָהַב

amare, optare, cupere; delectari aliqua re; beneficia in aliquem conferre.

הוראתו ידועה. בהושע ד׳ י״ח י״א מלת הֵבוּ יתירה, ונוספה מן אָהֲבוּ שלפניה, ויש פותרין שניהן מפעל אֲהַבְהַב; י״ג במשלי י״ז, י״ו אֲהַב.

Gn 37,3.4 ‖ Dt 4,37 ‖ 1R 11,1.

אָהֵב Gn 27,9.14 ‖ 1S 1,5 ‖ Hos 12,8 ‖ Mal 2,11 ‖ Ps 11,7.47,5.78,68.99,4.

אֲהֵבְךָ *suff.* Dt 15,16.23,6.

וַאֲהֵבְךָ Dt 7,13.

אֲהֵבוֹ Gn 44,20 ‖ 1S 20,17 ‖ 2S 12,24 ‖ Jes 48,14.

אֲהֵבָהּ 2S 13,15 ‖ Ps 119,140.

שֶׁאָהֲבָה 3 *f.* Cant 1,7.3,1.2.3.4.

אֲהֵבַתֶךְ *suff.* Ruth 4,15.

אֲהֵבַתְהוּ 1S 18,28.

בֵּן ובסיס של קרשי המשכן ועמודיו, ובהשאלה למוסדי ארץ וכו׳, ויסודתו בלשון ערבית.

Ex 38,27.

אֲדָנִים *pl.* Ex 26,19.*21.36,24.*26,19.*21.25.36,24.26.*26,25.36,30².38,27.

וְהָאֲדָנִים Ex 38,17.

אַדְנֵי *cs.* Ex 26,19.*36,24.*26,32.37.36,36.38,27².30.31² ‖ Cant 5,15.

אֲדָנָיו *suff.* Ex 35,11.40,18.

וַאֲדָנָיו Ex 39,33 ‖ Nu 3,36.*4,31.*

אֲדָנֶיהָ Ex 35,17.39,40 ‖ Job 38,6.

אַדְנֵיהֶם Ex 26,21.*36,26.*

וְאַדְנֵיהֶם Ex 26,25.*36,30.*27,10.11.27,12.*38,12.*14.15.*38,14.15.*16.*38,19.*17.*18.*36,38.38,10.*11* ‖ Nu 3,37.4,32.

## [אָדַר] נֶאְדָּר *Niph. pt.*

clarum, magnificum esse.

הוראתו ידועה, ולדר״ק בנין זה הוא כמו אָזַר, והשם אַדִּיר יוכיח כי ענינו חזק ועצמה גשמית ורוחנית, וקרוב יותר לשרש הָדַר.

Ex 15,11.

נֶאְדָּרִי Ex 15,6.

[הֶאְדִּיר] וְיַאְדִּיר *Hi. 3 impf.* Jes 42,21.

## אַדִּיר

amplus, magnus, magnificus; potens; princeps, dux; illustris, gloriosus; nobilis, virtutibus illustris.

Jes 33,21² ‖ Ez 17,23 ‖ Ps 8,2.*10.*76,5.93,4.

בְּאַדִּיר Jes 10,34.

אַדִּירוֹ *suff.* Jer 30,21.

אַדִּרִם, אַדִּירִם, אַדִּירִים *pl.* Ex 15,10 ‖ Jud 5,25 ‖ Ez 32,18 ‖ Zach 11,2 ‖ Ps 93,4.136,18.

הָאַדִּירִים 1S 4,8 ‖ 2Ch 23,20.

לְאַדִּירִים Jud 5,13.

אַדִּירֵי *cs.* Jer 25,34.36.

וְאַדִּירֵי Ps 16,3.

מֵאַדִּירֵי Jer 25,35.

אַדִּירֶיךָ *suff.* Nah 3,18.

אַדִּירָיו Nah 2,6.

אֹהֲבֶיהָ Jes 66,10‖Prv 8,17‖Thr 1,2.
וְאֹהֲבֶיהָ Prv 18,21.
אֹהֶבֶת *pt. f.* Gn 25,28.
אֹהַבְתִּי Hos 10,11.
וְאָהוּב *pt. pass.* Neh 13,26.
אֲהוּבָה *f.* Dt 21,15.
הָאֲהוּבָה Dt 21,15.16.
אֲהֻבַת (נס״א) *cs.* Hos 3,1.
לֶאֱהֹב *inf.* Eccl 3,8.
לְאַהֲבָה Dt 10,15.11,13.*22*.19,9. *30,6.16.20* ‖ Jos 22,5.*23,11* ‖ 2S 19,7‖1R 11,2.
וּלְאַהֲבָה Dt 10,12‖Jes 56,6.
כְּאָהֳבָם *suff.* Hos 9,10.
אֱהַב־ *impr.* Hos 3,1.
אֱהָבֶהָ *suff.* Prv 4,6.
אֶהֱבוּ *pl.* Ps 31,24.
אֱהָבוּ Zach 8,19.
וְאֶהֱבוּ Am 5,15.
אֹהַב 1 *impf.* Prv 8,17.
וָאֹהַב Mal 1,2.
וָאֹהֲבֵהוּ *suff.* Hos 11,1.
אֹהֲבֵם Hos 14,5.
וָאֹהֲבֵם Ps 119,167.
תֶּאֱהַב, תֶּאֱהָב 2 *imp.* Prv 20,13‖2Ch 19,2.
יֶאֱהַב, יֶאֱהָב 3 *imp.* Prv 3,12. 15,9.12.16,13.
וַיֶּאֱהַב Gn 25,28.29,18.30.34,3‖ Jud 16,4 ‖ 1R 3,3 ‖ Ps 109,17 ‖ Esth 2,17‖2Ch 11,21.
יֶאֱהָבַנִי *suff.* Gn 29,32.
וְיֶאֱהָבֶךָּ Prv 9,8.
וַיֶּאֱהָבוֹ K. 1S 18,1.
וַיֶּאֱהָבֵהוּ 1S 16,21.18,1.
וַיֶּאֱהָבֶהָ Gn 24,67‖2S 13,1.
וַתֶּאֱהַב 3 *f.* 1S 18,20.
תְּאֵהֲבוּ 2 *pl. m.* Prv 1,22.
תֶּאֱהָבוּ Zach 8,17.
תֶּאֱהָבוּן Ps 4,3.
הַנֶּאֱהָבִים *Ni. pt. pl.* 2S 1,23.
מְאַהֲבַי, *p.* בְ *Pi. pt. suff.* Hos 2,7.14‖Zach 13,6.

לִמְאַהֲבַי Thr 1,19.
מְאַהֲבַיִךְ, מְאַהֲבָיִךְ Jer 22,20.30, 14‖Ez 16,33.36.37.23,22.
וּמְאַהֲבַיִךְ Jer 22,22.
מְאַהֲבֶיהָ Ez 23,5.9 ‖ Hos 2,9.12. 15.

[אָהַב] אֲהָבִים *pl.*
deliciae, suavitas; amores.
Hos 8,9‖Prv 5,19.

[אָהַב] בְּאֳהָבִים
amores, blanditiae.
Prv 7,18.

אַהֲבָה
amor; sq. אֶת־ = Infin.
Jer 2,33 ‖ Hos 11,4 ‖ Prv 10,12. 17,9‖ Cant 2,4.5.3,10.5,8.7,7.8,6‖ Eccl 9,1.
וְאַהֲבָה Prv 15,17.
הָאַהֲבָה Cant 2,7.*3,5*.8,4.7.
בָּאַהֲבָה Cant 8,7.
מֵאַהֲבָה 2S 13,15‖Prv 27,5.
אַהֲבַת *cs.* 1S 20,17‖Jer 2,2.
וְאַהֲבַת Jer 31,3(2)‖Mich 6,8.
בְּאַהֲבַת 1R 10,9‖2Ch 2,10.9,8.
כְּאַהֲבַת Hos 3,1.
מֵאַהֲבַת Dt 7,8‖2S 1,26.
אַהֲבָתִי *suff.* Ps 109,4.5.
אַהֲבָתְךָ 2S 1,26.
בְּאַהֲבָתוֹ Gn 29,20 ‖ 1S 18,3.20, 17‖Jes 63,9‖Zeph 3,17.
בְּאַהֲבָתָהּ Prv 5,19.
אַהֲבָתָם Hos 9,15‖Eccl 9,6.

---

אֲהָהּ
eheu! vae! (cf. הָהּ, הוֹ.)
מלת הקריאה, זעקת צער וצרה, והיא טבעית ע״כ יש דוגמתה הרבה בכל הלשונות כלן, ונרדפת עם אִי, אוֹי, אֲבוֹי, הָהּ, הוֹ; ואולי מזה הָהּ וְהָהּ.
Jos 7,7 ‖ Jud 6,22.11,35 ‖ 2R 3, 10.6,5‖ Jer 1,6.*4,10*.32,17 ‖ Ez 4, 14.*9,8.11,13.21,5*‖Joel 1,15.

---

אֱהִי
ubi?
מלת השאלה = אַיֵּה בנ׳ מקומות אלו, כן ת״י בראשון אָן מַלְכָּךְ, וכן תרגמו השבעים בשלשתם.
Hos 13,10.14².

---

[אָהַל] וַיֶּאֱהַל 3 *impf.*
tentorium figere aut movere; al.: in tentoriis habitare.
הקל פעל נגזר מן שם אֹהֶל, וכשאר הבנינים יש מטילין ספק. ע׳ מפרשים. י״ג בבר׳ ט׳ כ״ו: בָּרֵךְ יי׳ אָהֳלֵי שֵׁם; וחז״ל אמרו אל תקרא לאהליך (מ״א י״ב ט״ו) אלא לאלהיך. וע׳ אורשריפט רפ״ח — ר״צ, שט״ו ושט״ז.
Gn 13,12.18.
יַהֵל *Pi.* Jes 13,20.
יַאֲהִיל *Hiph.* Job 25,5.

אֹהֶל
tentorium.
Gn 4,20 ‖ Ex 28,43.*30,20.40,32*. 29,4.*11.32.42*. 38,8.30. *40,12*. 29, 10.44.30,16.18.*40,7.30*.30,26.31, 7.33,7².35,21.39,32.40,2.6.*29.34*. 35 ‖ Lev 1,3.*5.3,2.4,4.7.8*,3.4.*13*. *12,6.14,11.23.15,14.29.16,7.17,4*. *5.6.9.19,21*. 3,8.*13.4,14*.4,5.*16.18*. *6,23.9,23.10,9.16,23*.6,9.*19*.8,33. 35.9,5.10,7.16,20.*33*‖Nu 2,17.3,7. *38.8,9*.3,8.25.*4,25.6,10.13.18.10*, *3.16,18.19.17,15.20,6.25,6.27,2*. 4,25.30.*7,5.18,6.21.23*.7,89.8,15. 24.11,16.*12,4*. *17,7*. *18,22*. *31,53*. 17,8.23.18,2.4.19,4 ‖ Jos 18,1.19, 51 ‖ Jud 4,17 ‖ 1S 2,22 ‖ 1R 2,28. 29.30.8,4‖2R 7,8² ‖ Jes 33,20‖Ps 19,5.78,60‖Job 21,28‖ 1Ch 6,17. 15,1.17,5.23,32‖2Ch 1,3.4.13.5,5.
וְאֹהֶל Prv 14,11‖Job 8,22.
הָאֹהֶל Gn 18,1.2.10.31,34 ‖ Ex 26,9.11.12.13.36.31,7.33,7.8.9.10. 11.18.37.39,33.38.40,19² ‖ Nu 9, 17.11,24.12,5.10.18,3.4.19,14.18‖ Dt 31,15‖Jos 7,23 ‖ Jud 4,20.21. 7,13²‖2S 6,17.16,22‖1R 1,39‖ Ez 41,1‖1Ch 9,23.16,1.
וְהָאֹהֶל Nu 3,25.
הָאֹהֱלָה Gn 18,6.24,67 ‖ Ex 18,7. 33,8.9 ‖ Nu 11,26‖Jos 7,22‖ Jud 4,18.
בְּאֹהֶל Gn 31,33² ‖ Ex 27,21.30,

36. 40,22.24.26 ‖ Lev 4,7.18. 16, 17.24,3 ‖ Nu 1,1.3,25.4,3.4.15.23. 28.31.*33*.4,35.*39*.*43*.4,37.*41*.4,47. 8,19.22.26.14,10. 17,19.22. 18,31. 19,14 ‖ Dt 31,14 ‖ 2S 7,6 ‖ Jes 16, 5 ‖ Ps 78,67.132,3 ‖ Thr 2,5.

בָּאֹהֶל Gn 18,9 ‖ Nu 19,14 ‖ Dt 31, 15 ‖ Jud 5,24 ‖ 1R 8,4 ‖ 2Ch 5,5.

וּבְאֹהֶל Gn 31,33$^{2}$.

כְּאֹהֶל Jes 38,12.

כָּאֹהֶל Jes 40,22.

לְאֹהֶל Ex 26,7.*36*,*14*.39,40 ‖ Lev 16,16 ‖ Nu 2,2.9,15 ‖ 1Ch 9,21 ‖ 2Ch 1,6.24,6.

לָאֹהֶל Ex 26,14.36,19 ‖ 1Ch 9,19.

מֵאֹהֶל Gn 31,33 ‖ Lev 1,1 ‖ Ps 52, 7 ‖ 1Ch 17,5.

אָהֳלִי *suff.* Jer 10,20$^{2}$ ‖ Job 29,4. 31,31.

הָאָהֳלִי Jos 7,21.

לְאָהֳלִי Job 19,12.

אָהֳלֶךָ Job 5,24.

אָהֳלֵךְ Jes 54,2.

בְּאָהֳלֶךָ , בְּאָהֳלֶךָ Ps 15,1.61,5.91, 10.

לְאֹהָלֶךָ Jud 19,9.

מֵאָהֳלֶךָ Job 22,23.

אָהֳלֹה Gn 9,21.12,8.13,3.35,21.

אָהֳלוֹ Gn 26,25.31,25.33,19 ‖ Ex 33,8.10.35,11 ‖ Nu 11,10 ‖ Jos 7, 24 ‖ Jud 4,11 ‖ Ps 27,5.

בְּאָהֳלוֹ Ex 16,16 ‖ Jos 7,22 ‖ 1S 17,54 ‖ Jer 37,10 ‖ Ps 27,6 ‖ Job 18,6.15.20,26.

לְאָהֳלוֹ Lev 14,8 ‖ Jud 20,8 ‖ 2S 18,17 ‖ 2R 14,12.

מֵאָהֳלוֹ Job 18,14.

אֹהָלִים *pl.* Gn 25,27 ‖ Jer 6,3 ‖ Job 12,6.

וְאֹהָלִים Gn 13,5 ‖ 2R 7,10.

בָּאֳהָלִים Jud 8,11 ‖ Jer 35,7.10 ‖ Hos 12,10.

אָהֳלֵי *cs.* Nu 16,26 ‖ Jer 30,18 ‖ Hab 3,7 ‖ Zach 12,7 ‖ Ps 83,7.120, 5 ‖ Job 15,34 ‖ Dan 11,45 ‖ 2Ch 14,14.

בְּאָהֳלֵי Gn 9,27 ‖ Ps 78,51.84,11. 118,15.

כְּאָהֳלֵי Cant 1,5.

מֵאָהֳלֵי Mal 2,12.

אֹהָלַי *suff.* Jer 4,20.

אֹהָלֶיךָ Nu 24,5.

בְּאֹהָלֶיךָ Dt 33,18 ‖ Job 11,14.

לְאֹהָלֶיךָ Dt 16,7 ‖ 1R 12,16 ‖ 2R 10,16.

אָהֳלֵיכֶם Jos 22,8.

בְּאָהֳלֵיכֶם Dt 1,27.

לְאָהֳלֵיכֶם Dt 5,27 ‖ Jos 22,4.

לְאֹהָלָיו Jud 7,8 ‖ 1S 4,10.13,2 ‖ 2S 18,17.19,9.20,1.22 ‖ 1R 12,16 ‖ 2R 8,21.14,12 ‖ 2Ch 10,16.25,22.

אָהֳלֵיהֶם Nu 16,27 ‖ Dt 11,6 ‖ Jos 22,6.7 ‖ 2R 7,7 ‖ Jer 49,29 ‖ 1Ch 4, 41.

וְאָהֳלֵיהֶם Jud 6,5.

בְּאָהֳלֵיהֶם 2R 13,5 ‖ Hos 9,6 ‖ Ps 69,26.78,55.106,25 ‖ 1Ch 5,10.

לְאָהֳלֵיהֶם 1R 8,66 ‖ 2Ch 7,10.

מֵאָהֳלֵיהֶם Jos 3,14.

v. n. p.

---

## [אָהָל] אֲהָלִים *pl.*

aloe, sive agallochus.

מן עץ יפה בגדלו, בענפיו ובעליו, ויש במינו עצי בשמים.

Prv 7,17.

כַּאֲהָלִים Nu 24,6.

וַאֲהָלוֹת Ps 45,9 ‖ Cant 4,14.

---

## אוֹ

vel, aut, aut potius, quin immo; si forte, ἐάν; si vero; vel si; sive; nisi forte, an, utrum f.

מלת הקשור: לפרוט ולחלק מיני נושאים שונים המתיחסים לנשוא אחד ולהפך; להגבלת שעור או מין אחד, למעט או לרבות את השעור הקודם; בטעם כַּאֲשֶׁר, אִם; בטעם הפך הקודם וכו'; י"ג בש"א כ' י': אִם־יַעַנְךָ אביך קשה.

Gn 24,49.50.55. 31,43. 44,8.19 ‖ Ex 4,11$^{4}$. 5,3. 19,13. 21,4.6.18.20. 21.26.27.28.29.31$^{2}$.32.33$^{2}$. 36.37$^{2}$. 22,4.5$^{2}$.6.9$^{4}$.13.23,4.28,43.*30*,*20* ‖ Lev 1,10.14.*14*,*30*. 3,6. 4,23.*28*. 5, 1$^{2}$.2$^{2}$.3.4$^{2}$.6.7. *12*,*8*. *15*,*14*.*29*$^{2}$. 5, 11$^{2}$.21$^{3}$.22.23$^{3}$.24.7,16.21$^{3}$.11,32$^{2}$. 12,6$^{2}$.7. 13,2$^{3}$.16.19.24$^{2}$.29.*38*. *20*, *27*. 13,29.30.42.42.*43*.*55*. 13,47. 48.*49*.*53*.*57*$^{2}$. 13,48. 49$^{2}$.49.*53*.*57*. 13,51$^{3}$. 52$^{3}$.56$^{3}$. 58.*59*$^{2}$. 13,58. 59$^{2}$. 14,22.37. 15,3.23.25. 17,3. *22*,*27*$^{2}$. 17,3.8.13. 18,9$^{2}$.10. 19,20. 20,17. 27. 21,18$^{4}$.19$^{2}$.20$^{3}$. 21,20. *22*,*22*$^{2}$. 21,20. 22,4$^{2}$.5$^{2}$. 22,21$^{2}$. 22,22$^{3}$.27. 25,14.47.49$^{4}$.26,41.27,10 ‖ Nu 5,6. 14.30.6,2.10.9,10$^{2}$.21.22$^{2}$.11,8.14, 2. 15,3$^{4}$.5.6.8$^{2}$.11$^{3}$.14. 18,17$^{2}$.19, 16$^{3}$.18$^{3}$.22,18. 24,13.30,3.30,7.11. 15.35,18. 20.21.22.23 ‖ Dt 4,16. 32.34. 13,2$^{2}$.4.6.7$^{4}$.8.14,21.15,12. 21.17,2.3$^{2}$.5$^{2}$.6.12.19,15.22,1.4.6$^{3}$. 24,3.14. 27,22. 29,17$^{3}$ ‖ Jos 7,3 ‖ Jud 11,34.18,19.19,13.21,22 ‖ 1S 2,14$^{3}$. 13,19. 14,6. 20,2.10. 21,4.9. 22,15. 26,10$^{2}$.29,3 ‖ 2S 2,21.3,35. 17,9.18,13 ‖ 1R 8,46.20,39.21,6 ‖ 2R 2,16.4,13.6,27.13,19 ‖ Jes 7,11. 27,5.41,22.50,1 ‖ Jer 23,33.40,5 ‖ Ez 14,17.19.21,15.46,12 ‖ Am 3, 12 ‖ Mal 2,17 ‖ Prv 30,31 ‖ Job 3, 15.16.12,8.13,22.16,3.22,11. 35,7. 38,5.6.28.31.36 ‖ Cant 2,7.*3*,*5*.2,9. *17*.*8*,*14* ‖ Eccl 11,6 ‖ 2Ch 6,36.

אוֹ = אֵי K. Prv 31,4.

---

## אוֹב I

I) phyton, ventriloquus; II) uter.

I) שם קסם ידוע, נעשה בתחבולות המצפצפים והמהגים שמוציאים קול נבוב מתוך בטנם והשומע סבור לשמוע קול דברים מרואה ואינו נראה. II) כלי נבוב וחלול עשוי מעור לקבל משקה.

Lev 20,27 ‖ Dt 18,11 ‖ 1S 28,7$^{2}$ ‖ 2R 21,6 ‖ 2Ch 33,6.

בָּאוֹב 1S 28,8 ‖ 1Ch 10,13.

כְּאוֹב Jes 29,4.

הָאֹבוֹת *pl.* Lev 19,31.20,6 ‖ 1S 28,3.9 ‖ 2R 23,24 ‖ Jes 8,19.19,3.

כְּאֹבוֹת II Job 32,19.

v. n. pr.

## אוֹדֹת, אֹדוֹת

causae.

Gn 21,11.25.26,32 ‖ Ex 18,8 ‖ Nu 12,1.13,24 ‖ Jud 6,7 ‖ 2S 13,16 ‖ Jer 3,8.

אֹדוֹתַי, אֹדוֹתֶיךָ *suff.* Jos 14,6.

---

## אוּד

titio, torris.

בקיעת עץ שאחזה בו האש (לפיד), וכן הוא תרגומו בארמית ובדרז״ל.

Zach 3,2.

כְּאוּד Am 4,11.

הָאוּדִים *pl.* Jes 7,4.

---

## [אָוָה] אִוָּה *Pi. 3 perf. suff.*

cupere, appetere, desiderare; sibi appetere = constituere.

נרדף אל אָבָה; יש מחברין לו נָאוָה וְנָאוָה, ע׳ נָאָה.

Ps 132,13.

אִוְּתָה *f.* Mich 7,1 ‖ Prv 21,10 ‖ Job 23,13.

אִוִּיתִךָ *1 perf. suff.* Jes 26,9.

אִוִּתִיהָ Ps 132,14.

תְּאַוֶּה *impf. 3 f.* Dt 12,20.14,26 ‖ 1S 2,16 ‖ 2S 3,21 ‖ 1R 11,37.

הִתְאַוָּה *Hithpa.* Prv 21,26.

הִתְאַוֵּיתִי *1 perf.* Jer 17,16.

הִתְאַוּוּ *3 pl.* Nu 11,4.

מִתְאַוָּה *pt. f.* Prv 13,4.

הַמִּתְאַוִּים *pl. m.* Nu 11,34 ‖ Am 5,18.

תִּתְאַוֶּה *2 impf.* Dt 5,18.

תִּתְאָו Prv 23,3.6.24,1.

יִתְאַוֶּה *3 impf.* Eccl 6,2.

וַיִּתְאַוֶּה 2S 23,15.

וְיִתְאָו Ps 45,12.

וַיִּתְאָו 1Ch 11,17.

וַיִּתְאַוּוּ *pl.* Ps 106,14.

## [°אַוָּה] אַוַּת *cs.*

desiderium, libido.

Dt 12,15.20.21.18,6 ‖ 1S 23,20.

בְּאַוַּת Jer 2,24.

בְּאַוָּתִי *suff.* Hos 10,10.

[מַאֲוַי] מַאֲוַיֵּי (al. וָיֵ) *pl. cs.* Ps 140,9.

תַּאֲוָה Gn 3,6 ‖ Nu 11,4 ‖ Ps 106,14 ‖ Prv 13,12.19.21,26 ‖ Job 33,20.

לְתַאֲוָה Prv 18,1.

תַּאֲוַת *cs.* Jes 26,8 ‖ Ps 10,3,17.21,3.112,10 ‖ Prv 11,23.19,22.21,25.

וְתַאֲוַת Prv 10,24.

תַּאֲוָתִי *suff.* Ps 38,10.

וְתַאֲוָתָם Ps 78,29.

מִתַּאֲוָתָם Ps 78,30.

conf. תָּוָה; v. n. pr. קִבְרוֹת הַתַּ׳

## אוֹי

eheu, vae!

Nu 21,29.24,23 ‖ 1S 4,7.8 ‖ Jes 3,9.11.6,5.24,16[2] ‖ Jer 4,13.31.6,4.10,19.13,27.15,10.45,3.48,46 ‖ Ez 16,23[2]. 24,6.9 ‖ Hos 7,13.9,12 ‖ Prv 23,29 ‖ Thr 5,16.

אוֹיָה־ Ps 120,5.

---

## אֱוִיל

stultus, amens; indoctus.

י״פ משרש אול ע״ש קשיות לבו וערפו או חזק מצחו, וי״א שהוא כמו עֲוִיל (און = עון, גאל = געל); ויתכן שהוא מן אַוַּל הערבי והסורי (ראשון) אם מפני שההדיוט קופץ בראש, או מפני שלא קנה חכמה ונשאר במצב ראשית ילדותו כעיר פרא.

Jer 4,22 ‖ Hos 9,7 ‖ Prv 7,22.10,14. 11,29. 12,15.16. 14,3. 15,5. 17,28.20,3.27,3.29,9 ‖ Job 5,3.

הָאֱוִיל Prv 27,22.

וֶאֱוִיל Prv 10,8.10.

לֶאֱוִיל Prv 24,7 ‖ Job 5,2.

אֱוִלִי Zach 11,15.

אֱוִילִים *pl.* Jes 19,11 ‖ Ps 107,17 ‖ Prv 1,7.14,9.16,22.

וֶאֱוִילִים Jes 35,8 ‖ Prv 10,21.

## אִוֶּלֶת

stultitia, peccatum.

Prv 12,23. 13,16.14,17.18.24[2].29. 15,2.14.21. 16,22. 18,13. 19,3. 22,15.24,9.

וְאִוֶּלֶת Prv 14,1.8.

אִוַּלְתִּי *suff.* Ps 38,6.

לְאִוַּלְתִּי Ps 69,6.

אִוַּלְתּוֹ Prv 5,23.27,22.

בְּאִוַּלְתּוֹ Prv 17,12.26,11.

כְּאִוַּלְתּוֹ Prv 26,4.5.

——v. n. pr.——

## [°אוּל] אוּלֵי K. *pl. cs.*

nobiles, optimates.

לפי הכתיב הוא נרדף עם אַיִל, וממנו בריא אוּלָם, כלומר אֵיתָן ועצום, והמ״ם כמ״ם רֵיקָם, חִנָּם, אך יתכן שהוא מן אלם והמ״ם יסודית.

2R 24,15.

אוּלָם Ps 73,4.

——conf. אֵיל——

## אוּלַי

fortasse, si forte, *nisi forte.*

מלת תאר הפעל והקשור להוראת הספק והאפשרות, והיא מרכבת מן אוֹ לוּ (או לא, ובדרז״ל אלולי).

Gn 16,2.18,24.28.29.30.31.32.24,5.27,12.32,21.43,12 ‖ Ex 32,30 ‖ Nu 22,6.11.33.23,3.27 ‖ Jos 9,7.14,12 ‖ 1S 6,5.9,6.14,6 ‖ 2S 14,15.16,12 ‖ 1R 18,5.27.20,31 ‖ 2R 19,4 ‖ Jes 37,4.47,12[2] ‖ Jer 20,10.21,2.26,3.36,3.7.51,8 ‖ Ez 12,3 ‖ Hos 8,7 ‖ Am 5,15 ‖ Jon 1,6 ‖ Zeph 2,3 ‖ Job 1,5 ‖ Thr 3,29.

אֻלַי Gn 24,39.

——v. n. pr.——

## אוּלָם

verumtamen, nihilominus.

ענינו כענין אבל, ותרגומו ברם ובאיוב י״ז י׳ וְאֻלָּם כדי לזווגו עם כֻּלָּם.

Job 2,5.5,8.13,3.

וְאוּלָם Gn 28,29.48,19 ‖ Ex 9,16 ‖ Nu 14,21 ‖ Jud 18,29 ‖ 1S 20,3.35,34 ‖ 1R 20,23 ‖ Mich 3,8 ‖ Job 1,11.11,5.12,7.13,4.14,8.33,1.

וְאֻלָּם Job 17,10.

---

## אָוֶן

vanitas, mendacium; improbitas, scelus; calamitas, malum.

ענינו הבל, עמל ומרמה, ולכן הושאל גם על האלילים. וי״ג בישע׳ מ״א, כ״ט אָוֶן וכת״י.

Nu 23,21 ‖ Jes 1,13.10,1.29,20.31,2.32,6.41,29.55,7.58,9.59,4.6.7.66,3 ‖ Jer 4,15 ‖ Ez 11,2 ‖ Hos 6,8.10,8.12,12 ‖ Mich 2,1 ‖ Hab 1,3.3,7 ‖ Zach 10,2 ‖ Ps 5,6.6,9.7,15.14,4.28,3.36,4.5.13.41,7.53,5.55,4.56,8.59,3.6.64,3.66,18.92,8.10.94,4.16.101,8.119,133.141,4.9 ‖ Prv 6,12.18.10,29. *21,15.* 12,21.17,4.19,28.22,8.30,20 ‖ Job 4,8.5,6.11,11.14.15,35.22,15.31,3.34,8.22.36.36,21.

וָאֶוֶן 1S 15,23 ‖ Ps 55,11.

וָאָוֶן Ps 10,7.90,10.

הָאָוֶן Ps 125,5.

לְאָוֶן Am 5,5.

מֵאָוֶן Job 36,10.

———v. n. pr.———

## און

I) robur, vires; facultas, divitiae, opus. II) maeror, luctus.

ענינו כח ועצמה, להוליד לעשות חיל ורכוש, והושאל גם על הון ועשר הבא ע״י חוזקת היד חמס, עשק ומרוצה; ויש לו ג״כ הוראת אנינות ואבלות (דברים כו, יד. הושע ט, ד).

Hos 12,9.

אוֹנִי *suff.* Gn 49,3.

בְּאֹנִי Dt 26,14.

אוֹנֶךָ Jer 4,14.

אוֹנוֹ, אֹנוֹ Dt 21,17 ‖ Job 18,7.12.20,10.21,19.

וְאוֹנוֹ Job 40,16.

וּבְאוֹנוֹ Hos 12,4.

אוֹנָם Ps 94,23.105,36.

אוֹנִים *pl.* Jes 40,26.28 ‖ Hos 9,4 ‖ Ps 78,51 ‖ Prv 11,7.

תְּאֻנִים Ez 24,12.

——v. n. pr.; conf. אָנַן——

פָּזַז v. אוּפָז; אֳנִיָּה v. אוֹנִיּוֹת K.

## [אוץ] אָץ

angustum esse, festinare; urgere.

ענינו דחיקה ונחיצה.

Jos 10,13.17,15.

אַצְתִּי *1 perf.* Jer 17,16.

אָץ *pt.* Prv 21,5.29,20.

וְאָץ Prv 19,2.28,20.

אָצִים *pl.* Ex 5,13.

[הֵאִיץ] תָּאִיצוּ *Hi. 2 impf. pl.* Jes 22,4.

וַיָּאִיצוּ *3 pl.* Gn 19,15.

## אור

lucere, illucescere; *Niph.* illustrari, gloriosum fieri; *Hiph.* illustrare, lucidum reddere, recreare; inflammare.

הוראתו ידועה ולא לאורה הוא צריך. וי״ם מְאִירוֹת דישעיה כ״ז, י״א משרש אָרָה, כלומר מלקטות. בהושע ו׳ ו׳ י״ג וּמִשְׁפָּטֶי כָּאוֹר יֵצֵא; בתהלים צ״ז י״א אוֹר זָרֻחַ, באיוב כ״ט כ״ד לא יַפִּילוּן ובעמוס ח׳ ח׳ כָאֹר = כַּיְאֹר.

Gn 44,3.

וְאוֹר 1S 29,10.

אֹרוּ *3 perf. pl.* 1S 14,29.

וָאוֹר *infin.* Prv 4,18.

אוֹרִי *imper. f.* Jes 60,1.

וַתָּאֹרְנָה Q *3 impf. pl. f.* 1S 14,27.

נָאוֹר *Ni. pt.* Ps 76,5.

לֵאוֹר *inf.* Job 33,30.

וַיֵּאֹר *3 impf.* 2S 2,32.

[הֵאִיר] וְהֵאִיר *Hiph.* Ex 25,37.

הֵאִירָה *f.* Ez 43,2.

הֵאִירוּ *pl.* Ps 77,19. *97,4.*

מֵאִיר *pt.* Prv 29,13.

[מְאִירָה] מְאִירַת *f. cs.* Ps 19,9.

מְאִירוֹת *pl.* Jes 27,11.

לְהָאִיר *infin.* Gn 1,15. *17* ‖ Ex 13,21 ‖ Ps 105,39 ‖ Esr 9,8 ‖ Neh 9,12.19.

הָאֵר *imper.* Ps 80,20.119,135.

וְהָאֵר Ps 80,4.8 ‖ Dan 9,17.

הָאִירָה Ps 13,4.31,17.

תָּאִיר *2 imperf.* Ps 18,29.

יָאִיר *3 impf.* Jes 60,19 ‖ Ez 32,7 ‖ Ps 119,130.139,12 ‖ Job 41,24.

יָאֵר Nu 6,25 ‖ Ps 67,2.

וַיָּאֶר Ex 14,20 ‖ Ps 118,27.

תָּאִיר *f.* Eccl 8,1.

תָּאִירוּ *2 pl.* Mal 1,10.

יָאִירוּ *3 pl.* Nu 8,2.

## אור I

lux, lumen; splendor, nitor; א׳ עָנָנוֹ = fulmen; prima lux, matutina; sol.

Gn 1,3² ‖ Ex 10,23 ‖ Jud 16,2 ‖ 1S 14,36.25,22.34.36 ‖ 2S 17,22 ‖ 2R 7,9 ‖ Jes 9,1².10,17.30,26.45,7 ‖ Ez 32,8 ‖ Hos 6,6 ‖ Am 5,18.20.8,9 ‖ Mich 7,8 ‖ Zach 14,6.7 ‖ Ps 4,7.36,10.49,20.97,11.104,2.112,4.139,11.148,3 ‖ Prv 6,23.13,9 ‖ Job 3,16.20.12,25.17,12.18,5.6.22,28.24,13.16.26,10.28,11.31,26.36,32.37,15.21.38,19.24.41,10 ‖ Thr 3,2.

וְאוֹר Jes 5,20.30,26 ‖ Jer 25,10 ‖ Ps 38,11.44,4.119,105 ‖ Job 29,24.

וָאוֹר Jes 5,30.

הָאוֹר Gn 1,4².18 ‖ Jud 19,26 ‖ Eccl 2,13.11,7 ‖ Neh 8,3.

וְהָאוֹר Eccl 12,2.

בָּאוֹר Job 33,28.

בְּאוֹר Jes 2,5 ‖ Mich 2,1 ‖ Ps 56,14.78,14.49,16 ‖ Prv 16,15 ‖ Job 33,30.

כְּאוֹר Jes 30,26² ‖ Prv 4,18.

כָּאוֹר, כָּאֹר Am 8,8 ‖ Hab 3,4 ‖ Ps 37,6.

וּכְאוֹר 2S 23,4.

לְאוֹר Jes 5,20.42,6.49,6.51,4.60,19².20 ‖ Jer 13,16.31,35(34)² ‖ Hab 3,11 ‖ Job 3,9.30,26.

לָאוֹר Gn 1,5 ‖ Jes 42,16.59,9 ‖ Mich 7,9 ‖ Zeph 3,5 ‖ Job 12,22.24,14.

מֵאוֹר Job 18,18.

אוֹרִי *suff.* Ps 27,1.

אוֹרֶךָ, אוֹרְךָ Jes 58,8.10 ‖ Ps 43,3.

בְּאוֹרְךָ Ps 36,10.

אוֹרֵךְ Jes 60,1.

לְאוֹרֵךְ Jes 60,3.

אוֹרוֹ Jes 13,10 ‖ Ez 32,7 ‖ Job 36,30.37,11.

וְאוֹרוֹ Job 37,3.

לְאוֹרוֹ Job 29,3.

מֵאֹותֹתֶיךָ Ps 65,9.

אֹתוֹתָיו, אֹתֹתָיו Dt 11,3 ‖ Ps 78,43.105,27.

אֹותֹתָם Ps 74,4.

וְאֹתֹתָם Job 21,29.

---

אות] נֵאוֹת *Ni.1 impf.pl.*

consentire, morem gerere.

ענינו הסכמה וגלוי הרצון, וי״א כי לו יאתה נזרת יָאַת.

Gn 34,15.

נֵאוֹתָה Gn 34,23.

יֵאוֹתוּ *3 imp. pl.* Gn 34,22.

וַיֵּאֹתוּ 2R 12,9.

———conf. יָאַת———

## אָז

eo tempore, tunc.

תה״פ להגבלת הזמן (ועל הרֹב עם פעל עתיד); י״ג בתהלים ע״ו ה׳ מֵעָז אַפֶּךָ וברות ב׳ ז׳ מֵאוֹר הבקר.

Gn 4,26.12,6.13,7.24,41.49,4 ‖ Ex 4,26.12,44.15,1.15 ‖ Lev 26,34² ‖ Nu 21,17 ‖ Dt 4,21 ‖ Jos 8,30.10.12.11,33.14,11.20,6.22,1.31 ‖ Jud 5,8.11.13.19.22.8,3.13,21 ‖ 1S 6,3 ‖ 2S 5,24.21,17.18.23,14² ‖ 1R 3,16.8,1.12.9,11.24.11,7.16,21.22.50 ‖ 2R 5,3.8,22.12,18.13,19.14,8.15,16.16,5 ‖ Jes 33,23.35,5.6.41,1.58,8.9.14.60,5 ‖ Jer 11,15.18.22,15.16.31,13(12) ‖ Ez 32,14 ‖ Hos 2,9 ‖ Mich 3,4 ‖ Hab 1,11 ‖ Mal 3,16 ‖ Ps 2,5.19,14.40,8.51,21².56,10.69,5.89,20.96,12.11,9,6.92.126,2² ‖ Prv 1,28.2,5.9.3,23.20,14 ‖ Job 3,13.9,31.13,20.28,27.33,16 ‖ Cant 8,10 ‖ Eccl 2,15 ‖ 1Ch 11,16².14,15.15,2.16,7.33.20,4.22,12(13) ‖ 2Ch 5,2.6,1.8,12.17.24,17.

אוֹ־אָז Lev 26,41.

כִּי(־)אָז Dt 29,20 ‖ Jos 1,8 ‖ 2S 2,27.5,24.19,7 ‖ Jer 22,22 ‖ Zeph 3,9.11 ‖ Job 22,26.38,21.

וְלֹא־אָז 1S 20,12.

וּמִן־אָז Jer 44,18.

וְאָז Ex 12,48 ‖ Lev 26,41 ‖ Jos 1,8 ‖ Jer 32,2.

---

מְאוּרָה] מְאוּרַת *cs.*

foramen; Vulg. caverna.

י״פ על העינים המאירות (וא״כ נכון לפרש חֹר פתן על פתחי פיו), וי״פ מענין מערה מקום מְגוּרֵי הצפעוני.

Jes 11,8.

---

אֻרָוָה] לַאֻרָוֹת *pl.*

stabula.

רפת ודיר למקנה; אֻרְוָה בהפך אתוּן.

2Ch 32,28.

———conf. אֻרְוָה———

## אוֹת

signum, *monumentum*, documentum s. argumentum; portentum, miraculum.

רושם וסימן להכיר על־ידו דבר נכבד אם לזכרון מעשה מיוחדת שהיתה או להורות שעתידה לבוא, ומזה אותות השמים, מעשי נסים וכל ענין המצוין שיכול להיות לאות ולדוגמא.

Gn 4,15.9,12.*17* ‖ Ex 31,13.17 ‖ Dt 13,2 ‖ Jos 2,12.4,6 ‖ Jud 6,17 ‖ 2R 20,8 ‖ Jes 7,11.14.20,3.38,22.66,19 ‖ Ez 4,3 ‖ Ps 86,17.

הָאוֹת, הָאֹת Ex 3,12.4,8².8,19 ‖ Dt 13,3 ‖ 1S 2,34.14,10 ‖ 2R 19,29.20,9 ‖ Jes 37,30.38,7 ‖ Jer 44,29.

לְאוֹת, לְאֹת Gn 9,13.17,11 ‖ Ex 12,13.13,9.16 ‖ Nu 17,3.25 ‖ Dt 6,8.11,18.28,46 ‖ Jes 19,20.55,13 ‖ Ez 14,8.20,12.20.

אֹתֹת, אֹתוֹת, אוֹתֹת *pl.* Dt 6,22 ‖ Jes 44,25 ‖ Jer 32,20 ‖ Ps 74,4.135,9 ‖ Neh 9,10.

הָאֹתוֹת, הָאֹתֹת Ex 4,9.17.28.30 ‖ Nu 14,11 ‖ Dt 29,2.34,11 ‖ Jos 24,17 ‖ 1S 10,7.9.

וְהָאֹתֹת Dt 7,19.

בְּאֹתוֹת, בְּאֹתֹת Nu 2,2 ‖ Dt 4,34 ‖ Jer 32,21.

וּבְאֹתוֹת Dt 26,8.

לְאֹתוֹת, לְאֹתֹת Gn 1,14 ‖ Jes 8,18.

וּמֵאֹתוֹת Jer 10,2.

אֹתֹתַי *suff.* Ex 7,3.10,1.2 ‖ Nu 14,22.

אוֹתֹתֵינוּ Ps 74,9.

---

אוּרֵהוּ Job 25,3.

אוֹרָם Jes 13,10 ‖ Jer 4,23 ‖ Job 38,15.

אוֹרִים *pl.* Ps 136,7.

אוֹרָה Esth 8,16.

כָּאוֹרָה Ps 139,12.

## אוֹר II

herba viridis (euphrosia?).

מין ירק, ועל האמורים בישעיה נחלקו המבארים והבלשנים.

Jes 18,4.

אוֹרֹת, אֹרֹת *pl.* 2R 4,39 ‖ Jes 26,19.

---

## אוּר

ignis, flamma, focus; calor; pl.: terrae calidae; revelatio.

ענינו מדורת אש, שלהבת; ופתרון אוּרים וְתֻמִּים ידוע, ואולי נקרא כן ע״ש האבנים המאירות והמזהירות והמשֻׁבצות בו במלאותם.

Jes 31,9.44,16.47,14.

בְּאוּר Jes 50,11.

בָּאוּר Ez 5,2.

אוּרִים] הָאוּרִים *pl.* Ex 28,30 ‖ Lev 8,8 ‖ Nu 27,21.

בָּאֻרִים, בָּאוּרִים 1S 28,6 ‖ Jes 24,15.

לְאוּרִים Esr 2,63 ‖ Neh 7,65.

וְאוּרֶיךָ *suff.* Dt 33,8.

———v. n. pr.———

## מָאוֹר

lumen, candelabrum.

Ps 74,16.

מְאוֹר *cs.* Prv 15,30.

הַמָּאוֹר Gn 1,16² ‖ Ex 35,14.*14*.*39,37* ‖ Nu 4,9.16.

לְמָאוֹר Ex 35,28.

לַמָּאוֹר, לַמָּאֹר Ex 25,6.27,20.35,8 ‖ Lev 24,2.

לִמְאוֹר *cs.* Ps 90,8.

מְאוֹרִים] מְאוֹרֵי *pl. cs.* Ez 32,8.

מְאֹרֹת Gn 1,14.

הַמְּאֹרֹת Gn 1,16.

לִמְאוֹרֹת Gn 1,15.

מֵאָז Gn 39,5 ‖ Ex 4,10.9,24 ‖ Jos 14,10 ‖ 2S 15,34 ‖ Jes 14,8.16,13. 44,8.45,21.48,3.5.7.8 ‖ Ps 76,8 ‖ Prv 8,22 ‖ Ruth 3,7.

וּמֵאָז Ex 5,23.

אֲזַי Ps 124,3.4.5.

---

## אֵזוֹב

hysopus.

מין צמח ידוע והוא מקטני הצמחים וגדל בקיר, וחז״ל (פרה י״א ז׳) מנו בו מינים שונים.

Ex 12,22 ‖ Nu 19,18.

וְאֵזוֹב, וְאֵזֹב Lev 14,4.*49* ‖ Nu 19,6.

הָאֵזוֹב, הָאֵזֹב Lev 14,6.51 ‖ 1R 5,13.

בְּאֵזוֹב Ps 51,9.

וּבְאֵזֹב Lev 14,52.

——v. n. pr.——

זָכַר v. אַזְכָּרָה

## אָזַל I

abire, discedere; deficere, evanescere.

הליכה וחליפה, העתק והפסק, כליה ואפיסה. ובהוראתו הראשונה נודע בארמית. וי״פ הג׳ דירמיה ודמשלי משרש זול. ומְאוּזָּל י״פ מטוה של שיראין (כעזל בארמית), וי״א שם מקום.

1S 9,7.

אָזְלַת *f.* Dt 32,36.

אָזְלוּ *3 pl.* Job 14,11.

וְאֹזֵל *pt.* Prv 20,14.

תֵּזְלִי *imperf. 2 f.* Jer 2,36.

## [אָזַל] II מְאוּזָּל? *Pu. pt.*

textum; al. n. pr.

Ez 27,19.

——v. chald. et n. pr.——

## אֹזֶן

auris.

אבר כלי השמיעה, ובעבור הכפל הוא בא ברבוי זוגי, ויען כי האזן מלין תבחן נאמר מאזנים על הפלס והמשקל (או שהיו להן אזנים בולטות לאחזן בהן); ואִזֵּן י״מ כבנין הפעיל על האזנה והתבוננות, וי״מ ממאזנים על שקול הדעת.

Ex 29,20² ‖ Lev 8,23.14,14.*17.25.28* ‖ 1S 9,15 ‖ 2S 7,27.22,45 ‖ Jes 50,4.5 ‖ Am 3,12 ‖ Ps 18,45.94,9 ‖ Prv 15,31.20,12.25,12 ‖ Job 12,11.29,11.33,16.34,3.42,5 ‖ Eccl 1,8 ‖ 1Ch 17,25.

וְאֹזֶן Prv 18,15.

אָזְנִי *suff.* 1S 20,2.22,8².17 ‖ Ps 49,5 ‖ Prv 5,13 ‖ Job 4,12.13,1.

אָזְנְךָ, אָזְנֶךָ 1S 20,12.*13* ‖ 2R 19,16 ‖ Jes 37,17.48,8 ‖ Ps 10,17.17,6.31,3.71,2.86,1.88,3.102,3 ‖ Prv 2,2.4,20.5,1.22,17 ‖ Ruth 4,4 ‖ Thr 3,56 ‖ Dan 9,18 ‖ Neh 1,6.11.

אָזְנֵךְ Ps 45,11.

אָזְנְכֶם Jes 55,3 ‖ Jer 9,19.25,4.*35,15* ‖ Ps 78,1.

אָזְנוֹ Ex 21,6 ‖ Jes 33,15.59,1 ‖ Ps 58,5.116,2 ‖ Prv 21,13.28,9.

בְּאָזְנוֹ Dt 15,17.

אָזְנָם Lev 8,24 ‖ Jer 6,10.7,24.*26.11,8.17,23.34,14.44,5* ‖ Job 36,10.15.

אָזְנַיִם, אָזְנָיִם *du.* Jes 42,20 ‖ Jer 5,21 ‖ Ez 12,2.24,26 ‖ Ps 40,7.115,6.135,17.

וְאָזְנַיִם Dt 29,3 ‖ Jes 43,8.

וְאָזְנֵי *cs.* Jes 32,3.35,5 ‖ Neh 8,3.

בְּאָזְנֵי Gn 23,13.10.16.44,18.50,4 ‖ Ex 10,2.11,2.17,14.24,7.32,2 ‖ Nu 11,1.18 ‖ Dt 31,30.32,44 ‖ Jos 20,4 ‖ Jud 7,3.9,2.3 ‖ 1S 8,21.11,4.18,23 ‖ 2S 3,19² ‖ 2R 18,26 ‖ Jes 36,11 ‖ Jer 2,2.29,29.36,6².10.13.14.20.21 ‖ Prv 23,9.26,17 ‖ Neh 13,1.

וּבְאָזְנֵי Jer 28,7.36,21 ‖ 1Ch 28,8.

אָזְנָי *suff.* Ps 92,12.

וְאָזְנַי *cs.* 2Ch 7,15.

בְּאָזְנַי, בְּאָזְנָי Nu 14,28 ‖ Jud 17,2 ‖ 1S 15,14 ‖ 2R 19,28 ‖ Jes 5,9.22,14.37,29 ‖ Ez 8,18.9,1.5.10,13 ‖ Job 33,8.

בְּאָזְנֵינוּ 2S 7,22.18,12 ‖ Jer 36,15 ‖ Ps 44,2 ‖ Job 28,22 ‖ 1Ch 17,20.

אָזְנֶיךָ Ps 130,2.

וְאָזְנֶךָ, וְאָזְנֶיךָ Jes 30,21 ‖ Prv 23,12 ‖ 2Ch 6,40.

בְּאָזְנֶיךָ 1S 25,24 ‖ Jer 28,7.

וּבְאָזְנֶיךָ Ez 3,10.40,4.44,5.

אָזְנַיִךְ *f.* Ez 16,12.

וְאָזְנַיִךְ Ez 23,25.

בְּאָזְנָיִךְ Jes 49,20.

בְּאָזְנֵיכֶם Dt 5,1 ‖ Jer 26,11.26,15 ‖ Job 13,17.

אָזְנָיו 1S 3,11 ‖ 2R 21,12 ‖ Jes 11,3 ‖ Jer 19,3.

וְאָזְנָיו Jes 6,10 ‖ Ps 34,16.

בְּאָזְנָיו 2S 22,7 ‖ Ps 18,7 ‖ Job 15,21.

וּבְאָזְנָיו Jes 6,10.

אָזְנֵיהֶם Mich 7,16.

וְאָזְנֵיהֶם Zach 7,11.

בְּאָזְנֵיהֶם Gn 20,8.35,4 ‖ Ex 32,2 ‖ Dt 31,11.28 ‖ 2R 23,2 ‖ Jer 36,15 ‖ 2Ch 34,30.

## [אָזַן] וְאִזֵּן *Pi. 3 perf,*

metaph. ponderare, perpendere; al. = *Hi.*: attendere.

Eccl 12,9.

## הֶאֱזִין *Hi. 3 perf.*

auscultare, auribus erectis attendere; exaudire; dicto audientem esse, obsequi.

Dt 1,45.

וְהַאֲזִין (= וְהֶאֱזִין) Ps 77,2.

וְהַאֲזַנְתָּ *2 m.* Ex 15,26.

הֶאֱזִינוּ *3 pl.* Jes 64,3 ‖ Neh 9,30 ‖ 2Ch 24,19.

מֵזִין (= מַאֲזִין) *pt.* Prv 17,4.

הַאֲזִינָה *imperat.* Nu 23,18 ‖ Ps 5,2.17,1.39,13.54,4.55,2.78,1.80,2.84,9.86,6.140,7.141,1.143,1 ‖ Job 33,1.34,16.37,14.

וְהַאֲזִינִי *f.* Jes 1,2.

הַאֲזִינוּ *pl.* Dt 32,1 ‖ Jud 5,3 ‖ Jes 1,10.28,23.51,4 ‖ Hos 5,1 ‖ Ps 49,2 ‖ Job 34,2.

וְהַאֲזִינוּ Jes 8,9 ‖ Jer 13,15 ‖ Joel 1,2.

הַאְזֵנָּה *f.* Gn 4,23 ‖ Jes 32,9.

אָזִין (=אַאֲזִין) *1 imp.* Job 32,11.

יַאֲזִין *3 imp.* Jes 42,23 ‖ Job 9,16.

——v. n. pr.——

## מֹאזְנַיִם, מֹאזְנַיִם *du.*

bilanx, libra.

דבר זוגי ע״ש שתי הכפות השוות זו לזו.

בְּמֹאזְנַיִם Jes 40,15.

**בְּמֹאזְנַיִם ,בְּ** Jes 40,12 ‖ Jer 32,10 ‖ Ps 62,10 ‖ Job 6,2.

**מֹאזְנֵי** *cs.* Lev 19,36 ‖ Ez 5,1.45,10 ‖ Hos 12,8 ‖ Am 8,5 ‖ Prv 11,1.

**וּמֹאזְנֵי** Prv 16,11.20,23.

**בְּמֹאזְנֵי** Mich 6,11 ‖ Job 31,6.

——v. chald.——

**[אָזַן°] אֲזֵנֶךָ** *suff.*

supellex (telum).

מקורו ארמי וענינו כלי זין ונשק, ובנוסחאות ישנות אֲזֵנֶךָ.

Dt 23,14.

——אֲזִקִּים v. זָקַק——

**אֵזוֹר**

cingulum, vinculum.

הוראתו ידועה ונרדף עם אֵסוּר; והקרוב לו זַר וְנֵזֶר.

Jes 5,27.11,5$^{2}$ ‖ Jer 13,1 ‖ Ez 23,15 ‖ Job 12,18.

**וְאֵזוֹר** 2R 1,8.

**הָאֵזוֹר** Jer 13,2.4.6.7$^{2}$.11.

**כָּאֵזוֹר** Jer 13,10.

**[אָזַר] אָזְרוּ** *3 perf. pl.*

cingere, cingi; *Ni.* cinctum esse; *Hithpa.* armare se, bellum parare.

פעל מן השם אזור, ובישעיה נ׳ י״א יש לפרש כמו מְזָרֵי, והסורי קורא מְאִירֵי; ובמ״ה ה׳ כמו אֲעָזֶרְךָ.

1S 2,4 (נס״א).

**אָזוּר** *pt. pass.* 2R 1,8.

**אֱזָר־** *imper.* Job 38,3.40,7.

**תֶּאְזֹר** (al. **תֶּאֱזֹר**) *2 imperf.* Jer 1,17.

**יַאַזְרֵנִי** *3 imp. suff.* Job 30,18.

**נֶאְזָר** *Ni. pt.* Ps 65,7.

**[אִזֵּר] הַמְאַזְּרֵנִי** *Pi. pt. suff.* Ps 18,33.

**מְאַזְּרֵי** *pl. cs.* Jes 50,11.

**אֲאַזֶּרְךָ** *1 impf. suff.* Jes 45,5.

**וַתְּאַזְּרֵנִי** *2 m.* Ps 18,40.30,12.

**וַתַּזְרֵנִי** 2S 23,40.

**[הִתְאַזֵּר] הִתְאַזָּר** *Hithpa.* Ps 93,1.

**הִתְאַזְּרוּ** *imperat. pl.* Jes 8,9.

——אֶזְרוֹעַ v. זְרוֹעַ——

**[אָזַרְח] הָאֶזְרָח**

indigenus.

תושב קבוע מימי קדם, היפוך הגר, וע׳ זרח.

Lev 16,29. *18,26.* 23,42 ‖ Nu 15,13.29.30.

**בָּאֶזְרָח** Lev 17,15.

**כְּאֶזְרָח** Lev 19,34 ‖ Ez 47,22 ‖ Ps 37,35.

**כָּאֶזְרָח** Lev 24,16.*22* ‖ Jos 8,33.

**לָאֶזְרָח** Ex 12,49.

**וּבְאֶזְרַח** *cs.* Ex 12,19.

**כְּאֶזְרַח** Ex 12,48.

**וּלְאֶזְרַח** Nu 9,14.

——v. n. pr.——

**אָח**

vae!

קריאה טבעית מצער ויגון, ויש פותרין מזה אֹחִים, עוף השוכן במדבר ונגוחי נגח וילולי יליל (אוהו); והֶאָח קריאה של התול ושנינה, מרכבת מן הָהּ אָח.

Ez 6,11.21,20.

**הֶאָח**

eja! evax!

Jes 44,16 ‖ Ez 25,3.26,2.36,2 ‖ Ps 35,21$^{2}$.35,25.40,16$^{2}$.70,4 ‖ Job 39,25.

**[אֹחַ] אֹחִים** *pl.*

ulula, bubo.

Jes 13,21.

**[אָח] הָאָח**

olla magna, in qua ignis alebatur.

כיור שנותנים בו גחלי אש, ותרגומו גוּמְרֵי וי״ג בל״ו כ״ב וְאֵשׁ הָאָח, וכן משמע מת״י.

Jer 36,22.23$^{2}$.

**אָח**

unus (?)

לפי רב הפותרים הוא הקצור מן אֶחָד או אַחַת וי״ת וְיַעֲבַד לְאַחוּדֵי; וי״ג אַךְ.

Ez 18,10.

——אָח: frater v. אחה——

**אֶחָד**

unus, *aliquis, quidam*; unicus, eximius; primus; semel. pl. iidem; in unum conjuncti, uniti; singuli, pauci.

י״ג בדהי״א כ״ד ו׳ וְאָחַד ׀ אָחֻז לאיתמר.

Gn 1,5.9.2,24. 11,6. 27,25.33,13. 34,16.22. 40,5. 41,5.11.22.25.26. 42,11.13.16.19 ‖ Ex 8,27.9,6.7.10, 19.11,1. 12,46. 14,28. 17,12. 24,3. 25,19.*37,8*$^{2}$. 26,6.11. 29,1.3.23.35, 5.36,13.18.37,19 ‖ Lev 5,7.7,14.8, 26.12,8.14,10.21$^{2}$.22. *15,15.* 16,5. 8$^{2}$.22,28.23,18.19.24,22.25,48.26, 26 ‖ Nu 1,41.*2,28*.1,44.6,11.14$^{2}$.19. 7,11$^{2}$.13.*19.25.31.37.43.49.55.61. 67.73.79.* 7,15.*21.* 7,15.*21.27*$^{2}$.*33. 39.45.51.57.63.69.75.81.* 7,16.*22. 28.34.40.46.52.58.64.70.76.82.* 11,19.13,2.23.14,15.15,16.24$^{2}$.16, 15.22. 17,18.21.28,4.11.*19.* 28,15. 22. *29,22.28.31.34.38.* 28,27.30. 29,2.*8*$^{2}$.29,4.5.*16.19.25.*29,11.36$^{2}$. 31,28.30.34.39.47. 34,18$^{2}$.35,30 ‖ Dt 1,23. 6,4. 17,6. 19,15. 28,7.25. 32.30 ‖ Jos 3,12$^{2}$.13.16. 4,2.4$^{2}$. 7, 21. 9,2. 12,9$^{2}$. 10$^{2}$.11$^{2}$.12$^{2}$.13$^{2}$.14$^{2}$. 15$^{2}$. 16$^{2}$. 17$^{2}$. 18$^{2}$. 19$^{2}$. 20$^{2}$. 21$^{2}$.22$^{2}$. 23$^{2}$.24.17,14$^{2}$.17.22,14$^{2}$.20. 23,10. 14$^{2}$ ‖ Jud 4,16.6,16.8,18.9,2.37.13, 2.15,4.16,29.18,19.20,1.8.11.21,3. 6.8 ‖ 1S 1,1.2,34.6,17$^{5}$. 7,9.9,15.10, 3.11,7.13,17.18$^{2}$.14,40$^{2}$.16,18.20. 22,20.24,15.25,14.26,20.22.27,1 ‖ 2S 2,21.3,13.6,19.7,23.12,1.13,30. 17,12.18,10.19,15.23,8 ‖ 1R 3,17. 4,7.19. 5,2. 6,25. 7,37$^{2}$.38. 8,56.11, 13.36.13,11.18,6$^{2}$.19,4.5.20,13.29. 35.22,8.9.13 ‖ 2R 3,11.4,22.39.7,8. 13. 8,6.12, 10. 15,20. 17,27.28. 25, 19 ‖ Jes 4,1.6,6.9,14.10,17.23,15. 27,12.30,27.47,9. 51,2. 66,8 ‖ Jer 3,14.24,2$^{3}$.32,39$^{2}$.51,60.52,20.25 ‖ Ez 1,15.16.4,9. 8,7.8.9,2. 10,9$^{2}$.10. 11,19.17,7.19,3.5. 21,24.23,13.33, 2.24. 34,23. 37,16$^{2}$.17$^{3}$.19$^{2}$.22$^{2}$.24. 40,5$^{2}$.6$^{3}$.7$^{3}$.7.*8*.26.43.44.49. 41,11$^{2}$. 45,11. 48,1.2.3.4.5.6.7.23.24.25. 26.27.31$^{3}$.32$^{3}$.33$^{3}$.34$^{3}$ ‖ Hos 2,2 ‖ Am 6,9 ‖ Jon 3,4 ‖ Zeph 3,9 ‖ Hag 1,1 ‖ Zach 3,9.4,311.8.14,7.9$^{2}$ ‖ Mal 2,10$^{2}$.15 ‖ Ps 14,3.*53,4*.106, 11.139,16 ‖ Prv 1,14 ‖ Job 14,4.31,

15.33,23.41,8.42,11 || Eccl 2,14.3, 19$^2$.20. 4,8. 6,6. 7,28. 9,2.3.18. 12, 11 || Esth 3,8.13.7,9.8,12 || Dan 8, 3.13$^2$. 9,27. 10,5.21. 11,27. 12,5 || Esr 3,1.6.10,13.16.17 || Neh 1,2.5, 18.8,1.2.11,1 || 1Ch 12,14(15).38 (39).17,21.24,6.17.29,1 || 2Ch 3, 17.4,15.5,13.18,7.8.12. 24,8. 28,6. 30,12.32,12.

וְאֶחָד Lev 5,7.12,8 || Nu 2,16.6, 11 || Jos 12,24 || Jud 16,29 || 1S 10, 3$^2$ || 2S 12,1 || Ez 40,26.49 || Hag 2, 1 || Zach 4,3 || Dan 10,13.12,5 || Esr 2,26 || Neh 7,30.37 || 2Ch 3,17.

הָאֶחָד Gn 2,11.10,25.19,9.42,27. 32.33.44,28 || Ex 12,18.18,3,4.25, 32. *37,18.* 25,33. *37,19.* 25,33.26, 16.*36,21.* 26,17.*36,22.* 26,19$^2$.*21$^2$.* *25$^2$.36,24$^2$.26$^2$.30.* 26,26.28,17.*39,* *10.*29,15.39.40 || Lev 14,12.30.31. *15,30$^2$* || Nu 7,85.8,12$^2$.11,26.15,5. 11$^2$. 28,7.12.13.21.28$^2$.29. *29,10.* 29,4.9.*14.*29,14.15 || Dt 25,11 || 1S 14,4$^2$.5 || 2S 4,2.14,6 || 1R 6,26.27. 7,15. 28. 32. 38$^2$. 44. 11,32.12,29$^2$. 30.18,23$^2$.25 || 2R 6,3.5.25.16.17 || Jer 52,21 || Ez 10,14.43,13 || Mal 2, 15 || Eccl 4,9.10$^2$.12 || 1Ch 1,19 || 2Ch 3,11.12.

וְהָאֶחָד Gn 42,13 || Lev 14,22.*15,* *15* || 1S 14,5.

בְּאֶחָד Gn 8,5.13 || Ex 40,2.17 || Lev 23,24 || Nu 1,1.*18.* 29,1. 33, 38 || Dt 1,3 || Ez 26,1.*31,1.32,1.*29, 17.*45,18* || Job 23,13.41,8 || Esr 7, 9 || 2Ch 29,17.

וּבְאֶחָד Esr 7,9.

כְּאֶחָד Jes 65,25 || Eccl 11,6 || Esr 2,64.3,9.6,20 || Neh 7,66 || 2Ch 5, 13.

לְאֶחָד Nu 7,3.36,3.8 || Jes 6,2 || Ez 10,14.21$^2$ || 1Ch 25,28.

לָאֶחָד Ex 16,22 || Nu 15,12.

וְלָאֶחָד Eccl 4,11.

## אַחַד

ו״נ בישעיה ס״ו י״ז אַחַד אַחַד; וביחזקאל ל״ג ל׳ אִישׁ אֶת־אָחִיו הוא כאור של חַד אֶת־אַחַד, וחַד = אַחַד.

Gn 48,22 || 2S 17,22 || Jes 66,17 || Ez 33,30.

לְאַחַד Jes 27,12 || Zach 11,7.

וּלְאַחַד Zach 11,7.

אַחַד *cs.* Gn 21,15.22,2.26,10.32, 23 || Lev 13,2 || Nu 16,15 || Dt 1,2. 25,5 || Jud 17,5 || 1S 9,3.26,15 || 2S 6,20.7,7 || 1R 19,2.22,13 || 2R 6,12. 18,24 || Jes 36,9 || Ez 45,7 || Dan 10,13 || 1Ch 17,6.

וְאַחַד Gn 37,9.

בְּאַחַד Gn 37,20 || Dt 12,14.15,7. 16,5.17,2.23,17 || Jud 19,13 || 2S 17,9.12 || 2R 2,16 || Cant 4,9$^2$.

כְּאַחַד Gn 3,22.49,16 || Jud 16,7. *11.*17,11 || 1S 17,36 || 2S 2,18.9,11. 13,13 || Ez 48,8 || Ob 11 || 2Ch 18, 12.

וּכְאַחַד Ps 82,7.

לְאַחַד Dt 28,55 || 2S 1,15.9,1 || Ez 46,17.

לְאַחַד··וּלְאַחַד Zach 11,7.

מֵאַחַד Dt 15,7.18,6 || 2S 15,2 || Ez 18,10.

אֲחָדִים *pl.* Gn 11,1.27,44.29,20 || Dan 11,20.

לַאֲחָדִים Ez 37,17.

——חַד Ez 33,30 = אַחַד——

## [c]אָחַד] . הִתְאַחֲדִי

*Hithpa. imper. f.* se conjungere.

Ez 21,21.

## אֶחָת, אַחַת

f. ex אֶחָד vel אַחַד

ו״נ ביחז׳ ז׳ ה׳: רעה אַחַר רעה, וכת״י בישתא בָתַר בישתא.

Gn 2,21.11,1.6.27,38 || Ex 12,49. 16,33.23,29.25,36.*37,22.* 26,2.*36,* *9.*26,8.*36,15.*29,23$^2$.30,10$^2$.36,10$^2$. 12.13.22 || Lev 4,13.*22.5,17.*4,27$^2$. 5,22.26.7,7.8,26$^2$.14,10.16,34 || Nu 6,14.19. 7,13.*19.25.31.37.43.49.* *55.61.67.73.79.* 7,14.*20.26.32.38.* *44.50.56.62.68.74.80.* 9,14.15,15. 16.27.29 || Dt 4,42.19,5.11.24,5 || Jos 4,5.6,3.11.14.7,21. 10,42. 15, 51.20,4 || Jud 9,5.*18.*9,53.16,28. 31 || 1S 1,2.5.24.2,36.6,4.7.12.7,20, 12.26,8 || 2S 2,25$^2$.6,19$^2$.12,1.3.14, 27.18,11.24,12 || 1R 2,16.20.6,25. 7,37.10,14.22 || 2R 4,1.35.6,2.10. 8,26. 9,29 || Jes 5,10. 34,16. 66,8. 17 || Jer 35,2 || Ez 7,5.16,5.23,2.40, 10$^2$.12$^2$.42$^2$. 41,24. 42,4. 43,14. 45, 15.46,22 || Am 4,7$^2$.8 || Hag 2,6 || Zach 3,9.5,7.8,21 || Ps 27,4.34,21. 62,12.89,36 || Job 2,10.9,3.22.40, 5.42,11 || Cant 6,9$^2$ || Eccl 7,27 || Esth 4,11 || Dan 1,21.8,9.9,1.2.11, 1 || Esr 1,1 || 1Ch 11,11.21,10.23, 11 || 2Ch 9,13.21.22,2.36,22.

הָאֶחָת, הָאַחַת Gn 4,19.32,9 || Ex 1,15. 25,12. *37,3.* 26,2.*8.36,9.* *15.*26,2.*8.36,9.15.*26,4.*10.36,11.* 26,5.*36,12.*26,24.*36,29.*27,9. 28, 10.36,31 || Lev 14,5.*50.*24,5 || Nu 7,85 || Dt 21,15 || 1R 3,17.6,24.34. 38. 7,16.17.18.27.30.34.38.42. 10, 16.17 || Jer 52,22 || Job 42,14 || Ruth 1,4 || Dan 8,9 || 1Ch 27,1 || 2Ch 4,13.9,15.16.

וְהָאַחַת Dt 21,15 || Dan 8,3.

וְאַחַת Jud 20,31 || 1R 14,21.15, 10.16,23 || 2R 4,22.35.14,23.22,1. 23,36.24,18$^2$ || Jer 52,1 || Neh 4, 11 || 2Ch 12,13.16,13.34,1.36,5. *11.*36,11.

בְּאֶחָת, בְּאַחַת Gn 8,13 || Nu 10, 4 || Dt 13,13 || 1S 27,5 || 2S 2,1.17, 9 || 2R 2,16 || Ez 30,20.*31,1* || Prv 28,18 || Job 33,14 || Cant 4,9 || Neh 4,11.

וּבְאַחַת Jer 10,8.

כְּאַחַת Jos 10,2 || Ruth 2,13.

לְאֶחָת, לְאַחַת Lev 5,4.5 || 1R 3, 25$^2$ || Jes 19,18 || Ez 1,6$^2$ || Eccl 7 27.

מֵאַחַת Lev 4,2.5,13.

———conf. chald. חַד———

## אָח

frater, consanguineus, contribulis; socius, amicus.

יתכן ששרשו אָחַד להוראת אחדות האחים, אכן מן הפעל מִתְאַחִין שבתלמוד נראה ששרשו אָחָה.

לְאָחַי Ps 22,23.69,9.
מֵאַחַי Neh 1,2.
אַחֵינוּ Gn 31,32 ‖ Nu 20,3 ‖ Dt 1,28.2,8 ‖ Jos 17,4 ‖ 2S 19,42 ‖ Neh 5,5.8 ‖ 1Ch 13,2.
אַחֶיךָ Gn 37,13.14.45,17.47,6.48,22.49,8.50,17 ‖ Nu 16,10.18,2 ‖ Dt 15,7.17,15 ‖ Jud 14,3 ‖ 1S 17,18 ‖ 2S 15,20 ‖ Jer 12,6 ‖ Ez 11,15 ‖ Job 22,6 ‖ 2Ch 21,13.
וְאַחֶיךָ Gn 21,37.37,10.47,5.
לְאַחֶיךָ Gn 27,29 ‖ 1S 17,17².
מֵאַחֶיךָ Dt 18,15.24,14.
אַחַיִךְ Jos 2,18.
אֲחֵיכֶם Lev 10,4 ‖ Nu 18,6 ‖ Dt 1,16.2,4.3,18 ‖ Jos 1,14.22,3.8 ‖ 1R 12,24 ‖ Jes 66,5.20 ‖ Jer 7,15.29,16 ‖ Neh 4,8.5.8 ‖ 2Ch 11,4.19,10.30,9.
וַאֲחֵיכֶם Lev 10,6 ‖ 1Ch 15,12.
הַאֲחֵיכֶם *interrog.* Nu 32,6.
וּבַאֲחֵיכֶם Lev 25,46.
וְכַאֲחֵיכֶם 2Ch 30,7.
לַאֲחֵיכֶם Dt 3,20 ‖ Jos 1,15.22,4 ‖ Hos 2,3 ‖ 2Ch 35,5.6.
מֵאֲחֵיכֶם 2Ch 19,10.28,11.
אֶחָיו Gn 9,22.16,12.25,18.27,37.31,23.25. 37,2.4².8.10.11.12.17.23.26.27.30. 38,1. 42,4.7.8.28. 44,33.45,1.3.*4.46,31.50,24.*45,3.15².24.47,2.3.11.*12.*49,26.50,18 ‖ Ex 1,6.2,11 ‖ Nu 8,26.25,6 ‖ Dt 10,9.18,2.7.20,8.33,9.16.24 ‖ Jud 9,5.24.41².56.11,3.16,31 ‖ 1S 16,13.22,1 ‖ 2S 3,8 ‖ 1R 1,9 ‖ 2R 9,2 ‖ Jer 35,3 ‖ Mich 5,2 ‖ Job 42,11 ‖ Ruth 4,10 ‖ Esth 10,3 ‖ Esr 8,19 ‖ Neh 3,34 ‖ 1Ch 7,22.15,17.26,7 ‖ 2Ch 21,4.35,9.
וְאֶחָיו Gn 44,14.50,8.14 ‖ Jud 9,26.31 ‖ Jer 49,10 ‖ Esr 3,2.9.8,18.10,18 ‖ Neh 3,1.11,13.12,8.36 ‖ 1Ch 5,7.9,19. 15,5.6.7.8.9.10. 16,7.39.25,9.10.*11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.*26,25.26.28.30.*32.*
בְּאֶחָיו 1Ch 5,2 ‖ 2Ch 11,22.
כְּאֶחָיו Gn 38,11.

16,15.25,20.*37,9.* 32,27 ‖ Lev 20,21².25,14².25 ‖ Nu 14,4 ‖ Dt 1,16.15,2.25,6.9 ‖ Jud 1,3.17.9,21.21,6 ‖ 1S 17,28 ‖ 2S 2,27.3,27.30.4,6.9.10,10.14,7².20,10 ‖ 1R 1,10 ‖ 2R 7,6 ‖ Jes 9,18 ‖ Jer 13,13.23,35.25,26.31,34(33).34,14 ‖ Ez 24,23.33,30 ‖ Hos 12,4 ‖ Joel 2,8 ‖ Am 1,11 ‖ Hag 2,22 ‖ Zach 7,9.7,10 ‖ Esr 8,17 ‖ 1Ch 1,19.7,16.35.8,39.11,45.19,11.15. 24,31. 26,22 ‖ 2Ch 31,13.36,4².10.
וְאָחִיו Gn 44,20 ‖ Dt 25,11 ‖ Ez 4,17 ‖ 1Ch 6,24.
בְּאָחִיו Lev 25,46.26,37 ‖ Dt 19,18.28,54 ‖ Jes 3,6.19,2 ‖ Ez 38,21 ‖ Mal 2,10 ‖ Neh 5,7.
וּבְאָחִיו Ex 32,29.
כְּאָחִיו Lev 7,10 ‖ Ez 47,14.
לְאָחִיו Gn 26,31.38,9 ‖ Nu 6,7 ‖ Dt 19,19.25,7 ‖ Jer 34,17.
וּלְאָחִיו Lev 21,2 ‖ Jes 41,6.
מֵאָחִיו Neh 4,13.
אָחִיהוּ Jer 34,9 ‖ Mich 7,2 ‖ 2Ch 31,12.
בְּאָחִיהוּ Job 41,9.
אָחִיהָ Gn 24,55 ‖ 2S 13,8.10.20².
לְאָחִיהָ Gn 24,53.
אֲחִיהֶם Jud 9,24 ‖ 2S 3,30 ‖ Job 1,13.*18.*
אַחִים *pl.* Gn 13,8.42,13.32.49,5 ‖ Nu 27,10.11 ‖ Dt 25,5 ‖ Hos 13,15 ‖ Am 1,9 ‖ Ps 133,1 ‖ Prv 6,19.17,2 ‖ 2Ch 21,2.
וְאַחִים 1Ch 26,9.11.
אֲחֵי *cs.* Gn 24,27.34,25.42,3.6.45,16.50,15 ‖ Nu 27,4.7 ‖ Jos 17,4 ‖ Jud 9,1.3 ‖ 2R 10,13² ‖ Prv 19,7 ‖ 1Ch 12,29(30) ‖ 2Ch 22,8.
לַאֲחֵי Nu 27,10.
מֵאֲחֵי 1Ch 12,2.27,18.
אַחַי, אֶחָי *suff.* Gn 19,7. 29,4.31,37.37,16.46,31 ‖ Ex 4,18 ‖ Jos 2,13 ‖ Jud 8,19.19,23 ‖ 1S 20,29.30,23 ‖ 2S 19,13 ‖ Ps 122,8 ‖ Job 6,15.19,13 ‖ Neh 5,10 ‖ 1Ch 28,2.
וְאַחַי Gn 47,1 ‖ Jos 14,8 ‖ Neh 4,17.5,14.

Gn 24,28.43,6.7.44,19 ‖ Jer 9,3² ‖ Ez 18,18 ‖ Mal 1,2 ‖ Ps 49,8 ‖ Prv 18,9.19 ‖ Job 30,29.
וְאָח Prv 17,17.
וָאָח Eccl 4,8.
כְּאָח Ps 35,14 ‖ Cant 8,1.
לְאָח Ez 44,25.
מֵאָח Prv 18,24.27,10.
אֲחִי *cs.* Gn 10,21.14,12.13.22,23.24,15.48. 28,2.5. 29,10³.12. 42,4 ‖ Lev 18,14 ‖ Jos 15,17 ‖ Jud 1,13.*3,9* ‖ 1S 14,3.26,6 ‖ 2S 13,3.*32.*18,2.21,21.23,18.23,24 ‖ 1Ch 2,32.42.4,11.11,20.11,38.20,5.7.24,25.27,7.
וַאֲחִי Gn 14,13.
אָחִי *suff.* Gn 4,9.20,5.13.27,11.41.43,29.15.32,12.18.33,9.45,12 ‖ Jud 20,23.*28* ‖ 1S 20,29 ‖ 2S 1,26.13,4.12.26.20,9 ‖ 1R 2,22.9,13.13,30.20,32 ‖ Jer 22,18 ‖ Neh 7,2.
לְאָחִי 1R 2,15.
אָחִינוּ Gn 37,26.27.42,21.43,4.44,26 ‖ Nu 26,2 ‖ Jud 9,3.
וְאָחִינוּ Gn 44,26.
לְאָחִינוּ Ruth 4,3.
אָחִיךָ Gn 4,9.10.11.22,20.27,6.35.40.42.44.45.32,7.35,1.38,8 ‖ Ex 4,14.7,1.2.28,1.2.4.41 ‖ Lev 16,2.18,16².19.17.25,25.35.36.39.47 ‖ Nu 20,8.14.27,13 ‖ Dt 13,7.15,3.12.17,15. 22,1.2².3.4. 23,8. 25,3. 32,50 ‖ 2S 2,22 ‖ 1R 2,7.21.20,33 ‖ Ob 10.12 ‖ Prv 27,10.
אָחִיךְ 2S 13,7.20².
בְּאָחִיךָ Dt 15,9 ‖ Ps 50,20.
לְאָחִיךָ Gn 38,8 ‖ Dt 15,11.22,1.23,20.
לְאָחִיךְ Gn 20,16.
וּלְאָחִיךָ Dt 23,21.
מֵאָחִיךָ Dt 15,7.
אֲחִיכֶם Gn 42,15.16.19.20.33.34².43,3.*5.*43,7.13.14.29.44,23.45,4 ‖ Jud 9,18.
אָחִיו Gn 4,2.8².21.21. 9,5. 10,25. 12,5.13,11. 14,14.16. 22,21.25,26.27,23.30. 32,4.14. 33,3. 35,7. 36,6.37,19.*42,21.* 38,9.29.30. 42,28.38.43,29.30.45,14.48,19 ‖ Ex 10,23.

לְאָחִיו Gn 9,25.31,46.54.37,5.9 ‖ Nu 27,9‖1S 17,22.

וּלְאָחִיו 1Ch 4,27.16,37.

מֵאָחִיו Ex 2,11 ‖ Lev 21,10.25,48 ‖ Dt 17,20.24,7 ‖ Neh 11,17 ‖ 1Ch 4,9.

אַחִיהָ Gn 34,11‖Jos 6,23.

אֲחֵיהֶם Gn 48,6‖Dt 18,18‖Jos 22,7 ‖ Jud 18,8².14.20,13.21,22 ‖ 2S 2,26‖2R 23,9‖Jer 41,8 ‖ Job 42,15‖ Esr 3,8 ‖ Neh 3,18.5,1.10,30.12,9‖1Ch 6,29.8,32².9,38.9,32.38.12,32(33).39(40).15,16.17.18.23,22.32.24,31.25,7.26,12 ‖ 2Ch 28,15.29,15.34.35,15.

וַאֲחֵיהֶם Esr 3,9 ‖ Neh 10,11.11,12.14.19.12,7.24 ‖ 1Ch 5,13.6,33.7,5.9,6.9.13.17.25.16,38.26,8.

לַאֲחֵיהֶם Neh 13,13‖2Ch 31,15.

וְלַאֲחֵיהֶם Esr 6,20‖2Ch 5,12.

מֵאֲחֵיהֶם Esr 8,24‖2Ch 28,8.

### אָחוֹת

soror, consanguinea.

2S 13,1‖Jer 22,18‖Cant 8,8.

וּלְאָחוֹת Ez 44,25.

אֲחוֹת *cs.* Gn 25,20.28,9.36,3‖Ex 6,23.15,20 ‖ Lev 18,12.13.20,19‖2S 13,4.17,25 ‖ 1R 11,19.20 ‖ 2R 11,2‖1Ch 4,19‖2Ch 22,11.

וַאֲחוֹת Gn 4,22.36,22 ‖ Lev 20,19‖Ez 16,45‖1Ch 1,39.

אֲחֹתִי, אֲחוֹתִי *suff.* Gn 12,13.19.20,2.5.12.26,7.9.30,8‖2S 13,5.6.11.20‖Prv 7,4‖Cant 4,9.10.12.5,1.2.

וַאֲחֹתִי Job 17,14.

אֲחֹתֵנוּ, אֲחוֹתֵנוּ Gn 24,60.34,14.31.

לַאֲחֹתֵנוּ Cant 8,8.

אֲחוֹתְךָ Lev 18,9.11.

אֲחוֹתֵךְ Ez 16,45.48.49.51k.56.23,31.32.33.

וַאֲחוֹתֵךְ Ez 16,46².

לַאֲחוֹתֵךְ Ez 16,52.

אֲחֹתוֹ Gn 24,30².29,13 ‖ Ex 2,4.7‖Lev 20,17²‖Dt 27,22‖2S 13,2.22.32‖Ez 22,11‖1Ch 7,15.

וַאֲחֹתוֹ 1Ch 7,18.

וְלַאֲחֹתוֹ Lev 21,3.

וּלְאַחֹתוֹ Nu 6,7.

אֲחוֹתָהּ, אֲחֹתָהּ Ex 26,3².5.6.17‖Lev 18,18 ‖ Jud 15,2 ‖ Jer 3,7.8.10‖Ez 1,9.23.3,13.23,4.11².18.

בַּאֲחֹתָהּ Gn 30,1.

אֲחוֹתָם, אֲחֹתָם Gn 24,59.34,13.27.46,17‖Nu 25,18.26,59‖1Ch 3,9.19.4,3.7,30.32.

אַחְיֹתַי Q. Jos 2,13.

אַחְיוֹתֵךְ Ez 16,52.

אֲחוֹתַיִךְ Ez 16,51.61.

וַאֲחוֹתַיִךְ Ez 16,55.

וְלַאֲחוֹתֵיכֶם Hos 2,2,

אַחְיֹתָיו Job 42,11.

אַחְיֹתֵיהֶם Job 1,4.

וְאַחְיֹתֵיהֶם 1Ch 2,16.

### אַחֲוָה] הָאַחֲוָה

fraternitas, consortium.

Zach 11,14.

——v. ch. et n. pr.——

### אָחוּ

ulva, gramen palustre.

הוראתו ידועה ומקורו מצרי, וי"ם מזה בין אַחִים יפריא, הושע י"ג ט"ו.

Job 8,11.

בָּאָחוּ Gn 41,2.18.

---

### אָחַז

prehendere, capere, tenere; figere, firmare. *Ni.* occupare.

תפיסת יד בדבר והחזיק בו; וי"נ בירמיה מ"ט כ"ד צירים וחבלים אֲחָזָתָּה.

Ex 15,14‖1R 1,51.

וְאָחַז Job 16,12.21,6.

אֲחָזַנִי *suff.* 2S 1,9.

אָחֲזָה *f.* Jes 33,14‖Job 23,11.

אֲחָזָתְנִי *suff.* Ps 119,53.

אֲחָזָתָּה Jer 49,24.

אֲחָזָתַם Ps 48,7.

אָחַזְתָּ *2 m.* Ps 73,23.77,5.

אֲחַזְתִּיו *1 suff.* Cant 3,4.

אָחֲזוּ *3 pl.* Job 18,20.

אֲחָזוּנִי *suff.* Jes 21,3.

אֹחֵז *pt.* 2Ch 25,5.

אֹחֶזֶת *f.* Gn 25,26.

אָחֻז, אָחוּז *pt. pass.* Nu 31,30‖Esth 1,6‖1Ch 24,6.

וְאָחֻז 1Ch 24,6.

הָאָחֻז Nu 31,47.

אֲחוּזִים *pl.* Ez 41,6².

אֲחֻזֵי (נס"א) *cs.* Cant 3,8.

הָאֲחֻזוֹת [אֲחוּזָה] *pl. f.* Eccl 9,12.

אֱחֹז *infin.* 1R 6,6.

בֶּאֱחֹז Ps 56,1.

לֶאֱחֹז Job 38,13‖1Ch 13,9.

וְלֶאֱחֹז Eccl 2,3.

וֶאֱחֹז *imper.* Ex 4,4‖2S 2,21.

אֶחֱזוּ *pl.* Cant 2,15.

וְאֶחֱזוּ *p.* Neh 7,3.

וְאֶחֱזִי *f.* Ruth 3,15.

וָאֹחֵז *1 imperf.* Jud 20,6.

אֹחֲזָה Cant 7,9.

וָאֹחֲזָה 2S 4,10.

תֶּאֱחֹז *2 m.* Eccl 7,18.

יֹאחֵז *3 m.* Job 18,9.

וְיֹאחֵז Jes 5,29‖Job 17,9.

וַיֹּאחֶז 2S 6,6.

וַיֶּאֱחֹז Jud 16,3‖1R 6,10.

שֶׁיֹּאחֵז Ps 137,9.

יֹאחֲזֵמוֹ *suff.* Ex 15,15.

וְתֹאחֵז *3 f.* Dt 32,41.

וַתֹּאחֶז, וַתֹּחֶז 2S 20,9‖Ruth 3,15.

וְתֹאחֲזֵנִי *suff.* Ps 139,10.

יֹאחֵזוּן [יֹאחֲזוּן] *3 impf. pl.* Jes 13,8.

וַיֹּאחֲזוּ Jud 12,6.

יֹאחֲזוּנִי *suff.* Job 30,16.

יֹאחֱזוּךְ Jer 13,21.

וַיֹּאחֲזוּהוּ Jud 16,21.

נֶאֱחַז *Ni. 3 perf.* Gn 22,13.

שֶׁנֶּאֱחָזִים *pt. pl.* Eccl 9,12.

מְאַחֵז *Pi. pt.* Job 26,9.

מָאֳחָזִים *Ho. pt. pl.* 2Ch 9,18.

## אֲחֻזָּה

possessio, *ager*.

ידוע כי בַּאֲחֻזַּת מרעהו (בר׳ כ״ו כ״ו) יש מחלוקת לפי אונקלים היא סיעה (חברה) ולפי תרגום השבעים הוא שע״ם Ὀχοζὰθ׳ ובמ״ק: לית, שום בר נש׳ וכן הלכה.

Gn 47,11 ‖ Lev 25,46 ‖ Nu 27,4.

וַאֲחֻזָּה Ez 44,28.

לַאֲחֻזָּה Lev 14,34. 25,45 ‖ Nu 32, 5.22.29 ‖ Dt 32,49 ‖ Ez 45,5.8.

אֲחֻזַּת *cs.* Gn 23,4. 48,4 ‖ Lev 25, 34.41.27,24 ‖ Nu 27,7.32,32 ‖ Jos 21,39.22,19 ‖ Ez 45,7.48,20.

וַאֲחֻזַּת Ez 45,6.

לַאֲחֻזַּת Gn 17,8.23,9.20.49,30.*50,13.*

וְלַאֲחֻזַּת Ez 45,7.*48,21.*

מֵאֲחֻזַּת Nu 35,8.

וּמֵאֲחֻזַּת Ez 48,22².

וַאֲחֻזָּתְךָ *suff.* Ps 2,8.

אֲחֻזַּתְכֶם Lev 14,34. 25,24 ‖ Jos 22,4.19.

אֲחֻזָּתוֹ Lev 25,10.13.33.27,16.21. 22.28 ‖ Nu 35,28.

בַּאֲחֻזָּתוֹ Jos 21,12 ‖ Neh 11,3.

לַאֲחֻזָּתוֹ Lev 25,27.*28* ‖ 2Ch 31,1.

מֵאֲחֻזָּתוֹ Lev 25,25 ‖ Ez 46,18².

אֲחֻזָּתָם Gn 36,43 ‖ Lev 25,32.33 ‖ Nu 35,2 ‖ Jos 22,9 ‖ Ez 44,28.46, 16.

וַאֲחֻזָּתָם 1Ch 7,28 ‖ 2Ch 11,14.

בַּאֲחֻזָּתָם 1Ch 9,2.

מֵאֲחֻזָּתָם Ez 46,18.

נֹאחֲזוּ [נאחז] *Ni. pl.* Jos 22,9.

וְנֹאחֲזוּ Nu 32,30.

וְהֵאָחֲזוּ *imper. pl.* Gn 34,10 ‖ Jos 22,19.

וַיֵּאָחֲזוּ *3 impf. pl.* Gn 47,27.

——v. n. p.——

## אַחְלַי

utinam!

מלת הקריאה לבקשה ויחול בפלס אַשְׁרֵי, ורעהו במשקל אַלְלַי; וי״ם מגזרת וַיְחַל.

2R 5,3.

אַחֲלַי Ps 119,5.

——v. n. p.; אַחְלָמָה v. חלם——

°[אָחַר] *1 impf.* וָאֵחַר

remanere, morari, cunctari; retardare, detinere, differre; *tempus consumere in aliqua re.*

ענינו עשיית פעולה אחרי זמן הראוי לה, ומזה עכוב והתמהמה. ויש גוזרין מזה מָחֳרָת, והאלף נבלעת כבמקצת הפעלים.

Gn 32,5.

וַיִּיַחַר K *3 imp.* 2S 20,5.

אֵחַר *3 Pi.* Gn 34,19.

אֵחֲרוּ *pl.* Jud 5,28.

לַמְאַחֲרִים *pt. pl.* Prv 23,30.

מְאַחֲרֵי *cs.* Jes 5,11 ‖ Ps 127,2.

תְּאַחֵר *2 m. impf.* Ex 22,28 ‖ Dt 23,22 ‖ Eccl 5,3.

תְּאַחַר Ps 40,18.70,6 ‖ Dan 9,19.

יְאַחֵר *3 impf.* Dt 7,10 ‖ Hab 2,3.

תְּאַחֵר *3 f.* Jes 46,13.

תְּאַחֲרוּ *2 pl.* Gn 24,56.

וַיּוֹחֶר *Hi. Q.* 2S 20,5.

## אַחַר

adv.: pone, post, postea, postquam.

בבר׳ כ״ב י״ג ת״א דוכרא חדא: אַיִל אֶחָד. ובמשלי כ׳ כ״ה י״ג וְאַחַר נדרים לְבַקֵּר.

אַחַר Gn 9,28. 10,1.32. 11,10.15, 1. 18,5.22,1.13. 24,55. 37,17. 39,7. *40,1* ‖ Ex 3,1.11,5.18,2 ‖ Lev 14, 43.25,15.27,18 ‖ Nu 6,19.25,8.31, 2 ‖ Jud 3,22 ‖ 1S 10,5.12,14 ‖ 1R 13,33.17,17.*21,1* ‖ 2R 11,6.13,2. 23,3.25,5 ‖ Jes 65,2.66,17 ‖ Jer 40, 1.41,16 ‖ Ez 13,3.40,1 ‖ Hos 3,5 ‖ Am 7,1 ‖ Zach 2,12 ‖ Ps 68,26 ‖ Prv 24,27 ‖ Job 42,7 ‖ Cant 2,9 ‖ Ruth 2,2 ‖ Eccl 12,2 ‖ Esth 2,1.3, 1 ‖ Neh 5,15.13,19 ‖ 2Ch 32,9.

וְאַחַר Gn 10,18.30,21.33,7.38,30 ‖ Ex 5,1 ‖ Lev 14,8.19.36.15,28.22, 7 ‖ Nu 5,26.6,20.12,14.16.19,7.31, 24.32,22 ‖ Dt 21,13 ‖ Jos 2,16.24, 5 ‖ Jud 1,9.7,11.15,7.19,5 ‖ 1S 11, 7 ‖ 1R 19,11.12² ‖ Jes 57,8 ‖ Ez 20, 39 ‖ Ps 73,24 ‖ Prv 20,17.25 ‖ Job 18,2.19,26.21,2.31,7.39,8 ‖ Esr 7, 1 ‖ 1Ch 2,21.24 ‖ 2Ch 35,14.

מֵאַחַר 2S 7,8 ‖ Jes 59,13 ‖ Ps 78, 71.

אַחֲרֵי *pl. cs.* Gn 5,4.7.10.13.16. 19.22.26.30. 6,4. 11,11.13.15.17. 19.21.23.25. 13,14. 14,17. 16,13. 18,12. 22,20.*48,1.* 24,36.61.67. 25, 11.*26,18.* 32,20. 35,5.41,31.39.44, 4.46,30. 50,14 ‖ Ex 7,25.11,1.14,8. 23,2². 33.8. 34,15.16² ‖ Lev 13,7. 35.55.56. 14,48. 16,1. 20,5. 25,48 ‖ Nu 3,23. 7,88. 15,39. 25,19. 30,16. 32,12 ‖ Dt 1,4.36. 4,3.6,14.8,19.11, 28.*28,14.*30.12,30.13,3.5.19,6. 24, 4.31,16.27.29 ‖ Jos 1,1.2,7.6,9.13. 7,8.8,16.17².9,16.10,19.26. 14,8.9. 14. 23,1. 24,6.20.29.31 ‖ Jud 1,1.2, 7.12.17.19. 4,16. 7,23. 8,5. 33. 9,3. 49. 10,1. 11,36. 13,11. 16,4. 18,12. 19,23 ‖ 1S 1,9. 5,9.7,2.8,3.9,13.11, 5.7.12,21. 13,4.14,36.37.15,31.17, 13.14.53.20,37.*38.*21,10.22,20.23, 25.28.24,6.9².15⁴. 25,13.42. 26,18. 30,8.21 ‖ 2S 1,1.10. 2,1.10.19.24. 25.28. 3,26.31. 5,13. 8,1.10,1.13,1. 15,13. 17,1.9.21. 18,16.22. 19,31. 20,2.7.*13.*20,10.11.13. 21,1.14.18. 24,10 ‖ 1R 1,6.7. 2,28. 11,2.4.5.6. 10.12,20. 13,14.23.31. 14,9.10.16, 3.21.*22.* 16,21.22. 18,18. 19,20.21. 21,26 ‖ 2R 1,1. 5,21. 6,24. 7,14.9, 25. 14,17.22. 17,15 ‖ Jes 1,26.38, 17 ‖ Jer 2,5.23. 3,7.17. 7,9. *11,10. 13,10. 16,11. 25,6.35,15.* 9,13. 12, 15.13,27. 16,12. 18,12. 24,1.28,12. 29,2. 31,19(18). 31,33(32). 32,16. 34,8.11.36,27.52,8 ‖ Ez 6,9.16,23. 20,16. 23,30.35. 33,31. 44,10. 46, 12 ‖ Hos 2,7.15. 5,11.11,10 ‖ Joel 3,1 ‖ Job 3,1.29,22.42,16 ‖ Ruth 1, 15.2,3.7.11.3,10 ‖ Eccl 2,12 ‖ Dan 8,1 ‖ Esr 9,10 ‖ Neh 4,10. 9,26 ‖ 1Ch 5,25. 10,2. 17,7. 18,1.19,1.20, 4 ‖ 2Ch 2,16.13,19.20,1.22,4.24,4. 25,14.25.26,2.32,1.34,31.35,20.

וְאַחֲרֵי Gn 15,14. 23,19. 25,26. 32, 21.45,15 ‖ Ex 3,20. 11,8. 34,32 ‖ Lev 14,43². 16,26.*28* ‖ Nu 4,15.8, 15.22.9,17.15,39.35,28 ‖ Jos 8,34 ‖

Jud 4,16 ‖ 1S 1,9 ‖ 1R 2,28.11,5. 13,23.16,3 ‖ 2R 17,15 ‖ Jer 2,8.7,6. 9,13.16,16.21,7.31,19(18).46,26. 49,6 ‖ Ez 20,24.30.44,26 ‖ Dan 9, 26 ‖ Esr 3,5.9,13 ‖ 1Ch 10,2.27,34 ‖ 2Ch 20,35.21,18.24,17.33,14.

בְּאַחֲרֵי 2S 2,23.

מֵאַחֲרֵי Nu 14,43 ‖ Jos 8,4.14.22, 16.18.23.29 ‖ 1S 12,20.14,46.24, 2 ‖ 2S 2,19.26.27.30.3,28.15,1.20, 2 ‖ 2R 17,21 ‖ Jer 9,21 ‖ Hos 1,2 ‖ Am 7,15 ‖ Zeph 1,6 ‖ Neh 4,7 ‖ 2Ch 25,27.32,23.34,33.

אַחֲרַי, אַחֲרָי *suff.* Gn 24,5.39.31, 36 ‖ Nu 14,24.32,11 ‖ Jud 3,28 ‖ 1S 14,12.24,22 ‖ 1R 1,13.*30*.1,17. 24.14,8 ‖ 2R 6,19.9,18.*19* ‖ Jer 2, 2 ‖ Ez 3,12 ‖ Prv 28,23 ‖ Eccl 2,18 ‖ Neh 3,30.*31*k.4,17.

וְאַחֲרַי Jes 43,10.

מֵאַחֲרַי, מֵאַחֲרָי Dt 7,4 ‖ 1S 15,11 ‖ 2S 2,22 ‖ 1R 9,6 ‖ Ez 14,7.11.

וּמֵאַחֲרַי Jer 3,19.

אַחֲרֵינוּ Gn 32,19.21 ‖ Jos 8,6.22, 27.

אַחֲרֶיךָ Gn 17,7².8.9.10.19,17.24,8. 35,12.48,4 ‖ Dt 4,40.12,25.*28*.24, 20.21.25,18 ‖ Jud 5,14 ‖ 2S 7,12 ‖ 1R 19,20.21,21 ‖ 2R 19,21 ‖ Jes 37,22 ‖ Jer 12,6.17,16 ‖ Hos 5,8 ‖ Ps 50,17.63,9 ‖ Job 39,10 ‖ Cant 1, 4 ‖ Ruth 4,4 ‖ 1Ch 17,11.

אַחֲרַיִךְ 1R 1,14 ‖ Jes 45,14 ‖ Jer 48,2.

וְאַחֲרֶיךָ 1R 3,12 ‖ 2Ch 1,12.

וְאַחֲרַיִךְ Ez 16,34.

מֵאַחֲרֶיךָ Dt 23,15 ‖ Jes 30,21.

מֵאַחֲרָיִךְ Ruth 1,16.

אַחֲרֵיכֶם Gn 9,9 ‖ Lev 25,46.26, 33 ‖ Dt 11,4 ‖ 1S 25,19 ‖ Jer 42,16 ‖ 1Ch 28,8.

מֵאַחֲרֵיכֶם Dt 29,21.

אַחֲרָיו Gn 17,19.18,10.19.19,6.31, 23 ‖ Ex 28,43.29,29 ‖ Lev 20,5 ‖ Nu 16,25.25,13 ‖ Dt 4,37 ‖ Jos 3,3. 20,5 ‖ Jud 1,6.3,28.4,14.6,34.35.8, 27.9,4.10,3.12,8.*11*.*13*.20,40.45 ‖ 1S 13,7.14,13².17,35.24,9.26,3 ‖ 2S 1,7.2,20.11,8.13,34.20,6.7.14. 23,10 ‖ 1R 1,20.27.35.40.15,4. 18,21² ‖ 2R 2,24.5,20.21.6,32.9, 27.14,19 ‖ Ez 9,5.10,11 ‖ Joel 2, 14 ‖ Ps 49,18 ‖ Prv 20,7 ‖ Job 21, 21.37,4.41,24 ‖ Eccl 3,22.6,12.7, 14 ‖ Neh 3,16.*21*.*23*².*24*.*29*.*30*.3, 17.*18*.*27*.3,20.25.30.31 ‖ 1Chr 27, 7 ‖ 2Ch 25,27.26,17.

וְאַחֲרָיו Ex 10,14 ‖ Jos 10,14 ‖ Jud 3,31 ‖ 2S 23,9.11 ‖ 2R 18,5.23,25 ‖ Jer 51,46 ‖ Joel 2,2.3² ‖ Zach 1,8 ‖ Ps 94,15 ‖ Job 21,33 ‖ Eccl 9,3 ‖ Neh 3,22.29.11,8 ‖ 1Ch 11,12.

מֵאַחֲרָיו Gn 19,26 ‖ Nu 32,15 ‖ 2S 2,21.23.11,15 ‖ 1R 10,19.19,21. 22,33 ‖ 2R 18,6 ‖ Job 34,27 ‖ Eccl 10,14 ‖ 2Ch 18,32.

אַחֲרֶיהָ Ex 15,20 ‖ Jud 19,3 ‖ 2S 3, 16.13,17.18 ‖ 2R 4,30.11,15 ‖ Ez 41,15 ‖ Ps 45,15 ‖ Prv 7,22 ‖ Neh 12,38 ‖ 2Ch 23,14.

וְאַחֲרֶיהָ 2Ch 11,20.

מֵאַחֲרֶיהָ Jos 8,2.

אַחֲרֵיהֶם Gn 41,23.48,6 ‖ Ex 14,4. 9.10.17.23.28 ‖ Lev 17,7.20,6 ‖ Nu 15,39 ‖ Dt 1,8.10,15.12,30 ‖ Jos 2, 5.7².6,8.8,16.20 ‖ Jud 2,10.8,12 ‖ 1S 6,12.14,22 ‖ 2S 5,23 ‖ 1R 9,21. 20,19 ‖ 2R 7,15 ‖ Jer 8,2.9,15.*49*, *37*.25,26.29,18.32,18.39.39,5.50, 21 ‖ Ez 5,2.*12*.*12*,*14*.29,16 ‖ Am 2, 4 ‖ Zach 6,6.7,14 ‖ Neh 12,32 ‖ 1Ch 14,14 ‖ 2Ch 8,8.

וְאַחֲרֵיהֶם 1R 20,15 ‖ Jer 2,25 ‖ Ps 49,14 ‖ 2Ch 11,16.

מֵאַחֲרֵיהֶם Ex 14,19² ‖ 1S 6,7 ‖ 2R 10,29 ‖ Jer 32,40 ‖ 2Ch 13,13².

אַחֲרֵיהֶן Gn 41,3.*19*.41,6.27.30 ‖ Ruth 2,9.

## אַחֵר

adj.: alius, alter; *peregrinus, externus.*

Gn 4,25.29,19.30,24.37,9.43,14. 22 ‖ Ex 22,4.34,14 ‖ Lev 14,42.27, 20 ‖ Nu 23,13.27.36,9 ‖ Dt 20,5.6. 7.24,2.28,30.32 ‖ Jud 2,10 ‖ 1S 10, 6.9.17,30 ‖ 2S 18,20.26 ‖ 1R 13,10. 20,37 ‖ 2R 1,11.7,8 ‖ Jes 65,15 ‖ Jer 3,1.18,4 ‖ Ez 12,3 ‖ Joel 1,3 ‖ Zach 2,7 ‖ Ps 16,4.105,13.109,8. 13 ‖ Prv 25,9 ‖ Job 8,19 ‖ Ruth 2, 8.22 ‖ Esth 4,14 ‖ Esr 2,31 ‖ Neh 7,33.34 ‖ 1Ch 16,20.

וְאַחֵר Jes 65,22² ‖ Job 31,8.

הָאַחֵר 2R 6,29 ‖ 2Ch 3,11.12.

לְאַחֵר Jes 42,8.48,11 ‖ Job 31,10.

אֲחֵרִים *pl.* Gn 8,10.12 ‖ Ex 20,3.23, 13 ‖ Lev 6,4 ‖ Dt 5,7.6,14.7,4.8,19. 11,16.28.*28*,*14*.13,3.2.*7*.*14*.17,3. 18,20.28,36.64.29,25.30,17.31,18. 20 ‖ Jos 23,16.24,2.16 ‖ Jud 2,12. 17.19.10,13 ‖ 1S 8,8.19,21.26,19. 28,8 ‖ 1R 9,6.9.11,4.10.14,9 ‖ 2R 5, 17.17,7.35.37.38.22,17 ‖ Jer 1,16. 7,6.9.18.*19*,*13*.11,10.13,10.*16*.*16*. 16,13.19,4.22,9.25,6.*35*,*15*.32,29. 44,3.5.8.15 ‖ Ez 42,14.44,19 ‖ Hos 3,1 ‖ Job 34,24 ‖ Eccl 7,22 ‖ Dan 12,5 ‖ Esr 1,10 ‖ 1Ch 23,17 ‖ 2Ch 7,19.22.28,25.30,23.34,25.

אֲחֵרִין Job 31,10.

לַאֲחֵרִים Jer 6,12.8,10 ‖ Ps 49,11 ‖ Prv 5,9 ‖ Neh 5,5.

וְלַאֲחֵרִים Dan 11,4.

אַחֶרֶת *sg. f.* Gn 26,21.22 ‖ Ex 21, 10 ‖ Nu 14,24 ‖ Dt 29,27 ‖ Jud 11, 2 ‖ 1S 21,10 ‖ Jes 28,11 ‖ Jer 22, 26.36,28.32 ‖ 1Ch 2,26 ‖ 2Ch 32,5.

הָאַחֶרֶת Gn 17,21 ‖ 1R 3,22.7,8 ‖ Ez 40,40 ‖ 2Ch 3,11.*12*.

לְאַחֶרֶת Ez 41,24.

מֵאַחֶרֶת 2S 13,16.

אֲחֵרוֹת *pl.* Gn 29,27.*30*.41,3.*19* ‖ Lev 14,42.

## אָחוֹר

pars aversa; *occidens*; *tempus futurum, praeteritum*; retro, a tergo.

Gn 49,17 ‖ 2S 1,22 ‖ Jes 1,4.28,13. 42,17.44,25.50,5.59,14 ‖ Jer 15,6. 38,22.46.5 ‖ Ps 9,4.35,4.40,15.*70*, 3.44,11.19.56,10.78,66.129,5.139, 5 ‖ Thr 1,8.13.2,3.

וְאָחוֹר Ez 2,10‖Job 23,8‖1Ch 19,10‖2Ch 13,14.
בְּאָחוֹר Prv 29,11.
לְאָחוֹר Jes 41,23.42,23‖Jer 7,24‖Ps 114,3.5.
מֵאָחוֹר Jes 9,11.
וּמֵאָחוֹר 2S 10,9.
אֲחֹרִים] אֲחֹרֵי *pl. cs.* Ex 26,12.
אֲחֹרָי *suff.* Ex 33,23.
אֲחֹרֵיהֶם 1R 7,25‖Ez 8,16‖2Ch 4,4.

## אַחֲרוֹן

posterior, in *occidentem versus*, posterus, postremus.

י"ג בישעיה ל' ח': ליום אחרון לָעַד.

Jes 30,8.44,6.48,12‖Ps 48,14.78,4.6.102,19‖Prv 31,25.

וְאַחֲרוֹן Job 19,25.
הָאַחֲרוֹן Ex 4,8‖Dt 11,24.24.3$^2$.29,21.34,2‖Jer 50,17‖Joel 2,20‖Hag 2,9‖Zach 14,8‖Ruth 3,10‖Neh 8,18.
וְהָאַחֲרוֹן Jes 8,23.
אַחֲרֹנִים *pl.* Gn 33,2$^2$‖2S 19,12.13‖Jes 41,4‖Job 18,20‖Esr 8,13.
הָאַחֲרוֹנִים 2S 23,1‖Eccl 4,16‖1Ch 23,27.
וְהָאַחֲרוֹנִים 1Ch 29,29‖2Ch 9,29.12,15.16,11.20,34.25,26.26,22.28,26.35,27.
לָאַחֲרֹנִים Eccl 1,11.
בָּאַחֲרוֹנָה Dt 13,10.*17,7*‖1S 29,2‖2S 2,26‖1R 17,13‖Dan 8,3.
וְכָאַחֲרוֹנָה Dan 11,29.
לָאַחֲרֹנָה Nu 2,31‖Eccl 1,11.

### אֲחֹרַנִּית *adv.*

retrorsum.

Gn 9,23$^2$‖1S 4,18‖1R 18,37‖2R 20,10.*11*‖Jes 38,8.

## אַחֲרִית

pars postrema, finis; tempus extremum; *exitus*; tempus posterum, futurum; *res secundae, adversae; reliquiae.*

י"ג במשלי י"ד י"ג: וְאַחֲרִית הַשִּׂמְחָה תוּגָה.

Dt 11,12‖Jes 46,10‖Jer 29,11.50,12‖Ps 37,37.38‖Prv 23,18.24,14.20‖Job 42,12‖Eccl 7,8‖Dan 12,8.

וְאַחֲרִית Eccl 10,13.
בְּאַחֲרִית Gn 49,1‖Nu 24,14‖Dt 4,30.31,29‖Jes 2,2‖Jer 23,20.30,24.48,47.49,39‖Ez 38,8.16‖Hos 3,5‖Mi 4,1‖Ps 139,9‖Dan 8,19.10,14.
וּבְאַחֲרִית Dan 8,23.
אַחֲרִיתִי *suff.* Nu 23,10.
אַחֲרִיתֵנוּ Jer 12,4.
וְאַחֲרִיתְךָ Job 8,7.
וְאַחֲרִיתֵךְ Ez 23,25$^2$.
בְּאַחֲרִיתֶךָ Dt 8,16‖Prv 5,11.19,20.
לְאַחֲרִיתֵךְ Jer 31,17(16).
וְאַחֲרִיתְכֶן Am 4,2.
אַחֲרִיתוֹ Ps 109,13‖Prv 23,32.
וְאַחֲרִיתוֹ Nu 24,20‖Prv 29,21.
וּבְאַחֲרִיתוֹ Jer 17,11.
לְאַחֲרִיתוֹ Dan 11,4.
אַחֲרִיתָהּ Jes 47,7‖Thr 1,9.
וְאַחֲרִיתָהּ Am 8,10‖Prv 5,4.14,12.*16*,*25*.14,13.20,21.
בְּאַחֲרִיתָהּ Prv 25,8.
לְאַחֲרִיתָהּ Jer 5,31.
אַחֲרִיתָם Dt 32,20.
וְאַחֲרִיתָם Am 9,1.
לְאַחֲרִיתָם Dt 32,29‖Ps 73,17.
אַחֲרִיתָן Jes 41,22.

———v. chald. et n. pr.———

## אֲחַשְׁדַּרְפַּן] הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים *pl.*

satrapae.

בלשון פרס: מֵגין הארץ או שומר הממשלה.

Esth 8,9.

וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים Esth 9,3.
אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי *cs.* Esth 3,12.
לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי Esr 8,36.

———v. chald.———

## אֲחַשְׁתְּרָן] הָאֲחַשְׁתְּרָנִים *pl.*

muli, dromades; al. cursores, vel adj.: principales.

ג"ב מלשון פרס; י"מ מין בהמה הממהרת לרוץ, וי"מ אנשים הממהרים לנסוע עם דתי המלך; וי"א שהוא תאר השם והוראתו: של־הממשלה (הערשאפטליכע).

Esth 8,10.*14*.

———אֶחָד v. אַחַת———

## אַט

commode; leniter, lente.

הוראתו כמו לְאַט; לפי הבחור אָט בקמץ.

1R 21,27.

לְאַט 2S 18,5‖Jes 8,6.
לְאִטִּי Gn 33,14.

## אִטִּי] הָאִטִּים *pl.*

murmurans: ventriloquus.

כן נקראו הקוסמים העושים בחשאי ומצפצפים בלהש, ות"א חָרָשִׁין.

Jes 19,3.

———conf. לאט———

## אָטָד

rhamnus.

מין אילן סרק כעין קוצים, ונמצא במשנה (שביעית ז' ה') בהפך אַתָּן.

Ps 58,10.

הָאָטָד Jud 9,14.15$^2$.

———v. n. pr. sub גֹּרֶן———

## אָטַם] אֹטֵם *pt.*

claudere, obturare.

הוראתו קרובה לחתם וסתם, וע' אטר וחטם.

Jes 33,15‖Prv 17,28.21,13.

אָטוּם] אֲטֻמִים *pt. pass. pl.* 1R 6,4.
אֲטֻמוֹת *f.* Ez 40,16.41,26.
הָאֲטֻמוֹת Ez 41,16.
הֶאְטִים] יַאְטֵם *impf. Hiph.* Ps 58;5.

## אֵטוּן

linum *contextum.*

דבר ארוג וקלוע, וּמֵיתְרֵיהֶם ת"א וְאֵטוּנֵיהֶן.

Prv 7,16.

## אָטַר] תֶּאְטַר *3 impf. f.*

claudere.

לכל הפותרים כמו אטם, אך ליונתן ענינו פתיחה, ולפ"ז אִטֵּר יד ימינו הכונה שהיד הימנית היתה הפשית מפני שהיו שולטים בשתי ידיהם, מימינים ומשמאלים (דה"א י"ב, ב'), ואולי רמוזה זאת בשם בנימין.

Ps 69,16.

**אִטֵּר**

ligatus i. e. impeditus (scaevola).

Jud 3,15.*20,16*.

v. n. pr.

**אִי I**

vae!

מלת הקריאה מנהמת צער, כאוי ואויה וכמו הִי. ובקהלת ד׳ י׳ בהרבה נוסחאות וְאִילוֹ חד מלה. ויש גורסין וְאִלּוּ, ושמושו ידוע בקהלת ו׳ ו׳, באסתר ז׳ ד׳ והרבה מאד בתרגום ובמשנה; ובתפלה: אִלּוּ פִינוּ מלא שירה כים.

Eccl 10,16.

וְאִי Eccl 4,10.

**II אִי] אִיִּים pl.**

ululae.

מין חיה הדרה בחרבות כשועל ומיללת בלילות בקול קינים והי.

Jes 13,22.34,14‖Jer 50,39.

cnf. אַיֵּה

**אִי III**

adv. negandi (non); conf. אַיִן.

מלת השלילה, הקציר מן אַיִן; בשעצ״ם אי כבוד מעמו מפורש, ובשאר יתכן שהוא קָצוּר משֵׁם קדוש; וי״ג במשלי י״ג ט״ו: ודרך בֹּגדים אי־תן, להתאים סוף הפסוק עם ראשיתו, אמנם י״ג כאן אֵל־נקי.

Job 22,30.

v. n. pr.

**אִי IV**

terra maritima; insula.

חלקת ארץ מוקפת ים או נהרות; איי הגוים לריד״ל כמו גוי האיים, וי״ת איים נְגֻן, כמו אִמִּים או גוֹיִם.

Jes 23,2.6‖Jer 47,4.

הָאִי Jes 20,6‖Jer 25,22.

אִיִּים *pl.* Jes 40,15.41,1.5.42,4.10.49,1.51,5.60,9 ‖ Ez 27,3.15 ‖ Ps 97,1.

וְאִיִּים Ps 72,10.

הָאִיִּים Jes 66,19‖Ez 26,15.18.27,35.39,6.

הָאִיִּן Ez 26,18.

בָּאִיִּים Jes 42,12‖Jer 31,9.

לָאִיִּים Jes 42,15.59,18.

לְאִיִּים Dan 11,18.

אִיֵּי *cs.* Gn 10,5‖Jer 2,10 ‖ Zeph 2,11.

וְאִיֵּי Esth 10,1.

בְּאִיֵּי Jes 24,15.

מֵאִיֵּי Ez 27,6.7.

וּמֵאִיֵּי Jes 11,11.

**אֵי**

adv. interrog.: ubi? *quomodo?*

י״ג בש״א כ״ו ט״ז: וְאֵי צפחת המים.

Gn 4,9.16,8‖Dt 32,37‖Jud 13,6‖1S 9,18.25,11.26,16 ‖ 2S 1,3.13.15,2‖1R 13,12.22,24‖2R 3,8‖Jes 50,1.66,1‖Jer 5,7.6,16‖Prv 31,4‖Job 2,2.38,19².24‖Eccl 2,3.11,6‖2Ch 18,23.

וְאֵי 1S 30,13‖Jes 66,1 ‖ Jon 1,8 ‖ Job 28,12.*20*‖Esth 7,5.

**אַיֵּה**

י״ג בישעיה ס״ג י״א: אַיֵּה רֹעֵה צאנו, ור׳ יוסף הלוי גורס ביחז׳ ל״ב כ״ב: אַיֵּה עֲדֵךְ.

Gn 18,9.19,5.38,21‖Jud 9,38‖2S 17,20 ‖ 2R 2,14.18,34² ‖ Jes 33,18³.36,19².37,13.63,11².15‖Jer 2,6.8.13,20.17,15‖Ez 13,12‖Joel 2,17‖Nah 2,12‖Zach 1,5‖Mal 1,6².2,17‖ Ps 42,4.11.79,10.89,50.115,2‖Job 15,23.21,28.35,10 ‖ Thr 2,12.

וְאַיֵּה Gn 22,7‖Jud 6,13‖2S 16,3‖Jes 51,13 ‖ Jer 2,28.37,19 ‖ Job 17,15.21,28.

אַיֶּכָּה *suff.* Gn 3,9.

אַיּוֹ 2R 19,13 ‖ Mich 7,10 ‖ Job 20,7.

וְאַיּוֹ Ex 2,20‖Jer 37,19k‖Job 14,10.

אַיָּם Jes 19,12‖Nah 3,17.

**[אָיַב] וְאָיַבְתִּי** *1 perf.*

adversari alicui, hostiliter persequi; pt. inimicus, hostis.

הוראתו ידועה; י״ם מזה השם אִיּוֹב, וי״ג באיוב ט׳ כ״ו: אניות אֵיבָה.

Ex 23,22

אוֹיֵב *pt.* Ex 15,6.9 ‖ Lev 26,25 ‖ Nu 35,23‖Dt 32,27.42.33,27 ‖ 1S 18,29‖1R 8,33.46 ‖ Jer 18,17.30,14.31,16(15)‖Hos 8,3‖Ps 7,6.8,3.31,9.42,10.43,2.44,17.55,4.13.61,4.64,2.74,3.10.18.89,23.106,10.143,3 ‖ Thr 1,9.16.2,3.7.17 ‖ Esr 8,31‖2Ch 6,24.36.25,8.

וְאוֹיֵב Thr 4,12‖Esth 7,6.

הָאוֹיֵב 1R 8,46‖Jer 15,11‖Ez 36,2‖Ps 9,7‖2Ch 26,13.

כְּאוֹיֵב Thr 2,4.5.

לְאוֹיֵב Jes 63,10‖Jer 6,25‖Mich 2,8‖Job 13,24.33,10.

מֵאוֹיֵב Nah 3,11‖Esr 8,22.

אֹיְבִי *suff.* 1S 19,17‖1R 21,20‖Ps 13,3.5.41,12‖Job 27,7‖Thr 2,22.

מֵאֹיְבִי 2S 22,18‖Ps 18,18.

אוֹיְבֵנוּ Jud 16,23.24‖2S 19,10.

אֹיִבְךָ Ex 23,4 ‖ Dt 28,55.57 ‖ 2S 4,8.

אוֹיִבְךָ Q. 1S 24,5.26,8 ‖ Prv 24,17.

אֹיִבֶךָ Dt 20,1.28,53.

אֹיְבֵךְ Zeph 3,15.

אֹיְבוֹ 1S 24,20 ‖ 1R 8,37.44 ‖ Jer 44,30.

אוֹיְבִים *pl.* Ps 127,5.

לְאֹיְבִים Ps 139,22‖Thr 1,2.

מֵאוֹיְבִים Ps 68,24.

אוֹיְבֵי *cs.* 1S 20,15.16.30,26‖2S 12,14.18,32 ‖ Mich 7,6‖Ps 45,6 ‖ Esth 9,1‖2Ch 20,29.

וְאֹיְבֵי Ps 37,20.

בְּאֹיְבֵי 1S 18,25.29,8.

לְאֹיְבֵי 1S 25,22.

אוֹיְבַי, בְּ *suff.* Nu 23,11.24,10‖1S 2,1‖2S 5,20.22,38‖Ps 3,8.6,11.9,4.17,9.18,4.38.25,2.19.27,6.30,2.31,16.35,19.41,6.56,10.69,5.19.71,10.102,9.138,7.143,12‖Thr 1,21.3,52‖1Ch 14,11.

וְאֹיְבַי 2S 22,41‖Ps 18,41.27,2.38,20.

וּבְאֹיְבַי Ps 54,9.

מֵאוֹיְבַי, בְּ 1S 14,24 ‖ 2S 22,49 ‖ Jes 1,24 ‖ Ps 18,49.59,2.119,98.143,9.

וּמֵאֹיְבַי 2S 22,4.

אוֹיְבֵינוּ 1S 4,3.12,10 ‖ Thr 3,46 ‖ Neh 4,9.5,9.6,1.16.

וְאֹיְבֵינוּ Dt 32,31 ‖ Ps 80,7.

אֹיִבְךָ Gn 49,8 ‖ Ex 23,22.27 ‖ Nu 10,35 ‖ Dt 6,19.20,14.21,10. 23,10.15. 25,19. 28,7.25.48. 30,7. 33,29 ‖ Jos 7,13 ‖ Jud 5,31 ‖ 1S 24,5.25,26.29.26,8 ‖ 2S 7,9.11 ‖ 1R 3,11 ‖ Jer 15,14.17,4 ‖ Mich 5,8 ‖ Ps 21,9. 66,3. 83,3. 89,11.52. 92,10². 110,1.2 ‖ 1Ch 17,8.10.21,12.

לְאֹיִבְךָ Dt 28,31.68.

מֵאֹיְבֶיךָ Jud 11,36.

בְּ, אֹיְבַיִךְ Mich 4,10 ‖ Thr 2,16.

לְאֹיְבַיִךְ Jes 62,8 ‖ Nah 3,13

אֹיְבֵיכֶם Lev 26,7.8.16.17.32.34. 37.38.39 ‖ Nu 14,42 ‖ Dt 1,42.12, 10.20,3.4 ‖ Jos 10,19.25.22,8.23, 1 ‖ Jud 3,28 ‖ 1S 12,11 ‖ 2R 17,39.

מֵאֹיְבֵיכֶם Nu 10,9.

אֹיְבָיו Gn 22,17 ‖ Nu 24,18.32, 21 ‖ Jos 7,8.10,13 ‖ 1S 14,30.47 ‖ 2S 7,1.18,19.22,1 ‖ Jes 9,10.42, 13.66,14 ‖ Jer 44,30 ‖ Ps 18,1.41, 3.68,2.22.89,42.132,18 ‖ Prv 16, 7 ‖ 1Ch 22,9(8) ‖ 2Ch 6,28.34.

וְאֹיְבָיו Nah 1,8 ‖ Ps 72,9.

לְאֹיְבָיו Jes 59,18.66,6 ‖ Nah 1,2.

אֹיְבֶיהָ Jer 12,7 ‖ Thr 1,5.

אֹיְבֵיהֶם Lev 26,36.41.44 ‖ Jos 7, 12².21,42².23,1 ‖ Jud 2,14².18.8, 34 ‖ 2S 3,18 ‖ 1R 8,48 ‖ 2R 21,14² ‖ Jer 15,9.19,7.9.20,4.5.*34*,*21*.21,7. 34,20.49,37 ‖ Ez 39,27 ‖ Am 9,4 ‖ Ps 78,53.81,15.106,42 ‖ Esth 9,5 ‖ Neh 9,28.

מֵאֹיְבֵיהֶם Esth 8,13. 9,16.22 ‖ 2Ch 20,27.

אֵיבָתִי [אֵיבַת *f. suff.* Mich 7, 8.10.

## אֵיבָה

inimicitiae, odium.

Nu 35,22.

וְאֵיבָה Gn 3,15.

בְּאֵיבָה Nu 35,21.

אֵיבַת *cs.* Ez 25,15.35,5.

## אֵיד

miseria, calamitas.

להפותרים שרשו אוד וקרוב לשרש יָדָה, ותהיה הוראתו מַהְפֵּכָה, וכתרגומו תַּבְרָא (שטורץ); ואולי הוא מֻרכב מן אִי־יָד, כלומר לא־כח, וכעין אָזְלַת יד; וזו מליצת עובדיה· (י״ג) ואַל־תשלחנה [יד] ביום אֵידוֹ.

Jer 48,16.49,8 ‖ Job 21,30.31,3. 23.

וְאֵיד Job 18,12.

לְאֵיד Prv 17,5.

אֵידִי *suff.* 2S 22,19 ‖ Ps 18,19.

אֵידְךָ [אֵידֶךָ Prv 27,10.

וְאֵידְכֶם Prv 1,27.

בְּאֵידְכֶם Prv 1,26.

אֵידוֹ Ob 13² ‖ Prv 6,15.

אֵידָם Dt 32,25 ‖ Jer 18,17.46,21. 49,32 ‖ Ez 35,5 ‖ Ob 13 ‖ Prv 24, 22 ‖ Job 21,17.30,12.

---

## אַיָּה

avis clamosa; vultur; cornix.

Job 28,7.

הָאַיָּה Lev 11,14 ‖ Dt 14,13.

——conf. אִי II——

## אֵיךְ

quomodo? Conf. הֵיךְ.

י״נ בעובדיה ו׳: איך נֶחְפְּשׂוּ עֵשָׂו.

Gn 44,34 ‖ Jud 16,15 ‖ 1S 16,2 ‖ 2S 1,5.14.19.25.*27*.6,9 ‖ 1R 12,6 ‖ Jes 14,4.12.19,11.48,11 ‖ Jer 2,23. 3,19.9,6.18.47,7.48,14.39².50,23². *51*,*41*.51,41 ‖ Ez 26,17 ‖ Hos 11, 8² ‖ Mich 2,4 ‖ Ob 5.6 ‖ Zeph 2,15 ‖ Ps 11,1.73,19.137,4 ‖ Prv 5,12 ‖ Ruth 3,18 ‖ Eccl 4,11 ‖ 2Ch 10,6.

וְאֵיךְ Gn 26,9.39,9.44,8 ‖ Ex 6,12. 30 ‖ Jos 9,7 ‖ 2S 2,22.12,18 ‖ 2R 10,4.18,24 ‖ Jes 20,6.36,9 ‖ Jer 2, 21.12,5 ‖ Ez 33,10 ‖ Job 21,34 ‖ Eccl 2,16.

## אֵיכָה

quomodo? ubi?

Dt 1,12.7,17.12,30.18,21.32,30 ‖ Jud 20,3 ‖ 2R 6,15 ‖ Jes 1,21 ‖ Jer 8,8.48,17 ‖ Ps 73,11 ‖ Cant 1,7² ‖ Thr 1,1.2,1.4,1.2.

אֵיכֹה K., אֵיכוֹ Q. 2R 6,13.

אֵיכָכָה, אֵיכָכָה Cant 5,3² ‖ Esth 8,6.

וְאֵיכָכָה Esth 8,6.

——conf. הֵיךְ——

## אֱיָל

robur, vis.

כל המלות שבא בהן שרש זה, בין בהשמטת היו״ד, בין בחלופה בוא״ו, בין בהוספת ה״א או מ״ם וכו׳, בכֻלן יש הוראת החֹזק והעצמה מצד מה, ומזה גם הכנוי אֵל, אֱלוֹהַּ, אֱלֹהִים לאשר לו היכֹלת, הגבורה והנצח; זה כלל גדול ואידך זיל גְמור!

Ps 88,5.

אֱיָלוּתִי [אֱיָלוּת *suff.* Ps 22,20.

——cnf. אֵל——

## אַיִל I

aries; trop. *princeps*.

הוראתו ידועה, והפותרים נחלקו על אֵלִים שבתהלים כ״ט א׳, י״פ עם השבעים שהוא מן אַיִל, כעין בני־צאן, ויש כמו בני אלהים או הכוכבים לראב״ע; וכן נחלקו על אלים באיוב מ״א י״ז; ואני גורס שם: מִשֵּׂתוֹ יגורו גַּלִּים, מִשְׁבָּרִים (או מִשְׁבָּרֵי־יָם) יִתְחַבָּאוּ, כלומר גם גלי הים ומשבריו נרתעים לאחוריהם מאימת לויתן. וטעם אילי מואב כעתודי ארץ, וידוע שמואב הצטינה מאד בגִדול כרים ואילים.

Gn 22,13 ‖ Lev 5,15.*18.25* ‖ Nu 7, 15.*21.27.33.39.45.51.57.63.69.* *75.81.28,27.29,2.8.36* ‖ Dan 8,3.

וְאַיִל Gn 15,9 ‖ Lev 9,2.*16*,3.16,5 ‖ Nu 6,14. 28,11.*19* ‖ Ez 43,23.*25*. 46,4.

וְאַיִל Lev 9,4 ‖ Nu 23,2.*4.14.30* ‖ Ez 46,6.

הָ, הָאַיִל Gn 22,13 ‖ Ex 29,15².16. *29*,*20*.29,17.18.19².22.32 ‖ Lev 8, 18.*22*.20.21.22.9,18.19 ‖ Nu 6,17. 19 ‖ Dan 8,4.6.7².20.

בָּאַיִל Dan 8,7.

לָ, לָאַיִל Nu 15,6.11.28,12.*28.29*, *9.14*.28,14.20.29,3.37 ‖ Ez 45,24. *46*,*7.11*.46,5 ‖ Dan 8,7.

אֵיל *cs.* Ex 29,22.31 ‖ Lev 8,18. 22.19,21 ‖ Nu 5,8 ‖ Esr 10,19.

בְּאֵיל Lev 5,16.19,22.

מֵאֵיל Ex 29,26.*27* ‖ Lev 8,29.

אֵילִים *pl.* Ex 25,5.*35*,*7.23*.26,14.

*36,19* ‖ Nu 7,17.*23.29.35.41.47.53.59.65.71.77.83.* 7,87.88. 23,1.29. 29,13.*17.20.23.26.29.32* ‖ 1S 15,22 ‖ 2R 3,4 ‖ Jes 1,11.34,6 ‖ Ez 39,18.45,23 ‖ Mich 6,7 ‖ Ps 29,1. 66,15 ‖ Job 41,17.42,8 ‖ Esr 8,53 ‖ 1Ch 15,26.29,21 ‖ 2Ch 17,11. 29,32.

**וְאֵילִים** Gn 32,15 ‖ Ex 29,1 ‖ Lev 23,18 ‖ Dt 32,14 ‖ Ez 27,21 ‖ 2Ch 13,9.29,21.

**הָאֵילִים** Ex 29,3.39,34 ‖ Lev 8,2 ‖ Nu 29,14 ‖ 2Ch 29,22.

**כְּאֵילִים** Jer 51,40 ‖ Ps 114,4.6.

**לָאֵילִים** Nu 29,18.*21.24.27.30.33* ‖ Ez 34,17.

**אֵילֵי** *cs.* Ex 15,15 ‖ 2R 24,15 ‖ Jes 60,7 ‖ Ez 17,13.32,20.

**וְאֵילֵי** Gn 31,38.

——conf. אַיָּל——

## אַיִל II

architecturae vocabulum: crepido.

מין זיזים וגזוזתראות הבולטים מן הכותל, או המאגדים לאגודה איזה שני חלקים בבנין, ותבניתם בולטת וכפופה כקרני איל.

Ez 40,16.

**הָאַיִל** 1R 6,31.

**אֵיל** *cs.* Ez 40,14.48.41,3.

**אֵילִים** *pl.* Ez 40,14.

**הָאֵילִים** Ez 40,49.44,1.

**בְּאֵילִים** Ez 40,38.

**לָאֵילִם** Ez 40,10.

**אֵילָו** (לָיו.. Q) *suff.* Ez 40,24.26.31.*34.37.*40,36.

**וְאֵילָו** Ez 40,9.21.29.*33.*40,37.

**אֵלֵיהֶמָה** (?) Ez 40,16.

## [אַיִל] III אֵיל *cs.*

arbor magna, dis sacra.

עפ״י רש״י ות״י י״ג ביחזקאל ל״א י״ד אֱלֵיהֶם.

Gn 14,6.

**בָּאֵלִים** *pl.* Jes 57,5.

**מֵאֵילִים** Jes 1,29.

**אֵילֵי** *cs.* Jes 61,3.

**אֱלֵיהֶם** Ez 31,14.

——conf. אֵלָה, אַלּוֹן——

## אַיָּל

cervus.

Dt 14,5.

**הָאַיָּל** Dt 12,22.

**כְּאַיָּל** Ps 42,2.

**כָּאַיָּל** Jes 35,6.

**וְכָאַיָּל** Dt 12,15.15,22.

**מֵאַיָּל** 1R 5,3.

**הָאַיָּלִים** *pl.* Cant 2,9.*17.8,14.*

**כְּאַיָּלִים** Thr 1,6.

## אַיָּלָה *f.*

י״ג כתרגום השבעים בבר׳ מ״ט כ״א: אַיָּלָה שלֻחה, כלומר אֵלָה עֲבֻתָה אשר נִטשו שלֻחותיה ונותנת אמירים יפים (וכן בתלים כ״ט ט׳: יחולל אֵילות); ולפי׳ אַיָּלָה כמשמעה יתכן שאִמְרֵי־שָׁפֶר רומז על קרניה המתפצלים ומסתעפים כענפים להוד ולתפארת (געווייה); ואַיֶּלֶת השחר ע״ש יפעת קרני האור, ובשה״ש ו׳ י׳ נאמר על אַיֶּלֶת אהבים: הנשקפה כמו־שחר; ויתר הבאורים רבו מספור.

Gn 49,21.

**אַיֶּלֶת** *cs.* Jer 14,5 ‖ Ps 22,1 ‖ Prv 5,19.

**אַיָּלוֹת** *pl.* Ps 29,9 ‖ Job 39,1.

**כָּאַיָּלוֹת** 2S 22,34 ‖ Hab 3,19 ‖ Ps 18,34.

**בְּאַיְלוֹת** *cs.* Cant 2,7.*3,5.*

——v. n. pr.——

## [אֵילָם] *pl. suff.* וְאֵילַמָּו

porticus lateralis (vestibulum).

יש מחברים אותו עם אולם הַבַּיִת משרש אָלַם ע״ש אגודות התקרות וקשורן.

Ez 40,21. 22[2].*26.*40, 24.29.31.33. 34.36.

**וּלְאֵילַמָּו** Ez 40,25.29.*33.*

**וְאֵלַמּוֹת** *pl. f.* Ez 40,30.

**לָאֵלַמּוֹת** Ez 40,16.

**אֵלֵיהֶמָה** (?) *suff.* Ez 40,16.

——conf. אֻלָם——

## אָיֹם

terribilis, formidolosus.

Hab 1,7.

**אֲיֻמָּה** *f.* Cant 6,4.*10.*

## אֵימָה

terror, formido.

Gn 15,12 ‖ Dt 32,25 ‖ Jes 33,18 ‖ Job 39,20.41,6.

**בְּאֵימָה** Esr 3,3.

**אֵימָתָה** Ex 15,16.

**אֵימַת** *cs.* Prv 20,2.

**אֵימָתִי** *suff.* Ex 23,27 ‖ Job 33,7.

**וְאֵמָתְךָ** Job 13,21.

**אֵימַתְכֶם** Jos 2,9.

**וְאֵמָתוֹ** Job 9,34.

**וְאֵימוֹת** *pl.* Ps 55,5.

**אֵמִים** *pl. II.* Job 20,25.

**וּבָאֵימִים** Jer 50,38.

**אֵמֶיךָ** *suff.* Ps 88,16.

——v. n. pr.——

## אַיִן, אֵין

vacuitas, nihilum; non, nihil, *sine; non esse, non adesse, non sufficere, fieri non posse, non licere.*

Gn 2,5.30,1 ‖ Ex 17,7.32,32 ‖ Lev 26,37 ‖ Nu 13,20.20,5 ‖ Jud 4,20. 9,15.*20* ‖ 1S 10,14 ‖ 2S 17,6 ‖ 1R 18,10 ‖ 2R 2,10.19,3 ‖ Jes 37,3.45,21 ‖ Hos 13,4 ‖ Mich 7,2 ‖ Prv 17,16.25,14 ‖ Job 33,33.35,15 ‖ Eccl 3,19.

**וָאַיִן, אָ** 1S 9,4 ‖ Jes 41,17.59,11 ‖ Ez 7,25 ‖ Ps 69,21 ‖ Prv 13,4.14,6. 20,4 ‖ Job 3,9.

**כְּאַיִן** Jes 40,17.41,11.12 ‖ Hag 2,3 ‖ Ps 39,6.73,2.

**לְאַיִן** Jes 40,23.

## מֵאַיִן

unde; ex nihilo, non extat.

Gn 29,4.42,7 ‖ Nu 11,13 ‖ Jos 2,4 ‖ Jud 17,9 ‖ 2R 5,25.6,27 ‖ Jes 41,24 ‖ Jer 30,7 ‖ Nah 3,7 ‖ Ps 121,1 ‖ Job 1,7.28,12.20.

**וּמֵאַיִן** Jos 9,8 ‖ Jud 19,17 ‖ 2R 20,14 ‖ Jes 39,3 ‖ Jon 1,8.

**אֵין, וְאֵין..אֵין** Gn 11,30. 19,31. 20,11.28,17.31,50.37,23.29.39,23.

40,8.*41,15*. 41,39.49. 44,31. 45,6. 47,4.13 ‖ Ex 2,12.5,11.16.8,6.9,14. 12,30.14,11.21,11.22,1.2.9.13.32, 18$^{2}$,33,15 ‖ Lev 11,10.*12*.13,4.21. 26.31$^{2}$.32.22,13.25,31 ‖ Nu 5,8.13. 11,6.14,42.19,2.15. 20,19. 21,5$^{2}$. 22,26.27,4.8.9.10.11.17.35,27 ‖ Dt 4,35.39. 8,15. 12,12. *14,27.29*.14, 10.19,6.22,26.25,5.31,17.33,26 ‖ Jos 6,1$^{2}$.18,7.22,25.*27* ‖ Jud 6,5.*7*, *12*.7,14.11.34.13,9.14,6.16,15.17, 6.*18,1.21,25*.18,7.*28*.18,10.19,1. 19.21,9.25 ‖ 1S 1,2.2,2$^{2}$.3,1.9,7.10, 24.11,3.14,6.17. 17,50.18,25. 20,2. 21,2.5.10$^{2}$.24,12.27,1.30,4 ‖ 2S 7, 22.12,3. 15,3. 18,18.22. 19,7. 20,1. 21,4 ‖ 1R 3,18.5,18.20.6,18.8,9.23. 46.60.10,21.15,22.18,43.21,15.22. 1.17.48 ‖ 2R 1,3.*6.16*.4,2,6.14.5,15. 7,5.10 ‖ Jes 1,6.30.3,7$^{2}$.5,27.8,20.9, 6.23,10.27,4.33,19.34,10.40,16$^{2}$. 28.41,26$^{2}$.44,6.45,5.9.47,1.10.14. 15.48,22. 50,2. 51,18. 55,1. 57,21. 59,4.15.16.63,3 ‖ Jer 2,32.4,25.5, 13. 8,6.13.17. 19$^{2}$.22. 10,5. 20. 12, 11.12. 14,6. 15,1. 22,17.28. 26,16. 30,13$^{2}$. 17. 38,5.6.9. 39,10. 46,11. 48,2.38.49,1$^{2}$.12 ‖ Ez 8,12.13,15. 37,8.38,11 ‖ Hos 3,4$^{4}$.4,1$^{3}$.7,7.11.8, 7.8.10,3 ‖ Joel 1,18 ‖ Am 2,11.3,4. 5.5,2 ‖ Ob 7 ‖ Mich 3,7.4,9.7,1 ‖ Nah 3,19 ‖ Hab 2,19 ‖ Zach 8,10. 9,11.10,2 ‖ Mal 1,8$^{2}$.10 ‖ Ps 3,3.5, 10.6,6. 10,4. 14,1.*53,2*$^{2}$.14,3.*53,4*$^{2}$. 19,4.22,12.32,9.33,16.34,10. 36,2. 38,4$^{2}$.11. 40,6.13. 55,20. 71,11. 73, 4. 74,9. 86,8. 88,5. 135,17. 139,4. 142,5.144,14$^{3}$.145,3.147,5 ‖ Prv 6, 7.7,19.8,8. 21,30$^{3}$. 22,27. 25,3.28$^{2}$. 28,24.27.30,27 ‖ Job 1,8.*2.3*.5,9.6, 13.9,10$^{2}$.12,3. 20,21. 21,33.28,14. 32,5.12.34,22.41,25 ‖ Cant 4,2.*6*, *6*.4,7.6,8.8,8 ‖ Ruth 4,4 ‖ Thr 1,2. 9.*17*.1,21.2,9.4,4.5,3.8 ‖ Eccl 1,11. 2,16.24. 3,12.14$^{2}$.22. 4,8.16. 5,3. 7, 20. 8,8$^{3}$.11.15. 9,1.6.10. 12,1.12 ‖ Esth 1,8.2,7.20.3,5.8.4,2.7,4.8,8 ‖ Dan 1,4 ‖ Esr 9,15 ‖ Neh 2,2.12. 20.4,17 ‖ 1 Ch 4,27.17,20.22,2(1). 14(13).16(15). 23,26 ‖ 2Ch 5,10. 11.6,14.36.9,20.14,10.15,5.18,16. 19,7.20,12.25,7.35,3.15.

**וְאֵין** Gn 39,11.41,8.24 ‖ Ex 17,1 ‖ Lev 14,21.26,6.17.36 ‖ Dt 22,27. 28,26. 29. 31. 32. 68. 32, 4. 12. 29. 39$^{2}$ ‖ Jud 18,7.28.19,15.18.28 ‖ 1S 9,2.14,26.39.20,21.22,8$^{2}$.26,12$^{3}$ ‖ 2S 14,6.22,42 ‖ 1R 18,26$^{2}$.29$^{2}$ ‖ 2R 4,31$^{2}$.9,10.14,26 ‖ Jes 1,31.2,7$^{2}$.5, 29.13,14.14,31.17,2.22,22$^{2}$.34,12 41,28$^{2}$.42,22$^{2}$.43,11.12.13.44,8.12. 45,5.*6.18.21*.45,14.21.22.46,9.50, 2$^{2}$.10. 57,1. 59,8. 60,15. 63,5$^{2}$.64,6. 66,4 ‖ Jer 4,4.*21.12*.4,23.29.5,21. 6,14.*8,11*.7,33.*30,10.46,27*.8,15. *14,19*. 9,21.13,19.14,16.19.16,19, 30,5.44,2.46,23.49,5.50,32 ‖ Ez 7. 14. 9,9. 13,10.16. 34,6$^{2}$.28. 39,26. 42,6 ‖ Hos 5,14 ‖ Joel 1,6.2,27 ‖ Am 5,6 ‖ Mich 4,4.5,7 ‖ Nah 2,9. 10.12.3,3.9.18 ‖ Hab 3,17$^{2}$ ‖ Zeph 3,13 ‖ Hag 1,6$^{3}$.2,17 ‖ Ps 7,3.18,42. 19,7.32,2.37,10.38,8.15. 50,22.69, 3.72,12.79,3. 86,8. 104,25.105,34. 37.107,12.119,165.142,5 ‖ Prv 1, 24.5,17. 6,15. 29,1. 10,25. 13,7.28, 1.3.29,9.19 ‖ Job 2,13.5,4.9.10,7. 11,3.19.18,19.19,7.22,5.24,7.26,6. 31,19 ‖ Thr 1,7.5,3 ‖ Eccl 1,9.2,11. 4,1$^{2}$.8$^{2}$.10.5,13.9,5.10,11 ‖ Dan 8, 4.5.27. 9,26. 10,21. 11,15.16.45 ‖ Esr 3,13.10,13 ‖ Neh 2,14.4,17.5, 5.7,4 ‖ 1Ch 29,15 ‖ 2Ch 12,3.14,5. 20,6.24.22,9.

**וְאִין** (al. = וְאִם) 1S 21,9.

**הַאֵין** *interrog.* Jud 14,3 ‖ 1R 22, 7 ‖ 2R 3,11 ‖ Jer 49,7 ‖ 2Ch 18,6.

**בְּאֵין** Jes 57,1 ‖ Ez 38,11 ‖ Prv 5, 23.8,24$^{2}$.11,14.14,4.15,22.29,18.

**וּבְאֵין** Prv 26,20.

**וּכְאֵין** Jes 59,10.

**לְאֵין** Esr 9,14 ‖ Neh 8,10 ‖ 1Ch 22, 4(3) ‖ 2Ch 14,10.12. 20,25.21,18. 36,16.

**וּלְאֵין** Jes 40,29.

**מֵאֵין, מֵאֵין...וּמֵאֵין** Jes 5,9.6, 11$^{2}$.50,2 ‖ Jer 4,7. 7,32.10,6.7.19, 11.26,9.32,43.33,10$^{3}$.12. 34,22.44, 22.46,19.48,9.51,29.37 ‖ Ez 33,28. 34,8 ‖ Zeph 2,5.3,6 ‖ Mal 2,13 ‖ Thr 3,49.

**שֶׁאֵין** Ps 146,3.

**אֵינֶנִּי** *suff.* Ex 5,10 ‖ Dt 1,42.4, 22 ‖ Jes 1,15 ‖ Jer 7,16.11,14.14, 12$^{2}$.37,14.

**וְאֵינֶנִּי** Ps 39,14 ‖ Job 7,8.21.

**אֵינֶנּוּ** (= אֵין אָנוּ) *1 pl.* Jer 44, 16.

**אֵינְךָ** Gn 20,7.43,5 ‖ Ex 8,17 ‖ Jud 12,3 ‖ 1S 19,11 ‖ 2S 19,8 ‖ Eccl 11, 5.6 ‖ Neh 2,2.

**וְאֵינְךָ** 1R 21,5 ‖ Ez 28,19.

**וְאֵינֵךְ** Ez 26,21.27,36.

**הַאֵינְךָ** *interrog.* Jer 7,17.

**אֵינְכֶם** Dt 1,32.4,12 ‖ 2R 12,8 ‖ Ez 20,39 ‖ Mal 2,2.9.

**אֵינֶנּוּ** Gn 30,33.31,2.5.37,30.39,9. 42,13.32.36.44,26.30.34 ‖ Ex 3,2 ‖ Lev 11,4.13,34 ‖ Dt 21,18.20.29, 14 ‖ Jud 3,25 ‖ 1S 11,7 ‖ 2S 3,22 ‖ 1R 20,40 ‖ Jes 17,14 ‖ Jer 31,15 (14).38,4 ‖ Ps 37,36 ‖ Job 8,22 ‖ Eccl 1,7.5,11.8,7.13.16.9,2 ‖ Esth 5,13 ‖ 2Ch 18,7.

**וְאֵינֶנּוּ** Gn 5,24 ‖ Jes 19,7 ‖ Jer 49, 10.50,20 ‖ Ps 37,10.103,16 ‖ Prv 23,5 ‖ Job 3,21.23,8.24,24.27,19 ‖ Eccl 6,2.

**אֵינֶנָּה** Gn 7,8 ‖ Lev 11,26.13,21. *26* ‖ Zach 8,10.

**אֵינָם** 2R 17,26.34 ‖ Ez 3,7.33,32 ‖ Ps 104,36 ‖ Thr 5,7 ‖ Eccl 4,17.9, 5.16 ‖ Esth 3,8.

**וְאֵינָם** 2R 17,34 ‖ Jer 10,20.32,33 ‖ Prv 12,7 ‖ Thr 5,7 ‖ Neh 13,24.

**אֵינֵימוֹ** Ps 73,5.

**וְאֵינֵמוֹ** Ps 59,14.

## אֵיפָה, וְאֵיפָה אֵפָה

nom. mensurae: modius.

מדת היבש בת שלש סאים או עשרה עמר.

Dt 25,14.15 ‖ Jes 5,10 ‖ Ez 45,24. *46,11*$^{2}$.46,5 ‖ Am 8,5 ‖ Prv 20,10$^{2}$.

**וְאֵיפָה** 1S 1,24 ‖ Ez 46,7$^{2}$.

**הָאֵפָה** Lev 5,11.6,13.

**הָאֵיפָה** Ex 16,36 ‖ Nu 5,15.28,5 ‖ Ez 45,11$^{2}$.13$^{2}$.46,14 ‖ Zach 5,6.7.8.9.10.

**כָּאֵיפָה** Ruth 2,17.

**לָאֵיפָה** Ez 45,24.46,5.7.11.

**אֵיפַת** *cs.* Lev 19,36 ‖ 1S 17,17.

**וְאֵיפַת** Jud 6,19 ‖ Ez 45,10 ‖ Mich 6,10.

## אֵיפֹה

ubi? ubinam? quonam modo?; אֵיפוֹא etc. *particula emphatica*: tandem.

מלת השאלה על מקום המציאות ועל התכונה והתאר, ומֻרכבת מן אֵי פֹּה או אַיֵּה פֹּה; ואֵיפוֹא וכו׳ הן מלות הטעם לחִזוק האָמור ותקון הלשון (זָא דענן, נון).

Gn 37,16 ‖ Jud 8,18 ‖ 1S 19,22 ‖ 2S 9,4 ‖ Jes 49,21 ‖ Jer 3,2.36,19 ‖ Job 38,4 ‖ Ruth 2,19.

**וְאֵיפֹה** Job 4,7.

**אֵיפוֹא** Jud 9,38.

**אֵפוֹא** Gn 27,33.37.43,11 ‖ Ex 33,16 ‖ 2R 10,10 ‖ Jes 19,12.22,1 ‖ Hos 13,10 ‖ Prv 6,3 ‖ Job 9,24.

**אֵפוֹ** Job 17,15.19,6.23.24,25.

## אִישׁ (...) וְאִישׁ, אִישׁ

vir, maritus, mas virilis aetatis; homo, quisque; comites, sectatores, milites.

יתכן שנגזר מן יֵשׁ (וועזען, עקסיסטענץ), כמו שנקרא הקבוץ יקום, וכן יקרא הרוסי כל מין זכר בבעלי החיים суть מן существо́ כלומר ישות ועצמית, ואח״כ הֻשאל לכל דבר שישנוֹ במציאות, וכן יאמר האנגלי being מן be; וראיה לדבר אִשׁ תמורת יֵשׁ (ש״ב י״ד י״ט ומיכה ו׳ י׳); וזה פתרון מלות אֵת העברית וְיָת הארמית להורות על העצם המקבל הפֹּעַלה ונושא המשפט.

Gn 2,24.4,1.23.6,9.7,2$^{2}$ 9,5.20.10,5.11,3.7.13,11.16.15,10.19,8.23,6.25,27$^{2}$.26,31.27,11.31,49.50.32,7.25.33,1.34,25.37,15.19.*42,21*.38,1.2.39,1.2.11.14.40,5.*41,11*.41,12.33.38.44.42,11.13.25.28.35.43,21.*44,1*.43,33.44,11$^{2}$.13.15.45,1$^{2}$.47,20.49,6.28 ‖ Ex 1,1.2,1.11$^{2}$.12.19. 4,10.7,12.10,23$^{2}$.11,2.12,3.4.22.44.15,3.16,15.16$^{2}$.18.19.21.29$^{2}$.18,7.16.19,13.21,7.12.14.16.18.20.26.28.29.33$^{2}$.35.37.22,4.6.*9*.13.15.25,2.20.*37,9*.28,21.*39,14*.30,12.33.38.32,27$^{3}$.28.29.33,4.8.10.11.34,3.24.35,21.22.23.29.36,1.2.4.6 ‖ Lev 7,8.10.10,1.13,44.15,2$^{2}$.8.24.16,21.17,3.*8.22,18*.17,10$^{2}$.13$^{2}$.18,6$^{2}$.19,3.11.20,2.9.10.21,9.17.18.*21*.21,18.19.22,3.4$^{3}$.5.24,10.15$^{2}$.25,10$^{2}$.13.14.17.46.26,37.27,2.16.26.28.31 ‖ Nu 1,4$^{3}$.44$^{2}$.52$^{2}$.2,2.17.34.4,19.*49*$^{2}$.5,6.10.12$^{2}$.13.19.20.30.6,2.7,5.9,10$^{2}$.11,10.16.24.25.13,2$^{2}$.14,4.15,32.16,17$^{3}$.18.35 17,5.17.24.19,9.18.21,10.23,19.25,5.6.8$^{2}$.14.26,10.54.64.65.27,8.16.18.30,3.17.31,17.49.50.53.32,18.35,8.36,7.8.9 ‖ Dt 1,16.17.23.31.35.41.3,11.20.7,24.8,5.11,25.12,8.16,17.17,2.15.19,11.22,13.*24,1*.22,22.23.26.28.23,1.11.24,5.7.12.16.25,11.27,14.29,9.17.32,26.33,1.34,6 ‖ Jos 1,5.18.3.12$^{3}$.4,2.*4*.4,4.5.5,13.6,5.20.7,3$^{2}$.4.5.8,3.12.17.9,6.7.10,8.14.24.14,6.17,1.21,42.22,20.23,9.10.24,28 ‖ Jud 1,4.24.2,6.21.3,15.17.28.29$^{2}$.31.4,6.10.14.20$^{2}$.6,8.29.7,6.7.8$^{2}$.13.14.19.21.22.23.24.8,1.10.14.22.24.25.9,2$^{2}$.5.*18*.9,49$^{2}$.55$^{2}$.10,1.18.11,39.12,1.2.13,2.6.8.14,19.15,10.11.15.16.16,5.27.17,1.6.*21,25*.18,11.16.19.19,1.15.16.18.20,2.4.8$^{2}$.11.15$^{2}$.*16*.20,17$^{2}$.20$^{2}$.21.22.25.31.33.34.35.36.39$^{2}$.41.42.44.45$^{2}$.46.47.21,1.8.9.10.12.21.22.24$^{2}$ ‖ 1S 1,1.2,9.13.25$^{2}$.27.4,2.10.12.6,19$^{2}$.8,22.9,1$^{2}$.2.6.10.16.22.10,11.12.22.25.11,13.12,4.13,2.14.15.*14,2*.13,20.14,14.20.22.28.34$^{2}$.36.52.15,4.16,16.17.17,4.8.10.12.19.23.24.25.33.18,23.27.20,15.41$^{2}$.21,3.8.15.22,2$^{4}$.18.23,13.24,3.20.25,10.13$^{3}$.25.26,2.15.27,2.3.9.28,14.30,2.6.9.10$^{2}$.11.17$^{2}$.22$^{2}$.31,12 ‖ 2S 1,2.13.2,3.16.27.30.31.3,15.4,11.6,19.8,4.5.10.9,3.10,6$^{2}$.13,3.9$^{2}$.29.14,25.15,1.4.5.11.13. 18.30.16,5.7.8.15.18.23.17,1.8.14.18.24.25.18,10.17.20.24.26$^{2}$.27.19,8.9.15.17.18.23.33.42$^{2}$.43$^{2}$.44$^{4}$.20,1$^{3}$.2.4.13.21.22.21,4.20.23,9.20.21.24,9.15 ‖ 1R 1,5.42.49.2,4.*9,5*.9.26.3,13.5,5.7.8.20.27.7,14.30.36.8,2.25.31.38.10,25.12,22.24.13,1.4.5.6$^{2}$.7.8.11.12.14$^{2}$.21.26.29.31.17,18.24.18,4.13$^{2}$.22.40.44.20,20.24.28.30.37.39$^{2}$.42.22,6.8.10.17.36 ‖ 2R 1,6.8.9.10.11.12.13.2,7.17.3,23.25.26.4,9.16.21.22.25.27.4,25.27.29$^{2}$.40.43.5,1.7.8.14.*8,2*.15.20.26.6,2.6.9.10.15.32.7,2.*19*.7,3.9.7,5.*10*.7,6.17.18.8,4.7.8.11.9,13.21.10,5.6.7.14$^{2}$.19.21.24.25.11,8.*11*.11,9.12,5$^{2}$.6.10.13,19.21.14,6.12.15,25.18,21.31$^{2}$.33.23,2.8.10.16.17.18.35.25,19 ‖ Jes 2,9.*5,15*.3,5.6.6,5.7,22.9,18.19.13,8.14.14,18.19,2.21,9.31,7.8.32,2.36,6.16$^{2}$.18.40,26.41,6.28.44,13.46,11.47,15.50,2.53,3.6.56,11.57,1.59,16.63,3.66,3 ‖ Jer 1,15.2,6.3,1.4,4.*17,25*.4,29.5,1.8.6,3.11.7,5.8,6.9,3.9.11,2.8.12,11.15.13,11.14.15,10.16,12.18,11$^{2}$.*25,5*$^{2}$.22,7.8.30.23,14.24.27.30.35$^{2}$.25,26.26,3.20.29,26.32.31,30(29).31,34(33).33,17.18.34,9.*10*.34,9.14.15.16.17.35,4.15.19.36,3.7.16.31.37,10.38,7.24.41,5.44,7.26.27.46,16.49,5.18.*33*.*50,40*.50,16.51,6.9.22.43.45.52,25 ‖ Ez 1,9.*10,22*.1,11.4,17.7,16.8,11.12.16.9,6.11,1.14,4.*7*.18,8.30.20,7.8.39.22,6.30.24,23.32,10.33,2.20.30.38,21.39,20.40,3.46,18.47,14 ‖ Hos 4,4$^{2}$.6,9.9,7.11,9 ‖ Am 5,19 ‖ Ob 9 ‖ Jon 1,5.7.3,8 ‖ Mich 2,11.4,4.5.7,2.6 ‖ Zeph 2,11.3,6 ‖ Hag 1,9.2,12.22 ‖ Zach 1,8.2,4.5.3,10.6,12.7,9.10.8,10.16.23.11,6.13,3.4.5.14,13 ‖ Mal 2,10.3,16.17 ‖ Ps 4,3.5,7.12,3.22,7.31,21.39,7.12.41,10.49,3.8.17.62,4.10.64,7.78,25.80,18.87,5.90,1.92,7.105,17.109,16.112,1.5.140,12$^{2}$ ‖ Prv 5,21.6,12.26.27.28.11,17.12,8.14.25.13,2.8.14,12.*16,25*.14,14.15,18.16,2.7.27.28.29.17,27.18,4.

12.14.20.24.19,21.20,5.6.21,2.8. 17.29.22,24.29.24,30.25,14.18.27. 26,12.18.27,8.28,11.20.22.29,1.3. 6.9.29,9$^2$.19.22.26.27 ‖ Job 1,1.4. 8.*2*,*3*.2,11.12.9,32.11,2.12,10.14. 15,16.31,35.32,13.21.34,11.21. 23.37,20.38,26.41,9.42,11 ‖ Cant 3,8.8,7.11 ‖ Ruth 1,1.3.2,1.3,14.4, 7 ‖ Thr 3,33 ‖ Eccl 1,8.4,4.6,2$^2$.3.9, 15 ‖ Esth 1,8.22.2,5$^2$.4,11.6,7.9.7, 6.9,6.*12*.9,15.19.*22* ‖ Dan 10,5.11. 19 ‖ Esr 2,1.3,2.8,18 ‖ Neh 3,28.4, 9.12.13.16.17. 5,7.17. 7,3.6. 8,16. 11,3.20.12,24.36.13,10.30 ‖ 1Ch 10,1.7.12.11,22.23.16,3.43.18,4.5. 10. 19,18. 20,6. 21,5$^2$.14. 22,8. 23, 14.26,8.27,32.28,3 ‖ 2Ch 2,1$^2$.6.12. 13.5,3.6,16.22.29. 7,18. 8,14. 9,24. 10,16.11,2.4. 13,3$^2$.15$^2$.17. 18,5.7. 9.16.20,23.27.23,7.8.25,4.9.22.30, 16.31,1.2.34,30.

v. n. pr.; אִשׁ, הָאִשׁ v. יֵשׁ.

וְאִישׁ Gn 19,31.24,16 ‖ Ex 34,3 ‖ Lev 13,29.*38*.*20*,*27*. 13,40. 15,5. 16. 17,10.13. 19,20. 20,10.11.12. 13.14.15.17.18.20. 21. 22,14.21. 24,10.17.19.25,26.29.27,14 ‖ Nu 5,10. 19,20 ‖ Dt 20,5.6.7. 28,30 ‖ Jos 22,14 ‖ Jud 20,17.41.48.21, 1 ‖ 1S 2,33.11,8.13,6.14,24.16,18. 17,2. 21,2. 25,2. 27,11 ‖ 2S 20,2. 11.23,7.24,9 ‖ 1R 20,35.22,34 ‖ 2R 4,42 ‖ Jes 3,2.5,3.7.40,13. 55,7 ‖ Jer 9,4. 18,12. 19,9. 32,32. 36,19. 40,15.41,4 ‖ Ez 1,12.7,13.8,11. 9,1. 2$^2$.18,5.7.16.22,11$^3$.33,26.43,6.44, 2 ‖ Hos 2,12 ‖ Joel 2,7.8 ‖ Am 2,7 ‖ Mich 2,2 ‖ Zach 8,4.17 ‖ 87,5 ‖ Prv 11,12.12,2.14,17.15,21.16,14.20, 5.6.21,28.24,5.26,21.27,17$^2$.21.29, 4.13 ‖ Job 11,12.14,12.22,8 ‖ Esth 9,2 ‖ 2Ch 18,33.23,10.25,7.

וָאִישׁ Esth 1,8.

הַאִישׁ *interrog.* Neh 6,11.

הָאִישׁ Gn 20,7. 24,22. 26.29.30$^2$. 32.58.61.65. 26,13. 30,43. 37,15. 17.42,30.33. 43,3.5.7.13.14.17$^2$. 19.24.44,17.26 ‖ Ex 2,20.21.11, 3. 22,6. 32,1.23 ‖ Lev 14,11. 17, 4.9.20,4 ‖ Nu 5,15.31.9,13.15,35. 16,7.22.17,20 ‖ Dt 4,3.17,5$^2$.12.18, 19. 20,5.6.7.8. 22,18.22.24.25$^3$.29. 24,3$^2$.25,7.27,15.28,54 ‖ Jos 6,26 ‖ Jud 1,25.26.4,22.7,7.8.16.8,4.10, 18.13,10.11$^2$.17,8.11.18,17.19,6. 7.*9*. 10.17$^2$.*20*.22$^2$. 23$^2$. 25. 26. 28. 20,4 ‖ 1S 1,3. 21. 2,16. 4,16. 18. 9,9.17. 14,24.*28*. 17,24. 25$^2$. 25,3. 29,4 ‖ 2S 12,4.5.7.14,16.15,2.17, 3.18,12.20,12.21,5 ‖ 1R 20,35.37. 39 ‖ 2R 1,7. 6,19. 9,11. 10,24.13, 21$^2$ ‖ Jes 14,16 ‖ Jer 9,11.11,3.20, 15.16.22,28.30.23,34.38,4$^2$ ‖ Ez 9, 3.11.10,2.3.6.40,4.5.47,3 ‖ Jon 1, 14 ‖ Zach 1,10 ‖ Ps 1,1.25,12.34, 13.147,10 ‖ Prv 7,19 ‖ Job 1,1.3 ‖ Ruth 1,2.2,19.20.3,8.16.18 ‖ Eccl 9,15 ‖ Esth 6,9.9,4 ‖ Dan 12,7 ‖ Neh 1,11.5,13 ‖ 1Ch 11,23.

הֲיֵשׁ v. הָאִשׁ

וְהָאִישׁ Gn 24,21 ‖ Nu 9,13.12,3 ‖ Dt 17,12.24,11 ‖ Jud 17,5.19,16 ‖ 1S 4,13.14. 9,6. 17,12.41. 25,2.3 ‖ 1R 11,28 ‖ 2R 5,1 ‖ Dan 9,21.

בְּאִישׁ Dt 19,15.16. 21,22. 28,56 ‖ Jos 2,11 ‖ Jud 20,39 ‖ Jes 3,5.4,1 ‖ Jer 11,9 ‖ Ps 37,7 ‖ Prv 3,31.17, 12 ‖ 2Ch 6,5.

בָּאִישׁ Gn 19,9. 26,11 ‖ Lev 20,3. 5 ‖ Dt 29,19 ‖ 2S 12,5 ‖ Ez 14,8 ‖ Esth 6,6.

כְּאִישׁ Nu 14,15 ‖ Jud 6,16.20,1.8. 11 ‖ 1S 11,7 ‖ 2S 19,15 ‖ Jes 42,13. 66,13 ‖ Jer 6,23.*50*,*42*.14,9.23,9 ‖ Zach 4,1 ‖ Ps 38,15 ‖ Prv 6,11.24, 34 ‖ Esr 3,1 ‖ Neh 7,2.8,1.

כָּאִישׁ Jud 8,21.

לְאִישׁ Gn 29,19.34,14.38,25 ‖ Ex 2,14 ‖ Lev 19,20. 21,3. 22,12. 27, 20 ‖ Nu 30,7 ‖ Dt 21,15.18.22,23. 24,2.25,5.33,8 ‖ Jos 10,21 ‖ Jud 20,38 ‖ 1S 2,25.9,7.8.10,6.11,9.30, 13 ‖ 2S 6,19.12,4 ‖ 1R 2,2 ‖ 2R 4,7. 42.15,20 ‖ Jer 3,1.4,3.10,23.17,10. 23,36.32,19.35,13 ‖ Ez 1,11.23.3, 26.18,8.44,25.46,16 ‖ Hos 3,3 ‖ Mich 5,6 ‖ Zach 10,1 ‖ Ps 37,37. 62,13 ‖ Prv 10,23.14,7.19,6.22,7. 28,24 ‖ Job 35,8 ‖ Ruth 1,12$^2$.13 ‖ Dan 9,7 ‖ 1Ch 16,3.21 ‖ 2Ch 25,9.

לָאִישׁ Gn 43,6.11.45,22 ‖ Lev 17, 4.25,27 ‖ Nu 5,8 ‖ Dt 22,16.25,9 ‖ Jud 16,19 ‖ 1S 2,15.9,7.17,26.27. 26,23 ‖ 2S 12,4.18,11 ‖ 1R 8,39 ‖ 2R 22,15 ‖ Jer 26,11.16 ‖ Mal 2, 12 ‖ Prv 15,23.20,3.17.24,29 ‖ Job 2,4 ‖ Ruth 3,3 ‖ Esth 6,9.*11* ‖ Dan 12,6 ‖ 2Ch 6,30.34,23.

וּלְאִישׁ Lev 15,33 ‖ Ez 1,23.

וְלָאִישׁ Jud 19,24.

מֵאִישׁ Gn 2,23 ‖ Jos 6,21.8,25 ‖ 1S 15,3.22,19 ‖ 2S 22,49 ‖ Jes 52,14 ‖ Ez 45,20 ‖ Ps 18,49.43,1.140,2.5 ‖ Prv 2,12.19,22.30,2 ‖ Eccl 5,7 ‖ Neh 8,2 ‖ 1Ch 16,3.

לְמֵאִישׁ Ex 11,7 ‖ 2S 6,19 ‖ 2Ch 15, 13.

אִישִׁי *suff.* Gn 29,32.34.30,15.20 ‖ 2S 14,5 ‖ 2R 4,1 ‖ Hos 2,9.18.

לְאִישִׁי Gn 30,18 ‖ 2S 14,7.

אִישֵׁךְ Gn 3,16 ‖ Nu 5,19.20$^2$ ‖ Jud 14,15 ‖ Ruth 2,11.

לְאִישֵׁךְ 2R 4,26.

אִישׁוֹ 1R 20,20.

אִישָׁהּ Gn 16,3 ‖ Nu 5,13.29.30,8. 9.11.12.13$^2$.14.15 ‖ Dt 25,11 ‖ Jud 13,9.19,3 ‖ 1S 1,8.23.2,19 ‖ 2S 3, 16.11,26 ‖ 2R 4,9.22 ‖ Ez 16,32. 45 ‖ Hos 2,4 ‖ Ruth 1,9.

וְאִישָׁהּ Nu 30,14 ‖ 1S 4,19.21 ‖ 2R 4,14.

בְּאִישָׁהּ Nu 5,27.

לְאִישָׁהּ Gn 3,6 ‖ Jud 13,6.10 ‖ 1S 1,22 ‖ Ruth 2,1.

וּלְאִישָׁהּ 1S 25,19.

מֵאִישָׁהּ Lev 21,7.

וּמֵאִישָׁהּ Ruth 1,5.

אִישִׁים *I. pl.* Jes 53,3 ‖ Ps 141,4 ‖ Prv 8,4.

אֲנָשִׁים *II. pl. anomal.* Gn 12, 20.13,8.18,2.32,29.37,28.47,2 ‖ Ex 2,13.16,20.17,9.21,18.22 ‖ Nu 9,6.11,26.13,2.3.31,3.32,14 ‖ Dt 1, 13.15.22.23.13,14.25,1.11 ‖ Jos 2,

1.2.4,2.7,2.10,18.18,4 ‖ Jud 6,27. 9,4.11,3.18,2$^2$.25.20,10.12 ‖ 1S 1, 11.2,26.33.10,2.3.28,8.31,3 ‖ 2S 3, 20.4,2.11.7,14.12,1.21,6 ‖ 1R 2, 32.11,18.24.13,25.20,17.21,10 ‖ 2R 2,16.7,3.25,19.25 ‖ Jes 2,11. 17.7,13.29,13 ‖ Jer 5,26.26,17.22. 37,10.38,10.40,7.41,1.5.8.15.43,9. 52,25 ‖ Ez 9,2.14,1.*20,1*.21,36.23, 42.24,17.22 ‖ Am 6,9 ‖ Zach 8,23 ‖ Job 4,13. *33,15*. 33,16. 27. 36,24. 37,24 ‖ Ruth 4,2 ‖ Esr 10,1.16.17 ‖ Neh 12,44.13,25 ‖ 1Ch 4,42.5,18. 24.7,40.8,40.9,9 ‖ 2Ch 13,7.24,24. 28,12.30,11.31,19.

**וַאֲנָשִׁים** Nu 16,2 ‖ Jud 9,9.13 ‖ 1S 22,6 ‖ 1R 11,17 ‖ Jer 26,22 ‖ Ez 23, 45 ‖ Eccl 9,14 ‖ Neh 1,2.2,12.

**הָאֲנָשִׁים** Gn 14,24.18,16.22.19,5. 10.11.12.16. 20,8. 24,32. 34,7. 21. 22.43,15.16$^2$.17.*24*.43,18.33.44,1. 4 ‖ Ex 4,19.5,9.10,7.35,22 ‖ Nu 1, 5.*34,19*.1,17. 9,7. 13,16.*34,17*. 14, 22.37.38. 16,14.26.30. 22,9.20.35. 31,42.32,11 ‖ Dt 19,17.31,12 ‖ Jos 2,3.4$^2$.5.9.14.17.23. 6,22. 7,2. 9,14. 18,8.9 ‖ Jud 8,18.9,51.16,27.18,7. 14.17.19,25.20,13 ‖ 1S 2,17.6,10. 11,12.14,8.17,26.28. 29,4. 30,21 ‖ 2S 1,11. 10,5. 11,23. 17,12. 18,28. 23,17 ‖ 1R 21,13 ‖ 2R 5,24.10,24. 12,16.18,27.20,14 ‖ Jes 36,12.39, 3.66,24 ‖ Jer 19,10.34,18.38,9.11. 16.39,17.41,2.9.12.42,17.43,2.44, 15 ‖ Ez 9,4.11,2.14,3.14.*16*.14,18 ‖ Jon 1,10.*16*.1,10.13 ‖ Zeph 1,12 ‖ Job 32,1.5 ‖ Neh 8,3.11,2 ‖ 1Ch 11,19.19,5$^2$ ‖ 2Ch 2,16.28,15.

**וְהָאֲנָשִׁים** Gn 24,54.44,3. 46,32 ‖ Nu 13,31.14,36 ‖ Jos 2,5.7 ‖ Jud 18,22 ‖ 1S 5,12.25,15 ‖ 2S 3,29 ‖ 1R 20,33 ‖ 2R 25,23 ‖ Jer 41,7 ‖ Dan 10,7 ‖ 2Ch 34,12.

**בָּאֲנָשִׁים** Dt 1,35 ‖ Ez 9,6.

**בַּאֲנָשִׁים** 1S 17,12.

**כָּאֲנָשִׁים** Jud 9,36.

**לָאֲנָשִׁים** Gn 19,8.

**לַאֲנָשִׁים** 1S 4,9$^2$.25,11 ‖ 2R 4,40 ‖ Jer 29,6 ‖ Ez 23,40 ‖ Ruth 1,11.

**וְלַאֲנָשִׁים** 2S 3,20.

**מֵהָאֲנָשִׁים** 1S 30,22.

**אַנְשֵׁי** *cs.* Gn 6,4.17,27.19,4.24,13. 26,7.29,22. 34,20. 38,21.22. 46,32. 34.47,6 ‖ Ex 18,21$^2$.25 ‖ Lev 18, 27 ‖ Nu 13,32.16,2. 31,21.28. 49. 53 ‖ Dt 2,14.16.21,21.22,21 ‖ Jos 5,4.6.6,3.7,4.5.8,14.20.21.25. 10,6. 24 ‖ Jud 6,27.28.30.8,8$^2$.15.16.17. 9,28.49.57.12,4.5.14,18.19,22. 20, 44.*46* ‖ 1S 5,7.9.6,20.7,1.11.8,22. 11,1.5.10.15.14,12.17,52.18,5. 23, 3.*24,5*.31,1.7$^2$ ‖ 2S 2,4$^2$.5.11,16.17. 15,6.19,29.42.20,7.21,17 ‖ 1R 1,9. 9,22.27.21,11.13 ‖ 2R 2,19. 10,6. 23,17. 24,16. 25,4.19 ‖ Jes 28,14. 41,11.12$^2$.45,14 ‖ Jer 11,21.23.38, 4.22.39,4. 41,3.16.48,31.*36*.49,26. 50,30.52,7.25 ‖ Ez 11,14.12,16.22, 9.23,14.27,10.27 ‖ Joel 4,9 ‖ Ob 7$^2$ ‖ Jon 3,5 ‖ Mich 7,6 ‖ Nah 2,4 ‖ Zeph 3,4 ‖ Zach 3,8 ‖ Ps 26,9.55, 24. 76,6. 119,24 ‖ Prv 25,1. 28,5. 29,8.10 ‖ Job 34,8.10.34. 37,7 ‖ Eccl 12,3 ‖ Esr 1,4. 2,2.22.23.27. 28.10,9 ‖ Neh 3,2. 7.22 7,7.26.27. 28.29.30.31.32.33.11,6 ‖ 1Ch 4,12. 5,24. 7,21. 12,8(9).30(31).38(39). 25,1 ‖ 2Ch 8,9.

**וְאַנְשֵׁי** Gn 13,13.19,4 ‖ Ex 22,30 ‖ Jud 19,16 ‖ 1S 6,15 ‖ 2S 2,17 ‖ 2R 17,30$^2$ ‖ Jes 5,22.57,1 ‖ Jer 48,14. 51,32 ‖ Ez 39,14 ‖ Ps 139,19 ‖ Neh 4,17 ‖ 1Ch 4,22 ‖ 2Ch 17,13.

**בְּאַנְשֵׁי** Gn 17,23 ‖ 1S 6,19 ‖ Prv 24,1 ‖ Job 34,36.

**וּבְאַנְשֵׁי** 2S 2,31.

**כְּאַנְשֵׁי** Joel 2,7.

**לְאַנְשֵׁי** Gn 39,14 ‖ Jud 8,5.9 ‖ 1S 11,9.

**מֵאַנְשֵׁי** Gn 39,11 ‖ Jud 8,14 ‖ 1R 10,15 ‖ 2Ch 9,14.

**וּמֵאַנְשֵׁי** Ps 59,3.

**אֲנָשַׁי** *suff.* 1S 23,12.

**אֲנָשֵׁינוּ** Jer 44,19.

**אֲנָשֶׁיךָ** 1R 10,8 ‖ 2Ch 9,7.

**וַאֲנָשֶׁיךָ** 1S 28,1.

**לַאֲנָשֶׁיךָ** Jud 8,15.

**אֲנָשָׁיו** Gn 24,59 ‖ Nu 25,5 ‖ 1S 23, 8.26.24,8.31,6 ‖ 2S 15,22.17,8 ‖ 2R 11,9 ‖ 2Ch 23,8.

**וַאֲנָשָׁיו** 1S 18,27. 23,5.13. 24. 25. 26$^2$. 24,3.4.23. 25,20. 27,3.8. 29,2. 11.30,1.3.31 ‖ 2S 2,3.29.32.5,6.21. 16,13 ‖ Zach 7,2.

**לַאֲנָשָׁיו** 1S 24,7.25,13.

**אֲנָשֶׁיהָ** Jos 10,2.

**וְאַנְשֵׁיהֶם** 2S 25,23 ‖ Jer 18,21.40, 7.8.

**וּלְאַנְשֵׁיהֶם** 1R 25,24 ‖ Jer 40,9.

**אַנְשֵׁיהֶן** Ez 16,45.

conf. **אֱנוֹשׁ**

## אִשָּׁה *f. sg.*

femina, mulier, uxor.

Gn 2,23.12,11.21,21. 24,3.*24,37*. 24,4. 7. 38. 40. 51. 25,1. 26,34. 27, 46. 28,2.6$^2$. 38,6 ‖ Ex 2,7. 3,22. 19,15. 21,3.4.22. 28. 29. 26,3$^2$.5.6. 17.35,25 ‖ Lev 12,2.13,29.38.18, 17.19. 22. 19,20. 20,13.14. 18. 27. 21,7.13.14.24,10 ‖ Nu 5,6.29.6,2. 12,1.31,17 ‖ Dt 17,2.20,7.22,5$^2$.13. *24,1.5*.22,22.28,30.29,17 ‖ Jos 2,1. 6,21.8,25 ‖ Jud 4,4.9.9,53.54.11,1. 2. 14,1.2.3$^2$. 16,1.4. 19,1. 21,11.16. 18 ‖ 1S 1,15.15,3.21,6.22,19 ‖ 2S 6, 19.11,2.21.14,2.5.27.20,16 ‖ 1R 7, 14.11,19.26.16,31.17,9.10 ‖ 2R 4, 8 ‖ Jes 34,15.16.49,15 ‖ Jer 3,3.20. 6,11.16,2.48,41.*49,22* ‖ Ez 1,9.23. 3,13.16,30.18,6.23,44 ‖ Hos 3,1 ‖ Am 4,3 ‖ Zach 5,7.11,9 ‖ Prv 6,26. 32.7,10.11,22.18,22.19,13.14. 30, 20.31,30 ‖ Job 14,1.15,14.25,4.31, 9 ‖ Ruth 1,8.9.3,8 ‖ Eccl 9,9 ‖ Esr 2,61 ‖ Neh 7,63.8,2 ‖ 1Ch 2,18.26. 7,15.16,3 ‖ 2Ch 2,13.8,11.11,18. 15,13.21,6.

**וְאִשָּׁה** Ex 11,2.35,29. 36,6 ‖ Lev 15,18.19.25.18,18.23.20,16.21,7 ‖ Nu 30,4 ‖ Jud 9,49.16,27 ‖ 1S 27, 9.11 ‖ 2R 4,1.6,26 ‖ Jer 9,19.44,7. 51,22 ‖ Eccl 7,28 ‖ Esth 4,11.

**הָאִשָּׁה** Gn 3,1.2.4.6.12.13.15.16. 12,14. 15. 20,3. 24,5.8.39.44. 38,

20 ‖ Ex 2,2.9.21,4.22 ‖ Lev 20,16. 24,11 ‖ Nu 5,18$^{2}$.19.21.22.24.25. 26.27.28.30.12,1.25,8.15 ‖ Dt 17, 5$^{2}$.22,14.22 ‖ Jos 2,4.6,22$^{2}$ ‖ Jud 11,2. 13,3.6. 9.10.11.13.24. 14,10. 19,26.27. 20,4 ‖ 1S 1,18.23. 26. 2, 20.28,8.9.11.12$^{2}$.13.21.23 ‖ 2S 3,8. 11,5. 14,4.9.8.12.13.18$^{2}$.19.17,19. 20$^{2}$.20,17.21.22 ‖ 1R 3,17.18.19. 22.26.17,17.24 ‖ 2R 4,17.6,28.30. 8,1.2.3.5$^{2}$ ‖ Ez 16,32 ‖ Ruth 1,5.3, 14.4,11 ‖ Eccl 7,26.

**וְהָאִשָּׁה** Nu 5,31 ‖ Dt 22,22 ‖ 1S 25,3 ‖ 2S 11,2 ‖ 1R 3,17.

**וּבְאִשָּׁה, בְּאִשָּׁה** Hos 12,13.

**כְּאִשָּׁה** 2S 14,2 ‖ Jes 54,6.

**לְאִשָּׁה** Gn 2,22.12,19.16,3.20,12. 24,67.25,20.28,9.29,28.30,4.9.34, 4.8.12.38,14.41,45 ‖ Ex 6,20.23. 25.22,15 ‖ Nu 36,8 ‖ Dt 21,11.13. 22,16.19.*29*.24,3.4.25,5 ‖ Jos 15, 16.17 ‖ Jud 1,12.13.14,2.21,1 ‖ 1S 18,17.19.27.25,39.40.42 ‖ 2S 11, 27.12,9.10 ‖ 1R 2,17.21.4,11.15.8, 18 ‖ 2R 14,9 ‖ Ruth 4,10.13 ‖ 1Ch 2,35 ‖ 2Ch 21,6.25,18.

**לָאִשָּׁה** Gn 3,13 ‖ Nu 5,21 ‖ Jud 14, 8 ‖ 2S 11,3 ‖ 2R 8,6.

**וְלָאִשָּׁה** 1S 28,24.

**וּלְאִשָּׁה** Jes 45,10.

**מֵאִשָּׁה** 1S 21,5 ‖ Prv 2,16.7,5.

**אֵשֶׁת** *cs. anom.* Gn 11,29$^{2}$.31.12, 17. 16,1.3. 20,7. 18. 24,15.36. 36, 10$^{2}$.12.13.14.17.18$^{2}$. 38,9.12. 39,7. 8.46,19 ‖ Ex 18,2.20,17 ‖ Lev 18,8. 11.15.16.20. 20,10$^{2}$.11.21 ‖ Nu 26, 59 ‖ Dt 5,18.13,7.21,11.22,24.23, 1.25,5.11.27,20 ‖ Jud 4,4.17.21.5, 24.11,2.14,16.20 ‖ 1S 4,19.14,50. 25,14.44.27,3.28,7$^{2}$.30,5 ‖ 2S 2,2. 3,3.5.11,3.26.12,10.15 ‖ 1R 9,16. 14,2.4.5.6.17 ‖ 2R 5,2.22,14 ‖ Jer 5,8. 13,21 ‖ Ez 18,6.11.15. 22,11. 33,26 ‖ Hos 1,2 ‖ Mal 2,14 ‖ Ps 58, 9 ‖ Prv 6,29. 9,13. 11,26. 12,4.31, 10 ‖ Ruth 3,11.4,5.10 ‖ 1Ch 2,29. 4,19.7,16 ‖ 2Ch 22,11.34,22.

**וְאֵשֶׁת** Gn 7,13 ‖ Jes 54,6 ‖ Mal 2, 14 ‖ Prv 6,26.27,15 ‖ 1Ch 2,24.

**וּבְאֵשֶׁת** Dt 28,54 ‖ Mal 2,15.

**לְאֵשֶׁת** Jud 14,15.

**מֵאֵשֶׁת** Prv 5,18.6,24. 21,9.*25,24.* 21,19.

**אִשְׁתִּי** *suff.* Gn 20,11.26,7.29,21. 44,27 ‖ Ex 21,5 ‖ Jud 15,1 ‖ 2S 3, 14.11,11 ‖ Ez 24,18 ‖ Hos 2,4 ‖ Job 31,10.

**לְאִשְׁתִּי** Job 19,17.

**אִשְׁתְּךָ, אִשְׁתֶּךָ** Gn 3,17.12,18.19. 17,15.19.18,9.10.19,15. 26,9.10 ‖ Am 7,17.

**אֶשְׁתְּךָ** Ps 128,3.

**וְאִשְׁתְּךָ** Gn 6,18.8,16 ‖ Ex 18,6.

**אִשְׁתּוֹ** Gn 3,20.4,1.17.25. 12,5.11. 12.20. 19,16.26. 20,2.14.17. 23,19. 25,10.21$^{2}$. 26,8.36,39. 39,9.19. 49, 31$^{2}$ ‖ Ex 4,20.21,3 ‖ Lev 18,14 ‖ Nu 5,12.14$^{2}$.*30*.5,15 ‖ Dt 24,5 ‖ Jud 13,11.21.22.23. 15,1.6. 21,21.22 ‖ 1S 1,4.19. 2,20. 19,11. 25,3.37.30, 22 ‖ 2S 12,9.24 ‖ 1R 11,19.21,5.7. 25 ‖ Jer 3,1 ‖ Job 2,9 ‖ Ruth 1,2 ‖ Esth 5,10.14.6,13$^{2}$ ‖ 1Ch 1,50.3,3. 7,23.8,9.29.*9,35.*

**וְאִשְׁתּוֹ** Gn 2,25.3,8.7,2$^{2}$.7.8,18.13, 1 ‖ Ex 18,5 ‖ Jud 13,2.19.*20* ‖ Ps 109,9 ‖ Ruth 1,1 ‖ 1Ch 4,18.

**בְּאִשְׁתּוֹ** Gn 2,24.

**וּבְאִשְׁתּוֹ** Gn 26,11.

**לְאִשְׁתּוֹ** Gn 26,7 ‖ Nu 30,17 ‖ 1R 14,2.

**וּלְאִשְׁתּוֹ** Gn 3,21.

**אִשֹּׁת** *I. pl. cs.* Ez 23,44.

**נָשִׁים** *II. pl. anom.* Gn 4,19. 6,2.11,29.31,35.50 ‖ Lev 26,26 ‖ Dt 17,17.21,15 ‖ Jud 8,30.21,18. 23 ‖ 1S 1,2.15,33 ‖ 2S 1,26.15,16. 20,3 ‖ 1R 3,16.11,1.3 ‖ Jes 4,1. 27,11.32,9 ‖ Jer 9,19.29,6$^{2}$ ‖ Ez 16,41.23,2 ‖ Nah 3,13 ‖ Zach 5,9 ‖ Prv 14,1 ‖ Job 42,15 ‖ Ruth 1,4 ‖ Thr 2,20.4,10.5,11 ‖ Esth 1,9 ‖ Dan 11,37 ‖ Esr 10,2.3.10.14.17. 18.44$^{2}$ ‖ Neh 13,23.27 ‖ 1Ch 4,5.7, 4.14,3 ‖ 2Ch 11,21.23.13,21.24,3. 28,8.

**וְנָשִׁים** 2S 5,13 ‖ Jes 3,12 ‖ Jer 6,12. 40,7.41,16 ‖ Ez 9,6 ‖ Esth 3,13.8, 11 ‖ Esr 10,1.

**הַנָּשִׁים** Gn 14,16.33,5 ‖ Ex 15,20. 35,22.26 ‖ Nu 31,35 ‖ Dt 3,6.20, 14 ‖ Jud 21,14 ‖ 1S 2,22.18,6.7.30, 2 ‖ 2R 23,7 ‖ Jer 38,22.43,6.44,15. 20. 24 ‖ Ez 8,14. 16,34. 23,48 ‖ Ruth 4,14 ‖ Esth 1,17.20.2,3$^{2}$.8. 9.11.12$^{2}$.13.14.15.17 ‖ Dan 11,17 ‖ Esr 10,11 ‖ Neh 12,43.13,26.

**וְהַנָּשִׁים** Dt 2,34.31,12 ‖ Jos 8,35 ‖ Jud 9,51.16,27.21,10 ‖ Jer 7,18 ‖ Zach 14,2 ‖ Neh 8,3.

**בַּנָּשִׁים** Nu 31,18 ‖ Cant 1,8. 5,9. 6,1.

**כַּנָּשִׁים** Gn 18,11 ‖ Ex 1,19 ‖ Jes 19,16.

**לְנָשִׁים** Gn 34,21 ‖ Nu 36,3.6$^{2}$.11. 12 ‖ Jud 3,6.21,7$^{2}$.16 ‖ 1S 25,43 ‖ Jer 50,37.51,30 ‖ Ez 44,22.

**לַנָּשִׁים** Ez 23,10 ‖ Prv 31,3.

**מִנָּשִׁים** Jud 5,24$^{2}$ ‖ 1S 15,33.

**נְשֵׁי** *cs.* Gn 4,23.7,13.37,2 ‖ Nu 31,9 ‖ 1S 30,5 ‖ 2S 12,8 ‖ 2R 24,15 ‖ Jer 29,23 ‖ Mich 2,9.

**וּנְשֵׁי** Gn 6,18.*8,16*.7,7.8,18.

**מִנְּשֵׁי** Jud 21,14 ‖ 2R 4,1.

**נָשַׁי** *suff.* Gn 30,26.

**לְנָשַׁי** 1R 20,7.

**נָשֵׁינוּ** Nu 14,3.32,26 ‖ Jer 35,8.

**וְנָשֵׁינוּ** 2Ch 29,9.

**נָשֶׁיךָ** 2S 12,11$^{2}$.19,6 ‖ Jer 38,23.

**וְנָשֶׁיךָ** 1R 20,3.5.

**וּבְנָשֶׁיךָ** 2Ch 21,14.

**נְשֵׁיכֶם** Ex 22,23. 32,2 ‖ Dt 3,19. 29,10 ‖ Jos 1,14 ‖ Jer 44,9 ‖ Neh 4, 8.

**וּנְשֵׁיכֶם** Jer 44,25.

**וְלִנְשֵׁיכֶם** Gn 45,19.

**נָשָׁיו** Gn 28,9.31,17.32,23.36,2.6 ‖ 1S 27,3.30,18 ‖ 2S 2,2 ‖ 1R 11,3.4. 8 ‖ Jer 44,9 ‖ 1Ch 8,8 ‖ 2Ch 11,21.

**וְנָשָׁיו** 2Ch 21,17.

**לְנָשָׁיו** Gn 4,23.

**נְשֵׁיהֶם** Gn 34,29.46,5 ‖ Jer 8,10. 14,16.18,21.44,15 ‖ Esr 10,19 ‖ Neh 10,29 ‖ 2Ch 20,13.31,18.

**וּנְשֵׁיהֶם** Nu 16,27 ‖ 1S 30,3 ‖ Jes 13,16 ‖ Zach 12,12².13².14 ‖ Neh 5,1.

———v. ch. et n. pr.———

## אִישׁוֹן] כְּאִישׁוֹן

pupilla (*homunculus*), metaph. medium.

לדעת הריק״ם נִקראת כן בבת העין, ע״ש שהמביט בה רֹאה תבנית א י ש קטן, ואִישׁוֹן חֹשֶׁךְ היא בדרך ההשאלה לאמצע ותוך חשכת הלילה, לפי שעִגּוּל הַבָּבָה עומד באמצע העין; אך לרש״י הוא להפך: עִקר אישון הוראתו חשך ואפלה, ומזה הֻשאל אל השחור שבעין.

Dt 32,10 ‖ Ps 17,8 ‖ Prv 7,2.

**בְּאִישׁוֹן** Prv 7,9.

**בְּאִישׁוֹן** K., **בֶּאֱשׁוּן** Q. Prv 20,20.

---

## הָאִיתוֹן Q., היאתון K.

introitus.

י״א ששרשו אָתָא, כמו מָבוֹא, וי״א אות על משקל חִיצוֹן, ואחרים אומרים ששרשו י ת ן, י״ת מציעאה (הַתִּיכוֹן), ולפ״ז קרוב אל אישון.

Ez 40,15.

---

## אֵיתָן

perennitas, perennis; *firmitas*; pl. potentes.

ענינו חזק ומוצק, ויתר הוראותיו באות על ההשאלה; ואולי יש בו משרש יֵשׁ, אִית; וע׳ הערתנו למלת אי III.

Nu 24,21 ‖ Dt 21,4 ‖ Jer 5,15.49, 19.*50,44* ‖ Am 5,24 ‖ Ps 74,15 ‖ Prv 13,15.

**אֵיתָן** Job 33,19.

**בְּאֵיתָן** Gn 49,24.

**לְאֵיתָנוֹ** *suff.* Ex 14,27.

**וְאֵיתָנִים** *pl.* Job 12,19.

**הָאֵתָנִים** 1R 8,2.

**וְהָאֵתָנִים** Mi 1,2.

———v. n. pr.———

## אַךְ

adv. restringendi: *nonnisi, tantummodo; modo, solummodo, sed; tantum quod, vixdum; non aliter, sine dubio,* certe, profecto; conf. אָכֵן.

חז״ל אמרו כל אכין ורקין מעוטין הן, ויתר הוראותיו מבוארות ממשמעות הכתובים.

Gn 7,23. 9,4. 18,32. 20,12. 23,13. 26,9. 27,13.30. 29,14. 34,15.22.23. 44,28 ‖ Ex 10,17.12,15.16.21,21. 31,13 ‖ Lev 11,4.36.21,23.23,27. 39.27,26.28 ‖ Nu 1,49.12,2. 14,9. 18,3.15.17. 26,55. 31,22.23.36,6 ‖ Dt 12,22.14,7.16,15.18,20.28,29 ‖ Jos 3,4 ‖ Jud 3,24.6,39.7,19.10,15. 16,28. 20,39 ‖ 1S 1,23. 8,9. 12,20. 24.16,6.18,8.17.20,39.21,5. 25,21. 29,9 ‖ 2S 2,10.3,13.23,10 ‖ 1R 9, 24.11,12.39.17,13. 22,32.44 ‖ 2R 5,7.12,14.13,6.18,20.22,7.23,9.26. 35.24,3 ‖ Jes 14,15.16,7.19,11.34, 14.15.36,5.43,24.45,14.24. 63,8 ‖ Jer 2,35.3,13.5,4.5.10,19.24.12,1. 16,19.26,15.24.28,7.30,11.32,30². 34,4 ‖ Ez 46,17 ‖ Hos 4,4.12,9.12 ‖ Jon 2,5 ‖ Zeph 1,18.3,7 ‖ Zach 1, 6 ‖ Ps 23,6.37,8.39,6.7².12.16.58, 12². 62,2.3.7.5.6.10. 68,7.22. 73,1. 13.18.75,9.85,10.139,11.140,14 ‖ Prv 11,23.24. 14,23. 17,11. 21,5². 22,16 ‖ Job 2,6.13,15.20.14,22.16, 7.18,21.19,13.23,6.30,24.33,8. 35, 13 ‖ Thr 2,16.3,3 ‖ Esr 10,15 ‖ 1Ch 22,12(11) ‖ 2Ch 20,33.30,11.

**וְאַךְ** Gn 9,5 ‖ Nu 22,20 ‖ Jos 22,19.

———כָּזָב v. אַכְזָב———

## אַכְזָר

audax, violentus, saevus, crudelis, *perniciosus*.

ענינו ידוע; ואולי הוא מֻרכב מן אַךְ־זָר, כי רק זר לא ירחם, וע׳ ישעיה א׳ ז׳ ואיוב י״ט י״ג.

Dt 32,33 ‖ Job 41,2.

**לְאַכְזָר** Job 30,21 ‖ Thr 4,3.

**אַכְזָרִי** Jes 13,9 ‖ Jer 6,23. 30,14. 50,42 ‖ Prv 11,17.12,10.17,11.

**לְאַכְזָרִי** Prv 5,9.

## אַכְזְרִיּוּת

saevitia, crudelitas, atrocitas.

Prv 27,4.

---

## אָכַל, אֱכֹל

edere, comedere, consumere, frui, *vitam degere;* vorare, devorare.

הוראתו ידועה, וקרוב לשרש כָּלָה, ע׳ הושע י״א ו׳ וירמיה י׳ כ״ה; וי״נ במדבר כ״ד ח׳: יאכל גֹּיִי (או גּוֹיִת) צריו, וע׳ הערתנו למלת גוי. ובתהלים כ״ב ל׳ י״נ: אַךְ־לוֹ ישתחוו.

Ex 34,28 ‖ 1S 14,30.20,34.28,20. 30,12 ‖ 1R 13,28.21,4 ‖ Jer 22,15 ‖ Ez 18,6.11.15.19,3.*6* ‖ Joel 1,4³.2, 25 ‖ Ps 78,65.79,7 ‖ Job 21,25.31, 17 ‖ Esr 10,6.

**וְאָכַל, וְאָכַל** Gn 3,22. 27,10. 40, 19 ‖ Ex 10,5.29,32 ‖ Lev 7,21 ‖ Dt 28,51.31,20 ‖ 2R 25,29 ‖ Jer 5,17. 52,33.

**אֲכָלַנִי** *suff.* Gn 31,40.

**אֲכָלַנוּ** K., **אֲכָלַנִי** Q. Jer 51,34.

**אֲכָלוֹ** Jer 50,17 ‖ Job 13,28.

**וַאֲכָלוֹ** 2S 9,10.

**וַאֲכָלָהּ** Dt 14,21.

**אָכְלָה, אָכְלָה** *f.* Nu 21,28 ‖ 2S 18,8 ‖ Jes 24,6 ‖ Jer 2,30.3,24.46, 14 ‖ Ez 15,4.19,14 ‖ Joel 1,19.20. 2,3 ‖ Nah 3,13 ‖ Ps 78,63 ‖ Prv 30, 20 ‖ Job 15,34.22,20 ‖ Thr 2,3.

**וְאָכְלָה, וְאָכְלָה** Lev 26,38 ‖ Jes 10,17 ‖ Jer 17,27.21,14.46,10.49, 27.50,32 ‖ Ez 21,3 ‖ Hos 8,14.11, 6 ‖ Am 1,4.7.10.*14*.1,12.2,2.5.5,6. 7,4.

**אֲכָלַתְנִי** *suff.* Ps 69,10.

**אֲכָלַתְךָ** Ez 28,18.

**אֲכָלַתְהוּ, אֲכָלָתְהוּ** Gn 37,20.33 ‖ Ez 15,5.19,12.

**וַאֲכָלָתַם** Jer 5,14 ‖ Hos 2,14.

**אָכַלְתָּ, אָכָלְתָּ** *2 m.* Gn 3,11 ‖ Prv 23,8.

**וְאָכַלְתָּ** Gn 3,18 ‖ Ex 34,15 ‖ Dt 6, 11. *8,10.11,15*.7,16.12,15.21. 14, 23.26.16.7.20,14.23,25.27,7.28,53.

**אָכַלְתְּי** *2 f.* Ez 16,13.

**וְאָכַלְתְּ** Ruth 2,14.

**אָכַלְתִּי, אָכָלְתִּי** *1 perf.* Gn 31, 38 ‖ Dt 9,9.18.26,14 ‖ Ez 4,14 ‖ Ps 102,10 ‖ Job 31,39 ‖ Cant 5,1 ‖ Dan 10,3 ‖ Neh 5,14.

**וְאָכַלְתִּי** Lev 10,20 ‖ Dt 2,28 ‖ 2S 13,5.

אָֽכְלוּ, אָכְלוּ *3 pl.* Gn 14,24 || Ex 16,35² || 2R 23,9 || Jer 10,25.31,29 (28) || Ez 22,9.25 || Hos 7,9 || Mich 3,3 || Ps 14,4.*53,5*.22,30 || 2Ch 30,18.

וְאָֽכְלוּ Gn 47,22 || Ex 12,8.23,11.29,33 || Nu 11,21 || Dt 14,29.26,12 || Jes 65,21 || Ez 4,16 || Hos 4,10.7,7 || Am 9,14 || Zach 9,15.12,6.

וַאֲכָלֻהוּ *suff.* Lev 24,9.26,16 || Jer 10,25.

אֲכָלוּם Jer 50,7.

וַאֲכָלוּם Ob 18.

אֲכַלְתֶּם *2 perf.* Lev 10,17 || Dt 29,5 || Hos 10,13.

וַאֲכַלְתֶּם Ex 12,11 || Lev 10,13.25,19.22.26,5.10.26.29 || Nu 11,18².18,31 || Dt 2,6.12,7 || 1S 9,19.14,34 || Ez 39,17.19 || Joel 2,26 || Esr 9,12.

אָכַלְנוּ *1 perf. pl.* 2S 19,43.

וַאֲכַלְנֻהוּ *suff.* 1R 17,12.

אוֹכֵל *pt.* Gn 39,6.40,17 || Ex 12,15.19 || Lev 7,25 || 2S 9,11.13 || 1R 21,5 || Jes 29,8 || Ps 41,10.106,20 || Prv 13,25 || Nah 3,12.

וְאֹכֵל Eccl 4,5.

הָאֹכֵל Jes 59,5 || Jer 31,30(29).

וְהָאֹכֵל Lev 11,40.14,47.

מֵהָאֹכֵל Jud 14,14.

בְּאֹכֵל Mal 3,11.

לָאֹכֵל Jes 55,10.

אֹכְלִים *pt. pl.* Jos 24,13 || 1S 30,16 || 1R 1,25.4,20 || Jes 1,7 || Job 1,13.*18* || 1Ch 12,39(40).

וְאֹכְלִים Am 6,4.

הָאֹכְלִים Gn 43,22 || Jes 65,4 || Zach 7,6 || Thr 4,5 || Dan 1,13.*15*.

אֹכְלֵי *cs.* 1R 18,19 || Jes 66,17 || Ps 14,4.*53,5*.127,2.

וְאֹכְלֵי Dan 11,26.

בְּאֹכְלֵי 2S 19,29 || 1R 2,7.

אֹכְלַיִךְ *suff.* Jer 30,16.

אֹכְלָיו Lev 17,14 || Jer 2,3 || Hos 9,4.

Concord. min.

וְאֹכְלָיו Lev 19,8.

אוֹכְלֶיהָ Eccl 5,10.

אֹכְלָה, אוֹכְלָה *pt. f. sg.* Dt 4,24.9,3 || Jes 29,6.*30,30*.33,14 || Jer 12,12 || Joel 2,5.

אֹכֶלֶת, אֹכֶלֶת Ex 24,17 || Nu 13,32 || Jes 30,27 || Ez 36,13.

הָאֹכֶלֶת Lev 7,18.25.17,10.

אָכוֹל *infin. abs.* Gn 2,16.31,15 || Lev 10,18 || 1S 14,30 || 2R 4,43.19,29 || Jes 21,5.22,13².37,30 || Joel 2,26 || Hag 1,6 || Prv 25,27 || 1Ch 31,10.

הֶאָכוֹל *interrog.* 2S 19,43.

וְאָכֹל Lev 7,24 || Jud 14,9.

וְאָכוֹל K. Jes 37,30.

אֱכֹל, אֲכָל־ *infin. cs.* Gn 3,11 || Dt 12,23.

בֶּאֱכֹל Nu 26,10.

כֶּאֱכֹל Jes 5,24.

לֶאֱכוֹל, לֶאֱכָל־ Gn 24,33.28,20.31,54.37,25.43,2.32 || Ex 16,8.18,12.32,6 || Lev 25,7 || Dt 12,17.20.31,17 || 1S 2,36.9,13.14,33.34.20,5.24 || 2S 11,11.13,9.11.16,2.17,29.18,8 || 1R 1,41.18,42 || 2R 4,8².40².18,27 || Jes 23,18.36,12.56,9 || Jer 2,7.15,3.16,8 || Ez 16,20.44,3 || Am 7,2 || Mich 7,1 || Hab 1,8.3,14 || Ps 27,2.59,16.78,24 || Prv 30,14 || Job 1,4.34,3 || Ruth 3,3 || Eccl 5,17.18.6,2.8,15 || Neh 8,12.9,36 || 2Ch 7,13.

וְלֶאֱכֹל Gn 47,24.

מֵאֱכֹל Ps 102,5.

אָכְלָה 1S 1,9.

בְּאָכְלֵנוּ *suff.* Ex 16,3.

אֲכָלְךָ Gn 2,17.

אֲכָלְכֶם Gn 3,5.

בַּאֲכָלְכֶם Nu 15,19.

אָכְלוֹ 1R 13,23.

לְאָכְלוֹ Ez 33,27.

בְּאָכְלָם Lev 22,16 || Jos 5,12.

כְּאָכְלָם 2R 4,40.

אֱכוֹל, אֱכָל־ *imper.* 1S 9,24 || 1R 18,41.19,5.7.21,7 || Ez 3,1² || Prv 23,7.24,13.25,16 || Eccl 9,7.

וֶאֱכוֹל, וֶאֱכָל־ 1S 28,22 || 1R 13,15 || Ez 2,8 || Am 7,12.

וֶאֱכֹלָה Gn 27,19.

אִכְלוּ *pl.* Cant 5,1 || Neh 8,10.

וֶאֱכֹלוּ, וְאִכְלוּ Gn 45,18 || 2R 18,31.19,29 || Jes 36,16.37,30.55,1.2 || Jer 7,21.29,5.27.

אִכְלֻהוּ *suff.* Ex 16,25.

וְאִכְלוּהָ Lev 10,12.

אֹכַל *1 imperf.* Gn 24,33 || Jud 13,16 || 1S 28,23 || 2S 19,36 || 1R 13,8.*16*.

הַאוֹכַל *interrog.* Ps 50,13.

אֹכְלָה Dt 12,20.

וְאֹכְלָה Ez 3,3.

וְאֹכֵלָה, וְאֹכְלָה Gn 27,4.25.

וְאֹכַל, וְאֹכֵל Jes 44,19 || Job 31,17.

וָאֹכֵל, וָאֹכַל Gn 3,12.13.27,33.

וָאֹכְלֵם *suff.* Jer 15,16.

וְאֹכְלֵם Hos 13,8.

תֹאכַל, תֹּאכֵל *2 m. sg.* Gn 2,16.17.*3,17*.3,14.19 || Ex 13,6.23,15.*34,18* || Dt 8,9.12.12,20.23.27.14,3.15,23.16,3².8.20,19.28,31 || 2S 9,7 || 1R 13,9.*17*.13,22 || 2R 7,2.*19* || Ez 12,18.24,17 || Mich 6,13 || Ps 128,2.

וַתֹּאכַל Gn 3,17 || 2S 12,21 || 1R 13,22.

תֹּאכְלֶנּוּ *suff.* Nu 18,10 || Dt 12,18.22.24.25.15,20.22 || Ez 4,9.10².

תֹּאכֲלֶנָּה Gn 3,17 || Ez 4,12.

תֹּאכְלִי *2 f.* Jud 13,4.7 || 1S 1,8 || Ez 36,14.

יֹאכַל, יֹאכֵל *3 m.* Gn 49,27 || Ex 12,43.44.45.48.29,33 || Lev 6,22.7,19.17,10.12.21,22.22,4.6.7.8.10².11.13.14 || Nu 6,3.4.18,10.11.23,24.24,8 || Dt 28,33.55 || 1S 9,13.14,24.*28* || 2S 9,10 || Jes 7,15.22².11,7.*65,25*.44,16.65,22 || Jer 5,17² || Am 4,9 || Zach 11,16 || Prv 13,2.

18,21.27,18 ‖ Job 5,5.18,13².31,8. 40,15 ‖ Eccl 2,25.5,11.16.

וְיֹאכַל Gn 27,31 ‖ Ex 2,20.10,12 ‖ 1R 13,18 ‖ Cant 4,16.

וַיֹּאכַל ,וַיֹּאכַל Gn 3,6.25,34.27,25. 31,15 ‖ Ex 10,15 ‖ Nu 25,2 ‖ Dt 32, 13 ‖ 1S 9,24.14,32.30,11.12 ‖ 2S 11,13.12,20 ‖ 1R 13,19.19,6.8 ‖ 2R 9,34 ‖ Jes 9,19 ‖ Ps 105,35² ‖ Ruth 3,7.

שֶׁיֹּאכַל Eccl 2,24.3,13.

יֹאכֲלֶנּוּ *suff.* Lev 7,6 ‖ Nu 18,13 ‖ 12,15.22 ‖ Ez 7,15 ‖ Eccl 6,2.

יֹאכְלֵם Jes 50,9.51,8² ‖ Hos 5,7.

יֹאכְלֵמוֹ Ex 15,7.

וַיֹּאכְלֵם Ps 78,45.

יֹאכְלֶנָּה Lev 6,11.19.

תֹּאכַל ,תֹּאכַל *3 f.* Ex 23,11 ‖ Lev 6,3.7,20.27.17, 12.15. 22,12. 13 ‖ Dt 32,42 ‖ Jud 13,14² ‖ 1S 1, 7 ‖ 2S 2,26.11,25.12,3.22,9 ‖ Jes 9, 17 ‖ Nah 2,14 ‖ Ps 18,9.50,3 ‖ Prv 31,27 ‖ Job 31,12.

וְתֹאכַל Jud 9,15.20² ‖ 2R 1,10.*12* ‖ Zach 11,1.

וַתֹּאכַל ,וַתֹּאכַל Gn 3,6 ‖ Lev 9,24. *10,2* ‖ Nu 11,1.16,35 ‖ Dt 32,22 ‖ Jud 6,21 ‖ 1S 1,18 ‖ 1R 17,15.18, 38 ‖ 2R 1,10.12.14 ‖ Jer 48,45 ‖ Am 7,4 ‖ Ruth 2,14 ‖ Thr 4,11 ‖ 2Ch 7,1.

תֹּאכְלֶנּוּ *suff.* Dt 28,39 ‖ Jes 31,8.

תֹּאכְלֵהוּ Job 20,26.

תֹּאכְלֵךְ Nah 3,15².

תֹּאכְלֶנּוּ Dt 5,22.

תֹּאכַלְכֶם Jes 33,11.

תֹּאכְלֵם Dt 28,57 ‖ Jes 26,11 ‖ Ez 15,7.34,28.

וְתֹאכְלֵם Ps 21,10.

וַתֹּאכְלֵם Job 1,16.

נֹאכַל ,נֹאכַל *1 pl.* Gn 3.2 ‖ Lev 25,20 ‖ Nu 11,5 ‖ 2R 6,18 ‖ Jes 4,1.

וְנֹאכֵלָה ,וְנֹאכְלָה Nu 11,13 ‖ Dan 1,12 ‖ Neh 5,2.

וַנֹּאכְלֵהוּ *suff.* 2R 6,29.

וְנֹאכְלֶנּוּ 2R 6,28.29.

תֹּאכַלוּ ,תֹּאכְלוּ *2 pl.* Gn 3,1.3. 9,4 ‖ Ex 12,9.11.15.18.20².16,12. 22,30 ‖ Lev 3,17.7,23.26.8,31.10, 14.18. 11,2.3.4.8.*11.* 11,9².21.22. 17,14.19,25.26. 23,6.14. 25,12.22. 26,29 ‖ Dt 12,16. 14,4.6.7.8.9².10. 11.12.20.21 ‖ Jes 1,19.61,6 ‖ Ez 24,22.33,25.34,3.39,18 ‖ Zach 7, 6 ‖ Esth 4,16.

תֹּאכְלוּן Nu 11,19.

תֹּאכְלֻהוּ *suff.* Lev 7,24.

תֹּאכְלוּם Lev 11,42.

יֹאכַלוּ ,יֹאכְלוּ *3 pl.* Gn 32,33.43, 16.25 ‖ Ex 12,7 ‖ Lev 6,9.22,11 ‖ Dt 18,8.32,38 ‖ 1S 9,13 ‖ 1R 14, 11².16,4².21,23.24² ‖ 2R 9,10.36 ‖ Jes 3,10.5,17. 9,19. 30,24. 65,13 ‖ Jer 5,17.19,9 ‖ Ez 4,13. 5,10².12, 19.18,2. 25,4.42,13.44,31 ‖ Hos 4, 8.9,3 ‖ Ps 22,27 ‖ Eccl 10,16.17 ‖ Esr 2,63 ‖ Neh 7,65.

יֹאכְלוּ = יֹוכְלוּ ? Ez 42,5.

יֹאכֵלוּן ,יֹאכְלוּן Dt 4,28.18,1.

וְיֹאכַלוּ ,וְיֹאכְלוּ 2R 4,41.42.*43*.6, 22 ‖ Prv 1,31.

וַיֹּאכַלוּ ,וַיֹּאכְלוּ Gn 18,8.19,3.24. 54.26,30.31,46.54 ‖ Ex 24,11 ‖ Jos 5,11.12 ‖ Jud 9,27.14,9. 19,4.6.8. 21 ‖ 1S 28,25 ‖ 1R 19,21 ‖ 2R 4,44. 6,23.7,8 ‖ Jes 9,11 ‖ Jer 8,16.41, 1 ‖ Hos 8,13 ‖ Ps 78,29.106,28 ‖ Job 42,11 ‖ Esr 6,21 ‖ Neh 9,25 ‖ 1Ch 29,22 ‖ 2Ch 30,22.

יֹאכְלֻהוּ *suff.* Ex 12,8 ‖ Lev 8,31 ‖ Nu 9,11 ‖ Jes 62,9.

יֹאכְלוּהָ Lev 6,9.

וְיֹאכְלוּהָ Prv 30,17.

יֹאכְלוּם Ez 44,29.

תֹּאכַלְנָה *3 f. pl.* Zach 11,9 ‖ Thr 2,20.

וַתֹּאכַלְנָה Gn 41,4.20.

וְנֶאֱכַל *Niph.* Ex 22,5.

הַנֶּאֱכֶלֶת *pt. f.* Lev 11,47.

הֵאָכֹל *inf. abs.* Lev 7,18.19,7.

יֵאָכֵל *3 impf.* Gn 6,21 ‖ Ex 12, 16.46.13,3.7.21,28.29,34 ‖ Lev 7, 6.15.16².18.19.11,34.41.17,13.19, 6.7.23.22,30 ‖ Nu 28,17 ‖ Dt 12, 22 ‖ Ez 45,21.

וַיֵּאָכֵל Nu 12,12.

הֲיֵאָכֵל *interrog.* Job 6,6.

תֵּאָכֵל *3 f.* Lev 6,9.16.19.23.11, 47 ‖ Ez 23,25 ‖ Zeph 1,18.3,8.9,4.

יֵאָכֵלוּ ,יֵאָכְלוּ *3 pl.* Lev 11,13 ‖ Dt 14,19 ‖ Jer 30,16.

תֵּאָכַלְנָה *3 f. pl.* Jer 24,2.3.8.29, 17.

אֻכַּל *Pu. pt.* Ex 3,2.

אֻכְּלוּ *3 perf. pl.* Nah 1,10 ‖ Neh 2,3.*13*.

תְּאֻכְּלוּ *2 impf. pl.* Jes 1,20.

הֶאֱכִיל [הֶאֱכַלְתָּם *Hi. 2 perf. suff.* Ps 80,6.

הֶאֱכַלְתִּי *1 perf.* Ex 16,32.

וְהַאֲכַלְתִּי Jes 49,26.

וְהַאֲכַלְתִּיךָ *suff.* Jes 58,14.

הֶאֱכַלְתִּיךְ Ez 16,19.

וְהַאֲכַלְתִּים Jer 19,9.

מַאֲכִיל *pt.* Jer 23,15.

הַמַּאֲכִלְךָ *suff.* Dt 8,16.

מַאֲכִילָם Jer 9,14.

הַאֲכִלֵהוּ *imper. suff.* Prv 25,21.

וְהַאֲכִלֻהוּ *pl. suff.* 2R 22,27 ‖ 2Ch 18,26.

אוֹכִיל ? *1 impf.* Hos 11,4.

תַּאֲכֵל *2 impf.* Ez 3,3.

יַאֲכִלֵנוּ *3 impf. suff.* Nu 11,4.18.

וַיַּאֲכִלֵנִי Ez 3,2.

וַיַּאֲכִלְךָ Dt 8,3.

וַיַּאֲכִילֵהוּ Ps 81,17.

וַיַּאֲכִלוּם *pl. suff.* 2Ch 28,15.

## אֹכֶל

edere; cibus, frumentum; *sacrificium.*

Gn 41,35².48³.42,7.10.43,2.*44,25.* 43,4.20.22.44,1 ‖ Dt 2,6.28.23,20 ‖ Joel 1,16 ‖ Hab 3,17 ‖ Ps 78,18. 107,18 ‖ Prv 13,23 ‖ Job 9,26.12, 11.36,31.38,41.39,29 ‖ Thr 1,19.

אֹכֶל = אוֹכִיל ? Hos 11,4.

הָאֹכֶל Gn 41,36 ‖ Lev 11,34 ‖ Ruth 2,14.

בְּאֹכֶל Thr 1,11.

אָכְלְךָ] אָכְלֶךָ *suff.* Lev 25,37.

וְלְאָכְלְכֶם Gn 47,24.

אָכְלוֹ Ex 12,4.16,16.18.21 ‖ Mal 1, 12.

לְאָכְלוֹ Job 20,21.

אָכְלָם Gn 14,11 ‖ Ps 78,30.104,22. 27.145,15.

אָכְלָה] לְאָכְלָה Gn 1,29.*9,3*. 1, 30.6,21 ‖ Ex 16,15 ‖ Lev 11,39.25, 6 ‖ Jer 12,9 ‖ Ez 15,4.6.21,37.23, 37.29,5.34,5.8.10.35,12.39,4.

אֲכִילָה] הָאֲכִילָה 1R 19,8.

מַאֲכָל Gn 6,21 ‖ Lev 19,23 ‖ Dt 20,20 ‖ Jud 14,14 ‖ Jes 62,8 ‖ Ez 47,12 ‖ Hag 2,12 ‖ Ps 42,12.74,14. 79,2 ‖ Neh 9,25 ‖ 2Ch 11,11.

וּמַאֲכָל Esr 3,7.

לְמַאֲכָל Gn 2,9.3,6 ‖ Dt 28,26 ‖ Jer 7,33.*16,4.19,7.34,20* ‖ Ez 47,12.

מַאֲכַל *cs.* Gn 40,17 ‖ Job 33,20 ‖ 1Ch 12,40(41).

וּמַאֲכַל 1R 10,5 ‖ 2Ch 9,4.

וּמַאֲכָלְךָ *suff.* Ez 4,10.

וּמַאֲכָלוֹ Hab 1,16.

מַאֲכָלָהּ Prv 6,8.

מַאֲכַלְכֶם Dan 1,10.

מַאֲכֹלֶת Jes 9,4.

כְּמַאֲכֹלֶת Jes 9,18.

## מַכֹּלֶת

חטים מַכּוֹת בדהי״ב ב׳ ט׳ לרד״ק כמו מַכֹּלֶת, ואולי הוא כמו חטי מִנִּית דיחזק׳ כ״ז י״ז.

1R 5,25.

## מַאֲכֶלֶת] הַמַּאֲכֶלֶת

culter, gladius.

כתרגומו, סכין שחותך את־המאכל.

Gn 22,6.10 ‖ Jud 19,29.

וּמַאֲכָלוֹת *pl.* Prv 30,14.

—v. ch. et n. pr.—

## אָכֵן

profecto, sane; verum, vero; כֵּן — אָכֵן ut — ita.

מלת תאר הפעל לאַמֵּת ולקַיֵּם דבר או להחליט ולקַיֵּם ההפך מן המדומה והמשוער; ואולי הוא מֻרכב מן אַךְ־כֵּן.

Gn 28,16 ‖ Ex 2,4 ‖ 1S 15,32 ‖ 1R 11,2 ‖ Jes 40,7.45,15.49,4.53,4 ‖ Jer 3,20.23$^{2}$.4,10.8,8 ‖ Zeph 3,7 ‖ Ps 31,23.66,19.82,7 ‖ Job 32,8.

---

## אָכַף°

sollicitare, ad opus impellere.

ענינו כבישה והכרח, ככופין אותו בדחז״ל, ומזה השם אֶכֶף, כְּפִיָּה (והשבעים קורין באיוב ל״ג ז׳ וְכַפִּי); וי״ם מזה כַּפִּי באיוב ל׳ י״ח, ומלת כֶּרֶב נמשכת גם אל כַּפִּי, והכונה כרב לחץ ועמל כְּתנתי יאזרני. ולד״ק שרשו כָּפַף.

Prv 16,26.

אֶכֶף] וְאַכְפִּי *suff.*

onus, *auctoritas.*

Job 33,7.

—conf. כָּפַף—

## אִכָּר

fossor, agricola.

כן נקרא עובד האדמה הפולח ובוקע בארץ, וחופר וכורה בה.

Jer 51,23 ‖ Am 5,16.

אִכָּרִים *pl.* Jer 14,4.31,24(23) ‖ Joel 1,11 ‖ 2Ch 26,10.

אִכָּרֵיכֶם *suff.* Jes 61,5.

---

## אַל...וְאַל, אַל־

ne, non, minime, *num?*, nihilum.

י״א שמלת אַל דמ״ב ו׳ דמ״ז היא קצור משתי מלות אִם־לֹא או מן אֱלִי; בש״א כ״ז י׳ י״ג אָן פשטתם, ובש״ב י״ג ט״ו עַל־אדות, כתרגומו: על עסק בישתא; וי״ג אַל־אָחַי.

Gn 13,8. 15,1. 18,3. 30. *32*. 19,6.8. 17$^{2}$.18. 21,12.16.17. 22,12$^{2}$. 24,56. 26,2.24.31,35.33,10.35,17.37,22$^{2}$. 27. 42,22. 43,23. 45,5$^{2}$.9.20.24. 46, 3.47,29.49,4.6$^{2}$.50,19.*21* ‖ Ex 3,5. 8,25. 10,28. 12,9. 14,13. 16,19. 29. 19,15.24. 20,20. 23,1. 7. 21. 32,22. 33,15. 34,3$^{2}$.36,6 ‖ Lev 10,6.9.11, 43. 18,24. 19,4.29.31$^{2}$. 25,14.36. ‖ Nu 4,18. 10,31. 12,11.12.14,9$^{3}$.42. 16,15.21,34.22,16.32,5 ‖ Dt 1,21. 2,5. 9. 19. 3,2.26. 9,4.7. 26. 27. 20, 3$^{4}$.31,6 ‖ Jos 1,7.9.3,4.7,3$^{2}$.19.8,1. 4.10,6.8.19$^{2}$.25. 11,6. 22,19$^{2}$.22 ‖ Jud 4,18. 6,18.23.39.13,7$^{2}$.14$^{2}$.18, 9.25.19,20.23$^{2}$ ‖ 1S 1,16.2,3.24.3, 17.4,20. 6,3. 7,8. 9,20. 12,20$^{2}$.16,7. 17,32. 18,17.19,4.20,3.38.21,3.22, 15.23. 23,17. 25,25. 26,9.20.27,10. 28,13 ‖ 2S 1,20$^{2}$.21.9,6.11,25.13, 12$^{2}$. 16. 20.25$^{2}$.28.32.33. 14,18.17, 16.19,20$^{2}$.24,14 ‖ 1R 2,9.16.20.3, 26. 8,57$^{2}$. 13,22$^{2}$.17,13.18,40.20,8. 11.22,8 ‖ 2R 1,15. 2,18.3,13.4,3. 16$^{2}$.24. 6,16.27. 9,15. 10,19.25. 11, 15. 12,8. 18,29. 31. 19,6.10. 23,18. 25,24 ‖ Jes 7,4. 10,24.14,29.16,3. 22,4. 28,22.35,4.36,14.16.37,6.10. 40,9.41,10$^{2}$.13.14.43,1.5.6.19$^{2}$.44, 2.8. 51,7$^{2}$. 52,11 .54,2.4$^{2}$.58,1.62,6. 64,8$^{2}$. 65,5.8 ‖ Jer 1,7.8.17.4,6.5, 10.6,25$^{2}$.7,4.6.*22,3*.16$^{3}$.*11,14*$^{2}$.9,3. 22$^{3}$.10,2$^{2}$.5.24. 12,6.13,5.14,9.21$^{3}$. 15,15.16,5.17,17.18,23$^{2}$.20,14.22, 3.10. 23,16. 26,2.27,9.16.17.29,8$^{2}$. 30,10.*46,27*$^{2}$.36,19.37,9.38,14.24. 25. 40,9. 16. 41,8. 42,11$^{2}$. 19. 44,4. 45,5.46,6$^{2}$.28.50,2.14.26.29.51,3$^{3}$. 6.50 ‖ Ez 2,6$^{2}$.6$^{2}$.8. 7,12$^{2}$.9,5.6.20, 7.18$^{3}$ ‖ Hos 4,4$^{3}$. 15.9,1 ‖ Joel 2, 21.22 ‖ Ob 13$^{3}$ ‖ Jon 1,14$^{2}$.3,7$^{2}$ ‖ Mich 1,10$^{2}$. 2,6. 7,5$^{2}$.8 ‖ Zeph 3, 16$^{2}$ ‖ Hag 2,5 ‖ Zach 1,4.7,10$^{2}$. 8,13.*15*.17$^{2}$ ‖ Mal 2,15 ‖ Ps 6,2$^{2}$. 9,20. 10,12.19,14. 22,12.20. 25,2$^{2}$. 7.20. 26,9. 27,9.*102,3.143,7*.9$^{3}$.11. 28,1.3. 31,2.*71,1*.18. 32,9. 34,6.35, 19.22$^{2}$.25$^{2}$. 36,12$^{2}$. 37,1$^{2}$.7.8. 38,2. 22$^{2}$.39,9.13.40,18.44,24.49,17.51, 13$^{2}$. 57,1.*58,1.59,1.75,1*. 59,6.12. 62,11$^{3}$. 66,7. 69,7$^{2}$.16$^{3}$.26.29. 70,6. 71,9$^{2}$. 12.18. 74,19$^{2}$.21.23. 75,5$^{2}$.6. 79,8. 83,2$^{3}$. 95,8. 102,25. 105,15$^{2}$. 109,1. 12$^{2}$.14. 119,8.10.19.31.122. 121,3$^{2}$.132,10.138,8.140,9$^{2}$.141,4. 5.8.146,3 ‖ Prv 1,10.15.3,1.3.5.7. 11$^{2}$.21.25.27.28.29.30.31$^{2}$.4,2.5.6. 13.14$^{2}$.15.21.27. 6,4.25$^{2}$.7,25$^{2}$.9,8. 12,28. 19,18. 20,13.22. 22,22$^{2}$.24. 26.28.*23,10*. 23,3.4.6$^{2}$.9.10.13.17. 20. 31. 24,1$^{2}$.15$^{2}$.17$^{2}$.19$^{2}$.21.28.29. 25,6$^{2}$.8.9. 26,4.25. 27,1.10$^{2}$. 28,17. 30,6. 7. 8. 10. 31,3. 4$^{2}$ ‖ Job 1,12. 3,4$^{2}$.6$^{2}$. 5,17.22. 6,29.9,34.10,2.13, 20.21. 15,31. 16,18$^{2}$.20,17. 32,21.

36,18. 20.21. 40,32 ‖ Cant 1,6.7,3 ‖ Ruth 1,13. 16.20. 2,8. 3,3.11. 14.17 ‖ Thr 2,18$^2$. 3,56.57.4,15 ‖ Eccl 5,1$^2$.3.5$^2$.7. 7,9.10.16$^2$.17.18. 21.8,3$^2$.9,8.10,4.20$^2$.11,6 ‖ Esth 4,13. 6,10 ‖ Dan 9,19. 10,12. 19 ‖ Esr 9,12$^2$ ‖ Neh 3,37. 4,8. 8,9. 9,32 ‖ 1Ch 16,22$^2$.21,13.22,13(12). *28,20*$^2$ ‖ 2Ch 6,42.13,12.14,10.18, 7. 20,15.*17.32,7*$^2$. 25,7.29,11.30,8. 32,15$^3$.

**וְאַל־** Gn 44,18 ‖ Ex 5,9.20,19 ‖ Lev 16,2 ‖ Nu 11,15.16,26 ‖ Dt 2, 9.21,8.33,6 ‖ Jud 13,4$^2$ ‖ 1S 12,19 ‖ 2S 3,29,14,2 ‖ 2R 18,26.30.32 ‖ Jes 2,9. 6,9$^2$. 36,11.15. 56,3$^2$. 62,7. 64,8 ‖ Jer 4,3.14,17.16,5.17,18$^2$. 21. 18,18. 25,6.*35,15*. 27,14. 29,6. 37,20.39,12 ‖ Hos 4,4.15$^3$ ‖ Joel 2, 13.17 ‖ Am 5,5.14 ‖ Ob 12$^3$.14$^2$ ‖ Ps 4,5. 35,24. 41,3. 50,3. 55,2. 69, 15. 18. 28. 85,9. 103,2. 119,36.43. 117.133.143,2 ‖ Prv 1,8.*6,20*.5,7. 8. 8,10.33. 17,12. 23,22.23. 27,2 ‖ Job 3,9.11,14 ‖ Esth 4,16 ‖ Neh 3, 37.8,9.10.*11*.13,14 ‖ 2Ch 15,7.23, 6.30,7.35,21.

**לְאַל** Job 24,25.

## אֶל, וְאֶל...אֶל

in, ad, ob = לְ; poët. אֱלֵי.

מלת היחס, הוראתה ידועה, וקצורה לְ, ובמליצה אֱלֵי. ופעמים הרבה באה במקרא תחת עַל ולהפך; ולפעמים אֶל ועַל או עַל ואֶל בפעל אחד. וכבר נתנה בהן המסורה סמנים. וי״ג באיכה ג׳ מ״א: אֶל־כַּפָּיִם; וע׳ יואל ב׳ י״ג.

Gn 1,9.2,19.22.3,1.2.4.9.14.16.19. 4,4.5.6.*9*,8$^2$.13.6,4.6.18.19.7,1.7.9. 13. 15. 8,9$^2$.15.21. 9,8.17. 11,3.12, 1$^2$.7.*17,1*.11. 13,4.8.14. 14,3.7.17. 21. 22$^2$. 15,1. 15. 16,2$^2$. 4.5.6.9.11. 17,9.*15.18,13.21,12*.18.18,6.7.27. *31*.33. 19,3.5.12.14.27.31.*34*.20,2. 3.10.*21,29*.13.17.21,14.17$^2$.22.32. 22,2.3.5.7.9.12.15.19$^2$.23,3.13.16. 19. 24,2. 4. 5$^2$. 10$^2$. 11. 20$^2$. 29$^2$.30. 38$^2$. 39. 41.42.45.65. 25,6.8.*17.35, 29.49,33*.9$^2$.30.26,16.27,5.6$^2$.9.11, 18.19.20.21.22.38.43.46. 28,1.5.7. 9.15.21. 29,13.21.*30,25*.25.30.30, 1.14$^2$. 17.25.39.40. 31,3$^2$.18.24.43. 32,4.7$^2$. 9. 17. 20. 31. 33,14.34,4.6. 11$^2$.20$^2$.24.30. 35,1.2$^2$.4.9.36,6.37, 2.10.13.*46,30*.19.*42,21*.22$^2$.23.26. 29.30.32.35.36.38,8.9.16.25.39,7. 8.10.20. 40,3. 11.14.16. 41,15.*39. 44.45,17.47,5*.17.21$^2$. 24. 25. 28. 32.38. 55$^2$.57. 42,17.25.28$^2$.29.37. 43,8. 13. 19. 21. 30.33. 44,17. 20. *22*. 21. *23*. 24. 30. 34. 45,1. 3. *4. 50, 24*. 9. 17. 25. 46,28. 31$^2$. 47,3.4.8.9. 15.17.18. 48,3.9.*18*.11.*21*.21.49,1. 2.29$^3$.33.50,4.16.24 ‖ Ex 1,9.19.2, 11. 18. 20.23. 3,1.6.8.8.*17*.8.11.*13*. 13.14.15$^2$.17.18. 4,7$^2$.10.*19,23.33, 12*.10.16.18$^2$.19.*21.6,1.7,1.14.19. 26.8,1. 12. 16. 9,1.13.22. 10,1.12. 21.11,1.9. 14,15.26. 16,4.28. 17,5. 14. 19,9. 10.20.20,22.24,12.30,34. 31,12.32,9.33.33,5.17.34,1.27*. 22. 27.30. 5,1.10.22.*32,31*.25.6,2.3$^3$.8. 9.9. *16,20*.10.*29. 13,1. 14,1.16,11. 25,1. 30,11.17.22. 31,1. 32,7.33,1. 40,1*. 11. 13$^2$.27.28.29. 7,2.7.8.*9,8. 12,1*$^2$. 9.10. *10,3*.15.19.*8,1.12*.23. 26.*9,1,1.10,1.8*,[illegible].8.*17,4*.15.21.25. 26. *10,18*. 9,12.14.20.21.28.29.33. 10,8. 24. 12,3.4.22$^2$.23.25.43. 13,5. 14,2. *15.25,2.31,13*. 5.10.11.*36,5*. 3.*14,13. 20,20.32,30*.20.23.24.15, 13. 26. 25$^2$. 16,1.3.6.9.*33. 32,21*.9. 10$^2$.15.35$^2$.17,9.18,5.6.*32,18*.19. 26.17.19,3.6.8.9.10.14.15$^2$.20$^2$.21. 22. 24. 25. 20,21. 22. 21,6$^3$. 22,6.*9*. 7. 23,17. 20. 23. 24,1. 2. 13. 15. 16. 18. 25,20.*37,9*. 20. 22. 26,3$^2$. 5.6.9. 17. 24.*36,29*. 28. *36,33*. 28.3.7.24. 25. *39,18*. 26. *39,19*. 28. 29.30.35. 37. 43. *30,20. 40,32*.43. *30,20*. 29, 12.30. 31,18.32,3.19.30.34.33,1.3. 5.7.8.11$^4$. 34,2.3.4.34. 35,4.30. 36, 2$^4$.10$^2$.12.13.22. 37,9.38.14. 39,21. 40,12.20.21.32.35 ‖ Lev 1,1.2.*4,2. 7,22.28. 12,1. 18,2.25,2*. 3.16.2,2. 8$^2$. 4,1. *5,14.20. 6,1.12.17.7,22.28. 8,1. 12,1.14,1.16,1.17,1.18,1.19,1. 20,1.21,16.22,1. 17.26.23,1.9.23. 26.33. 24,1.13.25,1.27,1.4.6,4.12, 6. 17,5*. 5,16.12. *21.6,4*.12.*6,4*. 12. 18. *25*. 30. 34. 5,8.9.12.18.25. 6,7. 18.*22,2*.23.8,5.9.15.*9,9*.31.9,2.5.7. *10,3*. 7.8.22.23$^2$. 10,4$^2$.4.*5. 16,27. 24,14.23*. 6.8.9.12$^3$.18.19.11,1.*13, 1.14,23.15,1*$^2$.2.*15,2*.13,2$^2$.7$^2$.9.*14, 2*. 16.19. 14,2.5.8.23.23. *15,14.29. 19,21*$^2$. 34.38.40. *41.45*$^3$.42.46.51. 53. 15,14.29. 16,2.*21,1*.2$^3$.3.15.18. 22.23$^2$.26.*28*.17,2.*22,18*. 18,6$^2$.19, 2.4.23.31$^2$. 20,6.16.21,1.17.23$^2$.24. *22,18*. 22,3.13.23,2.*10.24.34.25,2. 27,2*.10. *25,2*.10.44. *24,23*. 24,11. 25,10$^2$.13.41$^2$.26,25.27,34 ‖ Nu 1, 1.*48. 3,5.11.14.44.4,21.5,1.5.11.6, 1.22. 8,1.5. 9,1.9. 10,1. 13,1. 15,1. 17. 16,23.17,1.9.18,25.20,7.25,10. 16.26,52.28,1.31,1.33,50.34,1.16. 35,1.9*. 2,1.*4,1.17.14,26.16,20.19, 1*$^2$. 3,40.*7,4.11.11,16.23.12,14.14, 11.15,35.37. 17,25. 21,8.34. 25,4. 27,6.12.18. 31,25*. 4,10.15. 5,3.*4, 15,35. 19,3. 31,13*.4.6.*12.6,2.9,10. 15,2.18.38. 17,17. 19,2. 33,51. 35, 10*. 15.17.19.23.25. 6,10.10.*13.10, 3. 16,19. 17,15. 20,6*.23.7,6.89.8,2. 2.*3*.19. 9,4.*17,21*.10,29.30.11,2$^2$.6. 11. *14,13*. 16.24.30. 12,4$^4$.8.10.11. 13. 13,26$^4$. 27.30.31.32. 14,3.4.7.8. 10.14.16.24.30.39.40$^2$.44. 15,2.18. 22. 33$^3$. 16,5.8.*16*.14.15$^2$.19.24.25. 26. 17,7.8.11.15.23.24.27.28.18,1. *20*. 3$^2$.8.22. 19,3.4.7.14.17. 20,4.5. 8.10.12. *23*$^2$. 12.14.16.24$^2$.27. 21, 7$^2$. 9. 21. 22,4. 5. 7.*16*. 9.10.12.*20*. 13$^2$. 14.18.25$^2$.30.34.35.36.37. *23, 11.25.27.24,10*.38.*23,1.29.24,12*. 23,4. 13. 14. 15. *26*. 5. 16$^2$.27. 24,1. 10. 11. 12. 25,1.5.6.8$^2$. 26,1. 27,12. 13.15. 30,1.2.15. 31,2.3.12$^5$.21.24. 48. 49. 12$^3$.53. 32,7.9.14.17.18.25. 31. 33,38.51.54. 34,2.35,25.28.32. 36,7.13 ‖ Dt 1,1.3.*4,45*.2,26.29.37. 3,23. 4,1.21.39.42. 5,1.19.6,10.*1,7. 11,29*. 7,10$^2$.26.8,7.9,27$^3$.28.11,13. 27. 28. 12,9.5.*26. 16,6. 17,8. 18,6*. 13,4$^2$. 17. 14,25. 15,9. 17,5. 9$^2$.12$^2$. 14.18,9.11.14.19. 19,5.11.20,2$^2$.5. 8. 9.10.19. 21,2.3.4.6.12.19.20.22, 2.15.16.19.24. 23,6.11$^2$.12.16. 24, 10.15. 25,1.7. 26,1.3.7.9. 27,2.3.9. *31,1*.14. 28,13.36. 29,1.6.28. 30,1. 5. 10.13. 31,7. 9$^2$.14.*16*.18.20$^2$.21.

23. 32,40.45.48.49.50$^{2}$.52. 33,28.
34,1 ‖ Jos 1,1.*3,7.4,1.15.5,9.6,2.7,*
*10.8,1.18.10,8.*2.3.17. 2,3.9.23.24.
3,5. *6,16.24,19.22.*6.9.*18,3.* 4,4.5.
8$^{2}$.10.13.18.21. 5,2.3.14$^{2}$.6. 6,6.7.
8. 7,3.19.23$^{2}$. 8,5. 9.18$^{2}$.20.23.29.
33$^{2}$. 9,1.6. *10,6. 18,9.* 9,7.8.17.19.
27. 10,3$^{4}$. 15. *43.* 18. 19. 20. 21.
24$^{3}$. 27. 11,1$^{3}$.2.5.19.23. 13,22. 14,
6$^{2}$. 10. 15,1. 3.7$^{3}$.8$^{2}$.9$^{2}$.10.11.13.15.
21. 16,2.3. 17,4.7$^{2}$. 8.17. 18,12. 13.
14.15.16$^{2}$.17.18.19$^{3}$. 19,12. 27. 20,
1. 2. 4. 6$^{3}$. 21,1$^{3}$.3.43. 22,4.6.7.8.9$^{2}$.
10.11$^{3}$.*13.15*$^{4}$. 22,18.19.31$^{2}$.34. 24,
2.*27.*24,7.8.11.21.23.24 ‖ Jud 1,1.
10.11. 2,1$^{2}$.4.10.17. 3,9.*15. 6,6. 10,*
*10.*4,3.7.13.14.17. 6,7.8.19.20. 22.
29. 30. 36. 39$^{2}$. 40. 7,2.*4.5.7.* 7,4.5.
10.11. 16. 25$^{2}$. 8,15. 18. 22. 9,1. 15.
31. 36. 46. 48. 50. 54. 10,11. 14.
15. 18. 11,3.8. *10.* 9. 12. *14.* 13. 17.
19.28.32.34. 35. 36. 37. 39. 12,3. 6.
13,3. 8. 9. 11. 13. *16.* 13. 15. 17.
21$^{2}$.22.14,3.9$^{2}$.10.15,1.4.11.18.16,
3.6. *10,13.* 26.28. 18,8. 10.14. 15.
23.26. 19,2$^{2}$.5.6.11$^{2}$.12.22$^{2}$. 23. 29.
20,1.11. 16. 20. 24. 29. 30$^{2}$. 36$^{2}$. 42.
45. *47.* 48. 21,5$^{2}$. 6. 8$^{3}$. 12. 13. 23 ‖
1S 1,19.25.26.27. 2,27$^{2}$.34.36. 3,4.
5.6.8.11.12$^{2}$.15.21. 4,3.5.6.7.16.19.
21$^{2}$. 5,4.6. 6,8.11.14.15.21. 7,1.3$^{3}$.5.
7.8$^{2}$.9. 8,4.6.10.22. *16,1.7.* 22. 9,3.
10.26.27. 10,3.5.11.14.16.17.18.
22.24.25. 11,1.12.14.*12,6.20.*12,1.
8.10.17.18.19$^{2}$. 13,13.*15,1.16,26.*
*28,15.*13.17.17$^{2}$.23. 14,1$^{2}$.6$^{2}$.8.11.
12.19$^{2}$. 26$^{2}$. 27. 32. 34. 36. 40$^{2}$. 41.
43. *20,27.* 14,45. 15,6. 10. 11. 13.
*26.*19. 20.*24.*34. 35. 16,1$^{2}$. 7. 8. 10.
*11.* 13. 17. 19. 20. 21. 22. 23. 17,3$^{2}$.
8. 20. 26. 28. 30. 32. *34. 39. 18,18.*
33. *37. 18,17. 21. 26,25.* 33. 40.
41. 43. *44.* 45. 49. 51. 55. 18,1. 10.
22. 19,1$^{2}$.3.4.7.9. 11. 13. 16. 17. 18.
20,4. *11. 12. 5. 10.* 12. 13. 19. 25.
27. 29. 34. 38. 40. 21,2. 3. 5. 11. 14.
15.16. 22,1.3.5.9.11.14. 23,2.*29,4.*
3. 6. 8. 9. 10. 16. 19. 23. 24. 26. 27.
24,4.8.17.18.23. 25,1.5.9.17.25.26.
36.40. 26,1.2.3.5.6$^{5}$.7.8. 9. 14$^{3}$. 15$^{2}$.

27,1$^{2}$. 2. 5. *28,2. 29,8.* 8. 9. 28,1.*2.*
8. 12. *13.* 21. 23. 29,3. 4$^{2}$. 6. 11. 30,
1.3.7$^{2}$.11.15$^{2}$.21.26. 31,3 ‖ 2S 1,2.
5. *13.* 10. 24. 2,5. 9$^{3}$. 14.22$^{2}$.23$^{2}$.26.
3,7$^{2}$.8.12.14. 18. 20,21$^{3}$. 23. 24. 27.
31$^{2}$. 32. 33. 38. 4,5.6.8$^{2}$.*19,42.21,5.*
5,1.3.6.8.11.17.19$^{2}$.23. 6,3.6.21. 7,
2.3.4.5.17.19.28. 8,7.10. 9,2.3.*4.11.*
*15,3.* 6. 8. 9. 10,2. 3. 11,4. 6$^{2}$.9.10$^{4}$.
11$^{2}$.14.15.16$^{2}$.19.20.21.23.24. 25$^{3}$.
27. 12,1.5.7.*13.* 12,13.15.19.20.27.
13,6.7.10.13. 24. 25. 30. 33. 35. 37.
39. 14,3. 4. *9.* 8. 13. 15$^{2}$. 18.21.*24,*
*2.* 24$^{2}$. 29$^{2}$. 30. 31. 32$^{2}$. 33$^{3}$. 15,2. 6.
7. 13. 15. 19. 22. 27. 16,9. 11$^{2}$. 16.
*18. 17,7$^{2}$.* 17. 20. 21. *17,1.* 21. 22.
17,6. 13$^{2}$. 14. 15$^{2}$. 18. 20.21.23$^{3}$.25.
18,2.4.12.17.22.24$^{2}$. 26. 28. 32. 19,
6. 12$^{6}$. 15. 20$^{2}$. 24. 28. 29.31$^{2}$.34.35.
36.42. 20,3.4.16.21.22$^{3}$.23. 21,1$^{2}$.3.
10. 22,42. 23,10.13$^{2}$.16.23.24,3$^{2}$.4.
6.7.9. 10.*17.* 11. 12. 13. *18.* 14. 16.
21. 22. 23. 24 ‖ 1R 1,11.13.15.*2,*
*19.* 33. 2,13. 18. 28. 29. 30. 39. 40.
44. 3,1. 5. 16. 26. 5,7.8.15.16.19.22.
6,8$^{2}$.11.12.27$^{2}$. 7,4.5. 14. 34. 8,1. 2.
6$^{4}$.7. 18. 28$^{4}$. 29$^{4}$. 30$^{4}$. 34. 35. 38. 41.
42.44.46.47.52$^{2}$.54. 59. 9,2. 24. 28.
10,2.6.7.19. 11,2.18.21.22.40. 12,3.
12. 15$^{2}$. 20. 22. 23$^{2}$. 27$^{3}$. 13,1. 6. 7.
8.10. 11. 13.*31.* 18. 20. 21. 22. 27.
29$^{2}$. 14,5.10.13$^{2}$.28. 15,18.20. 16,1.
7.12.13.18. 17,1.10.18.19.20.*21.*
24. 18,1$^{2}$. 2. 3. *5.* 5$^{2}$. 19. 20. 21. 22.
40. 42. 43. 44. 46. 19,2. 3. 9. 20,2. 9.
12.13.22.28. 30$^{2}$. 31. 32. 35. 38. 39.
21,2. 3. 4. 6. 8$^{2}$. 14. 15. 16. 17. *28.*
20. 22. 22,2. 3. 4$^{2}$. *5.* 8. *18. 30.* 9.13.
15. 17. 26$^{2}$.3.5.36$^{2}$.50 ‖ 2R 1,3.6.
10.15$^{2}$.2,2.3.59.19.21.25. 3,7$^{2}$.13$^{3}$.
24.26. 4,1. 6. 8. 9. 11. 12. *25.* 13. 18.
19$^{2}$.20.22.24.25$^{2}$.27.36$^{2}$.40$^{2}$. 41. 5,
3. 5. 6. 8. 11. 15. 23. 24. 25. 6,1.8$^{2}$. 9.
10.11.18.19.21. 22. 23. 32. 7,3.*9.* 4.
5.6.7.8$^{2}$.10$^{2}$.12.18. 8,1$^{2}$.3.4.5. 8.14.
9,3.*12.* 5. 6$^{3}$. 11. 13. 14. 18. *19.* 23.
25.27.32.33$^{2}$. 10,1. 5. 9. 14. 15. 17.
30. 11,7.8.9.13.14.15. 12,5. 14,8.9$^{2}$.
15,12.16,7.9.10. 17,4. 18,14.17.18.
19.22.26$^{2}$.30.31. 32$^{2}$. 37. 19,2. 5. 6.

9$^{2}$. 10. 20$^{2}$. 32. 34. 20,2$^{2}$. 5. 8. *19.*
11.12.14.16.21,7$^{2}$.22,4.8$^{2}$.9.14.16.
20.23,6.9.11.12.25.25,6.23 ‖ Jes 2,
3$^{2}$.4.3,8.6,3.7,3$^{3}$.10.8,3.19$^{4}$.9,19.
10,21.13,8.14$^{2}$. 14,2.15$^{2}$.19. 16,1.
12.13. 17,7.8. 18,2$^{2}$.7. 19,3.11. 20.
22,5.8.11.15.18. 23,11. 24,18. 28,
11. 29,11. 22. 30,29. 36,2.4. 7. 10.
11$^{2}$.15.17.22.37,2.5.6.7.9.10.15.
21$^{2}$.23.33$^{2}$.38,2$^{2}$.4.5.18.19.39,1.3.
5.8.45,20.49,22$^{2}$. 51,1.2$^{2}$.6. 55,7$^{2}$.
56,3.7. 60,7. 62,11. 65,2. 66,2.17.
19 ‖ Jer 2,7.4,3.5.*8.14.*5,5.8.6,19.
21. 7,1.*11,1.18,1.21,1.30,1.32,1.*
*34,1.8.35,1.40,1.44,1.*4.12.20. 9,2.
10,2.12. 23. 13,11. 14. 14,1.12.18.
15,1.18,11.18.19,2.14.15.21,4. 22,
8.11.18.23,35.37.25,26.30. 32. 26,
3.8.9.11$^{3}$.12$^{4}$.13.16$^{2}$. 17. 18. 19. 22.
23$^{2}$. 27,1. 3$^{6}$. 4$^{2}$. 9$^{5}$. 14. 16.19.22.*32,*
*37.*28,3.*4.*28,5.*15.*6.8.12.13.16.29,
1$^{3}$.2.7.8.10. 14. 16$^{3}$.19.21$^{2}$. 25$^{3}$. 26$^{2}$.
30.*32,26.33,1.19.23. 34,12. 35,12.*
*36,27.37,6.43,8.* 31. 30,2.3.4$^{2}$. 31,4
(5). 7(8). 10(11). 19 (20). 32,8. 12.
16$^{2}$.18.36.42. 33,4.14.26. 34,2.6.7.
17$^{3}$.22. 35,2$^{2}$.4.11.13.15.17$^{2}$. 36,1.
7.14.16$^{2}$.19.20.23$^{2}$.32. 37,2.7$^{2}$.13.
14.16$^{2}$.18$^{2}$.38,1.2.4.6.7.8.9.11$^{2}$.12.
14$^{2}$. 15.*17.* 16. 17. 18. 19$^{2}$. 22. 23.
24.25.27.39,1.5.14$^{2}$.16.40,2.4.5.6.
8.12$^{2}$.15.16$^{2}$. 41,1.6.7$^{2}$.8.12.14.15.
42,2$^{2}$.4.5.8.10.12.20$^{2}$. 43,1. 2. 44,1.
7. 20. *24.* 24. 45,1. 46,1. *47,1. 49,*
*31.* 10. 13. 16$^{3}$. 25. 47,1. 3. 5. 6. 7.
48,1.8.11$^{2}$.19.21$^{3}$.31.36.40.44$^{2}$.49,
2.20$^{2}$.21.*50,44.* 28.31.34. 36. 50,1.
5.6.14. 16. 18$^{3}$. 19. 29$^{3}$. 36$^{2}$. 37$^{4}$. 38.
45$^{2}$. 51,3$^{4}$.9. 12$^{2}$. 35. 60$^{3}$. 61. 62. 63.
52,9.15.26 ‖ Ez 1,3.9$^{2}$.10.12$^{2}$.23. 2,
3. 3,1.3.5$^{2}$.6.11.13.15$^{2}$.22.23. 26. 8.
5,4$^{2}$. 6,2.9.10. 11. 13. 7,12. 13$^{2}$. 14.
16.26. 8,3.7.14$^{2}$.16$^{2}$.17. 9,3$^{2}$. 10,1.
2$^{2}$.7.11.22. 11,1.11.24.25. 12,3.12.
19$^{2}$. 13,2.9.11.14.16.17.19.20. 14,
4$^{2}$.6.*20,30.33,10.*14,7$^{2}$.19.21.16,5.
25. 26. 29. 61. 17,1.3$^{2}$.8$^{2}$. 18,6$^{2}$.*15.*
18,11. 19,1.4.9$^{2}$.11. 20,6.10.15.18.
27.28.30.35.42$^{2}$. 21,2$^{2}$.7$^{3}$.9.12.17$^{2}$.
19.22.26.32.34.35. 22,13.19.20.23,

5.12.14.39.42.44$^3$.24,2.3.18.23.25, 1.3$^3$.6. 26,7.20. 27,3.29. 28,21. 29, 18.30,22.25. 31,2$^3$.4.7.8.10.12.14$^3$. 17.18$^2$. 32,6.18.24. 33,2.10.12.25. 34,13$^2$.14.21. 36,1.20.24. 29. 37,7. 9$^2$.12.17.21. 38,2.8.15.28$^2$. 40,2$^2$.6. 16$^3$.17$^2$.18.23.26.27. 28.31$^2$.*34.37*. 32. 35. 44$^2$.46. 48.49. 41,1.4.6.9. 12.15.19$^3$.25$^2$.26. 42,1$^2$. *46,21*.2. 3.4.7.10$^2$.13.14$^2$.19.43,1.3$^2$.4.5.16. 17. 19. 44,4$^2$.6.7.9.11.13.16$^2$.17. 19$^2$.21.27.30.45,2.7$^3$.11.16.19$^2$.46. 91$^3$.20.21. 47,1.2.7.8$^2$.9.16.19. 48, 1$^2$.12.20.21.28 ‖ Hos 1,1.2.2,9.3,1. 5.5,4.13$^2$.15. 6,1.7,10. 8,1. 9,1.13. 11,5.12,5.7.14,3 ‖ Joel 1,1.14. 2, 13.20$^3$.4,2.8.12 ‖ Am 2,7.3,7.4,8.5, 16$^2$.7,10.12$^2$.14.15.8,2 ‖ Jon 1,1.*3*, *1*.2. *3*,*2*.4. 5$^3$. 6. 7.12.13.14.15.2, 2.3.5.8.11.3,3.6.8.4,1.2.9 ‖ Mich 1, 1.3,4.4,2$^2$.3.7,17 ‖ Nah 1,9 ‖ Hab 1, 13 ‖ Zeph 1,1.3,2.9 ‖ Hag 1,1$^2$.6.9. 2,2$^3$.12$^5$.15.16$^2$.20.21 ‖ Zach 1,1.*7*. *7*,*1.8*.2,2.*4*,*4.5*,*10.6*,*4*.4.8.12.15. 3,2.4.10$^2$.4,6.5,3$^2$.8$^2$.6,6$^3$.8.7,3$^2$.5. 8,3.21.11,13$^2$.14,2.5.8$^2$.17 ‖ Mal 1, 1.2,13.3,1.10.16 ‖ Ps 2,7.3,5.4,6.5, 1.8. *138,2*. 22,9.28. 25,15. 27,14$^2$. 28,2.5$^2$. 30,10. 31,7. 33,14.15.18. 34,16$^2$.37,34.39,13.40,5.41,2.42, 8.43,3$^2$.4$^2$.50,4$^2$.51,2.52,2.55,17. 62,2.69,34.73,17.77,2$^2$.78,54.79, 6.12.80,1.84,3.8$^2$.85,9$^2$.90,16.95, 11.99,6.102,17.20.104,8.105,13$^2$. 107,6.*13.19.28*.107,7.30. 109,14. 119,20.36.48.59.120,1.121,1.123, 2$^3$. 130,7. *131,3*. 137,9. 142,2$^2$.7. 143,1.144,13 ‖ Prv 2,18$^2$.3,5.5,8.6, 6.29. 7,22$^2$.23.25. 8,4.15,12. 16,3. 17,8.19,24.26,15.30,10.31,8 ‖ Job 1,8.*12.2*,*2.3.6*.14. 2,3.5$^3$.5,8$^2$. 7,5$^2$. 10,2.21.13,3$^2$.15.15,13.25$^2$.16,11. 20. 18,18. 22,26.30,22. 33,26.34, 18.23.31. 36,21. 38,20.22.41. 40, 23.41,1.42,7$^2$.8 ‖ Cant 2.4.3,4$^2$.4, 6$^2$.6,11.8,2 ‖ Ruth 1,7.15$^2$.16.2,2. 9.11.22.3,16.17.4,11.14 ‖ Thr 2, 12.18.3,21.41$^2$.4,4.17$^2$ ‖ Eccl 1,6. 7$^2$.3,20$^2$.4,17. 7,2$^3$. 9,1.3.4. 10,15. 12,5.6.7 ‖ Esth 1,22$^3$.2,3$^3$.8$^4$.12.*15*. 13.14$^3$.16$^2$. 3,12$^3$.13. 4,2.6$^2$.8.10. 11$^3$.13.15.16. 5,4.*8*.5.10,12.14.6, 7.12$^2$.14. 7,7.8. 8,9$^3$. 9,20.*30*.30 ‖ Dan 1,11. 8,9$^3$. 9,2.3.6$^3$.17$^2$. 10,16. 11,6.7.9.12,7 ‖ Esr 3,1.7.8.4,2$^2$.7,7. 9.8,15$^2$.17.9,4.11.10,6 ‖ Neh 1,6.9. 11$^2$. 2,4.5$^2$.7.8.9.11.12.14$^2$.3,36.4, 3.5.8.*13*$^3$.9. 5,1.6,10$^2$.11.7,5.8,1. 3.13$^2$.9,4.16.23.29.34.10,29.39.40. 13,6 ‖ 1Ch 2,21.7,23.8,6.9,25.10,4. 11,1.3.15$^2$.18.12,1.8(9).19(20). 20(21).13,6.13$^2$.14,1.15,3$^2$.12.16, 20$^2$.23.17,1.2.3.4.5.15.18,9.19,2$^2$. 21,2$^2$.5.8.*17*.9.10.11.13.18.22. 23.26.27.28,1 ‖ 2Ch 2,2.10.4,2.5,2. 3.7$^4$. 6,8.19$^4$.20$^4$.21$^2$.25.26.29.32$^2$. 37.7,2.8,18.9,1.5.12. 10,3.12.15$^2$. 11,2.3$^2$.4. 12,5$^2$.7.11. 14,10. 16,2. 4$^2$.7.10. 18,2$^2$.3.4.5.*14*.7.*17*.*29*. 8.12.14.25$^2$.28. 19,1.2.4.6. 20,21. 24.27.28.37. 22,7$^2$.9. 23,2.7.12.14. 15. 24,11$^2$.12.19.23. 25,17.18$^2$. 26, 16. 27,2. 29,18. 30,6$^2$.20. 32,6.19. 24.33,7$^2$.10.18.34,9.15$^2$.16.22.28$^2$. 53,21.22.36,13.20.

**הַאֶל...וְאֵלֶיךָ** *interrog.* Jes 36, 12.

**וְאֶל(־)** Gn 3,16.19.6,16.18,7 ‖ Ex 24,1.11.13.25,21.30,31 ‖ Lev 2, 12.9,3.*24*,*15*.12,4.17,4.9.18,19.20. 20,2 ‖ Nu 4,19.11,18.18,26.27,8 ‖ Dt 1,7.23,25.33,7 ‖ Jos 1,16 ‖ 1S 6, 20.27,10 ‖ 2S 3,29.11,13.18,27.22, 7.23. 24,5.6 ‖ 2R 7,12. 19,33.22. 18 ‖ Jes 8,22.22,18.40,18.25.66,2 ‖ Jer 3,6.4,23. 9,16. 21,8. 25,2.9.26, 15$^2$. 27,12.6$^2$. 29,24. 36,31.39,15. 50,21.35$^3$.51,1 ‖ Ez 2,6.4,7.7,18. 11,21. 18,9.12. 20,38. 22,9. 23,42. 31,13. 38,12. 40,14.40$^2$.43. 41,17. 43,20$^2$.44,25.48,32 ‖ Hos 4,8.11, 7 ‖ Joel 4,3 ‖ Zach 10,10 ‖ Ps 18,7. 69,27.80,12.104,22.29 ‖ Prv 19, 18 ‖ Job 5,3.5.10,9.32,21 ‖ Eccl 1, 5 ‖ Neh 2,13$^2$.11,35 ‖ 1Ch 11,25 ‖ 2Ch 8,17.34,26.

**אֱלֵי־** Job 3,22.5,26.15,22.29,19.

**אֵלַי, אֱלַי (לִי)** *suff.*

י״ג בש״א כ״ג כ״ב ובמ״ב ה׳ י״א אֱלַי תמורת אֵלַי.

Gn 4,10.18,21.24,30.40.44.26,27. 27,19.29,34.30,10.31,5.11.39.52. 32,10. 34,11.12. 38,16. 39,14.17. 42,20.32. 43,23.29. 44,21. 45,5.9. 10.18.46,31.48,3.4.9 ‖ Ex 3,9.16. 6,12.30.11,8.14,15.18,15.16.19.4. 22,22.26.24,12.32,2.26.33,12 ‖ Nu 11,12.22,8.10.16.17.37.24,12 ‖ Dt 1,17.22.42.*2*,*2.9.31.3*,*2.26.5*,*25.9*, *12.13.10*,*11*.2,1.17.3,26$^2$.4,10. 5, 19.20. 9,10$^2$.11.19. *10,10*. 10,4$^2$.4. 18,17.31,2.28 ‖ Jos 2,4.10,4.22.18, 4.6.8 ‖ Jud 4,18.10,12.11,7.12.12, 3.13,6.10$^2$.16,10.*13*.18,24 ‖ 1S 5, 10. 9,21. 13,9.12. 14,33.34. 15,16. 32.16,17.19.17,8.43.44.45.19,15. 17.20,31.21,3.15.22,13.23,22.28, 21.29,6 ‖ 2S 1,7.9.6,9.11,6.12,23. 14,10.15,26.19,43 ‖ 1R 2,7.42.5, 22.23.12,5.9.12.13,6.17.18. 17.18. 18,19.30.20,7.39.22,14.16 ‖ 2R 2, 9.4,6.5,7.8.11.6,26. 9,12. 10,6.19. 18,22.25.31. 19,20.27.28. 22,15 ‖ Jes 6,6.8,1.3.5.11.*18*,*4.31*,*4*.21,6. 11.16.36,7.10.16.37,21.28.29.41, 1.44,22.45,22.46,12. 48,12. 49,1. 51,1.4$^2$.7.55,2.3.11.63,5 ‖ Jer 1,5. *12.2*,*1*. *13*,*6.8*. *16*,*1*. *18*,*5.24*,*4*.7. *9.12*. *3*,*6.11*. *11*,*6*. *14*,*14*. *15*,*1*.13. *13*,*3*.14.*11*,*9*. *14*,*11*. 2,27.29. 3,2. 7.10.4,1.7,26.11,11.14.13,1.*17*,*19*. *27*,*2*.11. 16,12. 17,15. 24. 27. 18, 19.24,7.25,3.7.15.26,4.28,1.29,12. 30,21$^2$. 32,6.8.25.33. 33,3. 34,14. 17.35,14.*15*.16.36,18.37,7.38,15. 49,4 ‖ Ez 2,1.*3*,*4.10.8*,*9.13.12*,*2*. *46*,*24*.2,2$^2$.3.*3*,*1.3.2*,*3.22.24*. 4,*15*. *16.8*,*5.6.8.12.15.17.9*,*9.11*,*5.37*,*3*. *4.9.11.41*,*4.42*,*13.43*,*7.18.46*,*20*. *47*,*6.8*.9. 3,7.16.*6*,*1.7*,*1.11*,*14.12*, *1.8.17.21.26*. *13*,*1*. *14*,*2.12*. *15*,*1*. *16*,*1.17*,*1.11.18*,*1.20*,*2.21*,*1.6.13*. *23.22*,*17.23.23*,*1.24*,*1.15.25*,*1.28*, *1.11.20.30*,*1*. *33*,*1.23*. *34*,*1*. *35*,*1*. *36*,*16.37*,*15.38*,*1*.14,1.20,8.39.23, 26. 24,19.20. 26,1.*29*,*1.17.30*,*20*. *31*,*1.32*,*1.17*.2. 33,21.22$^2$. 40,4.5. 41,22.43,6.19.44,2.5.13.15 ‖ Hos 3,1.7,7.14.8.*8*,*2*.7,15 ‖ Mich 7,10 ‖ Hos 2,17 ‖ Zach 1,3.4.9.*14*.2,3.6.

4,2.*5.6.13.5,2.3.5.11.*6.8. *6,9.* 6,5. 8.7,4.*8,18.*11,13.15.12,10 ‖ Mal 3, 7 ‖ Ps 2,7. 7,7. 25,16. *86,16.119, 132.*31,3.40,2.42,4.11.69,17.71,2. 77,2.101,2.102,3 ‖ Job 21,15.31, 23.32,14.42,78 ‖ Ruth 2,21 ‖ Eccl 9,13 ‖ Dan 8,1$^2$.14.*17.10,11.12.*9, 21 ‖ Esr 9,1 ‖ Neh 1,9.6,2.4.5 ‖ 1Ch 12,17(18).21,2 ‖ 2Ch 10,5.9.12.18, 15.34,23.

**אֵלַי...וְאֶל־** Jes 51,5.

**וְאֵלַי** Hos 7,15 ‖ Job 4,12 ‖ Esr 9,4.

**אֵלֶיךָ (לְךָ, לָךְ)** Gn 6,20.21.18,10. 14 19,5.21,12.22,2.*26,2.* 24,50.31, 16.29.52.35,1.42,37.*44,32.* 42,37. 43,9.44,8.47,5.48,2.5 ‖ Ex 4,1.5. 23.6,29.7,16.14,12.18,6.22. 19,9. 20,24.23,27. 25,16.*21.* 27,20. 28,1. 29,42 ‖ Lev 24,2 ‖ Nu 6,25.26.10, 3.*4.*19,2.22,20.*35.*37.38.23,26 ‖ Dt 5,24.25.28.13,2.3.8.15,16.22,2.23, 16.24,11.28,7.30,14 ‖ Jos 1,17 ‖ Jud 3,19.20.4,7.6,18.7,4$^2$.9,33.11, 8 ‖ 1S 3,9.17$^2$.8,7.9,16.17.23.10,2. 8$^2$.11,3.16,3.17,45.20,12.24,5 ‖ 2S 3,12.24.7,20.27. 10,3.14,32. 17,3. 20,16.21 ‖ 1R 8,33$^2$.43.47.48$^2$.52. 12,10.13,22. 20,5.6. 21,21.22,18 ‖ 2R 3,14. 5,6$^2$.13$^2$. 8,9. 9,5$^2$.11.20, 14 ‖ Jes 14,10.16.39,3.55,5.65,5 ‖ Jer 1,19. *15,20.* 2,31. 7,27. 11,20. *20,12.*12,1.6,13,12.*16,10.*15,2.*21, 12.*15,19.16,19.19,2.30,2.*36,2.*32, 7.36,2.38,20.25$^2$.12.40,15.44,16. 50,31.51,25 ‖ Ez 2,8$^2$.3,3.6.7.10.4, 8.7,7.12,9.24,26.33,31.35,3.37,18. 38,3.*39,1* ‖ Joel 1,19.20 ‖ Jon 2,8. 3,2 ‖ Hab 1,2 ‖ Ps 5,3.22,6.25,1.28, 1.*30,9.* 2. 30,3. 32,6. 9. 40,6.42,2. 51,15.56,4.59,10.18.61,2.86,2.3.4. 88,10.14. 91,7.10. 102,2. 104,27. 123,1.141,8.142,6.143,6.8.9.145, 14 ‖ Job 4,2.5.15,8.30,20.40,27$^2$ ‖ Thr 5,21 ‖ Dan 10,11$^2$.20 ‖ Esr 9, 6 ‖ Neh 9,26.27 ‖ 1Ch 17,18.19,3 ‖ 2Ch 6,33.34.37.38. 10,10. 18,17. 20,9.

**אֵלֶיךָ...וְאֶל־** Ez 29,10 ‖ Ps 30,9.

**וְאֵלֶיךָ** Gn 4,7 ‖ 2R 18,27 ‖ Jes 36, 12.

**אֵלָיִךְ, אֵלַיִךְ (לָךְ)** Gn 39,16 ‖ Jos 2,3.18 ‖ 1S 25,14.28,8 ‖ 2S 14,10 ‖ 1R 2,14.14,6 ‖ Jes 60,11.13.14 ‖ Jer 2,19.21,13.22,21 ‖ Ez 7,6.16, 33.21,8.27,31$^2$.32. 36,15 ‖ Hos 3, 3 ‖ Nah 2,14.*3,5* ‖ Zach 2,15.

**וְאֵלַיִךְ...אֵלַיִךְ** Jes 45,14.

**אֵלָיו (לוֹ)** Gn 8,9$^2$.11.12. 12,4.7. 15,4.7.*9.17,11.19,21.22,1.27,1$^2$. 39.30,29.32,29.33,13.*18,9.20.19, 3.20,16.22,11.24,5.6.24.*25. 27,42.* 26,9.26. 27,26. 29,23. 30,27. 35,7. 39,17.19. 21. 40,8.*10.44,7.* 42,31. 43,3.19.*45,27.*44,18. 46,29.31. 47, 18.48,10.13.50,17 ‖ Ex 3,2.4.18.4, 2. *19,24.*11.15. *9,1.* 6,2. *33,15.* 7, 16.*26.8,16.9,13.13,14.*9,29.10,3. *32,1.*10,7.18,17.19,3.32,26.34,30. 31.36,3 ‖ Lev 1,1.4,23.*28.*9,9.12.13. 18.21,2.3.25,25 ‖ Nu 5,8.7,89$^2$.8,2. 9,7.10,30.*23,4.*12,6.17,21. 20,18. 19.22,7.32. 23,6.15.17. 27,11. 32, 16 ‖ Dt 4,7$^2$.13,9.18,15.25,8.9.26, 3.28,25.31,7.34,4.9 ‖ Jos 3,4.5,13. 7,3.*9,9.*9,16.10,23.13,1.14,6 ‖ Jud 3,13.20.4,6.*18.11,36.13,10.16,9. 12.14.15.*21. 6,12$^2$. *15. 17. 17,9. 19,18.*13.14.16.*7, 9.*19.20.27. 8, 1.14. 9,36.*38.* 11,28. 18,25. 19,12. 20,23 ‖ 1S 2,16.27.*19,4.20,32.23, 17.29,6.*3,7.8,5.11,3.14,52.15,28. 32. 16,15. 17,28. 21,11. 22,1.2.13. 23,3.*24,5.* 25,17. 28,7.9.21. 30,12. 15.31,11 ‖ 2S 1,3.*14,31.*4.*14,16.* 8.2,1. 3,16. 6,10. 9,2.10,9. 11,4.7. 12,1.4.18$^2$.21.23. 13,5.11. 14,3.29. 15,2.3.17,6.12.23,21 ‖ 1R 1,13.2, 16.30.*42. 13,14. 15. 20,34.42. 22, 15.* 3,11.21. 8,58. 9,2.3. *19,15. 22, 21.* 10,2.*21,5.*11,9.10.12,7.10.13, 4.6.14,3.17,2.*8.*18,15.17.30.31.19, 9.13.19$^2$.20,8.10.23.33.40. 21,4.5. 7.19$^2$.22,13.15.16 ‖ 2R 1,5.6.*8.2,3. 5.16.19,3.*6.9$^2$.9.*11.13.*11.13.16.2, 18.20. 3,12. *6,18.*4,23.36.5,10.25. *8,10.*26.6,15.26.32.33.7,17.8,21.9, 32. 10,7.15$^2$.11,4.13,4.14.15.16,9. 20,1.4.14.22,18.23,17 ‖ Jes 2,2.7, 4.11,10.19,17.36,3.37,3.38,1.39,3. 44,17.46,7.49,5 ‖ Jer 1,2.9,11.20. 3.21,1.34,2.36,4.15.*40,14.* 37,14, 40,2.42,6.9.45,4.51,44 ‖ Ez 9,4.17, 6.12.19,4.31,8.32,2.40,49 ‖ Hos 1, 4.11,4.14,3 ‖ Jon 1,6.8.*11* ‖ Hab 2, 5$^2$ ‖ Zach 2,8.3,4.4,11.*12.*6,12.13, 3.6 ‖ Mal 2,3 ‖ Ps 4,4.23,25.32,6. 34,6.36,3.51,2.66,17 ‖ Prv 26,27 ‖ Job 1,12.2,13.7,17. 9,4.12.11,13. 15,26. 21,19. 22,27. 33,13. 34,14$^2$. 39,11.42,11 ‖ Ruth 2,10 ‖ Thr 2, 19 ‖ Esth 1,14.3,4.6,5.7,7 ‖ Dan 8, 6.7.11,16.23 ‖ Esr 10,1 ‖ Neh 2,8. 6,8 ‖ 1Ch 11,23.12,23(24).13,13. 19,10. 29,23 ‖ 2Ch 10,7.16,7.9.18, 12.14.20. 21,12. 25,7.10.15.16. 26, 20. 30,9.31,10.32,1.6.33,13.18.34, 26.35,21.

**אֵלָיו...וְאֶל־** Jos 9,6 ‖ 1S 10,14.

**וְאֵלָיו** Dt 24,15.

**אֵלֶיהָ (לָהּ, לָהּ** Nu 32,42. Zach 5, 11. Ruth 2,14a.) Gn 16,13. 20,4. 6. 24,14.43.45.58. 29,21.23.*30,4. 38,2.18.*30,3.22.38,16. 39,10 ‖ Dt 20,10.21,13.22,13.14 ‖ Jos 2,17 ‖ Jud 4,5.8.19.*20.13,3.16,11.13.19, 28.*4,22.*16,1.*16,5.7.18 ‖ 1S 1,14. 25,14.28,7 ‖ 2S 12,24.13,20.14,2. 20,17 ‖ 1R 14,5.17,10.*11.*13.19. 21,6 ‖ 2R 4,2.5.6.13.17.6,29.22, 14 ‖ Jes 40,2.66,12 ‖ Jer 3,1.8.17. 6,3. 36,2. 48,44. 49,19. *50,44.* 50, 14 ‖ Ez 2,10.4,3.23,17.44. 24,4 ‖ Hos 3,3 ‖ Jon 3,2 ‖ Job 2,10 ‖ Ruth 1,18.3,5.4,13 ‖ Eccl 9,14 ‖ 2Ch 34, 22.

**אֵלֵינוּ (לָנוּ, הֲלָנוּ? מִשֶּׁלָּנוּ v. שֶׁל)** Gn 19,5.34,17.42,21$^2$.33.43,5. 44, 27 ‖ Ex 8,23 ‖ Nu 32,19 ‖ Dt 1,6. 25.5,24 ‖ Jos 9,11.10,6$^2$ ‖ Jud 13,8. 21,22 ‖ 1S 4,3.14,9.12 ‖ 2S 11,23. 18,3$^2$ ‖ 2R 1,6.4,10.13.10,5 ‖ Jes 7, 6.14,10. 36,11 ‖ Jer 26,16. 29,28. 40,10.42,5.44,16 ‖ Ps 40,6 ‖ Neh 4, 14.5,18 ‖ 1Ch 13,2.3.

**אֵלֵינוּ...וְאֶל־** Jos 22,28.

**אֲלֵיכֶם, אֲלֵכֶם (לָכֶם, מִלָּכֶם** v.

pron. (מָה) Gn 22,5.42,14.22.45,12 ‖ Ex 3,13.15.7,4.9.11,9.12,26.23,13.24,14 ‖ Lev 9,4.6.26,9 ‖ Nu 15,23.18,4 ‖ Dt 1,9.*20*.29.43.45.4,12.15.10,4 ‖ Jos 6,10.9,12.20,2.23,15 ‖ Jud 9,7 ‖ 1S 6,21.11,10.14,9 ‖ 2S 13,28 ‖ 2R 1,7.2,18. 10,2. 17,13 ‖ Jes 8,19 ‖ Jer 7,13.25.*35,15.44,4*.23,38.25,3.4.26,5.27,9.14.29,12.35,14.42,21 ‖ Ez 13,8.12.14,22.36,9 ‖ Zach 1,3.4,9.*6,15* ‖ Mal 2,1.4.3,5.7 ‖ Ps 129,8 ‖ Prv 8,4 ‖ Thr 1,12 ‖ Neh 6,3.

**לָמוֹ ,לָהֶם) אֲלֵהֶם ,אֲלֵיהֶם** v. pron. (הֵם) Gn 19,6.10.18. 24,26. *42,7.9.12.45,24.49,29*. 26,27. 34,14.37,6.13.18.22.40,6.9.*42,14.17.50,19*. 42,7.24.36. 43,2.11. 23. 33. 44,4.6.45,27 ‖ Ex 3,13.16.5,4.21.7,13.*22.8,11.15.9,12*.9,27.*10,8.10.12,21.16,23.19,25.35,1*. 16,3.12.15.*19.34,31*.24,14.32,2.13.34,31 ‖ Lev 1,2.*18,2.19,1.21,1.22,18.33,2.10.25,2.27,2*.10,4.11.11,1.15,2.17,2.22,3 ‖ Nu 5,12.*6,2.15,2.18.38.18,26.30.25,2.28,2.33,51.34,2.35,10*. 9,8.*31,15*.13,17.*22,8*. 14,2.28.16,3.32,20.29 ‖ Dt 1,3.5,1.*29,1.31,2.32,46*. 18,18.20,3. 21,18.28,32 ‖ Jos 4,12.6,6.*23,2*.7,2.*22,2*.8.9,8.*10,25.17,15*.11. 21. 22. 10,9. 20,4.21,2 ‖ Jud 3,28.*18,4.19,23*.8,8.23.*24*.9,57.12,2.18,2.18. 19,23.25.21,22 ‖ 1S 5,8.11,2.12,5.14,8.9 ‖ 2S 2,5.18,4.21,2 ‖ 1R 8,52.12,5.*28.22,6*.12,7.9.10.14. 16.13,12. 21,11$^{2}$ ‖ 2R 1,2.*2,18.9,11.12,8.18,19*.3.7.12.6,11.*11,15*. 19. 9,19.20.10,6.7.13,23.18,18.19.27.22,15 ‖ Jes 1,23.28,12. 36,4.37,6.48,13 ‖ Jer 1,17.*7,27*. 2,3. 5,19.*8,4.11,3.13,12.13.14,17.15,2.16,11.17,20.19,11.23.33.25,27.28.30.26,4*. *38,26.43,10*. 7,27. 11,11$^{2}$. 14,14. 15,19. 21,3. 23,21.25,15.17.30. 26,2. 27,17.29,19.35,5.17.36,14.25.31.38,4.41,6.*42,9*.42,4.43,1 ‖ Ez 2,4$^{2}$.*3,27.14,4.20,5.27.24,3.33,2. 34,2.37,4.12*.7.3,4.6.11.6,2. 9,7.12,10.*23.28.33,11*.12,23. 16,37. 20,3. 7.*29*.9. 23,16.27.40. 24,14.33,25.27.34,20 ‖ Ps 99,7 ‖ Job 29,24.42,9 ‖ Eccl 8,14$^{2}$ ‖ Esth 3,4.9,23.26 ‖ Esr 6,21.8,28.10,10 ‖ Neh 2,17.6,17.13,21 ‖ 1Ch 12,41.19,17 ‖ 2Ch 8,11.10,5.*9.18,5.23,14*.7.10.14.14,8.24,17.

**אֲלֵימוֹ** Ps 2,5.

**וַאֲלֵיהֶם** Lev 17,8 ‖ 2S 20,3.

**אֲלֵיהֶם ,וְאֶל־** Jud 9,1.

**אֲלֵהֶן ,אֲלֵיהֶן** Ex 1,17.19 ‖ Dt 1,22 ‖ Ez 41,25 ‖ Ruth 1,20.

——אֵל = אֵלֶּה v. pron.——

## אֵל I

fortis, robustus; robur, potestas,

הוראתו כח, עָצמה ויכלת; ונחלקו בו הפותרים אם שרשו אול או איל, ע״כ הצגנוהו ע״פ סדר הא״ב. וטעם יֶשׁ־לְאֵל יָדִי: יש לכח ידי או יש כח בידי, וכתרגומו (בראש׳ ל״א, כ״ט): אית חילא בידי. ואמר הראב״ע על: אֵל וי״י וַיָּאֶר לָנוּ (תהלים קי״ח, כ״ז) התקיף הוא השם שהאיר לנו. ויש מחברים לו מי כמכה בָּאֵלִם (שמות ט״ו, י״א), אֵלִים דיחזקאל ל״א י״ד ואֵלֵי גִבֹּרִים (ל״ב כ״א); והאי דל״א י״א למדנחאי מלא יו״ד. וע׳ הערתנו לשרש אַיִל.

Ez 31,11.

**לְאֵל** Gn 31,29 ‖ Dt 28,32 ‖ Mich 2,1 ‖ Prv 3,27 ‖ Neh 5,5.

**אֵלִים** *pl.* Job 41,17.

——— conf. אַיִל I pl.———

## אֵל II

deus; *dei imago.*

הוא השם העתיק להעצם הנעלה, אשר לו העֹז והממשלה, גם בשפת הכנענים (פיניקים) והצבאים; ובא לרֹב בהרכבה עם שעצ״פ מלפניו או מלאחריו, ע״ד השמוש בשם יָהּ (בה״א רפויה), וכמוהו גם להורות על ההגדלה והפלגה: הררי־אֵל, ארזי אֵל.

Gn 14,20.22.16,13.17,1. 21,33.33,20.35,11.48,3 ‖ Ex 20,5. 34,6.14 ‖ Nu 12,13.16,22. 23,8.19.22.23.24,4.8.16.23 ‖ Dt 3,24.4,24.31.5,9.6,15.7,21.32,4.12.18.21 ‖ Jos 3,10.22,22$^{2}$.24,19 ‖ 1S 2,3 ‖ 2S 22,32.23,5 ‖ Jes 8,8.10.9,5.10,21.12,2.14,13.31,3.40,18. 43,10.12.44,10.15.45,14.15.20.21.22.46,6.9 ‖ Jer 51,56 ‖ Ez 10,5.28,2$^{2}$.*9* ‖ Hos 2,1.11,9.12,1 ‖ Jon 4,2 ‖ Mich 7,18 ‖ Nah 1,2 ‖ Mal 1,9.2,10.11 ‖ Ps 5,5.10,11.12.16,1.17,6.19,2.29,3.31,6.36,7.43,4.50,1.52,3.7.55,20.68,21.36.73,11.17.74,8.77,10.14.78,7.8.18.19.34.41.80,11.81,10.82,1.83,2.84,3.86,15. 89,8. 90,2.94,1$^{2}$. 95,3. 99,8.106,14.21.107,11.118,27.139,17.23.149,6.150,1 ‖ Job 5,8.8,5.13.20. 9,2.*25,4*.12,6.13,3.15,4.11.13.25.16,11.18,21.19,22.20,15.22,13.27,2.9.11.13.31,14.23.32,13.33,4.14.29.34,12.23.31.35,13. 36,5.22.26. 37,5.10.14.38,41.40,19 ‖ Thr 3,41 ‖ Dan 11,36$^{2}$ ‖ Neh 9,31.

**וְאֵל** Gn 28,3.43,14 ‖ Ps 7,12.78,35 ‖ Job 23,16.34,5.

**הַאֵל** *intrrrog.* Job 8,3.

**הָאֵל** Gn 31,13.46,3 ‖ Dt 7,9. 10,17 ‖ 2S 22,31.33.48 ‖ Jes 42,5 ‖ Jer 32,18 ‖ Ps 18,31.33.48. 68,20.21.77,15.85,9 ‖ Dan 9,4 ‖ Neh 1,5.9,32.

**וְהָאֵל** Jes 5,17.

**בְּאֵל** Ex 6,3.

**כָּאֵל** Dt 33,26 ‖ Job 40,9.

**לָאֵל** Gn 35,1.3 ‖ Ps 57,3 ‖ Job 13,8.21,14. 22,17. 31,28. 33,6. 34,10.37.

**לְאֵל** Gn 14,18.19 ‖ Ex 34,14 ‖ Jes 44,17 ‖ Ps 42,3.9.10.44,21.81,10.136,26.

**הַלְאֵל** *interrog.* Job 13,7.21,22.22,2.

**מֵאֵל** Gn 49,25 ‖ Ps 104,21 ‖ Job 20,29.35,2.

**שֶׁאֵל** Ps 146,5.

**אֵלִי** *suff.* Ex 15,2 ‖ Jes 44,17 ‖ Ps 18,3. 22,2.11. 63,2. 68,25. 89,27.102,25.118,28.140,7.

**אֵלִים** *pl.* Ps 29,1.89,7.

**בָּאֵלִם** Ex 15,11.

————v. n. pr.————

## אֶלְגָּבִישׁ

grando.

שרשו גָּבִישׁ (קריסטאלל) בהוספת אֵל, המורה

בערבית הא הידיעה, מפני שנלידי הברד והקרח מתנוצצים כעין הבדלח ואבן יקרה.

Ez 13,11.13.38,22.

——— conf. גָּבִישׁ ———

## אַלְגּוּם] הָאַלְ׳ *pl.t.* ,אַלְגּוּמִּים

lignum pretiosum, santalinum.

מין עץ אדום (סַנְדָּל), ולד״ק הם הקאָראַללען הגדלים בקרקע הים, ובהפך אַתְּןָ אַלְמֻגִּים בס׳ מלכים א׳, וכן במשנה ובגמרא: אלגום; וגם בזה אַל ת׳ ה״א הַיְדִיעָה.

2Ch 9,10.11.

**וְאַלְגּוּמִּים** 2Ch 2,7.

——— conf. אַלְמֻגִּים ———

## אֱלוֹהַּ, אֱלֹהַּ

Deus, *verus Deus;* pl. אֱלֹהִים dii veri falsive, imagines deorum, numina, angeli, reges, principes, iudices et magistratus.

הוראתו כשם אֵל להקב״ה, כדוגמתו בערבית ובארמית, וכשהוא קדש רָבוֹ כְּכֻלּוֹ מלא (וסמנך וִימָּלֵא כבוד יי״). ויי״נ בתהלים מ״ב ו׳: ישועת פני ואלהי בהמשך מלת אלהי מפסוק ז׳, כאשר ינידו עליו רעיו, ולהפך בירמיה י׳ י״א ממשיכין מלת אֱלָהּ לפסוק י״ב וקורין עם השבעים: אֱלָהַּ עשה ארץ בכחו. ואולי קרה לה כן מפני שהיתה חסרה. ולד״ק היה כתוב בתהלים מ״ה ז׳ כסאך אֲדֹנָי, ובנחמיה ג׳ ה׳ בעבודת אֱלֹהֵיהֶם, ולהפך בירמיה ט״ז י״ג: אֲדֹנִים אחרים.

Dt 32,15.17 ‖ 2R 17,31 ‖ Jes 44,8 ‖ Hab 3,3 ‖ Ps 18,32. 50,22. 114,7. 139,19 ‖ Prv 30,5 ‖ Job 3,4. 23.4,9. 5,17.6,4.8.9.9,13.10,2.11,5.6.7.12, 6.15,8.16,20.21. 19,6.21.26. 21,9. 19.22,12.26.27,3.8.10.29,2.4.31,2. 6.33,12.26.35,10.37,15.22.39,17. 40,2 ‖ Dan 11,37.39 ‖ Neh 9,17 ‖ 2Ch 32,15.

**וֶאֱלוֹהַּ** Job 24,12.

**לֶאֱלוֹהַּ** Job 12,4.36,2.

**וְלֶאֱלוֹהַּ ,וְלֶאֱלֹהַּ** Dan 11,38$^2$.

**מֵאֱלוֹהַּ** Job 4,17.

**לֶאֱלֹהוֹ** *suff.* Hab 1,11.

**אֱלֹהִים** *pl.* (majest.) Gn 1,1.2.3. 4$^2$.5.6.7.8. 9.10$^2$.*12.18.21.25.*11. 14.16.17.20.21$^2$.22.28.24. 25.26. 27$^2$.28.29.31. 2,2.3$^2$.4.5.7.8.9.15. 16.18.19.21.22. 3,1$^2$.3.5.8$^2$.9.13. 14.21.22.23.4,25. 5,1$^2$.24. 6,12.13. 22.7,9.16.*21,4.*8,1$^2$.15.9,1.6.8.*17.* 12.16.27. 17,3.9.*15.21,12.*17,19. 22.23.19,29$^2$.20,3.11.13.17.21,2.4. 6.17$^3$.19.20.22.22,8.12.23,6.25,11. 28,4.12.17.20.22.30,2.6.8.17.18.20. 22$^2$.23.31,7.9.16$^2$.24.42.50.32,2.3. 29.31.33,5.10.11. 35,1.5.9.10.11. 13.15. 41,16.38.39.51.52. 42,28. 43,29.45,5.7.9.46,2.48,9.11.20.21. 50,19.20.25 ‖ Ex 1,20.2,24$^2$.25$^2$.3,4. 14.15.6,2.7,1.8,15.9,28.30.13,17$^2$. 18.19.18,1.15.19.21.23.20,1.3.19. 22,8.27. 23,13. 31,3.18. 32,1.16$^2$. 23.35,31 ‖ Nu 22,9.12.20.22.38.23, 4.24,2 ‖ Dt 4,7.28.32.33.34.5,7.21. 23.6,14.7,4.8,19.9,10.11,16.28. *28,14.*13,3.7.*14.*17,3.18,20.21,23. 25,18.28,36.64.29,25$^2$.31,18.20.32, 17.39 ‖ Jos 2,11.22,22$^2$.33.23,12. 24,2.14.15.16.19.26 ‖ Jud 1,7.2, 12.17.19.3,20.4,23.5,8.6,31.40.8, 3.9,7.9.13.23.56.57.10,13.13,5.7. 22.15,19.16,17.17,5.18,10 ‖ 1S 2,25.27. 3,3$^2$.17.4,7.11.8,8.9,6.9. 27.10,9.10.26. 11,6. 14,15.44.45. 16,15.16.23. 17,26.36.46. 18,10. 19,20.23.22,3.23,7.14.25,22. 26,8. 19.28,13.29,9 ‖ 2S 3,9.35.*19,14.*7, 22$^2$.23.25.26. 9,3. 14,13.14.16. 21, 14.23,3 ‖ 1R 1,47.2,23.3,5.11.28.5, 9.8,23.27.9,6.10,24.11,4.10.23.13, 1.14,9.17,24.18,27.36.19,2.20,10. 21,10.13 ‖ 2R 1,3.*6.16.*10.12.4,9. 5,15.6,31. 17,7.35.37.*38.* 19,4.16. 18.19 ‖ Jes 13,19.35,4.37,4.17. 19.41,23. 44,6. 45,5.14.21. 46,9. 53,4.58,2.64,3 ‖ Jer 2,11$^2$.5,7.7, 6.9. *11,10. 13,10. 16,11. 25,6.35,* *15.*10,10$^2$.16,13.20$^2$.23,36.50,40 ‖ Ez 1,1.8,3.11,24. 28,2$^2$.6.9.13.14. 16.31,8$^2$.40,2 ‖ Hos 3,1.4,1.6,6.8,6. 12,4 ‖ Am 4,11 ‖ Jon 3,8.4,6.8.9 ‖ Mich 3,7 ‖ Zach 8,23 ‖ Mal 2,15.3, 8.14.15.18 ‖ Ps 5,11. 7,10.11.12. 9,18.10,4.13. 14,1. *53,2.*2. *53,3.* 5.25,22. 36,2.8. 42,2.3.5.43,1.4$^2$. 44,2.5.22. 45,3.7.8. 46,2.5.6$^2$.11. 47,6.7.8.9$^2$.48,2.9.10.11.15.49,16. 50,1.2.6.7.16.23. 51,3.12.16.19$^2$. 52,9.10$^2$.53,3.5.6$^2$.7.54,3.4.5.6. 55, 2.15.17.20.24.56,2.8.10.13.14.57, 2.4.6.8.12.*108,6.*58,7.12. 59,6.10. *18.*11.14. 60,3.8. *108,8.* 60,12$^2$. 61,2.6.8. 62,2.8.9.12. 63,2. 64,2.8. 10.65,2.10.66,5.10.16.19.20.67,2. 4.*6.*7.8. 68,2.3.4.6.7.8.9$^2$.10.11.16. 17.18.19.22.25.27.29.36$^2$. 69,2.6. 14.30.31.33.36.70,2.5.6.71,11.12. 17.18.19$^2$.72,1.18. 73,1.26.28. 74, 1.10.22.75,2.8.76,2.10. 77,2$^2$.4.14. 17.78,10.31.35.56.59.79,1.80,4.5. 8.15.20. 82,1$^2$.6.8. 83,2.13. 84,8.9. 10.12.86,10.14.95,3.96,4. 97,7.9. 100,3.108,2.6.8.12$^2$. 135,5. 138,1. 144,9 ‖ Prv 2,5.3,4.25,2 ‖ Job 1,1. 8.*2,3.5.*9.16. 2,9. 5,8. 28,23. 34,9. 38,7 ‖ Eccl 1,13.3,10.13.5,18.7,18. 8,2.13 ‖ Neh 5,15.6,12.13,26 ‖ 1Ch 4,10.5,25.12,22(23).13,10.16,25. 17,3.16.17$^2$.20.24. 21,30. 26,5.28, 20.29,1$^2$ ‖ 2Ch 1,7.9.11. 6,14.18. 41$^2$.42.7,19. 13,9.16.15,1.6.18.31. 20,6. 29.24,20. 25,16. 26,5.18,32, 29.33,7.34,9,27.32.35,22.

**וֵֽאלֹהִים** Gn 50,24 ‖ 1S 28,15 ‖ Hos 13,4 ‖ Ps 74,12 ‖ 2Ch 35,21.

**הַאֱלֹהִים** *interrog.* 2R 5,7.

**הָאֱלֹהִים** Gn 5,22.*24.* 6,2.4.9.11. 17,18.20,6.17.22,3.9.27,28.31,11. 35,7.41,25.28.32$^2$.42,18.44,16.45, 8.48,15$^2$ ‖ Ex 1,17.21. 2,23.3,1.6. 11.*13.*12.4,20. 27.14,19. 17,9.18, 5.11.12.16.19$^2$. 19,3.17. 20,20.21. 21,6.22,7.8.24,11.13 ‖ Nu 22,10. 23,27 ‖ Dt 4,35.*39.*7,9.10,17.33,1 ‖ Jos 14,6.22,34.24,1 ‖ Jud 6,20.36. *39.*7,14.10,14.13,6$^2$.8.9$^2$.16,28.18, 31.20,2.27.21,2 ‖ 1S 4,4.8$^2$.13.17. 18.19.*21.*22. 5,1.2.10$^2$.11. 6,20.9, 7.8.10.10,3.5.7. 14,18$^2$.36 ‖ 2S 2, 27. 6,2.3.4.6.7$^2$.12$^2$. 7,2.28. 12,16. 14,17.20. 15,24$^2$.25.29. 16,23. 19, 28 ‖ 1R 8,60.12,22.13,4.5.6$^2$.7.8. 11.12.14$^2$.21.26.29.31. 17,18. 18, 21.24$^2$.37.39$^2$.19,8.20,28 ‖ 2R 1,9. 11.12.13. 4,7.16.21.22.25$^2$,27$^2$.40. 42. 5,8.14.15.20.6,6.9.10.15. 7,2. *19.*17.18. 8,2.4.7.8.11. 13,19. 19, 15.23,16.17 ‖ Jes 37,16.45,18 ‖ Jer 11,12.35,4 ‖ Ez 31,9 ‖ Jon 1,6.3,9. 10$^2$.4,7 ‖ Ps 87,3.90,1.136,2 ‖ Job

1,6.*2,1*.2,10 || Eccl 2,24.26. 3,11.
14.17.18.4,17. 5,1$^2$. 5. 6. *12,13*. 17.
*18*. *8,15*.19. 6,2$^2$. 7,13.14.26.29. 8,
12.17.9,1.7.11,5.9.12,7.14 || Dan
1,2.9.17.9,3.11 || Esr 1,3.4.5.2,68.
3,2.8.9.6,22.8,36;10,1.6.9 || Neh 4,
9.5,13.6,10.7,2.8,6.8.16.18.9,7.10,
29.30$^2$. 11,11.16.22. 12,24.36.40.
43.13,1.7.9.11 || 1Ch 6,33.34.9,11.
13.26.27.13,5.6.7.8.12$^2$.14. 14,11.
14.15.16.15,1.2$^2$.15.24.26.16,1$^2$.6.
42. 17,2. 21.26. 21,7.8.*17*.15.22,
1.(21,31).2.(1).19.(18$^2$).23,14.28.
24,5. 25,5$^2$.6. 26,20.32. 28,12.21.
29,7 || 2Ch 1,3.4.2,4.3,3.4,11.19.5,
1.14.7,5. 8,14. 9,23.10,15.11,2.13,
12.15,18.18,5. 19,3. 22,12.23,3.9.
24,7.9.13.16.20,27.25,7.8.9.24.26,
5$^2$.7. 28,24$^2$.29,36. 30,12.16.19.31,
13. 14,21. 32,16. 31. 33,7.13. 35,8.
36,16.18.19.

**וְהָאֱלֹהִים** Gn 22,1 || Ex 19,19.21,
13 || Eccl 3,14.15 || 1Ch 28,3 || 2Ch
13,15.

**מֵהָאֱלֹהִים** 1Ch 5,22 || 2Ch 25,20.

**בֵּאלֹהִים** Gn 21,23 || Nu 21,5 || Jud
18,5.20,18 || 1S 14,37.22,13.15.23,
16.30,15 || 1R 9,9 || Jon 3,5 || Ps
3,3. 44,9. 56,5$^2$.*12*.11. 60,14.*108*,
*14*. 62,8. 63,12. 78,7.19.22 || Neh
13,25 || 1Ch 14,10.14 || 2Ch 7,22.
25,8.36,13.

**בֶּאֱלֹהִים** Ps 68,8.

**כֵּאלֹהִים** Gn 3,5 || Zach 12,8 || Ps
77,14.

**לֵאלֹהִים** Gn 17,7.8.28,21.39,9.40,
8 || Ex 4,16.6,7.18,12.29,45 || Lev
11,45.22,33.25,38.26,12.45 || Nu
15,41 || Dt 1,17.26,17. 29,12.30,
17 || Jud 8,33 || 2S 7,24.15,32 || 2R
5,17.22,17 || Jer 1,16.7,18.*19,13*.7,
23.11,4.*30,22*.19,4.22,9.24,7.31,
1.(30,25).33.(32).32,29.38.44,3.5.
8.15 || Ez 11,20.*14,11*.*37,23*. 34,
24.36,28.37,27 || Jon 3,3 || Zach 8,
8 || Ps 42,3,6.12.*43,5*.47,2.10.49,8.
50,14.57,3.62,6.12.66,1.3.68,5.32.
33.35.81,2 || Job 1,22 || Eccl 5,3 ||
Neh 12,46 || 1Ch 5,20.17,22 || 2Ch
1,8.13,8.20,15.25,14.28,25.34,25.

**לֵאֱלֹהִים** Ex 22,19.

**מֵאֱלֹהִים** Ps 8,6 || Job 20,29.32,2 ||
2Ch 35,21.

**וּמֵאֱלֹהִים** 2Ch 22,7.

**אֱלֹהֵי . . . וֵאלֹהֵי, אֱלֹהֵי** *cs.* Gn 9,
26. 24,3$^2$.7.12. *27*. *42*. 48. 26,24.
28,13$^2$.31,42.53$^3$.32,10$^2$.33,20.35,
2.4.46,3. 50,17 || Ex 3,6$^2$.*15.4.5*$^3$.
13.15. *17*.16.18. 4,5. 5,1. *32,27*.
3.7,16. 9,1.*13.10,3*.12,12. 15,2.18,
4.20,23$^2$. 24,10. 32,31. 34,17.23 ||
Nu 16,9.22.27,16 || Dt 1,11.21.*6,3*.
*27,3.4*,1.10,17.12,1.26,7.29,17.24.
31,16.33,27 || Jos 7,13.19.20.8,30.
9,18.19. 10,40.42. 13,14.33. 14,14.
18,3.22,24.24,2.15.20.23$^2$ || Jud 2,
12.4,6.5,3.5.6,8.10.10,6$^5$.16.11,21.
23.21,3 || 1S 2,30.5,7.8$^3$.10.11.6,3.
7,3.10,18.14,41.17,45. 20,12. 23,
10.11.25,32.34 || 2S 5,10.7,27.12,
7.22,3.47.23,1.3 || 1R 1,30.36.48.
*8,15*.8,17.20. 23.25.26. 11,5.9.31.
*14,7*. *17,14*.33$^3$. 14,13. 15,30. 16,
13.*26.33*.17,1.18,36.19,10.*14*.20,
23. 28$^2$. 22,54 || 2R 1,2. 3.*16*.6. 2,
14. 9,6.*19,20.21,12.22,15.18*. 10,
31. 14,25. 17,26$^2$.27.31. 18,5.33.
34$^2$.35.19,12.15.20,5.21,22 || Jes 2,
3. 17,6. 10. 21,10. *37,16*. 17. 24,
15. 29,23. 30,18. 36,18.19$^2$.20. 37,
12.21. 38,5. 40,28. 41,17. 45,3.15.
48,2.52,12.54,5 || Jer 5,14.*15,16*.
19. 7,3.*21*. *9,14.16*,9. *19,3.15.25*.
*27.27,4.21.28,2.14.29,4.25.31,23*.
*(22).32,14.15.35,13.18.19.39,16*.
*42,15.18. 43,10. 44,2.7.11.25. 46*,
*25.48,1.50,18.51,33*. 11,3.*13,12*.
*21,4.23,2.24,5.25,15.30,2. 32,36*.
*33,4.34,2.13.35,13.37,7.42,9.45*.
*2*.23,23.32,27.35,17.*38,17*$^2$.43,12.
13 || Ez 8,4.9,3.*10,19.11,22*.10,20.
43,2.44,2 || Hos 12,6 || Am 3,13.4,
13.*5,27*.5,14.15.16.6,8.16,14 || Jon
1,9 || Mich 4,2 || Zeph 2,9.11 || Mal
2,16.17 || Ps 4,2.20,2.25,5.27,9.41,
14.*106,48*.43,2.46,8.12.47,10.51,
16.59,6.11.18.65,6.68,9.69,7.72,
18.76,7.79,9.84,9.85,5.88,2.89,9.
94,7.96,5.109,1 || Ruth 2,12 || Dan
11,37 || Esr 1,2.3.3,2.4,1.3.6,21.22.
7,6.27.8,28.9,4.15.10,11 || Neh 1,4.
5.2,4.20 || 1Ch 5,25.26.12,17.(18).
15,12.14. 16,4.26.35.36. 17,24.22,
6.(5).23,25.24,19.28,4.9.29,10.18.
20 || 2Ch 2,11.*6,4*.6,7.10.14.16.17.
7,22.11,16.13,5.12.18.14,3.*15,12*.
15,3.4.13. 19,4. 20,6.19. 21,10.12.
24,18.24. 25,14.15.20. 28,6. 9.23.
25. 29,5.10. 30,1.*5*.6.7.19.22. 32,
13.14. 17$^2$. 19. 33,12. 15.16.18. 34,
23.*26*.34,32.33$^2$.36,13.15.23.

**אֱלוֹהֵי** Ps 18,47.

**וֵאלֹהֵי** Gn 31,5.29.43,22 || Lev 19,
4 || 1S 1,17.

**הֶאֱלֹהֵי** *interrog.* Jer 23,23.

**בֵּאלֹהֵי** Jos 22,16 || Jes 65,16$^2$ ||
Hab 3,18 || 1Ch 5,25.

**וּבֵאלֹהֵי** Jes 48,1.

**כֵּאלֹהֵי** 2Ch 32,17.

**לֵאלֹהֵי** Gn 46,1 || 1S 6,5 || Mich 6,
6.7,7 || Ps 75,10.81,2.5.136,2 || Esr
8,35 || 1Ch 4,10 || 2Ch 17,4.20,33.
28,23.29,7.34,3.

**מֵאֱלֹהֵי** Dt 6,14.13,8 || Jud 2,12 ||
Ps 24,5.

**אֱלֹהַי, אֱלֹהָי** *suff.* Gn 31,30 || Nu
22,18 || Dt 4,5.18,16.26,14.31,17 ||
Jos 9,23.14,8.9 || Jud 18,24 || 2S
22,7.24,24 || 1R 3,7.5,18.19.8,28.
17,20.21 || Jes 7,13.25,1.49,4.57,
21 || Jer 31,18.(17) || Hos 2,25.8,2.
9,8.17 || Joel 1,13 || Mich 7,7 || Jon
2,7 || Hab 1,12 || Zach 11,4.13,9.
14,5 || Ps 3,8.7,2.4.13,4.18,7.29.22,
3.25,2.30,3.13.31,15.35,23.24.38,
16.22.40,6.9.18.42,7.43,4.59,2.71,
4.12.22.83,14.84,11.86,2.12.91,2.
104,1. 109,26. 118,28. 119,115 ||
Prv 30,9 || Ruth 1,16 || Dan 9,4.
18.19.20$^2$ || Esr 7,28.9,5.6$^2$ || Neh
2,8.12.18.5,19.*13,31*.6,14.7,5.13,
14$^2$.22.29 || 1Ch 17,25.21,17.22,7.
(6).29,2.3$^2$.17 || 2Ch 2,3.6,19.40.
18,13.

**אֱלוֹהַי, אֱלוֹהָי** Ps 143,10.145,1.

**וֵאלֹהַי, וֵאלֹהָי** Jes 49,5 || Ps 5,3.
*84,4*.42,12.*43,5*.94,22.

**בֵּאלֹהַי** 2S 22,30 || Jes 61,10.

**וּבֵאלֹהַי** Ps 18,30.

**לֵאלֹהַי ,לֵאלֹהָי** Ps 69,4. 104,33. *146,2.*

**מֵאֱלֹהַי ,מֵאֱלֹהָי** 2S 22,22 ‖ Ps 18,22 ‖ 1Ch 11,19.

**וּמֵאֱלֹהַי** Jes 40,27.

**אֱלֹהֵינוּ** Ex 3,18. 5,3.8,6.22.23. 10,25.26 ‖ Dt 1,6.19.20.*25.2,29.*41. 2,33.36.37. 3,3. 4,7. 5,2.21.22.24$^{2}$. 6,4.20.24.25.29,14.17.28 ‖ Jos 18,6.22,19.29. 24,17.18.24 ‖ Jud 10,10.11,24.16,23.*24* ‖ 1S 5,7.7,8 ‖ 2S 10,12.22,32 ‖ 1R 8,57.59.61.65 ‖ 2R 18,22.19,19 ‖ Jes 1,10.25,9.26. 13.35,2.36,7.37,20.40,8.42,17. 52,10.55,7.59,13.61,6 ‖ Jer 3,22.23. 25$^{2}$.5,19.24. 8,14. 14,22. 16,10. 23,36. 26,16. 31,6.(5). 37,3. 42,6$^{2}$.20$^{2}$. 43,2.50,28.51,10 ‖ Hos 14,4 ‖ Joel 1,16 ‖ Mich 4,5.7,17 ‖ Ps 18,32.20,6.8. 44,21. 48,2.9.15. 50,3.66,8. 67,7. 90,17. 92,14. 94,23. 95,7. 98,3. 99,5.*9.*8.9. 105,7. 106,47. 113,5. 122,9.123,2.135,2.147,1 ‖ Dan 9,9.10.13.14.15.17 ‖ Esr 8,17.18.21. 22.25.30.31.33. 9,8$^{2}$.9.10.13. 10,3.14 ‖ Neh 3,36. 4,3.14. 5,9.6,16. 9,32.10,33.34.35$^{2}$.37.38.39.40. 13,2.4.18 ‖ 1Ch 13,2.3.15,13.16,14.19,13.28,2.8.29,13.16 ‖ 2Ch 2,3.4.13,10.11. 14,6.10$^{2}$. 19,7. 20,7.12. 29,6.32,8.11.

**וֵאלֹהֵינוּ** Ps 115,3.116,5.

**בֵּאלֹהֵינוּ** Esr 10,2 ‖ Neh 13,27.

**כֵּאלֹהֵינוּ** 1S 2,2.

**לֵאלֹהֵינוּ** Ex 5,8 ‖ Dt 32,3 ‖ Jes 40,3.61,2 ‖ Zach 9,7 ‖ Ps 40,4.147,7 ‖ Esr 4,3.10,3.

**מֵאֱלֹהֵינוּ** Esr 8,23.

**אֱלֹהֶיךָ** Gn 27,20. 31,32 ‖ Ex 15,26. 20,2.5.7.9.12. 23,19.*34,26.* 32,4.8.34,24 ‖ Lev 2,13.18,21.19,12. 21,8 ‖ Dt 1,21.31.2,7$^{2}$.*15,6.*30.4,3.10.19.21.*40. 13,13. 15,4. 16,18. 19,1.2.10.14. 20,16.21,1.23.24,4. 25,19.26,1.27,3.* 23. *13,6.* 24.25. 29.30.*30,2.*31. 5,6.9. 11.12.*16.20,17.*14.15$^{2}$.16.*7,16.12,9.15,7.16,5. 20.17,2.14.18,9.25,15.26,2.27,2. 28,8.* 6,2.5. *11,1.* 10. *11,29.* 13. *10,20.* 15$^{2}$. 7,1.2.*23.* 6$^{2}$. *14,2.21.* 9.12. 18.19$^{2}$.20.21.22.25. 8,2.5.6.7.10. 11.14.18.19. 9,3.4.5.6.7.10,9.12$^{3}$. 14.21.22. 11,12$^{2}$. 12,7. *15,14.* 15. *16,17.*18$^{2}$.*15,20.*18.*16,7.11.*18.*16,11.27,7.*20.21.*14,24.25.17,8.*27$^{2}$. 28.29. *19,1.* 31. 13,11.17.19. *28,2.* 19. 14,23$^{2}$. 24. *16,15.* 26. 29. *23,21. 24,19.* 15,5. 15,5. *28,1.* 10. 15. 18.19.21. 16,1$^{2}$.2.8.10$^{2}$.15.16.21. 22. 17,1$^{2}$.2.12.15. 18,5.12.13.14. 15.16. 19,3.8.9.*30,20.* 20,1.13.14. *28,52.* 21,5.10. 22,5. *23,19.25,16.* 23,6$^{2}$.15.19.22$^{2}$.24. 24,9.13.18.25, 19. 26,2.3.4.5.10$^{2}$.11. *28,53.* 13. 16.19. 27,5.6$^{2}$.9.19. 28,1.9.13.15. 45.47.58. 29,11$^{2}$. 30,1.3$^{2}$.4.5.6$^{2}$.*16.* 7.9.10$^{2}$. 16. 31,3.6.11 ‖ Jos 1,9. 17.9,9.24 ‖ Jud 6,26.11,24 ‖ 1S 12,19.13,13. 15,15.21.30. 25,29 ‖ 2S 14,11.17.18,28.24,3.23 ‖ 1R 1,17. 2,3. 10,9. 12,28. 13,6.21. 17,12.18,10 ‖ 2R 19,4$^{2}$.10 ‖ Jes 7,11.37,4$^{2}$.10. 41,10.13.43,3.48,17. 51,15. 55,5 ‖ Jer 2,28$^{2}$.*11,13.* 40,2. 42,2.3.5 ‖ Hos 4,6. 9,1. 12,7. 10. *13,4.* 14,2 ‖ Am 4,12. 8,14. 9,15 ‖ Jon 1,6 ‖ Mich 6,8 ‖ Na 1,14 ‖ Ps 42,4.11. 45,8. 50,7. 68,29. 81,11 ‖ Dan 10,12 ‖ Neh 9,18 ‖ 1Ch 11,2.12,18 (19).22,11(10).12(11) ‖ 2Ch 9,8$^{3}$. 16,7.

**אֱלֹהַיִךְ ,אֱלֹהָיִךְ** Jes 51,20.52,7.54,6.*66,9.*60,9.62,3.5 ‖ Jer 2,17.19.3,13 ‖ Mich 7,10 ‖ Zeph 3,17 ‖ Ps 146,10.147,12.

**וֵאלֹהַיִךְ** Jes 51,22.60,19 ‖ Ruth 1,16.

**בֵּאלֹהֶיךָ** Hos 12,7.

**מֵאֱלֹהֶיךָ** Lev 19,14.*32.* 25,17.*36. 43.*

**אֱלֹהֵיכֶם** Gn 43,23 ‖ Ex 6,7.8,24. 10,8.16.17.16,12. 23,25 ‖ Lev 11,44.*20,7.24,22.25,17.26,1.*18,2.4. *30.19,2.3.4.10.25.31.34.36.20,24. 23,22.43. 25,38.55. 26,13.* 22,25. 23,14.28.40 ‖ Nu 10,9.10$^{2}$.*15,41*$^{2}$ ‖ Dt 1,10.26.*9,23.*30.32.3,18.20.*11,31.* 21.22. 4,2.4.23.34. 5,29.30. 6,1.16.17. 8,20. 9,16. 10,17. 11,2.13. *22.* 25. 27. 28. 12,4. 5. 7.10.11.12. 13,4$^{2}$.5.6. 14,1. 20,4.18. 29,5.9. 31,12.13.26 ‖ Jos 1,11.13.15.2,11.3,3. 9.4,5.23$^{2}$.24.8,7.10,19.22,3.4.5.*23, 11.* 23,3$^{2}$. 5$^{2}$. 8. 10. 13$^{2}$. *15.* 14.15. 16 ‖ Jud 6,10 ‖ 1S 6,5.10,19.12,12. 14 ‖ 1R 18,24.25 ‖ 2R 17,39.23,21 ‖ Jes 35,4.40,1.9.59,2 ‖ Jer 13,16.26,13.42,4.13.20.21 ‖ Ez 20,5.*7.19.*20.34,31 ‖ Joel 1,13.14.2,13. 14.23.26.27.4,17 ‖ Am 5,26 ‖ Zach 6,15 ‖ Ps 76,12 ‖ Neh 8,9.9,5 ‖ 1Ch 22,18(17). 19(18). 28,8. 29,20 ‖ 2Ch 20,20. 24,5.28,10. 30,8.9. 32,14.15.35,3.

**בֵּאלֹהֵיכֶם** Jos 24,27.

**לֵאלֹהֵיכֶם** Ex 8,21 ‖ Nu 15,40 ‖ Esr 4,2.

**אֱלֹהָיו** Ex 32,11 ‖ Lev 4,22.21,12$^{2}$. 17.21.22.24,15 ‖ Nu 6,7.23,21 ‖ Dt 17,19.18,7 ‖ 1S 30,6 ‖ 1R 5,17.11,4.*15,3.*15,4 ‖ 2R 5,11. 16,2. 17,29. 19,37 ‖ Jes 8,19.28,26.37,38.58,2 ‖ Jer 7,28 ‖ Hos 9,8 ‖ Jon 1,5.2,2 ‖ Mich 4,5.5,3 ‖ Ps 38,12.37,31.144,15.146,5 ‖ Dan 1,2$^{2}$.11,32 ‖ Esr 1,3.7.7,6.9 ‖ 2Ch 1,1. 14,1.10. 15,9. 20,30. 26,16. 27,6. 28,5. 31,20. 32,21.33,12.18.34,8.36,5.*12.*23.

**וֵאלֹהָיו** 2S 7,23.

**בֵּאלֹהָיו** 1S 17,43 ‖ Jes 50,10.

**וּבֵאלֹהָיו** Jes 8,21.

**לֵאלֹהָיו** Lev 21,7 ‖ Nu 25,13 ‖ Jer 48,25 ‖ Neh 13,26 ‖ 2Ch 31,21.

**מֵאֱלֹהָיו** Jer 51,5.

**אֱלֹהֶיהָ** Jes 21,9 ‖ Jer 46,35 ‖ Zeph 3,2 ‖ Prv 2,17 ‖ Ruth 1,15.

**בֵּאלֹהֶיהָ** Hos 14,1.

**אֱלֹהֵיהֶם** Ex 10,7.23,33.29,46$^{2}$.34,15 ‖ Lev 21,6$^{2}$.26,44 ‖ Dt 7,16.25. 12,2.3.30 ‖ Jos 23,7 ‖ Jud 3,6.7.8, 34.9,27.16,23.24 ‖ 1S 12,9 ‖ 1R 9,9.11,2.20,23 ‖ 2R 17,7.9.14.16.19. 33.18,12.19,18 ‖ Jes 37,19 ‖ Jer 3,21.5,4.*5.*22,9.30,9.43,1$^{2}$.50,4 ‖ Ez

28,26.39,28.34,30.39,22‖Hos 1,7. 3,5.4,12.5,4.7,10‖Joel 2,17‖Am 2,8‖Zeph 2,7‖Hag 1,12².14‖Zach 9,16. 10,6.12,5‖Ps 79,10. 115,2‖Dan 11,8‖Neh 9,3².4.12, 45‖1Ch 10,10.14,12‖2Ch 31,6. 33,17.34,33.

אֱלֹהֵימוֹ Dt 32,37.

וֵאלֹהֵיהֶם Jud 2,3.

וּבֵאלֹהֵיהֶם Nu 33,4.

לֵאלֹהֵיהֶם Ex 23,24.34,15‖Lev 21,6‖Dt 12,30.31².20,18.

וְלֵאלֹהֵיהֶם Ex 23,32.

אֱלֹהֵיהֶן Ex 34,16²‖Nu 25,2.

לֵאלֹהֵיהֶן Nu 25,2‖1R 11,8.

——v. ch. et n. pr.——

אֵלֶּה = אֵל v. pron.

## אָלָה I

iurare, exsecrari.

הפעל והשם ענינם שבועה וקללה „בהזכרת השם" (רד"ק), ונגזרו מן אֵל, אֱלוֹהַ, וכאשר יאמר הרוסי божи́ться, божба́ מן השם Богъ; ואָלוֹת דהושע י׳ ד׳ י״א שהוא מקור ומזוגין אותו עם כְּרֹת בְּרִית שלאחריו, וי״א שהוא הרבוי מן אָלָה ומזוגין אותו עם דַּבְּרוּ דְבָרִים שלפניו.

אָלִיתִי (al. אָלִית) *2 sg. f.* Jud 17,2.

אָלֹה *infin.* Hos 4,2.

אָלוֹת Hos 10,4.

לְהַאֲלֹתוֹ [הֶאֱלָה] *Hiph. inf. suff.* 1R 8,31‖2Ch 6,22.

וַיֹּאֶל (= וַיֹּאַל) *3 impf.* 1S 14,24.

## אָלָה

exsecratio, iusiurandum; foedus iureiurando confirmatum.

במ"א ח׳ ל״א יש לגרוס עם ת״י והשבעים: ובא וְאָלָה או ובא בְּאָלָה (ע׳ נחמיה י׳ ל׳); וכאיכה ג׳ ס״ה לפי ת״י והשבעים תַּאֲלָתְךָ כמו תְּלָאָתְךָ.

Gn 26,28‖Lev 5,1‖2R 8,31²‖Jes 24,6‖Jer 23,10‖Ez 16,59.17,18‖Ps 10,7‖Prv 29,24‖2Ch 6,22².

הָאָלָה Nu 5,21‖Dt 29,13.18.19‖Zach 5,3‖Dan 9,11.

בְּאָלָה Ez 17,13‖Job 31,30‖Neh 10,30.

לְאָלָה Nu 5,21.27‖Jer 29,18.42,18.44,12.

וּמֵאָלָה Ps 59,13.

אָלָתִי *suff.* Ez 17,19.

מֵאָלָתִי Gn 24,41².

אָלָתוֹ Ez 17,16.

וּבְאָלָתוֹ Dt 29,11.

אָלוֹת *pl.* Dt 29,20.

הָאָלוֹת Nu 5,23‖Dt 30,7‖2Ch 34,24.

תַּאֲלָתְךָ [תַּאֲלָה] *suff.* Thr 3,65.

## אָלָה II

lamentari.

ענינו נשוא קינה ונהי כבארמית, ונרדף לשרש אלל ויֵלל.

אֱלִי *imper. 2 sg. f.* Joel 1,8.

## אֵלָה

arbor robusta (terebinthus, tamarix); dis sacra. Cnf. אַיִל III.

מין אילן גדל הקומה ורב ענפים והוא הנקרא בש"א ל״א י״ג אֵשֶׁל (במקום הָאֵלָה שבדה״א י׳ י״ב), וכן אֵלָה, אַלּוֹן וְאֵלוֹן; ומפני גדלו, חוקו ואריכות ימיו היה נעשה סימן לעוברי דרכים, וגם היה מכֻבד וקדוש בעיני עמי הקדם, כעין האלה אשר במקדש י״י (יהושע כ״ד כ״ו) ואשר בשער שַׁלֶּכֶת (דהי״א כ״ו ט״ז) לפי הראב״ע בישעיה ו׳ י״ג; והוא וחבריו באים לרב עם שמות עצ״ם, ע״ש.

Ez 6,13.

וְאֵלָה Hos 4,13.

הָאֵלָה Gn 35,4‖Jud 6,11.19‖2S 18,9.14‖1R 13,14‖1Ch 10,12.

בָּאֵלָה 2S 18,9.10.

כְּאֵלָה Jes 1,30.

כָּאֵלָה Jes 6,13.

אֵלִים v. אַיִל III; עֵמֶק הָאֵ׳ v. n. pr.

הָאַלָּה [אַלָּה] Jos 24,26.

אַלּוֹן Jud 9,6.

אֵלוֹנֵי ... אֵ׳ מְעוֹנְנִים etc.,

——v. n. pr.——

אַלּוֹן Hos 4,13.

וְאַלּוֹן Jes 44,14.

הָאַלּוֹן Gn 35,8.

וְכָאַלּוֹן Jes 6,13.

אַלּוֹנִים *pl.* Ez 27,6.

בְּאַלּוֹנִים Am 2,9.

אַלּוֹנֵי *cs.* Jes 2,13‖Zach 11,2.

——v. chald. אִילָן et n. pr.——

## [אִלּוּ] וְאִלּוּ

si (= אִם לוּ vel אִן לוּ).

מלת הקשור בהוראת לוּ גַם, אַף אִם, ורגיל הרבה בתרגומים ובמשנה, וכעין מלת אפילו.

Eccl 6,6‖Esth 7,4.

——Conf. לוּ——

## [אָלַח] נֶאֱלָחוּ *Niph. 3 pl.*

corruptum esse moribus.

ענינו הוית נעכר, נשחת ומקולקל במובן המוסרי. ואם נפרש בתהלים הכל סָר כמובנו בארמית (תרגום ויבאש וסרי) וכפירש״י על מכת הפורים (קהלת ד׳ י״ד) יש במשמעותו הוראת סרחון ובאוש, וזהמא וחלאה.

Ps 14,3.53,4.

וְנֶאֱלָח *pt.* Job 15,16.

——אוּלַי v. אַלַי——

## אַלְיָה

cauda ovilla adipata.

הוא זנב הצאן השמן, ושמו יורה על החוזק והבריאות; וי״ג בש״א ט׳ כ״ד: את־השוק וְהָאַלְיָה.

Lev 3,9.7,3.8,25.9,19.

וְהָאַלְיָה Ex 29,22.

## [אֱלוּל] לֶאֱלוּל

nomen sexti mensis

שם החדש הששי, וכן הוא בשפת בבל (אשור) שמשם עלו לדעת חז״ל שמות המלאכים והחדשי השנה, וכדוגמתו גם בערבית וסורית.

Neh 6,15.

## אֱלִיל = אֱלִל

nihilum, vanitas; *idolum.*

לדעת רבים יסודו אַל; ויתכן שיסודו אֱל, ועשו בו שנוי לגנאי (וכמו שיאמר האשכנזי מן גאָטט — גאָטצע, והרוסי מן Богъ — божо́къ) ואח״כ הֻשאל לענין שוא והבל ולדבר שאין בו ממש.

Job 13,4.

וֶאֱלִיל K., וֶאֱלוּל Q. Jer 14,14.

הָאֱלִיל Jes 16,10‖Zach 11,17.

אֱלִילִים, אֱלִלִם *pl.* Lev 26,1‖Jes 2,8‖Ez 30,13‖Hab 2,18‖Ps 96,5‖1Ch 16,26.

הָאֱלִילִים, הָאֱלִלִם Lev 19,4‖Jes 19,3.

וְהָאֱלִילִים Jes 2,18.
בָּאֱלִילִים Ps 97,7.
אֱלִילֵי *cs.* Jes 2,20².19,1.31,7.
וֶאֱלִילֶי Jes 31,7.
וְלֶאֱלִילֶיהָ *suff.* Jes 10,11.

## אַלְלַי

interj.: vae.

Mich 7,1 ‖ Job 10,15.

——conf. יָלַל——

## אָלַם

ligare. *Niph.*: impeditum esse lingua: obmutescere, silere.

עקר הוראתו קשירה וכריכה, והֻשאל לענין לכבד פה, קִשור הלשון ומוצאי הִדבור.

נָאֱלָמָה [נָאֱלַם] *Niph. 3 perf. f.* Jes. 53,7.
וְנֶאֱלַמְתָּ *2 m.* Ez 3,26.
נֶאֱלַמְתִּי *1 perf.* Ez 33,22 ‖ Ps 39,3.10.
וְנֶאֱלַמְתִּי Dan 10,15.
תֵּאָלֵם *2 impf. sg. m.* Ez 24,27.
תֵּאָלַמְנָה *3 impf. pl. f.* Ps 31,19.

## אֵלֶם

amissio vocis, silentium.

י״מ שני אֵלֶם אלה מן אָלַם, וי״מ כמו אֵלִם = אֵלִים, וטעם הראשון הוא יונה (כנסת ישראל) שאלהיה רחק ממנה ורֹבים תְצַיְּדִים להמים בה ומבקשים נפשה, והשני בהוראת שופטים. (ויתכן שנכלל בו ענין אלמות, עריצות ותקיפות כהוראתו בארמית ובדרז״ל: כל דְאַלִּים גבר); ויש עוד באורים אחרים במפרשי ישראל ועמים.

Ps 56,1.58,2.

## אִלֵּם

lingua impeditus: mutus.

Ex 4,11 ‖ Jes 35,6.

וּכְאִלֵּם Ps 38,14.
לְאִלֵּם Prv 31,8.
אִלְּמִים *pl.* Jes 56,10 ‖ Hab 2,18.
מְאַלְּמִים *Pi. pt. pl.* [אָלַם]

colligantes (manipulos).

Gn 37,7.

אֲלֻמָּתִי *suff.* [אֲלֻמָּה]

manipulus frugum, merges.

Gn 37,7.

לַאֲלֻמָּתִי Gn 37,7.
אֲלֻמֹּתָיו *pl. suff.* Ps 126,6.
אֲלֻמֹּתֵיכֶם Gn 37,7.
אֲלֻמִּים *pl. II* Gn 37,7.

## אוּלָם , אֻלָם

porticus, vestibulum. Conf. אֵילָם.

י״א שנקרא כן ע״ש קשור התקרה ואֲגֻדתה, וי״א על־חוזק הבנין ותקפו, ושניהם יחד עולים יפה, כי כל קשר חזק ואמיץ.

1R 7,6.7 ‖ Ez 40,7.8.*9*.15.48².44,3. 46,2.8 ‖ 2Ch 15,8.

וְאוּלָם , וְאֻלָם 1R 7,6.7 ‖ Ez 40,9.
הָאוּלָם , הָאֻלָם Ez 8,16.40,49.41, 25.26 ‖ Joel 2,17 ‖ 1Ch 28,11 ‖ 2Ch 8,12.29,7.
וְהָאוּלָם 1R 6,3 ‖ 2Ch 3,4.
בָּאוּלָם 1R 7,19.
וּבְאֻלָם Ez 40,39.
כָּאוּלָם 1R 7,8.
לְאוּלָם , לְאֻלָם 1R 7,21 ‖ Ez 40, 40 ‖ 1Ch 29,15.
לָאוּלָם 1R 7,8.
וּלְאֻלָם 1R 7,12.
וְאֵלַמֵּי *pl. cs.*

השבעים קורין כאן וְאֻלָמוֹ.

Ez 41,15.

——אוּלָם v. וְאֻלָם——

## אוּלָם

robustus, adv. valde; al. radicem אול esse aiunt, et ם vel term. adv., vel suff. 3 pl.

רֹב המפרשים גזרו אולם זה משרש אלם (וכמו שנמצא על יפי הבנות: מְחֻטבות תבנית היכל (תהלים קמ״ד י״ב), וי״מ משרש אול או איל, והמ״ם כמ״ם של אמנם, חנם והיקם או מ״ם הכנוי לרבים.

Ps 73,4.

——v. n. pr.——

אַלְמֻגִּים *pl. t.* [אַלְמֹג]

lignum pretiosum, sandalinum.

ע׳ הערתנו למלת אלגומים; וי״א שנקרא כן לפי שהוא מתמוגג ונוח להכפף.

1R 10,11.12.

הָאַלְמֻגִּים 1R 10,12.

——conf. אַלְגּוּמִּים——

## אַלְמָן

viduus, *derelictus.*

הוראתו ידועה וטעם השם והתאר ע׳ באוצרו של רש״י פין, ואם הוא מהוראת קִשור הרי הִוא כדוגמת ענן, וּמליצת ותהיינה צְרֻרות (ש״ב כ׳ ג׳) לעד.

Jer 51,5.

## אַלְמָנָה

vidua, *derelicta.*

Gn 38,11 ‖ Ex 22,21 ‖ Lev 21,14. 22,13 ‖ Nu 30,10 ‖ Dt 24,17 ‖ 2S 14,5 ‖ 1R 7,14.11,26.17,9.10 ‖ Jes 1,17.23.47,8 ‖ Ez 44,22 ‖ Mal 3,5 ‖ Ps 94,6.109,9 ‖ Prv 15,25 ‖ Job 24,3.29,13.31,16.

וְאַלְמָנָה Dt 10,18.27,19 ‖ Jer 7,6. 22,3 ‖ Ez 22,7.44,22 ‖ Zach 7,10 ‖ Ps 146,9 ‖ Job 24,21.
הָאַלְמָנָה 1R 17,20.
וְהָאַלְמָנָה Dt 14,29.*16,11.14* ‖ Ez 44,22.
כְּאַלְמָנָה Thr 1,1.
וְלָאַלְמָנָה Dt 24,19.*20.21*. 26,12. *13.*
אַלְמָנוֹת *pl.* Ez 22,23 ‖ Jes 10,2 ‖ Ps 68,6 ‖ Job 22,9.
וְאַלְמָנוֹת Jer 18,21.
כְּאַלְמָנוֹת Thr 5,3.
וְאַלְמְנוֹתֶיךָ *suff.* Jer 49,11.
אַלְמְנוֹתָיו Jes 9,16 ‖ Jer 15,8.

אַרְמְנוֹתָיו = אַלְמְנוֹתָיו

כן ת״י ותאודיציון, וטעם וידע כמו וידש או וַיָּרַע; וי״נ אֶל־מְעֹנוֹתָיו, ואינו מחוור. ויתכן לפרש שהכפיר ידע מקומות הבודדים להִסָּתר שם מפני רודפיו ולהתנפל משם לעת מצוא על הערים. באלמנותיו דישעיה יש ג״כ סמך לגירסת הר׳ בתרגומים ובספרים, ומקביל יפה אל סוף הפסוק.

Ez 19,7.

וְאַלְמְנֹתָיו Ps 78,64 ‖ Job 27,15.
בְּאַרְמְנוֹתָיו = בְּאַלְמְנוֹתָיו Jes 13,22.
אַלְמְנוֹתֶיהָ Ez 22,25.

וְאַלְמֹן [אַלְמֹן]

viduitas.

שם המִפשט: ווימווענשאפט.

Jes 47,9.

**אַלְמָנוּת]** *cs.* **אַלְמְנוּת**

י״ג אַלְמָנוּת חַיּוּת, ויונתן תרגם אַרְמְלָן דִּבְעְלֵיהֶן קַיָּם.

2S 20,3.

**אַלְמְנוּתָהּ** *suff.* Gn 38,14.19.

**אַלְמְנוּתַיִךְ** *pl. suff.* Jes 54,4.

**אַלְמֹנִי**

quidam, cuius nomen dissimulatur.

כנוי לאיש ולדבר הנעלם ונסתר, וי״א שמלת פַּלְמוֹנִי (דניאל ח׳ י״ג) מרכבת מן פלני אלמני. וטעם יוֹדַעְתִּי כמו יָעַדְתִּי.

1S 21,3 ‖ 2R 6,8 ‖ Ruth 4,1.

---

**אָלַף]** *impf. 2 sg.* **תֶּאֱלַף**

assuesci, discere; *Pi.* docere; *Hi. milia producere* (ex אֶלֶף II).

ענינו למוד והרגל, וידוע רב שמושו בארמית. ומזה הֻשאל לבהמות ביתיות בעלי תרבות ככבש אלוף וביחוד לבקר (שיש לו גם מַלְמֵד), ומשם המספר אלף בא ההפעיל מאליפות, וי״א שגם הפִּעֵל באיוב ט״ו ה׳ הכונה: פיך דמלל רברבן כלפי שמיא יגדיל עוד עונך וירבהו עד לאלף. ומַלְּפֵנוּ כמו מְאַלְּפֵנוּ. ולד״ק עִקר שרש אלף ענינו חבור כמו לף ולפף בארמית ומורה על הבקרים ההלכים צמדים וגם על חבור המספרים, כלומר המאות לאלף.

Prv 22,25.

**יְאַלֵּף** *Pi. 3 impf. sg.* Job 15,5.

**וַאֲאַלֶּפְךָ** *1 sg. suff.* Job 33,33.

**מַלְּפֵנוּ** (=מְאַלְּפֵנוּ) *pt. suff.* Job 35,11.

**מַאֲלִיפוֹת** *Hiph. pt. pl.* Ps 144,13.

—— conf. אֶלֶף II ——

I **אֶלֶף]** **אֲלָף**

bos.

בחרתי בדעת ר׳ משה שהביא הראב״ע: „שהוא כמו שגר אלפיך בעבור הזכיר פר" (לא־אקח מביתך פר). וע׳ הערתנו למלת אֵבוּס.

Ps 50,10.

**אֲלָפִים** *pl.* Prv 14,4.

**וַאֲלָפִים** Ps 8,8.

**וְהָאֲלָפִים** Jes 30,24.

**אֲלָפֶיךָ** *suff.* Dt 7,13.*28*,4.18.51.

—— Conf. אַלּוּף ——

II **אֶלֶף, אָלֶף**

mille (*familia, tribus*).

להראב״ע אלף שנים פַּעֲמַיִם (קהלת ו׳ ו׳) אין ענינו כמו אַלְפַּיִם, כ״א אלף פעם אלף.

Gn 20,16 ‖ Ex 12,37.38,26 ‖ Nu 1,21. *2,11*.23. *2,13*. 25. *2,15*. *26,41*. *50*.27. *2,4*.29. *2,6*.31. *2,8*.33. *2,19*. *26,18*. 35. *2,21*. *26*,37. 27. *2,23*. 39.*2,26*. 41.*2,28*. 43. *2,30*. *26,47*.46. *2,32*. 2,9.16. 24. 31. 3,39 43. *26,14*. 11,21. 17,14. 25,9. 26,7.22.25.27.34.43.51.62. 31,4. $5^{3}$.6. $32^{2}$.33.34.35.36.$43^{2}$.38.*44*. 39. 45. 40.*46*.52.35,4 ‖ Dt 1,11.32,30 ‖ Jos 4,13.8,3.25.23,10 ‖ Jud 5,8.7,3.8,$10^{2}$.26. 12,6. 15,15.16. 16,5.17,2.3. 20,2.17.15.21.25.35.*46*.44.21,10 ‖ 1S 4,10. 6,19. 11,$8^{2}$. 13,5. 15,4. 18,13 ‖ 2S 6,1.8,$4^{2}$.5.13.10,$6^{2}$.18.17,1. 18,7.12.24,9.15 ‖ 1R 3,4.5,$6^{2}$.25. 27.$29^{2}$. 8,63. 10,$26^{2}$. 12,21. 20,29. 30 ‖ 2R 3,$4^{2}$.15,19.19,35.24,16 ‖ Jes 7,23. 30,17. 37,36. 45,$1^{2}$.3.5.6. 47,3.$4^{2}$.5. 48,8.*13*. 9. $10^{2}$.13.15.*21*, $20^{2}$.21.35 ‖ Am 5,3 ‖ Ps 60,2.90,4. 91,7 ‖ Job 9,3.33,23.42,12 ‖ Cant 4,4.8;11 ‖ Eccl 6,6 ‖ Esth 9,16 ‖ Dan 12,11.12 ‖ Esr 1,9.10.2,7.*31*. 12.37.38.39. 8,27 ‖ Neh 7,12.*34*. 40.41.42,70 ‖ 1Ch 5,18.$21^{3}$.7,2.*7*,*7*. 4. 5. 9. 11. 40. 9,13. 12,30(31). 31 (32).*18,12*.33(34). 34(35).35(36). 36(37). 38. 18,$4^{2}$. 5. 19,6.7. 18. 21,$5^{3}$.14. 22,$14^{2}$(13). 23,3. 4. *27,1.2*. *4.5.7.8.9.10.11.12.13.14.15*. 29,7. 21 ‖ 2Ch 1,6.$14^{2}$.*9,25*.2,$1^{2}$.$9^{4}$.16. $17^{2}$.7,5.11,1.12,3.13,$3^{2}$.17.14,$7^{2}$.8. 17,14.15. 16. 17. 18. 25,5.6. 26,13. 28,6.8.30,$24^{2}$.35,7.

**וְאֶלֶף** Ex 38,25 ‖ Jud 20,10 ‖ 1S 13,2.25,2 ‖ 2S 19,18 ‖ Job 42,13 ‖ Neh 3,13.

**וָאֶלֶף, וְאֶלֶף** Nu 3,50.26,51 ‖ 1R 5,12 ‖ Esr 2,69.

**הָאֶלֶף, הָאֶלֶף** Ex 38,28 ‖ 1S 17,18 ‖ Cant 8,12.

**בְּאֶלֶף** Jes 7,23 ‖ 2Ch 12,3.

**כְּאֶלֶף** Jud 9,49.

**לָאֶלֶף, לְאֶלֶף** Dt 7,9 ‖ Ps 105,8 ‖ 1Ch 12,14(15).16,15.

**לְאֶלֶף** Jud 20,10 ‖ Jes 60,22.

**מֵאָלֶף, מֵאֶלֶף** Ps 84,11 ‖ Eccl 7,28,

**אַלְפִּי** *suff.* Jud 6,15.

**אַלְפַּיִם, אַלְפָּיִם** *dual.* Nu 4,36. 40.7,85.35,$5^{4}$ ‖ Jud 20,45 ‖ 1S 13,2 ‖ 1R 7,26 ‖ 2R 18,23 ‖ Jes 36,8 ‖ Dan 8,14 ‖ Esr 2,3.6.14.64 ‖ Neh 7,8.11.17.19.66.71.72 ‖ 1Ch 5,21. 26,32 ‖ 2Ch 26,12.*35*,8.

**וְאַלְפַּיִם** Ex 38,29.

**כְּאַלְפַּיִם** Jos 3,4.7,3.

**אֲלָפִים** *pl.* Ex 18,21.*25*. 38,26 ‖ Nu 1,46.*2,32*.2,9.24.3,22.28.34. 4,44.48.31,32.36.*43* ‖ Dt 1,15 ‖ Jos 7,3.*4*.8,12 ‖ Jud 1,4.*4,6*.3,29.4,14. 7,3.15,11.16,27.20,34.45 ‖ 1S 4,2. 8,12.13,2.5. 15,4. 17,5. 22,7. 24,3. 25,2.26,2 ‖ 2S 18,1.3 ‖ 1R 5,12.28. 30.19,18.20,15 ‖ 2R 5,5.13,7.14,7. 24,14.16 ‖ Jer 52,28.30 ‖ Ez 45,3. *48,9.13*$^{2}$.5.6. 48,$10^{2}$.15.$16^{4}$.$18^{2}$.30. *32.33.34* ‖ Job 42,12 ‖ Esth 3,9 ‖ Esr 1,11.2,35.65.67.69 ‖ Neh 7,38 67.69 ‖ 1Ch 12,24(25).25(26). 26 (27).27(28).29(30).18,4.19,18.21, 5.22,14(13).23,4.5.29,$4^{2}$.$7^{8}$ ‖ 2Ch 2,1.16.*17*.4,5.9,25. 14,8. 15,11. 17,$11^{2}$.14.25,11.12.13.26,13.27,5. 29, 33.30,$24^{2}$.35,7.9.

**הָאֲלָפִים** Nu 31,14.*48*.52.54 ‖ 1S 18,8 ‖ 1Ch 12,20(21).13,1. 15,25. 26,26.27,1.*29*;*6*.28,1 ‖ 2Ch 1,2.25,5.

**לַאֲלָפִים** Ex 20,6 ‖ Dt 5,10 ‖ Jer 32,18.

**לָאֲלָפִים** Ex 34,7.

**וְלַאֲלָפִים** 1S 29,2 ‖ 2S 18,4.

**אַלְפֵי** *cs.* Ex 32,28 ‖ Nu 1,16.*10*,*4*.10,36 ‖ Dt 33,17 ‖ Jos 22,21.30 ‖ Jud 4,10 ‖ 1S 23,23 ‖ Ps 68,18 ‖ Job 1,$3^{2}$.

**בְּאַלְפֵי** Mich 5,1.6,7.

**לְאַלְפֵי** Gn 24,60 ‖ Nu 31,48 ‖ Jos 22,14.

**מֵאַלְפֵי** Nu 31,5 ‖ Ps 119,72.

**וּלְאַלְפֵיכֶם** *suff.* 1S 10,19.

**בַּאֲלָפָו** Q. 1S 18,7.*21,12*.*29,5*.

## אַלּוּף I

bos (al. mansuefactus).

י״ם כבש אלוף הוא כמו ואלוף, וי״ם כשם התאר: כבש בן־תרבות; ואולי נקרא כן ההולך בראש (לייטטהאממעל); ורשד״ל פותר גם אלופים דירמיה י״ג כ״א מענין זה.

Jer 11,19.

**אַלּוּפֵינוּ** *pl. suff.* Ps 144,14.

## אַלּוּף II

dux familiae; *familiaris, socius.*

י״א שנגזר משם המספר אלף, וי״א שהוא כמו מורה ויועץ (כמלך מן וַיִּמָּלֵךְ לבו), ולרד״ק הוא כאילי מואב ועתודי ארץ; וטעם אלוף נעורים כבעל נעורים.

Gn 36,15$^4$.16$^3$.27$^4$.18$^3$.29$^4$.30$^3$.40$^3$.41$^3$.42$^3$.43$^2$ ‖ Jer 3,4 ‖ Prv 2,17.16,28.17,9 ‖ 1Ch 1,51$^3$.52$^3$.53$^3$.54$^2$.

**בְּאַלּוּף** Mich 7,5.

**כְּאַלֻּף** Zach 9,7.

**אַלּוּפִי** *suff.* Ps 55,14.

**אַלֻּפִים** *pl.* Jer 13,21.

**אַלּוּפֵי, אַלֻּפֵי** *cs.* Gn 36,15.16.17.18.21.*29,30*.40.43 ‖ Ex 15,15 ‖ Zach 12,5.6 ‖ 1Ch 1,51.54.

**אַלּוּפֵיהֶם** *suff.* Gn 36,19.

**לְאַלֻּפֵיהֶם** Gn 36,30.

———v. chald. et n. pr.———

**וַתְּאַלְצֵהוּ** *Pi. 3 impf. f. suff.*

## [אָלַץ] (al. צָ)

urgere, vexare.

הוראתו כבלשון ארמית: אַנַס, דחיקה, לחץ וכפיה, וקרוב לשרש אוץ (כקורבת עָלַף לעוף), והמדקדקים יחשבוהו לבנין הכבד אע״פ שהלמד איננה דגושה בספרים המדויקים.

Jud 16,16.

---

## אַלְקוּם

populus, *exercitus.*

י״ם ממלת אלקום הערבית או יָקוּם העברית: המלך ש ה ע ם (אנשי המלחמה) עִמּוֹ, וי״א שהוא כמו אֱלֹקִים = אֱלֹהִים, ויש להם סמך בדרז״ל (סנהדרין ס״ב ע״ב); ולרד״ק הוא שעצ״ם של מלך אלקימוס (ע׳ אורשריפט צד ס״ב), והקדמונים פרשוהו כשתי מלות.

Prv 30,31.

---

## אִם...וְאִם, אִם

an? num? si, quodsi; etsi, quamvis; o si, utinam; cum, dum, quando; אִם — אִם sive—sive.

השבעים קורין במדבר ל״ה י״ח וְאִם ת׳ אוֹ; י״ג בש״א י״ד מ״ה כִּי־אִם־הָאֱלֹהִים, ובכ׳ י׳ אִם ת׳ אוֹ מה; במ״ב ה׳ י״ג קורין השבעים אִם ת׳ אבי, ובמשלי ב׳ ג׳ קורין יונתן וחז״ל: כִּי אֵם לבינה תקרא.

Gn 4,7$^2$.13,9$^2$.16.14,23$^2$.15,4.5.18,3. *30,27*. *33,10*. *47,29*. 26. 28.30. 21,23. 23,8.13. 24,19.21.33.38.42.49$^2$. 26,29. 27,21.46. 28,15.17.20. 30,31. 31,8$^2$.50$^2$.52$^2$. 32,9.27.28. 34,15.17. 35,10. 37,8.32. 38,9.17. 39,6.9. 40,14. 42,15$^2$.19.37. 43,4.5.9.11. 44,23.26.32. 47,16.18$^2$. 50,4 ‖ Ex 1,16$^2$. 4,8.*9*.8,17. 9,2.*10,4*. 12,9. 15,26. 16,4. 17,7. 18,23. 19,5.13. 21,3$^2$.4.8.10.19.21.30.32. 22,1.2$^2$.3.6.7$^2$.*10*.12.14$^2$.16. 22$^2$. 24. 25. 23,22. 32,32.33,13.*34,9*.15 ‖ Lev 1,3.3,1$^3$.7.4,3.5,1.7,12.13,27. 21,2.14. 22,6.25,51.26,3.27,7.17.26 ‖ Nu 5,19$^2$.27.10,30. 11,12,15.22.23. 12,6. 13,18.19$^2$.20$^2$. 14,8.23.28.30$^2$. 35. 15,24. 16,29. 21,2. 9. 22,18. *24,13*. 20.34. 24,22. 26,33.65. 32,5.11.17.20$^2$.29.30.35,33 ‖ Dt 1,35.5,22.7,5.8,2.19.10,12. 11,13.22.28. 12,5.*16*, *6*.14.18. 15,5. 18,3. 20,11.12. 21,14.24,1. 25,2. 28,1.15.58. 30,4. 32,30.41 ‖ Jos 2,14.19.5,13.7,12.14,4.9. 17,3.15. 22,19.22$^2$. 23,8.12. 24,15 ‖ Jud 2,22. 4,8.20. 5,8. 6,3.17.31$^2$.36.37. 7,14. 9,2.15$^2$.16. 11,9.10.25.30. 13,16$^2$. 14,12.13. 15,7$^2$. 16,7.11.13.17.20,28. 21,21 ‖ 1S 1,11.2,15.25$^2$.3,9,14.17. 6,3.9. 7,3.8,19.12,14.15. 14,9.10.39.45. 15,17. 17,9$^2$.55. 19,6.11. 20,6.7$^2$.9.14.21.22.29.21,5$^2$.6.7.10.23,23.24,7.22$^2$.25,22.34. 26,10.19$^2$. 27,5. 28,10. 30,15$^2$.17.22 ‖ 2S 3,13.35.5,6.10,11$^2$.11,11.20. 12,3. 13,32. 14,11.19. 15,8.21$^3$.25.33. 17,6. 18,3$^2$.25. 19,8.14.29.36$^2$.43. 20,20$^2$. 21,2 ‖ 1R 1,27.51.52. 2,4.8. 6,12. 8,19.25. 9,4.6. 11,38. 12,7.27. 13,8. 17,1$^2$.12. 18,10.18.21$^2$. 20,6.10.18$^2$.23.*25*.39. 21,2.6. 22,6.8.*18*.15.28.31 ‖ 2R 1,2.12. 2,2.*4.6*. *4,30*.10$^2$. 3,14$^2$. 4,2.24$^2$. 5,15.16.17.20. 6,31. 7,4$^4$.10. 9,15.26. 35.10,6.23. 13,7.14,6. 17,36.39.40. 18,23. 19,18. 20,9.19. 21,8. 23,9.23 ‖ Jes 1,18.19.20. 4,4.5,9.6,11.7,9.8,20. 10,9$^2$. 15. 22. 14,24. 21,12. 22,14.24,13.27,7. 28,25. 29,16. 30,17.33,21. 36,8. 37,19. 40,28. 42,19. 53,10. 55,10.11. 58,9.13. 59,2. 62,8$^2$. 65,6.18. 66,8.9 ‖ Jer 2,14.22.28. 31. 3,5.10. 4,1$^2$. 5,1$^2$.22.29.*9,8*.7,5$^2$. 23.32.*19,6*. 8,4.19. 22. 9,23. 12,16. 17.14,7.18.19. 15,1.11$^2$.19$^2$. 16,15. *23,8*. 17,24. 18,14. 20,3. 22,4.6.17. 24.28. 23,24. 26,4. 15. 30,6. 31,20 (19).30(29).36(35).37(36). 33,20. 25. 37,10. 38,4.6.16$^2$.17.18. 39,12. 40,4. 42,5.6.10.15. 44,14.26. 48,27. 49,1.9$^2$.20$^2$. 50,45. 51,14 ‖ Ez 2,5.*7*. *3,11*. 3,6. 5,11. 12,23. 14,16.20. 15,3.16. 48. 17,16.19. 18,3. 20,3.31.33. 39. 21,18. 22,14. 33,11$^2$.27. 34,8. 35,6. 36,5.7.22. 38,19. 44,10.22.25 ‖ Hos 4,15. 9,12. 12,12 ‖ Am 3,3.4.6$^2$.7. 5,22. 6,2.9.12. 7,2.8. 7,11. 9,2$^2$ ‖ Ob 4$^2$.5$^3$ ‖ Mich 2,7. 4,9. 5,7. 6,8 ‖ Nah 1,12. 3,12 ‖ Hab 2,3. 3,8$^3$ ‖ Hag 2,13 ‖ Zach 3,7$^2$. 4,6. 6,15. 11,12$^2$ ‖ Mal 2,2$^2$. 3,10 ‖ Ps 1,2.4. 7,4$^2$.5.13. 27,3$^2$. 44,21. 50,12.18. 59,16. 63,7. 66,18. 68,14. 73,15. 77,10. 78,20.34. 81,9. 88,11. 89,31.32.36. 94,9.18. 95,7.11. 127,1$^2$. 130,3. 131,2. 132,3$^2$.4.12. 137,5.6$^2$. 138,7. 139,8. 19.24 ‖ Prv 1,10.11. 2,1.2.3. 3,24. 30.34. 4,16$^2$. 6,1.28. 9,12. 18,2. 19,19. 20,11. 22,27. 23,2.15.17.18. 24,11.14. 25,21$^2$. 27,22. 30,32$^2$ ‖ Job 1,11. 2,5. 4,17. 6,5.6.12$^2$.28.30. 7,4.12. 8,4.5.6.18. 9,3.15.16.19$^2$.20.23.24. 27.30. 10,4.5.14.15. 11,7.10.13.14. 13,8.9.10. 14,5.7.8.14. 16,6. 17,2. 13.16. 19,5. 20,6.12. 22,20.23. 27,4$^2$.5.10.14.16. 30,24.25. 31,5.7.9. 13.16.19.20.21.24.25.26.29.31.

33.36.38.39. 33,5.23.32.33. 34,14. 32. 35,6.7. 36,11.12.28. 37,13$^2$. 20. 38,4.18.33. 39,9. 10. 13. 27. 40,27. 42,8 ‖ Cant 1,8.2,7.*3,5*.5,8.7,13.8, 7.9$^2$ ‖ Ruth 2,21.3.10.12$^2$.13$^2$.18. 4,4$^2$ ‖ Thr 1,12.2,20$^2$.3,32.5,22 ‖ Eccl 3,12.4,10.11.5,7.10.11.6,3.8, 15.10,4.10.11.11,3$^3$.8.12,14 ‖ Esth 1,19. *3,9*.*5,4*.*8,5*. *9,13*. 2,14. 15. 4, 14$^2$. 5,8$^2$. *7,3*.12. 6,13.7,3 ‖ Dan 10,21 ‖ Esr 2,59 ‖ Neh 1,9.2,2.5.7. 12.3,35.7,61.13,21.25$^2$ ‖ 1Ch 2,34. *23,22*. 4,10. 12,18$^2$. 13,2. 15,2. 19, 12$^2$.21,12$^3$.22,13(12).28,7.9$^2$ ‖ 2Ch 2,5. 6,16.22. 7,17.10,7. 18,5.*14*.17. 27.30. 20,9. 21,17. 23,6. 25,8. 30,9. 33,8.

**הַאִם** *interrog.* Nu 17,28 ‖ Job 6, 13.

**וְאִם**; **וְאִין** (1S 21,9) = **וְאִם**; Gn 17, 27.18,21.20,7.24,8.41.30,1. 34,17. 42,16.47,6 ‖ Ex 7,27.12,4.13,13. *34,20*. 20,25. 21,5.9.11. 23. 27. 29. 22,11.29,34.40,37 ‖ Lev 1,10.*3,6*. 14. 2,5. 7.14. 3,1.12. 4,13.27.32. 5, 7.11.17. 6,21. 7,16.18. 12,5.8. 13,4. 7.21.*26*.*53*.22.23.28.35. 37. 41. 56. 57. 14,21.43. 48. 15,23. 24. 28. 17, 16. 19,7. 20,4. 25,28.30.52.54. 26, 14.15$^2$.18.21.23.27. 27,4.5.6.7.8.9. 11.13.15.16.18.19.20$^2$. 22.27$^2$.31 ‖ Nu 5,8.28.10,4.11,5. 15,27. 16,30. 19,12. 20,19. 27,9.10.11. 30,6.7.9. 11.13.*16*.15. 32,23. 33,55. 35,16. 17.20.22.26.36,4 ‖ Dt 19,8. 22,2. 20.25.24,12.25,7.30,17 ‖ Jos 2,20. 22,23$^2$.24.24,15$^2$ ‖ Jud 4,3.7,10.9, 16$^2$.19.20 ‖ 1S 2,16.11,3.12,25.20, 8 ‖ 2S 12,8.14,32. 15,26.34. 17,13. 24,13$^2$ ‖ 1R 3,14 ‖ 2R 1,10 ‖ Jes 49, 24 ‖ Jer 4,1. 5,2.9. 13,17. 14,22. 17, 27.22,5.23,22.38.27,18$^2$. 38,21.42, 13.48,27 ‖ Ez 43,11 ‖ Joel 1,2.4,4 ‖ Am 9,3$^2$.4 ‖ Zach 14,18 ‖ Mal 1, 6$^2$ ‖ Ps 41,7.90,10 ‖ Prv 4,12 ‖ Job 8,3.11,2. 21,4.6. 22,3. 24,25. 34,16. 17.36,8. 40,9 ‖ Eccl 4,12. 11,6 ‖ Esth 8,5 ‖ Neh 2,5.13,25 ‖ 2Ch 6, 24.7,13.19.15,2$^2$.

---

## אֵם

mater, noverca, avia; ea quae de republica bene merita est; bivium; metropolis; metaph. *terra.*

כשם אב יֵאָמֵר גם שם אם על עקרת המשפחה וכלל האֻמה, ובא בהשאלה על עיר גדולה ומטרופולין, על מרכז הדרכים ועל האדמה אם כל־חי.

Gn 3,20.28,5.32,12 ‖ Ex 2,8 ‖ Jud 5,7.28 ‖ 2S 17,25 ‖ 1R 1,11.*2,13* ‖ 2R 4,30.11,1.24,15 ‖ Jer 15,8 ‖ Ez 21,26.23,2 ‖ Hos 10,14 ‖ Ps 35,14. 113,9 ‖ Prv 19,26.30,17 ‖ 1Ch 2, 26 ‖ 2Ch 15,16.22,10.

**וְאֵם** 2S 20,19.

**וָאֵם** Ez 22,7 ‖ Esth 2,7.

**הָאֵם** Dt 22,6.7.

**וְהָאֵם** Dt 22,6.

**לְאֵם** 1R 2,19.

**וּלְאֵם** Ez 24,25.

**אִמִּי** *suff.* Gn 20,12 ‖ Jos 2,13 ‖ Jud 8,19.16,17 ‖ 1R 2,20 ‖ Jes 49, 1 ‖ Jer 15,10.20,14.17 ‖ Ps 22,10. 11.51,7.69,9.71,6.139,13 ‖ Prv 4, 3 ‖ Job 1,21.17,14.31,18 ‖ Cant 1, 6.3,4.8,1.2.

**וְאִמִּי** 1S 22,3 ‖ 2S 19,38 ‖ Ps 27, 10 ‖ Jes 8,4.

**וּלְאִמִּי** Jud 14,16 ‖ 1R 19,20.

**אִמֶּךָ, אִמְּךָ** Gn 27,29.28,2$^2$ ‖ Ex 20,12 ‖ Lev 18,7$^2$.9.13$^2$.20,19 ‖ Dt 5,16.13,7 ‖ 1S 15,33.20,30 ‖ 2R 3, 13.9,22 ‖ Jer 22,26 ‖ Ez 19,2.10 ‖ Hos 4,5 ‖ Ps 50,20 ‖ Prv 1,8.*6,20*. 23,22 ‖ Cant 8,5.

**וְאִמֶּךָ, וְאִמְּךָ** Gn 37,10 ‖ Prv 23, 25.

**אִמֵּךְ** Jos 2,18 ‖ Ez 16,45.

**וְאִמֵּךְ** Ez 16,3 ‖ Ruth 2,11.

**אִמְּכֶם** Jes 50,1$^2$ ‖ Jer 50,12.

**בְּאִמְּכֶם** Hos 2,4.

**אִמְּכֶן** Ez 16,45.

**אִמּוֹ** Gn 2,24.21,21. 24,67$^2$.27,11. 13.14. 28,7. 29,10$^2$. 30,14. 43,29 ‖ Ex 22,29.23,19.*34,26* ‖ Lev 19,3. 20,9.17.22,27.24,11 ‖ Nu 12,12 ‖ Dt 14,21.21,18.27,22 ‖ Jud 9,1$^2$.3. 14,9.17,2.3.4 ‖ 1S 2,19.3,27. 11,26. 14,21.*31*.15,2.10.13.22,42.53 ‖ 2R 4,19.20.8,26.12,2.14,2.15,2.33.18, 2.21,1.19.22,1.23,31.36.24,8.18 ‖ Jes 66,16 ‖ Jer 16,7.52,1 ‖ Ps 109, 14.131,2 ‖ Prv 10,1.15,20. 29,15. 30,11.31,1 ‖ Cant 3,11 ‖ Eccl 5, 14 ‖ 2Ch 12,13.13,2.20,31.22,2.3. 24,1.25.1.26,3.27,1.29,1.

**וְאִמּוֹ** Ex 21,15.18 ‖ Lev 20,9 ‖ Dt 21,19.27,16 ‖ Jud 14,3.4.5 ‖ 2R 24, 12 ‖ Zach 13,3$^2$ ‖ Prv 20,20.28, 24 ‖ 1Ch 4,9.

**וּכְאִמּוֹ** 2R 3,2.

**לְאִמּוֹ** Gn 27,14.44,20 ‖ Lev 21,2 ‖ Jud 17,2.3.4 ‖ 1R 2,22.17,23.

**וּלְאִמּוֹ** Lev 21,11 ‖ Nu 6,7 ‖ Dt 33, 9 ‖ Jud 14,2.6.

**אִמָּהּ** Gn 24,28 ‖ Lev 20,14 ‖ Dt 21,13 ‖ Jos 6,23 ‖ Ruth 1,8.

**וְאִמָּהּ** Gn 24,55 ‖ Dt 22,15 ‖ Esth 2,7.

**בְּאִמָּהּ** Mich 7,6.

**כְּאִמָּהּ** Ez 16,44.

**לְאִמָּהּ** Cant 6,9.

**וּלְאִמָּהּ** Gn 24,53.

**אִמָּם** Hos 2,7.

**אִמֹּתֵינוּ** *pl. suff.* Thr 5,3.

**אִמֹּתָם** Jer 16,3 ‖ Thr 2,12.

**לְאִמֹּתָם** Thr 2,12.

---

## אָמָה

ancilla; *pelex.*

האמה חשובה יותר משפחה (ש״א כ״ה מ״א): הָגָר היתה שפחת שרה וכשלקחה אברהם נקראה אָמָה וכן בזלפה ובלהה, ואבימלך בן פילגשו של גדעון נקרא בן־האמה (שופטים ט׳ י״ח); ויתכן שעִקר עבודת האמה היתה להִטפל עם הבנים ולשרתם. בין כך וכך ראוי לה השם הקרוב לאֵם.

Ex 21,32.

**וְאָמָה** Lev 25,44.

**הָאָמָה** Gn 21,10$^2$.13.

**לְאָמָה** Ex 21,7.

**אֲמָתִי** *suff.* Gn 30,3.

**וַאֲמָתִי** Job 31,13.

**אֲמָתְךָ, אֲמָתֶךָ** Gn 21,12 || Ex 23, 12 || 1S 1,11$^{2}$.16.25,24$^{2}$.25.28.31. 41 || 2S 20,17 || Ps 86,16.116,16 || Ruth 3,9$^{2}$.

**וַאֲמָתְךָ, וַאֲמָתֶךָ** Ex 20,10 || Lev 25,44 || Dt 5,14$^{2}$.12,18.*16,11.14* || 1R 3,20.

**לַאֲמָתְךָ, לַאֲמָתֶךָ** Dt 15,17 || 1S 1, 11 || 1R 1,13.17.

**וְלַאֲמָתֶךָ** Lev 25,6 || Jud 19,19.

**אֲמָתוֹ** Ex 21,20.26.27 || Jud 9,18 || 2S 14,15.16.

**וַאֲמָתוֹ** Ex 20,17 || Dt 5,18.

**אֲמָתָהּ** Ex 2,5.

**הָאֲמָהוֹת** *pl.* Gn 31,33 || 2S 6,22.

**אַמְהוֹת** *cs.* 2S 6,20.

**וְאַמְהֹתַי** *suff.* Job 19,15.

**וְאַמְהֹתֵיכֶם** Dt 12,12.

**וְאַמְהֹתָיו** Gn 20,17.

**וְאַמְהֹתֶיהָ** Nah 2,8.

**וְאַמְהֹתֵיהֶם** Esr 2,65 || Neh 7,67.

---

**[אם] הָאֻמִּים** *pl.*

populus. Conf. לְאֹם.

Ps 117,1.

**[אֻמָּה] אֻמּוֹת** *pl.* Nu 25,15.

**לְאֻמֹּתָם** *suff.* Gn 25,16.

— v. chald. —

**אַמָּה**

cubitus, ulna; *metropolis; postis.*

כן נקרא בראשונה הזרוע התחתון, והֻשאל אח״כ לשעור מדה כבלשנות המערב (עללע, лóкоть), וי״ם מזה אַמָּתָהּ דשמות ב׳ ה׳; וי״ג בש״ב ח׳ א׳ נת האמה (ע׳ דהי״א י״ח א׳) וטעם אַמָּה מטרופולין, וע׳ הערתנו למלת מתג. אַמּוֹת הספים דישעיה ו׳ ד׳ הן הן האֹמְנוֹת דמ״ב י״ח ט״ז.

Gn 6,15$^{3}$.16.7,20 || Ex 27,12.13. *38,13*.14.16.30,2.*37,25*.38,14.*15*. 18 || Nu 35,4 || Jos 3,4 || 1R 6,2$^{2}$.3. 16.20$^{3}$.7,2$^{3}$.6$^{2}$.15$^{2}$.31.*32* || 2R 14, 13.25,17$^{2}$ || Jer 52,21$^{2}$ || Ez 40,12. 14.15.19.21.23.25$^{2}$.*29.33.36*.30. 33.42$^{3}$.47.*41,13$^{2}$*.47.49$^{2}$.41,2$^{2}$.*4*.4. 10.12$^{2}$.14.15. 42,4.7.8$^{2}$. 43,13.14.

17.45,2 || Esth 5,14.*7,9* || Neh 3, 13 || 2Ch 4,1$^{2}$.25,23.

**וְאַמָּה** Ex 25,10$^{2}$.*37,1.23.37,1.10*. 17.*37,6.23.30,2.37,10.25*.26,16. *36,21*.40,12.43,13.

**הָאַמָּה** Ex 26,16.*36,21* || 2S 8,1 || 1R 7,31.*32*.35 || Ez 43,13.14.17.

**וְהָאַמָּה** Ex 26,13$^{2}$.

**בָּאַמָּה** Ex 26,2$^{2}$. *36,9*.2.8. *36,9*.8. *36,15*.27,9.*18.38,9.11*.38,12 || Nu 35,5$^{4}$ || 1R 6,3.6$^{3}$.17.25.26.7,23$^{2}$. 24.27$^{3}$.31.38 || Ez 40,5.21.47,3 || Zach 5,2$^{2}$ || 1Ch 11,23 || 2Ch 4,2$^{3}$.3.

**אַמַּת** *cs.* Jer 51,13.

**בְּאַמַּת** Dt 3,11.

**אַמָּתַיִם** *dual.* Ex 25.10.*37,1*.17. *37,6.23.37,10*.

**וְאַמָּתַיִם** Ex 30,2.*37,25*.

**וּכְאַמָּתַיִם** Nu 11,31.

**אַמּוֹת, אַמֹּת** *pl.* Ex 26,16.27,1$^{3}$. 18.36,15.21.38,1$^{3}$.18 || Dt 3,11$^{2}$ || 1S 17,4 || 1R 6,10.23.24$^{3}$.7,10$^{2}$.16$^{2}$. 19 || 2R 25,17 || Jes 6,4 || Jer 52,22 || Ez 40,5.7.9$^{2}$.11.12$^{2}$.13.*29*.27.30. 48$^{4}$.41,1$^{2}$.2$^{3}$.3$^{3}$.5.8.9.11.12.22$^{2}$.42, 2$^{2}$.4.16.43,14$^{2}$.15 || 2Ch 3,3$^{3}$.4.*8*.8. 11$^{2}$.*12*.12.13.15$^{2}$.4,1.6,13.

**וְאַמּוֹת** 2Ch 6,13.

**בָּאַמּוֹת** Ez 43,13.

**לָאַמּוֹת** 2Ch 3,11.

---

**[אָמַל°] אֻמְלָלָה** *pt. pass. f.*

languescere; tristem esse.

יסוד השרש מל, מלל, וענינו יִבֹשֶׁת הליח וכמישת הצמחים, והֻשאל גם על הֲפָגַת הלב ועל דבר אשר סר כחו ממנו והולך לטמיון.

Ez 16,30.

**אֻמְלַל, אֻמְלָל** *Pu. 3 perf.* Jes 16,8 || Joel 1,10 || Nah 1,4$^{2}$.

**וְאֻמְלַל** Hos 4,3.

**אֻמְלְלָה, אֻמְלָלָה** *f.* 1S 2,5 || Jes 24,4.7.33,9 || Jer 15,9 || Joel 1,12.

**אֻמְלְלוּ, אֻמְלָלוּ** *pl.* Jes 19,8. 24, 4 || Jer 14,2 || Thr 2,8.

*adj.* **אֻמְלָל**

languidus, debilis

Ps 6,3.

**הָאֲמֵלָלִים** *pl.* Neh 3,34.

— conf. מול, מָלַל —

**I [אָמַן] אֹמֵן** *pt.*

sustentare, educare; *pt. tutor* et *altor.*

עקר הוראתו חזק ועצמה, והֻשאל לענין גִּדּוּל הילדים וכלכלתם; והנה השם אֹמֵן כולל גם אֵם וָאָמָן, כי על האמן להתהלך עם־חניכיו כאֵם ולהיות אמן בחכמת החנוך.

Esth 2,7.

**הָאֹמֵן** Nu 11,12.

**הָאֹמְנִים** *pl.* 2R 10,1.

**וְהָאֹמְנִים** 2R 10,5.

**אֹמְנַיִךְ** *suff.* Jes 49,23.

**לְאֹמֶנֶת** *f.* Ruth 4,16.

**אֹמַנְתּוֹ** *suff.* 2S 4,4.

**הָאֱמֻנִים** *pt. pass. pl.* Thr 4,5.

**תֵּאָמַנָה** *Ni. 3 imperf. f.* Jes 60,4.

**[אָמְנָה] בְּאָמְנָה**

educatio, tutela.

Esth 2,20.

— conf. אָמוֹן —

**II [אָמַן] וְנֶאֱמַן** *Niph.*

sustentare; fultum, fidum esse; fundatum, stabilem esse; probum esse. *Hi.* credere, fidem habere; *niti aliqua re.*

מעקר הוראת השרש על הדבר החזק והמתקיים בא גם על האמונה הנטועה בלב, ולא תמוש ולא תמוט; ואולי כלול בה גם ענין הגִּדּוּל והחנוך לפי שע״פ הרֹב היא תלויה בם. בישעיה ל׳ כ״א תאמינו כמו תֵּימִינוּ, וכת״י והשבעים.

2S 7,16.

**נֶאֱמָנָה** *f.* Ps 78,8.

**נֶאֱמָנוּ, נֶאֶמְנוּ** *pl.* Jer 15,18 || Ps 78,37.93,5.

**נֶאֱמָן** *pt.* Nu 12,7 || 1S 2,35$^{2}$.3,20. 22,14.25,28 || 1R 11,38 || Jes 22, 23.25.49,7 || Hos 12,1 || Ps 89,38 || Prv 25,13 || Neh 9,8.

**וְנֶאֱמָן** Jer 42,5.

**וְנֶאֱמַן־** *cs.* Prv 11,13.

**הַנֶּאֱמָן** Dt 7,9.

**נֶאֱמָנָה** *f.* Jes 1,21.26 || Hos 5,9 || Ps 19,8.

נֶאֱמֶנֶת Ps 89,29,
נֶאֱמָנִים *pl. m.* Jes 8,2.33,16 ‖ Ps 111,7 ‖ Prv 27,6 ‖ Neh 13,13.
וְנֶאֱמָנִים Dt 28,59.
הַנֶּאֱמָנִים Jes 55,3.
לְנֶאֱמָנִים Job 12,20.
בְּנֶאֶמְנֵי *cs.* Ps 101,6.
וְנֶאֱמָנוֹת *pl. f.* Dt 28,59.
יֵאָמֵן, יֵאָמֶן *impf.* (*juss.*) 1R 8,26 ‖ 1Ch 17,23 ‖ 2Ch 1,9.6,17.
וְיֵאָמֵן 1Ch 17,24.
תֵּאָמֵנוּ *2 pl. m.* Jes 7,9.
וְתֵאָמֵנוּ 2Ch 20,20.
וְיֵאָמְנוּ *3 pl. m.* Gn 42,20.
הֶאֱמִין *Hi. prf.* Gn 45,26 ‖ Jud 11,20 ‖ Jes 53,1 ‖ Jer 40,14.
וְהֶאֱמִן Gn 15,6.
הֶאֱמַנְתִּי, מַ *1 perf.* 1R 10,7 ‖ Ps 27,13.116,10.119,66 ‖ 2Ch 9,6.
הֶאֱמִינוּ *3 pl.* 2R 17,14 ‖ Ps 78,22.32.106,24 ‖ Thr 4,12.
וְהֶאֱמִינוּ Ex 4,8.
הֶאֱמַנְתֶּם *2 pl.* Nu 20,12 ‖ Dt 9,23.
הַמַּאֲמִין *pt.* Jes 28,16.
מַאֲמִינִם *pl.* Dt 1,32.
הַאֲמִינוּ *imper. pl.* 2Ch 20,20².
אַאֲמִין *1 impf.* Job 9,16.
תַּאֲמִין *2 impf.* Dt 28,66.
תַּאֲמֵן, תַּאֲמֶן Jer 12,6 ‖ Prv 26,25.
הֲתַאֲמִין *interrog.* Job 39,12.
יַאֲמִין *3 impf.* Prv 14,15 ‖ Job 4,18.15,15.22.24,22.39,24.
יַאֲמֵן Job 15,31.
וַיַּאֲמֵן Ex 4,31 ‖ 1S 27,12.
תַּאֲמִינוּ *2 impf. pl.* Jes 7,9.30,21 ‖ Mich 7,5 ‖ Hab 1,5 ‖ 2Ch 32,15.
וְתַאֲמִינוּ Jes 43,10.
יַאֲמִנוּ *3 pl.* Ex 4,1.5.8.9.19,9 ‖ Nu 14,11 ‖ Job 29,24.
וַיַּאֲמִינוּ Ex 14,31 ‖ Jon 3,5 ‖ Ps 106,12.

## אֵמֻן

fides, fidelitas; pl. concr. fideles.

Dt 32,20.

אֱמוּנִים, אֱמֻנִים *pl.* Jes 26,2 ‖ Ps 12,2.31,24 ‖ Prv 13,17.14,5.20,6.
אֱמוּנֵי *cs.* 2S 20,19.

## אֹמֶן

fides, veritas.

Jes 25,1.

## [אֹמְנָה] *pl.* הָאֹמְנוֹת

columna, postis.

עניני עמודים לחזק הבנין או כעין מזוזות בצדי הדלתות העשויות לנוי, ת"ת סקופיא, כלומר אסקופות.

2R 18,16.

## אֱמוּנָה

firmitas, *securitas;* fides.

עיקר ענינה התמדה וקיום, והחזק בדבר בצדקה ובישר לבב (פריע, רעדליכקייט), ועל שאר ההוראות המסתעפות יורו הפסוקים והשמות הנרדפים לה.

Ex 17,12 ‖ Dt 32,4 ‖ Jes 25,1 ‖ Jer 5,1 ‖ Ps 37,3.119,30.86 ‖ Prv 12,17.22.

וֶאֱמוּנָה Ps 119,75.138.
הָאֱמוּנָה Jer 7,28.
וְהָאֱמוּנָה Jes 11,5.
בֶּאֱמוּנָה, בֶּאֱמֻנָה 2R 12,16.22,7 ‖ Jes 59,4 ‖ Hos 2,22 ‖ Ps 33,4 ‖ 1Ch 9,26.31 ‖ 2Ch 19,9.31,12.15.34,12.
לֶאֱמוּנָה Jer 5,3.9,2.
אֱמוּנַת *cs.* Jes 33,6.
וֶאֱמוּנָתִי *suff.* Ps 89,25.
בֶּאֱמוּנָתִי Ps 89,34.
אֱמוּנָתְךָ, אֱמֻנָתְךָ Ps 36,6.40,11.88,12.89,2.3.6.119,90 ‖ Thr 3,23.
וֶאֱמוּנָתְךָ Ps 89,9.92,3.
בֶּאֱמוּנָתְךָ, בֶּאֱמֻנָתְךָ Ps 92,3.143,1.
אֱמֻנָתוֹ (al. אֶ) 1S 26,23.
אֱמוּנָתוֹ Ps 100,5.
וֶאֱמוּנָתוֹ Ps 98,3,
בֶּאֱמוּנָתוֹ Hab 2,4 ‖ Ps 96,13.
בֶּאֱמוּנָתָם 1Ch 9,22 ‖ 2Ch 31,18.
אֱמוּנוֹת *pl.* Prv 28,20.

## אֲמָנָה

foedus, statutum.

Neh 10,1.

וַאֲמָנָה Neh 11,23.

## אָמְנָה

re vera, vere, certo, profecto.

Gn 20,12 ‖ Jos 7,20.

אָמְנָם 2R 19,17 ‖ Jes 37,18 ‖ Job 9,2.12,2.19,4.5.34,12.36,4 ‖ Ruth 3,12,
אֻמְנָם Gn 18,13.
הַאָמְנָם *interrog.* Nu 22,37 ‖ 1R 8,27 ‖ Ps 58,2 ‖ 2Ch 6,18.

## אָמֵן, וְאָמֵן אָמֵן

fidus; certo, profecto.

Nu 5,22 ‖ Dt 27,15.16.*17.18.19.20.21.22.23.24.25.26* ‖ 1R 1,36 ‖ Jes 65,16² ‖ Jer 11,5.28,6 ‖ Ps 41,14.72,19.89,53.106,48 ‖ Neh 5,13.8,6 ‖ 1Ch 16,36.

## אָמוֹן

opifex, artifex.

רש"י וראב"ע חברו האי דמשלי עם כאשר ישא האמן את־היונק, יונתן פתרו מלשון אמונה (מהימנתא), אך המבארים האחרונים פתרוהו עם השבעים מלשון אומנות, והוא כמ"ש חז"ל בריש מדרש רבה: ד"א אָמוֹן אוּמָן, התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה. והאי דירמיה ליונתן, רש"י והרד"ק כמו הֶהָמוֹן, אך יתכן שהכונה על יתר האומנים כעין הֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר דמלכים כ"ד י"ד וירמיה כ"ד א'.

Prv 8,30.

הָאָמוֹן (=הֶהָמוֹן?) Jer 52,15.
אָמָּן (al. אָמָן, אָמָּן) Cant 7,2.

v. n. pr.

## אֱמֶת

firmitas, stabilitas; fides, probitas, integritas; sinceritas; veritas.

לפי המוסכם שרשו אמן, והראוי, אֱמֶנֶת, וע"כ בכנוי התי"ו דגושה. וי"ג בתהלים נ"ד ז' בַּאֲמִתְּךָ הצמיתם.

Gn 24,48 ‖ Ex 18,21 ‖ Dt 13,15.

*17,4.*22,20‖Jos 2,12‖2S 7,28‖1R 10,6.17,24.22,16‖Jes 43,9.49,14‖ Jer 2,21.10,10.14,13.23,28.42,5 ‖ Ez 18,8.9 ‖ Hos 4,1 ‖ Mich 7,20 ‖ Zach 7,9.8,16²‖Mal 2,6‖Ps 15,2. 19,10.31,6.45,5.51,8.85,12.111,7. 119,43.142.151.160.132,11.146, 6 ‖ Prv 8,7.11,13.12,19.14,25.22, 21².23,23‖Eccl 12,10‖Dan 8,12. 26.10,21.11,2 ‖ Neh 7,2.9,13.33 ‖ 2Ch 9,5.15,3.18,15.

**וֶאֱמֶת** Gn 24,49.47,29‖ Ex 34,6 ‖ Jos 2,14 ‖ 2S 2,6.15,20 ‖ 2R 20, 19‖Jes 39,8‖Jer 9,4.33,6‖ Ps 25, 10.61,8.85,11.86,15.89,15.117,2 ‖ Prv 3,3.14,22.16,6.20,28 ‖ Esth 9,30‖Dan 10,1.

**הָאֱמֶת** *interrog.* Gn 42,16.

**הָאֱמֶת** Gn 32,11 ‖ Jes 59,15 ‖ Zach 8,3.

**וְהָאֱמֶת** Zach 8,19‖2Ch 31,20.32, 1.

**בֶּאֱמֶת** Jud 9,15.16.19‖1S 12,24‖ 1R 2,4.3,6 ‖ 2R 20,3 ‖ Jes 10,20. 16,5.38,3.48,1.61,8 ‖ Jer 4,2.26. 15.28,9.32,41 ‖ Zach 8,8 ‖ Ps 69, 14.111,8.145,18‖Prv 29,14.

**וּבֶאֱמֶת** Jos 24,14.

**לֶאֱמֶת** Jes 42,3.

**אֲמִתֶּךָ, אֲמִתְּךָ** *suff.* Jes 38,18. 19 ‖ Ps 30,10.57,11.*108,5.*71,22. 115,1.138,2.

**וַאֲמִתְּךָ** Ps 40,11.12.43,3.

**בַּאֲמִתֶּךָ, בַּאֲמִתְּךָ** Ps 25,5. 26,3. 54,7.86,11‖Dan 9,13.

**אֲמִתּוֹ** Ps 91,4.

**וַאֲמִתּוֹ** Gn 24,37‖Ps 57,4.

———v. chald. et n. pr.———

## [אָמַץ] אָמְצוּ *pl.*

firmum, fortem esse, praevalere; *Pi.* firmare, corroborare, obfirmare; sibi constituere, deligere; *Hi.* fortem esse, alacrem esse, se corroborare, obfirmare; festinare.

יתכן שעקר שרשו מץ בהוראת כבישה ולחיצה (ובדהשאל על החמס והעשק מֵץ, ועל הבצק שלא ינופח ע״י שאור ומחמצת — מַצָּה), וידוע שמטבע הדבר הכבוש להתקשות ולהיות מוצק ואיתן.

2S 22,18‖Ps 18,18.142,7.

**וֶאֱמָץ, וֶאֱמַץ** *imprt.* Dt 31,7.*23*‖ Jos 1,6.7.9.18‖1Ch 22,13(12).28, 20.

**וְאִמְצוּ** *pl.* Dt 31,6 ‖ Jos 10,25 ‖ 2Ch 32,7.

**יֶאֱמָץ** *3 imprf.* Gn 25,23.

**וַיֶּאֶמְצוּ** *pl.* 2Ch 13,18.

**וְאִמֵּץ** *Pi. perf.* Dt 2,30.

**אִמַּצְתָּה, אִמַּצְתָּ** *2 perf.* Ps 80, 16.18.

**אִמַּצְתִּיךָ** *1 perf. suff.* Jes 41,10.

**[מְאַמֵּץ] מְאַמֶּץ־** *pt.* Prv 24,5.

**בְּאַמְּצוֹ** *inf. suff.* Dt 8,28.

**אַמֵּץ** *imper.* Neh 2,2.

**וְאַמְּצֵהוּ** *suff.* Dt 3,28.

**אַמֵּצוּ** *pl.* Jes 35,3.

**אֲאַמִּצְכֶם** *1 impf. suff.* Job 16,5.

**תְּאַמֵּץ** *2 impf.* Dt 15,7 ‖ Job 4,4.

**יְאַמֵּץ** *3 impf. m.* Am 2,14.

**וַיְאַמֵּץ, וַיְאַמֶּץ־** Jes 44,14 ‖ 2Ch 36,13.

**וַתְּאַמֵּץ** *3 impf. f.* Prv 31,17.

**תְּאַמְּצֶנּוּ** *suff.* Ps 89,22.

**וַיְאַמְּצוּ** *pl.* 2Ch 11,17.

**וַיְאַמְּצֻהוּ** *suff.* 2Ch 24,13.

**וְיַאֲמֵץ** *Hiph. 3 impf. juss.* Ps 27,14.31,25.

**הִתְאַמֵּץ** *Hithpa. 3 prf.* 1R 12, 18‖2Ch 10,18.

**מִתְאַמֶּצֶת** *pt. f.* Ruth 1,18.

**וַיִּתְאַמְּצוּ** *3 pl. impf.* 2Ch 13,7.

## [אָמֹץ] אֲמֻצִּים *adj. pl.*

firmus, fortis; robustus, alacer (al. אָמֹץ = חָמֹץ: *rufus*, rubicundus).

ראב״ע מפרש גוון התקיף ונראה למרחוק יותר משאר הגוונים, וי״מ כמו חמוץ בגדים (גרעלל רָאטה) כנזכר בפסוק ב׳; ולדעת האחרונים הוא כנוי לסוס אביר וחזק. ובישעיה מ׳ כ״ו כמו אַמִּץ.

Zach 6,3.

**וְהָאֲמֻצִּים** Zach 6,7.

**אַמִּיץ** 2S 15,12‖Job 9,19.

**וְאַמִּיץ** Jes 28,2.40,26‖Am 2,16 ‖ Job 9,4.

## אֹמֶץ

robur, opes.

Job 17,9.

**אָמְצָה** (al. **אַ**) Zach 12,5.

**[מַאֲמָצִים] מַאֲמַצֵּי־** *pl. cs.* Job 36,19.

———v. n. pr.———

## אָמַר, אָמֹר

dicere, loqui; secum dicere, cogitare; *iubere;* praedicare; *Hithpa.* se efferre.

הפעל כולל לפעמים גם צווי, ומזה בערבית השם אמיר למושל, נגיד ומצוה. י״ג באיוב ג׳ ג׳: והלילה אָמַר הֹרה גבר, וע׳ ירמיה ט״ו י׳, כ׳ י״ד; ובש״א כ״ד י״א קורין השבעים: וָאֹמַן לדרגך ואחֻם עליך; ואולי הוא כמו וָאֹמַר, וכן בישעיה מ׳ ו׳. ר״י רייפמאנן גורס בדה״ב ל״ב כ״ד: ויתפלל אל־י״י וַיֵּעָתֶר לו. במענות איוב וַיֹּאמַר מלעיל לבר מדאליהו.

Gn 3,3.16.17. 13,14. 18,17. 20,5. 16. 21,1. 22,3.*9.* 31,16.29.49. 32,5. 21.38,11.41,54.42,4.43,5.17.44,4. 45,9 ‖ Ex 2,22. *18,3.*4,22.5,1.*32,* *27.*10.6,26.7,17.26.8,16.9,1.*10,3.* 11,4.13,17.15,9.17,10.18,24.24,1. 14‖Nu 10,29.*14,40.*20,14.21,16. 22,16.23,19.30.26,65‖Dt 9,25.10, 1.17,16.31,2.33,8.12.13.18.20.22. 23.24 ‖ Jos 1,12.5,2.6,22.7,13.*24,* *2.*11,9‖Jud 5,23.6,8.11,15 ‖ 1S 2, 27.9,5.9.27.10,15.16.18.15,2.17, 55.18,17.19,17.20,26.23,22.24,5. 25,21,35 ‖ 2S 3,18.7,5.8.12,7.11. 16,3.7.10.11.18,18.19.19,1.27.23, 3.24,12 ‖ 1R 1,48.2,26.30.8,12². 11,2.18.31. *17,14.* 12,24. 13,2.21. 14,5.7. 20,3.5.13.14.28.32.35.42. 21,19².22,11.27.50 ‖ 2R 1,4.6.11. 16.2,9.21.3,16.17.4,43.5,13.6,10. 32.7,1.8,14².19.9,3.*12.*6.*19,20.21,* *12.22,15.18.*12.18.19.11,15.17, 12.18,19.25.29.31.19,3.6.32.20,1. 5.17.21,4.7.22,16 ‖ Jes 7,7.8,11. *18,4.*10,13.24.*22,15.*21,6.12.16. 22,14.23,4.28,12.16.29,16.22.30,

12.15. 31,4. 36,4.10.14.16. 37,3.6. 21.33.38,1.5.39,6.42,5.43,1.14.16. 44,2.6.24.45,1.11.13.14.18.24. 48, 17.22. 49,5.7.8.22.25. 66,12. 50,1. 51,22. 52,3.4. 54,1.6.8. 10. 56,1.4. 57,15.19.21. 59,21$^2$. 65,7.8.13. 25. 66,1.9.20.21.23 ‖ Jer 2,5.4,3.6,16. 22.8,4. 9,22. 10,2. 12,14. 13,9.13. 15,2.17,5.21. 18,11. 19,1.21,8.22, 1.3.30.23,38.26,2.4. 27,16. 28,11. 13. 30,18. 31,2(1).15(14).16(15). 35(34).37(36). 32,3. 33,10.20.25. 34,2.36,29.37,9.38,2.3.44,30.47, 2.49,1.28.51,1. 4,27.10,18.16,3.5. 20,4.22,6.24,8.29.10. 30,5.12. 32, 42.33,17.48,40. 49,12. 5,14. 31,7 (6).35,17.38,17. 6,6.27,19.9. 9,16. 19,11. 23,16. 25,28.32. 26,18. 29, 17.33,12.49,7.35.50,33.51,58.15. 21. 11,11.21. 14,15. 15,19. 18,13. 28,16. 29,32. 32,28. 34,17. 35,15. 51,36.7,3.21.14. 16,9. 19,3.11. 25, 27.27,4.21.28,2.14.29,8.21.25.31, 23(22). 32,14. 15. 34,2. 13. 35,13. 17.18.19. 39,16. 42,15. 18. 43,10. 44,2.7.11.25.48,1.50,18.51,33.20. 8,12, 9,6. 11,22.23,15.25,8. 11,3. 13,12.21,4.23,2.24,5. 25,15.30,2. 32,26. 33,4. 34,2. 37,7. 42,9. 45,2. 13,1. 17,19.27,2. 14,10. 15,11. 21, 12. 22,11.18. 28,1. 29,16.31. 30,3. 33,2.11.13. 34,4. 40,15. 44,26. 46, 25.48,8.49,2.18 ‖ Ez 2,4.3,11.27. 5,5.7.8. 6,3.11. 7,2.5. 11,7.16.17. 12,10.19.23.28. 13,3.8.13.18.20. 14,4.6.21. 15,6. 16,3.36.59. 17,3.9. 19.22. 20,3.5.27.30.39. 21,3.8.29. 31.33. 22,3.19.28. 23,46. 24,3.6.9. 21. 25,3.6.8.12.13. 15. 16. 26,3.7. 15.19. 27,3. 28,2.6.12.22.25. 29,3. 8.13.19. 30,2.10.13.22. 31,10.15. 32,3.11. 33,25.27. 34,2.10.11. 17. 20. 35,1.14. 36,2.3.4.5.6.7. 13.22. 33.37.37,5.9.12.19.21.38,3.10.14. 17.39,17.25.43,18.44,6.9.45,9.18. 46,1.16.47,13. 9,5.11,5. 21,14. 29, 3.9.30,6.36,2 ‖ Joel 3,5 ‖ Am 1,3. 6.9.11.13.2,1.3.4.6. 12.5.8.15. 2,3. 3,11.5,3.4.16.17.27.7,3.6.11.17.9, 15 ‖ Ob 1 ‖ Mich 2,3.4.3,5 ‖ Nah 1, 12 ‖ Zeph 3,20 ‖ Hag 1,2.5.7.2,11. 8.2,6.7.9 ‖ Zach 1,3.4.14.17. 3,7.4, 6. 8,2.6.7.9.19.20.23.3.7,13. 8,14. 16. 2,12.8,14. 6,12.7,9. 8,3.11,4 ‖ Mal 1,2.4.6.8.9.10.11.13.14.2,2.4. 8.16. 3,1.5.7.10. 11. 12. 17. 19. 21. 13.2,16.3,13 ‖ Ps 2,7.10,6.11.13. 14,1.53,2. 27,8. 33,9. 50,16.68,23. 105,31.34.106,34 ‖ Prv 22,13.26, 13 ‖ Job 1,5.3,3.28,14$^2$.34,5.9.35, 10.36,23.37,20 ‖ Ruth 2,21.3,17 ‖ Thr 3,37 ‖ Eccl 1,2.12,8 ‖ Esth 1, 10.17.4,7.9,25 ‖ Dan 1,18 ‖ Esr 1, 2 ‖ Neh 2,18 ‖ 1Ch 15,2.17,4.7.21, 10.11.18.23,25.27,23.28,3 ‖ 2Ch 2,14.6,1$^2$.8,11.11,4.12,5. 18,10.26. 20,15.21,7.12.23,14. 24,20.22. 29, 24. 32,10. 33,4.7. 34,24.23.26. 35, 21.36,23.

**וְאָמַר** Gn 46,33 ‖ Ex 14,3 ‖ Nu 5, 19.21 ‖ Dt 20,3.22,14.16.25,8.27, 16. 17,18.19.20.21.22.23.24.25. 26.29,21.31,17.32,37 ‖ Jud 4,20. 19,30 ‖ 1S 2,15.16.20.36.24,11 ‖ 2S 11,20.17,9 ‖ Jes 6,3.20,6.25,9. 29,11.12.38,15.40,6.57,14.65,8 ‖ Am 6,10$^2$ ‖ Nah 3,7 ‖ Zach 13,5. 6$^2$ ‖ Ps 106,48 ‖ Prv 26,19 ‖ Cant 2,10 ‖ Eccl 10,3 ‖ 2Ch 7,21.

**הֶאָמַר** *interrog.* Job 34,31.

**אֶמְרָה** *f.* Gn 16,13.20,5.21,16.27, 6.29,32 ‖ Ex 4,26 ‖ 1S 1,22 ‖ 2R 6, 28 ‖ Ez 26,2 ‖ Hos 2,7.14 ‖ Prv 9,4. 30,16 ‖ Thr 3,24 ‖ Eccl 7,27.

**וְאֶמְרָה** Gn 24,14.44 ‖ Nu 5,22 ‖ Dt 25,7.9 ‖ Hos 2,9 ‖ Prv 9,16.30, 20.

**אָמַרְתָּ** *2 m.* Gn 12,19. 26,9. 32, 13 ‖ Ex 33,12 ‖ Nu 11,21 ‖ 1R 1, 24.8,29 ‖ 2R 18,20 ‖ Jes 14,13 ‖ Jer 32,25.45,3 ‖ Ez 35,12 ‖ Hos 13,10 ‖ Job 33,8.35,2 ‖ Thr 3,57 ‖ Neh 9,23 ‖ 2Ch 6,20.23,19.

**וְאָמַרְתָּ, וְאָמַרְתָּ** Gn 32,19.44,4 ‖ Ex 3,16.4,22.7,9.16.26.8,16.9,13. 13,14 ‖ Lev 1,2.18,2.23,2.10.25,2. 27,2.17,2.19,2.21,1.22,18 ‖ Nu 5, 12.6,2. 15,18.38.33,51. 35,10. 8,2. 18,26.30.28,2.34,2.3 ‖ Dt 6,21.8, 17.12,20.17,14.26,3.5.13 ‖ Jos 7, 13 ‖ 1S 3,9.16,2.20,6 ‖ 2S 7,5.11, 21.13,5.15,34 ‖ 1R 22,27 ‖ 2R 9,3. 20,5 ‖ Jes 6,9.7,4.12,1.14,5.38,5 ‖ Jer 3,12. 5,19. 7,2.19,3.28. 8,4.11, 3.13,13.15,2.19,11.25,27.28. 26,4. 43,10. 13,12. 14,17. 16,11. 17,20. 22,2.23,33.25,30. 28,13. 34,2$^2$. 35, 13.38,26.39,16.51,62.64 ‖ Ez 2,4. 3,11.27.13,18. 14,4. 16,3. 17,3.20, 3.5.27.22,3.24,3.28,22.30,2. 36,3. 37,12. 38,3. 39,1. 6,3. 36,1. 12,19. 13,2. 19,2. 21,3.8.12.14.33$^2$. 25,3. 27,3. 28,12. 35,3. 29,3. 32,2. 33,2. 34,2.36,6. 37,4.9. 38,11.12. 44,6 ‖ Zach 1,3.6,12 ‖ Prv 5,12 ‖ Job 22, 13 ‖ 1Ch 17,4.

**אָמַרְתְּ** *2 f.* Jud 17,2 ‖ 2S 6,22 ‖ Jes 47,10.57,10 ‖ Jer 22,21 ‖ Ez 27,3 ‖ Ps 16,2.

**וְאָמַרְתְּ** Jud 4,20 ‖ 1R 1,13 ‖ Jes 49,21.

**אָמַרְתִּי, אָמָרְתִּי** *1 perf.* Gn 20, 11.26,9. 31,31. 42,22 ‖ Ex 23,13. 32,13 ‖ Lev 17,12 ‖ Nu 18,24.24, 11 ‖ Dt 28,68.32,26 ‖ Jud 2,3.13, 13.15,2 ‖ 1S 2,30.9,17.23 ‖ 2S 12, 22.30 ‖ 1R 22,18 ‖ 2R 2,18.4,24. 28.5,11.23,27 ‖ Jes 22,4.36,5.38, 10.11.45,19.49,4.65,1 ‖ Jer 3,19.5, 4.10,19.18,10 ‖ Jon 2,5 ‖ Zeph 3, 7 ‖ Zach 13,9 ‖ Ps 30,7.31,15.23. 32,5. 38,17. 39,2. 40,8.11. 41,5. 73, 15. 75,5. 82,6.89,3. 94,18. 116,11. 119,57.140,7.142,6 ‖ Job 6,22.7, 13.9,22.31,24.32,7.10 ‖ Cant 7,9 ‖ Ruth 1,12.4,4 ‖ Thr 3,54 ‖ Eccl 2, 1.3,17.18.2.6,3.7,23.8,14 ‖ Neh 4, 16 ‖ 1Ch 21,17 ‖ 2Ch 18,17.

**וְאָמַרְתִּי, וְאָמַרְתִּי** Gn 24,43 ‖ Ex 3,13 ‖ Dt 32,40 ‖ 2S 13,28 ‖ Jer 20, 9 ‖ Ez 14,17 ‖ Hos 2,25 ‖ Prv 30,9 ‖ Job 7,4 ‖ Eccl 2,15.9,16.

**אָמְרוּ** *3 pl.* Gn 38,22 ‖ Ex 12,33 ‖ Nu 13,31.16,34 ‖ Jos 22,16.33 ‖ Jud 9,3.12,4.16,24.20,32.39 ‖ 1S 4,7.8,6.10,27.13,19.29,9.30,6 ‖ 2S 12,18.17,29 ‖ 1R 20,23.28.22,32 ‖ 2R 20,14 ‖ Jes 30,10.39,3.51,23.

66,5 || Jer 2,6.8.31.5,24.12,4. 23, 17.25.42,5.50,7 || Ez 9,9.11,15.12, 9 || Hag 1,2 || Ps 12,5.35,21.64,6. 71,10.74,8.78,19.83,5.13.129,8 || Prv 30,15 || Job 28,22.31,31 || Thr 2,16.4,15 || 2Ch 18,31.22,9.26,23.

וְאָמְרוּ Gn 12,12 || Ex 3,13 || Nu 14,14.15 || Dt 4,6.20,8.21,7.20.27, 14.15.29,23.24 || 1S 5,7.10,2 || 1R 9,8.9.18,19 || Jes 2,3 || Jer 13,12. 16,10.18,12.22,8.9.38,25 || Ez 18, 29.26,17.33,17,36,35 || Hos 10,8 || Am 8,14 || Mich 4,2 || Zach 12,5. 13,3 || Ps 73,11 || 2Ch 7,22.

אֲמַרְתֶּם *2 pl.* Gn 43,27.29 || Nu 14,31 || Dt 1,39 || 1S 12,1 || Jes 28, 15 || Jer 29,15 || Ez 11,5.13,7.33, 10 || Am 5,14 || Mal 3,14.

וַאֲמַרְתֶּם Gn 32,21. 45,9. 46,34 || Ex 3,18.12,27 || Lev 15,2 || Jos 4, 7.9,11 || Jud 7,18 || 1S 14,34.25,6 || 2S 15,10 || 1R 1,34 || Jes 12,4 || Jer 7,10 || Ez 18,19.25.*33,20* || Mal 1,2. 6.7.13.2,14.17.3,7.8.13 || 2Ch 18, 26.

אָמַרְנוּ *1 pl.* 2R 7,4 || Thr 4,20 || Esr 8,22.

וְאָמַרְנוּ Gn 37,20 || Jos 22,28 || Jud 21,22.

אוֹמֵר, אֹמֵר *pt.* Ex 2,14.33,12 || 1R 5,19.18,11.*14*.22,20 || Jes 6,8. 40,6. 41,7. 42,22. 45,10. 46,10. 52, 7 || Jer 44,26 || Am 7,16 || Ob 3 || Mich 6,1 || Hab 2,19 || Ps 29,9.45, 2 || Prv 24,24 || Neh 5,12. 6,6.8 || 2Ch 18,19.

וְאֹמֵר Prv 28,24.

הָאֹמֵר Gn 32,10 || Dt 33,9 || 1S 11, 12 || Jes 41,13.44,26.27.28 || Jer 22,14 || Job 9,7.

אֹמְרִים *pl.* Gn 37,17 || Ex 5,16.17 || 2S 21,4 || Jer 2,27.14,13.15.17,15. 23,17. 27,9. 32,26.*43.33,10*.33,11. 42,13.43,2 || Ez 8,12.12,27.20,32. 21,5. 22.28. 33,24. 36,13.37,11 || Hos 13,2 || Ps 3,3.4,7 || Neh 5,2.*3. 4*.6,19 || 2Ch 13,8.28,10.13.

וְאֹמְרִים Ez 13,7 || 2Ch 20,21.

הָאֹמְרִים Jes 5,19.20.42,17.65,5 || Jer 21,13.27,14 || Ez 11,3.13,6 || Am 6,13.9,10 || Mich 4,11 || Zeph 1,12 || Ps 40,16.70,4.137,7 || Job 22,17.

בְּאֹמְרִים Ps 122,1.

הָאֹמְרָה *pt. f.* Jes 47,8 || Mi 7, 10 || Zeph 1,15.

אֹמֶרֶת 1R 3,22.*23*.23.26.

אֹמְרֹת *pl.* Jer 38,22.

הָאֹמְרוֹת Am 4,1.

הֶאָמוּר *pt. pass. interrog.* Mich 2,7.

אָמֹר, אָמוֹר *inf. abs.* Ex 21,5 || Nu 6,23 || Jud 15,2 || 1S 2,30.20, 21 || Jer 23,17.

הֶאָמֹר *interrog.* Ez 28,9.

אֱמָר־ *cs.* Prv 25,7.

אֱמֹר Ez 25,8.

הַאֲמֹר *interrog.* Job 34,18.

בֶּאֱמֹר Dt 4,10 || Ez 36,20 || Ps 42, 4.

לֵאמוֹר Gn 48,20 || Jer 18,5.33,19.

לֵאמֹר Gn 1,22. 2,16. 3,17. 5,29. 8, 15. 9,8. 15,1.4.18. 17,3. 18,12.13. 15.19,15.21,22. 22,20.23,3.5.8.10. 13.14. 24,7.30.37. 26,7.11. 20. 27, 6$^2$. 28,6.20. 30,24. 31,1.29. 32,5.7. 18$^2$.20. 34,4.8.20. 37,15. 38,13.21. 24.25.28. 39,12.14.17.19. 40,7.41, 9.15.16.42,14.22$^2$.28.29.37. 43,3$^2$. 7.44,1.19.32.45,16.26.47,5.15.48, 20.50,4$^2$.5.16$^2$.25 || Ex 1,22.3,16.5, 6.8.10.13.14.15.19. 6,10.*29. 13,1. 14,1.16,11.25,1.30,11.17.22.31,1. 40,1*.12. 7,8.9.16. 9,5. 11,8. 12,1.3. 13,8.14.19. 14,12. 15,1.24. 16,12. 17,4.7. 19,3.12.23. 20,1. 30,31. 31, 12.13. 32,12. 33,1. 35,4$^2$. 36,5.6 || Lev 1,1. 4,1.*5.14.20. 6,1.12.17. 7, 22.28.8,1.12,1.14,1.17,1. 18,1. 19, 1.20,1.21,1.16. 22,1.17.26. 23,1.9. 23.26.33. 24,1.13. 27,1.2. 7,23.29. 12,2.23,24.34*.6,2.18. 8,31. 9,3.*24, 15*.10,3.8.16.11,1.2.13,1.*14,33.15, 1*.14,35.17,2.21,17.25,1 || Nu 1,1. *3,14. 9,1. 26,1.33,50. 35,1*.48. *3,5. 11.44. 4,21. 5,1.5.11. 6,1.22. 8,1.5. 23. 9,9.10,1. 13,1. 15,1.17. 16,23. 17,9.16. 18,25. 20,7. 25,10.16. 26, 52.28,1.31,1.34,1.16.35,9*. 2,1.*4,1. 17.14,26.16,20.19,1*. 6,23. 7,4.*15, 37.27,6. 31,25*. 9,10. 11,13.18.20. 12,13. 13,32. 14,7.15.17.40. 16,5. 24.26. 17,6.27. 19,2. 20,3.23.*26,1*. 21,21.22,5.23,26.24,12.26,3. 27,2. 8.15.30,2. 31,3. 32,2.10.25.31. 34, 13.36,5.6 || Dt 1,5.6.9.16.28.34.37. 2,2.*9,13*.4.17.26.3,18.5,5.6,20.9,4. 23.12,30.13,3.7.13.14.15,9.11.*19, 7*.18,16. 20,5. 22,17. 27,1.*11*.9. 29, 18.30,12.13.31,10.25.32,48.34,4 || Jos 1,1.10.11.12.13.16.2,1.2.3.3,3. 6.8.4,1.*15*.3.6.17.21$^2$.22.6,10.26.7, 2.*22,8*.8,4.9,11.22$^2$.10,3.6.17.14,9. 17,4.14.17.18,8.20,1.2.21,2.22,11. 15.24$^2$ || Jud 1,1.5,1.6,13.32.7,2.3. 24. 8,9.15. 9,1.31. 10,10. 11,12.17. 13,6. 15,13. 16,2$^2$.18. 19,22. 20,8. 12.23.28. 21,1.5.10.18.20 || 1S 4, 21.5,10. 6,2.21.7,3. 9,15.24.26. 10, 2. 11,7.13,3.4. 14,24.28.33. 15,10. 12.16,22. 17,26.27. 18,22.24. 19,2. 11.15.19.20,42.21,12. 23,1.2.*30,8*. 19.27. 24,2.9.10. 25,14.40. 26,1.6. 14.19.27,11.12. 28,10.12. 29,5. 30, 26 || 2S 1,16.2,1.*5,19*.4.*11,10*.22. 3, 12$^2$.13.14.17.18.23.25.4,10. 5,1.6$^2$. 6,12.7,4.7.26.27.11,15.19.13,7.28. 30.33. 14,32$^2$.15,8.10.13.31. 17,6. 16.18,12.19,3.9.10.12$^2$.20,18$^2$. 21, 17.24,1.11 || 1R 1,5.6.11.13.23.30. 47.51$^2$. 2,1.4$^2$.8.23.29.30.39.42. 5, 16.19.22. 6,11. 8,15.25.47.55. 9,5. 12,3.6.7.9.10$^2$.12.14.16.22.23. 13, 3.4.9.18.21.27.31. 15,18. 16,1.16. 17,2.*8*. 18,1.26.31. 19,2. 20,5$^2$.17. 21,2.9.10.13.14.17.*28*. 19$^2$.23. 22, 12.13.31.36 || 2R 3,7.4,1.31.*6,13. 8,7.10,8*. 5,4.6.8.10.22. 6,8.9.26. 7, 10.12.14.18. 8,1.4.6.8.9. 9,12.18. *20*.36. 10,1.5.6.11,5. *17,35*. 14,6.8. 9$^2$.15,12. 16,7.15. 17,13.26.27. 18, 14.30.32.36.9,9$^2$.10$^2$.20. 20,2.4.21, 10.22,3.10.12.23,21 || Jes 3,7.4,1. 7,2.5.10. 8,5.11. 9,8. 14,24. 16,14. 19,25. 20,2.23,4. 29,11.*12*. 30,21.

36,15.18.21.37,9$^2$.10$^2$.15.21. 38,4. 44,19.49,9.56,3 ‖ Jer 1,4.*11.2,1.2. 13,8.16,1.18,5.24,4*.13.*13,3*.2,2. 3,1.4,10.20.6,14.*8,11*.7,1.*11,1.18,1. 21,1.30,1.34,1.12.35,1,44,1*.4.23. *11,4*.8,6.11,6.7.21.18,11.20,15.23, 25.33.38. 25,2.5. 26,1.*27,1.36,1*.8. 9.11.12.*41,20*.17.18.27,4.9.12.14. 16$^2$. 28,1.2.*29,25.44,25*.11.12.*34, 12.37,6.43,8*.13. 29,3.22.24.25.28. 30.*32,26.33,23. 34,12.35,12.37,6. 43,8*.31. 30,2. 31,34(33). 32,3$^2$.6.7. 13.16.33,1.24.34,13.35,6.15. 36,5. 14.17.27.29$^2$. 37,3.9.13.19. 38,1.8. 10.16. 39,11.15.16. 40,9.15. 42,14. 20.43,2.44,4.15.25.45,1.49,34 ‖ Ez 3,16. *6,1.7,1.11,14.12,1.17.21. 13, 1.14,2.12.15,1. 16,1. 17,1.11. 18,1. 20,2. 21,1.6.13.23. 22,1.17.23. 23, 1.24,15. 25,1.27,1.28,1.11.20.30, 1.33,1.23. 34,1.35,1.36,16. 37,15. 38,1*.9,1.11.10,6.12,8.22.13,10.16, 44.18,2.20,5.24,1.20.26,1.*29,1.17. 30,20. 31,1. 32,1.17*. 33,10.21. 24. 30.35,12.37,18 ‖ Am 2,12.3,1.7, 10.8,5 ‖ Jon 1,1.3,1.7 ‖ Mich 3,11 ‖ Hag 1,1. *2,1.10*.2.3.13. 2,2.11.20. 21 ‖ Zach 1,1.*7*.4.14.17.2,4.8.3,4. 6.4,4.6$^2$.8.*6,9*.13. 6,8.12$^2$.*7,9*. 7,3$^2$. 4.*8,18*.5.8. 8,1.21. 23 ‖ Ps 71,11. 105,11.119,82 ‖ Job 24,15 ‖ Ruth 2,15.4,4.17 ‖ Eccl 1,16 ‖ Esth 6,4 ‖ Esr 1,1.8,22.9,1.11 ‖ Neh 1,8.6,2. 3.7.8.9.8,11.15 ‖ 1Ch 4,9.10.11,1. 12,19(20).13,12.14,10.16,18.17,3. 6.24.21,9.10.18.22,8(7) ‖ 2Ch 2,2. 6,4.16.37. 7,18. 10,3.6.7.9.10$^2$. 12. 14.16. 11,2.3. 12,7. 16,2. 18,11.12. 30.19,9.20,2.8.37.21,12.25,4.7.17. 18$^2$. 30,6.18. 32,4.6.9.11.12.17. 34, 16.18.20.35,21.36,22.

וְלֵאמֹר Jes 44,28.51,16 ‖ 2Ch 32, 17.

אָמְרִי *suff.* Jos 6,10 ‖ Job 9,27.

בְּאָמְרִי Ez 3,18.33,8.13.

וּבְאָמְרִי Ez 33,14.

אֲמֶרְךָ Ez 35,10.

אָמְרֵךְ Jer 2,25 ‖ Ez 25,3.

אֲמָרְכֶם Jer 23,38.

בֶּאֱמָרְכֶם Mal 1,7.12.2,17.

בְּאָמְרָם Ps 42,11 ‖ Esth 1,17.3,4.

כְּאָמְרָם Q. Esth 3,4.

אֱמֹר, אֱמָר־ *imper.* Gn 45,17 ‖ Ex 6,6.7,19.8,1.12.16,9.33,5 ‖ Lev 21,1.22,3 ‖ Nu 14,28.17,2.25,12 ‖ Dt 1,42.5,27 ‖ Jud 12,6 ‖ 1S 9,27 ‖ 1R 12,23.18,8.*11.14*.44 ‖ 2R 4,13. 8,10 ‖ Jer 13,18.18,11 ‖ Ez 11,5. 16.17. 12,23.*28. 33,25*. 10. 11. 13, 11.14,6.*20,30. 33,10*. 17,9.12$^2$. 21, 14. 22,24. 24,21. 28,2. 31,2. 33,11. 12.36,22.39,17 ‖ Hag 2,2 ‖ Zach 7, 5 ‖ Ps 35,3 ‖ Prv 7,4 ‖ Esth 5,14 ‖ 2Ch 11,3.

וֶאֱמָר־ 2R 4,26 ‖ Ez 6,11.

אִמְרוּ *pl.*

י״נ בישעיה ג׳ י׳ אִמְרוּ צַדִּיק.

2S 20,16 ‖ 1R 20,9 ‖ 2R 18,19.22, 15 ‖ Jes 3,10.35,4.36,4.48,20.62, 11 ‖ Jer 46,14.48,17.50,2 ‖ Hos 2, 3.14,3 ‖ Ps 4,5.66,3.96,10 ‖ 2Ch 34,23.

וְאִמְרוּ Jer 4,5$^2$. 31,7(6).10(9) ‖ Am 3,9 ‖ 2Ch 16,35.

אִמְרִי *imper. f.* Gn 12,13.20,13 ‖ 1R 2,17.14,7 ‖ Jes 40,9 ‖ Jer 48, 19.

אֹמַר *1 imperf.*

השבעים קורין בתהלים צ״א ב׳ אֹמַר.

Gn 22,2.*26,2*.24,14 ‖ Ex 3,13 ‖ Jos 7,8 ‖ Jud 7,4$^2$ ‖ 1S 16,3.20,21.22. 28,8 ‖ Jes 43,6 ‖ Ps 50,12.91,2.102, 25 ‖ Job 10,2.

וְאֹמַר Ez 13,15.

וָאֹמַר (וְאֹמַר נס״א) Gn 20,13.24, 39.42.45.47. 31,11. 41,24. 44,28 ‖ Ex 3,17.4,23.32,24 ‖ Lev 17,14.20, 24 ‖ Dt 1,9.20.29.9,26 ‖ Jud 2,1 ‖ 1S 13,12.24,11 ‖ 2S 1,7.8 ‖ 1R 21, 6 ‖ 2R 6,29 ‖ Jes 6,5.8.11.24,16.41, 9 ‖ Jer 1,6.*4,10.14,13*.11.13. 3,7. 19. 11,5. 24,3.35,5 ‖ Ez 4,14.*9,5. 11,13.21,5*. 16,6$^2$. 20,7.8.*13.21*.18. 29.23,43.24,20. 37,3 ‖ Hos 3,3 ‖ Am 7,2.5.8.8,2 ‖ Mich 3,1 ‖ Zach 1,9.2,2.*5,10*.4.6.3,5.4,2.4.6,4.5.*13*. 11.12.5,2.6.11,9.12 ‖ Ps 55,7.77, 11.95,10.139,11 ‖ Job 29,18.38, 11 ‖ Thr 3,18 ‖ Neh 1,5.2,3.*5*.4,8. 13.5,9.7,3.

וָאוֹמַר Neh 2,7.17.20.

אוֹמְרָה Ps 42,10.

וְאֹמְרָה Gn 46,31.

וָאֹמְרָה Jud 6,10 ‖ Dan 9,4.10,16. 19.12,8 ‖ Esr 8,28.9,6 ‖ Neh 5,7. *13,17*.8.13. 6,11. 13,9.11.19$^2$. 21. 22.

תֹּאמַר *2 impf. m.* Gn 14,23 ‖ Ex 3,14.15.*20,22*.19,3 ‖ Lev 17,8. 20,2 ‖ Nu 11,12.18.22,17 ‖ Dt 7, 17.9,4.18,21.28,67$^2$ ‖ Jud 9,38.16, 15 ‖ 2S 2,26.7,8.11,25 ‖ 1R 12,10 ‖ 2R 10,5 ‖ Jes 30,22.36,7.40,27.48, 5.7 ‖ Jer 1,7.21,8.23,37.29,24.36, 29.45,4 ‖ Ez 28,9.33,27 ‖ Prv 3,28. 20,22. 24,12.29 ‖ Job 35,3. 14 ‖ Eccl 5,5.7,10. 12,1 ‖ 1Ch 17,7 ‖ 2Ch 10,10$^2$.

תֹּאמָר 1R 5,20.

וַתֹּאמֶר Gn 44,21.*23* ‖ 1R 2,42 ‖ 2R 19,23 ‖ Jes 37,24 ‖ Ez 28,2 ‖ Ps 89,20.90,3 ‖ Job 11,4.22,29 ‖ Neh 9,15.

תֹּאמְרִי *2 impf. f.* Jer 2,23.13, 21.22 ‖ Ruth 3,5.11.

וַתֹּאמְרִי Jes 47,7.10 ‖ Jer 2,20.25. 35.

יֹאמַר *3 impf. m.* Gn 31,8$^2$.41, 55.43,7 ‖ Ex 8,23.21,5.22,8 ‖ Nu 10,36 ‖ Dt 5,24.15,16 ‖ 1S 16,16. 20,7. 24,14 ‖ 2S 13,32. 15,26. 16, 10 ‖ 1R 1,36.22,8.14 ‖ Jes 1,11.18. 8,12.10,8.29,16.33,10.24. 40,1.25. 41,6.21$^2$.44,5.20.56,3$^2$. 66,9 ‖ Jer 23,34.42,20 ‖ Hos 2,25 ‖ Joel 4, 10 ‖ Zach 11,5.13,9 ‖ Ps 12,6.13,5. 118,2.*124,1.129,1* ‖ Prv 20,9.14. 23,7 ‖ Job 9,12.23,5.37,6.39,25 ‖ Eccl 8,4.17 ‖ Esth 2,15 ‖ 2Ch 18, 7.13.

הֲיֹאמַר *interrog.* Jes 45,9.

וְיֹאמַר 2R 9,17 ‖ Jes 44,16.17.58, 9 ‖ Hab 2,6 ‖ Ps 58,12.

וַיֹּאמֶר Gn 1,3.6.9.11.14.20.24.26.

28.29.2,18.23.3,1.4.9.10.11.12.13.
14.22. 4,6.8.9$^2$.10. 13.15.23. 6,3.7.
13.7,1.8,21. 9,1.8.*17*.12.25.26. 11,
6.12,1.7.11.18.13,8.14,21.22.15,2.
3.5$^2$.7.9.13. 16,6.9. *10.11.* 17,1.9.
*15.21,12*.17.18,19. 18,6. 9.10.13.
15.20.26.28.29.30$^2$.*32*.31.*32*. 19,2.
14.17.18.21. 20,2.3.6.9. 10. *21,29.*
11.15.21,17.22.24.26.30. 22,1.2.5.
7$^4$.8.11.12.16. 24,2.5. 6.17. 23. 27.
31.33$^2$.40.54.55. 56. 65. 25,23. 30.
31.32.33. 26,2. 7. 9$^2$.10. 16.22. 24.
27. 27,1. 2. 11. 18. 19. 20$^2$. 21. 22.
24$^2$.25.26.27.31.32$^2$.33. 34. 35. 36.
37.38.39.41.28,1.16.29,4.5.6.7.14.
15. *31,51*.18.19. 21. *30,25*. 25. 26.
30,2.27.29. 31$^2$. 34. 31,3. 5. 11. 12.
24. 26. 31.*36*.43.46.48. 32,3. 9. 10.
17.27$^2$.28.29.30$^2$. 33,5.8$^2$.9.10.12.
13.15$^2$. 34,4.11. 30. 35,1. 2. 10. 11.
37,6.9.10.13$^2$.14.16. 17. 21. 22. 26.
33.35. 38,8.11.16.17.18.22.23.24.
26.39,8. 40,8.9.12.16.18. 41,15.*39.*
*41.44.45,17.47,5*.25.38.55.42,1.2.
7.9.12.14.*18*.28.33,36.37.38. 43,2.
3.6.8.11.16.23.27.29.31. 44,10.15.
16.17.18.25.27. 45,3.*4. 46,31. 50,*
*24*. 4. 24. 28. 46,2$^2$.3.30. *48,11.21.*
47,1.3.8.9.16.23.29.31. 48,1.2.3.4.
8.9.18.19.49,1.29.50,6.19 ‖ Ex 1,9.
15.16.18. 2,13.14$^2$.18.20. 3,3.4.5.6.
7.11.*13*.12.14$^2$.15. 4,1.2$^2$. 3. 4. 6. 7.
10.11.13.14.18$^2$.19.21. 27. 5,2.4.5.
17. 6,1.2.30. 7,1.8.*9,8. 12,1*.14.19.
*8,1.12*.26.*9,1.10,1*.8,4.5.6.16.*9,13.*
21.22.24.25. 9,22.*14,26*.27.29. 10,
8.9.10.16.12.*21*.24.25.28.29. 11,1.
4.9.12,21.31.43.13,3. 14,13.*20,20.*
15.25. 15,26. 16,4.6.8.9.15.19. 23.
25.28.32.33.17,2.3.5.9.14.16.18,6.
10.14.15.17. 19,9.10.15.21.23.*33,*
*12*.24.25.20,22.24,8.12. 30,34. 31,
12. 32,2.9.11.17.18. 21. 22. 26. 27.
29.30.33.33,5.15.17.19.20. 21. 34,
1.9.10.27.35,1.4.30 ‖ Lev 8,5.31.
*9,7.10,3.6*.9,2.6. 10,4. 16,2. 21,1 ‖
Nu 3,40.7,4. *15,37.27,6. 31,25*.11.
9,8. 10,29.30.31.35. 11,11. *14,13.*
16.21.23.29. 12,4.6.11.14. 13,17.
30. 14,11.20.41. 15,35. 16,8.*16*.15.

28. 17,11.25. 18,1.*20*. 20,10.12.*23.*
18.20. 21,8.34.22,4.8.9. 10. 12. 13.
18.20.29. 30. 32. 34. 35. 37. *23,11.*
*25.27.24,10*.38.*23,1.29.24,12.* 23,
3.4.5.*16*.13.15.17.26. 25,4.5. 26,1.
27,12.18.30,1. 31,15.*32,20*.21.32,
6.25.29 ‖ Dt 1,42.2,2.*9,13*.9.31.3,
2.26.5,1.25.9,12.10,11.18,17.29,1.
31,2.7.14.16. 23. 32,20.46. 33,27.
34,4 ‖ Jos 1,1.3,5.*6,16.24,19.22*.6.
7.*5,9.6,2.7,10.8,1.18. 10,8.11.6*.9.
*18,3*.10.4,1.*15*.5.21.5,13.14$^2$.15. 6,
6. 7. 7,2.7.19.25. 9,8. 10,12.18.22.
24.25. 13,1. 14,6. 15,16.18. 17,15.
17.22,2.8.31.23,2.24,2.*27*.16.21 ‖
Jud 1,2.3.7.12.14.2,1.20.3,19$^2$.20.
28. 4,8.19.20. 6,8.12.13.14.15. 16.
17.20.22.23.25.31.36.*39*.7,2.4.5.7.
9.13.14.15.17. 8,2.5. 6. 7. 9. 15. 18.
20.21.23.*24.* 9,7. 9. 15. 28. 29. 36$^2$.
37.38.48.54. 10,11. 11,7.9.13.15.
19.35.38. 12,2.5.6. 13,3.7. 11$^2$. 12.
13.*16*.15.17.18.22.14,2.3$^3$.12.*15,3.*
*7.12*.14.16.18. 15,1.2.11. 16. 16,7.
11.13.17.20.26.30. 17,2.9$^2$. 10. 13.
18,4.6.18.24. 19,5.6.8.9.11. 12. 13.
17.18.20.23.28.20,18.23.28 ‖ 1S 1,
8.*23*.14.17. 2,16.23.27.3,4.5. *6,8*.5.
6.9.10.11. *8,7.22.16,1.7*.16.17. 4,
14.16$^2$.17.7,3.5.8,10.11.22.9,3.6.7.
*10*.8.18.19.21. 23. 24. 10,1. 11.12.
14$^2$.15.16.18.22.24. 11,2.5. 12. 13.
14.*12,6.20*.12,1.5$^2$.13,9.11$^2$.13. 14,
1.6.7.8.12.17.18. 19. 28. 29. 33. 34.
36$^2$.38.40. 41. 42. 43$^2$. 44. 45. 15,1.
*16.26. 28,15*.6.13.14.15.16.17.18.
20.*24*.22.28.30. 32$^2$.33.16,2$^2$.4.5.6.
8.*9*.10. *11*$^2$. 12. 17. 18. 19. 17,8. 10.
17.25.26. 27. 28. 29. 30. 32. *34. 39.*
*18,18*. 33. *37. 18,17. 21. 26,25*. 37.
43.*44*.45.55.56.58$^2$. 18,8.11.21.23.
25. 19,4.17.22$^2$. 20,1.2.3$^2$.4.*11,12.*
5.*10*.9.18.27. 29. 30. 32. 36. 37. 40.
42. 21,2.3$^2$.5.6.9.10$^2$.15. 22,3. 5. 7.
*28,7*.12$^2$.13.16.17.18.22. 23,2.4.7.
9.10.11.12$^2$.17.21. 24,7. 10. 17. 18.
25,5.10.13.32.39. 26,6$^2$.8.9.10.14.
15.17$^2$.18.21.22. 27,1.5.*28,2.29,8.*
10$^2$. 28,1.*2*.8.11. 13. 14. 15. 16. 23.
29,3.6.9. 30,7.8.13$^2$.15$^2$.23. 31,4 ‖

2S 1,3$^2$.4$^2$. 5. *13*. 6. 8$^2$. 9. 13. 14. *16.*
15.18.2,1$^3$.5.14$^2$.20.21.26.27.3,7.8.
13.16.21.24.28.31.38. 4,9. 5,2.6.8.
19.20.23.6,9.21.7,2.3.18. 9,1.2$^2$.3$^2$.
*4.11.16,3*.4.6$^2$.7.8.9. 10,2.5.11. 11,
3.8.10.*12*.11.23. 25. 12,1. 5. 7. 13$^2$.
19.22.27. 13,4$^2$.5.6.9.10.11.15.17.
20.24.25. 26$^2$. 32. 35. 14,2. 5. 8. 10.
11.12.18.19.21.*24,2*.22.24. 30. 31.
32. 15,2$^2$.3.4.7.9. 14. 19. 22. 25. 27.
31.33. 16,2$^2$.3.4$^2$.9.10.11. *20,6*.16.
*18.17,7*.17.20.21.*17,1*.17,5.6.8.14.
15. 18,2. 3. 4. 10. 11. 12. 14. 20. 21.
22$^2$.23$^2$.25.26$^2$.27$^2$.28$^2$. 29$^2$.30.51.
32$^2$.19,6.20.22.23.24.26.30.31.34.
35.39.44.20,1.4.9.11.17$^2$. 21,1.2.3.
4. 6. 16. 23,17. 24,3.10. 13. 14. 16.
17$^2$.18.21$^2$.22.23.24 ‖ 1R 1,11.16.
24.28.32.33.36.41.42.43.52. 53. 2,
13.14.15.17.20. 22. 30$^2$. 31. 36. 38.
42.44.3,5.6.11.23.24.25.27.5,21.8,
15.18. 9,3.13. 11,11.21.22$^2$.31. 12,
5.9.26.28. 13,2.6.8. 13. 14$^2$. 15. 16.
18.26.31.14,2.6.17,1.13.19.23. 18,
5.7.8.9.15.17.18. 21. 22. 25. 27. 30.
34$^3$.40.41.43$^3$. 44$^2$. 19,4. 5. 7. 9. 10.
*14*.11.13.15.20$^2$. 20,3.4.*11*.7.9.10.
12.13.*14.28. 22,11*. 14$^3$.18. 22. 28.
32.33.34.36.37.39$^2$.40. 42. 21,3. 4.
*6*.20$^2$. 22,3.4$^2$.5.6.7.8$^2$.9.14.15$^2$.16.
17$^2$. 18. 19. 20$^2$. 21$^2$. 22$^2$. 24. 25. 26.
28$^2$.30.34 ‖ 2R 1,2.5.6.2,2$^2$.3.*5*.6.9.
10.16.17.18.20.21.*3,16*. 3,7.8$^2$. 10.
11$^2$.12.13$^2$.14. 4,2.3.6.7.12.*25*.13.
14$^2$.15.16.19$^2$.23.27.29.36$^2$.38.41.
42.*43*.43. 5,5.7.11.15.16.17.19.20.
21.22.23.25$^2$.26. 6,2. 3$^2$. 5. 6. 7. 11.
12. 13. 15. 16. 19. 20. 21. 22. 27. 28.
31.33. 7,1.2.12.13.19. 8,5. 8. 9. 10.
12$^2$.13$^2$.14$^2$.9,1.5$^3$.6.11$^2$.12.15.17$^2$.
18$^2$.*19*.19.21.22$^2$.23. 25. 27. 32. 33.
34.36. 10,8.9.13.14.15$^2$.16. 18. 20.
22.23.24.25.30. 11,15. 12,5. 8. 13,
15.16.17$^2$.18.19$^2$.*27*. 22.26.28. 19,
6. 20,1.7.8.*19*.9.10.14$^2$. 15$^2$. 16. 19.
22,8.9.23,17.18.27.25,24 ‖ Jes 3,
16. 6,7.9.11. 7,3.12.13. 8,1.3. 20,3.
21,9. 23,12. 29,13.36,4.7.11.12.13.
37,6.38,1.21.22.39,3$^2$.4$^2$.5.8$^2$.49,3.
6.63,8 ‖ Jer 1,7.9.12.14.3,6.11.9,

12.11,6.9.13,6.14,11.14. 15,1.19, 14.20,3.21,3.24,3.26,12.18. 28,5. *15*.6.11. 32,6.8. 36,18. 37,14.17². 18. 38,5.12.14.15.*17*.19.20.24. 40, 2.16.41,6.42,4.9.43,2.44,20.*24*.46, 8.51,61 ‖ Ez 2,1.*3.3*,*1.3.4.10.4*,*16*. *8*,*5.6.8.11*,*2.37*,*3.11.43*,*7.18*. 3,22. 24.4,13.15.8,9.12.*15.17.47*,*6*.13.9, 4.7.9.10,2².11,5.23,36.37,4.9.41,4. 42,13.44,2.5.46,20.24.47,8 ‖ Hos 1,2.4.6.9.3,1.12,9‖Joel 2,19 ‖ Am 7,8².12.14.15.8,2².9,1 ‖ Jon 1,6.9. 12.2,3.11.3,7.4,4.8.9².10 ‖ Hab 2, 2‖Hag 1,13.2,13.14 ‖ Zach 1,9. *14*.2,2.4.6.8. 3,2.4². 4,2.*5*,*2*.5.6.13. 14. 5,3.5.6³.8.11. 6,5.7. 11,13.15 ‖ Ps 52,2.106,23,107,25 ‖ Prv 4,4 ‖ Job 1,7.8. *2*,*3*.12.21. 2,2.6.10. 28, 28.33,24.27.36,10.42,7 ‖ Ruth 2, 4.5.8.11.14.3,9.10.14.15.4,1.2.3.4. 5.6.8.9‖ Esth 1,13.16.3,8.11.*6*,*10*. 4,13. 5,3.5.6.*7*,*2.9*,*12*.12. 6,1.3.4.5. 6².7.7,5².8.9².8,7.9,14 ‖ Dan 1,3. 10.11. 2,2.3. 8,13.14.17.19. 10,11. 12.19.20.12,6.9 ‖ Esr 2,63.4,3.10, 2.10 ‖ Neh 2,2.*4*,*6*.3,34².35.4,4.6, 10.7,3.65.8,9.10‖1Ch 10,4.11,2.6. 19.12,17(18).13,2.14,10.11.12.14. 15,12.16.17,1.2.16.19,2.5.12.21,2. 3.8.*17*.11.13.15.22.23.24.27. 22,1 (21,31).2(1).5(4).7(6). 28,2.6.20. 29,1.10.20 ‖ 2Ch 1,2.7.8.11.18.2, 10.11. 6,4.8. 7,12.10,5.9, 12,5.13, 4. 14,3.6. 15,2. 16,7. 18,3².4.5.6. 7².8.10.13.14². 15.16². 17.18.19², 20².21².23.24.25.27².29.33.19,2.6. 20,15.20. 23,3.14. 24,5.6.8.20. 25, 9².15.16². 28,9.23. 29,5.21.27.30. 31.31,4.10².11. 32,1.12.24. 33,16. 34,15.35,3.23.

**וַיֹּאמַר** Gn 14,19. 15,8. 16,8. 18,3. 23.27.29. 19,7. 20,4. 24,12.34. 27, 36.28,13.17.30,28.33,5.37,30.43, 29.47,30.48,9.15 ‖ Ex 2,14.5,22. *32*,*31*.32,5. 33,14.18 ‖ Nu 11,27. 28.21,2. 23,7.*18.24*,*3.15.20.21.23*. 12 ‖ Dt 33,2.7 ‖ Jos 7,20 ‖ Jud 6, 18. 8,19. 11,30. 13,8. 15,18. 16,28. 20,4‖ 1S 3,18.7,12.22,9.14 ‖ 2S 3, 33.15,21.19,27.20,20.22,2.23,15‖ 1R 1,29. 8,23. 17,10.*11*.20.*21*. 18, 36 ‖ 2R 1,8.2,14.6,17.18. 7,2.19. 13,14.19,15 ‖ Jes 38,3 ‖ Am 1,2 ‖ Jon 3,4.4,2‖Zach 1,10.12‖Ps 18, 2 ‖ Job 1,7.*9*.*2*,*2*.*4*.14.16.*17*.18.3, 2.*6*,*1.9*,*1.12*,*1.16*,*1.19*,*1.21*,*1.23*,*1*. *26*,*1*.4,1.*15*,*1*.8,1. 11,1.*20*,*1*. 18,1. *25*,*1*.22,1. 27,1.*29*,*1*.32,6. 34,1.*35*, *1*.36,1.38,1.40,1.6.2.*42*,*1* ‖ Ruth 2,6 ‖ Dan 8,16.9,22 ‖ 1Ch 11,17 ‖ 2Ch 6,14.14,10.20,6.

**שֶׁיֹּאמַר** Eccl 1,10.

**תֹּאמַר** *3impf. f.*

השבעים קורין בש״א כ׳ ד׳ מה־תְּאַוֶּה נפשך, ויתכן שתרגמו לפי הכונה.

Gn 21,12 ‖ 1S 20,4 ‖ Jer 51,35² ‖ Mal 1,4‖Esth 2,13.

**וַתֹּאמַר** Prv 7,13 (נס״א).

**תֹּאמַר** Prv 1,21.

**וַתֹּאמֶר** Gn 3,2.13.4,1.16,2.*5*.8.19, 31.*34*. 21,6.7.10. 24,18.19. 24. 25. 46.47.58.65. 25,22. 27,13.42.46. 29,33.34.35. 30,1.3.6.8.11.13. 14. 15².16.18.20.23. 31,35. 35,17. 38, 16.17.18.25.29.39,7.14‖ Ex 2,6.7. 8.9.10.4,25 ‖ Nu 22,28.30 ‖ Jos 2, 4.9.16.21.15,19 ‖ Jud 1,15.4,6.9. 14.18.22. 9,11.13. 11,36.37. 13,6. 10.23. 14,16. 16,6.*10.13*.9.*12*.*14*. 15.20.17,2.3 ‖ 1S 1,15.18.26.4,22. 19,14.17. 25,19.24.41. 28,9.11.12. *13*.14.21 ‖ 2S 6,20.11,5.13,12.16. 14,4.5.9.11.12.13.15.17.18.19. 17, 20.20,17².18.21‖1R 1,17.31.2,13. 14.16.18.20.21. 3,17.22.26². 10,6. 17,12.18.24.21,7.15 ‖ 2R 4,2.6.9. 13.16.22.23.*26*.24.28.30.5,3. 6,28. 9,31.22,15 ‖ Jes 49,14 ‖ Job 2,9 ‖ Ruth 1,8.11.15.16.20. 2,2.*21*.2.7. 10. 13.19². 20². 22. 3,1.5. 9.16.17. 18 ‖ Esth 2,22.4,10.15.5,4. *9*,*13*. 14.7,6.8,5‖2Ch 9,5.23,13.34,23.

**וַתֹּאמַר** 1S 1,11.2,1‖ Esth 5,7.7,3.

**נֹאמַר** *1 impf. pl.* Gn 44,16 ‖ 2S 12,18 ‖ Hos 14,4 ‖ Job 37,19‖ Esr 9,10.

**וְנֹאמַר** Jes 41,26.

**וַנֹּאמֶר** Gn 26.28.42,31. 44,20.22. 26‖Jos 22,26.28‖Jer 35,11.

**תֹּאמְרוּ** *2 impf. pl.* Gn 34,11. 12.50,17‖Lev 25,20‖Jud 18,24 ‖ 1S 18,25 ‖ 2R 22,18 ‖ Jes 19,11 ‖ Jer 5,19.8,8.23,35.38. 27,4. 37,7. 48,14 ‖ Mal 1,5‖Ps 11,1‖Job 19, 28.21,28.32,13‖2Ch 34,26.

**תֹּמְרוּ** 2S 19,14.

**תֹּאמֵרוּ** Jer 23,38.

**תֹּאמְרוּן** Gn 32,5‖1S 11,9‖2R 18, 22.19,6.10‖Jes 8,12.37,6.10.

**תֹּאמַרְןָ** Jer 21,3.

**וַתֹּאמְרוּ** Dt 1,14.22.27.41. 5,21 ‖ 1S 10,19.12,12‖Jes 30,16.

**יֹאמְרוּ** *3 impf. pl.* Ex 4,1. 12, 26.32,12 ‖ Nu 21,27 ‖ Dt 9,28.17, 11.32,27 ‖ Jos 8,6.22,24.27.28 ‖ Jud 9,54.12,5 ‖ 1S 8,7.14,9.10.19, 24‖2S 5,8‖2R 9,37 ‖ Jes 8,19.20. 49,20‖Jer 2,27.3,16.15,2.23,7.31, 23(22).29(28) ‖ Ez 21,12. 37,18. 38,13 ‖ Hos 7,2.10,3 ‖ Joel 2,17 ‖ Am 5,16 ‖ Ps 35,25².40,17.41,6. 79,10.107,2.115,2.118,3.4.126,2 ‖ Prv 1,11 ‖ Job 8,10.20,7.34,34 ‖ Thr 2,12.

**יֹאמֵרוּ** Jer 2,2‖Ps 145,6.11.

**וְיֹאמְרוּ** Dt 32,7‖Jes 14,10.43,9 ‖ Jer 16,19 ‖ Joel 2,17 ‖ Ps 35,27. 70,5‖Job 38,35‖1Ch 16,31.

**וַיֹּאמְרוּ** Gn 11,3.4. 18,5.9. 19,2.5. 9².12.24,50.57.58.60.26,28.32.29, 4.5.6.8.34,14.31.37,8.19.*42*,*21*.32. 38,21.40,8.42,7.10.13.43,7.18.20. 28.44,7.47,3.4.18.25.50,11.15.18‖ Ex 5,1.3.10.21. 8,15. 10,3.7. 14,5. 11.15,1.16,3.15.17,2.19,8.*24*,*7*.20, 19.24,3.32,1.4.8.23.36,5 ‖ Nu 9,7. 11,4.12,2. 13,27. 14,2.4.7.10. 16,3. 12.22. 17,27. 20,3.19. 21,7. 22,14. 16.31,49.32,2.5.16.36,2‖Dt 1,25‖ Jos 2,14.17.24. 7,3. 9,6.7.8. 9.11. 19.21.24.17,16.24,22.24 ‖ Jud 1, 24.3,24.6,29².30.8,1.18.22.25. 9,8. 10.12.14.10,15.18.11,2.6.8.*10*. 12, 1.5.6.14,13.15.18.15,6².10².11.12. 13. 16,5.23.25. 18,2.3.5.8.9.14.19. 23.25.19,22.20,3.18.32.21,3.5.6.8. 16.17.19 ‖ 1S 4,3.6.7.5,8².11.6,3.

לְאִמְרָתֶךָ, לְאִמְרָתְךָ Ps 119,82. 154.

אִמְרָתוֹ Ps 147,15.

אֲמָרוֹת *pl.*, אִמְרוֹת *cs.* Ps 12,7.

אֶמְרָתוֹ [אֶמְרָה] Thr 2,17.

## [מַאֲמָר] מַאֲמַר *cs.*

edictum, mandatum.

Esth 1,15.2,20.

וּמַאֲמַר Esth 9,32.

——v. chald. et n. pr.——

## אָמִיר

caput, cacumen.

כענין כִּפָּה וצַמֶּרֶת, ויש בו מעין הוראת ממשלה, כי עליון הוא על כל שאר הענפים; והראב״ע אמר "המעולה שבזית מגזרת ו״י האמירך וכן הוא בלשון קדר". וטעם הַחֹרֶשׁ וְהָאָמִיר כנוי לארץ ישראל שהיתה ארץ הרים ויערים. וי״נ בישעיה י״ז ט׳ לפי השבעים הַחִוִּי וְהָאֱמֹרִי, ובדברי רש״י יש רמז לזה.

Jes 17,6.

וְהָאָמִיר Jes 17,9.

---

## אֶמֶשׁ, אֱמֶשׁ

tenebrae, nox; *adv.* nocte, praeterita, *heri.*

תרגומו רַמְשָׁא, ערב, ובערבית נקרא כן הזמן של אחר הצהרים משתחל החמה לנטות כלפי מערב עד שקיעתה. ולפ״ז שרשו מוש, אך בעברית יֵאָמֵר גם על חשכת הלילה, וכשבא לתאר הפעל יורה על הלילה שעבר; ולרש״י ודרשב״ם נגזר ממנו הפעל וְיָמֵשׁ חשך (שמות י׳ כ״א) כמו וְיַאֲמֵשׁ או וְיַאֲמֵשׁ, וא״כ הא׳ שרשית.

Gn 19,34.31,29.42 ‖ 2R 9,26 ‖ Job 30,3.

——אֱמֶת v. אָמַן II——

## אַמְתַּחַת

saccus.

שרשו מָתַח, ונקרא כן השק המתוח ונטוי על גב הבהמה ויורד משני צדדיה.

Gn 44,2.

בְּאַמְתַּחַת Gn 44,12.

בְּאַמְתַּחְתִּי *suff.* Gn 42,28.

אַמְתַּחְתּוֹ Gn 42,27. 43,21. 44,1. 11².

אַמְתְּחֹת *pl. cs.* Gn 44,1.

אַמְתְּחֹתֵינוּ *suff.* Gn 43,21.44,8.

י״נ בתהלים ע״ז ט׳ גמר אֹמֶן, או אֱמֶת, ומתאים עם חסד.

Hab 3,9 ‖ Ps 19,3.4.68,12.77,9 ‖ Job 22,28.

## [אֹמֶר] אִמְרוֹ *suff.*

verbum, sermo; *iussum, mandatum.*

באור אִמְרֵי־שפר דבראשית מ״ט כ״א ע׳ הערה למלת אַיָּלָה.

Job 20,29.

אֲמָרִים *pl.* Prv 19,7.22,21.

אִמְרֵי *cs.* Gn 49,21 ‖ Nu 24,4.*16* ‖ Dt 32,1 ‖ Jos 24,27 ‖ Ps 19,15. 107,11.138,4 ‖ Prv 1,2.8,8.15,26. 16,24.22,21 ‖ Job 6,10.25.26.8,2. 23,12.

בְּאִמְרֵי־ Jes 32,7 ‖ Hos 6,5 ‖ Prv 6,2².

לְאִמְרֵי Ps 54,4.78,1 ‖ Prv 7,24.23,12.

מֵאִמְרֵי־ Prv 4,5.5,7.19,27.

אֲמָרַי, אֲמָרָי *suff.* Ps 5,2.141,6 ‖ Prv 2,1.4,10.7,1 ‖ Job 33,3.

לַאֲמָרַי Prv 4,20.

אִמְרֵיכֶם Jes 41,26.

וּבְאִמְרֵיכֶם Job 32,14.

אֲמָרָיו Prv 17,27 ‖ Job 22,22.32, 12.34,37.

אֲמָרֶיהָ Jud 5,29 ‖ Prv 1,21.2,16. *7,5.*

## [אִמְרָה] אִמְרַת *cs.*

verbum, sermo; *oraculum, promissum.*

2S 22,31 ‖ Jes 5,24 ‖ Ps 18,31.105, 19 ‖ Prv 30,5.

וּלְאִמְרַת Ps 119,123.

אִמְרָתִי *suff.* Gn 4,23 ‖ Dt 32,2 ‖ Jes 28,23.32,9 ‖ Ps 17,6.

אִמְרָתֶךָ, אִמְרָתְךָ Dt 33,9 ‖ Ps 119,11.38.50.67.103.140.158.162. 172.138,2.

אִמְרָתֵךְ Jes 29,4².

בְּאִמְרָתֶךָ Ps 119,133.148.

כְּאִמְרָתֶךָ, כְּאִמְרָתְךָ Ps 119,41. 58.76.116.170.

4².20.7,6.8.8,5.19.9,11.10,24.11,1. 3.9.10.12,4.10.19. 14,11.12.36.40. 16,15.21,12.23,3.*24*,*5*.28,7.29,3.4. 30,20.22 ‖ 2S 4,8.5,1.10,3. 12,19. 21.14,7.15,15. 17,20.21. 19,42. 21, 4.5 ‖ 1R 1,2.25.39.18,24.39.20,5. 8.31.32.33.22,6 ‖ 2R 1,6.8. 2,3.*5*. 15.16.19.23.3,23.4,40. 5,13. 6,1. 7, 3.*9*.6.9,12.13.10,4.13.11,12.17,26. 19,3.23,17 ‖ Jes 29,15.37,3 ‖ Jer 5, 12.6,16.17. 18,18. 26,11.16.17. 35, 6.36,15.16.19.38,4.40,14.41,8. 42, 2.46,16 ‖ Ez 24,19 ‖ Jon 1,7.8.10. 11.14 ‖ Hag 2,12.13 ‖ Zach 1,6. 11 ‖ Ps 54,2.94,7 ‖ Job 21,14 ‖ Ruth 2,4.4,11 ‖ Esth 2,2.*6*,*3*.*5*.3, 3.6,13 ‖ Esr 4,2.10,12 ‖ Neh 1,3.2, 18.19. 4,5.6. 5,12.13. 8,1. 9,5.18 ‖ 1Ch 11,5.13,4. 16,36. 19,3 ‖ 2Ch 12,6. 18,5. 23,11. 26,18. 28,13. 29, 18.35,25.

שֶׁיֹּאמְרוּ Thr 2,15.

יֹמְרוּךָ(?) *suff.* Ps 139,20.

תֹּאמַרְנָה *pl. f.* Ps 35,10 ‖ Esth 1,18.

וַתֹּאמַרְנָה Gn 31,14 ‖ 1S 9,12 ‖ Ruth 1,10.19.4,14.

וַתֹּאמַרְןָ Ex 1,19.2,19 ‖ 1S 18,7.

נֶאֱמַר *Niph. 3 perf.* Dan 8,26.

יֵאָמֵר *3 impf.* Gn 22,14.32,29 ‖ Nu 23,23 ‖ Jes 19,18.32,5.61,6. 62,4² ‖ Jer 4,11.7,32.16,14 ‖ Ez 13, 12 ‖ Hos 2,1² ‖ Zeph 3,16.

יֵאָמֵר Jes 4,3.

יֵאָמַר Gn 10,9 ‖ Nu 21,14 ‖ Ps 87,5.

וַיֵּאָמַר Jos 2,2.

[הֶאֱמִיר] הֶאֱמִירְךָ *Hiph. suff.*

נ״ל שהוא מל׳ אירוסין ובוא במסרת ברית, וע״כ בא בקשור לְ; ע׳ הערה לשרש ארש.

Dt 26,18.

הֶאֱמַרְתָּ *2 perf.* Dt 26,17.

יִתְאַמְּרוּ *Hithpa. impf. pl.* Ps 94,4.

## אֹמֶר

verbum, sermo; carmen, *hymnus, epinicium.*

בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ Gn 43,18.22.

אַמְתְּחֹתֵיכֶם Gn 43,12.

בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם Gn 43,23.

——Conf. מָתַח——

## אָן (= אָנָה)

ubi? quo? quando? עַד־אָן, אָנָה וְאָנָה quousque? עַד־אָנָה huc et illuc.

1S 10,14‖Job 8,2.

אָנָה, אָנָה Gn 37,30 ‖ Ex 16,28‖ Nu 14,11²‖Dt 1,28‖Jos 2,5.18,3‖ Jud 19,17‖2S 2,1.13,13‖2R 6,6‖ Jer 15,2‖47,6‖Ez 21,21 ‖ Hab 1, 2‖Zach 2,6.5,10 ‖ Ps 13,2².3².62, 4‖Job 18,2.19,2‖ Cant 6,1²‖Neh 2,16.

אָנָה...וְאָנָה Ps 139,7².

וְאָנָה Gn 16,8.32,18 ‖ Jes 10,3 ‖ Ruth 2,19.

אָנָה וְאָנָה 1R 2,36.42 ‖ 2R 5,25.

## אָנָּא

ah quaeso!

Gn 50,17‖Ex 32,31‖Ps 118,25² ‖ Dan 9,4‖Neh 1,5.11.

אָנָּה 2R 20,3‖Jes 38,3‖Jon 1,14. 4,2‖Ps 116,4.16.

—— conf. נָא——

## I אָנָה וְאָנוּ *3 pl. perf.*

lugere, lamentari.

קריאה של צער אנינות ואבל, וקרוב לאנח ולאנן, וכן הוראת השמות הנגזרים מן הפעל הזה.

Jes 3,26.19,8.

## אֲנִיָּה] תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה

maeror, luctus.

Jes 29,2‖Thr 2,5.

—— conf. אָנַן——

## II אָנָה] אִנָּה *Pi.*

obvenire, accidere facere.

גרם, גלגל וסבוב הדבר, ותמיד לרעה; וטעם מִתְאַנֶּה מבקש תאנה ועלילה. השבעים קורין במשלי לא־יְאֻנֶּה או לא־יָאֻנֶּה.

Ex 21,13.

יְאֻנֶּה *Pu. 3 impf.* Prv 12,21.

תְּאֻנֶּה *f.* Ps 91,10.

מִתְאַנֶּה *Hithpa. pt.* 2R 5,7.

## תְּאֲנָה

occasio.

לפי ת״י מזה גם] תְּאֲנִים הלאת דיחזקאל כ״ד י״ב, שכן ת״י תַּסְקוֹפִין אִתְחֲלִיאַת.

Jud 14,4.

## תַּאֲנָה] תַּאֲנָתָהּ *suff.*

occursus, coitus.

רש״י מפרש על שאיפת רוח כתנים, וכת״י יְרוֹדָא, וקרוב לשרש אנה הא׳. ולרד״ק מן אנה הב׳, כלומר מי יוכל להשיבה מסבת מרוצתה; ולדעת האחרונים ענינו יחום לתאות המשגל (ברינסט), ויתכן לפרש מזה גם תְּאֲנִים דיחזקאל המדבר מטמאת הזמה; וי״ג תַּאֲוָתָהּ.

Jer 2,24.

——v. n. pr.——

## אָנַח

gemere, lamentari.

קרוב לאנה הא׳ ואח לאנק, וזה כלל גדול בלה״ק: בכל מקום שאתה מוצא אות אחת מן השרש מקוזקת במבטא מובן מזה גם חזק הפעלה, כנראה מן הפעלים: זרב, שרב, צרב, שרף, צרף, ועוד ארמוז ע״ז לעת מצוא.

נֶאֱנַח] נֶאֶנְחָה *Ni. f.* Joel 1,18‖ Thr 1,8.

נֶאֶנְחוּ *3 pl.* Jes 24,7.

נֶאֱנָח *pt.* Ez 21,12.

נֶאֱנָחָה *f.* Thr 1,21.

נֶאֱנָחִים *pl.* Thr 1,4.11.

הַנֶּאֱנָחִים Ez 9,4.

הֵאָנַח *impr.* Ez 21,11.

תֵּאָנַח *2 impf.* Ez 21,11.

יֵאָנַח *3 impf.* Prv 29,2(נס״א).

וַיֵּאָנְחוּ *pl.* Ex 2,23.

## אֲנָחָה] וַאֲנָחָה

gemitus.

Jes 35,10.51,11.

בַּאֲנָחָה Ps 31,11.

אַנְחָתִי *suff.* Ps 102,6‖Job 3,24. 23,2.

וְאַנְחָתִי Ps 38,10.

בְּאַנְחָתִי Jer 45,3‖Ps 6,7.

אֲנָחוֹת] אַנְחֹתַי *pl. suff.* Thr 1, 22.

אַנְחָתָה Jes 21,2.

——אֲנַחְנוּ v. pronom.——

## אֳנִי

coll. classis; אֳנִיָּה navis.

בערבית إِنَاء הוראתו כלי וכמו שנקראו האניות כְּלֵי גמא וגם תֵּבָה, וכן שם הכלי גם בלשון אשורית; אכן בלשון מצרית הישנה נמצא שם זה מיוחד לספינה.

1R 10,11.22²‖Jes 33,21.

וָאֳנִי 1R 9,26.

בָּאֳנִי 1R 9,27.

אֳנִיָּה Jon 1,3‖Prv 30,19.

וְהָאֳנִיָּה Jon 1,4.

בָּאֳנִיָּה Jon 1,5.

אֳנִיֹּת, אֳנִיּוֹת *pl.* Gn 49,13‖ Jud 5,17‖ 1 R 9,27.22,49² ‖ Jes 2,16. 23,1.*14*‖Ez 27,9.25‖Ps 48,8.104, 26 ‖ Job 9,26 ‖ 2Ch 9,21².20,36². 37.

אָונִיּוֹת Q. 2Ch 8,18.

וָאֳנִיּוֹת Jes 60,9.

בָּאֳנִיּוֹת Dt 28,68‖1R 22,50‖ Jes 43,14‖Ps 107,23.

וּבָאֳנִיּוֹת Dan 11,40.

כָּאֳנִיּוֹת Prv 31,14.

מֵאֳנִיּוֹתֵיהֶם *suff.* Ez 27,29.

——אֲנִי, אָנִי v. pronom.——

## אֲנָךְ

plumbum, perpendiculum.

אבן עפרת או בדיל למשקלת הבנאים.

Am 7,7².8².

——אָנֹכִי v. pronom.——

## אָנַן

כְּמִתְאוֹנְנִים *Hithpo. pt. pl.* הִתְאוֹנֵן]

conqueri, fremere; conf. און II.

יש מחברים אותו עם אנה א׳ וענינו קריאה של צער ואנינות, ולת״א וחז״ל חבר הוא לְאָנָה ב׳, וענינו התאנה ובקשת עלילה; בין כך וכך יש בו מטעם התלוננות ותרעומות.

Nu 11,1.

יִתְאוֹנֵן *3 imperf.* Thr 3,39.

——v. n. pr.——

## אָנַס] אֹנֵס *pt.*

cogere.

ידוע בתרגומים ובדחז״ל, וקרוב לו במבטא ובטעם אָלַץ.

Esth 1,8.

——v. chald.——

**אָנַף]** **אָנַפְתָּ** *2 perf.*

spirare; irasci; iratum esse.

פעל נגזר משם אַף, כעין חָרָה אַף, עָלָה אַף, וכמוהו בערבית. חז״ל אמרו על העוף הטמא אֲנָפָה שהוא דיה רגזנית, ולרס״ג הוא הפאפוגיי; ותרגומו אִבּוֹ.

Jes 12,1 ‖ Ps 60,3.

**וְאָנַפְתָּ** 1R 8,46 ‖ 2Ch 6,36.

**תֶּאֱנַף** *2 imperf.* Ps 79,5.85,6 ‖ Esr 9,14.

**יֶאֱנַף** *3 impf.* Ps 2,12.

**הִתְאַנַּף** *Hithpa. 3 perf.* Dt 1,37.4,21.9,20.

**וַיִּתְאַנַּף** *3 impf.* Dt 9,8 ‖ 1R 11,9 ‖ 2R 17,18.

**אֲנָפָה]** **הָאֲנָפָה**

avis quaedam impura: milvus. LXX χαραδριός.

Lev 11,19.

**וְהָאֲנָפָה** Dt 14,18.

——v. אַף II et chald.——

**אָנַק]** **בֶּאֱנֹק** *infin.*

ingemescere; *Niph.* gemere.

אח לאָנַה, וחזק ממנו כיתרון חוק המבטא. ובהיפוך אתנן נָאַק ונְאָקָה.

Ez 26,15.

**יֶאֱנֹק** *3 impf.* Jer 51,52.

**נֶאֱנַק]** **וְהַנֶּאֱנָקִים** *Ni. pt. pl.* Ez 9,4.

**הֵאָנֵק** *imper.* Ez 24,17.

I **אֲנָקָה]** **וַאֲנָקָה**

gemitus.

Mal 2,13.

**אֶנְקַת** *cs.* Ps 79,11.102,21.

**מֵאֶנְקַת** Ps 12,6.

II **אֲנָקָה]** **וְהָאֲנָקָה**

lacerta quaedam; LXX μυγάλη.

מין שרץ הנקרא כן ע״ש קול אנקתו, ות״א יָלָא.

Lev 11,30.

——conf. אָנַח et נָאַק——

**אָנַשׁ]** **אָנוּשׁ** *pt. pass.*

aegrotare, aegrotum esse; *pt.* mortiferum; *malitiosus.*

ענינו היות בחלי כבד, נוֹאָשׁ ומסֻכן עד לאין מרפא, וי״ם מזה וָאֲנוּשָׁה שבתהלים ס״ט כ״א בחסרון א׳ השרש.

Jes 17,11 ‖ Jer 17,16.30,12.15 ‖ Job 34,6.

**וְאָנֻשׁ** Jer 17,9.

**אֲנוּשָׁה** *f.* Jer 15,18 ‖ Mich 1,9.

**נֶאֱנַשׁ]** **וַיֵּאָנַשׁ** *Ni. 3 impf.* 2S 12,15.

—— conf. נוּשׁ ——

**אֱנוֹשׁ**

homo.

יש פותרין מן הפעל הערבי, שהוראתו אחוה, רֵעוּת והתקרבות, לפי שהאדם מדיני מטבעו, וי״א שמורה על חולשת האדם ועל מכאוביו; ואולי נקרא האדם גם ע״ש אֱנוֹשׁ בן בנו של אדם, לפי שבימיו הוּחַל לקרא בשם י״י; ובא ־ק במליצה ושיר. וטעם חֶרֶט אֱנוֹשׁ לד״ק כעין כתב החרטֻמים, מפני תמונות אנשים שבאו בו לרֹב.

Jes 8,1.13,7.12.24,6.33,8.51,7.56,2 ‖ Jer 20,10 ‖ Ps 8,5.9,20.21.10,18. 55,14. 56,2. 66,12. 73,5. 90,3. 103,15.104,15².144,3 ‖ Job 5,17.7,17.9,2.*25,4*.10,4.5.14,19.15,14.25,6.28,13.36,25 ‖ 2Ch 14,10.

**הַאֱנוֹשׁ** *interrog.* Job 4,17.

**בֶּאֱנוֹשׁ** Job 13,9.32,9.

**לֶאֱנוֹשׁ** Job 7,1.33,26.

**מֵאֱנוֹשׁ** Dt 32,26 ‖ Jes 51,12 ‖ Job 28,4.33,12.

**אִשָּׁה** *pl.* **נָשִׁים, אֲנָשִׁים** v. **אִישׁ,**

——v. chald. et n. pr.——

**אָסוּךְ**

lecythus, vas unguentarium.

כתרגומו מָנָא דמשחא, ושרשו סוּךְ.

2R 4,2.

——conf. סוּךְ et נָסַךְ——

**אָסָם,]** **אֲסָמֶיךָ** *pl. suff.* **אֲסָמִים** *pl.*

horreum.

כתרגומו אוֹצָר, מַמְגֻּרָה של תבואה, וקרוב במבטא לאסף. ויש מחברים אותו עם סִימָא בארמית, כלומר מטמון, ושרשו סמא בהוראת סגירה והטמנה, ומזה סוּמָא הפוך הפִּקֵּחַ.

Prv 3,10.

**בַּאֲסָמֶיךָ** Dt 28,8.

**אָסוֹן**

damnum, incommodum; exitium.

ענינו מות ע״י מקרה, שלא כדרך הטבע.

Gn 42,4.38.44,29 ‖ Ex 21,22.23.

——v. n. pr.——

**אָסַף**

demere, tollere; ad se contrahere; colligere, convocare; sumere, ad se recipere, *protegere;* agmen claudere; *Ni.* mori, evanescere; se referre; recipi; convenire.

ענין אסיפה בכלל ידוע ועל הפרטות יורו הכתובים ושמוש בכל״ם, והתבונן היטב בקִרְבַת אָסַף, יָסַף, סוּף וסָפָה (ונאמר ברפואת מצורע לפי שע״י הרפואה יֵאָסֵף אל המחנה); אֹסִפְךָ דש״א ס״ו ו׳ להרד״ק מן אָסַף, כמו אובידה, לר״י מן יָסַף, ואני הבאתיו גם בשרש סָפָה. בישעיה י״ז ה׳ גורסין השבעים כְּאֹסֵף בְּקָצִיר קמה.

Gn 30,23 ‖ Nu 11,32 ‖ Prv 30,4.

**וְאָסַף** Nu 19,9 ‖ 2R 5,11 ‖ Jes 11,12.

**אָסַפְתָּ** *2 perf.* Ps 85,4.

**וְאָסַפְתָּ** Gn 6,21 ‖ Ex 3,16.23,10 ‖ Lev 25,3 ‖ Dt 11,14.

**וַאֲסַפְתָּהּ** Jud 18,25.

**וַאֲסַפְתּוֹ** *suff.* Dt 22,2 ‖ 2R 5,6.

**אָסַפְתִּי, אָסָפְתִּי** *1 perf.* Jes 10,14 ‖ Jer 16,5 ‖ Zeph 3,18.

**וְאָסַפְתִּי** Jer 21,4 ‖ Ez 11,17 ‖ Zach 14,2 ‖ Ruth 2,7.

**אָסְפוּ** *3 perf. pl.* 2R 22,4 ‖ Joel 2,10.*4,15* ‖ 2Ch 34,9.

**וְאָסְפוּ** Jos 20,4 ‖ Dan 11,10.

**הָאֹסֵף** *pt.* Nu 19,10.

**אֹסִפְךָ** *suff.*

(בינוני פֹעל עם כנוי ע״מ אֹיִבְךָ).

2R 22,20 ‖ 2Ch 34,28.

**אֹסְפָם** Ps 39,7.

**אֲסֻפֵי** *pt. pl. pass. cs.* Ez 34,29.

**אָסֹף** *infin.* Jer 8,13 ‖ Mich 2,12 ‖ Zeph 1,2.

**כֶּאֱסֹף** *cs.* Jes 17,5.

וְכֶאֱסֹף Jes 10,14.
לֶאֱסֹף 2R 5,7‖Zeph 3,8 ‖ Eccl 2, 26.
בְּאָסְפְּךָ *suff.* Ex 23,16 ‖ Dt 16, 13.
בְּאָסְפְּכֶם Lev 23,39.
אֱסֹף *impr.* Nu 21,16‖1S 14,19‖ 2S 12,28‖Jes 4,1‖Ez 24,4.
אֶסְפָה־ Nu 11,16.
אִסְפוּ *pl.* Jer 12,9.40,10‖ Joel 1, 14.2,16²‖Ps 50,5.
אִסְפִּי *impr. f.* Jer 10,17.
אֶאֱסֹף *1 impf.* Mich 2,12.
אֹסְפָה Mich 4,6.
אֹסִפְךָ? *suff.* 1S 15,6.
תֶּאֱסֹף *2 impf.* Dt 28,38 ‖ Ps 26,9.
תֶּאֱסֹף = תאסֵף = תֹּסֵף Ps 104,29.
תַּאַסְפִי *2 f.* Jos 2,18.
יֶאֱסֹף *3 impf.* 2R 5,3 ‖ Job 34, 14.39,12.
וַיֶּאֱסֹף Gn 29,22.42,17.49,33‖Nu 11,24.21,23‖ Jos 24,1 ‖ Jud 3,13. 11,20‖2S 10,17.12,29‖1R 10,26‖ Hab 1,9.2,5 ‖ 1Ch 15,4.19,17.23, 2‖2Ch 1,14.28,24.29,20.34,29.

וַיֶּאֱסֹף = וַיֹּסֶף = וַיֹּסֶף

השבעים והסורי מתרגמין ויסף זה כמו ויאסף, ולרש״י ורד״ק הרי זה מקרא קצר, ושעורו ויסף לאסף, וכת״י.

2S 6,1.

יַאַסְפֵנִי *suff.* Ps 27,10.
יַאַסְפֶךָ Jes 58,8.
וְיַאַסְפֵהוּ Hab 1,15.
וַיַּאַסְפֵהוּ 1S 14,52.
וַיַּאַסְפֶהָ 2S 11,27.
וַיַּאַסְפֵם 2Ch 29,4.
נֶאֱסֹף *1 pl.* Lev 25,20.
וַיַּאַסְפוּ *3 pl.* Ex 4,29 ‖ Nu 11, 32‖1S 5,8.*11*.17,1 ‖ 2S 21,13‖2R 23,1 ‖ Jer 40,12 ‖ 2Ch 24,11.29, 15.
נֶאֱסַף *Niph. 3 prf.* Nu 27,13‖ Jes 57,1.

וְנֶאֱסַף Jes 16,10.
וְנֶאֶסְפָה *f.* Jer 48,33
וְנֶאֱסַפְתָּ *2 perf.* Nu 27,13 ‖ 2R 22,20‖2Ch 34,28.
נֶאֶסְפוּ,נֶאֱסָפוּ *3pl.* Jud 2,10.6,33.16, 23‖1S 13,5.17,2 ‖ 2S 23,9 ‖ Mich 4,11‖Ps 35,15.47,10‖Neh 8,13.9, 1‖1Ch 11,13.19,7‖2Ch 12,5.30,3.
וְנֶאֶסְפוּ, וְנֶאֶסְפוּ Gn 29,3.34,30‖ Zach 12,3‖Ps 35,15 ‖ Prv 27,25.
וְנֶאֱסַפְתֶּם *2 pl.* Lev 26,25.
נֶאֱסָף *pt.* Gn 49,29.
נֶאֱסָפִים *pl.* 1S 13,11 ‖ Jes 13,4. 57,1.
הֵאָסֵף *infin.* 2S 17,11.
הֵאָסֵף *cs.* Gn 29,7‖Nu 12,15.
וְהֵאָסֵף *imper.* Dt 32,50.
הֵאָסְפוּ *pl.* Gn 49,1 ‖ Jer 4,5.8, 14‖Ez 39,17‖Am 3,9.
הֵאָסְפִי *f. sg.* Jer 47,6.
תֵּאָסֵף *2 impf.* Nu 31,2‖Ez 29,5.
יֵאָסֵף *3 impf.* Ex 9,19 ‖ Nu 11, 22.20,24.26‖2S 17,11.13‖Jes 49, 5.60,20‖Job 27,19.
וַיֵּאָסֵף Nu 11,30‖Jud 20,11.
וַיֵּאָסֶף Gn 25,8.*17.35,29*.49,33 ‖ Dt 32,50.
תֵּאָסֵף *3 f.* Nu 12,14.
יֵאָסְפוּ, יֵאָסֵפוּ *3 pl.* Gn 29,8 ‖ 2S 14,14 ‖ Jer 8,2.25,33 ‖ Hos 4, 3‖Esr 9,4.
יֵאָסֵפוּן Ps 104,22.
וְיֵאָסְפוּ Jes 43,9.
וַיֵּאָסְפוּ Ex 32,26 ‖ Jos 10,5‖Jud 9,6.10,17.20,14 ‖ 1S 17,1 ‖ 2S 10, 15.23,11 ‖ Esr 3,1 ‖ Neh 8,1.12, 28‖2Ch 30,13.
מְאַסֵּף *Pi. pt.* Nu 10,25 ‖ Jud 19,15.18‖Jer 9,21.
וְהַמְאַסֵּף Jos 6,9.13.
וּמְאַסִּפְכֶם *suff.* Jes 52,12.
מְאַסְפָיו (al. אָסַף) Jes 62,9.
וְאֻסַּף *Pu. 3 perf.* Jes 33,4 ‖ Zach 14,14.
וְאֻסְּפוּ *pl.* Jes 24,22‖ Hos 10,10.

מְאֻסָּף *pt.* Ez 38,12.
בְּהִתְאַסֵּף *Hithpa. infin.* Dt 33,5.

אָסֹף] הָאֲסֻפִּים *pl.*

collectio, *promtuaria.*

מקום האוצרות, ולדראב״ע כמו סִפִּים, וי״מ על הפנות שהיו המשמרות קבועות שם (מדות א׳ א׳), ובית האסֻפים הוא כעין הויפטוואכע שלנו.

1Ch 26,15.

וְלַאֲסֻפִּים 1Ch 26,17.
בַּאֲסֻפֵּי *cs.* Neh 12,25.

אֲסֻפָּה] אֲסֻפּוֹת *pl.*

congregatio.

י״מ בעלי אסֻפות כמעם אנשי כנסת הגדולה או ע״ש שהיו מאספים דברי חכמה ומשלי מ״מר; ואולי נקראו כן רֹעי האומה, העומדים על־משמרת הקדש ולא יזוזו כמשמרות נטועים (ע׳ הערה לעיל); ודונש פי׳ שהוא תאר אל המסמרות, שיש להן גֻלגלת אסופה (מאסס״ף) ונסה.

Eccl 12,11.

אֹסֶף

collectio, messis pomorum = אָסִיף; *devoratio.*

י״מ אסף החסיל מענין אכילה וכליון. ע׳ הערה לשרש סוף.

Jes 32,10.33,4.

כְּאָסְפֵּי־ *pl. cs.* Mich 7,1.
אָסִיף] הָאָסִיף Ex 23,26.34,22.

אֲסֵפָה

congregatio.

כבר מצאנו לשון אסיפה בבית האסורים בראש׳ מ״ב ז׳.

Jer 24,22.

אֲסַפְסֻף] וְהָאסַפְסֻף

turba collecta; miscella.

כתרגימו ערברבין וכפירש״י.

Nu 11,4.

———v. n. pr.———

אָסַר] אֲסָרָם *3 perf. suff.*

ligare, alligare, vincire, in vincula iacere, in custodia tenere; pugnam nectere.

הוראתו ידועה, וקרוביו: אזר (אצר, עצר) יסר, נשר (בארמית), חשר וקשר. ובית הָסורים

דקהלת לדעת המפרשים חסר א׳ (כמו הָשְׁפּוֹת = הָאַשְׁפּוֹת, נחמיה ג׳ י״ג), ולהז״ל: מקום המנופת, תרגום ויבאש וסרי; ובנוסחאות ישנות הסמ״ך דגוש.

Job 36,13.

אֲסָרָהּ *f.* Nu 30,$5^2$.*12*.6.7.*9*.8.10.11.

וְאָסְרָה Nu 30,4.

[אָסְרוּ] וַאֲסָרוּךָ 3 *pl. suff.* Ez 3,25.

וַאֲסַרְתֶּם 2 *pl.* 1S 6,7.

וַאֲסַרְנֻהוּ 1 *pl. suff.* Jud 16,5.

אֹסְרִי *pt. cs.* Gn 49,11.

אָסוּר *pass.* Gn 40,3 ‖ 2R 7,$10^2$ ‖ Jer 40,1 ‖ Cant 7,6.

אֲסוּרִים *pl.* Gn 39,20.40,5 ‖ Ps 146,7 ‖ Job 36,8 ‖ Neh 4,12.

הָאֲסוּרִים Q. Jud 16,21.25.

הָסוּרִים? Eccl 4,14.

לָאֲסוּרִים Jes 49,9.

וְלַאֲסוּרִים Jes 61,1.

אֲסוּרֵי K. *cs.* Gn 39,20.

אֲסֻרוֹת *f.* 2S 3,34.

אָסֹר, אָסוֹר *infin.* Jud 15,13.16,11.

לֶאֱסֹר, לֶאֱסוֹר *cs.* Nu 30,3 ‖ Jud 15,10.

לְאְסֹר (al. ס) Ps 105,22.149,8.

לֶאֱסָרְךָ *suff.* Jud 15,12.

בְּאָסְרָם Hos 10,10.

אֱסֹר *imper.* 1R 18,44 ‖ 2R 9,21.

אִסְרוּ *pl.* Jer 46,4 ‖ Ps 118,27.

יֶאְסֹר (al. ס) 3 *impf.* 1R 20,14.

וַיֶּאְסֹר (al. ס) Gn 46,29 ‖ Ex 14,6 ‖ 2R 9,21 ‖ Job 12,18 ‖ 2Ch 13,3.

וַיֶּאֱסֹר Gn 42,24.

וַיַּאַסְרֵהוּ *suff.* 2R 17,4.23,33.25,7 ‖ Jer 39,7.*52,11* ‖ 2Ch 36,6.

וַתַּאַסְרֵהוּ 3 *f.* Jud 16,8.*12*.

[נֶאֱסֹר] נֶאֱסָרְךָ 1 *pl. suff.* Jud 15,13.

[יַאַסְרוּ] יַאַסְרֻנִי, יַאַסְרוּנִי 3 *pl. suff.* Jud 16,7.11.

וַיַּאַסְרֻהוּ, וַיַּאַסְרוּהוּ Jud 15,13.16,21 ‖ 2Ch 33,11.

וַיַּאַסְרוּם 1S 6,10.

הֵאָסְרוּ *Ni. imper. pl.* Gn 42,16.

תֵּאָסֵר 2 *impf.* Jud 16,6.10.13.

יֵאָסֵר 3 *impf.* Gn 42,19.

אֻסְּרוּ, סֻּ *Pu. 3 perf. pl.* Jes 22,$3^2$.

[אֵסוּר] הָאֵסוּר

vinculum; בֵּית הא׳ carcer.

Jer 37,15.

אֲסוּרִים *pl.* Eccl 7,26.

אֱסוּרָיו (al. אֲ) *suff.* Jud 15,14.

אָסִיר

captivus.

Ps 79,11.102,21.

אֲסִירִים *pl.* Ps 68,7 ‖ Job 3,18.

הָאֲסִירִם Gn 39,22.

אֲסִירֵי *cs.* Gn 39,20 ‖ Zach 9,12 ‖ Ps 107,10 ‖ Thr 3,34.

אֲסִירַיִךְ *suff.* Zach 9,11.

אֲסִירָיו Jes 14,18 ‖ Ps 69,34.

אַסִּיר Jes 10,4.24,22.42,7

אִסָּר

obligatio, interdictum.

Nu 30,3.4.5.*12*.11.14.

וּלְאִסָּר *cs.* Nu 30,13.

[אֱסָר] וָאֱסָרָהּ *suff.* Nu 30,5.

אֱסָרֶיהָ *pl. suff.* Nu 30,15.

וָאֱסָרֶיהָ, וֶאֱסָרֶהָ Nu 30,6.8.

——v. chald.——

[מוֹסָר] מוֹסַר *cs.*

vinculum (rad. אסר).

הפעל פִּתַּח וסוף הפסוק מוכיחים שגם זה שרשו אָסַר, כמוֹסֵר רעהו, וכן ת״י שוֹשִׁילְתָא, וכן פרשוהו רש״י, ראב״ע ורלב״ג.

Job 12,18.

[מוֹסֵר] מוֹסְרֵי *pl. cs.* Jes 52,2.

לְמוֹסֵרָי *suff.* Ps 116,16.

מוֹסְרֵיכֶם Jes 28,22.

מוֹסֵרוֹת *II pl.* Jer 5,5.27,2.

וּמֹסְרוֹת *cs.* Job 39,5.

מוֹסְרוֹתַיִךְ *suff.* Jer 2,20.

וּמוֹסְרֹתַיִךְ Nah 1,13.

וּמוֹסְרוֹתֶיךָ Jer 30,8.

מוֹסְרוֹתֵימוֹ Ps 2,3.

וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם Ps 107,14.

[מָסֹרֶת] בְּמָסֹרֶת

vinculum.

להרד״ק כמו מַאֲסֹרֶת בפלס מחגרת שק, ולרש״י שרשו מָסַר: בברית שמסרתי לכם, וכת״י.

Ez 20,37.

——יָסַר v. מֹסָר——

אַף(־) I

et, atque; etiam quoque; ac profecto; tamen, nedum; itaque.

מלת הקשור נרדפת לגַם, ובסמיכות אל כִּי (חוץ מאיוב ד׳ י״ט) תורה על הפלגת ההחלטה בטעם על־אחת כמה וכמה או כל־שכן; ונראה ששרשה אפף (בהוראות חבור וכפל בדרז״ל), אמנם מן השמוש אף־על־פי, אף־על־גב מסתבר ששרשה אנף. וי״נ במ״ב ב׳ י״ד אֲפוֹ־הוּא לחזק את השאלה אַיֵּה י״י וגו׳; ויש מסרסים וקורים: ויכה אף־הוא את־המים.

Gn 3,1.40,16 ‖ Lev 26,16.24.28.41 ‖ Nu 16,14 ‖ Dt 2,11.20.33,3.20.28 ‖ Jud 5,29 ‖ 1S 2,7.14,30 ‖ 2S 4,11.20,14 ‖ 1R 8,27 ‖ 2R 2,14 ‖ Jes 26,8.9.11.33,2.35,2.40,$24^2$.41,$10^2$.23.$26^3$.42,13.43,7.19.44,$15^2$.16.45,21.46,6.7.$11^3$.48,12.13.15 ‖ Ez 14,21.15,5 ‖ Ps 16,6.7.9.18,49.44,10.58,3.65,14.68,9.17.74,16.77,17.18.89,6.12.22.28.44.93,1.*96,10*.108,2.119,3.135,17 ‖ Prv 9,2.11,31.15,11.17,7.19,7.10.21,27.22,19.23,28 ‖ Job 4,19.6,27.9,14.14,2.15,4.16.25,6.32,10.*17*.17.34,12.35,14.36,29.33.37,1.11 ‖ Cant 1,$16^2$ ‖ Eccl 2,9 ‖ Esth 5,12 ‖ Neh 9,18 ‖ 1Ch 16,30 ‖ 2Ch 6,18.32,15.

הַאַף *interrog.* Gn 18,13.23.24 ‖ Am 2,11 ‖ Job 34,17.40,8.

וְאַף Lev 26,39.40.$42^2$.44 ‖ Dt 15,17.31,27 ‖ 1S 21,6.23,3 ‖ 2S 16,11 ‖ 2R 5,13 ‖ Jes 44,19 ‖ Ez 23,40 ‖ Hab 2,5.15 ‖ Ps 68,19 ‖ Job 19,4 ‖ Neh 2,18.13,15 ‖ 1Ch 8,32.9,38 ‖ 2Ch 12,5.

——v. chald.——

**[אָפַד]** וְאָפַדְתָּ *2 perf.*

accingere, amicire.

בעל נגזר משם אפוד, שמתחלה נעשה בקדש ואח״כ היה למוקש ונתחבר לפסל ותרפים.

Ex 29,5.

**וַיֶּאְפֹּד** *3 impf.* Lev 8,7.

**אֵפוֹד, אֵפֹד**

humerale sacerdotis; idoli simulacrum.

Ex 28,15.39,8 ‖ Jud 17,5.18,14 ‖ 1S 2,18.28.14,3.22,18.23,6 ‖ 2S 6,14 ‖ Hos 3,4 ‖ 1Ch 15,27.

**וְאֵפוֹד** Ex 28,4.

**הָאֵפוֹד, הָאֵפֹד** Ex 28,6.12.25.26.27².28³.31. 29,5³. 39,2.7.18.19.20².21².22 ‖ Lev 8,7² ‖ Jud 18,17.18.20 ‖ 1S 21,10.23,9.30,7².

**לְאֵפוֹד** Jud 8,27.

**לָאֵפוֹד, לָאֵפֹד** Ex 25,7.35,9.27.

**[אֲפֻדָּה]** אֲפֻדַּת *cs.*

amictus, obductio.

Jes 30,22.

**אֲפֻדָּתוֹ** *suff.* Ex 28,8.39,5.

**[אַפֶּדֶן]** אַפַּדְנוֹ *suff.*

arx, palatium.

נקרא כן לפי שהיה מאפד ומשפר ומקשט. שפירו דירמיה י״ג י׳ ת״י אפדניה.

Dan 11,45.

---

**אָפָה**

coquere; *pt.* pistor.

הוראתו ידועה. י״נ בהושע יעשן אפהם.

Gn 19,3.

**וְאָפָה** Jes 44,15 (נס״א).

**וְאָפִיתָ** *2 perf.* Lev 24,5.

**אָפִיתִי** *1 perf.* Jes 44,19.

**וְאָפוּ** *3 pl.* Lev 26,26.

**אֹפֶה** *pt.* Gn 40,17.

**וְהָאֹפֶה** Gn 40,1.5.

**מֵאֹפֶה** Hos 7,4.

**אֹפֵהֶם** Hos 7,6.

**הָאוֹפִים, הָאֹפִים** *pl.* Gn 40,2.16.20.22.41,10 ‖ Jer 37,21.

**וּלְאֹפוֹת** *f.* 1S 8,13.

**אַף, אָף II**

nasus; ira; *du.* אַפַּיִם nasus, anima, facies; ira (rad. אנף).

שרשו אנף, והוראתו חטם, אבר הנשימה, שהנחירים מתרחבים בשעת הכעס והקצף; וברבוי הזוגי יורה על הפנים בכלל. לפי המסורה כל חוטמין קמוצין, ואין כן בספרים שלנו. השבעים קורין בש״א א׳ ה׳: אֶפֶס כי את־חנה אהב, ת׳ אַפָּיִם.

Gn 27,45.30,2 ‖ Ex 4,14.11,8.32,19.22 ‖ Nu 11,10.12,9.22,22.27.24,10.25,3.*32,13*.4.32,10.14 ‖ Dt 6,15.7,4.*11,17*.29,19.26 ‖ Jos 7,1.23,16 ‖ Jud 2,14.*20.3,8.10,7* ‖ 1S 17,28.20,30.34 ‖ 2S 6,7.12,5.24,1 ‖ 2R 13,3.24,20 ‖ Jes 5,25.7,4.13,9.30,30 ‖ Jer 4,8.12,13.*51,45*.23,20.25,37.30,24.52,3 ‖ Zeph 2,2².3 ‖ Ps 78,21. 106,40. 115,6. 138,7 ‖ Prv 15,1. 21,14. 22,24. 27,4. 29,8.22.30,33 ‖ Job 32,2.36,13.33.40,24 ‖ Thr 2,3.22 ‖ Esr 10,14 ‖ 1Ch 13,10 ‖ 2Ch 12,12.25,10.15.28,11.13.

**וְאַף** Nu 11,33 ‖ Ps 78,31.

**הָאַף, הָאָף** Dt 9,19.29,23 ‖ Jes 3,21 ‖ Jer 36,7.

**בְּאַף** Dt 29,27 ‖ Ez 5,15 ‖ Mich 5,14 ‖ Hab 3,12 ‖ Ps 27,9.56,8.77,10 ‖ Prv 11,22 ‖ Thr 3,66.

**בָּאָף** Jes 14,6 ‖ Thr 3,43.

**וּבְאַף** Jer 21,5 ‖ Ps 55,4.

**מֵאַף** Ps 37,8.

**אַפִּי** *suff.* Ex 22,23.32,10 ‖ Dt 31,17 ‖ Jes 10,5.48,9 ‖ Jer 7,20.32,31.42,18.49,37 ‖ Ez 5,13.7,3.8.20,8.21 ‖ Hos 8,5.11,9.14,5 ‖ Zeph 3,8 ‖ Zach 10,3 ‖ Job 42,7.

**וְאַפִּי** Jes 10,25 ‖ Jer 44,6.

**בְּאַפִּי** Dt 32,22 ‖ Jes 63,3.6.65,5 ‖ Jer 15,14.17,4.32,37.33,5 ‖ Ez 13,13.22,20.38,18.43,8 ‖ Hos 13,11 ‖ Ps 95,11 ‖ Job 27,3.

**כְּאַפִּי** Ez 25,14.

**לְאַפִּי** Jes 13,3.

**אַפֶּךָ, אַפְּךָ** Gn 44,18 ‖ Ex 32,11.12 ‖ Jud 6,39 ‖ Jes 12,1 ‖ Jer 15,15.18,23 ‖ Hab 3,8 ‖ Ps 18,16.69,25.74,1.76,8. 85,4.6. 90,11 ‖ Job 14,13.40,11 ‖ Thr 2,21 ‖ Dan 9,16.

**אַפֵּךְ** Ez 16,12.23,25 ‖ Cant 7,5.9.

**בְּאַפְּךָ, בְּאַפֶּךָ** Dt 33,10 ‖ 2R 19,28 ‖ Jes 37,29 ‖ Jer 10,24 ‖ Ps 6,2.7,7.90,7.

**כְּאַפְּךָ** Ez 35,11.

**וּבְאַפְּכֶם** Am 4,10.

**מֵאַפְּכֶם** Nu 11,20.

**אַפּוֹ** Gn 39,19 ‖ Nu 11,1 ‖ Dt 13,18 ‖ Jos 7,26 ‖ Jud 9,30.14,19 ‖ 1S 11,6.28,18 ‖ 2S 22,16 ‖ 2R 23,26² ‖ Jes 5,25. *9,11.16.20. 10,4*. 13,13.30,27.42,25.66,15 ‖ Jer 2,35.4,26.*25,38* ‖ Am 1,11 ‖ Jon 3,9 ‖ Mich 7,18 ‖ Nah 1,6 ‖ Ps 2,12.10,4.78,38.49.110,5 ‖ Prv 19,11.24,18 ‖ Job 4,9.9,13.16,9.19,11.20,23.28.32,2.3. 35,15 ‖ Thr 1,12. 2,1.6.4,11 ‖ 2Ch 29,10.30,8.

**וְאַפּוֹ** Esr 8,22.

**בְּאַפּוֹ** Dt 29,22 ‖ 2S 22,9 ‖ Jes 2,22 ‖ Ps 2,5.18,9.21,10.30,6 ‖ Job 9,5.18,4.21,17.40,26 ‖ Thr 2,1.

**לְאַפּוֹ** Ps 78,50.

**אַפָּהּ** Gn 24,47.

**אַפָּם** Gn 49,7 ‖ Ez 8,17 ‖ Ps 124,3 ‖ 2Ch 25,10.

**בְּאַפָּם** Gn 49,6.

**אַפַּיִם, אַפָּיִם** *dual.* Gn 19,1.42,6 ‖ Ex 34,6 ‖ Nu 14,18 ‖ 1S 1,5.24,9.25,41.28,14 ‖ 1R 1,31 ‖ Jes 49,23 ‖ Joel 2,13 ‖ Jon 4,2 ‖ Nah 1,3 ‖ Ps 86,15.103,8.145,8 ‖ Prv 14,17.29.15,18.16,32.25,15.30,33 ‖ Neh 8,6.9,17 ‖ 1Ch 21,21 ‖ 2Ch 7,3.20,18.

**בְּאַפַּיִם** Dan 11,20.

**לְאַפֵּי** *cs.* 1S 25,23.

**אַפֵּינוּ** *suff.* Thr 4,20.

**אַפֶּיךָ** Gn 3,19 ‖ Ex 15,8.

**אַפָּיו** 2S 14,33.24,20 ‖ 1R 1,23.

**בְּאַפָּיו** Gn 2,7.7,22.

**לְאַפָּיו** Gn 48,12 ‖ Nu 22,31 ‖ 1S 20,41 ‖ 2S 18,28.

**אַפֶּיהָ** 2S 14,4.

——v. ch. אֱנַף et n. pr.——

**וְאֶפֶס** Nu 22,35‖Dt 32,36‖2R 14,26‖Jes 46,9.
**הַאֶפֶס** *interrog.* 2S 9,3.
**בְּאֶפֶס** Jes 52,4 ‖ Prv 26,20‖ Job 7,6.
**וּבְאֶפֶס** Prv 14,28‖Dan 8,25.
**וּכְאֶפֶס** Jes 41,12.
**מֵאֶפֶס** Jes 40,17.
**וְאַפְסִי** *suff.* Jes 47,8.*10*‖Zeph 2,15.
**אַפְסַיִם** (al. אָ) *du.* Ez 47,3.
**אַפְסֵי־** *cs.* Dt 33,17‖1S 2,10‖Jes 45,22.52,10 ‖ Mich 5,3 ‖ Zach 9,10 ‖ Ps 2,8.22,28.67,8.72,8.98,3 ‖ Prv 30,4.
**לְאַפְסֵי** Ps 59,14.
**מֵאַפְסֵי־** Jer 16,19.
——v. n. pr.; cf. פַּסַּם——

## [אֶפַע] מֵאָפַע

halitus, nihilum.

לד״ק הוא כמו הבל פה (הויך) וא״כ שרשו פָּעָה, אך רעיו בפסוק י״ב וכ״ש יגידו עליו שהוא מֵאָפֶס.

Jes 41,24.

## אֶפְעֶה

vipera.

מין נחש, שנקרא כן ע״ש נשימתו ולחישתו בהוציאו ארסו, ושרשו פָּעָה.

Jes 30,6.59,5‖Job 20,16.
——conf. פָּעָה——

## [אָפַף] (פֻּ) אֲפָפוּ *3 perf. pl.*

circumdare.

לד״ק מענין אַף בהוראת חבור ותכיפה עד כדי יקפה סביב; ולד״ק מענין אף וקצף.

Ps 40,13.
**אֲפָפוּנִי, אֲפָפֻנִי** *suff.* 2S 22,5 ‖ Jon 2,6‖Ps 18,5.*116,3*.

## [אָפַק] הִתְאַפְּקוּ *Hith. 3 pl.*

tenere, continere; corroborare; *audere.*

ענינו התאמצות בכבוש הרצון בכל מאמצי כח, וכת״א ויתאפק — ואתחסן.

Jes 64,15.
**לְהִתְאַפֵּק** *infin.* Gn 45,1.
**אֶתְאַפָּק** *1 impf.* Jes 42,14.

**בָּאֲפֵלוֹת** *pl.* Jes 59,9.
**מַאֲפֵל** Jos 24,7.
**מַאְפֵּלְיָה** Jer 2,31.

## אֹפֶן, אוֹפַן

rota.

גלגל הפונה וסובב על יתדו.

1R 7,33‖Ez 1,15.10,9‖Nah 3,2 ‖ Prv 20,26.
**וְאוֹפַן** Ez 10,9.
**אֹפַן** *cs.* Ex 14,25.
**וְאוֹפַן** Jes 28,27.
**הָאֹפַן, הָאוֹפַן** 1R 7,32‖Ez 1,16.*10,10*.10,6.
**אוֹפַנִּים** *pl.* Ez 10,9.
**הָאוֹפַנִּים** 1R 7,32.33 ‖ Ez 1,16.19².21.3,13.10,9.16².
**וְהָאוֹפַנִּים** Ez 1,20. 10,12.19. *11,22.*
**בָּאוֹפַנִּים** Ez 1,20.*21.*
**לָאוֹפַנִּים** Ez 10,13.
**אוֹפַנֵּי** *cs.* 1R 7,30.
**אוֹפַנֵּיהֶם** *suff.* Ez 10,12.

## [אָפְנַיִם] אָפְנָיו *du. suff.*

tempus, *adv.* in tempore.

זוגי ע״מ חָפְנָיו או רבוי קצר; וי״מ כמו דבר בעתו ובתקופתו, וי״מ דבר הנדבר לתכלית ולפנֵיָה ידועה; ואולי הכונה על מֵרוץ הדבור ושגורו בפי המדבר, כאילו הולך ומתגלגל על אופנים, וטעם דָּבֻר כמו דברות בים.

Prv 25,11.

## אָפֵס

cessare, deficere.

אח לשרש פָּסַס בהוראת הפסק, השלמה וכליון.

Gn 47,15.16‖Jes 16,4.29,20.
**הֶאָפֵס** *interrog.* Ps 77,9.

## אָפֶס, אֶפֶס

cessatio, nihilum; finis, extremitas; non amplius, non; tantum, nonnisi; *du.* אָפְסַיִם articuli, tali.

מי אפסים דיחזק׳ כתרגומו מי קרסולין. כלומר פסות הרגל (קנאָכעל), ומזה י״ם כתנת פסים.

Nu 13,28.23,13 ‖ Dt 15,4‖ Jud 4,9‖2S 12,14 ‖ Jes 5,8.34,12.41,29.45,6.14.54,15‖Am 6,10.9,8.

**אֲפוּ** *impr. pl.* Ex 16,23.
**וַתֹּפֵהוּ** *3 impf. f. suff.* 1S 28,24.
**תֹּאפוּ** *2 impf. pl.* Ex 16,23.
**יֹאפוּ** *3 impf.* Ez 46,20.
**וַיֹּאפוּ** Ex 12,39.
**[נֶאֱפָה] תֵּאָפֶה** *Ni. 3 impf. f.* Lev 6,10.7,9.
**תֵּאָפֶינָה** *3 f. pl.* Lev 23,17,

## [מַאֲפֶה] מַאֲפֵה *cs.*

coctura, quod coctum est.

Lev 2,4.

## [תֻּפִינִים] תֻּפִינֵי *pl. cs.*

cocturae, coctiones.

חז״ל ורש״י פתרוהו מן אָפָה, וענינו אפיה אחר אפיה, וי״ם משרש תפן או תוף, ואינו מחוור; הסורי קורא תְּפָתֶינָה, וכן מתרגם הירושלמי מְרַסְקָן, וא״כ שרשו פתת.

Lev 6,14.

**אֵיפָה** v. **אֵפָה**;
——**אֵיפֹה** v. **אֵיפוֹא, אֵפוֹ**——

## [אָפִיל] אֲפִילֹת *adj. pl. f.*

serotinus.

לראב״ע נקראו המאוחרות כן מטעם שהיו עוד תחת הארץ ולא נראו, ואולי הוא כהשאל עֶרֶב על הזמן המאוחר (קהלת י״א ו׳) בהפוך מן הבֹּקֶר; ובמשנה ההפוך מן אָפִיל הוא בְּכִי־ (שביעית ו׳ ד׳).

Ex 9,32.

## אֹפֶל

caligo; miseria; *occultum.*

אח לחשך ובא רק בדבור המליצי.

Ps 11,2‖Job 3,6.10,22².23,17.28,3.30,26.
**בָּאֹפֶל** Ps 91,6.
**וּמֵאֹפֶל** Jes 29,18.

## [אָפֵל] וְאָפֵל

*adj.* obscurus.

Am 5,20.
**אֲפֵלָה** Ex 10,22.
**וַאֲפֵלָה** Jes 8,22‖Joel 2,2 ‖ Zeph 1,15‖Prv 7,9.
**בָּאֲפֵלָה** Dt 28,29‖Jer 23,12.
**כָּאֲפֵלָה** Prv 4,19.
**וַאֲפֵלָתְךָ** *suff.* Jes 58,10.

טעם אצילי ב״י בחיריהם וקציניהם, והֻשאל לקצות הארץ ואפסיה; אך יתכן שבארץ הרי הוא כאלו הצד״י דגוש, וכשם שיש לה ירכתים כן גם לה אַצִּילֵי ידים.

Ex 24,11.

וּמֵאֲצִילֶיהָ *suff.* Jes 41,9.

אֲצִיל] אַצִּילֵי *pl. cs.*

artus, articulus; c. יָד cubitus manus.

מ־פק היד קצה הזרוע העליון הבולט מן הגוף, ויש לו פתרונים בערבית, אם בהוראת חִבּור או שרש, וטעם אַצִּילָה דיחזקאל, כמו באמת איש; וי״ג הַצֵּלָע.

Ez 13,18.

אַצִּילָה Ez 41,8.

אַצִּילוֹת *pl.* Jer 38,12.

אֵצֶל

latus, iuxta, apud.

כמו על יַד, או כעין שרשו הערבי בהוראת חִבּור; ורחוק לומר שהוא מן צֵל.

Gn 41,3 ‖ Lev 1,16.6,3.10,12 ‖ Dt 11,30.16,21 ‖ Jud 19,14 ‖ 1S 5,2. 20,19 ‖ 1R 1,9.2,29.4,12.10,19.13, 24.25.28.31.21,1.2 ‖ 2R 12,10 ‖ Jes 19,19 ‖ Jer 35,4.41,17 ‖ Ez 1, 15.9,2.10,6.9³.33,30.43,8 ‖ Am 2, 8 ‖ Prv 7,8 ‖ Dan 8,7.17.10,13 ‖ Neh 3,23 ‖ 2Ch 9,18.28,15.

וְאֵצֶל Prv 7,12.

מֵאֵצֶל 1S 20,41 ‖ Ez 40,7.

אֶצְלִי *suff.* Gn 39,15.*18* ‖ Ez 43, 6 ‖ Neh 4,12.

מֵאֶצְלִי 1R 3,20.

אֶצְלוֹ Ez 39,15 ‖ Prv 8,30 ‖ Neh 2, 6.3,35.8,4.

מֵאֶצְלוֹ 1S 17,30 ‖ 1R 20,36.

אֶצְלָהּ Gn 39,10.16 ‖ 1R 13,24.

אֶצְלָם Ez 1,19.10,16 ‖ Neh 4,6.

מֵאֶצְלָם Ez 10,16.

—v. n. pr.; אֶצְעָדָה v. צָעַד—

אָצַר] אָצְרוּ *3 perf. pl.*

recondere, coacervare; *Hi* praeponere aliquem thesauro

תכן שהוא קרוב לשרש נָצַר, שכל הנאצר נָצַר ויֵחָסֵן. וְאוֹצָרָה דנחמיה כמו ואוֹצִירָה (ע״מ וַבִּירָה, ירמיה מ״ו ח׳) = וְאַאֲצִירָה; וי״ג וָאֲצַוֶּה.

2R 20,17 ‖ Jes 39,6.

הָאֵפֶר Jon 3,6 ‖ Job 2,8.

בָּאֵפֶר Jer 6,26 ‖ Ez 27,30 ‖ Thr 3, 16.

כָּאֵפֶר Ps 147,16.

לְאֵפֶר Ez 28,18.

—v. n. pr.—

פָּרַח v. אֶפְרֹחַ

אַפִּרְיוֹן

lectica, ferculum, φορεῖον.

רבו הדעות על מקור המלה הזאת, ולדעת רבים שרשו פרה, וזהו פּוּרְיָה בדרז״ל, ולהקל על המבקש הצגנוהו בסדר הא״ב; וכן עשינו לאצבע, אעפ״י שבסורית הא׳ נופל, משא״כ בעברית, ארמית וערבית.

Cant 3,9.

אֶצְבַּע

digitus.

Ex 8,15 ‖ Jes 58,9.

בְּאֶצְבַּע Ex 31,18 ‖ Dt 9,10.

בְּאֶצְבָּעֲךָ *suff.* Ex 29,12.

אֶצְבָּעוֹ Lev 4,6.17.9,9.14,16.

בְּאֶצְבָּעוֹ Lev 4,25.*34*.30.8,15.14, 16.27.16,14².19 ‖ Nu 19,4.

אֶצְבָּעוֹת *pl.* Jer 52,21.

וְאֶצְבְּעוֹת *cs.* 2S 21,20².

אֶצְבְּעוֹתַי *suff.* Ps 144,1.

וְאֶצְבְּעֹתַי Cant 5,5.

אֶצְבְּעֹתֶיךָ Ps 8,4 ‖ Prv 7,3.

וְאֶצְבְּעוֹתֵיכֶם Jes 59,3.

אֶצְבְּעֹתָיו Jes 2,8.17,8.

וְאֶצְבְּעֹתָיו 1Ch 20,6.

בְּאֶצְבְּעֹתָיו Prv 6,13.

—v. chald.—

אָצַל] אָצַלְתָּ *2 perf.*

seponere, auferre, demere.

ענינו הבדלה והפרשה וקרוב לשרש נצל.

Gn 27,36.

אָצַלְתִּי *1 perf.* Eccl 2,10.

וְאָצַלְתִּי Nu 11,17.

נֶאֱצָל *Niph. 3 perf.* Ez 42,6.

וַיָּאצֶל [יַאֲצִיל] *Hi. 3 impf.* Nu 11,25.

אָצִיל] אֲצִילֵי *pl. cs.*

separatus, longinquus; delectus, nobilis.

וָאֶתְאַפַּק 1S 13,12.

תִּתְאַפַּק *2 impf.* Jes 64,11.

וַיִּתְאַפַּק *3 impf.* Gn 43,31 ‖ Esth 5,10.

אָפִיק] כַּאֲפִיק *cs.*

alveus fluvii; rivus; vallis; canalis; *fortis*, robustus.

יתכן שעיקר שרשו חוק ועָצמה, והֻשאל לנהר שוטף במרוצה הזקה, ואח״כ אל מקום צָפָתוֹ וערשו, כמו שקרה למלת נחל, ומזה יתבארו שאר הוראותיו; אמנם יש גם להבדיל בהן שרשי פוק ואפק...

Job 6,15.

אֲפִיקִים *pl.* Job 12,21.

וַאֲפִיקִים Ez 32,6.

בָּאֲפִיקִים Ez 34,13.

כַּאֲפִיקִים Ps 126,4.

לָאֲפִיקִים Ez 6,3.36,4.*6*.

אֲפִיקֵי, אֲפִקֵי *cs.* 2S 22,16 ‖ Ez 31,12 ‖ Joel 1,20.4,18 ‖ Ps 18,16. 42,2 ‖ Job 40,18.41,7 ‖ Cant 5,12.

אֲפִיקֶיךָ *suff.* Ez 35,8.

אֲפִיקָיו Jes 8,7.

—v. n. pr.—

אֲפֵר] הָאֲפֵר

tegumentum capitis, tiara.

סודר או מטפחת הצנופה על הראש ויורדת על הצואר. ת״י מַעֲפָרָא, ובדרז״ל מַעֲפֹרֶת. ובהפך אתנָן מזה פארי המגבעות ופארך דיחזקאל. ואולי השתמשו בו בתחלה להגן מפני האבק והאפר, כעין שקורין אנו שטויב־מאנטעל, ואח״כ נעשה גם לפאר.

1R 20,41.

בָּאֲפֵר 1R 20,38.

אֵפֶר

cinis, pulvis.

נרדף לעפר, ובמדבר י״ט כ״ז מצינו עפר ת׳ אפר; וטעם משלי־אפר דאיוב דברים שאין בם ממש ורוח ישאם, וכן רֹעה אפר דישעיה; ולדר״ק נקרא הפסל כן ע״ש שהעץ שנעשה ממנו נשרף חציו והיה לאפר; אך יתכן שהוא מן אֲפָר בארמית קנה וסוף, ובמשנה מקום מרעה (ביצה ה׳ ז׳), וזה טעם רֹעה.

Nu 19,9.10 ‖ 2S 13,19 ‖ Jes 44,20. 61,3 ‖ Mal 3,21 ‖ Ps 102,10 ‖ Job 13,12.

וָאֵפֶר Gn 18,27 ‖ Jes 58,5 ‖ Job 30,19.42,6 ‖ Esth 4,1.3 ‖ Dan 9,3.

לְאֹרֵב 1S 22,8.13.
מֵהָאוֹרֵב Jos 8,7,
אֹרְבִים *pl.* Jos 8,4‖Jud 20,29.
הָאֹרְבִים Jer 51,12.
אֱרָב־ *infin. cs.* Prv 12,6.
וֶאֱרֹב *imper.* Jud 9,32.
תֶּאֱרֹב *2 impf.* Prv 24,15.
יֶאֱרֹב *3 impf.* Ps 10,9².
וַיֶּאֱרֹב Jud 9,43.
תֶּאֱרֹב *3 impf. f.* Prv 7,12.23, 28.
נֶאֶרְבָה *1 impf. pl.* Prv 1,11.
יֶאֱרֹבוּ *3 impf. pl.* Mich 7,2 ‖ Prv 1,18.
וַיֶּאֶרְבוּ Jud 9,34.16,2.
מְאָרְבִים *Pi. pt. pl.* Jud 9,25 ‖ 2Ch 20,22.
וַיָּרֶב *Pi.* vel *Hi. 3 impf.* (= וַיְּאָרֵב vel וַיַּאֲרֵב) 1S 15,5.

**אֶרֶב]** **אֶרֶב**

insidiae; locus insidiarum.

י״ג בהושע ז׳ ו׳: קֵרְבוּ כַתַּנּוּר, לִבָּם בֹּעֵר בָּם.

Job 37,8.38,40.

**אֹרֶב]** **אָרְבּוֹ** *suff.*

insidiae; *dolus.*

Jer 9,7.

בְּאָרְבָּם Hos 7,6.

**מַאֲרָב]** **הַמַּאֲרָב**

insidiae, locus insidiarum, insidiatores.

Jos 8,9‖Jud 9,35‖2Ch 13,13.

וְהַמַּאֲרָב 2Ch 13,13.
בְּמַאֲרַב *cs.* Ps 10,8.

**אֲרֻבָּה]** **אַרְבּוֹת** *pl. cs.*

הרד״ק פתרו אֲצִילוֹת ידיו, וי״מ מלשון ארבא, ספינה, בתלמוד (ב״ב ל״ד ע״ב), והם ספינות קטנות, חביות של שַׁיָּטִין, להתלמד בהן לשוט; ונראה יותר שהכונה על תנועת הידים שעושה השוחה כעין מקלעת.

Jes 25,11.

**אֲרֻבָּה]** **מֵאֲרֻבָּה**

cancelli; fenestra, columbarium, fumarium.

בְּאֹצְרֹתֶיךָ Ez 28,4.
וּבְאוֹצְרוֹתַיִךְ Jer 48,7.
בְּאוֹצְרֹתָיו 2R 20,13‖Jes 39,2.
לְאֹצְרֹתָיו Jes 2,7.
מֵאוֹצְרוֹתָיו Jer 10,13.*51,16* ‖ Ps 135,7.
אוֹצְרֹתֶיהָ Jer 50,37.
בְּאֹצְרֹתֶיהָ Jer 49,4.
אוֹצְרֹתָם Jes 30,6.
וְאֹצְרֹתֵיהֶם Prv 8,21.

—v. n. pr.; אָקְדָּח v. קָדַח—

**אַקּוֹ]** **וְאַקּוֹ**

capra sinaitica.

מין בהמה או חיה טהורה, תרגומו יעלא, והוא יעלה סלע (שטיינבאק), ובערבית ענקא, ובת׳ השמרוני עקו.

Dt 14,5.

——אר v. אור et יאר——

**אֶרְאֵל]** **אֶרְאֶלָּם** *suff.*

heros, al. *caduceator;* conf. אֲרִיאֵל.

להראב״ע והרד״ק נרדף למלאך, ובדרז״ל אראלים, וי״מ מענין גבורה, כאריאל מואב; יונתן, תאודיציון, סומכוס ועקילס והסורי מתרגמין כשתי מלות: אֵרָאֶה לָם, כלומר לָהֶם.

Jes 33,7.

—אֲרִאֵל v. אֲרִיאֵל; v. n. pr.—

**אָרַב]** **וְאָרַב** (נס״א) *3 perf.*

insidiari; pt. insidiae; *Hiph.* insidias ponere.

בערבית הוראת שרש זה קשירה, עניבה וקליעה כמעשה רשת ופח, וזה דרך האֹרב המכין מוקש; ואֲרֻבָּה בהוראת חלון נ״כ מעין רשת. השבעים קורין בש״א כ״ב, ח׳ וי״ג לְאֹיֵב.

Dt 19,11.

אָרַבְתִּי *1 prf.* Job 31,9.
אָרְבוּ *3 prf. pl.* Ps 59,4‖Thr 4, 19.
וַאֲרַבְתֶּם *2 prf. pl.* Jud 21,20.
אֹרֵב *pt.* Jos 8,2.12.14‖Thr 3,10.
וְאֹרֵב, וְאוֹרֵב Jud 20,33 ‖ Esr 8, 31.
הָאֹרֵב Jos 8,21‖Jud 20,36.37.38.
וְהָאֹרֵב, וְהָאוֹרֵב Jos 8,19 ‖ Jud 16,9.12.20,37.

הָאֹצְרִים *pt. pl.* Am 3,10.
יֵאָצֵר *Ni. 3 impf.* Jes 23,18.
וָאוֹצְרָה *Hi. 1 impf.* Neh 13, 13.

**אוֹצָר**

thesaurus, aerarium, copia, opes.

Prv 21,20.

הָאוֹצָר Jer 38,11‖Mal 3,10‖Neh 10,39.
לָאוֹצָר Neh 7,70(69).
מֵאוֹצָר Prv 15,16.
אוֹצַר *cs.* Jos 6,19.24‖Hos 13,15‖ Dan 1,2.
לְאוֹצַר Esr 2,69 ‖ Neh 7,71(70) ‖ 1Ch 29,8.
אוֹצָרוֹ *suff.* Dt 28,12‖Jes 33,6 ‖ Jer 50,25.
אוֹצָרוֹת, אֹצָרוֹת, אוֹצָרֹת *pl.* Jer 51,13‖Joel 1,17‖Prv 21,6 ‖ Neh 13,13.
וְאֹצָרוֹת 2Ch 32,27.
הָאֹצָרוֹת 1Ch 26,24.27,25.
בְּאוֹצָרוֹת Ps 33,7.
לָאוֹצָרוֹת Neh 12,44.13,12.
וְלָאֹצָרוֹת 2Ch 8,15.
אֹצְרוֹת, אוֹצְרוֹת *cs.* 1R 14,26². 15,18.24,13 ‖ Jes 45,3‖Jer 20,5 ‖ Mich 6,10‖Prv 10,2‖Job 38,22‖ 1Ch 26,20.22.26.27,25.28 ‖ 2Ch 12,9².25,24.
וְאוֹצְרוֹת, וְאֹצְרוֹת 2R 24,13 ‖ Job 38,22‖2Ch 11,11.36,18².
הָאֹצְרוֹת 1Ch 9,26.
בְּאוֹצְרוֹת, בְּאֹצְרוֹת 1R 7,51.15, 18‖2R 12,19‖2Ch 5,1.
וּבְאוֹצְרוֹת 2R 14,14.*18,15*.16,8.
לְאֹצְרוֹת 1Ch 27,27.28,12.
וּלְאֹצְרוֹת 1Ch 26,20.28,12.
מֵאֹצְרוֹת 2Ch 16,2.
בְּאוֹצְרֹתָי *suff.* Dt 32,34‖2R 20, 15‖Jes 39,4.
אֹצְרֹתֶיךָ Jer 17,3.
וְאֹצְרֹתֶיךָ Jer 15,13.

## אֶרֶז ,אָרֶז

cedrus.

הפעל ארז בערבית (ובעברית יחזק׳ כ״ז׳ כ״ד) הוראתו קָשור וכריכה מהודקת, וזה טעם השם, לפי שהארז חזק וקשה בהדוק חלקיו ובשרשיו המסבכים; וכן נקרא עד היום בפי יושבי הלבנון. השבעים קורין בירמיה כ״ב ט״ו: בְּאָחָז אָבִיךָ, ויש לזה רמז בת״י: כמלכא קדמאה.

Lev 14,4.*49* ‖ Nu 19,6 ‖ 1R 6,18. 20 ‖ Jes 41,19 ‖ Ez 27,5.31,3 ‖ Zach 11,2 ‖ Job 40,17 ‖ Cant 8,9.

**וְאֶרֶז ,וָאָרֶז** 1R 6,18.7,11.

**הָאֶרֶז ,הָאָרֶז** Lev 14,6.51.52 ‖ 1R 5,13 ‖ 2R 14,9 ‖ Ez 17,3.22 ‖ 2Ch 25,18.

**בָּאָרֶז ,בְּאֶרֶז** 1R 7,3.7 ‖ Jer 22,14. 15.

**כְּאֶרֶז** Ps 92,13.

**לְאֶרֶז** Ez 17,23.

**אֲרָזִים** *pl.* 2S 5,11.7,2.7 ‖ 1R 5,20. 22.*9*,*11*.24.6,10.15.*16*.36.7,2².12 ‖ Jes 44,14 ‖ Ez 31,8 ‖ Am 2,9 ‖ Ps 29,5.148,9 ‖ Cant 1,17 ‖ Esr 3,7 ‖ 1Ch 14,1.17,6.22,4(3)² ‖ 2Ch 2,2.7.

**וַאֲרָזִים** Jes 9,9.

**הָאֲרָזִים** 1R 10,27 ‖ 1Ch 17,1 ‖ 2Ch 1,15.*9*,*27*.

**בָּאֲרָזִים** 1R 6,9 ‖ Jer 22,23.

**כַּאֲרָזִים** Nu 24,6.

**כָּאֲרָזִים** Cant 5,15.

**אַרְזֵי** *cs.* Jud 9,15 ‖ Jes 2,13.14,8 ‖ Ps 29,5.80,11.104,16.

**אֲרָזֶיךָ** *suff.* Jer 22,7.

**בַּאֲרָזֶיךָ** Zach 11,1.

**אֲרָזָיו** 2R 19,23 ‖ Jes 37,24.

## אַרְזָה

coll. ex אֶרֶז; al. tabulatum cedrinum.

שם הכולל ע״ם עֵצָה; וי״מ לוחות ארז.

Zeph 2,14.

## [אָרוּז] וַאֲרֻזִים *adj. pl.*

stabilis, firmatus.

Ez 27,24.

## [אַרְגְּוָן] וּבָאַרְגְּוָן

purpura, purpura infectus.

הוא הארגמן בתמונה הארמית.

2Ch 2,6.

—v. chald.; conf. אַרְגָּמָן—

## [אַרְגָּז] הָאַרְגָּז

arca, cista.

מין ארון ותיבה.

1S 6,11.15.

**בָּאַרְגָּז** 1S 6,8.

## אַרְגָּמָן

purpura, purpura infectus.

Nu 4,13 ‖ Ez 27,16 ‖ Cant 3,10.

**וְאַרְגָּמָן** Ex 26,1.*35,6.36,8.39,29.* 31.*36.27.16. 28,6.8.15.33. 35,23. 36,35.37.38,18.39,2.5.8.24* ‖ Jer 10,9 ‖ Ez 27,7 ‖ Prv 31,22 ‖ Esth 1,6.8,15 ‖ 2Ch 3,14.

**הָאַרְגָּמָן** Ex 28,5.35,25.39,3 ‖ Jud 8,26.

**וְהָאַרְגָּמָן** Ex 39,1.

**בָּאַרְגָּמָן** 2Ch 2,13.

**וּבָאַרְגָּמָן** Ex 35,35.*38,23*.

**כָּאַרְגָּמָן** Cant 7,6.

—conf. אַרְגְּוָן—

## [אָרָה] אָרִיתִי *1 perf.*

carpere.

הוראתו אסיפה, תלישה וקטוף, ויש דוגמתו בשפת כוש. והאי דישעיה כ״ו י״א מוטל בספק, ע׳ אור הפעיל; ואולי בכלל שרש זה אור, כאשר יאמר הגרמני: דען וואלד ליכטען.

Cant 5,1.

**וְאָרוּהָ** *3 perf. pl. suff.* Ps 80,13.

**מְאִירוֹת?** *Hi. pt. pl.* Jes 27,11.

—conf. אור *Hi.*—

## [אֻרְוָה] וְאֻרְוֹת *pl.*

stabulum, iugum.

רפת ודיר; אבוס (ישעיה א׳ ג׳) ת״י אוריא.

2Ch 32,28.

**אֻרְוֹת** *cs.* 1R 5,6.

**[אֻרְיָה] אֻרְיוֹת** *pl.* 2Ch 9,25.

—cnf. אֻרָוָה—

חלון כמעשה שְׂבָכָה, ובא בהשאלה לשמים, כעין הנאמר בתפלה: ובוקע חלוני רקיע, וגם להחלל שהעין נתונה בו.

Hos 13,3.

**אֲרֻבּוֹת** *pl.* 2R 7,2.19 ‖ Jes 24,18 ‖ Mal 3,10.

**וַאֲרֻבֹּת** Gn 7,11.8,2.

**בָּאֲרֻבּוֹת** Eccl 12,3.

**אֲרֻבֹּתֵיהֶם** *suff.* Jes 60,8.

—v. n. pr.—

## אַרְבֶּה

locusta.

שם זה כולל מינים הרבה: ילק, גזם, חסיל וכו׳; ויש לו אח בלשון אשורית.

Ex 10,4.14.19 ‖ Jud 6,5 ‖ 1R 8,37 ‖ Ps 105,34 ‖ 2Ch 6,28.

**הָאַרְבֶּה** Ex 10,13.14.19 ‖ Lev 11,22 ‖ Dt 28,38 ‖ Joel 1,4².2,25.

**בָּאַרְבֶּה** Ex 10,12.

**כָּאַרְבֶּה** Jud 7,12 ‖ Nah 3,15.17 ‖ Ps 109,23 ‖ Job 39,20.

**לָאַרְבֶּה** Ps 78,46 ‖ Prv 30,27.

**מֵאַרְבֶּה** Jer 46,23.

—אַרְבַּע etc. v. רָבַע—

## [אָרַג] אֹרֵג *pt.*

texere, plectere.

ענינו קליעה והבאת חוטי הערב בשתי.

Ex 28,32.*39,22.27*.

**וְאֹרֵג** Ex 35,35.

**בָּאֹרֵג** Jes 38,12.

**אֹרְגִים** *pl.* 1S 17,7 ‖ 2S 21,19² ‖ 1Ch 11,23.20,5.

**וְאֹרְגִים** Jes 19,9.

**אֹרְגוֹת** *pl. f.* 2R 23,7.

**תַּאַרְגִי** *2 impf. f.* Jud 16,13.

**[יֶאֱרֹגוּ] יֶאֱרֹגוּ** *3 impf. pl.* Jes 59,5.

## [אֶרֶג] אֶרֶג

textura; radius torius.

שֵׁם המטוה והעריבה המוליכה ומביאה במהירות חוטי הערב בין חוטי השתי.

Job 7,6.

**הָאֶרֶג** Jud 16,14.

אָרַח] וְאָרַח

iter facere, *proficisci;* pt. אֹרֵחַ viator, hospes.

פעל נגזר משם אֹרַח, ומזה אֹרֵחַ.

Job 34,8.

הָאֹרֵחַ *pt.* Jud 19,17.

לָאֹרֵחַ 2S 12,4.

וּכְאֹרֵחַ Jer 14,8.

אֹרְחִים *pl.* Jer 9,1.

## אֹרַח

semita, via; *metaph.:* vivendi agendique ratio; conditio, sors; דֶּרֶךְ נ' = א' כַּנָּשִׁים: menstruatio.

נרדף לדרך, הליכה, נתיבה, מסלה ומעגל, ובא רק בדבור המליצי; י״ג בתהלים ח' מ' אַחֲרִית יָמִים, ובאיוב ח' י״ג כן אַחֲרִית, ולהפך בירמיה י״ב ד' לא יראה את־אָרְחֹתֵינוּ, וע' מ״ז י״ז; לָאֹרֵחַ דאיוב ל״א ל״ב יתכן לפתור כמו לָאֹרַח ומקביל יפה אל נר, ע' ירמיה י״ד ה'.

Gn 18,11.49,17 ‖ Jes 26,7.8.30,11.33,8.41,3 ‖ Ps 16,11.19,6.119,101.104.128 ‖ Prv 5,6.10,17.15,10.24.

וְאֹרַח Prv 4,18.15,19 ‖ Job 16,22.

הַאֹרַח *interrog.* Job 22,15.

בְּאֹרַח Jes 40,14 ‖ Ps 27,11.142,4 ‖ Prv 4,14.8,20.12,28.

וּכְאֹרַח Job 34,11.

לָאֹרַח Job 31,32.

אָרְחִי *suff.* Ps 139,3 ‖ Job 19,8.

אָרְחֶךָ] אָרְחֶךָ Ps 44,19.

אָרְחוֹ Ps 119,9.

אֳרָחוֹת *pl.* Jud 5,6².

אָרְחוֹת *cs.* Ps 8,9.17,4.25,10 ‖ Prv 1,19.2,8.13.19.17,23 ‖ Job 6,18.19.8,13.30,12.

וְאָרְחוֹת Prv 2,20.

אֹרְחֹתַי] אָרְחֹתַי *suff.* Job 13,27.33,11.

אֹרְחֹתֶיךָ Jes 3,12 ‖ Ps 25,4.119,15 ‖ Prv 3,6.

אֹרְחֹתָו Q. Prv 22,25.

בְּאֹרְחֹתָיו Jes 2,3 ‖ Mich 4,2.

אָרְחוֹתָם Joel 2,7 ‖ Prv 9,15.

אָרְחֹתֵיהֶם Prv 2,15.

אֹרְחָה] אֹרְחַת *cs.*

caterva viatorum.

סיעת סוחרים ההולכים בשיירה מפני סכנת דרכים (קאראוואנע).

Gn 37,25.

אֹרְחוֹת *pl.* Jes 21,13.

## אֲרֻחָה

portio cibi.

מזון וסעודה, ובגרמנית קורין גאנג לערך תבשיל הבא אל השלחן.

Jer 40,5.

אֲרֻחַת *cs.* 2R 25,30 ‖ Jer 52,34 ‖ Prv 15,17.

וַאֲרֻחָתוֹ *suff.* 2R 25,30 ‖ Jer 52,34.

——v. n. pr.——

## אֲרִי

leo.

י״א שרשו ארה במובן שרפה, ע״ש שהארי להוט לטרף, או על שלהבת חמתו וקצפו הבוער בו, ואחרים הגיחו שרשו ארה לענין חזק ואמץ, ולא הוברר הדבר, ע״כ הצגנוהו בסדר הא״ב. י״ג בש״א י״ז ל״ד ובא הארי וְאֶת הדוב; וי״נ ע״פ השבעים והסורי בתהלים כ״ב י״ז כָּאֲרִי = כָּרוּ, וסומכין גם על איזה נוסחאות כ״י ומסורה מוטעת (ב' קמצין בתרי לישנא), אך אין המליצה עולה יפה; יונתן הוסיף נָכְתִין, כלומר נשכים, ונראין דברי הראב״ע: שהוא דבק עם הקיפוני, והזכיר ידי כי בהן הוא נלחם, ורגלי כי בהן יוכל לברוח; ואולי יש לגרוס שִׁבְּרוּ, ע' מ״א י״ג כ״ו.

Prv 22,13.26,13.28,15 ‖ Thr 3,10.

הָאֲרִי 1S 17,34.36.37 ‖ 2S 23,20 ‖ Am 3,12.5,19 ‖ 2Ch 11,22.

כַּאֲרִי Nu 24,9 ‖ Ez 22,25.

כָּאֲרִי Jes 38,13 ‖ Ps 22,17.

וְכַאֲרִי Nu 23,24.

מֵאֲרִי Jud 14,18.

אֲרָיִים *pl.* 1R 10,20.

## אַרְיֵה

י״ג בישעיה כ״א ח': ויקרא אַרְיֵה על־מצפה.

Gn 49,9 ‖ Dt 33,22 ‖ 2S 23,20 ‖ 1R 13,24 ‖ Jes 15,9.21,8.35,9 ‖ Jer 4,7.5,6 ‖ Ez 1,10.10,14 ‖ Joel 1,6 ‖ Am 3,4.8 ‖ Nah 2,12².13 ‖ Ps 22,14.22 ‖ Job 4,10 ‖ Thr 3,10 ‖ 1Ch 12,8(9).

וְאַרְיֵה Jes 11,7.*65,25.*

הָאַרְיֵה Jud 14,8².9 ‖ 2S 17,10.23,20 ‖ 1R 13,25.28.20,36² ‖ Jes 31,4 ‖ Eccl 9,4.

וְהָאַרְיֵה 1R 13,24.28.

כְּאַרְיֵה Gn 49,9 ‖ Jer 2,30.12,8.49,19.*50.44* ‖ Hos 11,10 ‖ Mich 5,8 ‖ Ps 7,3.10,9.17,12.

לָאַרְיֵה 1R 13,26.

אֲרָיוֹת *pl.* Jud 14,5 ‖ 1R 7,29.36.10,19 ‖ Jer 50,17.51,38 ‖ Ez 19,2.6 ‖ Nah 2,12 ‖ Zeph 3,3 ‖ Cant 4,8 ‖ 2Ch 9,18.19.

הָאֲרָיוֹת 2R 17,25.26.

לָאֲרָיוֹת 1R 7,29.

מֵאֲרָיוֹת 1S 1,23.

אֲרָיוֹת v. אֻרְוָה; אֻרְיוֹת v. ch. et n. pr.

## אֲרִיאֵל, אֲרִאֵל

*leo dei,* i. e. fortissimus heros; focus: significat *Zionem.*

י״פ אריאל מואב כמו אֶרְאֵל, מלאך שבא לקרוא מלחמה, כעין גלית הפלשתי, וע״כ בא גם בחסרון יו״ד; וי״א שהוא כמו אֲרִי־אֵל, כארזי אֵל להפלגת הגבורה, וכן נקרא חזקיהו בנבואת ישעיה (ט' ה') אֵל גִּבּוֹר; ואולי נקראת כן מטעם זה ירושלים, דומה למליצת מיכה (ה' ז'), או בעבור המזבח, שכנתה אותו מרים בת בילגה לגנאי לוקוס (סוכה נ״ו ע״ב); אמנם יותר נראה שהוא מן אור ואש, וכמליצת: אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלם (ישעיה ל״א ט'); לדעת שד״ל כמו הַרְאֵל, והעד ריש פסוק דיחזקאל מ״ג ט״ז.

2S 23,20 ‖ Jes 29,1.7 ‖ 1Ch 11,22.

וְהָאֲרִיאֵל K., וְהָאֲרִאֵיל Q. Ez 43,16.

כַּאֲרִיאֵל Jes 29,2.

לַאֲרִיאֵל Jes 29,2.

וּמֵהָאֲרִיאֵל K., וּמֵהָאֲרִאֵיל Q. Ez 43,15.

——conf. אֶרְאֵל et הַרְאֵל——

אָרַךְ] אָרְכוּ *3 perf. pl.*

longum esse; *Hi.* prolongare, longum esse; tardare, differre.

אין הוגמתו רק בארמית ובשפת אשור; השבעים

1.*7*. 13,2.7.21.14,5.7.9. 18,6.8.10.
19,49.51. 21,43(41). 22,33. 23,14.
16.24,18 ‖ Jud 1,2.32.*33*.2,1.2.6.3,
11. *5,31*. *8,28*.30.6,4.37.39.40. 9,
37.11,21.18,2$^2$.9.14.*17*.30 ‖ 1S 4,5.
6,5. 13,3. 14,15.25.29. 17,46$^2$. 21,
12.23,27. 27,8.9. 28,9.13. 30,16 ‖
2S 4,11. 5,6. 12,17. 15,23. 18,8.9.
19,10.22,8.24,8 ‖ 1R 1,40. 2,2. 5,
14. 8,23.27.43.53.60. 10,15.23.24.
15,12.18,6.20,7.27.22,47 ‖ 2R 3,
20.5.15.8,1.6.11,3.14.18.19.20.15,
5.19.16,15.17,5.26$^2$.*27*. 18,25. 19,
15$^2$.19.21,24$^2$.23,30.33.35$^2$. 24,14.
15.25,3.12.19$^2$ ‖ Jes 1,19.2,19.*21*.
4,2.5,8.26. 6,3.12. 7,22.24. 10,14.
23.11,9.12.12,5.13,5.9.13.14,7.16.
26.16,4.18,6$^2$.19,24. 23,17. 24,1.3.
4$^2$.11.13.16.17.19.25,8. 26,21$^2$.28,
22. 34,1. 36,10$^2$. 37,16$^2$.20. 40,12.
21.22.28.41,5.9. 42,5.10. 43,6. 44,
24. 45,18. 48,20. 49,6. 51,6.54,5.9.
55,10.62,11 ‖ Jer 1,14.18$^2$.3,1.9.
18.4,20.23.27.28.6,12.19. 7,33.*16*,
*4*.*19*,*7*.*34*,20.34. 8,16.9,11. 10,10.
13.18.12,4.11.12.13,13. 15,3.4.*29*,
*18*,*34*,*17*.7.10. 16,13. 22,12.26.27.
28. 23,10$^2$.15.24. 24,6.9. 25,9.11.
13.26.29.30.31.33. 26,6.17.20. 27,
5$^2$. 30,3. 32,17.22. 33,9.11. 34,19.
35,11. 36,29.37,2.19.40,4.7. 44,8.
21. 45,4. 46,12. 47,2. 49,21. 50,21.
23.34.46. 51,7.25.29.41.49. 52,6.
16.25$^2$ ‖ Ez 1,19.21.6,14.*15*,*8*.*33*,
*28*.7,2.7.21.23.27.8,3.12.*9*,*9*.17. 9,
9. 10,16.19. 11,15. 12,6.12.19.13,
14. 14,17.19. 17,5.13. 20,15.28.42.
21,37.22,29.30. 23,48. 24,7. 26,16.
27,29. 28,18. 29,5. 30,11$^2$.12. 31,
12$^2$.32,4.33,2.3.24$^2$.29. 34,6.13.25.
28.35,14.36,18.35. 37,25. 38,9.12.
16.39,12.13.14.16.18.43,14.45,1$^2$.
4.16.22.46,3.9.47,13.14.15.21. 48,
12.14.29 ‖ Hos 1,2.2,2.20.23.4,1.3 ‖
Joel 1,2.14.2,1.3 ‖ Am 3,5.11. 5,8.
*9*,*6*.7,2.10.8,8 ‖ Jon 2,7 ‖ Mich 4,
13.7,2.13 ‖ Nah 1,5 ‖ Hab 2,14.20.
3,3 ‖ Zeph 1,18.*3*,*8*.18.2,3.11.19.
20 ‖ Hag 1,11.2,4.6.*21* ‖ Zach 1,
11.3,9.4,10.14. 5,3.6.9.6,5. 7,5.11,
6$^2$. 12,3.12. 13,2$^2$.8. 14,9.10.17 ‖
Mal 3,24 ‖ Ps 8,2.*10*.10,18.18,8.
19,5. 24,1. 33,5.8.14.45,17.46,10.
47,3.8.48,3.50,4.57,6.*12*.59,14.61,
3.63,10.65,10.66,1.4.33.71,20. 72,
16.19.74,12.77,19.82,8. 83,19. 94,
2.96,1.9.11.13.*98*,*9*. 97,1.4.5,9.98,
4.*100*,*1*. 99,1. 102,16.26. 103,11.
104,9.13.14.24.35. 105,7.16. 106,
38.108,6.119,64.135,7.136,6.148,
7 ‖ Job 5,22.25.12,24.15,19.22,8.
28,24.30,8.37,3.38,13.42,15 ‖ Thr
2,15 ‖ Eccl 5,1.8,14.*16*.10,7.11,2.
3.12,7 ‖ Esth 8,17.10,1 ‖ Dan 8,5.
9,6 ‖ Esr 1,2.4,4.6,21.9,11.12.10,2.
11 ‖ Neh 9,6.15.23.24$^3$.10,31.32 ‖
1Ch 1,19. 5,25. 11,4. 16,14.23.30.
31.33.19,3.21,16.22,18(17)$^2$. 28,8.
29,15 ‖ 2Ch 1,9.2,11.6,18.33.7,13.
9,14.22.23.13,23.14,5.6.16,9.19,3.
20,7.22,12.23,13.20.21. 26,21. 32,
4.19.33,25$^2$.34,8.36,1.3.21.23.

**וְהָאָרֶץ** Gn 1,2. 2,1.4. 34,10.21 ‖
Lev 25,23.26,42.43 ‖ Dt 11,11.28,
23 ‖ Jos 11,23.*14*,*15*.13,1.5.18,1 ‖
Jud 18,10 ‖ 2R 2,19 ‖ Jes 24,5.51,
6.66,1.22 ‖ Ez 12,20.14,16.33,25.
*26*.34,27.36,34.41,16.43,2.45,8 ‖
Hos 2,24 ‖ Hag 1,10 ‖ Zach 7,14.
8,12 ‖ Ps 115,16 ‖ Eccl 1,4 ‖ Neh 9,
36 ‖ 1Ch 4,40.

**מֵהָאָרֶץ** 1S 28,3.23 ‖ 2S 12,20 ‖ Ez
41,20.42,6.

**בָּאָרֶץ (אָ)** Gn 1,22.2,5.4,12.14.6,
4.5.6.17.8,17.9,7.10,8.32.12,6$^2$.10.
*26*,*1*.10. 13,7.17. 19,31. 26,2.3.12.
22. 34,21. 35,22. 41,31. 43,1. 45,7.
47,4 ‖ Ex 8,21.9,5.10,13.14,3.20,
4 ‖ Lev 25,10.26,6 ‖ Nu 13,28.35,
32 ‖ Dt 4,14.17.22.25.5,8.28.30.6,
1. 12,1.10. 15,4. 19,14. 25,19.28,8.
29,26.30,16 ‖ Jos 1,14.2,18.7,21.
14,4.17,12.18,4.8.9 ‖ Jud 1,27.4,
21.6,5.18,7.10 ‖ 1S 23,23.26,7 ‖ 2S
7,9.23.14,20.15,4 ‖ 1R 4,19.8,37.
47.9,18.21.14,24.17,7.18,5 ‖ 2R 4,
38.13,20.15,20.25,24 ‖ Jes 40,24.
42,4.62,7.65,16$^2$ ‖ Jer 3,16.4,5.5,
30.7,7.9,2.23.14,4.8.15. 16,3.6.17,
4.13. 23,5. *33*,*15*. 24,8. 31,22(21).
32,15.41.43. 40,6.7.9. 41,2.*18*. 42.
10.13.50,22.51,27.46$^2$ ‖ Ez 1,15.
14,15.17.20,40.32,4. 34,29. 36,28.
37,22.39,14.15 ‖ Hos 2,25.4,1 ‖
Am 8,11.9,5 ‖ Zach 1,10.11.6,7$^3$.
11,16 ‖ Ps 16,3.17,11.41,3.46,9.
11. 58,3.12. 67,3.5. 72,16. 73,9.25.
74,8.112,2.119,19.87.140,12.141,
7 ‖ Prv 11,31 ‖ Job 1,7.8.*2*,*3*.10.2,
2.14,8.18,10.24,18.38,33 ‖ Cant 2,
12 ‖ Ruth 1,1 ‖ Thr 2,9 ‖ Eccl 7,
20 ‖ Dan 8,5 ‖ 1Ch 1,10.5,23.7,21.
17,8.21.21,12 ‖ 2Ch 6,28.37. 8,8.
19,5.22,31.

**בְּאֶרֶץ** *cs.* Gn 4,16.10,10. 11,2.28.
13,12. 15,13. 16,3. 21,34. 23,2.*19*.
24,62.33,18.35,6. 36,5.6.16.17.21.
30.31.43. 37,1. 41,30.36.48.52.53.
56. 42,5.13.32. 45,10. 46,6.12. 20.
31.34.47,1.4.6.11$^2$.14.27. 28. 48,3.
5.7.49,30. 50,5.8 ‖ Ex 2,15.22. 6,
28. 7,3. 9,22.26.11,3.5.9. 12,1.12$^2$.
13.29. 13,15.16,3. 18,3. 22,20. *23*,
*9* ‖ Lev 19,34.26,34.41.44 ‖ Nu 3,
13.*8*,*17*. 13,29. 14,2. 21,31. 26,19.
32,30.33,40.34,29.35,14 ‖ Dt 1,5.
4,43.46. 5,15. *15*,*15*.*24*,*22*. 10,19.
11,30.28,69.29,1.15. 32,10.49. 34,
5.6.11 ‖ Jos 11,3.22.14,1.17,15.16.
21,2.22,9.10 ‖ Jud 10,4.8.11,3.12,
12.15.21,12 ‖ 1S 9,4$^3$.5.31,9 ‖ 2S
21,14 ‖ 1R 4,19.8,37.47.48.9,11.
26 ‖ 2R 6,23.8,2.23,24.33.25,21.
22 ‖ Jes 7,18. 9,1.19,18.20. 26,1.
10.27,13$^3$.30,6. 32,2. 34,6. 38,11 ‖
Jer 1,1.2,2.6$^3$.5,19.15,14. 24,8. 31,
23(22). 32,8.20.44.37,1. 39,5.10.
42,16.43,4.5.13.44,1.*15*.*26*.8.9.12.
13.14.24.27.46,10.50,25. 51,4. 52,
9.27 ‖ Ez 1,3.19,13.20,5.21,35.23,
19.26,20$^2$. 30,13. 31,16. 32,23.24.
25.26.27.32 ‖ Hos 7,16.9,3.13,5 ‖
Am 3,9 ‖ Zach 5,11.6,8.9,1 ‖ Ps
27,13. 63,2. 78,12. 88,13. 105,23.
27.106,22.24.142,6.143,10 ‖ Prv
21,19 ‖ Job 1,1.28,13 ‖ Thr 4,21 ‖
Dan 11,16.41 ‖ Neh 3,36.5,14 ‖
1Ch 1,43. 2,22. 5,9.11. 6,40. 10,9.
22,2(1) ‖ 2Ch 2,16.6,28.37.38. 8,
17.9,11.17,2.30,10.

וּבָאָרֶץ (=אָ) Dt 3,24 ‖ 1S 26,8 ‖ Joel 3,3 ‖ Ps 113,6.135,6 ‖ 1Ch 29, 11 ‖ 2Ch 6,14.

וּבְאֶרֶץ Gn 47,14 ‖ Jer 12,5.33,13. 44,1 ‖ Neh 9,35.

כָּאָרֶץ Jes 51,23.61,11.

כְּאֶרֶץ Gn 13,10 ‖ Dt 11,10 ‖ Hos 2,5 ‖ Ps 78,69.143,6.

לָאָרֶץ (=אָ) Gn 41,36 ‖ Ex 20,4 ‖ Lev 25,4.5.24 ‖ Dt 4,18. 5,8. 29, 23 ‖ 2S 21,14.24,25 ‖ 1R 9,8 ‖ 2R 3, 27 ‖ Jes 3,26.5,30.14,12.21,9.25, 12.26,9.28,2.47,1.63,6 ‖ Jer 14,2 ‖ Ez 19,12.26,11.38,20.45,8 ‖ Am 3,14.5,7.8,9 ‖ Ps 7,6. 12,7. 44,26. 74,7. 89,40.45.104,32. 143,3. 147, 8 ‖ Job 2,13.12,8.15,29.16,13.39, 14 ‖ Thr 2,2.10².11.21 ‖ Eccl 3, 21 ‖ 2Ch 7,21.30,9.

לְאֶרֶץ Dt 2,12 ‖ Jos 1,15 ‖ Jud 11, 18 ‖ Jer 44,28.

וְלָאָרֶץ Nu 35,33.

מֵאֶרֶץ, מֵאָרֶץ Gn 21,21. 36,34. 40,15. 42,7. 44,8. 45,19.47,1.15 ‖ Ex 6,13.26.7,4.12,17.41.42.51.13, 18.16,1.6.32.19,1.20,2.29,46.32,1. *23.4.8.7.33,1.*11 ‖ Lev 11,45.19, 36. *25,38. 26,13.* 22,33. 23,43. 25, 42.*26,45.*55 ‖ Nu 1,1.9,1.15,41.16, 13.26,4.33,1.38 ‖ Dt 1,27.2,19.5,6. 6,12.8,14.*13,11.*9,7. 13,6.16,3.20, 1.29,21.24 ‖ Jos 9,6.9.17,5.22,32. 24,17 ‖ Jud 2,12.11,5.19,30 ‖ 1S 9, 16.12,6.30,16 ‖ 2S 23,4 ‖ 1R 6,1.8, 9.21.41.9,9.12,28 ‖ 2R 5,2.4.8,3. 17,7.36.20,14 ‖ Jes 11,16.13,5.21, 1.23,1.29,4².39,3. 46,11.49,12. 53, 2.8.55,9 ‖ Jer 2,6.3,18.4,16.6,20. 22. 7,22.25. 8,19. 10,17.22. 11,4.7. 19. 16,14.*23,7.*15. 23,8. 30,10.*46, 27.* 31,8(7).16(15).32(31). 32,21. 34,13.50,9.28.51,54 ‖ Ez 16,3.20, 6.9.10.38.21,24.23,27.30,13 ‖ Hos 2,17.11,11.12,10.13,4 ‖ Am 2,10. 3,1.9,7 ‖ Mich 6,4.7,15 ‖ Nah 2, 14 ‖ Zach 2,10. 8,7.10,10 ‖ Ps 21, 11.34,17.42,7. 52,7.81,11. 85,12. 109,15 ‖ Prv 2,22.25,25.30,14 ‖ Job 11,9 ‖ Dan 9,15 ‖ 1Ch 1,45 ‖ 2Ch 6,5.32.7,22.20,10.30,25.

וּמֵאֶרֶץ Gn 24,7.47,15 ‖ 1S 30,16 ‖ Jer 17,26.48,33.50,8 ‖ Zach 8,7.

אַרְצָה, אָרְצָה Gn 11,31.*12,5.*12, 5.18,2.19,1.20,1.24,52.28,12.29,1. 31,18.32,4. 33,3. 37,10. 38,9. 42,6. 29.43,26.44,11.14.45,17.46,28.48, 12.50,13 ‖ Ex 4,3².20.9,23.33.34, 8 ‖ Nu 35,10 ‖ Jos 5,14.7,6 ‖ Jud 3, 25.13,20.20,21.*25* ‖ 1S 3,19.5,3.4. 14,32.45.17,49. 20,41. 24,9. 25,41. 26,20.28,14.20 ‖ 2S 1,2.2,22.8,2. 12,16.13,31. 14,4.11.14.22.33.18, 11.28.20,10.24,20 ‖ 1R 1,23. 52. 18,42 ‖ 2R 2,15.4,37.10,10.13,18 ‖ Job 1,20. 34,13. 37,12 ‖ Ruth 2, 10 ‖ Dan 8,7.10.12.18.10,9.15 ‖ Neh 8,6 ‖ 1Ch 21,21.22,8(7) ‖ 2Ch 7,3.20,18.24.

אַרְצָה ... וְאָרְצָה Jes 8,23.

אַרְצִי *suff.* Gn 20,15.24,4 ‖ Nu 10,30 ‖ Jud 11,13 ‖ 1R 11,21 ‖ Jer 2,7.16,18 ‖ Ez 36,5.38,16 ‖ Joel 1, 6.4,2.

בְּאַרְצִי Jud 11,12 ‖ 1R 10,6 ‖ Jes 14,25 ‖ 2Ch 9,5.

וּלְאַרְצִי Gn 30,25.

אַרְצֵנוּ Jos 9,11 ‖ Jud 16,24.

וְאַרְצֵנוּ Ps 85,13.

בְּאַרְצֵנוּ Mich 5,4.5 ‖ Ps 85,10 ‖ Cant 2,12.

אַרְצְךָ, אַרְצֶךָ Ex 23,10.34,24 ‖ Dt 19,2.3.10.28,12.24.52² ‖ 1R 8, 36.11,22 ‖ Jes 8,8.14,20 ‖ Ez 32, 8 ‖ Jon 1,8 ‖ Mich 5,10 ‖ Ps 85,2 ‖ 2Ch 6,27.

אַרְצֵךְ Jes 23,10 ‖ Jer 4,7 ‖ Nah 3, 13.

וְאַרְצֵךְ Jes 62,4.

בְּאַרְצְךָ, בְּאַרְצֶךָ Ex 23,26.33 ‖ Lev 25,7 ‖ Nu 20,17.21,22 ‖ Dt 2, 27.15,7.11.24,14 ‖ Jud 11,17.19 ‖ 2S 24,13².

בְּאַרְצֵךְ Jes 60,18.

לְאַרְצְךָ, לְאַרְצֶךָ Gn 32,10 ‖ 2S 7, 23.

וּלְאַרְצֵךְ Jes 62,4².

מֵאַרְצְךָ Gn 12,1 ‖ Dt 26,2.

אַרְצְכֶם Lev 19,9.*23,22.* 25,9. 26, 19.20.33 ‖ Nu 22,13 ‖ Dt 11,14 ‖ 1S 6,5 ‖ Jes 1,7 ‖ Jer 44,22.

בְּאַרְצְכֶם Lev 19,33.25,45.26,1.5. 6 ‖ Nu 10,9 ‖ Jer 5,19.

וּבְאַרְצְכֶם Lev 22,24.

כְּאַרְצְכֶם 2R 18,32 ‖ Jes 36,17.

אַרְצוֹ Ex 18,27 ‖ Nu 21,24.26.34. 35 ‖ Dt 2,24.31².3,2.4,47.11,3.29, 1.*34,11.*33,13 ‖ Jos 8,1 ‖ 1R 22, 36 ‖ 2R 18,33 ‖ Jes 2,7².8.13,14. 18,2.*7.*36,18.37,7 ‖ Jer 2,15.27,7. 50,18 ‖ Prv 8,31 ‖ Dan 11,19.28 ‖ Neh 9,10.

בְּאַרְצוֹ Gn 24,37 ‖ Dt 23,8 ‖ 2R 19,7 ‖ Jes 37,7.

לְאַרְצוֹ 2R 19,7 ‖ Jer 12,15.37,7. 50,16.51,9 ‖ Hos 10,1 ‖ Joel 2,18 ‖ Job 37,13 ‖ Dan 11,28 ‖ 2Ch 32, 21.

מֵאַרְצוֹ Ex 6,1.11.7,2.11,10 ‖ Dt 2, 9 ‖ 2R 24,7 ‖ Ps 10,16.

וּמֵאַרְצוֹ Ez 36,20.

אַרְצָהּ Dt 29,22 ‖ Jes 34,9 ‖ Jer 50,3.51,2.47.52 ‖ Ez 12,19.

לְאַרְצָהּ 1R 10,13 ‖ 2Ch 9,12.

אַרְצָם Dt 4,28.9,5.19,1.29,7 ‖ Jos 10,42.12,1.23,5.24,8 ‖ Jud 6,9 ‖ 1R 8,48 ‖ 2R 18,35.19,17 ‖ Jes 34, 7.36,20.37,18 ‖ Jer 18,16.25,38. 51,5 ‖ Ps 105,30.135,12.136,21 ‖ 2Ch 6,38.7,14.32,13.

בְּאַרְצָם Nu 18,13.20 ‖ Dt 12,29 ‖ Jos 24,15 ‖ Jud 6,10 ‖ Jes 61,7 ‖ Joel 4,19 ‖ Ps 105,32.35.36.

וּלְאַרְצָם Dt 31,4.

מֵאַרְצָם Dt 2,5.

אֲרָצוֹת *pl.* Jer 28,8 ‖ Ez 5,5.29, 12.30,7.32,9.

הָאֲרָצוֹת, הָאֲרָצֹת Gn 26,3.*4.*41, 54 ‖ 2R 18,35.19,11 ‖ Jes 36,20. 37,11.18 ‖ Jer 16,15.23,3.8.27,6. 32,37.40,11 ‖ Ez 5,6.11,17. 20,6. *15.*32.*34.41.* 22,4. 25,7. 34,13. 35, 10.36,24 ‖ Dan 9,7 ‖ Esr 3,3.9,1.2. 7.11 ‖ Neh 9,30.10,29 ‖ 1Ch 14,17. 22,5(4).29,30 ‖ 2Ch 9,28.12,8.13,

1.*7*. 13,2.7.21.14,5.7.9. 18,6.8.10.
19,49.51. 21,43(41). 22,33. 23,14.
16.24,18 ‖ Jud 1,2.32.*33*.2,1.2.6.3,
11. *5,31*. *8,28*.30.6,4.37.39.40. 9,
37.11,21.18,2$^2$.9.14.*17*.30 ‖ 1S 4,5.
6,5. 13,3. 14,15.25.29. 17,46$^2$. 21,
12.23,27. 27,8.9. 28,9.13. 30,16 ‖
2S 4,11. 5,6. 12,17. 15,23. 18,8.9.
19,10.22,8.24,8 ‖ 1R 1,40. 2,2. 5,
14. 8,23.27.43.53.60. 10,15.23.24.
15,12.18,6.20,7.27.22,47 ‖ 2R 3,
20.5.15.8,1.6.11,3.14.18.19.20.15,
5.19.16,15.17,5.26$^2$.*27*. 18,25. 19,
15$^2$.19.21,24$^2$.23,30.33.35$^2$. 24,14.
15.25,3.12.19$^2$ ‖ Jes 1,19.2,19.*21*.
4,2.5,8.26. 6,3.12. 7,22.24. 10,14.
23.11,9.12.12,5.13,5.9.13.14,7.16.
26.16,4.18,6$^2$.19,24. 23,17. 24,1.3.
4$^2$.11.13.16.17.19.25,8.26,21$^2$.28,
22. 34,1. 36,10$^2$. 37,16$^2$.20. 40,12.
21.22.28.41,5.9.42,5.10. 43,6. 44,
24. 45,18. 48,20. 49,6. 51,6.54,5.9.
55,10.62,11 ‖ Jer 1,14.18$^2$.3,1.9.
18.4,20.23.27.28.6,12.19. 7,33.*16*,
*4.19,7. 34,*20.34. 8,16.9,11.10,10.
13.18.12,4.11.12.13,13. 15,3.4.*29*,
*18,34,17*.7.10. 16,13. 22,12.26.27.
28. 23,10$^2$.15.24. 24,6.9. 25,9.11.
13.26.29.30.31.33. 26,6.17.20. 27,
5$^2$. 30,3. 32,17.22. 33,9.11. 34,19.
35,11. 36,29.37,2.19. 40,4.7. 44,8.
21. 45,4. 46,12. 47,2. 49,21. 50,21.
23.34.46. 51,7.25.29.41. 49. 52,6.
16.25$^2$ ‖ Ez 1,19.21.6,14.*15*,*8.33*,
*28*.7,2.7.21.23.27.8,3.12.*9*,*9*.17. 9,
9. 10,16.19. 11,15. 12,6.12.19.13,
14. 14,17.19. 17,5.13. 20,15.28.42.
21,37.22,29.30. 23,48. 24,7. 26,16.
27,29. 28,18. 29,5. 30,11$^2$.12. 31,
12$^2$.32,4.33,2.3.24$^2$.29. 34,6.13.25.
28.35,14.36,18.35. 37,25. 38,9.12.
16.39,12.13.14.16.18.43,14.45,1$^2$.
4.16.22.46,3.9.47,13.14.15.21. 48,
12.14.29 ‖ Hos 1,2.2,2.20.23.4,1.3 ‖
Joel 1,2.14.2,1.3 ‖ Am 3,5.11. 5,8.
*9*,*6*.7,2.10.8,8 ‖ Jon 2,7 ‖ Mich 4,
13.7,2.13 ‖ Nah 1,5 ‖ Hab 2,14.20.
3,3 ‖ Zeph 1,18.*3*,*8*.18.2,3.11.19.
20 ‖ Hag 1,11.2,4.6.*21* ‖ Zach 1,
11.3,9.4,10.14. 5,3.6.9.6,5. 7,5.11,
6$^2$. 12,3.12. 13,2$^2$.8. 14,9.10.17 ‖
Mal 3,24 ‖ Ps 8,2.*10*.10,18.18,8.
19,5. 24,1. 33,5.8.14.45,17.46,10.
47,3.8.48,3.50,4.57,*6.12*.59,14.61,
3.63,10.65,10.66,1.4.33.71,20. 72,
16.19.74,12.77,19.82,8. 83,19. 94,
2.96,1.9.11.13.*98*,*9*. 97,1.4.5,9. 98,
4.*100*,*1*. 99,1. 102,16.26. 103,11.
104,9.13.14.24.35. 105,7.16. 106,
38.108,6.119,64.135,7.136,6.148,
7 ‖ Job 5,22.25.12,24.15,19.22,8.
28,24.30,8.37,3.38,13.42,15 ‖ Thr
2,15 ‖ Eccl 5,1.8,14.*16*.10,7.11,2.
3.12,7 ‖ Esth 8,17.10,1 ‖ Dan 8,5.
9,6 ‖ Esr 1,2.4,4.6,21.9,11.12.10,2.
11 ‖ Neh 9,6.15.23.24$^3$.10,31.*32* ‖
1Ch 1,19. 5,25. 11,4. 16,14.23.30.
31.33.19,3.21,16.22,18(17)$^2$. 28,8.
29,15 ‖ 2Ch 1,9.2,11.6,18.33.7,13.
9,14.22.23.13,23.14,5.6.16,9.19,3.
20,7.22,12.23,13.20.21. 26,21. 32,
4.19.33,25$^2$.34,8.36,1.3.21.23.

**וְהָאָרֶץ** Gn 1,2. 2,1.4. 34,10.21 ‖
Lev 25,23.26,42.43 ‖ Dt 11,11.28,
23 ‖ Jos 11,23.*14*,*15*.13,1.5.18,1 ‖
Jud 18,10 ‖ 2R 2,19 ‖ Jes 24,5.51,
6.66,1.22 ‖ Ez 12,20.14,16.33,25.
*26*.34,27.36,34.41,16.43,2.45,8 ‖
Hos 2,24 ‖ Hag 1,10 ‖ Zach 7,14.
8,12 ‖ Ps 115,16 ‖ Eccl 1,4 ‖ Neh 9,
36 ‖ 1Ch 4,40.

**מֵהָאָרֶץ** 1S 28,3.23 ‖ 2S 12,20 ‖ Ez
41,20.42,6.

**בָּאָרֶץ (אָ)** Gn 1,22.2,5.4,12.14.6,
4.5.6.17.8,17.9,7.10,8.32.12,6$^2$.10.
*26*,*1*.10. 13,7.17. 19,31. 26,2.3.12.
22. 34,21. 35,22. 41,31. 43,1. 45,7.
47,4 ‖ Ex 8,21.9,5.10,13.14,3.20,
4 ‖ Lev 25,10.26,6 ‖ Nu 13,28.35,
32 ‖ Dt 4,14.17.22.25.5,8.28.30.6,
1. 12,1.10. 15,4. 19,14. 25,19.28,8.
29,26.30,16 ‖ Jos 1,14.2,18.7,21.
14,4.17,12.18,4.8.9 ‖ Jud 1,27.4,
21.6,5.18,7.10 ‖ 1S 23,23.26,7 ‖ 2S
7,9.23.14,20.15,4 ‖ 1R 4,19.8,37.
47.9,18.21.14,24.17,7.18,5 ‖ 2R 4,
38.13,20.15,20.25,24 ‖ Jes 40,24.
42,4.62,7.65,16$^2$ ‖ Jer 3,16.4,5.5,
30.7,7.9,2.23.14,4.8.15. 16,3.6.17,
4.13. 23,5. *33*,*15*. 24,8. 31,22(21).
32,15.41.43. 40,6.7.9. 41,2.*18*. 42.
10.13.50,22.51,27.46$^2$ ‖ Ez 1,15.
14,15.17.20,40.32,4. 34,29. 36,28.
37,22.39,14.15 ‖ Hos 2,25. 4,1 ‖
Am 8,11.9,5 ‖ Zach 1,10.11.6,7$^3$.
11,16 ‖ Ps 16,3.17,11. 41,3. 46,9.
11. 58,3.12. 67,3.5. 72,16. 73,9.25.
74,8.112,2.119,19.87.140,12.141,
7 ‖ Prv 11,31 ‖ Job 1,7.8.*2*,*3*.10.2,
2.14,8.18,10.24,18.38,33 ‖ Cant 2,
12 ‖ Ruth 1,1 ‖ Thr 2,9 ‖ Eccl 7,
20 ‖ Dan 8,5 ‖ 1Ch 1,10.5,23.7,21.
17,8.21.21,12 ‖ 2Ch 6,28.37. 8,8.
19,5.22,31.

**בְּאֶרֶץ** *cs.* Gn 4,16.10,10. 11,2.28.
13,12. 15,13. 16,3. 21,34. 23,2.*19*.
24,62.33,18.35,6. 36,5.6.16.17.21.
30.31.43. 37,1. 41,30.36.48.52.53.
56. 42,5.13.32. 45,10. 46,6.12. 20.
31.34.47,1.4.6.11$^2$.14.27. 28. 48,3.
5.7.49,30. 50,5.8 ‖ Ex 2,15.22. 6,
28. 7,3. 9,22.26. 11,3.5.9. 12,1.12$^2$.
13.29. 13,15.16,3. 18,3. 22,20. *23*,
*9* ‖ Lev 19,34.26,34.41.44 ‖ Nu 3,
13.*8*,*17*. 13,29. 14,2. 21,31. 26,19.
32,30.33,40.34,29.35,14 ‖ Dt 1,5.
4,43.46. 5,15. *15*,*15*.*24*,*22*. 10,19.
11,30.28,69.29,1.15. 32,10.49. 34,
5.6.11 ‖ Jos 11,3.22.14,1.17,15.16.
21,2.22,9.10 ‖ Jud 10,4.8.11,3.12,
12.15.21,12 ‖ 1S 9,4$^3$.5.31,9 ‖ 2S
21,14 ‖ 1R 4,19.8,37.47.48.9,11.
26 ‖ 2R 6,23.8,2.23,24.33.25,21.
22 ‖ Jes 7,18. 9,1.19,18.20. 26,1.
10.27,13$^3$.30,6. 32,2. 34,6. 38,11 ‖
Jer 1,1.2,2.6$^3$.5,19.15,14. 24,8. 31,
23(22). 32,8.20.44.37,1. 39,5.10.
42,16.43,4.5.13.44,1.*15.26*.8.9.12.
13.14.24.27.46,10.50,25. 51,4. 52,
9.27 ‖ Ez 1,3.19,13.20,5.21,35.23,
19.26,20$^2$. 30,13. 31,16. 32,23.24.
25.26.27.32 ‖ Hos 7,16.9,3.13,5 ‖
Am 3,9 ‖ Zach 5,11.6,8.9,1 ‖ Ps
27,13. 63,2. 78,12. 88,13. 105,23.
27.106,22.24.142,6.143,10 ‖ Prv
21,19 ‖ Job 1,1.28,13 ‖ Thr 4,21 ‖
Dan 11,16.41 ‖ Neh 3,36.5,14 ‖
1Ch 1,43. 2,22. 5,9.11. 6,40. 10,9.
22,2(1) ‖ 2Ch 2,16.6,28.37.38.8,
17.9,11.17,2.30,10.

וּבָאָרֶץ (=אָ) Dt 3,24 ‖ 1S 26,8 ‖ Joel 3,3 ‖ Ps 113,6.135,6 ‖ 1Ch 29,11 ‖ 2Ch 6,14.

וּבְאֶרֶץ Gn 47,14 ‖ Jer 12,5.33,13.44,1 ‖ Neh 9,35.

כָּאָרֶץ Jes 51,23.61,11.

כְּאֶרֶץ Gn 13,10 ‖ Dt 11,10 ‖ Hos 2,5 ‖ Ps 78,69.143,6.

לָאָרֶץ (=אָ) Gn 41,36 ‖ Ex 20,4 ‖ Lev 25,4.5.24 ‖ Dt 4,18. 5,8. 29,23 ‖ 2S 21,14.24,25 ‖ 1R 9,8 ‖ 2R 3,27 ‖ Jes 3,26.5,30.14,12.21,9.25,12.26,9.28,2.47,1.63,6 ‖ Jer 14,2 ‖ Ez 19,12.26,11.38,20.45,8 ‖ Am 3,14.5,7.8,9 ‖ Ps 7,6. 12,7. 44,26. 74,7. 89,40.45.104,32. 143,3. 147,8 ‖ Job 2,13.12,8.15,29.16,13.39,14 ‖ Thr 2,2.10².11.21 ‖ Eccl 3,21 ‖ 2Ch 7,21.30,9.

לְאֶרֶץ Dt 2,12 ‖ Jos 1,15 ‖ Jud 11,18 ‖ Jer 44,28.

וְלָאָרֶץ Nu 35,33.

מֵאֶרֶץ, מֵאָרֶץ Gn 21,21. 36,34. 40,15. 42,7. 44,8. 45,19. 47,1.15 ‖ Ex 6,13.26.7,4.12,17.41.42.51.13,18.16,1.6.32.19,1.20,2.29,46.32,1. *23*.4.8.7.*33*,*1*.11 ‖ Lev 11,45.19,36. *25*,*38*. *26*,*13*. 22,33. 23,43. 25,42.*26*,*45*.55 ‖ Nu 1,1.9,1.15,41.16,13.26,4.33,1.38 ‖ Dt 1,27.2,19.5,6.6,12.8,14.*13*,*11*.9,7. 13,6. 16,3. 20,1.29,21.24 ‖ Jos 9,6.9.17,5.22,32.24,17 ‖ Jud 2,12.11,5.19,30 ‖ 1S 9,16.12,6.30,16 ‖ 2S 23,4 ‖ 1R 6,1.8,9.21.41.9,9.12,28 ‖ 2R 5,2.4.8,3.17,7.36.20,14 ‖ Jes 11,16.13,5.21,1.23,1.29,4².39,3.46,11.49,12. 53,2.8.55,9 ‖ Jer 2,6.3,18.4,16.6,20. 22. 7,22.25. 8,19. 10,17.22. 11,4.7. 19. 16,14.*23*,*7*.15. 23,8. 30,10.*46*,*27*. 31,8(7).16(15).32(31). 32,21. 34,13.50,9.28.51,54 ‖ Ez 16,3.20,6.9.10.38.21,24.23,27.30,13 ‖ Hos 2,17.11,11.12,10.13,4 ‖ Am 2,10. 3,1.9,7 ‖ Mich 6,4.7,15 ‖ Nah 2,14 ‖ Zach 2,10.8,7.10,10 ‖ Ps 21,11.34,17.42,7. 52,7.81,11. 85,12. 109,15 ‖ Prv 2,22.25,25.30,14 ‖ Job 11,9 ‖ Dan 9,15 ‖ 1Ch 1,45 ‖ 2Ch 6,5.32.7,22.20,10.30,25.

וּמֵאֶרֶץ Gn 24,7.47,15 ‖ 1S 30,16 ‖ Jer 17,26.48,33.50,8 ‖ Zach 8,7.

אַרְצָה, אָרְצָה Gn 11,31.*12*,*5*.12,5.18,2.19,1.20,1.24,52.28,12.29,1.31,18.32,4. 33,3. 37,10. 38,9. 42,6. 29.43,26.44,11.14.45,17.46,28.48,12.50,13 ‖ Ex 4,3².20.9,23.33.34,8 ‖ Nu 35,10 ‖ Jos 5,14.7,6 ‖ Jud 3,25.13,20.20,21.*25* ‖ 1S 3,19.5,3.4.14,32.45.17,49.20,41.24,9.25,41.26,20.28,14.20 ‖ 2S 1,2.2,22.8,2.12,16.13,31. 14,4.11.14.22.33.18,11.28.20,10.24,20 ‖ 1R 1,23. 52.18,42 ‖ 2R 2,15.4,37.10,10.13,18 ‖ Job 1,20. 34,13. 37,12 ‖ Ruth 2,10 ‖ Dan 8,7.10.12.18.10,9.15 ‖ Neh 8,6 ‖ 1Ch 21,21.22,8(7) ‖ 2Ch 7,3.20,18.24.

אַרְצָה...וְאַרְצָה Jes 8,23.

אַרְצִי *suff.* Gn 20,15.24,4 ‖ Nu 10,30 ‖ Jud 11,13 ‖ 1R 11,21 ‖ Jer 2,7.16,18 ‖ Ez 36,5.38,16 ‖ Joel 1,6.4,2.

בְּאַרְצִי Jud 11,12 ‖ 1R 10,6 ‖ Jes 14,25 ‖ 2Ch 9,5.

וּלְאַרְצִי Gn 30,25.

אַרְצֵנוּ Jos 9,11 ‖ Jud 16,24.

וְאַרְצֵנוּ Ps 85,13.

בְּאַרְצֵנוּ Mich 5,4.5 ‖ Ps 85,10 ‖ Cant 2,12.

אַרְצְךָ, אַרְצֶךָ Ex 23,10.34,24 ‖ Dt 19,2.3.10.28,12.24.52² ‖ 1R 8,36.11,22 ‖ Jes 8,8.14,20 ‖ Ez 32,8 ‖ Jon 1,8 ‖ Mich 5,10 ‖ Ps 85,2 ‖ 2Ch 6,27.

אַרְצֵךְ Jes 23,10 ‖ Jer 4,7 ‖ Nah 3,13.

וְאַרְצֵךְ Jes 62,4.

בְּאַרְצְךָ, בְּאַרְצֶךָ Ex 23,26.33 ‖ Lev 25,7 ‖ Nu 20,17.21,22 ‖ Dt 2,27.15,7.11.24,14 ‖ Jud 11,17.19 ‖ 2S 24,13².

בְּאַרְצֵךְ Jes 60,18.

לְאַרְצְךָ, לְאַרְצֶךָ Gn 32,10 ‖ 2S 7,23.

וּלְאַרְצֵךְ Jes 62,4².

מֵאַרְצְךָ Gn 12,1 ‖ Dt 26,2.

אַרְצְכֶם Lev 19,9.*23*,*22*. 25,9. 26,19.20.33 ‖ Nu 22,13 ‖ Dt 11,14 ‖ 1S 6,5 ‖ Jes 1,7 ‖ Jer 44,22.

בְּאַרְצְכֶם Lev 19,33.25,45.26,1.5.6 ‖ Nu 10,9 ‖ Jer 5,19.

וּבְאַרְצְכֶם Lev 22,24.

כְּאַרְצְכֶם 2R 18,32 ‖ Jes 36,17.

אַרְצוֹ Ex 18,27 ‖ Nu 21,24.26.34.35 ‖ Dt 2,24.31².3,2.4,47.11,3.29,1.*34*,*11*.33,13 ‖ Jos 8,1 ‖ 1R 22,36 ‖ 2R 18,33 ‖ Jes 2,7².8.13,14.18,2.*7*.36,18.37,7 ‖ Jer 2,15.27,7.50,18 ‖ Prv 8,31 ‖ Dan 11,19.28 ‖ Neh 9,10.

בְּאַרְצוֹ Gn 24,37 ‖ Dt 23,8 ‖ 2R 19,7 ‖ Jes 37,7.

לְאַרְצוֹ 2R 19,7 ‖ Jer 12,15.37,7.50,16.51,9 ‖ Hos 10,1 ‖ Joel 2,18 ‖ Job 37,13 ‖ Dan 11,28 ‖ 2Ch 32,21.

מֵאַרְצוֹ Ex 6,1.11.7,2.11,10 ‖ Dt 2,9 ‖ 2R 24,7 ‖ Ps 10,16.

וּמֵאַרְצוֹ Ez 36,20.

אַרְצָהּ Dt 29,22 ‖ Jes 34,9 ‖ Jer 50,3.51,2.47.52 ‖ Ez 12,19.

לְאַרְצָהּ 1R 10,13 ‖ 2Ch 9,12.

אַרְצָם Dt 4,28.9,5.19,1.29,7 ‖ Jos 10,42.12,1.23,5.24,8 ‖ Jud 6,9 ‖ 1R 8,48 ‖ 2R 18,35.19,17 ‖ Jes 34,7.36,20.37,18 ‖ Jer 18,16.25,38.51,5 ‖ Ps 105,30.135,12.136,21 ‖ 2Ch 6,38.7,14.32,13.

בְּאַרְצָם Nu 18,13.20 ‖ Dt 12,29 ‖ Jos 24,15 ‖ Jud 6,10 ‖ Jes 61,7 ‖ Joel 4,19 ‖ Ps 105,32.35.36.

וּלְאַרְצָם Dt 31,4.

מֵאַרְצָם Dt 2,5.

אֲרָצוֹת *pl.* Jer 28,8 ‖ Ez 5,5.29,12.30,7.32,9.

הָאֲרָצוֹת, הָאֲרָצֹת Gn 26,3.*4*.41,54 ‖ 2R 18,35.19,11 ‖ Jes 36,20.37,11.18 ‖ Jer 16,15.23,3.8.27,6.32,37.40,11 ‖ Ez 5,6.11,17. 20,6. *15*.32.*34*.*41*. 22,4. 25,7. 34,13. 35,10.36,24 ‖ Dan 9,7 ‖ Esr 3,3.9,1.2.7.11 ‖ Neh 9,30.10,29 ‖ 1Ch 14,17.22,5(4).29,30 ‖ 2Ch 9,28.12,8.13,

9.15,5.17,10.20,29.32,13².17.34, 33.

בַּאֲרָצוֹת Dan 11,40.42.

בָּאֲרָצוֹת Ez 6,8.11,16².12,15.*30*, *26*.20,23.22,15. 29,12. 30,23. 36, 19 ‖ Ps 106,27.

וּמֵאֲרָצוֹת Ps 107,3.

אַרְצוֹת *cs.* Ps 105,44 ‖ 1Ch 13,2 ‖ 2Ch 11,23.

בְּאַרְצוֹת Lev 26,36.39 ‖ Ps 116,9.

מֵאַרְצוֹת Ez 39,27.

בְּאַרְצֹתָם *suff.* Gn 10,5.20.31.

conf. chald. אַרְעָא, אַרְקָא.

——v. n. pr.——

## אָרַר

exsecrari, maledicere; *Pi.* exsecrationem efficere.

נרדף אל קבב וקלל, והפוכו ברך.

וָאָרוֹתִי *1 perf.* Mal 2,2.

אָרוֹתִיהָ *suff.* Mal 2,2.

אֹרְרֵי־ [אֹרֵר *pt. pl. cs.* Job 3,8.

אֹרְרֶיךָ *suff.* Gn 27,29.

וְאֹרְרֶיךָ Nu 24,9.

אָרוּר *pt. pass.* Gn 3,14.4,11.9, 25.27,29.49,7 ‖ Nu 24,9 ‖ Dt 27, 15.16.17.18.19.20.21.22.23.24. 25.26.28,16.17.18.19 ‖ Jos 6,26 ‖ Jud 21,18 ‖ 1S 14,24.28 ‖ Jer 11, 3.17,5.20,14.15.48,10.

וְאָרוּר Dt 28,16.19 ‖ Jer 48,10 ‖ Mal 1,14.

אֲרוּרִים *pl.* Jos 9,23 ‖ 1S 26,19 ‖ Ps 119,21.

אֲרוּרָה *f.* Gn 3,17.

הָאֲרוּרָה 2R 9,34.

אָרוֹר *infin. abs.* Jud 5,23.

אָרָה־ *imper.* Nu 22,6.23,7.

אֹרוּ, אָרוּ *pl.* Jud 5,23².

אָאֹר *1 impf.* Gn 12,3.

תָאֹר *2 impf.* Ex 22,27 ‖ Nu 22, 6.12.

נֵאָרִים *Niph. pt. pl.* Mal 3,9.

אֵרְרָהּ [אֵרַר *Pi. 3 perf. suff.* Gn 5,29.

הַמְאָרְרִים (al. רָ) *Pi. pt. pl.* Nu 5,18.19.22.24².*27*.

יוּאַר *Hoph. 3 impf.* Nu 22,6.

## מְאֵרָה] הַמְּאֵרָה

exsecratio, dirae (al. rad. מָאַר). Dt 28,20 ‖ Mal 2,2.

בַּמְּאֵרָה Mal 3,9.

מְאֵרַת *cs.* Prv 3,33.

מְאֵרוֹת *pl.* Prv 28,27.

——v. n. pr.——

## אָרַשׂ] אֵרַשׂ *Pi. 3 perf.*

despondere sibi mulierem.

רב הבלשנים פתרוהו מן הערבית أَرْشٌ נתינת מחיר הדבר ושויו (כטעם לקח אשה), ומזה אריסה וחכירה בדרז״ל; וי״פ מענין קָשׁוּר ואִסּוּר (כעין שרש ארז וחרז), ומצינו (יבמות מ״ו א׳) ארוסא במובן שלשלת, וכמו שהשתמשו בשרש זקק וענן בעניני אישות; ולולי המסתפינא הייתי אומר, כי הוא אחד עם ארשת שפתים, וכמליצת שה״ש ח׳ ח׳: ביום שֶׁיְּדֻבַּר־בָּהּ, וכן נקראת הארוסה בלשון רוסי помо́лвки ותנאי הארוסין помо́лвленая מן הפעל мо́лветь, והגרמני יאמר: פֶערשפְּרָאכֶען (פֶערלָאבט); וע׳ הערתנו למלת הָאֱמִירְךָ.

Dt 20,7.

אֵרַשְׂתִּי *1 perf.* 2S 3,14.

וְאֵרַשְׂתִּיךְ *suff.* Hos 2,21².22.

תְּאָרֵשׂ *2 impf.* Dt 28,30.

אֹרָשָׂה [אֹרְשָׂה *Pu. 3 perf. f.* Ex 22,15 ‖ Dt 22,28.

מְאֹרָשָׂה *pt. f.* Dt 22,23.

הַמְאֹרָשָׂה Dt 22,25.27.

## אֲרֶשֶׁת] וַאֲרֶשֶׁת

desiderium, voluntas; al. *pronunciatum.*

י״ת ופרוש ספותיה מענין מבטא, והאחרונים פותרים חפץ ובקשה, ויש דוגמתו בלשון אשור; ויתכן שמזה גם אֲרַשׂ אשה כלומר חמד וחשק בה; וע׳ לעיל.

Ps 21,3.

## אֵשׁ

ignis; *fulmen.*

י״א ששרשה אנש וי״א אשש, ע״כ הצגתיה בסדר הא״ב. י״נ בהדברים ל״ג ב׳: ואתה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשְׁדָּת לָמוֹ, והכונה על אשדות הפסגה; בירמיה נ״א נ״ח ובחבקוק ב׳ י״ג בדי־שָׁוְא ת׳ בדי־אֵשׁ, ומקביל יפה אל ריק; ביחזקאל א׳ כ״ז וח׳ ב׳ כמראה אֵשׁ, ובכ״ד י״ב בְּאֵשׁ חלאתה, כלומר צחנתה.

Gn 15,17 ‖ Ex 3,2.9,23.12,8.9.13, 21.14,24.22,5.35,3 ‖ Lev 1,7.6,6.9, 24.*10*,2.10,1.13,24.16,12 ‖ Nu 3,4. 9,15.16.11,1.3.14,14.16,7.18.17, 11.21,28.26,61 ‖ Dt 4,24.9,3.32, 22.33,2 ‖ Jud 9,15.20².15,5.16,9 ‖ 2S 22,13 ‖ 1R 18,38.19,12 ‖ 2R 1, 10².*12*.12.14.2,11.6,17 ‖ Jes 1,7.4, 5.5,24.9,4.18.10,16.26,11.29,6.30, 14.30.33.33,11.14.43,2.44,16.19. 47,14.50,11.64,1².64,10.65,5.66, 15. ‖ Jer 11,16.15,14.17,4.27.21, 14.43,12.48,45.49,27.50,32.51, 58 ‖ Ez 1,13.27².5,4.8,2².10,2.6. 15,5.19,12.14.21,3.22,20.28,14. 16.18.30,8.14.16.38,22.39,6.10 ‖ Hos 8,14 ‖ Joel 1,19.2,3.5 ‖ Am 1, 4.7.10.12.14.2,2.5 ‖ Ob 18 ‖ Nah 3, 13.15 ‖ Hab 2,13 ‖ Zach 2,9.11,1. 12,6² ‖ Ps 11,6.18,13.*14*.21,10². 29,7.39,4.50,3.68,3.78,14.63.79,5. 89,47.97,3.104,4.105,32.106,18. 148,8 ‖ Prv 6,27.26,20 ‖ Job 1,16. 20,26.22,20.28,5.31,12.41,11 ‖ Cant 8,6 ‖ Thr 1,13.4,11 ‖ Dan 10, 6 ‖ Neh 9,12.

וְאֵשׁ Ex 9,24.40,38 ‖ Lev 6,2 ‖ Nu 16,35 ‖ 2S 22,9 ‖ 1R 18,23².25 ‖ Ez 1,4 ‖ Hos 1,20 ‖ Ps 18,9.78,21.105, 39 ‖ Prv 30,16 ‖ Job 15,34.

וָאֵשׁ Gn 19,24 ‖ Joel 3,3.

הָאֵשׁ Gn 22,6.7 ‖ Ex 13,22 ‖ Lev 1,7.8.*12*.*17*.*3*,*5*.6,3.16,13 ‖ Nu 6, 18.11,2.17,2.18,9.26,10 ‖ Dt 4,12. 15.33.36.5,4.*9*,*10*.*10*,*4*.5.19.21.22. 23.18,16 ‖ Jud 6,21 ‖ 1R 19,12 ‖ Jer 7,18.22,7.36,23² ‖ Ez 1,4.13. 5,4.10,7.15,4.24,10 ‖ Mich 1,4 ‖ Neh 9,19 ‖ 2Ch 7,3.

וְהָאֵשׁ Lev 6,5 ‖ Ez 15,7 ‖ 2Ch 7,1.

מֵהָאֵשׁ Ez 15,7.

בְּאֵשׁ Jes 54,16 ‖ Ez 21,36.22,21. 31.24,12.36,5.38,19 ‖ Nah 2,4 ‖ Zeph 3,8.

בָּאֵשׁ Ex 3,2.12,10.19,18.29,14.

34.32,20.24 || Lev 2,14.4,12.6,23. 7,17. *19,6*.19. 8,17.32. 9,11. 13,52. 55.*57*.16,27.20,14. 21,9 || Nu 31, 10.23[3] || Dt 1,33.4,11.*5,20.9,15*.7, 5.25. 9,21. 12,3.31. 13,17. 18,10 || Jos 6,24. 7,15.25. 8,8.19. 11,6. 9. 11 || Jud 1,8.9,49.52.12,1.14,15. 15,6.14.18,27. 20,48 || 1S 30,1.3. 14 || 2S 14,30[2].31 || 1R 9,16.16,18. 18,24.19,12 || 2R 8,12.16,3.17,17. 31.19,18.21,6.23,10.11.25,9 || Jes 33,12.37,19.66,15.16 || Jer 7,31. 19,5. 21,10. *34,2*. 29,22. 32,29.34, 22.*37,8*. 36,32. 37,10. 38,17.18.23. 39,8.43,13.49,2. 51,32.58. 52,13 || Ez 5,4.16,41.20,31.23,25.47 || Am 7,4 || Mich 1,7 || Zach 9,4.13,9 || Ps 46,10.66,12. 74,7. 80,17. 140,11 || Neh 1,3.*2,17*.2,3.*13* || 1Ch 14,12. 21,26 || 2Ch 28,3.33,6.35,13.36,19.

**וּבָאֵשׁ** 2S 23,7.

**וּבְאֵשׁ** Zeph 1,18.

**כְּאֵשׁ** Ex 24,17 || Jes 30,27 || Jer 20,9 || Hos 7,6 || Mal 3,2 || Ps 83,15. 118,12 || Prv 16,27 || Thr 2,3.

**כָּאֵשׁ** Jes 9,17 || Jer 4,4.*21,12*.23, 29 || Am 5,6 || Nah 1,6 || Thr 2,4.

**לְאֵשׁ** Jes 10,17 || Jer 5,14 || Prv 26, 21.

**לָאֵשׁ** Ez 1,13.15,4.6.21,37.

**מֵאֵשׁ** Jer 6,29 || Zach 3,2.

**אֶשְׁכֶם** *suff.* Jes 50,11.

**אִשּׁוֹ** Dt 4,36 || Job 18,5.

**וְאִשָּׁם** Jes 66,24.

**מֵאֶשְׁתָּם** [**אֵשָׁה**] K. *suff.* Jer 6, 29.

## אִשֶּׁה

sacrificium; portio sacerdotibus tribuenda.

כנוי לקרבן העולה כלו או מקצתו על גבי המזבח.

Ex 29,18.25.41.30,20 || Lev 2,11. 16. 3,3.*9*.11.14.16.7,5.25. 8,21.*28*. 22,27.23,8.*25.27.36*.13.36.37. 24, 7 || Nu 15,3.25.18,17.28,6.*29,6*.13. 19.29,13.

**אִשֵּׁה** *cs.*(?) Lev 1,9.*13.17.2,2.9*. *3,5.23,18* || Nu 15,10.*13.14.28,8. 24.29,36*.

**הָאִשֶּׁה** Nu 28,3.

**וְאִשֶּׁה** Lev 22,22.

**אִשֵּׁי** [**אִשִּׁים**] *pl. cs.* Lev 4,35.*5, 12*.7,30.10,15.21,6.21 || Dt 18,1 || Jos 13,14 || 1S 2,28.

**מֵאִשֵּׁי** Lev 2,3.10. 6,11. 7,35. 10, 12.13.24,9.

**לְאִשַּׁי** *suff.* Nu 28,2.

**מֵאִשָּׁי** Lev 6,10.

—v. chald.—

**אִשׁ** v. **יֵשׁ**;

**אִשָּׁה** v. **אִישׁ**; **אֱשׁוּן** v. **אִישׁוֹן**

## וְאֶשֶׁד [אֶשֶׁד]

effusio, *declivitas*.

מקורו ארמי, דם שפך ת״א דמא אשד, והוא שֶׁפֶךְ המים במקום מדרון, ומזה הָשְׁאַל גם אל ההרים (בערג־אבהאַנגע); ולד״ק גם אשד הנחלים הוא במובן העמקים (אבהאנג דער טהאֶלער); ומזה גם אֲשְׁדָּת (דברים ל״ג ב׳) לפי הכתיב.

Nu 21,15.

**אֵשְׁדָּת** K. Dt 33,2.

**וְהָאֲשֵׁדוֹת** *pl.* Jos 10,40.

**וּבָאֲשֵׁדוֹת** Jos 12,8.

**אַשְׁדּוֹת, אַשְׁדֹּת** *cs.* Dt 3,17.*4, 49* || Jos 12,3.

**וְאַשְׁדּוֹת** Jos 13,20.

—v. n. pr.—

## אָשְׁיָה°

fulcimentum, columna, fundamentum.

יסוד החומה, ודומה לו בארמית: וְאֻשַּׁיָּא יחיטו (עזרא ד׳ י״ב), והוא קרוב לשרש אָשַׁשׁ; והמליצה היא כעין שנאמר ביהושע ו׳ כ׳: ויריעו העם תרועה גדולה ותפל החומה תחתיה.

**אֲשׁוּיֹתֶיהָ** K., **אָשְׁיוֹתֶ׳** Q. *pl. suff.* Jer 50,15.

—conf. chald.—

## אָשֶׁךְ [אֶשֶׁךְ]

testiculus.

ביצי הזכר, ובמשנה (ברכות ז׳ ה׳) בל״ר: כל שנמרחו אֲשָׁכָיו, ולבעל כים של ביצים ארוך יותר מדַי קראו מאושכן (בכורות ז׳ ה׳). וי״מ מזה מַשְׁכִּים (ע״ד מקרין מפרים) דירמיה, כנוי מַשְׁכִּים (ע״ד מקרין מפרים) דירמיה, כנוי על חוק תאות המשגל, כעין האמור ביחזקאל גִּדְלֵי בָשָׂר (ט״ז כ״ו).

Lev 21,20.

**מַשְׁכִּים** [**אָשַׁךְ**?] *pt. pl.* (= **מְאֻשָּׁכִים** vel **מְאַשְּׁכִים**) Jer 5,8.

## אֶשְׁכֹּל ,אֶשְׁכּוֹל

racemus, uva.

לד״ק יסודו אשך והלמ״ד נוסף כמו כַּרְמֶל מן כֶּרֶם, גִּבְעֹל מן גבע, ומצינו גם בביצי הזכר לשון שריגים (איוב מ׳ י״ז) וי״א ששרשו שכל בהוראתו הערבית (ערבוב וקליעה), ע״כ הצגנוהו בסדר הא״ב.

Mich 7,1 || Cant 1,14.

**וְאֶשְׁכּוֹל** Nu 13,23.

**הָאֶשְׁכּוֹל** Nu 13,24.

**בָּאֶשְׁכּוֹל** Jes 65,8.

**לְאַשְׁכְּלוֹת** *pl.* Cant 7,8.

**אַשְׁכְּלֹת** *cs.* Dt 32,32.

**כָּאֶשְׁכְּלוֹת** Cant 7,9.

**אַשְׁכְּלֹתֶיהָ** *suff.* Gn 40,10.

—v. n. pr.—

## אֶשְׁכָּר

vectigal, *merx* (rad. שכר).

מנחה, דורן ומס, הוא קרוב לְשְׂכַר ורחוק מִשֶּׂכֶר; ויש מחברים אותו עם אָשְׁפָּר.

Ps 72,10.

**אֶשְׁכָּרֵךְ** *suff.* Ez 27,15.

## אֵשֶׁל

tamariscus.

מין אילן, ע׳ הערה למלת אֵלָה.

Gn 21,33.

**הָאֵשֶׁל** 1S 22,6.31,13.

## אָשַׁם

delinquere, culpam contrahere; culpae poenas dare; perire.

פעל זה יש במשמעותו גם לשון שממה; וי״ג ביחזקאל ו׳ ו׳ וְיֶאְשְׁמוּ, ביואל א׳ י״ח נָשַׁמּוּ ובתהלים ה׳ י״א הַאֲשִׁימֵם.

Lev 5,19 || Nu 5,7.

**וְאָשֵׁם** Lev 4,22.27.5,2.3.4.17.23 || Hab 1,11.

**וְאָשְׁמָה** *f.* Nu 5,6.

**וְאָשָׁמְתָּ** *2 perf.* Prv 30,10.

מכשף ומלחש, וע"ד מקור הוראתו דעות שונות.

Dan 1,20.

וְלָאַשָּׁפִים Dan 2,2.

—v. chald.—

## אַשְׁפָּה I

pharetra.

נרתק החצים, שעל שם כך נקראו בני אשפה.

Jes 22,6 ‖ Job 39,23.

אַשְׁפָּתוֹ *suff.* Jer 5,16 ‖ Ps 127,5 ‖ Thr 3,13.

בְּאַשְׁפָּתוֹ Jes 49,2.

## אַשְׁפָּה II [הָאַשְׁפּוֹת *pl.*

sterquilinium (rad. שפת).

מקום אספת הדמן והזבל.

Neh 2,13.3,14.12,31.

הָאַשְׁפּוֹת = הָשְׁפּוֹת Neh 3,13.

מֵאַשְׁפֹּת 1S 2,8 ‖ Ps 113,7.

אַשְׁפַּתּוֹת [אַשְׁפֹּת *pl.* Thr 4,5.

—conf. שָׁפַת—

## אֶשְׁפָּר [וְאֶשְׁפָּר

*portio*; al. *poculum* (rad. שפר).

לפי ענינו ותרגומו ענינו חלק, מנה יפה.

2S 6,19 ‖ 1Ch 16,3.

—conf. שָׁפַר—

אֲשֶׁר (nota relationis) v. pron.

## אָשַׁר

ingredi, recta incedere; recta ducere; ducere; *felicem praedicare.*

ענינו צעידה והליכה ישרה בבטחה ובאמץ; והפעל יורה גם על התהלה באשר והצלחה.

וְאִשְׁרוּ *imper. pl.* Prv 9,6.

וְאִשְּׁרוּ [וְאִשֵּׁר *Pi. 3 perf. pl.* Mal 3,12.

אִשְּׁרוּנִי *suff.* Gn 30,13.

מְאַשְּׁרִים *pt. pl.* Mal 3,15.

מְאַשְּׁרֵי *cs.* Jes 9,15.

מְאַשְּׁרֶיךָ *suff.* Jes 3,12.

וְאַשֵּׁר *imper.* Prv 23,19.

תְּאַשֵּׁר *2 impf.* Prv 4,14.

וַתְּאַשְּׁרֵנִי *3 impf. f. suff.* Job 29,11.

בַּאֲשָׁמָיו [אֲשָׁמִים *pl. suff.* Ps 68,22.

## אַשְׁמָה

peccare; culpa, delictum; oblatio hostiae pro delicto.

Lev 22,16 ‖ 2Ch 28,13.33,23.

בְּאַשְׁמָה Esr 9,7.

לְאַשְׁמָה 1Ch 21,3.

אַשְׁמַת *cs.* Esr 10,10.

בְּאַשְׁמַת Am 8,14.

לְאַשְׁמַת Lev 4,3 ‖ 2Ch 28,13.

אַשְׁמָתֵנוּ *suff.* 2Ch 28,13.

וְאַשְׁמָתֵנוּ Esr 9,6.

וּבְאַשְׁמָתֵנוּ Esr 9,13.

אַשְׁמָתוֹ Lev 5,24.

אַשְׁמָתָם Esr 10,19.

בְּאַשְׁמָתָם 2Ch 24,18.

אַשְׁמוֹת *pl.* 2Ch 28,10.

וְאַשְׁמוֹתַי *suff.* Ps 69,9.

(בְּאַשְׁמֹתֵינוּ = בְּאַשְׁמָתֵינוּ)

כצ"ל לפי עדות המסורה: לית ומלא.

Esr 9,15.

-conf. שָׁמַם et n. pr. אֲשִׁימָא—

## אַשְׁמָן [בָּאַשְׁמַנִּים *pl.*

pingues (rad. שָׁמֵן); al. *tenebrae.*

י"ת קִבְרַיָּא, ומנחם פתרו מַחֲשַׁכִּים, והאחרונים מלשון שָׁמֵן כלומר דשנים ובריאים; אך נראה יותר דעת רש"י פּ"ין שהוא מן שֶׁמֶן במובן אור, זהר ונגהות, כמ"ש להצהיל פנים משמן, וכן נקרא השמן יִצְהָר, ולפ"ז הוא מקביל יפה אל בצהרים.

Jes 59,10.

—שָׁמַר v. אַשְׁמֹרֶת, אַשְׁמוּרָה—

## אֶשְׁנָב [הָאֶשְׁנָב

fenestra clathrata.

י"ם מן הערבית شنب שהוראתו קור, כלומר חלון להביא על ידו רוח היום; ואולי הוא קרוב לשרש שלב וכמו שְׂבָכָה.

Jud 5,28.

אֶשְׁנַבִּי *suff.* Prv 7,6.

## אַשָּׁף [הָאַשָּׁפִים *pl.*

magus.

אַשְׁמֹת *f.* Ez 22,4.

וְאָשֵׁמוּ [וְאָשְׁמוּ *3 pl.* Lev 4,13.

אָשֹׁם, אָשׁוֹם *infin. abs.* Lev 5,19 ‖ Ez 25,12.

לְאַשְׁמָה *infin. cs.* Lev 5,26.

יֶאְשַׁם *3 impf.* Lev 5,5 ‖ Hos 4,15.

וַיֶּאְשַׁם Hos 13,1.

תֶּאְשַׁם *3 impf. f.* Hos 14,1.

נֶאְשָׁם *1 impf. pl.* Jer 50,7.

תֶּאְשָׁמוּ *2 impf. pl.* Jud 21,22 ‖ 2Ch 19,10.

יֶאְשְׁמוּ, יֶאְשָׁמוּ *3 impf. pl.* Jer 2,3 ‖ Hos 5,15.10,2 ‖ Zach 11,5 ‖ Ps 34,22.23 ‖ 2Ch 19,10.

וַיֶּאְשְׁמוּ Ez 6,6.

וַיֶּאְשְׁמוּ Jes 24,6 ‖ Ez 25,11.

נֶאְשְׁמוּ [נֶאְשַׁם *Ni. 3 perf. pl.* Joel 1,18.

הַאֲשִׁימֵם [הֶאְשִׁים *Hi. imper. suff.* Ps 5,11.

## אָשֵׁם [כְּאָשֵׁם

reus; se ad piaculum obligare.

2S 14,13.

אֲשֵׁמִים *pl.* Gn 42,21.

וַאֲשֵׁמִים Esr 10,19.

## אָשָׁם

culpa; id, quo quis culpam contraxit; piaculum; hostia.

Gn 26,10 ‖ Lev 5,19.7,5.14,21.19,21 ‖ 1S 6,3.8.17 ‖ 2R 12,17 ‖ Jes 53,10 ‖ Jer 51,5 ‖ Prv 14,9.

הָאָשָׁם Lev 5,16. 7,1.2. 14,13.14. *25*.17.24.25.28.19,22 ‖ Nu 5,8[2] ‖ 1S 6,4 ‖ Ez 46,20.

וְהָאָשָׁם Ez 40,39.42,13.44,29.

כָּאָשָׁם Lev 7,7.

וְכָאָשָׁם Lev 6,10.

לְאָשָׁם Lev 5,15.18.25.14,12 ‖ Nu 6,12.

וְלָאָשָׁם Lev 7,37.

אֲשָׁמוֹ *suff.* Lev 5,6.*15.19,21.7.*25 ‖ Nu 5,7.

אֲשָׁמָם Nu 18,9.

**אֲשִׁישָׁה] וַאֲשִׁישָׁה**

libum.

מנחם פתר מענין כוס ונביע, (כעששיות של זכוכית בדרו״ל), וא׳ אומרים שהוא עגול של צמוקים, כעין דבלת תאנים, שנעשה ע״י כבישה (או ע״י אֵשׁ?); וראוי להעיר על ת״י כצפיחת בדבש, כאששיין בדבש.

2S 6,19‖1Ch 16,3.

**בַּאֲשִׁישׁוֹת** *pl.* Cant 2,5.

**אֲשִׁישׁ II] אֲשִׁישֵׁי** *pl. cs.* Hos 3,1.

**אָשַׁשׁ] וְהִתְאֹשָׁשׁוּ** *Hith. imp. pl.*

se virum fortem praebere.

י״ת ואתקפו, וא״כ אחד הוא עם אָשִׁישׁ הראשון, ולהרד״ק הוא מן אִישׁ; השבעים קורין וְהִתְבֹּשְׁשׁוּ, ור״י קמחי פתרו במובן זה מן אש: הִכָּוּ והִשָּׂרְפוּ, כלומר הִכָּלְמוּ ממעשיכם.

Jes 46,8.

**I אֵת (אֶת Prv 3,12), אֶת־**

nota accusativi, *quod, quod attinet ad; se ipsum;* cuius haec formae inveniuntur: אֹת, אוֹתְךָ, אֹתְךָ; ?הַאוֹתִי, אֹתִי; אֶת־ אֹתוֹ, אוֹתְךָ, אֹתָךְ; אֹתָכָה, אֶתְכֶה; אוֹתָנוּ, אֹתָנוּ; אוֹתָהּ, אֹתָהּ; אוֹתוֹ; אֶתְהֶם; אוֹתָם, אֹתָם; אוֹתְכֶם, אֶתְכֶם, אֹתָנָה; אוֹתְהֶן, אֶתְהֶן; אוֹתְהֶם, אוֹתָנָה.

מלת יחס הַפָּעוּל (ומורה על הַיֵּשׁוּת, כקורבת יַת וְאִית בארמית, או לרד״ק מן אות בהוראת רושם וסימן) ובאה לפעמים עם נושא המאמר בשם הישר וגם בבנין נִפְעַל, הָפְעַל והִתְפָּעֵל, וגם אחרי פעלים עֹמְדִים; ויש לה לפעמים הוראת כנוי הרומז (כבדרו״ל), או לחִזּוּק, כמו זבדני אלהים אֹתִי; (בראש׳ ל׳ כ׳), אשר לא־יעבדו אתו את־נבוכדנאצר (ירמיה כ״ז, ח׳); וגם בהוראת כנוי החוזר: ויראו שטרי ב״י אֹתָם ברע (שמות ה׳ י״ט), וירעו הרעים אותם (יחז׳ ל״ד ח׳), כלומר את עצמם; וכן דרש רבי ישמעאל שלשה אתים: והשיאו אותם עון אשמה (ויקרא כ״ב, ט״ז), ביום... יביא אתו (במדבר ו׳ י״ג), ויקבר אתו בגי (הדברים ל״ד ו׳); וטעם את־הארץ (בראש׳ א׳ י״ג) כמו מֵאֵת בהמשך המ״ם של משחיתם. השמרוני קורא מ״ט כ״ה: וְאֵל שדי ויברכך, ת׳ וְאֵת; י״ג בש״א י״ז ל״ד וְאֶת הדוב, ת׳ וְאֶת־הדוב; במ״א ו׳ ל״ג מְזֻזוֹת רְבִעִית, ת׳ מֵאֵת רבעית; שם י״א כ״ד: בַּהֲרֹג דוד אֹתָם, ת׳ אֹתָם, ובפסוק כ״ה: זאת הרעה אשר עָשָׂה הדד; שם י״ג ט׳ צִוְּתִי ת׳

**אַשֻּׁרֵנוּ** Ps 17,11.

—**תְּאַשּׁוּר** v. **אֲשֻׁרִים**; v. n. pr.—

**אֲשֵׁרָה, אֲשֵׁירָה**

palus sacer, lucus, dea Fortuna, Astarte.

מין עץ מיוחד לעבודת אלילים כעין עַשְׁתָּרוֹת, ואולי הוא מענין אשר והצלחה, וכדרש חז״ל על עשתרות צאנך, מפני שמעשירות את־בעליהן, וכמו שנקרא אליל ידוע גַּד; אמנם יתכן שהוא קרוב לאשל; וי״ג במ״א י״ד ט״ו: יען אשריהם אשר עשו מכעיסים את־י״י.

Dt 16,21‖2R 17,16.21,3.23,15.

**הָאֲשֵׁרָה** Jud 6,25.26.30 ‖ 1R 16,33.18,19‖2R 13,6.18,4.21,7.23,6.

**וְהָאֲשֵׁרָה** Jud 6,28.

**לַאֲשֵׁרָה** 1R 15,13‖2Ch 15,16.

**לָאֲשֵׁרָה** 2R 23,7.

**וְלָאֲשֵׁרָה** 2R 23,4.

**אֲשֵׁרוֹת** *pl. I* 2Ch 33,3.

**הָאֲשֵׁרוֹת** Jud 3,7‖2Ch 19,3.

**אֲשֵׁרִים** *pl. II.* Jes 27,9.

**וַאֲשֵׁרִים** 1R 14,23‖2R 17,10.

**הָאֲשֵׁרִים** 2R 23,14‖2Ch 14,2.17, 6.24,18.31,1.33,19.34,7.

**וְהָאֲשֵׁרִים** Jes 17,8‖2Ch 34,3.4.

**אֲשֵׁירֶיךָ** *suff.* Mich 5,13.

**אֲשֵׁרָיו** Ex 34,13.

**אֲשֵׁרֵיהֶם** 1R 14,15.

**וַאֲשֵׁירֵיהֶם** Dt 7,5.12,3‖Jer 17,2.

**תְּאַשּׁוּר] וּתְאַשּׁוּר**

buxus, s. cederi genus.

מין ארז קשה, וע׳ הערה למלת אָשּׁוּר.

Jes 41,19.60,13.

**בַּתְאַשֻּׁרִים = בַּת־אֲשֻׁרִים** *pl.* Ez 27,6.

———v. n. pr.———

**I אָשִׁישׁ] לַאֲשִׁישֵׁי** *pl. cs.*

fundamentum.

לפירושי הקדמונים הוא חבר לְאֻשְׁיָה, כלומר החומות (שנשארו מן החרבות), וי״א שהוא מן אשישי ענבים, שעל העדרם יהגו נבאים, וכמו שמפרש והולך: גפן שבמה בעלי גוים הלמו שרוקיה; ובירמיה מ״ח ל״א כתוב אַנְשֵׁי.

Jes 16,7.

**יְאַשְּׁרֻהוּ** *3 pl. impf. suff.* Ps 72,17.

**וַיְאַשְּׁרוּהָ** Prv 31,28‖Cant 6,9.

**מְאֻשָּׁר** *Pu. pt.* Prv 3,18.

**וּמְאֻשָּׁרָיו** *suff.* Jes 9,15.

**יְאֻשַּׁר** K., **וְאֻשַּׁר** Q. *3 perf.* Ps 41,3.

**אֶשֶׁר] אַשְׁרֵי** *pl. t. cs.*

felicitas, salus.

יתכן שגם הוא מענין הליכה באין מכשול ומפריע, וכזאת מצינו גם שרש צלח; יש לפרש וַאַשְׁרֵי־תֵב נאותך (הדברים ל״ג כ״ט) כמו וְאַשְׁרֵי, וכעין זה בדרש חז״ל: אַשְׁרֵי־נשוּא יחטא, אַשְׁרֵי הדור שהגשיא יחטא.

1R 10,8‖ Jes 30,18.56,2‖Ps 1,1. 2,12.32,1.2.33,12.34,9.40,5.41,2. 65,5.84,5.6.13.89,16.94,12.106,3. 112,1.119,1.2.127,5.128,1.137,8. 9.144,15².146,5 ‖ Prv 3,13.8,34. 20,7.28,14 ‖ Job 5,17 ‖ Dan 12,12‖2Ch 9,7.

**וְאַשְׁרֵי** Prv 8,32‖2Ch 9,7.

**אַשְׁרֶיךָ** *suff.* Dt 33,29‖Ps 128,2.

**אַשְׁרֵיךְ** Eccl 10,17.

**אַשְׁרֵיכֶם** Jes 32,20.

**אַשְׁרָיו** Prv 14,21.16,20.

**אַשְׁרֵהוּ** Prv 29,18.

**אֹשֶׁר] בְּאָשְׁרִי** *suff.*

felicitas.

י״מ כמו בָּא אָשְׁרִי, כעין בָּגָד לפי הקרי.

Gn 30,13.

———v. n. pr.———

**אַשּׁוּר] אֲשֻׁרֵנוּ** *suff.*

gressus, incessus.

כפות הרגל, והוא שם נגזר מפעל כעין הֲלִיכֵי דאיוב כ״ט ו׳, והפך עָקֵב. ובת־אֲשֻׁרִים דיחזקאל כ״ז ו׳ הוא שעצ״ם, או לת״י, רש״י והשבעים כמו בִּתְאַשֻּׁרִים.

Ps 44,19.

**לַאֲשֻׁרוֹ** Prv 14,15.

**אֲשֻׁרַי, אֲשׁוּרֵי** *pl. suff.* Ps 17,5. 40,3.73,2.

**בַּאֲשֻׁרוֹ** Job 23,11.

**אֲשֻׁרָיו** Ps 37,31.

**אָשׁוּר] אֲשֻׁרִי** *suff.* Job 31,7.

צִוָּה אֹתִי; במ״ב ט׳ כ״ה: עֵת רֹכבים צמדים, ת׳ אַת; בירמיה כ״ג ל״ג: ואמרת אליהם אֶתֶם הַמַּשָּׂא ת׳ אֶת־מַה משא, כתרגום השבעים וכפירש״י; שם כ״ה ט׳ וְאֶת ת׳ וְאֶל; ביחזקאל מ״ז י״ז וְזֹאת פאת צפון, ת׳ ואֵת, וכן זאת פאת קדימה (י״ח), זאת פאת תימנה נגבה (י״ט), כעדות זאת פאת ים בפסוק כ׳; בתהלים קמ״ה ט״ז לפי השבעים: פּוֹתֵחַ אַתָּה ידך; ברות ד׳ ה׳: גם־אֶת־רות ת׳ וּמֵאֵת רות; י״מ במ״ב ו׳ ה׳ וְאֶת־הברזל מן אֵת ומחרשתו (ואחרים מוסיפין לקרוא שם מַפִּיל הַקַּרְדּוֹם); ולד״ק אֹתָהּ (במדבר כ״ו כ״ט) הוא שע״פ, כלומר שם אשת לוי, וי״ג הֹדָתוֹ, ע׳ שמות ו׳ כ׳; ע׳ הערתנו למלת אֵי ואַיֵּה.

והננו נותנים בזה את הפעלים עם שמוש את ע״פ סדר הא״ב, וכל דורשם ימצאם על־נקלה.

Coniungitur autem cum verbis activis passivisque:

### א

cum: אָבַד Pi., אָדַב Hi., אָהַב, אָוָה Hithpa., אוֹר Hi., אָחַז, אָחַר Pi., אָיַב, אַיִן (Hag 2,17), אָכַל Qal, Ni., Hi., אָלָה Hi., אָמַן Qal, Hi., אָמַץ Pi., אָמַר Qal, Hi., אָסַף Qal, Ni., Pi., Hi., אָסַר, אָפָה, אָרָה (אור?) Hi., אָרַג, אָרַךְ Hi., אָרַר, אָשַׁר Pi.

### ב

cum: בָּאַר Pi., בָּאַשׁ Hi., בָּדַל Hi., בָּהַל Pi., בּוֹא Hi., Ho., בּוּס Pol., בּוּר (= בָּרַר), בּוּשׁ Hi., בָּזָה, בָּזַז, בָּכָה, בִּין Hi., בָּטַח Hi., בָּחַר, בָּחַן Qal, Pi., בָּכַר Pi., בָּלַע Qal, Pi., בָּנָה, בָּעַר Pi., Hi., בָּעַת Pi., בָּצַע Pi., בָּצַר, בָּקַע Qal, Pi., בָּקַק Qal, Pol., בָּקַר Pi., בָּקַשׁ Pi., Pu., בָּרָא (creare), בָּרָא (caedere) Pi., בָּרָה Hi., בָּרַח Hi., בָּרַךְ Pi., בָּרַר, בָּשַׁל Pi., בָּשַׂר Pi., בָּתַר Qal, Pi.

### ג

cum: גָּאַל, גָּבַל Qal, Hi., גָּבַר Pi., גָּדַל Pi., גָּדַע Qal, Pi., גָּדַף Pi., גּוּר (Jes 54,15?), גָּזַז, גָּזַל, גָּזַר, גָּלָה (in exilium ducere) Hi., גָּלָה (aperire, indicare) Qal, Pi., גָּלַח Pi., Hithpa., גָּלַל, גָּמַל (educare) Qal, Ni., גָּמַל (inferre), גָּנַב Qal, Pi., גָּעַל, גָּעַר; גָּרַם Pi., גָּרַשׁ Qal, Pi.

### ד

cum: דָּאַג, דָּבַק Hi., דָּבַר (loqui) Pi., דָּבַר (perdere) Pi., דּוּחַ Hi., דִּין vel דּוּן Hi., דּוּשׁ, דָּקַק Hi., דָּקַר, דָּרַךְ Hi., דָּרַשׁ, דָּשַׁן Pi.

### ה

cum: הָבַל Hi., הָדַף, הָיָה (Nu 5, 10. Ez 35,10), הָלַךְ, הָלַל Pi., הָמַם, הָסָה Hi., הָפַךְ, הָרַג, הָרָה, הָרַס.

### ז

cum: זָבַד, זָבַח, זָהַר Hi., זוּר, זָכָה Pi., זָכַר Qal, Hi., זָנַב Pi., זָנָה Qal, Hi., זָעַם, זָעַק Qal, Hi., זָקַק Pi., זָרָה Qal, Hi., זָרַע, זָרַק.

### ח

cum: חָבָא Hi., חָבַט, חָבַק, חָבַר Pi., חָבַשׁ, חָגַג, חָגַר, חָדַל, חָדַשׁ Pi., חָוָה Pi., חָזָה, חָזַק Qal (1R 16,22), Pi., Hi., חָטָא Pi., Hi., חָיַב Pi., חָיָה Pi., Hi., חָכָה Pi., חָלַל Pi., חָלָה (aegrotare), חָלָה (precari) Pi., חָלַף Hi., חָלַץ Pi., חָלַק Qal, Ni., Pi., Hithp., חָלַשׁ, חָמַד, חָמַשׁ Pi., חָנַן Qal, Pol., חָנָה, חָנַט, חָנַךְ, חָנַף Hi., חָסַם, חָסַר Pi., חָפָה Pi., חָפַץ, חָפַר, חָפַשׂ Pi., חָצָה, חָקַר, חָרַב Hi., חָרַד Qal, Hi., חָרָה Pi.(?), חָרַם Hi., חָרַף Pi., חָשַׁב Pi., חָשַׁךְ, חָשַׂף, חָשַׁק Pi., חָתַת Hi.

### ט

cum: טָבַל, טָהַר Pi., טוּחַ Qal, Ni., טוּל Hi., Ho., טָמֵא Pi., טָמַן, טָעָה Hi., טָעַן.

### י

cum: יָאַל Hi., יָאַשׁ Pi., יָבַל Ho., יָבַם Pi., יָבַשׁ Hi., יָגַע Pi., יָדָה Pi., Hi., Hithpa., יָדַע Qal, Pi., Pol.(?) (1S 21,3), Hi., יָהַב, יָטַב Hi., יָכַח Hi., יָכֹל Ho., יָלַד Qal, Ni., Pi., Pu., Hi., Ho., יָלַךְ Hi., יָנָה Hi., יָנַק Hi., יָסַד Pi., יָסַף Hi., יָסַר Pi., יָעַץ, יָצָא Qal, Hi., יָצַב (נָצַב) Hi., יָצַג Hi., יָצַק Qal, Hi., יָצַר, יָצַת Hi., יָקַע Hi., יָקַף Hi., יָרֵא Qal, Pi., יָרַד Qal, Hi., יָרָה Hi., יָרַשׁ Qal, Hi., יָשַׁב Qal, Hi., יָשַׁט Hi., יָשַׁע Hi.

### כ

cum: כָּבַד Pi., Hi., כָּבָה Pi., כָּבַס Pi., Ho., כָּבַשׁ, כּוּל Hi., Pilp., כּוּן Pol., Hi., כָּחַד Hi., כָּלָא, כָּלָה Qal, Pi., כָּלַם Hi., כָּנַס Qal, Pi., כָּנַע Hi., כָּסָה Pi., כָּסַס, כָּעַס Hi., כָּפַל, כָּפַר Qal, Pi., כָּרַת Qal, Hi., כָּתַב, כָּתַר Pi., Hi., כָּתַשׁ, כָּתַת Qal, Pi., Hi.

### ל

cum: לָאָה Hi., לָבַשׁ Qal, Hi., לָאַט (לוט), לָהַט Pi., לָוָה Hi., לָחַךְ Qal, Pi., לָחַם Qal, Ni., לָחַץ, לָכַד, לָמַד, Qal, Pi., לָפַת, לָקַח, לָקַט Pi. לָקַק.

### מ

cum: מָאַס, מָדַד, מָהַר Pi., מוּל Qal, Ni., מוּשׁ Qal, Hi., מוּת Pol., Hi., Ho., מָחָה, מוּר Hi., מָכַר, מָלֵא Qal, Ni., Pi., מָלַט Pi., מָלַךְ Hi., מָלַק, מָנָה Qal, Pi., מָסָה Hi., מָסַס Ni., Hi., מָעַט Qal (Neh 9,32?), Hi., מָצָא Qal, Hi., מָרַד, מָרָה Qal, Hi., מָרַר Pi., מָשַׁח Qal, Ni., מָשַׁךְ, מָשַׁל (fabulari).

### נ

cum: נָאַף (?) Qal, Pi., נָאַץ Qal, Pi., נָבָא Ni., נָבַט Hi., נָגַד Hi., Ho., נָגַח Qal, Pi., נָגַע Pi., נָגַף, נָגַר, נָדַח Hi., נָגַשׂ Qal, Hi., נָגַשׁ, נָדַב, נָדַח Hi., נָדַר, נָהַג Qal, Pi., נוּא Hi., נוּחַ Hi., נוּם Hi., נוּעַ Hi., נוּף Hi., נָזָה Hi., נָזַר Hi., נָחָה Qal, Hi., נָחַל Qal, Pi., Hi., Hithp., נָחַם Pi., נָטָה Qal, Hi., נָטַע, נָטַר, נָטַשׁ, נָכָה Hi., נָכַל Hithp., נָכַר Pi., Hi., נָמַל Qal, Ni.(?), נָסָה Pi., נָסַךְ Pi., Hi., נָסַע Qal, Hi., נָעַר Pi., נָפַח Hi., נָפַל Qal, Hi., Hithpa., נָפַץ Pi., נָצָה Hi., נָצַת Hi., נָצַל Pi., Hi., Hithp., נָקָא Pi., נָקַב, נָקָה Pi., נָקַם Pi., נָקַר Pi., נָשָׂא Qal, Ni., Pi., Hi., נָשָׁא Hi., נָשַׁב Hi., נָשַׂג Hi., נָשָׁה Qal, Pi., נָשַׁךְ Qal, Pi., נָשַׁל Qal, Pi., נָשַׁק, נָתַז (?) Hi., נָתַח Pi., נָתַךְ Hi., נָתַן Qal, Ni., Ho., נָתַץ Qal, Pi., נָתַק Pi., Hi., נָתַשׁ.

ס

cum: סָבַב Qal, Ni., Pi., Hi., סָגַר Qal, Pi., Hi., סוּךְ (?) Hi., סוּר Hi., סוּת Hi., סָחַב, סָחַר, סָכַךְ Qal, Hi., Pilp., סָכַל Pi., סָכַר Pi., סָמַךְ, סָפָה, סָפַק, סָפַר Qal, Pi. (מִסְפָּר Nu 23,10), סָקַל Qal, Pi., סָתַם, סָתַר Hi.

ע

cum: עָבַד Qal, Hi., עָבַר Qal, Hi., עוּד Hi., עוּז Hi., עָוָה Hi., עָוַר Pi., עוּר Pol., Hi., עוּת, עָזַב, עָזַר Qal, Hi., עָטָה, עָכַר, עָלָה Hi., Ho., עָלַם Hi., עָמַד Hi., עָנָה Qal, Pi., עָנַשׁ, עָצַב Pi., עָצַם Pi., עָצַר, עָקַב, עָקַד, עָקַר Pi., עָקַשׁ Pi., עָרַב, עָרָה Hi., עָרַךְ Qal, Hi., עָרַל, עָרַף, עָרַץ Hi., עָשָׂה, עָשַׁק, עָשַׂר Hi., עָשַׁר Pi., Hi.

פ

cum: פָּאַר Pi., פָּגַע Qal, Hi., פָּגַשׁ, פָּרָה, פּוּץ Hi., פָּזַר Pi., פָּטַר, פָּלַל, Hithpa., פָּלָא Hi., פָּנָה Pi., פָּצָה, פָּצַח Pi., פָּקַד Qal, Hi., פָּקַח, פָּרָה Hi., פָּרַע Qal, Hi., פָּרַץ, פָּרַק Hithpa., פָּרַר Hi., פָּרַשׂ, פָּשַׁט Qal, Pi., Hi., Hithp., פָּשַׂק Pi., פָּתָה Pi., פָּתַח Qal, Ni.(?), Pi., פָּתַר, פָּתַת.

צ

cum: צָבָא Hi., צָבַר, צָדָה, צָדַק Pi., Hi., צוּד Pol., Hithp., צָוָה Pi., צוּף Hi., צוּק Hi., צוּר, צָלַח Hi., צָמַת Hi., צָעַק Hi., צָפָה Pi., צָרַר.

ק

cum: קָאָה(?), קָבַב, קָבַל Pi., קָבַע, קָבַץ Qal, Pi., קָבַר Qal, Pi., קָדַם Pi., קָדַר Hi., קָדַשׁ Pi., Hi., קָהַל Hi.; קוּא Qal, Hi., קָוָה Pi., קוּם Pi. (קִיֵּם), Hi., Ho., קוּן Pol., קָטַף, קָטַר Hi., קָלַל Pi., Hi., קָמַץ, קָנָא Pi., קָנָה, קָסַם, קָפַץ, קָצַץ Qal, Pi., קָצָה Hi., קָצַף Hi., קָצַר, קָרָא Qal, Ni., קָרָא (accidere), קָרַב Pi., Hi., קָרָה(accidere), קָרָה(contignare) Qal, Pi., קָרַע, קָשָׁה Hi., קָשַׁר.

ר

cum: רָאָה, Qal, Ni., Hi., Ho., רָבָה Hi., רָבַע, רָגַל Pi., רָגַם, רָגַע Hi., רָדָה, רָדַף Qal, Pi., רָוָה Hi., רוּם Pol., Hi., רָזָה, רָחַב Hi., רָחַם Pi., רָחַץ, רָחַק Pi., Hi., רִיב, רִיחַ Hi., רִיק Hi., רָכַב Hi., רָכַס, רָמָה Pi., רָמַס, רָסַס, רָעָה, רָעַע Ni., Hi., רָעַץ, רָעַשׁ Hi., רָפָא Qal, Pi., רָפָה Pi., רָצַץ Qal, Pol., Hi., רָצָה Qal, Hi., רָצַח, רָקַע Pi., רָשַׁע Hi.

שׁ

cum: שָׁאַט, שָׁאַל, שָׁאַר, שָׁאַף, שָׁבָה, שָׁבַח Pi., שָׁבַע Hi., שָׁבַר Qal, Ni., Pi., שָׁבַת Qal, Hi., שָׁדַד, שׁוּב Qal, Pol., Hi., Ho., שׁוּט, שׁוּת, שָׁחַד, שָׁחַט Qal, Pi.(?), שָׁחַת Pi., Hi., שָׁטַף, שִׁיר, שָׁכַךְ Hi., שָׁכַב Qal, Hi., שָׁכַח Qal, Hi., שָׁכַל Pi., שָׁכַן Pi., Hi., שָׁלָה Hi., שָׁלַח Qal, Pi., Hi., שָׁלַךְ Hi., שָׁלַל, שָׁלַם Pi., שָׁלַשׁ Pi., שָׁמַם Hi., שָׁמַד Hi., שָׁמַע Qal, Pi., Hi., שָׁמַר, שָׁנָא Pi., שָׁנָה, שָׁסָה Pi., שָׁסַס, שָׁסַע Pi. שָׁסַף Pi., שָׁפַט Qal, Ni.(?), שָׁפַךְ שָׁקָה Hi., שָׁקַל, שָׁקַץ Pi., שָׁרָה(?), שָׁרַת Pi., שָׁתָה.

שׂ

cum: שָׂבַע Qal, Hi., שָׂגַב Pi., שׂוּד, שׂוּחַ Pol., (Jes 53,8?), שׂוּךְ, שׂוּם, שָׂחַט, שָׂטַם, שָׂכַל Pi., Hi., שָׂכַר, שָׂמַח Pi., שָׂנֵא, שָׂרַף Qal, Ni.

ת

cum: תָּאַב Pi., תּוּר, תָּזַז(?) Hi., תָּכַן Pi., תָּלָה, תָּמַם Qal, Hi., תָּעַב Pi., תָּעָה Hi., תָּפַשׂ, תָּקַן Pi., תָּקַע.

Praeterea leguntur:

Gn 6,13.49,24 || Nu 21,14$^{2}$ || Jos 22,17 || Jud 19,18.20,44 || 1S 17,34 || 2S 5,8 || 2R 6,5.9,25.10,6 || Jer 23,31.27,8.38,16.23 || Ez 17,21.31,4.35,10$^{2}$.36,27.43,7$^{2}$.10.17.44,3.47,17.18.19 || Eccl 4,3 || Dan 9,13 || Neh 9,19$^{3}$.34 || 1 Ch 2,9 || 2Ch 31,17.

——conf. chald. יַת——

## אֵת, אֶת־ II

cum, apud, penes, *contra, versus, erga;* cum suff. אִתִּי, מֵא׳, אִתְּךָ, מֵא׳, אִתּוֹ, מֵא׳, אִתָּהּ, אִתָּנוּ, אִתְּכֶם, מֵא׳, אִתָּם, מֵא׳; rarius:

אִתְּךָ, אוֹתְךָ, מֵאִתּוֹ, אוֹתָהּ, אוֹתָם

מלה להורות יחס הקורבה, השייכות והקנין, או ההתחברות, כהוראת עִם, ויש מקומות שנחלקו בהם המפרשים, אם היא מאחת ההוראות האלה או יחס הפָּעוּל. ואנחנו הבאנו בזה רק הפעלים שתתחבר להם, אך לא את השמות.

אוּר Hi., אָכַל, אָמַן Ni., אָסַף; בָּאַשׁ Ni., בּוֹא, בָּרָה; גָּדַל Qal, Pi., גּוּר, גָּלָה Pi., גָּנַב pt. pass., גָּרַשׁ Pi.; דָּבַר Pi., דּוּשׁ, דָּרַשׁ; הָיָה Qal, Ni., הָלַךְ Qal, Hithpa.; זָכַר; (רֵעָה) חָוָה Pi., חָיָה Hi., חָלַץ Ni., חָלַק Pi.; חָשַׁב Pi., Ni., חָתַן Hithp., יָדַע Qal, Ni., יָחַד, יָעַץ Ni., יָצָא Qal; Hi., יָרַד Qal, Hi., Ho., יָשַׁב, כָּרָה, (בְּרִית) כָּרַת Qal., Pu.; לָחַם Ni., לִין, לָקַח Qal, Pu.; (?)מוּל Ni., מוּשׁ, מָנָה Ni., מָצָא, מָקַק Ni., נָאַף(?) Qal, Pi., נָגַר Hi.; נָחַל, נָכָה Ho., נָפַל, נָשָׂא, נָתַן; עָבַר. עָלָה Qal, Hi., עָמַד, עָרַב Hithp., עָרַךְ, עָשָׂה; פָּקַד Qal, Ho., פָּרַר (בְּרִית) Hi., פָּתַח Ni.; צָוָה Pi., צָחַק, צָפַן; קוּם Qal, Hi., קָטַר Hi., קָרַב; רָאָה, רוּם Ni., Hi., רוּץ, רִיב, רָעָה; שָׁאַל, שָׁאַר Ni., שׁוּב Qal, Hi., שָׁכַב Qal, Ho., שָׁכַן, שָׁלַח, שָׁלַם Hi., שָׁפַט Ni., שָׁרָה(?), שָׁתָה; שָׁבַע, שִׁישׁ, תָּעַב Ni.; praeterea cum

מִי, יֵשׁ, אַיִן.

אַתְּ, אַתָּה, אַתֶּם etc. v. pron.

## אִתּוֹ *suff.* [אֵת III

ligo, vomer, marra.

כלי חפירה, ובדרז״ל מרה וחצינא; וע׳ הערתנו למלת אֵת הראשונה.

1S 13,20.

לְאִתִּים *pl. I* Jes 2,4 || Mich 4,3.

אִתֵּיכֶם *suff.* Joel 4,10.

וְלָאֵתִים *pl. II* 1S 13,21.

——הָאֹת etc. v. אוֹת——

## אָתָא (= אָתָה)

venire; *accidere alicui;* oriri; *Hi.* afferre; pt. pl. אֹתִיּוֹת res futurae.

מקורו ארמי בהוראת הליכה וביאה; י"ג בישעיה כ"א י"ב: אתא בקר וְגַם לילה; וע׳ לעיל הערתנו למלת אֵת הראשונה.

Jes 21,12.

וְאָתָה Dt 33,2.

אָתָנוּ *1 pl.* Jer 3,22.

וְאֹתִיּוֹת *pt. pl.* Jes 44,7.

הָאֹתִיּוֹת Jes 41,23.45,11.

אֱתָיוּ *imper. pl.* Jes 21,12.56,9.12.

יֶאֱתֶה *3 impf.* Prv 1,27 ‖ Job 37,22.

וַיֵּתֵא Dt 33,21.

וַיֵּאת (=וַיֶּאֱת) Jes 41,25.

וַיֶּאֱתָיֵנִי *suff.* Job 3,25.

תֵּאתֶה (=תֶּאֱתֶה) *3 f. sg.* Mich 4,8.

יֶאֱתָיוּ *3 impf. pl.* Ps 68,32 ‖ Job 16,22.30,14.

וַיֶּאֱתָיוּן Jes 41,5.

הֵתָיוּ *Hi. imper. pl.* Jes 21,14 ‖ Jer 12,9.

conf. הָאִיתוֹן p. 32.

——v. ch.; אֶתְמוֹל v. תְּמוֹל——

אָתוֹן] הָאָתוֹן

asina.

שם לְוַי לנקבת החמור.

Nu 22,23.*25.27*.23[2].27.28.30.33 ‖ 2R 4,24.

לָאָתוֹן Nu 22,29.

אֲתֹנְךָ *suff.* Nu 22,30.32.

אֲתֹנוֹ Gn 49,11 ‖ Nu 22,21.22.

אֲתֹנֹת, אֲתֹנוֹת, אֲתוֹנוֹת *pl.* Gn 32,16.45,23 ‖ Jud 5,10 ‖ Zach 9,9 ‖ Job 1,3.42,12.

וַאֲתֹנֹת Gn 12,16.

הָאֲתֹנוֹת, הָאֲתֹנֹת 1S 9,3[2].5.10,2[2].14.16 ‖ 2R 4,22 ‖ 1Ch 27,30,

וְהָאֲתֹנוֹת Job 1,14.

וְלָאֲתֹנוֹת 1S 9,20.

תְּנָה.v אֶתְנַן, אֶתְנָה; אֵיתָן.v אֵתָן;

——אַתֵּנָה, אַתֶּן v. pron.——

אַתִּיק

porticus.

במלאכת הבנין דיחזקאל, ולא נתבררה הוראתו כל צרכה; יונתן תרגם כל אתיק זיז, מלבד וְהָאַתִּיקִים (מ"א ט"ז) וְעַתִּיקַיָּא; ולד"ק שרשו נתק.

Ez 42,3.

אַתִּיקֶים *pl.* Ez 42,5.

וְהָאַתִּיקִים Ez 41,16.

וְאַתּוּקֶיהָא K., וְאַתִּיקֶיהָא Q. *suff.* Ez 41,15.

——v. n. pr.; אֲתָרִים v. תּוּר——

אֱלֹהֵי יִשְׁעִי יוֹאֶל־נָא וְכָל־חֶפְצִי יְמַלֵּא
וּמְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ זֹאת אַשְׁלִים עַד־לְכַלֵּה!

# ב

בּוֹא v. בָּאָה, בָּא

בָּאַר] בֵּאֵר *Pi. 3 perf.*

insculpere, explicare.

להבלשנים יסודתו בלשון ערב וכוש בהוראת חפירה ונקירה, חקיקה וגליפה (וזה טעם השם בְּאֵר), והֻשאל גם לפתרון הסָתום, כעין פעל פרש במקרא ובדרז"ל, שעִקר הוראתו שבירה ופֵרוק; ויתכן שהוא קרוב לשרש בָּרַר כקורבת מאם למסס.

Dt 1,5.

בַּאֵר *infin.* Dt 27,8.

וּבָאֵר *imper.* Hab 2,2.

בְּאֵר

puteus, fovea. Conf. בּוֹר, בַּיִר.

הוראתו ידועה ונרדף לבֹּר, בּוֹר וּבַיִר, ובא לרוב בהצטרפות אל שעצ"פ.

Gn 21,19.25. 24,11. 26,19.21.22.25.29,2 ‖ Nu 20,17.21,17.18.22 ‖ 2S 17,18 ‖ Ps 69,16 ‖ Cant 4,15.

וּבְאֵר Prv 23,27.

הַבְּאֵר Gn 21,30. 24,20. 26,20.32. 29,2[2].3[2].8.10 ‖ Ex 2,15 ‖ Nu 21,16 ‖ 2S 17,19.

מֵהַבְּאֵר 2S 17,21.

לַבְּאֵר Gn 16,14.

לִבְאֵר Ps 55,24.

בְּאֵרָה Nu 21,16.

[בְּאֵרְךָ] בְּאֵרֶךָ *suff.* Prv 5,15.

בְּאֵרֹת *pl.* Gn 26,18.

הַבְּאֵרֹת Gn 26,15.

בֶּאֱרֹת Gn 14,10[2].

בֹּאר] מִבֹּאר 2S 23,15.16.

הַבֹּאר 2S 23,20.

בֹּארֹת, בֹּארוֹת *pl.* Jer 2,13[2].

——v. n. pr.——

בָּאַשׁ] 3 perf. וּבָאַשׁ

male olere; odiosum, foetidum fieri, facere: *calumniari.*

חבר לשרש בְּיש בארמית בהוראת רע, מפני שדבר מאכל ומשקה שהורע ונתקלקל מעלה סרחון ובאוש; השבעים והסורי קורין במשלי י"ה ה׳ ורשע יַבוֹשׁ ויחפיר.

Ex 7,18.

וַיִּבְאַשׁ *3 impf.* Ex 7,21.16,20.

תִּבְאַשׁ *3 impf. f.* Jes 50,2.

וַתִּבְאַשׁ Ex 8,10.

נִבְאַשׁ *Ni. 3 perf.* 1S 13,4.

נִבְאַשְׁתָּ *2 perf.* 2S 16,21.

נִבְאֲשׁוּ *3 pl.* 2S 10,6.

הִבְאִישׁ *Hi. 3 perf.* Ex 16,24 ‖ 1S 27,12.

הִבְאִשׁוּ *pl.* Ps 38,6.

הִבְאַשְׁתֶּם *2 perf. pl.* Ex 5,21.

הַבְאֵשׁ *infin.* 1S 27,12.

לְהַבְאִישֵׁנִי *suff.* Gn 34,30.

יַבְאִישׁ *3 impf.* Prv 13,5 ‖ Eccl 10,1.

הִתְבָּאֲשׁוּ *Hithp. 3 perf. pl.* 1Ch 19,6.

בְּאשׁ

foetor.

Am 4,10.

בָּאְשׁוֹ *suff.* Joel 2,20.

בָּאְשָׁם Jes 34,3.

בָּאְשָׁה

herba mala, inutilis.

Job 31,40.

בְּאֻשִׁים *pl.* Jes 5,2.4.

——v. chald.——

בָּבָה] בָּבַת *cs.*

pupilla.

תפוח העין (אויגאפפעל), כמו בת־עין, ע"ש הַבבואָה והצורה הקטנה שבו, כטעם אישון;

בִּבְגְדוֹ Gn 39,12‖2S 1,11.

בְּגָדִים *pl.* Lev 6,4 ‖ Jud 14,12. 13.17,10 ‖ 1S 28,8 ‖ 2S 13,31 ‖ 1R 22,10 ‖ 2R 5,5.22.*23*.26.7,15.18, 37‖Jes 36,22.63,1 ‖ Jer 41,5 ‖ Ez 42,14.44,19 ‖ Am 2,8 ‖ Zach 3,3. 5‖Esth 4,4‖2Ch 18,9.

וּבְגָדִים Gn 24,53‖1S 27,9 ‖ 2R 7, 8‖Zach 14,14.

הַבְּגָדִים Ex 28,4.29,5 ‖ Lev 8,2. 21,10 ‖ 2R 22,14 ‖Zach 3,4‖2Ch 34,22.

בַּבְּגָדִים 1R 1,1.

בִּגְדֵי *cs.* Gn 27,15. 38,14.19. 41, 42 ‖ Ex 28,2.3.4.29,21.31,10$^2$.10. *35,19.39,41*.35,19.*39,41*.19.39,1$^2$. 40,13 ‖ Lev 8,30.16,4.23.32 ‖ 2S 14,2 ‖ 2R 25,29 ‖ Jes 52,1.59,17. 61,10 ‖ Jer 52,33 ‖ Ez 16,18.26, 16.44,17.

וּבִגְדֵי Ex 29,21.29 ‖ Jud 8,26 ‖ Job 22,6.

בְּבִגְדֵי Ez 27,20.

וְלְבִגְדֵי Ex 35,21.

בְּגָדַי *suff.* Jes 63,3‖Ps 22,19.

בְּגָדֵינוּ Neh 4,17.

בְּגָדֶיךָ 1R 22,30 ‖ 2R 5,8.22,19 ‖ Job 37,17 ‖ Eccl 9,8‖ 2Ch 18,29. 34,27.

וּבְגָדֶיךָ Jes 63,2.

בְּגָדַיִךְ, בְּגָדַיִךְ Ez 16,39.23,26.

מִבְּגָדַיִךְ Ez 16,16.

בִּגְדֵיכֶם Nu 31,24‖2S 3,31 ‖ Joel 2,13.

וּבִגְדֵיכֶם Lev 10,6.

בְּגָדָיו Gn 27,27.37,29‖Ex 29,21‖ Lev 6,4. 8,30$^2$.11,25.*28.40*$^2$. 13,6. *34*.45. 14,8.9.47$^2$. 15,5.*6.7.10.21. 22*.8.*11.27.17,15*.13.16,24.26.28‖ Nu 19,7.8.10.19.21.20,26.28‖Jud 11,35‖1S 19,24‖2S 13,31.19,25 ‖ 1R 21,27 ‖ 2R 5,7.8.6,30.*19,1.22, 11* ‖ Jes 37,1 ‖ Esth 4,1‖ 2Ch 34, 19.

וּבְגָדָיו Ex 29,21 ‖ Lev 21,10 ‖ 2S 1,2‖Prv 6,27.

בָּגוֹד *infin. abs.* Jes 48,8‖Jer 5, 11.

לִבְגֹּד *infin. cs.* Jes 33,1.

בְּבִגְדוֹ־ *suff.* Ex 21,8.

תִּבְגּוֹד *2 impf.* Jes 48,8.

יִבְגֹּד *3 impf.* Mal 2,15.

נִבְגַּד *1 impf. pl.* Mal 2,10.

תִּבְגְּדוּ [תִּבְגֹּדוּ *2 impf. pl.* Mal 2,16.

יִבְגְּדוּ *3 impf. pl.* Jes 33,1.

וַיִּבְגְּדוּ Jud 9,23‖Ps 78,57.

בָּגוֹדָה *adj.*

perfidus.

Jer 3,7.10.

I [בֶּגֶד] בֶּגֶד

perfidia.

Jer 12,1.

וּבֶגֶד Jes 24,16.

II בֶּגֶד, בֶּגֶד

stragula, vestimentum, vestis; *ornatus militaris.*

כמלות שִׂמְלָה וּכְסוּת הוראתו לפעמים רק כסוי וחפוי (דעקקע) בלבד (ויקרא י״א ל״ב, במדבר ד׳ ו׳, ש״א י״ט י״ג, מ״א א׳ א׳, יחז׳ כ״ז כ׳); כֻלו זכר חוץ מויקרא ו׳ ב׳ ביחיד, בראש׳ כ״ז ט״ו, תהלים מ״ה ט׳ ומשלי ו׳ כ״ז ברבים. בקצת ספרים דהי״ב כ׳ כ״ה וּבְגָדִים, ובמסורה נאמר: וּפְגָרִים לית.

Lev 11,32.13,59.15,17‖ Nu 4,6.7. *11*.8.9.12.13.31,20 ‖ Dt 24,17‖2S 20,12‖Ez 18,7.16‖Prv 25,20.

וּבֶגֶד Gn 28,20‖Lev 19,19.

הַבֶּגֶד Lev 6,20.13,52.56.14,55.

וְהַבֶּגֶד Lev 13,47.58.

בְּבֶגֶד Lev 13,47.

בַּבֶּגֶד, בַּבֶּגֶד Lev 13,49. 51.*53. 57*‖1S 19,13.

כְּבֶגֶד Ps 109,19‖Job 13,28.

כַּבֶּגֶד Jes 50,9.51,6.8‖Ps 102,27.

וּכְבֶגֶד Jes 64,5.

לְבֶגֶד Jes 59,6.

בִּגְדִי *suff.* Esr 9,3.5.

בִּגְדוֹ Gn 39,12.13.15.*18*.16 ‖ 2R 4,39.9,13 ‖ Jer 43,12‖ Hag 2,12‖ Prv 20,16.27,13.

וי״פ בָּבָא, שער ופתח, ולרד״ק שרשו נבב; וע׳ הערה לשרש יָבַב.

Zach 2,12.

conf. בַּת

בַּג

cibus; cum פַּת cibus delicatior, cupediae.

בא רק בדניאל בחבור עם פת; והאי דיחזקאל ע״פ הכתיב הוא כעין האמור בתהלים ע״ד י״ד. ועל הקרי יעידו הכתובים דיחזקאל כ״ג ה׳, ל״ד ח׳ וירמיה ט״ו י״ג, ח״ז נ׳; חלוף אות ג׳ בז׳ נמצא עוד ביחז׳ מ״ז י״ג: גֵּה ת׳ זֶה.

Dan 1,5.8.13.*15*.

לְבַג K., לְבַז Q. Ez 25,7.

בָּגוֹ *suff.* Dan 11,26.

בָּגָם Dan 1,16.

[בָּגַד] בָּגְדָה *3 perf. f.*

tecte, fraudulenter, perfide agere; *pt. pl. f. = perfidia.*

עקר הוראתו כסוי וחפוי, כשם בֶּגֶד, והֻשאל לענין העלמת הדבר והמחשבה לְרַמּוֹת את זולתו, וכן פעל מָעַל מן מְעִיל; וכעין זה ישתמש הגרמני בפעל „בעמאַנטעלן“. השבעים קורין בישעיה כ״ד ט״ז: אוי לַבֹּגדים בִּגדו.

Jer 3,20‖Mal 2,11.

בָּגַדְתָּה *2 perf.* Mal 2,14.

[בָּגַדְתִּי] בָּגָדְתִּי *1 perf.* Ps 73, 15.

בְּגַדְתֶּם *2 pl. perf.* 1S 14,33 ‖ Jer 3,20.

בָּגָדוּ, בָּגְדוּ *3 pl.* Jes 24,16$^2$.33, 1 ‖ Jer 5,11.12,6 ‖ Hos 5,7.6,7 ‖ Job 6,15‖Thr 1,2.

בּוֹגֵד, בֹּגֵד *pt.* Jes 21,2‖Hab 2,5‖ Prv 21,18.22,12.25,19.

וּבוֹגֵד Jes 33,1.

הַבּוֹגֵד Jes 21,2.

בּוֹגְדִים, בֹּגְדִים *pl.* Jes 24,16$^2$ ‖ Jer 9,1 ‖ Hab 1,13 ‖ Ps 119,158‖ Prv 11,3.6.13,2.15.

וּבוֹגְדִים Prv 2,22.23,28.

הַבּוֹגְדִים Ps 25,3.

בֹּגְדֵי *cs.* Jer 12,1‖Ps 59,6.

בָּגֵדָה *pt. f.* Jer 3,8.

מִבֹּגֵדָה Jer 3,11.

בֹּגְדוֹת *pl.* Zeph 3,4.

בִּבְגָדָיו 2S 1,11 ‖ 2R 2,12.

בִּגְדֵיהָ 2R 11,14 ‖ 2Ch 23,13.

בִּגְדֵיהֶם Nu 8,7.21. 14,6. 15,38 ‖ Jer 36,24 ‖ Ez 42,14.44,19.

בְּבִגְדֵיהֶם Ez 44,19.

בִּגְדֹתֶיךָ *pl. anom. suff.* Ps 45,9.

בָּגָד Ex 30,11 K. v. בּוֹא et גָּד.

---

## בָּדָא

fingere.

יש מחברים פעל זה עם בָּטָא, ואולי יְחֻבַּר עם בַּדֵּי העץ, וכעין שמצאנו לשון של צמיחה בשפתים (משלי י׳ ל״א, י״ח כ׳, ישעיה נ״ז י״ט); וחז״ל הרבו להשתמש בו.

1R 12,33.

בּוֹדָאם (= בּוֹדְאָם) *pt. suff.* Neh 6,8.

## בַּד I [בַּדִּים *pl.*]

mendacia, *magnifica verba.*

כנוי להוברי שמים הבדאים ולדברים בדויים; וי״פ בדים דישעיה וירמיה על כהני הבעל שלבשו בגדי בד, כמו שלבשו נביאיו אדרת שער למען כַּחֵשׁ (זכריה י״ג י״ד).

Jes 44,25.

הַבַּדִּים Jer 50,36.

בַּדֶּיךָ *suff.* Job 11,3.

בַּדָּיו Jes 16,6 ‖ Jer 48,30 ‖ Job 41,4.

## בַּד, בָּד II

linteum; pl. vestimenta lintea.

פשתן שאינו מנופץ ומסורק נקרא פשתי הָעֵץ (יהושע ב׳ ו׳) ואחרי הנפוץ והסריקה נקרא בד, כטעם בַּדֵּי הָעֵץ; וי״פ מִשרש בדד ע״ש החוטים הנבדלים והבודדים.

Ex 28,42 ‖ Lev 6,3$^{2}$.16,4$^{4}$ ‖ 1S 2,18.22,18 ‖ 2S 6,14 ‖ 1Ch 15,27.

הַבָּד Ex 39,28 ‖ Lev 16,23.32.

בַּדִּים *pl.* Ez 9,2 ‖ Dan 10,5.

הַבַּדִּים Ez 9,3.11.10,2.6.7 ‖ Dan 12,6.7.

## בַּד III [בַּדִּים *pl.*]

rami arboris; perticae, vectes; *partes.*

ענפי העץ, וע״ש כך נקראו הכלונסאות למשא, ובהשאלה גם על אברי הגוף.

Ex 27,6 ‖ Ez 17,6.

הַבַּדִּים Ex 25,14.15.28.*30,5*.27,7.37,5.*38,7*.15.*28.38,6*.40,20 ‖ 1R 8,8$^{2}$ ‖ 2Ch 5,9$^{2}$.

לְבַדִּים Ex 25,27.30,4.37,27.

לַבַּדִּים Ex 37,14.38,5.

בַּדֵּי *cs.* Ex 25,13.27,6.37,4 ‖ Job 17,16.18,13.

בַּדָּיו *suff.* Ex 27,7. 35,12.13.15. 16.*39,39*.39,35 ‖ Nu 4,6.14.8.11 ‖ 1R 8,7 ‖ Hos 11,6 ‖ Job 18,13 ‖ 2Ch 5,8.

בַּדֶּיהָ Ez 19,14.

## בַּד IV

separatio; *adv.* singulariter, inde לְבַד separatim, solum, seorsum, *praeter.*

רש״י פי׳ בַּד בְּבַד כתרגומו מַתְקַל בְּמַתְקַל וכדרז״ל, והוסיף: ולשון בד נראה בעיני שהיא לשון יחיד, אחד באחד יהיו, זה כמות זה; והראב״ע פ׳ כל אחד לבדו יֻקַּח ואח״כ יְעֹרַב. ואולי הכונה שיהיו הסמים בבדידם וענפיהם, כלומר חדשים ורטובים. י״ג שמות כ״ב כ״ו כסותה לְבַדָּהּ = לְבַדּוֹ, ר״ל לגופו, ומתאים עם שִׂמְלָתוֹ לְעֹרוֹ, וע׳ איוב י״ח י״ג.

בַּד, בְּבַד Ex 30,34.

לְבָד, לְבַד Ex 12,37.26,9$^{3}$.*36,16* ‖ Nu 29,39 ‖ Dt 3,5.18,8 ‖ Jos 17,5 ‖ Jud 7,5.8,26.20,15.17 ‖ 1R 5,3.30.10,15 ‖ 2R 21,16 ‖ Jes 26,13 ‖ Zach 12,12$^{4}$ *13*$^{2}$.*14*.12. 13$^{2}$. 14 ‖ Eccl 7,29 ‖ Esth 4,11 ‖ Esr 1,6 ‖ 2Ch 9,14.

וּלְבַד Jud 8,26.

מִלְּבַד. . . וּמִלְּבַד, מִלְּבַד Gn 26,1. 46,26 ‖ Lev 9,17.23,38$^{4}$ ‖ Nu 5,8.6,21. 17,14. 28,23.31. *29,16.19.22.25.28.31.34.38.* 29,6.11 ‖ Dt 28,69 ‖ Jos 22,29 ‖ 1R 10,13 ‖ Dan 11,4 ‖ Esr 2,65 ‖ Neh 7,67 ‖ 1Ch 3,9 ‖ 2Ch 9,12.17,19.31,16.

לְבַדִּי *suff.* Nu 11,14 ‖ Dt 1,9.12 ‖ 1Ch 18,22.19,10.*14* ‖ Jes 44,24.49,21. 63,3 ‖ Job 1,15.*16.17.19.* 31,17 ‖ Dan 10,7.8.

לְבַדֶּךָ, לְבַדְּךָ Ex 18,14.18 ‖ Nu 11,17 ‖ 1S 21,2 ‖ 1R 8,39 ‖ 2R 19,15.19 ‖ Jes 37,16.20 ‖ Ps 51,6.71,16.83,19.86,10 ‖ Prv 5,17.9,12 ‖ Neh 9,6 ‖ 2Ch 6,30.

לְבַדְּכֶם Dt 29,13 ‖ Jes 5,8.

לְבַדּוֹ Gn 2,18.30,40.32,17.25.42,38.43,32.44,20 ‖ Ex 12,16.22,19.24,2 ‖ Dt 8,3.22,25 ‖ Jud 3,20 ‖ 1S 7,3.4 ‖ 2S 13,32.33.17,2.18,24.25.26.20,21 ‖ 1R 12,20.14,13.18,6$^{2}$.22,31 ‖ 2R 17,18 ‖ Jes 2,11.*17* ‖ Ps 72,18.136,4. 148,13 ‖ Job 9,8 ‖ Esth 1,16.3,6 ‖ 2Ch 18,30.

מִלְּבַדּוֹ Dt 4,35.

לְבַדָּהּ Ex 22,26 ‖ Jos 11,13 ‖ Jud 6,27.39.40.

לְבַדָּם Gn 43,32$^{2}$.47,26 ‖ 2S 10,8 ‖ 1R 11,29 ‖ 2R 10,23 ‖ Ez 14,16.18 ‖ Job 15,19 ‖ 1Ch 19,9.

לְבַדְּהֶן Gn 21,28.

לְבַדָּנָה Gn 21,29.

## בָּדַד [בּוֹדֵד *pt.*]

separatum, solum esse.

יחידי, נפרד ומתבודד; בקצת ספרים הנוסחא בתהלים: כצפור נוֹדֵד, וכן תרגמו השבעים.

Jes 14,31 ‖ Hos 8,9 ‖ Ps 102,8.

## בָּדָד

separatio, solitudo; *adv.* solitarie.

י״ג בתהלים ד׳ ט׳ לְבַדְּךָ ת׳ לְבָדָד, ואינו מוכרח.

Lev 13,46 ‖ Dt 32,12.33,28 ‖ Jes 27,10 ‖ Jer 15,17.49,31 ‖ Thr 1,1.3,28.

לְבָדָד Nu 23,9 ‖ Mich 7,14 ‖ Ps 4,9.

בַּדֵּי v. דַּי

## בָּדַל

separare, discernere; disiungere; discedere.

ענינו הפרשה והִלוּק, ואח הוא לבדד, ובדר הארמי מתאחה עמו ועם בזר ופזר; וע׳ העיה לשה״ת בְּתוּלָה.

נִבְדְּלוּ [נִבְדַּל *Ni. 3 perf. pl.* Esr 9,1 ‖ 1Ch 12,8(9).

הַנִּבְדָּל *pt.* Esr 6,21 ‖ Neh 10,29.

הִבָּדְלוּ *imper. pl.* Nu 16,21.

וְהִבָּדְלוּ Esr 10,11.

יִבָּדֵל *3 impf.* Esr 10,8.

וַיִּבָּדֵל 1Ch 23,13.

וַיִּבָּדְלוּ *3 impf. pl.* Esr 10,16 ‖ Neh 9,2.

הִבְדִּיל *Hi. 3 perf.* Nu 16,9 ‖ Dt 10,8.
וְהִבְדִּילוֹ *suff.* Dt 29,20.
וְהִבְדִּילָה *f.* Ex 26,33.
וְהִבְדַּלְתָּ *2 perf.* Nu 8,14.
הִבְדַּלְתָּם *suff.* 1R 8,53.
הִבְדַּלְתִּי *1 perf.* Lev 20,24.25.
הִבְדִּילוּ *3 perf. pl.* Ez 22,26.
וְהִבְדַּלְתֶּם *2 pl.* Lev 20,25.
מַבְדִּיל *pt.* Gn 1,6.
מַבְדִּלִים *pl.* Jes 59,2.
הַבְדֵּל *infin.* Jes 56,3.
לְהַבְדִּיל *cs.* Gn 1,14 ‖ Lev 11,47 ‖ Ez 42,20.
וּלְהַבְדִּיל Gn 1,18 ‖ Lev 10,10.
וָאַבְדִּל *1 impf.* Lev 20,26.
וָאַבְדִּילָה Esr 8,24.
תַּבְדִּיל *2 impf.* Dt 19,2.7.
יַבְדִּיל *3 impf.* Lev 1,17.5,8 ‖ Dt 4,41.
וַיַּבְדֵּל Gn 1,4.7 ‖ 1Ch 25,1.
יַבְדִּילַנִי *suff.* Jes 56,3.
וַיַּבְדִּילֵם 2Ch 25,10.
יַבְדִּילוּ *3 impf. pl.* Ez 39,14.
וַיַּבְדִּילוּ Neh 13,3.

## [מִבְדָּלָה] הַמִּבְדָּלוֹת *pl.*

separationes, loca separata.

י״א כמו הנבדלות וי״א כמו הַמְּבדלות, ואין כאן קרי וכתיב במסורה.

Jos 16,9.

## [בָּדָל] בְּדַל- *cs.*

cum אֹזֶן: auricula.

כמו תנוך אזן, להרד״ק שרשו דל (כעין דַּל שְׂפָתָי), ור״ג לְבַד.

Am 3,12.

## בְּדִיל

stannum, *plumbum argento admixtum;* cum אֶבֶן: perpendiculum.

מין מתכת או פסולת הכסף וסיגיו הנבדלים ממנו ע״י התכה בַּכּוּר.

Ez 27,12.

וּבְדִיל Ez 22,18.20.
הַבְּדִיל Nu 31,22 ‖ Zach 4,10.
בְּדִילָיִךְ *pl. suff.* Jes 1,25.

## [בְּדֹלַח] הַבְּדֹלַח

bdellium.

לא נתברר אם הוא אבן יקר (קריסטאלל) מרגלית או שרף הנוטף ונבדל מן עצי הקטף, המתיבש ונעשה כעגילי שעוה בהירים ומזהירים, וריחם נודף מאד.

Gn 2,12 ‖ Nu 11,7.

## [בָּדַק] לִבְדּוֹק *infin.*

rimas reparare; *nom.* בֶּדֶק rima.

עקר הוראתו בקיעה, וכל הבודק דבר בוקע ויורד עד היסוד בו, ומהפש בחורין ובסדקין; וקרוב לשרשי בָּתַק, פָּשַׂק וכיוצא בהם.

2Ch 34,10.

בֶּדֶק, בָּדֶק 2R 12,6².7.8.9.13. 22,5.
לְבֶדֶק 2R 12,8.
בִּדְקֵךְ *suff.* Ez 27,9.27.

## בֹּהוּ

vacuitas, inanitas.

ענינו ריקות כת״א, ויש דוגמתו בערבית ומורה גם השתוממות ובהלה כתהו אחיו.

Jes 34,11.

וָבֹהוּ Gn 1,2 ‖ Jer 4,23.

## בַּהַט

smaragdites.

ת״י מַרְמַרִין, מין שַׁיִשׁ, ולהשבעים מין אזמרגדין.

Esth 1,6.

## [בָּהַל]° נִבְהַל *Ni. 3 perf.*

trepidare, perculsum esse; trepide fugere; festinare; subito perire; deturbare aliquem de loco.

חז״ל ישתמשו בו בבינוני פָּעוּל: אדם בָּהוּל על־ממונו, וכדומה; והשם בֶּהָלָה נרדף להבל ולריק, כי הבהול הבל עבודתו, ופחז כמים אך למחסור.

1S 28,21.

נִבְהֲלָה *3 perf f.* Ps 6,4.
נִבְהַלְתִּי *1 perf.* Jes 21,3.
וְנִבְהַלְתִּי Job 21,6.
נִבְהֲלוּ, נִבְהָלוּ *3 perf. pl.* Gn 45,3 ‖ Ex 15,15 ‖ 2S 4,1 ‖ Jer 51,32 ‖ Ps 6,3.46,6.
וְנִבְהֲלוּ, וְנִבְהָלוּ Jes 13,8 ‖ Ez 26,18.
נִבְהָלְנוּ *1 perf. pl.* Ps 90,7.
נִבְהָל *pt.*

בנסחאות מדויקות במשלי נֶבֳהָל.

Ps 30,8 ‖ Prv 28,22.

נִבְהָלָה *pt. f.* Zeph 1,18.
אֶבָּהֵל *1 impf.* Job 23,15.
תִּבָּהֵל *2 impf.* Eccl 8,3.
וַתִּבָּהֵל Job 4,5.
וַיִּבָּהֵל *3 impf.* Jud 20,41.
יִבָּהֵלוּן *pl.* Ps 104,29.
וְיִבָּהֲלוּ Ps 6,11.83,18.
תִּבָּהַלְנָה *f.* Ez 7,27.
מְבַהֲלִים Q. *Pi. pt. pl.* Esr 4,4.
לְבַהֲלֵנִי *infin. suff.* 2Ch 35,21.
וּלְבַהֲלָם 2Ch 32,18.
תְּבַהֵל *2 impf.* Eccl 5,1.7,9.
תְּבַהֲלֵם *suff.* Ps 83,16.
וַיְבַהֵל *3 impf.* Esth 2,9.
וִיבַהֶלְךָ *suff.* Job 22,10.
יְבַהֲלֵמוֹ Ps 2,5.
יְבַהֲלֻהוּ *pl. suff.* Dan 11,44.
מְבֹהֶלֶת Q. *Pu. pt. f.* Prv 20,21.
מְבֹהָלִים *pl. m.* Esth 8,14.
[הִבְהִיל] הִבְהִילָנִי *Hi. perf. suff.* Job 23,16.
וַיַּבְהִלוּ *3 pl. impf.* Esth 6,14.
וַיַּבְהִלוּהוּ *suff.* 2Ch 26,20.

## בֶּהָלָה

terror; exitium repentinum.

Lev 26,16.

בֶּבֶהָלָה Ps 78,33.
לַבֶּהָלָה Jes 65,23.
וּבֶהָלוֹת *pl.* Jer 15,8.

—— v. chald. ——

## בְּהֵמָה

pecus, iumentum, quadrupes, bestia.

בערבית שרש בהם הוראתו סגור, אטום ואלם,

ועל שם כך נקראת ההולכת על א־בע בהמה, אם מפני שהַדִּבֵּר אין בה, בנגוד אל האדם, או מפני שסתם בהמה ביתית היא, בנגוד אל חיות השדה) והיער. ויש מי שאמר לפרש מזה: ויפתח יוסף את־כל־אשר בהם (בר׳ מ״א נ״ו), כלומר אשר סגר באסמיו, ואולי כמו כן: ימי שנותינו בהם שבעים שנה (תהלים צ׳ י׳) כלומר הגבילם במספר שבעים, וּבָם סיני בקדש (ס״ח י״ח) כמו וּבָהֶם, כמ״ש: הַגְבֵּל את־ההר וקדשתו. ע׳ הערה לטלת בֹּהֶן.

Gn 1,24.6,7.*7*,*23*.9,25.*12*,*12*.11,5. *12*,*29*.7.13,12.15.19,13.22,9.18 ‖ Lev 5,2. 18,23$^{2}$. 20,16. 24,18.21. 27,9.10.11 ‖ Nu 3,13 ‖ Dt 4,17.14, 6.27,21 ‖ Jud 20,48 ‖ 1R 18,5 ‖ Jer 9,9. 31,27(26).33,10$^{2}$.12. 50,3. 51, 62 ‖ Ez 29,11.32,13 ‖ Joel 1,18 ‖ Ps 135,8.148,10 ‖ Eccl 3,18 ‖ 2Ch 32,28.

**וּבְהֵמָה** Lev 27,28 ‖ Jer 32,43.36, 29 ‖ Ez 8,10.14,12.*17*.*25*,*13*.19. *21*.29,8.36,11 ‖ Jon 4,11 ‖ Zeph 1, 3 ‖ Zach 2,8 ‖ Ps 36,7 ‖ Neh 2,12 ‖ 2Ch 32,28.

**הַבְּהֵמָה** Gn 1,25.2,20.3,14.6,20.7, 2$^{2}$.8$^{2}$.14.8,1.20.47,18 ‖ Ex 9,9.22 ‖ Lev 1,2.7,25.11,2.26.39.46.20,15. 16.25.27,11 ‖ Nu 18,15.31,30.47 ‖ Dt 2,35.3,7.14,4 ‖ Jos 8,27 ‖ 1R 5, 13 ‖ Jer 7,20.21,6.*27*,*5* ‖ Ez 44,31 ‖ Hag 1,11 ‖ Zach 8,10.14,15 ‖ Eccl 3,19$^{2}$.21 ‖ Neh 2,12.

**וְהַבְּהֵמָה** Ex 9,19 ‖ Dt 20,14 ‖ Jos 11,14 ‖ Jon 3,7.8.

**מֵהַבְּהֵמָה** Q. 1R 18,5.

**בִּבְהֵמָה** Lev 7,21.20,15.27,10.26.

**וּבִבְהֵמָה** Esr 1,4.

**בַּבְּהֵמָה** Gn 9,10 ‖ Lev 11,3. 20, 25.27,27 ‖ Dt 14,6 ‖ Prv 30,30.

**וּבַבְּהֵמָה** Gn 1,26.7,21.8,17 ‖ Ex 8,13.*14*.9,10.13,2 ‖ Nu 8,17.18,15. 31,11.26 ‖ Esr 1,6.

**כַּבְּהֵמָה** Jes 63,14 ‖ Job 18,3.

**לַבְּהֵמָה** Ps 104,14 ‖ Neh 2,14.

**לִבְהֵמָה** Ps 147,9.

**וְלַבְּהֵמָה** Lev 7,26 ‖ 2R 3,9 ‖ Jes 46,1.

**בֶּהֱמַת** *cs.* Nu 3,41.45 ‖ Jes 18,6 ‖ Jer 15,3.

**בְּבֶהֱמַת** Nu 3,41.

**וְלִבְהֱמַת** Dt 28,26 ‖ 1S 17,44 ‖ Jes 18,6 ‖ Jer 7,33.*16*,*4*.*19*,*7*.*34*,*20*.

**בְּהֶמְתֵּנוּ** *suff.* Nu 32,26.

**וּבְהֶמְתֵּנוּ** Neh 10,37.

**וּבִבְהֶמְתֵּנוּ** Neh 9,37.

**לִבְהֶמְתֵּנוּ** Jos 21,2.

**בְּהֶמְתְּךָ, בְּהֶמְתֶּךָ** Lev 19,19 ‖ Dt 5,14.28,4.11.51.30,9.

**וּבְהֶמְתֶּךָ** Ex 20,10.

**וּבִבְהֶמְתֶּךָ** Dt 7,14.

**לִבְהֶמְתֶּךָ** Dt 11,15.

**וְלִבְהֶמְתְּךָ** Lev 25,7.

**בְּהֶמְתְּכֶם** Lev 26,22.

**וּבְהֶמְתְּכֶם** 2R 3,17.

**בְּהֶמְתּוֹ** Gn 36,6 ‖ Prv 12,10.

**בְּהֶמְתָּהּ** Dt 13,16 ‖ Ez 32,13.

**וּבְהֶמְתָּהּ** Jos 8,2.

**בְּהֶמְתָּם** Gn 43,23 ‖ Nu 3,45.31,9.

**וּבְהֶמְתָּם** Ps 107,38.

**לִבְהֶמְתָּם** Nu 35,3.

**בְּהֵמוֹת, בְּהֵמֹת** *pl.* Dt 32,24 ‖ Jer 12,4 ‖ Hab 2,17 ‖ Ps 50,10.73, 22 ‖ Job 12,7.

**כַּבְּהֵמוֹת** Ps 49,13.21.

**בַּהֲמוֹת** *cs.* Jes 30,6? ‖ Joel 1,20.2. 22 ‖ Ps 8,8.

**בְּבַהֲמוֹת** Mich 5,7.

**מִבַּהֲמוֹת** Job 35,11.

## בְּהֵמוֹת

hippopotamus (amphibius).

לדעת המבארים האחרונים לשון מצרי הוא, שם מיוחד לסוס הנילוס.

Job 40,15.

---

## בֹּהֶן

pollex.

העב שבאצבעות היד והרגל; ובערבית הוא כמ״ם, ולרד״ק מפעל בהם שזכרנו לעיל, לפי שהוא סוגר את כף היד; ומזה שעצ״ם אבן בֹּהַן על גבול יהודה ובנימן.

Ex 29,20$^{2}$ ‖ Lev 8,23.*14*,*14*.*14*,*17*. *25*.*28*$^{2}$.*24*$^{2}$.

**בְּהֹנוֹת** *pl.* Jud 1,6.7.

——v. n. pr. c. אֶבֶן——

## בֹּהַק

vitiligo alba.

מין נגע טהור המבהיק ומבריק.

Lev 13,39.

---

## בָּהִיר *adj.*

splendidus.

ש״ת, מאיר ומזהיר, וי״ת בוטש, כלומר מבצבץ, לשון נופל על קרני האור, ובדרז״ל בוטיטי דנורא; ומזה בַּהֶרֶת.

Job 37,21.

## בַּהֶרֶת

macula in cute, maxime alba.

Lev 13,2.4.19.*24*.

**הַבַּהֶרֶת** Lev 13,23.*28*.

**בַּבַּהֶרֶת** Lev 13,25.26.

**וְלַבַּהֶרֶת** Lev 14,56.

**בֶּהָרֹת** *pl.* Lev 13,38$^{2}$.39.

---

## בוא

intrare, ingredi, venire.

י״נ בהדברים ל״א ז׳ תָּבִיא ת׳ תָּבוֹא (ע׳ פסוק כ״ג), והשבעים קורין: תבוא לִפְנֵי העם הזה; בש״ב ג׳ כ״ב י״נ בָּאִים בהמשך מ״ם של מהגדוד; שם ד׳ י״ח: כי אֲהַבְתַּנִי עד־הלם; במ״ב ג׳ כ״ד: וַיָּבֹאוּ בֹא והכות; בי״נ כ׳: בְּזֹאת הַשָּׁנָה (וע׳ רד״ק), וי״נ בא שָׁמָּה, או שָׁנָה בְשָׁנָה; בישעיה מ״א כ״ה וְיָבֹם סגנים, ובנחום ג׳ י״ד: בֹּסִי בטיט; בירמיה כ״ז י״ח: לבלתי־בוא, או לבלתי יָבֹאוּ; בתהלים ס״ח י״ח: י״י בָּא מִסִּינַי; שם ל״ו י״ב: אַל־תְּבוֹאֵנִי; שם ע״א ג׳: לבית מצודות ת׳ לבוא תמיד צוית (ע׳ ל״א ג׳); השבעים קורין באיוב כ״ב כ״א תְּבוּאָתְךָ; בדניאל י״א י׳ וי״נ יש בקצת נוסחאות בוֹ ת׳ בוא, וכן קורין השבעים והסורי, ובדהי״ב ב׳ כ״ד לפי השבעים: בָּא כָלֵב אפרתה (ע׳ פסוק י״ט), וכן דרשו חז״ל.

**בָּא** Gn 6,13.7,13.14,5.19,9.23. 24, 1.62. 27,30.35. 28,11. 37,23. 38,9. 39,14.17.43,23 ‖ Ex 15,19.20,20. 22,14 ‖ Nu 14,24.21,1.22,36 ‖ Dt 33,2 ‖ Jos 13,1.*23*,*1*.21,45(43).23, 15 ‖ Jud 3,20.6,19.9,37.13,6.10. 16,2.19,22.23.21,8 ‖ 1S 4,6.7.13. 11,5.12,8.13,8.15,12.17,12. 20,27. 29.21,1.23,7.27.26,3.4.15 ‖ 2S 3, 23.24.25. 15,32. 16,16. 17,24.25. 19,12.16.25. 26.31. 20,3.8. 23,19. 23.24,21 ‖ 1R 1,1.22.10,10.12.14. 12,1.13,1.10.12.*21* ‖ 2R 4,1.42.8,

1.7.9,11.18.20.31.10,21.13,20.15, 29$^{2}$.23,17.18.25,1.8.25 || Jes 10, 28.37,34.60,1 || Jer 9,20.15,9.25, 31.37,16.39,1.41,1.46,20.21.48, 21.50,27.31.51,13.56.52,4.12 || Ez 4,14.7,2.6.7.12.25.14,4.17,3. 12.21,30.34.33,21.43,4.44,2.46, 9 || Am 8,2 || Hag 2,16$^{2}$ || Ps 51,2. 52,2.102,14 || Prv 11,2 || Job 1,14 || Thr 4,18 || Eccl 6,4 || Esth 6,4.8,1. 9,11 || Dan 1,1.10,3 || Esr 7,9 || Neh 2,10 || 1Ch 2,21.11,21.25 || 2Ch 9, 13.12,5.16,7.20,24.25,7.10.27,2. 32,1.2.26.

(conf. בָּא pt.)

**וּבָא** Lev 13,16.14,35.44.15,14.16, 23.22,7.25,25 || Nu 4,5 || Dt 13,3. 14,29.18,6.22,13 || Jos 20,6 || 1S 2, 13.*15*.17,34 || 2S 12,16.13,5.16,5 || 1R 1,35.8,31.41.42 || 2R 18,21 || Jes 16,12.19,23.36,6.47,11.59, 20 || Jer 43,11.51,48 || Ez 14,4.7. 41,3.46,2 || Am 5,19 || Zach 14,5 || Prv 6,11.18,17.24,34 || Eccl 1,5.9, 14 || Dan 11,9.10.21.29.40.41.45 || 2Ch 6,22.32.24,11.

**הֲבָא** *interrog.* 1S 10,22.

**שֶׁבָּא** Eccl 5,15.11,8.

**כְּשֶׁבָּא** Eccl 5,14.

**בָּאָה** *3 perf. f.* Gn 15,17.29,9. 42,21 || Ex 3,9 || Nu 32,19 || 1S 6,14. 9,16 || 2S 2,24.13,30.19,8 || 1R 2, 28 || Jes 63,4 || Jer 15,9.47,5 || Ez 7, 7 || Mich 1,9.7,4 || Ps 105,18 || Job 1,19 || Ruth 3,14 || Esth 1,17 || Dan 9,13 || 2Ch 8,11.

**וּבָאָה** Jer 51,33 || Mich 3,6 || Zach 5,4.

**הַבָּאָה** (conf. pt.) Gn 18,21.46, 27 || Job 2,11.

**בָּאַתְנוּ** *suff.* Ps 44,18.

**בָּאתָ** *2 perf.* Jos 13,1 || Jud 11, 12 || 1S 13,11 || 1R 13,14.17,18 || 2R 19,28 || Jes 37,29 || Prv 6,3.

**בָּאתָה** 2S 3,7.

**וּבָאתָ, וּבָאתָ** Gn 6,18 || Ex 3,18 || Dt 6,18.12,5.26.17,9.26,3 || 1S 10, 3.20,19.22,5 || 2S 5,23 || 1R 19,15 || 2R 9,2$^{2}$ || Jer 36,6 || Ez 38,15 || Zach 6,10$^{2}$ || 1Ch 14,14.

**הֲבָאתָ** *interrog.* Job 38,16.22.

**בָּאת** (al. בָּאתְ) *2 f.* Gn 16,8 || Ruth 2,12.

**וּבָאת** (al. וּבָאתְ) 2S 14,3 || 1R 14,3 || 2R 4,4 || Mich 4,10 || Ruth 3, 4.

**בָּאתִי** *1 perf.* Ex 5,23 || Nu 22, 38 || Dt 26,3 || Jos 5,14.23,2 || Jud 20,4 || 1S 16,2.*5* || 2S 14,15.32.19, 21 || 1R 10,7 || Jes 50,2 || Jer 14, 18 || Ps 40,8.69,3 || Cant 5,1 || Dan 9,23.10,12.20 || Neh 6,10.13,6 || 2Ch 9,6.

**וּבָאתִי** 1R 17,12.18,12 || Dan 10, 14.

**בָּאוּ** *3 pl.* Gn 7,9.16.19,5.8.34,7. 27.41,21.57.42,10.45,16.46,31.47, 1.5 || Ex 1,1.5,1.19,1 || Nu 8,22.22, 20 || Dt 22,17 || Jos 2,2.3$^{2}$.4.9,9.23, 14 || Jud 3,24.5,19.23.11,18.18,17. 18 || 1S 9,5.14,25.29,10 || 2S 2,24.3, 23.4,6.5,18.13,35.36.15,18.16,15 || 1R 1,47.5,22.16,6 || 2R 19,3.20, 14 || Jes 7,17.37,3.39,3.42,9.47,9. 49,18.*60,4* || Jer 4,29.12,12.14,3. 32,24.34,10.40,13.46,22.49,9.51, 51 || Ez 11,16.12,16.20,1.23,40.44. 36,20.21.47,9 || Hos 9,7$^{2}$.10 || Ob 5$^{2}$.11 || Zach 6,10 || Ps 69,2.79,1 || Job 6,20 || Ruth 1,22 || Thr 1,10 || Esr 2,2 || Neh 4,6.13,21 || 1Ch 12, 23(24).38(39).14,9.19,3.9 || 2Ch 10,1.11,16.12,3.11.20,1.4.24,17. 24.28,17.29,17.

**וּבָאוּ** Ex 7,28 || Nu 5,22.24.*27* || Dt 28,2.15.*45* || Jud 6,5 || Jes 2,19.7, 19.27,13.35,10.*51,11*.66,18 || Jer 1,15.17,25.26.22,4.31,12(11).32, 29.38,25 || Ez 7,22.11,18.23,24.47, 8 || Am 6,1 || Hag 2,7 || Zach 8,22. 14,21 || Dan 11,30 || 2Ch 6,32.

**וָבָאוּ** Eccl 8,10.

**בָּאתֶם** *2 perf. pl.* Gn 26,27.42, 7.9.12 || Dt 1,20.12,9 || Jud 11,7 || Ez 36,22 || 1Ch 12,17(18).

**וּבָאתֶם** Gn 45,19 || Dt 4,1.*8,1.11, 8* || Jos 23,12 || 1S 16,5.25,5 || Jer 7, 10.42,15.

**בָּאנוּ** *1 perf. pl.* Gn 32,7.43, 21.47,4 || Nu 13,37 || Jos 9,6 || 2R 7, 10 || Ps 66,12 || 2Ch 14,10.

**בָּנוּ** (=בָּאנוּ) 1S 25,8.

**וּבָאנוּ** 2S 17,12.

**בָּא** (conf. perf.) *pt.* Gn 33,1.37, 19.30.48,2 || Ex 3,13.18,6.16.19,9. 34,12 || Nu 4,3.22,3.25,6 || Dt 7,1. *11,10.29.23,21.28,21.63.30,16*.9, 5.12,29.18,9.31,16 || Jos 6,1 || Jud 7,17.15,14.19,16 || 1S 9,12.12,12. 13,10.17,43.45$^{2}$.20,41.22,9 || 2S 1, 2.3,22.6,16.11,10.18,31 || 1R 1, 42 || 2R 5,25 || Jes 13,9.14,31.21,1. 9.30,27.62,11.63,1 || Jer 6,22.32,7. 37,4.50,41 || Ez 38,13.43,12 || Joel 2,1 || Zach 2,14.14,1 || Mal 3,1.19 || Ps 41,7.96,13.98,9 || Prv 18,3 || Job 1,16.*17*.18 || Cant 2,8 || Ruth 2,4 || Eccl 1,4.5,2 || Dan 8,5.10,13. 20 || 1Ch 15,29.16,33 || 2Ch 20,2.

**וּבָא** Jes 19,1.

**וְבָא** 1S 18,16 || 1R 15,17 || 2Ch 16,1.

**הַבָּא** Gn 32,14 || Nu 4,23.30.*35. 39.43*.47.19,14 || 1S 4,16.30,23 || 2S 2,23.12,4$^{2}$.20,12 || Jer 47,4 || Ez 46,9 || Mal 3,19 || Ps 118,26 || Prv 6,29 || Dan 9,26.11,16 || Esr 8,15.9, 13 || Neh 9,33 || 2Ch 7,11.13,9.20, 12.22,1.28,9.31,16.

**וְהַבָּא** Lev 14,46 || 2R 11,8.15 || Ez 46,9 || 2Ch 23,7.14.

**וְלַבָּא** Zach 8,10 || 2Ch 15,5.

**בָּאִים** *pl.* Gn 18.11.24,63 || Nu 34,2 || Dt 4,5 || Jos 2,18 || Jud 9,31 || 1S 2,31.9,14 || 2S 19,42 || 2R 3,20. 20,17 || Jes 13,5.39,6 || Jer 4,16.7, 32.*16,14.19,6.23,7.48,12.51,52*.9, 24.*23,5.31,27(26).31(30).33,14. 49,2*.30,3.31,38(37).33,5.44,8.51, 47 || Ez 9,2.20,3.23,40 || Am 4,2.8, 11.9,13 || Zach 2,4 || Esr 9,11 || Neh 6,10$^{2}$.

**וּבָאִים** Neh 10,30.13,22.

**הַבָּאִים** Gn 42,5.46,8 || Ex 1,1.14, 28 || Nu 31,14.21 || Jos 2,3 || 1S 2, 14.5,5.11,9 || Jes 27,6 || Jer 7,2.*17, 20.22,2*.13,20.26,2.27,3.28,4.36,

6.9.44,14.28 ‖ Ez 20,29 ‖ Zach 12,9.*14.16* ‖ Eccl 2,16 ‖ Esr 3,8.8,35 ‖ Neh 7,7 ‖ 1Ch 2,55.4,38.12,1 ‖ 2Ch 20,22.28,12.30,25².

**וְהַבָּאִים** Gn 7,16 ‖ Neh 5,17.

**לַבָּאִים** Prv 23,30.

**בָּאֵי** *cs.* Gn 23,10.18 ‖ 2R 11,5.9 ‖ Thr 1,4 ‖ 2Ch 23,4.8.

**בָּאֶיהָ** *suff.* Prv 2,19.

**בָּאָה** (conf. perf.) *pt. f.* Gn 29,6.37,25 ‖ 1S 25,19 ‖ 1R 14,5.6.17 ‖ Jes 66,18 ‖ Jer 10,22 ‖ Ez 1,4.7,5.6.10.21,12².*39,8*.24,14.30,9.33,3.33 ‖ Jon 1,3 ‖ Zach 14,18 ‖ Prv 13,12 ‖ Esth 2,13.14.

**וּבָאָה** (conf. perf.) Ez 30,4 ‖ Mich 4,8.

**הַבָּאָה** (conf. perf.) Gn 46,26 ‖ Ruth 4,11 ‖ 1Ch 27,1.

**בָּאוֹת** *pl.* Gn 41,29 ‖ Jes 27,11 ‖ Ez 16,16 ‖ Neh 6,17.

**וּבָאוֹת** Ez 41,6.

**הַבָּאֹת, הַבָּאוֹת** Gn 41,35 ‖ Jes 41,22.

**בֹּא, בּוֹא** *infin.* Gn 39,16.43,25 ‖ Ex 2,18.17,12.22,25 ‖ Lev 14,48.25,22 ‖ Nu 32,9 ‖ Dt 4,21 ‖ Jos 10,27.23,7 ‖ 1S 9,6.15 ‖ 2S 3,35.15,28 ‖ 1R 14,28 ‖ 2R 16,11 ‖ Jes 20,1 ‖ Jer 27,7.36,29 ‖ Ez 21,32.33,22².38,18 ‖ Joel 3,4 ‖ Hab 2,3 ‖ Hag 1,2 ‖ Mal 3,23 ‖ Ps 105,19.126,6 ‖ Job 14,14 ‖ Dan 11,10.13 ‖ 2Ch 12,11.18,34.25,14.

**בְּאוּ** (=בּוֹא) Jer 27,18.

**הֲבוֹא** *interrog.* Gn 37,10.

**וּבֹא** Jer 17,27.

**וָבֹא, וָבוֹא** 1R 3,7.22,30 ‖ 2Ch 18,29.

**בְּבֹא, בְּבוֹא** Gn 42,15 ‖ Nu 33,40 ‖ Dt 31,11 ‖ 1S 30,1 ‖ 2S 4,4 ‖ 2R 5,18.12,10 ‖ Jer 22,23.28,9 ‖ Ps 51,2.52,2.54,2 ‖ Prv 1,26.27².18,3.

**בְּבֹאָהּ** 1R 14,12.

**וּבְבֹא, וּבְבוֹא** Ex 34,34 ‖ Nu 7,89 ‖ Ez 46,8.9.

**כְּבֹא, כְּבוֹא** Gn 12,14 ‖ Ex 33,9 ‖ Dt 16,6.24,13 ‖ 1S 4,5.5,10 ‖ 2S 17,27 ‖ 1R 22,36 ‖ 2R 5,6.6,32.10,2.7 ‖ Ez 23,44.

**וּכְבֹא, וּכְבוֹא** Dt 23,12 ‖ Jos 3,15.8,29.

**לָבֹא, לָבוֹא** Gn 12,11.15,12.19,31.31,18.35,16.41,54.48,7 ‖ Ex 12,23.40,35 ‖ Dt 4,34.9,1.11,31.20,19.30,18 ‖ Jos 1,11.*18,3*.10,13.19 ‖ Jud 5,28.9,24.15,1.18,9.19,15 ‖ 1S 7,13.20,9.23,7.10 ‖ 2S 14,29².15,2.17,17.19,4 ‖ 1R 11,17 ‖ 2R 6,23.7,5.6 ‖ Jes 2,21.13,22.30,29.56,1.59,14 ‖ Jer 36,5.40,4².41,17.42,15.17.22.44,12.46,13.48,16 ‖ Ez 16,33.21,24.25.22,3.36,8 ‖ Jon 1,3.3,4 ‖ Ps 71,3 ‖ Job 2,11 ‖ Esth 1,12.2,12.*15*.13.4,2.8.11 ‖ Dan 11,17 ‖ Neh 4,2.9,15.23 ‖ 1Ch 9,25.12,31(32).24,19 ‖ 2Ch 7,2.13,13.20,10.11.22,7.30,1.5.

**לְבֹא, לְבוֹא** Nu 13,21.34,8 ‖ Jos 13,5 ‖ Jud 3,3 ‖ Ez 47,15.20.48,1 ‖ 1Ch 5,9.13,5 ‖ 2Ch 26,8.

**וְלָבוֹא** Dt 31,2 ‖ Jos 14,11 ‖ 1R 13,16 ‖ 2Ch 33,14.

**מִלְּבוֹא** 1R 8,65 ‖ 2R 14,25 ‖ Am 6,14 ‖ 2Ch 7,8.

**מִבֹּא, מִבּוֹא** Gn 24,62 ‖ 1S 25,26.33 ‖ 2R 23,11 ‖ Jes 23,1.24,10.

**בֹּאִי, בּוֹאִי** *suff.* Gn 48,5 ‖ Jud 6,18 ‖ 1S 10,8 ‖ 1R 22,27 ‖ 2R 18,32 ‖ Jer 36,17.

**בְּבֹאִי** Gn 48,7 ‖ Ez 43,3.

**כְּבֹאִי** Gn 44,30.

**בֹּאֵנוּ** Ex 10,26.

**בֹּאֲךָ, בּוֹאֲךָ** Gn 19,22 ‖ Jud 6,4.11,33 ‖ 1S 15,7.16,4.17,52.27,8.29,6 ‖ 2S 5,25.15,20 ‖ 1R 2,13 ‖ Jes 14,9.

**וּבֹאֲךָ, וּבוֹאֲךָ, וּבוֹאֶךָ** 1S 29,6 ‖ 2R 19,27 ‖ Jes 37,28 ‖ Ps 121,8.

**בֹּאֲכָה** Gn 10,19³.30.13,10.25,18 ‖ 1R 18,46.

**בְּבֹאֲךָ, בְּבֹאֶךָ** Dt 28,6.19 ‖ 2S 3,13.

**כְּבֹאֲךָ** 1R 10,5 ‖ Jer 51,61.

**בֹּאֲכֶם** Dt 1,31.*9,7.11,5*.

**בְּבֹאֲכֶם** Lev 10,9 ‖ Nu 15,18 ‖ Jer 42,18.

**כְּבֹאֲכֶם** Jos 3,8 ‖ Jud 18,10 ‖ 1S 9,13.

**בֹּאוֹ, בּוֹאוֹ** Ex 33,8.34,35 ‖ 1S 9,13.16,11.19,23 ‖ 2S 5,13 ‖ Ez 44,27 ‖ Mal 3,2.

**בְּבֹאוֹ, בְּבוֹאוֹ** Gn 33,18.*35,9* ‖ Ex 28,29.*35*.30 ‖ Lev 16,17.23 ‖ Jud 3,27 ‖ 2S 1,2 ‖ 2R 4,10.9,17 ‖ Ez 10,3.26,10.42,9 ‖ 1Ch 12,19(20) ‖ 2Ch 23,7.

**וּבְבֹאוֹ** 2R 11,8 ‖ Dan 8,17 ‖ 2Ch 22,7.

**בְּבֹאָהּ, בְּבוֹאָהּ** Jos 15,18 ‖ Jud 1,14 ‖ Ez 24,24.

**וּבְבֹאָהּ** Ez 33,33 ‖ Esth 9,25.

**כְּבֹאָהּ** 1R 14,5.

**בֹּאָם** Gn 34,5 ‖ Ex 16,35² ‖ Nu 10,21.

**בְּבֹאָם, בְּבוֹאָם** Ex 28,43.*30,20.40,32* ‖ 1S 16,6.18,6 ‖ Ez 42,14.44,17.21.46,10 ‖ Esr 2,68 ‖ 2Ch 20,10.

**כְּבֹאָם, כְּבוֹאָם** 2R 6,20 ‖ Jer 41,7.

**לְבוֹאָם** Jud 20,10 ‖ Esr 3,8.

**בְּבֹאָן, בְּבוֹאָן** Gn 30,38 ‖ Ez 42,12.

**בֹּאָנָה, בּוֹאָנָה** Jer 8,7 ‖ Ruth 1,19.

**כְּבוֹאָנָה** Ruth 1,19.

**בֹּא, בּוֹא** *imper.* Gn 7,1.16,2.24,31.30,3.38,8 ‖ Ex 6,11.7,26.9,1.10,1 ‖ 2S 14,32.16,21 ‖ 1R 1,42 ‖ 2R 5,5 ‖ Jes 2,10.22,15.26,20.30,8 ‖ Jer 40,4 ‖ Ez 3,4.11.24.8,9.10,2 ‖ 2Ch 25,8.

**וּבֹא** Esth 5,14.

**בֹּאָה־** 1R 13,7.

**וָבֹאָה** 1S 20,21.

**בֹּאוּ** *pl.* Gn 45,17 ‖ Nu 21,27 ‖ Dt 1,8 ‖ Jos 6,22 ‖ Jud 9,15 ‖ 1R 20,33 ‖ 2R 10,25 ‖ Jer 35,11.41,6.50,5.26.51,10 ‖ Ez 33,30 ‖ Joel 1,13.4,13 ‖ Am 4,4 ‖ Ps 95,6.100,2.4.

**וּבֹאוּ** Gn 45,18 || Dt 1,7 || 2R 10,6 || Jer 49,14 || Ps 96,8 || Job 17,10 || 1Ch 16,29 || 2Ch 30,8.

**וָבֹאוּ** Jes 45,20 || Ez 39,17 || Joel 4,11.

**בּוֹאִי, בֹּאִי** *f. s.* 2S 13,11 || 1R 14,6.17,13 || Ez 37,9 || Nah 3,14.

**וּבוֹאִי, וּבֹאִי** Gn 19,24 || 1R 1,13 || Jes 47,5 || Cant 4,16.

**אָבוֹא, אָבֹא** *1 impf.* Gn 33,14.38,16 || Ex 20,24 || 1S 29,8 || 2S 11,11 || 1R 1,14.13,8 || Ez 38,11 || Hos 11,9 || Mal 3,24 || Ps 5,8.26,4.42,3.66,13.71,16.73,17.118,19.132,3 || Job 23,3 || Esth 4,16 || Neh 2,7.8.6,11.

**וְאָבוֹא** 2S 17,2 || Jes 37,24.

**וָאָבוֹא, וָאָבֹא** Gn 24,42 || Ez 3,15.8,10.16,8 || Neh 2,9.11.15.13,7.

**אָבֹאָה** Jud 15,1.

**וְאָבוֹאָה** Gn 29,21 || 2R 19,23 || Ps 43,4 || 2Ch 1,10.

**תָּבוֹא, תָּבֹא** *2 impf.* Gn 15,15.24,41.27,33.30,16.33.38,16 || Ex 23,27 || Dt 1,37.17,14.21,13.23,25.26.24,10.26,1.27,3.31,7.32,52 || Jud 17,9.19,17 || 1S 10,5 || 2S 1,3.5,6 || 1R 22,25 || Jer 16,5.8.20,6.34,3 || Ez 38,8.9 || Ob 13 || Jon 1,8 || Ps 101,2.143,2 || Prv 4,14.22,24.23,10.27,10 || Job 1,7.2,2.5,26.38,11 || 1Ch 11,5 || 2Ch 18,24.

**תָּבוֹאִי** *2 f.* Cant 4,8 || Ruth 3,17.

**וַתָּבוֹא** (=וַתָּבוֹאִי) Ez 22,4.

**וַתָּבֹאת** K., **וַתָּבֹאתִי** Q. 1S 25,34.

**יָבוֹא, יָבֹא** *3 impf.* Gn 32,9.12.49,10 || Ex 18,15.23.21,3.22,8.29,30 || Lev 11,34.14,8.36$^2$.48.16,2.3.26.*28*.21,11.23 || Nu 6,6.8,24.19,7.20,24.27,17.31,23$^2$ || Dt 1,38.18,6.22. 19,5. 23,2.3$^2$.4$^2$.9.11.12. 25,5.29,21 || Jos 6,19 || Jud 4,20.13,8.12.17.14,18 || 1S 2,34.36. 9,6.21,16.26,10 || 2S 5,6.8.6,9.15,4.37.18,27 || 1R 14,13 || 2R 5,8.6,32.19,32.33$^2$ || Jes 1,23.3,14.5,26.7,24.13,6.30,13.32,10.35,4.37,33.34.40,10.41,3.45,24.52,1.57,2. 59,19.60,13.20.66,7.15.23 || Jer 4,12.6,26 || Jer 17,6.8.15. 21,13. 36,29. 37,19. 46,18.49,4.36.51,48 || Ez 20,38.24,26.44,2.3.9.25.46,8.10.47,9$^2$ || Hos 7,1.9,4.10,12.13,15 || Joel 1,15 || Am 5,9 || Mich 1,15.5,4.5.7,12 || Hab 1,9.2,3.3,3.16 || Zeph 2,2$^2$ || Zach 9,9 || Mal 3,1 || Ps 37,13.50,3.55,6.71,18.121,1.126,6 || Prv 6,15.7,20.22 || Job 3,6.25.5,21. 13,16.22,4.41,5.8 || Cant 4,16 || Thr 4,12 || Esth 4,11.5,4.8.6,5 || Dan 11,13.24 || Esr 10,8.14 || Neh 6,11.13,1.19 || 2Ch 19,10.23,6.19.25,7.

**וְיָבוֹא, וְיָבֹא** 1S 4,3 || Jes 26,2.41,25 || Jer 48,8 || Hos 6,3 || Ps 24,7.9 || Job 21,17 || Dan 11,7$^2$.15.

## וַיָּבוֹא, וַיָּבֹא

השבעים קורין בש״א כ׳ ל״ח וַיָּבֹא ; וי״ג במ״א כ״ב ל״ז : וַיָּבוֹא שמרון.

Gn 7,7.13,18.14,13. 16,4. 20,3. 23,2.24,30.32. 25,29. 27,18. 29,23.30.30,4.16.31,24.33$^2$.33,18.34,20.35,6.27.37,14.38,2.18.39,11.40,6.41,14.43,26.30.44,14.46,1.47,1 || Ex 3,1.7,10.*10,3*.23. 8,20. 14,20. 17,8.18,5.12.19,7.24,3.18 || Lev 9,23 || Nu 13,22. 17,8.23. 20,6. 21,7.23.22,9.*20*.23,17.25,8 || Dt 32,44 || Jos 10,9.11,7.21 || Jud 3,22.4,22.6,11. 7,13$^2$.19. 8,4.15. 9,5.26.52 || Jud 11,16.18.34.13,9.11.16,1.17,8.18,20.19,10.15.29.21,2 || 1S 2,27.3,10.4,3.12.13.14.10,13.14,26.15,5.13. 16,4. 21. 17,20.22. 18,13.19,18.22.20,1.37.38.21,2.11. 22,5.24,4$^2$.26,5.7.27,9.30,3.21.26 || 2S 3,20.24. *14,33*.35. 5,20. 7,18. 9,6.10,14.17. 11,7.22. 12,1.4. 20$^2$. 24.13,6.24. 14,31.33. 15,13.37. 16,14.22.17,6.18,9.19,6.9.16.20,3.24,13.18 || 1R 1,23.53.2,13.30.3,15. 7,14.12,3.21.13,11.29. 16,10.18. 17,10.19,3.4.9. 20,30.43. 21,4. 22,15.30.37 || 2R 1,13.4,11.32.33.39.5,4.9.15. *8,9*.24. 8,7.14. 9,5.6.19.30.34.10,8.12.17.23. 14,13. 15,14. 16,12.17,28.18,37.19,1.20,1.14. 22,9.34.24,11 || Jes 36,22.37,1.38,1.39,3 || Jer 19,14.26,21.32,8.36,14.38,11.40,6 || Ez 10,2.6.14,1.23,44.36,20.40,6 || Ps 105,23.31.34 || Prv 11,2.8 || Job 1,6.2,1.3,26.30,26$^2$ || Ruth 3,7.15.4,13 || Esth 4,2.9.5,5.10.6,6.7,1 || Dan 8,6.17 || Esr 7,8 || Neh 1,9 || 1Ch 7,23.17,16.18,5.19,15.17.20,1.21,4.11.21 || 2Ch 1,13.10,3.12. 11,1.12,4. 14,8. 18,14. 20,25.21,12.26,16.17. 28,20. 32,1.21.35,22.

**וַיָּבוֹ** K., **וַיָּבוֹא** Q. 1R 12,12.

**שֶׁיָּבוֹא** Eccl 2,12.

**יְבוֹאֵנוּ** *suff.* Jes 28,15.

**יְבֹאֶנּוּ, יְבוֹאֶנּוּ** Prv 28,22 || Job 15,21.

**תָּבוֹא, תָּבֹא** *3 impf. f.* Gn 41,50.49,6 || Ex 1,19 || Lev 12,4 || Dt 24,15 || 2S 13,5.6 || 1R 10,22.13,22 || Jes 7,25.10,3.48,5 || Jer 2,3.5,12.6,20.23,17.51,60 || Ez 7,26.24,16 || Mich 3,11 || Ps 18,7.37,15.49,20.79,11.88,3.102,2.119,170 || Prv 2,10.3,25.24,25.26,2 || Job 3,7.24.4,5.6,8.27,9. 28,20. 29,13. 37,9 || Thr 1,22 || Esth 1,19.2,14 || Dan 11,6 || 2Ch 20,9.

**תְּבוֹאָתָה** Dt 33,16.

**הֲתָבוֹא** *interrog.* 2S 24,13.

**וְתָבֹא** Jes 47,11.

**וְתָבוֹאֶה** Jer 5,19.

## וַתָּבוֹא, וַתָּבֹא

השבעים קורין בש״ב כ׳ כ״ב : וַתְּדַבֵּר האשה.

Gn 8,11.19,33 || Jud 4,21.9,57. 13,6.19,14.26 || 1S 25,36.28,21 || 2S 8,5.11,4.20,22 || 1R 1,15.*2,19*.28.10,1.2$^2$.14,4.17.21,5 || 2R 4,7.25.*27*.36.37. 11,13.16. 24,10.*25,2* || Jer 52,5 || Ez 2,2.3,24.33,4.6.37,10 || Jon 2,8 || Ps 109,18 || Job 37,8 || Ruth 2,3.7.18.3,7.16 || 2Ch 9,1$^2$.23,12.15.30,27.

**תְּבוֹאֵנִי** *suff.* Ps 36,12.

**תְּבוֹאֶתְךָ** Job 22,21.

**תְּבוֹאֶךָּ** [תְּבוֹאֶךָ] Ez 32,11.

**תְּבוֹאֶנּוּ** Prv 10,24.11,27 || Job 20,22.

תְּבוֹאֵהוּ Ps 35,8.

וַתְּבוֹאֵהוּ Ps 109,17.

נָבוֹא, נָבֹא *1 impf. pl.* Gn 20, 13.37,10‖Dt 1,22‖2R 7,4.12‖Jer 2,31.42,14 ‖ Job 9,32 ‖ Neh 4,5.

נָבוֹאָה Ps 132,7.

וְנָבוֹא Jer 8,14.35,11.

וַנָּבוֹא, וַנָּבֹא Dt 1,19‖1S 10,14‖ Esr 8,32.

וְנָבוֹאָה 2R 7,9‖Jer 4,5.

תָּבֹאוּ *2 impf. pl.* Ex 12,25 ‖ Lev 14,34.19,23.23,10.*25,2* ‖ Nu 10,9.14,30.15,2.31,34 ‖ Jos 9,8 ‖ Jud 18,10 ‖ 1R 11,2 ‖ Jes 1,12 ‖ Jer 42,19.43,2 ‖ Hos 4,15‖Am 5, 5.

וַתָּבֹאוּ Dt 29,6‖Jos 24,6.11 ‖ Jer 2,7.

יָבוֹאוּ, יָבֹאוּ *3 impf. pl.*

י״נ בישעיה ס׳ ה׳: חֵיל גוים יָבֹא לָךְ.

Gn 6,4.20‖Ex 35,10‖Nu 4,15.19. 20.8,15.27,21.32,6‖Dt 1,39.30,1‖ Jud 6,5.21,22‖1S 31,4 ‖ 2S 15,6‖ 1R 11,2‖2R 13,20.20,14‖Jes 39, 3.47,13.49,12. 60,4.5.6 ‖ Jer 6,3. 16,19. 17,19. 31,9(8). 40,10. 50,4. 51,53 ‖ Ez 13,9.44,16 ‖ Hos 13, 13 ‖ Joel 2,9 ‖ Hab 1,8 ‖ Zach 6, 15.8,20 ‖ Ps 22,32.63,10.65,3.69, 28.86,9.118,20 ‖ Prv 18,6 ‖ Job 19,12 ‖ Thr 1,10.5,4 ‖ Eccl 12,1 ‖ 1Ch 10,4.12,22(23).23,6‖2Ch 32, 4.

יְבֹאוּן Ps 95,11.

וַיָּבוֹאוּ, וַיָּבֹאוּ Gn 7,15.11,31.12, 5.14,7.19,1.3.22,9.26,32.34,25.42, 5.6.29.45,25.46,6.28.47,15.18.50, 10 ‖ Ex 2,17.5,15.14,22.23.15,23. 27.16,1.22.18,7.19,2.35,21.22.36, 4 ‖ Nu 13,23.26.20,1.22.22,7.*16*. 14.39.32,2.33,9‖Dt 1,24‖Jos 2,1. 22.23. 3,1. 6,11.23. 8,11.19.9,17. 10,20. 11,5. 18,9. 22,10. 15 ‖ Jud 6,5.9,27.46.14,5.18,2.7.8.13. 15.27.20,26.34 ‖ 1S 1,19.7,1.8,4. 10,9.10.11,4.9.11.14,20.19,16. 22, 11.25,9.12.40.26,1.28,4.8.30,9.31, 7.8.12 ‖ 2S 2,4.29.4,5.7.5,1.3.6,6. 10,2.14.16. 17,18.20. 20,14.15. 23, 13.24,6².7.8 ‖ 1R 1,32.5,14.8,3.9, 28.11,18².12,3.21.13,25.20,32. 21, 13 ‖ 2R 2,4.15.3,24.6,4.14.7,5.8². 10.10,21².24.11,9.18.19.14,13.18, 17².19,5.25,23.26 ‖ Jes 37,5 ‖ Jer 8,16.32,23.36,20.38,27.39,3.40,8. 12.41,5.43,7² ‖ Ez 9,2.23,17.39 ‖ Hag 1,14‖Zach 2,4‖Job 1,6.2,1. 11.42,11 ‖ Ruth 1,2 ‖ Dan 2,2 ‖ Neh 9,24 ‖ 1Ch 4,41.7,22.10,7.8. 11,3. 12,16(17). 13,9.19,2.7.15 ‖ 2Ch 5,4.8,18.15,12.18,29.20,2.28. 23,2.17.20.24,23. 29,15.16.18.30, 11.31,8.34,9.

וְיָבוֹאוּ, וְיָבֹאוּ Ex 14,16.17 ‖ Dt 10,11 ‖ Jos 18,4 ‖Jes 13,2‖Jer 3, 18‖Ez 33,31.

יְבֹאוּנִי *suff.* Ps 119,77.

וִיבֹאֻנִי Ps 119,41.

תָּבֹאןָ *3 pl. f.* Gn 30,38.

תָּבוֹאנָה 1S 10,7 ‖ 1R 3,16 ‖ Jes 44,7‖2Ch 9,21.

וַתָּבֹאנָה Gn 41,21 ‖ Ex 2,16.18 ‖ Jes 48,3.

וַתְּבוֹאֶינָה K., וַתָּבוֹאנָה Q. Esth 4,4.

וְתָבֹאנָה Jes 47,9‖Jer 9,16.

תְּבֹאֶינָה 1S 10,7‖Ps 45,16.

וּתְבוֹאֶינָה Jer 9,16.

הֵבִיא *Hi. 3 perf.* Gn 4,4.39, 14.46,7‖Jud 12,9 ‖ 1S 25,27‖ 1R 9,9.10,11 ‖ 2R 5,20 ‖ Jer 23,8 ‖ Job 12,6.42,11‖Thr 3,13‖ Dan 1, 2‖2Ch 7,22.36,7.18.

וְהֵבִיא Lev 4,4.5.16.23.*5,11*.28.5, 6.*15. 19,21*.7.8. 18. 14,23. 16,12. 15‖Nu 5,15².6,12.14,8.

הֱבִיאַנִי *suff.* Dt 9,4 ‖ Ez 40,2 ‖ Cant 1,4.2,4.

הֱבִיאָךְ Jud 18,3.

וֶהֱבִיאֲךָ Ex 23,23‖Dt 30,5.

הֱבִיאוֹ Lev 17,4‖Ps 78,71.

וֶהֱבִיאָהּ Lev 2,2.5,12.

הֵבִיאָה *3 f.* 1S 25,35 ‖ Esth 5, 12‖2Ch 9,12.

וְהֵבִיאָה Lev 15,29.

הֵבִיאתָ, הֵבֵאתָ *2 perf.*

י״נ באיכה א׳ כ״א: הֵבֵאתָ יוֹם קָרָאתָ.

Gn 20,9.39,17‖Ex 32,21 ‖ 1S 20, 8‖Jes 43,23‖Thr 1,21.

וְהֵבֵיאתָ, וְהֵבֵאתָ Gn 26,10.27, 10 ‖ Ex 18,19.25,14.26,11.33.40, 4²‖Lev 2,8‖2S 9,10‖2R 9,2.

הֲבִיאֹתַנִי *suff.* 2S 7,18 ‖ 1Ch 17, 16.

הֲבִיאֹתָנוּ Nu 16,14.

הֲבֵאתָנוּ Ps 66,11.

וַהֲבֵאתָהּ Dt 21,12.

וַהֲבֵאתוֹ 2S 14,10.

וַהֲבֵאוֹתָם Jer 35,2.

הֵבֵאתִי *1 perf.* Gn 31,39‖Dt 26, 10‖ Jer 15,8.32,42.44,2.49,8 ‖ Ez 14,22².

וְהֵבִיאתִי, וְהֵבֵאתִי

לד״ק האי׳ דבראשית תקון סופרים הוא מן וְהֵבֵאתִי (נקבה נוכחת ביו״ד נוספת).

Gn 27,12‖Ex 6,8 ‖ Lev 26,25.36. 41‖Nu 14,31 ‖ Jer 3,14.36,31.49, 36.37‖Ez 7,24.12,13.20,35.37.36, 24.37,12.21 ‖ Am 8,9 ‖ Zach 8,8. 13,9.

וַהֲבָאוֹתִי K., וְהֵבֵאתִי Q. Jer 25, 13.

וַהֲבִיאוֹתִיךְ *suff.* Ez 38,16.39,2.

הֲבִיאֹתִיו Gn 43,9‖Jes 48,15.

וַהֲבִיאֹתִיו Nu 14,24‖1S 1,22.

שֶׁהֲבֵיאתִיו Cant 3,4.

וַהֲבִיאוֹתִיהוּ Ez 17,20.

הֲבִיאֹתִיהָ 2R 19,25.

הֲבֵאתִיהָ Jes 37,26.

וַהֲבִיאוֹתִים Jes 56,7 ‖ Jer 25,9 ‖ Ez 34,13‖Neh 1,9.

וַהֲבֵאתִים Ez 23,22.

הֵבִיאוּ *3 pl.* Gn 43,2.46,32 ‖ Ex 35,21.22.23.24².27.29.36,3² ‖ Nu 15,25‖Jud 7,25‖ 1S 10,27 ‖ 2S 3, 22‖2R 10,8‖Neh 3,5.13,12‖ 1Ch 22,4(3) ‖ 2Ch 9,10².15,11.24,14. 29,32.31,5.6.

וְהֵבִיאוּ Lev 4,14.14,42 ‖ Jes 49, 22.66,20.

**תָּבִיא** 2 *impf. m.* Gn 6,19 ‖ Ex 23,19.*34,26* ‖ Dt 7,26.23,19.26,2.31,23 ‖ 1S 17,18 ‖ Jes 58,7 ‖ Jer 18,22 ‖ Job 14,3.

**תְּבִיאֵנִי** *suff.* 1S 20,8.

**תְּבִאֵהוּ** Jer 13,1.

**תְּבִיאֶנּוּ** Dt 33,7.

**תְּבִיאֶנָּה** Lev 6,14.

**וַתְּבִיאֵם** Neh 9,23.

**תְּבִאֵמוֹ** Ex 15,17.

**יָבִיא, יָבֵא** 3 *impf.* Lev 4,32. 5,25.7,29 ‖ Nu 6,10.13 ‖ Jos 23,15 ‖ Jes 7,17 ‖ Jer 27,11 ‖ Ps 78,29 ‖ Cant 8,11 ‖ Eccl 12,14 ‖ Dan 11,8 ‖ 2Ch 24,11.

**וַיָּבִיא** Neh 8,2.

**וַיָּבִיא** Ez 40,3.

**וַיָּבֵא** Gn 2,19.4,3.8,9.27,14.25.31. 33.29,23.30,14.37,2.43,17.*24*.47, 7.14 ‖ Ex 4,6.37,5.*38*,*7*.40,21 ‖ Jos 24,7 ‖ 1S 18,27.19,7 ‖ 2S 14,23 ‖ 1R 2,40.7,51.15,15.20,29 ‖ 2R 4,42.5,6.11,4.17,24.20,20.23,8 ‖ Jes 31,2 ‖ Jer 40,3 ‖ Ez 8,7.14.16.17, 12.13.40,1 ‖ Ps 105,40 ‖ Esth 5,10 ‖ Neh 13,18 ‖ 1Ch 4,10 ‖ 2Ch 5,1.15,18.25,14.29,4.33,11.34,16.

**וַיְבִיאֵנִי** *suff.* Ez 40,17.28.32.35. 48.41,1.42,1.44,4.46,19.

**וַיְבִאֵנוּ** Dt 26,9.

**יְבִיאֲךָ, יְבִאֲךָ** Ex 13,5.11 ‖ Dt 6,10.*11,29*.7,1 ‖ Eccl 11,9.

**יְבִיאֶנּוּ** Lev 7,30. 17,9 ‖ Prv 21,27 ‖ Eccl 3,22.

**יְבִאֵהוּ** Ex 22,12.

**וַיְבִיאֵהוּ** Gn 29,13 ‖ Jud 19,21 ‖ 1S 16,12.17,54.57 ‖ 2R 4,20.25,7 ‖ Jer 37,14.52,11 ‖ Ez 17,4 ‖ 2Ch 25,23.36,4.10.

**יְבִיאֶהָ** Ex 35,5.

**וַיְבִאֶהָ** Gn 2,22.24,67 ‖ 1R 3,1 ‖ Dan 9,14.

**יְבִיאֶנָּה** Lev 4,32.

**יְבִיאֵם** Nu 27,17.

**וַיְבִיאֵם** 1S 9,22 ‖ 2S 8,7 ‖ 2R 24, 1,11.*17*.3,9.6,1.14 ‖ Dan 1,3.9,12 ‖ Esr 3,7.8,17.30 ‖ Neh 8,1.10,35. *37*.11,1 ‖ 1Ch 13,5. 22,19(20) ‖ 2Ch 24,6.9.

**לָבִיא** (= לְהָבִיא) Jer 39,7 ‖ 2Ch 31,10.

**וּלְהָבִיא** Dan 9,24 ‖ Neh 10,36.

**מֵהָבִיא** Ex 36,6.

**בַּהֲבִיאִי** *suff.* Ez 20,42.32,9.

**הֲבִיאֲךָ** 2S 3,13.

**לַהֲבִיאֲךָ** Dt 4,38.

**וְלַהֲבִיאֲךָ** Ex 23,20.

**הֲבִיאֲכֶם** Lev 23,14.15.

**בַּהֲבִיאֲכֶם** Ez 44,7.

**לַהֲבִיאָם** Dt 9,28 ‖ Dan 1,18 ‖ Neh 12,27.

**הָבִיא, הָבֵא** *imper.* Gn 43,16 ‖ Ex 4,6 ‖ 1S 20,40.

**הָבִיא** Jer 17,18.

**הָבִיאָה** Gn 27,7 ‖ Am 4,1 ‖ Prv 23,12.

**וְהָבִיאָה** Gn 27,4.

**הָבִיאוּ** *pl.* Gn 42,19 ‖ Jes 16,3 ‖ Jer 27,12 ‖ Mal 3,10.

**וְהָבִיאוּ** Gn 42,34 ‖ Ex 32,2 ‖ Am 4,4 ‖ Neh 8,15 ‖ 1Ch 21,2 ‖ 2Ch 29,31.

**הָבִיאִי** *f. sg.* 2S 13,10 ‖ Jes 16,3. 43,6.

**אָבִיא** 1 *impf.* Ex 11,1 ‖ 1R 21,29 ‖ Jes 43,5.60,17².66,4 ‖ Jer 11,23.23,12.48,44.49,32 ‖ Ez 5,17.11,8.14,17.33,2 ‖ Zeph 3,30 ‖ 1Ch 13,12.

**אָבִי** (= אָבִיא) 1R 21,29 ‖ Mich 1,15.

**וָאָבִיא, וָאָבִא** Ex 19,4 ‖ Jud 2,1 ‖ 1S 15,20 ‖ Jer 2,7.11,8.35,4.

**וָאָבִאָה** K., **וָאָבִא** Q. Jos 24,8.

**אֲבִיאֲךָ** *suff.* Cant 8,2.

**אֲבִיאֶנּוּ** Gn 42,37.*44,32* ‖ Dt 31,20.21.

**אֲבִיאֶנָּה** Jes 46,11.

**אֲבִיאֵם** Zach 10,10.

**וַאֲבִיאֵם** 1S 1,10 ‖ Ez 20,10.28.

**הֲבִאוּךָ** *suff.* Ez 27,26.

**הֱבִיאָהוּ** 2Ch 28,27.

**הֱבִיאוּם** 1S 15,15 ‖ 1Ch 11,19.

**וֶהֱבִיאוּם, וֶהֱבִיאֻם** Lev 17,5 ‖ Jes 14,2 ‖ Jer 20,5.

**הֲבֵאתֶם** 2 *perf.* Nu 20,4 ‖ 1S 21,16 ‖ Joel 4,5.

**וַהֲבֵאתֶם** Lev 23,10 ‖ Dt 12,6 ‖ Jos 18,6 ‖ Jer 17,21 ‖ Hag 1,8.9 ‖ Mal 1,13².

**וַהֲבִיאוֹתֶם** 1S 16,17.

**הֲבִיאֹנֻם** 1 *pl. suff.* Nu 32,17.

**מֵבִיא** *pt.* Gn 6,17 ‖ Ex 10,4 ‖ Lev 18,3.*20.22* ‖ Nu 14,3.15,18 ‖ 1R 14,10 ‖ 2R 10,24.21,12.22,16.20 ‖ Jer 4,6.5,15.6,19.11,11.19,3.31,8 (7).32,42.35,17.42,17.45,5.49,5. 51,64 ‖ Ez 6,3.26,7.28,7.29,8.37, 5 ‖ Zach 3,8 ‖ 2Ch 34,24.28.

**מֵבִי** K., **מֵבִיא** Q. 1R 21,21 ‖ Jer 19,15.39,16.

**הַמָּבוֹא** K., **הַמֵּבִיא** Q. Ez 42,9.

**וְהַמֵּבִי, וְהַמֵּבִיא** 2S 5,2 ‖ 1Ch 11,2.

**כְּמֵבִיא**

(אולי הוא רמז על־האות המספר במ״ב ו׳ ו׳: ויקצב עץ... ויצף הברזל).

Ps 74,5.

**מְבִיאֲךָ** *suff.* Dt 8,7.

**מְבִיאִים, מְבִאִים** *pl.* 1R 10,25. 17,6 ‖ Jer 17,26.33,11 ‖ Neh 13,16 ‖ 1Ch 12,40(41) ‖ 2Ch 9,14².24. 17,11².32,23.

**וּמְבִיאִים** Neh 13,15².

**הַמְּבִיאִים** Neh 10,32.

**וּמְבִאֵי** *cs.* Jer 17,26.

**וּמְבִיאָהּ** *suff.* Dan 11,6.

**וְהָבֵא** *infin. abs.* Hag 1,6.

**הָבִיא** *infin. cs.*

המסורה חברה לו גם הבי המטפחת חדות ג׳ ט״ו, אך באמת שרשו יָהַב.

Gn 18,19 ‖ Dt 6,23 ‖ 2S 17,14 ‖ Jes 1,13 ‖ Jer 17,24 ‖ Ez 20,15.

**לְהָבִיא** Gn 27,5 ‖ Ex 35,29.36,5 ‖ Nu 14,16.20,5 ‖ Dt 29,26 ‖ 1S 9,7. 27,11 ‖ 2R 12,5 ‖ Jes 60,9.11 ‖ Jer 41,5 ‖ Ez 38,17 ‖ Job 34,28 ‖ Esth

לִתְבוּאַת 2Ch 32,28.
מִתְּבוּאַת Jos 5,12.
תְּבוּאָתִי *suff.* Job 31,12.
וּתְבוּאָתִי Prv 8,19.
תְּבוּאָתֵנוּ Lev 25,20.
תְּבוּאָתְךָ, ־תֶךָ Dt 14,28.*26,12*.16, 15‖Prv 3,9.
תְּבוּאָתוֹ Lev 19,25.
תְּבוּאָתֹה K., תְּבוּאָתוֹ Q. Jer 2, 3‖Ez 48,18.
תְּבוּאָתָהּ Ex 23,10 ‖ Lev 25,3.7. 12.22‖Jes 23,3‖Prv 3,14.
וּתְבוּאָתָהּ Neh 9,37.
תְּבוּאוֹת, תְּבוּאֹת *pl.* Lev 25,15. 16 ‖ Dt 33,14 ‖ 2R 8,6 ‖ Prv 14,4. 16,8.
בִּתְבוּאֹת Gn 47,24.
מִתְּבוּאֹתֵיכֶם *suff.* Jer 12,13.

## בּוּז

contemnere, despicere.

י״א שהוא אח לשרש בזה, שהמבוזה כמו דורך ברגל נאזה על המבוזה, והעד: ונפש שְׂבֵעָה תבוס נפת (משלי כ״ז ז׳).

בַּז (=בָּז) *3 perf.* Zach 4,10.
בָּזָה *f.* 2R 19,21‖Jes 37,22.
בָּזוּ *3 pl.* Prv 1,7.
בָּז *pt.* Prv 11,12.13,13.14,21.
בּוֹז *infin.* Cant 8,7.
תָּבוּז *2 impf.* Prv 23,22.
יָבוּז *3 impf.* Prv 23,9.
וְתָבֻז *3 impf. f.* Prv 30,17.
יָבוּזוּ, יָבֻזוּ *3 pl.* Prv 6,35‖Cant 8,1.7.

## בּוּז

contemptio.

Ps 107,40.123,3 ‖ Prv 18,3 ‖ Job 12,5.21.
וּבוּז Job 31,34.
וָבוּז Ps 31,19.119,22.
הַבּוּז Ps 123,4.
לָבוּז Gn 38,23‖Prv 12,8.
בּוּזָה Neh 3,36.
—v. n. pr.; conf. בָּזָה—

מוּבָאִים *pl. m.* Gn 43,18‖Ez 23, 42.30,11.
מוּבָאוֹת *pl. f.* Ps 45,15.
יוּבָא *3 impf.* Lev 6,23.11,32 ‖ 2R 12,5.17‖Jer 10,9.
[יוּבְאוּ] יוּבָאוּ *3 impf. pl.* Jer 27,22.

## מָבוֹא

ingressus; introitus, aditus; occasus (solis), occidens.

מקום הכניסה, ובהשאלה לשקיעת החמה; וכא הקרי מוֹבָאֲךָ ומוֹבָאָיו, ת׳ הכתיב מְבוֹאֲךָ וּמְבוֹאָיו, כדי לְזַוֵּג עם מוֹצָאֲךָ ומוֹצָאָיו.

Jer 38,14.
הַמָּבוֹא Ez 42,9‖1Ch 9,19.
בַּמָּבוֹא Ez 46,19‖2Ch 23,13.
מְבוֹא *cs.* Dt 11,30 ‖ Jos 1,4.23, 4‖Jud 1,24.25‖2R 11,16.16,18 ‖ Zach 8,7‖Prv 8,3‖2Ch 23,15.
כִּמְבוֹא־ Ez 33,31.
לִמְבוֹא Ez 44,5‖1Ch 4,39.
מְבוֹאוֹ, מְבֹאוֹ *suff.* Mal 1,11 ‖ Ps 50,1.104,19.113,3.
[מְבוֹאֲךָ] מְבוֹאֶךָ K. 2S 3,25.
מְבוֹאֹת *pl. I* Ez 27,3.
[מְבוֹאִים] כִּמְבוֹאֵי *pl. II cs.* Ez 26,10.
[מוּבָא] מוּבָאֲךָ Q. *suff.* 2S 3,25.
[מוּבָאִים] וּמוּבָאָיו *pl. suff.* Ez 43,11.

## [בָּאָה] בִּבְאָה

introitus.

Ez 8,5.

## תְּבוּאָה

proventus, lucrum, quaestus.

תוצאות הארץ, פִּרְיָהּ ויבולה, ובהשאלה גם על מוצא שפתים; וע׳ הערתנו לשם יְבוּל.

Ps 107,37‖Eccl 5,9.
הַתְּבוּאָה Lev 25,21.22.
תְּבוּאַת *cs.* Lev 23,39‖Dt 14,22‖ Jes 30,23‖Prv 10,16.18,20 ‖ 2Ch 31,5.
וּתְבוּאַת Dt 22,9.
וּבִתְבוּאַת Prv 15,6.
כִּתְבוּאַת...וְכִתְבוּאַת Nu 18,30.

16‖Jer 24,1.28,3‖Ps 78,54‖Dan 1,2.18‖1Ch 5,26.18,7.
תָּבִיא *3 impf. f.* Lev 12,6‖Prv 31,14.
וַתָּבֵא 2S 13,10‖Ez 8,3.11,1.
וַתְּבִאֵנִי *suff.* Ez 11,24.43,5.
וַתְּבִיאֵהוּ Ex 2,10 ‖ Jud 19,3 ‖ 1S 1,24
נָבִיא *1 impf. pl.* 1S 9,7 ‖ Thr 5,9‖Neh 10,38.
וְנָבִא Ps 90,12.
וּנְבִיאֵם *suff.* 2Ch 2,15.
תָּבִיאוּ *2 pl.* Gn 42,20 ‖ Lev 23, 17 ‖ Nu 20,12 ‖ Dt 12,11 ‖ 1S 21, 15‖2Ch 28,13.
יָבִיאוּ, יָבִאוּ *3 pl.* Ex 16,5.18, 22 ‖ Lev 10,15.17,5 ‖ Nu 18,13 ‖ 1R 5,8 ‖ Jes 66,20 ‖ Esth 6,8 ‖ Neh 10,40.
יְבִיאוּן Ex 18,26.
וַיָּבִיאוּ, וַיָּבִאוּ Gn 19.10.37,28.32. 43,26.47,17 ‖ Ex 32,3.35,25.39, 33‖Lev 24,11‖Nu 7,3.31,12.54 ‖ Jud 21,12‖1S 1,25.5,2.7,1 ‖ 2S 4, 8.6,17.23,16 ‖ 1R 1,3.3,24.8,6.9, 28‖Esr 8,18‖Neh 8,16 ‖ 1Ch 11, 18.16,1‖2Ch 5,7.8,18.24,10.28,5. 8.29,21.31.30,15.31,12.
יְבִיאוּנִי *suff.* Ps 43,3.
יְבִאֻהוּ Ez 19,9.
וַיְבִיאֻהוּ Jud 1,7 ‖ 1S 5,1 ‖ 2R 23, 30 ‖ Jer 26,23 ‖ Ez 19,4.9 ‖ 2Ch 22,9.
יְבִיאוּם 1Ch 9,28.
וַיְבִיאוּם Jos 7,23 ‖ 1Ch 10,12 ‖ 2Ch 25,12.28,15.
תְּבִיאֶינָה *3 impf. pl. f.* Lev 7, 30.
הוּבָא *Ho. 3 perf.* Lev 10,18. 16,27.
וְהוּבָא Ex 27,7 ‖ Lev 13,2.9.*14,2*.
הֻבָאת *3 perf. f.* Gn 33,11.
הֻבָאתָה *2 perf.* Ez 40,4.
הוּבְאוּ *3 perf. pl.* Gn 43,18.
הַמּוּבָא *pt.* 2R 12,10.14. 22,4 ‖ 2Ch 34,9.14.

## בּוּךְ°

perturbatum esse, oberrare.

ענינו בלבול וּטרוּף הדעת, ויש מחברים לו אָבַךְ וְסָבַךְ.

נָבֹוכָה *Ni. 3 perf. f.* Esth 3,15.

נָבֹכוּ *pl.* Joel 1,18.

נְבֻכִים [נָבוֹךְ] *pt. pl.* Ex 14,3.

## מְבוּכָה] וּמְבוּכָה

perturbatio, confusio.

Jes 22,5.

מְבוּכָתָם *suff.* Mich 7,4.

---

## בּוּל I

proventus.

ענינו יְבוּל, וּבוּל שבדרז״ל לשון יוני הוא.

Job 40,20.

לְבוּל Jes 44,19.

## בּוּל II

nomen octavi mensis.

י״ת יֶרַח מֵיסַף אִבְּבַיָּא, מלשון יְבוּל, ולהרד״ק נקרא חדש זה כן מלשון מַבּוּל, בשביל רוב הגשמים שיורדין בו, וטעם מַרְחֶשְׁוָן לרד״ק כמו יֶרַח שְׁמִינִי בהיפך אתָן, וי״א שבול ומרחשון מוצאן משמות אלהות.

1R 6,38.

——— conf. יָבַל ———

בִּין v. בּוּן; בָּמָה v. בּוּם

## בּוּס] בּוֹסְסִים° *pt. pl.*

conculcare; *Hithp.* se volvere, palpitare.

ענינו דריכה ורמיסה ברגלים, וקרוב לבוז ולבשם, וע״ד חלופי בוס עם בוא, ע׳ הערתנו אל בוא.

Zach 10,5.

וְאָבוּס *1 impf.* Jes 63,6.

אֲבוּסֶנּוּ *suff.* Jes 14,25.

יָבוּס *3 impf.* Ps 60,14.108,14.

תָּבוּס *3 impf. f.* Prv 27,7.

נָבוּס *1 impf. pl.* Ps 44,6.

בּוֹסְסוּ *Pol. 3 prf. pl.* Jes 63,18‖Jer 12,10.

מוּבָס *Ho. pt.* Jes 14,19.

מִתְבּוֹסֶסֶת *Hithpo. pt. f.* Ez 16,6.32.

## מְבוּסָה] וּמְבוּסָה

conculcatio.

Jes 18,2.7.22,5.

תְּבוּסַת [תְּבוּסָה] *cs.* 2Ch 22,7.

---

## בּוּעַ [rad. אֲבַעְבֻּעֹת *pl.*

pustulae.

קרוב לשרש נָבַע, וי״א שהוא מן המרבעים בַּעְבַּע, ובדרז״ל הפעלים מבעבע ומפעפע ידועים.

Ex 9,9.10.

---

## בּוּץ

byssus, pannus byssinus.

פשתים או צמר נפן הלבן ביותר, כהוראת השרש בערבית, וכן בֵּיצָה ע״ש הלבנונית.

Esth 1,6.8,15‖1Ch 15,27‖2Ch 5,12.

וּבוּץ Ez 27,16‖2Ch 3,14.

הַבֻּץ 1Ch 4,21.

וּבַבּוּץ 2Ch 2,13.

## בֵּיצָה] בֵּיצִים *pl.*

ovum.

Dt 22,6‖Jes 10,14.

הַבֵּיצִים Dt 22,6.

בֵּיצֵי *cs.* Jes 59,5.

בֵּיצֶיהָ *suff.* Job 39,14.

מִבֵּיצֵיהֶם Jes 59,5.

## בּוּקָה

vacuitas, vastatio.

ריקות, שממון וחרבן, וכן מְבוּקָה חברו; י״ת בְּזִיזָא וּמִתְבַּזְזָא, ולפ״ז פי׳ רש״י: בוקה ריקנית, וּמְבוּקָה ומרוקנת ע״י בוקקים, ודרי זה כאלו קראו מוּבָקָה מבנין הָפְעַל, וכן משמע ממלת וּמְבֻלָּקָה, שהיא מן בנין פֻּעַל.

Nah 2,11.

וּמְבוּקָה [מְבוּקָה] Nah 2,11.

——— conf. בָּקַק ———

## בּוֹר, בֹּר

fovea, cisterna; *carcer;* sepulcrum; *inferi.*

קרוב לבאר, וע״כ לפעמים מפרש שאין בו מים (בר׳ כ״ז כ״ד, ירמיה ל״ח כ״ו וזכריה ט׳ י״א), ודרשת חז״ל: מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, נוסדה על הכתוב: נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין־מים (הדברים ח׳ מ״ו). השבעים קורין בירמיה מ״א ט׳: בּוֹר גָּדֹל הָיָה, ת׳ בְּיַד־גְּדַלְיָהוּ.

Ex 21,31²‖1S 19,21‖2R 10,14‖Jes 14,15.19.24,22.38,18.51,1‖Ez 26,20². 31,14.16. 32,18.23.24. *25.30*.29‖Ps 7,16.28,1.30,4.88,5. 143,7‖Prv 1,12.28,17.

בּוֹר K., בַּיִר Q. Jer 6,7.

וּבוֹר Lev 11,36.

הַבּוֹר Gn 37,22.28.29.41,14‖Ex 12,29.21,34‖Jer 37,16.38,6.7.9. 10.11.13.41,7‖Eccl 12,6‖1Ch 11,22.

וְהַבּוֹר Gn 37,24‖Jer 41,9.

הַבֹּרָה Gn 37,24.

בְּבוֹר Ps 88,7.

בַּבּוֹר Gn 37,29.40,15‖Thr 3,53.

וּבַבּוֹר Jer 38,6.

מִבּוֹר 2S 3,26‖Zch 9,11‖Ps 40,3‖Thr 3,55‖1Ch 11,17.18.

בּוֹרוֹ, בֹּרוֹ *suff.* 2R 18,31‖Jes 36,16.

מִבּוֹרֶךָ [מִבּוֹרְךָ] Prv 5,15.

בֹּרוֹת *pl.* Neh 9,25‖2Ch 26,10.

וּבֹרֹת Dt 6,11.

הַבֹּרוֹת Gn 37,20.

וּבַבֹּרוֹת 1S 13,6.

conf. בְּאֵר; בֹּר puritas v. בָּרַר

## בּוֹשׁ *3 prf.*

erubescere, pudere, pudefieri; se excidere; perturbari; *Pol.* cunctari; *Hi.* pudefacere; ignominia afficere; pudere, turpiter agere (conf. יָבֵשׁ).

יש גוזרין אותו מן הארמית בַּהֲתָא, לפי שהבושה מביאה לידי תמהון ובהלה (יבשו וְיִבָּהֲלוּ לָעַד), ויש מחברין עם יָבֵשׁ, לפי שבפני המבויש ליחת הדם מתמעטת והולכת לה (וַיֵּבוֹשׁ מקורו לָעַד), ול״נ כי אח הוא לשרש הערבי שהזכרנו במלת בוץ, ומורה על הלבנת פנים, וכן הוא אומר: לא־עתה יבוש יַעֲקֹב ולא עתה פניו יֶחֱוָרוּ, ובדרז״ל: דאזיל סומקא ואתי חיוורא, ע״כ אין לתמוה על לשון הכתוב: הוֹבִישָׁה הגפן התאנה אמללה (יואל א׳ י״ב) שהרי גם בשרש חָפֵר הנרדף אל בוש נאמר: הֶחְפִּיר לבנון קמל (ישעיה ל״ג ט׳). יֵבֹשׁוּ ישעיה א׳ כ״ט סבירין תֵּבֹשׁוּ. וי״נ שם ל׳ ה׳ הִבְאִישׁ לפי הכתיב, או הֵבִיא שַׁי, ובמ״ב י״ז: יִלְבָּשׁוּ

בשת , ואינו מוכרח, ובתהלים כ״ה ג׳: יֵבֹשׁוּ הבוגדים ריקם.
Jer 48,39.

**וּבֹשׁ** Jer 48,13.
**בּוֹשָׁה** *3 perf. f.* Jer 15,9.49,23. 50,12.
**וּבוֹשָׁה** Jes 24,23.
**בֹּשְׁתְּ** *2 perf. f.* Jer 2,36.
**וָבֹשְׁתְּ** Ez 16,63.
**בֹּשְׁתִּי** *1 perf.* Jer 31,19(18)‖Esr 8,22.9,6.
**בֹּשׁוּ , בּוֹשׁוּ** *3 pl.* Jes 45,16‖Jer 14,3.4.20,11.48,13 ‖ Ps 22,6.71, 24‖Job 6,20.
**וּבֹשׁוּ** Jes 19,9 ‖ Jer 12,13 ‖ Mich 3,7.
**וָבֹשׁוּ** Jes 20,5.37,27.
**בֹּשְׁנוּ** *1 perf. pl.* Jer 9,18.51,51.
**בּוֹשִׁים** *pt. pl.* Ez 32,30.
**בּוֹשׁ** *infin.* Jud 3,25 ‖ 2R 2,17.8, 11‖Jer 6,15.8,12.
**בּוֹשׁוּ** *imper. pl.* Ez 36,32.
**בּוֹשִׁי** *f. sg.* Jes 23,4‖Ez 16,52.
**אֵבוֹשׁ** *1 impf.* Jes 50,7 ‖ Ps 25, 20.119,6.46.80.
**אֵבוֹשָׁה** Jer 17,18 ‖ Ps 25,2.31,2. 71,1.18.
**תֵּבוֹשִׁי** *2 impf. f.* Jes 54,4‖Jer 2, 36.22,22‖Zeph 3,11.
**יֵבוֹשׁ** *3 impf.* Jes 29,22.
**וְיֵבוֹשׁ** Hos 10,6.13,15.
**תֵּבוֹשׁ** *3 impf. f.* Jer 51,47.
**תֵּבֹשׁוּ** *2 pl.* Jes 45,17.65,13‖Job 19,3.
**יֵבוֹשׁוּ** *3 pl.* Jes 1,29.41,11.42, 17.44,9.11².49,23.66,5 ‖ Jer 6,15. 8,12. 17,13.18 ‖ Joel 2,26.27 ‖ Zach 13,4 ‖ Ps 6,11².25,3².31,18. 35,4.26.37,19.40,15.69,7.70,3.71, 13.83,18.97,7.119,78.127,5.129,5.
**וַיֵּבֹשׁוּ** 2R 19,26‖Ps 109,28.
**וְיֵבֹשׁוּ** Jes 26,11.45,24‖Hos 4,19‖ Mich 7,16‖Ps 86,17.
**בֹּשֵׁשׁ** *Pol. 3 perf.* Ex 32,1‖Jud 5,28.

**הוֹבִישׁ** *Hi. 3 perf.* Jer 10,14. 48,20.50,2.51,17 ‖ Joel 1,10.12. 17‖Zach 9,5.
**הֹבְאִישׁ** K., **הֹבִאישׁ** Q. (=הֹבִישׁ) Jes 30,5.
**הוֹבִישָׁה** *3 prf. f.* Jer 46,24.48, 1²‖Hos 2,7‖Joel 1,12.
**הֹבַשְׁתָּ** *2 perf.* 2S 19,6.
**הֱבִישֹׁתָה , הֱבִישׁוֹתָ** Ps 44,8.53,6.
**הוֹבִישׁוּ** *3 prf. pl.* Jer 2,26.6,15. 8,9.12.50,2.
**וְהֹבִישׁוּ** Zach 10,5.
**מֵבִישׁ** *pt.* Prv 10,5.14,35.17,2.19, 26.29,15.
**מְבִישָׁה** *pt. f.* Prv 12,4.
[הוֹבֵשׁ] **הֹבִישׁוּ** *imper. pl.* Joel 1,11.
**תְּבִישֵׁנִי** *2 impf. suff.* Ps 119, 31.116.
**תָּבִישׁוּ** *2 impf. pl.* Ps 14,6.
[הִתְבֹּשֵׁשׁ] **יִתְבֹּשָׁשׁוּ** *Hithpo. 3 pl.* Gn 2,25.

## בּוּשָׁה

pudor, ignominia.

Ez 7,18 ‖ Ob 10 ‖ Mich 7,10 ‖ Ps 89,46.

## בֹּשֶׁת

pudor, ignominia; turpitudo; *idolum* (= בַּעַל).

מלבד הוראת בושה כנוי גם לערוַת האשה ואל אליל הבעל, וביחוד בשמות עצם פרטי. י״נ בצפניה ג׳ י״ט תַּחַת (עֲקֵב) בשתם.

Jes 42,17.54,4‖Jer 7,19‖Mich 1, 11 ‖ Hab 2,10‖Zeph 3,5 ‖ Ps 35, 26.132,18‖Job 8,22‖Dan 9,7.8.

**וּבֹשֶׁת** Ps 44,16.
**וְהַבֹּשֶׁת** Jer 3,24.
**בְּבֹשֶׁת** Jer 20,18‖2Ch 32,21.
**וּבְבֹשֶׁת** Esr 9,7.
**כְּבֹשֶׁת** Jer 2,26.
**לְבֹשֶׁת** Jes 30,3.5.
**לַבֹּשֶׁת** Jer 11,13‖Hos 9,10.
**וּלְבֹשֶׁת** 1S 20,30.
**וּבָשְׁתִּי** *suff.* Ps 69,20.
**בְּבָשְׁתֵּנוּ** Jer 3,25.
**לְבָשְׁתְּךָ** 1S 20,30.
**בָּשְׁתְּכֶם** Jes 61,7.
**בָּשְׁתָּם** Zeph 3,19‖Ps 40,16.70,4 109,29.

—v. n. pr.—

## בָּשְׁנָה

pudor.

י״נ מִשְׁנֶה, כטעם כפלים בכל־חטאתיה (ע׳ מִשְׁנֶה).

Hos 10,6.

## [מְבֻשִׁים] בִּמְבֻשָׁיו *pl. suff.*

pudenda, testiculi.

אברי דבושה, ביצי הזכר.

Dt 25,11.

## [בָּזָא] בָּזְאוּ *3 perf. pl.*

diripere; al.: prorumpere, findere.

י״ם כמו בָּזַז, וי״ם מן בָּזַע (= בָּצַע)

Jes 18,2.7.

## בָּזָה

spernere, contemnere.

אח לבוז וקרוב לבָזַז. ונמצא בינוני לנקבה נמבזה ת׳ נִבְזָה (ש״א ט״ו ט׳), ולהרד״ק מרכב מן נבזה ומִבְזָה.

Nu 15,31‖Ez 17,16.19‖Ps 22,25. 69,34.102,18.

**וּבָזָה** Ez 17,18.
**בָּזִיתָ** *2 perf.* 2S 12,9.
[בְּזִיתָנִי] **בְּזִתָנִי** *2 prf. suff.* 2S 12,10.
**בָּזִית** (al. **בָּזִיתְ**) *2 prf. f.* Ez 16, 59.22,8.
**בָּזִינוּ** *1 prf. pl.* Mal 1,6.
**בּוֹזֶה** *pt.* Prv 15,20.
**בּוֹזֵה** *cs.* Prv 19,16.
**בּוֹזֵהוּ** *suff.* Prv 14,2.
**וּבוֹזִים** *pl.* 2Ch 36,16.
**בּוֹזֵי** *cs.* Mal 1,6.
**וּבֹזַי** *suff.* 1S 2,30.
**בָּזוּי** *pt. pass.* Jer 49,15‖Ob 2.
**וּבְזוּי** *cs.* Ps 22,7.
**בְּזוּיָה** *f.* Eccl 9,16.

בָּזַר] יִבְזוֹר 3 *impf.*
spargere, dispergere; in fugam conicere.
אח לפזר העברי ובדר הארמי. השבעים קורין בתהלים בַּזֵּר.
Dan 11,24.

בִּזַּר *Pi. 3 perf.* Ps 68,31.

——conf. פָּזַר——

בָּחַל] בָּחֲלָה *3 perf. f.*
fastidire, taedere.
ענינו מיאוס וגֹעל נפש (וע׳ אורשריפט צד ר״ע), וטעם מְבֹהֶלֶת, כי הנחלה אשר יקוץ בה בעליה מיד בבואה לידו ולא ישתדל לעבדה ולשמרה בחשק לבו לא תבֹרך באחריתה.
Zach 11,8.

מְבֻחֶלֶת K., מְבֹהֶלֶת Q. *Pu. pt. f.* Prv 20,21.

בָּחַן] בְּחָנַנִי *3 prf. suff.*
explorare, examinare; *Pu.* בֹּחַן probatio facta est; *al.* hic nomen intellegunt: examen, probatio.
ענינו בֵּרוּר וצריפה בין בפועל בין בהסתכלות והתבוננות יתרה, וע״כ בא במקומו שכנו הקרוב לו בָּחַר (בְּחַרְתִּיךָ בכור עֹני, ת׳ בְּחַנְתִּיךְ, ישעיה מ״ח י׳), לפי שכל הבוחר בורר, בוחן ומְנַסֶּה.
Job 23,10.

בָּחַנְתָּ *2 prf.* Ps 17,3.
וּבָחַנְתָּ Jer 6,27.12,3.
בְּחַנְתָּנוּ *suff.* Ps 66,10.
וּבְחַנְתִּים *1 prf. suff.* Jer 9,6 ‖ Zach 13,9.
בָּחֲנוּ *3 pl.* Mal 3,15.
בְּחָנוּנִי *suff.* Ps 95,9.
בֹּחֵן *pt.* Jer 11,20.17,10.20,12 ‖ 1Ch 29,17.
וּבֹחֵן Ps 7,10 ‖ Prv 17,3.
כִּבְחֹן *infin.* Zach 13,9.
בְּחָנֵנִי [בְּחַן] *imper. suff.* Ps 26,2.139,23.
וּבְחָנוּנִי [בַּחֲנוּ] *pl. suff.* Mal 3,10.
אֶבְחָנְךָ *1 impf. suff.* Ps 81,8.
תִּבְחָנֶנּוּ *2 impf suff.* Job 7,18.
יִבְחָן *3 impf.* Ps 11,5.

וְלָבֹז Jes 10,6 ‖ Ez 38,12.
הֲלָבֹז *interrog.* Ez 38,13.
בֹּזּוּ *imper. pl.* Nah 2,10[2].
תָּבֹז *2 impf.* Dt 20,14.
וְנָבֹזָּה *1 pl.* 1S 14,36.
תָּבֹזּוּ *2 pl.* Jos 8,2.
יָבֹזּוּ *3 pl.* Jes 10.2.11,14.
וַיָּבֹזּוּ Gn 34,27.29 ‖ 2R 7,16 ‖ 2Ch 14,13.25,13.
וְיָבֹזּוּ Ps 109,11.
יְבָזּוּם *suff.* Zeph 2,9.
וְנָבֹזּוּ [נָבֹז] *Ni. 3 prf. pl.* Am 3,11.
וְהִבּוֹז *infin.* Jes 24,3.
תִּבּוֹז *3 impf. f.* Jes 24,3.
וּבֻזָּזוּ [בֻּזַּז] *Pu. 3 perf. pl.* Jer 50,37.

בַּז
praeda.
י״נ בישעיה ל״ג ד׳: שֹׁקֵק בּוֹ, ומקביל יפה אל שללכם שלפניו.
Jes 8,1.10,6.33,23 ‖ Ez 34,28.38,12.13.

הַבָּז Nu 31,32.
לָבַז Nu 14,3.31 ‖ Dt 1,39 ‖ Jes 42,22 ‖ Jer 2,14.15,13.17,3.30,16.49,32 ‖ Ez 7,21.34,8.22.36,4.5.
לְבַז 2R 21,14 ‖ Ez 26,5.
לְבַג K., לְבַז Q. Ez 25,7.
וְלָבַז Ez 23,46.
בִּזָּהּ *suff.* Ez 29,19.
בִּזָּה Dan 11,24 ‖ 2Ch 14,13.25,13.
הַבִּזָּה 2Ch 28,14.
וּבְבִזָּה Dan 11,33.
וּבַבִּזָּה Esth 9,10.*15.16* ‖ Esr 9,7.
לְבִזָּה Neh 3,36.

——v. n. pr.——

בָּזָק] הַבָּזָק
fulmen.
ברק, וכבר נמצא ביחז׳ חלוף ר׳ בז׳ במלות דָּרוֹן וחָזוֹן (ו׳, י״ב י״ג י״ד), וי״ם מפעל בזק בערבית מענין בקיעה.
Ez 1,14.

——v. n. pr.——

תִּבְזֶה *2 impf.* Ps 51,19.73,20.
וַיִּבֶז *3 impf.* Gn 25,34 ‖ Esth 3,6.
וַיִּבְזֵהוּ *suff.* 1S 17,42.
וַתִּבֶז *3 f.* 2S 6,16 ‖ 1Ch 15,29.
וַיִּבְזוּ *3 pl.* Neh 2,19.
וַיִּבְזֻהוּ *suff.* 1S 10,27.
נִבְזֶה *Ni. pt.* Jes 53,3[2] ‖ Jer 22,28 ‖ Mal 1,7.12 ‖ Ps 15,4 ‖ Dan 11,21.
וְנִבְזֶה Ps 119,141.
נִבְזִים *pl.* Mal 2,9.
נִמְבְזָה (pro נִבְזָה) *pt. f.* 1S 15,9.
לְהַבְזוֹת *Hi. infin.* Esth 1,17.

בָּזָה] לִבְזֹה־ *cs.*
י״מ כשם התאר או מקור נסמך, וי״נ לִבְזוּי־נפש לִמְתָעֵב גּוֹי (= גּוֹ).
Jes 49,7.

בִּזָּיוֹן
contemptio.
ע״מ חִזָּיוֹן, הִגָּיוֹן, כִּלָּיוֹן ונִקָּיוֹן.
Esth 1,18.

——conf. בּוּז, v. n. pr.——

בָּזַז] וּבָזַז *3 perf.*
diripere, spoliari.
ענינו ידוע, וכן בוא בערבית. בש״א י״ד ל״ו וְנָבֹזָּה הזי״ן רפויה, וי״ג וְנָבֹסָּה, ואינו מֻכרח.
Ez 29,19.

בָּזְזוּ, בָּזְזוּ *3 pl.* Nu 31,9.32.53 ‖ Jos 8,27.11,14 ‖ Jes 33,23 ‖ 2Ch 28,8.
וּבָזְזוּ Ez 26,12.39,10.
וּבְזָזוּם *suff.* Jer 20,5.
בָּזַזְנוּ *1 prf. pl.* Dt 2,35.
בַּזּוֹנוּ Dt 3,7.
בֹּזְזִים [בֹּזֵז] *pt. pl.* 2Ch 20,25.
לְבֹזְזִים Jes 42,24.
לְבֹזְזֵינוּ *suff.* Jes 17,14.
בֹּזְזַיִךְ Jer 30,16.
בֹּזְזֵיהֶם Ez 39,10.
בָּזוּז *pt. pass.* Jes 42,22.
לָבוֹז, לָבֹז *infin.* Esth 3,13.*8,11* ‖ 2Ch 20,25.

תִּבְחָן *f.* Job 12,11.34,3.

יִבְחָנוּ *pl.* Ps 11,4.

נִבְחַן] יִבָּחֵן *Ni. 3 impf.* Job 14,36.

תִּבָּחֲנוּ] תִּבָּחֵנוּ *2 pl.* Gn 42,15.

וְיִבָּחֲנוּ *3 pl.* Gn 42,16.

בֻּחַן *Pu.* Jes 28,16 ‖ Ez 21,18.

## בָּחוֹן

explorator.

י״מ מענין כור לזקק הזהב וי״מ מגדל הצופים.

Jer 6,27.

## בַּחַן] וָבַחַן

specula, turris speculatorum.

מגדל הצופים (הבנוי מן הצרים על עיר).

Jes 32,14.

## °בַּחוֹן vel °בַּחִין

בַּחִינָיו K., בַּחוּנָיו Q. *pl. suff.* Jes 23,13.

---

## בָּחַר, בָּחַר

eligere, deligere; diligere, delectari, concupiscere; *explorare, examinare. Ni.*: eligendum esse, praestare.

יתכן שיש לו קורבה גם עם בָּקַר, כי הבוחר בוחן ובודק ומבַקר, וכן פירש״י בָּחַר בתיהם שבדהי״ב ל״ד ו׳ (ע״פ הכתיב) חפש ובדק, ע׳ הערה לעיל. השבעים קורין בש״א כ׳ ל׳: כי חָבֵר אתה לבן־ישי.

Dt 7,6.14,2.18,5.21,5 ‖ 1S 10,24. 16,8.9.10 ‖ 2S 6,21.16,18 ‖ 1R 14, 21 ‖ Jer 23,24 ‖ Ps 33,12.78,67. 105,26.132,13.135,4 ‖ 1Ch 15,2. 28,4.10.29,1 ‖ 2Ch 12,13.29,11. 34,6.

וּבָחַר Jes 14,1 ‖ Zach 1,17.*2,16.*

בָּחַרְתָּ, בָּחָרְתָּ *2 perf.* 1R 3,8. 8,44.48 ‖ Job 36,21 ‖ Neh 9,7 ‖ 2Ch 6,34.38.

וּבָחַרְתָּ Dt 30,19.

בָּחַרְתִּי, בָּחָרְתִּי *1 perf.* 1R 8, 16.11,13.32.34.36 ‖ 2R 21,7.23,27 ‖ Jes 43,10.44,1.2 ‖ Hag 2,23 ‖ Ps 84,11.119,30.173 ‖ Neh 1,9 ‖ 1Ch 28,6 ‖ 2Ch 6,5².7,16.33,7.

וּבָחַרְתִּי 2Ch 7,12.

בְּחַרְתִּיךָ *suff.* Jes 41,8.9.48,10.

בָּחֲרוּ, בָּחָרוּ *3 pl.* Gn 6,2 ‖ Jes 66,3.4 ‖ Prv 1,29.

וּבָחֲרוּ Jes 56,4.

בְּחַרְתֶּם *2 prf. pl.* Jos 24,22 ‖ Jud 10,14 ‖ 1S 8,18.12,13 ‖ Jes 1, 29.65,12.

בֹּחֵר *pt.* 1S 20,30.

הַבֹּחֵר Zach 3,2.

בָּחוּר *pt. pass.* Ex 14,7 ‖ Jud 20, 15.*16.*34 ‖ 1S 24,3 ‖ 2S 6,1 ‖ 1R 12, 21 ‖ Jer 49,19.*50,44* ‖ Ps 89,20 ‖ Cant 5,15 ‖ 1Ch 19,10 ‖ 2Ch 11,1. 13,3².17.25,5.

בְּחוּרִים] בְּחוּרֵי *pl. cs.* 1S 26,2 ‖ 2S 10,9.

וּבָחוֹר *infin.* 1S 2,28 ‖ Jes 7,15. *16.*

בָּחֳרִי *cs. suff.* Ez 20,5.

בְּחַר־ *imper.* Ex 17,9 ‖ 2S 24,12 ‖ 1Ch 21,10.

בַּחֲרוּ *pl.* Jos 24,15 ‖ 1R 18,25.

אֶבְחַר *1 impf.* Nu 17,20 ‖ Jes 66,4 ‖ Job 29,25.

אֶבְחֲרָה 2S 17,1 ‖ Job 9,14.

וָאֶבְחַר 1R 8,16 ‖ 2Ch 6,6².

אֶבְחָרֵהוּ *suff.* Jes 58,5.6.

תִּבְחַר *2 impf.* 2S 19,39 ‖ Ps 65, 5 ‖ Prv 3,31 ‖ Job 34,33.

וְתִבְחַר Job 15,5.

יִבְחַר, יִבְחָר *3 impf.* Nu 16.5. 7 ‖ Dt 12,5.11.14.18.*14,25.16,7.* *17,8.15.*21.*14,24.*26.14,23.15,20. *16,15.*16,2.6.*11.26,2.*16.*31,11.*17, 10.23,17 ‖ Jos 9,27 ‖ Jud 5,8 ‖ 2S 15,15 ‖ Jes 40,20.41,24 ‖ Ps 25,12. 47,5.

וַיִּבְחַר Gn 13,11 ‖ Ex 18,25 ‖ Dt 4, 37.7,7.10,15 ‖ Jos 8,3 ‖ 1S 13,2.17, 40 ‖ 2S 10,9 ‖ Ps 78,68.70 ‖ 1Ch 19,10.28,4.5.

וַיִּבְחָרֶךָּ] וַיִּבְחָרֶךָ *suff.* Jes 49,7.

וַתִּבְחַר *3 impf. f.* Job 7,15.

נִבְחֲרָה־ *1 pl.* Job 34,4.

וְיִבְחֲרוּ *3 pl.* 1R 18,23.

וְנִבְחַר *Ni. 3 prf.* Jer 8,3.

נִבְחָר *pt.* Prv 8,10.19.10,20.16, 16.21,3.22,1,

יְבֻחַר K., יְחֻבַּר Q. *Pu. 3 impf.* Eccl 9,4.

## בָּחוּר

iuvenis; robur iuventutis.

זכר בפרק ימי העלומים סמוך לאיש (כעין שרש בָּגַר בדז״ל לנקבה), ואולי הוא הזמן הקצוב להראוי לבוא לצבא, מבן עשרים ומעלה, וזהו טעם בָּחוּר האמור הרבה באנשי חיל. ע״נ בש״א ח׳ ט״ז: ואת־בַּחוּרֵיכֶם הטובים ואת־חמוריכם. ובירמיה ט״ו ח׳ קורא הסורי: הבאתי על־אם וְעַל־בחור שֹׁדֵד.

Dt 32,25 ‖ 1S 9,2 ‖ Jes 62,5 ‖ Jer 15, 8.51,22 ‖ Ez 9,6 ‖ Eccl 11,9 ‖ 2Ch 36,17.

בַּחוּרִים *pl.* Jes 23,4 ‖ Jer 6,11.9, 20 ‖ Zach 9,17 ‖ Ps 148,12 ‖ Prv 20,29 ‖ Thr 5,13.14.

וּבַחוּרִים, וּבַחֻרִים Jes 40,30 ‖ Jer 31,13(12).

הַבַּחוּרִים Jud 14,10 ‖ Jer 11,22 ‖ Ruth 3,10.

וְהַבַּחוּרִים Am 8,13.

בַּחוּרֵי] בַּחוּרֵי (נס״א) *cs.* Ez 23,6. *12.*23.30,17.

וּבַחוּרֵי Ps 78,31.

בַּחוּרַי] בַּחוּרָי *suff.* Thr 1,15.

וּבַחוּרַי Thr 1,18.2,21.

בַּחוּרֵיכֶם 1S 8,16 ‖ Joel 3,1 ‖ Am 4,10.

וּמִבַּחוּרֵיכֶם Am 2,11.

בַּחוּרָיו Jes 9,16 ‖ Jer 48,15 ‖ Ps 78,63.

וּבַחוּרָיו Jes 31,8.

בַּחוּרֶיהָ, בַּחֻרֶיהָ Jer 49,26.*50, 30.*51,3.

בַּחוּרֵיהֶם Jer 18,21 ‖ 2Ch 36,17.

וּבַחֻרֵיהֶם 2R 8,12.

## בְּחֻרִים] מִבְּחֻרָיו *pl. t. suff.*

iuventus, adolescentia.

ע״מ נְעוּרִים, עֲלוּמִים, וכת״י מֵעוּלֵמוֹהִי; ולהראב״ע הכנוי שב אל משה, שהיו לו משרתים רבים ויהושע היה מן המובחרים.

Nu 11,28.

בְּחוּרוֹתֶיךָ [בְּחוּרוֹת *pl.t.suff.* Eccl 11,9.12,1.

בָּחִיר] בְּחִיר *cs.*

electus.

י״נ בש״ב כ״א ו׳ בְּהַר־יי׳ ת׳ בְּחִיר יי׳, כי לא יתכן שיקראוהו שונאיו בתאר זה.

2S 21,6.

בְּחִירִי *suff.* Jes 42,1.43,20.45,4.

לִבְחִירִי Ps 89,3.

בְּחִירוֹ Ps 106,23.

בְּחִירִים] בְּחִירַי, ךָ *pl. suff.* Jes 65,9.22.

לִבְחִירַי Jes 65,15.

בְּחִירֶיךָ Ps 106,5.

בְּחִירָיו Ps 105,6.43 ‖ 1Ch 16,13.

מִבְחָר] מִבְחַר *cs.*

electio, lectissimum, praestantissimum.

השבעים קורין בדניאל י״א ט״ו: ועם בְּחָרָיו אין כח לעמד.

Dt 12,11 ‖ Jes 22,7.37,24 ‖ Jer 22.7 ‖ Ez 23,7.24,4.5.31,16.

וּמִבְחַר Ex 15,4 ‖ Jer 48,15.

בְּמִבְחַר Gn 23,6.

מִבְחָרִים] מִבְחָרָיו *pl. suff.* Dan 11,15.

מִבְחוֹר 2R 3,19.19,23.

—v. n. pr.—

בָּטָה° vel בָּטָא°

temere loqui, pronunciare.

יש מחברים אותו עם בָּדָא ועם פִּטְפּוּט בדרז״ל; ועל קורבתו אל פתה יעיד הכתוב: וַהֲפִתִּיתָ בשפתיך (משלי כ״ד כ״ח).

בּוֹטֶה *pt.* Prv 12,18.

בִּטֵּא] לְבַטֵּא *Pi. infin.* Lev 5,4.

יְבַטֵּא *3 impf.* Lev 5,4.

וַיְבַטֵּא Ps 106,33.

מִבְטָא

verba temere et inconsiderate pronunciata.

Nu 30,7.9.

---

בָּטַח, בָּטֵחַ

confidere, securum esse, spem collocare in aliquo; *Hi.*: confidere iubere, ad confidendum persuadere; securum facere.

2R 18,5 ‖ Ez 33,13 ‖ Hab 2,18 ‖ Ps 28,7 ‖ Prv 31,11 ‖ Job 6,20.

בָּטְחָה] בָּטָחָה *3 prf. f.* Zeph 3,2.

בָּטַחְתָּ, בָּטָחְתָּ *2 prf.* 2R 18,19.20.21 ‖ Jes 36,4.5.6. 39,18 ‖ Hos 10,13.

וּבָטַחְתָּ Job 11,18.

בָּטַחְתִּי, בָּטָחְתִּי *1 perf.* Ps 13,6. 25,2. 26,1. 31,7.15. 41,10. 52,10. 56,5.*12*.119,42.143,8.

בָּטְחוּ *3 pl.* Jud 20,36 ‖ Ps 22,5.6.78,22 ‖ 1Ch 5,20.

בָּטַחְנוּ] בָּטָחְנוּ *1 prf. pl.* 2R 18,22 ‖ Jes 36,7 ‖ Ps 33,21.

בּוֹטֵחַ, בֹּטֵחַ *pt.* Dt 28,52 ‖ Jud 18,10 ‖ 2R 19,10 ‖ Jes 37,10 ‖ Jer 5,17. 12,5 ‖ Ps 21,8. 27,3. 84,13. 115,8.*135,18* ‖ Prv 11,15.28.28,26.

וּבוֹטֵחַ, וּבֹטֵחַ Jud 18,7.27 ‖ Prv 14,16.16,20.28,25.29,25.

הַבּוֹטֵחַ Ps 86,2.

וְהַבּוֹטֵחַ Ps 32,10.

בֹּטְחִים Jer 7,8.14 ‖ 2Ch 32,10.

הַבֹּטְחִים 2R 18,21 ‖ Jes 36,6.42,17 ‖ Jer 46,25 ‖ Ps 49,7.125,1.

וְהַבֹּטְחִים Am 6,1.

הַבֹּטְחָה *f.* Jer 49,4.

בֹּטְחוֹת *pl.* Jes 32,9.10.11.

בָּטוּחַ, בָּטֻחַ *pt. pass.* Jes 26,3 ‖ Ps 112,7.

בְּטוֹחַ *infin.* Jes 59,4.

בְּטֹחַ] מִבְּטֹחַ *cs.* Ps 118,8.9.

בִּטְחֵךְ *suff.* Jer 48,7.

בְּטַח *imper.* Ps 37,3.115,9 ‖ Prv 3,5.

וּבְטַח Ps 37,5.

בִּטְחוּ *pl.* Jes 26,4 ‖ Ps 62,9.115,10.11.

וּבִטְחוּ Ps 4,6.

אֶבְטָח, אֶבְטַח *1 impf.* Jes 12,2 ‖ Ps 44,7.55,24.56,4.91,2.

הֲתִבְטַח *2 impf. interrog.* Job 39,11.

וַתִּבְטַח 2R 18,24 ‖ Jes 36,9.

וַתִּבְטְחִי *2 f.* Jes 47,10 ‖ Jer 13,25 ‖ Ez 16,15.

יִבְטַח, יִבְטָח *3 impf.* Jes 50,10 ‖ Jer 17,5.7 ‖ Prv 28,1 ‖ Job 40,23.

וַיִּבְטַח Ps 52,9.

תִּבְטְחוּ, תִּבְטָחוּ *2 pl.* Jer 7,4.9. 3.49,11 ‖ Mich 7,5 ‖ Ps 62,11.146,3.

וַתִּבְטְחוּ Jes 30,12.

וַיִּבְטְחוּ *3 pl.* Jud 9,26 ‖ Jes 31,1.

וְיִבְטְחוּ Ps 9,11.40,4.

הִבְטִיחַ] הִבְטַחְתָּ *Hi. 2perf.* Jer 28,15.

מַבְטִיחִי *pt. suff.* Ps 22,10.

יַבְטִיחַ] יַבְטַח *3 impf.* 2R 18,30 ‖ Jes 36,15.

וַיַּבְטַח Jer 29,31.

בֶּטַח

fiducia, securitas; adv. *secure.*

Gn 34,25 ‖ Dt 12,10.33,28 ‖ Jud 8,11 ‖ 1S 12,11 ‖ Ez 30,9 ‖ Mich 2,8 ‖ Prv 1,33.10,9.

וָבֶטַח Jes 32,17.

לָבֶטַח *adv.* Lev 25,18.19.26,5 ‖ Dt 33,12 ‖ Jud 18,7 ‖ 1R 5,5 ‖ Jes 14,30.47,8 ‖ Jer 23,6.32,37.33,16. 49,31 ‖ Ez 28,26².34,25.27.28.38, 8.11.14.39,6.26 ‖ Hos 2,20 ‖ Zeph 2,15 ‖ Zach 14,11 ‖ Ps 4,9.16,9 ‖ Ps 78,53 ‖ Prv 3,23.29 ‖ Job 11,18. 24,23.

בִּטְחָה] וּבְבִטְחָה

fiducia.

Jes 30,15.

בַּטֻּחָה] וּבַטֻּחוֹת *pl. t.*

securitas.

י״מ גם בטחות דאיוב ל״ג ל״ו מזה הענין, והטעם ששָׂם השם את מושב החכמה במקום בטוח ושמור בגוף האדם; ול״נ שהכונה על המשכלות הראשונות (אקסיאָמע), שאילמלא

## בִּין

animadvertere, videre, audire, attendere, intellegere, scire, prudentem esse. *Hi.*: i. q. *Qal*; declarare, explicare, docere, instruere.

בִּין ובון אחים כשִׂים וְשׂוּם, ועיקר הוראתו כניסה וחדירה בֵּין הדברים ואל תוכם להסתכל בהם ולהבין תכונתם ותכליתם, להשכיל ולדעת ה ה ב ד ל בינהם (בערבית הוראתו הבדלה, שאם אין דעה הבדלה מנין) ומזה תאר הפעל בֵּין. לרד״ק וּבִין את־הדבר (דניאל י׳ א׳) עבר מבנין הקל, אך לרֹב המדקדקים הוא הצווי, וע׳ ס׳ כ״ג. וראוי להעיר שלרד״ק בינתי, בִּינוּ וכו׳ מבנין הפעיל הן וה״א לסימן הבנין נשמטה. והנה כל יָבִין בא בהוראת פעל עומד, אך זה דישעיה כ״ח ט׳ יש לפרש כיוצא; להרד״ק אבדה עצה מִבָּנִים, כמו מנבונים, אך י״ת מִבְּנַיָּא, וי״נ במשלי ח׳ ה׳: הָבִינוּ לב, ובנחמיה ח׳ ג׳ (סוף פסוק): וְהַם מְבִינִים; השבעים קורין בדניאל ט׳ כ״ב: וַיָּבֹא וידבר עמי, ובדה״ב י״א כ״ב: כי להמליכו הֵבִין, ת׳ וַיָּבֶן שבפסוק כ״ג.

וּבִין? *3 perf.* Dan 10,1.

בַּנְתָּה *2 perf.* Ps 139,2.

בַּנֹתִי *1 perf.* Dan 9,2.

[בָּנִים] מִבָּנִים? *pt. pl.* Jer 49,7.

בִּין *infin.* Prv 23,1.

וּבִין *imper.* Dan 9,23.10,1.

בִּינָה Ps 5,2‖Job 34,16.

וּבִינָה? Dan 10,1.

בִּינוּ *pl.* Dt 32,7‖Ps 50,22.94,8.

נְבֻנוֹתִי *Ni. 1 perf.* Jes 10,13.

נָבוֹן *pt.* Gn 41,33.39 ‖ Hos 14,10 ‖ Prv 10,13.14,33.15,14.16,21.17,28.18,15.

וְנָבוֹן Dt 4,6‖1R 3,12‖Prv 1,5.

לְנָבוֹן Prv 14,6.19,25.

וּנְבוֹן *cs.* 1S 16,18‖Jes 3,3.

נְבוֹנִים *pl.* Jes 5,21‖Jer 4,22.

וּנְבֹנִים Dt 1,13.

לַנְּבֹנִים Eccl 9,11.

נְבֹנָיו *suff.* Jes 29,14.

[בּוֹנֵן] יְבוֹנְנֵהוּ *Pol. 3 impf.* Dt 32,10.

הֵבִין *Hi. 3 perf.* Jes 29,16‖Job 28,23‖Dan 1,17.

הֵבִינוּ *pl.* Mich 4,12‖Neh 8,12.

בְּבֶטֶן Ps 139,13‖Eccl 11,5.

בַּבֶּטֶן Jer 1,5‖Hos 12,4 ‖ Job 31,15.

מִבֶּטֶן, מִבָּטֶן Jud 16,17 ‖ Jes 44,2.24.48,8.49,1.5 ‖ Jon 2,3‖Ps 22,10.11.58,4.71,6 ‖ Job 1,21.3,11.10,19.38,29‖Eccl 5,14.

וּמִבֶּטֶן Hos 9,11‖Job 31,18.

בִּטְנִי *suff.* Mich 6,7‖Hab 3,16 ‖ Prv 31,2 ‖ Job 3,10.19,17.32,18.19.

וּבִטְנִי Ps 31,10.

בִּטְנֵנוּ Ps 44,26.

בִּטְנְךָ Dt 7,13. 28,4.11. *30*,9.18.53‖Ez 3,3‖Ps 132,11.

בְּבִטְנֶךָ Prv 22,18.

בִּטְנֵךְ Nu 5,21‖Cant 7,3.

בְּבִטְנֵךְ Gn 25,23.

בִּטְנוֹ Prv 18,20 ‖ Job 15,2.20,23.40,16.

בְּבִטְנוֹ Jud 3,21‖Job 20,20.

מִבִּטְנוֹ Jud 3,22‖Job 20,15.

בִּטְנָהּ Nu 5,27‖Jes 49,15.

בְּבִטְנָהּ Gn 25,24.38,27.

בִּטְנָם Hos 9,16‖Ps 17,14.

וּבִטְנָם Job 15,35.

## [בָּטְנָה] בָּטְנִים *pl.*

pistacia, nucis species.

מין אגוז ארוך כתבנית הבטן.

Gn 43,11.

———v. n. pr.———

## בִּי

quaeso. *Vulg.* obsecro; semper c. אֲדֹנִי vel אֲדֹנָי.

י״א שהוא הקצור מן בְּעִי (כמו בַּל מן בְּעַל, ובש״ס נִיְרָא מן וַעֲיַרָא), כלומר בבקשה ממך, וי״א שהוא בחסרון הפעל רְאֵה בִּי, פְּנֵה בִי, או כמו בִּי נִשְׁבַּעְתִּי, בְּנַפְשִׁי! והראב״ע אמר שהוא דרך קצרה כמו בי אדני העון (ע׳ ש״א כ״ה כ״ד).

בִּי אֲדֹנִי Gn 43,20.*44*,*18*‖ Nu 12,11 ‖ Jud 6,13 ‖ 1S 1,26‖1R 3,17.*26*.

בִּי אֲדֹנָי (אֲדוֹנָי) Ex 4,10.*13*‖Jos 7,8‖Jud 6,15.*13*,*8*.

הן אי אפשר להחכמה להתקַיֵּם, והן הן מוסדי חכמה.

Job 12,6.

## מִבְטָח

fiducia, spes certa et firma; securitas.

שני אלה קמוצים כעדות המסורה והרד״ק במִכְלוֹלוֹ; בס׳ איוב הוא נרדף עם כֶּסֶל.

Ps 65,6‖Prv 25,19.

לְמִבְטָח Ez 29,16.

מִבְטַח־ *cs.* Prv 14,26.

מִבְטַחִי *suff.* Ps 71,5‖Job 31,24.

[מִבְטָחֶךָ] מִבְטַחֶךָ Prv 22,19.

מִבְטַחוֹ Jer 17,7‖Ps 40,5 ‖ Job 8,14.18,14.

## מִבְטֶחָה

ה״א הכנוי רפויה ע״פ המסורה, ולת״י הוא שֵׁם בלא כנוי.

Prv 21,22.

מִבְטְחָם Jer 48,13.

מִבְטַחִים *pl.* Jes 32,18.

בְּמִבְטַחַיִךְ *suff.* Jer 2,37.

## בִּטָּחוֹן

fiducia, spes.

Eccl 9,4.

הַבִּטָּחוֹן 2R 18,19‖Jes 36,4.

—v. n. pr.; אֲבַטִּיחַ v. p. 8[b].—

## [בָּטֵל] וּבָטְלוּ *3 prf. pl.*

vacare, cessare, feriari.

ענינו הפסק ושביתה, וכן בערבית, סורית וכושית, ורֹב שמושו בדרז״ל ידוע.

Eccl 12,3.

————v. chald.————

## בֶּטֶן, בָּטֶן

venter, uterus; intima pars rei; *corpus humanum;* protuberatio columnarum.

הכרס בגוף בע״ח והקֶרֶב, והֻשאל לשְׁאוֹל וכדומה. ונרדף אל נֶפֶשׁ, רֶחֶם ומעים.

Gn 30,2 ‖ Nu 5,22 ‖ Jes 13,18.46,3‖Prv 18,8.*26*,*22*.20,27.30.

וּבֶטֶן Prv 13,25.

הַבֶּטֶן, הַבָּטֶן Jud 13,5.7 ‖ 1R 7,20‖Ps 127,3.

מְבִינָתִי *suff.* Job 20,3.

בִּינָתֶךָ Prv 3,5.

מִבִּינָתְךָ Prv 23,4.

הֲמִבִּינָתְךָ *interrog.* Job 39,26.

וּבִינַתְכֶם Dt 4,6.

בִּינוֹת *pl.* Jes 27,11.

## תְּבוּנָה

intelligentia, prudentia; *pl.*: prudenter dicta.

Dt 32,28 ‖ Jes 44,19 ‖ Ob 7 ‖ Prv 2,11.3,13.10,23.14,29.15,21.17,27.19,8.20,5.21,30 ‖ Job 12,12.

וּתְבוּנָה Ex 36,1 ‖ 1R 5,9 ‖ Ob 8 ‖ Prv 2,6.8,1 ‖ Job 12,13.

הַתְּבוּנָה 1R 7,14.

בִּתְבוּנָה Ex 35,31 ‖ Ps 136,5 ‖ Prv 3,19.18,2.

וּבִתְבוּנָה Ex 31,3 ‖ Prv 24,3.

לַתְּבוּנָה Prv 2,2.3.

לִתְבוּנָתִי *suff.* Prv 5,1.

וּבִתְבוּנָתְךָ Ez 28,4.

וּבִתְבוּנָתוֹ Jer 10,12.*51,15*.

וּבִתְבוּנָתוֹ K., וּבִתוּבָנְתוֹ Q. Job 26,12.

לִתְבוּנָתוֹ Jes 40,28 ‖ Ps 147,5.

כִּתְבוּנָם (=כִּתְבוּנָתָם), al. בִּתְב׳

בחרתי בדעת הראב״ע האומר שהוא כמו וְצוּרָם ת׳ וְצוּרָתָם (תהלים מ״ט, ט״ו), וכן פי׳ הרד״ק; וי״ת כִּדְמוּתְהוֹן = כְּתַבְנִיתָם, וכן תרגמו השבעים. במשלי י״ח ט״ז קורין השבעים: חסר תְּבוּאוֹת!

Hos 13,2.

תְּבוּנוֹת *pl.* Jes 40,14 ‖ Ps 49,4 ‖ Prv 11,12.28,16.

וּבִתְבוּנוֹת Ps 78,72.

תְּבוּנוֹתֵיכֶם *suff.* Job 32,11.

——v. chald. et n. pr.——

## בֵּין, בֵּין...וּבֵין

inter, intra; בֵּין...וּבֵין et בֵּין...לְ sive...sive.

השבעים קורין בישעיה מ״ד ד׳: כְּבֵין חציר; וי״נ בירמיה מ״ח מ״ה מִבֵּית סיחון.

Gn 1,4$^2$.6.7$^2$.14$^2$.18$^2$.9,16$^2$.10,12$^2$.13,3$^2$.7$^2$.15,17.16,14$^2$.20,1$^2$.31,37.32,17$^2$.49,14 ‖ Ex 8,19.9,4$^2$.11,7$^2$.

תָּבִינוּ *2 pl.* Jes 6,9 ‖ Job 18,2.

וְתָבִינוּ Jes 43,10.

יָבִינוּ *3 pl.* Dt 32,29 ‖ Jes 44,18 ‖ Ps 28,5.58,10.82,5 ‖ Prv 28,5$^2$ ‖ Job 32,9 ‖ Dan 11,33.12,10$^2$.

וַיָּבִינוּ Neh 8,8.

הִתְבּוֹנָן [הִתְבּוֹנֵן] *Hithpo. 3 prf.* Jes 1,3.

הִתְבֹּנַנְתָּ *2 perf.*

יש מחברים לו ה״א השאלה ממלת תראה שבפסוק שלפניו.

Job 38,18.

וְהִתְבּוֹנַנְתָּ Ps 37,10.

הִתְבּוֹנָנוּ [הִתְבּוֹנְנוּ] *3 pl.* Jes 52,15.

וְהִתְבּוֹנֵן *imper.* Job 37,14.

הִתְבּוֹנְנוּ *pl.* Jer 9,16.

וְהִתְבּוֹנְנוּ Jer 2,10.

אֶתְבּוֹנָן, אֶתְבּוֹנֵן *1 impf.* Ps 119,95.100.104 ‖ Job 23,15.31,1.32,12.

וָאֶתְבֹּנֵן 1R 3,21.

וַתִּתְבֹּנֵן *2 impf.* Job 30,20.

יִתְבּוֹנָן [יִתְבּוֹנֵן] *3 impf.* Job 11,11.26,14.

תִּתְבֹּנְנוּ, תִּתְבּוֹנְנוּ *2 impf. pl.* Jes 43,18 ‖ Jer 23,20.30,24.

יִתְבּוֹנָנוּ [יִתְבּוֹנְנוּ] *3 impf. pl.* Jes 14,16.

וְיִתְבּוֹנְנוּ Ps 107,43.

## בִּינָה

intellectus, intelligentia; peritia artis vel disciplinae cuiusdam.

Jes 29,24.33,19 ‖ Jer 23,20 ‖ Prv 1,2.4,1.5.7.8,14.9,6.10.16,16 ‖ Job 28,12.*20*.28.34,16.38,4.26 ‖ Dan 1,20.8,15.9,22 ‖ 1Ch 12,32(33) ‖ 2Ch 2,12.

וּבִינָה Jes 11,2 ‖ Prv 23,23 ‖ 1Ch 22,12(11) ‖ 2Ch 2,11.

בַּבִּינָה Job 39,17.

לַבִּינָה Prv 2,3.7,4.

בִּינַת *cs.* Prv 30,2.

וּבִינַת Jes 29,14.

הֲבִינוֹתֶם *2 perf. pl.* Jes 40,21.

מֵבִין *pt.* Jes 57,1 ‖ Ps 119,130 ‖ Prv 17,24.28,2.7.11 ‖ Dan 8,5.27 ‖ Neh 8,2.10,29 ‖ 1Ch 15,22.25,8.27,32.28,9 ‖ 2Ch 34,12.

וּמֵבִין Dan 8,23.

הַמֵּבִין Ps 33,15 ‖ 1Ch 25,7 ‖ 2Ch 26,5.

בְּמֵבִין Prv 17,10.

לַמֵּבִין Prv 8,9.

מְבִנִים *pl.* Esr 8,16 ‖ Neh 8,7.

הַמְּבִנִים Neh 8,9.

הַמְּבוֹנִים K., הַמְּבִינִים Q. 2Ch 35,3.

וְהַמְּבִינִים Neh 8,3.

וּמְבִינֵי *cs.* Dan 1,4.

הָבִין *infin.* 1R 3,11 ‖ Jes 28,19.56,11 ‖ Ps 32,9 ‖ Prv 14,8.

לְהָבִין 1R 3,9 ‖ Prv 1,2.6 ‖ Dan 10,12.

לַהֲבִינְךָ Dan 10,14.

הָבֵן *imper.* Dan 8,16.17.10,11.

וְהָבֵן Dan 9,23.

הֲבִינֵנִי *suff.* Ps 119,27.34.73.125.144.169.

הָבִינוּ *pl.* Prv 8,5$^2$ ‖ Job 6,24.

אָבִין *1 impf.* Job 9,11.23,8.42,3 ‖ Dan 12,8.

אָבִינָה Ps 73,17 ‖ Prv 7,7.

וָאָבִינָה Esr 8,15 ‖ Neh 13,7.

וְאָבִינָה Job 23,5.

תָּבִין *3 impf.* Prv 2,5.9.23,1 ‖ Job 15,9.38,20.

יָבִין *3 impf.* Jes 6,10.28,9.32,4 ‖ Hos 4,14 ‖ Ps 19,13.49,21.92,7.94,7 ‖ Prv 14,15.19,25.20,24.24,12.29,7.19 ‖ Job 6,30.14,21.36,29 ‖ Dan 11,37$^2$.

וַיָּבֶן 1S 3,8 ‖ 2S 12,19 ‖ Dan 9,22 ‖ 2Ch 11,23.

וְיָבֵן Jer 9,11 ‖ Hos 14,10 ‖ Dan 11,30.

וַיְבִינֵהוּ *suff.* Jes 40,14.

וַתָּבֶן *3 f.* Job 13,1.

תְּבִינֵם *suff.* Job 32,8.

12,6.13,9.16.14,2$^{2}$.20$^{2}$.16,1.12.18, 16$^{2}$.26,33$^{2}$.29,39.*41*.30,8.18.*40*,*7*. *30*$^{2}$ || Lev 10,10$^{4}$.11,47$^{4}$.20,25$^{2}$.23, 5.27,12.*14*$^{2}$.33 || Nu 9,3.*5*.*11*.11,33. 17,13. 21,13. 26,56. 28,4.*8*.30,17. 31,27$^{2}$.35,24$^{2}$ || Dt 1,1.16$^{2}$.6,8.11, 18.14,1.17,8$^{3}$.25,1 || Jos 8,9.*12*.18, 11$^{2}$ || Jud 4,5$^{2}$.17$^{2}$.5,11.16.27$^{2}$.9, 23$^{2}$.11,27$^{2}$.13,25$^{2}$.15,4.16,25.31$^{2}$ || 1S 7,12.14.17,1.6 || 2S 3,1$^{2}$.6$^{2}$.18, 9$^{2}$.24.19,36 || 1R 3,9.5,26$^{2}$.7,28.29. 46$^{2}$. 14,30.*15*,*6*$^{2}$. 15,7$^{2}$.16.*32*$^{2}$.19$^{2}$. 18,42.22,1$^{2}$.34$^{2}$ || 2R 2,11.9,24.11, 17$^{3}$.25,4 || Jes 2,4.22,11 || Jer 7,5$^{2}$. 34,18.19.52,7 || Ez 1,13.8,3$^{2}$.16$^{2}$. 18,8. 19,2.11. 22,26. 31,10.14. 34, 17.20$^{2}$.22.41,18.42,20.44,23$^{2}$.47, 16$^{2}$.48,22$^{2}$ || Hos 13,15 || Joel 2, 17 || Ob 4 || Jon 4,11 || Mich 4,3 || Zach 1,8.10. 3,7. 5,9. 6,13. 11,14. 13,6 || Mal 3,18$^{2}$ || Ps 68,14.104, 10 || Prv 6,19.26,13 || Job 24,11. 30,7. 40,30 || Cant 1,13. 2,2$^{2}$.3 || Ruth 2,15 || Thr 1,3 || Esth 3,8 || Dan 8,5. 16.21. 11,45 || 1Ch 21, 16$^{2}$ || 2Ch 4,17$^{2}$. 13,2$^{2}$. 14,10.18, 33$^{2}$.19,10$^{2}$.

**וּבֵין** 1S 14,4 || Ez 31,3.40,7.41,10 || Prv 14,9.18,18 || Neh 3,*32*.5,18.

**בֵּין...וּבֵינֵיכֶם** Dt 5,5.

**בְּבֵן** Jes 44,4.

**לְבֵין** Jes 59,2.

**מִבֵּין...וּמִבֵּין, מִבֵּין** Gn 49,10 || Ex 25,22 || Nu 7,89.17,2 || Dt 28, 57 || 2R 16,14$^{2}$ || Jer 48,45 || Ez 37, 21.47,18$^{4}$ || Hos 2,4 || Zach 6,1.9, 7 || Ps 104,12.

**בֵּינִי וּבֵין** *suff.* Gn 9,13.17 || Ex 31,17 || 1S 14,42.20,3 || Jes 5,3.

**בֵּינִי וּבֵינְךָ..., בֵּ' וּבֵינֶךָ (וּבֵינֵיךְ)** Gn 13,8.16,5.17,7.23,15.31,44.48. 49.50.51 || 1S 20,23.42.24,13.16 || 1R 15,19 || 2Ch 16,3.

**בֵּינִי וּבֵינֶךָ** Ruth 1,17.

**בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם, בֵּ' וּבֵ' וּבֵין** Gn 9, 12.*15*.17,10.11 || Ex 31,13.20,20.

**בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם** Ez 20,12.43,8.

**בֵּינְךָ וּבֵין...** Gn 3,15 || Ez 4,3 || Mal 2,14.

**בֵּינוֹ וּבֵין...** Gn 30,36 || Lev 26, 46 || 2Ch 23,16.

**בֵּינוֹ K., בֵּינָיו Q. וּבֵין** Jos 8,11.

**[בֵּנַיִם] הַבֵּנַיִם** *du.* 1S 17,4.23.

**בֵּינֵינוּ, בֵּ' וּבֵינֵיכֶם...** *suff.* Gn 31,53 || Jos 22,25.27.28 || Job 34,4. 37.

**בֵּינוֹת** *pl.* Ez 10,2.7.

**מִבֵּינוֹת** Ez 10,2.6$^{2}$.7.

**בֵּינֵיכֶם, בֵּ' וּבֵין, בֵּ' לְבֵין** Jos 24, 7 || Jes 59,2 || Jer 25,27.

**וּבֵינֵיכֶם וּבֵינוֹ K., וּבֵינָיו Q.** Jos 3,4.

**בֵּינֵיהֶם** 1S 17,3.26,13 || 2S 14,6 || Job 41,8 || Thr 1,17.

**בֵּינוֹתֵינוּ, בֵּ' בֵּינֵינוּ וּבֵינֶךָ** Gn 26,28 || Jos 22,34 || Jud 11,10.

**בֵּינֹתָם, בֵּ' בֵּין...וּבֵין** Gn 42,23 || 2S 21,7 || Jer 25,16.

——— v. chald. ———

## בּוֹר K., בַּיִר Q.

puteus.

Jer 6,7.

——conf. בְּאֵר, בֹּאר, בּוֹר——

## [בִּירָה] הַבִּירָה

arx, castellum; regia.

יש דונמתה בשפת אשור בהוראת עיר מבצר, מוקפת חומה.

Esth 1,2.5. 2,3.5.8. 3,15.*8*,*14*. 9,6. 11.12 || Dan 8,2 || Neh 1,1.2,8.7,2 || 1Ch 29,1.19.

**[בִּירָנִית] בִּירָנִיּוֹת** *pl.* 2Ch 17, 12.27,4.

——— v. chald. ———

## בַּיִת, בָּיִת

domus, domicilium, tentorium, palatium, templum, sepulcrum, receptaculum, spatium; interior pars=intra; *familia, gens*; בַּיִת interdum = בֵּין.

בעיקר שרשו נחלקו הבלשנים: לר"ק שרשו בות (ומזה בארמית בהוראת לון), ולד"ק שרשו בוא (וכעין זה נמצא בערבית), וי"א שמוצאו משרש בָּנָה (וזה טעם הדגש ברבים) ע"כ בחרנו להציגו בסדר הא"ב; ובא בית לפעמים ת' בֵּין: בֵּית נתיבות נצבה (משלי ח' ב'), וכן הוראת בית בסורית. השבעים קורין בשופטים י"ט י"ח: ואל־בֵּיתִי (והיו"ד נתחלפה לשם); אמנם האיש היה לוי, ואמר כן למצוא חן בעיני הזקן. במ"ב י"ט ל' וכישעיה ל"ז ל"א יש נ"א בַּת־יהודה ת' בֵּית יהודה. השבעים קורין בדה"ב ד' י': מכתף הַבַּיִת הימני (ע' מ"א ז' ל"ט).

Gn 17,12.*27*.33,17 || Ex 12,30 || Lev 18,9.25,33 || Dt 20,5.22,8.28, 30 || 1S 2,35.25,28 || 2S 5,11.7,5.11. 13.27 || 1R 2,24.36.3,2.5,17.19.8, 16.17.18.11,18.38 || Jes 5,8.24,10. 44,13.58,7.66,1 || Jer 2,14 || Zach 5,11 || Ps 68,13.84,4.127,1 || Prv 19,14.24,3 || Job 20,19 || Eccl 2,7 || Esr 1,2.4,3 || 1Ch 14,1.17,12.25. 22,6(5).7(6).8(7). *28*,*3*.10. 28,10. 29,16 || 2Ch 1,18.2,2.3.5$^{2}$.11. 6,5.7. 8.36,23.

**וּבַיִת** 1R 7,8 || Jer 35,7 || 1Ch 17, 10 || 2Ch 1,18.2,11.

**הַבַּיִת, הַבָּיִת** Gn 19,4.11. 24,31. 39,11.40,14. 43,19 || Ex 12,4.46. 22,7 || Lev 14,35.36$^{2}$.37.38$^{2}$.39.41. 42.43.45$^{2}$.46.48$^{2}$.49.51.52.53. 25, 30 || Dt 26,13 || Jud 16,26.*29*.30. 19,22$^{2}$.23.27$^{2}$.20,5 || 1S 18,10 || 2S 4,6.7.5,8.15,16.16,21. 19,6. 20,3 || 1R 4,6.5,19.31.32.6,1.3$^{2}$.5$^{2}$.6.8.9$^{2}$. 10.12.14.15$^{3}$.16.17.18. 19. 21. 22$^{2}$. 27$^{2}$.29.30.38.7,12.39$^{3}$.50$^{2}$. 8,6.19$^{2}$. 20.27.29.38.42.43.9,3.7.25. 14,17. 16,9.17,17.18,3 || 2R 5,9.10,5.11,6. 11$^{2}$. 12,6.7.8$^{2}$.9.13. 15,5.16,14.18, 18.37.19,2.22,5.6.23,27 || Jes 15,2. 22,15.36,3.22.37,2 || Jer 7,11.22,4. 5.26,6.9.12.18.39,14 || Ez 9,3.6.7. 10,4$^{2}$.18.40,45.*44*,*14*.47.48.41,5.6. 7.13.14.17.19.26. 42,15. 43,4.5.10. 11.12$^{2}$.21. 44,4.5.11$^{2}$. 45,5.19.20. 46,24.47,1$^{4}$.48,21 || Am 5,19.6,10$^{2}$. 11 || Mich 3,12 || Hag 1,8.9.2,3.7. 9 || Zach 4,8 || Ps 30,1.59,1.113,9 || Job 1,19 || Ruth 2,7 || Eccl 10,18. 12,3 || Esth 5,1 || Esr 3,12$^{2}$ || 1Ch 17,4 || 2Ch 2,8.3,4.5.6.7.8.11.12. 15. 4,22$^{2}$. 5,7.6,9$^{2}$.10.18.20.29.32. 33.7,1.3.16.20.20,9.23,7.10$^{2}$. 28,7. 34,10.35,20.

**וְהַבַּיִת, וְהַבָּיִת** Jos 7,14 || Jud 16

27‖1R 6,2.7.8,44.48.9,8.10,4‖Jes 6,4‖Am 6,11‖Hag 1,4‖1Ch 22,5 (4) ‖ 2Ch 2,4.5,13.6,34.7,21.9,3. 34,8.

**מַהֲבָּיִת ,מֵהַבַּיִת** Ez 40,7.8.9.43,6.

**בְּבַיִת** Ex 12,46‖2S 7,6‖1R 3,17‖ ‖Jes 5,8‖Am 6,9‖1Ch 17,5.

**בַּבָּיִת ,בַּבַּיִת** Gn 27,15.34,29.39, 5.8.9.11 ‖ Lev 14,35.36.93.44$^2$. 47$^2$.48‖Jos 2,19.6,17‖1S 6,10.28, 24 ‖ 1R 3,17.18$^2$.6,7.8,31.33 ‖ 2R 4,2$^2$.35.5,24.16,18.21,7$^2$.22,9‖Jer 7,10.30.*32,24.34,15*$^2$ ‖ Ez 40,43 ‖ Thr 1,20 ‖ Esth 7,8 ‖ 1Ch 5,36 ‖ 2Ch 6,22.24.20,9.33,7.35,3.

**לַבָּיִת ,לַבַּיִת** Ex 12,3 ‖ 1R 6,4.6‖ Jer 7,14 ‖ Ez 10,3.40,5.41,5.6.7$^2$. 8.9.10 ‖ Neh 2,8.11,12 ‖ 1Ch 22, 19(18)‖2Ch 3,13.8,11.

**וְלַבָּיִת ,וְלַבַּיִת** Lev 14,55‖1R 9, 8‖2R 11,11‖Neh 2,8 ‖ 2Ch 6,38. 7,21.23,10.

**מִבָּיִת ,מִבַּיִת** Gn 6,14‖Ex 25,11. 37,2‖Lev 14,41‖1R 6,15.16.7,9 ‖ 2R 6,30 ‖ Jes 23,1 ‖ Ez 7,15‖Prv 17,1.

**בָּיְתָה ,בַּיְתָה** Ex 28,26.39,19 ‖ 1R 7,25‖Jes 14,18‖Ps 68,7‖2Ch 4,4.

**וָבָיְתָה [וְבַיְתָה** 2S 5,9‖Ez 44,17.

**הַבָּיְתָה ,הַבַּיְתָה** Gn 19,10.24,32. 39,11.43,16.26$^2$ ‖ Ex 9,19‖ Jos 2, 18‖Jud 19,15.18 ‖ 1S 6,7 ‖ 2S 13, 7.14,31.17,20‖1R 13,7.15.17,23‖ 2R 4,32.9,6.

**מִבַּיְתָה** 1R 6,15.

**בֵּית** *cs.* Gn 12,15.17,23.19,2.24, 23.27.38. 28,17.21.22. 34,19. 38, 11$^2$. 39,5.20.21.22.23. 40,3$^2$.7. 41, 10.51.43,18.19.45,2.16.46,31.47, 12.50,4.8 ‖ Ex 6,14.16,31.20,17. 23,19.*34,26*.40,38 ‖ Lev 10,6.22, 13.25,29‖Nu 2,34.3,24.*30,35*.7,2. 17,18.20,29.25,14.15.30,11.17 ‖ Dt 5,18.22,21.23,19.25,9.10 ‖ Jos 2,1.12.18.6,22.24.25.17,17.21,43. 22,14 ‖ Jud 1,22.23.35.4,17.6,27. 8,35.9,1.5.18.27. 14,15.19. 16,31. 17,5.8.18,2.3.13.15.18.22.31.19,2. 3.18.26 ‖ 1S 1,24.2,27.31.3,14.15. 5,2.5. 7,1.2.3. 9,18.20. 17,25. 18,2. 19,11. 20,16. 22,1.11.15.16.22. 31, 9.10‖ 2S 1,12.2,4.7.10.11.3,1.*6*$^2$.8. 19.29. 4,5. 6,5.*15*.10.11.12. 7,7.19. 29$^2$.9,4.12.11,2.9. 12,8$^2$.20. 13,7.8. 20. 14,9.15,17.16,3.5.8. 17,18. 19, 18.19.21.29.20,3.21,1 ‖ 1R 2,27. 31.3,1.6,37.7,2.12.40.*45*.48.51$^2$. 8, 10.11.13.63.64. 9,1.*10*$^2$.15. 10,5. 17.*21*. 11,20$^3$.28. 12,20.21$^2$.23.31. 13,34. 14,4.10$^2$.14.26$^2$.27.28. 15, 15.18$^2$.29. 16,9.11. 12.18$^2$.32. 20, 31.22,27 ‖ 2R 5,18$^3$.7,9.11. 8,18. 27$^2$. 9,7.8.9.27. 10,3.10.12.14.21$^2$. 23.25.26.27. 11,3.4.5.7.13.15.16. 18$^2$.19.20.12,5$^2$.10$^2$.11.12$^2$.13.14$^2$. 15.17.19.13,6.14,14$^2$.15,25.35.16, 8$^2$. *18,15*.14.18. 17,4.21. 19,1.14. 30.37. 20,5.8.13$^2$. 21,5. *23,12*.13. 22,3.4.9. 23,2.11. 24. 24,13$^2$. 25,9. 13 ‖ Jes 2,2.3.5.6.3,6.5,7.7,13.17. 10,20.14,1.2.22,8.18.22.24.29,22. 31,2. 37,1.14.31.38. 38,20.22. 39, 2$^2$.46,3$^2$.48,1. 56,7.64,10.66,20 ‖ Jer 2,4$^2$.26. 3,18$^2$.20. 5,11.15. 7,2. 9,25.10,1. 11,10.17. 12,14. 13,11$^2$. 16,5.17,26. 18,2.3.6$^2$.19,14. 21,12. 22,1.6.14.23,8.26,2$^2$.10.27,16.21$^2$. 28,3.6. 29,26. 31,26(25)$^2$.31(30)$^2$. 33(32).32,2. 33,11.14$^2$.17. 35,2$^2$.3. 4.5.36,3.5.6.8.10$^2$.12.22. 37,4.15$^2$. 16.18.20.38,11.26.39,8$^2$.41,5.43,9. 48,13.51,51.52,13$^2$ ‖ Ez 1,27.2,5. *6.3,9.26.27.12,3*. 3,1.4.5.7. 4,4.5.6. 5,4. 6,11. 8,6.10.11.12.14.16. 9,9. 10,19.11,1.5.15. 12,2$^2$.9.10.24.25. 27. 13,5.9. 14,5.6.*20,30*. *33,10*.11. 17,2. 18,6.*15*.25.29$^2$.30.31. *33,11*. 20,5.13.27.31.39.40. *36,10*.44.22, 18.24,3.25,3.8.28,25.33,20. 34,30. 35,15.36,17.21.22.32.37,11.16.38, 6.39,12.22.23.25.29. 43,7.10. 44,4. 5.6$^2$.22.45,6.17$^2$.46,26 ‖ Hos 1,4$^2$. 6.7.5,1.8,1.9,4.12,1 ‖ Joel 1,14 ‖ Am 2,8.3,15$^2$. 5,1.6.25. 6,1.14. 7,9. 10.16.9,8.9‖ Ob 17.18 ‖ Mich 1,5. 2,7.3,1.*9*.9.4,1.2.6,10.16 ‖ Zeph 1, 9.2,7 ‖Hag 1,2‖ Zach 5,4$^2$.6,10.7, 2.8,9.13.15. 10,3.6$^2$. 11,13. 12,4.7. 10.12$^2$.13.13,6 ‖ Mal 3,10 ‖ Ps 42, 5.52,2. 114,1. 115,10.12$^2$. 116,19. 118,3.122,1.9.135,2.19$^2$.20 ‖ Prv 8,2.14,11.15,6.25 ‖ Job 1,4.8,17. 21,28 ‖ Cant 2,4.3,4.8,2‖Ruth 1, 9.4,11‖Eccl 4,17.7,2$^2$.12,5 ‖ Esth 1,9. 2,3.8.9.11.13.14.16. 4,13. 5,1$^2$. 6,4.7.8.8,1.2.7‖Dan 1,2$^3$‖ Esr 1,3. 5.7.2,59.3,8$^2$.11.6,22.7,27.8,25.29. 36.9,9.10,1.6.9 ‖ Neh 2,3.3,16.20. 21$^2$.31.4,10.6,10$^2$.7,61.8,16.10,33. 34.38.40.11,11.22.13,4.7.8.9.11 ‖ 1Ch 2,55.4,21. 5,24. 6,16.17.33. 7, 7.9.40.9,11.13,26.27.10,10$^2$. 12,29 (30).13,13.14$^2$. 15,25. 17,6.17.27. 22,1(21,31).2(1).11(10). 23,4.24. 28$^2$.32.24,6.25,6$^2$. 26,15.20.22. 28, 2.4$^2$.12$^2$.13$^2$.20.21.29,7.8 ‖ 2Ch 3, 1.3.8.4,19. 5,1.13.14. 6,2. 7,2$^2$.5.7. 11$^2$. 8,1.16$^2$. 9,4.20. 11,1. 12,9$^2$.10. 11.15,18.16,2.10. 18,26. 20,28. 21, 6.7.13$^2$.22,3.7.8.23,5.6.9.12.14.15. 17.18$^2$.19. 20. 24,4. 5. 7$^2$. 8.12$^3$. 13. 18.21. 27. 25,24. 26,21$^2$. 27,3. 28, 21$^2$.24$^3$.29,3.5.15.16$^2$.17.18.20.25. 35.30,15.31,10.13.21.32,21. 33,5. 15.34,8.9.14.30$^2$.35,2.5$^2$.8.21.36,7. 10.14.18$^2$.19.

**בַּיְתָה** Gn 28,2.43,17.*24*.44,14.47, 14‖Ex 8,20.

**וּבֵית** Gn 46,31.50,8.22‖Ex 8,20‖ Nu 18,1‖Jos 18,5‖1S 2,30‖ 2S 3, 1.7,26 ‖ 1R 18,18.22,39 ‖ 2R 12, 19‖Jes 60,7‖Jer 5,7.11.11,10.17. 12,6.16,8.27,18.21 ‖ Ez 3,7 ‖ Hos 5,1 ‖ Am 7,13 ‖ Ob 18$^2$ ‖ Zach 8, 13.12,8‖Ps 45,11‖ Prv 12,7.21,9. *25,24*. 27,10 ‖ Job 8,14. 30,23 ‖ Esth 4,14‖Neh 1,6‖1Ch 4,38.12, 28(29).17,24.28,11‖2Ch 16,2.

**בְּבֵית** Gn 31,14. 39,2.20.22. 40,5. 42,19 ‖ Ex 12,29‖ Lev 14,34‖Nu 30,4 ‖ Jud 6,15.11,2.16,21. 17,4. 12‖1S 1,7‖2S 3,6.7,2 ‖ 1R 12,19. 27.14,13 ‖ 2R 11,4.10.15,5.17,29. 32.21,4.22,5$^2$.8.23,2.7.25,13 ‖ Jes 56,7 ‖ Jer 5,20.20,1.2.26,7.9.27, 18. 28,1.5. 38,7.14.22. 52,11.17 ‖ Hos 6,10.9,8‖Am 1,4.3,13‖Mich

1,10 ‖ Hos 1,14 ‖ Zach 14,20.21 ‖ Ps 23,6. 27,4. 52,10. 55,15. 84,11. 92,14.119,54.134,1.135,2 ‖ Prv 3, 33.5,10 ‖ Job 1,13.*18* ‖ Thr 2,7 ‖ Eccl 7,4² ‖ Esth 5,1.7,9.9,4 ‖ Esr 1,7.3,9.8,33 ‖ Neh 10,37.12,40.13, 14 ‖ 1Ch 17,1.26,12.29,3 ‖ 2Ch 3, 10.4,11. 7,11.8,11. 9,16. 10,19.20, 5.22,12.23,3.5.24,14.25,24. 26,19. 31,11.33,4.7.34,10².15.17.36,17.

**וּבְבֵית** Ex 7,28 ‖ Jud 10,9 ‖ 2S 24, 17 ‖ 1Ch 21,17.28,4,

**כְּבֵית** 1R 16,3.7.18,32.21,22 ‖ 2R 8,27.9,9 ‖ Ez 2,8 ‖ Ruth 4,12 ‖ 2Ch 22,4.

**וּכְבֵית** 1R 21,22 ‖ 2R 9,9.

**לְבֵית, לְבֵית, ...וּלְבֵית** Gn 20,18. 24,28.31,30.46,27 ‖ Ex 12,3.19,3 ‖ Nu 1,2.*18.20.22.24.26.28.30.32. 34.36.38.40.42*.4,2.29.*40.42*.45.2, *32*.4.44. 2,2. 3,15.*4,22*.20. 17,17². 21.23.26,2.34,14² ‖ Jos 9,23. 22, 14 ‖ Jud 18,19 ‖ 1S 2,27.28.3,14 ‖ 2S 9,1.3.16,2 ‖ 1R 10,12.12,26.13, 2.15,27 ‖ 2R 10,11.30.25,16 ‖ Jes 7,2.22,23.63,7 ‖ Jer 37,15.52,17. 20 ‖ Ez 3,16.*33,7*.4,3.8,17.12,6.17, 12.24,21.25,12. 28,24.*29,16*. 29,6. 21.36,22.37.40,4.44,12.45,8 ‖ Hos 5,12.14 ‖ Am 5,3.4 ‖ Ob 18 ‖ Zach 7,3.8,19.13,1 ‖ Ps 31,3.98,3.122, 5 ‖ Prv 21,12 ‖ Ruth 1,8 ‖ Esr 1,4. 2,36.68².8,17.30.10,16 ‖ Neh 7,39. 10,35.36.37.39².11,16.12,37 ‖ 1Ch 4,21. 5,13.15.24.*7,2.9,13*. 7,4. 9,9. 19.23².12,30(31).22,14(13).23,11. 24.24,4².19.30.26,6.13.27.29,2.3² ‖ 2Ch 4,16.5,1.7,12. 9,11. 17,14. 19, 11. 21,17. 22,9.10. 24,14. 25,5. 29, 31.30,1.31,10.16.17.35,4.12.

**וּלְבֵית** Nu 4,34.*38.46* ‖ 2S 9,2 ‖ Jes 22,21.58,1 ‖ Jer 21,11.35,18.

**מִבֵּית** Gn 20,13.24,7.34,26.44,8 ‖ Ex 2,1.13,3.*14*.20,2. 22,6. 26,33 ‖ Lev 16,2.12.15.17,3.*8.10.22,18* ‖ Dt 5,6.*6,12.8.14.13,11*.7,8. 13,6 ‖ Jos 24,17 ‖ Jud 6,8.9,4. 11,7. 16, 25.18,22 ‖ 1S 24,22 ‖ 2S 3,10.29.6, 3.*4*.12.9,5.11,8.15,35 ‖ 1R 7,8.31. 14,8 ‖ 2R 11,15.19.23,6.25,27 ‖ Jes 8,18.42,7 ‖ Jer 26,10. 34,13. 38,8.52,31 ‖ Ez 14,4.*7*.27,14 ‖ Joel 1,9.13.16.4,18 ‖ Am 1,5 ‖ Mich 2, 9 ‖ Nah 1,14 ‖ Hab 3,12 ‖ Ps 118, 26 ‖ Prv 25,17 ‖ Eccl 4,14 ‖ Esth 2,9.13 ‖ Neh 3,24.25 ‖ 1Ch 13,7 ‖ 2Ch 23,14.20.26,21.33,15.

**וּמִבֵּית** Gn 12,1.24,40 ‖ Mich 6,4 ‖ Neh 12,29.

**וּלְמִבֵּית** Nu 18,7.

**בֵּיתִי** *suff.* Gn 15,2.3.41,40 ‖ Nu 12,7 ‖ Jud 11,31.19,23 ‖ 1S 20,15. 21,16 ‖ 2S 7,18.11,11.23,5 ‖ 1R 5, 23.21,2 ‖ Jes 56,7 ‖ Jer 12,7 ‖ Ez 23,39.44,7 ‖ Hag 1,9 ‖ Zach 1,16. 3,7 ‖ Ps 101,2.7.132,3 ‖ Prv 7,6 ‖ Job 17,13.19,15 ‖ 1Ch 17,16.28,6.

**וּבֵיתִי** Gn 34,30 ‖ Jos 24,15.

**בְּבֵיתִי** 2R 20,15 ‖ Jes 39,4.56,5 ‖ Jer 11,15.23,11 ‖ Ez 8,1 ‖ Mal 3, 10 ‖ 1Ch 17,14.

**וּבְבֵיתִי** Jes 3,7.

**לְבֵיתִי** Gn 30,30 ‖ Zach 9,8.

**מִבֵּיתִי** Hos 9,15.

**בֵּיתֶךָ, בֵּיתְךָ** Gn 7,1.17,13.31,37 ‖ Dt 6,9.7,26.11,20.15,16.21,12.22, 2 ‖ Jud 12,1.18,25.19,22 ‖ 1S 2,30. 33 ‖ 2S 7,16.11,10.12,16 ‖ 1R 13,8. 18.16,3.*21,22*.20,6 ‖ Jer 20,6 ‖ Ez 3,24.44,30 ‖ Ps 5,8.26,8.36,9.65,5. 66,13.69,10.84,5.128,3 ‖ Prv 24, 27.27,27 ‖ Ruth 4,11.12.

**בֵּיתֵךְ** *f.* Jos 2,19.

**וּבֵיתֶךָ, וּבֵיתְךָ** Gn 45,11 ‖ Dt 14, 26.15,20 ‖ 1S 25,6 ‖ Jer 38,17.

**וּבֵיתֵךְ** 2R 8,1.

**בְּבֵיתֶךָ, בְּבֵיתְךָ** Gn 31,41 ‖ Ex 7, 28 ‖ Nu 18,11.13 ‖ Dt 6,7.*11,19*. 21,13.22,8.25,14 ‖ 1S 2,31.32.36. 22,14 ‖ 2R 14,10.20,15.17 ‖ Jes 39,4.6 ‖ 2Ch 25,19.

**לְבֵיתֶךָ, לְבֵיתְךָ** 2S 11,8 ‖ 1R 1, 53 ‖ 2R 20,1 ‖ Jes 38,1 ‖ Hab 2,10 ‖ Ps 93,5.

**לְבֵיתֵךְ** *f.* Jos 2,3 ‖ 1S 25,35 ‖ 2S 14,8 ‖ 1R 14,12.

**וּלְבֵיתֶךָ [וּלְבֵיתְךָ** Dt 26,11.

**מִבֵּיתֶךָ, מִבֵּיתְךָ** 2S 12,10.11 ‖ Ps 50,9.

**וּבֵיתְכֶם** Nu 18,31.

**בֵּיתוֹ** Gn 12,17.14,14.17,23.27.18, 19.19,3.24,2.29,13.35,2.36,6.39,4. 16.43,16.44,1.4.45,8.50,7 ‖ Ex 7, 23. 12,4.22 ‖ Lev 16,6.*11.17*.22, 11.27,14.15 ‖ Nu 22, 18.*24,13* ‖ Dt 6,22.24,10 ‖ Jos 7,18.20,6 ‖ Jud 9, 16.*19*.11,34.18,26.19,29 ‖ 1S 1,21. 2,1.3,12.13.7,17. 15,34. 24,23. 25, 17 ‖ 2S 6,11.20.21.7,25.9,9.11,9. 10,13.27. 12,15.17.20. 14,24². 15, 16.17,23².19,12².31.42.20,3.21,4 ‖ 1R 3,1.4,7.7,1².9,15.16,3.7. 20,43. 21,4.29 ‖ 2R 21,18 ‖ Jer 22,13.23, 34 ‖ Mich 7,6 ‖ Zach 5,4 ‖ Ps 49, 17 ‖ Prv 6,31.7,20.11,29.15,27 ‖ Job 1,10.8,15. 20,28. 27,18. 38,20. 39, 6 ‖ Cant 8,7 ‖ Esth 1,8.5,10.6,12 ‖ Neh 3,10.23.28.29.7,3 ‖ 1Ch 10,6. 16,43.17,23 ‖ 2Ch 8,1.19,1.33,20.

**וּבֵיתוֹ** Ex 1,1 ‖ 1S 27,3 ‖ 2S 2,3 ‖ 1R 7,8 ‖ Mich 2,2 ‖ 2Ch 24,16.

**בְּבֵיתוֹ** Gn 39,5 ‖ Jud 8,29 ‖ 1S 19, 9.25,1.36 ‖ 2S 4,11.7,1 ‖ 1R 2,34.5, 28.13,19 ‖ 2R 6,32.20,13.21,23 ‖ Jes 14,18.39,2 ‖ Jer 37,17 ‖ Ps 112,3 ‖ Prv 7,19 ‖ Job 21,21.42, 11 ‖ Esth 1,22 ‖ 1Ch 7,23.13,14. 17,1 ‖ 2Ch 33,24.

**וּבְבֵיתוֹ** 2Ch 7,11.

**לְבֵיתוֹ** Dt 20,5.*6.7.8*.24,5 ‖ Jud 19, 21.20,8 ‖ 1S 10,25.26.23,18 ‖ 2S 6, 19 ‖ 1R 5,25.12,24.22,17 ‖ Hab 2, 9 ‖ Hag 1,9 ‖ Ps 105,21 ‖ Job 7,10 ‖ 1Ch 16,43 ‖ 2Ch 11,4.18,16.

**וּלְבֵיתוֹ** Jud 8,27 ‖ 1R 2,33.

**מִבֵּיתוֹ** Dt 24,1.*3*.2 ‖ Prv 17,13 ‖ Neh 5,13.

**בֵּיתָהּ** Gn 39,14 ‖ Ex 3,22 ‖ Jos 2, 15 ‖ 2S 11,4 ‖ 1R 9,24 ‖ 2R 8,3.5 ‖ Ps 104,17 ‖ Prv 2,18.5,8.7,8.27.9, 1.14.14,1.31,21.27.

**וּבֵיתָהּ**

השבעים קורין: ותאכל הוא־והיא וּבָנֶהָ. (16) וּמִן־הַיּוֹם הַהוּא כד־הקמח וגו׳.

1R 17,15 ‖ 2R 8,2.

בְּבֵיתָהּ Prv 7,11.
לְבֵיתָהּ Prv 31,15.21.
בֵּיתָם 1S 1,19‖Prv 30,26‖Neh 3,23.
בָּתִּים *pl.* Ex 1,21. 26,29. 36,34. 37,14.*38,5*‖2R 23,7 ‖ Jes 5,9.6 5,21 ‖ Jer 29,5.*28*.32,15.35,9 ‖ Ez 11,3.28,26 ‖ Am 3,15 ‖ Zeph 1,13 ‖ Job 15,28.24,16 ‖ Eccl 2,4 ‖ Neh 7,4.9,25‖1Ch 15,1.
וּבָתִּים Dt 6,11.8,12 ‖ Jes 6,11 ‖ Mich 2,2.
הַבָּתִּים Ex 8,9.9,20.12,7.13 ‖ 1R 9,10 ‖ Jes 22,10 ‖ Jer 19,13.*32*,*29* ‖ Ez 33,30 ‖ Zach 14,2 ‖ 1Ch 29,4‖2Ch 34,11.
בַּבָּתִּים Jud 18,14.22‖Joel 2,9.
לְבָתִּים Ex 25,27.*30*,*4*.*37*,*27*.45,4.
לַבָּתִּים Jos 7,14.
בָּתֵּי *cs.* Ex 8,17.12,27 ‖ Lev 25,32.33 ‖ 1R 13,32.20,6 ‖ 2R 23,7.19.25,9 ‖ Jes 8,15.22,10.32,13 ‖ Jer 19,13.33,4².43,13.52,13 ‖ Am 3,15.5,11‖Mich 1,14‖Job 4.19.
וּבָתֵּי Ex 10,6 ‖ Lev 25,31 ‖ Jes 3,20‖Jer 19,13‖Ez 26,12.
בְּבָתֵּי Jer 43,12‖Zeph 2,7.
וּבְבָתֵּי Jes 42,22.
בָּתֵּינוּ *suff.* Ex 12,27‖Nu 32,18‖Prv 1,13‖Cant 1,17‖Thr 5,2.
וּבָתֵּינוּ Neh 5,3.
מִבָּתֵּינוּ Jos 9,12.
בָּתֶּיךָ Ex 10,6.
בָּתַּיִךְ *f.* Ez 16,41.
וּבְבָתֶּיךָ Ex 8,17.
וּמִבָּתֶּיךָ Ex 8,5.7.
בָּתֵּיכֶם Gn 42,19.33.45,18 ‖ Ex 12,23.
וּבָתֵּיכֶם Dt 12,7‖Neh 4,8.
בְּבָתֵּיכֶם Gn 47,24‖Ex 12,19‖Jes 3,14‖Hag 1,4.
מִבָּתֵּיכֶם Ex 12,15‖Jer 17,22.
בָּתָּיו 1Ch 28,11.
בָּתֵּיהֶם Nu 16,32 ‖ Dt 11,6 ‖ Jes 13,16.21‖Jer 5,27.6,12‖Ez 7,24‖Hos 11,11‖Job 3,15.21,9.22,18.

בָּתֵּימוֹ Ps 49,12.
וּבָתֵּיהֶם Zeph 1,13‖Neh 5,11.
וּבְבָתֵּיהֶם Dt 19,1.
מִבָּתֵּיהֶם Jer 18,22.
וּבָתֵּיהֶן Ez 23,47.
—v. ch. et n. pr. compos.—

## בִּיתָן] הַבִּיתָן

palatium, basilica.

היכל המלך.

Esth 7,7.8.

בִּיתַן *cs.* Esth 1,5.

## בָּכָא] הַבָּכָא

*morus* arbor; al. fletus, ploratio.

מין עץ מעצי הצרי והבלסמן וכשעושים בו בְּקִיעָה דקה השרף נוטף וּמְסַכָּה ממנו כדמעות מעינים בּוֹכִיּוֹת; ועמק הבכא ע״ש שגדלו בו בְּכָאִים, או ע״ש המים המסַבִּים; וי״ם מענין בְּכִיָּה, ומתרגמין: יאממערטהאל.

Ps 84,7.

בְּכָאִים *pl.* 2S 5,23.
הַבְּכָאִים 2S 5,24‖1Ch 14,14.15.

## בָּכָה

flere, deflere, lugere.

אח לבָּכָא וסָכָה (ואולי גם קרוב לבָקַע ובָקַק, לפי שהמעין בְּעֵין מתבקע ומוריק ובוקק הדמעות); י״ג במיכה א׳ י׳: בַּעַכּוֹ אל־תבכו, לשון נופל על־לשון, כמו בגת אל־תגידו שלפניו, וכן להשבעים בָּכוֹ שעצ״פ.

Gn 25,14‖Hos 12,5.

וּבָכְתָה *3 perf. f.* Dt 21,13.
בָּכִיתִי *1 perf.* Job 30,25.
בָּכוּ *3 pl.* 2S 13,36‖Esr 10,1.
וּבָכוּ Ez 27,31.
בְּכִיתֶם *2 pl.* Nu 11,18.
בָּכִינוּ *1 pl.* Ps 137,1.
בֹּכֶה *pt.* Ex 2,6 ‖ Nu 11,10 ‖ 2S 19,2‖2R 8,12‖Esr 10,1.
וּבוֹכֶה, וּבֹכֶה 2S 15,30‖Jer 41,6.
בּוֹכִים, בֹּכִים *pl.* Nu 25,6 ‖ 2S 15,23‖Job 30,31‖Esr 3,12 ‖ Neh 8,9.
בּוֹכִיָּה *f.* Thr 1,16.
בָּכוֹ *infin. abs.* Jes 30,19 ‖ Jer 22,10‖Mich 1,10‖Thr 1,2.

וּבָכוֹ Jer 50,4.
וּבָכֹה 1S 1,10 ‖ 2S 3,16.15,30‖ Ps 126,6.
לִבְכּוֹת *infin. cs.* Gn 43,30 ‖ 1S 30,4‖2S 3,43‖Eccl 3,4.
וְלִבְכֹּתָהּ (כ׳ זעירא) *suff.* Gn 23,2.
בְּכוּ *imper. pl.* Jer 22,10.
וּבְכוּ Joel 1,5.
בְּכֶינָה *f.* 2S 1,24.
אֶבְכֶּה *1 imperf.* Jes 16,9 ‖ Jer 48,32.
וְאֶבְכֶּה Jud 11,37‖Jer 8,23.
וָאֶבְכֶּה 2S 12,22‖Ps 69,11 ‖ Neh 1,4.
הַאֶבְכֶּה *interrog.* Zach 7,3.
תִּבְכֶּה *2 impf.* Jes 30,19 ‖ Ez 24,16.
וַתֵּבְךְּ 2R 22,19.
וַתֵּבְךְּ 2S 12,21‖2Ch 34,27.
תִּבְכִּי *2 f.* 1S 1,8.
וַיֵּבְךְּ Gn 27,38.29,11.37,35.42,24.43,30.45,14.15.46,29.50,1.17‖ 1S 24,17 ‖ 2S 3,32.19,1‖ 2R 8,11.13,14.20,3‖Jes 38,3.
תִּבְכֶּה *3 f.* 1S 1,10 ‖ Jer 13,17 ‖ Thr 1,2.
וַתִּבְכֶּה 1S 1,7.
וַתֵּבְךְּ Gn 21,16‖Jud 11,38.14,16.17‖Esth 8,3.
תִּבְכּוּ *2 impf. pl.* Jer 22,10 ‖ Ez 24,23‖Mich 1,10‖Neh 8,9.
וַתִּבְכּוּ Nu 11,20‖Dt 1,45.
יִבְכּוּ *3 pl.* Lev 10,6‖Nu 11,13 ‖ 1S 11,5‖Joel 2,17.
וַיִּבְכּוּ Gn 33,4.50,3 ‖ Nu 11,4.14,1.20,29 ‖ Dt 34,8 ‖ Jud 2,4.20,23.26.21,2 ‖ 1S 11,4.20,41.30,4 ‖ 2S 1,12.3,32.13,36‖Job 2,12.
יִבְכָּיוּן Jes 33,7‖Job 31,38.
תִּבְכֶּינָה *3 f.* Ps 78,64 ‖ Job 27,15.
וַתִּבְכֶּינָה Ruth 1,9.14.
מְבַכָּה *Pi. pt. f.* Jer 31,15(14).
מְבַכּוֹת *pl.* Ez 8,14.

## בֶּכֶה

fletus.
Esr 10,1.

## בֶּכִי, בְּכִי

fletus; stillatio; lacrimatio.

השבעים קורין בירמיה מ״ח ה׳ יעלה־בֶּכֶה (וע׳ ישעיה ט״ו ה׳); וי״נ באיוב כ״ח י״א: נִבְכֵי נהרות הַבֵּשׁ (או חִפֵּשׂ).

Dt 34,8 ‖ Jud 21,2 ‖ 2S 13,36 ‖ 2R 20,3 ‖ Jes 38,3.65,19 ‖ Jer 3,21.9,9.31,15(14).48,5 ‖ Mal 2,13 ‖ Ps 30,6 ‖ Job 16,16 ‖ Esr 3,13.

וּבְכִי Esth 4,3.

בַּבֶּכִי, בִּבְכִי Gn 45,2 ‖ Jes 15,3.5.16,9.22,4 ‖ Jer 31,9(8).48,5 ‖ Ps 102,10.

וּבִבְכִי Joel 2,12.

לְבֶכִי, לִבְכִי Jes 15,2.22,12.

מִבֶּכִי, מִבְּכִי Jer 31,16(15).48,32 ‖ Job 28,11.

בִּכְיִי *suff.* Ps 6,9.

בְּכִית] בְּכִיתוֹ *suff.* Gn 50,4.

——בָּכוּת etc. conf. n. pr.——

## בְּכוֹר, בְּכֹר

primogenitus; praecipuus; primarius.

טעם השם ע׳ הערתנו אל הפעל. וי״נ בישעיה י״ד ל׳: ורעו בְּכֹרֵי (או בְּכָרִים) דלים.

Gn 25,13.35,23.36,15.38,7.46,8 ‖ Ex 6,14. 11,$5^{3}$.12,12.$29^{2}$. 13,2.13.$15^{3}$.22,28.34,20 ‖ Lev 27,26 ‖ Nu 1,20. 3,12.$13^{2}$.40.$41^{2}$.42.43.45. *8*, *18*.50.8,16.$17^{2}$.18,$15^{2}$.$17^{3}$.26,5.33,4 ‖ Dt 15,19.33,17 ‖ Jos 17,$1^{2}$ ‖ Ps 78,51.89,28.105,36 ‖ Job 18,13 ‖ 1Ch 1,29. 2,3.25.27.50. 4,4. 5,1.3. 26,10.

הַבְּכוֹר, הַבְּכֹר Gn 41,51. 43,33. 48,14.18 ‖ Nu 3,2 ‖ Dt 15,19.21, 15.16.17.25,6 ‖ 1S 8,2.17,13 ‖ 2R 3,27 ‖ Zach 12,10 ‖ Job 1,13.*18* ‖ 1Ch 2,25. 3,1.15. 5,1. 6,13. 8,30. *9*, *36*.9,5.31.26,2.4 ‖ 2Ch 21,3.

בִּבְכֹר Dt 15,19.

מִבְּכוֹר, מִבְּכֹר Ex 11,5.12,29.13,15 ‖ Nu 3,46.

בְּכוֹרִי, בְּכֹרִי *suff.* Gn 49,3 ‖ Ex 4,22 ‖ Jer 31,9(8) ‖ Mich 6,7.

בְּכֹרְךָ, בְּכֹרֶךָ Gn 27,19.32 ‖ Ex 4,23.

בְּכוֹרוֹ, בְּכֹרוֹ Gn 10,15.22,21.38,6 ‖ Jud 8,20 ‖ 2S 3,2 ‖ 1R 16,34 ‖ 1Ch 1,13.2,13.42.8,1.39.

בִּבְכֹרוֹ Jos 6,26.

בְּכוֹרִים] בְּכוֹרֵי *pl. cs.* Jes 14,30 ‖ Ps 135,8 ‖ Neh 10,37.

בִּבְכוֹרֵיהֶם *suff.* Ps 136,10.

## בְּכֹרָה

primogenita, primogenitura.
Gn 25,32.

הַבְּכֹרָה Gn 25,34 ‖ Dt 21,17.

וְהַבְּכֹרָה 1Ch 5,2.

לַבְּכֹרָה 1Ch 5,1.

בְּכֹרָתִי *suff.* Gn 27,36.

בְּכֹרָתְךָ Gn 25,31.

בְּכֹרָתוֹ Gn 25,33 ‖ 1Ch 5,1.

כִּבְכֹרָתוֹ Gn 43,33.

### בְּכֹרוֹת *pl.*

הבחור בס׳ הזכרונות כ״י אמר: „ב׳ בכרות כתיב. כן ואת בכרות בנינו וגו׳ ואת בכרות בהמתנו״ אמנם נוסחא כזאת לא ראינו ולא שמענו!

Neh 10,37.

וּבְכֹרֹת Dt 12,6.17.*14*,*23*.

מִבְּכֹרוֹת Gn 4,4.

## בְּכִירָה] הַבְּכִירָה

*adj.*: primogenita.

Gn 19,31.*34*.33.37.29,26 ‖ 1S 14,49.

## בַּכּוּרָה] הַבַּכֻּרוֹת *pl.*

ficus praecox.

שם מיוחד לתאנה המקדמת להתבשל, כשם בִּכּוּרָה, וכן בערבית, ומן הערבים למדו הספרדים לקראה albacora. ע״ם המסורה כבכורה דישעיה כ״ח ד׳ לית ומפיק, אך בהרבה ספרים מדויקים בלא מפיק.

Jer 24,2.

בִּכּוּרָה Mich 7,1.

כְּבִכּוּרָהּ, כְּבִכּוּרָה Jes 28,4 ‖ Hos 9,10.

## בִּכּוּרִים *pl. t.*

primitiae fructuum.

שם הכולל כל המינים, וע״כ לא בא בנפרד.

Lev 2,14.23,17 ‖ 2R 4,42 ‖ Nah 3,12.

הַבִּכּוּרִים, הַבִּכֻּרִים Lev 23,20 ‖ Nu 28,26.

וְלַבִּכּוּרִים Neh 13,31.

בִּכּוּרֵי *cs.* Ex 23,16.19.*34*,*26*.34,22 ‖ Nu 13,20.18,13 ‖ Ez 44,30 ‖ Neh 10,36.

וּבִכּוּרֵי Neh 10,36.

בִּכּוּרֶיךָ *suff.* Lev 2,14.

## בָּכַר

fructus praecoces ferre; primogenitum facere, primogeniturae ius dare alicui; *Pu.* natu maximum, primogenitum esse. *Hi. pt.* primipara.

לדר״ק עיקר הוראת השרש בקיעה ויציאה לאור וקרוב לשרש בקר (ובערבית בַּקַר בכ״ף) ובקע, ומזה בְּכוֹר הפותח ובוקע הרחם לצאת לאויר העולם. ובהשאל על הקדימה והיתרון.

בִּכֵּר] לְבַכֵּר *Pi. infin. cs.* Dt 21,16.

יְבַכֵּר *3 impf.* Ez 47,12.

בֻּכַּר] יְבֻכַּר *Pu. 3 impf.* Lev 27,26.

הִבְכִּיר] כְּמַבְכִּירָה *Hi. pt. f.* Jer 4,31.

## בֵּכֶר] בִּכְרֵי *pl. cs.*

camelus iuvencus.

גמל צעיר לימים, וכן נקרא בערבית.

Jes 60,6.

בִּכְרָה *f.* Jer 2,23.

——v. n. pr.——

## בָּלַג

exhilarari; effulgere iubere.

יונתן וקדמוני המפרשים פתרוהו מענין התגברות, התחזקות והחלפת כח, והאחרונים יחברוהו עם בלג הערבי בהוראת הברקת אור וצהלת פנים; ואולי יש לחברו עם פלג שמדרז״ל (נ״כ כבנין הפעיל) בהוראת ההפלגה, הרבוי והיתרון.

הִבְלִיג] הַמַּבְלִיג *Hi. pt.* Am 5,9.

וְאַבְלִיגָה *1 impf.* Ps 39,14 ‖ Job 9,27.10,20.

**[מַבְלִיגִית] מַבְלִיגִיתִי** *suff.*

exhilaratio, recreatio a dolore.

לר"ק הוא כפעל, כלומר מבליג אני, מתאפק ומשתדל להתגבר על יגוני. אך לבי בקרבי עלי דוי. ולפי מה שהעירותי לעיל הנביא קורא כך להקב"ה: אתה מאורי וששוני.

Jer 8,18.

——v. n. pr.——

**[°בלה] בַּל־, וּבַל־...בַּל־**

non, nondum; conf. בְּלִי, בִּלְתִּי.

מלת השלילה, ואחיותיה בְּלִי, בִּלְתִּי, ומרכבות במלות בלעדי, בליעל ובלימה; ובאה רק במליצה ושיר. ע' הערה למלת אֲבָל. כפי חז"ל שנור עובר בבל תשחית, בבל יֵרָאֶה אע"נ דבקראי כתיב אַל או לא.

Jes 14,21. 26,10$^{2}$.11.14$^{2}$.18$^{2}$. 33,20$^{3}$.21.23.35,9.40,24$^{3}$.43,17.44,8.9$^{3}$||Hos 9,16 || Ps 10,4.6.11.15.18. 16,2.4$^{2}$.8. 17,3$^{2}$.5. 21,3. 8.12. 30,7. 32,9.46,6.49,13. 58,9.78,44. 93,1. *96,10*. 104,2. 9$^{2}$. 119,121. 140,11. 12.147,20|| Prv 10,30.12,3.19,23. 22,29.23,7.35$^{2}$.24,23||Job 41,15|| 1Ch 16,30.

**וּבַל־** Jes 33,24||Hos 7,2 || Ps 141,4||Prv 9,13.14,7.

**בְּלִי**

non, sine; מִבְּ' quia non.

מלת השלילה בהוראת אַיִן ולֹא. י"נ בש"ב א' כ"א: בְּלִי (או כְּלִי) משוח בשמן, כלומר כלי מלחמה של שאול, מלך משוח (וע' פסוק כ"ז), ובתהלים ס"ג ב': בארץ־ציה ועיף אֱלִי־מים.

Gn 31,20||2S 1,21||Jes 14,6.28,8. 32,10 || Hos 7,8.8,7.9,16 || Mal 3,10||Ps 19,4.59,5.63,2.72,7||Job 8,11.24,10.30,8.31,39.33,9.34,6.38,2.39,16.41,18.42,3.

**בִּבְלִי** Dt 4,42.19,4||Jos 20,3||Job 35,16.36,12.

**לִבְלִי** Jes 5,14||Job 38,41.41,25.

**מִבְּלִי** Dt 9,28.28,55 || Jes 5,13 || Jer 2,15.9,9.10.11 || Ez 14,15.34,5||Hos 4,6 || Zeph 3,6$^{2}$||Job 4,11. 20.6,6.18,15.24,7.31,19 || Thr 1,4||Eccl 3,11.

**הֲמִבְּלִי** *interrog.* Ex 14,11||1R 1,8.*6,16*.

**וּמִבְּלִי** Job 24,8.

**בִּלְתִּי**

non, sine, praeter; לְבִלְתִּי ne, ut non (= לִבְלִי, לְבַל).

וי"מ בִּלְתִּי דישעיה י' ד' שם אלילה נקבה, והזכר בֵּל, ע"ד כָּרַע בֵּל (מ"ו א'), ולא נהירא לי.

Gn 21,26. 43,3.*5*. 47,18 || Ex 22,19||Nu 11,6.21,35.32,12||Dt 3,3 || Jos 8,22.*11,8*.10,33.11,19||Jud 7,14 || 1S 20,26 || 2R 10,11|| Jes 10,4.14,6 || Am 3,3.4 || Job 14,12 || Dan 11,13.

**לְבִלְתִּי, וּלְבִלְתִּי...לְבִלְתִּי** Gn 3,11.4,15.19,21.38,9||Ex 8,18.25.9,17.20,20 || Lev 18,30.20,4.26,15||Nu 9,7.32,9||Dt 4,21$^{2}$.8,11.12,23. 17,12.20$^{2}$ || Jos 5,6.11,20. 22,25. 23,6.7 || Jud 2,23.8,1.21,7|| 2S 14,7.13.14 || 1R 6,6.11,10.15,17|| 2R 12,9$^{2}$.17,15.23,10 || Jes 44,10.48,9.65,8 || Jer 7,8.16,12.17,23$^{2}$.24$^{2}$. 18,10.19,15.23,14.26,24.27,18.32,40.34,9.10.35,8.*14*.9.36,25.38,26. 42,13.44,5.7.51,62 || Ez 3,21.13,22.17,14.20,9.*14,22*.15. 22,30. 24,8.29,15.33,15.46,20 || Job 42,8 || Ruth 1,13.2,9.3,10 || Dan 9,11 || 1Ch 4,10||2Ch 16,1.

**וּלְבִלְתִּי** Jer 17,27.33,20||Ez 13,3.

**מִבִּלְתִּי** Nu 14,16||Ez 16,28.

**בִּלְתִּי** *suff.* Hos 13,4.

**[בִּלְתְּךָ] בִּלְתֶּךָ** 1S 2,2.

**בְּלִימָה**

nihil.

מרכב מן בְּלִי־מָה, וכת"י: מדלית מדעם דסמך לה, ולר"ק הוא משרש בלם.

Job 26,7.

**בְּלִיַּעַל, בְּלִיַּעַל**

nequitia; pernicies, exitium; homo nequam.

מֻרכב מן בלי־יַעַל, כלומר אין מועיל, ולחז"ל בלי־על, וי"ם בלי־יַעַל מלשון עֲלִיָּה ורוממות (ע"מ יַעַן מן עָנָה). אך יתכן ששרשו בָּלַע.

Dt 13,14.15,9||Jud 19,22.20,13 || 1S 1,16.2,12.10,27.25,17 || 2S 20,1.22,5||1R 21,10.13|| Nah 1,11.2,1 || Ps 18,5.41,9.101,3 || Prv 6,12. 16,27.19,28 || Job 34,18|| 2Ch 13,7.

**וּבְלִיַּעַל** 1S 30,22||2S 23,6.

**הַבְּלִיַּעַל, הַבְּלִיַּעַל** 1S 25,25 || 2S 16,7||1R 21,13.

**[בָּלָה] בָּלְתָה** *3 perf. f.*

attritum, confectum esse.

ענינו הפסד, השחתה ורקבון מרב ימים. ודומה לכלה, כרמיות הקו"ב דאיוב כ"א י"ג (ע' ל"ו י"א) וכגירסת חז"ל (ברכות ז' ע"ב) לְבַלֹּתוֹ ת' לכלתו בדהי"א י"ז ט'.

Dt 8,4.29,4.

**בָּלוּ** *3 perf. pl.* Dt 29,4 || Jos 9,13||Ps 32,3||Neh 9,21.

**[בְּלֹת] בְּלֹתִי** *infin. suff.* Gn 18,12.

**יִבְלֶה** *3 impf.* Job 13,28.

**תִּבְלֶה** *f.* Jes 51,6.

**יִבְלוּ** *3 pl.* Jes 50,9||Ps 102,27.

**בִּלָּה** *Pi. 3 perf.* Thr 3,4.

**לְבַלּוֹת** *inf.* Ps 49,15.

**לְבַלֹּתוֹ** *suff.* 1Ch 17,9.

**יְבַלּוּ** *3 impf. pl.* Jes 65,22||Job 21,13.

**[בָּלֶה] בָּלִים** *adj. pl. m.*

vetustus, tritus; *f.* בָּלָה de muliere vetula.

Jos 9,4$^{2}$.

**לַבָּלָה** *f. sg.* Ez 23,43.

**בָּלוֹת** *pl.* Jos 9,5$^{2}$.

**בְּלִי**

consumptio, interitus.

לרב המבארים הוא שם ע"מ בְּכִי, חֳוִי, וי"ם כמו מִבְּלִי שַׁחַת, כלומר לְבִלְתִּי שַׁחַתָּה.

Jes 38,17.

**[בְּלוֹאִים, בְּלוֹיִם] בְּלוֹיֵ** *pl. cs.*

panni laceri.

חתיכות בגד וקרעים נמלחים ורסוקים.

Jer 38,11.

**בְּלוֹאֵי** Jer 38,12.

**וּבְלוֹיֵ** Jer 38,11.

**[תַּבְלִית] תַּבְלִיתָם** *suff.*

consumptio, abolitio.

לפי ת״י ורש״י הוא מלשון תֶּבֶל (ויקרא כ׳ י״ב), ולהראב״ע והרד״ק משרש בָּלָה, ובקצת נוסחאות תכליתם בכ״ף; ורשד״ל גורס עַל־תֵּבֵל יָתֹם, ומקביל היטב אל וְכָלָה זעם.

Jer 10,25.

—v. chald.—

**וּמְבַלְּהִים** K. *Pi. pt. pl.* [בָּלַהּ]

terrere.

לפי הכתיב, והקרי ומבהלים כלומר מְיָרְאִים ומטילים אימה; ויתכן לגרוס מְלַבְּנוֹת בהמשך המ״ם של אוֹתָם.

Esr 4,4.

## בַּלָּהָה

terror; subita pernicies; conf. בֶּהָלָה.

אָחות לְבֶּהָלָה וחזקה ממנה, כהוראת הדגש.

Jes 17,14.

**בַּלָּהוֹת** *pl.* Ez 26,21.27,36.28,19 ‖ Ps 73,19 ‖ Job 18,11.14.27,20.30,15.

**בַּלְהוֹת** *cs.* Job 24,17.

## בָּלַל

perfundere, confundere; farraginem praebere; *Hithp.* immiscere se.

עינינו ערבוב וסכסוך, ובארמית ובדרז״ל ע״ד המרבעים, בַּלְבֵּל; וטעם בַּלֹּתִי דתהלים צ״ב י״א לרד״ק כטעם בַּלֹּתָנִי או בְּלֹתִי משרש בָּלָה.

Gn 11,9.

**בַּלֹּתִי** *1 perf.* Ps 92,11.

**וְנָבְלָה** (= וְנָבֹלָּה) *1 impf. pl.* Gn 11,7.

**בָּלוּל** *pt. pass.* Ex 29,40 ‖ Lev 14,21 ‖ Nu 15,4.9.

**בְּלוּלָה** *f.* Lev 2,5.*23*,*13*.7,10.9,4.14,10 ‖ Nu 7,13.*19.25.31.37.43.49.55.61.67.73.79*.8,8.*28*,*20.28.29*,3.*9.14*.15,6.28,5.9.*12.13*.

**בְּלוּלֹת** *pl.* Ex 29,2 ‖ Lev 2,4.7,12² ‖ Nu 6,15.

**וַיָּבוֹל** K., **וַיָּבָל** Q. *3 impf.* Jud 19,21.

**יִתְבּוֹלָל** [הִתְבּוֹלֵל] *Hithpo. 3 impf.* Hos 7,8.

**בְּלִיל** *cs.* [בְּלִיל]

farrago, pabulum.

מספוא הבדמות המעורב מקש שעורים ומים. י״ג באיוב כ״ד ו׳: בשדה בְּלִיַּעַל, ומקביל היטב אל רָשָׁע, ואחרים גורסין בְּלִי־לוֹ תרין מלין.

Jes 30,24.

**בְּלִילוֹ** *suff.* Job 6,5.24,6.

## תֶּבֶל

contaminatio, concubitus inhonestus.

ע״מ תָּמָם מן מָסַס, ונאמר על בלבול הזרע בהזדוגות מין בשאינו מינו ובערוָה האסורה (אונצוכט).

Lev 18,23.20,12.

## תְּבַלֻּל

conspersus, maculatus, aut humectatus; *Vulg.* albuginem habens in oculo.

כלומר השחור והלבן שבעין פתוכים ומעורבים.

Lev 21,20.

—לוּל v. וּבְלוּלִים—

**לִבְלוֹם** *infin.* [בָּלַם]

domare, constringere.

כהוראתו בסורית ובדרז״ל: חסימה וסגירה. והוא בודד, ויש שחברו לו בלימה דאיוב.

Ps 32,9.

**בּוֹלֵס** *pt.* [בָּלַס]

ficos colere, *vellicare.*

לרש״י הוא מעין הארמית בלש, לשון חפוש (וא״כ יתכן שגם בוקר מענין בִּקּוּר וְחִפּוּשׂ, שאלולי היה לעה בקר מה טעם ויקחני י״י מאחרי הצאן?), וי״ת: ושקמין אית לי בשפלתא, א״כ הוא ש״ת לְבַעַל שקמים (ע״מ כֹּרֵם), וכן באמת נקראת התאנה ופרי השקמים בשם בלס בערבית וכושית.

Am 7,14.

## בָּלַע

devorare, perdere.

ענינו בליעה והשחתה, וקרוב לבלה ובלק, בבאור כְּבַלַּע את־הקדש (במדבר ד׳ כ׳) רבו המפרשים, וי״א שהוא כמו כְרֶגַע (כעין עד בלעי רקי, דאיוב), כלומר לראות כדרך עין; וי״נ כְּבֹא אֶל־הקדש.

Job 20,15.

**בְּלָעָנוּ** K., **בְּלָעַנִי** Q. *suff.* Jer 51,34.

**וּבָלְעָה** *3 perf. f.* Nu 16,30.

**בְּלָעוּנוּ** *pl. suff.* Ps 124,3.

**לִבְלֹעַ** *infin.* Jon 2,1.

**בִּלְעִי** *suff.* Job 7,19.

**יִבְלַע** [יִבְלָע] *3 impf.* Job 20,18.

**וַיִּבְלַע** Ex 7,12.

**יִבְלָעֶנָּה** *suff.* Jes 28,4.

**וַתִּבְלַע** *3 f.* Nu 16,32.26,10 ‖ Ps 106,17.

**תִּבְלָעֵנִי** *suff.* Ps 69,16.

**תִּבְלָעֵנוּ** Nu 16,34.

**וַתִּבְלָעֵם** Dt 11,6.

**תִּבְלָעֵמוֹ** Ex 15,12.

**נִבְלָעֵם** *1 impf. pl. suff.* Prv 1,12.

**יִבְלָעֻהוּ** *3 pl. suff.* Hos 8,7.

**וַתִּבְלַעְןָ** *3 f. pl.* Gn 41,24.

**וַתִּבְלַעְנָה** Gn 41,7.

**נִבְלַע** *Ni. 3 perf.* Hos 8,8.

**נִבְלְעוּ** *pl.* Jes 28,7.

**בִּלַּע** *Pi. 3 perf.* Jes 25,8 ‖ Thr 2,2.5.

**וּבִלַּע** Jes 25,7.

**בִּלֵּעוּ** [בִּלְּעוּ] *pl.* Jes 3,12.

**בִּלָּעְנוּ** [בִּלַּעְנוּ] *1 perf. pl.* Thr 2,16.

**בִּלַּעֲנוּהוּ** *suff.* Ps 35,25.

**מְבַלְּעָיִךְ** [מְבַלְּעִים] *pt. pl. suff.* Jes 49,19.

**בְּבַלַּע** *infin.* Job 1,13.

**כְּבַלַּע** Nu 4,20.

**מְבַלֵּעַ** [מְבַלֵּעַ] Thr 2,8.

**לְבַלְּעוֹ** *suff.* Job 2,3.

**בַּלַּע** *imper.* Ps 55,10.

**אֲבַלֵּעַ**, **אֲבַלַּע** *1 impf.* 2S 20,20 ‖ Jes 19,3.

**תְּבַלַּע** *2 impf.* 2S 20,19.

**וַתְּבַלְּעֵנִי** *suff.* Job 10,8.

**יְבַלַּע־** *3 impf.* Prv 19,28.

**יְבַלְּעֶנּוּ** *suff.* Prv 21,20 ‖ Job 8,18.

**יְבַלְּעֵם** Ps 21,10.

**תְּבַלְּעֶנּוּ** *3 impf. suff.*

וי״נ תבלעם (נו = ם) ומוסב על הדברים.

Eccl 10,12.

**מְבֻלָּעִים** *Pu. pt. pl.* Jes 9,15.

**יְבֻלַּע, יְבֻלָּע** *3 impf.* 2S 17,16 ‖ Job 37,20.

**תִּתְבַּלָּע** *Hithp. 3 impf. f.* Ps 107,27.

## [בָּלַע] בֶּלַע

devoratio, exitium.

Ps 52,6.

**בִּלְעוֹ** *suff.* Jer 51,44.

—v. n. pr.—

## בִּלְעֲדֵי

sine, praeter.

מֻרכב מן בַּל וְעֲדֵי, וההוראה ידועה; ואולי שרשו בַּעַד המורה בערבית על ההרחקה והלמ״ד נוספת.

Job 34,32.

**מִבַּלְעֲדֵי** Nu 5,20 ‖ Jos 22,19 ‖ 2S 22,32² ‖ Ps 18,32.

**הֲמִבַּלְעֲדֵי** *interrog.* 2R 18,25 ‖ Jes 36,10 ‖ Jer 44,19.

**בִּלְעָדַי, בִּלְעָדֵי** *suff.* Gn 14,24. 41,16 ‖ Jes 45,6.

**מִבַּלְעָדַי** Jes 43,11.44,8.45,21.

**וּמִבַּלְעָדַי** Jes 44,6.

**וּבִלְעָדֶיךָ** Gn 41,44.

---

## [בָּלַק] וּבוֹלְקָהּ *pt. suff.*

desertum reddere, vastare.

אולי הוא כעין פלג מענין גזירה וכריתה (ובדרז״ל „לא חילוק ולא בילוק ידענא“ !).

Jes 24,1.

**[בָּלַק] וּמְבֻלָּקָה** *Pu. pt. f.* Nah 2,11.

—v. n. pr.—

## בָּמָה

locus excelsus, editus; arx; castellum; sacellum in monte extructum (rad. בּוּם?)

ע״מ קָמָה מן קוּם, בנין גבוה. או על מקום גבוה; וי״מ מזה: אדני בָם סיני בקדש (תהלים ס״ח י״ח) כלומר י״י הָרִים מעלת הר סיני בקדושה או ע״י קדושתו. ולולי דמסתפינא הייתי פותר מזה שם יָבָם, שנתקשו בו הבלשנים, מפני שנאמר בו: וְהָקֵם זרע לאחיך; לְהָקִים לאחיו שם בישראל. ולהמחברים בָּמָה עם שרש בָּנָה יבֹאר ג״כ יָבָם ע״ש הכתוב: אשר לא יִבְנֶה את־בית אחיו. השבעים קורין בש״א י׳ י״ג: ויבא הַבָּיְתָה, וביחזקאל ל״ו ב׳ וְשִׁמוֹת עולם ת׳ וּבָמוֹת, ובמ״נ ז׳ בְּתוֹכָם ת׳ בָּמוֹתָם; אך י״נ בְּמוֹתָם (ולהפך בישעיה נ״ג ט׳: ואת־עשיר בְּמֹתָיו), וי״נ בְּבָמוֹתָם; במיכה א׳ ה׳ קורין השבעים ומי חַטַּאת יהודה, ת׳ בָּמוֹת. בירמיה י״ז ג׳ יש לסרס: בחטאת במֹתיך.

1R 11,7 ‖ Jer 48,35 ‖ Ez 20,29.

**הַבָּמָה** 1S 9,14.19.10,13 ‖ 1R 3,4 ‖ 2R 23,15³ ‖ Jes 16,12 ‖ Ez 20,29.

**מֵהַבָּמָה** 1S 9,25.10,5.

**בַּבָּמָה** 1S 9,12 ‖ 1Ch 16,39.21,29.

**לַבָּמָה** 2Ch 1,3.13.

**הַבָּמָתָה** 1S 9,13.

**בָּמוֹת** *pl.* Nu 21,28 ‖ 1R 12,31.13, 33².14,23 ‖ 2R 17,9.11.32.23,8 ‖ Jer 7,31.19,5.32,35 ‖ Ez 16,16 ‖ Hos 10,8 ‖ Am 7,9 ‖ Mich 1,5 ‖ 2Ch 21,11.28,25.33,19.

**וּבָמוֹת** Ez 36,2.

**הַבָּמוֹת** 1R 12,32.13,2.32.22,44 ‖ 2R 12,4. *14,4. 15,4.35.* 17,29.32. 18,4.21,3.23,8.9.13.19.20 ‖ Jes 15,2 ‖ 2Ch 14,4.17,6.20,33.31,1.33,3. 34,3.

**וְהַבָּמוֹת** 1R 15,14 ‖ Ez 6,6 ‖ 2Ch 14,2.15,17.

**בַּבָּמוֹת** 1R 3,2.3.22,44 ‖ 2R 12,4. *14,4.15,4.35.*16,4.23,5 ‖ 2Ch 28,4. 33,17.

**לַבָּמוֹת** 2Ch 11,15.

**לְבָמוֹת** Jer 26,18 ‖ Mich 3,12.

**בָּמֳתֵי** *cs.* Jes 14,14 ‖ Am 4,13 ‖ Job 9,8.

**בָּמוֹתֵי** K., **בָּמֳתֵי** Q. Dt 32,13 ‖ Jes 58,14 ‖ Mich 1,3.

**בָּמוֹתַי, בָּמֹתָי** *suff.* 2S 22,34 ‖ Hab 3,19 ‖ Ps 18,34.

**בָּמוֹתֶיךָ** 2S 1,19.25 ‖ Jer 17,3.

**בָּמוֹתֵיכֶם** Lev 26,30 ‖ Ez 6,3.

**בָּמֹתָיו** 2R 18,22 ‖ Jes 36,7 ‖ 2Ch 32,12.

**בָּמוֹתָם** Nu 33,52 ‖ Ez 43,7.

**בְּבָמוֹתָם** Ps 78,58.

**בָּמוֹתֵימוֹ** Dt 33,29.

—בִּין v. בון—

## בָּנָה

aedificare, extruere; restituere, struere.

פעל זה בהוראתו הידועה נמצא בכל לשונות בני שם.

Dt 20,5 ‖ 1R 6,2.7,1.9,10.24².25. 10,4.11,27.15,22.23.16,24.32.34. 22,39² ‖ 2R 14,22.15,35.23,13 ‖ Ps 102,17 ‖ Job 27,18 ‖ Thr 3,5 ‖ Neh 3,2 ‖ 1Ch 5,36.8,12 ‖ 2Ch 8,1.2.4. 11.12. 9,3. 16,6. 26,2. 27,3².4². 33, 14.15.19.35,3.

**וּבָנָה** Jos 6,26 ‖ 2R 21,4 ‖ Ez 39, 15 ‖ Zach 6,12 ‖ Eccl 9,14 ‖ 2Ch 33,4.

**בָּנְתָה** *3 f.* Prv 9,1.14,1.

**בָּנִיתָה, בָּנִיתָ** *2 m.* Dt 6,10 ‖ 1R 8,48.9,3.

**וּבָנִיתָ** Dt 20,20.27,5 ‖ Jud 6,26 ‖ Ez 4,2 ‖ Prv 24,27 ‖ 1Ch 22,11 (10).

**בָּנִית** (al. תְּ) *2 f.* Ez 16,25.

**בָּנִתִי, בָּנִיתִי** *1 perf.* 1R 8,13. 27.43.44.48.11,38 ‖ Jer 45,4 ‖ Ez 36,36 ‖ Eccl 2,4 ‖ Neh 6,1 ‖ 2Ch 6, 2.18.33.34.38.

**וּבָנִיתִי** 1S 2,35 ‖ 1R 11,38 ‖ Jer 42,10 ‖ Ps 89,5.

**וּבְנִיתִיהָ** *suff.* Am 9,11.

**וּבְנִיתִים, וּבְנִתִים** Jer 24,6.33,7.

**בָּנוּ** *3 pl.* Gn 11,5 ‖ Nu 32,37.38 ‖ Jos 22,11 ‖ 2R 16,18 ‖ Jer 32,31 ‖ Ez 27,5 ‖ Ruth 4,11 ‖ Neh 3,2.3. 12,29.

**וּבָנוּ** Jes 58,12.60,10.61,4.65,21 ‖ Jer 7,31.19,5 ‖ Ez 28,26 ‖ Am 9, 14 ‖ Zeph 1,13 ‖ Zach 6,15.

**בָּנוּהוּ** *suff.* Neh 3,13.

**בְּנִיתֶם** *2 pl.* Jos 24,13 ‖ 2S 7,7 ‖ Am 5,11 ‖ 1Ch 17,6.

**וּבָנִינוּ** *1 pl.* Neh 2,18.20.

**בּוֹנֶה, בֹּנֶה** *pt.* Gn 4,17 ‖ 1R 6, 12 ‖ Jer 22,13 ‖ Ez 13,10 ‖ Mich 3, 10 ‖ Hab 2,12 ‖ Neh 6,6 ‖ 2Ch 2,3. 4.8.

**בֹּנֵה** *cs.* Ps 147,2.

נִבְנוּ *3 perf. pl.* Mal 3,15.

וְנִבְנוּ Jer 12,16‖Ez 36,33.

הַנִּבְנֶה [נִבְנֶה *pt.* 1Ch 22,19(18).

לְהִבָּנוֹת *infin.* Hag 1,2‖Zach 8, 9.

בְּהִבָּנֹתוֹ *suff.*

להבחור בס׳ הזכרונות תנינא מלא, ולא כמסורה שלנו.

1R 6,7².

אִבָּנֶה *1 impf.* Gn 16,2.

וְאִבָּנֶה Gn 30,3.

תִּבָּנֶה *2 impf.* Job 22,23.

יִבָּנֶה *3 impf.* Jes 25,2‖Zach 1, 16‖Ps 89,3‖Prv 24,3‖Job 12,14.

תִּבָּנֶה *f.* Nu 21,27 ‖ Dt 13,17 ‖ Jes 44,28‖Ez 26,14.

תִּבָּנֶינָה *f. pl.* Jes 44,26‖Ez 36, 10.

## בִּנְיָה] וְהַבִּנְיָה

aedificium.

לד״ק הוא שם המִפשט של בִּנְיָן.

Ez 41,13.

בִּנְיָן Ez 42,5.

הַבִּנְיָן Ez 40,5.41,12.15.42,1.10.

וְהַבִּנְיָן Ez 41,12.

כְּמִבְנֵה [מִבְנֶה *cs.* Ez 40,2.

v. ch. et n. pr.

## בֵּן

filius; puer, iuvenis; nepos; *pl.* liberi, posteri; alumnus.

על קורבתו לשרש בָּנָה יעיד בנין נפעל שבפעל. זה. הנפרד בא ע״פ המסורה ד׳ פעמים במקף: בראשית ל׳ י״ט, ש״א כ״ב כ׳, ש״ב ט׳ י״ב ויהזקאל י״ח י׳. מִבָּנִים דירמיה מ״ט ז׳ י״פ משרש בִּין, ע״ש; וי״ג בישעיה מ״ט י״ז מִהֲרוּ בָּנַיִךְ (כדרשת חז״ל על ורב שלום בניך) ומקביל יפה אל סוף הפסוק; ובאיוב ט״ז כ״א: וּבֶן אדם לרעהו. השבעים קורין בדה״א ב׳ נ״ב בְּנֵי הור; בנ׳ י״ז בקצת נוסחאות וּבֶן־כניהו, בפסוק י״ט סביר וּבְנֵי זרבבל (וכ״ת השבעים), בכ״א וּבְנֵי חנניה, ובכ״ב וּבֶן־שכניה (וכ״ת השבעים); בד׳ י״ג סביר ובן־עתניאל, בפסוק ט״ו וּבֶן־אֵלָה ובי״ז וּבְנֵי עזרה; בו׳ כ״ט סביר וּבֶן־מררי, ובז׳ ג׳ וּבֶן־עזי; בכ״ד ה׳ בקצת נוסחאות וּמִבְּנֵי איתמר וכ״ת השבעים.

Gn 4,25.26. 5,28. 16,11.15. 17,16. 19.18,10.14. 19,37. 38, 21,2.7. 24,

תִּבְנֶה *2 impf.* Ex 20,25 ‖ Dt 8, 12.22,8.27,6.28,30‖2S 7,5‖1R 8, 19 ‖ Ps 51,20 ‖ 1Ch 17,4.22,8(7). *28,3*‖2Ch 6,9.

וַתִּבְנִי־ *2 f.* Ez 16,24.

יִבְנֶה *3 impf.* Dt 25,9 ‖ Jos 8, 30 ‖ 2S 7,13 ‖ 1R 5,19.*8,19*.11,7‖ Jes 45,13‖Zach 6,13‖Ps 127,1 ‖ 1Ch 17,10.12.22,10(9).28,6‖2Ch 2,11.6,9.

וְיִבְנֶה Ps 69,36.

וַיִּבְנֶה Jos 19,50‖1R 18,32 ‖ 2Ch 26,6.

וְיִבֶן Esr 1,3.

וַיִּבֶן Gn 2,22.8,20.10,11.12,7.*8.13*, *18*.22,9.26,25.*35*,*7*.33,17 ‖ Ex 1, 11.17,15.24,4.32,5 ‖ Nu 23,14 ‖ Jud 1,26.6,24‖1S 7,17.14,35‖ 2S 5,9. 24,25 ‖ 1R 6,1.5.9.10.14.15. 16².36. 7,2. 9,17. 12,25². 15,17.22. 16,24.11.21,3.5 ‖ Jes 5,2 ‖ Hos 8 14 ‖ Ps 78,69 ‖ 1Ch 11,8.21,26 ‖ 2Ch 8,4.5. 11,5.6. 14,5. 16,1.6.17 12.26,9.10.32,5.33,3.5.16.

יִבְנֶנּוּ *suff.* Neh 3,14.15.

יִבְנֵהוּ Job 20,19.

וַיִּבְנֵהוּ 1R 6,38.

יִבְנֵם Ps 28,5.

וַתִּבֶן *3 f.* Zach 9,3‖1Ch 7,24.

נִבְנֶה *1 impf. pl.* Gn 11,4‖ Nu 32,16‖Jes 9,9‖Cant 8,9‖Esr 4,2. 3‖2Ch 14,6.

וְנִבְנֶה Mal 1,4‖Neh 2,17.

וַנִּבְנֶה Neh 3,38.

תִּבְנוּ *2 pl.* Jes 66,1‖Jer 35,7.

יִבְנוּ *3 pl.* Jes 65,22‖Mal 1,4.

וַיִּבְנוּ Nu 32,34 ‖ Jos 22,10 ‖ Jud 18,28.21,4.23 ‖ 2S 5,11 ‖ 1R 14, 23 ‖ 2R 17,9.25,1 ‖ Jer 32,35.52, 4‖Esr 3,2‖Neh 3,1‖2Ch 14,6.20, 8.

נִבְנָה *Ni. 3 perf.* 1R 3,2.6,7.

נִבְנָתָה *f.* Nu 13,22‖Neh 7,1.

וְנִבְנְתָה Jer 30,18. 31,38(37) ‖ Dan 9,25.

וְנִבְנֵית (al. תְ) *2 perf.* Jer 31, 4(3).

הַבּוֹנֶה Am 9,6.

בּוֹנִים *pl.* Esr 4,1‖Neh 3,33.35.

וּבוֹנִים Neh 4,12.

הַבּוֹנִים, הַבֹּנִים Ps 118,22 ‖ Job 3,14‖Esr 3,10‖Neh 3,37.4,11.

וְהַבּוֹנִים Neh 4,12.

וְלַבֹּנִים 2R 12,12.22,6 ‖ 2Ch 34, 11.

בֹּנֵי...וּבֹנֵי *cs.* 1R 5,32.

בֹּנַיִךְ *suff.* Ez 27,4.

בּוֹנָיו Ps 127,1.

בָּנוּי *pt. pass.* Cant 4,4.

הַבָּנוּי Jud 6,28.

הַבְּנוּיָה *f.* Ps 122,3.

בְּנוּיִם *pl.* Neh 7,4.

בָּנֹה *infin. abs.* 1R 8,13.

בְּנוֹת *cs.* Jer 35,9‖Ez 11,3‖1Ch 6,17.

וּבִבְנוֹת Ez 17,17.

## לִבְנוֹת, לִבְנֹת

בעזרא ד׳ ד׳ יש להמשיך מ״ם של אוֹתָם אל לִבְנוֹת.

Gn 11,8‖Jos 12,23.26.29‖1S 14, 35 ‖ 2S 24,21‖1R 3,1.5,17.19.32. 8,16.17.18. 9,1.*15*.19 ‖ Jer 1,10. *31,28*(*27*).18,9 ‖ Ez 21,27‖Mich 7,11‖Zach 5,11‖Eccl 3,3‖Esr 1, 2.5.4,3.4‖ Neh 4,4 ‖ 1Ch 14,1.17, 25. 22,2(1).5(4). 6(5). 7(6). 28,2². 10.29,16 ‖ 2Ch 1,18.2,2.5.3,1.2.3. 6,5.7.8.8,6.36,23.

וְלִבְנוֹת Dan 9,25‖1Ch 29,19.

מִבְּנוֹת 1R 15,21‖2Ch 16,5.

בִּבְנוֹתַיִךְ *suff.* Ez 16,31.

בִּבְנוֹתְכֶם Jos 22,16.19.

בְּנֵה־ *imper.* Nu 23,1.*29*‖1R 2, 36.

בְּנוּ *pl.* Nu 32,24‖Jer 29,5.*28*.

וּבְנוּ Hag 1,8‖1Ch 22,19(18).

אֶבְנֶה־ *1 impf.* 2S 7,27‖Jer 22, 14‖2Ch 2,5.

וְאֶבְנֶה־ 1Ch 21,22.

וָאֶבְנֶה 1R 8,20‖2Ch 6,10.

אֶבְנֵךְ *suff.* Jer 31,4(3).

וְאֶבְנֶנָּה Neh 2,5.

36. 29,32.33.*34.35*. *38*,*4*.30.5.6.7.
10.12.17.19.23.*38*,*3*.24. 35,17.38,
5.49,22$^{2}$ ‖ Ex 1,16.2,2.22. 21,31.
27,4 ‖ Dt 21,18 ‖ Jud 8,31.11,34.
13,3.5.7,24 ‖ 1S 1,20.4,20.9,2.16,
18.22,20 ‖ 2S 4,4.9,3.12.11,27.12,
24.18,18 ‖ 1R 3,6.5,21.13,2 ‖ 2R 1,
17.4,14.16.17.28 ‖ Jes 7,14.8,3.9,
5 ‖ Jer 20,15.33,21 ‖ Ez 14,20.18,
10.14.20 ‖ Hos 1,3.8.13,13 ‖ Mich
7,6 ‖ Mal 1,6 ‖ Ps 80,16 ‖ Prv 3,12.
4,3. 10,1.*15*,*20*.5$^{2}$. 13,1. 17,25. 19,
13.26.28,7 ‖ Ruth 4,13.17 ‖ Eccl
4,8.5,13 ‖ 1Ch 7,16.23.23,9(8) ‖
2Ch 2,11.21,17.

**הֲבֵן** *interrog.* Jer 31,20(19).

**וּבֵן** Nu 27,8 ‖ Dt 25,5 ‖ Prv 10,1.

**הַבֵּן** Ex 1,22 ‖ Dt 21,15 ‖ 2S 12,14 ‖ Ez 18,4.19.20.

**וְהַבֵּן** Ez 18,19.

**בְּבֵן** Prv 17,2.

**לְבֵן** Ex 2,10 ‖ Lev 12,6 ‖ 2S 7,14 ‖ 1Ch 17,13.*22*,*10*(*9*).28,6.

**וּלְבֵן** Ez 44,25.

## לַבֵּן ?

י״א שהוא שעצ״ם, והוא המשורר בֵּן שבדהי״א ט״ו. י״ח (ועל־מות כמו עֲלָמוֹת, מין כלי זמר ומחלקתו היתה בנבלים על עלמות, כאמור שם פסוק כ״ו); ליונתן הכונה על גלית איש הַבֵּנַיִם ולד״ק על נָבָל בהפך אתָון; ונראה דעת האומרים שהוא כמו לַמֵּבִין או לְהָבִין, שכן מצינו מכתם לְלַמֵּד.

Ps 9,1.

## *cs.* בֶּן־

ע״פ המסורה האי דויקרא כ״ד י׳ ו׳ דנחמיה ו׳ י״ח סגול בלא מקף.

Gn 5,32. 7,6. 11,10.31$^{2}$. 12,4.5.14,
12. 15,3. 16,16. 17,1.12.24.25.27.
18,7.21,4.5.9.10.13.23,8.24,15.24.
47.25,9.12.19.20.26.26,34. 28,5.9.
29,5.12.13. 34,2.18. 36,10$^{2}$.12.17.
32.33.35.38.*39*. 37,2.3. 41,46. 43,
29.46,10.50,23.26 ‖ Ex 6,15.25.7,
7$^{2}$.12,5.43. 23,12. 29,1.31,2.*35*,*30*.
6.*38*,*23*.35,34.38,21.22 ‖ Lev 1,5.
4,3.14.9,2.12,6. 16,3. 22,25. 23,12.
18.24,10$^{3}$.11.25,29.27,3.5.6 ‖ Nu
1,5.*2*,*10*.*7*,*30*.*35*.*10*,*18*.6.*2*,*12*.*7*,
*36*.*41*.*10*,*19*.7.*2*,*3*.*7*,*12*.*17*.*10*,*14*.
8.*2*,*5*.*7*,*18*.*23*.*10*,*15*.9.*2*,*7*.*7*,*24*.*29*.
*10*,*16*.10.*2*,*18*.*7*,*48*.*53*.*10*,*22*.10.*2*,
*20*.*7*,*54*.*59*.*10*,*23*.11.*2*,*22*.*7*,*60*.*65*.
12.*2*,*25*.*7*,*66*.*71*.*10*,*25*.13.*2*,*27*.*7*,
*72*.*77*.*10*,*26*.14.*7*,*42*.*47*.*10*,*20*.15.
*2*,*29*.*7*,*78*.*83*.*10*,*27*.2,14. 3,24.30.
32. *4*,*16*.*17*,*2*. *26*,*1*.35. 4,3.*30*.*35*.
*39*.*43*.*47*.23.28.*33*.*7*,*8*. 6,12.14. 7,
15.*21*.*27*.*33*.*39*.*45*.*51*.*57*.*63*.*69*.
*75*.*81*$^{2}$.8,8$^{2}$.10,24.29. 13,4.5.6.*14*,
*30*. *32*,*12*. *34*,*19*.7.9.10.11.12.13.
14.15. 14,6.*38*. 15,8.9.24. 16,1$^{4}$.
22,2.4.5.10.16. 25,7.*11*$^{2}$.14. 26,33.
27,1$^{5}$. 29,2.*8*. 31,6.8. 32,33.39.40.
41. 33,39. 34,20.21.22.23.24.25.
26.27.28.36,1.12 ‖ Dt 1,36.3,14.
11,6.13,7.21,16$^{2}$.17. 23,5. 31,2.*34*,
*7* ‖ Jos 7,1.*18*$^{3}$.24.13,22.31.14,6.7.
10.13.*14*. *21*,*12*. 15,13.17.17,2.3$^{4}$.
22,13.*31*,*32*.20.24,9$^{2}$.29.33 ‖ Jud
1,13.*3*,*9*.*11*. 2,8. 3,15.31. 4,6.12. 5,
1.6.12. 6,29.*8*,*13*.*32*. 7,14.8,22.29.
9,1.5.18.26.*28*.*30*.*31*.*35*.28.57. 10,
1. 11,1.2.25. 12,13.*15*. 18,30. 20,
28 ‖ 1S 1,1$^{4}$.4,15.9,1$^{5}$.21.10,21.13,
1. 14,1.3$^{2}$.50.51.52. 17,12.55.56.
58$^{2}$. 19,1. 20,27.30.31$^{2}$. 22,7.8.9$^{2}$.
11.12.20.23,6.16. 25,10.17. 25,44.
26,5.6.14.27,2.30,7 ‖ 2S 1,13.2,8$^{2}$.
10$^{2}$.12$^{2}$.13.15. 3,3.4$^{2}$.14.15.23.25.
28.37.4,1.2.4$^{2}$.8.5,4.8,3.12.16$^{2}$.17$^{2}$.
18. 9,4.5.6.*21*,*7*.10. 10,2. 11,21.12,
5.13,1$^{2}$.3.4.32.37.14,1. 15,27.16,3.
5.9.11. 17,10.25.27$^{2}$. 18,2.12.19.
20.22.27. 19,17.19.22.25.33.36.
20,1.2.6.7.*13*.10.21.22.23.24.21,7.
8.17.19.21. 23,1.9.11.18.20$^{2}$.22.
24.26.29$^{2}$.33.34$^{3}$.36.37 ‖ 1R 1,5.7.
8.11.26.*32*.36.38.42.44. 2,5$^{3}$.8.13.
22.25.29.32$^{2}$.34.35.39.46. 3,19. 4,
2.3.4.5$^{2}$.6.8.9.10.11.12.13$^{2}$.14.16.
17.18.19. 7,14. 11,23.26. 12,2.15.
21.23. 14,1.21$^{2}$. 15,1.18$^{3}$.20.25.27.
33.16,1.3.7.8.21.*22*.26.29$^{2}$.30.31.
17,17. 19,16$^{2}$.19. 20,3.*5*.9.10.17.
20.26.32.33$^{2}$. 21,22$^{2}$.22,8.9.11.24.
26.41.42.50.52.53 ‖ 2R 1,17.3,1.3.
11. 6,24.31.32. 8,9.16$^{2}$.17.25$^{2}$.26.
28.29$^{2}$. 9,2.9$^{2}$.14.20.29. 10,15.23.
29. 11,2.4.12. 12,1.22$^{2}$. 13,1$^{2}$.2.3.
*25*.10.11. *14*,*24*.24.25. 14,1$^{2}$.2.8$^{2}$.
13.17$^{2}$.21.23$^{2}$.25.27. 15,1.2.5.8.9.
*24*.10.13.14$^{2}$.17.18.23.25.27.28.
30$^{3}$.32$^{2}$.33.37. 16,1$^{2}$.2.5. 17,1.21.
18,1$^{2}$.2.9.18$^{2}$.26.37$^{2}$. 19,2.20. 20,1.
12. 21,1.19.22,1.3$^{2}$.12$^{2}$.14. 23,15.
30.31.34.36. 24,8.18. 25,22$^{2}$.23$^{4}$.
25$^{2}$ ‖ Jes 1,1.2,1.*13*,*1*.5,1.7,1$^{3}$.6.9.
8,2.14,12.19,11$^{2}$.20,2. 22,20.36,3.
*22*$^{2}$.37,2.*38*,*1*.21.39,1.49,15.56,3.
65,20$^{2}$ ‖ Jer 1,1.2.3.*22*,*18*.*26*,*1*.*35*,
*1*.3.15,4.20,1.21,1$^{2}$.22,11.24.*37*,*1*.
24,1. 25,1.*36*,*1*. *9*.*45*,*1*. *46*,*2*.3. 26,
20.22.24. 27,1.7.20. 28,1.4. 29,3$^{2}$.
21$^{2}$.25.32,7.8.*9*.12$^{2}$.16.*36*,*4*.*8*.*43*,*3*.
*45*,*1*.35,3$^{2}$.4$^{2}$.6.8.*14*.*16*.19. 36,10.
11.12$^{4}$.14$^{3}$.14.*32*.*43*,*6*.26$^{3}$. 37,1.3$^{2}$.
13. 38,1$^{4}$.6. 39,14.*40*,*9*.*11*.*41*,*2*.*43*,
*6*$^{2}$.40,5.6.7.*14*.*16*.*41*,*1*.*6*.*10*.*16*.*18*.
8$^{3}$.13.*15*.*42*,*1*.*43*,*2*.14.*15*.*41*,*1*.*2*.*6*.
*7*.*10*.*11*.*12*.*16*.*18*.16.*41*,*11*.*13*.*14*.
*16*.*42*,*8*.*43*,*2*.*4*.*5*. 41,1.9.15. 42,1.
43,2.49,18.*33*.*50*,*40*.27. 51,43.59.
52,1 ‖ Ez 1,3.2,1.*3*.*6*.*8*.*3*,*1*.*3*.*4*.*10*.
*17*.*25*. *4*,*1*.*16*. *5*,*1*. *6*,*2*.*7*,*2*.*8*,*5*.*6*.*8*.
*12*.*15*.*17*. *11*,*2*.*4*.*15*. *12*,*2*.*3*.*9*.*18*.
*22*.*27*. *13*,*2*.*17*. *14*,*3*.*13*. *15*,*2*. *16*,*2*.
*17*,*2*. *20*,*3*.*4*.*27*. *21*,*2*.*7*.*11*.*14*.*17*.
*19*.*24*.*33*. *22*,*2*.*18*.*24*. *23*,*2*.*3*.*6*. *24*,
*2*.*16*.*25*. *25*,*2*. *26*,*2*. *27*,*2*. *28*,*2*.*12*.
*21*.*29*,*2*.*18*. *30*,*2*.*20*. *31*,*2*. *32*,*2*.*18*.
*33*,*2*.*7*.*10*.*12*.*24*.*30*. *34*,*2*. *35*,*2*. *36*,
*1*.*17*. *37*,*3*.*9*.*11*.*16*. *38*,*2*.*14*. *39*,*1*.
*17*. *40*,*4*. *43*,*7*.*10*.*18*. *44*,*5*. *47*,*6*. 8,
11.11,1$^{2}$.13.43,19.*23*.*25*.*45*,*18*.*46*,
*6*.25.44,9$^{3}$.46,13 ‖ Hos 1,1$^{2}$ ‖ Joel
1,1 ‖ Am 1,1.4.7,14 ‖ Jon 1,1 ‖
Mich 6,5 ‖ Zeph 1,1$^{5}$ ‖ Hag 1,1.*2*,
*23*.1.*2*,*2*.*4*.12.*14*.*2*,*2*.12.*14* ‖ Zach
1,1$^{2}$.7.6,10.11.14.9,9 ‖ Ps 7,1.29,6.
72,20.80,18.116,16.144,3 ‖ Prv 1,
1 ‖ Job 32,2.*6*.41,20 ‖ Eccl 1,1.10,
17 ‖ Esth 2,5$^{3}$.3,1.*8*,*5*.*9*,*24*.10. 9,
10 ‖ Dan 8,17.9,1 ‖ Esr 3,2$^{2}$.8$^{2}$.7,
1$^{3}$.2$^{3}$.3$^{3}$.4$^{3}$.5$^{4}$. 8,4.5.6.7.8.9.10.11.
12.18$^{2}$.33$^{4}$.10,2.6.15$^{2}$.18 ‖ Neh 1,
1. 3,2.4.*21*$^{2}$.4$^{3}$.6$^{2}$.8$^{2}$.9.10$^{2}$.11$^{2}$.12.
14.15.16.17.18.19.20.23.24.25$^{2}$.
29$^{2}$.30$^{3}$.31. 6,10$^{2}$.18$^{2}$. 10,2.10.39.

11,4$^{5}$.5$^{7}$.7$^{7}$.9$^{2}$.10.11$^{5}$.12$^{6}$.13$^{4}$.14.15$^{4}$.17$^{6}$.22$^{4}$.24$^{2}$.12,1.23.24.26.35$^{6}$.13,13.28 ‖ 1Ch 1,43.44.46.49. 2,18.21.50. 3,2$^{2}$. 4,2.8.15.21.34.35$^{3}$.37$^{5}$. 5,1.8$^{2}$.15$^{2}$. 6,18$^{2}$.19$^{4}$.20$^{4}$.21$^{4}$.22$^{4}$.23$^{4}$.24$^{2}$. 25$^{3}$.26$^{3}$.27$^{3}$.28$^{3}$.29$^{3}$.30$^{3}$.31$^{3}$.32$^{4}$.41. 7,17$^{2}$.29. 9,4$^{5}$.7$^{3}$.8$^{6}$.11$^{5}$.12$^{8}$.14$^{3}$.15.16$^{5}$.19$^{3}$.20.21. 10,14.11,6.11.12.22$^{2}$.24. *27,5*.26.28.*27,9*.30.31.34.35$^{3}$.37.38.39.41.42.43.45. 12,1.18(19). 15,17$^{3}$. 16,38.18,12.15$^{2}$.16$^{2}$.17. 19,2. 20,5.7. 24,6$^{2}$. 26,1.24$^{2}$.28$^{3}$. 27,2.16$^{2}$.17.18.19$^{2}$.20$^{2}$.21$^{2}$.22.24.25$^{2}$.26.29.32.34.29,22.26 ‖ 2Ch 1,1.5.2,13.9,29.*10,2.15*. 11,3.17.18$^{3}$.22.12,13. 13,6$^{2}$.7.9.15,1. 16,2.4. 17,16. 18,7.8.10.23.25.19,2.11.20,14$^{4}$.31.34.37.21,5.20.22,1.2.5.6$^{2}$.7.9.11. 23,1$^{5}$.3.11.24,1.15.20.26$^{2}$.25,1.17.23$^{2}$.25$^{2}$.26,1.3.22.27,1.8.28,1.6.7.12$^{4}$.29,1,12$^{6}$.30,26.31,14.32,20.32.33,1.21.34,1.8$^{2}$.20$^{2}$.22$^{2}$.35,3.36,1.2.5.8.11.

**בְּנִי** (=בֶּן־) Gn 49,11.

**בְּנוֹ** (=בֶּן־) Gn 23,18.24,3.*15*.

## בִּן־

השתנות הסגול בח"ק נמצא גם בשם בִּנְיָמִן.

Ex 33,11 ‖ Nu 11,28.*27,18.32,28.* 13,8.16. 14,6.*30.38. 26,65. 32,12. 34,17* ‖ Dt 1,38.*31,23*.25,2.32,44. 34,9 ‖ Jos 1,1.*2,1.2,23.6,6.17,4.21, 1.24,29*.14,1.*19,51*.19,49 ‖ Jud 2,8 ‖ 1R 16,34 ‖ Prv 30,1 ‖ Neh 8,17.

**וּבִן** Jon 4,10.

**שֶׁבִּן** Jon 4,10.

**וּבֶן־** Gn 15,2.17,12.18,8 ‖ Ex 10,2 ‖ Lev 12,6 ‖ Nu 23,19 ‖ Dt 6,2 ‖ 1S 22,13 ‖ Jes 7,4.*5.8,6*.21,10.56,2 ‖ Ps 8,5.89,23 ‖ Job 16,21.25,6 ‖ 1Ch 2,45.3,10.19.21.23.4,17.8,34.*9,40*.

**בְּבֶן־** 2S 20,1 ‖ 1R 12,16 ‖ Ps 50,20.146,3 ‖ 2Ch 10,16.

**לְבֶן־** Gn 24,44.51 ‖ 1S 10,11.18,17.20,30 ‖ 2S 9,9.10 ‖ 1R 1,52 ‖ Ps 72,1.86,16.

**וּלְבֶן־** Job 35,8.

**הֲלְבֶן** *interrog.* Gn 17,17.

**מִבֶּן(־)** Ex 30,14.38,26 ‖ Lev 27,3.5.6.7 ‖ Nu 1,3.*18.20.22.24.26.28.30.32.34.36.38.40.42.45. 26,2.32, 11*. 3,15.*39.43*.22.*28.34.40.26,62*.4,3.*23.30.35.39.43.47*.8,24.14,29.*26,4*.18,16 ‖ Esr 3,8 ‖ 1Ch 23,3.24.27 ‖ 2Ch 31,36.17.

**וּמִבֶּן(־)** Nu 8,25 ‖ Jes 51,12.

**לְמִבֶּן** 1Ch 27,23 ‖ 2Ch 25,5.

**בְּנִי** *suff.* Gn 21,10.22,7.8.24,6.8.27,1.8.*43*.13.18.20.21$^{2}$.24.25.26.27.37.30,15.16.34,8.37,33.35.38,11.26. 42,38. 43,29. 45,28. 48,19.49,9 ‖ Ex 4,22.23 ‖ Jos 7,19 ‖ Jud 8,23.17,2 ‖ 1S 3,6.16.4,16.14,39.40.42. 22,8$^{2}$.24,17. 26,17.21.25 ‖ 2S 13,25. 14,11.16. 16,11. 18,22.19,1$^{5}$.5 ‖ 1R 1,33.3,20.21$^{2}$.22.23.17,18 ‖ 2R 6,28.29 ‖ Ez 21,15 ‖ Ps 2,7 ‖ Prv 1,8.10.15.2,1.3,1.11.21.4,10.20.5,1.20.6,1.3.20. 7,1.19,27.23,15.19.26.24,13.21.27,11 ‖ Eccl 12,12 ‖ 1Ch 22,5(4).7(6).11(10).28,5.9.29,1.19.

**וּבְנִי** 1R 1,21.3,22.*23*.

## לִבְנִי

יונתן קורא בהושע י"א א': קראתי לו בני.

Gn 24,3.*37*.4.7.38.40 ‖ Jud 17,3 ‖ 1S 10,2 ‖ 2R 14,9 ‖ Hos 11,1 ‖ 2Ch 25,18.

**וְלִבְנִי** 1R 17,12.

**בְּנֵנוּ** Dt 21,20.

**בִּנְךָ, בִּנְךָ** Gn 22,2.12.16.24,5.27,32.37,32.45,9.48,2 ‖ Ex 4,23.10,2.13,14 ‖ Lev 18,10.15 ‖ Dt 6,2.20.7,4.13,7 ‖ Jud 6,30.8,22 ‖ 1S 16,19 ‖ 2S 15,27.16,8 ‖ 1R 5,19.8,19.11,12 ‖ 2R 8,9 ‖ Jes 7,3 ‖ Prv 19,18.29,17 ‖ 1Ch 28,6 ‖ 2Ch 6,9.

**וּבִנְךָ** Ex 20,10 ‖ Dt 5,14.6,2.12,18.*16,11.14* ‖ 2R 16,7.

**לְבִנְךָ, לְבִנְךָ** Ex 13,8 ‖ Dt 6,21.7,3 ‖ 1R 11,13.

**וּלְבִנְךָ** 1S 25,8.

**בְּנֵךְ** Gn 30,14.15 ‖ 2S 14,11 ‖ 1R 1,12.13.*30*.17.3,22.*23*.17,19.23 ‖ 2R 4,36.6,28.*29*.

**וּבְנֵךְ** 1R 3,22.23.

**וְלִבְנֵךְ** 1R 17,13.

**בְּנוֹ** Gn 4,17.9,24.11,31$^{2}$.16,15.17,23.25.26. 21,3.4.5.11. 22,3.6.9.10.13.25,6.11.27,1.5.20.31. 34,20.24.26.37,34 ‖ Lev 22,28 ‖ Nu 20,25.26.28 ‖ Dt 1,31.8,5.10,6.18,10 ‖ Jos 24,33 ‖ Jud 6,11 ‖ 1S 7,1.8,2.9,3.13,16.22.16,20. 17,17. 19,1.20,27 ‖ 2S 1,4.5.12.*17*.8,10.10,1.13,37.16,19.19,3.21,12.*13*.14 ‖ 1R 2,1.11,20.35.43.13,11.14,20.31.15,4.8.24. 16,6.13.28. 21,29. 22,40.51 ‖ 2R 3,27.8,24.10,35.12,22.13,9.24.14,16.29.15,7.22.38.16,3.20.19,37. 20,21. 21,6.7.18.24.26. 23,10.24,6 ‖ Jes 37,38 ‖ Jer 27,7 ‖ Mal 3,17 ‖ Ps 3,1 ‖ Prv 13,24.30,4 ‖ Neh 6,18.12,45 ‖ 1Ch 3,10$^{3}$.11$^{3}$.12$^{3}$.13$^{3}$.14$^{2}$.16$^{2}$.17.4,25$^{3}$.26$^{3}$.5,4$^{3}$.5$^{3}$.6. 6,5$^{2}$.6$^{4}$.7$^{3}$.8$^{3}$.9$^{4}$.11$^{3}$.12$^{3}$.14.15. 35$^{3}$.36.37$^{3}$.38. 7,20$^{4}$.21$^{2}$.25$^{3}$.26$^{3}$.27$^{2}$.8,37$^{3}$.9,43$^{3}$.18,10. 19,1.22,6(5).7(6).17(16). 23,1. 24,26.27.26,6.14.25$^{5}$. 27,6.7. 28,11.20. 29,28 ‖ 2Ch 9,31.12,16.13,23.17,1.21,1.22,1.24,22.27.26,21.23.27,9.28,27.32,33.33,7.20.25.35,4.36,8.

**וּבְנוֹ** 1Ch 8,30.*9,36*.

**בִּבְנוֹ** Ex 32,29.

**לִבְנוֹ** Gn 24,48.47,29 ‖ Ex 21,9 ‖ Dt 7,3.

**וְלִבְנוֹ** Lev 21,2 ‖ 1R 11,36.

**בְּנָהּ** Gn 21,10. 27,6.15$^{2}$.17.42$^{2}$ ‖ Ex 4,25 ‖ Lev 18,17 ‖ 1S 1,23 ‖ 1R 3,20.26$^{2}$.14,5.17,20 ‖ 2R 4,6.37.6,29.8,1.*5*.5.11,1 ‖ 2Ch 22,10.

**וּבִבְנָהּ** Dt 28,56.

**בָּנִים** *pl.* Gn 3,16.5,4.*7.10.13.16.19.22.26.30. 11,11.13.15.17.19 21.23.25*.6,10.10,1.25.21,7.22,20.29,34.30,1.20.32,12. 41,50 ‖ Ex 20,5.21,4.34,7$^{2}$ ‖ Nu 14,18.26,33 ‖ Dt 4,25. 5,9. 14,1. 21,15. 23,9. 24,16.28,41.32,20 ‖ Jos 17,3 ‖ Jud 8,30.10,4.*12,9*.12,14$^{2}$ ‖ 1S 1,8.2,5.21.17,12.30,19 ‖ 2S 3,2.5,13.9,10.14,6.27 ‖ 2R 10,1.14,6.19,3 ‖ Jes 1,

2.4.13,18.30,1.9$^2$.37,3.51,18$^3$.63,8 ‖ Jer 3,14.*22*.4,22,16,2.29,6$^2$.31,17(16).29(28).47,3 ‖ Ez 5,10.14,16.18.22.23,4.47,22 ‖ Hos 5,7.10,14.11,10.13,13 ‖ Mal 3,24$^2$ ‖ Ps 17,14. 34,12. 78,6. 103,13.17. 127,3. 128,6 ‖ Prv 4,1.5,7.*7,24.8,32*.13,22.17,6$^2$ ‖ Job 1,2.42,13 ‖ Ruth 1,11.12.4,15 ‖ Esr 10,44 ‖ 1Ch 1,19.2,30.32.34.52. 4,27$^2$. 8,3.38. *9,44*.40.14,3. 23,11.17.22. 24,28. 25,5$^2$.26,2.4.6.9.10.11.28,5 ‖ 2Ch 11,19.21.13,21.24,3.25,4.28,8.

**וּבָנִים** Nu 3,4.27,3 ‖ Dt 24,16 ‖ 2R 14,6 ‖ Jer 6,21 ‖ Ez 5,10 ‖ 1Ch 7,4.24,2 ‖ 2Ch 25,4.

**הֲבָנִים** *interrog.* Jer 49,1.

**הַבָּנִים** Gn 25,22 ‖ Dt 22,6.7 ‖ Jer 7,18.16,3 ‖ Ez 18,2.20,21 ‖ Ps 113,9 ‖ Cant 2,3 ‖ Neh 9,24.

**וְהַבָּנִים** Gn 31,43 ‖ Jer 13,14 ‖ Ez 2,4.

**בַּבָּנִים** Jer 3,19 ‖ Prv 7,7.

**לְבָנִים** Jes 38,19.

**מִבָּנִים** Gn 33,24 ‖ Jes 56,5 ‖ Jer 49,7.

**בְּנֵי** *cs.* Gn 6,2.4.7,13.9,18.19.10,1.2.20.21.22.29.31.32.11,5. 19,38. 23,3.5.10$^2$.11.16.18.20. 25,4.10. 13.16. 27,29. 29,1. 31,1. 32,33. 33,19. 34,13.25.27. 35,5.22.23.24.26. 36,5.10.11.12.*16*.13$^2$.*17*.14.15$^2$.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.37,2$^2$. 42,5.11.13.32. 45,21.46.5.8.12.15.18.19.22.25.26.48,8.49,2.9.32.50,23.25 ‖ Ex 1,1.9.12.13.2,23.25. 3,9.10.11.13.15.*20,22*.4,29.31. 5,14.15.19. 6,5.9.11.12.13$^2$.14.16.17.26.27.7,2.4.5. 9,6.26.35.*10,20*. *11,10*. 10,23. 11,27. 12,27.28.31.37.40.42.50.51. 13,18.19.14,2.8.10$^2$.15.16.22.16,1.2.3.6.9.10.12.15.17. 17,1.7. 19,1.6. 24,5.11.17$^2$. 25,2.22. 27,20.21. 28,1$^2$.9.11.*21*. *39,14*.29.30.38. 29,28$^2$. *30,16*.38.45. 30,12.31. 31,13.16.17.32,20.26.28. 33,5.6.34,7.30.32.34.35. 35,1.4.20.29.30. 36,3.39,6.32.42.40,36 ‖ Lev 1,2.*4,2.7,23.29*. *12,2.18,2.23,2.10.24.34.25,2.27,2*.5.7.8.11.*3,2*.14.*14,30*.2,2.3,5.8.*13*.5,7.*12,8*. *14,22*. *15,14.29*.11. 6,7. 7,10.34$^2$.36.38. 8,13.24. 9,3.*24,15*.3.9.12.*18*.10,1.4.11.14.16.11,2.*15,2*.15,31. 16,1.5.16.19.21.34. 17,2.5.19,2.18.20,2.17.21,1.24.*22,18*.22,2.3.15.32. 23,18.19.43.44. 24,2.8.10.23.25,33.46.55. 26,46. 27,34 ‖ Nu 1,2.*26,2*.20.42.45.49.*2,33.9,7*.*18,20.24.26,62*$^2$.52.53.54.*2,34*.2,2.32.*26,51*.3,2.3.8.9.12.*8,6.14.16*.*19*. *18,6*.15.17.18.25.29.36.38.41.46.50. 4,2$^2$.4.15$^2$.22.27.28.29.33.*42,45*.34.38.41. 5,2.*28,2.34,2.35*,*2.4*$^2$.*9,5*.6.*12.6,2.9,10.15,2.18.38*.*17,17.19,2.33,51.35,10*.9.6,10.23.27. 7,17.*23.29.35.41.47.53.59.65*.*71.77.83.7,87.88.28,3.9.11.19.27*.*29,2.8.13.17.20.23.26.29.32.36*.8,9.10.11.19$^3$.20$^2$. 9,2.4. *17,21*.17$^2$.18.19.22. 10,12.14.15.16.17.19.20.22.23.24.25.26.27.28.*33,1*.11,4.13,3.24.26.32.33.14,2.5.7.10.27.39.15,25.26.32. 16,1$^2$.7.8.10.12.17,6.20.24.27.18,5.8.11.19.22.23.24.26.28.32. 19,9. 20,2.*22*.12.13.19. 21,10. *22,1*.24$^2$. 22,3.5. 24,17.25,6.8.11$^2$.13. 26,5.12.15.18.19.20.21.23.26.28.29.30.35.36.37$^2$.38.40.41.42.44.47.48.63.*64*. 27,8.20.21.30,1.31,2.9.12.30.*42.47*.32,2.7.9.17.18.25.29.31.34.39.33,3.5.38.40.34,13.*36,5*.14$^2$.20.22.23.24.25.26.27.28.29. 35,8.34. 36,1$^2$.3.5.7.8$^2$.9.12.13 ‖ Dt 1,3.28.2,4.8.19$^2$.29.37. 3,11.16.18$^2$. 4,44.45. 9,2$^2$.11,6.13,14.21,5. 28,69.31,9.19.22.23.32,8$^2$.14.51$^2$.33,1.34,8.9 ‖ Jos 3,1.9.*18,3*.4,5.*8*.8.12$^2$.21. 5,1$^2$.2.3.6.10. 6,1. 7,1.12.23. 8,31.32. 9,17.18.26.10,4.11.12.11,14.19.22.12,1.2. 13,6.10.13.15.22.23$^2$.25.28.29.31.14,1.4.5.6.15,1.12.13.14.20.21.63$^2$. 16,4.5.8.9. 17,2.12.13.14.16.18,1.*22,12*.11$^3$.14.20.*28*.21.19,1$^2$.8.9$^2$.16.23.24.31.39.40.47$^2$.48.49.51. 20,2.9. 21,3.*8*.9$^2$.19.20.26.34.39. 22,9$^2$.10.11.*12*.11$^3$.13$^3$.15.21.25.30.31$^4$.32$^3$.33$^3$.34. 24,32$^2$ ‖ Jud 1,1.8.9.16.20.21$^2$.34.2,4.6.11.*3,7*. 3,2.8.*14*.9.*15.6,6.10,10*.12.*4,1*.13.15.27. 4,3$^2$.5.23.24. 6,1.2.7.8.7,12.8,10.18.19.28.33.34.9,2.5.24.10,6.*13,1*.6.7.8$^2$.9.11$^2$.15.17$^2$.11,2.4.5.12.*14*.13.15.27.28.29.30.32.33. 12,3.14. 18,2$^2$.22.23.25.26.30.19,16.22.30. 20,1.3$^3$.7.13$^3$.14$^2$.15.18$^2$.19.21.23$^2$.24.26.27.28.30.31.32.35.36.48. 21,5.6.13.18.20.23.24 ‖ 1S 1,3.*4,4*.2,12.28. 4,11. 7,4.6.7$^2$.8.10,18.11,8.12,12. 14,49. 15,6.17,13.53.22,7.26,16.19.31,2 ‖ 2S 1,18.2,18.25.3,34.39.4,2.*5,9*.6,3.7,6.7.10.14. 10,1.2.3.6$^2$.8.10.11.14.19. 11,1. 12,9.26.31. 13,23.27.29.30.32.33.35.36. 16,10. *19,23*. 17,27.21,8$^2$.22,45.46.23,29.32 ‖ 1R 1,9.19.*25*.4,3.5,10.11. 6,1.13. 8,9.39.63.9,21.11,2.7.20.33.12,24. 14,24.*21,26*. 18,20.31. 19,10.*14*. 20,15.27.29.21,10.*13* ‖ 2R 2,3.5.15.16.4,1. 6,1.10.2.6.7.8.13.30. 11,2. 13,5.14,6.14. 15,12. 16,3. 17,7.8.*21.3*.9.22.24.34. 18,4. 21,9. 23,6.13. 24,2.25,7 ‖ Jes 11,14.17,3.9.21,17.27,12.31,6.49,20. 54,1.57,3.60,10.14.62,8.66,20 ‖ Jer 2,9.16.3,21.6,1.7,30. 9,25. 16,14.*15.23,7*. 17,19. 25,21. 26,23. 27,3. 31,12(11). 32,19.30$^2$.32.35,4.5.16. 39,6.40,8.14. 41,10.15.48,45. 49,2.6.28.50,4.33.52,10 ‖ Ez 2,3.3,11.4,13.6,5.16,26.28.21,25.33. 23,7.9.12.15.17.23$^2$. 25,2.5.10$^2$. 27,11.15. 31,14. 33,2.12.17.30. 35,5. 37,18.21. 40,46. 43,7.44,7.9.15$^2$.*48,11* ‖ Hos 2,1$^2$.2.6.3,1.4.5.4,1.10,9 ‖ Joel 1,12.4,8.19 ‖ Am 1,13. 2,11. 3,1.12. 4,5. 9,7 ‖ Mich 1,16.5,2.6,6 ‖ Zeph 1,8.2,8.4,14 ‖ Mal 3,3.6 ‖ Ps 4,3.11,4.14,2.*53,3*. 18,45.46. 29,1. 31,20. 33,13.49,3.57,5.58,2.62,10$^2$.66,5. 77,16.78,9.79,11. 89,48.90,3. 102,21.29.105,6.127,4.144,7.*11*.149,2 ‖ Prv 8,4.31.13,22. 15,11.17,6.30,17.31,5.8 ‖ Job 1,3.6.*2,1*.28,8. 30,8. 38,7.41,26.42,16 ‖ Cant 1,6 ‖ Thr 3,13.33.4,2 ‖ Eccl 2,8.3,18.19.21.8,11.

9,3.12 ‖ Esth 8,10.9,10.*12.13.14* ‖ Dan 10,16.11,41.12,1 ‖ Esr 2,1.3. 4.5.6.7.8.9.10.11.12.13.14.15.16. 17.18.19.20.21.24.25.26.29.30. 31.32.*39*.33.34.35.36.37.38.40. 41.42$^{7}$.43$^{3}$.44$^{3}$.45$^{3}$.46$^{3}$.47$^{3}$.48$^{3}$.49$^{3}$. 50$^{3}$.51$^{3}$.52$^{3}$.53$^{3}$.54$^{2}$.55$^{4}$.56$^{3}$.57$^{4}$. 60$^{3}$.61$^{3}$.3,9$^{2}$.10. 4,1. 6,19.20.21. 8, 35.10,7.16 ‖ Neh 1,6$^{2}$.3,3.7,6.8.9. 10.11.12.43.14.15.16.17.18.19.20. 21.22.23.24.25.34.35.*42*.36.37. 38.39.40.41.43.44.45$^{6}$.46$^{3}$.47$^{3}$.48$^{3}$. 49$^{3}$.50$^{3}$.51$^{3}$.52$^{3}$.53$^{3}$.54$^{3}$.55$^{3}$.56$^{2}$. 57$^{4}$.58$^{3}$.59$^{4}$.62$^{3}$.63$^{3}$. 8,14.17. 9,1.2. 10,40.11,6.7.12,23.28.13,2 ‖ 1Ch 1,5.8.17.23.28.31.33.34.35.36.37. 40.41.42$^{2}$. 2,1.3.4.5.10.23.25.27. 28.33.50,54. 3,1.9$^{2}$.21. 4,1.4.6.18. 21.24.27.42$^{2}$.5,3.4.14.18.27.6,1.2. 4.7.11.14.35.49.50$^{3}$.51.7,8.11.12$^{2}$. 13$^{3}$.14.17.19.29$^{2}$.30.33.36.40. 8,6. 16.18.21.25.27.38.40. 9,3$^{3}$.4.6.7. 14.18.30.32.44. 10,2. 11,31.34.44. 46. 12,3$^{2}$. 7(8). 16(17). 24(25). 25 (26). 26(27). 29(30). 30(31). 15,4. 15.17. 16,13. 17,9. 19,1.2.3.6.9.11. 12.19. 20,1.3. 23,8.9.10.12.13.15. 16.17.18.19.20.21$^{2}$.22.23.24.27. 28.32. 24,1.3$^{2}$.4$^{2}$.24.26$^{2}$.27.29.30. 31.25,2.3.4. 26,1.7$^{2}$.9.10.21.22.30. *32*. 27,3.10.14.32. 29,24 ‖ 2Ch 5, 10.6,11.30.7,3.8,2.8.9.10,18. 13,7. 8.9.10.12.16.18$^{5}$. 20,1.10.14.19$^{2}$. 22.23. 21,2$^{2}$. 22,11.23,3. 24,25. 25, 7.11.12.14.24. 26,17.18. 27,5$^{3}$. 28, 3. *33,2*.6.8.10.12. 29,12$^{2}$.13$^{2}$.14$^{2}$. 30,6.21.31,1.5. 32,33. 33,9. 34,12$^{2}$. 35,5.13.14$^{2}$.15.17.

**וּבְנֵי** Gn 10,3.4.6.7$^{2}$.23. 25,3.4. 34, 7.35,25.26.45,10. 46,7.9.10.11.12. 13.14.16.17$^{2}$.21.22.24.27 ‖ Ex 1,7. 6,15.18.19.21.22.24. 12,35. 14,8. 29.*15,19*.15,1.16,35 ‖ Lev 24,23 ‖ Nu 3,19.20. 10,8.17. 26,4.8.9.11. 32,2.*25.29.31*.37 ‖ Dt 2,12. 4,25. 46.10,6. ‖ Jos 4,12.*22,9.10.11.21. 25.30.33.34*.10,20.12,6.7.22,30$^{2}$ ‖ Jud 1,16.3,5. 6,3.*33*. 12,2. 20,32 ‖ 1S 2,12.10,27.14,18.32 ‖ 2S 8,18. 10,14.17,10. 21,2 ‖ 1R 12,17.20, 27 ‖ 2R 4,38.10,6.13.17,41.19,12 ‖ Jes 11,14.37,12. 56,6. 61,5 ‖ Jer 32,30.32.40,8. 50,4.33 ‖ Ez 30,5. 37,25 ‖ Hos 2,2 ‖ Joel 2,23.4,6$^{2}$ ‖ Zeph 2,9 ‖ Ps 36,8.82,6 ‖ Job 4, 11.5,7 ‖ Eccl 2,7 ‖ Dan 11,14 ‖ Esr 2,58.3,1.10,31 ‖ Neh 7,60.*11,3*.73. 10,40.11,31 ‖ 1Ch 1,6.7.9$^{2}$.32$^{2}$.33. 38.39.40.41. 2,6.7.8.9.16.28.30. 31$^{3}$.32.33.42$^{2}$.43.47. 3,15.16.17. 19.22$^{2}$.24. 4,7.13$^{2}$.15$^{2}$.16.19.20$^{2}$. 26. 5,1.11.23.28.29$^{2}$. 6,3.10.13.29. 7,2.3$^{2}$.7.8.10$^{2}$.17.20.31.33.34.38. 39. 8,12.35.*9,41*.39.40. 16,42. 18, 17. 19,6.7.15. 23,10.17. 24,23.29. 27,1 ‖ 2Ch 10,17.20,1.22,8.25,13. 31,6.35,7.

**בִּבְנֵי** Ex 13,2 ‖ Lev 6,11 ‖ Nu 3,41. *45.8,18*.42.8,17.19.15,29 ‖ Dt 31, 19 ‖ Jos 7,1.18,2 ‖ Jud 10,18.*11,9. 12,1*.11,6.8.20,25 ‖ Ez 47,22 ‖ Ps 89,7.

## וּבִבְנֵי

בקצת נוסחאות יש בדה״א כ״ד ה׳ וּמִבְּנֵי.

1S 14,47 ‖ Jer 40,11 ‖ 1Ch 24,5. 28,4.

**כִּבְנֵי** Am 9,7 ‖ Ps 114,4.*6*.

**לִבְנֵי** Gn 23,7.36,31 ‖ Ex 3,14.6,6. 9,4. 14,3.19,3. 28,12. 29,43.30,16. 39,7 ‖ Lev 17,12.14 ‖ Nu 1,10.22. 24.26.28.30.32.34.36.38.40. 2,3.5. 7.10.12.14.18.20.22.25.27.29. 3, 40. 7,7.8.24.30.36.42.48.54.60.66. 72.78.13,2.17,3.5.*31,34*.25.19,10. 20,24.*27,12*.26,45.27,11. 30,2.31, 16.32,1.6.28.33.34,23. 35,15. 66,1. 2.4.7.11 ‖ Dt 2,9.19.22.32,49.*52* ‖ Jos 1,2. 4,7. 5,12. 10,21. 13,24.31. 14,1.16,1.9.17,2$^{2}$.6.8.18,10.19,10. 17.32$^{2}$.21,1.4.*10*.7.38.24,32 ‖ Jud 3,9.14,16.17 ‖ 2S 2,7.*13,28*.21,2 ‖ 1R 8,1.12,33 ‖ 2R 4,38.8,12 ‖ Jer 49,1 ‖ Ez 25,3.4.10 ‖ Joel 4,6.16 ‖ Ob 12.20 ‖ Mich 5,6 ‖ Ps 12,9.42, 1. 44,1.*46,1.47,1.49,1*. 45,1. 48,1. *88,1*.69,9. 72,4. 83,9.84.1.*85,1*.87, 1. 103,7.17. 107,8.*15.21.31*. 115, 16. 137,7. 145,12. 147,9. 148,14 ‖ Job 19,17 ‖ Eccl 1,13.*3,10*.2,3 ‖ Esr 2,6.40 ‖ Neh 2,10.7,11.43.12, 47.13,16 ‖ 1Ch 1,43.5,1.6,39.48. 55.56.62.15, 5.6,7.8.9.10. 23,6. 24, 4.20$^{2}$.21.22.24.25. 25,1.2. 26,19. 27,20 ‖ 2Ch 5,2.29,21.34,33.35,7. 12.

**וְלִבְנֵי** Gn 25,6 ‖ Ex 28,40 ‖ Nu 7, 9.18,21.32,1.6.*33* ‖ Dt 4,9 ‖ Jos 17, 2$^{5}$.21,5.6.*27*.13 ‖ 1R 2,7 ‖ Ez 37, 16 ‖ 1Ch 6,42.46.47.7,1.24,1.4.20. 26,19 ‖ 2Ch 31,19.

**מִבְּנֵי** Lev 7,33. 17,13. 20,2. 25,45. Nu 3,12.8,16.16,2.25,6.36,3 ‖ Dt 23,18.24,7 ‖ Jos 2,2.4,4.21,10.20 ‖ Jud 4,6.11.11,31.36. 18,16.19,12. 21,10 ‖ 1S 9,2 ‖ 2S 4,2.9,11.21,2 ‖ 1R 9,20.12,31.20,35 ‖ 2R 2,7.5, 22.9,1.10,3.15,25 ‖ Jes 52,14.54, 1 ‖ Ez 40,46.48,11 ‖ Ps 12,2.21,11. 45,3 ‖ Dan 1,3.6 ‖ Esr 7,7.8,2$^{3}$.3.4. 5.9.18.19. 10,2.18$^{2}$.25.33.34.43 ‖ Neh 10,10.11,4$^{3}$.22.24.25 ‖ 1Ch 6, 18.8,40.12,14(15).24,5.26,8.

**וּמִבְּנֵי** Jud 4,6 ‖ 2S 8,12 ‖ 1R 9,22 ‖ Esr 2,61. 8,6.7.8.10.11.12.13.14. 15. 10,20.21.22.26.27.28.29.30 ‖ Neh 11,4.12,35.13,28 ‖ 1Ch 12,32 (33).18,11.

**בָּנַי , בָּנָי** *suff*. Gn 31,43. 42,37. 48,9 ‖ Ex 13,15.17,3.21,5 ‖ 1S 2, 24 ‖ Jes 43,6.45,11 ‖ Jer 10,20 ‖ Ez 16,21 ‖ Job 1,5 ‖ Thr 1,16 ‖ 1Ch 28,5 ‖ 2Ch 29,11.

**וּבָנַי** 1S 12,2.

**לְבָנַי** Gn 31,28.

**וּלְבָנַי** 1R 20,7.

**בָּנֵינוּ** Jos 22,25 ‖ Jer 35,8 ‖ Ps 144,12 ‖ Neh 5,2.5$^{2}$.10,37.

**וּבָנֵינוּ** 2Ch 29,9.

**בְּבָנֵינוּ** Ex 10,9.

**לְבָנֵינוּ** Jos 22,24.27 ‖ Neh 10,31.

**וּלְבָנֵינוּ** Gn 31,16 ‖ Dt 29,28.

**בָּנֶיךָ** Gn 6,18.8,16.45,10.48,5 ‖ Ex 22,28.34,16.20 ‖ Lev 10,13.14 ‖ Dt 4,9.28,32.53 ‖ 1S 2,29.34.4,17 ‖ 2S 19,6 ‖ 1R 2,4.*8,25* ‖ Jer 5,17.38, 23.48,46 ‖ Hos 4,6 ‖ Ps 45,17.73,

15.128,3.132,12 ‖ Job 1,18.8,4 ‖ 2Ch 6,16.

וּבָנֶיךָ Gn 6,18.8,16.19,12.45,10 ‖ Lev 10,9.14 ‖ Nu 18,1$^{2}$.2.7 ‖ Dt 30,2 ‖ 1S 8,5.28,19 ‖ 2S 9,10 ‖ 1R 20,3.5 ‖ Am 7,17.

בְּבָנֶיךָ Ex 13,13.

וּבְבָנֶיךָ 2Ch 21,14.

לְבָנֶיךָ Ex 34,16 ‖ Dt 4,9.6,7 ‖ Ps 128,6.

וּלְבָנֶיךָ Ex 12,24 ‖ Lev 10,15 ‖ Nu 18,8.9.11.*19* ‖ Dt 4,40.12,25.*28* ‖ Jos 14,9.

מִבָּנֶיךָ 1Ch 17,11.

וּמִבָּנֶיךָ 2R 20,18 ‖ Jes 39,7.

בָּנַיִךְ, בָּנָיִךְ 2R 4,4 ‖ Jes 49,17. 22.25.51,20.54,13$^{2}$. 60,4.9. 62,5 ‖ Jer 5,7 ‖ Ez 16,20.36.23,25 ‖ Zach 9,13 ‖ Ps 147,13.

וּבָנַיִכִי K., וּבָנַיִךְ Q. 2R 4,7.

בְּנֵיכֶם Ex 3,22.12,26.32,2 ‖ Lev 26,29 ‖ Dt 11,2.19.21. 29,21. 32, 46 ‖ Jos 4,6.21.22.22,24.25.27 ‖ 1S 8,11 ‖ 2S 15,27 ‖ Jer 2,9.30 ‖ Ez 20,31 ‖ Joel 3,1.4,8 ‖ Ps 115,14 ‖ Neh 4,8.

וּבְנֵיכֶם Ex 22,23 ‖ Nu 14,33 ‖ Dt 1,39.12,12 ‖ 1R 9,6 ‖ Jer 35,6 ‖ Ez 24,21 ‖ Joel 1,3 ‖ 2Ch 30,9.

לִבְנֵיכֶם Lev 25,46 ‖ Jer 29,6 ‖ Joel 1,3 ‖ Esr 9,12$^{2}$ ‖ Neh 13,25 ‖ 1Ch 28,8.

מִבְּנֵיכֶם Am 2,11.

## בָּנָיו

ד׳ חסרים בלישנא ע״פ המסורה.

Gn 7,7.*8,18*.13. 9,1.8. 18,19. 25,9. 30,35. 31,17. 35,29. 36,6. 37,3.35. 46,7$^{3}$.15.48,1.49,1.33. 50,12.13 ‖ Ex 4,20. 28,1.*41*.43. 29,4.8.*40,14*. 9.20.21$^{3}$.24.44.30,30. 31,10.*35,19*. *39,41*.40,12 ‖ Lev 6,2.18.*17,2.22*, *2.18*.7,35.8,2.6.27.30$^{4}$.31. 10,6.12. 21,24 ‖ Nu 3,10.6,23.8,13.*22*.21, 29.35 ‖ Dt 2,33.21,16.28,54.55.32, 5.19.33,9 ‖ Jos 7,24.17,6 ‖ Jud 9, 18 ‖ 1S 2,22.3,13.8,1.3.16,5.10.17, 13.30,6.22.31,2.6.8.12 ‖ 2S 12,3. 19,18 ‖ 1R 13,12.13.*31*.27 ‖ 2R 9, 26.19,37 ‖ Jes 37,38 ‖ Jer 30,20. 35,3.14 ‖ Ez 46,17.38 ‖ Hos 9,13 ‖ Ps 89,31.109,9.10 ‖ Prv 20,7 ‖ Job 1,4.5,4.14,21.17,5.20,10.27,14.42, 16 ‖ Ruth 1,1.2 ‖ Esth 5,11.9,25 ‖ Esr 3,9 ‖ 1Ch 8,10.10,2.6.8.12.21, 20. 23,14. 25,10.*11.12.13.14.15.* *16.17.18.19.20.21.22. 23.24.25.* *26.27.28.29.30.31* ‖ 2Ch 11,23.21, 17$^{2}$.28,3.33,6.

וּבָנָיו Gn 7,7.8,18.34,5.46,8 ‖ Ex 18,5. 27,21. 29,9.10.*19*.15.21.32. 30,19.40,31 ‖ Lev 6,9.13.8,14.18. *22*.31.36.25,41.*54* ‖ Nu 3,38.4,5. 15.19.27 ‖ Dt 17,20.18,5 ‖ Jos 24, 4 ‖ Jud 18,30 ‖ 1S 31,7 ‖ Job 1,13 ‖ Dan 11,10 ‖ Esr 3,9.8,18 ‖ 1Ch 6, 34.7,16 ‖ 1Ch 9,5.10,7.23,13. 25,9. 26,29 ‖ 2Ch 11,14.23,11.24,27.

בְּבָנָיו 1S 16,1.

לְבָנָיו Gn 32,1.42,1 ‖ Ex 29,27.29 ‖ Jud 12,9 ‖ 2R 8,19 ‖ Jes 14,21 ‖ Ez 46,16 ‖ Job 21,19.

וּלְבָנָיו Ex 28,4. 29,28.35. 39,27 ‖ Lev 2,3.*10*.7,31.34.9,1.24,9 ‖ Nu 3,9.48.51.8,19 ‖ Dt 1,36 ‖ Prv 14, 26 ‖ 1Ch 26,15.28,1 ‖ 2Ch 13,5.21, 7.36,20.

מִבָּנָיו Ex 29,30 ‖ Lev 6,15.13,2 ‖ Jud 17,5.11 ‖ 2S 21,6 ‖ Ez 46,16.

בָּנֶיהָ Ex 18,3.6 ‖ 1S 1,4 ‖ 2R 4,5 ‖ Jes 66,8 ‖ Jer 31,15(14)$^{2}$ ‖ Ez 23, 10 ‖ Hos 2,6 ‖ Prv 31,28 ‖ Job 38, 32.39,16 ‖ Ruth 1,3 ‖ 1Ch 2,18 ‖ 2Ch 24,7.

וּבָנֶיהָ Ez 16,45.

וּבְבָנֶיהָ Dt 28,57.

בְּנֵיהֶם Dt 4,10.12,31 ‖ Jos 5,7 ‖ 1S 6,7.10 ‖ 2S 15,36 ‖ 1R 9.21 ‖ 2R 17, 17.31.41 ‖ Jer 3,24.7,31.11,22.17, 2.18,21.19,5.9. 32,18.35 ‖ Ez 20, 18.23,39.47.24,25.37,25 ‖ Hos 9, 12 ‖ Zach 10,9 ‖ Ps 90,16.106,37. 38.132,12 ‖ Job 39,4 ‖ Esr 3,9 ‖ Neh 10,29 ‖ 2Ch 8,8.25,4.

וּבְנֵיהֶם Gn 32,16 ‖ Nu 16,27 ‖ Dt 31,13 ‖ 1S 30,3 ‖ Jer 14,16 ‖ Ez 37, 25 ‖ Joel 1,3 ‖ Zach 10,7 ‖ Esr 8, 19 ‖ Neh 9,23.13,24 ‖ 1Ch 6,18.9, 23.26,8 ‖ 2Ch 20,13.31,18.

כִּבְנֵיהֶם Neh 5,5.

לִבְנֵיהֶם Jud 3,6 ‖ Joel 1,3 ‖ Ps 78, 5.6 ‖ Esr 9,12 ‖ Neh 13,25.

וְלִבְנֵיהֶם Dt 5,26 ‖ Jer 32,39 ‖ Esr 9,2 ‖ 2Ch 5,12.

מִבְּנֵיהֶם Ps 78,4.

בְּנֵיהֶן Ez 23,37.

וּבְנֵיהֶן Ez 16,45.

לִבְנֵיהֶן Gn 31,43.

## בַּת(־)

filia, puella, mulier; neptis; alumna; discipula.

על חסרון הנו״ן השרשית יורו הכנויים ביחיד ורבים. במ״ב י״ט ל׳ ובישעיה ל״ז ל״א יש בקצת נוסחאות בַּת־יהודה ת׳ בֵּית יהודה; י״ג ביחזקאל כ״ז ו׳ בַּתְאַשֻּׁרִים חרא מלה ת׳ בַּת־אֲשֻׁרִים. ע׳ לעיל צד 75b.

Gn 11,29. 20,12$^{2}$. 24,23.*47*.24.47. 48.25,20. 26,34.28,9.29,10. 30,21. 34,1.3.7. 36,2$^{3}$.3.14$^{2}$.18.25.39$^{2}$.38, 2.12.41,45.*50.46,20* ‖ Ex 1,16.2,1. 5.7.8.*9*.6,23.21,31 ‖ Lev 11,16.14, 10.18,9$^{2}$.10.11.17$^{2}$. 20,17.24,11 ‖ Nu 6,14.15,27.25,15.18.26,46.59. 27,9.36,8 ‖ Dt 14,15.27,22$^{2}$ ‖ Jud 11,34 ‖ 1S 1,16. 14,50. 18,19.20. 28 ‖ 2S 3,3.7.13.6,16.20.23.11,3. 17,25. 21,8$^{2}$.10.11 ‖ 1R 3,1.4,11. 15. 9,24. 11,1. 15,2.*10*. 16,31. 22, 42 ‖ 2R 8,18.26.9,34.11,2.15,33. 18,2. 19,21$^{2}$. 21,19. 22,1. 23,31.36. 24,8.18 ‖ Jes 1,8.10,30.32.16,1.22, 4.23,10.12. 37,22$^{2}$. 47,1$^{2}$.5. 52,2 ‖ Jer 4,11.31. 6,2.23.26. 8,11.19.21. 22.23. 9,6. 14,17. 46,11.19.24. 48, 18.50,42. 51,33. 52,1 ‖ Ez 14,20. 16,45. 25,11. 27,6 ‖ Hos 1,3.6 ‖ Mich 4,8.10.13.14.7,6 ‖ Zeph 3, 10.14$^{2}$ ‖ Zach 2,11.14.9,9$^{2}$ ‖ Mal 2, 11 ‖ Ps 9,15.17,8.45,11.14.137,8 ‖ Cant 7,2.5 ‖ Thr 1,6.15.2,1.2.4.8. *18*.10.11. *3,48*.13.15.18. 4,3.6.10. 21.22$^{2}$ ‖ Esth 2,7.15.9,29 ‖ Neh 6, 18 ‖ 1Ch 1,50.2,21.3,2.5.4,18.15, 29 ‖ 2Ch 8,11.11,18$^{2}$.20.*21*.13,2. 20,31.21,6.22,2.11$^{2}$.27,1.29,1.

בֵּית־ K., בַּת־ Q. Jes 10,32.

הֲבַת־ *interrog.* Gn 17,17.

וּבַת Lev 21,9.22,12.13‖2S 14,27‖ Ps 45,13 ‖ Dan 11,6.17 ‖ 1Ch 2, 49.

הַבַּת Ex 1,22 ‖ Jer 31,22(21).49, 4‖Thr 2,13.

בְּבַת־ Gn 34,19‖Thr 2,5.

כְּבַת 2S 12,3.

לְבַת Ex 2,10‖Lev 12,6 ‖ Jud 11, 40 ‖ 1R 7,8 ‖ Jes 62,11 ‖ Mich 1, 13.4,8‖Esth 2,7.15.

וּלְבַת Ez 44,25.

מִבַּת Thr 1,6‖1Ch 2,3.

בִּתִּי *suff.* Dt 22,16.17 ‖ Jos 15, 16‖Jud 1,12.11,35.19,24 ‖ 1S 18, 17 ‖ Ruth 2,2.8.22.3,1.10.11.16. 18.

בִּתֵּנוּ Gn 34,17.

בִּתְּךָ Gn 29,18‖Lev 18,10.19,29‖ Dt 7,3.13,7‖2R 14,9‖ 2Ch 25,18.

וּבִתֶּךָ Ex 20,10 ‖ Dt 5,14.*12,18. 16,11.14.*

לְבִתְּךָ Dt 22,17.

בְּבִתְּכֶם Gn 34,8.

בִּתּוֹ Gn 29,6.23.24.28.29.34,5.46, 15.18.25 ‖ Ex 2,21.21,7 ‖ Jos 15, 17 ‖ Jud 1,13.11,34.21,1 ‖ 1S 17, 25.18,27.25,44‖2R 23,10‖1Ch 2, 35.

וּבִתּוֹ Dt 7,3.18,10‖1Ch 7,24.

לְבִתּוֹ Nu 27,8.30,17‖1R 9,16.

וּלְבִתּוֹ Lev 21,2.

בִּתָּהּ Lev 18,17‖Ez 16,44.

וּבִתָּהּ Lev 18,17.

וּבְבִתָּהּ Dt 28,56.

בָּנוֹת *pl.* Gn 19,8.29,16.30,13.49, 22‖Ex 2,16.21,4‖ Nu 26,33 ‖ Jos 17,3‖Jud 12,9$^2$‖1S 2,21 ‖ Jes 32, 9 ‖ Ez 14,16 ‖ Prv 30,15.31,29 ‖ Job 1,2.*42,13* ‖ Cant 6,9 ‖ 1Ch 2, 34.7,15.23,22‖2Ch 11,21.13,21.

וּבָנוֹת Gn 5,4.*7. 10. 13. 16. 19. 22. 26.30. 11,11.13.15. 17. 19. 21. 23. 25.*6,1‖Dt 28,41‖1S 30,19 ‖ 2S 5, 13 ‖ Jer 16,2.29,6$^2$ ‖ Ez 14,16.22. 23,4 ‖ 1Ch 4,27.25,5 ‖ 2Ch 24,3. 28,5.

הַבָּנוֹת Gn 31,43 ‖ Ex 21,9 ‖ Jer 16,3‖Cant 2,2.

לְבָנוֹת Ez 16,61.

וּמִבָּנוֹת Jes 56,5.

בְּנוֹת *cs.* Gn 6,2.4. 19,36. 27,46. 28,8‖Nu 25,1.26,33.27,1.7.36,10. 11 ‖ Jos 17,6 ‖ Jud 11,40.21,21 ‖ 2S 1,20$^2$.24.13,18 ‖ Jes 3,16.17.4, 4.13,21.16,2 ‖ Jer 41,10.43,6.3. 50,39 ‖ Ez 13,17.16,27.57$^2$.23,2. 32,16‖Ps 45,10.48,12.97,8‖ Cant 1,5.2,7.*3,5.*3,11.5,8.*8,4.*16‖Thr 3, 51‖Eccl 12,4‖2Ch 2,13.

וּבְנוֹת Gn 24,13.46,7‖Jes 43,20 ‖ Ez 32,18.

בִּבְנוֹת Gn 34,1‖Jud 14,3.

כִּבְנוֹת Mich 1,8‖Job 42,15.

לִבְנוֹת Nu 36,6 ‖ Jes 34,13 ‖ Job 30,29.

מִבְּנוֹת Gn 24,3.*37.*27,46$^2$.28,1.*6.* 2.36,2 ‖ Ex 6,15 ‖ Dt 23,18 ‖ Jud 14,1.2.21,21 ‖ Cant 3,10 ‖ Esr 2, 61‖Neh 7,63.

בְּנֹתַי *suff.* Gn 31,26. 43. 50$^2$ ‖ Ruth 1,11.12.13.

וּבְנוֹתַי Jes 43,6.

וְלִבְנֹתָי, וְלִבְנֹתַי Gn 31,28.43.

בְּנוֹתֵינוּ, בְּנֹתֵינוּ Gn 34,9.16.21‖ Ps 144,12‖Neh 5,5.10,31.

וּבְנוֹתֵינוּ, וּבְנֹתֵינוּ Jer 35,8‖Neh 5,2‖2Ch 29,9.

וּבִבְנוֹתֵנוּ Ex 10,9.

מִבְּנוֹתֵינוּ Jud 21,7.18‖Neh 5,5.

בְּנוֹתֶיךָ, בְּנֹתֶיךָ Gn 19,15.31,31. 41.

בְּנוֹתַיִךְ Ez 16,20.26,8.

וּבְנוֹתֶיךָ, וּבְנֹתֶיךָ Gn 19,12‖Lev 10,14 ‖ Dt 18,32.28,53 ‖ 2S 19,6‖ Jer 5,17.48,46 ‖ Am 7,17‖Job 1, 18.

וּבְנוֹתַיִךְ, ־תָ Jes 49,12.60,4 ‖ Ez 16,48.55.23,25.

וְלִבְנֹתֶיךָ Nu 18,11.*19.*

בְּנוֹתֵיכֶם, בְּנֹתֵיכֶם Gn 34,9.16 ‖ Ex 3,22 ‖ Lev 26,29 ‖ 1S 8,13‖ Jer 9,19.29,6‖Hos 4,13.14 ‖ Joel 4,8‖Esr 9,12‖Neh 13,25.

וּבְנוֹתֵיכֶם Ex 32,2‖Dt 12,12‖Ez 24,21‖Joel 3,1‖Neh 4,8.

בְּנֹתָיו Gn 19,14.16.30$^2$. 36,6. 37, 35.46,7‖Ex 2,20.34,16‖Nu 27,1‖ Jos 7,24.17,3‖1S 14,49.30,6.

וּבְנוֹתָיו, וּבְנֹתָיו Gn 46,15 ‖ Nu 21,29 ‖ Dt 32,19 ‖ Job 1,13‖Neh 3,12.

לִבְנֹתָיו Nu 36,2.

וְלִבְנוֹתָיו Gn 32,1.

מִבְּנֹתָיו Ex 34,16.

בְּנֹתָם Gn 34,21.

בְּנוֹתֶיהָ, בְּנֹתֶיהָ Nu 21,25.32.32, 42‖Jos 15,47$^2$‖Jud 1,27$^5$‖ 1Ch 2, 23‖2Ch 13,19$^2$.28,18.

וּבְנוֹתֶיהָ Jos 15,45.17,11$^6$.16‖ 1S 1,4 ‖ Jer 49,2 ‖ Ez 16,46$^2$.*53,55.* 48.53.55.23,10.26,6.30,18 ‖ Neh 11,25$^2$.27.30.31‖ 1Ch 7,28$^4$.29$^4$.8, 12.18,1‖2Ch 13,19.28,18$^2$.

וּבִבְנוֹתֶיהָ Jud 11,26$^2$ ‖ Neh 11, 28‖1Ch 5,16.

וְלִבְנוֹתֶיהָ Ez 16,49.

בְּנוֹתֵיהֶם Dt 12,21‖Jud 3,6$^2$‖2R 17,17 ‖ Jer 3,24.7,31.19,9.32,35‖ Ps 106,37‖Neh 10,31.

וּבְנוֹתֵיהֶם 1S 30,3‖ Jer 11,22.14, 16 ‖ Ez 23,47.24,25 ‖ Ps 106,38‖ Esr 9,12‖Neh 10,29‖ 2Ch 31,18.

מִבְּנֹתֵיהֶם Esr 9,2‖Neh 13,25.

—conf. בַּר; v. ch. et n. pr.—

## תַּבְנִית

structura, aedificandi modus; exemplar, typus ; imago, simulacrum rei.

ע׳ הערתנו למלת תְּבוּנָה בבאור כִּתְבוּנָם (הושע י״ג ב׳) כמו כְּתַבְנִיתָם.

Ex 25,9$^2$ ‖ Dt 4,16.17$^2$.18$^2$ ‖ Jos 22,28 ‖ Ez 8,3.10.10,8 ‖ Ps 144, 12‖1Ch 28,11.

וְתַבְנִית 1Ch 28,12.

הַתַּבְנִית 1Ch 28,19.

בְּתַבְנִית Ps 106,20.
כְּתַבְנִית Jer 44,13.
וּלְתַבְנִית 1Ch 28,18.
תַּבְנִיתוֹ *suff.* 2R 16,10.
בְּתַבְנִיתָם Ex 25,40.

——v. n. pr.——

rad. בנט v. אַבְנֵט p. 16ª; בֵּין v. בֵּנַיִם.

## בֹּסֶר

uva immatura et acida.

פרי שלא נגמר בשולו וקשה לאכילה, ובערבית נקראו כן פגי התאנה.

Jer 31,29(28)‖Ez 18,2.

וּבֹסֶר Jes 18,5.
הַבֹּסֶר Jer 31,30(29).
בִּסְרוֹ *suff.* Job 15,33.

עֲבוּר v. בַּעֲבוּר; בּוּעַ v. בַּעְבַּע.

## [בַּעַד°] בְּעַד

iuxta, prope; propter; pone, post; circa; inter, per; pro.

נחלקו בו הפותרים, י״א שעקר שרשו עַד והבי״ת נוספה עליו כמו במלות בִּגְלַל, בַּעֲבוּר, וי״א ששרשו בַּעַד שעקר הוראתו בערבית הבדלה והרחקה (מעין הוראת סביב), ולפ״ז יתכן לבאר בַּעֲדֵנִי (תהלים קל״ט י״א) כפעל עם כנוי, ומתאים עם יְשׁוּפֵנִי שלפניו. בבאור יכפר בעד שבדהי״ב ל׳ י״ח לדעת רש״י הוא מחֻבר למקרא שלאחריו, וזהו אחד מל״ב מדות שהתורה נדרשת בהן (סדור שנחלק), וכן הוא לפי השבעים, אך להראב״ע כל־לבבו מוסב על הזקידו, וזה מקרא קצר והכונה בעד אלו שאכלו את הפסח בטומאה (וקצור כזה נמצא בדהי״א י״ז ה); ול״נ שמלת כל נמשכה גם לפסוק שלפניו, ושעורו: יכפר בעד כל.

Gn 20,18.26,8‖Ex 32,30‖Nu 21, 7‖Dt 9,20‖Jos 2,15‖Jud 3,22.5, 28²‖1S 1,6.4,18.7,9.12,19.19,12‖ 2S 6,16.10,12.12,16.20,21‖2R 1, 2.4,33.9,30.19,4‖Jes 8,19.32,14. 37,4‖Jer 7,16.*11,14.14,11.*11,14. 42,2‖Ez 32,30.45,17‖Joel 2,9‖ Zach 12,8‖Prv 6,26.7,5‖Job 2, 4²‖1Ch 15,29.19,13‖2Ch 30,18.

הַבְעַד *interrog.* Job 22,13.
וּבְעַד Lev 9,7.16,6.*11.17.*17.24‖ 2S 10,12‖2R 4,4.5‖Ez 45,22‖ Joel 2,8‖Prv 20,16.27,13‖Job 1, 10².9,7‖1Ch 19,13‖2Ch 34,21.
מִבַּעַד Cant 4,1.3.*6,7.*
בַּעֲדִי *suff.* Ex 8,24‖1R 13,6‖2R 22,13‖Jon 2,7‖Ps 3,4.138,8‖ Job 6,22‖Thr 3,7‖2Ch 34,21.
בַּעֲדֵנִי Ps 139,11.
בַּעַדְךָ, בַּעֲדֶךָ Gn 20,7‖Lev 9,7‖ Jos 26,20.
בַּעֲדוֹ Gn 7,16‖Lev 16,6.*11.17.* 24‖Jud 3,23‖2R 4,21‖Ez 45, 22‖Ps 72,15‖Job 1,10.3,23.
בַּעֲדָהּ 2R 4,5‖Jer 29,7.
בַּעֲדֵנוּ, בַּעֲדֵינוּ Jer 21,2.37,3.42, 2.20‖Am 9,10.
בַּעַדְכֶם 1S 7,5.12,23‖Job 42,8.
בַּעֲדָם Lev 9,7‖Jud 9,51‖Jer 7, 16.*11,14.*

——conf. עַד I——

## בָּעָה°

quaerere, interrogare; tumefacere.

ענינו נביעת נוזלים המתפרצים להִגָּלוֹת; ואולי אם תבעיון בעיו ג״כ מענין זה (כלומר אם תתפרצו, תצאו וְתִגָּלוּ אזי שובו אתיו הלום) ולא מענין בקשה הארמית.

בְּעָיוּ *imper. pl.* Jes 21,12.
תִּבְעֶה *3 impf. f.* Jes 64,1.
תִּבְעָיוּן *2 pl.* Jes 21,12.
נִבְעוּ *Ni. 3 perf. pl.* Ob 6.
נִבְעֶה *pt.* Jes 30,13.

——conf. בּוּעַ, נָבַע——

## בְּעִי

precatio (videtur autem compositum esse e עִי et ב v. s. v.)

י״מ אותו מלשון תפלה ובקשה בארמית להקבילו אל שׁוּעַ, אמנם נראה יותר ששרשו עִי והב׳ לשמוש ומקביל אל פִּיד.

Job 30,24.

——v. chald.——

## בָּעַט°

calcare, calcitare.

ענינו דריסה ודחיפה ברגל כפרה סוררה, ושגור בדרז״ל. השבעים קורין בש״א תַּבִּיטוּ, כלומר בעין בוז (ע׳ תהלים כ״ב, י״ח).

[יִבְעַט] וַיִּבְעַט *3 impf.* Dt 32,15.
תִּבְעֲטוּ *2 pl.* 1S 2,29.

## [בָּעַל] וּבָעַל

dominare, possidere; in matrimonium ducere. *Ni.* uxorem fieri.

פעל נגזר מן השם בַּעַל להוראת דמשרה והאדנות (והאומר שהוא מֻרכב מן בָּא עַל אינו אלא טועה, לפי שנמצא גם פעל מן השם בֵּן); וי״ג בירמיה ל״א ל״ב [ל״א] ואנכי בָּחַלְתִּי בם, או גָּעַלְתִּי בם, אמנם ע״ז נאמר: ובא רעהו וחקרו.

Mal 2,11.

וּבְעָלָהּ *suff.* Dt 24,1.
וּבְעַלְתָּהּ *2 perf. suff.* Dt 21,13.
בָּעַלְתִּי *1 perf.* Jer 3,14. 31,32 (31).
בָּעֲלוּ *3 perf. pl.* 1Ch 4,22.
בְּעָלוּנוּ *suff.* Jes 26,13.
בֹּעֲלַיִךְ *pt. pl. suff.* Jes 54,5.
בְּעוּלָה *pt. pass. f.* Jes 54,1.62, 4.
בְּעֻלַת *cs.* Gn 20,3‖Dt 22,22.
יִבְעַל *3 impf.* Jes 62,5.
יִבְעָלוּךְ *pl. suff.* Jes 62,5.
תִּבָּעֵל *Ni. 3 impf. f.* Jes 62,4‖ Prv 30,23.

## בַּעַל, בְּעַל

dominus, princeps; possessor rei saepe vocatur, qui ea praeditus vel eius particeps est; *cum urbe:* incola, civis; maritus.

נאמר על כל שיש לו או ברשותו קנין גשמי או רוחני. והאשה היא קנין האיש, הַבַּעַל. וע׳ הערתנו לשם האליל בַּעַל, שקנה מקומו (כמו בֵּל חבירו) בין שמות עצ״פ אע״פ שבא בה״א הידיעה וברבים, אך לא נמצא עם כנויים. השבעים קורין במשלי ט״ז כ״ב לִבְעָלָיו, בהמשך הלמ״ד של שכל.

Gn 20,3.37,19‖Ex 21,3.22.34.22, 7.24,14‖Lev 21,4‖Dt 15,2.22, 22‖Jud 19,22.23‖2R 1,8‖Jes 41,15.50,8‖Jer 37,13‖Joel 1,8‖ Prv 1,17.22,24.2.24,8‖Dan 8,6. 20.

וּבַעַל Ex 21,28‖Nah 1,2‖Prv 29, 22‖Eccl 10,20.
לְבַעַל Prv 18,9‖Eccl 10,11.

בַּעְלִי *suff.* Hos 2,18.
בַּעְלָהּ Dt 24,4‖2S 11,26‖Prv 12,4.31,11.23.28.
בְּעָלִים] בַּעֲלֵי *pl. cs.* Gn 14,13.39,23‖Nu 21,28‖Jos 24,11 ‖ Jud 9,2.3.6.7.18.20.23².24.25.26.39.46.*47*.51.20,5 ‖ 1S 23,11.12 ‖ 2S 21,12‖Jes 16,8‖Eccl 12,11‖Neh 6,18.
וּבַעֲלֵי 2S 1,6.
מִבַּעֲלֵי Jud 9,20.
בְּעָלָיו *suff.* Ex 21,29.36.22,10.13.14 ‖ Jes 1,3 ‖ Prv 1,19.16,22.17,8‖Eccl 8,8.
בִּבְעָלָיו Ex 21,29.
לִבְעָלָיו Ex 21,34.22,11 ‖ Eccl 5,12.
מִבְּעָלָיו Prv 3,27.
בְּעָלֶיהָ Job 31,39‖Eccl 7,12.
לִבְעָלֶיהָ Eccl 5,10.
בַּעֲלֵיהֶן Esth 1,17.
לְבַעֲלֵיהֶן Esth 1,20.
בַּעֲלָה] בַּעֲלַת *f. cs.* 1S 28,7² ‖ 1R 17,17‖Nah 3,4.
v. ch.; בַּעַל = בֵּל Baal, deus v. n. pr.

---

I בָּ֫עַר] בֹּעֲרִים *pt. pl.*

stultum, stolidum esse.

פעל נגזר מן השם בַּעַר.

Ez 21,36‖Ps 94,8.

יִבְעֲרוּ *3 impf. pl.* Jer 10,8.
נִבְעַר *Ni. 3 perf.* Jer 10,14.51,17.
נִבְעֲרוּ *3 pl.* Jer 10,21.
נִבְעָרָה *pt. f.* Jes 19,11.

## בַּעַר, בָּעַר

brutum animal, stupidus.

אדם חֲסַר תבונות נמשל כבהמות נדמה.

Ps 73,22.92,7‖Prv 12,1.30,2.

וָבַעַר Ps 49,11.

## בְּעִיר] וּבְעִירֵנוּ *suff.*

pecus, grex.

שם הכולל לבהמות נבערות משוללי הדעת, או בעבור שמלחכות ומבערות את עשב השדה, שכן נקרא גם הארבה הָאֹכֵל (מלאכי ג׳ י״א).

Nu 20,4.

בְּעִירְכֶם Gn 45,17.
בְּעִירֹה (= בְּעִירוֹ) Ex 22,4.
בְּעִירָם Nu 20,8‖Ps 78,48.
וּבְעִירָם Nu 20,11.

## II בָּעַר] בָּעֲרָה *3 perf. f.*

absumere; igne consumere, comburere; flagrare, inflammari.

עקר ענינו סלוק דבר והשבתתו, ויֵאָמר על דליקת האש מפני שהאש מלהכת, אֹכלת ומבערת; ומלת בּוֹעֲרָה דהושע ז׳ ד׳ ע״פ המסורה מלעיל שלא כדין הבינוני, ויתכן שהוא מבנין פָּעַל, כמו בּוֹעָרָה והציר״י בעבור הטפחא. בדה״ב כ״ח ג׳ קורין השבעים וַיַּעֲבֵר, וכן נמצא בקצת נוסחאות.

Nu 11,3‖Jes 9,17‖Esth 1,12.

וּבָעֲרָה Jes 10,17 ‖ Jer 4,4.*21*,*12*.7,20.
בָּעֲרוּ *3 pl.* Jud 15,14‖2S 22,9.13‖Ps 18,9.
וּבָעֲרוּ Jes 1,31.
בֹּעֵר *pt.* Ex 3,2 ‖ Dt 4,11.*5*,*20*.*9*,*15*‖ Jes 30,27 ‖ Hos 7,6‖Mich 3,19.
בֹּעֵרָה *f.* Jes 30,33.
בּוֹעֵרָה, בֹּעֵרָה Jes 34,9‖Hos 7,4.
בֹּעֶרֶת Jer 20,9.
בֹּעֲרוֹת *pl. f.* Ez 1,13.
יִבְעַר, יִבְעַר *3 impf.* Ex 3,3 ‖ Jes 62,1‖Ps 2,12.
וַיִּבְעַר Thr 2,3.
תִּבְעַר *3 f.* Jes 43,2‖Ps 39,4.79,5.83,15.89,47.
וַתִּבְעַר Nu 11,1 ‖ Jes 42,25 ‖ Jer 44,6‖Ps 106,18‖Job 1,16.
בִּעֵר *Pi. 3 perf.* 1R 22,47 ‖ 2R 23,24.
וּבִעֵר Ex 22,4‖Lev 6,5.
בִּעַרְתָּ *2 perf.* 2Ch 19,3.
וּבִעַרְתָּ Dt 13,6.*17*,*7*.*19*,*19*.*21*,*21*.*22*,*21*.*24*.*24*,*7*.17,12.*22*,*22*.19,13.
בִּעַרְתִּי *1 perf.* Dt 26,13.14.
וּבִעַרְתִּי 2S 4,11‖1R 14,10.21,21.
בִּעַרְתִּיהָ *suff.* Ez 21,4.
וּבִעֲרוּ *3 pl.* Ez 39,9².
בִּעַרְתֶּם *2 pl.* Jes 3,14.50,11.
מְבַעֵר] מְבַעֲרִים *pt. pl.* Jer 7,18.
בַּעֵר *infin.* Jes 4,4.40,16.
לְבַעֵר, לְבָעֵר Nu 24,22 ‖ Jes 5,5.6,13.44,15 ‖ Neh 10,35 ‖ 2Ch 13,11.
לְבַעֲרָם *suff.* 2Ch 4,20.
תְּבַעֵר *2 impf.* Dt 21,9.
יְבַעֵר *3 impf.* 1R 14,10.
וּנְבַעֲרָה *1 impf. pl.* Jud 20,13.
תְּבַעֲרוּ *2 pl.* Ex 35,3.
יְבַעֲרוּ *3 pl.* Ez 39,10.
בֹּעַר] מְבֹעֶרֶת *Pu. pt. f.* Jer 36,22.
הִבְעִיר] וְהִבְעַרְתִּי *Hi. 1 perf.* Nah 2,14.
מַבְעִיר *pt.* 1R 16,3.
הַמַּבְעִר Ex 22,5.
תַּבְעִיר *2 impf.* Ez 5,2.
יַבְעֶר־ *3 impf.* Ex 22,4.
וַיַּבְעֶר־, וַיַּבְעֵר Jud 15,5² ‖ 2Ch 28,3.

## בְּעֵרָה] הַבְּעֵרָה

incendium.

Ex 22,5.

v. n. pr. תַּבְעֵרָה, בַּעֲרָא, בְּעוֹר

## בָּ֫עַת

terrere, subito invadere, terribilem facere.

ענינו היות חרד מבהלה ופחד הבא לפתע פתאם, וכמוהו בערבית, בארמית וכסורית.

נִבְעַת, נִבְעָת *Ni. 3 perf.* Esth 7,6‖2Ch 21,30.
נִבְעַתִּי *1 perf.* Dan 8,17.
בִּעֲתַתְנִי *Pi. 3 perf. f. suff.* Jes 21,4.
וּבִעֲתַתּוּ 1S 16,14.
בִּעֲתֻהוּ *3 pl. suff.* Job 18,11.
מְבַעֵת] מְבַעִתֶּךָ *pt. suff.* 1S 16,15.
תְּבַעֲתַנִּי *2 impf. suff.* Job 7,14.

תִּבְעַת 3 *impf. f.* Job 13,11.
תְּבַעֲתֻנִי *suff.* Job 9,34.13,21.
תְּבַעֲתֶךָּ Job 33,7.
יְבַעֲתוּנִי, יְבַעֲתֻנִי 3 *pl. suff.* 2S 22,5‖Ps 18,5.
יְבַעֲתֻהוּ Job 3,4.15,24.

**בְּעָתָה**

terror.

Jer 8,15.14,19.

[בִּעוּתִים] בִּעוּתֵי *pl. cs.* Job 6,4.
בִּעוּתֶיךָ *suff.* Ps 88,17.
בֵּץ v. בּוּץ, בֵּיצָה v. p. 89^b.

[בֹּץ] **בַּבֹּץ**

lutum, coenum (rad. בצץ).

טיט לח המבצבץ ועולה.

Jer 38,22.

**בִּצָּה**

palus.

רקק ואגם מים, ובדרז"ל מי בִצִּים (פרה ח׳ י׳).

Job 8,11.

וּבִצָּה Job 40,21.
בִּצְּאֹתָו K., בִּצְּאֹתָיו Q. *suff.* Ez 47,11.

---

[בָּצָל] **הַבְּצָלִים** *pl.*

cepae.

מין פרי גנה ידוע (צוויבעל) שכֻלו קרומים קרומים מקֻפלים זה על גב זה, שמתפצלים זה מזה, וזה שמו גם בערבית, סורית וכושית. וע׳ הערה למלת חֲבַצֶּלֶת.

Nu 11,5.

——v. n. pr.——

[בָּצַע] **בּוֹצֵעַ, בֹּצֵעַ** *pt.*

frangere, scindere, vulnerare; rapere, diripere; *Pi.* abscindere; absolvere, perficere; *decipere.*

קרוב לשרשים: בזא (בָּזְעָ), פָּצָה, פָּצַע, בָּקַע, פָּקַח, (פקע), בָּקַר, ועיקר הוראתו היא בקיעה, שבירה, פריסה וחתוך; והשאל גם לענין עשק מרוצה וחמס מפני שההומס קורע ובוקע אליו רכוש רעהו, ומזה בֶּצַע לשלל וכסף חֲמָסִים; ובכללו גם ענין ההפסק וההשלמה. וטעם לא יְבַצֵּעוּ (יואל ב׳ ח׳) לרד"ק שאין להם תכלה וסוף, או שלא יפסיקו מלכת ומלרוץ ארחם. וי"ם כמו לא יְבָצְעוּ, שאינם נבצעים, כלומר נִפְצָעִים; וי"נ בעמוס ט׳ א׳ בְּצָעַם, ובאיוב כ"ז ח׳: כי מה־תקות חנף כי יִבְצָע (מלשון תפלה) כי יֵשֶׁל לֶאלוֹה נפשו; וי"נ: כי יֶגַע כי יַשְׁאֵל אלוה נפשו.

Jer 6,13.8,10 ‖ Hab 2,9 ‖ Prv 1,19.15,27.

וּבֹצֵעַ Ps 10,3.
בְּצֹעַ *infin. cs.* Ez 22,27.
וּבְצַעַם (= וּבְצָעֵם) *imper. suff.* Am 9,1.
[יִבְצַע] יִבְצָע 3 *impf.* Job 27,8.
[יְבַצְּעוּ] יְבַצֵּעוּ 3 *pl.* Joel 2,8.
בִּצַּע *Pi.* 3 *perf.* Thr 2,17.
יְבַצַּע 3 *impf.* Jes 10,12.
יְבַצְּעֵנִי *suff.* Jes 38,12.
וִיבַצְּעֵנִי Job 6,9.
וַתְּבַצְּעִי 2 *impf. f.* Ez 22,12.
תְּבַצַּעְנָה 3 *pl. f.* Zach 4,9.

**בֶּצַע, בָּצַע**

lucrum iniquum; lucrum; praeda, rapina.

Gn 37,26 ‖ Ex 18,21 ‖ Jud 5,19 ‖ Jer 6,13.8,10 ‖ Ez 22,27 ‖ Hab 2,9 ‖ Mal 3,14 ‖ Ps 30,10.119,36 ‖ Prv 1,19.15,27.28,16‖Job 22,3.

הַבָּצַע 1S 8,3.
בְּבֶצַע Jes 33,15.
[בִּצְעֲךָ] בִּצְעֵךְ *suff.* Jer 22,17.
בִּצְעֵךְ Jer 51,13‖Ez 22,13.
בִּצְעוֹ Jes 57,17,
לְבִצְעוֹ Jes 56,11.
בִּצְעָם Ez 33,21‖Mich 4,13.

——v. n. pr. בְּצַעֲנַנִּים——

**בָּצֵק°**

intumescere, inflari.

ענינו תפיחה, נפיחה וצביה, ומזה שם העיסה שנתפחת ועולה ע"י החמוץ והגבול; והוא קרוב לשרש בצץ.

[בָּצְקָה] בָּצֵקָה 3 *perf. f.* Dt 8,4.
[בָּצְקוּ] בָּצֵקוּ *pl.* Neh 9,21.

**בָּצֵק**

massa farinacea.

Jer 7,18‖Hos 7,4.

הַבָּצֵק Ex 12,39‖2S 13,8.
בְּצֵקוֹ *suff.* Ex 12,34.

——v. n. pr.——

I [בָּצַר] **בּוֹצֵר** *pt.*

abscindere, amputare, *vindemiare.*

ענינו כריתה וקטוף, והתיחד לקטיפת הענבים ואולי הוא מן הארמית והסורית בענין המעטה והקטנה (וע"ב בא עם עָלַל ועוללות), וזה טעם יבצר רוח נגידים ע"ד והכרתי גאון פלשתים (זכריה ט׳ ו׳), אך נראה יותר שהוא כמו יַעְצֹר ברוח נגידים. ויער הבציר דזכריה לת"י מלשון מבצר, ולהרד"ק מענין בצירת ענבים. לד"ק מִבָּצְרָה דישעיה ס"ג א׳ הכונה מבצירת ענבים (vindemia) ומֵאֱדוֹם כמו מְאָדָּם, כאמור בפסוק שלאחריו, ויתכן שההוראות הללו רמוזות בשמות אֱדוֹם וּבָצְרָה בכונת הנביא (וע׳ ירמיה מ"ט, י׳ וי"ג).

Jer 6,9.

בֹּצְרִים *pl.* Jer 49,9‖Ob 5.
תִבְצֹר 2 *impf.* Lev 25,5‖Dt 24,21.
תִבְצְרוּ 2 *pl.* Lev 25,11.
וַיִּבְצְרוּ 3 *pl.* Jud 9,27.

**בָּצִיר**

vindemia.

שם ע"מ אָסִיף, זָמִיר, חָרִישׁ וְקָצִיר.

Lev 26,5‖Jes 24,13.32,10‖Mich 7,1.

וּבָצִיר Lev 26,5.
הַבָּצוּר K., הַבָּצִיר Q. Zach 11,2.

**מִבְצִיר** *cs.*

הב׳ רפויה ע"מ עדות הרקמה, תשובות דונש, השהם והמכלול.

Jud 8,2

בְּצִירֶךָ *suff.* Jer 48,32.

II [בָּצַר] **יִבְצֹר** 3 *impf.*

cohibere; *Ni.* arduum, difficile esse.

Ps 76,13.

[נִבְצַר] יִבָּצֵר *Ni.* 3 *impf.* Gn 11,6‖Job 42,2.

**בַּצֹּרֶת**

cohibitio sc. pluviae: siccitas.

Jer 17,8.

**בַּצָּרָה?**

angustiae, calamitas.

לד״ק דבית שרשית; ומן עצירת גשמים, הגדולה שבצרות בארצות המזרח, הָשאלה לכל צוקה, ולא נהירא לי. ואולי יש לכַוֵּן לדעת חז״ל שבצר (כשרש פצר) הוא אחת מעשרה לשונות של תפלה, כעין אַל־תתעלם מתחנתי.

Ps 10,1.

הַבַּצָּרוֹת *pl.* Jer 14,1.

הַבָּצוּר K., הַבָּצִיר Q. *pt. pass.*

III בָּצַר]

munire, inaccessum reddere.

ענינו עשות חזק, מוצק ואיתן; וי״א שגם זה ענינו כריתה והפסק, לפי שנוהגים לבנות מבצר על חרוץ וערוץ נחלים, וכל עיר בצורה כרותה ומסֻגרת מיוצא ובא. וטעם ובצָרות דירמיה ל״ג ג׳ קשות ונשגבות או כטעם כלה ונחרצה; וי״נ ונצֻרות (ע׳ ישעיה מ״ח ו׳). השבעים קורין ביחזקאל כ״א כ״ה וירושָׁלַם בְּתוֹכָהּ ת׳ בירושלם בצורה.

Zach 11,2.

בְּצוּרָה *pt. pass. f.* Jes 2,15.25, 2.27,10‖Jer 15,20‖Ez 21,25.

בְּצוּרֹת, בְּצוּרֹת, בְּצֻרוֹת, בְּצֻרֹת *pl.* Nu 13,28‖Dt 3,5‖Jos 14,12‖2S 20,6‖2R 19,25‖Jes 37,26‖Ez 36,35‖Hos 8,14‖Neh 9,25.

וּבְצֻרוֹת, וּבְצֻרֹת, וּבְצוּרֹת Dt 1,28.9,1‖Jer 33,3.

הַבְּצֻרוֹת 2R 18,13 ‖ Jes 36,1 ‖ Zeph 1,16 ‖ 2Ch 17,2.*19,5*.32,1.33,14.

וְהַבְּצֻרוֹת Dt 28,52,

לְבַצֵּר *Pi. infin.* Jes 22,10.

תְּבַצֵּר *3 impf. f.* Jer 51,53.

בָּצְרָה?

septum, ovile.

מקום כלוא מוקף גדר, ע״ד גדרות צאן, מכלאות צאן, מכלה, ומקביל אל הַדָּבְרוֹ, ובן בארמית בְּצוּרְתָּא; ויותר נכון שהוא שעצ״ם, עיר בצרה במואב שהיתה עשירה בצאן מן המובחר.

Mich 2,12.

בִּצָּרוֹן] לְבִצָּרוֹן

locus munitus, munitio, munimentum.

Zach 9,12.

מִבְצָר

השבעים קורין בדניאל י״א כ״ד מִצְרַיִם ת׳ מִבְצָרִים.

Nu 32,36 ‖ Jos 19,35 ‖ 1S 6,18 ‖ 2R 3,19.10,2.17,9.*18,8* ‖ Jes 17,3 ‖ Jer 1,18.6,27.34,7 ‖ Am 5,9 ‖ Hab 1,10‖Ps 108,11.

מִבְצַר־? *cs.* Jos 19,29‖2S 24,7.

וּמִבְצָר Jes 25,12.

הַמִּבְצָר Nu 32,17‖Jos 10,20‖Jer 4,5.8,14‖2Ch 17,19.

מִבְצָרִים *pl. I* Dan 11,24.

בְּמִבְצָרִים Nu 13,19.

מִבְצְרֵי *cs.* Thr 2,2.

לְמִבְצְרֵי Dan 11,39.

מִבְצָרֶיךָ *suff.* Jer 5,17‖Hos 10,14‖Mich 5,10.

מִבְצָרַיִךְ, מִבְצָרַיִךְ Jer 48,18 ‖ Nah 3,12.14.

מִבְצָרָיו Ps 89,40‖Thr 2,5.

בְּמִבְצָרֶיהָ Jes 34,13.

מִבְצְרֵיהֶם 2R 8,12.

מִבְצָרוֹת *pl. II* Dan 11,15.

בָּצַר] בֶּצֶר

auri argentique metallum.

ש״ת מליצי לכסף וזהב ע״ש חזקם, איתן יצוקתם וקושיָם; ויותר נראה דעת ר״י אבן נגאח שגם הוא מענין כריתה ושבירה, וכן בערבית אל־תִּבְר, ובארמית דדהבא פריכא.

Job 22,24.

בְּצָר? Job 36,19.

בְּצָרֶיךָ *pl. suff.* Job 22,25.

——v. n. pr.——

בַּקְבֻּק

lagoena.

כלי חרס למשקה, וע״ש הקול בקבוק הנשמע בהִשָּׁפֵך המשקה ממנו. ומטעם זה בדרז״ל צרצור; ולד״ק מפני שהוא חלול ונבוב (משרשי בוק ובקק), ובדרז״ל ע״ש פיו הצר.

Jer 19,1.

וּבַקְבֻּק 1R 14,3.

הַבַּקְבֻּק Jer 19,10.

——v. n. pr.——

בָּקַע

findere, discindere; sibi aperire; irrumpere; *Pi.* dilacerare; *Hi.* perrumpere.

הוראתו ידועה וחבריו מנויים בשרש בָּצַע.

Ps 78,13.

וּבָקְעָה *3 perf. f.* Jes 34,15.

בָּקַעְתָּ *2 perf.* Ps 74,15‖Neh 9,11.

וּבָקַעְתָּ Ez 29,7.

בּוֹקֵעַ *pt.* Jes 63,12‖Eccl 10,9.

וּבֹקֵעַ Ps 141,7.

בִּקְעָם *infin. suff.* Am 1,13.

לְבִקְעָם 2Ch 32,1.

בְּקַע] וּבְקָעֵהוּ *imper. suff.* Ex 14,16.

וַיִּבְקַע *3 impf.* Jud 15,19 ‖ Jes 48,21.

וַיִּבְקְעוּ *3 pl.* 2S 23,16‖1Ch 11,18.

וַיִּבְקָעוּהָ *suff.* 2Ch 21,17.

נִבְקַע *Ni. 3 perf.* Job 26,8.

וְנִבְקַע Zach 14,4.

נִבְקְעוּ, נִבְקָעוּ *3 pl.* Gn 7,11 ‖ Jes 35,6‖Prv 3,20‖2Ch 25,12.

הִבָּקַע] לְהִבָּקַע *infin.* Ez 30,16.

יִבָּקַע, יִבָּקֵעַ *3 impf.* Jes 58,8‖Job 32,19.

תִּבָּקַע *f.* Jes 59,2.

וַתִּבָּקַע Nu 16,31 ‖ 1R 1,40 ‖ 2R 25,4‖Jer 52,7.

וַיִּבָּקְעוּ *3 pl.* Ex 14,21.

בִּקַּע] בִּקַּע *Pi.* 2R 15,16 ‖ Job 28,10.

וּבִקַּעְתִּי *1 perf.* Ez 13,13.

בִּקֵּעוּ] בִּקֵּעוּ *3 pl.* Jes 59,5.

תְּבַקַּע, תְּבַקֵּעַ *2 impf.* 2R 8,12‖Hab 3,9.

יְבַקַּע *3 impf.* Ps 78,15.

וַיְבַקַּע Gn 22,3.

תְּבַקֵּעַ] תְּבַקַּע *f.* Ez 13,11.

תְּבַקְּעֵם *suff.* Hos 13,8.

וַיְבַקְּעוּ *3 pl.* 1S 6,14.

וַתְּבַקַּעְנָה *f.* 2R 2,24.

מְבֻקָּעָה *Pu. pt. f.* Ez 26,10.

וּמְבֻקָּעִים *pl.* Jos 9,4.

יְבֻקָּעוּ] יְבֻקָּעוּ *3 impf. pl.* Hos 14,1.

הִבְקִיעַ] לְהַבְקִיעַ *Hi. inf.* 2R 3,26.

וְנַבְקִעֶנָּה *1 impf. pl. suff.* Jes 7,6.

הָבְקַע] הָבְקְעָה *Ho. 3 perf. f.* Jer 39,2.

הִתְבַּקַּע] הִתְבַּקָּעוּ *Hith. 3 pl.* Jos 9,13.

יִתְבַּקְּעוּ] יִתְבַּקָּעוּ *3 impf. pl.* Mich 1,4.

בָּקִיעַ] בְּקִעִים *pl.*

rima, hiatus.

Am 6,11.

בְּקִיעֵי *cs.* Jes 22,9.

בֶּקַע

dimidius siclus.

מחצית השקל, לפי שהמטבעות בימים הקדמונים לא היו מוצקות כ״א חתוכות; וכן בלשון רוסיא рубль מן הפעל рубить.

Gn 24,22 ‖ Ex 38,26.

בִּקְעָה

vallis, fauces; planities.

Gn 11,2.

הַבִּקְעָה Ez 3,22.23.37,1.2.

בַּבִּקְעָה Dt 8,7 ‖ Jes 63,14 ‖ Ez 8,4.

לְבִקְעָה Jes 40,4.

בִּקְעַת *cs.* Dt 34,3 ‖ Jos 11,8.

בְּבִקְעַת Jos 11,17.12,7 ‖ Zach 12,11 ‖ Neh 6,2 ‖ 2Ch 35,22.

מִבִּקְעַת Am 1,5.

בְּקָעוֹת *pl.* Jes 41,18 ‖ Ps 104,8.

וּבְקָעֹת Dt 11,11.

——v. ch. et n. pr.——

בָּקַק

evacuare, populari; effundi, late fundi.

ענינו הֵרָקָה, כבוק חברו.

וּבַקֹּתִי *1 perf.* Jer 19,7.

בְּקָקוּ] בְּקָקוּם *3 pl. suff.* Nah 2,3.

בּוֹקֵק *pt.* Jes 24,1 ‖ Hos 10,1.

בֹּקְקִים *pl.* Nah 2,3.

נָבַק] נָבְקָה *Ni. 3 perf. f.* Jes 19,3.

הִבּוֹק *infin.* Jes 24,3.

תִּבּוֹק *3 impf. f.* Jes 24,3.

וַיְבַקְקוּ *Po. 3 impf. pl.* Jer 51,2.

—v. n. pr.; cnf. בּוּקָה p. 89ᵇ—

בָּקַר

diligenter inspicere, animum advertere; providere; animo contemplari.

לפ״ד רב הבלשנים עיקר הוראתו כמו בָּקַע, ולכן נקראת הבהמה החורשת ובוקעת בשדה בָּקָר, והזמן שבו יבקעו קרני אור בשחר בֹּקֶר שמו (כמו שיאמר הגרמני מָארגען־אנברוך), וכל הבוחן ובודק דבר הוא מְבַקֵּר וחותך הדין ויוציא כבֹקר משפט; ולד״ק בּוֹקֵר שבעמוס ז׳ י״ד אינו רֹעה· בָּקָר (לפי שנאמר ויקחני מאחרי הצאן) כ״א מלשון ביקור, כטעם כבקרת רֹעה עדרו. י״נ במשלי כ׳ כ״ה ואחַר (כלומר מְאַחֵר) נדרים לְבַקֵּר.

בִּקֵּר] וּבִקַּרְתִּים *Pi. 1 perf. suff.* Ez 34,11.

לְבַקֵּר *infin.* 2R 16,15 ‖ Prv 20,25.

וּלְבַקֵּר Ps 27,4.

אֲבַקֵּר *1 impf.* Ez 34,12.

יְבַקֵּר *3 impf.* Lev 13,36.27,33.

בַּקָּרָה] כְּבַקָּרַת *cs.*

cura, inquisitio.

Ez 34,12.

בִּקֹּרֶת

animadversio, punitio, castigatio.

לרש״י דרישה וחקירה, לרז״ל מלקות (ברצועה של בָּקָר) ולהרמב״ן מלשון הֶבְקֵר (הפקר).

Lev 19,20.

——v. chald.——

בֹּקֶר

mane, prima lux; crastina lux, dies crastinus, cras; *mox.*

י״נ בתהלים מ״ט ט״ו: וירדו בָמ ישָׁרִים לַבֹּקֶר.

Gn 1,5.*8.13.19.23.31* ‖ Ex 12,10². 22. 14,27. 16,19.20. 18,14. 23,18. 27,21 ‖ Lev 7,15.19,13.22,30.24,3 ‖ Nu 9,12.15.21.16,5 ‖ Dt 28,67 ‖ 2S 23,4² ‖ Jes 17,14.21,12.38,13 ‖ Hos 6,4.7,6.13,3 ‖ Ps 5,4².46,6.65,9 ‖ Job 24,17.38,7.12 ‖ Dan 8,14.

וָבֹקֶר ,וּבֹקֶר Ex 16,7 ‖ Ps 55,18.

הַבֹּקֶר Gn 44,3 ‖ Ex 10,13.14,24. 16,23.24.18,13.19,16.29,34.41 ‖ Lev 6,2.9,17 ‖ Nu 28,8.23 ‖ Jud 6,31.16,2.19,25.26 ‖ 1S 3,15.11,11. 14,36.25,22.34.36 ‖ 2S 17,22 ‖ 2R 7,9.10,8.16,15 ‖ Mich 2,1 ‖ Prv 7,18 ‖ Ruth 2,7.3,13.14 ‖ 2Ch 31,3.

וְהַבֹּקֶר Dan 8,26.

מֵהַבֹּקֶר 2S 2,27.24,15 ‖ 1R 18,26.

בַּבֹּקֶר Gn 19,27.*21,14.22,3*. 20,8. 24,54.26,31.28,18.29,25.32,1. 40. 6.41,8.49,27 ‖ Ex 7,15.8,16.*9,13*. 16,8.21. 24,4. 29,39. 30,7². 34,2.4. 36,3² ‖ Lev 6,5².13 ‖ Nu 9,21.14, 40.22,13.*21*.41.28,4 ‖ Dt 16,7.28, 67 ‖ Jos 3,1.*6,12.7,16.8,10*.7,14 ‖ Jud 6,28. 9,33. 19,5.8.27.20,19 ‖ 1S 1,19.5,4. 9,19. 15,12. 17,20. 19, 2.11.20,35. 25,37. 29,10².11 ‖ 2S 11,14.13,4².24,11 ‖ 1R 3,21². 17, 6 ‖ 2R 3,20.22.*19,35*.10,9 ‖ Jes 5, 11.28,19².37,36.50,4² ‖ Jer 20,16 ‖ Ez 12,8. 24,18². 33,22. 46,13.14. 15 ‖ Zeph 3,5 ‖ Ps 90,5.6.14.92,3. 143,8 ‖ Prv 27,14 ‖ Job 1,5 ‖ Ruth 3,13 ‖ Eccl 10,16.11,6 ‖ 1Ch 23, 30 ‖ 2Ch 13,11².20,20.

וּבַבֹּקֶר Ez 16,12.13 ‖ Jes 17,11 ‖ Ps 88,14 ‖ Esth 2,14.5,14.

כַּבֹּקֶר Job 11,17.

לַבֹּקֶר Ex 34,2.25 ‖ Dt 16,4 ‖ Jer 21,12 ‖ Am 4,4.5,8 ‖ Zeph 3,3 ‖ Ps 49,15.59,17.130,6² ‖ Esr 3,3 ‖ 1Ch 9,27.16,40 ‖ 2Ch 2,3.

וְלַבֹּקֶר Ps 30,6 ‖ 1Ch 9,27.

מִבֹּקֶר Job 4,20.

לִבְקָרִים *pl.* Job 7,18.

לַבְּקָרִים Jes 33,2 ‖ Ps 73,14.101,8 ‖ Thr 3,23.

בָּקָר

boves, boum grex; bos.

ע׳ לעיל הערתנו לפעל בָּקַר. י״נ בעמוס ו׳ י״ב: אם־יחרוש בַּבְּקָר יָם; בדה״ב ד׳ ג׳ נמצא בְּקָרִים ת׳ פקעים שבמ״א ז׳ כ״ז; שם ל״ה י״ב קורין השבעים וכן לַבֹּקֶר, וכן תרגם רב יוסף.

Gn 18,7.26,14 ‖ Ex 21,37.29,1 ‖

Lev 4,3.14.9,2.16,3.23,18.27,32 ‖ Nu 7,3.15.*21.27.33.39.45.51.57.63.69.75.81.*17.*23.29.35.41.47.53.59.65.71.77.83.* 8,8². 15,8.24. *29,2.8.* 22,40. 28,11.*19.27.29,13.17*‖Dt 21,3.32,14‖1S 11,7.14,32.16,2‖2S 17,29‖1R 5,3².7,25.29.8,63‖Jes 7,21.22,13.65,10 ‖ Ez 43,19.23.*45,18.*25.46,6 ‖ Joel 1,18 ‖ Hab 3,17‖Ps 66,15 ‖ Job 1,3.42,12‖Eccl 2,7‖2Ch 4,4.13,9.15,11.29,32.33.31,6.

וּבָקָר Gn 12,16.13,5.20,14.21,27.24,35 ‖ Ex 12,38 ‖ Nu 11,22.31,33.44 ‖ Dt 16,2‖1S 14,32.15,21.27,9 ‖ 2S 12,2‖1R 1,9.8,5 ‖ 2R 5,26 ‖ Jer 31,12(11) ‖ 1Ch 12,40(41)‖2Ch 5,6.18,2.32,29.35,7.8.9.

הַבָּקָר Gn 18,7.8.32,8.47,17‖ Lev 1,2.3.5.3,1 ‖ Nu 7,6.7.8.87.15,3.9.31,28.30 ‖ Jud 3,31 ‖ 1S 11,5.15,14‖2S 6,6.24,22².24‖ 1R 7,44.19,20.21²‖ 2R 16,17 ‖ Ez 4,15‖ Jon 3,7 ‖ Job 1,14 ‖ 1Ch 13,9.21,23.27,29²‖2Ch 4,3.15.7,5.29,22.

וְהַבָּקָר Gn 33,13 ‖ Ex 34,3 ‖ Nu 31,38‖1S 15,9.15‖2S 30,20‖Jer 52,20.

בַּבָּקָר Ex 9,3 ‖ Lev 22,19.21‖ Dt 14,26.

וּבַבָּקָר 1Ch 12,40(41).

כַּבָּקָר Jes 11,7.*65,25*‖ Job 40,15.

לַבָּקָר 2Ch 35,12.

וְלַבָּקָר 1R 7,29.

בְּקַר *cs.* Nu 7,88.

וּבִבְקָרֵנוּ *suff.* Ex 10,9.

בְּקָרְךָ, בְּקָרֶךָ Ex 20,24 ‖ Dt 12,17.*14,23.*

וּבְקָרְךָ, וּבְקָרֶךָ Gn 45,10 ‖ Dt 8,13‖Jer 5,17.

בִּבְקָרְךָ Dt 15,19.

מִבְּקָרְךָ Dt 12,21.

בְּקַרְכֶם Ex 12,32‖Dt 12,6.

וּבְקַרְכֶם Ex 10,24.

לִבְקָרוֹ 1S 17,7.

וּמִבְּקָרוֹ 2S 12,4.

בְּקָרָם Gn 34,28‖Jer 3,24.

וּבְקָרָם Gn 46,32.*47,1.*50,8.

וּבִבְקָרָם Hos 5,6.

בְּקָרִים *pl.* 2Ch 4,3.

בַּבְּקָרִים Am 6,12.

בְּקָרֵינוּ *suff.* Neh 10,37.

## בּוֹקֵר

bubulcus.

כתרגומו מרי ניתי, רֹדה בקר, וי״פ מענין הפוש ומוסב על השקמים. וע׳ לעיל ובהערה לשרש בָּלַם.

Am 7,14.

---

## בִּקֵּשׁ Pi· בִּקֶּשׁ־, בִּקֵּשׁ [°בָּקַשׁ

quaerere, appetere, captare, studere, poscere, postulare, rogare, petere, interrogare.

על הוראותיו השונות והעולות בקנה אחד יורו הכתובים. השבעים קורין במשלי כ״א ו׳: מוֹקְשֵׁי־מָוֶת.

Dt 13,11‖1S 13,14.14,4‖2S 4,8 ‖ Jes 1,12 ‖ Prv 14,6‖Eccl 12,10 ‖ Dan 1,20.

וּבִקֵּשׁ 1S 20,16.

בִּקְשָׁה *3 perf. f.* Eccl 7,28‖Esth 2,15.

וּבִקְשָׁתַם *suff.* Hos 2,9.

בִּקַּשְׁתִּי *1 perf.* Cant 3,1 ‖ Neh 5,18.

בִּקַּשְׁתִּיו *suff.* Cant 3,1.2.

בִּקַּשְׁתִּיהוּ Cant 5,6.

בִּקַּשְׁתֶּם *2 pl.* Ez 34,4.

וּבִקַּשְׁתֶּם Nu 16,10‖Dt 4,29‖Jer 29,13.

בִּקְשׁוּ *3 pl.* Zeph 1,6 ‖ Ps 54,5.86,14‖Thr 1,19‖Eccl 7,29‖Esth 6,2‖Esr 2,62‖Neh 7,64.12,27.

וּבִקְשׁוּ Ez 7,25.26‖ Hos 3,5.5,15.

בִּקְשֻׁנִי *suff.* Jes 65,1.

בִּקְשֻׁהוּ Hos 7,10‖2Ch 15,15.

מְבַקֵּשׁ, מְבַקֶּשׁ־ *pt.* Gn 37,16 ‖ Ex 33,7‖Nu 35,23‖ Jud 4,22.14,4.18,1‖1S 19,2.20,1.23,10.24,10‖2S 16,11.17,3.20,19 ‖ 1R 11,22.20,7 ‖ Jer 5,1 ‖ Ez 34,6 ‖ Mal 2,15 ‖ Ps 37,25 ‖ Prv 17,9.19‖Neh 2,4.

וּמְבַקֵּשׁ Jer 44,30‖Ps 37,32.

מְבַקְשִׁים *pl.* Ex 10,11‖2S 3,17 ‖ 1R 10,24‖Jes 41,17‖Jer 38,16 ‖ Mal 3,1 ‖ Prv 29,25 ‖ Thr 1,11 ‖ 2Ch 9,23.

הַמְבַקְשִׁים Ex 4,19‖Jer 11,21.

וְהַמְבַקְשִׁים 1S 25,26.

מְבַקְשֵׁי *cs.* Jes 51,1 ‖ Jer 19,7.*21,7.34,20.21.*22,25.44,30.46,26.49,37 ‖ Ps 24,6.35,4.38,13.40,15.70,3.71,13.24.105,3 ‖ Prv 21,6 ‖ 1Ch 16,10.

וּמְבַקְשֵׁי Jer 19,9‖Prv 28,5.

בִּמְבַקְשֵׁי Esth 9,2.

מְבַקְשֶׁיךָ *suff.* Ps 40,17.*70,5.*69,7.

מְבַקְשָׁיו Esr 8,22.

מְבַקְשֶׁיהָ Jer 2,24.

[בַּקֵּשׁ] וּבַקֵּשׁ *infin.* Eccl 7,25.

לְבַקֵּשׁ 1S 10,2.14. 23,15.25. 24,3.26,2.20‖2S 5,17‖1R 2,40 ‖ Jer 2,33 ‖ Hos 5,6 ‖ Am 8,12 ‖ Zach 8,22‖Eccl 3,6.8,17‖Esth 7,7‖ Dan 9,3 ‖ Esr 8,21 ‖ Neh 2,10‖1Ch 4,39.14,8‖2Ch 11,16.20,4².

וּלְבַקֵּשׁ 1S 25,29‖ Zach 8,21 ‖ Ps 104,21‖Esth 4,8.

לְבַקְשֵׁנִי *suff.* 1S 27,1.

לְבַקֶּשְׁךָ 1R 18,10.

לְבַקְשׁוֹ 1S 27,4.

בַּקֵּשׁ *imper.* 1S 9,3 ‖ Ps 34,15.119,176.

בַּקְשׁוּ *pl.* 1S 28,7‖ ‖ Zeph 2,3² ‖ Ps 27,8.105,4‖1Ch 16,11.

וּבַקְשׁוּ Jer 5,1.

בַּקְשׁוּנִי *suff.* Jes 45,19.

אֲבַקֵּשׁ, אֲבַקֶּשׁ־ *1 impf.* 2S 4,11 ‖ Ez 3,18.*20.33,8.*34,16 ‖ Nah 3,7‖Zach 12,9‖Ps 27,4.8 ‖ Ruth 3,1.

וַאֲבַקֵּשׁ Ez 22,30.

אֲבַקְשָׁה Ps 122,9‖Cant 3,2.

וָאֲבַקְשָׁה Dan 8,15.

אֲבַקְשֶׁנּוּ *suff.* Prv 23,35.

וָאֲבַקְשֵׁהוּ Ps 37,36.

תְּבַקֵּשׁ, תְּבַקֶּשׁ־ *2 impf.* Gn 37,15‖Jer 45,5²‖Job 10,6.

תְּבַקְשֶׁנּוּ *suff.* Gn 43,9.

תְּבַקְשֶׁנָּה Gn 31,39 ‖ Prv 2,4.

תְּבַקְשֵׁם Jes 41,12.

תְּבַקְשִׁי *f.* Nah 3,11.

יְבַקֶּשׁ, יְבַקֶּשׁ־ *3 impf.* Jos 22,23 ‖ 1S 22,23$^2$ ‖ Jes 40,20 ‖ Zach 11,16 ‖ Prv 11,27.15,14.17,11.18,1 ‖ Eccl 3,15 ‖ 1Ch 21,3.

וַיְבַקֵּשׁ Gn 43,30 ‖ Ex 2,15.4,24 ‖ 1S 19,10 ‖ 2S 12,16.21,1.2 ‖ 1R 11,40 ‖ Jer 26,21 ‖ Esth 3,6 ‖ Dan 1,8 ‖ 2Ch 22,9.

וַיְבַקְשֵׁהוּ 1S 23,14.

תְּבַקֵּשׁ [תְּבַקֶּשׁ־ *f.* Prv 18,15.

נְבַקֵּשׁ *1 pl.* Neh 5,12.

וּנְבַקְשָׁה Esr 8,23.

וּנְבַקְשֶׁנּוּ *suff.* Cant 6,1.

תְּבַקְשׁוּ *2 pl.* Lev 19,31 ‖ Ps 4,3.

תְּבַקְשׁוּן [תְּבַקְשׁוּן 2R 6,19.

יְבַקְשׁוּ, יְבַקֵּשׁוּ *3 pl.* 1S 16,16 ‖ 1R 1,2 ‖ Jer 4,30.50,4 ‖ Mal 2,7 ‖ Ps 63,10 ‖ Prv 29,10 ‖ Esth 2,2.

וַיְבַקְשׁוּ 2R 2,16 ‖ Ps 83,17 ‖ 2Ch 7,14.

וַיְבַקְשׁוּ Jos 2,22 ‖ Jud 6,29 ‖ 2S 17,20 ‖ 1R 1,3.19,10.*14* ‖ 2R 2,17 ‖ Zach 6,7 ‖ Esth 2,21.

וַיְבַקְשֻׁהוּ *suff.* 1S 10,21 ‖ 2Ch 15,4.

בֻּקַּשׁ] וְתְבֻקְשִׁי *Pu. 2 impf. f.* Ez 26,21.

יְבֻקַּשׁ *3 impf.* Jer 50,20.

וַיְבֻקַּשׁ Esth 2,23.

### בַּקָּשָׁה] בַּקָּשָׁתִי *suff.*

petitio, postulatio.

Esth 5,8.

וּבַקָּשָׁתִי Esth 5,7.

בְּבַקָּשָׁתִי Esth 7,3.

בַּקָּשָׁתֵךְ Esth 5,3.*6*.*7*,*2*.9,12.

בַּקָּשָׁתוֹ Esr 7,6.

### בַּר I

filius.

היא התמונה הארמית של בֵּן; ומצינו דוגמת שתי התמונות האלה גם בשפת אשור; ואולי בְּרָה (שה״ש ו׳ ט׳) הוא ג״כ כמו בְּרַת הארמית, כלומר בַּת, וסמך לזה במשלי ד׳ ג׳: כי־בֵן הייתי לאבי רך וְיָחִיד לפני אמי. וטעם נשקו־בר, לפי שאמר בני אתה אני היום ילדתיך; ולולי דמסתפינא הייתי אומר. שגם מלת נַשְּׁקוּ ארמית: נְסַק (סלק), כלומר גַּדְּלוּ, רוֹמְמוּ!

Ps 2,12 ‖ Prv 31,2$^2$.

בְּרִי *suff.* Prv 31,2.

—v. chald.—

### בַּר, בָּר II

frumentum.

לרב הפותרים שרשו בָּרַר, התבואה שנדושה והוברה מן התבן, או נקראת כן ע״ש השדה. ע׳ בר השלישי.

Gn 41,35.49.42,3.25.45,23 ‖ Joel 2,24 ‖ Am 5,11.8,5.6 ‖ Ps 65,14.72,16 ‖ Prv 11,26.14,4.

הַבָּר Jer 23,28.

—conf. בָּרַר, בָּרָה—

### בַּר III [בַּר] בָּבָר

campus, rus.

כארמית בְּרָא, שדה ומדבר, בהוראת חוץ, כידוע. וי״ם מזה בַּרְבֻּרִים.

Job 39,4.

—v. ch.; בַּר IV. adj. v. בָּרַר—

### בֹּר] בְּבֹר

puritas; sal lixivii (= בֹּרִית).

עניני נקיה וטהרה, ומזה שם דבר שמכבסים בו, וכן בֹּרִית (לויגעניאליץ). וטעם כַּבֹּר (ישעיה א׳ כ״ה) לרד״ק כמו כבֹּבֹר, וי״ג בַּכֻּר = בַּכּוּר, כי הבֹּר לא יצרף סיגי המתכת ולא יסיר הבדילים.

Job 9,30.22,30.

כְּבֹר 2S 22,21 ‖ Ps 18,21.25.

כַּבֹּר Jes 1,25.

כְּבֹרִי *suff.* 2S 22,25.

בֹּרִית Jer 2,22.

וּכְבֹרִית Mal 3,2.

conf. בָּרַר I, בָּרָה.

—בּוֹר fovea v. בֹּר—

### בָּרָא I *3 perf.*

creare, producere. *Pi.* caedere, secare.

לפי המוסכם עניננו החדוש מאַין ליש; ויש בו (כבערבית) גם מהוראת הפֹּעַל במובן כריתה, שדרך האומן לחתוך תחלה הגשם והחמר למעשהו חתיכה כללית ואח״כ הוא יוֹצֵר אותו, כלומר נותן לו צורה מיוחדת.

Gn 1,1.27$^2$.2,3 ‖ Dt 4,32 ‖ Jes 40,26 ‖ Jer 31,22(21).

וּבָרָא Jes 4,5.

בְּרָאָנוּ *suff.* Mal 2,10.

בְּרָאָהּ Jes 41,20.45,18.

בְּרָאָם Gn 5,2.

בָּרָאתָ *2 perf.* Ps 89,48.

בְּרָאתָם *suff.* Ps 89,13.

בָּרָאתִי *1 perf.* Gn 6,7 ‖ Jes 45,12.54,16$^2$.

בְּרָאתִיו *suff.* Jes 43,7.45,8.

בּוֹרֵא *pt.* Jes 40,28. 42,5. 43,15. 45,18.57,19.65,17.18$^2$.

וּבוֹרֵא, וּבֹרֵא Jes 45,7$^2$ ‖ Am 4,13.

בּוֹרַאֲךָ, בֹּרְאֶךָ *suff.* Jes 43,1 ‖ Eccl 12,1.

בְּרֹא *infin. cs.* Gn 5,1.

בְּרָא *imper.* Ps 51,12.

יִבְרָא *3 impf.* Nu 16,30.

וַיִּבְרָא Gn 1,21.27.

נִבְרָא] נִבְרֵאת (al. תְ) *Ni. 2 f.* Ez 21,35.

נִבְרְאוּ *3 pl.* Ex 34,10 ‖ Jes 48,7.

וְנִבְרָאוּ Ps 148,5.

נִבְרָא *pt.* Ps 102,10.

הִבָּרַאֲךָ *infin. suff.* Ez 28,13.

הִבָּרְאֲךָ Ez 28,15.

הִבָּרְאָם Gn 5,2.

בְּהִבָּרְאָם (ה׳ זעירא) Gn 2,4.

יִבָּרְאוּן] יִבָּרֵאוּן *3 impf.* Ps 104,30.

בֵּרֵא] וּבֵרֵאתָ *Pi. 2 perf.* Jos 17,15.

וּבֵרֵאתוֹ *suff.* Jos 17,18.

וּבָרֵא *infin. abs.* Ez 23,47.

בָּרֵא *imper.* Ez 21,24$^2$.

### בְּרִיאָה

res nova, creata.

Nu 16,30.

—v. n. pr.—

### בָּרָא II

pinguem facere, recreare.

אח לברה ומרא, כלומר פִטום ואכילה שמנה.

לְהַבְרִיאֲכֶם [הִבְרִיא *Hi. inf. suff.* 2S 2,29.

**בָּרִיא**

pinguis, integra valetudine.

Jud 3,17.

וּבָרִיא Ps 73,4.

בְּרִאִים *pl.* 1R 5,3.

וּבְרִיאֵי *cs.* Dan 1,15.

בְּרִאָה *f.* Hab 1,16.

הַבְּרִיאָה Ez 34,3 ‖ Zach 11,16.

בְּרִיאֹת *pl.* Gn 41,5.18.

וּבְרִיאֹת Gn 41,2.

הַבְּרִיאֹות, הַבְּרִיאֹת Gn 41,7.20.

וְהַבְּרִיאֹת Gn 41,4.

——conf. בָּרָה II——

**בַּרְבֻּור** [וּבַרְבֻּרִים *pl.*

avis quaedam.

מין עוף ידוע, וטעמו כטעם שור הַבָּר או מן הפעל בָּרָא, בָּרָה ע״ש הפטום.

1R 5,3.

**בָּרַד** [וּבָרַד

grandinare.

שה״ם מן בָּרָד (ולד״ק גם מלת בְּרֻדֹת כן ודבי״ת שרשית בו); י״נ וְיָרַד (ע' זכריה י״א, ב') ומקביל אל תִּשְׁפַּל, וי״א שהיא כמו בְּדַר הארמי בהפוך אתגן או פָּזַר העברי. בדרז״ל נקרא הברד בַּרְזָא, ואח״כ יתכן שיש בו מענין כריתה לפי שהוא מכה והורג.

Jes 32,19.

**בָּרָד**

grando.

Ex 9,18.22.23.24.26 ‖ Jes 28,2.17. 30,30 ‖ Ps 18,13.*14*.105,22 ‖ Job 38,22.

וּבָרָד Ex 9,23.28 ‖ Ps 148,8.

הַבָּרָד Ex 9,19.24.25$^2$.10,5.12.15 ‖ Jos 10,11.

וְהַבָּרָד Ex 9,29.33.34.

בַּבָּרָד Ps 78,47.

וּבַבָּרָד Hag 2,17.

לַבָּרָד Ps 78,48.

**בָּרֹד** [בְּרֻדִּים *adj. pl.*

maculis sparsus.

מנומר בצבע לבן ובהיר כעין הברד.

Zach 6,3.

וּבְרֻדִּים Gn 31,10.*12*.

וְהַבְּרֻדִּים Zach 6,6.

——v. n. pr.——

**I בָּרָה** [בְּרוּ *imper. pl.*

eligere.

1S 17,8.

——conf. בָּרַר——

**II בָּרָה**

comedere.

קרוב לשרש בָּרָא השני. והפְּעִיל שגור גם בדרז״ל בענין סעודת הַבְרָאָה שעושין לאָבֵל (ואולי יש בו מענין כריתה, כענין בְּצִיעָה בלשון הכמים, וכמו פת לחם מן פָּתַת).

2S 12,17.

וְאֶבְרֶה *1 impf.* 2S 13,6.10.

לְבָרוֹת *Pi. inf.* Thr 4,10.

לְהַבְרוֹת *Hi. inf. cs.* 2S 3,35.

וְתַבְרֵנִי *3 impf. f.* 2S 13,5.

**בְּרִי°** [**I בְּרִיָּה**

*adj.* pinguis.

אולי יש לפרש מזה בְּרִי דאיוב ל״ז י״א והוא תֹאר לענן כבד, ושעור הכתוב: אף יטריח עב ברי, כלומר יגרש עָבִי הערפל; וי״נ ביחזקאל בְּרִיאָה.

Ez 34,20.

**II בְּרִיָה** [הַבִּרְיָה

cibus, alimentum.

2S 13,5.7.10.

**בָּרוּת** [בְּבָרוּתִי *suff.* Ps 69,22.

——רִי- Job 37,11 v. בְּרִי——

**בְּרִית**

foedus, *conditio foederis.*

גם זה עקרו בָּרָה בהוראת כריתה, וברית בין הבתרים עֵד. השבעים קורין ביחזקאל ל׳ ה׳ הַבְּרִתִי ת׳ הברית.

Gn 9,13.16.14,13.15,18.17,11.21, 27.32.26,28.31,44 ‖ Ex 23,32.31, 16.34,10.12.*15*.27 ‖ Lev 2,13.24, 8.26,25.45 ‖ Nu 10,33.*14*,*44*.18, 19.25,13 ‖ Dt 4,23.31.5,2.7,2.10,8. 29,24.31,9.25.26 ‖ Jos 3,3.17.4,7. 18.*8*,*33*.6,8. 7,15. 9,6.*11*.7.15.16. 23,16.24,25 ‖ Jud 2,2.20,27 ‖ 1S 4, 3.4$^2$.5.11,1.18,3.23,18 ‖ 2S 3,13. 21.5,3.15,24.23,5 ‖ 1R 3,15.5,26. 6,19.8,1.6.21.15,19.20,34 ‖ 2R 11, 4.17,35 ‖ Jes 24,5.28,15.33,8.55, 3 ‖ Jer 3,16.22,9.31,31(30).32,40. 34,8.13.15.50,5 ‖ Ez 16,59.60.17, 13.15.18.34,25.*37*,*26*.37,26 ‖ Hos 2,20.6,7.10,4 ‖ Am 1,9 ‖ Mal 2,8. 10 ‖ Ps 78,10.83,6.89,4.40.105, 10 ‖ Prv 2,17 ‖ Job 31,1.40,28 ‖ Dan 9,27. 11,22.28.30$^2$.32 ‖ Esr 10,3 ‖ 1Ch 11,3. 15,25.*28*.*22*,*19* (*18*).26.29. 16,6.17.37.17,1. 28,2. 18 ‖ 2Ch 5,2.*7*.6,11.13,5.16,3.23,3. 16.29,10.

וּבְרִית Jes 54,10.61,8 ‖ Hos 12,2 ‖ Neh 13,29.

הַבְּרִית Gn 9,12.*17* ‖ Ex 24,7.8.34, 28 ‖ Dt 5,3.7,9.12. 9,9.11.15. 28, 69$^2$.29,8.13.20 ‖ Jos 3,6$^2$.*6*,*6*.8.*4*,*9*. 11.14 ‖ 1R 8,23 ‖ 2R 11,17.23,2.3$^2$. 21 ‖ Jer 11,2.*6*.3.8.31,33(32).34, 18 ‖ Ez 20,37.30,5 ‖ Mal 3,1 ‖ Dan 9,4 ‖ Neh 1,5.9,8.32 ‖ 2Ch 6,14.21, 7.34,30.31$^2$.

וְהַבְּרִית 2R 17,38.

בִּבְרִית Dt 29,11 ‖ 1S 20,8 ‖ Ez 16, 8.

בַּבְּרִית 1R 20,34 ‖ 2R 23,3 ‖ Jer 34,10 ‖ 2Ch 15,12.23,1.

כִּבְרִית 2Ch 34,32.

כַּבְּרִית Jer 31,32(31).

לִבְרִית Gn 17,7.13.19 ‖ Jes 42,6. *49*,*8*.

לַבְּרִית Ps 74,20.

בְּרִתִי, בְּרִיתִי (Jer 34,18) *suff.*

על האי דירמיה ל״ד י״ח נמסר לית וחסר.

Gn 6,18. 9,9.11.15. 17,2.4.7.9.10. 13.14.19.21 ‖ Ex 6,4.5.19,5 ‖ Lev 26,9.15.42$^3$.44 ‖ Nu 25,12 ‖ Dt 31, 16.20 ‖ Jos 7,11 ‖ Jud 2,1.20 ‖ 1R 11,11 ‖ Jes 59,21 ‖ Jer 11,10.31, 32(31). 33,20$^2$.21.25. 34,18 ‖ Ez 16,60.62.44,7 ‖ Hos 8,1 ‖ Zach 11, 10 ‖ Mal 2,4.5 ‖ Ps 50,5.16.89,35. 132,12.

וּבְרִיתִי Ez 17,19 ‖ Ps 89,29.

בִּבְרִיתִי Jer 56,4.*6*.

[מִבְרַח] מִבְרָחָיו Q. *pl. suff.*

fuga; fugitivus.

י״נ מִבְחָרָיו (ע׳ דניאל י״א ט״ו), וכן בקצת נוסחאות כ״י.

Ez 17,21.

## בְּרִיחַ

tignum transversum, repagulum; *finis*.

ענינו ידוע. לפי ת״י בְּרִיחֶהָ דישעיה ט״ו ה׳ כמו בֹּרְחֶיהָ (בָּרִיחַ ע״מ פָּלִיט), ולד״ק הוא מן הארמית בַּרְחָא בהוראת עתודים, תאר אל הגדולים (כמו אֵילִים), ונאמר במואב שהיתה עשירה בצאן.

Jer 49,31‖Am 1,5‖Job 38,10.

וּבְרִיחַ Dt 3,5‖1S 23,7‖1R 4,13 ‖ Ez 38,11‖2Ch 8,5.

הַבְּרִיחַ Ex 36,33‖Jud 16,3.

וְהַבְּרִיחַ Ex 26,28.

כִּבְרִיחַ Prv 18,19.

בְּרִיחִם *pl.* Ex 26,26.27².*36,32*².

וּבְרִיחִים 2Ch 14,6.

הַבְּרִיחִם Ex 26,29.36,34.

לַבְּרִיחִם Ex 26,29.*36,34*.

בְּרִיחֵי *cs.* Ex 36,31‖Ps 147,13.

וּבְרִיחֵי Jes 45,2‖Ps 107,16.

[בְּרִיחַיִךְ] בְּרִיחָיִךְ *suff.* Nah 3,13.

בְּרִיחָיו, בְּרִיחָו Ex 35,11.39,33.40,18.

וּבְרִיחָיו Nu 3,36.4,31‖Neh 3,3.6.13.*14.15*.

בְּרִיחֶיהָ, בְּרִחֶיהָ, בְּרִיחֶהָ Jes 15,5‖Jer 51,30‖Jon 2,7‖Thr 2,7.

## בָּרִחַ

fugitivus, fugax.

טעם נחש ברח שטוח כקורת בית הבד, הפוך עקלתון; ואולי הוא כעין נחש מְעוֹפֵף. וי״ם בָּרִיחִים דישעיה ג״כ כמו עתודים. בלשון הכתוב: וְיָרְדוּ ראמים וג׳ (ל״ד ז׳), וחז״ל באיכה רבתי קורין בָּרַחַיִם.

Jes 27,1‖Job 26,13.

בָּרִיחִים *pl.* Jes 43,14.

—v. n. pr.; בְּרִית v. בֹּר—

## בָּרַךְ

in genua procumbere; laudare,

לַבַּרְזֶל 1Ch 29,2.

וְלַבַּרְזֶל 1Ch 22,14(13).16(15).

—v. ch. פַּרְזֶל et n. pr.—

## בָּרַח

fugere, aufugere; transire.

אח לשרש פָּרַח.

Gn 31,22 ‖ Ex 14,5‖1S 19,18.27, 4 ‖ 2S 13,37.*38*.19,10 ‖ 1R 11,23. 12,2‖2Ch 10,2.

בָּרְחוּ, בָּרֶחוּ 3 *perf. pl.* Jes 22, 3‖Job 9,25.

בֹּרֵחַ *pt.* Gn 31,20‖1S 22,17‖Jon 1,10.

בֹּרַחַת *f.* Gn 16,8‖Jer 4,29.

בָּרוֹחַ *inf.* Job 27,22.

בִּבְרֹחַ *cs.* 1S 23,6.

לִבְרֹחַ, לִבְרוֹחַ Gn 31,27‖Ex 36, 33‖Jon 1,3.4,2.

בְּבָרְחִי *suff.* 1R 2,7.

בְּבָרְחֲךָ Gn 35,1.

בְּבָרְחוֹ Gn 35,7‖Ps 3,1.57,1.

בְּרַח *imper.* Gn 27,43 ‖ Nu 24, 11‖Am 7,12‖Cant 8,14.

בִּרְחוּ *pl.* Jes 48,20.

[אֶבְרַח] אֶבְרָח *1 impf.* Ps 139,7.

יִבְרַח, יִבְרָח 3 *impf.* Job 20, 24.27,22‖Neh 6,11.

וַיִּבְרַח Gn 31,21‖Ex 2,15‖Jud 9, 21.11,3 ‖ 1S 19,12.20,1.21,11.22, 20 ‖ 2S 13,34 ‖ 1R 11,17.40‖Jer 26,21‖Hos 12,13‖Job 14,2.

וַתִּבְרַח 3 *f.* Gn 16,6.

[נִבְרְחָה] וְנִבְרָחָה 1 *impf. pl.* 2S 15,14.

יִבְרְחוּ 3 *pl.* Jer 52,7.

וַיִּבְרְחוּ 2S 4,3‖1R 2,39‖Jer 39,4‖ Dan 10,7‖Neh 13,10.

[הִבְרִיחַ] הִבְרִיחוּ *Hi. 3 perf. pl.* 1Ch 8,13.

מַבְרִיחַ *pt.* Ex 36,38.

וָאַבְרִיחֵהוּ *1 impf. suff.* Neh 13, 28.

יַבְרִיחַ 3 *impf.* Prv 19,26.

יַבְרִיחֶנּוּ *suff.* Job 41,20.

וַיַּבְרִיחוּ 3 *pl.* 1Ch 12,15(16).

בְּרִיתְךָ, בְּרִיתֶךָ, בְּרִתְךָ 2S 3,12‖1R 15, 19.19,10.*14* ‖ Jer 14,21 ‖ Ob 7 ‖ Mal 2,14‖Job 5,23‖2Ch 16,3.

וּבְרִיתְךָ Dt 33,9.

[בִּבְרִיתְךָ] בִּבְרִיתֶךָ Ps 44,18.

בְּרִיתְכֶם Jes 28,18.

בְּרִיתֵךְ Zach 9,11.

מִבְּרִיתֵךְ Ez 16,61.

בְּרִיתוֹ Ex 2,24 ‖ Dt 4,13.8,18.17, 2 ‖ 2R 13,23.17,15.18,12 ‖ Ez 17, 14.16 ‖ Ps 25,10. 55,21. 103,18. 105,8.106,45.111,5.9‖1Ch 16,5.

וּבְרִיתוֹ Ps 25,14.

בִּבְרִיתוֹ Ps 78,37.

v. n. pr. compos.; בֹּרִית v. בֹּר

## בַּרְזֶל

ferrum; instrumentum ferreum; vinculum ferreum.

בדרז״ל פעל בָּרַז מורה דקירה ונקיבה (רבה לי מיברז, סנהדרין נ״ב), וידקר את־שניהם ת״י וברזינון כחדא, ודומה לשרש פרז, פרס, פרץ, והלמ״ד למשקל; ובערבית נקרא הדיד ע״ש חדודו; בלשון ערבית הישָׁנה נקראו השלשלאות סתם ברזל.

Nu 35,16 ‖ Dt 3,11.8,9. 27,5.28, 23.48.33,25 ‖ Jos 8,31.17,16.18 ‖ Jud 1,19.4,3.*13* ‖ 1S 17,7 ‖ 2S 23, 7‖1R 6,7.22,11 ‖ Jes 44,12.45,2. 48,4.60,17 ‖ Jer 1,18.15,12.17,1. 28,13.14‖Ez 4,3².27,12.19‖Mich 4,13 ‖ Ps 2,9.105,18.107,16.149, 8 ‖ Prv 27,17 ‖ Job 19,24.20,24. 28,2.40,18.41,19 ‖ 2Ch 18,10.24, 12.

וּבַרְזֶל Gn 4,22 ‖ Jos 6,19 ‖ Jer 6, 28‖Ez 22,18.20‖Ps 107,10‖ 1Ch 22,3(2).29,7.

בְּבַרְזֶל Prv 27,17.

וּבְבַרְזֶל Jos 22,8.

הַבַּרְזֶל Nu 31,22 ‖ Dt 4,20.19,5‖ 2S 12,31² ‖ 1R 8,51 ‖ 2R 6,5.6 ‖ Jes 60,17 ‖ Jer 11,4 ‖ Am 1,3 ‖ Eccl 10,10‖1Ch 20,3.29,2.

וְהַבַּרְזֶל Jos 6,24.

בַּבַּרְזֶל Jes 10,34‖2Ch 2,13.

וּבַבַּרְזֶל 2Ch 2,6.

כַּבַּרְזֶל Lev 26,19.

praedicare; venerari; benedicere; salutare; *euph.* execrari. לפי המוסכם הוא מלשון כריעה על ברכים, ומזה התפלה בהשתחויה (ע׳ תהלים צ״ה ו׳) וכו׳. והַבְּרֵכָה הוא המקום שרובצים שם הבהמות להשקותם והכובסות עושות עבודתן בכריעה. י״ג בראשית כ״ז ל״ג: ואברכהו גם־בָּרוּךְ, וַיְהִי כשמֹעַ עשו (ע׳ יהושע כ״ד ו׳); ורשד״ל גורס ביחזקאל ג׳ י״ב בְּרוּם כבוד־יי; בתהלים ע״ב י״ז השבעים מוסיפין וקורין: ויתברכו־בו כָּל־מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה׃ כל־גוים יאשרֻהו. ע׳ הערה לשרש אהל.

בָּרוּךְ *pt. pass.* Gn 9,26. 14,19. 24,27.27,29.33 ‖ Ex 18,10 ‖ Nu 22,12.24,9 ‖ Dt 7,14.28,3.4.5.6.33,20.24 ‖ Jud 17,2 ‖ 1S 15,13.25,32.39.26,25 ‖ 2S 18,28 ‖ 1R 1,48.*8*,*15*.2,45.5,21.8,56.10,9 ‖ Jes 19,25 ‖ Jer 17,7.20,14 ‖ Ez 3,12 ‖ Zach 11,5 ‖ Ps 28,6. 31,22. 41,14. *106*,*48*. 66,20.68,20.36.36.72,18.89,53.118,26.119,12.124,6.135,21.144,1 ‖ Prv 5,18 ‖ Ruth 2,19.20.4,14 ‖ Esr 7,27 ‖ 1Ch 16,36.29,10 ‖ 2Ch 2,11.*6*,*4*.9,8.

וּבָרוּךְ Gn 14,20 ‖ Dt 28,3.6 ‖ 1S 25,33 ‖ 2S 22,47 ‖ Ps 18,47.72,19.

בְּרוּךְ *cs.* Gn 24,31.26,29.

בְּרוּכִים, בְּרֻכִים *pl.* 1S 23,21 ‖ 2S 2,5 ‖ Ps 115,15.

בְּרוּכֵי *cs.* Jes 65,23.

בְּרוּכָה *f. sg.* Ruth 3,10.

וּבְרוּכָה 1S 25,33.

בָּרוֹךְ *inf. abs.* Jos 24,10.

וַיִּבְרַךְ *1 impf.* 2Ch 6,13.

נִבְרְכָה *1 pl.* Ps 95,6.

וְנִבְרְכוּ [נִבְרַךְ *Ni. 3 perf. pl.* Gn 12,3.18,18.28,14.

בֵּרֵךְ, בֵּרַךְ *Pi. 3 perf.* Gn 24,1.35.28,6.49,28 ‖ Ex 20,11 ‖ Dt 33,1 ‖ 2S 6,12 ‖ 1R 21,13 ‖ Jes 61,9 ‖ Ps 10,3.147,13 ‖ Job 42,12 ‖ 2Ch 31,10.

וּבֵרֵךְ, וּבֵרַךְ Ex 23,25 ‖ Nu 23,20 ‖ Dt 7,13 ‖ 1S 2,20.

בֵּרְכַנִי *suff.* Jos 17,14.

בֵּרַכְךָ Dt 2,7.*15*,*6*.12,7.*15*,*14* ‖ Ps 45,3.

וּבֵרַכְךָ, וּבֵרֶכְךָ Dt 7,13.15,18.24,13.28,8.30,16.

בֵּרְכוֹ, בֵּרֲכוֹ Gn 27,27.41 ‖ Jes 19,25 ‖ 1Ch 26,5.

בֵּרַכְתָּ *2 perf.* Nu 23,11.*24*,*10* ‖ 1R 21,10 ‖ Job 1,10 ‖ 1Ch 17,27.

וּבֵרַכְתָּ Dt 8,10.

בֵּרַכְתָּנִי [בֵּרַכְתַּנִי *suff.* Gn 32,27.

בֵּרַכְתִּי *1 perf.* Gn 17,20.

וּבֵרַכְתִּי Gn 17,16.

וּבֵרַכְתִּיךָ *suff.* Gn 26,24 ‖ Ex 20,24.

וּבֵרַכְתִּיהָ Gn 17,16.

בֵּרְכוּ *3 perf. pl.* 2Ch 20,26.

וּבֵרְכוּ Job 1,5.

בֵּרְכוּנִי *suff.* Job 31,20.

וּבֵרַכְתֶּם *2 pl.* Ex 12,32.

בֵּרַכְנוּ *1 pl.* Ps 129,8.

בֵּרַכְנוּכֶם *suff.* Ps 118,26.

מְבָרֵךְ *pt.* Jes 66,3 ‖ Prv 27,14.

מְבָרֲכֶיךָ [מְבָרְכִים *pl. suff.* Gn 12,3 ‖ Nu 24,9.

וּמְבָרֲכֶיךָ Gn 27,29.

בָּרֵךְ *inf. abs.* Gn 22,17 ‖ Nu 23,11.*24*,*10*.20.25 ‖ Dt 15,4 ‖ Ps 132,15 ‖ 1Ch 4,10.

לְבָרֵךְ *inf. cs.* Gn 27,30 ‖ Nu 24,1 ‖ Dt 27,12 ‖ Jos 8,33 ‖ 1S 25,14 ‖ 2S 6,20 ‖ 1R 1,47 ‖ 1Ch 16,43.17,27.

וּלְבָרֵךְ Dt 10,8.21,5.28,12 ‖ 1Ch 23,13.

בְּבָרֲכוֹ *suff.* Gn 28,6.

לְבָרְכוֹ *suff.* 1S 13,10.

וּלְבָרְכוֹ 2S 8,10 ‖ 1Ch 18,10.

בָּרֵךְ *imper.* Dt 33,11 ‖ Job 2,9.

וּבָרֵךְ Dt 26,15 ‖ 2S 7,29 ‖ Ps 28,9.

בָּרֲכֵנִי *suff.* Gn 27,34.*38*.

בָּרֲכִי *f.* Ps 103,1.*2*.*22*.*104*,*1*.*35*.

בָּרֲכוּ *pl.* Jud 5,2.9 ‖ Ps 66,8.68,27.96,2.100,4. 103,20.21.22. 134,1.135,19².20² ‖ Neh 9,5 ‖ 1Ch 29,20.

וּבָרֲכוּ 2S 21,3 ‖ Ps 134,2.

אֲבָרֵךְ *1 impf.* Hag 2,19 ‖ Ps 16,7.26,12.132,15.

וַאֲבָרֵךְ Gn 24,48.

אֲבָרְכָה Ps 34,2.

וַאֲבָרֲכָה Gn 12,3 ‖ Ps 145 1.

אֲבָרֶכְךָ, אֲבָרֶכְךָ *suff.* Gn 22,17 ‖ Ps 63,5.145,2.

וַאֲבָרֶכְךָ, וַאֲבָרֶכְךָ Gn 12,2.26,3.

וַאֲבָרֶכְכָה Gn 27,7.

וַאֲבָרְכֵהוּ, וַאֲבָרְכֵהוּ Gn 27,33 ‖ Jes 51,2.

אֲבָרְכֵם Nu 6,27.

וַאֲבָרֲכֵם Gn 48,9.

תְּבָרֵךְ *2 impf.* Nu 22,6 ‖ Ps 5,13.65,11.109,28.

תְּבָרֲכֵנִי *suff.* 1Ch 4,10.

תְּבָרֲכֶנּוּ Nu 23,25 ‖ 2R 4,29.

יְבָרֵךְ *3 impf.* Gn 28,3. 48,16.20 ‖ 1S 9,13 ‖ Ps 29,11.49,19.115,12³.13 ‖ Prv 3,33.30,11.

יְבָרֲכֵנוּ *suff.* Ps 67,7.8.

וִיבָרֵךְ Dt 1,11 ‖ Ps 145,21.

וִיבָרֲכֵנוּ Ps 67,2.

יְבָרֶכְךָ, יְבָרֶכְךָ Gn 27,10 ‖ Nu 6,24 ‖ Dt 14,24.*16*,*15*.29.*23*,*21*.*24*,*19*.15,4.10.16,10 ‖ 2R 4,29 ‖ Jer 31,23(22) ‖ Ps 128,5.*134*,*3* ‖ Job 1,11.2,5 ‖ Ruth 2,4.

וִיבָרֲכֶךָ [וִיבָרְכֶךָּ Gn 49,25.

יְבָרֲכֶנְהוּ Ps 72,15.

וַיְבָרֶךְ Gn 1,22.*28*.2,3. 5,2. 9,1. 25,11. 28,1. 30,30. 32,1.30. 35,9.39,5.47,7.*10*.48,3.15.49,28 ‖ Ex 39,43 ‖ Jos 24,10 ‖ 2S 6,11.18.14,22 ‖ 1R 8,14.*55* ‖ Neh 8,6 ‖ 1Ch 13,14.16,2.29,10 ‖ 2Ch 6,3.

וַיְבָרְכֵנִי *suff.* Gn 30,27.

וַיְבָרְכֵהוּ Gn 14,19. 26,12. 27,23.27 ‖ Jos 14,13 ‖ Jud 13,24 ‖ 2S 13,25.19,40 ‖ 2R 10,15.

וַיְבָרְכֵם Gn 48,20 ‖ Lev 9,22 ‖ Jos 22,6.7 ‖ Ps 107,38.

תְּבָרֲכַנִּי *3 f. suff.* Gn 27,19.*31*.

תְּבָרֶכְךָ Gn 27,4.25.

נְבָרֵךְ *1 pl.* Ps 115,18.
תְּבָרְכוּ *2 pl.* Nu 6,23.
יְבָרֵכוּ [יְבָרְכוּ *3 pl.* Ps 62,5.
וַיְבָרְכוּ Gn 24,60 ‖ Lev 9,23 ‖ Jos 22,33 ‖ 1R 8,66 ‖ Neh 11,2 ‖ 1Ch 29,20 ‖ 2Ch 30,27.31,8.
וִיבָרְכוּ Neh 9,5.
יְבָרְכוּכָה *suff.* Ps 145,10.
מְבֹרָךְ [בֹּרַךְ *Pu. pt.* Nu 22,6 ‖ Ps 113,2 ‖ Job 1,21.
וּמְבֹרָךְ 1Ch 17,27.
מְבֹרֶכֶת *f.* Dt 33,3.
מְבֹרָכָיו [מְבֹרָכִים *pl. suff.* Ps 37,22.
יְבֹרַךְ, יְבֹרָךְ *3 impf.* 2S 7,29 ‖ Ps 112,2.128,4 ‖ Prv 22,9.
תְּבֹרַךְ, תְּבֹרָךְ *f.* Jud 5,24² ‖ Prv 20,21.
וְהִתְבָּרֵךְ *Hithp. 3 perf.* Dt 29,18.
וְהִתְבָּרְכוּ *pl.* Gn 22,18.*26,4* ‖ Jer 4,2.
הַמִּתְבָּרֵךְ [מִתְבָּרֵךְ *pt.* Jer 65,16.
יִתְבָּרֵךְ *3 impf.* Jes 65,16.
וְיִתְבָּרְכוּ *pl.* Ps 72,17(נס״א).
וַיַּבְרֵךְ [הִבְרִיךְ *Hi. 3 impf.* Gn 24,11.

## בְּרָכָה

benedictio, favor dei, salus; benedictus; munus, donum; pax.

לד״ק ביהושע ט״ו י״ט ובשופטים א׳ ט״ו כמו בְּרֵכָה, וכן בתהלים פ״ד ז׳ כמו בְּרֵכוֹת. ויש בברכה כמו בבְרֵכַת מים מלוי ורבוי, הפוך הקללה והמארה שמורות (כפעל קבב) על החסרון והמגערת.

Gn 12,2.27,12.36 ‖ Ex 32,29 ‖ Dt 11,26 ‖ Jos 15,19 ‖ Jud 1,15 ‖ 1S 30,26 ‖ 2R 5,15.18,31 ‖ Jes 19,24.36,16. 65,8 ‖ Ez 34,26². 44,30 ‖ Joel 2,14 ‖ Zach 8,13 ‖ Mal 3,10 ‖ Ps 24,5 ‖ Prv 11,25 ‖ Neh 9,5.
וּבְרָכָה Prv 11,26.
הַבְּרָכָה Gn 27,41 ‖ Dt 11,27.29. 28,8.30,1.19.33,1 ‖ Jos 8,34 ‖ 1S 25,27 ‖ Ps 133,3.
הַבְרָכָה *interrog.* Gn 27,38.
בִּבְרָכָה Ps 109,17.
לִבְרָכָה Dt 23,6 ‖ Ps 37,26 ‖ Prv 10,7 ‖ Neh 13,2.
בִּרְכַּת *cs.* Gn 28,4.39,5 ‖ Dt 33,23 ‖ Ps 129,8 ‖ Prv 10,22.24,25 ‖ Job 29,13.
בְּבִרְכַּת Prv 11,11.
כְּבִרְכַּת Dt 12,15.*16.17.*
בִּרְכָתִי *suff.* Gn 27,36.33,11 ‖ Lev 25,21.
וּבִרְכָתִי Jes 44,3.
בִּרְכָתֶךָ [בִּרְכָתֶךָ Gn 27,35 ‖ Ps 3,9.
וּמִבִּרְכָתְךָ 2S 7,29.
כְּבִרְכָתוֹ Gn 49,28.
בְּרָכוֹת *pl.* Ps 21,7.84,7 ‖ Prv 10,6.28,20.
הַבְּרָכוֹת Dt 28,2.
בִּרְכוֹת, בִּרְכֹת *cs.* Gn 49,25².26 ‖ Ps 21,4.
בִּרְכוֹתֵיכֶם Mal 2,2.

## בֶּרֶךְ

genu.

פרק הרגל שיוכל להִכָּפֵף, וכורעים עליו.

Jes 45,23.
בִּרְכַּיִם, בִּרְכַּיִם *du.* Jes 66,12 ‖ Ez 7,17.*21,12*.47,4 ‖ Nah 2,11 ‖ Job 3,12.
וּבִרְכַּיִם Jes 35,3 ‖ Job 4,4.
הַבִּרְכַּיִם Dt 28,35 ‖ 1R 19,18.
בִּרְכֵּי *cs.* Gn 50,23.
בִּרְכַּי *suff.* Gn 30,3 ‖ Ps 109,24 ‖ Dan 10,10 ‖ Esr 9,5.
בִּרְכָּיו, בִּרְכָּו Gn 48,12 ‖ Jud 7,5 ‖ 1R 8,54.18,42 ‖ 2R 1,13 ‖ 2Ch 6,13.
בִּרְכֶּיהָ Jud 16,19 ‖ 2R 4,20.
בִּרְכֵיהֶם Jud 7,6.
אַבְרֵךְ v. p. 6c.
לד״ק אברך על משקל אַבְנֵט, והוא קריאה של שאילת שלום וברכה (הייל! זעגען!).

## הַבְּרֵכָה [בְּרֵכָה

stagnum, piscina.

ע׳ הערה למלת בְּרָכָה.

2S 2,13².4,12 ‖ 2R 18,17.20,20 ‖ Jes 7,3.22,9.11.36,2 ‖ Neh 3,16.
בְּרֵכַת *cs.* 2S 2,13 ‖ 1R 22,38 ‖ Neh 2,14.3,15.
כִּבְרֵכַת־ Nah 2,9.
בְּרֵכוֹת *pl.* Cant 7,5 ‖ Eccl 2,6.
——— v. ch. et n. pr. ———

## ?בְּרֹם] בְּרֹמִים *pl.*

vestes variis coloribus tinctae.

בערבית ענינו קְלִיָּה ועביתה של חוטין מצבעים שונים, והמכון: בגדי צבעונין.

Ez 27,24.

## בָּרַק] בְּרֹק *imper.*

fulgurare, fulgere.

פעל נגזר מן בָּרָק (יש מחברים אותו עם פָּרַק כחִצִּים חבריו מן חצין), שבא בהשאלה גם ללהט החרב והחנית.

Ps 144,6.

## בָּרָק

fulmen, nitor; gladius fulgens.

2S 22,15 ‖ Ez 1,13.21,15.33 ‖ Ps 144,6 ‖ Dan 10,6.
וּבָרָק Job 20,25.
כַּבָּרָק Zach 9,14.
לְבָרָק Ez 21,20.
בְּרַק *cs.* Dt 32,41 ‖ Hab 3,11.
וּבְרַק Nah 3,3.
בְּרָקִים *pl.* Jer 10,13.*51,16* ‖ Ps 77,19.135,7 ‖ Job 38,35.
וּבְרָקִים Ex 19,16 ‖ Ps 18,15.
כַּבְּרָקִים Nah 2,5.
בְּרָקָיו *suff.* Ps 97,4.

## בַּרְקָן] הַבַּרְקָנִים *pl.*

tribula.

מין קוצים, ולד״ק כלי דישה שמרוצפת באבנים חדים ומבריקים, ומשתמשים בו גם בימינו בארץ הקדם, וזהו מורג חרוץ (וע׳ ש״א י״ב ל״א).

Jud 8,7.16.

## בָּרֶקֶת] וּבָרְקַת

gemmae species (smaragdus).

לפי ת״א והשבעים הוא האזמרגדין.

Ex 28,17.*39,10.*

בָּרֶקֶת] וּבָרְקַת Ez 28,13.

——v. n. pr.; conf. בָּזָק——

## בָּרַר

separare, seiungere; seligere purgare; explorare; inanem esse. *Hithp.* benignum se gerere.

עיקר הוראתו חתוך, הפרשה והבדלה, ומזה על הבחינה והבחירה. י״מ בָּרוֹת דנחמיה ה׳ י״ט כמו בְּרִיאוֹת או מפעל בָּרָה, כלומר מפֻטמות.

וּבָרֻתִי *1 perf.* Ez 20,38.

בָּרוּר *pt. pass.* Jes 49,2 ‖ Job 33,3.

בְּרוּרִים *pl.* 1Ch 7,40.

הַבְּרוּרִים 1Ch 9,22.16,41.

בְּרוּרָה *f.* Zeph 3,9.

בְּרֻרוֹת *pl.* Neh 5,18.

וְלָבוּר *inf. cs.* Eccl 9,1.

לְבָרָם *suff.* Eccl 3,18.

נָבַר] נָבָר *Ni. pt.* 2S 22,27‖Ps 18,27.

הִבַּר] הִבָּרוּ *imper. pl.* Jes 52, 11.

בָּרֵר] וּלְבָרֵר *Pi. inf.* Dan 11, 35.

הֵבַר] לְהָבַר *Hi. inf.* Jer 4,11.

הָבֵרוּ *imper. pl.* Jer 51,11.

הִתְבָּרֵר] תִּתְבָּרָר *Hithp. 2 impf.* Ps 18,27.

תִּתָּבָר 2S 22,27.

יִתְבָּרְרוּ *3 impf. pl.* Dan 12,10.

בַּר] וּבַר

*adj.* electus, dilectus; purus, inanis.

ע׳ הערה למלת בר הראשונה.

Ps 24,4‖Job 11,4.

בָּרִים] לְבָרֵי *pl. cs.* Ps 73,1.

בָּרָה *f. sg.* Ps 19,9‖Cant 6,9.10.

——בֹּר, בֹּרִית v. p. 117b——

## בְּרוֹשׁ

cupressus.

מין עץ ידוע. השבעים קורין בש״ב ו׳ ה׳ כעין האמור באותו ענין בדה״א י״ג ח׳ בְּכָל־עֹז וּבְשִׁירִים. י״ג בנחום ב׳ ד׳ וְהַבְּרֹשִׁים הָרְעָלוּ.

Jes 41,19.*60,13*.55,13 ‖ Zach 11, 2.

כִּבְרוֹשׁ Hos 14,9.

בְּרוֹשִׁים *pl.* 2S 6,5‖1R 5,22.*9,11*. 24.6,15.34‖Jes 14,8‖Ez 27,5.31, 8‖Ps 104,17‖2Ch 2,7.3,5.

וְהַבְּרוֹשִׁים Nah 2,4.

בְּרוֹשָׁיו, בְּרֹשָׁיו *suff.* 2R 19,23‖ Jes 37,24.

בְּרוֹת] בְּרוֹתִים *pl.* Cant 1,17.

—v. n. pr.; בְּרִית v. בָּרָה—

## בָּשַׁל

coquere, *maturare.*

בא על תקון המאכל ע״י חֹם האש ועל גְמַר גִדול תבואה ופירות ע״י חֹם השמש. י״ג במ״א י״ט כ״א בִּשַּׁל מַבְּשָׂר, ובישעיה מ״ד ט״ז: על־חציו יְבַשֵּׁל אָכָל.

Joel 4,13.

בָּשְׁלוּ *3 perf. pl.* Ez 24,5.

בִּשֵּׁל] בִּשְּׁלָם *Pi. 3 perf. suff.* 1R 19,21.

וּבִשַּׁלְתָּ *2 perf.* Ex 29,31 ‖ Dt 16,7.

בִּשְּׁלוּ *3 pl.* Thr 4,10 ‖ 2Ch 35, 13.

וּבִשְּׁלוּ Nu 11,8‖Zach 14,21.

מְבַשֵּׁל] הַמְבַשְּׁלִים *pt. pl.* Ez 46,24.

כְּבַשֵּׁל *inf. cs.* 1S 2,13.

וּבַשֵּׁל *imper.* 2R 4,38.

בַּשֵּׁלוּ, בַּשְּׁלוּ *pl.* Ex 16,23‖Lev 8,31.

תְּבַשֵּׁל *2 impf.* Ex 23,19.*34,26*‖ Dt 14,21.

וַתְּבַשֵּׁל *3 f.* 2S 13,8.

וַנְּבַשֵּׁל *1 pl.* 2R 6,29.

תְּבַשְּׁלוּ *2 pl.* Ex 16,23.

יְבַשְּׁלוּ *3 pl.* Ez 46,20.24.

וַיְבַשְּׁלוּ 2Ch 35,13.

בֻּשְּׁלָה] בֻּשָּׁלָה *Pu. 3 perf. f.* Lev 6,21.

מְבֻשָּׁל *pt.* Ex 12,9‖1S 2,15.

תְּבֻשַּׁל־ *3 impf. f.* Lev 6,21.

הִבְשִׁיל] הִבְשִׁילוּ *Hi. 3 perf. pl.* Gn 40,10.

בָּשֵׁל] וּבָשֵׁל

*adj.* coctus.

Ex 12,9.

בְּשֵׁלָה *f.* Nu 6,19.

מְבַשְּׁלָה] מְבַשְּׁלוֹת *pl. f.*

foci; *Vulg.*: culinae.

מקום שפיתת קדרות לבשול (קָאכהערד).

Ez 46,23.

——v. n. pr.——

בָּשָׂם] בְּשָׂמִי *suff.*

balsamum.

מין עץ שיש לו ריח טוב, וידוע שבארמית בסם יורה על מתיקות ונעימות, ובדרז״ל גם על שתיה מַצהלת פנים ועליצות (הייטער, אנגעהייטערט), ובהוראה האחרונה נמצא גם בערבית.

Cant 5,1.

## בֶּשֶׂם

odor svavis, aroma; balsamum.

Ex 30,23.

בְּשָׂמִים *pl.* Ex 25,6.30,23‖1R 10, 2‖Cant 4,10.14.8,14‖2Ch 9,1.16, 14.

וּבְשָׂמִים Ex 35,8 ‖ 1R 10,10.25 ‖ 2Ch 9,9.24.

הַבְּשָׂמִים 2R 20,13‖Jes 39,2.

וְהַבְּשָׂמִים 1Ch 9,29.

בַּבְּשָׂמִים Esth 2,12.

לַבְּשָׂמִים 1Ch 9,30.

וְלִבְשָׂמִים 2Ch 32,27.

בְּשָׂמָיו *suff.* Cant 4,16.

בֹּשֶׂם Ex 30,23‖Jes 3,24‖Ez 27, 22.

הַבֹּשֶׂם Ex 35,28‖Cant 5,13.6,2.

כַּבֹּשֶׂם 1R 10,10‖2Ch 9,9.

v. n. pr. (יִבְשָׂם); בָּשְׁנָה v. בּוֹשׁ.

## בָּשַׁס

conculcare.

בהוראת פעל בּוּס, כמו בוססכם.

בּוֹשֵׁס] בּוֹשַׁסְכֶם *Po. inf. suff.* Am 5,11.

——conf. בּוּס——

**בִּשֵּׂר** *Pi. 3 perf.* [בָּשֵׂר] nuntiare, laetum nuntium afferre. *Hithp.* l. n. accipere.
יסודתו בלשון ערב בהוראת הַחֲלָקָה, הצהלת פנים ושמחה, והפֹּעַל סתם מורה על בשורה טובה, ושלא לטובה רק עם התאר רעה. ומזה בָּשָׂר הֶחָלָק כלומר בלא שֵׂעָר; וחז״ל אמרו אין שמחה אלא בבשר.
Jer 20,15.

**וּבִשַּׂרְתָּ** *2 perf.* 2S 18,20.

**בִּשַּׂרְתִּי** *1 perf.* Ps 40,10.

**מְבַשֵּׂר** *pt.* 2S 18,26 ‖ Jes 41,27. 52,7$^2$ ‖ Nah 2,1.

**הַמְבַשֵּׂר** 1S 4,17.

**כִּמְבַשֵּׂר** 2S 4,10.

**מְבַשֶּׂרֶת** *f.* Jes 40,9$^2$.

**הַמְבַשְּׂרוֹת** *pl. f.* Ps 68,12.

**לְבַשֵּׂר** *inf. cs.* 1S 31,9 ‖ Jes 61,1 ‖ 1Ch 10,9.

**בַּשְּׂרוּ** [בַּשֵּׂר] *imper. pl.* Ps 96,2 ‖ 1Ch 16,23.

**וַאֲבַשְּׂרָה** *1 impf.* 2S 18,19.

**תְּבַשֵּׂר** *2 impf.* 2S 18,20 ‖ 1R 1,42.

**תְּבַשְּׂרוּ** *2 pl.* 2S 1,20.

**יְבַשֵּׂרוּ** [יְבַשְּׂרוּ] *3 pl.* Jes 60,6.

**יִתְבַּשֵּׂר** [הִתְבַּשֵּׂר] *Hithp. 3 impf.* 2S 18,31.

## בְּשׂוֹרָה, בְּשֹׂרָה

laetus nuntius, laeti nuntii praemium.
נאמרה גם על השכר הנתן למבשר טוב.
2S 4,10.18,20.22.25.27 ‖ 2R 7,9.

———v. n. pr.———

## בָּשָׂר

caro, corpus, animantia.
לר״ק ובשר־קדש דירמיה י״א ט״ו הבית שמושית, והכונה: הנך חושבת שע״י שַׂר הקדש (הכהן הגדול) יעברו החטאים, שהוא יכפר עליך (ע׳ ישעיה מ״ג כ״ח); וטעם ומבשרך אל־תתעלם, מִנַּפְשְׁךָ, כלומר מעצמך. השבעים קורין באיוב י״ט כ״ו: וּמִשַּׁדַּי אחזה אֵלֶּה!

Gn 2,21.6,3.12.13.17.19. 7,16.21. 8,17. 9,4.11.15$^2$.*16*.17. 41,2.3.18.19 ‖ Ex 16,8.12 ‖ Lev 7,19.20.13,10.14.24.43.17,14$^3$ ‖ Nu 11,4.*18*.13$^2$.18$^2$.21.16,22.18,15.27,16 ‖ Dt 5,23.12,15.20$^3$.32,42 ‖ 1S 2,15$^2$ ‖ Jes 10,18.22,13.31,3. 40,5. 44,16. 19.49,26.66,16.23.24 ‖ Jer 7,21. 12,12.17,5.25,31.32,27.45,5 ‖ Ez 11,19.16,26.21,4.9.10.36,26. 37,6. 39,17.44,7.9 ‖ Hos 8,13 ‖ Joel 3,1 ‖ Zach 2,17 ‖ Ps 56,5.65,3. 78,39. 136,25.145,21 ‖ Prv 23,20 ‖ Job 10,4.34,15 ‖ Eccl 12,12 ‖ Dan 1,15 ‖ 2Ch 32,8.

**וּבָשָׂר** Gn 2,23 ‖ Ex 22,30 ‖ Lev 13,18 ‖ 1R 17,6$^2$ ‖ Ez 37,8 ‖ Job 10,11 ‖ Dan 10,3.

**הַבָּשָׂר** Gn 7,15.41,4 ‖ Ex 12,8.46. 16,3 ‖ Lev 8,31.9,11.13,3.15$^2$.16. 17,11 ‖ Nu 11,33 ‖ Dt 12,23.27.16,4 ‖ Jud 6,19.20.21 ‖ 1S 2,13 ‖ 1R 19,21 ‖ Jes 40,6 ‖ Ez 11,3.7.24,10.

**וְהַבָּשָׂר** Lev 7,19$^2$ ‖ Dt 12,27.

**בַּבָּשָׂר** Lev 8,32 ‖ Jud 6,21.

**וְכַבָּשָׂר** Mich 3,3.

**לְבָשָׂר** Gn 2,24 ‖ Ez 11,11.

**בְּשַׂר** *cs.* Gn 17,11.14.23.24.25 ‖ Ex 28,42. 29,14.32. 30,32 ‖ Lev 12,3.26,29 ‖ Dt 28,53 ‖ 2R 4,34.9,36 ‖ Jes 9,19.65,4.66,17 ‖ Jer 19,9$^3$ ‖ Ez 4,14.23,20.39,18.40,43 ‖ Hag 2,12 ‖ Zach 11,9 ‖ Ps 50,13. 79,2 ‖ Job 12,10.

**וּבְשַׂר** Lev 7,15.26,29 ‖ Jer 11,15 ‖ Zach 11,16.

**בִּבְשַׂר** Lev 15,7.

**כִּבְשַׂר** 2R 5,14 ‖ Neh 5,5.

**מִבְּשַׂר** Ex 29,34 ‖ Lev 7,17.18.21 ‖ Dt 28,55.

**בְּשָׂרִי** *suff.* Ps 16,8.27,2.63,2.119,120 ‖ Job 4,15.6,12.7,5.13,14.21,6 ‖ Thr 3,4 ‖ Eccl 2,3.

**וּבְשָׂרִי** Gn 29,14 ‖ 2S 19,13.14 ‖ Ps 84,3.109,24.

**בִּבְשָׂרִי** Ps 38,4.8.

**וּבִבְשָׂרִי** Job 19,20.

**לִבְשָׂרִי** Ps 102,6.

**מִבְּשָׂרִי** Gn 2,23.

**וּמִבְּשָׂרִי** Job 19,22.26.

**בְּשָׂרֵנוּ** Gn 37,27 ‖ Neh 5,5.

**בְּשָׂרְךָ, בְּשָׂרֶךָ** Gn 40,19 ‖ 1S 17,44 ‖ 2R 5,10 ‖ Ez 32,5 ‖ Prv 5,11 ‖ Eccl 5,5.

**וּבְשָׂרְךָ** 2S 5,1 ‖ 1Ch 11,1.

**מִבְּשָׂרֶךָ** [מִבְּשָׂרְךָ] Eccl 11,10.

**וּמִבְּשָׂרְךָ** Jes 58,7.

**בְּשַׂרְכֶם** Jud 8,7.

**וּבְשַׂרְכֶם** Jud 9,2.

**בִּבְשַׂרְכֶם** Gn 17,13 ‖ Lev 19,28.

**מִבְּשַׂרְכֶם** Ez 36,20.

**בְּשָׂרוֹ** Ex 21,28.29,31 ‖ Lev 4,11 6,3. 8,17. 13,2$^2$.3.4.11.13. 14,9.*16*, *24*.*26*.*28*. 15,3$^2$.13.16.16.4$^2$. 18,6. 22,6.25,49 ‖ Nu 12,12.19,7.8 ‖ 1R 21,27 ‖ 2R 5,14.6,30 ‖ Jes 17,4 ‖ Zach 14,12 ‖ Prv 4,22 ‖ Job 2,5. 14,22.33,21.25.41,15 ‖ Eccl 4,5.

**וּבְשָׂרוֹ** Lev 17,16.

**כִּבְשָׂרוֹ** Ex 4,7.

**מִבְּשָׂרוֹ** Lev 15,2 ‖ Job 31,31.

**בְּשָׂרָהּ** Nu 19,5.

**בִּבְשָׂרָהּ** Lev 6,20.15,19.

**בְּשָׂרָם** Lev 13,38.39.16,27 ‖ Nu 8,7 ‖ Jes 49,26 ‖ Ez 10,12.23,20.

**וּבְשָׂרָם** Nu 18,18.

**וּבִבְשָׂרָם** Lev 21,5.

**מִבְּשָׂרָם** Lev 11,8.*11* ‖ Dt 14,8 ‖ Ez 11,19.

**בְּשָׂרִים** *pl.* Prv 14,30.

—v. ch.; בֹּשֶׁת, בֹּשֵׁשׁ v. בּוֹשׁ—

## בַּת

mensura fluidorum.
מדת הלח, וכסורית בד בדלי״ת.
1R 7,26.38 ‖ Jes 5,10.

**וּבַת** Ez 45,10.

**הַבַּת, הַבָּת** Ez 45,11.14$^2$.

**וְהַבַּת** Ez 45,11.

**בַּתִּים** *pl.* 2Ch 2,9$^2$.4,5.

**הַבַּתִּים** Ez 45,14$^2$.

—v. ch.; בַּת filia v. בָּנָה—

## בָּתָה

vastatio, desertus locus.

י"א ששרשו בָּתַת במובן כריתה והנח ת' דגש, וי"א ששרשו בות; ונראה שענינו כמו בֹּהוּ.

Jes 5,6.

**[בַּתָּה°] הַבַּתּוֹת** *pl.*

vastatio; *incisura* (rad. בָּתַת),

Jes 7,19.

—בָּתִּים domus v. בַּיִת pl.—

## בְּתוּלָה

virgo.

י"ם מעין שרש בָּדַל, לפי שהבתולה בנעוריה בית אביה נבדלת ומופרשת מאיש, וי"א שעיקר השרש בת והנוסף להקטין.

Gn 24,16 ‖ Ex 22,15 ‖ Lev 21,14 ‖ Dt 22,23.28.23,25 ‖ Jud 21,12 ‖ 2S 13,2 ‖ 1R 1,2 ‖ Jes 62,5 ‖ Jer 2, 32.31,13(12) ‖ Job 31,1 ‖ Esth 2,3.

**וּבְתוּלָה** Jer 51,22 ‖ Ez 9,6 ‖ 2Ch 36,17.

**הַבְּתוּלָה** Lev 21,3 ‖ Jud 19,24.

**כַּבְּתוּלָה** Joel 1,8.

**בְּתוּלַת** *cs.* Dt 29,19 ‖ 2R 19,21 ‖ Jes 23,12.37,22.47,1 ‖ Jer 14,17. 18,13.31,4(3).21(20).46,11 ‖ Am 5,2 ‖ Thr 2,13.

**לִבְתוּלַת** Thr 1,15.

**בְּתוּלוֹת, בְּתֻלוֹת, בְּתוּלֹת, בְּתֻלֹת** *pl.* Jes 23,4 ‖ Ez 44,22 ‖ Zach 9, 17 ‖ Ps 45,15.148,12 ‖ Thr 2,10.5, 11 ‖ Esth 2,2.19.

**הַבְּתוּלוֹת, הַבְּתוּלֹת** Ex 22,16 ‖ 2S 13,18 ‖ Am 8,13 ‖ Esth 2,17.

**בְּתוּלֹתַי** *suff.* Thr 1,18.2,21.

**וּבְתוּלֹתָיו** Ps 78,63.

**בְּתוּלֹתֶיהָ** Thr 1,4.

**בְּתוּלִים** *pl. t.*

virginitas; signa virginitatis.

שם הרבים ע"מ נעורים, עלומים, זקונים.

Dt 22,14.17.20.

**בְּתוּלֵי** *cs.* Dt 22,15.17.

**בְּתוּלָי** *suff.* Jud 11,37.

**בְּתוּלֶיהָ** Jud 11,38 ‖ Ez 23,8.

**בִּבְתוּלֶיהָ** Lev 21,13.

**בְּתוּלֵיהֶן** Ez 23,3.

—cnf. n. pr.—

## בָּתַק°

caedere, transfigere.

אח אל פָּסַק הארמי (ובערבית הוא בכ"ף ת' הקוף), וכן יש דוגמתו בלשון אשור.

**[בִּתֵּק] וּבִתְּקוּךָ** *3 perf. pl. suff.* Ez 16,40.

## [בָּתַר] בָּתַר

dissecare.

ענינו כריתה וחתיכה. ע' הערות לשרש פָּשַׂר, פָּתַר.

Gn 15,10.

**[בִּתֵּר] וַיְבַתֵּר** *Pi. 3 impf.* Gn 15,10.

## [בֶּתֶר] בֶּתֶר

pars dissecta; dissectio.

Cant 2,17.

**בִּתְרוֹ** *suff.* Gn 15,10.

**[בְּתָרִים] בִּתְרֵי** *pl. cs.* Jer 34,19.

**בְּתָרָיו** *suff.* Jer 34,18.

**בַּתָּה** v. n. pr.; rad. **בָּתַת** v. **בַּתָּה**

בְּךָ אֵלַי אֶבְטַח כִּי תִשְׁלַח אֶת־הַבְּרָכָה
וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה.

# ג

## גָּאָה

se efferre, crescere; elatum, magnificum esse.

הוראתו ידועה, ואחיו גָּבַהּ וכל הנלוים עליו.

Ex 15,1.21.

**גָּאוּ** *3 perf. pl.* Ez 47,5.

**גָּאֹה** *infin. abs.* Ex 15,1.*21*.

**הֲיִגְאֶה** *3 impf. interrog.* Job 8,11.

**וְיִגְאֶה** Job 10,16.

## (גֵּאֶה =) גֵּא

superbus; elatus, altus.

Jes 16,6.

**גֵּאֶה** Jes 2,12 ‖ Jer 48,29 ‖ Job 40, 11.12.

**גֵּאִים** *pl.* Ps 94,2.140,6 ‖ Prv 15, 25.16,19.

**[גְּאֵי] לִגְאֵי** Q. *cs.*

לפי הקרי תרין מלין, ויונים משרש יָנָה (כמוֹנֵיךְ דישעיה), כלומר לוחצים, ולפי הכתיב חד מלה, משה"ת גַּאֲיוֹן, וכרבים גַּאֲיוֹנִים.

Ps 123,4.

## גֵּאָה

superbia; conf. גַּוָה

Prv 8,13.

## גָּאוֹן

magnificentia, maiestas, decus, splendor; superbia.

Ez 16,49 ‖ Prv 16,18 ‖ Job 40,10.

**וְגָאוֹן** Prv 8,13.

**לְגָאוֹן** Jes 4,2 ‖ Ez 7,20.

**גְּאוֹן** *cs.* Lev 26,19 ‖ Jes 13,11.19. 16,6.23,9 ‖ Jer 13,9².48,29 ‖ Ez 7, 24. 24,21. 30,6.18. 32,12. 33,28 ‖ Hos 5,5.*7,10* ‖ Am 6,8 ‖ Nah 2,3 ‖ Zach 9,6.10,11.11,3 ‖ Ps 47,5 ‖ Job 35,12.

**בִּגְאוֹן** Jes 24,14 ‖ Jer 12,5 ‖ Am 8, 7 ‖ Mich 5,3 ‖ Job 38,11.

**כִּגְאוֹן** Nah 2,3.

**לִגְאוֹן** Jes 60,15.

**מִגְּאוֹן** Jer 49,19.*50,44*.

**גְּאוֹנְךָ, גְּאוֹנֶךָ** *suff.* Ex 15,7 ‖ Jes 14,11.

**גְּאוֹנוֹ, גְּאֹנוֹ** Jes 2,10.19.*21* ‖ Job 37,4.

**וּגְאוֹנוֹ** Jes 16,6 ‖ Jer 48,29.

**גְּאוֹנָם** Zeph 2,10.

**בִּגְאוֹנָם** Ps 59,13.

**[גְּאוֹנִים°] גְּאוֹנָיִךְ** *pl. suff.* Ez 16,56.

**[גַּאֲיוֹן°] לִגְאֵיוֹנִים** K. *pl.* Ps 123,4.

## גֵּאוּת

elatio, res elata; decus, splendor, maiestas; superbia.

Jes 9,17.12,5.26,10.28,1.3 ‖ Ps 93, 1.

**בְּגֵאוּת** Ps 17,10.89,10.

## גַּאֲוָה

magnificentia, superbia; *decus*, maiestas.

Ps 31,24.36,12.73,6 ‖ Prv 14,3 ‖ Job 41,6.

בְּגַאֲוָה Jes 9,8‖Ps 31,19.
גַּאֲוַת cs. Prv 29,23:
וְגַאֲוַת Jes 13,11.
בְּגַאֲוַת Ps 10,2.
גַּאֲוָתִי suff. Jes 13,3.
גַּאֲוָתְךָ] גַּאֲוָתֶךָ Dt 33,29.
גַּאֲוָתֵךְ Zeph 3,11.
גַּאֲוָתוֹ Jes 16,6.25,11‖Ps 68,35.
וְגַאֲוָתוֹ Jer 48,29.
בְּגַאֲוָתוֹ Ps 46,4.
וּבְגַאֲוָתוֹ Dt 33,26.
—conf. גֵּוָה; v. n. pr. גְּאוּאֵל—

גָּאַל I

redimere; *vindicare; pt. consanguineus, propinquus; propinquitatis iure agere: in matrimonium ducere.*

יתכן שפעל זה הוא אחד מן המורים דבר והפוכו בהוראתו הראשונה ענינו נקיון:הגאל ממכר ינקהו מן החוב, וגואל הדם בנקמתו ינקה הָרֹצח וכו׳, ובהוראתו השניה לכלוך וטנוף (ובחזוק המבטא גָּעַל); ובטעם יגאלֻהו דאיוב י״פ מענין גאולה וקרבות ויש כת״י יטננון. הירונימוס קורא בויקרא כ״ה ל״ג ואשר לא יגאל, והשבעים קורין ברות ד׳ ב׳: ואם־לא תִגאל.

Jes 44,23.48,20.52,9.

וְגָאַל 3 perf. Lev 25,25.
וּגְאָלוֹ suff. Jer 31,11(10).
גְּאָלָם Jes 63,9‖Ps 107,2.
גָּאַלְתָּ, גָּאַלְתָּ 2 perf. Ex 15,13‖Ps 74,2.77,16‖Thr 3,58.
וְגָאַלְתִּי 1 perf. Ex 6,6.
גְּאַלְתִּיךָ suff. Jes 43,1.44,22.
וּגְאַלְתִּיךְ Ruth 3,13.
גֹּאֵל, גּוֹאֵל pt. Lev 25,26‖Nu 5,8. 35,19.21.24.25.27² ‖ Dt 19,6.12‖Jos 20,5.9‖2S 14,11 ‖ Jes 49,7.59,20‖Ruth 3,9.12².4,14.
הַגֹּאֵל, הַגּוֹאֵל Gn 48,16‖Ps 103,4‖Ruth 4,1.6.8.
לַגֹּאֵל Ruth 4,3.
מִגֹּאֵל Nu 35,12‖Jos 20,3.
גֹּאֲלִי suff. Job 19,25.
וְגֹאֲלִי Ps 19,15.
גֹּאֲלֵנוּ Jes 47,4.63,16.
גֹּאֲלֵךְ, גֹּאַלְךָ Jes 44,24.48,17.
גֹּאֲלֵךְ Jes 54,8.
וְגֹאֲלֵךְ Jes 41,14. *54,5*. 49,26. *60,16*.
גֹּאַלְכֶם Jer 43,14.
גֹּאֲלוֹ Lev 25,25.
וְגֹאֲלוֹ Jes 44,6.
גֹּאֲלָם Jer 50,34 ‖ Ps 78,35 ‖ Prv 23,11.
גֹּאֲלִים] מִגֹּאֲלֵינוּ pl. suff. Ruth 2,20.
וְגֹאֲלָיו 1R 16,11.
גָּאוּל] גְּאוּלִים pl. pass. Jes 35,9.51,10.
גְּאוּלֵי cs. Jes 62,12‖Ps 107,2.
גְּאוּלַי suff.(?) Jes 63,4.
גָּאֹל infin. abs. Lev 27,13.19.31.
לִגְאוֹל (לִגְאָל־ Q.) cs. Ruth 4,4.6².
לְגָאֳלֵךְ suff. Ruth 3,13.
גְּאַל, גְּאָל imper. Ruth 4,4.6.
וּגְאָלֵנִי suff. Ps 119,154.
גְּאָלָהּ Ps 69,19.
אֶגְאַל] אֶגְאָל 1 impf. Ruth 4,4.
אֶגְאָלֵם suff. Hos 13,14.
תִּגְאַל 2 impf. Ruth 4,4.
יִגְאַל, יִגְאָל 3 impf. Lev 25,33.15.27,19.20.31 ‖ Ps 72,14 ‖ Ruth 3,13.4,4.
יִגְאָלֵךְ suff. Mich 4,10‖Ruth 3,13.
יִגְאָלֶנּוּ Lev 25,48.49².
יִגְאָלֶנָּה Lev 27,13.
וַיִּגְאָלֵם Ps 106,10.
יִגְאָלֻהוּ? 3 pl. suff. Job 3,5.
וְנִגְאַל] וְנִגְאָל Ni 3 perf. suff. Lev 25,49.
יִגָּאֵל 3 impf. Lev 25,30.54.27,20.27.28.33.
תִּגָּאֵלוּ] תִּגָּאֲלוּ 2 pl. Jes 52,3.

גְּאֻלָּה

redemptio, *ius redemptionis; ager fundusque propinquitatis iure redimendus; pretium redemptionis;* propinquitas.

השבעים קורין ביחזקאל י״א ט״ו: אנשי גָּלוּתֶךָ.

Lev 25,24.31.*48*.

הַגְּאֻלָּה Jer 32,7.8‖Ruth 4,7.
גְּאֻלַּת cs. Lev 25,32.
גְּאֻלָּתִי suff. Ruth 4,6.
גְּאֻלָּתֶךָ] גְּאֻלָּתְךָ Ez 11,15.
גְּאֻלָּתוֹ Lev 25,26.29.51.52.

גְּאוּלִים] גְּאוּלַי suff.(?)

redemptio, liberatio.

שם ע״מ נעורים, ולד״ק כמו וקרע לו חלוני.

Jes 63,4.

———v. n. pr. יִגְאָל———

יִגְאָלֻהוּ (?) 3 impf. suff.

גָּאַל] II

inquinare, polluere, contaminare.

Job 3,5.

נִגְאַל] נִגְאָלָה Ni. pt. Zeph 3,1.
גֵּאַל] גֵּאַלְנוּךָ Pi. 1 perf. pl. suff. Mal 1,7.
גֹּאַל] מְגֹאָל Pu. pt. Mal 1,7.12.
יְגֹאַל] וַיְגֹאֲלוּ 3 impf. pl. Esr 2,62‖Noh 7,64.
נְגֹאַל] נְגֹאֲלוּ Ni.-Pu. 3 perf. pl. Jes 59,3‖Thr 4,14.
אֶגְאָלְתִּי (=הִגְאַלְתִּי) Hi. 1 perf. Jes 63,3.
הִתְגָּאֵל] יִתְגָּאַל, אֶ Hithp. 3 impf. Dan 1,8².

גֹּאַל] גָּאֳלֵי pl. cs.

inquinatio, contaminatio.

Neh 13,29.

גֶּבֶא] מִגֶּבֶא

vas aquarium, cisterna; *lacuna.*

בקיע וחריץ בקרקע לכנוס מים.

Jes 30,14.

גְּבָאִים] וּגְבָאָיו pl. suff. Ez 47,11.

———conf. גֵּב II———

גבב°] גַּב, גַּב

dorsum animalium, arae clipei;

*propugnaculum, arx;* domus fornicata; orbis, *curvatura rotarum;* supercilium.

מענין גָּבַהּ וגבנונית.

Ez 16,24.43,13.

גַּבִּי *suff.* Ps 129,3.

גַּבֵּךְ Ez 16,31.39.

גַּבִּים] גַּבֵּי *I. pl. cs.* Job 15,26.

לְגַבֵּי־ Job 13,12.

גַּבֵּיכֶם *suff.* Job 13,12.

וְגַבֵּהֶם, וְגַבֵּיהֶם 1R 7,33 ‖ Ez 10, 12.

וְגַבֵּיהֶן Ez 1,18.

גַּבֹּת *II. pl.* Lev 14,9.

וְגַבֹּתָם *suff.* Ez 1,18.

v. ch. et n. pr.; conf. גִּבֵּן etc.

## I גֵּב] גֵּבִים *pl.*

asser, tabula.

נסרים; לדעת רש״י לְבֵנִים חלולים, והם כחצי עגול (משרש גוב), ולרד״ק שרשו גָּבַב, ושעורו גַּבִּים (וואָלבונגען).

1R 6,9.

## II גֵּב] גֵּבִים *pl.*

cisterna.

אח לְגֶבֶא ולגוב האריות.

2R 3,16[2] ‖ Jer 14,3.

——v. ch. גֹּב et n. pr.——

## III גֵּב] גֵּבִים *pl.*

locusta.

לדראב״ע והרד״ק אַרְבֶּה כתרגומו (ע׳ יואל ב׳, ט׳), ומקביל אל חָסִיל; ולרש״י כמו גבים השני (כקול נהם מים הנאספים ונופלים בגבים בנהם), וכן דרשו חז״ל מה הגבים הללו מעלין את האדם מטמאה לטהרה וכו׳. ע׳ הע״ה למלת בַּז.

Jes 33,4.

——conf. גּוֹב——

גֹּבִים K. (2R 25,12) v. יָגַב

## גָּבַהּ

altum, elatum esse; animi magnitudine esse; superbum esse; crescere; gloriari aliqua re.

הוראתו ידועה וברורה.

Ez 28,2.17 ‖ Ps 131,1 ‖ 2Ch 26, 16.32,35.

וְגָבַהּ Jes 52,13.

גָּבְהָא (= גָּבְהָה) *3 f.* Ez 31,5.

גָּבַהְתָּ *2 perf.* Ez 31,10.

גָּבְהוּ *3 pl.* Jes 3,16.55,9[2] ‖ Job 35,5.

גְּבֹהַּ *infin. cs.* 1S 16,7.

כִּגְבֹהַּ Ps 103,11.

לְגָבְהָה Zeph 3,11.

יִגְבַּהּ *3 impf.* Prv 18,12.

וַיִּגְבַּהּ 1S 10,23 ‖ Jes 5,16 ‖ Ez 28, 5 ‖ 2Ch 17,6.

וַתִּגְבַּהּ *f.* Ez 19,11.

תִּגְבְּהוּ] תִּגְבָּהוּ *2 pl.* Jer 13,15

יִגְבְּהוּ *3 pl.* Ez 31,14.

וַיִּגְבְּהוּ] וַיִּגְבָּהוּ Job 36,7.

וַתִּגְבְּהֶנָה *f.* Ez 16,50.

הִגְבַּהְתִּי] הִגְבַּהְתִּי *Hi. 1 perf.* Ez 17,24.

מַגְבִּיהַּ *pt.* Prv 17,19.

הַמַּגְבִּיהִי Ps 113,5.

הַגְבֵּהַּ *inf. abs.* Jes 7,11 ‖ Ez 21, 31.

תַּגְבִּיהַּ *2 impf.* Jer 49,16 ‖ Ob 4.

יַגְבִּיהַּ *3 impf.* Job 39,27.

וַיַּגְבִּיהֶהָ *suff.* 2Ch 33,14.

יַגְבִּיהוּ *3 pl.* Job 5,7.

## גָּבֹהַּ

altus, magnus, ingens; superbus.

1S 9,2 ‖ Jes 2,15.30,25.40,9.57,7 ‖ Jer 3,6 ‖ Ez 17,22.24.40,2.41,22 ‖ Job 41,26 ‖ Eccl 5,7 ‖ Esth 5,14. *7,9.*

וְגָבֹהַּ Ps 138,6.

וְהַגָּבֹהַּ Ez 21,31.

מִגָּבֹהַּ Eccl 12,5.

גְּבַהּ־ *cs.* Ps 101,5 ‖ Prv 16,5.

וּגְבַהּ Ez 31,3.

מִגְּבַהּ Eccl 7,8.

גְּבֹהִים *pl.* Jes 5,15.

וּגְבֹהִים Eccl 5,7.

הַגְּבֹהִים Gn 7,19 ‖ Jer 51,58 ‖ Ps 104,18.

וְהַגְּבֹהִים Jes 10,33.

גְּבֹהָה *f. sg.* Dt 3,5 ‖ 1S 2,3 ‖ 1R 14,23 ‖ 2R 17,10 ‖ Jer 2,20 ‖ Dan 8,3.

וְהַגְּבֹהָה Dan 8,3.

גְּבֹהוֹת *pl.* Dan 8,3,

הַגְּבֹהוֹת, הַגְּבֹהֹת Dt 28,52 ‖ Jer 17,2 ‖ Zeph 1,16.

## גֹּבַהּ

altitudo; maiestas, magnificentia; superbia.

Ez 41,8 ‖ Prv 16,18 ‖ Job 22,12.

וְגֹבַהּ Ez 1,18.40,42.

וְגֹבַהּ Job 40,10.

וְהַגֹּבַהּ 2Ch 3,4.

בְּגֹבַהּ 2Ch 32,26.

כְּגֹבַהּ Am 2,9 ‖ Ps 10,4.

גָּבְהוֹ *suff.* 1S 17,4 ‖ Jer 48,29 ‖ Am 2,9.

בְּגָבְהוֹ Ez 19,11.31,10.

בְּגָבְהָם Ez 31,14.

גֹּבַהּ *pl. cs.* Job 11,8.

## גַּבְהוּת

superbia.

Jes 2,11.17.

——v. n. pr. יָגְבְּהָה——

## גִּבֵּחַ

anteriore capitis parte calvus; recalvus.

ש״ת למי שנמרט שער ראשו מגבה המצח ולמעלה, והפוכו קֵרֵחַ. ובא על משקל רֹב בעלי מום והסרון: אִטֵּר, אִלֵּם, גִּבֵּן, עִוֵּר, פִּסֵּחַ, קֵרֵחַ.

Lev 13,41.

## גַּבַּחַת] בַּגַּבַּחַת

calvitium sincipitis; locus calvus in textura.

לדהז״ל גבחת האמור בבגדים הכונה על החדשים ורס״ג פי׳ צד הבגד העליון לצד הפנים.

Lev 13,42.

בְּגַבַּחְתּוֹ *suff.* Lev 13,42.*43.55.*

## גָּבַל] גָּבְלוּ *3 perf. pl.*

terminare, determinare, adiacere; *Hi.:* terminis sepire.

פעל מן השם גְּבוּל, שעקר שרשו גַּב והלמ״ד למשקל, ובערבית גבל הר, לפי שההרים הם

ע"מ מַלְכוּת, עַבְדוּת; ואבן גנאח מפרשו מענין קליעה ועביתה (כהוראתו בערבית, ובארמית בלילה וערבוב), וזה טעם מעשה עֲבֹת; ויש בו נ"כ מהוראת גַּב לפי שדבר עָבוֹת ומקפל מלא גבולים גבולים ותלים תִּלִים.

Ex 28,22.39,15.

מִגְבָּלֹת [מִגְבָּלָה *pl.* Ex 28,14.

—v. n. pr.—

## גְּבִינָה] וְכַגְּבִינָה

caseus, lac coagulatum.

ידוע בדרז"ל, שגזרו ממנו פעל מְגַבֵּן, ונקרא כן לפי שהחלב הנוזל נעשה גַּב גבוה ונקשה. בקצת נוסחאות וכגבנה חסר.

Job 10,10.

---

## גִּבֵּן

gibbosus.

כנוי למי שגַּבּוֹ גבוה; ולר׳ דוסא (בכורות ז׳ ב׳) הוא מום בגבות העינים ובשערן, והכתוב חושב שלשה מיני מומים בעין.

Lev 21,20.

## גַּבְנֹן] גַּבְנֻנִּים *pl.*

cacumina montis.

Ps 68,16.17.

—גֶּבַע v. n. pr.—

## גִּבְעָה

collis.

יי"נ בש"ב ב׳ כ"ה: על־ראש גבעת אַמָּה, והוא שם המקום שנזכר בפסוק כ"ד.

2S 2,25‖1R 14,23‖2R 17,10‖Jes 30,25‖Jer 2,20.16,16.49,16.50,6. Ez 6,13.20,28.34,6.

וְגִבְעָה Jes 40,4.

הַגִּבְעָה Ex 17,9.10‖Jes 30,17.

גִּבְעַת *cs.* Jos 5,3‖Jes 10,32‖Jer 31,39(38)‖Cant 4,6.

גִּבְעָתִי *suff.* Ez 34,26.

גִּבְעָתָהּ Jes 31,4.

גְּבָעוֹת *pl.* Jer 13,27.17,2‖Ps 65,13.114,4.6.148,9 ‖ Prv 8,25‖ Job 15,7.

וּגְבָעוֹת Jes 40,12. 41,15. 42,15 ‖ Ps 72,3.

הַגְּבָעוֹת Dt 12,2‖2R 16,4‖Jes 2,14.65,7‖Jer 4,24‖Hos 4,13‖ Am 9,13 ‖ Mich 6,1 ‖ Cant 2,8 ‖ 2Ch 28,4.

גְּבוּלִי *suff.* 1Ch 4,10.

בִּגְבוּלֵנוּ Mich 5,5,

גְּבֻלְךָ, גְּבוּלְךָ, ־לֶ Ex 7,27.13,7.23,31.34,24‖Nu 20,16.17.*21,22*‖ Dt 12,20.16,4.19,8.28,40.

גְּבוּלֵךְ Jes 54,12‖Ps 147,14.

בִּגְבֻלֶךָ [בִּגְבֻלְךָ Ex 10,4.

גְּבוּלְכֶם, גְּבֻלְכֶם Dt 11,24‖Jos 1,4.

מִגְּבֻלְכֶם Am 6,2.

גְּבוּלוֹ, גְּבֻלוֹ Gn 23,17 ‖ Jos 17,10.18,5 ‖ 1S 6,9 ‖ Ez 43,12‖ Job 38,20.

בִּגְבֻלוֹ Nu 20,21.21,23 ‖ Jud 11,20.

גְּבוּלָהּ Jud 1,18[3] ‖ Jes 19,19 ‖ Ez 45,1.

וּגְבוּלָהּ Ez 43,13.

גְּבוּלָם Jos 13,30. 18,5. 19,11.18.22.25.33‖Joel 4,6‖Am 1,13.6,2‖ Zeph 2,8‖Ps 105,31.33 ‖ 1Ch 6,51‖2Ch 11,13.

בִּגְבוּלָם 1Ch 6,39.

לִגְבוּלָם Jer 31,17(16).

גְּבוּלֵן 1S 7,14.

גְּבוּלַיִךְ [גְּבוּלִים *pl. suff.* Jer 15,13.17,3.

גְּבוּלַיִךְ [גְּבוּלַיִךְ Ez 27,4.

בִּגְבוּלַיִךְ Jes 60,18.

גְּבוּלֶיהָ 1S 5,6‖2R 15,16.18,8.

## גְּבוּלָה] גְּבֻלָתוֹ *suff.*

saeptum, saepimentum, margo etc.

Jes 28,25.

גְּבוּלוֹת, גְּבוּלֹת, גְּבֻלוֹת, גְּבֻלֹת *pl.* Dt 32,8‖Jes 10,13‖Ps 74,17‖ Job 24,2.

בִּגְבֻלֹת Nu 32,33.

לִגְבוּלֹתֶיהָ, לִגְבֻלֹתֶיהָ *suff.* Nu 34,2.12‖Jos 18,20.19,49.

## גַּבְלֻת

opus tortile, funiculus.

אונקלוס תרגם מלשון גְּבוּל מְתַחְמִין, כמו מְגֻבָּלוֹת, אך כל המדקדקים הסכימו שהוא שֵׁם

הגבולים הטבעיים בין הארצות, וגם ציינו בימי קדם את הגבולים ע"י גלים גבוהים לארך הגבול. יי"נ במדבר ל"ד ו׳ לִגְבוּל ת׳ וּגְבוּל תנינא; השבעים קורין ביחזקאל מ"ז י"ח מַגְבִּיל ת׳ מִגְּבוּל, וי"נ בתהלים ק"ה ל"ג: וישבר עץ יְבוּלָם.

Dt 19,14.

יִגְבּוֹל־ 3 *impf.* Jos 18,20.

תִּגְבָּל־ *f.* Zach 9,2.

הִגְבִּיל] וְהִגְבַּלְתָּ *Hi. 2 perf.* Ex 19,12.

הַגְבֵּל *imper.* Ex 19,23.

## גְּבוּל, גְּבֻל

terminus, limes; fines; margo.

Gn 10,19.47,21 ‖ Ex 10,14.19 ‖ Nu 20,23. 21,13.24. 22,36. 34,3.6.7.9.35,26 ‖ Dt 2,18.3,14.16.19,3.14.27,17 ‖ Jos 12,2.5[2].13,3.4.10.23.26. 15,1.2.4.12.21. 16,2.3[2].5[2].17,7.8.18,11.19. 19,10.12.41.47 ‖ Jud 11,18.22.19,29 ‖ 1S 6,12.11,3.7.27,1‖2S 21,5‖1R 1,3.5,1 ‖ 2R 10,32.14,25‖Jes 15,8‖Jer 5,22 ‖ Ez 11,10.11.29,10.40,12.45,7.47,13.15.16[3].17[2].*48,1.* 48,2.3.4.5.6.7.8.12.13.21[2].22.24.25.26.27.28[2] ‖ Hos 5,10‖Mal 1,4‖Ps 78,54.104,9 ‖ Prv 15,25.22,28.*23,10* ‖ 1Ch 21,12‖2Ch 9,26.

וּגְבֻל, וּגְבוּל Nu 34,6‖Dt 3,16.17‖ Jos 12,4.13,11.23.27.15,5[2].12.47.17,9.22,25 ‖ Jud 1,36 ‖ Ez 40,12.47,17.

הַגְּבֻל, הַגְּבוּל Nu 22,36.34,4.5.8.9.11[2].12‖Jos 13,16.25.15,4.6[2].7[2].8[2].9[2].10.11[2].16,6[2].8.17,7.9.18,12[2].13[2].14.15.16.19[2].19,14.22.29[2].34.46‖1S 13,18‖2R 3,21‖Ez 43,20‖ Ob 7.

הַגְּבוּל K., הַגָּדוֹל Q. Jos 15,47.

וְהַגְּבוּל Ez 43,17.

בִּגְבוּל Nu 33,44‖Dt 2,4‖Jos 24,30‖Jud 2,9.11,18‖1S 7,13.10,2.

לִגְבוּל Nu 21,15. 34,10. 35,27 ‖ Mal 1,5.

מִגְּבֻל, מִגְּבוּל Nu 21,13 ‖ Ez 45,7.47,18.20.

וְהַגְּבָעוֹת Jes 54,10.55,12 ‖ Joel 4,18‖Nah 1,5.
מֵהַגְּבָעוֹת Zeph 1,10.
וְלַגְּבָעוֹת Ez 6,3.*36,4.6*‖Hos 10,8.
מִגְּבָעוֹת Jes 2,2‖Jer 3,23 ‖ Mich 4,1.
וּמִגְּבָעוֹת Nu 23,9.
גִּבְעַת ,גִּבְעוֹת *cs.* Gn 49,26‖Dt 33,15‖Hab 3,6.
גִּבְעוֹתֶיךָ *suff.* Ez 35,8.

——v. n. pr.——

### [מִגְבָּעָה] מִגְבָּעֹת *pl.*

mitra sacerdotum gregariorum.

כובע גבוהה לכהנים הדיוטים, ולכהן גדול מִצְנֶפֶת.

Ez 29,9‖Lev 8,13.
וּמִגְבָּעוֹת Ex 28,40.
הַמִּגְבָּעֹת Ex 39,28.

### [גָּבִיעַ] הַגָּבִיעַ

calix, poculum, crater; calix florum.

כוס גדול וגבוה שממנו מוריקין לכוסות הקטנים (ע' ירמיה ל"ה ה'), ולפי שהוא רחב בתחתיתו וצר בצוארו מלמעלה נדמה כגבעה. וע' הערה למלת קֻבַּעַת.

Gn 44,2.
גְּבִיעַ *cs.* Gn 44,12.16.*17*.
גְּבִיעִי *suff.* Gn 44,2.
גְּבִעִים ,גְּבִיעִים *pl.* Ex 25,33$^{2}$.35. 34‖Jer 35,5
גְּבִיעֶיהָ *suff.* Ex 25,31.*37,17*.

### גִּבְעֹל

calix florum.

כן נקרא הפרח קודם שיתפתח ועליו מקבצים ומקפלים כדמות גביע, והלמ"ד למשקל או להקטין.

Ex 9,31.

### גָּבַר

valere, praevalere, invalescere; *Pi.* fortem, robustum facere; *Hithp.* fortem se praebere; superbire.

הוראתו ידועה, ונרדף אל גבה (תהלים ק"נ י"א).

Ps 103,11.117,2‖Thr 1,16‖1Ch 5,2.
וְגָבַר Ex 17,11$^{2}$.
גָּבְרוּ ,גָּבֵרוּ *3 pl.* Gn 7,19.20.49,26‖2S 1,23.11,23‖Jer 9,2‖Ps 65,4‖Job 21,7.
יִגְבַּר־ *3 impf.* 1S 2,9.
וַיִּגְבְּרוּ *3 pl.* Gn 7,18.24.
[גִּבֵּר] וְגִבַּרְתִּי *Pi. 1 perf.* Zach 10,6.
וְגִבַּרְתִּים *suff.* Zach 10,12.
יְגַבֵּר *3 impf.* Eccl 10,10.
וְהִגְבִּיר *Hi. 3 perf.* Dan 9,27.
נַגְבִּיר *1 pl. impf.* Ps 12,5.
[בְּ] יִתְגַּבָּר *Hithp. 3 impf.* Jes 42,13‖Job 15,25.
[יִתְגַּבְּרוּ] יִתְגַּבָּרוּ *3 pl.* Job 26,9.

### גֶּבֶר ,גָּבֶר

vir, mas, maritus, homo; quivis; *miles.*

היחיד (חוץ מן הראשון) יבוא רק בדבור המליצי.

Dt 22,5$^{2}$‖ Jud 5,30 ‖ Jes 22,17 ‖ Jer 22,30.30,6.31,22(21)‖Joel 2,8 ‖ Mich 2,2 ‖ Hab 2,5‖ Zach 13,7 ‖ Ps 37,23.89,49.128,4 ‖ Prv 6,34. 20,24. 24,5. 28,3.21. 29,5. 30,19 ‖ Job 3,3.4,17.10,5.14,14.22,2. 33,29.34,7.9 ‖ Thr 3,35.39 ‖ Dan 8,15.
וְגָבֶר Job 14,10.34,34.
הַגֶּבֶר Nu 24,3.*15* ‖ 2S 23,1 ‖ Jer 17,5.7 ‖ Ps 34,9.40,5.52,9.94,12. 127,5‖Prv 30,1‖Thr 3,1.
כְּגֶבֶר Ps 88,5‖Job 38,3.*40,7*.
וּכְגֶבֶר Jer 23,9.
לְגֶבֶר Job 3,23.16,21.
לַגֶּבֶר Thr 3,27.
מִגֶּבֶר Job 33,17.
גְּבַר *cs.*(?) Ps 18,26.
גְּבָרִים *pl.* Jer 41,16.
הַגְּבָרִים Ex 10,11.12,37 ‖ Jer 43,6.44,20‖1Ch 24,4.26,12.
לַגְּבָרִים Jos 7,14.17.18.
לִגְבָרִים 1Ch 23,3.

### גְּבִיר

dominus.

השבעים קורין במ"א י"א י"ט הַגְּבִירָה ת' הַגְּבִירָה (תאר הכבוד לאם המלך).

Gn 27,29.37.
[גְּבִירָה] הַגְּבִירָה *f.* 1R 11,17‖2R 10,13.
וְהַגְּבִירָה Jer 29,2.
מִגְּבִירָה 1R 15,13‖2Ch 15,16.
וְלַגְּבִירָה Jer 13,18.
גְּבֶרֶת ,גְּבֶרֶת Jes 47,5.7.
גְּבִרְתִּי *suff.* Gn 16,*8*.
גְּבִרְתֵּךְ Gn 16,9.
גְּבִרְתָּהּ Gn 16,4‖2R 5,3‖ Ps 123,2‖Prv 30,23.
כִּגְבִרְתָּהּ Jes 24,2.

### גִּבֹּר ,גִּבּוֹר

fortis, validus, strenuus; dux, praefectus militaris; superbus, *tyrannus.*

הוראתו ידועה; גבור דש"ב כ"ב כ"ו כמו גָּבֶר, וחבירו בתהלים בא בתמונה הארמית.

Gn 10,8.9$^{2}$‖ Jud 6,12.11,1 ‖ 1S 9,1.14,52 ‖ 2S 17,10.22,26 ‖ 1R 11,28 ‖ 2R 5,1‖ Jes 3,2.9,5.10,21.49,25‖Jer 46,12 ‖ Ez 39,20 ‖ Joel 4,10 ‖ Zeph 1,14.3,17‖ Zach 9,13‖ Ps 24,8. 33,16. 45,4. 89,20. 112,2. 120,4.127,4‖Prv 30,30‖ Ruth 2,1 ‖ Dan 11,3 ‖ 1Ch 1,10.12,4.28 (29).27,6.28,1 ‖ 2Ch 13,3.17,16. 17.25,6.28,7.32,21.
וְגִבּוֹר 1S 16,18‖Am 2,14 ‖ Ps 24,8.
הַגִּבֹּר ,הַגִּבּוֹר Dt 10,17‖Jer 9,22. 32,18.46,6‖Ps 52,3‖Neh 9,32.
בְּגִבּוֹר Jer 46,12.
כְּגִבּוֹר Jes 42,13‖ Jer 14,9.20,11. 50,9‖Zach 10,7 ‖ Ps 19,6.78,65 ‖ Job 16,14.
כַּגִּבּוֹר Jes 42,13.
מִגִּבּוֹר Jes 49,24‖Prv 16,32.
גִּבּוֹרָם *suff.* 1S 17,51.
גִּבֹּרִים ,גִּבּוֹרִים *pl.* Jos 10,2‖ 1S 2,4 ‖ 2S 1,19.*27*.21.22.25.17,8.23,

9 ‖ 2R 24,16 ‖ Jes 5,22 ‖ Jer 5,16. 48,14 ‖ Ez 32,12.21.27².39,18 ‖ Prv 21,22 ‖ Cant 3,7.

הַגִּבּוֹרִים, הַגִּבֹּרִים Gn 6,4 ‖ 2S 10,7.16,6.20,7. 23,8.9.16.17.22 ‖ 1R 1,10 ‖ Jer 46,9 ‖ Joel 4,9 ‖ Cant 4,4 ‖ Esr 7,28 ‖ Neh 3,16 ‖ 1Ch 11,10.11.12.19.24.19,8.

וְהַגִּבּוֹרִים, וְהַגִּבֹּרִים 1R 1,8 ‖ 1Ch 28,1.29,24.

בַּגִּבּוֹרִים Jud 5,13.23 ‖ Am 2,16 ‖ 1Ch 12,1.

כְּגִבּוֹרִים, כְּגִבֹּרִים Joel 2,7 ‖ Zach 10,5.

לַגִּבּוֹרִים Eccl 9,11.

גִּבּוֹרֵי, גִּבֹּרֵי cs. Jos 1,14.6,2.8,3. 10,7 ‖ 2R 15,20.24,14 ‖ Jes 21,17 ‖ Jer 48,41.49,22. 51,30 ‖ Ps 103, 20 ‖ Neh 11,14 ‖ 1Ch 5,24.*8,40*.7, 2.5.7.9.11.40. 9,13.26. 12,8(9).21 (22).25(26).30(31).26,6.31 ‖ 2Ch 13,3.14,7.17,13.14.

וְגִבּוֹרֵי 1Ch 11,26.

לְגִבּוֹרֵי 2Ch 26,12.

מִגִּבֹּרֵי Cant 3,7.

גִּבּוֹרַי suff. Jes 13,3.

גִּבּוֹרֶיךָ Hos 10,13 ‖ Joel 4,11 ‖ Ob 9.

גִּבּוֹרָיו Jer 26,21.

וְגִבֹּרָיו 2Ch 32,3.

גִּבֹּרֵיהוּ (al. גִּבֹּרֵיהוּ) Nah 2,4.

גִּבּוֹרֶיהָ Jer 50,36.51,56.

וְגִבּוֹרֶיהָ Jer 51,57.

וְגִבּוֹרֵיהֶם Jer 56,5.

## גְּבוּרָה

robur, fortitudo, virtus bellica; potentia; victoria.

Ex 32,18 ‖ Ps 89,14 ‖ Prv 8,14 ‖ Job 39,19.

וּגְבוּרָה 2R 18,20 ‖ Jes 11,2.36,5 ‖ Mich 3,8 ‖ Job 12,13 ‖ 1Ch 29, 12 ‖ 2Ch 20,5.

וְהַגְּבוּרָה 1Ch 29,11.

בִּגְבוּרָה Jer 10,6 ‖ Ps 65,7 ‖ Eccl 10,17.

וְלִגְבוּרָה Jes 28,6.

מִגְּבוּרָה Eccl 9,16.

בִּגְבוּרַת cs. Ps 147,10.

גְּבוּרָתִי, גְּבֻרָתִי suff. Jes 33,13 ‖ Jer 16,21.

גְּבוּרָתְךָ [גְּבוּרָתֶךָ Ps 21,14. 71, 18.80,3.

וּגְבוּרָתְךָ Ps 145,11.

וּגְבוּרָתֵךְ Jes 3,25.

וּבִגְבוּרָתְךָ Ps 54,3.

גְּבוּרַתְכֶם Jes 30,15.

גְּבוּרָתוֹ Jud 8,21 ‖ 1R 15,23 ‖ 2R 10,34.20,20 ‖ Ps 106,8 ‖ Job 26, 14.

וּגְבוּרָתוֹ 1R 16,5.27.*22,46* ‖ 2R 13,8.*12.14,28*.14,15 ‖ Esth 10,2 ‖ 1Ch 29,30.

### בִּגְבוּרָתוֹ, בִּגְבֻרָתוֹ

להבחור בס׳ הזכרונות דשופטים מלא ודתהלים חסר, בהיפוך מן המסורה!

Jud 5,31 ‖ Jer 9,22 ‖ Ps 66,7.

גְּבוּרָתָם Jer 49,35.51,30 ‖ Mich 7, 16.

וּגְבוּרָתָם Jer 23,10.

בִּגְבוּרָתָם Ez 32,29.

### מִגְּבוּרָתָם

הנימ״ל רפויה ע״ם המסורה.

Ez 32,30.

גְּבוּרוֹת pl. Ps 106,12 ‖ Job 41,4.

בִּגְבוּרוֹת, בִּגְבֻרוֹת, בִּגְבוּרֹת Ps 20,7.71,16.90,10.

וּגְבוּרֹתֶיךָ, וּגְבוּרֹתֶךָ suff. Jes 63,15 ‖ Ps 145,4.

וְכִגְבוּרֹתֶךָ Dt 3,24.

גְּבוּרֹתָיו, גְּבוּרֹתָו Ps 145,12 ‖ Job 26,14.

בִּגְבוּרֹתָיו Ps 150,2.

———v. ch. et n. pr.———

## גָּבִישׁ] וְגָבִישׁ

glacies, crystallum.

אבן טובה ותרגומו בירולין והיא היא אַלְגָּבִישׁ, הנאמר על אבני הברד; ולרד״ק נקראים כן ע״ש ההתכוצות וההקפאה כהוראת השרש בערבית. ובדרז״ל בענין אסיפה (כעין קָבַץ בחִזוּק המבטא).

Job 28,18.

cnf. אֶלְגָּבִישׁ; v. n. pr. מַגְבִּישׁ.

## גָּג

tectum domus; superficies altaris.

לרד״ק הוא כעין גָּנַן והנון נבלעת.

Ps 102,8 ‖ Prv 21,9.25,24.

הַגָּג Jos 2,6.8 ‖ Jud 16,27 ‖ 1S 9, 25.26 ‖ 2S 11,2.16,22 ‖ 2R 23,12.

הַגָּגָה Jos 2,6 ‖ 1S 9,26.

גַּג cs. Jud 9,51 ‖ 2S 11,2.18,24.

מִגַּג Ez 40,13,

גַּגְּךָ] לְגַגֶּךָ suff. Dt 22,8.

גַּגּוֹ Ex 30,3.*37,26* ‖ Neh 8,16.

לְגַגּוֹ Ez 40,13.

גַּגּוֹת pl. 2R 19,26 ‖ Jes 37,27 ‖ Jer 48,38 ‖ Ps 129,6.

הַגַּגּוֹת Zeph 1,5.

לַגַּגּוֹת Jes 22,1.

גַּגּוֹתֶיהָ suff. Jes 15,3.

גַּגּוֹתֵיהֶם, גַּגֹּתֵיהֶם Jer 19,13.32, 29.

---

## גַּד I

coriandrum.

הוא הנזכר במן.

Ex 16,31 ‖ Nu 11,7.

## גַּד] בְּגָד (.Q בָּא גָד ,.K) גָּד II

fortuna dea.

לפי הקרי, וגד הוא המזל החותך והגודר חלק איש ואיש לפי אמונת הקדמונים, ומזה השם בַּעַל גָּד. יש קורין גם בְּאָשְׁרִי בָּא אָשְׁרִי.

Gn 30,11.

לַגַּד Jes 65,11.

———v. n. pr.———

## גָּדַד

urgere, instare, invadere; incidere, secare; *Hithp.* condensare se, confluere; incidere se, incisiones sibi in cute facere.

לרד״ק שרש גָּדַד לחוד ושרש גוד לחוד, אך נראה יותר כדעת הרד״ק שכלם גָּדַד, עיקר הוראתו כבארמית וכמו גָּזַז, גָּדַע וגָזַר; ואגודת אנשים, חלק ידוע (סעקציאָן) מן המחנה נקרא

48,19$^{2}$ ‖ Nu 14,17 ‖ Mich 5,3 ‖ Zach 12,11 ‖ Mal 1,5 ‖ Ps 35,27. 40,17.70,5.

וַיִּגְדַּל 2S 7,26 ‖ 1Ch 17,24.

וַיִּגְדַּל, וַיִּגְדָּל Gn 21,8.20.24,35. 26,13 ‖ Ex 2,10.11 ‖ Jud 13,24 ‖ 1S 2,21.3,19 ‖ 1R 10,23 ‖ 2R 4,18 ‖ Thr 4,6 ‖ 2Ch 9,22.

תִּגְדַּל *3 impf. f.* 1S 26,24 ‖ Zach 12,7.

וַתִּגְדַּל 2S 12,3 ‖ Dan 8,9.10.

[יִגְדְּלוּ] יִגְדָּלוּ *3 pl.* Ruth 1,13.

וַיִּגְדְּלוּ Gn 25,27 ‖ Jud 11,2.

גִּדֵּל, גִּדַּל *Pi. perf.* Jos 4,14 ‖ Jes 49,21 ‖ Esth 3,1.

גִּדְּלוֹ *suff.* Esth 5,11.10,2.

[גִּדְּלָה] גִּדֵּלָה *3 perf. f.* Jes 51,18.

גִּדַּלְתִּי *1 perf.* Jes 1,2.23,4.

גִּדַּלְתּוֹ *2 perf. suff.* Jon 4,10.

[גִּדְּלוּ] גִּדְּלוּהוּ *3 pl. suff.* Ez 31,4.

[מְגַדֵּל] מְגַדְּלִים *pt. pl.* 2R 10,6.

גַּדֵּל *inf. abs.* Nu 6,5.

לְגַדֵּל *cs.* 1Ch 29,12.

גַּדֶּלְךָ *suff.* Jos 3,7.

וּלְגַדְּלָם Dan 1,5.

גַּדְּלוּ *imper. pl.* Ps 34,4.

[וַאֲגַדֵּל] וַאֲגַדְּלָה *1 impf.* Gn 12,2.

וַאֲגַדְּלֶנּוּ *suff.* Ps 69,31.

תְּגַדְּלֶנּוּ *2 impf. suff.* Job 7,17.

יְגַדֵּל *3 impf.* Jes 44,14.

וִיגַדֵּל 1R 1,37.47.

וַיְגַדֵּל 1Ch 29,25.

וַיְגַדְּלֵהוּ *suff.* 2Ch 1,1.

יְגַדְּלוּ *3 pl.* Hos 9,12.

[גֻּדַּל] מְגֻדָּלִים *Pu. pt. pl.* Ps 144,12.

הִגְדִּיל, הִגְדִּל *Hi. 3 perf.* 1S 12,24.20,41 ‖ Jes 28,29 ‖ Jer 48,26.*42* ‖ Joel 2,20.21 ‖ Ps 41,10.53,13.126,2.3 ‖ Thr 1,9 ‖ Dan 8,8.11.

וְהִגְדִּיל Dan 8,4.

? [גָּדָה] גְּדוֹתָיו *pl. suff.*

litus.

שפת הנהר (ובדרז״ל גדא), ויתכן שהכונה על חריצים ובקיעים, כעין תעלות שעל צדי הנהר.

Jos 3,15.4,18 ‖ Jes 8,7.

[גִּדְיָה] גִּדְיֹתָיו K., גְּדוֹתָיו Q. *pl. suff.* 1Ch 12,15(16).

---

## גְּדִי

hoedus.

יתכן שיש בהוראתו מול כטעם עשתרות צאנך.

Gn 38,17.20 ‖ Ex 23,19.*34,26* ‖ Dt 14,21 ‖ Jud 6,19.13,15.19 ‖ Jes 11,6.

וּגְדִי 1S 16,20.

הַגְּדִי Gn 38,23 ‖ Jud 14,6.

בִּגְדִי Jud 15,1.

גְּדָיִים *pl.* 1S 10,3

גְּדָיֵי *cs.* Gn 27,9.16.

[גְּדִיָּה] גְּדִיֹּתַיִךְ *pl. suff.* Cant 1,8.

——v. n. pr.——

## גָּדַל

adolescere, crescere, magnum fieri; magni aestimari; educare; *Hithp.* praeclarum se praebere; superbe agere.

הוראתו ידועה, ובא בהשאל על התפארת והיֹקר כדרך השאל מן כָּבֵד, וכנהוג בכל הלשונות.

Gn 26,13.38,14 ‖ Job 2,13.

[גָּדֵל] גְּדֵלַנִי *3 perf. suff.* Job 31,18.

גָּדְלָה *3 perf. f.* Gn 19,13 ‖ 1S 26,24 ‖ Esr 9,6.

גָּדַלְתָּ *2 perf.* 2S 7,22 ‖ Ps 104,1.

וְגָדַלְתִּי *1 perf.* Eccl 2,9.

גָּדְלוּ *3 pl.* 1R 12,8.*10* ‖ Jer 5,27 ‖ Ps 92,6 ‖ 2Ch 10,8.*10*.

וְגָדֵל *pt.* Gn 26,13 ‖ 1S 2,26 ‖ 2Ch 17,12.

וְגָדוֹל *infin. abs.* 2S 5,10 ‖ Esth 9,4 ‖ 1Ch 11,9.

אֶגְדַּל *1 impf.* Gn 41,40.

וַתִּגְדְּלִי *2 impf. f.* Ez 16,7.

יִגְדַּל, יִגְדָּל *3 impf.* Gn 38,11.

גְּדוּד, ומזה הפעל. השבעים קורין בירמיה ה׳ ז׳ יִתְגּוֹרָרוּ; בחבקוק ג׳ ט״ז יש בקצת נוסחאות יְגוּדֶנּוּ. לפי המסורה יגדנו ב׳ חסרים.

יָגֻד *3 impf.* Gn 49,19.

יְגוּדֶנּוּ, יְגֻדֶנּוּ *suff.* Gn 49,19 ‖ Hab 3,16.

יָגוֹדּוּ *3 pl.* Ps 94,21.

[הִתְגּוֹדֵד] וּמִתְגֹּדְדִים *Hith. pt. pl.* Jer 41,5.

יִתְגֹּדַד *3 impf.* Jer 16,6.

תִּתְגּוֹדְדִי, תִּתְגֹּדְדִי *2 f.* Jer 47,5 ‖ Mich 4,14.

[יִתְגֹּדְדוּ] יִתְגּוֹדָדוּ *3 pl.* Jer 5,7.

וַיִּתְגֹּדְדוּ 1R 18,28.

תִּתְגֹּדְדוּ *2 pl.* Dt 14,1.

## גְּדוּד

turma, agmen militum, acies; incisio cutis, agri (sulcus).

כבר בארנוהו לעיל, וטעם גדודיה (תהלים ס״ה י״א) ערוגותיה, ויפה אמר הרד״ק שהגבוה נקרא תֶּלֶם והחרישה שהיא העמוק גְּדוּד. י״ב בש״ב כ״ב ל׳ ובתהלים י״ח ל׳ אָרוּץ גְּדוּד; השבעים קורין בהושע ו׳ ט׳ גְּדוּדִים (פיראטען) ת׳ גדודים.

Gn 49,19 ‖ 2S 22,30 ‖ 1R 11,24 ‖ Jer 18,22 ‖ Hos 7,1 ‖ Ps 18,30.

הַגְּדוּד 1S 30,8.15$^{2}$.23 ‖ 2R 13,21 ‖ 1Ch 12,18(19).21(22) ‖ 2Ch 22,1.25,13.

לְהַגְּדוּד 2Ch 25,10.

מֵהַגְּדוּד 2S 3,22.

בַּגְּדוּד Job 29,25.

לִגְדוּד 2Ch 25,9.26,11.

גְּדוּדִים *pl.*

להבחור האי דמ״ב חסר ו׳, ולא ידעתי מנא ליה.

2S 4,2 ‖ 2R 5,2 ‖ Hos 6,9.

גְּדוּדֵי *cs.* 2R 6,23.24,2$^{4}$ ‖ 1Ch 7,4.

וּגְדוּדֵי 2R 13,20.

גְּדוּדָיו *suff.* Job 19,12.

לִגְדוּדָיו Job 25,3.

גְּדוּדֶהָ (= גְּדוּדֶיהָ) Ps 65,11.

[גְּדֻדָה] גְּדֻדֹת *pl.* Jer 48,37.

——v. chald. et n. pr.——

הִגְדַּלְתָּ *2 perf.* Jes 9,2‖Ps 138,2.

הִגְדַּלְתִּי *1 perf.* Eccl 1,16.2,4.

הִגְדִּילוּ *3 pl.* Ps 38,17.

מַגְדִּיל, מַגְדִּל K. (מִגְדּוֹל Q.) *pt.* 2S 22,51‖Ps 18,51.

הַמַּגְדִּילִים *pl.* Ps 35,26.

לְהַגְדִּיל *inf. cs.* 1Ch 22,5(4).

וּלְהַגְדִּיל Am 8,5.

אַגְדִּיל *1 impf.* Ez 24,9.

תַּגְדֵּל *2 impf.* Ob 12.

וַתַּגְדֵּל Gn 19,19.

יַגְדִּיל *3 impf.* Jes 42,21‖Dan 8,25.

תַּגְדִּילוּ *2 pl.* Job 19,5.

וַתַּגְדִּילוּ Ez 35,13.

וַיַּגְדִּילוּ, וַיַּגְדִּלוּ *3 pl.* Zeph 2,8.10.

וְהִתְגַּדִּלְתִּי [הִתְגַּדֵּל *Hithp. 1 perf.* Ez 38,23.

יִתְגַּדֵּל, יִתְגַּדַּל *3 impf.* Jes 10,15‖Dan 11,37.

וְיִתְגַּדֵּל Dan 11,36.

[גָּדֵל] גְּדֵלֵי *pl. cs.*

magnus.

Ez 16,26.

## גָּדוֹל

magnus, gravis; natu maior; potens, nobilis, dives, superbus.

Gn 4,13.12,2.15,14.17,20.18,18.19,11.21,8.18.29,7.39,9.14.41,29.46,3.50,10‖Ex 11,3.18,11.32,10.11‖Lev 19,15‖Nu 14,12‖Dt 1,28.2,10.*21*.4,7.8.5,19.7,21.9,2.26,5.8.29,27‖Jos 7,26.*8,29*.17,17.22,10‖Jud 16,5.6.*15*.23.21,2‖1S 5,9.*30,2*.7,10.17,25.20,2.22,15.25,2.28,12‖2S 7,9.13,26.15,23.18,17.19,5.33‖1R 3,6.8,55.65.10,18.18,27.28.45.22,31‖2R 3,27.5,1.13.6,25.7,6.10,19.17,36.18,28.20,3.23,2.25,9.26‖Jes 8,1.9,1.12,6.27,13.29,6.34,6.36,13.38,3.56,12‖Jer 4,6.*6,1*.6,22.8,10.*42,1*.*44*,*12*.10,6.22.14,17.21,5.6.25,32.30,7.31,8(7).32,21.37.36,7.42,8.44,15.48,3.50,22.41.51,54.55‖Ez 1,4.3,12.13.8,18.9,1.9.11,13.17,7.17.37,10.38,13.15.19.39,17‖Hos 2,2‖Joel 2,11‖Jon 1,4.2,1‖Zeph 1,10‖Hag 2,9‖Zach 1,15.7,12‖Mal 1,11$^2$.14‖Ps 21,6.47,3.48,2.57,11.76,2.77,14.86,10.13.95,3$^2$.96,4.*145,3*.99,2.3.104,25.108,5.135,5.138,5.147,5‖Prv 27,14‖Job 1,3‖Thr 2,13‖Eccl 9,14‖Esth 2,18.4,3.9,4‖Dan 10,1.11,2.13.25$^2$.28‖Esr 3,12.10,12‖Neh 9,4‖1Ch 12,22(23).16,25‖2Ch 1,8.2,4$^2$.8.7,8.9,17.15,13.14.20,19.32,18.

וְגָדוֹל 1S 25,36‖2S 3,38‖Jer 10,6‖Job 3,19‖Esth 10,3.

## הַגָּדוֹל, הַגָּדֹל

כל אורייתא חסרים בר מן ח׳.

Gn 1,16.10,21.15,18.27,1.15.42‖Ex 3,3.18,22‖Lev 21,10‖Nu 34,6.7.35,25.*28*.28‖Dt 1,7.19.2,7.4,6.32.37.8,15.9,29.10,17.11,7.29,23.34,12‖Jos 1,4$^2$.7,9.9,1.14,15.15,12.47.20,6.23,4‖Jud 2,7‖1S 12,16.22.17,28.19,22.30,16.19‖2S 18,17.29‖1R 2,22.3,6.8,42.20,13.*28*‖2R 8,13.12,11.16,15.18,19.28.22,4.*8.23,4*.23,26‖Jes 36,4.13‖Jer 27,5.32,17.18.44,26.52,13‖Ez 17,3.21,19.29,3.36,23.47,10.15.19.20.48,28‖Joel 2,25.3,4‖Am 6,11‖Jon 1,12‖Zeph 1,14‖Hag 1,1.*2,2*.12.14.*2,4*‖Zach 3,1.*8*.4,7.6,11‖Mal 3,23‖Dan 9,4.10,4.12,1‖Neh 1,5.10.3,1.*20.13,28*.27.4,8.8,6.9,25.32‖2Ch 1,10.3,5.6,32.18,30.34,9.

וְהַגָּדוֹל Mich 7,3‖1Ch 12,14(15).

בַּגָּדוֹל Gn 44,12.

כַּגָּדוֹל, כַּגָּדֹל Dt 1,17‖1Ch 25,8.26,13‖2Ch 31,15.

מִגָּדוֹל 2Ch 34,30.

לְמִגָּדוֹל Esth 1,5.*20*.

גְּדוֹל, גְּדָל *cs.* Jer 32,19‖Ez 17,3.7.

גְּדָל־ Q. Prv 19,19.

וּגְדוֹל־ K., וּגְדָל־ Q. Nah 1,3‖Ps 145,8.

בִּגְדֹל Ex 15,16.

גְּדוֹלָם *suff.* Jer 6,13.31,33.

מִגְּדוֹלָם Jon 3,5.

גְּדוֹלִים, גְּדֹלִים *pl.* Gn 12,17‖Ex 6,6.7,4‖Dt 4,34.38.6,22.9,1.11,23‖Jos 23,9‖Jud 5,15.16‖Jes 5,9.54,7‖Jer 16,6.25,14.*27,7*.50,9‖Ps 111,2.136,7.17‖Prv 18,16.25,6‖Eccl 9,14.10,4‖Neh 12,43.

הַגְּדוֹלִים, הַגְּדֹלִים Gn 1,16.21‖Dt 29,2‖1S 17,13.14‖2S 7,9‖Jer 5,5‖Ps 115,13‖Neh 11,14‖1Ch 17,8‖2Ch 36,18.

גְּדֹלֵי *cs.* 2R 10,6.

גְּדֹלָיו *suff.* 2R 10,11.

וּגְדֹלָיו Jon 3,7.

גְּדוֹלֶיהָ Nah 3,10.

גְּדוֹלָה, גְּדֹלָה *f.* Gn 15,12.20,9.27,33.34.29,2.47,7‖Ex 11,6.12,30.32,21.*30,31*‖Nu 22,18‖Dt 7,23.25,13.14‖Jos 6,5.20.10,2$^2$.10.20.24,26‖Jud 11,33.15,8‖1S 2,17.4,5.10.17.5,9.*14,20*.6,14.19.14,33.19,5.8.*23,5*‖2S 13,15$^2$.18,7.23,10.*12*‖1R 1,40.19,11.20,21‖2R 4,8.6,23.17,21.22,13‖Jer 11,16.26,19.44,7‖Ez 17,9.29,18‖Jon 1,4.10.*16*.3,3.4,1.6‖Zach 1,14.8,2$^2$.14,4‖Job 1,19‖Esth 4,1.8,15‖Dan 9,12.10,7.11,44‖Esr 3,11.13.9,7‖Neh 1,3.2,10.5,1.7.6,3.8,12.17.9,37.12,43.13,5‖1Ch 11,14.29,1.9.22‖2Ch 16,14.21,14.28,5$^2$.30,21.26.34,21.

וּגְדוֹלָה, וּגְדֹלָה Eccl 9,13‖Neh 7,4.

הַגְּדוֹלָה, הַגְּדֹלָה Gn 10,12.29,16.39,9‖Ex 14,31‖Dt 4,36.5,22.*18,16*‖Jud 15,18.21,5‖1S 4,6.6,9.15.14,45.18,17‖2S 13,16.18,9.20,8‖1R 3,4.7,9.12‖2R 4,38‖Jer 16,10.22,8.32,42‖Ez 16,46.23,4.43,14‖Jon 1,2.*3,2.4,11*‖Dan 8,8.21.10,8‖Esr 9,13‖Neh 13,27‖2Ch 4,9.

וְהַגְּדוֹלָה Jes 27,1.
גְּדוֹלֹת, גְּדֹלוֹת, גְּדֹלֹת *pl.* Nu Nu 13,28 ‖ Dt 1,28.6,10.9,1.27,2. 28,59 ‖ Jos 10,11.18.27.14,12 ‖ 1R 4,13.5,31.7,10 ‖ Jer 28,8.33,3.43, 9.45,5 ‖ Ez 8,6².*13*.15.25,17 ‖ Ps 12,4.71,19.104,25.106,21.136,4 ‖ Job 5,9.9,10.37,5 ‖ Neh 9,18.26. 12,31 ‖ 1Ch 22,8(7) ‖ 2Ch 26,15.
הַגְּדֹלוֹת, הַגְּדֹלֹת *pl.* Dt 7,19.10, 21.29,3 ‖ Jos 24,17 ‖ 2R 8,4 ‖ Ez 16,61.
בִּגְדֹלוֹת Ps 131,1.

### גֹּדֶל

magnitudo, magnificentia, maiestas; c. לֵבָב superbia.

Dt 32,3 ‖ Jes 10,12.

וּבְגֹדֶל Jes 9,8 ‖ Ez 31,18,
כְּגֹדֶל Nu 14,19 ‖ Ps 79,11.
גָּדְלְךָ *suff.* Dt 3,24.
בְּגָדְלֶךָ Dt 9,26 ‖ Ez 31,2.
גָּדְלוֹ Dt 5,21.11,2.
גֻּדְלוֹ Ps 150,2.
בְּגָדְלוֹ Ez 31,7.

### גְּדוּלָּה] וּגְדוּלָּה

magnitudo etc., honor; magnum facinus.

Esth 6,3.

הַגְּדוּלָּה 2S 7,21.23 ‖ 1Ch 17,19.
הַגְּדֻלָּה 1Ch 29,11.
גְּדֻלַּת *cs.* Esth 10,2.
גְּדֻלָּתִי *suff.* Ps 71,21.
וּגְדוּלָּתְךָ Q. Ps 145,6.
גְּדוּלָּתוֹ Esth 1,4.
וְלִגְדֻלָּתוֹ Ps 145,3.
גְּדֻלּוֹת *pl.* 1Ch 17,21.
הַגְּדֻלּוֹת 1Ch 17,19.

### מִגְדָּל

turris, castellum; altum suggestum, $\beta\tilde{\eta}\mu\alpha$, *Vulg.* gradus; lorica, cancelli.

השבעים קורין בשה״ש ה׳ י״ג מִגְדְּלוֹת מרקחים.

Jes 2,15.5,2.

וּמִגְדָּל Gn 11,4.
הַמִּגְדָּל Gn 11,5 ‖ Jud 8,9. 9,51. 52² ‖ 2R 9,17 ‖ Neh 3,27.
וְהַמִּגְדָּל Neh 3,25.26.
מִגְדַּל *cs.* Jud 8,17.9,46,*47*.49 ‖ Ps 61,4 ‖ Prv 18,10 ‖ Neh 3,1².11. 8,4.
וּמִגְדַּל Jud 9,51 ‖ Zach 14,10 ‖ Neh 12,39.
כְּמִגְדַּל Cant 4,4.7,5².
לְמִגְדַּל Neh 12,38.
מִמִּגְדַּל 2R 17,9.*18,8* ‖ Jer 31,38 (37).
מִגְדּוֹל Q. 2S 22,51.
מִמִּגְדַּל Ez 29,10.30,6.
מִגְדָּלִים *I pl.* Jes 30,25 ‖ 2Ch 26, 9.10.
וּמִגְדָּלִים 2Ch 14,6.27,4.
הַמִּגְדָּלִים Jes 33,18 ‖ 2Ch 26,15.
מִגְדָּלֶיהָ *suff.* Ez 26,4 ‖ Ps 48,13.
הַמִּגְדָּלוֹת *II pl.* 2Ch 32,5.
וּבַמִּגְדָּלוֹת 1Ch 27,25.
כַּמִּגְדָּלוֹת Cant 8,10.
מִגְדְּלוֹת *cs.* Cant 5,13.
וּמִגְדְּלֹתַיִךְ *suff.* Ez 26,9.
בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ Ez 27,11.

### גְּדִיל] גְּדִלִים *pl.*

fila intorta, corallae pensiles.

פתילים שזורים ועבותים, מעשה עבות ת״א עבד גדילו, ובתלמוד מגדלת שער נשיא, שע״י השזירה הדבר נעשה עב וגדול. ולפי שאסרה תורה לגברים ולנשים להחליף בגדיהם אלו באלו נצטוו הגברים לָצִין ולַצִּיץ גם הכסות, וכ״ז לנדור מפני העריות, כאמור ולא תתורו וגו׳ (והציציות טפחו לאותו הסיד על פניו); אמנם חז״ל פטרו כסות לילה מציצית.

Dt 22,12 ‖ 1R 7,17.

——v. n. pr.——

### גָּדַע

caedere, amputare; frangere.

אח לגדד, גזז וקצץ, ובערבית יֵאָמר על כריתת אברים והשחתתם, ובדרזל קָטַע. בקצת ספרים ישעיה ט״ו ב׳ גְּדֻעָה.

Thr 2,3.

וְגָדַעְתִּי *1 perf.* 1S 2,31.

גָּדוּעַ] גְּדֻעִים *pt. pass. pl.* Jes 10,33.
וָאֶגְדַּע *1 impf.* Zach 11,10.14.
נִגְדַּע *Ni. 3 perf.* Jud 21,6 ‖ Jer 50,23.
נִגְדְּעָה *f.* Jer 48,25.
וְנִגְדְּעָה Jes 22,25.
נִגְדַּעְתָּ *2 perf.* Jes 14,12.
וְנִגְדְּעוּ *3 pl.* Ez 6,6 ‖ Am 3,14.
גִּדַּע, גִּדֵּעַ *Pi. 3 perf.* Ps 107, 16 ‖ 2Ch 34,4.7.
אֲגַדֵּעַ] אֲגַדֵּעַ *1 impf.* Jes 45,2 ‖ Ps 75,11.
וַיְגַדַּע *3 impf.* 2Ch 14,2.
תְּגַדֵּעוּן] תְּגַדְּעוּן *2 impf. pl.* Dt 7,5.12,3.
וַיְגַדְּעוּ *3 pl.* 2Ch 31,1.
גֻּדַּע, גֻּדְּעוּ] גֻּדָּעוּ *Pu. 3 perf. pl.* Jes 9,9.

——v. n. pr.——

### גִּדֵּף°] וְגִדַּפְתָּ *Pi. 2 perf.*

illudere, conviciari.

ענינו בערבית שריטה ודקירה, וזה טעם וְנֹקֵב שֵׁם יי׳.

2R 19,22 ‖ Jes 37,23.

גִּדְּפוּ *3 pl.* 2R 19,6 ‖ Jes 37,6 ‖ Ez 20,27.
מְגַדֵּף *pt.* Nu 15,30.
וּמְגַדֵּף Ps 44,17.

### גִּדּוּף°] לְגִדּוּפִים *pl.*

convicia.

Jes 43,28.

וְגִדּוּפֵי *cs.* Zeph 2,8.
גִּדֻּפֹת] וּמִגִּדֻּפֹתָם *suff.* Jes 51,7.
גְּדוּפָה] וּגְדוּפָה Ez 5,15.

### גָּדַר

murum struere, obstruere, rimas reficere.

קרוב אל גזז וגזע, לפי שהגודר ובונה חַיִץ הוצץ ומפסיק המקום, וזה טעם ועֹמד בפרץ.

Job 19,8 ‖ Thr 3,7.9.

וְגָדַרְתִּי *1 perf.* Hos 2,8 ‖ Am 9, 11.

גֹּדֵר *pt.* Jes 58,12 ‖ Ez 22,30.
וְלַגֹּדְרִים *pl.* 2R 12,13.22,6.
וַתִּגְדְּרוּ *2 impf. pl.* Ez 13,5.

גֶּדֶר

murus, maceria vinea; locus muro munitus.
Ez 42,10.

וְגֶדֶר, Prv 24,31.

גָּדֵר

השבעים קורין בהושע ב׳ ח׳: וגדרתי את־דַּרְכָּהּ.
Nu 22,24 ‖ Ez 13,5.22,30 ‖ Ps 62,4 ‖ Eccl 10,8 ‖ Esr 9,9.

וְגָדֵר Nu 22,24 ‖ Ez 42,7.
גְּדֵרוֹ *suff.* Jes 5,5.
גְּדֵרָהּ Hos 2,8.
גְּדֵרַיִךְ] גְּדֵרָיִךְ *pl. suff.* Mich 7,11.
גְּדֵרֶיהָ Ps 80,13.

גְּדֵרָה] וּגְדֵרֹת *pl.*

murus, stabulum muris undique cinctum.
Nu 32,24.

בַּגְּדֵרוֹת Jer 49,3 ‖ Nah 3,17.
גִּדְרוֹת, גִּדְרֹת *cs.* Nu 32,16 ‖ 1S 24,4.
וְגִדְרוֹת, וְגִדְרֹת Nu 32,36 ‖ Zeph 2,6.
גְּדֵרֹתָיו *pl. suff.* Ps 89,41.

גְּדֶרֶת] הַגְּדֶרֶת

י״נ בפני הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה. ור׳ יוסף הלוי גורס הַגִּזְרָה וְהַבִּנְיָה.
Ez 42,12.

——v. n. pr.——

גָּדִישׁ

acervus mergitum in agro; tumulus sepulcralis (pyramidum Aegypti).

גל גדול שנעשה מקבוץ עֳמָרֵי התבואה, וְהֻשאל על הגל והקובה הפיראמידאלית שעל גבי הקבר; ואולי נקרא כן שדה הקברות בכלל, כעין מליצת ירמיה ט׳ כ״א.
Ex 22,5 ‖ Job 5,26.21,32.

מִגָּדִישׁ Jud 15,5.

(זֶה =) גֵּה

לפי ת״י והשבעים הרי הוא כמו זֶה, וכן מצינו לְבַג ת׳ לְבַז (יחזק׳ כ״ה ז׳), ולדעת בעלי הסוד הוא מהלופי אטב״ח.
Ez 47,13.

גָּהָה] יִגְהֶה *3 impf.*

removere (ligaturam vulneris), sanare.

ענינו תרופה ורפואה, ובסורית וכושית הֵסִרָה (ע׳ דברים ז׳ ט״ו), כעין הָגָה.
Hos 5,13.

גֵּהָה

remotio (ligaturae vulneris), sanatio.

הסורי קורא ייטיב גֵּוָה, וכת״י מַשְׁפִּיר נופא.
Prv 17,22.

גָּהַר] וַיִּגְהַר *3 impf.*

inclinare se, procumbere.

ענינו שחיה והשתרע.
1R 18,42 ‖ 2R 4,34.35.

גּוֹב] כְּגוֹב

locusta.

ארבה, כבלשון ארמית; לרד״ק שרשו גבה, וגֹבַי בא על משקל שָׂדַי.
Nah 3,17.

גֹּבָי, גֹּבַי Am 7,1 ‖ Nah 3,17.

——conf. גֵּב?——

גַּו, גַּוְךָ] גַּוֶּךָ *suff.*

tergum.
1R 14,9.

גַּוֵּךְ Ez 23,35.
גַּוָּם Neh 9,26.

גֵּו

tergum; *medium (conf. chald.).*

מן גו כבארמית ובדרז״ל מגו, מהאי גופא, גופא דעובדא; ונ״ל לפרש מזה הכתוב דאיוב ל״ג י״ז: הקב״ה יגלה לפעמים אזן אנשים בחלום להזהירם מלעשות איזה מעשה (המ״ם של אדם נמשכת גם אל מעשה), אך גוף הדבר, כלומר טעמו ונמוקו, יסתיר מן האדם (ע׳ בראשית ל״א כ״ד).
Job 30,5.

לְגֵו Prv 10,13.19,29.26,3.
גֵּוִי *suff.* Jes 50,6.

גֵּוְךָ, Jes 38,17.
גֵּוֵךְ Jes 51,23.

גֵּוָה I] מִגֵּוָה Job 20,25.

גְּוִיָּה] לַגְּוִיָּה

corpus, cadaver.
Nah 3,3.

גְּוִיַּת *cs.* 1S 31,12.
בִּגְוִיַּת Jud 14,8.
מִגְּוִיַּת Jud 14,9.
גְּוִיָּתֵנוּ *suff.* Gn 47,18.
גְּוִיָּתוֹ 1S 31,10.
וּגְוִיָּתוֹ Dan 10,6.
בִּגְוִיָּתָם Nah 3,3.
גְּוִיּוֹת, גְּוִיֹּת *pl.* 1S 31,12 ‖ Ps 110,6.
גְּוִיֹּתֵנוּ *suff.* Neh 9,37.
גְּוִיֹּתֵיהֶם Ez 1,23.
גְּוִיֹּתֵיהֶנָה Ez 1,11.

גֵּוָה II

superbia.

כמו גַּאֲוָה או גַּאָה, וטעם מִפְּנֵי גֵוָה דירמיה לפי שאמר תחלה וְאַל־תִּגְבָּהוּ, ואח״כ הוא אומר הַשְׁפִּילוּ שֵׁבוּ. השבעים מתרגמין האי דאיוב גְּוִיָּה וכן הרלב״ג, וְע׳ הערתנו לעיל.
Jer 13,17 ‖ Job 22,29.

וְגֵוָה? Job 33,17.

——conf. גַּאֲוָה; גּוּד v. גָּדַד——

גּוֹי

populus, agmen (animalium), *genus;* homines.

יֵאָמֵר על קבוץ אנשים בני עם אחד שנעשו כעין גויה אחת (קאָרפערשאפט). י״נ בישעיה ט׳ ב׳: הרבית הַגִּילָה הגדלת השמחה, ובמ״ט ד׳ לִמְתָעֵב גּוֹי, וע׳ הערתנו לפעל אָכַל; השבעים והסורי קורין בחבקוק א׳ ה׳ רְאוּ בֹגְדִים ת׳ בַגּוֹיִם.

Gn 35,11 ‖ Dt 4,7.8.34.28,36.49$^{2}$.50 ‖ Dt 32,28 ‖ Jos 10,13 ‖ 2S 7,23 ‖ 1R 18,10 ‖ 2R 17,29$^{4}$ ‖ Jes 1,4.2,4.14,32.18,2$^{2}$.7.26,2.49,7.55,5.65,1.66,8 ‖ Jer 2,11.5,15$^{4}$.18,7.9.25,32.31,36(35).33,24.49,31.50,3 ‖ Joel 1,6.4,8 ‖ Am 6,14 ‖ Mich 4,3 ‖ Zeph 2,5.14 ‖ Ps 105,13.147,20 ‖ Prv 14,34 ‖ Job 34,29 ‖ Thr 4,

17 ‖ Dan 11,23.12,1 ‖ 1Ch 16,20. 17,21 ‖ 2Ch 15,6.32,15.

הֲגוֹי *interrog.* Gn 20,4.

וְגוֹי Ex 19,6 ‖ Jes 55,5 ‖ Jer 6,22. 50,41.

הַגּוֹי Gn 15,14 ‖ Ex 33,13 ‖ Lev 18, 28.20,23 ‖ Dt 4,6 ‖ Jos 3,17.4,1.5, 6.8 ‖ Jud 2,20 ‖ 1R 18,10 ‖ 2R 6, 18 ‖ Jes 9,2.60,12 ‖ Jer 7,28.12,17. 18,8.25,12.27,8².13.49,36 ‖ Hab 1,6 ‖ Zeph 2,1 ‖ Hag 2,14 ‖ Mal 3, 9 ‖ Ps 33,12.

וְהַגּוֹי Jer 27,11.

בְּגוֹי Dt 32,21 ‖ Jes 10,6 ‖ Jer 5,9. 29.*9,8* ‖ 2Ch 15,6.

כְּגוֹי Jes 58,2.

לְגוֹי Gn 12,2. 17,20. 18,18. 21,13. 18.46,3 ‖ Ex 9,24.32,10 ‖ Nu 14, 12 ‖ Dt 9,14.26,5 ‖ Jes 60,22 ‖ Ez 37,22 ‖ Mich 4,7.

לַגּוֹי Jes 26,15².

מִגּוֹי Jer 25,32.48,2 ‖ Ps 43,1.83,5. 105,13 ‖ Dan 8,22 ‖ 1Ch 16,20.

גּוֹיִ *suff.* Zeph 2,9.

גּוֹיֶךָ Ps 106,5.

גּוֹיֵךְ K. Ez 36,13.

וְגוֹיֵךְ K. Ez 36,14.15.

גּוֹיִם *pl.* Gn 17,4.5.35,11 ‖ Ex 34 24 ‖ Nu 24,8.20 ‖ Dt 4,38.7,1².9,1. 11,23.15,6.28,12.32,8.43 ‖ Jos 23, 9 ‖ 2S 7,23.22,44 ‖ Jes 10,7.11,10. 13,4.14,6.9.12.18.16,8.23,3.25,3. 30,28.33,3.34,1.40,15.41,2.42,6. 45,1.49,6.22.52,15.54,3.60,3.5.11. 16.61,6.62,2.64,1.66,12 ‖ Jer 3,19. 4,2.7.10,10.16,19.22,8.25,14.27,7. 31,10(9). 46,12.50,9.12. 51,7².20. 27.*28*.44 ‖ Ez 2,3.7,24.19,4.8.22, 16.23,30.26,3.28,7.*31,12*.30,3.11. 31,6.11.16.17.32,2.12.18.36,6.37, 22.38,23 ‖ Joel 2,17 ‖ Mich 4,2.11. 7,16 ‖ Nah 3,4.5 ‖ Hab 1,17.2,8.3, 6.12 ‖ Zeph 3,6.8 ‖ Zach 2,15 ‖ Ps 2,1.8. 9,6.16.18.20.21. 10,16. 18, 44.22,28.33,10.44,3.46,7.47,9.59, 9. 67,3.72,11.17.78,55.79,1.80,9. 86,9.94,10.102,16.105,44.106,41. 111,6. 113,4. 117,1. 118,10. 135, 10 ‖ Thr 1,10 ‖ 1Ch 17,21.

גיים K., גּוֹיִם Q. Gn 25,23.

וְגוֹיִם Zach 8,22.

הַגּוֹיִם Gn 10,5.32.48,19 ‖ Ex 34, 10 ‖ Lev 18,24.25,44.26,45 ‖ Nu 14,15 ‖ Dt 7,17.22.9,4.5.11,23. 12, 2.29.30.17,14.18,9.14.19,1. 20,15. 26,19.29,15.17.23.30,1.31,3 ‖ Jos 23,3.4².12.13 ‖ Jud 2,21.23.3,1 ‖ 1S 8,5.20 ‖ 2S 8,11 ‖ 1R 5,11.11,2. 14,24 ‖ 2R 16,3.17,8.15.26.33.41. 18,33.19,12.17.21,2.9 ‖ Jes 2,2.4. 8,23.14,26.25,7.29,7.8.34,2.36,18. 37,12.40,17.43,9.45,20.52,10.61, 11.66,18.19.20 ‖ Jer 1,10.3,17.6, 18.9,25.10,2².7².25.14,22.25,9.11. 13.15.17.27,7. 28,11.14. 29,14.18. 30,11.31,6.36,2.43,5.46,1.28 ‖ Ez 5,5.6.7².*11,12*.8.20,9.*14.22*.41.25. 8.28,25.29,15.32,16. 34,29.35,10. 36,3.4.5.7.15.20.23.*36*. *37*,*28*. *39*, *7.23*.24.37,21.38,16.39,21.27.28 ‖ Joel 4,2.11.12² ‖ Am 6,1.9,9.12 ‖ Ob 15.16 ‖ Mich 5,14 ‖ Hab 2,5 ‖ Zeph 2,11 ‖ Hag 2,7².22 ‖ Zach 1, 15. 2,4.12. 7,14. 8,23. 12,9.*14,16*. 14,2.14.18.*19* ‖ Mal 3,12 ‖ Ps 59,6. 79,6.10. 82,8. 98,2.106,47. 115,2. 135,15 ‖ Neh 5,9.17.6,16 ‖ 1Ch 14, 17.16,35.18,11 ‖ 2Ch 20,6.28,3. 32,14.23.33,2.9.36,14.

וְהַגּוֹיִם Jes 60,12.

בְּגוֹיִם Dt 15,6.

בַּגּוֹיִם Lev 26,33.38 ‖ Dt 4,27 ‖ Jos 23,7 ‖ 2S 22,50 ‖ Jes 61,9.66, 19 ‖ Jer 9,15.18,13.25,31.49,14. 15.50,2.23.*51,41*.46.51,27 ‖ Ez 4, 13. 5,14. 6,8.9. 11,16.12,15.16.16, 14. 20,23. 22,15. 25,10. 29,12.15. 30,23.*26*.32,9. 36,19.21.22.23.30. 39,21 ‖ Hos 8,8.10.9,17 ‖ Joel 2, 19.4,2.9 ‖ Ob 1.2 ‖ Mich 5,7 ‖ Hab 1,5 ‖ Zach 8,13.14,3 ‖ Mal 1,11². 14 ‖ Ps 18,50.22,29.44,15.46,11. 66,7. 96,3.10. 106,27.35. 110,6. 126,2.149,7 ‖ Thr 1,1.3.2,9.4,15. 20 ‖ Neh 6,6 ‖ 1Ch 16,24.31.

בבגיים K., בַּגּוֹיִם Q. Ps 79,10.

וּבַגּוֹיִם Nu 23,9 ‖ Dt 28,65 ‖ Dt 28, 65 ‖ Ps 44,12 ‖ Neh 13,26.

כַּגּוֹיִם Dt 8,20 ‖ 2R 17,11 ‖ Ez 20, 32.

לְגוֹיִם Ge 17,6.16 ‖ Mich 4,3.

לַגּוֹיִם Jes 5,26.11,12.42,1 ‖ Jer 1, 5.4,16 ‖ Ez 5,15.22,4.25,7.26,5.34, 28 ‖ Zach 9,10 ‖ Joel 12,23² ‖ Neh 5,8.

מִגּוֹיִם Ez 38,12.

גּוֹיֵי, גּוֹיֵ *cs.* Gn 18,18.22,18.*26*, *4* ‖ Dt 28,1 ‖ Jer 26,6.33,9.44,8 ‖ Zach 12,3 ‖ Esr 6,21 ‖ 2Ch 32,13. 17.

גּוֹיֵךְ Q. Ez 36,13.

וְגוֹיֵךְ Q. Ez 36,14.15.

בְּגוֹיֵהֶם Gn 10,5.20.32.

לְגוֹיֵהֶם Gn 10,31.

——v. n. pr.; גּוּד v. גָּדַד——

## °[גוז] גָּז

transire, transportare: *supervenire, deferre.*

אח אל גָּזַז, ועיקר הוראתו הפסקה וכריתה, והונח על העתקה מהירה ופתאומית, ואולי מזה גּוֹזָן ע״ש שטף מרוצת המים (וכן גִּיחוֹן); ויש מחברים לו וכן נָגוֹזּוּ ועבר (נחום א׳ י״ב), אמנם הזי״ן ברוב הנוסחאות דגושה; וטעם גּוֹזִי כתרגומו מַפְּקִי (ובכ״ב י׳ גֹּחִי), ולרד״ק כמו מְנוּסִי, כלומר מְפַלְטִי לי; וי״ג עֻזִּי כאמור בפסוק שלאחריו: ואתה מחסי־עֹז. ע׳ הערה למלת גּוֹזָל.

Ps 90,10.

גּוֹזִי (?) *pt. suff.* Ps 71,6.

וַיָּגָז [ויגז] *3 impf.* Nu 11,31.

——v. n. pr.——

גִּיל v. גּוּל; גֵּו v. גְּוִיָּה; גִּיחַ v. גּוּחַ

## גָּוַע

exspirare, mori.

בערבית הוראתו התפשטות והתרוקנות, ותרגומו אתנגיד, לפי שהמת פושט אבריו, וכן יאמר הגרמני: זיך פֿאָר הונגער אויס־שטרעקקען, כלומר למות ברעב; ובמובן זה הוא קרוב לשרש גּוּחַ או גִּיחַ.

Nu 20,29 ‖ Jos 22,20.

גָּוְעוּ [גָּוָעוּ] *3 perf. pl.* Thr 1,19

גָּוַעְנוּ *1 perf. pl.* Nu 17,27.20,3.

וְגוֹעַ *pt.* Ps 88,16.

בִּגְוֹעַ *inf. cs.* Nu 20,3.
לִגְוֹעַ Nu 17,28.
אֶגְוָע, אֶגְוַע *1 impf.* Job 10,18. 27,5.29,18.
וְאֶגְוָע [וָאֶגְוַע] Job 3,11.13,19.
יִגְוָע, יִגְוַע *3 impf.* Gn 6,17 ‖ Job 34,15.
וַיִּגְוַע Gn 7,21.25,8.17. 35,29. 49, 33‖Job 14,10.
יִגְוָעוּ [יִגְוְעוּ *pl.* Zach 13,8.
יִגְוָעוּן Ps 104,29.
וְיִגְוְעוּ Job 36,12.

---

יָגִיפוּ *Hi. 3 impf. pl.* [גּוּף

claudere.

ענינו סגירה וידוּע בדרז״ל. ולר״ק כמו יַנִּיפוּ משרש נָוּף.

Neh 7,3.

גּוּפַת *cs.* [גּוּפָה

cadaver, corpus.

אח לגו וגויה, ולפי הנראה יֵאָמר על הגוף שהוסר ראשו ממנו (רומפף).

1Ch 10,12.

גּוּפֹת *pl.* 1Ch 10,12.

——— conf. אֲגַף et גַּף ———

גָּר [גּוּר I

commorari alicubi tamquam peregrinum, peregrinari; habitare.

ע״פ רוב יֵאָמר על דירת ארעי בארץ נכריה, בנגוד אל תושב ואזרח. יתכן שבמקרא: והוא לוי והוא גָר־שָׁם (שופטים י״ז ז׳) יש תקון סופרים מן השם גֵּרְשֹׁם (או גֵּרְשֻׁנִּי), וכדעת הז״ל שהוא הוא בן־גֵּרְשֹׁם, הנזכר בי״ח ל׳; ושם בא התקון הידוע מפני כבוד אֲבִי אביו; י״ג בישעיה ה׳ י״ז כָּרִים או לפי השבעים גְּדָיִים. מעם־גר דאיוב כ״ח ד׳ פי׳ הרלב״ג מהמקום שהיה גר בו האדם, ולרש״י והראב״ע ממקום שהיה נובע ונוגר, וכן ת״י מן אתרא די מזדלח מרזביא, וי״א שהוא מן יְגַר הארמית בהוראת גל־אבנים (או מן אבני גִר?).

Gn 35,27‖Dt 18,6 ‖ Jud 17,7.19, 1.16 ‖ Jes 54,15 ‖ Ez 47,23 ‖ Ps 105,23‖Job 28,4‖Esr 1,4.
וְגָר *3 perf.* Jes 11,6.
גַּרְתָּה *2 perf.* Gn 21,23.
גַּרְתִּי *1 perf.* Gn 32,5‖Ps 120,5.
גָּרוּ *3 perf. pl.* Ex 6,4.
הַגָּר *pt.* Ex 12,49‖Lev 16,29.*17, 12.18,26.*17,10.13.19,34.20,2‖Nu 15,15.16.26.*29.19,10*‖Jos 20,9.
גָּרִים *pl.* 2S 4,3‖Jes 5,17‖Jer 35, 7.
וְגָרִים Ps 105,12‖1Ch 16,19.
הַגָּרִים Lev 25,6.45‖Ez 47,22.
וְהַגָּרִים 2Ch 15,9.
גָּרֵי *cs.* Job 19,13.
וּמִגָּרַת [גָּרָה *f. sg. cs.* Ex 3,22.
לָגוּר [גּוּר *infin.* Gn 12,10.19,9. 47,4‖Jud 17,8.9 ‖ Jes 23,7.52,4‖ Jer 42,15.17.22. 43,2.5. 44,8.12. 14.28‖Ruth 1,1‖Thr 4,15.
גּוּר *imper.* Gn 26,3.
וְגוּרִי *f.* 2R 8,1.
אָגוּרָה *1 impf.* Ps 61,5.
תָּגוּרִי *2 impf. f.* 2R 8,1.
יָגוּר *3 impf.* Ex 12,48‖Lev 17, 8.19,33 ‖ Nu 9,14.*15,14* ‖ Jes 33, 14² ‖ Jer 49,18.*33.50,40* ‖ Ez 14, 7‖Ps 15,1.
יְגֻרְךָ *suff.* Ps 5,5.
וַיָּגָר Gn 20,1.31,34‖Dt 26,5.
וַתָּגָר *f.* 2R 8,2.
יָגוּרוּ *pl.* Jes 16,4.
מִתְגּוֹרֵר *Hithpo. pt.* 1R 17,20.

גֵּר

peregrinus, hospes.

Gn 15,13.23,4 ‖ Ex 2,22.*18,3*.12, 48 ‖ Lev 19,33.25,35.47² ‖ Nu 9, 14.*15.14* ‖ Dt 10,18.23,8.24,17. 27,19‖2S 1,13 ‖ Jer 7,6 ‖ Zach 7, 10‖Mal 3,5 ‖ Ps 39,13.119,19 ‖ Job 31,32.
וְגֵר Ex 22,20.9 ‖ Jer 22,3‖ Ps 94, 6.
הַגֵּר Ex 23,9 ‖Lev 17,8.10.*13*.19, 34.20,2.22,18 ‖ Nu 15,30 ‖ Dt 10, 19.28,43 ‖ Jes 14,1‖ Ez 22,29.47, 23.
וְהַגֵּר Ex 23,12‖ Lev 16,29.*17,12. 18,26*‖Dt 14,29.*16,11.14*.26,11 ‖ Jos 8,35.
וּמֵהַגֵּר Ez 14,7.
בַּגֵּר Ex 12,19.
וּבַגֵּר Lev 17,15.
כַּגֵּר Lev 24,16.22‖Nu 15,15‖Jos 8,33.
כְּגֵר Jer 14,8.
לַגֵּר Dt 14,21.24,19.*20.21*.26,12 ‖ Ez 22,7.
לְגֵר Lev 25,47.
וְלַגֵּר Ex 12,29‖Lev 19,20.*23,22*‖ Nu 9,14.15,15.16.26.*29.19,10*.35, 15‖Dt 26,13‖Jos 20,9.
וְגֵרְךָ *suff.* Ex 20,10‖Dt 5,14.*31, 12*.29,10.
מִגֵּרְךָ Dt 24,14.
גֵּרוֹ Dt 1,16.
גֵּרִים *pl.* Ex 22,20.*23,9*‖ Lev 19, 34.25,23 ‖ Dt 10,19 ‖ Ps 146,9 ‖ 1Ch 29,15.
הַגֵּירִים, הַגֵּרִים 1Ch 22,2(1) ‖ 2Ch 2,16.
וְהַגֵּרִים 2Ch 30,25.
וּלְהַגֵּרִים Ez 47,22.

בְּגֵרוּת [גֵּרוּת

hospitium.

Jer 41,17.

בִּמְגוּרָם *suff.* [מָגוֹר v. מָגוּר

peregrinatio; habitaculum.

י״פ זה מן מגורה בהוראת אוצר.

Ps 55,16.

מְגוּרֵי [מְגוּרִים *pl. cs.* Gn 37,1.
מְגוּרַי, מְגוּרָי *suff.*

הבחור מוסר עליהם מב׳ לישנא, וא״כ מְגוּרָי דתהלים מלשון פחד (כאמור בפסוק שלפניו זלעפה אחזתני), שלא כדעת יונתן, השבעים והמפרשים.

Gn 47,9‖Ps 119,54‖Thr 2,22.
מְגֻרֶיךָ Gn 17,8.28,4.
בִּמְגוּרָיו Job 18,19.
מְגוּרֵיהֶם, מְגֻרֵיהֶם Gn 36,7.47, 9‖Ex 6,4‖Ez 20,38.

——— v. n. pr. יָגוּר ———

גָּר [גּוּר II

congregari.

מענין אסיפה. ליונתן ינורו דהושע י׳ ה׳ נ״כ

לשון אסיפה, וכן גם מגור מסביב דירמיה וע׳ שרש גָּרַר. וי״ג בתהלים ק״מ ג׳: יָגֻרוּ מלחמות.

Jes 54,15.

גּוֹר *inf.* Jes 54,15.

מְגוּרֵי *pt. pl. cs.* Ez 21,17.

יָגוּר *3 impf.* Jud 5,17 ‖ Jes 54,15.

יָגוּרוּ *3 pl.* Ps 56,7.59,4.140,3.

מִתְגּוֹרֵר *Hithpo. pt.*

ת״י עילעול מתכנש, ובכ״ג י״ט נאמר מתחולל.

Jer 30,23.

יִתְגּוֹרָרוּ] יִתְגּוֹרֲרוּ *impf. pl.*

השבעים קורין כאן יתגודדו.

Hos 7,14.

מְגוּרָה] בַּמְּגוּרָה

granarium, horreum (frumenti).

אוצר התבואה.

Hag 2,19.

מַמְּגֻרָה] מַמְּגֻרוֹת *pl.* Joel 1,17.

——conf. גָּרַר——

III גּוּר] גּוּרוּ *imper. pl.*

timere.

ענינו יראה ופחד, אם מפני שכל המתיראין אברידם מתכוצין, או מפני שהם נהתעין לאחוריהן ומתאספים אל בתידם להֵחָבא ולהִמָּלט. וע׳ שרש גָּרַר.

Job 19,29.

וְגוּרוּ Ps 22,24.

גּוּר *infin.* Jes 54,15.

אָגוּר *1 impf.* Dt 32,27.

תָּגוּר *2 impf.* Dt 18,22.

יָגוּר *3 impf.* Jes 54,15.

וַיָּגָר Nu 22,3 ‖ 1S 18,15.

יָגוּרוּ *3 pl.* Hos 10,5 ‖ Ps 33,8 ‖ Job 41,17.

תָּגוּרוּ *2 pl.* Dt 1,17.

## מָגוֹר

timor, formido.

Jer 6,25.20,3.10.46,5.49,29 ‖ Ps 31,14.

לְמָגוֹר Jer 20,4.

מִמָּגוֹר Jes 31,9.

מְגוּרַי (?) *pl. suff.* Thr 2,22.

מְגוּרָה] מְגוּרַת *cs.* Prv 10,24.

מְגוּרָה] מְגוּרוֹתַי *pl. suff.* Ps 34,5.

וּמְגוּרֹתָם Jes 66,4.

——v. n. pr. יָגוּר——

## גּוּר

catulus; cat. leonis.

הרך והיונק כבעלי החיים, ויש דונמתו בערבית וכסורית; השבעים קורין ביחזקאל י״ט ה׳ אַחֵר מְגֻרִיד.

Gn 49,9 ‖ Dt 33,22 ‖ Nah 2,12.

גּוּרֶיהָ *pl. suff.* Ez 19,2.

מְגֻרֶיהָ Ez 19,3.5.

גּוּרֵיהֶן Thr 4,3.

גּוֹר] כְּגוֹרֵי *pl. cs.* Jer 51,38.

גֹּרֹתָיו *suff.* Nah 2,13.

——גֹּרָל v. גּוֹרָל——

גּוּשׁ] וְגוּשׁ Q.

gleba terrae.

ת״י גרגשתא דעפרא, כלומר רגב עפר, וידוע בדרז״ל.

Job 7,5.

——גָּזַז v. גֵּז; גּוּז v. גָּז——

גִּזְבָּר] הַגִּזְבָּר

thesaurarius.

ידוע בארמית (גִּזְבְּרַיָּא, גְּדָבְרַיָּא), ובדרז״ל גַּזָּא בהוראת אוצר וגנזים, ויש לו אח בלשון פרס.

Esr 1,8.

——v. chald.——

?גָּזָה] גּוֹזִי *pt. suff.*

educere, *protegere.*

כן הוא לרד״ק, אמנם נראה יותר ששרשו גוז, כמובא למעלה; יש מחברין לו גם גָּזִית, ואני בהרתי בדעת הרד״ק ששרשו גָּזַז, ובא נח ת׳ דגש, וראיה לדבר כי בנקוד הבבלי הוא גַּזִית.

Ps 71,6.

——v. n. pr.; גָּז v. גּוּז——

גָּזַז] גֹּזֵז *pt.*

exsecare, resecare, *tondere.*

קרוב אל גזר וקצץ; וי״ם מזה כי גז חיש דתהלים, וכענין קִפַּדְתִּי כארג חיי.

1S 25,4.

גֹּזְזִים (al. זְ) *pl.* 1S 25,7 ‖ 2S 13,23.24.

גֹּזְזֵי (al. זְ) *cs.* Gn 38,12.

גֹּזְזֵי] לְגֹזְזַי *suff.* 1S 25,11.

גֹּזְזֶיהָ (al. זְ) *suff.* Jes 53,7.

בִּגְזֹז *infin. cs.* 1S 25,2.

לִגְזֹז Gn 31,19.

לָגֹז Gn 38,13.

גָּזִּי (al. גֹּ) *imper. f.* Jer 7,29.

וָגֹזִּי Mich 1,16.

תָגֹז *2 impf.* Dt 15,19.

וַיָּגָז Job 1,20.

נָגֹזּוּ *Ni. 3 perf. pl.* Neh 1,12.

## גֵּז

lana ovium detonsa; pratum detonsum, *fenum.*

Dt 18,4 ‖ Ps 72,6.

וּמִגֵּז Job 31,20.

גִּזֵּי *pl. cs.* Am 7,1.

גִּזָּה] הַגִּזָּה

vellus, tonsura.

Jud 6,37.38².39.40.

בַּגִּזָּה Jud 6,39.

גִּזַּת *cs.* Jud 6,37.

## גָּזִית

caesura lapidum, lapides caesi.

Ex 20,25 ‖ 1R 5,31.6,36.7,9.*11.*12 ‖ Ez 40,42 ‖ Am 5,11 ‖ 1Ch 22,2(1).

וְגָזִית Jes 9,9.

בְּגָזִית Thr 3,9.

## גָּזַל, גָּזֵל

detrahere; rapere, sibi vindicare, spoliare.

Lev 5,23 ‖ Ez 18,12.16.18 ‖ Job 20,19.

גָּזַלְתִּי *1 perf.* Ps 69,5.

גָּזְלוּ, גָּזָלוּ *3 prf. pl.* Gn 21,25 ‖ Jud 21,23 ‖ Job 24,2.

וְגָזְלוּ, וְגָזָלוּ Ez 22,29 ‖ Mich 2,2.

גּוֹזֵל *pt.* Prv 28,24.

מִגֹּזְלוֹ *suff.* Ps 35,10.

גֹּזְלִים] גֹּזְלֵי *pl. cs.* Mich 3,2.

גָּזוּל *pt. pass.* Dt 28,31‖Jer 21, 12.22,3‖Mal 1,13.

וְגָזוּל Dt 28,29.

וְלִגְזֹל *inf. cs.* Jes 10,2.

תִּגְזֹל, תִּגְזָל־ *2 impf.* Gn 31,31‖ Lev 19,13‖Prv 22,22.

יִגְזֹל *3 impf.* Ez 18,7.

וַיִּגְזֹל 2S 23,21‖1Ch 11,23.

יִגְזֹלוּ *3 pl.* Job 24,9.19.

וַיִּגְזְלוּ Jud 9,25.

נִגְזַל] וְנִגְזְלָה *Ni. 3 prf. f.* Prv 4,16.

גָּזֵל

rapina, bona cum vi et iniuria rapta.

Jes 61,8‖Ez 22,29.

בְּגָזֵל Lev 5,21.

וּבְגָזֵל Ps 62,11.

גֶּזֶל *cs.* Ez 18,18.

וְגֵזֶל Eccl 5,7.

גְּזֵלָה Ez 18,7.33,15.

וּגְזֵלָה Ez 18,16.

הַגְּזֵלָה Lev 5,23.

גְּזֵלַת *cs.* Jes 3,14.

גְּזֵלוֹת *pl.* Ez 18,12.

---

גּוֹזָל] וְגוֹזָל

pullus columbinus.

יסודתו בלשון ערב בהוראת צפצוף, וי״א ששרשו גוז והלמ״ד למשקל בענין העתקה ועפיפה כעין השם אֶפְרֹחַ.

Gn 15,9.

גּוֹזָלִים] גּוֹזָלָיו *pl. suff.* Dt 32, 11.

---

גָּזָם] הַגָּזָם

locustae species.

מין ארבה, הכורת וגוזז את התבואה.

Joel 1,4‖Am 4,9.

וְהַגָּזָם Job 2,25.

———v. n. pr.———

גֶּזַע] מִגֶּזַע

truncus arboris caesae; truncus.

חלק התחתון הנשאר מגוף העץ שנגדע ראשו וקָבו עם כל ענפיו, וכדוגמתו בערבית.

Jes 11,1.

גִּזְעוֹ *suff.* Job 14,8.

גִּזְעָם Jes 40,24.

---

גָּזַר

caedere, secare, decernere; comedere.

ענינו כריתה חתיכה וכליה. י״ג בחבקוק ג׳ י״ג גָּזַר, ואינו מָכרח.

Hab 3,17.

לְגֹזֵר *pt.* Ps 136,13.

גְּזֹרוּ, גִּזְרוּ *imper. pl.* 1R 3,25. 26.

וְתִגְזַר־ *2 impf.* Job 22,28.

וַיִּגְזֹר *3 impf.* Jer 9,19.

וַיִּגְזְרוּ *3 pl.* 2R 6,4.

נִגְזַר *Ni. 3 perf.* Jes 33,8‖Esth 2,1‖2Ch 26,21.

נִגְזָרוּ] נִגְזְרוּ *3 pl.* Ps 88,6.

נִגְזַרְתִּי] נִגְזָרְתִּי *1 perf.* Thr 3, 54.

נִגְזַרְנוּ *pl.* Ez 37,11.

גֶּזֶר] הַגְּזָרִים *pl.*

segmentum, pars.

Gn 15,17.

לִגְזָרִים Ps 136,13.

גְּזֵרָה

*desertum*, longinquus locus.

Lev 16,22.

גִּזְרָה] הַגִּזְרָה

forma, figura; locus separatus.

Ez 41,12.*15.42,10.13.*42,1.

וְהַגִּזְרָה Ez 41,13.14.

גִּזְרָתָם *suff.* Thr 4,7.

מַגְזֵרָה] וּבְמַגְזְרוֹת *pl. cs.*

securis; *Vulg.* culter.

2S 12,31.

———v. ch. et n. pr.———

גַּחֶלֶת

carbo ardens.

הרבוי בא מן גָּחָל ע״מ פֶּחָם.

Jes 47,14.

גַּחַלְתִּי *suff.* 2S 14,7.

גֶּחָלִים *pl.* 2S 22,9‖Ps 18,9.140, 11‖Prv 25,22‖Job 41,13.

הַגֶּחָלִים Prv 6,28.

לְגֶחָלִים Prv 26,21.

גַּחֲלֵי *cs.* Lev 16,12‖2S 22,13‖ Ez 10,2‖Ps 120,4.

וְגַחֲלֵי־ Ps 18,13.14.

כְּגַחֲלֵי־ Ez 1,13.

גֶּחָלָיו *suff.* Jes 44,19.

גֶּחָלֶיהָ Ez 24,11.

---

גָּחוֹן

venter reptilium.

בסורית ומדרז״ל ענינו כפיפה ועקימה, ובעלי החיים הזוחלים מעקמים בטנם בלכתם עליו.

Lev 11,42.

גְּחֹנְךָ *suff.* Gn 3,14.

———conf. n. pr. גִּיחֹן———

גַּיְא, גַּי] (S)וְהַגַּיְא, וְהַגַּי

vallis.

מקום מדרון ושפלה בין רָכסי הרים, ובא לרוב בשעצ״ם. והיא אחת מן המלות המורות דבר והפוכו, והעד ראש גיא־שמנים. י״ג ביחזקאל ל״ט י״א גי הָעֹבְרִים.

Jos 8,11‖1S 17,3.

בַּגַּי Dt 34,6.

לַגַּי Mich 1,6.

גֵּי *cs.* Ez 39,11‖Zach 14,5.

בְּגֵי Jes 22,5.

גֵּיא Jes 40,4.

גֵּיא Jes 22,1.28,1.4‖Jer 7,32.*19,6*‖Zach 14,4.5.

בְּגֵיא Ps 23,4.

גֵּאָיוֹת *pl.* Ez 31,12.

הַגֵּאָיוֹת (הַגֵּיאוֹת K.) 2R 2,16‖ Ez 7,16.32,5.

וְלַגֵּאָיוֹת (וְלַגֵּאוֹת K.), וְלַגֵּאָיֹת Ez 6,3.36,4.*6.*

וְגֵיאוֹתֶיךָ *suff.* Ez 35,8.

———v. n. pr.———

גִּיד

nervus.

הפעל בערבית מורה גם על החזק, והשם جِيد צַוָּאר, וזה טעם גיד ברזל ערפך.

Gn 32,33.

**גָּלָה** I
revelare, retegere, aperire; *Ni.* manifestum esse, apparere.
הוראתו גלויה וידועה.
1S 9,15‖Am 3,7‖Prv 27,25.

גָּלִיתָה, גָּלִיתָ *2 perf.* 2S 7,27 ‖ 1Ch 17,25.
וְגָלִיתִי *1 perf.* 1S 20,12.*13*.
גָּלוּ *3 perf. pl.* 1S 22,17.
גֹּלֶה, גּוֹלֶה *pt.* 1S 22,8 ‖ Prv 20,19.
וְגֹלֶה 1S 22,8.
גָּלוּי *pt. pass.* Esth 3,14.*8,13*.
הַגָּלוּי Jer 32,11.14.
וּגְלוּי *cs.* Nu 24,4.*16*.
אֶגְלֶה *1 impf.* Ruth 4,4.
יִגְלֶה *3 impf.* 1S 20,2 ‖ Job 33,16.
וַיִּגֶל Job 36,10.
וְיִגֶל Job 36,15.
נִגְלָה *Ni. 3 perf.* 1S 3,21‖2S 6,20‖Jes 23,1‖Dan 10,1.
וְנִגְלָה Jes 22 14.40,5‖Ez 13,14 ‖ Hos 7,1.
נִגְלָתָה [נִגְלְתָה] *3 f.* Jes 53,1.
נִגְלֵיתִי *1 perf.* 1S 2,27.
נִגְלוּ *3 pl.* Gn 35,7‖Jer 13,22.
הֲנִגְלוּ *interrog.* Job 38,17.
וְנִגְלֵינוּ *1 pl.* 1S 14,8.
וְנִגְלָה? *pt. f.* Ez 23,29.
וְהַנִּגְלֹת *pl.* Dt 29,29.
הֲנִגְלֹה *inf. interrog.* 1S 2,27.
נִגְלוֹת *cs.* 2S 6,20.
בְּהִגָּלוֹת Ez 21,29.
כְּהִגָּלוֹת 2S 6,20.
לְהִגָּלוֹת Jes 56,1.
הִגָּלוּ *imper. pl.* Jes 49,9.
יִגָּלֶה *3 impf.* 1S 3,7.
תִּגָּלֶה *f.* Ex 20,26 ‖ Ez 16,57 ‖ Prv 26,26.
וַתִּגָּלֶה Ez 16,36.
תִּגָּל Jes 47,3.
יִגָּלוּ *3 pl.* 2S 22,16.

וְתָגֵל Jes 35,1.2 ‖ Ps 96,11 ‖ Prv 23,25‖1Ch 16,31.
נָגִילָה *1 pl.* Jes 25,9‖Ps 118,24‖Cant 1,4.
יָגִילוּ *3 pl.* Jes 9,2.29,19 ‖ Hos 10,5‖Ps 13,5.149,2‖Prv 2,14.
יְגִילוּן Ps 89,17.
תָּגֵלְנָה *3 pl. f.* Ps 48,12.51,10.
וַתָּגֵלְנָה Ps 97,8.

**גִּיל** I
exultatio, gaudium.
י״מ גיל דאיוב כמו גַּל ומקביל אל־קבר.
Hos 9,1‖Job 3,22.

וְגִיל Ps 65,13.
וָגִיל Jes 16,10‖Jer 48,33‖Joel 1,16‖Ps 45,16.
גִּילִי *suff.* Ps 43,4.
גִּילָה Jes 65,18.
גִּילַת *cs.* Jes 35,2.

II [גִּיל] **כְּגִילְכֶם** *suff.*
genus, aetas.
כעין הוראת דור (שגם הוא ענינו הקף), דור ודור בתרגום השומרוני גיל וגיל ובדרז״ל בַּן־גִּילוֹ, כלומר שוה בשנים; וי״מ מלשון גילה ושמחה, כלומר הילדים המשחקים, וכמו שיאמר הגרמני „געשפיעלען״.
Dan 1,10.

———v. n. pr.———

**(גִּיר =) גִּר**
calx.
סיד, כבארמית ובדרז״ל.
Jes 27,9.

גּוּשׁ v. גִּישׁ; גּוּף v. גִּיף; v. ch.

[גַּלָּב] **הַגַּלָּבִים** *pl.*
tonsor.
כמו הגלחים כן הוראתו בשפת פיניקית, ודומה אל חַלָּף (סכין) ולפעל גְּלַף הארמי וקְלַף בדרז״ל.
Ez 5,1.

———גָּלַל v. גַּלְגַּל———

[גֶּלֶד] **גִּלְדִּי** *suff.*
עוֹר כבארמית ובערבית; וי״נ הִגְלִי בהפוך אתָן, והיא מליצה יפה ממיטב השיר.
Job 16,15.

וְגִיד Jes 48,4.
בְּגִיד Gn 32,33.
גִּידִים *pl.* Ez 37,6.8.
וְגִידִים Job 10,11.
גִּידֵי *cs.* Job 40,17.

[גִּיחַ] **גֹּחִי** *pt. suff.*
prorumpere; producere.
לד״ק שרשו גּוּחַ וענינו פריצה ויציאה כבארמית, ואולי הוא קרוב אל־נָגַח (תרגום וַיִּלָּחֵם ואגח קרבא). לדעת קצת מדקדקים בְּגִיחוֹ כמו בַּהֲגִיחוֹ, וכן מֵגִיחַ, וַתָּגַח, יָגִיחַ מבנין הִפְעִיל הם. ע׳ הערה אל נָהָר.
Ps 22,10.

בְּגִיחוֹ *inf. suff.* Job 38,8.
וָגֹחִי *imper. f.* Mich 4,10.
וַתָּגַח *2 impf.* Ez 32,2.
יָגִיחַ *3 impf.* Job 40,23.
מֵגִיחַ *Hiph. pt.* Jud 20,33.

———v. ch. et n. pr.———

[גִּיל] **וְגַלְתִּי** *1 perf.*
laetari, exultare; *trepidare.*
לד״ק שרשו גּוּל, אמנם לו שתי תמונות כמו שִׂים ושׂוּם. בערבית הוראת שרש זה חוּל במחולות, וְגָלַל קרוב לו; ונאמר על התחוללות הלב, ההתרגשות וההתפעלות של שמחה, או של פחד, ובא רק בדבור המליצי.
Jes 65,19.

גּוּל K., גִּיל Q. *infin.* Prv 23,24.
גִּילוּ *imper. pl.* Joel 2,23.
וְגִילוּ Jes 65,18.66,10‖Ps 2,11.32,11.
גִּילִי *f. sg.* Joel 2,21‖Zach 9,9.
וְגִילִי Jes 49,13.
אָגִילָה *1 impf.* Hab 3,18‖Ps 9,15.31,8.
תָּגִיל *2 impf.* Jes 41,16.
יָגִיל, יָגֵיל, יָגוּל K. *3 impf.* Zeph 3,17‖Ps 21,2‖Prv 23,24.
יָגֵל Zach 10,7‖Ps 13,6.14,7.*53,7*‖Prv 24,17.
וַיָּגֶל Ps 16,9.
וְיָגִיל Hab 1,15.
תָּגִיל *f.* Ps 35,9.
תָּגֵל Jes 61,10‖Ps 97,1.

וַיְגַּלּוּ 1S 14,11 ‖ Ps 18,16.
גִּלָּה *Pi. 3 perf.* Lev 20,11.17. 20.21 ‖ Dt 27,20 ‖ Ez 22,10 ‖ Ps 98,2 ‖ Job 41,5 ‖ Thr 4,22.
וְגִלָּה Lev 20,18.
גִּלְּתָה *f.* Lev 20,18.
וְגִלְּתָה Jes 26,21.
גִּלִּית (al. תְּ) *2 f.* Jes 57,8.
וְגִלִּית (al. תְּ) Ruth 3,4.
גִּלִּיתִי *1 perf.* Jer 11,20.20,12.
גִּלֵּיתִי Jer 49,10.
וְגִלֵּיתִי Jer 33,6 ‖ Ez 16,37 ‖ Nah 3,5.
גִּלּוּ *3 pl.* Ez 23,10 ‖ Thr 2,4.
מְגַלֶּה *pt.* Prv 11,13 ‖ Job 12,22.
לְגַלּוֹת *inf. cs.* Lev 18,6.17.18. 19.
גַּל- *imper.* Ps 119,18.
גַּלִּי *f.* Jes 47,2².
אֲגַלֶּה *1 impf.* Hos 2,12 ‖ Mich 1,6.
תְּגַלֶּה, תְגַלֶּה *2 impf.* Lev 18, 7.*11.15*². 8. 9. *10.* 12. 13. 14. 15. 16. 17. 20, 19.
תְּגַל] תְּגֶל Prv 25,9.
תְּגַלִּי *f.* Jes 16,3.
יְגַלֶּה *3 impf.* Dt 23,1.
וַיְגַל Nu 22,31 ‖ Jes 22,8.
וַתְּגַל *f.* Ez 23,18² ‖ Ruth 3,7.
יְגַלּוּ *3 pl.* Job 20,27.
גֻּלָּה] גֻּלְּתָה? *Pu. 3 perf. f.* Nah 2,8.
מְגֻלָּה *pt. f.* Prv 27,5.
הִתְגַּלָּה] בְּהִתְגַּלּוֹת *Hithp. inf. cs.* Prv 18,2.
וַיִּתְגַּל *3 impf.* Gn 9,21.

## גִּלָּיוֹן

tabula ad inscribendum facta; speculum (pl.).

ע״מ נִקָּיוֹן, חִזָּיוֹן, כלומר לוח או גויל חלק (אך יתכן שהוא מן גלל, ומְגִלָּה לְעֵד), וטעם גִּלְיֹנִים להרד״ק כתנת דקה שהבשר נגלה מתחתיה, וי״א מַרְאָה שמגלה דמות הרואה בה, ור״ש פרחון פתרו אֵזוֹר, וראיה לדבריו במ״ר (י״ט) ויעשו להם חגרת גולין, ע״ש שהוא מתגלגל סביב לגוף האדם, ושרשו גלל אע״פ שהלמד השואית אינה מודגשת.

Jes 8,1.

הַגִּלְיֹנִים *pl.* Jes 3,23.

## גָּלָה II

emigrare, in exilium duci.

כל הגֹּלה יֵצא מביתו וְיִגָּלה לעין רואים, ומקום משכנו נעשה חָשׂוּף וגלוי. הגלת שלומים דירמיה כגלות שלֵמה דעמוס. השבעים קורין במ״ב י״ז כ״ז: אשר הִגְלִיתִם.

1S 4,21.*22* ‖ Jes 5,13.24,11 ‖ Hos 10,5.

גָּלְתָה *3 perf. f.* Thr 1,3.
וְגָלִיתָ *2 perf.* Ez 12,3.
גָּלוּ *3 pl.* Ez 39,23 ‖ Mich 1,16.
וְגָלוּ Am 1,5.
גֹּלֶה, גּוֹלֶה *pt.* 2S 15,19 ‖ 2R 24, 14.
גֹּלִים *pl.* Am 6,7.
גֹּלָה *f. sg.* Jes 49,21.
גָּלֹה *inf. abs.* Am 5,5.7,11.*17.*
גְּלוֹת *cs.* Jud 18,30 ‖ Jer 1,3.
וּגְלֵה *imper.* Ez 12,3.
יִגְלֶה *3 impf.* Am 5,5.7,11.*17.*
יִגֶל Job 20,28.
וַיִּגֶל 2R 17,23.25,21 ‖ Jer 52,27.
יִגְלוּ *3 pl.* Am 6,7.
וְנִגְלָה *Ni. 3 perf.* Jes 38,12.
הָגְלָה *Hi. 3 perf.* 2R 17,11.25, 11 ‖ Jer 29,1. 39,9. 52,15.*30.*28. 29 ‖ Esth 2,7 ‖ Esr 2,1 ‖ Neh 7,6. 1Ch 5,6.
וְהִגְלָה 2R 24,14.
הֶגְלָם *suff.* 1Ch 8,7.
וְהִגְלָם Jer 20,4.
הִגְלִיתָ *2 perf.* 2R 17,26.
הִגְלֵיתִי *1 perf.* Jer 29,4.7.14.
וְהִגְלֵיתִי Am 5,27.
הִגְלוּ *3 pl.* 2R 17,28.33 ‖ Jer 22, 12.
הִגְלִיתֶם *2 pl.* 2R 17,27.
הַגְלוֹת *infin.* Jer 24,1.
בְּהַגְלוֹת 1Ch 5,41.
וּלְהַגְלוֹת Jer 43,3.
בְּהַגְלוֹתִי *suff.* Ez 39,28.
לְהַגְלוֹתֵךְ Thr 4,22.
בְּהַגְלוֹתוֹ Jer 27,20.
הַגְלוֹתָם Am 1,6.
וַיֶּגֶל *3 impf.* 2R 17,6.18,11.24, 15 ‖ 2Ch 36,20.
וַיַּגְלֶהָ *suff.* 2R 16,9.
וַיַּגְלֵם 2R 15,29 ‖ 1Ch 5,26.
וַיַּגְלוּם *pl. suff.* 1Ch 8,6.
הָגְלָה *Ho. 3 perf.* Esth 2,6.
הָגְלְתָה *f.* Esth 2,6.
הָגְלָת Jer 13,19².
הָגְלוּ *3 pl.* Jer 40,7 ‖ 1Ch 9,1.
הַמָּגְלִים *pt. pl.* Jer 40,1,

## גּוֹלָה

exilium, migratio; exsules, exulum turba.

2R 24,15.16 ‖ Jer 46,19 ‖ Ez 12,3. 4².7.

הַגּוֹלָה, הַגֹּלָה Jer 28,6. 29,1.4. 20.31 ‖ Ez 1,1.3,11.15.11,24.25 ‖ Zach 6,10 ‖ Esth 2,6 ‖ Esr 1,11.2, 1.4,1.6,19.20.8,35.9,4.*10,6.*10,7.8. 16 ‖ Neh 7,6 ‖ 1Ch 5,22.
מֵהַגּוֹלָה Esr 6,21.
בַּגּוֹלָה Jer 29,16.48,7.49,3 ‖ Ez 12,11.25,3 ‖ Am 1,15 ‖ Zach 14,2.
וּבַגּוֹלָה Jer 48,11.
לַגֹּלָה Nah 3,10.

## גָּלוּת

deportatio, exsilium; deportati, exules.

Jes 20,4 ‖ Jer 24,5.28,4.29,22.40, 1 ‖ Am 1,6.9.

וְגָלֻת Ob 20².
לְגָלוּת 2R 25,27 ‖ Jer 52,31 ‖ Ez 1, 2.

וְגָלוּתִי *suff.*

להבחור לית וחסר, דלא כמסורה שלנו.

Jes 45,13.

לְגָלוּתֵנוּ Ez 33,21.40,1.

——v. ch. et n. pr. יָגְלִי——

°גָּלַח] וְגִלַּח *Pi. 3 perf.*

tondere, radere caput, barbam.

דומה אל גלב, ואל גלה בחזוק המבטא להוראת חזוק המושג, שע״י ההתגלחות יתגלה העור.

Lev 14,8‖Nu 6,9.18.

וְגִלְּחוֹ *suff.* 2S 14,26.

וְגִלְּחָה *3 perf. f.* Dt 21,12.

וּבְגַלְּחוֹ *infin. suff.* 2S 14,26.

יְגַלֵּחַ, יְגַלַּח *3 impf.* Lev 13,33. 14,9²‖2S 14,26‖Jes 7,20.

וַיְגַלַּח Gn 41,14‖2S 10,4.

יְגַלְּחֶנּוּ *suff.* Nu 6,9.

וַיְגַלְּחֵם 1Ch 19,4.

וַתְּגַלַּח *3 impf. f.* Jud 16,19.

יְגַלֵּחוּ [יְגַלְּחוּ] *3 pl.* Lev 21,5 ‖ Ez 44,20.

גֻּלַּח [גֻּלַּח] *Pu. 3 perf.* Jud 16, 22.

גֻּלַּחְתִּי *1 perf.* Jud 16,17.

מְגֻלְּחֵי [מְגֻלָּחִים] *pt. pl. cs.* Jer 41,5.

וְהִתְגַּלָּח [הִתְגַּלַּח] *Hithp. 3 perf.* Lev 13,33.

הִתְגַּלְּחוֹ *inf. suff.* Nu 6,19.

---

### [גָּלַל] גַּלּוֹתִי *1 perf.*

volvere; *Hithp.* se irruere in aliquem.

Jos 5,9.

וְגָלֲלוּ *3 pl.* Gn 29,3.8.

וְגֹלֵל *pt.* Prv 26,27.

גֹּל, גּוֹל *imper.* Ps 22,9.37,5 ‖ Prv 16,3.

גַּל (= גֹּל) Ps 119,22.

גֹּלּוּ *pl.* Jos 10,18‖1S 14,33.

וְנָגֹלּוּ [נָגֹל] *Ni. 3 pl.* Jes 34,4.

וְיִגַּל *3 impf.* Am 5,24.

מְגוֹלָלָה [גּוֹלֵל] *Po. pt. f.* Jes 9, 4.

וַיָּגֶל [הֵגֵל] *Hi. 3 impf.* Gn 29, 10.

מִתְגּוֹלֵל [הִתְגּוֹלֵל] *Hithpo. pt.* 2S 20,12.

לְהִתְגֹּלֵל *inf.* Gn 43,18.

וְגִלְגַּלְתִּיךָ [גִּלְגֵּל] *Pilp. 1 prf. suff.* Jer 51,25.

הִתְגַּלְגָּלוּ [הִתְגַּלְגֵּל] *Hithp. 3 prf. pl.* Job 30,14.

### גַּל, גֵּל

acervus lapidum, ruina; scaturigo, fluctus maris.

בקצת ספרים הגוסהא גל נעול אחותי כלה, וכ״ת השבעים והסורי.

Gn 31,46 ‖ Jos 7,26.*8,29* ‖ 2S 18, 17‖Job 8,17‖Cant 4,12.

הַגַּל, הַגָּל Gn 31,46.48.51.52³.

לְגַל [לָגַל] Jes 25,2.

גַּלִּים *pl.* 2R 19,25 ‖ Jes 37,26 ‖ Zach 10,11.

כְּגַלִּים Hos 12,12.

לְגַלִּים Jer 9,10.51,37‖Job 15,28.

כְּגַלֵּי *cs.* Jes 48,18.

גַּלֶּיךָ *suff.* Job 38,11.

וְגַלֶּיךָ Jon 2,4‖Ps 42,8.

גַּלָּיו Jes 51,15 ‖ Jer 5,22. 31,35 (34).51,42‖Ps 89,10.107,25.

לְגַלָּיו Ez 26,3.

גַּלֵּיהֶם Jer 51,55‖Ps 65,8.107,29.

### [גֹּל] וְגֻלָּהּ *suff.*

scaturigo; lecynthus, lenticula globus, globulus in columnarum capitulo.

לד״ק כמו וגֻלָּה ודמפיק הוא רק לתפארת הקריאה (לַזוּג עם כֻּלָּה?), ולד״ק כמו גֻּלָּתָהּ; יבא בשלש הוראות: כלי עגול, ספל; מין קשוט עגול על כתרות העמודים; מעין מים. וי״מ מהוראה ג׳ גֻּלָּתָהּ בנחום ב׳ ז׳.

Zach 4,2.

הַגֻּלָּה [גֻּלָּה] Zach 4,3.

גֻּלַּת *cs.* Eccl 12,6.

גֻּלּוֹת, גֻּלֹּת *pl.* Jos 15,19³ ‖ Jud 1,15³‖1R 7,41.42‖2Ch 4,12.13.

וְגֻלֹּת 1R 7,41.

וְהַגֻּלּוֹת 2Ch 4,12.

### [גָּלִיל] גְּלִיל *cs.*

circulus, regio; scutula, annulus; volubilis, versatilis.

במלאכת הבנאים הוא דבר עגול המתגלגל ומתהפך, ונקרא כן חבל מדינה ומחוז כשם קרייז בגרמנית, וכדוגמתו בשאר לשונות המערביות, והתיחד לשעצ״ם (ע״ש), ולד״ק גם גליל הגוים שעצ״ם הוא. י״פ גלילי זהב דשה״ש במובן טבעות.

Jes 8,23.

גְּלִילִים *pl.* 1R 6,34².

גְּלִילֵי *cs.* Cant 4,14‖Esth 1,6.

הַגְּלִילָה [גְּלִילָה] ? Ez 47,8.

גְּלִילוֹת *pl.* Jos 13,2. 22,10.*11* ‖ Joel 4,4.

### [גַּלְגַּל] וְגַלְגַּל

rota, turbo; stipula, festuca.

אופן, ואופק השמים העגול; וי״נ בתהלים ע״ז י״ט בַּגַּלְגָּל, ורומז אל המספר בש״א י״ב י״ז.

Ez 23,24.26,10.

הַגַּלְגַּל Ez 10,13‖Eccl 12,6.

בַּגַּלְגַּל Ps 77,19.

כַּגַּלְגַּל Ps 83,14.

וּכְגַלְגַּל Jes 17,13.

לַגַּלְגַּל Ez 10,2.6.

גַּלְגַּל [גִּלְגַּל] *cs.* Jes 28,28.

גַּלְגִּלָּיו [גַּלְגִּלִּים] *pl. suff.* Jer 47, 3.

וְגַלְגִּלָּיו Jer 5,28.

### [גֻּלְגֹּלֶת] הַגֻּלְגֹּלֶת

cranium, caput.

הראש שתמונתו קרובה לעגול.

2R 9,35.

לַגֻּלְגֹּלֶת Ex 16,16.38,26‖Nu 3,47.

גֻּלְגָּלְתּוֹ *suff.* Jud 9,53 ‖ 1Ch 10, 10.

לְגֻלְגְּלֹתָם [גֻּלְגָּלֹת] *pl. suff.* Nu 1,2.18.20.*22*‖1Ch 23,3.24.

### מְגִלָּה

volumen, liber, codex convolutus.

ספר הנקפל ונגלל (ע״ם מְזִמָּה, מְכִתָּה).

Jer 36,28.32‖Zach 5,1.2.

הַמְּגִלָּה Jer 36,14². 20. 21. 23. 25. 27.28.29‖Ez 3,1.2.3.

בַּמְּגִלָּה Jer 36,6.

מְגִלַּת *cs.* Jer 36,2.4.‖Ez 2,9.

בִּמְגִלַּת Ps 40,8.

גֻּלָּה v. גִּלָּיוֹן

שרשו גמם המורה בערבית אסיפה ותוספות, וכל גם לרבות בא.

Gn 3,6.22.4,4.22.26.7,3.10,21.13, 16. 19,21.34.35.38. 20,4.5.6². 22, 20.24. 24,19.25³.44². 26,21. 27,31. 33.34.*38*.45. 29,27.30².33. 30,3.8. 15.30. 31,15. 32,19.20³.21. 33,7. 35,17.38,10.11.43,8.44,10.16².29. 46,4.34.47,3.19.48,11.19. 50,9.18. 23 ‖ Ex 1,10.4,9.10³.5,14.7,11².23. 8,28. 10,24.25.11,3. 12,31.32³.18, 18².33,17.34,3 ‖ Lev 26,24.44 ‖ Nu 4,22.11,4.12,2. 16,10.13.18,3. 28.22,19.33.23,25².24,13.27,13 ‖ Dt 1,37².3,3.20.9,19.*10*,*10*.20. 12, 30.31. 22,22. 23,3.*4*.19. 28,61. 32, 25² ‖ Jos 1,15.2,12.9,4.10,30.24, 18 ‖ Jud 1,3.22.2,21.3,22.31.5,4². 6,35. 7,18. 8,9.22³.31. 9,19.49².10, 9.19,19.20,48 ‖ 1S 1,6.2,15.26. 8,8. 20.12,14.16.23.25. 14,15.22. 16,8. *9*. 17,36². 19,20.*21*.22.23.24². 20, 27. 21,9. 22,7.17.24,12. 25,13.16. 44.26,25².28,6³.15.19².20.22.31,5. 6 ‖ 2S 3,17².19².4,2.5,2².7,19.8,11. 11,12.17.21. 12,13.14.27. 14,7.15, 19.24. 16,23².17,5².10.12.13. 18,2. 22.26.19,31 ‖ 1R 3,13².18.26².4, 15.7,20.13,18.14,14.23.21,19 ‖ 2R 2,3.*5*. 9,27.17,19.41. 21,11. 23,15. 27 ‖ Jes 1,15.7,13. 13,3. 14,8.10. 23,12. 26,12. 28,29. 30,33. 43,12. 44,12.47,3. 48,8³.49,15.25. 57,6.7. 66,3.4.8 ‖ Jer 2,16.33.34.36.37.3, 8.4,12. 5,28.6,11.15².7,11.8,7.12. 12,2².6².13,23.14,5.18².23,11³.25, 14.27,7.31,(34)35²(36). 33,21.26. 46,16.21². 48,2.7.26.34. 51,12.44. 49² ‖ Ez 5,8.10,16.16,52.18,11.20, 23.21,18.32.24,5.9.31,17 ‖ Hos 4, 5.6.5,5.6,11.7,9.8,10.9,12.16.10,6. 12,12 ‖ Joel 1,12.18.20 ‖ Am 7,6 ‖ Ob 11.13 ‖ Nah 3,10².11² ‖ Hab 2,16 ‖ Zeph 1,18².2,12.14² ‖ Zach 8,6.21.9,7.11.12 ‖ Mal 1,10.3,15² ‖ Ps 14,3.*53*,*4*. 19,12.14. 23,4. 25,3. 37,25. 38,11.41,10. 49,3².52,7. 71, 22.24.83,9.84,4.7.85,13.95,9.107, 5.118,11.119,23.24.129,2.132,12. 133,1.137,1.139,10.12 ‖ Prv 1,26.

לְגִלּוּלֵיהֶם Ez 23,39.

גִּלּוּלֵיהֶן Ez 23,37.

——v. ch. et n. pr.——

גָּלַם] וַיִּגְלֹם *3 impf.*

convolvere.

יסודו גלל, ע״ד גָּזַם מן גָּזַז, בטעם כריכה וקפול.

2R 2,8.

גְּלוֹם, גְּלוֹמִים] בִּגְלֹמֵי *pl. cs.*

pallium.

יתכן שנקרא כן חמר המטוה בהיותו כגלם בלי צורה לפני גמר תקונו או אחר הטויה בעודו מקפל בחתיכות גדולות.

Ez 27,24.

גֹּלֶם] גָּלְמִי *suff.*

res convoluta, massa informis.

תאר לְעֻבָּר הכרוך ומקפל בבטן אמו ולא קבל עוד צורתו השלמה; ובדרז״ל: גולמי כלי מתכות (כלים י״ב ו׳).

Ps 139,16.

גַּלְמוּד

durus, sterilis; derelictus.

בערבית הוראתו קרקע קשה שאינו מוציא גִדוּלִים (ועיקר שרשו גמד), וע״כ שמם ונעזב, ומזה יתבארו הוראותיו בעברית.

Job 3,7.15,34.30,3.

וְגַלְמוּדָה *f.* Jes 49,21.

גָּלַע°] הִתְגַּלַּע *Hithpa. inf.*

prorumpere, exacerbari.

בערבית הוראתו פתיחת הפה להראות השִׁנַּיִם, כלומר לריב להתחרות ולהתגרות. ובמשנה בבנין נפעל עניני פריצה ובקיעה (נדה ח׳ ב׳).

Prv 17,14.

יִתְגַּלָּע] יִתְגַּלָּע *3 impf.* Prv 18, 1.20,3.

גָּלַשׁ] שֶׁגָּלְשׁוּ *3 perf. pl.*

detondere; al. discumbere; descendere, pendere.

בערבית הוראתו ישיבה אחרי השכיבה, וטעם שגלשו ששכנו ורבצו; ויתכן שהוא קרוב לשרש חָלַץ וע״כ בא בקשור מ׳; ויש מחברין אותו עם קָלַע.

Cant 4,1.6,5.

גַּם...וְגַם, גַּם

etiam, et, quid; utique, profecto; tamen, sed.

גָּלַל°] בִּגְלַל

causa, propter.

כמו בעבור בא תמיד עם ב׳ (ובדרז״ל גם בלא ב׳), והטעם בשביל הַסִּבָּה.

Gn 39,5 ‖ Dt 15,10 ‖ 1R 14,16 ‖ Jer 11,17.15,4.

וּבִגְלַל Dt 18,12.

בִּגְלָלֵךְ] בִּגְלָלֵךְ *suff.* Gn 30,27.

בִּגְלָלֵךְ Gn 12,13.

בִּגְלַלְכֶם Dt 1,37 ‖ Mich 3,12.

גָּלָל] הַגָּלָל

stercus.

זבל וצואת בע״ח להיותו עומד להִפָּנוֹת או ע״ש צורתו העגולית. וּמשאל כשם גנאי לשקוצי האלילים. ולד״ק הוא מן אבן גְּלָל בארמית, כלומר גולמים ודוממים.

1R 14,10.

גֵּל] כְּגֶלְלוֹ (al. לְ) *suff.* Job 20,7.

גְּלָלִים] כַּגְּלָלִים *pl.* Zeph 1,17.

גֶּלְלֵי (al. לְ) *cs.* Ez 4,15.

בְּגֶלְלֵי (al. לְ) Ez 4,12.

גִּלּוּל°] גִּלּוּלִים *pl.*

idola, stercuti.

Ez 22,3.30,13.

הַגִּלֻּלִים, הַגִּלּוּלִים 1R 15,12.21, 26 ‖ 2R 17,12.21,21.23,24 ‖ Ez 18, 12.

גִּלּוּלֵי *cs.* Ez 8,10.16,36. 18,6.*15*. 20,8.24.

וּבְגִלּוּלֵי Ez 20,7.

וּבְגִלּוּלַיִךְ *suff.* Ez 22,4.

גִּלּוּלֵיכֶם Lev 26,30 ‖ Ez 6,4.6.14. 6.20,31.33,25.36,25.

וּבְגִלּוּלֵיכֶם Ez 20,39.

גִּלּוּלֵיכֶן Ez 23,49.

גִּלּוּלָיו Ez 14,4².7.20,39.

בְּגִלֻּלָיו 2R 21,11.

גִּלּוּלֶיהָ Jer 50,2.

גִּלֻּלֵיהֶם, גִּלּוּלֵיהֶם Dt 29,16 ‖ Ez 6,5.9.13². 14,3. 20,16. 23,7. 44,10. 12.

בְּגִלּוּלֵיהֶם Ez 14,5.23,20.37,23.

וּבְגִלּוּלֵיהֶם Ez 20,18.36,18.

11,25.13,13. 14,20.16,7.17,15.*20*, *10*.26.28.18,3.9.19,2.24. 20,11.12. 21,13.22,6.23,15.24,23.25,1. 26,4. 28,9 ‖ Job 1,6.2,1.10.7,11.12,3.13, 2.16.15,10.16,4.19.18,5.19,18. 21, 7.23,2. 24,19. 30,2.8. 31,28. 33,6 ‖ Cant 7,14.8,1 ‖ Ruth 1,5.12.2,15. 21 ‖ Thr 1,8.2,9.3,8. 4,3.15.21 ‖ Eccl 2,1.7.8.14.15.19.*5*,*9*.*8*,*10*.21. 23².24.26.*4*,*4*.*6*,*9*. 3,11. 4,8³.11.14. 16².5,16.18. 6,5. 7,14.21.22². 8,16. 9,1².6³.12.13.10,20.12,5 ‖ Esth 1, 9.4,16.7,2.9.9,13.15 ‖ Neh 3,35.4, 16.5,13.14.15.6,1.17.19. 13,22.23. 26 ‖ 1Ch 10,5.11,2³.18,11.19,15. 24,31 ‖ 2Ch 17,11.20,4.14.21,11. 22,3.5.29,7.30,12.31,16.36,14.

**הֲגַם** *interrog.* Gn 16,13 ‖ 1S 10, 11.*12*.*19*.*24* ‖ 1R 17,20 ‖ Ps 78,20 ‖ Job 41,1 ‖ Esth 7,8.

**וְגַם**

השבעים קורין במ״ב י״ג ו׳ הָלְכוּ גם ת׳ הלך וגם; וי״ג בישעיה כ״א י״ב וְגַם לילה.

Gn 6,4.13,5.14,7.14².15,15.17,16. 20,12.21,13.26².24,14.44.46.30,6. 32,7. 37,7. 38,22.24. 40,15. 42,22. 28.44,9.48,19 ‖ Ex 2,19.3,9.4,14.5, 2. 6,4.5. 8,17. 10,26. 12,38.39. 18, 23.19,9.22.21,29.35.33,12. 34,3 ‖ Lev 25,45 ‖ Nu 13,27.28.18,2.24, 24.25 ‖ Dt 1,28. 2,6.15. 7,20. 26, 13 ‖ Jos 2,24.7,11⁴ ‖ Jud 2,3.10². 17.11,17.17,2.19,19³ ‖ 1S 1,28.4, 17². 10,26.13,4.14,21. 15,29.18,5. 21,9.23,17.28,23 ‖ 2S 1,4².11.2,1. 6.7. 11,24. 13,36. 15,19. 17,16. 19, 41.44.20,26.21,20 ‖ 1R 1,6.46.47. 48.10,11.14,24.15,13.16,7.16. 18, 35.21,19.23.22,22 ‖ 2R 8,1.13,6. 16,3.21,16.22,19. 23,15.19.24. 24, 4 ‖ Jes 5,2.7,20.21,12.28,7. 30,5. 31,2.40,24.45,16.66,21 ‖ Jer 3,10. 5,18.10,5.13,26.26,20.27,6. 28,14. 31,18. 36,6.25. 40,11. 50,24². 52, 10 ‖ Ez 5,11².8,18.9,10.16,28.29. 41.43.52. 20,12.15. 25. 21,15.22. 23,25.37.24,3.5.39,16 ‖ Hos 3,3.4, 3 ‖ Joel 2,3.12.3,2.4,4 ‖ Am 4,6.7. 6,3 ‖ Zach 3,7².9,2.11,8.12,2.13,2. 14,14 ‖ Mal 2,2.9 ‖ Ps 8,8.71,18. 78,21.84,3.148,12 ‖ Prv 16,4 ‖ Job 28,27.40,14 ‖ Ruth 1,12.2,8.16.3, 12.4,10 ‖ Eccl 1,11.3,13.5,15.6,3. 7.7,6.18. 8,17. 9,3.11³.10,3.11,2 ‖ Esth 5,12 ‖ Dan 11,8.22 ‖ Esr 1, 1 ‖ Neh 5,8.10.16.6,7.14.12,43 ‖ 1Ch 10,13. 12,39.41. 20,6. 23,26. 29,9.24 ‖ 2Ch 1,11.6,32.9,10.12, 12.14,14.15,16. 16,12. 18,21. 19,8. 21,4.13.17.24,7.12.26,20.28,2.5.8. 29,35.30,1.34,27.36,13.22.

**שֶׁגַּם** Eccl 1,17.2,15.8,14.

**בְּשַׁגָּם**

בַּאֲשֶׁר גַּם, וי״ם משרש שָׁגַג.

Gn 6,3.

---

**[גָּמָא] יְגַמֶּא־** *Pi. 3 impf.*

sorbere, bibere.

ענינו שאיפה ובליעה, ובתלמוד בא גם עם עי״ן; וטעם יגמא ארץ שנדמה כאלו הוא בולע את שטח הארץ במרוצתו המהירה; ויונתן תרגמו יַעְבֵּד גומתא בארעא, כלומר עושה את הקרקע גומות בפרסותיו.

Job 39,24.

**[הַגְמִיא] הַגְמִיאִינִי** *Hi. imper. f. suff.* Gn 24,17.

**?[מְגַמָּה] מְגַמַּת** *cs.*

desiderium, contentio, cupiditas, *directio*.

לדעת רש״י כמו מְגַמַּת, ולדעת אחרים שרשו גָּמַם, ע״ש.

Hab 1,9.

——conf. גָּמַם——

**גֹּמֶא**

iuncus palustris, papirus nilotica.

מין קנה וסוף הגָּדֵל באגמים ובבצות, ומגמא ובולע את המים, לפי שהוא ספוגי, ומפני קלותו וכפיפתו עושין ממנו אניות קטנות; ובדרז״ל גמי וגימון.

Ex 2,3 ‖ Jes 18,2 ‖ Job 8,11.

**וָגֹמֶא** Jes 35,7.

——conf. אַגְמֹן, אֲגַם——

**גֹּמֶד**

laculus, ulna.

מדה ידועה, פחותה מאמה, ובתלמוד גרמידא וכן בסורית-מנדעית.

Jud 3,16.

**[גַּמָּד] וְגַמָּדִים** *pl.*

cubitales, pygmaei; al.: *audaces*, bellatores; al. nomen cuiusdam phoenicii oppidi civium significat.

להקדמונים ננסים, בעלי קומת גמד אחד, וי״ת קפוטקאי, כמו כַּפְתֹּרִים, השבעים קורין גַּם-מָּדִים, הסורי נִשְׁרִים, וי״נ צְמָרִים (בראש׳ י׳ י״ח).

Ez 27,11.

---

**גָּמַל I**

tribuere, praestare alicui; retribuere.

קרוב לשרש גָּמַר בענין השלמה, ותשלומין לאחר גמר המעשה.

Ps 13,6.103,10.116,7.

**גְּמָלָנוּ** *3 perf. suff.* Jes 63,7.

**גְּמָלְךָ** Prv 3,30.

**גְּמָלָם** Jes 63,7.

**[גְּמָלַתְהוּ] גְּמָלַתְהוּ** *f. suff.* Prv 31, 12.

**שֶׁגָּמַלְתְּ** *2 perf. f.* Ps 137,8.

**[גָּמַלְתָּ] גְּמַלְתַּנִי** *2 m. suff.* 1S 24,18.

**גָּמַלְתִּי** *1 perf.* Ps 7,5.

**גְּמַלְתִּיךָ** *suff.* 1S 24,18.

**גָּמְלוּ** *3 pl.* Jes 3,9.

**גְּמָלוּךָ** *suff.* Gn 50,17.

**גָּמַלְנוּ** *1 pl.* Gn 50,15.

**גֹּמֵל** *pt.* Prv 11,17.

**גֹּמְלִים** *pl.* Joel 4,4 ‖ 2Ch 20,11.

**גְּמֹל** *imper.* Ps 119,17.

**תִּגְמֹל** *2 impf.* Ps 142,8.

**[יִגְמֹל] יִגְמְלֵנִי** *3 impf. suff.* 2S 19,37.22,21 ‖ Ps 18,21.

**תִּגְמְלוּ** *2 impf. pl.* Dt 32,6.

**גְּמוּל**

actio, opus, bene aut male factum; retributio.

Jes 3,11.35,4.59,18².66,6 ‖ Jer 51, 6 ‖ Ps 94,2 ‖ Thr 3,64.

**וּגְמוּל** Prv 12,14.

**הַגְּמוּל** *interrog.* Joel 4,4.

**כִּגְמוּל, כִּגְמֻל** Jud 9,16 ‖ 2Ch 32, 25.

גְּמֻלְךָ *suff.* Ob 15.
גְּמוּלֵךְ Ps 137,8.
גְּמֻלְכֶם Joel 4,4.7.
וּגְמֻלוֹ Prv 19,17.
גְּמוּלָם Ps 28,4.
גְּמוּלִים] גְּמוּלָיו *pl. suff.* Ps 103, 2.

## גְּמוּלָה] הַגְּמוּלָה

להבחור לית וחסר; יונתן קורא בישעיה בַּעַל גמלות.

2S 19,37.

גְּמֻלוֹת *pl.* Jes 59,18‖Jer 51,56.
תַּגְמוּל] תַּגְמוּלוֹהִי *pl. suff.* Ps 116,12.

II גָּמַל] גְּמָלַתּוּ *3 perf. f. suff.*

maturare; ablactare infantem.

נאמר על־פרי שנגמר בשולו ואינו צריך ליניקה מן העץ, או על הילד שנעתק משדי אמו.

1S 1,24.

גֹּמֵל *pt.* Jes 18,5.
גָּמוּל *pt. pass.* Jes 11,8.
כְּגָמֻל Ps 131,2.
כַּגָּמֻל Ps 131,2.
גְּמוּלִים] גְּמוּלֵי *pl. cs.* Jes 28,9.
גְּמְלֵךְ *inf. suff.* 1S 1,23.
גָּמְלָהּ 1S 1,23.
וַיִּגְמֹל *3 impf.* Nu 17,23.
וַתִּגְמֹל *3 impf. f.* Hos 1,8.
וַתִּגְמְלֵהוּ *suff.* 1R 11,20.
נִגְמַל] הִגָּמֵל *Ni. inf.* Gn 21,8.
יִגָּמֵל *3 impf.* 1S 1,22.
וַיִּגָּמַל Gn 21,8.

## גָּמָל

camelus.

זה שמו בכל לשונות בני שם, ומדם בא גם ללשונות המערב; ונקרא כן אם ע״ש שלֵמות גדולו וַעֲבִי גבו או ע״ש שלמותו במעלות המשבחות ומפארות בשירי עֲרָב. וי״ם מן הפעל חמל בערבית, כלומר נושא משא; אך גם בה הוא נכתב ונקרא בגימ״ל.

2R 8,9‖Jes 21,7.

הַגָּמָל Gn 24,64.31,34‖Lev 11,4‖Dt 14,7‖Zach 14,15.
מִגָּמָל 1S 15,3.
גְּמַלִּים *pl.* Gn 24,10.63. 32,16‖1R 10,2‖Jes 30,6.60,6‖Ez 25,5‖Job 1,3.42,12‖Neh 7,69.
וּגְמַלִּים Gn 12,16.24,35.30,43‖1S 27,9‖2Ch 9,1.14,14.
הַגְּמַלִּים Gn 24,11.22.30.32.46.61.31,17‖1S 30,17‖Job 1,17‖1Ch 27,30.
וְהַגְּמַלִּים Gn 32,8.
בַּגְּמַלִּים Ex 9,3.
וּבַגְּמַלִּים 1Ch 12,40(41).
לַגְּמַלִּים Gn 24,31.32.
מִגְּמַלֵּי *cs.* Gn 24,10.
גְּמַלֶּיךָ *suff.* Gn 24,14.*46*.
לִגְמַלֶּיךָ Gn 24,19.44.
גְּמַלָּיו Gn 24,20.
גְּמַלֵּיהֶם Jud 8,21.26‖Jer 49,32‖Esr 2,67‖1Ch 5,21.
וּגְמַלֵּיהֶם Gn 37,25‖Jer 49,29.
וְלִגְמַלֵּיהֶם Jud 6,5.*7*,*12*.

——v. n. pr.——

## ▪גָּמַם rad. מְגַמָּה] מְגַמַּת *cs.*

turba, coetus, copia.

בערבית הוראת שרש גמם רבוי, ר״ל קִבּוּץ של חילות וגדודים. וכבר הבאנוהו בשרש גמא, ע״ש.

Hab 1,9.

——conf. גָּמָא——

## גּוּמָּץ

fovea.

בור ושוחה, יש מחברין אותו עם גומא. לפי המסורה שלנו מלא ודגש, ולהבחור חסר!

Eccl 10,8.

---

## גָּמַר

perficere, absolvere; desinere, deficere.

אח אל גָּמַל בהוראת השלמה ותשלומין; וטעם יגמר בעדי לדראב״ע בחסרון מעשי או חפצי, וליונתן כמו יִגְמֹל, ישַׁלם לשונאַי גמולם בעבורי, ולרד״ק כמו יִסְגֹּר, ולא נהירא לי. וי״ג בתהלים ע״ז ט׳ גמר אֹמֶן.

Ps 12,2.77,9.

גֹּמֵר *pt.* Ps 57,3.
יִגְמֹר, יִגְמָר־ *3 impf.* Ps 7,10.138,8.

—v. ch. et n. pr.; גַּן v. גָּנַן—

## גָּנַב

furari, surripere, auferre; cum לֵב: fallere; *Hithp.* furtim agere.

לדעת רבים שרשו גב (ובערבית וסורית גנב) בהוראת צד, והכונה סַלֵּק לצדדין (בעזייטיגען, устранить), וכמו שמצינו פעל משם כָּנָף בהוראת ההסתר והעלמה הֻשאל גם לגנבת הדעת ובבנין התפעל על העלמת עצמו ע״י ההליכה בסתר כבשאר הלשונות; וטעם גְּנֻבְתִי כמו גְּנֻבַת, ולדעת ר״ש פרחון הוא יו״ד היחס, ולא מסתבר.

גְּנָבָה] גְּנָבָתוּ *3 perf. suff.* Job 21,18.27,20.
גְּנַבְתֶּם Gn 31,32.
גָּנַבְתָּ *2 perf.* Gn 31,30.
וְגָנַבְתִּי *1 perf.* Prv 30,9.
גָּנְבוּ *3 pl.* Jos 7,11‖2S 21,12.
גְּנָבוּךָ *suff.* 2S 19,42.
גֹּנֵב *pt.* Dt 24,7.
וְגֹנֵב Ex 21,16.
הַגֹּנֵב Zach 5,3.
גָּנוּב *pass.* Gn 30,33.

גְּנוּבִים *pl.*

להבחור חסר דלא כספרים שלנו.

Prv 9,17.

גְּנֻבְתִי...וּגְנֻבְתִי *f. cs.* Gn 31 39.
גָּנֹב *infin.* Ez 22,11.
הֲגָנֹב *interrog.* Jer 7,9.
וְגָנֹב Hos 4,2.
תִּגְנֹב *2 impf.* Ex 20,15‖Dt 5, 17.
וַתִּגְנֹב Gn 31,26.27.
יִגְנֹב, יִגְנוֹב *3 impf.* Ex 21,37‖Prv 6,30.
וַיִּגְנֹב Gn 31,20.
וַתִּגְנֹב *f.* Gn 31,19‖2R 11,2‖2Ch 22,11.
נִגְנֹב *1 pl.* Gn 44,8.
תִּגְנְבוּ] תִּגְנֹבוּ *2 pl.* Lev 19,11.
יִגְנְבוּ *3 pl.* Ob 5.
נִגְנַב] יִגָּנֵב *Ni. 3 impf.* Ex 22, 11.
גִּנֵּב] מְגַנְּבֵי *Pi. pt. pl. cs.* Jer 23,30.

וַיִּגְנֹב *3 impf.* 2S 15,6.

וְגֻנַּב *Pu. 3 perf.* Ex 22,6.

גֻּנַּבְתִּי *1 perf.* Gn 40,15.

גֻּנֹּב *infin.* Gn 40,15.

[יְגֻנַּב] יְגֻנָּב *3 impf.* Job 4,12.

[הִתְגַּנֵּב] יִתְגַּנֵּב *Hithp. 3 impf.* 2S 19,4.

וַיִּתְגַּנֵּב 2S 19,4.

## גַּנָּב

fur.

Jer 2,26 ‖ Ps 50,18 ‖ Prv 29,24.

וְגַנָּב Hos 7,1.

הַגַּנָּב Ex 22,1.6.7 ‖ Dt 24,7 ‖ Zach 5,4.

כַּגַּנָּב Joel 2,9 ‖ Job 24,14.30,5.

לַגַּנָּב Prv 6,30.

גַּנָּבִים *pl.* Jes 1,23 ‖ Jer 49,9 ‖ Ob 5.

בְּגַנָּבִים Jer 48,27.

## [גְּנֵבָה] הַגְּנֵבָה

furtum, furto absumptum.

Ex 22,3.

בִּגְנֵבָתוֹ *suff.* Ex 22,2.

——v. n. pr.——

## °[גֶּנֶז, גְּנָזִים] *pl. cs.* גִּנְזֵי

thesauri, citae; *tapeta.*

אוצר; הפעל ידוע בדרז"ל. ויש מחברין אותו עם כָּנַס וכָנַשׁ, אמנם מלה פרסית היא, וע"ז יורה גם הכ"ף הבא לבנין המשקל במלת גנזכים (בית האוצר) כבלשון פרס הקדומה.

Esth 3,9.4,7.

וּבְגִנְזֵי Ez 27,24.

## [גַּנְזַךְ] *pl. cs.* וְגַנְזַכָּיו

gazophylacia templi.

1Ch 28,11.

——v. chald.——

## [גָּנַן] *1 perf.* וְגַנּוֹתִי

tegere, protegere.

עיקר הוראתו כסוי וטלילה, ומזה גַּן המכסה בצלו, וּמָגֵן המגין ומציל מפני מכת חרב וחץ.

2R 19,34.20,6 ‖ Jes 37,35.38,6.

גָּנוֹן *infin.* Jes 31,5.

[הֵגֵן] יָגֵן *Hi. 3 impf.* Jes 31,5 ‖ Zach 9,15.12,8.

## · גַּן

hortus.

י"מ ויחמס כַּגַּן שֻׂכּוֹ דאיכה ב' ו' כמו כַּגַּנָּן, תאר לבעל הגן (או לעובדו ולשומרו) כבדרז"ל, וטעם שֻׂכּוֹ כמשוכת הדק, כלומר כִּלָּה את הקוצים והענפים הגרועים; השבעים קורין כַּגֶּפֶן מִשְׂכָּנוֹ (או שִׂכְנוֹ), או כמובן סֻכָּתוֹ.

Gn 2,8 ‖ 2R 25,4 ‖ Jer 39,4.52,7 ‖ Ez 28,13 ‖ Cant 4,12.

[הַגַּן] הַגָּן Gn 2,9.10.16.3,1.2.3.8 ‖ 2R 9,27.

[בַּגַּן] בַּגָּן Gn 3.8.10.

בְּגַן Gn 2,15 ‖ 2R 21,18.26 ‖ Ez 31,8².9.

כְּגַן Gn 13,10 ‖ Dt 11,10 ‖ Jes 51,3.58,11 ‖ Jer 31,11 ‖ Ez 36,35 ‖ Joel 2,3.

כַּגַּן Thr 2,6.

לְגַן Gn 3,24 ‖ 1R 21,2 ‖ Neh 3,15.

מִגַּן Gn 3,23.

גַּנִּי *suff.* Cant 4,16.

לְגַנִּי Cant 5,1.

לְגַנּוֹ Cant 4,16.6,2.

גַּנִּים *pl.* Cant 4,15.

בַּגַּנִּים Cant 6,2.8,13.

[גַּנָּה] וּכְגַנָּה Jes 1,30.61,11.

גַּנָּתוֹ *suff.* Job 8,16.

## גַּנּוֹת *pl.*

להבחור גנות דקהלת חסר, ולא ידעתי מנא ליה.

Jer 29,5.28 ‖ Am 9,14 ‖ Eccl 2,5.

הַגַּנּוֹת Jes 66,17.

מֵהַגַּנּוֹת Jes 1,29.

בַּגַּנּוֹת Jes 65,3.

כְּגַנֹּת Nu 24,6.

גַּנּוֹתֵיכֶם *suff.* Am 4,9.

[גִּנָּה] גִּנַּת *cs.* Cant 6,11 ‖ Esth 1,5.7,7.

מִגִּנַּת Esth 7,8.

——v. n. pr.——

## מָגֵן

clypeus; *metaph.* protector, princeps.

בנחמיה ד' י' יש לסרס: הרמחים והמגנים.

Gn 15,1 ‖ Dt 33,29 ‖ Jud 5,8 ‖ 2S 1,21².22,31.37 ‖ 2R 19,32 ‖ Jes 21,5.22,6.37,33 ‖ Jer 46,3.9 ‖ Ez 27,10.38,5 ‖ Nah 2,4 ‖ Ps 3,4.18,31.36.35,2.76,4 ‖ Prv 2,7.6,11.24,34.30,5 ‖ 1Ch 5,18 ‖ 2Ch 14,7.

וּמָגֵן Ez 23,24.38,4.39,9 ‖ Ps 84,12 ‖ 2Ch 17,17.

הַמָּגֵן 1R 10,17 ‖ Cant 4,4 ‖ 2Ch 9,16.

מָגִנִּי *suff.* 2S 22,3 ‖ Ps 7,11.18,3.144,2.

וּמָגִנִּי Ps 28,7.119,114.

מָגִנֵּנוּ Ps 59,12.84,10.89,19.

וּמָגִנֵּנוּ Ps 33,20.

וּמָגִנָּם Ps 115,9.*10.11.*

מָגִנִּים *pl.* 1R 10,17 ‖ Job 41,7 ‖ 2Ch 9,16.26,14.

וּמָגִנִּים 2Ch 32,5.

הַמָּגִנִּים Neh 4,10.

וּלְמָגִנִּים 2Ch 32,27.

מָגִנֵּי *cs.* 1R 14,26.27 ‖ Ps 47,10 ‖ 2Ch 12,9.10.

מָגִנָּיו *suff.* Job 15,26.

מָגִנֶּיהָ Hos 4,18.

הַמָּגִנּוֹת *II. pl.* 2Ch 23,9.

## [מְגִנָּה] *cs.* מְגִנַּת־

tegumentum; al. obduratio, obstinatio (cordis).

לב אטום וסגור, כמו שרירות לב, שלא יחזרו בתשובה ותרבינה המכות, כטעם ואני אקשה את־לב פרעה. להרד"ק הוא מין חלי, ויש מחברין אותו עם מְגַן צריך; י"ג מְגֹרַת־לב.

Thr 3,65.

---

## [גָּעָה] *infin.* וְגָעוֹ

mugire.

הֲמִיָּה, והתיחד אל הבהמות הגסות. ורז"ל השתמשו בו גם לאנשים; ואולי יש לשרש זה קורבה עם גָּעַר, כקורבת גָּבַהּ עם גָּבַר.

1S 6,12.

יִגְעֶה־ *3 impf.* Job 6,5.

——v. n. pr.——

## [גָּעַל] *3 perf. f.* גָּעֲלָה

fastidire, respuere, *abicere.*

ענינו הרחקת דבר מָאוּס ומלוכלך, ויש בו מעין גָּאַל בהוראה השנית.

Lev 26,43 ‖ Jer 14,19.

**וְנֶגְעָלָה** Lev 26,30.

**גְּעָלְתִּים** *1 perf. suff.* Lev 26,44.

**גָּעֲלוּ** *3 pl.* Ez 16,45.

**גֹּעֶלֶת** *pt. f.* Ez 16,45.

**תִּגְעַל** *3 impf. f.* Lev 26,11.15.

**נִגְעַל** *Ni. 3 perf.* 2S 1,21.

**הִגְעִיל] יַגְעִל** *Hi. 3 impf.* Job 21,10.

## גֹּעַל] בְּגֹעַל

fastidium.

Ez 16,15.

—v. n. pr.; conf. גָּאַל II—

## גָּעַר] וְגָעַר *3 perf.*

increpare, coercere, minari.

השמעות קול בכעס ובנזיפה להחריד ולאַיֵּם, ודוגמתו בסורית ובכושית. ע״נ בתהלים פ׳ י״ז: מגערת פּיך יאבדו.

Jes 17,13.

**גָּעַרְתָּ** *2 perf.* Jer 29,27 ‖ Ps 9,6. 119,21.

**וְגָעַרְתִּי** *1 perf.* Mal 3,11.

**גּוֹעֵר, גֹּעֵר** *pt.* Nah 1,4.2,3.

**וּמִגְּעָר־** *inf. cs.* Jes 54,9.

**גְּעַר** *imper.* Ps 68,31.

**יִגְעַר...וְיִגְעַר** *3 impf.* Zach 3,2.

**וַיִּגְעַר** Gn 37,10 ‖ Ps 106,6.

**תִגְעֲרוּ־** *2 pl.* Ruth 2,16.

## גְּעָרָה

increpatio, obiurgatio, minatio; clamor hostium.

Prv 13,1.8.17,10.

**גַּעֲרַת** *cs.* Jes 30,17$^2$.51,20 ‖ Ecc 7,5.

**בְּגַעֲרַת** 2S 22,16.

**מִגַּעֲרַת** Ps 80,17.

**בְּגַעֲרָתִי** *suff.* Jes 50,2.

**גַּעֲרָתְךָ** Ps 104,7.

**מִגַּעֲרָתְךָ** Ps 18,16.76,7.

**וְגַעֲרָתוֹ** Jes 66,15.

**מִגַּעֲרָתוֹ** Job 26,11.



## מִגְעֶרֶת] הַמִּגְעֶרֶת

increpatio, maledictio.

כענין הנני גער לכם את־הזרע דמלאכי, והשבעים קורין הַמְּגֵרָעת.

Dt 28,20.

---

## גָּעַשׁ] וַתִּגְעַשׁ *3 impf. f.*

vacillare, concuttere, commovere, titubare, undare.

בסורית הוראתו נגיחה, ובמקרא יֵאָמר על התנודדות והזדעזעות, ונרדף אל רעש, כי כל התנגשות והתנוששות גורמת רעש.

2S 22,8 ‖ Ps 18,8.

**גֹּעַשׁ] יְגֹעֲשׁוּ** *Pu. 3 impf. pl.* Job 34,20.

**הִתְגֹּעֵשׁ] וְהִתְגֹּעֲשׁוּ** *Hithpo. 3 prf. pl.* Jer 25,16.

**יִתְגֹּעֲשׁוּ** *3 impf. pl.* Jer 46,8.

**הִתְגָּעֵשׁ] וַיִּתְגָּעַשׁ** *Hithpa. 3 impf.* Ps 18,8.

**יִתְגָּעֲשׁוּ** *3 pl.* Jer 46,7.

**וַיִּתְגָּעֲשׁוּ** 2S 22,8 ‖ Jer 5,22 ‖ Ps 18,8.

—v. n. pr.—

## גַּף] בְּגַפּוֹ *suff.*

dorsum, corpus; locus excelsus.

י״א ששרשו גָּנַף (גדף) = כָּנַף, וי״א ששרשו כָּפַף, ע״כ הצגנודו בסדר הא״ב; וטעם בְּגַפּוֹ, בגופו, בעצמו, כלומר יחידי, ועל־גפי דמשלי לדעת המבארים כמו על־גַּבֵּי או על־כַּנְפֵי (כתרגום הסורי), אך יש לפתרו גם מענין גוף ותוך, עצם ועיקר (ע׳ איוב ל׳ ה׳).

Ex 21,3$^2$.4.

**גַּפִּים] גַּפֵּי** *pl. cs.* Prv 9,3.

—v. ch.; conf. אֲגַף et גּוּפָה—

## גֶּפֶן, גָּפֶן

palmes, vitis.

זה שמה גם בערבית (ויֵאָמר ג״כ על ריסי העינים, שע״כ לד״ק שרשה קרוב לגַבֵּן וְגַבּוֹת); וטעם מגפן הַיַּיִן האמור בנזירות, לפי שיש גם גפן שדה שאין לה ענבים רק פַּקֻּעוֹת.

Gn 40,9 ‖ 2R 4,39 ‖ Jes 7,23.16,8.9.24,7.32,12 ‖ Hos 10,1 ‖ Zach 3,10 ‖ Ps 80,9.15.

**וְגֶפֶן, וָגֶפֶן** Nu 20,5 ‖ Dt 8,8 ‖ Joel 2,22.

**הַגֶּפֶן** Jud 9,13 ‖ Jer 2,21.48,32 ‖ Ez 15,2.6.17,7 ‖ Joel 1,12 ‖ Hag 2,19 ‖ Zach 8,12 ‖ Mal 3,11 ‖ Cant 6,11.7,9.13.

**בַּגֶּפֶן** Jer 8,13.

**וּבַגֶּפֶן** Gn 40,10.

**כְּגֶפֶן** Ps 128,3.

**כַּגֶּפֶן, כַּגֶּפֶן** Jer 6,9 ‖ Ez 19,10 ‖ Hos 14,8 ‖ Job 15,33.

**לַגֶּפֶן, לַגֶּפֶן** Gn 49,11 ‖ Jud 9,12.

**לְגֶפֶן** Ez 17,6$^2$.8.

**מִגֶּפֶן** Nu 6,4 ‖ Dt 32,32 ‖ Jud 13,14 ‖ Jes 34,4.

**גַּפְנִי** *suff.* Joel 1,7.

**גַּפְנְךָ** Jer 5,17.

**גַּפְנוֹ** 1R 5,5 ‖ 2R 18,31 ‖ Jes 36,16 ‖ Mich 4,4.

**גַּפְנָהּ** Hos 2,14.

**גַּפְנָם** Dt 32,32 ‖ Ps 78,47.105,33.

**גְּפָנִים] וְהַגְּפָנִים** *pl.* Cant 2,13.

**בַּגְּפָנִים** Hab 3,17.

—גַּף v. גָּפַף—

## גֹּפֶר

arbor picea, cedri species.

מין עץ ממיני הארז או הברוש, ויש מחברין אותו עם גפרית ומתרגמין שוועפעלהאָלץ; ונבחר לתבה לפי שלא ירקב מהרה וגם קל הוא על פני מים.

Gn 6,14.

## גָּפְרִית

sulphur.

Gn 19,24 ‖ Dt 29,22 ‖ Jes 30,33 ‖ Job 18,15.

**וְגָפְרִית** Ez 38,22 ‖ Ps 11,6.

**לְגָפְרִית** Jes 34,9.

—גִּיר v. גִּר; גּוּר v. גֵּר—

## גָּרָב

scabies.

הוראת השרש בערבית חכוך וגרידה, המסַבבים ממין הצרעת הזאת, כמ״ש באיוב.

Lev 21,20.*22*,*22*.

**וּבַגָּרָב** Dt 28,27.

—v. n. pr.—

## גַּרְגַּר] גַּרְגְּרִים *pl.*

bacca.

בְּגוֹרָל Jos 21,4.5.6.8 ‖ 1Ch 6,46. 48.50.

גּוֹרַל *cs.* Jos 18,11 ‖ Ps 125,3.

גְּרָל־K. (גָּדֹל־Q.) Prv 19,19.

בְּגוֹרַל Jos 14,2.

וּמִגֹּרַל Nu 36,3.

גּוֹרָלִי *suff.* Ps 16,5.

בְּגֹרָלִי Jud 1,3.

גּוֹרָלְךָ Prv 1,14.

גּוֹרָלֵךְ Jes 57,6 ‖ Jer 13,25.

בְּגוֹרָלֶךָ [בְּגוֹרָלְךָ] Jud 1,3.

לְגֹרָלְךָ Dan 12,13.

גּוֹרָלוֹ 1Ch 26,14.

גּוֹרָלָם Jos 18,11.21,20.38.

גּוֹרָלוֹת, גְּרָלוֹת *pl.* Lev 16,8 ‖ Jon 1,7 ‖ Neh 11,1 ‖ 1Ch 24,31. 25,8.26,13.14.

וְהַגּוֹרָלוֹת Neh 10,35.

בְּגוֹרָלוֹת 1Ch 24,5.

---

[גָּרַם] גָּרְמוּ *3 perf. pl.*

resecare, reponere, asservare; *Pi.* derodere, ossa frangere, conterere.

פעל נגזר מן השם גֶּרֶם, כעִצְּמוֹ (ירמיה נ׳ י״ז) מן עצם. לכל המבארים והשבעים טעם לא גרמו לא השאירו גם עצם עד הבקר, ולהראב״ע „שלא שברו עצם בבקר והנם רעבים בערב״; י״נ ביחזקאל ואת־שְׁבָרֶיהָ תְּגָרֵמִי.

Zeph 3,3.

גָּרַם, [תְּגָרְמִי] תְּגָרֵמִי *Pi. 2 impf. f.* Ez 23,34.

יְגָרֵם *3 impf.* Nu 24,8.

## גֶּרֶם, גֶּרֶם

os, corpus, substantia rei, res ipsa.

טעם גרם המעלות עצמם ועיקרם והיא המעלה העליונה (ע׳ הערה לגַּף), ולרש״י פירוש אחר, ע״ש.

Gn 49,14 ‖ 2R 9,13 ‖ Prv 17,22 ‖ Ps 25,15.

[גְּרָמִים] גְּרָמָיו *pl. suff.* Job 40,18.

—v. ch. et n. pr.—

## גֹּרֶן

area, maxime de ea, in qua fruges triturantur.

## גֵּרָה I

granum, bacca. Conf. אֲגוֹרָה p. 7b.

מטבע קטנה (כעין אֲגוֹרָה), ולהראב״ע גרגירי חרוב, והגרמני יאמר באָהנע.

Ex 30,13 ‖ Lev 27,25 ‖ Nu 3,47. 18,16 ‖ Ez 45,12.

—גֵּרָה II. ruminatio v. גָּרַר—

גֵּרוּת v. גּוּר

[גָּרַז] נִגְרַזְתִּי *Ni. 1 perf.*

excindi.

לדעת המבארים כמו נִגְזַרְתִּי (ע׳ ישעיה נ״ג ח׳), וגרזן מוכיח וגוזר; ואולי הוא כמו נִגְרַשְׁתִּי (ע׳ יונה ב׳ ה׳), וכן משמע מתרגום השבעים.

Ps 31,23.

## גַּרְזֶן

securis.

קרדום, וע׳ הערה לשרש גָּרַד.

Dt 20,19.

הַגַּרְזֶן Jes 10,15.

וְהַגַּרְזֶן 1R 6,7.

בַּגַּרְזֶן Dt 19,5.

—v. n. pr.; אֲגַרְטָל v. p. 7b.—

## גּוֹרָל

sors, aliquid sorte partum: pars terrae, hereditatis; sors, *fortuna.*

לרד״ק הוא מן הערבית בהוראת אבן קטנה עגולה שהשתמשו בה לפיים, והיו מטילין אותה לקלפי, (וכענין ויפקדם בבזק לרד״ק), וע׳ ישעיה נ״ז ו׳. י״ג בדה״א ו׳ נ״א ערי גּוֹרָלָם (ע׳ יהושע כ״א כ׳). וטעם גְּרָל־חֵמָה (במשלי י״ט י״ט לפי הכתיב) איש שמזלו וגורלו להיות בעל חמה מטבעו, או יש לגרוס גֹּרַל חֵמָה נֹשֵׂא ענש; יונתן, השבעים והסורי קורין גְּבַר־חֵמָה.

Lev 16,8 ‖ Jos 17,14.17. 18,6.8. 10 ‖ Jes 34,17 ‖ Ez 24,6 ‖ Joel 4,3 ‖ Ob 11 ‖ Nah 3,10 ‖ Ps 22,19.

וְגוֹרָל Lev 16,8 ‖ Jes 17,14.

הַגּוֹרָל Lev 16,9.10 ‖ Nu 26,56.33, 54 ‖ Jos 15,1.16,1.17,1.19,1.10. 17.24.32.40.21,4.10 ‖ Jon 1,7 ‖ Prv 16,33.18,18 ‖ Esth 3,7.9,24 ‖ 1Ch 6,39.24,7.*25*,*9*.26,14.

בְּגוֹרָל Nu 26,55.33,54.34,13.36, 2 ‖ Jos 19,51 ‖ Jud 20,9 ‖ Mich 2,5.

פרי הזית, לדעת הבלשנים הוא כמו גַּלְגַּל ע״ש התמונה העגולית, ולרד״ק מפני הקִבּוּץ, כבדרז״ל גרגר של צרורות (שביעית ג׳ ז׳) כלומר תַּל קטן, ושרשו גָּרַר.

Jes 17,6.

—conf. גֵּרָה—

[גַּרְגֶּרֶת] גַּרְגְּרֹתֶיךָ *pl. suff.*

guttur, collum.

י״א שנקראה כן ע״ש חוליותיה העגולות, ואולי מפני שגורגת המאכל מבית דבליעה, ומזה בדרז״ל גַּרְגְּרָן.

Prv 3,3.6,21.

לְגַרְגְּרֹתֶיךָ Prv 1,9.3,22.

—conf. גָּרוֹן—

[גָּרַד] לְהִתְגָּרֵד *Hithp. infin.*

scalpere, scabere.

ענינו חכוך והקרובים אליו גָּרַז, גָּרַס, חָרַט, חָרַת (כָּרַת), חָרַץ, קרד (קַרְדֹּם), קָרַץ בחזוק המבטא והפעלה, והרבה דוגמתו בלשונות המערב; ע׳ הערה למלת גָּרָב.

Job 2,8.

---

[°גָּרָה] יְגָרֶה *Pi. 3 impf.*

excitare; *Hithp.* irritari, bellum inire, lacessere.

ענינו נִדְוִי ושִׁסּוּי לחרחר ריב ותגרה (וקרוב לשרש חָרָה).

Prv 15,18.28,25.29,22.

[הִתְגָּרִית] הִתְגָּרֶה *Hithp. 2 prf. f.* Jer 50,24.

וְהִתְגָּר *imper.* Dt 2,24.

תִּתְגָּרֶה *2 impf.* 2R 14,10 ‖ 2Ch 25,19.

תִּתְגָּר Dt 2,9.19.

יִתְגָּרֶה *3 impf.* Dan 11,25.

וְיִתְגָּרֶה Q. Dan 11,10.

תִּתְגָּרוּ *2 pl.* (נס״א) Dt 2,5.

יִתְגָּרוּ *3 pl.* Prv 28,4 ‖ Dan 11, 10.

וְיִתְגָּרוּ K. Dan 11,10.

[תִּגְרָה] מִתְגְּרַת *cs.*

lis, litigatio.

כתגרא בדרז״ל, ומרגלא בפומיהו: קורא תגר; וי״ת ממחת ידך.

Ps 39,11.

## °גָּרַר

trahere, rapere; ruminare (יָגֹּר Qal vel Ni.); *Pu.* serrā 'dissecari.

עניגו משיכה וסחיבה (וקרוב אל גָּלַל) ומזה גֵּרָה ע״ש העלאת המאכל ומשיכתו מן הקיבה ללעיסה שנית, וגם יש לו הוראת גרוד וחתוך ומזה השם מְגֵרָה ושתי ההוראות הרבה בדרז״ל. בפעל יָגֹּר לא נתברר אם קל או נפעל, ויש מחברין אותן עם נָגַר (ובדרז״ל נַגָּר על העובד בַּמְּגֵרָה).

יָגֹּר] יְגֹרֵם *3 impf.* Lev 11,7.

יְגֹרֵהוּ *suff.* Hab 1,15.

יְגוֹרֵם Prv 21,7.

גֹּרַר] מְגֹרָרוֹת *Po. pt. f. pl.* 1R 7,9.

הִתְגּוֹרֵר] ?מִתְגּוֹרֵר *Hithpo. pt.* Jer 30,23.

## גֵּרָה II

ruminatio (גֵּרָה granum v. p. 146[b]).

Lev 11,3.4.5.6.7 ‖ Dt 14,6.7.8.

וְגֵרָה Lev 11,26.

הַגֵּרָה Lev 11,4 ‖ Dt 14,7.

## מְגֵרָה] בַּמְּגֵרָה

serra.

2S 12,31 ‖ 1R 7,9 ‖ 1Ch 20,3.

וּבַמְּגֵרוֹת *pl.*

השבעים קורין וּבַמְּגֵזֵרוֹת (ע׳ ש״ב י״ב ל״א).

1Ch 20,3.

———v. n. pr.———

## גָּרַשׁ] גֹּרֵשׁ *pt.*

pellere, expellere; repudiare uxorem; eicere.

שִׁלּוּחַ, הרחקה וטלטול בחזק ובכח; גָּרֵשׁ לץ ספק אם הוא מקור או צווי; י״ג בישעיה נ״ז כ׳ כים נִגְרָשׁ.

Ex 34,11.

גְּרוּשָׁה *pt. pass. f.* Lev 21,7.

וּגְרוּשָׁה Lev 21,14.22,13 ‖ Nu 30,10 ‖ Ez 44,22.

וַיִּגְרְשׁוּ *3 impf. pl.* Jes 57,20.

נִגְרַשׁ] נִגְרָשׁ *Ni. 3 perf.* Jes 57,20.

וְנִגְרְשָׁה *f.* Am 8,8.

## גָּרַע] גְּרוּעָה, גְּרֻעָה *pt. pass. f.*

resecare, tondere; detrahere, diminuere; attrahere, sibi asservare.

קרוב לגרד ולגרר, וכל עיקרו המעטה וגרעון. ברוב ספרים שלנו הנוסחא בישעיה כל־זקן גרועה, אמנם יש מסורה על האי דירמיה: „לית כוותה חסר וחברו דישעיה מלא" מלשון חברו משמע שצ״ל גרועה, וכן נמצא בכ״י משֻׁבחים; ביחזקאל ה׳ י״א להמדנחאי אגרע, וכת״י, וי״מ גם זה מענין גִּלּוּחַ, שהנביא העביר תער הגלבים על ראשו לסימן פורעניות, כאמור בראש הפרשה; וי״ג אֶפְגַּע (ע׳ ישעיה מ״ז ג׳). השבעים קורין באיוב ט״ו ד׳ וְתִגַּע.

Jes 15,2 ‖ Jer 48,37.

לִגְרֹעַ *infin.* Eccl 3,14.

אֶגְרַע *1 impf.* Ez 5,11.

וָאֶגְרַע Ez 16,27.

תִּגְרַע *2 impf.* Dt 13,1 ‖ Jer 26,2.

וְתִגְרַע Job 15,4.8.

יִגְרַע, יִגְרַע *3 impf.* Ex 21,10 ‖ Job 36,7.

תִגְרְעוּ *2 pl.* Ex 5,8.19 ‖ Dt 4,2.

וְנִגְרַע *Ni. 3 perf.* Lev 27,18.

וְנִגְרְעָה *f.* Nu 36,3.

נִגְרָע *pt.* Ex 5,11.

יִגָּרַע, יִגָּרַע *3 impf.* Nu 27,4.36,3.4.

נִגָּרַע *1 impf. pl.* Nu 9,7.

גֵּרַע] יְגָרַע *Pi. 3 impf.* Job 36,27.

## מִגְרָעָה] מִגְרָעוֹת *pl.*

imminuatio, contractio (muri).

במלאכת הבנין, פחיתה ומִעוט בעובי החומות.

1R 6,6.

## גָּרַף] גְּרָפָם *3 perf. suff.*

rapere, auferre, secum abripere.

ענינו סחיבה, סחיפה ושטיפה, ומזה מֶגְרָפָה לחלק עפר תיחוח שנסחף ונפרד, וי״ת מגרפתיהם מגופתיהון, כמגופה בדרז״ל בתוספת ר׳.

Jud 5,21.

## מֶגְרָפָה] מֶגְרְפֹתֵיהֶם *pl. suff.*

gleba terrae.

Joel 1,17.

——conf. אֶגְרֹף p. 7[b].——

מקום דישת התבואה, ובהשאלה על התבואה עצמה, וטעם יושבים בגרן כחז״ל הצי גרן עגולה; ואולי הוא כעין גרם המעלות או שעצ״פ, ר״ל שם מיוחד לאותו המקום מימי קדם, כעין גרן ארנן.

Nu 15,20.18,30 ‖ 2S 24,16 ‖ Hos 9,2 ‖ Ruth 3,2 ‖ 1Ch 21,15.

הַגֹּרֶן Nu 18,27 ‖ 2S 24,21.24 ‖ 2R 6,27 ‖ Ruth 3,3.6.14 ‖ 1Ch 21,21.22.

בַּגֹּרֶן Jud 6,37.

בְּגֹרֶן 2S 24,18 ‖ 1R 22,10. ‖ 1Ch 21,18.28 ‖ 2Ch 3,1.18,9.

כְּגֹרֶן Jer 51,33.

מִגֹּרֶן Hos 13,3.

גֹּרְנָה Mich 4,12.

גָּרְנִי *suff.* Jes 21,10.

וְגָרְנְךָ Job 39,12.

מִגָּרְנְךָ Dt 16,13.

וּמִגָּרְנְךָ Dt 15,14.

הַגְּרָנוֹת (גֳּ) *pl.* 1S 23,1 ‖ Joel 2,24.

גָּרְנוֹת *cs.* Hos 9,1.

———v. n. pr. compos.———

## גָּרוֹן

collum, fauces.

הוראתו ידועה (קעהלע), ואח לגרגרת.

Jes 3,16.

בְגָרוֹן Jes 58,1.

גְּרוֹנִי *suff.* Ps 69,4.

גְּרוֹנֵךְ Ez 16,11.

וּגְרוֹנֵךְ K., וּגְרוֹנֵךְ Q. Jer 2,25.

גְּרוֹנָם Ps 5,10.

בִּגְרוֹנָם Ps 115,7.149,6.

———conf. גַּרְגֶּרֶת———

## גָּרַס] גָּרְסָה *3 perf. f.*

comminuere, contundere, confrangere.

בארמית, סורית וערבית ענינו כתישה וכתיתה, והטעם נפשי נשברת ונדכאה (צערקנירשט) מהמת התאוה; ואולי הוא כמו הרגו לאבנר, כלומר שובר אני את תאותי בשביל משפטיך.

Ps 119,20.

הִגְרִיס] וַיַּגְרֵס *Hi. 3 impf.* Thr 3,16.

———conf. גָּרַשׁ———

## גָּשַׁם°

pluere iubere.

פעל נגזר מן השם, בהוראת מטר היורד ברבוי ובשופע, והוא גם, עב וגשמי, ולדעת הח׳ בארטה בהפך אתָן מן הערבית سَحَمَ, הנאמר על השתפכות העננים ועל דמעות העינים. י״נ ביחזקאל לפי השבעים ארץ לא מְטֹהָרָה היא לא גֻשְׁמָה ביום זעם, אך לפי המסורה שלנו וכעדות המַכְלוּל השין רפויה והמ״ם במפיק. וא״כ הוא שם בכנוי, ולפי שנמצא לפעמים דגש לתפארת הקריאה הבאנו גשמה גם בבנין פֻּעַל.

גֻּשְּׁמָהּ = גֻּשְּׁמָה [גֻּשַּׁם *Pu. 3 perf. f.* Ez 22,24.

הִגְשִׁים] מַגְשִׁמִים *Hi. pt. pl.* Jer 14,22.

## גֶּשֶׁם, גָּשֶׁם

imber, pluvia.

1R 17,7.14.18,45 ‖ 2R 3,17 ‖ Jer 5,24.14,4 ‖ Ez 13,11 ‖ Joel 2,23 ‖ Zach 10,1 ‖ Ps 68,10 ‖ Prv 25,23 ‖ Eccl 11,3.

וְגֶשֶׁם Jes 44,14 ‖ Ez 13,13.38,22 ‖ Prv 25,14 ‖ Job 37,6.

הַגֶּשֶׁם, הַגָּשֶׁם Gn 7,12.8,2 ‖ 1R 18,41.44 ‖ Jes 55,10 ‖ Ez 1,28.34,26 ‖ Am 4,7 ‖ Zach 14,17 ‖ Cant 2,11 ‖ Eccl 12,2.

כַּגֶּשֶׁם Hos 6,4.

גְּשָׁמִים *pl.* Esr 10,13.

וּמֵהַגְּשָׁמִים Esr 10,9.

גִּשְׁמֵי *cs.* Ez 34,26.

גִּשְׁמֵיכֶם *suff.* Lev 26,4.

גִּשְׁמֵיהֶם Ps 105,32.

גֻּשְׁמָהּ [? גֶּשֶׁם *suff.* Ez 22,24.

——conf. ch.; v. n. pr.——

נְגַשֵּׁשָׁה, נְגַשְּׁשָׁה *Pi. 1 pl. impf.* [גִּשֵּׁשׁ

palpare, palpando quaerere.

ענינו משוש וכן הוא בערבית, סורית ובדרז״ל, ויש מחברין אותו עם גשם במובן הגשמית; ואולי הוא אח לְקַשֵּׁשׁ, לפי שהמקושש מחפש וממשש עד שמוצא מה שמבקש וכמ״ש: כי משׁשת... מה מצאת וג׳ (בר׳ ל״א ל״ז).

Jes 59,10².

גְּרֻשָּׁה] גְּרֻשֹׁתֵיכֶם *pl. suff.*

expulsio (civium ex possessione sua), rapina; al.: *tributa.*

רש״י פי׳ סלקו את שאתם מגרשים את עמי, ונראה יותר שהוא תאר למסים שנוגשים בחזקה (איינטרייבונגען, ערפרעססונג); ויונתן תרגם תקלתכון נראה שקרא בשמאל, היינו מִכְשׁוֹל היינו שֶׁבֶר.

Ez 45,9.

## מִגְרָשׁ

pascuum; area urbem vel aedificium circumdans. *Vulg.* suburbana.

הוראתו הראשונה למקום מרעה ששולחין ונורשין שם את הבהמות הביתיות, והֻשאל לחלק קרקע פנוי השייך גם לבנין גדול.

Ez 45,2.48,17.

וּמִגְרָשׁ Nu 35,2.

וּלְמִגְרָשׁ Ez 48,15.

מִגְרַשׁ *cs.* Lev 25,34 ‖ 2Ch 31,19.

מִגְרָשָׁהּ *suff.* Ez 36,5.

מִגְרָשִׁים] מִגְרְשֵׁי *pl. cs.* Nu 35,5 ‖ 1Ch 5,16.

וּמִגְרְשֵׁי Nu 35,4.

מִגְרָשֶׁיהָ, מִגְרָשֶׁהָ *suff.* Jos 21,11.13².14². 15².16³. 17². 18². 21². 22². 23². 24². 25². 27². 28². 29². 30². 31².32².34².35².[36².37².]36². 37² ‖ 1Ch 6,40. 42².43².44². 45³.52².53². 54². 55². 56². 57². 58². 59². 60². 61³. 62².63².64².65².66².

וּמִגְרָשֶׁיהָ Jos 21,40.

מִגְרְשֵׁיהֶם 1Ch 6,49. 13,2 ‖ 2Ch 11,14.

וּמִגְרְשֵׁיהֶם Nu 35,3 ‖ Jos 14,4.

מִגְרְשֵׁיהֶן Nu 35,7 ‖ Jos 21,3.8.

וּמִגְרְשֵׁיהֶן Jos 21,2.19.26.33.39.

מִגְרָשׁוֹת *II. pl.* Ez 27,28.

——v. n. pr.——

## גֶּרֶשׂ

contusum.

כמו גרם בסמ״ך, גרעיני תבואה כתושים.

Lev 2,14.

מִגִּרְשָׂהּ *suff.* Lev 2,16.

——conf. גֶּרֶם——

נִגְרַשְׁתִּי *1 perf.* Jon 2,5.

גֵּרֵשׁ] וְגֵרְשָׁה *Pi. 3 perf. f.* Ex 23,28.

גֵּרַשְׁתָּ *2 perf.* Gn 4,14.

וְגֵרַשְׁתָּמוֹ *suff.* Ex 23,31.

וְגֵרַשְׁתִּי *1 perf.* Ex 33,2.

וַאֲגָרְשֶׁנּוּ

וְגֵרַשְׁתִּיו *suff.* Nu 22,11.

גֵּרַשְׁתִּיהוּ Ez 31,11.

גֵּרְשׁוּנִי *3 pl. suff.* 1S 26,19.

גָּרֵשׁ *infin.* Ex 11,1 ‖ Prv 22,10.

לְגָרֵשׁ 1Ch 17,21.

לְגָרְשֵׁנוּ *suff.* 2Ch 20,11.

גָּרֵשׁ *imper.* Gn 21,10.

אֲגָרֵשׁ *1 impf.* Jud 2,3.

וָאֲגָרֵשׁ Jud 6,9.

אֲגָרְשֶׁנּוּ *suff.* Ex 23,29.30.

וַאֲגָרְשֶׁנּוּ Nu 22,6.

אֲגָרְשֵׁם Hos 9,15.

תְּגָרֵשׁ *2 impf.* Ps 80,9.

יְגָרֵשׁ *3 impf.* Ex 11,1.

וַיְגָרֶשׁ Gn 3,24 ‖ Ex 10,11 ‖ Dt 33,27 ‖ Jos 24,18 ‖ Jud 9,41 ‖ 1R 2,27 ‖ Ps 78,55.

וַיְגָרְשֵׁהוּ (al. רֲ) *suff.* Ps 34,1.

יְגָרְשֵׁם Ex 6,1.

וַתְּגָרֶשׁ *3 impf. f.* Jos 24,12.

תְּגָרְשׁוּן *2 impf. pl.* Mich 2,9.

וַתְּגָרְשׁוּנִי *suff.* Jud 11,7.

וַיְגָרְשׁוּ *3 impf. pl.* Jud 11,2.

יְגָרְשׁוּהָ *suff.* Zeph 2,4.

וַיְגָרְשׁוּם Ex 2,17.

גֹּרַשׁ] גֹּרְשׁוּ *Pu. 3 perf. pl.* Ex 12,39.

יְגֹרָשׁוּ] יְגֹרְשׁוּ *3 impf. pl.* Job 30,5.

## גֶּרֶשׁ

proventus.

ש״ת מליצי לפרי שהאילנות מוציאין (כשם שֶׁגֶר לפרי בטן מן הארמית שָׁגַר = שָׁלַח), והטעם יְרָחִים, לפי שהלבנה מבשלתן, כפל של תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ. וי״ם מזה מִגְרָשָׁהּ דיחזקאל ל״ו ה׳.

Dt 33,14.

## גַּת

torcular.

מקום דריכת הענבים, ובדרז״ל כל חפירה שיש לה בית קבול.

Joel 4,13 ‖ Thr 1,15.

**בַּגַּת** Jud 6,11.

**בְּגַת** Jes 63,2.

**גִּתּוֹת** *pl.* Neh 13,15.

**גִּתִּית] הַגִּתִּית**

instrumentum musicum.

כלי זמר או נגון הבא מִגַּת.

Ps 8,1.*81,1.84,1.*

——v. n. pr.——

גַּם־הַפַּעַם אֲחַלָּה אֶל בְּנֵי־יְאַוְּרֵנִי חַיִל
וְעַל מְלַאכְתִּי אֶשְׁקֹד גַּם־יוֹמָם גַּם־לָיִל!

# ד

**דָּאַב] דָּאֲבָה** *3 perf. f.*

languescere, contabescere (מַדְאִיבֹת = מְדִיבֹת).

אח אל אָדַב ודָוָה, ויש מחברין אותו עם דוּב בהוראת זיבה כדרך שבא מָסַס ומָגַג על נמיסת הלב והתמוגגותו מיראה ופחד. לדר״ק נפש דָּאֲבָה דירמיה כמו דֹּאֲבָה או דָּאֵבָה, משרש זה בא גם ומְדִיבֹת נפש (ויקרא כ״ו ט״ז) כמו ומַדְאִיבֹת, כאשר יגיד עליו רעו (הדברים כ״ח ס״ה), והבאנוהו גם בשרש דוּב.

Jer 31,25(24) ‖ Ps 88,10.

**לְדַאֲבָה** *infin.* Jer 31,12(11).

**הִדְאִיב] וּמְדִיבֹת** *Hi. pt. pl. f.* Lev 26,16.

**דְּאָבָה**

timor, pavor.

ע׳ הערה למעל דוּץ.

Job 41,14.

**דְּאָבוֹן] וְדַאֲבוֹן** *cs.* Dt 28,65.

——דָּג v. דָּאג——

**דָּאַג] וְדָאַג**

sollicitari, anxie timere.

הוראתו ידועה ושגור בדרז״ל.

1S 9,5 (נס״א).11,2.

**דָּאַגְתְּ] דָּאַגְתְּ** *2 perf. f.* Jes 57,11.

**דֹּאֵג** *pt.* Jer 38,19.

**דֹּאֲגִים** *pl.* Jer 42,16.

**אֶדְאַג** *1 impf.* Ps 38,19.

**יִדְאַג] יִדְאָג** *3 impf.* Jer 17,8.

**דְּאָגָה**

sollicitatio, metus.

וי״ג כְּיִם דאגה.

Jer 59,23 ‖ Prv 12,25.

**בִּדְאָגָה** Ez 12,19.

**וּבִדְאָגָה** Ez 4,16.12,18.

**מִדְּאָגָה** Jos 22,24.

——v. n. pr.——

**דָּאָה] יִדְאֶה** *3 impf.*

volare.

בערבית מעיקרי הוראתו גם דָּחָה, ע״ש שהעוף בעפיפתו וטיסתו דוחה את האויר (ויובן הכתיב במלת וידא דמ״ב י״ז כ״א, כי דחה ונדה קרובים הם). וי״ג באיוב ל״ו ט״ו הַתְדָאֶה על־מפלשי־עב.

Dt 28,49 ‖ Jer 48,40.

**וְיִדְאֶה** Jer 49,22.

**וַיֵּדֶא** Ps 18,11.

**דָּאָה] הַדָּאָה**

avis quaedam rapax. *Vulg.* milvus.

שם עוף מעופות הטורפות והטמאות ונקרא כן ע״ש קלות מעופו וטיסתו, לפי השבעים המתרגמים γῦπα הוא הנייער, ובהדברים (י״ד י״ג) נאמר וְהָרָאָה, והוא אחד מדרכי השנויים, כמו ריפת ודיפת, דדנים ורדנים, וגם בפעל דָּאָה, בתהלים כתיב וַיֵּדֶא ובש״ב (כ״ב י״א) וַיֵּרָא, וזה כונת חז״ל ראה ודאה... אחת היא (חולין ס״ג ב׳). ולפי השערת רש״י פין גזרו דָּאָה מן דָּאָה, דָּוָה בלשון ארמי בהוראת הבטה ונשיאת עינים למעלה, כמ״ש בגמרא: אביי חזייה לרבא דקא דאוי למערב (שבת ל״ה ע״א), ומסגו כי דוו (שם נ״ג, ע״ב), ועוף זה רואה ומציץ למרחוק.

Lev 11,14.

**דֹּבֶא, דָּבְאָךְ] דָּבְאֶךָ** *suff.*

quies; al. fortitudo.

וי״ם אותו מן הערבית בהוראת מנוחה, שלוה והשקט, יונתן תרגמו תקפך וכן תרגמו השבעים, ורש״י פי׳ שהכונה על ימי הזקנה שהם דואבים, זבים ומתמוטטים, וחז״ל פי׳ מענין שפע (כטעם הולים זהב מכים) „שיהיו כל הארצות דובאות כסף וזהב ומביאות לא״י״ וכעין זה פ׳ הרמב״ן ועל א״י בעצמה, כטעם זבת חלב ודבש; וראיתי מי שפי׳ מנעלך מנעל הרגל (וכן תרגמו השבעים) ודבאך מלבושך (שכן ת״א עטרות ודיבון מכללתא ומלבשתא) כמ״ש בהדברים ח׳ ד׳, ושנוי בנחמיה ט׳ כ״א (כחמש הזה שלבושו גדל עמו), אבל הגירסא הנכונה בת״א ומדבשתא, ועוד מפני מה נאמר רק בְּאָשֶׁר? ומה ענינו אצל הברכות לעתיד? ואולי יש לגרוס וּכְיָמֶיךָ (חלקו של אשר היה על הים) או וּכְמֵימֶיךָ דָּבְשֶׁךָ. ע׳ הערה אל לב.

Dt 33,25.

——conf. n. pr. מֵידְבָא——

**דָּבַב] הֹזבֵב** *pt.*

repere vel rorare.

ענינו זיבה, רחישה ונזילה (כמו נפת תטפנה שפתותיך ויש מחברין אותו עם דִּבָּה וְדִבֵּר; השבעים קורין: דובב שְׂפָתַי וְשִׁנָּי (ע׳ אורשריפט צד ת״ה), וי״ג שפתי שׁוֹשַׁנִּים.

Cant 7,10.

**דִּבָּה**

infamia, calumnia, obtrectatio.

י״ם זיבה וטפיפה כטעם הלך רכיל, וי״ם מן דִּבֵּר; והנה המביא דבה דובר אמת, אשר יראה יגיד, והמוציא דבה משקר (רמב״ן).

Nu 14,36 ‖ Prv 10,18.

**דִּבַּת** *cs.* Nu 13,32.14,37 ‖ Jer 20,10 ‖ Ps 31,14.

**וְדִבַּת** Ez 36,3.

**וְדִבָּתְךָ** *suff.* Prv 25,10.

**דִּבָּתָם** Gn 37,2.

**דֹּב**

ursus.

י״מ מן דָּבַב וְטָפַף ע״ש מהלכו כרוחש, וי״ם מן דבב בערבית בהוראת בעל שֵׂעָר (косматый) ובדרז״ל על הפרסים „מגדלי שער כדב״; ואולי הוא קצור מן דְּבַשׁ (ת״י וירושלמי הדיבון מדבשתא) לפי שהדֹּב אֹדב את הדבש מאד, וכן נקרא בלשון רוסי אֹכֵל־דְּבַשׁ медвѣдь. ע׳ הערה למלת אַת.

Prv 17,12 ‖ Thr 3,10.

**דֹּב, וָדֹב, וְדֹב** Jes 11,7 ‖ Prv 28,15.

**הַדּוֹב, הַדֹּב** 1S 17,34.36.37 ‖ Am 5,19.

**כְּדֹב** 2S 17,8 ‖ Hos 13,8.

**דֻּבִּים** *pl.* 2R 2,24.

**כַּדֻּבִּים** Jes 59,11.

——v. chald.——

דִּבְיוֹנִים Q. *pl.*
(חֲרֵי י׳ = חִרְיוֹנִים K.)
stercus columbarum.
כתרגומו, וצואת היונים הוצרכו להסקה, או שמצאו בזפק ובקיבה גרעיני תבואה, ולד״ק יון בא לבנין המשקל, וענינו זבל וגלל סתם (וע׳ מ״ב י״ח כ״ז וישעיה ל״ו י״ב).
2R 6,25.

---

דְּבֵלָה
ficuum aridarum massa.
„גוש תאנים דרוכות ודרוסות שעושים להתיבש״, ויש מחברין אותו עם נבל בדרו״ל.
1S 30,12.
דְּבֶלֶת *cs.* 2S 20,7‖Jes 38,21.
דְּבֵלִים *pl.* 1S 25,18 ‖ 1Ch 12,40 (41).

———v. n. pr.———

דָּבֵק ,דָּבַק
adhaerere, cohaerere; assequi; accidere; persequi.
קרוב אל דָּפַק; וכן הוא בערבית ובסורית, וכרפיון המבטא זַנַּג בדרו״ל. וע׳ נִדְבָּךְ הארמי.
1R 11,2 ‖ 2R 3,3 ‖ Job 31,7 ‖ Thr 4,4.
וְדָבַק Gn 2,24.
דָּבְקָה ,דָּבֵקָה *3 perf. f.* Ps 44, 26.63,9.102,6.119,25 ‖ Job 19,20. 29,10 ‖ Ruth 1,14.
דָּבַקְתִּי *1 perf.* Ps 119,31.
דָּבְקוּ ,דָּבֵקוּ *3 perf. pl.* 2S 20, 2 ‖ Job 41,15.
וְדָבְקוּ Dt 28,60.
וּדְבַקְתֶּם *2 pl.* Jos 23,12.
וּלְדָבְקָה־ *infin.* Dt 11,22.30,20 ‖ Jos 22,5.
תִּדְבַּק] תִּדְבֶּק *2 impf.* Dt 10, 20.
תִּדְבָּקִי] תִּדְבָּקִין *2 f.* Ruth 2,8. 21.
יִדְבַּק *3 impf.* Dt 13,18 ‖ Jer 13, 11.42,16 ‖ Ps 101,3.
וַיִּדְבַּק 2R 18,6.
תִּדְבַּק ,תִּדְבֶּק *3 impf. f.* 2R 5, 27 ‖ Ez 29,4 ‖ Ps 137,6.
וַתִּדְבַּק Gn 44,3 ‖ 2S 23,10 ‖ Ruth 2,23.

תִּדְבָּקֵנִי *suff.* Gn 19,19.
תִּדְבָּקוּ] תִּדְבָּקוּ *2 pl.* Jos 23,8.
תִּדְבָּקוּן Dt 13,5.
יִדְבָּקוּ *3 pl.* Nu 36,7.9.
דֻּבַּק] יְדֻבָּקוּ *Pu. 3 impf. pl.* Job 38,38.41,9.
הִדְבִּיק] הִדְבִּיקֻתְהוּ *Hi. 3 perf. f. suff.* Jud 20,42.
הִדְבַּקְתִּי *1 perf.* Jer 13,11.
וְהִדְבַּקְתִּי Ez 29,4.
הִדְבִּיקֻהוּ *3 pl. suff.* 2S 1,6.
אַדְבִּיק *1 impf.* Ez 3,26.
יַדְבֵּק *3 impf.* Dt 28,21.
וַיַּדְבֵּק Gn 31,23.
וַיַּדְבִּיקוּ *3 pl.* Jud 18,22.20,45.
וַיַּדְבְּקוּ 1S 14,22.31,2 ‖ 1Ch 10,2.
הָדְבַּק] מֻדְבָּק *Ho. pt.* Ps 22,16.

דָּבֵק *adj.*
cohaerens; deditus alicui.
Prv 18,24.
דְּבֵקָה *f.* 2Ch 3,12.
הַדְּבֵקִים *pl.* Dt 4,4.

דֶּבֶק] לַדֶּבֶק
ferruminatio metalli; *pl.* commissurae.
שם הטיט שמשתמשין בו החרשים לחבר הפרקים, וכן הוא בסורית ובערבית; וטעם בין הדבקים לרש״י קשקשי השריון הנדבקים זה על גב זה, וי״מ אצילות ידים שכן ת״י אצילות ידיך דירמיה מדבקי ידך, אך י״ג מַרְפְּקֵי.
Jes 41,7.
הַדְּבָקִים *pl.* 1R 22,34 ‖ 2Ch 18, 33.

———v. chald.———

I דָּבַר] דֹּבֵר *pt.*
loqui, alloqui, pronuntiare.
הוראתו ידועה הדבר שפתים אך למותר. לרד״ק ביום דַּבֵּר (שמות ו׳ כ״ח, הדברים ד׳ ט״ו) ותחלת דִּבֶּר י״י (הושע א׳ ב׳) הם מקור בתמונה אחרת מן דַּבֵּר, ואין כן דעת אחרוני המדקדקים. זה דהושע תרגם יונתן פתגמא דיי״, דְּבַר־י״י. י״ג במדבר כ״ז ג׳ וַיִּפְקֹד משה בלא מלת לאמר וסוף הפרשה (פסוק ס״ג) מוכיח; בל״ב כ״ז קורין השבעים: כאשר יְהוָה דבר, ת׳ אֲדֹנָי; בש״א מ׳ כ״ה: וַיְדַבֵּר עָרֵשׁ שאול על־גַּנּוֹ וַיְשַׁכֵּב, ופסוק כ״ו מתחיל מן ויהי כעלות השחר; ובירמיה כ״ג י״ז: למנאצי דְּבַר־י״י; וי״ג שם י״א ב׳ וַדִבַּרְתֶּם, ובש״ב י״ד י״ג וּמִדַּבֵּר המלך, או מִהִוּעַ ידבר המלך.
Ex 6,29 ‖ Nu 32,27 ‖ Dt 5,1 ‖ Jes 9,16.45,19 ‖ Jer 28,7.32,42.38,20. 40,16 ‖ Jon 3,2 ‖ Mich 7,3 ‖ Ps 101,7 ‖ Job 2,13 ‖ Dan 10,11.
וְדֹבֵר Jes 33,15 ‖ Am 5,10 ‖ Ps 15, 2 ‖ Prv 16,13 ‖ Esth 10,3.
הַדֹּבֵר Gn 16,13 ‖ Zach 1,9.*13.14.* *2,2.7.4,1.4.5.5,5.10.6,4.*
דֹּבְרִים *pl.* Nu 36,5.
וְהַדֹּבְרִים Ps 109,20.
דֹּבְרֵי ,דּוֹבְרֵי *cs.* Ps 5,7.28,3.58, 4.63,12.
דֹּבְרֹת *pl. f.* Nu 27,7.
הַדֹּבְרוֹת Ps 31,19.
דָּבֻר *pt. pass. sg.* Prv 25,11.
בְּדַבְּרָךְ] בְּדָבְרֶךָ *inf. suff.* Ps 51,6.
נִדְבַּר] נִדְבְּרוּ ,בְּ *Ni. 3 perf. pl.* Mal 3,16 ‖ Ps 119,23.
נִדְבַּרְנוּ *1 pl.* Mal 3,13.
הַנִּדְבָּרִים *pt. pl.* Ez 33,30.
דִּבֵּר ,דִּבֶּר (בְּ Dt 26,19?) *Pi.* Gn 12,4.17,23.18,19.21,1.2.23,16.24, 7.30.51. 35,13.*14.*15. 42,30. 44,2. 45,27.49,28 ‖ Ex 1,17.4,30.6,28.7, 13.*22.8,11.15.* 9,12.35. 12,25. 16, 23.19,8.24,3.7.32,14.34,32 ‖ Lev 10,3.5.11 ‖ Nu 3,1.5,4.10,29.12,2. 15,22. 17,5.12. 23,2.17.27,23. 32, 31 ‖ Dt 1,1.3.6.11.21.*6,3.*2,1.4,15. 45. 5,4.19. 6,19. 9,3.10.28. 10,4.9. 11,25.12,20.*15,6.26,18.*13,3.6.18, 2.19,8.26,19.27,3.29,12.31,3 ‖ Jos 4,8.12. 11,23. 13,14.33. 14,6.10². 12².21,43.22,4. 23,5.10.14.15.24, 27 ‖ Jud 1,20.2,15.6,27 ‖ 1S 3,17. 14,19.15,16.16,4.17,31.18,24.20, 26.25,30.28,17 ‖ 2S 7,17.13,22.14, 19.17,6.23,2.3 ‖ 1R 2,4.23.24.27. 30.31.38.5,19.26.8,15.20².56². 12, 12.15. 13,3.11.18.22.26. 14,2.11. 18.15,29.16,12.34. 17,16.21,4.23. 22,13.23.28.38 ‖ 2R 1,3.9.17.2,22. 4,17. 5,13. 7,17².8,1. 9,36. 10,10².

17. 14,25.27. 15,12. 17,23. 19,21. 20,9.24,2.13 ‖ Jes 1,2.*22,25.28,8.* 20.*40,5.58,14.* 16,13.14. 20,2. 21, 17.24,3.37,22.38,7 ‖ Jer 9,7.11. 10,1.11,17. 13,15.16,10.23,17.35. 37.25,2.26,13.16.19.27,13.29,32. 30,4.36,4.7.37,2.38,25.40,2.3.42, 19.45,1.46,13.50,1.51,12 ‖ Ez 2,2. 22,28 ‖ Hos 1,2 ‖ Joel 4,8 ‖ Am 3, 1.8 ‖ Ob 18 ‖ Jon 3,10 ‖ Mich 4, 4 ‖ Ps 18,1.50,1.60,8.*108,8.*62,12. 144,8.*11* ‖ Job 42,7.9 ‖ Ruth 4,1 ‖ Esth 7,9 ‖ Dan 9,12 ‖ Neh 6,12 ‖ 1Ch 17,15.21,19.22,11(10) ‖ 2Ch 6,4.10$^2$. 10,12.15.18,12.22.27. 23, 3.

**וְדִבֶּר** Ex 4,16.33,9.11.34,34 ‖ Nu 23,19 ‖ Dt 18,18.20,2 ‖ Jos 20,4 ‖ Jer 32,4 ‖ Ez 14,9.33,30 ‖ Zach 9, 10 ‖ Ps 66,14.

**דִּבְּרוֹ** *suff.* Dt 18,21.*22*.22.

**דִּבְּרָה** *3 f.* Gn 39,19 ‖ 2R 5,4 ‖ Job 33,2.

**דִּבַּרְתָּ** *2 perf.* Gn 18,5.19,21.27, 19 ‖ Ex 10,29.33,17 ‖ Nu 14,17 ‖ Dt 1,14.23,24 ‖ Jud 6,36.37.13, 11 ‖ 1S 9,21.28,21 ‖ 2S 2,27.7,25$^2$. 29 ‖ 1R 8,24.25.26.53 ‖ 2R 20,19 ‖ Jes 39,8 ‖ Jer 28,16.32,24.38,25. 44,16.51,62 ‖ Ez 3,18.*33,8* ‖ Zach 13,3 ‖ Ps 89,20 ‖ Ruth 2,13 ‖ Esth 6,10$^2$ ‖ 1Ch 17,23$^2$ ‖ 2Ch 6,15.16. 17.

**וְדִבַּרְתָּ** Ex 4,15.*9,1* ‖ Dt 6,7 ‖ 2S 24,22 ‖ 1R 12,7.21.19$^2$.22,13 ‖ Jer 1,17.7,27.22,1.26,2.35,2 ‖ Ez 2,7. 3,4.11 ‖ 1Ch 21,10 ‖ 2Ch 10,7.18, 12.

**דִּבַּרְתִּי** K., **דִּבַּרְתְּ** Q. *2 f.* Jer 3, 5.

**וְדִבַּרְתְּ** 2S 14,3.

**דִּבַּרְתִּי** *1 perf.* Gn 24,33.28,15. 41,28.42,14 ‖ Ex 20,22.32,34 ‖ Nu 14,35.23,26.24,12 ‖ Jos 1,3.20,2 ‖ 1S 1,16.3,12 ‖ 2S 7,7 ‖ 1R 6,12.9, 5 ‖ 2R 22,19 ‖ Jes 45,19.46,11.48, 15.16.65,12.66,4 ‖ Jer 4,28.7,22. 14,14.18,8.19,5.15. 22,21. 23,21. 25,13. 27,12.16. 30,2.*36,2.* 33,14. 34,5.35,14.17$^2$.36,2.3.38,25 ‖ Ez 5,13.15.*17.21,22.30,12.34,24.* 6, 10.13,7.17,21.24.*22,14.36,36.*21, 37.*26,14.* 23,34.*26,5.28,10.39,5.* 24,14.36,5.6.37,14. 38,17.19. 39, 8 ‖ Ps 39,4 ‖ Job 40,5 ‖ Ruth 2,13 ‖ Eccl 1,16 ‖ 1Ch 17,6.

**וְדִבַּרְתִּי** Ex 25,22 ‖ Nu 11,17 ‖ Jer 1,16 ‖ Hos 2,16.12,11 ‖ Eccl 2,15.

**דִּבְּרוּ, דִּבֵּרוּ** *3 pl.* Gn 45,15 ‖ Dt 5,25$^2$.18,17 ‖ Jos 9,21.22,30 ‖ 1R 12,9.10 ‖ Jes 59,3 ‖ Jer 33,24 ‖ Hos 7,13.10,4 ‖ Mich 6,12 ‖ Zach 10,2 ‖ Ps 17,10.38,13.109,2 ‖ Dan 9,6 ‖ 2Ch 10,9.10.32,16.

**וְדִבְּרוּ** Dt 20,5.25,8.

**דִּבַּרְתֶּם** *2 pl.* Ex 12,32 ‖ Nu 14, 28 ‖ Job 42,7.8.

**וְדִבַּרְתֶּם** Nu 20,8 ‖ 2R 1,6 ‖ Jer 11,2.

**דִּבַּרְנוּ** *1 pl.* Ex 14,12 ‖ Nu 21,7 ‖ 1S 20,23 ‖ 2S 12,18.

**מְדַבֵּר** *pt.* Gn 27,6.29,9 ‖ Dt 4,33. *5,23* ‖ Jos 5,14 ‖ Jud 6,17 ‖ 1S 17, 23 ‖ 1R 1,42 ‖ 2R 6,33.8,4 ‖ Jes 63, 1 ‖ Jer 26,7.38,1.43,2 ‖ Ez 1,28.2, 8.44,5 ‖ Prv 2,12 ‖ Job 1,16.*17.* 18 ‖ Dan 8,13.9,20.21 ‖ Neh 13, 24.

**וּמְדַבֵּר** Esth 1,22.

**הַמְדַבֵּר** Gn 45,12 ‖ 2S 14,10 ‖ Jes 52,6 ‖ Dan 8,13.

**מְדַבְּרִים** *pl.* Jes 65,24 ‖ Esth 6, 14.

**הַמְדַבְּרִים** Ex 6,27 ‖ 2Ch 33,18.

**מְדַבֶּרֶת** *f. sg.* 1S 1,13 ‖ 1R 1,14. 22 ‖ Ps 12,4.

**מְדַבְּרוֹת** *pl.* Jes 19,18.

**דַּבֵּר, דַּבֶּר־** *infin.* Gn 24,50 ‖ Ex 4,14 ‖ Nu 22,19.38 ‖ Dt 3,26 ‖ 2S 20,18 ‖ Jes 7,10.8,5.59,13 ‖ Jer 1, 6.9,4 ‖ Job 11,5.

**וְדַבֵּר, וְדַבֶּר־** 2R 2,11 ‖ Jes 58,9. 13.59,4 ‖ Jer 7,13.25,3.35,14 ‖ Neh 9,13.

**בְּדַבֵּר** Gn 27,5 ‖ Prv 23,16.

**וּבְדַבֵּר** Jes 27,7.

**כְּדַבֵּר** Ex 16,10 ‖ Jud 2,4 ‖ 2R 7, 18 ‖ Hos 13,1 ‖ Job 2,10.

**לְדַבֵּר, לְדַבֶּר־** Gn 17,22. 18,27. *31*.29.33.24,15.45.34,6 ‖ Ex 5,23. 29,42.31,18.34,34.35 ‖ Nu 7,89. 12,8.16,31. 23,12 ‖ Dt 11,19.18, 20$^2$.20,8.9.32,45 ‖ Jos 4,10 ‖ Jud 9, 37.12,6.15,17.19,3 ‖ 1S 18,1.24, 17 ‖ 2S 3,19.27.7,20.11,19.13,36. 14,15 ‖ 1R 2,19.22,24 ‖ 2R 4,13. 18,27 ‖ Jes 32,4.36,12 ‖ Jer 18,20. 26,2.8$^2$.15.38,4.43,1 ‖ Ruth 1,18 ‖ Eccl 1,8.3,7 ‖ Dan 10,17 ‖ Esr 8, 17 ‖ Neh 13,24 ‖ 2Ch 18,23.

**וּלְדַבֵּר** Jes 32,6.

**מִדַּבֵּר** Gn 31,29 ‖ Ex 34,33 ‖ 1S 25,17 ‖ Ps 34,14.52,5.

**וּמִדַּבֵּר** ? 2S 14,13.

**דַּבְּרִי** *suff.* Jer 31,20(19) ‖ Job 21,3.

**בְּדַבְּרִי** Ex 19,9.

**וּבְדַבְּרִי** Ez 3,27.

**דַּבֶּרְךָ** Ex 4,10.

**דַּבֶּרְכֶם** Jer 5,14 ‖ Ez 13,8.

**בְּדַבֶּרְכֶם** Dt 5,25.

**כְּדַבֶּרְכֶם** Ex 12,31.

**דַּבְּרוֹ** Gn 37,4.

**בְּדַבְּרוֹ** Ex 34,29 ‖ Jud 8,3 ‖ 1S 17, 28 ‖ Ez 10,5 ‖ Cant 5,6 ‖ 2Ch 25, 16.

**וּבְדַבְּרוֹ** Dan 8,18.10,11.15.

**וּכְדַבְּרוֹ**

בקצת נוסחאות בבית, אך במסורה נרשם לית, ובירוש׳ נמסר עליו כן בכ״ף.

Dan 10,19.

**כְּדַבְּרָהּ** Gn 39,10.

**בְּדַבְּרָם** Gn 50,17 ‖ Ex 7,7.

**דַּבֵּר, דַּבֶּר־** *imper.* Gn 24,33 ‖ Ex 6,11.29.11,2.14,2.*25,2*.15.16, 12.20,19.31,13 ‖ Lev 1,2.4,2.*7,23. 29.12,2.23,24.34.* 6,18.*17,2.22,2. 18.* 16,2. 18,2.*23,2.10.25,2.27,2.* 19,2.21,17 ‖ Nu 5,6.*17,17.19,2*.12. *6,2.15,2.18.38.33,51.35,10.* 6,23. 8,2.9,10.16,23 ‖ Jos 20,2 ‖ 1S 3,9. 10.15,16 ‖ 2S 13,13.17,6 ‖ 1R 2,14.

16 ‖ 2R 18,26 ‖ Jes 36,11 ‖ Jer 9,21 ‖ Ez 3,1.12,23.14,4.20,3.27.29,3.33,2.37,19 ‖ Zach 2,8 ‖ Job 33,32.34,33.

וְדַבֵּר 2S 19,8 ‖ 2R 1,3 ‖ Ez 37,21.

דַּבְּרוּ *pl.* Gn 50,4 ‖ Ex 12,3 ‖ Lev 11,2.15,2 ‖ Jud 9,2.20,3 ‖ 1S 18,22 ‖ 2S 19,12 ‖ 1R 20,11 ‖ Jes 8,10.30,10.40,2 ‖ Zach 8,16.

וְדַבְּרוּ] וְדַבֶּרוּ Jud 19,30.

דַּבְּרִי־, דַּבֵּרִי *f. sg.* Jud 5,12 ‖ 2S 14,12.

אֲדַבֵּר, אֲדַבֶּר־ *1 impf.* Ex 23,22 ‖ Nu 12,6.8.22,20.*35*.38.24,13 ‖ 1S 19,3 ‖ 1R 2,18.21,0.22,14 ‖ Jes 38,15 ‖ Jer 4,12.12,1.18,7.9.19,2.20,8.9 ‖ Ez 3,10.22.12,25³.28 ‖ Ps 77,5.116,10.120,7 ‖ Prv 8,6 ‖ Job 13,3.22. 21,3.33,31.37,20. 42,4 ‖ 2Ch 18,13.

וָאֲדַבֵּר Ez 2,1.

וָאֲדַבֵּר Dt 1,43 ‖ Jer 7,13.25,3 ‖ Ez 11,25.24,18.

אֲדַבְּרָה, אֲדַבֵּרָה 2S 14,15 ‖ Jer 6,10 ‖ Ps 122,8 ‖ Job 7,11. 9,35.10,1.16,4.6.32,20.

וַאֲדַבְּרָה, וַאֲדַבֵּרָה Gn 18,30.32 ‖ Dt 5,28.31,28.32,1 ‖ Jud 6,39 ‖ 2S 20,16 ‖ Jer 5,5 ‖ Ps 40,6.50,7.119,46 ‖ Job 13,13.

וָאֲדַבְּרָה Dan 10,16.

תְּדַבֵּר *2 impf.* Gn 31,24 ‖ Ex 4,12.7,2.19,6.28,3 30,31 ‖ Lev 9,3.*24,15* ‖ Nu 18,26.22,35. 23,5.*16*.27,8 ‖ Dt 5,24 ‖ 2S 19,30 ‖ 1R 12,10.14,5.22,16 ‖ 2R 6,12.18,26 ‖ Jes 36,11 ‖ Jer 1,7 ‖ Ps 50,20 ‖ Prv 23,9 ‖ 2Ch 18,15.

וּתְדַבֵּר Jes 40,27 ‖ Ez 24,27.

וַתְּדַבֵּר Ex 32,13 ‖ Jud 16,10.*13* ‖ 2S 7,19.28 ‖ 1R 8,24 ‖ 1Ch 17,17.26 ‖ 2Ch 6,15.

תְּדַבְּרִי] תְּדַבֵּרִי *2 f.* Jes 29,4 ‖ Job 2,10.

יְדַבֵּר, יְדַבֶּר־ *3 impf.* Gn 44,7.18 ‖ Ex 4,14.7,2.9.19,19.20,19.33,11 ‖ Nu 22,8.23,26.24,13 ‖ Dt 5,21.24.18,19.20.22 ‖ Jos 10,12 ‖ 1S 9,6 ‖ 2S 14,18 ‖ Jes 28,11.32,6 ‖ Jer 5,15. 9,7. 23,28. 34,3.39,12 ‖ Hos 12,5 ‖ Hab 2,1 ‖ Ps 2,5.41,7². 49,4.85,9².99,7.145,21 ‖ Prv 18,23.21,28.23,33 ‖ Job 33,14.34,35.40,27 ‖ Dan 10,19.11,36.

וַיְדַבֵּר Gn 8,15. 17,3. 19,14. 20,8. 23,3.8.13. 34,3.8. 41,9.17.42,7.24. 44,6. 50,4.21 ‖ Ex 4,30. 6,2.9.10.*29.13,1.14,1,16,11.25,1.30,11.17. 22.31,1.40,1.*12.13. 20,1. 32,7. 33,1.34,31 ‖ Lev 1,1.4,1.*5,14.20.6,1. 12.17.7,22.28.8,1.12,1.14,1.17,1. 18,1.19,1.20,1.21,16.22,1.17.26. 23,1.9.23.26.33. 24,1.13. 25,1. 27,1.* 10,8.12.19. 11,1. 13,1.*14,33.15,1.*16,1.21,24.23,44.24,23 ‖ Nu 1,1.*3,14.9,1.48. 3,5.11.44. 4,21. 5,1.5. 11.6,1.22. 8,1.5.23. 9,9. 10,1. 13,1. 15,1.17.16,23.17,1.9.16.18,25.20, 7.25,10.16.26,52.28,1.31,1.34,1. 16. 35,9.* 2,1. *4,1.17.14,26.16,20. 19,1.* 7,89.9,4.*17,21.*11,24.25. 14,39.16,5.26. 18,8. 21,5. 26,3.27,15. 30,2.31,3.33,50.*35,1* ‖ Dt 2,17.4,12.27,9.31,1.30.32,48 ‖ Jos 9,22. 20,1 ‖ Jud 8,8.9,1.11,11.14,7 ‖ 1S 9,25.10,25.17,23.19,1.4.25,39 ‖ 2S 3,19.22,1 ‖ 1R 5,12.13². 12,7.14. 13,7.12.27.21,2.6 ‖ 2R 1,7².9.10. 11.12.13.15.16. 18,28. 21,10. 25,28 ‖ Jer 34,6.38,8.39,5.*52,9.* 52,32 ‖ Ez 3,24.40,4.45.41,22 ‖ Zach 6,8 ‖ Dan 1,19.9,22 ‖ 1Ch 21,9 ‖ 2Ch 10,14.30,22.32,6.33,10.

וַיְדַבְּרֵם *suff.* 1S 8,21.

תְּדַבֵּר, תְּדַבֶּר־ *3 f.* 2S 14,12 ‖ Ps 37,30.

וּתְדַבֶּר־ 1S 25,24.

וַתְּדַבֵּר Gn 39,17 ‖ Nu 12,1 ‖ 1R 10,2.21,5 ‖ Esth 8,3 ‖ 2Ch 9,1.

נְדַבֵּר *1 pl.* Gn 44,16 ‖ Job 18,2.

תְּדַבְּרוּ *2 pl.* 1S 2,3 ‖ Ps 75,6 ‖ Job 13,7².

תְּדַבְּרוּן, תְּדַבֵּרוּן Gn 32,20 ‖ Ps 58,2.

יְדַבְּרוּ, יְדַבֵּרוּ *3 pl.*• Jud 7,11 ‖ 2S 20,18 ‖ Jes 41,1 ‖ Jer 8,6.9,4.10,5.12,6.23,16 ‖ Ez 32,21 ‖ Zeph 3,13 ‖ Zach 10,2 ‖ Ps 12,3².35,20.73,8. 94,4. 115,5. *135,16.* 127,5.145,11 ‖ Job 32,7.16 ‖ Eccl 7,21 ‖ Dan 11,27.

וִידַבְּרוּ Ps 73,8.

וַיְדַבְּרוּ Gn 34,13.20.43,19.45,27 ‖ Nu 22,7.36,1 ‖ Jos 17,14.21,2.22,15.21 ‖ Jud 9,3.21,13 ‖ 1S 11,4.18,23.25,9.40 ‖ 1R 12,3.7.10.13,25 ‖ 2R 5,13.22,14.25,6 ‖ Jer 29,23 ‖ Ps 78,19 ‖ Job 19,18 ‖ Dan 2,4 ‖ 2Ch 10,3.7.10.32,19.34,22.

תְּדַבֵּרְנָה *3 pl. f.* Prv 24,2 ‖ Job 27,4.

וַתְּדַבֵּרְנָה 1S 4,20 ‖ 1R 3,22.

מְדֻבָּר] הָדֻבַּר *Pu. pt.* Ps 87,3.

שֶׁיְּדֻבַּר־] יְדֻבַּר *3 impf.* Cant 8,8.

מִדַּבֵּר (= מִתְדַּבֵּר) *Hithpa. pt.* Nu 7,89 ‖ Ez 2,2.43,6.

וּמִדַּבֵּר? 2S 14,13.

## דָּבָר

verbum, sermo, *promissum;* res, res gesta, negotium, factum; ratio, modus; aliquid, quidquam; causa.

י״ג בשמות י״ח י״א: כי בָא דבר אשר זדו עלידם או עַל־הַיָם (וע׳ נחמיה ט׳ י׳); השבעים קורין כש״א א׳ כ״ג: אך יָקֵם יי את־דְּבָרְךָ, במ״א י״ג י״ז: כי דָבָר אלי; ביחזקאל י״ב כ״ג: וּבָא כל־חזון; במיכה ב׳ ז׳ דבריו ת׳ דברי; בתהלים קמ״ה ה׳ יְדַבֵּרוּ ת׳ וְדִבְרֵי ובאיוב ל״ג י״ג כל־דְּבָרָיו; בקהלת ה׳ ו׳ יש מסרסין וקורין: ברֹב דברים חלמות והבלים הרבה.

Gn 18,14. 19,8.22. 37,14. 44,18 ‖ Ex 5,11.9,4.18,16 ‖ Lev 4,13.5,2 ‖ Nu 13,26.20,19. 22,8. 23,5.16. 31,23 ‖ Dt 1,22.25.2,7.15,9.17,1.8.18,20.19,15.22,26. 23,10.15.20. 24,1.5.32,47 ‖ Jos 6,10.8,35.11,15.14,7.21,43.22,32.23,14² ‖ Jud 18,7.10.19,19.20,7 ‖ 1S 3,11.17.14,12.16,18. 17,29.30. 20,2.21. 21,3. 22,15².25,36 ‖ 2S 3,11.13.13,33.14,12.18. 15,11.28.36. 17,19. 18,13.24,13 ‖ 1R 2,14.30.5,7.8,56.10,3. 12,6.9.16.13,17.14,5.13.18,21.20,

9 ‖ 2R 4,41.5,13.9,5.18,36.20,13. 15.17.22,9.20 ‖ Jes 8,10.9,7.30, 21.36,21.39,2.4.6.41,28.45,23.50, 4.58,13 ‖ Jer 26,2.29,23.32,17.27. 34,5.37,17.38,5.14².40,3.42,4.44, 20 ‖ Ez 3,17.*33*,*7*.9,11.12,25³.28. 13,6.14,9 ‖ Am 3,7.6,13 ‖ Ps 45,2. 56,11².64,4.6.105,8. 119,42.49 ‖ Prv 11,13.14,15.16,20.18,13.25, 2².11.27,11 ‖ Job 2,13.4,2.12.19, 28.26,14 ‖ Ruth 3,18.4,7 ‖ Eccl 1, 10. 5,1. 7,8. 8,1.5. 10,20.12,13 ‖ Esth 2,15.6,3.10 ‖ Dan 9,23.25. 10,1 ‖ Neh 2,20.5,8.11,24 ‖ 1Ch 16,15.21,12 ‖ 2Ch 8,15.9,2.10,6.9. 23,19.30,5.34,16.28.

הֲדָבָר *interrog.* 2S 7,7 ‖ 1Ch 17, 6.

וְדָבָר Jud 18,7.*28* ‖ Jer 18,18 ‖ Prv 12,25.15,23 ‖ Job 15,11.

הַדָּבָר Gn 20,10. 21,11.26. 22,16. 24,9.50.30,31.34,14.19.37,11.41, 28.32.37 ‖ Ex 1,18.2,14.15.9,5.6. 12,24.14,12.16,16.*32*.*35*,*4*. 18,14. 17.18.22².23.26². 29,1. 33,4.17 ‖ Lev 8,5.*9*,*6*.*17*,*2* ‖ Nu 22,20.35. 38.30,2.*36*,*6*.32,30 ‖ Dt 1,14.23.4, 2.9,5.13,1.15.*17*,*4*.15,10.15.17,5. 10.11. 18,21.22². 22,20.26. 24,18. *22*.30,14 ‖ Jos 1,13.4,10.5,4.9,24. 14,6.10.21,43.22,33.23,15² ‖ Jud 6,29².8,1.3.11,37.20,9.21,11 ‖ 1S 3,17². 4,16. 8,6. 12,16.18,8.20.26. 20,2.39.21,3.24,7.26,16.28,18 ‖ 2S 1,4.2,6. 7,25. 11,11.25.27. 12,6.12. 21.14,13.15.20².21.15,35.17,4.19, 43.20,21 ‖ 1R 1,27.2,23.38.42.3, 10².11.10,6.11,10.27.12,24.30.13, 32.33.18,24.20,12.24.21,4 ‖ 2R 6, 11.7,2.8,13.11,5.17,12.19,21.20, 9 ‖ Jes 2,1.16,13.24,3.37,22.38,7 ‖ Jer 5,14. 7,1.*11*,*1*.*18*,*1*.*21*,*1*.*30*,*1*. *32*,*1*.*34*,*1*.*8*. *35*,*1*. *40*,*1*. *44*,*1*.2.23. 10,1. 13,12.*14*,*17*². 22,1.4. 23,38. 25,1.26,1.27,1.28,7.31,23(22). 33, 14.36,1.38,21.27.40,3.16.42,3.4.5. 44,16.17.45,1.46,13.50,1.51,59 ‖ Ez 33,30 ‖ Am 3,1.*5*,*1*.4,1 ‖ Jon 3, 6 ‖ Hag 2,5 ‖ Ruth 3,18 ‖ Esth 1, 21.*2*,*4*.2,22.23.5,14.7,8.8,5 ‖ Dan 10,1².11 ‖ Esr 9,3.10,4.9.16 ‖ Neh 1,8.2,19.5,9.13.13,17 ‖ 1Ch 13,4. 17,23.21,7.8 ‖ 2Ch 9,5.11,4.23,4. 29,36.30,4.31,5.

וְהַדָּבָר Dt 1,17 ‖ 1S 20,23 ‖ 1R 20, 9.

בְּדָבָר Jes 29,21 ‖ Prv 17,9 ‖ Job 15,3 ‖ Eccl 8,3.

בַּדָּבָר Ex 18,11 ‖ Dt 3,26 ‖ 1S 28, 10 ‖ 2S 12,44.24,3 ‖ 1R 13,34 ‖ 2R 5,18 ‖ Jes 30,12 ‖ Dan 9,23 ‖ Esr 10,13.

וּבַדָּבָר Dt 1,32.32,47.

כַּדָּבָר Gn 18,25.32,20.44,7 ‖ Dt 4, 32.13,12.19,20 ‖ 1S 9,21.17,27. 30 ‖ 2S 14,3.15,6.17,6 ‖ 2R 7,19 ‖ Jes 8,20 ‖ Esr 10,5 ‖ Neh 5,12.13. 6,4².5.

לְדָבָר Ps 141,4 ‖ Prv 13,13.

לַדָּבָר Gn 19,21 ‖ 1S 30,24 ‖ 2S 13, 20 ‖ 2R 5,18 ‖ Dan 1,14 ‖ Esr 10, 14 ‖ Neh 8,4 ‖ 2Ch 24,5.

מִדָּבָר Jos 22,24.

דְּבַר *cs.* Gn 12,17. 15,1.4. 20,11. 18.43,18 ‖ Ex 5,13.19.8,8.9,20.21. 16,4.22,8² ‖ Lev 23,37 ‖ Nu 15,31. 17,14.18,7.25,18².31,16 ‖ Dt 5,5. 15,2.17,9.19,4.22,24².23,5 ‖ Jud 3,19.20.19,24 ‖ 1S 3,7.4,1.9,27.10, 16.15,10.13.23.26.21,9 ‖ 2S 7,4. 12,9. 13,22. 14,15.17.22. 18,5.19, 44.24,4 ‖ 2R 2,27.6,11.8,59.9,15. 10,25.12,22.24.13,4.20.16,1.7.17, 2.*8*.18,31.19,9.21,17.*28*.22,5.19 ‖ 2R 3,12.7,1.9,36.15,12.18,20.28. 20,16.19.25,30 ‖ Jes 1,10.28,13. 14.36,5.38,4.39,5.8.44,26.66,5 ‖ Jer 1,2.4.*11*.*2*,*1*. *13*,*8*. *16*,*1*. *24*,*4*. 13.*13*,*3*.*2*,*4*.*7*,*2*.*17*,*20*.*19*,*3*.*21*,*11*. *29*,*20*.*30*. *31*,*10*(*9*). *42*,*15*. *44*,*24*. *26*.31.6,10.9,10².14,1.17,15.18,5. 20,8.22,2.29.25,3.27,18.28,9.12. 29,30.*32*,*26*.*33*,*23*.*35*,*12*. 32,6.8. 33,1.19. 34,4.12.*36*,*27*.*42*,*7*. 37,6. 39,15. 43,8. 44,4.28.46,1.*47*,*1*.*49*, *34*.52,34 ‖ Ez 1,3.3,16.*6*,*1*.*7*,*1*.*11*, *14*. *12*,*1*.*17*.*21*.*26*. *13*,*1*. *14*,*2*.*12*. *15*,*1*.*16*,*1*.*17*,*1*.*11*.*18*,*1*.*20*,*2*.*21*,*1*. *6*.*13*.*23*.*22*,*1*.*17*.*23*.*23*,*1*.*24*,*15*.*25*, *1*. *27*,*1*. *28*,*1*.*11*.*20*. *30*,*1*. *33*,*1*.*23*. *34*,*1*.*35*,*1*.*36*,*16*.*37*,*15*.*38*,*1*. 6,3. *25*,*3*.*36*,*4*. 12,8. 13,2.*34*,*9*.*36*,*1*.*37*, *4*. 16,35. 21,3. 24,1.20. 26,1.*29*,*1*. *17*.*30*,*20*.*31*,*1*.*32*,*1*.*17* ‖ Hos 1,1.4, 1 ‖ Joel 1,1 ‖ Am 7,16.8,12 ‖ Jon 1, 1.3,1 ‖ Mich 1,1 ‖ Zeph 1,1.2,5 ‖ Hag 1,1.3.2,1.*10*.20 ‖ Zach 1,1.*7*. *7*,*1*.4,6.8.*6*,*9*. 7,4.*8*.*8*,*18*.8. 8,1. 9,1. 11,11.12,1 ‖ Mal 1,1 ‖ Ps 33,4.41, 9. 45,5. 59,13. 79,9. 101,3. 105,42. 119,43 ‖ Prv 13,5.29,12 ‖ Eccl 8, 4 ‖ Esth 1,13.17.18.19.2,8.4,3.*8*, *17*.5,5.9,1 ‖ Dan 1,5.20.9,2 ‖ Esr 1, 1.3,4 ‖ Neh 11,23.*12*,*47* ‖ 1Ch 10, 13.17,3.21,6.22,8(7).26,32.27,1 ‖ 2Ch 9,24. 11,2. 12,7. 18,4.18. 19, 11².34,21.36,21.22.

וּדְבַר Nu 23,3 ‖ 1S 3,1 ‖ 2S 3,17. 19,12.24,11 ‖ 1R 17,24.18,1 ‖ 2R 20,4 ‖ Jes 2,3.40,8 ‖ Ez 12,23 ‖ Mich 4,2 ‖ Prv 14,23.15,1.30,8 ‖ Job 41,4 ‖ 1Ch 21,4.26,32.

בִּדְבַר Nu 31,16 ‖ 1S 3,2 ‖ 2S 16, 23 ‖ 1R 13,1.2.5.9.17.18.32.15,5. 20,35 ‖ Jer 8,9 ‖ Ps 17,4.33,6 ‖ Esth 1,12.3,15.8,14 ‖ 1Ch 21,19 ‖ 2Ch 19,6.30,12.

וּבִדְבַר־ 2Ch 8,13.

כִּדְבַר Gn 44,2 ‖ Ex 8,9.*27*.12,35. 32,28 ‖ Lev 10,7 ‖ Jos 8,8.27 ‖ 2S 13,35.24,19 ‖ 2R 12,24.13,26.14, 18.*15*,*29*.*16*,*12*.*34*.*17*,*16*. 17,5.15. 22,13.38 ‖ 2R 1,17.2,22.4,44.5,14. 6,18. 7,16. 8,2. 9,26. 10,17. 14,25. 23,16.24,2 ‖ Jer 13,2.23,8 ‖ Jon 3, 3 ‖ Esth 1,21.5,8 ‖ 1Ch 11,3.10.15, 15 ‖ 2Ch 35,6.

לִדְבַר־ 1Ch 16,37 ‖ 2Ch 8,14.31, 16.

מִדְּבַר Ex 23,7 ‖ 2S 19,44 ‖ 2R 10, 10.

דְּבָרִי *suff.* Nu 11,23 ‖ 2S 19,44 ‖ 1R 6,12.17,1 ‖ Jes 55,11.66,2 ‖ Jer 1,12.23,28².29.29,10 ‖ Jon 4, 2 ‖ Job 29,22.

דְּבָרֵנוּ Jos 2,14.20.

**דְּבָרֶיךָ, דְּבָרֶךָ, דְּבָרְךָ**
„ח׳ בלישנא כתיב דבריך וקרי דברך, וחלופיהן י״ג בלישנא״.
Jud 13,17 ‖ 1S 9,10.7,21 ‖ 1R 8,26.22,13 ‖ Jer 15,16 ‖ Ps 119,16.17.89.101.105.160 ‖ 2Ch 1,9.6,17.18,12.

**בִּדְבָרֶךָ [בִּדְבָרְךָ]** Ps 119,42.

**וּבִדְבָרֶיךָ** 1R 18,36.

**כִּדְבָרֶיךָ, כִּדְבָרֶךָ, כִּדְבָרְךָ** Gn 30,34.47,30 ‖ Ex 8,6 ‖ Nu 14,20 ‖ Jud 11,10 ‖ 1R 3,12.20,4 ‖ Ps 119,9.25.28.65.107.169 ‖ Esr 10,12.

**כִּדְבָרֶךָ** 1R 17,13.

**לִדְבָרֶיךָ, לִדְבָרְךָ** Ps 119,74.81.*114*.147.

**וּמִדְּבָרֶיךָ** Ps 119,161.

**דְּבָרוֹ** Nu 30,3 ‖ 1S 1,23 ‖ 2S 17,6 ‖ 1R 2,4.8,20.56.12,15 ‖ Jes 66,5 ‖ Jer 23,18$^{2}$.36 ‖ Joel 2,11 ‖ Ps 56,5.103,20$^{2}$.105,19.107,20.147,15.19.148,8 ‖ Dan 9,12 ‖ 2Ch 6,10.10,15.

**בִּדְבָרוֹ** 2R 1,16.

**לִדְבָרוֹ** Ps 106,24.

**וְלִדְבָרוֹ** Ps 130,5.

**דְּבָרִים** *pl.* Ex 4,10.24,14 ‖ Dt 4,12.22,14.17 ‖ 1R 12,7 ‖ 2R 17,9.11 ‖ Jer 36,32 ‖ Ez 38,10 ‖ Hos 10,4.14,3 ‖ Zach 1,13 ‖ Ps 19,4 ‖ Prv 10,19.24,26.26,6 ‖ Job 11,2 ‖ Eccl 5,2.6,11.10,14 ‖ Esr 8,17 ‖ 2Ch 10,7.12,12.19,3.

**וּדְבָרִים** Gn 11,1 ‖ Eccl 5,6.

**הַדְּבָרִים** Gn 15,1.20,8.22,1.*20.39,7.40,1*.24,66.29,13.43,7.44,6.48,1 ‖ Ex 4,15.30.18,19.19,6.7.20,1.24,3.8.34,1.27$^{2}$.28.35,1 ‖ Lev 8,36 ‖ Nu 14,39.16,31 ‖ Dt 1,1.18.4,9.13.30. 5,19. 6,6. 9,10. 10,2.4.12,28.28,14.30,1.31,1.28. 32,45.46 ‖ Jos 22,30.23,14.24,26.29 ‖ Jud 2,4.9,3 ‖ 1S 3,18.11,4.6.17,31.18,23.26.19,7.21,13.24,17.25,9.12.37 ‖ 2S 7,17.13,21.14,3.19 ‖ 1R 13,11.17,17.*21,1*.18,36.21,27 ‖ 2R 1,7.6,12. 18,27. 19,6. 22,18. 23,16.17 ‖ Jes 36,12.37,6.42,16 ‖ Jer 3,12.7,27.11,6.16,10.19,2. 20,1.22,5.25,30.26,2.7.10.12.15. 27,12. 30,2.4.34,6. 36,2.13.16$^{2}$.17.18.20.24.27.28.38,1.27.43,1.45,1.51,60.61 ‖ Zach 7,7.12.8,9.16 ‖ Job 42,7 ‖ Eccl 1,8.7,21 ‖ Esth 2,1.*3,1*.9,20 ‖ Dan 12,4.9 ‖ Esr 7,1 ‖ Neh 1,4.5,6 ‖ 1Ch 17,15 ‖ 2Ch 15,8.32,1.34,26.

**וְהַדְּבָרִים** 1Ch 4,22.

**בִּדְבָרִים** Prv 29,19 ‖ Job 32,4.

**בַּדְּבָרִים** 1S 24,8 ‖ 2R 19,4 ‖ Jes 37,4 ‖ Jer 38,24 ‖ Dan 10,11 ‖ Neh 8,12.

**כַּדְּבָרִים** Gn 24,28.39,17.19.44,7 ‖ 1S 2,23.17,23.18,24 ‖ Jer 38,4 ‖ Dan 10,15 ‖ Neh 6,6.7.8.

**לַדְּבָרִים** 1R 10,7.

**דִּבְרֵי** *cs.* Gn 24,30.27,34.42.31,1.39,19.44,24.45,27 ‖ Ex 4,28.19,8.9.23,8.24,3.4.28 ‖ Nu 11,24.22,7 ‖ Dt 2,26. 5,25. 13,4. 16,19.17,8.19.*27,3.8.28,58.29,28. 31,12. 32,46*.27,26.28,69.29,8.18.31,24.30.32,44 ‖ Jos 3,9.8,34 ‖ Jud 9,30.11,28 ‖ 1S 8,10.21.10,2.11,5.15,1.17,11.24,10.25,24.26,19 ‖ 2S 3,8.11,18.*19*.20,17.22,1.23,1 ‖ 1R 5,21.11,41$^{2}$.14,19$^{2}$.*15,31.16,5.14.20.27.22,39*.29$^{2}$.*15,7.23.22,46*. 15,7.23.31.16,5.14.20.27.22,13.39.46 ‖ 2R 1,18$^{2}$.*10,34.13,8.14,15.28.15,11.15.21.26.31*. 6,30. 8,23$^{2}$.*2,20.13,12.14,18.15,6.36.16,19.20,20.21,17.25.23,28.24,5*. 10,34.12,20.*13,12*. 13,8. 14,15.18.28. 15,6.11.15.21.26.31.36.16,19.18,37.19,4.16.20,20.21,17.25.22,11.13$^{2}$.16.23,2.3.24.28.24,5 ‖ Jes 29,18.36,13.22.37,4.17.59,13 ‖ Jer 1,1.5,28.7,4.8.22.11,2.*6*.8.14,1.23,9.16.36.26,5.20.27,14.16.29,1.34,18.35,14.36.4.6.8.10.11.32.37,2.43,1.51,64 ‖ Ez 11,25 ‖ Am 1,1.8,11 ‖ Hag 1,12 ‖ Ps 7,1.18,1.22,2.35,20.36,4.52,6.65,4.105,27.137,3 ‖ Prv 1,6.12,6.18,4.8.*26,22*. 22,12.17. 30,1.31,1 ‖ Job 31,40 ‖ Eccl 1,1.9,17.10,12.13.12,10$^{2}$.11 ‖ Esth 2,23.3,4.4,9.12.6,1.9,26.30.31.32.10,2 ‖ Esr 7,11 ‖ Neh 1,1.2,18.8,9.13.12,23 ‖ 1Ch 27,24.29,29$^{3}$ ‖ 2Ch 9,29$^{2}$.11,4.13,22.16,11.18,12.20,34.25,26.26,22.27,7.32,8.32.33,18$^{2}$.19.34,19.21.30.31.35,22.26.36,8.

**וְדִבְרֵי** Ps 109,3.145,5 ‖ 1Ch 29,29 ‖ 2Ch 12,15.33,18.

**בְּדִבְרֵי** Ex 5,9 ‖ Esr 9,4 ‖ 1Ch 23,27.25,5 ‖ 2Ch 12,15.20,34.29,15.30.

**כְּדִבְרֵי** Jes 29,11.

**לְדִבְרֵי־** Job 16,3.

**מִדִּבְרֵי** 1S 28,20.

**דְּבָרַי, דְּבָרִי** *suff.* Gn 24,33 ‖ Nu 12,6 ‖ Dt 4,10.11,18.18,18.19 ‖ 1S 15,11 ‖ 1R 8,59 ‖ Jes 51,16 ‖ Jer 1,9.5,14.6,19.11,10.13,10.18,1.19,15.23,22.30.25,8.13.29,19.35,13.39,16.44,29 ‖ Ez 2,7.3,10.12,28 ‖ Mich 2,7 ‖ Zach 1,6 ‖ Ps 50,17.56,6 ‖ Prv 1,23.4,4 ‖ Job 6,3.9,14.33,1.

**וּדְבָרַי** Jer 59,21 ‖ Neh 6,19.

**בִּדְבָרַי** Ez 3,4.

**לִדְבָרַי** Prv 4,20.

**דְּבָרֶיךָ** Jos 1,18 ‖ Jud 31,12 ‖ 1S 15,24.28,21 ‖ 2S 15,3.19,30 ‖ 1R 10,6 ‖ Jer 15,16.28,6.48,27 ‖ Ez 33,31.32 ‖ Ps 119,57.130.139 ‖ Prv 23,8 ‖ Eccl 5,1 ‖ Dan 10,12 ‖ Neh 9,8 ‖ 1Ch 28,21 ‖ 2Ch 9,5.

**דְּבָרֶךָ [דְּבָרֶיךָ]** 1R 1,14.

**וּדְבָרֶיךָ** 2S 7,28.

**בִּדְבָרֶיךָ** Dan 10,12.

**דִּבְרֵיכֶם** Gn 42,16.20 ‖ Dt 1,34.*5,25*.4,21 ‖ 1S 2,23 ‖ Ez 35,13 ‖ Mal 3,13.

**בְּדִבְרֵיכֶם** Mal 2,17.

**כְּדִבְרֵיכֶם** Gn 44,10 ‖ Jos 2,21 ‖ Jer 42,4.

**לְדִבְרֵיכֶם** Job 32,11.

**דְּבָרָיו** Gn 37,8 ‖ Jos 20,4 ‖ Jud 11,11 ‖ 1S 3,19 ‖ 1R 1,7.6,38 ‖ Jes 31,2 ‖ Jer 18,18.26,21 ‖ Am 7,10 ‖ Ps

מיותר, כמו בתוך דָּאֲהָלִי (יהושע ז׳ כ״א), ולהרוו״ה הוא סימן המשקל ע״ד השם הַדָּבְרָיָא בארמית. וטעם כְּדָבְרָם כִּבְדָבְרָם, וי״מ כמנהגם; וי״ג הַדֹּבֵר וממשיכין את הוא״ו למלה שלאחריו ותהימנה.

Mich 2,12.

כְּדָבְרָם Jes 5,17.

**דֹּבְרֹת** v. **דֹּבְרָה]** **דֹּבְרוֹת** *pl.*

rates.

רפסודות, קבוץ עצים קשורים יחד להשיטם ולהובילם ע״פ המים.

1R 5,23

**דְּבוֹרָה]** **וְלַדְּבוֹרָה**

apis.

טעם השם לרד״ק מפני ההנהגה המפורסמת במין הזה, ולדעת אחרים ע״ש המכה הבאה מן העקיצה.

Jer 7,18.

דְּבֹרִים *pl.* Jud 14,8

הַדְּבֹרִים Dt 1,44.

כִּדְבֹרִים Ps 118,12.

**דְּבִיר**

adytum templi Salomonei.

בטעם השם דעות שונות. וי״מ מן הערבית בהוראת קיצון. השבעים קורין בדהי״ב ג׳ ט״ז ברביד ת׳ בדביר.

1R 8,6‖Ps 28,2‖2Ch 5,7.

וּדְבִיר 1R 6,19.

הַדְּבִיר 1R 6,20.21.31. 7,49. 8,8 ‖ 2Ch 4,20.5,9.

בַּדְּבִיר 1R 6,23‖2Ch 3,16.

לִדְבִר 1R 6,16.

לַדְּבִיר 1R 6,22.

וְלַדְּבִיר 1R 6,5.

**מִדְבָּר**

pascuum, regio vasta, incultior; desertum, arida, regio vi vastata.

מקום חרץ מן הישוב, לא יֵעָבֵד ולא יִזָּרֵעַ. במדבר כ״א י״ח קורין השבעים וּמִבְּאֵר מתנה, וי״ג בש״א ז׳ ח׳: בכל־מכה וּבַדָּבֶר. בספרים מדויקים וממדבר דתהלים ע״ה ז׳ הבי״ת קמוצה, והרים הוא מקור הפעיל, כלומר הרוממות.

Dt 32,10‖Jes 16,8.32,15.35,1.41, 18.42,11.50,2.64,9²‖ Jer 2,24.9,9. 13,24.22,6.23,10. 50,12 ‖ Joel 1,

ת״א וּדְבַר ית ענא, תקתנו למות — תְּדַבְּרֵנָּה למקטל (ובדרז״ל איך עמא דָּבַר, דַּבָּר אחד לדור, מְדַבְּרָנָא דאומתיה), ובפעל בהוראת הובלה וסחיבה למיתה והריגה (וכן ברוסית הפעל נאמר על ההובלה לחוץ изводи́ть, извести́ וגם על ההריגה). וי״מ מזה או יְדַבֵּר אֲלֵימוֹ (כטעם אֱלֵי גבורים) באפו (תהלים ב׳ ה׳) כי־יְדַבְּרוּ את־אויבים בשער (קכ״ז ה׳); וההפעיל בהוראת הורדה, השפלה והכנעה, ובמקום האמור בתהלים י״ח מ״ח וַיַּדְבֵּר נאמר בש״ב כ״ב מ״ח ומוריד. השבעים קורין גם בדהי״ב כ״ב י׳ וַתְּאַבֵּד, ככתוב במ״ב י״א א׳.

2Ch 22,10.

יַדְבֵּר *Hi. 3 impf.* Ps 47,4.

וַיַּדְבֵּר Ps 18,48.

**דֶּבֶר, דָּבֶר**

exitium, mors, pestis.

מיתה חטופה כמכה מהלכת; ורשד״ל אמר שהוא חלי נדבק, ונקרא כן ע״ש שדובר ומושך אחריו רבים זה אחר זה, כי הַנֶּגֶף מושך עצמו ואחר עמו; כל דֶּבֶר הוא מגפה, אבל לא כל מגפה דֶּבֶר, שמגפה נאמרה אפילו במלחמה. והנה גם הפעל מלל מורה דִּבּוּר וכריתה יחד. וי״ג בעמוס ד׳ י׳ בְּדֶבֶר מצרים.

Ex 9,3‖Lev 26,25‖ 2S 24,13.15‖ 1R 8,37 ‖ Ez 14,19.28,23 ‖ Am 4, 10‖Hab 3,5 ‖ 1Ch 21,14 ‖ 2Ch 6, 28.7,13.

וָדֶבֶר, וְדֶבֶר Ez 5,17.7,15.14,21‖ 1Ch 21,12‖2Ch 20,9.

הַדֶּבֶר, הַדָּבֶר Dt 28,21 ‖ Jer 21, 7.24,10.*29,17*.34,17.

וְהַדֶּבֶר, וְהַדָּבֶר Jer 32,24‖ Ez 7, 15.

בַּדֶּבֶר Jer 21,6‖Ez 38,22.

בַּדֶּבֶר, בַּדָּבֶר Ex 5,3.9,15 ‖ Nu 14,12‖Ez 5,12.6,12.33,27.

וּבַדֶּבֶר, וּבַדָּבֶר Jer 14,12.*27,8*. *42,22*.21,9.*32,36*.27,13.*29,18*.38, *2.42,17.44,13*‖Ez 6,11.

לַדֶּבֶר Ps 78,50.

וְלַדֶּבֶר Ez 28,8.

מִדֶּבֶר Ps 91,3.6.

וּמִדֶּבֶר Ez 12,16.

דְּבָרֶיךָ *pl. suff.* Hos 13,14.

**דֹּבֶר]** **הַדָּבְרוֹ** *suff.*

pascuum.

מקום מרעה הצאן, והוא המִּגְרָשׁ. וחה״א

55,22.105,28.112,5.147,19 ‖ Prv 30,6 ‖ Job 33,13 ‖ Dan 10,6.9² ‖ 2Ch 28,26.34,27‖2Ch 26,16.

וּדְבָרָיו Dt 4,36‖Job 34,35 ‖ Eccl 9,16‖2Ch 13,22.35,27.

בִּדְבָרָיו Ps 106,12‖Prv 29,20.

דְּבָרֶיהָ 1R 10,3‖2Ch 9,2.

בִּדְבָרֶיהָ Jud 16,16.

הִדְבְרֵיהֶם Gn 24,52.34,18‖Ez 3,6.

לְדִבְרֵיהֶם 2Ch 9,6.

מִדִּבְרֵיהֶם Ez 2,6.

וּמִדִּבְרֵיהֶם Ez 2,6.

**דִּבְרָה]** **דִּבְרַת** *cs.*

res, ratio, modus, causa.

לרד״ק הנפרד־דִּבְרָה ע״מ ברכה וקללה.

Eccl 3,18.7,14.8,2.

דִּבְרָתִי (= דִּבְרַת) Ps 110,4.

דִּבְרָתִי *suff.* Job 5,8.

**דִּבֵּר]** **וְהַדִּבֵּר**

verbum, eloquium.

הכונה כשרון הדבור היאות לנביאים אמתים, או כפי השגור בדרז״ל: שנעשה ע״פ הדִּבּוּר, כלומר בפקודתו יתברך; וכן קורין השבעים וּדְבַר־יי׳ אין בהם; יש מהברין לו גם תחלת דְּבַר־יי׳ בהושע, ולא נהירא לי.

Jer 5,13.

**דַּבְּרָה]** **מְדַבְּרֹתֶיךָ** *pl. suff.*

verbum, iussum.

לפי ת״א יִשָּׂא ע״פ דבריך (כאמור ע״פ יי׳ יחנו וע״פ יי׳ יסעו) ולרש״י המ״ם למשקל (מבנין התפעל) והכונה ישא על פקודיך, להרמב״ן: ישא דבריך על שפתיו ויהגה בהם, וי״מ ישא על משה שנשא והביא דברי יי׳ אל העם, ולרד״ק הוא כמו ותשא הארץ מפניו (נחום א׳ ה׳) כלומר יחיל וירעד מפני דבריך; וי״ג יִשָּׂא אֶמְרָתֶךָ.

Dt 33,3.

**מִדְבָּר]** **וּמִדְבָּרֵךְ** *suff.*

loquendi instrumentum, os; *al.* lingua, eloquium.

Cant 4,3.

II **דָּבַר]** **וַתְּדַבֵּר** *Pi. 3 impf. f.*

ducere, trahere; *Pi.* exitium parari; *Hi.* subicere, in potestatem redigere.

ענינו כבארמית נהיגה ונחיה, וינהג את־הצאן

19.2,22 || Mal 1,3 || Ps 29,8.65,13. 102,7.107,35 || Prv 21,19 || Job 38, 26.

הַמִּדְבָּר *interrog.* Jer 2,31.

הַמִּדְבָּר Gn 14,6 || Ex 3,1.13,18. 20.14,3.16,3.10.14.18,5 || Nu 14, 25.20,4.24,1.33,6 || Dt 1,19.2,7.11, 24 || Jos 8,15.20.16,1 || Jud 8,7.16. 11,22.20,42 || 2S 15,23.28.17,16 || Jer 4,26 || Ez 20,10 || Hos 2,16 || Joel 1,20 || Job 1,19 || Cant 3,6.*8*, *5* || Thr 5,9.

מֵהַמִּדְבָּר Jos 1,4 || 1S 25,14.

בַּמִּדְבָּר Gn 16,7.21,20.36,24.37, 22 || Ex 3,18.*5*,*3*.5,1.7,16.8,23.24. 14,11.12.15,22.16,2.32.19,2 || Lev 16,22 || Nu 10,31.14,2.16.29.32. $33^2$.35.15,32.16,13.21,5.11.13.26, 65.27,3.32,13.15 || Dt 1,1.4,43.8,2. 15.16.9,7.28.11,5.29,4 || Jos 5,4.5. 6.8,24.14,10.15,61.20,8.24,7 || Jud 11,16.18 || 1S 4,8.17,28.23, 14.25,4.21.26,3 || 2S 16,2.17,29 || 2R 2,34.9,18.19,4 || Jes 32,16.35, 6.40,3.41,19.43,19.20.63,13 || Jer 2,2.6.3,2.4,11.9,1.25.12,12.17,6. 25,24.31,2(1).48,6 || Ez 19,13.20, $13^2$.15.17.18.21.23.34,25 || Hos 9, 10.13,5 || Am 2,10.5,25 || Ps 55,8. 78,15.19.40.52.95,8.106,14.26. 107,4.136,16 || Job 24,5 || Thr 4,3. 19 || Neh 9,19.21 || 1Ch 6,63.21, 29 || 2Ch 1,3.8,4.24,9.26,10.

וּבַמִּדְבָּר Nu 14,22 || Dt 1,31 || Jos 12,8.

כַּמִּדְבָּר Jes 14,18.27,10 || Jer 9, 11 || Hos 2,5 || Zeph 2,13 || Ps 106, 9.

לְמִדְבָּר Ps 107,33.

לַמִּדְבָּר 2Ch 20,24.

מִמִּדְבָּר Jes 21,1 || Ez 23,42 || Hos 13,15 || Ps 75,7.

וּמִמִּדְבָּר Ex 23,31 || Nu 21,19.

מִדְבָּרָה,(R)מִדְבָּרָה Jos 18,12 || 1R 19,15 || Jes 16,1 || 1Ch 5,9.12,8(9).

הַמִּדְבָּרָה Ex 4,27 || Lev 16,10.21 || Nu 21,23.33,8 || Dt 1,40.2,1 || Jud 20,45.*47* || 1S 13,18.26,3 || Ez 29,5.

מִדְבַּר *cs.* Ex 15,22.16,1.19,1.2 || Nu 13,26.20,1.27,14 || Dt 2,8.32, 51 || Jos 15,1 || Jud 1,16 || 1S 23,25. 25,1.26,2 || 2S 2,24 || 2R 3,8 || Jes 21,1 || Ez 20,35 || Joel 2,3 || Ps 29, 8 || 2Ch 20,16.

בְּמִדְבַּר Gn 21,14.21 || Lev 7,38 || Nu 1,1.*3*,*14*.*9*,*1*.19.3,4.9,5.10,12. 12,16.26,64.27,14.33,8.11.15.36 || 1S 23,14.15.24.25.24,2.26,2 || Ez 20,36 || Ps 63,1.

לְמִדְבַּר Jer 12,10 || Joel 4,19 || 2Ch 20,20.

מִמִּדְבַּר Ex 17,1 || Nu 10,12.13,3. 21.33,12.16.34,3 || Dt 2,26 || Ez 6, 14 || Ps 75,7.

מִדְבָּרָהּ *suff.* Jes 51,3.

——v. ch. et n. pr.——

## דְּבָשׁ, דְּבַשׁ

mel.

זה שמו גם בשאר לשונות בני שם, וכולל גם מיץ הפירות; ולד"ק עקר שרשו דב, ע"ש שזב ונזל.

Gn 43,11 || Lev 2,11 || Dt 32,13 || 1S 14,25.26.29.44 || 1R 14,3 || Ps 81,17 || Prv 16,24.24,13.25,16. 27 || Job 20,17 || Cant 4,11.

וּדְבָשׁ ,וּדְבַשׁ Ex 3,8.*17*.*33*,*3*.13, 5 || Lev 20,24 || Nu 13,27.14,8.16, 13.14 || Dt 6,3.*11*,*9*.*26*,*9*.*15*.8,8.27, 3.31,20 || Jos 5,6 || Jud 14,8 || 2S 17,29 || 2R 18,32 || Jes 7,15.22 || Jer 11,5.32,22.41,8 || Ez 16,13.19. 20,6.*15*.27,17 || 2Ch 31,5.

הַדְּבַשׁ Jud 14,9 || 1S 14,27.

בִּדְבָשׁ Ex 16,31.

כִּדְבַשׁ Ez 3,3.

מִדְּבַשׁ Jud 14,18 || Ps 19,11.119, 103.

דִּבְשִׁי *suff.* Cant 5,1.

## דַּבֶּשֶׁת

gibbus cameli.

גב הגמל והטטרת שלו. לד"ק ע"ש שמנוניתו (כשרש טָפַשׁ), ולרשד"ל כמו גַּבֶּשֶׁת (כחלוף שגר ושדד בארמית). וע' רש"י.

Jes 30,6.

——v. n. pr. (יִדְבָּשׁ)——

## דָּאג, דָּג

piscis; coll דָּגָה.

בטעם השם נ"ל לפתרו מן הערבית دَجَّ בהוראת תנועה, תנודה ורחישה, כענין רמש וכפתרון שרץ לדעת רש"י; וְדָגָה הוא שם הכולל. לד"ק מוסב עַבר ארחות ימים שבתהלים ח' ט' על הדגים.

Jon 2,1 || Neh 13,16.

הַדָּג Jon 2,1.

לַדָּג Jon 2,11.

דָּגִים *pl.* Job 40,31.

הַדָּגִים 1R 5,13 || Zeph 1,10 || Neh 3,3.12,39 || 2Ch 33,14.

כַּדָּגִים Eccl 9,12.

דְּגֵי *cs.* Gn 9,2 || Nu 11,22 || Ez 38, 20 || Hos 4,3 || Job 12,8.

וּדְגֵי Zeph 1,3 || Ps 8,9.

כִּדְגֵי Hab 1,14.

**דָּגָה** Dt 4,18.

הַדָּגָה Nu 11,5 || Ez 47,9 || Jon 2,2.

וְהַדָּגָה Ex 7,18.21.

דְּגַת *cs.* Ez $29,4^2$.5.

בִּדְגַת Gn 1,26.28.

כִּדְגַת Ez 47,10.

דְּגָתָם *suff.* Jes 50,2 || Ez 47,10 || Ps 105,29.

[°דָּגָה] וְיִדְגּוּ *3 pl. impf.* augeri (multiplicari ut pisces). Gn 48,16.

——conf. דִּיג; v. n. pr.——

## דֶּגֶל

vexillum.

נס, ובערבית הוראת שרש זה כסוי והסוי. וזה כאלו הדגל מכסה כמחסה לחוסים בצלו. אמנם לד"ק כל לשון דגל אינו אלא מִבּוּם וקִבּוּץ (כדָּגַר העברי והארמי במובן גַּל); וכן אמרו במ"ר: אין דגלים אלא צבאות.

Nu 2,3.10.18.25.10,14.18.22.25.

דִּגְלוֹ *suff.* Nu 1,52.2,2.

וְדִגְלוֹ Cant 2,4.

[דְּגָלִים] לְדִגְלֵיהֶם *pl. suff.* Nu 2,17.31.34.

[דָּגַל] דָּגוּל *pt. pass.* vexillum erigere; *magnificari.*

מַדֲּהֲרוֹת, דַּהֲרוֹת *pl. cs.*
[דַּהֲרָה]

cursus concitatus equitis.

Jud 5,22.

תִּדְהָר

ulmus; al. fruxinus.

י״ם גם זה מן דור בהוראת זמן, לפי שהאילן הזה מזקין ומאריך דורות הרבה; ואולי נקרא ע״ש התמונה ההיקפית והעגולית של קבוץ ענפיו.

Jes 41,19.*60,13*.

---

[דּוּב°] וּמְדִיבֹת *Hi. pt. pl. f.*

languorem inicere, tabefacere.

יש מחברין אותו עם זוב, כענין בהשתפך נפשם דאיכה, אך נראה יותר שהוא כמו וּמַדְאִיבֹת, וכבר הבאנוהו בשרש דָּאַב.

Lev 26,16.

—דּיג v. דַּוָּג, דּוּגָה; דֹּב v. דּוֹב—

דּוֹד, דֹּד

amor, blanditiae amatoriae; amicus, amatus, amator; patruus, patris frater; דֹּדָה patris soror, patrui uxor.

ידיד ואהוב, ונאמר גם על אחי האב והאם; וברבים הוא כמו שם המפשט: אֲהָבִים ועגבים, ע״ד קורבת דוד וַדַּד ע׳ אורשריפט מצד שצ״א ואילך.

Lev 10,4 ‖ 1S 10,14.*15*.14,50 ‖ Esth 2,15‖1Ch 27,32.

מִדּוֹד Cant 5,9².

דּוֹדִי, דֹּדִי *suff.* Jes 5,1‖Jer 32,8.*9*.12 ‖ Cant 1,13.14.16.2,3.8.9.10.16.17.4,16.5,2.4.8.10.16.6,2.7,12.14.8,14.

וְדוֹדִי Cant 5,6.6,3.

לְדוֹדִי Cant 5,5.6.6,3.7,10.11.

דֹּדָתְ Jer 32,7.

דּוֹדֵךְ Cant 5,9².6,1².

דּוֹדוֹ, דֹּדוֹ Lev 20,20.25,49 ‖ 1S 10,16‖2R 24,17‖Am 6,10.

דּוֹדָהּ Cant 8,5.

דּוֹדִים, דֹּדִים *pl.* Ez 16,8.23,17‖Prv 7,18‖Cant 5,1.

דֹּדַי *suff.* Cant 7,13.

דֹּדֶיךָ Cant 1,2.4.

[דַּד] דַּדֵּי *pl. cs.*

mamma.

שֵׁם עוקץ השָּׁדַיִם שהאם נותנת בפי היונק, ובדרז״ל בא בהשאל גם לפטום האתרוג ולב (צאפפען) של כיור.

Ez 23,3.8.

דַּדֶּיהָ *suff.* Prv 5,19.

דַּדַּיִךְ Ez 23,21.

——דּוֹד v. דֹּד——

[דָּדָה°] אֶדַּדֶּה *Hithp. 1 impf.*

incedere sensim, lente; vagari.

אח לשרשי דָּאָה ונָדַד, ואֶדַּדֶּה כמו אֶתְדַּדֶּה, וטעם אֶדַּדֵּם כמו אדדה עִמָּם (וע׳ ש״א ר׳ ט״ו), ולפי שבנין התפעל לא יבוא עם כנוי י״ג אֲדַדֵּם, בנין פִּעֵל; ובדרז״ל האשה מדַדָּה את בנה, מדדין עגלים וסייחין (משנה שבת י״ח ב׳), ובערבית בא בהוראה זו ע״ד המְרַבעים.

Jes 38,15

אֶדַּדֵּם *suff.* Ps 42,5.

——conf. דָּאָה; v. n. pr.——

מַדְהֵבָה

aerarium, *Vulg.* tributum.

י״מ חומדת זהב או מקום מכרה זהב, והירונימוס תרגמו כמו מִדָּה ומִנְדָּה במובן מס (וכעין שדרשו רז״ל: אומה זו שאמרה מדוד והָבֵא וכו׳), וי״ם כמו מַדְאֵבָה; אמנם יונתן, השבעים והסורי קורין מַרְהֵבָה מענין רהב, גאון ונסות הרוח.

Jes 14,4.

——conf. ch. דְּהַב——

[דָּהַם°] נִדְהָם *Ni. pt.*

stupefieri, attonitus.

בערבית הוראת השרש הזה התנפל פתאם על איש, ויש מחברין אותו עם דּוּם ודָמַם במובן בהלה, תמיהה ושתיקה, אמנם השבעים קורין נִרְדָּם.

Jer 14,9.

---

[דָּהַר°] דֹּהֵר *pt.*

tolutim currere.

י״ם משרש דּוּר בענין תנועה בהקף (כמו מהל מן מול, נהר מן נור), ואולי הוא אח רחוק לפעל שַׁוַּר הארמי במובן קפיצה, ומזה השם דַּהֲרָה על שעטת הסוס ומרוצתו; ודוור או בי דואר בדרז״ל על בית מרוץ האגרות ידוע.

Nah 3,2.

נגזר מן השם, וטעם דָּגוּל מסומן ומצוין, וכמו שיֵאָמֵר בשפת רוסיא знаменúтый מן (о-)знаменовáть, знáмя. השבעים קורין בתהלים: ובשם אלהינו נִגְדַּל, ובשה״ש י״ג אֲדֻמָּה כנדגלות, ודודי צח ואדום לְעַד; ואולי היו הדגלים היפים אדומים, ובשפה הג״ל היפי והאדום בדבור אחד נאמרו ,,красно“.

Cant 5,10.

נִדְגֹּל *1 impf. pl.* Ps 20,6.

[נִדְגַּל] כַּנִּדְגָּלוֹת *Ni. pt. pl. f.* Cant 6,4.10.

---

דָּגָן

frumentum.

שם כולל תבואות השדה הגדֵלות בשבלים. ונקרא כן ע״ש רבוי הגרגרים או ע״ש הקבוץ הדגירה בכרי.

Gn 27,28 ‖ Dt 28,51.33,28 ‖ 2R 18,32‖Jes 36,17‖Jer 31,12(11)‖ Hos 7,14.9,1.14,8‖Joel 1,10.17 ‖ Zach 9,17‖Thr 2,12‖Neh 5,2.3‖ 2Ch 31,5.32,28.

וְדָגָן Gn 27,37‖Nu 18,12‖Neh 5,10.

הַדָּגָן Ez 36,29‖Hos 2,10.24‖Joel 2,19‖Hag 1,11 ‖ Neh 10,40.13,5.12.

וְהַדָּגָן Neh 5,11.

כַּדָּגָן Nu 18,27.

וּדְגַן *cs.* Ps 78,24.

דְּגָנִי *suff.* Hos 2,11.

דְּגָנְךָ, דְּגָנֶךָ Dt 7,13.11,14.12,17.14,23.18,4.

דְּגָנֵךְ Jes 62,8.

דְּגָנָם Ps 4,8.65,10.

——v. n. pr.——

[דָּגַר] דָּגַר

colligere, ova fovere (de avibus).

לד״ק ענינו חמום הבצים להוציא האפרוחים, שכן ועל־עפר תחמם (איוב ל״ט י״ד) ת״י תדגר, אמנם נראה יותר שענינו קבוץ וכניסה, חמרים חמרים ת״א דגורין דגורין; וי״א שענינו צפצוף (וא״כ יתכן לפרש בצִלָּהּ כמו בצִלְלָהּ, כלומר בצלצל קולה).

Jer 17,11.

וְדָגְרָה *3 perf. f.* Jes 34,15.

דַּדַּיִךְ Cant 4,10[2].

דֹּדֵיהֶן Nu 36,11.

דֹּדָה] דֹּדָתְךָ suff. Lev 18,14.

דֹּדָתוֹ Ex 6,20‖Lev 20,20.

## דּוּדָאִים pl.

poma amatoria, pomulae Mandragorae.

מין פרח או תפוח ידוע נותן ריח ומסגל לפי אמונת בני הקדם (גם בימינו) לעורר דודים ולפתוח עקרות. ולד״ק נקרא כן ע״ש תמונתו כמין דוד; א״ת יברוחין וכן בערבית.

Gn 30,14.

הַדּוּדָאִים Cant 7,14.

דּוּדָאֵי cs. Gn 30,15[2].

בְּדוּדָאֵי Gn 30,16.

מִדּוּדָאֵי Gn 30,14.

—v. n. pr.—

## דּוּד] הַדּוּד

corbis; olla.

ענינו סל וגם סיר גדול לבשול, והרבוי יבדיל בינידם; והשׂנותו נמצא גם בחוֹהִים וַחֲוָחִים.

Jer 24,2.

וְהַדּוּד Jer 24,2.

בַּדּוּד 1S 2,14.

כְּדוּד Job 41,12.

מִדּוּד Ps 81,7.

דּוּדִים] בַּדּוּדִים pl. I 2R 10,7.

דְּוָדִים] וּבַדְּוָדִים pl. II 2Ch 35,13.

דּוּדָאִים] דּוּדָאֵי pl. III cs. Jer 24,1.

—v. n. pr.—

## דָּוָה] דְּוֹתָהּ infin. suff.

languescere (de infirmitate menstrua).

התיחד לכאב הנשים בימי וסתן ונדתן; ויש מחברין אותו עם דב וזב.

Lev 12,2.

## דָּוֶה adj.

languidus, aeger, afflictus.

Thr 5,17.

דָּוָה f. Lev 26,18‖Jes 30,22‖Thr 1,13.

וְהַדָּוָה Lev 15,33.

## דְּוַי] דְּוָי.

languor, morbus.

הראב״ע והרלב״ג פתרו כדוי לחמי כחליי בגופי ובבשרי (לחם בערבית בשר), וי״פ כאלו אשה דוה יושבת באכלי לחמי וסעודתי; לדעת היטציג הכף שרשית (בהוראה הערבית פגעי המזל), ריה״ל גורם מַדְוֵי לַחְמִי, כלומר לבושי בשרי, על־דרך לבש בשרי רִמָּה (ז׳ ה׳). והשבעים תרגמו כְּרֵיחַ לָבִיא (או שַׁחַל)!!

Ps 41,4.

דְּוֵי] כִּדְוֵי cs. Job 6,7.

## דַּוָּי

adj. aegrotus.

Jes 1,5‖Jer 8,18‖Thr 1,22.

מַדְוֶה] מַדְוֵה cs. Dt 28,60.

מַדְוֵי pl. cs. Dt 7,15.

—מַדְוֶה (vestis) v. מַד—

## דּוּחַ°

propellere, extrudere; purgare.

קרוב בהוראתו לְדָחָה, דָּחַח וְנָדַח במובן הדחת הלכלוך ושטיפתו; הדיחני דירמיה מוסב לד״ק על כלי ריק שאחרי התרוקנותו שֻׁטַּף ומֹרק או על התנין במובן דְּחִיָּה והקאה מן הכרש אחרי הבליעה.

הֵדִיחַ] הֱדִיחָנִי Q. Hi. 3 perf. suff. Jer 51,34.

יָדִיחַ 3 impf. Jes 4,4.

יָדִיחוּ pl. Ez 40,38‖2Ch 4,6.

---

## דּוּךְ] דָּכוּ 3 perf. pl.

contundere.

קרוב לשלפניו בהחזק הפעלה כחֹזק המבטא ואה לְדַקֵּק בהוספת עָצְמָה לשתידן.

Nu 11,8.

## מְדֹכָה] בַּמְּדֹכָה

tudicula, mortarium.

Nu 11,8.

—conf. דָּכָה—

## דּוּכִיפַת] הַדּוּכִיפַת

avis quaedam immunda. *Vulg.* upupa (gallus sylvestris?).

ת״א נגר טורא. י״פ מן הערבית דיך (תרנגול) או דו = זו (בעל) וכיפת סלע, והוא תרנגול הבר, הדר בסלעים; ולד״ק שרשו דכף.

Lev 11,19.

וְהַדּוּכִיפַת Dt 14,18.

## דּוּמָה

silentium, locus silentii: orcus.

שתיקה והפסק ובהשאל על המות והשאול, וקרוב לשרשי דמה ודמם.

Ps 94,17.115,17.

## דּוּמִיָּה, דֻּמִיָּה

silens, tacita, silentium, tacite; *quies, fiducia.*

Ps 22,3.39,3.62,2.65,2.

דּוּמָם Jes 47,5‖Hab 2,19.

וְדוּמָם Thr 3,26.

—v. n. pr.—

## דּוּן] יָדוֹן 3 impf.

humilem esse, humiliari.

לד״ק לא ידון רוחי לא ישפיל (מן דון בערבית, ומזה שדון דאיוב לפי הקרי, כלומר להשפיל עצמכם ולא לְדַבֵּר גבוהה ועתק), אך לרב המפרשים הוא כמו ידין (ודון ודין כשום ושים וכמו שבא בנפעל נָדוֹן); ואולי הוא מענין חק וטרף, לפי שהרוח הוא המכלכל והנותן חיים לגוף. ור״י הלוי גורס לאִיכּוֹן.

Gn 6,3.

—דִּין v. שַׁדּוּן, מָדוֹן—

## דּוּץ] תָּדוּץ 3 impf. f.

saltare, fugere.

בארמית ובערבית הוראתו רקידה, והכונה שהדאבה כאלו רוקדת לפניו במחול או יְרֵאָה ונרתעת מפניו, או כעין מליצת לפניו ילך דָּבֶר (חבקוק ג׳ ה׳), ורש״י ורלב״ג פתרוהו מלשון ריצה ושמחה; השבעים קורין תָּרוּץ.

Job 41,14.

—rad. דּוּק v. דַּיֵּק—

## I דּוּר] מְדוּר infin.

habitare.

כמו מְגוּר, והפעל ידוע בארמית, ובדרז״ל עם השמות מדור, דירה ודיור. ועיקר הוראתו הקפה וסביבה במובן משך הזמן ותקופת ימי הישיבה (ואולי ע״ש תמונת האהל הכדורית).

Ps 84,11.

—v. chald.—

## דּוּר II

pila, rogus, orbis.

לד״ק האי דיחזקאל הוא שֵׁם בהוראת טור ערך וסדר ולדעת אחרים הוא מקור או צווי ע״מ קום; י״נ שם דור הָעֵצִים, וי״ג הדּוּד (נרדף אל סיר) העצמים. ובא ב״פ כַּדּוּר בטעם כְּמוֹ דּוּר, אך לדעת הקדמונים הכף שרשית (ע״מ טַבּוּר)

ככדור שבדרז"ל, ע"כ רשמתי אותם גם בשרשי אות כ"ף. השבעים קורין בישעיה כ"ט ג' · כְּדָוִד!!

Ez 24,5.

כַּדּוּר (?) Jes 22,18.29,3.

## מְדוּרָה] הַמְּדוּרָה

rogus, pyra.

מערכת העצים והאש; ויש מחברין מְדֻרָתָהּ דישעיה להפעלים העמיק הִרְחִב שלְפניה.

Ez 24,9.

מְדֻרָתָהּ *suff.* Jes 30,33.

## דּוֹר, דֹּר

periodus; aetas, homines aliqua aetate degentes; *habitatio, domicilium.*

עיקר הוראתו תקופת הזמן ובהשאל אל משך חיי האדם. השבעים קורין בתהלים כ"ב ל"א: יְסֻפַּר לאדני לדור יָבֹא. (ל"ב) ויגידו וגו', ומקביל היטב אל עם נולד. ריה"ל גורס בראש' ו' י' תמים היה בְּדֹרָיו (ע' יחו' כ"ה ט"ו).

Ex 3,15.17,16 ‖ Dt 7,9.23,3.4.9. 32,5.7.20 ‖ Jud 2,10 ‖ Jes 13,20. 58,12.60,15.61,4 ‖ Jer 7,29.50, 39 ‖ Joel 2,2 ‖ Ps 24,6.45,18.49,20. 61,7. 72,5. 73,15. 78,6. 8². 100,5. 105,8.112,2.145,4.13 ‖ Prv 27,24. 30,11.12.13.14 ‖ Eccl 1,4 ‖ Esth 9, 28 ‖ 1Ch 16,15.

וְדוֹר Gn 15,16 ‖ Eccl 1,4.

וָדֹר, וָדוֹר Dt 32,7 ‖ Jes 13,20.34, 17.58,12.60,15.61,4 ‖ Jer 50,39 ‖ Joel 2,2.4,20 ‖ Ps 10,6.33,11.45, 18.49,12.61,7.77,9.79,13.85,6.89, 2.5. 90,1. 100,5. 102,13. 106,31. 119,90. 135,13. 145,13. 146,10 ‖ Pev 27,24 ‖ Thr 5,19 ‖ Esth 9,28.

הַדּוֹר Ex 1,6 ‖ No 32,13 ‖ Dt 1,35. 2,14.29,21 ‖ Jud 2,10 ‖ Jer 2,31 ‖ Ps 12,8.

בַּדּוֹר Gn 7,1.

בְּדֹר, בְּדוֹר Ps 14,5. 90,1. 95,10. 102,25.109,13.

לְדֹר, לְדוֹר Ex 3,15 ‖ Jes 34,17. 51,8 ‖ Joel 1,3.4,20 ‖ Ps 10,6.33, 11. 48,14. 49,12.71,18.77,9.78,4. 79,13.85,6. 89,2.5.102,13.19.106, 31.119,90.135,13.145,4.146,10 ‖ Prv 27,24 ‖ Job 8,8 ‖ Thr 5,19.

לַדּוֹר Ps 22,31.

לָדוֹר Jes 34,10.

מִדֹּר, מִדּוֹר Ex 17,16 ‖ Jes 34,10.

דּוֹרִי *suff.* Jes 38,12.

דּוֹרוֹ Jes 53,8.

דּוֹרִים *I. pl.* Jes 51,8 ‖ Ps 72,5. 102,25.

דֹּרֹת, דּוֹרוֹת *II. pl.* Jud 3,2 ‖ Jes 51,9 ‖ Job 42,16.

הַדֹּרוֹת Jes 41,4.

לְדֹרֹת Gn 9,12.

דֹּרֹתֵינוּ, דּוֹרוֹתֵינוּ *suff.* Jos 22, 27.28.

דֹּרֹתֵיכֶם Lev 23,43.

לְדֹרֹתֵיכֶם Gn 17,12 ‖ Ex 12,14. *17*.16,32.*33*.29,42.30,8.10.31.31, 13 ‖ Lev 3,17.*10*,*9*.*23*,*14*.*31*.*41*. *24*,*3*.6,11.22,3.23,21 ‖ Nu 9,10.10, 8.15,14.15.*18*,*23*.21.23.35,29.

בְּדֹרֹתָיו Gn 6,9.

לְדֹרֹתָיו Lev 25,30.

לְדֹרֹתָם Gn 17,7.9 ‖ Ex 12,42.27, 21.30,21.31,16.40,15 ‖ Lev 7,36. 17,7.21,17 ‖ Nu 15,38.

———v. ch. et n. pr.———

## דִּישׁ, דּוּשׁ] וְדַשְׁתִּי *1 perf.*

conterere, conculcare.

ענינו דריסה, רמיסה וכתיתה, והתיחד לחביטת השבלים להוציא גרגירידם. אָדוֹשׁ בא בא' נוספת, ולרד"ק פעל בפני עצמו. רד"ק פירש כעגלה דשא, שרועה תמיד בדשא, וי"ת רִבְקָא (מַרְבֵּק) כמו דְּשַׁנָה.

Jud 8,7.

דָּשׁ *pt.* 1Ch 21,20.

דָּשָׁא (= דָּשָׁה) *f.* Jer 50,11.

אָדוֹשׁ *infin.* Jes 28,28.

לָדֹשׁ, לָדוּשׁ 2R 13,7 ‖ Hos 10,11.

בְּדִישׁוֹ *suff.* Dt 25,4,

דּוּשָׁם Am 1,3.

וָדוֹשִׁי *imper. f.* Mich 4,13.

תָּדוּשׁ *2 impf.* Jes 41,15 ‖ Hab 3,12.

יָדוּשׁ] יְדוּשֶׁנּוּ *3 impf. suff.* Jes 28,28.

תָּדוּשׁ] תְּדוּשֶׁהָ *f. suff.* Job 39, 15.

וְנָדוֹשׁ *Ni. 3 perf.* Jes 25,10.

כְּהִדּוֹשׁ (= כְּהִדּוֹשׁ) *infin.* Jes 25,10.

הוּדַשׁ] יוּדַשׁ *Ho. 3 impf.* Jes 28,27.

## דַּיִשׁ

tempus triturandi.

זמן הדישה, ומזה לדעת הראשונים לא תחסם שור בדישו במשך הזמן והעונה שדשים.

Lev 26,5.

## מְדוּשָׁה] מְדֻשָׁתִי *suff.*

trituratio, trituratum.

י"א שהוא כנוי לבבל וי"א לישראל, ולרשד"ל אל הנבואה, כלומר מה שדשתי מתבואתי (מנבואתי) ומה שיצא לי מגרני הגדתי לכם.

Jes 21,20.

———v. ch. et n. pr.———

## דָּחָה] דְּחִיתַנִי *2 perf. suff.*

trudere, impellere ad lapsum, subvertere.

אח לדוח, נדח, דחה, דחף ודחק. לא הבאנו בזה נדחי עילם דירמיה מ"ט ל"ו מפני שהדלי"ת דגושה, ומקומו בפעל נדח; ולרד"ק שרשו דּוּחַ, ובדחו ראויה הנגינה להיות מלעיל ובאה מלרע מפני הטעם המפסיק. השבעים קורין בתהלים ל"ה ה': דֹּחָם בכנוי, כרֹדְפָם בפסוק שלאחריו.

Ps 118,13.

דֹּחֶה *pt.* Ps 35,5.

דָּחוּי] הַדְּחוּיָה *pt. pass. f.* Ps 62,4.

דָּחֹה *infin. abs.* Ps 118,13.

לִדְחוֹת *cs.* Ps 140,5.

נִדְחָה] נִדְחֵי *pt. pl. cs.* Jes 11, 12.56,8 ‖ Ps 147,2.

יִדָּחֶה *3 impf.* Prv 14,32.

דֹּחָה] דֹּחוּ *Pu. 3 perf. pl.* Ps 36,13.

## דְּחִי] מִדֶּחִי

lapsus.

Ps 56,14.116,8.

## מִדְחֶה

lapsus, ruina.

Prv 26,28.

———conf. נָדַח———

יִדַּחוּ [דָּחַח] *Ni. 3 impf. pl.*
expellere.
Jes 23,12.

---

## דֹּחַן
milium.
מין ממיני הקטניות.
Ez 4,9.

---

## דָּחַף°
protrudere, impellere; *Ni.* properare.
דחיה ולחיצה פתאומית, ובדרז״ל מיתה דחופה.

דְּחוּפִים [דָּחוּף] *pt. pass. pl.* Esth 3,15.

וּדְחוּפִים Esth 8,14.

נִדְחַף *Ni. 3 perf.* Esth 6,12 ‖ 2Ch 26,20.

לְמַדְחֵפֹת *pl.* [מַדְחֵפָה]
lapsus; *Vulg.* interitus.
לר״ק הוא שם תאר לפח, רשת ומוקשים הנזכרים למעלה במזמור זה.
Ps 140,12.

---

## דָּחַק°
trudere, premere.
לחץ ונגישה, ובערבית בהוראת גרושה, (ומצאנו להפך גרש בעברית בהוראת נגישה, יחזקאל מ״ה ט׳). ורז״ל השתמשו הרבה בפעל זה.

וְדֹחֲקֵיהֶם [דֹּחֵק] *pt. pl. suff.* Jud 2,18.

יִדְחָקוּן [יִדְחָקוּן] *3 impf. pl.* Joel 2,8.

---

## דַּי [דַּי]
sufficientia, satis; כְּדֵי, בְּדֵי secundum copiam, pro ratione; מִדֵּי s. c., quoties, quotiescunque.
ע״מ נַי, נַּיי, וענינו שעור כמות ככל הצורך והספוק, ובא בהשאל על הזמן, ולר״ק יש בו מעין עיקר שרש מָה; לר״ק לְמַדֵּי מֻרכב מן מה ודי, ובדַיָּם אין המ״ם כנוי כ״א ע״מ חִנָּם, רֵיקָם, אך דַּיֶּךָ יוכיח. י״נ בירמיה ובחבקוק בדי שָׁוְא. השבעים קורין בירמיה כ׳ ח׳: כִּי־בְמִדֵּי הַדָּבָר אֶשְׂחָק(!!), ובנ״א נ״ח בְּרֹאשׁ ח׳ בְּדֵי אֵשׁ.
Mal 3,10.

וּכְדֵי Esth 1,18.

לְמַדֵּי 2Ch 30,3.

דַּיֶּךָ *suff.* Prv 25,16.

דַּיָּם Ex 36,7 ‖ Jer 49,9 ‖ Ob 5.

דֵּי *cs.* Lev 5,7.12,8.25,28 ‖ Dt 15,8 ‖ Jes 40,16².

וְדֵי Prv 27,27.

בְּדֵי Jer 51,58² ‖ Nah 2,13 ‖ Hab 2,13² ‖ Job 39,25.

כְּדֵי Lev 25,26 ‖ Dt 25,2 ‖ Jud 6,5 ‖ Neh 5,8.

מִדֵּי, וּמִדֵּי... מִדֵּי Ex 36,5 ‖ 1S 1,7.7,16.18,30 ‖ 1R 14,28 ‖ 2R 4,8 ‖ Jes 28,19.66,23² ‖ Jer 20,8.31,20 (19).48,27 ‖ Zach 14,16 ‖ 2Ch 12,11.24,5.

וְדִיגוּם *3 perf. pl. suff.* [דִּיג]
piscari.
פעל נגזר מן השם דג.
Jer 16,16.

דַּוָּגִים *pl.* [דַּיָּג, דַּוָּג]
piscator.
שם ע״מ צַיָּד, מַלָּח, גַּלָּב.
Ez 47,10.

לְדַוָּגִים K., לְדַיָּגִים Q. Jer 16,16.

הַדַּיָּגִים Jes 19,8.

## דּוּגָה
piscatio.
ספינה קטנה של הדַּיָּגים, ומדרז״ל מכר את הספינה לא מכר את הַדּוּגִית (ב״ב ע״ג א׳).
Am 4,2.

——conf. דָּגָה et n. pr.——

## וְהַדַּיָּה [דַּיָּה]
avis quaedem rapax et impura, vultur. *Vulg.* milvus.
י״א מפני ששחור כדיו, וכעין ראיה לזה ממה שאמרו חז״ל החסידה זו דיה לבנה (חולין ס״ג א׳), וי״א שיסודו דָּאָה ע״ש מהירת עפיפותו.
Dt 14,13.

דַּיּוֹת *pl.* Jes 34,15.

---

## בַּדְּיוֹ [דְּיוֹ]
atramentum.
מי שחור לכתיבה, ובערבית دَوَاةٌ, ולפ״ז נראה שיסודו דוה ע״ש שנוזל וזב מפי הקולמס.
Jer 36,18.

---

## דָּן [דּוּן et דִּין]
regere, moderari; iudicare, *damnare, punire; tueri;* litigare.
הוראתו ידועה, וי״פ מזה השם אָדוֹן. לר״ק גם לא ידון רוחי מיסוד זה, ע״כ הובא גם פה; ור״י הלוי גורס: לא יָכּוֹן רוחי; ובתהלים ב׳ ח׳ וט׳: וַעֲשֵׂה אֵלַי משפט צוית וַעֲלֵיתָ למרום; שובה וְדִין עמים...
Jer 22,16.

דָּנַנִּי *3 perf. suff.* Gn 30,6.

דָּנוּ *pl.* Jer 5,28.

דָּן *pt.* Gn 15,14 ‖ Jer 30,13.

לָדִין [דִּין] *inf. cs.* Jes 3,13 ‖ Ps 50,4 ‖ Eccl 6,10.

דִּין *imper.* Job 35,14.

וְדִין Prv 31,9.

דִּינוּ *pl.* Jer 21,12.

תָּדִין *2 impf.* Zach 3,7.

תְּדִינֵנִי *suff.* Ps 54,3.

יָדִין *3 impf.* Gn 49,16 ‖ Dt 32,36 ‖ 1S 2,10 ‖ Ps 7,9.9,9.72,2.96,10.110,6.135,14 ‖ Job 36,31.

יָדוֹן (= יָדִין?) Gn 6,3.

נָדוֹן *Ni. pt.* 2S 19,10.

## דִּין
iudicium, locus iudicii, forum; causa forensis, lis; culpa, crimen; sententia iudicis; ius.
ובאור שַׁדִּין דאיוב לת״י ורש״י שיש דין ודין, וי״נ שַׁדַּי, ולדעתי לשון ערבית היא شدّ בהוראת פגע אסון ושד, ע״כ הבאתיו גם בערך שָׁדַד.
Dt 17,8 ‖ Jer 5,28².22,16 ‖ Ps 76,9.140,13 ‖ Prv 20,8.22,10. 29,7.31,5.8 ‖ Job 36,17.

וָדִין, וְדִין Job 36,17 ‖ Esth 1,13.

לְדִין Dt 17,8.

מִדִּין Jes 10,2.

שַׁדִּין K., שַׁדּוּן Q. Job 19,29.

וְדִינִי *suff.* Ps 9,5.

דִּינֵךְ Jer 30,13.

## מִדִּין(?)
ליונתן ורש״י כמו דין והמ״ם כמ״ם של משפט, להרד״ק והרלב״ג הוא שעצ״ם העיר מִדִּין במדבר יהודה (יהושע ט״ו ס״א), וישם באותו המקום היו יושבים ומתעכבים הנוסעים מפחד אויב (ואולי יש לפתרו מן בִּכְרֵי מִדִּין דישעיה

יִדְכָּא 3 *impf.* Job 22,9.

וְיִדַּכְּאוּ,וְיִדַּכְּאוּ *Hith. 3 impf. pl.*

ת׳ ויתדכאו; לבן־נפתלי וַיִּדַּכְּאוּ, וַיִּדַּכָּאוּ.

Job 5,4.34,25.

דַּכָּא

contusus, contritus, *pulvis;* afflictus, miser.

Jes 57,15 ‖ Ps 90,3.

דַּכְּאֵי־ *pl. cs.* Ps 34,19.

[דָּכָה] וְדָכָה K. 3 *perf.*

contundi; *Pi.* contundere.

לרד״ק הכתיב וְדָכָה, שם התאר לעני וחלך, והשבעים קורין יִדְכֶּהוּ בכנוי!

Ps 10,10.

יִדְכֶּה Q. 3 *impf.* Ps 10,10.

[נִדְכָּה] וְנִדְכֵּיתִי *Ni. 1 perf.* Ps 38,9.

וְנִדְכֶּה *pt.* Ps 51,19.

[דִּכָּה] דִּכִּיתָ *Pi. 2 perf.* Ps 51,10.

דִּכִּיתָנוּ *suff.* Ps 44,20.

דַּכָּה

contusio, contritio sc. testium.

מי שביציו מרוחים וכתושים.

Dt 23,2.

דַּךְ

contritus, afflictus; al. contundens, castigans.

שה״ת לאיש נענה ונדכה, עָנִיו ושפל רוח; דַּכּוֹ דמשלי כ״ו כ״ח לפי עדות הראב״ע הרד״ק והמאירי חסר, וא״כ הוא נ״כ שה״ת, ושעור הכתוב הדכא ישנא לשון שקר. ולפי הנוסחא דכיו פי׳ לשון שקר כמו איש או בַּעַל לשון שקר, שלשון תמיד נקבה; השבעים קורין ושנא אֱמֶת וכן הסורי [illegible], ויונתן הוסיף ארחתא דקושטא!

Ps 74,21.

וָדָךְ Ps 10,18.

לַדָּךְ Ps 9,10.

דַּכּוֹ (al. דַּכָּיו *pl. suff.*) Prv 26,28.

[דֳּכִי] דָּכְיָם *suff.*

contusio, collisio *fluctuum, fragor.*

שם ע״מ דֳּמִי, עֳנִי חֳלִי, והוראתו משברים וגלים הסואנים ברעש.

Ps 93,3.

——דָּלַל v. דַּל——

יסודו בארמית במובן בחינה והשבון, והשב עם קָנהו ת״א וידַּיֵק ושמושו רגיל בדרז״ל, וזהו מגדל הצופים שבונים הצרים על עיר לראות מרחוק מה יֵעָשה בה, ומצינו חִשְּׁבֹנוֹת על המגדלים (דה״ב כ״ו ט״ו); ולת״י כַּרְקוּם, כלומר מצור, הוא מן הפעל דקק, כמצור מן צור וצרר, אמנם מיחזקאל ד׳ ב׳ נראה ששונים הם זה מזה.

2R 25,1 ‖ Jer 52,4 ‖ Ez 4,2.17,17. 21,27.26,8.

[דִּישֹׁן] וְדִישֹׁן

species dorcadis. *Vulg.* pyrargus.

שֵׁם חיה טהורה ממין היעלים, וא״ת רֵימָא, ובטעם השם פתרונים שונים.

Dt 14,5.

——v. n. pr.——

דָּכָא°

contundere, opprimere, conculcare pedibus, affligere.

ענינו כתישה וכתיתה, ולרב במובן המוסרי על שבר הרוח ודכדוכה של נפש. י״פ דַּכְּאוֹ דישעיה מן השם דָּכָא, ושעורו י״י חפץ להחליא ולהפליא את מכתו (והדגש לתפארת הקריאה), ולרד״ק הוא שם תאר דַּכָּא והכנוי מוסב אל י״י (כמו דַּכָּאוֹ), אך יותר נכון שהוא מקור. י״נ באיוב יְדַכְּאֵם (כת״י יְדַכְּכִנּוּן) כִּבְנֵי־עש, ול״נ יִדַּכְּאוּ מִלִּפְנֵי עש.

[נִדְכָּא] נִדְכָּאִים *Ni. pt. pl.* Jes 57,15.

דִּכָּא *Pi. 3 perf.* Ps 143,3.

דִּכִּאתָ 2 *perf.* Ps 89,11.

[דַּכֵּא] לְדַכֵּא *infin.* Thr 3,34.

דַּכְּאוֹ *suff.* Jes 53,10.

תְּדַכֵּא 2 *impf.* Prv 22,22.

וִידַכֵּא 3 *impf.* Ps 72,4.

וִידַכְּאֵנִי *suff.* Job 6,9.

תְּדַכְּאוּ 2 *impf. pl.* Jes 3,15.

וּתְדַכְּאוּנַנִי *suff.*

נמסר עליו: לית ומלא ודגש ולא קרי א׳.

Job 19,2.

יְדַכְּאוּ 3 *impf. pl.* Ps 94,5.

יְדַכְּאוּם *suff.* Job 4,19.

[דֻּכָּא] דֻּכְּאוּ *Pu. 3 perf. pl.* Jer 44,10.

מְדֻכָּא *pt.* Jes 53,5.

מְדֻכָּאִים *pl.* Jes 19,10.

ס׳ ו׳ ומקביל היטב אל רֹכבי אתנות צחֹרות), אכן לדעת האחרונים יסודו מָדַד, ע״ש.

Jud 5,10.

[דַּיָּן] לְדַיָּן

iudex, patronus.

1S 24,16.

וְדַיַּן *cs.* Ps 68,6.

מָדוֹן (2S 21,20 Q.)

contentio, lis, rixa.

אח אל רִיב הנרדף לדין ומשפט.

Jer 15,10 ‖ Ps 80,7 ‖ Prv 15,18. 16,28. 17,14. 22,10. 26,20. 28,25. 29.22.

וּמָדוֹן Hab 1,3.

מִדְיָנִים,מְדוֹנִים K., מִדְיָנִים Q. *pl.* Prv 18,18. 21,9.*25,24*.19. 23,29. 26,21.27,15.

וּמִדְוָנִים K., וּמִדְיָנִים Q. Prv 18,19.

מִדְיְנֵי *cs.* Prv 19,13.

מְדָנִים, מְדָנִים K., מִדְיָנִים Q. *II. pl.* Prv 6,14.19.10,12.

מְדִינָה וּמְדִינָה, מְדִינָה

provincia; regio, terra.

פלך ומחוז המתנהג ע״פ שר ודַיָּן אחד; בערבית, בסורית ובדרז״ל במובן עיר.

Esth 1,1.*8,9.9,30*.22.3,12.*8,9*$^{4}$.14. *8,13*$^{2}$.4,3.*8,17*$^{2}$.9,28$^{2}$ ‖ Dan 11,24.

וּמְדִינָה Esth 8,11.

הַמְּדִינָה Dan 8,2 ‖ Esr 2,1 ‖ Neh 7,6.11,3.

בַּמְּדִינָה Eccl 5,7 ‖ Neh 1,3.

מְדִינוֹת *pl.* Esth 1,16.*8,12.9,2. 20*.22.*3,13*.2,3.3,8.4,11.8,5.9,12.

הַמְּדִינוֹת 1R 20,14.15.17.19 ‖ Esth 1,3.8,9.9,3.4.

וְהַמְּדִינוֹת Eccl 2,8.

בִּמְדִינוֹת Esth 9,16.

בַּמְּדִינוֹת Thr 1,1.

לַמְּדִינוֹת Esth 2,18.

מִמְּדִינוֹת Ez 19,8.

——v. ch. et n. pr.——

דָּיֵק

propugnaculum, turris speculatoris, specula.

דַּלְתֹתַי *suff.* Prv 8,34.
דַּלְתוֹתָיו, דַּלְתֹתָיו Neh 3,1.3.6, 13.14.15‖2Ch 4,22.
וְדַלְתוֹתָיו 2Ch 3,7.
וְדַלְתוֹתֵיהֶם 2Ch 4,9.

—v. n. pr.—

[דָּלַח] וַתִּדְלַח *2 impf.*

turbare.

עכירת מים בדריסת הרגל, (וקרוב אל דָּלַג) וכן בסורית.

Ez 32,2

תִּדְלָחֵם *3 f. suff.* Ez 32,13².

---

[דָּלַל] דַּלּוֹתִי, דַּלֹּתִי *1 perf.*

deorsum pendere, vacillare; languidum, debilem esse.

יש מחלקין שרש זה לשתי הוראות מתנגדות רומה והשפלה, ויש מחברין אותו קָלוּ עם זל ונזל ומפרשים דַּלּוּ עֵינַי כמו כָּלוּ (שמאכטען), ע"כ לא הפרדנום זה מזה. לד"ק דַּלּוּ מאנוש נעו דאיוב הכונה על העובדים בחפירות העמוקות למכרי כסף וזהב שמעלים ומרימים אותם מבחוץ בחבלים והם נעים ונדים.

Ps 116,6.142,7.

דָּלְלוּ *3 perf. pl.* Jes 19,6.
דַּלּוּ Jes 38,14‖Job 28,4.
דַּלּוֹנוּ *1 perf. pl.* Ps 79,8.
[דַּל] וְדַלִּים *pt. pl.* 2S 3,1.
יִדַּל *Ni. 3 impf.* Jes 17,4.
וַיִּדַּל Jud 6,6.

דַּל, דָּל

debilis, infirmus; tenuis, macer; pauper, humilis.

יֵאָמֵר על כחוש ורזה בגוף ובהשאל גם ברכוש או במעלה ובמצב, גם על חולה ממש (תהלים מ"א ב'), וגם נרדף לְעָנִי.

Lev 14,21.19,15‖1S 2,8‖2S 13, 4‖Am 5,11‖Ps 41,2.72,13.82,3. 4.113,7‖Prv 14,31.19,17.21,13. 22,16.22.28,15‖Job 34,19.28‖ Ruth 3,10.

וָדָל, וְדַל, וְדָל Ex 23,3‖Zeph 3, 12‖Prv 19,4.28,11.
הַדַּל Jud 6,15.
וְהַדַּל Ex 30,15.
לַדַּל, לְדַל Jes 25,4‖Prv 22,9‖ Job 5,16.

לרש"י השפה העליונה וי"ת זְקוֹף ספותי, ולדראב"ע כמו דלת וכטעם פתחי פיך וכן תרגמו השבעים. וע' הערה למלת דַּל.

Ps 141,3.

דֶּלֶת

valva, tabulae ianuae, ianua; columnae voluminis s. libri; *fig. puella levis.*

Cant 8,9.

הַדֶּלֶת, הַדָּלֶת Gn 19,9.10‖Ex 21,6‖Jud 19,22‖2S 13,17.18‖1R 6,34²‖2R 4,4.5.33.6,32.9,3. 10‖Jes 57,8‖Prv 26,14.
וְהַדֶּלֶת Gn 19,6.
בַּדֶּלֶת 2R 6,32.
וּבַדֶּלֶת Dt 15,17.
לְדֶלֶת Ez 41,24.
דְּלָתֶיךָ (= דַּלְתְּךָ) *suff.* Jes 26, 20.
בְּדַלְתּוֹ 2R 12,10.
דְּלָתַיִם *du.* Dt 3,5‖2S 23,7‖Jes 45,1‖Jer 49,31‖Mal 1,10‖Eccl 12,4‖2Ch 8,5.14,6.
וּדְלָתַיִם, וּדְלָתָיִם Ez 38,11‖Job 38,10.
בִּדְלָתַיִם Job 38,8.
דַּלְתֵי *cs.* Job 3,10.41,6.
וְדַלְתֵי Ps 78,23‖2Ch 4,22.
לְדַלְתֵי 1R 7,50.
מִדַּלְתֵי Jos 2,19‖Jud 11,31.
דְּלָתַי *suff.* Job 31,32.
דְּלָתֶיךָ Zach 11,1.
דְּלָתֶיהָ Jos 6,26‖1R 16,34.
דְּלָתוֹת *II. pl.* Jer 36,23‖Ez 41,43.24³‖Neh 6,1.
וּדְלָתוֹת 2Ch 4,9.
הַדְּלָתוֹת Neh 7,1.3.13,19.
לַדְּלָתוֹת Ez 41,27.
דַּלְתוֹת *cs.* Jud 3,23.24.25.19,27‖1S 3,15.21,14‖1R 6,31.32.34‖2R 18,16‖Jes 45,2‖Ez 26,2.41, 25‖Ps 107,16‖Neh 6,10‖2Ch 28,24.29,3.7.
בְּדַלְתוֹת Jud 16,3.
לְדַלְתוֹת 1R 7,50‖1Ch 22,3(2).

[דָּלַג] הַדּוֹלֵג *pt.*

salire, transilire.

הוראתו ידועה, וע' הערה לדָּלַק.

Zeph 1,9.

[דִּלֵּג] *Pi. pt.* מְדַלֵּג Cant 2,8.
[אֲדַלֶּג־] אֲדַלֶּג *1 impf.* 2S 22, 30‖Ps 18,30.
יְדַלֵּג *3 impf.* Jes 35,6.

---

דָּלָה

pendere, haurire, extrahere, liberare.

ענין העלאה והרמה, ואח רחוק לו תָּלָה, תֵּל, תַּלְתַּל. דַּלְיוּ דמשלי לד"ק צווי פִּעֵל ולדעת אחרים עבר קל מן דָּלַל ע"מ סַבּוּ; אמנם יש מעין דונמתו במלת נָטָיוּ דתהלים ע"ג ב' לפי הקרי; וי"ג דִּלּוּי, והוא שָׁם.

Ez 2,19.

דַּלְיוּ (= דָּלְיוּ) *3 perf. pl.* Prv 26,7.
דָּלֹה *infin.* Ex 2,19.
[יִדְלֶה] יִדְלֶנָּה *3 impf. suff.* Prv 20,5.
[תִּדְלֶה] וַתִּדְלֶנָה *3 impf. pl. f.* Ex 2,16.
[דִּלָּה] דִּלִּיתָנִי *Pi. 2 perf. suff.* Ps 30,2.

[דְּלִי] מְדְלִי

haustrum, *uter.*

כלי השאיבה שמעלים בו מים. בדקדוק מִדָּלְיָו לד"ק הוא יחיד כמו דָּלְיוֹ ע"מ פִּרְיוֹ מן פְּרִי, ואחרים אומרים שהוא הרבים דְּלָיִם מן היחיד דְּלִי, ונראה יותר שהוא רבוי זוגי ומהראוי דָּלְיָיו ע"מ לְחָיָיו; לדראב"ע הוא כמו מִדָּלִיּוֹתָיו. ולכל הדעות בא שלא כמשפט.

Jes 40,15.

מִדָּלְיָו *du. suff.* Nu 24,7.
[דָּלִית] דָּלִיּוֹתָיו, דָּלִיֹּתָיו *pl. suff.*

rami, palmites.

הענפים והשריגים העליונים, וע' הערה לזַלְזַלִּים.

Jer 11,16‖Ez 17,6.23.19,11.31,7. 9.12.

וְדָלִיּוֹתָיו Es 17,7.

דַּל

ianua, valva ianuae = דֶּלֶת.

**בַּדָּם** Gn 37,31 ‖ Ex 12,22 ‖ Lev 4,6.5,9.9,9.17,11 ‖ 2S 20,12 ‖ Jes 59,3 ‖ Thr 4,14.

**וּבְדָם** Ez 38,22.

**כַּדָּם** 2R 3,22,

**לְדָם** Ex 4,9.7,17.20 ‖ Dt 17,8 ‖ Ez 35,6 ‖ Joel 3,4 ‖ Ps 78,44.105,29 ‖ Prv 1,11 ‖ 2Ch 19,10.

**לַדָּם** Nu 35,33.

**מִדָּם** Dt 32,42 ‖ Jes 34,7 ‖ Jer 48,10 ‖ Hos 6,8 ‖ Ps 16,4.

**דַּם** *cs.* Gn 9,6 ‖ Ex 23,18.24,8.34,25 ‖ Lev 4,7.7,14.33.14,17.28.17,14.19,16 ‖ Dt 19,10.13.27,25.32,43 ‖ 1R 21,19.22,35 ‖ 2R 16,13.15.24,4 ‖ Jes 66,3 ‖ Jer 2,34.19,4.22,17 ‖ Ez 16,38 ‖ Ps 79,10.106,38 ‖ Thr 4,13.

**הֲדַם** *interrog.* 2S 23,17 ‖ 1Ch 11,19.

**וְדַם** Nu 23,24 ‖ Dt 12,27.32,14 ‖ Jes 1,11 ‖ Ez 39,18 ‖ Ps 50,13.

**בְּדַם** Lev 14,6.51.52 ‖ Nu 35,33 ‖ 2S 3,27 ‖ Zach 9,11 ‖ Ps 58,11 ‖ Prv 28,17.

**וּבְדַם** Gn 49,11.

**לְדַם** Lev 16,15.

**מִדַּם** Ex 29,12.30,10 ‖ Lev 4,5.16.25.*34*.5,9.14,14.*25*.16,14.*18* ‖ Dt 32,42 ‖ 2S 1,22 ‖ Jes 34,6 ‖ Ez 45,19.

**וּמִדַּם** Lev 16,18.

**דָּמִי** *suff.* 1S 26,20 ‖ Job 16,18.

**וְדָמִי** Jer 51,35.

**בְּדָמִי** Ps 30,10.

**דָּמְךָ, דָּמֶךְ** 2S 1,16 ‖ 1R 2,37.21,19.

**בְּדָמְךָ**(?) Ez 19,10.

**מִדָּמְךָ** Ez 32,6.

**דָּמֵךְ** Ez 21,37.22,13.

**בְּדָמֵךְ** Ez 16,22.22,4.

**דִּמְכֶם** Gn 9,5.

**דָּמוֹ** Gn 9,4.6.37,26.42,22 ‖ Ex 29,16 ‖ Lev 1,11.*3*,*8*.*13*.15.4,25.7,2.16,15$^2$.17,13.14$^2$ ‖ Dt 15,23 ‖ Jos

**יִדְלַק** *3 impf.* Ps 10,2.

**[הִדְלִיק] הַדְלֵק** *Hi. imper.* Ez 24,10.

**יַדְלִיקֵם** *3 impf. suff.* Jes 5,11.

## [דַּלֶּקֶת] וּבַדַּלֶּקֶת

febris ardens.

Dt 28,22.

——v. ch.; דֶּלֶת v. דָּלָה——

## דָּם

sanguis, *met.* דַּם עֵנָב vinum; caedes, culpa profusi sanguinis.

לדעת רבים נקרא כן ע״ש האדמימות, ואולי ע״ש שהולך וסובב במרוצתו בדומיה, והדפק יִבָּקֵר רק בחוש המשוש או לפי שממנו בא כח המדמה. בספרים מדויקים נמצא ביחזקאל ט׳ ט׳ חָמָס ת׳ דמים, ועל ותמלא הארץ חמס דבראשית רשום במסו״ק ב׳. י״נ בש״ב כ״א א׳: אל־שאול ואל־ביתה (= ביתו) דמים; וביחזקאל ט״ז ל״ו ובדמי, וע׳ רש״י; י״נ במשלי א׳ י״א: נארבה לַתָּם, וכן בי״ב ו׳ אֱרָב־תָּם, ללא צרך, ומה יעשו בא׳ י״ח ומיכה ז׳ ב׳? ר״י רייפמאנן גורס באיוב ט״ז י״ח: אַל־תכסי דמעי לפי שאמר פני חמרמרו מני בֶכִי.

Gn 37,22 ‖ Ex 7,19$^2$ ‖ Lev 3,17.7,26.27.15,19.17,4$^2$.10.12$^2$ ‖ Nu 35,27 ‖ Dt 17,8.21,8 ‖ 1S 25,31 ‖ 1R 18,28 ‖ 2R 3,23.21,16.24,4 ‖ Jes 15,9.34,6.59,7 ‖ Jer 26,14 ‖ Ez 16,38.18,10.22,3.6.*9*.*12*.27.23,45.35,6.39,17.19.43,18 ‖ Joel 3,3.4,19 ‖ Jon 1,14 ‖ Ps 106,38 ‖ Prv 1,16.6,17.12,6.30,33 ‖ Job 39,30 ‖ 1Ch 22,8(7) ‖ 2Ch 19,10.

**דָּם, וָדָם** Jer 7,6.*22*,*3* ‖ Ez 5,17.23,37.45.28,23.33,25.35,6$^2$.44,7.15 ‖ Ps 94,21.

**הַדָּם** Ex 7,21.12,7.13$^2$.22.23.24,6$^2$.8.29,12.20.21 ‖ Lev 1,5$^2$.3,2.4,6.7.17.18$^2$.8,15$^2$.*9*,*9*.19.24$^2$.30.9,9.12.18.16,14.19.17,6.10.11.19,26 ‖ Nu 35,19.21.24.25.27$^2$.33 ‖ Dt 12,16.23$^2$.19,6.12.21,7.8.9 ‖ Jos 20,3.5.9 ‖ 1S 14,32.33.34 ‖ 2S 14,11 ‖ Ez 33,25.36,18 ‖ 2Ch 29,22$^2$.30,16.

**וְהַדָּם** Dt 12,27.

**בְּדָם** 1S 19,5 ‖ 1R 2,9 ‖ Ez 14,19 ‖ Ps 68,24.

**דַּלִּים** *pl.* Jes 10,2.11,4.14,30.26,6 ‖ Jer 5,4 ‖ Am 2,7.4,1.8,6 ‖ Prv 10,15.28,3.8.29,7.14 ‖ Job 20,10.19.31,16.

**הַדַּלִּים** Jer 39,10.

**[דַּלָּה] דַּלּוֹת** *pl. f.* Gn 41,19.

## I [דַּלָּה] דַּלַּת *cs.*

tenuitas, paupertas, pauperes.

שם הכולל לעניים ופחותי עם.

2R 24,14.

**וּמִדַּלַּת** 2R 25,12 ‖ Jer 40,7.

**וּמִדַּלּוֹת** *pl.* Jer 52,15.16.

## II [דַּלָּה] מִדַּלָּה

coma pendula, res pendula, licium.

ענינו מקלעת וארינה; דישעיה נאמר על המטוה או על החוטים הנשארים במנור הארגים, ודשה״ש בהשאל על תלתלי הראש. רש״י פי׳ שנידם מלשון נֹבַה, ולהראב״ע והרד״ק האי דישעיה לשון מהלה הוא.

Jes 38,12.

**וְדַלַּת** *cs.* Cant 7,6.

——v. n. pr. דְּלִילָה——

## [דָּלַף] דָּלְפָה *3 perf. f.*

stillare, lacrimare.

כמעם זלף בדרז״ל, נטיפה ונזילה.

Ps 119,28 ‖ Job 16,20.

**יִדְלֹף** *3 impf.* Eccl 10,18.

## דֶּלֶף

stillicidium.

Prv 27,15.

**וְדֶלֶף** Prv 19,13.

——v. n. pr.——

## [דָּלַק] דָּלַקְתָּ *2 perf.*

ardere, flagrare; ardenter persequi.

קרוב לדלג ודרג וְהֻשאל על האש המתאחזת והקופצת מהרה קל; ואולי דלקת הנרדפת לקדחת היא הבאה בדילוג (וועכסעל־פיעבער).

Gn 31,36.

**וְדָלְקוּ** *3 pl.* Ob 18.

**דְּלָקֻנוּ** *suff.* Thr 4,19.

**[דֹּלֵק] דֹּלְקִים** *pt. pl.* Prv 26,23.

**לְדֹלְקִים** Ps 7,14.

**[דָּלֹק] מִדְּלֹק** *infin. cs.* 1S 17,53.

2,19$^{2}$ || 2S 4,11 || 1R 2,32.22,38 || Ez 33,4.5.

**וְדָמוֹ** Ez 3,18.*20.33,8*.33,6.

**מִדָּמוֹ** Ex 29,20 || Lev 8,23 || Ez 43,20.

**דָּמָהּ** Lev 4,30.*34*. 10,18. 15,25 || Nu 19,5 || Ez 24,7.8.

**מִדָּמָהּ** Lev 4,30.6,20.23 || Nu 19,4$^{2}$ || 2R 9,33.

**דָּמָם** Lev 16,27 || Nu 18,17 || Jes 49,26 || Joel 4,21 || Zeph 1,17 || Ps 72,14.79,3 || 2Ch 29,24.

**וְדָמָם** Jud 9,24.

**לְדָמָם** Prv 1,18,

**מִדָּמָם** Jes 34,3 || Jer 46,10.

**דָּמִים** *pl.* Ex 4,25.26.22,1.2 || Dt 19,10.22,8 || 2S 16,8 || Jes 1,15.33,15 || Ez 7,23.9,9 || Nah 3,1 || Ps 5,7.9,13.26,9.55,24.59,3.139,19 || Prv 29,10 || 1Ch 22,8(7).

**וְדָמִים** Hos 4,2 || 1Ch 28,3.

**הַדָּמִים** 2S 16,7.21,1 || Ez 22,2.24,6.*9*.

**בְּדָמִים** 1S 25,26.33 || Jes 9,4 || Hos 4,2 || Mich 3,10 || Hab 2,12.

**בַּדָּמִים** Ps 106,38.

**לְדָמִים** Mich 7,2.

**מִדָּמִים** Ps 51,16.

**דְּמֵי** *cs.* Gn 4,10.11 || Lev 12,5 || 2S 16,8 || 1R 2,5$^{2}$.31 || 2R 9,7.26$^{2}$ || Jes 4,4 || Hos 1,4.

**וּדְמֵי** 2R 9,7.

**בִּדְמֵי** Lev 12,4 || 2Ch 24,25.

**וְכִדְמֵי** Ez 16,36.

**מִדְּמֵי** 2S 3,28 || Hab 2,8.*17*.

**דָּמַיִךְ** *suff.* Ez 16,9.

**בְּדָמָיִךְ, בְּדָמַיִךְ** Ez 16,6$^{2}$.

**דָּמָיו** Lev 20,9 || Ez 18,13 || Zach 9,7.

**וְדָמָיו** Hos 12,15.

**דָּמֶיהָ** Lev 12,7.20,18 || Jes 26,21.

## דְּמֵיהֶם

להבחור דאי דפסוק י״א דְּמֵהֶם חסר!

Lev 20,11.*12.13.16.27* || 1R 2,33.

——v. chald.——

## דָּמָה I

similem esse, fieri; *Pi.* comparare; opinari; animum inducere, meditari aliquid facere

במובן ההתמשל וההתדמות. לרד״ק דִּמִּיתִי דירמיה הוא נקבה נוכחת ביו״ד נוספת, וכן תרגם הסורי (ע׳ מבוא לנה״א עמוד צ״ה וק״פ).

Ez 31,8 || Ps 144,4.

**דָּמְתָה** *3 perf. f.* Cant 7,8.

**דָּמִיתָ** *2 perf.* Ez 31,2.18.

**דָּמִיתִי** *1 perf.* Jer 6,2 || Ps 102,7.

**דָּמוּ** *3 pl.* Ez 31,8.

**דָּמִינוּ** *1 pl.* Jes 1,9.

**דּוֹמֶה** *pt.* Cant 2,9.

**דְּמֵה** *imper.* Cant 2,17.

**וּדְמֵה** Cant 8,14.

**יִדְמֶה** *3 impf.* Ps 89,7.

**וְנִדְמֶה** *1 impf. pl.* Jes 46,5.

**נִדְמֵיתָ** *Ni. 2 perf.* Ez 32,2.

**נִדְמוּ** *3 pl.* Ps 49,13.*21*.

[**דִּמָּה**] **דִּמִּיתָ** *Pi. 2 perf.* Ps 50,21.

**דִּמִּיתִי** *1 perf.* Nu 33,56 || Jes 14,24.

**דִּמִּיתִיךְ** *suff.* Cant 1,9.

**דִּמּוּ** *3 pl.* Jud 20,5.

**דִּמִּינוּ** *1 pl.* Ps 48,10.

**אֲדַמֶּה** *1 impf.* Hos 12,11 || Thr 2,13.

**תְּדַמִּי** *2 impf. f.* Esth 4,13.

**יְדַמֶּה** *3 impf.* Jes 10,7.

**תְּדַמְּיוּן** *2 pl.* Jes 40,18.

**תְּדַמְּיוּנִי** *suff.* Jes 40,25.46,5.

**אֲדַמֶּה** (= אֶתְדַּמֶּה) *Hithpa. 1 impf.* Jes 14,14.

## ?[דָּם] בְּדָמְךָ, *suff.*

similitudo.

לת״י ורש״י מלשון דמיון, ולרד״ק מלשון דם ורטיבות; השבעים קורין כְּרִמּוֹן, ובנ״א כַּרְמְךָ. ע׳ הערה למלת דם.

Ez 19,10.

## [דָּמָה] . כְּדֻמָּה

לת״י מלשון דמיון כלומר כִּדְמוּתָהּ, לרש״י שם אומה ולרד״ק כמו דּוֹמָה, אך ברֹב הספרים המ״ם דגוש ע״כ הובא גם בשרש דָּמַם. רש״ם

פי׳ מן הערבית אֲסוּרָה; ואולי בחלוף ד׳ בר׳, במובן גְּבֹהָה בלשון זו (או קְדֻמָּה?).

Ez 27,32.

## דְּמוּת

similitudo, imago; exemplar; species; instar.

2R 16,10 || Jes 13,4.40,18 || Ez 1,5$^{2}$.26$^{3}$.28.8,2.10,1.10.23,15.

**וּדְמוּת** Ez 1,10.13.16.22. 10,21.22 || 2Ch 4,3.

**בִּדְמוּת** Gn 5,1.

**כִּדְמוּת** Ps 58,5 || Dan 10,16.

**בִּדְמוּתוֹ** *suff.* Gn 5,3.

**כִּדְמוּתֵנוּ** Gn 1,26.

[**דִּמְיֹן**] **דִּמְיֹנוֹ** *suff.* Ps 17,12.

——v. chald.——

## II [דָּמָה] וְדָמִיתִי *1 perf.*

silere, quiescere; perdere, vastare, destruere; conf. דָּמַם.

קרוב אל דום ודמם בהוראת דומיה, שתיקה, אפיסה וכליון. השבעים קורין בהושע: לְלַיְלָה דמיתי (מלשון דמיון) אמך!

Hos 4,5.

**תִּדְמֶה** *3 impf. f.* Thr 3,49.

**תִּדְמֶינָה** *pl.* Jer 14,17.

**נִדְמָה** *Ni. 3 perf.* Jes 15,1$^{2}$ || Hos 10,15 || Zeph 1,11.

**נִדְמְתָה** *f.* Jer 47,5.

**נִדְמֵיתָה** *2 perf.* Ob 5.

**נִדְמֵיתִי** *1 perf.* Jes 6,5.

**נִדְמוּ** *3 pl.* Hos 4,6.

**נִדְמֶה** *pt.* Hos 10,7.

**נִדְמֹה** *infin.* Hos 10,15.

**דִּמָּה־** *Pi. 3 perf.* 2S 21,5.

## דֳּמִי

quies.

בְּדֳמִי יָמַי לת״י ורש״י מענין חלי ואפיסת כח, ולדראב״ע מן דָּם כלומר בעודי ברטיבות וכאביב ימי; השבעים קורין ברי״ש, מל׳ הֲרָמָה, וי״נ בְּדוּמָה יָמַי אוֹלִיכָה, בשער שאול פִּקַּדְתִּי וג׳.

Jes 62,6.7 || Ps 83,2.

**בִּדְמִי** *cs.* Jes 38,10.

**[דָּמַם] דַּמּוּ, דָּמּוּ** *3 perf. pl.*

silere, tacere; stupere; quies-

cere, cessare; *Ni.* perire, vastari.

אח לדמה השני וחזק ממנו כחזק דמבטא, וייש בהוראותיו גם ענין המתנה ויחול. השבעים קורין בתהלים קל״א ב׳ ורוממתי.

Ps 35,15‖Job 30,27.

דֹּם, דּוֹם *imper.* Jos 10,12 ‖ Ez 24,17‖Ps 37,7.

דֹּמּוּ *pl.* 1S 14,9‖Jes 23,2.

וְדֹמּוּ Ps 4,5.

דֹּמִּי *f. sg.* Ps 62,6.

וָדֹמִּי Jer 47,6.

וָאֶדֹּם *1 impf.* Job 31,34.

תִּדְּמִי *2 impf. f.* Jer 48,2.

יִדֹּם *3 impf.* Am 5,13 ‖ Ps 30,13.

וַיִּדֹּם Lev 10,3‖Jos 10,13.

וְיִדֹּם Thr 3,28.

תִּדֹּם *f.* Thr 2,18.

יִדְּמוּ *3 pl.* Ex 15,16‖Ps 31,18 ‖ Thr 2,10.

וְיִדְּמוּ Job 29,21.

[נָדַם] וְנָדַמּוּ *Ni. 3 pl.* Jer 25,37.

יִדַּמּוּ, יִדְּמוּ *impf. 3 pl.* 1S 2,9‖ Jer 49,26.50,30.

תִּדַּמּוּ *2 pl.* Jer 51,6.

וְנִדְּמָה־ (= וְנִדְּמָה) *1 impf. pl.* Jer 8,14.

[דּוֹמֵם] וְדוֹמַמְתִּי *Pol. 1 perf.* Ps 131,2.

[הֵדַם] הֲדִמָּנוּ *Hi. 3 perf. suff.* Jer 8,14.

**[דָּמָה] כְּדֻמָה**

vastatio.

הוראתו שממה וכליון, ע׳ דָּמָה רפ׳, (ע׳ מבוא לנקוד האשורי צד פ״ה).

Ez 27,32.

**דְּמָמָה**

silentium, susurrus.

שתיקה אחר הרעש או הֲמִיָּה בקול נמוך, (זייזלן, פליסטערן).

1R 19,12‖Job 4,16.

לִדְמָמָה Ps 107,29.

——דום v. דֻּמִיָּה, דּוּמָם——

**דֹּמֶן**

stercus, fimus.

זבל ואשפה שהולך לטמיון ולכליון, ונמצא ממנו פעל בערבית.

Ps 83,11.

כְּדֹמֶן 2R 9,37‖Jer 9,21.

לְדֹמֶן Jer 8,2.16,4.25,33.

**מַדְמֵנָה**

fimatum.

Jes 25,10.

——v. n. pr.——

**[דָּמַע] וְדָמֹעַ** *infin.*

lacrimare.

הגרת נטפי דמעות.

Jer 13,17.

תִּדְמַע *3 impf. f.* Jer 13,17.

**[דֶּמַע] וְדִמְעֲךָ** *suff.*

lacrima, metaph. de lacrima olivarum et uvarum, i. e. de vino et musto.

שם כולל לשמן ויין; חלב הארץ תרגם השמרוני דֶּמַע ארעא.

Ex 22,28.

**דִּמְעָה**

lacrima.

Jes 25,8‖ Jer 8,23.9,17.13,17.14,17‖Mal 2,13‖Ps 80,6.116,8‖Thr 2,18.

בְּדִמְעָה Ps 126,5.

מִדִּמְעָה Jer 31,16(15).

דִּמְעַת *cs.* Eccl 4,1.

דִּמְעָתִי *suff.* Jes 16,9‖Ps 39,13.42,4.56,9.

בְּדִמְעָתִי Ps 6,7.

[דִּמְעָתְךָ] דִּמְעָתֶךָ 2R 20,5 ‖ Jes 38,5‖Ez 24,16.

וְדִמְעָתָהּ Thr 1,2.

[דְּמָעוֹת] בִּדְמָעוֹת *pl.* Ps 80,6 ‖ Thr 2,11.

**[דְּמֶשֶׁק] (?) וּבִדְמֶשֶׁק**

pannus Damascenus.

י״מ כשם תאר למטוה משי יפה דבא מדמשק, וכן בלשונות אירופא ובערבית בהפך אתוֹן, אמנם ליונתן, השבעים, רש״י ורד״ק הוא שעצ״ם דַּמֶּשֶׂק.

Am 3,12.

——v. n. pr.——

**דּוֹנַג**

cera.

פעל דנג בערבית יורה על הכתישה והחלקה ומזה השם לשעוה.

Ps 68,3.

כַּדּוֹנַג, כַּדּוֹנָג Mich 1,4 ‖ Ps 22,15.97,5.

——דֵּעַ, דֵּעָה etc. v. יָדַע——

**[דָּעַךְ] דָּעֲכוּ** *3 perf. pl.*

extingui, perire.

אח לזעך, וענינו קפיצה ונתור השלהבת, ונרדף אל כבה. השבעים קורין בתהלים קי״ח י״ב: סְבָבוּנִי כדבורים דוֹנַג, בָּעֲרוּ כאש בקוצים.

Jes 43,17.

יִדְעָךְ, יִדְעַךְ *3 impf.* Prv 13,9.20,20.24,20‖Job 18,5.6.21,17.

[נִדְעַךְ] נִדְעֲכוּ *Ni. 3 perf. pl.* Job 6,17.

[דֹּעַךְ] דֹּעֲכוּ *Pu. 3 perf. pl.* Ps 118,2.

——cf. זָעַךְ ; דַּעַת v. יָדַע——

**[דֳּפִי] דֳּפִי**

offendiculum, scandalum.

מום וחסרון, דבר שראוי לשקצו ולהדפו (פערוערפליכעס).

Ps 50,20.

**[דָּפַק] וּדְפָקוּם** *3 pl. perf. suff.*

pulsare, acrius propellere.

קרוב לטפח (בדרד״ל), לדחק ולספק במובן נגישה, נחיצה וקשקוש.

Gn 33,13.

דוֹפֵק *pt.* Cant 5,2.

[הִתְדַּפֵּק] מִתְדַּפְּקִים *Hith. pt. pl.* Jud 19,22.

——v. n. pr.——

**[דָּקַק] דַּק, דָּק**

contundere, comminuere.

אח לשרש דָּכַךְ וחזק ממנו כחזק המבטא. י״ג בדהו״ב ל״ד ז׳ וְהֵדַק ת׳ לְהֵדַק.

Ex 32,20‖Dt 9,21.

וְתָדֹק *2 impf.* Jes 41,15.

[דָּלַק] יְדַקֶּנּוּ 3 *impf. suff.* Jes 28,28.
הֵדַק *Hi. 3 perf.* 2R 23,15.
וְהֵדַק 2Ch 34,4.
וַהֲדִקּוֹת (al. תְּ) *2 perf. f.* Mich 4, 13.
הָדֵק *inf.* Ex 30,36.
לְהָדֵק (= לְהָדֵק) 2Ch 34,7.
אֲדִקֵּם *1 impf.* 2S 22,43.
וַיָּדֶק *3 impf.* 2R 23,6 ‖ 2Ch 15, 16.
[הוּדַק] יוּדָק *Ho. 3 impf.* Jes 28,28.

## דַּק, דָּק

tenuis, comminutus, gracilis, macer; minutum, pulvisculus.
Ex 16,14² ‖ Lev 13,30.21,20 ‖ Jes 29,5.

כַּדָּק Jes 40,15.
דַּקָּה *f.* Lev 16,12 ‖ 1R 19,12.
דַּקּוֹת *pl.* Gn 41,6.23.
וְדַקּוֹת, וְדַקֹּת Gn 41,3.4.
הַדַּקּוֹת, הַדַּקֹּת Gn 41,7.24.

## [דֹּק] כַּדֹּק

pannus tenuis.
כטעם נֹטֶה שמים כיריעה.
Jes 40,22.

———v. chald.———

## *דָּקַר

transfodere, confodere gladio.
הוראתו ידועה, ויש מחברים לו זכר.

[דָּקַר] דְּקָרוּ *3 perf. pl.* Zach 12,10.
וּדְקָרֻנִי *suff.* 1S 31,4.
וּדְקָרֻהוּ Zach 13,3.
[דְּקֹר] וְדָקְרֵנִי *imper. suff.* 1S 31,4 ‖ 1Ch 10,4.
וַיִּדְקֹר *3 impf.* Nu 25,8.
וַיִּדְקְרֵהוּ *suff.* Jud 9,54.
[נִדְקַר] יִדָּקֵר *3 impf.* Jes 13,15.
[דֻּקַּר] מְדֻקָּרִים *Pu. pt. pl.* Jer 37,10 ‖ Thr 4,9.
וּמְדֻקָּרִים Jer 51,4.

[מַדְקֵרָה] כְּמַדְקְרוֹת *pl. cs.*
confossiones (gladii).
Prv 12,28.

———v. n. pr.———

## [דַּר] וְדַר

lapis quidam pretiosus; margarita (?).
מין אבן טובה או מרגלית, שכן שמה בערבית ובכפילת הרי״ש.
Esth 1,6.

———דּוּר v. דר———

## דֵּרָאוֹן

aversatio, abominatio.
אח לְזָרָא, וכן בערבית, שקוץ וגעל נפש; השבעים קורין לְרָאָה, ולנ״א כמו דֵּי־רָאוּת, וכת״י מסת חזינא.
Jes 66,24.

לְדִרְאוֹן *cs.* Dan 12,2.

## [דָּרְבָן] הַדָּרְבָן

aculeus, stimulus boum.
ע״ש העקוץ החד של הדרבן; דרב בערבית לשון השחזה הוא.
1S 13,21.

[דָּרְבֹן] כַּדָּרְבֹנוֹת *pl.* Eccl 12,11.

## [מַדְרֵגָה] הַמַּדְרֵגָה

mons praeruptus. *Vulg.* maceria, sepes.
קרוב אל דָּרַךְ מפני דריסת הרגל וגם אל דָּלַג מפני שקופצין ממדרגה למדרגה.
Cant 2,14.

הַמַּדְרֵגוֹת *pl.* Ez 38,20.

## [דַּרְדַּר] וְדַרְדַּר

tribulus terrestris.
להראב״ע הוא קטן מקוץ מטעם הכפל.
Gn 3,18 ‖ Hos 10,8.

## דָּרַךְ

calcare; arcum tendere; eundo, ingrediendo viam locumve calcare, progredi. *Hi.* assequi.
לרד״ק הַדְרִיכָה דורמיה נ״א ל״נ כמו הַדְרִיכָה; י״ג שם ג׳: אַל־יִדְרֹךְ הדרך קשתו, והשבעים קורין במיכה ה׳ ד׳ וכי ידרך בְּאַדְמָתֵנוּ.
Nu 24,17 ‖ Dt 1,36 ‖ Ps 7,13 ‖ Thr 1,15.2,4.3,12.

וְדָרַךְ Mich 1,3.
דָּרְכָה *f.* Jos 14,9.
דָּרַכְתָּ *2 perf.* Hab 3,15.
דָּרַכְתִּי *1 perf.* Jes 63,3 ‖ Zach 9,13.
דָּרְכוּ *3 pl.* Ps 64,4 ‖ Job 22,15. 24,11.
וְדָרְכוּ Ps 37,14.
דֹּרֵךְ *pt.* Jes 59,8.
וְדֹרֵךְ, וְדוֹרֵךְ, וְדֹרֵךְ Am 4,13.9,13 ‖ Job 9,8.
הַדֹּרֵךְ Jes 16,10 ‖ Jer 51,3.
כְּדֹרֵךְ Jes 63,2.

## דֹּרְכִים *pl.*

להבחור דורכים כדורכים מלאים!
Neh 13,15.

כְּדֹרְכִים Jer 25,30.
דֹּרְכֵי *pl. cs.* Jer 46,9.50,14.29 ‖ 1Ch 8,40.
וְדֹרְכֵי 1Ch 5,18 ‖ 2Ch 14,7.
דְּרוּכָה *pt. pass. f.* Jes 21,15.
דְּרֻכוֹת *pl.* Jes 5,28.
[אֶדְרֹךְ] וְאֶדְרְכֵם *1 impf. suff.* Jes 63,3.
תִּדְרֹךְ *2 impf.* Dt 33,29 ‖ Mich 6,15 ‖ Ps 91,13.
תִּדְרְכִי *f.* Jud 4,21.
יִדְרֹךְ *3 impf.* Jes 16,10 ‖ Jer 48, 33.51,3 ‖ Mich 5,4.5 ‖ Ps 58,8.
תִּדְרֹךְ *f.* Dt 11,24 ‖ Jos 1,3.
תִּדְרְכוּ־ *2 pl.* Dt 11,25.
יִדְרְכוּ *3 pl.* 1S 5,5.
יִדְרְכוּן Ps 11,2.
וַיִּדְרְכוּ Jud 9,27.
וְהִדְרִיךְ *Hi. 3 perf.* Jes 11,15.
הִדְרִיכָהּ *suff.* Jer 51,33.
הִדְרַכְתִּיךָ *1 perf. suff.* Prv 4, 11.
הִדְרִיכֻהוּ *3 pl. suff.* Jud 20,43 ‖ Job 28,8.
מַדְרִיכְךָ *pt. suff.* Jes 48,17.
הַדְרִיכֵנִי *imper. suff.* Ps 25,5. 119,35.

אַדְרִיכֵם *1 impf. suff.* Jes 42, 16.

יַדְרֵךְ *3 impf.* Ps 25,9.

יַדְרִכֵנִי *suff.* Hab 3,19.

וַיַּדְרִיכֵם Ps 107,7.

וַיַּדְרְכוּ *3 pl.* Jer 9,2.

## דֶּרֶךְ, דָּרֶךְ

iter, via; *trop.* agendi, vivendi ratio; Deum colendi ratio; cultus dei, religio; praecepta, leges; sors; ד׳ נָשִׁים (=אֹרַח נ׳) menstruatio.

ע״ש שדורכין בה, וְהֻשאל על מנהג, כמו מן רגל הַרֶגֶל, ועל משכב דודים (ישעיה נ״ז י׳, ירמיה ג׳ י״ג) גם שאר ההשאלות כֻּלן מובנות ומלֻבנות. י״ג בהושע י׳ י״ג בְּדַרְכְּךָ ת׳ בדרכך, ור״י הלוי גורס בעמוס ח׳ י״ד: וְחֵי אֲדֹנָךְ באר שבע; השבעים קורין בתהלים ק״ז מ׳: דרך אִישׁ מושב; בקמ״ג י׳ נמצא בקצת נוסחאות בְּדֶרֶךְ מישור או בְּאֹרַח מישור ת׳ בארץ.

Gn 3,24. 18,9. 30,36. 31,23.35.38' 14.49,17 ‖ Ex 3,18.*5,3.8,23*.13,17· 18 ‖ Nu 10,33$^2$.*33,8*.14,25.20,17· 21,1.4.33.22,26 ‖ Dt 1,2.19.40.2,1· 8.3,1.11,30 ‖ Jos 2,7.8,15.10,10. 12,3 ‖ Jud 2,22.5,10.8,11.20,42 ‖ 1S 4,13.6,9.12.13,17.18$^2$.21,6 ‖ 2S 2,24.4,7.15,2.23.18,23 ‖ 1R 8,44. 48.16,26.18,27.43.19,4.22,43 ‖ 2R 3,8.9. 9,27. 11,16.19. 22,2.25,4$^2$ ‖ Jes 8,23.15,5.30,11.35,8.40,3.43, 16.19. 51,10. 57,14. 59,8.62,10 ‖ Jer 4,11. 5,4.5.6,16. 10,2.12,1.18, 15. 21,8$^2$. 31,21(20). 39,4$^2$. 48,19. 50,5.52,7$^2$ ‖ Ez 8,5$^2$.16,25.31.18, 25.*29.33,17.20*. 21,2.24.25. 23,13. 40,6.10.20.22. *42,15.43,4*.24$^2$.27$^2$. 32.44$^2$.45.46. 41,11.12. 42,1.4.7. 10.11.12$^4$.15.43,1.4.44,1.4.46,2.8. 9$^5$.47,2$^3$.48,1 ‖ Hos 6,9.13,7 ‖ Am 8,13 ‖ Nah 2,2 ‖ Mal 3,1 ‖ Ps 1,6.2, 12.36,5.37,14. 50,23. 80,13.89,42. 107,4.40. 119,1.27.29.30.32.33. 139,24.143,8 ‖ Prv 4,19.8,2.9,15. 10,29.11,20.12,15.13,6.14,12.*16*, *25*. 15,9.19. 21,2.8. 29,27. 30,19$^2$, 20 ‖ Job 12,24. 21,29. 23,10. 24, 18 ‖ Thr 1,12.2,15 ‖ Eccl 11,5 ‖ Esr 8,21 ‖ 2Ch 6,34.38.

וְדֶרֶךְ Jes 3,12.35,8.40,14 ‖ Jer 32, 39 ‖ Ez 42,11 ‖ Am 2,7 ‖ Ps 1,6. 146,9 ‖ Prv 2,8.6,23.7,8.8,13.12, 26.28.13,15.30,19 ‖ Job 28,26.*38, 25*.

וָדֶרֶךְ Jes 35,8.

הַדֶּרֶךְ, הַדָּרֶךְ Gn 38,15.21 ‖ Ex 13,21.18,20.32,8 ‖ Nu 22,23$^2$.32 ‖ Dt 1,22.31. 5,30. 8,2. 9,12.16. 11, 28.*31,29*.13,6.14,24.19,3.6 ‖ Jos 2,22.3,4.9,13.24,17 ‖ Jud 2,17.4, 9 ‖ 1S 24,4.26,3 ‖ 1R 8,36.13,12$^2$. 26.19,7.20,38 ‖ 2R 3,8.6,19.7,15. 21,21 ‖ Jes 30,21.65,2 ‖ Jer 7,23. 42,3 ‖ Ez 21,26.42,1.47,15 ‖ Mal 2,8 ‖ Job 31,7.38,19.24 ‖ Esr 8, 31 ‖ Neh 9,12.19 ‖ 2Ch 6,27.18,23.

בְּהַדֶּרֶךְ Neh 9,19.

בְּדֶרֶךְ, בְּדָרֶךְ Gn 16,7. 24,48. 35, 19.48,7 ‖ Nu 9,10.21,22 ‖ Dt 28,7. 25 ‖ Jos 23,14 ‖ 1S 12,23.15,18.17, 52.24,20 ‖ 1R 2,2.13,10.15,26.34. 16,2.19.18,6$^2$.22,53 ‖ 2R 8,18.*16, 3*.27.21,22 ‖ Jes 8,11.10,24.26.42, 16.48,17.57,17 ‖ Jer 31,9(8) ‖ Ez 23,31 ‖ Am 4,10 ‖ Ps 25,12.32,8. 101,2.6. 107,7. 119,14. 139,24 ‖ Prv 1,15. 2,20. 4,11.14. 7,19. 9,6. 16,29.31.22,5.28,10 ‖ 2Ch 11,17. 20,32.21,6.13.

בַּדֶּרֶךְ, בַּדָּרֶךְ Gn 24,27.28,20.35, 3.42,38.45,24.48,7 ‖ Ex 4,24.18,8. 23,20.33,3 ‖ Nu 21,4.22,22.23.31. 34 ‖ Dt 1,33$^2$.*2*,27.6,7.*11,19*.17,16. 22,4.6. 23,5.*24,9.25,17*. 25,18. 27, 18.28,68 ‖ Jos 3,4.5,4.*5*.7 ‖ Jud 9, 25 ‖ 1S 6,12.15,2.20.24,8.28,22 ‖ 2S 13,30.16,13 ‖ 1R 8,44. 11,29. 13,9.10.17.24$^2$.25.28.18,7 ‖ 2R 2, 23.10,12.19,28.33 ‖ Jes 37,29.34 ‖ Jer 2,17 ‖ Ps 25,8.102,24.110,7 ‖ Prv 23,19.26,13 ‖ Ruth 1,7 ‖ Eccl 10,3.12,5 ‖ Esr 8,22 ‖ 2Ch 6,34.

וּבְדֶרֶךְ Nu 9,13 ‖ 1R 22,53$^2$ ‖ Ps 1, 1.

וּבַדֶּרֶךְ Jer 6,25.

הַבַּדֶּרֶךְ *interrog.* Ez 20,30.

כְּדֶרֶךְ, כְּדֶ׳...וּכְדֶ׳ Gn 19,31 ‖ Nu 11,31.

לְדֶרֶךְ Jer 2,18$^2$ ‖ Ps 85,14.

לַדֶּרֶךְ, לַדָּרֶךְ Gn 42,25.45,21.23 ‖ Jos 9,11 ‖ Jes 49,11.

מִדֶּרֶךְ, מִדָּרֶךְ Dt 2,8 ‖ Jud 9,37 ‖ 2S 11,10.13,34 ‖ 2R 3,20 ‖ Jes 57, 14 ‖ Ez 9,2.43,2.44,3 ‖ Ps 107,17 ‖ Prv 2,12.21,16 ‖ Job 24,4.

דַּרְכִּי *suff.* Gn 24,42.56 ‖ 2S 22, 33 ‖ Jes 40,27 ‖ Ps 18,33.

הֲדַרְכִּי *interrog.* Ez 18,25.

דַּרְכֵּנוּ Jud 18,5 ‖ 1S 9,6.8.

דַּרְכֶּךָ [דַּרְכְּךָ] Gn 24,40 ‖ Ps 5,9. 27,11.*86,11*.37,5.67,3.77,14.20 ‖ Prv 3,23.5,8.

בְּדַרְכְּךָ Hos 10,13.

לְדַרְכְּךָ 1R 19,15.

דַּרְכֵּךְ Jes 57,10 ‖ Jer 2,23.33.36. 4,18.22,21 ‖ Ez 16,43 ‖ Hos 2,8.

מִדַּרְכֵּךְ Ez 16,27.

דַּרְכְּכֶם Jud 18,6.

לְדַרְכְּכֶם Gn 19,2 ‖ Jos 2,16 ‖ Jud 19,9.

דַּרְכּוֹ Gn 6,12.24,21 ‖ Jud 17,8 ‖ 2S 22,31 ‖ 1R 8,32 ‖ Jes 48,15.55, 7 ‖ Jer 10,23 ‖ Nah 1,3 ‖ Ps 18,31. 25,9.37,7.34 ‖ Prv 8,22.11,5.14,8. 16,9.17. 19,3.20,24. 21, 29. 22,6 ‖ Job 3,23. 8,19. 17,9. 21,31. 23,11. 36,23 ‖ 2Ch 6,23.

וְדַרְכּוֹ Ps 37,23.

וּבְדַרְכּוֹ Ez 46,8.

כְּדַרְכּוֹ K. Jer 17,10.

לְדַרְכּוֹ Gn 32,2.33,16 ‖ Nu 24,25 ‖ Jud 19,27 ‖ 1S 26,25 ‖ 1R 1,49 ‖ Jes 53,6 ‖ Jer 28,11.

מִדַּרְכּוֹ 1R 13,33 ‖ Jer 18,11.*25,5*. 26,3.*36,7*.35,15.36,3 ‖ Ez 3,18.13, 22.33,8.9$^2$.11 ‖ Jon 3,8.

וּמִדַּרְכּוֹ Ez 3,19.44,3.

דַּרְכָּהּ Job 28,23.

לְדַרְכָּהּ 1S 1,18.

דַּרְכָּם 1R 2,4.*8,25* ‖ Jer 3,21.6,27. 33,12 ‖ Ez 9,10.11,21.*22,31*. 14, 22.*23*.33,17. 36,17 ‖ Ps 35,6.49, 14 ‖ Prv 1,31 ‖ Job 6,18.19,12.29, 25 ‖ 2Ch 6,16.

בְּדַרְכָּם Ez 36,17.
כְּדַרְכָּם Ez 36,19.
לְדַרְכָּם Jud 18,26 ‖ 1S 25,12.30,2 ‖ Jes 56,11.
מִדַּרְכָּם Jer 23,22 ‖ Ez 7,27 ‖ Jon 3,10.
וּמִדַּרְכָּם Jud 2,19.
דְּרָכַיִם *du.* Prv 28,6.18.
דְּרָכִים *pl.* Dt 28,7.25 ‖ Jes 49,9 ‖ Jer 3,2.6,16 ‖ Ez 21,24.
הַדְּרָכִים Ez 21,26.
דַּרְכֵי *cs.* 2S 22,22 ‖ Jer 12,16.32,19 ‖ Hos 14,10 ‖ Ps 18,22 ‖ Prv 3,17.5,21.7,27.14,12.*16,25*.16,2.7 ‖ Job 34,21.40,19 ‖ Thr 1,4.
בְּדַרְכֵי Ps 138,5 ‖ Prv 2,13 ‖ Eccl 11,9 ‖ 2Ch 17,3.6.21,12.22,3.28,2.34,2.
וּבְדַרְכֵי 2Ch 21,12.
דְּרָכַי ,דְּרָכָי *suff.* Jes 55,8.9.58,2 ‖ Mal 2,9 ‖ Ps 39,2.95,10.119,5.26.59.168.139,3 ‖ Prv 8,32.23,26 ‖ Job 13,15.31,4 ‖ Thr 3,9.11.
הֲדְרָכַי *interrog.* Ez 18,29.
בִּדְרָכַי 1R 3,14.11,33.38 ‖ Zach 3,7 ‖ Ps 81,14.
דְּרָכֵינוּ Thr 3,40.
כִּדְרָכֵינוּ Zach 1,6.
דְּרָכֶיךָ ,דְּרָכֶךָ Ex 33,13 ‖ Dt 28,29 ‖ Jos 1,8 ‖ Jes 58,13 ‖ Ps 25,4.51,15.91,11 ‖ Prv 3,6.4,26 ‖ Job 4,6.21,14.22,3.28.
דְּרָכַיִךְ ,דְּרָכַיִךְ Jer 2,33.3,13 ‖ Ez 7,4.16,47.61.
וּדְרָכֶיךָ Prv 31,3.
בִּדְרָכֶיךָ ,בִּדְרָכֶךָ 1S 8,5 ‖ Jes 64,4 ‖ Ez 28,15 ‖ Ps 119,37 ‖ 2Ch 6,31.
כִּדְרָכַיִךְ ,כִּדְרָכַיִךְ Ez 7,3.*8*.9.24,14.
מִדְּרָכֶיךָ Jes 63,17.
דַּרְכֵיכֶם Lev 26,22 ‖ Jes 55,8 ‖ Jer 7,3.*26,13*.5.18,11 ‖ Ez 18,25.29.20,43.36,61 ‖ Hag 1,5.*7*.
כְּדַרְכֵיכֶם Ez 20,44.

מִדַּרְכֵיכֶם 2R 17,13 ‖ Jes 55,9 ‖ Ez 33,11.36,32 ‖ Zach 1,4.
דְּרָכָיו ,דְּרָכָו Dt 10,12.*11,22*.32,4 ‖ Jos 22,5 ‖ 1S 18,14 ‖ 1R 8,39.58 ‖ Jes 45,13.57,18 ‖ Hos 4,9.9,8 ‖ Ps 10,5.103,7.145,17 ‖ Prv 3,31.10,9.14,2.14,2.19,16.21,29 ‖ Job 24,13.26,14.34,27 ‖ 2Ch 6,30.27,6.28,26.
וּדְרָכָיו 2Ch 13,22.27,7.
בִּדְרָכָיו (S) ,בִּדְרָכָו Dt 8,6.19,9.26,17.28,9.30,16 ‖ 1S 8,3 ‖ 1R 2,3 ‖ Jes 42,24 ‖ Joel 2,7 ‖ Ps 119,3.128,1.
כִּדְרָכָיו Jer 32,19 ‖ Ez 18,30.33,20 ‖ Hos 12,3.
מִדְּרָכָיו Jes 2,3 ‖ Ez 18,23 ‖ Mich 4,2 ‖ Prv 14,14.
דְּרָכֶיהָ Jer 2,23 ‖ Prv 3,17.6,6.7,25.
דַּרְכֵיהֶם Jer 16,17 ‖ Job 24,23.
בְּדַרְכֵיהֶם Jes 66,3 ‖ Jer 18,15.
מִדַּרְכֵיהֶם Jer 15,7 ‖ 2Ch 7,14.
בְּדַרְכֵיהֶן Ez 16,47.

### [מִדְרָךְ] מִדְרַךְ *cs.*

locus qui calcatur.

Dt 2,5.

### [דַּרְכְּמוֹן] דַּרְכְּמֹנִים *pl.*

daricus.

מטבע פרסית של זהב בערכך עשרים מארק נרמניות. והוראת המלה בפרסית „איש קשת“ או „בעל קשת“, ע״ש צורת המטבע.

Esr 2,69 ‖ Neh 7,70(69).71(70).72(71).

——conf. אֲדַרְכֹּן p. 10b——

### דָּרוֹם

plaga australis; *poët.* ventus australis.

נגב, תימן או יָמִין, ושרשו מורה בערבית על זהר וחֹם השמש, וזה בנגוד אל צפון שנצפן ונסתר מֵחַמָּתָהּ.

Ez 21,2 ‖ Eccl 1,6.

וְדָרוֹם Dt 33,23.
הַדָּרוֹם Ez 40,24².27².28².44.45.42,12.13.18.
בַּדָּרוֹם Eccl 11,3.
לַדָּרוֹם Ez 41,11.
מִדָּרוֹם Job 37,17.

### דְּרוֹר

liberatio, libertas; fluxus largus et liber: מָר־ד׳ myrrha quae sponte (nulla incisione facta) effluxit, i. e. praestantissima; avis quaedam celeriter volans, *hirundo, turtur.*

חֹפש וחֵרוּת, ומזה הצפור „שאינה מקבלה מרות והיא דרה בבית כבשדה“, והשרף הנוטף מעצמו בלי מכריח.

Ex 30,23 ‖ Lev 25,10 ‖ Jes 61,1 ‖ Jer 34,8.15.17².

הַדְּרוֹר Ez 46,17.
וּדְרוֹר Ps 84,4.
כַּדְּרוֹר Prv 26,2.

### דָּרַשׁ ,דָּרֵשׁ

quaerere; adire, frequentare locum; percontari; postulare, poscere; operam dare alicui rei, studere.

כל הוראותיו העולות בקנה אחד מבוארות היטב על ידי הפסוקים. וי״א שעיקר שרשו דָּשׁ, וקרוב בענין אל חָרַשׁ, לקוח נ״כ מעבודת האדמה בהשאלה לחפוש וחקירה (ע׳ שופטים י״ד י״ח). השבעים קורין בתהלים ק״ט י׳ יְגֹרְשׁוּ מֵחָרְבוֹתֵיהֶם.

Lev 10,16 ‖ 1Ch 10,14 ‖ 2Ch 16,12.17,3.4.22,9.

דָּרְשָׁה *3 perf. f.* Prv 31,13.
דָּרַשְׁתָּ *2 perf.* 2Ch 24,6.25,15.
וְדָרַשְׁתָּ Dt 13,15.17,4.9 ‖ 2R 8,8.
דָּרַשְׁתִּי ,דָּרַשְׁתִּי *1 perf.* Ps 34,5.77,3.119,45.94.
וְדָרַשְׁתִּי Ez 34,10.11.
דְּרַשְׁתִּיךָ *suff.* Ps 119,10.
דָּרְשׁוּ ,דָּרְשׁוּ *3 pl.* Jes 9,12.31,1 ‖ Jer 10,21 ‖ Ez 34,8 ‖ Ps 119,155 ‖ 2Ch 25,20
וְדָרְשׁוּ Dt 19,18 ‖ Jes 19,3 ‖ Ps 109,10.
דְּרָשׁוּנִי *suff.* Jes 65,10.
דְּרָשֻׁהוּ Zeph 1,6.
וּדְרָשׁוּהוּ Ps 78,34.

תַּדְשֵׁא [הִדְשִׁיא] *Hi. 3 impf. f.* Gn 1,11.

### דֶּשֶׁא

germina, gramen tenerum; suboles graminis.

Gn 1,11.12‖Dt 32,2‖2S 23,4‖2R 19,26‖Jes 15,6.37,27 ‖ Jer 14,5‖Ps 23,2.37,2‖Prv 27,25‖Job 6,5. 38,27.

כַּדֶּשֶׁא Jes 66,14.

—v. ch. דְּתָא; דֶּשֶׁא v. דוּשׁ—

### I [דָּשֵׁן] וְדָשֵׁן

pinguem esse, fieri; *Pi.* pinguem reddere, *unguere;* pinguem declarare (holocaustum): accipere.

היות שמן, בריא וחזק, ומזה לרש"י יְדַשְּׁנֶה דתהלים כ׳ ד׳, כלומר יקבלה ברצון כעולת מחים, ולהרד"ק יהפכנה לדשן ע"י הורדת האש מן השמים.

Dt 31,20.

דִּשַּׁנְתָּ [דִּשֵּׁן] *Pi. 2 perf.* Ps 23,5.

יְדַשְּׁנֶה־ *3 impf.* Ps 20,4.

תְּדַשֶּׁן־ [תְּדַשֵּׁן] *f.* Prv 15,30.

יְדֻשָּׁן [יְדֻשַּׁן] *Pu. 3 impf.* Jes 34,7‖Prv 28,28.

תְּדֻשָּׁן [תְּדֻשַּׁן] *f.* Prv 11,25.13,4.

הֻדַּשְּׁנָה *Hithp. 3 perf. f.* Jes 34,6.

### דָּשֵׁן

pinguis, duceosus, dives.

Jes 30,23.

דְּשֵׁנִים *pl.* Ps 92,15.

דִּשְׁנֵי *cs.* Ps 22,30.

### I [דֶּשֶׁן] דָּשֶׁן

pinguedo, fertilitas, ubertas.

שמנונית החלב.

Jer 31,14(13)‖Ps 65,12‖Job 36,16.

וָדֶשֶׁן Ps 63,6.

בַּדֶּשֶׁן Jes 55,2.

מִדֶּשֶׁן Ps 36,9.

דִּשְׁנִי *suff.* Jud 9,9.

### II °[דִּשֵּׁן] וְדִשְּׁנוּ *Pi. 3 perf. pl.*

a cineribus purgare.

תִּדְרֹשׁ, תִּדְרוֹשׁ *2 impf.* Dt 12,30.23,7‖Ps 10,13.15‖Job 10,6.

תִּדְרְשֶׁנּוּ *suff.* Dt 4,29 ‖ Thr 3,25‖1Ch 28,9.

יִדְרֹשׁ, יִדְרוֹשׁ *3 impf.* Jes 8,19‖Ps 10,4‖Job 39,8‖2Ch 15,13.

וְיִדְרֹשׁ 2Ch 24,22.

וַיִּדְרֹשׁ 2S 11,3‖2Ch 31,9.

יִדְרְשֶׁנּוּ *suff.* Dt 23,22.

יִדְרְשֵׁהוּ Job 3,4.

וַיִּדְרְשֵׁהוּ 2Ch 1,5,

נִדְרוֹשׁ *1 pl.* Esr 4,2.

וְנִדְרְשָׁה 1R 22,7 ‖ 2R 3,11 ‖ 2Ch 18,6.

תִּדְרְשׁוּ *2 pl.* Dt 12,5 ‖ Am 5,5 ‖ Esr 9,12.

תִּדְרְשֻׁנִי *suff.* Jer 29,13.

תִּדְרְשֻׁהוּ 2Ch 15,2.

יִדְרֹשׁוּ [יִדְרְשׁוּ] *3 pl.* Jes 11,10‖Jer 30,14.

יִדְרֹשׁוּן [יִדְרְשׁוּן] Jes 58,2.

וַיִּדְרְשׁוּ Jud 6,29.

יִדְרְשׁוּהוּ *suff.* Ps 119,2.

נִדְרָשׁוּ [נִדְרְשׁוּ] *Ni. 3 perf. pl.* 1Ch 26,31.

נִדְרַשְׁתִּי *1 perf.* Jes 65,1.

נִדְרָשׁ *pt.* Gn 42,22.

הַאִדָּרֹשׁ *inf. interrog.* Ez 14,3.

אִדָּרֵשׁ *1 impf.* Ez 14,3.20,3.31². 36,37.

### [מִדְרָשׁ] מִדְרַשׁ *cs.*

sermo, commentarius.

יתכן שהמדרש הצטין על דברי הימים הפשוטים בדרישה וחקירה פרטית.

2Ch 24,27.

בְּמִדְרַשׁ 2Ch 13,22.

### [דָּשָׁא] דָּשְׁאוּ *3 perf. pl.*

germinare, gramine virere; *Hi.* germen producere.

פעל מן השם דֶּשֶׁא, ולהרד"ק גם עגלה דָשָׁא דירמיה נ׳ י"א מזה הענין, כלומר עגלה הרועה תמיד בדשא שהיא שמנה ובריאת בשר, אמנם בהרבה נוסחאות דָשָׁה.

Joel 2,22.

דְּרָשׁוּם Jer 8,2.

דְּרַשְׁנוּ *1 pl.* 2Ch 14,6².

דְּרַשְׁנֻהוּ *suff.* 1Ch 13,3.15,13.

דֹּרֵשׁ, דּוֹרֵשׁ *pt.* Dt 11,12 ‖ Jer 30,17.38,4 ‖ Ez 34,6 ‖ Mich 6,8 ‖ Ps 9,13. 14,2. *53,3*. 142,5 ‖ Esth 10,3‖1Ch 28,9.

וְדֹרֵשׁ Dt 18,11‖Jes 16,5‖Prv 11,27.

הַדֹּרֵשׁ Ez 14,10.

[דֹּרְשִׁים] דֹּרְשֵׁי *pl. cs.* Ps 69,33.

וְדֹרְשֵׁי Ps 34,11.38,13.

דֹּרְשֶׁיךָ *suff.* Ps 9,11.

דֹּרְשָׁיו, דֹּרְשָׁו Ps 22,27.24,6.

[דָּרוּשׁ] דְּרוּשִׁים *pt. pass. pl.* Ps 111,2.

דְּרוּשָׁה *f. sg.* Jes 62,12.

דָּרֹשׁ *infin. abs.* Lev 10,16 ‖ Dt 23,22.

דְּרֹשׁ *cs.* Dt 22,2.

לִדְרֹשׁ, לִדְרוֹשׁ Gn 25,22‖Ex 18,15‖1S 9,9‖1R 14,5.22,8‖2R 1,3. *16*.6.22,18‖Ez 20,1‖Hos 10,12 ‖ Eccl 1,13 ‖ Esr 6,21.7,10 ‖ 1Ch 10,13.21,30.22,19(17) ‖ 2Ch 12,14.14,3.*15,12*.18,7.19,3.20,3.26,5.30,19.31,21.32,31.34,3.26.

לִדְרְיוֹשׁ* Esr 10,16.

לִדְרָשׁ־ Ez 14,7.

הֲלִדְרֹשׁ *interrog.* Ez 20,3.

דָּרְשׁוֹ *suff.* 2Ch 26,5.

לְדָרְשֵׁנִי Jer 37,7.

[דְּרֹשׁ] דְּרָשׁ־ *imper.* 1R 22,5 ‖ Jer 21,2‖2Ch 18,4.

דִּרְשׁוּ *pl.* 2R 1,2.22,13‖Jes 1,17.8,19.34,16.55,6 ‖ Am 5,6.14 ‖ Ps 105,4‖1Ch 16,11‖2Ch 34,21.

וְדִרְשׁוּ Jer 29,7‖1Ch 28,8.

דִּרְשׁוּנִי *suff.* Am 5,4.

אֶדְרֹשׁ, אֶדְרוֹשׁ *1 impf.* Gn 9,5²‖Dt 18,19‖Ez 20,40.33,6‖Job 5,8.

וְאֶדְרְשָׁה־ 1S 28,7.

אֶדְרְשֶׁנּוּ *suff.* Gn 9,5.

הַבְלֵי־ *cs.* Jon 2,9‖Ps 31,7.

בְּהַבְלֵי Jer 8,19.14,22.

בְּהַבְלֵיהֶם *suff.* Dt 32,21 ‖ 1R 16,13.*26*.

——v. n. pr.——

וְהָבְנִים Q. *pl.* וְהוֹבְנִים K., [הָבְנִי?

hebenum, ἔβενος.

י״ת וְשֻׁנְּסִין (תוכיים), אך המפרשים הסכימו שהוא מין עץ ידוע הנקרא כן גם בשפת מצרים ובשאר לשונות המזרח והמערב (עבענהָאלץ), ולד״ק נקרא כן ע״ש שהוא קשה כאבן. בנקוד הבבלי בא ברבוי זוני הָבְנַיִם. וי״ג וקרנות שֶׁנְהַבִּים (ע׳ מבוא לנקוד האשורי צד פ״ג).

Ez 27,15.

---

הָבַר°] הֹבְרֵי Q. *pt. pl. cs.*
(הָבְרוּ K. = *3 perf. pl.*)

secare, dissecare (coelum horoscopi causa); pt. augur coeli.

הפעל בערבית מורה חתיכה וגזירה להלקים, והאסטרולונים מחלקים את צבאות השמים לי״ב מזלות המשמשים כל אחד בחדשו, וזה טעם „מוֹדִיעִים לֶחֳדָשִׁים". י״ג חֹבְרֵי במובן חֲבָרַיִךְ בפסוק ט׳, ויש מחברין אותו עם הֶבְרָה שבדרז״ל במובן מלחשים ומצפצפים.

Jes 47,13.

---

I הָגָה] וְהָגִיתָ *2 perf.*

murmurare, fremere, gemere, increpare, barrire; loqui, meditari.

השמעות קול והמיה וכן בערבית, ונרדפיו דִּבֶּר, הָמָה, זָעַק, יָלַל, הִבִּיעַ, צִפְצֵף, רָגַשׁ, שִׂיחַ. לרש״י הֹרוֹ והֹגוֹ דישעיה נ״ט י״ג כמו הורות והגות ולפ״ז שרשו יגה במובן הגה ב׳. וי״ם כמו הָגוֹ = הָגֹה, ובא בתמונה זו כדי לזווגו עם הֹרוֹ.

Jos 1,8.

הָגִיתִי *1 perf.* Ps 143,5.

וְהָגִיתִי Ps 77,13.

הָגֹה *infin. abs.* Jes 59,11.

אֶהְגֶּה *1 impf.* Jer 38,14 ‖ Ps 63,7.

יֶהְגֶּה *3 impf.* Jes 31,4.33,18 ‖ Jer 48,31‖Ps 1,2.37,30 ‖ Prv 8,7. 15,28.24,2‖Job 27,4.

תֶּהְגֶּה *f.* Jes 59,3 ‖ Ps 35,28.71,24.

---

הַבְהָבִים] הַבְהָבַי *pl. suff.*

sacrificium, holocaustum.

לרש״י והראב״ע (בשם ר׳ משה הכהן) הוא מענין קליה ושרפה, קלוי באש ת״י מהבהב וכו׳, ובדרז״ל: שקפלה ולא הבהבה, היו מהבהבין אותן באור, והטעם כמו אִשֵּׁי בבנוי, או היו״ד נוספת ע״מ חֲלוֹנָי; ולדעת האחרונים שרשו יָהַב, והובא גם שם.

Hos 8,13.

——conf. יָהַב——

הָבַל] תֶּהְבָּלוּ *2 impf. pl.*

vane agere, loqui.

פעל נגזר מן השם הֶבֶל „וטעם תֶּהְבָּלוּ תוסיפו הבל על הבל" (ראב״ע).

Ps 62,11‖Job 27,12.

וַיֶּהְבָּלוּ 2R 17,15‖Jer 2,5.

הֶהְבִּיל] מַהְבִּלִים *Hi. pt. pl.* Jer 23,16.

## הֶבֶל, הֲבֵל

halitus, spiritus; vanum, caducum; exhalatio, nebula; *idola*.

יֵאָמֵר על הבל פה (ובדרז״ל גם על החם) והשאל לדבר שאין בו ממש וכלה כדרך המליצה עם עָשָׁן וְרוּחַ. י״ג בהושע ד׳ י״ח אהבו הָבֶל, במשלי י״ג י״א מְבֹהָל, והשבעים קורין מַעְגָל, ובקהלת ט׳ ט׳: כל־ימי חיי נְעוּרֶיךָ.

Jes 30,7. 57,13 ‖ Jer 10,3.15.*51*,*18*.16,19 ‖ Zach 10,2 ‖ Ps 39,6.7. 12.62,10.94,11 ‖ Prv 21,6‖Job 7,16.9,29.21,34.27,12.35,16 ‖ Thr 4,17 ‖ Eccl 1,2.14.*2*,*11*.*17*.2,1.15. 19.*5*,*9*.*8*,*10*.21.23.26.*4*,*4*.*6*,*9*. 3,19. 4,7.8.16.6,2.11.7,6.8,14². 11,8.10. 12,8.

וְהֶבֶל Jes 49,4‖Prv 31,30.

הַהֶבֶל 2R 17,15‖Jer 2,5.

בַּהֶבֶל Ps 78,33‖Eccl 6,4.

לַהֶבֶל Ps 144,4.

מֵהֶבֶל Ps 62,10‖Prv 13,11.

הֲבֵל *cs.* Eccl 1,2².*12*,*8*.

הֶבְלִי *suff.* Eccl 7,15.

הֶבְלְךָ] הֶבְלֶךָ Eccl 9,9².

הֶבְלוֹ Eccl 6,12.

הֲבָלִים *pl.* Jer 10,8 ‖ Eccl 1,2². *12*,*8*.

וַהֲבָלִים Eccl 5,6.

---

פעל נגזר מן השם דשן = עָפָר בשר שנשרף, והוא מן המורים דבר והפוכו.

Nu 4,13.

לְדַשְּׁנוֹ *inf. suff.* Ex 27,3.

יְדַשְּׁנֶה־? *3 impf.* Ps 20,4.

II דֶּשֶׁן] הַדָּשֶׁן, הַדֶּשֶׁן

cinis.

Lev 1,16.4,12².6,3.4‖1R 13,3.5.

וְהַדֶּשֶׁן Jer 31,40(39).

---

## דָּת

mandatum, edictum; lex.

פקודה וחק המלכות. אש דת דוזאת הברכה להמסורה חד מלה (ע׳ הערה אל אֶשֶׁד), אך המעתיקים הקדמונים והשומרוני קורין תרין מלין, והכונה על הלוחות. בקצת ספרים באסתר כְּדַת הנשים, אמנם הנסמך והנפרד שוים.

Dt 35,2 ‖ Esth 1,13.3,14.*8*,*13*.9,14.

הַדָּת Esth 4,8.

וְהַדָּת Esth 3,15.*8*,*14*.

כְּדָת Esth 1,15.2,12.9,13.

כַּדָּת Esth 1,8.4,16.

דָּתוֹ *suff.* Esth 4,11.

וְדָתוֹ Esth 2,8.4,3.*8*,*17*.9,1.

דָּתִים] דָּתֵי *pl. cs.* Esr 8,36 ‖ Esth 3,8.

בְּדָתִי Esth 1,19.

וְדָתֵיהֶם *suff.* Esth 3,8.

——v. ch. et n. pr.——

דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם וַאֲבָרְכָה לָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ
כִּי הִנְחַנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת וְעַל־עֲצָתִי אוֹר הוֹפִיעַ!

# ה

## הֵא

ecce.

מלת הרמז והקריאה כעין מלת הִנֵּה; א״ת הֵילִיכִי את־הילד הזה (שמות ב׳ ט׳) הֵא לכי [ע׳ מ״ב ד׳ ב׳], וכן דרשו חז״ל הֵא שלכי (סוטה י״ב ע״ב), ופי׳ זה הביא הראב״ע בשם הגאון ודחהו בזרוע, ובת״א כ״י נמצא אוֹבִילִי (יַת) רביא הדין.

Gn 47,23‖Ez 16,43.

——v. chald.——

הֶאָח v. אָח p. 17b; הַב v. יָהַב

נֶהְגֶּה *1 impf. pl.* Jes 59,11.

תֶּהְגּוּ *2 pl.* Jes 16,7.

יֶהְגּוּ *3 pl.* Ps 2,1.38,13.115,7.

[הֹגֶה] וְהֹגוּ ? *Po. inf. abs.* Jes 59,13.

[הָהְגָּה] וְהַמַּהְגִּים *Hi. pt. pl.* Jes 8,19.

## הֶגֶה

fremitus, gemitus; suspirium, cogitatio.

Ps 90,9.

וְהֶגֶה Job 37,2.

וָהֶגֶה Ez 2,10.

## [הָגוּת] וְהָגוּת

cogitatio, meditatio.

Ps 49,4.

## [הָגִיג] הֲגִיגִי *suff.*

aestus, fervor animi; clamor, meditatio.

י״פ מן פעל הגג, להראב״ע מן הגה, וכפיל העי״ן כמו זנוניה, ולד״ק מן המרבעים.

Ps 5,2.

בַּהֲגִיגִי Ps 39,4.

## הִגָּיוֹן

meditatio; strepitus citharae.

בטעם הגיון סלה דתהלים ט׳ י״ז הוטיבו האחרונים לבאר שהוא סמן ידוע במלאכת השיר, וכן נראה מתרגום השבעים; ולדעתי ממין זה גם נִצָּב סלה (ל״ט ו׳) וכן רַבָּה (ס״ב ג׳, פ״ט ח׳), ואולי גם וָעֶד ואֹמֶר סלה דחבקוק ג׳ ט׳, שהתפלה נוסדה לשיר ולזמר, כאמור בראשיתה עַל־שִׁגְיֹנוֹת ובסופה למנצח בנגינותי.

Ps 9,17.92,4.

וְהֶגְיוֹן *cs.* Ps 19,15.

וְהֶגְיוֹנָם *suff.* Thr 3,62.

## הָגָה II

amovere, auferre.

במובן דסרה והרחקה, ויש מחברין לו הֹדוּ והֹגוּ. לד״ק הֹגֶה דשמואל הָפֹעַל מן יגה ת׳ הוגה.

Jes 27,8.

הָגוֹ *inf. abs.* Prv 25,4.5.

הֹגֶה (= הָהְגָּה?) *Ho.* 2S 20,13.

## °[הָגִין] הֲגִינָה

*adj.* aptus, commodus.

להרד״ק כעין הארמית הגון, יפה וראוי, י״ת קדם דוכן ליואי, כמו הַגִּינָה, השבעים קורין הַקָּנָה, להגר״א גדר שהיה מֵגֵן לפני הקדשים שלא יפסלו ביוצא, ולפ״ז בא נח במקום דגש, ויתכן שהוא כמו הַגִּנָּה = הַגִּנָּה; ר׳ יוסף הלוי גורם הַגִּזְרָה וְהַבִּנְיָה (ע׳ מ״א י״ג).

Ez 42,12,

## הֵד

clamor laetus, iubilatio.

קול ענות תרועה ושמחה, וי״מ בת־קול.

Ez 7,7.

## הֵידָד

יונתן קורא בישעיה ט״ו ט״ו שֹׁדֵד נפל, ע׳ ירמיה מ״ח ל״ב; ואולי יש לגרוס שם ל״ג: לֹא־יִדְרֹךְ הַדֹּרֵךְ, שֹׁדֵד לא הידד.

Jes 16,9.10 ‖ Jer 25,30.48,33².51,14.

## הָדָה

tendere, dirigere, ducere manum.

כתרגומו ירשיט, ויש דומתו בערבית ובסורית; להראב״ע כמו יָדָה, ואולי יש בו מעין הד הרים, והכונה על הקול הנשמע ע״י פניעת היד (וע׳ רש״י).

Jes 11,8.

## [הָדַךְ] וַהֲדֹךְ *imper.*

conculcare, conterere.

קרוב אל דכא; ובערבית יורה הריסות (בית).

Job 40,12.

## הֲדוֹם, הֲדֹם

scabellum pedum.

שרפרף או כֶּבֶשׁ, ובערבית יורה הפעל גם על ההורדה וההשפלה לארץ.

Jes 66,1 ‖ Ps 110,1 ‖ Thr 2,1.

לַהֲדֹם Ps 99,5.132,7.

וְלַהֲדֹם 1Ch 28,2.

## הֲדַס

myrtus.

אסא בדרז״ל, ובערבית ובלשון בני יָוָן הדס.

Jes 55,13 ‖ Neh 8,15.

וַהֲדַס Jes 41,19.

[הֲדַסִּים] הַהֲדַסִּים *pl.* Zach 1,8.10.*11*.

—v. n. pr.—

## [הָדַף] הֲדָפוֹ *3 perf. suff.*

trudere; repellere, removere; extrudere, expellere.

קרוב לנדף ורדף, וענינו פגיעה בחוזקה עד כדי הַפָּלָה.

Nu 35,22 ‖ Jer 46,15.

וַהֲדַפְתִּיךָ *1 perf. suff.* Jes 22,19.

בַּהֲדֹף *inf. cs.* Dt 9,4.

לַהֲדֹף Dt 6,19.

לְהָדְפָהּ *suff.* 2R 4,27.

יֶהְדֹּף *3 impf.* Prv 10,3.

יֶהְדָּפֶנּוּ *suff.* Nu 35,20.

יֶהְדָּפֵם Jos 23,5.

[תֶּהְדְּפוּ] תֶּהְדֹּפוּ *2 pl.* Ez 34,21.

יֶהְדְּפֻהוּ *3 pl. suff.* Job 18,18.

## [הָדַר] וְהָדַרְתָּ *2 perf.*

decorare, ornare; honorare; *tumefacere; Hithp.* honorem sibi sumere, gloriari.

קרוב אל אדר. בערבית עיקר הוראתו נשיאה והרמה, וזה טעם והדורים אישר; ולד״ק הוא מן הֲדַר הארמי (קרוב אל חָזַר) במובן היקף וסבוב (ע׳ רש״י); י״ת שוריא (גְּדֵרִים ?), השבעים קורין הָרָרִים, וי״ג הַדְּרָכִים.

Lev 19,32.

הָדוּר *pt. pass.* Jes 63,1.

וַהֲדוּרִים *pl.* Jes 45,2.

תֶּהְדַּר *2 impf.* Ex 23,3 ‖ Lev 19,15.

[נֶהְדְּרוּ, נֶהְדַּר] נֶהְדָּרוּ *Ni. 3 perf. pl.* Thr 5,12.

[הִתְהַדֵּר] תִּתְהַדַּר *Hithp. 2 impf.* Prv 25,6.

## הָדָר

ornamentum, ornatum, decus; honor, gloria.

י״ג במיכה ב׳ ט׳ הֲדוֹרוֹ, ולהשבעים נוסחא משונה מאד; סומכוס והירונימוס קורין בתהלים ק״י ג׳ בְּהַרְרֵי־קֹדֶשׁ.

Lev 23,40 ‖ Dt 33,17 ‖ Jes 53,2 ‖ Ps 149,9.

וְהָדָר Ps 8,6.21,6.96,6.104,1.111,3 ‖ Prv 31,25 ‖ Job 40,10 ‖ 1Ch 16,27.

בְּהָדָר Ps 29,4.

הֲדַר *cs.* Jes 35,2²‖Ps 145,5.12.

וַהֲדַר Prv 20,29.

וּמֵהֲדַר Jes 2,10.19.*21.*

הֲדָרִי *suff.* Mich 2,9.

בַּהֲדָרִי Ez 16,14.

וַהֲדָרְךָ [הֲדָרְךָ Ps 45,4.

וַהֲדָרְךָ Ps 45,5.90,16.

הֲדָרֵךְ Ez 27,10.

הֲדָרָהּ Jes 5,14‖Thr 1,6.

בְּהַדְרֵי־ *pl. cs.* Ps 110,3.

## הֶדֶר

decus.

Dan 11,20.

הַדְרַת־ [הֲדָרָה *cs.* Prv 14,28.

בְּהַדְרַת־ Ps 29,2.*96,9*‖1Ch 16,29.

לְהַדְרַת־ 2Ch 20,21.

——v. ch. et n. pr.——

## הָהּ

vae, ah! cnf. אֲהָהּ p. 11ᵇ et הוֹי.

קריאה של צער.

Ez 30,2.

הוֹ Am 5,16².

——הוּא v. Concord. pron.——

הָבְנִי v. הוֹבְנִים K. v. הָוָה; הֱוֵא v. הָוָא

## הוֹד

splendor, maiestas, vigor.

על הוראתו יגידו רעיו, ובא לפעמים בהוראת הֵד בישעיה ל׳ ל׳, איוב ל״ט כ׳, ואפשר גם בזכריה י׳ ג׳.

Jes 30,30 ‖ Zach 6,13 ‖ Ps 21,6. 96,6.104,1.111,3 ‖ Job 37,22.39, 20‖Dan 11,21‖1Ch 16,27.29,25.

וְהוֹד Job 40,10.

וְהַהוֹד 1Ch 29,11.

וְהוֹדִי *suff.* Dan 10,8.

הוֹדֶךָ, הוֹדְךָ Ps 8,2.45,4.145,5 ‖ Prv 5,9.

מֵהוֹדְךָ Nu 27,20.

הוֹדוֹ Hos 14,7 ‖ Hab 3,3 ‖ Zach 10,3‖Ps 148,13.

הֹדֹה Jer 22,18.

——v. n. pr. (?)——

הֹוֶה *pt.* [הָוָה

esse, fieri (*praeceps ruere*).

הפעלים האלה באים ע״מ הארמי, ובא בקהלת יהוא ת׳ יֶהֱוֵא. לד״ק יש בשרש זה ובחברו הָיָה מהוראת נפילה, שכן יֵאָמֵר על מקרה שקָרָה נָפַל (ע׳ ישעיה ט׳ ז׳), וכן מצינו בלשון רומית accidit, casus מן cadere, ובגרמנית: פָארפאללען, פאלל מן פאללען וכדומה, ומזה יתבארו הֱוֵא־ארץ, הֹוָה, הַוַּת רשעים וכו׳; וי״ג רַוֵּה ארץ.

Eccl 2,22‖Neh 6,6.

הֱוֵא־, הֱוֵה *imper.* Gn 27,29 ‖ Job 37,6.

הֱוִי־ *f.* Jes 16,4.

יְהוּא *3 impf.* Eccl 11,3.

——v. chald.——

## הֹוָה

calamitas.

Jes 47,11‖Ez 7,26.

הַוַּת *cs.* [הַוָּה

cupiditas, cupido, desiderium; ruina, casus; iniuriae, scelera.

אסון ופגע רע, שד וחמס, הרהורים רעים ומחשבות אָוֶן ומרמה, וע׳ לע״ל הערה אל הָוָה. י״ג במשלי י׳ ג׳ וְאַוַּת, ויעז בהַוָּתו מפרשים כמו בהונו (וחלוף הון באָוֶן ידוע), וכת״י והסורי.

Mich 7,3.

וְהַוַּת Prv 10,3.

וּבְהַוַּת Prv 11,6.

וְהַיָּתִי K., וְהַוָּתִי Q. *suff.* Job 6,2.

לְהַוָּתִי (al. לְהַיָּתִי K.) Job 30,13.

בְּהַוָּתוֹ Ps 52,9.

הַוּוֹת, הַוֹּת *pl.* Ps 5,10.38,13.52, 4.55,12.57,2.91,3.94,20 ‖ Prv 17, 4.19,13‖Job 6,30.

## הוֹי...וְהוֹי, הוֹי

vae, heu!

קריאה של צער ויגון על הֹוָה, סיל ושבר.

1R 13,30 ‖ Jes 1,4.24.5,8.11.18. 20.21.22.10,1.5.17,12.18,1.28,1. 29,1.15.30,1.31,1.33,1.45,9.10. 55,1‖Jer 22,13.18⁴.23,1.30,7.47, 6.48,1.50,27 ‖ Ez 13,3.18.34,2 ‖ Am 5,18.6,1 ‖ Mich 2,1 ‖ Nah 3, 1‖Hab 2,6.9.12.15.19‖Zeph 2,5. 3,1‖Zach 2,10.11.11,17.

וְהוֹי Jer 34,5.

——conf. הוֹ, הָהּ, אֲהָהּ——

וְהָמָם *3 perf. suff.* [הִים,הוּם°

perturbare; *Hi.* strepitum facere.

ענינו המיה ושאון, ויסודו הברה טבעית של בעלי חיים ונשיבת הרוח, וכן הוא בערבית (מפעלי נע״י), והקרובים אליו הָמָה ונָהַם. לד״ק ואָהִימָה מן הים, וי״ג, וְאֶהֱמֶה, או וְאֶהֱמָיָה.

Dt 7,23.

וַתֵּהֹם *Ni. 3 impf. f.* 1S 4,5 ‖ 1R 1,45‖Ruth 1,19.

וְאָהִימָה [הֵהִים *Hi. 1 impf.* Ps 55,3.

תְּהִימֶנָה (al. נָּ) *3 pl. f.* Mich 2,12.

## מְהוּמָה

perturbatio, tumultus.

Dt 7,23‖1S 5,9.14,20 ‖ Jes 22,5‖ Ez 7,7.

הַמְּהוּמָה Dt 28,20‖Ez 22,5.

וּמְהוּמָה Prv 15,16.

מְהוּמַת־ *cs.* 1S 5,11‖Zach 14,13.

מְהוּמֹת, מְהוּמֹת *pl.* Am 3,9 ‖ 2Ch 15,5.

——conf. הָמָה et תְּהוֹם——

וַתָּהִינוּ *Hi. 2 impf. pl.* [הוּן°

leviter agere.

להאחרונים הוא מן הערבית בהוראת היות קל, כלומר כדבר קל היה בעיניכם, ומזה סותרין הון, שע״י העשר חי האדם ברֶוַח ונהנה הרבה; לרש״י והראב״ע מלשון הנני ועלינו (במדבר י״ד מ׳); א״ת ושריתון (וַתָּהֵלוּ, וַתּוֹאִילוּ) והשבעים מתרגמין ותתאספו; ע׳ הִין.

Dt 1,41.

## הוֹן

facultates, opes; large, satis.

רכוש ועשר, וגם במובן דַּי ושׂבַע, וכן לד״ק מצאתי און לי דהושע י״ב ט׳.

Ex 27,12.18.44,13.112,3.119,14‖ Prv 1,13. 6,31. 8,18. 10,15.*18,11.* 11,4.13,11.19,4. 24,4. 29,3. 30,15. 16‖Cant 8,7.

וָהוֹן, וְהוֹן Prv 12,27.13,7.19,14.

לַהוֹן Prv 28,22.

מֵהוֹנֶךָ [מֵהוֹנְךָ *suff.* Prv 3,9.

הוֹנֵךְ Ez 27,33.

הוֹנוֹ Prv 28,8.

**וְהָיָה** Gn 2,10.4,14.6,21. 9,14. 12, 12.17,5.11.18,25. 24,14.43. 27,40. 28,14.21. 30,32.41.42. 31,44. 32,9. 38,5.9. 41,36. 44,31. 46,33. 47,24. 48,21 ‖ Ex 1,10.3,21. 4,8.2.16. 7, 19. 8,12. 9,9$^2$.12,6.13.14.25.26.48. 13,5.9.11.14.16. 16,5$^2$. 17,11. 18, 22.22,26.26,6.11.28,32.35.37.38$^2$. 29,26.28.37. 30,4.16. 33,7.8.9.22. 40,9.10 ‖ Lev 5,5.23.7,31.10,15. 13,2.19.49. 14,9.22. 22,27. 25,28. 50. 27,3$^2$.*5.6*.4.7.10.15.16.21.33 ‖ Nu 10,32$^2$. 11,8.20. 15,19.24.39. 16,7. 17,20. 21,8.9. 24,18$^2$. 33,55. 56.34,3$^2$.6 ‖ Dt 5,26.6,10.*11,29*.7, 12. 8,19. 11,13.12,11. 15,9.16.17. 17,18. 18,19.19, 3.10. 20,2.9.11$^2$. 21,3.14.15.16. 22,2. 23,12.14.15. 22.*24,15*. 24,1. 25,2.6.19. 26,1.27, 2.4. 28,1.15.63. 29,18. 30,1. 31,17. 21.26 ‖ Jos 2,14.19.3,13.6,5.7,14. 15. 8,5.8. 9,12. 17,18. 22,18.28.23, 15 ‖ Jud 2,18.19.4,20.6,3.7,4.17. 9,33.11,31$^2$.12,5.19,30.21,22 ‖ 1S 1,12.2,36.3,9.10,7.9.13,22. 16,16. 23. 17,25.36.48. 23,23.24,16. 25, 20.30.27,12 ‖ 2S 6,16.9,10.11,20. 14,26.15,5.35.17,9 ‖ 1R 1,21.2,37. 8,61. 9,7.11,38. 17,4. 18,12.24.19, 17.20,6 ‖ 2R 3,15.4,10.18,7 ‖ Jes 1,31. 2,2. 3,24. 4,3.5,5$^2$.12.7,18.21. 22.23.25. 8,8.14.21. 10,12.17.18. 20.27.11,5.10.11.13,14.14,3.16,2. 12. 17,4.5$^2$. 19,20. 22,20.21.23.23, 15.17.18.24,2.18,21. 27,12.13.28, 13.19. 29,4.5$^2$.7.8.15. 30,3.23.25. 26.32. 32,2.15.17. 33,6. 35,7.8.40, 4.44,15.55,13.56,12. 60,19. 65,10. 24.66,23 ‖ Jer 3,9.16.4,9.5,19.12, 15.16.15,2. 16,10. 17,6.7.8$^2$.24.20, 9.16.25,12.28. 27,8. 30,8.21. 31,28 (27).37,11.38,28.40,3.42,4.48,26. 39.41.49,22.39.51,63 ‖ Ez 17,23. 21,12.28. 24,24. 37,27. 38,10.18. 39,11.13.43,27.44,2.17.45,4.5.47, 9$^2$.10.12.17.22.23. 48,8.10.17.18. 28 ‖ Hos 1,5.2,1$^2$.18.23.4,9 ‖ Joel 3,1.5.4,18 ‖ Am 6,9.7,2.8,9 ‖ Ob 17.18 ‖ Mich 2,11.4,1.5,4.6.7.9 ‖ Nah 3,7 ‖ Zeph 1,8.10.12.13.2,7 ‖ Gn 3,1.22.4,2.20.21.6,9.7,6. 10,9. 11,3. 13,3.5.6.*36,7*. 15,1.17. 26,1. 28.30,29.30. 31,5.42. 37,2. 39,22. 41,13.53.54.56.42,5 ‖ Ex 1,5.3,1. 8,13. 9,11.18.*24*.26. 10,13.14.23. 32,1.*23*.39,9 ‖ Lev 8,29.13,32 ‖ Nu 9,13.20,2.26,64.27,3.32,1.33,14 ‖ Dt 10,9.22,20 ‖ Jos 1,17.5,1.12.8, 20.35. 9,5. 10,14. 17,1. 19,9.21,10. 22,20 ‖ Jud 3,31.6,40.7,1.8.8,11.9, 51.11,1.14,17.17,13.18,27.20,38 ‖ 1S 1,28.2,11.3,1.19.4,13.16.6,9. 9, 2.10,11.14,18.17,34.42. 18,12. 20, 13.21,7.9.25,37.28,20.29,3 ‖ 2S 1, 4.2,11.3,6.17.4,4.10.6,23.8,10.9,9. 12,2.13,20.25.14,25$^2$.15,13.19,29. 44.20,26.24,11.16 ‖ 1R 1,37.3,12. 13.21. 5,1.4.15. 6,17. 7,8. 8,18$^2$.57. 10,2.3.5.6. 11,4.*15,3*.12,20.14,24. 15,14.16,7.21.17,7.18,1.3.31.21,1. 25.22,35 ‖ 2R 1,17.3,4.9.4,1.41.5, 1$^2$. 6,8. 8,17.*14,2.15,2.33.18,2*. 9, 14. 18,5. 20,4.13.15. 23,25. 25,3. 16 ‖ Jes 1,22.5,1.10,14.14,28.15,6. 23,13.32,14. 33,9. 39,2.4. 49,5.64, 10$^2$ ‖ Jer 1,2.2,14.3,3$^2$.5,23.6,10.7, 1.*11,1.18,1.21,1.30,1.32,1.34,1.8. 35,1.40,1.44,1*.11. 14,1.*46,1.47,1. 49,34*.4.5.15,18.17,16. 20,8. 25,1. 3.26,1.18.20. 27,1. 32,2.6.24. 36,1. 39,15.46,2.48,27.52,6.20.25 ‖ Ez 1,3.2,5.*33,33*.7,19.9,3. 13,11.15,2. 16,49$^2$. 19,3.6. 14. 21,27.32. 24,7. 20. 26,1.*29,1.17.30,20.31,1.32,1. 17*.27,7$^2$.19.29,18.31,7.33,24. 35, 10.40,21.43,6 ‖ Hos 1,1.7,8 ‖ Joel 1,1 ‖ Am 1,1 ‖ Jon 4,10 ‖ Mich 1, 1 ‖ Zeph 1,1 ‖ Hag 1,1.*2,1.10* ‖ Zach 1,1.*7,7,1*.3,3 ‖ Ps 22,15.53, 6.89,42 ‖ Job 1,1.16,8 ‖ Cant 8, 11 ‖ Thr 2,5.22.3,47.4,8.5,1.17 ‖ Eccl 1,10$^2$.16.2,7$^2$.10.3,15.20.4,3. 16.7,10 ‖ Esth 2,5 ‖ Dan 8,7$^2$.9,2 ‖ Neh 5,18.8,5.13,26$^2$ ‖ 1Ch 2,34.6, 39.9,20.11,13.20.17,13. 18,10.22, 7(6).14(13). 23,17. 24,28. 26,10. 28,12.29,25 ‖ 2Ch 1,3.12.6,8$^2$. 7, 21.9.1.4.9.12,7.12.13,7.14,13.15, 17.17,13.18,32.34. 21,20.*27,8*.24, 4.26,10$^2$.28,9.29,36.32,31.

**הוֹנַיִךְ ‎[הוֹנִים]** *pl. suff.* Ez 27, 33.

——הַר v. הוֹר——

## הוּת°

irruere.

בערבית הוראתו הִתְנַפֵּל והִשְׁתָּעֵר (מעין הָוָה); לרש״י והראב״ע כמו תהשבו הוות ומרמות, וי״ת מתרגשין · אמנם לרד״ק יסודו הָתַת בהוראתו הערבית הרוף ונדוף.

**תְּהוֹתְתוּ** (al. תְּ) *Po. 2 impf. pl.* Ps 62,4.

## ‏[הָזָה] הֹזִים *pt. pl.*

vana, somnia videre, *delirare.*

י״ת נָיְמִין, השבעים מתרגמין חֹלְמִים, מענין הָזָה, וכדוגמתו בערבית; י״ג הוֹגִים (קנודרען) כמו כאשר יֶהְגֶּה האריה (ל״א ד׳), כלומר מוציאים קול הברה, אַך לא יוכלו לנבּח; וי״נ חֹזִים, ומקביל אל צֹפָיו שבראש הפסוק.

Jes 56,10.

## ‏[הִי] וָהִי

lamentatio; conf. נְהִי.

Ez 2,10.

——הִיא v. Concord. pron.——

**הֻיְּדוֹת** v. **יָדָה**; **הַד** v. **הֵידָד**.

## הָיָה

accidere, evenire; fieri, oriri; cum ל obtingere alicui; esse, versari, existere; *Ni. languescere*, esse desinere.

השבעים קורין ביהושע כ״ד ל״ב: וַתִּהְיֶה לְיוֹסֵף לנחלה; בש״א א׳ כ״ח: כל־הימים אשר הוא חַי (כל־יְמֵי חַיָּיו); במ״א י״א ט״ו: ויהי בְּהַכְּרִית דוד; ביחזק׳ ה׳ ט״ו: וְהָיִית חרפה; שם כ״ט ו׳: יען הֱיוֹתָךְ; בחגי ב׳ ט״ז: מִי הֱיִיתֶם בֹּא ת׳ מהיוֹתָם בָּא ובקהלת י׳ י״ד מה־שֶׁהָיָה, י״נ ביהושע ט׳ כ״א וַיִּהְיוּ; במ״א י״ד ה׳ וַיְהִי; בירמיה א׳ י׳: הֲנִהְיָתָה; ביחזקאל ט״ו י״ג: אשר חָיָה; בחבקוק א׳ ג׳ וַיְהִיר ריב ומדון ישא; בתהלים ק״ב ז׳ שקדתי וָאֶהֱמֶה (ואולי הוא מלשון הגה וָהִי); באיוב י״א ד׳: ובר היית בעיניך, ובכ״ד י״ד: יְהַלֵּךְ גנב ת׳ יְהִי כגנב, ומקביל יפה אל יָקוּם רֹצֵחַ, ובעזרא א׳ ג׳ יְהוָה ת׳ יְהִי (ע׳ דהי״ב ל״ו כ״ג). נִהְיָתָה, נִהְיֵיתִי (דניאל ב׳ א׳, ח׳ כ״ז) לרד״ק מלשון הַוָּה ושבר, אמנם גם להנפעל לפעמים הוראת הפוך הפעולה. בטעם השם אֶהְיֶה נכונים דברי הרשב״ם: „הוא קורא עצמו אהיה, ואנו קורים אותו יִהְיֶה, וי״ו במקום יו״ד, כמו כי מה הֹוֶה לאדם״; ובא שם המפורש ע״מ יהודה לתפלה (נחמיה י״א י״ז).

Zach 6,13.15. 8,13. 9,7. 12,3.8.9. 13,2.3.4.8. 14,6.7$^{2}$. 8.9.13.16.17. 20.21 ‖ Ps 1,3 ‖ Job 1,1.8,7.22,25 ‖ Ruth 3,13.4,15 ‖ Neh 6,13.10,39 ‖ 1Ch 17,11 ‖ 2Ch 13,9.19,10.

**שֶׁהָיָה** Ps 124,1.*2* ‖ Eccl 1,9.2,9.3, 15.6,10.7,24.12,9.

**כְּשֶׁהָיָה** Eccl 12,7.

**הָיְתָה, הָיָתָה** *f.* Gn 1,2.3,20.18, 12.29,17.36,12. 39,21.*22*. 47,26 ‖ Ex 8,11.9,24.16,13.24.36,7 ‖ Lev 21,3 ‖ Nu 14,24 ‖ Dt 2,15.36.3,4 ‖ Jos 11,19.20.14,14.17,6.8 ‖ Jud 2, 15.21,3.5 ‖ 1S 4,7.17.5,11.10,12. 14,20.38.27,6 ‖ 2S 3,37.10,9.13, 32.14,27.17,9 ‖ 1R 2,15$^{2}$.4,11.11, 11. 12,15. 14,30.*15,6.7.16.32*. 18, 46 ‖ 2R 8,18.24,3.7.20 ‖ Jes 1,21. 11,16.14,24.50,11.64,9 ‖ Jer 2,10. 12,8.25,38.26,24.32,31. 50,23.*51, 41*.52,3 ‖ Ez 16,56. 19,10. 21,17. 26,17.31,3. 33,22. 36,2.17.34.35. 37,1.*40,1*.44,25 ‖ Joel 2,3 ‖ Jon 3, 3 ‖ Zeph 2,15 ‖ Mal 1,9.2,5.6 ‖ Ps 42,4. 114,2. 118,22.23. 119,56 ‖ Prv 31,14 ‖ Ruth 1,7 ‖ Thr 1,1$^{2}$.8. 17 ‖ Eccl 6,3 ‖ Esth 2,20.8,16 ‖ Esr 8,31.9,2.8 ‖ 1Ch 7,23.19,10 ‖ 2Ch 1,11. 10,15. 13,2. 14,13. 15,1. 19.20,14.21,6.22,3.7.11.30,12.

**הֲהָיְתָה** *interrog.* Joel 1,2.

**וְהָיְתָה (וְהָיָת Q.)** Gn 9,13.16.17, 13.16 ‖ Ex 11,6.27,5.29,9.30,21. 40,15 ‖ Lev 5,13.13,24.16,29.34. 24,7.9.25,6.29.26,33 ‖ Nu 5,27$^{2}$. 19,9.10.21.25,13.27,11.32,22 ‖ Dt 13,17. 17,19. 21,13. 24,2. 28,26 ‖ Jos 6,17.24,27 ‖ 1S 12,15.13,21. 25,29 ‖ 1R 20,39.*42* ‖ 2R 9,37 ‖ Jes 6,13. 9,4. 11,10.16. 13,19. 17,1.9. 19,17.28,4.29,2$^{2}$.34,9.13 ‖ Jer 3,1. 7,33. 16,4.*34,20*. 21,9.*38,2*. 25,11. 31,12(11). 33,9. 39,18. 42,16. 49,2. 17.33.50,10.13.51,37 ‖ Ez 4,3.5, 15. 13,9. 14,15. 26,5. 29,9.19.30,4. 9. 44,28. 46,17. 48,12.15.18.21 ‖ Joel 4,17 ‖ Ob 21 ‖ Mich 7,13 ‖ Zeph 2,6 ‖ Hag 2,16$^{2}$ ‖ Dan 12,1 ‖ 1Ch 4,10.

**הָיִת (הָיִיתָה K.)** *2 perf.* Gn 40, 13 ‖ Dt 5,15.*15,15.24,22*.16,12.*24, 18*.23,8 ‖ 2S 5,2.7,24 ‖ 1R 14,8 ‖ Jes 25,4 ‖ Ez 28,13.14.19 ‖ Ps 10,14. 27,9.59,17.61,4.63,8. 90,1. 99,8 ‖ Job 38,4 ‖ 1Ch 17,22.

**וְהָיִת, וְהָיִתָ** Gn 17,4.24,41:28,3. 45,10 ‖ Nu 10,31 ‖ Dt 7,26.16,15. 28,13.25.29$^{2}$.33.34.37 ‖ Jud 11,8 ‖ 2S 15,33 ‖ 1R 2,2.11,37 ‖ Jes 58, 11 ‖ Ez 24,27.36,12.38,7 ‖ Hab 2, 7 ‖ Prv 23,34 ‖ Job 11,15 ‖ 1Ch 19, 12.

**וְהָיִיתָה, וְהָיָתָה** Jud 11,6 ‖ 2S 10, 11.

**הָיִית (al. תְּ), הָיִיתִי** *f.* Jud 11, 35 ‖ Ez 16,22.31. 27,36. 36,13 ‖ Ruth 3,2.

**וְהָיִית (al. תְּ)** 2S 14,2 ‖ Jes 62,3.

**הָיִיתִי** *1 perf.* Gn 31,40.32,11 ‖ Ex 2,22.*18,3* ‖ Jos 1,5.*3,7* ‖ Jud 12,2 ‖ 1S 29,8 ‖ Jer 2,31.20,7.23, 9.31,9(8) ‖ Mich 7,1 ‖ Ps 30,8.31, 12.13.37,25.69,9.71,7.73,22. 88,5. 102,7.109,25.113,83 ‖ Prv 4,3.5, 14 ‖ Job 10,19.11,4.16,12.19,15. 29,4. 15. 30,9. 29 ‖ Cant 8,10 ‖ Ruth 1,12 ‖ Thr 1,11.3,14 ‖ Eccl 1,12 ‖ Dan 8,2.5.10,2.4.9 ‖ Neh 1, 1.11.2,1.13,6.

**וְהָיִיתִי** Gn 4,14.17,8.27,12 ‖ Ex 6, 7.29,45 ‖ Lev 26,12 ‖ Jud 16,7.*11*. 17 ‖ 2S 6,22 ‖ 1R 1,21.11,38.22, 22 ‖ Jer 7,23.31,33(32) ‖ Ez 37, 27 ‖ Mal 3,5 ‖ 2Ch 18,21.

**הָיוּ** *3 perf. pl.* Gn 6,4.7,10.8,5. 25,3. 27,23. 34,5. 36,13.14. 41,48. 42,11.36.46,32.34.47,9 ‖ Ex 34,1. 37,9.14.17.22.25.*38,2* ‖ Nu 1,44.3, 4.9,6.19,18. 26,33. 27,3. 31,16.36, 12 ‖ Dt 4,32.10,2 ‖ Jos 5,5.7.7,12. 14,4.17,3.20,9 ‖ Jud 1,7.33.8,30$^{2}$. 18,30 ‖ 1S 1,18.13,2.14,21. 25,7. 16 ‖ 2S 2,10.4,2.8,7.10.18.10,5. 12, 1 ‖ 1R 1,8.9,19.12,6.31. 14,9.16, 33 ‖ 2R 7,3.17,2.33$^{2}$.41.18,4.5.19, 26.25,25 ‖ Jes 1,14.30,4.37,27.42, 22.46,1.47,14.15.59,2.64,9 ‖ Jer 2, 28.*11,13*. 4,17. 5,8. 23,14. 28,8.32, 30. 34,5. 36,28. 41,2.3. 50,6. 51,2. 30.43 ‖ Ez 5,16.13,4.20,24.21,17. 22,6.9.13.18$^{2}$. 23,2.27,8$^{2}$.9$^{2}$.10.11. 31,8.13.34,2.36,4.38,8 ‖ Hos 5,10. 7,2.16.8,8.11.12,12 ‖ Ob 16 ‖ Nah 3,9 ‖ Zeph 3,18 ‖ Ps 55,19.64,8.73, 19.83,9.11.119,54.122,2.139,22 ‖ Job 1,14.24,13 ‖ Thr 1,2.5.6.7.16. 4,9.10.19 ‖ Eccl 7,10.19 ‖ Dan 10, 7 ‖ Neh 3,26.6,14.19$^{2}$.12,12.13,5 ‖ 1Ch 2,33.50.3,1.4,5.14.14,4. 18,7. 19,5.23,22.24,2.5 ‖ 2Ch 8,6.10,6. 16,8.22,4.28,23.29,34.

**וְהָיוּ** Gn 1,14.15.2,24.6,3 ‖ Ex 4,9$^{2}$. 19,11. 22,23. 25,20. 26,25.*36,30*. 27,7.28,30.43.30,29.36,29 ‖ Lev 21,6.25,8.45 ‖ Nu 3,12.*45.8,14*.7, 5.8,11.10,2.8.10. 34,4.5.8.9.12. 35, 3.12.29.36,3 ‖ Dt 6,6.8.11,18.28, 23.46.66 ‖ Jos 4,7.15,4.7.11.16,3. 8.18,12.14.19.21. 19,14.22.29. 20, 3.23,13 ‖ Jud 2,3 ‖ 1R 2,7.9,3.12, 7 ‖ 2R 20,18.21,14 ‖ Jes 14,2.19, 10.30,20.33,12.39,7.49,23.66,24 ‖ Jer 19,13.24,7.*32,38*.25,33.30,16. 20.39,16.44,12.47,2.49,32.50,37 ‖ Ez 7,16.11,20.*14,11.37,23*.14,14. 20,20. 29,14. 34,27. 37,17.19.20. 44,11.12. 47,22. 48,1 ‖ Ob 16 ‖ Zach 2,13.15.*8,8*.10,5.6.7 ‖ Mal 3, 3.17.19 ‖ Ruth 1,11 ‖ Neh 4,16 ‖ 1Ch 9,26 ‖ 2Ch 7,16.10,7.

**שֶׁהָיוּ** Eccl 2,7.

**הֱיִיתֶם, הֱיִתֶם** *2 perf. pl.* Ex 22,20.*23,9* ‖ Lev 19,34 ‖ Dt 9,7.22. 24.10,19.28,62.31,27 ‖ 2S 3,17 ‖ Hos 5,1 ‖ Zach 8,13 ‖ Job 6,21.

**וִהְיִיתֶם, וִהְיִתֶם** Gn 3,5 ‖ Ex 19,5 ‖ Lev 11,44.*45.20,7*.20,26 ‖ Nu 15, 40.32,22 ‖ Jos 8,4 ‖ 1S 4,9.12,14. 17,9 ‖ Jes 28,18 ‖ Jer 11,4.*30,22*. 42,18 ‖ Ez 36,28 ‖ Zach 8,13.

**הָיִינוּ** *1 perf. pl.* Gn 42,31 ‖ Nu 13,33 ‖ Dt 6,21 ‖ Jes 1,9.26,17.63, 19 ‖ Ps 79,4.126,1.3 ‖ Thr 5,3 ‖ Neh 3,36.

**וְהָיִינוּ** Gn 34,16.47,25 ‖ Jos 2,20 ‖ 1S 8,20.17,9.

**הוֹיָה** *pt. f. sg.* Ex 9,3.

*21,27,36*.24.24,5.22².25,4.5.26.40. 50.53.27,9.10.*33*.12.25².32 ‖ Nu 1,53.4,7.5,9.10.17.6,5.8,19.9,10. 14.15.16.20.*21*.12,6.14,31.43.15, 15.16.29.17,5.18,5.9.10.13.14.15. 18².20. 19,13. 24,22. 28,14.25.*26*. *29,1.7.12*.29,1.33,54. 34,6.7.9. 35, 5.36,4 ‖ Dt 1,39.5,7.7,14.11,17. 24².15,3.4.7.9.21. 17,1.9. 18,1.2.3. 22.19,11.20,14. 21,5.16.18.22.22, 5.23. 23,11².18.23. 24,5.19.*20.21*. 25,1.13.14.15². 26,3. 28,44.65. 29, 12.18.30,4.31,8 ‖ Jos 1,4.17.2,19. 3,4.9,20.15,4.17,17.18.20,6 ‖ Jud 6,37.39.10,18.11,10.13,5.*7*.12 ‖ 1S 2,32.8,11.19.17,37.20,42.29,4 ‖ 2S 7,14.16.26.14,17. 15,2.4.21².17,3. 19,36 ‖ 1R 1,37.52.2,33.37.45.3, 26.4,7.5,8. 8,29.35.37².9,8. 11,32. 13,32.14,3.17,1.18,31 ‖ 2R 2,10. 21.7,18.16,15.20,19.23,27 ‖ Jes 2, 2.3,24.4,2.5,24.7,23³.10,22.18,5. 19,15.16.19.24. 23,15.18. 24,13. 28,5.29,8.30,13.26.29.35,9.39,8. 43,10.55,11.58,5.60,19.20.22.65, 20 ‖ Jer 4,10.*23,17*.14,13.15.17, 11.22,5.24.23,12.36.26,9.29,7.32. 32,5.33,12.35,7.9.36,30.42,17.44, 14.26.49,36.50,3 ‖ Ez 1,12.16.*10*, *10*.20.28.7,19.12,24.13,13.14,10. 15,2.16,16.63.18,3.5.13.30.21,18. 37.28,24.29,16.30,3.13.33,4.5.34, 14.23.37,22².24.26.38,19.44,2.29. 30.45,2.3.4.6.8.11².12.17.21.46,1. 48,22² ‖ Hos 8,6 ‖ Am 5,5 ‖ Ob 18 ‖ Jon 4,5 ‖ Mich 2,5.4,1 ‖ Hag 2,9 ‖ Zach 8,19. 12,2. 13,1. 14,6.7.8.9. 11.15.17.20.21 ‖ Ps 81,10.89,37. 112,2.6 ‖ Prv 1,14.3,26.12,8.14, 23.26.26,5.29,21 ‖ Eccl 1,11.2,19. 3,14.6,12.8,7.12.13.10,14.11,2 ‖ Dan 8,19 ‖ Neh 1,9.2,6.5,13 ‖ 1Ch 11,6.12,17(18).17,11.13.14.21,3. 22,9(8)².10(9) ‖ 2Ch 1,12.6,26.*7*, *13*.28³.29.33,4.

**הֲיִהְיֶה** *interrog.* 2R 7,2.19.

**שֶׁיִּהְיֶה** Eccl 1,9.2,18.3,22.8,7.10, 14.

**יְהִי, יֶהִי** Gn 1,3.6.14.30,34.33,9. 49,17 ‖ Ex 7,9.10,10 ‖ Dt 32,38.

**בִּהְיֹתוֹ, בִּהְיוֹתוֹ** 1R 12,6 ‖ Jes 55, 6 ‖ Jer 39,15 ‖ Ez 15,5 ‖ Ps 63,1. 142,1 ‖ 2Ch 10,6.

**בִּהְיוֹתְכֶם** 1Ch 16,19 ‖ 2Ch 15,2.

**בִּהְיוֹתֵךְ** Ez 16,22.

**וְלִהְיֹתְךָ** Dt 26,19.

**בִּהְיוֹתֵנוּ** 1S 25,15.

**הֱיֵה** *imper.* Ex 18,19 ‖ 1S 18,17 ‖ Jes 33,2 ‖ Ps 30,11. 31,3. 71,3 ‖ Eccl 7,14.

**וֶהְיֵה** Gn 12,2.17,1 ‖ Ex 24,12.34, 2 ‖ Jud 17,10.18,19.

**הֱיִי** *f.* Gn 24,60.

**הֱיוּ** *pl.* Ex 19,15 ‖ Nu 16,16.

**וִהְיוּ** 1S 4,9 ‖ 2S 2,7.13,28 ‖ 2R 11, 8 ‖ Jer 48,28.50,8 ‖ 2Ch 23,7.

**אֶהְיֶה (אֱהְיֶה)** *1 impf.* Ex 3,12. 14³.4,12.*15* ‖ Dt 31,23 ‖ Jos 1,5.*3*, *7*.6,16.11,9 ‖ 1S 18,18.23,17 ‖ 2S 7,14.15,34.16,18.19 ‖ Jes 3,7.47, 7 ‖ Jer 11,4.*30,22*.24,7. 31,1(30, 25).32,38 ‖ Ez 11,20.*14,11.37,23*. 34,24.36,28 ‖ Hos 1,9.14,6 ‖ Zach 2,9².8,8 ‖ Ps 50,21 ‖ Job 3,16.10, 19.12,4.17,6 ‖ Cant 1,7 ‖ Ruth 2, 13 ‖ 1Ch 17,13.28,6.

**וְאֶהְיֶה** Gn 26,3.31,3.

**וָאֶהְיֶה** 2S 7,6.9.22,24 ‖ Hos 11,4 ‖ Ps 102,8 ‖ Prv 8,30² ‖ Job 7,20 ‖ 1Ch 17,5.8.

**אֱהִי**? (al. = אַיֵּה) Hos 13,14².

**וָאֱהִי** Jud 18,4 ‖ Ez 11,16 ‖ Hos 13, 7 ‖ Ps 18,24.38,15.69,12.73,14 ‖ Job 30,9 ‖ Neh 1,4.2,11.13.15².

**יִהְיֶה** *3 impf.* Gn 1,29.*9*,3.2,5.9, 2.11.15.25. 15,5.13. 16,12. 18,18. 27,33.39.28,20.22.31,8².35,10.11. 38,9.44,10.17.47,24.48,19² ‖ Ex 4, 16.7,1.8,19. 9,29. 10,7.14. 12,5.13. 16.49.13,12.16,26.18,16.20,3. 21, 22.23.34.*36*. 22,29. 23,33. 26,13. 24. 27,1. 28,7.8.16.32².37. 29,28. 30,2.12.25.31.32.34.34,12. 35,2 ‖ Lev 2,1. 7,7.8.14.18. 11,36. 13,2. 18.24.29.38.42.45.47.52. 15,2.10. 17.19.26². 16,17. 19,23.24.34.36. 20,27. 21,8.17.19. 22,20.21². 23,7.

**הֱיֵה** Ez 21,15.

**הָיֹה, הָיוֹ** *inf. abs.* Gn 18,18 ‖ Nu 30,7 ‖ 1R 13,32 ‖ Jer 15,18 ‖ Ez 1,3.20,32.

**הֱיוֹת** *cs.* Gn 2,18 ‖ Ex 8,18 ‖ Jos 11,20 ‖ Jud 18,31 ‖ 1S 22,4 ‖ 2S 24, 13 ‖ 1R 11,36 ‖ 2R 6,25 ‖ Jer 33, 20.51,62 ‖ Ez 22,19.34,8.35,5 ‖ Ps 50,21 ‖ Ruth 1,13.2,12.

**לִהְיֹת, לִהְיוֹת** Gn 10,8.17,7.18, 11.34,22.39,10 ‖ Ex 23,1.28,28. 36,18.39,21.40,15 ‖ Lev 11,45.20, 26.22,33.*25,38*.26,45 ‖ Nu 15,41 ‖ Dt 4,20. 7,6.*14,2.26,18*. 24,4. 26, 17 ‖ Jos 7,12 ‖ 1S 14,21.19,8 ‖ 2S 7,8.29.12,10 ‖ 1R 1,35.8,16².29. 52.16,7 ‖ 2R 11,17.15,19.22,19 ‖ Jes 10,2.49,6.56,6 ‖ Jer 13,11.29, 26.34,16 ‖ Ez 17,8.14.20,12.27,7. 41,6.44,7 ‖ Jon 4,6 ‖ Mich 5,1² ‖ Mal 2,4 ‖ Prv 22,19.24,1 ‖ Eccl 5, 15 ‖ Esth 1,22.3,14.9,21.27 ‖ Neh 5,14 ‖ 1Ch 1,10.17,7.27.28,41 ‖ 2Ch 6,5².*6.7,16*.5.6.20.23,16.26,15.

**וְלִהְיוֹת** Esth 8,13 ‖ 2Ch 29,11.

**מִהְיֹת, מִהְיוֹת** Ex 9,28.12,4 ‖ Lev 26,13 ‖ 1S 2,31.15,26 ‖ 1R 2,27 ‖ Jer 31,36(35).33,21.24 ‖ Ruth 1, 12 ‖ Dan 12,1.

**בִּהְיֹת, בִּהְיוֹת** Ex 5,13.19,16 ‖ Jos 5,13 ‖ 1S 16,16.23 ‖ 2S 3,6.5,2. 12,18 ‖ 1R 11,15 ‖ Ez 6,8.13.37, 28 ‖ Zach 7,7 ‖ Prv 3,27 ‖ 1Ch 11,2.

**הֱיוֹתִי** *suff.* Jos 4,2.

**הֱיוֹתוֹ** Ez 34,12.

**הֱיוֹתָהּ** Jes 48,16.

**הֱיוֹתְךָ** Jud 18,19².

**הֱיוֹתֵךְ** Jes 60,15.

**הֱיוֹתָם** Ex 10,6 ‖ 1S 25,7 ‖ Ez 29,6.

**הֱיוֹתְכֶם** Jer 44,8.

**הֱיוֹתֵנוּ** 1S 25,16.

**מִהְיוֹתָם** Hag 2,16.

**מִהְיוֹתְךָ** Jes 49,6.

**לִהְיוֹתְכֶם** Ez 36,3.

**בִּהְיוֹתָם** Gn 4,8.34,15 ‖ Lev 26, 44 ‖ 1S 2,27 ‖ Ps 105,12.

33,24‖Jud 6,39‖2S 14,17‖ 1R 8, 47.10,9.22,13 ‖ 2R 2,10 ‖ Jer 20, 14.42,5.50,29 ‖ Ez 16,15.45,10 ‖ Ps 33,22.35,6. 69,23.26. 72,16.17. 104,31. 109,12$^{2}$.13. 113,2. 119,76. 80.122,7‖Prv 5,18‖Job 1,21.3,4. 7.16,18.18,12.20,23.24,14. 27,7 ‖ Ruth 2,19 ‖ Esr 1,3 ‖ 1Ch 22,11 (10)‖2Ch 9,8.19,7.

**וַיְהִי, וַיְּ֫הִי** Gn 1,3.5.*8.13.19.23.31*.7.*9.11.15.24.30*. 2,7.4,2.3.8.17. 5,23.31.32. 6,1. 7,10.12.17. 8,6.13. 9,29. 10,19.30. 11,1.2. 12,10.*26,1*. 11.14.16.13,7. 14,1.15,12.17.17,1. 19,14.17.29.34. 20,13. 21,20$^{2}$.22. 22,1.*20.39,7.40,1*. 24,15.22.30.52. 25,11.20. 27. 26,8.14.32.34. 27,1. 30$^{2}$. 29,10.13.23.25. 30,25.43. 31, 10.32,6.34,25.*40.20*.35,3. 5,16.17. 18.22. 37,23. 38,1.7.24.27.28.29. 39,2$^{3}$.5$^{2}$.6.10.11. 13. 15.18. 19. 20. 21.41,1.8.13.54.42,35.43,2.21. 44, 24.47,28.48,1.49,15.50,9‖Ex 1,5. 21.2,10.11.23. 4,3.4.24. 6,28. 7,10. 21.9,10.24.10,22.12,29.41$^{2}$.*51*.13, 15.17. 14,20.24. 15,2. 16,10.13.22. 27.17,12. 18,13.*32,30*. 19,16$^{2}$.19. 24,18. 32,19. 34,28.29. 36,13. 38, 24.27.40,17 ‖ Lev 9,1‖Nu 3,43.7, 1.12. 9,6. 10,11.35. 11,1.25. 16,31. 17,7.23.22,41.25,19.31,32.37.52 ‖ Dt 1,3.2,15.5,20.9,11. 26,5. 31,24. 33,5‖Jos 1,1.2,5.3,2.14.4,1.11.18. 5,1.8.13.6,8.15.16.20.27$^{2}$.7,5.8,14. 24.25.9,1.16.10,1.11.20.24.27. 11, 1. 13,16.23.25.29.30. 15,1.2.18 ‖ Jos 16,5$^{2}$.10. 17,1$^{2}$.2.7.9.10.11.13. 18,12. 19,1.2.10.*41*,18.25.33$^{2}$. 21, 4.10.20.38.22,17.23,1.24,29‖ Jud 1,1.14.19.28.2,4. 3,18.27.6,7.25.*7*, *9*.27.38.40.7,6.15.8,26.27.33.9,24. 10,4.*12,9*.11,4.5.35.39. 12,14. 13, 2.20.14,11.15.*17*.15,1.17. 16,4.16. 21.25. 17,1.4.5.7.11.12$^{3}$. 19,1$^{2}$. 5. 20,46.21,4 ‖ 1S 1,1.2.4.20.3,2.4,1. 5.18.5,9.10. 6,1.7,2.10.14.8,1.2. 9, 1.26. 10,11.27. 11,11.*18,10.31,8*. 11.13,10. 14,1.19.25. 15,10. 16,6. 21. 18,1.6.9.14.19.29.30. 19,7. 20, 24.27.35. 22,2. 23,6.26. 24,2.6.17. 25,2.37.38.27,7.28,1.16.30,1.25 ‖ 2S 1,1.2$^{2}$.2,1.11.23.3,2.6.4,4.6,13. 7,1.4$^{2}$.8,1.14.15.10,1.11,1.2.14.16. 12,18. 13,1.23.30.36.38. 15,1.2.7. 12.32. 16,16. 17,21.27. 19,10.26. 21,1.18.20.22,19.23,19 ‖ 1R 2,39. 3,18.4,1. 5,2.6.11.12.21.24.26.27. 29.6,1.11.8,10.17.54.*9,1*. 9,10. 10, 14.26. 11,3.4.15.20. 24. 25. 29. 40. 12,2.20.22.30. 13,4.20$^{2}$.23.31.34. 14,6.25.28. 15,21.29. 16,1.11.18. 31. 17,2.*8*.7.17.*21,1*.17. 18,1.4.7. 17.27.29.36.44.45$^{2}$. 19,13. 20,12. 26.29.39.40. 21,15.16.*27*.17.*28*. 22,2.32.*33* ‖ 2R 2,1.9.11. 3,5.20. 27. 4,6.8$^{2}$.11.18.25.40. 5,7.8. 6,5. 20.24.25.26.30.*19,1. 22,11*. 7,16. 18.20. 8,3.5.15.21. 9,22. 10,7.9.25. 11,3. 12,7.11. 13,21. 14,5. 15,5.12. 17,3.7.25.28. 18,1.9. 19,35.37. 20, 4.22,3.24,1.25,1.25.27 ‖ Jes 7,1.9, 18. 12,2. 22,7. 36,1. 37,1.38. 38,4. 48,18.19.63,8 ‖ Jer 1,3.4.*11.2,1. 13,8.16,1.24,4*.13.*13,3*. 13,6. 15, 16. 18,5. 20,3. 26,8.*43,1*. 28,1.12. 29,30.*32,26.33,23.35,12*. 33,1.19. 34,12.35,11.36,1.9.16.23.27.*42,7*. 37,6.13. 39,4. 41,1.4.6.7.13. 42,7. 43,8.52,4.31‖Ez 1,1.25.3,16$^{2}$.*6,1. 7,1.11,14.12,1.17.21.26.13,1. 14, 2.15,1.16,1.17,1.11.18,1.20,2.21, 1.6.13.23. 22,1.17.23. 23,1. 24,1. 25,1.27,1. 28,1.11.20. 30,1. 33,1. 23.34,1.35,1.36,16.37,15.38,1*. 8, 1. 9,8. 10,6. 11,13. 12,8. 16,19.23. 34. 17,6.7. 20,1. 24,1. 26,1. 29,17. 30,20.*31,1*.32,1.23.37,7 ‖ Hos 7, 11‖Jon 1,1.*3,1*.4.2,1.4,8 ‖ Hab 1, 3 ‖ Hag 1,3.2,20 ‖ Zach 4,8.*6,9*.7, 1.4.8.12.13.8,1 ‖Ps 18,19.33,9.76, 3.94,22.118,14 ‖ Job 1,3$^{2}$.5.6.*2,1*. 13.30,31.42,7.12.13 ‖ Ruth 1,1$^{2}$. 19.2,17.3,8 ‖ Esth 1,1.2,7.8.3,4.5, 1.2‖Dan 1,6.16.21.8,2.15 ‖ Esr 4, 4 ‖ Neh 1,1.4.2,1.3,33.*4,1*.38.4,6. 9.10.6,1.16.7,1.13,3.19 ‖ 1Ch 2,3. 22.4,9.6,51.10,8.11,6.21.15,25.26. 29.17,1.3$^{2}$.18,1.6.14.19,1.20,1.4.6. 21,5. 22,8(7). 23,3.11. 25,1.7. 27, 24‖2Ch 1,14.5,9.11.13.6,7.8,1.13. 9,25.26.10,2.11,2.12.12,1.2.11.13, 15.14,7.16,5.17,3.5.10.12.18,1.31. *32*. 20,1.29. 21,9.19. 22,8.12. 24,4. 11.18.23. 25,3.14.16. 26,5. 11.21. 29,8.32.32,25.27.34,19.

**וִיהִי** Gn 1,6.9,26.*27* ‖ Ex 9,22.10, 21.18,19‖Dt 33,6‖ 1S 10,5.20,13. 28,22 ‖ 2S 5,24.18,22.23 ‖ 1R 13, 33.14,5.21,2‖2R 2,9‖Jer 13,10 ‖ Hos 14,7 ‖ Am 5,14 ‖ Mich 1,2 ‖ Mal 3,10 ‖ Ps 9,10.81,16.90,17. 104,20 ‖ Ruth 3,4.4,12 ‖ 1Ch 14, 15.22,16(15)‖2Ch 18,12.19,11.

**תִּהְיֶה** *3 impf. f.* Gn 21,30.34, 10‖Ex 13,9.20,20. 21,4. 22,10.23, 26.29.30,36.37.40,38 ‖ Lev 2,5.6, 16. 7,9.10.33. 13,9. 14,2. 15,3.19$^{2}$. 25.17,7.19,20.20,14. 22,12.13. 25, 7.10.11.12.29.31.*48*.32. 26,37. 27, 21‖ Nu 4,27.27,17.29,35.30,7.34, 12.36,8 ‖ Dt 6,25.13,10.17,7.22, 19.*29*.23,13.14.18. 24,13. 25,5.31, 19‖Jos 2,19.4,6.14,9.24,27 ‖ Jud 4,9 ‖ 1S 11,9.23,22.24,13.*14*. 25, 31‖ 2S 2,26.15,14 ‖ 1R 8,38 ‖ Jes 4,6.7,7.24.19,23. 30,15. 51,6.8. 61, 7 ‖ Jer 4,27.7,34.11,23.26,18.27, 17. 36,30.46,19.49,13.51,26.*62* ‖ Ez 7,26. 11,11. 12,20. 14,16. 18, 20$^{2}$.20,32.21,37.23,32.26,5.*14*.29, 15. 30,16. 38,21. 44,20. 46,11.16. 17.47,10.48,8.10 ‖ Hos 5,9 ‖ Joel 3,5.4,19$^{2}$ ‖ Am 3,6.7,3.6 ‖ Ob 17‖ Mich 3,12. 7,4.10 ‖ Hab 3,4 ‖ Zeph 2,4.9 ‖ Zach 6,13.14.14,12. 13.15.18.19‖Ps 37,18.109,7‖ Prv 12,24.14,25.24,20‖ Job 11,17.15, 31‖Dan 11,17.29.42.

**תְּהִי** Gn 13,8.26,28.37,27‖ Nu 12, 12 ‖ Jud 15,2 ‖ 1S 18,17 ‖ 2S 24, 17 ‖ Jer 50,26 ‖ Ps 69,26.80,18. 109,19.119,173 ‖ Prv 3,8‖ Job 6, 29‖Neh 1,6.*11*‖1Ch 21,17.

**וּתְהִי** Gn 24,51 ‖ Lev 15,24 ‖ Nu 23,10 ‖ 1S 18,17.*21*.21 ‖ 1R 1,2‖ 2R 19,25‖Jes 30,8.37,26‖ Job 6, 10.13,5.21,2‖Ruth 2,12.

**וַתְּהִי, וַתְּ֫הִי** Gn 10,10.11,3.30.19, 26.20,12.24,67.47,20 ‖ Ex 8,13.

*14*.12,30 ‖ Nu 24,2.31,16.36.43.36,12 ‖ Jud 3,10.11,29.39.14,20.19,2 ‖ 1S 2,17.4,10.5,9.7,13.14,14.15$^2$.52.19,9.20.23.25,42 ‖ 2S 2,17.3,1.8,2.6,11,27. 12,3.30. 18,6.7.8.19,3.21,15.*20*.18.19.23,11.24,9 ‖ 1R 1,4.2,15.13,6.24 ‖ 2R 3,15.5,2 ‖ Jes 5,25.9,5.23,3.29,11.13.59,15 ‖ Jer 20,17.23,10.44,22 ‖ Ex 1,3.3,3.22. 16,34. 17,6.19,14. 23,10.32,27 ‖ Ps 69,11 ‖ Job 5,16 ‖ Ruth 4,13.16 ‖ Thr 3,37 ‖ Esth 2,15 ‖ Neh 5,1.8,17 ‖ 1Ch 2,26.11,13.20,2.5.*6* ‖ 2Ch 30,26.

תִּהְיֶה *2 impf.* Gn 4,12.41,40 ‖ Ex 4,16.22,24.23,2 ‖ Dt 7,14.18,13.28,13.44.33,7 ‖ 2S 5,2.13,13.18,3.19,14 ‖ 1R 12,7 ‖ Jes 3,6 ‖ Jer 14,8.9.15,18.19.51,26.*62* ‖ Ez 3,26.35,4.15.38,9.16 ‖ 1Ch 11,2 ‖ 2Ch 10,7.

תִּהְיֶה־ Jer 17,17.

תִּהְיִי *f.* Hos 3,3.

וַתִּהְיִי Ez 16,8.

תְּהִי *m.* Ez 2,8 ‖ Prv 3,7.22,26.23,20.24,28 ‖ Eccl 7,16.17.

תְּהִי *f.* Nah 3,11.

וַתְּהִי *m.* Ps 118,21.

וַתְּהִי *f.* Jes 23,3 ‖ Ez 16,34.

נִהְיֶה *1 impf. pl.* Gn 38,23.44,9 ‖ 1S 14,40 ‖ Ez 20,32 ‖ Neh 2,17.

וְנִהְיֶה Gn 47,19.

וַנִּהְיֶה 2S 11,23 ‖ Jer 44,17.

וַנְּהִי Nu 13,33 ‖ Jes 64,5.

תִּהְיוּ *2 impf. pl.* Gn 34,15.44,10 ‖ Ex 19,6 ‖ Lev 19,2.26,12 ‖ 1S 8,17.14,40 ‖ 2S 19,12.13.23 ‖ Jes 1,30 ‖ Jer 7,23 ‖ Ez 11,11 ‖ Zach 1,4 ‖ Mal 3,12 ‖ Ps 32,9 ‖ 2Ch 30,7.

תִּהְיוּן Ex 22,30.

וַתִּהְיוּ Am 4,11.

יִהְיוּ *3 impf. pl.* Gn 6,19. 17,16.37,20.41,27.48,5.6 ‖ Ex 25,15.20.31.36. 26,24$^2$. 28,20.42. 29,29.36,29 ‖ Lev 11,11.35.13,45.16,4.20,21.21,6.23,18.20.25,44.26,33 ‖ Nu 1,4. 3,13. 5,10.18. 14,3.33. 28,19.*31*.*29*,*8*.29,13.32,26.35,3 ‖ Dt 12,26.19,17.20,11.28,40.41 ‖ Jud 2,3 ‖ 1S 25,26 ‖ 2S 7,28.18,32 ‖ 1R 5,20.28 ‖ 2R 12,17 ‖ Jes 1,18$^2$.5,9.10,19.15,6.17,3.9.19,18.31,8.34,12.41,12.13.45,14.59,6 ‖ Jer 5,13.8,2.*16*,*4*.*25*,*33*.14,16. 16,2. 18,21.27,22. 31,1.*33*.(*30*,*25*.*31*,*32*). 48,34 ‖ Ez 13,9.21.17,6.34,26.28.29.37,22.27.41,6. 44,18$^2$.45,16.46,6.47,10 ‖ Hos 13,3 ‖ Mich 5,11 ‖ Mal 3,21 ‖ Ps 19,15.35,5.45,17.63,11.78,8.90,5.92,15.109,8.9.15.115,8.*135*,*18*.129,6 ‖ Prv 5,17 ‖ Job 21,18 ‖ Eccl 5,1.9,8.11,8 ‖ Neh 13,22 ‖ 1Ch 9,24 ‖ 2Ch 6,40.7,15.12,8.

וַיִּהְיוּ Gn 2,25.5,4.5.8.11.14.17.20.27. 9,18. 11,32. 13,1. 29,20.35,21.28.36,11.22.40,4.46,12 ‖ Ex 7,12.37,9 ‖ Nu 1,20.45.46.3,17.4,36.*40*.*44*.*48*.*26*,*7*.*62*.11,35. 15,32.17,14.*25*,*9*.26,10.20.21.46 ‖ Dt 10,5 ‖ Jos 4,9. 8,22. 9,21. 10,1.26. 15,21 24,32 ‖ Jud 1,30.35.3,4.14,11.16,30 ‖ 1S 7,2.11,8.13,2.14,49.21,6.22,2 ‖ 2S 2,18.25.4,3.13,23 ‖ 1R 1,7.8,8.20,15 ‖ 2R 17,25.29.32$^2$.41.21,15 ‖ Jes 9,15.66,2 ‖ Jer 7,24.52,23 ‖ Ez 19,11 ‖ Hos 9,10 ‖ Ps 106,36 ‖ Ruth 1,2 ‖ Esth 6,1 ‖ 1Ch 1,51.2,25.27.28.52.6,17.7,19.8,3.40.12,21(22).29(30). 18,2.13. 23,11.17 ‖ 2Ch 5,8.13,13.20,25.24,12.14.30,10$^2$.36,16.20.

וְיִהְיוּ Ex 7,19.26,24 ‖ Nu 17,3.31,3 ‖ 1R 8,59 ‖ Jer 18,23.42,17 ‖ Hos 9,17 ‖ Prv 3,22 ‖ Cant 7,9 ‖ Thr 1,21.

שֶׁיִּהְיוּ Eccl 1,11$^2$.6,3.

תִּהְיֶינָה, תִּהְיֶיןָ *f.* Gn 41,36.49,26 ‖ Ex 25,27.26,2.27,2.28,21$^2$ ‖ Lev 23,15.17 ‖ Nu 35,11.*13*.14.15.36,3.*4*.6$^2$ ‖ Dt 21,15 ‖ Jos 21,40 ‖ Jes 16,2.17,2 ‖ Jer 48,9.49,13 ‖ Ez 7,4.*9*.29,12.30,7.34,10.21.35,10.36,38 ‖ Ps 130,2.

וַתִּהְיֶינָה, וַתִּהְיֶיןָ Gn 26,35 ‖ Nu 36,11 ‖ Jud 15,14 ‖ 1S 25,43 ‖ 2S 20,3 ‖ Jer 44,6 ‖ Ez 23,4.34,5.8 ‖ 1Ch 7,15.

וַתְּהְיֶנָה Jer 18,21.48,6.

נִהְיָה *Ni. 3 perf.* 1R 1,27.12,24 ‖ Joel 2,2 ‖ Mich 2,4 ‖ Zach 8,10 ‖ Neh 6,8 ‖ 2Ch 11,4.

הֲנִהְיָה *interrog.* Dt 4,32.

נִהְיְתָה, נִהְיָתָה *f.* Ex 11,6 ‖ Jud 19,30.20,3.12 ‖ Jer 5,30.48,19 ‖ Dan 2,1.12,1.

וְנִהְיָתָה Ez 21,12.*39*,*8*.

נִהְיֵיתָ *2 perf.* Dt 27,9.

נִהְיֵיתִי *1 perf.* Dan 8,27.

נִהְיָה *pt. f.* Prv 13,19.

הַוָּה v. °הַיָּה

[יְהֹוָה, יָהּ v. n. pr.]

## הֵיךְ

quomodo? Conf. אֵיךְ p. 25$^b$.

בה״א ת׳ אל״ף כבארמית וברז״ל, ובשמרונית הֵךְ, בלא יו״ד הוראתו הֵן.

1Ch 13,12.

וְהֵיךְ Dan 10,17.

הוּם v. הִים

## הֵיכָל

palatium, templum; de parte templi inter adytum et vestibulum.

לד״ק שרשו הכל או כול, ולד״א יכל (ע״כ הובא בסדר הא״ב), ויש דוגמתו בשפת אכד, אשור וכנען. הוראתו בנין גדול מפאר, והתיחד אל בית המקדש, ובפרט אל החלק שבין האולם והדביר, הוא קדש הקדשים (ע׳ מ״א ו׳ ה׳ י״ז וז׳ ה׳); תְּוַסֵּד דישעיה מ״ד כ״ח הוא נוכח זכר ומוסב אל ההיכל, בהמשך הלמ״ד של לירושלים, כלומר וּלְהֵיכָל, או וְלַהֵיכָל.

Am 8,3 ‖ Ps 144,12 ‖ Esr 4,1.

וְהֵיכָל Jes 44,28.

הַהֵיכָל 1R 6,17.33.7,21 ‖ Jes 6,1 ‖ Ez 41,1.4.20.21.25.42,8 ‖ Zach 8,9 ‖ Neh 6,10$^2$.11 ‖ 2Ch 3,17.

וְהַהֵיכָל Ez 41,15 ‖ Nah 2,7.

בַּהֵיכָל 2Ch 4,7.8.

לַהֵיכָל 1R 6,5.7,50 ‖ Ez 41,23 ‖ 2Ch 4,22.

מֵהֵיכָל Jes 66,6.

הֵיכַל *cs.* 1S 1,9 ‖ 1R 6,3.21,1 ‖ 2R

בתוך הָעָם, והם דרשו בעומקה של הלכה, ואולי נתנו את האמור של זה בזה, כנראה מנוסחת עירובין: מלמד שהלך ולן וכו'), וכן בעזרא י' ו', ומוסיף שם לחם לא אכל וגו' כלומר שלן בתענית; י"ג בידושע י"ד י' אשר־הוליך או כַּאֲשֶׁר הלך.

Gn 26,26.31,19.32,2‖Nu 24,1.25. 32,41.42‖Dt 4,3‖Jos 14,10‖Jud 6,21‖1S 10,26.14,3.17.23,18‖2S 8,6.14‖1R 2,41.3,6.14.9,4.13,12². 14,8.18,6².19,4.22,13.49‖2R 5, 25.26.13,6.11.20,9.21,21.22‖Jes 20,3.50,10‖Jer 48,11‖Ez 18,17. 33,15‖Hos 5,11‖Nah 2,12‖Mal 2,6‖Ps 1,1‖Prv 7,19‖Job 31,7‖Cant 2,11.6,1‖1Ch 5,41. 17,21. 18,6‖2Ch 7,17.8,17.17,3.4.18,12. 22,3.5.

**וְהָלַךְ ,וְהָלֶךְ** Jos 17,7‖1S 6,8.7, 16‖Jes 8,7.58,8‖Am 1,15‖Zach 9,14.

**הָלְכָה ,הָלֵכָה** *3 perf. f.* Jes 46, 2‖Nah 3,10.

**וְהָלְכָה** Dt 24,2‖2S 17,17‖Jer 3,1.

**הָלַכְתָּ ,הָלָכְתָּ** *2 perf.* Gn 31, 30‖Nu 22,37‖Jud 8,1‖1S 10,2‖2S 7,9.16,17.19,26‖1R 8,25.13,9. 17‖1Ch 17,8‖2Ch 6,16.21,12.

**וְהָלַכְתָּ ,וְהָלְכְתָּ** Ex 17,5‖Dt 8, 19.14,25.*26,2*.16,7.28,9‖Jud 11, 8.19,9‖1S 20,13‖1R 2,42.11,38.

**הָלַכְתְּ ,הָלָכְתְּ ,הָלַכְתִּי** *f.* Jer 31,21(20)‖Ez 16,47.23,31.

**וְהָלַכְתְּ** 1R 14,2‖Ruth 2,9².

**הָלַכְתִּי ,הָלָכְתִּי** *1 perf.* Gn 35, 3‖Jer 2,23‖Ps 26,1‖Job 31,5‖Ruth 1,21‖Neh 2,16.

**וְהָלַכְתִּי ,וְהָלַכְתִּי** Lev 26,24.28‖Jud 1,3.4,8.9,9.*11.13*‖1S 23,23‖2S 10,11.

**הָלְכוּ ,הָלָכוּ** *3 pl.* Gn 14,24‖Ex 14,29.*15,19*‖Lev 26,40‖Jos 2,5. 5,6‖Jud 2,17.9,8‖1S 6,12.8,3.5. 14,46.17,13².14.30,22²‖2S 2,29. 7,23.15,11‖1R 11,33‖2R 2,7‖Jes 45,16‖Jer 2,8.8,2.9,9.12.11, 10.32,23.44,10.50,3.6‖Ez 5,6.20, 13.*21*.16.25,3.37,21‖Hos 7,11.9,

לרד"ק גם זה שרשו הכר, אך לרב המפרשים שרשו נָכַר, והובא גם שם.

Jes 3,9.

——conf. נָכַר——

## הַל

num?

לנהרדעי הל לחוד י"י לחוד, וכן היא מלת השאלה בערבית هَلْ; לסוראי הל לחוד לי"י לחוד, ולדידן חדא מלה.

Dt 32,6.

**°הָלָה] וְהַנַּהֲלָאָה** *Ni. pt. f.*

remotus, longinquus.

בפסוק שלפניו נאמר הַנִּדָּחָה, ושניהם ת"י מבדיא, ולדראב"ע והרד"ק מן הָלְאָה, שהיתה רחוקה מארצה, ובא אל"ף במקום ה"א כבטלאים, וכן בהלאה; ואולי שרשו נהל, כטעם עָלוֹת ינהל, י"ג הַנִּלְאָה, ול"ג הַנַּחֲלָה (ע' יחזקאל ל"ד ד' כ"א) ומתאים אל צֹלֵעָה, כאמור במלאכי א' ח' פִּסֵּחַ וְחֹלֶה.

Mich 4,7.

## הָלְאָה

ultra, illuc; deinceps.

Gn 19,9‖Nu 17,2.

**וָהָלְאָה** Lev 22,27‖Nu 15,23.32, 19‖1S 10,3.18,9.20,22.37‖Jes 18,2.7‖Ez 39,22.43,27.

**מֵהָלְאָה** Gn 35,21‖Jer 22,19‖Am 5,27.

## °יָלַךְ et הָלַךְ ,הָלַךְ

ire, incedere, *familiariter aliquo uti;* cum אַחַר ,אַחֲרֵי sequi; *metaph.* vivere, aliquam vitae rationem sequi; abire, discedere; *procedere;* progredi; cito ferri, grassari; לְכָה, לְכוּ age! agite! *Ni.* abire, evanescere; *Hithp.* ambulare.

הוראתו ידועה, ובא בשתי גזרות, וחִברו כזה יחדו. תלך דבראשית כ"ד נ"ה ספק אם הוא זכר נוכח או נקבה נסתרת. השבעים קורין בש"ב י"ט א' בְּבְכִיתוֹ ת' בְּלֶכְתּוֹ, במ"א י"א כ"ד וַיֵּלְכוּ דמשק ת' וַיֵּלְכוּ, במ"ב י"ג כ"א: וישליכו וגו' וַיֵּלֵכוּ, ת' וַיֵּלֶךְ, ובזכריה י' י"ב: ובשמו יִתְהַלָּלוּ ת' יִתְהַלָּכוּ, והסורי קורא בדה"א י"א ב' לַךְ ת' לְךָ (ונמצא הצרי בתמונה זו נ"פ). רז"ל קראו בידושע ח' י"ג וַיָּלֶן ת' וַיֵּלֶךְ (ערכין ס"ג, ע"ב, מגלה ג', ע"א, סנהדרין ס"ד, ע"ב; ואין כונתם על פסוק ט', כי שם נאמר

18,16‖Jer 7,4.24,1‖Ez 8,16²‖Jon 2,5.8‖Hag 2,18‖Zach 6,12. 13‖Ps 5,8.*138,2*.79,1‖Esr 3,10‖2Ch 26,16.27,2.

**וְהֵיכַל** Esr 3,6.

**בְּהֵיכַל** 1S 3,3‖2R 20,18.24,13‖Jes 39,7‖Hab 2,20‖Hag 2,15‖Zach 6,14.15‖Ps 11,4. 45,16‖Dan 1,4‖2Ch 29,16.

**מֵהֵיכַל** 2R 23,4‖Mich 1,2.

**הֵיכָלְךָ] הֵיכָלֶךָ** *suff.* Ps 48,10. 65,5.

**מֵהֵיכָלְךָ] מֵהֵיכָלֶךָ** Ps 68,30.

**הֵיכָלוֹ** Jer 50,28.*51,11*‖Mal 3,1.

**בְּהֵיכָלוֹ** Ps 27,4‖2Ch 36,7.

**וּבְהֵיכָלוֹ** Ps 29,9.

**מֵהֵיכָלוֹ** 2S 22,7‖Ps 18,7.

**הֵיכָלִים] הֵיכְלֵי** (נס"א) *I. pl. cs.* Ps 45,9.

**בְּהֵיכְלֵי** (נס"א) Jes 13,22‖Prv 30,28.

**לְהֵיכְלֵיכֶם** *suff.* Joel 4,5.

**הֵיכָלוֹת** *II. pl.* Hos 8,14.

——הָלַל v. הֵילֵל ;v. ch.——

## הִין

mensura liquidorum.

מדת הלח, י"ב לוג, ששית הבת, לרד"ק שרשו הון. ואולי יש במשמעותו קבוץ כהוראת חֹמֶר למדת היבש; וכבר העירותי שהשבעים תרגמו ותהינו ותתקבצו או ותתאספו.

Ex 30,24‖Ez 45,24.*46,5.7.11.*

**וְהִין** Lev 19,36.

**הַהִין** Ex 29,40²‖Lev 23,13‖Nu 15,4.5.6.7.9.10.28,5.7.14³‖Ez 4. 11.46,14.

——הוּן .v הִין .verb——

**°הָכַר] תַּהְכְּרוּ** *2 pl. impf.*

abtundere, stupefacere; al. audacem, procacem esse.

י"פ אותו מן הערבית בהוראת פליאה והשתוממות או במובן הונאה ולחיצה, ולרש"י כמו תִּתְנַכְּרוּ לי; י"ג תֶּחֶרְפוּ או תִּתְחַבְּרוּ, ואולי יש לגרוס תִּקְרוּ (ע' ו' כ"ז), תַּחְפְּרוּ (בהמשך מלת לא), או תַּחְפִּירוּ.

Job 19,3.

**?הַכָּרָה] הַכָּרַת** *cs.*

auducia, procacitas.

6.11,2 || Am 2,4 || Ps 105,41.119, 3 || Thr 1,5.18 || 1Ch 4,42 || 2Ch 11, 17.
וְהָלְכוּ 1S 2,20 || Jes 2,3.35,9.60,3. 14 || Jer 11,12 || Mich 4,2 || Zeph 1, 17 || Zach 8,21 || Job 1,4.
הֶהָלְכוּא Jos 10,24.
הֲלַכְתֶּם *2 pl.* Dt 1,31 || 1S 10, 14 || Jer 44,23 || Ez 5,7,11,12.
וַהֲלַכְתֶּם Gn 19,2 || Lev 26,23.27 || Jos 3,3.23,16 || Jud 21,21 || 1R 9, 6 || Jer 7,23.29,12 || 2Ch 7,19.
הָלַכְנוּ *1 pl.* Dt 2,14 || Jos 24,17 || 1S 9,6 || Mal 3,14.
וְהָלַכְנוּ Gn 34,17.
הֹלֵךְ, הוֹלֵךְ *pt.* Gn 15,2.18,16. 24,42.25,32.28,20. 32,7 || Ex 13, 21.19,19 || Lev 11,27.42² || Nu 14, 14.22,22.24,14 || Jos 6,8.9².13³.23, 14 || Jud 4,9.14,3.17,9.19,18 || 1S 2,26.17,7.15.41 || 2S 3,1.31.6,4.12, 23.15,12.20².30.16,13 || 1R 2,2.20, 36 || Jes 33,15.35,8.52,12.57,2 || Jer 10,23.23,17.41,6.7,14.11,21. 20,16.31,4.33,31 || Hos 6,4.*13,3* || Jon 1,11.13 || Mich 2,7.11 || Zach 2,6 || Ps 15,2.78,39.101,6 || Prv 4, 18.6,12.7,22.10,9.11,13.13,20.14, 2.19,1.*28,6*.20,19.28,18 || Job 31, 26 || Cant 7,10 || Eccl 1,4.6².2,14.3, 20.6,6.9,10.10,3.12,5 || Esth 9,4² || 2Ch 17,12.
וְהוֹלֵךְ Prv 28,26.
הַהוֹלֵךְ, הַהֹלֵךְ Gn 2,14.13,5.24, 65 || Ex 14,19 || Lev 11,20.*21* || Dt 1,30.33.20,4.31,6.8 || Jos 8,35 || Hab 1,6 || Ps 128,1.
בְּהוֹלֵךְ Jes 30,29.
לַהֹלֵךְ Jer 22,10.
הוֹלְכִים, הֹלְכִים *pl.* Gn 37,25 || Ex 33,15 || Jos 6,13 || Jud 18,5 || 1S 6,12 || 2S 3,1.13,34.17,11 || 2R 1,3. 2,11 || Jer 16,12 || Ez 13,3 || Eccl 1, 7².10,7.
וְהֹלְכִים 2S 15,11.
הַהֹלְכִים Gn 32,20 || Ex 10,8 || Nu 14,38 || Jos 18,8 || Jud 18,14.*17* || 2S 23,17 || 1R 8,23 || Jes 8,6.9,11. 30,2.65,2 || Jer 13,10.19,10 || Ps 119,1 || 1Ch 15,25 || 2Ch 6,14.
לַהֹלְכִים Jes 42,5 || Ps 84,12.
הֹלְכֵי *cs.* Jer 6,28.
וְהֹלְכֵי Jud 5,6.10.
לְהֹלְכֵי Prv 2,7.
הֹלְכָה *pt. f. sg.* Jer 3,6.
הֹלֶכֶתי Q. 2R 4,23.
הַהוֹלֶכֶת, הַהֹלֶכֶת Gn 32,21 || Lev 11,27 || Neh 12,38.
הוֹלְכוֹת, הֹלְכוֹת, הֹלְכֹת *pl.* Ex 2,5 || Neh 6,17 || 2Ch 9,21.
הַהֹלְכֹת 1S 25,42.
הָלוֹךְ, הָלֹךְ *inf. abs.* Gn 8,3.5. 12,9.26,13.31,30 || Jos 6,9.13² || Jud 4,9.24.9,8.14,9 || 1S 6,12.14, 19.19,23 || 2S 3,16.24.5,10.13,19. 16,13.18,25.24,12 || 2R 2,11.5,10 || Jes 3,16.20,2.38,5.42,24 || Jer 2,2. 3,12. 13,1. 17,19. 19,1.28,13.31,2 (1).34,2.35,2.13.37,9.39,16.41,6. 50,4 || Zach 8,21 || Ps 126,6 || Prv 13,20 || 1Ch 11,9.
וְהָלֹךְ Jer 7,9.23,14.
הֲלֹךְ *cs.* Nu 22,14.
לַהֲלֹךְ Ex 3,19 || Nu 22,13 || Job 34,23 || Eccl 6,8.
מֵהֲלֹךְ־ מֵהֲלֹךְ Nu 22,16 || Eccl 6,9.
rad. יָלַךְ] לֶכֶת, לֶכֶת *II. inf.* 2S 19,25 || 1R 11,10 || Mich 6,8 || Prv 15,21.30,29 || Ruth 3,10.
וּבְלֶכֶת Ez 1,19.10,16.
לָלֶכֶת, לָלֶכֶת, לָלֶכֶת Gn 11,31. 12,5.24,5.8 || Ex 8,24.13,21 || Lev 18,4 || Dt 8,6.10,12.*11,22*.11,28. *28,14*.13,6.29,17.30,16 || Jos 9,12. 22,9 || Jud 2,19.22.12,1.18,9.19,5. 7.*9*.8.27 || 1S 10,9.15,27.17,33.39². 23,26.29,11 || 2S 2,19.13,25.15,14. 20.19,16 || 1R 2,3.4.3,3.6,12.8,25. 58.61. 11,22. 12,24. 13,17. 16,19. 21,26.22,49 || 2R 9,15.10,31.23, 3 || Jer 18,15.26,4.37,12. 40,4.5. 41,17.44,3 || Ez 1,12.20² || Zach 6, 7 || Ps 78,10.107,7 || Prv 2,13 || Ruth 1,18 || Eccl 1,7.5,14.7,2.10, 15 || Dan 9,10 || Esr 8,31 || Neh 10, 30 || 1Ch 17,11.21,30 || 2Ch 6,16. 31.20,36.37.25,10.34,31.
וְלָלֶכֶת Dt 19,9.26,17 || Jos 22,5 || Job 34,8.
מִלֶּכֶת 1S 30,21 || Jes 8,11 || Thr 4, 18 || Eccl 7,2 || 2Ch 11,4.25,13.
לֶכְתִּי *suff.* 1R 2,8.
לֶכְתְּךָ Dt 2,7.
בְּלֶכְתְּךָ Ex 4,21.33,16 || 1S 10,2 || Prv 4,12.
וּבְלֶכְתְּךָ Dt 6,7.*11,19*.
לֶכְתֵּךְ Jer 2,2.
לֶכְתּוֹ 1R 16,31.
בְּלֶכְתּוֹ 1S 9,9 || 2S 8,3.19,1 || Jer 51,59 || 1Ch 12,20(21).18,3.
לֶכְתָּם 2S 17,21.
בְּלֶכְתָּם Ez 1,17.21.24.10,11³.
וּבְלֶכְתָּם 2Ch 24,25.
בְּלֶכְתָּן Ez 1,9.*12.17*.
לֵךְ, לֶךְ־ *imper.* Gn 12,1.26,16. 27,9.28,2.37,14 || Ex 3,16.4,12.18. 19.27. 7,15. 10,28. 19,10.24. 32,7. 34.33,1 || Nu 22,20.35 || Dt 5,27. 10,11 || Jud 4,6.22.6,14.9,14 || 1S 3,9.9,3.15,3.18.17,37.20,21.22.40. 42.22,5.23,2.26,19 || 2S 3,16.7,3.5. 15,9.22.18,21.24,1 || 1R 1,53.2,26. 29.13,15.15,19.17,3.9.18,1.5.8.*11. 14*.19,15.20.20,22 || 2R 3,13.5,5. 19.8,10 || Jes 6,9.20,2.21,6.22,15. 26,20 || Jer 13,4.6.36,19.40,4.5 || Ez 3,4 || Hos 1,2.3,1 || Am 7,12. 15 || Jon 1,2.*3,2* || Prv 3,28.6,3.6. 14,7 || Eccl 9,7 || Esth 4,16 || Dan 12,9.13 || 1Ch 17,4.21,10 || 2Ch 16,3.
לָךְ Nu 23,13 || Jud 19,13 || 2Ch 25, 17.
וְלֵךְ, וְלֶךְ־, וָלֵךְ Gn 12,19.22,2. 24,51.27,13 || Jud 18,19 || 1S 16,1. 29,7 || 2S 14,21 || 2R 4,24.29.6,3.8, 8.9,1 || Jer 36,14 || Ez 3,1.11.
לְכָה Gn 19,32.31,44.37,13 || Ex 3, 10 || Nu 10,29.22,6.11.23,7.27.24,

14‖Jud 11,6.19,11‖1S 9,5.10.14, 1.6.17,44.20,11 ‖ 2R 10,16.14,8 ‖ Prv 1,11.7,18 ‖ Cant 7,12 ‖ Eccl 2,1‖Neh 6,2.7.

**וְלֵכָה, וּלְכָה** Nu 22,17.23,7 ‖ 1S 23,27‖Ps 80,3.

**הִלְכוּ** *I. imper. pl.* Jer 51,50.

rad. יָלַךְ] **לֵכוּ, לְכוּ** *II. imper. pl.* Gn 37,20.27.41,55.42,19‖Ex 5,4. 11.18.8,21.10,8.11.24‖Nu 22,13‖ Jos 2,1.16.18,8 ‖ Jud 10,14.18,2. 6.21,10.20 ‖ 1S 8,22.9,9.11,14.15, 6.23,22 ‖ 2S 14,30 ‖ 1R 12,5.18, 21$^2$ ‖ 2R 1,2.6.6,2.13.19.7,4.9.14. 22,13 ‖ Jes 1,18.2,3.5.18,2.30,21. 50,11.55,1 ‖ Jer 7,12.12,9.18,18$^2$. 48,2‖Ez 20,19.39‖Hos 6,1 ‖ Jon 1,7‖ Mich 4,2 ‖ Zach 6,7 ‖ Ps 34, 12.46,9.66,5.16.83,5.95,1 ‖ Prv 9, 5‖Neh 2,17.8,10‖1Ch 21,2‖ 2Ch 34,21.

**וְלֵכוּ, וּלְכוּ** Gn 29,7.42,33.45,17‖ Ex 12,31.32 ‖ Jos 9,11.22,4 ‖ 1S 29,10‖Jes 55,1.3 ‖ Jer 6,16 ‖ Am 6,2‖Mich 2,10‖Job 42,8.

**לֵכִי, לְכִי** *f. sg.* Ex 2,8 ‖ Jud 9, 10.*12*.11,38‖1S 1,17‖ 2S 13,7.15. 14,8‖1R 1,12.13.14,7.12‖2R 4,3. 7‖Ruth 2,2.

**וּלְכִי** 2R 8,1‖Cant 2,10.13.

**לֵכְנָה, לֵכְן** *pl. f.* Ruth 1,8.12.

**אֶהֱלֹךְ** *1 impf.* Job 16,22.23,8.

rad. יָלַךְ] **אֵלֵךְ, אֵלְךְ** Gn 24,58‖ Ex 3,11‖Lev 26,41‖Nu 10,30$^2$ ‖ Dt 2,27.29,18‖ Jud 4,8.9 ‖ 1S 16, 2 ‖ 1R 18,12 ‖ 2R 6,3 ‖ Jes 45,2‖ Jer 2,25 ‖ Hos 5,15 ‖ Ps 23,4.26, 11.39,14.42,10.138,7.139,7.143, 8 ‖ Job 10,21.29,3 ‖ Cant 4,6 ‖ Ruth 1,16.

**וָאֵלֵךְ, וָאֵלֵךְ, וְאֵלְךְ** Jud 19,18 ‖ 1S 15,20 ‖ 2S 19,27 ‖ 1R 11,21 ‖ Jer 13,5.7 ‖ Ez 3,14 ‖ Hos 5,14 ‖ Job 19,10.

**הַאֵלֵךְ** *interrog.* Ex 2,7 ‖ 1S 23, 2‖1R 22,6.

**אֵלֵכָה, אֵלְכָה** Gn 45,28 ‖ Ex 4, 18 ‖ 2S 15,7 ‖ Jes 38,10 ‖ Jer 5,5. 40,15 ‖ Hos 2,7.9 ‖ Zach 8,21 ‖ Ruth 2,2.

**אֵילְכָה** Mich 1,8.

**וְאֵלֵכָה, וְאֵלְכָה** Gn 24,56.30,25. 26.33,12 ‖ Nu 23,3 ‖ Jud 11,37 ‖ 1S 28,7 ‖ 2S 3,21.20,21 ‖ 1R 19, 20‖Jer 9,1.

**תֵּלֶךְ(־) תֵּלֵךְ** *2 impf.* Gn 3,14. 24,4.38.55.28,15.32,18 ‖ Lev 19, 16 ‖ Nu 10,32.22,12 ‖ Jos 1,7.9 ‖ Jud 19,17 ‖ 1S 28,22 ‖ 2S 15,19‖ 1R 3,14.6,12.9,4‖ Jes 33,21.43,2. 48,17‖Jer 1,7.16,5.45,5‖ Zach 3, 7 ‖ Ps 32,8 ‖ Prv 1,15.2,20.3,23 ‖ Eccl 4,17.8,3‖2Ch 7,17.

**וַתֵּלֶךְ** 1R 14,9.16,2.18,18 ‖ 2Ch 21,13.

**הֲתֵלֵךְ** *interrog.* 1R 22,4‖ 2R 3, 7‖2Ch 18,3.

**תֵּלֵכִי, תֵּלְכִי** *2 f.* Gn 16,8‖Jud 4,8$^2$‖Jer 15,6‖Ruth 1,16.2,8.

**וַתֵּלְכִי** Ruth 2,11.

**הֲתֵלְכִי** *interrog.* Gn 24,58.

**יַהֲלֹךְ** *3 impf.* Jer 9,3‖Ps 58,9. 91,6‖Job 16,6.20,25.

**וַיַּהֲלֹךְ** Job 14,20.

rad. יָלַךְ] **יֵלֶךְ־, יֵלֵךְ** Ex 10,24. 26.23,23.32,34.34,9 ‖ Dt 20,5.*6*.*7*. *8*‖Jos 16,8‖Jud 7,4$^4$ ‖ 1S 17,32 ‖ 2S 13,24.26$^2$‖Jes 6,8 ‖ Jer 46,22. 49,3‖Hab 3,5‖Ps 126,6‖ Prv 10, 9.15,12‖Eccl 5,15.6,4.

**הֲיֵלֵךְ** *interrog.* Ex 16,4.

**וְיֵלַךְ [וַיֵּלֵךְ** Job 27,21.

**וַיֵּלֶךְ, וַיֵּלַךְ** Gn 12,4$^2$.13,3.18,33. 22,3.13. 24,10$^2$.61. 25,34. 26,1.13. 17.27,5.14.28,5.*7*.9.10.29,1.30,14. 32,1.35,22.36,6.37,17 ‖ Ex 2,1.4, 18.27.29.14,19.18,27 ‖ Nu 12,9. 16,25.22,21.35.39.23,3.24,25‖ Dt 17,3.31,1.14‖ Jos 5,13.8,13‖ Jud 1,3.10.11.16.17.26.3,13. 8,29. 9,1. 7.21.50. 11,11.16.18. 13,11. 14,9$^2$. 15,4.16,1.17,8.10.19,3.10.28 ‖ 1S 2,11. 3,5.6.8.9. 14,16.19. 15,32.34. 16,13. 17,20.41.48. 18,27. 19,12. 18.22.23$^2$. 21,1. 22,1.3.5. 23,5.16. 25.26.28.24,3.8.23.26,25.28,8.30, 9 ‖ 2S 3,16.19.21.22.23.24.5,6.10. 6,2.12.19. 11,22. 12,15.29. 13,37. 38.14,23.15,9.16,13. 17,23. 18,24. 25.20,5.21,12‖ 1R 1,50.2,40$^2$.3,4. 11,5.12,1.16.13,10.14.24.28. 15,3. 26.34.16,26.31. 17,5$^2$.10.18,2.16$^2$. 45. 19,3.8. 19.21. 20,36.38.43. 22, 43.53 ‖ 2R 1,4.2,1.25.3,7.9.4,30. 35.5,5.11.12.19. 6,4. 8,9.14.18.27. 28.9,4.16.18.10,12.15.13,2.21. 16, 3.10. 19,36. 21,21. 22,2.14. 23,29. 25,4‖Jes 37,37.57,17‖ Jer 28,11. 41,10.15‖Hos 1,3.5,13‖Jon 3,3 ‖ Ps 34,1‖Job 7,9‖ Ruth 1,1 ‖ Esr 10,6$^2$ ‖ Neh 12,32 ‖ 1Ch 11,4.9 ‖ 2Ch 8,3.10,1.5.16. 20,32. 21,6.*28*, *2*.20.22,5.25,11.26,8.34,2.22.

**תְּהַלַּךְ** *3 impf. f.* Ps 73,9.

**וַתְּהֲלַךְ־** (al. וַתְּהַלַּךְ) Ex 9,23.

rad. יָלַךְ] **תֵּלֶךְ** Gn 24,39 ‖ Jer 48,2‖Ps 97,3.

**וַתֵּלֶךְ** Gn 7,18.21,14.16.19.25,22. 38,11.19‖Ex 2,8‖Nu 22,23‖ Jud 4,9.24.11,38.19,2‖1S 1,18.25,42‖ 2S 13,8.19‖ 1R 10,13.14,4.17.17, 11.15 ‖ 2R 4,5.25.8,2 ‖ Jer 3,8 ‖ Hos 2,15‖Ruth 2,3‖2Ch 9,12.

**נֵלֶךְ־, נֵלֵךְ** *1 pl.* Ex 8,23.10,9$^2$ ‖ Nu 20,17.21,23 ‖ Jos 1,16 ‖ Jud 20,8‖1S 9,7.23,3 ‖ 2S 13,25 ‖ Jer 6,16.18,12.42,3 ‖ Mich 4,5 ‖ Ps 122,1.

**וַנֵּלֶךְ** Dt 1,19.

**וְנֵלֵךְ** Jer 51,9.

**הֲנֵלֵךְ** *interrog.* 1R 22,15 ‖ 2Ch 18,5.*14*.

**נֵלֵכָה, נֵלְכָה** Gn 22,5.37,17 ‖ Ex 3,18.*5*,*3*.5,8.17‖Dt 13,2.7.*14* ‖ 1S 9,6.10‖2R 6,2‖Zach 8,21.23.

**וְנֵלֵכָה, וְנֵלְכָה** Gn 33,12.43,8 ‖ Jud 19,28 ‖ 1S 9,9.11,14.26,11 ‖ Jes 2,3.5‖Mich 4,2.

**תֵּלֵכוּ, תֵּלְכוּ** *2 pl.* Gn 42,38‖Ex 3,21‖Lev 18,3.20,23.26,3.21‖ Dt 1,33.5,30.13,5‖Jos 2,16.3,4‖ Jud 18,6.19,5‖ 2R 2,18 ‖ Jer 6,25.7,6. 20,6.25,6.*35*,*15*‖Ez 20,18.26,27 ‖ Mich 2,3‖Neh 5,9.

אוֹלִיכֶם *suff.* Jer 31,8(9).
יוֹלֵךְ *3 impf.* Dt 28,36.
יוֹלִיךְ, יוֹלֵךְ Jer 32,5‖Eccl 10,20.
וַיֹּלֶךְ, וַיּוֹלֶךְ, וַיּוֹלֵךְ Ex 14,21 ‖ 2R 6,19.25,20‖Jer 52,26‖Thr 3,2.
שֶׁיֹּלֵךְ Eccl 5,14.
וַיּוֹלִכֵנִי *suff.* Ez 40,24.43,1.47,6.
יוֹלִיכֵם Ps 125,5.
וַיּוֹלִיכֵם Ps 106,9.
וַיֹּלִכוּ *3 pl.* 1R 1,38.
וַיּוֹלִיכֻהוּ *suff.* 2Ch 33,11.35,24.
הִתְהַלֵּךְ [הִתְהַלֶּךְ־ *Hith. 3 perf.* Gn 6,9‖1S 30,31.
וְהִתְהַלֵּךְ Ex 21,19‖1S 2,35.
הִתְהַלַּכְתָּ [הִתְהַלֶּכְתָּ *2 perf.* Ez 28,14‖Job 38,16.
הִתְהַלַּכְתִּי, הִתְהַלֶּכְתִּי *1 perf.* Gn 24,40 ‖ 1S 12,2 ‖ 2S 7,7 ‖ 2R 20,3 ‖ Jes 38,3 ‖ Ps 35,14 ‖ 1Ch 17,6.
וְהִתְהַלַּכְתִּי, לְ Lev 26,12 ‖ Ps 26,3.
הִתְהַלַּכְנוּ *pl.* 1S 25,15 ‖ Zach 1,11.
הִתְהַלְּכוּ *3 pl.* Gn 48,15.
מִתְהַלֵּךְ *pt.* Gn 3,8 ‖ Dt 23,15 ‖ 1S 12,2 ‖ 2S 7,6 ‖ Ps 68,22 ‖ Prv 20,7.24,34‖Esth 2,11.
הַמִּתְהַלְּכִים *pl.* 1S 25,27.
מִתְהַלֶּכֶת *f. sg.* Ez 1,13.
לְהִתְהַלֵּךְ *inf. cs.* Zach 1,10.6,7‖Ps 56,14.
וּמֵהִתְהַלֵּךְ Job 1,7.2,2.
בְּהִתְהַלֶּכְךָ *suff.* Prv 6,22.
הִתְהַלֵּךְ *imper.* Gn 13,17.17,1.
הִתְהַלְּכוּ *pl.* Zach 6,7.
וְהִתְהַלְּכוּ Jos 18,8.
אֶתְהַלֵּךְ *1 impf.* Ps 43,2.101,2.116,9.
וְאֶתְהַלְּכָה Ps 119,45.
יִתְהַלָּךְ, ...לֶּךְ־, ...לָּךְ *3 impf.* Ps 39,7‖Prv 23,31‖Job 18,8.22,14.
וַיִּתְהַלֵּךְ Gn 5,22.*24*‖2S 11,2‖Ez 19,6‖1Ch 21,4.

הָלְכוּ *3 perf. pl.* Job 24,10 ‖ Thr 5,18.
מְהַלֵּךְ [הַמְהַלֵּךְ *pt.* Ps 104,3.
כִּמְהַלֵּךְ Prv 6,11.
הַמְהַלְּכִים *pl.* Eccl 4,15.
וְהַלֵּךְ *imper.* Eccl 11,9.
אֲהַלֵּךְ *1 impf.* Ps 86,11.142,4 ‖ Prv 8,20.
יְהַלֵּךְ *3 impf.* Ez 18,9 ‖ Ps 85,14‖Prv 6,28.
וַיְהַלֵּךְ 1R 21,27.
נְהַלֵּךְ *1 impf. pl.* Jes 59,9 ‖ Ps 55,15.
יְהַלְּכוּ [יְהַלֵּכוּ *3 impf. pl.* Hab 3,11‖Ps 81,14.115,7‖Eccl 8,10.
יְהַלְּכוּן [יְהַלֵּכוּן Ps 89,16.104,10.26.
rad. יָלַךְ [הוֹלִיךְ *Hi. 3 perf.* 2R 24,15.
הוֹלִכְךָ *suff.* Dt 8,2.
וְהוֹלִיכוֹ Prv 16,29.
הוֹלִיכָם Jes 48,21.
וְהוֹלַכְתִּי *1 perf.* Jes 42,16 ‖ Ez 36,12.
וְהֹלַכְתִּיהָ *suff.* Hos 2,16.
מוֹלִיךְ *pt.* Jes 63,12 ‖ Job 12,17.19.
הַמּוֹלִיךְ Jer 2,6.
לְמוֹלִיךְ Ps 136,16.
מוֹלִכֵךְ *suff.* Jer 2,17.
הַמּוֹלִיכְךָ Dt 8,15.
מוֹלִיכָם Jes 63,13.
מַהְלְכִים *pl.* Zach 3,7.
rad. יָלַךְ [מוֹלִכוֹת *pl. f.* Zach 5,10.
לְהוֹלִיכוֹ *infin. suff.* 2Ch 36,6.
וְהוֹלֵךְ *imper.* Nu 17,11.
הֵילִיכִי (=הוֹלִיכִי) *f.* Ex 2,9.
הֹלִיכוּ *pl.* 2R 17,27.
אוֹלִיךְ *1 impf.* 2S 13,13‖Ez 32,14.
וָאוֹלֵךְ Lev 26,13 ‖ Dt 29,4 ‖ Jos 24,3‖Am 2,10.
וְאוֹלִיכָה 2R 6,19.

תֵּלֵכוּן, תֵּלְכוּן Ex 3,21‖Dt 6,14‖Jes 52,12.
וַתֵּלְכוּ Jud 18,24‖Mich 6,16.
תֵּלַכְנָה *2 pl. f.* Ruth 1,11.
יְהָלְכוּ [יַהֲלֹכוּ *3 impf. pl.* Job 41,11.
rad. יָלַךְ [יֵלְכוּ, יֵלֵכוּ Ex 5,7.18,20.32,1.*23*.33,14 ‖ Dt 28,41 ‖ Jud 5,6.7,7‖2S 17,17‖1R 8,36.22,50‖2R 2,16 ‖ Jes 28,13.40,31.45,14 ‖ Jer 3,17.18.12,2.22,22.30,16.37,$9^{2}$.46,22.50,4 ‖ Ez 1,9.*10*,*22*.12.17.19.20.21.10,$11^{2}$.16.11,20.12,11.37,24‖Hos 5,6.7,12.11,10.14,7.10 ‖ Joel 4,18 ‖ Am 2,7.9,4 ‖ Mich 4,5‖Ps 81,13.84,8 ‖ Neh 9,12.19‖2Ch 6,27.
הֲיֵלְכוּ *interrog.* Am 3,3.
יֵלֵכוּן [יֵלְכוּן Joel 2,7.8‖Ps 89,31.
וְיֵלְכוּ, וְיֵלֵכוּ 1S 30,22 ‖ 2R 6,22.17,27‖Job 38,35.
וַיֵּלְכוּ, וַיֵּלֵכוּ Gn 9,23.14,11.12.18,22.22,6.*8*.19.26,31.37,12.42,26.45,24.50,18‖Ex 12,28.15,22‖Nu 13,26.16,25.22,7.32,39.33,8 ‖ Dt 29,25‖Jos 2,1.21.22.3,6.4,18.8,9.9,4.6.18,8.9.22,6.9 ‖ Jud 2,6.12.9,4.6.49.55.11,5.18,7.21.26.19,14.21,23 ‖ 1S 6,6.9,10.10,26.11,15.17,13.23,24.26,12.28,25.30,2.31,12‖2S 2,29.32.4,5.7.17,18.21‖1R 1,49.8,66.11,24.12,5.30.18,35.20,9.27 ‖ 2R 2,6.5,24.6,23.7,$8^{2}$.15.9,35.10,25.17,8.15.19.22 ‖ Jer 2,5.5,23.7,24.9,13.11,8.13,10.*16*,*11*.41,12.14.17.52,7‖Job 42,9 ‖ Thr 1,6 ‖ Neh 8,12 ‖ 1Ch 4,39.16,43.19,5‖2Ch 1,3.11,14.30,6.
תֵּלַכְנָה *f.* Jud 11,40 ‖ Jes 3,16 ‖ Ez 7,17.*21*,*12*.30,17.18 ‖ Joel 4,18.
וַתֵּלַכְנָה Gn 24,61 ‖ Jes 3,16 ‖ Ruth 1,7.19.
נֶהֱלָךְ [נֶהֱלַכְתִּי *Ni. 1 perf.* Ps 109,23.
הִלֵּךְ [הִלַּכְתִּי, לְ *Pi. 1 perf.* Ps 38,7.131,1‖Job 30,28.

יִתְהַלְּכוּ ,יִתְהַלָּכוּ *3 pl.* 1S 2,30. 23,13 ‖ Zach 10,12 ‖ Ps 58,8.77, 18.82,5.

וְיִתְהַלְּכוּ Jos 18,4.

וַיִּתְהַלְּכוּ Jud 21,24 ‖ 1S 23,13 ‖ Ps 105,13 ‖ 1Ch 16,20.

[יִתְהַלְּכוּן] יִתְהַלָּכוּן Ps 12,9.

וַתִּתְהַלַּכְנָה *3 pl. f.* Zach 6,7.

## הֵלֶךְ

iter, viator; *flumen.*

הראשון נאמר על הדבש הנגר (וי״ג הֵלֶךְ או הָלַךְ), והשני על אֹרַח (כאמור בפסוק ד׳), וי״א שהוא שם המפשט (בעזוך).

1S 14,26 ‖ 2S 12,4.

## [הָלִיךְ] *pl. suff.* הֲלִיכַי

pes, gressus.

כף הרגל, ובדרז״ל הליכין וקפיצין.

Job 29,6.

## [הֲלִיכָה] *Q. suff.* בַּהֲלִיכָתָם

gressus, via; *trop.* agendi ratio; commeatus, viatorum catervae.

Nah 2,6.

הֲלִיכוֹת ,הֲלִיכֹת ,הֲלִכוֹת *pl.* Hab 3,6 ‖ Ps 68,25 ‖ Prv 31,27 ‖ Job 6, 19.

הֲלִיכוֹתֶיךָ *suff.* Ps 68,25.

## [מַהֲלָךְ] *cs.* מַהֲלַךְ

iter; ambulacrum.

Ez 42,4 ‖ Jon 3,3.4.

מַהֲלָכְךָ Neh 2,6.

## [תַּהֲלֻכָה] *pl.* וְתַהֲלֻכֹת

processio, pompa.

הליכה בהמון חוגג; וי״ג ההוֹלְכוֹת (ע׳ פסוק ל״ח).

Neh 12,31.

———v. chald.———

## I [הָלַל] *infin. suff.* בְּהִלּוֹ

splendere.

הארה והפעת אור (העלל זיין, לייכטען). בְּהִלּוֹ החירק בה״א כעין וּכְפִתְחוֹ דנחמיה ח׳ ה׳, והכנוי מוסב על השם או על הנר, ולד״ק אינו קל כ״א הפעיל, בהשמטת סמן הבנין, והראוי בַּהֲהִלּוֹ; יש מחברין לו ולא יַאֲהִיל כמו יָהֵל, וכת״י ולא יְנַהֵר, ולדעת אחרים הוא מן אֹהֶל (כמליצת הכתוב: לשמש שָׂם אֹהֶל בהם), והובא גם שם.

Job 29,3.

יַאֲהִיל (= יָהֵל) *Hi. 3 impf.* Job 25,5.

יָהֵל Job 31,26.

[תָּהֵל] תָּהֶל *f.* Job 41,10.

יָהֵלּוּ *pl.* Jes 13,10.

## הֵילֵל

stella lucida, i. e. Lucifer.

כנוי לכוכב נֹגַהּ המאיר בבקר, וכמו הֵילֵל. וי״פ כצווי מן יללה.

Jes 14,12.

## II [°הָלַל] *Pi. 3 perf.* הִלֵּל

gloriari, se iactare; laudare, cantu laudare.

זה לראשון; ההִלּוּל הוא נתינת הוד ותפארת. וי״פ הוֹלְלוּ דתהלים ע״ח ס״ג כמו הוֹלָלוּ, מן יָלַל, ומקביל אל תבכינה.

Ps 10,3.

[הִלַּלְתִּי] הִלַּלְתִּיךָ *1 perf. suff.* Ps 119,164.

וְהִלְלוּ (al. לְ) *3 pl.* Jes 62,9.

הִלְלוּךָ *suff.* Jes 64,10.

וְהִלַּלְתֶּם *2 pl.* Joel 2,26.

הִלַּלְנוּ *1 perf. pl.* Ps 44,9.

[מְהַלֵּל] מְהַלְלִים (al. לְ) *pt. pl.* 1Ch 23,5.

וּמְהַלְלִים (al. לְ) 1Ch 29,13 ‖ 2Ch 20,11.30,21.

וְהַמְהַלְלִים (al. לְ) 2Ch 23,12.

וְהַלֵּל *infin.* 1Ch 16,36.25,3.

בְּהַלֵּל Esr 3,11² ‖ 2Ch 7,6.

וּבְהַלֵּל 2Ch 5,13.

לְהַלֵּל 2S 14,25 ‖ Esr 3,10 ‖ Neh 12,24 ‖ 1Ch 23,5 ‖ 2Ch 5,13.8,14. 20,19.23,13.29,30.

וּלְהַלֵּל 1Ch 16,4.23,30 ‖ 2Ch 31,2.

[הַלֵּל] הַלְלוּ (לְ) *imper. pl.* Jer 20,13.31,7(6) ‖ Ps 113,1.*135,1*². 117,1.135,3.148,1.7.150,1.

הַלְלוּהוּ (לְ) *suff.* Ps 22,24.148, 1.2².3².4.150,2².3².4².5².

## הַלְלוּיָהּ ,הַלְלוּ־יָהּ

לפי המסורה כל הללויה חד מלה לבר מקל״ה נ׳; והאי דק״ד ל״ה רפי.

Ps 104,35.105,45.106,1.48.111,1. 112,1.113,1.9.115,18.116,19.117, 2. 135,1.21. 146,1.10. 147,1. 20. 148,1.14.149,1.9.150,1.6.

הַלְלִי (לְ) *f. sg.* Ps 146,1.147,12.

אֲהַלֵּל *1 impf.* Ps 56,5.11².

אֲהַלְלָה (לְ) Ps 69,31.146,2.

וַאֲהַלְלָה (לְ) Ps 145,2.

[אֲהַלְלֶךָּ] אֲהַלְלֶךָ (לְ) *suff.* Ps 22, 23.35,18.

אֲהַלְלֶנּוּ (לְ) Ps 109,30.

[יְהַלֵּל] יְהַלֶּל־ *3 impf.* Ps 63,6. 102,19.

יְהַלֶלְךָּ ,יְהַלְלֶךָ Jes 38,18 ‖ Prv 27,2.

וַיְהַלְלֶהָ (לְ) Prv 31,28.

תְּהַלֵּל *f.* Ps 150,6.

[וּתְהַלְלֶךָּ] וּתְהַלְלֶךָ *suff.* (לְ) Ps 119,175.

יְהַלְלוּ (לְ) *3 pl.* Ps 22,27.74,21. 115,17.148,5.*13*.149,3 ‖ Prv 28,4.

וַיְהַלְלוּ (לְ) Gn 12,15 ‖ Jud 16, 24 ‖ Neh 5,13 ‖ 2Ch 29,30.

יְהַלְלוּךָ (לְ) *suff.* Ps 84,5.

יְהַלְלוּהוּ (לְ) Ps 69,35.107,32.

וִיהַלְלוּהָ (לְ) Prv 31,31.

וַיְהַלְלוּהָ (al. לְ) Cant 6,9.

[הֻלַּל] הֻלָּלָה *Pu. 3 perf. f.* Ez 26,17.

[הֻלְלוּ] הוּלָּלוּ *3 pl.* Ps 78,63.

מְהֻלָּל *pt.* 2S 22,4 ‖ Ps 18,4.113,3.

וּמְהֻלָּל Ps 48,2.*145,3*.96,4 ‖ 1Ch 16,25.

יְהֻלַּל־ *3 impf.* Prv 12,8.

[הִתְהַלֵּל] מִתְהַלֵּל *Hithp. pt.* Prv 25,14.

הַמִּתְהַלֵּל Jer 9,23.

הַמִּתְהַלְלִים *pl.* Ps 97,7.

לְהִתְהַלֵּל *inf. cs.* Ps 106,5.

הִתְהַלְלוּ (לְ) *imper. pl.* Ps 105, 3 ‖ 1Ch 16,10.

**הָלַם] וְהֶלְמָה** *3 perf. f.*

tundere, ferire, percutere; contundere, diffrangere; *dissolutum, dissipatum esse.*

ענינו הכאה והַקָּשָׁה, ובא נרדף אל הוכחה (תהלים קמ״א ה׳) כטעם חצבתי בנביאים. ע׳ הערה למלת הֲלֹם.

Jud 5,26.

**הָלְמוּ** *3 pl.* Jud 5,22‖Jes 16,8.

**הֲלָמוּנִי** *suff.* Prv 23,35.

**הוֹלֵם] הוֹלֵם** *pt.* Jes 41,17.

**הָלוּם] הֲלוּמֵי** (נס״א) *pt. pass. pl. cs.* Jes 28,1.

**וַהֲלֹם** (?) *infin.* 1S 14,16.

**יֶהֶלְמֵנִי** *3 impf. suff.* Ps 141,5.

**יַהַלְמוּן] יַהֲלֹמוּן** *3impf.pl.* Ps 74,6.

**הַלְמוּת] לְהַלְמוּת**

malleus.

Jud 5,26.

**מַהֲלֻמָּה] וּמַהֲלֻמּוֹת** *pl.*

percussiones, plagae.

Prv 19,29.

**לְמַהֲלֻמוֹת** Prv 18,6.

**יַהֲלֹם] וְיַהֲלֹם**

gemmae species (adamas? iaspis?)

א״ת סבהלום, ולא נתברר מהו, ולהראב״ע שהוא האַלְמַס (דיאמאנט), היה הפִּתּוּחַ עליו מעשה נסים; ואולי יש בו מעין הִלֵּל ע״ש זהרו.

Ex 28,18.*39.11*‖Ez 28,13.

——v. n. pr.——

**הֲלֹם**

huc, hic, statim.

לרב הפותרים עקרו הל בהוראת סמן הידיעה (ע״מ פתאם, שלשם), אך לפי שמצאנו בגבולין הפעלים מָחָה, פָּגַע יתכן שהמ״ם שרשית, והובא בסדר הא״ב; לת״י הֲלֹם דתהלים ע״ג י׳ המ״ם שרשית, וכטעם תשב אנוש עד־דכא; השבעים קורין בש״א י״ד ט״ז: וילך הֲלֹם וַהֲלֹם, כלומר נתפרדה החבילה וכל אחד הלך לדרכו.

Gn 16,13 ‖ Ex 3,5 ‖ Jud 18,3.20 7‖1S 10,22.14,37.38‖2S 7,18‖Ps 73,10‖Ruth 2,14‖1Ch 17,16.

—הֵם, הֵמָּה v. Concord. pr.— הֵמָּה ? הֵם v.

**תְּהִלָּתִי** *suff.* Jes 43,21 ‖ Jer 17,14‖Ps 22,26.71,6.109,1.

**וּתְהִלָּתִי** Jes 42,8.48,9.

**תְּהִלָּתֶךָ, תְּהִלָּתְךָ** Dt 10,21 ‖ Ps 35,28.48,11.51,17.71,8.14.79,13.

**בִּתְהִלָּתֶךָ** Ps 106,47‖1Ch 16,35.

**תְּהִלָּתוֹ** Jes 42,10‖Ps 34,2.66,2.8. 106,2.12.111,10.149,1.

**וּתְהִלָּתוֹ** Jes 42,12 ‖ Hab 3,3 ‖ Ps 102,22.

**תְּהִלֹּת, תְּהִלּוֹת** *pl.* Ex 15,11 ‖ Jes 63,7‖Ps 22,4.78,4.

**וּתְהִלֹּת** *pl.* Jes 60,6.

**תְּהִלָּתֶיךָ** (ל׳ =) *suff.* Ps 9,15.

III **הָלַל] הוֹלְלִים** *pt. pl.*

splendorem pro se ferre: gloriari, stultum esse, insanire.

רֹב ענינו התלוצצות והתפארות בסכלות ובהבל, בשחוק ובשאון יתר מדי, עד כדי שטות, ערבוב ובלבול הדעת, ובא בהשאלה גם אל הרכב (נחום ב׳ ה׳) במובן הרכבים או הסוסים; ויש מחברין לו תָּהֳלָה שלא כדת. ע׳ הערה אל תּוֹלָל.

Ps 5,6.

**בַּהוֹלְלִים** Ps 73,3.

**לַהוֹלְלִים** Ps 75,5.

**תָּהֹלּוּ** *2 impf. pl.* Ps 75,5.

**מְהוֹלָל** *Pol. pt.* Eccl 2,2.

**מְהוֹלָלַי** *pl. suff.* Ps 102,9.

**יְהוֹלֵל** *3 impf.* Jes 44,25 ‖ Job 12,17‖Eccl 7,7.

**וְהִתְהֹלְלוּ, (ל׳)וְהִתְהַלְלוּ** *Hithp. 3 perf. pl.* Jer 25,16.46,9.

**וַיִּתְהֹלֵל** *3 impf.* 1S 21,14.

**יִתְהֹלָלוּ, (ל׳) יִתְהוֹלָלוּ** *pl.* Jer 50,38.51,7‖Nah 2,5.

**הוֹלֵלוּת**

insania.

Eccl 10,13.

**הוֹלֵלוֹת, הֹלֵלוֹת**

insania, stultitia; *improbitas.*

Eccl 1,17.7,25.

**וְהוֹלֵלוֹת** Eccl 2,12.9,3.

—v. n. pr.; תְּהִלָּה sub lit. ת—

**תִּתְהַלֵּל, תִּתְהַלָּל** *2 impf.* Jes 41,16‖Ps 52,3‖Prv 27,1.

**תִּתְהַלְלִי (ל׳)** *f.* Jer 49,4.

**יִתְהַלֵּל, יִתְהַלָּל** *3 impf.* 1R 20,11‖Jer 9,22².23 ‖ Ps 63,12 ‖ Prv 20,14.

**תִּתְהַלֵּל, תִּתְהַלָּל** *f.* Ps 34,3‖Prv 31,30.

**יִתְהַלָּלוּ] יִתְהַלְלוּ** *3 pl.* Jer 4,2‖ Ps 49,7.

**וְיִתְהַלְלוּ** Jer 45,25‖Ps 64,11.

**הִלּוּל] הִלּוּלִים** *pl.*

laudationes, dies festi propter peractam messem celebrati.

שירי רננות לשמחת הבציר, ובחז״ל הלולא שמחת חופה וחתונה.

Lev 19,24‖Jud 9,27.

**מַהֲלָל] מַהֲלָלוֹ** *suff.*

laudatio.

לרֹב המפרשים הטעם לפי השם והשבח (רודם) שקנה לו האיש, וי״א לפי מה שיהלל הוא, כי הטוב יהלל את הטוב והרע את הרע; ואולי יש לגרוס מַעֲלָלוֹ, כי רק ע״פ המעשים יִבָּחֵן איש — אם זך ואם ישר פעלו.

Prv 27,21.

**תְּהִלָּה**

cantatio laudis, hymnus; res laudata, celebrata; laus, gloria.

להרד״ק וּתְהִלָּתוֹ דחבקוק ג׳ ג׳ ענינו הַהֵד מקביל אל הוד, וי״מ כן תְּהִלָּה דישעיה ס״א ג׳ וּתְהִלָּתוֹ דתהלים קי״א י״א, כתאר מליצי אל תורת י״י הַבָּרָה ומאירת עינים, י״ג בירמיה י״ז י״ד כי תְהִלָּתִי אתה, כלומר רפואתי, וכן קורין השבעים במ״ח ב׳: אין עוד תְּעָלַת מואב.

Jes 60,18.61,3.62,7 ‖ Ps 33,1.40, 4.65,2.119,171.145,1.147,1 ‖ Neh 12,46.

**תְּהִלָּה** K., **תְּהִלַּת** Q. Jer 49,25.

**וּתְהִלָּה** Jes 61,11‖Neh 9,5 ‖ 2Ch 20,22.

**בִּתְהִלָּה** Ps 100,4.

**לִתְהִלָּה** Dt 26,19‖Jer 33,9‖Zeph 3,19.

**וְלִתְהִלָּה** Jer 13,11‖Zeph 3,20.

**תְּהִלַּת** *cs.* Jer 48,2. 51,41 ‖ Ps 145,21.

**הָמָה] הָמוּ** *3 perf. pl.*

fremere, gemere; strepitum facere; concitari, sollicitari, commoveri. Conf. הום p. 172c

יסודתו הברה טבעית שמוציאים בעה״י בשעת ההתפעלות וההתרגשות, ויש דוגמתו בערבית. השבעים קורין ביחזקאל ז׳ ט״ז: כֻּלָּם אָמִית איש בעונו, ובזכריה (נוסחא האלכסנדרית) ט׳ ט״ו: ושתו דָמָם כמו־יין; וטעם בראש המיות הָצות הומיות (ע׳ שרש הום), והשבעים קורין הומות (τειχέων).

Jer 31,20(19) ‖ Zach 9,15 ‖ Ps 46,7 ‖ Cant 5,4.

וְהָמוּ Jer 5,22.51,55.

הֹמֶה *pt.* Jer 4,19 ‖ Prv̀ 20,1.

הוֹמָה *f.* 1R 1,41.

הֹמִיָּה Jes 22,2 ‖ Prv 7,11.9,13.

הֹמוֹת *pl.* Ez 7,16.

הֹמִיּוֹת Prv 1,21.

הֲמוֹת] כַּהֲמוֹת *inf. cs.* Jes 17,12.

וְאֶהֱמֶה *1 impf.* Ps 55,18.

וְאֶהֱמָיָה Ps 77,4.

תֶּהֱמֶה] תֶּהֱמִי *2 impf. f.* Ps 42,12.*43,5*.

וַתֶּהֱמִי Ps 42,6.

יֶהֱמֶה *3 impf.* Jer 6,23.*50,42*.48,36².

נֶהֱמֶה *1 pl.* Jes 59,11.

יֶהֱמוּ *3 pl.* Jes 16,11 ‖ Ps 46,4.59,7.*15*.

וַיֶּהֱמוּ Jes 51,15 ‖ Jer 31,35(34).

יֶהֱמָיוּן Jes 17,12 ‖ Ps 39,7.83,3.

**הָמָה?] מֵהֱמֵהֶם** *suff.*

multitudo (?)

לד״ק קול תשואת המון רב, וי״פ כמו מֵהֲמֵהֶם, כלומר מאשר יוצא ובא מהם (כמו וְהֶעֱלִיהָ, ש״א ט׳ כ״ד); ואולי כמו מֵהֶם־הֵם, במובן יהיה מי שיהיה מעדתם, והכפלת מלת הגוף בהוראה כזאת מצינו גם בלשון רומי quisquis, quidquid.

Ez 7,11.

**הֶמְיָה] הֶמְיַת** *cs.*

strepitus (citharae).

Jes 14,11.

**הֲמִית] הֲמִיתוֹ(?)** *suff.*

strepitus, fletus.

לדעתי אין שרשו מות כ״א הָמָה, ובא ע״מ בְּכִית, והטעם שלא ישים האב לבו לקול שאגת הבן, שדרך הילדים להרבות שאון והמולה על נקלה, כדי להבעית את המיַסֵּר או להפיג כעסו.

Prv 19,18.

**הָמוֹן**

strepitus; multitudo hominum, turba; multitudo opum, divitiae, *divites;* animi commotio.

הוראותיו, השונות אך במעט, מבֹארות מן הכתובים. י״נ ביחזקאל ה׳ ז׳ יען הֲמָנְכֶם כאמור בפסוק ו׳ וַתֶּמֶר את־משפטי; ולד״ק הוא מקור מן פעל הָמַן. יתכן שהמון נא (ל׳ ט״ו) הוא כמו נא אמון. י״נ בדה״ב י״א כ״ג: וַיִּשָּׂא לָהֶם נשים.

Jes 13,4.33,3 ‖ Jer 3,23 ‖ Ez 23,42 ‖ Ps 42,5 ‖ Job 31,34 ‖ Dan 10,6.11,11.13 ‖ 2Ch 13,8.20,2.

הֶהָמוֹן 1S 4,14.14,16 ‖ 2S 18,29 ‖ 1R 20,13.28 ‖ 2R 7,13.25,11 ‖ Jes 16,14 ‖ Dan 11,11.12 ‖ 1Ch 29,16.¦ 2Ch 14,10. 20,12. 15. 24. 31,10. 32,7.

הֶאָמוֹן (= הֶהָמוֹן v. p. 50c) Jer 52,15.

וְהֶהָמוֹן 1S 14,19.

בֶּהָמוֹן Eccl 5,9.

הֲמוֹן *cs.* Gn 17,4.5 ‖ 2S 6,19 ‖ 1R 18,41 ‖ 2R 7,13 ‖ Jes 17,12.29,5².7.*8*.32,14.60,5.63,15 ‖ Jer 10,13.*51,16*.47,3 ‖ Ez 26,13.30,10.15.32,18.39,11.15 ‖ Am 5,23 ‖ Dan 11,10 ‖ 2Ch 11,23.

וַהֲמוֹן Jer 49,32 ‖ Ps 65,8.

בַּהֲמוֹן Jer 51,42.

לַהֲמוֹן Job 39,7.

מֵהֲמוֹן Ps 37,16.

הֲמוֹנְךָ] הֲמוֹנֵךְ *suff.* Ez 32,12.

הֲמָנְכֶם Ez 5,7.

הֲמוֹנֹה K., הֲמוֹנוֹ Jud 4,7 ‖ Ez 31,2.18.32,31.32.39,11.

וַהֲמוֹנוֹ Jes 5,13.

הֲמוֹנָהּ, הֲמֹנָהּ Ez 7,12.13.14.29,19.30,4.32,12.16.24.25.26.

וַהֲמוֹנָהּ Jes 5,14.

מֵהֲמוֹנָם Ez 7,11.

וּמֵהֲמוֹנָם Jes 31,4.

הֲמוֹנִים *pl.* Joel 4,14.

הֲמוֹנֶיהָ *suff.* Ez 32,20.

v. n. pr.

**הֲמוּלָּה, הֲמֻלָּה**

strepitus.

קול תשואה והמון. ויש דוגמתו בערבית (ואולי הוא הפך אתנן מן הלם?); הסורי קורא ביחזקאל הַמֻּלָּה ܩܠܐ ܕܡܫܡܫܠܐ!

Jer 11,16 ‖ Ez 1,24.

**הָמַם] וְהָמַם**

perturbare, conturbare; extinguere, delere.

ענינו דרגה, הרעשה, בלבול ונפיצה.

Jes 28,28.

הֲמָמָנוּ K., הֲמָמַנִי Q. *suff.* Jer 51,34.

הֲמָמָם 2Ch 15,6.

וְהַמֹּתִי *1 perf.* Ex 23,27.

לְהֻמָּם *inf. suff.* Dt 2,15 ‖ Esth 9,24.

תָּהֹם] וּתְהֻמֵּם *2 impf. suff.* Ps 144,6.

וַיָּהָם, וַיָּהֹם Q. *3 impf.* Ex 14,24 ‖ Jud 4,15 ‖ 2S 22,15.

וַיְהֻמֵּם *suff.* Jos 10,10 ‖ 1S 7,10 ‖ 2S 22,15 ‖ Ps 18,15.

**הָמָס] הֲמָסִים** *pl.*

sarmenta arida, *herba sicca.*

אבן גנאח פתרו מלשון ערבית בהוראת ענפים יבשים (רייזיג), המשמיעים קול בהתפרקם מקדיחת האש, וכענין אש קוצים, כאכל קש לשון אש, והסכימו עמו חוקרי הלשון החדשים; אך לדראב״ע, רש״י ודרד״ק הוא משרש מָסַס; ובא נח ת׳ דגש, ע״כ הובא גם שם.

Jes 64,1.

**°מַהֲמֹרָה] בְּמַהֲמֹרוֹת** *pl.*

flumina, sive gurgites aquarum.

לדר״ש פרחון הוראתו נחל השוטף בחזקה ובשאון, וכטעם באנו באש ובמים, ועמו הסכימו האחרונים שמצאו לו סעד בערבית; להראב״ע ודרד״ק ענינו שוחה עמוקה וכן

הוא בדרז״ל, ולהח׳ פירסט הוא כמו מִכְמֹרוֹת (ויְצֻדֶנּוּ בפסוק שלאחריו סמך לדעתו).

Ps 140,11.

## הֵן ,הֶן־ ,הֶן־

ecce; ità, bene dixisti! an, utrum; si.

מלת הרומז והקריאה, ולפעמים להורות על ק״ו (י׳ בתורה), ובהוראת הסכמה לדבר בהיפך השלילה (בראשית ל׳ ל״ד), כהן ולאו בדרז״ל. י״נ בירמיה ב׳ י׳ הֲנִהְיְתָה ת׳ הן היתה, והשבעים קורין באיוב כ״ד ה׳ הֵךְ במובן הארמי. לד״ק תרין הֲלָהֵן דרות א׳ י״נ אינם מלות הגוף ת׳ הֲלָהֶם, כ״א מלות הטעם בהוראה הארמית (דניאל ב׳ ו׳, ט׳, ד׳ כ״ד) על־כן, והטעם הכי בשביל זאת; אך המעתיקים תרגמון כמלות הגוף, וכן פי׳ הראב״ע: הנון ת׳ דמ״ם, ודפך כי מר לי מאד מכם, והַמה באו בית להם.

Gn 3,22.4,14.11,6.15,3.19,34.27, 11.37. 29,7. 30,34. 39,8.44,8.47, 23 ‖ Ex 5,5.6,12.30.8,22 ‖ Lev 10, 18.19.25,20 ‖ Nu 17,27.23,9.24. 31,16 ‖ Dt 5,21.10,14.31,14.27 ‖ Jes 23,13.32,1.33,7.40,15$^{2}$.41,11. 24.29.42,1.44,11.49,16.21.50,1.2. 9$^{2}$.11.54,15.16.55,4.5.56,3.58,3.4. 59,1.64,4.8 ‖ Jer 2,10.3,1 ‖ Ez 18, 4 ‖ Hag 2,12 ‖ Ps 51,7.8.68,34.78, 20.139,4 ‖ Prv 11,31.24,12 ‖ Job 4,18.8,19.20.9,11.12.12,14.15.13, 1.15.15,15.19,7.21,16.27.23,8.24, 5.25,5.26,14.27,12.28,28.31,35. 32,11. 33,6.10.12.29. 36,5.22.26. 30.40,4.23.41,1 ‖ 2Ch 7,13.

**וְהֶן־, וְהֵן** Ex 4,1 ‖ 2Ch 7,13.

**לָהֵן** [ *interrog.* (?) **הֲלָהֵן**

(*al.* propterea.)

Ruth 1,13$^{2}$.

## הִנֵּה ,הִנֶּה

en, ecce! age, agite!

הֵן בתוספת ה״א לרמז ויחוד איזה מקום או גוף, ובהתחלת הדבור לזמון וזרוז; ולפעמים בא ת׳ הִנֵּה הוא (בר׳ י״ח י׳, כ״ד ל׳ וכדומה). י״נ באיוב ט׳ י״ט הִנֵּהוּ בהמשך הוא״ו של וְאִם; השבעים קורין בחבקוק ב׳ י״נ הלא הִנֵּה ת׳ הִנֵּה, ועקילס קורא בתהלים ע״ג ט״ו: אם־אמרתי אספרה כמו־הִנֵּה. ר׳ יוסף הלוי גורס בירמיה ח׳ ח׳: הִנְהַל שקר עֹשֶׂה עט.

Gn 12,11. 19.16,2.6.14. 17,4. 20. 18,9.27.*31*.19,2.7.19.20.21. 20,15. 16$^{2}$.22,7.20.24,13.*43*.51.25,32.26, 9.27,2.6.39.42.30,3.31,51.32,21. 34,21.37,9.19.38,13.23.24.41,29. 42,2.22.28.48,1.2.21.*50,5* ‖ Ex 1, 9.3,9.13.4,14.23.7,15.17.27.8,16. 25.9,3.19,9.23,20.24,8.31,6.32,34. 33,21.34,10 ‖ Nu 3,12.18,6.8.21. 22,5$^{2}$.11.32.38.23,20.32,23 ‖ Dt 3, 11.26,10 ‖ Jos 2,2.18.3,11.9,12. 14,10$^{2}$.22,11.24,27 ‖ Jud 1,2.6,15. 37.7,13.8,15.9,31.36.37.13,3.10. 14,16.16,10.17,2.18,12.19,9$^{2}$.24. 20,7.21,19 ‖ 1S 2,31.3,11.8,5.9,6. 8.12.17.24.10,22. 12,1.2.13. 14,8. 11.33. 15,22. 16,15.18. 18,17.22. 19,19.22. 20,2.5.21.22.23. 21,10. 15.23,1.3. 24,2.5.10.11.21. 25,14. 41,26,21.22.28,7.9.21.30,26 ‖ 2S 1,18. 3,24.4,8.10. 9,4.6. 12,18. 13, 24.35. 14,21.32. 15,15.36. 16,3.4. 11.17,9.18,10.26.19,2.9.20,21.24, 17 ‖ 1R 1,14.18.23.51.2,39.3,12$^{2}$. 8,27.12,28.13,2.3.14,2.5.15,19.17, 9.18,8.*11.14*.44. 20,31. 21,18. 22, 13.23 ‖ 2R 1,14.2,16.19.4,9.*5,15*. 13.25.5,6.11.20.22. 6,1.13.33.7,2. 6.10,4.9.18,21.19,9.11.20,17 ‖ Jes 3,1.6,7.7,14.8,7.18.10,33. 12,2.13, 9.17,1.19,1.20,6.22,17.24,1.25,9. 26,21. 28,2.30,27. 34,5.35,4.36,6. 37,11.38,17.39,6.40,9.10$^{2}$.*62,11*. 41,15.27. 42,9. 47,14. 48,7.10. 49, 12.22.51,22.52,13.54,11.60,2.62, 11$^{2}$.65,6.13$^{3}$.66,15 ‖ Jer 1,9.18.3, 5. 4,13.16. 6,10$^{2}$.19.22. 7,8.11.20. 32.*19,6.23,7.48,12.49,2.51,52*. 8, 8.9.19. 9,24.*23,5.31,30.37.33,14*. 10,22.14,13.17,15.18,6.11.23,19. *30,23*. 25,29.32. 27,16. 30,3.32,7. 17.24.27.37,7.38,5.40,4.45,4.47,2. 48,40.49,12.15.19.*50,44*.22. 50,9. 12.41 ‖ Ez 3,8.25.4,14.7,5.6.10.12, 27.15,4.5. 16,44.49. 17,12. 21,12. *39,8*.22,6.25,8.28,3.30,9.31,3.33, 33.37,5.11.12.19.21.43,12 ‖ Hos 2,16.9,6 ‖ Joel 4,1 ‖ Am 2,13.4,2. 13.6,11.8,11.*9,13*.9,8.9 ‖ Ob 2 ‖ Mich 1,3 ‖ Nah 2,1.3,13 ‖ Hab 2, 4.13.19 ‖ Zach 3,9.6,12.9,4.9.11, 16.12,2 ‖ Mal 1,13.3,1.19.23 ‖ Ps 7,15.11,2.33,18.39,6.40,8.10.52,9. 54,6.55,8.59,4.8.73,12.15.27.83, 3.87,4.92,10$^{2}$.119,40.121,4.123,2. 127,3.128,4.132,6.133,1.134,1 ‖ Prv 1,23 ‖ Job 1,12.3,7.4,3.5,17. 27.9,19.13,18.16,19.32,19.33;2.7. 40,15.16 ‖ Cant 2,8.9.11. 3,7 ‖ Ruth 1,15.3,2 ‖ Eccl 1,16.5,17 ‖ Esth 6,5.7,9.8,7 ‖ Dan 11,2 ‖ Neh 9,36$^{2}$ ‖ 1Ch 11,1.17,1.22,8 ‖ 2Ch 2, 3.6,18.16,3.18,12.22.20,10.21,14. 23,3.25,19.28,9.

**וְהִנֵּה** Gn 1,31. 6,12. 8,11.13. 15,3. 4.12.17. 18,2.10. 19,28. 22,13. 24, 15.*45*.30.63.25,24. 26,8. 27,36. 28, 12$^{2}$.13.15. 29,2$^{2}$.6.25. 31,2.10.51. 32,19. 33,1. 37,7$^{3}$.9.15.25.29. 38, 27.29. 40,9.16. 41,1.2.*18*.3.*19*.5. *22*.6.7.23. 42,13.35. 43,21. 45,12. 48,11 ‖ Ex 2,6.13.3,2.4,6.7.5,16.7, 16.9,7.14,10.16,10.14.24,14.32,9. 34,30.39,43 ‖ Lev 10,16.13,5.6. *56*.8.10.13.17.20.21.25.26.30.31. 32.*34*.36.39.43.53.*14,48*.55. 14,3. 37.39.*44* ‖ Nu 12,10$^{2}$.17,7.12.23. 20,16. 23,6.11.*24,10*. 24,11. 25,6. 32,1.14 ‖ Dt 9,13.16.13,15.*17,4*. 19,18.22,17 ‖ Jos 5,13.7,22.8,20. 9,13.23,14 ‖ Jud 3,24.25$^{2}$.4,22$^{2}$.6, 28.7,13$^{2}$.17.9,33.43.11,34. 14,5.8. 18,9. 19,16.22.27. 20,40. 21,8.9. 21 ‖ 1S 4,13.5,4.9,7.14.10,2.8.10. 11,5. 12,13. 13,10.14,16.17.20.26. 15,12. 16,11. 17,23. 19,16. 20,12. 21.25,20.36.26,7.24.30,3.16 ‖ 2S 1,2.6$^{2}$. 3,12.22. 13,34.36. 14,7.15, 24.32. 16,1.5. 18,11.24.31. 19,21. 38.42 ‖ 1R 1,22.42.51.2,8.29.3,15. 21$^{2}$.10,7.13,1.25.17,10. 18,7. 19,5. 6.9.11.13.20,13.39 ‖ 2R 1,9.2,11. 3,20. 4,32. 6,15.17.20.25.30.33. 7, 5.*10*.15.19. 8,5. 9,5. 11,14. 13,21. 19,35 ‖ Jes 5,7$^{2}$.26.30.8,22.17,14. 21,9.22,13.29,8$^{3}$.37,36.49,12.59, 9 ‖ Jer 4,23.24.25.26. 8,15.13,7. 14,18$^{2}$.19.24,1.36,12.38,22 ‖ Ez 1, 4.15.2,9$^{2}$.3,23.4,8.8,2.4.5.7.8.10. 14.16. 9,2.11. 10,1.9. 11,1. 14,22. 16,8.27. 17,7.10.18. 18,14.18. 22, 13.23,39.40.30,21.37,2$^{2}$.7.8.40,3.

5.17.24.42,8.43,2.5.44,4.46,19.21. 47,1.2.7 ‖ Am 7,1$^{2}$.4.7.8,1 ‖ Hag 1, 9 ‖ Zach 1,8.11.2,1.5.7.4,2.5,1.7.9. 6,1.11,6 ‖ Ps 37,36 ‖ Prv 7,10.24, 31 ‖ Job 1,19.32,12 ‖ Ruth 2,4.3, 8.4,1 ‖ Eccl 1,14.*2,11.* 2,1.4,1 ‖ Dan 8,3.5.10,5.10.13.16.20.12,5 ‖ Neh 6,12 ‖ 1Ch 22,13(14).28,21 ‖ 2Ch 2,7.9.9,6.13,12.14.16,11.19, 11.20,11.23,13.26,20.29,9.

**הִנְנִי, הִנֶּנִי** *suff.* Gn 6,17.9,9.22, 1.11.27,1.31,11.37,13.41,17.46,2. 48,4 ‖ Ex 3,4.8,17.9,18.10,4.14, 17.16,4.17,6.34,11 ‖ Nu 24,14.25, 12 ‖ 1S 3,4.5.*6.8*.16.12,3.14,7.43. 22,12.25,19 ‖ 2S 1,7.12,11.15,26 ‖ 1R 11,31. 14,10. 16,3. 20,13. 21, 21 ‖ 2R 19,7.20,5.21,12.*22,16*.22, 20 ‖ Jes 6,8.13,17.28,16.29,14.37, 7.38,5.8.43,19. 52,6. 58,9. 65,1.17. 18.66,12 ‖ Jer 1,15.2,35.5,14.15. 6,21.8,17. 9,6.14. 10,18. 11,11.22. 12,14. 13,13. 16,9.16.21. 19,3.15. 20,4. 21,4.8.13. 23,2.15.30.*31*.32. 39.25,9.*43,10*.26,14. 28,16. 29,17. 21.32.30,10.18. 31,8(7).32,3.*34,2*. 37.33,6.34,17.22. 35,17. 39,16. 40, 10. 42,4. 44,11.26.27.30. 45,5. 46, 25.27. 49,5.35. 50,18.31. 51,1.25. 36 ‖ Ez 4,16.5,8.6,3.13,8.20.16,37. 21,3.8. 22,19. 23,22.28. 24,16.21. 25,4.7.9.16.26,3.7. 28,7.22. 29,3.8. 10.19.30,22. 34,10.11.17.20. 35,3. 36,6.9.38,3.*39,1* ‖ Hos 2,8 ‖ Joel 2, 19.4,7 ‖ Am 9,14.7,8 ‖ Mich 2,3 ‖ Nah 2,14.*3,5* ‖ Hab 1,6 ‖ Zeph 3, 19 ‖ Zach 2,13.14.3,8.9.8,7 ‖ Mal 2,3.3,1 ‖ Dan 8,19 ‖ 2Ch 34,24.28.

**הִנֵּנִי** Gn 22,27.27,18.

**וְהִנְנִי** Gn 6,13 ‖ 1R 5,19.17,12.

**הִנְּךָ, הִנֶּךָ** Gn 20,3 ‖ Dt 31,16 ‖ 1R 20,36.22,25 ‖ 2R 7,19 ‖ Ps 139,8 ‖ Cant 1,16 ‖ 2Ch 18,24.

**הִנְּכָה** 2R 7,2.

**וְהִנְּךָ** 2S 16,8 ‖ 1R 11,22 ‖ Jer 32, 24 ‖ Ez 33,32.

**הִנָּךְ** Gn 16,11 ‖ Jud 13,5.*7* ‖ Cant 1,15.*4,1*$^{2}$.

**הִנּוֹ** Job 2,6 ‖ 1Ch 11,25.

**וְהִנּוֹ** Nu 23,17.

**וְהִנֵּהוּ** K., **וְהִנֵּה הוּא** Q. Jer 18,3.

**הִנֵּנוּ, הִנְנוּ** Jos 9,25 ‖ 2S 5,1 ‖ Jer 3,22 ‖ Job 38,35 ‖ Esr 9,15.

**הִנֶּנּוּ** Gn 44,16.50,18 ‖ Nu 14,40.

**וְהִנְּכֶם** Dt 1,10 ‖ Jer 16,12.

**הִנָּם** 1S 12,2 ‖ 1R 14,19 ‖ 2R 7,13$^{2}$. 15,11.*15.26.31* ‖ Jes 41,27 ‖ Ez 14,22 ‖ 1Ch 29,29 ‖ 2Ch 16,11.*25, 26.27,7.28,26.35,27.36,8.* 20,16. 34.24,27.32,32.33,18.19.

**וְהִנָּם** Gn 40,6.47,1 ‖ Jos 7,21 ‖ Jud 9,31 ‖ 1R 1,25 ‖ 2R 17,26 ‖ Jer 44,2 ‖ Ez 8,17.13,10 ‖ 1Ch 9, 1 ‖ 2Ch 20,2.24.29,19.35,25.

## הֵנָּה וְהֵנָּה, וָהֵנָּה, הֵנָּה

huc, hîc, adhuc.

מלת תאר הפעל ליחוד הזמן והמקום.

Gn 15,16$^{2}$. 21,23. 42,15. 44,28.45, 5.8 ‖ Nu 14,19 ‖ Jos 2,2.3,9.8,20. 18,6 ‖ Jud 16,2.13 ‖ 1S 1,16.7,12. 20,21 ‖ 2S 1,10.5,6$^{2}$.14,32.20,16 ‖ 1R 20,40 ‖ 2R 2,8.*14*.4,35$^{2}$.8,7 ‖ Jes 57,3 ‖ Jer 31,7.48,47.50,5.51, 64 ‖ Ez 40,4 ‖ Ps 71,17 ‖ Prv 9,4. *16*.25,7 ‖ Dan 12,5$^{2}$ ‖ 1Ch 9,18.11, 5.12,30 ‖ 2Ch 28,13.

v. ch.; הֵנָּה, הֵן v. Conc. pron. הֲנָפָה v. נוּף; הֲנָחָה v. נוּחַ.

---

**[הָסָה]** *Pi. imper. pl.* **הַסּוּ**

*Pi.* silere. *Hi.* silere iubere. sedare.

פעל נגזר מן מלת הקריאה הס במובן שתיקה, כעין הָשָׁה, ויש דוגמתו בערבית על הדבור בלחש ובלט.

Neh 8,11.

**וַיַּהַס** *Hi. 3 impf.* Nu 13,30.

## הַס, הָס

sile! silentium! tacite.

Jud 3,19 ‖ Am 6,10.8,3 ‖ Hab 2, 20 ‖ Zeph 1,7 ‖ Zach 2,17.

——הֲפָגָה v. פוג——

## הָפַךְ

vertere, se vertere, convertere, fugere; evertere, subvertere; mutare, mutari; pervertere.

פתרונו ידוע, ויש בו גם מהוראת החפוש בדרישה וחקירה, כמשמעותו במשנה דאבות: הֲפָךְ בה וַהֲפָךְ בה דכלא בה, וזה טעם ולרגלה ולְהָפְכָהּ דש״ב י׳ ג׳, לחקֹר ולַהֲפֹךְ ולרַגל דדהי״א י״ט ג׳. ויהפכו ארץ (איוב י״ב ט״ו) הנגינה על היו״ד, וכנס״א היתה ראויה לבוא על הה״א, אמנם לפי שפתח היו״ד דינה להיות מתוגה (בנעיא), ויבואו מתג ונגינה תכופין זאח״ז, נסוגה הנגינה ונתמזגה עם המתג, וכן יעמדו מים וכו׳. י״ג במ״ב כ״א י״ג: מָחֹה והָפֹךְ על־פניה. הפככם דישעיה לד״ק מקור ולד״א מן השם הֹפֶךְ.

Lev 13,3.4.13.20.55 ‖ Dt 29,22 ‖ Jos 7,8 ‖ Jud 20,41 ‖ 2R 5,26 ‖ Jer 20,16 ‖ Ps 66,6.105,25.29 ‖ Job 28,9.

**וְהָפַךְ** 2R 21,13 ‖ Job 34,25.

**הֲפָכָם** *suff.* Job 9,5.

**הָפְכָה** *3 perf. f.* Lev 13,10.

**הָפַכְתָּ** *2 perf.* Ps 30,12.41,4.

**הָפַכְתִּי** *1 perf.* Am 4,11.

**וְהָפַכְתִּי** Jer 31,13(12) ‖ Am 8, 10 ‖ Hag 2,22$^{2}$.

**הָפְכוּ** *3 pl.* Ps 78,9.

**הֲפַכְתֶּם** *2 pl.* Am 6,12

**וַהֲפַכְתֶּם** Jer 23,36,

**וְהֹפֵךְ** *pt.* Am 5,8.

**הַהֹפְכִי** Ps 114,8.

**הַהֹפְכִים** *pl.* Am 5,7.

**הֲפוּכָה** *pt. pass. f.* Hos 7,8.

**הַהֲפוּכָה** Thr 4,6.

**הָפוֹךְ** *inf. abs.* Prv 12,7.

**בַּהֲפֹךְ** *cs.* Gn 19,29.

**וְלַהֲפֹךְ** 1Ch 19,3.

**הָפְכִּי** *suff.* Gn 19,21.

**וּלְהָפְכָהּ** 2S 10,3.

**הַפְכְּכֶם** (al. הָ) (?) Jes 29,16.

**הֲפֹךְ** *imper.* 1R 22,34 ‖ 2Ch 18, 33.

**אֶהְפֹּךְ** *1 impf.* Zeph 3,9.

**יַהֲפֹךְ** *3 impf.* Thr 3,3.

**וַיַּהֲפֹךְ־, וַיַּהֲפֹךְ** Gn 19,25 ‖ Ex 10,19 ‖ Dt 23,6 ‖ Jud 20,39 ‖ 1S 10,9 ‖ 2R 9,23 ‖ Ps 78,44 ‖ Neh 13,2.

**הֲיַהֲפֹךְ** *interrog.* Jer 13,23.

**וַיַּהַפְכֵהוּ** *suff.* Jud 7,13.

**מַהֵר** Jer 50,6‖Ps 42,7.

**הָהָר** Ex 3,12. 19,2.3.14.16.17.18. 20$^{2}$.23.20,18.24,4.15$^{2}$.17.18. 32,1. 15.19. 34,2.3$^{2}$.29 ‖ Nu 13,17.14, 40.44.20,28$^{2}$ ‖ Dt 2,3.37. 3,25.4, 11.9,15.21.10,5 ‖ Jos 10,6.40.11, 16.17.21. 12,7. 13,6. 14,12. 15,8.9. 17,16.18,13.14.16 ‖ Jud 1,9.19.3, 27.16,3 ‖ 1S 17,3$^{2}$.23,26$^{2}$. 25,20. 26,13 ‖ 2S 13,34.16,13 ‖ 1R 16, 24$^{3}$ ‖ 2R 1,9.4,27.6,17 ‖ Jes 22,5. 30,17‖Jer 17,26.32,44.33,13‖Ez 11,23.43,12 ‖ Mich 7,12 ‖ Hag 1, 8 ‖ Zach 14,4 ‖ Neh 8,15 ‖ Ps 68, 17.

**וְהָהָר** Dt 4,11.*5,20.9,15*.

**מֵהָהָר** Jos 2,33.

**בָּהָר** Gn 19,30.31,25.54$^{2}$ ‖ Ex 19, 12$^{2}$.13. 24,18. 25,40. 26,30. 27,8 ‖ Nu 13,29.14,45 ‖ Dt 1,6.7.44.5,4. *19.9,10.10,4.*5. 9,9. 10,10. 32,50 ‖ Jos 9,1. 11,2.3. 12,8. 16,1. 18,12 ‖ 1S 23,14‖ 2S 21,9 ‖ 1R 5,29.11,7. 19,11 ‖ 2R 23,16 ‖ Jes 25,6.7.10‖ 2Ch 2,1.17.

**וּבָהָר** Dt 8,7‖Jos 15,48.

**הָרָה** Gn 14,10.

**הָהָרָה** Gn 12,8.19,17.19 ‖ Ex 24, 12‖Dt 1,24.41.43.9,9.10,1.3 ‖ Jos 2,16.22‖Jud 1,34.

**הַר** *cs.* Gn 10,30.31,21‖Ex 3,1.18, 5. 19,11.20.23. 24,13.16. 34,2.4 ‖ Nu 27,12 ‖ Dt 1,2.7.19.20.2,1.5.3, 8.12.4,48.11,29$^{2}$.27,12. 32,49$^{2}$. 34, 1‖Jos 8,33$^{3}$.11,16.17.*13,5*.21$^{2}$.12, 1.13,11. 15,9.10$^{2}$.11. 17,15. 24,4 ‖ Jud 3,3.4,12.7,24.9,7.48. 17,8. 18, 2.13.19,1.18 ‖ 1R 18,19.20.19,8 ‖ 2R 2,25.4,25‖Jes 2,2.3.4,5.10,32. 11,9.*65,25*.16,1.18,7.29,8.31,4 56, 7. 57,13. 65,11. 66,20 ‖ Jer 31,23 (22)‖ Ez 35,2.3.7.15 ‖ Joel 4,17 ‖ Ob 16.19.21 ‖ Mich 4,1.2 ‖ Zach 8,3.14,4$^{2}$ ‖ Ps 2,6.43,3.48,2.3.12. 68,16$^{4}$.74,2.78,68‖Cant 4,6‖Thr 5,18 ‖ Dan 9,16.20 ‖ Neh 9,13 ‖ 2Ch 19,4.20,23.

**וְהַר** Ex 19,18 ‖ Jer 26,18 ‖ Mich

## מַהְפֶּכֶת] פֶּ, הַמַּהְפֶּכֶת

nervus, cippus, vinculi lignei genus, cui pedes captivi inserebantur.

להמפרשים סד שחובשין בו את האסורים, ע״ש שנעשה משני גזרי עצים חלולים במקצת והפוכים זה לזה לסגור בהם רגלי החבוש; ול״נ שהוא מן הפך במובן חקירה ודרישה, מקום לנתפשים עד שיצא גזר דינם (אונטערזוכונגס־געפאֶנגניס).

Jer 20,2.3.29,26‖2Ch 16,10.

## תַּהְפֻּכָה] *pl.* תַּהְפֻּכוֹת

perversitas, stultitia; fraudes, fallacia.

Dt 32,20 ‖ Prv 2,12.6,14.8,13.10, 31.32.16,28.30.23,33.

**בְּתַהְפֻּכוֹת** Prv 2,14.

## הֲפַכְפַּךְ

curvus, tortuosus.

Prv 21,8.

——נָצַל v. הַצָּלָה——

## הֹצֶן

arma quaedam (?)

י״ת במאני זיינא, וכן בערבית בחי״ת, ובדרז״ל מרא וחצינא, ובלשון מצרית חצינא כולל כל כלי ברזל; וי״נ הָמוֹן, ומצינו במשנה הוצני פשתן במובן חבילה, קבוץ תבור.

Ez 23,24.

---

## הַר.

mons.

לדעת רבים שרשו הרר, כעדות הֲרָרֵי והַרְרֵי, ולר״ק הור כעדות הֹר ההר ותרגום השבעים הוֹרֵי ־עַד...(בראשית מ״ט כ״ו) = הַרְרֵי־עַד ומתאים עם גִּבְעֹת עוֹלָם, ע״כ הובא בסדר הא״ב. ביחזקאל ל״ז כ״ב סבירין בְּעָרֵי ישראל ור״י הלוי גורס בל״ח כ״א: וקראתי לכל־חֲגָרֵי חרב. יונתן, השבעים והסורי קורין בתהלים י״א א׳: נודי הַר כְּמוֹ־צפור; בל׳ ח׳ קורין השבעים: לַהֲדָרֵי עז, ויונתן לְהַרְרֵי־עז; לר״ק הָרִים (ע״ה ז׳) הוא מקור הפעיל מן רום, וטעם הַרְרֵי־טָרֶף (ע״ו, ה׳) שיש שם חיות רעות, והשבעים קורין הַרְרֵי־עַד (עולם), ואולי היתה כן הנוסחא הקדמונית, וטָרֶף בא לתרגם מלת עַד במובן שָׁלָל הנרדף אל טרף, ואח״כ לקח מקומו. בדה״ב כ״א י״א כתיב בְּהָרֵי וסביר בְּעָרֵי, וכן תרגמו השבעים ובקצת נוסחאות הוא קו״כ.

Dt 33,19‖Jos 17,18‖Jes 13,2.30, 25.40,4.9.57,7 ‖ Jer 3,6.16,16.51, 25 ‖ Ez 17,22.40,2‖ Zach 4,7‖Ps 78,54‖Job 14,18.

**וַתֵּהָפֵךְ** *f.* 2Ch 9,12.

**וְיַהַפְכוּ** *3 pl.* Job 12,15.

**וַיֵּהָפְכוּ** 2S 25,12.

**נֶהְפַּךְ, נֶהְפָּךְ** *Ni. 3 perf.* Ex 7,15 ‖ Lev 13,17.25 ‖ Jos 8,20 ‖ Hos 11,8‖Ps 32,4‖ Job 20,14.28, 5 ‖ Thr 1,20.5,15 ‖ Esth 9,22 ‖ Dan 10,8.

**וְנֶהְפַּךְ** Lev 13,16.

**נֶהֶפְכָה** *f.* Thr 5,2.

**וְנֶהְפַּכְתָּ** *2 perf.* 1S 10,6.

**נֶהְפַּכְתְּ** *f.* Jer 2,21.

**נֶהֶפְכוּ** *3 perf. pl.* 1S 4,19‖Dan 10,16.

**נֶהְפְּכוּ** Ps 78,57‖Job 19,19.41,20.

**וְנֶהֶפְכוּ** Ex 7,17 ‖ Jes 34,9 ‖ Jer 30,6.

**וְנֶהְפָּךְ** *pt.* Prv 17,20.

**נֶהְפָּכֶת]נֶהְפֶּכֶת** *f.* Jon 3,4.

**וְנַהֲפוֹךְ** *infin.* Esth 9,1.

**תֵּהָפֵךְ** *2 impf.* Ez 4,8 ‖ Job 30, 21.

**יֵהָפֵךְ** *3 impf.* Jes 60,5 ‖ Joel 3,4.

**וַיֵּהָפֵךְ** Ex 14,5‖Jes 63,10.

**וַיֵּהָפְכוּ** *pl.* Ex 7,20.

**הָהְפַּךְ** *Ho. 3 perf.* Job 30,15.

**הִתְהַפֵּךְ] מִתְהַפֵּךְ** *Hithp. pt.* Jud 7,13‖Job 37,12.

**הַמִּתְהַפֶּכֶת** *f.* Gn 3,24.

**תִּתְהַפֵּךְ** *3 impf. f.* Job 38,14.

## הֶפֶךְ

inversum, i. e. contrarium.

Ez 16,34.

**לְהֶפֶךְ** Ez 16,34.

**הַפְכְּכֶם** (al. הָ)? *suff.* Jes 29, 16.

## הֲפֵכָה] הַהֲפֵכָה

eversio, subversio.

Gn 19,29.

**כְּמַהְפֵּכַת** [מַהְפֵּכָה *cs.* Dt 29, 22‖Jes 1,7.13,19 ‖ Jer 49,18.50, 40‖Am 4,11.

3,12.7,12 || Zach 8,3 || 1Ch 5,23 || 2Ch 20,10.22.

בְּהַר Gn 22,14. 31,23.25. 36,8.9 || Ex 4,27.15,17.31,18.34,32 || Lev 7,38.25,1.26,46.27,34 || Nu 3,1.28, 6.33,23 || Dt 27,4.13 || Jos 8,30.12, 5.13,19.19,50 || Jos 20,7$^{3}$. 21,11. 21.24,30.33 || Jud 1,35.2,9.3,27.4, 5.6.10,1.12,15 || 1S 9,4.14,22.31,1. 8 || 2S 1,6 || 1R 4,8.12,25 || Jes 8,18. 10,12.14,13.24,23. 27,13. 30,29 || Jer 31,6(5) || Ez 17,23.20,40$^{2}$.28, 14 || Joel 2,1.3,5 || Am 4,1.6,1 || Ob 21 || Mich 4,7 || Zeph 3,11 || Ps 15, 1.24,3 || 1Ch 6,52.10,1.8 || 2Ch 3,1. 13,4.27,4.33,15.

וּבְהַר 1S 13,2 || Jer 50,19 || Ob 17.

כְּהַר Jes 28,21 || Ps 125,1.

לְהַר Jos 24,30 || Jud 2,9 || 2R 23, 13 || Jer 51,25 || Ps 99,9 || Dan 11, 45 || 1Ch 4,42 || 2Ch 13,4.

מֵהַר Ex 33,6. 34,29 || Nu 10,33. 33,24 || Dt 33,2 || Jud 3,3.4,14.7,3. 17,1.19,16 || 1S 1,1 || 2S 20,21 || 2R 5,22.19,31 || Jes 37,32 || Jer 4,15 || Ez 28,16 || Ob 8.9 || Hab 3,3 || Ps 3, 5 || Cant 4,1 || 2Ch 15,8.

הֲרָרִי suff. Jer 17,3.

לְהַרְרִי (al. ךְ) Ps 30,8.

בְּהַרְרָם (al. ךְ) Gn 14,6.

הַרְכֶם Ps 11,1.

הָרִים pl. Dt 11,11.32,22 || Jud 5, 5 || 1R 19,11.20,23.28 || 2R 19,23 || Jes 17,13. 18,3.6. 34,3. 37,24. 40, 12. 41,15. 42,11.15. 44,23. 49,13. 63,19.*64,2* || Jer 3,23.50,6 || Ez 7, 7 || Am 4,13 || Jon 2,7 || Mich 6,2 || Nah 1,5 || Hab 3,10 || Zach 14,5 || Ps 18,8.46,3.4. 50,11.65,7.68,17. 72,3.16.75,7.80,11.83,15.90,2. 95, 4.97,5.98,8.104,6.8.10.13.18. 125, 2.147,8 || Prv 8,25.27,25 || Job 9,5. 24,8.28,9.39,8.40,20.

הַרְרֵי (ךְ) cs. [הֲרָרִים Dt 33,15 || Hab 3,6 || Ps 133,3.

בְּהַרְרֵי־ (ךְ) Ps 50,10.87,1.

כְּהַרְרֵי־ (ךְ) Ps 36,7.

מֵהַרְרֵי (ךְ) Nu 23,7 || Ps 76,5 || Cant 4,8.

הֶהָרִים Gn 7,19.20.8,5.22,2 || Dt 12,2 || Jud 9,25.36$^{2}$.11,37.38 || 1R 22,17 || 2R 2,16 || Jes 2,2.14.5,25. 7,25.52,7.54,10.55,12.65,7 || Jer 4, 24.9,9 || Ez 6,13.7,16.18,6.11.15. 22,9. 31,12. 32,5.6. 34,6. 38,20 || Hos 4,13 || Joel 2,2.5.4,18 || Am 9, 13 || Mich 1,4.4,1.6,1 || Nah 2,1.3, 18 || Hag 1,11 || Zach 6,1 || Ps 114, 4.6.121,1.148,9 || Cant 2,8 || Thr 4, 19 || 1Ch 12,8(9) || 2Ch 18,16.

וְהֶהָרִים Zach 6,1.

בֶּהָרִים Ex 32,12 || Jud 6,2 || 1S 23, 20 || Jes 13,4 || Jer 46,18 || Ps 104, 32.144,4 || 2Ch 26,10.

לֶהָרִים Ex 6,3.36,4.*6* || Hos 10,8.

הָרֵי cs. Gn 8,4 || 2S 1,21 || Jer 13, 16 || Ez 6,2.3.*36,4*.19,9.33,28.34, 13.14. 35,12. 36,1$^{2}$.8. 38,8.39,2.4. 17 || Am 3,9 || Zach 6,1 || Cant 2, 17.8,14.

בְּהָרֵי Nu 33,47 || Jer 31,5(4) || Ez 37,22 || 2Ch 21,11.

וּבְהָרֵי Ez 34,14.

מֵהָרֵי Nu 33,48.

הֲרָרִי, הָרֲרִי suff. Jes 14,25.49,11. 65,9 || Ez 38,21 || Zach 14,5.

הָרָיו Ez 35,8 || Mal 1,3.

וּמֵהֲרָרֶיהָ Dt 8,9.

## הַרְאֵל] וְהַהַרְאֵל

focus. Conf. אֲרִיאֵל p. 97$^{c}$.

ת״י מדבחא, ונקרא ע״ש גבהו, וע׳ אריאל.

Ez 43,15.

——v. n. pr.——

## הָרַג, הָרָג

interficere, perdere.

הוראתו ידועה, ובא בקהלת ג׳ ג׳ במובן מָחַץ בנגוד אל רָפָא, כדרך שבא בהושע ו׳ א׳: כי הוא טָרָף וְיִרְפָּאֵנוּ; ואולי יש לגרוס: עת לַהֲרוֹס, ונופל בו לשון רפא, שנ׳: וַיְרַפֵּא את־מזבח י״י הֶהָרוּס (מ״א י״ח ל׳).

Jud 9,24.25 || 1S 22,21 || 2S 14,7 || 1R 9,16.19,1 || 2Ch 22,1.

וְהָרַג Jes 27,1 || Ps 135,10.

וַהֲרָגֻנִי [הֲרָגָנִי suff. 1S 16,2 || 1R 18,12.14.

הֲרָגוֹ Gn 4,25.

הֲרָגָם Ps 78,34.

הֲרָגַתְהוּ [הֲרָגָה 3 perf. f. suff. Jud 9,54.

וַהֲרָגְתַם Am 9,4.

הָרַגְתָּ, הָרַגְתְּ 2 perf. Ex 2,14 || 2S 12,9 || Jes 14,20 || Thr 2,21.3, 43 || 2Ch 21,13.

וְהָרַגְתָּ Lev 20,16.

הֲרַגְתַּנִי [תְּ suff. 1S 24,19.

הָרַגְתִּי 1 perf. Gn 4,23 || Nu 22, 33 || Jud 8,19 || Am 4,10.

וְהָרַגְתִּי Ex 22,23.

הֲרַגְתִּיךָ suff. 1S 24,12.

הֲרַגְתִּיךְ Nu 22,29.

הֲרַגְתִּים Hos 6,5.

הָרְגוּ, הָרָגוּ 3 pl. Gn 34,26.49, 6 || Nu 31,8$^{2}$ || Jos 10,11.13,22 || Jud 7,25 || 2S 3,30.4,11 || 1R 19, 10.*14* || 2R 11,18 || Ez 23,10 || Esth 9,6.*12*.10 || Neh 9,26 || 2Ch 23,17.

וְהָרְגוּ Gn 12,12.

וַהֲרָגוּנִי, וַהֲרָגֻנִי suff. Gn 20,11 || 1R 12,27.

הֲרָגוּם Jos 9,26.

וַהֲרָגוּם 1Ch 7,21.

הֲרַגְתֶּם 2 pl. Jud 8,18.

וַהֲרַגְנֻהוּ [הָרַגְנוּ 1 pl. suff. Jud 16,2.

וַהֲרַגְנוּם Neh 4,5.

הוֹרֵג, הֹרֵג pt. Gn 4,15 || Ex 4, 23 || Nu 31,19 || 2R 9,31 || Ez 21, 16 || Hos 9,13.

הֹרְגֶךָ [הֹרֶגְךָ suff. Ez 28,9.

הֹרְגִים pl. 2R 17,25.

לְהֹרְגִים Jer 4,31.

הֲרוּגִים, הֲרֻגִים [הָרוּג pass. Jes 10,4.14,19.

הַהֲרוּגִים Esth 9,11.

בַּהֲרוּגִים Ez 37,9.

הֲרֻגֵי cs. Jer 18,21.

הֲרוּגָיו suff. Jes 27,7.

הֲרוּגֶיהָ, הֲרֻגֶיהָ Jes 26,21 ‖ Prv 7, 26.

הָרֹג *inf. abs.* Nu 11,15 ‖ Dt 13, 6 ‖ Jes 22,13.

וְהָרוֹג Esth 9,16.

בַּהֲרֹג *cs.* 1R 11,24.18,13.

בֶּהֱרֹג (al. בְּ) (= בַּהֲרֹג)? Ez 26, 15.

לַהֲרוֹג, לַהֲרֹג Ex 2,15.32,12 ‖ Jos 8,24 ‖ Jud 9,24.56.20,5 ‖ Jer 15,3 ‖ Hab 1,17 ‖ Eccl 3,3 ‖ Esth 3,13.7, 4.8,11.

הַלְהָרְגֵנִי *interrog. suff.* Ex 2, 14.

לְהָרְגֵנוּ *suff.* Ex 5,21.

לְהָרְגֶךָ, לַהֲרָגְךָ Gn 27,42 ‖ 1S 24, 11 ‖ Neh 6,10².

לְהָרְגוֹ Ex 21,14.

הֲרֹג *imper.* Jud 8,20.

הָרְגֵנִי *suff.* Nu 11,15.

הִרְגוּ, הַרְגוּ *pl.* Nu 25,5.31,17².

וְהִרְגוּ Ex 32,27.

אֶהֱרוֹג, אֶהֱרֹג *1 impf.* Am 2,3. 9,1.

וְאַהַרְגָה Gn 27,14.

וָאֶהֶרְגֵהוּ *suff.*

כן ראוי להִנָּקֵד לפי עדות המכלול, וברב נוסחאות וָאֶהֶרְגֵהוּ.

2S 4,10 ‖ 2R 10,9.

תַּהֲרֹג *2 impf.* Gn 20,4 ‖ Ex 23, 7 ‖ 2R 8,12.

תַּהַרְגֶנּוּ *suff.* Dt 13,10.

תַּהַרְגֵם Ps 59,12.

יַהֲרָג־, יַהֲרֹג *3 impf.* Jes 14, 30 ‖ Ez 26,8.11 ‖ Ps 10,8.78,46 ‖ Job 5,2.

וַיַּהֲרֹג Ex 13,15 ‖ Jud 8,17.21.9, 5 ‖ 2S 10,18 ‖ Ps 78,31.136,18 ‖ Thr 2,4 ‖ 1Ch 19,18 ‖ 2Ch 21,4. 24,22.25,3.28,6.7.36,17.

יַהַרְגֵנִי *suff.* Gn 4,14.

וַיַּהַרְגֵהוּ Gn 4,8 ‖ 2S 23,21 ‖ 1Ch 11,23.

וַיַּהַרְגֵם 1R 2,5.32 ‖ 2Ch 22,8.

תַּהַרְגֵהוּ] תַּהֲרֹג *3 f. suff.* Job 20,16.

תַּהַרְגֵם Prv 1,32.

נַהֲרֹג *1 impf. pl.* Gn 37,26.

וְנַהַרְגֵהוּ *suff.* Gn 37,20.

תַּהֲרֹגוּ, תַּהַרְגוּ *2 pl.* Lev 20,15 ‖ Ez 9,6.

וַתַּהַרְגוּ Jud 9,18 ‖ 2Ch 28,9.

יַהַרְגוּ] יַהֲרֹגוּ *3 pl.* Ez 23,47 ‖ Ps 94,6.

יַהַרְגֻן Zach 11,5.

וַיַּהַרְגוּ Gn 34,25 ‖ Nu 31,7 ‖ Jud 7,25 ‖ Esth 9,15.

יַהַרְגֻנִי *suff.* Gn 26,7.

וַיַּהַרְגֻהוּ 2Ch 24,25.

וַיַּהַרְגוּם 2S 4,12.

בֵּהָרֵג (al. בְּ) (= בְּהֵהָרֵג?) *Ni. inf.* Ez 26,15.

יֵהָרֵג *3 impf.* Thr 2,20.

תֵּהָרַגְנָה *pl. f.* Ez 26,6.

הֹרַג] הֹרָג *Pu. 3 perf.* Jes 27,7.

הֹרַגְנוּ *1 pl.* Ps 44,23.

## הֶרֶג

occisio, caedes.

השבעים קורין ביחו׳ כ״ו ט״ו בַּהֲרֹג חֶרֶב בתוכן.

Jes 30,25 ‖ Ez 26,15.

וְהֶרֶג Esth 9,5.

כְּהֶרֶג Jes 27,7.

לַהֶרֶג Prv 24,11.

הֲרֵגָה Jer 12,3.

הַהֲרֵגָה Jer 7,32.*19,6* ‖ Zach 11, 4.7.

---

## הָרָה] וְהָרָת

concipere (de muliere), gravidam fieri (tanquam montem fieri?); *metaph.*: animo concipere, meditari.

י״א שהוראתו היות חלש כבעיבית, ע״ש חולשת האשה בימי הריונה; וקרוב לשמוע שהוא מן הַר, ע״ש בליטת הכרס. על הֹרָה גבר דאיוב ג׳ ג׳ נחלקו המדקדקים אם הוא פֻּעַל, הִפְעִיל או קל, והשבעים קורין: הִנֵּה גֶּבֶר ת׳ הֹרָה, וע׳ הערה אל הַר.

Ps 7,15.

הָרְתָה] הָרָתָה *3 perf. f.* Gn 16,4.

וְהָרִית (al. תְ) *2 perf. f.* Jud 13,3.

הָרִיתִי *1 perf.* Nu 11,12.

הָרִינוּ *1 pl.* Jes 26,18.

הוֹרָה] הוֹרָתִי *pt. f. suff.* Cant 3,4.

הוֹרָתָם Hos 2,6.

הוֹרִים] הוֹרַי *pl. m. suff.* Gn 49,26.

הָרֹה *infin.* Job 15,35.

הָרוֹ Jes 59,4.

הֹרוֹ (?) Jes 59,13.

וַתַּהַר *3 impf. f.*

להבחור בראשית ט״ז ד׳ וַתַּהַר בעבור האתנח!

Gn 4,1.17.16,4.21,2. 25,21. 29,32. 33.*34.35.38,4*.30,5.7.17.19.23.*38, 3*.38,18 ‖ Ex 2,2 ‖ 1S 1,20.2,21 ‖ 2S 11,5 ‖ 2R 4,17 ‖ Jes 8,3 ‖ Hos 1,3. 6.8 ‖ 1Ch 4,17.7,23.

תַּהֲרוּ *2 pl.* Jes 33,11.

וַתַּהֲרֶיןָ *3 pl. f.* Gn 19,36.

הֹרוֹ (?) *Po. inf.* Jes 59,13.

הֹרָה *Pu. 3 perf.* Job 3,3.

## הָרָה

*adj.* gravida.

Gn 16,11.38,24.25 ‖ Ex 21,22 ‖ Jud 13,5.*7* ‖ 1S 4,19 ‖ 2S 11,5 ‖ Jes 7,14.26,17 ‖ Jer 31,8(7).

הָרַת *cs.* Jer 20,17.

הָרוֹת *pl.* Am 1,13.

הֶהָרוֹתֶיהָ *suff.* 2R 15,16.

וְהָרֹתֵיהֶם 2R 8,12.

הָרִיָּה] וְהָרִיּוֹתָיו *pl. suff.* Hos 14,1.

## הֵרָיוֹן

conceptio, graviditas.

Ruth 4,13.

וּמֵהֵרָיוֹן Hos 9,11.

הֵרֹן] וְהֵרֹנֵךְ *suff.*

לרד״ק הוא ת׳ הֵרָיוֹנֵךְ, מן הֵרָיוֹן.

Gn 3,16.

---

## הַרְמוֹן] הַהַרְמוֹנָה

arx, palatium.

רבו הפירושים בו; ויתכן שכן נקרא חדר הבית הפנימי המיוחד ומקדש לנשים (מן חרם בערבית = Harem), והכונה שישליכו בעל כחן את הנשים העדינות („פרות הבשן"), שתחפוצנה לברוח, אל תוך ההרמון; השבעים קורין הָהָר (או הָרָה) רִמּוֹנָה (שעצ"פ), ולד"ק הכונה על הרי ארמֶניה.

Am 4,3.

——conf. אַרְמוֹן p. 68b——

## הָרַס, הָרֵס

diruere, destruere, excutere, deturbare, expellere, *perdere*.

הוראתו ידועה, וקרוביו (גרז, גרס) חרץ וקרץ.

Jes 14,17 ‖ Thr 2,2.17.

וְהָרַסְתָּ *2 perf.* Jud 6,25.

וְהָרַסְתִּי *1 perf.* Ez 13,14 ‖ Mich 5,10.

הָרְסוּ] הָרָסוּ *3 pl.* 1R 19,10.14.

וְהָרְסוּ Ez 16,39.26,4.12.

הֹרֵס *pt.* Jer 45,4.

הָרוּס] הֶהָרוּס *pass.* 1R 18,30.

וְלַהֲרוֹס, וְלַהֲרֹס *inf. cs.* Jer 1,10.31,28(27).

הֲרָס־ *imper.* Ps 58,7.

וְהָרְסֻהָ *suff.* 2S 11,25.

אֶהֱרוֹס, אֶהֱרֹס *1 impf.* Jer 24,6.42,10 ‖ Mal 1,4.

תַּהֲרֹס *2 impf.* Ex 15,7.

יַהֲרוֹס *3 impf.* Job 12,14.

יֶהֶרְסֶךָ *suff.* Jes 22,19.

וַיֶּהֶרְסֶהָ 1Ch 20,1.

יֶהֶרְסֶנָּה Prv 29,4.

יֶהֶרְסֵם Ps 28,5.

תֶּהֶרְסֶנּוּ *3 f. suff.* Prv 14,1.

יַהַרְסוּ, יֶהֶרְסוּ *3 pl.* Ex 19,21.24 ‖ 2R 3,25.

נֶהֱרַס] נֶהֶרָסָה *Ni. 3 perf. f.* Prv 24,31.

נֶהֶרְסוּ *3 pl.* Jer 50,15 ‖ Joel 1,17.

וְנֶהֶרְסוּ Ez 30,4.38,20.

נֶהֱרֶסֶת] הַנֶּהֱרָסוֹת *pt. pl. f.* Ez 36,36.

וְהַנֶּהֱרָסוֹת Ez 36,35.

יֵהָרֵס *3 impf.* Jer 31,39(38).

תֶּהֱרֹס *f.* Prv 11,11.

יֶהֱרָסוּן *3pl.* Ps 11,3.

הָרֵס] מְהָרְסַיִךְ *Pi. pt. pl. suff.* Jes 49,17.

הָרֵס *inf.* Ex 23,24.

תְּהָרְסֵם *2 impf. suff.* Ex 23,24.

## הֶרֶס] הַהֶרֶס

eversio.

יונתן קרא הֶרֶס וְחֶרֶס יחד (לקרתא דבית שמש דעתידא למיחרב, וע' יומא ל"ט), והכונה על העיר העליאפולים עיר השמש, אך השבעים כתבו יונית הַצֶּדֶק, הוא השם שנקראת בו ירושלם לפנים.

Jes 19,18.

## הֲרִיסָה] וַהֲרִסֹתָיו *pl. suff.*

quod dirutum est, ruina.

Am 9,11.

הֲרִיסוּת] הֲרִסֻתֵךְ *suff.* Jes 49,19.

—הָשְׁפּוֹת v. אַשְׁפָּה p. 74c—

הִתּוּךְ v. נָתַךְ

## הָתַל] וַיְהַתֵּל *Pi. 3 impf.*

illudere. Cf. תָּלַל II.

ענינו לעג והתלוצצות, כהוראות תָּלַל; ולד"ק גם זה בא דגש ת' נח, והוא כמו יְהָתֵל, ע"כ הובא גם שם, וכן גם התֻלים, לפי שבקצת נוסחאות הלמ"ד דגושה.

1R 18,27.

## הֲתֻלִּים *pl.*

illusio, ludibrium.

Job 17,2.

——הָתַת v. הוּת p. 173a——

הודות וְהַלֵּל אַבִּיעַ לָאֵל הַיּוֹם
עַל כִּי־הֱבִיאַנִי בְּחַסְדּוֹ עַד־הֲלֹם!

# ו

## וָו] וָוִים *pl.*

clavus, uncinus.

מין אונקלי לחבר בו דבר לדבר, ולו כעין צורת האות ו' המשתמשת ג"כ לחבור. ואמר הראב"ע בפירושו לחומש הפקודים כ"א י"ד: „ושם וָהֵב איננו לשון הקדש וכן ופסי ושתי ויזתא גם ושני..., וכל זה למה? שלא נמצא וי"ו שרש בראש המלה רק מלת ווי העמודים, רק תמצא תחת יו"ד כמו וָלָד". ויתכן שקרה זאת מפני רֹב השמוש באות וי"ו לחבור ולשאר הוראותיו השונות, דק על דק עד אין נבדק, ואילו בא גם בראש הפעלים וכו' היה מביא לידי טעיות הרבה והספקות היו מצויות מאד (כמו שנסתפק כבר הראב"ע אם הוי"ו בשם ושני שרשית או שמושית); וכעין זה בינותי בשפת רוסיא שמלת החבור a איננה באה בראש שרשי הפעלים והשמות, וכמעט כל המלות כֻּלן המתחילות באות a שאולות ולקוחות משפות זרות, לא סלאויות.

Ex 38,28.

וָוֵי *cs.* Ex 27,10.*11*.*38*,*12*.38,10.*11*.17.

וָוֵיהֶם *suff.* Ex 26,32.*37*.*36*,*36*.27,17.*38*,*19*.36,38.

## וָזָר(?)

*adj.* onustus (crimine).

לדעת קצת מחכמי העמים הוי"ו שרשית, כהוראת השרש בערבית, במובן עָמוּס ומסֻבל בחטאים, כלומר איש כְּבַד עון (שולדבעלאדען), ואיש כזה שכבר נכנסה בו רוח שטות, דרכו הפכפך ומעשיו מבלעים (וחכמי הפיזיאולוגיה קורין לאיש אשר אבותיו החטאים הנחילו לו, ע"פ חֻקי הטבע, את פחיתותיהם והסרונותיהם „ערבליך בעלאסטעט"); רבים ימאנו בבאור הזר ומוזר הזה ויזרוהו הלאה, אך כיון הָעַל עָל.

ולדעת הה' בארטה הוא מן הפעל וָזַר היות עקום (ומזה השם וֹזֶר שקר) בהפך אתן.

Prv 21,8.

——conf. זוּר——

## וָלָד

proles.

בא בתמונה הארמית, ובדרז"ל ולד ולדות. בקצת נוסחאות נמצא גם בש"ב ו' כ"ג כתיב ולד וקרי ולד, ובמסורה חצונית רשום עליו למדנחאי כתיב ולד.

Gn 11,30.

——conf. יָלַד; וָעֶד v. עַד——

וִיבֹאֲנִי חַסְדֵּי־אֵל, לוֹ אֶשָּׂא עָיִן
בְּבֹאִי לָחֹק בַּסֵּפֶר מִלֵּי אוֹת זָיִן.

# ז

## זְאֵב

lupus.

הוראתו ידועה, ודומתו בערבית וסורית.

הֲיִזְבָּחוּ *interrog.* Neh 3,34.

זִבַּח *Pi. 3 perf.* 2Ch 33,32.

זִבְּחוּ, זִבֵּחוּ *3 pl.* Hos 12,12 || Ps 106,38.

מְזַבֵּחַ *pt.* 1R 3,3.

מְזַבְּחִים *pl.* 1R 3,2.8,5.22,44 || 2R 12,4.*14,4.15,4.35* || 2Ch 5,6.30,22.

וּמְזַבְּחוֹת *pl.* 1R 11,8.

לְזַבֵּחַ *inf. cs.* 1R 12,32.

אֲזַבֵּחַ *1 impf.* 2Ch 28,23.

יְזַבֵּחַ *3 impf.* Hab 1,16.

וַיְזַבַּח 2R 16,4 || 2Ch 28,4.

יְזַבֵּחוּ [יְזַבְּחוּ *pl.* Hos 4,13.14. 11,2.

## זֶבַח, זְבַח

mactatio, caedes, *epulae*; sacrificium, victima.

לד"ק מִזְבְּחֹתָם דהושע ד' י"ט רבים מן זִבְחָה, אמנם השבעים קורין מִמִּזְבְּחֹתָם, וכן הוא בקבץ הבבלי.

Gn 31,54 || Ex 12,27.34,25 || Lev 3,1. 4,10.26.31. 7,11.12.13.15.16. 18.21.29.9,18.17,8.19,5. 22,21.29. 23,37 || Nu 6,17.18.7,88.15,3.8 || Jud 16,23 || 1S 1,21.2,13.19.9,12. 20,6.29 || 1R 8,62.63 || 2R 10,19. 16,15 || Jes 19,21.34,6.57,7 || Jer 33,18.46,10 || Ez 39,17.46,24 || Hos 3,4.6,7 || Jon 1,16 || Zeph 1,7. 8 || Ps 40,7.50,5. 51,18. 116,17 || Prv 15,8.21,27 || Eccl 4,17 || Dan 9,27 || 2Ch 7,4.5.12.

וְזֶבַח, זֶבַח, וָזֶבַח 2R 5,17 || Jer 7,22.17,26.

הַזֶּבַח, הַזָּבַח Lev 7,17 || Dt 18,3 || 1S 9,13 || Ez 44,11.

וְהַזָּבַח Ez 40,42.

בְּזֶבַח 1S 3,14.

בַּזָּבַח 1S 16,3.5.

לְזֶבַח, לְזָבַח Lev 3,6.23,19 || Jos 22,26.28.

לַזָּבַח Nu 15,5 || 1S 16,5.

וּלְזֶבַח, וּלְזָבַח Lev 7,37 || Nu 7, 17.*23.29.35.41.47.53.59.65.71.77.83* || Jos 22,29.

1S 2,13 || Jes 66,3 || Ez 39,17 || Ps 50,23 || Eccl 9,2.

וְזֹבֵחַ Mal 1,14.

הַזֹּבֵחַ 1S 2,15.

וְלַזֹּבֵחַ Eccl 9,2.

זֹבְחִים *pl.* Lev 17,5 || 1R 8,62 || Jes 65,3 || Esr 4,2 || 2Ch 7,4.33,17.

הַזֹּבְחִים Zach 14,21 || 2Ch 34,4.

זֹבְחֵי *cs.* Dt 18,3 || Hos 13,2.

זְבֹחַ *inf. cs.* 1S 15,15.

לִזְבֹּחַ, לִזְבּוֹחַ Ex 8,25 || Lev 9,4 || Dt 16,5 || Jud 16,23 || 1S 1,21.2,19. 10,8.15,21.16,2.5 || 1R 3,4 || Jes 57,7 || Mal 1,8 || 2Ch 11,16.

וְלִזְבֹּחַ 1S 1,3.

בְּזָבְחוֹ *suff.* 2S 15,12.

זְבַח *imper.* Ps 50,14.

זִבְחוּ *pl.* Ex 8,21 || Ps 4,6.

אֶזְבַּח *1 impf.* Ps 116,17.

אֶזְבְּחָה־ Jon 2,10 || Ps 54,8.

וְאֶזְבְּחָה Ps 27,6.

תִּזְבַּח *2 impf.* Ex 23,18 || Dt 12, 15.16,4.6.17,1.

תִּזְבָּחֶנּוּ *suff.* Dt 15,21.

וַתִּזְבָּחִים Ez 16,20.

וַיִּזְבַּח *3 impf.* Gn 31,54.46,1 || Nu 22,40 || 1S 1,4 || 2S 6,13 || 1R 1, 9.19.*25*.8,63 || 2R 23,20 || 1Ch 21, 28 || 2Ch 7,5.18,2.28,23.33,16.

וַיִּזְבָּחֵהוּ *suff.* 1R 19,21.

וַתִּזְבָּחֵהוּ *f. suff.* 1S 28,24.

נִזְבַּח *1 pl.* Ex 8,22².

נִזְבְּחָה Ex 5,8.17.

וְנִזְבְּחָה Ex 3,18.*5,3*.

תִּזְבְּחוּ, תִּזְבָּחוּ *2 pl.* Lev 19,5. 22,29² || 2R 17,35.36 || Ez 34,3.

תִּזְבָּחֻהוּ *suff.* Lev 19,5.

יִזְבְּחוּ *3 pl.* Lev 17,7 || Dt 32,17. 33,19 || Hos 8,13.

וְיִזְבְּחוּ Ex 8,4 || Ps 107,22.

וַיִּזְבְּחוּ Ex 24,5.32,8 || Jos 8,31 || Jud 2,5 || 1S 6,15.11,15 || Ez 20, 28 || Jon 1,16 || Ps 106,37 || Neh 12, 43 || 1Ch 15,26.29,21 || 2Ch 15,11.

Gn 49,27 || Jes 11,6.65,25 || Jer 5,6.

כִּזְאֵבִים [זְאֵבִים *pl.* Ez 22,27.

זְאֵבֵי (נס"א) *cs.* Zeph 3,3.

מִזְּאֵבֵי (נס"א) Hab 1,8.

——v. n. pr.——

זֹאת v. Concord. pron.

## זְבוּב] לַזְּבוּב

musca.

במקרא מין שרץ עוף קטן העוקץ ומטיל ארס, ובמשנה כולל גם המין הביתי. י"א שיסודו זוב, דבב במובן התנגדות, או זוב ע"ש הארס הזב ונוזל מפי הזבוב, ואולי הוא מן הדברה הטבעית (זוממען) שמשמיעים בעפיפתם. י"ג בקהלת: זְבוּב מָוֶת יבאיש, ויתכן שהיה בראשונה זבוב־מות במקף, ונעשה ליר"ד; ומעם הכתוב, שלפעמים יאבד איש יקר ע"י סכלות מעט ושגיאה קטנה כל חכמתו וכבודו, כמו שביכולת זבוב ארסי קטן להשחית שמן רוקח.

Jes 7,18.

זְבוּבֵי [זְבוּבִים *pl. cs.* (נס"א) Eccl 10,1.

——בַּעַל זְבוּב v. n. pr.——

[זָבַד] זְבָדַנִי *1 perf. suff.*

donare.

בערבית ובסורית הוראתו נתינת מתנה, ויש מחברין אותו עם זְוָדָא בדרז"ל, במובן צידה ומזון.

Gn 30,20.

## זֶבֶד

donum.

Gn 30,20.

——v. n. pr.——

## זָבַח

mactare, sacrificare.

הוראתו ידועה, ודוגמתו בשאר לשונות בני שם.

1R 8,63.

וְזָבַח 1R 13,2.

וְזָבַחְתָּ *2 perf.* Ex 20,24 || Dt 12, 21.16,2.27,7.

זָבַחְתִּי *1 perf.* Ez 39,19.

וְזָבְחוּ *3 pl.* Ex 34,15 || Lev 17,5.

וּזְבַחְתֶּם *2 pl.* Ex 8,24.

וְזָבַחְנוּ *1 pl.* Ex 8,23.

זֹבֵחַ, זוֹבֵחַ *pt.* Ex 13,15.22,19 ||

מִזָּבַח, מִזֶּבַח Lev 3,3.*9*. 4,35. 7, 20.29‖1S 15,22‖Prv 21,3.

זְבָחַי *suff.* Ex 23,18‖Lev 34,25‖ Ez 39,17.

בְּזִבְחִי 1S 2,29.

מִזִּבְחִי Ez 39,19.

זִבְחֲכֶם Lev 19,6.

זִבְחוֹ Lev 7,16.

מִזִּבְחוֹ Ex 34,15.

זְבָחִים *pl.* Gn 46,1‖Ex 10,25.24, 5‖1S 6,15.11,15‖1R 12,27‖2R 10,24‖Neh 12,43‖1Ch 29,21‖ 2Ch 29,31².

וּזְבָחִים Ex 18,12‖1S 15,22‖1Ch 29,21.

הַזְבָחִים *interrog.* Am 5,25.

הַזְּבָחִים 2S 15,12.

וְהַזְּבָחִים 2Ch 7,1.

זִבְחֵי *cs.* Lev 17,5‖Nu 10,10‖Dt 33,19‖Jos 22,23‖1S 10,8‖Hos 8, 13‖Ps 4,6.27,6.51,19.21.106,28. 107,22‖Prv 7,14.17,1‖2Ch 30, 22.33,16.

לְזִבְחֵי Nu 25,2.

מִזִּבְחֵי Ex 29,28‖Lev 7,32.34.10, 14.

וּבִזְבָחֵינוּ *suff.* Jos 22,27.

זְבָחֶיךָ Dt 12,27‖Jes 43,24‖Ps 50,8.

וּזְבָחֶיךָ Jes 43,23.

זִבְחֵיכֶם Jes 1,11‖Jer 7,21‖Am 4,4.

וְזִבְחֵיכֶם Dt 12,6.11‖Jer 6,20.

זִבְחֵיהֶם Lev 17,5.7‖Ez 20,28‖ Hos 9,4.

וְזִבְחֵיהֶם Jes 56,7.

זְבָחֵימוֹ Dt 32,38.

זְבָחָה ?] מִזִּבְחוֹתָם *pl. suff.* Hos 4,19.

## מִזְבֵּחַ

ara, altare.

Gn 8,20. 12,7.*9.13,18*.26,25.*35,7*. 33,20.35,1.3‖Ex 17,15.24,4.30,1. 32,5‖Dt 27,5‖Jos 8,30.22,10². 16.19.23.29‖Jud 6,24.26.21,4‖1S 7,17.14,35²‖2S 24,18.21.25‖1R 6,20.18,2.16,32.18,32‖Jes 19,19.27,9‖Joel 1,13‖Am 2,8‖Zach 9,15‖1Ch 21,18.22.26.22, 1(21,31)‖2Ch 32,12.

הַמִּזְבֵּחַ Gn 13,4.22,9².24,6.27,1². 5².7.28,43.*30,20*.29,12².16.20.21. 36.37.*40,10*².38.44.30,18.*40,7*.38, 3.7.30.40,10.32‖Lev 1,5.*11.3,2*. *8.13*.7.8.*12*.15.11.16².2,8.12.4,18. 30.*34*. 5,9². 6,2².3².5.6.7.8. 7,2. 8, 11².15.*9,9*.15².*9,9*.19.*24*.30. 9,7.8. 12.*18*.13.*17*.24. 10,12. 16,12.18². 20.*33*.17,11.21,33.22,22‖Nu 3, 26.*4,26*. 4,13.14. 5,25. 7,1.10².11. 84.*88*.17,11.18,3.5.7.17‖Jos 22, 11.26‖Jud 6,28.13,20²‖1R 1,50. *2,28*.51.53.2,29.3,4.6,22. 9,25.12, 32.*33*.33.13,1.2.3.4².5.32. 18,26‖ 2R 12,10.16,10².11.12².13.14².15. 18,22.23,15.16‖Jes 6,6.36,7‖Ez 8,5.16. 40,46.41,22.43,13².18.22. 26.27‖Am 3,14.9,1‖Zach 14, 20‖Ps 118,27‖Esr 3,3‖2Ch 7,9.

וְהַמִּזְבֵּחַ 1R 13,5‖Ez 40,47.

הַמִּזְבֵּחָה Ex 29,13.*25*.18‖Lev 1, 9.13.*15.2,9.4,19.5,12*.17. 2,2. 3,5. 11.16. 4,26.31.35. 7,5.31. 8,16.21. 28.9,10.14.20.14,20.16,25‖Nu 5, 26‖2Ch 29,22³.24.

לְהַמִּזְבֵּחַ 2Ch 29,27.

בַּמִּזְבֵּחַ Gn 8,20‖Ex 29,37‖Nu 23,2.4.14.*30*.

לַמִּזְבֵּחַ Ex 27,6.38,4‖Nu 17,3.4‖ Jos 22,34‖1R 18,32.35‖2R 11, 11‖Ez 45,19.47,1‖2Ch 5,12.23, 10.

וְלַמִּזְבֵּחַ Ex 40,33‖Joel 2,17.

מִזְבַּח *cs.* Ex 20,24.25. 30,27.*31, 8.35,15.37,25*.28.*31,9.35,16*.38,1. 30.39,38.39.40,5.6.10.26.29‖Lev 4,7².*18.25*.10.25.*30.34*.17,6‖Nu 4,11‖Dt 12,27².16,21.26,4.27,5. 6‖Jos 8,31.22,19.28.29‖Jud 6, 25.28.30‖1R 7,48.8,22.54.64.18, 30‖2R 23,9‖Ez 9,2‖Mal 2,13‖ Ps 43,4‖Esr 3,2‖Neh 10,35‖ 1Ch 6,34².16,40.21,26‖2Ch 1,6. 4,1.19.6,12. 7,7. 8,12. 15,8. 26,16. 29,18.19.21.33,16.35,16.

וּמִזְבַּח 2R 16,15‖1Ch 21,29‖2Ch 1,5.

הַמִּזְבַּח 2R 16,14.23,17.

לְמִזְבַּח 2Ch 26,19.

וּלְמִזְבַּח Jos 9,27‖1Ch 28,18.

מִזְבְּחִי *suff.* Ex 20,26.21,14‖1S 2,28.33‖Jes 56,7.60,7‖Mal 1,7. 10.

מִזְבְּחֶךָ, מִזְבַּחֲךָ Dt 33,10‖1R 8, 31‖Ps 26,6.51,21‖2Ch 6,22.

מִזְבְּחוֹ Jud 6,31.*32*‖Thr 2,7.

מִזְבְּחוֹת, מִזְבְּחֹת *pl.* Nu 23,1.*29*. 14‖2R 21,3.4.5‖Jer 11,13‖Hos 8,11²‖Am 3,14‖2Ch 14,2.28,24. 33,3.4.34,4.

הַמִּזְבְּחוֹת, הַמִּזְבְּחֹת Nu 23,4‖2R 11,18.23,12.20‖Jes 17,8‖2Ch 23,17.30,14.31,1.33,15.34,7.

וְהַמִּזְבְּחֹת Nu 3,31.

לַמִּזְבְּחוֹת Hos 10,1.

מִזְבְּחוֹתֶיךָ *suff.* 1R 19,10.*14*‖Ps 84,4.

מִזְבְּחוֹתֵיכֶם Jer 17,1‖Ez 6,4.5.6.

מִזְבְּחֹתָיו 2R 11,18.18,22‖Jes 36, 7‖2Ch 23,17.32,12.

מִזְבְּחֹתָם Ex 34,13‖Dt 12,3‖Jer 17,2‖Hos 10,2.8. 12,12‖2Ch 34,5.

מִזְבְּחוֹתֵיהֶם Dt 7,5‖Jud 2,2‖Ez 6,13.

—v. n. pr.; conf. ch. דֶּבַח—

## זָבַל] יִזְבְּלֵנִי *3 impf. suff.*

habitare.

לרב המפרשים ענינו דירה, כענין הפעם יִלָּוֶה אישי אלי, ובאו לשם זְבֻלוּן שני טעמים זבד וזבל כמו ליוסף — אָסַף ויֹסֵף, והרבה דומידם; וי״ם יזבלני ירוממני, שבאשורית זבל נרדף אל נשא, ומזה זְבֻל, בית רם ונשא.

Gn 30,20.

## זְבֻל

habitatio, domicilium.

1R 8,13‖2Ch 6,2.

מִזְּבֻל Jes 63,15‖Ps 49,15.

**זְבֻלָה** Hab 3,11.

——v. n. pr.——

## זָג
[?זַג]

pellicula uvae.

קליפת הענבים, והפותרים סוברים שנקראה כן ע״ש שהיא זכה צלולה ובהירה, זכוכית ת״י זגוניתא.

Nu 6,4.

——זוּד v. זָדוֹן, זֵד——

**זֶה, זוֹ** v. Concord. pron.

## זָהָב

aurum; *metaph.* splendor coeli, olei purissimi.

אח לצהב ע״ש מראהו האדמדם, והֻשאל בזכריה על זהר השמן הזך והמצהצה, ובאיוב ל״ז כ״ב יתכן שמרמז על אור היקרות, הנודע בשם אור הצפוני (נָארדליכט). כשבא זהב עם שם המספר יורה על משקל מיוחד למטבע כנהוג עם השם כסף, וגם בשפתי מערב כנוי למטבע ידוע (גולדען, וכדומה).

Gn 24,22$^2$.53.44,8 ‖ Ex 2,22.*12*, *35*. 11,2. 20,23. 25,3.*35*,*5*.11$^2$.*24*. *30*,*3*.12.13.*28*.*30*,*5*.17.18.24.*30*,*3*. 25.26.29.31.36. *37*,*22*.38. *37*,*23*. 39. 26,6.*36*,*13*.29$^2$.32$^2$.37. 28,6.*8*. *15*.*39*,*2*.*5*.*8*.11.13.14.20.22.*39*,*15*. 23.*26*.*27*.*30*,*4*.*39*,*19*.*20*.33.34.36. 32,24.31.35,22$^2$.36,34$^3$.36$^2$.38.37, 2$^2$.*11*.*26*.4.15.28.6.7.11.*26*.12.13. 16.17.24.27. 39,6.13.16$^2$.25.30 ‖ Nu 7,14.*20*.*26*.*32*.*38*.*44*.*50*.*56*.*62*. *68*.*74*.*80*.84.*86*.8,42.31,50 ‖ Jos 7, 21 ‖ Jud 8,24.26 ‖ 1S 6,4$^2$.15 ‖ 2S 1,24.8,10.12,30 ‖ 1R 6,20.21$^3$.22$^2$. 28.30.22.35.7,48.49$^2$.50$^2$. 9,14.*10*, *10*.28.10,11.14.16$^2$.17$^2$.18.21$^2$.22. 25.12,28 ‖ 2R 5,5.12,14.18,14.23, 33.25,15 ‖ Jes 46,6.60,6.17 ‖ Jer 4,30.51,7.52,19$^2$ ‖ Ez 16,13.28,4 ‖ Nah 2,10 ‖ Hab 2,19 ‖ Zach 4,2. 14,14 ‖ Ps 45,14.119,72 ‖ Prv 11, 22.20,15.25,11.12 ‖ Job 3,15.28,6. 17.31,24.37,22.42,11 ‖ Cant 1,11. 3,10.5,14 ‖ Thr 4,1 ‖ Esth 1,6.7.8, 15 ‖ Esr 1,9.10.2,69.8,26.27 ‖ Neh 7,70(69).71(70).72(71) ‖ 1Ch 18, 10. 20,2. 21,25. 22,14(13). 28,15. 17.18$^2$.29,3.4.7 ‖ 2Ch 3,4.5.*8*.7.9$^2$. 10.4,8.20.21$^2$.22$^2$. 8,18. 9,9.10.13. 14.15$^2$.16$^2$.17.20$^2$.21.24. 13,8. 24, 14.36,3.

**וְזָהָב** Gn 24,35 ‖ Nu 22,18.*24*,*13* ‖ Dt 7,25.8,13.17,17.29,16 ‖ Jos 6, 19 ‖ 2S 21,4 ‖ 1R 10,2.15,15.19 ‖ 2R 7,8 ‖ Jes 2,7.13,17 ‖ Jer 10,9 ‖ Ez 27,22.28,13.38,13 ‖ Hos 2,10 ‖ Zach 6,11 ‖ Ps 105,37.115,4.135, 15 ‖ Eccl 2,8 ‖ Dan 11,8 ‖ 2Ch 9,1. 15,18.16,2.3.

**הַזָּהָב** Gn 2,11.41,42 ‖ Ex 28,5.24. 32,2.3.38,24.39,3.17.38.40,5.26 ‖ Lev 8,9 ‖ Nu 4,11.31,22.51.54 ‖ Jos 7,24 ‖ Jud 8,26 ‖ 1S 6,8.11.17. 18 ‖ 2S 8,7 ‖ 1R 6,32.7,48.51.10, 14.14,25 ‖ 2R 10,29.12,19.14,14. 16,8.20,13.23,35.24,13 ‖ Jes 39,2 ‖ Hag 2,8 ‖ Zach 4,12$^2$.13,9 ‖ Eccl 12,6 ‖ Esth 4,11.*5*,*2*.*8*,*4* ‖ Dan 11, 43 ‖ Esr 8,25 ‖ 1Ch 18,7.28,15.16. 17.29,2 ‖ 2Ch 1,15.4,7.19.5,1.9, 13.12,9.13,11.25,24.

**וְהַזָּהָב** Jos 6,24 ‖ 2S 8,11 ‖ 1R 15, 18 ‖ 2R 23,35 ‖ Esr 8,28.30.33 ‖ 1Ch 18,11 ‖ 2Ch 3,6.

**בַּזָּהָב** Ex 31,4.35,32 ‖ Jes 40,19 ‖ Esr 1,6 ‖ 2Ch 2,6.*13*.9,18.

**בְּזָהָב** Dan 11,38.

**וּבְזָהָב** Jos 22,8 ‖ Jer 10,4 ‖ Esr 1,4.

**וּבַזָּהָב** Gn 13,2 ‖ 1R 9,11.

**כַּזָּהָב** Mal 3,3 ‖ Job 23,10 ‖ Esr 8, 27.

**לַזָּהָב** 1R 22,49 ‖ Prv 47,3.*27*,*21* ‖ Job 28,1 ‖ Esr 1,11 ‖ 1Ch 22,16 (15).28,14.29,2.5.

**וְלַזָּהָב** 2Ch 21,3.32,27.

**מִזָּהָב** Ps 19,11.119,127.

**וּמִזָּהָב** Prv 22,1.

**זְהַב** *cs.* Ex 38,24 ‖ Nu 7,86.31, 52 ‖ 2Ch 3,6.

**וּזְהַב** Gn 2,12.

**מִזְּהַב** Ps 72,15 ‖ 1Ch 29,4.

**וּזְהָבִי** *suff.* Joel 4,5.

**וְלִזְהָבִי** 1R 20,7.

**מִזְּהָבִי** Ez 16,17.

**זְהָבְךָ** [זְהָבְךָ] Jes 30,22.

**וּזְהָבְךָ** 1R 20,3.5.

**זְהָבוֹ** Jes 2,20.31,7.

**זְהָבָם** Zeph 1,18.

**וּזְהָבָם** Jes 60,9 ‖ Ez 7,19$^2$ ‖ Hos 8,4.

——v. n. pr.; conf. ch. דְּהַב——

## זָהַם

fastidire, foetidum habere.

ענינו תעוב וגעול, ושמושו רב בדרז״ל.

**וְזִהֲמַתּוּ** [זִהֲמָה] *Pi. 3 perf. f. suff.* Job 33,20.

——v. n. pr.——

## זָהַר

splendere, lucere; *Hi.* illustrare, docere, monere, adhortari; *Ni.* admonitionem admittere, monitis parere, sibi cavere.

נגזר מן השם זֹהַר ואח אל צהר וצחר (טהר); וכל מזהיר מופיע אור על דרך חברו, או מאיר עיניו לבל יִכָּשֵׁל ברעה. י״נ בשמות י״ח כ׳ וְהוֹרֵיתָה; בויקרא ט״ו ל״א ת״י ותפרשון מן נָזַר, כהוראת דגש הנו״ן (ע׳ ראב״ע), אמנם השמרוני והשבעים קורין והזהרתם, וי״ג וְהִזְהַרְתֶּם. וטעם מִמֶּנִּי (יחז׳ ג׳ י״ז ול״ג ז׳) בשמי, ואולי יש לגרוס ממנו, ודָּבָר הוא פורענית וגזרה רעה.

**נִזְהָר** [נִזְהַר] *Ni. 3 perf.* Ez 3, 21.33,4.5$^2$.6.

**נִזְהָר** *pt.* Ps 19,12.

**לְהִזָּהֵר** *infin. cs.* Eccl 4,13.

**הִזָּהֵר** *imper.* Eccl 12,12.

**וְהִזְהִיר** *Hi. 3 perf.* Ez 33,3.

**וְהִזְהִירָהּ** *suff.* 2R 6,10.

**הִזְהַרְתָּ** *2 perf.* Ez 3,19.33,9.

**וְהִזְהַרְתָּה, וְהִזְהַרְתָּ** Ex 18,20 ‖ Ez 3,17.33,7.

**הִזְהַרְתּוֹ** *suff.* Ez 3,18.20.21.

**וְהִזְהַרְתֶּם** *2 pl.* 2Ch 19,10.

**לְהַזְהִיר** *inf. cs.* Ez 3,18.*33*,*8*.

**יַזְהִרוּ** [יַזְהִיר] *3 impf. pl.* Dan 12,3.

## זֹהַר

splendor.

Ez 8,2.

כְּזֹהַר Dan 12,3.

———v. ch.; זִן v. זַיִן———

זוּ, זוֹ v. Concord. pron.

### זוב] זָב 3 *perf.*

fluere, diffluere, contabescere.

הוראתו ידועה, וקרוביו דאב ודוב, טוף וצוף; וטעם זָב עֲמֵקֵךְ לרד״ק נמס ונמוג וכלה, ויי״פ במובן זבת חלב ודבש, ומוסב אל מה תתהללי; ויתכן שהנביא רמז גם על זיבת דם של בת השובבה (ועמקך כעין חמוקי ירכיך), וכדרשת חז״ל על פתהן יערה דישעיה.

Jer 49,4.

זָב *pt.* Lev 15,2.22,4‖Nu 5,2‖2S 3,29.

הַזָּב Lev 15,4.6.7.8.9.11.12.13.32.

וְהַזָּב Lev 15,33.

זָבָה *f.* Lev 15,19.

זָבַת *cs.* Ex 3,8.*17.33*,3.13,5‖Lev 20,24 ‖ Nu 13,27.14,8.16,13.14 ‖ Dt 6,3.*11*,9.*26*,9.*15*.27,3.31,20 ‖ Jos 5,6‖Jer 11,5.32,22 ‖ Ez 20,6. *15*.

יָזוּב 3 *impf.* Lev 15,25.

תָּזוּב *f.* Lev 15,25.

יָזֻבוּ 3 *pl.* Thr 4,9.

וַיָּזוּבוּ, וַיָּזֻבוּ Jes 48,21‖Ps 78,20. 105,41.

### זוֹב

fluxus seminis verilis, sanguinis menstrui.

Lev $15,25^2$.

מִזּוֹב Lev 15,30.

זוֹבוֹ *suff.* Lev 15,2.3.33.

בְּזוֹבוֹ Lev 15,3.

מִזּוֹבוֹ Lev 15,3.13.15.

זוֹבָהּ, זֹבָהּ Lev 15,19.26.

מִזּוֹבָהּ Lev 15,28.

### זוד] זָדָה 3 *perf. f.*

*effervescere*, proterve, insolenter agere; coquere.

לרב הפותרים עיקרו יורה על רתיחת המים והעלאתם בשופע (וזה טעם הזידונים), והֻשאל על רתיחת הדם באיש זדון; אך לרד״ק ויזד דיעקב שרשו נָזַד, בנח ת׳ דגש, ושעורו וַיַּזֵּד, והגון בנזיד שרשית. ונראה יותר כי זוד אח אל צוד וְצָדָה, כי המזיד עושה בערמה ובצְדִיָּה. ע׳ הערה אל דָּבָר.

Jer 50,29.

זָדוּ 3 *pl.* Ex 18,11.

הֵזִיד] הֵזִידוּ *Hi.* 3 *perf. pl.* Neh 9,10.16.29.

יָזִיד, יָזֵד 3 *impf.* Ex 21,14‖Dt 18,20.

וַיָּזֶד Gn 25,29.

וַתָּזִדוּ 2 *pl.* Dt 1,43.

יְזִידוּן 3 *pl.* Dt 17,13.

### זֵד

superbus, protervus.

Prv 21,24.

זֵדִים *pl.* Jes 13,11‖Mal 3,15.19‖Ps 86,14.119,21.51.69.78.85.122.

הַזֵּדִים Jer 43,2.

מִזֵּדִים Ps 19,14.

### זָדוֹן

superbia, fastus.

Jer 50,31.32‖Prv 11,2.21,24.

הַזָּדוֹן Ez 7,10.

בְּזָדוֹן Dt 17,12.18,22‖Prv 13,10.

זְדוֹן *cs.* Jer 49,16‖Ob 3.

זְדֹנְךָ *suff.* 1S 17,28.

זֵידוֹן] הַזֵּידוֹנִים *pl.* Ps 124,5.

### נָזִיד

coctum.

Gn 25,29‖2R 4,38.

הַנָּזִיד 2R 4,39‖Hag 2,12.

מֵהַנָּזִיד 2R 4,40.

וּנְזִיד *cs.* Gn 25,34.

————v. chald.————

### זָוִית°] כְּזָוִיֹּת *pl.*

angulus, columna angularis (rad. זָוָה).

קרן ופנה.

Zach 9,15‖Ps 144,12.

מֶזֶו v. מָזוּ] מְזָוֵינוּ *pl. suff.*

coellae, promtuaria.

פִּנּוֹת האוצר למזון וצידה, ובא ע״מ קָצוּ או קָצֶו.

Ps 144,13.

### מְזוּזָה] הַמְּזוּזָה

postis ianuae portaeque (rad. זוז).

לחי הקבוע בפתח לנבהו, ועל צירוו תלויה הדלת וזזה לכאן ולכאן. השבעים קורין במ״א ד׳ ה׳: וכל־הפתחים וְהַמְּחֻזוֹת.

Ex 21,6.

וְהַמְּזוּזָה Jes 57,8.

מְזוּזַת *cs.* 1S 1,9 ‖ Ez 41,21.45, $19^2$.46,2.

מְזוּזָתִי *suff.* Ez 43,8.

וּמְזוּזָתָם Ez 43,8.

מְזוּזוֹת, מְזוּזֹת, מְזֻזוֹת *pl.* Dt 6, 9.11,20‖1R 6,31.33‖Prv 8,34.

הַמְּזֻזוֹת, הַמְּזוּזֹת Ex 12,7.22.23‖Jud 16,3.

וְהַמְּזוּזֹת 1R 7,5.

———v. n. pr.; conf. זִיז———

### זול°] הַזָּלִים *pt. pl.*

effundere; *Hi.* vilipendere.

קרוב לזלל, אזל ונזל; יש מחברים לו גם תולי דירמיה ב׳ ל״ו ואזַל דמשלי כ׳ י״ד. ע׳ שרש אָזַל צד כ״ב א׳.

Jes 46,6.

הִזִּילוּהָ (=הֱזִילוּהָ?) *Hi.* 3 *perf. pl. suff.* Thr 1,8.

—cf. זָלַל; תּוֹלָי v. אָזַל p. $16^a$—

### זוּלָה°] זוּלַת *cs.*

remotio = *praeter*.

מלת היחס לשלילה בהוראת הסרה והרחקה, כלומר היציאה חוץ מן הכלל, ובדרז״ל הַל עשרין וכו׳ (שבת פ״ט, ב׳); בזולתי היו״ד נוספת כמו בבלתי.

2R 24,14.

זוּלָתִי (*suff.*?) Dt 1,36.4,12 ‖ Jos 11,13 ‖ 1R 3,18.12,20 ‖ Jes 45,5. 21‖Hos 13,4‖Ps 18,32.

זוּלָתְךָ, זוּלָתֶךָ *suff.* 2S 7,22‖Jes 26,13.64,3‖Ruth 4,4‖1Ch 17,20.

זוּלָתָהּ 1S 21,10.

### זון] מוּזָנִים K. *Ho. pt. pl.*

alere, pascere; Ho. pt. bene pastus, pinguis. Conf. יָזַן.

ויכלכל ת״א וְזָן, ובא הרבה (גם בנפעל) בדרז״ל ובברכת המזון. אשה זונה דרחב ת״י פונדקיתא (ע״מ טובה), והשבעים תרגמו זונה

**מָזוֹר**

vulnus, ulcus.

Hos 5,13‖Ob 7.

לְמָזוֹר Jer 30,13.

מְזֹרוֹ *suff.* Hos 5,13.

—conf. נָזַר, זָרַר, זַרְזִיר, זָרָה—

**זָחַח]** יִזַּח *Ni. 3 impf.*

removeri, solvi.

קרוב במובנו אל זָחַל, ובא ע״ם יָמַּד מן מָדַד, ובדרז״ל זחוחי הלב; ולרד״ק שרשו נָזַח = נָסַח ע״ם יִפַּח מן נדח, ובדרז״ל (נזיר) נזיח.

Ex 28,28.39,21.

**זָחַל]** זָחַלְתִּי *1 perf.*

repere, serpere; timere.

ענינו כדנוד והעתקה ממקום למקום ונאמר על השרצים הרחשים, ויש דוגמתו בערבית, ובדרז״ל בא גם בענין נזילה והטפה (ויש לחבר לו גם שחל: כמישחל בניתא מחלבא), וטעם זָחַלְתִּי דאיוב כטעם וָאֶחְבָא, או שַׂמְתִּי בֶעָפָר פִּי, או וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מרחוק; יונתן והסורי תרגמוהו מן דְּחַלָא הארמי וכנרדף אל ואירא, והשבעים תרגמו הֶחֱרַשְׁתִּי!

Job 32,6.

זָחֲלֵי [זֹחֵל, זֹחֲלִים *pt. pl. cs.* Dt 32,24.

כְּזֹחֲלֵי Mich 7,17.

——v. n. pr. אֶבֶן הַזֹּחֶלֶת——

**זִו (= זִיו)**

mensis secundus Hebraeorum.

הוא חדש אִיָּר, ונקרא כן ע״ש הודו, זיוו והדרו.

1R 6,1.37.

————v. chald.————

**זִיז]** וְזִיז

quod movetur: bestia; *lactis ubertas*, abundantia.

י״מ מזיז כבודה כמו מזיו, וזיז שדי מענין תנועה, כל החיה הרומשת בשדה, ויתכן שכלם כזיו בדרז״ל ענין בליטה וקרן, ונאמר על החיות בעלי הקרנים, ובהשאלה על השדים הבולטות (כשני עפרים).

Ps 50,11.80,14.

מִזִּיז Jes 66,11.

——v. n. pr.; conf. זִזוּ——

זָקַק v. זִיק

13*

נָזֹרוּ *Ni. 3 perf. pl.* Jes 1,4‖Ez 14,5.

מוּזָר [הוּזַר *Ho. pt.* Ps 69,9.

זָר *adj.* Ex 30,33‖Lev 22,10.12.13‖Nu 17,5‖Dt 25,5‖1R 3,18‖Jes 17,10.28,21.43,12‖Hos 8,12‖Ps 44,21.81,10‖Prv 11,15.14,10.20,16.27,2.13‖Job 15,19.19,27.

זָר, וְזָר Ex 29,33‖Nu 18,4‖Prv 21,8(?).

וְהַזָּר Nu 1,51.*3,10.38.18,7.*

לְזָר Job 19,15.

לַזָּר Prv 6,1.

זָרִים *pl.* 2R 19,24‖Jes 1,7².25,2.5.61,5‖Jer 2,25.5,19.18,14.30,8.51,2.51‖Ez 11,9.16,32.28,7.10.30,12.31,12‖Hos 5,7.7,9.8,7‖Ob 11‖Ps 54,5.109,11‖Prv 5,10.

וְזָרִים Joel 4,17.

הַזָּרִים Ez 7,21.

בְּזָרִים Dt 32,16.

לְזָרִים Prv 5,17‖Thr 5,2.

לַזָּרִים Jer 3,13.

זָרַיִךְ [זָרַיִךְ *suff.* Jes 29,5.

זָרָה *f. sg.* Ex 30,9‖Lev 10,1‖Nu 3,4.26,61‖Prv 2,16.5,3.7,5.

בְּזָרָה Prv 5,20.

זָרוֹת *pl.* Prv 22,14.23,33.

**וְהַזּוּרֶה (= זָרָה) *pt. pass.* II זוּר]**

comprimere, exprimere (al. rad. זָרַר); *pt. pass.* compressum, contritum.

ענינו מעיכה, סחיטה ועצור, וקרוב אל אזר, עצר וצרר (ובערבית זר בדגשות הרי״ש), ומזה שם מָזוֹר למכה טריה העומדת להִפָּתַח, ובא זֹרוּ ע״ם אוֹרוּ, בּוֹשׁוּ, טֹובוּ מן הקל, או כמו זוּרוּ מן הפּוּעַל. לרד״ק מָזוֹר דעובדיה ד׳ הוא מן זרה במובן מוקש, וכד״א מְזֹרָה רָשֶׁת (משלי א׳ י״ז), וכת״י תַּקְלָא, אך לרש״י, ראב״ע ורד״ק ענינו חלי, ע״כ הובא גם בזה.

Jes 59,5.

זֹרוּ *3 perf. pl.* Jes 1,6.

וַיָּזַר *3 impf.* Jud 6,38.

תְּזוּרֶהָ *f. suff.* Job 39,15.

ממש, והעיר שם הרד״ק שזאת גם כונת יונתן, שכן תרגם שתים נשים זונות פונדקן אעפ״י שתרגם מקצתן נפקת ברא וכו׳.

Jer 5,8.

**מָזוֹן]** וּמָזוֹן

cibus, alimentum.

Gn 45,23.

הַמָּזוֹן 2Ch 11,23.

——v. ch.; זוּף(?) v. זֶפֶת——

**זוּעַ]** זָע

moveri, se movere, tremere. *Pil. pt.* agitans, divexans.

ענינו תנועה ותנודה, החרדה והרעשה, ויש דוגמתו בערבית ובסורית; ובדרז״ל גם בהתפעל נִתְזַעְזַע.

Esth 5,9.

שֶׁיָּזֻעוּ [יָזוּעַ *3 impf. pl.* Eccl 12,3.

מְזַעְזְעֶיךָ [זַעֲזַע *Pil. pt. pl. suff.* Hab 2,7.

**זַוָּעָה**

agitatio, divexatio; terror.

פחד, נדנוד, רעש והלחלה, ובמשנה רעידת הארץ: על הזיקין ועל הַזְוָעוֹת (ברכות ט׳ ב׳).

Jes 28,19.

לְזַעֲוָה Q., אלזַוָּעָה K. Jer 15,4.*29,18.*24,9.34,17‖2Ch 29,8.

לְזַעֲוָה Dt 28,25‖Ez 23,46.

**זֵעָה]** בְּזֵעַת *cs.*

sudor. Conf. יֶזַע.

ע״ם צֵדָה מן צוּד.

Gn 3,19.

————v. n. pr.————

**I זוּר]** זָרָה *3 perf. f.*

recedere; alienum, fastidio esse; *pt.* peregrinus, hostis, profanus, inauditus.

קרוב לשרש סוּר; לרד״ק נָזֹרוּ שרשו נָזַר, וזֹרוּ דתהלים שרשו זָרַר; י״ג בישעיה כמהפכת סְדֹם, וי״ם כמו זָרִים (כקָדִים וְקָדִם), וכן יש לפרש שאון זָרִים (כ״ה ה׳), ואולי גם בירמיה י״ח י״ד מים זרים כמו מֵי זרם. י״ג בישעיה כ״ט ה׳ המון צָרַיִךְ; יונתן והסורי קורין בתהלים נ״ד ה׳ זֵדִים. בקצת נוסחאות במשלי כ״ב י״ד: זָרוֹת.

Job 19,17.

זָרוּ *3 pl.* Ps 78,30‖Job 19,13.

זֹרוּ (?) Ps 58,4.

## זַ֫יִת, זֵית

olea, oliva, ramus olivae; frons oleagina, olivetum.

נקרא כן ע״ש זיוו וצהצוחו, כמו שנקרא יִצְהָר ע״ש הדרו.

Gn 8,11 ‖ Ex 27,20.30,24 ‖ Lev 24,2 ‖ Jud 15,5 ‖ Jes 17,6.24,13 ‖ Jer 11,16 ‖ Mich 6,15 ‖ Hab 3,17 ‖ Neh 8,15.

**הַזַּ֫יִת** Jud 9,9 ‖ Hag 2,19.

**כְּזַ֫יִת** Ps 52,10.

**כַּזַּ֫יִת** Hos 14,7 ‖ Job 15,33.

**לַזַּ֫יִת** Jud 9,8.

**זֵית** *cs.* Dt 8,8 ‖ 2R 18,32.

**זֵיתְךָ, זֵיתֶ֫ךָ** *suff.* Dt 24,20.28,40.

**לְזֵיתֶ֫ךָ** Ex 23,11.

**זֵיתִים** *pl.* Dt 28,40 ‖ Zach 4,3 ‖ Ps 128,3.

**וְזֵיתִים** Dt 6,11 ‖ Jos 24,13 ‖ 2R 5,26 ‖ Neh 9,25.

**הַזֵּיתִים** 2S 15,30 ‖ Zach 4,11.12. 14,4[2] ‖ 1Ch 27,28.

**וְזֵיתֵיכֶם** *suff.* 1S 8,14 ‖ Am 4,9.

**זֵיתֵיהֶם** Neh 5,11.

———v. n. pr.———

**הַאֶזְכֶּה** 1 (?) *impf. interrog.*

## [זָכָה]

purum, iustum esse.

אח לזכך; וטעם הַאֶזְכֶּה כמו הֲיִזְכֶּה, (ומצינו בנביא זה השמוש אל״ף במקום יו״ד: הַאִשׁ ת׳ הֲיֵשׁ בפסוק שלפניו), וכ״ת השבעים.

Mich 6,11.

**תִּזְכֶּה** 2 *impf.* Ps 51,6.

**יִזְכֶּה** 3 *impf.* Job 15,14.25,4.

**[זִכָּה] זִכִּיתִי** *Pi. 1 perf.* Ps 73,13 ‖ Prv 20,9.

**יְזַכֶּה** 3 *impf.* Ps 119,9.

**הִזַּכּוּ (=הִתְזַכּוּ)** *Hithp. imper. pl.* Jes 1,16.

———v. ch. et n. pr.———

## [זָכַךְ] זַכּוּ 3 *perf. pl.*

purum esse, splendere.

אח לזכה וקרב אל זָקַק, החזק יותר בסַלְתּוֹ כרבות החוק במכטאו.

Job 15,15.25,5 ‖ Thr 4,7.

**[הֵזַךְ] וַהֲזִכּוֹתִי** *Hi. 1 perf.* Job 9,30.

## זַךְ, זָךְ

*adj.* purus, puri animi.

Ex 27,20 ‖ Lev 24,2 ‖ Prv 16,2.20,11 ‖ Job 8,6.11,4.33,9.

**וְזַךְ** Prv 21,8.

**זַכָּה** *f.* Ex 30,34 ‖ Lev 24,7 ‖ Job 16,17.

## [זְכוֹכִית] (al. כוּ) וּזְכוֹכִית

vitrum.

ע״ש הזכות והבהירות שלו. י״ת זגוגיתא, וכן בערבית ובסורית.

Job 28,17.

———v. chald.———

## זָכַר, זָכָר

meminisse, recordari, reminisci; *meditari;* memorare.

הוראתו ידועה. לדעת האחרונים אח אל דקר, ענין תחיבה ונעיצה (ומזה השם זָכָר בניגוד אל נקבה), והֻשאל אל הדבר התקוע בלב, אך יתכן שהוא קרוב אל סָכַר במובן סתימה וסגירה, ובהשאלה אל המונח שָמור וסָגור בלב (כמונח בקופסא), וּזְכוֹר מ״ש בצלע הזכר: ויסגר בשר תחתנה (ולפ״ז המשקל זָכוּר עולה יפה), והנגוד מובן מאליו. מן הָאַזְכָּרָה לריח ניחוח האמורה בקרבנות למדו קצת שיש לשרש זה גם מושג הַהֲרָחָה, וזה באור: זִכְרוֹ כיין לבנון, נַזְכִּירָה דדיך מיין, יִזְכֹּר כל מנחתיך. השבעים והסורי קורין בתהלים כ׳ ח׳ נַגְבִּיר ת׳ נַזְכִּיר, ווי״ג ע״ד י״ח: בְּכָל־זֹאת; י״מ זְכָרָנוּ (קט״ו, י״ב) כמו זְכוּרֵנוּ (או זְכָרֵינוּ), והיא ברכת עולי רגלים.

י״ג בישעיה מ״ג כ״ו הוֹכִיחֵנִי ת׳ הַזְכִּירֵנִי.

Gn 40,23 ‖ Jer 44,21 ‖ Ps 9,13.98,3.105,8.42.109,16.136,23 ‖ Thr 2,1 ‖ Eccl 9,15 ‖ Esth 2,1 ‖ 2Ch 24,22.

**זְכָרָנוּ** 3 *perf. suff.* Ps 115,12.

**זָכְרָה** 3 *f.* Thr 1,7.9.

**וְזָכַרְתָּ** 2 *perf.* Dt 5,15.*15*,*15.16*,*12.24*,*18.22*.8,2.18 ‖ 1S 25,31.

**זְכַרְתָּנִי** *suff.* Gn 40,14.

**וּזְכַרְתָּנִי** 1S 1,11.

**זְכַרְתָּם** Ps 88,6.

**זָכַרְתְּ, זָכַרְתִּי, זָכַרְתְּ** *f.* Jes 17,10.41,7.57,11 ‖ Ez 16,22.43.

**וְזָכַרְתְּ** Ez 16,61.

**זָכַרְתִּי, זָכַרְתִּי** 1 *perf.* Jer 2,2 ‖ Hos 7,2 ‖ Jon 2,8 ‖ Ps 119,52.55.143,5 ‖ Job 21,6.

**וְזָכַרְתִּי** Gn 9,15 ‖ Lev 26,42.45 ‖ Ez 16,60.

**זְכַרְתִּיךָ** *suff.* Ps 63,7.

**זָכְרוּ** 3 *pl.* Jud 8,34 ‖ Am 1,9 ‖ Ps 78,42.106,7 ‖ Neh 9,17.

**וְזָכְרוּ** Ez 6,9.

**וּזְכַרְתֶּם** 2 *pl.* Nu 15,39 ‖ Jud 9,2 ‖ Ez 20,43.36,31.

**זָכַרְנוּ** 1 *pl.* Nu 11,5.

**[זֹכֵר] וּלְזֹכְרֵי** *pt. pl. cs.* Ps 103,18.

**זָכוּר** *pt. pass.* Ps 103,14.

**זָכוֹר, זָכֹר** *inf. abs.* Ex 13,3.20,8 ‖ Dt 7,18.24,9.25,17 ‖ Jos 1,13 ‖ Jer 31,20(19) ‖ Thr 3,20.

**זְכֹר** *cs.* Job 47,32.

**כִּזְכֹּר** Jer 17,2.

**לִזְכֹּר** Gn 9,16 ‖ Ez 23,19.

**בְּזָכְרֵנוּ** *suff.* Ps 137,1.

**זְכוֹר, זְכָר־, זְכֹר** *imper.* Ex 32,13 ‖ Dt 9,7.27.32,7 ‖ 2R 9,25.20,3 ‖ Jes 38,3.44,21 ‖ Jer 14,21.18,20 ‖ Mich 6,5 ‖ Ps 25,6.7.74,2.18.22.89,48.51.119,49.132,1.137,7 ‖ Job 4,7.7,7.10,9.36,24 ‖ Thr 3,19.5,1 ‖ Neh 1,8.

**וּזְכֹר** Eccl 12,1.

**זָכְרָה** Neh 5,19.*13*,*31*.6,14.13,14.22.29 ‖ 2Ch 6,42.

**זָכְרֵנִי** *suff.* Jud 16,28 ‖ Jer 15,15 ‖ Ps 106,4.

**זִכְרוּ, זִכְרוּ** *pl.* Jes 46,8.9 ‖ Jer 51,50 ‖ Mal 3,22 ‖ Ps 105,5 ‖ Neh 4,8 ‖ 1Ch 16,12.15.

**אֶזְכֹּר־, אֶזְכֹּר** 1 *impf.* Lev 26,42[2] ‖ Jes 43,25 ‖ Jer 31,34(33) ‖ Ps 77,12.

**וָאֶזְכֹּר** Ex 6,5.

**אֶזְכְּרָה** Ps 42,5.77,4.12.

**אֶזְכָּרְךָ** *suff.* Ps 42,7.

**אֶזְכְּרֵכִי** Ps 137,6.

**אֶזְכְּרֶנּוּ** Jer 20,9.31,20(19).

תִּזְכֹּר, תִּזְכָּר־, תִּזְכּוֹר *2 impf.* Dt 7,18.16,3 ‖ 2S 19,20 ‖ Jes 66,8 ‖ Hab 3,2 ‖ Ps 25,7.79,8 ‖ Job 11,16.

וְתִזְכְּרֵנִי *suff.* Job 14,13.

תִּזְכְּרֶנּוּ Ps 8,5.

תִּזְכְּרִי *2 f.* Jes 54,4 ‖ Ez 16,63.23,27.

יִזְכֹּר, יִזְכָּר־, יִזְכּוֹר *3 impf.* 2S 14,11 ‖ Jer 14,10 ‖ Hos 8,13.9,9 ‖ Nah 2,6 ‖ Ps 20,4.111,5 ‖ Prv 31,7 ‖ Eccl 5,19.

וְיִזְכֹּר Eccl 11,8.

וַיִּזְכֹּר Gn 8,1.19,29.30,22.42,9 ‖ Ex 2,24 ‖ Jes 63,11 ‖ Ps 78,39.106,45.

וַיִּזְכְּרֶהָ *suff.* 1S 1,19.

תִּזְכְּרוּ *2 pl.* Nu 15,40 ‖ Jes 43,18 ‖ Jer 23,36.

יִזְכְּרוּ *3 pl.* Jer 3,16 ‖ Ps 22,28.

וַיִּזְכְּרוּ Ps 78,35.

יִזְכְּרוּנִי *suff.* Zach 10,9.

יִזְכְּרוּךָ Jes 64,4.

תִּזְכּוֹר *3 f. sg.* Thr 3,20.

נִזְכַּר] וְנִזְכַּרְתֶּם *Ni. 2 pl.* Nu 10,9.

נִזְכַּר] נִזְכָּרִים *pt. pl.* Esth 9,28.

הִזָּכֵר] הִזָּכֶרְכֶם *inf. suff.* Ez 21,29.

תִּזָּכֵרִי] תִּזָּכְרִי *2 impf. f.* Jes 23,16 ‖ Ez 21,37.

יִזָּכֵר *3 impf.* Jer 11,19 ‖ Ps 83,5.109,14 ‖ Job 24,20.28,18.

תִּזָּכֵר *3 f.* Ez 25,10.

יִזָּכְרוּ *3 pl.* Ez 18,22 ‖ Hos 2,19 ‖ Zach 13,2.

תִּזָּכַרְןָ *3 f.* Ez 3,20.

תִּזָּכַרְנָה Jes 65,17 ‖ Ez 18,24.33,13.16.

הִזְכִּיר *Hi. 3 perf.* Jes 49,1.

וְהִזְכַּרְתַּנִי *2 perf. suff.* Gn 40,14.

מַזְכִּיר *pt.* Gn 41,9 ‖ 2S 8,16 ‖ Jes 66,3 ‖ Ez 21,28.29,16 ‖ 1Ch 18,15.

הַמַּזְכִּיר 2S 20,24 ‖ 1R 4,3 ‖ 2R 18,18.*37* ‖ Jes 36,3.*22* ‖ 2Ch 34,8.

הַמַּזְכִּירִים *pl.* Jes 62,6.

מַזְכֶּרֶת *f. sg.* Nu 5,15.

הַזְכִּיר *inf. cs.* 2S 18,18.

לְהַזְכִּיר 1R 17,18 ‖ Am 6,10 ‖ Ps 38,1.70,1.

וּלְהַזְכִּיר 1Ch 16,4.

הַזְכִּרְכֶם *suff.* Ez 21,29.

כְּהַזְכִּירוֹ 1S 4,18.

הַזְכֵּר] הַזְכִּירֵנִי *imper. suff.* Jes 43,26.

הַזְכִּירוּ *pl.* Jes 12,4 ‖ Jer 4,16.

אַזְכִּיר *1 impf.* Ex 20,24 ‖ Jes 63,7 ‖ Ps 71,16.77,12.87,4.

אַזְכִּירָה Ps 45,18.

יַזְכִּיר *3 impf.* Jes 19,17.

נַזְכִּיר *1 pl.* Jes 26,13 ‖ Ps 20,8.

נַזְכִּירָה Cant 1,4.

תַּזְכִּירוּ *2 pl.* Ex 23,13 ‖ Jos 23,7.

יַזְכִּירוּ *3 pl.* Jes 48,1.

## זֵכֶר , זֶכֶר

memoria, *nomen; laus*, celebratio.

Ex 17,14 ‖ Dt 25,19 ‖ Jes 26,14 ‖ Ps 111,4.145,7 ‖ Prv 10,7.

לְזֵכֶר Ps 30,5.*97*,*12*.112,6.

זִכְרִי *suff.* Ex 3,15.

זִכְרְךָ, זִכְרֶךָ Ps 6,6.135,13.

וְזִכְרְךָ Ps 102,13.

וּלְזִכְרְךָ Jes 26,8.

זִכְרוֹ Hos 12,6.14,8 ‖ Job 18,17.

זִכְרָם Dt 32,26 ‖ Ps 9,7.34,17.109,15 ‖ Eccl 9,5.

וְזִכְרָם Esth 9,28.

## זִכָּרוֹן , זִכָּרֹן

memoria, res memoriae prodita, sententia memoralis; *celebratio* diei festi.

Ex 17,14.28,12.39,7 ‖ Nu 5,15.17.*5*.*31*,*54* ‖ Mal 3,16 ‖ Eccl 1,11.

וְזִכָּרוֹן Neh 2,20.

הַזִּכָּרוֹן Nu 5,18.

לְזִכָּרוֹן, לְזִכָּרֹן Ex 12,14.28,12.29.30,16 ‖ Nu 10,10 ‖ Jos 4,7 ‖ Zach 6,14.

וּלְזִכָּרוֹן Ex 13,9.

זִכְרוֹן *cs.* (*et abs.*?) Lev 23,24 ‖ Eccl 1,11.2,16.

זִכְרוֹנֵךְ *suff.* Jes 57,8.

זִכְרֹנִים] זִכְרֹנֵיכֶם *I. pl. suff.* Job 13,12.

הַזִּכְרֹנוֹת *II. pl.* Esth 6,1.

## אַזְכָּרָה] לְאַזְכָּרָה

suffimentum, odoramentum.

קֹמֶץ המנחה והלבונה המקטרים לריח ניחוח, וכן נאמר גם בלחם הפנים.

Lev 24,7.

אַזְכָּרָתָהּ *suff.* Lev 2,2.9.16.5,12.6,8 ‖ Nu 5,26.

—v. n. pr.; cf. chald. דִּכְרָן—

## זָכָר

mas, masculus.

בטעם השם ע׳ הערה אל זָכַר; ויתכן שיש בו ממושג זָכָר, לפי שרק ע״י הבנים הזוכרים יִשָּׁאֵר ויִשָּׁמֵר שם אבותיהם לזכרון.

Gn 1,27.5,2.6,19.7,3.9.16.17,10.12.14.23.34,15.22.24.25 ‖ Ex 12,5.48 ‖ Lev 1,3.*10*.3,1.6.4,23.6,11.22.7,6.12,2.18,22.20,13.22,19.27,7 ‖ Nu 1,2.20.*22*.3,15.*22*.*28*.*34*.*39*.*26*,*62*.40.43.18,10.31,7.17².18.*35* ‖ Dt 4,16 ‖ Jud 21,11².12 ‖ 1R 11,15.16 ‖ Jes 66,7 ‖ Jer 20,15.30,6 ‖ Ez 16,17 ‖ Mal 1,14 ‖ 2Ch 31,19.

הַזָּכָר Lev 27,3.*5*.*6* ‖ Dt 15,19.

לַזָּכָר Lev 12,7.15,33.

מִזָּכָר Nu 5,3.

הַזְּכָרִים *pl.* Ex 13,12.15 ‖ Jos 5,4.17,2 ‖ Esr 8,4.5.6.7.8.9.10.11.12.13.14.

לַזְּכָרִים Esr 8,3 ‖ 2Ch 31,16.

## זָכוּר v. זְכוּר] זְכוּרְךָ *suff.*

*n. coll.* mas, masculus.

שם הכולל ע״מ רְכוּב, לְחוּם, וג״ד״ק משקלו פָּעוּל והנסמך זְכוּר.

Dt 20,13.

זְכוּרְךָ Ex 23,17.*34*,*23* ‖ Dt 16,16.

## זָכַר] תִּזָּכֵר *Ni. 3 impf.* (?)

masculum nasci.

ת״א תִּקְדַּשׁ דִּכְרִין, דתי״ו לנוכח, לרש״י הוא

נקבה נסתרת והכונה על הולדת, להראב״ע מוסב על מקנה שבא נקבה ת׳ זכר; וי״ג הַזָּכָר.

Ex 34,19.

---

**זלג° rad. מַזְלֵג] הַמַּזְלֵג**

fuscina, fuscinula.

יש דוגמתו בערבית בהוראת וָו וּבְרִיחַ; י״פ מן הפעל זלג וזלח בארמית, מפני שהוא מזיל ומזליג את המרק, ול״נ לחברו עם שֶׁלַח, לפי שהוא כעין חנית לדקירה ולתחיבה, או עם הפעל הארמי סלק, לפי שהוא מעלה ומרים את הנתחים. השבעים קורין בדה״ב ד׳ ט״ז הַמִּזְרָקוֹת ת׳ הַמִּזְלָגוֹת.

1S 2,14.

**וְהַמַּזְלֵג** 1S 2,13.

**הַמִּזְלָגוֹת** [מִזְלָג *pl.* Ex 38,3 ‖ Nu 4,14 ‖ 2Ch 4,16.

**וְהַמִּזְלָגוֹת** 1Ch 28,17.

**וּמִזְלְגֹתָיו** *suff.* Ex 27,3.

---

**זָלַל] זוֹלֵל** *pt.*

prodigum, abiectum, vilem esse; *Ni.* concuti, contremere.

נאמר על הרעבתנות (וכן בערבית) ועל הזלזול והבזיון, שהגרגרן מבזה ומתבזה: וטעם נָזֹלּוּ דישעיה נתמוגגו ונמסו (וקורבת מָסַס וּמָאַס ידועה), וי״ת זָלוּ כזלזל בערבית בהוראת רעידה; וי״מ כן גם נָזְלוּ דשופטים ה׳ ה׳ ונורסים זָע סיני מפני י״י וגו׳ (ת׳ זֶה), וכת״י גם כאן: טוריא זעו וכו׳, וגם השבעים.

Dt 21,20.

**וְזוֹלֵל** Prv 23,21.

**מְזוֹלֵל** Jer 15,19.

**זוֹלְלִים** (al. לֲ) *pl.* Prv 28,7.

**בְּזֹלְלֵי** (al. לֲ) *cs.* Prv 23,20.

**זוֹלֵלָה** [זוֹלְלָה *f. sg.* Thr 1,11.

**נָזֹלּוּ** *Ni. 3 perf. pl.* Jes 63,19. *64,2.*

**זֻלֻּת** (al. **זֻלּוּת**)

vilitas, ignominia.

י״ת כעלוקא דמצצא דמיהן דבני נשא, ולפ״ז רֻם כמו רִמָּה, וְזֻלּוּת מן זולל וסבא, מנחם פי׳ כְּרֻאַם, אך להראב״ע, הרד״ק והאחרנים רֻם לשון התרוממות וכבוד, והפוכו זלות וקלון. ואולי הכ״ף של כרם שרשית וכהוראת השרש בערבית, ומתאונן על בני דורו, כי הַיָּקָר והמרומם נהיה זלות לב״א, וגם לדרז״ל (פניו מתכרכמין) הכ״ף שרשית.

Ps 12,9.

**זַלְזַל] הַזַּלְזַלִּים** *pl.*

palmites, flagella.

כן נקראו הענפים בעבור היותם קלים לנוד ולנוע, כהוראת שרש זה גם בערבית, וקרוב לשם דָּלִיָּה.

Jes 18,5.

---

**זַלְעָפָה**

aestus vehemens.

עיקר שרשו זַעַף (כשלאנן מן שאנן) והוא רוח קטב כעין הזאמום, השואף וסואן בזעם ומשים שמות בכל אשר יפגע.

Ps 119,53.

**זִלְעָפוֹת** *pl.* Ps 11,6,

**זַלְעֲפוֹת** *cs.* Thr 5,10.

---

**זָמַם, זָמָם**

consilium capere, meditari, insidiari.

י״פ מן קול הדברה הטבעית זום (זוממען, מורמעלן) וענינו הָגָה וְחָשׁוֹב, וי״פ מן הארמית זְמָם (וכן בערבית) בהוראת חסימה וחתימה (זיך ענטשליעססען, בעשליעססען, איינען שלוסס פֿאססען) או במובן קשירה ושליבה (שפיננען, פלאנען), והדברים יגעים. רש״י פין פי׳ זממה שדה שהסמה ועזקה את השדה בגדר, ותקחהו פי׳ ותזרעהו, מל׳ קח על־מים רבים (יחזקאל י״ד ה׳), והוא רחוק.

Dt 19,19 ‖ Jer 51,12 ‖ Zach 1,6 ‖ Thr 2,17.

**זָמְמָה** (al. מַ) *3 perf. f.* Prv 31,16.

**זַמּוֹתָ** *2 perf.* Prv 30,32.

**זַמֹּתִי** *1 perf.* Jer 4,28.

**זָמַמְתִּי** Zach 8,14.15.

**זָמָמוּ** [זָמְמוּ *3 pl.* Ps 31,14.

**זַמֹּתִי** [זַמֹּת *inf. suff.* Ps 17,3.

**זֹמֵם** *pt.* Ps 37,12.

**יָזְמוּ** (= יָזֹמּוּ) *3 impf. pl.* Gn 11,6.

**זִמָּה**

consilium; scelus.

רבו כבלי יֵאָמר על נבלי זנות וערוות (ואולי יבואר ג״כ מן זָמַם: „קוספעלייא״).

Lev 18,17.19,29.20,14² ‖ Jud 20,6 ‖ Ez 16,27.22,9.23,48.24,13 ‖ Hos 6,9 ‖ Ps 26,10.119,150 ‖ Prv 10,23 ‖ Job 31,11.

**הַזִּמָּה** Ez 16,43.23,44.

**בְּזִמָּה** Ez 22,11 ‖ Prv 21,27.

**זִמַּת** *cs.* Jer 13,27 ‖ Ez 23,21 ‖ Prv 24,9.

**זִמָּתֵךְ** *suff.* Ez 16,58.23,27.35.

**וְזִמָּתֵךְ** Ez 28,29.

**זִמָּתְכֶנָה** Ez 23,49.

**כְּזִמַּתְכֶנָה** Ez 23,48.

**זִמּוֹת** *pl.* Jes 32,7.

**זִמֹּתַי** *suff.* Job 17,11.

**זָמָם** v. **זְמָם] זְמָמוֹ** *suff.*

consilium propositum.

Ps 140,9.

**מְזִמָּה**

cogitatio, consilium, pravum consilium; insidiae, machinationes; scelus; prudentia.

י״נ במשלי ב׳ י״א מְזִמָּה תשמר עליך, ומוסב אל החכמה בפסוק שלפניו.

Ps 21,12 ‖ Prv 2,11 ‖ Job 42,2.

**וּמְזִמָּה** Prv 1,4.3,21.

**לִמְזִמָּה** Ps 139,20.

**הַמְזִמָּתָה** Jer 11,15.

**מְזִמָּתוֹ** *suff.* Jer 51,11.

**מְזִמּוֹת** *pl.* Jer 23,20.*30,24* ‖ Ps 37,7 ‖ Prv 5,2. 8,12. 12,2. 14,17. 24,8.

**וּמְזִמּוֹת** Job 21,27.

**בִּמְזִמּוֹת** Ps 10,2.

**מְזִמּוֹתָיו** *suff.* Ps 10,4.

— v. n. pr. —

**זָמַן°**

praeparare, statuere.

פעל נגזר מן זמן, ורב שמושו בארמית ובדרז״ל ידוע. לבעלי השנים עקרו מן בהוראת מנין ויעוד; וזכור מוֹעֵד וְיָעַד (עת ועתד?).

**מְזֻמָּנִים** [זֻמַּן, מְזֻמָּן *Pu. pt. pl.* Esr 10,14 ‖ Neh 10,35.

**מְזֻמָּנוֹת** *f.* Neh 13,31.

**זְמַן] זְמָן**

tempus statutum.

מועד מוגבל וקבוע, וְיֶשְׁנוֹ ברב לשונות בני שם.

Eccl 3,1 ‖ Neh 2,6.

וְכִזְמַנָּם *suff.* Esth 9,27.

[זְמַנִּים] בִּזְמַנֵּיהֶם *pl. suff.* Esth 9,31.

——— v. chald. ———

I [זָמַר] תִּזְמֹר 2 *impf.*

vitem putare.

קציצת זמורות הגפנים להיטיב ולהועיל גִּדּוּלָם; ויתכן שמזה גם זִמְרַת הארץ (לעֶט, ערנטע).

Lev 25,3.4.

יִזָּמֵר *Ni. 3 impf.* Jes 5,6.

### זְמוֹרָה

palmes, flagellum vitis; sarmentum.

קרוב לצמרת, ובבאור שלחים הזמורה אל־אפם רבו הפותרים מַסְפִּיר אותם פה.

Nu 13.23.

הַזְּמוֹרָה Ez 8,17.15,2.

וּזְמֹרַת *cs.* Jes 17,10.

[זְמֹרִים] וּזְמֹרֵיהֶם *pl. suff.* Nah 2,3.

[זָמִיר] הַזָּמִיר

tempus, quo vites putantur.

ע"מ אָסִיף, בָּצִיר, חָרִישׁ, קָצִיר, זמיר הגפנים; וי"מ מלשון זִמְרָה (וקול התור עַד) ומחברין לו גם זְמִיר עריצים דישעיה כ"ה ה'.

Cant 2,12.

[מַזְמֵרָה] בְּמַזְמֵרוֹת *pl.*

falx.

סכין שהותכין בו הזמורות.

Jes 18,5.

לְמַזְמֵרוֹת Jes 2,4‖Mich 4,3.

וּמַזְמְרֹתֵיכֶם *suff.* Joel 4,10.

[מְזַמֶּרֶת] מְזַמְּרוֹת *pl.*

forfex.

כלי שמחתכין ומיטיבין בו את הנרות (מכיון שבא גם עם חצצרות יתכן שנקרא כן גם איזה כלי זמר).

2R 12,14.

הַמְזַמְּרוֹת 2R 25,14‖Jer 52,18.

וְהַמְזַמְּרוֹת 1R 7,50‖2Ch 4,22.

II [זָמַר] וּלְזַמֵּר *Pi. inf. cs.*

carpere, pulsare fides, canere ad citharae modos.

השמעת קול זמר בכלי שיר או בפה. וקורבתו אל שלפניו כקורבת דִּבֵּר ומִלֵּל אל דָּבָר ומִלָּה.

Ps 92,2.

זַמְּרָה *imper.* Ps 147,1.

זַמְּרוּ, זַמְּרוּ *pl.* Jes 12,5‖Ps 9,12. 30,5.33,2.47,7².8.66,2.68,5.33.98,5.105,2.135,3.147,7‖1Ch 16,9.

וְזַמֵּרוּ Ps 98,4.

אֲזַמֵּר *1 impf.* Jud 5,3 ‖ 2S 22,50.

אֲזַמְּרָה, אֲזַמֵּרָה Ps 9,3.18,50.59,18. 61,9. 71,22.23. 75,10. 101,1. 104,33.*146,2*.144,9.

וַאֲזַמְּרָה, וַאֲזַמֵּרָה Ps 7,18.27,6. 57,8.108,2.

אֲזַמֶּרְךָּ, אֲזַמֶּרְךָּ *suff.* Ps 57,10. 138,1.

וַאֲזַמֶּרְךָּ Ps 108,4.

יְזַמֶּרְךָּ *3 impf. suff.* Ps 30,13.

וּנְזַמְּרָה *1 pl.* Ps 21,14.

יְזַמְּרוּ *3 pl.* Ps 66,4.149,3.

וִיזַמְּרוּ־ Ps 66,4.

### זִמְרָה

cantus (fidium vocis); fructus, proventus laudatissimi; זִמְרָת obiectum cantici, laudis; *al.* זִמְרָתִי = זִמְרָת.

א"ת וזִמְרָת ותושבחתי, והרי הוא כמו וזמרתי, והביא הראב"ע דעת ר' משה הכהן שכן גם מְנָת, נַחֲלָת, שְׁנָת הוראתם מנתי, נחלתי, שנתי. וטעם מזמרת הארץ מן המשבח שבפרי הארץ, וע' הערה אל זָמַר הראשון.

Jes 51,3‖Ps 81,3.98,5.

[זִמְרָת] וְזִמְרָת Ex 15,2‖Jes 12,2‖ Ps 118,14.

וְזִמְרַת *cs.* Am 5,23.

מִזִּמְרַת Gn 43,11.

### זָמִיר

cantus, hymnus.

י"ג זָרִם עריצים יַעֲנֶה (או תְּעַנֶּה), וכאמור במקרא שלפניו: כי רוח עריצים כזרם קיר. השבעים קורין באיוב ל"ה י' אַשְׁמֻרוֹת ת' זְמִרוֹת.

Jes 25,5.

זְמִרוֹת, זְמִרֹת *pl.* 2S 23,1 ‖ Jes 24,16‖Ps 119,54‖Job 35,10.

בִּזְמִרוֹת Ps 95,2.

מִזְמוֹר Ps 3,1.*15*,*1.23*,*1.29*,*1.63*,*1. 141*,*1. 143*,*1.* 4,1.*5*,*1.6*,*1.8*,*1.9*,*1. 12*,*1.22*,*1.39*,*1.62*,*1.* 13,1.*19*,*1.20*, *1.21*,*1.31*,*1.41*,*1.51*,*1. 64*,*1. 140*,*1.* 24,1.*101*,*1.* 30,1. 38,1.40,1.*109*,*1. 139*,*1.* 47,1.*49*, *1.85*,*1.* 48,1.*88*,*1.* 50,1.*73*,*1.79*,*1.82*,*1.* 25,1.66,1.67, 1. 68,1. 75,1.76,1.77,1.80,1.83,1. 84,1.87,1.92,1.98,1.100,1.108,1. 110,1.

——— v. ch. et n. pr. ———

[זֶמֶר] וָזָמֶר

bestia ex cervorum et dorcadum genere (rupicapra?).

חיה טהורה ממין היעלים. א"ת דיצא מלשון הדוה ורקוד, ואולי נקרא כן ע"ש קרניו המתפצלות ונראות כזמורות העץ.

Dt 14,5.

### זַן (al. זָן)

species.

לפי עדות הרד"ק במכלול ובס' השרשים (שרש סור) שניהם בפתחות הזי"ן, ובקצת נוסחאות כדין מפסיק זָן בקמץ. הוראתו מין (לְמִינוֹ ת"א לִזְנֵיהּ); הראב"ע פי' מלשון מזון. י"ת מִשָּׁנָה לְשָׁנָה (ע' רש"י), והשבעים קורין מִזּוּ אֶל־זוּ.

Ps 144,13.

מִזַּן Ps 144,13.

וּזְנִים *pl.* 2Ch 16,14.

——— v. chald. ———

[זָנַב]° וְזִנַּבְתֶּם *Pi. 2 perf. pl.*

caudam abscindere, i. e. agmen extremum exercitus abscindere, intercludere, *lacessere, caedere.*

פעל נגזר מן השם זנב, וענינו הריגת הנחלשים שבקצה המחנה, כטעם לְקַצּוֹת בישראל (מ"ב י' ל"ב).

Jos 10,19.

וַיְזַנֵּב *3 impf.* Dt 25,18.

### זָנָב

cauda animalium; *met.* extremitas; vile, contemptus.

Jud 15,4.

וְזָנָב Jes 9,13.*19,15*.

הַזָּנָב Jes 9,14.

זְנוּתֵיכֶם Nu 14,33.

## זְנוּנִים *pl. tant.*

stupra, scortationes; de idololatria, de commercio cum exteris nationibus.

יתכן לגרוס במ״ב ט׳ כ״ב עַל־דְּבַר זנוני (עד = ע״ד).

Hos 1,2.2,6.4,12.5,3.

לִזְנוּנִים Gn 38,24.
זְנוּנֵי *cs.* 2R 9,22‖Nah 3,4.
מִזְּנוּנֶי Ez 23,11.
זְנוּנַיִךְ *suff.* Ez 23,29.
זְנוּנֶיהָ Hos 2,4.
בִּזְנוּנֶיהָ Nah 3,4.
תַּזְנוּת [תַּזְנֻתֵךְ *suff.* Ez 16,26.29.25.
מִתַּזְנוּתֵךְ K. Ez 16,20.
תַּזְנוּתָם Ez 23,8.
בְּתַזְנוּתָם Ez 23,17.
תַּזְנוּתַיִךְ, תַ֫ *pl. suff.* Ez 16,15.25.23,35.
וְתַזְנוּתַיִךְ, וְתַזְנֻתַיִךְ Ez 16,22.23,29.
בְּתַזְנוּתַיִךְ, תַ֫ Ez 16,33.34.36.
מִתַּזְנוּתַיִךְ Q. Ez 16,20.
תַּזְנוּתֶיהָ Ez 23,7.8.11.14.18.19.43.

---

## זָנַח

fastidire, respuere, reicere; *abominabilem esse; Hi.* foetorem emittere, *deficere;* polluere, profanare.

אח לְזָנָה במובן עזיבה ונטישה יתרה, ובערבית יורה על נתינת ריח רע והתעפש. י״פ זָנַח דהושע ח׳ ה׳ כמו צָנַח, כמליצת כרע בַּל קורס נבו. והשבעים תרגמו: נָתַץ עגלך, שמרון! הרה אפי בו.

Hos 8,3.5‖Thr 2,7.

זָנַחְתָּ *2 perf.* Ps 44,10.74,1.89,39.
זְנַחְתָּנִי *suff.* Ps 43,2.
זְנַחְתָּנוּ Ps 60,3.12.108,12.
זְנַחְתִּים [זָנַחְתִּי *1 perf. suff.* Zach 10,6.
תִּזְנַח *2 impf.* Ps 44,24.88,15.

מְזוֹנָה Ez 16,41.
זֹנוֹת, זוֹנוֹת *pl.* 1R 3,16‖Ez 16,33‖Prv 29,3.
הַזֹּנוֹת Ez 6,9‖Hos 4,14.
וְהַזֹּנוֹת 1R 22,38.
זָנֹה *inf. abs.* Hos 1,2.
לִזְנוֹת, לִזְנֹת *cs.* Lev 20,5.6.21,9‖Nu 25,1‖Dt 22,21.
בִּזְנוֹתֵךְ *suff.* Ez 23,30.
תִּזְנִי *2 impf. f.* Hos 3,3.
וַתִּזְנִי Ez 16,15.16.17.26.28.
וַתִּזְנִים *suff.* Ez 16,28.
יִזְנֶה K. *3 impf.* Ez 23,43.
תִּזְנֶה *3 f.* Lev 19,29‖Hos 1,2‖Am 7,17.
וַתִּזְנֶה Jud 19,2‖Jes 57,3.
וַתִּזְנִי־ (= וַתִּזְנֶה־) Jer 3,6.
וַתִּזֶן Jer 3,8‖Ez 23,5.
יִזְנוּ Q. (יִזְנֶה K.) *3 pl.* Ez 23,43.
וַיִּזְנוּ Jud 8,27.33‖Hos 4,12‖Ps 106,39‖1Ch 5,25.
תִּזְנֶינָה *3 f.* Hos 4,13.14.
וַתִּזְנֶינָה Ez 23,3.
זוּנָּה *Pu. 3 perf.* Ez 16,34.
הִזְנֵית [הִזְנָה *Hi. 2 perf.* Hos 5,3.
הִזְנוּ *3 pl.* Hos 4,10.18.
וְהִזְנוּ Ex 34,16.
הַזְנֵה *inf. abs.* Hos 4,18.
כְּהַזְנוֹת *cs.* 2Ch 21,13.
לְהַזְנוֹתָהּ *suff.* Lev 19,29.
וַתַּזְנֶה *2 impf.* 2Ch 21,13.
וַיֶּזֶן *3 impf.* 2Ch 21,11.

## זְנוּת

scortatio, stuprum; de idolorum cultu; perfidia (*poena perfidiae*).

Hos 4,11.6,10.

זְנוּתֵךְ *suff.* Jer 13,27‖Ez 23,27.
זְנוּתָהּ Jer 3,9.
זְנוּתָם Ez 43,9.
בִּזְנוּתָם Ez 43,7.
זְנוּתִים [בִּזְנוּתַיִךְ *pl. suff.* Jer 3,2.

לְזָנָב Dt 28,13.44.
זְנָבוֹ *suff.* Job 40,17.
בִּזְנָבוֹ Ex 4,4.
הַזְּנָבוֹת *pl.* Jud 15,4.
זַנְבוֹת *cs.* Jes 7,4.

---

## [זָנָה] וְזָנָה

scortari; *translate:* de idololatria usurpatur.

הוראתו ידועה, ובא בהשאל על בגידת ישראל וסורם מי״י, שכרת עמם ברית עולם להיות לו לעם. ויתכן שיש לפעל זה אחוה עם זַן (מין), שכן גם בדרז״ל המינות וההתפקרות מושג אחד הן; ויש לחברו גם עם זָנַח, כי הזונה הבוגדה תעזוב ותזניח. יש מסרסין וקורין במ״א כ״ב ל״ח: והזֹנות רחצו את־הכלבים וילקו דמו, (י״ת ומני זינא), השבעים קורין בישעיה נ״ז ג׳: זרע מנאף וְזוֹנָה; בירמיה ג׳ ו׳ בא וַתִּזְנִי ת׳ וַתִּזְנֶה, והשבעים קורין: הָלְכוּ...וַתִּזְנֶינָה שם. ע׳ הערה אל זון.

Dt 31,16.

זָנְתָה *3 perf. f.* Gn 38,24‖Ez 23,19‖Hos 2,7.
וְזָנְתָה Jes 23,17.
זָנִית *2 perf.* Hos 9,1.
זָנִית (al. תְ) *f.* Jer 3,1.
זָנוּ *3 pl.* Jud 2,17‖Ez 23,3.
וְזָנוּ Ex 34,15.16.
זֹנָה, זוֹנָה *pt.* Hos 4,15‖Ps 73,27.
הַזּוֹנָה Ez 6,9.
זֹנִים *pl.* Lev 17,7‖Nu 15,39‖Ez 20,30.
הַזֹּנִים Lev 20,5.
זֹנָה, זוֹנָה *f. sg.* Lev 21,7.14‖Dt 23,19‖Jos 2,1‖Jud 11,1.16,1‖Jes 23,16‖Jer 2,20.3,3.5,7‖Ez 16,30.35.23,44‖Mich 1,7$^{2}$‖Nah 3,4‖Prv 6,26.7,10.23,27.
הַזּוֹנָה Jos 6,17.22.25‖Jes 23,15.
בַּזּוֹנָה Joel 4,3.
כַּזּוֹנָה Ez 16,31.

הַכְזוֹנָה *interrog.*

בקצת ספרים הזי״ן רבתי שלא כדין, ע׳ מ״ש.

Gn 34,31.

לְזוֹנָה Gn 38,15‖Jes 1,21.

וַתִּזְנַח Thr 3,17.
יִזְנַח 3 *impf.* Ps 77,8‖Thr 3,31.
וַתִּזְנַח(?) 3 *f.* Thr 3,17.
הִזְנִיחַ *Hi.* 3 *perf.* 2Ch 29,19.
הִזְנִיחָם *suff.* 2Ch 11,14.
וְהֶאֶזְנִיחוּ (= וְהִזְנִיחוּ) 3 *pl.* Jes 19,6.
יַזְנִיחַ] יַזְנִיחֲךָ 3 *impf.* *suff.* 1Ch 28,9.

—v. n. pr.—

זָנַק° [יְזַנֵּק *Pi.* 3 *impf.*

prosilire.

כלומר יקפוץ על טרפו, ויש להוראה זו סמוכין מן הערבית; במשנה יֵאָמר על קלוח הדם (וקרוב לזלח); וי״נ יְחַנֵּק (ע׳ נחום ב׳ י״ג).

Dt 33,22.

—זוּעַ v. זַעֲוָה, זַעֲוָה—

זָעַךְ°

extinguere.

אח אל דָּעַךְ, ובקצת נוסחאות נִדְעָכוּ, וכת״י והסורי.

נִזְעֲכוּ] נִזְעָכוּ *Ni.* 3 *perf.* *pl.* Job 17,1.

—conf. דָּעַךְ—

זָעַם

spumare, vehementer irasci; exsecrari.

אח לְזַעַף, ולבעלי השניים עקר שרשו זע; י״פ אל זֹעֵם דתהלים כמו זֹעֵם אל, והוא כנוי לרשע המקציף את י״י, בנגוד אל צדיק, והשבעים קורין וְלֹא זעם (ע׳ ק״נ ט׳).

Nu 23,8‖Mal 1,4.

וְזָעַם Jes 66,14‖Dan 11,30.
זָעַמְתָּה 2 *perf.* Zach 1,12.
זֹעֵם *pt.* Ps 7,12.
זָעוּם] זְעוּם *pt. pass. cs.* Prv 22,14.
זְעוּמָה *f.* Mich 6,10.
זָעֲמָה *imper.* Nu 23,7.
אֶזְעֹם 1 *impf.* Nu 23,8.
יִזְעֹם] יִזְעָמוּהוּ 3 *impf. pl. suff.* Prv 24,24.
נִזְעָם] נִזְעָמִים *Ni. pt. pl.* Prv 25,23.

זַעַם, זָעַם

spuma, saevitia, ira.

Jes 10,25.26,20.30,27 ‖ Jer 15,17‖Ez 22,24‖Dan 11,36.
וָזַעַם Ps 78,49.
הַזָּעַם Dan 8,19.
בְּזַעַם Hab 3,12‖Thr 2,6.
מִזַּעַם Hos 7,16.
זַעְמִי *suff.* Jes 10,5‖Ez 21,36.22,31‖Zeph 3,8.
זַעְמְךָ, זַעְמֶךָ Ps 38,4.69,25.102,11.
זַעְמוֹ Jes 13,5 ‖ Jer 10,10.50,25 ‖ Nah 2,6.

---

זָעַף] זֹעֲפִים *pt. pl.*

irasci, morosum, tristem esse.

יֵאָמר על התרגשות הנפש, כמליצת וַיִּסָּעֵר לב מלך ארם (מ״ב ו׳ י״א). לד״ק ובזעפו עם־הכהנים הוא מקור עם כנוי.

Gn 40,6‖Dan 1,10.

יִזְעַף 3 *impf.* Prv 19,3.
וַיִּזְעַף 2Ch 26,19.

זָעֵף] וְזָעֵף

*adj.* iratus, morosus.

יתכן שבמלת סר נפלה העי״ן (צַר, צַעַר), ועפ״כ הסמ״ך בפתח, ובכן הוא נרדף אל זעף.

1R 20,43.21,4.

זַעַף

furor, ira.

Mich 7,9‖Prv 19,12.

בְּזַעַף Jes 30,30‖2Ch 16,10.28,9.
מִזַּעְפּוֹ *suff.* Jon 1,15.
וּבְזַעְפּוֹ 2Ch 26,19.

—conf. זַלְעָפָה—

זָעַק] וְזָעֲקָה 3 *perf. f.*

clamare, *auxilium implorare*, conqueri, eiulari; *Ni.* convocari, se congregare. *Hi.* clamare, proclamare, lamentari; vocare, invocare, convocare.

אח אל צעק (צָוַח, שׁוּחַ), וַיֵּאָמר על אסיפת העם שנעשה ע״י כרוזא קורא בחיל או בשופר. לד״ק זעקך ובזעקך דישעיה הם מקור בכנוי.

2S 13,19.

זָעַקְתִּי 1 *perf.* Ps 142,6.
זָעֲקוּ 3 *pl.* Jud 6,7‖Hos 7,14‖Ps 22,6‖2Ch 5,20.
וְזָעֲקוּ Jer 11,11.12.47,2.
וּזְעַקְתֶּם 2 *pl.* 1S 8,18.
וְלִזְעֹק *inf. cs.* 2S 19,29.
מִזְּעֹק 1S 7,8.
זְעַק *imper.* Ez 21,17.
זַעֲקִי־ *f.* Jes 14,31.
וּזְעָקִי K. (al. וְ) Jer 48,20.
וְזַעֲקוּ *pl.* Jud 10,14‖Jer 25,34 ‖ Joel 1,14.
אֶזְעַק, אֶזְעָק 1 *impf.* Jer 20,8.48,31 ‖ Hab 1,2 ‖ Ps 142,2 ‖ Thr 3,8.
וָאֶזְעַק 1 *impf.* Jud 12,2‖ Ez 9,8.11,13.
תִּזְעַק 2 *impf.* Jer 30,15.
יִזְעַק] יִזְעָק 3 *impf.* Jes 15,5.
וַיִּזְעַק 1S 7,9.15,11 ‖ 2S 19,5‖1R 22,32‖Esth 4,1‖2Ch 18,31.
תִּזְעַק, תִּזְעָק 3 *f.* Jes 26,17 ‖ Hab 2,11‖Job 31,38.
וַתִּזְעַק 1S 4,13.28,12‖Jes 15,4.
וְנִזְעַק 1 *pl.* 2Ch 20,9.
יִזְעֲקוּ, יִזְעָקוּ 3 *pl.* Hos 8,2 ‖ Mich 3,4.
וַיִּזְעֲקוּ, וַיִּזְעֲקוּ Ex 2,23‖Jud 3,9.15.6,6.10,10 ‖ 1S 5,10.12,8.10 ‖ Jon 1,5‖Ps 107,13.*19*‖Neh 9,4 ‖ 2Ch 32,20.
וְיִזְעֲקוּ Ez 27,30.
וַיִּזְעָקוּךָ *suff.* Neh 9,28.
נִזְעַק] נִזְעַקְתָּ *Ni.* 2 *perf.* Jud 18,23.
נִזְעֲקוּ 3 *pl.* Jud 18,22.
וַיִּזָּעֵק 3 *impf.* Jud 6,34.35 ‖ 1S 14,20.
וַיִּזָּעֲקוּ *pl.* Jos 8,16.
הִזְעִיק] לְהַזְעִיק *Hi. inf. cs.* 2S 20,5.
הַזְעֵק] הַזְעֶק־ *imper.* 2S 20,4.
וַיַּזְעֵק 3 *impf.* Jud 4,10.13‖Jon 3,7‖Zach 6,8.
יַזְעִיקוּ 3 *pl.* Job 35,9.

[זעק] זַעֲקֵךְ *suff.*
clamor (dolore et luctu).
Jes 30,19.

בְּזַעֲקֵךְ Jes 57,13.

זְעָקָה Jes 65,19 ‖ Jer 18,22.20, 16.48,4.51,54 ‖ Esth 4,1.

וּזְעָקָה Jer 50,46.

הַזְּעָקָה Jes 15,8.

זַעֲקַת *cs.* Gn 18,20 ‖ Jes 15,5 ‖ Ez 27,28.

מִזַּעֲקַת Jer 48,34 ‖ Prv 21,13 ‖ Eccl 9,17.

לְזַעֲקָתִי *suff.* Job 16,18.

זַעֲקָתָם Neh 5,6.9,9.

וְזַעֲקָתָם Esth 9,31.

——— v. ch.; cnf. צָעַק ———

[זער] זְעֵיר
paulum, paululum; parumper, paulisper. Conf. צָעִיר.

אח לצָעִיר, ושגור בתרגום ובדרז״ל; י״פ מזה זֶרֶת (מדת אצבע קטנה) כמו זְעֶרֶת, וכן השם בֵל מן בַּעַל, רוּת מן רְעוּת, זְרֻבָּבֶל (לדעת חז״ל) כמו זְרַע־בבל, וזירא בתלמוד כמו זְעֵירָא.

Jes 28,10.*13* ‖ Job 36,2.

מִזְעָר
parvitas, paucitas. Cnf. מִצְעָר.
Jes 10,25.16,14.24,6.29,17.

——— v. chald. ———

[זֶפֶת] וּבַזָּפֶת
pix.

כן הוא גם בערבית בסורית ובמשנה, לרד״ק שרשו זוּף ולד״ק זפף (כדלת מן דלל) ע״כ בא בסדר הא״ב.

Ex 2,3.

לְזֶפֶת Jes 34,9[2].

——— זַקַק v. זִקִּים ———

זָקֵן
senem esse, senescere.

יתכן שנגזר מן השם זָקָן המוכיח על הזוקנד והשיבה (ביחוד בארץ המזרח שנהגו בגלוח הראש), וע״כ יֵאָמֵר רק באנשים (והָשאל גם לנקבה אע״פ שאינה בעלת זקן, ובמליצה על העץ); ועל דבר שאין בו רוח חיים יֵאָמֵר יָשֵׁן (חוץ מנושנתם בארץ).

Gn 18,12.19,31.24,1.27,1 ‖ Jos 13,1.*23,1* ‖ 1S 2,22.4,18.8,1.17,12 ‖ 2S 19,33 ‖ 1R 1,1.15 ‖ 2R 4,14 ‖ 1Ch 23,1.

זָקְנָה 3 *perf. f.* Prv 23,22.

זָקַנְתָּה, זָקַנְתָּ 2 *perf.* Jos 13,1 ‖ 1S 8,5.

זָקַנְתִּי (קְ) 1 *perf.* Gn 18,13.27,2 ‖ Jos 23,2 ‖ 1S 12,2 ‖ Ps 37,25 ‖ Ruth 1,12.

וַיִּזְקַן 3 *impf.* 2Ch 24,15.

[הִזְקִין] יַזְקִין *Hi. 3 impf.* Prv 22,6 ‖ Job 14,8.

זָקֵן
senex; pl. optimates, *senatores* patres.

יֵאָמר גם על הנכבד והראש, ובתלמוד גם על אבי האב ואבי האם (ע׳ הדברים ל״ב ז׳; משלי י״ז ו׳).

Gn 19,4.25,8.35,29.44,20 ‖ Lev 19,32 ‖ Jos 6,21 ‖ Jud 19,16 ‖ 1S 2,31.32.28,14 ‖ 1R 13,11 ‖ Jes 9,14.47,6 ‖ Jer 6,11.51,22 ‖ Ez 9,6 ‖ Job 42,17 ‖ Eccl 4,13 ‖ Esth 3,13 ‖ 2Ch 36,17.

וְזָקֵן Jes 3,2.65,20 ‖ Thr 2,21.

הַזָּקֵן Gn 43,27 ‖ Jud 19,17.*20*.22 ‖ 1R 13,25.29.

בַּזָּקֵן Jes 3,5.

לְזָקֵן Dt 28,50.

זְקַן *cs.* Gn 24,2.

זְקֵנִים *pl.* Gn 18,11 ‖ Joel 1,14. 2,16 ‖ Zach 8,4 ‖ Ps 107,32.148,12 ‖ Prv 17,6.20,29 ‖ Job 12,20. 32,4 ‖ Thr 4,16.5,12.14.

וּזְקֵנִים Jes 20,4 ‖ Jer 31,13(12) ‖ Job 32,9 ‖ Thr 4,16.

הַזְּקֵנִים Ex 24,14 ‖ Nu 11,25 ‖ Dt 22,16.25,7.9 ‖ Jos 24,31 ‖ Jud 2,7 ‖ 1R 12,6.8.*13*.20,8.21,8.11 ‖ 2R 6,32.10,1 ‖ Ez 9,6 ‖ Joel 1,2 ‖ Esr 3,12 ‖ 2Ch 10,6.8.13.

וְהַזְּקֵנִים 2R 6,32.10,5 ‖ Ruth 4,11 ‖ Esr 10,8 ‖ 1Ch 21,16.

לַזְּקֵנִים Ruth 4,9.

מִזְּקֵנִים Ez 7,26 ‖ Ps 119,100.

זִקְנֵי *cs.* Gn 50,7[2] ‖ Ex 3,16.4,29.12,21.17,6.18,12 ‖ Lev 4,15 ‖ Nu 11,16.16,25.22,4.7 ‖ Dt 19,12.21,3.*22,18*.4.6.19.20. 22,15.17. 25,8. 31,9.28 ‖ Jos 20,4 ‖ Jud 8,16.11,5. 8.*10*.9.11.21,16 ‖ 1S 4,3.8,4.11,3. 15,30.16,4 ‖ 2S 3,17.5,3.12,17.17, 4.15.19,12 ‖ 1R 8,1.3.20,7 ‖ 2R 19, 2.23,1 ‖ Jes 3,14.37,2 ‖ Jer 29,1 ‖ Ez 8,12.20,3.27,9 ‖ Prv 31,23 ‖ Ruth 4,4 ‖ Thr 2,10 ‖ Esr 10,14. ‖ 1Ch 11,3 ‖ 2Ch 5,2.4.34,29.

וְזִקְנֵי Ex 3,18 ‖ Nu 11,30.22,7 ‖ Dt 27,1 ‖ Jos 7,6.8,10 ‖ Ez 8,1 ‖ 1Ch 15,25.

לְזִקְנֵי Ex 19,7 ‖ Jos 24,1 ‖ Jud 11,7 ‖ 1S 30,26.

וּלְזִקְנֵי Lev 9,1.

מִזִּקְנֵי Ex 17,5.24,1.*9* ‖ Nu 11,16.24 ‖ Jer 26,17 ‖ Ez 8,11.14,1.*20,1* ‖ Ruth 4,2.

וּמִזִּקְנֵי Jer 19,1.

וּזְקֵנַי *suff.* Thr 1,19.

זְקֵינֵינוּ Jos 9,11.

וּבִזְקֵנֵינוּ Ex 10,9.

זְקֵנֶיךָ Dt 21,2.32,7.

זִקְנֵיכֶם Dt 29,9 ‖ Joel 3,1.

וְזִקְנֵיכֶם Dt 5,20.

זְקֵנָיו Jes 24,23.

וּזְקֵנָיו Jos 8,33 ‖ Ps 105,22.

לִזְקֵנָיו Jos 23,2.

זְקֵנֶיהָ Jud 8,14.

[זְקֵנָה] וּזְקֵנוֹת *pl. f.* Zach 8,4.

זָקָן
mentum barbatum, barba.

בארמית דיקנא; ומלשון המקרא (ויקרא י״ג כ״ט, ל׳, וש״א י״ז ל״ה) נראה שכן נקרא גם הלחי התחתון, מקום צמיחת הזקן.

Jes 15,2 ‖ Jer 41,5.48,37.

הַזָּקָן Lev 13,30 ‖ Jes 7,20 ‖ Ps 133,2.

בְּזָקָן Lev 13,29.

זְקַן *cs.* Ps 133,2.

בִּזְקַן 2S 20,9.

וּזְקָנִי *suff.* Esr 9,3.

[זְקָנְךָ] זְקָנֶךָ Lev 19,27 ‖ Ez 5,1.

ולרש״י מלשון זר זהב (ואולי יש לגרוס סופא דקרא וכל דרכו הִסְכַּנְתָּה); וכן פי׳ יְזָרוּ דעת דמשלי ט״ו ז׳ כמו יכתירו דעת, ולהרמבמ״ן זֵרִיתָ פעל מן השם זֶרֶת, כטעם הנה טְפָחוֹת נתתה ימי, והפעל וימינו טִפְּחָה שמים. לרד״ק אשר־זֹרֶה דישעיה ל׳ כ״ד הוא כמו מְזָרֶה בינוני; ר׳ יוסף הלוי גורס במשלי ט״ו ז׳: יורו דעת; מִמְּזָרִים דאיוב י״מ רוחות הצפון שמפזרים את העבים ומביאים קיה לעולם, ולהראב״ע כמו מַזָּרִים, מַזָּרוֹת, כלומר כוכבים.

Ruth 3,2.

**לִזְרוֹת** *inf. cs.* Jer 4,11.
**זְרֵה־** *imper.* Nu 17,2.
[אֶזְרֶה] **וָאֶזְרֵם** *1 impf. suff.* Jer 15,7.
**תִּזְרֶה** *2 impf.* Ez 5,2.
**תִּזְרֵם** *suff.* Jes 30,22.41,16.
**וַיִּזֶר** *3 impf.* Ex 32,20.
**בְּהִזָּרוֹתֵיכֶם** *Ni. inf. suff.* Ex 6,8.
**וַיִּזָּרוּ** *3 impf. pl.* Ez 36,19.
[זֵרָה] **וְזֵרָם** *Pi. 3 perf. suff.* 1R 14,15.
**זֵרִיתָ** *2 perf.* Ps 139,3.
**זֵרִיתָנוּ** *suff.* Ps 44,12.
**וְזֵרִיתִי** *1 perf.* Ez 5,10. 6,5.12, 15.*30*,*26* || Mal 2,3.
**וְזֵרִתִיךָ** *suff.* Ez 22,15.
**וְזֵרִיתִים, וְזֵרִתִים** Jer 49,32.36 || Ez 29,12.30,23.
**זֵרוּ** *3 pl.* Zach 2,2.4.
**וְזֵרוּהָ** *suff.* Jer 51,2.
**מְזָרֶה** *pt.* Prv 20,8.26.
**מְזָרֵה** *cs.* Jer 31,10(9).
[מְזָרִים] **וּמִמְּזָרִים** (?) *pl.* Job 37,9.
**וּלְזָרוֹת** *inf. cs.* Ez 20,23.
**לְזָרוֹתָהּ** *suff.* Zach 2,4.
**וּלְזָרוֹתָם** Ps 106,27.
**אֱזָרֶה** *1 impf.* Lev 26,33 || Ez 5, 12.12,14.
**יְזָרוּ** *3 pl.* Prv 15,7.
**זֹרֶה** (= זֹרָה) *Pu. 3 perf.* Jes 30,24.
**זֹרוּ** (cf. **זור** I et II) *pl.* Jes 1,6 || Ps 58,4.
**מְזֹרָה** *pt. f.* Prv 1,17.

[זֻקַּק] **מְזֻקָּק** *Pu. pt.* Ps 12,7 || 1Ch 28,18.29,4.
**מְזֻקָּקִים** *pl.* Jes 25,6.

[זֵק] **זִקִּים** *I. pl.*

vincula; sagittae, scintillae.

ברבים זיקות בא נח ת׳ דגש, ובנוסחאות כ״י גם זה דמשלי זיקים (וי״מ משרש זנק ע״ש קפיצת הניצוצות, והוא רחוק ודחוק). הבחור בס׳ הזכרונות מביא זה דישעיה: ובזיקות אור בערתם!!

Prv 26,18.

**בַּזִּקִּים** Ps 149,8.
**הָאזִקִּים** (= **הַזִּקִּים**) Jer 40,4.
**בַּזִּקִּים** Jes 45,14 || Nah 3,10 || Job 36,8.
**בָּאזִקִּים** (= **בַּזִּקִּים**) Jer 40,1.
**זִיקוֹת** (= **זִקּוֹת**) *II. pl.* Jes 50, 11.
**וּבְזִיקוֹת** Jes 50,11.

—— **זָר** v. **זור** ——

**זֵר**

margo, regula.

י״א ששרשו זור (בהוראתו השנית) לפי שסוגר ומהדק סביב, וי״א זרר (מגזרת ארחי ורבעי זרית, ראב״ע) או נזר בנפילת הנון (כמין כתר מוקף לו סביב, רש״י) או אזר בנפילת האל״ף, ע״כ הובא בסדר הא״ב.

Ex 25,11.24.*30*,*3*.25.37,2.*11*.*26*.12.

**לְזֵרוֹ** *suff.* Ex 30,4.*37*,*27*.

—— **זָרָא** v. **זור** ——

[זָרַב] **יְזֹרְבוּ** *Pu. 3 impf. pl.*

dissipare, diffluere, incendio afflari, percandefieri.

לראב״ע ורש״י פתרונו יתחממו (וקרוב אל שרב, צרב, שרף, צרף), ולהרד״ק ענינו נזילה, כמרזב בדרז״ל (וקרוב אל זרם); וטובים השנים מן האחד.

Job 6,17.

[זָרָה] **זֹרֶה** *pt.*

spargere, dispergere; ventilare; excutere, explorare; **מְזָרִים**: septentriones (al. = **מַזָּרוֹת, מַזָּרִים**).

קרוב לזרע, וענינו פזור והפצה והרחקה, ויֵּאָמר ג״כ על זְרִיַּת המוץ מן התבואה, ועם זה על החפוש והברור (זיכטען), וזהו ארחי ורבעי זרית;

**זְקַנְכֶם** 2S 10,5 || 1Ch 19,5.
**זְקָנוֹ** Lev 14,9 || 1S 21,14.
**בִּזְקָנוֹ** 1S 17,35.
**זְקָנָם** Lev 21,5 || 2S 10,4.

[זָקֵן] **מִזֹּקֶן**

senectus.

Gn 48,12.

**זִקְנָה** Jes 46,4 || Ps 71,9.18.
**זִקְנַת** *cs.* 1R 11,4.
**זִקְנָתוֹ** *suff.* 1R 15,23.
**זִקְנָתָהּ** Gn 24,36.

**זְקֻנִים** *pl. tant.*

tempus senectutis, senectus.

שם המפשט שלא יתפרד, ע״מ נעורים.

Gn 37,3.44,20.

**לִזְקֻנָיו** *suff.* Gn 21,2.7.

---

[זָקַף] **זֹקֵף** *pt.*

erigere.

הרמה ונשיאה במצב ישר וקומה זקופה, ושגור בדרז״ל, וכן בארמית עץ גבוה לתליה נקרא זְקִיף, זְקִיפָא.

Ps 146,8

**וְזוֹקֵף** Ps 145,14.

—— v. chald. ——

[זָקַק] **יָזֹקּוּ** *3 impf. pl.*

percolare, liquare, purgare; fundere, solvere.

יש מפרידין שרש זה לשתי הוראות שונות: הא׳) בהוראת צרוף, ברור ולִבּוּן שנעשה ע״י התכה, וקרוב לזכך, ומזה כל הפעלים, וטעם יָזֹקּוּ מטר לאדו, שנטפי המים יתיכו ויזילו המטר; הב׳) מן הארמית במובן קִשּׁוּר (זקוקה ליבם), ומזה השמות זקים על כבלים, וזיקי אש הניצוצות הפורחות זו אחרי זו ונראין כשלשלת של חוליות. וראוי להעיר שגם שרש צרף, שבמקרא לא בא רק על הצריפה והזכוך בלבד, משמש בדרז״ל ג״כ לענין קשור וחבור (מצרפין שקלים לדרכונות, בצלאל היה יודע לצרף אותיות, מצרפין למנין). ויתכן שיש בכל שרש זקק מושג החבור, לפי שהמזקק את עפרות הזהב מביא לידי חבור גרעיני הזהב המהור זו בזו, וכן בשאר מיני צריפה וזקוק; וטעם יזקו מטר שנטפי המים מקושרים אל האד, והזיקות (זקוקין דנור) קשורות הן כשלהבת בנהלת.

Job 28,1.36,27.

**וְזִקַּק** *Pi. 3 perf.* Mal 3,3.

וְזִרְמַת cs. [זִרְמָה]

effusio, fluxus seminis.

Ez 23,20.

זִרְמָתָם suff. Ez 23,20.

---

## זָרַע

spargere, dispergere; semen spargere, serere; *Ni.* fecundari; *Hi.* semen facere, planta proferre; semen concipere (de muliere).

קרוב אל זרה חרק, ועל ההשאלות יורו הכתובים; לד״ק אור זָרֻעַ כמו זָרֻחַ, וכן תרגמו השבעים (ע׳ ת״י). תִּזְרָעֶנּוּ דישעיה י״ז ט׳ בכנוי נוכה לנקבה היה ראוי להיות תִּזְרָעִידהוּ, ואם הוא מוסב על נטעי נעמנים — תִּזְרָעֶם (נו = ם) = תִּזְרָעִים. לא־יִזָּרַע דנחום א׳ י״ד ת״י לא־יִזָּכֵר.

Jud 6,3.

וְזָרַעְתִּי *1 perf.* Jer 31,27(26).

וּזְרַעְתִּיהָ *suff.* Hos 2,25.

זָרְעוּ *3 pl.* Jer 12,13.

זְרַעְתֶּם *2 pl.* Hag 1,6.

וּזְרַעְתֶּם Gn 47,23 ‖ Lev 25,22.26, 16.

זֹרֵעַ, זוֹרֵעַ *pt.* Gn 1,29² ‖ Jer 50, 16 ‖ Prv 22,8.

וְזֹרֵעַ Prv 11,18.

לַזֹּרֵעַ Jes 55,10.

הַזֹּרְעִים *pl.* Ps 126,5.

זֹרְעֵי *cs.* Jes 32,20.

וְזֹרְעֵי Job 4,8.

זָרֻעַ *pt. pass.* Ps 97,11.

זְרוּעָה *f.* Jer 2,2.

לִזְרֹעַ *inf. cs.* Jes 28,24.

זְרַע *imper.* Eccl 11,16.

זִרְעוּ *pl.* 2R 19,29 ‖ Jes 37,30 ‖ Hos 10,12.

אֶזְרְעָה *1 impf.* Job 31,8.

וְאֶזְרָעֵם *suff.* Zach 10,9.

תִּזְרַע, תִּזְרָע *2 impf.* Ex 23,10. 16 ‖ Lev 19,19.25,3.4 ‖ Dt 11,10. 22,9² ‖ Jes 30,23 ‖ Mich 6,15.

[תִּזְרְעִי] תִּזְרָעֶנּוּ *f. suff.* Jes 17, 10.

[יִזְרַע] יִזְרָע *3 impf.* Eccl 11,4.

## מִזְרָח

ortus solis, plaga orientalis.

י״נ בנחמיה י״ב ל״ז מִזְרָח בהמשך מ׳ של הַמַּיִם.

Am 8,12. ‖ Zach 8,7 ‖ Ps 103,12 ‖ Neh 12,37 ‖ 1Ch 5,10.9,24 ‖ 2Ch 5,12.

הַמִּזְרָח Dan 8,9 ‖ Neh 3,29 ‖ 2Ch 29,4.

לַמִּזְרָח Neh 3,26 ‖ 1Ch 12,15(16). 26,17.

וְלַמִּזְרָח 1Ch 5,9.7,28.

מִמִּזְרָח Jos 11,3.17,10 ‖ Jes 41,2. 43,5.46,11 ‖ Ps 107,3 ‖ Dan 11,44.

מִזְרַח *cs.* Dt 4,47 ‖ Jos 1,15.4,19. 13,5.19,12.27.24 ‖ 2R 10,33.

לְמִזְרַח 1Ch 4,39.6,63.

מִמִּזְרַח Nu 21,11 ‖ Jos 16,9 ‖ Jud 11,18.20,43 ‖ Jes 41,25.45,6 ‖ Mal 1,11 ‖ Ps 50,1.103,3.

וּמִמִּזְרַח־ Jes 49,19.

מִזְרָחָה (Dt 4,41), מִזְרָחָה Ex 27, 13. 38,13 ‖ Nu 2,3.3,38.32,19.34, 15 ‖ Dt 3,17.4,49 ‖ Jos 11,8.12,1.3². 13,8.27.32.16,1.5.6.18,7.19,13.20. 8 ‖ 1R 7,25 ‖ Jer 31,40(39) ‖ Zach 14,4 ‖ 1 Ch 9,18.26,14 ‖ 2Ch 4,4.

וּמִזְרָחָה Dt 3,27.

לַמִּזְרָחָה 2Ch 31,14.

—v. n. pr.; אֶזְרָח v. p. 17b—

[זָרַם] זְרַמְתָּם *2 perf. suff.*

inundare, fundere.

ע׳ הערה אל זרב ואל זור הראשון ע״ד המשקל זרים; וטעם זרמתם שֵׁנָה יהיו, תחטפם ותגרפם בעוד שהם משקעים בשֵׁנָה: אדם עולה על מטתו לישן ולא יוסיף לקום; ואולי היא מליצה על ימי הילדות. השבעים קראו שָׁנָה, וברבים ובכנוי (ע׳ רש״י).

Ps 90,5.

זֹרְמוּ *Po. 3 perf. pl.* Ps 77,18.

## זֶרֶם, זָרֶם

imber, tempestas.

Jes 32,2 ‖ Hab 3,10.

וְזֶרֶם Jes 30,30.

כְּזֶרֶם Jes 25,4.28,2².

מִזֶּרֶם Jes 4,6.25,4 ‖ Job 24,8.

יִזְרֶה *3 impf.* Job 18,15.

[מִזְרֶה] בְּמִזְרֶה

ventilabrum.

Jer 15,7.

וּבַמִּזְרֶה Jes 30,24.

———זָרַף v. זַרְזִיף°———

## זַרְזִיר

constrictus, cinctus (v. זור II) ז׳ מָתְנַיִם: canis venaticus(?).

י״פ מן זור (השני) בעל מתנים מהודקים כנוי לבע״ח, להרד״ק הוא כלב הצַיָּדים שמתניו דקות והוא זריז ומהיר, וי״א שהוא כנוי לסוס אַבִּיר נאזר בגבורה, ומדרז״ל נראה שהוא מין עוף (לא לחנם הלך הזרזיר אצל העורב וכו׳), והראב״ע מביא י״מ נשר, והוא מין הפאלק שמשתמשין בו לצידה (ע׳ ר״ה ג׳).

Prv 30,31.

---

## זָרַח, זֶרַח

oriri (de sole); exoriri (de lepra).

הוראתו ידועה, ואולי הוא קרוב לזרע, ע״ד אור זָרוּעַ לצדיק, ולפ״ז שם אֶזְרָח נופל על העץ ועל זרע האדם (ע׳ הושע ב׳ כ״ד כ״ה); להרד״ק נקרא כן לפי שהתושב בעיר מגולה לכל וידוע הוא ומשפחתו, משא״כ הגר, וריב״ל אמר: לפי שבארץ המזרח (קֶדֶם) נברא האדם הקדמון, וכל המשפחה הראשונה גרה שם בימי קדמונים, הֻשאל לכל תושב נושן באיזה מקום, כשה״ת קַדְמֹנִי, ונאמר זרח בצרעת כטעם בֹּהַק, ואולי גם שֵׂיבָה זָרְקָה בו דהושע ז׳ ט׳ כמו זָרְחָה.

Jes 60,1 ‖ Ps 112,4.

וְזָרַח Dt 33,2 ‖ Jes 58,10 ‖ Eccl 1,5.

זָרְחָה *3 perf. f.* Ex 22,2 ‖ 2R 3, 22 ‖ Nah 3,17 ‖ 2Ch 26,19.

וְזָרְחָה Mal 3,20.

זוֹרֵחַ *pt.* Eccl 1,5.

כִּזְרֹחַ *inf. cs.* Jud 9,33 ‖ Jon 4,8.

יִזְרַח, יִזְרָח *3 impf.* 2S 23,4 ‖ Jes 60,2 ‖ Job 9,7.

וַיִּזְרַח־ Gn 32,32.

תִּזְרַח *f.* Ps 104,22.

[זֶרַח] זַרְחֵךְ *suff.*

ortus lucis.

Jes 60,3.

וַיִּזְרַע Gn 26,12.

וַיִּזְרָעֶהָ *suff.* Jud 9,45.

נִזְרַע [נִזְרָע] *1 pl.* Lev 25,20.

תִּזְרְעוּ ,תִּזְרָעוּ *2 pl.* Lev 25,11 ‖ Jer 4,3.35,7.

יִזְרָעוּ [יִזְרְעוּ] *3 pl.* Hos 8,7.

וַיִּזְרְעוּ Ps 107,37.

נִזְרַע [וְנִזְרְעָה] *Ni. 3 f.* Nu 5,28.

וְנִזְרַעְתֶּם *2 pl.* Ez 36,9.

יִזָּרַע ,יִזָּרֵעַ *3 impf.* Lev 11,37 ‖ Nu 21,4 ‖ Nah 1,14.

תִּזָּרַע *f.* Dt 29,22.

זֹרַע [זֹרָעוּ] *Pu. 3 perf. pl.* Jes 40,24.

הִזְרִיעַ [מַזְרִיעַ] *Hi. pt.* Gn 2,11. *12.*

תַזְרִיעַ *3 impf. f.* Lev 12,2.

## זֶרַע ,זָרַע

satio, tempus serendi; semen, segetes; semen virile; proles, posteri; stirps, gens, familia; genus hominum.

בספרים המאוחרים בא זרע במובן משפחה כבארמית זַרְעִית, וזה טעם ודֹבר שלום לכל זרעו, להגיד בית אבֹתם וזרעם. י״ג בזכריה ח׳ י״ב: כי־הַזֶּרַע שלום או כי־זַרְעָה שלום, וביחזקאל י״ז ה׳: בשדה־זָר; במלאכי ב׳ ג׳ קורין השבעים: הנני גֹּרֵעַ (= גֹּרֵעַ) לכם הַזְּרֹעַ, ויונתן קורא בתהלים ל״ז כ״ו: וּזְרֹעוֹ לברכה!

Gn 1,11.*12.*29².4,25.7,3.8,22.15,3 19,32.*34.*21,12.38,8.9.47,19.23 ‖ Lev 11,37.38.15,16.17.18.32.19, 20.22,4.26,5.27,16 ‖ Nu 5,13.28. 20,5 ‖ Dt 28,38 ‖ 1S 1,11,2,20 ‖ 1R 11,39.18,32 ‖ 2R 11,1.17,20 ‖ Jes 1,4.6,13.14,20.23,3.41,8.45,25.53, 10.55,10.57,3.4.59,21.61,9.65,9. 23 ‖ Jer 2,21.7,15.23,8.31,27(26). 36(35).37(36)33,22.26² ‖ Ez 17,5 Zach 8,12 ‖ Mal 2,15 ‖ Ps 22,24² 31.105,6 ‖ Esr 9,2 ‖ Neh 9,2 ‖ 1Ch 16,13 ‖ 2Ch 22,10.

וָזֶרַע ,וְזֶרַע Lev 22,13 ‖ Jes 5, 10 ‖ Jer 31,27(26).35,7.9 ‖ Ps 37, 28.69,37 ‖ Prv 11,21.

הַזָּרַע ,הַזֶּרַע Gn 38,9 ‖ Dt 22,9 ‖ Am 9,13 ‖ Hag 2,19 ‖ Mal 2,3 ‖ Ps 126,6 ‖ Ruth 4,12.

כְּזֶרַע Ex 16,31.

לַזָּרַע ,לְזֶרַע Gn 47,24 ‖ Lev 18, 20 ‖ Jes 45,19 ‖ Ez 20,5 ‖ 2Ch 20,7.

מִזֶּרַע Lev 21,21.22,4.27,30 ‖ Nu 17,5 ‖ 1R 11,14 ‖ 2R 25,25 ‖ Jer 41,1 ‖ Ez 17,5.13.43,19.44,22 ‖ Esth 6,13 ‖ Dan 9,1.

וּמִזֶּרַע Dan 1,3.

כְּזֶרַע־ Nu 11,7.

זַרְעִי *suff.* 1S 20,42.24,22.

זַרְעֲךָ ,זַרְעֶךָ Gn 3,15.13,16².15,5. 13.17,7.10.21,13.22,17².26,4.*24.* 28,14.32,13.48,11 ‖ Dt 11,10.14, 22.28,59.30,6 ‖ 1S 20,42 ‖ 2S 7, 12 ‖ Jes 30,23.43,5.44,3.48,19.59, 21 ‖ Jer 30,10.*46.27* ‖ Ps 89,5 ‖ Job 5,25.39,12 ‖ Eccl 11,6 ‖ 1Ch 17,11.

זַרְעֵךְ Gn 16,10.24,60 ‖ Jes 17,11.

וְזַרְעֲךָ ,וְזַרְעֶךָ Gn 17,9 ‖ Dt 30,19.

וְזַרְעֵךְ Jes 54,3.

בְּזַרְעֲךָ Gn 22,18.*26,4.*

וּבְזַרְעֲךָ ,וּבְזַרְעֶךָ Gn 28,14 ‖ Dt 28,46 ‖ 2R 5,27.

לְזַרְעֲךָ Gn 12,7.*24,7.*15,18.26,4. 48,4 ‖ Ex 33,1 ‖ Dt 34,4.

וּלְזַרְעֲךָ ,וּלְזַרְעֶךָ Gn 13,15.17,7.8. 26,3.28,4.13.35,12 ‖ Nu 18,19.

מִזַּרְעֲךָ Gn 17,12 ‖ Lev 21,17.

וּמִזַּרְעֲךָ Lev 18,21.

זַרְעֲכֶם Gn 9,9 ‖ Ex 32,13 ‖ Lev 22,3.26,16 ‖ Jes 66,22.

לְזַרְעֲכֶם Ex 32,13.

זַרְעוֹ Gn 1,11.12.46,6.7 ‖ Lev 21, 15.27,16 ‖ Dt 31,21 ‖ Jos 24,3 ‖ 1R 2,33 ‖ Jer 29,32.36,31.49,10 ‖ Ps 89,30.37.112,2 ‖ Esth 10,3.

וְזַרְעוֹ Gn 48,19 ‖ Nu 14,24.24,7 ‖ Jer 22,28 ‖ Ps 25,13.37,25.26.

בְּזַרְעוֹ Dt 4,37.

לְזַרְעוֹ Gn 17,19 ‖ Neh 9,8.

וּלְזַרְעוֹ Ex 28,43.30,21 ‖ Nu 25, 13 ‖ 2S 22,51 ‖ 1R 2,33 ‖ Ps 18,51.

מִזַּרְעוֹ Lev 20,2.3.4 ‖ Jer 22,30. 33,26.

וּמִזַּרְעוֹ 2S 4,8.

זַרְעָהּ Gn 3,15.

זַרְעָם Jes 61,9 ‖ Ps 106,27 ‖ Job 21,8 ‖ Esth 9,27.31.

וְזַרְעָם Ps 21,11.102,29 ‖ Esr 2, 59 ‖ Neh 7,61.

בְּזַרְעָם Dt 10,15.

וּלְזַרְעָם Dt 1,8.11,9.

מִזַּרְעָם Esth 9,28.

זְרָעִים [וְזַרְעֵיכֶם] *pl. suff.* 1S 8, 15.

## זֵרוּעַ

satum.

ע״מ חָבוּק, כָּפוּר, והציר״ה בעבור הרי״ש.

Lev 11,37.

זֵרוּעִים [זֵרוּעֶיהָ] *pl. suff.* Jes 61, 11.

## זֵרֹעַ [הַזֵּרֹעִים *pl.*

viridia, olera.

Dan 1,12.

זֵרְעֹן [? זֵרְעֹנִים] Dan 1,16.

## מִזְרָע [מִזְרַע *cs.*

locus consitus, arvum.

Jes 19,7.

v. ch. et n. pr. יִזְרְעֶאל ,זְרֻבָּבֶל

## זְרוֹעַ ,זְרֹעַ

brachium; *trop.* robur, vires, potentia; militum vis, copiae, exercitus; violentia; praesidium, auxilium; *adiutor*, *socius.*

מפני שאמץ החי והצמח תלוי בזְרֹעוֹ (כחי וראשית אוני, אל תתן לנשים חילך) ולפיהן גבורתו או חולשתו, השאל שם זה על היד ועל האמץ, והרבה כתובים מעידים ע״ז. השבעים קורין בש״א, ב׳ ל״א: וגדעתי את זַרְעֲךָ ואת־זֶרַע בית אביך, וכן ביחזקאל ל״א י״ז: וּזְרֹעוֹ ישבו בצלו; י״ג בישעיה ט׳ י״ט: בשר זְרֹעוֹ, ובל״ג ב׳: זְרֹעָם לבקרים (נו = ם), וכן נמצא באיזה נוסחאות (ואולי יש לגרוס עֻזֵּנוּ ומקביל אל ישועתנו).

Dt 33,20 ‖ 1S 2,31 ‖ Jes 51,9.52, 10.63,12 ‖ Ez 30,21 ‖ Ps 10,15.83, 9.89,14 ‖ Job 22,8.26,2.40,9 ‖ 2Ch 32,8.

כַּמִּזְרָקִים [מִזְרָקִים pl. *I.* Zach 14,20.

מִזְרְקֵי *cs.* Nu 7,84‖2Ch 4,8.

בְּמִזְרְקֵי Am 6,6.

מִזְרָקוֹת *pl. II.* 2R 12,14‖Neh 7,70.

הַמִּזְרָקוֹת, הַמִּזְרָקֹת Ex 38,3‖Nu 4,14‖1R 7,40.*45*‖2R 25,15‖Jer 52,18.19‖2Ch 4,11.

וְהַמִּזְרָקוֹת 1R 7,50 ‖ 1Ch 28,17 ‖ 2Ch 4,22.

וּמִזְרְקֹתָיו *suff.* Ex 27,3.

---

## זָרַר] וַיְזוֹרֵר *Po. 3 impf.*

sternutare.

ענינו עטישה, וקרוב אל זור ע״ש סחיטת הליח, או אל זרה ע״ש שיזרהו המתעטש בכח לחוץ. ויש מחברין לש״ש זה גם בנין זרז.

2R 4,35.

——זרו v. זור et זָרָה——

## זֶרֶת

spithama.

מדה ידועה, לד״ק שרשו זָרָה ע״מ קֶרֶת או זֵרֶר ע״מ דֶּלֶת, וי״א שהוא קצורו של זֶעֶרֶת (אצבע קטנה) בהפך של גודל או אגודל, ע׳ הערה אל זָרָה.

Ex 28,16.*39,9*.43,13.

זֶרֶת, וְזֶרֶת Ex 28,16,*39,9* ‖ 1S 17,4.

בַּזֶּרֶת Jes 40,12.

---

זֶבֶד טוֹב זְבָדַנִי אֱלֹהִים, אַף־פֹּה יָגִיל כְּבוֹדִי, זֹאת הָיְתָה־לִּי כִּי שְׂפַת־קָדְשׁוֹ אֲהַבְתִּי מֵעוֹדִי!

# ח

חָבַב v. חֹב

## חָבָה et חָבָא] חֲבִי *imper.*

se abscondere, latere; *Hi.* occultare.

קרוב לחפה והסף. בדקדוק חֲבִי כמעט רגע י״א לפי שֶׁעָם לפעמים נקבה (שמות ה׳ ט״ז, ירמיה ח׳ ה׳), וי״א שהוא ת׳ חֲבֵה, ולד״ק הוא שם ע״מ שְׁבִי, אך אינו מתישב היטב. יש מסרסין באיוב ל״ח ל׳ וקורין: „כאבן מים יתלכדו ופני תהום יתחבאו" והמליצה עולה

---

וּבְאֶזְרֹעַ [אֶזְרוֹעַ Jer 32,21.

וְאֶזְרֹעִי *suff.* Job 31,22.

——v. ch. דֶּרַע——

## זָרַף°] זַרְזִיף

irrigatio, imber.

זרף קרוב לזרב וזרם, לד״ק הוא שם ולדעת אחרים פעל, ושניהם נמצאו בדרד״ל, וי״פ מלשון כ״יתה (מצרב בערבית) והוא עשב הנשאר בקרקע אחרי שנקצץ, ומקביל אל גז; ואולי הוא תאר לארץ צִחה וחרבה מן השרב עד שנצרבו פניה.

Ps 72,6.

---

## זָרַק

spargere, inspergi.

הוראתו ידועה. י״ג בהושע ז׳ ט׳: זָרְקָה בו, וי״ם כמו זָרְחָה.

Ex 24,6.

וְזָרַק Lev 17,9.

וּזְרָקוֹ *suff.* Ex 9,8.

זָרְקָה *3 perf. f.* Hos 7,9.

וְזָרַקְתָּ *2 perf.* Ex 29,16.20.

וְזָרַקְתִּי *1 perf.* Ez 36,25.

וְזָרְקוּ *3 pl.* Lev 1,5.11.*3,8.13*. 3,2.

זֹרֵק] הַזֹּרֵק *pt.* Lev 7,14.

זֹרְקִים *pl.* 2Ch 30,16.

וְלִזְרֹק *inf. cs.* Ez 43,18.

וּזְרֹק *imper.* Ez 10,2.

תִּזְרֹק *2 impf.* Nu 18,70‖2R 16,15.

יִזְרֹק *3 impf.* Lev 7,2‖Jes 28,25.

וַיִּזְרֹק Ex 9,10.24,8 ‖ Lev 8,19.*24*. 2R 16,13‖2Ch 34,4.

וַיִּזְרְקֵהוּ *suff.* Lev 9,12.*18*.

וַיִּזְרְקוּ *3 pl.* Job 2,12 ‖ 2Ch 29,22².35,11.

זֹרַק *Pu. 3 perf.* Nu 19,30.20.

## מִזְרָק

vas unde spargitur, patera sacrifica, crater.

Nu 7,13.*19.25.31.37.43.49.55.61. 67.73.79.*

הַמִּזְרָק Nu 7,85.

כַּמִּזְרָק Zach 9,15.

---

וּזְרוֹעַ Jes 53,1 ‖ Job 38,15 ‖ Ps 98,1.

הַזְּרוֹעַ, הַזְּרֹעַ Nu 6,19 ‖ Dt 18,3‖ Dan 11,6.

וְהַזְּרֹעַ Dt 7,19.

בִּזְרוֹעַ, בִּזְרֹעַ Ex 6,6 ‖ Jes 44,12‖ Ez 17,9‖Ps 77,16.89,11.

וּבִזְרוֹעַ, וּבִזְרֹעַ Dt 4,34.5,15.*26,8*‖ 2R 17,36‖Jes 62,8 ‖ Jer 21,5‖Ez 20,33.*34*‖Ps 136,12.

מִזְּרוֹעַ Job 35,9.

זְרוֹעִי, זְרֹעִי *suff.* Jes 51,5.63,5 ‖ Ps 89,22.

וּבִזְרוֹעִי Jer 27,5.

זְרוֹעֲךָ, זְרֹעֲךָ, זְרֹעֲךָ Ex 15,16 ‖ 1S 2,31 ‖ Ps 71,18.79,11 ‖ Cant 8,6.

וּזְרוֹעֲךָ, וּזְרֹעֲךָ 1R 8,42 ‖ Ez 4,7 ‖ Ps 44,4‖2Ch 6,32.

וּבִזְרֹעֲךָ Dt 9,29‖Jer 32,17.

זְרוֹעוֹ, זְרֹעוֹ 2S 1,10 ‖ Jes 9,19.30, 30.59,16‖Jer 17,5‖Zach 11,17².

וּזְרֹעוֹ Dt 11,2 ‖ Jes 17,5.40,10.48, 14 ‖ Jer 48,25 ‖ Ez 31,17 ‖ Dan 11,6.

בִּזְרֹעוֹ Jes 40,11.

לִזְרֹעוֹ Ez 22,6.

זְרֹעָם Jes 33,2.

וּזְרוֹעָם Ps 44,4.

זְרֹעִים] וּזְרֹעִים *pl. I.* Dan 11,31.

זְרֹעֵי *cs.* Gn 49,24.

וּזְרֹעַי *suff.* Jes 51,5.

זְרֹעָיו 2R 9,24.

זְרוֹעוֹת, זְרֹעוֹת, זְרֹעֹת *pl. II.* Dt 33,27‖Ez 30,24².25‖Ps 37,17.

וּזְרֹעוֹת Ez 30,25 ‖ Job 22,9‖Dan 11,15.22.

זְרֹעֹתַי] זְרוֹעֹתַי, זְרֹעֹתַי *suff.* 2S 22,35‖Ps 18,35.

זְרוֹעֹתֵיכֶם Ez 13,20.

זְרוֹעֹתָיו, זְרוֹעֹתָיו, זְרֹעֹתָיו Jud 15,14.16,12‖Ez 30,22‖ Hos 11,3.

וּזְרֹעֹתָיו Dan 10,6.

זְרוֹעֹתֶיהָ Prv 31,17.

זְרוֹעֹתָם Hos 7,15.

יפה. יש מחברין לשרש זה גם מַחֲבַת, אבל להעת האחרונים שרשו חָבַת.

Jes 26,20.

נֶחְבָּא *Ni. 3 perf.* Jud 9,5.

נַחְבֵּאתָ *2 perf.* Gn 31,27.

וְנַחְבֵּאתָ 1S 19,2.

נֶחְבְּאוּ־, נֶחְבָּאוּ *3 pl.* Jos 10, 27‖Job 29,10.

וְנֶחְבָּאוּ Job 29,8.

וְנַחְבֵּתֶם *2 pl.* Jos 2,16.

נֶחְבָּא *pt.* 1S 10,22‖2S 17,9.

נֶחְבְּאִים *pl.* Jos 10,17.

וְנֶחְבָּה (= וְנַחְבֹּה) *inf.* Jer 49, 10.

בְּהֵחָבֵא Dan 10,7.

לְהֵחָבֵה, לְהֵחָבֵא 1R 22,25 ‖ 2R 7,12‖2Ch 18,24.

וָאֵחָבֵא *1 impf.* Gn 3,10.

תֵּחָבֵא *2 impf.* Job 5,21.

יֵחָבְאוּ *3 impf. pl.* Am 9,3.

וַיֵּחָבְאוּ Jos 10,16.

חֻבָּא] חֻבְּאוּ *Pu. 3 pl.* Job 24,4.

הֶחְבִּיא] הֶחְבִּיאָנִי *Hi 3 perf. suff.* Jes 49,2.

הֶחְבִּיאָה *3 f.* Jos 6,25.

הֶחְבְּאָתָה Jos 6,17.

וָאַחְבִּא *1 impf.* 1R 18,13.

וַתַּחְבִּא *3 f,* 2R 6,29.

יַחְבִּיא] וַיַּחְבִּיאֵם *3 impf. suff.* 1R 18,4.

הָחְבָּא] הָחְבָּאוּ *Ho. 3 perf. pl.* Jes 42,22.

הִתְחַבְּאוּ־ *Hith. 3 pl.* 1S 14,11.

מִתְחַבֵּא *pt.* 2R 11,3 ‖ 2Ch 22,9. 12.

מִתְחַבְּאִים *pl.* 1Ch 21,20.

הַמִּתְחַבְּאִים 1S 14,22.

יִתְחַבֵּא *3 impf.* 1S 23,23.

וַיִּתְחַבֵּא Gn 3,8.

יִתְחַבָּא] יִתְחַבָּאוּ *3 pl.* Job 38, 30.

וַיִּתְחַבְּאוּ 1S 13,6.

מַחֲבָא] כְּמַחֲבֵא־

latibulum.

Jes 32,2.

מַחֲבָא] הַמַּחֲבֹאִים *pl.* 1S 23, 23.

חֶבְיוֹן

velamen.

השבעים מתרגמין חביון · מענין חִבָּה ואהבה וקורין וְשָׂם ת׳ וְשָׁם, והוא כעין מליצת השָּׂם־ עבים רכובו!

Hab 3,4.

חָבַב] חֹבֵב *pt.*

amare.

לרב המפרשים כתרגומו וכטעם והייתם לי סגלה, ולהרמב״ן הוא מענין חביון, יחביא ויסתיר ויגן (כמו חופף), וכן פתר מנחם.

Dt 33,3.

חֹב] בְּחֻבִּי *suff.*

sinus, gremium.

ע״מ חֹק חֻקִּי, וטעמו כמו בְּחֵיקִי, וכן הוראת חֻבָּא בארמית, סורית ושמרונית (והרד״ק בשרשיו אמר: לטמון עוני באהבתי אותו).

Job 31,33.

—חֲבַת v. מַחֲבַת; v. n. pr.—

חָבַט] חֹבֵט *pt.*

excutere.

שנור הרבה בדרז״ל.

Jud 6,11.

תַּחְבֹּט *2 impf.* Dt 24,20.

יַחְבֹּט *3 impf.* Jes 27,12.

וַתַּחְבֹּט *f.* Ruth 2,17.

יֵחָבֵט] יֵחָבֶט *Ni. 3 impf.* Jes 28,27.

I חָבַל] חָבַל

ligare, obligare; pignore obligare.

הרד״ק מחלק שרש חבל ותולדותיו לששה ענינים שונים, ויש מעמידין אותו על שלשה, ואני העמדתיו, כדעת האחרונים, על שנים: הא׳) בהוראת קִשּׁוּר (חבל = כבל) והתחיבות, ומזה משכון (עבוט = עבות), ומזה גם חָבֹל חבלנו לך דנחמיה א׳ ז׳, כלומר חוב וְאָשָׁם אנחנו חיבים ואשמים לך (ומלב״ם מפרשו על ביהמ״ק כדרשת חז״ל: למה נקרא שמו משכן? שנתמשכן בעונותיהם של ישראל), ואולי יש לחבר לו גם לא אחבל דאיוב; הפֻּעַל מורה התגולל והתהפך בצירים וחבלים, ובהשאל על ההולדה. ואולי יורה על ההפך כאשר יאמר הגרמני „ענטבינדען, ענטבינדונג“. הב׳) בהוראת נזק, פצע וחבלה, כבארמית ובשאר לשונות בני שם; ויש מחברים לו גם הפֻּעַל בהוראת צער ועצבון. ויתכן להעמיד כל השרש על ענין אחד, שהרי גם שרש חָבַר מורה על הקשור והפצע יחד, וכעין זה torquere ברומית מורה על שזירת חבל וגם על ענויים קשים (סטריק מורה באנגלית חבור גם הכאה ופציעה). חֹבְלִים דעמוס ב׳ ח׳ להמפרשים הוא בינוני פָּעוּל, וטעם יטו להרד״ק מענין הַסִּבָּה, ולהראב״ע יטו משפט, ואולי הוא שֵׁם ע״מ נְעָרִים, ויטו כמו יַדּוּ, כלומר יפילו גורלות. י״מ חֹבְלִים דזכריה ג״כ מענין קשר והבורה (פערבינדונג, נעמיינשאפט), וזה טעם להפיר את־בריתי; ואולי הוא כמו בּחֳלִים, ע״ש ונפשם בָּחֲלָה בִי.

Ez 18,16.

חָבַלְנוּ *1 perf. pl.* Neh 1,7.

חֹבֵל *pt.* Dt 24,6.

חֹבְלִים? *pl.* Zach 11,7.

הַחֹבְלִים Zach 11,14.

חָבוּל] חֲבֻלִים *pass. pl.* Am 2,8.

חָבֹל *infin. abs.* Ex 22,25.

חֲבֹל] חַבְלֵהוּ *imper. suff.* Prv 20,16.27,13.

תַּחֲבֹל, תַּחְבֹּל *2 impf.* Ex 22, 25‖Dt 24,17‖Job 22,6.

יַחֲבֹל *3 impf.* Dt 24,6.

יַחְבֹּלוּ, יַחְבְּלוּ *pl.* Job 24,3.9.

נֶחְבַּל] יֵחָבֶל (נס״א) *Ni. 3 impf.* Prv 13,13.

חִבֵּל] חִבְּלָה *Pi. 3 perf. f.* Cant 8,5.

חִבְּלַתְךָ (al. לַ) *suff.* Cant 8,5.

יְחַבֵּל] יְחַבֶּל־ *3 impf.* Ps 7,15.

חֲבֹל

pignus.

Ez 18,12.16.33,15‖Neh 1,7.

חֲבֹלָה] חֲבֹלָתוֹ *suff.* Ez 18,7.

חֵבֶל

tormenta, *dolores parturientium.*

צירים וחבלי יולדה המתהפכת בחליה. יש מחברין לזה גם חבלים דאיוב כ״א י״ז וכל חֶבְלֵי בסגול הח׳, אך להאחרונים בא בשני משקלים מן חֵבֶל.

Jes 66,7.

חֲבָלִים *pl.* Jer 13,21.22,23.
וַחֲבָלִים Jes 13,8‖Jer 49,24.
חֶבְלֵי *cs.* Hos 13,13.
בַּחֲבָלֶיהָ *suff.* Jes 26,17.
חֶבְלֵיהֶם Job 39,3.

חֶבֶל

funis, funiculus, funis mensorius; ager admensus, sorte alicui tributus; *hereditarius;* tractus terrae; laqueus pedica; caterva hominum.

הוראתו הראשונה׳ למיתר, ומזה העבותות של פח·ויקוש, והֻשאל לחלק קרקע ומדה בחבל, לסגל חבורת אנשים, ובקהלת י״ב ו׳ לחוט השדרה (ולד״ק לתקות חבל החיים).

Dt 3,4.13.14.32,9 ‖ 1S 10,5.10 ‖ 1R 4,13 ‖ Mich 2,5 ‖ Zeph 2,5.6.7‖Zach 2,5 ‖ Ps 105,11‖Eccl 12,6‖1Ch 16,18.

וְחֶבֶל Jos 17,14.
הַחֶבֶל 2S 8,2.
בְּחֶבֶל Ps 78,55.
בַּחֶבֶל Jos 2,15‖2S 8,2‖Am 7,17.
וּבְחֶבֶל Job 40,25.
מֵחֶבֶל Jos 19,9.29.
חַבְלוֹ *suff.* Job 18,10.
חֲבָלִים *pl.* 2S 8,2.17,13 ‖ Ez 47,13‖Ps 16,6‖Job 21,17.
וַחֲבָלִים 1R 20,31.32‖Ps 140,6.
בַּחֲבָלִים Jer 38,6.11.13 ‖ Ez 27,24.
לַחֲבָלִים Jer 38,12.
חַבְלֵי־ *I. cs.* Jos 17,5.
בְּחַבְלֵי Jes 5,18 ‖ Hos 11,4 ‖ Job 36,8‖Esth 1,6.
וּבְחַבְלֵי Prv 5,22.
חֶבְלֵי *II. cs.* 2S 22,6 ‖ Ps 18,5.*116,3*.6.119,61.
חֲבָלַיִךְ] חֲבָלַיִךְ *suff.* Jes 33,23.
חֲבָלָיו Jes 33,20.

חֹבֵל] הַחֹבֵל

nauta, nauclerus.

Jon 1,6.

חֹבְלִים] חֹבְלֵי *pl. cs.* Ez 27,29.
חֹבְלַיִךְ] חֹבְלַיִךְ *suff.* Ez 27,8.28.
וְחֹבְלַיִךְ Ez 27,27.

חִבֵּל

malus nauticus.

שה״ת לתרן הספינה, שבו יתאחדו קשרי החבלים, ע״מ שִׁלֵּם.

Prv 23,34.

תַּחְבוּלָה] כְּתַחְבּוּלֹתָו K. *suff.*
consilium prudens vel callidum; *gubernatio.*

Job 37,12.

תַּחְבֻּלוֹת *pl.* Prv 1,5.11,14.12,5.
בְּתַחְבֻּלוֹת Prv 24,6.
וּבְתַחְבֻּלוֹת Prv 20,18.
בְּתַחְבּוּלֹתָו Q *suff.* Job 37,12.

II חָבַל] חָבַלְנוּ *1 perf. pl.*

pervertere, perversum esse, prave agere; *Pi.* evertere, disturbare, vastare.

הבאנו פה גם דנחמיה לדעת רב המפרשים והשבעים, וי״ג חֲבֹל חָבַלְנוּ; זה דמשלי י״ג י״ג הוא מן חבל הראשון, וישלם דסוף פסוקא לעד. י״ג בישעיה י׳ כ״ז יְחֻבַּל או וְחֻבַל ומקביל אל יָסוּר.

Neh 1,7.

חֹבֵל] חֹבְלִים? *pt. pl.* Zach 11,7.
הַחֹבְלִים Zach 11,14.
חֲבוֹל (= חָבֹל?) *infin.* Neh 1,7.
אֶחְבֹּל *1 impf.* Job 34,31.
וְחִבֵּל *Pi 3 perf.* Eccl 5,5.
מְחַבֵּל] מְחַבְּלִים *pt. pl.* Cant 2,15.
לְחַבֵּל *inf. cs.* Jes 13,5.32,7.54,16.
תְּחַבֵּל *3 impf. f.* Mich 2,10.
וְחֻבַּל *Pu. 3 perf.* Jes 10,27.
חֲבָלָה] חֻבָּלָה *f.* Job 17,1.

חֶבֶל] וְחֶבֶל

perditio, vastatio.

Mich 2,10.

——v. chald.——

חֲבַצֶּלֶת

lilium, narcissus.

י״א ששרשו חָבַץ וי״א בָּצָל, ולד״ק מֻרכב משתי מלות, וכ״ז רק השערות לא מבֹררות.

Cant 2,1.

כַּחֲבַצֶּלֶת Jes 35,1.

——conf. n. pr. חֲבַצִּנְיָה——

חָבַק] חֹבֵק *pt.*

implicare, complicare, amplecti.

נמצא גם בערבית, ובסורית החדשה בפ״א ת׳ דבי״ת. ע׳ הערה אל אָבַק, בקצת נוסחאות בקהלת ג׳ ה׳ מְחַבֵּק, וכת״י.

Eccl 4,5.

חֹבֶקֶת *f.* 2R 4,16.
לַחֲבוֹק *inf. cs.* Eccl 3,5.
חִבֵּק] חִבְּקוּ *Pi. 3 perf. pl.* Job 24,8‖Thr 4,5.
חַבֵּק] מֵחַבֵּק *infin.* Eccl 3,5.
וּתְחַבֵּק *2 impf.* Prv 5,20.
תְּחַבְּקֶנָּה *suff.* Prv 4,8.
וַיְחַבֶּק־, וַיְחַבֵּק *3 impf.* Gn 29,13.48,10.
וַיְחַבְּקֵהוּ *suff.* Gn 33,4.
תְּחַבֵּק] תְּחַבְּקֵנִי *3 f. suff.* Cant 2,6.*8,3*.

חִבֻּק

complicatio (manuum).

חבוק הידים הוא אות העצלות.

Prv 6,10.*24,33*.

——conf. n. pr. חֲבַקּוּק——

חָבַר] חָבְרוּ *3 perf. pl.*

cohaerere, coniunctum esse; consociari; *fascinare, incantare.*

קרוב אל חֶבֶל, המחבר ומקשר, ונאמר גם על הקוסם, הקושר בלהשיו את הנחשים וסוגר פיהם מלהזיק (ובערבית בא לענין זה שרש עקד), ודוגמתו גם בלשונות המערב; ולדרז״ל ע״ש שהקוסם מצרף חיות ומקבצם אל מקום אחד (כמו שהיה במכות מצרים); ואולי הוא כמו דָּבָר בחזק המבטא, כלומר לחש. חבור עצבים דהושע יש לפרש כאלו נאסר בחבלי הקסם לעצבים; הַיְחָבְרְךָ דתהלים לד״ק קל כמו הֲיֶחְבָּרְךָ, ולד״ק פֻּעל כמו היחבר לך, ונפל הדגש להקל, וטעמו כמו לא יגורך רע (רד״ק). י״נ באיוב ט״ז ד׳ אַחְבִּירָה ת׳ אַחְבִּירָה, ול״נ אַכְבִּירָה.

Gn 14,3.

חוֹבֵר *pt.* Ps 58,6.
וְחֹבֵר Dt 18,11.
חוֹבְרוֹת, חֹבְרֹת *pl. f.* Ex 26,3². 28,7.39,4 ‖ Ez 1,9.11.
חֲבוּר *pt. pass. cs.* Hos 4,17.
חִבַּר *Pi. 3 perf.* Ex 36,10.
וְחִבַּרְתָּ *2 perf.* Ex 26,2.9.11.
לְחַבֵּר *inf. cs.* Ex 36,18.
וַיְחַבֵּר *3 impf.* Ex 36,10.13.16.
וַיְחַבְּרֵהוּ *suff.* 2Ch 20,36.
חֻבַּר] חֻבָּר *Pu. 3 perf.* Ex 39,4.
וְחֻבָּר Ex 28,7.
חֻבְּרָה] שֶׁחֻבְּרָה־ *f.* Ps 122,3.
יְחֻבַּר Q. *3 impf.* Eccl 9,4.
הַיְחָבְרְךָ (= הַיְחֻבְּרְךָ) *suff. interrog.* Ps 94,20.
הֶחְבִּיר] אַחְבִּירָה *Hi. 1 impf.* Job 16,4.
הִתְחַבַּר (= אֶתְחַבַּר) *Hithp. 3 perf.* 2Ch 20,35.
כְּהִתְחַבֶּרְךָ (al. 'כְּהִ) *inf. suff.* 2Ch 20,37.
יִתְחַבָּרוּ] יִתְחַבְּרוּ *3 impf. pl.* Dan 11,6.

## חָבֵר

socius, amicus, adiutor; f. = coniunx.

Ps 119,63 ‖ Prv 28,24.

חֲבֵרוֹ *suff.* Eccl 4,10.
חֲבֵרִים *pl.* Jud 20,11 ‖ Cant 8,13.
וְחַבְרֵי *cs.* Jes 1,23.
חֲבֵרֶיךָ *suff.* Cant 1,7.
מֵחֲבֵרֶךָ Ps 45,8.
חֲבֵרָיו, חֲבֵרָו Jes 44,11 ‖ Ez 37,16.19.
חֲבֶרֶת] חֲבֶרְתְּךָ *f. suff.* Mal 2,14.

## חַבָּר] חַבָּרִים *pl.*

socius.

לרש״י גם זה מכשפים, וכת״י חַבִּימַיָּא.

Job 40,30.

## חֶבֶר, חֲבֶר

societas; *fascinatio.*

Dt 18,11 ‖ Hos 6,9 ‖ Prv 21,9.*25*, *24*.

חֲבָרִים *pl.* Ps 58,6.
חֲבָרַיִךְ *suff.* Jes 47,9.
בַּחֲבָרַיִךְ Jes 47,12.

## חֶבְרָה] לְחֶבְרָה

societas, sodalitium.

Job 34,8.

## חֹבֶרֶת] הַחֹבֶרֶת

iunctura.

Ex 26,10.*36*,*17*.

בַּחֹבָרֶת Ex 26,4.10.

## מַחְבֶּרֶת] בַּ, בַּמַּחְבָּרֶת

iunctura, locus quo res alteri adiungitur.

Ex 26,4.*36*,*11*.5.*36*,*12*.36,11.17.

מַחְבַּרְתּוֹ *suff.* Ex 28,27.*39*,*20*.

## מְחַבֶּרֶת] לַמְחַבְּרוֹת *pl.*

trabes ligneae ad copulandum; fibulae ferreae.

2Ch 34,11.

וְלַמְחַבְּרוֹת 1Ch 22,3(2).

## חַבּוּרָה] וּבַחֲבֻרָתוֹ *suff.*

vulnus, vibix, tuber.

ע״ש הדם הצרור והנקרש והכתם, ובא על שני משקלים, קל וכבד.

Jes 53,5.

חַבּוּרָה Ex 21,25.
וְחַבּוּרָה Jes 1,6.
לְחַבֻּרָתִי *suff.* Gn 4,23.
חַבֻּרוֹת *pl.* Prv 20,30.
חַבּוּרֹתָי *suff.* Ps 38,6.

## חֲבַרְבֻּרָה] חֲבַרְבֻּרֹתָיו *pl. suff.*

maculae, virgae pardi.

עור הנמר מנומר בשרטוטין וכתמים, כעין מה שנקרא בצאן עקֻדים, כמין חבל סביב הרגל.

Jer 13,23.

## הִתְחַבְּרוּת

consociatio.

Dan 11,23.

—— v. ch. et n. pr. ——

## חָבַשׁ] וְחָבַשְׁתָּ *2 perf.*

ligare, obligare, circumligare; iumenta sternere; claudere; imperio coercere, imperare.

אח אל חָבַץ (בדרז״ל) ואל כָּבַשׁ, ונאמר על כל התול וכריכה שנעשה בהדוק, וטעם חֹבֵשׁ דישעיה כֹּבֵשׁ ועֹצֵר בעם המתפרץ או מְחַבֵּשׁ שברו; ושגור בדרז״ל חָבוּשׁ בבית האסורים, ובערבית בית הכלא נקרא מַחְבֵּשׁ. י״ג בתהלים קמ״ז ג׳: ומחבש לְעַצְּבוֹתָם, ובאיוב כ״ח י״א: נִבְכֵי נהרות חִבֵּשׁ, ויש פותרין את זה משרשי עָבַשׁ ויָבַשׁ.

Ex 29,9.

חֲבַשְׁתֶּם *2 pl.* Ez 34,4.
חֹבֵשׁ *pt.* Jes 3,7.
חָבוּשׁ *pass.* Jon 2,6.
חֲבוּשִׁים, חֲבֻשִׁים *pl.* Jud 19,10 ‖ 2S 16,1 ‖ Ez 27,24.
חֲבֹשׁ *inf. cs.* Jes 30,26.
לַחֲבֹשׁ Jes 61,1.
לְחָבְשָׁהּ *suff.* Ez 30,21.
חֲבוֹשׁ *imper.* Ez 24,17 ‖ Job 14,13.
חִבְשׁוּ *pl.* 1R 13,13.27.
אֶחֱבֹשׁ *1 impf.* Ez 34,16.
אֶחְבְּשָׁה־ 2S 19,27.
וָאֶחְבְּשֵׁךְ *suff.* Ez 16,10.
יַחֲבוֹשׁ *3 impf.* Job 34,17.
וַיַּחֲבֹשׁ־, וַיַּחֲבֹשׁ Gn 22,3 ‖ Lev 8,13 ‖ Nu 22,21 ‖ 2S 17,23 ‖ 1R 2,40. 13,23.
וְיֶחְבָּשׁ Job 5,18.
וְיַחְבְּשֵׁנוּ *suff.* Hos 6,1.
וַתַּחֲבֹשׁ *3 f.* 2R 4,24.
וַיַּחַבְשׁוּ, וַיַּחְבְּשׁוּ־ *3 pl.* 1R 13,13.7.
חִבֵּשׁ *Pi. 3 perf.* Job 28,11.
וּמְחַבֵּשׁ *pt.* Ps 147,3.
חֻבַּשׁ] חֻבְּשָׁה *Pu. 3 perf. f.* Ez 30,21.
חֻבְּשׁוּ] חֻבָּשׁוּ *pl.* Jes 1,6.

---

## חֲבִתִּים *pl.* [חֲבִת?] הַחֲבִתִּים

cocta, frixa in sartagine.

מעשה מחבת, ע״מ נָגִיד ושָׂרִיד בדגש ת׳ נח. יש פותרין שרש זה מן הערבית חבז = לחם, והפעל = אפיית לחם, ויש מן חבת = שפל, שכותלי המחבת שפלים ונמוכים מכותלי קלחת.

1Ch 9,31.

## מַחֲבַת

sartago.

Lev 6,14.7,9 ‖ Ez 4,3.

הַמַּחֲבַת Lev 2,5.

וְלַמַּחֲבַת 1Ch 23,29.

—— חַג v. חָגַג ——

## חָגָב

locusta (tr. *caput femoris*).

מין ממיני הארבה; ובקהלת הוא כנוי לאבר המשגל, הקופץ ומנתר כארבה, וכְחַי נושא את עצמו, ומכיון שתש כחו נעשה כסבל ומשא (לראב״ע רמז על המבושים שנמשכו למטה); והרד״ק פי׳ שאפילו עוף קטן כחגב יהיה לו למשא כשינוח עליו.

2Ch 7,13.

הֶחָגָב Lev 11,22 ‖ Eccl 12,5.

כַּחֲגָבִים [חֲגָבִים *pl.* Nu 13,33 ‖ Jes 40,22.

—— —— v. n. pr. ——

## [חָגַג] וְחַגֹּתֶם *2 perf. pl.*

saltare, festum (choreis) celebrare.

עיקר ענינו תנועה ותנודה במחוג, וע״ש שהיו מרקדין ומטפחין במועד בהלולי והינני נקרא חג; ובא גם על ההתדועות מפחד ובהלה (כקורבת גיל וחיל).

Ex 12,14 ‖ Lev 23,41 ‖ Nu 29,12.

חוֹגֵג *pt.* Ps 42,5.

וְחֹגְגִים (al. גְ) *pl.* 1S 30,16.

לָחֹג *inf. cs.* Zach 14,18.*19*.

וְלָחֹג Zach 14,16.

חָגִּי *imper. f.* Nah 2,1.

תָּחֹג *2 impf.* Ex 23,14 ‖ Dt 16,15.

תָּחֹגּוּ *2 pl.* Lev 23,39.41.

תְּחָגֻּהוּ *suff.* Ex 12,14.

יָחוֹגּוּ *3 pl.* Ps 107,27.

וְיָחֹגּוּ Ex 5,1.

## חַג, חָג

festum; sacrificium festivum, victima.

יֵאָמֵר גם על קרבן החגיגה; ונקראו חגים שלש הרגלים, ומועדים כוללים גם שבת, ר״ה ויוה״כ.

Ex 10,9.12,14.13,6.23,15.*34,18*.32,5.34,25 ‖ Lev 23,6.34.39.41 ‖ Nu 28,17.29,12 ‖ Dt 16,10.13 ‖ Jud 21,19 ‖ 1R 12,32.33 ‖ Jes 30,29 ‖ Ez 45,21 ‖ Hos 9,5 ‖ Zach 14,16.18.*19* ‖ Ps 118,27 ‖ Esr 3,4.6,22 ‖ Neh 8,18 ‖ 2Ch 30,13.21.*35*,*17*.

וְחַג Ex 23,16².34,22².

הֶחָג 1R 8,65 ‖ Ez 45,23 ‖ 2Ch 7,8.

וְהֶחָג 2Ch 7,9.

בֶּחָג, בַּחַג Dt 16,16.31,10 ‖ 1R 8,2 ‖ Ez 45,25 ‖ Neh 8,14 ‖ 2Ch 5,3.8,13.

וּבְחַג Dt 16,16 ‖ 2Ch 8,13.

כֶּחָג 1R 12,32.

חַגִּי *suff.* Ex 23,18.

חַגֵּנוּ Ps 81,4.

[חַגְּךָ] בְּחַגֶּךָ Dt 16,14.

חַגָּהּ Hos 2,13.

חַגִּים *pl.* Jes 29,1.

בַּחַגִּים Ez 45,17.

וּבַחַגִּים Ez 46,11.

חַגַּיִךְ *suff.* Nah 2,1.

חַגֵּיכֶם Am 5,21.8,10 ‖ Mal 2,3.

## [חָגָא] לְחָגָּא

pavor, terror, *causa pavoris*.

ת״י לדהלא, שכל המפחד ירעד ויזדעזע; וי״מ מענין חגוי סלע וענינו מסתר ומפלט, וטעם אליה יפחד יחיש ויחרד להמלט שמה.

Jes 19,17.

—— conf. חוּג; v. n. pr. ——

## חֲגָו v. [חָגוּ] חַגְוֵי *pl. cs.*

refugia petrarum, scissurae.

יש מחברין אותו עם חקה, ופתרונו נקיקי הסלעים, ולרד״ק מן חוג בהוראת מפלט ומסתר, או במובן שן סלע.

Jer 49,16 ‖ Ob 3 ‖ Cant 2,14.

## [חָגַר] חָגְרָה *3 perf. f.*

cingere, cingi.

ענינו ידוע, וכן הוא בערבית; ובארמית נקרא הַפִּסֵּחַ חֲגַר לפי שגידי רגליו נתכתצו ונקשרו; וי״ם מזה ויחגרו דש״ב כ״ב מ״ו, ובתהלים י״ח מ״ו כתיב במקומו ויחרגו.

Prv 31,17.

וְחָגַרְתָּ *2 perf.* Ex 29,9.

חָגְרוּ *3 perf. pl.* Jes 15,3 ‖ Thr 2,10.

וְחָגְרוּ Ez 7,18.27,31.

חֹגֵר *pt.* 1R 20,11 ‖ 2R 3,21.

חָגוּר *pt. pass.* Jud 18,11 ‖ 1R 2,18 ‖ 2S 6,14.20,8.21,16.

הֶחָגוּר Jud 18,17.

חֲגוּרִים, חֲגֻרִים *pl.* Ex 12,11 ‖ Jud 18,16 ‖ Dan 10,5.

[חֲגֻרָה] חֲגֻרַת־ *f. sg. cs.* Joel 1,8.

וְלַחֲגֹר *inf. cs.* Jes 22,12.

חֲגֹר, חֲגוֹר *imper.* 2R 4,29.*9,1* ‖ Ps 45,4.

וַחֲגוֹרָה Jes 32,11.

חִגְרִי־ *f.* Jer 6,26.

חִגְרוּ *pl.* 1S 25,13 ‖ Jer 4,8 ‖ Joel 1,13.

וְחִגְרוּ 2S 3,31.

חֲגֹרְנָה *pl. f.* Jer 49,3.

תַּחְגֹּר *2 impf.* Ps 76,11.

יַחְגֹּר *3 impf.* Lev 16,4.

וַיַּחְגֹּר Lev 8,7².13 ‖ Jud 3,16 ‖ 1S 17,39.25,13.

יַחְגְּרֶהָ *suff.* Ps 109,19.

וַתַּחְגְּרוּ *2 pl.* Dt 1,41.

יַחְגְּרוּ *3 pl.* Ez 44,18.

וְיַחְגְּרוּ 2S 22,46.

וַיַּחְגְּרוּ 1S 25,13 ‖ 1R 20,32.

תַּחְגֹּרְנָה *3 f.* Ps 65,13.

## חֲגוֹר

cingulum, subligaculum.

וי״נ בש״ב חָגוּר חרב וביחזק׳ חֲגוּרֵי אזור.

2S 20,8.

וַחֲגוֹר Prv 31,24.

חֲגֹרוֹ *suff.* 1S 18,4.

[חֲגוֹרֵי] חֲגוּרֵי *pl. cs.* Ez 23,15.

חֲגוֹרָה, חֲגֹרָה 2R 3,21 ‖ Jes 3,24.

וַחֲגֹרָה 2S 18,11.

בַּחֲגֹרָתוֹ *suff.* 1R 2,5.

חֲגֹרֹת *pl.* Gn 3,7,

מַחֲגֹרֶת Jes 3,24.

—— חַד Ez 33,30 v. אֶחָד ——

[חָדַד] וְחַדּוּ 3 *perf. pl.*
acrem, vehementem, celerem esse; *Hi.* acuere.
עניינו לטישה ושנינה, ומצוי הרבה בדרז״ל, שפתרו מזה גם שם חדקל, לפי שמימיו חדים וקלים; יש מחברין לו גם יָחַד וַיַּחַד דמשלי, וכמו יָחַד, אך לדעת האחרונים הוא מן חָדָה, הנרדף אל חדד.
Hab 1,8.

[הוּחַד] הוּחַדָּה *Ho. 3 perf. f.* Ez 21,14.15.16.

[חַד] חַדָּה *adj. f.*
acutus.
Jes 49,2 ‖ Ez 5,1 ‖ Ps 57,5 ‖ Prv 5,4.

[חַדּוּד] חַדּוּדֵי *pl. cs.* (נס״א) Job 41,22.

I [חָדָה] יָחַד ,יַ֫ *Hi. 3 impf.*
acuere.
לד״ק הוא קל ע״מ וַיִּחַץ, וְתַחַז; ואולי יש לגרוס יוּחַד ת׳ יָחַד, הַפֻּעַל מן חדד.
Prv 27,17[2].

v. n. pr.

II [חָדָה] יִחַדְּ 3 *impf.*
gaudere, laetari; *Pi.* exhilerare.
מלשון חֶדְוָה, ע״מ וַיִּסְפְּ, וַיֵּשְׁבְּ, והפת״ח להרחבת אות הגרון; שמושו רב בארמית ויש דונמתו בלשון אשור; י״ת האי דאיוב אַל יִתְיַחַד, ומקביל יפה אל: אַל־יָבֹא (ע׳ בראשית מ״ט ו׳), וכן פי׳ רלב״ג. השבעים קורין אַל־יִחַד.
Job 3,6.

וַיִּחַדְּ Ex 18,9.
תְּחַדֵּהוּ *Pi. 2 impf. suff.* Ps 21,7.

[חֶדְוָה] וְחֶדְוָה
gaudium.
1 Ch 16,27.

חֶדְוַת *cs.* Neh 8,10.

v. chald.

חָדַל
cessare, desinere, *deficere*, *feriari*, *quiescere;* desistere; mittere, omittere aliquid facere.
עניינו פסיקה, עצירה ושביתה, ויש דונמתו בערבית. לפי הרקמה, מאזנים והמכלול ב׳ חדלו הלמ״ד בדגש. בטעם נקוד הֶחֳדַלְתִּי אמר ר״מ איש־שלום שהחטף קמץ אינו אלא ב׳ נקודות שונות, לפי שנסתפקו הנקדנים אם הוא הפעיל והה׳ בשוא, או קל בה״א התימה והח׳ בקמץ, וכתבו שתיהן, וזהו הכתיב, אך הקרי הוא בשוא או בקמץ לבד.
Gn 18,11.41,49 ‖ Ex 9,34 ‖ Jes 24, 8 ‖ Ps 36,4.

וְחָדַל Nu 9,13 ‖ Ps 49,9.
וְחָדַלְתָּ *2 perf.* Ex 23,5.
הֶחֳדַלְתִּי *1 perf. interrog.* Jud 9,9.11.13.
חָדְלוּ, חָדֵלּוּ *3 perf. pl.* Jud 5,6. 7 ‖ 1S 2,5 ‖ Jer 51,36 ‖ Job 3,17. 19,14.
חָדַלְנוּ *1 pl.* Jer 44,18.
מֵחֲדֹל *inf. cs.* 1S 12,23.
חֲדַל, חֲדָל *imper.* Ex 14,12 ‖ Jer 40,4 ‖ Am 7,5 ‖ Prv 19,27.23, 4 ‖ Job 7,16 ‖ 2Ch 25,16.35,21.
וַחֲדָל Q. Job 10,20.
חִדְלוּ, חִדְלוּ *pl.* Jes 1,16.2,22 ‖ Zach 11,12.
[אֶחְדַּל] אֶחְדָּל *1 impf.* Jud 15, 7.20,28 ‖ 1R 22,6 ‖ 2Ch 18,5.*14*.
וְאֶחְדָּלָה Job 16,6.
תֶּחְדַּל *2 impf.* Dt 23,23.
יֶחְדָּל, יֶחְדַּל K. *3 impf.* Dt 15, 11 ‖ 1S 9,5 ‖ Ez 3,27 ‖ Prv 10,19 ‖ Job 10,20.
וַיֶּחְדַּל *3 impf.* 1S 23,13 ‖ 1R 15, 21 ‖ Jer 41,8 ‖ 2Ch 16,5.25,16.
וְיֶחְדָּל Job 14,16.
תֶּחְדָּל *f.* Job 14,7.
וַתֶּחְדַּל Ruth 1,18.
נֶחְדָּל *1 impf. pl.* 1R 22,15.
[יֶחְדְּלוּ] יֶחְדָּלוּ *3 impf. pl.* Ez 2,5.7.*3,11*.
[יֶחְדְּלוּן] יֶחְדָּלוּן (al. ל) Ex 9,29.
וַיֶּחְדְּלוּ Gn 11,8 ‖ Ex 9,33.

חָדֵל
*adj.* desinens, *caducus*, omittens aliquid facere; destitutus ab aliquo.
יונתן קורא בישעיה וַחֲדַל אישים, ווי״ג בתהלים מה־חָלֶד אני (ע׳ פ״ט, מ״ח).
Ps 39,5.

וְהֶחָדֵל Ez 3,27.
וַחֲדַל *cs.* Jes 53,3.

[חֶדֶל] חֶדֶל
locus otii et quietis: *orcus*, *mors*.
כנוי למשכן המתים, מקום השביתה והמנוחה (ע׳ רש״י), ולראב״ע כמו חָלֶד; השבעים מחברין אותו לפסוק שלאחריו וקורין: חֲדַל דורי וגו׳.
Jes 38,11.

v. n. pr.

[חֵדֶק] חֵדֶק
spinae genus.
מין קוץ; ואולי הוא מֻרכב מן חד ודק. י״ג במיכה יְשָׁרָם מסוכה.
Prv 15,19.

[חֵדֶק] כְּחֵדֶק Mich 7,4.

[חָדַר] הַחֹדֶרֶת *pt. f.*
cingere, circumdare, obsidere.
קרוב לגָדַר וְחָזַר במובן הקפה וסבוב, ורש״י פי׳ שתרדוף בחדרי חדרים; יונתן והשבעים קורין הַחֹרֶדֶת, כלומר הַמַּחֲרֶדֶת.
Ez 21,19.

חֶדֶר
conclave, penetrale.
1R 20,30.22,25 ‖ 2R 9,2 ‖ Cant 3, 4 ‖ 2Ch 18,24.

הֶחָדֶר 2S 13,10 ‖ Job 37,9.
בְּחֶדֶר, בְּחָדֶר 1R 20,30.22,25 ‖ 2R 9,2 ‖ 2Ch 18,24.
בֶּחָדֶר, בַּחֶדֶר Jud 16,9.12.
הֶחָדְרָה, הַחַדְרָה Gn 43,30 ‖ Jud 15,1 ‖ 2S 13,10 ‖ 1R 1,15.
[חֲדַר] בַּחֲדַר *cs.* Jud 3,24 ‖ 2S 4, 7 ‖ 2R 6,12.11,2 ‖ 2Ch 22,11.
וּבַחֲדַר *cs.* Ex 7,28.
מֵחֶדְרוֹ *suff.* Joel 2,16.
חֲדָרִים *pl.* Prv 24,4.
וּמֵחֲדָרִים Dt 32,25.
חַדְרֵי־ *cs.* Prv 7,27.18,8.*26,22*.20, 27.30.
וְחַדְרֵי Job 9,9.

בְּחַדְרֵי Ez 8,12 ‖ Ps 105,30.
וּבְחַדְרֵי Eccl 10,20.
בַּחֲדָרֶיךָ *suff.* Jes 26,20.
חֲדָרָיו Cant 1,4.
וַחֲדָרָיו 1Ch 28,11.

——— v. n. pr. ———

## חָדַשׁ°

וְחִדְּשׁוּ *Pi. 3 perf. pl.* [חִדֵּשׁ]

renovare, reficere, restituere; novum aliquid instituere.

הוראתו ידועה, וכן בערבית, ובארמית וסורית בא תי״ו ת׳ השי״ן.

Jes 61,4.

לְחַדֵּשׁ *inf. cs.* 2Ch 24,4.12.
חַדֵּשׁ *imper.* Ps 51,12 ‖ Thr 5,21.
תְּחַדֵּשׁ *2 impf.* Job 10,17.
וּתְחַדֵּשׁ Ps 104,30.
וַיְחַדֵּשׁ *3 impf.* 2Ch 15,8.
וּנְחַדֵּשׁ *1 pl.* 1S 11,14.
תִּתְחַדֵּשׁ [הִתְחַדֵּשׁ] *Hithp. 3 impf. f.* Ps 103,5.

## חָדָשׁ

novus, recens; hornus; inauditus.

הגור הדשה דש״ב כ״א ט״ז שעורו חרב הדשה, וי״מ שבאותו היום נתחנך וחפץ להראות גבורתו (ע׳ רש״י).

Ex 1,8 ‖ Lev 26,10 ‖ Dt 20,5.22,8 ‖ Jes 41,15.42,10.62,2 ‖ Ez 18,31.36,26 ‖ Ps 33,3.40,4.96,1.*98,1.149,1*.114,9.149,1 ‖ Job 29,20 ‖ Eccl 1,9.10.

הֶחָדָשׁ Jer 26,10.36,10.
חֲדָשִׁים *pl.* Dt 32,17 ‖ Jos 9,13 ‖ Jud 5,8.15,13.16,11.12 ‖ Jes 65,17 ‖ Job 32,19 ‖ Cant 7,14 ‖ Thr 3,23.
הַחֲדָשִׁים Jes 66,22.
חֲדָשָׁה *f. sg.* Lev 23,16 ‖ Nu 28,26 ‖ Dt 24,5 ‖ 1S 6,7 ‖ 2S 6,3².21,16 ‖ 1R 11,29 ‖ 2R 2,20 ‖ Jes 43,19.65,17 ‖ Jer 31,22(21).31(30) ‖ Ez 11,19.18,31.*36,26* ‖ 1Ch 13,7.
הַחֲדָשָׁה 1S 11,30 ‖ Jes 66,22 ‖ 2Ch 20,5.
חֲדָשׁוֹת *pl.* Jes 48,6.
וַחֲדָשׁוֹת Jes 42,9.

## חֹדֶשׁ

novilunium; mensis.

נאמר על החדש בכלל ועל ראש החדש („יום ההדש״) בפרט. חֹדֶשׁ דהושע ה׳ ז׳ להראב״ע ה״ב כדוגמתו בערבית (ע׳ ש״ב כ״א ט״ז), ולהרד״ק זמן קצר כעין: ואכחד את־שלשת הרֹעים בירח אחד (זכריה יא ח׳), ולפי׳ מלבי״ם הוא רמז על שַׁלּוּם בן־יבש שמלך יר״ה ימים בשמרון; י״ת חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ, כלומר כפעם בפעם, השבעים קורין שִׁדָּפוֹן, וי״נ יֹאכַל מֵחָדָשׁ. בְּחָדְשָׁהּ דירמיה י״מ בחדש הריונה (ברונסט) וי״מ כמקור, כלומר לשוא ייעפו מבקשיה מפני שהיא מחדשת כח לרוץ; השבעים קורין בחלשה, ואולי יש לסרס ולגרוס: כל מבקשיה ייעפו, בַּחֻלְשָׁהּ לא ימצאונה, מפני שהיא בורחת אל המדבר.

Gn 29,14 ‖ Ex 23,15.*34,18* ‖ Lev 27,6 ‖ Nu 3,15.*22.28.34.39.40.43.26,62*.9,22.11,20.21.18,16.28,14 ‖ Dt 1,3.16,1 ‖ 1S 20,5.18 ‖ 1R 4,7.5,28 ‖ 2R 4,23.25,27 ‖ Jes 1,13.66,23 ‖ Jer 52,31 ‖ Ez 32,1 ‖ Hos 5,7 ‖ Zach 1,7². ‖ Esth 2,12.16.3,7².*13.8,12.9,1*.8,9.9,1 ‖ Esr 10,9 ‖ 1Ch 27,1.

הַחֹדֶשׁ Gn 8,5 ‖ Ex 12,2.40,2 ‖ Nu 29,6 ‖ 1S 20,24.27.34 ‖ 1R 6,1.38.8,2 ‖ Ez 46,1.6 ‖ Am 8,5 ‖ Esr 3,1 ‖ Neh 7,73(72) ‖ 1Ch 27,4.14.15 ‖ 2Ch 5,3.
וְהַחֹדֶשׁ Esth 9,22.
בַּחֹדֶשׁ Gn 7,11.8,4 ‖ Ex 13,5.19,1.40,17 ‖ Lev 16,29.23,5.24.41.25,9 ‖ Nu 9,1.3.11.10,11.20,1.33,3.38 ‖ 1R 5,28.12,32.33² ‖ 2R 25,1.25 ‖ Jer 1,3.28,1.17.36,9.22.39,1.2.*52,6*.41,1.52,4 ‖ Ez 24,1.45,20 ‖ Hag 1,1 ‖ Zach 1,1.7,3 ‖ Ps 81,4 ‖ Esth 2,16,3,7.12.8,9 ‖ Esr 3,8.7,8.10,9 ‖ Neh 8,14 ‖ 1Ch 12,15(16) ‖ 2Ch 3,2.15,10.29,3.30,2.13.31,7.
בְּחֹדֶשׁ Ex 13,4.34,18 ‖ Dt 16,1 ‖ 1R 6,1 ‖ Neh 1,1.2,1 ‖ 1Ch 27,1.
וּבַחֹדֶשׁ Gn 8,14 ‖ Nu 28,16.29,1 ‖ 2R 25,8 ‖ Jer 52,12 ‖ 2Ch 31,7.
לַחֹדֶשׁ Gn 7,11.*8,4*.8,5.13.14 ‖ Ex 12,3.6.18.16,1.40,2.17 ‖ Lev 16,29.23,5.6.24.27.32.34.39.25,9 ‖ Nu 1,1.*18*.9,5.28,16.17.29,1.7.12.33,3.38 ‖ Dt 1,3 ‖ Jos 4,19.5,10 ‖ 1R 12,32 ‖ 2R 25,1.3.8.27 ‖ Jer 39,2.*52,6*.52,4.12.31 ‖ Ez 1,1.2.8,1.20,1.24,1.26,1.29,1.29,17.*45,18*.30,20.31,1.32,1.17.33,21.40,1.45,21.25 ‖ Hag 1,1.15.2,1.20 ‖ Zach 7,1 ‖ Dan 10,4 ‖ Esr 3,6.6,19.7,9².8,31.10,16.17 ‖ Neh 8,2.9,1 ‖ 1Ch 27,2.3.5.7.8.9.10.11.12.13 ‖ 2Ch 7,10.29,17³.30,15.35,1.
לְחֹדֶשׁ Esth 3,7.13.*8,12*.9,15.17.19.*21*.
וּמֵחֹדֶשׁ Esth 3,7.
חָדְשׁוֹ *suff.* 1R 5,7.
בְּחָדְשׁוֹ Nu 28,14 ‖ Jes 66,23.
חָדְשָׁהּ Hos 2,13.
בְּחָדְשָׁהּ Jer 2,24.
חֳדָשִׁים *pl.* Gn 38,24 ‖ Ex 12,2 ‖ Jud 11,37.38.39.19,2.20,47 ‖ 1S 6,1.27,7 ‖ 2S 2,11.*5,5*.6,11.24,8.13 ‖ 1R 5,28.11,16 ‖ 2R 15,8.23,31.*24,8* ‖ Ez 39,12.14 ‖ Am 4,7 ‖ Esth 2,12² ‖ 1Ch 3,4.13,14.21,12 ‖ 2Ch 36,2.9.
הֶחֳדָשִׁים Neh 10,34.
וּבֶחֳדָשִׁים Ez 45,17.46,3.
לֶחֳדָשִׁים Jes 47,13 ‖ 1Ch 23,31.
וְלֶחֳדָשִׁים Esr 3,5 ‖ 2Ch 2,3.8,13.31,3.
חָדְשֵׁי *cs.* 1Ch 27,1.
לְחָדְשֵׁי Ex 12,2 ‖ Nu 28,14.
חָדְשֵׁיכֶם, חָדְשֵׁכֶם *suff.* Nu 10,10.28,11 ‖ Jes 1,14.
חֳדָשָׁיו Job 14,5.21,21.
לֶחֳדָשָׁיו Ez 47,12.

——— cf. ch. חֲדַת; v. n. pr. ———

## חוב°

reum facere.

שמושו מצוי הרבה בארמית ובדז״ל, ויש מחברין לו אף חֹבֵב עמים.

וְחִיַּבְתֶּם *Pi. 2 perf. pl.* [חִיֵּב] Dan 1,10.

## חוֹב

debitum.

חבלתו חוב שעורו חבלת חובו, כמו דרכך זמה ת׳ דרך ומתך, מעוזי חיל ת׳ מעוז חילי, וכת״י משכון דחובתא; וי״נ שׁוֹב יָשִׁיב.

Ez 18,7.

——— v. n. pr. ———

[חוג] חָג *3 perf.*
circulum describere.
ענינו הקפה וסבוב, וקרוב לחגג, חקה והקף, ובתלמוד עָג עוגה ועמד בתוכה.
Job 26,10.

חוּג
orbis coeli, *terrarum.*
Jes 40,22‖Prv 8,27.
וְחוּג Job 22,14.

[מְחוּגָה] וּבַמְּחוּגָה
circinus.
Jes 44,13.

---

[חוד] חַדְתָּה *2 perf.*
aenigma, parabolem proponere.
אח אל חדד, שכל חידה יש בה עוקץ חד, והיא גם מחדדת השכל; בערבית הוראת „האד" אחיזה וסבוכה, עביתה ושליבה, וההידות והמשלים נאמרים במליצות קשורות (גִעבּונדענע, פערשלונגענע רעדע) הפך מן המאמר הפשוט, וזה טעם: וְאַחֲוָיַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא קִטְרִין (דניאל ה' י"ב).
Jud 14,16.
חוּד *imper.* Ez 17,2.
חוּדָה Jud 14,13.
אָחוּדָה־ *1 impf.* Jud 14,12.

חִידָה
implexum, fraus, insidiae; oratio inflexa, aenigma; sententia perplexior et aenigmatica; parabola; carmen, oraculum.
Jud 14,12‖Ez 17,2.
הַחִידָה Jud 14,14.15.16.17.19.
חִידָתִי *suff.* Jud 14,18‖Ps 49,5.
חִידָתְךָ Jud 14,13.
חִידוֹת *pl.* Hab 2,6‖Ps 78,2‖Dan 8,23.
בְּחִידוֹת, בְּחִידֹת Nu 12,8‖1R 10,1‖2Ch 9,1.
וְחִידֹתָם *suff.* Prv 1,6.
——conf. ch. אֲחִידָה——

חָוָה°
pronuntiare, indicare; *docere aliquem.*
בערבית יורה הפעל חוי התפתל, התעקל והתגולל (ומזה חויא, נחש) וגם התעבת והתקשר, ובא על הדבור אם מפני עקימת השפתים ותנועתם או מפני חבור המלות וקשורן (אגדה, הגדה), וקרוב אל חָיָה, כי ההי מתנועע (ומדבר), וזה טעם השם חַוָּה: כי הִוא היתה אֵם כל־חי, ולנפש חַיָּה ת"א לרוח ממללא; המים הנובעים נקראים חַיִּים, מפני תנועתם, וגם בדבור נמצא פעל נָבַע.
[חִוָּה] מְחַוֹּת *Pi. inf. cs.* Job 32,6.
אֲחַוֶּה *1 impf.* Job 32,10.17.
אֲחַוְּךָ *suff.* Job 15,17.
[וַאֲחַוְּךָ] וַאֲחַוֶּךָּ Job 36,2.
יְחַוֶּה־ *3 impf.* Ps 19,3.

[אַחֲוָה] וְאַחֲוָתִי *suff.*
indicatio, declaratio.
Job 13,17.
——v. ch. et n. pr.——

[חַוָּה] חַוֹּת *pl.*
vicus, pagus.
ע"ש האהלים והטירות שנעשו כעגול, או ע"ש חבורם וקבוצם (כפי' רבי יונה), ונקראת ג"כ חַיָּה (ש"ב כ"ג, י"א וי"ג); ע' לעיל.
Nu 32,41 ‖ Dt 3,14 ‖ Jos 13,30 ‖ Jud 10,4‖1R 4,13‖1Ch 2,23.
חַוֹּתֵיהֶם *suff.* Nu 32,41.

---

[מָחוֹז] מְחוֹז *cs.*
portus (rad. חוז).
לרב המפרשים גבול, ויש מחברין לו בית אבנים יחזה (איוב ח' י"ז), לא־יחזו ימיו (כ"ד א' — וע"כ הוא מלעיל אע"פ שאינו נס"א כחבריו) וכן חֹזֶה וְחוֹזְתְכֶם דישעיה כ"ח; בערבית חוז הוראתו גליל ופלך, ובאשורית עיר, ומְחוֹזָא שבתלמוד ידוע; וי"מ חוף ונמל.
Ps 107,30.
——conf. חָזָה——

חוֹחַ
spina; uncus, hamus, catena.
קרוב אל חָח, ונאמר על קוץ עקום וחד ועל החכה שצודין בה דגים, וברבים על הכבלים ללכוד בם את השבים. י"ג בש"א י"ג ו': במערות וּבַפַּחְתִים, ובדהי"ב ל"ג י"א בַּחַחִים.
Hos 9,6‖Prv 26,9‖Job 31,40.
וָחוֹחַ Jes 34,13.
הַחוֹחַ 2R 14,9²‖2Ch 25,18².
וּבְחוֹחַ Job 40,26.

[חוחים] הַחוֹחִים *pl. I.* Cant 2,2.
בַּחֹחִים 2Ch 33,11.
[חֲוָחִים] וּבַחֲוָחִים *pl. II.* 1S 13,6.
——cnf. חָח——

חוט
filum.
פתיל, בערבית חיט. ונמצא הפעל בארמית יַחִיטוּ (עזרא ד' י"ב), ובמשנה השמות חַיָּט ומחט.
Jos 2,18.
וְחוּט 1R 7,15‖Jer 52,21.
וְהַחוּט Eccl 4,12.
כְּחוּט Jud 16,12.
כְּחוּט Cant 4,3.
מִחוּט Gn 14,23.
——cnf. chald.——

I חול [ חָלָה *3 perf. f.*
saltare; irruere, incidere; torqueri, tremere, dolorem sentire, parturire. *Pu.* nasci. *Hithpalp.* dolore terreri.
קרוב אל גיל וחבל, ויסוד הוראתו כבערבית: סָבוֹב במעגל ובמחוג (קרייזען, זיך אים קרייזע דרעהען, ווינדען), בין משמחה וששון בין מצער ופחד, ונאמר על הצירים וחבלי הלידה (קרייססען) ובהשאל אל תולדות היצירה. ונאמר גם על קפיצה ונפילה (כעין „חַל עליו" בדרז"ל), ועל הרעדה והרגשת פחד (כעין „לא חלי ולא מרגיש" בדרז"ל). לדעת רש"פ חַלְתִּי דישעיה כ"ג ד' כמו חַלְתְּי, נקבה נוכחת, וכן הפעלים שלאחריו, (יָלַדְתִּי, גִּדַּלְתִּי, רוֹמַמְתִּי) כלם באו על מנהג־הלשון הקדמון, והכונה על הקולוניות של צור על חפי הים, שהיו לה כבנות לאֹמֶן. י"ג בהושע ח' י' וְיָחֵלּוּ; וטעם חָלָה לטוב דמיכה א' י"ב שמצטערת על הטוב הנעדר, אמנם יונתן תרגמו מלשון תוחלת, וכן דעת רש"י ור"י (ואולי יש לגרוס יְחַלָּה בהמשך היו"ד מן כי); י"מ כל־ימי רשע הוא מתחולל, מצליח, כעין מה שנאמר: יחילו דרכיו בכל־עת. יונהן והשבעים קורין בתהלים צ"ב וַתְּחוֹלֵל מבנין פֻּעַל לנקבה נסתרת. לד"ק מְחֹלְלוֹת דשופטים וחללים דתהלים נגזרים מן השם חָלִיל. הִלְלָה דאיוב כ"ו י"ג, מְחוֹלֶלֶת דישעיה נ"א ט' ומחולל נ"ג ה' שרשם חָלַל, ע"ש.
Jes 54,1‖Jer 66,8‖Mich 1,12.
וְחָלָה Hos 11,6.
חַלְתִּי (al. *2 f.* = חַלְתְּי) *1 perf.* Jes 23,4.
חָלוּ *3 pl.* Jer 5,3‖Thr 4,6.

וְחָלוּ Dt 2,25.
חַלְנוּ *1 pl.* Jes 26,18.
[חוֹלָה] כְּחוֹלָה *pt. f.* Jer 4,31.
חוּל *inf. abs.* Ez 30,16.
לָחוּל *cs.* Jud 21,21.
חוּלִי *imper. f.* Mich 4,10 ‖ Ps 114,7.
חִילוּ *pl.* Ps 96,9 ‖ 1Ch 16,30.
יָחוּל *3 impf.* Jer 23,19.30,23.
יָחִיל Ps 55,5.
וַיָּחֶל 1S 31,3 ‖ 1Ch 10,3.
תָּחִיל *f.* Jes 26,17.66,7 ‖ Ez 30,16.
וַתָּחֶל (al. חָ), וַתָּחֹל Jer 51,29 ‖ Ps 97,4.
וְתָחִיל Zach 9,5.
תְּחִילִין *2 f.* Jes 45,10.
אָחוּלָה K., אֹחִילָה Q: *1 impf.* Jer 4,19.
יָחֻלוּ *3 pl.* 2S 3,29.
יָחִילוּ Jes 23,5 ‖ Joel 2,6 ‖ Hab 3,10 ‖ Ps 77,17.
יְחִילוּן Jes 13,8.
וַיָּחֵלּוּ (al. לּ) Hos 8,10.
תָּחִילוּ *2 pl.* Jer 5,22.
[חֹלֵל] חֹלֵל *Po. inf. cs.* Job 39,1.
מְחֹלֵל *pt.* Prv 26,10.
[מְחֹלְלְךָ] מְחֹלֲלֶךָ *suff.* Dt 32,18.
כְּחֹלְלִים (= כִּמְחֹלֲלִים) *pl.* Ps 87,7.
[מְחֹלֲלָה] הַמְחֹלֲלוֹת *f.* Jud 21,23.
וַתְּחוֹלֵל *2 impf.* Ps 90,2.
יְחוֹלֵל *3 impf.* Ps 29,9.
תְּחוֹלֵל *f.* Prv 25,23.
תְּחוֹלֶלְכֶם *suff.* Jes 51,2.
[חוֹלַל] חוֹלָלְתָּ *Polal 2 perf.* Job 15,7.
[חוֹלַלְתִּי] חוֹלָלְתִּי *1 perf.* Ps 51,7 ‖ Prv 8,24.25.
[יְחוֹלָלוּ] יְחוֹלָלוּ *3 impf. pl.* Job 26,5.
[הֵחִיל] יָחִיל *Hi. 3 impf.* Ps 29,8$^{2}$.

הֻיוּחַל *Ho. 3 impf. interrog.* Jes 66,8 (נס״א).
[הִתְחוֹלֵל] מִתְחוֹלֵל *Hithp. pt.* Jer 23,19 ‖ Job 15,20.
[הִתְחַלְחַל] וַתִּתְחַלְחַל *Hithpalp. 3 impf. f.* Esth 4,4.

### חִיל

tremor parturientis, terror, metus.

Ex 15,14 ‖ Jer 6,24.22,23.50,43 ‖ Mich 4,9 ‖ Ps 48,7.

### [חִילָה] בְּחִילָה

dolor, tormentum.

Job 6,10.

### חַלְחָלָה

terror; dolor parturientis cum tremore coniunctus.

ביחזקאל ל׳ ט׳ יש לגרוס: והיתה חלחלה בהם בְּעַם מצרים.

Jes 21,3 ‖ Ez 30,4.9.
וְחַלְחָלָה Nah 2,11.

### [מָחוֹל] וּמָחוֹל

saltatio, chorea.

מין כלי זמרה לנגן עליו כשיצאו לחול במחולות, וי״פ מזה גם למנצח על־מַחֲלַת בשנוי הנקוד.

Ps 150,4.
בְּמָחוֹל Jer 31,13(12) ‖ Ps 149,3.
לְמָחוֹל Ps 30,12.
בִּמְחוֹל *cs.* Jer 31,4(3)
מְחוֹלֵנוּ *suff.* Thr 5,15.
[מְחֹלָה] כִּמְחֹלַת *cs.* Cant 7,1.
וּמְחֹלֹת *pl.* Ex 32,19.
וְהַמְּחֹלוֹת 1S 18,6.
בַּמְּחֹלוֹת Jud 21,21 ‖ 1S 21,12.29,5.
וּבִמְחֹלוֹת, וּבִמְחֹלֹת Ex 15,20 ‖ Jud 11,34.

——conf. חָלַל; v. n. pr.——

### II [חוּל] חָלָה *3 perf. f.*

praestolari, exspectare.

קרוב אל יָחַל, ע׳ לעיל. לד״ק יש בו מעין חול הראשון לפי שהממתין ומצפה לבו חרד ומקפץ בו. י״ג באיוב דום לפניו ותחולל לו, ויגיד עליו רעו דתהלים.

Mich 1,12.

[יָחִיל] וַיָּחִילוּ *3 impf. pl.* Jud 3,25.
[תְּחוֹלֵל] וּתְחוֹלֵל *Pol. 2 impf.* Job 35,14.
[הִתְחוֹלֵל] וְהִתְחוֹלֵל *Hith. imper.* Ps 37,37.

——conf. יָחַל et חִיל——

### חוֹל

arena, sabulum.

הוראתו ידועה. בקצת נוסחאות באיוב כ״ט י״ח וְכַחוֹל, מין עוף שלפי הגדת חז״ל „חי אלף שנה, ולסוף אלף שנה יצאה אש מקנו ושרפתו, ומשתיר בו כביצה וחוזר ומגדל איברים וחיה״ — כעין ההגדה במשלי העמים ע״ד הפאניקס.

Dt 33,19 ‖ Jer 5,22.33,22.
הַחוֹל Prv 27,3.
בַּחוֹל Ex 2,12.
כַּחוֹל Jos 11,4 ‖ Jud 7,12 ‖ 1S 13,5 ‖ 2S 17,11 ‖ 1R 4,20.5,9 ‖ Jes 48,19 ‖ Hab 1,9.
כְּחוֹל Gn 32,13.41,49 ‖ Jes 10,22 ‖ Hos 2,1.
וְכַחוֹל Gn 22,17 ‖ Job 29,18.
וּכְחוֹל Ps 78,27.
מֵחוֹל Jer 15,8 ‖ Ps 139,18 ‖ Job 6,3.

### [חוֹל] וְכַחוֹל(?)

Phoenix.

Job 29,18.

——v. n. pr.——

### חוּם

niger, fuscus.

אח אל חמם ויחם כי הצבע השחור בא מחום השמש, וזה טעם השם חָם.

Gn 30,32.35.40.
וְחוּם Gn 30,33.

v. n. pr. חָם; cf. חָמַם et יָחַם.

### חוֹמָה, חֹמָה

murus; *trop.* praesidium; virgo casta (firmus animo atque moribus, inexpugnabilis).

ע״מ קוֹמָה מן קום, בערבית פעל חאם מורה סבוב והיקף; ויתכן שנקראת כן ע״ש הלבנים השרופות. להבהור חומתה דנחום ב׳ ו׳ הה״א רפויה; בקצת נוסחאות בנחמיה ד׳ א׳: לחומת, וכן תרגמו השבעים, הסורי והרומי.

Ex 14,22.29 ‖ Lev 25,29.30.31 ‖ Dt 3,5 ‖ 1S 25,16 ‖ 1R 4,13 ‖ Jes 2,15 ‖ Ez 38,11.20.40,5.42,20 ‖ Joel

2,7 ‖ Prv 25,28 ‖ Cant 8,9.10 ‖ 2Ch 14,6.33,14.

**וְחוֹמָה** Thr 2,8.

**הַחוֹמָה, הַחֹמָה** Jos 2,15.6,20 ‖ 2S 11,20.21².24.18,24.20,15.21 ‖ 1R 20,30 ‖ 2R 3,27.6,26.30.18,26. 27 ‖ Jes 22,10.36,11.12 ‖ Neh 3,8. 33.38².4,9.13.5,16.6,1.6.15.7,1.12; 30.38.13,21 ‖ 2Ch 32,5².18.

**לְהַחוֹמָה** Neh 12,38.

**בַּחוֹמָה** Joel 2,9 ‖ Neh 2,15.3,13. 4,4.11.

**בְּחוֹמָה** Jes 30,13.

**וּבַחוֹמָה** Jos 2,15.

**וּכְחוֹמָה** Prv 18,11.

**לַחוֹמָה** Jer 21,4 ‖ Neh 4,7.12,31². 37.

**חוֹמַת** *cs.* Jos 6,5 ‖ 1R 3,1.9,15 ‖ Jer 51,44 ‖ Am 7,7 ‖ Zach 2,9 ‖ Thr 2,8.18 ‖ Neh 2,17.3,15.27.35. 12,27 ‖ 2Ch 26,6³.36,19.

**וְחוֹמַת** Neh 1,3.

**בְּחוֹמַת** 1S 31,10 ‖ 2R 14,13 ‖ Jer 49,27 ‖ Am 1,7.10.14 ‖ 2Ch 25,23.

**וּבְחוֹמַת** 2Ch 27,3.

**לְחוֹמַת** Jer 15,20.

**וּלְחוֹמַת** Neh 2,8.

**מֵחוֹמַת** 1S 31,12.

**חוֹמָתָהּ** *suff.* Nah 2,6.3,8.

**חוֹמוֹת, חוֹמֹת** *pl.* 2R 25,10 ‖ Jes 26,1 ‖ Jer 39,8.51,12.58.52,14 ‖ Ez 26,4 ‖ Ps 51,20 ‖ Thr 2,7 ‖ 2Ch 8,5.

**הַחֹמוֹת** Cant 5,7.

**בְּחוֹמֹת** Neh 2,13.

**לְחוֹמֹת** Neh 4,1.

**וּלְחוֹמֹת** Jer 1,18.

**וּבְחוֹמֹתַי** *suff.* Jes 56,5.

**חֹמֹתֶיךָ** Dt 28,52 ‖ Jes 56,5.

**חוֹמוֹתַיִךְ, חוֹמֹתַיִךְ, חֹמֹתַיִךְ** Jes 49,16.60,10.18.62,6 ‖ Ez 26,10.12. 27,11².

**בְּחֹמוֹתַיִךְ** Ez 26,9.

**חוֹמוֹתֶיהָ, חוֹמֹתֶיהָ** Jer 1,15.50, 15 ‖ Ps 55,11.

**הַחוֹמֹ׳, הַחֹמֹתַיִם** תָ du. 2R 25, 4 ‖ Jes 22,11 ‖ Jer 39,4.52,7.

---

**[חוּס] חָסָה** *3 perf. f.*

misereri; parcere.

קרוב אל חוש, שהחמלה והרחמים תלוים בהרגשה; ויש מחברין אותו עם חסה וכסה במובן הפיפה והגנה, ושע״כ בא בקשור על, אמנם הלא קשור זה נוהג גם בנרדפיו! וטעם וַתָּחָם דש״א כ״ד י״א במובן עין החסרה (לפי שנזכרו העינים כבר בפסוק זה?) או מוסב על היד, והשבעים קורין וָאָחֹם.

Ez 16,5.

**חַסְתָּ** *2 perf.* Jon 4,10.

**חוּסָה** *imper.* Joel 2,17.

**וְחוּסָה** Neh 13,22.

**אָחוּס** *1 impf.* Jer 13,14 ‖ Ez 24, 14 ‖ Jon 4,11.

**יָחֹס** *3 impf.* Ps 72,13.

**יָחוּס** Jer 21,7.

**תָּחוֹס, תָּחֹס, תָּחֹס** (Jes) *3 f.* Gn 45,20 ‖ Dt 7,16.13,9.19,13.21.25, 12 ‖ Jes 13,18 ‖ Ez 5,11.7,4.9.8,18. *9,10*.9,5.

**וַתָּחָס** 1S 24,11 ‖ Ez 20,17.

——חוּף v. חָפַף——

## חוּץ

latus exterius, quidquid foris est; platea; campus, rus, ager; foris, foras; praeter; sq. מִן extra.

הוראתו ידועה; חיצון בא ע״מ תיכון מן תוך.

Lev 18,9 ‖ Dt 23,13.14 ‖ Ez 47,2 ‖ Job 18,17 ‖ Eccl 2,25.

**הַחוּץ** Jud 12,9.19,25 ‖ 2S 13,18 ‖ 2R 4,3 ‖ Ez 41,9.47,2 ‖ Neh 13,8.

**מֵהַחוּץ** Ez 41,25.

**בַּחוּץ** Gn 9,22.24,31 ‖ Ex 21,19 ‖ Dt 24,11 ‖ 2R 10,24 ‖ Jes 42,2 ‖ Jer 6,11 ‖ Ez 7,15 ‖ Hos 7,1 ‖ Ps 31,12 ‖ Prv 1,20.7,12.22,13.24,27 ‖ Job 31,32 ‖ Cant 8,1 ‖ Esr 10,13.

**וְכַחוּץ** Jes 51,23.

**לַחוּץ** Ez 42,7 ‖ Ps 41,7.

**וְלַחוּץ** Ez 14,17.

**מִחוּץ** Gn 19,16.24,11 ‖ Ex 26,35. 27,21.29,14.33,7².40,22 ‖ Lev 4, 12.*21*,6,*4*.10,*4*.5.*14*,3.16,*27*.24,*14*. *23*.8,17.*9*,*11*.13,46.14,8.40.*41*.*45*. *53*.17,3.24,3 ‖ Nu 5,3.*4*.*15*,*36*.*19*, *3*.12,14.15.15,35.19,9.31,13.19. 35,5.27 ‖ Dt 23,11.13.32,25 ‖ Jos 6,23 ‖ 1R 21,13 ‖ 2R 23,4.6 ‖ Jer 9, 20.21,4.27,21 ‖ Ez 40,5.19.43,21. 46,2 ‖ Thr 1,20 ‖ Neh 13,20 ‖ 2Ch 32,3.

**וּמִחוּץ** Gn 6,14 ‖ Ex 25,11.37,2 ‖ 1R 7,9².

**חוּצָה, חֻצָה** Ex 12,46 ‖ 1R 6,6 ‖ Jes 33,7 ‖ Prv 5,16 ‖ 2Ch 24,8.29, 16.33,15.

**וָחוּצָה** Nu 35,4.

**הַחוּצָה** Gn 15,5.19,17.24,29.39, 12.*15*.13.*18* ‖ Dt 24,11.25,5 ‖ Jos 2,19 ‖ Jud 12,9 ‖ 1S 9,26 ‖ 2S 13, 17 ‖ 1R 8,8 ‖ Ez 34,21 ‖ 2Ch 5,9.

**וְלַחוּצָה** 2Ch 32,5.

**מֵחוּצָה** Ez 40,40.

**וּמֵחוּצָה** Ez 40,44.

**חוּצוֹת, חֻצוֹת** *pl.* 2S 22,43 ‖ Jes 5,25.10,6.51,20 ‖ Jer 11,13 ‖ Am 5,16 ‖ Mich 7,10 ‖ Nah 3,10 ‖ Zach 9,3.10,5 ‖ Ps 18,43 ‖ Job 5, 10 ‖ Thr 2,19.*4*,*1*.21.

**וְחוּצוֹת, וְחֻצוֹת** 1R 20,34 ‖ Prv 8, 26.

**בְּחוּצוֹת, בְּחוּצֹת** 2S 1,20 ‖ Jer 5, 1.14,16.

**בַּחוּצוֹת** Jes 24,11 ‖ Ez 7,19 ‖ Nah 2,5 ‖ Thr 4,5.8.14.

**וּבְחֻצוֹת** Jer 7,17.*44*,*6*.*9*.*17*.11,6. *33*,*10*.*44*,*21*.

**וּמֵחֻצוֹת** Jer 7,34.

**בְּחוּצוֹתֵינוּ** *suff.* Ps 144,13.

**[תֶ חוּצוֹתֶיךָ** Ez 26,11.

**חוּצוֹתָם** Zeph 3,6.

**בְּחוּצֹתָיו** Jes 15,3.

**חוּצֹתֶיהָ** Ez 11,6.

**בְּחוּצוֹתֶיהָ, בְּחֻצוֹתֶיהָ** Jer 51,4 ‖ Ez 28,23.

## חַיִץ

paries.

מחיצה, ונמצא בתמונה זו גם בדרז״ל.
Ez 13,10.

### חִיצוֹן] הַחִיצוֹן

exterior, extremus.
Ez 44,1.

וּבַחִיצוֹן Ez 41,17.
וְלַחִיצוֹן 1R 6,29.30.
חִיצוֹנָה *f.* 2Ch 33,14.
הַחִיצֹנָה, הַחִצוֹנָה, הַחִצֹנָה, הַחִיצוֹנָה 2R 16,18 ‖ Ez 10,5.40,17.*42.1.14.44*,19².*46*,*20.21*.20.34.*37.42*,*3*.31.42,7.8.9 ‖ Esth 6,4 ‖ Neh 11,16 ‖ 1Ch 26,29.

——v. n. pr. קִרְיַת חֻצוֹת——

חוֹקְךָ K. Ps 74,11 v. חֵיק

### חָוַר] יֶחֱוָרוּ *3 impf. pl.*

albescere, pallescere.

קרוב אל חָפֵר, ובדרז״ל דאויל סומקא ואתי חיורא, וכן המלבין פני חברו, וכסופא ע״ש הלבן ככסף; ומזה חור.

Jes 29,22.

### חוּר I

linteum candidum et subtile.

פשתן לבן (ליננען, ביסוס) ובא על שני משקלים חור וחוּר. סלי חֹרִי לרב המפרשים לחם מסלת נקיה וכבדרז״ל, ורש״י פי׳ סלים של נצרים קלופין חורין חורין; ויש לפרשו סלים שמנֻקבים כבברה, וכן לרד״ק וארנים חֹרִי, כלומר רשתות ומכמורות שעשוין נקבים נקבים; רשד״ל גורס יֶחֱוָרוּ, ומקביל אל ובשו.

Esth 1,6.

וְחוּר Esth 8,15.
חֹר] חֹרִי Gn 40,16.
חוֹרָי Jes 19,9.

### חוֹר II] חוֹרִים *pl.*

nobilis (al. rad. חָרַר).

לדעת הקדמונים נקראו חורי הארץ והסגנים כן לפי שלבשו בגדים לבנים (אות החפש והדרור, כעין שנוהגים ללבוש בליל החירות משעבוד מצרים), או ע״ש הזקנה והשיבה, וזה טעם שמלכך בן־חורים, זקן שנתישבה דעתו עליו, ומקביל אל נער בפסוק שלאחריו (ע׳ ישעיה ג׳ ד׳), ובעזרא נקראים החורים שָׂבַיָּא, שָׂבֵי יְהוּדָיֵא. (ויתכן שגם זה בא על שני משקלים חֹור וחוּר, ויבאר הפח בַּחוּרִים כֻּלָּם דישעיה מ״ב כ״ב כמו יָפִיחַ בָּהֶם דתהלים י׳ ה׳, כלומר שגם חורי העם סחופים ומדולדלים; אך לדעת האחרונים שרשו חָרַר, ובדרז״ל הפעל שחרר. השבעים קורין בנחמיה ג׳ ה׳ לַחֹרִים ת׳ לַאֲחֵרִים.

Eccl 10,17.

הַחֹרִים 1R 21,8 ‖ Neh 4,8.*13*.5,7.7,5.
וְהַחֹרִים 1R 21,11.
וְלַחֹרִים Neh 2,16.
חֹרֵי *cs.* Jer 27,20.39,6 ‖ Neh 6,17.13,17.
חֹרֶיהָ *suff.* Jes 34,12.

### חוֹר III] חֹר

foramen, caverna (al. rad. חָרַר).

יתכן שגם זה מענין חיור ואור, כצֹהַר ומִנְהָרוֹת. או כמו שמצינו פעל חָפַר משתף אל הכריה ואל הלבנת הפנים. ולרד״ק מן חרר, קרוב אל חלל; ובא ג״כ על ב׳ משקלים חור וחוֹר.

Jes 11,8.

חֹר 2R 12,10 ‖ Ez 8,7.
הַחוֹר Cant 5,4.
הַחֹרִים *pl.* 1S 14,11.
חוֹר] בַּחוּרִים Jes 42,22.
חֹרֵי *cs.* Job 30,6.
חֹרָיו *suff.* Nah 2,13.
בְּחֹרֵיהֶן Zach 14,12.
v. ch. et n. pr.; cf. חרא et חָרַר

### חוּשׁ] חָשׁ

festinare, maturare; aufugere; *sentire, delectari.*

נאמר על המהירה והזריז וגם על הדרגשה, ובארמית להפך הַרְגִּשׁוּ על דניאל, האיצו בו לבוא חיש מהר. חָשִׁים ע״מ מולים, וי״נ חֲמֻשִׁים. יונתן והסורי קורין בישעיה כ״ח ט״ז: המאמין לא יֵחַת (או יָחִיל), והשבעים קורין לא יֵבוֹשׁ, ובקהלת: מי יאכל ומי יִשְׁתֶּה חוץ ממני. יש מיהדין אל וַתַּחַשׁ מעל חָשָׁה.

Jes 8,1.3 ‖ Hab 1,8.

וְחָשׁ Dt 32,35.
חַשְׁתִּי *1 perf.* Ps 119,60.
חָשִׁים *pt. pl.* Nu 32,17.
חוּשִׁי *inf. suff.* Job 20,2.
חוּשׁ] חוּשָׁה *imper.* 1S 20,38 ‖ Ps 22,20.38,23.40,14.*70,2*.70,6.71,12.141,1.
יָחוּשׁ *3 impf.* Eccl 2,25.
וַתַּחַשׁ (= וַתָּחָשׁ) *3 f.* Job 31,5.
הֵחִישׁ] הֵחִישׁוּ *Hi. 3 perf. pl.* Jud 20,37.
אָחִישָׁה *1 impf.* Ps 55,9.
אֲחִישֶׁנָּה *suff.* Jes 60,22.
יָחִישׁ *3 impf.* Jes 28,16.
יָחִישָׁה Jes 5,19.

### חִישׁ

adv. festinando.
Ps 90,10.

——v. n. pr.——

### חָזָה

videre, spectare; adspicere, intueri; prospicere, providere.

יֵאָמר ביחיד על ההסתכלות וראיית הלב („על דברים שלא דִמִּינו לראות" שד״ל). לרד״ק הא׳ חזו דאיוב כ״ד א׳, שהנגינה בו מלעיל, אע״פ שאינו נס״א כחבריו, שרשו חוז מלשון הגבלה, שאל״ב היה ראוי להיות מלרע; וי״מ כן גם בית אבנים יחזה, ואולי יש לגרוס יֶחְסֶה, שכן דרך הנכנסים לְהֵאָחֵז, להתמך ולחסות בגדר.

Jes 1,1.2,1.13,1 ‖ Am 1,1 ‖ Mich 1,1 ‖ Hab 1,1 ‖ Ps 58,11.

חָזִיתָ *2 perf.* Prv 22,29.29,20.
חָזִית (al. תְ) *f.* Jes 57,8.
חָזִיתִי *1 perf.* Job 15,17.
חֲזִיתִיךָ *suff.* Ps 63,3.
חָזוּ *3 pl.* Ez 13,6 ‖ Zach 10,2 ‖ Ps 58,9 ‖ Job 24,1.36,25 ‖ Thr 2,14.
חֲזִיתֶם *2 pl.* Ez 13,7 ‖ Job 27,12.
וַחֲזִיתֶם Ez 13,8.
חֹזֶה *pt.* Ez 12,27.
חֹזִים *pl.* Ez 22,28.
הַחֹזִים Jes 47,13 ‖ Ez 13,9.
וְהַחֹזִים Ez 13,16.
בַּחֲזוֹת *inf. cs.* Ez 21,34.
לַחֲזוֹת Ps 27,4.
חֲזֵה *imper.* Jes 33,20.48,6.
חֲזוּ *pl.* Jes 30,10 ‖ Ps 46,9.
אֶחֱזֶה *1 impf.* Ps 17,15 ‖ Job 19,26.27.34,32.
וָאֶחֱזֶה Prv 24,32.
אַחַז] אָחַז Job 23,9.
תֶּחֱזֶה *2 impf.* Ex 18,21.

יֶחֱזֶה *3 impf.* Nu 24,4.*16* ‖ Job 8,17.

וְתַחַז *f.* Mich 4,11.

וְנֶחֱזֶה־ *1 pl.* Cant 7,1.

תֶּחֱזוּ *2 pl.* Jes 30,10 ‖ Cant 7,1.

יֶחֱזוּ *3 pl.* Jes 26,11 ‖ Ps 11,4.7.

יֶחֱזָיוּן Jes 26,11.

וַיֶּחֱזוּ Ex 24,11 ‖ Thr 2,14.

תֶּחֱזֶינָה *3 f.* Jes 33,17 ‖ Ez 13, 23 ‖ Ps 17,2.

## חֹזֶה

vates, propheta; visio; *foedus, pactum.*

2S 24,11 ‖ 2R 17,13 ‖ Jes 28,15 ‖ Am 7,12.

הַחֹזֶה 1Ch 29,29 ‖ 2Ch 9,29.12,15. 19,2.29,30.

חֹזֵה, חוֹזֵה cs. 1Ch 21,9.25,5 ‖ 2Ch 29,25.35,15.

הַחֹזִים *pl.* Jes 29,10 ‖ Mich 3,7 ‖ 2Ch 33,18.

וְלַחֹזִים Jes 30,10.

## חָזוֹן

visio, visio divinitus oblata, oraculum, revelatio divina.

1S 3,1 ‖ Ez 7,13.26.12,22.23 ‖ Hos 12,11 ‖ Hab 2,2.3 ‖ Prv 29,18 ‖ Thr 2,9 ‖ Dan 1,17.8,1.9,24.10,14. 11,14.

הֶחָזוֹן Ez 12,27 ‖ Dan 8,13.15.17. 26 ‖ 1Ch 17,15.

בְּחָזוֹן Ps 89,20.

בֶּחָזוֹן Dan 8,2².9,21.

מֵחָזוֹן Mich 3,6.

חֲזוֹן *cs.* Jes 1,1.29,7 ‖ Jer 14,14. 23,16 ‖ Ez 12,24.13,16 ‖ Ob 1 ‖ Nah 1,1.

בַּחֲזוֹן 2Ch 32,32.

[חָזוֹת?] וּבַחֲזוֹת *cs.*

*coll.* visiones, oracula.

2Ch 9,29.

## חָזוּת

species; visio prophetica, revelatio; lex, foedus.

קרן חזות שנראה היטב מפני בליטתו. השבעים ותאודיציון קורין בדניאל ח׳ ה׳ אֲחֵרוֹת ת׳ חָזוּת, וכן יש לגרום בפסוק ט׳: קרן אַחֶרֶת.

Jes 21,2.29,11 ‖ Dan 8,5.8.

וְחָזוּתְכֶם *suff.* Jes 28,18.

## חִזָּיוֹן

visio nocturna, prophetica; oraculum.

Jes 22,1.5.

הַחִזָּיוֹן 2S 7,17.

חֶזְיוֹן *cs.* Job 33,15.

כְּחֶזְיוֹן Job 20,8.

מֵחֶזְיֹנוֹ *suff.* Zach 13,4.

חֶזְיֹנוֹת *pl.* Joel 3,1.

מֵחֶזְיֹנוֹת Job 4,13.

וּמֵחֶזְיֹנוֹת Job 7,14.

## [מַחֲזֶה] בְּמַחֲזֶה

visio.

Gn 15,1.

מַחֲזֵה *cs.* Nu 24,4.*16* ‖ Ez 13,7.

## מֶחֱזָה

fenestra.

1R 7,4.5.

וּמֶחֱזָה 1R 7,4.

———v. ch. et n. pr.———

## [חָזֶה] הֶחָזֶה

pectus (brutorum).

מקום השדַיִם, וע״ש בליטתו נקרא כן; בעברית לא בא אלא בבהמה, ובא־מית (דניאל ב׳ ל״ב) נאמר גם בצלם דמות אדם, וכן בדרז״ל.

Ex 29,26 ‖ Lev 7,30².31.8,29.

חֲזֵה *cs.* Ex 29,27 ‖ Lev 7,34.10, 14 ‖ Nu 6,20.

וַחֲזֵה Lev 10,15.

כַּחֲזֵה Nu 18,18.

[חָזוֹת] הֶחָזוֹת *pl.* Lev 9,20.21.

———conf. ch. חַד II———

## [חָזִיז] לַחֲזִיז *cs.*

fulgentum, *telum.*

נאמר על הברק, ובחוק המבטא: חֲצָצֶיךָ (תהלים ע״ז י״ח).

Job 28,26.*38,25.*

חֲזִיזִים *pl.* Zach 10,1.

## חָזַק, חָזֵק

constrictum, firmum esse, fieri; confirmari, obfirmari; animo firmo, fortem esse; corroborare, valere, firmare; gravem, vehementem esse, fieri; *adiuvare; Hi.* prehendere, retinere, potiri, capere; reficere; instaurare; invalescere, vincere.

הוראתו ידועה, וכן הוא בערבית (גם בכ״ף ת׳ הקו״ף) ובסורית, והוא קרוב אל חָשַׁק (חשוקי העמודים); טעם ביום הֶחזיקי דירמיה ל״א ל״ב כמו הַחזיקי; השבעים קורין ביחזקאל ל״ד ד׳ וּבַחֲזָקָה רדיתם בפרך, כלומר בצאן החזקה והבריאה. בדניאל י׳ י״ט נמצא בקצת נוסחאות חֲזַק וֶאֱמָץ, וכן קורין השבעים, הסורי והרומי; יתכן שמלת מַחֲזִיק בדה״ב ד׳ ה׳ אינו רק כבאור למלת יָכִיל, שהיה רשום בתחלה על הגליון.

Gn 41,57.47,20 ‖ Jud 1,28 ‖ 2R 3, 26 ‖ 1Ch 21,4 ‖ 2Ch 26,15.

חָזְקוֹ *suff.* 2Ch 28,20.

חָזְקָה, חָזְקָה *f.* 2R 14,5 ‖ Ez 3, 14 ‖ 2Ch 25,3.

וְחָזַקְתָּ *2 perf.* 1R 2,2

חֲזַקְתַּנִי *suff.* Jer 20,7.

חָזְקוּ *3 pl.* Jos 17,13 ‖ 1R 20,23 ‖ Mal 3,13.

וְחָזְקוּ 2S 16,21.

וַחֲזַקְתֶּם *2 perf. pl.* Jos 23,6.

לְחָזְקָה *infin.* 2R 12,13.

לְחָזְקָהּ *suff.* Ez 30,21.

חֲזַק, חֲזָק *imper.* Dt 12,23.31,7. 23 ‖ Jos 1,6.7.9.18 ‖ 2S 10,12 ‖ Jes 41,6 ‖ Hag 2,4 ‖ Ps 27,14 ‖ Dan 10, 19 ‖ Esr 10,4 ‖ 1Ch 19,13.22,13 (12).28,10.20 ‖ 2Ch 25,8.

וַחֲזַק, וַחֲזָק Hag 2,4² ‖ Dan 10,19.

חִזְקוּ *pl.* Dt 31,6 ‖ Jos 10,25 ‖ 2S 13,28 ‖ Jes 35,4 ‖ Ps 31,25 ‖ 2Ch 15,7.19,11.32,7.

יֶחֱזַק *3 impf.* 1Ch 28,7.

וַיֶּחֱזַק, וַיֶּחֱזַק Gn 41,56 ‖ Ex 7,13. *22.8,15.9,35* ‖ 1S 17,50 ‖ 2S 13,14. 18,9.24,4 ‖ 1R 16,22 ‖ 2R 25,3 ‖ Jes 39,1 ‖ Jer 52,6 ‖ 2Ch 8,3.27 5.

וְיֶחֱזַק Dan 11,5².

תֶּחֱזַק *f.* 2S 10,11‖1Ch 19,12.
וַתֶּחֱזַק Ex 12,33.
נֶחֱזַק *1 pl.* 1R 20,23.*25*.
תֶּחֶזְקוּ *2 pl.* Dt 11,8‖Esr 9,12.
יֶחֶזְקוּ, יֶחֶזְקוּ *3 pl.* 2S 10,11 ‖ Jes 28,22‖1Ch 19,12‖2Ch 31,4.
תֶּחֱזַקְנָה *3 f.* Jud 7,11 ‖ 2S 2,7 ‖ Ez 22,14‖Zach 8,9.13.
חִזַּק *Pi. 3 perf.* Ps 147,13.
חִזַּקְתַּנִי [תָּ *2 perf. suff.* Dan 10,19.
חִזַּקְתִּי *1 perf.* Hos 7,15.
וְחִזַּקְתִּי Ex 14,4‖Ez 30,24.
חִזְּקוּ *3 pl.* Jud 9,24 ‖ 2R 12,7 ‖ Jer 5,3‖Esr 1,6.
וְחִזְּקוּ 2R 12,15‖Jer 23,14.
חִזַּקְתֶּם *2 pl.* Ez 34,4.
מְחַזֵּק *pt.* Ex 14,17.
מְחַזְּקִים *pl.* 2R 12,8.
חַזֵּק *inf. cs.* 2R 12,9.
לְחַזֵּק Jos 11,20‖2R 12,13.22,5.6‖ Esr 6,22 ‖ 1Ch 26,27 ‖ 2Ch 24,5. 12.34,8.
וּלְחַזֵּק Ez 13,22‖1Ch 29,12‖2Ch 34,10.
חַזֵּק *imper.* Dt 1,38 ‖ Nah 2,2 ‖ Neh 6,9.
וְחַזְּקֵנִי *suff.* Jud 16,28.
וְחַזְּקֵהוּ Dt 3,28‖2S 11,25.
חַזֵּקִי, חַזְּקִי *f.* Jes 54,2 ‖ Nah 3, 14.
חַזְּקוּ *pl.* Jes 35,3.
אֲחַזֵּק *1 impf.* Ex 4,21‖Ez 34,16.
אֲחַזְּקֶנּוּ *suff.* Jes 22,21.
תְּחַזֵּק *2 impf.* Job 4,3.
וַיְחַזֵּק *3 impf.* Ex 9,12.*10.20.27. 11,10.14,8*‖Jud 3,12 ‖ 1S 23,16‖ Jes 41,7 ‖ Neh 3,19 ‖ 2Ch 11,11. 32,5.
וַיְחַזְּקֵנִי *suff.* Dan 10,18.
וַיְחַזְּקֵהוּ Jes 41,7.
וַיְחַזְּקֵם 2Ch 11,12.26,9.29,3.35,2.
יְחַזְּקוּ *3 pl.* 2R 12,6‖Jes 33,23‖ Ps 64,6.

וַיְחַזְּקוּ Neh 2,18‖2Ch 11,17.
יְחַזְּקוּם *suff.* Jer 10,4.
וַיְחַזְּקוּם 2Ch 29,34.
הֶחֱזִיק *Hi. 3 perf.* Jud 7,8 ‖ Mich 7,18 ‖ Neh 3,4[3].*7.9.10*.8.*17*. 8.*10.12*.11.13.14.15.16.*21.23*[2].*24. 29.30*.20.29.30.*31*‖2Ch 26,8.
וְהֶחֱזִיק Dt 22,25 ‖ 2S 15,5 ‖ Dan 11,7.21.
הֶחֱזִיקֵךְ *suff.* Mich 4,9.
הֶחֱזִיקָה *f.* Jer 49,24‖Ez 16,49.
וְהֶחֱזִיקָה Dt 25,11‖Prv 7,13.
הֶחֱזִקַתְנִי [קָ *suff.* Jer 8,21.
הֶחֱזִקַתְנוּ Jer 6,24.
הֶחֱזִיקַתְהוּ Jer 50,43.
וְהֶחֱזַקְתָּ *2 perf.* Lev 25,35.
הֶחֱזַקְתִּי *1 perf.* Jes 45,1 ‖ Job 27,6‖Neh 5,16.
וְהֶחֱזַקְתִּי 1S 17,35.
וְהַחֲזַקְתִּי Ez 30,25.
הֶחֱזַקְתִּיךָ *suff.* Jes 41,9.
הֶחֱזִיקוּ *3 pl.* Jer 8,5.50,33‖Neh 3,5.6.17.18.22.27.28.32.
וְהֶחֱזִיקוּ Jes 4,1 ‖ Zach 8,23.14, 13.
מַחֲזִיק *pt.* Ex 9,2 ‖ Jes 41,13.51, 18 ‖ Prv 26,17 ‖ Job 2,3.9 ‖ 2Ch 4,5.
וּמַחֲזִיק 2S 3,29.
הַמַּחֲזִיק Jud 16,26.
לְמַחֲזִיק Dan 11,1.
וּמַחֲזִקָהּ *suff.* Dan 11,6.
מַחֲזֶקֶת *f.* Neh 4,11.
מַחֲזִיקִים *pl.* Neh 4,10.15.10,30.
וּמַחֲזִיקִים Jes 56,4.*6*.
לַמַּחֲזִיקִים Prv 3,18.
מַחֲזִיקֵי *cs.* Ez 27,9.*27*.
לְהַחֲזִיק *inf. cs.* 2R 15,19 ‖ Jes 64,6.
הַחֲזִיקִי *suff.* Jer 31,32(31).
הַחֲזֵק *imper.* 2S 11,25‖Ps 35,2‖ Prv 4,13.
הַחֲזִיקִי *f.* Nah 3,14.
וְהַחֲזִיקִי Gn 21,18.

הַחֲזִיקוּ *pl.* Jer 51,12.
וְאַחְזִק *1 impf.* Jes 42,6.
יַחֲזִיק *3 impf.* Jes 56,2 ‖ Job 8, 15.20.
יַחֲזֵק Jes 27,5‖Job 18,9.
וַיַּחֲזֶק(־), וַיַּחֲזֵק Ex 4,4‖Jud 19, 4.25.29‖1S 15,27‖2S 1,11.13,11‖ 1R 1,50.*2,28*‖2R 2,12.
וַתַּחֲזֶק־, וַתַּחֲזֵק *3 f.* 2R 4,8.27.
יַחֲזִיקוּ, יַחֲזִקוּ *3 pl.* Jer 6,23.50, 42‖Zach 8,23‖Dan 11,32.
וַיַּחֲזִיקוּ, וַיַּחֲזִקוּ Gn 19,16‖Jud 7, 20‖2S 2,16‖1R 9,9‖2Ch 7,22.28, 15.
הִתְחַזֵּק *Hithp. 3 perf.* 2Ch 13, 7.15,8.23,1.25,11.
הִתְחַזַּקְתִּי *1 perf.* Dan 10,19 ‖ Esr 7,28.
וְהִתְחַזַּקְתֶּם *2 pl.* Nu 13,20.
מִתְחַזֵּק *pt.* 2S 3,6‖Dan 10,21.
הַמִּתְחַזְּקִים *pl.* 1Ch 11,10.
לְהִתְחַזֵּק *inf. cs.* 2Ch 13,8.16,9.
הִתְחַזֵּק *imper.* 1R 20,22.
הִתְחַזְּקוּ *pl.* 1S 4,9.
וַיִּתְחַזֵּק, זְ *3 impf.* Gn 48,2‖Jud 20,22‖1S 30,6 ‖ 2Ch 1,1.12,13.13, 21.17,1.21,4.27,6.32,5.
וְנִתְחַזֵּק *1 impf. pl.* 2S 10,12.
וְנִתְחַזְּקָה 1Ch 19,13.
יִתְחַזָּקוּ [יִתְחַזְּקוּ *3 pl.* Ez 7,13.

## חָזָק

firmus, obfirmatus, durus; fortis, validus, potens, violentus; vehemens.

י״ג בישעיה מ׳ י׳ בְּחָזָק, וע׳ כ״ח ב׳.

Ex 10,19.19,16 ‖ Nu 13,31 ‖ Jos 14,11.17,18 ‖ 1R 17,17.18,2 ‖ Jes 28,2‖ Jer 31,11(10).50,34 ‖ Ez 3, 8.9‖Prv 23,11‖Job 5,15.
וְחָזָק 1R 19,11‖Am 2,14.
הֶחָזָק *interrog.* Nu 13,18.
בְּחָזָק Jes 40,10.
מֵחָזָק Ps 35,10.
חֲזָקִים *pl.* Jud 18,26 ‖ Ez 3,8 ‖ Job 37,18.

חִזְקֵי־ *cs.* Ez 3,7.

וְחִזְקֵי־ Ez 2,4.

חֲזָקָה *f. sg.* Ex 3,19.6,1².13,9.32, 11‖Nu 20,20‖Dt 4,34.5,15.*26,8.* 6,21.7,8.9,26‖Jos 4,24‖1S 14, 52‖Jer 21,5.32,21‖Ez 20,33.*34.* 26,17‖Ps 136,12‖Dan 9,15.

הַחֲזָקָה Dt 3,24.7,19.11,2.34,12‖ 2S 11,15‖1R 8,42‖Ez 30,22.34, 16‖Neh 1,10‖2Ch 6,32.

וְהַחֲזָקָה Jes 27,1.

[חָזֵק] וְחָזֵק

*adj. (verbal.)* invalescens.

Ex 19,19‖2S 3,1.

[חֵזֶק] חִזְקִי *suff.*

robur, *auxilium.*

Ps 18,2.

חֹזֶק Hag 2,22.

בְּחֹזֶק Ex 13,3.14.*16.*

בְּחָזְקֵנוּ *suff.* Am 6,13.

[חֶזְקָה] בְּחֶזְקַת *cs.*

invalescere, fortem et potentem fieri; impetus.

Jes 8,11.

וּכְחֶזְקָתוֹ *suff.* Dan 11,2‖2Ch 12, 1.26,16.

[חָזְקָה] בְּחָזְקָה

vis, vehementia.

Jud 4,3.8,1‖1S 2,16‖Jon 3,8.

וּבְחָזְקָה Ez 34,4.

——v. n. pr.——

חֲזִיר

porcus.

י"א שנקרא כן ע"ש עיניו הקטנות והצרות, שכן הוראת השרש בערבית (אמנם הערבים יקראו לו חִנְזִיר); ואולי ע"ש שהוא חוזר ופונה כל נופו כשירצה להביט לצדדין.

Jes 66,3‖Ps 80,14‖Prv 11,22.

הַחֲזִיר Lev 11,7‖Dt 14,8‖Jes 65,4.66,17.

——v. n. pr.——

חָח

uncus, hamus; *annulus.*

מין תכשיט כפוף או עגול, ונקראו כן השלשלאות והַחַכָּה לציד דגים (או למשוך בה את הבהמה). י"מ וילכדו את־מנשה בחֹחים (דה"ב ל"ג י"א) כשהתחבא בין החוחים (ע' ש"א י"ג ו'). אך יתכן שחֹחים הם התוקי הידים, ונחשתים הם כבלי הרגלים, או שתי נוסחאות יש כאן.

Ex 35,22.

חַחִי *suff.* 2R 19,28‖Jes 37,29.

חַחִים (v. חַחִיִּם *pl.*) K. *du.* Ez 29,4.

חַחִים *pl.* Ez 29,4.38,4.

בַּחַחִים Ez 19,4.9.

בַּחֹחִים (= בַּחַחִים) 2Ch 33,11.

——conf. חוח——

חָטָא

aberrare; peccare, reum fieri alicuius rei; *Pi.* peccatum luere, sacrificium expiatorium offerre, expiare, mundare; *Hi.* ad peccandum adducere, peccati reum facere, reum declarare, damnare; deerrare a scopo. *Hith.* expiare se, expiari; perturbari, consternari.

הוראתו ידועה. י"נ בהושע ח' י"א: היו לו מזבחות לַחֲטֹא וגו', כלומר המזבחות שלפנים היו לו לכפר על החטא נהפכו לו לחטאת. יונתן והשבעים קורין באיוב א' גם בפסוק כ"ב: לא־חטא איוב בִּשְׂפָתָיו. ע' הערה אל אֵיל א'.

Ex 32,31.33‖Lev 4,3.*28.35.5,6. 13. 19,22.* 23. 28. 5,5.7.10.11.16. 19,22‖Nu 6,11‖Jos 7,11‖1S 19, 4‖1R 14,16.*15,30.*16,19‖2R 21, 17‖Jes 43,27‖Ez 3,21.18,24.33, 16‖Job 1,22.2,10‖Neh 13,26.

חָטְאָה, חָטָאָה *f.* Jer 50,14‖Ez 16,51‖Thr 1,8.

וְחָטְאָה Lev 5,15.

וְחָטָאת (al. תְ) (?) Ex 5,16.

חָטָאתָ *2 perf.* Hos 10,9‖Job 35,6.

חָטָאתִי *1 perf.* Gn 20,9‖Ex 9, 27.10,16‖Nu 22,34‖Jos 7,20‖ Jud 11,27‖1S 15,24.30.24,12.26, 21‖2S 12,13.19,21.24,10.17‖1R 18,9‖2R 18,14‖Jer 2,35.37,18‖ Mich 7,9‖Ps 41,5.51,6‖Job 7,20. 10,14.33,27‖1Ch 21,8.17.

וְחָטָאתִי Gn 39,9.43,9.44,32‖Neh 6,13.

חָטָאוּ, חָטְאוּ *3 pl.* Gn 40,1‖Lev 4,14‖1R 8,50.14,22.15,13‖3R 17,7‖Jer 33,8².50,7‖Ez 37,23‖ Hos 4,7‖Zeph 1,17‖Ps 78,32‖ Job 1,5.8,4.24,19‖Thr 5,7‖Neh 9,29‖2Ch 6,39.

חֲטָאתֶם *2 pl.* Ex 32,30‖Nu 32, 23‖Dt 9,16.18‖Jer 40,3.44,23.

וַחֲטָאתֶם Dt 20,18.

חָטָאנוּ *1 pl.* Nu 12,11.14,40.21, 7‖Dt 1,41‖Jud 10,10.15‖1S 7,6. 12,10‖1R 8,47‖Jes 42,24‖Jer 3, 25.8,14.14,7.20.16,10‖Ps 106,6‖ Thr 5,16‖Dan 9,5.8.11.15‖Neh 1,6‖2Ch 6,37.

חוֹטֵא, חֹטֵא *pt.* Jes 1,4‖Prv 13, 22.14,21.19,2.20,2.

חֹטֶא Eccl 8,12.

וְחוֹטֶא Hab 2,10‖Prv 11,31‖ Eccl 7,26.

וְחוֹטֶא Eccl 9,18.

וְהַחוֹטֶא Jes 65,20.

כַּחֹטֶא Eccl 9,2.

וְלַחוֹטֶא Eccl 2,26.

וְחֹטְאִי *suff.* Prv 8,36.

חֹטְאִים *pl.* 1S 14,33.

הַחֹטֵאת *f. sg.* Ez 18,4.*20.*

חֲטֹא *inf. cs.* Ez 3,21.

בְּחֶטְאָה (= בְּחֶטְאָה *suff.*?) Nu 15,28.

לַחֲטֹא Ex 9,34‖Lev 5,22‖Hos 8, 11².13,2‖Ps 78,17‖Job 31,30.

מֵחֲטוֹא, מֵחֲטֹא 1S 12,23‖Ps 39,2.

מֵחֲטוֹ־ K. מֵחֲטוֹא־ Q. Gn 20,6

חֲטֹאתוֹ *suff.* Ez 33,12.

אֶחֱטָא־ *1 impf.* Ps 119,11.

תֶּחֱטָא *2 impf.* 1S 19,5‖Job 5, 24.

וַתֶּחֱטָא Ez 28,16.

יֶחֱטָא *3 impf.* Lev 4,3.22.5,23‖ Nu 16,22‖Dt 19,15‖1S 2,25².19, 4‖1R 8,31.46‖Eccl 7,20‖2Ch 6, 22.36.

תֶּחֱטָא *3 f.* Lev 4,2.27.5,1.17.21 ‖ Nu 15,27 ‖ Ez 14,12.

וַנֶּחֱטָא] נֶחֱטָא *1 pl.* Jes 64,4.

תֶּחֶטְאוּ, תֶּחֶטְאוּ *2 pl.* Gn 42, 22 ‖ Ex 20,20 ‖ 1S 14,34 ‖ Ps 4,5.

יֶחֶטְאוּ־ *3 pl.* 1R 8,33.35.46 ‖ 2Ch 6,24.26.36.

חִטֵּא] וְחִטֵּא *Pi. 3 perf.* Lev 14,52.

וְחִטְּאוֹ *suff.* Nu 19,19.

וְחִטֵּאתָ *2 perf.* Ex 29,36 ‖ Ez 43,20.45,18.

חִטְּאוּ *3 pl.* Ez 43,22.

וְחִטְּאוּ Ez 43,22.

הַמְחַטֵּא *pt.* Lev 6,19.

לְחַטֵּא *inf. cs.* Lev 14,49.

מֵחַטֵּא Ez 43,23.

אֲחַטֶּא] אֲחַטֶּנָּה *1 impf. suff.* Gn 31,39.

תְּחַטֵּא] תְּחַטְּאֵנִי *2 impf. suff.* Ps 51,9.

וַיְחַטֵּא *3 impf.* Lev 8,15.

וַיְחַטְּאֵהוּ *suff.* Lev 9,15.

וַיְחַטְּאוּ *3 pl.* 2Ch 29,24.

הֶחֱטִיא *Hi. 3 perf.* 1R 14,16. *15,30.* 15,26.*34.*16,26.22,53 ‖ 2R 3,3.*10,29.31.13,2.11.14,24.15,9. 18.24.28.23.15.*21,16.

הֶחֱטִי K., הֶחֱטִיא Q. 2R 13,6.

וְהֶחֱטִיאָם *suff.* 2R 17,21.

הֶחֱטִיאוּ *3 pl.* 1R 16,13 ‖ Neh 13,26.

מַחֲטִיא] מַחֲטִיאֵי *pt. pl. cs.* Jes 29.21.

הַחֲטִי K., הַחֲטִיא Q. *inf. cs.* Jer 32,35.

לְהַחֲטִיא 1R 16,19.

לַחֲטִיא (= לְהַחֲטִיא) Eccl 5,5.

תַּחֲטִיא *2 impf.* Dt 24,4.

וַתַּחֲטִא 1R 16,2.21,22.

יַחֲטִא *3 impf.* Jud 20,16.

וַיַּחֲטִא 2R 21,11.

יַחֲטִיאוּ *pl.* Ex 23,36.

הִתְחַטָּא] יִתְחַטָּא *Hith. 3 impf.* Nu 19,12².13.20.31,23.

תִּתְחַטָּא] תִּתְחַטְּאוּ, ־טָּ *2 pl.* Nu 31,19.20.

יִתְחַטָּאוּ] יִתְחַטְּאוּ *3 pl.* Job 41,17.

וַיִּתְחַטְּאוּ Nu 8,21.

## חֵטְא

peccatum, crimen; *poena peccati; calamitas.*

השבעים קורין במיכה ז׳ י״ט חַטֹּאתֵינוּ ת׳ חַטֹּאתָם (ס = נו).

Lev 19,17.22,9 ‖ Nu 18,22.32 ‖ Dt 15,9.*23,22.24,15.*19,15. 21,22.22, 26.23,23 ‖ Jes 31,7.53,12 ‖ Hos 12, 9 ‖ Thr 1,8.

וּבְחֵטְא Ps 51,7.

חֶטְאוֹ *suff.* Lev 24,15 ‖ Nu 9,13 ‖ Thr 3,39.

בְּחֶטְאוֹ Nu 27,3 ‖ Dt 24,16 ‖ 2R 14,6 ‖ 2Ch 25,4.

בְּחֶטְאָהּ (= בְּחֶטְאָהּ?) Nu 15,28.

חֶטְאָם Lev 20,20.

חֲטָאִים *pl.* Eccl 10,4.

חֲטָאֵי *cs.* 2R 10,29.

וַחֲטָאֵי Ez 23,49.

חֲטָאַי, חֲטָאַי *suff.* Gn 41,9 ‖ Jes 38,17.

מֵחֲטָאַי Ps 51,11.

בַּחֲטָאֵינוּ Dan 9,16.

כַּחֲטָאֵינוּ Ps 103,10.

חֲטָאֵיכֶם Jes 1,18.

חֲטָאָו Q. Thr 3,39.

## חֲטָאָה

peccatum; sacrificium pro peccato.

Gn 20,9 ‖ Ez 32,21.30.31 ‖ 2R 17, 21 ‖ Ps 32,1.

וַחֲטָאָה Ps 40,7.

לַחֲטָאָה Ps 109,7.

## חַטָּא] הַחַטָּאָה *f.*

peccator; reus.

Am 9,8.

חַטָּאִים *pl. m.* Nu 32,4 ‖ 1R 1, 21 ‖ Jes 33,14 ‖ Ps 1,1.25,8.26,9. 104,35 ‖ Prv 1,10.13,21.

וְחַטָּאִים Gn 13,13 ‖ Jes 1,28 ‖ Ps 1,5.51,15.

הַחַטָּאִים Nu 17,3 ‖ 1S 15,18.

בַּחַטָּאִים Prv 23,16.

חַטָּאֵי *cs.* Am 9,10.

וְחַטָּאֶיהָ *suff.* Jes 13,9.

## חַטָּאָה

peccatum; poena peccati.

Jes 5,18.

וְחַטָּאָה Ex 34,7.

## חַטָּאת

aberratio, peccatum, peccandi consuetudo; sacrificium pro peccato oblatum; poena peccati.

בירמיה ט״ו י״ג כ״ל: ובכל־חַטֹּאותֶיךָ ובכל־גבוליך, ובי״ז ג׳ מסרסין וקורין: בחטאת בכל־גבוליך.

Gn 4,7 ‖ Ex 29,14.36 ‖ Lev 4,24.*5,9.5*,11.*12*.6,23.10,19.14,22.*15,15.* 31.15,30.16,9 ‖ Nu 8,7.12.12,11. 19,9.28,22.*29,22.28.31.34.38.*29, 5.*16.19.25.*11 ‖ Dt 19,15 ‖ Jes 30, 1 ‖ Ez 43,25.45,22 ‖ Mich 1,13 ‖ Prv 13,6.14,34.21,4.24,9 ‖ Dan 9, 24 ‖ Esr 8,35.

וְחַטָּאת Ez 45,23.

הַחַטָּאת Lev 4,8.14.20.25.*34.*29. *33*.29. 5,9.6,18².8,2.14².9,8.10.15. 22.10,16.17.14,13.19.16,6.*11*.11. 15.25.27² ‖ Nu 19,17 ‖ 1S 14,38 ‖ Ez 43,21.45,17.19. 46,20 ‖ 2Ch 29,23.

וְהַחַטָּאת Ez 40,39.42,13.44,29 ‖ 2Ch 29,24.

בְּחַטָּאת Jer 17,3.

כַּחַטָּאת Lev 6,10.7,7.14,13 ‖ Ez 45,25.

לְחַטָּאת Lev 4,3.14.32.33. 5,6.7. 11.9,2.3.12,6.8.16,3.5.23,19 ‖ Nu 6,11.14.7,16.*22.28.34.40.46.52. 58.64.70.76.82.*87.8,8.15,27.28, 15 ‖ 1R 12,30 ‖ Ez 43,19.22 ‖ Prv 10,16 ‖ 2Ch 29,21.

לְחַטָּת Nu 15,24.

לַחַטָּאת Lev 5,8.
וְלַחַטָּאת Lev 7,37.
חַטַּאת cs. Ex 30,10 ‖ Lev 4,21 ‖ Nu 29,11 ‖ 1S 2,17.15,23 ‖ Jer 17, 1 ‖ Hos 4,8.10,8 ‖ Mich 6,7 ‖ Zach 14,19 ‖ Ps 59,13.
וְחַטַּאת Zach 14,19 ‖ Ps 109,14 ‖ Dan 9,20.
לְחַטַּאת 1R 8,34.36.13,34 ‖ Zach 13,1 ‖ 2Ch 6,25.27.
מֵחַטַּאת Thr 4,6.
חַטָּאתִי suff. Gn 31,36 ‖ Ex 10, 17 ‖ 1S 15,25.20,1 ‖ Ps 32,5².38,4. 59,4 ‖ Job 14,16 ‖ Dan 9,20.
וְחַטָּאתִי Ps 51,5 ‖ Job 13,23.
וּלְחַטָּאתִי Job 10,6.
מֵחַטָּאתִי Ps 38,19 ‖ Prv 20,9 ‖ Job 35,3.
וּמֵחַטָּאתִי Ps 51,4.
חַטָּאתֵנוּ Jer 16,10.
וּלְחַטָּאתֵנוּ Ex 34,9.
חַטָּאתְךָ Lev 9,7 ‖ 2S 12,13.
וְחַטָּאתְךָ Jes 6,7.
חַטַּאתְכֶם Ex 32,30 ‖ Nu 32,23 ‖ Dt 9,18.21.
חַטָּאתוֹ Lev 4,3.23.*28.28.35.5,6. 13.19.22* ‖ Nu 6,16 ‖ Dt 9,27 ‖ Jes 27,9 ‖ Ez 18,21.33,16.44,27 ‖ Hos 13,12 ‖ Mich 3,8 ‖ Prv 5,22 ‖ Job 34,37 ‖ 2Ch 33,19.
וְחַטָּאתוֹ 2R 21,17.
בְּחַטָּאתוֹ Ez 3,20.
וּבְחַטָּאתוֹ 1R 15,26.34.16,19.26 ‖ Ez 18,24.
מֵחַטָּאתוֹ Lev 4,26.*5,6.10.*19,22 ‖ 2R 21,16 ‖ Ez 33,14.
חַטָּאתָם Ex 32,32.34 ‖ Lev 10, 19 ‖ Nu 5,7.18,9 ‖ Ps 85,3.
וְחַטָּאתָם Gn 18,20.50,17 ‖ Nu 15, 25 ‖ Jes 3,9 ‖ Jer 16,18.18,23 ‖ Neh 3,37.
לְחַטָּאתָם 2Ch 7,14.
וּלְחַטָּאתָם Jer 31,34(33).36,3.
מֵחַטָּאתָם 2Ch 6,26.
וּמֵחַטָּאתָם 1R 8,35.
חַטָּאוֹת pl. 2R 12,17 ‖ Dan 9,24.
וְחַטָּאוֹת Job 13,23.

וְלַחַטָּאוֹת Neh 10,34.
חַטֹּאות, חַטֹּאת cs. Nu 5,6 ‖ 1R 14,16.15,3.30.16,13 ‖ 2R 10,31.13, 2.11.*14,24.*15,18.28.17,22 ‖ Jer 50,20 ‖ Ez 18,14 ‖ Ps 25,7 ‖ Neh 1,6.
וְחַטֹּאות 1R 16,13.
בְּחַטֹּאות, בְּחַטֹּאת 1R 16,31 ‖ 2R 3,3.24,3.
וּבְחַטֹּאות Mich 1,5.
מֵחַטֹּאות, מֵחַטֹּאת 1R 13,6 ‖ 2R 15,9.*24* ‖ Thr 4,13.
חַטֹּאותַי suff. Ps 25,18. [תַ]
חַטֹּאתֵינוּ, חַטֹּאתֵנוּ 1S 12,19 ‖ Ps 79,9 ‖ 2Ch 28,13.
וְחַטֹּאותֵינוּ, וְחַטֹּאתֵינוּ Jes 59, 12 ‖ Ez 33,10.
בְּחַטֹּאותֵינוּ Neh 9,37.
חַטֹּאותֶיךָ, חַטֹּאתֶךָ Jes 44,22 ‖ Jer 15,13 ‖ Mich 6,13.
וְחַטֹּאתֶיךָ Jes 43,25.
בְּחַטֹּאתֶיךָ Jes 43,24.
חַטֹּאתַיִךְ, חַטֹּאתַיִךְ Jer 30,14. 15 ‖ Ez 16,51 ‖ Thr 4,22.
בְּחַטֹּאתַיִךְ Ez 16,52.
חַטֹּאותֵיכֶם Lev 16,30.26,18.24. 28 ‖ Ez 21,29 ‖ Am 5,12.
וְחַטֹּאותֵיכֶם Jes 59,2 ‖ Jer 5,25.
כְּחַטֹּאתֵיכֶם Lev 26,21.
וּלְחַטֹּאותֵיכֶם Jos 24,19.
חַטֹּאתָו Q., חַטֹּאתָיו 1R 16,19 ‖ Ez 18,21.33,16.
חַטֹּאתֶיהָ Jes 40,2.
חַטֹּאתָם Lev 16,16.21.34 ‖ Nu 16, 26 ‖ Jes 58,1 ‖ Jer 14,10 ‖ Hos 8, 13.6,9 ‖ Mich 7,19.
בְּחַטֹּאתָם 1R 14,22.16,2.
חַטֹּאתֵיהֶם Neh 9,2.

———v. chald.———

## חָטַב] מְחֹטֵב pt.

caedere, scindere.

אח אל חָשַׁף, חָצַב וְקָצַב, ובהשאל על המטוה הצבוע והמצויר בגונין שונים ונראה כאלו הצוב, וכן בסורית; וי״פ חֲטֻבוֹת דמשלי מדרז״ל: חטיבה אחת בעולם, כלומר מן החשוב והמובחר.

Dt 29,10.

לַחֹטְבִים pl. 2Ch 2,9.
חֹטְבֵי cs. Jos 9,21.*27.*
וְחֹטְבֵי Jos 9,23.
כְּחֹטְבֵי Jer 46,22.
חָטוּב] חֲטֻבוֹת pt. pass. pl. f. Prv 7,16.
לַחְטֹב inf. cs. Dt 19,5.
יַחְטֹב] יַחְטְבוּ 3 impf. pl. Ez 39,10.
חָטַב] מְחֻטָּבוֹת Pu. pt. pl. f. Ps 144,12.

## חִטָּה

triticum.

ברב לשונות בני שם בא בנו״ן ת׳ הדגש והוראה ארמדמת; ויש מחברין אותו עם הפעל חָנַט (ע״ש). חטים מַכּוֹת דדה״ב ב׳ ט׳ כמו מַכֹּלֶת או חִטֵּי מִנִּית.

Dt 8,8.32,14 ‖ Jes 28,25 ‖ Joel 1, 11 ‖ Ps 81,17 ‖ Job 31,40.

וְהַחִטָּה Ex 9,32.
חִטִּים pl. Gn 30,14 ‖ Ex 29,2.34, 22 ‖ Jud 6,11.15,1 ‖ 1S 6,13.12, 17 ‖ 2S 4,6 ‖ 1R 5,25 ‖ Jer 12,13. 41,8 ‖ Ps 147,14 ‖ Cant 7,3 ‖ 1Ch 21,20 ‖ 2Ch 2,9.27,5.
חִטִּין Ez 4,9.
וְחִטִּים 2S 17,28.
הַחִטִּים Ez 45,13 ‖ Ruth 2,23 ‖ 2Ch 2,14.
וְהַחִטִּים 1Ch 21,23.
בְּחִטֵּי cs. 27,17.

———v. ch. חִנְטִין———

## חָטַם] אֶחֱטָם־ 1 impf.

*capistare;* domare; differre; prolongare.

פעל מן השב חֹטֶם בארמית; לר״ק. כמו אֶחֱסָם־ (י״ת אֲקַיֵּם לך, כמו אֶחְתָּם־?), וי״ג אֶחְמֹל עָלֶיךָ.

Jes 48,9.

## חָטַף] וַחֲטַפְתֶּם 2 perf. pl.

rapere, diripere.

אח אל חָתַף, ומצוי בדרז״ל.

Jud 21,21.

לַחֲטוֹף inf. cs. Ps 10,9.
יַחְטֹף 3 impf. Ps 10,9.

## חֹטֶר

virga lenta, ramus; *metaph.* proles.

שבט וענף, הדוגמתו בארמית, סורית, ערבית ואשורית.

Jes 11,1 ‖ Prv 14,3.

——— חוד v. חִידָה ———

## חָיָה

vivere, bene vivere, valere, vigere; vivum servari; vitam degere; reviviscere; convalescere, refocilare; *Pi.* vivifacere, vitam dare; facere, ut quis bene valeat; vivum servare; in vitam revocare, sanare, refocilare; *metaph.* instaurare; vivifacere. *Hi.* vivum servare, non interficere; morti eripere; in vitam revocare, vitae reddere; valetudini reddere, refocilare, reficere animum afflicti.

הוראתו ידועה, וע׳ הערה אל חוה. י״נ בהושע ו׳ ב׳ יְחַיֵּנוּ מיומָים. ר״י הלוי גורס בעמוס ח׳ י״ד: וחי אֱדֹנָךְ; תְּחַיֵּנִי דאיוב ל״ג ד׳ מתרגמין השבעים תְּחַנֵּנִי, כלומר תלמדני, ובזכריה י׳ ט׳ קורין וְחִיּוּ את־בניהם.

Eccl 6,6.

חַי, חֲי Gn 5,5.11,12.14.25,7 ‖ 1S 20,31.

וְחַי 2S 12,22.

וְחַי, וָחֵי, וָחָי Gn 3,22 ‖ Ex 33,20 ‖ Lev 18,5. 25,25 ‖ Nu 21,8.9 ‖ Dt 4,42.5, 21.19,4.5 ‖ Jer 38,2 ‖ Ez 18,13.24. 20,11.*13.21*.47,9 ‖ Neh 6,11.

וָחַי Lev 25,36.

וְחָיָה Jer 21,9.38,2 ‖ Ez 18,23.33, 11 ‖ Esth 4,11 ‖ Neh 9,29.

וְחָיְתָה *f.* Gn 12,13 ‖ Jer 38,17.

וְחָיָה Ex 1,16.

וְחָיִיתָ, וְחָיְתָה *2 perf.* Dt 30, 16 ‖ Jer 38,17.

חָיוּ *3 pl.* Nu 14,38.

וְחָיוּ Nu 4,19 ‖ Zach 10,9.

וִחְיִיתֶם *2 pl.* Ez 37,5.6.14.

חָיֹה *inf. abs.* 2R 8,10.*14* ‖ Ez 18,9.17.19.21.33,13.

חָיוֹ Ez 3,21.18,28.*33,15*.33,16.

לִחְיוֹת *cs.* Ez 33,12.

חֲיוֹתָם *suff.* Jos 5,8.

וֶחְיֵה [חֲיֵה *imper.* Gn 20,7 ‖ Prv 4,4.7,2.

וִחְיוּ *pl.* Gn 42,18 ‖ 2R 18,32 ‖ Jer 27,12.17 ‖ Ez 18,32 ‖ Am 5,4.6 ‖ Prv 9,6.

חֲיִי *f. sg.* Ez 16,6².

אֶחְיֶה *1 impf.* 2R 1,2 ‖ Ps 118, 17.119,17 ‖ Job 7,16.

הַאֶחְיֶה *interrog.* 2R 8,8.*9*.

וְאֶחְיֶה Ps 119,77.116.144.

תִּחְיֶה *2 impf.* Gn 27,40 ‖ Dt 16, 20.30,19 ‖ 2R 8,10.*14*.20,1 ‖ Jes 38,1 ‖ Zach 13,3.

תִּחְיִי *f.* 2R 4,7.

יִחְיֶה *3 impf.* Gn 17,18.31,32 ‖ Ex 19,13 ‖ Nu 24,23 ‖ Dt 8,3² ‖ 2S 1,10 ‖ 2R 10,19 ‖ Ez 3,21.18,9.13. 17.19.21.28.*33,15*.22.33,13.16.19. 47,9 ‖ Hab 2,4 ‖ Ps 89,49 ‖ Prv 15, 27 ‖ Eccl 6,3.11,8 ‖ Neh 2,3.

הֲיִחְיֶה *interrog.* Job 14,14.

יְחִי Dt 33,6 ‖ 1S 10,24 ‖ 2S 16,16² ‖ 1R 1,25.31.34.*39* ‖ 2R 11,12 ‖ Ps 22,27 ‖ 2Ch 23,11.

וִיחִי, וִיחִי Jes 38,21 ‖ Ps 49,10.69, 33.72,15.

וַיְחִי, וַיֶּחִי Gn 5,3.6.7.9.10.12.13. 15.16.18.19.21. 25.26.28.30. 9,28. 11,11.13.15.16.17.18.19.20.21.22. 23.24.25.26.47,28.50,22 ‖ Dt 4,33. 5,23 ‖ Jud 15,19 ‖ 1R 17,22 ‖ 2R 13,21.14,17.20,7 ‖ Jes 38,9 ‖ Job 42,16 ‖ 2Ch 25,25.

תִּחְיֶה *3 f.* Jos 6,17.

תְּחִי־ 1R 20,32 ‖ Ps 119,175.

וּתְחִי Gn 19,20 ‖ Jes 55,3 ‖ Jer 38, 20.

וַתְּחִי Gn 45,27.

נִחְיֶה *1 pl.* 2R 7,4 ‖ Ez 33,10 ‖ Thr 4,20.

וְנִחְיֶה Gn 42,2.43,8.47,19 ‖ Hos 6,2 ‖ Neh 5,2.

תִּחְיוּ *2 pl.* Dt 4,1 ‖ Jer 35,7 ‖ Am 5,14.

תִּחְיוּן Dt 5,30.8,1.

יִחְיוּ *3 pl.* Jos 9,21 ‖ Jes 26,14. 19.38,16 ‖ Ez 20,25 ‖ Zach 1,5 ‖ Job 21,7.

וַיִּחְיוּ Ez 37,9.

וַיִּחְיוּ Ez 37,10.

תִּחְיֶינָה *f.* Ez 13,19.

הֲתִחְיֶינָה *interrog.* Ez 37,3.

חִיָּה *Pi. 3 perf.* Ps 22,30.

חִיַּתְנִי [חִיָּתְהוּ *f. suff.* Ps 119,50.

חִיִּיתַנִי, חִיִּתַנִי *2 perf. suff.* Ps 30,4.119,93.

חִיּוּ *3 pl.* Jud 21,14.

הַחִיִּיתֶם *2 pl. interr.* Nu 31,15.

מְחַיֶּה *pt.* Neh 9,6.

וּמְחַיֶּה 1S 2,6.

לְחַיּוֹת *inf. cs.* Gn 7,3.

וּלְחַיּוֹת Ez 13,19.

לְחַיֹּתֵנוּ *suff.* Dt 6,24.

לְחַיֹּתוֹ Ez 3,18.

לְחַיּוֹתָם Jos 9,15.

וּלְחַיּוֹתָם Ps 33,19.

חַיֵּנִי [חַיֵּה *imper. suff.* Ps 119,25. 37.40.88.107.149.154.156,159.

חַיֵּיהוּ Hab 3,2.

אֲחַיֶּה *1 impf.* Jer 49,11.

וַאֲחַיֶּה Dt 32,39.

תְּחַיֶּה *2 impf.* Ex 22,17 ‖ Dt 20, 16.

תְּחַיֵּנִי *suff.* Ps 71,20.138,7.143, 11.

תְּחַיֵּנוּ Ps 71,20.80,19.85,7.

יְחַיֶּה *3 impf.* 1S 27,9.11 ‖ 1R 20, 31 ‖ Jes 7,21 ‖ Ez 18,27 ‖ Job 36, 6 ‖ 1Ch 11,8.

יְחַיֵּנוּ *suff.* Hos 6,2.

וִיחַיֵּהוּ Ps 41,3.

וַיְחַיֶּהָ 2S 12,3.

תְּחַיֶּה *f.* Eccl 7,12.

תְּחַיֵּנִי *suff.* Job 33,4.

וּנְחַיֶּה *1 pl.* Gn 19,32.*34* ‖ 1R 18,5.

תְּחַיּוּן *2 pl.* Ex 1,22.

יְחַיּוּ *3 pl.* Gn 12,12 ‖ Hos 14,8.

הַיְחַיּוּ *interrog.* Neh 3,34.

16.44,26.46,18‖Ez 5,11.*14,16.18.20.16,48.17,16.18,3.20,31.33.33,11.34,8.35,6.11.* 17,19.20,3.33, 27 ‖ Hos 2,1.4,15 ‖ Zeph 2,9 ‖ Ps 18,47.42,3.58,10.84,3.143,2.145, 16 ‖ Job 12,10.19,25.27,2.28,21. 30,23 ‖ Ruth 3,13 ‖ Thr 3,39 ‖ Eccl 9,4‖2Ch 10,6.18,13.

הֶחָי, הֶחַי, הַחַי Gn 6,19‖Ex 21, 35 ‖ Lev 13,15².16.16,20.21 ‖ 1R 3,22.22.*23*.23.25.26.26.*27*.

וְהַחַי Eccl 7,2.

לֶחָי 1S 25,6.

חֵי *cs.* Gn 42,15.16 ‖ 1S 1,26.17, 55‖2S 14,19‖Am 8,14.

וְחֵי 1S 20,3.25,26 ‖ 2S 11,11.15, 21‖2R 2,2.*4.6.4,30*‖Am 8,14.

בְּחֵי Dan 12,7.

חַיִּים *pl.* Gn 26,19 ‖ Ex 4,18.22, 3 ‖ Lev 14,5.*50*.15,13 ‖ Nu 16,30. 33.19,17 ‖ Dt 4,4.10.5,3.23.12,1. *31,13* ‖ 1S 17,26.*36* ‖ 1R 8,40.20, 18² ‖ 2R 7,12.10,14 ‖ Jes 53,8 ‖ Jer 2,13.10,10.11,19.17,13.23, 36 ‖ Ez 26,20.32,23.24.25.26.27. 32‖Zach 14,8 ‖ Ps 27,13.52,7.55, 16.69,29.124,3 ‖ Prv 1,12 ‖ Cant 4,15 ‖ Eccl 4,2.10,19 ‖ 2Ch 6,31. 25,12.

הַחַיִּים Lev 14,6.51.52 ‖ Nu 17, 13‖1S 25,29‖Jes 8,20.38,11 ‖ Ps 56,14.116,9.142,6‖ Job 28,13.33, 30‖ Ruth 2,20‖Eccl 4,2,15.6,8.9, 4.5.

חַיָּה *f.* Gn 18,14‖2R 4,16.*17*.

הַחַיָּה Lev 14,6².7.*53*.51.52.

חַיּוֹת *pl.* Lev 14,4.

## חַיִּים *pl. abstr.*

vita; victus, recreatio, prosperitas, salus, felicitas.

י״נ בתהלים ל״ח כ׳: ואיבי חִנָּם עצמו, ומקביל יפה אל שנאַי שקר.

Gn 2,7.6,17.7,15.22.27,46‖ Ps 16. 10.21,5.30,6.34,13.36,10.38,20. 133,3 ‖ Prv 2,19.3,2.18.22.4,10, 22.23.5,6.6,23.8,35.9,11.10,11.11, 30.12,28.13,12.14.14,27.15,4.24.

וְלַחַיָּה Lev 25,7.

חַיַּת *cs.* Gn 1,25.30.2,19.20.3,1. 14.9,2.10²‖Ex 23,11.29 ‖ Lev 26, 22‖Dt 7,22 ‖ 2S 21,10 ‖ 2R 14,9‖ Jes 43,20.57,10 ‖ Jer 12,9.27,6. 28,14 ‖ Ez 31,6.13.32,4.34,5.*8*.39, 17 ‖ Hos 2,14.20.13,8 ‖ Ps 68,31. 74,19‖Job 40,20‖2Ch 25,18.

וְחַיַּת 2S 23,13 ‖ Ez 34,28.38,20. 39,4‖Job 5,23.38,39.39,15.

בְּחַיַּת Hos 4,3.

לְחַיַּת Ez 29,5‖Ps 74,19.

וּלְחַיַּת 1S 17,46.

וּמֵחַיַּת Job 5,22.

חַיְתוֹ Jes 56,9²‖Zeph 2,14‖Ps 50, 10.104,11.20.

וְחַיְתוֹ־ Gn 1,24.

לְחַיְתוֹ־ Ps 79,2.

חַיָּתִי *suff.* Ps 143,3.

חַיָּתוֹ Ez 7,13‖Job 33,20.

וְחַיָּתוֹ Jes 40,16‖Job 33,18.22.28.

חַיָּתְךָ Ps 68,11.

חַיָּתָם Nu 35,3‖Ez 7,13.

וְחַיָּתָם Ps 78,50‖Job 36,14.

חַיּוֹת *pl.* Jes 35,9‖Ez 1,5‖Ps 104, 25‖Dan 8,4.

הַחַיּוֹת Ez 1,13².15².19².3,13.

וְהַחַיּוֹת Ez 1,14.

## חָי, חַי

vivus, vivens; de carne cruda, de aqua viva, i. e. fluente.

י״נ בש״א כ״ה ו׳: ואמרתם כה לֶאָחִי, והירונימוס קורא לְאָחִי.

Gn 3,20.8,21.9,3.25,6.43,7.27.28. 45,3.26.28.46,30 ‖ Lev 13,10.14. 16,10 ‖ Nu 14,21.28 ‖ Dt 31,27. 32,40 ‖ Jos 3,10.8,23 ‖ Jud 8,19 ‖ 1S 2,15.14,39.45.15,8.19,6.20,3. 14.21.25,26.34.26,10.16.28,10.29, 6 ‖ 2S 2,27.4,9.12,5.18.21.22.14, 11.15,21.18,14.19,7.22,47.23,20 ‖ 1R 1,29.2,24.12,6.17,1.12.23.18, 10.15‖20,32.21,15.22,14‖ 2R 2,2. *4.6.4,30*.3,14.5,16.20.19,4.16‖Jes 37,4.17.38,19.49,18 ‖ Jer 4,2.5,2. 12,16.16,14.*15.23,7.8*. 22,24.38,

יְחַיֵּנוּ *suff.* 2R 7,4.

תְּחַיֶּינָה *2 pl. f.* Ez 13,18.

וַתְּחַיֶּיןָ Ex 1,17.*18*. (v. 17 *3 pl.*)

הֶחֱיָה *Hi. 3 perf.* Jos 6,25.14, 10‖2R 8,1.5.5³.

הֶחֱיֵיתִי *1 perf.* Nu 22,33.

הֶחֱיִתָנוּ *2 perf. suff.* Gn 47,25.

הַחֲיִתֶם *2 pl.* Jud 8,19.

וְהַחֲיִתֶם Jos 2,13.

וְהַחֲיָה *inf.* (al. *imper.*) Jos 9,20.

לְהַחֲיוֹת, לְהַחֲיֹת Gn 6,19.20.19, 19.50,20‖2S 8,2‖Jes 57,15.

וּלְהַחֲיוֹת Gn 45,7‖2R 5,7‖Jes 57, 15.

לְהַחֲיֹתוֹ *suff.* Ez 13,22.

הַחֲיֵה] וְהַחֲיֵנִי *imper. suff.* Jes 38,16.

הַחֲיוּ *pl.* Nu 31,18.

## חָיֶה] חָיוֹת *pl.*

vividus, robustus, validus; *tradit.* obstetrix.

ע״מ דָּוֶה, זָבָה. והטעם כח חיים הרבה יש להן (ראב״ע), וי״ת חכימן כבדרז״ל אשה חכמה, ובלשון צרפת sage-femme (הרה״ג ר״נ אדלער העיר על מליצתם: איזה חכם הרואה את הנולד!).

Ex 1,19.

## חַיָּה

viva, reviviscens; bestia, animal; *agmen hominum*; vita, vigor; vis vitalis, anima.

הסורי קורא בראשית א׳ כ״ו ובכל־חַיַּת הארץ. חַיַּת פלשתים כמו חַוַּת. למדנחאי וְחַיַּת דאיוב ל״ט ט״ו נקוד על יו״ד.

Gn 1,20.24.28.30.2,7.19.9,5.12. 15.*16*.37,20.*33* ‖ Lev 5,2.17,13. 26,6 ‖ Ez 14,15.34,25.47,9 ‖ Job 37,8.

הַחַיָּה Gn 1,21.7,14.8,1.17.19.9, 10‖Lev 11,2.10.27.46.11,47²‖Ez 1,20.*21*.22.10,15.*20*.17.14,15 ‖ Ps 148,10.

וְחַיָּה Ez 5,17.14,21.

וּבַחַיָּה Gn 7,21.

לַחַיָּה 2S 23,11 ‖ Jes 46,1 ‖ Ez 33, 27‖Zeph 2,19.

31.16,15.22.21,21 ‖ Job 10,12 ‖ Eccl 9,9.

וְחַיִּים Prv 18,21.22,4.27,27 ‖ Job 3,20.

הַחַיִּים Gn 2,9.3,22.24 ‖ Dt 30,15.19 ‖ Jer 21,8 ‖ Ez 33,15 ‖ Mal 2,5 ‖ Eccl 2,17.

בַּחַיִּים Dt 30,19 ‖ Ez 7,13 ‖ Ps 17,14.66,9 ‖ Eccl 6,12.9,9.

בַּחַיִּין Job 24,22.

לְחַיִּים 1S 15,21 ‖ Prv 10,16.17.11,19.19,23.

לַחַיִּים Jes 4,3.

מֵחַיִּים Jer 8,3 ‖ Ps 63,4.

חַיֵּי *cs.* Gn 23,1$^{2}$.25,7.17.47,9 ‖ Ex 6,16.18.20 ‖ Jes 38,16 ‖ Prv 14,30 ‖ Eccl 6,12.9,9.

לְחַיֵּי Gn 7,11 ‖ Dan 12,2.

חַיַּי, חַיָּי *suff.* Gn 47,9 ‖ 1S 18,18 ‖ 2S 19,35 ‖ Jes 38,12 ‖ Jon 2,7 ‖ Ps 7,6.23,6.26,9.27,1.4.31,11.42,9.64,2 ‖ Job 7,7.9,21 ‖ Thr 3,53.58.

וְחַיַּי Ps 88,4.

בְּחַיָּי, בְּחַיַּי Gn 27,46 ‖ Ps 63,5.104,33.146,2 ‖ Job 10,1.

מֵחַיַּי Jon 4,3.*8*.

חַיֵּינוּ Jes 38,20.

חַיֶּיךָ, חַיֶּיךְ Gn 3,14.17.47,8 ‖ Dt 4,9.6,2.16,3,28,66.30,6.20 ‖ Jos 1,5 ‖ 2S 11,11 ‖ Ps 128,5 ‖ Prv 4,13.

בְּחַיֶּיךָ Dt 28,66.

חַיָּיְכִי [חַיָּיְכִי] Ps 103,4.

חַיֵּיכֶם Dt 32,47.

חַיָּו, חַיָּיו Gn 47,28 ‖ Dt 17,19 ‖ Jos 4,14 ‖ 1S 1,11.7,15 ‖ 1R 5,1.11,34.15,5.6 ‖ 2R 25,29.30 ‖ Jer 52,33.34 ‖ Eccl 5,17.19.8,15.

בְּחַיָּו (K.), בְּחַיָּיו Jud 16,30 ‖ 2S 18,18 ‖ Ps 49,19 ‖ Eccl 3,12.

חַיֶּיהָ Prv 31,12.

בְּחַיֶּיהָ Lev 18,18.

חַיֵּיהֶם Ex 1,14 ‖ Eccl 2,3.

בְּחַיֵּיהֶם 2S 1,23 ‖ Eccl 9,3.

## חַיּוּת

vita.

שֵׁם הַמִּפְשָׁט, וי״ג אַלְמְנוּת חַיּוּת.

2S 20,3.

## מִחְיָה

vitae conservatio, victus; vivum quid; caro viva s. cruda; plaga, nota in cute.

Jud 6,4 ‖ Esr 9,8.9 ‖ 2Ch 14,12.

לְמִחְיָה Gn 45,5.

מִחְיַת *cs.* Lev 13,24.

וּמִחְיַת Lev 13,10.

וּמִחְיָתֶךָ [מִחְיָתְךָ] *suff.* Jud 17,10.

—v. ch. et n. pr. חִיאֵל, יְחִ׳—

## חִיל] 3 *impf.* יָחִיל

firmum esse, corroborare, prospere cedere (a חַיִל).

פעל נגזר מן השם חַיִל, ויש מחברין אותו עם חול.

Job 20,21.

יָחִילוּ 3 *pl.* Ps 10,5.

## חַיִל, חֵיל

vis; robur arboris; *fructus;* fortitudo bellica, copiae, exercitus; *poët.* expeditio bellica; opes, bona, divitiae; virtus, probitas.

יונתן קורא ביחזקאל כ״ז י״א וְכָל־חֵילֵךְ, וי״ג בְּחֵילֵךְ (ויתכן לתרגמו מן חֵל וחומה); רשד״ל גורס וְחֵילָם, ור׳ יוסף הלוי גורס: מִנִּי אֶרֶץ וְחֵלֶךְ (Cilicien). בדפוסים ישנים הנוסחא בדהי״א ט׳ י״ג גבורי חַיִל ונמסר עליו לית דסמיך, וכן משמע מדברי הראב״ע במאזנים.

Gn 47,6 ‖ Ex 18,21.25 ‖ Nu 24,18 ‖ Dt 3,18.8,18 ‖ Jud 3,29.11,1.18,2.20,44.*46* ‖ 1S 2,4.9,1.14,48.52.16,18.18,17.31,12 ‖ 2S 2,7.11,16.13.28.17,10$^{2}$.22,33.40.23,20.24,9 ‖ 1R 1,42.52.11,28.20,25 ‖ 2R 2,16.5,1.6,15.7,6 ‖ Jes 5,22.43,17 ‖ Jer 48,14 ‖ Ez 28,4.37,10 ‖ Nah 2,4 ‖ Ps 18,33.40.33,16.60,14.*108,14*.62,11.73,12.76,6.84,8.118,15.*16* ‖ Prv 12,4.31,10.29 ‖ Job 20,15.21,7 ‖ Ruth 2,1.3,11.4,11 ‖ Esr 8,22 ‖ Neh 2,9.11,6.14 ‖ 1Ch 5,24.7,2.9.8,40.10,12.11,22.12,21 (22).25 (26).29(30).30(31).26,6.7.8.9.30.*32*.31.28,1 ‖ 2Ch 13,3.14,7$^{2}$.17,2.13.14.16.17.24,24.25,6.26,11.12.13.17.28,6.32,21.33,14.

וָחַיִל 2R 6,14 ‖ Ez 38,15.

הֶחָיִל, הַחַיִל Nu 31,14 ‖ Dt 8,17 ‖ Jos 1,14.6,2.8,3.10,7 ‖ Jud 6,12.21,10 ‖ 1S 10,26 ‖ 2S 24,2.4$^{2}$ ‖ 2R 9,5.11,15.15,20.24,14.16 ‖ Eccl 12,3 ‖ Dan 11,7 ‖ 1Ch 12,8(9) ‖ 2Ch 23,14.

וְהַחַיִל 1S 17,20 ‖ 1R 20,19.

בְּחַיִל 1R 10,2 ‖ Jer 46,22 ‖ Ez 17,17 ‖ Zach 4,6 ‖ Dan 11,13.25$^{2}$ ‖ 2Ch 9,1.13,3.14,8.

כַּחַיִל 1R 20,25.

לְחַיִל 2Ch 16,8.

מֵחַיִל Ps 84,8.

חֵיל *cs.* Ex 14,28 ‖ 2S 8,9 ‖ 2R 25,5.10 ‖ Jes 8,4.60,5.11.61,6 ‖ Jer 32,2.34,21.35,11$^{2}$.37,7.10.11$^{2}$.38,3.39,5.*52,8*.46,2.52,14 ‖ Nah 3,8 ‖ Zach 14,14 ‖ Prv 13,22 ‖ Esth 1,3.8,11 ‖ 1Ch 9,13.18,9.20,1 ‖ 2Ch 16,7.24,23 ‖ 2Ch 24,24.26,13.

וְחֵיל Jer 34,7.37,5 ‖ Neh 3,34.

בְּחֵיל 2R 18,17 ‖ Jes 36,2.

כְּחֵיל Job 20,18.

לְחֵיל Dt 11,4 ‖ Jes 10,14.

חֵילִי *suff.* Joel 2,25 ‖ Hab 3,19 ‖ Job 31,25.

חֵילְךָ, חֵילֶךָ Jer 15,13.17,3 ‖ Ez 28,5 ‖ Ps 110,3 ‖ Prv 31,3.

חֵילֵךְ Ez 26,12.

וְחֵילֵךְ Ez 27,11.

בְּחֵילֶךָ, בְּחֵילְךָ Ez 28,5 ‖ Ps 59,12.

בְּחֵילֵךְ Ez 27,10 ‖ Ps 122,7.

חֵילוֹ Ex 14,4.*17* ‖ Dt 33,11 ‖ 1R 20,1 ‖ 2R 25,1.5 ‖ Jer 34,1.39,1.52,4.8 ‖ Ez 29,18.32,31 ‖ Joel 2,11 ‖ Ob 11 ‖ Ps 33,17 ‖ Job 15,29.

וְחֵילוֹ Ex 14,9 ‖ 15,4 ‖ Ps 136,15 ‖ Dan 11,26.

בְּחֵילוֹ Ob 13.

לְחֵילוֹ Ez 29,19.

וּלְחֵילוֹ Ez 29,18.

חֵילָהּ Zach 9,4.

לשון המתנה ויחול.

Jes 30,18.

חִכָּה *Pi. 3 perf.* Job 32,4.
חִכְּתָה *f.* Ps 33,20.
וְחִכֵּיתִי *1 perf.* Jes 8,17.
חִכּוּ *3 pl.* Ps 106,13.
וְחִכִּינוּ *1 pl.* 2R 7,9.
מְחַכֶּה] הַמְחַכֶּה *pt.* Dan 12,12.
לִמְחַכֵּה־ *cs.* Jes 64,3.
הַמְחַכִּים *pl.* Job 3,21.
וּכְחַכֵּי (= וּכְחַכֵּה) [חַכֵּה *inf. cs.* Hos 6,9.
חַכֵּה־ *imper.* Hab 2,3.
חַכּוּ־ *pl.* Zeph 3,8.
תְּחַכֶּה *2 impf.* 2R 9,3.
יְחַכֶּה *3 impf.* Jes 30,18.

——cf. n. pr. חֲכַלְיָה——

## חַכְלִיל] חַכְלִילִי *cs.*

caligans.

עיניו אדמדם, ובערבית חום (דונקעל, טריב),
ולד"ק מן כָּחַל בהפך אתיו.

Gn 49,12.

## חַכְלִלוּת

caligatio oculorum.

Prv 23,29.

---

## חָכַם

sapere, sapientem esse et fieri, sapienter agere; *Hith.* sapientem, callidum se agere, callide decipere.

בערבית הוראתו היות עב ואמיץ (דיכט, סָאליד) והֻשאל על כשרון הנפש, כבשאר הלשונות, ולד"ק עיקר שרשו חַךְ, וכמו שנאמר טַעַם על השכל ויושר ההנהגה. יונתן קורא בתהלים ק"ה כ"ב: וּמִזְקֵנָיו יְחַכֵּם, כלומר יותר מהם.

Prv 23,15.

חָכְמָה *3 perf. f.* Zach 9,2.
חָכַמְתָּ *2 perf.* Prv 9,12.
חָכַמְתִּי *1 perf.* Eccl 2,15.
וְשֶׁחָכַמְתִּי Eccl 2,19.
חָכְמוּ *3 pl.* Dt 32,29.
חֲכַם *imper.* Prv 27,11.
וַחֲכָם Prv 6,6.13,20.23,19.
וַחֲכָמוּ *pl.* Prv 8,33.

בְּחֵיקִי 1R 3,20 ‖ Ps 89,5 ‖ Job 19,27.
חוקך K., חֵיקְךָ Q Ps 74,11.
חֵיקֶךָ Ex 4,7 ‖ Dt 13,7 ‖ Mich 7,5.
בְּחֵיקֶךָ Gn 16,5 ‖ Ex 4,6 ‖ Nu 11,12 ‖ 2S 12,8 ‖ 1R 1,2.
חֵיקוֹ Ex 4,7 ‖ Dt 28,54.
בְּחֵיקוֹ Ex 4,6 ‖ Prv 6,27.
וּבְחֵיקוֹ 2S 12,3 ‖ Jes 40,11.
מֵחֵיקוֹ Ex 4,7.
חֵיקָהּ Dt 28,56.
בְּחֵיקָהּ 1R 3,20 ‖ Ruth 4,16.
מֵחֵיקָהּ 1R 17,19.
חֵיקָם Jer 65,6.65,7 ‖ Ps 79,12.

——חִישׁ v. חוּשׁ——

## חֵךְ] וְחֵךְ

palatum, interna pars oris, fauces.

לד"ק שרשו חָנַךְ ולהרד"ק בשם אביו שרשו חָנַךְ כבערבית וכסורית, ע"כ הובא בסדר הא"ב.

Job 12,11.34,3.

חִכִּי *suff.* Prv 8,7 ‖ Job 6,30.31,30.
בְּחִכִּי Job 33,2.
לְחִכִּי Ps 119,103.137,6 ‖ Cant 2,3.
חִכֶּךָ, חִכְּךָ Ez 3,26 ‖ Hos 8,1 ‖ Prv 24,13.
וְחִכֵּךְ Cant 7,10.
חִכּוֹ Job 20,13 ‖ Cant 5,16 ‖ Thr 4,4.
חִכָּהּ Prv 5,3.
לְחִכָּם Job 29,2.

## חַכָּה

hamus.

חָח לצוד בו דגים, ויש מחברין לזה גם וּכְחַכֵּי איש גדודים דהושע, ולפ"ז אולי יש לגרוס דָּגִים ת' גדודים, והשבעים קורין: וְכֹחֲךָ [כֹּחַ] איש גְּדוּדִים (פיראטע)!! ואולי יש לפרש יְחַכֵּם דתהלים ק"ה כ"ב מן השם חַכָּה עם מ"ם הכנוי, ומקביל אל לֶאְסֹר.

Jes 19,8.

בְּחַכָּה Hab 1,15 ‖ Job 40,25.

## חָכָה] חוֹכֵי *pt. pl. cs.*

exspectare.

חֵילָם Gn 34,29 ‖ Nu 31,9 ‖ Joel 2,22 ‖ Zeph 1,13 ‖ Ps 49,7.11 ‖ Job 5,5.
וְחֵילָם Mich 4,13.
חֲיָלִים *pl.* Dan 11,10 ‖ 1Ch 7,5.7.11.40.
וַחֲיָלִים Eccl 10,10.
הַחֲיָלִים 1R 15,20 ‖ 2R 25,23.26 ‖ Jer 40,7.13.41,11.*16*.13.42,1.8.43,4.5 ‖ 1Ch 11,26 ‖ 2Ch 16,4.
חֵילֵיהֶם *suff.* Jes 30,6.
חֵל̇כָּאִים (Ps 10,10 Q.) v. חֵלְכָה

## חֵיל, חֵל

munitio, antemurale; circumvallatio.

נרדף אל חומה, ובחז"ל הל וחומה שורא ובר שורא. גלות הַחֵל פי' ראב"ע בשם ר' מרינום שגלו מן החומה שהיו בה, ובשם ר' משה מלשון תחלה, וכן תרגמו השבעים, אך להרד"ק הוא כמו חיל, וכת"י עַמָּא, ול"נ הַחֵלֶק, וכן במ"א כ"א כ"ג בחלק יזרעאל (ע' מ"ב ט' י', ל"ו ול"ז). יונתן, השבעים והסורי קורין בתהלים מ"ח י"ד לחילהּ מפיק ה"א.

Nah 3,8 ‖ Thr 2,8.

וָחֵל Jes 26,1.
הַחֵל Ob 20.
בְּחֵל 1R 21,23.
בַּחֵל 2S 20,15.
בְּחֵילֵךְ *suff.* Ps 122,7.
חֵילָהּ Zach 9,4.
לְחֵילָה (= לְחֵילָהּ) Ps 48,14.
v. ch. et n. pr. בֶּן־חַיִל, אֲבִיחַיִל
חוּץ v. חַיִץ, חֵן v. חַיִן, חוּל v. חִיל

## חֵיק

sinus; sinus vestis, currûs, altaris.

הוראתו ידועה, וקרוב אל חקה וחקק.

1R 22,35 ‖ Jer 32,18 ‖ Prv 5,20 ‖ Thr 2,12.

וְחֵיק Ez 43,13.
וְהַחֵיק Ez 43,17.
בַּחֵק, בַּחֵיק Prv 16,33.21,14.
בְּחֵיק Eccl 7,9.
מֵחֵק Prv 17,23.
וּמֵחֵיק Ez 43,14.
חֵיקִי *suff.* Ps 35,13.

אחכמה] אֶחְכָּמָה *1 impf.* Eccl 7,23.

תֶּחְכָּם *2 impf.* Prv 19,20.

יֶחְכָּם, יֶחְכַּם־ *3 impf.* Prv 13,20.20,1.21,11.

וַיֶּחְכַּם 1R 5,11.

וְיֶחְכַּם Prv 9,9.

יחכמו] יֶחְכָּמוּ *3 pl.* Job 32,9.

חכם] יְחַכֵּם *Pi. 3 impf.* Ps 105,22.

יְחַכְּמֵנוּ *suff.* Job 35,11.

תְּחַכְּמֵנִי *3 impf. f. suff.* Ps 119,98.

חכם] מְחֻכָּם *Pu. pt.* Ps 58,6.

מְחֻכָּמִים *pl.* Prv 30,24.

החכים] מַחְכִּימַת (נס"א) *Hi. pt. f. cs.* Ps 19,8.

התחכם] תִּתְחַכַּם *Hithp. 2 impf.* Eccl 7,16.

נִתְחַכְּמָה *1 pl.* Ex 1,10.

## חָכָם

artium peritus; sapiens, intelligens, providus; callidus; artifex.

במשלי י"ג א' הפעל שָׁמֵע חוזר גם לשלפניו.

Dt 4,6.32,6 ‖ 2S 13,3. 14,20 ‖ 1R 2,9.3,12.5,21 ‖ Jes 31,2.40,20 ‖ Jer 9,22 ‖ Ez 28,3 ‖ Hos 13,13.14,10 ‖ Ps 107,43 ‖ Prv 1,5.3,7. 10,1.*15,20*.11,30. 12,15. 13,1.14. 14,16.16,14.23.17,28.20,26.21,20.22.23,24. 24,5.25,12.26,5.12.16.28,11.29,9 ‖ Job 17,10.34,34 ‖ Eccl 7,5.7. 8,5.9,15.10,2.12.12,9 ‖ 1Ch 22,15(14) ‖ 2Ch 2,6.11.12.

הֶחָכָם *interrog.* Job 15,2 ‖ Eccl 2,19.

וְחָכָם Gn 41,33.39 ‖ Prv 29,11 ‖ Eccl 4,13.

הֶחָכָם Jer 9,11 ‖ Eccl 2,14.16.8,17.

כְּהֶחָכָם Eccl 8,1.

לְחָכָם Prv 9,8.9.21,11.

לֶחָכָם Eccl 2,16.6,8.7,19.

מֵחָכָם Jer 18,18.

חֲכַם *cs.* Ex 31,6.35,10.36,1.2.8 ‖ Prv 10,8 ‖ Job 9,4.

וַחֲכַם Jes 3,3.

לַחֲכַם־ Prv 11,29.16,21.

חֲכָמִים *pl.* Dt 1,13.15.16,19 ‖ Jes 5,21.19,11.44,25 ‖ Jer 4,22.8,8.9.10,9 ‖ Ob 8 ‖ Ps 49,11 ‖ Prv 1,6.3,35.10,14.12,18. 13,20. 14,3.24. 15,2.7.12.31.18,15.22,17.30,24 ‖ Job 5,13.15,18.34,2 ‖ Eccl 7,4.9,17.12,11.

וַחֲכָמִים Prv 29,8.

הַחֲכָמִים Ex 36,4 ‖ 2Ch 2,6.

וְהַחֲכָמִים Eccl 9,1.

לַחֲכָמִים Ex 7,11 ‖ Prv 24,23 ‖ Eccl 9,11 ‖ Esth 1,13.

חַכְמֵי *cs.* Ex 28,3 ‖ Jes 19,11 ‖ Jer 10,7 ‖ Job 37,24.

וְחַכְמֵי 2Ch 2,13.

חֲכָמֶיךָ *suff.* Jes 19,12 ‖ 2Ch 2,13.

חֲכָמַיִךְ Ez 27,8.

חֲכָמָיו Jes 29,14 ‖ Esth 6,13.

חֲכָמֶיהָ Gn 41,8 ‖ Jer 50,35.

וַחֲכָמֶיהָ Jer 51,57 ‖ Ez 27,9.

חֲכָמָה *f. sg.* 2S 14,2.20,16.

חַכְמַת־ *cs.* Ex 35,25.

הַחֲכָמוֹת *pl.* Jer 9,16.

חַכְמוֹת *cs.* Jud 5,29 ‖ Prv 14,1.

## חָכְמָה

peritia artificis; sapientia.

השבעים קורין בירמיה: וחכמת־מה בָּהֶם.

Ex 28,3.31,6.36,1.2 ‖ Dt 34,9 ‖ 1R 5,9.26.10,7 ‖ Jes 11,2 ‖ Jer 49,7 ‖ Ez 28,12 ‖ Ps 37,30. 51,8. 90,12. 111,10 ‖ Prv 1,2.7.2,6.10.3,13.4,5. 7.11.8,1.11.12.9,10.10,13.31.11,2. 13,10. 14,6.33.15,33. 16,16. 17,16. 24.18,4. 21,30. 23,23. 24,14. 29,3. 15.30,3 ‖ Job 11,6.12,2.12.13.15,8.26,3.28,18.28.32,7.13.33,33.38,36.39,17 ‖ Eccl 1,16$^{2}$.17.18.2,12.26.7,11.25.8,16.9,13.16.18.10,10 ‖ Dan 1,4 ‖ 2Ch 1,10.11.

וְחָכְמָה Prv 10,23 ‖ Eccl 9,10 ‖ Dan 1,17 ‖ 2Ch 9,22.

הַחָכְמָה 1R 7,14 ‖ Eccl 7,12$^{2}$.19 ‖ 2Ch 1,12.

וְהַחָכְמָה Job 28,12.20.

בְּחָכְמָה Ex 31,3. 35,26. 31 ‖ Ps 104,24 ‖ Prv 3,19.24,3.28,26.31,26 ‖ Job 4,21.38,37 ‖ Eccl 2,21.

בַּחָכְמָה Eccl 1,13.2,3.7,23 ‖ 1Ch 28,21.

לְחָכְמָה Job 13,5.

לַחָכְמָה Prv 2,2.7,4 ‖ Eccl 2,13.

וּלְחָכְמָה 1R 10,23.

מֵחָכְמָה Eccl 7,10.10,1.

חָכְמַת *cs.* Ex 35,35 ‖ 1R 3,28.5,10$^{2}$.14.10,4 ‖ Jes 29,14.33,6 ‖ Prv 14,8 ‖ Eccl 8,1 ‖ Dan 1,20 ‖ 2Ch 9,3.

וְחָכְמַת Jer 8,9 ‖ Eccl 9,16.

כְּחָכְמַת 2S 14,20.

מֵחָכְמַת 1R 5,10.

חָכְמָתִי *suff.* Eccl 2,9.

וּבְחָכְמָתִי Jes 10,13.

לְחָכְמָתִי Prv 5,1.

חָכְמָתֶךָ, חָכְמָתְךָ 1R 10,6.8 ‖ Ez 28,5.7.17 ‖ 2Ch 9,5.6.7.

חָכְמָתֵךְ Jes 47,10.

בְּחָכְמָתְךָ Ez 28,4.

כְּחָכְמָתֶךָ 1R 2,6.

חָכְמַתְכֶם Dt 4,6.

חָכְמָתוֹ 1R 5,14. 10,24 ‖ 2Ch 9,23.

וְחָכְמָתוֹ 1R 11,41.

בְּחָכְמָתוֹ Jer 9,22. 10,12.*51,15* ‖ Eccl 9,15.

בְּחָכְמָתָהּ 2S 20,22.

חָכְמָתָם Jer 49,7 ‖ Ps 107,27.

חָכְמוֹת *pl.* Ps 49,4 ‖ Prv 1,20.9,1.24,7.

v. ch. et n. pr. תַּחְכְּמֹנִי, חַכְמֹנִי

—חָלַל v. חל, חַיִל v. חֵל—

## °חָלָא] וַיֶּחֱלָא *3 impf.*

aegrotare, aegrotum fieri.

באה א' במקום ה' כמו שבאה בשם תַּחֲלוּאִים, ואולי מפני קורבת אָסָא או נשתרבבה ממנו אל וַיֶּחֱל.

2Ch 16,12.

——conf. חָלָה——

## [חֶלְאָה] *suff.* חֶלְאָתָהּ

aerugo.

חלודה ואודמה, כענין אָלַח בדפך אתון. ע"פ המסורה האי דכ"ב ו' ה"א רפה, ויונתן ושאר המעתיקים תרגמו במפיק. רשד"ל גורס בפסוק י"ב בְּאֵשׁ (בְּאוֹשׁ) חלאתה ת' בְּאַשׁ.

חֶלְאָתָה (= חֶלְאָתָהּ) Ez 24,6.

חֶלְאָתָהּ Ez 24,11.12.

וְחֶלְאָתָהּ Ez 24,6.

—v. n. pr.; חֶלְאִים v. חָלִי—

## חָלָב

lac; coagulum, caseus.

כדוגמתו בשאר לשונות בני שם, ובכושית ואשורית. יש מחברין לו גם יין חלבון דיחזקאל (ומנחם חברו עם חלב השים), ובדרז"ל הלבון לבן ביצה, אמנם הוא שם מקום. ר' יוסף הלוי גורס זבת חֲלָב ודבש, והכונה על שמן הזית, שיִדָּךְ בנת במעבה האדמה ויזוב משם דרך תעלות אל תוך הכדים והפכים הנתונים תחתיהן (ע' דברים ח' ח'; ל"ב י"ג; מ"ב י"ח ל"ב), כי החָלָב לא יזוב לא מן הארץ ולא על הארץ, ואם יזוב במקרה עליה יִמָּאֵס ולא יצלח למשקה.

Ex 3,8.*17.13,5.33,3* ‖ Lev 20,24 ‖ Nu 13,27.14,8.16,13.14 ‖ Dt 6,3. *11,9.26*,9.*15*.27,3.31,20 ‖ Jos 5,6 ‖ Jud 5,25 ‖ 1S 7,9 ‖ Jes 7,22 ‖ Jer 11,5 ‖ 32,22 ‖ Ez 20,6.*15* ‖ Joel 4,18 ‖ Prv 30,33 ‖ Job 21,24.

וְחָלָב Gn 18,8 ‖ Jes 55,1 ‖ Cant 4,11.

הֶחָלָב Jud 4,19 ‖ 1S 17,18.

בֶּחָלָב Cant 5,12.

כֶּחָלָב Job 10,10.

מֵחָלָב Gn 49,12 ‖ Jes 28,9 ‖ Thr 4,7.

חֲלֵב *cs.* Jes 60,16 ‖ Prv 27,27.

וַחֲלֵב Dt 32,14.

בַּחֲלֵב Ex 23,19.*34,26* ‖ Dt 14,21.

חֲלָבִי *suff.* Cant 5,1.

חֲלָבֵךְ Ez 25,4.

## חֵלֶב

pinguedo, adeps; *met.* optimum, praestantissimum cuiusque generis.

בא תמיד בחמש נקודות, ובקצת ספרים האי דישעיה ל"ד ו' מֵחֲלֵב. השבעים קורין ביחזקאל ל"ד ג' את־הֶחָלָב, וי"ג בתהלים י"ז י': חֵלֶב לִבָּמוֹ.

Gn 45,18 ‖ Ex 23,18 ‖ Lev 3,16.17.4,8.31.35.7,23.25.16,25 ‖ Nu 18,12$^2$ ‖ Dt 32,14$^2$.38 ‖ Ez 39,19.44,7.15 ‖ Ps 63,6.147,14.

וְחֵלֶב Lev 7,24 ‖ Jes 1,11.43,24.

הַחֵלֶב Ex 29,13.13.*22*.22$^2$ ‖ Lev 3,3.*9.14.4*,8.*7*,*3*.3.*9.14.4*,8.8,*16*. *25.4.10.15*.4,9.*7*,*4*.7,30.31.33.8, 25.9,10.17,6 ‖ Jud 3,22 ‖ 1S 2,15.16 ‖ Ez 34,3.

כְּחֵלֶב Lev 4,26.

כַּחֵלֶב Ps 119,70.

מֵחֵלֶב 1S 15,22 ‖ 2S 1,22 ‖ Jes 34,6$^2$.7 ‖ Ps 73,7.81,17.

חֶלְבּוֹ *suff.* Lev 3,9.4,19.26.7,3.18,29.30.*32*.

בְּחֶלְבּוֹ Job 15,27.

חֶלְבָּהּ Lev 4,31.*35*.

חֶלְבָּם Nu 18,17.

חֶלְבָּמוֹ Ps 17,10.

חֶלְבְּהֶן Lev 8,16.*25*.

[חֲלָבִים] הַחֲלָבִים *pl.* Lev 8,26.9,19.20$^2$.24.10,15 ‖ 2Ch 7,7.

וְהַחֲלָבִים 2Ch 35,14.

חֶלְבֵי *cs.* Lev 6,5 ‖ 1R 8,64$^2$ ‖ 2Ch 7,7.

בְּחֶלְבֵי 2Ch 29,35.

וּמֵחֶלְבֵהֶן *suff.* Gn 4,4.

—v. n. pr.—

## [חֶלְבְּנָה] וְחֶלְבְּנָה

galbanum.

שרף אילן ידוע.

Ex 30,34.

## [חֶלֶד] חֶלֶד

vita; mundus.

יאמר על החיים ועל התבל בכלל; וי"א שעיקר הוראתו חלל, ומזה החלד והעכבר שעושה חפירות בקרקע, וכענין מליצת חז"ל כל־חללה דעלמא, ויי"א שנקרא כן כל היקום הנפסד ומעלה חלודה, ולד"ק כמו חֶדֶל.

Ps 49,2.89,48 ‖ Job 11,17.

מֵחֶלֶד Ps 17,14.

וְחֶלְדִּי *suff.* 39,6.

## [חֹלֶד] הַחֹלֶד

mustela.

שרץ החופר באדמה ונקבה (מוילוואורף), וזה שמו גם בסורית ובערבית.

Lev 11,29.

—v. n. pr.—

## חָלָה

infirmum esse; aegrotare, dolere, dolorem sentire; *met.* sollicitum esse; רָעָה חוֹלָה malum aegrum, non facile sanabile; *Ni.* viribus attritum, morbo affectum esse; dolere, sollicitum esse; *Pi.* aegrum facere; permulcere aliquem, implorare; *Pu.* debilem fieri. *Hith.* aegrotare, aegrotum se simulare (cf. חָלָא).

הוראתו ידועה, הפִּעֵל עם יחס הפעול אֶת־פְּנֵי נאמר בענין הרצוי בתפלה, מפני שע"י התפלה הוא כאלו מחליש הכעס, משביחו ומשככו; לדעת רש"י מזה גם אחִילָה לפניך דש"ב י"ח י"ד (הובא בשרש יָחַל). השבעים קורין בש"א כ"ב ח': ואין חֹמֵל מכם עלי; בירמיה י"ב י"ג: נַחֲלוֹתֵיכֶם לא יועִלו לכם (לר"י רייפמאנן נֶחְלוּ ר"ת: נִלְאוּ חֹרְשִׁים לְפַתֵּחַ וּלְשַׂדֵּד), ובמיכה ו' י"ג: הֶחֱלֵתִי הכותך (וי"ג הִפְלֵאתִי). וי"פ חַלּוֹתִי דתהלים ע"ז י"א כמו חֲלוֹתִי, כלומר חליי ומכאובי הוא מפני שי"י שנה יְמִינוֹ לרעה, וכת"י מַרְעוּתִי, ולנ"א בָּעוּתִי, כלומר אחת היא שאלתי ובקשתי שישנה י"י ימינו לטובה; וי"ת גם נַחְלָה בקה"ד ד' מַרְעִית; וי"ג בק"ז י"ז: חוֹלִים ת' אֱוִילִים. הֶחֱלִי דישעיה נ"ג י' הוא כמו הֶחֱלִיא, וכמו הֶחֱטִי ת' הֶחֱטִיא.

1R 14,1.15,23.17,17 ‖ 2R 13,14.20,1.12 ‖ Jes 38,1.39,1 ‖ 2Ch 32,24.

חָלִית (al. תְ) *2 perf. f.* Jes 57,10.

חָלִיתִי *1 perf.* 1S 30,13 ‖ Jes 33,24 ‖ Prv 23,35.

וְחָלִיתִי Jud 16,7.*11*.17.

חָלוּ *3 pl.* Jer 5,3.

חֹלֶה, חוֹלֶה *pt.* Gn 48,1 ‖ 1S 19,14.22,8 ‖ 1R 14,5 ‖ 2R 8,7.29 ‖ Neh 2,2 ‖ 2Ch 22,6.

וְחֹלֶה Mal 1,8.

הַחוֹלֶה Mal 1,13.

חוֹלָה *f.* Eccl 5,12.15.

הַחוֹלָה Ez 34,4.16.

## חֵלְכָה] חֵלְכָּאָה

miser, infelix; *invalidus, infirmus.*

להמסורה הוא כמו חֵילָךְ, וְחֵלְכָּאִים לפי הקרי כמו חֵיל כָּאִים, אך לדעת מנחם הב״ף שרשית ופירושו נמוכים ומרודים, וכת״י והשבעים, ויש לו סמוכין בערבית, בהוראת קְדֵרִים ומרי נפש.

Ps 10,14.

לְחֵלְכָה Ps 10,8.

חֵלְכָּאִים K (חֵל כָּאִים Q.) *pl.* Ps 10,10.

## חָלַל I

transfossum, vulneratum esse; *Pi. pt.* interfector; *Pu.* perfossus.

נראנו לחלק שרש זה לכמה הוראות שונות. אך יש להעמידו על אחת במובן דקירה, נקיבה ונעיצה, כי המְחַלֵּל כאלו דוקר את הדבר (ונוקב השם מחלל אותו, כאלו דוקר את האזכרה, ומזה ענין פסול בדרז״ל), והמתחיל כאלו נועץ בו ידו ומשברו (וגם הגרמני יאמר אנברעכען, אנברוך דעס יאהרעס). השבעים קורין בתהלים: ולבי יָחִיל בקרבי, וי״ג ביחזקאל ביד מְחֹלְלֶךָ.

Ps 109,22.

חַלּוֹתִי *inf. suff.* Ps 77,11.

מְחַלְלֶיךָ (al. מְחַלֶּלְךָ) *Pi. pt. pl. suff.* Ez 28,9.

מְחֻלְלֵי (al. לְ) *Pu. pt. pl. cs.* Ez 32,26.

חֹלֲלָה (al. לְ) *Pol. 3 perf. f.* Job 26,13.

מְחוֹלֶלֶת *pt. f.* Jes 51,9.

חֹלֵל] מְחֹלָל *pt. pass.* Jes 53,5.

## חָלָל

vulneratus, interfectus.

י״ג ביחזקאל כ״א ל׳ חָלָל־רָשָׁע, ובאיוב כ״ד י״ב קורין השבעים: ונפש־עֹלָלִים תְּשַׁוֵּעַ.

Dt 21,1.32,42 ‖ 2S 1,19.*25*.23,8.18 ‖ Jer 51,52 ‖ Ez 6,7.11,6.21,19.30.26,15.28,8.23.30,4.30,11.24 ‖ Nah 3,3 ‖ 1Ch 11,11.*20*.

הֶחָלָל Dt 21,2.6.

בֶּחָלָל Nu 19,18.31,19.

כֶּחָלָל Ps 89,11 ‖ Thr 2,12.

חֲלַל] בַּחֲלַל־ *cs.* Nu 19,16.

חֲלָלִים *pl.* Nu 23,24 ‖ Jos 11,6 ‖

וָחֳלִי Eccl 6,2.

הָחֳלִי 2Ch 21,15.

לָחֳלִי Jes 1,5 ‖ 2Ch 21,18.

מֵחֳלִי 2R 1,2 ‖ 8,8.*9*.

חָלְיוֹ *suff.* 1R 17,17 ‖ 2R 13,14 ‖ Hos 5,13 ‖ 2Ch 16,12.21,19.

וְחָלְיוֹ Eccl 5,16.

בְּחָלְיוֹ Ps 41,4 ‖ 2Ch 16,12.

מֵחָלְיוֹ Jes 38,9.

וָחֳלָיִים *pl.* Dt 28,59.

בָּחֳלָיִים 2Ch 21,15.

חֳלָיֵנוּ *suff.* Jes 53,4.

מַחֲלֶה] בְּמַחֲלֵה *cs.* 2Ch 21,15.

מַחֲלֵהוּ *suff.* Prv 18,14.

מַחֲלָה Ex 23,25 ‖ 1R 8,37 ‖ 2Ch 6,28.

הַמַּחֲלָה Ex 15,26.

מַחֲלוּי] בְּמַחֲלֻיִים *pl.* 2Ch 24,25.

תַּחֲלוּא] תַּחֲלֻאִים *pl.* Jer 16,4.

בְּתַחֲלֻאִים 2Ch 21,19.

תַּחֲלוּאֵי *cs.* Jer 14,18.

תַּחֲלוּאָיְכִי *suff.* Ps 103,3.

תַּחֲלֻאֶיהָ Dt 29,21.

חוּל v. חַלְחָלָה; מַח׳ v. n. pr.

## חֲלִי] וַחֲלִי־

monile.

מין תכשיט, ואולי ע״ש שהיה עשוי חוליות חוליות או חלול ונקוב (ע׳ חָח).

Prv 25,12.

חֲלָאִים *pl.* Cant 7,2.

חֶלְיָה] וְחֶלְיָתָהּ *suff.* Hos 2,15.

—v. n. pr.; אַחְלַי v. p. 21ª—

## חָלַט°] וַיַּחְלְטוּ 3 *impf. pl.*

rapere (verbum ex ore); al. *confirmare, festinare.*

פי׳ רש״י כרתו הדבר מפיו שלא יחזור בו (לצמיתות ת״א להלוטין), וי״ת וְחַטְפוּהָא מִנֵּיהּ (קרוב לדוראת קְלַט בדרז״ל) = וַיַּחְלְטוּהָ ממנו, וכן נמצא באיזה נוסחאות, ובקרי וכתיב. לרד״ק הוא הִפְעִיל ע״מ וַיַּדְבִּקוּ ת׳ וַיַּדְבִּיקוּ, ואינו מָכרח.

1R 20,33.

חוֹלַת *cs.* Cant 2,5.

שֶׁחוֹלַת Cant 5,8.

בַּחֲלֹתוֹ *inf. suff.* Jes 38,9.

בַּחֲלוֹתָם Ps 35,13.

וַיָּחֶל, וַיָּחַל *3 impf.* 1S 31,3 ‖ 2R 1,2 ‖ 1Ch 10,3.

נֶחֱלָה] וְנֶחֱלֵיתִי *Ni. 1 perf.* Dan 8,27.

נֶחְלוּ *3 pl.* Jer 12,13 ‖ Am 6,6.

נַחְלָה, נַחֲלָה *pt. f.* Jes 17,11 ‖ Jer 10,19.14,17.30,12 ‖ Nah 3,19.

הַנַּחְלוֹת *pl.* Ez 34,4.21.

חִלָּה *Pi. 3 perf.* Dt 29,21 ‖ 2Ch 33,12.

חִלֵּיתִי *1 perf.* 1S 13,12 ‖ Ps 119,58.

וְחִלּוּ *3 pl.* Job 11,19.

חִלִּינוּ *1 pl.* Dan 9,13.

לְחַלּוֹת *inf. cs.* Zach 7,2.*8,21*.

וּלְחַלּוֹת Zach 8,22.

חַלּוֹתִי *suff.* Ps 77,11.

חַל־ *imper.* 1R 13,6.

חַלּוּ־ *pl.* Mal 1,9.

וַיְחַל *3 impf.* Ex 32,11 ‖ 1R 13,6 ‖ 2R 13,4 ‖ Jer 26,19.

יְחַלּוּ *pl.* Ps 45,13 ‖ Prv 19,6.

חֻלָּה] חֻלֵּיתָ *Pu. 2 perf.* Jes 14,10.

הֶחֱלָה] הֶחֱלֵיתִי *Hi. 1 perf.* Mich 6,13.

הֶחֱלוּ *3 pl.* Hos 7,5.

מַחֲלָה *pt. f.* Prv 13,12.

הֶחֱלִי *inf.* Jes 53,10.

הָחֳלֵיתִי *Ho. 1 perf.* 2R 22,34 ‖ 2Ch 18,33.35,23.

הִתְחַלָּה] לְהִתְחַלּוֹת *Hith. inf.* 2S 13,2.

הִתְחַל] וְהִתְחָל *imper.* 2S 13,2.

יִתְחַל] וַיִּתְחָל *3 impf.* 2S 13,6.

## חֳלִי, חֳלִי

morbus, aegritudo; malum, calamitas.

Dt 7,15.28,61 ‖ Jes 53,3 ‖ Jer 6,7.10,19.

Jud 9,40.20,31.39 ‖ 1S 31,1 ‖ 2S 1,22 ‖ Jer 41,9.51,4 ‖ Ez 9,7.21,19. 32,22.23.24.25[2].30 ‖ Ps 88,6 ‖ Prv 7,26 ‖ Job 24,12.39,30 ‖ Dan 11,26 ‖ 1Ch 5,22.10,1 ‖ 2Ch 13,17.

הַחֲלָלִים Gn 34,27 ‖ 1S 31,8 ‖ 1R 11,15 ‖ 1Ch 10,8.

חַלְלֵי *cs.* 1S 17,52 ‖ Jes 22,2.66,16 ‖ Jer 8,23.14,18.25,33.51,49[2] ‖ Ez 21,34. 31,17.18. 32,20.21.25. 28.29.30.31.32.35,8 ‖ Zeph 2,12 ‖ Thr 4,9.

מֵחַלְלֵי Thr 4,9.

חֲלָלֵינוּ *suff.* Jud 16,24.

חֲלָלֶיךָ Ps 69,27.

חֲלָלַיִךְ Jes 22,2.

חַלְלֵיכֶם Ez 6,4.11,6.7.

חֲלָלָיו Ez 35,8.

חֲלָלֶיהָ Jer 51,47.

חַלְלֵיהֶם Nu 31,8 ‖ Jos 13,22 ‖ Ez 6,13.

וְחַלְלֵיהֶם Jes 34,3.

## חַלָּה

placenta.

ע״ש שהיא מְנֻקֶּבֶת או נפוחה ובעלת חלל.

Nu 15,20.

הַחַלָּה Nu 24,5.

חַלַּת *cs.* Lev 8,26 ‖ 2S 6,19.

וְחַלַּת Ex 29,23 ‖ Lev 8,26 ‖ Nu 6,19.

חַלֹּת, חַלּוֹת *pl.* Lev 2,4.7,12[2].13. 24,5 ‖ Nu 6,15.

וְחַלֹּת Ex 29,2.

## חָלִיל] וְחָלִיל

tibia.

ע״ש החלל והנקבים שבכלי זמר זה.

1S 10,5 ‖ Jes 5,12.

בֶּחָלִיל Jer 30,29.

בַּחֲלִלִים *pl.* 1R 1,40.

כַּחֲלִילִים, כַּחֲלִלִים Jer 48,36[2].

## II חָלַל] מְחַלְּלִים *Pi. pt. pl.*

tibia canens (a nom. חָלִיל).

נגזר מן חָלִיל כמחצצרים מן הצוצרה. ויש מהברין לו גם ושָׁרִים כחללים דתהלים והמחללות דשופטים, אמנם אלו מגזרת חול הם.

1R 1,40.

conf. חול

## חַלּוֹן

fenestra.

ע״ש החלל, ובשה״ש נקרא חור (ה׳ ד׳).

Gn 8,6.

הַחַלּוֹן Gn 26,8 ‖ Jos 2,15 ‖ Jud 5,28 ‖ 1S 19,12 ‖ 2S 6,16 ‖ 2R 9, 30.32.13,17 ‖ 1Ch 15,29.

בַּחַלּוֹן Jos 2,18.21 ‖ Zeph 2,14.

בְּחַלּוֹן Prv 7,6.

חַלּוֹנָי (= חַלּוֹנִים) Jer 22,14.

וְחַלּוֹנִים *pl. I.* Ez 40,25.41,26.

הַחַלּוֹנִים Joel 2,9.

וְהַחַלּוֹנִים Ez 41,16.

חַלּוֹנֵי *cs.* 1R 6,4.

בְּחַלּוֹנֵינוּ *suff.* Jer 9,20.

וְחַלּוֹנָו (וְחַלּוֹנָיו Q.) Ez 40,22.

וְחַלּוֹנוֹת *pl. II.* Ez 40,16[2].29.33. 36.

הַחַלּוֹנוֹת, הַחַלֹּנוֹת Ez 41,16 ‖ Cant 2,9.

וְהַחַלֹּנוֹת Ez 41,16.

כְּהַחַלֹּנוֹת Ez 40,25.

## מְחִלָּה] וּבִמְחִלּוֹת *pl.*

caverna, foramen.

ע״מ מְגִלָּה מְזִמָּה, מְחִתָּה.

Jes 2,19.

## III חָלַל] נִחַל (חַ) *Ni. 3 perf.*

profanare.

ע׳ הערה אל חלל הראשון. ואמר הראב״ע על זרות נקוד תֵּחַל דבת כהן שלא תתערב עם תחלה, וכן לבלתי הֵחַל דיחזקאל מקור ת׳ הֵחַל. י״נ בכ״ב י״ו וְנִחַלְתְּ בך, וכת״י בכנוי מדבר בעדו (אלא שתרגם ואתקדש מפני כבוד המקום), וגם השבעים, שתרגמו וְנִחַלְתִּי (ע׳ רד״ק) או וּבְעַלְתִּי. יש מונין מחללים אתו דמלאכי בין תקוני סופרים.

Ez 25,3.

וְנִחַלְתְּ *2 perf. f.* Ez 22,16.

וְנִחֲלוּ *3 perf. pl.* Ez 7,24.

הֵחַל *infin.* Ez 20,9.*14,22.*

לְהֵחַלּוֹ *suff.* Lev 21,4.

וָאֵחַל *1 impf.* Ez 22,26.

יֵחָל *3 impf.* Jes 48,11.

תֵּחַל *f.* Lev 21,9.

חִלֵּל *Pi. 3 perf.* Lev 19,8 ‖ Mal 2,11 ‖ Ps 55,21 ‖ Thr 2,2.

חִלְּלוֹ *suff.* Dt 20,6.

חִלַּלְתָּ *2 perf.* Gn 49,4 ‖ Ex 28,18 ‖ Ps 89,40.

וְחִלַּלְתָּ Lev 19,12.

חִלַּלְתְּ] חִלַּלְתְּ *f.* Ez 22,8.

חִלַּלְתִּי *1 perf.* Jes 47,6.

חִלְּלוּ, חִלֵּלוּ *3 pl.* Ez 20,13.16. *24.23,38.*21 ‖ Zeph 3,4 ‖ Ps 74,7.

וְחִלְּלוּ, וְחִלֵּלוּ Jer 31,5(4) ‖ Ez 7,22.28,7 ‖ Dan 11,31.

חִלְּלֻהוּ *suff.* Ez 36,21.

וְחִלְּלֻהוּ Q. Ez 7,21.

וְחִלְּלָהּ K., וְחִלְּלוּהָ Ez 7,21.22.

חִלַּלְתֶּם *2 pl.* Ez 36,22.23.

מְחַלֵּל *pt.* Ez 24,21.

מְחַלֶּלֶת *f.* Lev 21,9.

מְחַלְּלִים *pl. m.* Mal 1,12.

וּמְחַלְּלִים Nah 13,17.

מְחַלְלֶיהָ *suff.* Ex 31,14.

חַלֵּל *inf.* Am 2,7.

לְחַלֵּל Jes 23,9 ‖ Mal 2,10 ‖ Neh 13,18.

וּלְחַלֵּל Lev 20,3.

וּבְחַלְּלוֹ *suff.* 1Ch 5,1.

לְחַלְּלוֹ Ez 23,39.44,7.

מֵחַלְּלוֹ Jes 56,2.*6.*

חַלְּלָם Jer 16,18.

אֲחַלֵּל *1 impf.* Ps 89,35.

וַאֲחַלֵּל Jes 43,28.

וָאֲחַלֶּלְךָ *suff.* Ez 28,16.

תְּחַלֵּל *2 impf.* Lev 18,21.19,29.

תְּחַלְּלֶנּוּ *suff.* Dt 28,30.

וַתְּחַלְלֶהָ Ex 20,25.

יְחַלֵּל *3 impf.* Lev 21,12.15.23.

יְחַלְּלֶנּוּ *suff.* Dt 20,6.

תְּחַלְּלוּ *2 pl.* Lev 22,32 ‖ Nu 18, 32 ‖ Ez 20,39.

וַתְּחַלְּלוּ Jer 34,16.

וַתְּחַלֶּלְנָה *f.* Ez 13,19.
יְחַלְּלוּ, יְחַלְּלֻוּ *3 pl.* Lev 21,6. 22,2.15‖Ps 89,32.
וַיְחַלְּלוּ Ez 22,26.36,20.
יְחַלְּלֻהוּ *suff.* Lev 22,9.
חֻלַּל] הַמְחֻלָּל *Pu. pt.* Ez 36,23.
הֵחֵל] יַחֵל *Hi. 3 impf.* Nu 30,3.
אָחֵל *1 impf.* Ez 39,7.

## חֹל

profanum.
1S 21,5.6‖Ez 28,15.

הַחֹל Lev 10,10.
לְחֹל Ez 22,6.42,20.44,23.

## חֲלָלָה] וַחֲלָלָה

profanata, contaminata.
Lev 21,7.14.

## חָלִילָה, חָלִלָה

profanus, ad profanum sit, *absit!*
כפי' רז"ל: חולין הוא לך!
Gn 18,25².44,7.17‖Jos 22,29.24, 16‖1S 2,30.12,23.14,45.20,2.9. 22,15.24,7.26,11‖2S 20,20.23, 17‖2R 21,3‖Job 27,5.34,10‖1Ch 11,19.

## IV חָלַל] הֵחֵל *Hi. 3 perf.*

incipere.
השבעים מתרגמין אָחִלָּה לפניך דש"ב י"ח י"ד כמו אָחֵל, וכת"י אַשְׁרֵי קדמך, והבאנוהו בשרש יָחַל.
Gn 6,1.10,8.44,12‖Nu 17,11.12‖Jud 20,39‖1S 14,35‖2R 10,32. 15,37‖1Ch 1,10.27,24‖2Ch 29, 27.31,21.34,3².

הֵחֵלָּה *f.* Jud 20,40.
הַחִלֹּתָ *2 perf.* Dt 3,24‖Esth 6 13.
הַחִלֹּתִי *1 perf.* Dt 2,31‖1S 22 15.
הֵחֵלּוּ *3 pl.* 1S 3,2‖Esth 9,23‖Esr 3,6.8‖Neh 4,1‖2Ch 20,22. 31,7.
מֵחֵל *pt.* Jer 25,29.
הָחֵל *inf.* 1S 3,12.
מֵהָחֵל Dt 16,9‖2Ch 31,10.
הַחִלָּם *suff.* Gn 11,6.
הָחֵל *imper.* Dt 2,24.31.
אָחֵל *1 impf.* Dt 2,25‖Jos 3,7.
תָּחֵל *2 impf.* Dt 16,9.
יָחֵל *3 impf.* Jud 10,18.13,5.
וַיָּחֶל Gn 9,20‖Nu 25,1‖Jud 16, 22‖Jon 3,4‖2Ch 3,1.2.
וַתָּחֶל *f.* Jud 13,25.16,19.
תָּחֵלּוּ *2 pl.* Ez 9,6.
וַיָּחֵלּוּ *3 pl.* Jud 20,31‖Ez 9,6‖Hos 8,10‖2Ch 29,17.
וַתְּחִלֶּינָה *f.* Gn 41,53.
הוּחַל *Ho. 3 perf.* Gn 4,26.

## תְּחִלָּה] הַתְּחִלָּה

initium; prima vice, primum.
השבעים קורין בנחמיה: מתניה... ראש הַתְּחִלָּה וִיהוֹדָה לתפלה.
Neh 11,17.

בַּתְּחִלָּה Gn 13,3.41,21.43,18.20‖Jud 1,1.20,18²‖2S 17,9‖Dan 8,1. 9,21.
כְּבַתְּחִלָּה Jes 1,26.
תְּחִלַּת *cs.* 2S 21,9‖Hos 1,2‖Prv 9,10‖Eccl 10,13.
בִּתְחִלַּת 2S 21,9‖2R 17,25‖Am 7, 1‖Ruth 1,22‖Dan 9,23‖Esr 4,6.
מִתְּחִלַּת 2S 21,10.

---

## חָלַם I

somniare.
בהוראה זו נמצא בכל לשונות בני שם. בתהלים קכ"ו א' קורין השבעים היינו כִּמְנֻחָמִים, וי"ת מן חָלַם השני: היך מַרְעָא דְאִתַּסֵּי, ר"י רייסמאנן גורס כְּחוֹל מַיִם (ע' ישעיה נ"ד א'), וי"ג כְּחֹלְלִים.
Gn 42,9‖Dan 2,1.

חָלַמְתָּ] חָלָמְתָּ *2 perf.* Gn 37,10.
חָלַמְתִּי, חָלָמְתִּי *1 perf.* Gn 37,6. 9.41,15‖Jud 7,13‖Jer 23,25‖Dan 2,3.
חָלַמְנוּ, חָלָמְנוּ *1 perf. pl.* Gn 40,8.41,11.
חֹלֵם, חוֹלֵם *pt.* Gn 41,1‖Dt 13, 2.4.6.
כְּחֹלְמִים *pl.* Ps 126,1.
יַחֲלֹם *3 impf.* Jes 29,8².
וַיַּחֲלֹם Gn 28,12.37,5.9.41,5.
וַיַּחַלְמוּ *3 pl.* Gn 40,5.
וַנַּחַלְמָה *1 pl.* Gn 41,11.
יַחֲלֹמוּן] יַחֲלֹמוּן *3 pl.* Joel 3,1.
הֶחֱלִים] מַחְלְמִים *Hi. pt. pl.* Jer 29,8.

## חֲלוֹם

somnium; *met.* nugae.
Gn 37,5.9².40,5.8.41,7.11.15².25. 26‖Dt 13,2‖Jud 7,13²‖1R 3,15‖Jer 23,28²‖Dan 2,3.

הַחֲלוֹם Gn 37,6.10.41,32‖Dt 13, 4.6‖Jud 7,15‖Eccl 5,2‖Dan 2,3.
בַּחֲלוֹם, בַּחֲלֹם Gn 20,3.6.31,10. 11.24‖Nu 12,6‖1R 3,5‖Job 33, 15.
כַּחֲלוֹם Jes 29,7‖Ps 73,20‖Job 20,8.
בַּחֲלוֹמִי, בַּחֲלֹמִי *suff.* Gn 40,9. 16.41,17.22.
חֲלֹמוֹ Gn 40,5².9.41,8.11.
כַּחֲלֹמוֹ Gn 41,12.
חֲלֹמוֹת *pl.* Jer 32,31‖Joel 3,1‖Eccl 5,6‖Dan 2,1.
וַחֲלֹמוֹת Zach 10,2‖Dan 1,17.
הַחֲלֹמוֹת Gn 37,19.42,9.
בַּחֲלֹמוֹת 1S 28,6.15‖Job 7,14.
חֲלֹמֹתֵינוּ *suff.* Gn 41,12.
חֲלֹמֹתֵיכֶם Jer 27,9.29,8.
חֲלֹמֹתָיו Gn 37,8.20‖Dan 2,2.
בַּחֲלוֹמֹתָם Jer 23,27.

——————v. chald.——————

## חָלַם II] יַחְלְמוּ *3 impf. pl.*

fortem esse, roborare, revalescere.
הוראתו בערבית היות עב בשר, ויש מחברין אותו עם איל ובריא אולם או עם חַיִל, חֵל, והמ"ם נוספה, ובדרז"ל: עתים חלים ועתים שוטה.
Job 39,4.

הֶחֱלִים] וְתַחֲלִימֵנִי *Hi. 2 impf. suff.* Jes 38,16.

——————v. n. pr.——————

מַחֲלָף] מַחֲלָפִים *pl.*

culter mactatorius, secespita.

הסכין חולף ועובר בצואר הבהמה השחוטה.

Esr 1,9.

—v. chald.—

## חָלַץ

extrahere; exuere; subtrahere, subducere se, auferri; *pt pass.* expeditus, armatus; *Pi.* exuere, spoliare; liberare; *Ni.* se expedire et accingere ad pugnam; liberari; *Hi.* expeditum, alacrem reddere.

יש מחלקין אותו לשתי הוראות שונות, האחת במובן הפשטה, הסרה והרחקה, והשנית במובן החוזק והעצמה, ולשתיהן נמצאו אחיות בערבית, סורית ואשורית; אמנם יתכן לחברן יחד, וטעם חֲלָצַיִם ע״ש שיוצאות ובולטות מן הגוף, וטעם חלוץ עצמות שמפני שופע הליחות הן מתפשטות, לא צופדות, חָרוֹת ויבשות (ע׳ ישעיה ס״ו י״ד), והלוצי הצבא פי׳ רבינו יונה יוצאי הצבא, או מפני שלבשו חליצות (חליפות בגדים) מיוחדות לאנשי מלחמה. — אחר חֲלֵץ דויקרא כמו חַלֵּץ, מקור; השבעים קורין בישעיה ט״ו ד׳ חֲלָצֵי מואב, וטעם ואחלצה צוררי דתהלים אפשוט ואקח את חליצתם, וי״פ כמו ואלחצה.

Hos 5,7.

וְחָלְצָה 3 *perf. f.* Dt 25,9.
חָלְצוּ 3 *pl.* Thr 4,3.
חָלוּץ *pt. pass.* Nu 32,21.29.
הֶחָלוּץ 1Ch 12,23(24) ‖ 2Ch 20,21.28,14.
וְהֶחָלוּץ Jos 6,7.9.13.
חֲלוּץ *cs.* Nu 32,27‖Dt 25,10.
חֲלוּצִים *pl.* Nu 32,30.32‖Dt 3,18.
חֲלוּצֵי, חֲלֻצֵי *cs.* Nu 31,5 ‖ Jos 4,13.15,4 ‖ 1Ch 12,24(25) ‖ 2Ch 17,18.
תְּחָלֵץ 2 *impf.* Jes 20,2.
נֶחֱלַץ [נֶחֱלָץ] *Hi. 3 perf.* Prv 11,18.
הֵחָלְצוּ [הֵחָלֵץ] *imper. pl.* Nu 31,3.
נֵחָלֵץ 1 *impf. pl.* Nu 32,17.
תֵּחָלְצוּ 2 *pl.* Nu 32,20.
יֵחָלֵצוּ [יֵחָלְצוּ] 3 *pl.* Prv 11,9.

תַּחֲלִף] תַּחְלְפֵהוּ 3 *f. suff.* Job 20,24.
יַחֲלִפוּ] וְיַחֲלֹפוּ 3 *pl.* Ps 102,27.
חִלֵּף] וַיְחַלֵּף *Pi. 3 impf.* Gn 41,14‖2S 12,20.
וְהֶחֱלִף *Hi. 3 perf.* Gn 31,7.
הַחֲלֵף] וְהַחֲלִיפוּ *imper. pl.* Gn 35,2.
וַתַּחֲלֵף 2 *impf.* Gn 31,41.
תַּחֲלִיפֵם *suff.* Ps 102,27.
יַחֲלִיף 3 *impf.* Job 14,7.
יַחֲלִיפֶנּוּ *suff.* Lev 27,10.
תַּחֲלִיף 3 *impf. f.* Job 29,20.
נַחֲלִיף 1 *impf. pl.* Jes 9,9.
יַחֲלִיפוּ 3 *impf. pl.* Jes 40,31.41,1.

## חֵלֶף

permutatio; *praep.* pro, loco.

Nu 18,21.31.

## חֲלוֹף

abitio, *mors*.

רש״י פי׳ יתומים שחלפה עזרתם (שחלפו ומתו אבותיהם ?), ולהראב״ע בני תמותה, מן כליל יחלף, ול״נ מענין תמורה ע״ש: דור הולך ודור בא.

Prv 31,8.

חֲלִיפָה] חֲלִיפָתִי *suff.*

mutatio, *spec. dicitur de vestibus;* alternae vices succedens.

אין חליפות למו דתהלים להראב״ע שלא יתחלף מזלם מטוב לרע, לרש״י אין נותנים לבם ליום חליפתם, וי״ת דלא מהשנין ארחתהון בישיא, ופי׳ מלבי״ם היי נצח וחלק לעוה״ב דרש.

Job 14,14.

חֲלִיפוֹת, חֲלִפוֹת, חֲלִפֹת *pl.* Gn 45,22² ‖ Jud 14,12.13 ‖ 1R 5,28 ‖ 2R 5,5.2,22.23 ‖ Ps 55,20 ‖ Job 10,17.
הַחֲלִיפוֹת Jud 14,19.

מַחֲלָפָה] מַחְלְפוֹת *pl. cs.*

capillorum plexus.

קוָצות השער כשהן נדילות, קלועות ושזורות חולפות ומתחלפות זו בזו (חלף בערבית גדילה ושזירה, וחלפא בסורית צרור וקשר); לב״ז לפי שהן נקצצות וצומחות אחרות תחתיהן, ופתרוני הרד״ק בשרשיו לא נהירין לי.

Jud 16,13.19.

## חַלָּמוּת

vitellus.

לרב המותרים חלמון ביצה, וי״פ מין עשב (פּאָרטולאק) הנזכר ברז״ל, ור״ת פי׳ החולם שהוא שותה ומתיץ דירו וריקו, והקיץ ונפשו ריקה; ואולי יש לגרוס חֲלָמוֹת, ואיוב מדתל באליפז שהזכיר מה שראה בשעפים מחזיונות לילה, כעין: נביאיך חזו לך שוא וְתָפֵל.

Job 6,16.

אַחְלָמָה] וְאַחְלָמָה

amethystus.

ע״ש מראה האבן כעין החלמון, לרי״ הלוי ע״ש חוזקה וקושיה, ולר״ק ע״ש מחוז בארם, ששם מקום מוצאה.

Ex 28,19.*39,12*.

## חַלָּמִישׁ

lapis durus, silex.

ע״ש הח֞ק, ולר״ק שרשו חמש, ויש דוגמתו בשפת אשור.

Ps 114,8.

הַחַלָּמִישׁ Dt 8,15.
בַּחַלָּמִישׁ Job 28,9.
כַּחַלָּמִישׁ Jes 50,7.
מֵחַלְמִישׁ *cs.* Dt 32,13.

## חָלַף

praeterlabi, cito transire; perforare; *revigere;* celeriter ferri, invadere; mutari. *Pi.* mutare; *Hi.* i. q. Pi.; revirescere facere arborem, revirescere.

עיקר הוראתו העתקה והעברה, ונאמר גם על החץ העובר בתוך הגוף, על פריחת הצמח דסליק לעילא, ועל התמורה והשנוי, כי המחליף מעביר ומסלק הדבר, והמשנה בגדיו הישנים ירחיקם; וקרוב הוא אל חָלַץ (חלץ מהם; חליפה, חליפות; חליצה, מהלצות) ואל שָׁלַף (שקדמת שָׁלַף יבש).

Hab 1,11‖Cant 2,11.

וְחָלַף, וְחָלֵף Jes 8,8‖Ps 90,6.
וְחָלְפָה 3 *perf. f.* Jud 5,26.
חָלַפְתְּ] וְחָלַפְתְּ 2 *perf.* 1S 10,3.
חָלְפוּ 3 *pl.* Jes 24,5‖Job 9,26.
לַחֲלוֹף *inf.* Jes 21,1.
יַחֲלֹף 3 *impf.* Jes 2,18‖Ps 90,5‖Job 4,15.11,10.
וְיַחֲלֹף Job 9,11.

יַחֲלְצוּן Ps 60,7.*108,7.*

חִלֵּץ] חִלַּצְתָּ *Pi. 2 perf.* Ps 116,8.

וְחִלְּצוּ *3 pl.* Lev 14,40.

חַלֵּץ (= חַלֵּץ) *inf.* Lev 14,43.

חַלְּצָה *imper.* Ps 6,5.

חַלְּצֵנִי *suff.* Ps 140,2.

וְחַלְּצֵנִי Ps 119,153.

וָאֲחַלְּצָה *1 impf.* Ps 7,5.

אֲחַלֶּצְךָ *suff.* Ps 50,15.

וָאֲחַלֶּצְךָ Ps 81,8.

אֲחַלְּצֵהוּ Ps 91,15.

יְחַלֵּץ *3 impf.* Job 36,15.

יְחַלְּצֵנִי *suff.* 2S 22,20‖Ps 18,20.

וַיְחַלְּצֵם Ps 34,8.

הֶחֱלִיץ] יַחֲלִיץ *Hi. 3 impf.* Jer 58,11.

חֲלִיצָה] חֲלִצָתוֹ *suff.*

exuviae.

חליפת בגדים של איש צבא (ריסטונג).

2S 2,21.

חֲלִיצוֹת] חֲלִיצוֹתָם *pl. suff.* Jud 14,19.

מַחֲלָצָה] מַחֲלָצוֹת *pl.*

vestes splendidae, festivae.

Zach 3,4.

הַמַּחֲלָצוֹת Jes 3,22.

חֲלָצַיִם] חֲלָצַיִם *du.*

lumbi.

רבוי זוגי מן הנפרד חָלֶץ, ונרדף אל מתנים; ע׳ הערה אל חָלַץ.

Jes 32,11.

חֲלָצֶיךָ *suff.* Job 38,3.*40,7.*

מֵחֲלָצֶיךָ Gn 35,11‖1R 8,19‖2Ch 6,9.

חֲלָצָיו Q., חֲלָצָיו Jes 5,27.11,5 ‖ Jer 30,6‖Job 31,20.

——cf. ch. חֲרַץ; v. n. pr.——

## חָלַק I

dividere; impertire alicui; spoliare; *Pi.* distribuere, attribuere; dispergere.

קרוב אל חָלַץ (בָּצַע = בָּקַע; מָחְקָה = מָחֲצָה; צַלַּחַת = קַלַּחַת; צָלִי = קָלִי; צְלָעִים = קְלָעִים; תַּרְצְדוֹן = תַּרְקְדוֹן) לפי שההולך דבר חולק, מעביר ומבדיל חלק אחד מן חלק חברו. להרד״ק לְחַלֵּק משם דירמיה מלשון חלקלקות הוא, כלומר להשמט, השבעים קורין לָקַחַת וי״ת לְחַלֵּק. וַיְחַלְּקֵם דהי״ו לרד״ק ת׳ וַיַּחְלְקֵם, ולרד״א ת׳ וַיְחַלְּקֵם.

Dt 4,19.29,25‖Hos 10,2‖Job 39,17‖2Ch 23,18.28,21.

חָלְקוּ *3 perf. pl.* Jos 18,2.

חוֹלֵק *pt.* Prv 29,24.

לַחֲלֹק *inf. cs.* Neh 13,13.

חִלְקוּ *imper. pl.* Jos 22,8.

תַּחֲלֹק] וַתַּחְלְקֵם *2 impf. suff.* Neh 9,22.

יַחֲלֹק *3 impf.* Prv 17,2‖Job 27,17.

תַּחְלְקוּ *2 pl.* 2S 19,30.

יַחְלֹקוּ] יַחֲלֹקוּ *3 pl.* 1S 30,24.

וַיַּחְלְקוּ Jos 14,5.

וַיַּחְלְקוּם *suff.* 1Ch 24,4.5.

נֶחֱלַק] יֵחָלֵק, יֵחָלֵק *Ni. 3 impf.* Nu 26,55‖1R 16,21‖Job 38,24.

וַיֵּחָלֵק Gn 14,15.

תֵּחָלֵק *3 f.* Nu 26,53.56.

חִלֵּק] חִלְּקָם *Pi. 3 perf.* Thr 4,16.

חִלְּקָה] חִלְּקַתָּה *3 f. suff.* Jes 34,17.

וְחִלַּקְתָּם *2 perf. suff.* Ez 5,1.

חִלֵּקוּ] חִלֵּקוּ *3 pl.* Joel 4,2.

וְחִלַּקְתֶּם *2 pl.* Ez 47,21.

מֵחַלֵּק *inf. cs.* Jos 19,51‖Prv 16,19.

בְּחַלְּקָם *suff.* Jes 9,2.

חַלֵּק *imper.* Jos 13,7.

אֲחַלֵּק־, אֲחַלֵּק *1 impf.* Ex 15,9‖Jes 53,12.

אֲחַלְּקָה Ps 60,8.*108,8.*

אֲחַלְּקֵם *suff.* Gn 49,7.

יְחַלֵּק *3 impf.* Gn 49,27‖Jes 53,12 ‖ Mich 2,4 ‖ Job 21,17 ‖ Dan 11,39.

וַיְחַלֵּק־, וַיְחַלֵּק Jos 18,10 ‖ 2S 6,19‖1Ch 16,3.

וַיֶּחָלְקֵם (al. וַיְחַ׳, וַיֶּחָ׳) *suff.* 1Ch 23,6.24,3.

תְּחַלַּק *3 f.* Ps 68,13.

יְחַלְּקוּ *3 pl.* Jud 5,30‖Ps 22,19.

וַיְחַלְּקוּ 1R 18,6.

חֻלַּק *Pu. 3 perf.* Jes 33,23.

וְחֻלַּק Zach 14,1.

לֻ] תְּחֻלָּק *3 impf. f.* Am 7,17.

לַחֲלֹק (?) *Hi. inf.* Jer 37,12.

הִתְחַלֵּק] וְהִתְחַלְּקוּ *Hith. 3 perf. pl.* Jos 18,5.

## חֵלֶק

pars, portio; *met.* consortium, communio; sors; ager; *poet.* terra continens.

יונתן קורא במ״א כ״א כ״ג בְּחֵלֶק יזרעאל, והשבעים קורין בעמוס ז׳ ד׳: ואכלה את־חלק יְהוָה.

Gn 31,14‖Nu 31,36 ‖ Dt 10,9.12,12.14,27.*29.*18,1.8.32,9‖Jos 14,4.15,13.18,7.19,9.22,25.*27* ‖ 2S 20,1 ‖ 1R 12,16 ‖ Jes 17,14 ‖ Jer 10,16.51,19 ‖ Mich 2,4 ‖ Job 20,29.27,13.31,2‖Eccl 11,2‖Neh 2,20‖2Ch 10,16.

וְחֵלֶק Gn 14,24 ‖ Nu 18,20 ‖ Eccl 9,6.

הַחֵלֶק Am 7,4.

בְּחֵלֶק 2R 9,10.36.37.

כְּחֵלֶק Dt 18,18‖1S 30,24.

וּכְחֵלֶק 1S 30,24.

לְחֵלֶק Job 17,5.

חֶלְקִי *suff.* Ps 16,5.119,57.142,6‖Job 32,17‖Thr 3,24‖Eccl 2,10.

וְחֶלְקִי Ps 73,26.

חֶלְקְךָ, חֶלְקְךָ Nu 18,20 ‖ Ps 50,18‖Eccl 9,9.

חֶלְקֵךְ Jes 57,6.

חֶלְקוֹ Hab 1,16‖Zach 2,16‖Eccl 2,21.3,22.*5,17.*5,18.

חֶלְקָם Gn 14,24 ‖ Lev 6,10 ‖ Jes 61,7‖Ps 17,14.

חֲלָקִים *pl.* Jos 18,5.6.9‖Ez 48,21.

הַחֲלָקִים Ez 45,7.48,8.

חֶלְקֵיהֶם *suff.* 5,7.

חֲלָקָה
pars, portio, fundus, possessio.
2R 3,25‖Am 4,7.

וְחָלְקָה Am 4,7.
הַחֶלְקָה 2S 14,30.31.23,12‖2R 3,19‖1Ch 11,14.
בְּחֶלְקָה 2R 9,26$^{2}$.
חֶלְקַת *cs.* Gn 33,19‖Dt 33,21‖2S 14,30.23,11‖Jer 12,10‖Ruth 2,3.4,3‖1Ch 11,13.
בְּחֶלְקַת Jos 24,32‖2R 9,21.25.
חֶלְקָתִי *suff.* Jer 12,10.
חֶלְקָתָם Job 24,18.

[חֲלֻקָּה] וַחֲלֻקַּת *cs.*
divisio, partitio.
2Ch 35,5.

מַחֲלֹקֶת
sectio, classis s. ordo, pars.
1Ch 27,4.

הַמַּחֲלֹקֶת 1Ch 27,1.2.
מַחֲלֻקְתּוֹ *suff.* 1Ch 27,2.4.7.8.9.*10.11.12.13.14.15.*
וּמַחֲלֻקְתּוֹ 1Ch 27,4.6.
מַחְלְקוֹת *pl.* Neh 11,36‖1Ch 23,6.26,12.19.28,21‖2Ch 8,14.31,2.
הַמַּחְלְקוֹת 1Ch 27,1.28,1‖2Ch 23,8.
בְּמַחְלְקוֹת 2Ch 31,15.
לְמַחְלְקוֹת 1Ch 26,1‖2Ch 5,11.
וּלְמַחְלְקוֹת 1Ch 28,13.
כְּמַחְלְקוֹתֵיכֶם *suff.* 2Ch 35,4.
מַחְלְקוֹתָם, מַחְלְקֹתָם Ez 48,29‖1Ch 24,2(1)‖2Ch 31,2.35,10.
בְּמַחְלְקוֹתָם 2Ch 8,14.
כְּמַחְלְקֹתָם Jos 11,23.12,7.18,10.
בְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם 2Ch 31,17.
כְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם 2Ch 31,16.

—v. ch. et n. pr.—

חָלַק II
laevem esse. *Hi.* blandiri.
היות שעוע ורך; ויתכן למצוא לו אחוה עם הראשון, כי האבן החלקה היא מסֻתתה, וכבר נחלק מקצתה, וכן סכין שנשחז; אחרי נשירת השער והעברתו נעשה העור חלק (וזה טעם השם ההר הֶחָלָק — חֲסַר צמחים ועצים, קֵרֵחַ); המחליק לשון מסיר ומעביר כל דבר הפוגם (או מפני שמחַלק דבורו לשנים, אחד בפה ואחד בלב; ע׳ תהלים י״ב ג׳).
Hos 10,2.

חָלְקוּ *3 perf. pl.* Ps 55,22.
הֶחֱלִיק *Hi. 3 perf.* Ps 36,3.
הֶחֱלִיקָה *f.* Prv 2,16.7,5.
מַחֲלִיק *pt.* Jes 41,7‖Prv 29,5.
מִמַּחֲלִק Prv 28,23.
לַחֲלִק (?) *inf.* Jer 27,12.
יַחֲלִיקוּן *3 impf. pl.* Ps 5,10.

[חֵלֶק] בְּחֵלֶק
laevitas, blandities.
Prv 7,21.

חָלָק
laevis (glaber), *met.* blandus, lubricus, fallax, *ambiguus.*
Gn 27,11‖Ez 12,24‖Prv 26,28.

וְחָלָק Prv 5,3.
הֶחָלָק Jos 11,17.12,7.

[חֶלְקָה] חֶלְקַת *cs.*
laevitas; *pl.* viae lubricae; *met.* blandities.
Gn 27,16.

מֵחֶלְקַת Prv 6,24.
חֲלָקוֹת *pl.* Jes 30,10‖Ps 12,3.4.
בַּחֲלָקוֹת Ps 73,18.
[חֲלַקָּה] בַּחֲלַקּוֹת *pl.* Dan 11,32.

[חֲלַקְלַקָּה] וַחֲלַקְלַקֹּת
loca lubrica; fraudes, doli.
ע״מ ירקרק, אדמדם.
Ps 35,6.

בַּחֲלַקְלַקּוֹת Dan 11,21.34.
כַּחֲלַקְלַקּוֹת Jer 23,12.
[?חֵלֶק] חַלֻּקֵי *pl. cs.* 1S 17,40.
בְּחַלְּקֵי־ Jes 57,6.

—v. n. pr.—

[חָלַשׁ] חוֹלֵשׁ *pt.*
prosternere, vincere, *fugare, vulnerare*; debilem, caducum esse, facere.
חולש על־גוים לרֹב המפרשים מחליש גוים ולרז״ל מטיל גורל, וי״נ חולֵץ; ואולי יש לגרוס חוֹבֵשׁ בטעם משל, או חוֹבֵשׁ על לַגּוֹיִם, ובאיוב: וגבר ימות וַיֶּחֱלָף.
Jes 14,12.

[יַחֲלֹשׁ] וַיַּחֲלֹשׁ *3 impf.* Ex 17,13.
[יֶחֱלַשׁ] וַיֶּחֱלָשׁ Job 14,10.

[חַלָּשׁ] הַחַלָּשׁ
debilis, infirmus.
Joel 4,10.

חֲלוּשָׁה
clades.
Ex 32,18.

חָמַם v. חם; חָמָה v. חָם
—חֵמָה v. חֵמָא—

חֶמְאָה
lac spissum, *butyrum;* caseus.
שומן החלב, ויש דוגמתה באשורית. בטעם השם נ״ל שהוא אח אל חֵמָה נרדף אל קֶצֶף (שוים) הנאמר גם במים, ובא ע״י רתיחה ותנועה, וכן החמאה באה מתסיסת החלב או ע״י תנודה. י״נ בש״ב י״ז כ״ט וְחֶמְאַת־צֹאן.
Gn 18,18‖Jud 5,25‖Jes 7,15.*22.*22‖Prv 30,33.

וְחֶמְאָה 2S 17,29‖Job 20,17.
בְּחֵמָה (= בְּחֶמְאָה) Job 29,6.
חֶמְאַת *cs.* Dt 32,14.

[מַחֲמָאָה] מַחֲמָאֹת *pl.*
flores lactis.
יונתן והשבעים קורין מֵחֶמְאָת, מ״ם היתרון, וכן פי׳ ראב״ע.
Ps 55,22.

חָמַד
concupiscere, appetere; delectari, desiderare; *pt. pass.* desiderabile, carissimum; *Ni. pt.* desiderabilis, suavis, iucundus; pretiosus.
הוראתו ידועה, וכמהו בערבית. בקצת נוסחאות בשה״ש נקוד חִמַּדְתִּי; השבעים מתרגמין חֲמוּדוֹ דתהלים נַפְשׁוֹ.
Ps 68,17‖Prv 12,12.

חָמְדוּ *3 perf. pl.* Prv 1,22.

וַחֲמְדוּ Mich 2,2.

חֲמַדְתֶּם *2 pl.* Jes 1,29.

חֲמוּדוֹ [חָמוּד *pt. pass. suff.* Ps 39,12.

בַּחֲמוּדוֹ Job 20,20.

וַחֲמוּדֵיהֶם *pl. suff.* Jes 44,9.

וָאֶחְמְדֵם [אֶחְמֹד *1 impf. suff.* Jos 7,21.

תַּחְמֹד *2 impf.* Ex 20,14²‖Dt 5,18.7,25‖Prv 6,25.

יַחְמֹד *3 impf.* Ex 34,24.

וְנֶחְמְדֵהוּ [נֶחְמֹד *1 pl. suff.* Jes 53,2.

נֶחְמָד [נֶחְמָד *Ni. pt.* Gn 2,9 ‖ Prv 21,20.

וְנֶחְמָד Gn 3,6.

הַנֶּחֱמָדִים *pl.* Ps 19,11.

חִמַּדְתִּי [חִמֵּד *Pi. 1 perf.* Cant 2,3.

## חֶמֶד

desiderium, amoenitas, venustas.

י״נ גם בישעיה כ״ז ב׳ כרם חמד, וכ״ת השבעים.

Jes 32,12 ‖ Ez 23,6.*12*.23 ‖ Am 5,11.

## חֶמְדָּה

desiderium, deliciae; pulchritudo, amoenitas; praestantia.

השבעים קורין בחגי ב׳ ז׳ חֲמֻדֹת.

Jer 3,19.25.34 ‖ Hos 13,15 ‖ Nah 2,10‖Zach 7,14‖Ps 106,24 ‖ 2Ch 21,20.32,27.

הַחֶמְדָּה Jes 2,16.

חֶמְדַּת *cs.* 1S 9,20‖Hag 2,7‖Dan 11,37‖2Ch 36,10.

חֶמְדָּתִי *suff.* Jer 12,10.

חֶמְדָּתֶךָ Ez 26,12.

חֶמְדָּתָם Dan 11,8.

חֲמוּדוֹת, חֲמוּדֹת, חֲמֻדוֹת *pl. t.* res pretiosae, deliciae.

Dan 9,23.10,3.11.19.11,43 ‖ Esr 8,27‖2Ch 20,25.

הַחֲמֻדֹת Gn 27,15.

וּבַחֲמֻדוֹת Dan 11,38.

## מַחְמָד] מַחְמַד *cs.*

desiderium; deliciae; pulchritudo, venustas; res pretiosa.

1R 20,6 ‖ Ez 24,16.21.25 ‖ Hos 9,6.

מַחֲמַדֵּנוּ (al. מַחֲמַדֵּינוּ) *suff.* Jes 64,10.

מַחֲמַדִּים *pl.* Cant 5,16.

מַחֲמַדֵּי *cs.* Hos 9,16‖Thr 2,4.

וּמַחֲמַדֵּי *suff.* Joel 4,5.

מַחֲמַדֶּיהָ Thr 1,10‖2Ch 36,19.

מַחֲמַוּדֵיהֶם Q. Thr 1,11.

מַחֲמֻדֶּיהָ [מַחֲמוּד *pl. suff.* Thr 1,7.

מַחֲמוּדֵיהֶם K. Thr 1,11.

—v. n. pr.; חֹמָה v. p. 214c—

## חָמִיךְ *suff.* [חָם v. חָמָה

socer.

אבי הבעל, וזה שמו גם בערבית, אשורית וכושית; בדרז״ל נמצא גם על אבי האשה (האכל בבית חמיו); וְחָם חֲמוֹת ע״מ אָח וְאָחוֹת.

Gn 38,13.

חָמִיהָ Gn 38,15‖1S 4,19.21.

## חֲמוֹתֵךְ *suff.* [חָמוֹת

socrus.

אֵם הבעל, ובדרז״ל נאמר גם על אבי האשה.

Ruth 2,11.3,17.

חֲמוֹתָהּ Ruth 2,18.19.23.3,1.6.16.

בַּחֲמֹתָהּ Mich 7,6.

לַחֲמוֹתָהּ Ruth 1,14.2,19.

——חָמַם v. חֵמָה——

## חֵמָה

aestus; ira; venenum, virus.

אה לשרש חמם ויחם שכל הכועס מתחמם; וכמ״ש כי אש קדחה באפי, עלה עשן באפי ואש מפיו תאכל. ר׳ יוסף הלוי גורס בישעיה מ״ט י״ח בַּעַל גמלות פַּעַל ישלם, ול״נ כְּעַם ישלם (ע׳ ת״י); במ״ג ה׳ יש לגרוס וְאַמָּתִי (או וִימִינִי), ומקביל אל זְרוֹעִי, ובתהלים ע״ו י״א: כי־חמת אדם תַּשְׁךְּ, וטעם תחגר תעכב כפי׳ רש״י, ע״ש; ראב״ק גורס: כי־חֲמַת וְאָדָם תָּדְךָ, שארית חֲמַת תחגר, ורצ״נ גורס: כי־חֲמַת אֱנָס תִּירָאֲךָ וגו׳ וטעם תחגר כמו ויחגרו ממסגרותיהם; והשבעים קורין: כי־מַחֲשֶׁבֶת אדם תודך, שארית מַחֲשָׁבֶת תְּחָגֶּךָּ!! למדנחאי בְּחֵמָא דדניאל י״א מ״ד בה״א.

Jes 27,4.42,25.59,18 ‖ Jer 23,19.*30,23*‖Ez 5,15.16,38.24,8.25,17‖Nah 1,2 ‖ Ps 37,8 ‖ Prv 15,1.18.19,19.21,14.27,4.29,22 ‖ Job 19,29.36,18‖Esth 3,5.5,9.

וְחֵמָה Jes 34,2‖Zach 8,2.

הַחֵמָה Jer 25,15.

וְהַחֵמָה Dt 9,19‖Jer 36,7.

בְּחֵמָה 2R 5,12‖Jes 66,15 ‖ Ez 8,18.13,13.19,12.23,25‖Ps 59,14.

בְּחֵמָא Dan 11,44.

וּבְחֵמָה Dt 29,27‖Jer 21,5‖Ez 5,15.20,33.*34*‖Mich 5,14.

חֲמַת *cs.* Gn 27,44‖Dt 32,24.33‖2S 11,20 ‖ 2R 22,13 ‖ Jes 51,13².20 ‖ Jer 6,11 ‖ Hos 7,5 ‖ Ps 58,5.76,11.140,4 ‖ Prv 6,34.16,14 ‖ Esth 2,1‖2Ch 34,21.36,16.

וַחֲמַת Esth 7,10.

בַּחֲמַת Lev 26,28 ‖ Ez 3,14‖ Dan 8,6‖2Ch 28,9.

וּמֵחֲמַת Job 21,20.

חֲמָתִי *suff.* Nu 25,11‖2R 22,17‖Jes 51,22 ‖ Jer 4,4.*21,12*.32,31.42,18.44,6 ‖ Ez 5,13².6,12.7,8.13,15.14,19.16,42.20,8.*13.21*.21,22.22,22.24,13.30,15.36,18.38,18 ‖ 2Ch 12,7.34,25.

וַחֲמָתִי Jes 63,5‖Jer 7,20.42,18.

בַּחֲמָתִי Jes 63,3‖Ez 13,13.

וּבַחֲמָתִי Jer 32,37.33,5 ‖ Ez 22,20.36,6.

וּבַחֲמָתִי Ez 25,14.

חֲמָתְךָ, חֲמָתְךָ Jer 10,25.18,20 ‖ Ez 9,8 ‖ Hab 2,15 ‖ Ps 79,6.88,8.89,47.

וַחֲמָתְךָ Dan 9,16.

בַּחֲמָתְךָ Ps 6,2.

וּבַחֲמָתְךָ Ps 38,2.90,7.

חֲמָתוֹ Jes 51,17‖Nah 1,6‖Ps 78,38.106,23‖Th 2,4.4,11.

וַחֲמָתוֹ Esth 1,12.

בַּחֲמָתוֹ Esth 7,7.

וּבַחֲמָתוֹ Dt 29,22.

חֲמָתָם Job 5,4.

חֲמוֹת, חֵמֹת *pl.* Ps 76,11 ‖ Prv 22,24.

—v. ch. חֱמָא—

[חֹמֶט] וְהַחֹמֶט

lacertae species (limax).

מין שרץ; באשורית הוראת השרש רעידה ומהירות, ונקרא ע״ש הישתו במרוצה, ובהדז״ל לכלוך, ע״ש לכלוכתו, לפי שמצוי ברפש וטיט (ארץ כבול תרגם רב נחמן בר״י ארץ חומטין, שבת נ״ד, ע״א); להרמ״נ הוא החמליאון, וכן שמו בסורית בתוספת למ״ד הולמטא.

Lev 11,30.

—v. n. pr.—

חָמַל, חָמֵל

misereri; parcere.

בערבית ובסורית הוראת שרש זה נשיאה ונטילה כי החומל גם הוא נושא וסובל בהשתתפו בצרת חברו.

1S 15,15 ‖ 2S 12,6 ‖ Thr 2,2.17 ‖ 2Ch 36,15.17.

[חָמַלְתָּ] חָמַלְתָּ *2 perf.* Thr 2,21. 3,43.

וְחָמַלְתִּי *1 perf.* Mal 3,17.

חֲמַלְתֶּם *2 pl.* 1S 23,21.

לְחֶמְלָה *inf. cs.* Ez 16,5.

אֶחְמָל, אֶחְמוֹל *1 impf.* Jer 13,14 ‖ Ez 5,11.7,4.9.8,18.*9,10* ‖ Zach 11,6.

וָאֶחְמֹל *1 impf.* Ez 26,21.

תַחְמֹל *2 impf.* Dt 13,9 ‖ 1S 15,3.

יַחְמֹל, יַחְמוֹל *3 impf.* Jes 30,14 ‖ Jer 15,5.21,7 ‖ Hab 1,17 ‖ Zach 11,5 ‖ Mal 3,17 ‖ Prv 6,34 ‖ Job 6,10.16,13.20,13.27,22.

וַיַּחְמֹל 1S 15,9 ‖ 2S 12,4.21,7 ‖ Joel 2,18.

וַתַּחְמֹל *3 f.* Ex 2,6.

תַּחְמְלוּ, תַּחְמֹלוּ *2 pl.* Jer 50,14. 51,3 ‖ Ez 9,5.

יַחְמֹלוּ *3 pl.* Jes 9,18.

[חֶמְלָה] בְּחֶמְלַת *cs.*

clementia, parcere.

Gn 19,16.

וּבְחֶמְלָתוֹ *suff.* Jes 63,9.

[מַחְמָל] וּמַחְמַל *cs.*

miseratio, res carissima.

Ez 24,21.

—v. n. pr.—

[חָמַם] חַם

calere, incalescere; Cnf. יָחַם.

להמעתיקים לחמם דאיוב מזון ולחם, ולהאחרונים הלמ״ד שמושית, ונהלי רתמים יוכיחו. וַיֵּחַמְנָה היא אחת מנ׳ מלין אנדרוגינוס, כלומר מרכבות מזכר ונקבה, כמו וַיִּשַּׁרְנָה, יַעֲמֹדְנָה.

Ps 39,4.

וְחַם Ez 16,21 ‖ 1R 1,2 ‖ Eccl 4,11.

חַמּוֹתִי *1 perf.* Jes 44,16.

חֹם *infin.* 1S 11,11 ‖ Neh 7,3.

בְּחֹם K. 1S 11,9.

כְּחֹם Gn 18,1 ‖ 1S 11,9 ‖ 2S 4,5.

לַחְמָם Jes 47,14 ‖ Job 30,4.

לְחֹם Hag 1,6.

בְּחָמּוֹ *suff.* Job 6,17.

בְּחָמָּם Jer 51,39.

יָחֹם *3 impf.* Jes 44,16.

וַיָּחָם 2R 4,34 ‖ Jes 44,15.

יִחַם 1R 1,1.

יֵחַם, יֵחָם Dt 19,6 ‖ Eccl 4,11.

תֵּחַם *3 f.* Ez 24,11.

יֵחַמּוּ *3 pl.* Hos 7,7.

וַיֶּחֱמוּ (= וַיֵּחַמּוּ) Gn 30,39.

וַיֵּחַמְנָה *f.* Gn 30,38.

[נֵחַם] הַנֵּחָמִים *Ni. pt. pl.* Jes 57,5.

[חִמֵּם] תְּחַמֵּם *Pi. 3 impf. f.* Job 39,14.

[הִתְחַמֵּם] יִתְחַמָּם *Hith. 3 impf.* Job 31,20.

חֹם

calor, calefactio; aestus.

1S 21,7 ‖ Jer 17,8 ‖ Job 24,19.

וָחֹם Gn 8,22.

בְּחֹם Jes 18,4.

כְּחֹם Jes 18,4.

[חַם] חָם

calidus, calefactus.

Jos 9,12.

חַמִּים *pl.* Job 37,17.

חַמָּה

calor solis; *poet.* sol, *lux* solis.

ע״ש החֹם והאדמומית, בנגוד אל לְבָנָה.

Job 30,28.

הַחַמָּה Jes 24,23.30,26[2].

כַּחַמָּה Cant 6,10.

מֵחַמָּתוֹ *suff.* Ps 19,7.

[חַמָּן°] וְחַמָּנִים *pl.*

solaria idola; simulacrorum vel statuarum genus.

מצבות מקדשות לעבודת חשמש; ולר׳ יוסף הלוי מיני עצים הגדלים לרב בהר Amanus; ובכנענית חָמָן.

Jes 27,9.

הַחַמָּנִים 2Ch 14,4.34,7.

וְהַחַמָּנִים, וְהַחַמָּנִים Jes 17,8 ‖ 2Ch 34,4.

חַמָּנֵיכֶם *suff.* Lev 26,30 ‖ Ez 6,4.6.

—v. n. pr.—

[חָמַס] חָמְסוּ *3 perf. pl.*

violenter agere, opprimere, iniuriam inferre; violenter destruere, revellere.

הוראתו ידועה, ובדרז״ל חַמְסָן; נחמסו דירמיה י״ג כ״ב כמו נֶחְשְׂפוּ ומקביל אל נגלו (ע׳ ישעיה מ״ז ב׳).

Ez 22,26 ‖ Zeph 3,4.

חֹמֵס *pt.* Prv 8,36.

יַחְמֹס *3 impf.* Job 15,33.

וַיַּחְמֹס Thr 2,6.

[תַּחְמְסוּ] תַּחְמֹסוּ *2 pl.* Jer 22,3 ‖ Job 21,27.

[נֶחְמַס] נֶחְמְסוּ *Ni. 3 perf. pl.* Jer 13,22.

חָמָס

violentia, iniuria, rapina; quod vi et iniuria partum est.

השבעים קורין בתהלים נ״ח ג׳: חָמָס ידיכם תְּפַלֵּסְנָה; וטעם שנאת חָמָס כמו שנאת חִנָּם.

Gn 6,11.13.49,5 ‖ Ex 23,1 ‖ Dt 19,16 ‖ Jes 53,9.59,6.60,18 ‖ Jer 6,7. 20,8 ‖ Ez 7,23.8,17.9,9.28,16.45,9 ‖ Am 3,10.6,3 ‖ Mich 6,12 ‖ Hab

1,2‖Zeph 1,9‖Mal 2,16‖Ps 11,5. 18,49.25,19.27,12.35,11.55,10.73, 6.74,20.140,12‖Prv 3,31.10,6.*11.* 13,2.16,29.26,6‖Job 16,17.19,7 ‖ 1Ch 12,17(18).

וְחָמָס Jer 51,46‖Hab 1,3.

הֶחָמָס Ez 7,11‖Jon 3,8.

לְחָמָס Hab 1,9.

מֵחָמָס 2S 22,3.

וּמֵחָמָס Ps 72,14.

חֲמַס *cs.* Jud 9,24‖Hab 2,17‖Ps 58,3.

וַחֲמַס־ Hab 2,8.*17.*

מֵחֲמַס Ez 12,19 ‖ Joel 4,19 ‖ Ob 10.

חֲמָסִי *suff.* Gn 16,5.‖Jer 21,35.

חֲמָסוֹ Ps 7,17.

חֲמָסִים *pl.* 2S 22,49‖Ps 140,2.*5*‖ Prv 4,17.

## תַּחְמָס] הַתַּחְמָס

avis impura; struthio mas, LXX γλαύξ (*al.* hirundo).

שם עוף טמא שחומס ודורס.

Lev 11,16‖Dt 14,15.

---

## I [חָמֵץ] וְחוֹמֵץ *pt.*

violenter agere.

אח אל חָמַס בחוק המבטא.

Ps 71,4.

## חָמוֹץ

violentus; al. oppressus; al. *pt. pass.* = חָמוּץ.

Jes 1,17.

## חָמֵץ II

acidum esse, fermentari; *Hith.* exacerbari.

נרדף אל שְׂאֹר, ונמצא בהוראה זו גם בשאר לשונות המזרח, ובארמית וסורית בא ע״ן ת׳ צד״י; ויש לו אחוה עם הראשון ועם אָמֵץ כאחות שני המושגים חריף וחזק בלשונות המערב.

Ex 12,38.

חֲמֻצְתּוֹ *inf. suff.* Hos 7,4.

יֶחְמָץ] יֶחְמַץ *3 impf.* Ex 12,34.

יִתְחַמֵּץ *Hith. 3 impf.* Ps 73,21.

## חָמֵץ

fermentatum, fermentum.

Ex 12,15. 13,3.7. 23,18. 34,25 ‖ Lev 2,11. 6,10. 7,13. 23,17 ‖ Dt 16,3.

מֵחָמֵץ Am 4,5.

מַחְמֶצֶת Ex 12,19.20.

## חֹמֶץ

acetum.

י״ם מזה כי־יתחמץ לבבי.

Nu 6,3‖Ps 69,22‖Prv 25,20.

וְחֹמֶץ Nu 6,3².

בַּחֹמֶץ Ruth 2,14.

כַּחֹמֶץ Prv 10,26.

## חָמִיץ

salsus.

מספוא מלוח, ויש דוגמתו בערבית ובדרז״ל.

Jes 30,24.

## III [חָמֵץ] חֲמוּץ *pt. pass. cs.*

rubrum esse; *pass.* rubrotinctus.

קרוב אל אָמֹץ והוא נותן אדום ביותר.

Jes 63,1.

—cnf. אָמֹץ p. 51b—

## חָמַק

circumire, vertere se ad discedendum; *Hith.* circumvagari.

לפי ענינו פְּנִיָּה וסִבּוּב, ויש דוגמתו בערבית. ולרש״י הֶסְתֵּר והתכסה (קרוב אל עָמֹק), ויש מחברין אותו עם חָבַק.

Cant 5,6.

הִתְחַמֵּק] תִּתְחַמָּקִין *Hith. 2 impf. f.* Jer 31,22(21).

## חַמּוּק] חַמּוּקֵי *pl. cs.*

circuitus, ambitus.

סִבּוּב ועִגּוּל הירך, ולרש״י סתרי הירך.

Cant 7,2.

---

## חָמַר I

aestuare, fervere (al. Ps. et Thr. *rubrum esse.*

לרב הפותרים עקר הוראתו תסיסה, רתיחה והעלאת קצף (שאור בארמית חמירא), ונופל על היין התוסס ועל הים הזועף, והֻשאל אל המֵעים (כענין הָמוּ מֵעַי לו, נֶהְפַּךְ לבי בקרבי, או במובן תפיחה וּצְבִיָּה), ולד״ק אלו האמורים ביין ובאברים ענינם היות נצרב ואדום (כבדרז״ל נחמרו בני מעיה, וקרוב אל כָּמַר), ומזה חֹמר ע״ש צבעו (ע׳ הערה אל אֲדָמָה) וטעם יחמרו בים שמעלה חמר (ע׳ ישעיה נ״ז כ׳); י״ת חָמַר, אמיץ חריף, וגם להשבעים הוא תאר ולא פעל.

Ps 75,9.

יֶחְמְרוּ *3 impf. pl.* Ps 46,4.

חֳמַרְמְרָה K. *Poalal 3 perf. f.* Job 16,16.

חֳמַרְמְרוּ, חֳמַרְמָרוּ *pl.* Job 16,16‖Thr 1,20.2,11.

## חֶמֶר, חֲמַר

vinum (fermentans v. *rubrum*).

כן נקרא היין המשבח ע״ש תסיסותו או׳ ע״ש מראהו (אל־תרא יין כי יתאדם); השבעים קורין בישעיה כרם חמד (ע׳ עמוס ה׳ י״א), וכן בקצת נוסחאות.

Dt 32,14‖Jes 27,2.

—v. chald.—

## II [חָמַר] וַתַּחְמְרָה *3 impf. f.*

bituminare (denom. a חֵמָר).

אונקלוס והשבעים קורין ותחמרה מפיק ה״א.

Ex 2,3.

## חֵמָר

bitumen.

Gn 14,10.

וְהַחֵמָר Gn 11,3.

בַּחֵמָר Ex 2,3.

## חֹמֶר I

argilla, lutum, arenatum; coementum.

Jes 41,25.45,9‖Job 4,19.13,12.

הַחֹמֶר Jes 64,7.

בְּחֹמֶר Ex 1,14.

בַּחֹמֶר Jer 18,4‖Nah 3,14.

כְּחֹמֶר Jes 10,6.29,16‖Job 38,14.

כַּחֹמֶר Jer 18,6‖Job 10,9.

וְכַחֹמֶר Job 27,16.

לַחֹמֶר Gn 11,3‖Job 30,19.

מֵחֹמֶר Job 33,6.

## חֹמֶר II

mensura aridorum.

מדת היבש, והוא הכור בעל עשר איפה או

31,37‖Jos 14,10‖2S 4,4 ‖ 1R 6,6. 10.7,16.39.49 ‖ 2R 8,16.13,19 ‖ Jes 19,18.52,22 ‖ Ez 40,7.21.25. *33.36*.30$^2$.48.41,2.9.11.12.45,3 ‖ 1Ch 3,20.4,32.11,23 ‖ 2Ch 3,11. *15*$^2$.12.15.4,7.6,13.

**וְחָמֵשׁ** Gn 25,7.45,22‖Ex 26,3.27, 1.36,10.38,1 ‖ Jos 14,10 ‖ 1S 25, 18$^2$.42 ‖ 1R 6,24$^2$.7,16.23.39.49. 22,42$^2$ ‖ 2R 14,2.*15*,*33*.*18*,*2*.21,1. 23,36‖Jes 7,8 ‖ Ez 40,1.13.29.48. 41,2 ‖ 2Ch 3,15.4,2.7.6,13.15,19. 20,31$^2$.25,1.*27*,*1*.*29*,*1*.*36*,*1*.33,1.

**חֲמֵשׁ** *cs.* Gn 5,10.32.7,20.11,11 ‖ Ex 26,3.9.27,15.30,23.24.10.*16*. 38,14.*15* ‖ 2S 24,9 ‖ 2R 14,17.23. 20,6 ‖ Jes 38,5 ‖ Ez 42,16.17.*18*. *19*.20$^2$.45,2.48,16$^4$.30.*32*.*33*.*34* ‖ Esth 9,6.*12* ‖ 1Ch 4,42 ‖ 2Ch 13, 17.15,10.25,25.35,9.

**וַחֲמֵשׁ** Gn 5,30 ‖ Ex 27,14.38,26‖ Nu 1,21. *33*.*41*.*2*,*11*.*19*.*28*.*26*,*18*. *22*.*27*.*37*.*31*,*39*.*45*. 46.*3*,*22*.*4*,*48*. *31*,*36*.*43* ‖ 1R 9,23 ‖ Job 1,3$^2$ ‖ Neh 7,70(69)‖2Ch 26,13.

**בַּחֲמֵשׁ** Ez 45,2.

**מֵחֲמֵשׁ** Nu 31,28.

**חֲמִשָּׁה** *m.* Gn 18,28.47,2‖Ex 21, 37.26,26.*36*,*31*.37$^2$.36,38$^2$ ‖ Lev 26,8.27,6.7 ‖ Nu 1,25.*2*,*15*.37.*2*, *23*.3,50.7,17.*23*.*29*.*35*.*41*.*47*.*53*. *59*.*65*.*71*.*77*.*83*$^3$.11,19.26,41.*50* ‖ Jos 10,26 ‖ Jud 18,2 ‖ 1S 6,4.17, 40.21,4 ‖ 2S 9,10 ‖ 1R 5,12.7,3 ‖ 2R 7,13‖Jes 17,6.30,17 ‖ Ez 45,1 *6*.*48*,*8*.*9*.*10*.*13*$^2$.*15*.*20*.*21*$^2$.3.12.48, 10 ‖ Esth 9,16.21 ‖ Esr 2,5 ‖ 1Ch 2,4.6.7,3.7.24,14‖2Ch 4,6.*8*.

**וַחֲמִשָּׁה** Gn 18,28 ‖ Ex 26,27$^2$.*36*, *32*$^2$.38,25.28‖Jud 20,35.*46*‖1S 6, 4.16.22,18‖1R 7,3 ‖ 2R 19,35.25, 19‖ Jes 37,36 ‖ Jer 52,30.31 ‖ Ez 8,16.11,1.45,5.12 ‖ Dan 12,12 ‖ Esr 2,8.20.33.34.66.67 ‖ Neh 6, 15.7,13.20.25.36.67.68.69 ‖ 2Ch 4,6.*8*.

**הַחֲמִשָּׁה** Gn 14,9.

**בַּחֲמִשָּׁה** Gn 18,28‖Ex 16,1‖ Lev

**וּבַחֲמֹר** Dt 22,10.

**לַחֲמוֹר** Prv 26,3.

**חֲמֹרְךָ** *suff.* Dt 28,31.

**וַחֲמֹרֶךָ, וַחֲמֹרְךָ** Ex 23,12 ‖ Dt 5, 14.

**חֲמֹרוֹ** Gn 22,3.44,13 ‖ Ex 23,4 ‖ Jos 7,24‖1R 2,40.

**וַחֲמֹרוֹ** Ex 20,17‖Dt 5,18.

**לַחֲמֹרוֹ** Gn 42,27‖Dt 22,3.

**חֲמוֹרִים, חֲמֹרִים** *pl.* Gn 45,23 ‖ Jud 19,3.10‖2S 16,1 ‖ Ez 23,20 ‖ Esr 2,67‖Neh 7,69(70).

**וַחֲמוֹרִים, וַחֲמֹרִים** Gn 12,6. 24, 35.30,43‖Nu 31,34.39.*45*‖ 1S 27, 9‖2Ch 5,21.

**הַחֲמוֹרִים, הַחֲמֹרִים** Gn 36,24 ‖ Nu 31,28.30 ‖ 1S 25,18‖2S 16,2‖ Neh 13,15.

**בַּחֲמוֹרִים, בַּחֲמֹרִים** Ex 9,3‖ 1Ch 12,40(41)‖2Ch 28,15.

**וּבַחֲמֹרִים** Gn 47,17.

**לַחֲמוֹרִים** Jud 19,21.

**חֲמֹרֵינוּ** *suff.* Gn 43,18.

**לַחֲמוֹרֵינוּ** Jud 19,19.

**חֲמוֹרֵיכֶם** 1S 8,16.

**חֲמֹרֵיהֶם** Gn 34,28.42,26‖2R 7,7.

**וַחֲמֹרֵיהֶם** Gn 44,3.

**לַחֲמוֹרֵיהֶם, לַחֲמֹרֵיהֶם** Gn 43,24‖ Jos 9,4.

## יַחְמוּר [וְיַחְמוּר

nomen animalis cuiusdam ex cervorum genere (dama, bubalus?).

לד"ק אחד ממיני הצבאים, ויש מי שאומר שהיה חמור היערי, ואיך הוא נמנה בין החיות הטהורות?

Dt 14,5‖1R 5,3.

—v. n. pr.—

## חָמֵשׁ *f.*

quinque (*num. card.*).

מספר יסודי לרבות נקבות. השבעים והפשיטא קורין בדה"ב כ"ח א': בן־עשרים וחמש (ע' כ"ט א').

Gn 5,6.11.15.17.*30*.21.*23*. 11,12. 32.12,4.43,34.45,6.11 ‖ Ex 27,1. 18.38,1.18‖Lev 27,5.6 ‖ Nu 8,24.

שלשים סאה, ונקרא כן ע"ש רבוי הכמות או לפי שנעשה מחֹמר.

Lev 27,16‖Jes 5,10‖Ez 45,14$^2$.

**וְחֹמֶר** Hos 3,2.

**הַחֹמֶר** Ez 45,11$^3$.

**מֵחֹמֶר** Ez 45,13$^2$.

## חֹמֶר III

tumulus, acervus.

ענינו רבוי וצבור, ואולי הֻשאל מן חמר ועפר שנאמר על רבוי הכמות (איוב כ"ז ט"ז) כמו חול; השבעים מתרגמין חֹמֶר דחבקוק כפעל (במובן ידמו יחמרו מימיו) וברבים, ומוסב על הסוסים.

Hab 3,15.

**חֲמָרִים, חֲמָרִם** *pl.* Ex 8,10$^2$‖Nu 11,32.

## חֲמוֹר

acervus.

לרש"י ורד"ק האי דשופטים לשון צִבּוּר הוא (ע"מ יְאוֹר, שְׁאוֹר), ולהאחרונים חמור כמשמעו, והשבעים קורין חֲמוֹר חֲמַרְתַּיִם, כלומר הטחתי להם מכות או דרכתי בהם כחֹמר, ודאי דשמואל מתרגמין צִבּוּר, וליונתן חמרא מעין להמא, ויי"נ חמשה להם.

Jud 15,16‖1S 16,20.

**חֲמֹרָתַיִם** [**חֲמֹרָה** *du.* Jud 15,16.

---

## חֲמוֹר, חֲמֹר

asinus.

לרב הפותרים נקרא כן ע"ש צבעו האדמדם, וכן יְכֻנֶּה הָאָדֹם בשפת קסטיליא; ואולי הוא מן הערבית חמל (בחלוף למ"ד ברי"ש, אלמנותיו, ארמנותיו, מזלות, מזרות), כלומר נשא סֵבֶל.

Gn 49,14‖Ex 13,13.21,33.22,3.8. 9.23,5.34,20‖Nu 16,15‖Dt 22,4‖ Jud 15,15.16‖1S 15,3.16,20 ‖ 2R 6,25‖Jes 21,7 ‖ Jer 22,19 ‖ Zach 9,9‖Job 24,3.

**וַחֲמוֹר** Gn 32,6‖Jos 6,21 ‖ Jud 6, 4‖ 1S 12,3.22,19 ‖ 1R 13,28 ‖ Jes 1,3.

**הַחֲמוֹר, הַחֲמֹר** Gn 22,5‖Ex 4,20‖ Jos 15,18 ‖ Jud 1,14. 15,16$^2$. 19, 28‖1S 15,20.25,23.42 ‖ 2S 17,23. 19,27‖1R 13,13$^2$.23.27.28.29.

**וְהַחֲמוֹר** 1R 13,24 ‖ 2R 7,10 ‖ Jes 32,20‖Zach 14,15.

חמשים איש בקבוץ מערכה, וזה טעם שר חמשים וחמשיו דמ״ב א׳.

Jos 1,14.4,12.

וַחֲמִשִּׁים Ez 13,18.

הַחֲמִשִּׁים Jud 7,11.

II חֹמֶשׁ] הַחֹמֶשׁ

abdomen; *Vulg.* inguen, latus.

תרגמו ירך, להז״ל הוא דופן או צלע חמשית, מקום שמרה וכבד תלויים בו, והאחרונים מפרשים מן הערבית בהוראת דשן ושמן, והכונה בטן עב ושמן (שמערבויך), ובדרז״ל חֻמצא.

2S 2,23.3,27.4,6.20,10.

---

חֵמֶת] הַחֵמֶת

uter.

נאד; י״פ אותו מן המת הערבית בהוראת רקבון הנאמר על דמים, וכת״א רַקְבָּא, וי״א שהוא כמו חֹמֶשׁ דלעיל ע״ש שהיא בתבנית כרס (וכן יֵאָמר ברומית uter על הנאד וגם uterus על הגוף), ואולי הוא קיתון מֵחֹמֶר חום.

Gn 21,15.19.

וְחֵמַת *cs.* Gn 21,14.

———חֵן v. חָנַן———

חָנָה

inclinare, considere; tentorium, castra ponere; oppugnare, obsidere (*defendere* Zach 9,8); *poet.* habitare.

השבעים קורין דברים א׳ ל״ג לַחֲנֹתְכֶם באש לילה (בשנוי הטעמים), וי״ג בתהלים נ״ג ו׳: כי־אלהים בְּדוֹר עֲצַת־הֹלֵךְ הבישתה כי־אלהים מְאָסָם (מַחְסֵהוּ), ומתאים עם י״ד ו׳.

1S 26,5‖Jes 29,1.

וְחָנִיתִי *1 perf.* Jes 29,3‖Zach 9,8.

חָנוּ *3 pl.* Nu 2,34‖1S 4,1.13,16.

וְחָנוּ Nu 1,52.

חֹנֶה *pt.* Ex 18,5‖Ps 34,8.

חֹנֶךָ *suff.* Ps 53,6.

חֹנִים *pl.* Ex 14,9 ‖ 1S 26,5.29,1‖ 2S 11,11‖1R 16,15.

הַחוֹנִים, הַחֹנִים Nu 10,5.6 ‖ 1R 16,16‖Nah 3,17.

וְהַחוֹנִם, הַחֹנִים Nu 2,3.5.12.27. 3,38.

חֹנָה *pt. f. sg.* 2S 23,13‖1Ch 11, 15.

חֲנוֹת *inf. cs.* Jud 19,9.

חֲמִשָּׁיו 2R 1,10.*12*.

וַחֲמִשָּׁיו 2R 1,9.11.13.

חֲמִשֵּׁיהֶם 2R 1,14.

חֲמִישִׁי *m.*

quintus (*num. ordin.*).

Gn 1,23.30,17.

הַחֲמִישִׁי, הַחֲמִשִׁי Nu 7,36.29,26. 33,38 ‖ Jos 19,24 ‖ Jud 19,8 ‖ 2R 25,8 ‖ Jer 1,3.28,1.52,12 ‖ Zach 7,3.8,19‖Esr 7,8.9‖1Ch 2,14.3,3. 8,2.12,10 (11). 24,9.25,12.26,3.4. 27,8.

וְהַחֲמִישִׁי 2S 3,4.

בַּחֲמִישִׁי, בַּחֲמִשִׁי Ez 20,1‖Zach 7,5.

חֲמִישִׁית, חֲמִשִׁית

quinta; *quinta pars.*

Gn 47,24 ‖ Lev 27,15.19 ‖ 1R 6, 31‖Neh 6,5.

הַחֲמִישִׁית, הַחֲמִשִׁת, הַחֲמִשִׁית Lev 19,25 ‖ 1R 14,25 ‖ Jer 36,9 ‖ Ez 1,2‖2Ch 12,2.

חֲמִשִׁיתוֹ, חֲמִישִׁתוֹ, חֲמִשִׁתוֹ *suff.* Lev 5,16.22,14.27,13.27.31.

וַחֲמִישִׁתוֹ Nu 5,7.

וַחֲמִשִׁתָיו *pl. suff.* Lev 5,24.

I חָמַשׁ] *Pi. 3 perf.* וְחִמֵּשׁ

quintare, quintam redituum partem exigere (*al.* armare, munire).

א״ת ויזרז, אמנם יב״ע והשבעים תרגמו כפי׳ הראב״ע והרשב״ם שיגבה חלק חמישית, וכאמור לקמן.

Gn 41,34.

חֹמֶשׁ] לַחֹמֶשׁ

pars quinta.

Gn 47,26.

———v. chald.———

II חָמַשׁ] *pt.pass.pl.* חֲמֻשִׁים

armare, munire; *pt. pass. pl.* armati, expediti (alacres ad pugnandum).

נרדף אל חלץ, ולדעת האומרים כי חלוצים טעמו חגורי מתנים (חֲלָצַיִם) יהיה חמשים הגורי החֹמֶשׁ; לריב״ל ע״ש שהיו מְסֻדרים חמשים

23,34.*39*‖Nu 33,3‖1R 12,32.33 ‖ 2R 6,25 ‖ Ez 1,1.*2.8,1.33,21.* 32, 17.45,25.48,20‖Hos 3,2 ‖ Esth 9, 18.

וּבַחֲמִשָּׁה Lev 23,6‖Nu 28,17.29, 12.

לַחֲמִשָּׁה 1Ch 25,22.

חֲמֵשֶׁת *cs.* Nu 3,47².18.16.31,8 ‖ Jos 10,5.16.17.22.*23*.13,3‖Jud 3, 3.18,7.14.17.20,45 ‖ 1S 17,5 ‖ 2S 21,8 ‖ Ez 45,6 ‖ Esr 1,11.2,69 ‖ 1Ch 29,7‖2Ch 35,9.

וַחֲמֵשֶׁת Nu 31,32 ‖ 2S 19,18 ‖ Ez 48,15.

כַּחֲמֵשֶׁת Jos 8,12‖Jud 8,10.

לַחֲמֵשֶׁת 1S 6,18.

חֲמִשִּׁים *pl. c.*

quinquaginta.

Gn 6,15.7,24.8,3.18,24². 26.28 ‖ Ex 18,21. *25*. 26,5.6.10.11. 27,12. 13.18. 30,23². 36,12.13.17.18. 38, 12.13 ‖ Lev 23,16.27,3 ‖ Nu 4,3. *30.35.39.43.47*. 23. 8,25. 16,2. 17. 26,10 ‖ Dt 1,15.22,29 ‖ Jos 7,21 ‖ 1S 6,19. 8,12‖2S 24,24‖1R 7,6.9, 23.18,4.13² ‖ 2R 1,9.11.13². 2,16. 17.13,7.15,20.23.25.27 ‖ Jes 3,3 ‖ Ez 40,15.21.25.*29*.33.*36*.42,2.7.8. 48,17⁴‖Hag 2,16‖Esth 5,14.*7,9*‖ Esr 2,7.*31*.14.15.22.29.30.37.60. 8,6‖Neh 7,10.12.*34*.20.33.40.70‖ 1Ch 5,21.12,33(34) ‖ 2Ch 3,9.8, 10.

וַחֲמִשִּׁים Gn 9,28.29‖Ex 26,5.*10*. *36,12.17*.38,26‖Nu 1,23.*2,13*.25. *2,15*.29.*2,6*.31.*2,8*.43.*2,30.26,47*. 46.*2,32*. 2,16².31. 4,36. 26,34. 31, 52‖2S 15,1‖1R 1,5.7,2,18,19.22‖ 2R 2,7.15,2.21,1‖Ez 45,2‖Esr 8, 3.26‖Neh 5,17 ‖ 1Ch 5,21.8,40.9, 9‖2Ch 2,16.8,18.26,3.33,1.

הַחֲמִשִּׁים Lev 25,10.11 ‖ Nu 16, 35.31,30.47‖2R 1,10.13.14.

בַּחֲמִשִּׁים Ex 27,18 ‖ Lev 27,16 ‖ 1R 10,29‖2Ch 1,17.

לַחֲמִשִּׁים Neh 6,15.

חֲמִשֶּׁיךָ *suff.* 2R 1,10.*12*.

ובסורית, ומצוי בדרו"ל, ושה"ת חֲנֻיּוֹת לכעל החנות; אך ליונתן בית דבור היה בתוך החֲנֻיּוֹת שהקיפו אותו.

Jer 37,16.

[תַּחֲנוֹת] תַּחֲנֹתִי *suff.*

castra.

2R 6,8.

—v. n. pr. מַחֲנֵה־דָן , מַחֲנַיִם—

## חֲנִית

hasta, cuspis.

י"ג בש"ב כ"ג אַחֲרֹנִית ת' בְּאַחֲרֵי החנית.

1S 13,19.21,9.26,16.22 ‖ 2S 23,7. 21‖Nah 3,3‖Ps 35,3.46,10.57,5 ‖ Job 39,23.41,18‖1Ch 11,23.

וַחֲנִית 1S 13,22‖1Ch 12,34(35).

הַחֲנִית 1S 18,11.*20.33*.19,10.26, 11.12‖2S 2,23$^2$.23,21 ‖2R 11,10‖ 1Ch 11,23.

וְהַחֲנִית 1S 18,10.

בַּחֲנִית 1S 19,10.26,8.

וּבַחֲנִית 1S 17,45.47.

[חֲנִיתְךָ] חֲנִיתֶךָ *suff.* Hab 3,11.

חֲנִיתוֹ 1S 17,7$^2$ ‖ 2S 1,6.21,19.23, 18‖1Ch 11,11.20.20,5.

וַחֲנִיתוֹ 1S 19,9.22,6.26,7.

בַּחֲנִיתוֹ 2S 23,21‖1Ch 11,23.

[חֲנִיתִים] הַחֲנִיתִים *pl. I.* 2Ch 23,9.

[חֲנִיתוֹת] וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם *pl. II. suff.* Jes 2,4‖Mich 4,3.

[חָנַט] חָנְטָה *3 perf. f.*

condire cadaver; maturare, *al.* rubescere.

יֵאָמֵר על הפרי כשנתמלא מיץ ונתבשל ונתמתק (כבדרו"ל), ועל הרקיחה בבשמים לגופות מתים; וי"מ חָנְטָה פניה נתאדמו (כבערבית), ומחברין לזה חִטָּה.

Cant 2,13.

לַחֲנֹט *inf. cs.* Gn 50,2.

[יַחֲנֹט] וַיַּחַנְטוּ *3 impf. pl.* Gn 50,2.26.

[חֲנֻטִים] הַחֲנֻטִים *pl. t.*

conditura cadaverum.

11$^2$ ‖ 1S 14,15.21.28,1.29,6 ‖ 1R 16,16.22,36‖Ps 106,16.

לַמַּחֲנֶה Ex 16,13. 29,14. 33,7$^2$ ‖ Lev 4,12.*21*. 6,4. 10,4.5. 14,3. 16, *27.24,14.23*. 8,17.*9,11*. 13,46. 17, 3‖ Nu 5,3.4.12,14.15.15,35.36.*19, 3.31,13*.19,9.31,19‖Dt 23,11.13 ‖ Jud 7,21‖2R 3,9‖2Ch 22,1.

מַחֲנֵה *cs.* Gn 32,3‖Ex 14,19.20$^2$. 24$^2$‖Nu 2,3.10.*10,18*.17.18.25.10, 14.22.25 ‖ Jos 6,18 ‖ Jud 4,16.7, 15$^2$.8,10‖ 1S 17,46.28,5.19‖2R 3, 24. 7,4.5$^2$.6.10.14.16 ‖ 1Ch 9,19. 14,15.16.

וּמַחֲנֵה Jud 7,1.8‖1Ch 11,15.

בְּמַחֲנֵה Jud 7,13.13,25 ‖ 1S 4,6. 14,19‖2S 5,24.23,16 ‖ 2R 19,35‖ Jes 37,36‖1Ch 11,18‖2Ch 32,21.

כְּמַחֲנֵה 1Ch 12,22(23).

לְמַחֲנֵה Nu 2,9.16.24.31 ‖ Jos 6, 23‖1Ch 12,22(23).

מִמַּחֲנֵה 1S 13,17‖2S 1,3.

מַחֲנֶךָ *suff.* Dt 23,15.

מַחֲנֵהוּ Nu 1,52 ‖ 2R 5,15.6,24 ‖ Joel 2,11 ‖ Ps 78,28 ‖ 2Ch 14,12.

[מַחֲנַיִם] הַמַּחֲנָיִם *du.* Cant 7,1.

[מַחֲנִים] הַבְּמַחֲנִים *pl. I. interrog.* Nu 13,19.

מַחֲנֶיךָ *suff.* Dt 23,15.29,10.

מַחֲנֵיכֶם Am 4,10.

מַחֲנֵיהֶם Nu 5,3‖Jos 10,5.11,4‖1S 17,1.53.28,1.29,1.

וּמַחֲנֵיהֶם Jud 8,10.

מַחֲנוֹת *pl. II.* Gn 32,8.11 ‖ Ez 4,2‖2Ch 31,2.

הַמַּחֲנוֹת,הַמַּחֲנֹת Nu 2,17.32.10,2. 5.6.25.

בַּמַּחֲנוֹת Zach 14,15.

לְמַחֲנוֹת 1Ch 9,18.

מִמַּחֲנוֹת 1S 17,4.

[חָנוּת] הַחֲנֻיוֹת *pl.*

fornix, cella, taberna.

בראשונה הונח לכל חדר שדגיהו בו למשמרת, ועי"כ יֵאָמֵר גם על בית הכלא, ואח"כ התיחד אל מקום אוצר הסחורה, וכן הוא בערבית

וּבַחֲנֹת Nu 1,51.

חֲנֹתֵנוּ *suff.* Nu 10,31.

לַחֲנֹתְכֶם Dt 1,33.

וַחֲנֵה *imper.* 2S 12,28.

חֲנוּ *pl.* Nu 31,19‖Jer 50,29.

וַיִּחַן *3 impf.* Gn 26,17.33,18 ‖ Ex 19,2‖Jos 10,31‖Jud 9,50‖1S 11,1.26,3 ‖ 2S 17,26 ‖ 2R 25,1 ‖ 2Ch 32,1.

תַּחֲנֶה *3 f.* Ps 27,3.

וַנַּחֲנֶה *1 pl.* Esr 8,15.

תַּחֲנוּ *2 pl.* Ez 14,2.

יַחֲנוּ *3 pl.* Nu 1,50.53,2,2$^2$.17.3, 23.29.35.9,17.18$^2$.20.*23*.22.

וְיַחֲנוּ Ex 14,2.

וַיַּחֲנוּ Ex 13,20.15,27. 17,1.19,2 ‖ Nu 12,16.21,10.11.12.13. 22,1.33, 5.6.7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.17. 18.19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28.29.30.31.32.33.34.35.36.37.41. 42.43.44.45.46.47.48.49 ‖ Jos 4, 19.5,10.8,11.10,5.34.11,5 ‖ Jud 6, 4.33.7,1. 10,17$^2$. 11,20.15,9.18,12. 20,19 ‖ 1S 4,1.13,5.17,1.2.28,4$^2$ ‖ 2S 24,5 ‖ 1R 20,27.29 ‖ Jer 52,4‖ Job 19,12‖ Neh 11,30‖1Ch 19,7.

וַיַּחֲנוּן Jud 11,18.

## מַחֲנֶה

castra; exercitus; locus castrorum; agmen.

Dt 23,10‖Ez 1,24‖Ps 27,3.

הַמַּחֲנֶה Gn 32,9$^2$.33,8.50,9 ‖ Ez 16,13 ‖ Ex 19,17.32,19.26.33,7. 11 ‖ Lev 14,8.16,26.*28* ‖ Nu 4,5. *15*.5,2.10,34.11,1.9.30.31$^2$.32.14, 44.19,7.31,12.24 ‖ Dt 2,14.15.23, 11.12 ‖ Jos 1,11.3,2.6,11.14.8,13. 9,6.10,6.*15.43*.21.18,9‖ Jud 4,15. 16. 7,10.14.17.18.19.21. 22$^2$. 8,11. 12.21,8.12‖ 1S 4,3.5.6.7.11,11.17, 17,26,6‖2S 1,2 ‖ 1R 22,34 ‖ 2R 7, 7.8.12‖2Ch 18,33.

וְהַמַּחֲנֶה Jud 8,11.

בַּמַּחֲנֶה Gn 32,22 ‖ Ex 19,16.32, 17.27.36,6 ‖ Lev 17,3.24,10 ‖ Nu 11,26$^2$.27‖Jos 5,8.6,11 ‖ Jud 7,9.

לרב המפ׳ אינו בינוני פעול (חָנוּט) רק שם המִפשט, כמי מרוקדן דאסתר.

Gn 50,3.

——conf. חִטָּה——

חָנַךְ] חֲנָכוֹ 3 *perf. suff.*

initiare, dedicare; edocere.

שנור בדרוז״ל, ויש מחברין אותו עם חֵךְ.

Dt 20,5.

חֲנֹךְ *imper.* Prv 22,6.

יַחְנֹךְ] יַחְנְכֶנּוּ 3 *impf. suff.* Dt 20,5.

וַיַּחְנְכוּ 3 *pl.* 1R 8,63‖2Ch 7,5.

חֲנֻכָּה

initiatio, dedicatio, sacrificium initiationis.

Neh 12,27.

חֲנֻכַּת *cs.* Nu 7,10.84.*88* ‖ Ps 30,1‖2Ch 7,9.

וּבַחֲנֻכַּת Neh 12,27.

לַחֲנֻכַּת Nu 7,11.

חָנִיךְ] חֲנִיכָיו *pl. suff.*

expertus, probatus.

Gn 14,14.

——v. ch. et n. pr.——

חָנֵן v. חִנָּם

חֲנָמַל] בַּחֲנָמַל

grando, glacies.

נרדף אל ברד, קרח חוק, ולרז״ל אחד ממיני הארבה; השם חנמאל אין מתאחה לו, לפי שהוא כמו חננאל.

Ps 78,47.

חָנַן

propitium esse, favere, misereri; gratificari, donare; *Pi.* gratum reddere (vocem): *blande loqui*; *Po.* dolere; *Hith.* misericordiam implorare, deprecari, supplicare.

הוראתו ידועה, ויש מחברין אותו עם חָנָה במובן נטיה ופניה (להיטיב), וכהוראתו בערבית; וְחַנֹּתִי דאיוב לרד״ק מקור בכנוי. השבעים קורין בירמיה כ״ב כ״ג מה־נֶאֱנַחְתְּ.

Gn 33,5.

חַנַּנִי *suff.* Gn 33,11.

וְחַנַּנִי Q. 2S 12,22.

וְחַנֹּתִי 1 *perf.* Ex 33,19‖Job 19,17(?).

חַנֻּנוּ] חָנֲנוּ 3 *pl.* Thr 4,16.

חֹנֵן, חוֹנֵן *pt.* Ps 37,21.26.109,12.112,5‖Pr 14,31.19,17.

לְחוֹנֵן Prv 28,8.

חָנוֹן *inf. abs.* Jes 30,19.

חַנּוֹת *cs.* Ps 77,10.

לְחֶנְנָהּ *suff.* Ps 102,14.

לַחֲנַנְכֶם Jes 30,18.

חֹן] חָנֵּנִי *imper. suff.* Ps 4,2.6,3.31,10.41,5.11.51,3.56,2.57,2.86,3.119,29.58.

וְחָנֵּנִי Ps 25,16.26,11.27,7.30,11.86,16.*119,132*.

חָנְנֵנִי Ps 9,14.

חָנֵּנוּ Jes 33,2‖Ps 123,3².

חָנֻּנוּ] חָנֻּנִי *pl. suff.* Job 19,21².

חָנּוּנוּ (?) Jud 21,22.

אָחֹן 1 *impf.* Ex 33,19.

תָּחֹן 2 *impf.* Ps 59,6.

תְחָנֵּם *suff.* Dt 7,2.

יָחֹן 3 *impf.* Dt 28,50.

וַיָּחָן 2R 13,23.

יֶחֱנַן Am 5,15.

יְחָנֵּנִי *suff.* 2S 12,22.

יְחָנֵּנוּ Ps 67,2.

וִיחָנֵּנוּ Mal 1,9.

שֶׁיְּחָנֵּנוּ Ps 123,2.

יְחָנְךָ Gn 43,29‖Jes 30,19.

וִיחֻנֶּךָּ Nu 6,25.

יְחֻנֶּנּוּ Jes 27,11.

וַיְחֻנֶּנּוּ Job 33,24.

נַחַן] נֵחַנְתְּ *Ni.* 2 *perf. f.* Jer 22,23.

חִנֵּן] יְחַנֵּן *Pi.* 3 *impf.* Prv 26,25.

וּמְחוֹנֵן *Po. pt.* Prv 14,21.

יְחֹנְנוּ] יְחֹנֲנוּ 3 *impf. pl.* Ps 102,15.

הֻחַן] יֻחַן *Ho.* 3 *impf.* Jes 26,10‖Prv 21,10.

הִתְחַנֵּן] הִתְחַנַּנְתָּה *Hith.* 2 *perf.* 1R 9,3.

הִתְחַנַּנְתִּי 1 *perf.* 1R 8,59.

וְהִתְחַנְּנוּ (al. חַנְ) 3 *pl.* 1R 8,33.47‖2Ch 6,24.37.

לְהִתְחַנֶּן־ [נֶ] *inf. cs.* Esth 4,8.

בְּהִתְחַנְנוֹ (al. נְ) *suff.* Gn 42,21.

אֶתְחַנֵּן] אֶתְחַנֶּן־, אֶתְחַנָּן 1 *impf.* Ps 30,9.142,2 ‖ Job 9,15.19,16.

וָאֶתְחַנַּן (al. נָ) Dt 3,23.

תִּתְחַנֵּן 2 *impf.* Job 8,5.

וַיִּתְחַנֶּן־, וַיִּתְחַנֵּן 3 *impf.* 2R 1,13‖Hos 12,5.

וַתִּתְחַנֶּן־ 3 *f.* Esth 8,3.

חַנּוּן

benignus, misericors.

Ex 22,26‖Joel 2,13‖Jon 4,2‖Ps 111,4.*145*,8.112,4.116,5 ‖ Neh 9,17.31‖2Ch 30,9.

וְחַנּוּן Ex 34,6‖Ps 86,15.103,8.

חֲנִינָה

gratia, misericordia.

Jer 16,13.

תְּחִנָּה

preces, supplicatio; gratia, misericordia.

במ״א ח׳ ל׳ בקצת נוסחאות תְּפִלַּת ח׳ תְּחִנַּת.

Jos 11,20‖1R 8,38‖Esr 9,8‖2Ch 6,29.

וְהַתְּחִנָּה 1R 8,54.

תְּחִנַּת *cs.* 1R 8,30.52².

תְּחִנָּתִי *suff.* Jer 37,20.38,26‖Ps 6,10.119,170‖Dan 9,20.

מִתְּחִנָּתִי Ps 55,2.

תְּחִנָּתֵנוּ Jer 42,2.

תְּחִנָּתְךָ 1R 9,3.

תְּחִנַּתְכֶם Jer 42,9.

תְּחִנָּתוֹ 1R 8,28 ‖ 2Ch 6,19.33,13

תְּחִנָּתָם 1R 8,45.*49* ‖ Jer 36,7 ‖ 2Ch 6,35.

תְּחִנּוֹת] תְּחִנֹּתֵיהֶם *pl. suff.* 2Ch 6,39.

°תַּחֲנוּן] תַּחֲנוּנִים *pl. t. I.*

preces, supplicationes.

Prv 18,23‖Job 40,27.

מוסב אל השם) ובקצתן מַחֲנַק, במ"ם היתרון, וכן פירש"י.

Job 7,15.

## חָסַד°

probro, contumelia afficere; *Hith.* benignum se praestare.

בא גם על הרפה ותועבה (כבארמית) ע"ד ברך וקלס.

יְחַסֶּדְךָ [חִסֵּד *Pi. 3 impf. suff.* Prv 25,10.

תִּתְחַסָּד [הִתְחַסֵּד *Hith. 2 impf.* 2S 22,26 ‖ Ps 18,26.

## חֶסֶד, חָסֶד

I) amor, benignitas, clementia, benevolentia, misericordia; pietas, gratia; beneficium, *beneficiorum auctor;* pulchritudo, decor; II) probrum (Lev 20,17. Job 6,14).

השבעים מוסיפין וקורין בש"ב ט"ו כ': וַיהֹוָה יַעֲשֶׂה עִמְּךָ חסד ואמת; בתהלים י"ט י"א: אֱלֹהֵי חַסְדּוֹ יקדמני, ובקמ"ד ב' חַזְקִי ומצודתי; י"ג בדה"ב ו' מ"ב: זכרה לי חסדי דויד.

Gn 24,12.14.49.39,21.40,14.47,29 ‖ Ex 20,6.34,6.7 ‖ Lev 20,17 ‖ Nu 14,18 ‖ Dt 5,10 ‖ Jos 2,12².14 ‖ Jud 1,24.8,35 ‖ 1S 15,6.20,8.14 ‖ 2S 2,6.3,8.9,1.3.7.10,2².15,20.22,51 ‖ 1R 2,7.3,6.20,31 ‖ Jes 57,1 ‖ Jer 2,2.9,23.31,3(2).32,18 ‖ Hos 4,1.6,6.10,12.12,7 ‖ Joel 2,13 ‖ Jon 4,2 ‖ Mich 6,8.7,18.20 ‖ Ps 18,51.25,10.32,10.33,5.52,3.61,8.62,13.85,11.86,5.15.89,3.15.101,1.103,4.8.109,12.16.141,5.145,8 ‖ Prv 3,3.11,17.20,28.31,26 ‖ Job 6,14 ‖ Ruth 1,8 ‖ Esth 2,9 ‖ Esr 7,28.9,9 ‖ Neh 9,17 ‖ 1Ch 19,2² ‖ 2Ch 1,8.

וָחֶסֶד, וָחָסֶד Ps 23,6 ‖ Prv 21,21 ‖ Job 10,12 ‖ Esth 2,17 ‖ Neh 1,5.

וְחֶסֶד Zach 7,9 ‖ Ps 103,17 ‖ Prv 14,22.34 ‖ Neh 9,17.

הַחֶסֶד Dt 7,12 ‖ 2S 2,5 ‖ 1R 3,6 ‖ Jer 16,5 ‖ Ps 130,7 ‖ 2Ch 24,22.

וְהַחֶסֶד Dt 7,9 ‖ 1R 8,23 ‖ Dan 9,4 ‖ Neh 9,32 ‖ 2Ch 6,14.



חֲנֻפָּה [חָנֵף *3 perf. f.* polluere, contaminare; pollutum, contaminatum esse; *blandiri, fallere.*

בערבית הוראתו עָקוֹם ועָקוּשׁ, ונאמר על עִוּוּת הישׁר, ויש מחברין אותו עם כנף (כעין בגד ומעיל שהֻשְׁאלו על בגידה ומעילה), ושמושו מצוי הרבה בדרז"ל, ונאמר גם על הארץ כמליצת כִּחֵשׁ מעשה זית דחבקוק ג' י"ז.

Jes 24,5.

חָנֵפוּ [חָנְפוּ *3 pl.* Jer 23,11.

חָנוֹף *inf. abs.* Jer 3,1.

תֶּחֱנַף, תֶּחֱנָף *3 impf. f.* Jer 3,1 ‖ Mich 4,11.

וַתֶּחֱנַף, וַתֶּחֱנָף Jer 3,9 ‖ Ps 106,38.

וַתַּחֲנִיפִי [הֶחֱנִיף *Hi. 2 impf. f.* Jer 3,2.

יַחֲנִיף *3 impf.* Nu 35,33 ‖ Dan 11,32.

תַּחֲנִיפוּ *2 pl.* Nu 35,33.

## חָנֵף

impius; *blanditor, hypocrita.* Jes 9,16.10,6 ‖ Prv 11,9 ‖ Job 8,13.13,16.15,34.17,8.20,5.27,8.34,30.

חֲנֵפִים *pl.* Jes 33,14.

וְחַנְפֵי־ *cs.* Job 36,13.

בְּחַנְפֵי Ps 35,16.

## חֹנֶף

impietas, fallacia.

Jes 32,6.

חֲנֻפָּה Jer 23,15.

## חָנַק°

strangulare, sufficare.

בא בהוראה זו גם בערבית ובסורית, ובדרז"ל מיתת חֶנֶק; יש מחברין לו גם ענק (בערבית צואר), וגם שנק בתרגומים ובדרז"ל.

וַיֵּחָנַק [נֶחֱנַק *Ni. 3 impf.* 2S 17,23.

וּמְחַנֵּק [חִנֵּק *Pi. pt.* Nah 2,13.

## מַחֲנָק

suffocatio.

בקצת נוסחאות הנון בפת"ח (והוא נסמך, ותבחר

וְתַחֲנוּנִים Zach 12,10 ‖ Dan 9,3.

וּבְתַחֲנוּנִים Jer 31,9(8).

תַּחֲנוּנֵי *cs.* Jer 3,21 ‖ 2Ch 6,21.

תַּחֲנוּנַי, תַּחֲנוּנָי *suff.* Ps 28,2.6.31,23.116,1.130,2.140,7.143,1.

תַּחֲנוּנֵינוּ Dan 9,18.

תַּחֲנוּנֶיךָ Dan 9,23.

תַּחֲנוּנָיו Dan 9,17.

תַּחֲנוּנוֹתָי [תַּחֲנוּנוֹת *pl. II. suff.* Ps 86,6.

## חֵן

gratia, favor, benevolentia; suavitas, venustas, pulchritudo; *ornamentum* (Prv 3,22).

י"נ בקהלת ט' י"א: ולא לידעים הֹן (= הון), ומקביל אל עֹשֶׁר; ונח מצא חן לשון נופל על לשון, כמו ויהי עֵר...רע בעיני י"י, וכדומה. ע' הערה אל אֵיתָן.

Gn 6,8.18,3. *30,27.33,10.47,29.* 19,19.32,6.33,8.15.34,11.39,4.47,25.50,4 ‖ Ex 3,21.11,3.12,36.33,12.13.*34,9.*~~13.16.17~~ ‖ Nu 11,11.15.32,5 ‖ Dt 24,1 ‖ Jud 6,17 ‖ 1S 1,18.16,22.20,3.29.25,8.27,5 ‖ 2S 14,22.15,25.16,4 ‖ 1R 11,19 ‖ Jer 31,2(1) ‖ Nah 3,4 ‖ Zach 4,7.12,10 ‖ Ps 45,3.84,12 ‖ Prv 1,9.3,4.34.4,9.5,19.11,16.13,15.17,8.22,1.11.28,23 ‖ Ruth 2,2.10.13 ‖ Eccl 9,11.10,12 ‖ Esth 2,15.17.5,2.8.7,3.8,5.

וְחֵן Prv 3,22.

וְחִין (= וְחֵן) Job 41,4.

הַחֵן Prv 31,30.

חִנּוֹ *suff.* Gn 39,21.

## חִנָּם

gratiis, gratis, nulla mercede; frustra; sine causa, immerito; *falsus.*

Gn 29,15 ‖ Ex 21,2.11 ‖ Nu 11,5 ‖ 1S 19,5.25,31 ‖ 2S 24,24 ‖ 1R 2,31 ‖ Jes 52,3.5 ‖ Jer 22,13 ‖ Ez 6,10.14,23 ‖ Mal 1,10 ‖ Ps 35,7².19.69,5.109,3.119,161 ‖ Prv 1,11.17.3,30.23,29.24,28.26,2 ‖ Job 2,3.9,17.22,6 ‖ Thr 3,52 ‖ 1Ch 21,24.

הַחִנָּם (al. הַ) *interrog.* Job 1,9.

—v. chald. et n. pr.—

בְּחֶסֶד Ps 52,10‖Prv 16,6.
בַּחֶסֶד Jes 16,5‖Prv 20,28.
וּבְחֶסֶד Jes 54,8 ‖ Hos 2,21 ‖ Ps 21,8.
כַּחֶסֶד Gn 21,23.
לְחֶסֶד Job 37,13‖Dan 1,9.
חַסְדִּי *suff.* Ps 59,11.18.89,29.144,2.
וְחַסְדִּי 2S 7,15‖Jes 54,10 ‖ Ps 89,25.34‖1Ch 17,13.
חַסְדְּךָ, חַסְדֶּךָ Gn 19,19 ‖ Nu 14,19‖1S 20,15‖2S 16,17 ‖ Ps 5,8.6,5.26,3.33,22.36,6.8.11.40,11.12.44,27.48,10.57,11.59,17.63,4.69,14.17.85,8.86,13.88,12.90,14.92,3.94,18‖108,5.109,21.115,1.119,64.76.138,2.8.143,8‖Neh 13,22.
חַסְדְּךָ Gn 20,13‖Ruth 3,10.
בְּחַסְדֶּךָ, בְּחַסְדְּךָ Ex 15,13 ‖ Ps 13,6.31,8.17.
וּבְחַסְדְּךָ Ps 143,12.
כְּחַסְדֶּךָ, כְּחַסְדְּךָ Ps 25,7.51,3.109,26.119,88.124.149.159.
וְחַסְדְּכֶם Hos 6,4.
חַסְדּוֹ Gn 24,27‖Jes 40,6‖Jer 33,11 ‖ Ps 31,22.42,9.57,4.77,9.98,3.100,5.103,11.106,1. *107,1.118,1—4.29.136,1—26.*45.107,8.*15.21.31.*117,2 ‖ Prv 19,22.20,6 ‖ Ruth 2,20‖Esr 3,11 ‖ 1Ch 16,34.41‖2Ch 5,13.*7,3*.7,6.20,21.
וְחַסְדּוֹ Ps 66,20.
לְחַסְדּוֹ Ps 33,18.147,11.
חַסְדָּם Jon 2,9.
הַחֲסָדִים [חֲסָדִים *pl.* Gn 32,11.
חַסְדֵי *cs.* Jes 55,3.63,7 ‖ Ps 89,2.107,43‖Thr 3,22.
לְחַסְדֵי 2Ch 6,42.
חֲסָדַי *suff.* Neh 13,14.
חֲסָדֶיךָ, חֲסָדֶךָ Ps 17,7.89,50.106,7.119,41.
וַחֲסָדֶיךָ Ps 25,6.
חֲסָדָו Q., חֲסָדָיו Jes 63,7‖Ps 106,45‖Thr 3,32.

וַחֲסָדָיו 2Ch 32,32.35,26.

## חָסִיד

benevolus, benignus; pius; misericors, gratiae plenus.

י״נ בתהלים ד׳ ד׳: כִּי־הִפְלָא יי׳ חָסִיד לִי.

2S 22,26 ‖ Jer 3,12 ‖ Mich 7,2 ‖ Ps 4,4.12,2.18,26.32,6.43,1.86,2.
וְחָסִיד Ps 145,17.
חֲסִידְךָ Q., חֲסִידֶךָ *suff.* Dt 33,8‖Ps 16,10.
חֲסִידוֹ K. 1S 2,9‖Prv 2,8.
חֲסִידִים *pl.* Ps 149,1.5.
חֲסִידַי [חֲסִידֵי *suff.* Ps 50,5.
חֲסִידֶיךָ Ps 16,10.52,11.79,2.
וַחֲסִידֶיךָ Ps 132,9.145,10 ‖ 2Ch 6,41.
לַחֲסִידֶיךָ Ps 89,20.
חֲסִידָו Q., חֲסִידָיו 1S 2,9 ‖ Ps 30,5.31,24.37,28.85,9.97,10.148,14.149,9‖Prv 2,8.
לַחֲסִידָיו Ps 116,15.
וַחֲסִידֶיהָ Ps 132,16.

## חֲסִידָה

ciconia.

לרב המפרשים הוא העוף שטארך, ועי״ש שעושה חסד עם ילדיו, והילדים עם האבות, כאמור בספרי הטבע, וכעין זה פי׳ רז״ל.

Jer 8,7‖Ps 104,17‖Job 39,13.
הַחֲסִידָה Lev 11,19‖Zach 5,9.
וְהַחֲסִידָה Dt 14,18.

——v. n. pr.——

## [חָסָה] וְחָסָה

confugere, confidere, sperare.

יש מחברין אותו עם חוש ועוש, ע״ד מָנוֹס ומִפְלָט, ולרד״ק הוא קרוב אל כסה (ויהיה טעם אליך כִּסִּתִי דתהלים קמ״ג ט׳ כמו בך חָסִיתִי).

Ps 64,11.
חָסָיָה *3 perf. f.* Ps 57,2.
חָסִיתִי *1 perf.* Ps 7,2.11,1.16,1.25,20.31,2.7*1,1*.141,8.144,2.
חָסוּ *3 pl.* (נס״א) Ps 37,40.
וְחָסוּ Zeph 3,12.
חָסָיוּ Dt 32,37.
וְחֹסֶה *pt.* Prv 14,32.
וְהַחוֹסֶה Jes 57,13.
חוֹסִים *pl.* 17,7.
הַחוֹסִים, הַחֹסִים 2S 22,31 ‖ Ps 18,31.34,23.
לַחוֹסִים Ps 31,20‖Prv 30,5.
חוֹסֵי, חֹסֵי *cs.* (נס״א) Nah 1,7 ‖ Ps 2,12.5,12.
לַחֲסוֹת *inf. cs.* Ps 118,8.9‖Ruth 2,12.
וְלַחְסוֹת (al. לַחֲ) Jes 30,2.
חֲסוּ [חֲסָה *imper. pl.* Jud 9,15.
אֶחֱסֶה *1 impf.* 2S 22,3‖Ps 18,3.61,5.
אֶחְסֶה (al. סֶּ) Ps 57,2.
תֶּחְסֶה (al. סֶּ) *2 impf.* Ps 91,4.
יֶחְסֶה־ (al. סֶּ) *3 impf.* Ps 34,9.
יֶחֱסוּ *3 pl.* Jes 14,32.
יֶחֱסָיוּן [יֶחְסָיוּן Ps 56,8.

## [חָסוּת] וְהֶחָסוּת

refugium, fiducia.

שֵׁם ע״מ כְּסוּת, גָּלוּת.

Jes 30,3.

## מַחֲסֶה, מַחְסֶה

י״נ בתהלים נ״ג ו׳: כי אלהים מַחְסֵם, ע׳ י״ד ו׳ והערה אל חָסָה.

Jes 25,4‖Joel 4,16‖Ps 46,2.61,4.62,9.104,18 ‖ Prv 14,26 ‖ Job 24,8.
וּלְמַחְסֶה Jes 4,6.
מַחְסֵה *cs.* Jes 28,17.
מַחְסִי, מַחֲסִי *suff.* Jer 17,17‖Ps 62,8.71,7.73,28.91,2.9.94,22.142,6.
מַחְסֵנוּ Jes 28,15.
מַחְסֵהוּ Ps 14,6.

——v. n. pr.——

## [חָסַל] יַחְסְלֶנּוּ *3 impf. suff.*

absumere, depascere.

קרוב אל גָּזַל, חָסֵר, גָּזַר וכדומה, ובארמית הַשלם וכַלֵּה, ומזה חָסִיל. שכל שמות מיני הארבה מורים על גזיזה, קציצה וכליון.

Dt 28,38.

## חָסִיל

locusta, bruchus (*vorax*).

1R 8,37.

הֶחָסִיל Jes 33,4‖Joel 1,4.
וְהֶחָסִיל Job 2,25.
וְחָסִיל 2Ch 6,28.
לֶחָסִיל Ps 78,46.

## חָסַם°

claudere, obturare.

קרוב אל חָתַם (אָטַם).

חָסַם] וְחֹסֶמֶת *pt. f.* Ez 39,11.
תַּחְסֹם *2 impf.* Dt 25,4.

## מַחְסוֹם

capistrum.

טעם אשמרה כמו אָשִׂימָה.

Ps 39,2.

## חָסַן°

coacervare.

נרדף אל אצר וכן בערבית; ולרש"י מן אחסנתא, שלא יתנהל.

נֶחְסַן] יֵחָסֵן *Ni. 3 impf.* Jes 23,18.

## חֹסֶן

opes, thesaurus, abundantia.

Jes 33,6 ‖ Jer 20,5 ‖ Ez 22,25 ‖ Prv 15,6.27,24.

## חָסֹן] וְחָסֹן

fortis, robustus, potens.

הֶחָסֹן דישעיה כמו הָאַלּוֹן החסן, ופָעֳלוֹ הוא הגַּנָּן שלו, העובדו ומשמרו, כלומר דאשרות עם עובדיהן יחדו יסופו; ואולי הוא כהוראתו במשנה פשתן שאינו מְעֻבָּד, וזה היא מליצת נְעֹרֶת, ופָעֳלוֹ הוא הפשתני המְעַבְּדוֹ.

Am 2,9.

הֶחָסֹן Jes 1,31.
חֲסִין Ps 89,9.

——v. ch.——

## חִסְפֵּס°] מְחֻסְפָּס *Pu. pt.*

decorticatum, desquamatum; *al.* rotundum.

ע"מ מְכֻרְבָּל, כעין קשקשי הדגים וכהוראת הספניתא בדרז"ל; ואולי הוא מן חַסְפָּא, כלומר כחרשי יוצר, חתיכות דקות (ע' רש"י).

Ex 16,14.

——cf. ch. חֲסַף——

## חָסֵר

imminutum esse, deficere; carere, indigere, inopia laborare; *Hi.* defectu laborare.

בא בהוראתו הידועה גם בערבית ובשי"ן שמאלית ת' סמ"ך; ואולי הוא אח רחוק אל קָצַר.

1R 17,16.

חָסַרְתָּ *2 perf.* Dt 2,7.
חָסְרוּ] חָסֵרוּ *3 pl.* Neh 9,21.
חָסַרְנוּ *1 pl.* Jer 44,18.
וְחָסוֹר *inf. abs.* Gn 8,5.
אֶחְסַר] אֶחְסָר *1 impf.* Ps 23,1.
תֶּחְסַר *2 impf.* Dt 8,9.
יֶחְסַר, יֶחְסָר *3 impf.* Dt 15,8 ‖ Jos 51,14‖Prv 31,11 ‖ Cant 7,3‖ Eccl 9,8.
תֶּחְסַר] תֶּחְסָר *3 f.* 1R 17,14 ‖ Prv 13,25.
יַחְסְרוּ *3 pl.* Ez 4,17‖Ps 34,11.
וַיַּחְסְרוּ Gn 8,3.
יַחְסְרוּן Gn 18,28.
חִסֵּר] וּמְחַסֵּר *Pi. pt.* Eccl 4,8.
תְּחַסֵּר] וַתְּחַסְּרֵהוּ *2 impf. suff.* Ps 8,6.
הֶחְסִיר *Hi. 3 perf.* Ex 16,18.
יַחְסִיר *3 impf.* Jes 32,6.

## חָסֵר

carens, indigens.

טעם חֲסַר־לב כמו חֹסֶר־לב.

1R 11,22‖Eccl 6,2.10,3.

חֲסַר *cs.* 1S 21,16 ‖ Prv 6,32.7,7. 9,4.10,13. 11,12.12,11. 17,18.24, 30.28,16.
וַחֲסַר־ 2S 3,29‖Prv 6,16.12,9.
לַחֲסַר־ Prv 15,51.
בַּחֲסַר־ Prv 10,21.

## חֶסֶר

inopia.

Prv 28,22.

בְּחֶסֶר Job 30,3.
חֹסֶר] וְחֹסֶר Am 4,6.
בְּחֹסֶר־ Dt 28,57.
וּבְחֹסֶר Dt 28,48.

## חֶסְרוֹן] וְחֶסְרוֹן

defectus.

Eccl 1,15.

## מַחְסוֹר

defectus, penuria; inopia, egestas.

Jud 18,10.19,19 ‖ Ps 34,10 ‖ Prv 21,17.28,27.

לְמַחְסוֹר Prv 11,24.14,23.21,5.22, 16.
מַחְסוֹרְךָ *suff.* Jud 19,20.
וּמַחְסֹרְךָ Prv 6,11.
מַחְסֹרוֹ Dt 15,8.
מַחְסֹרִים] וּמַחְסֹרֶיךָ *pl. suff.* Prv 24,34.

——v. ch. et n. pr.——

חָפַף v. חָפָה, חַף

## חָפָא°

tecte, perfide agere.

מעין חבא וחפה, להו"פ' במובן כסוי והעלמה, שעשו בהסתר, או שאמרו אין יי' רואה; ול"נ שהוא במובן טפלו עלי שקר, שיחסו לי"י עבודות שוא ותפל אשר לא צוה עליהן.

חִפֵּא] וַיְחַפְּאוּ *Pi. 3 impf. pl.* 2R 17,9.

## חָפָה] חָפוּ *3 perf. pl.*

tegere, velare, obducere.

אח אל חפף (ואל צפה). על וּפְנֵי המן חָפוּ אמר הראב"ע: „המשרתים, והטעם כִּסּוּ פניו, כי כן משפט מלכי פרס שיכסו עבדי המלך פני מי שכעס עליו המלך שלא יראנו עוד", ור"י רייפמאנן גורס חָפֵרוּ, והעד ופניהם אַל־יחפרו (תהלים ל"ד ו').

2S 15,30‖Jer 14,4‖Esth 7,8.

וְחָפוּ Jer 14,3.
חָפוּי *pt. pass.* 2S 15,30.
וַחֲפוּי *cs.* Esth 6,12.
נֶחְפָּה *Ni. pt. f.* Ps 68,14.
חִפָּה *Pi. 3 perf.* 2Ch 3,5.9.
וַיְחַף *3 impf.* 2Ch 3,7.
וַיְחַפֵּהוּ *suff.* 2Ch 3,5.8.

——conf. חָפַף——

## חָפַז] בְּחָפְזִי *inf. suff.*

subsilire, trepidare, festinare; pavere; *Ni.* pavide fugere.

בערבית הוראתו דָּחַק, דָּפַק וְהָאִיץ, הֵנִיעַ וְהֶחֱרִיד; וקרוב אל חָפַץ, המורה על דפיקת הרצון ונטיתו, ואל קָפַץ בחוק המבטא, יש מחברין לו יחפץ זנבו דאיוב מ' י"ז.

Ps 31,23.116,11.

בְּחָפְזָהּ 2S 4,4.
בְּהֵחָפְזָם Q. 2R 7,15.
יַחְפּוֹז 3 *impf.* Job 40,23.
תַּחְפְּזוּ 2 *impf. pl.* Dt 20,3.
נֶחְפְּזוּ] נֶחְפָּֽזוּ *Ni. 3 perf. pl.* Ps 48,6.
נֶחְפָּז *pt.* 1S 23,26.
יֵחָפֵזוּן] יֵחָפֵֽזוּן Ps 104,7.
בְּהֵחָפְזָם *inf. suff.* 2R 7,15.

חִפָּזוֹן] בְּחִפָּזוֹן

fuga trepida.

Ex 12,11 ‖ Dt 16,3 ‖ Jes 52,12.

---

°חֹפֶן] חָפְנַיִם *du.*

pugnus uterque.

חלל ובית קבול של שתי הידים יחד (יש דוגמתו בערבית), וקֹמץ נאמר ביד אחת.

Eccl 4,6.

חָפְנֵי *cs.* Ez 10,7.
חָפְנָיו *suff.* Lev 16,12.
בְּחָפְנָיו Prv 30,4.
חָפְנֶיךָ Ez 10,2.
חָפְנֵיכֶם Ex 9,8.

—v. n. pr.—

I חָפַף] חֹפֵף *pt.*

tegere, protegere.

כסוי והגנה, ובדרז״ל: שמא יחַפֶּה על בת אחותו.

Dt 33,12.

חֻפָּה

tegumentum; thalamus (aulaeum).

Jes 4,5.

מֵחֻפָּתוֹ *suff.* Ps 19,6.
מֵחֻפָּתָהּ Joel 2,16.

חוֹף

litus, *portus.*

הגמל חופף ומגין על האניות, ולר״ק מן חָפַף השני, שפת הים, שהספינות חוככות וגוררות בה.

Jos 9,1 ‖ Jer 47,7 ‖ Ez 25,16.

וּבְחוֹף Dt 1,7.
לְחוֹף Gn 49,13² ‖ Jud 5,17.

II חָפַף] חַף

mundus (sensu ethico).

לרב הפותרים הוא מן חִפּוּת הראש שבדרז״ל, כלומר מגורד ומנֻקה אני מפשע; ולהראב״ע בשם י״א הוא כמו כסוי חטאה, או כענין צדק לבשתי וילבשני.

Job 33,9.

---

חָפֵץ

flectere; propensum, propitium esse, amare, delectari; velle, cupere.

בערבית הוראתו נטיה וכפיפה, ונאמר על נטית הלב והחשק; יחפץ דאיוב ת״י כפוף, וי״מ כשיתעורר בו החפץ והתאוה, וזנבו כנוי לאבר הזכרות (וע׳ רש״י).

Gn 34,19 ‖ Jud 13,23 ‖ 1S 2,25.18, 22.19,1 ‖ 2S 20,11.22,20.24,3 ‖ 1R 9,1.10,9 ‖ Jes 42,21.53,10.62,4 ‖ Ps 18,20. 22,9.109,17.112,1.115, 3.135,6 ‖ Esth 2,14.6,6.*7*,9².*11* ‖ 2Ch 9,8.

חָפְצָה] חָֽפְצָה 3 *perf. f.* Jes 66,3.
חָפַצְתָּ 2 *perf.* Dt 21,14 ‖ Jon 1, 14 ‖ Ps 40,7.41,12.51,8.
חָפַצְתִּי, חָפָֽצְתִּי 1 *perf.* Dt 25, 8 ‖ 2S 15,26 ‖ Jes 1,11.55,11.56,4. 65,12.66,4 ‖ Jer 9,23 ‖ Hos 6,6 ‖ Ps 40,9.73,25.119,35 ‖ Job 33,32.
חֲפַצְתֶּם 2 *perf. pl.* Jer 42,22.
חָפַצְנוּ] חָֽפָצְנוּ 1 *perf. pl.* Job 21,14.
חָפֵץ *pt.* Nu 14,8 ‖ 1R 21,6 ‖ Mich 7,18 ‖ Mal 2,17 ‖ Ps 5,5.
הֶחָפֵץ 1R 13,33 ‖ Ps 34,13.35,27.
חֲפֵצָה *f.* 1Ch 28,9.
חֲפֵצִים *pl. m.* Mal 3,1.
הַחֲפֵצִים Neh 1,11.
חֲפֵצֵי *cs.* Ps 35,27 ‖ Ps 40,15.*70*,3.
חָפֹץ] הֶחָפֹץ *inf. interrog.* Ez 18,13.
אֶחְפֹּץ, אֶחְפָּֽץ 1 *impf.* Ez 18, 23.32.33,11 ‖ Job 13,3.
תַּחְפֹּץ 2 *impf.* Ps 51,18.21.
יַחְפֹּץ, יֶחְפַּץ 3 *impf.* Dt 25,7 ‖ Ps 37,53.147,10 ‖ Prv 18,2.21,1 ‖ Job 9,3.40,17 ‖ Ruth 3,13 ‖ Eccl 8,3 ‖ Esth 6,6.
שֶׁתֶּחְפָּץ] תֶּחְפָּץ *f.* Cant 2,7.*3*,*5*. 8,4.
יַחְפְּצוּ, יֶחְפָּֽצוּ 3 *pl.* Jes 13,17 ‖ Jer 6,10 ‖ Ps 68,31.
יַחְפְּצוּן] יֶחְפָּצוּן Jes 58,2².

חֵפֶץ

favor, amor, studium; voluntas, desiderium; pulchritudo, amoenitas; negotium, res.

יעשה חפצו בבבל כמו חֵפֶץ כַּפָּיו, וזה טעם וזרעו כשדים, כלומר חפץ זרעו בכשדים; דרושים לכל־חֶפְצֵיהֶם ת״י לכל דִצְבָן להון כמו חֲפֵצֵיהֶם, והשבעים קורין חֲפֵצָיו.

1S 18,25 ‖ 2S 23,5 ‖ Jes 54,12.58, 3 ‖ Jer 22,28.48,38 ‖ Hos 8,8 ‖ Mal 1,10.3,12 ‖ Eccl 3,1.17.5,3.8,6.12, 1.10.

הַחֵפֶץ *interrog.* 1S 15,22 ‖ Job 22,3.
וְחֵפֶץ Jes 53,10.
הַחֵפֶץ Eccl 5,7.
בְּחֵפֶץ Prv 31,13.
מֵחֵפֶץ Job 31,16.
חֶפְצִי *suff.* 1R 5,23 ‖ Jes 44,28. 46,10 ‖ Ps 16,3.
חֶפְצְךָ 1R 5,22 ‖ Jes 58,13.
חֶפְצוֹ 1R 5,24.9,11 ‖ Jes 48,14 ‖ Ps 1,2 ‖ Job 21,21.
חֶפְצָהּ 1R 10,13 ‖ 2Ch 9,12.
חֶפְצָם Ps 107,30.
חֲפָצִים *pl.* Prv 8,11.
חֲפָצֶיךָ, חֲפָצֶךָ *suff.* Jes 58,13 ‖ Prv 3,15.
חֶפְצֵיהֶם Ps 111,2.

—v. n. pr.—

חָפַר

fodere, cavere; eruere, explorare, rimare.

נדדף אל כרה וקרוב אל חָתַר, והֻשְׁאַל אל בקשה וחפוש; לר״ק וְחָפַרְתָּ דאיוב הכונה על הכנת קבר (ע׳ בראשית נ׳ ה׳), וע׳ הערה אל חָפֵר; השבעים קורין באיוב ל״ט כ״א יַחְפְּרוּ בְעַקְבָיו (בְּפַרְסוֹתָיו) בעמק.

Job 39,29.

וְחָפַרְתָּה, וְחָפַרְתָּ 2 *perf.* Dt 23, 14 ‖ Job 11,18.

חָפַרְתִּי *1 perf.* Gn 21,30.

חָפְרוּ, חָפְרוּ *3 pl.* Gn 26,15.18.32‖Ps 35,7.

חֲפָרוּהָ *suff.* Nu 21,18.

חֹפֵר *pt.* Eccl 10,8.

לַחְפֹּר Jos 2,2.3‖Jes 2,20.

וָאֶחְפֹּר *1 impf.* Jer 13,7.

וַיַּחְפֹּר *3 impf.* Gn 26,18.22.

וַיַּחְפְּרֵהוּ *suff.* Ps 7,16.

יַחְפְּרוּ *3 pl.* Job 39,21.

וַיַּחְפְּרוּ Gn 26,19.21‖Ex 7,24.

וְיַחְפְּרוּ־ Dt 1,22.

וַיַּחְפְּרֻהוּ *suff.* Job 3,21.

חֲפַרְפָּרָה?] *pl.* לַחְפֹּר(־)פֵּרוֹת

foramen, talpa.

לרש״י ולדמפ׳ האחרונים שתי המלות נקראות במלה אחת, והנפרד לר״ק חֲפַרְפֶּרֶת או חֲפַרְפָּרָה, והוא השרץ הנקרא מוילוואורף, והשערת ריב״ל שפֵּרוֹת מֻרכב מן פֶּה יָהּ תלויה באויר.

Jes 2,20.

——— v. n. pr. ———

חָפֵר] *3 perf. f.* חָפְרָה

erubescere, pudore suffundi; turpiter agere.

קרוב אל חָוַר בחזוק המבטא; ויתכן שיַּבְאִישׁ דמשלי י״ג ה׳, הדבק אל וְיַחְפִּיר, הוא הפעיל מן בושׁ בתמונה זרה. י״מ וְחָפַרְתָּ דאיוב י״א י״ח במובן מיתה ע״ש לבנת נוף דמת וְחִוֶּרֶת פניו, כעין שיאמר הגרמני „דער פערבליכענע".

Jer 50,12.

וְחָפְרָה, וְחָפְרָה Jes 24,23 ‖ Jer 15,9.

חָפְרוּ *3 pl.* Ps 71,24.

וְחָפְרוּ Mich 3,7.

וְתַחְפְּרוּ *2 pl. impf.* Jer 1,29.

יַחְפָּרוּ] יֶחְפְּרוּ *3 pl.* Ps 34,6.

וְיַחְפְּרוּ Ps 35,4.26.40,15.70,3.83,18.

וַיֶּחְפָּרוּ Job 6,20.

הֶחְפִּיר *Hi. 3 perf.* Jes 33,9.

וּמַחְפִּיר *pt.* Prv 19,26.

תַחְפִּירִי *2 impf. f.* Jes 54,4.

וְיַחְפִּיר *3 impf.* Prv 13,5.

——— v. n. pr. ———

[חָפַשׂ] חֹפֵשׂ *pt.*

investigare, explorare, excogitare, quaerere; *Hith.* occultare se, aliam speciem inducere veste mutata.

הוראתו ידועה, וההתפעל נאמר על ההשתנות עד שצריך חִפּוּשׂ ובדיקה. י״ג במ״א ובדה״ב אֶתְחַפֵּשׂ וְאָבֹא; בעובדיה: איך נֶחְפְּשׂוּ עֵשָׂו; בעמוס מסרסין וקורין: אחפש ולקחתים משם; יְחֻפַּשׂ דמשלי פי׳ רשד״ל כמו יִתְחַפֵּשׂ, והעד יִסָּתֵר אדם (כ״ח כ״ח), ואולי יש לגרוס יְכֻפַּשׁ (הכפישני באפר), ומקביל אל תפארת; ובדה״ב ל״ה כ״ב הִתְחַפֵּשׂ, והשבעים קורין הִתְאַמֵּץ או התחזק, ובאיוב: ברב־כח יִתְּפַשׂ לבושי.

Prv 20,27.

[תְּחַפְּשֶׂנָּה] תַּחְפְּשֶׂנָּה *2 impf. suff.* Prv 2,4.

נַחְפְּשָׂה *1 pl.* Thr 3,40.

יַחְפְּשׂוּ *3 pl.* Ps 64,7.

[נֶחְפַּשׂ] נֶחְפְּשׂוּ *Ni. 3 perf. pl.* Ob 6.

[חִפֵּשׂ] וְחִפַּשְׂתִּי *Pi. 1 perf.* 1S 23,23.

וְחִפְּשׂוּ *3 pl.* 1R 20,6.

[חַפֵּשׂ] חַפְּשׂוּ *imper. pl.* 2R 10,23.

אֲחַפֵּשׂ *1 impf.* Am 9,3 ‖ Zeph 1,12.

וַיְחַפֵּשׂ *3 impf.* Gn 31,35.44,12‖Ps 77,7.

[חֻפַּשׂ] מְחֻפָּשׂ *Pu. pt.* Ps 64,7.

יְחֻפַּשׂ *3 impf.* Prv 28,12.

הִתְחַפֵּשׂ *Hith. 3 perf.* 2Ch 35,22.

הִתְחַפֵּשׂ *inf.* (?) 1R 22,30‖2Ch 18,29.

יִתְחַפֵּשׂ *3 impf.* Job 30,18.

וַיִּתְחַפֵּשׂ 1S 28,8 ‖ 1R 20,38.22,30‖2Ch 18,29.

חֵפֶשׂ

perscrutatio.

Ps 64,7.

חָפַשׁ°

liberare, manu mittere.

נתינת חָפשה ודרור.

[חָפַשׁ] חֻפָּשָׁה *Pu. 3 perf. f.* Lev 19,20.

חֹפֶשׁ

stratio, *al.* libertas.

בגדי שרים, ואולי כמו חֹבֶשׁ, כלומר לחבישת החמרים והסוסים. לר״ק הוא כהוראת השרש בערבית: הצעה, הַשְׁכָּבָה ורפידה, ופותרין מזה גם במתים חפשי דתהלים.

Ez 27,20.

חֻפְשָׁה

libertas.

יתכן לקרוא הה״א במפיק, ואולי כַּוֵּן לזה אונקלוס שהוסיף בשטר.

Lev 19,20.

חָפְשִׁי

liber, immunis.

Ex 21,5 ‖ Dt 15,12.13.18 ‖ 1S 17,25‖Jer 34,14‖Ps 88,6‖ Job 3,19.39,5.

לַחָפְשִׁי Ex 21,2.26.27.

חָפְשִׁים *pl.* Jes 58,6‖Jer 34,9.*10*.11.16.

הַחָפְשׁוּת, הַחָפְשִׁית K.

infirmitas, morbus.

ע״ש שנעשה חפשי מעסקי המלוכה, או מפני שהבית היה במקום חפשי מחוץ לעיר (ת״י); ריב״ל פי׳ כמו הַחָבְשִׁית (ע״ש סגירת המצרע), והאחרונים מתרגמין „זיעכענהויז".

2R 15,5‖2Ch 26,21.

——— חָצַץ v. חֵץ ———

חָצֵב *3 perf.*

caedere, excidere, circumcidere.

קרוב אל חטב, קטב, קצב ודומיהם. י״ג בישעיה נ״א ט׳ הַמֹּחֶצֶת רהב (ע׳ איוב כ״ו י״ב) ואינו מוכרח; השבעים ויונתן קורין במשלי: הִצִּיבָה עמודיה שבעה.

Jes 5,2.

חָצְבָה *3 perf. f.* Prv 9,1.

חָצַבְתָּ *2 perf.* Dt 6,11‖Jes 22,16.

חָצַבְתִּי *1 perf.* Hos 6,5.

חֹצֵב *pt.* 1R 5,29 ‖ Ps 29,7 ‖ 2Ch 2,1.17.

הַחֹצֵב Jes 10,15.

חֹצְבִי *cs.* Jes 22,16.

חֲצָבִים *pl.* 1Ch 22,2(1).15(14) ‖ 2Ch 24,12.
לַחֲצָבִים Esr 3,7.
וּלְחֹצְבֵי *cs.* 2R 12,13.
חָצוּב] חֲצוּבִים *pt. pass. pl.* Dt 6,11‖Nah 9,25.
חָצֹב, לַחְצוֹב לַחְצֹב *inf.* Jer 2,13‖1Ch 22,2(1).
תַּחְצֹב *2 impf.* Dt 8,9.
וַיַּחְצֹב *3 impf.* 2Ch 26,10.
נֶחְצַב] יֵחָצְבוּן *Ni. 3 impf.* Job 19,24.
חֻצַּב] חֻצַּבְתֶּם *Pu. 2 perf. pl.* Jes 51,1.
הֶחֱצִיב] הַמַּחְצֶבֶת *Hi. pt. f.* Jes 51,9.

## מַחְצֵב

caesio (lapidum), vel lapicidina.

2R 12,13.*22,6*‖2Ch 34,11.

---

## חָצָה

dissecare, dividere; distribuere.

הוראתו ידועה ואח אל קצה וקצץ.

Nu 31,42.

וְחָצִיתָ *2 perf.* Nu 31,27.
וְחָצוּ *3 pl.* Ex 21,35.
יֶחֱצֶה *3 impf.* Jes 30,28.
וַיַּחַץ Gn 32,8.33,1‖Jud 7,16.
וַיֶּחֱצֵם *suff.* Jud 9,43.
יֶחֱצוּ *3 pl.* Ps 55,24.
יֶחֱצוּן Ex 21,35.
יֶחֱצוּהוּ *suff.* Job 40,30.
נֶחֱצָה] וְתֵחָץ *Ni. 3 impf. f.* Dan 11,4.
יֵחָצוּ (נס״א) *3 pl.* Ez 37,22.
וַיֵּחָצוּ 2R 2,8.*14*.

## חֲצִי

divisio, dimidium, dimidia pars; medium.

וְהַחֶצְיוֹ דיהושע ח׳ כ״ג כמו בתוך הָאֳהָלִי (ז׳ כ״א); י״ג בנחמיה י״ג כ״ד: חֲצִים מְדַבֵּר; השבעים קורין ד׳ ט״ו וְחֶצְיֵנוּ ת׳ וְחֶצְיָם (ם = נו).

Ex 24,6.26,12.27,5‖Nu 12,12.15, 9.10.28,14‖Jos 22,13.*15*‖Jud 16,3 ‖ 2S 10,4.19,41 ‖ 1R 7,35.13,8.16,21 ‖ Ez 43,17 ‖ Zach 14,2.4 ‖ Esth 5,3.6.*7,2*‖Neh 3,9.*12*.16.17.*18*.4,10.13,24 ‖1Ch 5,23.6,46.56‖ 2Ch 9,6.

הַחֲצִי, הָחֱצִי 1R 3,25².10,7.
וְהַחֲצִי 1R 16,21.
וַחֲצִי Ex 24,2.26,16.*36,21* ‖ Nu 34,13.14.15 ‖ Dt 3,12 ‖ Jos 4,12.*18,7.22,9.10.11.21*.12,2.5.13,7.25.31.14,2.3‖1R 7,31.*32*‖Dan 9,27‖ Neh 12,32.38.40‖1Ch 5,18.12,37 (38).26,32.
וַחֲצִי (חֶ) Ex 25,10.*37,1.10*.10.*37*, *1.10.23.37,1.10*.17.*37,6*²‖Ez 40 42²‖Dan 12,7.
בַּחֲצִי, בַּחֲצִי Ex 12,29‖Jos 10,13‖ Jud 16,3‖2S 10,4‖Jer 17,11 ‖ Ps 102,25‖Ruth 3,8‖1Ch 19,4.
כַּחֲצִי Ez 16,51.
כְּבַחֲצִי 1S 14,14.
לַחֲצִי, לַחֲצִי Dt 3,13 ‖ Jos 13,29². 31‖1R 16,21‖1Ch 27,20.21.
וְלַחֲצִי Nu 32,33‖Dt 29,7 ‖ Jos 1,12.*12,6.22,7*.22,1‖1Ch 5,26.
מֵחֲצִי Jos 21,27.
וּמֵחֲצִי Jos 21,5.*6*‖1Ch 12,31(32).
חֶצְיֵנוּ *suff.* 2S 18,3.
חֶצְיוֹ Ex 38,4 ‖ Jos 8,33 ‖ Jes 44,16².19.
וְחֶצְיוֹ Zach 14,4.
וְהַחֶצְיוֹ Jos 8,33.
וּלְחֶצְיוֹ Jos 22,7.
מֶחֶצְיוֹ Zach 14,4.
חֶצְיָהּ Neh 3,38.
חֶצְיָם Zach 14,8.
וְחֶצְיָם Zach 14,5‖Neh 4,10.15.

## חֲצוֹת

divisio, medium.

Ps 119,62.

וַחֲצוֹת Job 34,20.
כַּחֲצֹת (al. *inf. cs.*) Ex 11,4.

## מֶחֱצָה] הַמֶּחֱצָה

dimidium.

Nu 31,36.

מֶחֱצַת *cs.* Nu 31,43.
מַחֲצִית Ex 30,13.*38,26*.13 ‖ 1R 16,9‖Neh 8,3.
מִמַּחֲצִית, מִמַּחֲצַת Ex 30,15‖Nu 31,47‖1Ch 6,46.
וּמִמַּחֲצִית, וּמִמַּחֲצַת Nu 31,30. 42‖Jos 21,25‖1Ch 6,55.
מַחֲצִיתוֹ *suff.* Ex 30,23.
מַחֲצִיתָהּ Lev 6,13.
וּמַחֲצִיתָהּ Lev 6,13.
מִמַּחֲצִיתָם Nu 31,29.

—v. n. pr.—

## חֹצֶן] בְּחָצְנִי

ulna, sinus.

לרב הפותרים כנף הבגד או החיק, ומנחם פתר זרוע, ויהיה טעם הצני נערתי כמו נֹער כפיו דישעיה ל״ג ט״ו.

Jes 49,22.

חָצְנִי *suff.* Neh 5,13.
חֲצֵן] וְחִצְנוֹ Ps 129,7.

---

## חָצַץ] חֹצֵץ *pt.*

divisum esse, eiaculari.

קרוב אל חָצָה במובן חלוקה, וכמו שנאמר מן גדד גדוד, כנאמר על הארבה שיצא חוצץ בגדודים ופלגות למינים השונים. וְהָצָץ כמו חַלֻּקֵי אבנים; חֲצָצֶיךָ אבני ברד (כי הברקים נזכרו בפסוק שלאחריו), וכן מְחַצְּצִים משליכי הצץ, ולד״א הראשון נאמר על הברק שיעוף כחץ מקשת והשני על המורים בַּחִצִּים, וגם החַץ חֹצֶה, חלק וגזר, ואמר ר״מ איש־שלום: מחצצים הם הַיְלֵי מעלה המורים זקים וברקים בקול רעם... וּמַשְׁאַבִּים כנוי לעננים (ע׳ מאור עין).

Prv 30,27.

מְחַצְּצִים (al. צָ) *Pi. pt. pl.* Jud 5,11.
חֻצַּץ] חֻצָּצוּ *Pu. 3 perf. pl.* Job 21,21.

## חָצָץ

sagitta; glarea.

Prv 20,17.

בֶּחָצָץ Thr 3,16.
חֲצָצִים] חֲצָצֶיךָ *pl. suff.* Ps 77,18.

## חֵץ

sagitta; *poët.* fulgur; malum, calamitas.

י״נ במדבר כ״ד ח׳ וְלִחֲצָיו ימחץ. חִצֵּי דאיוב י״ד ו׳ כמו חֳלָיֵי.

2R 13,17.19,32||Jes 37,33||Jer 9,7.50,14||Ps 64,8||Prv 7,23.

וְחֵץ 1S 17,7 || 2R 13,17 || Prv 25,18.

לְחֵץ Jes 49,2.

לַחֵץ Thr 3,12.

מֵחֵץ Ps 91,5.

חֵצִי] הַחֵצִי 1S 20,36.37².38 || 2R 9,24.

חִצִּי *suff.* Job 34,6.

חִצּוֹ Zach 9,14||Ps 58,8.

חִצָּם Ps 11,2.64,4.

חִצִּים *pl.* Gn 49,23 || 2S 22,15 || Prv 26,18.

וְחִצִּים 2R 13,15²||Ps 57,5.

הַחִצִּים 1S 20,20.21².22.36 || 2R 13,18||Jer 51,11.

בַּחִצִּים Jes 7,24 || Ez 21,26 || 2Ch 26,15.

וּבַחִצִּים 1Ch 12,2.

וּבְחִצִּים Ez 39,9.

כְּחִצִּים Ps 127,4.

חִצֵּי *cs.* Ez 5,16 || Ps 120,4 || Job 6,4.

חִצַּי *suff.* Dt 32,23.42.

חִצֶּיךָ Hab 3,11 || Ps 38,3.45,6.144,6.

וְחִצֶּיךָ Ez 39,3.

חִצָּו Q., חִצָּיו Jes 5,28||Jer 50,9||Ps 7,14.18,15.58,8.

וְחִצָּיו Nu 24,8.

——— v. n. pr. ———

## חֲצֹצְרָה

tuba.

אולי ע״ש תמונתו העקומה כעין הטוטרה.

Hos 5,8.

חֲצֹצְרוֹת, חֲצוֹצְרֹת *pl.* Nu 10,2 || 2R 12,14||1Ch 16,42.

וַחֲצֹצְרוֹת Nu 31,6||2Ch 13,12.

וְהַחֲצֹצְרוֹת 2R 11,14||2Ch 23,13.29,27.28.

בַּחֲצֹצְרוֹת, בַּחֲצֹצְרֹת Nu 10,8.9.10||2R 11,14||Ps 98,6||Esr 3,10||Neh 12,35.41 || 1Ch 15,24.16,6 || 2Ch 5,12.13.14.23,13.29,26.

וּבַחֲצֹצְרוֹת 1Ch 13,8.15,28 || 2Ch 15,14.20,28.

לַמְחַצְצְרִים Q. *Pi. pt. pl.*

## [חִצֵּר]

*denom.* tubam inflare.

ע״פ המסורה יתיר צד״י; הנוסחא בדה״ב ה׳ י״ב מַחְצְרִים יתיר רי״ש משבשת היא.

2Ch 5,13.

מַחְצְרִים *Hi. pt. pl.* 1Ch 15,24||2Ch 5,12.7,6.13,14.29,28.

## חָצֵר

locus septus: area, impluvium; atrium; villa, parvus vicus.

הוראתו ידועה, הפעל בערבית ענינו סגירה והציצה; ואולי יש לחברו עם חדר. השבעים קורין ביחזק׳ מ׳ ז׳: ומלאו את־הַחָצוֹת הללים.

1R 7,8||2R 20,4||Ez 40,28.31.46,21².

וְחָצֵר 1R 7,12.

הֶחָצֵר Ex 27,12.13.16.17.18.19.35,17².18.38,9².15.16.17.18².31³.39,40².40,8².33² || Nu 3,26².37.4,26².32 || 1R 6,36.7,9.8,64 || Ez 8,7.10,3.5.40,14.17.*42,1.14.44,19*².*46,20.21.*19.32.*43,5.*47.41,15.42,7.10.44,17².21.*27.*45,19.*46,1.*46,21².22 || Esth 4,11|| 2Ch 7,7.20,5.

וְהֶחָצֵר Ez 10,4.

מֵהֶחָצֵר Ez 42,9.

בֶּחָצֵר Jer 36,10||Ez 40,44||Esth 5,2.6,4.5.

לֶחָצֵר Ex 27,9.40,17.20.*34.37.*23.27.42,3².8.

וְלֶחָצֵר Ex 38,20.

חָצֵרָה Jer 36,20.

חֲצַר *cs.* Ex 27,9||Jer 32,8||Ez 8,16||Esth 2,11||2Ch 4,9.

בַּחֲצַר Lev 6,9.*19* || Jer 19,14.*26,2.*32,2.12.33,1.*39,15.*37,21.21.*38,13.28.*38,6||Esth 1,5.5,1||2Ch 24,21.

לַחֲצַר Esth 6,4 || Neh 3,25 || 2Ch 29,16.

וְלַחֲצַר 1R 7,12.

מֵחֲצַר Jer 39,14.

בַּחֲצֵרוֹ *suff.* 2S 17,18.

חֲצֵרִים *pl. I.* Jes 42,11||Ps 10,8||Neh 12,29.

הַחֲצֵרִים Lev 25,31 || Jos 19,8 || Neh 11,25.

חַצְרֵי *cs.* Neh 12,28.

בְּחַצְרֵי Neh 13,7.

חֲצֵרַי] חֲצֵרָי *suff.* Jes 1,12||Zach 3,7.

חֲצֵרֶיךָ Ps 65,5.

בַּחֲצֵרֶיךָ Ps 84,11.

חֲצֵרֶיהָ Jos 21,12||1Ch 6,41.

וַחֲצֵרֶיהָ Jos 15,45.47² || Neh 11,25.

חַצְרֵיהֶם 1Ch 4,33.

וְחַצְרֵיהֶם Jos 13,28 || Neh 11,30|| 1Ch 4,32.

בְּחַצְרֵיהֶם Gn 25,16 || 1Ch 9,22.25.

וְחַצְרֵיהֶן Jos 13,23.15,32.36.*41.44.51.54.57.59.60.62.18,24.28.19,6.7.15.22.30.38.*46.16,9.19,16.*23.31.39.48.*

חֲצֵרוֹת *pl. II.* Ez 46,22.

הַחֲצֵרוֹת, הַחֲצֵרֹת Ex 8,9 || Ez 9,7.42,6||1Ch 23,28.

חַצְרוֹת *cs.* 1R 21,5.*23,12* || 2Ch 33,5.

בְּחַצְרוֹת Jes 62,9 || Ps 92,14.116,19.135,2||2Ch 23,5.

וּבְחַצְרוֹת Neh 8,16.

לְחַצְרוֹת Ps 84,3||1Ch 28,12.

וַחֲצֵרוֹתַי] וַחֲצֵרוֹתָי *suff.* 1Ch 28,6.

חֲצֵרֹתָיו Ps 100,4.

לְחַצְרוֹתָיו Ps 96,8.

וּבְחַצְרֹתֵיהֶם Neh 8,16.

## (חָצֵר =) חָצִיר

idem (domicilium).

השבעים ויונתן תרגמו חָצֵר, ובא על שני משקלים כמו יָשֵׁשׁ וְיָשִׁישׁ.

Jes 34,13.35,7.

———v. n. pr.———

## חָצִיר

gramen, porrum.

בערבית יורה הפעל خَضِرَ היות יָרֹק, וכטעם השם יָרָק.

1R 18,5 ‖ Jes 15,6.40,6.7.8.7.44,4. 51,12 ‖ Ps 104,14.147,8 ‖ Prv 27, 25 ‖ Job 8,12.40,15.

הֶחָצִיר Nu 11,5.

כֶּחָצִיר Ps 37,2.90,5.103,15.

חֲצִיר *cs.* 2R 19,26 ‖ Jes 37,27.

בַּחָצִיר Ps 129,6.

—חָקַק v. חֹק ;חֵיק v. חֵק—

## °חָקָה] מְחֻקָּה *Pu. pt.*

incidere, figere, insculpere, effodere, *delineare.*

אח אל חָקַק, הנמצא גם בשפת צור.

Ez 8,10.23,14.

הַמְּחֻקָּה 1R 6,35.

תִּתְחַקֶּה [הִתְחַקָּה *Hith. 2 impf.* Job 13,27.

## חָקַק] וְחַקּוֹתָ *2 perf.*

caedere, incidere, insculpere; delineare, pingere; statuere; *pt.* iudex, dux, princeps; *Po.* statuere, decernere; *pt.* legis lator, dux, princeps; *sceptrum.*

י״ג בישעיה: הן על־כַּפַּיִם חקֹתִיךְ.

Ez 4,1.

חַקֹּתִיךְ *1 perf. suff.* Jes 49,16.

חָקֵק] חֹקְקִי (al. קֵ) *pt. cs.* Jes 22,16.

הַחֹקְקִים (al. קֵ) *pl.* Jes 10,1.

לְחוֹקְקֵי (al. קֵ) *cs.* Jud 5,9.

חָקוּק] חֲקֻקִים *pt. pass. pl.* Ez 23,14.

בְּחוּקוֹ, בְּחֻקוֹ *inf. suff.* Prv 8, 27.29.

חֻקָּהּ *imper. suff.* Jes 30,8.

חֹקֵק] מְחֹקֵק *Pi. pt.* Dt 33,21.

וּמְחֹקֵק Gn 49,10.

בִּמְחֹקֵק Nu 21,18.

מְחֹקְקִי (al. קֵ) *suff.* Ps 60,9. *108,9.*

מְחֹקְקֵנוּ (al. קֵ) Jes 33,22.

מְחֹקְקִים (al. קֵ) *pl.* Jud 5,14.

יְחוֹקְקוּ (al. קֵ) *3 impf. pl.* Prv 8,15.

חֻקַּק] מְחֻקָּק *Pu. pt.* Prv 31,5.

הֻחַק] וְיֻחָקוּ *Ho. impf. pl.* Job 19,23.

## חֹק

statum, definitum, demensum, pensum; terminus, limes definitus; tempus statum; lex; pars statuta, legitime debita; mos, consuetudo.

לרד״ק ירחק־חק דמיכה אינו אלא כמו פקח־קח. השבעים קורין בתהלים ב׳ ז׳: אֲסַפְּרָה חק־יי״י (= חָק־אֵל ?) בכפילת השם; ולי״נ פתרון אֶל־חֹק בערבית اَلْحَقُّ, لَاَلْحَقُّ כלומר באמת ובאמונה; באיוב כ״ג י״ב קורין השבעים וּבְחֵקִי צפנתי.

Gn 47,22 ‖ Ex 15,25 ‖ Jos 24,25 ‖ Jud 11,39 ‖ Jes 5,14.24,5 ‖ Mich 7,11 ‖ Zeph 2,2 ‖ Ps 2,7.81,5.94, 20 ‖ Job 14,13.26,10.28,26 ‖ Esr 7,10.

וְחֹק Ez 45,14 ‖ Ps 99,7 ‖ Prv 31, 15.

לְחֹק Gn 47,26 ‖ 1S 30,25 ‖ Ps 105, 10 ‖ 1Ch 16,17 ‖ 2Ch 35,25.

חָק־ Ex 30,21 ‖ Lev 6,11.15.24,9. Jer 5,22 ‖ Ps 148,6.

וְחָק־ Lev 10,13.14.

לְחָק־ Ex 12,24.29,28 ‖ Lev 7,34. 10,15 ‖ Nu 18,8.11.*19.*

חֻקִּי *suff.* Prv 30,8 ‖ Job 23,14. 38,10.

מֵחֻקִּי Job 23,12.

חָקְךָ Lev 10,13.*14.*

חֻקֵּךְ Ez 16,27.

חֻקּוֹ Prv 8,29 ‖ Job 14,5.

חָקְכֶם Ex 5,14.

חֻקָּם Gn 47,22.

חֻקִּים *pl.* Dt 4,5.8.14 ‖ Ez 20,25 ‖ Mal 3,22 ‖ Neh 9,13.

וְחֻקִּים Neh 9,14.

הַחֻקִּים Ex 18,20 ‖ Lev 10,11.26, 46 ‖ Nu 30,17 ‖ Dt 4,1.6.5,1.6,1.24. 7,11.11,32.12,1.16,12.17,19.26, 16 ‖ 2R 17,37 ‖ Jer 31,36(35) ‖ Neh 1,7 ‖ 1Ch 22,12.

וְהַחֻקִּים Dt 4,45.5,28.6,20 ‖ Jer 32,11 ‖ 2Ch 33,8.

לְחֻקִּים 2Ch 19,9.

חֻקֵּי *cs.* Ex 18,16.

בְּחוּקֵּי Ez 20,18.

חֻקַּי, חֻקֵּי *suff.* 1R 3,14.9,4 ‖ Ps 50,16.

וְחֻקַּי Zach 1,6 ‖ 2Ch 7,17.

בְּחֻקַּי Ez 11,12.36,27.

מֵחֻקַּי Mal 3,7.

חֻקֶּיךָ Ps 119,5.8.12.*26.68.*33.54. 64.71.83.112.135.145.155.171.

וְחֻקֶּיךָ Ps 119,124 ‖ 1Ch 29,19.

בְּחֻקֶּיךָ Ps 119,23.48.80.117.

מֵחֻקֶּיךָ Ps 119,118.

חֻקָּו Q., חֻקָּיו Ex 15,26 ‖ Dt 4,40. 26,17.27,10 ‖ 2R 17,15 ‖ Ps 105, 45.147,19 ‖ Job 14,5.

וְחֻקָּיו Dt 6,17 ‖ 1R 8,58 ‖ Am 2,4 ‖ Esr 7,11 ‖ Neh 10,30 ‖ 2Ch 34,31.

בְּחֻקָּיו 1R 8,61.

## חֻקָּה

lex, statutum; mos, ratio.

Nu 9,14.15,15.

הַחֻקָּה Ex 13,10.

חֻקַּת *cs.* Ex 12,14.17.43. 27,21. 28,43 ‖ Lev 3,17.*10,9.23,14.31. 41.24,3.*7,36.16,31.17,7.23,21 ‖ Nu 9,12.15,15.*18,23.*19,2.*31,21.*

כְּחֻקַּת Nu 9,14.

לְחֻקַּת Ex 29,9 ‖ Lev 16,29.34 ‖ Nu 10,8.19,10.21.27,11.35,29.

חֻקּוֹת, חֻקֹּת *pl.* Jer 5,24.10,3. 31,35 (34). 33,25. 43,18. 44,5. 46, 14 ‖ Mich 6,16 ‖ Job 38,33.

בְּחֻקֹּת Lev 20,23.

בְּחֻקּוֹת 1R 3,3 ‖ 2R 17,8.19 ‖ Ez 33,15.

[מַחֲרָאָה] לְמַחֲרָאוֹת K. *pl.* (לְמוֹצָאוֹת Q.)
cloaca, latrina.
2R 10,27.

---

I [חָרֵב] חָרְבוּ 3 *perf. pl.*
exsiccatum esse; obstupescere, stupare, corruptum esse.

כל ענין יבש, והמשתוממם כאלו גם ליחו ונקפא; ויש בו מעין חרה. אחותי בדרך האחרונים לחלק את השרש לשני ענינים, אך באמת המושג אחד, כי יבשת המים היא הריסותם, וא״ך חָרְבָה נשמה ונהרסה; וכן משמע מלשון הכתוב (יחזקאל כ״ט י׳). ואמר רשד״ל: החורב איננו רק על פני הגוף והיובש הוא גם בתוך הגוף.

Gn 8,13².
וְחָרְבוּ Jes 19,6.
[חָרְבִי] חֳרָבִי *imper. f.* Jes 44,27.
חָרְבוּ *pl. m.* Jer 2,12.
יֶחֱרַב *impf.* Jes 19,5 ‖ Job 14,11.
וְיֶחֱרַב Hos 13,15.
וַיֶּחֱרַב Ps 106,9.
הֶחֱרִיב *Hi. 3 perf.* Nah 1,4.
וְהַחֲרַבְתִּי *1 perf.* Jer 51,36.
הַמַּחֲרֶבֶת *pt. f.* Jes 51,10.
אַחֲרִיב *1 impf.* Jes 50,2.
וָאַחְרִב, וָאַחֲרִב 2R 19,24 ‖ Jes 37,25.
[חֹרַב] חֹרָבוּ *Pu. 3 perf. pl.* Jud 16,7.8.

[חָרֵב] חֲרֵבָה *f.*
siccus.
Prv 17,1.
וַחֲרֵבָה Lev 7,10.

חֹרֶב, (חֹרֶב D₁)
siccitas, aestus.
Gn 31,40 ‖ Jud 6,37.39.40 ‖ Jes 25,5 ‖ Jer 50,38 ‖ Hag 1,11 ‖ Job 30,30.
וּבְחֹרֶב (= וּבְחֶרֶב) Dt 28,22.
כְּחֹרֶב Jos 25,5.
לַחֹרֶב Jer 36,30.
מֵחֹרֶב Jes 4,6.25,4.

חֲקָרוּ *pl.* Jud 18,2.
אֶחְקֹר *1 impf.* 1S 20,12.
אֶחְקְרֵהוּ *suff.* Job 29,16.
יַחְקֹר, יַחֲקָר־ *3 impf.* Ps 44,22 ‖ Job 13,9.
יַחְקְרֶנּוּ *suff.* Prv 28,11.
[נַחְקְרָה] וְנַחְקֹרָה *1 pl.* Thr 3,40.
תַּחְקְרוּן *2 pl.* Job 32,11.
[יַחְקְרוּ] יַחְקֹרוּ *3 pl.* Ez 39,14.
נֶחְקַר *Ni. 3 perf.* 1R 7,47 ‖ 2Ch 4,18.
יֵחָקֵר *3 impf.* Jer 46,23.
וְיֵחָקְרוּ *3 pl.* Jer 31,37(36).
וְחִקֵּר *Pi. 3 perf.* Eccl 12,9.

חֵקֶר
investigatio; quod investigando comparatur, cognoscitur.
Jes 40,28 ‖ Ps 145,3 ‖ Prv 25,3 ‖ Job 5,9.9,10.34,24.36,26.
הַחֵקֶר *interrog.* Job 11,7.
וְחֵקֶר Prv 25,27.
וּבְחֵקֶר Job 38,16.
לְחֵקֶר Job 8,8.
חִקְרֵי־ *pl. cs.* Jud 5,16.

[מֶחְקָר] מֶחְקְרֵי־ *pl. cs.*
explorandum, absconditum, intimum.
י״ג מֶחְקְרֵי־אָרֶץ, ואינו מֻכְרָח.
Ps 95,4.

—— חור v. חר ——

[חרא] חֲרָאִים° *pl.*
stercora, excrementa.

הגלל היוצא מן החֹר, והקרי הוא מפני לשון נקיה (ע׳ אורשריפט תק״ס); הנסמך חֲרֵי ת׳ חֲרָאֵי, ולד״ק חֲרֵי, ובכנוי חֲרֵיהֶם, חֲרָיְהֶם או חֲרָיָם; והנקוד הנהוג לקוח מן הקרי; ע׳ הערה אל דִּבְיוֹנִים.

חֲרֵי K. (דִּבְיוֹנִים Q.) *cs.* 2R 6,25.
חַרְאֵיהֶם (צוֹאָתָם Q.) *suff.* Jes 36,12.
חֲרֵיהֶם (צוֹאָתָם Q.) 2R 18,27.

מֵחֻקּוֹת Lev 18,30.
חֻקּוֹתַי, חֻקֹּתַי *suff.* Gn 26,5 ‖ Lev 18,4.5.20,8.26.19,19.37.20,22.25,18.26,43 ‖ 1R 9,6.11,38 ‖ 2R 17,13 ‖ Ez 5,6.18,19.21.20,11.16.44,24 ‖ Ps 89,32 ‖ 2Ch 7,19.
וְחֻקּוֹתַי, וְחֻקֹּתַי, תֵ 1R 11,11.33.34 ‖ Ez 5,6.20,24.37,24.
בְּחֻקּוֹתַי, בְּחֻקֹּתַי Lev 26,3.15 ‖ 1R 6,12 ‖ Ez 5,7.11,20.18,9.17.20,13.21.19.
וּבְחֻקֹּתַי Jer 44,10.
בְּחֻקֹּתֶיךָ Ps 119,16.
חֻקֹּתָיו Nu 9,3 ‖ Dt 6,2.10,13 ‖ 1R 2,3 ‖ 2R 23,3 ‖ Ez 43,11².
וְחֻקֹּתָיו Dt 8,11.11,1.28,15.45.30,10.30,16 ‖ 2S 22,23 ‖ Ps 18,23.
וּבְחֻקֹּתָיו Jer 44,23.
כְּחֻקֹּתָם 2R 17,34.
וּבְחֻקֹּתֵיהֶם Lev 18,3.

[חֵק] חִקְקֵי־ *pl. cs.*
על משקל צַל צִלְלֵי.
Jud 5,15 ‖ Jes 10,1.

—— v. n. pr. ——

[חָקַר] וַחֲקָרוֹ *3 perf. suff.*
perscrutari, investigare, explorare, perspicere.

קרוב אל חקה וחקק, שהחוקר יתחקה על שרשי הדבר ומעמיק לחקוק ולחדור בתוכו; וכן מצינו חקרי־לב נרדף עם חקקי־לב (שופטים ה׳ ט״ו וט״ז).

Prv 18,17.
חֲקָרָהּ 28,27.
וְחָקַרְתָּ *2 perf.* Dt 13,15.
חֲקַרְתַּנִי *suff.* Ps 139,1.
[חֲקַרְנוּ] חֲקַרְנוּהָ *1 pl. suff.* Job 5,27.
חוֹקֵר, חֹקֵר *pt.* Jer 17,10 ‖ Job 28,3.
חֲקֹר *inf. cs.* 2S 10,3 ‖ Prv 25,2.
לַחְקוֹר, לַחְקֹר Prv 23,30 ‖ 1Ch 19,3.
וּלְחָקְרָהּ *suff.* Jud 18,2.
[חֲקֹר] חָקְרֵנִי *imper. suff.* Ps 139,23.

## חָרָבָה

siccum, terra sicca.

Ez 30,12.

הֶחָרָבָה Jos 4,18‖Hag 2,6.

בֶּחָרָבָה Gn 7,22 ‖ Jos 3,17² ‖ 2R 2,8.

לֶחָרָבָה Ex 14,21.

חֳרָבוֹת] בֶּחֳרָבוֹת *pl.* Jes 48,21.

חֲרָבוֹן] בְּחַרְבֹנֵי *pl. cs.*

aestas, siccitas.

השבעים מתרגמין בְּחַרְבֹנֵי כפעל מן חָרֵב בבנוי מדבר בעדו, וקורין קוֹץ ת׳ קַיִץ!!

Ps 32,4.

## II חָרֵב] חָרֹב *inf. abs.*

vastatum esse, excisum, extinctum esse; extinguere, delere; *Ni.* delere,, se invicem studere, pugnare.

כל ענין הריסה וחרבן. השבעים קורין במ״ב נ׳ כ״נ: חָרֹה נֶחֶרְבוּ המלכים (וכת״י: אִתְנַגְּרָאָה הִתְנַגְּרִיאוּ מלכיא, ואולי תרגמו לפי הכונה) ובירמיה נ׳ כ״א: וְאֶל־הַיֹּשְׁבִים עָלֶיהָ פְּקֹד חֶרֶב, וכעין זה ת״י: דקטלין בְּחַרְבָּא.

Jes 60,12.

חֲרֹב *imper.* Jer 50,21.

חִרְבוּ *pl.* Jer 50,27.

תֶּחֱרַב, תֶּחֱרָב 3 *impf. f.* Jes 34,10‖Jer 26,9.

יֶחֱרָבוּ, יֶחֶרְבוּ 3 *pl. m.* Jes 60,12‖Ez 6,6‖Am 7,9.

תֶּחֱרַבְנָה 3 *pl. f.* Ez 6,6.12,20.

נֶחֱרַב] נֶחֶרְבוּ *Ni. 3 perf. pl.* 2R 3,23.

נֶחֱרַב] נֶחֱרֶבֶת *pt. f.* Ez 26,19.

נֶחֱרָבוֹת *pl.* Ez 30,7.

הֶחֱרִיב *Hi. 3 perf.* Ez 19,7.

הֶחֱרַבְתִּי 1 *perf.* Zeph 3,6.

הֶחֱרִיבוּ 3 *pl.* 2R 19,17 ‖ Jes 37,18.

מַחֲרִיב *pt.* Jud 16,24.

מַחֲרִיבִים] וּמַחֲרִיבַיִךְ *pl. suff.* Jes 49,17.

אַחֲרִיב 1 *impf.* Jes 42,15.

הָחֳרַב] הָחֳרָבָה *Ho. 3 perf. f.* Ez 26,2.

מָחֳרָב] מָחֳרָבוֹת *pt. pl. f.* Ez 29,12.

הַחֲרֵב *inf. abs.* 2R 32,3.

## חָרֵב

vastatus.

Jer 33,10‖Hag 1,4.9.

הֶחָרֵב Jer 33,12.

חֲרֵבָה *f.* Neh 2,3.17.

הֶחֳרֵבוֹת *pl.* Ez 36,35.38.

## חֹרֶב

desolatio, vastitas.

Jes 61,4‖Ez 29,10‖Zeph 2,14.

לְחֹרֶב Jer 49,13.

## חָרְבָּה

desolatio, vastatio, *ruina.*

Lev 26,31.33‖Jer 27,17.44,2‖Ez 25,13.31,4.

וְחָרְבָּה Ez 29,9.

לְחָרְבָּה Jes 64,10‖ Jer 7,34.22,5.25,11.18.44,6.22‖Ez 5,14.38,8.

חֳרָבוֹת *pl.* Ez 38,12 ‖ Mal 1,4 ‖ Ps 9,7.102,7‖Job 3,14.

הֶחֳרָבוֹת Ez 33,24.36,33.

וְהֶחֳרָבוֹת Ez 36,10.

בֶּחֳרָבוֹת Ez 33,27.

בֶּחֳרָבוֹת Ez 13,4.

כֶּחֳרָבוֹת Ez 26,20.

וְלֶחֳרָבוֹת Ez 36,4.

חָרְבוֹת *cs.* Jes 52,9.58,12.61,4.

וְחָרְבוֹת Jes 5,17.

לְחָרְבוֹת Jer 49,13 ‖ Ez 29,10 ‖ Dan 9,2.

וּלְחָרְבוֹת Jer 25,9.

חָרְבֹתֵיו *suff.* Esr 9,9.

חָרְבֹתַיִךְ Jes 49,19.

חָרְבֹתֶיהָ Jes 51,3.

וְחָרְבוֹתֶיהָ Jes 44,26.

בְּחָרְבֹתֵיהֶם K. (?) 2Ch 34,6.

מֵחָרְבוֹתֵיהֶם Ps 109,10.

## חֶרֶב, חָרֶב

gladius; culter, novacula, securis (siccitas vel bellum Dt 28,22).

השבעים קורין בישעיה מ״א ב׳: יתן כעפר חַרְבָּם, וי״נ בזכריה י״א י״ז חֹרֶב ת׳ חֶרֶב, וסוף הפסוק מוכיח (וע׳ י״נ ז׳).

Gn 31,26.34,26 ‖ Ex 5,21.17,13 ‖ Lev 26,25.33.36.37 ‖ Nu 19,16. 21,24.22,29 ‖ Dt 13,16².20,13.32, 25.33,29 ‖ Jos 6,21.8,24².10,28. *30.32*.35.*37*.39.11,11.12.14.19, 47 ‖ Jud 1,8.25.3,16.4,15.16.7,14. 20.22.8,10.*20,15.17*.18,27.20,2. 25.35.37.46.48.21,10 ‖ 1S 13,19. 22.14,20.15,8.21,9.10.22,10.19² ‖ 2S 2,26.12,10.15,14.20,8.24,9 ‖ 1R 3,24‖2R 3,26.10,25‖Jes 1,20. 2,4.14,19.21,15.22,2.31,8.34,6 ‖ Jer 4,10.6,25.12,12.14,13.15.18. 18,21².21,7.25,29.31,2(1).44,28. 46,10.14.16.*50,16*.47,6.48,2.50, 35.36².37² ‖ Ez 5,1.6,3.8.11,8.14, 17².21.21,14.16.17.19³.20.24.25. 33².29,8.30,4.31,17.18.*32.30.32*. 32,11.20².21.25.26.28.*29*.31.33,2. 4.6.35,5.8.38,21²‖Hos 11,6‖Mich 4,3 ‖ Nah 2,14.3,3.15 ‖ Zach 11, 17.13,7 ‖ Ps 37,14.57,5.63,11 ‖ Prv 12,18 ‖ Job 1,15.*17*.5,20.15, 22.19,29². 27,14. 39,22. 41,18 ‖ Cant 3,8‖Thr 1,20.4,9.5,9‖ Esth 9,5‖1Ch 21,5².12.30‖2Ch 20,9.

וְחֶרֶב Lev 26,6 ‖ 1S 17,50.22,13 ‖ 2S 1,22‖Jes 31,8‖Jer 5,12‖Ez 5, 2.*12.12,14*.17.11,8 ‖ Hos 2,20‖Ps 76,4.149,6‖Prv 25,18 ‖ 1Ch 5,18. 21,12.

הַחֶרֶב, הֶחָרֶב Gn 3,24‖Jud 3,21. 22‖1S 31,4‖2S 11,25.18,8.23,10‖ 1R 3,24 ‖ Jer 9,15.*49,37*.15,3.21, 7.24,10.25,16.27.29,17.32,24.33, 4.34,17.42,16 ‖ Ez 7,15.30,22.33, 3.6‖Am 9,4‖1Ch 10,4.5‖2Ch 36, 20.

וְהַחֶרֶב Jes 51,19‖Jer 14,16.

בְּחֶרֶב 1S 17,45.47 ‖ 2S 12,9 ‖ Jes 31,8‖Jer 20,4‖Ez 28,23 ‖ Hag 2, 22‖Dan 11,33.

בֶּחָרֶב, בַּחֶרֶב Ex 5,3.22,23 ‖ Nu 14,3.43.20,18.31,8‖ Jos 10,11.11, 10.13,22 ‖ 2S 1,12.3,29.12,9.20, 10 ‖ 1R 1,51.2,8.32.19,1.10.*14* ‖

2R 8,12.11,15.20.19,7.37 ‖ Jes 3, 25.13,15.37,7.38 ‖ Jer 5,17.11,22. 14,12.*27*,*8*.*42*,*22*.15.19,7.20,4.21, 9.*32*,*36*.26,23.27,13.*29*,*18*.*38*,*2*. *42*,*17*.*44*,*13*.34,4.41,2.44,12$^2$.27 ‖ Ez 5,2.12.6,11.12.7,15.11,10.17, 21.*24*.*21*.*25*,*13*.*30*,*5*.*17*.*33*,*27*.23, 10.25.26,6.8.11.30,6.21.32,22.23. 24.39,23 ‖ Hos 7,16.14,1 ‖ Am 1, 11.4,10.7,9.11.17.9,1.10 ‖ Mich 5, 5 ‖ Ps 78,64 ‖ Thr 2,21 ‖ Esr 9,7 ‖ 2Ch 21,4.23,14.21.29,9.32,21.36, 17.

**וּבְחֶרֶב** Hos 1,7.

**וּבֶחָרֶב** Jer 16,4.39,18.44,18.

**כְּחֶרֶב** Jes 49,2 ‖ Zach 9,13 ‖ Prv 5,4.

**כַּחֶרֶב** Ps 64,4.

**לֶחָרֶב, לַחֶרֶב** Lev 26,7.8 ‖ Jes 65, 12 ‖ Jer 15,2.9.25,31.43,11 ‖ Mich 6,14 ‖ Ps 78,62.

**מֵחֶרֶב** Ex 18,4 ‖ 1R 19,17$^2$ ‖ Jer 51,50 ‖ Ez 12,16.38,8 ‖ Ps 22,21. 144,10 ‖ Job 5,15.

**חַרְבִּי** *suff.* Ex 15,5 ‖ Dt 32,41 ‖ 1S 21,9 ‖ Jes 34,5 ‖ Ez 21,8.9.10. 30,24.25.32,10 ‖ Zeph 2,12.

**וְחַרְבִּי** Dt 32,42 ‖ Ps 44,7.

**בְּחַרְבִּי** Gn 48,22.

**חַרְבֶּךָ, חַרְבְּךָ** Gn 27,40 ‖ Ex 20, 25 ‖ Jud 9,54 ‖ 1R 15,33.31,4 ‖ Ps 17,13.45,4 ‖ 1Ch 10,4.

**בְּחַרְבְּךָ** Jos 24,12 ‖ 2R 6,22.

**חַרְבְּכֶם** Jer 2,29 ‖ Ez 33,26.

**חַרְבּוֹ** Gn 35,25 ‖ Ex 32,27 ‖ Jud 8, 20 ‖ 1S 17,39.51.18,4.25,13$^3$.31,5 ‖ Jes 41,2 ‖ Jer 48,10 ‖ Ps 7,13.89, 44 ‖ Job 40,19 ‖ Cant 3,8 ‖ Neh 4, 12 ‖ 1Ch 21,27.

**וְחַרְבּוֹ** Nu 22,23.31 ‖ Jes 5,13 ‖ 2S 2,16 ‖ 1Ch 21,16.

**בְּחַרְבּוֹ** Jes 27,1.

**וּבְחַרְבּוֹ** Jes 66,16.

**חַרְבָּם** Ps 37,15.

**בְּחַרְבָּם** Ps 44,4.

**חֲרָבוֹת** *pl.* Jes 21,15 ‖ Ez 38,4 ‖ Ps 59,8 ‖ Prv 30,14.

**בַּחֲרָבוֹת** 1R 18,28.

**לַחֲרָבוֹת** Joel 4,10.

**חַרְבוֹת** *cs.* Jos 5,2.3.

**בְּחַרְבוֹת** Ez 32,12.

**בְּחַרְבוֹתָיו** *suff.* Ez 26,9.

**חַרְבוֹתָם** Jes 2,4 ‖ Ez 28,7.30,11. 32,27.

**בְּחַרְבוֹתָם** Ez 16,40.23,47.

**חַרְבֹתֵיהֶם** Mich 4,3 ‖ Neh 4,7.

**בְּחַרְבֹתֵיהֶם** K. (?) 2Ch 34,6.

— v. chald. —

## °[חָרַג] וַיַּחְרְגוּ *3 impf. pl.*

tremere, trepidare.

ת״י ויטלטלון, כטעם יִרְגְּזוּ דמיכה ז׳ י״ז, ומסגרותיהם הוא כמו סוּגַר דיחזקאל י״ט ט׳, וי״מ יפחדו (ומהדרים אימה ת״א ומתוניא חרגת מותא), והיינו הך, כי החרד יִתַּר ממקומו. בתהלים כתוב יַחְגְּרוּ.

Ps 18,46.

## [חַרְגֹּל] הַחַרְגֹּל

locustae species (cantharus?).

מין ארבה, ופותרין אותו מן הערבית במובן קפיצה ודלוג, ועקרו חָרַג עם למ״ד המשקל.

Lev 11,22.

## [חָרַד] וְחָרַד

tremere, trepidare, formidare; trepide aliquid facere; *curare.*

הוראתו ידועה, וכדומתו באשורית, ערבית, סורית וכושית.

Jes 19,16.

**חָרְדָה** *3 perf. f.* Jes 10,29.

**חָרַדְתְּ** *2 perf. f.* 2R 4,13.

**חָרְדוּ** *3 pl.* 1S 13,7.14,15.

**וְחָרְדוּ** Ez 26,16.32,10.

**חִרְדוּ [חֲרַד** *imper. pl.* Jes 32, 11.

**יֶחֱרַד** *3 impf.* Job 37,1.

**וַיֶּחֱרַד** Gn 27,33 ‖ Ex 19,16.18 ‖ 1S 21,2.28,5 ‖ Ruth 3,8.

**יֶחֶרְדוּ** *3 pl.* Ez 26,18.

**יֶחֶרְדוּ, יֶחֱרָדוּ** Jes 41,5 ‖ Hos 11, 11 ‖ Am 3,6.

**וְיֶחֶרְדוּ** Hos 11,10.

**וַיֶּחֶרְדוּ** Gn 24,28 ‖ 1S 16,4 ‖ 1R 1, 49.

**הֶחֱרִיד** *Hi. 3 perf.* Jud 8,12.

**וְהַחֲרַדְתִּי** *1 perf.* 2S 17,2.

**מַחֲרִיד** *pt.* Lev 26,6 ‖ Dt 28,26 ‖ Jos 17,2 ‖ Jer 7,33.30,10.*46*,*27* ‖ Ez 34,28.39,26 ‖ Mich 4,4 ‖ Nah 2,12 ‖ Zeph 3,13 ‖ Job 11,19.

**לְהַחֲרִיד** *inf. cs.* Ez 30,9 ‖ Zach 2,4.

## חָרֵד

trepidus, timidus; reverens.

1S 4,13 ‖ Esr 9,4.

**וְחָרֵד** Jud 7,3 ‖ Jes 66,2.

**הַחֲרֵדִים** *pl.* Jes 66,5.

**וְהַחֲרֵדִים** Esr 10,3.

## חֲרָדָה

trepidatio, terror; *cura.*

ר׳ יוסף הלוי נורם ביחזקאל קְדֹרַנִּית ילבשו.

Gn 27,33 ‖ 1S 14,15 ‖ Jer 30,5 ‖ Dan 10,7.

**הַחֲרָדָה** 2R 4,13.

**לַחֲרָדָה** Jes 21,4.

**חֶרְדַּת** *cs.* Prv 29,25.

**לְחֶרְדַּת** 1S 14,15.

**חֲרָדוֹת** *pl.* 26,16.

— v. n. pr. —

## חָרָה

ardere, exardere; irasci; *Hi.* studiose facere, agere; *Hith.* irasci, indignari.

חִמּוּם של כעס, ובא לרב עם אף כדרך שבאו עמו בָּעַר וְעָשַׁן. י״ג בש״א ט״ו י״א וַיִּחַר לשמואל. מִתְחָרֶה בָּאָרֶז י״א שהוא מן השם תַּחְרָא (צנה ו ס חַרָ.ה), וכמליצת מקננתי בארזים בפסוק כ״ג, והשבעים קורין: מתחרה בְּאָחָז אָבִיךָ (ע׳ ת״י) ומפסיקין, לר״ק מִתְחָרֶה, תִּתְחָרֶה אינם הפעיל כ״א התפעל בתמונה זרה. הירונימוס קורא בנחמיה ג׳ כ׳ הֶהֱרָה ת׳ הֶחֱרָה.

Gn 4,6 ‖ Nu 11,33 ‖ 2S 19,43.22,8 ‖ 2R 23,26 ‖ Jes 5,25 ‖ Hos 8,5 ‖ Jon 4,4.9$^2$ ‖ Hab 3,8 ‖ Zach 10,3 ‖ Ps 18,8 ‖ Job 32,2.3.42,7.

**וְחָרָה** Ex 22,23 ‖ Dt 7,4.*11*,*17*.31, 17 ‖ Jos 23,16.

**חָרֹה** *inf. abs.* 1S 20,7.

**בַּחֲרוֹת** *cs.* Ps 124,3.

**לַחֲרוֹת** 2S 24,1.

periti, magi; al. *de nare loquentes.*

י״פ בקיאים בכתב הציורים והשאל אל בעלי רזין ומכשפים בכלל, וי״פ מן חֹטֶם (נאָזלער) כעין מלהשים, ולד״ק הוא שתי מלות מצריות חַר טֻם ופתרונו מגידי נסתרות, ריב״ל מצא שהרט במצרית הוא הגמא שעשו ממנו הפאפירום לכתיבה וע״כ נקראו הסופרים חרטמים, ומן הגמא עשו גם לבושים, סדינים וחריטים, והו הנזכר בב״ר (ל״ז) כלי פפייר.

Gn 41,24 ‖ Ex 8,3.*14*.15.9,11 ‖ Dan 1,20.

בַּחַרְטֻמִּים Ex 9,11.

לַחַרְטֻמִּים Dan 2,2.

חַרְטֻמֵּי *cs.* Gn 41,8 ‖ Ex 7,11.22.

——v. chald.——

## חָרַךְ] יַחֲרֹךְ *3 impf.*

torrere, adurere; *al.* excitare.

י״פ מן הארמית, והכונה לא יצלהו לאכלו, וי״פ מן حرك בערבית לא יניע ולא יזעזע את הציד ממחבואו, כלומר לא ישיגנו; פירסט מחברו עם כרך וכן חֲרַכִּים ע״ש קשורי החלונות, ולא הודו לו חכמים. ע׳ לקמן.

Prv 12,27.

——v. chald.——

## חָרַךְ] הַחֲרַכִּים *pl.*

cancelli, clattri fenestrarum.

ע״מ נָמָל נְמַלִּים או אָגָם אֲגַמִּים; בערבית ובדרז״ל הרק ענינו חריצה ובקיעה, ואולי מזה לא יחרך, לא ינהרהו ולא ישסעהו (הלוף ד׳ בק׳ נמצא בנסך, נצק).

Cant 2,9.

## חָרוּל

spina, urtica.

לד״ק שרשו חרה בלמ״ד המשקל, ע״ש ששורף את העור בעקיצתו (ברענגעססעל), ויש דוגמתו בערבית ובסורית.

Zeph 2,9 ‖ Job 30,7.

חֲרֻלִּים *pl.* Prv 24,31.

## °חָרַם] הֶחֱרִים, הֶחֱרִם *Hi. 3 perf.*

consecrare, devovere; internecione delere, extirpare.

בערבית הוראתו הניאה, מניעה והשיכה מדבר האסור, ובחזק המבטא خ נקיבה וכריתה; ביהושע ו׳ י״ח יש לגרוס ע״פ השבעים פן־תַּחְמְדוּ; י״ת בישעיה י״א ט״ו והחריב; י״ג במיכה ד׳ י״ג והחרמתי, נקבה נוכחת.

חֲרוֹנִי *suff.* Ez 7,14.

חֲרֹנְךָ Ex 15,7.

וּבַחֲרוֹנוֹ Ps 2,5.

חֲרוֹנֶיךָ [חֲרוֹנִים] *pl. suff.* Ps 88,17.

## תַּחְרָא

lorica.

לד״ק שרשו חרה בתי״ו המשקל, ע״ש שמתחרין ונלחמים בו, וכעין תחרות בדרז״ל; והובא ג״כ בשרשי אות תי״ו.

Ex 28,32.39,23.

## חָרוּז] בַּחֲרוּזִים *pl.*

monilia ex gemmis vel margaritis consertis facta; *torques.*

בערבית הוראת הפעל חרז תפירה והשם מהזר כמרצע בעברית, ובדרז״ל מחרוזות של דגים, דגים חרוזים בחוט, ובדברי בעלי אסֻפות יֵאָמר על שירים חרוזים וקצובים בשווי ההברה כידוע (לד״ק חָזָן = חֲרָזָן), והוא קרוב אל חרט, חָרַץ, חָרַת, בחוק המבטא, ואל אָרַז (חֲבֻשִׁים וַאֲרֻזִים יחזקאל כ״ז כ״ד). השבעים קורין כַּתּוֹרִים, כַּחֲרוּזִים בכ״ף הדמיון.

Cant 1,10.

——חָרַר v. חַרְחֻר——

## חֶרֶט] בַּחֶרֶט

stylus, scalprum; ח׳ אֱנוֹשׁ *scriptura vulgaris.*

כלי אומנות שהרתין בו הרשי מתכת צורות וציורים, ופי׳ בהרט אנוש בכתב פשוט שירוץ כל־קורא בו, בנגוד אל מכתב אלהים שהיה נודע רק לחכמים ולכהנים, ולד״ק חרט אנוש הוא כתיבת הציורים (בילדער־שהיפט, היעראָגליפען), וזה טעם גליון גדול (ע׳ באור רוו״מ). רש״י מחבר חרט דשמות עם המטפחות והחריטים, ולפ״ז בא על שני משקלים.

Jes 8,1.

בַּחֶרֶט Ex 32,4.

## חָרִיט] חֲרִטִים *pl.*

crumena, marsupia.

כן נקרא הכים ע״ש הללו, וכן הוא בערבית, ובתכשיטי הנשים אולי כמו הַמִּסְפָּחוֹת דיחזקאל. ע׳ לקמן.

2R 5,23.

וְהַחֲרִיטִים (al. הָ) Jes 3,22.

## חַרְטֹם] הַחַרְטֻמִּים, הַחַרְטֻמִּם *pl.*

scripturae hieroglyphicarum

יֶחֱרֶה *3 impf.* Ex 32,11 ‖ Dt 6,15 ‖ 1S 20,7.

יִחַר Gn 18,30.*32*.31,35.44,18.45,5 ‖ Ex 32,22 ‖ Jud 6,39.

וְיִחַר־ Ex 32,10.

וַיִּחַר Gn 4,5. 30,2. 31,36. 34,7. 39,19 ‖ Ex 4,14.32,19 ‖ Nu 11,1.10. 12,9. 16,15. 22,22.27. 24,10. 25,3. *32,13*.32,10 ‖ Dt 29,26 ‖ Jos 7,1 ‖ Jud 2,14.*20*.*3*,*8*.*10*,*7*.9,30.14,19 ‖ 1S 11,6.15,11.17,28.18,8.20,30 ‖ 2S 3,8.6,7.8.12,5.13,21 ‖ 2R 13,3 ‖ Jon 4,1 ‖ Ps 106,40 ‖ Job 32,2.5 ‖ Neh 3,33.4,1.5,6 ‖ 1Ch 13,10.11 ‖ 2Ch 25,10.15.

נֶחֱרָה] נִחֲרוּ־ *Ni. 3 perf. pl.* Cant 1,6.

הַנֶּחֱרִים *pt. pl.* Jes 41,11.45,24.

הֶחֱרָה *Hi. 3 perf.* Neh 3,20.

וַיַּחַר *3 impf.* Job 19,11.

מְתַחֲרֶה *pt.* Jer 22,15.

תְּתַחֲרֶה *2 impf.* Jer 12,5.

הִתְחָרֶה] תִּתְחַר *Hith. 2 impf.* Ps 37,1.7.8 ‖ Prv 24,19.

## חֳרִי

ardor, ira.

Dt 29,23.

בָּחֳרִי־ Ez 11,8 ‖ 1S 20,34 ‖ Jes 7,4 ‖ Thr 2,3 ‖ 2Ch 25,10.

## חָרוֹן

השבעים מתרגמין חֲרוֹן הַיּוֹנָה דירמיה כ״ה ל״ח חֶרֶב הַגְּדוֹלָה, וי״ג ביחזק׳ ז׳ י״ג חָרוֹן ת׳ חָזוֹן; בצפניה ב׳ ב׳ באו שתי נוסחאות כאחת.

Ez 7,12 ‖ Ps 58,10 ‖ Neh 13,18.

חֲרוֹן *cs.* Nu 25,4.32,14 ‖ 1S 28,18 ‖ Jes 13,13 ‖ Jer 4,8.26.25,37.38².30,24.49,37 ‖ Hos 11,9 ‖ Zeph 2,2.3,8 ‖ Ps 78,49 ‖ Job 20,23 ‖ Thr 1,12.4,11 ‖ Esr 10,14 ‖ 2Ch 28,11.29,10.30,8.

וַחֲרוֹן Jes 13,9 ‖ Ps 69,25 ‖ 2Ch 28,13.

בֶּחָרוֹן Nah 1,6.

מֵחֲרוֹן Ex 32,12 ‖ Dt 13,18 ‖ Jos 7,26 ‖ 2R 23,26 ‖ Jer 12,13.51,45 ‖ Jon 3,9 ‖ Ps 85,4.

Jos 8,26.10,28.35.40. 11,12 ‖ 1S 15,8.

וְהֶחֱרִים Jes 11,15.

הֶחֱרִימָם *suff.* Jos 11,21 ‖ Jes 34,2.

וְהַחֲרַמְתָּה *2 perf.* 1S 15,18.

הֶחֱרַמְתִּי *1 perf.* 1S 15,20.

וְהַחֲרַמְתִּי Nu 21,2 ‖ Mich 4,13.

וְהַחֲרַמְתִּים *suff.* Jer 25,9.

הֶחֱרִימוּ *3 pl.* 1R 15,9 ‖ 2Ch 32, 14.

הַחֲרַמְתֶּם *2 pl.* Jos 2,10.

וְהַחֲרַמְתֶּם 1S 15,3.

הֶחֱרַמְנוּ *1 pl.* 1S 15,15.

הַחֲרֵם *inf. abs.* Dt 3,6.7,2.20, 17 ‖ Jos 11,11.

לְהַחֲרִים *cs.* 2Ch 20,23.

וּלְהַחֲרִים Dan 11,44.

הַחֲרִמָם *suff.* Jos 11,20 ‖ 1S 15,9.

לְהַחֲרִימָם 1R 9,21 ‖ 2R 19,11 ‖ Jes 37,11.

הַחֲרֵם *imper.* Dt 13,16.

וְהַחֲרֵם Jer 50,21.

הַחֲרִימוּ *pl.* Jer 51,3.

וְהַחֲרִימוּהָ *suff.* Jer 50,26.

תַּחֲרִים *2 impf.* Dt 7,2.

תַּחֲרִימֵם *suff.* Dt 20,17.

יַחֲרִם *3 impf.* Lev 27,28.

וַיַּחֲרֵם Nu 21,3 ‖ Jos 10,37.

וַיַּחֲרִימָהּ *suff.* Jos 10,1.

וַנַּחֲרֵם *1 pl.* Dt 2,34.3,6.

תַּחֲרִימוּ *2 pl.* Jos 6,18 ‖ Jud 21, 11.

וַיַּחֲרִימוּ *3 pl.* Jos 6,21.10,39 ‖ Jud 1,17.

וַיַּחֲרִימֻם *suff.* 1Ch 4,41.

יָחֳרַם, יֻחֳרַם *Ho. 3 impf.* Ex 22,19 ‖ Lev 27,29 ‖ Esr 10,8.

## חֵרֶם I

devotio rei ad internecionem, anathema; res devota; causa devotionis.

הראב״ע מביא בשם י״א פי׳ עד ההרמה (במדבר ד׳ מ״ה) עד שהחרימו אותם.

Lev 27,28².29 ‖ Nu 18,14 ‖ Dt 7, 26² ‖ Jos 6,17.7,13 ‖ Ez 44,29 ‖ Mal 3,24.

וְחֵרֶם (al. וְחֶרֶם) Zach 14,11.

הַחֵרֶם Lev 27,21 ‖ Dt 13,18 ‖ Jos 6,18².7,1.11.12.13 ‖ 1S 15,21.

בַּחֵרֶם Jos 7,1.15.22,20 ‖ 1Ch 2,7.

לְחֵרֶם Jos 6,18.7,12.

לַחֵרֶם Jes 43,28.

חֶרְמִי *suff.* 1R 20,42 ‖ Jes 34,5.

———v. n. pr.———

## חֵרֶם II

rete.

כן נקרא הרשת מפני שהנלכד בו יִבָּדֵל וִיכֻּרַת מבני מינו ואחריתו להכרית (ואולי מפני שנעשה חֹרים חֹרים, והמ״ם למשקל?)

Mich 7,2.

בְּחֶרְמִי *suff.* Ez 32,3.

חֶרְמוֹ Hab 1,17.

בְּחֶרְמוֹ Hab 1,15.

לְחֶרְמוֹ Hab 1,16.

חֲרָמִים *pl.* Ez 26,5.*14*.

וַחֲרָמִים Eccl 7,26.

לַחֲרָמִים Ez 47,10.

---

## חָרֻם

qui naso contracto, depresso est, simus.

מי שחוטמו שקוע ונראה כאלו קטוע, וי״א אחד מאבריו סתם.

Lev 21,18.

———v. n. pr.———

## חֶרְמֵשׁ

falx messoria.

עיקר שרשו חרם (כחלמיש מן חלם) ע״ש שכורת וקוצר.

Dt 16,9.

וְחֶרְמֵשׁ Dt 23,26.

---

## חֶרֶס] הֶחָרֶס

*poët.* sol.

בא על שני משקלים כליל ולילה, ובטעם השם נ״ל שהוא קרוב אל חָרַץ, וכדרך שיֵאָמר על בקיעת האור בֹּקֶר, וכן תרגום שחר קְרִצְתָּא.

מלמעלה החרס ת״י עד מֵעל ·שמשא, אך הוא שעצ״פ כהר־חֶרֶס; י״ג בטרם יבא הַהֲדָרָה (ע׳ ט״ו א׳), ולא נהירא לי. בקצת נוסחאות בישעיה י״ט י״ח עיר החרס, וע׳ הערה אל הֶרֶס.

Jud 8,13.

לַחֶרֶס Job 9,7.

הַחַרְסָה Jud 14,18.

———v. n. pr.———

## II חֶרֶס] וּבֶחָרֶס

scabies.

ת״א ובחרים יַבִּישׁ, ופירש״י שחין יבש כחרס (בנגוד אל גרב, שחין לח), ואולי גם הוא מענין חָרַץ שבוקע את העור ומעמיק בו, והראב״ע בשם י״א במכת השמש (זאָננענשטיך); וכן בטעם שער החרסית לרב המתרים מן חרשי אדמה, ולר״ק שער השמש. ע׳ הערה אל הֶרֶשׂ.

Dt 28,27.

## חַרְסִית] Q. הַחַרְסִית

lutum figlinum; חַרְסוּת k figlina sc. officina.

Jer 19,2.

———conf. חֶרֶשׂ———

## חָרַף° I

carpere, decerpere; verbis carpere, probris afficere, convicari; parvi aestimare, se proicere. *Ni. pt.* desponsata viro.

יש מחוקרי הלשון מחברין אותו עם חרף בערבית במובן קטיפה ומריטה (וקרוב אל גרף) וזה טעם בחרפם כפלשתים; וטעם חרף נפשו בזה את נפשו שלא נחשבה בעיניו, וכן נחרפת לאיש לפי׳ הראב״ע; אך יתכן לחבר שני אלה עם פעל אחר ערבי במובן עשות מסחר, ושותף נקרא חריף (קרוב אל ערב), ויהיה חֵרֵף נפשו כמו הִתְמַכֵּר, וכן נחרפת, מְשֻׁתֶּפֶת „sociata viro“ (להרמב״ן נחרפת מן ימי חָרפי, ימי הנעורים, כלומר נערה משרתת לאיש, ע״ש); ויש מחברין שרש זה עם חריף בדרז״ל שהמחרף דבר דברים קשים ומרים, וכעין יתחמץ לבבי. י״ג בש״ב כ״ג ט׳ בַּפַּס דַּמִּים ת׳ בְּחָרְפָם, כאמור בדה״א י״א י״ג.

חֹרְפִי] חֹרֵף *pt. suff.* Ps 119,42 ‖ Prv 27,11.

חוֹרְפֶיךָ] חֹרְפִים *pl. suff.* Ps 69, 10.

בְּחָרְפָם *inf. suff.* 2S 23,9.

יֶחֱרַף *3 impf.* Job 27,6.

נֶחֱרֶפֶת] נֶחֱרֶפֶת *pt. f.* Lev 19, 20.

חֵרֵף *Pi. 3 perf.* Jud 5,18 ‖ 1S 17,26.36 ‖ Ps 57,4.74,18 ‖ Prv 14, 31.17,5.

חֵרַפְתָּ *2 perf.* 1S 17,45 ‖ 2R 19, 22.23 ‖ Jes 37,23.24.

חֵרַפְתִּי *1 perf.* 1S 17,10.

חֵרְפוּ *3 pl.* Zeph 2,8.10 ‖ Ps 89, 52².

חֵרְפוּנִי *suff.* Jes 65,7 ‖ Ps 42,11. 102,9.

חֵרְפוּךָ Ps 79,12.

חֵרַפְתֶּם *2 perf. pl.* Jud 8,15.

מְחָרֵף *pt.* Ps 44,17.

לְחָרֵף *inf. cs.* 1S 17,25 ‖ 2R 19, 4.16 ‖ Jes 37,4.17 ‖ 2Ch 32,17.

יְחָרֵף (נס״א) *3 impf.* Ps 74,10.

וַיְחָרֵף 2S 21,21 ‖ 1Ch 20,7.

יְחָרְפֵנִי *suff.* Ps 55,13.

יְחָרְפוּנִי *3 pl. suff.* Neh 6,13.

## חֶרְפָּה

probrum, contumelia; male dictio, convicia; homo vel res, qui (quae) probro, contumelia afficitur; ignominia alicui allata; *pudenda*.

בישעיה מ״ז ג׳ בא נרדף אל עֶרְוָה, ואולי נ״כ בבראשית ל״ד י״ד.

Gn 34,14 ‖ 1S 11,2.17,26 ‖ Jer 15, 15.51,51 ‖ Ez 5,15.22,4 ‖ Joel 2, 19 ‖ Zeph 3,18 ‖ Ps 31,12.44,14. 69,8.21.71,13.79,4.89,42.109,25. 119,22 ‖ Prv 18,3 ‖ Neh 2,17.

וְחֶרְפָּה Ps 15,3.

בְּחֶרְפָּה Job 16,10 ‖ Thr 3,30.

וּבְחֶרְפָּה Neh 1,3.

לְחֶרְפָּה Jes 30,5 ‖ Jer 6,10.20,8. 24,9.49,13 ‖ Joel 2,17 ‖ Dan 9,16.

וּלְחֶרְפָּה Jer 29,18. 42,18. *44,12.* 44,8 ‖ Ez 5,14.

חֶרְפַּת *cs.* Jos 5,9 ‖ Jes 51,7 ‖ Jer 23,40.31,19(18) ‖ Ez 16,57.36,30 ‖ Zeph 2,8 ‖ Ps 22,7.39,9.78,66.89, 51.

וְחֶרְפַּת Jes 25,8.54,4 ‖ Ez 36,15 ‖ Mich 6,16.

מֵחֶרְפַּת Neh 5,9.

חֶרְפָּתִי *suff.* Gn 30,23 ‖ 1S 25, 39 ‖ 2S 13,13 ‖ Ps 69,20.119,39 ‖ Job 19,5.

חֶרְפָּתֵנוּ Jes 4,1 ‖ Thr 5,1.

חֶרְפָּתְךָ Ps 74,22.

חֶרְפָּתֵךְ Jes 47,3.

חֶרְפָּתוֹ Dan 11,18².

וְחֶרְפָּתוֹ Hos 12,15 ‖ Prv 6,33.

חֶרְפָּתָם Ez 21,33 ‖ Ps 79,12 ‖ Thr 3,61 ‖ Neh 3,36.

חֲרָפוֹת] לַחֲרָפוֹת *pl.* Ps 69,11 ‖ Dan 12,2.

וְחֶרְפּוֹת *cs.* Ps 69,10.

## חָרַף] II תֶּחֱרַף *3 impf. f.*

hiemare (denom. a חֹרֶף).

Jer 18,6.

## חֹרֶף] וָחֹרֶף

hiems (autumnus); *metaph.* maturitas iuvenilis.

דפתרון מן הערבית בהוראת קטיפת הפירות אינו עולה יפה, לפי שזמנה בקיץ, אך נקרא כן מפני שהאויר חריף וקשה, (וטעם ימי חרפי, שבימי הנעורים מזג האדם חריף ועז); והרה״ח הערצפעלד מחברו עם יערף כמטר (כבדרז״ל יְמוֹת הַגְּשָׁמִים, ובערבית יאמר خريف על גשמי הבציר), והעד כי במקום השם חֹרֶף בנחמיה ז׳ כ״ד נאמר בעזרא ב׳ י״ח יוֹרָה; ויתכן להעמיד חֹרֶף על הפתרון הראשון בעבור מריטת עלי האילנות על ידי הרוחות הנושבות בחזקה; ופי׳ ימי חרפי ימי קדם, כבדרז״ל: הא בחרפי והא באפלי, אחריפו ועולו.

Gn 8,22 ‖ Ps 74,17.

הַחֹרֶף Jer 36,22 ‖ Am 3,15.

וּבַחֹרֶף Zach 14,8.

מֵחֹרֶף Prv 20,4.

חָרְפִּי *suff.* Job 29,4.

—v. n. pr.—

## חָרַץ

secare, incidere; acuere; decidere, definire; strenuum, sollertem esse.

אח אל הקרובים לו בהברה (גרם, חרש, חרת, כרת, קרץ) והוראתו כריתה, קציצה וקציבה, והשאל לנביחת הכלבים מפני חתוך ההברות הקצובות (הב הב), או במובן הַדוד, כמו שיֵאמר: דיא צוּנגע שפיטצען, ועל דבר משפט כעין גָּזַר, חָתַךְ ופסק בדז״ל, וכן על המהיר במלאכתו ומפליא לעשות (ענטשלאָססען, рѣшительный).

Jos 10,21.

חָרַצְתָּ] חָרַצְתָּ *2 perf.* 1R 20,40.

חָרוּץ *pt. pass.* Lev 22,22 ‖ Jes 10,22.

חֲרוּצִים *pl.* Job 14,5.

תֶּחֱרַץ] תֶּחֱרָץ *2 impf.* 2S 5,24.

יֶחֱרַץ *3 impf.* Ex 11,7.

נֶחֱרַץ] נֶחֱרָצָה *Ni. pt. f.* Dan 11,36.

וְנֶחֱרָצָה Jes 10,23.28,22 ‖ Dan 9, 27.

נֶחֱרֶצֶת Dan 9,26.

## חָרוּץ I

fossa urbis munitae; tribulum acutum; decisio, iudicium.

נאמר על עגלת הדישה (דרעששליטטען) המלאה חרוצים, ועל החפירה (גראבען) כעין עָרוּץ נחלים (לתרגום הפשיטא בדניאל: רחוב וְחָרוּץ); וטעם ירפד חרוץ עלי טיט, שהלויתן (הקרוקודיל) יעשה מקום רבצו בטיט מלא חרוצים עמוקים ע״י המגנים שלו החדים; ויש מחברין חרוץ זה עם ירקרק חרוץ.

Jes 41,15 ‖ Job 41,22.

וְחָרוּץ Dan 9,25.

בֶּחָרוּץ Jes 28,27.

חֲרֻצוֹת] בַּחֲרֻצוֹת *pl.* Am 1,3.

## חָרוּץ II

aurum.

נאמר על הזהב, כעין בֶּצֶר (ע״ש) על המתכת וכטעם דדבא פריכא (ולד״ק ע״ש צבעו); ובא רק בדבור המליצי.

Ps 68,14 ‖ Prv 12,27.

וְחָרוּץ Zach 9,3.

מֵחָרוּץ Prv 8,10.19.16,16.

וּמֵחָרוּץ Prv 3,14.

## חָרוּץ III

acer, sollers, sedulus.

כבר מבאר לעיל; להרד״ק עשה מלאכתו במשפט, ולד״א זרוז וחָלוּץ (שמתניו חגורים

הַדִּבּוּר ובערבית יֵאָמֵר רק על האִלֵּם, וחז״ל הזכירו חרש שאינו שומע ואינו מדבר. השבעים קורין בש״א סוף פסוק כ״ז ויהי כְּמַחֲרִישׁ, ומחברין אותו לראש קאפ׳ י״א, וכן בישעיה מ״א א׳ החרישו בדלי״ת ת׳ רי״ש(!), ומקביל אל יחליפו כח (וי״נ הָחֵישׁוּ), ובצפניה ג׳ י״ז יְחַדֵּשׁ אהבתו.

**תֶּחֱרַשׁ, תֶּחֱרָשׁ** *2 impf.* Ps 28,1. 35,22.39,13.83,2.109,1.

**יֶחֱרַשׁ** [יֶחֱרַשׁ] *3 impf.* Ps 50,3.

**תֶּחֱרַשְׁנָה** *3 pl. f.* Mich 7,16.

**הֶחֱרִשׁ** *Hi. 3 perf.* Nu 30,15.

**וְהֶחֱרִישׁ, וְהֶחֱרִשׁ** Gn 34,5 ‖ Nu 30,5.8.12.

**הֶחֱרַשְׁתִּי** *1 perf.* Ps 32,3 ‖ Esth 7,4.

**וְהֶחֱרַשְׁתִּי** Ps 50,21.

**וְהֶחֱרִישׁוּ** *3 pl.* 2R 18,36.

**מַחֲרִישׁ** *pt.* Gn 24,21 ‖ Prv 17,28.

**כְּמַחֲרִישׁ** 1S 10,27.

**מַחֲרִשִׁים** *pl.* 2S 19,11.

**הַחֲרֵשׁ** *inf. abs.* Nu 30,15 ‖ Job 13,5 ‖ Esth 4,14.

**הַחֲרֵשׁ** *imper.* Jud 18,19 ‖ Job 33,31.32.

**הַחֲרִישִׁי** *f.* 2S 13,20.

**הַחֲרִישׁוּ** *pl. m.* Jes 41,1 ‖ Job 13,13.

**אַחֲרִישׁ, אַחֲרִשׁ** *1 impf.* Jes 42,14 ‖ Jer 4,19 ‖ Job 6,24.13,19. 41,4.

**תַּחֲרִישׁ** *2 impf.* Hab 1,13.

**תַּחֲרֵשׁ** *juss.* 1S 7,8.

**תַּחֲרִישִׁי** *f.* Esth 4,14.

**יַחֲרִישׁ** *3 impf.* Nu 30,15 ‖ Zeph 3,17 ‖ Prv 11,12.

**תַּחֲרִשׁוּן, תַּחֲרִישׁוּן** *2 pl.* Ex 14,14 ‖ Job 13,5.

**יַחֲרִשׁוּ** *3 pl.* Job 11,3.

**וַיַּחֲרִישׁוּ, וַיַּחֲרִשׁוּ** Jes 36,21 ‖ Jer 38,7 ‖ Neh 5,8.

**וַיִּתְחָרְשׁוּ** [הִתְחָרֵשׁ] *Hith. 3 impf. pl.* Jud 16,2.

## חֵרֵשׁ

surdus.

Ex 4,11 ‖ Lev 19,14 ‖ Ps 58,5.

## [חָרַר] חָרָה *3 perf. f.*

arere, arefieri; ardere, adustum esse; *Ni.* ira exardescere. *Pi.* accendere.

אח אל חרה, ענינו הבערה, והיובש והכליון מפני חם האש.

Job 30,30.

**וְחָרָה** Ez 24,11.

**חָרוּ** *3 perf. pl.* Jes 24,6.

**נָחַר, נָחָר** *Ni. 3 perf.* Jer 6,29 ‖ Ez 15,4.

**נִחַר** Ps 69,4.

**נִחָרוּ** *3 pl.* Ps 102,4.

**וַיֵּחָר** *3 impf.* Ez 15,5.

**יֵחָרוּ** *pl.* Ez 24,10.

**לְחַרְחַר** [חִרְחַר] *Pilp. inf.* Prv 26,21.

## חֲרֵרִים *pl.*

loca arida, sole adusta.

ח״ב ויבש מחם השמש, וענת רצפים בדרז״ל חֲרָרָה.

Jer 17,6.

## [חַרְחֻר] וּבַחַרְחֻר

febris ardens.

קדחת בֹּעֶרֶת.

Dt 28,22.

cf. חָרָה; v. n. pr.

חָרִים v. חוּר II p. 216ª.

## חֶרֶשׂ, חָרֶשׂ

testa, argilla, vas testaceum. Conf. חֶרֶס.

בדרז״ל חרס, וכן שער החרסות.

Lev 6,21.11,33.14,5.*50*.15,12 ‖ Nu 5,17 ‖ Jes 30,14.45,9 ‖ Jer 19,1.32,14 ‖ Prv 26,23 ‖ Job 2,8.41,22 ‖ Thr 4,2.

**כַּחֶרֶשׂ** Ps 22,16.

**חַרְשֵׂי** [חֲרָשִׂים] *pl. cs.* Jes 45,9.

**חֲרָשֶׂיהָ** *suff.* Ez 23,34.

v. n. pr. קִיר־חֶ׳

## חָרַשׁ° I

tacere, silere; surdum esse; quietum manere.

בסורית מורה על אטימת האזנים וגם על חסרון

כהוראת השרש בארמית; יש מחברין לזה גם חרוץ דמשלי י״ב כ״ז.

Prv 21,5.

**חֲרֻצִים, חָרוּצִים** *pl.* Prv 10,4.12, 24.13,4.

## [חָרִיץ] חֲרִצֵי *pl. cs.*

segmentum (*Vulg.* formella casei); tribulum.

הגבינות נקראו הרצי החלב ע״ש שנעשו חתיכות חתיכות, וחריצי הברזל כחרצות דלעיל.

1S 17,18.

**וּבַחֲרִצֵי, וּבַחֲרִיצֵי** 2S 12,31 ‖ 1Ch 20,3.

v. n. pr.

## [חַרְצָן] מֵחַרְצַנִּים *pl.*

vinacea, grana uvarum.

כבר נחלקו הז״ל אם החרצנים הגרעינים והזג הקליפה או להפך; ולדעת שד״ל הרצנים הם ענבים שכבר נדרכו ונעשה מהם יין, והוא כולל הקליפה והגרעינים שבתוכה, וזג הוא הגרעין לבדו (ע׳ משתדל); וטעם השם אם מפני שכבר כתותים וכרותים או מפני החריפות והקיהוא שלהם, והגרן הוא גר״ן המשקל.

Nu 6,4.

## ?[חַרְצֹב] חַרְצֻבּוֹת *pl.*

vincula; tormenta, dolores.

זה דישעיה מעיד על זה דתהלים שהוראתו קשרים ומוסרות, ובא גם על יסורים ותחלואים (בקורבת אסר ויסר), ויש דוגמתו בערבית בהפך אתון. ובנערותי פרסמתי דעתי (במ״ע הצפירה) שהוא מֻרכב מן חָרָה וְעָצָה, שתי ראשי כל מרעין בישין: הצטמקות הגוף או תפיחתו. להרמבמ״ן למותם כמו לימותם, ויש מחלקין וקורין לָמוֹ, תָּם, אמנם תם נאמר תמיד רק במובן המוסרי.

Jes 58,6 ‖ Ps 73,4.

## חָרַק

stridere dentibus.

שריקת השִׁנַּיִם מכעס וקצף, וכן הוא בערבית, סורית ובדרז״ל. וַיַּחַרְקוּ נסוטה הנגינה אחור שתי הברות ובאה במקום הנגיא.

Job 16,9.

**וְחֹרֵק** *pt.* Ps 37,12.

**חָרֹק** *inf. abs.* Ps 35,16.

**יַחֲרֹק** *3 impf.* Ps 112,10.

**וַיַּחַרְקוּ** (נס״א) *3 impf. pl.* Thr 2,16.

הֶחֱרִשׁ Jes 28,24.

חֲרָשִׁים *pl. f.* Ps 129,3.

חֹרְשֵׁי *cs.* Job 4,8.

חֹרְשׁוֹת *pl. f.* Job 1,14.

וְלַחֲרֹשׁ *inf. cs.* 1S 8,12.

תַּחֲרֹשׁ *2 impf.* Dt 22,10.

יַחֲרוֹשׁ, יַחֲרֹשׁ *3 impf.* Jes 28, 24 ‖ Hos 10,11 ‖ Am 6,12 ‖ Prv 20,4.

נֶחֱרַשׁ] תֵּחָרֵשׁ *Ni. 3 impf. f.* Jer 26,18 ‖ Mich 3,12.

## חָרִישׁ

aratio, tempus arandi.

Gn 45,6.

בֶּחָרִישׁ Ex 34,21.

חֲרִישׁוֹ *suff.* 1S 8,12.

## מַחֲרֵשָׁה] מַחֲרַשְׁתּוֹ *suff.*

sarculum, vomer.

כלי החרישה; י״נ חֶרְמֵשׁוֹ ת׳ מַחֲרַשְׁתּוֹ, וכ״ת הסורי (דתרתי למה לי?)

1S 13,20.

מַחֲרֶשֶׁת] מַחֲרַשְׁתּוֹ *suff.* 1S 13,20.

לַמַּחֲרֵשׁוֹת *pl.* 1S 13,21.

---

## חָרַת] חָרוּת *pt. pass.*

insculpere.

אח להולך לפניו ולכל הדומים לו במבטא.

Ex 32,16.

חֲרוּשָׁה (= חֲרוּתָה) Jer 17,1.

——— v. n. pr. יַעַר חֶרֶת ———

## חָשַׁב

putare; magni aestimare; imputare; cogitare, excogitare (*pt.* artifex); computare, reputare; *Hith.* enumerare se.

הוראתו ידועה לכל חשב, וכן הוא בערבית, בסורית ובכושית. לד״ק עיקר הוראתו חִבּוּר ורכיסה (קאָמביניערען) וזה טעם השם חֵשֶׁב. י״נ בתהלים מ׳ י״ח: אדני חושה לי. מדהי״ב ותרגום השבעים משמע שבמ״ב י׳ כ״א באו שתי נוסחאות כאחת.

1S 18,25 ‖ Jes 33,8 ‖ Jer 49,20.*50*, *45* ‖ Thr 2,8 ‖ Esth 8,3.9,24.25.

וְחָשַׁב 2S 14,14 ‖ Jer 49,30.

הֶחֱרִישׁ] מַחֲרִישׁ *Hi. pt.* 1S 23,9.

## חָרָשׁ

sculptor lapidum; artifex, faber.

חָרָשֵׁי צִירִים דישעיה פי׳ הראב״ע מן ציר שלוח, רש״י פי׳ כמו צִיוּרִים והרד״ק מן צירים וחבלים כעין השם עֲצַבִּים (ואולי יצרים כלומר יצרי כסל, ועצבים מן ידיך עצבוני), וי״נ חָרָשֵׁי יֹצְרִים בעבור שאמור בפסוק ט״ז: הוי רב את־יצרו חרש את־חרשי אדמה. השבעים קורין מ״ד י״א וְחָרָשִׁים המה, וחָרָשֵׁי צִירִים מתרגמין יֵחָרְשׁוּ (כִּי) אִיִּים!!

Ex 35,35.23 ‖ Dt 27,15 ‖ Jes 40, 19.20.41,7.54,16 ‖ Jer 10,3.9 ‖ Hos 8,6.

וְחָרָשׁ 1S 13,19.

הֶחָרָשׁ 2R 24,14 ‖ Jer 24,1.

וְהֶחָרָשׁ 2R 24,16 ‖ Jer 29,2.

חָרַשׁ *cs.* Ex 28,11 ‖ Jes 44,12.13.

חָרָשִׁים *pl.* Hos 13,2 ‖ Zach 2,3 ‖ 1Ch 29,5.

וְחָרָשִׁים Jes 44,11 ‖ 2Ch 24,12.

לֶחָרָשִׁים 2R 22,6 ‖ 2Ch 34,11.

וְלֶחָרָשִׁים Esr 3,7.

חָרָשֵׁי *cs.* Jes 45,16 ‖ Ez 21,36.

וְחָרָשֵׁי 2S 5,11 ‖ 1Ch 14,1.22,15 (14).

לְחָרָשֵׁי 2R 12,12 ‖ 2Ch 24,12.

## חֲרֹשׁ] חֲרָשִׁים *pl. t.*

artificium.

Jes 3,3 ‖ 1Ch 4,14.

## חֲרֹשֶׁת] וּבַחֲרֹשֶׁת

fabricatio lignorum, lapidum.

Ex 31,5.*35,33*.

——— v. n. pr. ———

## III חָרַשׁ] חָרְשׁוּ *3 perf. pl.*

arare.

ההורש חורץ, סלח ובקע בארץ. י״נ בעמוס: אם־יחרש בַּבְּקָר יָם.

Ps 129,3.

חֲרַשְׁתֶּם *2 perf. pl.* Jud 14,18 ‖ Hos 10,13.

חֹרֵשׁ, חוֹרֵשׁ *pt.* 1R 19,19 ‖ Am 9,13.

וְחֵרֵשׁ Jes 42,19.

כְּחֵרֵשׁ Ps 38,14.

חֵרְשִׁים *pl.* Jes 35,5.

וְחֵרְשִׁים Jes 43,8.

הַחֵרְשִׁים Jes 29,18.42,18.

## חֶרֶשׁ

silentium, tacite.

Jos 2,1.

## חֲרִישִׁי] חֲרִישִׁית

tranquillus; *al.* aestuosus, fervidus.

רוח שאון שמחרשת אזנים, או בהפך שלא היתה הזקה, כטעם חרש דמרגלים; ואולי יש לחברו עם חרש השלישי, וכבדרז״ל רוח פסקנית (שניידיג).

Jon 4,8.

## חֹרֶשׁ] וְחֹרֶשׁ

silva (aspretum).

יער עב ומצל (כמו שיאמר הרוסי лѣсъ глухой); לפי השבעים יש לגרום בישעיה: כעזובת הַחִוִּי וְהָאֱמֹרִי (ע׳ ת״י). לד״ק חֹרְשָׁה שם מקום.

Ez 31,3.

הַחֹרֶשׁ Jes 17,9.

חֹרְשָׁה (al. n. pr.) *acc.* 1S 23, 16.

בַּחֹרְשָׁה 1S 23,15.18.19.

חֳרָשִׁים] וּבֶחֳרָשִׁים *pl.* 2Ch 27,4.

——— v. n. pr. ———

## II חָרַשׁ] חֹרֵשׁ *pt.*

incidere, insculpere; fabricari; *met.* machinari, meditari, cogitare.

נאמר על האומן חֹרש וחשב, החורץ וקורץ מן הגלמים כלים מכלים שונים, ובהשאלה על החרש וחשב רעה בנכלי תרמיתו וכורה שוחה על רעהו. אולי יש לגרוס בבראש׳: לֹטֵשׁ כלי חֶרֶשׁ נחשת וברזל (רמז על שלש התקופות בקורות חרשת המעשה), וריה״ל גורם ראש כל־חרש.

Gn 4,22 ‖ 1R 7,14 ‖ Prv 6,14.18.

חֹרְשִׁים] חֹרְשֵׁי *pl. cs.* Prv 12, 20.14,22[2].

חָרוּשׁ] חֲרוּשָׁה *pt. pass. f.* Jer 17,1.

תַּחֲרֹשׁ *2 impf.* Prv 3,29.

## מַחֲשָׁבָה

cogitatio, consilium; *opus ingeniosum.*

בא על שני משקלים.

Jer 18,11.49,30.

מַחֲשֶׁבֶת, מַחְשֶׁבֶת Ex 35,33 ‖ Ez 38,10 ‖ Esth 8,5 ‖ 2Ch 2,13.26,15.
מַחֲשַׁבְתּוֹ *suff.* Esth 8,3.9,25.
מַחֲשָׁבוֹת, מַחֲשָׁבֹת Ex 31,4.35,32.35 ‖ 2S 14,14 ‖ Jer 11,19.18,18 ‖ Prv 15,22.19,21.20,18 ‖ Dan 11,25 ‖ 1Ch 28,9.
הַמַּחֲשָׁבֹת *pl.* Jer 29,11.
מַחְשְׁבוֹת, מַחְשְׁבֹת *cs.* Gn 6,5 ‖ Jes 59,7 ‖ Jer 4,14.29,11.51,29 ‖ Mich 4,12 ‖ Ps 33,10.11.94,11 ‖ Prv 6,18.12,5.15,26.21,5 ‖ Job 5,12 ‖ 1Ch 29,18.
מַחְשְׁבוֹתַי *suff.* Jes 55,8.
וּמַחְשְׁבֹתַי Jes 55,9.
מַחְשְׁבוֹתֵנוּ Jer 18,12.
מַחְשְׁבֹתֶיךָ Ps 92,6 ‖ Prv 16,3.
וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ Ps 40,6.
מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם Jes 55,8 ‖ Job 21,27.
מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם Jes 55,9.
מַחְשְׁבֹתָיו Jes 55,7 ‖ Dan 11,24.
וּמַחְשְׁבוֹתָיו Jer 49,20.*50*,45.
מַחְשְׁבוֹתָם, מַחְשְׁבֹתָם Jer 6,19 ‖ Ps 56,6 ‖ Thr 3,60.61.
מַחְשְׁבֹתֵיהֶם Jes 59,7.65,2.
וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם Jes 66,18.

——v. ch. et n. pr.——

## I חָשָׁה] לַחֲשׁוֹת *inf. cs.*

silere, nihil facere.

ענינו דומיה ושתיקה, והפעיל בנחמיה ח' י"א הוא פועל יוצא; י"ג בישעיה נ"ז י"א: הלא אני מחשה וּמֵעֹלָם (וּמִתְעַלֵּם), או מַחְסֶה מעולם.

Eccl 3,7.

אֶחֱשֶׁה *1 impf.* Jes 62,1.65,6.
תֶּחֱשֶׁה *2 impf.* Jes 64,11 ‖ Ps 28,1.
יֶחֱשׁוּ *3 pl.* Jes 62,6.



נֶחְשַׁבְנוּ *1 pl.* Gn 31,15 ‖ Ps 44,23 ‖ Job 18,3.
נֶחְשָׁב *pt.* 1R 10,21 ‖ Jes 2,22 ‖ 2Ch 9,20.
יֵחָשֵׁב *3 impf.* Lev 7,18.17,4.25,31 ‖ 2R 22,7 ‖ Jes 29,16.17.32,15 ‖ Prv 17,28.
תֵּחָשֵׁב, תֵּחָשֶׁב *f.* Dt 2,20 ‖ Jos 13,3 ‖ 2S 4,2 ‖ Prv 27,14.
וַתֵּחָשֶׁב Ps 106,31.
יֵחָשְׁבוּ *3 pl.* Dt 2,11.
וְחִשַּׁב *Pi. 3 perf.* Lev 25,27.50.52.27,18.23.
חִשְּׁבָה *f.* Jon 1,4.
חִשַּׁבְתִּי *1 perf.* Ps 77,6.119,59.
מְחַשֵּׁב *pt.* Prv 24,8.
וָאֲחַשְּׁבָה *1 impf.* Ps 73,16.
תְּחַשֵּׁב] וַתְּחַשְּׁבֵהוּ *2 impf. suff.* Ps 144,3.
יְחַשֵּׁב *3 impf.* Prv 16,9 ‖ Dan 11,24.
תְּחַשְּׁבוּן *2 pl.* Nah 1,9.
יְחַשְּׁבוּ *3 pl.* 2R 12,16 ‖ Hos 7,15.
הִתְחַשֵּׁב] יִתְחַשָּׁב *Hith. 3 impf.* Nu 23,9.

## חֵשֶׁב

cingulum summi sacerdotis.

בטעם השם ע' לעיל, וכן אֵזוֹר מן אָסַר.

Ex 28,28.39,21.

וְחֵשֶׁב Ex 28,8.*39*,5.
בְּחֵשֶׁב Ex 29,5 ‖ Lev 8,7.
לְחֵשֶׁב Ex 28,27.29,20.

## חֶשְׁבּוֹן

intelligentia; ratio; *al.* supputatio.

Eccl 7,27.

וְחֶשְׁבּוֹן Eccl 7,25.9,10.

## חִשָּׁבוֹן] חִשְּׁבֹנוֹת *pl.*

malae artes, machinationes; machinae bellicae, tormenta.

יֵאָמֵר על תחבולות עֹרמה ועל כלי הריה הנעשים בתחבולות ובחשבון.

Eccl 7,29 ‖ 2Ch 26,15.

חָשְׁבָה *suff.* Gn 50,20.
חָשַׁבְתָּ *2 perf.* Job 35,2.
חָשַׁבְתָּה 2S 14,13.
וְחָשַׁבְתָּ Ez 38,10.
חָשַׁבְתִּי *1 perf.* Jer 18,8.
חָשְׁבוּ, חָשָׁבוּ *3 pl.* Jer 11,19.48,2 ‖ Am 6,5 ‖ Ps 10,2.21,12.140,3.5.
חֲשַׁבְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 50,20.
חֲשַׁבְנֻהוּ *1 pl. suff.* Jes 53,3.4.
חוֹשֵׁב, חֹשֵׁב *pt.* Ex 26,1.*36*,8.31.28,6.*39*,*3*.15.*39*,*8*.36,35 ‖ Jer 26,3.*36*,*3*.29,11 ‖ Mich 2,3 ‖ Nah 1,11 ‖ 2Ch 26,15.
וְחֹשֵׁב Ex 35,35.38,23 ‖ Jer 18,11.
חֹשְׁבִים *pl.* Neh 6,2.6.
הַחֹשְׁבִים Jer 23,27 ‖ Ez 11,2.
חֹשְׁבֵי *cs.* Mich 2,1 ‖ Ps 35,4.
וְחֹשְׁבֵי Ex 35,35.
וּלְחֹשְׁבֵי Mal 3,16.
לַחְשֹׁב *inf. cs.* Ex 31,4 ‖ Prv 16,30.
וְלַחְשֹׁב Ex 35,32 ‖ 2Ch 2,13.
תַּחְשֹׁב] וְתַחְשְׁבֵנִי *2 impf. suff.* Job 13,24.
יַחְשֹׁב, יַחֲשָׁב־ *3 impf.* 2S 19,20 ‖ Jes 10,7 ‖ Ps 32,2.36,5.43,18 ‖ Job 41,19.24.
יַחְשְׁבֵנִי *suff.* Job 33,10.
וַיַּחְשְׁבֵנִי Job 19,11.
וַיַּחְשְׁבֶהָ Gn 15,6.38,15 ‖ 1S 1,13.
תַּחְשֹׁב *3 impf. f.* Ps 52,4.
וְנַחְשְׁבָה *1 pl.* Jer 18,18.
תַּחְשְׁבוּ, תַּחְשֹׁבוּ *2 pl.* Zach 7,10.8,17 ‖ Job 6,26.
תַּחְשְׁבֻנִי *suff.* Job 19,15.
יַחְשְׁבוּ, יַחֲשֹׁבוּ *3 pl.* Jes 13,17 ‖ Ps 41,8 ‖ Dan 11,25.
יַחֲשֹׁבוּן] יַחְשְׁבוּן Ps 35,20.
וְנֶחְשַׁב *Ni. 3 perf.* Nu 18,27.30.
נֶחְשַׁבְתִּי *1 perf.* Ps 88,5.
נֶחְשָׁבוּ, נֶחְשָׁבוּ *3 pl.* Jes 5,28.40,15.17 ‖ Hos 8,12 ‖ Job 41,21 ‖ Thr 4,2 ‖ Neh 13,13.

וַיֶּחֱשׁוּ Ps 107,29.

הֶחֱשֵׁיתִי [הֶחֱשָׁה] *Hi. 1 perf.* Jes 42,14‖Ps 39,3.

מַחְשֶׁה *pt.* Jes 57,11.

מַחְשִׁים *pl.* Jud 18,9 ‖ 1R 22,3 ‖ 2R 7,9‖Neh 8,11.

הֶחֱשׁוּ [הַחֲשֵׁה] *imper. pl.* 2R 2,3.5.

## וַתָּחַשׁ *3 impf. f.* [חָשָׁה] II

festinare (al. rad. חוש).

כבר הובא בשרש חוש, ומפני החשש לד"ק הוצג גם כאן.

Job 31,5.

## חָשַׂךְ ,חָשַׁךְ

continere; retinere, cohibere; denegare, recursare, servare; parcere, reservare.

מניעה ועצירה מן איזה פעולה ועם זה שמירה והצלה בחמלה, וכן בסורית ובתדמורית (פלמירית), ובדרו"ל חסך הכתוב, מפני החסכון. בספרים מדויקים ביחזקאל ל׳ י"ח חָשַׂךְ היום (כלומר אור היום) אך יונתן והשבעים תרגמו חָשַׁךְ בימין; השבעים קורין במשלי כ"ד י"א: אַל־תחשוך. בקצת נוסחאות בעזרא ט׳ י"ג: חָשַׂכְתָּ ת׳ חָשַׁכְתָּ. יתכן כי הָשֵׂךְ דישעיה הוא שֵׁם ע"מ עָמָל ולא פעל באס"ף.

Gn 39,9‖1S 25,39 ‖ 2S 18,16‖2R 5,20‖Jes 14,6 ‖ Ez 30,18 ‖ Ps 78, 50.

חָשַׂכְתָּ *2 perf.* Gn 22,12.16‖Esr 9,13.

חָשַׂכְתִּי *1 perf.* Job 38,23.

חָשָׂכוּ ,חָשְׂכוּ *3 pl.* Jer 14,10 ‖ Job 30,10.

חוֹשֵׂךְ *pt.* Prv 13,24.17,27.

וְחֹשֵׂךְ Prv 10,19.11,24.

חֲשֹׂךְ *imper.* Ps 19,14.

אֶחֱשֹׂךְ [אֶחְשֹׂךְ(־)] *1 impf.* Job 7,11.

וָאֶחְשֹׂךְ Gn 20,6.

תַּחְשׂוֹךְ ,תַּחְשֹׂךְ *2 impf.* Jes 58,1‖Prv 24,11.

תַּחְשְׂכִי [תַּחְשְׂכִי] *f.* Jes 54,2.

יַחְשֹׂךְ *3 impf.* Prv 21,26 ‖ Job 16,5.33,18.

יַחָשֵׂךְ ,יֵחָשֵׂךְ [נֶחְשַׂךְ] *Ni. 3 impf.* Job 16,6.21,30.

## חָשָׂךְ(?)

intermissio; lenitas, indulgentia.

Jes 14,6.

## חָשַׁךְ

obscurum, obscuratum esse; *Hi.* obscurare, obscurum esse.

הוראתו ידועה, ואולי יש לחברו עם חשק במובן כסוי וקשור (פערהיללט), ע"כ בא חַשְׁרַת ת׳ חָשְׁכַת, ולהאברבנאל יְחֻבַּר עם חָשַׂךְ ע"ש העדר האור; י"ג בישעיה סַהַר ואור; השבעים קורין במיכה וַחֲשֵׁכָה לכם, ומתאים עם לילה, ומתרגמין מחשיך עצה דאיוב כמו מחשיך, כלומר מְכַסֶּה.

Jes 5,30.13,10 ‖ (Ez 30,18) ‖ Job 18,6‖Thr 4,8.

וְחָשְׁכָה *3 perf. f.* Mich 3,6.

חָשְׁכוּ *3 pl.* Thr 5,17.

וְחָשְׁכוּ Eccl 12,3.

תֶּחְשַׁךְ *3 impf. f.* Eccl 12,2.

וַתֶּחְשַׁךְ Ex 10,15.

יֶחְשְׁכוּ [יֶחְשַׁךְ] *3 pl.* Job 3,9.

תֶּחְשַׁכְנָה *f.* Ps 69,24.

הֶחְשִׁיךְ *Hi. 3 perf.* Am 5,8.

וְהַחֲשַׁכְתִּי *1 perf.* Am 8,9.

מַחְשִׁיךְ *pt.* Job 38,2.

יַחְשִׁיךְ ,יַחְשִׁךְ *3 impf.* Jer 13, 16‖Ps 139,12.

וַיַּחְשִׁךְ Ps 105,28.

## חֹשֶׁךְ

tenebrae; *met.* miseria, ignorantia, tristitia; improbitas.

השבעים קורין באיוב כ"ב י"א: אוֹרְךָ חָשַׁךְ (וכן משמע מתרגום דפשיטא), ובקהלת ה׳ ט"ז בחשך וָאֵבֶל, ואולי יש לגרום בחשך יֵלֵךְ; או כמו בחשֶׁךְ בשמאל, כלומר יִקְמֹץ באכילתו ובטנו תחסר.

Ex 10,21².22‖Dt 4,11‖2S 22,12‖ Jes 5,20.30.42,7.45,3.7.19.59,9 ‖ Ez 32,8 ‖ Joel 2,2 ‖ Am 5,18.20‖ Nah 1,8 ‖ Zeph 1,15 ‖ Ps 18,12. 35,6. 104,20. 105,28. 107,10. 139, 11.12‖Prv 2,13.20,20‖ Job 3,4.5. 5,14.10 21.12,22.25.15,22.23.30. 17,13.18,18.19,8.20.26.22,11.23, 17.26,10.29,3.34,22.37,19 ‖ Thr 3,2.

וְחֹשֶׁךְ Gn 1,2‖Job 38,19.

הַחֹשֶׁךְ Gn 1,4.18 ‖ Dt 5,20 ‖ Jes 60,2‖Eccl 2,13.11,8.

וְהַחֹשֶׁךְ Ex 14,20.

בַּחֹשֶׁךְ Jos 2,5‖1S 2,9‖Jes 9,1.47, 5.49,9.58,10‖Ez 8,12‖ Mich 7,8‖ Ps 88,13.112,4‖Job 17,13.24,16‖ Eccl 2,14.5,16.

וּבַחֹשֶׁךְ Eccl 6,4².

לְחֹשֶׁךְ Jes 5,20‖Joel 3,4.

לַחֹשֶׁךְ Job 28,3.

וְלַחֹשֶׁךְ Gn 1,5.

מֵחֹשֶׁךְ Ps 107,14.

וּמֵחֹשֶׁךְ Jes 29,18.

חָשְׁכִּי *suff.* 2S 22,29‖Ps 18,29.

חֲשֵׁכָה Gn 15,12.

וַחֲשֵׁכָה Jes 8,22.

וַחֲשֵׁכָה (= וְחָשְׁכָה) Mich 3,6.

בַּחֲשֵׁכָה Ps 82,5.

כַּחֲשֵׁיכָה Ps 139,12.

חֶשְׁכַת־ Ps 18,12.

חֲשֵׁכִים *pl.* Jes 50,10.

## חֲשֻׁכִּים *pl.* [חָשֹׁךְ]

obscurus, ignobilis.

דלת עם־הארץ ת׳ חשיכי עמא, וכן יאמר הרוסי: чернь, чёрный народъ.

Prv 22,29.

## מַחְשָׁךְ

tenebrae; *trop.* miseria.

בקצת נוסחאות בתהלים השין בשמאל, וכן בפשיטא, ומתאים עם הָרְחָקְתָּ.

Jes 42,16‖Ps 88,19.

בְּמַחְשָׁךְ Jes 29,15.

בְּמַחֲשַׁכִּים *pl.* Ps 88,7.143,3 ‖ Thr 3,6.

מַחֲשַׁכֵּי־ *cs.* Ps 74,20.

—v. chald.—

## הַנֶּחֱשָׁלִים *Ni. pt. pl.* [חָשַׁל]°

debilitatus; *Vulg.* lassus.

יש מחברין אותו עם כשל, ויש עם חלש בהפך אתון, כבארמית.

Dt 25,18.

—v. chald.—

## חַשְׁמַל

metalli genus splendidum (pruna?); LXX ἤλεκτρον.

לפתרוני המלה אין קץ, ועוד לא נתבררה כל צרכה; להאחרונים כמו נְחֹשֶׁת קלל, ויותר נראה שהוא אבן יקרה מתנוצצת ע״י קַרְנֵי אור כאלו היה אש בתוכה.

Ez 1,27.

הַחַשְׁמַל Ez 1,4.

הַחַשְׁמַלָה Ez 8,2.

## חַשְׁמַנִּים *pl.*

pingues i. e. divites.

לרב המפ׳ הוא תאר לאדירים וסגנים מן שמן או מן חשם (במובן התנוצצות „illustres"), אך יותר נראה דעת מנחם שהוא יושבי איזה מדינה, כמו שנמצא במקרא חַשְׁמֹנָה במסעות המדבר וחֶשְׁמוֹן ביהודה (ועל שמה נקראו לדר״ק דמכביים חשמונאים).

Ps 68,32.

—v. n. pr.—

## חֹשֶׁן

לרב המפרשים קרוב אל חסן בהוראתו הערבית יקר ותפארת, ע״ש אבני היקר, ויש מחברין איתו עם חֹצֶן (בויסטאשע).

Ex 28,4.15.30.

הַחֹשֶׁן Ex 28,22.*23*.23.*26*.*39*,*19*. 24.28².29,5.39,8.9.15.17.21² ‖ Lev 8,8².

בְּחֹשֶׁן Ex 28,29.

וְלַחֹשֶׁן Ex 25,7.*35*,*9*.35,27.

## חָשַׂף

decorticare, detegere, nudare; haurire de summo.

ענינו גלוי דבר כסוי באיזה אופן שיהיה, ובערבית בהפך אתןן על הפצילה, כבעברית. השבעים קורין בירמיה מ״ט י׳ סְחַפְתִּי ת׳ חָשַׂפְתִּי. חשופי דישעיה ע״פ המסורה הס״א בפתח ת׳ צירה, ווי״נ חֲשׂוּפֵי ביחיד, כשני התארים הקודמים.

Jes 52,10.

חֲשָׂפָהּ *3 perf. suff.* Joel 1,7.

חָשַׂפְתִּי *1 perf.* Jer 13,26.49,10.

חָשׂוּף] וַחֲשׂוּפַי *pt. pass. pl. cs.* Jes 20,4.

חֲשׂוּפָה *f. sing.* Ez 4,7.

חָשֹׂף *inf. abs.* Joel 1,7.

לַחְשֹׂף Hag 2,16.

וְלַחְשֹׂף Jes 30,14.

חֶשְׂפִּי־ *imper. f.* Jes 47,2.

וַיֶּחֱשֹׂף *3 impf.* Ps 29,9.

## חֲשִׂיף] חֲשִׂפֵי *pl. cs.*

segregatus grex.

כתרגומו גזרי עזין.

1R 20,27.

## מַחְשֹׂף

decorticatio.

Gn 30,37.

—v. n. pr.—

## חָשַׁק

concupiscere, delectari, placere; *Pi.* coniungere, cingere.

בארמית ענינו דָּבוּק וקָשוּר, חבושים ת״י השוקים, ובדרז״ל: „חשוק שפתיך זו בזו״, ונפש החושק דבקה וקשורה בנפש החשוקה. י״ג בישעיה כ״ח י״ז: חָשַׁקְתָּ נפשי.

Dt 7,7.10,15 ‖ 1R 9,19 ‖ Ps 91,14 ‖ 2Ch 8,6.

חָשְׁקָה *3 perf. f.* Gn 34,8.

חָשַׁקְתָּ *2 perf.* 38,17.

וְחָשַׁקְתָּ Dt 21,11.

חִשֵּׁק] וְחִשַּׁק *Pi. 3 perf.* Ex 38,28.

מְחֻשָּׁק] מְחֻשָּׁקִים *Pu. pt. pl.* Ex 27,17.38,17.

## חֵשֶׁק

desiderium, deliciae.

1R 9,1.19 ‖ 2Ch 8,6.

חִשְׁקִי *suff.* Jes 21,4.

חָשׁוּק] וַחֲשׁוּקֵיהֶם, וַחֲשֻׁקֵיהֶם *pl. suff.*

cincturae, fasciae.

לראב״ע להדביק הווים אל העמודים, ולר״ע ספורנו: עגולים סובבים העמוד באמצעו לנוי.

Ex 27,10.*11*.36,38. 38,10.*11*.12. 19.17.

## חִשּׁוּק] וְחִשֻּׁקֵיהֶם *pl. suff.*

radii rotae.

עגולת האופן והחגורה שלו או השליבות המקשרות את העגולה (שפייכען).

1R 7,33.

## חַשְׁרָה] חַשְׁרַת־ *cs.*

congregatio.

הוראת חשר בערבית ובאשורית קִבּוּץ וחִבּוּר, וקרוב אל קשר; ובתהלים נאמר חֶשְׁכַת (חשקת ?) כטעם התקדרו עבים (מ״א י״ח מ״ה).

2S 22,12.

## חִשּׁוּר] וְחִשֻּׁרֵיהֶם *pl. suff.*

modiolus rotae.

טבור האופן (נאבע), המחבר וקושר את כֻּלּוֹ.

1R 7,33.

## חֲשַׁשׁ

gramen siccum, foenum.

חציר יבש, וכן הוא בערבית, וקרוב אל קש בר־יון המכמא כרפיון החמר. לפי ת״י יש לגרוס וחשש להבה יִרְפֶּה.

Jes 33,11.

וַחֲשַׁשׁ Jes 5,24.

—חַתַּת, חִתָּה v. חַת—

## חָתָה] חֹתֶה *pt.*

capere (ignem, prunas), coacervare; prehendere.

ענינו ידוע, יש מחברין אותו עם חָתַךְ, ויותר נכון לזונו עם חָתַר. יַחְתְּךָ יתכן לגזור מן חָתַת, וכמו יְחִתְּךָ, או יש לגרוס יַחְתְּפְךָ; תַּחַת גערה דמשלי שרשו נָחַת.

Prv 25,22.

לַחְתּוֹת *inf. cs.* Jes 30,14.

הֲיַחְתֶּה *3 impf. interrog.* Prv 6,27.

יַחְתְּךָ *suff.* Ps 52,7.

## מַחְתָּה] הַמַּחְתָּה

turibulum, acerra.

Lev 16,12 ‖ Nu 17,11.

מַחְתָּתוֹ *suff.* Lev 10,1 ‖ Nu 16, 17³.18.

מַחְתּוֹת, מַחְתֹּת *pl.* Nu 16,6.17. 17,3.4.

הַמַּחְתּוֹת, הַמַּחְתֹּת Ex 38,3 ‖ Nu 4,14.17,2 ‖ 2R 25,15 ‖ Jer 52,19.

וְהַמַּחְתּוֹת 1R 7,50 ‖ 2Ch 4,22.

וּמַחְתֹּתָיו *suff.* Ex 27,3.

מַחְתֹּתֶיהָ Nu 4,9.

וּמַחְתֹּתֶיהָ Ex 25,38.*37*,*23*.

—v. n. pr. יַחַת—

חֹתֶנְךָ *suff.* Ex 18,6.

חֹתְנוֹ Ex 3,1.4,18.18,7.24.27 ‖ Jud 19,4.7.9.

לְחֹתְנוֹ Ex 18,8.15.

[חֹתֶנֶת] חֹתַנְתּוֹ *suff.*

socrus.

Dt 21,23.

[חֲתֻנָּה] חֲתֻנָּתוֹ *suff.*

nuptiae.

Cant 3,11.

---

[חָתַף] יַחְתֹּף *3 impf.*

rapere.

אח אל חטף וקטף.

Job 9,12.

[חֶתֶף] כְּחֶתֶף

raptor, praedo, latro.

Prv 23,28.

---

**חָתַר**

fodere, perfodere; remigare.

אח אל חָפַר ובא גם בהשאלה על ההשתדלות להשיג את המבֻקש. בקצת ספרים בדה"ב ל"ג י"ג וַיֵּחָתֶר כתיב וַיֵּעָתֶר קרי, וכן משמע מדברי חז"ל שדרשו: עשה לו חתירה וכו'. ו"ג בעמוס ט' ב' אם־יַחְתְּרוּ בשאול.

Job 24,16.

חָתַרְתִּי־ *1 perf.* Ez 12,7.

[חֲתֹר] חֲתָר־ *imper.* Ez 8,8.12,5.

וָאֶחְתֹּר *1 impf.* Ez 8,8.

[יַחְתֹּר] יַחְתְּרוּ *3 pl.* Ez 12,12 ‖ Am 9,2.

וַיַּחְתְּרוּ Jon 1,13.

[מַחְתֶּרֶת] בַּמַּחְתֶּרֶת

irruptio (furis), effossio.

Ex 22,1 ‖ Jer 2,34.

---

[חָתַת]° חַת

frangi; *metaph.* consternari, pavere, perturbari; *Hi.* frangere, terrere.

ענינו שבירה גופנית או מוסרית, ויש בו גם משמעות פסיקה (פֶּערוֹאגען), וכן תרגמוהו השבעים בכמה מקומות (ואולי מפני זה בא לרב עם בוש הקרוב אל יבש), ויש דוגמתו בערבית. השבעים קורין בירמיה י"ד ד': וַעֲבֹדַת האדמה חתה (חָדְלָה), ובחבקוק ב' י"ז: ושד

וְנַחְתּוֹם *inf. abs.* Esth 8,8.

[חִתֵּם] חִתְּמוּ־ *Pi. 3 perf. pl.* Job 24,16.

הֶחְתִּים *Hi. 3 perf.* Lev 15,3.

**חוֹתָם, חֹתָם**

sigillum.

Ex 28,11.21.36.39,6.14.30 ‖ Jer 22,24 ‖ Job 38,14.41,7.

כַּחוֹתָם Hag 2,23 ‖ Cant 8,6².

חֹתָמְךָ *suff.* Gn 38,18.

בְּחֹתָמוֹ 1R 2,18.

[חֹתֶמֶת] הַחֹתֶמֶת Gn 38,25.

—v. chald.—

**חָתַן**°

affinitatem inire cum aliquo.

[הִתְחַתֵּן] וְהִתְחַתַּנְתֶּם *Hith. 2 perf. pl.* Jos 23,12.

הִתְחַתֵּן *inf.* 1S 18,23.

לְהִתְחַתֵּן 1S 18,26.*27*.

וּלְהִתְחַתֵּן Esr 9,14.

הִתְחַתֵּן *imper.* 1S 18,22.

וְהִתְחַתְּנוּ *pl.* Gn 34,9.

תִתְחַתֵּן *2 impf.* Dt 7,3 ‖ 1S 18,21.

וַיִּתְחַתֵּן *3 impf.* 1R 3,1 ‖ 2Ch 18,1.

**חָתָן**

sponsus, *puer circumcisus*; gener; affinis.

Gn 19,12 ‖ 1S 18,8 ‖ Jes 62,5 ‖ Jer 7,34.*16*,9.25,*10*.33,*11* ‖ Joel 2,16 ‖ Neh 6,18.13,28.

כְּחָתָן Ps 19,6.

כֶּחָתָן Jes 61,10.

חֲתַן *cs.* Ex 4,25.26 ‖ Jud 15,6 ‖ 2R 8,27.

וַחֲתַן 1S 22,14.

חֲתָנוֹ *suff.* Jud 19,5.

[חֲתָנִים] חֲתָנָיו *pl. suff.* Gn 19,14².

**חֹתֵן**

socer.

Ex 18,1.2.*5*.*12*.12.14.17 ‖ Nu 10,29 ‖ Jud 1,16.4,11.

[חָתַךְ]° נֶחְתַּךְ *Ni. 3 perf.*

decernere.

כמו נגזר, נחרץ, ובדרז"ל פסק.

Dan 9,24.

---

**חָתַל**°

fasciis ligare, obvolvere.

ענינו כריכה, עטיפה והבישה, ובדרז"ל חותלות קליעה של נצרים או גמי.

[חֻתַּל] חֻתַּלְתְּ *Pu. 2 perf. f.* Ez 16,4.

וְהָחְתֵּל *Ho. inf. abs.* Ez 16,4.

**חִתּוּל**

fascia vulneri obligando.

Ez 30,21.

[חֲתֻלָּה] חֲתֻלָּתוֹ *suff.*

fascia, velamen.

Job 38,9.

—v. n. pr.—

[חָתַם] חוֹתֵם *pt.*

claudere, sigillo claudere, signare, obsignare; complere, ad finem perducere.

הוראתו ידועה ושגור בדרז"ל, ויש דוגמתו בערבית ובפיניקית. ו"ג ביחזקאל חוֹתֵם תכנית או חוֹתָם.

Ez 28,12.

חָתוּם, חָתֻם *pass.* Dt 32,34 ‖ Jes 29,11 ‖ Job 14,17 ‖ Cant 4,17.

הֶחָתוּם Jes 29,11 ‖ Jer 32,11.14 ‖ Neh 10,1.

וַחֲתֻמִים *pl.* Dan 12,9.

הַחֲתוּמִים Neh 10,2.

וְחָתוֹם *inf. abs.* Jer 32,44.

וְלַחְתֹּם *inf. cs.* Dan 9,24².

חֲתוֹם *imper.* Jes 8,16.

וַחֲתֹם Dan 12,4.

וְחִתְמוּ *pl.* Esth 8,8.

וָאֶחְתֹּם *1 impf.* Jer 32,10.

יַחְתּוֹם, יַחְתֹּם *3 impf.* Job 9,7.33,16.37,7.

וַיַּחְתֹּם Esth 8,10.

וַתַּחְתֹּם *f.* 1R 21,8.

וְנֶחְתָּם *Ni. 3 perf.* Esth 3,12.

בהמות יְחִתֵּךְ; ולולא דמיסתפינא הייתי קורא והיתן (הדגים) מן הערבית حيتان, וזה בעבור שאמר: ותעשה אדם כדגי הים... יְגֹרֵהוּ בחרמו וגו'.

Jer 50,2.

חָתָּה 3 perf. f. Jer 14,4.48,20.39.

וָחָתָּה Jer 48,1.

חַתּוּ 3 pl. 1R 19,26‖Jes 37,27‖Jer 8,9.50,2‖Job 32,15.

וְחַתּוּ Jes 20,5.31,9‖Ob 9.

וָחַתּוּ Jer 50,36.

וָחֹתּוּ imper. pl. Jes 8,9².

חַתִּים pt. pl. 1S 2,4‖Jer 46,5.

נִחַת Ni. 3 perf. Mal 2,5.

אֵחַתָּה 1 impf. Jer 17,18.

תֵּחַת, תֵּחָת 2 impf. Dt 1,21.31,8‖Jos 1,9.8,1‖Jer 1,17.30,10.46,27‖Ez 2,6.3,9‖1Ch 22,13(12).28,20.

יֵחַת, יֵחָת 3 impf. Jes 7,8.30,31.31,4‖Job 39,22.

תֵּחַת] תֵּחָת f. Jes 51,6.

תֵּחַתּוּ, תֵּחָתּוּ 2 pl. Jos 10,25‖Jes 51,7‖Jer 10,2‖2Ch 20,15.32,7.20,17.

יֵחַתּוּ 3 pl. 1S 2,10‖Jer 10,2.17,18.23,4‖Job 21,13.

וַיֵּחַתּוּ 17,11.

חִתַּת] וְחִתַּתַּנִי Pi. 2 perf. suff. Job 7,14.

חִתְּתָה 3 f. Jer 51,56.

הַחַת] הַחִתֹּתָ Hi. 2 perf. Jes 9,3.

וְהַחִתֹּתִי 1 perf. Jer 49,37.

אֲחִתְּךָ 1 impf. suff. Jer 1,17.

יְחִתֵּנִי 3 impf. suff. Job 31,34.

יְחִיתַן (= יְחִתַּן?) Hab 2,17.

חַת] חַתִּים adj.(?) pl.

fractus, met. pavidus.

1S 2,4.

חַת] חַת

pavor, timor.

שֵׁם על משקל עַם.

Job 41,25.

חִתְּכֶם suff. Gn 9,2.

חִתָּה] חִתַּת cs.

terror.

Gn 35,5.

מְחִתָּה

excidium, ruina; consternatio, pavor.

Ps 89,41‖Prv 10,14.13,3.18,7.

וּמְחִתָּה Prv 10,29.21,15.

לִמְחִתָּה Jer 17,17.

וְלִמְחִתָּה Jer 48,39.

וּמִמְּחִתָּה Jes 54,14.

מְחִתַּת cs. Prv 10,15.14,28.

חִתִּית

pavor.

Ez 32,23.27.

חִתִּיתוֹ K., חִתִּיתִי Q. suff. Ez 32,32.

חִתִּיתָם Ez 26,17.32,24.25.26.

בְּחִתִּיתָם Ez 32,30.

חַתְחַת] וְחַתְחַתִּים pl.

pavidi, timidi; al. terrores.

Eccl 12,5.

חֲתַת

consternatio, terror.

Job 6,21.

v. n. pr.

חֹסֶן כָּל־חֶמְדָּה שְׂפַת חֲוִיָּה אֹצֶרֶת,
חָכְמָה וָחֵקֶר חֲרוּתִים בְּעֵט בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת!

# ט

טֵאטֵא v. טֵאטֵא

lutum everrere.

לד"ק פעל נגזר מן השם טיט ומזה מַטְאֲטֵא, יעה המנקה ומכבד, ובגמרא מְהַרְיָא שמפנה את החראים והדמן; וריב"ל (בתולדות שם) מתאמץ להוכיח ששרשו טאה אח אל טעה, תעה, דאה במובן פניה וסבוב, וכדרך שבא הפעל „קעהרען" בגרמנית על הפניה לצדדין ועל פִּנּוּי, כִּבּוּד ונקיון הבית, וטעם הכתוב ע"ד: וּבִעַרְתִּי אחרי בית ירבעם כאשר יבער הגלל עד תֻּמּוֹ (מ"א י"ד י').

וְטֵאטֵאתִיהָ (al. 'וְטֵ) Pi. 1 perf. suff. Jes 14,23.

מַטְאֲטֵא] בְּמַטְאֲטֵא

everriculum.

„לא הוו ידעי רבנן מאי וטאטאתיה וג', יומא חד שמעוה לאמתא דבי רבי דהוות אמרה לחברתה שקולי טאטיתא וטאטא ביתא" (ר"ה כ"ו, ע"ב).

Jes 14,23.

conf. טִיט

טָבַח] וּטְבָחוֹ 3 perf. suff.

mactare, occidere, trucidare.

אח אל זבח, וַיִּשׁ דוגמתו בסורית, בצורית, באשורית ובכושית; בערבית הוראתו בשול.

Ex 21,37.

טָבְחָה 3 f. Prv 9,2.

טָבַחְתָּ 2 perf. Thr 2,21.

טָבַחְתִּי 1 perf. 1S 25,11.

טָבוּחַ pt. pass. Dt 28,31.

טְבֹחַ inf. cs. Ez 21,15.

לִטְבוֹחַ Jer 11,19.25,34.51,40‖Ps 37,14.

וּטְבֹחַ imper. Gn 43,16.

טֶבַח

mactatio pecudum; caedes; pecudes mactatae, epulae.

Gn 43,16‖Ez 21,15‖Prv 7,22.

וְטֶבַח Jes 34,6.

לְטֶבַח, לְטֶבַח Ez 21,20.33.

לַטֶּבַח, לַטֶּבַח Jes 34,2.57,7.65,12‖Jer 48,15.50,27.

טִבְחָהּ suff. Prv 9,2.

טִבְחָה Ps 44,23.

לְטִבְחָה Jer 12,3.

טִבְחָתִי suff. 1S 25,11.

מַטְבֵּחַ Jes 14,21.

טַבָּח] הַטַּבָּח

coquus, satelles regius, cuius erat supplicia sumere.

שר הטבחים הוא הראש והממונה על מבשלי המלך, כשר המשקים ואופים, וי"ת רב קטוליא, וכן משמע מדניאל ב' י"ד שהיה ממונה גם להמית הרוגי מלכות.

1S 9,24.

לַטַּבָּח 1S 9,23.

נְשָׁמָה; ובנחמיה י״ג ל׳: וטהרתים מכל-טֻמְאַת הנכר.

Lev 11,32.17,15.13,6.34.58. 14.8. 9.20.53.15,13.22,7 ‖ Nu 19,19.31, 23.

טָהֲרָה 3 *perf. f.* Lev 15,28.

וְטָהֲרָה, וְטָהֲרָה Lev 12,7.8.

טָהַרְתְּ 2 *perf. f.* Ez 24,13.

טָהַרְתִּי 1 *perf.* Prv 20,9.

וְטָהַרְתִּי 2R 5,12.

וּטְהַרְתֶּם 2 *perf. pl.* Nu 31,24 ‖ Ez 36,25.

טְהַר] וּטְהָר *imper.* 2R 5,10.13.

אֶטְהַר] וְאֶטְהָר 1 *impf.* Ps 51,9

תִּטְהֲרִי 2 *impf. f.* Jer 13,27 ‖ Ez 24,13.

יִטְהַר, יִטְהָר 3 *impf.* Lev 15,13.22,4 ‖ Nu 19,12² ‖ Job 4,17.

וַיִּטְהָר 2R 5,14.

תִּטְהָר *f.* Lev 15,28.

תִּטְהֲרוּ] תִּטְהָרוּ 2 *pl.* Lev 16,30.

וְטִהַר *Pi.* 3 *perf.* Lev 13,13.17.34.14,48 ‖ Mal 3,3.

וְטִהֲרוֹ *suff.* Lev 13,6.23.28.37. 14,7.16,19.

וְטִהַרְתָּ 2 *perf.* Nu 8,6.15.

וְטִהַרְתִּי 1 *perf.* Ez 37,23.

טִהַרְתִּיךְ *suff.* Ez 24,13.

וְטִהַרְתִּים Jer 33,8 ‖ Neh 13,30.

וְטִהֲרוּ 3 *pl.* Ez 39,16.43,26.

טִהַרְנוּ 1 *pl.* 2Ch 29,18.

וּמְטַהֵר *pt.* Mal 3,3.

הַמְּטַהֵר Lev 14,11.

טַהֵר *inf. cs.* Ex 39,12.

לְטַהֵר Lev 16,30 ‖ 2Ch 29,15.16. 34,3.8.

טַהֲרִי *suff.* Ez 36,33.

לְטַהֲרוֹ Lev 13,59.

לְטַהֲרָהּ Ez 39,14.

לְטַהֲרָם Nu 8,7.21.

טַהֵר] טַהֲרֵנִי *imper. suff.* Ps 51,4.

אֲטַהֵר 1 *impf.* Ez 36,25.

## טַבַּעַת

sigillum, annulus signatorius quivis.

ע״ש האותיות החקוקות ומשוקעות בה לחותם, ונשאל לכל מיני עגילים, או ע״ש נבובות ושקערורית שלה.

Nu 31,50.

וְטַבַּעַת Ex 35,22.

הַטַּבַּעַת Ex 26,24.36,29.

בְּטַבַּעַת Esth 3,12.8,8².10.

טַבַּעְתּוֹ *suff.* Gn 41,42 ‖ Esth 3,10.8,2.

טַבָּעֹת *pl.* Ex 25,12².37,3².38,5.

הַטַּבָּעוֹת, הַטַּבָּעֹת Ex 25,26.27. 28,23.24.37,13.14.39,16.17 ‖ Jes 3,21.

בַּטַּבָּעֹת Ex 25,14.27,7.37,5.38,7.

טַבְּעֹת, טַבְּעוֹת *cs.* Ex 25,12.26. 27,4.28,23.26.27.28.30,4.37,27. 39,16.37,3.13.39,19.20.21.

בְּטַבְּעֹת Ex 25,15.

מִטַּבְּעֹתָיו, מִטַּבְּעֹתָו *suff.* Ex 28,28.39,21.

טַבְּעֹתֵיהֶם Ex 26,29.

טַבְּעֹתָם Ex 36,34.

—v. n. pr.—

## טַבּוּר

locus editus, fastigius; umbilicus.

בדרז״ל נקרא כן השרר באמצע גוף האדם, (לד״ק קרוב אל טוּר הארמית בעבור שהוא שהוא בגבה הכרס), ובא בהשאלה אל הארץ.

Jud 9,37 ‖ Ez 38,12.

## טֵבֵת

mensis Hebraeorum decimus.

כן נקרא גם בנבטית, בפלמירית ובאשורית.

Esth 2,16.

## טָהֵר] וְטָהֵר

purum, mundum fieri, evadere, sensu physico et levitico et morali; *Pi.* purgare, lustrare; purum, mundum declarare.

קרוב אל זהר; סהר, צהר וטהר, וכן הוא בערבית. השבעים קורין ביחזקאל כ״ב כ״ד לא מְטֹהָרָה או מְטֻהָרָה ת׳ מְטֹהָרָה, ומקביל יפה אל לא

טַבָּחִים *pl.* 2R 25,8.10.11.12.15. 18.20 ‖ Jer 39,9.10.11.13.40,1.41, 10.43,6.52,12.15.16.26.30.40,2.5. 52,14.19.24.

הַטַּבָּחִים Gn 37,36.39,1.40,3.41, 10.4.41,12.

טַבָּחָה] לְטַבָּחוֹת *f. pl.* 1S 8,13.

—v. ch. et n. pr.—

## טָבַל] וְטָבַל

tingere, immergere, se immerger.

הוראתו ידועה וקרוב אל טָבַע וצָבַע; ובדרז״ל שנגזר גם השם טְבִילָה.

Lev 4,6.17.14,6.16.51 ‖ Nu 19,18.

וְטָבַלְתְּ 2 *perf. f.* Ruth 2,14.

וּטְבַלְתֶּם 2 *pl.* Ex 12,22.

וְטֹבֵל *pt.* Dt 33,24.

תִּטְבֹּל] תִּטְבְּלֵנִי 2 *impf. suff.* Job 9,31.

וַיִּטְבֹּל 3 *impf.* Lev 9,9 ‖ 1S 14,27 ‖ 2R 5,14.8,15.

וַיִּטְבְּלוּ 3 *pl.* Gn 37,31.

נִטְבַּל] נִטְבְּלוּ *Ni.* 3 *perf. pl.* Jos 3,15.

## טָבוּל] טְבוּלִים *pl.*

tiarae, mitrae; *al.* crispa.

להמפ׳ טבולים בצבע, ולד״ק כמו באשורית ובכושית במובן מצנפת; ואולי הוא כמו בע״ן, כלומר חבושים ושקועים, או מענין טבעת ע״ש הבריכה בעגול.

Ez 23,15.

—v. n. pr.—

## טָבַע] טָבַעְתִּי 1 *perf.*

immergi, penetrare.

אח קרוב לשלפניו, וכן הוא בערבית.

Ps 69,3.

טָבְעוּ 3 *pl.* Ps 9,16 ‖ Thr 2,9.

אֶטְבָּעָה] אֶטְבְּעָה 1 *impf.* Ps 69,15.

וַיִּטְבַּע 3 *impf.* Jer 38,6.

וַתִּטְבַּע *f.* 1S 17,49.

טֻבַּע] טֻבְּעוּ *Pu.* 3 *perf. pl.* Ex 15,4.

הָטְבַּע] הָטְבְּעוּ, בָּ *Ho.* 3 *perf. pl.* Jer 38,22 ‖ Prv 8,25 ‖ Job 38,6.

**וַיִּטַּהֵר** *3 impf.* 2Ch 34,5.

**וַתְּטַהֲרֵם** [תְּטַהֵר *3 f. suff.* Job 37,21.

**וַיְטַהֲרוּ** *3 pl.* Neh 12,30.13,9.

**מְטֹהָרָה** [טֹהַר *Pu. pt. f.* Ez 22,24.

**הִטַּהֲרוּ, הִטֶּהָרוּ** *Hith. 3 perf. pl.* Esr 6,20 ‖ 2Ch 30,18.

**וְהִטֶּהָרוּ** Nu 8,7.

**הִטַּהַרְנוּ** *1 pl.* Jos 22,17.

**הַמִּטַּהֵר** *pt.* Lev 14,7.8.11.14.*17*.*25*.*28*.18.*29*.19.31.

**לַמִּטַּהֵר** Lev 14,14.

**מִטַּהֲרִים** *pl.* Neh 13,22.

**וְהַמִּטַּהֲרִים** Jes 66,17.

**וְהִטַּהֲרוּ** [הִטַּהֵר *imper. pl.* Gn 35,2.

**וַיִּטַּהֲרוּ** (al. טָּ) *3 impf. pl.* Neh 12,30.

## טָהוֹר

mundus; non mixtus; *sensu levitico:* non pollutus, contaminatus; *sensu morali:* purus, immaculatus.

במשלי כ"ב י"א יונתן והשבעים מוסיפין וקורין: אֹהֵב יְהוָֹה טְהָר־לֵב.

Ex 25,11.*24*.*30*,*3*.17.29.31.36.*37*,*22*.38.*37*,*23*.39. 28,14.22. *39*,*15*. 36.30,35. 37,2.6.11.*26*.16.17.24. 29.39,25.30 ‖ Lev 4,12.*6*,*4*.7,19. 10,14.11,36.37.13,13.17.37.39.40. 41 ‖ Nu 9,13.18,11.13.19,9².18 ‖ Dt 14,20.23,11 ‖ 1S 20,26² ‖ Jes 66,20 ‖ Zach 3,5 ‖ Ps 51,12 ‖ Prv 30,12 ‖ Job 14,4.28,19 ‖ 1Ch 28,17 ‖ 2Ch 3,4.9,17.30,17.

**הַטָּהוֹר, הַטָּהֹר** Gn 8,20 ‖ Lev 10,10.11,47.14,57.24,6 ‖ Nu 19,19 ‖ Zach 3,5 ‖ 2Ch 13,11.

**וְהַטָּהוֹר** Dt 12,15.22.*15*,*22*.

**בַּטָּהוֹר** Lev 15,8.

**לְטָהוֹר** Ez 22,26.44,23.

**לַטָּהֹר** Lev 20,25.

**וְלַטָּהוֹר** Eccl 9,2.

**טְהוֹר** *cs.* Hab 1,13.

**טְהוֹר־** K., **טְהָר־** Q. Prv 22,11.

**וּטְהָר־** Job 17,9.

**טְהוֹרִים** *pl.* Ez 36,25 ‖ Esr 6,20.

**וּטְהֹרִים** Prv 15,26.

**טְהוֹרָה, טְהֹרָה** *f.* Gn 7,2.8 ‖ Dt 14,11 ‖ Mal 1,11 ‖ Ps 19,10.

**וּטְהֹרָה** Nu 5,28.

**הַטְּהוֹרָה, הַטְּהֹרָה** Gn 7,2.8.8,20 ‖ Ex 31,8.39,37 ‖ Lev 20,25.24,4.

**טְהֹרוֹת** *pl.* Lev 14,4 ‖ Ps 12,7.

## טֹהַר] לָטֹהַר

nitor, puritas; purificatio.

מטהרו דתהלים בקצת נוסחאות מִטְּהָרוֹ, וא"כ הוא שם ע"מ כְּתָב, שְׁאָר, ולד"ק משקלו טֹהַר, אמנם לפי עדות הראב"ע והרד"ק מִטֳּהָרוֹ הטי"ת בחטף קמץ ודגושה, ואין הדגש בעבור חסרון נון כ"א כדגש מקדש י"י (שמות ט"ו ט"ז) ומשקלו מְדֻבָּר ונחטף בעבור אות הגרון; ולצאת כל הדעות הובא שלישים.

Ex 24,10.

**מִטֳּהָרוֹ** (=מִטַּהֲרוֹ ?) *suff.* Ps 89,45.

**טֳהָרָה** Lev 12,4.6.

**מִטְּהָרוֹ** [טְהָר ? (al. טְּ) *suff.* Ps 89,45.

## טָהֳרָה

puritas, purificatio (menstruatio).

Lev 12,4.5.

**הַטָּהֳרָה** Neh 12,45.

**טָהֳרַת** *cs.* 1Ch 23,28.

**כְּטָהֳרַת** 2Ch 30,19.

**טָהֳרָתוֹ** *suff.* Lev 13,35.14,2 ‖ Nu 6,9 ‖ Ez 44,26.

**בְּטָהֳרָתוֹ** Lev 14,32.

**לְטָהֳרָתוֹ** Lev 13,7.14,23.15,13.

## מִטְּהָרוֹ *suff.* [מִטְהָר?

splendor, maiestas.

Ps 89,45.

---

## יָטַב° et טוֹב

bonum esse; pulchrum, suavem esse; hilarem, laetum esse; *Hi.* bene facere, beneficia conferre; ornare; hilarem facere; *inf. adv.* valde.

הוראתו ידועה, וכמוהו בערבית; העבר מנחי ע"ו והעתיד מנחי פ"י. השבעים קורין בהושע י' א' הִצִּיבוּ מצבות. וי"נ במשלי ט"ו ב' תַּטִּיף דעת, ומקביל אל יַבִּיעַ אולת.

Nu 11,18.24,1 ‖ Dt 15,16 ‖ Jud 16,25 ‖ 1S 29,6 ‖ 2S 3,19.36.14,32.15,26.19,38 ‖ Jer 22,15.16 ‖ Hos 2,9.

**וְטוֹב** Dt 5,30.19,13 ‖ 1S 16,16.23.

**טֹבוּ** *3 perf. pl.* Nu 24,5 ‖ Cant 4,10.

**הֲטוֹב** *inf. abs. interrog.* Jud 11,25.

**בְּטוֹב** *cs.* Prv 11,10.

**כְּטוֹב** Jud 16,25 ‖ 2S 13,28 ‖ Hos 10,1 ‖ Esth 1,10.

**לְטוֹב** Dt 6,24.10,13 ‖ Jer 32,39.

**טוֹב** *pt.* Ex 14,12 ‖ Nu 14,3 ‖ Jud 9,2.11,25 ‖ 1S 1,8.15,22.19,4.20,12.25,36 ‖ 1R 21,2 ‖ Jer 40,4 ‖ Zach 11,12 ‖ Mal 2,17 ‖ Thr 3,26.27 ‖ Eccl 9,4 ‖ Esth 1,19.*3*,*9*.*5*,*4*.*8*,*5*.*9*,*13*.5,8.*7*,*3* ‖ Neh 2,5.*7* ‖ 1Ch 13,2.

**הֲטוֹב** *interrog.* Jud 18,19 ‖ Job 10,3.13,9.

**וָטוֹב** Gn 2,9 ‖ 1S 29,6 ‖ Ps 128,2.

**וְטוֹבָה** *f.* Esth 8,5.

**וָטוֹב** 1S 2,26.

**הַטּוֹב** Gn 16,6 ‖ Jud 10,15.19,24 ‖ 1S 1,23.3,18.11,10.14,36.40 ‖ 2S 10,12.19,19.28.39.24,22 ‖ 2R 10,5 ‖ 1Ch 19,13.21,23.

**וְהַטּוֹב** Dt 6,18 ‖ 2R 20,3 ‖ Jes 38,3.

**בַּטּוֹב** Gn 20,15 ‖ Dt 23,17.

**כַּטּוֹב** Gn 19,8 ‖ Jos 9,25 ‖ Jer 26,14 ‖ Esth 3,11.8,8.

**לַטּוֹב** Nu 36,6.

**שֶׁטּוֹב** Eccl 2,26.

rad. **יִיטַב, יִטַב** [יָטַב *3 impf.* Gn 12,13.40,14 ‖ Dt 4,40.5,16.26.6,3.18.*22*,*7*.12,25.*28* ‖ 1S 24,5 ‖ 2S 18,4 ‖ Jer 7,23.42,6 ‖ Ruth 3,1 ‖ Eccl 7,3 ‖ Neh 2,5.

**הַיִּיטַב** *interrog.* Lev 10,19.
**וַיִּיטַב, וְיִטַב** Jud 19,6.9 ‖ 1R 21,7 ‖ 2R 25,24 ‖ Jer 38,20.40,9.
**וַיִּיטַב** Gn 41,37.45,16 ‖ Lev 10,20 ‖ Dt 1,23 ‖ Jos 22,30.23 ‖ Jud 18,20 ‖ 1S 18,5 ‖ 2S 3,36 ‖ 1R 3,10 ‖ Ruth 3,7 ‖ Esth 1,21.*2,4.5,14* ‖ Neh 2,6.
**תִּיטַב** *3 f.* Esth 2,4.
**וְתִיטַב** Ps 69,32.
**וַתִּיטַב** Esth 2,9.
**וַיִּיטְבוּ** *3 pl.* Gn 32,18.
**הֵיטִיב** *Hi. 3 perf.* Gn 12,16 ‖ Jos 24,20.
**וְהֵיטֵב** 2S 25,31.
**וְהֵיטִבְךָ** *suff.* Dt 30,5.
**הֵטִיבוֹתָ, הֵטִיבֹתָ** *2 perf.* 1R 8,18 ‖ 2R 10,30 ‖ 2Ch 6,8.
**הֵיטַבְתָּ** Jer 1,12.
**הֵיטַבְתְּ** *f.* Ruth 3,10.
**הֵיטִיבוּ, הֵטִיבוּ** *3 pl.* Dt 5,28.18,17 ‖ Hos 10,1.
**וְהֵיטִבֹתִי** *1 perf.* Ez 36,11.
**וְהֵטַבְנוּ** *pl.* Nu 10,29.*32.*
**מֵיטִיב** *pt.* 1S 16,17.
**וּמֵטִיב, וּמֵטִב** Ez 33,32 ‖ Ps 119,68.
**מֵיטִבִים** *pl.* Jud 19,22.
**מֵיטִבֵי, מֵיטִבֵי (נס״א)** *cs.* Prv 30,29$^{2}$.
**הֵיטֵב, הֵיטִיב** *inf. abs.* Gn 32,13 ‖ Dt 9,21.13,15.17,4.19,18.27,8 ‖ 2R 11,18 ‖ Jes 1,17 ‖ Jer 7,5.10,5 ‖ Jon 4,9.
**הַהֵיטֵב** *interrog.* Jon 4,4.9.
**לְהֵיטִיב, לְהֵטִיב** *cs.* Lev 5,4 ‖ Dt 28,63 ‖ Jer 13,23.18,10.32,41 ‖ Mich 7,3 ‖ Zach 8,15 ‖ Ps 36,4.
**וּלְהֵיטִיב** Jer 4,22.
**לְהֵיטִיבִי** *suff.* Jer 32,40.
**לְהֵיטִבְךָ** Dt 8,16.
**בְּהֵיטִיבוֹ** Ez 30,7.
**הֵיטִיבָה** *imper.* Ps 51,20.125,4.
**הֵיטִיבִי** *f.* Jes 23,16.
**הֵיטִיבוּ** *pl.* Jer 7,3.*26,13* ‖ Ps 33,3.
**וְהֵיטִיבוּ** Jer 18,11.35,15.
**אֵיטִיב** *1 impf.* Gn 32,13.
**וְאֵיטִיבָה** Gn 32,10.
**תֵּיטִיב** *2 impf.* Gn 4,7$^{2}$ ‖ Ps 49,19.
**תֵּיטִבִי** *2 f.* Jer 2,33.
**הֲתֵיטִבִי** (al. Qal) *interrog.* Jer 3,8.
**יֵיטִיב, יֵיטִב** *3 impf.* Nu 10,32 ‖ Jud 17,13 ‖ 1S 2,32.20,13 ‖ Zeph 1,12 ‖ Prv 15,12.17,22.
**יֵיטֵב** 1R 1,47.
**יְיֵטִיב** Job 24,21.
**וַיֵּיטֶב** Ex 1,20.
**וִיטִיבְךָ** *suff.* Eccl 11,9.
**תֵּיטִיב** *3 f.* Prv 15,2.
**וַתֵּיטֶב** 2R 9,30.
**תֵּיטִיבוּ** *2 pl.* Jes 41,23 ‖ Jer 7,5
**יֵיטִיבוּ** *3 pl.* Mich 2,7.

## טוֹב

I) *adj.:* bonus, iucundus, gratus, suavis, pulcher; utilis. aptus, saluber; magnus, multus, largus; probus, honestus, benignus, benevolus; rectus; laetus, hilaris; festus; felix, faustus, prosper; II) *subst.:* bonum, rectum, honestum; beneficium, opes, res bonae, prosperae.

בא כשם וכתאר השם, ולא הפרדנום זה מזה. לדעת ר״י שטיינבערג טובתי התהלים ט״ז ב׳ כנוי לנפש (כדרך שקראה דוד חַיָּתִי, כבודי, יחידתי) כלומר אַתְּ נפשי אמרתְּ לי״י אתה אדני ואין דבר הנעלה ממך („בל־עליך״), ולקדושים אשר בארץ אמרתְּ: כל־חפצי בם; וכן פי׳ ר״ד רָאזין טובתי, אלא שמפרש „בל־עליך״ כמו בל עָלֶיךָ לא תעבור עלֶיךָ דבר. י״ג ע״ג א׳: אך טוב לְיָשָׁר אֵל.

Gn 1,4.10.*12.18.21.25*.31.2,9.12.17.18.3,5.6.22.24,50.26,29.29,19.30,20.40,16.49,15 ‖ Ex 2,2.18,17 ‖ Lev 27,10.12.*14*.33 ‖ Nu 10,29 ‖ Dt 1,14.39 ‖ Jud 8,2 ‖ 1S 9,2.10.19,4.20,7.25,8.26,16.27,1.29,9 ‖ 2S 3,13.13,22.18,3.27.19,36 ‖ 1R 1,6.2,18.38.42.3,9.14,13.18,24.19,4.21,2.22,8.13$^{2}$.18 ‖ 2R 2,19.3,19.25.5,12.20,19 ‖ Jes 3,10.5,20.39,8.41,7.52,7.55,2.56,5.65,2 ‖ Jer 8,15.*14,19*.17,6.33,11.40,4.42,6 ‖ Ez 17,8.18,18.24,4.34,14$^{2}$ ‖ Hos 4,13.8,3.14,3 ‖ Am 5,14.15 ‖ Jon 4,3.*8* ‖ Mich 3,2.6,8 ‖ Nah 1,7 ‖ Ps 4,7.14,1.*3.53,2.4*.21,4.23,6.25,8.34,9.11.13.15.*37,27*.36,5.37,3.16.38,21.45,2.52,11.54,8.63,4.69,17.73,1.28.84,11.12.86,5.92,2.100,5.104,28.106,1.*107,1.118,1.29.136,1*.107,9.109,21.111,10.112,5.118,8.*9*.119,65.68.71.72.122,9.133,1.135,3.145,9.147,1 ‖ Prv 2,9.3,4.14.27.4,2.8,19.11,23.27.12,2.9.14.25.13,2.15.21.22.14,14.22.15,16.17.23.16,8.16.19.20.29.32.17,1.20.26.18,5.22.19,1.2.8.20,23.21,9.19.22,1.9.24,13.23.25.25,7.24.27.27,10.28,6.10.21.31,12.18 ‖ Job 7,7.22,18.30.26.34,4 ‖ Ruth 2,22.3,13 ‖ Thr 3,25 ‖ Eccl 2,3.24$^{2}$.3,12$^{2}$.13.22.4,6.9.13.5,3.17.6,3.9.12.7,1.2.3.5.8$^{2}$.18.20.26.8,12.15.9,7.12,14 ‖ Esth 7,9.8,17.*9,19*.9,22.10,3 ‖ Dan 1,15 ‖ Esr 3,11 ‖ Neh 5,9 ‖ 1Ch 16,34 ‖ 2Ch 3,5.*8*.5,13.7,3.18,12$^{3}$.17.30,22.

**וְטוֹב** 1S 16,16 ‖ 1R 1,42 ‖ Ez 31,16 ‖ Prv 15,15.19,22 ‖ Eccl 4,3.8,13.11,7 ‖ Esth 5,9.
**וָטוֹב** Gn 18,7 ‖ 1S 9,2 ‖ 1R 10,7 ‖ 1Ch 4,40.
**הַטּוֹב** Nu 10,32 ‖ Dt 3,25.12,28.26,11.28,12.30,15 ‖ Jos 21,43.23,15 ‖ 1S 15,9.28 ‖ 2S 14,17 ‖ 1R 8,56 ‖ 2R 10,3.20,13 ‖ Jes 39,2 ‖ Jer 5,25.6,16.20.29,10.33,14 ‖ Ez 34,18 ‖ Ps 85,13.133,2 ‖ Job 2,10 ‖ Cant 7,10 ‖ Thr 4,1 ‖ 2Ch 14,1.19,11.30,18.31,20.
**וְהַטּוֹב** Thr 3,38.
**בְּטוֹב** Lev 27,10 ‖ Ps 25,13 ‖ Eccl 2,1.7,14.
**בַּטּוֹב** Jes 7,15.*16* ‖ Jer 29,32 ‖ Ps 103,5 ‖ Job 21,13.36,11 ‖ 2Ch 6,41.
**כַּטּוֹב** Eccl 9,2.

לְטוֹב Dt 30,9 ‖ Jer 15,11 ‖ Mich 1,12 ‖ Ps 119,122 ‖ Eccl 2,26 ‖ Esth 2,9 ‖ 2Ch 10,7.

לַטּוֹב Eccl 9,2.

וְלַטּוֹב Jes 5,20.

מִטּוֹב Gn 31,24.29 ‖ Zach 1,17 ‖ Ps 39,3.52,5.

טוֹבָם *suff.* Mich 7,4.

טוֹבִים, טֹבִים *pl.* Gn 27,9 ‖ Dt 8,12 ‖ 1S 25,15 ‖ 2S 15,3 ‖ 1R 12,7 ‖ Jer 44,17 ‖ Ez 20,25.36,31 ‖ Zach 1,13.8,19 ‖ Ps 119,39 ‖ Prv 2,20.14,19 ‖ Cant 1,2.3 ‖ Thr 4,9 ‖ Eccl 4,9.7,10.11,6 ‖ Neh 9,13 ‖ 2Ch 10,7.12,12.19,3.

הֲטוֹבִים *interrog.* Am 6,2.

וְטוֹבִים, וְטֹבִים 1R 2,32 ‖ Jes 2,9 ‖ Prv 15,3.

הַטּוֹבִים, הַטֹּבִים Jos 23,14 ‖ 1S 8,14.16 ‖ 1R 20,3 ‖ Joel 4,5 ‖ 2Ch 21,13.

לַטּוֹבִים Ps 125,4.

וְטוֹבֵי *cs.* 1R 8,66 ‖ Dan 1,4 ‖ 2Ch 7,10.

טוֹבָה *f.* Gn 15,15.25,8.44,4 ‖ Ex 3,8 ‖ Nu 14,7.24,13 ‖ Dt 1,25.8,7 ‖ Jos 7,21 ‖ Jud 8,32.9,16.15,2.18,9 ‖ 1S 2,24.24,19.20$^{2}$.25,21 ‖ 2S 16,12.17,7.14.18,27 ‖ 2R 3,25 ‖ Jer 18,20$^{2}$ ‖ Ps 35,12.38,21.109,5.143,10 ‖ Prv 8,11.15,30.17,13.25,25.27,5 ‖ Job 9,25.22,21 ‖ Ruth 4,15 ‖ Thr 3,17 ‖ Eccl 5,17.7,11.14.9,16.18$^{2}$ ‖ Esr 8,27 ‖ Neh 2,10.18 ‖ 1Ch 29,28 ‖ 2Ch 24,16.

וְטוֹבָה Eccl 6,6.

הֲטוֹבָה *interrog.* Nu 13,19.

הַטּוֹבָה, הַטֹּבָה Ex 18,9 ‖ Dt 1,35.3,25.4,21.22.6,18.8,10.9,6.11,17 ‖ Jos 23,13.*15*.16 ‖ Jud 8,35.9,11 ‖ 1S 12,23.24,18.25,30 ‖ 2S 2,6.7,28.17,14 ‖ 1R 8,36.66.14,15 ‖ 2R 3,19 ‖ Jer 18,10.32,42.33,9$^{2}$ ‖ Eccl 5,10.6,3 ‖ Esth 1,19 ‖ Esr 7,9.8,18 ‖ Neh 2,8.9,20 ‖ 1Ch 17,26.28,8 ‖ 2Ch 6,27.7,10.

בַּטּוֹבָה Job 21,25.

לְטוֹבָה, לְטֹבָה Gn 50,20 ‖ Dt 28,11.30,9 ‖ Jer 14,11.21,10.*39,16*.*44,27*.24,5.6 ‖ Am 9,4 ‖ Ps 86,17 ‖ Esr 8,22 ‖ Neh 5,19.*13,31* ‖ 2Ch 18,7.

לַטּוֹבָה Neh 2,18.

מִטּוֹבָה Eccl 4,8.

טוֹבַת, טֹבַת *cs.* Gn 24,16.26,7 ‖ 1S 25,3 ‖ 2S 11,2 ‖ Nah 3,4 ‖ Esth 1,11.2,3.

וְטוֹבַת Esth 2,7.

בְּטוֹבַת Ps 106,5.

טוֹבָתִי *suff.* Ps 16,2.

טוֹבָתֶךָ [טוֹבָתְךָ Ps 65,12.

בְּטוֹבָתְךָ Ps 68,11.

וְטוֹבָתָם, וְטֹבָתָם Dt 23,7 ‖ Esr 9,12.

טוֹבוֹת, טֹבוֹת, טֹבֹת *pl.* Gn 6,2 ‖ 2R 25,28 ‖ Jer 12,6.24,2.3.52,32 ‖ Esth 2,2.

וְטוֹבוֹת, וְטֹבֹת Gn 41,5.22 ‖ Dt 6,10.

הַטֹּבוֹת, הַטֹּבֹת Gn 41,24.26$^{2}$.35 ‖ Jer 24,3.5.

טוֹבֹתָיו *suff.* Neh 6,19.

## טוּב

bonitas, benignitas; bonum, optimum alicuius rei; pulchritudo, formositas; hilaritas, laetitia; salus, felicitas.

בטוב דמשלי י״א י׳ אינו שם כ״א מקור, והעד ובַאֲבֹד המקביל לו.

Gn 24,10.45,18.20 ‖ Dt 6,11 ‖ 2R 8,9 ‖ Jes 1,19.63,7 ‖ Jer 31,12 (11) ‖ Hos 10,11 ‖ Ps 119,66 ‖ Esr 9,12 ‖ Neh 9,25.

בְּטוּב Ps 27,13.65,5.128,5.

וּבְטוּב Dt 28,47.

מִטּוּב Gn 45,23 ‖ Jes 65,14.

טוּבִי *suff.* Ex 33,19 ‖ Jer 31,14 (13).

טוּבְךָ Ps 25,7.31,20.145,7.

בְּטוּבְךָ Neh 9,25.

וּבְטוּבְךָ Neh 9,35.

טוּבוֹ Hos 3,5 ‖ Zach 9,17 ‖ Job 20,21.

טוּבָהּ Neh 9,36.

וְטוּבָהּ Jer 2,7.

טוּבָם Job 21,16.

## [מֵיטָב] מֵיטַב *cs.*

bonum, optimum.

Ex 22,4 ‖ 1S 15,9.15.

וּמֵיטַב Ex 22,4.

בְּמֵיטַב Gn 47,6.11.

——— v. ch. et n. pr. ———

## [טָוָה] טָווּ *3 perf. pl.*

nere.

ענינו כבערבית שזירה וקליעה, ואולי יש במשמעותו טָאָה במובן תנודה, תנועה ופניה, בעבור התנודדות כלי הטויה או הידים, וזה טעם תרגומו מעזלא, כמו אזל.

Ex 35,25.26.

## מַטְוֶה

netum.

Ex 35,25.

## [טוּחַ°] טַח *3 perf.*

obducere, oblinere.

ענינו מְרוח ודבוק, וכן בערבית. ויש במשמעותו לשון יריה (בעווערפען, „אנוואורף״), ובדרז״ל אַל־יטיח דברים כלפי מעלה, הטיח באשתו, ומזה כמטחוי קשת; ובא טָח בפת״ח ע״מ בַּז ת׳ בָּז.

Jes 44,18.

וְטָח Lev 14,42.

טָחוּ *3 pl.* Ez 22,28.

טַחְתֶּם *2 pl.* Ez 13,12.14.

טָחִים *pt. pl.* Ez 13,10.

הַטָּחִים Ez 13,15.

וּבַטָּחִים Ez 13,15.

טָחֵי *cs.* Ez 13,11.

לָטוּחַ *inf. cs.* 1Ch 29,4.

הִטּוֹחַ, הִטֹּחַ [נִטּוֹחַ *Ni. inf. cs.* Lev 14,43.48.

## [טִיחַ] הַטִּיחַ

tectorium.

Ez 13,12.

## [טֻחָה] בַּטֻּחוֹת *pl.*

renes (abscondita).

לרב המפרשים נקראו כן הכליות שטוחות ומכֻסות בחלב, ולחז״ל הכליות יועצות, וי״מ

חולי התחתוניות (אבעבועות תפחות כפי הטבעת) ונקרא עפל גם בערבית.

1S 5,9.

בַּטְּחֹרִים Q. (בָּעֳפָלִים K.) 1S 5,6.12.

וּבַטְּחֹרִים Q. (וּבָעֳפָלִים K.) Dt 28,27.

טְחֹרֵי Q. (עָפְלֵי K.) *cs.* 1S 6,4.17.

טְחֹרֵיכֶם Q. (עָפְלֵיכֶם K.) *suff.* 1S 6,5.

טְחֹרֵיהֶם Q. (עָפְלֵיהֶם K.) 1S 6,11.

---

**טֹטֶפֶת]** לְטוֹטָפֹת, לְטֹטָפֹת *pl.*

ligamenta praecatoria, frontalia.

לדעת האחרונים שרשו טפטף (ע"מ כּוֹכב מן כַּבְכָּב, והיחיד טַפְטָפָה), ובאשורית הוראתו סְבִיב והקפה, הונה לתכשיט שהיה מקיף מאזן לאזן (ע' שבת נ"ז), ולד"ק מן טאטעוווירען, כתבת קעקע בעור הבשר; ואני שערתי כבר שמקורו מצרי ע"ש האלהות טוט, פטה (או פיטה) הממונים על האור והחיים; וכעין זה היה הציץ, אלא שנכתב עליו קדש לי"י.

Dt 6,8.11,18.

וּלְטוֹטָפֹת Ex 13,16.

---

**טִיט**

lutum, coenum, argilla.

חֹמר ורפש, ודוגמתו בערבית ובאשורית, ומזה מטאטא, ע' לעיל.

Jes 41,25‖Jer 38,6‖Job 41,22.

וָטִיט Jes 57,20.

בְּטִיט Zach 10,5.

בַּטִּיט Jer 38,6‖Neh 3,14.

כְּטִיט 2S 22,43‖Mich 7,10‖Zach 9,3‖Ps 18,43.

מִטִּיט Ps 40,3.63,15.

—cf. מאטא et עַבְטִיט—

**טִירָה]** טִירַת *cs.*

septum; pagus Nomadum; arx (Cant 8,9), *al. corona muri.*

הוראתו הראשונה חצרות הנוסעים בעדר בערבית, והֻשאל לכל בנין עגול, וביחזק' מ"ו כ"ג נרדף עם טור.

Cant 8,9.

טִירֹתָם *suff.* Ps 69,26.

טוּרִים, טֻרִים *pl.* Ex 28,17‖1R 7,4.12.18.20.24.42‖2Ch 4,3.13.

טוּרֵי *cs.* Ex 39,10‖1R 6,36.7,2.

—cnf. טִירָה—

**°טוּשׂ]** יָטוּשׂ *3 impf.*

cum impetu volare, praedam petere.

כטיסה בסורית ובדרז"ל והוא עפיפה בדחיפה יתרה; י"ת בחבקוק א' ח': כנשר חש לאכול כנשרא דטאים למיכל יתכן שקרא טַשׁ.

Job 9,26.

**°טָחָה]** כִּמְטַחֲוֵי *Pi. pt. pl. cs.*

tendentes arcum.

קרוב אל טחַ במובן הדחה, השלכה וירייה, ודקדוקו ע' באור רש"ד (ואונקלוס שתרגם כמיגד קשתא יתכן שחברו עם מָתַח = מָשַׁךְ).

Gn 21,16.

—conf. טוּחַ—

**טָחַן]** וְטָחֲנוּ *3 perf. pl.*

conterere, comminuere, molere.

קרוב אל דָּחָה, דָּכָה, דָּכַךְ, דָּקַק, שָׁחַק. ובא בקהלת בהשאל על השנים, ובאיוב לד"ק על המשגל, כעין מה שת"י בפסוק לא יחבל רחים ורכב, וללא צרך, כי טחינת הרחים נחשבה לעבודה קשה, בזויה ושפלה (שמות י"א ה').

Nu 11,8.

טוֹחֵן *pt.* Jud 16,21.

הַטֹּחֲנוֹת *pl. f.* Eccl 12,3.

טָחוֹן *inf. abs.* Dt 9,21.

וְטַחֲנִי *imper. f.* (גס"א) Jes 47,2.

וַיִּטְחַן *3 impf.* Ex 32,20.

תִּטְחַן *f.* Job 31,10.

תִּטְחֲנוּ] תִּטְחָנוּ *2 pl.* Jes 3,15.

**טְחוֹן**

mola manuaria.

Thr 5,13.

**טַחֲנָה]** הַטַּחֲנָה

mola.

Eccl 12,4.

---

**טְחֹרִים** Q. *pl.* (עֳפָלִים K.)

mariscae haemorrhoidales, tumores ani.

המוח, ובא ברבים לפי שיש בו שני חלקים. וע' הערה אל בַּטֻּחוֹת צד צ"ג.

Ps 51,8‖Job 38,36.

—cf. טֹטֶפֶת v. טוֹטָפֹת; טָחָה—

**טִיל]** הֵטִיל *Hi. 3 perf.* [טוּל v.

prosternere, proicere, eicere.

קרוב אל נטל (דלל, טלל ותלל), וענינו תנועה, תנודה והשלכה, והרבה השתמשו בו חז"ל, ועשו ממנו השם מטלטלין לנכסי דניידי, הפך מן קרקעות.

Jon 1,4.

וְהֵטַלְתִּי *1 perf.* Jer 16,13.22,26.

וַהֲטִילֻנִי] הָטִילוּ *imper. pl. suff.* Jon 1,12.

אֲטִילֵךְ] אֲטִילֵךְ *1 impf. suff.* Ez 32,4.

וַיָּטֶל *3 impf.* 1S 18,11.20,33.

וַיָּטִלוּ *3 pl.* Jon 1,5.

וַיְטִלֻהוּ *suff.* Jon 1,15.

הוּטַל] הוּטְלוּ *Ho. 3 perf. pl.* Jer 22,28.

יוּטַל, יוּטָל, יֻטָּל *3 impf.* Ps 37,24‖Prv 16,33‖Job 41,1.

טִלְטֵל] מְטַלְטֶלְךָ *Pilp. pt. suff.* Jes 22,17.

**טַלְטֵלָה**

proiectio.

Jes 22,17.

**מָטִיל]** כִּמְטִיל

baculus, vectis.

לד"ק המ"ם שרשית, כהוראת הפעל مطل בערבית על רקיעת בדי ברזל להאריכם, אמנם גם הוא אח אל طال; ואולי יש לפרשו כמו נטיל, מפני הַכֹּבֶד.

Job 40,18.

---

**טוּר**

paries, septum; series, ordo.

קרוב אל דור (מדורת עצים, כלומר מערכה), אל שור (ושָׂם חטה שורה) ואל תור (תורי זהב), ואח אל טיר, כנראה מיחזקאל מ"ו כ"ג.

Ex 28,17.*39,10.*

וְטוּר 1R 6,36.7,12‖Ez 46,23.

הַטּוּר Ex 28,17.*39,10*‖1R 7,3.

וְהַטּוּר Ex 28,18.*39,11.* 19.*39,12.*20.*39,13.*

הַטִּירֹת *pl.* Ez 46,23.
טִירֹתָם *suff.* Nu 31,10.
וּבְטִירֹתָם Gn 25,16.
לְטִירוֹתָם 1Ch 6,39.
טִירֹתֵיהֶם Ez 25,4.

——cf. טוּר; טַל v. טָלַל——

טָלָא° [וּטְלוּא *pt. pass.*

sarcire, assuere, spargere; pt. pass. maculosus.

לד״ק קרוב אל טַל במובן הַזָּלָה ונטיפה שהכתמים הם כמו נטיפות נטיפית, וכמו שיֵּאָמר: בעשפרענגען, געשפרענקעלט; ויש מחברין אותו עם דלדול וזלזול, ע״ד פליקקען, פלעקקען, אך נראה יותר שהוא קרוב אל טַל וטָלַל במובן כסוי, חפוי ועשיית צל ע״כ נאמר על הכתמים שנראים כמכסים פני העור כצללים ועל בגדים קרועים ומכֻסים במטליות, טלאי על גבי טלאי.

Gn 30,32².33.

וּטְלֻאִים *pl.* Gn 30,39.
וְהַטְּלֻאִים Gn 30,35.
טְלֻאוֹת [טְלֻאָה *pl. f.* Ez 16,16.
וְהַטְּלֻאוֹת Gn 30,35.
וּמְטֻלָּאוֹת [טֻלָּא *Pu. pt. pl. f.* Jos 9,5.

---

טָלֶה] וְטָלֶה

agnus tenellus.

נ״ל שנקרא כן הכשב הרך בעודו מכֻסה בצמרו שלא נגזז עוד, וכן טַלְיָא בסורית, בארמית ובדרז״ל; אמנם בערבית יֵאָמר גם על עֹפר האילים.

Jes 65,25.

טְלֵה *cs.* 1S 7,9.
טְלָאִים [טְלִי *pl.* Jes 40,11.

——v. n. pr.; טִלְטֵל v. טוּל——

טָלַל°

obumbrare, tegere.

ענינו עשית תקרה לצל ולמכסה, לסוכך על הבנין, סְכות ת״א מטַלְּן (ע׳ דניאל ד׳ ט׳).

וַיְטַלְלֶנּוּ (al. לְ) [טִלֵּל *Pi. 3 impf. suff.* Neh 3,15.

טַל, טָל

ros.

שרשו טָלַל, ע״כ בא: בדרז״ל ברבוי טללים. לד״ק ענינו עריפה ונזילה ודוגמתו בערבית, אך מלשון שִׁכְבַת הטל נראה שיש במשמעותו

ענין חפוי וכסוי. י״ג הדברים ל״ג י״ג: ממגד שמים מַעַל, ומקביל אל תָּחַת, וכאמור בבראשית מ״ט כ״ה: ברכות שמים מַעַל וג׳, וכן כ״ז ל״ט.

Dt 33,28 ‖ Jud 6,37.38.39.40 ‖ 2S 1,21 ‖ 1R 17,1 ‖ Jes 18,4.26,19 ‖ Ps 110,3 ‖ Prv 3,20 ‖ Cant 5,2 ‖ Job 38,28.

וְטַל Job 29,19.
הַטָּל, הַטַּל Ex 16,13.14 ‖ Nu 11,9 ‖ 2S 17,12.
כְּטַל Mich 5,6 ‖ Ps 133,3.
כַּטַּל Dt 32,2 ‖ Hos 14,6.
וּכְטַל Prv 19,12.
וְכַטַּל Hos 6,4.*13,3*.
מִטָּל, מִטַּל Gn 27,28 ‖ Dt 33,13 ‖ Hag 1,10.
וּמִטַּל Gn 27,39.
טַלֶּךָ [טַלְךָ *suff.* Jes 26,19.
טַלָּם Zach 8,12.

————v. chald.————

טָמֵא

immundum esse; polluere, contaminare; profanare; vitiare feminam, virginem; immundum declarare.

הוראתו ידועה, ודוגמתו בערבית. לפי ת״י טָמְאָה דמיכה ב׳ י׳ הה״א במפיק, והשבעים קורין טֻמְאָה.

Lev 5,2.

וְטָמֵא Lev 11,25.*28.40².15,5.6.7.8.10.11.16.17.21.22.27*.32.*17,15*.15,24 ‖ Nu 19,7.8.*10*.11.
וְטָמְאָה *3 perf. f.* Lev 12,2.5.22,6.
טָמֵאת (al. תְ) *2 perf. f.* Ez 22,4.
וְטָמְאוּ *3 pl.* Lev 15,18.
טָמְאָה *infin.* Mich 2,10.
לְטָמְאָה Lev 15,32.*18,20.23.22,8*.19,31 ‖ Ez 22,3.44,25.
יִטְמָא *3 impf.* Lev 5,3.11,24.*27.31.39.14,46.15,10.19,23*.26.32.33.34².35.36.13,14.46.14,36.15,4².9.20².24.27.22,5² ‖ Nu 19,14.*16*.20.21.22 ‖ Hag 2,13.
הֲיִטְמָא *interrog.* Hag 2,13.

תִּטְמָא *3 f.* Lev 12,2 ‖ Nu 19,22.
וַתִּטְמָא Lev 18,25.*27* ‖ Ez 23,17.
וַיִּטְמְאוּ *3 pl.* Ps 106,39.
טִמֵּא *Pi. 3 perf.* Gn 34,5.13 ‖ Nu 19,13.*20* ‖ 2R 23,13 ‖ Ez 18,6.11.15.22,11.
וְטִמֵּא Lev 13,8.22.*27*.25.*30* ‖ Nu 6,9 ‖ 2R 23,10.
וְטִמְּאוֹ *suff.* Lev 13,8.*11.20*.15.
טִמֵּאת (al. תְ) *2 f.* Ez 5,11.
טִמְּאוּ *3 pl.* Gn 34,27 ‖ Ez 23,38 ‖ Ps 79,1.
וְטִמְּאוּ Ez 43,8.
טִמְּאוּהָ *suff.* Ez 36,18.
טִמֵּאתֶם *2 perf.* Ez 33,26.
וְטִמֵּאתֶם Jes 30,22.
טַמֵּא *inf.* Lev 13,44.20,3.
לְטַמֵּא Lev 20,25.
לְטַמְּאוֹ *suff.* Lev 13,59 ‖ Jer 7,30.32,34.
בְּטַמַּאֲכֶם Lev 18,28.
בְּטַמְּאָם 15,31.
טַמְּאוּ [טַמֵּא *imper. pl.* Ez 9,7.
וָאֲטַמֵּא *1 impf.* Ez 20,26.
תְּטַמֵּא *2 impf.* Nu 35,34 ‖ Dt 21,23.
וַיְטַמֵּא *3 impf.* 2R 23,8.
יְטַמְּאֶנּוּ *suff.* Lev 13,44.
וַיְטַמְּאֵהוּ 2R 23,16.
תְּטַמְּאוּ [תְּטַמֵּא *2 pl.* Lev 11,44.
וַתְּטַמְּאוּ Jer 2,7.
יְטַמְּאוּ *3 pl.* Nu 5,3 ‖ Ez 43,7.
וַיְטַמְּאוּ Ez 23,17.36,17 ‖ 2Ch 36,14.
מְטֻמָּאָה [טֻמָּא *Pu. pt. f.* Ez 4,14.
נִטְמָא *Ni. 3 perf.* Hos 5,3.6,10.
נִטְמָאָה, נִטְמְאָה *3 f.* Nu 5,13.14².27.28 ‖ Ez 23,7.13.
וְנִטְמָאָה Nu 5,29.
נִטְמֵאת (al. תְ) *2 perf. f.* Nu 5,20 ‖ Ez 23,30.
נִטְמֵאתִי *1 perf.* Jer 2,23.

נִטְמְאוּ 3 *pl.* Lev 18,24.
נִטְמֵאתֶם 2 *pl.* Ez 20,43.
וְנִטְמֵתֶם (=וְנִטְמֵאתֶם) Lev 11,43.
נִטְמָא] נִטְמְאִים *pt. pl.* Ez 20,30.31.
הִטַּמָּא] יִטַּמָּא *Hith. 3 impf.* Lev 21,1.3.4.11‖Nu 6,7.
תִּטַּמְּאוּ, תִּטַּמָּאוּ 2 *pl.* Lev 11,24.43.*18,30*.18,24‖Ez 20,7.18.
יִטַּמָּאוּ, יִטַּמְּאוּ 3 *pl.* Ez 14,11.37,23.44,25‖Hos 9,4.
הֻטַּמְּאָה] הֻטַּמָּאָה *Hithpa. 3 perf. f.* Dt 24,4.

## טָמֵא

immundus, impurus.

Lev 5,2².7,19.21².11,4.*5.7.38*.13,11.15.*36.44.46.51.55.14,44.15,2*.45.14,40.*41.45*.15,26 ‖ Nu 5,2.6.12.9,10.19,13.15.*20* ‖ Dt 14,8.*10.19*‖Jud 13,4‖Jes 35,8.52,11 ‖ Ez 4,13.44,23 ‖ Hos 9,3 ‖ Hag 2,14 ‖ Thr 4,15‖2Ch 23,19.

וְטָמֵא Jes 52,1.
הַטָּמֵא Lev 10,10.11,29.47.14,57.20,25‖Nu 19,19.22‖Dt 12,15.22.*15,22*‖Ez 22,26.
בְּטָמֵא Dt 26,14.
לַטָּמֵא Nu 19,17.
וְלַטָּמֵא Eccl 9,2.
כַּטָּמֵא Jes 64,5.
מִטָּמֵא Job 14,4.
טְמֵא *cs.* Lev 22,4‖Jes 6,5²‖Hag 2,13.
טְמֵאִים *pl.* Lev 11,8.*26.27*.28.35‖Nu 9,6.7‖Dt 14,7.
וּטְמֵאִים Lev 11,35.
הַטְּמֵאִים Lev 11,31‖Jes 19,13.
טְמֵאָה *f. sg.* Lev 5,2².7,21 .11,6.15,25.33.27,11 ‖ Jos 22,19 ‖ Am 7,17.
הַטְּמֵאָה Lev 27,27‖Nu 18,15.
לַטְּמֵאָה Lev 20,25.
טְמֵאַת *cs.* Ez 22,5.10.

## טֻמְאָה

immunditles, impuritas, pollutio.

Nu 5,19‖Jud 13,7.14.

הַטֻּמְאָה Zach 13,2‖2Ch 29,16.
בְּטֻמְאַת *cs.* Lev 5,3.7,21.
כְּטֻמְאַת Lev 15,26‖Ez 36,17.
מִטֻּמְאַת Esr 6,21.
טֻמְאָתֵךְ *suff.* Ez 22,15.
בְּטֻמְאָתֵךְ Ez 24,13.
מִטֻּמְאָתֵךְ Ez 24,13.
טֻמְאָתוֹ Lev 5,3.15,3². 22,5 ‖ Nu 19,13.
וְטֻמְאָתוֹ Lev 7,20.*22,3*.
מִטֻּמְאָתוֹ Lev 14,19.
טֻמְאָתָהּ Lev 15,25.30.18,19 ‖ Ez 24,11‖Thr 1,9.
מִטֻּמְאָתָהּ 2S 11,4.
בְּטֻמְאָתָם Lev 15,31‖Esr 9,11.
כְּטֻמְאָתָם Ez 39,24.
מִטֻּמְאָתָם Lev 15,31.
מִטֻּמְאֹת *pl.* Lev 16,16.19.
טֻמְאוֹתֵיכֶם *suff.* Ez 36,25.29.
טֻמְאֹתָם Lev 16,16.
טָמְאָה (?) Mich 2,10.

°טָמָה] נִטְמִינוּ *Ni. 1 perf. pl.*

immundum reputari.

ק״ב אל אָטַם והדומים לו במבטא, סתמום פלשתים ת״א טמינון, ובדרז״ל טָם טמה, מטמטם את הלב, טמטום, ואכילת השקצים והרמשים מביאין לטמטים הלב; נטמינו בעיניכם תרגם הירונימוס נִטְמֵאנוּ, אך אין המליצה עולה יפה, להשבעים נִדְמִינוּ, מלשון דומיה ושתיקה, ול״נ מלשון דמיון (כבהמה עולה ויורד) והעד: נמשל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ (תהלים מ״ט כ״א), וי״ת טמענון.

Job 18,3.

וְנִטְמֵתֶם 2 *perf. pl.* Lev 11,43

## טָמַן

abscondere, occultare; *reservare alicui.*

הוראתו ידועה וכן הוא בערבית, וקרוב לשלפניו ואל טְמַר בארמית.

Ps 35,8‖Prv 19,24.*26,15*.

טָמַנְתָּ] וּטְמַנְתֶּם 2 *perf. suff.* Jer 43,9.
טָמַנְתִּי] טָמַנְתִּי 1 *perf.* Jer 43,10.
טְמַנְתִּיו *suff.* Jer 13,7.
טָמְנוּ, טָמַנוּ 3 *pl.* Jer 18,22‖Ps 9,16.31,5.35,7.140,6.142,4.
טָמוּן *pt. pass.* Job 3,16. 18,10. 20,26.
בַּטָּמוּן Job 40,13.
טְמֻנִים *pl.* Jos 7,21.
טְמוּנֵי *cs.* 33,19.
טְמוּנָה *f.* Jos 7,22.
לִטְמוֹן *inf. cs.* Ps 64,6 ‖ Job 31,33.
לְטָמְנֵךְ *suff.* Jer 13,6.
טְמֹן] וְטָמְנֵהוּ *imper. suff.* Jer 13,4.
טָמְנֵם Job 40,13.
אֶטְמֹן] וָאֶטְמְנֵהוּ *1 impf. suff.* Jer 13,5.
וַיִּטְמֹן 3 *impf.* Gn 35,4.
וַיִּטְמְנֵהוּ *suff.* Ex 2,12.
תִּטְמֹן] וַתִּטְמְנֵם 3 *f. suff.* Jos 2,6.
נִטְמַן] וְהִטָּמֵן *Ni. imper.* Jes 2,10.
הִטְמִין] וַיַּטְמִנוּ *Hi. 3 impf. pl.* 2R 7,8².

## מַטְמוֹן

promptuarium subterraneum; thesaurus subterraneus; thesaurus.

Gn 43,23.

מַטְמֹנִים *pl.* Jer 41,8.
וְכַמַּטְמֹנִים Prv 2,4.
מִמַּטְמוֹנִים Job 3,21.
וּמַטְמֻנֵי *cs.* Jes 45,3.

## טֶנֶא] הַטֶּנֶא

corbis.

סל, וקרוב אל צנא מלא ספרא בדרז״ל, ואולי גם אל צנצנת.

Dt 26,4.

בְּטַנְאֲךָ Dt 26,2.

יתכן שהוא הוא טֹפַח דלקמן, ובא על שני משקלים, ונאמר על ימי האדם הקצובים ומדודים ועל הגזרה והבְּנִיָּה הנעשה במדה קצובה ומשוערת באמת הבנין וקנה המדה.

1R 7,26‖2Ch 4,5.

**טְפָחוֹת** *pl.* Ps 39,6.

**הַטְּפָחוֹת** 1R 7,9.

**טֹפַח** Ex 25,25.37,12‖Ez 40,43.

**וָטֹפַח** Ez 40,5.43,13.

**מִטְפַּחַת] הַמִּטְפַּחַת**

vestis ampla, palla.

מין סודר, ונמנה בין תכשיטי הנשים. ובדרז״ל מטפחות ספרים.

Ruth 3,15.

**וְהַמִּטְפָּחוֹת** *pl.* Jes 3,22.

---

**טָפַל] טָפְלוּ** 3 *perf. pl.*

assuere, agglutinare, concinnare; *Vulg.* fabricari.

אח אל תפל, ובדרז״ל עיקר וטפל.

Ps 119,69.

**טֹפֵל] טֹפְלֵי־** *pt. pl. cs.* Job 13,4.

**וַתִּטְפֹּל** 2 *impf.* Job 14,17.

——— conf. תָּפֵל ———

**טִפְסַר] טִפְסָר**

dux bellicus, princeps.

שר ונגיד, תופש מלחמה; מקור השם באשורית ומדית ועדיין לא נתברר כל צרכו (ואולי הוא קצור מן טף, הנגזר מן תְּפַתָּיָא, ושַׂר, כלומר שַׂר־הַשָּׂרִים).

Jer 51,27.

**וְטַפְסְרַיִךְ** *pl. suff.* Nah 3,17.

---

**טָפַף] וְטָפֹף** *inf. abs.*

trepidare, minutis passibus incedere, more parvulorum.

י״ם הליכה ברקידה וקפיצה, כלומר בחוצפה ועזות, ויש דוגמתו בערבית על דהרות הסוס, ולד״א הליכה בפסיעות מדודות, כבדרז״ל: לא מתוקות ולא גדושות אלא טפופות (וקרוב אל צפה); וי״מ כמו תָּפוֹף.

Jes 3,16.

**טַף**

parvuli (pueri et puellae).

שם הכולל לילדים קטנים, ע״ש שיתנו וינועו בהליכתם (טריפפעלן), ואולי קרוב אל תפף

**מַטְעַם] מַטְעַמִּים** *pl.*

cupediae, cibi sapidi.

ע״מ משמנים, ממתקים.

Gn 27,4.7.9.14.31.

**הַמַּטְעַמִּים** Gn 27,17.

**לְמַטְעַמֹּתָיו, לְמַטְעַמּוֹתָיו** *suff.* Prv 23,3.6.

——— v. chald. ———

**טָעַן] טַעֲנוּ** *imper. pl.*

onerare iumenta. *Pu. pt.* transfodere (gladio).

עיקר הוראתו העיק והכביד עד כדי נעיצה ותהיבה בדבר, ונאמר על העמסת המשא על הבהמות, ובדרז״ל הטוען, כלומר נותן על חברו משא חוב (כקורבת תָּבַע אל טָבַע) ועל טביעת החרב בגוף החלל; ובמובן דקירה ונעיצה יש דוגמתו גם בערבית.

Gn 45,17.

**טֹעַן] מְטֹעֲנֵי** *Pu. pt. pl. cs.* (נס״א) Jes 14,19.

——— טָפַף v. טַף ———

**טָפַח**

expandere; denom a טֹפַח: in palmis gestare.

ענינו שטיחה, רקוע, ורדוד, תקון והישרת דבר, ונאמר גם על הילדים שמטפחין ומישרין אברידם כשמחתלין אותם בחִתּולים, וטפח על סדין שטוח (וגם מן פעל מָדַד בא מַדֵּי בד). ויתכן שיש במשמעותו הכאה וקשקוש, כבדרז״ל ותרגום הלָם פעם מְטַפַּח בקורנסא, והוא קרוב אל דָּפַק, ובא על המדה כפעם על המנין, ועל הגָּדוֹל כעין מליצתם: אין לך עשב שאין לו מלאך שמכה בו ואומר גדל; ומטפחת הוא סודר שנעשה ע״י רדוד (פִּילץ) ולא ע״י אריגה.

**טִפַּח] טִפַּחְתָּה** *Pi. 3 perf. f.* Jes 48,13.

**טִפַּחְתִּי** 1 *perf.* Thr 2,22.

**טִפּוּחַ] טִפֻּחִים** *pl.*

gestatio puerorum; *al.* educationes.

שם ע״מ בִּכּוּרִים נגזר מן הפעל דלעיל, ואולי הוא כמו טְפָחִים, והטעם עוללים מגדלים (והשבעים קורין מְבוּהָים?).

Thr 2,20.

**טֶפַח**

palma; *pl. in architectura:* mutuli.

**טַנְאֲךָ** *suff.* Dt 28,5.17.

---

**טָנַף**

polluere, inquinare.

כן היא גם בסורית, ערבית ואשורית, ובדרז״ל טנוף, טנופת, מבואות המטֻנפות.

**טִנֵּף] אֲטַנְּפֵם** *Pi. 1 impf. suff.* Cant 5,3.

---

**טָעָה**

errare; *Hi.* in errorem inducere.

אח אל תעה, ומדוגמתו בערבית וסורית, ושגור בתרגומים, ובדז״ל מקח טָעוּת וכדומה, ולבדאיני קראו טעיא.

**הִטְעָה] הִטְעוּ** *Hi. 3 perf. pl.* Ez 13,10.

——— conf. תָּעָה ———

**טָעַם**

gustare, saporem explorare, libare, paululum comedere; gustu, sapore percipere; *met.* mente percipere, sentire.

הוראתו ידועה, ובא בהשאלה על הבחנה.

1S 14,24.

**טָעֲמָה** 3 *perf. f.* Prv 31,18.

**טָעַמְתִּי** 1 *perf.* 1S 14,29.43.

**טָעֹם** *inf. abs.* 1S 14,43.

**טְעַם] טַעֲמוּ** *imper pl.* Ps 34,9.

**אֶטְעַם־** 1 *impf.* 2S 3,35.

**יִטְעַם** 3 *impf.* 2S 19,36‖Job 12,11.34,3.

**יִטְעֲמוּ** 3 *pl.* Jon 3,7.

**טַעַם, טְעַם**

gustus, sapor cibi; *met.* sapor pro iudicio, ratione; sententia, decretum.

Ps 119,66‖Prv 11,22.26,16‖Job 6,6.

**וְטַעַם** Job 12,20.

**כְּטַעַם** Nu 11,8.

**מִטַּעַם** Jon 3,7.

**טַעְמֵךְ** *suff.* 1S 25,33.

**טַעְמוֹ** Nu 11,8‖1S 21,14‖Jer 48,11‖Ps 34,1.

**וְטַעְמוֹ** Ex 16,31.

ע״ש שמתופפים ומרעישים; ויש מחברין אותו עם טפלי בדרז״ל.

Esth 3,13.8,11.

וְטַף, וְטָף Jes 40,7.41,16 ‖ Ez 9,6.

הַטַּף, הַטָּף Gn 47,12 ‖ Nu 31,18 ‖ Jud 18,21 ‖ 2S 15,22 ‖ Jer 43,6.

וְהַטַּף, וְהַטָּף Dt 2,34.3,6.20,14. 31,12 ‖ Jos 8,35 ‖ Jud 21,10.

בַּטָּף Nu 31,17.

מִטָּף Ex 12,37.

טַפֵּנוּ *suff.* Gn 43,8 ‖ Nu 32,17. 26.

וְטַפֵּנוּ Nu 14,3.

לְטַפֵּנוּ Nu 32,16.

וּלְטַפֵּנוּ Esr 8,21.

טַפְּכֶם Gn 50,21 ‖ Ex 10,10.24 ‖ Dt 29,10 ‖ Jos 1,14.

וְטַפְּכֶם Nu 14,31 ‖ Dt 1,39.3,19.

לְטַפְּכֶם Gn 45,19.47,24 ‖ Nu 32, 24.

טַפָּם Gn 34,29.46,5.50,8 ‖ Nu 31, 9 ‖ 2Ch 20,13.31,18.

וְטַפָּם Nu 16,27.

---

## טָפַשׁ

pinguem esse; *met.* inertem esse.

השמן לב העם ת״י טפש לבא דעמא, ובתוספת ריש רְטַפַשׁ, טַרְפְּשָׁא דכבדא, והשאל על הסכלות וההוללות, כטעם חלבמו סגרו, ובדרז״ל טפש בנגוד אל חכם.

Ps 119,70.

—cf. רְטַפַשׁ—

## טָרַד] טוֹרֵד pt., טֹרֵד

trudere, continuo sequi alterum.

טרוף גרוש ודחיה ממקום למקום, ושגור בארמית ובדרז״ל.

Prv 19,13.27,15.

—v. ch. et n. pr. מַטְרֵד—

## טָרַח°

*Hi.* reicere, proicere; onerare, fatigare.

הוראתו בערבית הטלה והשלכה, ומזה טֹרַח, נֵטֶל ומשא, ומצוי בדרז״ל.

יַטְרִיחַ [הִטְרִיחַ *Hi. 3 impf.* Job 37,11.

## טֹרַח] לָטֹרַח

onus, molestia.

Jes 1,14.

טָרְחֲכֶם *suff.* Dt 1,12,

---

## טָרִי°] טְרִיָּה

recens.

ענינו לח, רטוב ומטפטף; ויש מחברין אותו עם צרי, שרף הנוטף מעצי הקטף.

Jud 19,15 ‖ Jes 1,6.

---

## טֶרֶם

antequam; nondum.

תאר הפעל, ביחס אל הזמן. יש פותרין אותו מן הערבית במובן כריתה (קרוב אל צרם בדרז״ל), ויהיה בטרם כמו בְּאֵין (ע׳ משלי ח׳ כ״ד), ויש מחברין אותו עם טור והמ״ם נוספת; ואולי יש להלמו עם הקודם לו, שגם ברומית משתמש recens גם על הזמן (פריש פאָן... אונמיטטעלבאר פָאן), אלא שברומית יֵאָמר ביחס אל העבר ובעברית לרב עם העתיד, ולפעמים עם העבר.

Gn 2,5². 19,4. 24,15.45 ‖ Ex 9,30. 12,34 ‖ Nu 11,33 ‖ Jos 2,8.3,1 ‖ 1S 3,3.7 ‖ Jes 65,24 ‖ Ps 119,67.

הֲטֶרֶם *interrog.* Ex 10,7.

וְטֶרֶם 1S 3,7.

בְּטֶרֶם Gn 27,4. 33.41,50. 45,28 ‖ Ex 1,19 ‖ Lev 14,36 ‖ Dt 31,21 ‖ Jud 14,18 ‖ 1S 2,15.9,13 ‖ 2R 2,9. 6,32 ‖ Jes 7,16. 8,4.17,14. 28,4.42, 9.48,5.66,7² ‖ Jer 1,5.13,16.38,10. 47,1 ‖ Ez 16,57 ‖ Zeph 2,2² ‖ Ps 39, 14.58,10.90,2 ‖ Prv 8,25.18,13.30, 7 ‖ Job 10,21.

בִּטְרוֹם K., בְּטֶרֶם Q. Ruth 3,14.

וּבְטֶרֶם Gn 37,18 ‖ Jer 1,5.13,16.

מִטֶּרֶם Hag 2,15.

---

## טָרַף, טָרֵף

decerpere, discerpere, dilaniare, rapere; *Hi.* victum praebere.

בערבית הוראתו הכאה, כתיתה ודקיקה (קרוב אל דרב); ומליצת ויטרף לעד אפו, וכן אפו טרף וישטמני אולי יש לפרשה מענין קשה (אביר ת״י דורבני, ובדרז״ל דרבנואי גבורים, וטרפליא קרוב לו) וכטעם לא החזיק לעד אפו (מיכה ז׳ י״ח), ואפשר שמזה גם הרדי־טרף. בדקדוק עלה זית טָרָף בפיה להרד״ק כמו טָרָף = טָרוּף (וכ״ת אונקלוס) ולד״א כמו טֹרָף = מְטֹרָף (ע׳ באור רש״ד), וי״א שהיה בתחלה כתוב כעין תרגום ארמי אל מלת עָלֵה ונשתרבב בתוך הספר.

Hos 6,1 ‖ Job 16,9.

וְטָרַף Dt 33,20 ‖ Mich 5,7.

טֹרֵף *pt.* Ez 22,25 ‖ Nah 2,13 ‖ Ps 22,14 ‖ Job 18,4.

טֹרְפֵי [טֹרְפִים *pl. cs.* Ez 22,27.

טָרֹף *inf. abs.* Gn 37,33.44,28 ‖ Ex 22,12.

לִטְרָף־, לִטְרֹף *cs.* Ez 19,3.6 ‖ Ps 17,12.

אֶטְרֹף *1 impf.* Hos 4,14 ‖ Ps 50, 22.

יִטְרָף, יִטְרֹף *3 impf.* Gn 49,27 ‖ Ps 7,3.

וַיִּטְרֹף Am 1,11.

יִטָּרֵף [נִטְרַף *Ni. 3 impf.* Ex 22,12 ‖ Jer 5,6.

הַטְרִיפֵנִי [הִטְרִיף *Hi. imper. suff.* Prv 30,8.

טֹרַף, טֹרָף *Pu. 3 perf.* Gn 37, 33.44,28.

טָרָף (= טֹרַף, v. טָרָף ?) Gn 8, 11.

## טֶרֶף, טָרֶף

rapina, praeda ferae, animal dilaceratum.

בא בהשאלה גם למזון, על דרך צַיִד וְצֵידָה.

Nu 23,34 ‖ Jes 5,29 ‖ Ex 19,3.6.22, 25.27 ‖ Nah 2,13.3,1 ‖ Mal 3,10 ‖ Ps 76,5.111,5.124,6 ‖ Prv 31,15 ‖ Job 4,11.29,17.38,39.

וְטֶרֶף Am 3,4.

לַטָּרֶף Ps 104,21 ‖ Job 24,5.

מִטֶּרֶף Gn 49,9.

טַרְפֵּךְ *suff.* Nah 2,14.

טַרְפּוֹ Jes 31,4.

## טְרֵפָה

dilaniatum, pecudes dilaniatae.

Gn 31,39 ‖ Ex 22,30 ‖ Lev 7,24 ‖ Nah 2,13.

וּטְרֵפָה Lev 17,15.22,8 ‖ Ez 4,14. 44,31.

**הַטְּרֵפָה** Ex 22,12.

**טָרָף** (?)

folium viride.

לד"ק שם נרדף אל עָלֶה, וכעין באור אל עֲלֵהדית; ומקורו ארמי.

Gn 8,11.

**טַרְפֵּי** *pl. cs.* Ez 17,9.

---

טוּב טַעַם וָדַעַת אֵל טוֹב חָנֵּנִי,
שְׁפָנַי מְמוֹנַי קֹדֶשׁ אָנָּא דַבְּנֵנִי!

**י**

**יָאַב°**

avide desiderare, concupiscere.

קרוב אל אבה, אוה ותאב, וכמוהו בסורית.

**יָאַבְתִּי** [יָאֲבְתִּי] *1 perf.* Ps 119, 131.

——conf. **אָבָה**——

**יָאָה°** (al. **יָאַת°**)

decere, convenire, deberi alicui.

קרוב אל נָאָה, כן הוא גם בסורית ובארמית; לדעת הרד"ק שרשו יָאַת ומחבר לו כל האמורין בשרש אות, צד ט"ו.

**יָאָתָה** [יָאֲתָה] *3 perf. f.* Jer 10,7.

——conf. **אות**——

**יָאַל°** I

*Ni.* stultum fieri.

קרוב אל אול, במובן אִוֶּלֶת.

**נוֹאָלוּ** [נוֹאַל] *Ni. 3 perf. pl.* Jes 19,13 ‖ Jer 5,4.

**וְנֹאָלוּ** Jer 50,36.

**נוֹאַלְנוּ** *1 pl.* Nu 12,11.

**יָאַל°** II

*Hi.* velle, conari, concedere, non abnuere, pati, consentire; placere.

ענינו הסכמת מחשבה ורצון לעשות דבר בחשק, יש בו גם מענין השתדלות והתאמצות, וקרוב בזה אל אול, במובן אילות ואמץ. י"נ בש"א י"ז ל"ט וַיֹּאֶל ללכת ת' נַיָאַל, וכ"ת השבעים. האי דהושע יתכן לפרש מן יאל הראשון.

**הוֹאִיל** *Hi. 3 perf.* Dt 1,5 ‖ 1S 12,22 ‖ Hos 5,11.

**הוֹאַלְתָּ** *2 perf.* 1Ch 17,27.

**הוֹאַלְתִּי** *1 perf.* Gn 18,27.*31*.

**הוֹאַלְנוּ** *1 pl.* Jos 7,7.

**הוֹאֶל**(־), **הוֹאֵל** *imper.* Jud 19,6 ‖ 2S 7,29 ‖ 2R 5,23.6,3.

**הוֹאִילוּ** *pl.* Job 6,28.

**וְיֹאֵל** *3 impf.* Job 6,9.

**וַיּוֹאֶל**, **וַיֹּאֶל** Ex 2,21 ‖ Jos 17,12 ‖ Jud 1,27.35.17,11 ‖ 1S 17,39.

——v. n. pr.——

**יְאוֹר**, **יְאֹר**

Nilus fluvius, fluvius; rivus, fossa, canalis.

מקור השם בלשון מצרית, ונמצא על ציונים קדמונים, ופתרונו הַנָּהָר הַגָּדוֹל, ונקרא הנילוס כן גם באשורית, ובדניאל נאמר גם על פרת, המכֻנה במקרא נ"כ הנהר הגדול.

Jes 19,7$^3$.23,3 ‖ Ez 29,9 ‖ Zach 10, 11.

**הַיְאֹר** Gn 41,1.2.*18*.3$^2$.17 ‖ Ex 2,3.5$^2$.4,9$^2$.7,15.18$^2$.21$^2$.24$^2$.25.28.17,5 ‖ Dan 12,5$^2$.6.*7*.

**הַיְאֹרָה** Ex 1,22.

**בַּיְאוֹר**, **בַּיְאֹר** Ex 7,17.18.20$^2$.21.8,5.*7* ‖ Jes 19,8.

**כַּיְאֹר** Jes 23,10 ‖ Jer 46,7.8 ‖ Am 9,5.

**כָּאֹר** (= **כַּיְאֹר**) Am 8,8.

**כִּיְאוֹר**, **כִּיְאֹר** Am 8,8.9,5.

**יְאֹרִי** *suff.* Ex 29,3.

**יְאֹרִים** *pl.* Jes 33,21 ‖ Ez 30,12 ‖ Job 28,10.

**הַיְאֹרִים** Ex 8,1.

**בַּיְאֹרִים** Nah 3,8.

**יְאוֹרֵי**, **יְאֹרֵי** *cs.* 2R 19,24 ‖ Jes 7,18.19,6.37,25.

**יְאֹרֶיךָ** *suff.* Ez 29,4$^3$.5.10.

**יְאֹרָיו** Ez 29,3.

**יְאֹרֵיהֶם** Ex 7,19 ‖ Ps 78,44.

---

**יָאַשׁ°**

desistere ab aliquo, desperare; *pt. Ni.* desperatus; *desperatum est! frustra!*

מצוי הרבה בדרז"ל, עם השם יֵאוּשׁ.

**וְנוֹאַשׁ** [נוֹאַשׁ] *Ni. 3 perf.* 1S 27,1.

**נוֹאָשׁ** *pt.* Jes 57,10 ‖ Jer 2,25.18,12 ‖ Job 6,26.

**לְיַאֵשׁ** [יַאֵשׁ] (al. ׳ְ) *Pi. inf. cs.* Eccl 2,20.

——**יָאָה** v. **יָאַת**——

**יָבַב°**

vociferari, clamare; *Vulg.* ululare.

תרועה תרגומו יבבא, ויש כמוהו בערבית, לד"ק נגזר מן בבת עין ונרדף אל נשקפה, וכת"י.

**וַתְּיַבֵּב** [יִבֵּב] *Pi. 3 impf. f.* Jud 5,28.

——v n. pr.——

**יָבַל°**

*poët.* ducere; ferre, afferre, offerre.

הולכה והבאה, ובא רק בדבור המליצי, ויש דוגמתו באשורית ובארמית, ובדרז"ל מובילנא ליה מאני לבי מסותא. יש מחברין לשרש זה גם מַבּוּל ותֵּבֵל, ומשום ספיקא הובאו בסדר הא"ב. יובילני דתהלים בקצת ספרים הראשון מלא חסר והשני חסר דהסר, אך במסורה רשום ב' בלי הבדל בינידם ובלי שום רמז על איזה הסרון.

**אוֹבִילֵם** [הוֹבִיל] *Hi. 1 impf. suff.* Jer 31,9(8).

**יוֹבִלֵנִי** *3 impf. suff.* Ps 60,11.108,11.

**יוֹבִילוּ**, **יֹבִילוּ** *3 pl.* Ps 68,30.76,12.

**יוֹבִלוּן** Zeph 3,10.

**יֹבִלוּהָ** *suff.* Jes 23,7.

**אוּבָל** [הוּבַל] *Ho. 1 impf.* Job 10,19.

**תּוּבָלוּן** [תּוּבְלוּן] *2 impf. pl.* Jes 55,12.

**יוּבַל**, **יוּבַל־** *3 impf.* Jes 18,7.53,7 ‖ Jer 11,19 ‖ Hos 10,6.12,2 ‖ Job 21,32.

**תּוּבַל** *3 f.* Ps 45,15.

**יוּבָלוּ** [יוּבְלוּ] *3 pl.* Job 21,30.

**תּוּבַלְנָה** *f.* Ps 45,16.

——v. chald.——

**יָבָל** [ **יִבְלֵי־** *pl. cs.*

flumen, rivus. Conf. מַבּוּל.

Jes 30,25.44,4.

## יוּבַל

fluvius, rivus, *aqua*.

Jer 17,8.

## אוּבָל (= יוּבָל)

טעם הָאֻבָל כמו אובל אוּלַי, לפי הכלל של ר"מ פלונגיאן, כי שמות המרכבים לפעמים יִפָּרדו זה מזה, והאחד יבוא בה"א להורות על השני החסר, כמו הַמִּדְבָּר (יהושע ט"ז א') ת' מדבר בית און (י"ח, י"ב), הַבַּיִת (ישעיה ט"ו ב') ת' בית בעל מעון (יהושע י"ג י"ז), וכן הַבַּיִת (רות ב' ז') ת' בית לחם.

Dan 8,2.

הָאֻבָל Dan 8,3.6.

——conf. n. pr. ...אָבָל——

## יְבוּל

proventus; fruges.

תבואת האדמה. יש מחברין לו גם בול עץ וגם יְבוּל לחמורים דשופטים י"ט כ"א, לפי הכתיב.

Jud 6,4 ‖ Hab 3,17 ‖ Job 20,28.

יְבוּלָהּ *suff.* Lev 26,4.20 ‖ Dt 11,17 ‖ Ex 34,27 ‖ Hag 1,10 ‖ Zach 8,12 ‖ Ps 67,7.85,13.

וִיבֻלָהּ Dt 32,22.

יְבוּלָם Ps 78,46.

————cnf. בּוּל————

## יוֹבֵל

iubilum, clamor laetus, clangor tubae classicum; aries, cornu arietum.

בטעם השם כבר אמרו חז"ל לישנא דדיכרא הוא, שכן נקרא האיל בערבית, וע"ש התרועה בקרן של איל; ויש מיהדין לו פעל בהוראת תרועה (כבלשונות המערב) ומחברין לו שם יוּבָל בן למך אבי כל־תֹּפֵשׂ כנור ועוגב.

Lev 25,10.11.12.

הַיּוֹבֵל, הַיֹּבֵל Ex 19,13 ‖ Lev 25,13.15.28.40.50.*52*.54.27,17.18.18.*23*.24 ‖ Nu 36,4 ‖ Jos 6,5.

בַּיֹּבֵל Lev 25,28.30.33.27,21.

וּבַיֹּבֵל Lev 25,31.

יוֹבְלִים *pl.* Jos 6,6.

הַיּוֹבְלִים, הַיֹּבְלִים Jos 6,4.*8*.13.

————v. n. pr.————

## יַבֶּלֶת

verruca laborans; *Vulg.* papulas habens.

להרד"ק שם התאר ולרד"ל שם המום בעצמו; לפירש"י היא מין מורסא וספחת (ווארצע), ויהיה יבל במובן יציאה והובלה לחוץ, וכנגוד אל חרוץ, כשרוע אל קלוט, וי"א נגע שמוציא ליחה טריה; אמנם הראב"ע מחברה עם תבלול, מום שבעין (ע' מלבי"ם).

Lev 22,22.

## יָבָם] יְבָמִי *suff.*

levir, mariti frater, δαήρ.

אחי הבעל (שוואגער); וע' בָּמָה (צד ק"נ) מה ששערנו בטעם השם.

Dt 25,7.

יְבָמָהּ Dt 25,5.

## יְבָמָה v. יְבֶמֶת] יְבִמְתֵּךְ *suff.*

fratria, fratris uxor, leviri uxor.

אשת האח ואשת אחי הבעל (שוואֶגערין).

Ruth 1,15².

יְבִמְתּוֹ Dt 25,7².9.

## יִבֵּם

denom. a יָבָם: levirum agere, eius officio fungi; fratris mortui uxorem ducere.

יִבֵּם] וְיִבְּמָהּ *Pi. 3 perf. suff.* Dt 25,5.

יַבֵּם] יַבְּמִי *inf. suff.* Dt 25,7.

וְיַבֵּם *imper.* Gn 38,8.

## יָבֵשׁ

exarescere, aridum esse, fieri. Conf. בּוֹשׁ.

כן הוראתו גם בערבית, סורית, תדמורית וארמית, ובא בדפעיל בתמונות שרש בּוֹשׁ; יְבֹשֶׁת מקור ע"מ יְכֹלֶת. י"ג בתהלים יבש כחרש חֹכִּי.

Jos 9,5.12 ‖ Jes 15,6.40,7.*8* ‖ Hos 9,16 ‖ Thr 4,8 ‖ Ps 22,16.129,6.

וְיָבֵשׁ Jes 19,5 ‖ Ez 17,9 ‖ Am 1,2 ‖ Ps 90,6 ‖ Job 14,11.

יָבְשָׁה *3 perf. f.* Gn 8,14.

יָבְשׁוּ, יָבֵשׁוּ *3 pl.* Jer 23,10 ‖ Ez 37,11 ‖ Joel 1,20.12.

וְיָבֵשׁוּ Jer 50,38 ‖ Ez 19,12.

יָבֹשׁ, יָבוֹשׁ *inf. abs.* Ez 17,10 ‖ Zach 11,17.

בִּיבֹשׁ *cs.* Jes 27,11.

יְבֹשֶׁת Gn 8,7.

אִיבַשׁ] אִיבָשׁ *1 impf.* 102,12.

יִבַשׁ, יִיבָשׁ *3 impf.* Jes 19,7 ‖ Jer 12,4 ‖ Job 8,12.

וַיִּבַשׁ, וַיִּיבַשׁ 1R 17,7 ‖ Jon 4,7.

וָאִבַשׁ Ps 102,5.

וְיֵבוֹשׁ Hos 13,15.

תִּיבַשׁ, תִּיבָשׁ *3 f.* Ez 17,9.10² ‖ Am 4,7 ‖ Zach 11,17.

וַתִּיבַשׁ 1R 13,4.

יִבָשׁוּ] יִבָשׁוּ *3 pl.* Job 18,16.

וְיִבָשׁוּ Job 12,15.

וַיִּבָשׁוּ Jes 40,24.

וַיַּבְּשֵׁהוּ (= וַיְיַבְּשֵׁהוּ) *Pi. 3 impf. suff.* Nah 1,4.

יְבַשׁ] תְּיַבֶּשׁ, תְּיַבֶּשׁ־ *3 f.* Prv 17,22 ‖ Job 15,30.

הֹבִישׁ, הוֹבִישׁ *Hi. 3 perf.* Jos 2,10.4,23².5,1 ‖ Ez 19,12 ‖ Joel 1,10.12.17.

הוֹבִישָׁה *3 f.* Joel 1,12.

הוֹבַשְׁתָּ *2 perf.* Ps 74,15.

הוֹבַשְׁתִּי *1 perf.* Ez 17,24.

וְהוֹבַשְׁתִּי Jer 51,36.

וְהֹבִישׁוּ *3 pl.* Zach 10,11.

אוֹבִישׁ *1 impf.* Jes 42,15².44,27.

## יָבֵשׁ

aridus, arefactus.

Jes 56,3 ‖ Ez 17,24.21,3 ‖ Nah 1,10 ‖ Job 13,25.

וִיבֵשִׁים *pl.* Nu 6,3.

יְבֵשָׁה *f. sg.* Nu 11,6.

יְבֵשׁוֹת *pl.* Ez 37,2.

הַיְבֵשׁוֹת Ez 37,4.

## יַבָּשָׁה

aridum, terra continens.

Jes 44,3.

הַיַּבָּשָׁה Gn 1,9 ‖ Ex 4,9 ‖ Jon 1,9.13.2,11.

בַּיַּבָּשָׁה Ex 14,16.22.29.*15,19* ‖ Jos 4,22 ‖ Neh 9,11.

לַיַּבָּשָׁה Gn 1,10.

לְיַבָּשָׁה Ps 66,6.

יַבֶּשֶׁת] וְיַבֶּשֶׁת Ps 95,5.

יְגֵעִים *pl.* Eccl 1,8.

## יְגִיעַ

labor, opus, quaestus (labore partus), fruges; dolor.

Gn 31,42 ‖ Jes 45,14 ‖ Jer 3,24 ‖ Hag 1,11 ‖ Ps 128,2 ‖ Job 10,3.

יְגִיעֲךָ, יְגִיעֵךְ *suff.* Dt 28,33 ‖ Job 39,11.

יְגִיעֵךְ Ez 23,29.

יְגִיעוֹ Ps 109,11.

וּמִיגִיעוֹ Neh 5,13.

יְגִיעָהּ Jer 20,5 ‖ Job 39,16.

וִיגִיעֲכֶם Jes 55,2.

וִיגִיעָם Ps 78,46.

יְגִיעַי [יְגִיעִים] *pl. suff.* Hos 12,9.

## יָגָע

labore partum, quaestus.

בפלס עָמָל, כלומר קנין שבא על ידי יגיעה.

Job 20,18.

## [יְגִיעָה] יְגִעַת *cs.*

defatigatio.

Eccl 12,12.

——— יָגֹר v. ch. ———

## [יָגֹר] יָגֹרְתָּ *2 perf.*

timere, metuere. Cf. גור III.

קרוב אל גור ומָגוֹר. ודוגמתו בערבית בוא״ו ת׳ יו״ד.

Dt 28,60.

יָגֹרְתִּי *1 perf.* Dt 9,19 ‖ Ps 119,39 ‖ Job 3,25.9,28.

## יָגוֹר

*adj. verb.* metuens.

Jer 22,25.*39,17.*

——— מָגוֹר v. גור III ———

## יָד

manus: *met.*: potestas, vis, praesidium; latus, ripa, regio, locus, pars, monumentum; (*euph.* pro pene Jes 57,8); *pl.* cardines asserum, axes rotae, adminicula sellae.

הוראותיו השונות הבאות בדרך ההשאלה מבֹארות מן הכתובים, ור״י דיימאנן אומר שיש יד בהוראת מין, כאשר יאמר הגרמני אללער־



בְּיָגוֹן Gn 42,38.44,31 ‖ Ps 31,11.

מִיָּגוֹן Esth 9,22.

מִיגוֹנָם *suff.* Jer 31,13(12).

## תּוּגָה

יש מחברין ה״א של ואחרית אל שמחה.

Prv 14,13.

לְתוּגָה Prv 17,21.

מִתּוּגָה Ps 119,28.

תּוּגַת *cs.* Prv 10,1.

---

## [יָגַע] יָגְעָה *3 perf. f.*

laborare; defatigari, fessum esse.

הוראתו ידועה, קרוב לשלפניו, וכמוהו בערבית בוא״ו ת׳ הו״ד. יתכן לנרוס בהבקוק בדי־שְׁוְא וכן בירמיה.

2S 23,10.

יָגַעְתָּ *2 perf.* Jos 24,13 ‖ Jes 43,22.

יָגַעַתְּ, יָגַעַתְּ *2 f.* Jes 47,12.15.57,10.62,8.

יָגַעְתִּי *1 perf.* Jes 49,4 ‖ Jer 45,3 ‖ Ps 6,7.69,4.

יָגַעְנוּ *1 pl.* Thr 5,5.

[אִיגַע] אִיגָע *1 impf.* Job 9,29.

תִּיגַע *2 impf.* Prv 23,4.

[יִיגַע] יִיגָע *3 impf.* Jes 40,28.

יִיגְעוּ, יִגָעוּ *3 pl.* Jes 40,31.65,23.

וְיִגְעוּ, וְיִיגְעוּ, וְיִגְעוּ Jes 40,30 ‖ Jer 51,58 ‖ Hab 2,13.

[יִגַּע] תְּיַגַּע *Pi. 2 impf.* Jos 7,3.

תְּיַגְּעֶנּוּ *3 f. suff.* Eccl 10,15.

[הוֹגִעַ] הוֹגַעְתַּנִי *Hi. 2 perf. suff.* Jes 43,24.

הוֹגַעְתִּיךָ *1 perf. suff.* Jes 43,23.

הוֹגַעְתֶּם *2 perf. pl.* Mal 2,17.

[הוֹגַעְנוּ] הוֹגַעְנוּ *1 pl.* Mal 2,17.

## [יָגִיעַ] יְגִיעֵי *pl. cs.* (נס״א)

fessus, defatigatus.

Job 3,17.

יָגֵעַ 2S 17,2.

וְיָגֵעַ Dt 25,18.

בַּיַּבָּשֶׁת Ex 4,9.

——— v. ch. et n. pr. ———

## יָגַב°

arare; *pt. pl.* aratores, agricolae.

כן נקראו האכרים ע״ש שכורים חופרים גומות ונומות בקרקע, ובא על שני משקלים; ואלולי דמיסתפינא הייתי אומר שהוא כמו יוֹקְבִים (קעלטערער), ומצינו חלוף ק׳ בג׳ דָּלַג וְדָלַק, וכן הִתְקַלְקְלוּ ת׳ הִתְגַּלְגְּלוּ (ירמיה ד׳ כ״ד), וע״ב בא רק בחבור עם כֹּרְמִים.

[יֹגֵב] וּלְיֹגְבִים *pt. pl.* Jer 52,16, וּלְגֹבִים K. וּלְיֹגְבִים Q. 2R 25,12.

## [יָגֵב] וִיגֵבִים *pl.*

ager.

חלקת אדמה; ולפי השערתי לעיל כמו יְקָבִים.

Jer 39,10.

---

## יָגָה°

maerore afficere, affligere, opprimere; הֻגָּה 2S 20,3 v. הָגָה II p. 171[a].

הוראתו ידועה וכמוהו בערבית בוא״ו ת׳ יו״ד במובן לחץ, דחק, צרה וינון (קרוב אל ינע?); ויש מחברין לו הונה דש״ב כ׳ י״ג, כלומר נדחק, נדחף והֻרְחַק מן המסלה, ולהפך נוגי ממועד יחברו עם הָגָה, ואפשר להעמיד שתי ההוראות על אחת. וי״ת בישעיה נ״א כ״ג מוֹנַיִךְ, ע׳ מ״ט כ״ו. השבעים קורין באיכה א׳ ד׳: בתולתיה נְהוּגוֹת!

[יִגָּה] וַיַּגֶּה (=וַיְיַגֶּה) *Pi. 3 impf.* Thr 3,33.

הוֹגָה *Hi. 3 perf.* Thr 1,12.3,22.

הוֹגָהּ *suff.* Thr 3,5.

מוֹגַיִךְ *pt. pl. suff.* Jes 51,23.

[יוֹגֶה] תּוֹגְיוּן (al. תּגִ׳) *2 impf. pl.* Job 19,2.

[נוּגֶה] נוּגֵי *Ni. pt. pl. cs.* Zeph 3,18.

[נוּגָה] נוּגוֹת *pl. f.* Thr 1,4.

## יָגוֹן

maeror, maestitia, miseria.

Jes 35,10.51,10 ‖ Jer 8,18.45,3 ‖ Ps 13,3.

וְיָגוֹן Jer 20,18 ‖ Ez 23,33 ‖ Ps 107,39.116,3.

דאנד, ומפרש מזה כל־יד עמל דאיוב כ׳ כ״א׳ במ״א כ׳ מ״ב קורין השבעים והירונימוס מִיֶּדְךָ ת׳ מִיָּד, ובקצת נוסחאות מִיָּדִי; במ״ב ג׳ ט״ו נמצא בכמה ספרים רוּחַ־י״י ת׳ יַד־י״י, וכת״י; בירמיה י״ז ד׳ יש לגרוס ושמטתה יָדְךָ מנחלתך, והשבעים קורין מ״א ט׳: בּוֹר גָּדוֹל הָיָה ת׳ בְּיַד גְּדַלְיָהוּ הוּא; ביחזקאל כ״ז ז׳ היה כתוב בתחלה כתפשם בְּיָדְךָ ומלת בכפך נוסחא אחרת; י״ג בתהלים ע״ז ג׳ עֵינַי ת׳ יָדַי, ואולי הוא בהוראת מַכָּה, כמו שפירשו קצת יָדִי דאיוב כ״ג ב׳ (השבעים והסורי קורין שם יָדוֹ כבדה); ר״י רייפמאנן גורם במשלי ו׳ ה׳: כצבי מִצַּיִד, ול״נ מִיָּדוֹ בהמשך הוא״ו של וכצפור; י״נ בדניאל י״ב ז׳: וככלות יד־נֹפֵץ (מְנַפֵּץ) עם־קֹדֶשׁ.

Gn 38,28 ‖ Ex 13,3.14.*16*.17,16. 19,13.21,24$^{2}$ ‖ Lev 5,21.21,19 ‖ Nu 35,17.18 ‖ Dt 19,21.32,36 ‖ Jos 2,19 ‖ 1S 15,12 ‖ 1R 11,26.27 ‖ 2R 19,26 ‖ Jes 13,2.37,27.56,5.57, 8 ‖ Ez 2,9.8,3.25,6.39,9 ‖ Mich 7, 16 ‖ Prv 11,21.13,11.16,5.30,32 ‖ Job 21,5.30,24 ‖ Thr 5,6 ‖ Esth 2, 21.*6*,*2*.3,6.9,2 ‖ Dan 8,25.10,10 ‖ Neh 10,32.13,21 ‖ 1Ch 29,24 ‖ 2Ch 30,8.

**וְיָד** Gn 37,22 ‖ Dt 23,13 ‖ Ez 21,24.

**הַיָּד** Ex 14,31 ‖ Dt 34,12 ‖ Jes 8,11. 14,26.

**וְהַיָּד** Dt 7,19.

**בְּיָד** Ex 3,19.6,1.13,9.14,8 ‖ Nu 15, 30.33,3 ‖ Dt 5,15.*26*,*8*.6,21.7,8.9, 26.19,21 ‖ 1S 19,9.26,33 ‖ 2S 23,6 ‖ Jes 28,2 ‖ Jer 21,5 ‖ Ez 12,7.20, 33.*34* ‖ Ps 136,12 ‖ Job 34,20 ‖ Dan 9,15 ‖ 2Ch 25,20.

**וּבְיָד** Ex 6,1.32,11 ‖ Nu 20,20 ‖ Dt 4,34 ‖ Jer 32,21.

**לְיָד** Prv 11,21.16,5.

**מִיָּד** 1R 20,42 ‖ Prv 6,5.

**יַד** *cs.* Gn 41,35.42.48,17$^{2}$ ‖ Ex 2, 5.9,3.18,10.29,9 ‖ Lev 25,47.27,8 ‖ Nu 13,29 ‖ Dt 2,15.37.17,7 ‖ Jos 4, 24.15,46 ‖ Jud 1,35.2,15.3,15.*20*, *16*.21.30.4,24.6,2.17,5.12 ‖ 1S 4, 13.18.5,6.9.11.7,13.12,15.17,22. 18,17.*21*.23,17 ‖ 2S 15,2.18,4.18. 20,9 ‖ 1R 13,6.14,27 ‖ 2R 3,15.8, 20.22.13,5.17,7.22,5.9 ‖ Jes 19,16. 25,10.41,20.59,1.66,14 ‖ Jer 22, 24.26,24.46,6 ‖ Ez 1,3.3,22.8,1.10, 8.37,1.*40*,*1*.48,1$^{2}$ ‖ Zach 14,13$^{2}$ ‖ Ps 121,5.123,2$^{2}$ ‖ Prv 12,24 ‖ Job 12,9.19,21.20,22 ‖ Ruth 1,13 ‖ Esth 2,3.2,8$^{2}$.14.6,9 ‖ Dan 10,4. 12,7 ‖ Esr 1,8.8,22.33 ‖ Neh 2,18 ‖ 1Ch 25,2.26,28.29,8 ‖ 2Ch 12,10. 21,8.10.16.26,11.30,12.34,10.17$^{2}$.

**הֲיַד** *interrog.* Nu 11,23 ‖ 2S 14, 19.

**וְיַד** Gn 16,12 ‖ Ex 29,9 ‖ Dt 13,10. *17*,17 ‖ 1R 18,46 ‖ Ez 3,14.16,49. 33,22 ‖ Ps 36,12 ‖ Prv 10,4 ‖ Esr 8, 31.9,2.

**בְּיַד** Gn 27,17.30,35.32,17.38,20. 39,6.22 ‖ Ex 4,13.9,35.16,3.34,29. 35,29.38,21 ‖ Lev 8,36.10,11.16, 21.25,28.26,25.46 ‖ Nu 4,28.33. 37.*45*.*9*,*23*.*10*,*13*.49.7,8.15,23.17, 5.27,23.33,1.36,13 ‖ Dt 1,27.19, 12 ‖ Jos 7,7.10,30.32.11,8.14,2. *21*,*8*.20,2.9.21,2.22,9 ‖ Jud 2, 14$^{2}$.23 ‖ Jud 3,4.8.4,2.9.6,1.7,16. 20.10,7.11,21.13,1.15,12.18$^{2}$ ‖ 1S 11,7.12,9.13,22.14,12.37.16,20. 17,50.18,10.25.23,12.20.27,1.28, 15.19$^{2}$.30,15 ‖ 2S 3,8.18.10,2.10. 11,14.12,25.16,8.2$^{3}$.20,10.21,9. 22.24,14 ‖ 1R 2,25.46.8,53.56.12, 15.14,18.*15*,*29*.15,18.16,7.12.34. 17,16.18,9.22,6.12.*15* ‖ 2R 3,10. *13*.9,36.*10*,*10*.13,3.14,25.27.17, 13$^{2}$.20.23.18,30.*19*,*10*.19,23.21, 10.14.24,2 ‖ Jes 19,4.20,2.36,15. *37*,*10*.37,24.51,23.62,3.64,6 ‖ Jer 18,4.*6*.20,4.5.21,7.10.*37*,*17*.22,25. 26,24.27,3.6.29,3.21.32,3.*34*,*2*.4. 24.*25*.*43*.28.36.34,20.21.37,2.38, 3.16.18.23.39,11.17.41,9.43,3.44, 30$^{2}$.46,24.26.50,1.51,7 ‖ Ez 7,21. 11,9.21,16.36.23,9$^{2}$.28$^{2}$.25,14.28, 9.10.30,10.12$^{2}$.25.31,11.37,19. 38,17.39,23 ‖ Joel 4,8 ‖ Hag 1, 1.*3*.*2*,*1*.*10* ‖ Zach 4,10.12.7,7.12. 11,6 ‖ Mal 1,1 ‖ Ps 31,9.73,23. 75,9.77,21.78,61.106,41.127,4 ‖ Prv 17,16.18,21.21,1.26,6.9 ‖ Job 8,4.20.9,24.27,11.37,7 ‖ Thr 1,7. 2,7 ‖ Eccl 9,1 ‖ Esth 1,12.15.3,13. 8,10 ‖ Dan 9,10 ‖ Esr 9,7.11 ‖ Neh 8,14.9,14.27.28.30$^{2}$.10,30 ‖ 1Ch 5, 41.11,3.16,7.19,11.20,8.21,13.24, 19.29,5 ‖ 2Ch 8,18.10,15.12,5.7. 13,8.18,5.11.23,18.24,11.26,11. 28,5$^{2}$.29,25.33,8.34,14.16.35,6. 36,15.

**וּבְיַד** Gn 19,16$^{2}$ ‖ Nu 5,18 ‖ Jud 7, 20.10,7 ‖ 1S 12,9$^{2}$ ‖ 2S 21,22.23,21. 24,14 ‖ 2R 13,3 ‖ Jer 19,7.*21*,*7*.*34*, *20*.*21*.21,7.22,25$^{3}$.*32*,*28*.*46*,*26*.34, 21.44,30.46,26 ‖ Ez 40,5 ‖ Hos 12, 11 ‖ Zach 11,6 ‖ 1Ch 11,23.20,8. 21,13.

**כְּיַד** 1R 10,13 ‖ Esth 1,7.2,18 ‖ Esr 7,6.9.28.8,18 ‖ Neh 2,18.

**לְיַד** 1S 19,3 ‖ Ps 140,6 ‖ Prv 8,3 ‖ Neh 11,24 ‖ 1Ch 18,17.23,28.

**מִיַּד** Gn 9,5$^{2}$.32,12$^{2}$.33,19.38,20. 39,1.48,22 ‖ Ex 2,19.3,8.14,30.18, 9.10 ‖ Lev 25,14 ‖ Nu 5,25.24,24. 35,25 ‖ Dt 3,8.7,8.25,11 ‖ Jos 9,26. 22,31 ‖ Jud 2,16.18.6,9.8,22.34.9, 17.5 ‖ 2S 4,8.7,3.8.14.9,16.10,18. 12,4.10.11.14,28.17,37$^{2}$.20,16.25, 39 ‖ 2S 3,18.8,1.12,7.18,19.31.23, 21 ‖ 1R 11,12.31.35.22,3 ‖ 2R 9,7. 13,25$^{2}$.17,29.18,33.19,14 ‖ Jes 36, 18.37,14.40,2.47,14.51,17 ‖ Jer 15,21.20,13.21,12.22,3.25,17.31, 11(10).32,4 ‖ Ez 33,6.34,27.39, 3$^{2}$ ‖ Hos 13,14 ‖ Ps 22,21.31,16.49, 16.71,4.82,4.89,49.97,10.106,10$^{2}$. 107,2.144,7.11 ‖ Prv 6,5 ‖ Job 6, 23 ‖ Ruth 4,5.9 ‖ Eccl 2,24 ‖ Neh 9,27 ‖ 1Ch 11,23.18,1.28,19 ‖ 2Ch 30,6.16.31,13.32,22.34,9.

**וּמִיַּד** Gn 9,5 ‖ Ex 18,10 ‖ Lev 22, 25 ‖ Jud 6,9 ‖ 1S 10,18.12,3.17, 37 ‖ 2S 3,18 ‖ Ps 18,1 ‖ Job 5,15.6, 23 ‖ Eccl 4,1 ‖ 2Ch 32,15.22.

**יָדִי** *suff.* Gn 14,22.31,29.42,37 ‖ Ex 3,20.6,8.7,4.5.9,15.15,9 ‖ Nu 14,30 ‖ Dt 8,17.32,40.41 ‖ Jud 7, 2 ‖ 1S 18,17.21,5.24,7.11.25,33. 26,11.23 ‖ 2S 3,12.14,30.18,12 ‖ 1R 13,6 ‖ 2R 5,18 ‖ Jes 1,25.10,10. 13.14.48,13.49,22.50,2.51,16.66, 2 ‖ Jer 6,12.15,6.16,21.51,25 ‖ Ez 6,14.13,9.14,9.13.16,27.20,5$^{2}$.6.

15.22.23.28.*42.47*,*14*.25,7.13.16. 35,3.36,7.39,21.44,12 ‖ Am 1,8.9, 2 ‖ Zeph 1,4 ‖ Zach 2,13.13,7 ‖ Ps 77,3.81,15.89,22 ‖ Prv 1,24 ‖ Job 23,2.31,21.25.27.40,4.

וְיָדִי 1S 24,13.*14*.

בְּיָדִי Gn 39,8.40,11 ‖ Ex 7,17.17, 9 ‖ Nu 21,2.22,29 ‖ Dt 10,3 ‖ Jud 6,36.37.8,7.9,29.11,30.12,3 ‖ 1S 9, 8.12,5.14,43.17,46.21,4.9.23,7.24, 11.12$^{2}$.26,18.28,17 ‖ 2S 5,19 ‖ Jer 18,6 ‖ Ez 37,19 ‖ Job 29,20 ‖ 1Ch 14,10.11.22,18(17).

לְיָדִי Job 17,3.

מִיָּדִי Gn 21,30.31,39.33,10.43,9 ‖ Dt 32,29 ‖ Jud 17,3 ‖ 2R 18,34. 35$^{2}$ ‖ Jes 36,19.20$^{2}$.43,13.50,11 ‖ Jer 25,15 ‖ Hos 2,12 ‖ 2Ch 32,13. 14$^{2}$.15$^{2}$.17$^{2}$.

יָדֵנוּ Dt 32,27 ‖ Neh 5,5.

וְיָדֵנוּ Dt 37,27.

בְּיָדֵנוּ Gn 43,21.22 ‖ Ex 10,25 ‖ Nu 31,49 ‖ Dt 3,3 ‖ Jos 2,24 ‖ Jud 16, 23.24 ‖ 1S 14,10.17,47.30,23 ‖ Jer 11,21.

מִיָּדֵנוּ Jud 13,23.

יָדְךָ, יָדֶךָ Gn 22,12.24,2.*47*,*29*.49, 8.4,4.6.7. 7,19. 8,1. 9,22. 10,12. 21. 13,9. 14,16.26. 23,1 ‖ Nu 27,18 ‖ Dt 2,7. 3,24. 6,8. 12,17. 18. 13,10. 14,29.15,3.7.8.10.11.16,10.23,21. 28,8.12.20.32.30,9 ‖ Jud 9,33. 18, 19 ‖ 1S 10,7.14,19.21,4.9.25,8.26 ‖ 2S 1,14.24,16.17 ‖ 1R 8,42.22,34 ‖ 2R 10,15.13,16 ‖ Jes 3,6.26,11.64, 7 ‖ Jer 6,9.15,17.40,4 ‖ Ez 38,12 ‖ Mich 5,8 ‖ Ps 10,12. 17,14.21,9. 32,4.38,3.39,11.44,3. 74,11. 80,18. 89,14.104,28.109,27.119,173.138, 7.139,10.145,16 ‖ Prv 3,27 ‖ Job 1,11.*2*,*5*.12.30,21 ‖ Eccl 7,18.9,10. 11,6 ‖ Neh 9,15 ‖ 1Ch 4,10.21,15. 17 ‖ 2Ch 18,33.

יָדְכָה Ex 13,16.

וְיָדְךָ 2Ch 6,32.

בְּיָדְךָ, בְּיָדֶךָ Gn 14,20.38,18 ‖ Ex 4,2.17.21.7,15.17,5 ‖ Nu 21,34 ‖ Dt 2,24.30. 3,2. 7,24. 13,18. 14,25. 20,13.21,10.23,26.33,3 ‖ Jos 6,2. 8,1.18$^{2}$.9,25.10,8 ‖ Jud 4,7.14.7,7. 9.8,6.*15*.20,28 ‖ 1S 16,2.23,4.24,5. 19.21.26,8 ‖ 2S 5,19 ‖ 1R 20,13. 28 ‖ 2R 4,29.8,8.9,1 ‖ Jes 42,6 ‖ Jer 36,14.38,10.43,9 ‖ Ez 37,17.20 ‖ Ps 10,14. 31,6.16 ‖ Job 1,12. 2,6. 11,14 ‖ 1Ch 14,10 ‖ 2Ch 16,8.

וּבְיָדְךָ 1R 8,24 ‖ Neh 1,10 ‖ 1Ch 29,12$^{2}$ ‖ 2Ch 6,15.20,6.

מִיָּדְךָ, מִיָּדֶךָ Gn 4,11 ‖ Dt 26,4 ‖ 1S 24,16.28,17 ‖ Jer 25,28 ‖ Ez 3, 18.*20.33,8* ‖ Mich 5,11 ‖ Ps 88,6 ‖ Job 10,7.35,7 ‖ 1Ch 29,16 ‖ 2Ch 16,7.25,15.

וּמִיָּדְךָ 1Ch 29,14.

יָדֵךְ Gn 21,18 ‖ Jes 57,10 ‖ Ez 27, 15.21.

בְּיָדֵךְ Gn 16,6 ‖ 1R 14,3.17,11 ‖ Jes 47,6 ‖ Ez 23,31.

מִיָּדֵךְ 2S 13,10 ‖ Jes 51,22.

יֶדְכֶם Ex 32,29 ‖ Lev 8,33 ‖ Dt 11, 18.12,6.7.11 ‖ 2Ch 29,31.

בְּיֶדְכֶם Gn 9,2.43,12$^{2}$ ‖ Ex 12,11. 23,31 ‖ Jos 8,7. 9,11. 10,19. 24,8. *11* ‖ Jud 3,28.7,15.8,3. 18,10 ‖ 2R 3,18 ‖ Jer 21,4.26,14.38,5 ‖ 2Ch 18,14.28,9.

מִיֶּדְכֶם 1S 4,11 ‖ Jes 1,12 ‖ Mal 1, 9.10.13.2,13.

בְּיֶדְכֶן Ez 13,21.

מִיֶּדְכֶן Ez 13,21.*23*.

יָדוֹ (cnf. יָדוֹ Q.) Gn 3,22. 8,9. 16,12.22,10.24,9.38,28. 29.30.41, 42.44 ‖ Gn 46,4 ‖ Ex 4,4.6$^{2}$.7.8,2. *13*. 10,22.*14*,*21*.*27*.17,11$^{2}$. 21,20. 22,7.*10*.24,11 ‖ Lev 1,4.3,2.8.13. 4,4.29.*33*.24.5,7.11.8,33.*14*,*14*.*17*. *25*.*28*. 14,21. 22.*31*. 30.32.16,32. 21.22.*31*.30.32.16,32.21,10.25,26. 28.35.49 ‖ Nu 2,17.6,21.20,11 ‖ Dt 11,2.15,2.16,17.19,5 ‖ Jos 8,19. 26 ‖ Jud 3,10.15,15 ‖ 1S 5,7.6,3.5. 9.14,26.27.17,49.23,16. 26,9 ‖ 2S 8,3.15,5.18. 20,21. 23,10$^{2}$. 24,16 ‖ 1R 13,4$^{2}$.33 ‖ 2R 5,11.6,7.7,2.17. 9,24. 10,15.13,16 ‖ Jes 5,25$^{2}$.*9*,*11*. *16*.*20*.*10*,*4*. 10,32.11,8.11. 15.23, 11.31,3.44,5. 49,2. 56,2 ‖ Jer 1,9. 6,3.34,1 ‖ Ez 10,7. 17,18.18,8.17. 46,5.7.11 ‖ Hos 75, ‖ Am 5,19 ‖ Zeph 2,13.15 ‖ Zach 14,13 ‖ Ps 37,24. 78,42. 89,26. 95,7. 106,26 ‖ Prv 19,24. *26*,*15* ‖ Job 6,9. 9,33. 15,25.26,13.28,9 ‖ Cant 5,4 ‖ Thr 1,10.2,8.3,3 ‖ Esth 3,10.8,7 ‖ Dan 11,42 ‖ Neh 3,2$^{2}$.8.8.*10*.*12*.*17*.19. 4,11 ‖ 1Ch 13,9.10.18,3.29,5 ‖ 2Ch 13,9.17,15.16.18.21,10.31,15.

וְיָדוֹ Gn 25,26 ‖ Jes 14,27.34,17 ‖ Job 5,18.

בְּיָדוֹ Gn 19,16. 22,6. 24,10. 32,14. 39,3.4.23. 40,13.44,16.*17* ‖ Ex 4, 20.21,16.22,3.32,15.34,4 ‖ Nu 22, 23.31.25,7.31,6.35,21 ‖ Jos 5,13. 8,18.20,5 ‖ Jud 1,2.3,10.15.6,21.7, 14.9,48.11,32.14,6.16,26 ‖ 1S 2, 13. 14,27. 25. 16,16. 23. 17,40$^{2}$. 57. 18,10.19,9.22,6.23,6.11.14 ‖ 2R 5, 5.8,9.11,8.*11*.14,5.15,19 ‖ Jes 22, 21.53,10 ‖ Jer 27,8.36,14.38,11 ‖ Ez 8,11.9,1.2. 30,24. 40,3.47,3 ‖ Hos 12,8 ‖ Zach 8,4 ‖ Ps 37,33.95, 4 ‖ Prv 7,20 ‖ Job 12,6.10.15,23 ‖ Thr 1,14 ‖ Eccl 5,13.14 ‖ Esth 5, 2 ‖ Dan 1,2.8,25.11,11.16 ‖ Neh 6, 5 ‖ 1Ch 21,16 ‖ 2Ch 17,5.23,7.10. 36,17.

וּבְיָדוֹ 2S 8,10 ‖ 1R 8,15 ‖ Jes 6,6 ‖ Jer 34,3 ‖ Am 7,7 ‖ Zach 2,5 ‖ 2Ch 26,19.

לְיָדוֹ Ex 21,13.

מִיָּדוֹ Nu 21,26 ‖ Jos 24,10 ‖ Jud 15,17 ‖ 1S 27,1 ‖ 1R 11,34 ‖ 2R 5, 20.18,29.19,19 ‖ Jes 37,20 ‖ Jer 34,3.42,11 ‖ Ez 30,22 ‖ Hab 3,4. Job 27,22 ‖ Dan 8,4.7.11,41.

יָדֵיהוּ (al. *pl.*) Hab 3,10.

יָדָהּ Gn 24,18 ‖ Lev 12,8 ‖ Dt 25, 11 ‖ Jud 5,26 ‖ 2S 13,19 ‖ Jer 50, 15.

בְּיָדָהּ Gn 39,12.13 ‖ Ex 15,20 ‖ Dt 24,1.3 ‖ Jud 4,21 ‖ Jes 51,18.

מִיָּדָהּ 1S 25,35 ‖ 2S 13,5.6.

יָדָם Gn 19,10 ‖ Ex 28,41. 29,20. 29.33.35 ‖ Lev 8,24 ‖ Nu 3,3 ‖

3‖1S 22,17²‖2S 18,28‖2R 12,16. 22,7 ‖ Jes 11,14 ‖ Mich 2,1 ‖ Ps 106,42‖ Esth 9,10.*15.16.* ‖ Esr 8, 26.10,19 ‖ Neh 3,4³.*7.9.10.5*.13, 13‖2Ch 26,13.

בְּיָדָם Gn 35,4.43,15.26‖Ex 5,21‖ Nu 22,7‖Dt 1,25‖Jos 21,42‖Jud 1,4.7,2.6.8.19.15,13.16,18‖ 1S 21, 14‖2S 15,36‖1R 10,29.20,9 ‖ Jes 10,5 ‖ Jer 31,32(31). 38,19.41,5 ‖ Ez 16,39‖ Ps 149,6 ‖ Job 21,16 ‖ Thr 5,12 ‖ Neh 9,24 ‖ 1Ch 5,10. 20‖2Ch 1,17.7,6.13,16.24,13.24.

מִיָּדָם Gn 37,21.22‖ Ex 29,25.32, 4‖Jud 10,12.12,2‖1S 10,4‖2R 5, 24 ‖ Jer 38,18.*23* ‖ Ez 34,10 ‖ Zach 11,6‖Thr 5,8‖2Ch 35,11.

יָדַיִם, יָדָיִם *du.* Gn 34,21‖ Jos 8, 20 ‖ Jud 18,10 ‖ 2S 17,2 ‖ 2R 11, 16 ‖ Jes 13,7.22,18.33,21.35,3.45, 9 ‖ Jer 47,3.48,37 ‖ Ez 21,12 ‖ Ps 104,25 ‖ Prv 6,10.*24,33* ‖ Job 17, 9‖Thr 4,6‖Eccl 10,18‖Neh 7,4‖ 1Ch 4,40‖2Ch 23,15.

יָדַי (= יָדַיִם) Ez 13,18.

וְיָדַיִם Prv 6,17‖Job 4,3.

הַיָּדַיִם, הַיָּדָיִם 2R 9,35‖ Ez 7,17.

וְהַיָּדַיִם Gn 27,22.

בְּיָדַיִם Prv 30,28.

יְדֵי *cs.* Gn 24,30.27,22‖Nu 34,3‖ Dt 4,28.27,15 ‖ Jud 11,26 ‖ 2S 16,21 ‖ 2R 3,11.12,12.13,16.19, 18‖Jes 37,19 ‖ Jer 10,3.18,21.23, 14.33,13.38,4² ‖ Ez 10,21.13,22. 35,5 ‖ Zach 4,9 ‖ Ps 63,11.115,4. *135,15* ‖ Prv 12,14 ‖ Job 16,11‖ Cant 7,2‖Thr 4,2.10 ‖ Esth 3,9 ‖ Esr 3,10.4,4‖ 1Ch 6,16.7,29.25,2. *6.3.6*‖2Ch 23,18.29,27.32,19.

וִידֵי Ex 17,12 ‖ Jer 10,9 ‖ Ez 1,8. 7,27.

בִּידֵי Ps 141,6‖Thr 1,14.

כִּידֵי Gn 27,23.

מִידֵי Gn 49,24 ‖ Ps 140,5.141,9 ‖ Job 5,20.

יָדַי, יָדָי *suff.* Dt 9,15.17‖2S 22, 21.35 ‖ Jes 19,25. 29,23.45,11.12. 60,21.65,2‖Ps 18,21.25.35.22,17. 28,2.143,6.144,1‖Eccl 2,11‖Dan 10,10‖Neh 6,9.

וְיָדַי Cant 5,5.

יָדֵינוּ Gn 5,29‖Dt 21,7‖ Jer 6,24‖ Hos 14,4‖Ps 90,17².

יָדֶיךָ Ex 15,17 ‖ Dt 16,15.24,19 ‖ Jos 10,6‖Jud 7,11 ‖ 2S 3,34 ‖ 1R 22,45 ‖ Jer 38,12 ‖ Mich 5,12 ‖ Zach 13,6 ‖ Ps 8,7.92,5.102,26. 119,73.138,8.143,5.144,7 ‖ Prv 3,27 ‖ Job 10,8.14,15 ‖ Eccl 5,5 ‖ 2Ch 18,33.

יָדַיִךְ, יָדַיִךְ Ez 16,11.22,14‖Zeph 3,16.

וְיָדַיִךְ Jer 2,37.

יְדֵיכֶם, יְדֵכֶם Dt 31,29 ‖ 2S 2,7 ‖ 2R 10,24‖ Jes 1,15.31,7 ‖ Jer 25, 6.7.44,8‖Hag 2,17‖Zach 8,9.*13*. Ps 58,3.134,2‖2Ch 15,7.

וּבִידֵיכֶם Jer 44,25

יָדָיו Gn 27,16.23.48,14.49,24‖ Ex 17,12 ‖ Lev 7,30 ‖ Nu 27,23 ‖ Dt 33,7.11. 34,9 ‖ Jud 1,6. 9,16.24. 15,14 ‖ 1S 5,4. 14,13 ‖ 2S 4,1.21, 20 ‖ 1R 16,7 ‖ 2R 9,23.13,16.15, 19 ‖ Jes 2,8. 3,11. 5,12. 17,8. 25, 11²‖Jer 30,6.50,43‖Ps 19,2.28,5. 55,21.68,32.95,5.111,7 ‖ Prv 21, 25 ‖ Job 1,10.34,19 ‖ Cant 5,14 ‖ Eccl 4,5.

יָדָו Q. (יָדָו K.) Lev 9,22.16,21 ‖ Ez 43,26.

יָדֵיהוּ (al. sg.) Hab 3,10.

וְיָדָו Q., וְיָדָיו Lev 15,11‖ Zach 4, 9‖Job 5,18.20,10.

בְּיָדָיו Ex 17,12.

וּבְיָדָיו 2Ch 6,4.

מִיָּדָו K., מִיָּדָיו Q. Ex 32,19.

יָדֶיהָ Gn 16,9.24,22.47 ‖ Prv 31, 19.31‖Eccl 7,26.

וְיָדֶיהָ Jud 19,27‖Prv 31,20.

בְּיָדֶיהָ Ex 35,25 ‖ Prv 14,1 ‖ Thr 1,17.

יְדֵיהֶם Ex 29,10.*19*. 15. 30,19.*40*, *31*. 21 ‖ Lev 4,15. 8,14.18.*22*.24, 14 ‖ Nu 8,10. 12 ‖ Dt 21,6 ‖ Jud 1,7‖2S 4,12 ‖ 2R 22,17 ‖ Jes 65,22‖Jer 1,16.5,31.25,14.32,30‖ Hag 2,14 ‖ Ps 28,4.76,6. 115,7. 125,3‖Job 1,14.5,12.30,2‖Thr 3, 64 ‖ Esr 6,22 ‖ Neh 2,18.6,9.8,6 ‖ 2Ch 29,23.34,25.

וִידֵיהֶם Ez 10,12.

בִּידֵיהֶם Ps 26,10‖Esr 1,6.

יְדֵיהֶן Ez 23,42.

בִּידֵיהֶן Ez 23,37.45.

יָדֹת, יָדוֹת *pl. f.* Gn 43,34‖Ex 26,17.36,22‖2S 19,44‖ Dan 1.20.

וְיָדֹת, וְיָדוֹת 1R 10,19‖2Ch 9,18.

הַיָּדֹת, הַיָּדוֹת Gn 47,24 ‖ 1R 10, 19‖2R 11,7‖Neh 11,1‖2Ch 9,18.

וִידוֹת *cs.* 1S 7,82.

יְדֹתָיו *suff.* Ex 26,19.*36,24*².

יְדֹתֶיהָ 1R 7,35.36.

יְדוֹתָם 1R 7,33.

——v. ch.; יָדַד v. יָדָה——

[יָדִיד] יְדִיד *cs.*

dilectus, amicus; suavis, iucundus.

שרשו ידד וכן בערבית בוא״ו ת׳ יו״ד, וקרוב אל דוד.

Dt 33,12.

לִידִידִי *suff.* Jes 5,1‖Jer 11,15.

לִידִידוֹ Ps 127,2.

[יְדִידִים] יְדִידֶיךָ *pl. suff.* Ps 60, 7.*108,7*.

[יְדִידָה] יְדִידֹת, יְדִידוֹת *pl. f.* Ps 45,1.84,2.

יְדִדוּת

deliciae.

Jes 12,7.

——v. n. pr.——

[יָדָה] יְדוּ *imper. pl.*

iacere, proicere; *Hi.* profiteri; gratias agere, laudare, celebrare.

קרוב אל הָדָה, ויש מיחדין אל יַדּוּ גורל שרש יָדַד, ומותרין מזה יָדִיד (כבלשון רוסית привéрженный). ובא בדמעיל על ההודיה.

שהיתה בהשתחויה ובהתנפלות(תרגום הִשְׁתַּחֲוֵיתִי בדה״ב ט״ז ד׳ מוֹדֵינָא). י״נ בתהלים ע״ה ב׳: הודינו וְקָרוֹב שְׁמֶךָ ת׳ וְקָרָא בְשִׁמְךָ.

Jer 50,14.

יָדָה] לְיַדּוֹת *Pi. infin. cs.* Zach 2,4.

יַדּוּ (=יִיַדּוּ) *3 impf. pl.* Joel 4,3 ‖ Ob 11 ‖ Nah 3,10.

וַיַּדּוּ־ Thr 3,53.

הוֹדָה] וְהוֹדוּ *Hi. 3 perf. pl.* 1R 8,33.35 ‖ 2Ch 6,24.26.

הוֹדִינוּ *1 pl.* Ps 75,2².

וּמוֹדֶה *pt.* Prv 28,13.

מוֹדִים *pl.* 1Ch 29,13.

הֹדוֹת *inf. cs.* 1Ch 25,3.

וְהוֹדוֹת Neh 12,46 ‖ 2Ch 7,3.

וּבְהוֹדֹת Esr 3,11.

לְהוֹדוֹת, לְהֹדוֹת Ps 92,2.106,47. 119,62.122,4.142,8 ‖ Neh 12,24 ‖ 1Ch 16,7.35.41.23,30 ‖ 2Ch 7,6.

וּלְהוֹדוֹת, וּלְהֹדוֹת 1Ch 16,4 ‖ 2Ch 5,13 ‖ 2Ch 31,2.

הוֹדוּ *imper. pl.* Jes 12,4 ‖ Jer 33,11 ‖ Ps 33,2.100,4.105,1.106,1. *107,1.118,1.29.136,1*.136,2.3.26 ‖ 1Ch 16,8.34 ‖ 2Ch 20,21.

וְהוֹדוּ Ps 30,5.97,12.

אוֹדֶה *1 impf.* Gn 29,35 ‖ Jes 25, 1 ‖ Ps 7,18.9,2.32,5.54,8.109,30. 111,1.118,19.

וְאוֹדֶה Ps 138,2.

אוֹדְךָ, אוֹדֶךָּ *suff.* 2S 22,50 ‖ Jes 12,1 ‖ Ps 18,50.30,13.35,18.52,11. 57,10.71,22.86,12.108,4.118,21. 119,7.138,1.139,14 ‖ Job 40,14.

וְאוֹדְךָ, וְאוֹדֶךָּ Ps 43,4.118,28.

אוֹדֶנּוּ Ps 42,6.12.*43,5*.

אֲהוֹדֶנּוּ Ps 28,7.

יוֹדֶה־ *3 impf.* Ps 6,6.

יְהוֹדֶה Neh 11,17.

יוֹדֶךָּ *suff.* Jes 38,19.

הֲיוֹדְךָ *interrog.* Ps 30,10.

תּוֹדֶךָּ *3 f. suff.* Jes 38,18 ‖ Ps 76, 11.

נוֹדֶה *1 pl.* Ps 44,9.79,13.

יוֹדוּ *3 pl.* Ps 99,3.107,8.*15.21. 31*.140,14.

וְיוֹדוּ Ps 89,6.

יוֹדוּךָ *suff.* Gn 49,8 ‖ Ps 67,4.*6*². 88,11.138,4.145,10.

יְהוֹדוּךָ Ps 45,18.

וְיוֹדֻךָ Ps 49,19.

וְהִתְוַדָּה *Hith. 3 perf.* Lev 5, 5.16,21.

וְהִתְוַדּוּ *3 pl.* Lev 26,40 ‖ Nu 5,7.

וּמִתְוַדֶּה *pt.* Dan 9,20 ‖ Neh 1,6.

מִתְוַדִּים *pl.* Neh 9,3.

וּמִתְוַדִּים 2Ch 30,22.

וּכְהִתְוַדּוֹתוֹ *inf. suff.* Esr 10,1.

וָאֶתְוַדֶּה *1 impf.* Dan 9,4.

וַיִּתְוַדּוּ *3 pl.* Neh 9,2.

## תּוֹדָה

confessio; gratiarum actio; chorus gratias agentium.

נאמר על הוֹדאת החוטא (געשטאֶנדניס), על שיר או על קרבן תודה ועל מקהלת משוררים (קאָהר).

Lev 7,12.22,29 ‖ Jos 7,19 ‖ Jes 51, 3 ‖ Jer 17,26.30,19.33,11 ‖ Am 4, 5 ‖ Jon 2,10 ‖ Ps 26,7.50,14.23. 107,22.116,17 ‖ Esr 10,11.

וְתוֹדָה Ps 42,5 ‖ 2Ch 33,16.

הַתּוֹדָה Lev 7,12.

וְהַתּוֹדָה Neh 12,38.

בְּתוֹדָה 69,31.95,2.100,4.147,7.

לְתוֹדָה Ps 100,1.

תּוֹדַת *cs.* Lev 7,13.15.

תּוֹדוֹת, תּוֹדֹת *pl.* Ps 56,13 ‖ Neh 12,31.

וְתוֹדוֹת 2Ch 29,31².

הַתּוֹדֹת Neh 12,40.

וּבְתוֹדוֹת Neh 12,27.

## הֻיְּדָה] הֻיְּדוֹת *pl.*

laudationes, cantica chori.

הוֹדאה ותהלה או מקהלות משוררים, והמשקל זר; השבעים קורין הַיְּדוֹת, וי״נ הודות או הֻיְּדוֹת.

Neh 12,8.

—v. ch. et n. pr.—

## יָדַע, יָדַע

videre, oculis percipere; animadvertere, cognoscere, novisse, scire, experiri, intellegere, sapere; curare aliquid, colere; met. concubare.

הוראתו ידועה לכל בן דעת, ובא לפעמים ת׳ יָעַד, כמו יוֹדַעְתִּי ש״א כ״א ג׳, יִדַּעְתָּ (איוב ל״ח י״ב), וכן יש לפרש יְדַעְתִּיו (בראשית י״ח י״ט), יָדַע (הדברים ב׳ ז׳), יְדַעְתִּיךָ (ירמיה א׳ ה׳) וכיוצא בהם. יש מיחסין לו גם הוראת הריסה ומוסר, והושׁשני להם מטעות. י״נ בבראשית י״ב י״א: הנה־נא יָדַעְתִּי, נקבה נוכחת עם יו״ד נוספת; בשופטים ה׳ ט״ז קורין השבעים וַיָּדֶשׁ ת׳ וַיֹּדַע (ע׳ פסוק ז׳), בירמיה י״א י״ח הוֹדִיעַנִי ת׳ הודיעֻני, ביחזקאל י״ט ט״ז וַיֵּדַע (מפעל רעע, וי״נ וַיָּרָב), בל״ח י״ד תֵּעוֹר ת׳ תֵּדַע, ומְחֻבר למקרא שלאחריו, כלומר תקום ותבוא; ובהושע י״ג ה׳ רְעִיתִיךָ במדבר ת׳ יְדַעְתִּיךָ; ר״י הלוי גורס בתהלים ע״ד ה׳: יֵרִיעוּ כמביא למעלה (אך יתכן שמרמז כאן על האות המספר במ״ב ו׳ ו׳, שהיה נודע ומפורסם בישראל); השבעים קורין במשלי כ״ב י״ז: ולבך תשית לָדַעַת כִּי נְעִימִים; באיוב ל״ז ט״ז יש לגרום: הַתִּדְאֶה ת׳ הֲתֵדַע, בל״ח י״ב הַיִדַּעְתָּ שחר מקומו, ובקהלת ט׳ י״א: וגם לא לידעים הון; בז׳ כ״ב קורין השבעים יֵדַע לבך.

Gn 4,1.19,33.35.31,32. 38,16. 39, 6.8 ‖ Ex 1,8.34,29 ‖ Lev 5,1.3.*4*.17. 18 ‖ Dt 2,7.33,9.34,6 ‖ Jos 8,14 ‖ Jud 13,16.21. 16,20 ‖ 1S 3,7.13. 14,3.20,3.39. 22,15 ‖ 2S 3,26. 11, 16.14,22.19,21 ‖ 1R 1,11.2,32.44 ‖ Jes 1,3². 29,12. 42,25. 59,8. 41,4 ‖ Hos 7,9² ‖ Jon 4,11 ‖ Ps 73,11.91, 14.103,14.104,19 ‖ Prv 7,23.9,18 ‖ Job 11,11. 12,9. 15,23. 18,21. 20, 20. 22,13. 23,10. 28,13.23. 35,15 ‖ Eccl 4,13. 6,5. 7,22. 10,15 ‖ Esth 4,1.

יְדָעוֹ *suff.* Dt 34,10 ‖ Job 28,7.

יְדָעָהּ Gn 24,16 ‖ 1R 1,4.

יְדָעָנוּ Jes 63,16.

יָדְעָה *3 perf. f.* Jud 11,39.21, 12 ‖ Jer 8,7 ‖ Hos 2,10 ‖ Prv 9,13.

יָדַעְתָּ, יָדָעְתָּ *2 perf.* Gn 30,26.29. 47,6 ‖ Ex 32,22 ‖ Nu 10,31.11,16. 20,14 ‖ Dt 7,15.8,3.9,2.13,7.*28,64*. 28,33.36 ‖ Jos 14,6 ‖ Jud 15,11 ‖ 1S 28,9 ‖ 2S 1,5.3,25.7,20.17,8 ‖

1R 1,18.2,5.44.5,17.20.8,39 ‖ 2R 4,1‖Jes 40,28.48,8‖Jer 15,14.15. 17,4.16.18.23 ‖ Ez 37,3 ‖ Zach 4,5.13 ‖ Ps 31,8. 40,10. 69,6.20. 139,2.4.142,4‖Prv 14,7 ‖ Job 15, 9.20,4.34,33.38,4.18.21 ‖ Neh 9, 10‖1Ch 17,18‖2Ch 6.30.

יָדַעְתָּה 2S 2,26.

וְיָדַעְתָּ Dt 4,39.7,9.8,5.9,3.6 ‖ 1R 2,9.20,13‖Ez 25,7.*35*,*4*.12‖ Zach 4,9‖Job 5,24.25.39,2.

הֲיָדַעְתָּ *interrog.* 2R 2,3.*5* ‖ Job 38,33.39,1‖Dan 10,20.

יְדַעְתַּנִי [תָּ] *suff.* Jes 45,4.5‖Jer 12,3.

יְדַעְתּוֹ Dt 22,2.

יְדַעְתָּם Dt 13,3‖Jes 48,6‖Jer 33, 3‖Ez 32,9.

יָדַעַתְּ, יָדַעַתְּ *2 perf. f.* 1R 2, 15‖Jer 50,24‖Ruth 2,11.

וְיָדַעַתְּ Jes 49,23.60,16‖Ez 16,62. *22,16* ‖ Hos 2,22 ‖ Zach 2,15 ‖ Ruth 3,4.

יָדַעְתִּי, יָדַעְתִּי *1. perf.* Gn 4,9. 12,11.20,6. 21,26. 22,12. 27,2. 28, 16.48,19‖Ex 3,7.19.4,14.5,2.9,30. 18,11 ‖ Nu 22,6.34 ‖ Dt 3,19.31, 21.27.29 ‖ Jos 2,4.5.9 ‖ Jud 17, 13 ‖ 1S 17,28.55.20,30.22,22.24, 21.25,11.29,9 ‖ 2S 1,10.18,29.19, 7.23.22,44 ‖ 1R 17,24 ‖ 2R 2,3.*5*. 4,9.5,15.8,12.19,27‖Jes 29,12.37, 28.44,8.48,8‖Jer 1,6.10,23.11,19. 29,11.48,30 ‖ Hos 5,3.8,4 ‖ Am 3, 2.5,12 ‖ Jon 4,2 ‖ Ps 18,44.20,7. 35,11.15.41,12.50,11.56,10.71,15. 81,6.119,75.152.135,5 ‖ Prv 23, 35 ‖ Job 9,2.28.10,13.13,2.18.19, 25.21,27.23,3.29,16.30,23.32,22 ‖ Cant 6,12 ‖ Eccl 1,17.3,12.14 ‖ 2Ch 2,7.25,16.

יָדַעְתְּ K., יָדַעְתִּי Q. Ps 140,13 ‖ Job 42,2.

וְיָדַעְתִּי, וְיָדַעְתִּי Jud 6,37‖2S 24, 2‖Eccl 2,14‖1Ch 29,17.

יְדַעְתִּיךָ *suff.* Ex 33,12‖Jer 1,5‖ Hos 13,5.

יְדַעְתִּיו Gn 18,19.

יְדַעְתִּיהָ Ez 11,5.

יְדַעְתִּים Prv 30,18.

יְדַעְתִּין Jes 48,7.

יָדְעוּ, יָדְעוּ *3 pl.* Gn 19,8. 42, 23 ‖ Ex 16,15 ‖ Nu 31,18.*35* ‖ Dt 1,39.11,2.31,13 ‖ Jos 24,31 ‖ Jud 2,10.3,1.14,4.20,34 ‖ 1S 2,12.20, 39.22,17‖2S 15,11‖2R 4,39.7,12. 17,26‖Jes 42,16[2].44,18.45,20.56, 10.11[2].59,8 ‖ Jer 4,22[2].5,4.5.6,15. 8,7.12.9,2.15.14,18.42,28‖ Hos 5, 4.11,3‖Am 3,10‖Jon 1,10‖Mich 4,12 ‖ Ps 14,4.53,5.82,5.95,10 ‖ Prv 4,19‖Job 9,5.24,16 ‖ Neh 2, 16.

יָדְעוּן Dt 8,3.16.

וְיָדְעוּ Ex 7,5.*14*,*4*.*18*.29,46 ‖ Nu 14,31‖Jes 9,8.19,21.29,24.49,26‖ Jer 16,21.44,28 ‖ Ez 2,5.*33*,*33*.5, 13.*6*,*10*.*14*. *7*,*27*. *12*,*15*.*16*.*24*,*27*. *25*,*11*.*17*. *26*,*6*. *28*,*22*.*23*.*26*. *29*,*9*. *16*.*21*.*30*,*8*.*19*.*25*.*26*.*32*,*15*.*33*,*29*. *34*,*27*.*30*.*35*,*15*.*36*,*38*.*38*,*23*.*39*,*6*. *28*.17,24.21,20.25,14.28,24.29,6. 36,23.*37*,*28*.*39*,*7*.36.39,22.23 ‖ Ps 119,79.

יְדָעוּנִי *suff.* Jer 2,8.

יְדָעוּךָ Jes 55,5 ‖ Jer 10,25 ‖ Ps 79,6.

יְדָעֻהוּ Dan 11,38.

יְדָעוּם Dt 29,35.32,17 ‖ Jud 3,2‖ Jer 19,4.44,3 ‖ Zach 7,14 ‖ Ps 147,20.

יְדַעְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 44,15.27‖ Ex 23,9 ‖ Dt 11,28.*13*,*14*.29,15 ‖ 2S 11,20‖2R 9,11‖Jer 7,9.16,13. Ez 17,12.

הַיְדַעְתֶּם *interrog.* Gn 29,5‖Jud 18,14‖1R 22,3.

וִידַעְתֶּם Ex 6,7.10,2.*16*,*12*.16,6 ‖ Nu 14,34.16,30‖Dt 11,2‖ Jos 23, 14‖1R 20,28‖ Ez 6,7.*13*.*7*,*4*.*9*.*11*, *10*.*12*.*12*,*20*.*13*,*9*.*14*.*14*,*8*.*15*,*7*.*17*, *21*.*20*,*38*.*42*.*44*. *22*,*22*.*23*,*49*.*24*, *24*.*25*,*5*.*35*,*9*.*36*,*11*.*37*,*6*.*13*.*14*.14, 23 ‖ Joel 2,27.4,17 ‖ Zach 2,13. 15‖Mal 2,4.

יְדַעְתֶּן Gn 31,6.

וִידַעְתֶּן Ez 13,21.*23*.

יָדַעְנוּ, יָדַעְנוּ *1 pl.* Gn 29,5.43, 22 ‖ Ex 32,1.*23* ‖ Jos 22,31 ‖ Jer 14,20‖Prv 24,12.

וְיָדַעְנוּ 1S 6,9.

יְדַעֲנוּךָ *suff.* Hos 8,2.

יְדַעֲנוּם Jes 59,12.

יֹדֵעַ, יֹדֵעַ *pt.* Gn 3,5. 25,27. 33, 13‖Jos 22,22‖ 1S 16,16.18.23,17. 26,12 ‖ 2S 12,12.17,10‖1R 5,20 ‖ Jes 29,11‖Joel 2,14‖ Jon 1,12.3, 9‖ Zeph 3,5 ‖ Ps 1,6.37,18.44,22. 74,9.90,11.94,11 ‖ Prv 12,10.14, 10.17,27.24,22.28,2.29,7 ‖ Ruth 3,11 ‖ Eccl 2,19.3,21.6,8.12.8,1.7. 12.9,1.11,5.6 ‖ Esth 4,14 ‖ Neh 10,29‖2Ch 2,11.12.13.

וְיֹדֵעַ Nu 24,16‖Nah 1,7‖2Ch 2,6.

הַיּוֹדֵעַ Q. Jer 29,23.

יֹדְעוֹ *suff.* 1S 10,11.

יֹדְעֵנוּ Jes 29,15.

יוֹדְעִים, יֹדְעִים *pl.* 2R 17,26 ‖ Eccl 4,17.9,5[2] ‖ Esth 4,11 ‖ 2Ch 2,7.

וְיֹדְעִים Job 34,2.

הַיֹּדְעִים Jer 44,15.

לַיֹּדְעִים Eccl 9,11.

יוֹדְעֵי, יֹדְעֵי *cs.* Gn 3,5 ‖ 1R 9, 27‖Jes 51,7 ‖ Jer 48,17 ‖ Am 5, 16 ‖ Ps 9,11.89,16 ‖ Esth 1,13[2]‖ Dan 11,32 ‖ 1Ch 12,32(33)‖ 2Ch 8,18.

וְיֹדְעֵי Ps 119,79‖Dan 1,4.

וְיֹדְעַי *suff.* Job 19,13.

לְיֹדְעָי Ps 87,4.

יוֹדְעֶיךָ Ez 28,19.

לְיֹדְעֶיךָ Ps 36,11.

יֹדְעָיו Job 42,11.

וְיֹדְעוֹ K., וְיֹדְעָיו Q. Job 24,1.

יֹדַעַת *pt. f. sg.* Nu 31,17 ‖ Jud 21,11‖Ps 139,14.

וִידוּעַ [יְדוּעַ] *pt. pass. cs.* Jes 53,3.

וִידֻעִים *pl.* Dt 11,13.15.

יָדֹעַ, יָדוֹעַ *inf. abs.* Gn 15,13 ‖

וְנֵדְעָה, וְנֵדָעָה Gn 19,5‖Jud 18,5‖Jes 5,19.41,22.23.26‖Hos 6,3‖Jon 1,7.
וְנֵדָעֵנוּ *suff.* Jud 19,22.
וַנֵּדָעֵם Ps 78,3.
תֵּדְעוּ, תֵּדָעוּ *2 pl.* Dt 29,5‖Jos 3,4.23,13‖2S 3,38‖Jes 6,9.40,21.43,10‖Jer 26,15.42,19.22.44,29‖2Ch 32,13.
תֵּדְעוּן Ex 11,7‖Nu 16,28‖Jos 3,10‖Job 19,29.
תֵּדָעוּהָ *suff.* Jes 43,19.
יֵדְעוּ *3 pl.* Lev 23,43‖1R 14,2‖Jes 44,9.45,6‖Jer 31,34(33)‖Ez 20,26‖Hos 9,7‖Ps 9,21.78,6‖Neh 4,5‖2Ch 6,29.33.
וְיֵדְעוּ 1S 17,46.47‖1R 18,37‖2R 19,19‖Jes 19,12.37,20.41,20‖Ps 59,14.83,19.109,27‖2Ch 12,8.
וַיֵּדְעוּ Gn 3,7‖Jud 19,25‖1S 4,6‖2S 3,37‖Zach 11,11‖Neh 6,16.
יֵדְעוּן Job 3,7‖1R 8,38.43‖Prv 10,32.
נוֹדַע *Ni. 3 perf.* Gn 41,21‖Ex 2,14.21,36‖Dt 21,1‖Jud 16,9‖1S 22,6‖2S 17,19‖Nah 3,17‖Ps 9,17.48,4‖Neh 4,9.
וְנוֹדַע 1S 6,3‖Jes 19,21.61,9.
וְנוֹדְעָה *f.* Lev 4,14‖Jes 66,14.
נוֹדַעְתִּי *1 perf.* Ex 6,3‖Ez 20,9.
וְנוֹדַעְתִּי Ez 35,11.
וְנוֹדַעְתִּי Ez 38,23.
נוֹדָעוּ [נוֹדְעוּ *3 pl.* Ps 77,20.
נוֹדָע *pt.* Ps 76,2‖Prv 31,23.
וְנוֹדָע Eccl 6,10.
הִוָּדְעִי *inf. suff.* Jer 31,19(18).
וָאִוָּדַע *1 impf.* Ez 20,5.
תִּוָּדְעִי *2 impf. f.* Ruth 3,3.
יִוָּדַע, יִוָּדֵעַ *3 impf.* Gn 41,31‖Es 33,16‖1R 18,36‖Jer 28,9‖Ez 36,32‖Zach 14,7‖Ps 74,5.79,10‖Prv 10,9.12,16‖Ruth 3,14.
הֲיִוָּדַע *interrog.* Ps 88,13.
וַיִּוָּדַע Esth 2,22.
תִּוָּדֵעַ [תִּוָּדַע *f.* Prv 14,33.

הַאֵדַע *interrog.* 2S 19,36.
וְאֵדַע K. Ruth 4,4.
וָאֵדַע Jes 50,7‖Jer 32,8‖Ez 10,20.
אֵדְעָה, אֵדָעָה Gn 18,21‖Ps 39,5‖Job 23,5.
וְאֵדְעָה Gn 42,34‖Ex 33,5‖Nu 22,19‖Ps 119,125‖Ruth 4,4‖1Ch 21,2.
וָאֵדָעָה, וְאֵדְעָה Jer 11,18‖Neh 13,10.
וְאֵדָעֲךָ *suff.* Ex 33,13.
וָאֵדָעֲךָ Ex 33,17.
תֵּדַע, תֵּדָע *2 impf.* Gn 15,13‖Ex 7,17.8,6.18.9,14.29.10,7‖Dt 20,20‖1S 28,1.2‖1R 2,37.*42*.8,39‖Jes 45,3.55,5.58,3‖Jer 5,15.40,14‖Ez 38,14‖Hos 13,4‖Prv 5,6.27,1.23.30,4‖Job 11,8.38,5‖Eccl 11,2.5‖2Ch 6,30.
הֲתֵדַע *interrog.* Job 37,15.16.
וְתֵדַע Jer 6,27‖Dan 9,25.
וַתֵּדָע Ps 139,1.
וַתֵּדָעֵהוּ *suff.* Ps 144,3.
תֵּדְעִי, תֵּדָעִי *2 f.* Jes 47,11²‖Cant 1,8.
תֵּדְעִין Ruth 3,18.
יֵדַע, יֵדָע *3 impf.* Jos 22,22‖1S 20,3.21,3‖Jes 7,16.8,4.52,6‖Jer 36,19.38,24.40,15‖Ps 35,8.39,7.92,7‖Prv 24,12.28,22‖Job 14,21‖Eccl 8,5².9,12.10,14.
יֵדָע Ps 198,6.
וְיֵדַע, וְיֵדָע 2R 5,8‖Job 21,19.31,6.
וַיֵּדַע Gn 4,17.25.8,11.9,24.38,9‖Ex 2,25‖1S 1,19.3,20.18,28.20,23.23,9.26,4.28,14‖2S 5,12.14,1‖Ez 19,7‖1Ch 14,2‖2Ch 33,13.
יֵדָעֶנּוּ *suff.* Jer 17,9.
וְיֵדָעֵם Hos 14,10.
נֵדַע, נֵדָע *1 impf. pl.* Gn 43,7‖Ex 10,26‖Dt 18,21‖Jer 13,12‖Job 8,9.15,9.36,26.37,5‖2Ch 20,12.
נֵדְעָה Job 34,4.

Jos 23,13‖1S 20,3.9.28,1‖1R 2,37.*42*‖Jer 26,15.42,19.22‖Prv 27,23.
הֲיָדוֹעַ, הֲיָדֹעַ *interrog.* Gn 43,7‖Jer 13,12.40,14.
וְיָדֹעַ Jer 9,23.
דַּעַת *cs.* Jos 4,24‖Jud 3,2‖1R 8,60‖Jer 9,5‖Ez 38,16‖Mich 6,5.
לָדַעַת, לָדַעַת Gn 3,22.24,21‖Ex 31,13.36,1‖Dt 4,35.8,2.13,4.29,3‖Jud 3,4‖2S 14,20‖Jes 32,4.50,4‖Jer 24,7‖Ez 20,12.20‖Hos 6,3‖Mich 3,1‖Hab 2,14‖Ps 67,3.73,16‖Prv 1,2.4,1‖Job 37,7‖Eccl 1,17.7,25.8,16.17‖Esth 2,11.4,5‖Dan 2,3‖1Ch 12,32(33)‖2Ch 13,5.32,31.
וְלָדַעַת 2S 3,25²‖1R 8,43‖Eccl 7,25‖2Ch 6,33.
לְדֵעָה Ex 2,4.
דַּעְתִּי *suff.* Dt 9,24.
מִדַּעְתִּי Jes 48,4.
דַּעְתְּךָ Job 10,7.
לְדַעְתּוֹ Jes 7,15.
לְדַעְתָּהּ Gn 38,26.
דַּע *imper.* Gn 20,7‖1S 20,7.24,12.13‖Jer 15,15‖Job 5,27‖1Ch 28,9.
דְּעָה Prv 24,14.
וְדַע, וְדָע 1R 20,22‖Ps 139,23²‖Job 11,6‖Eccl 11,9.
דָּעֵהוּ *suff.* Prv 3,6.
דְּעוּ *pl.* Jud 18,14‖1R 20,7‖2R 5,7.10,10‖Jer 31,34(33)‖Ps 100,3‖Job 19,6.
וּדְעוּ Nu 22,23‖1S 12,17.14,38.23,22.23‖Jes 33,13‖Jer 5,1‖Ps 4,4.46,11.
דְּעִי *f. sg.* 1S 25,17‖Jer 2,23.3,13.
וּדְעִי Jer 2,19.6,18.
אֵדַע, אֵדָע *1 impf.* Gn 15,8.24,14.42,33‖1S 20,9.22,3‖1R 3,7.18,12‖Jes 47,8‖Ps 51,5.73,22.101,4‖Prv 30,3‖Job 9,21.42,3.

יָדַע] יִדַּעְתָּה K. *Pi. 2 perf.* (ידעת השחר Q.) Job 38,12.

יוֹדַעְתִּי (?) *Po. 1 perf.* 1S 21,3.

יָדַע] מְיֻדָּע (מוֹדָע Q.) *Pu. pt.* Ruth 2,1.

וּמְיֻדָּעִי *suff.* Ps 55,14.

מְיֻדָּעִים] מְיֻדָּעַי *pl. suff.* Ps 88, 9.19.

וּמְיֻדָּעַי Job 19,14.

לִמְיֻדָּעָי Ps 31,12.

וּמְיֻדָּעָיו 2R 10,11.

מְיֻדַּעַת K. (מוֹדַעַת Q.) *f. sg.* Jes 12,5.

הוֹדִיעַ *Hi. 3 perf.* Ps 98,2.

הוֹדִיעַנִי *suff.* Jer 11,18.

הוֹדַעְתָּ, הוֹדַעְתָּ *2 perf.* 1R 1, 27 ‖ Ps 77,15 ‖ Job 26,3 ‖ Neh 9, 14.

וְהוֹדַעְתָּ Ex 18,20.

הוֹדַעְתַּנִי *suff.* Ex 33,12.

וְהוֹדַעְתָּהּ Ez 22,2.

וְהוֹדַעְתָּם Dt 4,9.

הוֹדַעְתִּי *1 perf.* Ez 20,11 ‖ Hos 5,9.

וְהוֹדַעְתִּי Ex 18,16 ‖ 1S 10,8.

הוֹדַעְתִּיךָ *suff.* Prv 22,19.

הוֹדִיעוּ *3 pl.* Ez 22,26 ‖ Neh 8, 12.

וְהוֹדַעְתֶּם *2 pl.* Jos 4,22.

מוֹדִיעַ] מוֹדִיעֲךָ *pt. suff.* Dan 8,19.

מוֹדִיעִם Jer 16,21.

מוֹדִיעִים *pl.* Jes 47,13.

וּמוֹדִיעִים 2Ch 23,13.

הוֹדִיעַ *inf. cs.* Gn 41,39.

לְהוֹדִיעַ, לְהֹדִיעַ 2S 7,21 ‖ Jes 64, 1 ‖ Ps 106,8.145,12 ‖ 1Ch 17,19.

לְהוֹדִיעֵנִי *suff.* 1S 28,15.

הוֹדִיעֲךָ Dt 8,3.

לְהוֹדִיעֲךָ Prv 22,21.

לְהוֹדִיעָם Ps 25,14.78,5.

הוֹדַע *imper.* Ez 16,2.43,11 ‖ Ps 90,12 ‖ Prv 9,9.

הוֹדִיעֵנִי, הֹדִיעֵנִי *suff.* Ex 33, 13 ‖ Ps 25,4.39,5.143,8 ‖ Job 10,2. 13,23.

וְהוֹדִיעֵנִי Job 38,3.40,7.*42*,4.

הוֹדִיעֵנוּ Job 37,19.

הוֹדִיעֵם Ez 20,4.

הוֹדִיעוּ *pl.* Jes 12,4 ‖ Ps 105,1 ‖ 1Ch 16,8.

הוֹדִיעֻנוּ *suff.* 1S 6,2.

אוֹדִיעַ *1 impf.* Ez 39,7 ‖ Ps 89,2.

אוֹדִיעָה Jes 5,5 ‖ Prv 1,23.

אוֹדִיעֲךָ *suff.* 1S 16,3 ‖ Ps 32,5.

אוֹדִיעֵם Jer 16,21.

תּוֹדִיעַ *2 impf.* Hab 3,2.

תּוֹדִיעֵנִי *suff.* Ps 16,10.51,8.

יוֹדִיעַ *3 impf.* Jes 38,19 ‖ Ps 103,7.

וְיֹדַע Nu 16,5.

וַיֹּדַע Jud 8,16.

יוֹדִיעֵנוּ *suff.* Jes 40,13.14.

וְנוֹדִיעָה *1 impf. pl.* 1S 14,12.

יֹדִיעוּ *3 pl.* Job 32,7.

יוֹדִיעֻם *suff.* Ez 44,13.

הוּדַע *Ho. 3 perf.* Lev 4,23.*28*.

מוּדַעַת Q. *pt. f.* Jes 12,5.

הִתְוַדַּע] בְּהִתְוַדַּע *Hith. inf. cs.* Gn 45,1.

אֶתְוַדָּע] אֶתְוַדָּע *1 impf.* Nu 12,6.

דֵּעַ] דֵּעִי *suff.*

scientia, sapientia.

Job 32,6.10.*17*.36,3.

דֵּעִים *pl.* Job 37,16.

## דֵּעָה

scientia, cognitio.

Jes 11,9.28,9 ‖ Jer 3,15 ‖ Ps 73,11.

דֵּעוֹת *pl.* 1S 2,3 ‖ Job 36,4.

## דַּעַת, דָּעַת

scientia, cognitio alicuius rei; intelligentia, sapientia.

י״נ באיוב ט״ו ב׳: החכם יענה דַעַת־רוח, כלומר דברי הבל, והשבעים קורין בדניאל י״ב ד׳ הָרָעֹת ת׳ הַדָּעַת.

Nu 24,16 ‖ Dt 4,42.19,4 ‖ Jos 20, 3.5 ‖ Jes 5,13.11,2.40,14.44,19 ‖ Hos 4,1 ‖ Mal 2,7 ‖ Ps 19,3. 94,10, 139,6 ‖ Prv 1,4.7.22.29.2,6.8,9.10, 14.12,1.23. 14,7.18. 15,2.7.14.17, 27.18,15².19,2.25.27.20,15.21,11. 22,12.23,12.24,5.29,7 ‖ Job 15,2. 21,22. 35,16. 36,12. 38,2. 42,3. ‖ Eccl 1,18.7,12.12,9 ‖ Dan 1,4.

וָדַעַת Jes 58,2 ‖ Hos 6,6 ‖ Prv 2,5. 10. 5,2. 8,10.12. 9,10. 14,6. 30,3 ‖ Job 21,14.33,3 ‖ Eccl 1,17.2,26.9, 10.

וָדָעַת, וָדַעַת Jes 33,6 ‖ Ps 119,66 ‖ Prv 22,20 ‖ Eccl 1,16.

הַדָּעַת, הַדַּעַת Gn 2,9.17 ‖ 1R 7, 14 ‖ Jer 22,16 ‖ Hos 4,6² ‖ Dan 12,4.

בְּדָעַת, בְּדַעַת Prv 13,16 ‖ Job 34,35.

וּבְדַעַת Ex 31,3.35,31 ‖ Prv 11,9. 24,4 ‖ Eccl 2,21.

מִדַּעַת Jer 10,14.*51*,*17*.

לְדַעְתִּי *suff.* Prv 22,17.

וְדַעְתֵּךְ Jes 47,10.

בְּדַעְתּוֹ Jes 43,11 ‖ Prv 3,20.

כְּדַעְתְּכֶם Job 13,2.

וְדַעְתָּם Jes 44,25.

## מַדָּע

scientia, intelligentia; sapientia; *cogitatio*.

אולי יש לגרוס בקהלת בְּמִטָּתְךָ, ומקביל אל וּבְחַדְרֵי מִשְׁכָּבְךָ (ע׳ שמות ז׳ כ״ח).

Dan 1,4.17.

וּמַדָּע 2Ch 1,10.11.

וְהַמַּדָּע 2Ch 1,12.

בְּמַדָּעֲךָ Eccl 10,20.

## מוֹדַע Q. (מְיֻדָּע K.)

familiaritas, familiaris.

Ruth 2,1.

וּמֹדָע Prv 7,4.

מוֹדַעַת] מֹדַעְתָּנוּ *suff.* Ruth 3,2.

## יִדְּעֹנִי

ariolus.

פי׳ רד״ל ידוע, ות״א דכורו כמו שאמרו (בסנהדרין

ס״ה ב׳ ה׳) המעלה בזכורו; ויתכן שהוא מֻרכב מן יָדַע ועוֹנָה, כלומר שמגביל וקובע עתים לטובה או לרעה, כעין מעשה האסטרולוגים, והנו״ן שרשית.

Lev 20,27.

**וְיִדְּעֹנִי ,וְיִדְּעוֹנִי** Dt 18,11 ‖ 2Ch 33,6.

**הַיִּדְּעֹנִי** 1S 28,9.

**וְיִדְּעֹנִים** *pl.* 2R 21,6.

**הַיִּדְּעֹנִים** Lev 19,31.20,6 ‖ 1S 28, 3 ‖ 2S 23,24 ‖ Jes 8,19.19,3.

## מַדּוּעַ , מַדֻּעַ

quare? cur?

לרב הפותרים הוא מרכב מן מַה־יָּדוּעַ, כלומר מאיזה טעם וסבה (וכעין זה בארמית מַדַּעַם, ובסורית מֶדֶם, מֻרכב מן מַדַּע מָא).

Gn 26,27.40,7 ‖ Ex 1,18.2,18.3,3. 5,14.18,14 ‖ Lev 10,17 ‖ Jos 17, 14 ‖ Jud 5,28$^{2}$.12,1 ‖ 1S 20,27.21, 2 ‖ 2S 3,7.11,10.20. 12,9.13,4.16, 10.19,42.24,21 ‖ 1R 1,6.41 ‖ 2R 4, 23.8,12.9,11.12,8 ‖ Jes 5,4.50,2.63, 2 ‖ Jer 2,14.31.8,5.19.22.12,1.13, 22.14,19.22,28.26,9.30,6.32,3.36, 29.46,5.15.49,1 ‖ Ez 18,19 ‖ Mal 2, 10 ‖ Job 3,12.18,3.21,4.7.24,1.33, 13 ‖ Ruth 2,10 ‖ Esth 3,3 ‖ Neh 2, 2.3.13,11.21 ‖ 2Ch 24,6.

**וּמַדּוּעַ** Nu 12,8. 16,3 ‖ Jud 9,28. 11,7.26 ‖ 1S 20,2 ‖ 2S 18,11.19, 44 ‖ 1R 1,13.2,43.

—v. ch. et n. pr.—

**יָהּ = יְהוָֹה** v. n. pr.

## יָהַב°

dare, apportare, ponere; *imper.* age!

פעל מצוי בארמית ובדרז״ל, וכמוהו בערבית (וא״ו ת׳ יו״ד), כושית ותדמורית במובן נתינה; וי״ם יְהָבְךָ ג״כ כפעל, כלומר את אשר נתן לך, נטל עליך, אך נראה יותר שהוא שֵׁם וכתרגומו סִבְרָךְ; ובגמרא (מגילה י״ח, א׳): זימנא חדא הוה אזילנא בהדי ההוא טייעא וקא דרינא טונא ואמר לי שקול יהביך ושדי אגמלאי. אהבו הֵבוּ לרב המפ׳ כמו אֲהַבְהֵבוּ (ע׳ הערה אל אָהַב), ולהרד״ק המגנים (השרים) אוהבים לאמר הֵבוּ! תְּנוּ לנו שחד! וזה קלונם; ויתכן שהכונה על קריאת ההזמנה לזונות, כדרך שקרא יהודה לתמר.

**יְהָבְךָ** (?) *3 perf. suff.* Ps 55,23.

**הַב** *imper.* Prv 30,15.

**הָבָה** Gn 11,3.4.7. 29,21. 30,1.38, 16.47,15 ‖ Ex 1,10 ‖ Jud 1,15 ‖ 1S 14,41 ‖ Ps 60,13.*108.13.*

**הָבוּ** *pl.* Gn 47,16 ‖ Dt 1,13.32,3 ‖ Jos 18,4 ‖ Jud 20,7 ‖ 2S 11,15.16, 20 ‖ Zach 11,12 ‖ Ps 29,1$^{2}$.*96.7*.2. *96*,*8*.96,7 ‖ Job 6,22 ‖ 1Ch 16,28$^{2}$. 29.

**הַבוּ** (?) Hos 4,18.

**הָבִי** *f. sg.* Ruth 3,15.

## ?[יְהָב] *suff.* יְהָבְךָ

onus, *met.* cura, sors.

ע״מ כְּתָב, זְמָן, וע׳ לעיל.

Ps 55,23.

—v. ch. et n. pr. וָהֵב—

**הַבְהָבִים** v. p. 170$^{b}$.

## יָהַד°

*denom.* a יְהוּדָה Hith. Judaeum se facere, religionem Judaicam amplecti.

**מִתְיַהֲדִים** [הִתְיַהֵד] *Hith. pt. pl.* Esth 8,17.

—v. n. pr.; **יָהֲלֹם** v. **הָלַם**—

## יָהִיר

superbus, arrogans.

לד״ק נגזר מן הַר, כלומר מתנשא ומתגאה, ובדרז״ל גם השם יְהִירוּת, יוּהֲרָא; ההתפעל בערבית מורה הִתְהוֹלֵל וְהִשְׁתַּגֵּעַ.

Hab 2,25 ‖ Prv 21,24.

## יוֹם

dies; tempus; *pl. interdum* = שָׁנָה.

יש דוגמתו בכל לשונות בני שם. לפעמים כולל היום והלילה יחד („מעת לעת״), ולהרבים גם הוראת שנה (ע׳ השרשים לרד״ק). יתכן שמלות: או זה שנים דש״א כ״ט נ׳ היו בתחלה על הגליון כנוסחא אחרינא ת׳ זֶה יָמִים, וכן שָׁנִים דיחזקאל ל״ח י״ח, כלומר בַּשָּׁנִים ת׳ בַּיָּמִים; בש״ב י״ט כ״ג הַיּוֹם ת׳ הַיּוֹם (הֲהַיּוֹם), כמו כי האדם עץ השדה. בקצת נוסחאות במ״א י״ח א׳: ויהי מִיָּמִים רבים, וכן ת״י, השבעים, פשיטא והירונימוס; במ״ב ט״ו יש ממשיכין כָּל־ימיו מפסוק י״ח לשלאחריו וקורין בְּיָמָיו בא פול; השבעים קורין בישעיה מ״ג י״ג מֵעוֹלָם ת׳ מִיּוֹם; י״ג במ״ח י״ז וְלִפְנֵים ת׳ וְלִפְנֵי־יוֹם, ובנ״ד ט׳ בקצת ספרים כִּימֵי נֹחַ ת׳ כִּי־מֵי, וכת״י; השבעים קורין בנחום ב׳ ט׳ מִימֵיהָ ת׳ מִימֵי הִיא; בשה״ש בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר בה סביר בְּיוֹם; בקצת נוסחאות בדניאל י״א ל״ג: ימים רַבִּים; י״ג בנחמיה ה׳ י״ח: וְיַיִן עשרת ימים בכל־יום להרבה, ובדהי״א כ״ב י״ז יש לגרוס: לצפונה לְוִיִּם ארבעה, לנגבה לְוִיִּם ארבעה, וכן משמע מדרז״ל (תמיד כ״ז ע״א).

Gn 1,5$^{2}$.8.13.19.23.31. 2,3. 7,4.*12.* 11.*8*,*4*.17.24.*8*,*3*. 8,6.14.27,2.45. 31,39.33,13.39,10.40,20.50,3$^{2}$ ‖ Ex 5,13.19.12,6.15.18$^{2}$.16,1.4.5$^{2}$. 20,8.11.21,21.24,18.34,28.40,37 ‖ Lev 8,33.12,4.5.19,6. 23,6.16.27. 28.34.37.39 ‖ Nu 7,72.78.9,3.*5.11.* 11,19$^{2}$.31$^{2}$.32.13,25.14,34$^{2}$.20,29. 28,16.17.*29*,*12*.29,1. 30,15.33,3 ‖ Dt 1,2.4,10. 5,12.15. 9,9.*18*.11.*10*, *10*.16,3.32,35. 34,8 ‖ Jos 5,10. 6, 10.13,7.18,30 ‖ 1S 9,15.15,35.17, 16.25,8.27,1 ‖ 2S 6,23.20,3.24,8 ‖ 1R 8,59.65. 12,32.33. 17,14. 19,4 8 ‖ 2R 7,9.15,5.19,3.25,30 ‖ Jes 2, 12.9,13. 13,6.9.22,5.34,8.37,3.48, 7.56,12.58,2.5.63,4 ‖ Jer 7,25.17, 18.22.24.27. 20,14. 27,22. 31,6(5). 38,28.46,10.21.52,11.*34*.34 ‖ Ez 4,5.*9*.6$^{3}$. 26,18.30,3$^{3}$. 39,13. 45,21. 25 ‖ Hos 2,2.7,5 ‖ Joel 1,15.*4*,*14*.2, 1.2.11.3,4 ‖ Am 5,18$^{2}$.20 ‖ Ob 15 ‖ Jon 3,4$^{2}$ ‖ Mich 7,4.11$^{2}$.12 ‖ Zeph 1,7.14$^{2}$.15$^{5}$.16.2,2$^{2}$ ‖ Zach 14,1.7$^{2}$ ‖ Mal 3,2.23 ‖ Ps 7,12.19,3.56,4.61, 9$^{2}$.68,20$^{2}$.74,16.78,42. 84,11.88,2. 10.137,7.140,3.145,2 ‖ Prv 7,9.8, 30$^{2}$.34$^{2}$.27,1 ‖ Job 3,3.5.8.15,23.30, 25 ‖ Thr 1,21 ‖ Esth 1,4.2,11.3,4. 12.*9*,*1*. 4,11. 9,17. *18*.19.*21*. 21 ‖ Dan 1,5.10,13 ‖ Esr 3,4$^{2}$.10,17 ‖ Neh 6,15.8,18.11,23.*12*,*47*.13,17. 22 ‖ 1Ch 12,22(23).16,23.37 ‖ 2Ch 8,13.14.*31*,*16*.26,21.30,21.

**וְיוֹם** Gn 8,22 ‖ Ex 20,10 ‖ Dt 5,14 ‖ 58,5.61,2 ‖ Jer 17,16 ‖ Am 5,8 ‖ Eccl 7,1 ‖ Esth 8,17.9,19.

**וָיוֹם** 1R 8,29 ‖ Jes 27,3 ‖ Esth 2, 11.3,4.4,16.

**הַיּוֹם** Gn 1,14.16.3,8.4,14.6,5.7,13. 17,23.26.18,1. 19,37.38. 21,26. 22, 14.24,12.42.26,33. 29,7. 30,32. 31, 43.48. 32,33. 35,20. 40,7. 41,9. 42, 13.32.47,23.26.48,15 ‖ Ex 2,18.5, 14.9,18.10,6.13.12,14.17$^{2}$.41.*51.*

$13,3.4.14,13^{2}.16,25^{3}.19,10.32,29^{2}.$
34,11 ‖ Lev $9,4.10,19^{2}.23,14.21.$
*28.29.30.*‖Nu 11,32.15,23.22,30‖
Dt 1,10.39.2,18.22.25. 3,14. 4,4.8.
*11,32.* 26. 32.39. 40. *6,6. 7,11. 8,1.*
*11.10,13.11,8.13,18.15,5.19,9.27,*
*10.28,1.13.15. 30,2.8.11.16.* 5,1.3.
21. 8,19. *30,19.* 9,1.3.7.25.10,8.11,
2.4.13. *27.28. 27,1.4. 28,14.*26. 12,
8. 15,15. 20,3. 26,3.16.17.18. 27,9.
28,32. 29,3.9.11.12.$14^{2}$. 17. 30,15.
18.31,2.21.27. 32,46.48. 33,12.34,
6‖ Jos 3,7.4,9.5,$9^{2}$.11.6,25.7,26.*8,*
*29.*26.8,28.9,27.13,13.14,10.11.14.
15,63. 16,10. 22,3. $16^{2}$. 17. $18^{2}$. 22.
29.31.23,8.9.14.24,15 ‖ Jud 1,21.
26.4,14. 6,24. 9,18.19.45.10,4.15.
11,27.12,3.15,19.18,1.12.19,8. $9^{2}$.
30.21,3.6 ‖ 1S 1,4.4,3.16.5,5.6,18.
8,8. 9,9. $12^{2}$.19. 20.10,2.19. 11,11.
13. 12,2.5.17.14,1.28.30.33.38.45.
15,28. 17,10.$46^{2}$. 18,21. 19,24. 20,
27.21,6. 22,15.24,5. $11^{2}$.19.20. 25,
10.32. 33. 26,8.19.21. 23. 24.27,6.
10.28,18.20.29,3.6.8.30,13.25‖2S
3,$8^{2}$.35.38.39. 4,3.5.8. 6,8.20. 7,6.
11.11,12.14,22. 16,3.12. 18,18.20.
31.19,$6^{2}$.$7^{3}$.21.$23^{3}$.$25^{2}$.36 ‖ 1R 1,
25.30.48.2,24.5,21.8,8.16.28.9,13.
21.10,12.12,7.19.13,11.14,14.18,
15. 36. 20,13 ‖ 2R 2,3.*5.* 22.4,8.
11.18.23. 6,28.31. 7,9. 8,22. 10,27.
14,7.16,6.17,23.34.41. 19,3.20,17.
21,$15^{2}$ ‖ Jes 10,32. 28,24. 37,3.38,
19.39,6.51,13. 52,5. 62,6. 65,2.5 ‖
Jer 1,10.18.3,25.6,4.7,25.11,7.20,
7.8.14. 25,3. 30,7. 32,20.31. 33,20.
34,15. 35,14. 36,2. 40,4. 42,19.21.
44,2.10.47,4‖Ez 2,3.7,7.10.12.20,
29.31. 24,$2^{3}$. 30,18.39,8.22. 40,1 ‖
Hos 4,5.12,2‖Mich 3,6 ‖ Zeph 1,
15 ‖ Hag 2,15.*18.*18.19 ‖ Zach 9,
12 ‖ Mal 3,$19^{2}$ ‖ Ps 2,7.25,5.32,3.
35,28.37,26.38,7.13.42,4.11. 44,9.
16.23.52,3.56,2.3.6.71,8.15.24.72,
15.73,14.74,22. 86,3. 88,18. 89,17.
95,7. 102,9. 118,24. 119,91. 97 ‖
Prv 4,18.7,14.21,26.22,19.23,17‖
Job 1,6.*2,1.*13.3,3.23,2 ‖ Cant 2,
2,17.*4,6* ‖ Ruth 2,$19^{2}$.3,18.4,9.*10.*
14 ‖ Thr 1,13. 2,16. 3,3. 14. 62 ‖
Esth 5,4.9,13 ‖ Dan 10,12 ‖ Esr
9,7 ‖ Neh 1,6.11.4,10.8,3.9.10.11.
17.$18^{2}$.9,3.32.36 ‖ 1Ch 4,41.43.5,
26.13,11.17,$5^{2}$.29,5.21‖2Ch 5,9.6,
5.8,8.16.10,19.20,26. 21,10. 35,21.
25.

**וְהַיּוֹם** Jud 19,11‖2S 15,20.18,20‖
Jer 46,10‖Esth 1,18 ‖ Neh 4,16.

**כְּהַיּוֹם** Gn 39,11 ‖ Dt 6,24 ‖ 1S 9,
13‖Jer 44,22 ‖ Esr 9,7.15 ‖ Neb
5,11.9,10.

**מֵהַיּוֹם** 1S 16,13.*30,25.*18,9.

**בְּיוֹם** Gn 2,4.17.3,5. 5,1.2. 21,8.30,
33.35,3 ‖ Ex 6,28.10,28.31,15.35,
3.40,2 ‖ Lev 5,24.6,13.7,15.16.35.
36.38. 14,2.57. 19,6. 22,28. 23,12.
24,8.25,9 ‖ Nu 3,1.13.*8,17.*6,9.13.
7,1.10.72.78.84. 15,32. 25,18. 30,6
8.9.13.15 ‖ Dt 4,15.9,10.*10,4.*18,
16.21,16 ‖ Jos 9,12.10,12.14,11 ‖
1S 2,34.13,22. 18,10. 20,19.24.21,
7‖2S 18,20.21,12.22,1.19.23,20 ‖
1R 2,8. 37.42. 20,29 ‖ Jes 10,17.
11,16.14,3. 17,$11^{2}$. 27,8. 30,25. 26.
47,9.58,3.13.66,8‖Jer 7,22.11,4.7.
16,19. 17,17. 21. 22. 24. 27. 18,17.
31,32(31).34,13.36,6.51,2 ‖ Ez 1,
28.7,19.13,5.16,4.5.56.20,5.22,24.
24,25. 27,27. 28,13. 31,15. 32,10.
33,$12^{3}$. 34,$12^{2}$.36,33. 38,18. 43,18.
46,4.12 ‖ Hos 5,9.10,14 ‖ Am 1,
$14^{2}$.3,14.8,9 ‖ Ob $11^{2}$.$12^{4}$.$13^{3}$.14 ‖
Nah 1,7.2,4.3,17 ‖ Zeph 1,8.18.2,
3 ‖ Hag 1,1.15 ‖ Zach 1,7.3,9.8,9.
14,3 ‖ Ps 18,1.19.20,2.10.27,5.41,
2.50,15.56,10.59,17.77,3.78,9. 86,
7. 102,$3^{2}$. 110,3. 5. 138,3. 140,8 ‖
Prv 6,34.11,4. 24,10. 25,13.19.20.
27,1.10.15 ‖ Job 20,28 ‖ Cant 3,
11 ‖ Ruth 4,5 ‖ Thr 1,12.2,1.21.
22.3,57 ‖ Eccl 7,14.8,8 ‖ Esth 3,
13.*8,12.*9,15.17 ‖ Esr 3,4.10,16 ‖
Neh 8,2.18.10,32,13,$15^{2}$.19‖ 1Ch
11,22.12,22(23)‖ 2Ch 8,13.24,11.
28,6.30,21.

**וּבְיוֹם** Ex 32,34 ‖ Lev 13,14.14,
57 ‖ Nu 9,15.10,10.28,9.26 ‖ Jes
13,13. 49,8. ‖ Ez 44,27. 46,$1^{2}$.6 ‖
Cant 3,11‖Eccl 7,14‖Dan 10,4 ‖
Neh 9,1.10,32‖2Ch 7,10.29,$17^{2}$.

**בַּיּוֹם** Gn 1,18.2,$2^{2}$. 7,11. 15,18.22,
4.26,32.30,35. 31,22.40. 33,16. 34,
25.40,20.42,18.48,20 ‖ Ex 2,13.5,
6.8,18.12,15.13,8. 14,30. 16,5.22.
27.$29^{2}$.30.19,1.11.16.20,11.22,29.
24,16. 32,28 ‖ Lev 7,17.18.8,34.
9,1. 13,5.*27.*6.32.34.51. 14,9. 23.
39.16,30.19,7.22,30. 23,7.*35.*8.36.
39.40.27,23 ‖ Nu 6,9.11.7,12.18.
24.30.36.42.48.54. 60. 66. 9,$6^{2}$.19,
$12^{2}$.$19^{2}$. 28,18. 29,35. 31,19.24.32,
10‖ Dt 16,4.21,23.27,2.11.31,$17^{2}$.
18.22 ‖ Jos 4,14.6,14.$15^{2}$.7,25.8,
25.9,17.27. 10,28.32.$35^{2}$. 14,9.$12^{2}$.24,
25 ‖ Jud 3,30. 4,23. 5,1. 6,32. 13,
10. 14,15.*17.*18. 19,5.8. 20,15. 21.
22.24.25.26.30.35.46 ‖ 1S 3,2.12.
4,12.6,15.16.7,6.10. 8,$18^{2}$.9,24.10,
9. 11,13. 12,18. 14,18.23.24.31.37.
18,2.20,26.21,8.11.22,18.22. 27,6.
30,1.31,6 ‖ 2S 1,2.2,17.3,37.5,8.6,
9. 11,12. 12,18. 18,7.8. 19,$3^{2}$.4.20.
23,10.24,18 ‖ 1R 3,18.8,64.66.12,
$12^{2}$. 13,3.16,16. 20,29. 22,25.35. ‖
2R 3,6.6,29.20,5.8 ‖ Jes 2,11.*17.*
20.3,7.18.4,1.2.5,30.7,18.20.21.23.
10,20.27.11,10.11.12,1.4.17,4.7.9.
19,16. 18. 19. 21. 23. 24. 20,6. 22,8.
12.20. 25. 23,15. 24,21. 25,9. 26,1.
27,1.2.12.13.28,5.19.29,18. 30,23.
31,7.52,6 ‖ Jer 4,9.*30,8.*25,33.36,
30. 39,10.16.17. 41,4. 48,41.49,22.
26.*50,30* ‖ Ez 20,6. 23,38. 39.24,
26.27.29,21. 30,9. 38,10.*39,11.*14.
18.19.43,27.45,22 ‖ Hos 1,5.*2,18.*
*23.*2,20.6,2‖Joel 4,18 ‖ Am 2,16.
8,3.9.13.9,11 ‖ Ob 8 ‖ Mich 2,4.4,
6.5,9‖ Zeph 1,9.10.3,11.16 ‖ Hag
2,23 ‖ Zach 2,15. 3,10. 6,10.9,16.
11,11. 12,3.4.6.$8^{2}$.9. *13,2.4.14,6.8.*
*13.*11.13,1. 14,4.9.20.21 ‖ Mal 3,
21‖Ps 119,164.136,8.146,4 ‖ Prv
12,16 ‖ Cant 8,8‖Eccl 8,16.12,3‖
Esth 1,10. 5,1.9. 7,2. 8,1. 9,1.11 ‖
Neh 3,34.12,43.44.13,1 ‖ 1Ch 13,
12.16,7.29,22‖ 2Ch 7,9.10,$12^{2}$.15,
11.18,24.34.35,16.

**וּבַיּוֹם** Ex 12,$16^{2}$.13,6.16,26.23,12.

*34,21.* 31,15.17. 35,2 ‖ Lev 12,3. 14,10.15,14.29.23,3.39 ‖ Nu 6,10 19,12². 19. *31,19.* 28,25. 29,17. 20. 23.26.29.32 ‖ Dt 16,8 ‖ Jos 6,4 ‖ 1R 2,26 ‖ Ez 43,22 ‖ Esr 8,33 ‖ Neh 8,13.18 ‖ 2Ch 20,26.

**בְּיוֹם** Jos 10,13 ‖ 1S 18,10 ‖ Jes 9, 3 ‖ Ez 30,9 ‖ Hos 2,5 ‖ Am 8,10 ‖ Zach 14,3 ‖ Ps 90,4.95,8 ‖ Thr 2, 7.22.

**וּכְיוֹם** Hos 2,17.

**כַּיּוֹם** Gn 25,31.33.50,20 ‖ Dt 2,30. 4,20.38.8,18.10,15.29,27 ‖ Jos 10, 14 ‖ 1S 2,16.9,27.22,8.*13* ‖ 1R 1, 51.3,6.8,24.61.22,5 ‖ Jes 58,4 ‖ Jer 11,5.25,18.32,20.44,6.23 ‖ Ps 139, 12 ‖ Dan 9,7.15 ‖ 1Ch 28,7 ‖ 2Ch 6, 15.18,4.

**לְיוֹם** 1R 5,2 ‖ Jes 10,3.30,8 ‖ Jer 12,3 ‖ Hos 9,5 ‖ Am 6,3 ‖ Hab 3, 16 ‖ Zeph 3,8 ‖ Zach 4,10 ‖ Ps 19, 3.81,4.92,1.96,2 ‖ Prv 7,20.16,4. 21,31.31,25 ‖ Job 17,12.21,30².38, 23 ‖ Esth 3,7.9,22 ‖ Esr 10,13 ‖ Neh 5,18 ‖ 2Ch 24,11.

**וּלְיוֹם** Hos 9,5.

**לַיּוֹם** Ex 19,11.29,36.38 ‖ Nu 7,11. 28,3.24 ‖ Jer 37,21 ‖ Ez 4,10.30,2. 43,25.45,23².46,13 ‖ Joel 1,15 ‖ Mal 3,17 ‖ Esth 3,14.8,13 ‖ 1Ch 26,17².

**מִיּוֹם** Ex 10,6.12,15 ‖ Lev 23,15 ‖ Nu 30,15 ‖ Dt 9,24 ‖ 1S 7,2.8,8.29, 3.6.8 ‖ 2S 13,32 ‖ 2R 8,6 ‖ Jes 38, 12.*13.*43,13 ‖ Jer 36,2 ‖ Ez 28,15. 48,35 ‖ Hag 2,18 ‖ Ps 96,2 ‖ Eccl 7,1 ‖ Esth 3,7 ‖ Esr 3,6 ‖ Neh 5, 14 ‖ 1Ch 16,23.

**וּמִיּוֹם** Lev 22,27.

**לְמִיּוֹם** Jud 19,20 ‖ 2S 7,6 ‖ Jes 7, 17.

**יוֹמְךָ** *suff.* Jer 50,31.

**יוֹמוֹ** 1S 26,10 ‖ Ez 21,30 ‖ Ps 37, 13 ‖ Job 1,4.3,1.14,6.15,32.18,20.

**ימוֹ** K., **יָמָיו** Q. Jer 17,11.

**בְּיוֹמוֹ** Ex 5,13.*19.16,4* ‖ Lev 23, 37 ‖ Dt 24,15 ‖ 1R 8,59 ‖ 2R 25, 30 ‖ Jer 52,34 ‖ Dan 1,5 ‖ Esr 3,4 ‖ Neh 11,23. *12,47* ‖ 1Ch 16,37 ‖ 2Ch 8,14.*31,16.*

**יוֹמָם** Jer 50,27 ‖ Ez 21,34.

**יוֹמַיִם, יוֹמָיִם, יֹמַיִם** *du.* Ex 16, 29.21,21 ‖ Nu 9,22.11,19.

**מִיֹּמַיִם** Hos 6,2.

**יָמִים** *pl.* Gn 4,3.8,10.12. 17,12. 21,4.34.24,55.27,44. 29,14. 30,36. 31,23.35,29. 37,34. 40,4.12.13.*19.* 18.41,1.42,17.50,10 ‖ Ex 3,18.*5,3.* 7,25.8,23.10,22.23.12,15.19. 13,6. 15,22.16,26.19,15. 20,9. *34,21.* 11. 22,29. 23,12. 15. *34,18.* 24,16. 29, 30.35.37. 31,15.17. 35,2 ‖ Lev 8, 33².35. 12,2.4.5. 13,4.*31.* 5.21.*26.* 33.50.54. 14,8.38. 15,13.19.24. 25. 28. 22,27. 23,3. 6. 8. 34. 36. 39. 40. 41.42. 25,29 ‖ Nu 9,19.20. 22. 10, 33².11,19².20.21.12,14².15. 19,11. 14.*16.* 20,15. 28,17. 24. 29,12. 31, 19.33,8 ‖ Dt 1,46.2,1.4,26.40.5,13. 30. 11,9. 16,3.4.8.13.15. 17,20. 20, 19.21,13.22,7.30,18.32,47 ‖ Jos 1, 11.2,16.22.3,2. *9,16.* 6,3.14. 11,18. 22,3. 24,7.31 ‖ Jud 2,7.11,40. 14, 14.19,2.4 ‖ 1S 2,31.10,8.11,3. 13,8. 27,7.29,3.30,12.31,13 ‖ 2S 1,1.13, 23.14,2.26.28.20,4.24,13 ‖ 1R 2, 38.3,11.8,65. 12,5. 16,15. 17,7. 15. 18,1.20,29 ‖ 2R 2,17.3,9.15,13.20, 17 ‖ Jes 7,17.24,22.32,10.39,6.53, 10.65,20 ‖ Jer 2,32.6,11.7,32.*9,24.* *16,14.19,6.23,5.7.30,3.31,27.31.* *38.33,14.48,12.49,2.51,47.52.* 13, 6.28,3.*11.*32,14. 35,7.37,16.42,7 ‖ Ex 3,15. 16. 4,5. 43,25. 26. 44,26. 45,21 ‖ Hos 3,3.4 ‖ Am 4,2.4.8,11. *9,13* ‖ Jon 2,1.3,3 ‖ Zach 8,4 ‖ Ps 21,5. 23,6. 34,13. 61,7. 77,6. 91,16. 93,5.139,16.143,5 ‖ Prv 3,2.16.10, 27.28,16 ‖ Job 2,13.12,12.14,1.15, 10.29,18.32,7.42,17 ‖ Thr 5,20 ‖ Eccl 8,13 ‖ Esth 1,4.5.4,16 ‖ Dan 1,12.14.15. 8,27. 10,2.3. 11,33. 12, 11 ‖ Esr 6,22. 8,15.32 ‖ Neh 1,4.2, 11.5,18. 8,18. 13,6 ‖ 1Ch 7,22. 10, 12. 12,39(40). 21,12. 23,1. 29,28 ‖ 2Ch 1,11. 7,8.9. 10,5. 20,25. 21,15. 24,15.30,21.23².35,17.36,9.

**וְיָמִים** 2Ch 15,3.

**הַיָּמִים, הַיָּמִם** Gn 7,10. 26,8. 38, 12.43,9.44,32.49,1 ‖ Ex 13,7 ‖ Nu 6,5.14,34.24,14 ‖ Dt 4,10.30.40.5, 26.6,24.11,1.12,1.*31,13.*14,23.18, 5.19,9.28,29.33.31,29 ‖ Jos 4,24 ‖ Jud 14,17.16,16 ‖ 1S 1,20.21.28. 2,19.32.35. 7,2. 9,20. 13,11. 18,26. 29.20,6. 31. 23,14. 25,38. 27,7. 11. 28,2 ‖ 2S 2,11.13,37.19,14 ‖ 1R 3, 2.5,15.8,40.9,3. 11,36. 39. 12,7. 14, 19.*29. 15,7. 23.31. 16,5. 14.20.27.* *22,39.46.*30 ‖ 2R 1,18.*8,23.10,34.* *12,20. 13,8.12. 14,15. 18. 28. 15,6.* *11. 15. 21. 26. 31. 36. 16,19. 20,20.* *21,17. 25. 23,28. 24,5.* 8,19. 13,3. 17,37. 18,4 ‖ Jes 2,2. 30,26 ‖ Jer 23,20.30,24.31,33(32). 36(35). 32, 39.33,18.*35,19.*48,47.49,39 ‖ Ez 4,4. 9. 12,22. 23. 38,16. 43,27. 45, 23.25 ‖ Hos 3,5 ‖ Mich 4,1 ‖ Zach 8,10 ‖ Job 1,5 ‖ Eccl 2,16.11,1 ‖ Esth 1,5.2,23.6,1.9,27.10,2 ‖ Dan 1,18.10,14 ‖ Esr 10,8.9 ‖ Neh 12, 23 ‖ 1Ch 9,25.27,24 ‖ 2Ch 6,31.7, 16.10,7.12,15.21,7.30,22.

**הַיָּמִין** Dan 12,13.

**וְהַיָּמִים** Nu 6,12.13,20 ‖ Dt 2,14 ‖ 1R 2,11.11,42.14,20 ‖ 2R 10,36 ‖ Esth 9,28 ‖ 2Ch 29,17.

**שֶׁהַיָּמִים** Eccl 7,10.

**בְּיָמִים** Ez 38,17.

**וּבְיָמִים** Dan 11,20.

**בַּיָּמִים** Gn 6,4. 18,11. 24,1 ‖ Ex 2, 11.23 ‖ Dt 17,9.*26,3.*19,17 ‖ Jos 13,1.*23,1.*1.20,6.23,2 ‖ Jud 17,6. *18,1.21,25.*19,1.20,27.28 ‖ 1S 3,1. 28,1 ‖ 2S 16,23 ‖ 1R 1,1 ‖ 2R 10,32. *15,37.* 20,1 ‖ Jes 38,1 ‖ Jer 3,16. 18. 5,18.31.29(28). 33,15.*50,4.20.* 16 ‖ Ez 38,17 ‖ Joel 3,2.4,1 ‖ Zach 8,6.9.15.23 ‖ Esth 1,2.2,21 ‖ Dan 10,2 ‖ Neh 6,17.13,15.23 ‖ 2Ch 32, 24.

**וּבַיָּמִים** Jud 18,1.

**כְּיָמִים** Gn 29,20.

**כַּיָּמִים** Dt 1,46.10,10 ‖ Zach 8,11 ‖ Esth 9,22.

**לְיָמִים** Gn 7,4 ‖ Dt 4,32 ‖ Ez 12,27 ‖ Job 30,1.32,4.6 ‖ Dan 8,26. 12,12‖2Ch 21,19².29,17.

**וּלְיָמִים** Gn 1,14.

**לַיָּמִים** Jud 17,10 ‖ 2S 14,26 ‖ Ez 22,14‖Dan 10,14‖Esth 9,26.

**מִיָּמִים** Jos 23,1 ‖ Jud 11,4.14,8. 15,1‖Ez 38,8‖2Ch 21,19.

**מִיָּמִים יָמִימָה** Ex 13,10‖Jud 11,40.21,19‖1S 1,3.2,19.

**וּלְמִיָּמִים** 1Ch 17,10.

**יְמֵי** *cs.* Gn 3,14.17.5,4.5.8.11.14.17.20.23.27.31.8,22.9,29.11,32.25,7.27,41.35,28.47,8.9².28.29.50,3.4 ‖ Lev 8,33.12,4.6.13,46.14,46.15,25.26.25,8.26,34.35 ‖ Nu 6,4.*8*.5.6.12.13.9,18.13,20 ‖ Dt 4,9.*6*,*2*.*16*,*3*.17,19.34,8 ‖ Jos 1,5.3,15.4,14.24,31² ‖ Jud 2,7².18.14,12.18,31 ‖ 1S 1,11.7,13.15.14,52.22,4.25,7.15.16‖2S 19,35‖ 1R 2,1.5,1.5.11,25.34.15,5.6‖2R 13,22.23,22.25,29.30 ‖ Jes 38,20.60,20.63,9.11.65.22‖Jer 52,33.34 ‖ Ez 4,8.5,2.16,22.43.23,19.45,23.46,1 ‖ Hos 2,15.9,7² ‖ Ps 23,6.27,4.37,18.61,7.89,46.90,10.119,84.128,5 ‖ Prv 15,15.31,12 ‖ Job 1,5.14,14.15,20.30,16.27 ‖ Thr 1,7 ‖ Eccl 2,3.5,17.19.6,3.12.8,15.9,9².11,8.12,1‖Esth 2,12.9,22.31‖Esr 4,5‖ Neh 12,23 ‖ 2Ch 24,2.14.36,21.

**וִימֵי** Dt 11,21‖Esth 9,28.

**בִּימֵי** Gn 14,1.26,1.15.18.30,14.47,9‖Jud 5,6².8,28.15,1.20 ‖ 1S 17,12‖2S 21,1.9‖1R 10,21.21,29.22,47‖2R 15,29‖ Jes 1,1.7,1 ‖ Jer 1,2.3.3,6.26,18.35,1‖Ez 16,60‖Hos 1,1‖Joel 1,2‖Am 1,1‖Mich 1,1‖Zeph 1,1‖Zach 14,5‖ Ps 44,2.49,6‖Job 3,6.29,4 ‖ Ruth 1,1 ‖ Eccl 7,15.11,9.12,1‖Esth 1,1‖Neh 12,7.22.26.46.47‖ 1Ch 4,41.5,17.7,2.13,3‖2Ch 9,20.13,20.26,5.32,26.

**וּבִימֵי** Hos 1,1 ‖ Am 1,1 ‖ Ps 37,19 ‖ Esr 4,7 ‖ Neh 12,12.26.47 ‖ 1Ch 5,10.17‖2Ch 26,5.

**כִּימֵי** Lev 12,2.15,25.25,50 ‖ Dt 11,21‖ Jes 23,15.51,9.65,22 ‖ Jer 46,26 ‖ Hos 2,17.9,9.12,10 ‖ Am 9,11‖Mich 7,14.15 ‖ Mal 3,4‖ Ps 89,30‖Job 10,5.29,2.

**וְכִימֵי** Job 7,1.

**הֲכִימֵי** *interrog.* Job 10,5.

**לִימֵי** Job 33,25.

**מִימֵי** 2R 23,22 ‖ Jes 23,7.37,26 ‖ Jer 36,2 ‖ Hos 10,9 ‖ Mich 5,1.7,20‖Nah 2,9 ‖ Ps 94,13 ‖ Thr 1,7.2,17‖Esr 4,2.9,7‖Neh 8,17.9,32‖2Ch 30,26.35,18.

**לְמִימֵי** 2R 19,25‖Mal 3,7.

**יָמַי, יָמָי** *suff.* Gn 29,21‖Jes 38,10 ‖ Jer 20,18 ‖ Ps 39,5.6.102,4.12.24.25 ‖ Job 7,6.16.10,20.17,1.11.

**וְיָמַי** Job 9,25.

**בְּיָמַי** 2R 20,19‖Jes 39,8.

**וּבְיָמַי** Ps 116,2.

**מִיָּמַי** Job 27,6.

**יָמֵינוּ** Jer 35,8 ‖ Ps 90,9.12.14 ‖ Job 8,9 ‖ Thr 4,18.5,21 ‖ 1Ch 29,15.

**יָמֶיךָ** Ex 20,12.23,26‖Dt 5,16.6,2.12,19.23,7.25,15.30,20.31,14 ‖ 2S 7,12 ‖ 1R 3,13.14 ‖ 2R 20,6 ‖ Jes 38,5 ‖ Prv 9,11 ‖ Job 10,5.38,21‖1Ch 17,11.

**בְּיָמֶיךָ** 1R 11,12.

**וּכְיָמֶיךָ** Dt 33,25.

**מִיָּמֶיךָ** 1S 25,28.

**הֲמִיָּמֶיךָ** *interrog.* Job 38,12.

**יְמֵיכֶם** Dt 11,21 ‖ Jer 25,34.35,7.

**בִּימֵיכֶם** Ez 12,25‖ Joel 1,2‖Hab 1,5.

**וּבִימֵיכֶם** Jer 16,9.

**יָמַיִךְ** Ez 22,4.

**יָמָיו** Gn 6,3‖Dt 22,19.29 ‖ 1R 15,14‖2R 12,3.15,18‖Jes 65,20 ‖ Ps 103,15.109,8.144,4 ‖ Job 7,1.14,5.24,1 ‖ Eccl 2,23.5,16 ‖ 2Ch 15,17.18,7.24,33.

**ימו** K., **יָמָיו** Q. Jer 17,11.

**בְּיָמָיו** Gn 10,25‖1R 16,34.21,29‖2R 8,20.23,29.24,1 ‖ Jer 22,30.23,6‖Ps 72,7 ‖ 1Ch 1,19.22,9(8)‖2Ch 13,23.21,8.

**מִיָּמָיו** 1R 1,6.

**יָמֶיהָ** Gn 25,24.

**וְיָמֶיהָ** Jes 13,22.

**יְמֵיהֶם** 1R 15,16.*32*‖Ps 55,24.78,33‖Job 21,13.36,11.

**בִּימֵיהֶם** Ps 44,2.

**יְמוֹת** *pl. poët.* Dt 32,7.

**כִּימוֹת** Ps 90,15.

## יוֹמָם

interdiu; *cotidie.*

Ex 13,21².22.40,38‖Lev 8,35‖Nu 9,21.10,34.14,14‖Dt 1,33 ‖ Jos 1,8‖Jud 6,27‖1S 25,16‖2S 21,10 ‖ 1R 8,59 ‖ Jes 4,5.6.21,8.60,11.19 ‖ Jer 8,23.15,9.16,13.31,35(34).33,20.25‖Ez 12,3.4.7.30,16‖Ps 1,2.13,3.22,3.32,4.42,4.9.55,11.78,14.91,5.121,6‖Job 5,14.24,16 ‖ Thr 2,18 ‖ Neh 1,6.4,3.9,12‖1Ch 9,33‖2Ch 6,20.

**וְיוֹמָם** Dt 28,66‖Jes 34,1‖Jer 14,17.

**בְּיוֹמָם** Neh 9,19.

—v. ch. et n. pr. יְמִימָה—

## [יָוֵן] הַיָּוֵן

coenum, limus.

שם ע״מ עָקֵב, רפש ועבטיט, ת״י מְשְׁטוּשָׁא, ובס״ט ב׳ קורא בָּמֵי מצולה.

Ps 40,3.

**בְּיָוֵן** *cs.* Ps 69,3.

—v. n. pr.—

## יוֹנָה

columba.

היחיד בס״נ והרבים בס״ז, ובתלמוד נמצא גם היחיד זכר. י״נ בתהלים ע״ד י״ט: חַיַּת יוֹנְךָ = יוֹנָתְךָ, ומקביל אל תּוֹרֶךָ.

Lev 5,7.*12*,*8*.*14*,*22*.*15*,*14*.*29*.11.12,6‖Nu 6,10‖Ps 68,14.

**הַיּוֹנָה** Gn 8,8.9.10.11.12 ‖ Lev 1,*14*.*14*,*30*.

**כַּיּוֹנָה** Jes 38,14‖Ps 55,7.

כִּיוֹנָה Jer 48,28 ‖ Hos 7,11.
וּכְיוֹנָה Hos 11,11.
יוֹנַת *cs.* Ps 56,1.
יוֹנָתִי *suff.* Cant 2,14.5,2.6,9.
יוֹנִים *pl.* Nah 2,8 ‖ Cant 1,15.*4,1*.
כַּיּוֹנִים Cant 5,12.
וְכַיּוֹנִים Jes 59,11.60,8.
כְּיוֹנֵי *cs.* Ez 7,16.

———v. n. pr.———

## יָזְמוּ *3 perf. pl.* [יָזַם?

consilium capere, meditari, insidiari; *al.* rad. זָמַם (= יָזֹמּוּ).

לדעת האחרונים הוא כמו יָזֹמּוּ, וכמו שמצינו בפסוק שלאחריו וְנָבְלָה ת׳ וְנָבֹלָה, וכבר הובא בשרש זָמַם; אך יש כזאת בשרשי הָמַם וְיָהַם.

Gn 11,6.

———conf. זָמַם———

## מְיֻזָּנִים Q. *Pu. pt. pl.* [יָזַן]

armare; ponderibus, testibus instruere, *pt. bene vasatus.*

לפי הקרי שרשו יזן, וממנו אֲזֵנֶךָ, ובדרז״ל בהפך אתָן לסוסים מזוין, כלי זיין. ע׳ הערה אל זון.

Jer 5,8.

———conf. אָזַן et זון———

## בַּיֶּזַע [יָזַע]

sudor.

לד״ק עקר שרשו זוּעַ לפי שהזעה באה לרב מהתדעזעות הגוף ותנועתו; ויתכן שהוא קרוב אל זול, נָזַל, נָזָה, ע״ש הנטיפה. השבעים מתרגמין ביזע ״בְּחָזְקָה״ (בָּעֹז?), ופירז״ל יזוע.

Ez 44,18.

———conf. זְוָעָה———

## תֵּחַד *2 impf.* [יָחַד]

unitum, coniunctum esse, se coningere.

אח אל אחד; וספק הוא אם תֵּחַד דבראשית הוא ת׳ יַחַד ובא כן לזַוְגו עם אַל תָּבֹא שלפניו, או להפך תָּבֹא ת׳ תָּבֹאִי לזַוְגו עם תֵּחַד שלאחריו; וטעם יַחֵד לבבי, אַחֵד, כלומר לכוף יצר הרע אל יצר הטוב, או חַבֵּר כלומר הַדְבֵּק; אמנם יונתן והשבעים קורין יִחַד, מלשון חדוה ושמחה, ובקמ״א י׳ להשבעים: אֶחָד אנכי.

Jes 14,20.

תֵּחַד *3 impf. f.* (?) Gn 49,6.
יַחֵד *Pi. imper.* Ps 86,11. [יִחֵד]

## יַחַד, יָחַד

unitio, coniunctio; iunctim, coniunctim.

Dt 33,5 ‖ 1S 11,11.17,10 ‖ 2S 10,15.14,16.21,9 ‖ Jes 22,3.27,4.42,14.43,26.44,11.45,8.50,8 ‖ Jer 48,7 ‖ Hos 11,7.8 ‖ Mich 2,12 ‖ Ps 2,2. Ps 31,14. 33,15. 40,15. 41,8.49,3. 11.62,10.74,6.8.88,18.98,8. 133,1. 141,10 ‖ Job 3,18.6,2.10,8.16,10. 17,16. 19,12. 21,26.24,4.34,15.29. 38,7.40,13 ‖ Esr 4,3.

וְיַחַד Job 31,38.
לְיָחַד 1Ch 12,17(18).

## יַחְדָּו

coniunctim, unā; simul, eodem tempore; pariter, pari modo; cuncti.

השבעים קורין בישעיה מ״ה ט״ז כֹּל הַנֶּחֱרִים בּוֹ ת׳ כֻּלָּם יַחְדָּו (ע׳ פסוק כ״ד, ומ״א י״א), וי״ג בתהלים פ״ג ו׳: נועצו לב אֶחָד (ע׳ דהי״א י״ב ל״ח).

Gn 13,6².22,6.*8*.19.36,7 ‖ Ex 19,8 ‖ Dt 12,22.15,22. 22,10.11. 25,5.11. 33,17 ‖ Jos 9,2.11,5 ‖ Jud 6,33. 19,6 ‖ 1S 30,24.31,6 ‖ 2S 2,13.16. 12,3 ‖ 1R 3,18 ‖ Jes 1,28. 31. 9, 20.10,8.11,6.7.14. 18,6. 22,3. 40,5. 41,1.19.*60*,*13*. 20.23. 43,9. 17. 45, 16.20.21.46,2.48,13. 52,8. 9. 65,7. 66,17 ‖ Jer 3,18. 5,5.6,11.12.21. 13,14. 31,8(7). 13(12). 24(23). 41, 1.48,7.50,4.*33*.51,38 ‖ Hos 2,2 ‖ Am 1,15.3,3 ‖ Zach 10,4 ‖ Ps 4,9. 14,3.19,10.34,4.35,26. 37,38.48,5. 53,4. 55,15. 71,10. 83,6. 102,23. 122,3 ‖ Prv 22,18 ‖ Job 2,11.9,32. 24,17 ‖ Thr 2,8 ‖ Neh 4,2.6,2.7 ‖ 1Ch 10,6.

יַחְדָּיו Jer 46,12.21.49,3.
וְיַחְדָּו Ex 26,24.36,29 ‖ Jes 31,3.

## יָחִיד

unicus, unigenitus; derelictus; יְחִידָה poët. pro anima.

Jer 2,26 ‖ Am 8,10 ‖ Ps 25,16.

וְיָחִיד Prv 4,3.
הַיָּחִיד Zach 12,10.
יְחִידְךָ, יְחִידְךָ *suff.* Gn 22,2.*12*, 16.
יְחִידִים *pl.* Ps 68,7.
יְחִידָה *f. sg.* Jud 11,34.
יְחִידָתִי Ps 22,21.35,17.

———conf. אֶחָד; v. n. pr.———

יָחַד Prv 27,17 v. חָדַד.

## יָחַל°

exspectare; spem facere; *Hi.* morari. Cnf. חול II p. 214[b].

הוראתו ידועה, וקרובה אל חול; בטעם נוֹחָלָה דיחזקאל י״ט ה׳ יתכן שיש להנפעל הוראת ההיפך כמו הפֻּעַל, וי״ג נוֹאָלָה. יונתן והשבעים קורין בתהלים ס״ט ד׳ מְיַחֵל, וכן נמצא בקצת נוסחאות.

יִחַלְתָּנִי *Pi. 2 perf. suff.* Ps 119,49. [יִחֵל]
יִחַלְתִּי *1 perf.* Ps 119, 43.74.*81*.*114*.147. [יִחַלְתִּי]
וְיִחֲלוּ, וְיִחֵלוּ *3 pl.* Ez 13,6 ‖ Job 29,21.23.
יִחַלְנוּ *1 pl.* Ps 33,22.
מְיַחֵל *pt.* Ps 69,4.
הַמְיַחֲלִים *pl.* Ps 31,25.147,11
לַמְיַחֲלִים Ps 33,18.
יַחֵל *imper.* Ps 130,7.*131*,*3*.
אֲיַחֵל *1 impf.* Ps 71,14 ‖ Job 6, 11.13,15.14,14.
וַאֲיַחֲלָה Job 30,26.
יְיַחֵל *1 impf.* Mich 5,6.
יְיַחֵלוּ *3 pl.* Jes 42,4. [יְיַחֲלוּ]
יְיַחֲלוּן Jes 51,5. [יְיַחֵלוּן]
נוֹחֲלָה *Ni. 3 perf. f.* Ez 19,5. [נוחל]
וַיִּיָּחֶל *3 impf.* Gn 8,12 ‖ 1S 13,8.
הוֹחָלְתִּי, הוֹחַלְתִּי *Hi. 1 perf.* Ps 38,16.130,5 ‖ Job 32, 11. [הוחיל]
וְהוֹחַלְתִּי Job 32,16.
הוֹחִילִי, הוֹחִילִי *imper. f.* Ps 42,9.12.*43*,*5*.
אוֹחִיל *1 impf.* 2R 6,33 ‖ Thr 3, 21.24.
אוֹחִילָה, אֹחִילָה 2S 8,14 ‖ Mich 7,7.

תּוֹחֵל *2 impf.* 1S 10,8.

וַיּוֹחֶל Q. *3 impf.* 1S 13,8.

[יָחִיל] וְיָחִיל

sperans.

Thr 3,26.

## תּוֹחֶלֶת

exspectatio, spes.

Prv 10,28.13,12.

וְתוֹחֶלֶת Prv 11,7.

תּוֹחַלְתִּי *suff.* Ps 39,8.

וְתוֹחַלְתִּי Thr 3,18.

תֹּחַלְתּוֹ Job 41,1.

אחוּלָה v. n. pr.; Jer 4,19 v. חול II

## יָחַם°

incalescere (libidine). Conf. חָמַם et חֵמָה.

בא על שני משקלים כזָמַם ויָזַם; ונאמר על המום תאות המשגל (ברונסט), ודוגמתו בערבית בוא״ו ת׳ יו״ד. לד״ק יחמתני אמי הוא מבנין הקל (ע׳ מכלול); יש מחברין לו גם הנחמים באלים ע״מ נֵאָרִים.

יֶחֱמַתְנִי (=יִחֲמַ׳) *Pi. 3 perf. suff.* Ps 51,7.

יַחֵם *inf. cs.* Gn 30,41.31,10.

לְיַחֲמֶנָּה (al. לְיַחְמָ׳) *suff.* Gn 30, 21.

———v. n. pr.———

יַחְמוּר v. p. 237ᵇ, sub חֲמוֹר

## יָחֵף

discalceatus, pedibus nudis; *subst.* nuditas pedum.

תה״ש וכן בערבית ובסורית, לד״ק הוא מן חַף, כלומר הרגל נקיה ממנעלים (בארפוס), ולד״א ע״ש החפוף, הגרידה והחכוך (רייבונג); ובא ג״כ כשם מֻפשט על יחיפות הרגלים.

2S 15,30.

וְיָחֵף Jes 20,2.3.4.

מִיָּחֵף Jer 2,25.

———אָחַר v. יָחַר———

## יָחַשׂ°

*Hith.* censeri, nomen dare in tabulas genealogicas inscribendum; *inf.* stemma, genealogica, index; qui in genealogia continentur.

ענין כתבי יחוס ותולדות המשפחות ידוע, והיה נהוג ביחוד אחרי גלות בבל מפני התערבות בבני הנכר.

[הִתְיַחֵשׂ] הִתְיַחְשׂוּ *Hith. 3 perf. pl.* 1Ch 5,17.9,1.

[מִתְיַחֵשׂ] הַמִּתְיַחְשִׂים *pt. pl.* Esr 2,62 ‖ Neh 7,64.

הִתְיַחֵשׂ *inf. cs.* Esr 8,3 ‖ 2Ch 31,17.19.

בְּהִתְיַחֵשׂ 1Ch 5,7.

לְהִתְיַחֵשׂ Neh 7,5 ‖ 1Ch 5,1 ‖ 2Ch 12,15.

וּלְהִתְיַחֵשׂ 31,18.

הִתְיַחְשָׂם *suff.* 1Ch 7,5.9,22 ‖ 2Ch 31,16.

וְהִתְיַחְשָׂם Esr 8,1 ‖ 1Ch 4,33.7,7. 9.40.

———טוב v. מֵיטַב, יָטַב———

## יַיִן, יָיִן

vinum; = עֲנָבִים uvae; crapula.

בערבית וין, ולפי הנראה בא השם מן המזרח למערב; בדרז״ל נמצא גם ברבים יֵינוֹת; י״נ חבקוק ב׳ ה׳: ואף כי הַיַּיִן בוגד, ובנחמיה ה׳ י״ח: וְיַיִן עשרת ימים בכל־יום להרבה.

Gn 19,32.33.34.35.27,25 ‖ Ex 29, 40 ‖ Lev 10,9.23,13 ‖ Nu 6,3.20. 28,14 ‖ Jos 9,4 ‖ Jud 13,4.7 ‖ 1S 1, 24.10,3.16,20.25,18 ‖ 2S 16,1 ‖ Jes 5,11.22.16,10.22,13. 24,9.28,1.29, 9.55,1.56,12 ‖ Jer 13,12².23,9.35, 2.5².6².8.*14*.40,10.12 ‖ Hos 9,4 ‖ Joel 1,5 ‖ Am 2,12.6,6 ‖ Mich 6, 15 ‖ Zach 9,15.10,7 ‖ Ps 60,5 ‖ Prv 21,17.23,20.31.31,4 ‖ Job 1,13. *18* ‖ Neh 2,1.5,18.13,15.

וְיַיִן Nu 15,5.7.10 ‖ Dt 28,39.29,5 ‖ Jud 13,14 ‖ 1S 1,15 ‖ Jer 48,33 ‖ Ez 44,21 ‖ Hos 4,11 ‖ Ps 75,9.104, 15 ‖ Prv 31,6 ‖ Eccl 10,19 ‖ 1Ch 12,40(41) ‖ 2Ch 2,9.

וָיַיִן, וְיָיִן Gn 14,18 ‖ Jud 19,19 ‖ Jes 5,12 ‖ Thr 2,12 ‖ Dan 10,3 ‖ Neh 5,15 ‖ 2Ch 11,11.

הַיַּיִן, הַיָּיִן Gn 9,21 ‖ Nu 6,4 ‖ Jos 9,13 ‖ Jud 13,14 ‖ 1S 25,37 ‖ Jes 24,11. 28,7 ‖ Jer 25,15 ‖ Hab 2, 5 ‖ Hag 2,12 ‖ Prv 20,1. 23,30 ‖ Cant 2,4 ‖ Esth 5,6.*7*,*2*.7,7.8 ‖ Neh 2,1 ‖ 1Ch 27,27.

וְהַיַּיִן 2S 16,2 ‖ 1Ch 9,29 ‖ 2Ch 2, 14.

בְּיַיִן Prv 9,5.

בַּיַּיִן, בְּיָיִן Gn 49,11 ‖ 2S 13,28 ‖ Jes 28,7 ‖ Joel 4,3 ‖ Eccl 2,3 ‖ Esth 1,10.

וּבַיַּיִן Dt 14,26.

כְּיַיִן Job 32,19.

לַיַּיִן Mich 2,11.

מִיָּיִן, מִיַּיִן Gn 49,12 ‖ Nu 6,3 ‖ Jes 51,21 ‖ Hos 7,5 ‖ Ps 78,65 ‖ Cant 1,2.4.4,10.8,2.

יֵין *cs.* Dt 32,38.

וְיֵין Am 2,8 ‖ Prv 4,17 ‖ Esth 1,7 ‖ Dan 1,16.

בְּיֵין Ez 27,18.

וּבְיֵין Dan 1,8.

כְּיֵין Hos 14,8 ‖ Cant 7,10.

וּמִיֵּין Dan 1,5.

יֵינִי *suff.* Cant 5,1.

[יֵינְךָ] יֵינֶךָ Eccl 9,7.

יֵינֵךְ 1S 1,14.

מִיֵּינוֹ Gn 9,24.

יֵינָהּ Prv 9,2.

מִיֵּינָהּ Jer 51,7.

יֵינָם Dt 32,33 ‖ Am 5,11.9,14 ‖ Zeph 1,3.

———יַךְ K. 1S 4,13 v. יַד———

## יָכַח°

Ni. convinci; *recipr.* disceptare cum aliquo. *Hi.* ius dicere, indicare; attribuere, destinare alicui; diiudicare lites; probare, defendere causam suam in foro; admonere; arguere, reprehendere; castigare, punire.

קרוב אל נכח, המוכיח ישים נכח פני איש מכשול עונו ויַגִּיד חטאתו נֶגְדּוֹ (ובגרמנית: יעמאנדעם עטוואס פֿאָרשטעללען), והמתוכחים יעמדו זה מול זה ויעריכו טענותיהם זה לקבל זה (געגענאיבערשטעללען); מן יכח בעברית תוכחה ומן קְבַל בדרז״ל קובלנא. להמבארים וְנֹכַחַת כבינוני שעורו ונֹכַחַת אָתְּ;

וְהוֹכִיחַ בדברים לר"ק מקור כמו לְהַכֹּף שלפניו, וי"מ כצווי (= הוֹכֵחַ) כמו ונשאת שלאחריו, כלומר: השתדל לסתור את דבריו.

וְנֹכָחַת [נוֹכַחַת (= וְנֹכַחַתְּ; al. *pt. f.*) *Ni. 2 perf. f. p.* Gn 20,16.

נוֹכֵחַ *pt.* Job 23,7.

וְנִוָּכְחָה *1 impf. pl.* Jes 1,18.

הֹכִיחַ *Hi. 3 perf.* Gn 24,44.

וְהוֹכִיחַ, וְהוֹכִחַ Gn 21,25 ‖ 2R 19,4 ‖ Jes 2,4.11,4.37,4 ‖ Mich 4,3.

הֹכַחְתָּ *2 perf.* Gn 24,14.

וְהֹכַחְתִּיו *1 perf. suff.* 2S 7,14.

מוֹכִיחַ *pt.* Ez 3,26 ‖ Am 5,10 ‖ Prv 25,12.28,23 ‖ Job 9,33.32,12. 40,2.

וּמוֹכִיחַ Prv 9,7.

וְלַמּוֹכִיחַ Jes 29,21.

וְלַמּוֹכִיחִים *pl.* Prv 24,25.

הוֹכֵחַ *inf. abs.* Lev 19,17 ‖ Prv 15,12 ‖ Job 6,25.13,10.15,3.

וְהוֹכֵחַ Job 13,3.

וְהוֹכִיחַ *cs.* Prv 19,25.

לְהוֹכִיחַ Hab 1,12.

הֲלְהוֹכַח *interrog.* Job 6,26.

הוֹכַח *imper.* Prv 9,8.

אוֹכִיחַ *1 impf.* Job 13,15.

אוֹכִיחֲךָ, אוֹכִחֲךָ *suff.* Ps 50,8. 21.

תּוֹכִיחַ *2 impf.* Lev 19,17.

תּוֹכַח (נס"א) Prv 9,8.

תּוֹכִיחֵנִי *suff.* Ps 6,2.38,2.

יוֹכִיחַ *3 impf.* Jes 11,3 ‖ Ps 94, 10 ‖ Prv 3,12.30,6 ‖ Job 6,25.13. 10.

יוֹכַח (נס"א) Hos 4,4.

וְיוֹכַח (al. וְיוֹכַח) Job 16,21 ‖ 1Ch 12,17(18).

וַיּוֹכַח Gn 31,42 ‖ Ps 105,14 ‖ 1Ch 16,21.

וְיוֹכִיחֵנִי *suff.* Ps 141,5.

יֹכִחֲךָ [יֹכִיחֶךָ] Job 22,4.

יוֹכִחֶנּוּ Job 5,17.

וְתוֹכִיחוּ *2 pl.* Job 19,5.

וְיוֹכִיחוּ *3 pl.* 31,37.

תּוֹכִחֲךָ *f. suff.* Jer 2,19.

וְהוּכַח *Ho. 3 perf.* Job 33,19.

יִתְוַכָּח [הִתְוַכֵּחַ] *Hith. 3 impf.* Mich 6,2.

## תּוֹכֵחָה

castigatio, poena.
Hos 5,9.

וְתוֹכֵחָה 2R 19,3 ‖ Jes 37,3.

תּוֹכֵחוֹת *pl.* Ps 149,7.

## תּוֹכַחַת

demonstratio, vindicatio iuris sui, defensio; reprehensio; castigatio (verbis); castigatio, poena.

השבעים קורין באיוב י"ג ו': שמער־נא תּוֹכַחַת־פִּי.

Prv 10,17.12,1.13,18.15,5.10.31. 32.27,5.

וְתוֹכַחַת Prv 5,12.29,15.

תּוֹכַחְתִּי *suff.* Hab 2,1 ‖ Prv 1,30. Job 13,6.

וְתוֹכַחְתִּי Ps 73,14 ‖ Prv 1,25.

לְתוֹכַחְתִּי Prv 1,23.

בְּתוֹכַחְתּוֹ Prv 3,11.

תּוֹכָחוֹת *pl.* Ps 38,15 ‖ Prv 29,1 ‖ Job 23,4.

בְּתוֹכָחוֹת Ps 39,12.

תּוֹכְחוֹת *cs.* Prv 6,23.

וּבְתֹכְחוֹת, וּבְתוֹכְחוֹת Ez 5,15. 25,17.

## יָכוֹל, יָכֹל

valere, posse; efficere; praevalere.

יש דוגמתו בע־בית (בוא"ו ת' יו"ד) ובאשורית; בארמית: יכל או כְּהַל, ובדרז"ל שגור הרבה; ואמר הרד"ק שהשורק בא בעתיד ת' חולם שלא יתחלף עם ששרשם אכל; ולפי דעתו כי־כל תּוּכַל דאיוב הוא מקור, כמו יָכֹל תוכל. מקור הנסמך יְכֹלֶת בא ע"מ יְבֹשֶׁת המים. וַתּוּכָל דירמיה כמו וַתּוּכָלִי, ולשון תמיהא הוא: היתכן שבדבר אחד שתדברי (אלי, אבי ואלופי אתה) תנצחי ותצליחי? כן פי' שד"ל, ולרד"ק כתרגומו וְאַסְגִּית, כלומר הרבית לעשות רעות ככל יכלתך. וי"נ במשלי ל' א': לָאִיתִי אֵל לָאִיתִי אֵל וָאֻכָל (ע' אורשריפט צד ס"א). יוכלו דאיכה ד' י"ד למדנחאי חסר. השבעים קורין בנחמיה ג' ל"ד הֲיָכֹלוּ ת' הַיְכַלּוּ.

Gn 32,26.45,1 ‖ Ex 40,35 ‖ 1S 4, 15 ‖ 2S 3,11 ‖ 1R 5,17.13,4.14,4 ‖ Jes 7,1 ‖ 1Ch 21,30 ‖ 2Ch 7,7.32, 14.

יָכְלָה *3 perf. f.* Gn 36,7 ‖ Ex 2,3.

וְיָכָלְתָּ *2 perf.* Ex 18,23.

יָכֹלְתִּי *1 perf.* Gn 30,8 ‖ Jud 8,3 ‖ Ps 40,13.

יְכָלְתִּיו *suff.* Ps 13,5.

יָכְלוּ, יָכֹלוּ *3 pl.* Gn 13,6.37,4. 45,3 ‖ Ex 7,21.24.8,14.9,11.12,39. 15,23 ‖ Nu 9,6 ‖ Jos 15,63.17,12 ‖ Jud 2,14.14,14 ‖ 1R 8,11.9,21 ‖ 2R 3,26.4,40.16,5 ‖ Jes 46,2 ‖ Ob 7 ‖ Jon 1,13 ‖ Ps 36,13.129,2 ‖ Esr 2,59 ‖ Neh 7,61 ‖ 2Ch 5,14.7,2.29, 34.30,3.32,13.

וְיָכֹלוּ Jes 38,22.

יָכוֹל, יָכֹל *inf. abs.* Nu 13,30 ‖ 1S 26,25.

הֲיָכוֹל, הֲיָכֹל *interrog.* Nu 22, 38 ‖ 2Ch 32,13.

יְכֹלֶת *cs.* Nu 14,16 ‖ Dt 9,28.

אוּכַל, אוּכָל *1 impf.* Gn 19,19. 22.31,35 ‖ Nu 11,14.22,6.11.18. *24,13*.37.38 ‖ Dt 1,9.7,17.31,2 ‖ Jud 11,35 ‖ 1S 17,9.39 ‖ 1R 13,16. 20,9 ‖ Jes 1,13.29,11 ‖ Jer 18,6. 20,9.36,5 ‖ Ez 47,5 ‖ Ps 101,5.139, 6 ‖ Job 31,23 ‖ Ruth 4,6[2] ‖ Thr 1, 14 ‖ Esth 8,6[2] ‖ Neh 6,3.

הַאוּכַל *interrog.* 2S 12,23.

תּוּכַל, תּוּכָל *2 impf.* Gn 15,5 ‖ Ex 18,18.33,20 ‖ Dt 7,22.12,17. 14,24.16,5.17,15.22,3.28,27.*35* ‖ Jos 7,13 ‖ 1S 17,33.26,25 ‖ 1R 22, 22 ‖ 2R 18,23 ‖ Jes 36,8 ‖ Hab 1, 13 ‖ Job 33,5 ‖ Job 42,2 ‖ Esth 6, 13 ‖ 2Ch 18,22.

וַתּוּכָל Gn 32,29 ‖ Jer 20,7.

תּוּכְלִי *2 f.* Jes 47,11.12.

וַתּוּכָל (= וַתּוּכְלִי) Jer 3,5.

יוּכַל, יוּכָל *3 impf.* Gn 13,16 44,22.48,10 ‖ Ex 10,5.19,23 ‖ Dt 21,16.22,19.29.24,4 ‖ 1S 3,2.6,20. 17,9 ‖ 1R 3,9 ‖ 2R 18,29 ‖ Jes 16, 12.36,14.57,20 ‖ Jer 14,9.19,11. 38,5.44,22.49,10.23 ‖ Ez 7,19.33,

12‖Hos 5,13‖ Zeph 1,18 ‖ Ps 78,20 ‖ Job 4,2‖Eccl 1,8.15$^{2}$.6,10.7,13.8,17$^{2}$‖ Dan 10,17 ‖ 2Ch 32,14.15.

הֲיוּכַל *interrog.* Ps 78,19.

וַיֻּכָל Hos 12,5.

תּוּכַל *3 f.* Jes 59,14 ‖ Am 7,10 ‖ Prv 30,21.

נוּכַל *1 pl.* Gn 24,50.29,8.34,14.44,26$^{2}$ ‖ Nu 13,30.31 ‖ Jos 9,19 ‖ Jud 16,5.21,18‖Neh 4,4.

וְנוּכְלָה (נס״א) Jer 20,10.

תּוּכְלוּ *2 pl.* Jos 24,19 ‖ Jud 14,13‖Jer 13,23.

יוּכְלוּ, יָכְלוּ, יוּכְלוּ, יוּכָלוּ *3 pl.* Jos 7,12.15,63‖2S 17,11‖Jes 56,10 ‖ Jer 1,19.*15,20*.5,22.6,10.11,11.20,11 ‖ Hos 8,5 ‖ Ps 18,39.21,12‖Cant 8,7‖Thr 4,14.

יוּכְלוּן Gn 43,32.44,1.

## [מִיכָל] מִיכַל *cs.*

rivulus.

לרב המפרשים פלג מים, ושרשו יָכַל = כּוּל, וכבדרז״ל אַמַּת המים; להשבעים (נוסחא רומית) מדת עת קטנה, ע״ש מורה השעות של מים שהיה נהוג בשנים קדמונית; וי״נ מוּל או מִמּוּל המים וסומכין על נוסחא אחרת, וי״ת ירדנא (ואולי יש לגרוס מִיבַל).

2S 17,20.

——— v. ch. et n. pr. ———

## יָלַד, יָלַד

parere; gignere, creare; *Pi.* parturientem adiuvare; *pt. f* obstetrix; *Hi.* parere facere fecundare, gignere; parere; *Hith.* nomen dare in tabulas genealogicas inscribendum.

יליד כל לשונות בני שם, בארמית ובסורית ביו״ד כבעברית, באשורית באל״ף ת׳ היו״ד, ובערבית, כושית וצבית בוא״ו. ונשאר זכרה בעברית ובארמית בשם וָלָד. השבעים קורין בצפניה ב׳ ב׳: בטרם לא־תִהְיוּ כְּמוֹץ עֹבֵר ת׳ בטרם לֶדֶת חק כְּמוֹץ עָבַר יוֹם; בקצת נוסחאות בנחמיה י״ב י׳ ואלישיב הוֹלִיד את־יוידע, והוא נגד המס״ק (ע׳ מ״ש), ובדה״א ב׳ מ״ח יָלְדָה ת׳ יָלַד, וכן תרגמו השבעים.

Gn 4,18$^{3}$.10,8.13.15.24$^{2}$.26.22,23.25,3‖Jes 49,21 ‖ Jer 17,11 ‖ 1Ch 1,10.11.13.18$^{2}$.20.2,48.

וְיָלַד (נס״א) Ps 7,15.

יְלָדְךָ, יְלָדְךָ *suff.* Dt 32,18‖Prv 23,22.

יְלָדוֹ Job 38,29.

יָלְדָה, יָלְדָה *3 f.* Gn 4,22.16,1.15.19,38. 21,3.9. 22,20.23. 24,24.47. 25,12. 30,1.21.25. 34,1. 36,4.5.41,50.*46,20*.44,27.46,15 ‖ Nu 26,59‖Jud 8,31.13,2 ‖ 1S 2,5‖2S 12,15.21,8$^{2}$‖1R 1,6 ‖ Jes 51,18.54,1.66,7.8‖Jer 14,5‖Mich 5,2‖Ruth 4,12 ‖ 1Ch 1,32. 2,4.17.46.4,18.7,14$^{2}$.18.

וְיָלְדָה Ex 21,4‖Lev 12,2.

יְלָדַתְנִי *suff.* Jer 20,14.

יְלָדַתְךָ, יְלָדַתְךָ Jer 22,26 ‖ Cant 8,5.

יְלָדַתּוּ Ruth 4,15.

יָלַדְתְּ, יָלַדְתִּי, יָלַדְתְּ *2 f.* Jud 13,3‖1S 4,20‖Ez 16,20.

וְיָלַדְתְּ Jud 13,3.

יְלִדְתַּנִי *suff.* Jer 15,10.

יְלִדְתַּנִי K., יְלִדְתָּנוּ Q. Jer 2,27.

יָלַדְתִּי, יָלַדְתִּי *1 perf.* Gn 21,7.29,34.30,20‖1R 3,21 ‖ Jes 23,4 ‖ Ruth 1,12‖1Ch 4,9.

יְלִדְתִּיךָ *suff.* Ps 2,7.

יְלִדְתִּיהוּ Nu 11,12.

יָלְדוּ, יָלְדוּ *3 pl.* Gn 31,43 ‖ Ez 23,37.31,6‖Hos 5,7.

וְיָלְדוּ, וְיָלְדוּ Gn 6,4.31,8$^{2}$ ‖ Ex 1,19‖Dt 21,15.

יָלַדְנוּ *1 pl.* Jes 26,18.

יֹלֵד, יֹלֵד יוֹלֵד K.. וְיוֹלֵד Q. *pt.* Jer 30,6‖Prv 17,21.23,24.

וְהַיֹּלְדָהּ *suff.* Dan 11,6.

יְלָדָיו [יְלָדִים] *pl. suff.* Zach 13,3$^{2}$.

יוֹלֵדָה *f.* Jes 21,3 ‖ Hos 13,13 ‖ Mich 5,2.

כַּיּוֹלֵדָה Jes 13,8.42,14‖ Jer 6,24.*22,23.50,43*.30,6.49,24 ‖ Mich 4,9.10‖Ps 48,7.

יֹלֶדֶת Gn 17,19‖Jer 15,9.

וְיֹלֶדֶת Jes 7,14‖Jer 31,8(7).

הַיֹּלֶדֶת Lev 12,7.

וְיֹלַדְתְּ Gn 16,11‖Jud 13,5.*7*.

[יוֹלַדְתֶּךָ] יוֹלַדְתֶּךָ *suff.* Prv 25,25.

לְיוֹלַדְתּוֹ Prv 17,25.

לְיוֹלַדְתָּהּ Cant 6,9.

יוֹלַדְתְּכֶם Jer 50,12.

הַיֹּלְדוֹת *pl.* Jer 16,3.

[יִלּוֹד] הַיִּלּוֹד *pt. pass.* 1R 3,26.*27*.

יְלוּד *cs.* Job 14,1.15,14.25,4.

הַיִּלּוֹדִים *pl.* 1Ch 14,4.

וְיָלֹד *inf. abs.* Job 15,35.

לֶדֶת *cs.* Zeph 2,2‖Job 39,1.

בְּלֶדֶת Gn 16,16.25,26.

לָלֶדֶת Gn 4,2.25,24 ‖ Jes 26,17 ‖ Eccl 3,2.

לָלַת (= לָלֶדֶת) 1S 4,19.

מִלֶּדֶת Gn 16,2.29,35.30,9.

לְלִדְתִּי *suff.* 1R 3,18.

לְדִתָּהּ Gn 38,27.

בְּלִדְתָּהּ Gn 35,16.17.38,5.28.

לִדְתָּנָה Job 39,2.

אֵלֵד *1 impf.* Gn 18,13.

וָאֵלֵד 1R 3,17.

תֵּלְדִי *2 impf. f.* Gn 3,16.

[יֵלֵד] יֵלֶד (נס״א) *3 impf.* Prv 27,1.

תֵּלֵד *f.* Gn 17,17.21 ‖ Lev 12,5 ‖ Dt 25,6.28,57‖Job 24,21.

וְתֵלֵד Gn 30,3.

וַתֵּלֶד Gn 4,1.17.20.25. 16,15.19,37. 21,2. 22,24. 24,36. 25,2. 29,32.33.*34.35.38,4*.30,5.7.10.12.17.19.23.*38,3*.35,16.36,4.12.14. 38,5.46,18.*25* ‖ Ex 2,2.22.6,20.23.25 ‖ Nu 26,59‖Jud 11,2.13,24‖ 1S 1,20.2,21.4,19‖2S 11,27.12,24‖1R 3,18.11,20‖2S 4,17‖Jes 8,3 ‖ Hos 1,3.6.8 ‖ Ruth 4,13 ‖ 1Ch 2,19.21.24.29.35.49.4,6. 7,16.23 ‖ 2Ch 11,19.20.

תֵּלְדוּ *2 pl.* (נס״א) Jes 33,11.

יֵלְדוּ *3 pl.* Jes 65,23.

וַיֵּלֵדוּ Gn 20,17.

יֵלֵדוּן Hos 9,16.

וַתֵּלַדְנָה *f.* Jer 29,6.
וַתֵּלַדְנָה Ez 23,4.
וַתֵּלַדְןָ Gn 30,39.
נוֹלַד *Ni. 3 perf.* Eccl 4,14 ‖ 1Ch 2,3.9.3,1.4.20,6.26,6.
נוֹלְדוּ־ *3 pl.* 1Ch 3,5.
נוּלְּדוּ 1Ch 20,8.
נוֹלָד *pt.* 1R 13,2 ‖ Ps 22,32 ‖ 1Ch 22,9(8).
הַנּוֹלַד־ Gn 21,3.
וְהַנּוֹלָד Esr 10,3.
הַנּוֹלָדִים *pl.* Gn 48,5 ‖ 1Ch 7,21.
[בְּהִוָּלֵד] בְּהִוָּלֶד (נס״א) *inf. cs.* Gn 21,5.
הִוָּלְדוֹ *suff.* Eccl 7,1.
הִוָּלְדָהּ Hos 2,5.
[אִוָּלֵד] אִוָּלֶד *1 impf.* (נס״א) Job 3,2.
תִּוָּלֵד *2 impf.* Job 15,7.38,21.
יִוָּלֵד, יִוָּלֶד *3 impf.* Gn 17,17 ‖ Lev 22,27 ‖ Dt 15,19 ‖ Jes 66,8 ‖ Prv 17,17 ‖ Job 11,12.
וַיִּוָּלֵד Gn 4,18.46,20 ‖ Nu 26,60.
יִוָּלְדוּ, יִוָּלֵדוּ *3 pl.* Dt 23,9 ‖ Ps 78,6.
וַיִּוָּלְדוּ Gn 10,1 ‖ 2S 3,2.5,13.14, 27 ‖ Job 1,2.
[יַלֵּד] הַמְיַלֶּדֶת *Pi. pt. f.* Gn 35, 17.38,28 ‖ Ex 1,19.
הַמְיַלְּדֹת *pl.* Ex 1,17.19.21.
לַמְיַלְּדֹת Ex 1,15.18.20.
[יַלֵּד] בְּיַלֶּדְכֶן *inf. suff.* Ex 1,16.
יֻלַּד, יֻלַּד, יוּלַּד, יוּלַּד *Pu. 3 perf.* Gn 4,26.10,21.25.35,26.41,50.46, 22.27 ‖ Jud 18,29 ‖ 2S 21,20 ‖ Jes 9,5 ‖ Jer 20,15 ‖ Ps 87,4.6.5 ‖ Job 5,7 ‖ Ruth 4,17 ‖ 1Ch 1,19.
יֻלְּדָה *3 f.* Gn 24,15.
יֻלַּדְתִּי *1 perf.* Jer 20,14.
יֻלְּדוּ, יֻלָּדוּ *3 pl.* Gn 6,1.36,5.50, 23 ‖ 2S 3,5.21,22 ‖ Ps 90,2.
יֻלַּדְתֶּם *2 pl.* Jer 22,26.
הַיּוּלָּד *pt.* Jud 13,8.
הוֹלִיד, הוֹלִד, הֹלִיד *Hi. 3 perf* Gn 11,27².25,19 ‖ Nu 26,29.58. Ez 18,14 ‖ Job 38,28 ‖ Ruth 4,18. 19².20².21² 22² ‖ Neh 12,10².11² ‖ 1Ch 2,10².11². 12².13.18.20².22. 36².37².38².39².40².41².44².46.4, 2².8.11.12.14².5,30².31².32².33. 33.*37*.34.*38*.34.35².36.38.39².40². 7,32.8,1.8.11.31.33.*9*,*39*³.34.36². 36.*9*,*42*.37.*9*,*43*.9,38.40.42².
וְהוֹלִיד Ez 18,10 ‖ Eccl 5,13 ‖ 1Ch 8,7.
וְהוֹלִידָהּ *suff.* Jes 55,10.
הוֹלַדְתָּ *2 perf.* Gn 48,6.
הוֹלִידוּ, הוֹלִדוּ *3 pl.* Lev 25,45 ‖ Ez 47,22.
הַמּוֹלִיד *pt.* Jes 66,9.
הַמּוֹלִדִים Jer 16,3.
וְהוֹלִיד *inf. abs.* Jes 59,4.
הוֹלִידוֹ *suff. cs.* Gn 5,4.7.10.13 16.19.22.26.30.11,11.13.15.17.19. 21.23.25.
[הוֹלִיד] וְהוֹלִידוּ *imper. pl.* Jer 29,6.
אוֹלִיד *1 impf.* Jer 66,9.
תּוֹלִיד *2 impf.* Dt 4,25.28,41 ‖ 2R 20,18 ‖ Jes 39,7.45,10.
יוֹלִיד *3 impf.* Gn 17,20 ‖ Eccl 6,3.
וַיּוֹלֶד Gn 5,3.4.*7.9.10.13.16.19.22.* *26.30.11,11.13.17.19.21.23.25.* 6. 9.12.15.18.21.25.28.32.6,10.11, 12.14.16.18.20.22.24.26 ‖ Jud 11,1 ‖ 1Ch 1,34.5,37.8,9.14,3 ‖ 2Ch 11,21.13,21.24,3.
[הוּלַד] הוּלֶּדֶת, הֻלֶּדֶת *Ho. inf.* Gn 40,20 ‖ Ez 16,4.5.
[הִתְיַלֵּד] וַיִּתְיַלְדוּ *Hith. 3 impf. pl.* Nu 1,18.

יֶלֶד

natus, filius; puer, adolescens; *pl.* proles.

Jes 9,5 ‖ Jer 31,20(19) ‖ Eccl 4, 13.

וָיֶלֶד Gn 4,23.44,20.
הַיֶּלֶד, הַיָּלֶד Gn 21,8.14.15.16 37,30 ‖ Ex 2,3.6.7.8.9².10 ‖ 2S 12. 15 ‖ 18⁴.19².21².22² ‖ 1R 3,25.14, 12.17,21².22.23 ‖ 2R 4,18.34² ‖ Joel 4,3 ‖ Ruth 4,16 ‖ Eccl 4,15.
בַּיֶּלֶד Gn 42,22.
לַיֶּלֶד 2R 4,26.
יְלָדִים *pl.* 1S 1,2 ‖ 2R 2,24 ‖ Zach 8,5 ‖ Dan 1,4.
וִילָדִים Esr 10,1.
הַיְלָדִים Gn 33,1.5².13.14 ‖ Ex 1, 17.*18* ‖ 1R 12,8.10.14 ‖ Jes 57,5 ‖ Dan 1,10.13.15 ‖ 2Ch 10,8.10.14.
וְהַיְלָדִים Jes 8,18 ‖ Dan 1,17 ‖ Neh 12,43.
יַלְדֵי־ *cs.* Jes 57,4.
וְיַלְדֵי Hos 1,2.
וּבְיַלְדֵי Jes 2,6.
מִיַּלְדֵי Ex 2,6.
יְלָדַי *suff.* Gn 30,26 ‖ 2R 4,1.
יְלָדָיו, יְלָדָו Gn 32,23 ‖ Jes 29,23 ‖ Job 38,41.
יְלָדֶיהָ Ex 21,22 ‖ Ruth 1,5.
וִילָדֶיהָ Gn 33,2.7 ‖ Ex 21,4.
וְיַלְדֵיהֶם Job 21,11.
יַלְדֵיהֶן Gn 33,2 ‖ Jes 11,7 ‖ Job 39,3 ‖ Thr 4,10.
וְיַלְדֵיהֶן Gn 33,6.

[יַלְדָּה] הַיַּלְדָּה

puella, virgo.

Gn 34,4.

וְהַיַּלְדָּה Joel 4,3.
[יְלָדוֹת] וִילָדוֹת *pl.* Zach 8,5.

[יַלְדוּת] הַיַּלְדוּת

adolescentia; iuventus, robur iuventutis.

Eccl 11,10.

[יַלְדֻתְךָ] יַלְדֻתֶךָ *suff.* Ps 110,3.
בְּיַלְדוּתֶךָ Eccl 11,9.

[יָלִיד] יְלִיד *cs.*

natus, filius.

ע״מ נָשִׂיא, נְשִׂיא, נָתִיב, נְתִיב.

Gn 17,12.*27*.13 ‖ Jer 2,14.

וִילִיד Lev 22,11.
[יְלִידִים] יְלִידֵי, יְלִדֵי *pl. cs.* Gn 14,14.17,23 ‖ Dt 13,22.28 ‖ Jos 15, 14.

וְתוֹלָלֵינוּ *pl. suff.* [תּוֹלָל?

vexator.

לר"ק שרשו יָלַל ע"מ תּוֹשָׁב, הובא נ"כ באות ת"ו, ע' הערתנו שם; ר' יוסף הלוי גורס וְחוֹלָלֵינוּ מענין מחוללות.

Ps 137,3.

—— לֶעַע v. יָלַע ——

## יַלֶּפֶת

porrigo, impetigo, scabies.

בערבית שרש ולף הוראתו חבור (שמהו סותרין קצת אלוף, כלומר חָבֵר, ואלף ע"ש חִבּוּר המאות, וקרוב אל לפף הארמי ואל לָפַת העברי), ונקראת כן דמכה ע"ש הליחות הדבקה (קלעבריג), או ע"ש שהיא מתדבקת מאיש לאיש; חז"ל פירשו חזית המצרית, שמלפפת והולכת עד יום המיתה.

Lev 21,20.*22*,*22*.

—— conf. לָפַת ——

## יֶלֶק

locustae species (bruchus).

ע"ש שמלחך ומלקק את ירק השדה.

Nah 3,16.

וְיֶלֶק Ps 105,34.

הַיֶּלֶק, הַיָּלֶק Joel 1,4².2,25.

כְּיֶלֶק Jer 51,27.

כַּיֶּלֶק, כַּיָּלֶק Jer 51,14 ‖ Nah 3,15².

—— conf. לָקַק ——

## יָם

mare, fluvius magnus; *hyperb.* vasculum permagnum; plaga occidentalis.

יש דוגמתו גם בערבית (בדגשות המ"ם) ובאשורית, וכן הוא בנסמך, הרץ מן יַם־סוּף; ובא בדרך הפלגה על ים הנחשת; ולפי שהים התיכון (ים פלשתים, ים הגדול) לפאת מערבה של ארץ ישראל קראו לפאת מערב ים, כשמדבר בגבולות א"י, אבל ביחס אל כדור הארץ נקראת כן פאת דרום (תהלים ק"ז ג'), לפי שרב האוקיינוס בדרום העולם. יונתן קורא בירמיה מ"ט כ"ג בַּיָּם (ע' רש"י), וי"ג ביחזק' כ"ו י"ז: נושבת מַעֲמִּים; ר' יוסף הלוי גורס במ"ז ח': אל־אניות הָאִיִּים, והשבעים קורין בכ"ז מ': כל־הַמִּיִּם המוצאים; וי"ג בתהלים ק"ו ז': וימרו עֶלְיוֹן בים־סוף (ע' ע"ח י"ז וכ"ו).

Gn 14,3 ‖ Ex 10,19.15,8.10.23,31.27,12.28,12 ‖ Nu 34,3.6².11.12.35,5 ‖ Dt 3,17.4,49.33,23 ‖ Jos 3,16.12,3².13,27.15,2.5.12.18,14².19 ‖

*24.26.28.30.32.34.36.38.40.42* ‖ 1Ch 1,29.

כְּתוֹלְדֹתָם Ex 28,10.

לְתֹלְדוֹתָם, לְתוֹלְדֹתָם, לְתֹלְדֹתָם Gn 10,32.25,13 ‖ Ex 6,16.19 ‖ 1Ch 5,7.7,2.4.9.8,28.9,9.34.

v. n. pr.:

תּוֹלָד, מוֹלָדָה, מוֹלִיד, אֶלְתּוֹלַד.

—— הָלַךְ v. יָלַךְ ——

וְהֵילִל *Hi. 3 perf.* [יָלַל°

eiulare, lamentari.

קרוב אל אָלַל, ויש לו אח בסורית וקרובים בערבית; לפי הפשיטא, עקילום והירונימוס יִחָבֵר לו גם הילל בן־שחר, ע"כ הובא שנית. ע"ד הנקוד הזר של אֲיֵלִיל דישעיה וחבריו ע' מבוא לנדא"ש צד קט"ו. יהילילו בא ע"מ ארמי; ר"ב יְהוֹלְלוּ, יִתְהוֹלְלוּ או יִתְהַלָּלוּ. וי"ג בתהלים ע"ח ס"ג הֻילָלוּ, ותבנינה לְעַד.

Jer 47,2.

הֵילֵל *imper.* Jes 14,12 ‖ Zeph 11,2.

וְהֵילֵל Ez 21,17.

הֵילִילוּ *pl.* Jes 13,6.23,1.*14*.6 ‖ Jer 25,34.48,20.39.51,8 ‖ Ez 30,2 ‖ Joel 1,11.13 ‖ Zeph 1,11 ‖ Zach 11,2.

וְהֵילִילוּ, וְהֵילִלוּ Jer 4,8 ‖ Joel 1,5 ‖ Am 8,3.

הֵילִילִי *f. sg.* Jes 14,31 ‖ Jer 48,20.49,3.

אֲיֵלִיל *1 impf.* Jer 48,31.

וְאֵילִילָה Mich 1,8.

יְיֵלִיל *3 impf.* Jes 15,2.3.16,7².

תְּיֵלִילוּ *2 pl.* Jes 65,4.

יְיֵלִילוּ *3 pl.* Hos 7,14.

יְהֵילִילוּ Jes 52,5.

## יְלֵל

ululatus.

Dt 32,10.

וִילָלָה [יְלָלָה:

eiulatus.

Zeph 1,10.

יִלְלַת (al. לְ) *cs.* Zach 11,3.

וְיִלְלַת (al. וְיִלְ') Jer 25,36.

יִלְלָתָהּ *suff.* Jes 15,8².

בְּילִידֵי, בְּיִלְדֵי 2S 21,16.18.

מִילִידֵי 1Ch 20,4.

הַיִּלּוֹד [יִלּוֹד:

natus, recens natus.

ע"מ גִּבּוֹר, יִסּוֹר, שִׁכּוֹר.

Ex 1,22 ‖ 2S 12,14.

הַיִּלּוֹדִים, הַיִּלֹּדִים *pl.* Jos 5,5 ‖ 2S 5,14 ‖ Jer 16,3.

## לֵדָה

parere: actus pariendi.

אינו אלא שם ולא מקור כד"ק.

Jer 13,21.

לָלֶדָה 2R 19,3 ‖ Jes 37,3.

מִלֵּדָה Hos 8,11.

## מוֹלֶדֶת

ortus, origo; progenies; cognatus, familia, gens, popularis.

Lev 18,9.11.

מוֹלַדְתִּי *suff.* Gn 24,4.7 ‖ Nu 10,30 ‖ Esth 8,6.

מוֹלַדְתֵּנוּ Jer 46,16.

וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ Gn 43,7.

מוֹלַדְתֶּךָ [מוֹלַדְתְּךָ Gn 31,13.

וּמוֹלַדְתְּךָ Gn 48,6.

וּלְמוֹלַדְתֶּךָ, וּלְמוֹלַדְתְּךָ Gn 31,3.32,10.

וּמִמּוֹלַדְתְּךָ Gn 12,1.

מוֹלַדְתֵּךְ Ruth 2,11.

מוֹלַדְתּוֹ Gn 11,38 ‖ Jer 22,10.

מוֹלַדְתָּהּ Esth 2,10.20.

מוֹלַדְתָּם Ez 23,15.

וּמוֹלְדוֹתַיִךְ, וּמֹלְדֹתַיִךְ *pl. suff.* Ez 16,3.4.

תֹּלְדוֹת, תּוֹלְדֹת, תֹּלְדֹת, *pl. cs.* תּוֹלְדוֹת [תּוֹלָדָה v. תֹּלְדוֹת

generationes, familiae, gentes; genealogia, stemma; ספר ת' historia, origines.

Gn 2,4.5,1.6,9.10,1.11,10.27.25,12.19.36,1.9.37,2 ‖ Nu 3,1 ‖ Ruth 4,18.

לְתֹלְדֹתָיו *suff.* 1Ch 26,31.

תֹּלְדוֹתָם, תּוֹלְדֹתָם Nu 1,20.22.

## יָמִין

dextra manus, pars, dextrum latus; plaga australis, auster.

ע׳ הערה אל אָטֵּר; וְנקראת פאת דרום ימין כי היא לימין האדם בעת פניו למזרח, שנקרא פנים, כמו שנקרא המערב אחור (רד״ק). רש״פ מטעים בתהלים פ׳ י״ח: תהי ידך על־איש, יְמִינְךָ על־בן־אדם וג׳; י״ג בצ״א ז׳ יפל מִיָּדְךָ אלף, ומקביל אל מימינך, ובקל״ז ה׳ תִּכְחַשׁ ימיני. בטעם שֶׁמֶן יְמִינוֹ רבו הפותרים, וראיתי מי שאומר שהכונה על השמוּם בארץ יָמֶן, והוא כפל של רוח, ולהשבעים נוסחא אחרת: רוּחַ צָפוֹן קָשֶׁה, וּבְשֵׁם נָעִים יִקָּרֵא (ע׳ ת״י); ואולי יש לגרוס וְשָׁטָן (עַל) ימינו (ע׳ זכריה ג׳ א׳ ותהלים ק״ט ו׳).

Gn 24,49 ‖ Nu 20,17.22,26 ‖ Dt 2,27.5,29.17,11.20.28,14 ‖ Jos 1,7.23,6 ‖ 1S 6,12.11,2 ‖ 2R 22,2 ‖ Jes 9,19.54,3 ‖ Zach 12,6 ‖ Ps 142,5 ‖ Prv 4,27 ‖ Job 23,9.30,12 ‖ 2Ch 34,2.

וְיָמִין Ps 89,13.

הַיָּמִין Gn 13,9 ‖ Ex 29,22 ‖ Lev 7,32.*8,25.9,21*.33.8,26 ‖ Nu 18,18 ‖ Jos 17,7 ‖ 2S 2,19 ‖ Ez 1,10.

בַּיָּמִין K., מִיָּמִין Q. 2R 12,10.

לַיָּמִין Neh 12,31.

מִיָּמִין 1R 7,39.49 ‖ 2Ch 3,17.4,6.8.7.

יְמִין *cs.* 1S 23,24 ‖ 2S 20,9.24,5 ‖ Hab 2,16 ‖ Zach 4,11 ‖ Ps 77,11.89,43.118,15.*16*.16.144,8.*11*.

בִּימִין Ps 41,10.

לִימִין Jes 63,12 ‖ Ps 109,31.

מִימִין Gn 48,13 ‖ 1S 23,19 ‖ 2R 23,13 ‖ Ez 10,3 ‖ Zach 4,3.

יְמִינִי *suff.* Jer 22,24 ‖ Ps 73,23.137,5.

וִימִינִי Jes 48,13.

בִּימִינִי Jes 44,20.

לִימִינִי Ps 110,1.

מִימִינִי Ps 16,8.

יְמִינְךָ, יְמִינֶךָ Gn 48,18 ‖ Ex 15,6².12 ‖ 2S 2,21 ‖ Jes 41,13 ‖ Ez 39,3 ‖ Ps 21,9.44,4.45,5.48,11.60,7.63,9.80,16.18.89,14.108,7.110,5.121,5.138,7.139,10 ‖ Job 40,14.

23.10,12 ‖ Jes 18,2.27,1.43,16 ‖ Jer 46,18.49,23 ‖ Ez 26,17.18 ‖ Jon 1,4 ‖ Nah 1,4 ‖ Hab 3,8.15 ‖ Zach 9,4.10,11² ‖ Ps 77,20.89,26.

כַּיָּם Jes 57,20 ‖ Jer 6,23.*50,42* ‖ Thr 2,13.

לַיָּם Dt 30,13 ‖ Jes 11,9 ‖ Jer 5,22. ‖ Prv 8,29 ‖ 2Ch 20,2.

מִיָּם Gn 12,8 ‖ Jos 8,9.12.13.11,2.19,34 ‖ 1R 18,44 ‖ Jes 24,14.63,11 ‖ Hos 11,10 ‖ Am 8,12 ‖ Mich 7,12 ‖ Nah 3,8 ‖ Zach 9,10 ‖ Ps 72,8.

וּמִיָּם Jos 11,3 ‖ Jes 49,12 ‖ Ps 107,3.

יָמָּה Gn 28,14 ‖ Ex 10,19.26,22.*37,27*.27.*36,32* ‖ Nu 2,18.3,23 ‖ Dt 3,27 ‖ Jos 5,1.*12,7*.15,4.*11*.8.10.16,3².8.18,12.15.19,34.22,7 ‖ 1R 5,23.7,25 ‖ Jes 11,14 ‖ Ez 45,7.46,19.48,2.*4.5.6.7².8.23.24.25.26.27*.3.16.18.21.34 ‖ Dan 8,4 ‖ 1Ch 9,24 ‖ 2Ch 4,4.

וְיָמָּה Ez 48,10.17.21.

וָיָמָּה Gn 13,14 ‖ Jos 15,46 ‖ Zach 14,4.

הַיָּמָּה Nu 34,5 ‖ Jos 15,12.16,6.8.*17,9.19,29*.19,26.24,6 ‖ Ez 47,8.

לַיָּמָּה Jos 19,11.

יָמָּהּ *suff.* Jer 51,36.

יַמִּים *pl.* Gn 1,10.49,13 ‖ Dt 33,19 ‖ Jud 5,17 ‖ Jes 17,12 ‖ Jer 15,8 ‖ Ez 27,4.25.26.27.28,2.8. ‖ Jon 2,4 ‖ Ps 8,9.24,2.46,3.65,8.69,35.78,27 ‖ Job 6,3 ‖ Dan 11,45.

הַיַּמִּים Neh 9,6.

בַּיַּמִּים Gn 1,22 ‖ Lev 11,9.*10* ‖ Ez 32,2 ‖ Ps 135,6.

מִיַּמִּים Ez 26,17.27,33.34.

——v. chald.——

## יֵמִם] הַיֵּמִם

aquae calidae; *al.* muli.

י״ת גִּבָּרַיָּא, כמו הָאֵימִים, הפשיטא קוראה הַמַּיִם, והירונימוס מוסיף מַיִם חַמִּים, ובאמת נמצאים מעינות חמים בארץ אדום; ולרז״ל המציא עֲנָה את הפרדים ע״י הרכבה.

Gn 36,24.

2S 22,16 ‖ 1R 18,43 ‖ 2R 14,25.25,13 ‖ Jes 5,30.11,15.16,8.21,1.23,2.4.50,2.51,10².60,5 ‖ Jer 48,32².52,17 ‖ Ez 27,3.45,7².47,20² ‖ Am 8,12 ‖ Mich 7,19 ‖ Nah 3,8 ‖ Hab 2,14 ‖ Zach 9,10 ‖ Ps 66,6.68,23.72,8.74,13.78,13.80,12.93,4.106,7.139,9 ‖ Prv 23,34.30,19 ‖ Job 9,8.11,9.14,11.38,8.16.41,23 ‖ Esr 3,7 ‖ 1Ch 18,8 ‖ 2Ch 2,15.8,18.

יַם־ Ex 13,8 ‖ Nu 14,25.*21,4*.33,10 ‖ Dt 1,40.2,1.11,4 ‖ Jos 2,10.24,6 ‖ Jud 11,16 ‖ 1R 9,26 ‖ Ps 106,22.136,13 ‖ Neh 9,9.

בְּיַם־ Ex 15,4 ‖ Jer 49,21 ‖ Ps 106,7.9.136,15.

לְיַם־ Jos 4,23.

מִיַּם־ Ex 15,22.33,31 ‖ Nu 33,11.

הֲיַם־ *interrog.* Job 7,12.

וְיָם Mich 7,12 ‖ Ps 65,6 ‖ Job 28,14.

הַיָּם Gn 1,26.28.9,2.22,17.32,13.41,49 ‖ Ex 14,2².9.16².21³.22.23.26.27³.29.*15,19*.30.15,19.20,11 ‖ Nu 11,22.31.13,29.33,8.34,6.7 ‖ Dt 1,7.11,24.30,13.34,2 ‖ Jos 1,4.5,1.9,1.11,4.15,5.17,10.24,7 ‖ Jud 7,12 ‖ 1S 13,5 ‖ 2S 17,11 ‖ 1R 4,20.5,9.7,23.24.39.44².9,27 ‖ 2R 16,17.25,16 ‖ Jes 8,23.10,22.26.11,11.23,4.11.24,15.42,10.48,18.51,15 ‖ Jer 25,22.27,19.31,35(34).33,22.47,7.51,42.52,20 ‖ Ez 25,16.26,3.5.16.27,9.29.32.38,20.39,11.41,12.42,19.47,10.15.17.18.19.20.48,1.28 ‖ Hos 2,1.4,3 ‖ Joel 2,20² ‖ Am 5,8.9,3.6 ‖ Jon 1,4.5.9.11².12².13.15² ‖ Hab 1,14 ‖ Zeph 1,3.2,5.6 ‖ Hag 2,6 ‖ Zach 14,8² ‖ Ps 8,9.33,7.78,53.89,10.95,5.96,11.*98,7*.104,25.107,23.114,3.5.146,6 ‖ Job 12,8.26,12.30 ‖ Eccl 1,7 ‖ Esth 10,1 ‖ Neh 9,11 ‖ 1Ch 16,32.2Ch 4,2.3.10.15.8,17.

וְהַיָּם Jos 15,47.23,4 ‖ 1R 7,25 ‖ Eccl 1,7 ‖ Neh 9,11 ‖ 2Ch 4,4.6.

מֵהַיָּם Jes 19,5.

בַּיָּם Ex 14,28.15,1.*21*.4.19 ‖ 1R 5,

יוֹנִים (?) *pl. m.* Ps 123,4.

נִינָם (= נִינֵם) *1 impf. pl. suff.* Ps 74,8.

הוֹנָה *Hi. 3 perf.* Ez 18,12.16.

הוֹנוּ *3 pl.* Ez 22,7.29.

מוֹנַיִךְ [מוֹנִים] *pt. pl. suff.* Jes 49,26.

לְהוֹנֹתָם *inf. suff.* Ez 46,18.

תוֹנֶה *2 impf.* Ex 22,20.

תּוֹנֶנּוּ *suff.* Dt 23,17.

יוֹנֶה *3 impf.* Ez 18,7.

תּוֹנוּ, תֹּנוּ *2 pl.* Lev 19,33.25, 14.17 ‖ Jer 22,3.

יוֹנוּ *3 pl.* Ez 45,8.

——נוּחַ v. יָנַח——

**יָנַק**] וְיָנַקְתְּ *2 perf. f.*

sugere; *transl.* perfrui aliqua re.

הוראתו ידועה, וההשאלות מבארות מן הכתובים. יש מיחדין אל וַתְּנִיקֵהוּ דשמות שרש נוק, אך נראה יותר שהוא כמו וַתֵּנִיקֵהוּ, וכן בחומש שמרוני ותיניקהו. י״נ בישעיה ס״ו י״ב: וִינַקְתֶּם עַל־צַד תִּנָּשֵׂאוּ.

Jes 60,16.

וִינַקְתֶּם *2 pl.* Jes 66,12.

אִינָק [אִינַק] *1 impf.* Job 3,12.

תִּינְקִי [תִּינָקִי] *2 impf. f.* Jes 60,16.

יִינָק [יִינַק] *3 impf.* Job 20,16.

תִּינְקוּ *2 pl.* Jes 66,11.

יִינָקוּ [יִינְקוּ] *3 pl.* Dt 33,19.

הֵינִיקָה *Hi. 3 perf. f.* Gn 21,7.

הֵינִיקוּ *3 pl.* Thr 4,3.

מֵינֶקֶת *pt. f.* Gn 35,8 ‖ Ex 2,7.

מֵינִקְתּוֹ, מֵנִקְתּוֹ *suff.* 2R 11,2 ‖ 2Ch 22,11.

מֵנִקְתָּהּ Gn 24,59.

מֵינִיקוֹת *pl.* Gn 32,16.

מֵינִיקֹתַיִךְ *suff.* Jes 49,23.

לְהֵינִיק *inf. cs.* 1R 3,21.

וְהֵינִקִהוּ [הֵינִיקִי] *imper. f. suff.* Ex 2,9.

וַיֵּנִקֵהוּ *3 impf. suff.* Dt 32,13.

וַתֵּינֶק *3 impf. f.* Ex 2,7.

38,9 ‖ Nu 2,10.3,29.10,6 ‖ Ez 21,2. 47,19².48,28.

וַתֵּימָנָה Dt 3,27.

**יָמַן**°] מַיְמִינִים *Hi. pt. pl.*

ad dextram se convertere; dextra uti.

פעל נגזר מן השם יָמִין, ויש בו מעין שרש אָמַן.

1Ch 12,3.

לְהֵמִין *inf.* 2S 14,19.

הֵימִינִי *imper. f.* Ez 21,21.

וְאֵימְנָה *1 impf.* Gn 13,9.

תְּאֲמִינוּ (= תֵּימִינוּ) *2 pl.* Jes 30,21.

v. n. pr.; תֵּימָן, בִּנְיָמִין et patr. יְמִינִי.

---

הֲהֵימִיר *Hi. 3 perf. interrog.*

**יָמַר**]

commutare, permutare; *Hith* locum alicuius occupare; al. a אָמַר gloriari.

אח אל מור. תתימרו להראב״ע כמו תִּתְאַמָּרוּ, וכ״ת הסורי והירונימוס, וי״ת תתפנקון.

Jer 2,11.

תִּתְיַמָּרוּ [הִתְיַמֵּר] *Hith. 2 impf. pl.* Jes 61,6.

——v. n. pr.; conf. מוּר——

וַהֲיִמִשֵׁנִי K. *imper. Hi. suff.*

**יָמַשׁ**°]

palpare facere.

לפי הכתיב, ולפי הקרי הֲמִישֵׁנִי, מן מָשַׁשׁ.

Jud 16,26.

——conf. מָשַׁשׁ——

**יָנָה**°] הַיּוֹנָה *pt. f.*

saevire, violenter agere; *Hi.* violenter tractare, opprimere; eicere e possessione.

ענין עשק והונאה; ובא נִינָם ת׳ נִינָם ע״מ וַנִּירָם, רש״י פ׳ מושלידם ולד״ק מן נין ונכד (ואולי יש לגרוס נכחידם ת׳ נִינָם יָחַד). בירמיה כ״ה ל״ח לפי הפשיטא: מפני חרון יְהוָה, ולהשבעים: מפני הַחֶרֶב הַגְּדוֹלָה (הנוסחא חֶרֶב נמצאת ג״כ בקצת ספרים, וכת״י), ושאר הַיּוֹנָה דירמיה מתרגמין הַיְוָנָה או הַיְוָנִית (!), ודצפניה יונה כמשמעה. יש מחברין לשרש זה גם ואחריתו יהיה מָנוֹן דמשלי.

Jer 25,38.46,16.*50,16* ‖ Zeph 3,1.

וִימִנְךָ, וִימִינְךָ Ps 18,36.74,11.

בִּימִינְךָ, בִּימִינְךָ Ps 16,11.17,7.

לִימִינְךָ Ps 45,10.

מִימִינֶךָ Ps 91,7.

מִימִינֵךְ Ez 16,46.

יְמִינוֹ Gn 48,14.17 ‖ Jud 3,15.*20*, *16*.16.21 ‖ Jon 4,11 ‖ Zach 3,1.11, 17² ‖ Ps 20,7.78,54. 89,26. 98,1. 109,6 ‖ Prv 27,16 ‖ Thr 2,3.4 ‖ Dan 12,7 ‖ Neh 8,4 ‖ 1Ch 6,24 ‖ 2Ch 18,18.

וִימִינוֹ Cant 2,6.8,3.

בִּימִינוֹ Gn 48,13 ‖ Jud 16,29 ‖ Jes 45,1.62,8 ‖ Ez 21,27.

לִימִינוֹ 1R 2,19 ‖ Eccl 10,2.

מִימִינוֹ Dt 33,2 ‖ 2S 16,6 ‖ 1R 22, 19.

יְמִינָם Jud 7,20.

וִימִינָם Ps 26,10.144,8.*11*.

מִימִינָם Ex 14,22.*29*.

וִימִינָהּ Jud 5,26.

בִּימִינָהּ Prv 3,16.

**יְמָנִי**] (הַיְמִינִי .K) הַיְמָנִי

dexter; australis.

1R 7,21 ‖ Ez 4,6 ‖ 2Ch 3,17.

הַיְמָנִית *f.* Ex 29,20³ ‖ Lev 8,23³. *14*,*14*. *17*. *25*. *28*². 24³. 14,14. *17*. *25*.*28*.16.27 ‖ 1R 6,8.7,39 ‖ 2R 11, 11 ‖ Ez 47,1.2 ‖ 2Ch 4,10.23,10.

**תֵּימָן, תֵּמָן**

plaga australis; ventus australis.

דרום או נגב, וטעם נגבה תימנה כמו אדמת עפר, וכן קדמה מזרחה. השבעים מחברין מִתֵּימָן דיהושע י״ג ד׳ אל פסוק ג׳, וביחזק׳ מ״ז י״ט קורין: זאת פְּאַת־תֵּימָנָה.

Jos 15,1 ‖ Zach 9,14 ‖ Ps 78,26 ‖ Job 9,9 ‖ Cant 4,16.

הַתֵּימָן Zach 6,6.

לְתֵימָן Job 39,26.

וּלְתֵימָן Jes 43,6.

מִתֵּימָן Jos 13,4 ‖ Hab 3,3.

וּמִתֵּימָן Jos 12,3.

תֵּימָנָה Ex 26,18.35. 27,9. *36*,*23*.

וִיסֹדֶיהָ *pl. I suff.* Mich 1,6.
יְסוֹדוֹתֶיהָ, יְסֹדֹתֶיהָ *pl. II suff.* Ez 30,4 ‖ Thr 4,11.
יְסוּדָתוֹ [יְסוּדָה] *suff.* Ps 87,1.
מוֹסְדֵי, מֹסְדֵי [מוֹסָד] *pl. I cs.* Dt 32,22 ‖ Jes 24,18.58,12 ‖ Jer 31,37(36) ‖ Mich 6,2 ‖ Ps 82,5 ‖ Prv 8,29.
וּמוֹסְדֵי Ps 18,8.
לְמוֹסְדוֹת *pl. II* Jes 51,26.
מוֹסְדוֹת, מֹסְדוֹת *cs.* 2S 22,8.16 ‖ Jes 40,21 ‖ Ps 18,16.
מוּסָד Jes 28,16.
מוּסַד *cs.* 2Ch 8,16.

## מוּסָדָה

fundamentum; decretum.
Jes 30,32.

מוּסָדוֹת Q. *pl. cs.* Ez 41,8.
וּמִמַּסַּד [מַסַּד] 1R 7,9.

---

## [יָסַךְ] יִיסַךְ *3 impf.*

fundere, effundere.

אח אל סוך ונסך, והוא פעל שלא נזכר פועלו, ולרד״ק הוא כמו יוסך, וכמוהו וַיִּישָׂם בארון (בראשית נ׳ כ״ו).

Ex 30,32.

— conf. סוך et נָסַךְ —

## יָסַף, יָסֵף

addere, augere; *largius dare, superare;* iterum facere aliquid, pergere; magis, vehementius facere.

אח אל אסף, סוף וספה. יש מחברין לו אֶסְפְּךָ דשמואל א׳ ט״ו ו׳ כעתיד הפעיל, אמנם הוא מן אסף או לד״א מן ספה, ואין ענינו לכאן; השבעים קורין בש״ב ו׳ א׳ וַיֹּאסֶף דוד ת׳ וַיּוֹסֶף (ע׳ רד״ק); הנני יוֹסִף דישעיה כ״ט י״ד ול״ח ה׳ הוא בינוני קל ת׳ יוֹסֵף; או בינוני הפעיל ת׳ מוֹסִיף; יוֹסֵף חבלים דיחזקאל לפי׳ הקדמונים יוסף יטול ב׳ חלקים לאפרים ולמנשה, אך השבעים מתרגמין כפעל, וכן פי׳ מלבי״ם. השבעים קורין באיוב כ״ז י״ט ולא אסִף (יוֹסִף) ת׳ יֵאָסֵף.

Gn 38,26 ‖ Dt 5,19 ‖ Jud 13,21 ‖ 1S 15,35.27,4 ‖ Jer 45,3.

וַיֹּסֶף Lev 22,14.27,13.15.19.27 ‖ Nu 32,15.

וִיסַדְתִּיךְ [יִסַּדְתִּי] *1 perf. suff.* Jes 54,11.
וְיֹסֵד *pt.* Jes 51,13 ‖ Zach 12,1.
לִיסוֹד (Ben-A. לְיִסּוֹד) *inf. cs.* 2Ch 31,7.
וְלִיסֹד Jes 51,16.
בְּיָסְדִי־ *suff.* Job 38,4.
בְּיָסְדוֹ Esr 3,12.
נוֹסְדוּ־ *Ni. 3 perf. pl.* Ps 2,2.
הִוָּסְדָה *inf.* Ex 9,18.
בְּהִוָּסְדָם *suff.* Ps 31,14.
תִּוָּסֵד *3 impf. f.* (al. *2 m.*) Jes 44,28.
יִסַּד *Pi. 3 perf.* Jes 14,32.28,16 ‖ Esth 1,8 ‖ 2Ch 9,22.
יִסְּדָהּ *suff.* 1R 16,24.
יִסַּדְתָּ *2 perf.* Ps 8,3.
יִסְּדוּ *3 pl.* Zach 4,9.
וְיִסְּדוּ Esr 3,10.
לְיַסֵּד *inf. cs.* 1R 5,31.
יְיַסְּדֶנָּה [יְיַסֵּד] *3 impf. suff.* Jos 6,26.
יֻסַּד, יֻסָּד *Pu. 3 perf.* 1R 6,37 ‖ Hag 2,18 ‖ Zach 8,9 ‖ Esr 3,6.
וּמְיֻסָּד *pt.* 1R 7,10.
מְיֻסָּדִים *pl.* Cant 5,15.
מְיֻסָּדוֹת [מְיֻסָּדָה] K. *pl. f.* Ez 41,8.
הוּסַד *Ho. 3 perf.* Esr 3,11 ‖ 2Ch 3,3.
מוּסָּד *pt.* Jes 28,16.

## יְסֻד

fundatio, fundamentum; *met.* principium.
Esr 7,9.

## יְסוֹד

fundamentum; *met.* princeps.
Ex 29,12 ‖ Lev 4,7.*18*.*25*.30.*34*.5,9.8,15.*9*,*9* ‖ Hab 3,13 ‖ Prv 10,25.

וִיסוֹד 2Ch 24,27.
הַיְסוֹד Ps 137,7 ‖ 2Ch 23,5.
יְסֹדוֹ *suff.* Ez 13,14.
יְסוֹדָם Job 4,19.22,16.

וַתֵּינָק 1S 1,23.
וַתְּנִקֵהוּ (= וַתְּנִיקֵהוּ) *suff.* Ex 2,9.

## יוֹנֵק

puer lactens; *surculus.*

נאמר גם על צעיר ורך אף לאחר שנגמל כבר, וכן בדרז״ל יניק חכים, ינוקא, תינוק.

Dt 32,25 ‖ 1S 15,3.*22*,*19* ‖ Jes 11,8 ‖ Cant 8,1 ‖ Thr 4,4.

וְיוֹנֵק Jer 44,7 ‖ Thr 2,11.
הַיֹּנֵק Nu 11,12.
כַּיּוֹנֵק Jes 53,2.
וְיֹנְקִים *pl.* Ps 8,3.
וְיֹנְקֵי *cs.* Joel 2,16.

## [יוֹנֶקֶת] יוֹנַקְתּוֹ־ *suff.*

ramus tener, surculus.
Job 8,16.15,30.

וְיוֹנַקְתּוֹ Job 14,7.
יוֹנְקוֹתָיו, יְנִקוֹתָיו *pl. suff.* Ez 17,22 ‖ Hos 14,7.
יוֹנְקוֹתֶיהָ Ps 80,12.
יְנִיקוֹתָיו [יְנִיקָה] *pl. suff.* Ez 17,4.

——נָשַׁף v. יַנְשׁוּף——

## יָסַד (נס״א)

fundare, ponere, struere, sedem dare, locum assignare; constituere; *Ni.* considere, consilia capere.

יסוד הוראתו ידוע, וכמוהו בערבית בוא״ו ת׳ היו״ד וכשמאל, (לרד״ק יש לו אחוה עם שִׂיד = סִיד, המשכלל הבנין ומחזקו); יפה העיר ר׳ יצחק ווארשאווסקי שלפעמים בא יָסַד בהוראת יָעַד (ישעיה כ״ג י״ג, ל׳ ל״ב, מיכה ו׳ ט׳, חבקוק א׳ י״ב), וכת״י והשבעים נוֹסְדוּ, בְּהִוָּסְדָם כמו נוֹעֲדוּ, בְּהִוָּעֲדָם (ע׳ תהלים מ״א ה׳); ולרד״ק שני הפעלים נגזרו מן השם סוֹד. לבן־אשר בדה״ב ל״א ז׳ לְיִסּוֹד ולבן־נפתלי לִיסוֹד.

Ps 104,5 ‖ Prv 3,19.

יְסָדָהּ *3 perf. suff.* Jes 23,13 ‖ Am 9,6 ‖ Ps 24,2.78,69.
יָסְדָה *3 f.* (נס״א) Jes 48,13.
יָסַדְתָּ *2 m.* Ps 102,26.104,8.
יְסַדְתּוֹ *suff.* Hab 1,12.
יְסַדְתָּם Ps 89,12.119,152.

יָסְפָה *3 perf. f.* Gn 8,12.

וְיָסְפָה 2R 19,30‖Jes 37,31.

יָסַפְתָּ *2 perf.* Jes 26,15² ‖ 2Ch 9,6.

וְיָסַפְתָּ Dt 19,9.

וְיָסַפְתִּי *1 perf.* Lev 26,18.21.

יָסְפוּ, יָסָפוּ *3 pl.* Nu 11,25‖Jud 8,28‖1S 7,13 ‖ 2S 2,28 ‖ 2R 6,23.

וְיָסְפוּ Dt 20,8‖Jes 29,19.

יָסַפְנוּ *1 pl.* 1S 12,19.

יוֹסֵף (= יוֹסֵף) *pt.* Jes 29,14. 38,5.

יֹסֵף] יֹסְפִים *pl.* Dt 5,22.

נוֹסַף *Ni. 3 perf.* Jer 36,32.

וְנוֹסַף Ex 1,10‖Nu 36,3.

וְנוֹסְפָה *f.* Nu 36,4.

וְנוֹסָף *pt.* Prv 11,24.

נוֹסָפוֹת *pl. f.* Jes 15,9.

הוֹסִיף *Hi. 3 perf.* 2R 24,7.

הוֹסַפְתָּ *2 perf.* 1R 10,7.

וְהוֹסַפְתִּי, וְהוֹסַפְתִּי, וְהִסַפְתִּי *1 perf.* 2R 20,6 ‖ Ps 71,14 ‖ Eccl 1,16.2,9.

מוֹסִיף] מוֹסִיפִים *pt. pl.* Neh 13,18.

לְהוֹסִיף, לְהֹסִיף *inf. cs.* Lev 19,25‖Eccl 3,14‖Esr 10,10‖2Ch 28,13.

אוֹסִיף, אֹסִיף, אֹסִף *1 impf.* Gn 8,21² ‖ Ex 10,29 ‖ Jos 7,12 ‖ Jud 2,21.10,13‖1S 12,11.*14* ‖ 2R 21,8‖ Hos 1,6 ‖ Am 7,8.8,2 ‖ Jon 2,5 ‖ Prv 23,35 ‖ Job 34,32.40,5‖ 2Ch 10,11.14.33,8.

אוֹסֵף, אֹסֵף Dt 18,16 ‖ Ez 5,16‖ Hos 9,15.

הַאוֹסִיף, הַאוֹסִף *interrog.* Jud 20,23.28.

וְאֹסִפָה 2S 12,8.

תּוֹסִיף, תּוֹסֵף, תֹּסִיף *2 impf.* Dt 28,68‖Ez 36,12‖Am 7,13‖Ps 61,7‖Prv 19,19‖Job 38,11‖ 1Ch 22,14(13).

תֹּסֵף Dt 13,1.

תּוֹסֶף, תֹּסֶף Ex 10,28‖Dt 3,26.

תּוֹסְףְ Prv 30,6.

תּוֹסָף Job 40,32.

תּוֹסִפִי, תּוֹסְפִי *2 f.* Jes 23,12. 47,1.*5*.51,22‖Zeph 3,11.

יוֹסִיף, יוֹסֵף, יֹסִיף *3 impf.* Dt 25,3² ‖ Jos 23,13 ‖ 1S 3,17.14,44. 20,13.25,22.27,4‖ 2S 3,9.35. 7,20. 14,10.19,14 ‖ 1R 2,23 ‖ 2R 6,31‖ Jes 10,20.11,11.52,1 ‖ Nah 2,1 ‖ Ps 10,18.41,9.77,8.120,3‖Prv 10, 22.16,21.23.19,4 ‖ Job 17,9.34, 37 ‖ Ruth 1,17 ‖ Thr 4,16.22 ‖ Eccl 1,18‖1Ch 17,18.

יוֹסֵף, יֹסֵף Gn 30,24 ‖ Ex 8,25 ‖ Lev 5,16.24.27,31 ‖ Nu 5,7.22, 19‖Dt 1,11‖Ez 47,13 ‖ Joel 2,2‖ Ps 115,14‖1Ch 21,3.

וְיוֹסִיף Eccl 1,18.

וְיוֹסֵף 2S 24,3.

וְיֹסֵף (נס״א) Prv 1,5.9,9.

וַיּוֹסֶף, וַיֹּסֶף Gn 8,10.18,29.25,1‖ Ex 9,34‖Nu 22,15.25.26 ‖ Jud 9, 37.11,14 ‖ 1S 3,6.8.21.9,8.19,21. 20,17.23,4 ‖ 2S 2,22.6,1.18,22.24, 1 ‖ 1R 16,33 ‖ Jes 7,10.8,5 ‖ Job 27,1.*29*,*1*.36,1.42,10‖Dan 10,18‖ 2Ch 28,22.

וַיֹּאסֶף 1S 18,29.

תּוֹסִיף, תֹּסִיף, תֹּסֶף *3 f.* Ex 11, 6‖Jes 24,20‖Am 5,2‖ Prv 10,27. 23,28‖Job 20,9.

תֹּסֵף Gn 4,12.

וַתּוֹסֶף, וַתֹּסֶף Gn 4,2.38,5 ‖ 1S 19,8‖Ez 23,14‖Esth 8,3.

תּוֹסִיפוּ, תֹּסִפוּ *2 pl.* Ex 14,13 ‖ Dt 4,2‖Jes 1,5.13.

תֹּסִפוּן *2 pl.* Gn 44,23‖Ex 9,28‖ Dt 17,16.

תֹּאסִפוּן Ex 5,7.

יוֹסִיפוּ, יוֹסִפוּ, יֹסִיפוּ, יֹסִפוּ *3 pl.* Dt 13,12.19,20 ‖ 2S 7,10 ‖ 1R 20, 10 ‖ Jer 31,12(11) ‖ Hos 13,2 ‖ Prv 3,2‖Thr 4,15‖1Ch 17,9.

וְיוֹסִיפוּ Prv 9,11.

וַיּוֹסִיפוּ, וַיּוֹסִפוּ, וַיֹּסִיפוּ, וַיֹּסִפוּ Gn 37,5.*8* ‖ Jud 3,12.*4*,*1*.10,6.*13*, *1*.20,22‖2S 3,34.5,22 ‖ Ps 78,17 ‖ 1Ch 14,13.

יוֹסִפוּן 1R 19,2.

——— v. chald. et n. pr. ———

**יָסַר]** יֹסֵר *pt.*

castigare (verberibus, verbis); monere, hortari, dehortari; erudire, instituere; *corrigere*. יש מחברין אותו עם יָשַׁר, כי הַמְיַסֵּר מְיַשֵּׁר דרך (כמו כִּי יַחַ מורה דרך נְכֹחָה), וי״א שהוא קרוב אל אָסַר, כי המוּסָר אֹסֵר ידי האדם מלעשות דבר האסור, ובעל יִסּוּרִים כאלו חבוש בבית האסורים. וְנִוַּסְּרוּ בא ע״מ נתפעל, ע״ד נקוד וְאֶסְרֵם ע׳ מבוא לנה״א צד י״ת.

Prv 9,7.

הֲיֹסֵר *interrog.* Ps 94,10.

אָסַר] וְאֶסָּרֵם *1 impf. suff.* Hos 10,10.

נוֹסַר] הִוָּסְרִי *Ni. imper. f.* Jer 6,8.

הִוָּסְרוּ *pl. m.* Ps 2,10.

וָאִוָּסֵר *1 impf.* Jer 31,18(17).

יִוָּסֶר] יִוָּסֶר (נס״א) *3 impf.* Prv 29,19.

תִּוָּסְרוּ *2 impf. pl.* Lev 26,23.

יִסַּר *Pi. 3 perf.* 1R 12,11.*14* ‖ 2Ch 10,11.*14*.

יִסְּרַנִּי *suff.* Ps 118,18.

וְיִסְּרֵנִי Jes 8,11.

וְיִסְּרוֹ Jes 28,26.

יִסְּרָה] יִסְּרַתּוּ *f. suff.* Prv 31,1.

יִסַּרְתָּ *2 perf.* Ps 39,12‖Job 4,3.

יִסַּרְתַּנִי *suff.* Jer 31,18(17).

יִסַּרְתִּי *1 perf.* Hos 7,15.

וְיִסַּרְתִּי Lev 26,28.

וְיִסַּרְתִּיךָ *suff.* Jer 30,11.*46*,*28*.

וְיִסְּרוּ *3 pl.* Dt 21,18.22,18.

יִסְּרוּנִי *suff.* Ps 16,7.

מְיַסֵּר] מְיַסְּרֶךָּ *pt. suff.* Dt 8,5.

יַסֹּר *inf. abs.* Ps 118,81.

לְיַסְּרָה *cs.* Lev 26,18.

לְיַסְּרֶךָּ] לְיַסְּרֶךָּ *suff.* Dt 4,36.

יַסֵּר *imper.* Ps 19,18.29,17.

יַסְּרֵנִי *suff.* Jer 10,24.

אֲיַסֵּר *1 impf.* 1R 12,11.*14*.

תְּיַסְּרֵנִי 2 impf. suff. Ps 6,2.38,2.
תְּיַסְּרֶנּוּ Ps 94,12.
יְיַסֵּר 3 impf. Dt 8,5.
תְּיַסְּרֵךְ 3 f. suff. Jer 2,19.
הֵיסִיר] אַיְסִרֵם Hi. 1 impf. suff. Hos 7,12.
נִוַּסֵּר] וְנִוַּסְּרוּ (=וְנִתְוַסְּרוּ) Nithp. 3 perf. pl. Ez 23,48.

## יִסּוֹר

castigator, reprehensor.

לרב הפותרים הוא שם ע״מ יִלּוֹד, גִּבּוֹר, ואולי יש לגרוס יְוַסֵּר, ויַעֲנֶה ת׳ יַעֲנֶנָּה; השבעים קורין יְסֻגַּר!

Job 40,2.

## מוּסָר

castigatio, disciplina; institutio, doctrina (מוּסֵר Job 12,18 v. אָסַר p. 61b).

Jer 2,30.5,3.7,28.17,23.32,33.35, 13 ‖ Ez 5,15 ‖ Hos 5,2 ‖ Zeph 3,2. 7 ‖ Ps 50,17 ‖ Prv 5,12.23.6,23.8, 33.10,17.12,1.13,18.24.15,10.32. 19,20.27.22,15.23,13.24,32.

וּמוּסָר Prv 1,2.7.23,23.
בְּמוּסָר Prv 4,13.
לַמּוּסָר Prv 23,12 ‖ Job 36,10.
מוּסַר cs. Dt 11,2 ‖ Jes 53,5 ‖ Jer 10,8.30,14 ‖ Prv 1,3.8.3,11.4,1.7, 22.13,1.15,5.33 ‖ Job 12,18.20,3.
וּמוּסַר Prv 16,22 ‖ Job 5,17.
מוּסָרִי suff. Prv 8,10.
מוּסָרְךָ Jes 26,16.

## מֹסָר] וּבְמֹסָרָם suff.

eruditio. (מָסֹרֶת Ez 20,37 v. אָסַר p. 61b.)

Job 33,16.

—יָעָה v. יָע; v. סוּר K. v. יְסוּרַי—

## יָעַד] יְעָדָהּ 3 perf. suff.

indicere, definire alicui; desponsare alicui; Ni. convenire (loco condicto); Hi. diem dicere, in ius vocare. Ho. pt. pl. collocatus; conversus.

כן הוא גם בערבית בוא״ו ת׳ היו״ד. י״ת יוֹעדני דאיוב ט׳ כ״ט כמו יְעִידֵנִי (יָסֵהֵד עלי); ויתכן לגרוס יוֹעֲדֵנוּ, והוא כעין תק״ם, וכן משמע מתרגום השבעים.

2S 20,5.

יְעָדָהּ suff. Ex 21,8 ‖ Jer 47,7 ‖ Mich 6,9.
יִיעַד] יִיעָדֶנָּה 3 impf. suff. Ex 21,9.
נוֹעַד] וְנוֹעַדְתִּי, וְנוֹ׳ Ni. 1 perf. Ex 25,22.29,43.
נוֹעֲדוּ, נוֹעֲדוּ 3 pl. Am 3,3 ‖ Ps 48,5.
וְנוֹעֲדוּ Nu 10,3.4.
נוֹעָד] הַנֹּעָדִים, הַנּוֹ׳ pt. pl. Nu 14,35.16,11.27,3 ‖ 1R 8,5 ‖ 2Ch 5,6.
אִוָּעֵד 1 impf. Ex 29,42. 30,6. 36 ‖ Nu 17,19.
נִוָּעֵד 1 impf. pl. Neh 6,10.
וְנִוָּעֲדָה Neh 6,2.
יִוָּעֵד] וַיִּוָּעֲדוּ 3 pl. Jos 11,5.2,11.
הוֹעִיד] יוֹעִדֵנִי Hi. 3 impf. suff. Job 9,19.
יוֹעִדֵנִי, יְעִדֵנִי Jer 49,19.50,44.
הוּעַד] מוּעָדִים Ho. pt. pl. Jer 44,1.
מֻעָדוֹת pl. f. Ez 21,21.

## עֵדָה

contio populi, coetus; familia, multitudo, agmen, turba; factio.

ע״מ דֵּעָה, לֵדָה, עֵצָה, שֵׁנָה מן יָדַע, יָלַד, יָעַץ, יָשֵׁן; ולרד״ק שרשו עוד. לפי תרגום עקילס עֵדָה דירמיה ו׳ י״ח עניינו עדות והתראה (testimonium; monitus) ושעור הכתוב: ודעי העדות אשר העידותי בם, והשבעים קורין וְרֹעֵי עֶדְרָם! ובל׳ כ׳ וַעֲדָתָם ת׳ וַעֲדָתָם. י״ב במדבר כ״ז ג׳ בַּעֲצַת קרח, אמנם חבריו מוכיחים עליו.

Nu 16,2 ‖ Jer 6,18.

וְעֵדָה Ps 111,1 ‖ Prv 5,14.
הָעֵדָה Ex 16,22.38,25 ‖ Lev 4,15. 8,3.4.5.9,5.10,6.17.24,24.16 ‖ Nu 1,16.18.3,7.4,34.10,2.3.13,26.14, 1.2.10.35.36.15,24².33.35.36.16, 3.9.19².21.22.24.26.17,7.10.11.20, 1.8².11.22.27.29.25,7.26,9.10.27,2. 3.14.16.19.22.21.31,13.26.27.43. 32,2.35,12.24.25² ‖ Jos 9,15.18². 19.21.20,6.9.22,30 ‖ Jud 20,1.21, 10.13.16 ‖ 1R 12,20.

בָּעֵדָה Ex 34,31.
לָעֵדָה Nu 14,27.20,2 ‖ Jos 9,27.
עֲדַת cs. Ex 12,3.6.47.16,1.2.9. 10.17,1.35,1.4.20 ‖ Lev 4,13.16,5. 19,2 ‖ Nu 1,2.26,2.53. 8,9.20.13, 26.14,5.7.15,25.26.17,6.25,6.27, 17.20.31,12.32,4 ‖ Jos 18,1.22,12. 22,16.18.20 ‖ Jud 14,8 ‖ 1R 8,5 ‖ Ps 22,17.68,31.106,17 ‖ Job 15, 34 ‖ 2Ch 5,6.
וַעֲדַת Ps 7,8.86,14.
בַּעֲדַת Nu 26,9.27,3.31,16 ‖ Jos 22,17 ‖ Ps 1,6.82,1.
לַעֲדַת Nu 19,9.
מֵעֲדַת Ex 12,19 ‖ Nu 16,9.
עֲדָתִי suff. Job 16,7.
עֲדָתְךָ Nu 16,11.16 ‖ Ps 74,2.
עֲדָתוֹ Nu 16,5.6.
וַעֲדָתוֹ Jer 30,20.
וְכַעֲדָתוֹ Nu 17,5.
בַּעֲדָתָם Ps 106,18.
לַעֲדָתָם Hos 7,12.

## מוֹעֵד

conventus; constructio temporis, tempus constitutum; dies festus, victima festiva; temporis spatium; signum, locus, de quo conventum est; *templum*, synagoga.

הוראותיו השונות מבֹארות מן הכתובים, בדה״ב ל׳ כ״ב יֵאָמֵר גם על קרבן החג. לפי השבעים יש לגרוס בש״א י״ג ח׳: למועד אשר שָׂם שמואל. בצפניה ג׳ י״ח מחברין השבעים נוּגֵי מִמּוֹעֵד לפסוק שלפניו וקורין: יגיל עליך ברנה כִּימֵי מועד.

Ex 9,5.27,21. 28,43. *30,20.40,32.* 29.4.*11.32.40,12.*10.30. 42.44.30, 16.18.*40,7.30.*26.36. 31,7.33,7². 35,21.38,8.30.39,32.40.40,2.6.*29.* 22.24.26.34.35 ‖ Lev 1,1.3.*5.3,2.* *4,4.7.18.8,3.4.31.12,6.14,11.23.* *15,14.29.16,7.17,4.5.6.9.19,21.*3, 8.*13.4,14.*4,5.*16.6,23.9,23.10,9,* *16,23.7.18.*6,9.*19.*8,33.*10,7.*35.9.

5.16,16.17.20.*33* ‖ Nu 1,1.2,2.17. 3,7.*38.8*,*9.8.25*$^{2}$.*4*,*25.6*,*10.13.18*. *10*,*3.16*,*18.19.17*,*15.20*,*6.25*,*6.27*, *2.4*,3.4.15.23.25.28.30.*7*,*5*. *18*,*6*. *21.23*.31.*33*.35.*39.43*.37,41.47$^{2}$. 7,89.8,15.19.22.24.26.11,16.*12*,*4*. *17*,*7.18*,*22.31*,*53*.14,10.16,2.17, 8.19.18,4.31.19,4 ‖ Dt 16,6.31, 14$^{2}$‖Jos 18,1.19,51 ‖ 1S 2,22 ‖ 2S 24,15‖1R 8,4‖Jes 14,13 ‖ Hos 9, 5.12,10‖Ps 75,3.102,14 ‖ Job 30, 23 ‖ Thr 1,4.15.2,6.7.22 ‖ 1Ch 6, 17.9,21.23,32‖2Ch 1,3.6.13.5,5.

הַמּוֹעֵד 2S 20,5 ‖ Jer 46,17 ‖ 2Ch 30,22.

וְהַמּוֹעֵד Jud 20,38.

בְּמֹעֵד Dt 31,10.

לְמוֹעֵד Ex 23,15.*34,18*‖1S 13,11. 20,35‖Dan 8,19.12,7.

לַמּוֹעֵד Gn 17,21.18,14.21,2 ‖ Jos 8,14 ‖ 1S 9,24.13,8 ‖ 2R 4,16.*17* ‖ Hab 2,3‖Dan 11,27.29.35.

מִמּוֹעֵד Zeph 3,18.

מוֹעֲדֶךָ (al. pl.) *suff.* Ps 74,4.

מוֹעֲדֵנוּ Jes 33,20.

מֹעֲדוֹ Thr 2,6.

בְּמוֹעֲדוֹ, בְּמֹעֲדוֹ Nu 9,2.3.7.13. 28,2‖Hos 2,11.

מוֹעֲדָהּ Hos 2,13.

לְמוֹעֲדָהּ Ex 13,10.

בְּמוֹעֲדָם Lev 23,4.

מוֹעֲדִים *pl. I.* Dan 12,7.

בַּמּוֹעֲדִים Ez 46,9.

וּבַמּוֹעֲדִים Ez 46,11.

לְמוֹעֲדִים Ps 104,19.

לַמּוֹעֲדִים Neh 10,34.

וּלְמוֹעֲדִים, וּלְמֹעֲדִים Gn 1,14 ‖ Zach 8,19.

וְלַמֹּעֲדִים 1Ch 23,31‖2Ch 31,3.

וְלַמּוֹעֲדוֹת *pl. II.* 2Ch 8,13.

מוֹעֲדֵי, מֹעֲדֵי *cs.* Lev 23,2.4.*37*. 33,44 ‖ Ez 45,17 ‖ Ps 74,8 ‖ Esr 3,5.

וּלְמוֹעֲדֵי 2Ch 2,3.

מוֹעֲדַי, מוֹעֲדַי *suff.* Lev 23,2 ‖ Ez 44,24.

מוֹעֲדֶיהָ Jer 8,7.

בְּמוֹעֲדֶיהָ Ez 36,38.

וּמוֹעֲדֵיכֶם Jos 1,14.

בְּמוֹעֲדֵיכֶם, בְּמֹעֲדֵיכֶם Nu 15,3. 29,39.

וּבְמוֹעֲדֵיכֶם Nu 10,10.

מוֹעָד] בְּמוֹעָדָיו *pl. suff.*

coetus, agmen militum.

ע״מ מוֹשָׁב; לפי ת״י שלא יבוא גם אחד בודד אל הגדוד, כלומר שלא יאחר הזמן; ואולי הכונה שהגדודים לא ילכו בודדים כ״א בקבוץ גדול יחד, או שגם איש מהם לא יִשָּׁאֵר בודד מחוץ למחנה, כדרך הנחשלים והעיפים; הראב״ע פי׳ „בארמוניו בא העשן ואין אדם יכול לשבת אפילו לבדו בביתו״ ולפ״ז הוא משל לקוח מן הדבורים שיגורשו כלה מן הכורת ע״י העשן; הירונימוס קורא ואין נוֹדֵד.

Jes 14,31.

מוּעָדָה] הַמּוּעָדָה

constitutio loci; *perfugium*, *asylum*.

ערי המקלט, וכן הוראת ועד בסורית.

Jos 20,9.

—v. n. pr.; מוֹעַדְיָה v. מֹעַד—

יָעָה] וְיָעָה

abripere, auferre; *Vulg.* subvertere.

פעל נגזר מן השם יָעָה, ויש דוגמתו בערבית, בוא״ו ת׳ היו״ד בהוראת אסיפה.

Jes 28,17.

יָעֶה v. יָע] הַיָּעִים *pl.*

pala (cineri removendo); *Vulg.* forceps.

שם כלי להסרת הדשן, וכתרגומו מַגְרוֹפְיָתָא; ואולי הוא כף לאסוף ולהסיר הזוהמה וקצף הסירות העולה בשעת הבשול.

Ex 38,3 ‖ Nu 4,14 ‖ 1R 7,40.*45*‖ 2R 25,14 ‖ Jer 52,18 ‖ 2Ch 4,11. 16.

וְיָעָיו *suff.* Ex 27,3.

---

יָעַז°

*Ni. pt.* saevus, vel *obfirmatus*; *Vulg.* impudens.

אח אל עָזַז, ולדעת רש״י כמו לועז, ומתאים עם עמקי שפה, נלעג לשון.

[נוֹעָז] נוֹעָז *Ni. pt.* Jes 33,19.

—v. n. pr.; cf. עָזַז—

יָעַט] יְעָטָנִי *3 perf. suff.*

induere, amicire.

אח אל עָטָה; ואולי הוא כמו יַעֲטֵנִי.

Jes 61,10.

—conf. עָטָה—

יָעַל] הוֹעִיל *Hi. 3 perf.*

utilitati esse, prodesse, iuvare; proficere, utilitatem capere ex aliqua re,

הוראתו ידועה, וקרוב אל עָלָה ומזה בְּלִיַּעַל; בעלי אסופות גזרו ממנו שם תּוֹעֶלֶת ע״מ תּוֹחֶלֶת. השבעים קורין בירמיה י״ב י״ג: לא יועלו לָהֶם.

Hab 2,18.

מוֹעִיל *pt.* Jer 16,19.

וְהוֹעִיל *inf. abs.* Jer 23,32.

הוֹעִיל *cs.* Jes 44,10.47,12 ‖ Jer 7,8.

לְהוֹעִיל Jes 30,5.48,17.

אוֹעִיל *1 impf.* Job 35,3.

יוֹעִיל *3 impf.* Jer 2,11‖Prv 11, 4‖Job 15,3.

נוֹעִיל *1 pl.* Job 21,5.

יוֹעִילוּ, יוֹעִלוּ *3 pl.* 1S 12,21‖ Jes 30,5.6.44,9‖Jer 2,8.12,13.23, 32‖Prv 10,2‖Job 30,13.

יוֹעִילֻךְ *suff.* Jes 57,12.

יָעֵל] הַיְּעֵלִים *pl.*

ibex (rupicapra).

מין חיה „שטיינבאק״, ונקרא יעל ע״ש שעולה ומדלג על גבי הסלעים וההרים הרמים והנשאים.

1S 24,3.

לַיְּעֵלִים Ps 104,18.

יַעֲלֵי־ *cs.* Job 39,1.

[יַעֲלָה] וְיַעֲלַת *f. cs.* Prv 5,19.

—v. n. pr.; יַעַן v. עָנָה—

?יָעֵן] יְעֵנִים *pl.*

struthio.

להרד״ק מפני שמשמיעים קול יללה, ושרשו ענה, ולר״ק שרשו יען, שהוראתו הסורית בהתפעל היות תָּאֵב לאכול הרבה, ולהקל ההפוש הובא כאן; להראב״ע גם זה היחיד

יַעֲנָה וכן מן יַעֲלִים יַעֲלָה, וכמו יוֹנִים מן יוֹנָה.
(וע' איוב ל"ט ט"ו וט"ז).

Thr 4,2:

**יַעֲנָה** *f.* Jes 13,21.34,13.43,20 ‖ Jer 50,39 ‖ Mich 1,8 ‖ Job 30,29.

**הַיַּעֲנָה** Lev 21,16 ‖ Dt 14,15.

———cnf. עָנָה———

**[יָעֵף] וְיָעֵפוּ** *3 perf. pl.*

defatigari.

אח אל עָיֵף; יש מיחדין אל וַיִּעַף שרש עוף, ואומרים שבא בפתחות העין להבדילו מן עוף במובן עפיפה. בפתרון מוּעָף דישעיה וּמֻעָף בִּיעָף דדניאל נבוכו המבארים: לת"י, השבעים ורש"י הראשון ענינו ליאות ויגיעה, ולד"ק מענין עיפה וחשיכה, והשני להשבעים ולרש"י טיסה ופריחה, להראב"ע בִּיעָף עיפות, אך לדאחרונים גם מֻעָף-מענין זה, ומוסב על הנביא (כאמור ח' י"ז וכ"ז). לד"ק וְיָעֵפוּ וגו' דירמיה נ"א ס"ד היה כתוב בגליון הספר להעיר שסוף דברי הנביא הוא במלה הזאת שבפסוק ל"ח, והעד שהשבעים לא תרגמו כלל -וְיָעֵפוּ עַד־הֵנָּה דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ". ע' הערה אל דַּי.

Jer 51,58.64.

**יִיעַף** *3 impf.* Jes 40,28.

**וַיִּעַף** Jud 4,21 ‖ 1S 14,28.31 ‖ 2S 21,15.

**וַיִּעַף** Jer 44,12.

**[יִיעֲפוּ] יִיעָפוּ** *3 pl.* Hab 2,13.

**יִיעָפוּ** Jes 40,31 ‖ Jer 2,24.

**וְיִעֲפוּ** Jes 40,30.

**מֻעָף, מוּעָף** (?) *Ho. pt. pass.* Jes 8,23 ‖ Dan 9,21.

**יָעֵף**

defatigatus, fessus.

Jes 50,4.

**לַיָּעֵף** Jes 40,29.

**הַיָּעֵף** 2S 16,2.

**הַיְּעֵפִים** *pl.* Jud 8,15.

**[יָעַף] בִּיעָף**

defatigatio.

ע' מה שכתבנו לעיל.

Dan 9,21.

**[תּוֹעָפָה] תּוֹעָפוֹת** *pl.*

labores; eminentia; cursus velox; *Vulg.* fortitudo; robur.

יש פותרין מענין עיפות, ונאמר על הכסף הרב הבא בעמל ויגיעה, ועל ההרים הרמים, שהעולה עליהם מתעמל ונעשה עיף ויגע (אך תועפת ראם אינו עולה יפה), ולד"ק הוא מענין התעופפות והתרוממות, או משרש יָפַע בהפוך אתון; ואפשר להברו גם עם עיפה, ונאמר על הרים רמים במובן הרי חשך וערפל, ועל כסף רב מאד הסמוי מן העין, כאשר יאמר הסלאוי тма тмущая אך לא אדע לכונו אל ראם.

Job 22,25.

**וְתוֹעֲפוֹת** *cs.* Ps 95,4.

**כְּתוֹעֲפֹת** Nu 23,22.*24*,8.

———cnf. עוּף, עִיף, עָיֵף———

## יָעַץ, יָעֵץ

consilium capere, decernere; consulere, suadere; *futura praedicare* (Nu 24,14); *Ni.* deliberare.

הוראתו ידועה, ובארמית יְעַט, וכן בערבית, ובגא"ו ת' יו"ד. יש מיחדין אל עֻצוּ שרש עוץ, אך יתכן שבא ת' עֻצוּ; י"נ במשלי י"א ב': ואת־נוֹעָצִים חכמה (ע' י"ג י').

2S 16,23.17,7.15.21 ‖ Jes 7,5.14, 27.19,12.23,8.32,7.8 ‖ Jer 49,20. 30.50,45 ‖ Mich 6,5 ‖ 2Ch 25,16.

**[יְעָצַנִי] יְעָצָנִי** *suff.* Ps 16,7.

**יָעֲצָה** Jes 23,9.

**יָעַצְתָּ** *2 perf.* Hab 2,10 ‖ Job 26,3.

**יָעַצְתִּי** *1 perf.* 2S 17,11.15 ‖ Jes 14,24.

**יָעֲצוּ** *3 pl.* Ps 62,5.

**יְעָצֻהוּ** *suff.* 1R 12,8.*13* ‖ 2Ch 10,8.

**יֹעֵץ, יוֹעֵץ** *pt.* 2S 15,12 ‖ Jes 9,5. 19,17.41,28 ‖ Nah 1,11 ‖ Prv 11, 14.*24*,*6* ‖ 1Ch 26,14.27,32.33.

**וְיוֹעֵץ** Jes 3,3.

**הַלְיוֹעֵץ** *interrog.* 2Ch 25,16.

**יוֹעֲצֵךְ** *suff.* Mich 4,9.

**יוֹעֲצִים** *pl.* Prv 15,22 ‖ Job 12, 17 ‖ Esr 4,5 ‖ 2Ch 22,4.

**וְהַיֹּעֲצִים** Ez 11,2.

**יֹעֲצֵי** *cs.* Jes 19,11.

**וְיֹעֲצֵי** Job 3,14.

**וּלְיֹעֲצֵי** Prv 12,20.

**וְיֹעֲצַיִךְ** *suff.* Jes 1,26.

**וְיוֹעֲצָיו, וְיֹעֲצָיו** Esr 7,28.8,25.

**[יוֹעַצְתּוֹ] יוֹעַצְתּוֹ** *f. sg. suff.* 2Ch 22,3.

**[יָעוּץ] הַיְּעוּצָה** *pt. pass. f.* Jes 14,26.

**עֻצוּ** (= ? עֻצוּ) *imper. pl.* Jud 19,30 ‖ Jes 8,10.

**אִיעָצָה** *1 impf.* Ps 32,8.

**אִיעָצְךָ** *suff.* Ex 18,19 ‖ Nu 24, 14 ‖ Jer 38,15.

**אִיעָצֵךְ** 1R 1,12.

**נוֹעָץ** *Ni. 3 perf.* Jes 40,14.

**נוֹעֲצוּ** *pl.* Ps 71,10.83,6.

**[נוֹעָץ] נוֹעָצִים** *pt. pl.* 1R 12,6. 9 ‖ Prv 13,10 ‖ 2Ch 10,6.9.

**[יִוָּעֵץ] וַיִּוָּעֵץ** *3 impf.* 1R 12,6. 8.28 ‖ 2R 6,8 ‖ 1Ch 13,1 ‖ 2Ch 10, 6.8.20,21.25,17.30,2.32,3.

**וְנִוָּעֲצָה** *1 impf. pl.* Neh 6,7.

**יִוָּעֲצוּ** *3 impf. pl.* Jes 45,21.

**וַיִּוָּעֲצוּ** 2Ch 30,23.

**[הִתְיָעֵץ] וְיִתְיָעֲצוּ** *Hith. 3 impf. pl.* Ps 83,4.

## עֵצָה

consilium, decretum; prudentia, sapientia; deliberatio; cura, solicitudo.

י"נ בתהלים י"ג ג': אשית עֵצוֹת בנפשי; יש פותרין מֵעֲצַת נָפֶשׁ דמשלי כ"ז ט' מן עֵצָה = עץ, ונפש כטעם בתי הנפש דישעיה לד"ק, כלומר עץ בשֶׂם שריחו נודף ומשובב נפש. השבעים קורין בעזרא י' ג' בעצת אֲדֹנָי.

2S 16,20 ‖ 1R 1,12 ‖ 2R 18,20 ‖ Jes 8,10.11,2.16,3.19,11.28,29.29,15. 30,1.36,5 ‖ Jer 49,7.30 ‖ Prv 8,14. 19,20.20,5.21,30 ‖ Job 12,13.38,2. 42,3.

**וְעֵצָה** Jud 20,7 ‖ Jer 18,18 ‖ Ez 7, 26.

**הָעֵצָה** 2S 17,7 ‖ Jes 14,26 ‖ Jer 32, 19.

**בְּעֵצָה** Prv 20,18 ‖ 1Ch 12,19(20).

**לְעֵצָה** Prv 12,15.

**עֲצַת** *cs.* 2S 15,31.34.16,23.17,14² ‖ 1R 12,8.*13* ‖ Jes 5,19.19,17 ‖ Jer 19,7.49,20.50,45 ‖ Ez 11,2 ‖ Ps 14,6.33,10.11 ‖ Job 10,3.21,16 ‖ 2Ch 10,8.*13*.

וַעֲצַת 2S 16,23‖Jes 44,26 ‖ Zach 6,13‖Ps 107,11‖Prv 19,21 ‖ Job 5,13.22,18.

בַּעֲצַת Ps 1,1‖Esr 10,3.

כַּעֲצַת 1R 12,14 ‖ Esr 10,8 ‖ 2Ch 10,14.

מֵעֲצַת 2S 17,14‖Prv 27,9.

עֲצָתִי *suff.* Jes 46,10.11‖Ps 119,24‖Prv 1,25‖Job 29,21.

לַעֲצָתִי Prv 1,30‖2Ch 25,16.

עֲצָתְךָ Ps 20,5.

בַּעֲצָתְךָ Ps 73,24.

עֲצָתוֹ 2S 17,23‖Jes 40,13.46,11‖Mich 4,12‖Job 18,7.

וַעֲצָתוֹ Jes 19,3.

לַעֲצָתוֹ Ps 106,13.

מֵעֲצָתוֹ Hos 10,6.

עֲצָתָם Jer 18,23 ‖ Esr 4,5 ‖ Neh 4,9.

בַּעֲצָתָם Ps 106,43‖2Ch 22,5.

עֵצוֹת *pl.* Dt 32,28‖Jes 25,1 ‖ Ps 13,3.

עֲצָתַיִךְ [עֲצָתַיִךְ *suff.* Jes 47,13.

מוֹעֵצָה] בְּמוֹעֵצוֹת *pl. suff.*

י״נ בהושע י״א ו׳: וְאָכְלָה מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם, ומקביל אל בעריו, או עַצְמוֹתֵיהֶם, ומקביל אל בַּדָּיו (ע׳ איכה א׳ י״נ).

Jer 7,24‖Prv 22,20.

בְּמֹעֲצוֹתָם *suff.* Mich 6,16.

בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם Ps 81,13.

מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם Hos 11,6‖Ps 5,11.

וּמִמֹּעֲצֹתֵיהֶם Prv 1,31.

——— v. ch. יָעַט ———

## יַעַר, יָעַר

aspretum, silva; mel e favis redundans, *favus mellis* (Cant 5,1).

הוראתו ידועה, ויֵאָמר גם על קני הדבש או חלת הדבש.

Jos 17,18 ‖ 1S 22,5 ‖ 1R 7,2.10, 17.21 ‖ 2R 19,23 ‖ Jes 7,2.37,24. 44,14.23 ‖ Jer 26,18 ‖ Ez 21,2 ‖ Mich 3,12.5,7.7,14 ‖ Zach 11,2 ‖ Ps 50,10.83,15.96,12.104,20.132, 6‖Eccl 2,6‖2Ch 9,16.20.

הַיַּעַר, הַיָּעַר 1S 14,26‖2S 18,8‖2R 2,24 ‖ Jes 9,17.10,34.22,8.32, 19‖Ez 15,2.6‖Cant 2,3 ‖ 1Ch 16, 33.

בַּיַּעַר, בַּיָּעַר Dt 19,5 ‖ 1S 14,25‖2S 18,17‖Jes 21,13.56,9‖ Jer 12, 8‖Am 3,4.

בְּיַעַר 2S 18,6.

לְיַעַר Ez 21,3‖Hos 2,14.

לַיַּעַר Jes 29,17.32,15.

מִיַּעַר, מִיָּעַר Jer 5,6.10,3‖Ps 80, 14.

הַיַּעְרָה Jos 17,15.

יַעְרִי *suff.* Cant 5,1.

יַעְרוֹ Jes 10,18.19.

יַעְרָהּ Jer 46,23.

בְּיַעְרָהּ Jer 21,14.

הַיְּעָרִים *pl. I.* Ez 39,10.

בַּיְּעָרִים K., בַּיְּעוֹרִים Q. Ez 34,25.

יְעָרוֹת *pl. II.* Ps 29,9.

יַעְרָה] בְּיַעְרַת *cs.*

favus mellis.

1S 14,27.

— v. n. pr. et קִרְיַת יְעָרִים —

## יָפָה°

splendere, pulchrum esse.

קרוב אל יָפַע. בערבית בא בוא״ו ת׳ יו״ד, ובמובן מרומם ונִשָּׂא, כלול ושָׁלֵם; כִּיפְיָפִית דְּכפל הפעל, או כמו יְפֵיפִית, ולפי תרגום השבעים טעמו כתרין מלין, יְפִי יָפִית או יָפָה יפית. י״ג בש״א ט״ז י״ב: עִלָּם יפה עינים ובי״ז מ״ב: נער אדמני עֲלָם יפה מראה (ע׳ י״ז נ״ו).

יָפִית] יָפִית (al. תְ) *2 perf. f.* Cant 7,7.

יָפוּ *3 perf. pl.* Cant 4,10.7,2.

וַתִּיפִי *2 impf. f.* Ez 16,13.

וַיִּיף *3 impf.* Ez 31,7.

יָפָה] יְיַפֵּהוּ *Pi. 3 impf. suff.* Jer 10,4.

יָפְיָפִיתָ *Pealp. 2 perf.* Ps 45,3.

הִתְיַפָּה] תִּתְיַפִּי *Hith. 2 impf. f.* Jer 4,30.

## יָפֶה

pulcher; bonus, praestans.

2S 14,25 ‖ Ez 31,9 ‖ Cant 1,16‖Eccl 3,11.5,17.

יְפֵה *cs.* Gn 39,6‖1S 16,12.17,42‖Jer 11,16 ‖ Ez 31,3.33,32 ‖ Ps 48,3.

וִיפֵה Gn 39,6.

יָפָה *f.* Gn 12,14‖2S 13,1 ‖ 1R 1, 3.4‖Prv 11,22 ‖ Cant 1,15.*4*,*1*².4, 7.6,4.10.

הַיָּפָה Cant 1,8.5,9.6,1.

יְפַת *cs.* Gn 12,11.29,17 ‖ Dt 21, 11‖2S 14,27‖Esth 2,7.

וִיפַת Gn 29,17‖1S 25,3.

יָפָתִי *suff.* Cant 2,10.13.

יָפוֹת *pl.* Job 42,15.

הַיָּפוֹת Am 8,13.

יְפוֹת, יְפֹת *cs.* Gn 41,2.4.

וִיפֹת Gn 41,18.

## יֳפִי

splendor, pulchritudo, venustas; praestantia.

Ez 28,7.

יֹפִי] יָפִי Jes 3,24 ‖ Ez 27,3.28, 12‖Thr 2,15‖Ps 50,2.

הַיֹּפִי Prv 31,30.

בְּיָפְיֵךְ [בְּיָפְיֵךְ *suff.* Ez 28,17.

יָפְיֵךְ Ez 16,25.27,4.11‖Ps 45,12.

בְּיָפְיֵךְ Ez 16,14.15.

יָפְיוֹ Zach 9,17.

בְּיָפְיוֹ Jes 33,17‖Ez 31,8.

יָפְיָהּ Prv 6,25‖Esth 1,11.

## יְפֵה־פִיָּה

pulcherrima.

מלה אחת, ומן הכפולים, כאדמדם, ירקרק, להגדיל מעלת היפי.

Jer 46,20.

## מוֹפֵת

signum, miraculum.

נרדף אל אות; לרב חוקרי הלשון שרשו יָפָה, הקרוב אל יָפַע, כלומר דבר המתנוסס, וי״א ששרשו אָפַת בהוראתו הערבית ובתמונתו إفت, כלומר דבר הפוך, נפלא ויוצא מן הכלל.

Ex 7,9‖Dt 13,2‖1R 13,3‖ Ez 12, 6‖Zach 3,8.

וּמוֹפֵת Jes 20,3‖2Ch 32,24.
הַמּוֹפֵת 1R 13,3‖2Ch 32,31.
וְהַמּוֹפֵת Dt 13,3.
כְּמוֹפֵת Ps 71,7.
כַּמּוֹפֵת 1R 13,5.
לְמוֹפֵת Ez 24,24.27.
וּלְמוֹפֵת Dt 28,46.
מוֹפֶתְכֶם *suff.* Ez 12,11.
מוֹפְתִים *pl.* Joel 3,3.
וּמֹפְתִים Dt 6,22 ‖ Jer 32,20 ‖ Ps 105,27.135,9‖Neh 9,10.
הַמֹּפְתִים Ex 4,21.11,10.
וְהַמּוֹפְתִים, וְהַמֹּפְתִים Dt 7,19. 29,2.34,11.
וּבְמוֹפְתִים, וּבְמֹפְתִים Dt 4,34. 26,8‖Jer 32,21.
וּלְמוֹפְתִים Jes 8,18.
מוֹפְתַי *suff.* Ex 7,3.11,9.
מֹפְתָיו Ps 105,5‖1Ch 16,12.
וּמוֹפְתָיו Ps 78,43.

——v. n. pr. יֶפֶת——

## יָפַח°

efflare, anhelare; *Hith.* suspirare.

קרוב אל נָפַח ואל פּוּחַ, וענינו נשיבת רוח, ובהשאלה על הדבור והדמיה. י״ת תִּתְיַפֵּחַ דמשתנחא (= תִּתְנַפֵּחַ?).

וְיָפֵחַ [יָפֵחַ] *pt.* Hab 2,3.
וִיפֵחַ *cs.* Ps 27,12.
תִּתְיַפֵּחַ [הִתְיַפֵּחַ] *Hith. 3 impf. f.* Jer 4,31.

——conf. פּוּחַ——

## הוֹפִיעַ *Hi. 3 perf.* [יָפַע]°

splendere iubere; lucere, radiare, emicare.

התגלות דבר בעצם זיוו והדרו, ובערבית הוראתו התעלה והתרומם. יש מחברין לו גם תועפות, ע׳ לעיל.

Dt 33,2‖Ps 50,2.

וְהוֹפִיעַ Job 37,15.
הוֹפַעְתָּ [הוֹפַעְתָּ] *2 perf.* Job 10,3.
הוֹפִיעַ *imper.* Ps 94,1.
הוֹפִיעָה Ps 80,2.
תּוֹפַע *3 impf. f.* Job 3,4.
וַתֹּפַע Job 10,22.

## יִפְעָתֶךָ *suff.* [יִפְעָה]

splendor.
Ez 28,7.17.

——v. n. pr.——

## יָצָא

exire, egredi; emigrare; progerminare; oriri (de sole); profluere; expendi (de pecunia); prominere; promulgari; proficisci ex aliqua re.

פעל זה ישנו בשנויים קטנים בכל לשונות בני שם. ע״ד דגשות הצד״י של קומו צאו ע׳ מבוא לנה״א צד ק״י. השבעים, השמרוני והסורי קורין בהדברים ט׳ ז׳ יְצָאתֶם בהמשך המ״ם של מארץ, וכן נמצא בקצת נוסחאות; תֵּצֵא בכ״ג י׳ לפי השבעים זכר נוכח, וטעם מַחֲנֶה כמו במחנה; י״ג ביהושע י״ט מ״ז וַיֵּצֵא ת׳ וַיֵּצֵא, כענין אֵין לך הר־אפרים (י״ז ט״ו) או וַיֵּצַר, וכן משמע מתרגום השבעים; במ״ב כ׳ י״ח וישעיה ל״ט ז׳ אֲשֶׁר תּוֹלִיד—נוסחא אחרינא אל אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ; לד״ק צֵא דישעיה ל׳ כ״ב כמו צֹאָה (כגלולים מן גָּלָל), ובמ״ג י״ז יש גורסין הַמֵּצִיף ת׳ הַמּוֹצִיא (ע׳ הדברים י״א ד׳); השבעים קורין בירמיה מ״ח ט׳: כי נָצֹת תֵּצֵת; ביחזקאל י״א ז׳ אוֹצִיא ת׳ הוֹצִיא, בי״ב ה׳ ו׳ י״ב וְיָצָאתָ, תֵּצֵא, לָצֵאת (קל ת׳ הפעיל) ובי״ד כ״ב הַמּוֹצִיאִים ת׳ הַמּוּצָאִים, ול״ג הַמְּצָלִים; ר׳ יוסף הלוי גורס בכ״ו י״ח מִשֵּׁאתֵךְ ת׳ מִצֵּאתֵךְ; להפשיטא במ״ז ח׳ הַמַּיִם הַצֹּאִים (יש מכניסין אל שרש זה גם השם צאן; ע״ד שיֵּאָמר ביונית προβαίνειν מן πρόβατον, ומוציאין ממנו כל ענין צוֹאָה).

Gn 10,11. 19,23. 24,50.25,26.27, 30.38,28.29.30 ‖ Nu 17,11.22,5 ‖ Jos 19,17.32.40 ‖ Jud 3,24.4,14. 11,36.14,14² ‖ 1S 23,15.24,15.26, 20‖2S 5,24.16,11.19,20.20,8‖ 1R 11,29.20,39 ‖ 2R 9,11.19,9.20,4 ‖ Jes 37,9.45,23. 51,5 ‖ Jer 4,7.22, 11.37,5.44,17.48,45 ‖ Nah 1,11 ‖ Ps 19,5.73,7 ‖ Job 14,2. 38,29 ‖ Eccl 4,14.5,14 ‖ Esth 7,8.8,15 ‖ Dan 8,9.9,23 ‖ 1Ch 14,15 ‖ 2Ch 22,7.

וְיָצָא Ex 16,4.34,34‖Lev 14,3.38. 16,18.24.25,28.33.41.54 ‖ Nu 34, 4.9‖Dt 23,11‖Jos 15,3.4.9.11².16, 2.6.7.18,15².17².19,12.13.27.34 ‖ 1S 8,20 ‖ Jes 11,1 ‖ Jer 30,19.31, 39(38).43,12.48,7 ‖ Ez 46,2.12 ‖ Zach 9,14.14,2.3 ‖ Dan 11,11.44.

יָצְאָה, יָצָאָה *3 perf. f.* Nu 16,35. 21,28 ‖ Jes 28,29 ‖ Jer 23,15.19. *30,23*‖Ez 7,10.24,6 ‖ Mich 1,11‖ Job 26,4‖Cant 5,6‖Ruth 1,13.
וְיָצְאָה Ex 21,3.11‖Dt 24,2.
יָצָאתָ *2 perf.* Gn 24,5 ‖ Ex 23, 15.34,18‖Dt 9,7.16,3 ‖ Hab 3,13.
וְיָצָאתָ Dt 23,13‖Jer 19,2.
וְיָצָאת (al. תְּ) *f.* Jer 31,4(3).
יָצָאתִי *1 perf.* Nu 22,32 ‖ Jer 14,18.20,18‖Prv 7,15‖Job 3,11‖ Dan 9,22.
יָצָתִי (חסר א׳) Job 1,21.
וְיָצָאתִי 1S 17,35.
יָצְאוּ, יָצָאוּ *3 pl.* Gn 8,19.10,14. 44,4 ‖ Ex 12,41.16,27‖ Nu 11,26. 16,27.33,1.3‖Dt 13,14‖Jos 2,5.7. 8,17.22‖Jud 2,15 ‖ 1S 14,41 ‖ 2S 2,13.18,4 ‖ 1R 20,17.18².19 ‖ 2R 2,23.5,2.21,15‖Jes 48,1.3 ‖ Jer 7, 25. 9,2.29,16 ‖ Ez 15,7. 36,20 ‖ Zach 6,6².7‖Job 24,5.39,4‖Esth 3,15.8,14 ‖ 1Ch 1,12.2,53 ‖ 2Ch 21,19.31,1.
וְיָצְאוּ Ex 17,6.21,22 ‖ Dt 21,2 ‖ Jos 8,6‖Jes 66,24‖Ez 9,7.39,9.
יְצָאֻנִי *suff.* Jer 10,20.
יְצָאתֶם *2 pl.* Ex 13,3‖Dt 11,10.
וִיצָאתֶם Jud 21,21‖Mal 3,20.
יָצָאנוּ *1 pl.* Nu 11,20.
וְיָצָאנוּ 1S 11,3.
יוֹצֵא, יֹצֵא *pt.* Gn 2,10 ‖ Ex 4, 14.7,15.8,16.25.11,4 ‖ Nu 1,3.*45. 26,2.* 20.*22.24.26.28.30.32.34.36. 38.40.42* ‖ Jos 6,1 ‖ Jud 1,24.9, 43‖1S 9,14.11,7.17,55.18,16 ‖ 2S 16,5².19,8 ‖ 1R 5,13.15,17 ‖ Jes 26,21‖Ez 1,13 ‖ Mich 1,3 ‖ Zach 2,7³ ‖ Ps 19,6 ‖ Dan 10,20 ‖ 2Ch 16,1.25,5.
וְיֹצֵא Jer 37,4.
הַיּוֹצֵא, הַיֹּצֵא Nu 21,13.22,11. 30,3‖Dt 14,22 ‖ Jos 5,4 ‖ Jud 11, 31 ‖ 1S 17,20 ‖ 1R 8,19 ‖ Jer 5,6.

37,7 || Ez 33,30 || Neh 3,25.26.27 || 2Ch 6,9.

וְהַיּוֹצֵא, וְהַיֹּצֵא Nu 32,34 || Jer 21,9.38,2.

לַיּוֹצֵא 2Ch 15,5.

וְלַיּוֹצֵא Zach 8,10.

יוֹצְאִים, יֹצְאִים *pl.* Ex 13,4.14, 8.25,32.*37,18* || Dt 8,7 || Jud 9,33 || 1S 14,11 || Ez 14,22.47,1.8.12 || Zach 6,6.

הַיּוֹצְאִים, הַיֹּצְאִים Gn 9,18 || Ex 25,33.*35.37,19*. 37,21 || Nu 26,4. 31,27.*28*.36 || Dt 2,23 || Jos 5,5.6 || Zach 6,8.

יוֹצְאֵי, יֹצְאֵי *cs.* Gn 9,10.34,24². 46,26 || Ex 1,5 || Jud 8,30 || 2R 11, 7.9 || 1Ch 5,18.7,11.12,33(34).36 (37) || 2Ch 23,8.26,11.

יֹצְאָה] שֶׁיֹּצָא (=שֶׁיֹּצְאָה) *pt. f. sg.* Eccl 10,5.

יוֹצֵאת, יֹצֵאת Gn 24,15.*45* || Jud 11,34 || Jer 25,32 || Ps 144,14.

הַיּוֹצֵאת, הַיֹּצֵאת Gn 24,43 || Am 5,3 || Zach 5,3.5.6.

הַיֹּצֵת (חסר א׳) Dt 28,57.

וְהַיּוֹצֵאת, וְהַיֹּצֵאת Am 5,3 || 1Ch 27,1.

יוֹצְאוֹת, יֹצְאוֹת, יֹצְאֹת *pl.* Gn 24,13 || 1S 9,11 || Zach 5,9.6,1.5.

יָצוֹא, יָצֹא *inf. abs.* Gn 8,7.27, 30.35,26 || 2S 16,5.18,2 || 2R 5,11 || Jer 58,17.

צֵאת *inf. cs.* Gn 24,11 || 2S 11,1 || 1R 3,7 || Jer 29,2 || Neh 4,15 || 1Ch 20,1 || 2Ch 21,19.

בְּצֵאת Gn 35,18 || Ex 23,16 || 1S 25,37 || 1R 8,10 || Ez 27,33.47,3 || Ps 114,1 || 2Ch 5,11.20,21.

כְּצֵאת Ex 21,7.33.8 || Jud 5,31.

לְצֵאת Ex 19,1 || Nu 33,38 || 1R 6,1.

לָצֵאת Dt 31,2 || Jud 20,14.28 || 1S 23,13 || 2S 13,39 || 2R 24,7 || Jer 11,11.38,21 || 2Ch 26,20.

וְלָצֵאת Jos 14,11.

בְּצֵאתִי *suff.* Ex 13,8 || 1S 21,6 || Job 29,7.

כְּצֵאתִי Ex 9,29.

צֵאתֵנוּ Jos 9,12.

צֵאתְךָ Dt 16,3.6 || 1S 29,6 || 1R 2, 37.42 || Mich 7,15 || Ps 121,8.

וְצֵאתְךָ 2R 19,27 || Jes 37,28.

בְּצֵאתֶךָ, בְּצֵאתְךָ Dt 28,6.19,33, 18 || Jud 5,4 || Ps 68,8.

מִצֵּאתֵךְ Ez 26,18.

בְּצֵאתְכֶם Dt 23,5.*24,9.25,17* || Jos 2,10 || Hag 2,5.

צֵאתוֹ Ex 34,34 || Lev 16,17 || Ez 46,12.

בְּצֵאתוֹ Gn 12,4 || Lev 27,21 || Nu 12,12 || 2R 11,8 || Jes 13,10 || Ps 81,6.

וּבְצֵאתוֹ Ex 28,35 || 2Ch 23,7.

צֵאתָם 1S 18,30.

בְּצֵאתָם Ex 5,20 || Dt 4,45.46 || Jos 5,4.5 || 1R 8,9 || Ez 10,19 || Ps 105, 38 || 2Ch 5,10.

וּבְצֵאתָם Ez 44,19.46,10 || 2Ch 20, 20.

לְצֵאתָם Ex 16,1 || Nu 1,1.*9,1*.

צֵא *imper.* Gn 8,16.31,13 || Ex 11,8 || Jud 9,38 || 2S 16,7.19,8 || 1R 2,30.19,11.22,22 || Jes 7,3.30,22 || Ez 3,22 || 2Ch 18,21.26,18.

וְצֵא Gn 27,3 || Ex 17,9.

וְצֵאָה Jud 9,29.

צְאוּ, צֵאוּ *pl.* Gn 19,14 || Ex 12, 31 || Nu 12,4 || Jes 48,20.49,9.52, 11² || Jer 50,8.51,45 || Ez 9,7 || Neh 8,15 || 2Ch 20,17.24,5.

וּצְאוּ 2R 18,31 || Jes 36,16.

צְאִי *f. sg.* Cant 1,8.

צְאֶנָה *pl.* Cant 3,11.

אֵצֵא *1 impf.* Ex 11,8.21,5 || Nu 20,18 || Dt 15,16 || Jud 16,20 || 1S 19,3 || 2S 18,2 || 1R 22,22 || Ps 88, 9 || Job 23,10.31,34 || Thr 3,7 || 2Ch 18,21.

וָאֵצֵא Ez 3,23.

וְאֵצְאָה 2Ch 1,10.

וָאֵצְאָה Neh 2,13.

תֵּצֵא *2 impf.* Dt 20,1.21,10.28, 25 || 1S 28,1 || 2S 18,3.21,17 || 1R 2,36 || Jer 1,5.38,17.18 || Ez 3,25. 12,4 || Ps 44,10.60,12.108,12 || Prv 25,8 || 1Ch 14,15.

תֵּצְאִי *2 f.* Jer 2,37.6,25 || Mich 4,10 || Ruth 2,22.

יֵצֵא *3 impf.* Gn 15,4 || Ex 16,29. 21,2.3.4.33,7 || Lev 21,12.25,30. 31 || Nu 11,20.27,17.33,54. 35,26 || Dt 24,5 || Jos 2,19.6,10 || Jud 11, 31.13,14 || 1S 2,3.22,3.24,14 || 2S 7, 12 || 1R 8,44 || 2R 5,11.9,15.10,25. 12,13.18,7 || Jes 14,29.42,13. 55, 11.62,1 || Jer 30,21 || Ez 44,3.46,8. 9³ || Hos 6,5 || Joel 2,16.4,18 || Mich 5,1 || Hab 1,4².7 || Zach 10, 4 || Ps 17,2.41,7.104,23.109,7 || Job 5,6.28,5.31,40.37,2.38,8.39, 21.41,12.13 || Eccl 7,18 || Esth 1, 17.19 || 2Ch 6,34.

וְיֵצֵא Ez 12,12 || Hab 3,5 || Prv 22, 10.

וַיֵּצֵא Gn 4,16.8,7.18.14,8.17.19,6. 14.24,63.25,25.28,10.31,33.34,6. 39,12.*15*. 41,45. 46.42,28. 43,31. 44,28.47,10 || Ex 2,11.13.8,8.26.*9, 33*.10,6.18.11,8.18,7.32,24 || Lev 24,10 || Nu 11,24.20,20.21,23.33. 22,36 || Dt 1,44.2,32.3,1.29,6 || Jos 16,1.18,11.19,1.24.47.21,4 || Jud 3,10.22.23.9,35.39.42.19,23.27. 20,20.25 || 1S 4,1.13,10.17.23.17, 4.18,5.13.19,8.20,35.24,9 || 2S 2, 12.3,26.11,8.13.15,16.17.18,6.24, 4.20 || 1R 2,46.9,12.12,25.19,13. 20,21.33.22,21 || 2R 2,21.3,6.4,18. 39.5,27.6,15.7,16.9,21.24.10,9.18, 18.19,35.24,12 || Jes 36,3.37,36 || Jer 37,12.38,8.39,4.41,6 || Ez 10, 7.18.16,14 || Jon 4,5 || Zach 5,5 || Prv 12,13.25,4.30,27 || Job 1,12. 2,7.20,25 || Thr 1,6 || Esth 4,1.6.5, 9 || 1Ch 12,17(18).14,8.17.21,4.21. 24,7.*25,9*.26,14 || 2Ch 14,8.9.15,2. 18,20.19,2.4.20,6.26,15.28,9.35, 20.

תֵּצֵא *3 f.* Ex 21,7.22,5 || Lev 15,16. 32.22,4 || Dt 23,10 || Jud 9,15.20 || 2R 19,31 || Jes 2,3.37,32.51,4 || Jer

4,4.*21,12.*48,9 ‖ Ez 5,4. 21,9. 24, 12 ‖ Mich 4,2 ‖ Ps 146,4 ‖ Job 8, 16 ‖ Thr 3,38.

וְתֵצֵא Jud 9,20.

וַתֵּצֵא Gn 30,16.34,1 ‖ Lev 9,24. *10,2* ‖ Jud 4,18.22 ‖ 2S 2,23.6,20. 11,8 ‖ 1R 10,29 ‖ 2R 4,21.37.8,3 ‖ Ez 19,14 ‖ Ruth 1,7.

נֵצֵא *1 impf. pl.* 1S 11,10 ‖ Jer 15, 2 ‖ Cant 7,12.

וְנֵצֵא 1S 20,11 ‖ 1R 20,31.

תֵּצְאוּ, תֵּצְאוּ *2 pl.* Gn 42,15 ‖ Ex 12,22 ‖ Lev 8,33.*10,7* ‖ 1S 17, 8 ‖ Jes 52,12.55,12 ‖ Jer 6,25.

תֵּצֶאנָה *2 pl. f.* Am 4,3.

יֵצְאוּ, יֵצֵאוּ *3 pl. m.* Gn 15,14. 17,6.35,11 ‖ Nu 27,21 ‖ Dt 28,7 ‖ Jos 8,5 ‖ Jud 21,21 ‖ 2R 7,12.20, 18 ‖ Jes 39,7.49,17 ‖ Jer 17,19.50, 8 ‖ Ez 21,24.30,9.42,14.46,9.10 ‖ Zach 14,8 ‖ 2Ch 21,15.

וְיֵצְאוּ, וְיֵצֵאוּ Jer 15,1.46,9.

וַיֵּצְאוּ, וַיֵּצֵאוּ Gn 11,31. 12,5. 34, 26 ‖ Ex 5,10.15,22.35,20 ‖ Lev 9, 23 ‖ Nu 12,4.5.20,11.31,13 ‖ Jos 8,14.11,4 ‖ Jud 3,19.9,27.11,3.15, 19.20,1.21.31.21,24 ‖ 1S 7,11. 9, 26.11,7.18,30.20,11.23,13.30,21 ‖ 2S 10,8.11,17.23.13,9.20,7².24,7 ‖ 1R 20,16.17 ‖ 2R 2,3. 7,12. 9,21. 13,5 ‖ Jer 39,4.52,7 ‖ Mich 2,13 ‖ Neh 8,16 ‖ 1Ch 19,9 ‖ 2Ch 20,20.

וַתֵּצֶאןָ *3 pl.* Ex 15,20.

וַתֵּצֶאנָה 1S 18,6 ‖ 2R 2,24.

הוֹצִיא *Hi. 3 perf.* Gn 14,18 ‖ Ex 12,51.13,3.16,6.18,1 ‖ Dt 6,23. 7,8.22,19 ‖ 2S 12,30.31 ‖ 1R 9,9 ‖ Jer 51,10 ‖ Ez 11,7 ‖ Esr 1,7² ‖ 1Ch 20,2.3.

וְהוֹצִיא, וְהוֹצֵא Lev 4,12.21.6,4. 14,45.19,3 ‖ Dt 22,14 ‖ Zach 4,7 ‖ Ps 37,6.

וְהוֹצִיאַנִי *suff.* Ez 42,15.

הוֹצִיאָנוּ Ex 13,14.16 ‖ Dt 1,27.

הוֹצִיאֲךָ, הוֹצִאֲךָ Ex 13,9 ‖ Dt 6, 12.7,19.16,1.

הוֹצִיאָם Ex 32,12 ‖ Dt 9,28 ‖ 2Ch 7,22.

הוֹצֵאתָ *2 perf.* Ex 32,11 ‖ Dt 9, 12.26.29 ‖ 1R 8,51 ‖ Dan 9,15 ‖ Neh 9,15.

וְהֹצֵאתָ Job 15,13.

וְהוֹצֵאתָ Nu 20,8 ‖ Dt 17,5 ‖ Ez 12, 4.5.

הֹצֵאתָנִי [תַ *suff.* Job 10,18.

וְהוֹצֵאתַנִי Gn 40,14 ‖ 2Ch 18,33

הוֹצֵאתָנוּ Dt 9,28.

וְהוֹצֵאתוֹ Neh 9,7.

וְהוֹצֵאת (al. תְ) *f.* 1R 17,13.

הוֹצֵאתִי *1 perf.* Ex 12,17. 29, 46 ‖ Lev 19,36.*25,38.*25,42.55.26, 13.45 ‖ Nu 15,41 ‖ Jos 24,5 ‖ 1R 8, 16 ‖ Ez 12,7².20,22.21,10 ‖ 2Ch 6,5.

וְהוֹצֵאתִי, וְהֹצֵאתִי Ex 6,6.7,4.5 ‖ Jud 6,18 ‖ Jes 65,9 ‖ Jer 51,44 ‖ Ez 11,9.20,34.21,8.38,4.

הוֹצֵאתִךָ *suff.* Gn 15,7 ‖ Ex 20,2 ‖ Dt 5,6.

הוֹצֵאתִיהָ Zach 5,4.

הוֹצֵאתִים Ez 20,14.

וְהוֹצֵאתִים Ez 34,13.

הוֹצִיאוּ *3 perf. pl.* Ex 12,39 ‖ Jos 6,23.

וְהוֹצִיאוּ Dt 21,19.22,15.21.

הוֹצֵאתֶם *2 perf. pl.* Ex 16,3.

וְהוֹצֵאתֶם Dt 22,24.

מוֹצֵא *pt.* Ps 135,7.

מוֹצִיא 2S 5,2 ‖ Ps 68,7.

וּמוֹצִיא, וּמוֹצֵא Jes 54,16 ‖ Prv 10,18.

הַמּוֹצִיא Ex 6,7 ‖ Lev 22,33 ‖ Dt 8, 15.13,6 ‖ Jud 2,12 ‖ 2S 5,2 ‖ Jes 40, 26.43,17 ‖ 1Ch 11,2.

וּמוֹצִיאִי *suff.* 2S 22,49.

הַמּוֹצִיאֲךָ Dt 8,14.*13,10.*

מוֹצִיאוֹ Nu 24,8.

מוֹצִיאָם Nu 23,22.

מֹצִיאִים, מוֹצְאִים *pl.* Jer 38,23 ‖ Neh 6,19.

וּמוֹצִיאִים 2Ch 9,28.

מוֹצִאֵי *cs.* Nu 14,37.

הוֹצִיא *inf. cs.* Jer 7,22 ‖ Ez 46, 20.

לְהוֹצִיא Ex 6,13.27.8,14 ‖ Nu 14, 36 ‖ 2R 23,4 ‖ Jes 42,7 ‖ Ez 12,12 ‖ Hos 9,13 ‖ Am 6,10 ‖ Ps 104,14 ‖ Eccl 5,1 ‖ Esr 10,3.19 ‖ 2Ch 29, 16.

הוֹצִיאִי, הוֹצִאִי *suff.* Jer 7,22. 11,4.34,13.

בְּהוֹצִיאִי Ex 16,32 ‖ Lev 23,43 ‖ Ez 20,41.

לְהוֹצִיאָנוּ Ex 14,11.

בְּהוֹצִיאֲךָ Ex 3,12 ‖ 1R 8,53.

בְּהוֹצִיאוֹ Dt 29,28 ‖ 1R 8,21.

לְהוֹצִאֵהוּ Jer 39,14.

וּבְהוֹצִיאָם 2Ch 34,14.

כְּהוֹצִיאָם Gn 19,17 ‖ Jos 10,24.

לְהוֹצִיאָם Ex 12,42 ‖ Jer 31,32 (31) ‖ Ez 20,6.9.

הוֹצֵא *imper.* Gn 19,12 ‖ Lev 24, 14 ‖ Jud 6,30.19,22 ‖ 2R 10,22.

הוֹצֵא K., הַיְצֵא Q. Gn 8,17.

וְהוֹצֵא Ex 3,10.

הוֹצִיא Jes 43,8.

הוֹצִיאָה Ps 142,8.

הוֹצִיאֵנִי *suff.* Ps 25,17.

וְהוֹצִיאֵנִי 1R 22,34.

הוֹצִיאָהּ Ez 24,6.

הוֹצִיאֵם Gn 19,5.

הוֹצִיאוּ *pl.* Gn 45,1 ‖ Ex 6,26 ‖ 2S 13,9 ‖ 2R 11,15.

וְהוֹצִיאוּ Jos 6,22.10,22 ‖ 2Ch 29,5.

וְהוֹצִיאֻהוּ *suff.* 1R 21,10.

הוֹצִיאוּהָ Gn 38,34 ‖ Jes 48,20 ‖ 2Ch 23,14.

הוֹצִיאִי *f. sg.* Jos 2,3.

אוֹצִיא *1 impf.* Ex 3,11 ‖ Ez 20, 38.

אוֹצִיאָה־ Gn 19,8 ‖ Jud 19,24.

וָאוֹצִיא, וָאוֹצֵא Jos 24,6 ‖ Jud 6, 8 ‖ Ez 28,18.

וָאוֹצִיאֵם *suff.* Ez 20,10.

תּוֹצִיא *2 impf.* Ex 12,46 ‖ Dt 14, 28.28,38 ‖ Jer 15,19 ‖ Ez 12,6 ‖ Ps 143,11.

וַתֵּצֵא Jer 32,21.
הֲתֹצִיא *interrog.* Job 38,32.
תּוֹצִיאֵנִי *suff.* Ps 31,5.
וַתּוֹצִיאֵנוּ Ps 66,12.
יוֹצִיא, יֹצֵא *3 impf.* Lev 16,27 ‖ Dt 24,11 ‖ Jes 42,1.3 ‖ Ps 25,15 ‖ Prv 29,11.30,33³ ‖ Job 28,11.
וַיּוֹצֵא, וַיֹּצֵא Gn 15,5.24,53.43,23. 48,12 ‖ Ex 19,17 ‖ Nu 17,23.24 ‖ Jud 6,19.19,25 ‖ 2S 10,16 ‖ 2R 13, 18.22,20 ‖ 2R 10,22.15,20.23,6. 24,13 ‖ Jer 10,13.*51,16*.20,3.50, 25.52,31 ‖ Ps 136,11 ‖ Job 12,22 ‖ 2Ch 16,2.23,14.
וַיּוֹצֵא Dt 4,20 ‖ 2R 11,12 ‖ Ps 78, 16.105,43.
יוֹצִיאֵנִי *suff.* Mich 7,9.
וַיּוֹצִיאֵנִי Ez 37,1.42,1.*46,21*.47,2 ‖ Ps 18,20.
וַיּוֹצִאֵנוּ, וַיּוֹצִיאֵנוּ, וַיֹּצִאֵנוּ Nu 20, 16 ‖ Dt 6,21.26,8.
וַיּוֹצִאֲךָ, וַיֹּצִאֲךָ Dt 4,37.5,15.
וַיּוֹצִאָהּ Ex 4,6.7.
יוֹצִיאֵם Nu 27,17 ‖ Ps 107,14.28.
וַיּוֹצִיאֵם Ps 105,37 ‖ Esr 1,8.
תּוֹצִיא *3 impf. f.* Jes 61,11 ‖ Hag 1,11.
תּוֹצֵא Gn 1,24.
וַתּוֹצֵא Gn 1,12 ‖ Ruth 2,18.
נוֹצִיא *1 impf. pl.* Nu 20,10.
תּוֹצִיאוּ *2 pl.* Lev 26,10 ‖ Jer 17, 22.
יוֹצִאוּ, יוֹצְאוּ, יֹצְאוּ *3 pl.* 1R 10, 28 ‖ Job 8,10 ‖ 2Ch 1,17.
וְיוֹצִיאוּ K., יוֹצִיאוּ Q. Jer 8,1.
וַיּוֹצִיאוּ, וַיֹּצִיאוּ, וַיֹּצִאוּ Lev 24, 23 ‖ Nu 13,32.15,36 ‖ Jos 6,23.10, 23 ‖ 1S 12,8 ‖ 2R 10,26 ‖ Jer 26, 23 ‖ 1Ch 19,16 ‖ 2Ch 1,17.23,11. 29,16.
וַיּוֹצִיאֻהוּ, וַיֹּצִיאֻהוּ, וַיֹּצִאֻהוּ *suff.* Gn 19,16 ‖ 1R 21,13 ‖ 2R 12,12.
יוֹצִיאוּם 1Ch 9,28.
הוּצָא] הוּצָאָה *Ho. 3 perf. f.* Ez 38,8.
מוּצָא] הַמּוּצָאִים *pt. pl.* Ez 14, 22.47,8.

מוֹצֵאת *f. sg.* Gn 38,25.
מוּצָאוֹת *pl.* Jer 38,22.

[יָצִיא] וּמִיצִיאַי Q. *pl. cs.*
(וּמִיצִיאֲו K. *sg. suff.*)

qui egressus est, *prognatus.*
2Ch 32,21.

## מוֹצָא, מֹצָא

egressus, exitus, ortus (solis), exportatio; locus, unde aliquis exit: fons, oriens, porta; id quod egreditur.
Nu 30,13 ‖ Dt 8,3.23,24 ‖ 2R 2, 21 ‖ Jer 17,16 ‖ Job 28,1.38,27 ‖ Dan 9,25 ‖ 2Ch 32,30.

וּמוֹצָא 1R 10,28 ‖ Ps 89,35 ‖ 2Ch 1,16.
וּכְמוֹצָא Jes 58,11.
מִמּוֹצָא Ps 75,7.
מוֹצָאֲךָ *suff.* 2S 3,25.
מוֹצָאוֹ, מֹצָאוֹ Hos 6,3 ‖ Ps 19,7.
[מוֹצָאִים] מוֹצָאֵי *pl. cs.* Ez 44,5 ‖ Ps 65,9.
וּמֹצָאֵי (נס״א) Ps 107,33.
כְּמוֹצָאֵי Ez 12,4.
לְמוֹצָאֵי, לְמֹצָאֵי (נס״א) Jes 41,18 ‖ Ps 107,35.
וּמוֹצָאָיו *suff.* Ez 43,11.
מוֹצָאֵיהֶם Nu 33,2.
לְמוֹצָאֵיהֶם Nu 33,2.
מוֹצָאֵיהֶן Ez 42,11.

I [מוֹצָאָה] וּמוֹצָאֹתָיו *pl. suff.*

origo.
Mich 5,1.

## [צֵאָה] צֵאַת *cs.*

stercus, excrementum, sordes.
י״ם מזה גם צַו לָצָו קו לקו (צאה וקיא), צֵא תאמר לו (ישעיה כ״ח י׳ וי״ג, ל׳ כ״ב), הואיל הלך אחרי־צָו (הושע ה׳ י״א).
Ez 4,12.

[צֵאָתְךָ] צֵאָתֶךָ *suff.* Dt 23,14.
צֹאָה Jos 28,8.
צֵאַת *cs.* Jes 4,4.
וּמִצֵּאתוֹ *suff.* Ps 30,12.
צֹאָתָם Q. 2R 18,27 ‖ Jes 26,12.

[צוֹאִי] צוֹאִים *adj. pl.*

sordidus.
Zach 3,3.

הַצֹּאִים Zach 3,4.

II [מוֹצָאָה] לְמוֹצָאוֹת *pl.*

cloacum.
1R 10,27.

[צֶאֱצָא] הַצֶּאֱצָאִים *pl.*

propagines; liberi; germina terrae.
Jes 22,24.

וְצֶאֱצָאֵי *cs.* Jes 48,19.
וְצֶאֱצָאַי *suff.* Job 31,8.
צֶאֱצָאֶיךָ Jes 44,3.
וְצֶאֱצָאֶיךָ Job 5,25.
וְצֶאֱצָאָיו Job 27,14.
צֶאֱצָאֶיהָ Jes 34,1.
וְצֶאֱצָאֶיהָ Jes 42,5.
וְצֶאֱצָאֵיהֶם Jes 61,9.65,23 ‖ Job 21,8.

[תּוֹצָאָה] תּוֹצָאוֹת *pl.*

exitus, liberatio e periculo; porta, fons, exitus termini.
Ps 68,21.

תּוֹצְאוֹת, תֹּצְאוֹת, תּוֹצְאֹת *cs.* Nu 34,8 ‖ Jos 15,4.11.19,22 ‖ Ez 48,30 ‖ Prv 4,23.
תּוֹצְאוֹתָיו, תֹּצְאֹתָיו *suff.* Nu 34, 4.5.9.12 ‖ Jos 15,7.16,3.8.17,9.18. 18,12.14.19.19,14.29.33.
תּוֹצְאוֹתָם 1Ch 5,16.

——— v. ch. (שִׁיצִיא) ———

## יָצַב

*Hith.* consistere, adsistere; stare, resistere; adesse alicui.
אח אל יָצַב. ר׳ יוסף הלוי נורס באיוב ל״ח י״ד הֲתַהְפֵּךְ כְּחֹמֶר הָרִים וְיִתְיַצְּבוּ כמו לבוש, כלומר התוכל להפוך כגוש חמר קטן את ההרים (ע״י הרעש) באופן שיעמדו בתוך התהום והמים כסות להם? הרעיון הזה נמצא כלו בפסוק תהום כלבוש כסיתו על־הרים יעמדו מים (תהלים ק״ד ו׳); ור׳ אהרן קאמינקא נורס וַיִּתְנַצְּלוּ כמו לבוש, והוא כפל מליצת וינָּערו רשעים ממנה.

[צָ מֵיצֶקֶת K., מוּצֶקֶת Q. (al. מְיֻצֶּקֶת k.) *pt. f.* 2R 4,5.
הוּצַק *Ho. 3 perf.* Ps 45,3.
מֻצָק (al. צָ), מוּצָק *pt.* 1R 7,23. 33‖Job 11,15.37,18‖2Ch 4,2.
מֻצַק (al. צָ) *cs.* 1R 7,16.
יוּצַק *3 impf.* Lev 21,10 ‖ Job 22,16.

**מוּצָק**

opus fossum, fussile.

1R 7,37.

בְּמוּצָק (al. rad. צוק) Job 37,10.
לַמּוּצָק Job 38,38.

**[מוּצָקָה] בְּמֻצַקְתּוֹ** *suff.*

infundibulum; opus fossum.

2Ch 4,3.

מוּצָקוֹת *pl.* Zach 4,2.

**[יְצֻקָה] בִּיצֻקָתוֹ** *suff.*

fusio metalli.

1R 7,24.

——cnf. צוק——

**יָצַר ,יָצַר**

fingere, formare, creare; *pt.* figulus; *consilium capere.*

נאמר ביחוד על עשיית כלי טיט וחרס, לפי שהיתה ראשית יצירת האדם, מקודם שהמציאו כלי אומנות של ברזל להשתמש בהם. יִצַּר־הוּ ואֶצָּרְךָ בא בדגשות הצ׳ ע״ד פ״נ; השבעים קורין בעמוס ז׳ א׳ יֵצֶר או יָצוּר (ברוט, לא־סִּפֶן); הסורי קורא בזכריה י״א י״ג אל־האוֹצָר.

Gn 2,8‖Jes 44,10.

יְצָרָהּ *suff.* Jes 45,18.
יָצַרְתָּ *2 perf.* Ps 104,26.
יְצַרְתָּם *suff.* Ps 74,17.
יָצַרְתִּי *1 perf.* Jes 43,21.46,11.
יְצַרְתִּיךָ *suff.* Jes 44,21.
יְצַרְתִּיו Jes 43,7.
וִיצַרְתִּיהָ 2R 19,25‖Jes 37,26.
[יָצְרוּ] יָצָרוּ *3 perf. suff.* Ps 95,5.
יֹצֵר, יוֹצֵר *pt.* 2S 17,28 ‖ Jes 41, 25.45,7.18 ‖ Jer 10,16.51,19.18, 11.19,1.33,2 ‖ Am 4,13.7,1 ‖ Hab 2,18‖Ps 2,9.94,9.20‖Thr 4,2.
הַיּוֹצֵר, הַיֹּצֵר Jes 29,16‖Jer 18,2, 3.4².6.19,11‖Zach 11,13²‖Ps 33, 15.

[יְצוּעִים] יְצוּעֵי *pl. cs.* 1Ch 5,1.
[יְצוּעַי] יְצוּעָי *suff.* Ps 63,7.132,3‖ Job 17,13.

**[מַצָּע] הַמַּצָּע**

stratum, cubile.

Jes 28,10.

——cf. צָעָה et צָעַן——

**יָצַק**

fundere, effundere; ponere, collocare; *Ho.* effusus; *met.* firmus, stabilis.

לדעת רבים יָצוּק דאיוב כ״ח ב׳ וכ״ט ב׳ משרש צוק, ע״כ הובא גם שם, וי״נ ואבן יצוק נחושה.

Lev 8,15.*9,9*‖2R 3,11.

וְיָצַק Lev 2,1.14,15.
יְצָקָם *suff.* 1R 7,46‖2Ch 4,17.
וְיָצַקְתָּ *2 perf.* Ex 25,12.26,37. 29,7‖Lev 2,6‖2R 9,3.
וְיָצַקְתְּ *f.* 2R 4,4.
יָצוּק *pt. pass.* Ps 41,9 ‖ Job 28, 2.29,6.41,15.16.
וְיָצוּק Job 41,16.
יְצֻקִים, יְצוּקִים *pl.* 1R 7,24‖2Ch 4,3.
[יְצוּקָה] יְצֻקוֹת *pl. f.* 1R 7,30.
בְּצֶקֶת *inf. cs.* Job 38,38.
לָצֶקֶת Ex 38,27.
צַק *imper.* 2S 4,41.
יְצֹק Ez 24,3.
וְיָצְקוּ (al. *3 impf. pl.*) *pl.* 1R 18,34.
אֶצָּק־, אֶצֹּק *1 impf.* Jes 44,3².
יִצֹּק *3 impf.* Lev 14,26 ‖ Nu 5, 15.
וַיִּצֶק (al. ־ִ) 1R 22,35.
וַיִּצֹק (al. צֹ) Gn 28,18.35,14 ‖ Ex 36,36.37,3.*13*.38,5 ‖ Lev 8,12‖1S 10,1‖2R 9,6.
וַתִּצֹק *f.* 2S 13,9.
וַיִּצְקוּ *3 impf. pl.* 2R 4,40.
[הִצִּיק] וַיַּצִּקוּ (=וַיַּצִּגוּ?) *Hiph. 3 impf. pl.* 2S 15,24.
וַיַּצִּקֻם (= וַיַּצִּגֻם?) *suff.* Jos 7,23.

[הִתְיַצֵּב] הִתְיַצְּבוּ *Hith. 3 perf. pl.* 2Ch 11,13.
וְהִתְיַצְּבוּ Nu 11,16.
לְהִתְיַצֵּב *inf. cs.* Job 1,6.*2,1²* ‖ 2Ch 20,6.
מֵהִתְיַצֵּב 2S 21,5‖Zach 6,5.
הִתְיַצֵּב *imper.* Nu 23,3.15 ‖ 2S 18,30‖Jer 46,44.
וְהִתְיַצֵּב Ex 8,16.9,13.
[הִתְיַצְּבָה] הִתְיַצְּבָה Job 33,5.
הִתְיַצְּבוּ *pl.* Ex 14,13‖1S 10,19 ‖ 12,7.16‖2Ch 20,17.
וְהִתְיַצְּבוּ Dt 31,14‖Jer 46,4.
וְאֶתְיַצְּבָה *1 impf.* 31,14 ‖ Hab 2,1.
תִּתְיַצֵּב *2 impf.* 2S 18,13.
יִתְיַצֵּב, יִתְיַצֵּב (צָ) *3 impf.* Dt 7,24.9,2.11,25 ‖ Jos 1,5 ‖ Ps 36,5. 94,16‖Prv 23,29²‖Job 41,2.
וַיִּתְיַצֵּב Ex 34,5 ‖ Nu 22,22‖1S 3, 10.10,23.17,16‖2S 23,12.
וַתֵּתַצַּב (= וַתִּתְיַצֵּב) *3 f.* Ex 2,4.
יִתְיַצְּבוּ *3 pl.* Ps 2,2.5,6.
וַיִּתְיַצְּבוּ Job 38,14.
וַיִּתְיַצְּבוּ Ex 19,17‖Dt 31,14‖Jos 24,1‖Jud 20,2‖1Ch 11,14.

——v. ch.; cf. נָצַב——

צהר v. יִצְהָר; נָצַג v. יָצַג.

**יָצַע°**

sternere.

נמצא גם בערבית (בוי״ו ת׳ הירו״ד) ובצבית; בא ע״ד חסרי פ״נ, וקרוביו צָעָה וצָעַן.

[הִצִּיעַ] וְאַצִּיעָה *Hi. 1 impf.* Ps 139,8.
יַצִּיעַ *3 impf.* Jes 58,5.
[הֻצַּע] יֻצַּע *Ho. 3 impf.* Jes 14, 11‖Esth 4,3.

**יָצוּעַ** vel **יָצִיעַ** Q.

stratum, lectus; contignatio, *Vulg.* tabulatum.

בבראשית מ״ט ד׳ יש מסרסין וקורין: כי עָלָה עלית משכבי אביך או חללת יצועי.

1R 6,5.

הַיָּצוּעַ K., הַיָּצִיעַ Q. 1R 6,6.10.
יְצוּעִי *suff.* Gn 49,4.

הֲכַיּוֹצֵר *interrog.* Jer 18,6.
וְיֹצֵר Zach 12,1.
יֹצְרִי *suff.* Jes 49,5.
יֹצְרֵנוּ Jes 64,7.
וְיֹצֶרְךָ Jes 43,1.44,2.24.
יֹצְרוֹ Jes 45,9‖Hab 2,18.
וְיוֹצְרוֹ, וְיֹצְרוֹ Jes 27,11.45,11.
לְיֹצְרוֹ Jes 29,16.45,9.
וְיֹצְרָהּ Jes 22,11.
יוֹצְרִים *pl.* Jes 30,14.
הַיּוֹצְרִים 1Ch 4,23.
יֹצְרֵי־ *cs.* Jes 44,9.
אֶצּוֹרְךָ K., אֶצָּרְךָ Q. *1 impf. suff.* Jer 1,5.
וְאֶצָּרְךָ (LXX., Jon.) Jes 1,5.
וַיִּיצֶר, וַיִּצֶר *3 impf.* Gn 2,7.19.
יִצְּרֵהוּ *suff.* Jes 44,12.
נוֹצַר] נוֹצַר (נס"א) *Ni. 3 perf.* Jes 43,10.
יֻצַּר] יֻצָּרוּ *Pu. 3 perf. pl.* Ps 139,16.
הוּצַר] יוּצַר *Ho. 3 impf.* Jes 54,17.

## יֵצֶר

fictio, formatio; meditatio, cogitatio.

נאמר על המחשבה הפושטת צורה ולובשת צורה, ובדרז"ל יצר טוב ויצר הרע. וטעם יצר מחשבות כמו שיאמר הגרמני געדאנקען־געבילדע, והרוסי образъ мыслей. השבעים קורין בישעיה כ"ו ג': נֹצֵר סָמוּךְ.

Gn 6,5.8,21‖Jes 26,3‖1Ch 28,9.

וְיֵצֶר Jes 29,16.
לְיֵצֶר 1Ch 29,18.
יִצְרוֹ *suff.* Dt 31,21‖Hab 2,18.
יִצְרֵנוּ Ps 103,14.

## יָצוּר] וִיצֻרַי *pl. suff.*

formationes corporis, membra.

י"ת קַלַּסְתּוֹרַי, להראב"ע האברים הנוצרים, ונראה יותר פי' רלב"ג מחשבותַי, כאמור להלן זמותַי נתקו וגו'.

Job 17,7.

——v. n. pr.; cf. צוֹר, צוֹרָה——

## °צות et יָצַת

flagrare, comburi; *met.* ira accendi.

קרוב אל נָצָה, ענינו שְׂרֵפָה והבערה, והֻשאל לשממון וחֻרבן, ויתכן שיהיה שרשו נָצַת; בדרז"ל בא תמיד בהפעיל. השבעים קורין בירמיה: וּבָמֹתֶיהָ באש תצתנה.

יָצַת] וַתִּצַּת *3 impf. f.* Jes 9,17.
יִצַּתּוּ *pl. m.* Jes 33,12 ‖ Jer 51,58.
תִּצַּתְנָה *pl. f.* Jer 49,2.
נִצַּת] נִצְּתָה *Ni. 3 perf. f.* 2R 22,13‖Jer 2,15.9,11.
וְנִצְּתָה 2R 22,17‖Jer 46,19.
נִצְּתוּ *pl.* Jer 2,15.9,9‖Neh 1,3.2,17.
הִצִּית *Hi. 3 perf.* Jer 11,16.
וְהִצַּתִּי *1 perf.* Jer 17,27.21,14.43,12.49,27.50,32‖Am 1,14.
הִצִּיתוּ *3 pl.* 2S 14,31‖Jer 50,30.
וְהִצִּיתוּ Jer 32,29.
מַצִּית־ *pt.* Ez 21,3.
וְהַצּוּתִיהָ K., וְהַצִּיתֻהָ *imper. suff.* 2S 14,30.
וַיַּצֶּת־ *3 impf.* Thr 4,11.
תַּצִּיתוּ *2 impf. pl.* Jos 8,8.
וַיַּצִּיתוּ, וַיַּצִּתוּ *3 impf. pl.* Jos 8,19‖Jud 9,49‖2S 14,30.
הִצִּית] אֲצִיתֶנָּה *1 impf. suff.* Jes 27,4.

——— cnf. נָצָה I ———

## יֶקֶב, יְקֶב

cupa torcularis; torcular.

קרוב אל יָגֵב, נָקַב, קָבַב, ונרדף אל גת (ופורה).

Nu 18,30‖Jes 5,2.

וְיֶקֶב Hos 9,2.
הַיֶּקֶב, הַיָּקֶב Nu 18,27‖2R 6,27‖Hag 2,16.
וּמִיִּקְבְךָ [וּמִיִּקְבֶךָ] *suff.* Dt 15,14.16,13.
יְקָבִים *pl.* Job 24,11.
הַיְקָבִים Joel 2,24.4,13.
בַּיְקָבִים Jes 16,10.
מִיְקָבִים Jer 48,33.
יִקְבֵי *cs.* Zach 14,10.
יְקָבֶיךָ *suff.* Prv 3,10.

———v. n. pr. יְקַב־זְאֵב———

## יָקַד] יֹקֶדֶת *pt. f.*

ardere, exardere.

כן היא גם בארמית ובסורית, ובערבית בוא"ו ת' יו"ד (ואולי הוא קרוב אל קדח).

Jes 65,5.

יֵקַד *3 impf.* Jes 10,16.
וַתִּיקַד *3 f.* Dt 32,22.
הוּקַד] תּוּקַד, קָ *Ho. 3 impf. f.* Lev 6,2.5.6.15,14.17,4.

## יְקֹד

incendium.

Jes 10,16.

כִּיקוֹד Jes 10,16.

## יָקוּד] מִיְקוֹד

focus.

בא ע"מ בינוני פעול.

Jes 30,14.

## מוֹקֵד] כְּמוֹקֵד

lignum ardens in foco, incendium, rogus.

Ps 102,4.

מוֹקְדִים] מוֹקְדֵי *pl. cs.* Jer 33,14.
מוֹקְדָה Lev 6,2.

———v. ch. et n. pr.———

## ?יְקָהָה] יִקְהַת *cs.*

oboedientia, obsequium.

האחרונים החזיקו בדעת אבן נאנח ופתרוהו מן הערבית במובן משמעת וסור למצוה (געהאָרזאם), ולרד"ק מענין, קבוץ ובהשאלה אל קמטי הפנים. לבן־נפתלי לִיקְהַת.

Gn 49,10.

לִיקְהַת Prv 30,17.

———v. n. pr. יְקוּתִיאֵל———

## נָקַע et יָקַע

laxari; avelli, abalienari ab aliquo. *Hi.* in palo suspendere, palo affigere.

בערבית בא בוא"ו ת' היו"ד ובמובן נפילה, ובעברית הוראתו העתקה ממקום הקבוע, ובהשאלה על רִחוּק הנפש (שרש נקע בסורית וכושית הוראתו בקיעה וחריצה); ההפעיל מורה

וִיקָר Ez 22,25 ‖ Esth 8,16.
הַיְקָר Zach 11,13.
בִּיקָר Ps 49,13.21.
בִּיקָרוֹ *suff.* Esth 6,6.7.9².11.
יְקָרָה Jer 20,5.
——v. chald.——

## קוּשׁ et יָקֹשׁ

laqueum ponere, tendere; *pt.* auceps; *Ni.* laqueis capi.
עניננו פריסת מוקש ללכוד, ואח אל נָקַשׁ; ור"י אבן גנאח מפרש יְקֹשׁוּן דישעיה כ"ט כ' מענין התקוששו וקושו, שהיו מוכיחים את מוכיחיהם. בבינוני פָּעַל מן קוש בא יוקְשִׁים ת' מְיֻקָּשִׁים, או הָפעל מן יקש ת' מוּקָשִׁים.
יָקֹשְׁתִּי *1 perf.* Jer 50,24.
יָקְשׁוּ *3 perf. pl.* Ps 141,9.
[יוֹקֵשׁ] יוֹקְשִׁים *pt. pl.* Ps 124,7.
rad. [קוּשׁ] יְקֹשׁוּן *3 impf. pl.* Jes 29,21.
נוֹקַשׁ *Ni. 3 perf.* Ps 9,17.
נוֹקַשְׁתָּ *2 perf.* Prv 6,2.
וְנוֹקָשׁוּ *3 perf. pl.* Jes 8,15.28,13.
תִּוָּקֵשׁ *2 impf.* Dt 7,25.
[יֻקַּשׁ] יוּקָשִׁים *Pu. pt. pl.* Eccl 9,12.

## יָקוּשׁ

auceps.
Hos 9,8.
יָקוּשׁ Ps 91,3 ‖ Prv 6,5.
יְקוּשִׁים *pl.* Jer 5,26.

## מוֹקֵשׁ

laqueus, tendicula; *met.* periculum, pernicies.
Dt 7,16 ‖ Prv 12,13.18,7.20,25.22,25.29,6.25.
וּמוֹקֵשׁ Am 3,5.
לְמוֹקֵשׁ Ex 10,7. 23,33. 34,12 ‖ Jud 2,3.8,27 ‖ 1S 18,21 ‖ Ps 69,23.106,36.
וּלְמוֹקֵשׁ Jos 23,13 ‖ Jes 8,14.
מוֹקְשִׁים, מֹקְשִׁים *pl.* Ps 64,6.140,6.
בְּמוֹקְשִׁים Job 40,24.
מוֹקְשֵׁי (נס"א), מֹקְשֵׁי *cs.* 2S 22,9 ‖ Ps 18,6.

[יָקַר] יָקְרָה *3 perf. f.* pretiosum esse, permagni aestimari; *Hi.* rarum facere.
בא גם במובן רב החמרי והמשקל (אבנים יְקָרוֹת לְיַסֵּד הבית) כדרך שבא כָּבֵד גם על הכבדות החמרית.
1S 26,21.
יָקְרַתְּ *2 perf.* Jes 43,4.
יָקַרְתִּי *1 perf.* Zach 11,13.
יָקְרוּ *3 pl.* Ps 139,17.
[וַיֵּקַר] וְיֵקַר *3 impf.* Ps 49,9.72,14.
וַיִּיקַר 1S 18,30.
תִּיקַר־, תֵּיקַר *3 impf. f.* 2R 1,13,14.
[הוֹקִיר] הֹקַר *Hi. imper.* Prv 25,17.
אוֹקִיר *1 impf.* Jes 13,12.

## יָקָר

pretiosus, carus, magnificus, splendidus, decorus; rarus.
לבן־נפתלי בִּיקְּרוֹתֶיךָ; להבחור בס' הזכרונות יקר דקהלת מלעיל!
1S 3,1 ‖ Jer 15,18 ‖ Ps 36,8.116,15 ‖ Prv 1,13.12,27.24,4 ‖ Job 28,16.31,26 ‖ Eccl 10,1.
יְקַר־ Q. *cs.* Prv 17,26.
כִּיקַר Ps 37,20.
הַיְקָרִים *pl.* Thr 4,2.
יְקָרָה *f. sg.* 2S 12,30 ‖ 1R 10,2.10 ‖ 2R 10,11 ‖ Ez 27,22.28,13 ‖ Prv 3,15.6,26 ‖ Dan 11,38 ‖ 1Ch 20,2.29,2 ‖ 2Ch 3,6.9,1.9.10.32,27.
יִקְרַת *cs.* Jes 28,16.
יְקָרוֹת, יְקָרֹת *pl.* 1R 5,31.7,9.10.11 ‖ Zach 14,6.
בִּיקְּרוֹתֶיךָ *suff.* Ps 45,10.

## יַקִּיר

carus.
Jer 31,20(19).

## יְקָר

magnificentia, splendor; res pretiosa, divitiae; honor.
שם המִפשט ע"מ זְמָן, כְּתָב וכדומה.
Prv 20,15 ‖ Job 28,10 ‖ Esth 1,4.20.6,3.6.

על הדפלה ותחיבת הגוף על העץ (קרוב אל תקע). ע' רש"י יחזקאל ל"ג י"ח. וי"ג בש"ב כ"א ו': בגבעת שאול בְּחִר יי', כי לא יתכן שיקראוהו שונאיו בתאר זה, אם לא ע"ד התהול.
[נָקַע] נָקְעָה *3 perf. f.* Ez 23,18.22.28.
[יָקַע] תֵּקַע *3 impf. f.* Jer 6,8.
וַתֵּקַע Gn 32,26 ‖ Ez 23,17.18.
[הוֹקִיעַ] וְהוֹקַעֲנוּם *Hi. 1 perf. pl. suff.* 2S 21,6.
וְהוֹקַע *imper.* Nu 25,4.
[יוֹקִיעַ] וַיֹּקִיעֻם *3 impf. pl. suff.* 2S 21,9.
[הוּקַע] הַמּוּקָעִים *Ho. pt. pl.* 2S 21,13.
——יָקַף v. נָקַף II——

## קִיץ vel קוּץ et יָקַץ

evigilare, expergefieri.
חברנו שני השרשים היו תואמים יהדו כהוראתם האחת. לרש"י מזה הענין גם וּנְקִיצֶנָּה דישעיה ז' ו', נזעזע ונעורר אותה בתרועת מלחמה. בקצת נוסחאות ויקץ דמ"א ג' ט"ו הקו"ף דגושה.
[אִיקַץ] וָאִיקָץ *1 impf.* Gn 41,21.
[יִקַץ] וַיִּקַץ *3 impf.* 1R 18,27.
וַיִּיקַץ, וַיִּקֶץ Gn 9,24.28 16.41,4.7 ‖ Jud 16,14.20 ‖ 1R 3,15 ‖ Ps 78,65.
וְיִקְצוּ *3 pl.* Hab 2,7.
rad. [קִיץ] הֵקִיץ *Hi. 3 perf.* 2R 4,31 ‖ Ez 7,6.
וְהֵקִיץ Jes 29,8².
וַהֲקִיצוֹתָ *2 perf.* Prv 6,22.
הֱקִיצוֹתִי, הֱקִיצֹתִי *1 perf.* Jer 31,26(25) ‖ Ps 3,6.139,18.
מֵקִיץ *pt.* 1S 26,12.
בְּהָקִיץ *inf.* Ps 17,15.
מֵהָקִיץ Ps 73,20.
הָקִיצָה *imper.* Hab 2,19 ‖ Ps 44,24.59,6.
וְהָקִיצָה Ps 35,23.
הָקִיצוּ *pl.* Jes 26,19 ‖ Joel 1,5.
אָקִיץ *1 impf.* Prv 23,35.
יָקִיצוּ *3 impf. pl.* Jer 51,39.57 ‖ Job 14,12 ‖ Dan 12,2.

מִמֹּקְשֵׁי (נס״א) Job 34,30‖Prv 13,14.*14,27*.

וּמֹקְשׁוֹת *pl. II* Ps 141,9.

——v. n. pr.; cf. נָקַשׁ——

## יָרֵא

timere; vereri; *Ni. pt.* timendus, terribilis; venerandus, augustus; stupendus, admirandus.

בקצת נוסחאות בישעיה ס׳ ה׳ או תִּרְאִי בטעות כמו שהעיר הרד״ק, וכן נוסחא מוטעת היא בצפניה ג׳ ט״ו לא תִרְאִי (וכ״ת השבעים), אמנם בספרים מדויקים ובהללי הנוסחא תִּירְאִי וכת״י (ע׳ מ״ש); השבעים קורין בתהלים ע״ב ה׳ וְיַאֲרִיךְ ת׳ יִירָאוּךָ, ובע״ו ה׳ נוֹרָא אתה ת׳ נָאוֹר. להבחור בס׳ הזכרונות וַתִּירָאןָ מפיק א׳!

Gn 19,30.26,7‖Ex 3,6‖Jud 6,27. 7,3.8,20‖1S 3,15.14,26.31,4‖1R 1,50.51.18,3.12‖Ps 112,1‖Prv 14,16‖Job 1,9‖1Ch 10,4.

וְיָרֵא Neh 7,2.

יָרְאָה, יָרֵאָה *f.* Gn 18,15‖Jer 3,8‖Ps 76,9.

יָרֵאתָ *2 perf.* 2S 1,14.

וְיָרֵאתָ Lev 19,14.*32.25,17.36.43*.

יָרֵאתִי *1 perf.* Gn 31,31‖1S 15,24‖Hab 3,2‖Ps 119,120.

יָרְאוּ *3 perf. pl.* Ex 1,24‖Jos 4,14‖2R 17,25.25,26‖Jer 41,18. 44,10‖Ps 55,20.

וְיָרְאוּ Dt 28,10.31,12.

יְרֵאוּנִי *suff.* Mal 3,5.

יְרֵאוּךָ Ps 119,63.

יְרֵאוּהוּ Job 37,24.

יְרֵאתֶם *2 perf. pl.* Nu 12,8‖Dt 5,5‖Ez 11,8.

יִרְאַתֶם Jos 4,24.

יָרֵאנוּ *1 perf. pl.* Hos 10,3.

יָרֵא *pt.* (al. adj. verb.) Gn 32 12.42,18‖Dt 7,19.25,18‖Jud 7,10‖2R 4,1‖Jer 26,19‖Jon 1,9‖Eccl 8,13.9,2‖Dan 1,10.

הַיָּרֵא Ex 9,20‖Dt 20,8.

יְרֵא *cs.* Gn 22,12‖Jes 50,10‖Ps 25,12.128,1.4‖Prv 14,2‖Job 1,8. ‖Eccl 7 18.

וְיָרֵא Prv 13,13‖Job 8,1.

יִרְאַת־ [יִרְאָה] *f. cs.* Prv 31,30.

יְרֵאִים *pl. m.* 1S 23,3‖2R 17,32. 33.34.41‖Jer 42,11.16.

יִרְאֵי *cs.* Ex 18,21‖Mal 3,16.20‖Ps 15,4.22,24.61,6.66,16.115,11. 13.118,4.135,20.

לְיִרְאֵי Mal 3,16‖Eccl 8,12.

יְרֵאֶיךָ *suff.* Ps 119,74.79.

לִירֵאֶיךָ Ps 31,20.60,6.

יְרֵאָיו Ps 22,26. 33,18. 103,11.13. 17.145,19.147,11.

לִירֵאָיו Ps 25,14. 34,8. 10. 85,10. 111,5.

יְרֹא *infin. cs.* Jos 22,25.

לֵרֹא 1S 18,29.

לְיִרְאָה Dt 4,10. 5,26. 6,24. 10,12. 14,23.17,19.28,58.31,13‖1R 8,43‖Jer 32,39‖Ps 86,11‖Neh 1,11.

וּלְיִרְאָה Dt 8,6‖2Ch 6,33.

מִיִּרְאָתוֹ *suff.* 2S 3,11.

יִרְאָתָם Jes 29,13.

יְרָא *imper.* Prv 3,7.24,21‖Eccl 5,6.12,13.

יְראוּ *pl.* Jos 24,14‖1S 12,24‖Ps 34,10.

אִירָא *1 impf.* Ps 3,7.23,4. 27,1. 49,6.56,4.5.*12*.118,6‖Neh 6,13.

וָאִירָא Gn 3,10‖Job 32,6‖Neh 2,2.

אִירָאֶנּוּ *suff.* Job 9,35.

תִּירָא *2 impf.* Gn 15,1.26,24. 46,3‖Nu 21,34‖Dt 1,21.3,2.6,2. 13.*10,20*.7,18.*20,1*.31,8‖Jos 8,1. 10,8.11,6‖Jud 4,18.6,23‖1S 22, 23.23,17‖2S 9,7‖2R 1,15.6,16. 19,6‖Jes 7,4.10,24.37,6.41,10.13. 43,1.5.44,2‖Jer 1,8. 30,10.*46,27. 28*‖Ez 2,6².3,9‖Ps 49,17.91,5‖Prv 3,25‖Job 5,21.22.11,15‖Thr 3,57‖Dan 10,12.19‖1Ch 22 13(12).*28 20*.

תִּירְאִי תִּירָאִי *2 impf. f.* Gn 21,17.35,17‖1S 4,20.28,13‖1R 17,13‖Jes 40,9.41,14.54,4.14.57, 11‖Joel 2,21‖Zeph 3,7.15.16‖Ruth 3,11.

וַתִּירְאִי Jes 51,12.57,11.

יִירָא *3 impf.* Am 3,8‖Ps 27,3. 112,7.8.

וַיִּירָא, וַיִּרָא Gn 28,17.32,8‖Ex 2,14‖1S 12,18.18,12.21,13.28,5. 20‖2S 6,9‖Jer 26,21‖1Ch 13, 12‖2Ch 20,3.

וַיִּרָאֵנִי *suff.* Mal 2,5.

יִרָאֶךָּ Jer 10,7.

תִּירָא *3 impf. f.* Prv 31,21.

וְתִירָא Zach 9,5.

נִירָא *1 pl.* Jer 5,24‖Ps 46,3.

וַנִּירָא Jos 9,24.

תִּירָאוּ, תִּירְאוּ *2 pl.* Gn 43,23. 50,19.21‖Ex 14,13.20,20‖Lev 19,3.30.*26,2*‖Nu 14,9‖Dt 13,5. 20,3.31,6‖Jos 10,25‖Jud 6,10‖1S 12,14.20‖2S 13,28‖2R 17,35. 36.37.*38*.39.25,24‖Jes 8,12.35,4. 51,7‖Jer 5,22.10,5.40,9.42,11²‖Joel 2,22‖Hag 2,5‖Zach 8,13. 15‖Neh 4,8‖2Ch 20,15.*32,7*.17.

וְתִירְאוּ Jer 51,46.

וַתִּירָאוּ Job 6,21.

תִּירְאוּן Ex 9,30‖Dt 1,29.

תִּירָאֻם, תִּירָאוּם *suff.* Nu 14, 19‖Dt 3,22.

יִירָאוּ, יִירְאוּ *3 impf.* 2R 17,28‖Jer 23,4‖Ps 33,8.64,5‖Eccl 8, 12.12,5.

וְיִרְאוּ, וְיִירְאוּ, ־ךָ Dt 2,4.17,13. 19,20. 21,21‖Jes 41,5. 59,19‖Mich 7,17‖Ps 40,4. 52,8. 67,8. 102,16.

וַיִּירָאוּ, וַיִּירְאוּ, וַיִּרְאוּ Gn 20,8. 42,35.43,18‖Ex 14,10.31.34,30‖Jos 4,14.10,2‖1S 4,7.7,7.17,11. 24‖2S 10,19.12,18‖1R 3,28‖2R 10,4.17,7‖Jon 1,5.10.16‖Hag 1, 12‖Ps 64,10.65,9‖Neh 6,16.

שֶׁיִּרְאוּ Eccl 3,14.

וְיִרָאוּן [וְיִרְאוּ] Dt 13,12.

יִירָאוּךָ, יִרָאוּךָ *suff.* 1R 8,40‖Jes 25,3‖Ps 72,5‖2Ch 6,31.

וַתִּירֶאןָ *f.* Ex 1,17.

נוֹרָא *Ni. pt.* Gn 28,17 ‖ Ex 15,11.34,10 ‖ Jud 13,6 ‖ Jes 18,2.7 ‖ Zeph 2,11 ‖ Mal 1,14 ‖ Ps 47,3.66,3.5.68,36.76,8.13.96,4 ‖ Job 37,22.

וְנוֹרָא Dt 7,21 ‖ Joel 2,11 ‖ Hab 1,7 ‖ Ps 89,8.99,3.111,9 ‖ 1Ch 16,25.

הַנּוֹרָא Ez 1,22.

וְהַנּוֹרָא Dt 1,19.8,15.10,17.28,58 ‖ Joel 3,4 ‖ Mal 3,23 ‖ Dan 9,4 ‖ Neh 1,5.4,8.9,32.

נוֹרָאָה *pt. f.* Jes 21,1.

נוֹרָאוֹת *pl.* Jes 34,2 ‖ Ps 45,5.65,6.106,22.139,14.

וְנֹרָאוֹת 2S 7,23 ‖ 1Ch 17,21.

הַנּוֹרָאֹת Dt 10,21.

נוֹרְאֹתֶיךָ *suff.* Ps 145,6.

תִּוָּרֵא *2 impf.* Ps 130,4.

יְרָאֻנִי [יָרֵא *Pi. 3 perf. pl. suff.* 2S 14,15.

מְיָרְאִים [מְיָרֵא *pt. pl.* Neh 6,9.14.

לְיָרְאֵנִי *inf. suff.* Neh 6,19.

לְיָרְאָם 2Ch 32,18.

## יִרְאָה

timor; pietas, religio.

ר' יוסף הלוי גורס בישעיה י"א ג' וַהֲוֹכִיחוֹ ביראת י"י, וסוף הכתוב מוכיח. י"נ בתהלים צ' י"א: מי־ידע עז אפך וְיִבּיר אֵיתָן עברתך; השבעים קורין בדה"ב כ"ו ה': המבין בְּיִרְאַת אלהים ת' בִּרְאֹת.

Ez 30,13 ‖ Jon 1,10.16 ‖ Ps 55,6 ‖ Job 15,4.

וְיִרְאָה Ez 1,18.

בְּיִרְאָה Ps 2,11.

יִרְאַת *cs.* Gn 20,11 ‖ 2S 23,3 ‖ Jes 7,25.33,6 ‖ Ps 19,10.34,12.111,10. Prv 1,7.2,5.8,13.9,10.10,27.14,27.15,33.19,23.22,4.31,30 ‖ Job 28,28 ‖ Neh 5,15.

וְיִרְאַת Jes 11,2 ‖ Prv 1,29 ‖ Job 6,14.

בְּיִרְאַת Jes 11,3 ‖ Prv 14,26.15,16.23,17 ‖ Neh 5,9 ‖ 2Ch 19,9.

וּבְיִרְאַת Prv 16,6.

יִרְאָתִי *suff.* Jer 32,40.

יִרְאָתְךָ Job 4,6.

וְיִרְאָתְךָ Dt 2,25.

בְּיִרְאָתֶךָ Ps 5,8.

וּכְיִרְאָתְךָ Ps 90,11.

לְיִרְאָתֶךָ Ps 119,38.

מִיִּרְאָתֶךָ Jes 63,17.

הֲמִיִּרְאָתְךָ *interrog.* Job 22,4.

יִרְאָתוֹ Ex 20,20.

## מוֹרָה, מוֹרָא (Ps)

timor; id quod timetur (κατ' ἐξοχήν de deo); factum stupendum, admirandum: *miraculum*; reverentia.

אונקלוס קורא בהדברים ד' ל"ד וּבְמַרְאִים גדולים, וכן בכ"ו ח', ול"ד י"ב — כלם מפרש מלשון מַרְאֶה, ויונתן גם בירמיה ל"ב כ"א. מוֹרָה דתהלים ת"י ופשיטא מוֹרָא, וכן פי' הראב"ע, אך השבעים קורין מוֹרֶה, במובן מלמד להועיל ולהשכיל.

Mal 2,5 ‖ Ps 9,21.

הַמּוֹרָא Dt 34,12.

וּבְמוֹרָא, וּבְמֹרָא Dt 26,8 ‖ Jer 32,21.

לַמּוֹרָא Ps 76,12.

מוֹרָאִי *suff.* Mal 1,6.

מוֹרָאוֹ Jes 8,12.

מוֹרַאֲכֶם Jes 8,13.

וּמוֹרַאֲכֶם Gn 9,2 ‖ Dt 11,25.

וּבְמוֹרָאִים [מוֹרָאִים *pl.* Dt 4,34.

——v. n. pr. (תִּירְיָא?)——

רִיב v. יָרֵב

## יָרַד, יָרֵד

descendere; deportari, deici, detrudi.

להשבעים יָרַד לי דשופטים ה' י"ג מן לְרַד לפניו גוים, וכן פי' רש"י והרד"ק, אך יונתן תרגמו נְחַת, ובא בתמונה הארמית; י"פ וְיָרַדְתִּי על־ההרים (י"א ל"ז) וירד בבכי (ישעיה ט"ו ג') מן אריד בשיחי; יונתן קורא בש"א כ' י"ט תִּפָּקֵד (תִּתְבַּעֵי) ת' תֵּרֵד.

Ex 19,18 ‖ 1S 23,6 ‖ 2S 11,9.10.13.19,25.32.23,20 ‖ 1R 1,25.2,8.21,18 ‖ 2R 8,29.*9,16* ‖ Jes 52,4 ‖ Jer 13,18 ‖ Jon 1,5 ‖ Mich 1,12 ‖ Zach 11,2 ‖ Cant 6,2 ‖ 1Ch 11,22 ‖ 2Ch 22,6.

יְרַד (f. aram.) Jud 5,13$^2$.

רַד Jud 19,11.

וְיָרַד Ex 9,19 ‖ Nu 34,11$^2$.12 ‖ Jos 15,10. 16,3.7. 17,9. 18,13. 16$^3$.17.18 ‖ Jes 5,14 ‖ Ez 30,6 ‖ Mich 1,3.

יָרְדָה, יָרֵדָה *f.* 2R 1,14.20,11 ‖ Jes 38,8$^2$ ‖ 2Ch 7,1.

יָרַדְתָּ, יָרָדְתָּ *2 perf.* 1S 27,28$^2$ ‖ 2S 11,10 ‖ Jes 63,19.64,2 ‖ Neh 9,13.

וְיָרַדְתָּ Jud 7,11 ‖ 1S 10,8 ‖ Jer 18,2.

וְיָרַדְתִּי K., וְיָרַדְתְּ Q. *f.* Ruth 3,3.

יָרַדְתִּי *1 perf.* Jon 2,7 ‖ Cant 6,11.

וְיָרַדְתִּי Nu 11,17 ‖ Jud 11,37 ‖ Neh 6,3.

יָרְדוּ *3 pl.* Ex 15,5 ‖ Dt 10,22 ‖ Jos 24,4 ‖ Jud 1,9.5,11.14 ‖ Jer 48,15 ‖ Ez 31,17.32,21.24.27.30 ‖ Ps 119,136 ‖ Prv 18,8.*26,22* ‖ 1Ch 7,21.

וְיָרְדוּ Ex 11,8 ‖ Nu 16,30 ‖ Jes 34,7 ‖ Ez 26,16.27,29.47,8 ‖ Hag 2,22.

יָרַדְנוּ *1 pl.* Gn 43,20 ‖ Jud 15,12.

וְיָרַדְנוּ Gn 44,26.

יוֹרֵד, יֹרֵד *pt.* Jud 9,36 ‖ 1S 10,8 ‖ 2R 6,33 ‖ Jes 15,3 ‖ Ps 133,2 ‖ Job 7,9.

הַיֹּרֵד Dt 9,21 ‖ 1S 30,24 ‖ 2R 12,21.

שֶׁיֹּרֵד Ps 133,2.3.

יוֹרְדִים, יֹרְדִים *pl.* Jud 9,37 ‖ 1S 9,27.10,5.25,20 ‖ Ez 47,1.

וְיֹרְדִים Gn 28,12.

הַיֹּרְדִים Jos 3,13.*16* ‖ Jes 31,1.

וְהַיֹּרְדִים Jos 3,16.

יוֹרְדֵי, יֹרְדֵי *cs.* Jes 14,19.38,18.42,10 ‖ Ez 26,20$^2$ 31,14.16.32,18.24.*25,30*.29 ‖ Ps 22,30.28,1.88,5.107,23.115,17.143,7.

כְּיוֹרְדֵי Prv 1,12.

מִיּוֹרְדֵי K. Ps 30,4.

יֹרְדָה pt. f. sg. (נס״א) Thr 1,16.
הַיֹּרֶדֶת (= הֲיֹ׳?) Eccl 3,21.
וְיֹרֶדֶת 1S 25,20.
יֹרְדוֹת pl. Prv 5,5.7,27.
הַיּוֹרְדוֹת Neh 3,15.
יָרֹד inf. abs. Gn 43,20.
מִיּוֹרְדִי [יוֹרֵד Q. cs. suff. Ps 30,4.
מֵרְדָה Gn 46,3.
רֶדֶת Dt 28,52.
בְּרֶדֶת Ex 34,29 ‖ 2R 7,17 ‖ Jes 32,19 ‖ 2Ch 7,3.
וּבְרֶדֶת Nu 11,9.
לָרֶדֶת Gn 44,26 ‖ Ex 32,1 ‖ Jud 1,34.7,10 ‖ 1S 23,8.20 ‖ 2S 19,21 ‖ 1R 21,16 ‖ Jes 30,2 ‖ Neh 6,3.
מֵרֶדֶת Job 33,24.
בְּרִדְתִּי suff. Ps 30,10.
רִדְתּוֹ Ez 31,15.
בְּרִדְתּוֹ 34,29.
רִדְתָּהּ Dt 20,20.
רֵד imper. Ex 19,21.24.32,7 ‖ Dt 9,12 ‖ Jud 7,9.10 ‖ 1S 23,4.20 ‖ 2S 11,8 ‖ 1R 21,18 ‖ 2R 1,15 ‖ Jer 22,1.
וָרֵד 1R 18,44.
רְדָה, רֵדָה Gn 45,9 ‖ 2R 1,9.11 ‖ Ez 32,19.
רְדוּ pl. Gn 42,2 ‖ Jud 7,24 ‖ 1S 6,21.15,6 ‖ Joel 4,13 ‖ 2Ch 20,16.
וּרְדוּ Am 6,2.
רְדִי f. sg. Jes 47,1 ‖ Jer 48,18.
אֵרֵד 1 impf. Gn 37,35.46,4 ‖ 1S 26,6.
וָאֵרֵד Ex 3,8 ‖ Dt 9,15.*10,5* ‖ Jer 18,3.
הַאֵרֵד interrog. 1S 14,37.
אֵרְדָה־ Gn 18,21.
תֵּרֵד 2 impf. Gn 26,2 ‖ Dt 28,43 ‖ 1S 20,19 ‖ 2R 1,4.*6.16*.
וְתֵרֵד Ps 144,5.
יֵרֵד 3 impf. Gn 42,38.44,23 ‖ Ex 19,11.33,9 ‖ Nu 11,9 ‖ Dt 28,24 ‖ 1S 23,11.26,6.10 ‖ 2S 29,4 ‖ Jes 31,4.55,10 ‖ Ps 7,17.49,18.72,6.
הֲיֵרֵד interrog. 1S 23,11.

וַיֵּרֶד 1S 17,8.
וַיֵּרֶד, וַיֵּרֵד Gn 11,5.12,10.15,11.38,1 ‖ Ex 19,14.20.25.32,15.34,5 ‖ Lev 9,22 ‖ Nu 11,25.12,5.14,45.20,28 ‖ Dt 26,5 ‖ Jud 4,14.15.7,11.14,1.5.7.10.19.15,8 ‖ 1S 15,12.23,25.25,1.26,2 ‖ 2S 5,17.19,17.21,15.22,10.23,21 ‖ 1R 1,38.22,2 ‖ 2R 1,15.5,14.13,14 ‖ Jer 36,12 ‖ Jon 1,3² ‖ Ps 18,10 ‖ Prv 30,4 ‖ 1Ch 11,23 ‖ 2Ch 18,2.
תֵּרֶד, תֵּרֵד 3 impf. f. 2R 1,10.*12* ‖ Jes 34,5.63,14 ‖ Ez 26,11.
תֵּרַד Thr 3,48.
וַתֵּרֶד Jer 13,7.
וַתֵּרֶד Gn 24,16.45 ‖ Ex 2,5 ‖ 1S 25,23 ‖ 2R 1,10.12 ‖ Ruth 3,6 ‖ Thr 1,9.
נֵרֵד 1 impf. pl. Gn 43,5.
וַנֵּרֶד 2R 10,13.
נֵרְדָה Gn 11,7.43,4 ‖ 1S 14,36.
יֵרְדוּ 3 pl. 1S 13,12 ‖ Jer 50,27 ‖ Ps 55,16.104,8.107,26.
וַיֵּרְדוּ Gn 42,3.43,15 ‖ Nu 16,33.20,15 ‖ Jos 2,23 ‖ Jud 3,27.28.15,11.16,31 ‖ 1S 9,25.13,20.22,1 ‖ 2S 17,18.23,13 ‖ 2R 2,2.3,12.6,18 ‖ Ez 31,12 ‖ 1Ch 11,15.
תֵּרַדְנָה 3 pl. f. Jer 14,17.17,16.
וְתֵרַדְנָה Jer 9,17.
הוֹרִד Hi. 3 perf. 2R 16,17.
וְהוֹרִד Am 3,11.
וְהוֹרַדְתָּ 2 perf. 1R 2,9.
הוֹרַדְתְּנוּ [הוֹרַדְתְּ f. suff. Jos 2,18.
וְהוֹרַדְתִּי 1 perf. Jes 43,14 ‖ Ez 34,26.
וְהוֹרַדְתִּיךְ suff. Ez 26,20.
וְהוֹרַדְתִּים Joel 4,2.
הוֹרִידוּ 3 pl. 1S 6,15 ‖ Thr 2,10.
וְהוֹרִידוּ, וְהוֹרַדוּ Gn 44,31 ‖ Nu 4,5 ‖ Dt 21,4.
הוֹרִדֻהוּ suff. Gn 39,1.
וְהוֹרַדְתֶּם 2 pl. Gn 42,38.44,29.45,13 ‖ 1R 1,33.

הוֹרַדְנוּ 1 pl. Gn 43,22.
מוֹרִיד pt. 1S 2,6.
וּמוֹרִיד 2S 22,48.
לְהוֹרִיד inf. cs. Gn 37,25.
בְּהוֹרִדִי suff. Ez 31,16.
הוֹרֵד imper. Gn 33,5 ‖ Jud 7,4 ‖ Ps 56,8.
וְהוֹרִדֵהוּ suff. Ez 32,18.
וְהוֹרִידֵמוֹ Ps 59,12.
הוֹרִידוּ pl. Gn 43,7.
וְהוֹרִידוּ Gn 43,11.
הוֹרִדֻהוּ suff. Gn 44,21.
הוֹרִידִי f. sg. Thr 2,18.
וְאוֹרִיד 1 impf. Jes 10,13.63,6.
אוֹרִידְךָ suff. Jer 49,16 ‖ Ob 4.
וְאוֹרִדְךָ 1S 30,15.
אוֹרִידֵם Jer 51,40 ‖ Hos 7,12 ‖ Am 9,2.
תּוֹרִד 2 impf. 1R 2,6.
הֲתוֹרִדֵנִי suff. interrog. 1S 30,15.
תּוֹרִדֵם Ps 55,24.
וַיּוֹרֶד, וַיֹּרֶד [יוֹרִיד 3 impf. Jud 7,5 ‖ 1S 21,14 ‖ Joel 2,23 ‖ Ps 78,16 ‖ Prv 21,22 ‖ 2Ch 23,20.
יוֹרִדֵנִי suff. Ob 3.
וַיֹּרִדֵהוּ 1S 30,16 ‖ 1R 17,23.
וַיּוֹרִדֵם 1R 18,40.
וַתּוֹרֶד, וַתֹּרֶד [תּוֹרִיד 3 impf. f. Gn 24,18.46 ‖ 1S 19,12.
וַתּוֹרִדֵם suff. Jos 2,15.
יוֹרִידוּ, יֹרִדוּ 3 pl. Nu 1,51 ‖ 1R 5,23.
וַיּוֹרִידוּ, וַיֹּרִידוּ, וַיּוֹרִדוּ Gn 44,11 ‖ Dt 1,25 ‖ Jos 8,29 ‖ Jud 16,21 ‖ 2R 11,19.
יוֹרִידוּךָ suff. Ez 28,8.
וַיּוֹרִדֻהוּ 1R 1,53.
וַיֹּרִידֻם Jos 10,27.
הוּרַד Ho. 3 perf. Gn 39,1 ‖ Jes 14,11.
וְהוּרַד Nu 10,17 ‖ Zach 10,11.
וְהוּרַדְתָּ 2 perf. Ez 31,18.
תּוּרָד 2 impf. Jes 14,15.

וְהֹרֵתִיךָ Ex 4,12.

מוֹרֶה, מֹרֶה *pt.* 2R 17,28 ‖ Jes 9,14 ‖ Ps 84,7 ‖ Prv 6,13 ‖ Job 36,22 ‖ 2Ch 15,3.

וּמוֹרֶה (נס"א) Hab 2,18.

מוֹרָי [מוֹרִים] *pl. suff.* Prv 5,13.

מוֹרֶיךָ Jes 30,20[2].

לְהוֹרֹת *inf. cs.* Gn 46,28 ‖ Lev 14,57.

וּלְהוֹרֹת Ex 35,34 ‖ Lev 10,11.

לְהוֹרֹתָם *suff.* Ex 24,12.

הוֹרֵנִי, הוֹ' [הוֹרֵה] *imper. suff.* Ps 27,11.*86,11.*119,33 ‖ Job 34,32.

הוֹרוּנִי *pl. suff.* Job 6,24.

אוֹרֶה *1 impf.* Job 27,11.

וְאוֹרְךָ *suff.* Ps 32,8.

תּוֹרֵם *2 impf. suff.* 1R 8,36 ‖ 2Ch 6,27.

יוֹרֶה *3 impf.* Jes 28,9 ‖ Hab 2,19 ‖ Ps 25,8.

וְיוֹרֶה Hos 10,12.

וַיֹּרֵנִי *suff.* Prv 4,4.

וְיוֹרֵנוּ, וְיֹרֵנוּ Jud 13,8 ‖ Jes 2,3 ‖ Mich 4,2.

יוֹרֶנּוּ Jes 28,26 ‖ Ps 25,12.

וַיּוֹרֵהוּ Ex 15,25.

וְיֹרֵם 2R 17,27.

וְתֹרְךָ, וְתוֹרְךָ *3 f. suff.* Ps 45,5 ‖ Job 12,7.8.

יוֹרוּ *3 pl.* Dt 24,8.33,10 ‖ Ez 44,23 ‖ Mich 3,11.

יוֹרוּךָ *suff.* Dt 17,10.11 ‖ Job 8,10.

## תּוֹר] כְּתוֹר

i. q. תּוֹרָה: modus et ratio (?).

רש"י פי' תור שורה כבדרז"ל, וגם להרד"ק עניני תכונה וסדר, ומחברו עם נאוו לחייך בתורים, אמנם בש"ב ז' י"ט נאמר תּוֹרַת האדם. השבעים קורין תֹּאַר (ביחזק' מ"ג י"א תּוֹרָה נרדף אל צוּרָה ותכונה); הירונימוס מתרגם הָאָדָם כשעצ"ם, ואולי הכונה כאדם במעלתו והשיבותו קודם שחטא, שהיה רודה בכל, או כמו שממנו נשתלשלו הדורות, וזה טעם למרהוק. וע' הערה אל תּוֹר.

1Ch 17,17.

מוֹרֶה *pt.* 1S 20,36.

הַמּוֹרִים *pl.* 1S 31,3 ‖ 1Ch 10,3.

הַמּוֹרְאִים (א' נעלם) 2S 11,24.

מֵהַמּוֹרִים 1S 31,3.

אוֹרֶה *1 impf.* 1S 20,20.

יוֹרֶה *3 impf.* 2R 19,32 ‖ Jes 37,33 ‖ Hos 6,3.

וְיוֹרֶה Hos 10,12.

וַיּוֹר 2R 13,17.

וַיֹּרֵם *suff.* Ps 64,8.

יֹרוּ *3 impf. pl.* 2S 11,20.

וַיֹּרוּ 2Ch 35,23.

וַיֹּארוּ (א' נעלם) 1S 11,24.

יֹרֻהוּ *suff.* Ps 64,5.

## יוֹרֶה

pluvia prima (tempestiva).

הגשם יורה כחץ, ומצינו בנוזלים גם פעל זָרַק, וגם ברומית הפעל funditare מורה על הזלה בהתמד, ומורה בקשת נקרא funditor. יוֹרֶה דהושע יתכן להיות גם שֵׁם, כלומר מלקוש ויורה לארץ, והפעל וְיָבוֹא מוסב גם לשניהם.

Dt 11,14 ‖ Hos 6,3.

וְיוֹרֶה K., יוֹרֶה Q. Jer 5,24.

## מוֹרֶה

מורה דתהלים ליונתן והשבעים מענין הוראה ולמוד, והראב"ע מביא בשם ר' יהודה שהוא שם מקום גִּבְעַת הַמּוֹרֶה בעמק, אך לדעת האחרונים הוראתו גשם.

Joel 2,23 ‖ Ps 84,7.

הַמּוֹרֶה Joel 2,23.

——יוֹרֶא Prv 11,25 v. רָוָה——

## יָרָה II

Hi. monstrare, indicare, mandata dare; docere, instituere.

ויורה צדק לכם דהושע י' י"ב יש לפרש מן יורה ומלקוש, כטעם המורה לצדקה דיואל ב' כ"ג, וזהו בעבור שאמר זרעו לצדקה.

הוֹרָהוּ [הוֹרָה] *Hi. 3 perf. suff.* 2R 12,3.

הוֹרֵתָנִי [תָ] *2 perf. suff.* Ps 119,102.

וְהוֹרֵיתִי *1 perf.* Ex 4,15 ‖ 1S 12,23.

הֹרֵתִיךָ *suff.* Prv 4,11.

## מוֹרָד

regio declivis; (opus) pensile.

מעשה מורד ליונתן כָּבוּשׁ, שקוע, להשבעים פתרונו כמעלות ומורדות בדרז"ל, רש"י פי' מרודדין כמין טַס, ולדאהרונים מקלעות ציצים ופרחים התלוים ויורדים (נידלאנדען).

1R 7,29.

בְּמוֹרָד Mich 1,4.

בַּמּוֹרָד Jos 7,5.

בְּמוֹרַד *cs.* Jos 10,11 ‖ Jer 48,5.

——v. n. pr.; cf. רָדַד, רָדָה——

## יָרָה I

iacere, fundamentum ponere; spargere; *Hi.* iacere, iaculari; *pt.* iaculator, funditor, sagittarius.

ר"י שטיינבערג מחבר לשרש זה גם מוֹרָה דתהלים ט' כ"א (caedes), וכטעם שָׁת קָצִיר לָךְ (הושע ו' י"א), וכן גם עֲנִי ישראל מֹרָה מאד דמ"ב י"ד כ"ו, ומֹרַת רוּחַ דבראשית כ"ו ל"ה (consternatio mentis, animi), ופותר מזה מוֹרָה לא־יעלה על־ראשו, שהתער קוצר ומשליך את השער. — הבדלנו בין הפעלים במובן ירידה וזריקה והמסתעף מהם ובין הפעלים במובן הוראה ולמוד; ואולי יש אחוה לשניהם, כי המלמד כאלו ירה אבן פנת החכמה בלב תלמידו או כאלו ירה מצבה לציון על דרכו לבל יתעה, או אפשר שענין ההוראה הֻשאל מן יורה ומלקוש, לפי שמורה דעה כאלו מוריד גשמי ברכה להצמיח את הכשרון הנטוע בלב. לבאור וַנִּירָם (במדבר כ"א ל') ע' הערה אל נִיר, וי"ג וַנַּחֲרֵם או וַנִּירָשֵׁם.

Ex 15,4 ‖ 1S 20,36.37 ‖ Job 38,6.

יָרִיתִי *1 perf.* Gn 31,51.

וְיָרִיתִי Jos 18,6.

הַיֹּרֶה *pt.* Prv 26,18.

הַיּוֹרִים, הַיֹּרִים *pl.* 1Ch 10,3 ‖ 2Ch 35,23.

יָרֹה *inf. abs.* Ex 19,13.

לִירוֹא *cs.* 2Ch 26,15.

לִירוֹת, לִירֹת Ps 11,2.64,5.

יְרֵה *imper.* 2R 13,17.

וַנִּירָם (=וַנִּירָם) *1 impf. pl. suff.* Nu 21,30.

יִיָּרֶה [נוֹרָה] *Ni. 3 impf.* Ex 19,13.

הֹרָנִי (al. רָ) [הוֹרָה] *Hi. 3 perf. suff.* Job 30,19.

## תּוֹרָה

institutio, doctrina; lex; mos, consuetudo.

Ez 12,49 ‖ Lev 7,7 ‖ Nu 15,16.29 ‖ Dt 33,4 ‖ Jes 2,3.8,16.42,21.51,4 ‖ Jer 18,18 ‖ Mich 4,2 ‖ Hab 1,4 ‖ Zeph 3,4 ‖ Hag 2,11 ‖ Prv 28,4$^2$. 7.9.29,18 ‖ Job 22,22 ‖ Thr 2,9 ‖ 2Ch 15,3.19,10.

וְתוֹרָה Ez 7,26 ‖ Mal 2,7 ‖ Ps 78,5. Prv 6,23 ‖ Neh 9,14.

הַתּוֹרָה Lev 7,37.14,54 ‖ Nu 5,30. 19,2.*31,21*.14 ‖ Dt 1,5.4,8.44.17, 11.18.19.27,3.*8*.26.28,58.*29,28*. *31,12.32,46*.61.29,20.*30,10*.31,9. 11.24.26 ‖ Jos 1,7.8.8,34$^2$.22,5 ‖ 2R 17,13.21,8.22,8.11.23,24 ‖ Jer 2,8 ‖ Zach 7,12 ‖ Neh 8,2.3.9.13. 12,44.13,3 ‖ 2Ch 14,3.33,8.34,15. 19.

וְהַתּוֹרָה Ex 24,12 ‖ 2R 17,37.

בַּתּוֹרָה Mal 2,8.9 ‖ Neh 8,14.10, 35.*37* ‖ 2Ch 25,4.

וּבַתּוֹרָה 2Ch 31,21.

וְכַתּוֹרָה 2R 17,34 ‖ Esr 10,3.

לְתוֹרָה Jes 8,20.

לַתּוֹרָה Neh 8,7.

תּוֹרַת *cs.* Ex 13,9 ‖ Lev 6,2.7.18. 7,1.11.11,46.12,7.13,59.14,2.32. 57.15,32 ‖ Nu 5,29.6,13.21$^2$ ‖ Jos 8,31.32.23,6.24,26 ‖ 2S 7,19 ‖ 2R 14,6.23,25 ‖ Jes 1,10.5,24.30,9 ‖ Ez 43,12$^2$ ‖ Hos 4,6 ‖ Am 2,4 ‖ Mal 2,6.3,22 ‖ Ps 19,8.37,31.119,72 ‖ Prv 1,8.*6,20*.13,14 ‖ Esr 7,10 ‖ Neh 8,1.18.9,3.10,29 ‖ 1Ch 22,12 (11) ‖ 2Ch 12,1.17,9.34,14.

וְתוֹרַת Jer 8,8 ‖ Prv 31,26.

בְּתוֹרַת 1R 2,3 ‖ 2R 10,31 ‖ Ps 1,2. 119,1 ‖ Dan 9,11.13 ‖ Esr 3,2 ‖ Esr 3,2.7,6 ‖ Neh 8,8.10,30 ‖ 1Ch 16, 40 ‖ 2Ch 23,18.31,3.4.35,26.

כְּתוֹרַת 2Ch 30,16.

תּוֹרָתִי *suff.* Jes 51,7 ‖ Jer 9,12. 16,11.31,33(32) ‖ Ez 22,26 ‖ Hos 8,1.12 ‖ Ps 78,1.89,31 ‖ Prv 3,1. 4,2.

וְתוֹרָתִי Jer 6,19 ‖ Prv 7,2.

בְּתוֹרָתִי Ex 16,4 ‖ Jer 26,4.44,10 ‖ 2Ch 6,16.

תּוֹרָתְךָ, תּוֹרָתֶךָ Ps 119,34.44.53. 55.61.70.77.92.97.126.136.153. 163.165 ‖ Dan 9,11 ‖ Neh 9,26.29. 34.

וְתוֹרָתְךָ Dt 33,10 ‖ Ps 40,9.119,29. 109.113.142.174.

וּבְתוֹרָתְךָ Q. Jer 32,23.

כְּתוֹרָתֶךָ Ps 119,85.

מִתּוֹרָתְךָ, מִתּוֹרָתֶךָ Ps 119,18. 51.150.

וּמִתּוֹרָתְךָ Ps 94,12.

בְּתוֹרָתוֹ Jes 42,24.

וּבְתוֹרָתוֹ, וּבְתֹרָתוֹ Jes 44,29 ‖ Ps 1,2.78,10.

וּלְתוֹרָתוֹ Jes 42,4.

תּוֹרֹת *pl.* Jes 24,5.

וְתוֹרוֹת Neh 9,13.

הַתּוֹרֹת Ex 18,20.

וְהַתּוֹרֹת Lev 26,46.

תּוֹרֹתַי *suff.* Ez 44,24.

וְתוֹרֹתָי Gn 26,5 ‖ Ex 16,28.

תּוֹרֹתָיו, Q., תּוֹרֹתָו Ex 18,16 ‖ Ez 43,11.44,5.

וְתוֹרֹתָיו Ps 105,45.

בְּתֹרֹתָיו Dan 9,10.

—v. n. pr.—

## יָרֵחַ

luna.

שֵׁם הלְּבָנָה גם בשאר לשונות בני שם; ויש מחברין אותו עם אָרַח.

Jer 31,35(34) ‖ Hab 3,11 ‖ Ps 8,4 72,5.7.104,19 ‖ Job 25,5.

וְיָרֵחַ Jos 10,12.13 ‖ Jes 13,10 ‖ Ez 32,7 ‖ Joel 2,10.*4,15* ‖ Ps 121,6. 148,3 ‖ Job 31,26.

הַיָּרֵחַ Dt 4,19 ‖ Jes 60,19 ‖ Ps 136,9.

וְהַיָּרֵחַ Gn 37,9 ‖ Joel 3,4 ‖ Eccl 12,2.

כַּיָּרֵחַ Ps 89,38.

לַיָּרֵחַ Dt 17,3.

וְלַיָּרֵחַ 2R 23,5 ‖ Jes 8,2.

וִירֵחֵךְ *suff.* Jes 60,20.

## יֶרַח

mensis; *luna.*

במשקל זה זְבוּ חֹדש, ובמליצה ברבים גם לבְנה (הדברים ל"ג י"ד, איוב ג' ה', ז' ג'); וטעם הרבוי להרד"ק בעבור התחדשות.

Dt 21,13 ‖ 2R 15,13.

בְּיֶרַח 1R 6,37.38.8,2 ‖ Zach 11,8.

יְרָחִים *pl.* Ex 2,2 ‖ Dt 33,14 ‖ Job 3,3.39,2.

יַרְחֵי־ *cs.* Job 7,3.

כְּיַרְחֵי־ Job 29,2.

—v. ch. et n. pr.—

## יָרַט

praecipitem esse, conicere; *Vulg.* tradere.

יש מחברין אותו עם רָטַט, ולד"א אח אל יָרָה, בחזק המבטא כבערבית, ובאיוב כטעם יְדֵנִי, ולד"ק יִרְטֵנִי שרשו רָטָה.

Nu 22,32.

יִרְטֵנִי (al. יְ) *3 impf. suff.* Job 16,11.

—מָרַט v. מוֹרָט—

## יָרֵךְ

femur; *translate:* scapus; latus.

לד"ק ע"ש רכות הבשר; ובא בהשאלה כמנהג הלשון בכל אברי האדם.

Nu 5,22 ‖ Jud 15,8 ‖ Jer 31,19(18) ‖ Ez 21,17.24,4 ‖ Ps 45,4.

הַיָּרֵךְ Gn 32,32.

יֶרֶךְ Gn 24,9.32,26.33 ‖ Ex 1,5.40, 22.24 ‖ Lev 1,11 ‖ Nu 3,29.35 ‖ Jud 3,16.21 ‖ 1R 16,14.

יְרֵכִי *suff.* Gn 24,2.*47,29*.

יְרֵכֵךְ Nu 5,21.

יְרֵכוֹ Gn 32,26.32.46,26 ‖ Ex 32, 27 ‖ Jud 8,30 ‖ Cant 3,8.

יְרֵכָהּ Ez 25,31.*37,17* ‖ Nu 5,27. 8,4.

יְרֵכַיִם *du.* Ex 28,42.

יְרֵכַיִךְ *suff.* Cant 7,2.

## [יַרְכָה] *suff.* וְיַרְכָתוֹ

latus, pars postica, postrema; recessus; penetralia; *regio remotissima.*

Gn 49,13.

יונתן והשבעים קורין בהדברים ל״ג כ״ג יְרָשׁ
ת׳ יְרֻשָּׁה.

Jer 49,1.

וְיָרַשׁ Nu 27,11‖Jer 49,2.

יָרַשְׁתָּ [יָרַשְׁתָּ 2 *perf.* 1R 21,19.

וְיָרַשְׁתָּ Dt 6,18.12,29.16,20.

וִירִשְׁתָּהּ *suff.* Dt 17,14.*26,1*.30,5.

וִירִשְׁתָּם Dt 19,1.31,3.

יָרְשׁוּ 3 *perf. pl.* Dt 30,5 ‖ Jes 63,18‖Ps 44,4.

וְיָרְשׁוּ Dt 3,20‖Jos 1,15 ‖ Jes 14, 21‖Ez 7,24‖Ob 17.19².

וִירֵשׁוּךָ *suff.* Ez 36,12.

וִירֵשׁוּהָ Jes 34,11.65,10 ‖ Jer 30, 3‖Ps 69,36.

וִירִשְׁתֶּם [יְרִשְׁתֶּם 2 *perf. pl.* Dt 4,1.*8,1.11,8*.22.11,23.31 ‖ Jos 1,15.23,5.

יָרַשְׁנוּ 1 *perf. pl.* Dt 3,12.

וְיָרַשְׁנוּ Nu 13,30.

וִירַשְׁנוּהָ *suff.* Ez 35,10.

יוֹרֵשׁ *pt.* Gn 15,3‖Dt 18,14‖Jud 18,7‖Jes 65,9‖Jer 49,1.

הַיּוֹרֵשׁ, הַיֹּרֵשׁ 2S 14,7 ‖ Mich 1, 15.

יֹרְשִׁים *pl.* Dt 12,2.

לְיוֹרְשִׁים Jer 8,10.

יֹרְשָׁיו *suff.* Jer 49,2.

יֹרֶשֶׁת *f. sg.* Nu 36,8.

הַלְיָרְשֵׁנוּ *inf. suff. interrog.* Jud 14,15.

לָרֶשֶׁת, לָרֶשֶׁת *cs.* Lev 20,24.25, 46‖Nu 33,43‖Dt 2,31.9,1.4.5.11, 31.12,29 ‖ Jos 1,11.*18,3*.24,4 ‖ Jud 2,6.18,9‖Am 2,10‖Hab 1,6‖ Ps 37,34‖Neh 9,15.23.

לְרִשְׁתְּךָ *suff.* Gn 28,4.

לְרִשְׁתּוֹ Gn 21,16.18.

לְרִשְׁתָּהּ Gn 15,7‖Dt 3,18.4,5.14. *6,1.11,8.11*.26.*31,13.32,47*.5.28. 7,1.*11,10.29.23,21.28,21.63.30,16*.9,6.12,1.15,4.*25,19*.19,2.*14. 21,1*.30,18 ‖ Jos 1,11.13,1 ‖ Esr 9,11.

רֵשׁ, רָשׁ *imper.* Dt 1,21.2,24. 31‖1R 21,15.

וַיֵּרְקָה 3 *perf. f.* Dt 25,9.

יָרֹק *inf. abs.* Nu 12,14.

——conf. רוק et רָקַק——

## יָרוֹק

viriditas, herba viridis.

Job 39,8.

## יָרָק

viridis; viride, viror, *olus.*

1R 21,2‖Prv 15,17.

הַיָּרָק Dt 11,10.

## יֶרֶק

viror, viride.

Gn 1,30‖Ex 10,15‖Nu 22,4‖Jes 15,6.

כְּיֶרֶק Gn 9,3.

וּכְיֶרֶק Ps 37,2.

וְיֶרֶק [יֶרֶק (נס״א) *cs.* 2R 19,26 ‖ Jes 37,27.

## יֵרָקוֹן

flavedo, marcor (segetis); rubigo; pallor faciei (hominum).

1R 8,37.

וְיֵרָקוֹן 2Ch 6,28.

וּבַיֵּרָקוֹן Dt 28,22‖Am 4,9‖ Hag 2,17.

לְיֵרָקוֹן Jer 30,6.

## יְרַקְרַק

subviridis, subflavus; fulvum (auri).

לרז״ל הכפל לחזוק, ירוק שבירוקות, ולראב״ע להקטין.

Lev 13,49.

בִּירַקְרַק Ps 68,14.

יְרַקְרַקֹּת *pl. f.* Lev 14,37.

——v. n. pr.——

## יָרַשׁ

capere, occupare; obtinere; expellere, eicere aliquem e possessione; possidere; hereditatem accipere; *Ni.* ad egestatem redigi; *Hi.* pauperem facere; delere, perdere.

אולי הוא קרוב אל גָּרַשׁ, ויש דוגמתו בערבית בוא״ו ת׳ היו״ד וכתיו רפויה כירת בארמית ובסורית; בנפעל קרובה הוראתו אל רָשַׁשׁ.

בְּיַרְכָתָם K., בְּיַרְכָתַיִם Q. *du.* Ez 46,19.

בְּיַרְכָתַיִם Ex 26,23.*36,28*.

לְיַרְכָתַיִם Ex 26,27.*36,32*.

יַרְכְּתֵי *cs.* Jud 19,18‖2R 19,23‖ Jes 14,15.37,24‖Ez 38,6‖Jon 1, 5‖Ps 48,3.

בְּיַרְכְּתֵי Jud 19,1 ‖ 1S 24,4 ‖ Jes 14,13 ‖ Ez 32,23 ‖ Am 6,10 ‖ Ps 128,3.

וּלְיַרְכְּתֵי Ex 26,22.*36,27*.

מִיַּרְכְּתֵי Jer 6,22. 25,32. 31,8(7). 50,41‖Ex 38,15.39,2.

מִיַּרְכוֹתֵי K., מִיַּרְכְּתֵי Q. 1R 6,16.

——v. chald.——

## יָרַע [יָרְעָה (נס״א) 3 *perf. f.*

tremere, pavere, timere.

להמפ׳ האחרונים ענינו רעדה ורטט, ומזה יריעה ע״ש התנועה והתנודה (ע׳ רָעַל), ולהרד״ק מענין תרועה כיָרִיעוּ שלפניו; השבעים קורין יָדְעָה!

Jes 15,4.

——cf. רָעַע——

## יְרִיעָה [הַיְרִיעָה

velum, aulaeum, cortina; *met.* tentorium.

Ex 26,2.*8.36,9.15*.2.*8.36,9.15*.4. *10.36,11*.4.*36,11*.5.*36,12*.9.10.*36, 17*.12.36,17‖2S 7,2.

בַּיְרִיעָה Ex 26,5.36,12.

כַּיְרִיעָה Ps 104,2.

יְרִיעוֹת, יְרִיעֹת *pl.* Ex 26,1.3.7². *36,14.8.36.15*.13.36,8.10.14 ‖ Nu 4,25‖Hab 3,7‖1Ch 17,1.

הַיְרִיעֹת Ex 26,2.*36,9*.3.6.9.*36,16*². 36,10.13.

וִירִיעוֹת Jes 54,2.

בַּיְרִיעֹת Ex 26,12.

כִּירִיעוֹת Cant 1,5.

יְרִיעוֹתַי, יְרִיעֹתָי [תַ *suff.* Jer 4, 20.10,20.

יְרִיעוֹתֵיהֶם Jer 49,29.

## יָרַק

spuere.

אח אל רוק וְרָקַק.

Nu 12,14.

יִרָשָׁה Dt 33,23.
וּרְשׁוּ *pl.* Dt 1,8.5,23.
אִירַשׁ] אִירָשֶׁנָּה *1 impf. suff.* Gn 15,8.
תִּירַשׁ *2 impf.* Jud 11,24.
תִּירָשֶׁנּוּ *suff.* Jud 11,23.
יִירַשׁ, יִירָשׁ *3 impf.* Gn 21,10‖Jes 54,3‖Ps 25,13.
וְיִירַשׁ, וְיִרַשׁ Gn 22,17.24,60‖Jes 57,13.
וַיִּירַשׁ Nu 21,24 ‖ Jud 11,21 ‖ Ez 33,24.
יִירָשֶׁךָ, יִירָשְׁךָ *suff.* Gn 15,4².
יִירָשֵׁם *suff.* Hos 9,6.
תִּירַשׁ *3 f.* Prv 30,23.
נִירַשׁ] נִירָשׁ *1 pl.* Jud 11,24.
נִירְשָׁה־ Ps 83,13.
תִּירְשׁוּ, תִּירָשׁוּ *2 pl.* Lev 20,24‖Ez 33,25.26‖1Ch 28,8.
תִּירָשׁוּן Dt 5,30(33).
וַתִּירְשׁוּ Jos 24,8.
יִירָשׁוּ, יִירְשׁוּ, יִרְשׁוּ *3 pl.* Nu 36,8 ‖ Jes 60,21.61,7 ‖ Am 9,12‖Ob 20 ‖ Ps 37,9.11.22.29.105,44.
וְיִירְשׁוּ Dt 10,11.
וַיִּירְשׁוּ, וַיִּרְשׁוּ Nu 21,35 ‖ Dt 4,47‖Jos 12,1.19,47 ‖ Jud 3,13.11,22‖2R 17,24‖Jer 32,23 ‖ Neh 9,22.24.25.
יִירָשׁוּהָ *suff.* Dt 1,39‖Jes 34,17.
וַיִּרָשׁוּהָ Jos 21,41(43).
יִירָשׁוּם Dt 2,12.
וַיִּירָשֻׁם Dt 2,21.*22*.
נוֹרַשׁ] אִוָּרֵשׁ *Ni. 1 impf.* Prv 30,9.
תִּוָּרֵשׁ *2 impf.* Gn 45,11 ‖ Prv 20,13.
יִוָּרֵשׁ *3 impf.* Prv 23,21.
יָרֵשׁ] יְיָרֵשׁ *Pi. 3 impf.* Dt 28,42.
וַיִּירָשׁ K. (וַיּוֹרֶשׁ Q.) Nu 21,32.
הֹרִישׁ, הוֹרִישׁ *Hi. 3 perf.* Jud 1,27.29.30.31.33.11,23.24 ‖ 1R 14,24.*21,26* ‖ 2R 16,3.17,8.*21,2*‖2Ch 28,3.33,2.

וְהוֹרִישׁ Dt 11,23‖Jos 23,5.
הוֹרִישׁוֹ *suff.* Jos 17,13 ‖ Jud 1,28.32.
הוֹרַשְׁתָּ *2 perf.* Ps 44,3 ‖ 2Ch 20,7.
הוֹרַשְׁתָּנוּ *suff.* 2Ch 20,11.
וְהוֹרַשְׁתָּם Dt 9,3.
הוֹרַשְׁתִּי] וְהוֹרַשְׁתִּים *1 perf. suff.* Jos 14,12.
הוֹרִישׁוּ *3 pl.* Jos 13,13.16,10 ‖ Jud 1,21.
וְהוֹרַשְׁתֶּם *2 pl.* Nu 33,52.53 ‖ Jos 8,7‖Esr 9,12.
מוֹרִישׁ *pt.* Dt 18,12‖1S 2,7.
מוֹרִישָׁם *suff.* Dt 9,4.5.
הוֹרֵשׁ, וְהוֹרֵשׁ, וְהוֹרִישׁ *inf.* Jos 3,10.17,13‖Jud 1,28.
לְהוֹרִישׁ *cs.* Dt 4,38 ‖ Jos 17,12.23,13‖Jud 1,19.2,21.
הוֹרִישׁוֹ *suff.* Nu 32,21.
הוֹרִישָׁם Jud 2,23.
לְהוֹרִישָׁם Dt 7,17‖Jos 15,63.
אוֹרִישׁ *1 impf.* Ex 34,24.
וְאוֹרִשֶׁנּוּ *suff.* Nu 14,12.
אוֹרִישֵׁם Jos 13,6.
תּוֹרִישׁ *2 impf.* Jos 17,18.
וְתוֹרִישֵׁנִי *suff.* Job 13,26.
יוֹרִישׁ *3 impf.* Jos 3,10.
וַיּוֹרֶשׁ, וַיֹּרֶשׁ Nu 21,32.32,39‖Jos 15,14.23,9‖Jud 1,19.20.
יוֹרִישְׁךָ *suff.* Jud 11,24.
יוֹרִשֶׁנּוּ Job 20,15.
יוֹרִשֶׁנָּה Nu 14,24‖Zach 9,4.
וַיֹּרִשֵׁם Jos 13,12.
תּוֹרִישׁ] תּוֹרִישֵׁמוֹ *3 f. suff.* Ex 15,9.
תּוֹרִישׁוּ *2 pl.* Nu 33,55.

## יְרֵשָׁה

possessio; hereditas.

Nu 24,18².

## יְרֻשָּׁה

י״נ בשופטים כ״א י״ז יוּשַׁת פליטה, ובתהלים נתת אֲרֶשֶׁת, כלומר אֲרֶשֶׁת שפתים (ע׳ כ״א ג׳).

Dt 2,5.9².19²‖Jos 12,6.7.

הַיְרֻשָּׁה Jer 32,8.
יְרֻשַּׁת *cs.* Jud 21,17‖Ps 61,6.
מִיְּרֻשָּׁתְךָ *suff.* 2Ch 20,11.
יְרֻשָּׁתוֹ Dt 2,12.
לִירֻשָּׁתוֹ Dt 3,20.
יְרֻשַּׁתְכֶם Jos 1,15.

## מוֹרָשׁ] לְמוֹרַשׁ *cs.*

possessio (id quod occupatum est ab aliquo).

לד״ק מורשי לבבי דאיוב שרשו אָרַשׁ (ע״מ מוּסָר ת׳ מאסר), ארשת שפתים, והטעם משאלות או תקות לבבי; י״נ בעובדיה: את מוֹרִישֵׁיהֶם.

Jes 14,23.

מוֹרָשֵׁי *pl. cs.* Job 17,11.
מוֹרָשֵׁיהֶם *suff.* Ob 17.
מוֹרָשָׁה Ex 6,8 ‖ Dt 33,4 ‖ Ez 36,3.
לְמוֹרָשָׁה Ez 11,15.25,4.10.33,24.36,2.5.

## רֶשֶׁת

rete, opus reticulatum.

אחזתי כדעת האחרונים ששרשה יָרַשׁ, ע״ש שאוחזת ולוכדת; ואולי יש לַחַברה עם רטט ורתת, ע״ש קלות התנועה והתנודה, כטעם יריעות ורעלות. בתהלים ל״ה ז׳ שעור הכתוב: כי־חנם טמנו־לי רשתם, חנם חפרו שחת לנפשי (ע׳ ט׳ ט״ז ול״א ה׳).

Ex 27,4.*38,4*‖Ps 57,7.140,6‖Prv 29,5‖Thr 1,13.

וְרֶשֶׁת Hos 5,1.
הָרֶשֶׁת, הָרָשֶׁת Ex 27,4.5 ‖ Prv 1,17.
בְּרֶשֶׁת Ps 9,16‖Job 18,8.
מֵרֶשֶׁת Ps 25,15.31,5.
רִשְׁתִּי *suff.* Ez 12,13.17,20.32,3‖Hos 7,12.
וְרִשְׁתּוֹ Ps 35,8.
בְּרִשְׁתּוֹ Ps 10,9.
רִשְׁתָּם Ez 19,8‖Ps 35,7.

## תִּירוֹשׁ, תִּירֹשׁ

mustum, vinum novum.

כן נקרא היין החדש, ע״מ תִּינוֹק בדרז״ל. בטעם השם רבו הדעות, ולד״ק לפי שיורש ולוקח את הלב ושולל הדעת (הושע ד׳ י״א).

Nu 18,12 ‖ Dt 28,51 ‖ Jes 24,7 ‖ Jer 31,12(11) ‖ Joel 1,10.2,24 ‖ Neh 10,38 ‖ 2Ch 31,5.

**וְתִירוֹשׁ, וְתִירֹשׁ** Gn 27,28.37 ‖ Dt 33,28 ‖ 2R 18,32 ‖ Jes 36,17 ‖ Hos 4,11.7,14.9,2 ‖ Mich 6,15 ‖ Zach 9,17 ‖ Prv 3,10 ‖ 2Ch 32,28.

**הַתִּירוֹשׁ** Jes 65,8 ‖ Hos 2,24 ‖ Hag 1,11 ‖ Neh 5,11.10,40.13,5.

**וְהַתִּירוֹשׁ** Hos 2,10 ‖ Joel 2,19 ‖ Neh 13,12.

**תִּירוֹשִׁי** *suff.* Jud 9,13.

**וְתִירוֹשִׁי** Hos 2,11.

**תִּירֹשְׁךָ** Dt 14,23.18,4.

**וְתִירֹשְׁךָ** Dt 7,13.*12,17*.11,14.

**תִּירוֹשֵׁךְ** Jes 62,8.

**וְתִירוֹשָׁם** Ps 4,8.

v. ch. **מוֹרֶשֶׁת, יְרוּשׁ׳** et n. pr. **ירת**

## יֶשׁ־, יֶשׁ־, יֵשׁ

extare, praesto esse, adesse, existere, esse; *cum* ל: habere.

לפי הנראה תמונתו הקדמוניה היתה איש כבערבית ובארמית (אית), ונשמטה הא׳, ונשאר זכרה ש״ב י״ד י״ט ומיכה ו׳ י׳. י״ג במשלי י״ג כ״ג וְרָשׁ נספה, ובי״ח כ״ד קורא המורי יֵשׁ רעים להתרועע; בעזרא י׳ ב׳ יש לגרום הֲיֵשׁ מקוה, בהמשך הה״א ממלה שלפניה; וְיֵשׁ מֵהֶם נשים בפסוק מ״ד אולי הכונה שכבר היו יש מהן נשואות לערלים תחלה ולא היו בתולות, או יש לגרום וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נשים, והוא כפל לשון.

Gn 18,24. 23,8. 28,16. 31,29. 33,9. 11.39,4.8.5².42,1.*2*.44,20.26 ‖ Nu 22,29 ‖ Dt 29,17² ‖ Jud 18,14.19, 19² ‖ 1S 9,12.17,46.20,8.21,4.5.9 ‖ 2S 9,1.14,32.19,29 ‖ 1R 17,12.18, 10 ‖ 2R 2,16.3,12.4,2.5,8.9,15.10, 15.23 ‖ Jes 43,8 ‖ Jer 5,1.27,18.31, 6(5).16(15).37,17.41,8 ‖ Mich 2, 1 ‖ Jon 4,11 ‖ Ps 7,4.58,12.135, 17 ‖ Prv 8,21.11,24.12,18.13,7.14, 12.*16*,*25*.19,18.20,15.23,18 ‖ Job 6,6.9,33.11,18.14,7.16,4.28,1.33, 23.32 ‖ Ruth 1,12.3,12 ‖ Thr 1,12. 3,29 ‖ Eccl 1,10.2,21.4,8.9.5,12.6, 1.11.7,15.8,6.14².9,4.10,5 ‖ Esr 10, 2 ‖ 1Ch 29,3 ‖ 2Ch 15,7.16,9.25,8.

**אִשׁ** (= יֵשׁ) 2S 14,19.

**הֲיֶשׁ־, הֲיֵשׁ** *interrog.* Gn 34,23. 43,7.44,19 ‖ Ex 17,7 ‖ Nu 13,20 ‖ Jud 4,20 ‖ 1S 9,11 ‖ 2R 4,13.10, 15 ‖ Jes 44,8 ‖ Jer 14,22.23,26.37, 17 ‖ Ps 14,2.*53,3* ‖ Job 5,1.6,30.25, 3.38,28.

**הַאִשׁ** (= הֲיֵשׁ) Mich 6,10.

**וְיֶשׁ־, וְיֶשׁ־, וְיֵשׁ** Gn 47,6 ‖ Nu 9, 20.*21* ‖ Jud 6,13 ‖ Jer 31,17(16) ‖ Mal 1,14 ‖ Ps 73,11 ‖ Prv 3,28.13, 23.18,24.24,14 ‖ Eccl 7,15.8,14 ‖ Esr 10,44 ‖ Neh 5,2.*3*.*4*.5.

**וָיֵשׁ** 2R 10,15.

**שֶׁיֵּשׁ** Eccl 2,13.

**יֶשְׁךָ** *suff.* Gn 24,42.43,4 ‖ Jud 6, 36.

**יֶשְׁכֶם** Gn 24,49.

**הֲיֶשְׁכֶם** *interrog.* Dt 29,4.

**יֶשְׁנוֹ** Dt 29,14 ‖ 1S 14,39.23,23 ‖ Esth 3,8.

## תּוּשִׁיָּה, תֻּשִׁיָּה

auxilium, salus; consilium; sapientia.

הבריו יעידו עליו ששרשו ישה, ואמר הרד״ק שנקראת כן החכמה בעבור שהיא הישות האמתית בעולם השפל שהכל כלה ונפסד (ואולי כמליצת הז״ל דעה קנית מה חסרת); תושיה דאיוב ל׳ כ״ב (קו״כ) יש מפרשים מענין שואה ומשואה.

Jes 28,29 ‖ Prv 2,7.3,21.18,1 ‖ Job 5,12.30,22.

**וְתוּשִׁיָּה, וְתֻשִׁיָּה** Mich 6,9 ‖ Prv 8,14 ‖ Job 6,13.12,16.26,3.

**לְתוּשִׁיָּה** Job 11,6.

## יָשַׁב, יָשֵׁב

sedere, considere; collocari, stare; manere, permanere, durare; *expectare* (לְ); habitare; *poët.* habitari, habitabilem esse.

יש דוגמתו בשאר לשונות בני שם, וברבם בתי״ו ת׳ שי״ן, כבארמית; בקשור לְ יורה גם המתנה ויחול (ירמיה ג׳ ב׳ והושע ג׳ ג׳), והבנינים יתחלפו לפעמים עם פעל שוב (ש״ב ט״ו ח׳, ירמיה מ״ב י׳, קו״כ יחזקאל ל״ה ט׳ ותהלים כ״ג ו׳); ע״ד הנקוד של יוֹשַׁבְתִּי ע׳ מבוא לנקוד האשורי צד ק״ג; בְּשִׁבְתּוֹ דש״ב י״ט ל״ג בספרים מדויקים חסר יו״ד, ובאורו בְּשִׁבְתּוֹ (וכן נמצא בדפוס שונצינו) או בִּישִׁיבָתוֹ כבלשון הכמים, וכן ת״י והשבעים; וי״ג בְּשִׁיבָתוֹ, שכן קראו השבעים בפסוק שלאחריו שֵׁיבָתְךָ ת׳ אִתְּךָ, או בשִׁיבָתוֹ מִמַּחֲנַיִם, וכטעם שִׁיבַת ציון; בש״ב כ״ג ז׳ אולי יש לגרום בְּשַׁלְהֶבֶת ת׳ בַּשָּׁבֶת, והוא כפל של וּבָאֵשׁ, ובפסוק ח׳ ישֵׁב בַּשֶּׁבֶת תַּחְכְּמֹנִי = יָשָׁבְעָם בֶּן־חַכְמוֹנִי כבדה״י, (ומדברי רז״ל במ״ר ותנחומא נראה שקראו יוֹאָב ת׳ ישֵׁב), וכן קורין השבעים במ״א י״ב ב׳ וַיָּשָׁב ירבעם ממצרים כבדה״י; באחת מנוסחאות השבעים יש במ״ב י״ז כ״ז וְיֵלֵךְ וְיֵשֵׁב, לפי שבכהן אחד הכתוב מדבר, ואולי יש לגרום וַיֵּלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ, ומוסב על הכהנים שכבר גלו, או וּלְכוּ וּשְׁבוּ; בישעיה ל׳ ז׳ אולי יש לגרום רהב הַמַּשְׁבִּת = הַמַּשְׁבִּית (ורא״ק נורס חָם ת׳ הֵם); השבעים קורין במ״ב י״א: חצרים וְיֹשְׁבֵי קדר; לָשֶׁבֶת בָּיִת (מ״ד י״ג) מקרא קצר, והכונה לְשִׁבְתּוֹ של האליל יעשה בית, והולך ומפרש מעשה הבנין; להרד״ק שְׁבִי ירושלם (נ״ב י״ב) מענין שבי ומלקוח; י״ג ביחזקאל כ״ו י״ז: עֵת נִשְׁבַּתְּ מִיַּמִּים; ר׳ יוסף הלוי גורס בכ״ז ח׳ חֹשְׁבֵי צידון; בל״ה י׳ יש לגרום תּוּשַׁבְנָה בהפך אתנן של הקרי; בזכריה י׳ ו׳ וְהֲשִׁיבוֹתִים, וכן משמע מת״י (ואכניש גלותהון); במלאכי ז׳ נ׳ קורין הע׳ וְיָשַׁב מצרף; בתהלים ק״מ י״ד יְשַׁבְּחוּ ישרים או יִשְׂבְּעוּ; השבעים קורין ברות ב׳ ז׳: ולא שָׁבְתָה בַשָּׂדֶה מעט; בעזרא י׳ ט״ז וַיֵּשְׁבוּ ת׳ וַיֵּשְׁבוּ, ובדה״ב י״ח כ״ה יש לגרום והֲשִׁיבֻהוּ, לפי שלא היה לפני זה בכלא.

Gn 13,12².19,29 ‖ Jud 5,17 ‖ 1S 27,7.11 ‖ 2S 7,1 ‖ 1R 1,46.2,12.11, 16 ‖ 2R 13,13 ‖ Jer 2,6.49,1 ‖ Ps 1, 1.29,10.47,9 ‖ 1Ch 5,9.17,1.

**וְיָשַׁב** Lev 14,8 ‖ Nu 32,17.35,25 ‖ Jos 20,4.6 ‖ 1S 1,22 ‖ 1R 1,35 ‖ Jes 16,5.32,18 ‖ Jer 27,11 ‖ Zach 6, 13.9,6 ‖ Mal 3,3.

**יָשְׁבָה** *3 perf. f.* Thr 1,1.3.

**וְיָשְׁבָה** Dt 21,13 ‖ Jer 17,25 ‖ Zach 12,6.14,10.11 ‖ Prv 9,14.

**יָשַׁבְתָּ** *2 perf.* Jud 5,16 ‖ Ps 9,5.

**וְיָשַׁבְתָּ, וְיָשַׁבְתָּ** Gn 27,44.45,10 ‖ Dt 8,12.12,29.19,1.26,1 ‖ 1S 19,2. 20,19 ‖ 1R 2,36.17,9.

**וְיָשַׁבְתָּה** (נס״א) Dt 17,14.

**יָשַׁבְתְּ** *2 perf. f.* Jer 3,2.

**וְיָשַׁבְתְּ** Ez 23,41.

**יָשַׁבְתִּי** *1 perf.* 2S 7,6 ‖ Jer 15, 17² ‖ Ez 28,2 ‖ Ps 26,4 ‖ Neh 1,4 ‖ 1Ch 17,5.

וְיָשַׁבְתִּי Cant 2,3.

וְשַׁבְתִּי (= וְיָשַׁבְתִּי) Ps 23,6.

יָשְׁבוּ, יָשֵׁבוּ *3 pl.* Ex 12,40‖ Dt 2,10.12.20 ‖ Jos 24,2 ‖ Jud 3,5 ‖ 1S 25,13 ‖ Jer 51,30 ‖ Ez 31,17. 36,35. 37,25 ‖ Ps 68,11. 119,23. 122,5 ‖ Job 24,13 ‖ Esth 3,15 ‖ Neh 11,3².4.25.13,16 ‖ 1Ch 2,55. 4,23.5,11.23.7,29.8,28.*9,34*.29.*9*, *35*.32.*9*,*38*.9,3.

וְיָשְׁבוּ, וְיָשֵׁבוּ Jes 65,21‖ Jer 23, 8.31,24(23).50,39 ‖ Ez 28,25.36². 34,25.28.37,25².38,8 ‖ Am 9,14 ‖ Mich 4,4.5,3‖Zach 14,11‖Ps 69, 36.

יְשַׁבְתֶּם *2 pl.* Lev 18,3 ‖ Dt 1, 46.

וִישַׁבְתֶּם Lev 25,18.19.26,5 ‖ Nu 33,53 ‖ Dt 11,31.12,10² ‖ Ez 36, 28.

יָשַׁבְנוּ *1 pl.* Dt 29,15 ‖ 2R 7,4 ‖ Ps 137,1.

וְיָשַׁבְנוּ Gn 34,16.

יוֹשֵׁב, יֹשֵׁב *pt.* Gn 4,20.13,7.14, 12.18,1.19,1.23,10.24,3.37.62.25, 27.50,11 ‖ Ex 18,14 ‖ Nu 13,19². 29³.14,14.25.21,1.34.22,5.33,40 ‖ Dt 1,4.3,2.4,46 ‖ Jos 9,7.24,18 ‖ Jud 1,9.17.21.27.3,3.20.4,2.10,1. 11,21.16,9.12‖ 1S 1,9.4,4.13.14,2. 19,9.22,6.26.3 ‖ 2S 5,6.6,2.7,2².9, 13.11,1.16,3.18,24.19,9.23,8 ‖ 1R 1,48.3,6.8,25.13,11.14.25.17,19. 22,19 ‖ 2R 1,9.2,18.6,32.19,15 ‖ Jes 5,3.9.6,1.5.11.10,24.20,6.24, 17.26,21.37,16‖Jer 2,15.4,7.29.9, 10.22,30.26,9.29,32.33,10.17.34, 22.36,22.30.38,7.40,10.44,2.22. 46,19.47,2.48,9.43.49,31.50,3.51, 29.37.62‖Ez 2,6.7,7.8,1.12,2‖Hos 4,3‖Am 1,5.8.8,8 ‖ Zeph 2,5.3,6‖ Zach 7,7.12,7.8.10 ‖ Ps 2,4.9,12. 17,12.22.4.69,26.80,2.91,1.99,1 ‖ Prv 3,29.20,8 ‖ Job 2,8 ‖ Esth 2, 19.21.5,1.13‖Esr 9,4‖1Ch 5,8.13, 6.17,1.20,1‖2Ch 6,16.18,18.

וְיוֹשֵׁב, וְיֹשֵׁב Jes 9,8‖Ps 55,20.

הַיּוֹשֵׁב, הַיֹּשֵׁב Gn 14,7 ‖ Ex 11, 5.12,29 ‖ Nu 13,18.28.14,45 ‖ Dt 1,44.11,30 ‖ Jos 12,2.4.16,10.17, 16.24,8‖Jud 1,10.29 ‖ 1S 30,24 ‖ 1R 9,16.15,18 ‖ Jes 33,24.40,22 ‖ Jer 21,9.*38*,*2*.22,2.29,16² ‖ Esth 6,10‖1Ch 9,16.16,2.

יֹשְׁבֵי K., (וְשָׁבִי Q.) Jer 48,18.

הַיֹּשְׁבִי Ps 123,1.

וְהַיֹּשֵׁב Lev 15,6.

בְּיֹשֵׁב Gn 34,30.

לְיוֹשֵׁב Ex 34,12.*15* ‖ Jes 8,14.22, 21.

לַיּוֹשֵׁב Jes 28,6.

מִיּוֹשֵׁב Jes 49,19.

יוֹשְׁבִים, יֹשְׁבִים *pl.* Nu 33,55. *35,34* ‖ Jos 9,16.22.22,23.24,15 ‖ Jud 6,10 ‖ 1S 13,16.24,4 ‖ 2S 11, 11‖1R 13,20.22,10 ‖ 2R 4,38.6,1. 32.7,3.9,5.17,29 ‖ Jes 10,13 ‖ Jer 8,14.17,25.22,4.36,12 ‖ Ez 3,15.8, 1.36,17.38,11 ‖ Neh 3,26.11,21 ‖ 2Ch 18,9.

וְיֹשְׁבִים 2Ch 18,9.32,10.

הַיּוֹשְׁבִים, הַיֹּשְׁבִים Lev 26,32 ‖ Dt 2,4.*8*.*29*.22.23.29 ‖ 1R 12,17. 21,8.11‖ 2R 18,27 ‖ Jes 36,12.65, 4‖Jer 9,25.13,13.32,12.44,1.*26*.1. 13.15‖Ez 3,15.12,19 ‖ Am 3,12‖ Zach 3,8 ‖ Ruth 4,4 ‖ Esth 1,14. 9,19 ‖ Neh 4,6.11,6 ‖ 1Ch 4,40 ‖ 2Ch 10,17.19,10.26,7.31,6.

וְהַיּוֹשְׁבִים, וְהַיֹּשְׁבִים Jer 24,8 ‖ 1Ch 9,2‖2Ch 30,25.

לַיֹּשְׁבִים Jes 23,18.

יוֹשְׁבֵי, יֹשְׁבֵי *cs.* Gn 19,25.36, 20‖Ex 15,14.15.23,31‖Nu 32,17. 33,52.55 ‖ Dt 13,14.16 ‖ Jos 2,9. *24*.7,9.8,24.26.9,11.24.10,1.6.11, 19.13,6.21.15,15.63.17,7.11‖ Jud 1,11.19.27³.30.31.32.33³.5,10.10, 18.*11*,*8*.21,10 ‖ 1S 6,21.23,5.31, 11 ‖ 2R 23,2 ‖ Jes 9,1.10,31.18,3. 21,14.23,2.6.24,6².26,5.9.18.38, 11.42,7.11‖Jer 1,14.*25*,*29*.6,12. 8,1.10,18.11,2.12,4.13,13².17,20. 18,11.20,6.21,6.25,2.*35*,*17*.30.36, 31.42,18.48,18.28.49,8.20.30.50, 21.35.51,1.12.24.35‖Ez 11,15.15, 6.27,8.35.29,6.32,15.33,24.38,11. 12.39,9‖Hos 4,1.14,8 ‖ Joel 1,2. 14.2,1‖Am 9,5‖Nah 1,5‖Hab 2, 8.*17* ‖ Zeph 1,4.11.18.2,5 ‖ Zach 8,21.11,6.12,5 ‖ Ps 33,8.14.49,2. 65,9.69,13.83,8.84,5.107,10.34 ‖ Thr 4,12‖Esr 4,6‖Neh 7,3.9,24‖ 1Ch 2,55.8,13.11,4.5.22,18(17) ‖ 2Ch 15,5.20,7.23.21,11.13.22,1. 32,22.34,32.

וְיוֹשְׁבֵי, וְיֹשְׁבֵי Jos 9,3.17,11³ ‖ Jud 1,33 ‖ Jer 4,4.*17*,*25*.8,16.11, 12.9,3.32,32.46,8.47,2 ‖ Zach 8, 20‖Ps 24,1.*98*,*7*‖Neh 3,13 ‖ 1Ch 4,23 ‖ 2Ch 20,15.18.20.32,26.33. 33,9.34,30.35,18.

בְּיוֹשְׁבֵי 2Ch 20,13.

וּבְיֹשְׁבֵי Jer 11,9‖Ez 39,6.

לְיוֹשְׁבֵי, לְיֹשְׁבֵי Jud 2,2‖ Jer 50, 34 ‖ Ez 12,19 ‖ 1Ch 8,6.13 ‖ 2Ch 31,4.

וּלְיֹשְׁבֵי Jer 35,13 ‖ Zach 13,1 ‖ Dan 9,7.

מִיּוֹשְׁבֵי, מִיֹּשְׁבֵי Jud 20,15.21,9. 12.

יוֹשְׁבָיו, יֹשְׁבָיו *suff.* 2R 22,16. 19‖2Ch 34,24.27.*28*.

וּלְיוֹשְׁבָיו Jer 19,12.

יוֹשְׁבֶיהָ, יֹשְׁבֶיהָ Lev 18,25.25, 10‖Nu 13,32‖Jud 5,23‖Jes 24,1. 5 ‖ Jer 25,9.26,15 ‖ Ez 26,17 ‖ Mich 7,13‖Ps 75,4.

וְיֹשְׁבֶיהָ Jes 40,22.51,6 ‖ Jer 23, 14‖Ez 26,17‖Mich 6,12.16.

וְיֹשְׁבֵיהֶם Jes 42,10.

וְיֹשְׁבֵיהֶן 2R 19,26‖Jes 37,27.

הַיֹּשְׁבָה *pt. f. sg.* Nah 3,8.

יוֹשֶׁבֶת, יֹשֶׁבֶת, יֹשֶׁ׳, יוֹשֶׁ׳ Lev 15,23‖Jos 2,15 ‖ Jud 4,5.13,9.18, 7 ‖ 2R 4,13.22,14 ‖ Jes 12,6 ‖ Jer 21,13.46,19.48,18.19.51,35‖Mich 1,11².12.13.15‖ Zach 1,11.2,11.5, 7.7,7‖Neh 2,6‖2Ch 34,22.

יוֹשַׁבְתִּי K., יוֹשֶׁבֶת Q. Jer 10,17.

יוֹשַׁבְתִּי, יֹשַׁבְתִּי (יתיר י׳) Jer 22, 23‖Thr 4,21.

הַיּוֹשֶׁבֶת, הַיֹּשֶׁבֶת Jes 47,8 ‖ Ez 16,46²‖Zeph 2,15‖Cant 8,13.

1.27,3.28,23‖2S 1,1.5,9.6,11.7,18. 11,12.14,28.19,9‖1R 2,19.38.5,5. 12,2.25.15,21.17,5.19,4‖2R 4,20. 11,19.15,5.17,28.19,36 ‖ Jes 37, 37 ‖ Jer 37,16.21.*38,13.28*.39,14. 40,6 ‖ Jon 3,6.4,5² ‖ Ps 29,10 ‖ Ruth 4,1²‖1Ch 11,7.13,14.17,16. 29,23‖2Ch 11,5.19,4.26,21.

**תֵּשֵׁב** *3 impf.* Gn 24,55 ‖ Lev 12,4.5.15,20.22.26 ‖ Jes 3,26.13, 20.32,16.42,11 ‖ Jer 17,6.50,13. 39‖Ez 29,11‖Joel 4,20‖Zach 2, 8.9,5‖2Ch 8,11.

**וַתֵּשֶׁב** Gn 21,16².31,34.38,11.14. 49,24‖Jos 6,25 ‖ 1S 1,23 ‖ 2S 13, 20‖1R 2,19‖Ruth 2,14.23.

**נֵשֵׁב** *1 impf. pl.* Jer 42,13.14.

**וַנֵּשֶׁב** Nu 20,15‖Dt 3,29‖Jos 7,7‖ Jer 35,10.11‖Esr 8,32.

**תֵּשְׁבוּ, תֵּשֵׁבוּ** *2 pl.* Gn 34,10. 46,34‖Lev 8,35.23,42‖Nu 32,6 ‖ Jer 35,7.42,10‖Am 5,11.

**וַתֵּשְׁבוּ** Dt 1,46 ‖ Jos 24,7.13 ‖ 1S 12,11.

**יֵשְׁבוּ, יֵשֵׁבוּ** *3 pl.* Gn 47,4.6‖Ex 23,33‖Lev 23,42 ‖ Dt 3,19.25,5 ‖ Jos 1,14‖2R 10,30.15,12‖Jer 50, 39 ‖ Ez 26,16.31,6 ‖ Hos 3,4.9,3 ‖ Zeph 1,13‖ Zach 8,4‖ Ps 132,12. 140,14‖ Job 15,28.38,40 ‖ Thr 2, 10‖Eccl 10,6‖Neh 8,14.

**וְיֵשְׁבוּ** Gn 34,21.23‖2R 17,27‖Ez 33,31.

**וַיֵּשְׁבוּ, וַיֵּשֵׁבוּ** (Ruth 4,2) Gn 11, 2.31.37,25.43,33‖ Nu 22,8 ‖ Dt 2, 12.21.*22*.23 ‖ Jos 2,22.5,8.8,9. 19,47.21,41 ‖ Jud 18,28.19,6.20, 26.47.21,2.23 ‖ 1S 19,18.22,4.31, 7‖2S 2,3.13.15,29 ‖ 1R 11,24.21, 13.22,1‖2R 13,5.16,6.17,24 ‖ Jer 26,10.39,3.41,17 ‖ Ez 14,1.20,1 ‖ Job 2,13‖Ruth 1,4.4,2‖Esr 2,70. 10,9.16‖Neh 7,73.8,17.11,1‖1Ch 4,28.41.43.5,10.16.22.10,7 ‖ 2Ch 20,8.28,18.

**תֵּישַׁבְנָה** K. (cf. שׁוּב) *3 pl. f.* Ez 35,9.

**[נוֹשַׁב] נוֹשָׁבָה** *Ni. 3 perf. f.* Jer 6,8.22,6.

**שֵׁב־, שֵׁב** *imper.* Gn 20,15 ‖ 2S 11,12‖2R 2,2.*4.6* ‖ Jer 36,15 ‖ Ps 110,1.

**וְשֵׁב־, וְשֵׁב** Gn 35,1 ‖ 2S 15,19 ‖ 2R 14,10‖Jer 40,5.

**שְׁבָה** Gn 27,19.29,19‖Jud 17,10‖ 1S 22,23‖Ruth 4,1‖2Ch 25,19.

**שְׁבוּ, שֵׁבוּ** *pl.* Gn 22,5.34,10‖Ex 16,29.24,14‖Nu 22,19 ‖ 2S 10,5 ‖ 2R 25,24‖Jer 13,18.40,9 ‖ Ruth 4,2‖1Ch 19,5.

**וּשְׁבוּ, וְשֵׁבוּ** Jer 25,5.29,5.*28*.35, 15.40,10.

**שְׁבִי** *f. sg.* Gn 28,11 ‖ 1S 1,23 ‖ Jes 47,1.5.52,2‖Ruth 3,18.

**וּשְׁבִי** Jes 47,1.

**אֵשֵׁב** *1 impf.* Jud 6,18‖1S 20,5 ‖ 2S 16,18 ‖ Jes 47,8 ‖ Joel 4,12 ‖ Mich 7,8‖Ps 26,5.132,14.

**וְאֵשֵׁב** Jes 14,13‖Job 29,25.

**וָאֵשֵׁב** Dt 9,9 ‖ 1R 8,20 ‖ Ez 3, 15²‖2Ch 6,10.

**וְאֵשְׁבָה, וָאֵשְׁבָה** 1S 27,5 ‖ Jes 49,20.

**וָאֵשְׁבָה** Esr 9,3.

**תֵּשֵׁב** *2 impf.* Dt 28,30 ‖ 1S 22, 5 ‖ Ps 50,20.102,13 ‖ Prv 23,1 ‖ Thr 5,19.

**תֵּשְׁבִי, תֵּשֵׁבִי** *f.* Ez 26,20 ‖ Hos 3,3.

**יֵשֵׁב, יֵשֶׁב** *3 impf.* Gn 44,33 ‖ Lev 13,46.15,4.6 ‖ Nu 35,28 ‖ Dt 23,17 ‖ 1S 5,7.27,5 ‖ 1R 1,13.*17*. *24*.30.20.*27*.7,8.8,27 ‖ Jes 30,19. 65,22 ‖ Jer 30,18.49,18.*33.50,40*. 51,43‖ Ez 44,3 ‖ Ps 9,8.10,8.61,8. 101,7.125,1‖Job 22,8‖Thr 3,28‖ 2Ch 6,18.

**וַיֵּשֶׁב, וַיֵּשֵׁב** (Ruth 4,1) Gn 4, 16.13,18.19,30².20,1.21,20.21.22, 19.25,11.26,6.17.29,14.36,8.37,1. 47,27.48,2.50,22 ‖ Ex 2,15.17,12. 18,13.32,6 ‖ Nu 20,1.21,25.31.25, 1.32,40 ‖ Jos 13,13.15,63.16,10. 19,50‖Jud 1,16.21.29.30.32.33.6, 11.8,29.9,21.41.11,3.17.15,8.19,4. 15‖1S 20,24.25².23,14².18.25.24,

**הִישֶׁבְתִּי** (יתיר י') Ez 27,2.

**יְשִׁבֹת, יְשִׁבוֹת** *pl.* 1S 27,8 ‖ 1R 3,17‖Ez 8,14‖Cant 5,12.

**יָשֹׁב** *inf. abs.* 1S 20,5.

**שׁוּב** Jer 42,10.

**שֶׁבֶת, שֶׁבֶת** *cs.* Dt 1,6‖1S 7,2‖ Jes 30,7‖ Am 6,3 ‖ Ps 127,2.133, 1‖Prv 21,19.25,24.

**הַשֶּׁבֶת** (*nom.*) 1R 10,19‖2Ch 9, 18.

**בְּשֶׁבֶת** Jud 11,36‖Ez 38,14.

**בַּשֶּׁבֶת, בַּשֶּׁבֶת** (*nom.*) 2S 23, 7.8.

**כְּשֶׁבֶת** Esth 1,2.

**לָשֶׁבֶת** Gn 16,3‖Nu 21,15.

**לָשֶׁבֶת, לָשֶׁבֶת** Gn 13,6².19,30. 34,22 ‖ Ex 2,21 ‖ Lev 20,22 ‖ Nu 35,2.3.32‖Dt 13,13.30,20‖Jos 14, 4.17,12.21,2 ‖ Jud 1,27.35.17,11. 18,1‖2R 6,2‖ Jes 40,22.44,13.45, 18.47,14.58,12‖ Jer 16,8.43,4.44, 14.49,8.30 ‖ Hag 1,4 ‖ Ps 101,6. 113,5 ‖ Prv 21,9 ‖ Neh 11,1.2 ‖ 1Ch 17,4.28,5‖2Ch 2,2.

**מִשֶּׁבֶת** Gn 36,7‖Jud 9,41.

**שִׁבְתִּי** *suff.* Ps 27,4.139,2.

**בְּשִׁבְתִּי** 2S 15,8.

**לְשִׁבְתִּי** 2S 7,5.

**בְּשִׁבְתֵּנוּ** Ex 16,3.

**לְשִׁבְתֵּנוּ** Jer 35,9.

**שִׁבְתְּךָ, שִׁבְתֶּךָ** 1R 8,30.39.*43*. 49‖Jer 9,5‖2Ch 6,21.30.33.39.

**וְשִׁבְתְּךָ** 2R 19,27‖Jes 37,28.

**בְּשִׁבְתְּךָ** Dt 6,7.*11,19*.23,14.

**לְשִׁבְתְּךָ** Ex 15,17‖1R 8,13 ‖ 2Ch 6,2.

**בְּשִׁבְתְּכֶם** Lev 26,35.

**שִׁבְתּוֹ** Ob 3‖Ps 33,14.

**בְּשִׁבְתּוֹ** Prv 31,23.

**בְּשֶׁבֶתוֹ** (= בְּשִׁבְתּוֹ) 2S 19,33.

**כְּשִׁבְתּוֹ** Dt 17,18‖1R 16,11.

**לְשִׁבְתּוֹ** Ps 68,17.

**שִׁבְתָּהּ** Ruth 2,7.

**שִׁבְתָּם** 2R 17,25‖Thr 3,63.

**בְּשִׁבְתָּם** Ez 39,26.

נוֹשָׁבוּ 3 *pl.* Jer 22,6 ‖ Ez 26,19.
וְנֹשְׁבוּ Ez 36,10.
נוֹשֶׁבֶת, נוֹשָׁבֶת [נוֹשָׁב *pt. f.* Ex 16,35 ‖ Ez 26,17.
נוֹשָׁבוֹת *pl.* Ez 38,12.
הַנּוֹשָׁבוֹת Ez 12,20.
וְיִשְּׁבוּ [יִשֵּׁב *Pi. 3 perf. pl.* Ez 25,4.
הֹשִׁיב [הוֹשִׁיב *Hi. 3 perf.* Esr 10,14.
הוֹשִׁיבַנִי *suff.* Ps 143,3 ‖ Thr 3,6.
הוֹשַׁבְתִּי *1 perf.* Lev 23,43.
וְהוֹשַׁבְתִּי Ez 36,11.33.
וְהוֹשַׁבְתִּיךְ *suff.* Ez 26,20.
וְהוֹשַׁבְתִּים, וְהֹשַׁבְתִּים Jer 32, 37 ‖ Hos 11,11.
וְהוֹשְׁבוֹתִים Zach 10,6.
הֹשִׁיבוּ *3 perf pl.* Esr 10,18 ‖ Neh 13,23.
הֹהֹשִׁיבוּ Esr 10,17.
מוֹשִׁיב *pt.* Ps 68,7.
מוֹשִׁיבִי *cs.* Ps 113,9.
לְהוֹשִׁיב, לְהֹשִׁיב *inf. cs.* 1S 2, 8 ‖ Neh 13,27.
לְהוֹשִׁיבִי Ps 113,8.
הוֹשֵׁב *imper.* Gn 47,6.
וְהוֹשִׁיבוּ, וְהֹשִׁיבוּ *pl.* 1R 21,9. *12*.10.
אוֹשִׁיבֵךְ [אוֹשִׁיב *1 impf. suff.* Hos 12,10.
וַתּוֹשֶׁב [תּוֹשִׁיב *2 impf.* 2R 17, 26.
תּוֹשִׁיבֵנִי *suff.* Ps 4,9.
וַיּוֹשֵׁב *3 impf.* Gn 47,11.
וַיּוֹשֶׁב, וַיֹּשֶׁב 2R 17,6.24 ‖ Ps 107, 36 ‖ 2Ch 8,2.
וַיּוֹשִׁיבֵנִי (יתיר י׳; al. בְּ) *suff.* 1R 2,24.
וַיֹּשִׁיבֵם Job 36,7.
וַנֹּשֶׁב [נוֹשִׁיב *1 impf. pl.* Esr 10,2.
וַתֹּשִׁיבוּ *2 pl.* Esr 10,10.
יוֹשִׁיבוּ *3 pl.* Jes 54,3.
וַיּוֹשִׁיבוּ 2Ch 23,20.

וַיְשִׁבוּם, וַיְשִׁיבֻם *suff.* 1S 12,8. 30,21.
וְהוּשַׁבְתֶּם [הוּשַׁב *Ho. 2 perf. pl.* Jes 5,8.
תּוּשָׁב *3 impf. f. sg.* Jes 44,26.

## מוֹשָׁב

sedes, sella, situs; consessus (hominum); habitatio, *habitatores.*

י״נ ביחזקאל ל״ז כ״ג מכל־מְשׁוּבֹתֵיהֶם, או והוֹשַׁבְתִּי אֹתָם בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיהם.

Ps 107,4.7.36.
לְמוֹשָׁב Ez 48,15 ‖ Ps 132,13.
מוֹשַׁב *cs.* Lev 25,29 ‖ 1S 20,25 ‖ 2S 9,12 ‖ 2R 2,19 ‖ Ez 8,3.28,2.
וּמוֹשַׁב Ex 12,40 ‖ 1R 10,5 ‖ 2Ch 9,4.
וּבְמוֹשַׁב Ps 1,1.107,32.
מוֹשָׁבִי *suff.* Job 29,7.
מוֹשָׁבֶךָ [מוֹשָׁבְךָ Gn 27,39 ‖ Nu 24,21 ‖ 1S 20,18.
מוֹשָׁבוֹ Lev 13,46 ‖ 1S 20,25.
מוֹשָׁבָם Gn 10,30.
מוֹשְׁבֵי [מוֹשָׁבִים *pl. I cs.* Ez 34,13.
מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם [מוֹשָׁבוֹת *pl. II suff.* Ex 12,20.35,3 ‖ Lev 3,17.7, 26.23,3.14.*31*.21 ‖ Nu 15,2.35,29 ‖ Ez 6,6.
מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם Lev 23,17.
מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם, מוֹשְׁבֹתֵיהֶם Ez 6, 14.37,23.
מוֹשְׁבוֹתָם, מוֹשְׁבֹתָם 1Ch 4,33. 6,39.
וּמִשְׁבוֹתָם 1Ch 7,28.
בְּמוֹשְׁבֹתָם Ex 10,23 ‖ Nu 31,10.
לְמֹשְׁבֹתָם Gn 36,43.

## תּוֹשָׁב

habitator, advena, inquilinus.

השבעים קורין במ״א י״ז א׳: מִתִּשְׁבֵּה גלעד, ת׳ מִתִּשְׁבִּי, שע״כ נקרא הַתִּשְׁבִּי; והוסיף גלעד בעבור שנמצא תִּשְׁבֶּה גם בחלק נפתלי.

Ex 12,45 ‖ Lev 25,47 ‖ Ps 39,13.
וְתוֹשָׁב Gn 23,4 ‖ Lev 25,35.47.
כְּתוֹשָׁב Lev 25,40.
וְלַתּוֹשָׁב Nu 35,15.
תּוֹשַׁב *cs.* Lev 22,10.
וּלְתוֹשָׁבְךָ *suff.* Lev 25,6.
וְתוֹשָׁבִים *pl.* Lev 25,23 ‖ 1Ch 29, 15.
הַתּוֹשָׁבִים Lev 25,45.
מִתֹּשָׁבֵי *cs.* 1R 17,1.
——v. ch. יְתִב et n. pr.——

## [יֶשַׁח] וְיֶשְׁחֲךָ *suff.*

fames (inanitas); *al.* depressio.

שם בפלס יֶשְׁעֵךְ; שרשו קרוב אל שָׁחָה ושָׁחַח, והכונה אל התכוצות האיצטומכא, וטעם בְּקִרְבֶּךָ כמו בְּקִרְבָּיִךְ; השבעים קורין יֶחְשַׁךְ, וי״נ וְיִכָּחֵשׁ או וְיִכְחָשְׁךָ, במובן רזון וכחישת הבשר.

Mich 6,14.
——cf. שָׁחָה et שָׁחַח——

## יָשַׁט°

extendere, porrigere.

אולי הוא קרוב אל אשד ושדי בארמית ובהדז״ל במובן שפיכה וזריקה.

יוֹשִׁיט [הוֹשִׁיט *Hi. 3 impf.* Esth 4,11.
וַיּוֹשֶׁט Esth 5,2.8,4.
——שִׁים v. יָשַׂם——

## יָשַׁם°

vastum, desertum esse. Cf. שָׁמַם.

אח אל שָׁמַם, בא על שני משקלים כמו יָזַם וזָמַם, יָחַם וחָמַם, יָתַם ותָמַם; ובא תֵּישַׁמְנָה ת׳ תֵּשַׁמְנָה. ע׳ הערה אל אָשַׁם.

תֵּיַשַׁם, תֵּשַׁם [יֵשַׁם *3 impf. f.* Gn 47,19 ‖ Ez 12,19.
וַתֵּשַׁם Ez 19,7.
תֵּישַׁמְנָה [תֵּשַׁ *3 pl.* Ez 6,6.

## יְשִׁמוֹן

vastatio, desertum.

Dt 32,10.
הַיְשִׁמוֹן, הַיְשִׁימֹן Nu 21,20.23, 28 ‖ 1S 23,19.24.26,1.3.
בִּישִׁימוֹן, בִּישִׁימֹן, בִּישְׁמוֹן Jes 43,19.20 ‖ Ps 68,8.78,40.106,14. 107,4.

## [יְשִׁימָה] יְשִׁימוֹת K. *pl.*

(יַשִּׁיא מָוֶת Q.)

vastitudo, ruina, pernicies.

עוֹלָם וְנוֹשָׁע, ובדה״א י״א י״ד וַיֹּשַׁע ת׳ וַיּוֹשַׁע (ע׳ ש״ב כ״ג י״ב).

Ps 20,7.

**וְהוֹשִׁיעַ, וְהוֹשִׁעַ** 1S 9,16 ‖ Zach 12,7.

**הוֹשִׁיעוּ** *suff.* Ps 34,7.

**הוֹשִׁיעָם** Jes 63,9.

**וְהוֹשִׁיעָם** Jud 2,18 ‖ Zach 9,16.

**הוֹשִׁיעָה** *f.* Jud 7,2 ‖ Ps 44,4. 98,1.

**הוֹשַׁעְתָּ** *2 perf.* Job 26,2.

**וְהוֹשַׁעְתָּ** Jud 6,14 ‖ 1S 23,2.

**הוֹשַׁעְתָּנוּ** *suff.* Jud 8,22 ‖ Ps 44,8.

**וְהוֹשַׁעְתִּי, [הוֹשַׁעְתִּי** *1 perf.* Jes 43,12 ‖ Ez 34,22. 36,29. 37,23 ‖ Zeph 3,19.

**וְהוֹשַׁעְתִּיךָ** *suff.* 1Ch 19,12.

**וְהוֹשַׁעְתִּים** Hos 1,7.

**הוֹשַׁעְתֶּם** *2 perf. pl.* Jud 12,2.

**מוֹשִׁיעַ** *pt.* Dt 22,27. 28,29.31 ‖ Jud 3,9.15. 6,36. 12,3 ‖ 1S 10,19. 11,3 ‖ 2S 22,42 ‖ 2R 13,5 ‖ Jes 19,20. 43,11. 45,15 ‖ Zach 8,7 ‖ Ps 7,11. 17,7. 18,42.

**וּמוֹשִׁיעַ** Jes 45,21 ‖ Hos 13,4.

**הַמּוֹשִׁיעַ** 1S 14,39.

**לְמוֹשִׁיעַ** Jes 63,8.

**מֹשִׁעִי** *suff.* 2S 22,3.

**מְוֹשִׁיעֵךְ, מוֹשִׁיעֵךְ, מוֹשִׁעֵךְ** Jes 44,3 ‖ Jer 30,10. 46,27.

**מוֹשִׁיעֵךְ** Jes 47,15. 49,26. *60,16.*

**מוֹשִׁיעוֹ** Jer 14,8.

**מוֹשִׁיעָם** Ps 106,21.

**מוֹשִׁיעִים, מוֹשִׁעִים** *pl.* Ob 21 ‖ Neh 9,37.

**וְהוֹשֵׁעַ** *inf. abs.* 1S 25,26.33 ‖ Jer 11,12.

**לְהוֹשִׁיעַ** *cs.* Dt 20,4 ‖ Jud 10,1 13.13,5 ‖ 1S 14,6 ‖ 2S 10,11.19 ‖ Jes 63,1 ‖ Jer 14,9. 42,11 ‖ Ps 76,10. 109,31 ‖ 1Ch 19,19.

**וּלְהוֹשִׁיעַ** 1R 25,31.

**מֵהוֹשִׁיעַ** Jes 59,1.

**יִישָׁן** *3 impf.* Jes 5,27 ‖ Ps 121,4.

**וַיִּישַׁן, וַיִּשָׁן** Gn 2,21. 41,5 ‖ 1R 19,5.

**יִשְׁנוּ** *3 pl.* Prv 4,16.

**וַתְּיַשְּׁנֵהוּ [יִשֵּׁן** *Pi. 3 impf. f. suff.* Jud 16,19.

## שֵׁנָה

somnus, somnium.

Ps 90,5 ‖ Prv 6,4. 20,13 ‖ Eccl 8,16.

**שֵׁנָא** (forma aram.) Ps 127,2.

**שְׁנַת** *cs.* Jer 51,39.*57* ‖ Eccl 5,11 ‖ Esth 6,1.

**שְׁנָתִי** *suff.* Gn 31,40.

**וּשְׁנָתִי** Jer 31,26(25).

**שְׁנָתֶךָ [שְׁנָתְךָ** Prv 3,24.

**מִשְּׁנָתֶךָ** Prv 6,9.

**וּשְׁנָתוֹ** Dan 2,1.

**מִשְּׁנָתוֹ** Gn 28,16 ‖ Jud 16,14.20 ‖ Zach 4,1.

**שְׁנָתָם** Ps 76,6 ‖ Prv 4,16.

**מִשְּׁנָתָם** Job 14,12.

**שֵׁנוֹת** *pl.* Prv 6,10.*24,33.*

## שְׁנָת

ע״מ זִמְרָת, נַחֲלָת, עֶזְרָת. בקצת ספרים שְׁנַת, וכן כתב הרד״ק במכלול; אמנם ברב הנוסחאות קמוץ, וכן כתבו ר׳ משה הנקדן (בדרכי הנקוד) ור׳ שמעון הנקדן (בחבור הקונים) והראב״ע בצחות.

Ps 132,4.

——— v. n. pr. ———

**יָשַׁע° [הוֹשִׁיעַ** *Hi. 3 perf.*

liberare, servare, adiuvare, opem ferre, opitulari.

בערבית בוא״ו, במובן רָוַח וְרָחַב, בנגוד אל הצרה זו הדחק; י״נ ביהושע כ״ב כ״ב: אם במרד ובמעל בי״י אֱלֹהֵינוּ עֲשִׁינוּ היום הזה; הוֹשִׁיעַ דש״ב ג׳ י״ח לפי יונתן, השבעים והירונימוס כמו אוֹשִׁיעַ, ולהרד״ק מקור, וכמוהו ואתכם הוֹצִיא מתוכה (יחזק׳ י״א ז׳); י״נ בכ״נ ג׳ מֵעֲשֵׁי חמס תֹּשִׁעֵנִי; במ״ב ו׳ כ״ז לר״י רייפמאנן אַל־יוֹשִׁעֵךְ הוא ר״ת אִם לֹא, ול״נ אַל, כלומר אֵל י״י יושיעך! בישעיה מ״ג י״ב וְהִשְׁמַעְתִּי הוא נוסחא אחרת אל וְהִגַּדְתִּי, או ת׳ וְהוֹשַׁעְתִּי, ואם הוא כפל לשון יש לסרס: והשמעתי והושעתי; בס״ד ד׳ קורין השבעים בְּמַעֲלֵנוּ וַנִּוָּשֵׁעַ (וַנִּוָּשַׁע או וַנִּרְשַׁע) ת׳ בָּהֶם לפי הכתיב, ולפי הקרי י״מ יַשִּׁית ויסכסך, וי״מ יתבע חובו, ואולי יתכן לקרא יַשִּׁיא בשמאל, כלומר יָבִיא עליהם מיתה, ומוסב על אלהים בפסוק שלפניו.

Prv 55,16.

——v. n. pr. בֵּית הַיְשִׁימוֹת——

## יָשַׁן°

inveterasci.

יש מחוקרי הלשון מחברים מושג הַשֵּׁנָה וההזדקנות, מפני ששתיהן סבת החולשה והעיפות.

**וְנוֹשַׁנְתֶּם [נוֹשַׁן** *Ni. 2 perf. pl.* Dt 4,25.

**נוֹשָׁן** *pt.* Lev 26,10.

**נוֹשֶׁנֶת** *f.* Lev 13,11.

## יָשָׁן

vetus.

נאמר רק על דברים שאין בהם רוח חיים.

Lev 25,22². 26,10.

**וְיָשָׁן** Lev 26,10.

**יְשָׁנִים** *pl.* Cant 7,14.

**הַיְשָׁנָה [יְשָׁנָה** *f. sg.* Jes 22,11 ‖ Neh 3,6. 12,39.

——— v. n. pr. ———

**יָשֵׁן] יָשַׁנְתִּי** *1 perf.*

obdormire, dormire.

ישנו גם בערבית ובוא״ו ת׳ היו״ד; למדנהאי גם ישנה דמ״א נ׳ כ׳ מלא; י״ת וְיָשְׁנוּ דיחזקאל וְיִתְעַתְּקוּן, שיזדקנו שם, ואולי יש לגרום וְיִשְׁכְּבוּ. י״נ בהושע ז׳ ו׳ כל־הלילה יָשֵׁן אֹפֵיהֶם, וגם הסורי גורס אַפֵּיהֶם ת׳ אֹפֵהֶם.

Job 3,13.

**וְיָשְׁנוּ** *3 perf. pl.* Jer 51,39.*57* ‖ Ez 34,25.

**לִישׁוֹן** *inf.* Eccl 5,11.

**יָשֵׁן** *pt.* 1S 26,7 ‖ 1R 18,27 ‖ Hos 7,6.

**כְּיָשֵׁן** Ps 78,65.

**יְשֵׁנִים** *pl.* 1S 26,12 ‖ Cant 7,10.

**מִיְּשֵׁנֵי** *cs.* Dan 12,2.

**יְשֵׁנָה, יְשֵׁינָה** *f. sg.* 1R 3,20 ‖ Cant 5,2.

**אִישָׁן** *1 impf.* Ps 13,4.

**וְאִישָׁן** Ps 4,9.

**וָאִישָׁנָה** Ps 3,6.

**תִּישַׁן** *2 impf.* Ps 44,24.

לְהוֹשִׁיעֵנִי *suff.* Jes 38,20‖Ps 31,3.71,3.

לְהוֹשִׁעֲךָ, לְהוֹשִׁיעֶךָ Jer 15,20.30,11.

לְהוֹשִׁיעָהּ 2R 19,34‖Jes 37,35.

הוֹשַׁע *imper.* Jer 31,7(6) ‖ Ps 86,2.

הוֹשִׁעָה, הוֹשִׁיעָה 2S 14,4‖2R 6,26 ‖ Ps 12,2.20,10.28,9.60,7.108,7.118,25.

וְהוֹשִׁיעָה Jos 10,6‖Ps 86,16.

הוֹשִׁיעֵנִי *suff.* Jer 17,14‖ Ps 3,8.6,5.7,2.22,22.31,17.54,3. 59,3.69,2.109,26.119,94.146.

וְהוֹשִׁעֵנִי, וְהוֹשִׁיעֵנִי 2R 16,7‖Ps 71,2.

הוֹשִׁיעֵנוּ 2R 19,19 ‖ Jes 37,20 ‖ Ps 106,47‖1Ch 16,35.

וְהוֹשִׁיעֵנוּ Jer 2,27.

אוֹשִׁיעַ *1 impf.* Jud 6,15.7,7 ‖ Jes 49,25‖Zach 8,13.10,6.

הוֹשִׁיעַ (=אוֹשִׁיעַ) 2S 3,18.

וָאוֹשִׁיעָה Jud 10,12.

אוֹשִׁיעֶךָ *suff.* 2S 6,27.

אוֹשִׁיעֵם Hos 1,7.

תּוֹשִׁיעַ *2 impf.* Jud 6,37‖2S 22,28‖Hab 1,2‖Ps 18,28.36,7.

וְתוֹשִׁיעַ 2Ch 20,9.

תֹּשִׁעֵנִי *suff.* 2S 22,3.

תּוֹשִׁיעֵנוּ Jos 22,22.

יְהוֹשִׁיעַ *3 impf.* 1S 17,47 ‖ Ps 116,6.

יוֹשַׁע, יוֹשִׁיעַ Jes 45,20 ‖ Zeph 3.17 ‖ Ps 34,19.69,36.72,4.13 ‖ Job 22,29‖Thr 4,17.

וְיֹשַׁע (נס״א) Prv 20,22.

וַיֹּשַׁע, וַיּוֹשַׁע Ex 14,30 ‖ Jud 3,31‖1S 14,23.23,5‖2S 8,6.14‖Job 5,15‖1Ch 11,14.18,6.13‖ 2Ch 32,22.

יוֹשִׁעֵנִי *suff.* Ps 55,17.

וְיוֹשִׁיעֵנִי Ps 57,4.

יֹשִׁעֵנוּ, יוֹשִׁיעֵנוּ 1S 10,27 ‖ Jes 33,22‖Hos 14,4.

וְיֹשִׁעֵנוּ, וְיוֹשִׁיעֵנוּ 1S 4,3.7,8‖Jes 25,9.

וְיוֹשִׁיעֶךָ Hos 13,10.

יוֹשִׁעֵךְ 2R 6,27.

וְיֹשַׁעֲכֶם Jes 35,4.

יוֹשִׁעֶנּוּ Jes 46,7.

יוֹשִׁיעֵם Ps 107,13.19.

וְיוֹשִׁיעֵם Ps 37,40.145,19.

וַיּוֹשִׁעֵם, וַיּוֹשִׁיעֵם Jud 3,9 ‖ 2R 14,27‖Ps 106,8.10.

וַיּוֹשִׁעָן Ex 2,17.

תּוֹשַׁע *3 impf. f.* Job 40,14.

וַתּוֹשַׁע Jes 59,16.63,5.

תּוֹשִׁיעֵנִי *suff.* Ps 44,7.

וְתוֹשִׁיעֵנִי Ps 138,7.

תּוֹשִׁעוּן *2 pl.* Jud 6,21.

יוֹשִׁיעוּ *3 pl.* Jud 10,14 ‖ Jer 11,12.

יוֹשִׁיעוּךָ *suff.* Jer 2,28.

וְיוֹשִׁיעֻךְ Jes 47,13.

וְיוֹשִׁיעוּם Neh 9,27.

וַיּוֹשִׁיעוּם Jud 2,16.

נוֹשַׁע *Ni. 3 perf.* Dt 33,29‖Jes 45,17.

וְנוֹשַׁעְתֶּם *2 perf. pl.* Nu 10,9.

נוֹשָׁעְנוּ *1 pl.* Jer 8,20.

נוֹשָׁע *pt.* Ps 33,16.

וְנוֹשָׁע Zach 9,9.

וְהִוָּשְׁעוּ [הִוָּשַׁע] *imper. pl.* Jes 45,22.

אִוָּשֵׁעַ [אִוָּשַׁע] *1 impf.* 2S 22,4‖ Ps 18,4.

וְאִוָּשֵׁעָה [וְאִוָּשְׁעָה] Jer 17,14 ‖ Ps 119,117.

תִּוָּשֵׁעִי [תִּוָּשְׁעִי] *2 impf. f.* Jer 4,14.

יִוָּשֵׁעַ [יִוָּשַׁע] *3 impf.* Jer 30,7 ‖ Prv 28,18.

תִּוָּשַׁע *3 f.* Jes 23,6.33,16.

וְנִוָּשֵׁעַ [וְנִוָּשַׁע] *1 pl.* Jes 64,4.

וְנִוָּשֵׁעָה Ps 80,4.8.20.

תִּוָּשֵׁעוּן [תִּוָּשְׁעוּן] *2 pl.* Jes 30,15.

## יֶשַׁע

liberatio, salus, auxilium, prosperitas.

Ps 20,7.

בְּיֵשַׁע Ps 12,6.50,23.

לְיֵשַׁע Hab 3,13².

יֶשַׁע Jes 45,8.61,10‖Ps 132,16 ‖ Job 5,11.

מִיֶּשַׁע Job 5,4.

יִשְׁעִי *suff.* 2S 22,3.47.23,5 ‖ Jes 51,5‖Mich 7,7‖Hab 3,18‖Ps 18,3.47.25,5.27,9.62,8.

וְיִשְׁעִי Ps 27,1.

יִשְׁעֵנוּ Ps 65,6. 79,9. 85,5. 95,1 ‖ 1Ch 16,35.

יִשְׁעֶךָ [יִשְׁעֲךָ] 2S 22,36‖Ps 18,36.51,14.69,14.

וְיֶשְׁעֲךָ Ps 85,8.

יִשְׁעֵךְ Jes 17,10.62,11.

יִשְׁעוֹ Ps 24,5.85,10.

## יְשׁוּעָה

liberatio, salus; *concr.* liberator, liberatum; auxilium, victoria, prosperitas.

יש מחברין לו גם שׁוּעַ ושׁוּעֲךָ דאיוב ל׳ כ״ד ול״ו י״ט, ושעורם יְשׁוּעַ, כבול מן יְבוּל; וי״נ בתהלים פ״ח ב׳: י״י אֱלֹהֵי שַׁוַּעְתִּי יום, ומקביל אל סוף הכתוב: צעקתי בלילה נגדך.

Jes 26,1. 49,8.52,7.59,17.60,18 ‖ Hab 3,18‖Ps 119,155.

וִישׁוּעָה Ps 118,15.

הַיְשׁוּעָה 1S 14,45 ‖ Jes 12,3 ‖ Ps 3,9.

בִּישׁוּעָה Ps 149,4.

לִישׁוּעָה Ex 15,2 ‖ 2S 10,11 ‖ Jes 12,2.59,11 ‖ Ps 118,14.21 ‖ Job 13,16.

יְשׁוּעָתָה Jon 2,10‖Ps 3,3.

לִישֻׁעָתָה Ps 80,3.

יְשׁוּעַת *cs.* Ex 14,13‖Jes 52,10 ‖ Ps 14,7.98,3‖2Ch 20,17.

יְשׁוּעָתִי, יְשֻׁעָתִי *suff.* Jes 12,2.49,6.56,1.62,2.82,2.89,27. 140,8 ‖ Job 30,15.

וִישׁוּעָתִי Jes 51,6.8‖Ps 62,3.7.

בִּישׁוּעָתִי Ps 91,16.

מִישׁוּעָתִי Ps 22,2.

יְשׁוּעָתֵנוּ Jes 33,2‖Ps 68,20.

יְשׁוּעָתְךָ, יְשׁוּעָתֶךָ Ps 67,3.69,30. 70,5.

בִּישׁוּעָתֶךָ 1S 2,1 ‖ Ps 9,15. 13,6. 20,6.21,6.106,4.

וּבִישׁוּעָתְךָ Ps 21,2.

לִישׁוּעָתְךָ, לִישׁוּעָתְךָ Gn 49,18 ‖ Ps 119,123.166.174.

יֶשְׁעֲךָ Ps 35,3.

יְשׁוּעָתוֹ, יְשֻׁעָתוֹ Dt 32,15 ‖ Ps 96,2.98,2 ‖ 1Ch 16,23.

בִּישׁוּעָתוֹ Jes 25,9 ‖ Ps 35,9.78,22.

וִישׁוּעָתָהּ Jes 62,1.

יְשׁוּעוֹת, יְשֻׁעוֹת, יְשׁוּעַת *pl.* 2S 22,51 ‖ Jes 26,18.33,6 ‖ Ps 18,51. 28,8.42,6.12.*43*,*5*.44,5.53,7.74,12. 116,13.

לְמוֹשָׁעוֹת [ מוֹשָׁעָה *pl.* Ps 68,21.

תְּשׁוּעָה 1S 11,9.13.19,5 ‖ 2S 23, 10.*12* ‖ 2R 5,1.13,17² ‖ Jes 46,13 ‖ Ps 144,10.146,3 ‖ 1Ch 11,14 ‖ 2Ch 6,41.

וּתְשׁוּעָה Prv 11,14.*24*,*6*.

הַתְּשׁוּעָה, הַתְּשֻׁעָה Jud 15,18 ‖ 2S 19,3 ‖ Prv 21,31.

לִתְשׁוּעָה Ps 33,17 ‖ 1Ch 19,12.

תְּשׁוּעַת *cs.* Jes 45,17 ‖ Jer 3,23 ‖ Ps 60,13.*108*,*13*.

וּתְשׁוּעַת Ps 37,39.

לִתְשׁוּעַת Thr 3,26.

תְּשׁוּעָתִי *suff.* Ps 38,23.51,16.

וּתְשׁוּעָתִי Jes 40,13.

תְּשׁוּעָתְךָ, תְּשׁוּעָתֶךָ Ps 40,17. 71,15.119,41.

וּתְשׁוּעָתְךָ Ps 40,11.

לִתְשׁוּעָתְךָ Ps 119,81.

———v. n. pr.———

## יָשְׁפֵה [ (al. פֶ) וְיָשְׁפֵה

iaspis; LXX ὀνύχιον, ὀνύχινον; *Vulg.* beryllus.

נמצא גם בערבית, ועי"ד נקוד הפ"א ע' מבוא לנה"א צד ע"ג.

Ex 28,20.39,13 ‖ Ez 28,13.

———v. n. pr.———

## יָשַׁר

rectum esse, placere; planum (tranquillum), probum esse.

קרוב אל אָשַׁר, ויש לו אחוה עם שָׁרָה, שכל העומד ישר הוא שריר וקַיָּם, והעקום נוטה לנפול; הבחור בס' הזכרונות מביא בין פעלי העתיד כי־או ישר בעיניך דש"ב י"ט ז' (יָשַׁר), והעיר עליו חסר יו"ד! הראב"ע מפרש יָשַׁרְתִּי דתהלים כמו אִשַּׁרְתִּי.

Jer 18,4.27,5 ‖ 1Ch 13,4.

יָשְׁרָה 3 *perf. f.* Jud 14,3 ‖ Hab 2,4.

יָשְׁרוּ 3 *perf. pl.* 1R 9,12.

יִישַׁר 3 *impf.* Nu 23,27.

וַיִּישַׁר, וַיִּשַׁר 1S 18,20.26 ‖ 2S 17, 4 ‖ 2Ch 30,4.

וַתִּישַׁר 3 *impf. f.* Jud 14,7.

וַיִּשַּׁרְנָה 3 *pl. f.* 1S 6,12.

יִשְׁרֵהוּ ? [ יִשֵּׁר *Pi. 3 perf. suff.* Job 37,3.

יִשַּׁרְתִּי 1 *perf.* Ps 119,128.

הַמְיַשְּׁרִים [ מְיַשֵּׁר *pt. pl.* Prv 9, 15.

יַשְּׁרוּ [ יַשֵּׁר *imper. pl.* Jes 40,3.

אֲיַשֵּׁר 1 *impf.* Jes 45,2.13.

יְיַשֵּׁר, יְיַשֶּׁר־ 3 *impf.* Prv 3,6. 15,21.

וַיְיַשְּׁרֵם (יתיר י') *suff.* 2Ch 32, 30.

תְּיַשֵּׁר 3 *f.* Prv 11,5.

מְיֻשָּׁר [ יֻשַּׁר *Pu. pt.* 1R 6,35.

הוֹשַׁר K., הַיְשַׁר Q. [ הוֹשִׁיר *Hi. imper.* Ps 5,9.

אוֹשִׁר K. 1 *impf.* Jes 45,2.

יַיְשִׁירוּ 3 *impf. pl.* Prv 4,25.

## יָשָׁר

rectus, iustus, probus, planus; סֵפֶר הַיָּשָׁר liber carminum epicorum, heroum.

י"מ סֵפֶר הַיָּשָׁר כמו ס' הַשִּׁיר, ויתכן שישר כולל גם מושג אמץ רוח במלחמה כמו virtus ברומית; וישרנה דש"א אחת מנ' מלות אנדרוגינוס; שד"ל גורס במיכה ז' ד': יְשָׁרָם מסוכה, כלומר הישר שבהם הוא כמשוכת חדק, והוא כפל הקודם; י"ג בתהלים ע"ג א': אך טוב לְיָשָׁר אֵל; במ"ס ט"ו: וְיָרְדוּ בְמֵישָׁרִים לְקֶבֶר־; בל"ז ל"ז שמר תם וראה (או וּרְעֵה) יָשָׁר, וכ"ת הסורי; ובקי"א י"ח קורין יונתן והשבעים: וְיָשָׁר. י"ג במשלי כ"ט י' וּרְשָׁעִים ת' וִישָׁרִים.

1S 29,6 ‖ 2S 19,7 ‖ 2R 10,15 ‖ Jes 26,7 ‖ Jer 31,9(8) ‖ Mich 7,4 ‖ Ps 11,7. 33,4.37,37.92,16 ‖ Prv 12, 15.14,12.*16*,*25*.20,11.21,2.8 ‖ Job 23,7 ‖ Eccl 7,29.

וְיָשָׁר Dt 32,4 ‖ Mich 7,2 ‖ Ps 25,8. 111,8.119,137 ‖ Prv 21,29 ‖ Job 1, 1.8,*2*,*3*.8,6.33,27.

הַיָּשָׁר Dt 6,18. 12,8. 25.*21*,*9*. 13, 19 ‖ Jos 10,13 ‖ Jud 17,6.*21*,*25* ‖ 2S 1,18 ‖ 1R 11,33.38.14,8.15,5. 11.22,43 ‖ 2R 10,30.12,3.14,3.*15*, *3*.*34*.*18*,*3*.*22*,*2*.16,2 ‖ Jer 34,15. 40,4.5 ‖ Mich 2,7 ‖ 2Ch 20,32.24, 2.25,2.*26*,*4*.*27*,*2*.*29*,*2*.*34*,*2*.28,1.

וְהַיָּשָׁר Ez 15,26 ‖ Dt 12,28 ‖ 2R 10,3 ‖ 2Ch 14,1.31,20.

וְכַיָּשָׁר Jos 9,25 ‖ Jer 26,13.

יְשַׁר־ *cs.* Prv 29,27.

יְשָׁרִים *pl.* Nu 23,20 ‖ Hos 14,10 ‖ Ps 19,9.49,15. 107,42. 111,1. 112, 2.140,14 ‖ Prv 2,21. 3,32.11,3.6. 11.12,6.14,9.11. 15,8.19.16,13.17. 21,18.28,10 ‖ Job 4,7.17,8 ‖ Neh 9,13.

וִישָׁרִים Prv 8,9.29,10 ‖ Dan 11, 17.

לַיְשָׁרִים Ps 33,1.112,4 ‖ Prv 2,7.

וְלַיְשָׁרִים Ps 125,4.

יִשְׁרֵי־, יִשְׁרֵי *cs.* Ps 7,11.32,11. 37,14.64,11.94,15 ‖ 2Ch 29,34.

לְיִשְׁרֵי־ Ps 11,2.36,11.

וּלְיִשְׁרֵי־ Ps 97,11.

יְשָׁרָה *f. sg.* Ez 1,7 ‖ Ps 107,7 ‖ Esr 8,21.

הַיְשָׁרָה Mich 3,9.

וְהַיְשָׁרָה 1S 12,23.

יְשָׁרוֹת *pl.* Ez 1,23.

## יְשֻׁרוּן

probus; *Vulg.* rectissimus, delectus.

עים זָקְלוֹן, וכשם ישראל בהדו הנביאים בשם

הזה המורה על התם והישר בנגוד אל יעקב, המורה על העָקְבָה והעקוב, והובא בחלק השמות.

——v. n. pr.——

## יֹשֶׁר

rectum, probitas, ius fasque.

השבעים קורין באיוב ו׳ כ״ה אמרי יָשָׁר.

Prv 2,13.4,11.17,26 ‖ Job 6,25. 33,3 ‖ Eccl 12,10.

וָיֹשֶׁר Ps 25,21.

בְּיֹשֶׁר Ps 119,7 ‖ 1Ch 19,17.

וּבְיֹשֶׁר Dt 9,5 ‖ 1R 9,5.

מִיֹּשֶׁר Prv 11,24.

יָשְׁרוֹ *suff.* Job 33,23.

בְּיָשְׁרוֹ Prv 14,2.

[יִשְׁרָה] וּבְיִשְׁרַת *cs.* 1R 3,6.

## מִישׁוֹר, מִישֹׁר

rectitudo (viae), iustitia, iuste; planities, regio plana; *concordia, pax.*

בא גם כשע״פ לחבל ידוע, כנגב ושפלה. י״נ בתהלים קמ״ג י׳: תנחני בארח מישור.

Ps 27,11.45,7.67,5.143,10.

הַמִּישֹׁר (partim n. pr.?) Dt 3,10.4,43 ‖ Jos 13,9.16.21 ‖ Jer 21,13.48,8.21.

בַּמִּישֹׁר Jos 13,17.20,8 ‖ 1R 20,23.25.

בְּמִישׁוֹר Jes 11,4 ‖ Ps 26,12.

וּבַמִּישׁוֹר 2Ch 26,10.

וּבְמִישׁוֹר Mal 2,6.

לְמִישׁוֹר, לְמִישֹׁר Jes 40,4.42,16 ‖ Zach 4,7.

## [מֵישָׁר°] מֵישָׁרִים *pl.*

rectitudo viae; quod rectum, ius fasque est; probitas, sinceritas. *Vulg.* probi; iustitia, felicitas; *concordia, pax.*

י״נ בדניאל י״א י״ז: ומֵישָׁרִים עמו יַעֲשָׂה.

Jes 26,7.33,15.45,19 ‖ Ps 17,2.58,2.75,3.99,4 ‖ Prv 8,6.23,16 ‖ Cant 1,4 ‖ Dan 11,6.

מֵישָׁרִים, וּמֵישָׁרִים Prv 1,3.2,9 ‖ 1Ch 29,17.

בְּמֵישָׁרִים Ps 9,9.96,10.98,9 ‖ Prv 23,31.

לְמֵישָׁרִים Cant 7,10.

——v. n. pr.; cf. שָׁרוֹן——

## [יָשֵׁשׁ] וְיָשֵׁשׁ

senex.

יניד עליו רעו, ובארמית קשיש, ואולי הוא קרוב אל עשש; לריב״ל יָשֵׁשׁ הקצור מן ששים ושָׁב מן שבעים, וזה קרוב ורחוק.

2Ch 36,17.

יָשִׁישׁ Job 15,10.

יְשִׁישִׁים *pl.* Job 32,6.

וִישִׁישִׁים Job 29,8.

בִּישִׁישִׁים Job 12,12.

——v. n. pr.——

## יָתֵד

clavus, paxillus; pala, spatha.

בערבית נמצא גם הפעל (בוא״ו ת׳ יו״ד) במובן תחיבה, נעיצה ותקיעה ע״י הלימה במקבת; ובא בהשאלה על סעד ותמיכה כדרך שבא מַטֶּה. י״נ בזכריה: ממנו פִנָּה ממנו יָתֵד (לקשת), כי בכלי מלחמה הכתוב מדבר.

Jes 22,23 ‖ Ez 15,3 ‖ Zach 10,4 ‖ Esr 9,8.

וְיָתֵד Dt 23,14.

הַיָּתֵד Jud 4,21 ‖ Jes 22,25.

וְהַיָּתֵד Jud 4,22.

בַּיָּתֵד Jud 16,14.

לַיָּתֵד Jud 5,26.

יְתַד *cs.* Jud 4,21.

הַיְתַד Jud 16,14.

הַיְתֵדֹת *pl.* Ex 38,20.

יִתְדֹת *cs.* Ex 27,19.35,18[2].38,31[2].

וִיתֵדֹתַיִךְ *suff.* Jes 54,2.

יְתֵדֹתָיו Ex 27,19 ‖ Jes 33,20.

וִיתֵדֹתֶיהָ Ex 39,40.

וִיתֵדֹתָם Nu 3,37.*4,32.*

## [יָתַח°] תּוֹתָח

fustis, LXX σφῦρα, *Vulg.* malleus.

יש משרש זה שם ופעל (בו׳ ת׳ י׳) בערבית, במובן הכות בשוט ובמקל הובלים (קניטטעל); ובא ע״מ תּוֹשָׁב. להקל, החפוש הובא גם באות ת׳.

Job 41,21.

——אֵיתָם Ps 19,14 v. תָּמַם——

## יָתוֹם

orphanus, pupillus.

שרשו יתם, שנמצא עוד רשומו נכר בפעל אֵיתָם (תהלים י״ט י״ד) אח אל תָּמַם, וכדרך שיבוא שַׁכּוּל (שַׁפְעֵל מן כלה וכלל) על מי שמתו ותמו בניו, כן בא יתום על מי שאביו ואמו תמו מן הארץ, ובהשאלה אל דל ודך, הנעזב מאין עוזר ותומך; ובדרז״ל אמן יתומה. השבעים קורין בירמיה ה׳ כ״ח דין אַלְמָנָה לא דנו.

Dt 10,18.24,17.27,19 ‖ Jes 1,17.23 ‖ Jer 5,28.7,6.22,3 ‖ Ez 22,7 ‖ Hos 14,4 ‖ Ps 10,14.18.146,9 ‖ Job 6,27.24,9.31,17.21.

וְיָתוֹם Ex 22,21 ‖ Zach 7,10 ‖ Mal 3,5 ‖ Ps 82,3 ‖ Job 29,12.

וְהַיָּתוֹם Dt 14,29.*16,11.14.*

לַיָּתוֹם Dt 24,19.*20.21.*26,12.13.

יְתוֹמִים, יְתֹמִים *pl.* Ex 22,23 ‖ Jes 10,2 ‖ Ps 68,6.109,9 ‖ Prv 23,10 ‖ Job 22,9.24,3 ‖ Thr 5,3.

וִיתוֹמִים Ps 94,6.

יְתֹמֶיךָ *suff.* Jer 49,11.

יְתֹמָיו Jes 9,16.

לִיתוֹמָיו Ps 109,12.

——cf. תָּמַם; v. n. pr.——

יָתַן v. אֵיתָן p. 32[a].

## [יָתַר] *Ni. 3 prf.* נוֹתַר, נוֹתָר

abundare, reliquum esse, superesse; excellere, praestare; *pt.* reliquus; questus, emolumentum; amplius, magis; nimis.

הוראתו ידועה, ובערבית בהוראת מתיחה ומשיכה (שפאננען) בוא״ו ת׳ היו״ד, ומזה בדרז״ל נַתְּרָן, המוּתָּר על מדותיו. י״נ בתהלים ע״ט י״א: הַתֵּר בני תמותה, וכת״י והסורי (ע׳ ק״ה כ׳), וא״כ שרשו נָתַר; השבעים קורין בדניאל י׳ י״ג: ואני הוֹתַרְתִּיו שם, ומוסב על מיכאל; ובדה״ב ל״א י׳ וְנּוֹתַר ת׳ והנותר.

Ez 10,15 ‖ Nu 26,65 ‖ Jos 11,11.22 ‖ 1S 25,34 ‖ 2S 9,1.13,30.17,12 ‖ Ps 106,11 ‖ Neh 6,1.

נוֹתְרָה־ *3 perf. f.* 1R 17,17 ‖ Ez 14,22.

וְנוֹתְרָה Jes 1,8.

נוֹתַרְתִּי *1 perf.* 1R 18,22 ‖ Dan 10,13.

נוֹתְרוּ, נֹתְרוּ *3 pl.* 1R 9,21 ‖ 2Ch 8,8.

נוֹתַרְתֶּם *2 pl.* Jes 30,17.

הַנּוֹתָר *pt.* Ex 29,34 ‖ 1S 2,36 ‖ 1R 9,20 ‖ Jes 7,22 ‖ Ez 48,15 ‖ Zach 14,16 ‖ 2Ch 8,7.

וְהַנּוֹתָר, וְהַנֹּתָר Ex 12,10 ‖ Lev 7,16.17. 8,32. 14,18.29. 19,6 ‖ Jes 4,3 ‖ Ez 48,18.21 ‖ 2Ch 31,10.

בַּנּוֹתָר 2R 4,7.

הַנּוֹתָרִם *pl.* Lev 10,16.

הַנּוֹתָרִים Ex 28,10 ‖ Lev 10,12 ‖ Jos 17,2.*6.* 21,5.20.26.34.38(40) ‖ Jud 8,10 ‖ 1R 15,18.20,30² ‖ Jer 27,18.19.21 ‖ Ez 34,18. 39,14 ‖ 1Ch 6,46.55.62. 24,20.

וְהַנּוֹתָרִים 1S 30,9.

לַנּוֹתָרִים Jud 21,7.16.

הַנּוֹתֶרֶת *f. sg.* Lev 10,12.

וְהַנּוֹתֶרֶת Lev 2,3.*10.* 6,9.

הַנּוֹתָרוֹת, הַנּוֹתָרֹת *pl.* Gn 30,36 ‖ Lev 27,18 ‖ Jer 34,7.

וָאִוָּתֵר *1 impf.* 1R 19,10.*14.*

יִוָּתֵר, יִוָּתֵר *3 impf.* Ex 29,34 ‖ 2R 20,17 ‖ Jes 39,6 ‖ Zach 13,8.

וַיִּוָּתֵר Gn 32,25. 44,20 ‖ Jud 9,5.

יִוָּתְרוּ *3 pl.* Am 6,9 ‖ Prv 2,21.

וַיִּוָּתְרוּ Jos 18,2.

הוֹתִיר *Hi. 3 perf.* Ex 10,15 ‖ Jes 1,9.

וְהוֹתִרְךָ, וְהוֹתִירְךָ *suff.* Dt 28,11. 30,9.

הוֹתִרָה *f.* Ruth 2,18.

וְהוֹתַרְתִּי [הוֹתַרְתִּי] *1 perf.* Ez 6,8. 12,16.

וְהוֹתֵר *inf. abs.* Ex 36,7 ‖ 2R 4,43 ‖ 2Ch 31,10.

הוֹתִיר *cs.* Jer 44,7.

הוֹתֵר *imper.* Ps 79,11.

אוֹתִיר *1 impf.* Ez 39,28.

תּוֹתַר [תּוֹתִיר] *2 impf.* Gn 49,4.

יוֹתִיר *3 impf.* Dt 28,54.

יוֹתֵר Ex 16,19.

וַיּוֹתֵר 2S 8,4 ‖ 1Ch 18,4.

וַתֹּתַר [תּוֹתִיר] *3 impf. f.* Ruth 2,14.

תּוֹתִירוּ *2 pl.* Ex 12,10 ‖ Lev 22,30 ‖ Nu 33,55.

וַיּוֹתִרוּ *3 pl.* Ex 16,20 ‖ 2R 4,44.

## יֶתֶר I

abundantia; reliquum, reliqua pars; praeter; excellentia.

לפי עדות הרד״ק במכלול ובס׳ השרשים יתר דישעיה נ״ו י״ב היו״ד בצירה, ע״כ הצגתיו לבדו.

Gn 49,3 ‖ Ex 10,5 ‖ Nu 31,32 ‖ Jos 13,27 ‖ Jud 7,6 ‖ 2S 10,10. 12,28 ‖ 2R 25,11² ‖ Jes 38,10 ‖ Jer 27,19. 29,1. 39,9². 52,15² ‖ Joel 1,4 ‖ Hab 2,8 ‖ Ps 31,24 ‖ Prv 17,7 ‖ Dan 8,9 ‖ Neh 4,8.*13* ‖ 1Ch 19,11.

יֶתֶר Jes 56,12.

וְיֶתֶר Gn 49,3 ‖ Dt 3,13 ‖ 1S 13,2 ‖ 1R 11,41. 12,23. 14,19.29. 15,7.23.31. 16,5.14.20.27. 22,39.46.47 ‖ 2R 1,18. 8,23. 10,34. 12,20.*13,12.* 13,8. 14,15.18.28. 15,6.11.15.21.26.31.36. 16,19. 20,20. 21,17.25. 23,28. 24,5 ‖ Ez 34,18. 48,23 ‖ Joel 1,4² ‖ Mich 5,2 ‖ Zeph 2,9 ‖ Zach 14,2 ‖ 2Ch 13,22. 20,34. 25,26. 26,22. 27,7. 28,26. 32,32. 33,18. 35,26. 36,8.

בְּיֶתֶר Jos 23,12.

וּבְיֶתֶר Dt 28,54.

וּלְיֶתֶר Neh 2,16. 6,1.14.

מִיֶּתֶר Dt 3,11 ‖ Jos 12,4. 13,12 ‖ 2S 21,2.

וּמִיֶּתֶר Lev 14,17.

וְיִתְרוֹ *suff.* Jes 44,19.

יִתְרָם Ps 17,14 ‖ Job 4,21.

וְיִתְרָם Ex 23,11 ‖ Job 22,20.

## יִתְרָה

abundantia, opus, copia.

Jes 15,7.

יִתְרַת *cs.* Jes 48,36.

## יִתְרוֹן

praestantia; questus, emolumentum.

Eccl 1,3. 2,11.13. 3,9. 5,15. 10,11.

וְיִתְרוֹן Eccl 5,8. 7,12. 10,10.

כְּיִתְרוֹן (al. כְּיִתְרוֹן) Eccl 2,13.

## (?יֹתֵר =) יֶתֶר

excellens.

ליונתן כמו יֹתֵר, ולפי׳ הראב״ע תאר ע״מ עָצֵל, ומ׳ מרעהו הוא מ׳ היתרון, אך לדעת האחרונים שרשו תור, ע׳ הערה שם.

Prv 12,26.

## יוֹתֵר, יֹתֵר

reliquus, questus, emolumentum; amplius, magis; nimis.

בא ע״מ בינוני קל, וגם כתאר דפעל.

Eccl 2,15. 6,8.11. 7,16 ‖ Esth 6,6.

וְיֹתֵר Eccl 7,11. 12,9.12.

הַיּוֹתֵר 1S 15,15.

## יֹתֶרֶת

reticulum hepatis (iecoris).

חצר הכבד, לרב המבארים סרח העדף, ולד״ק לפי שהוא כמעשה רשת ומיתרים.

Ex 29,22 ‖ Lev 8,16.*25.*

וְיֹתֶרֶת Lev 9,19.

הַיֹּתֶרֶת Ex 29,13 ‖ Lev 3,4.*10.15.* *4,9.7,4.* 9,10.

## מוֹתָר

questus, praestantia.

Prv 14,23.

לְמוֹתָר Prv 21,5.

וּמוֹתַר *cs.* Eccl 3,19.

## יֶתֶר II

restis, funis, funiculus, nervus, frenum, chorda.

ע״ש המתיחה וההתפשטות ביותר; י״נ באי״ב: הלא־נסע יִתְרָם.

Ps 11,2.

יִתְרוֹ K., יִתְרִי Q *suff.* Job 30,11.

יִתְרָם ? Job 4,21.

יְתָרִים *pl.* Jud 16,7.8.

הַיְתָרִים Jud 16,9.

מֵיתָרַי [מֵיתָר] *pl. suff.* Jer 10,20.

מֵיתָרַיִךְ Jes 54,2.

בְּמֵיתָרֶיךָ Ps 21,13.

מֵיתָרָיו Ex 39,40 ‖ Nu 3,26.

מֵיתְרֵיהֶם Ex 35,18 ‖ Nu 4,26.

וּמֵיתְרֵיהֶם Nu 3,37.4,32.

——v. chald. et n. pr.——

יְגִיעַ כַּפַּי וַעֲמָלִי אֵל רֳאִי רָאִיתָ,
וּבְחֶמְלָתְךָ בִּרְכָתְךָ עֲלֵיהֶם צִוִּיתָ.

# כ

[כָּאַב] וְכוֹאֵב *pt.*

dolere, dolore affici; *Hi.* dolore afficere, dolere.

יש דומתו גם בשאר לשונות בני שם; תכאבו באבנים בא ע״ד השאלה, וכן היחיו את־האבנים, וירפא את מזבח י״י ההרום (רד״ק); י״ת תמומון, ולהשבעים תאבדו או תשחיתו.

Ps 69,30.

כֹּאֲבִים *pl.* Gn 34,25.

יִכְאַב, יִכְאָב־ *3 impf.* Prv 14,13 ‖ Job 14,22.

[הִכְאִיב] הִכְאַבְתִּיו *Hi. 1 perf. suff.* Ez 13,22.

מַכְאִב *pt.* Ez 28,24.

יַכְאִיב *3 impf.* Job 5,18.

תַּכְאִבוּ *2 impf. pl.* 2R 3,19.

[כְּאֵב] וּכְאֵב

dolor; calamitas.

Jes 17,11.

הַכְּאֵב Job 2,13.

מִכְּאֵב Jes 65,14.

כְּאֵבִי *suff.* Jer 15,18 ‖ Job 16,6.

וּכְאֵבִי Ps 39,3.

מַכְאוֹב

dolor, calamitas, aegritudo.

Ps 69,27 ‖ Thr 1,12 ‖ Eccl 1,18.

בְּמַכְאוֹב Job 33,19.

מַכְאֹבִי *suff.* Jer 45,3 ‖ Thr 1,18.

וּמַכְאוֹבִי Ps 38,18.

כְּמַכְאֹבִי Thr 1,12.

מַכְאֹבֵךְ Jer 30,15.

וּמַכְאֹבוֹ 2Ch 6,29.

לְמַכְאוֹבָהּ Jer 51,8.

מַכְאוֹבִים, מַכְאֹבִים *pl. I.* Ps 32,10 ‖ Eccl 2,23.

וּמַכְאֹבֵינוּ *suff.* Jes 53,4.

מַכְאֹבָיו Ex 3,7.

מַכְאֹבוֹת *pl. II.* Jes 53,3.

---

[כָּאָה] וְנִכְאָה *Ni. 3 perf.*

affligere.

קרוב אל כָּהָה. השבעים והסורי קורין ביחזקאל יען הַכְאִיבְכֶן.

Dan 11,30.

וְנִכְאֵה *pt. cs.* Ps 109,16.

[הִכְאָה] הַכְאוֹת *Hi. inf. cs.* Ez 13,22.

[כָּאֶה°] כָּאִים Q. *pl.*

pavidus, afflictus.

Ps 10,10.

——cnf. נָכָא——

כֹּכָב v. °כָּבַב rad.

לדעת חוקרי הלשון כּוֹכָב שרשו כָּבַב, ובכפל כַּבְכַּב = כּוֹכָב, ולהקל על המחפש הובא תחת כֹּכָב.

---

[כָּבַד] וְכָבַד

gravem, vehementem, molestum esse; abundare, divitem esse; hebetem esse; honoratum, illustrem esse; *Hith.* numerosum esse; gloriari.

נמצא גם בשאר לשונות בני שם; לרש״י כָּבֵד דנחום ב׳ י׳ הוא מקור בהוראת כִּבּוּד, פִּנּוּי שׂאטוא בדז״ל, ומזה גם הִתְכַּבֵּד והתכבדי (נ׳ ט״ו). יִכְבַּד דישעיה ס״ו ה׳ כמו יָכְבַד; י״ג בירמיה ל׳ י״ט וְהִכְבַּדְתִּים, ואינו מכרה. בקצת נוסחאות מדויקות בדה״ב י׳ י״ד אַכְבִּיד בלא אָבִי.

Jes 24,20.

כָּבְדָה, כָּבֵדָה *3 perf. f.* Gn 18,20 ‖ Jud 20,34 ‖ 1S 5,11 ‖ Jes 59,1 ‖ Job 23,2 ‖ Neh 5,18.

כָּבְדוּ *3 perf. pl.* Gn 48,10.

וַתִּכְבְּדִי *2 impf. f.* Ez 27,25.

יִכְבַּד, יִכְבַּד *3 impf.* Jes 66,5 ‖ Job 6,3.33,7.

וַיִּכְבַּד Ex 9,7.

תִּכְבַּד *3 impf. f.* Ex 5,9 ‖ Ps 32,4.

וַתִּכְבַּד Jud 1,35 ‖ 1S 5,6.31,3 ‖ 1Ch 10,13.

נִכְבַּד *1 impf. pl.* 2S 13,25.

יִכְבְּדוּ *3 pl.* Ps 38,5 ‖ Job 14,21.

[כִּבֵּד] כִּבַּדְתָּנִי *2 perf. suff.* Jes 43,23.

וְכִבַּדְתּוֹ Jes 58,13.

כִּבְּדוּ *3 perf. pl.* 1S 6,6.

כִּבְּדוּנִי *suff.* Jes 29,13.

וְכִבַּדְנוּךָ *1 perf. pl. suff.* Jud 13,17.

הַמְכַבֵּד *pt. interrog.* 2S 10,3 ‖ 1Ch 19,3.

וּמְכַבְּדוֹ *suff.* Prv 14,31.

[מְכַבְּדִים] מְכַבְּדַי *pl. suff.* 1S 2,30.

מְכַבְּדֶיהָ Thr 1,8.

כַּבֵּד *inf.* Nu 22,17.24,11.

[כַּבֶּדְךָ] כַּבֶּדְךָ *suff.* Nu 22,37.

כַּבֵּד *imper.* Ex 20,12 ‖ Dt 5,16 ‖ Prv 3,9.

כַּבְּדֵנִי *suff.* 1S 15,30.

כַּבְּדוּ *pl.* Jes 24,15.

כַּבְּדוּהוּ *suff.* Ps 22,24.

אֲכַבֵּד *1 impf.* 1S 2,30 ‖ Jes 60,13.

וַאֲכַבְּדָה Ps 86,12.

אֲכַבֶּדְךָ *suff.* Nu 22,17.24,11.

וַאֲכַבְּדֵהוּ Ps 91,15.

וַתְּכַבֵּד *2 impf.* 1S 2,29.

וּתְכַבְּדֵנִי *suff.* Ps 50,15

יְכַבֵּד *3 impf.* Mal 1,6 ‖ Ps 15,4 ‖ Dan 11,38².

יְכַבְּדָנְנִי *suff.* Ps 50,23.

[תְּכַבֵּד] תְּכַבְּדֶנִּי *3 impf. f. suff.* Jes 43,20.

תְּכַבֶּדְךָ Prv 4,8.

תְּכַבְּדוּ *2 impf. pl.* 1S 6,6.

יְכַבְּדוּ *3 pl.* Jud 9,9.

וִיכַבְּדוּ Ps 86,9.

יְכַבְּדוּךָ *suff.* Jes 25,3.

[כֻּבַּד] מְכֻבָּד *Pu. pt.* Jes 58,13.

[יְכֻבַּד] יְכֻבָּד *3 impf.* Prv 13,18.27,18.

נִכְבַּד *Ni. 3 perf.* 2S 6,20.

נִכְבַּדְתָּ, נִכְבַּדְתָּ *2 perf.* Jes 26,15.43,4.

וְנִכְבַּדְתִּי *1 perf.* Ez 28,32.
נִכְבָּד *pt.* Gn 34,19 ‖ 1S 9,6.23,19. 23 ‖ 1Ch 4,9.11,21.25.
וְנִכְבָּד 1S 22,14.
הַנִּכְבָּד Dt 28,58.
בַּנִּכְבָּד Jes 3,5.
וְנִכְבָּדִים *pl.* Nu 22,15.
נִכְבַּדֵּי־ *cs.* Jes 23,8.9 ‖ Prv 8,24.
נִכְבַּדֶּיהָ *suff.* Nah 3,10.
וְנִכְבְּדֵיהֶם Ps 149,8.
נִכְבָּדָה] נִכְבָּדוֹת *pl.* Ps 87,3.
הִכָּבֵד] הִכָּבְדִי *inf. suff.* Ez 39, 13.
בְּהִכָּבְדִי Ex 14,18.
הִכָּבֵד *imper.* 2R 14,10.
אֶכָּבֵד *1 impf.* Lev 10,3.
וְאֶכָּבֵד Jes 49,5 ‖ Hag 1,8.
אֶכָּבְדָה] אִכָּבֵדָה 2S 6,22.
וְאִכָּבְדָה Ex 14,4.*17* ‖ Hag 1,8.
הִכְבִּיד *Hi. 3 perf.* 1R 12,10. 14 ‖ Jer 8,23 ‖ Thr 3,7 ‖ 1Ch 10, 10.14.
הִכְבַּדְתְּ *2 perf. f.* Jes 47,6.
הִכְבַּדְתִּי *1 perf.* Ex 10,1.
וְהִכְבַּדְתִּים *suff.* Jer 30,19.
הִכְבִּידוּ *3 perf. pl.* Zach 7,11 ‖ Neh 5,15.
וּמַכְבִּיד *pt.* Hab 2,6.
וְהַכְבֵּד *inf. abs.* Ex 8,11.
לְהַכְבִּיד *cs.* 2Ch 25,19.
הַכְבֵּד *imper.* Jes 6,10.
יַכְבִּיד] וַיַּכְבֵּד *3 impf.* Ex 8,28. 9,34.
הִתְכַּבֵּד (?) *Hith. inf.* Nah 3, 15.
הִתְכַּבְּדִי *imper. f.* Nah 3,15.
מִמִּתְכַּבֵּד *pt.* Prv 12,9.

## כָּבוֹד , כָּבֹד

divitiae, opes; copia; honor, gloria, magnificentia, splendor, maiestas; praedicatio, *hymnus.*

הכבוד הפך הקלון כהפך הכבד מן הקל. בהושע ד׳ ז׳ ובתהלים ק״ו כ׳ תקוני סופרים. י״ג במשלי כ״ה כ״ז: וחקר כְּבֵדִים, כלומר ענינים קשים ועמוקים, ול״נ כְּבוֹד אֱלֹהִים. השבעים קורין בדה״א י״ז י״ח: לְכַבֵּד את עבדך, וי״ג לְדַבֵּר.

Jos 7,19 ‖ 1S 2,8. 4,21.*22.* 6,5 ‖ 1R 3,13 ‖ Jes 4,5. 11,10. 22,23. 24,23. 42,12 ‖ Jer 13,16. 17,12 ‖ Nah 2,10 ‖ Hag 2,7 ‖ Zach 2,11 ‖ Mal 2,2 ‖ Ps 29,1.*96,7*.9.30,13.66, 2.73,24.85,10.115,1 ‖ Prv 3,35.11, 16.15,33. *18,12*.20,3.25,27.26,1.8. 29,23 ‖ Dan 11,39 ‖ 1Ch 16,28.
וְכָבוֹד Ps 8,6. 84,12 ‖ Prv 3,16. 8, 18.21,21.22,4 ‖ Eccl 6,2 ‖ 1Ch 29, 28 ‖ 2Ch 1,11.12.17,5.18,1.32,27. 33.
הַכָּבוֹד , הַכָּבֹד Gn 31,1 ‖ Ps 24,7. 8.9.10².29,3.
וְהַכָּבוֹד 1Ch 29,12.
בְּכָבוֹד Jes 14,18 ‖ Ez 31,18 ‖ Ps 112,9.149,5.
כַּכָּבוֹד Ez 3,23.
לְכָבוֹד Ex 28,2.*40* ‖ 1Ch 17,18 ‖ 2Ch 26,18.
וּלְכָבוֹד Jes 4,2 ‖ Zach 2,9.
מִכָּבוֹד Nu 24,11 ‖ Jes 48,18 ‖ Hab 2,16 ‖ Eccl 10,1.
כְּבוֹד , כְּבֹד *cs.* Ex 16,7.10.24, 16.17 ‖ Lev 9,6.23 ‖ Nu 14,21. 16,19. *17,7.20,6* ‖ 1R 8,11 ‖ Jes 16,14.17,4. 21,16. 22,24. 35,2². 40, 5.58,8.60,13.66,12 ‖ Ez 1,28.3,12. 23.8,4.10,4².18.11,23.43,2.5.44,4 ‖ Mich 1,15 ‖ Hab 2,14 ‖ Hag 2,9 ‖ Ps 19,2. 29,2. *96,8*. 49,17. 66,2. 79, 9.104,31.138,5.145,5.11 ‖ Prv 25, 2 ‖ Esth 1,4.5,11 ‖ 1Ch 16,29 ‖ 2Ch 5,14.*7,2.*
וּכְבוֹד , וּכְבֹד Ex 40,34.*35* ‖ Nu 14,10 ‖ Jes 10,18.60,1 ‖ Ez 9,3.10, 19.*11,22*.43,4 ‖ Ps 145,12 ‖ Prv 25,2 ‖ 2Ch 7,1.3.
כִּכְבוֹד Jes 17,3.
כְּבוֹדִי , כְּבֹדִי *suff.* Gn 45,13.49, 6 ‖ Ex 33,22 ‖ Nu 14,22 ‖ Jes 66, 18.19² ‖ Ez 39,21 ‖ Mal 1,6 ‖ Ps 3, 4.4,3.16,9. 57,9. 108,2 ‖ Job 19,9. 29,20.
וּכְבוֹדִי Jes 42,8. *48,11* ‖ Ps 7,6. 62,8.
בִּכְבֹדִי Ex 29,43.
וְלִכְבוֹדִי Jes 43,7.
כְּבוֹדְךָ] כְּבוֹדֶךָ , כְּבֹדֶךָ Ex 33, 18 ‖ Jes 22,18 ‖ Jer 14,21 ‖ Hab 2, 16 ‖ Ps 26,8.57,6.*12.* 102,16.108, 6 ‖ Neh 9,5.
וּכְבוֹדֶךָ Ps 63,3.
כְּבוֹדֶךָ Jes 62,2.
כְּבוֹדוֹ , כְּבֹדוֹ Dt 5,21 ‖ Jes 3,8.6, 3.8,7.10,16.59,19. ‖ Jer 2,11 ‖ Hos 10,5 ‖ Ps 21,6. 49,18.72,19².96,3. 97,6.113,4 ‖ 1Ch 16,24.
וּכְבוֹדוֹ Jes 5,13.60,2.
בִּכְבוֹדוֹ Hag 2,3 ‖ Ps 102,17.
מִכְּבֹדוֹ Ez 43,2.
כְּבוֹדָהּ Jes 66,11.
כְּבוֹדְכֶם Jes 10,3.
כְּבוֹדָם , כְּבֹדָם Hos 4,7.9,11 ‖ Ps 106,20 ‖ Prv 25,27.
וּבִכְבוֹדָם Jes 61,6.

## כֹּבֶד

gravitas, pondus; vehementia; *multitudo.*

Jes 21,15 ‖ Prv 27,3.
וְכֹבֶד Jes 30,27 ‖ Nah 3,3.

## כְּבֵדוּת] בִּכְבֵדֻת

difficultas.

Ex 14,25.

## כְּבוּדָּה

splendida, splendor, res pretiosa.

להאחרונים איננו בינוני פעול כ״א שם המפשט; השבעים קורין ביחזקאל מטה כְּבוּרָה (געפאָלסטערט), מן כְּבִיר העזים.

Ez 23,41 ‖ Ps 45,14.
הַכְּבוּדָּה Jud 18,21.

## כָּבֵד I

gravis, numerosus, vehemens; iners, impeditus; difficilis, arduus; obfirmatus, obstinatus.

Gn 12,10.13,2.41,31.43,1.47,4.13. 50,9.11 ‖ Ex 7,14.8,20. 9,3. 18. 24. 10,14.12,38.18,18.19,16 ‖ Nu 11, 14.20,20 ‖ 2S 14,26 ‖ 1R 10,2.12, 11 ‖ 2R 6,14.18,17 ‖ Jes 32,2.36,2 ‖ Ps 38,5 ‖ Prv 27,3 ‖ 2Ch 9,1.10,11.

וְכָבֵד Gn 50,10‖1S 4,18.
הַכְּבֵד 1R 3,9.12,4‖2Ch 10,4.
כֶּבֶד cs. Jes 1,4..
כְּבַד־...וּכְבַד Ex 4,10.
כְּבֵדִים pl. Ex 17,12.
וְכִבְדֵי cs. Ez 3,5.6.

## II כָּבֵד] הַכָּבֵד

iecur.

זה שמו גם בארמית, סורית וערבית, ודוגמתו באשורית; לדעת פִּירסט מפני שהוא אבר נכבד, יקר וחשוב כלֵב, ויהיה טעם נשפך לארץ כבדי כמו לבי, ובמשנה דערכין: ערך ראשי וערך כבדי עלי, נותן ערך כֻלּוֹ (לפי שהנשמה תלויה בם); וי״א ע״ש לבֶד משקלו בנגוד אל הריאה הקלה (ועש״כ נקראת בלשון רוסיא лёгкія), או לפי שהוא נקודת מרכז הלֹבֶד (שווערפונקט) בגוף.

Ex 29,13.22 ‖ Lev 3,4.*10.15.4,9.7,4*.8,16.*25*.9,10.19.

בַּכָּבֵד Ez 21,26.
כְּבֵדִי suff. Thr 2,11.
כְּבֵדוֹ Prv 7,23.

---

## כָּבָה] כָּבוּ 3 perf. pl.

extinguere; delere.

לרד״ק קרוב אל כָּפָה וחָבָא, ויש דוגמתו בערבית, וכן משמע מיחזקאל ל״ב ז׳.

Jes 43,17.

יִכְבֶּה 3 impf. 1S 3,3 ‖ Prv 31,18.
תִּכְבֶּה 3 impf. f. Lev 6,5.6‖2R 22,17‖Jes 34,10.66,24 ‖ Jer 7,20.17,27‖Ez 21,3.4‖Prv 26,20‖2Ch 34,25.
כִּבָּה] וְכִבּוּ Pi. 3 perf. pl. 2S 14,7.
מְכַבֶּה pt. Jes 1,31 ‖ Jer 4,4.*21,12*‖Am 5,6.
לְכַבּוֹת inf. cs. Cant 8,7.
בְּכַבּוֹתְךָ suff. Ez 32,7.
תְּכַבֶּה 2 impf. 2S 21,17.
יְכַבֶּה] יְכַבֶּנָּה 3 impf. suff. Jes 42,3.
וַיְכַבּוּ 3 pl. 2Ch 29,7.

---

## כֶּבֶל] בַּכֶּבֶל

compes, vinculum.

קרוב אל חֶבֶל וכֶּפֶל; במשנה דשבת נאמר כבולות וּכבונות, ובגמרא נ״ה, ע״א מבארין מזה א״ץ כָּבוּל דמ״א ט׳ י״ג; ויחבר לו גם מִכְבָּל וְכַבְלְתְדוֹן, בתוספת ר׳ כשבט ושרבים.

Ps 105,18.

כְּבָלִים] בְּכַבְלֵי pl. cs. Ps 149,8.

——v. n. pr.; cf. כִּרְבֵּל——

## כָּבַס] כֹּבֵס pt. כּוֹבֵס, כֹּבֵס

pedibus calcare; lavare, purgare.

קרוב אל חָבַשׁ ואל כָּבַשׁ, שהכביסה נעשית ע״י כבוש ודריסת הרגל; שדה כובס מקום קרוב אל הבריכה שהיו שוטחין שם כלי לבן המכבסין בה להתיבש.

2R 18,17‖Jes 7,3.36,2.

כִּבֵּס Pi. 3 perf. Gn 49,11 ‖ 2S 19,25.
וְכִבֶּס Lev 13,6.*34*.14,8.9.15,8.*11.27.17,15*.13‖Nu 19,7.10.19.
וְכִבְּסוּ 3 perf. pl. Ex 19,10 ‖ Lev 13,54‖Nu 8,7.
וְכִבַּסְתֶּם 2 pl. Nu 31,24.
מְכַבֵּס] מְכַבְּסִים pt. pl. Mal 3,2.
כַּבֵּס] כַּבְּסֵנִי imper. suff. Ps 51,4.
כַּבְּסִי f. Jer 4,14.
תְּכַבֵּס 2 impf. Lev 6,20.13,58.
תְּכַבְּסֵנִי suff. Ps 51,9.
תְּכַבְּסִי f. Jer 2,22.
יְכַבֵּס 3 impf. Lev 11,25.*28.40*².14,47².15,5.*6.7.10.21.22*.16,26.*28*.17,16‖Nu 19,8.21.
וַיְכַבְּסוּ 3 pl. Ex 19,14‖Nu 8,21.
וְכֻבַּס Pu. 3 perf. Lev 13,58.15,17.
הֻכַּבֵּס Hoth. inf. Lev 13,55.56.

---

## כּוֹבַע] וְכוֹבַע, וְכוֹבַע

galea, tiara.

קרוב אל מגבעת וקובע, ע״ש הגִּבְעָה.

Ez 27,10.38,5.

וְכוֹבַע cs. 1S 17,5‖Jes 59,17.
וְכֹבָעִים pl. 2Ch 26,14.
בְּכֹבָעִים Jer 46,4.

——cnf. קוֹבַע——

## כָּבַר

*Hi.* multum facere, multiplicare.

קרוב אל גָּבַר (ואולי גם אל חָבַר, ובא גדר כָּבַר ת׳ חָבוּר), וטעם למכביר לָרֹב.

יַכְבִּר] הִכְבִּיר 3 impf. Job 35,16.
מַכְבִּיר] לְמַכְבִּיר pt. Job 36,31.

## כְּבָר

longitudo spatii, diuturnitas temporis: dudum, iam pridem.

Eccl 1,10.2,12.3,15².6,10.9,6.7.

שֶׁכְּבָר Eccl 4,2.
בְּשֶׁכְּבָר Eccl 2,16.

## I כִּבְרָה v. כִּבְרָה] כִּבְרַת cs.

longitudo, spatium.

יש דוגמתו באשורית, והטעם שטח ומרחק. ולרד״ק הכ״ף שמושית ושרשו ברה.

Gn 35,16.48,7‖2R 5,19.

## כַּבִּיר

magnus, multus, multum; vehemens.

השבעים קורין בישעיה ט״ז י״ד וְלֹא כָבוֹד.

Jes 16,14 ‖ Job 8,2.15,10.31,25.34,17.36,5².

כַּאֲבִיר Q. (= כַּבִּיר) Jes 10,13.
כַּבִּירִים pl. Jes 17,12.28,2 ‖ Job 34,24.

## כְּבִיר

stragulum textile.

גם זה וחבריו מחברין עם פעל כבר (פֿלעכֿטען) כדרך שבא גְּדִלִים על מעשה עבות מן גָּדַל.

1S 19,13.

וּכְבִיר 1S 19,16.

## מַכְבֵּר] הַמַּכְבֵּר

stragulum, cilicium crassum.

2R 8,15.

## מִכְבָּר

opus reticulatum, cribrum.

Ex 27,4.*38,4*.

מִכְבַּר cs. Ex 35,16.*38,30.39,39*.
לְמִכְבַּר Ex 38,5.

II כְּבָרָה] בַּכְּבָרָה
cribrum.
Am 9,9.

——v. n. p.——

**כֶּבֶשׂ**

agnus masculus (*proles ovium*)

זה שמו גם בערבית ובאשורית, ואולי נקרא בן הראוי לנזיזה הבאה תמיד עם הכבשה (ע׳ הערה אל טלה).

Lev 4,32.12,6.14,21.24.*25*.23,12 ‖ Nu 6,12.14.7,15.*21.27.33.39.45.51.57.63.69.75.81* ‖ Jes 11,6.

**וְכֶבֶשׂ** Ez 46,13.

**וְכֶבֶשׂ** Lev 9,3.

**הַכֶּבֶשׂ** Ex 29,39.39.*41* ‖ Lev 14,12.13 ‖ Nu 28,4$^{2}$.*8* ‖ Ez 46,15.

**כְּכֶבֶשׂ** Jer 11,29 ‖ Hos 4,16.

**לַכֶּבֶשׂ** Ex 29,40 ‖ Nu 15,5. 28,7.13.14.21.*29.29,10*.29,4.15.

**כְּבָשִׂים** *pl.* Ex 29,38 ‖ Lev 14,10.23,18.19.20 ‖ Nu 7,17.*23.29.35.41.47.53.59.65.71.77.83*.87.88.28,3.9.11.*29,2.8*.19.27.29,13.*17.20.23.26.29.32.36*.15 ‖ Jes 5,17 ‖ Ez 46,4.6 ‖ Prv 27,26 ‖ Esr 8,35 ‖ 1Ch 29,21 ‖ 2Ch 29,32.35,7.

**וּכְבָשִׂים** Jes 1,11 ‖ 2Ch 29,21.

**הַכְּבָשִׂים** Ex 12,5 ‖ Nu 28,21.*29.29,10*.29,4 ‖ 2Ch 29,22.

**בַּכְּבָשִׂים** Nu 15,11.

**וְלַכְּבָשִׂים** Nu 29,18.*21.24.27.30.33*.37 ‖ Ez 46,5.7.11.

**כְּבָשַׂי** *suff.* Job 31,20.

**כַּבְשָׂה] וְכַבְשָׂה**

agna, ovis.
Lev 14,10 ‖ Nu 6,14.

**כִּבְשָׂה** 2S 12,3.

**הַכִּבְשָׂה** 2S 12,6.

**כִּבְשַׂת** *cs.* 2S 12,4.

**כְּבָשֹׂת** *pl.* Gn 21,29.30.

**כִּבְשֹׂת** *cs.* Gn 21,28.

——cnf. כֶּשֶׂב et כִּשְׂבָה——

**כָּבַשׁ] וְכִבְשׁוּ** *3 perf. pl.*

pedibus calcare, subicere, subigere, opprimere.

קרוב אל חבש ואל כבס; השבעים קורין בזכריה: ואכלום וכבשום באבני־קלע.

Zach 9,15.

**כֹּבֵשׁ] כֹּבְשִׁים** *pt. pl.* Neh 5,5.

**כְּבֹשׁ, לִכְבּוֹשׁ** *inf. cs.* Esth 7,8 ‖ 2Ch 28,10.

**כִּבְשׁוּ] וְכִבְשֻׁהָ** *imper. pl. suff.* Gn 1,28.

**יִכְבֹּשׁ** *3 impf.* Mich 7,19.

**וַתִּכְבְּשׁוּ** *2 impf. pl.* Jes 34,16.

**וַיִּכְבְּשׁוּם** Q. *3 pl. suff.* Jer 34,11.

**נִכְבַּשׁ] נִכְבְּשָׁה** *Ni. 3 perf. f.* Jos 18,1.

**וְנִכְבְּשָׁה** Nu 32,22.29 ‖ 1Ch 22,18(17).

**נִכְבָּשׁ] נִכְבָּשׁוֹת** *pt. pl. f.* Neh 5,5.

**כִּבֵּשׁ** *Pi. 3 perf.* 2S 8,11.

**הִכְבִּישׁ] וַיַּכְבִּישׁוּם** K. *Hi. 3 impf. pl.* Jer 34,11.

**כֶּבֶשׁ] וְכֶבֶשׁ**

scabellum (pedum).

הדום או מדרגה, כבתרגומים ובמשנה. וכבר הוכחנו במקום אחר כי הנוסח הקדמון כאן ובמ״א י׳ י״ט היה „וראש עָגֹל זהב לכסא מֵאַחֲרָיו“ והעגל נשתנה שָׁם לְעָגֹל, וכאן בתחלה לְכֶבֶשׁ ואח״כ לְכֶבֶשׁ. והטעם מובן.

2Ch 9,18.

**כִּבְשָׁן**

fornax.

לר״ק ע״ש המתכת שנכבשת בו, ולר״א לפי שהלבנים השרופים בו ערוכים מדרגות מדרגות, ואולי מפני שהוא כבוש וסגור, משא״כ התנור.

Ex 9,8.

**הַכִּבְשָׁן** Gn 19,28 ‖ Ex 9,10.19,18.

**כַּד**

cadus, urna, κάδος, κάδδος.

הוראתו ידועה ודוגמתו גם בלשונות המערב.

1R 17,14.16 ‖ Eccl 12,6.

**בַּכַּד** 1R 17,12.

**כַּדֵּךְ** *suff.* Gn 24,14.

**מִכַּדֵּךְ** Gn 24,17.43.

**כַּדָּהּ** Gn 24,16.18.20.26,46.

**וְכַדָּהּ** Gn 14,15.*45*.

**כַּדִּים** *pl.* 1R 18,34.

**וְכַדִּים** Jud 7,16.

**הַכַּדִּים** Jud 7,16.19.20.

**כִּידוֹד] כִּידוֹדֵי** *pl. cs.*

scintilla. Vulg. *taeda.*

כתרגומו גוצין דנור, זיקות ונצוצי אש.

Job 41,11.

**כַּדְכֹּד** (al. כַּ)

gemma, *rubinus*, pyropus.

שם אבן יקרה, ע״ש שנראה כאלו כידודי אש וניצוצות מתמלטין ממנה.

Jes 54,12.

**וְכַדְכֹּד** Ez 27,16.

**כַּדּוּר**

globus. Cf. דּוּר II p. 158c.

לר״ק הכף שרשית, וככדור בדרז״ל. ע׳ הערה אל דּוּר השני.

Jes 22,18.29,3.

**כִּידוֹר] לַכִּידוֹר**

turbae bellicae. *Vulg.* proelium; *al.* = כִּידוֹן.

האחרונים פרשוהו מן הערבית, במובן מהומה ומבוכת מלחמה; ואם באנו לכתוב רִבּי הבאורים השונים אין אנו מספיקים.

Job 15,24.

**כֹּה**

ita; hic; כֹּה וָכֹה huc et illuc; nunc.

רָבוֹ בהוראת כן ומקצתו בהוראת פה. י״ג בש״ב ט״ז י׳: כֹּה יקלל וכֹה יוסיף.

Gn 15,5. 22,5. 24,30. 31,8$^{2}$. 37.32,5$^{2}$.45,9.50,17 ‖ Ex 3,14.15.*20,22*.4,22.*7,17.26.8,16.11,4*.5,1.*32,27*.10.15.7,16.9,1.*13.10,3*.19,3 ‖ Nu 6,23.11,31.20,14.22,16.30.23,15$^{2}$.32,8 ‖ Dt 7,5 ‖ Jos 6,3.14.7,13.17,14.22,16.24,2 ‖ Jud 6,8.11,15 ‖ 1S 2,27.9,9.10,18.11,7.9.14,9.10.15,2.17,27.18,25.20,7.22.25,6 ‖ 2S 7,5.*12,11.24,12.7,8*$^{2}$.11,25.12,7.15,26.16,10.18,30 ‖ 1R 2,30.5,25.11,31.*17,14*.12,10$^{2}$.24.*13,2.21.20,13.14.28.42.21,19*$^{2}$: *22,11*. 14,7:18,45. 20,3.*5*.22,27 ‖ 2R 1,4.*6.16.2,21.3;16.7;1.9,3*: *12.19,6*: *20,1.22*,

16.11.9,18.19.18,29.3,17.4,43.9, 6.19,20.22,15.18.18,19.31.19,3.6. 10.32.20,5.21,12.22,18 ‖ Jes 7,7. 49,22.8,11.18,4.31,4.10,24.22,15. 20,6.21,6.16.24,13.28,16.65,13. 29,22.37,33.30,12.15.52,4.36,4. 14.16.37,3.6$^{2}$.38,1.43,16.45,14. 49,8.50,1.56,1.65,8.66,1.10.21. 38,5.42,5.43,1.14.44,2.6.24.45,1. 11.18.48,17.49,7.25.52,3.56,4.66, 12.51,22.57,15 ‖ Jer 2,2.5.6,16. 22.8,4.9,22.10,2.12,14.13,9.13. 15,2.17,5.21.18,11.19,1.21,8.22, 1.3.30.26,2.4.27,16.28,11.13.29, 31.30,18.31,1(2).14(15).15(16). 34(35).36(37).32,3.33,10.20.25. 34,2.36,29.37,9.38,2.3.44,30.45, 4.47,2.49,1.28.51,1.4,3.27.10,18. 16,3.5.20,4.22,6.11.24,8.29,10. 16.30,5.12.31,6(7).32,42.33,17. 48,40.49,12.5,13.14.6,6.27,19.29, 17.9.9,6.11,22.23,15.25,8.33,12. 21.11,11.21.14,15.15,19.18,13. 22,18.23,38.28,16.29,32.32,28.34. 17.36,30.51,36.7,3.21.9,14.19,3. 15.25,27.27,4.28,2.29,4.21.25.31, 22(23).32,14.35,13.18.19.39,16. 42,15.43,10.44,2.7.11.25.48,1.50, 18.20.9,16.23,16.19,11.25,28.32. 26,18.29,17.49,7.35.50,33.51,58. 21.11,3.13,12.21,4.24,5.30,2.34,2. 13.37,7.42,9.45,2.13,1.17,19.27,2. 14,10.16,9.27,21.28,14.29,8.32, 15.42,18.51,33.21,3.12.23,2.32, 36.29.35.37.25,15.33,4.27,4.29, 16.33,2.34,4.35,17.38,17.44,2.37, 7.45,4 ‖ Ez 2,4.3,11.27.5,5.6,2. 11.7,2.5.11,16.17.12,10.19.23. 28.13,3.18.14,4.6.16,3.36.17,3.9. 22.20,3.5,27.30.39.21,3.31.33. 22,3.23,22.32.24,3.21.25,3.8.12. 15.26,15.27,3.28,2.12.22.25.29, 3.30,2.10.13.31,14.32,3.33,25. 27.34,2.10.17.35,3.15.36,2.3.4.6. 13.22.33.37.37,5.9.12.19.21.38, 3.10.14.17.39,1.17.43,18.44,6.9. 45,9.18.46,1.16.47,13.5,7.8.11, 7.13,8.13.20.15,6.17,19.21,29. 22,19.23,35.24,6.9.25,13.16.26, 3.28,6.29,8.19.30,22.31,10.34, 20.36,5.7.39,25.11,5.21,8.30,6. 14,21.16,59.23,28.46.26.7.19. 29,13.32,11.34,11.21,14.22,28. 23,39.33,27 ‖ Am 1,3.6.9.11.13.2, 1.4.6.3,12.3,11.4,12.5,3.4.16.7,1. 4.8,1.7.11.17 ‖ Ob 1 ‖ Mich 2,3.3, 5 ‖ Nah 1,12 ‖ Hag 1,2.5.7.2,11.2, 6 ‖ Zach 1,3.4.14.17.3,7.8.21.4,6. 7.9.19.23.16.2,12.8,14.6,12.7,9.8, 3.11,4 ‖ Mal 1,4 ‖ Thr 2,20 ‖ Esr 1, 2 ‖ Neh 13,18 ‖ 1Ch 17,4.21,10.11. 7$^{2}$ ‖ 2Ch 10,10$^{2}$.11,4.12,5.18,10. 21,12.34,24.18,26.19,9.10.20,15. 24,11.20.32,10.34,23.26.26.36,23.

**כֹּה וָכֹה** Ex 2,12.

**כֹּה...וְכֹה, וְכֹה** Nu 8,7.23,5 ‖ 1S 3,17.14,44.20,13.25,22.27,11 ‖ 2S 3,9.35.19,14.16,7.19,1 ‖ 1R 2,23.30.19,2.20,10 ‖ 2R 6,31 ‖ Ruth 1,17.2,8.

**בְּכֹה** 1R 22,20$^{2}$.

——cf. אֵיכָה, אֵיכָכָה, כָּכָה——

**[כָּהָה] כָּהֲתָה** *3 perf. f.*

languescere, debilem esse, viribus deficere; *Pi.* pallescere, animo frangi; increpare, prohibere.

בא בהשאלה אל עצבון רוח, כטעם עֻלְפָה נפשו. וי״נ בישעיה מ״ב ד׳ לא יִכְהֶה ולא יָרוּץ.

Dt 34,7.

**כָּהֹה** *inf. abs.* Zach 11,17.

**יִכְהֶה** *3 impf.* Jes 42,4.

**תִּכְהֶה** *3 impf. f.* Zach 11,17.

**וַתֵּכַהּ** Job 17,7.

**וַתִּכְהֶיןָ** *3 pl. f.* Gn 27,1.

**כִּהָה** *Pi. 3 perf.* 1S 3,13.

**וְכִהֲתָה** *f.* Ez 21,12.

## כֵּהָה I

languidus, debilis.

לר״ק כהה הנגע פעל (שאל״כ היה צ״ל כֵּהָה) וכמו כִּהָה, וכבר העיר ע״ז הרד״ק בשרשיו.

Lev 13,6,56.21.26.28.42,3.61,3.

**כֵּהוֹת** *pl.* Lev 13,39 ‖ 1S 3,2.

## כֵּהָה II

remissio, mitigatio (vulneris).

רש״י פירש אין מיצר בצרתך, אין איש חולה עליך, וי״מ שהשבר לא יכהה, כלומר לא יֵקַל, או כמו נֵהָה.

Nah 3,19.

**[כָּהַן] כִּהֵן** *Pi. 3 perf.*

sacerdotem agere, sacerdotio fungi, sacerdotem fieri.

פעל נגזר מן השם; ע׳ לקמן.

1Ch 5,36.

**וְכִהֵן** Ex 40,13.

**וְכִהֲנוּ** *pl.* Ex 28,41.40,15.

**לְכַהֵן** *inf. cs.* Ex 29,1.44.30,30. 31,10.35,19.39,41 ‖ Lev 7,35.16, 32 ‖ Nu 3,3 ‖ Ez 44,13.

**לְכַהֲנוֹ־** *suff.* Ex 28,1.3.4.

**מִכַּהֵן** Hos 4,6 ‖ 2Ch 11,14.

**יְכַהֵן** *3 impf.* Jes 61,10.

**וַיְכַהֵן** Nu 3,4 ‖ Dt 10,6.

**וַיְכַהֲנוּ** *pl.* 1Ch 24,2.

## כֹּהֵן

sacerdos.

יסודו כון, ובא ה׳ במקום ו׳ כה״א בפעל כהל בארמית; ואולי יש לפתרו מן אין כהה לשברך, לפי שהכהנים בימי קדם היו הרופאים ורואי הנגעים, או כטעם כֹּמֶר לר״ק ע״ש הבגדים הבהים והשחורים שלבשו כהני האומות, והתורה צותה לכהני יי׳ ללבוש בגדי בד לבנים, אך השם לא זז ממקומו.

Gn 14,18.41,45.46,20.50 ‖ Ex 3,1, 18,1 ‖ Lev 6,16.21,9.22,10.12.13 ‖ Jud 18,19$^{2}$ ‖ 1S 2,35.14,3 ‖ 2S 20, 26 ‖ 1R 2,27.4,5 ‖ 2R 11,18.25, 18$^{2}$ ‖ Jes 28,7 ‖ Jer 6,13.8,10.14, 18.23,11.33.29,26.52,24$^{2}$ ‖ Ez 44, 21 ‖ Hos 4,4 ‖ Am 7,10 ‖ Zach 6, 13 ‖ Mal 2,7 ‖ Ps 110,4 ‖ Thr 2,20 ‖ Esr 2,63 ‖ 2Ch 13,9.15.3.19,11. 23,17.24,11.26,20.

**וְכֹהֵן** Lev 22,11 ‖ Thr 2,6.

**הַכֹּהֵן** Ex 29,30.31,10.35,19.39, 41.38,21 ‖ Lev 1,7.9.12.13.15.17. 2,2.8.9.16.3,11.16.4,3.5.6.7.10.16. 17.20.25.34.26.31.35.5,6.10.13. 18.26.14,8.20.15,15.19,22.30.31. 35.5,8.12$^{2}$.18.25.6,3.5.19.7,5.7.31. 34.12,6.17,5.8.15,30.13,2.3.30. 32.50.3.4.5.27.5.6$^{2}$.28.37.7.8$^{2}$.11.

*20.9. 14,2.*10.12.13.15.16.17.19. 20.21.*26*$^2$.22. *27*. 25$^2$.*30*. 31$^2$.33. 34$^2$.36$^2$.39.43.44.49.53. 54. 55.56. 14,3$^2$.4.5.11.12.14$^2$.15.15.*26*.16. 17,18.19.20.23.24$^2$.25.26.27.28. 29.31.36$^2$.38.39.40.44.48$^2$.15,14. 15.29.30.16,32.17,5.6.21,21.23, 10.11.20.27,8$^3$.11.12$^2$.14$^2$.18.*23* ‖ Nu 3,6.32.*4,16. 17,2*.4,28. *33.7,8*. 5,15.16.17$^2$.18$^2$.19.21$^2$.23.25.26. 30.6,10.11.16.17.19.20.15,25.28. 17,4.18,28.19,3.4.6.7$^2$.25,7.*11*.26, 1.3.53.64.27,2.19.21.22.31,6.12. 13.21.26.29.31.41.51.*54*.32,2.28. 33,38.34,17.35,25.*28*.28.32 ‖ Dt 17,12.20,5.26,3.4 ‖ Jos 14,1.*19*, *51*.17,4.20,6.21,1.4.13.22,13.30. 31.32 ‖ Jud 18,6.18.20.24.27 ‖ 1S 1,9.2,11.13.*15*.14.14,19$^2$.36.21,2. 3.5.6.7.10.22,11.23,9.30,7 ‖ 2S 15, 27 ‖ 1R 1,7.8.19.25.26.32.34.38. 39.42.44.45.2,22.26.35.4,2.11,9$^2$. 10.15$^2$.18.12,3.8.10.16,10.11$^2$.15. 16.22,4.8.10.12.14.23,4.24 ‖ Jes 8, 2 ‖ Jer 20,1.21,1.*29,25.37,3*.29, 26.29 ‖ Ez 1,3.45,19 ‖ Hag 1,1.*2,2*. 12.14.2,4 ‖ Zach 3,1.8.6,11 ‖ Esr 7,5.11.8,33.10,10.16 ‖ Neh 3,1.20. 7,65. 8,2.9. 10,39. 12,26. 13,4. 13. 28 ‖ 1Ch 16,39.24,6.27,5 ‖ 2Ch 22, 11.23,8$^2$. 9. 14$^2$. 24,2.20. 25.26,17. 31,10.34,9.14.18.

וְהַכֹּהֵן Lev 5,16.6,15.7,8.21,10 ‖ Jud 18,17 ‖ 2R 12,11 ‖ Jer 23,34.

כַּכֹּהֵן Jes 24,2 ‖ Hos 4,9.

לְכֹהֵן Jud 17,5.12.13.18,4 ‖ 1S 2, 28 ‖ 1Ch 29,22.

לַכֹּהֵן Lev 5,13.16. 7,8.9.14.32.14, 13.35.22,14.23,20.27,21 ‖ Nu 5,8. 9.10.6,20 ‖ Dt 18,3 ‖ 1S 2,15 ‖ Ez 44,30.

וּלְכֹהֵן Ex 2,16 ‖ Jud 17,10.18,19.

מִכֹּהֵן Jer 18,18 ‖ Ez 7,26.44,22.

כֹּהֲנִים *pl.* Ex 19,6 ‖ Jos 6,4.*6* ‖ Jud 18,30 ‖ 1S 1,3 ‖ 2S 8,17.18.20, 25 ‖ 1R 4,4.12,31 ‖ Hos 6,9 ‖ Job 12,19 ‖ Thr 4,16 ‖ Esr 2,69 ‖ Neh 7,70.72.12,12 ‖ 1Ch 18,16 ‖ 2Ch 5, 12.11,15.13,9.26,17.30,24.34,5.

וְכֹהֲנִים 2Ch 13,10.

הַכֹּהֲנִים Gn 47,22.26 ‖ Ex 19,22 ‖ Lev 1,5.8. 11. *3,2*. 2,2. 13,2.16,33. 21,1 ‖ Nu 3,3.10,8 ‖ Dt 17,9.18.18, 3.19,17.21,5.24,8.31,9 ‖ Jos 3,6.8. 13.15.17.4,3.9.16.17.18$^2$. 6,6.8.*13*. 9.12.16.8,33.21,19 ‖ 1S 2,13.22, 11.19.15,35$^2$.17,15.*19,12* ‖ 1R 8,3. 4.6.10.11 ‖ 2R 12,5.6.7.9.10.19,2. 23,8$^2$ ‖ Jes 37,2 ‖ Jer 1,1.2,8.4,9.8, 1. 13,13. 19,1. 26,7.8.11.16. 27,16. 28,1.5. 29,1.25. 31,14(13). 33,21 ‖ Ez 42,13.14. 43,19.24. 27. 44,31. 46,2.19.20.48,13 ‖ Hos 5,1 ‖ Joel 1,9.13.2,17 ‖ Zeph 1,4 ‖ Hag 2,11. 12.*13* ‖ Zach 7,3.5 ‖ Mal 1,6.2,1 ‖ Esr 2,36.61.70.3,2.8.10. 6,20$^2$ 7,7. 8,24.29.30. 10,5.18 ‖ Neh 3,1.22. 28.5,12. 7,39.63. 73. 8,13. 10,9. 29. 35.11,3.10.20.12,1.7.30.35.44. 13, 5 ‖ 1Ch 9,2.10.30. 13,2. 15,11. 14. 24.16,6.39.28,13.21 ‖ 2Ch 4,9.5,5. 7.11$^2$. 14. 7,2. 8,14$^2$. 15.17,8. 23,6. 18.24,5. 26,19$^2$. 20. 29,4. 16.21.22. 24.34$^2$.30,3.16.27.31,2. 4.9.15. 17. 19.35,2.10.11.14.36,14.

וְהַכֹּהֲנִים Ex 19,24 ‖ Dt 27,9 ‖ Jos 3,3.14.4,10.11.6,4 ‖ 2R 23,2 ‖ Jer 5,31.34,19 ‖ Ez 44,15 ‖ Esr 1,5.9, 1 ‖ Neh 10,40.12,22.41 ‖ 1Ch 23, 2 ‖ 2Ch 7,6$^2$.11,13.13,14.19,8.29, 26.30,15.21.25.34,30.35,18.

בַּכֹּהֲנִים Lev 6,22.7,6 ‖ 1S 22,18$^2$ ‖ 2Ch 31,19.

וּבַכֹּהֲנִים Esr 8,15.

לַכֹּהֲנִים Gn 47,22 ‖ Dt 18,1 ‖ 1S 6, 2 ‖ 2R 12,17 ‖ Jes 66,21 ‖ Ez 40, 45.46.44,30.45,4.48,10.11 ‖ Neh 10,37.38.12,44.13,30 ‖ 1Ch 24,6. *31* ‖ 2Ch 4,6. 23,4. *31,2*. 26,18. 35,8$^2$.

וְלַכֹּהֲנִים 2R 12,8 ‖ Jer 33,18 ‖ Neh 2,16 ‖ 2Ch 35,14$^2$.

מֵהַכֹּהֲנִים 2R 17,27.28 ‖ Esr 3, 12 ‖ 2Ch 29,34.

כֹּהֲנֵי *cs.* 1S 5,5.22,17.21 ‖ 1R 12, 32.13,2.33$^2$ ‖ 2R 17,32.23,4.9.20 ‖ Jes 61,6 ‖ 2Ch 13,9.

בְּכֹהֲנַי 2S 22,17.

כֹּהֲנַי *suff.* Thr 1,19.

כֹּהֲנֵינוּ Esr 9,7 ‖ Neh 9,34.10,1.

וּלְכֹהֲנֵינוּ Neh 9,32.

כֹּהֲנֶיךָ Ps 132,9 ‖ 2Ch 6,41.

כֹּהֲנָיו 2R 10,19 ‖ Jer 48,7.49,3 ‖ Ps 78,64.

וְכֹהֲנָיו 2R 10,11 ‖ 2Ch 13,12.

בְּכֹהֲנָיו Ps 99,6.

כֹּהֲנֶיהָ Ez 22,26 ‖ Zeph 3,4 ‖ Thr 1,4.4,13.

וְכֹהֲנֶיהָ Mich 3,11 ‖ Ps 132,16.

לְכֹהֲנֶיהָ Jer 1,18.

כֹּהֲנֵיהֶם Jer 32,32.

וְכֹהֲנֵיהֶם Jer 2,26.

## כְּהֻנָּה

sacerdotium, munus sacerdotale.

Ex 29,9 ‖ Nu 16,10.

הַכְּהֻנָּה Esr 2,62 ‖ Neh 7,64.13, 29$^2$.

כְּהֻנַּת *cs.* Nu 25,13 ‖ Jos 18,7.

לִכְהֻנַּת Ex 40,15.

כְּהֻנַּתְכֶם *suff.* Nu 18,1.7$^2$.

כְּהֻנָּתָם Nu 3,10.

הַכְּהֻנּוֹת *pl.* 1S 2,36.

——v. chald.——

## כָּוָה ▪

urere, inurere.

כן הוא גם בערבית, ויש מחברין אותו עם וְכַוִּין פתיחין ליה, לפי שע״י צריבת האש נעשה חלל ונקב בבשר.

תִּכָּוֶה [נִכְוָה] *Ni. 2 impf.* Jes 43,2.

תִּכָּוֶינָה [יִכָּוֶה] *3 impf. pl. f.* Prv 6,28.

## כְּוִיָּה

adustio (corporis), stigma.

להרד״ק כי־תחת יפי דישעיה כמו כְּוִי = כְּוִיָּה, כדרבא (שבת י״ב ע״ב): ״היינו דאמרי אינשי חלופי שופרא כיבי״ ובנוסחת הרד״ק כְּוָאָה; ואולי יש לגרוס כְּיא, ותקון סופרים יש כאן.

Ex 21,25$^2$

כִּי־ (?) Jes 3,24.

מִכְוָה] הַמִּכְוָה

locus adustus (corporis), adustio.

Lev 13,24.28².

בַּמִּכְוָה Lev 13,25.

מִכְוַת־ *cs.* Lev 13,24.

—כֹּכָב v. כּוֹכָב ; כֹּחַ v. כּוֹחַ—

כּוּל°] וְכָל *3 perf.*

capere, continere; sustinere, perferre; tueri; *Pilp.* sustentare, alere.

קָרוֹב אל כלל, ויש דוגמתו בערבית, ובדרז״ל כּיילא, מכילא או מכילתא, מכילין דרחמין; ויש פותרין מזה כִּילַי וכֵלָי. השבעים קורין בישעיה מ׳ י״ב: וְכָל־הארץ בַּקֹּמֶץ, ומקביל אל הקודם.

הֵכִיל] הָכִיל *Hi. inf.* Jer 6,11.

לְהָכִיל Ez 21,33.23,32‖Am 7,10‖2Ch 7,7.

מֵהָכִיל 1R 8,64.

יָכִיל *3 impf.* 1R 7,26.38 ‖ 2Ch 4,5.

יְכִילֶנּוּ *suff.* Joel 2,11.

יָכִלוּ *3 impf. pl.* Jer 2,13.10,10.

כִּלְכֵּל *Pilp. 3 perf.* 2S 19,23.

וְכִלְכְּלָם *suff.* 1R 18,4.

כִּלְכַּלְתָּם *2 perf. suff.* Neh 9,21.

וְכִלְכַּלְתִּי *1 perf.* Gn 45,11 ‖ 2S 19,34.

וְכִלְכְּלוּ *3 pl.* 1R 4,7.5,7.

מְכַלְכֵּל *pt.* Mal 3,2.

כַּלְכֵּל *inf.* Jer 20,9.

לְכַלְכֵּל 1R 4,7.

וּלְכַלְכֵּל Ruth 4,15.

לְכַלְכֶּלְךָ, לְכַלְכְּלֵךְ *suff.* 1R 17,4.9.

אֲכַלְכֵּל *1 impf.* Gn 50,21.

וָאֲכַלְכְּלֵם *suff.* 1R 18,13.

יְכַלְכֵּל *3 impf.* Zach 11,16 ‖ Ps 112,5‖Prv 18,14.

וַיְכַלְכֵּל Gn 47,12.

יְכַלְכְּלֶךָ] יְכַלְכְּלֶךָּ *suff.* Ps 55,23.

וַיְכַלְכְּלֵם 2S 20,3.

יְכַלְכְּלוּךָ *3 pl. suff.* 1R 8,27 ‖ 2Ch 6,18.

יְכַלְכְּלֻהוּ 2Ch 2,5.

כָּלְכֵּל] וְכָלְכְּלוּ *Pulp. 3 perf. pl.* 1R 20,27.

——— cf. כִּילַי et כְּלִי———

כּוּן״

statuere, fundare; parare, creare; aptare, dirigere; confirmare; reficere; praeparare, instruere; *Ni.pt.* firmus, constans; intrepidus, fiducia plenus; certus, rectus, verus; paratus.

הוראותיו מבוארות מן הכתובים, ויש דוגמתו בערבית; י״נ בש״א כ״ג כ״ב: הָכִינוּ עוֹד. לר״ש פינסקר תָּכִין לבם דתהלים י׳ י״ז אינו פעל כ״א שֵׁם כמו תֹּכֶן, ובא ע״מ שָׁלִישׁ, כלומר יצר מחשבת לבם, ומקביל אל תאות ענוים. השבעים קורין צ״ו י׳: אַף־תִּכֵּן תבל; י״נ באיוב ח׳ ח׳ וכוֹנֵן לחקר אבותם, ובל״א ט״ו וַיְכֻנֶנּוּ; בכ״ח כ״ז הנוסחא בקצת ספרים הֱבִינָהּ ת׳ הֱכִינָהּ; בדה״א ט״ו א׳ וַיָּכֶן מקום (וכן תרגם הסורי, אך פסוק ג׳ מוכיח), בפסוק י״ב הֲכִינוֹתִי בחטף סגול; בדה״ב א׳ ד׳ בא בַּהֵכִין ת׳ בְּהֵכִין.

נָכוֹן] נָכוֹנָה *Ni. 3 perf. f.* 1R 2,46.

נָכוֹנוּ, נָכֹנוּ *3 pl.* Ez 16,7 ‖ Prv 19,29.

נָכוֹן *pt.* Gn 41,32‖Ex 8,22.34,2‖Dt 13,15.*17,4*‖Jud 16,26.*29* ‖ 1S 23,23.26,4‖2S 7,16.26‖1R 2,45 ‖ Jes 2,2 ‖ Hos 6,3 ‖ Mich 4,1 ‖ Ps 38,18.51,12.57,8.*108,2*. 8. 78,37. 93,2.112,7‖Job 12,5.15,23.18,12. 21,8‖Neh 8,10‖1Ch 17,14.24.

נְכוֹן *cs.* Prv 4,18.

נְכֹנִים *pl.* Ex 19,11.15‖Jos 8,4.

נְכוֹנָה *f. sg.* Ps 5,10‖Job 42,7.8.

הִכּוֹן, הִכֹּן *imper.* Ez 38,7‖Am 4,12.

וְהִכּוֹנוּ K. (וְהָכִינוּ Q.) *pl.* 2Ch 35,4.

תִּכּוֹן *2 impf.* 1S 20,31.

יִכּוֹן *3 impf.* Ps 89,38.101,7. 102,29.140,12 ‖ Prv 12,3.16,12. 29,14.

וְיִכּוֹן Prv 25,5.

תִּכּוֹן *3 impf. f.* Jer 30,20 ‖ Ps 89,22.93,1.*96,10*.141,2 ‖ Prv 12,19.20,18 ‖ 1Ch 16,30.

וַתִּכּוֹן, וַתִּכֹּן 1R 2,12 ‖ 2Ch 8,16. 29,35.35,10.16.

יִכֹּנוּ *3 pl.* Ps 119,5 ‖ Prv 4,26. 22,18.

וְיִכֹּנוּ Prv 16,3.

כּוֹנֵן *Pol. 3 perf.* Jes 51,13‖Ps 9,8.40,3‖Prv 3,19.

וְכוֹנֵן Hab 2,12.

כּוֹנְנָהּ (al. נָ) *suff.* Jes 45,18.

כּוֹנַנְתָּ *2 perf.* Ps 99,4.119,90.

כּוֹנַנְתָּה Ps 8,4.

כּוֹנַנְתָּהּ *suff.* Ps 68,10.

וְכֹנַנְתִּי *1 perf.* 2S 7,13 ‖ 1Ch 17,21.

כּוֹנְנוּ (al. נָ) *3 perf. pl.* Ex 15,17‖Ps 11,2.

וְכוֹנֵן *imper.* Job 8,8.

כּוֹנְנָה (al. נָ) Ps 90,17.

כּוֹנְנֵהוּ (al. נָ) *suff.* Ps 90,17.

תְּכוֹנֵן *2 impf.* Ps 21,13.

וּתְכוֹנֵן Ps 7,10.

וַתְּכוֹנֵן 2S 7,24.

יְכוֹנֵן *3 impf.* Jes 62,7.

יְכוֹנְנֶךָ] וַיְכֹנְנֶךָ *suff.* Dt 32,6.

וַיְכֻנֶנּוּ (= וַיְכֹנְנֶנּוּ) Job 31,15.

יְכוֹנְנֶהָ (al. נָ) Ps 24,2.48,9.87,5.

וַיְכוֹנְנֶהָ (al. נָ) Ps 7,13.

וַיְכוֹנְנוּ (al. נָ) *3 pl.* Ps 107,36.

וַיְכוֹנְנוּנִי (al. נָ) *suff.* Ps 119,73.

כּוֹנָן] כּוֹנָנוּ *Polal 3 perf. pl.* Ez 28,13‖Ps 37,23.

הִתְכּוֹנֵן] תִּכּוֹנָנִי *Hithpo. 2 impf. f.* Jes 54,14.

הִתְכּוֹנֵן] יִתְכּוֹנָן *3 impf.* Prv 24,3.

וְתִכּוֹנֵן *3 impf. f.* Nu 21,27.

וְיִכּוֹנָנוּ *3 pl.* Ps 59,5.

הֵכִין *Hi. 3 perf.* Jos 4,4‖1S 13,13‖1R 6,19‖Zeph 1,7 ‖ Ps 7,14.78,8. 103,19‖Esth 6,4.7,10 ‖ Esr 7,10‖1Ch 15,3. 22,3(2) ‖ 2Ch 2,6.3,1. 12,14.27,6.30,19.35,20.

**תְּכוּנָה] לַתְּכוּנָה**
*institutio*; locus, sedes, habitatio.
י״נ בנחום: אין קצה לַתְּכוּנָה כָּבֹד, בהוראת תֹּכֶן ומַתְכֹּנֶת.
Nah 2,10.
תְּכוּנָתוֹ *suff.* Job 23,3.
וּתְכוּנָתוֹ Ez 43,11.

**כַּוָּן] כַּוָּנִים** *pl.*
placenta (χαυῶνες, χαβῶνος).
מיני עוגות שעשו בדמות האלילה עשתרות (כאנן הסדר) לתקרובת לה, ולפי שיחדו לה כח בריה ורביה התעסקו ביותר הנשים בעבודתה.
Jer 7,18.44,19.

**כִּיּוּן**
statua; *Vulg.* imago; *al.* assyr. kaivan = Saturnus.
לד״ק שרשו כון והוראתו מצבה והיותר נכון שהוא כוכב שבתאי (סאטורן), שכן שמו בערבית, סורית ואשורית; והרד״ק מחברו עם כַּוָּנִים דלעיל.
Am 5,26.
——v. n. pr.; cnf. כֵּן II ——
כִּים v. כּוֹס

**כּוֹס I**
poculum.
בתרגומים בא גם בזי״ן, וכן בערבית, והפעל בא במובן הַחזיק וְהֵכיל.
Gn 40,11.13 ‖ 1R 7,26 ‖ Jes 51,17².22² ‖ Jer 16,7.25,15.51,7 ‖ Ez 23,32.33² ‖ Hab 2,16 ‖ Ps 75,9.116,13 ‖ Thr 4,21 ‖ 2Ch 4,5.
וְכוֹס Gn 40,11.
הַכּוֹס Gn 40,11.21 ‖ Jer 25,17.28.49,12.
בַּכִּיס K., בַּכּוֹס Q. Prv 23,31.
כּוֹסִי *suff.* Ps 23,5.
וְכוֹסִי Ps 16,5.
וּמִכֹּסוֹ 2S 12,3.
כּוֹסָהּ Ez 23,31.
כּוֹסָם Ps 11,6.
וְכֹסוֹת *pl.* Jes 35,5.

**כּוֹס II] הַכּוֹס**
avis quaedam immunda, *noctua*, onocrotalus; *Vulg.* bubo.

תְּכִינֶהָ *suff.* Ps 65,10.
יָכִין *3 impf.* Jud 12,6 ‖ Ps 78,20 ‖ Prv 16,9.21,29 ‖ Job 27,16.17.38,41.
וַיָּכֶן 1Ch 15,1.22,5(4) ‖ 2Ch 17,5.26,14.33,16.
תָּכִין *3 impf. f.* Prv 6,7 ‖ Job 15,35.
וַיָּכִינוּ *3 pl.* Gn 43,25 ‖ 1R 5,32 ‖ Prv 30,25 ‖ Esr 3,3 ‖ 2Ch 31,11.
הוּכַן *Ho. 3 perf.* Jes 30,33.
וְהוּכַן, וְהֻכַן Jes 16,5 ‖ Neh 2,6 ‖ Zach 5,11.
מוּכָן *pt.* Prv 21,31.
מוּכָנִים *pl.* Ez 40,43.

**מָכוֹן**
fundamentum, basis; locus; habitatio.
ע״מ מָעוֹן, מָקוֹם וכדומה.
Ex 15,17 ‖ 1R 8,13.
וּמָכוֹן 2Ch 6,2.
מְכוֹן *cs.* 1R 8,39.*43*.49 ‖ Jes 4,5 ‖ Ps 89,15.97,2 ‖ Dan 8,11 ‖ 2Ch 6,30.
מִמְּכוֹן (al. Ps. מְמָ׳) Ps 33,14 ‖ 2Ch 6,33.39.
בִּמְכוֹנִי *suff.* Jes 18,4.
מְכוֹנוֹ Esr 2,68.
מְכוֹנִים] מְכוֹנֶיהָ *pl. suff.* Ps 104,5.

**מְכוֹנָה] הַמְּכוֹנָה, הַמְּכֹנָה**
בדרז״ל מוכני (כלים י״ח ב׳), והאי חולין ט״ו ע״ב, השוחט במוכני, לשון לעז הוא μηχανή machina.
1R 7,27.28.34².35².38.
בַּמְּכוֹנָה 1R 7,32.
לַמְּכוֹנָה 1R 7,30.
הַמְּכוֹנוֹת, הַמְּכֹנוֹת *pl.* 1R 7,27.37.38.39.43² ‖ 2R 16,17.25,13 ‖ Jer 27,19.52,17.20 ‖ 2Ch 4,14².
וְהַמְּכֹנוֹת 2R 25,16.
מְכוֹנָתָיו Q. (מְכוֹנָתוֹ K.) *suff.* Esr 3,3.
מְכֻנָה] מְכֻנָתָהּ *suff.* Zach 5,11.

הָהֵכִין 2Ch 29,36.
בַּהֵכִין 2Ch 1,4.
הֱכִינַנִי *suff.* 1R 2,24.
הֱכִינוֹ 2S 5,12 ‖ 1Ch 14,2.
הֱכִינָהּ Job 28,27.
הֲכִינוֹתָ *2 perf.* Ps 74,16 ‖ Job 11,13.
וַהֲכִינוֹתָ 2Ch 19,3.
וַהֲכִינֹתָה Ez 4,3.
הֲכִינוֹתִי, הֲכִנֹתִי *1 perf.* Ex 23,20 ‖ 1Ch 22,14(13)².29,2.3.19.
הֲכִינוֹתִי 1Ch 15,12.
וַהֲכִינוֹתִי 1Ch 28,2.
וַהֲכִינוֹתִי, וַהֲכִינֹתִי 2S 7,12 ‖ 1Ch 17,11.*28,7*.22,10(9).
הֵכִינוּ *3 perf. pl.* Ps 57,7 ‖ 1Ch 12,39(40) ‖ 2Ch 20,33.35,14².15.
וְהֵכִינוּ Ex 16,5.
הֲכִינֹנוּ *1 perf. pl.* 1Ch 29,16.
הֵכַנּוּ 2Ch 29,19.
מֵכִין *pt.* Jer 10,12.*51,15* ‖ Ps 65,7.
הַמֵּכִין Ps 147,8.
הָכִין *inf.* Jos 4,3.
הָכֵן (adv.) Jos 3,17.
וְהָכִין Jer 10,23 ‖ Ez 7,14.
כְּהָכִין 2Ch 12,1.
לְהָכִין Jes 9,6.40,20 ‖ 1Ch 9,32 ‖ 2Ch 31,11.
וּלְהָכִין 2Ch 2,8.
הֲכִינוֹ *suff.* Nah 2,4.
בַּהֲכִינוֹ Prv 8,27.
לַהֲכִינָהּ Jer 33,2.
הָכֵן *imper.* Ps 119,133 ‖ Prv 24,27.
וְהָכֵן Gn 43,16 ‖ Nu 23,1.*29* ‖ Jer 46,14 ‖ Ez 38,7 ‖ 1Ch 29,18.
הָכִינוּ *pl.* Jos 1,11 ‖ 1S 23,22 ‖ Jes 14,21 ‖ Jer 51,12.
וְהָכִינוּ 1S 7,3 ‖ 2Ch 35,4.6.
אָכִין *1 impf.* Ps 89,5 ‖ Job 29,7.
אָכִינָה 1Ch 22,5(4).
תָּכִין, תָּכֵן *2 impf.* Dt 19,3 ‖ Ez 4,7 ‖ Ps 10,17.65,10.68,11.89,3.

וְכֹחַ Jos 17,17‖2R 19,3‖Jes 37,3.

בְּכֹחַ Ex 32,11 ‖ Jud 16,30‖1S 2,9‖1R 19,8‖2R 17,36‖Jes 10,13‖Zach 4,6 ‖ Prv 14,4 ‖Job 39,21 ‖ 2Ch 26,13.

בַּכֹּחַ Ex 15,6‖Jes 40,9‖ Ps 29,4 ‖ 1Ch 26,8.

לְכֹחַ Job 9,19.

מִכֹּחַ Jer 48,45.

כֹּחִי *suff.* Gn 31,6.49,3‖Ex 9,16‖Dt 8,17‖Jud 16,17‖Jes 49,4‖ Ps 22,16. 31,11. 38,11. 71,9. 102,24‖Job 6,11.12‖Thr 1,14‖1Ch 29,2.

בְּכֹחִי Jer 27,5.

כֹּחִי...וּכְכֹחִי Jos 14,11.

כֹּחֲךָ, כֹּחֶךָ Jud 16,6.*15* ‖ Prv 5,10.

כֹּחֲכָה Prv 24,10.

בְּכֹחֲךָ Nu 14,13‖Dt 9,29 ‖ Jud 6,14‖Jer 32,17‖Eccl 9,10 ‖ Neh 1,10.

כֹּחֲכֶם Lev 26,20.

וּמִכֹּחֲכֶם Job 6,22.

כֹּחוֹ Jud 16,5.9.19‖Hos 7,9 ‖ Am 2,14‖Hab 1,11 ‖ Jes 44,12.63,1 ‖ Ps 102,24‖Job 39,11.40,16‖Dan 8,6.24.11,25.

בְּכֹחוֹ Dt 4,37 ‖ Jer 10,12.*51,15* ‖ Ps 65,7 ‖ Job 24,22.26,12.36,22‖Dan 8,22.24.

כֹּחָהּ Gn 4,12‖Job 31,39.

כֹּחָם Prv 20,29.

כְּכֹחָם Esr 2,69.

## II [כֹּחַ] וְהַכֹּחַ

lacerta.

שרץ טמא ממיני הצב, ובטעם השם דעות שונות.

Lev 11,30.

---

## °[כָּחַד] נִכְחַד *Ni. 3 perf.*

occultare, celare; negare, delere.

קרוב אל כחש, וישנו גם בכושית, וכדומתו בערבית ברפיון או בחוזק המבטא. השבעים קורין בתהלים ע"ח ד' נִכְחַד ת' נִכְחָה, וי"נ באיוב ט"ו י"ח כְּחָדוּם בהמשך המ"ם של

תְּכַזֵּב *2 impf.* 2R 4,16.

[תְּכַזְּבִי] תְּכַזֵּבִי *2 impf. f.* Jes 57,11.

יְכַזֵּב *3 impf.* Hab 2,3‖Prv 14,5.

וִיכַזֵּב Nu 23,19.

יְכַזְּבוּ *3 pl.* Jes 58,11 ‖ Ps 78,36.

[הִכְזִיב] יַכְזִיבֵנִי *Hi. 3 impf. suff.* Job 24,25.

## כָּזָב

mendacium, fraus, dolus.

Jes 28,15.17 ‖ Ez 13,6. 7.8.9.19. 21,34.22,28 ‖Hos 12,2 ‖ Zeph 3,13 ‖ Ps 4,3.5,7.40,5.58,4.62,5.10‖ Prv 19,22.30,8‖Dan 11,27.

כְּזָבִים *pl.* Jud 16,10.*13* ‖ Hos 7,13 ‖ Prv 6,19. 14,5.25. 19,5.9.21, 28.23,3.

כִּזְבֵיהֶם *suff.* Am 2,4.

אַכְזָב Jer 15,18.

לְאַכְזָב Mich 1,14.

——cf. ch. כָּדָב, v. n. pr.——

אַכְזָר v. p. 32b.

## כֹּחַ I

vis, robur, vigor; violentia; facultates, opes; *met. fructus terrae* (rad. כָּחַח?).

לרד"ק שרשו כוח, ולהאחרונים כחח, ועקר הוראתו היות קשה, ובכושית נאמר גם על הסלע (ע' איוב ו' י"ב). בקצת ספרים כְּכֹחי דיהושע י"ד י"א כ' קדמאה רבתי, משא"כ במדויקים, ע' מ"ש וס' דקדוקי הטעמים; למדנחאי כוח דדניאל י"א ו' חסר. י"נ בתהלים כ"ט ט"ו: יבש כחרש חִכִּי; השבעים קורין במשלי כ"ד ה': ·טוב גבר מעז ואיש דעת מאמץ כח" וכת"י, והוא ע"ד טובה חכמה מגבורה; הסורי קורא באיוב ל"ט כ"א: וישיש בנחל, ומקביל אל בעמק.

Nu 14,17 ‖ Dt 8,18 ‖ 1S 28,20.22. 30,4‖Jes 40,26.29.31.41,1. 44,12. 50,2‖Mich 3,8 ‖ Nah 1,3.2,2 ‖ Ps 33,16.103,20. 111,6. 147,5 ‖ Prv 24,2‖Job 3,17.6,12.9,4.23,6.26,2. 30,2.18.36,5.19.37,23 ‖ Thr 1,6 ‖ Eccl 4,1 ‖ Dan 1,4. 8,7. 10,8².*16*. 17.11,15‖ Esr 10,13 ‖ Neh 4,4 ‖ 1Ch 29,12.14 ‖ 2Ch 2,5.13,20.14, 10.20,6.12.22,9.25,8.

כּוֹחַ Dan 11,6.

עוף טמא ממיני הינשוף, לרד"ק ע"ש שמתכסה ומתחבא או ע"ש הזפק שלו בתבנית כוס או כיס.

Lev 11,17‖Dt 14,16.

כַּכּוֹס Ps 102,7.

---

## כּוּר

fornax.

כלי כמין תנור לצריפת המתכת (שמעלצאָפען, טינעל). י"נ בישעיה א' כ"ה: ואצרף כַּבּוּר סגיך, ובל"ח י' בהנתיך.

1R 8,51‖Ez 22,18.20.22.

וְכוּר Prv 17,3.*27,21*.

בְּכוּר Jes 48,10.

מִכּוּר Dt 4,20‖Jes 11,4.

——conf. כִּירַיִם, כִּיּוֹר——

## [מְכוּרָה] מְכֻרֹתַיִךְ *pl. suff.*

origo, *Vulg.* nativitas (rad. כָּרָה = כּוּר).

לרב הפותרים שרשו כור, את אל כָּרָה, וכמליצת ישעיה (נ"א א') הביטו אל־צור חֻצבתם ואל־מקבת בור נֻקרתם; ולרד"ק הוא קרוב אל גּוּר, וכן תרגם אונקלוס מְכֵרֹתֵיהֶם דבראשית בארעא תותבותהון, והכונה על שכם (ואולי הוא כמליצת: כי רעות במגורם בקרבם), ולהרשב"ם הכונה שכלי החמס הם האחות (סערוואנדשאפט) של האחים האלו; אך י"א שרשו מכר, ע"כ הובא גם שם.

Ez 21,35.

מְכוּרָתֵם Ez 29,14.

[מְכוּרָה] מְכֹרֹתַיִךְ *pl. suff.* Ez 16,3.

[מְכֵרָה] מְכֵרֹתֵיהֶם *pl. suff.* Gn 49,5.

—כּוּשִׁי v. n. pr.; כֹּר v. כָּרַר—

## [כָּזַב] כֹּזֵב *pt.*

mentiri, fallere, deficere.

בארמית כדב, וכן בערבית בד' רפויה.

Ps 116,11.

[נִכְזַב] נִכְזָבָה *Ni. 3 perf. f.* Job 41,1.

[נִכְזַבְתָּ] וְנִכְזַבְתָּ *2 perf.* Prv 30,6.

כִּזֵּב *Pi. 3 perf.* Mich 2,11.

[כִּזֵּב] בְּכַזֶּבְכֶם *inf. suff.* Ez 13,19.

אֲכַזֵּב *1 impf.* Ps 89,36‖Job 6,28.34,6.

מאבותיהם; ור״ש הרכשוב פי׳ שדרך החכמים להגיד האמת גם בפני אבותיהם, כלומר הורידם, אמנם אבות ברבים מורה על כלל האבות הקדמונים.

Hos 5,3‖Ps 139,15‖Job 22,20.

[נִכְחֲדוּ] נִכְחֲדוּ 3 *pl.* Ps 69,6 ‖ Job 4,7.

[נִכְחַד] וְהַנִּכְחֶדֶת *pt. f.* Zach 11,9.

נִכְחָדוֹת *pl.* Job 15,28.

הַנִּכְחָדוֹת Zach 11,16.

וַתִּכָּחֵד 2 *impf.* Ex 9,15.

יִכָּחֵד 3 *impf.* 2S 18,13.

תִּכָּחֵד 3 *f.* Zach 11,9.

כִּחֵד *Pi.* 3 *perf.* 1S 3,18.

כִּחַדְתִּי 1 *perf.* Ps 40,11‖Job 6,10.

כִּחֲדוּ, כִּחֵדוּ 3 *perf. pl.* Jes 3,9‖Job 15,18.

אֲכַחֵד 1 *impf.* Job 27,11.

תְּכַחֵד 2 *impf.* Jos 7,19 ‖ 1S 3,17²‖Jer 38,14.25.

תְּכַחֲדִי 2 *impf. f.* 2S 14,18.

נְכַחֵד 1 *impf. pl.* Gn 47,18‖Ps 78,4.

[תְּכַחֲדוּ] תְּכַחֵדוּ 2 *impf. pl.* Jer 50,2.

[הִכְחִיד] וְהִכְחַדְתִּיו *Hi.* 1 *perf. suff.* Ex 23,23.

וּלְהַכְחִיד *inf. cs.* 1R 13,34.

וָאַכְחִד 1 *impf.* Zach 11,8.

וַיַּכְחֵד 3 *impf.* 2Ch 32,21.

יַכְחִידֶנָּה *suff.* Job 20,12.

וְנַכְחִידֵם 1 *impf. pl. suff.* Ps 83,5.

——כֹּחַ v. כָּחַח——

[כָּחַל] כָּחַלְתְּ 2 *perf. f.*

fucare (oculos) stibio.

כן הוא גם בערבית וסורית, ובדרז״ל לא כחל ולא שרק ולא פרכום (כמכחול בשפופרת), והוא צביעת אשמורות העינים בפוך, הנהוגה לרב בין בנות ארצות הקדם וגם בבתי טיאטראות שלנו.

Ez 23,40.

---

כָּחַשׁ

contabescere, emaciari; *Pi.* negare, abnegare, denegare; mentiri; fallere; simulare.

קרוב אל כָּחַד, ונאמר על כחישת הבשר וכדומה, ובמובן המוסרי לכפירה בדבר. טעם יכחשו לך איביך ודומיו לרב המפרשים יסתירו שנאתם ויחניפו מפני היראה; והקשה רשד״ל: הלא ברצות י״י דרכי איש גם אויביו ישלים עמו? ומה ברכה בזה, אם יכזבו בפיהם ובקרבם ישימו ארבם? ואיך יתכן זאת כלפי שמיא? ע״כ פי׳ שהוא ע״ד מליצת לשון צרפת se démentir, כלומר הם בעצמם יכחישו מעשיהם הקודמים, כאלו לא היו באפשרות כלל, וכעין שפי׳ הראב״ע כחש מעשה זית „כאלו לא היה זית בתולדתו". י״נ בתהלים קל״ז ה׳ תכחש ימיני.

Ps 109,24.

כִּחֵשׁ *Pi.* 3 *perf.* 1R 13,18 ‖ Hab 3,17.

וְכִחֵשׁ ,וְכִחֶשׁ (נס״א) Lev 5,21.22‖Job 8,18.

כִּחַשְׁתִּי 1 *perf.* Job 31,28.

וְכִחַשְׁתִּי Prv 30,9.

כִּחֲשׁוּ 3 *perf. pl.* Jos 7,11‖Jer 5,12.

כַּחֵשׁ *inf.* Zach 13,4.

וְכַחֵשׁ Jes 59,13‖Hos 4,2.

[יְכַחֵשׁ] יְכַחֶשׁ 3 *impf.* Hos 9,2.

וַתְּכַחֵשׁ 3 *impf. f.* Gn 18,15.

תְּכַחֲשׁוּ 2 *impf. pl.* Lev 19,11.

תְּכַחֲשׁוּן Jos 24,27.

יְכַחֲשׁוּ 3 *impf. pl.* Ps 18,45.66,3.81,16.

[נִכְחַשׁ] וְיִכָּחֲשׁוּ *Ni.* 3 *impf. pl.* Dt 33,29.

[הִתְכַּחֵשׁ] יִתְכַּחֲשׁוּ 3 *impf. pl.* 2S 22,45.

כַּחַשׁ ,כָּחַשׁ

mendacium; macies.

השבעים קורין באיוב: ויקם בי כַּחֲשִׁי.

Hos 10,13‖Nah 3,1.

בְּכַחַשׁ Hos 12,1.

וּמִכַּחַשׁ Ps 59,13.

כַּחֲשִׁי *suff.* Job 16,8.

[כְּחָשִׁים] וּבְכַחֲשֵׁיהֶם *pl. suff.* Hos 7,3.

[כֶּחָשׁ] כֶּחָשִׁים *pl.*

mendax, abnegans.

ע״מ חַלָּשׁ, טַבָּח, קַנָּא, ובא בסגול בעבור אות הגרון.

Jes 30,9.

---

כִּי

quod, ὅτι; quia, eo quod, ὅτι causale, ideo, propterea; enim, nam; quod consecutivum; sed, tamen; cum, quo tempore; si, ἐάν, ὅταν; an? utrum? an non? nonne? certe, omnino; fortasse; nisi; postquam; quamvis, quamquam; quandoquidem, quoniam.

ריש לקיש אמר כִּי משמש בארבע לשונות: אי, דלמא, אלא, דהא (ר״ה ג׳ ב׳); ונמצא עוד בהוראת אע״פ (בראשית מ״ח י״ד, שמות י״ג י״ז, ויקרא י״א ז׳, יהושע י״ז י״ח, וכדומה), כגונא, כמו (ישעיה נ״ה ט׳ ס״ב ה׳, זכריה ט׳ י׳, וכדומה), כבדרז״ל צוח כי כרוכיא, וכעדות הקו״כ דשופטים ט״ז כ״ה; ובקשור עם ויהי במובן כַּאֲשֶׁר (אונקלוס תרגם בשמות י״ד י״ג כִּי אֲשֶׁר כמו כַּאֲשֶׁר) ועוד כאלה, ביחוד כשתבוא המלה הזאת מחברת עם שאר מלות השמוש, כמבואר בדקדוק שמוש הלשון ובספרי מלין. י״נ בש״א י״ט ד׳ וְכָל־מעשיו; במ״א כִּי כמו הֲכִי (או לא אנכי ת׳ לֵאמֹר כי), בכ״א ט״ו כִּי־אִם מת, וכן ת״י והירונימוס, ולהפך במ״ב י״ד ו׳ כי איש בלא אִם, ובקצת ספרים נמסר עליו כתיב ולא קרי; בישעיה ו׳ ט׳: אם לא תאמינו כִּי; בכ״ו ד׳ קַוּוּ לי״י צור עולמים; בנ״ד ט׳ בקצת ספרים כִּימֵי נח, וכת״י; בירמיה ל״א כ״ד (כ״ג) הֲכִי בהמשך ה״א של השובבה; בתהלים ס״ט י״ז כְּטוֹב הסדך, וסוף הכתוב מוכיח; באיוב י׳ כ״א: כֵּן עתה הייתם לִי, בנחמיה י״ב מ״ו כִּבִימֵי, בדה״ב ב׳ ה׳ כַּטּוֹב להקטיר לפניו; כי־ תחת יפי דישעיה לד״ק כמו כְּוִי, ולדעתי כמו קיא, וי״מ מזה בהושע ח׳ ו׳ כִּי מישראל, ומחברין אותו לפסוק שלפניו: עד־מתי לא יוכלו נקיון קיא מישראל.

Gn 1,4.10. *12.18.21.25.* 2,3. 5.17. 23.3,$5^2$.6.7.10.11.14.17.$19^2$.20. 4,12.23.24.$25^2$. 5,24. 6,1. 2.5. 6.$7^2$.12. 13.7,1.4.8,9.11.21.9,6. 10,25. 11,9. 12,10.11.12.14.18.13,6. *36,7*.8.10. 15.17.14,14. 15,4.16. 16,4.*5*.11.13. 17,5.15. 18,5. $15^2$.$20^2$. 19,2. 8.$13^2$. 14.22.30. 20,6.$7^2$.9.10.11. 18. 21,7. 10.12.13.16.17.18.$30^2$.31. 22,$12^2$. 16.17. 24,3.14.41. 25,21.28.30. 26,

3.7$^{2}$.8.9.13.16. 20. 22. 24. 28. 27,1.
20.23. 28,5.8.11.15. 17. 29,2. 9.12.
21.31.32$^{2}$.33$^{2}$. 34. 30,1.9.13.16.20.
26.30.33. 31,5. 6. 12. 15. 16. 20.22.
30.31.32.35$^{2}$. 36. 37. 42. 49. 32,11.
12.18.21.26.27$^{2}$. 29$^{2}$.31. 33. 33,10.
11.13. 34,5. 14. 19. 35,7.10. 17. 18.
37,3.4.17.26.27.35. 38,9.11.14.15.
16$^{3}$. 26. 39,3. 6.9. 13. 15. 40,14.15$^{2}$.
16.41,21.31.32.49$^{2}$.51.52.57.42,1.
*2*.4.5.12.15.16.23$^{2}$.33.34$^{2}$.38.43,5.
7. 10$^{2}$.16.18. 21. 25.30. 32$^{2}$. 44,15.
18.24.26.27.31. 32. 34. 45,3.5$^{2}$.6.8.
11.12.20.26. 46,3. 30.32.33.34.47,
4$^{2}$.12.15.18.20$^{2}$.22.48,14.18.49,4.
6.7$^{2}$.10.15$^{2}$. 50,3.15.17.19 ‖ Ex 1,
10.19$^{2}$.21.2,2.10.12.22. 3,4. 5.6.7.
11.12$^{2}$. 19. 21. 4,1. 5. 10. 14. 19.25.
31. 5,8.11. 6,1.7. 7,5. *14,4.18.* 9.17.
24. 8,6. 11.17. 18. 22. 9,2. *10,4.* 11.
14$^{2}$.15.29.30.31.32. 10,1. 2.7.9. 10.
11.26.28.12,9. 15.17.19.25. 27. 30.
33.39$^{2}$. 13,3.5.9. 11. 14. 15. 16. 17$^{2}$.
19.14,5$^{2}$.12.13. 25. 15,1. 19. 21.23.
26. 16,6. 7.8.9.12.15. 25. 29. 17,14.
16. 18,1.3.4.11$^{2}$.15.16.18. 19,5. 11.
13.23.20,5.7.11.20.22.25. 21,2.21.
33.36.37. 22,4.5.6.*9*.8.20. *23,9.* 22.
26$^{3}$.23,4.5.7.8.15.21$^{2}$.22.23.24.31.
33$^{2}$.29,22. 28.33. 46.30,12.31,13$^{2}$.
14$^{2}$. 17. 32,1. 1. *23*.7. 21. 22. 25. 29.
33,3$^{2}$.13.16.17.20. 34,9.10.13. 14$^{2}$.
18.24.27.29.35.40,35.38 ‖ Lev 1,2.
2,1.11.4,2. 5,2.3.4. 5. 11.15.17.21.
23. 7,21.25.34. 8,33.35. *10,13.* 9,4.
10,7. 12. *17.* 13. 14. 11,4. *5.* 6.7.42.
44$^{2}$.*45*.45.12,2.13,2.9.11.16.18.24.
26.29.38.40.47.51.52.14,13.34.48.
15,2.16.19.25$^{2}$.16,2.30.17,11$^{2}$.14$^{2}$.
18,10.13.24. 27.29. 19,2.8.20$^{2}$. 34.
20,3.7. *24,22. 25,17.26,1.* 9.19. 23.
26.27. 21,2.6.7. 8$^{2}$. 9. 12. 14. 15.18.
23$^{2}$. *22,16.* 22,6. 7. 9. 11. 12. 13. 14.
20.21.25.27. 23,10. *25,2*.28.29.43.
24,9.15.17.19.25,12.16.23$^{2}$.25.26.
29.33.34.42.55.26,44.27,2.14 ‖ Nu
3,13.*8,17.* 5,6.12.15.20. 6,2.7.12.7,
9.8,16.9,10.13.10,29.30.31.32. 11,
3.12.13.14.16. 18$^{2}$. 20.29.34. 12,1.
13,28.30.31. 14,9.13.14.22.30.40.

42.43$^{2}$.15,2.25.26.31.34.16,3.9.11.
13$^{2}$.28$^{2}$.30.34. 17,2.3.11.18. 18,24.
26.31. 19,13.14.20. 20,24.28. 21,1.
5.7.13.25.26.28.34. 22,3.6$^{2}$. 12. 13.
17. 22. 28. 29$^{2}$. 32. 33. 34$^{2}$. 36.23,9.
23.24,1.22.25,18.26,33.62$^{2}$.65$^{2}$.27,
3.4.8.30,3.4.6.15.32,11.12.15.19$^{2}$.
33,51.*35.10.*53.34,2.14. 35,28.31.
33$^{2}$.34.36,7.9 ‖ Dt 1,17.38.42.2,5$^{2}$.
7.9$^{2}$.19$^{2}$.30. 3,2.11.19.22. 27.28. 4,
3. 6.7. 15.22. 24. 25.26$^{2}$.29.31. 32.
35.*39*.37. 5,3.5.9.11. 15. *16,12.* 21.
22.23.6,10. *11. 29.* 15.20.25. 7,1.4.
5.6.7.8.9.16.17.21.25.*17,1*.26.8,3$^{2}$.
5.7.18.19.*30,18*.9,3.5.6$^{2}$. 12.19.25.
10,12.17.19.11,2.7.10.22.31. 12,5.
*16,6*. 9.12. *14,27.29.* 14.18. 20$^{2}$.21.
23.25.29. *19,1.* 31$^{2}$. 13,2. 4. 6.7.10.
11.13.19. 14,2.*21*.7.8. 24$^{3}$. 15,2. 4$^{2}$.
6. 7.8. 10. 11. 12. 15. *24,18.22.* 16$^{3}$.
18. 16,1.3.19. 17,2.8.14. 18,5.9. 12.
14. 19,6$^{3}$. 9. 16. 20,1. *21,10.* 1.4.10.
17. 19$^{3}$.20. 21,1.5.9.15.17$^{2}$.18. 23$^{2}$.
22,5.*23,19.25,16*.6.8$^{2}$. 13.*24,1*.19.
21.22.23.26.27.28. 23,6. 8$^{2}$. 10. 11.
15.22$^{2}$.25.26.24,1.3.4.5.6.7.10.15.
19.20.21.25,1.5. 11. 26,1. 3. 12. 27,
20.28,2. *30,10.* 9. 10. 13. 38.39.40.
41.45.*62*.57. 29,5. 14.15.18.19.30,
1.9,10.11.14. 20. 31,6.7. 17. 18. 20.
21$^{3}$.23.27$^{2}$.39$^{3}$. 32,3.4.9. 20. 22. 28.
30.31.32.35.36$^{2}$.39. 40.43. 47$^{2}$. 52.
33,9.19.21.34,9 ‖ Jos 1,6.8.9.11.2,
3.5.9.10.11.15. 24. 3,4.5. 7.10. 4,6.
24. 5,5.6.7$^{2}$.14.15. 6,16. 17.25. 7,3.
12.13.15.8,5.6.14.18.21. 9,9.16.18.
24.10,1. 2.4.6.8.14.19.25.42. 11,6.
10.20$^{2}$. 14,3. 4$^{2}$. 9. 12$^{2}$. 15,19. 17,1$^{2}$.
3.6.13.15. 18$^{4}$. 18,7$^{2}$. 19,9. 20,5. 21,
10.22,7.27.*28*.28.31.34$^{2}$.23,3.*10*.8.
12.13. 14. 24,17. 18. 19. 20. 21. 22.
27 ‖ Jud 1,15.19$^{2}$.28.32.34. 2,17.
18.3,12.22.28. 4,3.9$^{2}$. 12.14.17.19.
5,23.6,5.7.16.22$^{2}$.30.31.*32*.37. 7,9.
15.8,1.5.6.15.20.21.22.24$^{2}$.30. 9,2.
3.5.18.28.38.47.55. 11,2.12.13.16.
18. 12,3. 4.5. 13,5$^{2}$. *7*.16$^{2}$.17.21.22.
14,3$^{2}$.4$^{2}$.9.10.17. 15,2.3. 6.7.11.13.
16,16.17.18$^{2}$.20.24. 25. 17,13$^{2}$. 18,
1.9.10. 14. 23. 26.28. 20,3.6.28.34.

36$^{2}$.39.41$^{2}$.21,5.15.16.18.22$^{3}$ ‖ 1S
1,5.6.12.16.20.22. 2,1.2. 3. 8. 9. 15.
16.17.21.24. 25. 30. 3,5.*6.8*.8.9.10.
13$^{2}$.20.21.4,6. 7$^{2}$.13.18.19.20. 5,7$^{2}$.
11.6,3.4.9.19$^{2}$. 7,7. 17.8.7$^{2}$.9.19$^{2}$. 7,
7.17.8,7$^{2}$.9.19.9,7.9.12$^{2}$.13$^{3}$.16$^{2}$.20.
24.10,1.7$^{2}$.14.16.19.24.11,5.13.12,
5.10. 12$^{2}$. 17. 19. 21$^{2}$. 22$^{2}$. 24. 13,6$^{2}$.
11.13.14. 19. 14,3. 6. 10. 12. 18.22.
26.29$^{2}$30$^{2}$.39$^{3}$.44.45.15,11$^{2}$.23.24$^{2}$.
26.29.35$^{2}$. 16,1.7$^{3}$.11.12.22. 17,25.
26$^{2}$.28.33.36.39$^{2}$.43.46. 47$^{2}$.48. 51.
18,12.16.18.25.28. 19,4. 20,1. 3$^{2}$.6.
7.8.9$^{2}$.12.13. 17. 18. 21. 22. 26$^{2}$. 29.
30.31$^{2}$.33.34$^{2}$. 21,5.6$^{2}$.7$^{2}$.9$^{2}$. 10.16.
22,6. 8$^{2}$.15.17$^{2}$.21.22$^{2}$. 23$^{2}$. 23,3.4.
7$^{2}$.9.10.13.15.17.21.22.27.24,7.*11.*
12$^{2}$.18. 21.25,4. 7.8.17. 25. 28$^{2}$. 30.
34$^{2}$.39. 26,3. 4.9.10. 12$^{2}$. 15. 16. 18.
*29,8*.19.20.21.27,1.4.8.28,1.13.14.
20. *30,12*.21.22. 29,6$^{2}$.8.9. 30,6$^{2}$. 8.
13.17.22.24.31,4.5.7 ‖ 2S 1,5.9$^{2}$.
10$^{2}$.12. 16.21. 2,7. 26. 27$^{2}$. 3,9$^{2}$. 13.
18.22.25.35.37.38.4,1.2.10.11.5,6.
12.17. 19.24. 6,6.13. 7,1.3.6.11.12.
18.22.27.29. 8,9.10. 9,7.8.13. 10,3.
5.6.9.14.15.19.11,16.23. 25.26. 12,
3.5.10. 12.14. 18$^{2}$. 19$^{2}$. 22. 13,2.12.
13. 15. 22. 28. 32$^{2}$. 33. 39$^{2}$. 14,1.14.
15.16.17.19.22.26.15,8.14.19. 21$^{2}$.
16,3.8. 10$^{2}$. 11. 18. 21. 17,8. 10$^{2}$.11.
17.21.23.29. 18,3$^{3}$.12.16.18.19.20.
31.19,3.7$^{5}$.8$^{2}$.21.22.23$^{3}$.26.27$^{2}$.29$^{2}$.
33.35.43. 20,12.21.21,2.22,5.8.18.
20.22.23.29. 30. 32. 23,5$^{4}$. 6.10.24,
10.14.24 ‖ 1R 1,11. 13. *30*. 17. 25.
30$^{2}$.42. 2,7.9.15$^{2}$. 17. 20. 22. 23. 24.
26$^{2}$. 28.29.30.37.*42*.41. 3,2.4.9.10.
22$^{2}$.*23*.26.28$^{2}$.5,4.15$^{3}$.17.20$^{2}$.6,6.8,
7.11.18.19.27$^{2}$. 35$^{2}$.*46*. 36. 37$^{4}$. 39.
42.43.44.46.51.53.60.64$^{2}$. 9,22.10,
22.11,9.16.21.22$^{2}$. 28. 31. 34. 12,1.
15.16.20.24.13,9.17.21.32. 14,2.4.
5.11.13. 15,4. 16,18. 17,1. 7.12.24.
18,9.10.15.18.25.27$^{2}$.36.37.41. 19,
2.4.7.10.*14*.20. 20,5.6.7$^{2}$.13.22.28.
31$^{2}$.41. 21,2. 6.15$^{3}$. 29$^{2}$. 22,3.8.*18$^{2}$.*
14.31.33.34.49 ‖ 2R 1,4.*6.16*.17.
2,2.*4.6.3.5*. 3,10.*13*.14.17.*4,43*.21.
26.4,1.2.9.24.27.29.39. 5,1.7.7$^{2}$.8$^{2}$.

13.15$^2$.17$^2$.20. 6,9.12.16. 32. 7,10.
12$^2$. 8,1.10.12.13$^2$.18.27.29. 9,16.
20.25.34.35. 10,10.19.23. 11,1.15.
12,8.11.15.16.13,4$^2$.7$^3$.14,6.26.15,
16. 17.7. 21.36. 39. 40. 18,4.20.26.
29.31.32.34.35.36. 19,3. 8. 18$^2$.19.
31.20,1.8.9.10,12.22,7.13.23,9.22.
23.24,7.20. 25,23.26 ‖ Jes 1,2.*22*,
*25.25*,*8*. 12. 15. 20.*40*,*5*. *58*,*14*. 29.
30. 2,3.6$^2$.12. 22.3,1.6.8$^2$.9.10$^2$. 11.
16. 24. 4,5. 5,7.10.24. 6,5$^3$. 7,5.8.9.
13.16.*8*,*4*.22.24.8,6.10.11.*18*,*4.31*,
*4*.21.23. 9,3.4. 5. 16. 17. 10,7. 8. 12.
13$^2$.22.23.25.11,9.12,1.2.4.5.6. 13,
6.10. 14,1.20.27. 29$^2$. 31. 32. 15,1$^2$.
5$^2$.6$^2$.8.9$^2$.16,4.8.9.12$^2$. 17,10. 18,5.
19,20.21,6.*16*.15.17.22,1.5.9.13.16.
23,1.4.14.18.24,3.5.13.18.23.25,1.
2.4$^2$.10.26,3.4.5.9.12.19. 21. 27,10.
11.28,8. 10.11.15$^3$.18.19.20.21.22.
27$^2$.28.29,10.11.13.16.20.23. 30,4.
5.9.15.*52*,*4*.16.18.19.21.31.33.31,
1$^2$.7.32,6.10.13.14. 33,5.21.22. 34,
2.5.6.8.16. 35,6. 36,5.11.14.16.20.
21.37,3.8.19.20.32. 38,1.17.22.39,
1.8.40,2$^3$.7.41,10$^2$.13.20.23.42,19.
43,1.2$^2$. 3.5. 10.20. 22. 44,3. 17.18.
21.22. 23$^2$. 45,3. 6. 18. 22. 23. 46,9.
47,1.48,2.4.8.11.49,10.13.*52*,*9*.18.
19$^2$.23. 25.*52*,*3.56*,*4.66*,*12*. 26. 50,
7. 51,2. 3. 4. 6.8. 52,1. 5.6.8.12$^2$. 15.
53,8. 54,1. 3.4$^3$.5.6$^2$.9.10. 14$^2$. 55,5.
60,9.7.8.9.10$^2$.11.12.56,1.4.7.57,1.
8.11.15.16$^2$.20.58,7. 59,2.3.12$^2$.14.
15. 16$^2$ 19. 60,1. 2.5.9.10.12.16.20.
61,8.9.10.11. 62,4$^2$.9. 63,4.16$^2$. 64,
6.65,5.8.16.17.*18*.18.20.22.23. 66,
8.15.16.22.24 ‖ Jer 1,6.7.8.12.15.
19. 2,5.10.13.19. 20$^2$.22.25. 26. 27.
28.34. 35. 37. 3,8. 10.12.13.14. 16.
21. 22. 25. 4,3. *27*. *10*,*18*. *16*,*3*. *5*.
*20*,*4.22*,*6.11.24*,*8*. *29*,*10*. *16*. *30*,*5*.
*12.31*,*6.32*,*42.33*,*17*.*48*,*40*. *49*,*12*.
6.8.13.15.17. 18$^2$.19.20.22. 28.30$^3$.
31$^2$. 5,4. 5. 6. 10. 11. 19. 26. 6,1. 4$^2$.
6. *27*,*19*. 11.12.13.15.19. 25.26.30.
7,5.12.16.22.23.29.30.32. *19*,*6*.34.
8,10.12.14$^2$.17. 22. 9,1.2.3.6.9. 18$^3$.
19.20. 23$^3$.25. 10,2.3$^2$.5$^2$.7$^2$.14. *51*,
*17*.16.21.23.25. 11,7. 13.14.15.19.

20. *20*,*12*.23. 12,1.4.5.6$^2$.11.12.13,
11.12.15.17.18.21. 14,4.5$^2$.6.7.12$^2$.
13.17.18.20.22. 15,2. 5.10. 14.16.
17.20.16,5.9.*27*,*21.28*,*14*. *29*,*8.32*,
*15.51*,*33*.10.15.*23*,*8*.17.21. 17,4.6.
8.13.14.18,12.15.18.20.22$^2$. 19,15.
20,3. 8$^2$. 10. 11.13. 21,2.10. 22,4.5.
10.12.15.17$^2$.20.21.22. 24$^2$.30.10$^2$.
12.15.17$^2$.20.21.22.24$^2$. 30. 23,10$^2$.
12.15. 18. 36. 24,7$^2$.25,14.15. *33*,*4*.
28.29$^2$.31.34.36.38. 26,11. 15$^3$. 16.
27,10. *14*. 15. 16. 28,4. 16. 29,7. 9.
10.11.13.15.28.32. 30,3.7. 10. 11$^2$.
*46*,*28*. 14.17$^2$.21. 31,6(5). 9(8). 11
(10). 15 (14). 16 (15). 18 (17). 19
(18)$^2$. 20 (19). 22 (21). 25(24). 30
(29). 33(32). 34(33)$^2$. 32,4.5. 7.8$^2$.
30$^2$.44. 33,11$^2$. 26. 34,3.5.7. 35,6.7.
14.16. 36,7. 37,9. 10.15.16.18. 38,
4$^3$.5.6.7.9. 15.23.25. 27. 39,12. 18$^2$.
40.3.7. 11. 14. 16. 41,8.18$^2$. 42,2.6.
10.11.14.16.41,8.18$^2$.42,2.6.10.11.
14.19.20$^2$.22. 43,3. 7. 44,14. 15.17.
29. 45,3.5. 46,10. 12. 14. 15. 18.19.
21$^2$.22.23$^2$.27.28. 47,4. 48,1.5$^2$.7.9.
18.20$^2$.26.*42*. 27. 34. 37. 38.44.45.
46.49,3$^2$.8.10.12.13$^2$.15.16.19$^2$.23.
30.50,3.9.11$^3$.14. 15. *51*,*11*. 20. 24.
25.27.29.31.38.44$^2$. 51,2.5$^2$.6.9.11.
12.14.19.26.*62* 29.31.48.51$^2$.53.55.
56$^2$.52,3 ‖ Ez 1,20.*21*.2,5.*6.3*,*9.26*.
*27.12*,*3*.5. *33*,*33*. 6.7. 8,5.7$^2$. 19. 20.
21$^2$.5,6.13. 6,7.*13.7*,*4.11*,*10.12.12*,
*20.13*,*14.14*,*8.15*,*7.20*,*3842.44.25*,
*5.35*,*9*. *36*,*11*. *37*,*6.13*. 10. *14.7*,*27*.
*12*,*15.16*. *24*,*27.25*,*11.17*. *26*,*6.28*,
*22.23.29*,*9.21*.*30*,*8.19.25.26.32*,*15*.
*33*,*29*. *34*,*27*. *30*. *35*,*15*. *36*,*38*. *38*,
*23.39*,*6*. 7,4.9. 12. 13$^2$. 14. 19. 23.8,
12.17.9,9.10,11.17.20.11,16. 12,2.
6.23. 24. 25$^2$. 13,9.*23*,*49.24*,*24*.21.
*23*. 14,7. 9. 13. 18. 21.*16*,*59.23*,*28*.
*46*. *25*,*6*. *26*,*7*. *19*. *29*,*13*. *32*,*11*. 21.
23$^2$.15,5.16,14.62.*22*,*16*. 17,21.24.
18,5. 11. 18. 21. 32. 19,5. 20,12. 16.
20.40.21,4.10.12$^2$.17.18.26.37. *26*,
*14*. 22,22. 23,8. 13. 34. *26*,*5*. *28*,*10*.
*39*,*5*.37.39.45. 24,7.19. 25,3$^3$.7. 28,
24.*29*,*16*.26.*39*,*37*. 29,6.30,3.9.31,
7.14. 32,25.26. 27.32. 33,2.6. 9.10.

11.31.35,4.*12*.6.8.36,9.22.23.*39*,*7*.
36. 37,14.28. 39,10.22.23. 40,4.41,
7.42,5.6.8.13.14.44,2.10. 22.25.45,
14. 46,9. 16. 47,1. 5. 9. 12. 48,14 ‖
Hos 1,2.4.6$^2$.9. 2,2.4.6.7$^2$.9.10. 3,4.
4,1$^2$. 6. 10. 12. 13. 14$^3$. 16. 5,1$^2$. 3. 4.
7.11.14. 6,1.6.9.7,1.6. 13$^2$. 14. 8,6$^2$.
7.9.10.11.9,1.4.6.12$^2$.15.16.17. 10,
3$^2$.5. 13. 11,1.3.5.9.10. 13,9. 13.15.
14,1.2.5.10 ‖ Joel 1,5.6.10.11.12.
13.15.*4*,*14*.17.18.19.20.2,1.11$^3$.13.
20. 21.22$^2$.23. 27. 3,5. 4,1.8.12.13$^3$.
17 ‖ Am 3,7$^2$.14.4,2.5.12.13.5,3.4.
5.12.13.17.22. 6,10.11.12.14. 7,2.
*5*.11.13.14.8,11.9,8.9 ‖ Ob 15.16.
18 ‖ Jon 1,2.10$^3$.11.12$^2$.13.14.3,10.
4,2.3 ‖ Mich 1,3.7.9$^2$.12$^2$.13.16.2,
1.3.10.3,7. 4,2.4.5.9.10. 12. 13. 5,3.
4.5.6,2.4.8.7,1.6.8$^2$.9.18 ‖ Nah 1,
10.14.2,1.3$^2$. 3,10 ‖ Hab 1,4.5$^2$.6.
16. 2,3$^2$.5.8.11.14.17.18$^2$. 3,8.17 ‖
Zeph 1,7$^2$.11.17.18. 2,4.7.9.10.11.
14.3,8$^2$.9.11.13.20 ‖ Hag 2,4.6.23 ‖
Zach 2,10.12.*8*,*14*. 12. 13$^2$. 14. 15.
17.3,8$^2$.9.4,6.9.*6*,*15*.10.5,3.7,5.8,6.
10. 12. 17. 23. 9,1. 2. 5. 8. 13.16.17.
10,2$^2$.3.5.6$^2$.8.11,2$^2$.3$^2$.6.11.16. 13,
3$^2$.5.14,5 ‖ Mal 1,4.11$^2$.14.2,2.4.7$^2$.
11.14. 16. 3,2.6.8.12.14.19.21 ‖ Ps
1,2.4.6.2,12. 3,6.8. 4,4. 9. 5,3. 5. 10.
11.13.6,3$^2$.6.9.8,4.5$^2$. 9,5.11.13.19.
10,3.14.11,2.3.7.12,2$^2$.13,5.6.14,5.
6.16,1.8.17,6.18,8.18.*142*,*7*.20.22.
23.28.29.30.32. 20,7. 21,4. 7. 8. 12.
13. 22,9.10.12$^2$.17.25.29. 32. 23,4.
24,2.25,5.6.11.15.16.19.20. 21. 26,
1.3.27,5.10.12.28,5.6. 30,2.6. 31,4.
5.10. 11. 14. 18. 22. 32,3. 4. 33,4.9.
21$^2$.34,9.10.35,7.20. 36,3.10. 37,2.
9.13.17. 20.22.24$^2$. 28. 37. 40. 38,3.
5.8.16. 17. 18. 19. 39,10. 13. 40,13.
41,5.12$^2$.42,5.6.12.*43*,*5*.43,2.44,4$^3$.
7.8.20.22.23.26.45,12.46,11. 47,3.
8.10.48,5.15. 49,11. 16.17$^2$.18.19$^2$.
50,6. 10.12. 51,5. 18. 52,11$^2$. 53,6$^2$.
54,5.8.9. 55,4. 10. 13.16.19. 56,2.3.
10. 14. 57,2. 11. 58,11. 59,4. 8. 10.
*18*. 14. 60,4. 61,4.6. 62,6. 11.12.13.
63,4.8.12. 65,10. 66,10. 67,5. 69,2.
8. 10.17.18. 27. 34. 36. 71,3.5.10.

11.15. 23. 24. 72,12. 73,3.4.21.27.
74,20. 75,3. 7.8. 9. 76,11. 77,12.78,
22. 35. 39. 79,7. 8. 81,5. 82,8. 83,3.
6. 18. 84,11. 12. 85,9. 86,1. 2.3.5.7.
10.13.17. 88,4. 89,3.7.18.19. 90,4$^2$.
7. 9. 10. 91,3.9.11.14$^2$. 92,5.10$^2$.16.
94,11.14.15. 95,3.7. 96,4.5. 13$^2$. 97,
9. 98,1. 9. 99,9. 100,3. 5. 102,1. 4. 5.
10.11.14.15.17.20. 103,11. 14$^2$.16.
105,38.42. 106,1. *107,1. 118,1.29.*
*136,1*$^2$. 33. 107,9. 11. 16. 30. 108,5.
109,2. 21. 22. 27. 31. 112,6. 114,5.
115,2. 116,1. 2. 7. 8. 10. 16. 117,2.
118,2.*3.4.136,2—26*.10.*11.12*.17.
21. 119,22. 32.35.39.42. 43.45.50.
56.*100*.66.71.74.75. 77. 78. 83. 91.
93. 94. 98. 99. 102. 111. 118. 131.
139. 152. 153. 159. 168.171.172.
173.176. 120,5. 122,5. 123,4. 125,3.
127,5. 128,2.4. 130,3.7. 132,13.14.
133,3. 135,3$^2$.4.5. 14. 137,3. 138,2.
4.5.6. 139,4.13.14. 140,13. 141,5.6.
8. 142,7. 8. 143,2. 3. 8$^2$. 10. 12. 147,
1$^2$.13. 148,5.13. 149,4 ‖ Prv 1,9.16.
17.29.32. 2,3.6.10.18.21. 3,2.12.14.
25.26.32. 4,2.3.8.13.16.17.22.23. 5,
3. 21. 6,3. 23.26.30$^2$. 34.35. 7,5. 19.
23.26. 8,6.7.11.35. 9,11. 8,11,15.31.
15,11. 16,12.26. 17,7. 18,2. 19,7.10.
18.19. 20,16. 21,7.25.28. 22,6.9.18.
22.23. 23,1.5.6.9. 11.13. 17. 18.21.
22. 27. 31. 24,2. 6. 12. 16. 20. 22.
25,7. 22. 26,25$^2$. 27,1. 13.24. 28,22.
29,19. 30,2. 4. 22$^2$. 23$^2$. 33. 31,18.
21 ‖ Job 1,5$^2$.8.*2,3*. 2,13. 3,10.12.
13.22.24.25. 4,5. 5,2.6.7.18. 21. 23.
24.25. 6,3. 4. 10. 11$^2$.20. 21. 7,7.12.
13.16.17.21. 8,6.8.9$^2$. 9,2.14.16.18.
28.32. 35. 10,3$^2$.6.7.9.13. 11,6$^2$. 11.
15.18. 12,2.9. 13,9.16.18.19.26. 14,
7. 16. 15,5. 13. 14. 16. 23.25.27.31.
34. 16,3. 22. 17,4. 18,8. 19,6. 21.28.
29. 20,5.19.20. 21,15$^2$.21.28.30. 22,
2.3$^2$.6.12. 26. 29. 23,10. 14. 24,17$^2$.
25,6. 27,3. 7$^3$. 9. 28,1. 24. 29,11.12.
30,11. 23.26. 31,11. 12. 14. 18. 22.
25. 32,1. 4. 5. 16$^2$. 17.22. 33,12. 13.
14. 32. 34,3. 5. 9. 11. 19. 21. 23. 31.
33$^2$.37. 35,3.14.15. 36,2.4.9.10. 13.
18.21.24.27.31. 37,4.6.20$^2$. 38,1.5.

20.21.40. 41. 39,11. 12. 14* 15. 17.
24.40,14.20.23. 41,2. 42,2.7.*8*.8 ‖
Cant 1,2. 2,5.11.14. 8,6 ‖ Ruth 1,6$^2$.
10.12$^2$.13$^2$.16.17.18.20. 2,13.21.22.
3,9.11$^2$.12$^2$. 14. 17.18$^2$. 4,4.6.9.15 ‖
Thr 1,5.8.9.10.11. 16$^2$. 18. 19. 20$^2$.
21$^2$. 22. 2,13. 3,8.22$^2$.27. 28. 31.32.
33. 4,12.15.18. 5,16.22 ‖ Eccl 1,18.
2,10.12.16.17$^2$.21.22.23.24. 25.26.
3,12$^2$.14.17.19.22$^3$. 4,4. 10. 14$^2$.16.
17. 5,1.2.3.5.6$^2$.7.10.17.19$^2$. 6,2.4.8.
11.12. 7,3.6.7.9.10.12.13.18.20.22.
8,3.6$^2$.7.12.15.16.17. 9,1. 3.4$^2$.5$^2$.7.
9.10.11$^2$. 12. 10,4.20. 11,1.2.6.8$^2$.9.
10. 12,3.5.13.14 ‖ Esth 1,8.11.13.
16.17.20. 2,7.10.12.14.15. 3,2.4. 6.
4,2.14. 5,12. 6,13. 7,4$^2$.7. 8,1.6.8.17.
9,2.3.4$^2$.24. 10,3 ‖ Dan 8,17.19.26.
9,9.11. 14.16.18$^2$.19. 23. 10,11. 14.
19.21. 11,4.25.27.35.36.37. 12,7.9 ‖
Esr 3,3.11$^2$.13. 4,1.2.3. 6,20.22. 7,9.
10. 8,22$^2$. 9,2.6.9.10. 13.15$^2$. 10,1.4.
6.13 ‖ Neh 2,2.12. 3,33.36.37. 4,1$^2$.
9. 5,18. 6,1.8.9.10.12.16.18$^2$. 7,2.8.
5.9.10.11.12.17. 9,8. 10.18. 31. 33.
10,40. 11,23. 12,29.43.44. 46. 13,2.
6.10.13 ‖ 1Ch 1,19. 2,34. *23,22*.9.
14.40.41. 5,1.2.9.20$^2$.22$^2$. 6,39. 7,4.
21. 23. 9,26. 27.28.33. 10,4.5.7. 11,
19. 12,18(19). 19(20). 21(22). 22
(23). 40(41). 13,3. 4. 9. 14,2$^2$. 8. 15.
15,2$^2$.13$^2$. 22. 16,25. 26.33. 34$^2$.41.
17,2.5.11.25.27. 18,9. 10. 19,2.3.5.
6. 10. 15.16. 19. 21,6.8.13.18. 24$^2$.
28.30. 22,4(3).8(7).9(8).14(13).18
(17). 23,25. 27.28. 24,5. 26,5.6.10.
27,23. 28,3. 4. 5.6.9.10.20. 29,1$^2$.9.
11.14$^2$.15.17 ‖ 2Ch 1,3.4.9.10. 2,4.
5$^2$. 7. 8. 4,18. 5,11. 13$^2$.*7,3.6.20,21*.
14.*6,2*.6,8.9.13.18$^2$.24.*26.36*.26.27.
28$^4$.30. 33. 34.36. 7,3.7$^2$.9. 8,9.11$^2$.
14. 9,21. 10,1.15.16. 11,4.14$^2$.17.21.
22. 12,2. 7.8.13. 14. 13,5. 11.12.18.
14,5$^2$. 6. 10. 12. 13$^2$. 15,5.6.7.9$^2$.15.
16,9$^2$.10.12. 17,3.4. 18,7$^2$.13.17.30.
32.33. 19,3.6.7. 20,9.10.12$^2$.15.25.
26.27.29. 21,3.6.10.17. 22,1.3.4.6$^2$.
9.10.11. 23,6$^2$.8.14. 24,7.11.16. 20.
24$^2$.25. 25,4$^2$.7.8$^2$.16$^2$.20$^2$. 26,8.10$^2$.
15$^2$.18$^2$.20.21. 23. 27,6. 28,11. 13$^2$.

19$^2$.21.23.27. 29,6.11.24.25.34.36.
30,3$^2$.5.9$^2$.17. 18$^3$.24.26. 31,10.18.
32,2.7.14.15$^2$.25.29. 33,13. 23. 34,
21.35,14.15.21.22.23. 36,15.

## הֲכִי *interrog.*

בש״ב כ״ט נשתרכבה הה״א מן השלשה אל
כִּי, וחה״י יוביהו.

Gn 27,36. 29,15 ‖ 2S 9,1. 23,19 ‖
Job 6,22.

וְכִי Gn 3,9. 29,12. 33,11. 45,26 ‖ Ex
3,11. 4,31. 12,48. 21,7.14.18.20.22.
26.28.33.35. 22,13.15 ‖ Lev 2,4. 11,
37.38. 39. 13,31.42. 15,8.13. 19,5.
23.33. 22,29. 25,15. 20. 35.39.47 ‖
Nu 5,20. 6,9. 9,14.*15,14*. 10,9. 15,8.
22 ‖ Dt 14,24. 15,13.21. 18,6.21. 19,
11. 21,22. 23,23 ‖ Jos 2,9$^2$. 7,15. 8,
21. 10,1.2. 20,5 ‖ Jud 2,18. 6,30. 10,
10 ‖ 1S 19,4. 22,17. 24,20. 31,7 ‖ 2S
5,12. 16,10 ‖ 1R 2,26. 11,21. 18,27 ‖
2R 4,29. 18,22 ‖ Jes 8,19. 30,21.
35,7. 36,19. 65,16 ‖ Jer 13,22. 14,
12. 23,33. 38,16. 25. 40,7.11. 44,19.
51,53 ‖ Ez 11,16. 46,12.16 ‖ Mich
5,4.5 ‖ Zach 7,6 ‖ Mal 1,8$^2$. 3,14 ‖
Ps 120,7 ‖ Job 7,17. 15,14. 31,14.
25. 38,20 ‖ Job 39,27 ‖ Ruth 2,13 ‖
1Ch 10,7. 29,14.

---

## [כיד] כִּידוֹ *suff.*

pernicies, exitium, calamitas.

מפלתו, וכטעם פִּידוֹ.

Job 21,20.

## כִּידוֹן

iaculum, hastae minoris genus.

לרד״ק שרשו כִּיד (וואורף־שפיעס), והגו״ן
למשקל; במקום נרן נָכוֹן דש״ב ו׳ ו׳ בא בדה״א
י״ג ט׳ גרן כִּידֹן, ולפ״ז נכון זה שרשו נָכָה
ולא כּוּן.

Job 41,41.

וְכִידוֹן ,וְכִידֹן 1S 17,6 ‖ Jer 6,23.
50,42 ‖ Job 39,23.

בַּכִּידוֹן Jos 8,18$^2$.26.

וּבְכִידוֹן 1S 17,45.

—cf. כִּידוֹד p. 325$^c$; v. n. pr.—

כּוּן v. כִּיּוֹן

## [כִּילַי] (וְכִילַי =) וְכֵלַי

fraudulentus, dolosus; *al.* avarus.

1S 2,14.19,17‖2S 13,4.17,21‖1R 1,6.48.9,8 ‖ Jer 13,9.19,11.22,8 28,11 ‖ Ez 4,13.31,18 ‖ Hos 10 15‖Job 1,5‖Eccl 11,5‖Esth 6,9 *11*.9,26 ‖ Neh 5,13‖2Ch 7,21.18, 19².

**וְכָכָה** Ex 12,11‖Neh 5,13.

**שֶׁכָּכָה** Ps 144,15‖Cant 5,9.

——cf. כֹּה, אֵיכָכָה, אֵיךְ——

## כִּכָּר

terrae tractus circumiacens; placenta, paniculus rotundus; talentum (rad. כָּרַר?).

להאחרונים שרשו כָּרַר, והוא קצור מן כִּרְכַּר, בהוראת ענול, ובא על חלקת ארץ, כעין גָּלִיל (ובדרז"ל כרך), על לחם בתמונה ענולית (ובדרז"ל כריך ריפתא), וכן על נסכא של כסף וזהב בשעור ידוע; ולהקל החפוש הובא בסדר הא"ב.

Ex 37,24.38,24.25.27.29 ‖ 1R 9,28‖Esr 8,26.

**הַכִּכָּר** Gn 13,12.19,17.25.28.29 ‖ Ex 38,27 ‖ Dt 34,3 ‖ 2S 18,23 ‖ Neh 3,22.12,28‖2Ch 25,9.

**כִּכַּר** *cs.* Gn 13,10.11 ‖ Ex 25,39. 38,27 ‖ 2S 12,30 ‖ 1R 9,14.*10,10*. 10,14.20,39 ‖ 2R 5,22.15,19.18, 14².23,33‖ Jes 37,21 ‖ Zach 5,7 ‖ Prv 6,26‖Esth 3,9‖ 1Ch 16,3.19, 6.20,2.29,4 ‖ 2Ch 8,18.9,9.25,6. 27,5.36,3.

**וְכִכַּר** Ex 29,23 ‖ 1S 2,36 ‖ 2R 23, 33‖2Ch 36,3.

**בְּכִכַּר** 1R 7,46‖2Ch 4,17.

**כִּכָּרַיִם, כִּכְּרַיִם** *du.* 2R 5,23².

**בְּכִכְּרַיִם** 1R 16,24.

**כִּכָּרִים** *pl. I.* Esr 8,26 ‖ 1Ch 22, 14(13)².29,7⁴.

**לְכִכָּרִים** Esr 8,26‖2Ch 3,8.

**כִּכְּרֵי** *cs.* 2R 5,5 ‖ 1Ch 29,4‖ 2Ch 9,13.

**כִּכְּרוֹת** [כִּכְּרֹת] *pl. II. cs.* Jud 8,5‖1S 10,3.

——v. chald.——

**כָּלַל** v. כָּל־, כֹּל

[כָּלָא] **כְּלָאוֹ** *3 perf. suff.* claudere, includere; cohibere,

**כִּיֹּרֹת** *pl. II.* 1R 7,38.

**הַכִּיֹּרוֹת, הַכִּיֹּרֹת** 1R 7,40.43‖2Ch 4,14.

[כִּיר] **וְכִירַיִם** *du.*

focus sive fornax coquinaria; *al.* catinus, frixorium.

בדרז"ל נמצא גם היחיד בל"נ: כירה שהסיקוה, אפר כירה.

Lev 11,35.

——Conf. כּוּר——

## כּוֹכָב

stella (rad. כָּבַב).

לדעת האחרונים שרשו כָּבַב (קרוב אל גבב וקבב) ובמלואו בכפל כַּבְכָּב, והבי"ת נתחלף בוא"ו, הבאה בערבית בשו"א אחרי כ"ף פתוחה; וריב"ל מחברו עם וכִוָּן פתיחין ליה, שהכוכבים נראים כחלוני רקיע.

Nu 24,17.

**כּוֹכַב** *cs.* Am 5,26.

**כּוֹכָבִים** *pl.* Gn 37,9‖Ob 4 ‖ Job 9,7.22,12.

**וְכוֹכָבִים** Jer 31,35(34) ‖ Joel 2, 10.*4,15*‖Ps 8,4.136,9‖Job 25,5.

**הַכּוֹכָבִים** Gn 1,16.15,5‖Dt 4,19‖ Jud 5,20‖Dan 8,10‖Neh 4,15.

**וְהַכּוֹכָבִים** Eccl 12,2.

**בַּכּוֹכָבִים** Jes 47,13.

**כַּכּוֹכָבִים** Dan 12,3.

**לַכּוֹכָבִים** Ps 147,4.

**כּוֹכְבֵי** *cs.* Jes 13,10 ‖ Ps 148,3 ‖ Job 3,9.38,7.

**כְּכוֹכְבֵי, כְּכֹכְבֵי** Gn 22,17.26,4‖ Ex 32,13 ‖ Dt 1,10.*10,22.28,62* ‖ Neh 9,23‖1Ch 27,23.

**לְכוֹכְבֵי־** Jes 14,13.

**מִכּוֹכְבֵי** Nah 3,16.

**כּוֹכְבֵיהֶם** *suff.* Ez 32,7.

## כָּכָה

ita, sic.

בא"מית ובדרז"ל כָּךְ, ולרד"ק בא קצורו בסוף התיבות כָּאָכָה, כְּעֶרְכְּךָ; ע"ד המסורה שהביא הרד"ק על וככה דשמות י"ב י"א (לית מלרע) ע' מ"ש.

Ex 29,35 ‖ Nu 8,26.11,15.15,11. 12.13‖Dt 25,9.29,23‖Jos 10,25 ‖

ע"מ גבַי, חֹרַי; ובא כֵּלַי ת' כִּילַי כדי לַוַּנו עם כליו; להאחרונים שרשו קרוב אל נכל, וטעם כמו נכליו, או מן כֶּלִי במובן „ועקציינ", שמשתמש בתחבולות רעות להשיג מבוקשו; והקדמונים פרשוהו מענין כילות וקמצנות, ולהרד"ק ששרשו כּוּל, בעבור שנותן במדה קצובה ואינו מוֹתר כלום, וכֵליו, המדות שלו, רעים, (ע"ד איפת רזון זעימה); ואולי יש בו מעין כֶּלָא.

Jes 32,7.

**וְכִילַי** Jes 32,5.

——כֵּילַפּוֹת rad. כָּלַף——

## כִּימָה

cumulus stellarum, Pleiades; *al.* Sirius.

כן נקרא גם בסורית ונזכר בדרז"ל (ע' ברכות נ"א ע"ב), לרד"ק הוא חבורת שבעת הכוכבים (פלעיאדען, זיעבענגעשטירן), ולר"א העקרב או הסיריוס.

Am 5,8‖Job 38,31.

**וְכִימָה** Job 9,9.

## כִּיס

marsupium, crumena, κίσις.

זה שמו גם בערבית, סורית, תדמורית, כושית ואשורית, ומלשונות בני שם בא ליונים ולרב לשונות המערב.

Prv 1,14.16,11.

**בַּכִּיס** K. (בַּכּוֹס Q.) Prv 23,31.

**וּבְכִיס** Mich 6,11.

**מִכִּיס** Jes 46,6.

**בְּכִיסְךָ** *suff.* Dt 25,13.

——כַּף v. כֵּיף——

## כִּיּוֹר

pelvis, lavacrum; suggestus, rostra.

לרד"ק שרשו כּוּר, ע"ש הקיעור והחלל, וכִיּוֹרֶת לעד; י"ג במ"א ז' מ' את־הַכִּיֹּרוֹת; כיור דהד"ב ו' י"ג לרד"ק כמו כִּיּוֹן (נעשטעלל, געריסט), וגם תרגמו השבעים כיור זה βάσις.

Ex 30,18‖1R 7,38‖2Ch 6,13.

**הַכִּיּוֹר, הַכִּיֹּר** Ex 30,28.31,9.35, 16.*39,39*.38,8.40,7.11.30 ‖ Lev 8, 11‖1R 7,38²‖2R 16,17.

**בַּכִּיּוֹר** 1S 2,14.

**כְּכִיּוֹר** Zach 12,6.

**לַכִּיֹּר** 1R 7,30.

**כִּיֹּרִים** *pl. I.* 2Ch 4,6.

retinere; denegare; *Ni.* cohiberi, cessare aliquid facere.

נמצא גם בערבית, סורית וכושית, וקרוב אל כול וכלל, במובן גדירה, עצירה ותפישה. לְכַלֵּא דדניאל לד״ק כמו לְכַלֵּה.

Jer 32,3.

**כֶּלְאָה** *3 perf. f.* Hag 1,10.

**כְּלִתְנִי** *2 perf. f. suff.* 1S 25,33.

**כָּלָאתִי** *1 perf.* Ps 119,101.

**כָּלְאוּ** *3 perf. pl.* Hag 1,10.

**כָּלוּ** 1S 6,10.

**כָּלֻא, כָּלוּא** *pt. pass.* Jer 32,2 ‖ Ps 88,9.

**לִכְלוֹא** *inf. cs.* Eccl 8,8.

**כְּלָאֵם** [כְּלָא] *imper. suff.* Nu 11,28.

**אֶכְלָא** *1 impf.* Ps 40,10.

**תִּכְלָא** *2 impf.* Ps 40,12.

**תִּכְלְאִי** [תִּכְלָאִי] *2 impf. f.* Jes 43,6.

**יִכְלֶה** *3 impf.* Gn 23,6.

**וַיִּכָּלֵא** [נִכְלָא] *Ni. 3 impf.* Gn 8,2 ‖ Ex 36,6.

**וַיִּכָּלְאוּ** *pl.* Ex 31,15.

**לְכַלֵּא** [כַּלֵּא] *Pi. inf. cs.* Dan 9,24.

## כֶּלֶא

inclusio, carcer.

2R 17,4.25,27 ‖ Jes 42,7.

**הַכֶּלֶא** 1R 22,27 ‖ Jer 37,15.18 ‖ 2Ch 18,26.

**כִּלְאוֹ** *suff.* 2R 25,29 ‖ Jer 52,33.

**כְּלָאִים** *pl.* Jes 42,22.

## כִּלְאַיִם, כִּלְאָיִם *du.*

res separatae, diversae, heterogenae.

גם בערבית ואשורית ענינו שני מינים, ע״ש שכל אחד כלוא ונפרד לעצמו בתולדתו; ואולי מפני שהמחברם והמזוגם נגד הטבע כאלו משים אותם בבתי כלאים, וכדרך החורש בשור וחמור יחדו שמכריחם ללכת צמדים.

Lev 19,19³ ‖ Dt 22,9.

## הַכְּלוּא Q. הַכְּלִיא M.

## כְּלִיא v. [כְּלוּא]

carcer.

Jer 37,4.52,31.

## [מִכְלָה] מִמְכְלָה

caula, ovile.

כמו מִכְלָאָה, ובעבור זה הרבים מכלאות, או כמו מן טלה טלאים, וטעמו גְּדֵרָה ורפת.

Hab 3,17.

**מִמִּכְלְאֹת** [מִכְלָאוֹת] *pl. cs.* Ps 78,70.

**מִמִּכְלְאֹתֶיךָ** *suff.* Ps 50,9.

—**מִכְלוֹת** 2Ch 4,21 v. **כָּלָה**—

## כֶּלֶב, כָּלֶב

canis; pathicus, *κιναιδος*.

נקרא כן גם בכנענית, ערבית, כושית וסורית והוראתו חוטף. מחיר כֶּלֶב לד״ק כנוי לאתנן קָדֵשׁ, וזכור מאמרם: מאי שגל כלבתא. י״מ עֹבֵר דמשלי כ״ו י״ז תואר לכלב העֹבר לתֻמּו, או כועס ומלא עֶבְרָה.

Ex 11,7 ‖ Dt 23,19 ‖ 1S 24,15 ‖ 2S 3,8 ‖ Jes 66,3 ‖ Ps 22,21 ‖ Prv 26,17.

**הֲכֶלֶב** *interrog.* 1S 17,43.

**הַכֶּלֶב** Jud 7,5 ‖ 2S 9,8.16,9 ‖ 2R 8,13.

**כְּכֶלֶב** Prv 26,11.

**כַּכֶּלֶב** 59,7.*15*.

**לְכֶלֶב** Eccl 9,4.

**לַכֶּלֶב** Ex 22,30.

**כְּלָבִים** *pl.* Jes 56,10 ‖ Ps 22,17.

**הַכְּלָבִים** 1R 14,11.*16*,4.21,*24*.21,19².23.22,38 ‖ 2R 9,10.36 ‖ Jer 15,3.

**וְהַכְּלָבִים** Jes 56,11.

**כַּלְבֵי** *cs.* Job 30,1.

**כְּלָבֶיךָ** *suff.* Ps 68,24.

—v. n. pr.—

## כְּלוּב

cavea (aucupis), *κλωβός*.

נמצא גם בסורית, ובכושית הוראתו סל וטנא. נ״ל שנגזר מן כלא והב׳ נוספת (כקורבת כלא עם כלם), ולד״ק מן הפעל הערבי בהוראת עביתה (וקרוב אל חָלַף).

Am 8,1.2.

**כִּכְלוּב** Jer 5,27.

—v. n. pr.—

## כָּלָה

absolutum, perfectum esse; impletum esse (vaticinium); peractum, finitum esse; consumptum, confectum esse, perire; contabescere, evanescere.

קרוב אל כלל, במובן הַשְׁלָמָה. ליונתן והשבעים וּתְכַל תלונתם (במדבר י״ז כ״ה) קל נקבה נסתרת, וי״א שמוסב על דמשמרת ומבנין הכבד, אך לד״ק הוא זכר נוכח, ע״כ הובא פעמים; וַתְּכַל דש״ב י״ג ל״ט ת״י והמידת נפשא (= וַתֵּכֶל), והשבעים וַיְכַל דוד מצאה אחרי אבשלום, כלוֹמר לא רדף אחריו. השבעים קורין בתהלים ע״ד י״א סֶלָה ת׳ כַּלֵּה, כצ׳ ט׳: כָּלוּ שָׁנֵינוּ, ובמשלי ט״ו ל׳ כַּלֵּא רעה, כלומר מכסה עליה ומסתירה; י״ג בעזרא י׳ י״ז וַיְכַלּוּ בַכֹּל־אֲנָשִׁים.

1R 6,38 ‖ Jes 15,6.16,4.24,13.32,10 ‖ Jer 8,20 ‖ Ps 73,26 ‖ Job 7,9 ‖ Dan 11,36.

**וְכָלָה** Jes 10,25.21,16.29,20 ‖ Ez 5,13.

**כָּלְתָה, כָּלָתָה** *3 perf. f.* 1S 20,7.9.25,17 ‖ 1R 17,16 ‖ Ps 84,3.119,81.143,7 ‖ Esth 7,7.

**כָּלִיתִי** *1 perf.* Ps 39,11.

**כָּלוּ** *3 perf. pl.* Jer 14,6 ‖ Ps 31,11.37,20².69,4.102,4.119,82.123 ‖ Job 19,27 ‖ Thr 2,11.3,22.

**כְּלִיתֶם** *2 perf. pl.* Mal 3,6.

**וּכְלִיתֶם** Ez 13,14.

**כָּלִינוּ** *1 perf. pl.* Ps 90,7.

**כְּלוֹת** *inf. cs.* Ruth 2,23 ‖ 2Ch 29,34.

**בִּכְלוֹת** Prv 5,11.

**כִּכְלוֹת** Ps 71,9.

**לִכְלוֹת** Esr 1,1 ‖ 1Ch 28,20 ‖ 2Ch 29,28.36,22.

**כְּלֹתוֹ** *suff.* 2Ch 8,16.

**כְּלוֹתָם** Jer 44,27.

**יִכְלֶה** *3 impf.* Prv 22,8.

**יִכֶל** Job 33,21.

**תִּכְלֶה** *3 impf. f.* 1R 17,14.

**וַתֵּכֶל** Ex 39,32.

**יִכְלוּ** *3 pl.* Jes 1,28 ‖ Jer 16,4 ‖ Ez 5,12 ‖ Ps 71,13 ‖ Job 4,9.

**וַיִּכְלוּ** Gn 21,15 ‖ Jer 20,18 ‖ Job 7,6.

**יִכְלָיוּן** [יִכְלְיוּן] Jer 31,3.

[כָּלֶה] וְכָלוֹת *pl. f.*
tabescens prae desiderio.
Dt 28,32.

## כָּלָה

perfectio; internecio; prorsus, plane.

יי״נ בבראשית י״ח כ״א כָּלָם ת׳ כָּלָה, וביחזקאל י״א י״ג הָכָלָה במשך ה״א ממלה שלפניה; השבעים ותיאודיציון בנחום א׳ ח׳: כלה יעשה קָמָיו או מִתְקוֹמְמָיו.

Gn 18,21‖Ex 11,1‖1S 20,33‖Jes 10,23.28,22 ‖ Jer 5,18.30,11.*46*, *28*.11.46,28 ‖ Ez 11,13.20,17 ‖ Nah 1,8.9 ‖ Zeph 1,18 ‖ Dan 9, 27‖Neh 9,31.

וְכָלָה Jer 4,27.5,10‖Dan 11,16.
לְכָלָה Ez 13,13‖2Ch 12,12.

## כִּלָּיוֹן

excidium; tabes, contabescentia.
Jes 10,22.

וְכִלְיוֹן *cs.* Dt 28,65.

[מִכְלָה] מִכְלוֹת *pl.*
perfectio.

כמעם מִכְלֹל או מִכְלָל, והטעם שלא היו רק מִצְפִים זהב כ״א כליל זהב, או שמוסב על הפרח שלא היה תוכו חלל רק כלו זהב (מאססיף).

2Ch 4,21.

## תִּכְלָה

perfectum, consummatum.
Ps 119,96.

## תַּכְלִית

perfectio, extremitas, finis.
Ps 139,22 ‖ Job 11,7.26,10.28,3 ‖ Neh 3,21.

## כֶּלִי, כְּלִי

supellex, vas; vestes, ornatus; navigium; instrumentum; arma.

לר״ק שרשו כלה, כלומר דבר שנגמרה מלאכתו ועשייתו, ויותר נראה ששרשו כול או כלא, כלומר דבר המחזיק ועוצר בתוכו, כמו שיאמר הגרמני נעפֿאֶסס מן פֿאַססען. בדפוס ראשון באיוב כ״א י״ז כְּלֵי־פז, וכת״י והשבעים.

Ex 35,22 ‖ Lev 11,32². 33.34.13, 22

בְּכַלּוֹתְךָ Ez 43,23.
כְּכַלּוֹתְךָ, כְּכַלֹּתְךָ 2S 11,19‖Jer 51,63.
כַּלֹּתוֹ Dt 28,21‖1R 3,1‖Ruth 3,3.
כְּכַלֹּתוֹ Ex 31,18‖Nu 16,31‖Jud 15,17‖1R 13,10.18,1 ‖ 2S 13,36‖ 2R 10,25.
כַּלּוֹתָם, כַּלֹּתָם Dt 7,22 ‖ 1S 15, 18 ‖ 2S 22,38 ‖ 1R 22,11 ‖ Ps 18, 38‖2Ch 18,10.
וּכְכַלּוֹתָם 2Ch 20,23.24,14.
לְכַלּוֹתָם, לְכַלֹּתָם Lev 26,44‖Ez 20,13.
וּלְכַלֹּתָם Ex 32,12.
כַּלֵּה *imper.* Ps 59,14.74,11.
כַּלּוּ *pl.* Ex 5,13.
אֲכַלֶּה *1 impf.* Gn 24,45‖Dt 32, 23‖Job 31,16.
וַאֲכַלֶּה Nu 16,21.*17,10*.
וָאֲכַל Ez 43,8.
אֲכֶלְךָ *suff.* Ex 33,3.
וַאֲכַלֵּם Ex 32,10.
וָאֲכַלֵּם 2S 22,39.
תְּכַלֶּה *2 impf.* Lev 19,9.23,22‖ Dt 26,12.
וּתְכַל Nu 17,25.
תְּכַלֶּנָּה *suff.* Gn 6,16.
יְכַלֶּה *3 impf.* Jes 10,18.
וַיְכַל Gn 2,2.17,22.49,33 ‖ Ex 34, 33.40,33‖Dt 32,45‖1S 10,13‖ 2S 6,18 ‖ 1R 7,1.40 ‖ Ps 78,33 ‖ 1Ch 16,2‖2Ch 4,11.7,11.
וַיְכַלֵּהוּ *suff.* 1R 6,9.14.
וּתְכַל *3 impf. f.* Nu 17,25.
וַתְּכַל Gn 24,19‖2S 13,39.
יְכַלּוּ *3 impf. pl.* Job 36,11.
הַיְכַלּוּ *interrog.* Neh 3,24.
וַיְכַלּוּ Ez 43,27.
וַיְכַלּוּ Jos 19,49.51‖Esr 10,17.
וַיְכַלּוּהוּ *suff.* Jer 10,25.
[כֻּלָּה] כֻּלּוּ *Pu. 3 perf. pl.* Ps 72,20.
וַיְכֻלּוּ *3 impf. pl.* Gn 2,1.

תְּכַלֶּינָה, תְּכְלֶינָה *3 pl. f.* Job 11,20.17,5‖Thr 4,17‖Dan 12,7.
וַתִּכְלֶינָה Gn 41,53.
כִּלָּה, כִּלָּא (Prv.) *Pi. 3 perf.* Gn 18,33.24,15.27,30.44,12‖Jud 3,18 ‖ Am 7,2‖ Prv 16,30 ‖ Ruth 3,18 ‖ Thr 4,11‖1Ch 27,24.
וְכִלָּה Gn 41,30 ‖ Lev 16,20 ‖ Nu 4,15 ‖ Jos 24,20 ‖ Jes 27,10 ‖ Ez 42,15.
כִּלָּנוּ *suff.* 2S 21,5.
כִּלָּם Thr 2,22.
וְכִלְּתָה *3 perf. f.* Hos 11,6.
וְכִלַּתּוּ *suff.* Zach 5,4.
וְכִלִּיתָ *2 perf.* Ez 4,6.
כִּלִּיתָם *suff.* Jer 5,3.
כִּלִּיתִי *1 perf.* Nu 25,11.
כִּלֵּיתִי Jes 49,4.
וְכִלֵּיתִי Ez 6,12.7,3.13,15.
וְכִלִּיתִךָ *suff.* Ex 33,5.
כִּלִּיתִים Ez 22,31.
כִּלּוּ *3 perf. pl.* Gn 24,19.22.43, 2‖1R 1,41 ‖ Ruth 2,21 ‖ 2Ch 29, 17.31,7.
כִּלּוּנִי *suff.* Ps 119,87.
כִּלּוּם 2Ch 8,8.
כִּלִּיתֶם *2 perf. pl.* Ex 5,14.
כִּלִּינוּ *1 perf. pl.* Ps 90,9.
מְכַלֶּה *pt.* Jer 14,12‖Job 9,22.
מְכַלּוֹת *pl. f.* Lev 26,16.
כַּלֵּה *inf.* 2R 13,17.19‖ Esr 9,14.
וְכַלֵּה 1S 3,12.
לְכַלֵּה 2Ch 24,10.31,1.
לְכַלֵּא Dan 9,24.
כַּלּוֹת Nu 7,1.
כְּכַלּוֹת, כְּכַלֹּת Dt 20,9.31,24 ‖ Jos 8,24.10,20 ‖ 1S 24,17 ‖ 1R 8, 54.9,1‖Jer 26,8.*43,1*.
וּכְכַלּוֹת Dan 12,7 ‖ Esr 9,1 ‖ 2Ch 7,1.29,29.31,1.
לְכַלּוֹת 1S 2,33‖Ez 20,8.21.
כַּלּוֹתִי *suff.* Jer 9,15.*49,37*.
בְּכַלּוֹתִי Ez 5,13.
כַּלּוֹתְךָ Ez 4,8.

49.*53.57*.52.58.59.14,5.*50*.15,12. 22 ‖ Nu 19,15.17.31,20$^{2}$.50.51. 35,22 ‖ Dt 22,5 ‖ 1R 6,7 ‖ 2R 4,6$^{2}$. 12,14 ‖ Jes 54,16.17 ‖ Jer 18,4.19, 11.22,28.48,11.51,34 ‖ Ez 9,1.2. 15,3 ‖ Hos 13,15 ‖ Nah 2,10 ‖ Zach 11,15 ‖ Prv 25,4 ‖ Job 28, 17.

וּכְלִי Lev 6,21.15,12 ‖ 2S 17,28.12, 14 ‖ Prv 20,15.

הַכֶּלִי ,הַכְּלִי Lev 15,4.6.23.26 ‖ 1S 17,49 ‖ Jer 18,4.

בִּכְלִי Lev 6,21 ‖ Nu 5,17.35,16. 18 ‖ 1S 17,40 ‖ Jes 66,20 ‖ Jer 32, 14 ‖ Ez 4,9 ‖ Ps 71,22.

בַּכֶּלִי ,בַּכְּלִי 1S 21,6 ‖ 1R 17,10.

וּבִכְלִי 1R 19,21.

כִּכְלִי Jer 25,34.48,38 ‖ Hos 8,8 ‖ Ps 2,9.31,13.

מִכְּלִי Jer 48,11.

כֶּלְיְךָ *suff.* Dt 23,25.

כֵּלִים *pl.* Ex 22,6 ‖ 1S 16,21 ‖ 2R 4,3$^{2}$ ‖ Esr 1,10.11 ‖ 2Ch 24,14.

וְכֵלִים 1R 15,15 ‖ 2R 7,15 ‖ Esth 1,7 ‖ 2Ch 15,18.

הַכֵּלִים Ex 25,39.37,16 ‖ Nu 7,85. 19,18 ‖ 1S 10,22.17,22$^{2}$.25,13.30, 24 ‖ 1R 7,45.47.48.51 ‖ 2R 4,4.6. 14,14.23,4.25,16 ‖ Jer 27,18.19. 21.52,20 ‖ Ez 40,42 ‖ Jon 1,5 ‖ Ruth 2,9 ‖ Dan 1,2 ‖ Esr 8,25 ‖ 1Ch 9,29 ‖ 2Ch 4,18.19.5,1.25,24. 29,19.

וְהַכֵּלִים Esr 8,28.30.33 ‖ Neh 13,5.

בַּכֵּלִים 1Ch 23,5.

מִכֵּלִים Esth 1,7.

כְּלֵי *cs.* Gn 24,53.31,37.49,5 ‖ Ex 3,22.*12,35*.11,2.27,19.31,7.38,3. 30.39,40 ‖ Nu 3,8.4,9.12.14.15.26. 32.18,3 ‖ Dt 1,41 ‖ Jud 18,11.16. 17 ‖ 1S 6,8.15.8,12.21,6 ‖ 2S 1,27. 8,10.18,15.23,37 ‖ 1R 8,4.10,21$^{2}$. 25 ‖ 2R 24,13.25,14 ‖ Jes 22,24$^{2}$. 52,11 ‖ Jer 21,4.27,16.28,3.6.46, 19.50,25.51,20.52,18 ‖ Ez 12,3. 16,17.39.*23,26* ‖ Am 6,5 ‖ Ps 7, 14 ‖ Dan 1,2.11,8 ‖ Esr 1,7 ‖ Neh 10,40.13,8.9 ‖ 1Ch 9,28.29.11,39. 12,33(34).37(38).18,8.10.28,13. 14$^{2}$ ‖ 2Ch 5,5.9,20$^{2}$.24.24,14.28, 24$^{2}$.29,27.32,27.36,10.18.19.

וּכְלֵי Gn 24,53 ‖ Ex 3,22.*12,35*.11, 2 ‖ Nu 3,31.31,6 ‖ Jos 6,19.24 ‖ 1S 8,12 ‖ 2S 8,10.24,22 ‖ 1R 10,25 ‖ Jes 13,5 ‖ Ez 27,13 ‖ Esr 8,26.27 ‖ 1Ch 16,42.22,19(18) ‖ 2Ch 9,24. 20,25.24,14.

בִּכְלֵי Ez 32,27 ‖ Esth 1,7 ‖ Esr 1, 6 ‖ Neh 12,36 ‖ 1Ch 15,16.16,5 ‖ 2Ch 7,6.23,13.29,26.30,21.34,12.

וּבִכְלֵי Jes 18,2 ‖ 2Ch 5,13.

כִּכְלֵי Ez 12,4.7.

מִכְּלֵי Jes 22,24 ‖ Eccl 9,18.

וּמִכְּלֵי 2Ch 36,7.

כֵּלַי *suff.* Gn 31,37 ‖ 1S 21,9 ‖ Ez 12,7.

מִכֵּלֵינוּ 1S 9,7.

כֵּלֶיךָ Gn 27,3 ‖ Ez 12,4.

כְּלֵיכֶם Gn 45,20.

בִּכְלֵיכֶם Gn 43,11 ‖ Jer 40,10.

כֵּלָיו Ex 25,9.27,3.30,27.28.*31,9*. 31,8.35,13.16.*39,39*.38,3.39,33. 36.40,9.10 ‖ Lev 8,11 ‖ Nu 1,50.3, 36.4,14.7,1$^{2}$ ‖ Jud 9,54 ‖ 1S 14,1.*6*. 7.12$^{2}$.13$^{2}$.14.17.17,54.20,40.31,4$^{2}$. 5.6.9.10 ‖ 2R 20,13 ‖ Jes 10,28.32, 7.39,2 ‖ 1Ch 10,4$^{2}$.5.9.10.23,26 ‖ 2Ch 29,18$^{2}$.

וְכֵלָיו 2R 11,8.*11* ‖ Jer 22,7.48, 12 ‖ 2Ch 23,7.

וּבְכֵלָיו Nu 4,16.

כֵּלֶיהָ Ex 30,27.31,8.35,14.37,24. 39,37 ‖ Nu 4,10 ‖ Jes 61,10.

כְּלֵיהֶם Gn 42,25 ‖ Nu 4,32 ‖ Jes 65,4 ‖ Jer 14,3.49,29 ‖ 2Ch 4,16.

בִּכְלֵיהֶם Jos 7,11.

## כִּלְיָה] כְּלָיוֹת *pl.*

renes; *met.* de intimo animo; *transl.* optimum, praestantissimum rei.

כן נקראות גם בערבית וכושית; י״ם מן השם כְּלִי (אינגערע געפאָססע), ולד״ק לפי שבהם מושב התאוה, והשאלות מבוארות מן הכתובים.

Jer 11,20.17,10.20,12.

וּכְלָיוֹת Ps 7,10.

הַכְּלָיוֹת ,הַכְּלָיֹת Ex 29,13.*22* ‖ Lev 3,4.*10.15.4,9*.7,4.4.10.*15.4,9. 7,4*.8,16.*25*.9,10.

וְהַכְּלָיֹת Lev 9,19.

כִּלְיוֹת *cs.* Dt 32,14 ‖ Jes 34,6.

כִּלְיֹתַי ,כִּלְיוֹתַי ,ת ַ *suff.* Ps 16,7. 26,2.139,13 ‖ Prv 23,16 ‖ Job 16, 13.19,27.

וְכִלְיוֹתַי Ps 73,21.

בְּכִלְיֹתָי Thr 3,13.

מִכִּלְיוֹתֵיהֶם Jer 12,2.

———v. n. pr.———

## כֶּלַח] כֶּלַח

senectus, matura senectus; *al.* vigor.

להקדמונים ענינו זקנה (בכלח ת״י בשלימות שניך), וקרוב אל כָּלָה (וכן קורין השבעים בל׳ ב׳) וי״א שהוא מרכב מן כָּל־לֵחַ (כטעם לא נס לֵחֹה) וכן תרגם הירונימוס, או כמו קְלַח בארמית. והאחרונים פותרין מן הערבית במובן קשה וחזק, ונראה שיסוד המלה בשפת אשור כי שם העיר כלח; ויש מחברו עם כָּלָא, והוא נרדף אל קבר, וכן משמע מת״י לׄ בׄ; ר׳ יוסף הלוי פותרו מן כלח בכושית, בהוראת קול וצעקה [בכלה בארמית, ויקרא בקול גדול, ת״י ואכלי, וכן יַרְעֵם בשמים, ומצוי בדוז״ל] וטעם בכלח בקול זעקת הספדים, כעלות גדיש בקול רנת האוספים, ועלימו אבד כלח, מפני שנרשו מעיר מושב וראש הומיות אל המדבר.

Job 30,2.

בְּכֶלַח Job 5,26.

———כּוּל v. כִּלְכֵּל———

## (כָּל־ Ps 138,2) כֹּל

rad. כָּלַל: universitas; totus, omnis, quivis; ullus, quicunque; omnis generis, varius; omnino, prorsus, ὅλος, πάντως.

שרשו כלל הקרוב אל כול, ונמצא בכל לשונות בני שם. י״ג בבראשית ד׳ כ״ב לטש כָּל־חֹרֵשׁ, ובל״א ל״ד וימשש את־כָּל־ האהל; בויקרא י״א כ״ו וְכָל ת׳ לְכָל; בש״א ו׳ ד׳ לְכֻלְּכֶם ת׳ לְכֻלָּם, והשבעים קורין לָכֶם; בש״ב ג׳ ל״ו: כְּכֹל אשר עשה המלך, ובי״ז ג׳ קורין השבעים: כשוב הַכַּלָּה לאיש או אֶל־אִישָׁהּ: במ״א י״ט א׳ בקצת נוסחאות: את אשר עשה בלא כָּל, וכן השבעים; במ״ב ט״ז ט״ו בקצת ספרים בְּכָל־אשר, וכ״ת השבעים והסורי; י״ג בירמיה ט״ו י׳ כֻּלְּהֶם קִלְלוּנִי; ביחזקאל כ״ז י״ב כָּל־מְדֵי ת׳ בִּלְמַד;

בתהלים פ״ט נ״א תרגם הסורי: שאתי בחיקי כָּלְמַּת עמים רבים (ע׳ יחזקאל ל״ד כ״ט, ל״ו ו׳ וט״ו), והשבעים לא תרגמו מלת כָּל כלל; באיוב י״ז ו׳ תרגם הסורי קָלְכֶם ת׳ כֻּלָּם, וכן נמצא בקצת נוסחאות, באסתר ה׳ י״א בקצת ספרים: אל־כָּל־השרים, וכ״ת הסורי והרומי, וכן בח׳ ה׳: את־כָּל־היהודים; י״ב בדה״ב ז׳ כ״א: והבית הזה אשר־היה עליון לְכֹל כָּל־עֹבֵר עליו ישם, וכל׳ כ׳: יכפר בעד כֹּל, בהמשך כל שבפסוק שלאחריו, וי״נ שם כִּי לבבו הכין, וכ״ת רב יוסף.

Gn 3,17.6,17.7,14.22.8,19. 9,3.11, 6.12,3. 16,12. 18,18. 20,16. 21,12. 22,18.*26,4*.30,33.35.31,16.33,11 || Ex 9,6. 12,6. 14,23. 15,15. 18,24. 19,8. *24,7*. 23,22. 30,14. 34,20. 35, 5.22.36,2.38,17 || Lev 6,11.20.11, 3.9.12.20.33.42.22,20. 26,34.27,9. 32 || Nu 1,20.*22.24.26.28.30.32. 34.36.38.40.42*. 4,14. 6,5.8.7,85.8, 16.11,6.13,2.14,2.17,28. 18,12.19. 20,29.23,26.30,10. 31,19.51 || Dt 3,10.13.4,9. *6,2*. *16,3*.19.23.*25*.30. 8,9.12,14.14,9. 15,21. 17,1.25,16. 28,47.48.55.57.29,9 || Jos 1,4.5.14. 16.2,19.3,15.5,4.*6,3*.8,25. 11,5.15, 46.21,39(42).22,16.24,31 || Jud 2, 7.18.7,5.8,10. 9,2.45. 13,14.16,27. 20,2 || 1S 2,14.7,13.15.8,4.9,6.14, 38.52 || 2S 2,29.7,3.9,9.12,3.16,4. 8.21,14.23,39 || 1R 5,5.8,3.11,34. 15,5.20,9 || 2R 4,2.10,19. 11,7.12, 5.13,22.15,29. 19,24. 24,7.25,30 || Jes 3,1.8,9. 14,9. 19,17. 22,24².30, 5.32. 37,25. 41,11. 43,7.44,24.45, 24.56,9.59,8.63,7 || Jer 18,16.19, 8.*49,17*.20,10.39,3. 44,12.18.47,2. 4.50,13.52,34 || Ez 17,23.26,16.27, 29². 35.31,6².13. 44,30². 45,16.47, 9 || Joel 1,2.14.2,1.3,5.4,9 || Am 9, 10 || Ob 7 || Nah 3,19 || Zeph 1,2.2, 11.15.3,7².8 || Hag 1,14 || Zach 10, 11.12,3 || Ps 8,7.75,9.87,7.115,3.8. *135,18*. 119,13. 128.128,5. 129,5. 135,6.145,15.150,6 || Prv 13,7.16, 4.26,10. 28,5. 30,30. 31,12 || Job 13,1.37,12.42,2 || Cant 4,4 || || Ruth 2,11.3,5.11 || Thr 1,7.2,3.4.3,34.4, 12 || Eccl 9,9.10 || Dan 11,37 || Esr 1,2.7,6.9,4 || Neh 5,19.10,29 || 1Ch 3,9.10,11.17,2.26,28.28,12.19.29, 11.16 || 2Ch 5,4.24,14.25,7.26,12. 32,22.34,16.

**כָּל־** Ps 138,2.

**וְכֹל** Gn 2,5.19.7,8.21.19,12.28,22. 31,43.39,3.8.50,7.8 || Ex 1,6.11,5. *12,29*.13,13.14,7. 18,12. 20,17. 35, 21.24.36,1 || Lev 11,10.23.27.32. 35.42.46.15,11.20² || Nu 3,31.36.5, 2. 7,88. 11,32. 19,15.16. 22.22,17. 31,18.19.23 || Dt 2,37.5,18. 8,13. 12,11.14,10.19.20,14.21,6 || Jos 2, 19.6,19.7,9.9,5.10,7. 11,14. 13,10. 11.21.24,31 || Jud 2,7.7,4.5.6.9,51. 20,33 || 1S 9,19.14,22.17,24.25,6 || 2S 9,12.18,32.19,39 || 1R 10,21² || 2R 3,19.10,5.23,22 || Jes 3,1.7,25. 19,7 || Jer 17,20.23,17. 34,19.39,4. 13.48,17.51,48 || Ez 12,14.38,20. 42,11 || Hos 2,13 || Joel 4,4 || Mich 6,16 || Hag 1,12 || Zach 9,1.12,4 || Ps 1,3 || Job 2,4.36,19 || Thr 4,12 || Eccl 2,10 || Dan 1,20 || Esr 10,8. 14 || Neh 8,2 || 1Ch 4,27.5,20.18, 10.26,28 || 2Ch 7,3.9,20².23.15,13. 31,5.36,18.

**הֲכֹל** *interrog.* Jes 28,24.

**הַכֹּל** Ex 29,24 || Lev 1,9.13. 8, 27 || Dt 2,36 || Jos 11,19. 21,43. 23,14 || 1S 30,19 || 2S 17,3.19,31. 24,23 || 1R 6,18. 7,33. 14,26 || 2R 24,16. 25,17 || Jes 29,11. 65,8 || Jer 10,16.*51,19*.52,22 || Ez 7,14 || Ps 14,3.119,91 || Eccl 1,2. 14.*2, 11*.2,16.17.3,11.19. 20². 6,6. 7,15. 9,1.2.10,19.11,5.12,8.13 || Dan 11,2 || Esr 1,11.2,42.8,35 || 1Ch 21,23. 28,19. 29,14. 16.19 || 2Ch 12,9. 28,6. 29,28. 31,5. 35,7. 36,17. 18.

**וְהַכֹּל** Eccl 3,20.

**בְּכֹל** Gn 9,2.21,22.23,18.28,15 || Ex 3,20.10,14.19.12,20.27,19.35, 3.38,24.40,36 || Lev 3,17.*7,26.23*, *3*.15,10.23,14.*31* || Nu 14,11.35, 29 || Dt 2,7. 12,7.18.21.14,26.15, 18. 21,17. 23,21. 24,19. 28,37.30, 9 || Jos 1,7.9 || Jud 2,15.19,29 || 1S 2,32.11,3.13,19.18,5.23,23.30, 16 || 2S 3,21.6,5.7,7.9.8,6.14 || 1R 1,3.2,26.8,52.11,37 || 2R 18, 5.7.22,17.20 || Jes 15,14 || Jer 44, 8 || Ez 6,6.13.14.21,29.28,26.44, 5 || Am 4,6 || Zeph 3,20 || Eccl 9,3.6 || Esth 3,8 || Neh 10,38 || 1Ch 13,2.17,6.8.20.18,6.13 || 2Ch 20,6. 34,25.28.

**בַּכֹּל** Gn 16,12.24,1 || 2S 23,5 || Ps 103,19 || Eccl 5,8 || Esr 10,17 || 1Ch 29,12.

**וּבְכֹל** Ex 23,13 || Lev 20,25.25,24 || Dt 14,26.15,10.*28,8*.16,15 || Jos 9,1.24,17 || 1S 14,47 || 1R 9,19 || Jes 7,19 || Jer 17,19 || Ez 23,7.34,13. 37,23 || Dan 11,43 || 2Ch 8,6.

**כְּכֹל** Gn 6,22.7,5 || Ex 21,30.25,9. 29,35.31,11.39,32.*42.40,16* || Nu 1,54.*2,34.8,20.30,1* || Dt 1,3.30.41. 4,8.34.12,8.17,10.18,16.20,18.24, 8.26,14.29,20.30,2 || Jos 1,17.4, 10.10,32.35.37.11,23.21,42 || 1S 25,12.30 || 2S 3,36.7,17.22.9,11. 15,15 || 1R 5,20.8,43.56.9,4.14,24. 21,26.22,54 || 2R 10,30.11,9.14,3. 15,3.34.16,11.16.18,3.21,8.23,25. 32.*37*.24,3.8.19 || Jer 11,4.26,20. 35,10.18.36,8.50,21.29.52,2 || Ez 18,24.24,24 || Ruth 3,6 || Esth 4, 17 || 1Ch 6,34.17,15 || 2Ch 6,33.7, 17.23,8.26,4.27,2.29,2.36,14.

**כַּכֹּל** Job 24,24.

**וּכְכֹל** 2S 7,17 || Jer 42,20 || 1Ch 17, 15.

**לְכֹל** Gn 9,10. 20,16. 23,10. 45,1 || Ex 14,28.26,17. 27,19.36,1.22.38, 26 || Lev 5,3.4.13,51.22,5 || Nu 3, 26.18,4.31,4 || Dt 4,19.28,25 || Jos 1,18.20,9.22,2.14 || Jud 6,31.10, 18.*11,8*.20,10 || 1S 8,7.12,1 || 2S 12, 31.22,31 || 1R 8,38 || 2R 10,22.12, 6.19,15 || Jes 8,12.37,16 || Jer 8,3. 15,4.*29,18.34,17*.19,13². 24,9.26, 6.29,22. 30,25. 33,9. 35,8.49,36 || Ez 6,9.13. 40,4. 44,14 || Ps 18,31. 145,18 || Eccl 4,16 || Esth 1,18 || Esr 1,5.10,7 || Neh 11,2 || 1Ch 6, 34.7,5.13,2.20,3.26,30.27,1.28,14. 29,11 || 2Ch 11,23. 19,11².30,17. 32,13.34,13.

**לְכָל** Jer 13,7.*10* ‖ Ps 145,9 ‖ Eccl 3,1.19.9,2.3.10,3 ‖ Esr 8,34 ‖ 1Ch 7,5.29,12.

**וּלְכָל** Gn 1,30.2,20 ‖ Ex 11,7 ‖ Nu 4,27.32.35,3 ‖ Dt 34,12 ‖ 1S 9,20 ‖ 2R 12,13.23,4.*5* ‖ Jer 8,2.42,21. 51,24 ‖ Ez 39,17.44,14 ‖ Ps 135, 11 ‖ Esr 3,5 ‖ 1Ch 23,31 ‖ 2Ch 1,2. 6,29.32,27.

**מִכָּל** Gn 2,16.3,1$^2$.6,2.19.20$^2$.7,2. 22. 8,20. 9,10. 14,20. 17,12. 27,33. 31,37.32,11.34,19.40,17 ‖ Lev 4,2. 5,22.*26*.24. 11,9.10.21. 16,30. 18, 26.*29* ‖ Nu 6,4.12,3.18,28.29 ‖ Dt 7,6.*14,2*.14,9.23,10.29,20 ‖ Jos 8, 35.11,15.21,43 ‖ Jud 8,10.13,13. 14.20,16 ‖ 1S 18,30.23,23 ‖ 2S 10, 9.14,19 ‖ 1R 8,16.53.56. 10,23. 11, 32.14,9.21.22.15,5. 16,25.30.33 ‖ 2R 3,21. 5,12. 21,7.11 ‖ Jer 17,9. 22,22.23,3 ‖ Ez 16,54.28,24.31,5. 36,33.37,23.43,11.44,30. 48,19 ‖ Am 3,2 ‖ Mich 7,16 ‖ Nah 2,10 ‖ Zach 8,23 ‖ Ps 25,22.87,2.130,8 ‖ Cant 3,6 ‖ Thr 8,51 ‖ Eccl 2,7.9.6, 2 ‖ Esth 6,10 ‖ Dan 11,2 ‖ Neh 9, 2 ‖ 1Ch 28,4 ‖ 2Ch 6,5.9,22. 11,16. 12,13.33,7.

**וּמִכָּל** Gn 3,14.8,20 ‖ Lev 11,10 ‖ Jos 11,21 ‖ 1R 5,10 ‖ Jer 16,15. 23,8 ‖ 2Ch 34,9.

## כָּל־

(כָּל sine Maqqeph: Ps 35,10. Prv 19,7).

Gn 1,21$^2$. 25. 29$^3$. 30. 31. 2,6. 9. 11. 13.19$^2$.3,14.20.4,14.15$^2$.21.22.5,5. 8.11.14.17.20.23.27.31. 6,5.12.13. 17.*9,15*. 7,3.4.14.19$^2$.23.21. 8,1$^2$.9. 17.19.21.22. 9,2$^2$.3. 5.10.11.12. *15. 16*. 17. 19. 29. 10,21. 29. 11,1. 4. 9$^2$. 12,5.20. 13,9.10.11.15. 14,3.7. 11$^2$. 16.15,10.16,12.17,8.10.12.23$^3$.18, 25.28.19,4.25$^2$. 28. 31. 20,8. 13. 18. 21,6.24,36.66.25,4.5.18.26,3.*4*.11. 27,37. 28,14. 29,3. 8. 22. 30,32. 35. 31,1$^2$. 8$^2$. 12$^2$.16. 18$^2$. 34. 37. 32,20. 33,8.13. 34,15. 22.24$^3$.25.29$^3$. 35,2. 4.36,6$^3$.37,35. 39,5.6.22$^2$.23. 41,8$^2$. 30. 35.37.39. 40.41. 43. 48. 51$^2$.55. 56$^2$.42,29.43,9.44,32. 45,1.18$^2$.20. 27.46,15. 22. 25. 26$^2$.27. 34. 47,12. 14.15.20.49,28. 50,7.15 ‖ Ex 1,5. 14.22.4,19.21.28$^2$.29.30. 6,29. 7,2. 19.20.24. 27. 8,13. 9,9.14. 19$^2$. 22. 25$^3$. 10,5. 6$^2$. 12$^2$.13.14.15$^4$.11,5.8. 10.12,3.12.15.16.19.20.29.41. 43. 47.48.50. 13,2$^2$.12.15$^2$. 14,9.20.21. 15,20.26$^2$. 16,1.2.3. 6. 9.*10*. 22.23. 17,1. 18,1. 8$^2$. 9.14.22.23. 19,5.7.8. 11.12.16.18.20,1. 9.10.11.22,8$^2$. 18.21. 23,17.27$^2$. 24,3.*4*.3$^3$.8. 25,2. 9.22.39. 27,17. 28,3. 29,12. 13. 18. 37. 30,13. 27.*28.39,39*.29.31,6$^2$.7. 8.*37,24*. 9.*35,13. 16. 40,9. 10*. 14. 15.32,3. 26. 33,7.8. 10$^2$.19. 34,10$^2$. 19.23.32$^2$. 35,1. 2. 4. 10.*38,22*. 20. 21.22.24.29.35$^2$.36,1.2.3.4$^2$.8.38, 3$^2$.16.24.30.31$^2$.39,32.36.37.40. 43.40,9.38 ‖ Lev 2,2.*16*.11$^2$.13. 3,3.*9.14.4,8.8,25*.16. 17. 4,7.8.11. 12.13.18.19.26.30.*34*.31.*35*.6,2.8. 11.22.7,3.6.19.23.24.27.8,3.10.11. 16.21.36.9,5.23.24. 10,3.6$^2$.11. 11, 15. 24. *27*. 26. 31. 32. 37. 42. 13,12. 13.46.52. 58. 59. 14,8.9$^2$.36.45.46. 15,4. 16. 25. 26$^2$. 16,17. 21$^2$. 22. 33. 17,2.*21,24. 22,18*. 10.12.14$^4$. 18,6. 27.29. 19,2.23.24.37.*20,22*$^2$. 20,5. 16.23. 21,11.18.*21*. 22,3. 21. 23,3. *31*. 7. *8.21.25.35.36*. 29.30.38$^2$.42. 24,14$^2$.16.17.25,7.26,14. 15,35.27, 11.28$^2$.29 ‖ Nu 1,2$^2$.3.*45*.18.20.*22*. 45.46.50$^2$.50.*7,1*$^2$.2,9.*16.24.31*.32. 3,7.8.12.13$^3$.15.*39*.22.*28.34*.39. 40.41$^2$.42.43.45.4,3.9.10.12.14.15. 23.26$^2$.27$^2$.30. *35.39.43*.37.*41*.46. 47.5,2.30.6,5.6.7,86.87.8,7.9.16. 17$^2$.18. 9,18. 10,3. 11,11.12. 14.22. 29.32.13,26$^2$. 14,1.2.5.7.10$^2$.21.22. 36.39.*17,24*.15,13.22.23.24.25.33. 35.36.39.40. 16,3. 5.10. 19$^2$.22.28. 29$^2$.30.31.32$^2$. 17,6.17.21.24. 18,3. 9.10.11.13$^2$.14.15.21.29. 19,13.14. 18. 20,1.*22*.14. 27. 29. 21,8. 23. 25. 26.34.35. 22,2.4. 24,17. 25,4.6. 26, 2$^2$.43.62.27,19.*22*.20. 28,18.*25.26*. *29,1.12.35*. 29,7. 30,5. *12*.6. 13.14. 15$^2$.31,7.9$^3$.10$^2$.11.15.17.23.27.35. 52. 32,13.21.27.29. 33,3. 4. 52$^4$.35, 7.15.22.30 ‖ Dt 1,11.7.18.19.2,14. 16.25.*4,19*.33. *3,2.3*.34$^2$.37. 3,4$^2$.5. 6.14.18.21.4,3.6.10.15.16.17$^2$.18$^2$. 40. 5,1.8.13. 14. 19. 20. 23. 24$^2$. 25. 26.28. 6,2.11.19.24$^2$.25.7,15.16. 8, 1.2.3.9,18.11,1.6$^2$.7.8.22.23.24.25. 32. 12,1. 2$^2$.8.11.19.28.31. 13,1.10. *17,7*. 16.17$^2$.19. 14,3. 11.14.20. 21. 22. 23. 28. 15,2. 5. 19. 16,16. 21.17, 19$^2$.18,1.5.12. 18. 19,3.8. 9$^2$. 20,11. 13.14. 16. 21,5. 21. 22,19. 29. 23,7. 20.25,16.18. 26,2.12.18.19. 27,1.3. *8.28,58.29,28.31,12.32,46*.9.*31,1*. 14. 15. 16—28. 21. 28,1$^2$.2. 10. 12. 15.*45*$^2$.29.32.33.42.60.61. 29,1$^2$. 8. 19.22$^2$.23.26. 30,1.7.8.31,7. *34,12*. 9.11$^2$.13.18.28.30. 32,4.27.44. 45$^2$. 33,3.12. 34,1.2$^2$ ‖ Jos 1,3.16.18.2, 3.9.13.18.23. 24$^2$. 3,7.11.13.15. 17. 4,1.10.11.14$^2$.18.24$^2$. 5,1.4.5.6.8.6, 5. 21. 22.*23.25*. 23. 7,3$^2$. 15.*24*. 23. 25.8,1.13.16. 24. 25.*26*. 25. 34. 35. 9,1.9.*10*.18. 19$^2$. 24$^2$. 10,6.9. 21.24. 28.*30,32.35.37*$^2$.37.*39*.39.40$^3$.41. 42. 11,10. 11$^2$. 12$^2$. *17*. 13. 14$^2$. 16$^3$. 18.23.12,24.13,2.4.6.12.30. 15,32. 16,9.18,1.*22,12*.20,9. 21,26.33.37. 38. 41. 42. 22,2. 18. 20. 23,3. 6. 14. 15$^2$.24,1.2.*27*.18.27.31 ‖ Jud 1,25. 2,4.7.10. 3,1$^2$.19. 29. 4,13$^2$. 15$^2$. 16. 5,31. 6,9. 13$^2$. 37.39.40. 7,8. 14. 18. 21.23.34. 8,27.34. 9,1. 2. *3*. 3. 6. 14. 25.44.46.*47*. 49.51.57. 10,8. 11,11. 20.21$^2$.22.24. 12,4. 13,4.7.23. 16,2$^2$. 17.18$^2$. 30. 18,10. 31. 19,19. 20.25. 30. 20,1.2.8.11.16.17.25.26.35.37. 44.*46*. 48$^2$. 21,11.13 ‖ 1S 1,11.28. 2,13. 22.23.28.29. 32. 35. 36. 3,11. 12.18.20.4,5.13.5,8.*11*. 6,18. 7,2.3. 5.16. 8,10. 21. 9,20. 10,9.11.18. 20. 24.25. 11,1.2$^2$.4.15. 12,1.7. 18. 19$^2$. 20. 13,20.22. 14,7.24.34.36.40. 52. 15,3. 6. 8. 9. 11. 17,46.47. 18,5. 29. 19,1.7.18.24. 20,31. 22,2.4. 11. 23, 8.14.25,1.7.15.16.17.21.27,11. 28, 2. 3. 4. 20. 29,1. 30,6. 16.18.19.20. 22.31,6.12$^2$ ‖ 2S 1,9. 11. 2,23.28. 29. 30. 32. 3,12. 18. 19$^2$. 21. 25. 29. 31.32.34.35$^2$. 36. 4,7. 5,1. 3.5. 8.17. 6,1.11.12.19.7,9.21. 8,4.9.14.15. 9,

7.10,7.17.19.11,1.9.18.*19*.22.12,
12.29.13,9$^2$.21.*14,12*.27.29.30.32.
33.37.14,7.20.15,2.4.11.24.35.36.
16,6.11.21$^2$.22.23.17,2.3$^2$.4.10.11.
13.18,5.8.31.19,5.9.10.12.14.15.
29.40.42.43.20,2.12$^2$.13.22.23.22,
1.23.23,5 ‖ 1R 1,9.20.39.40.49.2,
2.3$^2$.15.44.3,13.28.4,1.7.11.5,1.7.
10.14.15.22.24.6,7.10.12.22$^2$.29.
7,1.9.14$^2$.40.45.47.48.51.8,1.2.
4.14.*55*.22.37.38.39.40.43.54.
60.66.9,1.3.8.9.19.20.10,2.3.4.13.
11,13.15.16.25.34.36.38.39.42.12,
1.7.16.18.20$^2$.21.23.13,11.32.14,
13.18.23$^2$.26.30.15,6.12.14.16.*32*.
18.20$^2$.22.23.29$^2$.33.16,7.11.12.
13.16.18,5$^2$.18.21.24.30.36.39.19,
1$^2$.18.20,1.6.8.13.15.28.22,17.22.
23 ‖ 2R 3,6.19.4,3.4.13.6,24.7,15.
8,4.6$^2$.19.9,7.8.10,9$^2$.11.17.18.19.
21.33.11,1.18.19.20.12,3.5.10.14.
19$^2$.13,3.14,14$^2$.21.15,16$^2$.18.20.
16,4.*17,10*.15.17,10.13.16.23.37.
39.18,12.13.15.19,4.19.20,13$^2$.
15.17.11,12.21,24.22,13.16.23,1.
2.3.4.8.19.20.21.24.26.24,13$^2$.14$^2$.
16.25,9$^2$.10.14.16.23.26.29 ‖ Jes 1,
5.25.2,2.12$^2$.13$^2$.14$^2$.15$^2$.16$^2$.4,3.
5$^2$.6,3.7,22.23.24.8,7$^2$.9,4.10,12.
14.23.13,5.7.15.14,7.9.18.26$^2$.15,
2.18,3.19,8.10.21,2.9.16.22,3$^2$.24.
23,9$^2$.17.24,7.10.11.25,7$^2$.8$^2$.26,
12.14.15.27,9$^2$.28,8.22.29,7.*8*.20.
30,18.25$^2$.32,13.20.34,2$^2$.4.36,1.
37,17.18.20.38,13.15.17.20.39,2$^2$.
4.6.40,4.5.6.17.43,9.44,11.45,7.
22.23$^2$.25.49,11.26.51,3.13.20.52,
5.10$^2$.54,5.17.55,1.56,2.6.9.57,5.
60,7.14.61,2.11.9.62,6.63,9.64,5.
65,2.5.66,2$^2$.10$^2$.16.18.20.23 ‖ Jer
1,7$^2$.14.15$^2$.16.17.18.2,3.20$^2$.24.
34.3,6$^2$.7.8.13.17.4,20.27.29$^2$.5,6.
19.7,2.10.13.15$^2$.25.27.*16,10.26,*
*15.25,30.34,6.36,11.16.17.18.24.*
*43,1.51,60.61*.8,16.9,3$^2$.24.25$^2$.10,
14.*51,17*.14.11,6.8.12,1.4.9.11.12.
14.13,11$^2$.12$^2$.13$^2$.14,22.16,10.*32,*
*42*.16.17.17,3.13.24.18,19.23.19,
3.8.*49,17*.14.15.15.*35,17.36,3.31.*
*41,11.44,2*.20,4.5$^4$.7.8.21,14.22,
20.22.23,9.25,1.*2.2.35,17*.4.9$^2$.11.
13$^3$.15.17.19.20$^3$.22$^2$.23.24$^2$.25$^3$.
26$^2$.29.30.26,2$^2$.8$^2$.9.11.12$^2$.17.18.
27,6.7.16.20.28,3.4.5.7.11$^2$.14.29,
6.*16.25*.20.25.31.30,2.6$^2$.13.16.
20.31,30(29).36(35).37(36).32,
12.17.19.23$^2$.27$^2$.32.39.42.33,5.9$^3$.
18.*35,19*.34,1.7.*44,2*.8.10.35,3$^2$.7.
8.15.18.36,2$^2$.4.*11*.6.10.12.14.16.
20.21.23.28.32.37,10.21.38,1.4.9.
22.23.27.39,6.40,1.4.5.7.*42,1.8*.
11.12.15.41,3.9.10.*16*.10.12.13$^2$.
14.42,2.4.17.43,1$^2$.5.6.44,1,4.11.
15.17.20.*24*.20.24$^2$.*26*.26.27.28.
45,4.5$^2$.47,4.48,8.17.24.37$^2$.38.50,
7.10.13.14.*29*.23.27.32.37.51,3.7.
17.24.25.28$^2$.41.43.49.60.52,10.
13$^2$.14$^2$.17.18.20.23.30.33 ‖ Ez 3,
7.10.5,4.9.10.14.*36,34*.6,11.13$^3$.
7,3.*8*.12.13.14.17.18.8,10.9,4.6.8.
11,18$^2$.24.12,16.19.22.23.24.28.
13,18$^2$.14,6.22.23.15,3.16,15.22.
23.15,3.16,15.22.23.30.31.36.37$^4$.
43.44.17,9.21.23.24.18,4.11.13.
14.19.21.22.24.31.20,26.28.40.
43.21,3$^2$.4.9.10.12$^2$.15.20.22,2.
23,23.29.24,4.26,11.27,5.9.12.*18*.
22.28,3.13.18.19.29,4.*5*.6.7$^2$.18.
30,8.31,4.6.8.9.12.13.14$^2$.*16*.16.
32,4.8.12.13.15.16.31.33,13.16.
29.34,6$^2$.21.35,12.14.36,5.10.37,
11.38,4.6.39,4.11.13.17.21.25.26.
40,4.41,17.19.43,11$^2$.12.44,5.7.9.
13.21.30.31.45,22.47,9$^2$.12.48,13.
20 ‖ Hos 2,13.4,3.7,2.6.7.9,1.4.8.
15$^2$.12,2.9.13,15.14,3 ‖ Joel 1,5.
12.19.2,6.3,1.4,2.11.12 ‖ Am 2,8.
3,1.2.7,10.8,7.8.10$^2$.9,5 ‖ Ob 15.
16 ‖ Jon 2,4 ‖ Mich 1,5.3,9.4,5.13.
5,10.7,19 ‖ Nah 3,7.10.12 ‖ Hab 2,
5$^2$.8.20 ‖ Zeph 1,4.8.9.11$^2$.18$^2$.2,3.
11.14.3,8.19 ‖ Hag 1,11.2,4.7$^2$.12.
14.17 ‖ Zach 1,11.2,17.4,14.5,3$^2$.
6;5.7,5.14.8,10.12.17.10,4.11,10.
12,3.4.6.9.14.14,2.5.9.10.12.14.
16.19.21$^2$ ‖ Mal 2,17.3,10.12.19.
22 ‖ Ps 2,12.3,8.5,6.12.6,9.11.9,
2.15.18.10,4.5.12,4.14,4.16,3.18,
1.23.20,4.6.22,8.15.18.24$^2$.28$^2$.
30.23,6.25,3.5.10.26,7.27,4.31,
24.25.32,3.6.11.33,6.8$^2$.13.14.15.
34,11.21.23.35,10.28.37,26.38,7.
10.13.39,6.12.40,17.41,4.8.42,4.
8.11.44,9.16.18.23.45,9.14.47,2.3.
8.48,3.49,2$^2$.50,10.11.52,3.6.56,2.
3.6$^2$.57,6.*12*.59,6$^2$.63,12.64,9.10.
11.65,2.6.66,1.4.16.67,3.69,20.
70,5.71,8.14.15.24.72,11$^2$.15.17.
19.73,14.27.28.74,3.8.17.22.76,6.
10.12.78,38.51.80,13.82,5.83,12.
19.85,3.4.86,3.9.88,18.89,8.17.41.
42.43.48.51.90,9.92,8.10.94,4.15.
95,3.96,1.4.5.9.12.97,5.6.7$^2$.9$^2$.98,
3.4.*100,1*.99,2.101,8$^2$.102,9.103,
2.21.22.104,11.20.105,16.35.36.
106,2.46.48.107,18.108,6.111,7.
113,4.115,17.116,11.12.117,1$^2$.
118,10.119,6.14.86.97.104.118.
119.128$^2$.133.160.168.172.128,
1.132,1.134,1.138,4.140,3.143,
2.12.145,9.10.13.20$^2$.21.146,6.
148,2$^2$.3 ‖ Prv 1,13.17.19.25.30.
2,9.19.3,9.6,29.31.35.7,12.26.
8,8.16.36.10,12.12,21.13,16.15,
15.16,2.5.11.33.17,8.19,7.20,8.
27.21,1.2.26.23,17.24,3.27,7.29,
11.12.30,4.5.31,5.8.21 ‖ Job 1,
5.10.12.2,11.8,12.13.9,28.12,10.
13,27.14,14.15,20.16,7.19,19.20,
22.26.21,33.27,3.28,21.24.33,
11.13.29.34,15.36,25.37,3.7$^2$.24.
38,7.39,8.40,11.12.41,3.26$^2$.42,
10.11$^2$ ‖ Cant 4,14$^2$.7,14.8,7 ‖
Ruth 1,19.2,21.3,11.16.4,7.9$^2$.
11 ‖ Thr 1,2.3.4.6.8.10.11.12.13.
15.18.21.22.2,2.5.15.16.19.*4,1*.3.
3.14.46.3,60$^2$.61.62 ‖ Eccl 1,7.8.9.
13.14.16.2,5.18.20.23.13.14.17.4,
1.4$^2$.15.5,15.16.18.6,7.7,2.23.8,3.
9.17.9,1$^2$.4.9.11,8.9.12,4.13.14$^2$ ‖
Esth 1,8.13.16$^2$.17.22.*3,13*.22.2,
3.13.15.3,1.6.13.4,1.7.11$^2$.16.5,11.
6,13.8,11.9,2.20.*30*.24.26.27.29 ‖
Dan 1,4.15.20.8,5.9,6.12.13.14.
11,17.36.37.12,1.7.10 ‖ Esr 1,6.
11.2,58.64.4,5.8,22$^2$.34.35.9,13.
10,3.8.9$^2$.12.44 ‖ Neh 3,38,4,10.5,
13$^2$.6,16$^2$.7,60.66.8,1.3.5$^3$.6.9.12.
17.9,5.25.32.33.10,30.32.36.38.
11,6.18.13,3.8.18.20.26.27 ‖ 1Ch

1,23.33. 2,4.23.5,10.6,45.7,8.11.
40. 8,38.40. 9,9. 29. 10,7. 11.12.
11,1. 3. 6.10.12,16$^{2}$. 39$^{3}$. 13,4$^{2}$. 5.
*15,3*.14.14,8$^{2}$.17.16,23.25.26.36.
43.17,8.10.19$^{2}$.18,4.9.13.14.19,8.
17.21,5.23,2.26.25,5.6.7.26,8.11.
26.27,31.28,1$^{2}$.4.8$^{2}$.9.20.29,10.17.
20.23.24.25$^{2}$.26.30$^{2}$ ‖ 2Ch 2,13$^{2}$.
16.4,16.18.19.5,1$^{2}$.2.3.5.11.6,3.
12.*13*.28.29.31.33. 7,11.17.22.8,4.
*6*.6$^{2}$.7.16.9,1.2.12.30.10,1.7.16.
11,3.12,15.13,9.14,7.13$^{2}$.15,5.9.
15.17.16,4.6.17,5.10.*20,39*.18,7.
16.21.20,3.15.27.21,2.4.7.17.18.
22,1.10.23,3.10.16.17.20.21.24,
2.7.10.23.25,24.26,1.28,4.29,16.
18$^{2}$.19.24.32.34.30,1.4.14.19.22.
23.25.31,1$^{2}$.32,4.5.7.9.15$^{2}$.21.23.
31.23.33,8.25.34,12.24.29.30.32.
34,33$^{3}$.35,16.20.25.36,14.21.23.

**וְכָל־** Gn 2,1.5.6,5.7,1.14$^{4}$.8,19.
13,1.17,27.20,7.23,17.24,10.26,
15.30,32.35.40.31,21.34,23.35,6.
37,35.39,4.41,57.45,10.11.46,1.6.
7.32.47,1.50,14 ‖ Ex 1,6.22.10,13.
11,8.12,30.44.48.13,12.13.15.18,
14.22.26.20,3.18.22,9.27,19.32,
13.34,19.30.31.35,10.22.23.25.
26.38,20 ‖ Lev 2,11.13.3,17.6,16.
23.7,9$^{2}$.10.26.11,25.33.34.41.15,
4.9.10.15,12.17.19.21.22.24.26.
27.16,17.29.*23,28*.17,15.22,10.
13.23,30.27,25.30.32 ‖ Nu 3,36.4,
16.5,2.9.6,3.8,20.11,32.13,32.14,
23.29.16,6.11.*16*.33.34.18,12.19,
14.21,33.23,6.27,2.21.30,5.*12*.14.
31,13.17.20$^{4}$.32,26.36,8 ‖ Dt 2,32.
*3,1*.3,7.10.13.4,49.5,14.7,15.10,
14.12,17.13,12.14,6.17,13.21,5.
21.28,33.61 ‖ Jos 1,2.3,1.17.5,1.5.
6,17.24.7,24.*10,15.29.31.34.36.*
*38*.8,3.5.11.14.15.21.33.9,11.10,2.
5.7.*11,7*.11,4.12,1.13,2.5.9.11.
16.17.21.25.30.19,8.23,4 ‖ Jud 3,
3.29.6,33.7,1.*9,48*.7.12.18.8,12.9,
6.34.13,14.16,31.20,26.21,11 ‖ 1S
1,21.2,33.5,5.11,15.13,4.7.14,20.
25.52.15,9.17,11.19.18,16.22.19,
24.22,1.2$^{2}$.6.16.28,20 ‖ 2S 3,23.36.
37.4,1.6,2.*15,30.16,14.17,22*.5.
15.12,31.13,31.36.15,16.17.18$^{3}$.
22$^{2}$.23$^{3}$.24.16,6.15.18.*17,14*.17,
24.18,4.5.13.17.19,15.41.42.20,
7.14.15.23,5.24,7 ‖ 1R 1,41.4,
10.12.6,22.7,5.25.8,5.14.62.*65.*
*16,17*.63.10,15.24.11,16.41.*14,*
*29.15,7.23.31.16,14.22,39*.12,
3.12.15,27.19,18.20,4.8.22,10.12.
19.39 ‖ 2R 3,19$^{3}$.21.25$^{3}$.5,15.8,
9.21.23.*10,34.12,20.13,8.12.14,*
*28.15,6.21.26.31.36.21,17.23,*
*28.24,5*.9,14.10,11.19.11,14.16,
15.20,20.23,2$^{3}$.24,14.25,1.4.5 ‖ Jes
1,5.5,28.9,16.13,7.15.18,6.21,9.
29,7.33,20.34,1.4.12.40,4.6.42,15.
44,23.28.45,12.13.46,3.10.54,12.
13.17.55,12.58,3.6.62,2.6.63,3.64,
10 ‖ Jer 2,4.4,24.25.26.9,3.25.10,
20.21.17,20.22.20,6$^{2}$.26,7.*8*.16.
19.21.28,1.6.30,16$^{2}$.31,24(23).25
(24).40(39)$^{2}$.34,1.*39,1*.1$^{2}$.10.36,9.
12.24.39,3.40,13.*41,11.16.43,4.5*.
42,1.43,2.4.44,15$^{2}$.48,37.49,13.26.
29.50,30.33.51,47$^{2}$.52,4.7.8 ‖ Ez 7,
17.8,10.10,12.11,15.12,10.14.16,
57.17,18.20,28.21,3.12.23,23.27,
21.27.34.29,18.30,5.31,15.18.32,
20.22.24.26.29.30.31.32.35,8.15.
37,16.38,6.7.9.*39,4*.13.20$^{2}$.39,20.
43,11$^{3}$.44,29.30 ‖ Hos 10,14 ‖ Joel
4,18 ‖ Am 2,3.8,10.9,12.13 ‖ Mich
1,7$^{5}$.5,8 ‖ Nah 1,4.5.3,10 ‖ Hab 2,8.
*17*.19 ‖ Zach 5,3.14,15 ‖ Mal 3,19 ‖
Ps 20,5.33,4.51,11.69,35.75,4.11.
78,14.88,8.96,12.102,16.103,1.
107,27.42.119,151.135,6.139,3.
148,7.9$^{2}$.10.11$^{2}$ ‖ Prv 3,15.17.4,
26.5,21.8,11.19,6.20,1.3.21,5 ‖ Job
28,10.31,4.33,1.34,21.27.40,20.
42,11$^{2}$ ‖ Ruth 4,9 ‖ Esth 1,20.3,2.
5,13.14.9,3.10,2 ‖ Dan 8,4.9,11 ‖
Esr 1,4.6.2,70.3,8.11.6,21.8,25.10,
5 ‖ Neh 5,16.7,73.9,6$^{3}$.10,29.32.
34.12,47.13,12.15.16 ‖ 1Ch 4,33.
9,1.10,6.11,4.12,32(33).13,6.8.15,
27.28.16,32.20,3.22,15(14).28,9.
21.29,2.24 ‖ 2Ch 1,3.4,4.5,6.6,3.
28.7,4.5.6.8.*12,1*.9,14.20.10,3.12.
16.13,4.15.15,2.18,9.11.18.19,
10.20,13.18.21,9.23,5.6.8.13.24,
10.23.25,24.26,20.27,7.28,14.15.
26.29,28.29.31.36.30,2.25.32,9.33.
15.19.34,7.30$^{2}$.35,18$^{2}$.24.36,19$^{2}$.

**בְּכָל־** Gn 9,16.17.19,17.23,17.24,
2.30,32.41.31,6.39,5.41,19.29.44.
46.54.57.45,8.26.47,13.17 ‖ Ex 5,
12.7,19.21.8,12.13.9,9.14.16.22.
24.25.10,15.22.12,6.13,7.18,22.
*26*.20,24.31,5.34,3.10.35,33.40,
38 ‖ Lev 5,2.7,19.21$^{2}$.11,27.31.34.
43.44.12,4.13,48.49.*53.57*.15,22.
16,2.18,24$^{2}$.22,4.5.23,21.25,9 ‖ Nu
12,7.16,26$^{2}$.18,31.21,25.35,23 ‖
Dt 1,31.4,7.29.*10,12.26,16.30,2.*
*10*.5,30.6,5.*30,6*.7,15.10,12.*11,22.*
11,13.*13,4*.12,13.15$^{2}$.20.14,29.15,
10.16,4.15.18.18,6.19,15.22,6.26,
11.28,20.40.52$^{3}$.55.64.30,1 ‖ Jos
2,22.6,27.17,16.22,5$^{2}$.23,14.24,3.
17 ‖ Jud 6,35.7,24.20,6.12 ‖ 1S 4,
8.5,11.7,3.10,24.11,7.*27,1*.12,20.
*24*.13,3.14,47.22,14.15$^{2}$.22 ‖ 2S
6,14.7,7.8,14.14,19.25.15,10.*19,*
*10.20,14.24,2*.21,5.24,8 ‖ 1R 2,4.
*8,48*.5,1.4$^{2}$.11.8,23.58.9,7.14,8.15,
3.16,26.18,20.22,43 ‖ 2R 5,15.10,
21.31.32.17,5.9.11.20.22.18,35.
21,21.22,2.23.3.25 ‖ Jes 5,25.*9,11.*
*16.20.10,4*.9,11.11,9.*65,25*.12,5.
15,2.19,14.36,20.40,2.63,9 ‖ Jer 3,
10$^{2}$.7,23.8,3.10,7.17,3.24,7.9.29,
13.18.30,11.*46,28*.31,37(36).32,
41.40,11.44,26 ‖ Ez 5,11.14,11.16,
24.31.43.47.51.17,21.20,40.43.
21,17.23,7.25,6.31,12.32,25.34,6.
44,24.45,1.17 ‖ Hos 7,10.13,10 ‖
Joel 2,12 ‖ Am 4,6.5,16.8,3.9,9 ‖
Nah 2,11 ‖ Zeph 3,14.19 ‖ Hag 2,
13 ‖ Zach 4,10.5,6.13,8 ‖ Ps 6,7.8.
7,12.8,2.*10*.9,2.10,5.19,5.34,2.45,
17.18.62,9.67,3.77,13.78,32.82,8.
86,12.88,10.90.14.91,11.96,3.103,
22.105,2.7.21.31.106,3.111,1.119,
2.10.20.34.58.69.145.138,1.143,
5.145,2.13.17$^{2}$ ‖ Prv 3,5.6.31.5,
14.19.6,14.14,23.15,3.17,17.18,
1 ‖ Job 1,11.22.*2,10*.12,9.27,10.
42,15 ‖ Eccl 1,3.2,11.19.22.3,13.
5,17.7,28.9,8 ‖ Esth 1,16.*8,5.9,20.*
20.2,3.3,6.14.*8,13*.5,13.8,11.12.*9,*

*2*.9,4.5.21.*27*.28 ‖ Dan 1,4.17$^{2}$.20. 9,7 ‖ Esr 1,1 ‖ Neh 5,18.8,15.11, 20 ‖ 1Ch 12,33(34).37(38). 13,8. 14,17.16,9.14.24.17,6.21,4.12.22, 15(14).28,21 ‖ 2Ch 6,14.38.7,20. 9,26.11,13.15,6.12.15.16,9.17,2. *19*,*5*.9.19.22,9.28,24.30,5.6.31,18. 19.20.21.32,14.30.33,14.34,7.31. 36,22.

**וּבְכָל־** Gn 1,26.28. 7,21.8,17. 9,2. 10.41,54 ‖ Ex 1,14.7,29.8,20.9,11. 12,12.14,4.*17*.31,3.*35*,*31*.34,19 ‖ Lev 18,23 ‖ Nu 21,25 ‖ Dt 4,29.*10*, *12*.*26*,*16*.*30*,*2*. 6,5.*30*,*6*.22. 11,13. *13*,*4* ‖ Jos 12,5.22,5.*23*,*14* ‖ Jud 7, 22.11,26.14,3 ‖ 1S 14,15 ‖ 2S 17, 12 ‖ 1R 2,4.*8*,*48* ‖ 2R 20,13.23,3. 25 ‖ Jes 39,2.49,9 ‖ Jer 10,7.15,13. 32,41.33,12.51,52 ‖ Ez 5,11.7,18. 27,22.27.31,12 ‖ Am 5,16.17 ‖ Mal 1,11 ‖ Ps 135,9 ‖ Prv 4,7 ‖ Job 31, 12 ‖ Esth 2,11.4,3.*8*,*17*.8,17 ‖ Neh 9,10.10,1.13,6 ‖ 1Ch 5,16.29,2 ‖ 2Ch 6,38. 11,12. *28*,*25*. 15,12.15. 21,14.31,21.34,31.

**כְּכָל־** Nu 9,3.12.30,3 ‖ Dt 9,10.17, 14.18,7.26,13.31,5 ‖ Jos 1,7.8. 8, 34 ‖ Jud 8,35.10,15.16,17.20,10 ‖ 1S 8,5.8.20.11,10.25,9 ‖ 1R 8,39 ‖ 2R 7,13$^{2}$.17,13.22,13.23,19 ‖ Jer 21,2.37,12.*38*,*27*.42,5 ‖ Ez 25,8 ‖ Ps 39,13 ‖ Esth 3,12.8,9 ‖ Dan 9, 16 ‖ 1Ch 29,15 ‖ 2Ch 2,15.6,30.34, 21.

**וּכְכָל־** Nu 9,3.

**לְכָל־** Gn 2,20. 18,26. 20,8. 24,20. 40,20.41,55.42,6.45,8.9.15 ‖ Ex 1, 22.12,16.21.42.26,2.*36*,*9*.27,3.28, 38.35,24.29.36,7 ‖ Lev 7,10.24.11, 26.42.13,12.14,54.16,16.21.22,18. 25,10 ‖ Nu 4,27.31.*33*.*5*,9.*18*,*8*.10, 25.11,13.14,29.35.15,26$^{2}$.16,22. 18,7.9.11.15.19,11.27,16.32,15 ‖ Dt 3,13.21.7,19.17,3.19,15.20,15. 22,3.23,19.24,5.28,26.32,46.34, 11 ‖ Jos 9,21.10,25.21,40.23,2.3 ‖ 1S 2,14.22.4,1.18,14.19,5.20,6. 23,20 ‖ 2S 6,19$^{2}$.8,15.13,23.15,6. 14.19,3.21 ‖ 1R 1,19.*25*.3,15.6,38. 8,38.9,11.10,20.29.11,8.28.18,30. 20,7.10 ‖ 2R 16,10.17,46.18,21. 19,11.21,3.5.14 ‖ Jes 25,6.36,6.37, 11.56,7.66,24 ‖ Jer 1,15.11,12.15, 10.23,15.25,31.29,4.26.48,39.49, 32 ‖ Ez 5,10.12.16,25.33$^{2}$.63.17, 21.20,6.*15*.31.22,4.26,17.34,5.*8*. 38,21.44,5.9.45,6 ‖ Hab 1,10 ‖ Zach 12,2.3 ‖ Mal 2,9 ‖ Ps 21,9. 25,18.59,9.71,18.86,5.103,3$^{2}$.6. 105,36.109,11.111,2.10.116,14. *18*.119,63.96.136,25.145,14$^{2}$.16. 18.147,20.148,14.149,9 ‖ Prv 14,15 ‖ Job 30,23 ‖ Thr 2,15.3, 14 ‖ Eccl 3,1.17.4,8.16.7,21.8,9 ‖ Esth 1,3.5.2,18.3,14.*8*,*13*.10,3 ‖ Dan 9,16 ‖ Esr 6,20.10,14 ‖ Neh 8, 9.11.13.11,24 ‖ 1Ch 6,33.13,1.16, 3.18,14.22,5(4).17(16).23,28.26, 32.27,3.28,14$^{2}$.21$^{4}$.29,1.21 ‖ 2Ch 1,2$^{2}$.17.6,29.7,21.8,15.9,19.11,23. 23,19.25,5.26,14.28,15.29,24.31, 16.18.19.32,28.33,3.4.8.35,3.7.13.

**לְכוּל־** (יתיר ו׳) Jer 33,8.

**וּלְכָל־** Gn 1,30$^{2}$ ‖ Ex 10,23.35,21 ‖ Lev 11,46.22,18 ‖ Nu 18,9 ‖ Dt 7, 18.11,3.19,15.29,1.*34*,*11* ‖ 1S 1,4. 30,31 ‖ 2S 9,9.17,16.19,9 ‖ 1R 1,9. 6,38.8,50 ‖ 2R 21,8 ‖ Jes 38,16 ‖ Jer 20,4.42,8 ‖ Ez 44,5 ‖ Prv 4, 22 ‖ Job 28,3 ‖ Esth 6,13 ‖ Dan 9, 7 ‖ Esr 3,5.7,28.8,21 ‖ Neh 9,32 ‖ 1Ch 16,40.23,29.28,1.12.13$^{2}$.29, 5 ‖ 2Ch 28,23.31,19.33,22.

**מִכָּל־** Gn 2,2.3.3,14.6,19.21.7,15. 16.8,17.14,23.37,3.4.48,16 ‖ Ex 9, 4.18,11.21.25.19,5.33,16 ‖ Lev 4, 13.22.5,17.7,14.11,3.32.34.16,34. 22,3.25.27,28 ‖ Nu 5,6.18,29.31, 30 ‖ Dt 7,7.8.14.10,15.12,5.10.18, 5.6.25,19.28,14.30,3 ‖ Jos 21,42. 23,1 ‖ Jud 20,34.21,5 ‖ 1S 2,28.3, 17.19.9,2.21.10,19.23.14,39.18,6. 24,3.25,21.22.26,24 ‖ 2S 4,9.7,1. 11.8,11.19,8 ‖ 1R 1,29.5,4.11.14.7, 27 ‖ 2R 13,11.*14*,*24* ‖ Jes 51,18$^{2}$. 66,20 ‖ Jer 29,14.32,37.33,8.40, 12.43,5.49,5 ‖ Ez 15,1.18,21.28. 30.34,12.36,24.25.29.44,6 ‖ Zeph 3,10 ‖ Zach 14,16 ‖ Ps 7,2.31,12. 39,9.54,9.119,99.101.121,7.135, 5 ‖ Prv 4,23 ‖ Job 1,3 ‖ Cant 4,10 ‖ Thr 1,2 ‖ Eccl 2,10$^{3}$ ‖ Esth 2,17$^{2}$. 3,8.4,13 ‖ Esr 1,3.4 ‖ Neh 4,6.12, 27.13,30 ‖ 1Ch 18,11.19,10.22,9 (8).29,3 ‖ 2Ch 2,4.9,21.11,13.21. 23.14,4.15,8.20,4.23,2.24,5.31,1. 34,33.36,23.

**וּמִכָּל־** Gn 6,19.32,11 ‖ 2S 6,21 ‖ Jer 29,14 ‖ Ez 36,25 ‖ Ps 34,5.7. 18 ‖ 1Ch 28,5 ‖ 2Ch 34,9.

**[כֻּלָּךְ] כֻּלֵּךְ** *suff.* Mich 2,12.

**כֻּלָּךְ** *f.* Jes 22,1 ‖ Cant 4,7.

**כֻּלֵּךְ** Jes 14,29.31.

**כֻּלּוֹ** Gn 25,25 ‖ Ex 14,7.19,18 ‖ Lev 13,13 ‖ Jes 1,23.9,8.16 ‖ Jer 6,13$^{2}$ ‖ Mal 3,9 ‖ Ps 29,9.53,4 ‖ Prv 24,31.30,27 ‖ Job 21,23.

**כֻּלֹּה** K., **כֻּלּוֹ** Q. 2S 2,9 ‖ Jes 15,3. 16,7 ‖ Jer 2,21.8,6.10$^{2}$.15,10.20,7. 48,31.38 ‖ Ez 11,15.20,40.*36*,*10* ‖ Hos 13,2 ‖ Nah 2,1 ‖ Hab 1,9.15.

**וְכֻלּוֹ** Nu 23,13 ‖ Cant 5,16.

**כֻּלָּהּ** Gn 13,10 ‖ Ex 25,36.*37*,*22* ‖ Jes 48,6 ‖ Jer 6,13,19.50,13 ‖ Ez 29,2.35,15 ‖ Am 8,8.9,5 ‖ Nah 3, 1 ‖ Zach 4,2 ‖ Ps 139,4 ‖ Job 34, 13.38,18.

**כֻּלָּא** K., **כֻּלָּהּ** Q. Ez 36,5.

**כֻּלָּנוּ** Gn 42,11 ‖ Ex 12,33 ‖ Nu 17, 27 ‖ Dt 5,3 ‖ 2S 13,25 ‖ Jes 53,6.59, 11.64,5$^{2}$.7.8 ‖ Neh 4,9.

**וְכֻלָּנוּ** 2S 19,7.

**לְכֻלָּנוּ** Mal 2,10 ‖ Prv 1,14.

**מִכֻּלָּנוּ** 2R 9,5.

**כֻּלְּכֶם** Dt 1,22.4,4.29,9 ‖ Jos 8,4 ‖ Jud 20,7 ‖ 1S 22,8 ‖ Jes 48,14.50, 11 ‖ Jer 2,29 ‖ Ez 22,19 ‖ Ps 62,4. 82,6 ‖ Job 13,4.16,2.27,12.

**וְכֻלְּכֶם** Jes 65,12.

**לְכֻלְּכֶם** 1S 22,7$^{2}$.

**כֻּלָּם** Gn 43,24 ‖ Nu 13,3.16,3 ‖ Jos 8,24.11,6 ‖ Jud 7,16 ‖ 1S 22,11.26, 12 ‖ 1R 22,28 ‖ 2R 19,25 ‖ Jes 7, 19.14,10.18.31,3.37,36.41,29.42, 22.43,14.44,9.11.45,16.49,18.*60*, *4*.18.50,9.56,10$^{2}$.11.57,13.60,6. 21 ‖ Jer 5,16.6,28$^{2}$.9,1.10,9.23,14.

כלמה לעולם מדרך גנאי, והבשת לפעמים מדרך השבח, מצד הענוה (רד"ק); בערבית הוראת הפעל פציעה (פֿערוואונדען, טרעפּפֿען, פֿערלעטצען), וקרוב אל כלף, ויש מחברין אותו עם כלה, כקורבת בוש עם יבש; ונראה יותר שהוא קרוב אל כלא, וטעם תִּכָּלֵם (במדבר י"ב י"ד) כמו תִּכָּלֵא, וכה"א וַתִּסָּגֵר מרים; בשופטים י"ח ז' ואין מכלים דבר כמו מַכְלִיא מִדָּבָר (ע' פסוק י'), ובדה"ב ל' ט"ו והלוים נכלמו, כלומר נבדלו מן העם והתבודדו להתקדש.

וְנִכְלַמְתְּ [נִכְלַם] *Ni. 2 perf. f.* Jer 22,22‖Ez 16,54.61.

נִכְלַמְתִּי, נִכְלַמְתִּי *1 perf.* Jes 50,7‖Jer 31,19(18).

וְנִכְלַמְתִּי Esr 9,6.

נִכְלְמוּ *3 perf. pl.* Jes 45,16 ‖ Ez 43,11‖2Ch 30,15.

נִכְלָם *pt.* Ps 74,21.

נִכְלָמִים *pl.* 2S 10,5‖1Ch 19,5.

הַנִּכְלָמִים 2S 19,4.

הַנִּכְלָמוֹת [נִכְלָמָה] *pl. f.* Ez 16,27.

הִכָּלֵם *inf.* Jer 3,3.

וְהִכָּלֵם Jer 8,12.

וְהִכָּלְמוּ *imper. pl.* Ez 36,32.

תִּכָּלְמִי [תִּכָּלֵם] *2 impf. f.* Jes 54,4.

תִּכָּלֵם *3 f.* Nu 12,14.

תִּכָּלְמוּ *2 pl.* Jes 45,17.

יִכָּלְמוּ *3 pl.* Ps 69,7.

וְיִכָּלְמוּ Jes 41,11 ‖ Ez 43,10 ‖ Ps 35,4.40,15.*70,3.*

הִכְלִמוּ [הִכְלִים] *Hi. 3 perf. suff.* 1S 20,34.

הִכְלַמְנוּם *1 perf. pl. suff.* 1S 25,7.

מַכְלִים, מַכְלִם *pt.* Jud 18,7 ‖ Job 11,3.

הַכְלִים *inf.* Jer 6,15.

בְּהַכְלִים Prv 25,8.

וַתַּכְלִימֵנוּ *2 impf. suff.* Ps 44,10.

יַכְלִים *3 impf.* Prv 28,7.

תַּכְלִימוּנִי *2 impf. pl. suff.* Job 19,3.

תַכְלִימוּהָ Ruth 2,45.

מִכְלַל [מִכְלַל־ *cs.* perfectio, perfecta pulchritudo. Ps 50,2.

מִכְלוֹל Ez 23,12.*38,4.*

מִכְלוֹל] בְּמַכְלֻלִים *pl.* pulchritudines, merces pulchrae, vestes splendidae. Ez 27,24.

## כַּלָּה

sponsa; nurus.

כן נקרא ביחס אל החתן בעודה ארוסה, וביחס אל חמיה וחמותה גם אחרי הנשואין (וכן החתן); וטעם השם לרד"ק ע"ש שנשאה מין כלילא ועטרה (ובמשנה יוצאת בהינומא), או כעין השם שׁוּלַמִּית.

Jes 62,5 ‖ Jer 2,32.7,34. *16,9.25, 10.33,11* ‖ Mich 7,6 ‖ Cant 4,8.9. 10.11.12.5,1.

וְכַלָּה Joel 2,16.

כַּכַּלָּה Jes 49,18.

וְכַכַּלָּה Jes 61,10.

כַּלָּתְךָ, כַּלָּתֶךָ *suff.* Gn 38,24 ‖ Lev 18,15.

כַּלָּתֵךְ Ruth 4,15.

כַּלָּתוֹ Gn 11,31.38,11.16‖Lev 20,12‖Ez 22,11‖1Ch 2,4.

וְכַלָּתוֹ 1S 4,19.

כַּלָּתָהּ Ruth 1,22.2,22.

לְכַלָּתָהּ Ruth 2,20.

כַּלּוֹתֵיכֶם [כַּלּוֹת] *pl. suff.* Hos 4,14.

וְכַלּוֹתֵיכֶם Hos 4,13.

כַּלּוֹתֶיהָ, כַּלֹּתֶיהָ Ruth 1,7.8.

וְכַלֹּתֶיהָ Ruth 1,6.

כְּלוּלֹת] כְּלוּלֹתָיִךְ *pl. t. suff.* sponsalia: conditio sponsae (ante nuptias).

בא ברבים כשם המפשט שלא יתפרד, והטעם מצב ימי האריסות (ברויטשטאנד).

Jer 2,2.

——— v. ch. et n. pr. ———

## כָּלַם

*Ni.* pudere, pudore affici; *Hi.* conviciari; ignominia, iniuria, pudore afficere.

30,16 ‖ Ez 7,16.14,5.22,18.23,6. *12.* 7. 15. 23². *38,15.* 31,14. 32,12. 22.23.24. 25. 26. 30. 38,4². 5.8.11. 39,18.23 ‖ Hos 7,4.7 ‖ Am 9,1 ‖ Mich 1,2.3,7.7,2‖Nah 2,11‖Hab 2,6 ‖ Zeph 3,9‖Ps 8,8.67,4.*6.*104, 24.27.139,16 ‖ Prv 8,9.22,2 ‖ Job 1,5.17,7.10.34,19‖Cant 3,8‖Eccl 2,14.7,18.9,11 ‖ Esr 6,20.8,20 ‖ Neh 4,2.6,9.9,6‖1Ch 2,6.5,17.7,3. 9,22.12,22.21,3‖2Ch 18,27.

כּוּלָּם Jer 31,34(33).

כֻּלָּהֶם 2S 23,5.

וְכֻלָּם Ps 102,27‖Esr 10,16 ‖ 2Ch 25,12.

בְּכֻלָּם Eccl 11,8².

לְכֻלָּם Gn 11,6.45,22 ‖ 1S 6,4‖Jes 40,26‖Ez 37,22.24‖Hab 5,2 ‖ Ps 147,4‖1C 5,12.

מִכֻּלָּם Dan 1,19.

וּמִכֻּלָּם Ps 34,20.

שֶׁכֻּלָּם Cant 4,2.*6,6.*

כֻּלָּנָה Gn 42,36‖Prv 31,29.

לְכֻלָּהְנָה 1R 7,37.

כָּלַל] כָּלְלוּ (al. לְ) *3 perf. pl.* absolvere, perficere.

קרוב אל כּוֹל וכָלָה, ענינו השלמה, ויש במושגו הקפה ענולית, כי העגול הוא ציור השלמות, וכן יאמר הגרמני על השלמת דבר „אבּרונדען" והרוסי округля́ть, וכלל ופרט בדרז"ל ידוע; בארמית בא בבנין שַׁפְעֵל (שַׁכְלֵל), ומצוי במדרש ואגדה. יש מחברין לו גם הָתְפּקדו וכָלכלו דמ"א כ' כ"ז.

Ez 27,4.11.

## כָּלִיל

perfectus; prorsus; totum, universitas; holocaustum. Lev 6,15.16 ‖ Dt 13,17‖1S 7,9 ‖ Jes 2,18‖Ez 16,14.

וְכָלִיל Dt 33,10‖Ps 51,21.

כְּלִיל *cs.* Ex 28,31.*39,22*‖Nu 4,6‖ Jud 20,40.

וּכְלִיל Ez 28,12.

כְּלִילַת [כְּלִילָה] (נס"א) *f. cs.* Ez 27,3‖Thr 2,15.

וְהָכְלְמוּ [הָכְלַם *Ho. 3 perf. pl.* Jer 14,3.

הָכְלַמְנוּ *1 perf. pl.* 1S 25,15.

## כְּלִמָּה

ignominia, contumelia.

י״נ בישעיה ס״א ז׳: וכלמה ורק חלקם (המורי קורא יָרֹשׁוּ), ור׳ יוסף הלוי גורס וְלָכֶם יִתְּנוּ חלקם; י״נ באיוב כ׳ ג׳: ומוסר כְּלִמָּתִי אשמע.

Jer 51,51 ‖ Ps 69,8.109,29.

וּכְלִמָּה Jes 61,7 ‖ Ps 35,26.71,13 ‖ Prv 18,13.

בַּכְּלִמָּה Jes 45,16.

לִכְלִמָּה Jes 30,3 ‖ Ps 4,3.

כְּלִמַּת *cs.* Jer 20,11 ‖ Ez 34,29. 36,6.15.

כְּלִמָּתִי *suff.* Ps 44,16 ‖ Job 20,3.

וּכְלִמָּתִי Ps 69,20.

כְּלִמָּתֵנוּ Jer 3,25.

כְּלִמָּתֵךְ Ez 16,52².54.63.

כְּלִמָּתָם Ez 32,24.*25.30.*36,7.39, 26.44,13.

כְּלִמּוֹת *pl.* Mich 2,6.

מִכְּלִמּוֹת Jes 50,6.

## כְּלִמּוּת] וּכְלִמּוּת

שם המִפשט כמו כְּבֵדוּת, סִכְלוּת.

Jer 23,40.

## כֵּילַפָּה v. כֵּילַף] וְכֵילַפּוֹת *pl.*

mallei vel secures.

בארמית כּוּלְבָּא (וקרוב אל ´גלף וקלף) וכן באשורית.

Ps 74,6.

—מָה v. כַּמָּה—

## כָּמַה

desiderio confici.

כתרגומו רגיג, בערבית ובסורית יֵאָמר על כהיית האור, וכטעם כליון עינים; לד״ק הוא קרוב אל גָּמָא ומְגַמָּה.

Ps 63,2.

—v. n. pr.; כְּמוֹ v. מוֹ—

## כּוּמָז] וְכוּמָז

globulus, *coll.* globuli (aurei) conserti, *monile* (rad. כָּמַז).

מין תכשיט, ובערבית הוראתו עגילה, ע״ש תבניתו; לפירז״ל הוא מקשוטי בית הסתרים (דפוס בית הרחם), וקרוב אל כָּמַס.

Ex 35,22 ‖ Nu 31,50.

—conf. כָּמַס—

## כַּמֹּן

cuminum, *κύμινον.*

זה שם הצמח הידוע גם בערבית וכושית, ומלשונות בני שם בא ללשונות בני יפת.

Jes 28,27.

וְכַמֹּן Jes 28,25.27.

## מִכְמַן°

thesaurus.

דבר הכבוש והטמון, מן כמן בארמית.

בְּמִכְמַנֵּי [מִכְמַנִּים *pl. cs.* Dan 11,43.

## כָּמַס] כָּמֻס *pt. pass.*

recondere.

קרוב אל כנס וגנז (ע׳ תלים ל״ג ז׳), וכן תרגמוהו השבעים והשמרוני, וזהו מליצת הנביא: לְמִכְמָשׂ יַפְקִיד כֵּלָיו (ישעיה י׳ כ״ז). ע׳ הערה אל כומז.

Dt 11,34.

—v. n. pr. מִכְמָס et מִכְמָשׂ—

## כָּמַר°

incalescere (commoveri), aduri. *Vulg.* exuri.

לד״ק ענינו המום וצריבה כבארמית, ולד״א קרוב אל חמר במובן התגעשות והתחוללות.

נִכְמַר] נִכְמְרוּ, ־מָ *Ni. 3 perf. pl.* Gn 43,30 ‖ 1R 3,26 ‖ Hos 11,8 ‖ Thr 5,10.

## כִּמְרִיר] כִּמְרִירֵי *pl. cs.*

obscurationes.

לרלב״ג הכ״ף שרשית ע״מ סַגְרִיר (שַׁפְרִיר, חַכְלִיל) והכונה חֹם היום, או השכת היום, והוא לקוי חמה, ולרש״י והראב״ע מענין קטב מרירי וכב״ף הדמיון כת״י, ע״כ הובא גם בשרש מָרַר.

Job 3,5.

## כֹּמֶר] הַכְּמָרִים *pl.*

sacerdos idolorum.

כן הוא גם בסורית ונבטית. לדעת הקדמונים ע״ש מלבושיהם השחורים (ואולי ע״ש הקִטֵּר על גומרי, גחלים), ויש מחברין אותו עם כמן, במובן מלחשים, או עם קמר בערבית, עובדי הירח. י״נ במ״ב כ״ג ה׳: והשבית את־הַחַמָּנִים, ובהושע: וכמריו עליו יָגִילוּ, כלומר יתהלהלו.

2R 23,5 ‖ Zeph 1,4.

וּכְמָרָיו *suff.* Hos 10,5.

## מִכְמָר

rete venatoris.

י״פ מן כָּבַר בהוראת שליבה ועניבה (מכבר מעשה רשת), או מן כָּמַן (טמנו לי שחת רשתם), ולדעת האחרונים מן האשורית במובן כבישה.

Jes 51,20.

בְּמַכְמֹרָיו [מַכְמֹר *pl. suff.* Ps 141,10.

מִכְמֶרֶת Jes 19,8.

בְּמִכְמַרְתּוֹ [מִכְמֶרֶת *suff.* Hab 1,15.

לְמִכְמַרְתּוֹ Hab 1,16.

## כָּנָה°

*Pi.* blande alloqui; blandiri.

יש דוגמתו בסורית, ערבית ופיניקית, ובדרז״ל המכנה שם לחברו, כנוי, כנוים, בהוראת נתינת שם לווי בין לשבח בין לגנאי. (ואולי יש לפרש לא ידעתי אֲכַנֶּה מן מלת כֵּן, כלומר שלא למד לשונו לענות כן וישר לדבר שאינו מסכים עליו באמת, וכן יאמר הרוסי потакáть מן מלת такъ); י״נ בישעיה ובשם ישראל יְכַנֶּה.

כִּנָּה] אֲכַנֶּה *Pi. 1 impf.* Job 32,21.22.

אֲכַנְּךָ *suff.* Jes 45,4.

יְכַנֶּה *3 impf.* Jes 44,5.

—conf. chald. כְּנָת—

## I כֵּן, כֶּן, כֵּן

rectus, probus; rectum; recte; sic, ita; talis, tot, tamdiu, toties, statim (rad. כּוּן, conf. אָכֵן p. 35ª). אַחֲרֵי־כֵן, אַחַר כֵּן postea; וּבְכֵן itaque; לָכֵן propterea, ideo, nihilominus; לָכֵן = עַל־כֵּן; כִּי־עַל־כֵּן quoniam; עַד־כֵּן hucusque.

שרשו כון וקרוב אל כנן; ויש להבדיל בין כן מלת השמוש במובן כֹּה, כָּךְ ובין כֵּן במובן אמת, יציב וישר ונכון (א״ת יָאוּת), כמו כן בנות צלפחד דוברות, ודומיו, וכשה״ת בא גם ברבים כֵּנִים; ולפי שלפעמים קשה להפרידם, והמבא״ים נחלקו בהם, כללנו אותם יחד, והבוחר יבחר ויקרב כטוב וכישר בעיניו. (אולי יש

לפרש כֵּן דתהלים קכ"ז ב׳ כשם, והכונה שהישר יתן שֵׁנָה ומנוחה לידידו ואוהבו, וכמשל הגרמני: „איין נוטעס געוויססען, איזט איין זאנפטעס רוהעקיססען"); י"נ בזכריה י"א י"א וידעו כֵּנַעֲנִי הצאן; בנחמיה ב׳ ט"ז בא עד־כן כמו עד־כֹּה, כטעם עד הזמן הזה.

Gn 1,7.*9.11.15.24.30*.6,22.18,5. 29,26. 28. 41,13. 42,20. 25. 44,10. 45,21.48,18.50,3.12 || Ex 1,12.6,9. 7,6.10.11.20.22.8,3.*14*.13.*14,4*.20. 22.10,10.11.14². 29. 12,28.*60*. 16, 17.17,6.22,29.23,11. 25,33.*37,19*. 26,17.24. 27,8. 36,11.22.29. 39,42. 43.40,16 || Lev 4,20. 8,35.*10,13*.. 24,19.20.27,12.14 || Nu 1,54.2,17. 34.5,4.4.*9,5*.6,21.8,3.4.20.*22*.9,14. 16.12,7.14,28. 15,14.20. 17,26.18, 28.27,7.32,23.31.36,5.10 || Dt 3, 21.4,5.7,19.8,20.12,4.22.19,30.12, 31. 15,17. 18,14. 20,15. 22,25. 28, 63 || Jos 1,17.2,4.21.4,8. 5,15. 9,26. 10,1. 23. 39. 11,15. 14,5. 21,40.23, 15 || Jud 1,7.2,17.5,15.31.6,20.38. 40. 7,17. 11,10. 12,6. 14,10. 15,11. 21,14.23 || 1S 1,7.5,7.6,10.8,8.9,13. 15,33. 23,17. 25,25. 26,24. 30,23 || 2S 3,9. 5,25. 7,17. 9,11. 13,12. 18. 35.14,17.16,10.19.23.18,14.20,21. 23,5 || 1R 1,30.36.37.2,7.38.10,12. 20.12,32.13,9.14,4. 20,25.40. 22,8. 12.22 || 2R 2,10. 7,9.20. 15,12.16, 11.17,9.18,21 || Jes 10,7².11.14, 24.16,6. 20,2.4. 26,17.29,8.31,4.5. 33,23.38,13.14. 47,15. 51,6. 52,14. 15.54,9.55,9.11.61,11.63,14. 65,8. 66,13.22 || Jer 2,26.3,20. 5,19.27. 31.6,7.8,6.13,11.14,10.18,6.19,12. 23,10.24,5.8.28,6.31,27.32,42.33, 22.34,5.38,12.39,12.42,5. 18. 20. 48,30² || Ez 1,28.11,5.12,7.11.15, 6.20,36.22,20.22. 23,44. 33,10.34, 12.35,15.36,38.42,11 || Hos 4,7.11, 2 || Joel 2,4 || Am 3,12. 4,5.5,14 || Hag 2,14 || Zach 1,6. 7,13.8,13.15. 11,11 || Ps 1,4. 42,2. 48,9.11. 61,9. 63,3.5.65,10. 83,16. 90,12. 103,15. 123,2. 127,2.4.128,4.147,20 || Prv 1,19.6,29. 10,26. 11,19. 15,7. 23,7. 24,14.29.26,1.2.8.19.27,8.19.28,2. 30,20 || Job 5,27. 7,3. 9.8,13. 9,2. 35 || Cant 2,2.3 || Eccl 3,19.5,15. 7,6. 8,10 || Esth 1,8.13. 2,4.12. 3, 2.6,10. 7,5. 9,14 || Esr 10,12.16 || Neh 2,16.5,12.15. 6,13. 8,17 || 1Ch 13,4. 17,15 || 2Ch 1,12².8,14.9,19. 18,7.11.21.32,17.

**וְכֵן, וְכֶן־** (Hag 2,14) Gn 34,7 || Ex 1,12.25,9.26,4.27,11 || Lev 16, 16 || Nu 2,34.13,33 || Dt 22,3³ || Jos 11,15 || Jud 7,17 || 1S 1,7 || 2S 12, 31.20,18 || 1R 6,26.33.7,18.10,29. 11,8 || Ez 40,16. 41,7.45,20 || Nah 1,12² || Hag 2,14² || Zach 14,15 || 1Ch 20,3.23,30 || 2Ch 1,17. 32,31. 35,12.

**וּבְכֵן** Eccl 8,10 || Esth 4,16.

## לָכֵן

בזכריה י"א ז׳ לָכֵן עֲנִיֵּי הצאן סבירין לְמַעַן, וי"נ לִכְנַעֲנִיֵּי הצאן. השבעים קורין במ"א כ"ב י"ט ובדה"ב י"ח לא־כֵן ת׳ לָכֵן.

Gn 4,15.30,15 || Ex 6,6 || Nu 16,11. 20,12.25,12 || Jud 8,7.10,13.11,8 || 1S 2,30. 27,6.28,2² || 1R 14,10.22, 19 || 2R 1,6.*16*.19,32.21,12.22,20 || Jes 1,24.5,13.14.24.7,14.10,16.24. 16,7. 26,14. 27,9. 28,14.16. 29,14. 22.*37,33*. 30,7.12.13. 51,21. 52,6². 53,12.61,7 || Jer 2,9.33. 5,2.14. 6, 15.*8,12*.18.21.*11,11.21.14,15.15, 19. 18,13.22,18.23,38.28,16.29, 32. 32,28. 34,17. 36,30. 51,36.* 7, 20.32.*16,14.19,6.23,7.48,12.49,2. 51,52.* 8,10. 9,6.*11,22.23,15.25,8.* 14. *35,19.44,11.50,18.* 16,21. 18, 21.23,2.*32,36*.12.30.39. 30,16.35, 17.42,15.*44,26*. 49,20. *50,45*. 26. *50,30*.50,39 || Ez 5,7.*8.11,7.13,13. 20.15,6.17,19.21,29.22,19.23,25. 24,6. 9.25,13.16. 26,3. 28,6. 29,8. 19.30,22. 31,10. 34,20. 36,5.7.39, 25*.10.11.*35,6.11*. 11,4.16.*17*.12, 23.*28.33,25*. 13,23. 14,4. 6.*20,30*. 16,35.37.18,30. 20,27. 21,9.17. 22, 19.23,9.22.25,4.7.9.28,7.29,10.34, 7.9.36,3.4.6.14.22. 37,12. 38,14 || Hos 2,8.11.16.13,3 || Am 3,11. 4, 12. 5,11.13.16. 6,7.7,17 || Mich 1, 14.2,3.5.3,6.12.5,2 || Zeph 2,9.3,8 || Zach 1,16.11,7 || Ps 16,9.73,6.10. 78,21. 119,119 || Job 20,2.32,10. 34,10.25.37,24.42,3 || 2Ch 18,18.

**וְלָכֵן** 1S 3,14 || 2R 1,4 || Jes 8,7.30, 18².

**אִם־כֵּן** Gn 25,22.43,11.

## עַל־כֵּן

השבעים קורין בישעיה נ׳ ז׳: כִּי אִם־שמתי פני כחלמיש.

Gn 2,24. 10,9. 11,9. 16,14. 19,22. 20,6.21,31. 25,30.*29,34.31,48*. 26, 33.29,35.*30,6*.32,33. 33,17. 42,21. 47,22.50,11 || Ex 5,8.17.13,15.15, 23.16,29.20,11 || Lev 17,12 || Nu 18,24.21,14.27 || Dt 5,15.10,9.15, 11.*15.19,7.24,18.22* || Jos 7,26.14, 14 || Jud 15,19.18,12 || 1S 5,5.10, 12.19,24.20,29.23,28.28,18 || 2S 5, 8.20. 7,22.27. 22,50 || 1R 9,9.20, 23 || Jes 5,25.9,16.13,7.13. 15,4.7. 16,9.11.17,10.21,3. 22,4. 24,6².15. 25,3.27,11.30,16². 50,7². 57,10.59, 9 || Jer 5,6.27.10,21.12,8.20,11.31, 2.19.44,23.48,11.31.36².51,7 || Ez 7,20.22,4. 31,5.41,7.42,6. 44,12 || Hos 4,3. 13. 6,5. 13,6 || Am 3,2 || Jon 4,2 || Hab 1,4².15.16 || Hag 1,10 || Zach 10,2 || Ps 1,5.18,50. 25,8. 42,7. 45,3. 8. 18. 46,3. 110,7. 119,104.127.128.129 || Prv 6,15. 7,15 || Job 6,3. 9,22. 17,4. 20,21. 22,10. 23,15. 32,6. 34,27. 42,6 || Cant 1,3 || Thr 1,8. 3,21 || Eccl 5,1.8,11 || Esth 9,19.26² || Neh 6, 6 || 1Ch 11,7.14,11.17,25 || 2Ch 7, 22.16,7.20,26.

**הַעַל־כֵּן** *interrog.* Hab 1,17.

**כִּי(־)עַל־כֵּן** Gn 18,5. 19,8. 33,10. 38,26 || Nu 10,31.14,43 || Jud 6, 22 || Jer 29,28.38,4.

**כֵּנִים** *pl.* Gn 42,11.19.31.33.34.

## כֵּן II

basis, fundamentum; locus, *munus* (rad. כָּנַן).

כסים (געשטעלל) להעמיד עליו דבר. ובהשאלה השיב על־כני, מצבי ומשמרתי.

1R 7,29.31 || Jes 33,23.

**כַּנִּי** *suff.* Gn 41,13.

כַּנֶּךָ [כַּנְּךָ Gn 40,13.

כַּנּוֹ Ex 30,28. 31,9. 35,16. *39,39.* *40,11.* 38,8 ‖ Lev 8,11 ‖ Dan 11,7. 20. *21.* 38.

וְכַנּוֹ Ex 30,18.

[כַּנָּה] וְכַנָּה

planta.

ליונתן הוא שֵׁם ומוסב עליו וּפְקֹד שבפסוק שלפניו, אך להשבעים הוא פעל, כמו וְכֹנְנָהּ (ע' דאב״ע), ולרד״ק כמו וְגַנָּה.

Ps 80,16.

——v. chald. et n. pr.——

כֵּן III

culex.

לרד״ק הוא הזכר מן כִּנָּה, וזה לפי שאמר כבגד תבלה (ע' פסוק ט'), ובמליצת וישביה כחגבים (מ' כ״ב); וי״מ מזה וְכֵן היינו בעיניהם (במדבר י״ג ל״ג). אמנם בדרז״ל בא הנפרד כִּנָּה. ואולי שרשו קרוב אל קֵנָן (זיך איינניסטען).

Jes 51,6.

כִּנִּים *pl.* Ex 8,13 ‖ Ps 105,31.

הַכִּנִּים Ex 8,14.

לְכִנָּם Ex 8,12.

[כִּנָּם] הַכִּנָּם

*coll.*: culices.

שם הקבוץ (כמ״ם של סָלְעָם?).

Ex 8,13. *14.*

---

[כָּנַס] כָּנַסְתִּי *1 perf.*

colligere, coacervare; congregare; abscondere.

קרוב אל כָּנַז ואל כָּמַס, בארמית כנש ובערבית כנז; בדרז״ל שגור גם בנפעל והפעיל; וטעם כְּהִתְכַּנֵּס כמו מִתְכַּנֵּס.

Eccl 2,8.

כֹּנֵס *pt.* Ps 33,7.

כְּנוֹס *inf. cs.* Eccl 3,5.

לִכְנוֹס Neh 12,44 ‖ 1Ch 22,2(1).

וְלִכְנוֹס Eccl 2,26.

כְּנוֹס *imper.* Esth 4,16.

[כִּנֵּס] וְכִנַּסְתִּי *Pi. 1 perf.* Ez 22,21.

וְכִנַּסְתִּים *suff.* Ez 39,28.

יְכַנֵּס *3 impf.* Ps 147,2.

[הִתְכַּנֵּס] כְּהִתְכַּנֵּס *Hith. inf.* Jes 28,20.

[מִכְנָסַיִם] מִכְנְסֵי *du. cs.* bracae. *Vulg.* femoralia (= feminalia).

ע״ש שמכניסים בהם בית הסתרים, ומפני שהם על המתנים באו ברבוי זוגי.

Ex 28,42. 39,28.

וּמִכְנְסֵי Lev 6,3. 16,4 ‖ Ez 44,18.

——v. ch. כְּנַשׁ——

[כָּנַע] נִכְנַע *Ni. 3 perf.*

deprimere, opprimere; *Ni.* frangi, animum demittere, submisse se gerere.

הוראתו ידועה, וכן בערבית, וקרוב אל כנס, כי המשפיל את עצמו כאלו מתכנס, מתקמט ומצטמק (ואולי קרוב גם אל כָּרַע).

1R 21,29$^{2}$ ‖ 2Ch 33,23. 36,12.

נִכְנְעוּ, נִכְנָעוּ *3 perf. pl.* 2Ch 12,7$^{2}$. 30,11.

כְּהִכָּנַע *inf. cs.* 2Ch 33,23.

הִכָּנְעוֹ *suff.* 2Ch 33,19.

וּבְהִכָּנְעוֹ 2Ch 12,12.

וַתִּכָּנַע *2 impf.* 2Ch 22,19. 34,27$^{2}$.

יִכָּנַע *3 impf.* Lev 26,41.

וַיִּכָּנַע Jud 8,28 ‖ 2Ch 32,26. 33,12.

וַתִּכָּנַע *3 impf. f.* Jud 3,30.

וְיִכָּנְעוּ *3 pl.* 2Ch 7,14.

וַיִּכָּנְעוּ, וַיִּכָּנֵעוּ Jud 11,33 ‖ 1S 7,13 ‖ Ps 106,42 ‖ 1Ch 20,4 ‖ 2Ch 12,6. 13,18.

הִכְנִיעַ *Hi. 3 perf.* 2Ch 28,19.

וְהִכְנַעְתִּי *1 perf.* 1Ch 17,10.

[הַכְנִיעַ] הַכְנִיעֵהוּ *imper. suff.* Job 40,12.

אַכְנִיעַ *1 impf.* Ps 81,15.

תַּכְנִיעַ *2 impf.* Jes 25,5.

וַתַּכְנַע Neh 9,24.

וַיַּכְנַע *3 impf.* Jud 4,23 ‖ Ps 107,12.

יַכְנִיעֵם *suff.* Dt 9,3.

וַיַּכְנִיעֵם 2S 8,1 ‖ 1Ch 18,1.

כְּנַעֲנִי

negotiator, mercator (ex n. pr. כְּנַעַן).

כנען נקראת הארץ ע״ש שהיתה בשפלה (בנגוד אל ארם) על הים ועל יד הירדן (במדבר י״ג כ״ט, יהושע י״א ג'), ולפי שרב יושביה היו עוסקים במסחור (יחזקאל י״ז ד', הושע י״ב ה', צפניה א' י״א) הֻשאל השם כנעני לסוחר בכלל (כמו שנקרא כשדי כל העוסק באסטרולוגיא, ע״ש הכלדים, הוברי השמים וחוזי בכוכבים בימי קדם, והסלאוים יקראו למכשף колдовáть, והפעל колдýнъ), וזה דרך כל השוכנים לחוף ימים ונהרות (ולכן ת״א כנעני דבראשית ל״ח ב' תַּגָּרָא), או בעבור שנגרשו מארצם ומאחוזותידם הוכרחו להתמכר אל המסחור, כמו שקרה לישראל; טעם ולא־יהיה כנעני וג' דזכריה יש ללמוד ממקום אחר (מתיא כ״א ויוחנן ב'); יש מבארים מזה גם כנען בידו מאזני מרמה, נדמו כל עם כנען, וכנען דיחזק' ט״ז כ״ט וי״ז ד' וכדומה, כלם נקבצו ובאו בחלק השמות, והבוחר יבחר.

Zach 14,21.

לַכְּנַעֲנִי Prv 31,24.

כְּנַעֲנִים *pl.* Job 40,30.

כִּנְעָנֶיהָ *suff.* Jes 23,8.

[כִּנְעָה] כִּנְעָתֵךְ *suff.*

sarcinae. *Vulg.* confusio.

ע״מ דִּמְעָה, ולרד״ק כִּנְעָה ע״מ נִשְׁמָה, כתרגומו סחורתך, מגזרת השם כנען. ומנחם פי' מלשון הכנעה, וכ״ת הירונימוס, והשבעים קורין: אספי מִחוּץ מִחְיָתֵךְ.

Jer 10,17.

——v. n. pr.——

כָּנַף°

occultare.

פעל נגזר מן השם כָּנָף, ופי' אד״ם הכהן, שלא יהיו לך מורי שקר חנפים מתכסים, כ״א מורי צדק אשר בעיניך תראה את תוכם; להראב״ע שלא ירחקו בכנף הארץ, ולהרד״ק שלא יֵעָצֵר הגשם; ואולי פתרונו מן הקרוב לו בערבית جنف בהוראת סור מדרך הישר; השבעים והסורי קורין יִכָּסֵף, לא יבוש ולא יִכָּלֵם.

[נִכְנַף] יִכָּנֵף *Ni. 3 impf.* Jes 30,20.

כָּנָף

ala; ora (vestis, terrae); fastigium.

כן הוא גם בערבית וכושית, ובאשורית בתשלום הנו״ן ע״י דגשות דם״א, והוא אח אל כף בבע״ח היונקים, וההשאלות ידועות; השבעים קורין ירמיה ב' ל״ד גם בכַפַּיִךְ; י״נ בדניאל ט' כ״ז: ועל־כַּנּוֹ שקוצים מְשֹׁמֵם (ע' הערה אל שָׁמֵם). למדנהאי כנפך דרות נ' ט' מלא יו״ד.

Gn 1,21. 7,14 ‖ Dt 4,17 ‖ 1S 24,6 ‖

כנען

1R 6,27‖Jes 10,14 ‖ Ez 17,23.39, 4.17‖Ps 78,27.148,10‖Ps 1,17.

**הַכָּנָף** Nu 15,38.

**וְהַכָּנָף** 2Ch 3,11.*12*.

**כְּנַף** *cs.* Dt 23,1.27,20 ‖ 1S 24,5. 12²‖1R 6,24.27‖Job 39,13‖Dan 9,27‖2Ch 3,11.

**וּכְנַף** 1R 6,27‖2Ch 3,12.

**בִּכְנַף** 1S 15,27‖Hag 2,12 ‖ Zach 8,23.

**לִכְנַף** 2Ch 3,11.12.

**מִכְּנַף** Jes 24,16.

**כְּנָפִי** *suff.* Ez 16,8.

**כְּנָפֶךָ** [**כְּנָפְךָ**] Ruth 3,9.

**כְּנָפוֹ** K. Job 39,26.

**בִּכְנָפוֹ** Hag 2,12.

**כְּנָפַיִם**, **כְּנָפַיִם** (פַ֫ Prv 23,5) *du.* Ex 25,20.*37,9* ‖ 1R 8,7 ‖ Jes 6,2. 18,1‖ Ez 1,6.10,21.17,7 ‖ Zach 5, 9‖Prv 23,5‖Eccl 10,20‖2Ch 5,8.

**הַכְּנָפַיִם** Ez 17,3‖Eccl 10,20.

**כַּנְפֵי** *cs.* Ez 19,4 ‖ Nu 15,38 ‖ 2S 22,11‖1R 6,27.8,6‖Ez 3,13.10,5‖ Ps 18,11.68,14.104,3.139,9 ‖ 2Ch 3,13.5,7.

**וְכַנְפֵי** 2Ch 3,11.

**בְּכַנְפֵי** Zach 5,9.

**כְּנָפֶיךָ** *suff.* Ps 17,8.36,8.57,2.61, 5.63,8.

**בִּכְנָפֶיךָ** Ez 5,3.

**בִּכְנָפַיִךְ** Jer 2,34.

**כְּנָפוֹ** Q., **כְּנָפָיו** Dt 32,11 ‖ 1R 6, 24²‖Jes 8,8‖Jer 48,40.49,22 ‖ Ps 91,4‖Job 39,26‖Ruth 2,12.

**בִּכְנָפָיו** Lev 1,17.

**בִּכְנָפֶיהָ** Hos 4,19‖Mal 3,20.

**כַּנְפֵיהֶם** Ez 1,8.9.23.24.10,8.16. 19.*11,22*.21.

**וְכַנְפֵיהֶם** 1R 6,27 ‖ Ez 1,8.11.10, 12.

**בְּכַנְפֵיהֶם** Ex 25,20.*37,9* ‖ Zach 5,9.

**כַּנְפֵיהֶן** Ez 1,24.*25*.

**כַּנְפוֹת** [**כַּנְפוֹת**] *pl. cs.* Dt 22, 12‖Jes 11,12 ‖ Ez 7,2 ‖ Job 37,3.

**בְּכַנְפוֹת** Job 38,13.

---

## כִּנּוֹר

cithara, lyra, *κινύρα.*

ישנו בארמית, סורית וערבית, ובמצרית בלמ״ד ת׳ הרי״ש, ומארצות הקדם בא השם גם ליונים.

Gn 4,21‖Jes 5,12.23,16.24,8 ‖ Ps 81,3.

**וְכִנּוֹר** 1S 10,5‖Ps 57,9.*108,3*.149, 3.150,3‖Job 21,12.

**הַכִּנּוֹר** 1S 16,23.

**בַּכִּנּוֹר** 1S 16,16‖1Ch 25,3.

**בְּכִנּוֹר** Ps 33,2. 43,4. 49,5. 71,22. 92,4.98,5².147,7.

**וּבְכִנּוֹר** Gn 31,27.

**כַּכִּנּוֹר** Jes 16,11.

**כִּנֹּרִי** *suff.* Job 30,31.

**כִּנּוֹרֶיךָ** [**כִּנּוֹרִים**] *pl. I. suff.* Ez 26,13.

**וְכִנֹּרוֹת** *pl. II.* 1R 10,12 ‖ 1Ch 15,16.28.25,6‖2Ch 5,12.9,11.

**בְּכִנֹּרוֹת** 1Ch 15,21.25,1.

**וּבְכִנֹּרוֹת** 2S 6,5‖Jes 30,32 ‖ Neh 12,27‖1Ch 13,8.16,5‖ 2Ch 20,28. 29,25.

**כִּנֹּרוֹתֵינוּ** *suff.* Ps 137,2.

———v. n. pr.———

## [כִּסֵּה] כִּסֵּא

solium; cathedra, tribunal; *met.* imperium, gloria.

בדגשות הסמ״ך נמצא באשורית, ונקרא כן לד״ק ע״ש שהיה כעין אפריון (באלדאכין) למחסה ולמכסה ממעל לו, ואולי מפני שהיה המושב מְכֻסֶּה בכרים וכסתות (געפּאָלסטערט); בכנענית, ארמית, סורית וערבית בא ברי״ש לפני הסמ״ך וע״כ לד״ק שרשו כרס, וע״ש דמות תבניתו. ביחזקאל א׳ כ״ו הסמ״ך בסגול, וכמ׳ הללי נמסר עליו לית, וכן העיד הפרחון. השבעים קורין בזכריה ו׳ י״ג: והיה כהן על־יְמִינוֹ. ר״ד ראָזין מפרש כֶּסֶה דאיוב כ״ו ט׳ ירח החדש (כהוראתו בסורית), ומְאַחֵז כמו ויאחז פני הבית (מ״א ו׳ י׳), כלומר יכסהו בעבים, וכדמפרש והולך.

Dt 17,18‖2S 3,10.7,13 ‖ 1R 1,20. *27*.46. 2,4.*9*,*5*.12.19.24. 8,20.25. 9, 5.10,9.18 ‖ 2R 10,3.30. *15*,*12*. 11, 19.25,28 ‖ Jes 6,1.9,6.16,5.47,1 ‖ Jer 3,17. 14,21. 17,12. 25. 22,2.30. 29,16.33,17.36,30‖Ez 1,26.10,1 ‖ Hag 2,22 ‖ Ps 47,9.94,20 ‖ Prv 9, 14.16,12.20,8‖Esth 1,2.5,1 ‖ 1Ch 22.10(9).28,5. 29,23 ‖ 2Ch 6,10. 16.7,18.9,17.23,20.

**כִּסֵּה** Job 26,9.

**וְכִסֵּא** 1S 2,8‖1R 2,45‖2R 4,10.

**הַכִּסֵּא** Gn 41,40‖Jud 3,20 ‖ 1S 1, 9.4,13.18‖1R 7,7.

**הַכִּסֵּא** Ez 1,26.

**לְכִסֵּא** Jes 22,23‖Jer 52,32‖Ps 9, 5.132,11.12‖Neh 3,7.

**לַכִּסֵּא** Job 36,7‖2Ch 9,18².

**לַכִּסֵּה** 1R 10,19².

**מִכִּסֵּא** 1R 1,37.

**כִּסְאִי** *suff.* 1R 1,13.*17.24.30*.35. 48‖Jes 14,13.66,1‖Jer 49,38‖Ez 43,7.

**כִּסְאֶךָ**, **כִּסְאֲךָ** 2S 7,16‖1R 5,19‖ Ps 45,7.89,5.15.93,2‖Thr 5,19.

**מִכִּסְאֶךָ** 1R 1,47.

**כִּסְאוֹ** Ex 11,5.12,29‖1R 1,37.*47*. 2,19.3,6. 16,11. 22,10.19 ‖ 2R 13, 13.25,28‖ Jer 1,15.13,13.22,4.33, 21.43,10.52,32‖Zach 6,13²‖Ps 9, 8.11,4.97,2.103,19‖Prv 20,28.25, 5.49,14 ‖ Esth 3,1 ‖ 1Ch 17,12 ‖ 2Ch 9,8.18,9.18.

**וְכִסְאוֹ** 2S 14,9 ‖ Ps 89,30.37.45 ‖ 1Ch 17,14.

**וּלְכִסְאוֹ** 1R 2,33.

**מִכִּסְאוֹ** Jon 3,6.

**כִּסְאוֹת** *pl.* Ps 122,5².

**כִּסְאוֹתָם** *suff.* Ez 26,16.

**מִכִּסְאוֹתָם** Jes 14,9.

## כֵּס

לרד״ק הוא כמו מלה אחת כֵּסְיָה, ולכן נפלה האל״ף; והכונה על השמים, כמש״נ השמים כסאי, וכמליצת כי־אשא אל־שמים ידי וגו׳; ויי״נ נֵס יָהּ, כאמור בפסוק שלפניו יי׳ נִסִּי.

Ex 17,16.

——conf. chald. כָּרְסֵא——

## [כֶּסֶא] הַכֶּסֶא

plenilunium; *al.* festum.

הוראתו בסורית. הירח במלואו (פֿאָלל־מאָנד)

תְּכַסֶּה 3 *impf. f.* Jes 26,21 || Prv 10,12 || Job 21,26.

וַתְּכַס Gn 38,14 || Ex 8,2.16,13 || Nu 16,33 || 1S 19,13 || Ps 106,17.

וַתְּכַסֵּנִי *suff.* Ps 55,6.

וּתְכַסֵּנוּ Jer 3,25.

תְּכַסֶּךָּ, תְּכַסֶּךָ Ob 10 || Job 22,11. *38,34.*

תְּכַסֵּךְ Jes 60,6.

וַתְּכַסֵּהוּ Jud 4,18.19.

וּתְכַסֶּהָ Mich 7,10.

יְכַסּוּ 3 *pl.* Hab 2,14.

וַיְכַסּוּ Gn 9,23 || Ex 14,28 || Ps 106,11 || 2Ch 5,8.

וַיְכַסֻּהוּ *suff.* 1R 1,1.

יְכַסּוּמוֹ K. Ps 140,10.

יְכַסְיֻמוּ Ex 15,5.

[כֻּסָּה] כֻּסּוּ *Pu.* 3 *perf. pl.* Ps 80,11 || Prv 24,31.

[מְכֻסֶּה] מְכֻסִּים *pl. pt.* 1Ch 21,16.

[מְכֻסָּה] מְכֻסּוֹת *pl. f.* Ez 41,16.

יְכֻסֶּה 3 *impf.* Eccl 6,4.

וַיְכֻסּוּ 3 *pl.* Gn 7,19.20.

[הִתְכַּסָּה] מִתְכַּסֶּה *Hith. pt.* 1R 11,29.

מִתְכַּסִּים *pl.* 2R 19,2 || Jes 37,2.

וַיִּתְכַּס 3 *impf.* 2R 19,1 || Jes 37,1.

תְּכַסֶּה (= תִּתְכַּסֶּה) 3 *impf. f.* Prv 26,26.

[תִּתְכַּס] וַתִּתְכָּס Gn 24,65.

יִתְכַּסּוּ 3 *pl.* Jes 59,6.

וְיִתְכַּסּוּ Jon 3,8.

## [כָּסוּי] כְּסוּי *cs.*

tegmentum.

Nu 4,6.14.

## כְּסוּת

tegmentum, operimentum; vestis.

הראב״ע מפרש כסות עינים, נחמד לעינים, ור״ע ספורנו מלבוש של כמה גונים, וכן ת״א.

Gn 20,16 || Job 24,7.26,6.31,19.

וְכִסִּינוּ 1 *pl.* Gn 37,26.

מְכַסֶּה *pt.* Prv 10,18.11,13.17,9.28,13.

הַמְכַסֶּה *interrog.* Gn 18,17.

הַמְכַסֶּה Ex 29,13.*22* || Lev 3,3.*9*. *14.7,4*.4,8 || Ps 147,8.

וְהַמְכַסֶּה Lev 9,19.

וְלִמְכַסֶּה Jes 23,18.

מְכַסֵּךְ *suff.* Ez 27,7.

מְכַסִּים *pl.* Jes 11,9.

וּמְכַסֶּיךָ *suff.* Jes 14,11.

[מְכַסָּה] מְכַסּוֹת *pl. f.* Ez 1,11.23².

כַּסּוֹת *inf. cs.* Mal 2,13.

### לְכַסּוֹת, לְכַסֹּת

להבחור בס׳ הזכרונות כלם חסרים בר מן אחד לכסות בשר ערוה!!

Ex 28,42 || Nu 4,15 || 1R 7,18.41.*42* || Ez 24,7.38,9.*16* || Hos 2,11 || Ps 104,9 || 2Ch 4,12.*13*.

לְכַסֹּתוֹ *suff.* Ex 26,13.

[כַּסֵּה] כַּסּוּנוּ *imper. pl. suff.* Hos 10,8.

אֲכַסֶּה־ 1 *impf.* Jer 46,8.

וָאֲכַסֶּה Ez 16,8.

וָאֲכַסֵּךְ *suff.* Ez 16,10.

אֲכַסֶּנּוּ Ez 32,7.

תְּכַסֶּה 2 *impf.* Dt 13,9.22,12 || Ez 12,6.

תְּכַס Neh 3,37.

וַתְּכַס Ps 44,20.

תְּכַסִּי 2 *impf. f.* Job 16,18.

וַתְּכַסִּים *suff.* Ez 16,18.

יְכַסֶּה 3 *impf.* Jes 6,2².60,2 || Ez 12,12.18,7 || Prv 10,6.*11* || Job 9,24.33,17.

וַיְכַס Ex 10,15.24,15.40,34 || Nu 22,11 || Jon 3,6.

[יְכַסְךָ,] יְכַסֶּךָּ *suff.* Hab 2,17.

יְכַסֶּךָ Ez 26,10.

יְכַסֶּנּוּ Ex 21,33 || Nu 9,16.

וַיְכַסֵּהוּ Ex 24,16 || Jos 24,7.

יְכַסֶּנָּה Ez 30,18.

יְכַסֵּימוֹ Q. Ps 140,10.

וכן תרגמו רֹב המתרגמים בַּכֵּסֶה, ויונתן תרגמו ע״פ רז״ל על חג. ר״ה; ונאמר בכלל על עת מיוחדת ומועד קבוע.

Prv 7,20.

[כֶּסֶה] בַּכֶּסֶה (al. כֵּ) Ps 81,4

## [כָּסָה] כֹּסֶה *pt.*

tegere, operire; occultare, celare; operire peccatum i. e. condonare.

כן הוא גם בערבית (בשמאל), בארמית ובאשורית; השבעים קורין בתהלים קמ״ג ט׳ כי אליך נַסְתִּי, והירונימוס כִּסִּיתִי (וי״ג בְּךָ חָסִיתִי) ובמשלי י״ב כ״ג: כֹּסֶה (= כֹּסֵא) דעת! ר״י רייפמאנן גורס באיוב ט״ז י״ח: ארץ אל תכסי דָמִעִי, מפני שאמר פני המרמרו מני בכי.

Prv 12,23.

וְכֹסֶה Prv 12,16.

[כָּסוּי] כְּסוּי *pt. pass. cs.* Ps 32,1.

[נִכְסָה] נִכְסָתָה *Ni.* 3 *perf. f.* Jer 51,42.

הִכָּסוֹת *inf.* Ez 24,8.

כִּסָּה *Pi.* 3 *perf.* Nu 9,15.22,5 || Jes 29,10 || Ez 18,16 || Hab 3,3 || Ps 78,53 || Job 15,27.23,17.36,30.32.

וְכִסָּה Ex 10,5 || Lev 16,13 || Mal 2,16.

כִּסָּהוּ *suff.* Nu 17,7.

וְכִסָּהוּ Lev 17,13.

כִּסָּמוֹ Ex 15,10.

כִּסְּתָה 3 *perf. f.* Gn 38,15 || Lev 13,13 || Jer 51,51 || Ps 69,8.

וְכִסְּתָה Lev 13,12 || Ez 7,18.

[כִּסַּתְנִי] כִּסָּתְנִי *suff.* Ps 44,16.

כִּסִּיתָ 2 *perf.* Ps 85,3.

וְכִסִּיתָ Dt 23,14.

כִּסִּיתוֹ *suff.* Ps 104,6.

וְכִסִּיתוֹ Jes 58,7.

כִּסִּיתִי, כִּסֵּתִי 1 *perf.* Ps 32,5.40,11.143,9 || Job 31,33.

כִּסֵּתִי Ez 31,15.

וְכִסֵּתִי Ez 32,7.

כִּסִּיתִיךְ *suff.* Jes 51,16.

וְכִסּוּ 3 *perf. pl.* Nu 4,5.8.*11*.9.12.

וְכִסּוּךְ *suff.* Ez 26,19.

כְּסוּתְךָ *suff.* Dt 22,12.

כְּסוּתֹה K., כְּסוּתוֹ Q. Ex 22,26.

כְּסוּתָהּ Ex 21,10.

כְּסוּתָם Jes 50,3.

כֶּסֶת] כְּסָתוֹת *pl.*

pulvinar.

הכסת והמספחת נתנו על דבא לשאול בקסם, והיו מתֻקנות כך שתהיינה ראויות לכל יד לכל קומה שתהיה (למלבי״ם סגולות בטֻמאה כעין תפלין של יד ושל ראש בקדושה); לשד״ל אין הכונה כ״א על מין ממיני צידת העופות, והכסתות והמספחות מיני רשתות ממש הן; ואולי בתכשיטי אשה הכתוב מדבר: ע״י כסת הזרוע נראית כבריאת בשר ושמנה, וע״י מטפחת הראש כבעלת קומה גבוהה.

Ez 13,18.

כִּסְתוֹתֵיכֶנָה *suff.* Ez 13,20.

מִכְסֶה

tegmentum.

Ex 26,14.36,19.

מִכְסֵה *cs.* Gn 8,13 ‖ Ex 39,34². 40.19‖Nu 4,10.

וּמִכְסֵה Ex 26,14.*36,19*‖ Nu 4,25.

בְּמִכְסֵה Nu 4,8.*11*.4,12.

מִכְסֵהוּ *suff.* Ex 35,11 ‖ Nu 3,25. 4,25.

מְכַסֶּה v. *pt. Pi.*

—— כֵּסֶה v. כֶּסֶא; cf. כָּשָׁה ——

כָּסַח

amputare.

הוראתו כריתה, וכן בארמית, סורית וערבית; רס״נ ורד״ק מחברים לו גם כַּסּוּחָה דישעיה ה׳ כ״ה, אך כל התרגומים אינם מסכימים לזה.

כָּסוּחַ] כְּסוּחִים *pt. pass. pl.* Jes 33,12.

כְּסוּחָה *f. sg.* Ps 80,17.

—— כַּסּוּחָה Jes 5,25 v. סוּחָה ——

כָּסַל°

stultum esse.

פֹּעל נגזר מן השם. ע׳ לקמן.

יִכְסְלוּ] וְיִכְסָלוּ *3 impf. pl.* Jer 10,8.

I כֶּסֶל] כֶּסֶל

lumbus, viscera.

קרוב אל כסה, ונאמר על השומן המכסה.

Job 15,27.

הַכְּסָלִים *pl.* Lev 3,4.*10*,*15*.4,9. *7*,*4*.

כְּסָלַי *suff.* Ps 38,8.

II כֶּסֶל, כֶּסֶל

fiducia, spes; stultitia.

השומן והלח הם כח החיים והבריאות, וע״כ הֻשאל אל החזק והבטחון; ולד״ק כֶּסֶל וכֶסֶל בהפך אתון מן סכל; השבעים קורין במשלי ג׳ כ״ו: כי יי יהיה בכל־מְסִלֹּתֶיךָ.

Ps 49,14‖Eccl 7,25.

כִּסְלִי *suff.* Job 31,24.

כִּסְלְךָ] בְּכִסְלֶךָ Prv 3,26.

כִּסְלוֹ Job 8,14.

כִּסְלָם Ps 78,7.

כִּסְלָה] לְכִסְלָה Ps 85,9.

כִּסְלָתְךָ] כִּסְלָתֶךָ *suff.* Job 4,6.

I כְּסִיל

stultus.

כדרך שבא בארמית מן הפעל טְפַשׁ השם טַפְּשׁ.

Ps 49,11‖Prv 10,1.18.14,7.17,10. 12.16.21.24.25.18,2.6.7.19,1.13. 23,9.26,4.5.6.10.11.28,26.29,11 ‖ Eccl 5,2.10,2.12.

וּכְסִיל Ps 92,7 ‖ Prv 13,16.14,16. 15,20.21,20‖Eccl 4,13.

הַכְּסִיל Eccl 2,15.16².4,5.6,8.7,6.

וְהַכְּסִיל Eccl 2,14.

לִכְסִיל Prv 10,23.19,10.26,1.8.12. *29*,*20*.

כְּסִילִים *pl.* Prv 1,32.12,23.13, 19.20.14,8.24.33.15,2.7.14.19, 29‖Prv 26,3.26,7.*9*‖Eccl 7,4.5.9.

וּכְסִילִים Ps 94,8 ‖ Prv 1,22.3,35. 8,5.

הַכְּסִילִים Eccl 4,17.10,15.

בַּכְּסִילִים Eccl 5,3.9,17.

כְּסִילוּת

stultitia.

שם המפשט (טָהארהייט), טִפְּשׁוּת.

Prv 9,13.

II כְּסִיל

sidus coeleste, Orion.

שם כוכב, לדעת רבים הוא האָריאָן ולד״ק הקאנאָפּוס, וטעם השם עוד לא הוכרר.

Job 9,9.38,31.

וּכְסִיל Am 5,8.

כְּסִילִים] וּכְסִילֵיהֶם *pl. suff.* Jes 13,10.

——v. n. pr.——

כִּסְלֵו

mensis nonus Hebraeorum.

כן נקרא בלשון בבל (וגם במ״ם ת׳ דוא״ו), ובפלמירית כסלול; ולדעת פּירסט ע״ש הטיט הצבור (כי כיסלא לאוניא) בימות הגשמים.

Neh 1,1.

בְּכִסְלֵו Zach 7,1.

כָּסַם] כָּסוֹם *inf. abs.*

tondere (caput).

קרוב אל גָּזַם ואל כִּרְסֵם, והוא תספורת שמקצרת את השער, ולא גלוח שמסירו כליל.

Ez 44,20.

יִכְסְמוּ] יִכְסְמוּ *3 impf. pl.* Ez 44,20.

כֻּסֶּמֶת] וְכֻסֶּמֶת

far, ador (triticus spelta)

מין תבואה (ספעלט, דינקעל) ונקרא כן לפי שהוא שפל קומה, ונראה כאלו גזוז.

Jes 28,25.

וְהַכֻּסֶּמֶת Ex 9,32.

וְכֻסְּמִים *pl.* Ez 4,9.

——conf. כִּרְסֵם——

כָּסַס°] תָּכֹסּוּ *2 impf. pl.*

numerare, supputare.

קרוב אל קצץ, ובא על המנין הקצוב (כקורבת ספירה עם תספורת בדרז״ל), ובדרז״ל רבית קציצה.

Ex 12,4.

מֶכֶס

portio, tributum.

ע״מ מֶמֶר מן מרר, והוראתו סכום קצוב, ובדרז״ל מוכס, גובה המס, ידוע. לדעת ר״י הלוי המ״ם שרשית, וכדוגמתו בלשון אשורית.

Nu 31,28.41.

הַמֶּכֶס Nu 31,37.

וּמִכְסָם *suff.* Nu 31,38.*39*,*40*.

מִכְסָה] מִכְסַת *cs.*

numerus; pretium emptionis.

Lev 27,23.

**בְּמִכְסַת** Ex 12,4.

**כָּסַף] תִּכְסֹף** *2 impf.*

pallescere; desiderare.

לד"ק נגזר מן כסף במובן לבן, כדרך שמושו בארמית ובדרד"ל על הלבנת פנים, והֻשאל אל השק נמרץ עד לכלות הנפש, וטעם הגוי לא נכסף, שלא ידע בשת (ויינ הִתְבּוֹשְׁשׁוּ וָבשׁוּ), או שאין חפץ וחמדה בו; ויש מחברין כָּסַף עם חשף ואסף, במובן כלה, וכעין הוראת הפעל בָּצַע והשם בֶּצַע.

Job 14,15.

**יִכְסוֹף** *3 impf.* Ps 17,12.

**נִכְסְפָה] נִכְסַף** *Ni. 3 perf. f.* Ps 84,3.

**נִכְסַפְתָּה** *2 perf.* Gn 31,30.

**נִכְסָף** *pt.* Zeph 2,1.

**נִכְסֹף** *inf. abs.* Gn 31,30.

**כֶּסֶף, כָּסֶף**

argentum, pecunia.

זה שמו גם בארמית, צורית ואשורית, ונאמר על המעות בכלל כבלשון יון תרפת (argent (ἀργύριον, ובגרמנית מן גאלד — געלד; ע' לעיל.

Gn 17,12.*27*.20,16.23,13.15.16. 24,53.37,28.43,15.21.*44,1*.44,2. 8².45,22.47,15.16 ‖ Ex 3,22,*12,35*. 11,2.12,44.20,23.21,11.32.34.22, 6.16.24.26,19.*36,24*.21.*36,26*.25. *36,30*.32.27,10.*11.38,10.11.19*. 17.30,16.35,24.36,36.38,12.17². 19 ‖ Lev 5,15.25,50.27,3.6².15.16. 19 ‖ Nu 3,49.51.7,13.*19.25.31.37*. *43.49.55.61.67.73.79²*.84².85².10, 2.18,16.22,18.*24,13* ‖ Dt 7,25.22, 19.29.23,20.29,16 ‖ Jos 6,19.7,21 ‖ Jud 5,19.9,4.16,5.17,4.10 ‖ 1S 2, 36.9,8 ‖ 2S 8,10.18,11.12.21,4 ‖ 1R 10,21.25.29.15,15.19.16,24.20, 39.21,2 ‖ 2R 5,5.22.23.6,25².7,8. 12,5⁴.8.9.14².17.15,19.20.18,14. 23,33.25,15 ‖ Jes 2,7.7,23.13,17. 40,19.55,1².2.60,17 ‖ Jer 6,30.10, 9.52,19 ‖ Ez 22,18.20.22.38,13 ‖ Hos 3,2 ‖ Nah 2,10 ‖ Zeph 1,11 ‖ Zach 6,11.9,3.11,2 ‖ Mal 3,3 ‖ Ps 12,7.66,10.68,31.115,4.135,15 ‖ Prv 3,14.8,10.10,20.25,11.26,23 ‖ Job 3,15.27,16.28,15.31,39 ‖ Cant 3,10.8,9.11 ‖ Eccl 2,8.5,9² ‖ Esth 1,6.3,9 ‖ Dan 11,8 ‖ Esr 1,6.9.10.3, 7.8,26² ‖ Neh 5,4.10.15 ‖ 1Ch 19,6. 29,4 ‖ 2Ch 1,17.9,20.24.15,18.16, 2.3.24,5.11.25,6.27,5.36,3.

**וְכֶסֶף** Gn 24,35.43,12.22 ‖ Ex 38, 25 ‖ Dt 8,13.17,17 ‖ 2R 12,17 ‖ Jes 46,6 ‖ Hos 2,10 ‖ Job 22,25.27,17 ‖ Esr 2,69 ‖ Neh 7,71.72 ‖ 1Ch 22, 14(13).28,16.29,7 ‖ 2Ch 17,11.

**וְכֶסֶף, וָכֶסֶף** Ex 25,3.*35,5* ‖ 1R 10,22 ‖ Ez 16,13.28,4 ‖ Hab 2,19 ‖ Zach 14,14 ‖ Ps 119,72 ‖ Esth 1, 6 ‖ 1Ch 18,10.29,3 ‖ 2Ch 9,14.21. 24,14.

**הַכֶּסֶף, הַכָּסֶף** Gn 23,16.43,12. 18.44,2.47,14².15.18 ‖ Ex 38,27 ‖ Lev 27,18 ‖ Nu 3,48.50.31,22 ‖ Dt 14,25.26 ‖ Jos 6,24.7,24 ‖ Jud 16, 18.17,2².3².4 ‖ 2S 8,11 ‖ 1R 7,51. 10,27.15,18 ‖ 2R 5,26.12,10.11². 12.14.16.15,20.16,8.18,15.20,13. 22,4.7.9.23,35 ‖ Jes 39,2 ‖ Jer 32, 9².10 ‖ Hag 2,8 ‖ Zach 11,13.13,9 ‖ Prv 7,20 ‖ Cant 1,11 ‖ Eccl 7,12. 12,6 ‖ Esth 3,11.4,7 ‖ Esr 8,25.30. 33 ‖ Neh 5,11 ‖ 1Ch 18,11.28,14. 15.16.17 ‖ 2Ch 1,15.5,1.9,27.24, 11.14.34,9.14.17.

**וְהַכֶּסֶף** Jos 7,22 ‖ 2R 14,14.23, 35 ‖ Eccl 10,19 ‖ Dan 11,43 ‖ Esr 8,28 ‖ 1Ch 29,2 ‖ 2Ch 25,24.

**בְּכֶסֶף, בְּכָסֶף** Gn 23,9 ‖ Jos 22,8 ‖ 2S 24,24 ‖ 1R 21,6.15 ‖ Jes 48,10. 52,3 ‖ Jer 10,4 ‖ Ez 27,12 ‖ Mich 3,11 ‖ Ps 105,37 ‖ Thr 5,4 ‖ Esr 1, 4 ‖ 1Ch 21,22.24.

**וּבְכֶסֶף** Dan 11,38.

**בַּכֶּסֶף, בַּכָּסֶף** Gn 13,2 ‖ Dt 2,6². 28².14,25.21,14 ‖ Jes 43,24 ‖ Jer 32,25.44 ‖ Am 2,6.8,6 ‖ Ps 68,14.

**וּבַכֶּסֶף** Ex 31,4.*35,32* ‖ 2Ch 2,6. 13.

**כַּכֶּסֶף** Prv 2,4.

**וְכַכֶּסֶף** Mal 3,3.

**לְכֶסֶף** 2Ch 21,3.32,27.

**לַכֶּסֶף** Prv 17,3.*27,21* ‖ Job 28,1 ‖ 1Ch 22,16(15).29,2.5.

**וְלַכֶּסֶף** Esr 1,11 ‖ 1Ch 29,5.

**מִכֶּסֶף, מִכֶּסֶף** Lev 25,51 ‖ Prv 8, 19.16,16.22,1.25,4.

**כַּסְפִּי** *suff.* Gn 42,28 ‖ Joel 4,5.

**וּלְכַסְפִּי** 1R 20,7.

**וּמִכַּסְפִּי** Ez 16,17.

**כַּסְפֵּנוּ** Gn 31,15.43,21.22.

**כַּסְפְּךָ, כַּסְפֶּךָ** Gn 17,13 ‖ Lev 25, 37 ‖ 1R 20,3.5 ‖ Jes 30,22.

**כַּסְפֵּךְ** Jes 1,22.

**כַּסְפְּכֶם** Gn 43,23.

**כַּסְפּוֹ** Gn 17,23.42,27.35 ‖ Ex 21, 21.35 ‖ Lev 22,11 ‖ Jes 2,20.31,7 ‖ Ps 15,5.

**כַּסְפָּם** Jes 60,9 ‖ Ez 7,19² ‖ Hos 8, 4 ‖ Zeph 1,18.

**לְכַסְפָּם** Hos 9,6.

**מִכַּסְפָּם** Hos 13,2.

**כְּסָפִים] כַּסְפֵּיהֶם** *pl. suff.* Gn 42,25.35.

v. ch. et n. pr.; **כָּסֶת** v. **כָּסָה**.

**כָּעַס] וְכָעֵס, וְכַעַס**

stomachari, indignari, aegre ferre; succensere, irasci.

קרוב אל גָּעַשׁ וכטעם רגש. בקצת ספרים ישנים כתוב במ"ב כ"א ו' לְהַכְעִיסוֹ, וכ"ת השבעים.

Ps 112,10 ‖ Eccl 5,16.

**לִכְעוֹס** *inf. cs.* Eccl 7,9.

**אֶכְעַס** *1 impf.* Ez 16,42.

**וַיִּכְעַס** *3 impf.* Neh 3,33 ‖ 2Ch 16,10.

**וְכִעֲסַתָּה] כִּעֵס** *Pi. 3 perf. f. suff.* 1S 1,6.

**כִּעֲסוּנִי** *3 pl. suff.* Dt 32,21.

**הִכְעִיס** *Hi. 3 perf.* 1R 15,30 ‖ Hos 12,15.

**הִכְעִיסוֹ** *suff.* 2R 23,26.

**הִכְעַסְתָּ** *2 perf.* 1R 21,22.

**וְהִכְעַסְתִּי** *1 perf.* Ez 32,9.

**הִכְעִיסוּ** *3 pl.* Neh 3,37.

**הִכְעִסוּנִי** *suff.* Jer 8,19.

**מַכְעִיסִים, מַכְעִסִים] מַכְעִים** *pt. pl.* 1R 14,15 ‖ 2R 21,15 ‖ Jer 7, 19.32,30.

**הַמַּכְעִסִים** Jes 65,3.

וּלְכָפָן Job 5,22.

**כָּפִים] וְכָפִים**

tignum transversum.

י"ת שִׁפָּא מגו מרישה („שיבא מכשורא"), יחיד מן שבבים, ויש פותרין אותו מן כַּפַּת בארמית ובדרז"ל, והיא הקורה המחברת ומקשרת (קלאממער, פֿערבינדענדע שפאררען), אמנם בגמרא נאמר בהצאי לְבֵנים: נויל נוית כפיס׳ן.

Hab 2,11.

---

**כָּפַף**

curvare; se incurvare.

פעל עומד, וכטעם מה תשתוחחי נפשי, ולרש"י יוצא, ומוסב על הארב; השבעים קורין כָּפְפוּ (ואולי יש לגרום כפף נפשו או כפפו נפשם, וכמליצת: ידכה ישח וג׳).

Ps 57,7.

כְּפוּפִים [כָּפוּף *pt. pass. pl.* Ps 146,8.

הַכְּפוּפִים Ps 145,14.

הֲלָכֹף *inf. interrog.* Jes 58,5.

אִכַּף [נִכַּף *Ni. 1 impf.* Mich 6,6.

**כַּף, כַּף**

cavum, vas concavum, vola manus, palma, manus; pes quadrupedis digitos habens; *pl.* rami (palmarum).

כדוגמתו בערבית, סורית ואשורית, ומשרש כפף; אמנם יתכן שהדגש בכנויים מורה על הסרון הנו"ן (אלא שכנף נאמר בבע"ח); לר׳ יוסף הלוי כַּף הקלע מן כפים וסלעים, כלומר האבן שבקלע. י"ג בישעיה מ"ט ט"ז על־כַּפַּיִם חקותיך (rupibus insculpsi), ואפשר שגם כַּפַּיִם דאיוב ל"ו ל"ב כן; באיכה ג׳ מ"א: נשא לבבנו אֶל־כַּפַּיִם, כטעם וקרעו לבבכם ואַל־בגדיכם.

Gn 32,26.33. 40,11.21 ‖ Lev 14, 15.*26*.18.*29* ‖ Nu 7,14.*20.26.32.38.44.50.56.62.68.74.80* ‖ Dt 2,5. 11,24.28,56 ‖ Jos 1,3 ‖ 1S 25,29 ‖ 1R 17,12 ‖ 2R 11,12 ‖ Jes 55,12 ‖ Ez 21,19 ‖ Nah 3,19 ‖ Ps 47,2.89, 8 ‖ Prv 10,4.17,18.22,26 ‖ Eccl 4,6.

וְכַף Ez 1,7 ‖ Job 29,9.

הֲכַף *interrog.* Jud 8,6.*15*.

הַכַּף Nu 7,86.

בְּכַף Gn 32,26.33 ‖ Jud 6,13 ‖ 2R.

---

**כֵּף] וְכֵפִים *pl.***

rupes (rad. כוּף v. כִּיף).

יש דוגמתו בארמית, סורית ואשורית, ולדעת רבים שרשו כוף או כיף, אך נראה שהוא קרוב אל כפה וכפף, ע"כ הובא בסדר הא"ב.

Job 30,6.

וּבַכֵּפִים Jer 4,29.

---

**כָּפָה] יִכְפֶּה־ *3 impf.***

incurvare, inflectere.

כדוגמתו בארמית, סורית וערבית, ובדרז"ל כופין אותו, ובמושג קרוב לו כופין קערה ע"ג הנר, וקרוב אל אָכַף וכפף; י"ת יַכֲבֶּה (מדעכא רונזא), ושמוש הפעל כָּעַר עם אף וחמה ידוע.

Prv 21,14.

---

**כָּפַל] וְכָפַלְתָּ *2 perf.***

duplicare, bis duplicare.

ישנו בארמית, סורית וערבית, ובדרז"ל שגור גם בפִעל ובקו"ף: מַקַפלין את הכלים, וכיוצא בזה, וקרוב אל נָבַל (מעשה נבלות) ואל כָּבַל.

Ex 26,9.

כָּפוּל *pt. pass.* Ex 28,16.39,9².

וַתִּכָּפֵל [נִכְפַּל *Ni. 3 impf. f.* Ez 21,19.

**כֶּפֶל] בְּכֶפֶל**

duplicatio.

מצוי בדרז"ל ת׳ שנים, תשלומי כפל וכדומה; י"ג באיוב י"א ו׳ כִּפְלָאִים, בכ"ף השמוש, ולא נהירא לי.

Job 41,5.

כִּפְלַיִם *du.* Jes 40,2 ‖ Job 11,6.

——v. n. pr. מַכְפֵּלָה——

**כָּפַן] כָּפְנָה *3 perf. f.***

extendere; *Vulg.* mittere.

לרד"ק מן כפן רעב ובא בדרך ההשאלה, כרעב לשמוע או מן כנופיא בדרז"ל בהסך אתָן, כלומר אספה, וכן יש לפרשו מן כָּנַף העברי, במובן פְּרִשָׂה, סככה; אך נראה יותר שהוא קרוב אל כפה, כפל וכפף, וכן ת"י (ואולי יש לגרום מְפַנָּה כטעם לִפְנוֹת דליותיה).

Ez 17,7.

**כָּפָן] וּבְכָפָן**

fames.

רעב בארמית וסורית; ואולי גם הוא קרוב אל כפף, כטעם וישחך בקרבך (ע׳ הערה אל יֶשַׁח).

Job 30,3.

---

לְהַכְעִים *inf.* 1R 16,13.*26*.33 ‖ 2R 17,11.21,6.23,19.

הִכְעִיסֻנִי, הַכְעִסֻנִי *suff.* 2R 22, 17 ‖ Jer 7,18.*32,29* ‖ 2Ch 34,25.

הַכְעִסֻנִי Q. (הִכְעִסוּנִי K.) Jer 25,7.

לְהַכְעִיסֵנִי, לְהַכְעִסֵנִי 1R 14,9.16, 2 ‖ Jer 11,17.32,32.*44,3*.44,8 ‖ Ez 8,17.16,26.

לְהַכְעִיסוֹ Dt 4,25.9,18.31,29 ‖ 1R 16,7 ‖ 2R 17,17 ‖ 2Ch 33,6.

אַכְעִיסֵם *1 impf. suff.* Dt 32, 21.

וַיַּכְעֵס [יַכְעִים *3 impf.* 1R 22, 54 ‖ 2Ch 28,25.

תַּכְעִסֶנָּה *3 impf. f. suff.* 1S 1,7.

תַּכְעִיסוּ *2 impf. pl.* Jer 25,6.

וַיַּכְעִיסוּ, וַיַּכְעִסוּ *3 pl.* Jud 2,12 ‖ Ps 106,29.

יַכְעִיסֻהוּ *suff.* Dt 32,16.

וַיַּכְעִיסוּהוּ Ps 78,58.

**כַּעַס, כַּעַס**

aegritudo, maeror; ira.

Dt 32,27 ‖ 1S 1,6 ‖ Ez 20,28 ‖ Prv 17,25 ‖ Eccl 1,18.7,3.9.11,10.

וְכַעַס Prv 27,3.

וָכַעַס, וְכַעַס Ps 10,14 ‖ Prv 21, 19 ‖ Eccl 2,23.

הַכַּעַס 1R 21,22.

בְּכַעַס Ps 31,10.

מִכַּעַס Dt 32,19 ‖ Ps 6,8.

וְכַעְסִי *suff.* 1S 1,16.

כַּעַסְךָ Ps 85,5.

כַּעְסוֹ Prv 12,16.

בְּכַעְסוֹ 1R 15,30.

הַכְּעָסִים *pl.* 2R 23,6.

**כַּעַשׂ] כַּעַשׂ**

בקצת נוסחאות מדויקות ותרב כעסך בסמ"ך.

Job 5,2.

מִכַּעַשׂ Job 17,7.

כַּעְשִׂי *suff.* Job 6,2.

כַּעַשְׂךָ Job 10,17.

19,24 ‖ Jes 37,25.62,3 ‖ Jer 12,7 ‖ Prv 6,3.

בַּכָּף , בַּכַּף Ez 21,16.29.29,7.

כְּכַף 1R 18,44 ‖ Ez 1,7.

לְכַף Gn 8,9 ‖ Dt 28,65.

מִכַּף Dt 28,35 ‖ Jud 6,14 ‖ 1S 4,3 ‖ 2S 14,16.25.19,10². 22,1 ‖ 2R 16,7 ‖ Jes 1,6 ‖ Jer 15,21 ‖ Mich 4,10 ‖ Hab 2,9 ‖ Ps 18,1.71,4 ‖ Job 2,7 ‖ Esr 8,31 ‖ 2Ch 30,6.32,11.

וּמִכַּף 2S 22,1 ‖ 2R 16,7.20,6 ‖ Jos 38,6.

כַּפִּי *suff.* Ex 33,22.23 ‖ Ez 21,22.22,13.

בְּכַפִּי Jud 12,3 ‖ 1S 28,21 ‖ Ps 119,109 ‖ Job 13,14.

כַּפְּךָ , כַּפֶּךָ Job 13,21.40,32.

כַּפֶּכָה Ps 139,5.

בְּכַפְּךָ Ez 6,11.

כַּפּוֹ Lev 9,17.14,16.*27*.17.28 ‖ 2R 4,34 ‖ Ps 129,7.

בְּכַפּוֹ Ex 4,4 ‖ 1S 19,5 ‖ 2S 18,14 ‖ 2R 18,21 ‖ Jes 28,4.36,6.

כַּפָּהּ Dt 25,12 ‖ Prv 31,20.

כַּפַּיִם , כַּפָּיִם *du.* Jes 49,16 ‖ Mich 7,3 ‖ Hag 1,11 ‖ Ps 24,4.91,12 ‖ Job 36,32 ‖ Thr 2,15.3,41.

כַּפֵּי *cs.* Ex 29,24² ‖ Lev 8,27² ‖ Nu 6,19.

כַּפַּי , כַּפָּי *suff.* Gn 20,5.31,42 ‖ Ex 9,29 ‖ 2S 18,12 ‖ Ps 26,6.63,5.73,13.88,10.119,48.141,2 ‖ Job 9,30 ‖ Esr 9,5.

בְּכַפַּי , בְּכַפָּי Ps 7,4 ‖ Job 16,17 ‖ 1Ch 12,17(18).

וּבְכַפַּי Job 31,7.

כַּפֵּינוּ Ps 44,21.

כַּפֶּיךָ Ps 128,2 ‖ Prv 6,1 ‖ Job 10,3.11,13.22,30.

כַּפַּיִךְ Thr 2,19.

כַּפֵּיכֶם Jes 1,15.59,3.

כַּפָּיו Ex 9,33 ‖ Lev 11,27 ‖ Nu 24,10 ‖ Jud 14,9 ‖ 1R 8,22.38 ‖ 2R 4,34 ‖ Jes 33,15 ‖ Ps 9,17.78,72.81,7 ‖ 2Ch 6,12.13.29.

וְכַפָּיו 1R 8,54 ‖ 2R 4,34.

כַּפֶּיהָ Nu 5,18 ‖ Jer 4,31 ‖ Prv 31,13.16.

וְכַפֶּיהָ Prv 31,19.

כַּפֵּיהֶם Lev 8,28.

בְּכַפֵּיהֶם Jes 59,6 ‖ Jon 3,8.

כַּפֵּימוֹ Job 27,23.

כַּפּוֹת , כַּפֹּת *pl.* Lev 23,40 ‖ Nu 7,84.*86* ‖ Jos 3,13.4,18 ‖ 1S 5,4 ‖ 1R 5,17 ‖ Jes 60,14 ‖ Ez 43,7 ‖ Mal 3,21 ‖ Cant 5,5.

וְכַפּוֹת 2R 9,35 ‖ Dan 10,10 ‖ 2Ch 24,14.

הַכַּפּוֹת , הַכַּפֹּת Nu 4,7.7,86 ‖ 2R 25,14 ‖ Jer 52,18.19.

וְהַכַּפּוֹת 1R 7,50 ‖ 2Ch 4,22.

כַּפֹּתָיו *suff.* Ex 37,16.

וְכַפֹּתָיו Ex 25,29.

## כִּפָּה

palma, frons palmae; ramus.

הענף הכפוף מלמעלה, ובדרז״ל כפת הרקיע לפי שנראה ככפוף מסביב לכדור הארץ.

Jes 9,13.*19*,*15*.

וְכִפָּתוֹ *suff.* Job 15,32.

---

## I [כָּפַר] וְכָפַרְתָּ *2 perf.*

tegere, operire; obducere, oblinere, *picare.*

לד״ק אינו רק פעל נגזר מן השם כֹּפֶר, זפת, הקרוב אל גֹּפֶר (ושניהם אל כמר, ע״ש השחרות), ואין במשמעותו כסוי כלל, וע״כ יחדנו להם מדור בפני עצמם; אמנם יתכן שכפר נקרא בעבור שנהגו לכסות, כלומר למשוח בו כלי עץ, או מפני שצבע שחור מכסה ומעלים מן העין שאר הצבעים, ע׳ לקמן.

Gn 6,14.

## I [כֹּפֶר] בַּכֹּפֶר

pix, *Vulg.* bitumen.

Gn 6,14.

## II [כֹּפֶר] הַכֹּפֶר

cyprus, henna, Κύπρος.

מין פרח ידוע בתמונת ענבי גפן, ומבני שם בא לבני יפת; וטעם השם לא הוברר כל צרכו.

Cant 1,14.

כְּפָרִים (ex כֹּפֶר) *pl.* Cant 4,13.

## כָּפַר II

*Pi.* condonare peccata, expiare culpam; placare; *Pu.* obliterari, aboleri.

לרב המפ׳ עקר הוראתו כִּסָּה, כבערבית (וקרוב אל כְּפָה בארמית) וע״כ בא בקשור עַל, וכמליצת ואַל־תכס על־עונם; אמנם לדעת רש״י „כל כפרה שאצל חטא ועון ואצל פנים כלם לשון קנוח והעברה הן, ולשון ארמי הוא, והרבה בגמרא: וכפר ידיה, בעא לכפורי ידיה בהאי גברא, וגם בלשון המקרא נקראו המזרקים כפורי זהב ע״ש שהכהן מקנח ידיו בהן בשפת המזרק" וכן היא בסורית; ואפשר שע״י בנין הפִּעֵל באה לו הוראת ההפך בעברית, שהעון הוא כתם ולכלוך על הנפש. השבעים קורין בהדברים ל״ב מ״ג: וכפר אַדְמַת עַמּוֹ; י״נ בישעיה כ״ח י״ח וְתֻפַּר בריתכם; ביחזק׳ מ״ג כ״ו בקצת נוסחאות יְכַפְּרוּ כתיב, וְכִפְּרוּ קרי.

וְכִפֶּר [כִּפֶּר] *Pi. 3 perf.* Ex 30,10 ‖ Lev 4,20.26.*5*,*6*.*10*.31.35.*5*,*13*.5,18.26.*14*,*18*.12,7.8.14,19.20.31.53.15,15.30.16,6.*11*.16.17.18.24.32.33.19,22 ‖ Nu 6,11.15,25.28 ‖ Dt 32,43.

וְכִפַּרְתָּהוּ *2 perf. suff.* Ez 43,20.

וְכִפַּרְתֶּם *2 pl.* Ez 45,20.

לְכַפֵּר *inf. cs.* Ex 30,15.*16* ‖ Lev 1,4.6,23.8,15.34.10,17.14,21.29.16,10.17.27.34.17,11.23,28 ‖ Nu 8,12.15,28.28,22.30.29,5.31,50 ‖ Ez 45,15.17 ‖ Neh 10,34 ‖ 2Ch 29,24.

וּלְכַפֵּר Nu 8,19 ‖ Dan 9,24 ‖ 2Ch 6,34.

מִכַּפֵּר Lev 16,20.

בְּכַפְּרִי־ *suff.* Ez 16,63.

בְּכַפֶּרְךָ Ex 29,36.

כַּפְּרָהּ Jes 47,11.

כַּפֵּר *imper.* Dt 21,8.

וְכַפֵּר Lev 9,7² ‖ Nu 17,11 ‖ Ps 79,9.

אֲכַפֵּר *1 impf.* 2S 21,3.

אֲכַפְּרָה Gn 32,21 ‖ Ex 32,30.

תְּכַפֵּר *2 impf.* Ex 29,37 ‖ Jer 18,23.

תְּכַפְּרֵם *suff.* Ps 65,4.

יְכַפֶּר־ , יְכַפֵּר *3 impf.* Ex 30,

Ez 19,2‖Zach 11,3‖Ps 34,11.58,7‖Job 4,10.38,39.

הַכְּפִירִים Ps 104,21.

כַּכְּפִרִים, כַּכְּפִרִים Jes 5,29 ‖ Jer 51,38.

לַכְּפִרִים Nah 2,12.

מִכְּפִירִים Ps 35,17.

וּכְפִירַיִךְ *suff.* Nah 2,14.

כְּפִירֶיהָ Ez 48,13.

—v. n. pr.—

## כָּפַשׁ

*Hi.* obruere vel deprimere.

כתרגומו כְּבַע יתי בקוטמא, וקרוב אל הָבַשׁ, כָּבַשׁ, וּכְפַת בארמית.

הִכְפִּישַׁנִי [הִכְפִּישׁ *Hi. 3 perf. suff.* Thr 3,16.

## כַּפְתֹּר

corolla, capitulum.

לד״ק שרשו כפת בהוראת קשירה, והרי״ש למשקל, וי״מ מן הסורית ܦܩܛܐ, אנס (בידנע) ע״ש תמונתו, ושרשו כתר.

Ex 25,33.*37*,*19*.33.37,19.

וְכַפְתֹּר Ex 25,35³.*37*,*21*³.

הַכַּפְתּוֹר Am 9,1.

כַּפְתֹּרִים [כַּפְתֹּרֶיהָ *pl. suff.* Ex 25,31.34.*37*,*20*.37,17.

בְּכַפְתֹּרֶיהָ Zeph 2,14.

כַּפְתֹּרֵיהֶם Ex 25,36.37,22.

—v. n. pr.—

## כַּר I

agnus ariesque; *transl.* aries ferreus (machina bellica).

כבש, והשאל כָּרִים דיחזקאל ד׳ ב׳ וכ״א כ״ז לאילי הברזל לנגח חומה נצורה, ובערבית יש גם לכבש הוראה זו, וכן נקראו גם בלשונות המערב (השבעים מתרגמין בד׳ ב׳ שָׂרִים!); לד״ק שרשו כָּרַר ע״ש שמרקדין ומכרכרין (וגם באשורית בכפל הרי״ש), ואולי בעבור שומן האליה שנראה כמין כר וכסת, או בעבור שמפוטם ומלא (כתרגומו פַּטִּים); וטעם שלחו כר דישעיה מבואר ממ״ב ג׳ ד׳, וזהו שת״י מסקין מסין (ואפשר שקרא אֶשְׁכָּר?); הראב״ע מחברו עם הכרי והרצים, ואמר שהוא מין גמל, ואולי יש לגרוס צִיר. ליונתן והשבעים כָּרִים דתהלים ס״ה י״ד שייך לכאן.

Jes 16,1.

כָּרִים *pl.* Dt 32,14‖2R 3,4‖Jes

בַּכְּפָרִים [כָּפָר *pl.* Cant 7,12.

וּבַכְּפָרִים 1Ch 27,25.

I כְּפִיר] בַּכְּפִירִים *pl.*

לפי תרגום השבעים הוא כמו כְּפָרִים, לד״ק שעצ״ם, והובא גם כמספר השמות.

Neh 6,2.

## כְּפוֹר I

pruina.

רסיסי טל הנקרשים מן הקור (רייף) ונעשו כעין גליד ומכסה דקה (קרוסטע).

Ps 147,16.

וּכְפֹר Job 38,29.

כַּכְּפֹר Ex 16,14.

## II כְּפוֹר] וּכְפוֹר

crater, pelvis.

מין כוס, וכן באשורית; ובטעם השם לד״ק מן כפר הראשון לפי שבימי קדם היו כלי השתיה משוחים בזפת שלא ירקבו, וכן נקרא בסורית ܟܦܪܐ מין כלי שתיה שנעשה מקליפת התמר שנתעבתה בזפת; לגעז׳ לפי שיש לו כִּסוּי (דעקעל), לד״א מן כְּפוֹר הא׳, שנעשה מן זכוכית לבנה ובדלח, ולחז״ל לפי שהכהנים קנחו בו ידיהם.

1Ch 28,17².

לִכְפוֹר 1Ch 28,17².

כְּפוֹרֵי [כְּפוֹרִים *pl. cs.* Esr 1,10².

וּכְפֹרֵי Esr 8,27.

וְלִכְפוֹרֵי 1Ch 28,17².

## כְּפִיר II

leo iuvenis.

כן נקרא בעודו צעיר, כשיצא מכלל גור ולכלל אריה לא בא; לד״ק לפי שמכוסה כבר בתלתלי שער (ע׳ הערה אל טלה). השבעים מתרגמין כְּפִירֶיהָ דיחזקאל ל״ח י״ג כמו כְּפָרֶיהָ, וי״ג כְּנַעֲנֶיהָ; (כְּפִירִים דתהלים ל״ד י״א אפשר לפרש כמו כּוֹפְרִים בדרז״ל, ומקביל אל דורשי י״י).

Jud 14,5 ‖ Ez 19,3.5.6.32,2.41,19‖Am 3,4‖Ps 91,13.

וּכְפִיר Jes 11,6.

וְהַכְּפִיר Jes 31,4.

כִּכְפִיר Mich 5,7‖Prv 28,1.

כַּכְּפִיר Jer 25,38‖Prv 19,12.20,2.

וְכִכְפִיר Ps 17,12.

וְכַכְּפִיר Hos 5,14.

כְּפִירִים, כְּפִרִים *pl.* Jes 2,15 ‖

10 ‖ Lev 5,16.7,7.16,30.33².17,11‖Nu 5,8‖Ps 78,38‖2Ch 30,18.

וַיְכַפֵּר Nu 8,21.17,12.25,13.

יְכַפְּרֶנָּה *suff.* Prv 16,14.

יְכַפְּרוּ *3 pl.* Ez 43,26.

כֻּפַּר *Pu. 3 perf.* Ez 29,33.

וְכֻפַּר Jes 28,18.

יְכֻפַּר *3 impf.* Nu 35,33‖Jes 22,14.27,9‖Prv 16,6.

תְּכֻפָּר *3 impf. f.* Jes 6,7.

יִתְכַּפֵּר *Hith. 3 impf.* 1S 3,14.

וְנִכַּפֵּר (=וְנִתְכַּ׳) *Nith. 3 perf.* Dt 21,8.

כִּפֻּרִים *pl. t.* [כִּפּוּר

expiatio.

Lev 23,28.

הַכִּפֻּרִים Ex 29,36.30,10.16‖Lev 23,27.25,9‖Nu 5,8.29,11.

## כַּפֹּרֶת

operculum, LXX ἱλαστήριον (ἐπίθεμα), *Vulg.* propitiatorium.

י״א שאין במשמעותו רק כסוי לבד, אמנם לחז״ל ע״ש שהיתה מכפרת על ישראל, ובדה״א כ״ח י״א נקרא קדש הקדשים בֵּית הַכַּפֹּרֶת.

Ex 25,17.37,6.

הַכַּפֹּרֶת Ex 25,18.*37*,*7*.19.20.*37*,*9*.20.21.22.26,34.30,6.31,7.35,12.37,8.9.39,35.40,20‖Lev 16,2².13.14².15‖Nu 7,89‖1Ch 28,11.

## כֹּפֶר III

pretium expiationis vel redemptionis.

Ex 21,30.30,12‖Nu 35,31.32‖1S 12,3‖Am 5,12‖Prv 6,35.13,8.21,18‖Job 33,24.36,18.

כָּפְרְךָ *suff.* Jes 43,3.

כָּפְרוֹ Ps 49,8.

## כֹּפֶר IV

pagus, vicus.

בנגוד אל עיר, וכן בארמית, סורית, ערבית ואשורית, ע״ש החצרים והאהלים המכוסים. ובא בשעצ״ם על המשקל השני (כְּפַר העמֹני, יהושע י״ח כ״ד), ומצוי הרבה בדרז״ל.

1S 6,18.

34,6 || Ez 4,2.21,27².39,18 || Am 6,4 || Ps 37,20.

הַכָּרִים 1S 15,9.

בְּכָרִים Ez 27,21.

כְּכָרִים Jer 51,40.

II כַּר

pascuum pingue, pratum.

יתכן שנאות דשא נקראו ע״ש שנעשו כבים וכסתות; יש מחברין לזה כִּיקַר כָּרִים דתהלים ל״ז כ׳, וטעם כלו בעשן מן החֹם הבֹער, ואולי יש לגרום כִּידַק כָּרִים (ע׳ פסוק ב׳); ויש מוסיפין עוד כְּרֹת רֹעִים דצפניה ב׳ ו׳ ממשקל אחר, וכדי לזווגו עם נְוֹת.

Jes 30,23.

כָּרִים *pl.* Ps 65,14.

III [כַּר] בְּכַר

lectica, pilentum (clitellae).

מדעת רכה, כמין כר וכסת.

Gn 31,34.

——v. n. pr. בֵּית כָּר——

[כָּרִי] הַכָּרִי (2S 20,23 הַכְּרֵתִי q)

primores.

לדרד״ק כמו כרים ולרש״י הוא משקל מיוחד בהוראת קבוצת הגבורים (כתרגומו), ובדה״ב כ״ג כ׳ האדירים, ולפי שבא עם הרצים אולי יש בו מעין שרש כרה, אמנם מן הקו״כ דש״ב נראה שהוא הקצור מן כְּרֵתִי.

2S 20,23 || 2R 11,19.

לַכָּרִי 2R 11,4.

——conf. n. pr. כְּרֵתִי——

כֹּר

mensura aridarum (et fluidarum?).

מדה ידועה, ובתלמוד נאמר כרי על ערמת זרעוני תבואה (געטריידעהויפען), וכדרך שבא חמר על קבוץ בכלל ועל מדה בפרט. השבעים קורין ביחזקאל כִּי ת׳ מִן־הַכֹּר.

1R 5,2.25².

הַכֹּר Ez 45,14.

כֹּרִים *pl.* 2Ch 2,9².27,5.

——v. chald.——

כְּרוּב

Cherub, animal coeleste (rad. כרב).

לרד״ק כמו רְכוּב בהפך אתון (וזהו וירכב על־כרוב לנע״ל), ר׳ יוסף הלוי פותרו מן הכושית אסף, קהל, חבר (בית הכנסת נקרא מכרב), ומפני שחברו בו צורות שונות פני אריה פני שור וכו׳ (במצרית כרב צורה); אמנם יתכן שהוא מן הפעל הארמי והערבי במובן חרישה, והוא שה״ת לשור שזהו עיקר עבודתו, וביחזק׳ א׳ י׳ נאמר פני שור ולהלן, י׳ י״ד, פני הכרוב; והנה נמצא בבבל עיר ששמה כרוב.

Ex 25,19.*37,8* || 2S 22,11 || Ez 28,14.16.41,18 || Ps 18,11.

וּכְרוּב Ex 25,19.*37,8*.

הַכְּרוּב 1R 6,24².25.26².27 || Ez 9,3.10,4.7.9².14 || 2Ch 3,11.12².

לִכְרוּב Ez 41,18.

לַכְּרוּב Ez 10,2.41,18.

כְּרוּבִים, כְּרֻבִים *pl.* Ex 25,18.26,1.*36,8*.31.36,35.37,7 || 1R 6,23.29.*32*.35.7,36 || Ez 10,20.41,18.*25* || Ps 99,1 || 2Ch 3,7.10.14.

וּכְרוּבִים 1R 7,29.

הַכְּרוּבִים, הַכְּרֻבִים Gn 3,24 || Ex 25,19.20².22.37,8.9² || Nu 7,89 || 1S 4,4 || 2S 6,2 || 1R 6,25.27².28.32.8,6.7 || 2R 19,15 || Jes 37,16 || Ez 10,1.5.7.9.15.16.18.19.*11,22*.41,20 || Ps 80,2 || 1Ch 13,6.28,18 || 2Ch 3,11.13.5,7.8².

וְהַכְּרֻבִים Ez 10,3.

לַכְּרֻבִים Ez 10,2.6.7.8.

——v. n. pr.——

כִּרְבֵּל°

*Pu. pt. pass.* indutus pallio.

קרוב אל חבל וכבל בהוספת רי״ש, פעל נגזר מן השם כַּרְבְּלָא בארמית. ובדרז״ל כרבלת התרנגול, שנראה כעטיפת הראש.

[כִּרְבֵּל] מְכֻרְבָּל *Pu. pt. pass.* 1Ch 15,27.

——v. chald.——

I כָּרָה

fodere; *met.* moliri.

ענינו חפירה וכן בארמית, ערבית, כושית ואשורית, וקרוב אל חרת, כרת וכדומה, ויש מחברין לו גם וְתִכְרוּ על־רֵיעֲכֶם; י״מ כָּרִיתִי לי דבראשית נ׳ ה׳ קניתי (ע׳ מ״ט ל׳), אך דה״י יוכיח; טעם כֹּרֶה רעה כמו חֹרֵשׁ, שבא על חפירה וחרישה וגם על המחשבה.

Ps 7,16 || 2Ch 16,14.

כָּרִיתָ *2 perf.* Ps 40,7.

כָּרִיתִי *1 perf.* Gn 50,5.

כָּרוּ *3 perf. pl.* Jer 18,20.22 || Ps 57,7.119,85.

כָּרוּהָ *suff.* Nu 21,18.

כֹּרֶה *pt.* Prv 16,27.26,27.

יִכְרֶה *3 impf.* Ex 21,33.

וַיִּכְרוּ *3 pl.* Gn 26,25.

[נִכְרָה] יִכָּרֶה *Ni. 3 impf.* Ps 94,13.

I [כֵּרָה] כְּרֹת *pl. cs.*

fovea, cisterna.

להרד״ק הרועים עושים חפירה למקום שהצאן נכלאים בו, וי״מ בור (ציסטערנע), לרש״י לשון סעודה הוא; י״ת בית מישרי רָעַן, והשבעים כשעצ״מ כְּרֵתִי (ע׳ פסוק ה׳).

Zeph 2,6.

[מִכְרֶה] וּמִכְרֵה־ *cs.*

fodina.

Zeph 2,9.

II [כָּרָה] וָאֶכְּרֶהָ *1 impf. suff.*

emere, mercari.

בערבית הוראתו הַשְׂכִּיר, ולחז״ל קורין בכרכי הים למכירה כירה, להראב״ע יכרו עליו חַבָּרִים מלשון כֵּרָה וסעודה, וכת״י.

Hos 3,2.

תִּכְרוּ *2 impf. pl.* Dt 2,6.

וְתִכְרוּ Job 6,27.

יִכְרוּ *3 pl.* Job 40,30.

III [כָּרָה] וַיִּכְרֶה *3 impf.*

convivium, epulas apparare.

הכנת משתה שמנים, וכמוהו באשורית. בקצת ספרים ישנים בש״ב ג׳ ל״ה הכתיב לְהַכְרוֹת והקרי להברות, ונמסר עליו: ״דין חד מן י״ד מלין דכתיב כ״ף במצעא תיבותא וקרי בי״ת״ וכן בסנהדרין כ׳ ע״א, ולפי עדות מנחם בן סרוק ור״י חיוג, אמנם למסורה דידן רק ג׳ תיבות כתיב כ׳ וקרי ב׳ (במלכן דש״ב י״ב ל״א, יכין דמשלי כ״א כ״ט, ויכן דדה״ב ל״ג ט״ז), וגם ר׳ יונה והרד״ק העידו שלא מצאו כן בספרים מדויקים ובמסורת.

2R 6,23.

II כֵּרָה

convivium, epulae.

2R 6,23.

——conf. ch. et n. pr.——

שם הכולל, והלמ״ד בא למשקל, כגבעול, ערפל זקרסול, ויש פותרין כֶּרֶם־אֵל, כַּר־מָלֵא, כעין פירז״ל על גרש כרמל (ואלולי קבלתם יש לישב כל כרמל רק על פרי עצי גנים, ולא על שבלים ומלילות), ובא לרב בנגוד אל יער ומדבר; השבעים קורין במ״ב ד׳ מ״ב וּדְבֵלִים ת׳ וְכַרְמֶל. ע׳ בחלק השמות.

Lev 2,14‖Mich 7,14.

וְכַרְמֶל Lev 23,14 ‖ 2R 4,42 ‖ Jes 32,15.

הַכַּרְמֶל Jes 16,10‖Jer 4,26.

וְהַכַּרְמֶל Jes 29,17.32,15.

בַּכַּרְמֶל Jes 32,16.

לַכַּרְמֶל Jes 29,17.32,15.

מִכַּרְמֶל Jer 48,33.

כַּרְמִלּוֹ *suff.* 2R 19,23‖Jes 37,24.

וְכַרְמִלּוֹ Jes 10,18.

v. n. pr.

## כַּרְמִיל] וְכַרְמִיל

coccinum, color coccineus.

הצבע האדום הנודע בשם קארמין או קארמעזין, ולקוח מן לשון פרס (כִּרְם הוראתו תולעת, שממנה בא הצבע), ובעברית הוא תולעת שני או תולע.

2Ch 2,6.3,14.

וּבַכַּרְמִיל 2Ch 2,13.

## יְכַרְסְמֶנָּה *Pi. 3 impf. suff.* כִּרְסֵם]

depascere, vastare.

לר״ק שרשו כסם, כטעם כסום יכסמו את־ראשיהם, וקרוב אל גָּזַם, ובארמית בקו״ף, יחסלנו הארבה תרגום ירושלמי יקרסם, ובמשנה שדה שקרסמוה נמלים; וי״מ יְכָרֵם מִנָּה, ימלא כרסו ממנה, כמליצת מִלא כרשו מעדָנָי.

Ps 80,14.

## כָּרַע

flectere genu; adorare; corruere; procumbere; *Hi.* prosternere, deprimere, affligere.

הוראתו ידוע, וכן בארמית ובערבית, ואולי הוא קרוב אל כנע. י״נ בישעיה י׳ ד׳: בִּלְתִּי כֹּרַעַת חַת אֹסִיר, ור״ל האלילה Belthis והאליל Osiris, וכמליצת כָּרַע בֵּל קֹרֵס נְבוֹ, הֹבִישׁ בֵּל חַת מְרֹדָךְ, ולא נהירא לי.

Gn 49,9‖Nu 24,9‖Jud 5,27[3]‖Jes 10,4.46,1.

כָּרְעוּ *3 perf. pl.* Jud 7,6 ‖ 1R.

בְּכָרֶם, בְּכֶרֶם Dt 23,25 ‖ 1R 21,18‖Jes 1,8.

וּבְכֶרֶם Nu 20,17.21,22.

כַּרְמִי *suff.* 1R 21,6‖Jes 5,3‖Jer 12,10‖Cant 1,6.8,12.

לְכַרְמִי Jes 5,4.5.

כַּרְמְךָ, כַּרְמֶךָ Lev 19,10.25,3 ‖ Dt 22,9.24,21‖1R 21,2.6.

וְכַרְמְךָ Lev 19,10.25,4.

לְכַרְמֶךָ Ex 23,11.

כַּרְמוֹ Ex 22,4.

לְכַרְמוֹ Jes 5,1.

כְּרָמִים *pl.* Dt 6,11.28,39‖Jos 24,13 ‖ 2R 19,29 ‖ Jes 37,30.65,21 ‖ Jer 31,5(4).39,10‖Ez 28,26‖Am 5,17.9,14‖Zeph 1,13‖Ps 107,37‖Job 24,18‖Cant 2,15 ‖ Eccl 2,4‖Neh 9,25.

וּכְרָמִים 1S 22,7 ‖ 2R 5,26.18,32‖Jes 36,17‖Jer 32,15.

הַכְּרָמִים Nu 22,24 ‖ Jud 21,21 ‖ Cant 1,6‖1Ch 27,27.

בַּכְּרָמִים Jud 21,20.

וּבַכְּרָמִים Jes 16,10.

לַכְּרָמִים Cant 7,13.

שֶׁבַּכְּרָמִים 1Ch 27,27.

כַּרְמֵי *cs.* Jud 14,5‖Am 5,11.

בְּכַרְמֵי Cant 1,14.

וּכְרָמֵינוּ *suff.* Cant 2,15 ‖ Neh 5,3.4.5.

כַּרְמֵיכֶם 1S 8,14.

וְכַרְמֵיכֶם 1S 8,15‖Am 4,19.

כְּרָמֶיהָ Hos 2,17.

כַּרְמֵיהֶם Jud 9,27‖Neh 5,11.

## כֹּרֵם] כֹּרְמִים *pl.*

vinitor.

Joel 1,11.

וְכֹרְמִים 2Ch 26,10.

לְכֹרְמִים 2R 25,12‖Jer 52,16.

וְכֹרְמֵיכֶם *suff.* Jes 61,5.

## כַּרְמֶל

hortulus, locus in horti modum cultus, fruges hortenses recentes.

## תַּכְרִיךְ] וְתַכְרִיךְ

pallium, stola (rad. כָּרַךְ).

הפעל כרך ידוע בארמית וסורית, וקרוב לו בערבית, ושגור הרבה בדרז״ל, וממנו השם תַּכְרִיךְ, כְּרִיכָה, וּכְרַךְ לעיר המוקפת חומה.

Esth 8,15.

## כַּרְכֹּב

ambitus, margo.

הסובב של המזבח, ובדרז״ל נמצא גם הפעל מכרכב, והוא קרוב אל כרך (ע׳ הערה אל כלוב).

Ex 27,5.

כַּרְכֻּבּוֹ *suff.* Ex 38,4.

## כַּרְכֹּם] וְכַרְכֹּם

crocus (sativus); *al.* cancamum, *κάγαμον*.

מין בֹּשֶׂם ידוע (זאפֿראן) ובערבית כוכם, ובדרז״ל הפעל נתכרכמו פניו ע״ש הצבע.

Cant 4,14.

## כִּרְכֵּר] מְכַרְכֵּר *Pilp. pt.*

saltare, subsilire (rad. כָּרַר).

הוראתו רקידה וכאמור בדה״א ט״ו כ״ט, וכן בערבית, בכושית ענינו גלגל, ובדרז״ל כמה כרכורין כרכר.

2S 6,14.

וּמְכַרְכֵּר 2S 6,16.

## כִּרְכָּרָה] וּבַכִּרְכָּרוֹת *pl.*

camelae veloces, dromades.

מין גמל ונקראת כן ע״ש קַלּוּת מרוצתה, ואולי הוא מענין כר וכסת, ונרדף אל צַבִּים (זאָנפּטע).

Jes 66,20.

## כֶּרֶם, כָּרֶם

ager plantis nobilioribus consitus; *vinea*.

נמצא גם בשאר לשונות בני־שם, ופותרין טעם השם מן הערבית במובן השוב ויקר, ולר״ק עיקר שרשו כַּר והמ״ם למשקל, ויֵאמר סתם על כרם היין. השבעים קורין בנחמיה ה׳ ה׳: ושדתינו וכרמינו לַחוֹרִים.

Gn 9,20 ‖ Ex 22,4 ‖ Dt 20,6‖28,30 ‖ Jud 15,5 ‖ 1R 21,1.2.6.7.15.16‖Jes 5,1.7.10.27,2 ‖ Mich 1,6 ‖ Prv 24,30.31,16‖Cant 8,11.

וָכֶרֶם, וְכֶרֶם Nu 16,14‖Jer 35,7.9‖Job 24,6.

הַכֶּרֶם, הַכָּרֶם Dt 22,9‖Jes 3,14‖Cant 8,11.

כְּרֻתוֹת [כְּרוּתָה *pl. f.* 1S 5,4.
כָּרֹת *inf. abs.* Hos 10,4.
וְכָרוֹת Neh 9,8.
כְּרֹת *cs.* Jer 34,8.
בִּכְרֹת־ 1S 22,8.
לִכְרוֹת, לִכְרֹת Dt 19,5.28,69 ‖ 2Ch 2,7.29,10.
לִכְרָת־ 1R 5,20‖Jes 44,14.
בְּכָרְתִי *suff.* 1S 24,12.
כְּרָת־ [כְּרֹת *imper.* 1S 11,1.
כִּרְתָה 2S 2,11.
כִּרְתוּ *pl.* Jos 9,6.*11* ‖ Jer 6,6.50, 16.
אֶכְרוֹת, אֶכְרֹת *1 impf.* 1S 11, 2‖2S 3,13 ‖ Jes 61,8 ‖ Jer 31,33 (32).
אֶכְרָת־ (יתיר וא"ו) Jos 9,7.
וְאֶכְרֹת 2R 19,23‖Jes 37,24.
וְאֶכְרְתָה Jes 55,3.
תִּכְרֹת *2 impf.* Ex 23,32.34,12. *15*‖Dt 7,2.20,19‖Jud 6,25.26.
וַתִּכְרָת־ (וַתִּכְרְתִי־=) *f.* Jes 57,8.
הֲיִכְרֹת *3 impf. interrog.* Job 40,28.
וַיִּכְרָת־, וַיִּכְרֹת Jos 9,15.24,25‖ Jud 9,48‖1S 17,51.18,3.20,16.24, 5‖2S 5,3.10,4 ‖ 1R 15,13.20,24‖ 2R 11,4.17.17,35.23,3.14‖Ez 17, 13‖1Ch 11,3.19,4‖2Ch 15,16.23, 3.16.34,31.
וַתִּכְרֹת *3 impf. f.* Ex 4,24.
נִכְרָת־, נִכְרֹת *1 impf. pl.* Esr 10,3‖2Ch 2,15.
נִכְרְתָה Gn 31,44.
וְנִכְרְתָה Gn 26,28.
וְנִכְרְתֶנּוּ *suff.* Jer 11,19.
תִּכְרְתוּ *2 pl.* Jud 2,2.
וַתִּכְרְתוּ Jer 34,15.
תִּכְרֹתוּן [תִּכְרְתוּן Ex 34,13.
יִכְרֹתוּ [יִכְרְתוּ *3 pl.* Hos 12,2‖ Ps 83,6.
וַיִּכְרְתוּ 2S 3,21‖1R 5,20.
וַיִּכְרְתוּ Gn 21,27.32 ‖ Nu 13,23‖ Jud 9,49 ‖ 1S 23,18.31,9 ‖ 2S 20, 22‖1R 5,26.

[כָּרֵשׂ] כְּרֵשׂוֹ *suff.*

venter.

בסמ"ך גם בארמית, סורית, אשורית וכושית, ובערבית (בימין) מורה על הקיבה השניה בבע"ה מעלי גרה; וי"מ מזה יכרסמנה חזיר מיער (ע' כִּרְסֵם).

Jer 51,34.

---

## כָּרַת

secare, caedare, abscindere; occidere, de medio tollere; foelus icere; decidere; excludere;
*Ni.* caedi, consumi; dividi.

קרוביו רבים (גרז, חרט, חרץ, חרש, קרץ) וישנו גם באשורית. י"נ בש"א כ' ט"ז ע"פ השבעים: יִכָּרֵת שֵׁם יונתן מעם בית דוד. לד"ק כרתו יערה דירמיה מ"ו כ"ג צווי, אמנם בספרים מדויקים הוא בנעיא. ר' יוסף הלוי גורס ביחזק' ט"ז ד' כָּרַךְ ת' כָּרַת, והשבעים בל"ד כ"ה: וכרתי לְדָוִד ברית שלום, בל"ה ד' והכרתי ממנו אָדָם וּבְהֵמָה, ובהושע ח' ד': למען יִכָּרֵתוּ; בנוסחא ישנה בצפניה ג' ו' הָכְרַתּוּ גוים.

Gn 15,18 ‖ Ex 24,8 ‖ Dt 4,23.5,2. 3.9,9.28,69.29,24 ‖ Jud 6,30 ‖ 1S 24,6 ‖ 1R 8,9.21 ‖ 2R 17,15 ‖ Ps Ps 105,9‖1Ch 16,16‖2Ch 5,10.6, 11.21,7.
וְכָרַת 2R 18,4‖Jes 18,5.
כְּרָתוֹ *suff.* Jer 10,3.
כָּרַתָּ [וְכָרַתָּ *2 perf.* Dt 20,20.
כָּרַתִּי *1 perf.* Ex 34,27 ‖ Dt 31, 16 ‖ 2R 17,38 ‖ Jer 11,10.31,32 (31).34,13 ‖ Hag 2,5 ‖ Zach 11, 10‖Ps 89,4‖Job 31,1‖2Ch 7,18.
וְכָרַתִּי Jer 31,30. 32,40 ‖ Ez 34, 25.*37,26*‖Hos 2,20.
כָּרְתוּ *3 pl.* Nu 13,24‖Jos 9,16 ‖ Jer 34,18².46,23.
וְכָרְתוּ Jer 22,7.
כָּרַתְנוּ *1 pl.* Jes 28,15.
כֹּרֵת *pt.* Ex 34,10‖Dt 29,11.13.
הַכֹּרֵת Jes 14,8.
כֹּרְתִים *pl.* Neh 10,1.
כֹּרְתֵי *cs.* Ps 50,5.
לְכֹרְתֵי 2Ch 2,9.
וְכָרוּת *pt. pass. sg.* Lev 22,24.
וּכְרוּת *cs.* Dt 23,2.

19,18‖Jes 46,2‖Ps 20,9‖ 2Ch 29, 29.
כֹּרֵעַ *pt.* Esth 3,5.
כֹּרְעִים *pl.* Esth 3,2.
כֹּרְעוֹת [כֹּרְעָה *pl. f.* Job 4,4.
מִכְּרֹעַ *inf. cs.* 1R 8,54.
אֶכְרַע] וָאֶכְרְעָה *1 impf.* Esr 9,5.
יִכְרַע *3 impf.* Jud 7,5‖Esth 3,2.
וַיִּכְרַע 2R 1,13.9,24.
תִּכְרַע *3 impf. f.* Jes 45,23.
וַתִּכְרַע 1S 4,19.
וְנִכְרְעָה [וְנִכְרָעָה *1 impf. pl.* Ps 95,6.
תִּכְרָעוּ [תִּכְרְעוּ *2 pl.* Jes 65,12.
יִכְרְעוּ *3 pl.* Ps 22,30.72,9.
וַיִּכְרְעוּ 2Ch 7,3.
יִכְרְעוּן Job 31,10.
תִּכְרַעְנָה *f. pl.* Job 39,3.
הִכְרִיעַ *Hi. 3 perf.* Ps 78,31.
הִכְרַעְתְּ] הִכְרַעְתִּנִי *2 perf. f. suff.* Jud 11,35.
הַכְרֵעַ *inf.* Jud 11,35.
הַכְרִיעַ] הַכְרִיעֵהוּ *imper. suff.* Ps 17,13.
תַּכְרִיעַ *2 impf.* 2S 22,40‖Ps 18, 40.

[כָּרָע] כְּרָעַיִם *du.*

utrumque crus, utraque tibia; pedes saltatorii locustae.

במשנה נמצא גם הנפרד כרע של מטה (כלים י"ח ז').

Lev 11,21‖Am 3,12.
הַכְּרָעַיִם, הַכְּרָעָיִם Lev 8,21.9, 14.
וְהַכְּרָעַיִם Lev 1,13.
כְּרָעָיו *suff.* Ex 12,9‖Lev 4,11.
וּכְרָעָיו Ex 29,17‖Lev 1,9.

---

## כַּרְפַּס

carbasus, pannus linteus vel bombycinus.

מלה פרסית, והוראתה מטוה צמר ופשתים לבן וחשוב ביותר.

Esth 1,6.

כִּרְכֵּר v. כָּרַר

וַיִּכְרְתֻהוּ *suff.* Ez 31,12.

נִכְרַת, נִכְרָת *Ni. 3 perf.* Joel 1,5.16‖Nah 2,1‖Ps 37,28.

וְנִכְרַת Ex 30,33.*38*‖Lev 17,4.9‖Jes 22,25.

[נִכְרְתָה] נִכְרָתָה *f.* Ps 37,38.

וְנִכְרְתָה Gn 17,14‖Ex 12,15.19.31,14‖Lev 7,20.*21.27.19,8*.25.22,3.23,29‖Nu 9,13.15,30.19,13.20‖Jer 7,28‖Zach 9,10.

וְנִכְרַתָּ *2 perf.* Ob 10.

נִכְרְתוּ, נִכְרָתוּ *3 perf. pl.* Jos 3,16.4,7²‖Zeph 1,11.

וְנִכְרְתוּ Lev 18,29.20,17.18‖Jes 29,20.

הִכָּרֵת *inf.* Nu 15,31.

בְּהִכָּרֵת Ps 37,34.

יִכָּרֵת, יִכָּרֶת־ *3 impf.* Gn 9,11‖Lev 17,14‖Nu 11,33‖Jos 9,23‖2S 3,29‖1R 2,4.*9,5*.8,25‖Jes 48,19.55,13.56,5‖Jer 33,17.18.35,19‖Hos 8,4‖Ob 9‖Zeph 3,7‖Zach 14,2‖Job 14,7‖Ruth 4,1‖Dan 9,26‖2Ch 6,16.7,18.

תִּכָּרֵת *3 impf. f.* Gn 41,36‖Nu 15,31‖Prv 10,31.23,18.*24,14*.

יִכָּרֵתוּ, יִכָּרְתוּ *3 pl.* Jes 11,13‖Mich 5,8‖Zach 13,8‖Ps 37,22‖Prv 2,22.

[יִכָּרְתוּן] יִכָּרֵתוּן Jos 3,13‖Ps 37,9.

כָּרַת (= כֹּרַת) *Pu. 3 perf.* Ez 16,4.

[כֹּרְתָה] כֹּרָתָה *3 perf. f.* Jud 6,28.

הִכְרִית *Hi. 3 perf.* 1S 28,9‖1R 11,16.

וְהִכְרִיתָה *f.* Lev 26,22.

הִכְרַתִּי *1 perf.* Jos 23,4‖Ez 21,9‖Zeph 3,6.

וְהִכְרַתִּי Lev 17,10.20,3.*6*.5.26,30‖1R 9,7.14,10.21,21‖2R 9,8‖Jes 14,22‖Ez 14,13.*17.25,13*.21,8.25,16.29,8.30,15.35,7‖Am 1,5.8.2,3‖Mich 5,9.10.11.12‖Nah 2,14‖Zeph 1,3.4‖Zach 9,6.10.

וְהִכְרַתִּיךָ *suff.* Ez 25,7.

וְהִכְרַתִּיו Ez 14,8.

הִכְרִיתוּ *3 perf. pl.* Jud 4,24.

וְהִכְרִיתוּ Jos 7,9.

הַכְרִית *inf. cs.* Jer 44,8.

בְּהַכְרִית, בְּהַכְרִת 1S 20,15‖1R 18,4.

לְהַכְרִית Ex 8,5‖Jer 9,20.44,7.47,4‖Ez 14,19.*21*.17,17‖Ob 14‖Ps 34,17.101,8.109,13‖2Ch 22,7.

וּלְהַכְרִית Jes 10,7‖Jer 44,11.

[הַכְרִיתְךָ] הַכְרִיתֵךְ *suff.* Jes 48,9.

לְהַכְרִיתוֹ Jer 51,62.

אַכְרִית *1 impf.* 1S 2,33‖Nah 1,14‖Zach 13,2.

וָאַכְרִית 1Ch 17,8.

וָאַכְרִתָה 2S 7,9.

תַּכְרִית *2 impf.* 1S 20,15.24,22.

יַכְרִית *3 impf.* Dt 12,29.*19,1*‖1R 14,14.

יַכְרֵת Mal 2,12‖Ps 12,4.

וְיַכְרֵת Ps 109,15.

וַיַּכְרֵת Jos 11,21‖Jes 9,13.

תַּכְרִיתֵךְ *3 impf. f. suff.* Nah 3,15.

נַכְרִית *1 impf. pl.* 1R 18,5.

וְנַכְרִיתֶנָּה *suff.* Jer 48,2.

תַּכְרִיתוּ *2 impf. pl.* Nu 4,18.

הָכְרַת *Ho. 3 perf.* Joel 1,9.

## [כְּרוּתָה°] *pl.* כְּרֻתוֹת, כְּרֻתֹת

trabes (ascia doliatae).

קורות הטובות היטב; ע״מ בינוני פעול.

1R 6,36.7,12.

וּכְרֻתוֹת 1R 7,2.

## כְּרִיתוּת, כְּרִיתֻת

discisio matrimonii, divortium, repudium.

שם מֻפשט כמו אלמנות, תזנות, וכמוהם בכנוי הרבים.

Dt 24,1.*3*‖Jes 50,1.

כְּרִיתֻתֶיהָ *pl. suff.* Jer 3,8.

——v. n. pr.; כֹּרֶת v. כָּרָה——

## כֶּשֶׂב

agnus.

Lev 3,7.22,27‖Nu 18,17.

וְכֶשֶׂב Lev 7,23.

הַכֶּשֶׂב Lev 4,35.

כְּשָׂבִים *pl.* Dt 14,4.

הַכְּשָׂבִים Lev 1,10.

וְהַכְּשָׂבִים Gn 30,40.

בַּכְּשָׂבִים Gn 30,32.35‖Lev 22,19.

## כִּשְׂבָּה

agna.

Lev 5,6.

——conf. כַּבְשׂ etc.——

## [כָּשָׂה] *2 perf.* כָּשִׂיתָ

pinguem fieri.

כטעם כסה פניו בחלבו, ור׳ יוסף הלוי גורס נָשִׁיתָ, נרדף אל נַתִּשְׁכַּח רעהו.

Dt 32,15.

——conf. כָּסָה——

## כָּשַׁל

debilem esse et fieri, labare, corruere, collabi; pedibus offendere.

קרוב אל חשל, ובהפך אתון אל שכל, ובדרז״ל תקלה. השבעים קורין בירמיה י״ח כ״ג מֻכְשָׁלִם ת׳ מֻכְשָׁלִים (וי״ג מִכְשֹׁלִים), בכ׳ י״א: רָדְפוּ וְהַשְׂכֵּל לֹא יָכֹלוּ ת׳ רֹדְפַי יִכָּשְׁלוּ וְלֹא יֻכָלוּ; ביחזק׳ כ״א כ׳ הַמִּכְשֹׁלִים ובל״ז מ״ו תְּשַׁכֵּלִי, יכת״י; לרד״ק וּבְכָשְׁלוֹ דמשלי כמו וּבְכָשְׁלוֹ מקור קל.

Hos 5,5‖Ps 31,11‖Neh 4,4.

וְכָשַׁל Jes 31,3‖Jer 50,32‖Hos 4,5.

כָּשְׁלָה *3 perf. f.* Jes 3,8.59,14.

כָּשַׁלְתָּ *2 perf.* Hos 14,2.

וְכָשַׁלְתָּ Hos 4,5.

כָּשְׁלוּ, כָּשֵׁלוּ *3 perf. pl.* Jer 46,6.12‖Ps 27,2.107,12.109,24‖Thr 5,13.

וְכָשְׁלוּ Lev 26,37‖Jes 8,15.28,13‖Jer 6,21‖Neh 3,3.

כָּשַׁלְנוּ *1 perf. pl.* Jes 59,10.

כּוֹשֵׁל, כֹּשֵׁל *pt.* Jes 5,27‖Jer 46,16‖Ps 105,37‖Job 4,4‖2Ch 28,15.

כִּשְׁלוֹת *pl. f.* Jes 35,3.

כָּשׁוֹל *inf. abs.* Jes 40,30.

יִכְשָׁלוּ] יִכְשׁוֹלוּ K. *3 impf. pl.* Prv 4,16.

וְנִכְשַׁל *Ni. 3 perf.* Dan 11,19.

וְנִכְשְׁלוּ, וְנִכְשָׁלוּ *3 pl.* Dan 11, 14.33.

הַנִּכְשָׁל *pt.* Zach 12,8.

וְנִכְשָׁלִים *pl.* 1S 2,4.

הִכָּשֵׁל] וּבִהִכָּשְׁלוֹ (= וּבְהִכָּ׳) *inf. suff.* Prv 24,17.

וּבְהִכָּשְׁלָם Dan 11,34.

תִּכָּשֵׁל *2 impf.* Prv 4,12.

יִכָּשֵׁל] יִכָּשֶׁל (נס״א) *3 impf.* Ez 33,12.

יִכָּשְׁלוּ, יִכָּשֵׁלוּ *3 pl.* Jes 40,30. 63,13 ‖ Jer 6,15.8,12.20,11.31,9 (8) ‖ Hos 5,5.14,10 ‖ Nah 2,6.3,3 ‖ Ps 9,4 ‖ Prv 4,19.24,16 ‖ Dan 11, 35.41.

כִּשֵּׁל] תְּכַשְּׁלִי־ K. (תְּשַׁכְּלִי־ q) *Pi. 2 impf. f.* Ez 36,14.

הִכְשִׁיל *Hi. 3 perf.* Thr 1,14.

הִכְשַׁלְתֶּם *2 perf. pl.* Mal 2,8.

וּלְהַכְשִׁיל *inf. cs.* 2Ch 25,8.

לְהַכְשִׁילוֹ *suff.* 2Ch 28,23.

תַּכְשִׁלִי *2 impf. f.* Ez 36,15.

יַכְשִׁילְךָ *3 impf. suff.* 2Ch 25,8.

יַכְשִׁילוּ Q. *3 pl.* Prv 4,16.

וַיַּכְשִׁילֻהוּ *suff.* Ps 64,9.

וַיַּכְשִׁלוּם Jer 18,15.

הָכְשַׁל] מֻכְשָׁלִים *Ho. pt. pl.* Jer 18,23.

## כַּשִּׁיל] בְּכַשִּׁיל

securis, ascia.

נמצא במשנה: כשילין של ברזל (סוטה ח׳ ו׳).

Ps 74,6.

## כִּשָּׁלוֹן

lapsus, ruina.

Prv 16,18.

## מִכְשׁוֹל, מִכְשֹׁל

offensio; causa labendi, ruinae; incitamentum ad peccatum.

השבעים קורין ביחזקאל כ״א כ׳ הַמִּכְשֹׁלִים (ע׳ ירמיה י״ח כ״ג).

Lev 19,14 ‖ Jes 8,14.57,14 ‖ Ez 3, 20.7,19 ‖ Ps 119,165.

וּמִכְשׁוֹל Ez 14,3.4.7.

לְמִכְשׁוֹל Ez 18,30.44,12.

וּלְמִכְשׁוֹל 1S 25,31.

מִכְשֹׁלִים *pl.* Jer 6,21.

הַמִּכְשֹׁלִים Ez 21,20.

## מַכְשֵׁלָה] וְהַמַּכְשֵׁלָה

ruina.

י״ג והַמַּמְשָׁלָה, ויש פותרין שניהם מן כַּשִּׁיל, והוא מקל לרדות בו.

Jes 3,6.

וְהַמַּכְשֵׁלוֹת *pl.* Zeph 1,3.

---

## כִּשֵּׁף] וְכִשֵּׁף *Pi. 3 perf.*

Pi. incantare, magiam exercere. *pt.* incantator, *Vulg.* maleficus.

לד״ק הוא קרוב אל חשף (ובערבית בכ״ף במובן גלה, כלומר גלוי נסתרות או עתידות, וי״פ מן פעל אחר בערבית בהוראת חתוך, ע״ש שהיו מחתכין עשבים וקסמין לרפואה.

2Ch 33,6.

וּמְכַשֵּׁף *pt.* Dt 18,10.

בַּמְכַשְּׁפִים *pl.* Mal 3,5.

וְלַמְכַשְּׁפִים Ex 7,11 ‖ Dan 2,2.

מְכַשֵּׁפָה *f. sg.* Ex 22,17.

## כֶּשֶׁף] כְּשָׁפִים *pl. t.*

incantatio.

Mich 5,11 ‖ Nah 3,4.

כְּשָׁפַיִךְ *suff.* Jes 47,9.12.

וּכְשָׁפֶיהָ 2R 9,22.

בִּכְשָׁפֶיהָ Nah 3,4.

## כַּשָּׁף] כַּשָּׁפֵיכֶם *pl. suff.*

incantator.

Jer 27,9.

cnf. ch. אַשָּׁף, v. n. pr. אַכְשָׁף

## כָּשֵׁר] וְכָשֵׁר

rectum esse, placere; provenire; *Hi.* prosperare.

קרוב אל אשר וישר, והוראתו בדרז״ל ידועה.

Esth 8,5.

יִכְשַׁר] יִכְשָׁר *3 impf.* Eccl 11,6.

הַכְשִׁיר] הַכְשֵׁיר *Hi. inf. cs.* Eccl 10,10.

## כִּשְׁרוֹן

successus prosper; emolumentum, commodum.

י״ג ומה־יִּתְרוֹן לבעליה.

Eccl 4,4.5,10.

וּבְכִשְׁרוֹן Eccl 2,21.

## °כּוֹשָׁרָה] בַּכּוֹשָׁרוֹת *pl.*

prosperitas.

י״מ מן כשר, והכונה שהוציאם ביתרון הכשר (געדייהען, גליק), חז״ל פי׳ בשעת הכושר, ולהראב״ע כמו בקושרות, בזיקים ובכבלים, ומחֻבר אל אסירים.

Ps 68,7.

## כִּישׁוֹר] בַּכִּישׁוֹר

verticillus.

ע״מ כִּידוֹר, קִיטוֹר, והוא כלי שמשימין בראש הפלך לַיַשר המטוה (שפינֿראָקקען), ולהראב״ע גם זה מענין קשור.

Prv 31,19.

---

## כָּתַב

scribere, inscribere, perscribere, conscribere, describere, *decernere*; praescribere, subscribere.

קרוב אל חטב, הצב, קטב, קצב, לפי שמלאכת הכתיבה בראשיתה נעשתה ע״י חקיקה וחריתה; כמוהו בצורית, ארמית וכושית, ובערבית מורה גם על חפירה וחִבור (ובדרז״ל חיטי — שורות הכתב).

Jos 8,32 ‖ 2R 17,37 ‖ Jer 36,27 ‖ Job 31,35 ‖ Esth 8,5.9,23 ‖ Esr 4, 7 ‖ 2Ch 26,22.30,1.32,17.

וְכָתַב Nu 5,23 ‖ Dt 17,18.24,1.3.

כָּתַבְתָּ, כָּתַבְתָּ *2 perf.* Ex 32, 32 ‖ Jer 36,6.17.29.

וְכָתַבְתָּ Dt 27,3.8 ‖ Jer 36,2.

וּכְתַבְתָּם *suff.* Dt 6,9.11,20.

כָּתַבְתִּי *1 perf.* Ex 24,12 ‖ Prv 22, 20.

וְכָתַבְתִּי Ex 34,1.

כָּתְבוּ *3 perf. pl.* Esr 4,6.

כֹּתֵב *pt.* Jer 36,18.

וְכֹתְבִים *pl.* Neh 10,1.

הַכְּתֻבִים Jer 32,12.
כָּתוּב *pt. pass.* Dt 28,61‖1R 21,11‖Ps 40,8.149,9‖Esth 6,2‖Dan 9,13.12,1‖Esr 4,7‖Neh 6,6.7,5.8,14.13,1.
וְכָתוּב Ez 2,10‖Eccl 12,10.
הַכָּתוּב Jos 1,8.8,34.23,6‖2R 22,13‖Jes 4,3‖Jer 25,13‖1Ch 16,40‖2Ch 34,21.
כַּכָּתוּב Jos 8,31‖1R 2,3‖2R 14,6.23,21‖Esr 3,2.4‖Neh 8,15.10,35.*37*‖2Ch 23,18.25,4.30,5.18.31,3.*35,26*.35,12.
כְּתוּבִים, כְּתֻבִים *pl.* Ex 31,18.32,15²‖Dt 9,10‖1R 11,41.14,19.29.*15,23*.15,7.*16,14.22,39*.31.*16,5.20.27.22,46*‖2R 1,18.8,23.*10,34.13,12.14,15.28.15,6.36.16,19.20,20.21,17.25.23,28.24,5*.12,20.*13,8.15,21*.14,18.15,11.*15.26.31*‖Esth 10,2‖Neh 12,22.23‖1Ch 9,1.29,29‖2Ch 9,29.12,15.13,22.16,11.*27,7.28,26.35,27.36,8*.20,34.24,27.25,26.32,32.33,19.35,25.
הַכְּתוּבִים, הַכְּתֻבִים Dt 28,58‖2R 23,3.24‖Jer 51,60‖1Ch 4,41‖2Ch 34,31.
בַּכְּתֻבִים Nu 11,26.
כְּתוּבָה *f. sg.* Jos 10,13‖2S 1,18‖Jes 65,6‖Jer 17,1‖Ez 2,10‖Dan 9,11.
הַכְּתוּבָה Dt 29,19.*26*.20.*30,10*.
הַכְּתוּבוֹת *pl.* 2Ch 34,24.
וְכָתוֹב *inf. abs.* Jer 32,44.
בִּכְתוֹב *cs.* Ps 87,6.
לִכְתֹּב Dt 31,24‖Jos 18,8.
בְּכָתְבוֹ *suff.* Jer 45,1.
כְּתֹב, כְּתָב־ *imper.* Ex 17,14.34,27‖Jer 30,2‖Hab 2,2.
כְּתוֹב־K., כְּתָב־Q. Ez 24,2.
וּכְתֹב Jes 8,1‖Jer 36,28‖Ez 37,16².43,11.
כָּתְבָהּ *suff.* Jer 30,8.
כָּתְבֵם Prv 3,3.*7,3*.
כִּתְבוּ *pl.* Dt 31,19‖Jer 22,30‖Esth 8,8.

וְכִתְבוּ Jos 18,8.
אֶכְתּוֹב־K., אֶכְתָּב־Q. *1 impf.* Hos 8,12.
וְאֶכְתֹּב Dt 10,2.
וָאֶכְתֹּב Jer 32,10.
אֶכְתֳּבֶנָּה *suff.* Jer 31,33(32).
תִּכְתֹּב *2 impf.* Nu 17,17.18‖Ez 37,20‖Job 13,26.
יִכְתֹּב *3 impf.* Jes 44,5.
וַיִּכְתֹּב, וַיִּכְתָּב־ Ex 24,4.34,28‖Nu 33,2‖Dt 10,4.31,9.22‖Jos 8,32.24,26‖Jud 8,14‖1S 10,25‖2S 11,14.15‖2R 10,1.6‖Jer 36,4.32.51,60‖Esth 8,10.9,20.
יִכְתְּבֵם *suff.* Jes 10,19.
וַיִּכְתְּבֵם Dt 4,13.5,22(19)‖2Ch 24,6.
וַתִּכְתֹּב *3 impf. f.* 1R 21,8.9‖Esth 9,29.
תִּכְתְּבוּ *2 pl.* Jos 18,6.
וַיִּכְתְּבוּ *3 pl.* Jos 18,4.
וַיִּכְתְּבוּ Ex 39,30.
וַיִּכְתְּבוּהָ *suff.* Jos 18,9.
[נִכְתַּב] נִכְתָּב *Ni. 3 impf.* Esth 3,12.
וְנִכְתָּב Esth 9,32.
נִכְתָּב *pt.* Esth 8,8.
יִכָּתֵב *3 impf.* Esth 3,9.8,5.
וְיִכָּתֵב Esth 1,19.
וַיִּכָּתֵב Mal 3,16‖Esth 2,23.3,12.8,9‖Esr 8,34.
[תִּכָּתֵב] תִּכָּתֵב (נס״א) *f.* Ps 102,19.
[יִכָּתְבוּ] יִכָּתֵבוּ *3 pl.* Jer 17,13‖Ez 13,9‖Ps 69,29.139,16.
וְיִכָּתְבוּן Job 19,23.
[כִּתֵּב] כִּתֵּבוּ *Pi. 3 perf. pl.* Jes 10,1.
[מְכַתֵּב] וּמְכַתְּבִים *pt. pl.* Jes 10,1.

## כְּתָב

scriptum; praescriptum; libellus, *edictum.*
Esth 4,8.8,8.

וּכְתָב Esr 4,7.
הַכְּתָב Esth 3,14.*8,13*.
בִּכְתָב Dan 10,21‖1Ch 28,19‖2Ch 2,10.35,4.
וּבִכְתָב Ez 13,9.
כִּכְתָבָהּ *suff.* Esth 1,22.3,12.*8,9*.
כְּתָבָם Esr 2,62‖Neh 7,64.
כִּכְתָבָם Esth 8,9.9,27.

## [כְּתֹבֶת] וּכְתֹבֶת

scriptura (incisio).
Lev 19,28.

## מִכְתָּב

scriptura; scriptum; praescriptum; libellus, epistola; *carmen.*
Jes 38,9‖2Ch 21,12.
וְהַמִּכְתָּב Ex 32,16.
בְּמִכְתָּב Esr 1,1‖2Ch 36,22.
כַּמִּכְתָּב Dt 10,4.
מִכְתַּב *cs.* Ex 32,16.39,30.
וּבְמִכְתַּב 2Ch 35,4.

— v. chald. —

## [כֹּתֶל] כָּתְלֵנוּ *suff.*

paries.
חפן, כבארמית ובדרז״ל; באשורית צד, והפעל בערבית הוראתו חִבּור וְדִבּוּק.
Cant 2,9.

— v. chald. —

## [כָּתַם] נִכְתָּם *Ni. pt.*

incidere, scribere, notare (*al.* maculosum esse).
יש מחברין אותו עם כתב, וכמליצת ישעיה ס״ה ו׳ וירמיה י״ז א׳, ולד״ק מן כתם בדרז״ל, וכדוגמתו בערבית בנו״ן ת׳ מ״ם. מדרשת רז״ל בר״ה י״ח משמע שקראו נהתם.
Jer 2,22.

## כֶּתֶם, כֶּתֶם

aurum (*poët.*)
בערבית ובאשורית הוראתו חסימה, חתימה סגירה, והטעם כמו זהב סָגוּר. השבעים קורין באיכה הַכֶּסֶף ת׳ הַכֶּתֶם.
Prv 25,12‖Cant 5,11.
הַכֶּתֶם Thr 4,1.

בְּכֶתֶם Ps 45,10 ‖ Job 28,16.19 ‖ Dan 10,5.

וְלַכֶּתֶם Job 31,24.

מִכֶּתֶם Jes 13,12.

## מִכְתָּם

carmen (= מִכְתָּב), *Vulg.* inscriptio tituli; *al.* carmen aureum, aureolum, cimelium.

כמו מכתב, ומכתב לחזקיהו ע״ה, ולד״ק מן כתם פז; לאד״ם הכהן מן כתם, בדז״ל, והוא שיר שנכתב בפליטת הקולמס שלא נגמרה מלאכתו, וכמו שיאמר הצרפתי brouillon, והרוסי черновóй, ודבריו צריכין עוד חזוק.

Ps 16,1. 56,1. *57,1.58,1.59,1.* 60,1

---

## כְּתֹנֶת

tunica, vestis sacerdotum, χιτών.

הוראתה ידועה, ומן המזרח באה ללשון יון.

Gn 37,3.23.31.32.33 ‖ Lev 16,4 ‖ 2S 13,18.

וּכְתֹנֶת Ex 28,4 ‖ 2S 13,19.

הַכְּתֹנֶת *interrog.* Gn 37,32.

הַכְּתֹנֶת Ex 28,39.

כְּתֹנֶת] הַכֻּתֹּנֶת Gn 37,31 ‖ Ex 29,5 ‖ Lev 8,7.

כֻּתָּנְתִּי *suff.* Job 37,18 ‖ Cant 5,3.

כְּתָנְתְּךָ] כֻּתָּנְתֶּךָ Jes 22,21.

כֻּתָּנְתּוֹ Gn 37,23 ‖ 2S 15,32.

כֻּתֳּנֹת, כֻּתֳּנֹת *pl. I.* Ex 28,40. 29,8.40,14 ‖ Lev 8,13.

בְּכֻתֳּנֹתָם *suff.* Lev 10,5.

הַכָּתְנֹת *pl. II.* Ex 39,27.

כָּתְנוֹת (*cs.*) Gn 3,21 ‖ Neh 7,70.

וְכָתְנוֹת, וְכָתְנֹת Esr 2,69 ‖ Neh 7,72.

---

## כָּתֵף

scapula, humerus; latus; *pl.* humeralia Ephodi; latera portae, cardines axis.

השבעים קורין ביחזקאל כ״ט ז׳ כל־כַּף ת׳ כל־כָּתֵף, במ״ו י״ט: בִּמְבוֹא הַשַּׁעַר אשר על־הַנֶּגֶב (או בַּנֶּגֶב), ובדה״ב ד׳ י׳: מכתף הַבַּיִת הימנית.

Jes 46,7.49,22 ‖ Ez 12,6.7.12.29, 7.18 ‖ Zach 7,11 ‖ Neh 9,29.

וְכָתֵף Ez 24,4.

הַכָּתֵף Ex 38,14 ‖ Ez 40,40.47,2.

בְּכָתֵף Jes 11,14.

בַּכָּתֵף Nu 7,9 ‖ 2Ch 35,3.

וּבְכָתֵף Ex 34,21.

לַכָּתֵף Ex 27,14.

וְלַכָּתֵף Ex 27,15.38,15.

כֶּתֶף *cs.* Nu 34,11 ‖ Jos 15,8.10. 11.18,12.13.16.18.19 ‖ 1R 6,8.7, 39$^2$ ‖ 2R 11,11 ‖ Jes 30,6 ‖ Ez 25,9. 40,18.44$^2$.46,19 ‖ 2Ch 23,10.

לְכֶתֶף Ez 40,41.

מִכֶּתֶף 1R 7,39 ‖ 2R 11,11 ‖ Ez 47,1 ‖ 2Ch 4,10.23,10.

כְּתֵפִי *suff.* Job 31,22.

בִּכְתֵפָם 1Ch 15,15.

כְּתֵפוֹת, כְּתֵפֹת *pl.* Ex 28,7. 39,4 ‖ 1R 7,30.34.

הַכְּתֵפוֹת 1R 7,30.

כִּתְפוֹת, כִּתְפֹת *cs.* Ex 28,12.25. 27.39,7.18.20 ‖ Ez 41,26.

וְכִתְפוֹת Ez 41,2.

כְּתֵפָיו *suff.* Ex 28,12 ‖ Dt 33,12 ‖ Jud 16,3 ‖ 1S 17,6.

כְּתֵפֶיהָ 1R 7,34.

---

## כָּתַר°

circumdare, cingere; *expectare.*

קרוב אל עָטַר, והוראתו סִבּוּב והקף; ובא על המתנה כבדה״ל: החנוני מקיף, מכר בהקפה. ריה״ל גורס בחבקוק: מַכְתִּיר את־הצדיק.

כִּתֵּר] כִּתְּרוּ *Pi. 3 perf. pl.* Jud 20,43.

כִּתְּרוּנִי *suff.* Ps 22,13.

כַּתַּר־ *impf.* Job 36,2.

הִכְתִּיר] מַכְתִּיר *Hi. pt.* Hab 1,4.

יַכְתִּרוּ *3 impf. pl.* Ps 142,8 ‖ Prv 14,18.

## כֶּתֶר

diadema, corona.

Esth 1,17.6,8.

בְּכֶתֶר Esth 1,11.

## כֹּתֶרֶת] וְכֹתֶרֶת

capitulum columnarum.

2R 25,17 ‖ Jer 52,22.

הַכּוֹתֶרֶת, הַכֹּתֶרֶת 1R 7,16$^2$.20 ‖ 2R 25,17$^2$ ‖ Jer 52,22$^2$.

לַכֹּתֶרֶת 1R 7,17$^2$.18.31.

כֹּתָרוֹת *pl.* 1R 7,16$^2$.

וְכֹתָרֹת 1R 7,19.20.

הַכֹּתָרוֹת, הַכֹּתָרֹת 1R 7,18.41$^2$. 42 ‖ 2Ch 9,12.*13.*

וְהַכֹּתָרוֹת 2Ch 4,12.

לַכֹּתָרֹת 1R 7,17.

---

## כָּתַשׁ] תִּכְתּוֹשׁ *2 impf.*

contundere, terere.

קרוב אל כתת, ויש לו אחוה עם חתת וחתר.

Prv 27,22.

## מַכְתֵּשׁ] הַמַּכְתֵּשׁ

mortarium, mortariolum.

ע״מ מַשְׁבֵּר וכדומה.

Jud 15,19.

בַּמַּכְתֵּשׁ Prv 27,22.

—v. n. pr.—

## כָּתַת°] וְכַתּוֹתִי *1 perf.*

contundere, frangere, *cudere*; percuttere, dolere.

ע׳ הערה לעיל.

Ps 89,24.

כָּתוּת *pt. pass.* Jes 30,14.

וְכָתוּת Lev 22,24.

כֹּת] כֹּתּוּ *imper. pl.* Joel 4,10.

וָאֶכֹּת *1 impf.* Dt 9,21.

כִּתַּת *Pi. 3 perf.* 2Ch 34,7.

וְכִתַּת 2R 18,4.

וְכִתְּתוּ *pl.* Jes 2,4 ‖ Mich 4,3 ‖ Zach 11,6.

כֻּתַּת] וְכֻתְּתוּ *Pu. 3 perf. pl.* 2Ch 15,6.

הִכַּת] וַיַּכְּתוּ *Hi. 3 impf. pl.* Dt 1,44.

וַיַּכְּתוּם *suff.* Nu 14,45.

הֻכַּת] יֻכַּת־ *Ho. 3 impf.* Jes 24,12.

יֻכַּתּוּ *3 impf. pl.* Jer 16,5 ‖ Mich 1,7 ‖ Job 4,20.

## כָּתִית

tusus, contusus.

Ex 27,20.29,40 ‖ Lev 24,2 ‖ Nu 28,5 ‖ 1R 5,25.

## מְכִתָּה] *suff.* בִּמְכִתָּתוֹ

fractio, contritio.

ע"מ מְגִלָּה, מְזִמָּה וכדומה.

Jes 30,14.

---

כְּלִילַת־יֹפִי שְׂפַת־עֵבֶר, רַבַּת־חֵן וְתִפְאֶרֶת
מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם הִיא בַּקֹּדֶשׁ נֶאְדֶּרֶת!

# ל

## לֹא...וְלֹא, לוֹא, לֹא

non, ne; minime; nonne? sine; nondum.

הצווי למניעה, בשב ואל תעשה, כשהוא דרך גזרה, יבא לרב לא, וכשהוא דרך עצה ובקשה יבא לרב אַל; לא יפול על לשון עתיד ועל לשון עבר, ואַל לא יפול רק על לשון עתיד; עפ"י המסורה לוא ל"ה מלאים; ויאמרו לא דבראשית י"ט ב' וש"א ח' י"ט למ"ד דגוש ויאמרו מלעיל, דשופטים י"ח י"ט ואסתר ו' י"ג למ"ד דגוש ויאמרו מלרע (ע' מבוא לנה"א ק"ט); י"ג בראשית כ"ג ה' וי"א לא ת' לו, ובל"א כ"ז ולו הגדת לי; (בשמות נ' י"ט קורין השבעים: אם־לא ביד חזקה) בשופטים כ"א כ"ב לו אתם נתתם; בש"א ב' ג' קורין השבעים ואַל תֵּכֵּן עלילות, וי"ג י"ב י"ט ותאמרו לא (וכת"י והשבעים); בי"ג י"ג לו שמרת, בכ"א ו' ויאמר לא; השבעים קורין בירמיה כ"ג י"ג ונבורתם (כמו־)כן, ומשמיטין מלת לא; י"ג בישעיה ט' ב' הרבית הַגִּילָה הגדלת השמחה; בכ"ח כ"ז הסרה מלת לא בקצת נוסחאות, וכת"י; י"ג בתהלים נ"ה י"ג לו אויב...לו משנאי; באיוב ג' ט"ו לו אהיה, בט' ל"ג לו יש בינינו (בי"ב י"ד קורין השבעים וּמִי יִבְנֶה... וּמִי יְפַתֵּחַ), בי"ג ט"ו לו איחל, בי"ז י' ולו אמצא, בל"ב י"ד ולו ערך (בל"ו י"ח על לא בצר נמסר לך קרי); ברות ב' י"ג לו אהיה; הסורי קורא בדהי"א י"ב ל"ד ולעדור בְּכָל־לב ולב, וכן נמצא בקצת נוסחאות.

Gn 2,5.17.*3,17*.8.20.3,1.3$^{2}$.4.4,5.7. 9.12.6,3.7,2.8,21$^{2}$.22.9,4.23.11,6. 7.12,18.15,3.4.10.13.16.16,1.17, 14.15.18,15$^{2}$.21.25.28.*31.32*.29. *30*.19,2.8.19.22.20,4.6.9.12.21,10. 6$^{3}$.23,6.11.24,3.*37*.5.8$^{2}$.16.21.27. 33.38.39.41.49.50.26,29.27,2.21. 28,1.*6*.15.16.29,7.26.30,1.31.42. 31,32.35.38$^{2}$.39.52$^{2}$.32,13.26.27. 28.33.34,7.14.17.35,10.37,21.32. 38,9.14.16.21.*22*.22.23.26.39,8. 40,15.41,19.44.42,4.8.10.11.12. 16.23.31.34.37.38.43,3.*5*.5.9.22. 32.44,4.22.23$^{2}$.26$^{2}$.32.45,8.26.47, 18$^{2}$.19.22$^{2}$.26.48,10.11.18.49,10 ‖ Ex 1,8.19.3,3.19.21.4,1$^{3}$.8.9$^{2}$.10.5, 2$^{2}$.7.8.14.18.19.23.6,3.12.7,16.24. 8,22.24.27.9,6.7.18.*24*.21.26.29. 32.33.10,6.11.14$^{2}$.19.23$^{2}$.26$^{2}$.29. 11,6$^{2}$.7.9.12,16.19.20.22.39$^{2}$.43. *45.48*.46$^{2}$.13,13.22.14,13.28.15, 26.16,4.8.15.18.24.25.26,26.18, 17.18.19,13$^{2}$.23.20,3.4.5.7$^{2}$.10.13. (*14.15*)$^{3}$.14(16).17$^{2}$.23$^{2}$.25.26.21, 5.7.8$^{2}$.10.11.13.21.22,7$^{2}$.*10*.12.14. 15.17.20$^{2}$.21.24$^{2}$.27$^{2}$.28.30.23,1. 2$^{2}$.3.6.7.8.9.13$^{2}$.18$^{2}$.19.*34,26*.21. 24$^{3}$.26.29.32.33.24,2$^{2}$.11.25,15. 28,32.*39,23*.29,33.34.30,9.15$^{2}$. 32$^{2}$.37.32,1.*23*.33,3.11.12.20$^{2}$.23. 34,3.10.14.17.20.25.28$^{2}$.29.35,3. 40,37$^{2}$ ‖ Lev 1,17.2,11$^{2}$.12.3,17.4, 2.*13.22.27.5,17*.5,1.7.11$^{3}$.18.6,5. *6*.10.16.*23*.7,15.18.*19,7*.18.19.*11*, *41.19,23*.23.24.26.8,33.*10,7*.10,1. 6$^{2}$.17.18.11,4.5.6.7.8.*11*.8.13.21. 42.47.12,4$^{2}$.8.13,4.5.*53.14,48*.11. 23.28.32.*34*.32.33.36.55$^{2}$.14,32. 48.15,11.16,17.29.17,4.9.12$^{2}$.14. 16.18,3$^{3}$.6.7.*8.12.13.14.15.16.17*. 7.*11.15*.9.*10*.14.17.18.19.20.*23*. 21.22.23.19,4.9$^{2}$.10$^{2}$.11$^{3}$.13$^{3}$.14$^{2}$. 15$^{2}$.16$^{2}$.17.18.19$^{3}$.20$^{4}$.26$^{3}$.27$^{2}$.28$^{2}$. 33.35.20,19.21,1.3.5$^{3}$.7$^{2}$.10$^{2}$.11$^{2}$. 12$^{2}$.14.17.18.21$^{2}$.23$^{3}$.22,4.8.10$^{2}$. 12.13.20$^{2}$.21.22$^{2}$.23.24$^{2}$.25$^{2}$.28. 30.23,3.*31*.7.*8.21.25.35.36*.14. 22$^{2}$.28.29.25,4$^{2}$.5$^{2}$.11$^{3}$.20$^{2}$.23.26. 28.30.*54.27,27*.30$^{2}$.34.37$^{2}$.39.42. 43.*46*.53.26,1$^{3}$.6.14.18.20.23.27. 35.44$^{2}$.27,10$^{2}$.11.20$^{2}$.22.26.28$^{2}$. 29.33$^{3}$ ‖ Nu 1,47.49$^{2}$.2,33.3,4.5,13. 14.15$^{2}$.19$^{2}$.5,28.6,3$^{3}$.4.5.6.7.7,9.8, 26.9,12$^{2}$.13$^{2}$.10,30.11,11.14.19$^{5}$. 23.12,7.8.15.13,31.14,11.18.23. 35.41.44.15,34.16,12.*14*.14.15$^{2}$. 28.29.17,5$^{3}$.18,3$^{2}$.4.17.20$^{2}$.23.*24*. 32$^{2}$.19,2.12$^{2}$.13.*20*.20,5.12$^{2}$.17$^{3}$. 18.20.24.21,22$^{2}$.22,12$^{2}$.18.*24,13*. 22,30.34.37$^{2}$.23,8$^{2}$.9.13.19.21$^{2}$. 23$^{2}$.24.25$^{2}$.26,11.33.62$^{2}$.64.27,3$^{2}$. 28,18.*25.26.29,12.35*.29,7.30,3.6. *13*.12.31,18.*35*.23.32,11.18.19. 23.30.33,55.35,23$^{2}$.30.33 ‖ Dt 1,9. 17$^{2}$.29$^{2}$.37.39.42$^{3}$.2,5.7.9.19.27. 34.36.37.3,4$^{2}$.22.27.*31,2*.4,2$^{2}$.15. 26.28$^{4}$.31$^{3}$.42.*19,4*.5,3.7.8.9$^{2}$.11$^{2}$. 14.17$^{4}$.18$^{2}$.29.6,10.11$^{3}$.14.16.7,2$^{2}$. 3$^{2}$.7.10.14.15.16$^{2}$.18.21.22.24.25. 8,2.3$^{3}$.4$^{2}$.9$^{2}$.16.20.9,5.6.9.*18*.10,9. 10.16.17$^{2}$.11,2$^{3}$.10.17.25.28$^{2}$.12,4. 8.9.16.17.24.*25*.31.13,1$^{2}$.3.4.7.*28*, *36.64*.9$^{5}$.14.17.14,1$^{2}$.3.7$^{2}$.8$^{2}$.10.12. 19.21$^{2}$.24.27.15,2.4.6$^{2}$.7$^{2}$.11.13. 16.18.19$^{2}$.21.23.16,3.5.8.19$^{3}$.21. 17,1.3.6.11.15$^{2}$.16$^{3}$.17.18,1.2.9. 14.16$^{3}$.19.20.21.*22*.22.19,6.13.14. 15.20,1.12.15.16.18.19$^{2}$.20.21,1. 3$^{2}$.4$^{2}$.7$^{2}$.14$^{2}$.16.23$^{2}$.22,1.2$^{2}$.3.4.5$^{2}$. 6.9.10.11.17.19.20.24.26.28.29. 23,1$^{2}$.2.*3$^{2}$.4$^{2}$*.5.7.8$^{2}$.11$^{2}$.16.17.18$^{2}$. 19.20.21.22.23.25.24,1.4.5$^{2}$.6.10. 12.14.16$^{2}$.17$^{2}$.19.20.21.25,3.4.5. *7$^{2}$*.8.9.12.13.14.19.26,13$^{2}$.14$^{3}$.27, 5.26.28,12.15.27.*35*.33.39.40.44. 45.*62*.47.47.49.50$^{2}$.51.56.58.61. 65$^{2}$.68.29,4$^{2}$.5$^{2}$.19.22$^{3}$.25$^{2}$.30,11$^{2}$. 12.18.31,2.6.*8*.8.13.21.32,5.17$^{3}$. 20.30.31.47.51.52.33,9$^{3}$.34,4.7 ‖ Jos 1,5$^{3}$.8.2,5.14.3,4.5,5.6.7.14.6, 10$^{3}$.7,12.13.8,14.17.26.31.35$^{2}$.9, 14.19.10,8.21.28.*37.39.40*.10,30. 11,11.13.14.15.19.22.13,14.33.14, 9.15,63.17,3.13.16.17.18,2.21,43. *23,14*.22,3.17.20.24.26.28.31.23, 7$^{4}$.9.13.14.24,12$^{2}$.13$^{3}$.19$^{2}$.21 ‖ Jud 1,19.21.28.29.30.31.32.33.34.2,1. 2.3.10.17$^{2}$.19.21.22.3,1.2.22.4, 8$^{2}$.9.16.5,19.23.6,10.23.7,4$^{2}$.8,19. 23$^{2}$.10,13.11,2.10.15.26.27.39.12, 1.5.13,5.6.14.16$^{2}$.23$^{3}$.14,4.13.16$^{2}$. 18.15,13$^{2}$.16,7.*8*.11.17.20.18,1. 19,12$^{2}$.24.30$^{2}$.20,8$^{2}$.34.21,1.5$^{2}$.8$^{2}$. 12.18.22$^{2}$ ‖ 1S 1,8.11.13.15$^{2}$.18.22. 2,9.12.16.24.33.3,2.5.*6*.4,7.5,5.7. 12.6,3.7.9$^{2}$.8,5.7.19.9,13.10,16.11,

13.12,4$^{3}$.5.12.15. 21. 22. 13,11. 12.
13.14$^{2}$.19. 14,1. 3.27.30. 15,11. 19.
26.29$^{3}$. 16,7. 8.*9*. 10. 11. 17,33. 39$^{3}$.
47.19,4.20,2.26.27.29.31.39. 21,7.
9.22,5. 15. 23,17. 24,11. 13. *14*. 25,
7$^{2}$.11. 19. 25. 28. 26,15. 16$^{2}$. 21. 27,
11. 28,18. 20$^{2}$. 23. 29,6$^{2}$. 8. 9. 30,2.
12$^{2}$.22$^{2}$.23 ‖ 2S 1,10.14.22$^{2}$.23. 2,
26.3,13.26.34$^{2}$.37.5,6$^{2}$.8.23.6,23.7,
6.7.15.11,10$^{2}$.13.12,6.10.13.*19,24*.
23.13,12.13. 14,14.24$^{2}$.*28*. 25$^{2}$.15,
14.26. 16,17. 18$^{2}$. 17,7. 13. 17. 22$^{2}$.
23. 18,3$^{2}$. 11. 12. 13. 14. 20$^{2}$. 19,14.
22.25.26.29. 20,3.10. 21. 21,2. 17$^{2}$.
22,23.44. 23,4.5$^{2}$. 6. 19. 23. 24,24 ‖
1R 1,4.8.10.11.18.19.*26*. 52. 2,4.*8*,
*25.9,5*.17.20.26.28.30.32.43.3,2.7.
8$^{2}$.12$^{2}$.13$^{2}$.21.22$^{2}$.*23*.26.27. 5,7.17.
6,7. 7,31.47. 8,5$^{2}$. 16. 19.27.41.46.
56.9,20. 21. 22. 10,3$^{2}$. 7.10. 12$^{2}$. 20.
21.11,2$^{2}$.12.13.22.39. 12,16.20.24.
31.13,8$^{3}$.9$^{3}$.16$^{3}$.17$^{3}$.22.28$^{2}$.33.14,4.
15,14. 20. 16,11. 17,7. 14$^{2}$. 16$^{2}$. 17.
18,10$^{2}$.12$^{2}$.18.23$^{2}$.25. 19,4. 11$^{2}$. 12.
18$^{2}$. 20,9. 23.*25*. 36. 21,4. 6. 25. 29.
22,8.16.17.18.28.31.33.43.44 ‖ 2R
1,4.*6.16*.17.2,10.16.21. 3,2.3.*13,2*.
17,4.23.28. 29$^{2}$.31. 39. 5,17.25. 26.
6,10$^{2}$. 12. 19$^{2}$. 22. 7,2.*19*.9. 8,10. 9,
26.37. 10,4.5.10.19.21.29. 31$^{2}$.*15*,
*18*. 12,4.*14,4*. *15,4*.*35*.7.14.17. 13,
6.7.11. *14,24*. 14,3. 6$^{3}$. 15,9.*24*. 28.
16. 17,2. 9. 12. 14. 18.19.22.25.26.
35$^{3}$.38$^{2}$.18,5.6.12$^{3}$.29.36.19,10.18.
32$^{4}$. 33. 20,4. 10.13.15.17. 22,7.13.
23,9.22.25$^{2}$.26. 24,14. 25,16 ‖ Jes
1,3$^{2}$.6$^{3}$.11. 13$^{2}$. 23$^{2}$. 2,4$^{2}$. 3,7$^{2}$.9. 5,6.
9.12$^{2}$.25.*9,11.16.20.10,4*.27$^{4}$. 7,7$^{2}$.
9$^{2}$.12. 17. 25. 8,12$^{3}$. 20. 23. 9,2. 12$^{2}$.
16$^{2}$.18.10,7$^{2}$.9$^{2}$.15.20. 11,9.13$^{2}$.13,
10$^{2}$.17$^{2}$.18$^{2}$.20$^{4}$.22. 14,8.17. 20. 24.
15,6.16,6.10$^{3}$.14. 7,8.10. 22,2$^{2}$.11.
23,4$^{3}$. 12$^{2}$. 13. 18$^{2}$. 24,9. 25,2. 27,9.
11$^{3}$.28,15.16.18.27.28$^{2}$. 29,11. 12$^{2}$.
16$^{2}$. 30,2.5$^{3}$.6.9.10$^{2}$.14.16.19. 31,1.
2.4$^{2}$.8$^{2}$.32,5$^{2}$.33,1$^{2}$.8. 19. 21. 34,10.
16$^{2}$.35,8$^{2}$.9$^{2}$.36,14.15.21.37,10.19.
33$^{4}$.34.38,11$^{2}$.18$^{2}$.39,2.4.6. 40,20$^{2}$.
26.28$^{2}$.41,3.7. 17. 42,2$^{2}$. 3$^{2}$.4.8.16$^{2}$.
43,2$^{3}$.10.23$^{4}$.24$^{2}$.25. 44,12. 18$^{2}$. 21.

45,1.13$^{2}$. 17$^{2}$. 18. 19$^{2}$. 20$^{2}$. 46,2. 7$^{3}$.
10. 13$^{2}$. 47,1.*5*.6. 7$^{2}$. 8$^{2}$. 11$^{3}$. 14. 48,
10$^{2}$.8$^{3}$.11.16.19. 49,5.10$^{3}$.15. 50,5$^{2}$.
6. 7$^{2}$. 51,6. 22. 52,1. 12$^{2}$. 15$^{2}$. 53,2$^{3}$.
19$^{2}$.54,1$^{2}$.4$^{3}$.10$^{2}$.11.14$^{2}$.17.55,5$^{2}$.8$^{2}$.
10. 11.13. 56,5. 10$^{2}$. 11$^{2}$.57,10$^{2}$.11$^{3}$.
16$^{2}$.20.58,2.4.7.11.59,1$^{2}$.6.8$^{2}$.14.21.
60,11.12.18.19$^{2}$.20$^{2}$. 62,1$^{2}$.4$^{2}$.6.12.
63,8.9.13.16$^{2}$.19$^{2}$. 64,2.3$^{3}$.65,1.2.6.
12.20$^{2}$.22$^{2}$.23$^{2}$.25.66,4.19$^{2}$.24$^{2}$ ‖ Jer
1,6.2,2.6$^{2}$.8$^{3}$. 11. *16,20*. 13. 20. 23$^{2}$.
24.25.30.31.34.35.3,2.3.10.12$^{2}$.13.
16$^{5}$.19.4,8.11$^{2}$.19.22$^{2}$.27.5,4.9$^{2}$.10.
12$^{3}$.15$^{2}$.18.19.22$^{2}$.28$^{2}$.29$^{2}$. *9,8*. 6,8.
10.15$^{2}$.16.17.19.20$^{2}$. 29. 7,6$^{2}$.9.*16*,
*13*.22$^{2}$. 28$^{2}$. 31. *19,5*$^{2}$. 8,2$^{2}$.6.7. 12$^{2}$.
19.92. 9,2.4. 8. 15. 10,5$^{2}$. 7. 16. 21$^{2}$.
23$^{2}$. 25$^{2}$.11,2.11.12.9. 21$^{2}$.23. 12,4.
13.17.13,1.7.10.12.14$^{3}$.17.27.14,3.
4.5.9.10$^{2}$.13$^{2}$.14$^{3}$.15$^{2}$. 15,7. 10. 11$^{2}$.
13.14.17.18.19.16,2$^{2}$.4$^{2}$.6$^{4}$.7$^{2}$.8.11.
13.17$^{2}$.17,4.8$^{2}$.16$^{2}$.22.27$^{2}$. 18,6.15.
18.19, 4.5$^{2}$.5.*32,35*.11.20,3.9$^{2}$.11$^{2}$.
17.21,7$^{2}$.22,5.6$^{2}$. 10. 11. 12.13.18$^{2}$.
21$^{2}$.26.27.28.30$^{2}$. 23,10. 16. 17. 20.
21$^{2}$.24.32$^{3}$.36.38. 40. 24,2.*3.8.29*,
*17*. 25,8. 29. 33$^{3}$. 26,4. 27,8$^{2}$. 9.*14*.
13. 15. 20. 28,15. 29,9. 16. 19. 23.
27.31.32$^{2}$.30,11$^{2}$.*46,28*.14.24.31,9
(8).18(17).29(28). 32(31). 34(33).
40(39). 32,4. 5.17.23$^{2}$.35. 40. 33,3.
17.18.22$^{2}$.25$^{2}$. 34,3.4.17.18. 35,6$^{2}$.
7$^{4}$.9.16.19.36,5.30. 37,9.19. 38,15.
17.18$^{2}$.*23*.20.27. 39,18. 40,5. 7. 15.
41,4. 42,4. 5.13. 14$^{4}$. 43,2$^{2}$. 7. 44,3.
10$^{3}$.14.17.23.45,3.46,21.23.28. 47,
3.6.48,8.11$^{2}$.27.30.33$^{2}$. 49,9.10.12.
18.*33.50,40*$^{2}$.20.23.25.31$^{2}$. 36. 50,
5. 7. 9. 13. 24. 45$^{2}$. 51,5. 19. 43$^{2}$. 52,
20 ‖ Ez 1,9.*12.17*. 3,5.6$^{3}$.7. 9$^{2}$. 20.
21.4,14$^{3}$. 5,6.7$^{3}$. 9$^{2}$. 11$^{3}$. 6,10. 7,11$^{4}$.
13$^{3}$.19$^{3}$.8,18.*9,10*$^{2}$. 10,11$^{2}$.16.11,3.
11.12$^{2}$. 12,12. 13.24.25.*28*. 13,5. 6.
7.9$^{3}$.19$^{2}$.22.23$^{2}$.14,11$^{2}$.18.23. 15,5.
16,4$^{4}$.5.16$^{2}$.22.28.29.34$^{2}$.41.43.49.
51.17,16.18.19. 18,6$^{4}$.7$^{2}$.8$^{2}$. 11. 12.
13.15$^{3}$.16$^{3}$.17$^{2}$.18.19.20$^{2}$.21.22.24.
25.*29.33,17.20*. 25$^{2}$.28.*33,15*. 29$^{2}$.
32.19,9. 20,8$^{3}$.13.*21*.16.21.24. 25$^{2}$.
32.33.38. 39.44. 21,3.4. 10. 18.31.

32.37.22,24$^{2}$.26$^{2}$.28.23,8.27.24,6$^{2}$.
7.13.14$^{3}$.17$^{2}$.22$^{2}$. 23$^{2}$. 25,10. 26,13.
14.19.20.28,3. 29,5$^{2}$.11$^{3}$.18. 30,13.
21.31,8$^{4}$. 14,3. 32,7.9.13. 33,6. 12$^{3}$.
13.16.17.27.31.34,3.4$^{5}$.8$^{3}$.28. 35,6.
9.36,5.7.14$^{2}$.15$^{2}$.22.*32*.30.31. 38,9.
44,2$^{2}$.9.18.20$^{2}$.21.22.25$^{2}$.28.31.46,
2.9.18.47,5$^{2}$.11.12.48,11 ‖ Hos 1,6.
9$^{2}$. 2,1$^{3}$.4.6.8.9.12.25. 3,3$^{2}$. 4,14$^{2}$. 5,
3.4$^{2}$.13$^{2}$.7,9$^{2}$.16.8,5.13.9,2.3.4$^{3}$.15.
17.10,3.9.11,5.7.9$^{2}$. 12,9. 13,4.13$^{2}$.
14,4$^{3}$ ‖ Joel 2,2$^{2}$.8$^{2}$.4,17.21 ‖ Am 1,
3.*6.9.11.13.2,1.4.6*. 2,4.12.14$^{2}$.15$^{3}$.
3,5.6$^{2}$.7.8$^{2}$.4,7$^{2}$. 5,2.5$^{2}$.22$^{2}$.23. 6,10.
7,3.6.8.*8,2*.10.13. 14$^{2}$. 16$^{2}$. 8,8.11$^{2}$.
9,1$^{2}$.8.10 ‖ Jon 4,10.11$^{2}$ ‖ Mich 1,
11. 2,3$^{2}$.5.6$^{2}$. 10. 3,5.11. 4,3$^{2}$.12$^{2}$. 5,
6$^{2}$.11.14. 7,18 ‖ Nah 1,3.9.12. 14.
2,1. 3,1. 19 ‖ Hab 1,5.6. 12.13.14.
17.2,3.4.6.3,17$^{2}$ ‖ Zeph 1,6$^{2}$.12.18.
2,1.2$^{2}$.3,2$^{4}$.3.5$^{3}$.11.13$^{3}$.15 ‖ Hag 1,
2.2,12.19 ‖ Zach 1,12.2,4.4,5.*13*.6.
7,14.8,10.11. 9,5.10,6. 11,5.6.9.12.
16$^{4}$. 12,7. 13,3. 5. 14,2. 6. 7. 11. 17$^{2}$.
18$^{4}$ ‖ Mal 1,10. 2,2$^{2}$.6. 3,6$^{2}$. 10.18.
19 ‖ Ps 1,1$^{3}$.3.4.5.3,7.5,5$^{2}$.6. 7,13.9,
11.13.19.10,6.13.14,4. 15,3$^{3}$.5$^{3}$.16,
10$^{2}$.18,23.44.22,25$^{3}$.30. 23,1.4. 24,
4$^{2}$. 25,3. 26,1.4$^{2}$.5. 27,3. 28,5. 32,2.
5.6.33,16.17. 34,11.21. 35,8.11.20.
36,5$^{2}$. 37,19. 24.31.33$^{2}$. 38,10. 14$^{2}$.
15.39,10. 40,7$^{2}$.10.11$^{2}$.12. 41,9.12.
43,1.44,4$^{2}$.7$^{2}$.19.46,3.49,8$^{2}$.10.18$^{2}$.
20.50,8.9.12. 51,18$^{2}$.19. 52,9. 53,5.
6.54,5.55,13$^{2}$.23.24. 56,5.*12*. 58,6.
59,4.16.62,3.7.66,18.20.69,5.6.34.
71,15. 73,4. 25. 74,9$^{2}$. 75,7$^{2}$. 77,20.
78,4.8$^{2}$.10.22$^{2}$.30.37$^{2}$.42.50.56.63.
64.67. 79,6$^{2}$. 81,6. 10. 12. 82,5. 84,
12.88,6. 89,23$^{2}$.31.32. 34$^{2}$. 35$^{2}$. 91,
5.7.10$^{2}$.92,7$^{2}$.94,7$^{2}$.14$^{2}$.95,10. 101,
3$^{2}$.4. 5. 7$^{2}$. 102,28. 103,9$^{2}$.10$^{2}$.105,
14. 106,7$^{2}$.11.13. 24. 25. 34. 107,4.
38. 40. 109,16. 112,6. 7.8. 115,1. 7.
17$^{2}$.118,6.17,18.119,3.6.11.16.51.
61.80. 83.86.87. 93. 102. 109. 110.
136. 141. 153. 155. 157. 158. 176.
121,4.6. 125,1.3$^{2}$. 127,1$^{2}$.5. 129,2.
131,1$^{3}$.2. 132,11. 137,6$^{2}$. 139,6.12.
15. 143,2. 147,10$^{2}$. 20 ‖ Prv 1,25.

29.30.2,19$^{2}$.3,15. 23. 24. 30. 4,12$^{2}$.
16$^{3}$.19. 5,6.13. 6,27. 28. 29. 30. 33.
35$^{2}$.7,11.8,11.26.29. 10,2.3.19. 30.
11,4.21.12,3.21.27.13,1.8.14,5·10.
15,7.12$^{2}$. 16,5.10.29. 17,5.7.13·20.
26.18,2.5. 19,2.5.*9*.5.7.10.24. 20,1.
4.19.21. 23. 21,10. 17. 22,6. 24. 23,
13.18.*24,14*.24,7.12.20. 25,10.27.
26,1. 2. 17. 27,20$^{2}$. 22. 24. 28,4. 13.
20.21. 29,7.19. 30,12. 15$^{2}$. 16$^{2}$. 18.
20.21.25. 26. 31,7. 11. 18. 21. 27 ‖
Job 1,11.22$^{2}$. 2,5.10$^{2}$. 3,10.11.16$^{2}$.
18.26$^{3}$.4,18.5,6$^{2}$.19.6,10$^{2}$.30.7,7.8.
9.10$^{2}$.11.16.19.21.8,12.18.20$^{2}$. 9,3.
13.15.16.18.21.24.25.28.32.33.35.
10,7. 13.15.18.19. 11,2. 12,3. *13,2*.
9. 24. 13,15. 16.20. 14,4. 7. 12$^{2}$. 16.
15,3$^{2}$.15$^{2}$.22.28.29$^{3}$.30.32.16,6.17.
22. 17,2.4. 18,19.21. 19,3. 22. 20,
20$^{2}$.21.26. 21,4.14. 16. 29. 22,7.11.
20.23,6.17. 24,1$^{2}$.12.13$^{2}$.15.16.18.
20.21$^{2}$. 25. 25,3.5. 26,2. 27,5.6. 11.
14.15.28,8$^{2}$.13$^{2}$.14.15$^{2}$. 16. 18. 19$^{2}$.
29,16. 22. 24$^{2}$. 30,10. 13.17. 24. 25.
31,20.23. 31$^{2}$.32.34.36. 32,3. 9. 13.
14.15.16$^{2}$. 19. 21. 22. 33,7$^{2}$. 12. 13.
14. 21. 34,9. 12$^{2}$. 19$^{2}$. 20. 23. 24.27.
31.32. 35$^{2}$. 35,13$^{2}$. 14. 36,5.6.7. 12.
13.16.19. 37,19.21. 23$^{2}$.24. 38,26$^{2}$.
39,7. 40,23. 41,2.4. 8.9.20.42.7.*8* ‖
Cant 1,6.8.6,12.8,1.7$^{2}$ ‖ Ruth 2,8.
11.13.20.3,13.18. 4,4.6$^{2}$.14 ‖ Thr
1,3.6.9.10.12.14.2,2.8.21.3,22$^{2}$.31.
33.36.37. 38.42.43. 4,8. 12. 15. 16$^{3}$.
17.22.5,5.12 ‖ Eccl 1,8$^{3}$.11.15$^{2}$.2,
10$^{2}$.23.3,11.4,3.8.12.13.16.5,4$^{2}$.9$^{2}$.
14. 19. 6,3$^{2}$. 5. 6. 7. 7,10.21.28. 8,5.
13$^{2}$.17$^{2}$. 9,11$^{5}$. 12. 15. 10,10. 14.15.
11,2.4$^{2}$.5.12,1.2.6 ‖ Esth 1,15. 16.
19.2,10$^{2}$.14.15.3,2$^{2}$.4,11$^{2}$.16. 5,12.
6,3.13.9,2.10.*15.16*.28$^{2}$ ‖ Dan 1,8$^{2}$.
8,4.9,12. 18. 10,3$^{3}$.7.17$^{2}$. 11,15.24.
37$^{2}$.38.42.12,1 ‖ Esr 2,63.3,6.4,3.
8,15.9,1.9.10,6.8.13 ‖ Neh 2,3.16$^{2}$.
3,5.4,4.5. 5,9.12.13.14.15.16.18. 6,
1.8.11.12.7,3.65.8,17.9,19$^{2}$.20.21$^{3}$.
31$^{2}$.34$^{2}$.35$^{2}$.10,31$^{2}$.32. 13,1.2.6.10.
19$^{2}$.21.26 ‖ 1Ch 2,30.32. 4,27.10,
13.11,5.21.25.13,3.14,14.15,2.13$^{2}$.
16,21. 17,4.5.6.13. 21,6.17.24$^{2}$. 22,
8.*28*,*3*.23,11.24,2.26,10. 28,20.29,
1.25 ‖ 2Ch 1,11.12$^{2}$.2,5.4,18.5,6.6,
5$^{2}$.9.16.*7,18*.18.32.36. 7,7. 8,7.8.9.
11.9,2.6.19.10,16.11,4.12,7.14.13,
12. 15,13. 17. 19. 16,12. 18,15. 16.
17.27.30.32. 19,6. 20,10. 12.15.17.
33$^{2}$.21,12.23,8.14. 24,6.25,2.4$^{3}$.15.
26,18$^{2}$.27,2. 28,13. 27. 29,7$^{2}$. 30,3$^{3}$.
5.17$^{2}$.18. 26. 32,15$^{2}$. 17$^{2}$. 34,21. 33.
35,18.21.36,12.

**לוֹ** K., **לֹא** Q. 1S 20,2.

**וְלֹא** Gn 2,25.8,9.12.9,11$^{2}$.13,6$^{2}$.14,
23.16,10.17,5. 18,24. 19,33.35. 22,
12.*16*.26,22.27,12.23. 30,40. 31,7.
27.28.32.33.*34*.35.34,19. 35,5. 36,
7. 37,4. 38,20.26. 39,6.9. 10. 40,23.
41,21. 31. 36. 42,2. *43,8*. *47,19*. 20.
21.22.44,28.45,1$^{2}$.3.9 ‖ Ex 1,17.2,
3.3,19.4,8.21.6,9. *16,20*.7,4.13.*22*.
*8,11*. *15*. *9,12*. 21. 23. 8,14. 22. 28.
*9,7*.9,4. 11. 19. 28. 35. *10,20.11.10*.
10,5.15. 27. 12,10. 13. 23. 39. 13,3.
7$^{2}$.17.14,20.15,22.23. 16,18.24.27.
20,26. 21,18. 22. 28. 29. 33. 36. 22,
10. 23,15. *34,20*. 28,28. *39,21*. 35.
43.30,12.20.*21*. 33,4. 34,24.25. 40,
35 ‖ Lev 2,13. 5,8.17. 8,35. 10,6.*9*.
11,43.*18,30*.44. 13,6. 14,36. 15,31.
16,2. *13*. 17,7. 18,21. 26.28. 19,12.
17.29.20,14.22.23. 25. 21,6.15. 22,
2.6.9.15.32.25,17. 26,11.20.21.26.
31.37 ‖ Nu 1,53.4,15.19.20.5,3.8,
19.25.9,6.19.22.10,7.11,17.25. 26.
12,8. 14,22.42.43. 15,22.39. 17,25.
18,3.5.22.32.19,13.20. 20,2.21,23.
23,19$^{2}$. 20. 24,1. 17$^{2}$. 25,11. 26,65.
27,17. 31,49. 33,14. 35,12. 31. *32*.
33.34.36,7.*9* ‖ Dt 1,26.43.45$^{2}$.2,30.
3,26.5,5.19.7,3.26.9,23$^{2}$. 11,17.12,
23. 13,12.18. 14,8. 15,9. 10. 16,4$^{2}$.
16.22. 17,13.17$^{2}$. 18,22$^{2}$. 19,10.20.
21.20,5.6.7.8. 21,18. 22,8.14. 23,6.
15.24,4.15$^{2}$. 25,6.18. 28,13$^{2}$.14.29.
30$^{2}$.31$^{2}$. 41. 66. 29,3. 13. 30,13. 17.
32,6.27.34,6.10 ‖ Jos 1,18.2,4.11.
22.5,1.12.7,12.8,17.20.9,18.20.23.
26.10,13.14.13,13.14,4.16,10. 17,
12.20,5$^{2}$.9.21,42.22,27.33.24,10 ‖
Jud 1,27.2,2.*6,10*.14.20. 23.3,28.
29.6,4.8,20.28. 34. 35. 10,6. 11,17.
18.20.28.35. 12,2. 6. 13,2. 3. 6. 21.
14,6.9.14.16. 15,1. 16,9.15. 19,10.
25.20,13.16.21,14.17 ‖ 1S 1,7.11.
2,3.15.25.32.3,13.18.19.4,15.20.5,
11.6,12.7,13.8,3.18.9,4$^{2}$. 10,21.27.
11,11. 12,14. 21. 13,8. 22. 14,9. 24.
34.36.37.45.15,3.9.35.18,2.26. 20,
2.9.12.14$^{3}$.15$^{2}$.26.34.22,17$^{2}$.23,14.
24,8.16$^{2}$.19. 25,15.21. 31. 36. 26,8.
27,4.9.28,6.15.18.29,3.4$^{2}$.7. 30,17.
19.31,4 ‖ 2S 2,19.21.28$^{2}$.3,8.11. 6,
10.7,10$^{2}$.11,9. 12,17.18. 13,16.22.
25$^{2}$.30. 14,10.11. 14.29$^{2}$. 15,11. 17,
8.12. 19. 20. 18,29. 19,25. 44. 20,1.
10. 21,10. 22,22. 37. 38. 39. 42. 23,
16.*17*.24,24 ‖ 1R 1,1.6.27.2,6.36.
3,11$^{3}$.6,13.8,8.11.35.9,6.12.10,15.
7.11,4.*15,3*.6.10.11.33.34.12,15.
16.13,4.10.21.14,2.8.15,5.18,5.21.
44. 20,7.8.28. 22,49.50 ‖ 2R 2,12.
17.3,9.26.4,27.40.41. 6,23. 8,19. 9,
3.18. 20. 35. 10,14. 21. 11,2. 12,16.
13,23$^{2}$. 14,11.27.15,20. 16,2.5. 17,
4.14.*40.21,9*. 18,7. 30.32.36. 20,1.
21,8.22. 22,2.17.20. 24,4.7. 25,3 ‖
Jes 5,4.7,1.8,10.9,19. 10,14. 11,3$^{2}$.
12,2. 16,12. 17,8. 19,15. 22,11. 24,
20.26,21.28,12. 29,9. 30,1$^{2}$.14. 15.
20.31,1.3$^{2}$.32,3.36,21.38,2.40,31$^{2}$.
41,9. 12. 42,16. 20. 24$^{2}$. 25$^{2}$. 43,22.
44,19$^{2}$.20$^{2}$.45,4.5.23. 47,3. 48,6.7$^{2}$.
10.21. 51,14$^{2}$. 21. 52,3. 53,3. 7$^{2}$. 57,
12.58,3$^{2}$. 59,9. 65,12$^{2}$.17$^{2}$.19. 66,4.
9 ‖ Jer 1,19.*15,20*.2,6.19.27.37.3,
7.8.17. 25. 4,1. 22. 28. 5,3. 21$^{2}$. 22$^{3}$.
24. 6,10. 23. 7,13$^{2}$. 20. 24. *11,8.17*,
*23.44*,5$^{2}$.24.26$^{2}$.27$^{2}$.32. 8,4$^{2}$. 9,2.9.
12$^{2}$. 10,4. 5.10. 14. 11,8. 11. 19. 13,
11.*35,17.36,31*.14,18.16,14. 17,6$^{2}$.
8.11$^{2}$. 22. 18,17. 19,6. 20,9. 11. 16.
21,10. *39,16.44,27*. 23,2. 7. 23. 24,
6$^{2}$.25,3.*4.26,5.29,19*.4.6$^{2}$.7.27.29,
11.30,8.19$^{2}$. 31,12(11). 34(33). 32,
23.33.34,14$^{2}$. 35,14$^{2}$.*15*.15.17. 36,
24$^{2}$.25. 37,2.4.14.20. 38,24.25. 39,
17.40,3.14. 41,8. 42,10$^{2}$.17.18. 21.
43,4. 44,14. 22. 23. 46,5. 48,11. 30.
50,3.20.39$^{2}$.42. 51,9.17. 26. 39.*57*.
44.64.52,6 ‖ Ez 3,18.19.20.25.26.
4,8. 7,4.*9*.7. 8,18. 12,2$^{2}$.6:23.13,21.

16,31.42.43.47.56.61.63.17,9.17. 18,14.30.19,14. 20,8.17.22,30. 23, 27.48.24,12.13.16$^2$.27.26,21.28,2. *9.24.29,16.*29,15.32,13.27.33,4.5. 6.8.9.22.34,8.10$^2$.22.28.29$^2$.36,12. 15.29. 37,22$^2$.23. 39,7.10$^2$.28. 29. 41,6.42,14.43,7.44,8.13.17.19.45, 8.46,18.47,11.48,14$^3$ ‖ Hos 1,7.2, 9$^2$.18.19.4,10$^2$.5,6.6,6.7,10$^2$.14.8, 4$^2$.6.11,3.9$^2$ ‖ Joel 2,7.19.26.*27* ‖ Am 1,9. 3,10. 4,6.*8.9.10.11.*8.5, 11$^2$.18.20$^2$.21. 6,6. 8,12.14. 9,4.9. 15 ‖ Ob 18 ‖ Jon 1,6.*3,9*.13.3,10 ‖ Mich 3,4.5,12.6,14$^2$.15$^3$ ‖ Nah 2, 14.3,17 ‖ Hab 1,2$^2$.4.2,3.5$^2$ ‖ Zeph 1,13$^2$.3,7.11 ‖ Zach 1,4.7,13$^2$.8,14. 9,8.10,10.11,5.6.13,2.4.14,21 ‖ Mal 1,10. 2,15.16. 3,5.7.11$^2$ ‖ Ps 15,4. 18,22.37.18.39.42. 22,3$^2$.6.7. 28,5. 30,2.13. 31,9. 34,23. 35,15$^2$. 36,13.37,21.25. 28.36. 39,7.40,5. 13. 44,10.13.18$^2$.49,21. 55,12. 20. 60,13.64,5.66,9. 69,21.73,22.76,6. 77,3.5.8. 78,7.8.32.38$^2$. 39.53. 80, 19. 81,12.83,5. 86,14. 88,9. 89,44. 49. 92,16. 100,3. 102,18. 103,16. 105,28.108,12. 109,17. 110,4.115, 5.*135,16*$^2$.6$^2$.7$^2$. 119,46.60.129,7. 135,17. 139,16.148,6 ‖ Prv 1,28$^2$. 5,13. 6,34. 7,23. 9,18. 10,22. 17,21. 21,13.26. 27,2. 28,22. 29,24. 30,2. 3.31,12 ‖ Job 2,12.4,16.21. 5,12. 21.24. 8,9.15$^2$. 9,5.7.11$^2$.35. 10,21. 22.11,11.15.12,14$^2$. 25.14,2.5.12. 21$^2$.15,6.9$^2$.18.19.16,13.17,10.18, 5.17. 19,7.8.16.27. 20,8.9$^2$.13.18$^2$. 19. 21,9.10$^2$. 25. 22,14. 16. 23,8.9$^2$. 11.24,22.25,5.26,8.27,6.19.22. 29, 12.24. 30,20.27. 31,17. 30. 32,14. 33,9.27. 34,32. 35,10.12.15. 36,5. 26$^2$. 37,4.5. 38,11. 39,4.17.22$^2$.24. 40,5$^2$.23.42,2.3$^2$.15 ‖ Cant 3,1.*2.4.* 5,6$^2$ ‖ Ruth 2,15.16.22.4,10 ‖ Thr 2,1.2.14.17.22. 3,2.7.49. 4,6. 5,5 ‖ Eccl 6,2.10.7,20.28.8,8.17.10,17 ‖ Esth 1,17. 19. 3,4. 4,4. 5,9. 9,27 ‖ Dan 1,19.8,7$^2$.22.*24*.9,6.10.13.14. 10,8$^2$.*16*.11,4. 6. 12.17. 19. 20.21. 25.27.29.12,8.10 ‖ Esr 2,59.62.4, 2.9,12 ‖ Neh 1,7.2,1.12.17.5,8.6,1. 3.9. 7,61.64. 9,16.17$^2$. 29$^2$. 30. 10, 40 ‖ 1Ch 2,34. 5,1.10,4.14.11,18. 20.12,20.13,13.17,9$^2$.19,19.21,30. 23,17.22.24,28.27,23.24 ‖ 2Ch 1, 11.5,9.14.6,26.*7,13.*7,2.8,15.9,2.4. 6.9.11.10,15.16. 12,7.12. 13,7.10. 20.16,7.17,3.4.10.19,10. 20,10.32. 37.21,7.17.19.20.22,11.23,19. 24, 5.19.20.22. 25. 25,16.20. 28,1. 20. 21. 29,34. 30,9.19. 32,25.26. 33,8. 10.22.34,2.25.28.35,18.22$^2$.36.17.

וְלֹא K., וְלוֹ Q., 2S 18,12.

וְ֫לֹא 2S 13,26 ‖ 2R 5,17.

## הֲלוֹא ,הֲלֹא

nonne; ecce; nempe; scilicet.

י״ת בשופטים י״ד ט״ו הֲלֹם ת׳ הלא; השבעים קורין בזכריה ז׳ ז׳ הלוא אֵלֶּה הדברים.

Gn 4,7. 13,9. 19,20. 20,5. 27,36. 29, 25. 31,15. 34,23. 37,13. 40,8. 42, 22. 44,5.15 ‖ Ex 4,11.14. 14,12. 33,16 ‖ Nu 12,2.14. 14,3. 22,30. 37. 23,12.26. 24,12 ‖ Dt 11,30.31, 17. 32,6.34 ‖ Jos 1,9. 10,13. 22, 20 ‖ Jud 4,6. 14. 5,30. 6,13.14. 8, 2. 9,28. 38. 10,11. 11,7. 24. 14,15. 15,2.11 ‖ 1S 1,8. 6,6. 9,20. 21. 10, 1.12,17. 15,17. 17,8. 29. 20,30. 37. 21,12$^2$.23,19.26,1.14.15.29,3.4.5 ‖ 2S 2,26. 3,38. 4,11. 10,3. 11,3.10. 20.21.13,4.28.16,19.19,14.23 ‖ 1R 1,11.13. 2,42. 11,41. 14,29.*15,23.* 15,7.*16,14.22,39.*31.*16,5.20.27.* *22,46.*18,13.22,18 ‖ 2R 1,18.2,18. 4,28.5,12$^2$.13. 6,11.32. 8,23.*13,12.* *14,15.18.28.15,6.36.16,19.21,17.* *25.23,28.24,5.*10,34.*12,20.13,8.* *15,21.*18,22.27.19,25.20,19 ‖ Jes 8,19. 10,8.9.11. 28,25. 29,17. 36,7. 12. 37,26. 40,21$^4$.28. 42,24. 43,19. 44,8.20. 45,21. 48,6. 51,9.10. 57,4. 11 ‖ Jes 58,6.7 ‖ Jer 2,17. 3,1.4.5,3. 7,19.13,21. 14,22. 22,15.16. 23,24. 29. 26,19. 33,24. 35,13. 38,15. 44, 21 ‖ Ez 12,9. 13,7.12. 17,9.10.12. 18,23.25.29. 21,5. 24,19.25. 26,15. 34,2.37,18.38,14 ‖ Joel 1,16 ‖ Am 5,20.6,13.9,7$^2$ ‖ Ob 5$^2$ ‖ Jon 4,2 ‖ Mich 1,5$^2$.2,7.3,1.11 ‖ Hab 1,12.2, 6.7.13 ‖ Hag 2,3 ‖ Zach 1,6.3,2.4, 5.13.7,6.7 ‖ Mal 1,2.2,10$^2$ ‖ Ps 14, 4.44,22. 53,5. 54,2. 56,9.14. 60,12. 85,7.94,9$^2$.10.108,12.139,21 ‖ Prv 8,1.14,22.22,20.24,12.26,19 ‖ Job 1,10.4,6.21.7,1.8,10. 10,10.20.12, 11.13,11.21,29.22,5.12.31,3.4.15 ‖ Ruth 2,8.9.3,1.2 ‖ Eccl 6,6 ‖ Esth 10,2 ‖ Esr 9,14 ‖ Neh 5,9.13,18. 26 ‖ 1Ch 19,3.21,3.17.22,18(17) ‖ 2Ch 9,29.*12,15.*13,5.9.16,8.18,17. 20,6.7.12. 25,26. 28,10. 32,11.12. 13.

הֲלֹה Dt 3,11.

וַהֲלוֹא 2S 15,35.

בְּלוֹא ,בְּלֹא Lev 15,25 ‖ Nu 35, 22$^2$.23 ‖ Dt 32,21$^2$ ‖ Jes 55,2$^2$ ‖ Jer 2,11.5,7.22,13$^2$ ‖ Ez 22,29 ‖ Ps 17, 1.44,13 ‖ Prv 13,23.16,8.19,2 ‖ Job 8,11.15,32.30,28 ‖ Thr 1,6.4, 14 ‖ Eccl 7,17.10,11 ‖ 1Ch 12,18. 34 ‖ 2Ch 21,20.30,18.

בְּלוֹא...וּבְלוֹא Jes 55,1.

כְּלוֹא Ob 13.

לְלֹא...וְלְלֹא ,לְלוֹא ,לְלֹא Jes 65,1$^2$ ‖ Hos 2,25 ‖ Am 6,13 ‖ Job 26,2.3.39,16 ‖ 2Ch 13,9.15,3$^3$.

שֶׁלֹּא Ps 124,6.129,7 ‖ Eccl 2,21. 7,14.

—v. n. pr. compos.—

## תַּלְאֻבָה] *pl.* תַּלְאֻבוֹת

sitis, siccitas; *al.* ardor (rad. לאב).

בערבית הוראת השרש צמא, וקרוב אל להב, ארץ חֲרֵבָה וּשְׂרֵפָה, ואולי הוא קרוב אל לָאָה, וכטעם ארץ עֲיֵפָה, והענין אחד.

Hos 13,5.

## לָאָה] 2 *impf.* תִּלְאֶה

languescere, defatigari; taedere, aegre ferre, frustra laborare.

קרוב אל להה, וכדונמתו בסורית, בערבית ובארמית (וגם בחזוק המבטא לעא, לְעִי באורייתא), וענינו יגיעה עד לעיפה, ולפעמים בא על ההשתדלות לריק. י״ג בירמיה ט״ו י״ד: הַעֲוֵה נִלְאוּ, וכת״י אִתְּפַשׁוּ טְעוֹ, והשבעים מחלקין שִׁבְתְּךָ דריש פסוק ט״ו לשנים וקורין: הֶעֱווּ וְנִלְאוּ (או ולא יואילו) שֹׁב (= שוב), תֹּךְ בְּתוֹךְ, מרמה במרמה, וביחזק׳ כ״ד י״ב קורין

חֲלָאַת ת׳ הֶלְאַת, וכן נמצא באיזה נוסחאות, וי״נ תַּזְנוּנַיִם מְלֵאַת, וגם יונתן תרגם הלאת אִתְמְלִיאַת, והתי״ו לתי״ו וְהֶרְצָת דויקרא כ״ו ל״ד (אולי יש לפתור מזה השם לַאָה, ע״ש עיניה הרכות, כלומר חלשות ועיפות, וכדה״א ז׳ ל״ה נמצא שעצ״ם עָמָל).

Job 4,2.

**וַתֵּלֶא** Job 4,5.

**וַיִּלְאוּ** *3 impf. pl.* Gn 19,11.

**נִלְאָה** *Ni. 3 perf.* Jes 16,12 ‖ Prv 26,15.

**וְנִלְאָה** Ps 68,10.

**נִלְאֵית** (al. תְ) *2 perf. f.* Jes 47,13.

**נִלְאֵיתִי** *1 perf.* Jes 1,14 ‖ Jer 6, 11.15,6.

**וְנִלְאֵיתִי** Jer 20,9.

**נִלְאוּ** *3 perf. pl.* Jer 9,4.

**וְנִלְאוּ** Ex 7,18.

**הֶלְאָה**] **הֶלְאַנִי** *Hi. 3 perf. suff.* Job 16,7.

**הֶלְאַת** *3 perf. f.* Ez 24,12.

**הֶלְאֵתִיךָ** *1 perf. suff.* Mich 6,3.

**הַלְאוֹת** *infin. cs.* Jes 7,13.

**תַּלְאוּ** *2 impf. pl.* Jes 7,13.

**וַיַּלְאוּךָ** *3 impf. pl. suff.* Jer 12,5.

## תְּלָאָה] וּתְלָאָה

molestia.

לרש״י ראש ותלאה כמו ראש ולענה, וי״מ כמו רַאשׁ, עֳנִי ועמל, אמנם יונתן והשבעים מתרגמין ראש כמשמעו ותלאה כפעל, ובפסוק ס״ה קורין תְּלָאָתְךָ להם. י״ת מַתְּלָאָה דמלאכי כמו מְלַאֲתָה, ולרב המפ׳ כמו מַזֶּה, מַלָּכֶם. (ואולי יש לגרום מְתַלָּעָה, מן רמה ותולעה, לפי שאמר נבזה אכלו).

Thr 3,5.

**הַתְּלָאָה** Ex 18,8 ‖ Nu 20,14 ‖ Neh 9,32.

**מַתְּלָאָה** (= מַה־תְּלָאָה) Mal 1, 13.

---

## לָאַט

obvolvere, velare.

לדעת ר״י חיוג דאי דש״ב שרשו לוט, וא״כ קריאתו לָאט = לָט, כמו וְקָאם שאון (הושע י׳ י״ד) ת׳ וְקָם, ועל האי דאיוב נמסר בתרי לישני, ולא נתברר אִם הלמ״ד שרשית, והוא פעל כפי׳ רש״י (ודברו אשר לָאַט עמך בלאט, הָנָעִים) או שרשו אַט והלמ״ד שמושית, כמו לבטח, וכת״י בניח; אמנם לדעת רבים גם זה ענינו כסוי, הצפנה והסתרה, ע״כ חברנום יחד. ע׳ הערה אל לוט.

2S 19,5 ‖ Job 15,11.

—cf. אַט p. 23c; לָאט v. לוט—

## לָאַךְ [rad. מַלְאָךְ

legatus, nuntius, angelus; propheta, sacerdos.

הפעל בהוראת שלח נמצא בערבית ובכושית (וקרוב אל הלך וילך). י״נ במ״ב ו׳ ל״ג הַמֶּלֶךְ ת׳ הַמַּלְאָךְ, והענין מוכיח.

Ex 23,20.33,2 ‖ Nu 20,16 ‖ 1R 19, 2.5 ‖ 2R 5,10 ‖ Ez 23,40 ‖ Hos 12, 5 ‖ Prv 13,17 ‖ Job 33,23 ‖ 1Ch 21, 15 ‖ 2Ch 32,21.

**וּמַלְאָךְ** 1S 23,27 ‖ 1R 13,18 ‖ Zach 2,7 ‖ Prv 17,11 ‖ Job 1,14.

**הַמַּלְאָךְ** Gn 48,16 ‖ 2S 11,19. 22. 23.25.24,16.17 ‖ 2R 6,32².33.9,18. 10,8 ‖ Zach 1,9.*14*.13.2,2.*5*,*10*.7. 3,3.4,1.4.*6*,*4*.5.5,5.6,5 ‖ Eccl 5,5 ‖ 1Ch 21,20.

**וְהַמַּלְאָךְ** 1R 22,13 ‖ 2Ch 18,12.

**לַמַּלְאָךְ** 2S 24,16 ‖ 2Ch 21,15.27.

**מַלְאַךְ** *cs.* Gn 16,7.9.*10*.*11*.21,17. 22,11.15.31,11 ‖ Ex 3,2.14,19 ‖ Nu 22,22.23.*25*.*27*. 24. 26. 31.32. 34. 35 ‖ Jud 2,1.4. 5,23. 6,11. 12.20. 21. 22².13,3.6. 9.13. *16*.15. *17*. 16. 18.20.21² ‖ 2S 14,20 ‖ 1R 19,7 ‖ 2R 1,15.19,35 ‖ Jes 37,36 ‖ Hag 1,13 ‖ Zach 1,11.12.3,1.6 ‖ Mich 2,7 ‖ Ps 34,8 ‖ 1Ch 21,16.30.

**וּמַלְאַךְ** Jud 3,21 ‖ 2S 24,16 ‖ 2R 1, 3 ‖ Jes 63,9 ‖ Zach 3,5 ‖ Mal 3,1 ‖ Ps 35,5.6 ‖ 1Ch 21,12.15.18.

**כְּמַלְאַךְ** 1S 29,9 ‖ 2S 14,17.19,28 ‖ Zach 12,8.

**מַלְאָכִי** *suff.* Ex 23,23. 32,34 ‖ Mal 3,1.

**כְּמַלְאָכִי** Jes 42,19.

**מַלְאָכוֹ** Gn 24,7.40.

**מַלְאָכִים** *pl.* Gn 32,4 ‖ Nu 20,14. 21,22.22,5 ‖ Dt 2,26 ‖ Jos 7,22 ‖ Jud 9,31.11,12.14.17.*19* ‖ 1S 6,21. 11,3. 16,19. *19*,*11*. *14*. *20*. 19,21². 25,14 ‖ 2S 2,5.*3*,*14*.*11*,*4*.3,12.26.5, 11.12,27 ‖ 1R 20,2 ‖ 2R 1,2.16.14, 8.16,7.17,4.19,9 ‖ Jes 18,2.37,9 ‖ Jer 27,3 ‖ Ez 23,16.30,9 ‖ Neh 6, 3 ‖ 1Ch 14,1.19,2.16 ‖ 2Ch 35,21.

**וּמַלְאָכִים** Jud 6,35².7,24.

**הַמַּלְאָכִים** Gn 19,1.15.32,7 ‖ Jos 6,17.25 ‖ 1S 11,4.7.9.19,15.16.20, 5.9 ‖ 2R 1,5.7,15.19,14 ‖ Jes 37,14.

**לַמַּלְאָכִים** 1S 11,9.

**מַלְאֲכֵי** *cs.* Gn 28,12.32,2 ‖ Jud 11,13 ‖ 1S 19,20.25,42 ‖ 2R 1,3 ‖ Jes 14,32.33,7 ‖ Ps 78,49 ‖ Prv 16, 14.

**בְּמַלְאֲכֵי** 2Ch 36,16.

**לְמַלְאֲכֵי** 1R 20,9.

**מַלְאָכֶיךָ** *suff.* Nu 24,12 ‖ 2R 19, 23.

**מַלְאָכֵכֵה** (al. כֵךְ vel. כֵה) Nah 2,14.

**מַלְאָכָיו** Jes 44,26 ‖ Ez 17,15 ‖ Ps 91,11.103,20.104,4. 148,2 ‖ 2Ch 36,15.

**וּמַלְאָכָיו** Jes 30,4.

**וּבְמַלְאָכָיו** Job 4,18.

## מַלְאָכוּת] בְּמַלְאֲכוּת *cs.*

legatio.

שם המפשט, ובהדז״ל שליחות. מַלְאֲכוּתֶךָ דתהלים ת״י פקודי שליחותך, וכן פי׳ הראב״ע ורש״י, אמנם לדעת האחרונים הוא מענין מְלָאכָה, וכטעם פָּעֳלֶךָ; והשבעים מוסיפין וקורין: לְסַפֵּר כָּל־תְּהִלּוֹתֶיךָ בְּשַׁעֲרֵי בַת־צִיּוֹן!

Hag 1,13.

**מַלְאֲכוּתֶיךָ** *pl. suff.* Ps 73,28.

## מְלָאכָה

ministerium, opus, negotium; opes, supellex, pecus.

כְּצוּרוֹ של מַלְאָכָה, ונאמר על עבודה שנעשית ביתרון הכשר, כאשר יאמר הגרמני על כשרון המעשה געשיק, געשיקליכקייט מן הפעל שיקקען, וזה טעם מהיר במלאכתו. להרד״ק מְלֶכֶת השמים דירמיה כמו מְלֶאכֶת (ע׳ הערה אל מְלֶכֶת בשרש מָלַךְ).

Ex 12,16. 20,10. 31,3. *35*,*31*.5.14. 15².35,2².35. 36,6 ‖ Lev 7,24. 11, 32.16,29.*23*,*28*. 23,3².*31*.30 ‖ Nu

4,3.29,7 ‖ Dt 5,14.16,8 ‖ Jud 16,11 ‖ 1R 7,14.11,28 ‖ Jer 17,22.24.18,3.50,25 ‖ Hag 1,14 ‖ Ps 107,23 ‖ Neh 4,16.6,3 ‖ 1Ch 22,15(14)².25,1.28,21.29,5 ‖ 2Ch 34,13.

**וּמְלָאכָה** 2Ch 17,13.

**הַמְּלָאכָה** Gn 33,14 ‖ Ex 35,29.36,2.7.8.39,43.40,33 ‖ 1S 15,9 ‖ 1R 5,30.7,40.51.9,23 ‖ 2R 12,12.15.16.22,5².9 ‖ Esth 3,9.9,3 ‖ Esr 2,69.3,9 ‖ Neh 2,16.4,5.13.5,16.6,3.9.16.7,71(70).11,12.16.13,10 ‖ 1Ch 23,24 ‖ 1Ch 4,11.5,1.24,13.29,34.34,10².17.

**וְהַמְּלָאכָה** Ex 36,7 ‖ Esr 10,13 ‖ 2Ch 29,1.

**בַּמְּלָאכָה** 1R 5,30.*9,23* ‖ Neh 4,10.11.15 ‖ 1Ch 9,33 ‖ 2Ch 34,12.

**בַּמְּלָאכֶת** 2Ch 13,10.

**לַמְּלָאכָה** Ex 36,5.38,24 ‖ Neh 7,70 ‖ 1Ch 26,29 ‖ 2Ch 24,13.

**לִמְלָאכָה** Lev 13,51 ‖ Ez 15,3.4.5².

**מְלֶאכֶת** *cs.* Ex 35,24.33.35.36,1.4.38,24 ‖ Lev 13,48.23,7.*8.21.25.35.36* ‖ Nu 28,18.*25.26.29,1.12.35* ‖ 1R 7,22 ‖ Jer 48,10 ‖ Ez 28,13 ‖ Dan 8,27 ‖ Esr 3,8 ‖ Neh 10,34.11,22 ‖ 1Ch 6,34.9,13.19.23,4.26,30.27,26.28,13.20.29,6 ‖ 2Ch 8,16.24,12.

**בִּמְלֶאכֶת** Ex 22,7.*10* ‖ Esr 6,22 ‖ Neh 5,16.

**לִמְלֶאכֶת** Ex 35,21.36,3.

**מְלַאכְתֶּךָ, מְלַאכְתְּךָ** *suff.* Ex 20,9 ‖ Dt 5,13 ‖ Jon 1,8 ‖ Prv 24,27.

**מְלַאכְתּוֹ** Gn 2,2².3.39,11 ‖ 1R 7,14 ‖ Neh 4,9 ‖ 2Ch 16,5.

**בִּמְלַאכְתּוֹ** Prv 18,9.22,29 ‖ Neh 13,30 ‖ 1Ch 4,23.

**לִמְלַאכְתּוֹ** 1S 8,16 ‖ 2Ch 8,9.

**מִמְּלַאכְתּוֹ** Ex 36,4.

**מַלְאֲכוֹת [מְלָאכוֹת]** *pl. cs.* 1Ch 28,19.

**מַלְאֲכוֹתֶיךָ** Ps 73,28.

—cf. **מְלָכֶת**; v. ch. et n. pr.—

## לְאֹם, לְאוֹם

populus, natio, λεώς, λαός. Cf. אֻמָּה, אם p. 49ª.

הפעל בערבית הוראתו חִבּוּר וקבוץ, והשם יורה על המון העם. להבחור בס׳ הזכרונות לאם קדמאה חסר ותנינא מלא, שלא כהלכה, ע׳ מ״ש.

Prv 11,26.14,28.

**וּלְאֹם** Gn 25,23.

**מִלְאֹם** Gn 25,23.

**וּלְאוּמִּי** *suff.* Jes 51,4.

**לְאֻמִּים, לְאוּמִּים** *pl.* Gn 25,23.27,29 ‖ Jes 17,12.13.43,9.49,1.55,4².60,2 ‖ Ps 7,8.9,9.44,3.65,8.67,5.105,44.148,11 ‖ Prv 14,34.24,24.

**וּלְאֻמִּים** Jes 34,1.41,1.43,4 ‖ Jer 51,58 ‖ Hab 2,13 ‖ Ps 2,1.47,4.67,5.

**בַּלְאֻמִּים** Ps 44,15.57,10.108,4.49,7.

————v. n. pr.————

## לֵב, לֶב־, לֵב

cor; anima, vita; animi fortitudo; sensus, affectus; agendi sentiendique ratio; voluntas, consilium; intellectus, sapientia; conscientia; *met.* media pars, interiora, penetralia.

כדוגמתו (לרב בדגשות הבי״ת) בארמית, סורית, ערבית, וכושית, ובאשורית בא ג״כ כנרדף אל שְׁאֵר (ע׳ תהלים ע״ג כ״ו); ההשאלות הרבות ידועות, וכמוהן בשפות המערביות. י״נ בשופטים י״ט ל׳: שימו לִבְּכֶם עליה; בש״א י״ב ל״נ יתכן שהיתה הנוסחא הקדמונית מִלִּבּוֹ, ומחקו רגלה השמאלית של ה״א (כדי לקראו מִלִּבּוֹ), ולא חששו לתקן את הנשאר לוא״ו, ויצא מלבו. בישעיה מ״ד כ׳ יש לגרוס לִבָּה תְּלַהֲטֵהוּ ת׳ לֵב הוּתַל הִטָּהוּ, ויש סמך לזה בתרגום הע׳; השבעים קורין במ״ו י״ב אֹבְדֵי לב (כטעם אבד עצות, הדברים ל״ו כ״ח); בירמיה ח׳ י״ח לִבְּכֶם ת׳ לִבִּי; ביחזק׳ י״א י״ט לב אַחֵר, (ובקצת נוסחאות לב חָדָשׁ); בתהלים ל״ו ב׳: בקרב לִבּוֹ. י״נ בל״ח ט׳: מנהמת (או כְּנַהֲמַת) לָבִיא בהמשך האל״ף של אדני; בקהלת ז׳ כ״ד: סבותי אני בְּלִבִּי (ע׳ ראב״ע ב׳ נ׳), ובט׳ א׳ קורין השבעים וְלִבִּי רָאָה ת׳ וְלָבוּר. לֵב קָמַי דירמיה נ״א ב׳ מתרגמין הע׳ כַּשְׂדִּים (בא״ת ב״ש כששך ת׳ בבל), וכת״י, אלא שהולך ומפרשו גם בדרך דרש, ולרד״ק פשוטו כמשמעו. י״נ ביחזק׳ י״א כ״א וְאֶל־לֵב אל־כָּל־שקוציהם, יונתן וסומכוס אינם מתרגמין לֵב, ול״נ בֵּל (אליל בעל).

Gn 8,21.31,20.34,3 ‖ Ex 7,3.13.*9,35*.14.22.*8,15*.9,7.12.*10,20.27*.*11,10.14,8*.10,1.14,4.17.28,3.30.31,6.35,10.22.25.35.36,1.2.8 ‖ Nu 32,7.9 ‖ Dt 4,11.28,65.29,3 ‖ Jos 14,8 ‖ Jud 5,15.16.18;20 ‖ 1S 10,9.17,32.24,6.25,31 ‖ 2S 13,28.15,6.13.18,3².19,8.24,10 ‖ 1R 3,9.12.5,9.8,66.12,27 ‖ 2R 6,11.12,5.23,3 ‖ Jes 6,10.24,7.35,4.40,2.42,25.44,20.46,8.12.57,1.15.61,1.65,14².17 ‖ Jer 3,16.4,9.5,21.23.9,25.12,11.17,10.32,39.38,41.49,22.51,1 ‖ Ez 2,4.11,19².21.13,22.18,31.21,12.20.32,9.36,26².44,7.9 ‖ Hos 4,11.7,11 ‖ Zeph 3,14 ‖ Mal 2,2².3,24 ‖ Ps 7,11.11,2.19,9.32,11.34,19.36,11.44,22.51,12.19.62,11.64,11.76,6.83,6.94,15.97,11.105,3.119,2.34.58.69.145.147,3 ‖ Prv 6,18.32.7,7.10.8,5.9,4.16.10,8.13.20.21.11,12.20.29.12,8.11.13,12.14,10.13.14.30.15,13².14.15,15.21.28.30.32.16,1.5.9.21.23.17,18.20.22.18,12.15.19,8.21,1.4.22,11.24,30.25,20.27,9.19.31,10 ‖ Job 12,24.36,5.13.37,24 ‖ Ruth 2,13 ‖ Thr 3,65 ‖ Eccl 7,3.4.7.8,5.11.9,3.10,2 ‖ Esth 1,10.5,9 ‖ Esr 6,22 ‖ Neh 2,2.3,38 ‖ 1Ch 12,33(34).38(39)16,10 ‖ 2Ch 7,10.11.24,4.29,31.12.30,22.

**וְלֵב** 1S 25,36 ‖ Jer 4,9 ‖ Nah 2,11 ‖ Mal 3,24 ‖ Ps 64,7 ‖ Prv 12,23.15,7.17,16.25,3.26,23 ‖ Job 29,13 ‖ Eccl 7,4.10,2.

**וָלֵב** Jer 11,20.20,12 ‖ Ps 12,3 ‖ 1Ch 12,33(34).

**הַלֵּב** Jer 17,9.

**בְּלֶב־, בְּלֵב** Ex 15,8 ‖ 2S 18,14² ‖ Jer 23,26 ‖ Ez 27,4.25.26.27.28,2.8 ‖ Ps 12,3.45,6.46,3.58,3.140,3 ‖ Prv 12,20.25.14,33.19,21.20,5.22,15.23,34.30,19 ‖ Eccl 9,7 ‖ Esr 7,27 ‖ 1Ch 28,9.29,9.

**וּבְלֵב** Ex 31,6 ‖ Jes 38,3.

**כְּלֵב** 2S 17,10 ‖ Jer 48,41.*49,22* ‖ Ez 28,2.6.

מִלֵּב Jes 59,13‖Ps 31,13.

לִבִּי *suff.* Gn 24,45 ‖ Dt 29,18 ‖ Jud 5,9‖1S 2,1‖2R 5,26‖ Jes 15,5 ‖ Jer 4,19.7,31.*19*,5.32,*35*.8,18.12,3.23,9.32,41.48,36 ‖ Hos 11,8. Ps 9,2. 13,6. 16,9. 17,3. 19,15. 22,15.27,3.8.28,7².36,2.38,9.11. 39,4. 40,11.45,2.49,4.55,5.57,8.61,3.69,21.84,3.102,5.108,2.119,10.32.36. 80.111.112.161.131,1. 138,1. 141,4.143,4 ‖ Prv 5,12.20,9.23,15.24,32.27,11‖Job 23,16,31,7.9.27.33,3.37,1‖Thr 1,20.3,21 ‖ Eccl 1,13. 16.17.2,10².20.8,9.16.9,1 ‖ Neh 2,12.5,7.7,5.

וְלִבִּי 1R 9,3‖ Jer 48,36 ‖ Ps 26,2. 40,13.109,22 ‖ Cant 5,2 ‖ Thr 1,22‖Eccl 2,3.7,25‖2Ch 7,16.

בְּלִבִּי Jes 63,4 ‖ Jer 20,9 ‖ Ps 4,8. 66,18.119,11‖ Eccl 2,1.*3*,*17*.*18*.3.15².

כְּלִבִּי Jer 3,15.

מִלִּבִּי Nu 16,28.24,13.

לִבֵּנוּ Jes 41,22.63,17 ‖ Ps 33,21. 44,19‖Thr 5,15.17.

לִבְּךָ, לִבֵּךְ Ex 9,14‖ Jud 19,5.6 ‖ 1S 9,20‖1R 21,7‖ 2R 14,10 ‖ Jes 33,18 ‖ Jer 49,16 ‖ Ez 28,2².17. 40,4.44,5²‖Ob 3 ‖ Ps 27,14.37,4‖ Prv 2,2.3,1.3.*7*,*3*.5.4,4.23.6,21.7,25.23,12.15.17.19.26.24,17.27,23‖Job 1,8.2,3.7,17.11,13.15,12‖ Cant 8,6 ‖ Eccl 7,21. 22.11,9² ‖ Dan 10,12‖2Ch 25,19.

וְלִבְּךָ Jud 16,15‖ Jer 22,17 ‖ Prv 22,17.23,33‖Eccl 5,1.

בְּלִבֵּךְ Prv 2,10.

וּכְלִבְּךָ 2S 7,21‖1Ch 17,19.

מִלִּבֵּךְ, מִלִּבְּךָ Eccl 11,10 ‖ Neh 6,8.

לִבְּכֶם Gn 18,5‖Jes 66,14 ‖ Ps 48,14.

לִבֵּךְ 2S 13,20 ‖ Jes 47,7.57,11 ‖ Jer 4,14.18.31,21(20)‖Ez 22,14‖ Thr 2,19.

בְּלִבֵּךְ Jes 47,10.

לִבּוֹ Gn 6,5.6.8,21.45,26‖Ex 4,21. 7,23.8,11.28.9,21.34.10,1.25,2.28, 29.30. 35,5. 21. 36,2 ‖ Jud 16,17. 18 ‖ 1S 4,13.25,25.37.27,1.28,5 ‖ 2S 7,27.13,33. 17,10. 19,20 ‖ 1R 11,3‖Jes 44,19.57,17‖ Jer 16,12. 17,5.18,12. 23,17.20.*30*,*24*. 30,21. 44,21.48,29 ‖ Ez 14,14.7 ‖ Am 2,16 ‖ Ps 21,3.33,11.41,7.55,22.78,8.112,7.8 ‖ Prv 18,2.19,3.28,14 ‖ Job 34,14. 41,16 ‖ Cant 3,11 ‖ Ruth 3,7 ‖ Eccl 2,22.23.5.19. 7,2. 10,3‖Esth 7,5‖Dan 1,8‖ 2Ch 12,14.17,6.26,16.32,25.26.

וְלִבּוֹ Jes 29,13.32,6‖Prv 23,7.

בְּלִבּוֹ Gn 17,17. 27,41 ‖ Ex 4,14. 35,34.36,2 ‖ 1R 10,24.12,26 ‖ Ob 3‖Ps 10,6.11.13.14,1.*53*,*2*.37,31‖ Prv 6,14.26,25.28,26 ‖ Esth 6,6 ‖ 2Ch 9,23.

מִלִּבּוֹ 2R 9,24‖Thr 3,33.

מִלִּבּוֹ Q., מִלְּבָד K. 1R 11,33.

לִבָּהּ Jud 19,3‖ 1S 1,13.4,20 ‖ Jer 3,10‖Hos 2,16‖Eccl 7,26.

בְּלִבָּהּ 2S 6,16‖1Ch 15,29.

לִבָּם Gn 42,28.50,21 ‖ Ex 35,29‖ Jos 11,20 ‖ Jud 9,3.16,25.19,22‖ 1S 6,6 ‖ 1R 8,23.47.18,37 ‖ Jer 3,17.7,24.9,13.11,8.13,10. 14,14. 17,1.23,16.26.24,7.31,33(32) ‖ Ez 6,9.11,21.14,3.20,16.33,31 ‖ Hos 7,6.10,2.13,6.8 ‖ Zach 10,7 ‖ Ps 10,17. 33,15. 81,13. 105,25. 107,12. 119,70‖Prv 24,2‖Job 17,5 ‖ Thr 2,18‖2Ch 6,14.38.

וְלִבָּם Zach 7,12‖Ps 78,37.

בְּלִבָּם 1S 10,26‖Jes 51,7 ‖ Ez 14,5 ‖ Hos 7,14 ‖ Zach 12,5 ‖ Ps 35,25.37,15.74,8‖Eccl 3,11.

מִלִּבָּם Ez 13,2.

וּמִלִּבָּם Job 8,10.

לִבָּן Ex 35,26.

מִלִּבְּהֶן Ez 13,17.

לִבּוֹת *pl.* Ps 7,10 ‖ Prv 15,11.17,3.21,2.24,12.

לִבֹּתָם *suff.* Jes 44,18.

בְּלִבּוֹתָם Ps 125,4.

לֵבָב Dt 28,28. 47 ‖ 1R 3,6.9,4 ‖ Jes 1,5.9,8.30,29‖Ez 36,5‖Ps 24,4. 73,1. 7. 95,10. 101,4. 5. 109,16. 111,1. 119,7 ‖ Job 9,4.12,3.34,10. 34‖1Ch 12,17(18).29,17.19‖2Ch 13,34.

הַלֵּבָב Dt 20,8.

בְּלֵבָב 1Ch 12,38(39)‖2Ch 25,2.

וּבְלֵבָב 2R 20,3‖2Ch 19,9.

לַלֵּבָב 1S 16,7.

לְבַב *cs.* Ex 14,5 ‖ Dt 20,8.30,6 ‖ Jos 7,5‖2S 19,15‖ 1R 8,17.39.15,14‖Jes 10,12.13,7‖ Ps 90,12.104,15²‖1Ch 29,18‖2Ch 6,7.30.15,17.

וּלְבַב Jes 7,2.19,1.32,4.

בִּלְבַב Jon 2,4.

כִּלְבַב 1R 11,4.15,3.

לְבָבִי *suff.* Gn 20,5. 31,26 ‖ Jos 14,7‖2R 10,15‖Jes 21,4‖ Jer 15,16‖Ps 25,17.73,13.21.26.77,7.86,11.12.101,2. 139,23 ‖ Job 17,11. 27,6‖1Ch 22,7(6)28,2.29,17.10.

וּלְבָבִי Ps 73,26.

בִּלְבָבִי 1S 2,35 ‖ 2R 10,30 ‖ Ps 13,3.

לְבָבֵנוּ Dt 1,28 ‖ Jos 2,11 ‖ 1R 8,58‖Thr 3,41.

לְבָבְךָ, לְבָבֵךְ Gn 20,6 ‖ Dt 4,29. *10*,*12*. *26*,*16*.*30*,*2*.*10*.39. 6,5.*30*,*6*. 6.8,5.14.9,5.15,7.9.10. 28,67. 30,1. 6.17‖Jud 19,8.9‖1S 17,28‖ 1R 2,44.8,18²‖2R 10,15².22,19‖Ez 28,5.6.10 ‖ Prv 4,21 ‖ 2Ch 1,11.6,8². 19,3.34,37.

וּלְבָבְךָ Jes 7,4.

בִּלְבָבְךָ, בִּלְבָבֵךְ Lev 19,17 ‖ Dt 7,17.8,2.17.9,4.18,21‖ 1S 9,19.14,7 ‖ 2S 7,3 ‖ Jes 14,13 ‖ Ez 3,10 ‖ Prv 6,25 ‖ Job 10,13.22,22 ‖ 1Ch 17,2.

וּבִלְבָבְךָ Dt 30,14.

כִּלְבָבֶךָ 1S 14,7‖Ps 20,5.

מִלְּבָבְךָ Dt 4,9.

לְבַבְכֶם Nu 15,39 ‖ Dt 10,16. 11,13.*13*,*4*.16.18.20,3.32,46 ‖ Jos 22,5.23,14.24,23 ‖ 1S 6,6.7,3².12,20.

24 ‖ 1R 8,61.11,2 ‖ Jer 4,4.29,13.
51,46.50 ‖ Joel 2,12.13 ‖ Hag 1,5.
7.2,15.*18*.18 ‖ Ps 22,27.31,25.62,
9.69,33.95,8 ‖ 1Ch 22,19(18).

**בִּלְבַבְכֶם** Zach 7,10. 8,17 ‖ Ps 4,5.

**לְבָבֵךְ** 1S 1,8 ‖ Jes 60,5.

**בִּלְבָבֵךְ** Jes 49,21 ‖ Jer 13,22.

**לְבָבוֹ** Dt 2,30.17,17.20. 19,6.29,
17 ‖ 1R 8,38.39.11,4².*15*,*3*.9.14,8 ‖
2R 10,31.23,25 ‖ Jes 7,2 ‖ Ez 31,
10 ‖ Ps 78,72 ‖ Dan 11,12 ‖ Esr 7,
10 ‖ Neh 9,8 ‖ 2Ch 6,30.22,9.30,
19.31,21.34,31.36,13.

**וּלְבָבוֹ** Jes 6,10.10,7 ‖ Dan 11,25.
28.

**בִּלְבָבוֹ** Dt 29,18 ‖ 1S 21,13 ‖ Jes
10,7 ‖ Ps 15,2 ‖ 2Ch 32,31.

**וּבִלְבָבוֹ** Dan 8,25.

**כִּלְבָבוֹ** Dt 20,8 ‖ 1S 13,14.

**לְבָבָהּ** 1R 10,2 ‖ 2Ch 9,1.

**בִּלְבָבָהּ** Jes 47,8 ‖ Zeph 2,15.

**לְבָבָם** Lev 26,41 ‖ Dt 5,26 ‖ Jos 5,
1 ‖ 1R 2,4.8,48 ‖ Dan 11,27 ‖ 1Ch
29,18 ‖ 2Ch 6,37.11,16.15,12.15.
16,9.20,33.32,6.

**בִּלְבָבָם** Lev 26,36 ‖ Jer 5,24.32,
40 ‖ Zeph 1,12 ‖ Ps 28,3.78,18.84,
6 ‖ Job 1,5 ‖ Eccl 9,3.

**לִלְבָבָם** Hos 7,2.

**לְבְבֵהֶן** (= לְבַבְהֶן) Nah 2,8.

**לְבָבוֹת** *pl.* 1Ch 28,9.

## [לִבָּה] לִבָּתֵךְ *suff.*

לרב המפרשים והמעתיקים כמו לב, ויש מוסיפין עוד משקל לַבָּה (כמו גַּנָּה וגַנָּה) ומפ׳ בְּלַבַּת אש דשמות ג׳ ב׳ בלב האש, אך אונקלוס, השבעים והשמרוני תרגמוהו בְּלַהֶבֶת (ואולי יש לגרוס כאן: מָה אֻכְלָה לַבָּתֵךְ, כלומר להבח התאוה לזנונים).

Ez 16,30.

## לָבַב I

intellectu privari vel augeri;
*Pi.* intellectu privare, capere.

פעל נגזר מן לב, וטעם יִלָּבֵב, יקנה לב. ולִבַּבְתִּנִי לרש״י משכת את לבבי, ולהראב״ע בהוראת הדפך (כסַקֵּל ושֵׁרֵשׁ), כאלו לא נשאר לי לב (ע׳ לקמן). למדנחאי לבבתיני מלא.

**יִלָּבֵב** [נִלְבַּב] *Ni. 3 impf.* Job
11,12.

**לִבַּבְתִּנִי** [לִבֵּב] *Pi. 2 perf. f.*
*suff.* Cant 4,9².

———v. ch. et n. pr.———

## לָבַב II

placentas facere.

פעל נגזר מן לְבִבָה, וקרוב אל לָפַף בארמית בהוראת חבור ודביקה, וכמו שיאמר דרוסי лепёшка מן הפעל лепи́ть; ואולי יש לחבר לו גם לָבַב הראשון, וטעם יִלָּבֵב, יתרועע ויקנה לו חבר, ולא יהיה כעיר פרא בודד לו, ולִבַּבְתִּנִי הדבקתיני לך; אמנם יתכן שגם זה נגזר מן לבב, וע״ש תמונת העוגה (ואולי רמז אמנון על אהבת הלבבות, וזה טעם שְׁתֵּי לביבות).

**וּתְלַבֵּב** [לִבֵּב] *Pi. 3 impf. f.*
2S 13,6.

**וַתְּלַבֵּב** 2S 13,8.

## [לְבִיבָה] לְבִבוֹת *pl.*

placentulae; *Vulg.* sorbitiun-
culae.

2S 13,6.

**הַלְּבִבוֹת** 2S 13,8.10.

—לַהֶבֶת v. לַבַּת; בַּד v. לְבַד—

## לָבַט

praecipitem ruere, perire.

יונתן והסורי תרגמוהו במשלי אתאחיד; כלומר יֵאָחֵז וְיִלָּכֵד (קרוב אל לָפַת בעברית ואל לבד דעירובין); בערבית הוראתו הכאה, דחיפה והשלכה; רש״י פותרו מדרז״ל נתלבטו בדרך; השמרוני מתרגם כל עֻנָּה (בראש׳ ט״ו י״ג, ל״ד ב׳, שמות א׳ י״א וכדומה) לבט, עֻנִּי — לבטי.

**יִלָּבֵט** [נִלְבַּט] *Ni. 3 impf.* Prv
10,8.*10* ‖ Hos 4,14.

---

## [לָבִי] לְבָאִם *pl. I*

leo.

כדוגמתו בערבית ובאשורית, ובא ע״מ צְבִי, צְבָאִים; להרד״ק מן לביא ת׳ לְבִיאִם, ולְבִיָּא ת׳ לְבִיאָה (או לְבִיָּה); כלם באים רק בדבור המליצי.

Ps 57,15.

**לְלִבְאֹתָיו** [לְבָאוֹת] *pl. II suff.*
Nah 2,13.

## לָבִיא

י״נ בישעיה לביא וליש נֹהֵם או הֹמִים, והאי דנחום מתרגמין השבעים כמו לְהָבִיא.

Jes 30,6 ‖ Joel 1,6 ‖ Nah 2,12 ‖
Job 4,11.

**כְּלָבִיא** Nu 23,24 ‖ Dt 33,20 ‖ Hos
13,8.

**כַּלָּבִיא** Jes 5,29.

**וּכְלָבִיא** Gn 49,9 ‖ Nu 24,9.

**לְלָבִיא** Job 38,39.

## לְבִיָּא

leona.

Ez 19,2.

————v. n. pr.————

## לָבַן vel לָבֵן I

*Hi.* albescere, album facere,
purgare.

הפעל מן התואר לָבָן, ושגור בדרז״ל, וי״פ מזה השם לבנון כטעם הר שלג (כמו שנקרא בארמית ובערבית), לד״א ע״ש עצי לִבְנֶה שעליו, וי״א בעבור הסלעים החלקים הנראים כסיד הלבן.

**הִלְבִּינוּ** [הִלְבִּין] *Hi. 3 perf. pl.*
Joel 1,7.

**וְלַלְבֵּן** (= וּלְהַלְבֵּן) *inf. cs.* Dan
11,35.

**אַלְבִּין** *1 impf.* Es 51,9.

**יַלְבִּינוּ** *3 impf. pl.* Jes 1,18.

**וְיִתְלַבְּנוּ** [הִתְלַבֵּן] *Hith. 3 impf.*
*pl.* Dan 12,10.

## לָבָן

albus, candidus.

Gn 30,35 ‖ Ex 16,31 ‖ Lev 13,3.4.
10.13.20.21.25.26.42.

**הַלָּבָן** Gn 30,37.

**לְלָבָן** Lev 13,16.17.

**וּלְבֶן־** *cs.* Gn 49,12.

**לְבָנִים** *pl.* Zach 6,3 ‖ Eccl 9,8.

**וּלְבָנִים** Zach 1,8.

**וְהַלְּבָנִים** Zach 6,6.

**לְבָנָה** *f. sg.* Lev 13,4.10.19.24.
43.

**לְבָנוֹת, לְבָנֹת** *pl.* Gn 30,37 ‖ Lev
13,38.39.

## [לְבָנָה] הַלְּבָנָה

luna.

כן נקרא הירח ע״ש לבנונית שלו (כחַמָּה ע״ש מראה חֹם ?).

Jes 24,23.30,26.

**כַּלְּבָנָה** Cant 6,10.

לִבְנַת *cs.* [לִבְנָה ?]

candor, pelluciditas.

להרשב״ם הוא שם הַמְפשט לְבָן, ולדראב״ע מן לְבֵנָה, כּאֶבֶן ספיר דיחזקאל, וזה טעם כְּמַעֲשֵׂה, וכת״א, יונתן והשבעים, וע״כ הובא להלן שנית.

Ex 24,10.

## לִבְנֶה

populus arbor, styrax.

הוא העץ הנקרא וויים-פאפפעל, המבריק ככסף בלבנונית שלו, וכדוגמתו בערבית.

Gn 30,37.

וְלִבְנֶה Hos 4,13.

## לְבוֹנָה, לְבֹנָה

thus, λιβανωτός.

אחד מסממני הקטרת, והלבן חשוב ביותר; כדוגמתו בסורית, צורית וערבית, ומן בני שם בא השם לבני יפת.

Lev 2,1.15.5,11.24,7 ‖ Nu 5,15 ‖ Jes 66,3 ‖ Jer 6,20 ‖ Cant 4,14.

וּלְבוֹנָה, וּלְבֹנָה Ex 30,34 ‖ Jes 60,6 ‖ Jer 17,26.41,5 ‖ Cant 3,6.

הַלְּבוֹנָה, הַלְּבֹנָה Lev 6,8 ‖ Cant 4,6 ‖ Neh 13,5.

וְהַלְּבוֹנָה, וְהַלְּבֹנָה Neh 13,9 ‖ 1Ch 9,29.

בִּלְבוֹנָה Jes 43,23.

לְבֹנָתָהּ *suff.* Lev 2,2.16.

II [לָבֵן] לִלְבֹּן *inf. cs.*

lateres formare.

פעל נגזר מן השם לְבֵנָה.

Ex 5,7.14.

נִלְבְּנָה *1 impf. pl.* Gn 11,3.

## לְבֵנָה

later, πλίνθος.

ישנו בארמית, סורית, ערבית, ובאשורית בתי״ו דגושה; והנו״ן בנסמך; בדרז״ל כתב ליבונאה, שהשתמשו בו בחריתה על גבי לבנים. לדעת רבים ע״ש הלבן, (ובא על משקל אחר להבדילו משם התאר), ויש חולקים ע״ז (ואולי הוא קרוב אל לבב ולפף).

Ez 4,1.

הַלְּבֵנָה Gn 11,3.

לִבְנַת *cs.* Ex 24,10.

לְבֵנִים *pl.* Gn 11,3 ‖ Ex 5,18 ‖ Jes 9,9.

וּלְבֵנִים Ex 5,16.

הַלְּבֵנִים 5,7.8 ‖ Jes 65,3.

וּבִלְבֵנִים Ex 1,14.

מִלִּבְנֵיכֶם *suff.* Ex 5,19.

## מַלְבֵּן

formax lateraria; forma lignea lateraria.

מקום שמלבנים הלבנים. לפי הכתיב דש״ב י״ב ל״א במלכן (מַלְכָּם שקוץ בני עמון) במקום שהקריבו למלך, ולפי הקרי אולי יש לגרום וְהֶעֱבִיד.

Nah 3,14.

בַּמַּלְבֵּן Jer 43,9.

בַּמַּלְכֵּן K., בַּמַּלְבֵּן Q. 2S 12,31.

——v. n. pr.——

## לָבֵשׁ et לָבַשׁ

induere vestem, obtegi.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית. לד״ק לָבֵשׁ הרנים דישעיה שֵׁם ולא בינוני פעול (וי״מ את זה מן בושה, וכן האי דאיוב ל״ח י״ד); לרז״ל לבשו כרים הצאן כנוי להדורות, והוא לשון נקיה (ר״ה ח׳ ע״א, י״ד ע״א), וכת״י יעלון דכריא עלוי ענא.

Lev 16,23 ‖ Job 7,5 ‖ Esth 6,8.

לָבֵשׁ Ps 93,1².

וְלָבַשׁ Lev 6,3.4.16,24.32.

וּלְבֵשָׁם *suff.* Lev 16,4.

לָבְשָׁה *3 perf. f.* Jud 6,34 ‖ 1Ch 12,18(19) ‖ 2Ch 24,20.

[לָבַשְׁתָּ] לָבָשְׁתָּ *2 perf.* Ps 104,1.

לָבַשְׁתִּי *1 perf.* Job 29,14.

לָבְשׁוּ *3 perf. pl.* Ps 65,14.

וְלָבְשׁוּ (Q.) Ez 42,14.44,19.

[לָבֵשׁ] הַלְּבֻשִׁים *pt. pl.* Zeph 1,8.

לָבֻשׁ, לָבוּשׁ *pt. pass.* 1S 17,5 ‖ Ez 9,2 ‖ Zach 3,3 ‖ Prv 31,21 ‖ Dan 10,5.

הַלָּבֻשׁ Ez 9,3.

לְבֻשׁ, לְבוּשׁ *cs.* Jes 14,19 ‖ Ez 9,11.10,2.6.7 ‖ Dan 12,6.7.

[לְבוּשִׁים] לְבֻשֵׁי *pl. cs.* Ez 23,6.12.38,4.

לָבוֹשׁ *inf. abs.* Hag 1,6.

לִלְבֹּשׁ *cs.* Gn 28,20 ‖ Lev 21,10.

לְבַשׁ *imper.* 1R 22,30 ‖ 2Ch 18,29.

לִבְשִׁי *f.* Jes 51,9.52,1².

וְלִבְשִׁי־ 2S 14,2.

לִבְשׁוּ *pl.* Jer 46,4.

[אֶלְבַּשׁ] אֶלְבָּשֶׁנָּה *1 impf. suff.* Cant 5,3.

תִּלְבַּשׁ תִּלְבָּשׁ *2 impf.* Dt 22,11 ‖ Job 40,10.

תִּלְבְּשִׁי, תִּלְבָּשִׁי *2 impf. f.* Jes 49,18 ‖ Jer 4,30.

יִלְבַּשׁ, יִלְבָּשׁ *3 impf.* Lev 6,3.16,4 ‖ Dt 22,5 ‖ Ez 7,27 ‖ Job 27,17.

וַיִּלְבַּשׁ 1S 28,8 ‖ Jes 59,17² ‖ Ps 109,18 ‖ Esth 4,1.

וַיִּלְבָּשֵׁנִי *suff.* Job 29,14.

יִלְבָּשֵׁם Ex 29,33.

וַתִּלְבַּשׁ *3 impf. f.* Gn 38,19 ‖ Esth 5,1.

[נִלְבַּשׁ] נִלְבָּשׁ *1 impf. pl.* Jes 4,1.

[תִּלְבְּשׁוּ] תִּלְבָּשׁוּ *2 pl.* Ez 34,3.

יִלְבְּשׁוּ [K.], יִלְבָּשׁוּ *3 pl.* Ez 26,16.42,14.44,17 ‖ Zach 13,4 ‖ Ps 35,26.109,29.132,9 ‖ Job 8,22 ‖ 2Ch 6,41.

וַיִּלְבְּשׁוּ Jon 3,5.

תִּלְבַּשְׁןָ *f.* 2S 13,18.

[לֻבַּשׁ] מְלֻבָּשִׁים *Pu. pt. pl.* 1R 22,10 ‖ Esr 3,10 ‖ 2Ch 5,12.18,9.

[הִלְבִּישׁ] הִלְבִּישַׁנִי *Hi. 3 perf. suff.* Jes 61,10.

הִלְבִּישָׁה *3 perf. f.* Gn 27,16.

[הִלְבַּשְׁתָּ] וְהִלְבַּשְׁתָּ *2 perf.* Ex 28,41.29,5.40,13.14.

וְהִלְבַּשְׁתָּם *suff.* Ex 29,8 ‖ Nu 20,26.

וְהִלְבַּשְׁתִּיו *1 perf. suff.* Jes 22,21.

הִלְבִּישׁוּ *3 perf. pl.* 2Ch 28,15.

וְהִלְבִּשׁוּ Esth 6,9.

[מַלְבִּישׁ] הַמַּלְבִּשְׁכֶם *pt. suff.* 2S 1,24.

וְהַלְבֵּשׁ *inf. abs.* Zach 3,4.

לְהַלְבִּישׁ *cs.* Esth 4,4.
אַלְבִּישׁ *1 impf.* Jes 50,3 ‖ Ps 132,16.18.
וָאַלְבִּשֵׁךְ *suff.* Ez 16,10.
הֲתַלְבִּישׁ *2 impf. interrog.* Job 39,19.
תַּלְבִּישֵׁנִי *suff.* Job 10,11.
וַיַּלְבֵּשׁ [יַלְבִּישׁ] *3 impf.* Gn 41,42 ‖ Lev 8,7 ‖ Nu 20,28 ‖ 1S 17,38² ‖ Esth 6,11.
וַיַּלְבִּשֵׁם *suff.* Gn 3,21 ‖ Lev 8,13.
תַּלְבִּישׁ *3 impf. f.* Prv 23,21.
וַתַּלְבֵּשׁ Gn 27,15.
וַיַּלְבִּשֻׁהוּ *3 pl. suff.* Zach 3,5.
וַיַּלְבִּישׁוּם 2Ch 28,15.

## לְבוּשׁ, לְבֻשׁ

vestis, vestimentum.

2R 10,22 ‖ Jes 14,19 ‖ Job 24,7.10.31,19.38,14 ‖ Esth 6,8.
הַלְּבוּשׁ Esth 6,9.10.11.
בִּלְבוּשׁ Esth 4,2.8,15.
כַּלְּבוּשׁ Ps 102,27.104,6.
לְבוּשִׁי *suff.* Ps 22,19.35,13.69,12 ‖ Job 30,18.
לִלְבוּשֶׁךָ [לְבוּשְׁךָ] Jes 63,2 ‖ Prv 27,26.
לְבוּשׁוֹ, לְבֻשׁוֹ Gn 49,12 ‖ 2S 20,8 ‖ Mal 2,16 ‖ Job 38,9.41,5.
בִּלְבוּשׁוֹ Jes 63,1.
לְבוּשָׁהּ Ps 45,14 ‖ Prv 31,22.25.
לְבוּשְׁכֶן 2S 1,24.
לְבוּשָׁם Jer 10,9.
בִּלְבֻשֵׁיהֶם [לְבוּשִׁים] *pl. suff.* Thr 4,14.
מַלְבּוּשׁ Zeph 1,8 ‖ Job 27,16.
הַמַּלְבּוּשׁ 1R 10,22.
וּמַלְבּוּשֵׁךְ *suff.* Ez 16,13.
מַלְבֻּשַׁי [מַלְבּוּשִׁים] *pl. suff.* Jes 63,3.
וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם, וּמַלְבֻּשֵׁיהֶם 1R 10,5 ‖ 2Ch 9,4².

## תִּלְבֹּשֶׁת

vestimentum.

משקל זה נמצא כדרז״ל תַּחְבֹּשֶׁת (רטיה למכה).

Jes 59,17.

—v. chald.—

## לֹג

mensura liquidorum, ξέστης.

מדת הלח, אחד מי״ב במדת ההין (וי״א ששרשו לגג ווי״א לוג); קרוב לו בסורית לגתא, קערה, ובדרז״ל איסתרא בלגינא.

Lev 14,12.*24*.
וְלֹג Lev 14,10.21.
מִלֹּג Lev 14,15.

—לֶדֶת, לֵדָה v. יָלַד—

## לַהַב

flamma; gladius nudatus, lamina gladii.

כמוהו בארמית, ערבית, כושית ואשורית, ובדרז״ל הפעל לִבָּה, מְלַבָּה, בהבלעת הה״א כִּלְבַּת אֵשׁ.

Joel 2,5 ‖ Job 39,23.
וְלַהַב Jes 29,6.*30*,*30* ‖ Nah 3,3 ‖ Job 41,13.
הַלַּהַב Jud 3,22².13,20.
בְּלַהַב Jud 13,20.
לְהָבִים *pl.* Jes 13,8.
בְּלַהֲבֵי־ *cs.* Jes 66,15.
לֶהָבָה Nu 21,28 ‖ Jes 4,5.5,24.47,14 ‖ Hos 7,6 ‖ Joel 2,3 ‖ Ob 18 ‖ Ps 106,18 ‖ Thr 2,3.
וְלֶהָבָה Jes 43,2 ‖ Jer 48,45 ‖ Joel 1,19.
לְלֶהָבָה Jes 10,17.
וּבְלֶהָבָה Dan 11,33.
וּכְלֶהָבָה Ps 83,15.
לַהֶבֶת *cs.* Ez 21,3.
וְלַהֶבֶת 1S 17,7.
לֶהָבוֹת *pl.* Ps 105,32.
לַהֲבוֹת *cs.* Ps 29,7.
בְּלַבַּת־ [לַבָּה] (=בְּלַהֶבֶת־) Ex 3,2

## שַׁלְהֶבֶת, שַׁלְהֶבֶת

ע״ד הארמי (משקל שַׁפְעֵל), ובתרגומים גם צלהב, וטעם שלהבתיה כארזי אל; ע״ם המסורה חדא מלה ולא מפיק ה״א — כמאפליה ומרחביה.

Ez 21,3 ‖ Job 15,30.
שַׁלְהֶבֶתְיָה (=שַׁלְהֶבֶת־יָה) Cant 8,6.

## לַהַג [וְלַהַג]

studium litterarum, *Vulg.* meditatio.

בערבית הוראתו כִּסֵּף, תשוקה והשתדלות יתרה, ויש מחברין אותו עם הָגָה (כקורבת לאט עם אט), ולר״י שטיינבערג הוא מקור נסמך, ושעורו לַהֲגוֹת כעין קצור לָלֶת, לְדֵה, והנגינה מלעיל כמו שבאה ביען ולמען מן ענה; ואולי יש לפתרו כמו לַהַק או לַעַג.

Eccl 12,12.

## לָהָה (al. לָהֵה)

languescere, viribus deficere; *Hith.* insanire.

בערבית ובסורית הוראתו קֹצֶר רוח ואפיסת הנשימה, וקרוב אל לָאָה (עי״ש), ובא וַתֵּלַהּ ע״מ וַתֵּכַהּ מן כָּהָה (הקרוב אל כאה), ומִתְלַהְלֵהַּ ע״מ התמהמה, והטעם מתהולל ומשתגע; ליאות הגוף מקצר רוח סבה לשממון הנפש והשתבשות השכל.

וַתֵּלַהּ [יִלְהֶה] *3 impf. f.* Gn 47,13.
כְּמִתְלַהְלֵהַּ [הִתְלַהְלֵהַּ] *Hith. pt.* Prv 26,18.

## לָהַט [לֹהֵט *pt.*]

ardere, flammare.

ענינו שריפה, וכדוגמתו בסורית ובאשורית.

Ps 104,4.
לֹהֲטִים *pl.* Ps 57,5.
וְלִהַט *Pi. 3 perf.* Mal 3,19.
לִהֲטָה *3 perf. f.* Joel 1,19.
תְּלַהֵט *3 impf. f.* Joel 2,3 ‖ Ps 83,15.106,18 ‖ Job 41,13.
וּתְלַהֵט Ps 97,3.
וַתְּלַהֵט Dt 32,22.
וַתְּלַהֲטֵהוּ *suff.* Jes 42,25.

## לַהַט

ferrum micans gladii, lamina (*pl.* praestigiae, oculorum ludibrium; al. rad לוט).

נאמר על ברק הברזל (קלינגע) כמו לַהַב. הרד״ק כתב בשרשיו על בלהטיהם כי יש

ממעשה הכשפים בלהט החרב, ויותר נכון כאור הראב״ע שהוא „כמו בריקות ואש עוברת, וזהו אחיזת עינים״, ר״ל המהירות הנפלאה כמהירת הברק, ועד״ז יאמר הגרמני „בלענדווערק״; לד״א שרשו לוט (קרוב אל לאט), וכת״א בלחשהון, ובפסוק כ״ב וח׳ ג׳ וי״ד נאמר בְּלָטֵיהֶם, אך יתכן שגם הם כמו בלהטיהם.

Gn 3,24.

בְּלַהֲטֵיהֶם [לְהָטִים] (?) *pl. suff.* Ex 7,11.

——— conf. לוט ———

# לָהַם

*Hith. pt. pl.* quae avide deglutiuntur, buccellae dulces; *al.* blandientes.

בערבית הוראתו הבלעה בחשק, ויהיה מתלהמים כמו מטעמים; לרש״י מן הָלַם בדפך אתון, לר׳ יוסף הלוי מן הלים, שור בכושית, כלומר כשורים נוגחים, ואולי יש לפתרו כְּמִתְלַהֲבִים, כטעם ועל שפתיו כאש צרבת; על השנות הכתוב פעמים יש להעיר שבסוף הראשון יונתן קורא חדרי שאול ת׳ חדרי בטן.

כְּמִתְלַהֲמִים [מִתְלַהֲם] *Hith. pt. pl.* Prv 18,8.*26,22.*

# לַהֲקַת *cs.* [לַהֲקָה]

contio, coetus.

להמעתיקים ורוב המפרשים כשמלה ושלמה, וכמו חֶבֶל נביאים, לר׳ יוסף הלוי גדולי הנביאים וזקנידם, בכושית להיק גדול וזקן; וי״ם מן הסורית והערבית במובן תשוקה, התחממות והתלהבות (ע׳ לַהַג), וזה רחוק.

1S 19,20.

——— cnf. קְהִלָּה ———

# לוּ

utinam! o si! si *cum conj.*

מלת התנאי, ובאה בהוראות: אם, אולי, פן, הלואי. יש ממשיכין מלות לוּ דבראשית כ״ג ה׳ וי״ד לפסוקים שלאחרידם וקורין לוּ אדני (והשבעים קורין לא); ע׳ הערה אל מלת לא.

Gn 17,18.23,13.30,34.50,15 ‖ Nu 14,2²22,29 ‖ Dt 32,29 ‖ Jud 8,19. 13,23 ‖ Ez 14,15 ‖ Mich 2,11 ‖ Ps 81,14 ‖ Job 6,2.16,4.

לוּ Q., לא K. 2S 19,7.

וְלוּ Nu 20,3 ‖ Jos 7,7.

וְלוּ Q., וְלֹא K. 2S 18,12.

לוּא 1S 14,30 ‖ Jes 48,18.63,19.

# לוּלֵא

nisi.

כטעם לו לא, וכן לוּלֵי.

Gn 43,10 ‖ Jud 14,18 ‖ 2S 2,27 ‖ Ps 27,13.

לוּלֵי Gn 31,42 ‖ Dt 32,27 ‖ 1S 25,34 ‖ Jes 1,9 ‖ Ps 94,17.106,23.119,92.124,1.2.

# I [לָוָה] לָוִינוּ *1 perf. pl.*

mutuari, mutuum accipere.

נמצא בערבית (ביחס אל הלוה ואחור זמן הפרעון; גבדרז״ל גם השם מִלְוָה) ומושנו משותף עם לָוָה השני, כי ע״י הַמִּלְוָה באים המַלוה והלוה בחבור ודתקשרות, וכן נקרא החוב ברומית obligatio (פערבינדליכקייט), וברוסית обязáтельство.

Neh 5,4.

לֹוֶה *pt.* Ps 37,21 ‖ Prv 22,7.

כַּלֹּוֶה Jes 24,2.

תִּלְוֶה *2 impf.* Dt 28,12.

וְהִלְוִיתָ [הִלְוָה] *Hi. 2 perf.* Dt 28,12.

מַלְוֵה *pt.* Prv 22,7.

וּמַלְוֶה Ps 37,26.112,5.

כַּמַּלְוֶה Jes 24,2.

מַלְוֵה *cs.* Prv 19,17.

תַּלְוֶה *2 impf.* Ex 22,24.

תַלְוֶנּוּ *suff.* Dt 28,24.

יַלְוְךָ [יַלְוֶה] *3 impf. suff.* Dt 28,44.

# לָוָה II

adhaerere, adiungere se, comitari.

קרוב אל לבב השני ואל לפף, וכמוהו בסורית, ובערבית בדפך אתון لَفَّ, ושמושו דרכה בדרז״ל, מלוה, הלוית המת, שם לוי, בני לויה, וכדומה.

יִלְוֶנּוּ [יִלְוֶה] *3 impf. suff.* Ecc 8,15.

נִלְוָה *Ni. 3 perf.* Ps 83,9.

וְנִלְוָה Jes 14,1.

הַנִּלְוָה Jes 56,3.

וְנִלְווּ *3 perf. pl.* Nu 18,4 ‖ Jer 50,5 ‖ Zach 2,15 ‖ Dan 11,34.

הַנִּלְוִים [נִלְוֶה] *pt. pl.* Jes 56,6 ‖ Esth 9,27.

יִלָּוֶה *3 impf.* Gn 29,34.

וְיִלָּווּ *pl.* Nu 18,2.

# [לִוְיָה] לִוְיַת *cs.*

corona.

מן לוה השני וכקשורים דכלה (בינדע, повя́зка); ויש מיחדין לוה ולבאים אחריו פעל במובן הקפה, סביבה ועניה (ווינדען, דרעהען) כהוראת لوى בערבית, ובאשורית במ״ם ת׳ הוא״ו, וזה טעם לויתן נחש עקלתון. במשלי י״ד כ״ד יש לגרוס: עטרת חכמים יָשְׁרָם וְלִוְיַת כסילים אולת.

Prv 1,9.4,9.

# לִוְיָתָן

serpens magnus, crocodilus; quaevis bellua magna aquatilis.

במעם השם ע׳ לעיל; כונת הכתוב דאיוב ג׳ ח׳ כך היא: יִקְּבֻהוּ מרי נפש דאוררים יום לידתם וחפצים כל כך במות עד שהם נכונים ועתידים להרגיז ולעורר את הלויתן, שבלי ספק יתנפל עליהם בהקיצו לבלעם חיים, כאמור בסוף קאפ׳ מ׳ ובריש] מ״א „לא אכזר כי יעורנו״), ושאר הבאורים רבו מספור.

Jes 27,1² ‖ Ps 74,14.104,26 ‖ Job 3,8.40,25.

——— v. n. pr. ———

# [לוֹיָה = לִיָה] לֹיוֹת *pl.*

sertum.

כמו לוֹיָה = לִוְיָה (ולד״ק תאר בינוני), הוא מעשה נד ועטרה (קראנץ), או מיני פסים מחֻברים (ראנד־לייסטען), ובא אִישׁ בהשאלה, כמו ויתן איש־בתרו לקראת רעהו; רש״י פי׳ כמין זכר ונקבה מחֻברין זה לזה, וכדרז״ל.

1R 7,29.30.

וְלֹיוֹת 1R 7,36.

——— conf. לָלְאֹת, לול ———

# [לוּז] יָלוּזוּ *3 impf. pl.*

deflectere, recedere. *Ni. pt.* perversus, pravus.

ענינו נטיה, הסרה ועוות, וכדוגמתו בערבית (בדלי״ת רפויה). י״ב בישעיה ל׳ י״ב בְּעֹשֶׁק ונלוז, או בעשק וְגָזֵל.

Prv 3,21.

נָלוֹז *Ni. pt.* Prv 3,32.

וְנָלוֹז Jes 30,12.

וּנְלוֹז *cs.* Prv 14,2.

וּנְלוֹזִים *pl.* Prv 2,15.

יַלִּיזוּ [הֵלִיז *Hi. 3 impf. pl.* Prv 4,21.

**לָזוּת° [לָזוּת] וּלְזוּת** *cs.*

perversitas.

תדפֻּכות ועקשות שפתים; ר׳ יוסף הלוי גורס וְזָלוּת, ואולי יש לו אחוה עם המוציא לעז על חבירו ברז״ל. יש מיחדין לו פעל לָזָה.

Prv 4,24.

---

**לוז] וְלוּז**

arbor amygdalus sive corylus.

מין עץ שקדים, וכן בארמית, סורית, ערבית וכושית.

Gn 30,37.

—v. n. pr.—

**לוּחַ**

tabula, asser.

טבלא של אבן או של עץ, וכן הוא בארמית, סורית, ערבית וכושית, ובאשורית ברפיון המבטא; קרוב לו ברז״ל לחי דעירובין. ע׳ הערה אל לְחִי.

Jes 30,8 ‖ Jer 17,1 ‖ Prv 3,3.*7,3* ‖ Cant 8,9.

לוּחֹת, לֻחוֹת, לֻחֹת *pl.* Ex 24,12. 27,8.31,18$^2$.32,15$^2$.34,1.4$^2$.29. 38,7 ‖ Dt 4,13.5,19. 9,9.10.11.15.10,1.3 ‖ 1R 8,9.

הַלֻּחוֹת, הַלֻּחֹת Ex 32,16.19.34,1.28 ‖ Dt 9,17.10,2$^2$.3.4.5 ‖ 1R 7,36 ‖ Hab 2,2 ‖ 2Ch 5,10.

וְהַלֻּחֹת Ex 32,16.

לֻחֹתַיִם [לֻחֹתַיִם *du.* Ez 27,5.

—v. n. pr.—

**לוט] (?לָט =) לָאַט**

occultare, obvolvere

יש דוגמתו בערבית, בהוראת הדבקה, כסוי ועטיפה. לָאַט דש״ב הובא כבר במקומו, ונכפל כאן לפי ד״ק, הלוט ו הלוט דישעיה הראשון שֵׁם והשני בינוני ת׳ הַלּוֹט, ונשתנה תמונתו לזוּגם (להבחור בספר הזכרונות קדמאה רפי ותנינא דגוש!).

2S 19,5.

הַלּוֹט (הַלּוֹט =) *pt.* Jes 25,7.

לוּטָה *f.* 1S 21,10.

וַיָּלֶט [הֵלִיט *Hi. 3 impf.* 1R 19,13.

**לוט] הַלּוֹט**

obvelatio, velamen..

Jes 25,7.

**לָט et לָאט] בַּלָּאט**

clam, lente; pl. occultae artes, praestigiae.

בכסוי, בהסתר ובחשאי, ובלטיהם ע״י תעלומות סתרי הכשפים.

Jud 4,21.

בַּלָּט 1S 18,22.24,5 ‖ Ruth 3,7.

בְּלָטֵיהֶם [לָטִים *pl. I suff.* Ex 7,22.8,3.*14*.

בְּלַהֲטֵיהֶם [לְהָטִים *pl. II suff.* (= בְּלָטֵיהֶם, לָטִים ?) Ex 7,11.

—cf. לַהַט, לָאַט, אַט v. n. pr.—

**לול] וּבְלוּלִים** *pl.*

scalae cochleatae.

לפי השבעים מדרגה עשויה כשפופרת (ווינדעלטרעפפע), וי״מ ארובה, ובדרז״ל לול של תרנגולים, וברחם האשה אמרו: ולול פתוח בין החדר לפרוזדור (נדה י״ז ע״ב); אד״ם הכהן מפרש מזה שַׁבְּלוּל דתהלים נ״ח ט׳, כלומר כזרע אשר בלול יהלך תמם, לא יתקיים ויהיה נפל אשת. לד״ק יחבר לול עם לָוָה ובכפל לולו, וזה טעם השם לֻלָאֹת.

1R 6,8.

**לוּלָאָה] לֻלָאֹת** *pl.*

laqueoli, *Vulg.* ansulae.

מיני קרסים לעניבה, וע׳ לעיל.

Ex 26,5$^2$.10$^2$.36,12$^2$.17$^2$.

הַלֻּלָאֹת Ex 26,5.36,12.

בַּלֻּלָאֹת Ex 26,11.

לֻלְאֹת *cs.* Ex 26,4.*36,11*.

—לוּ v. לוּלֵי, לוּלֵא—

**לִין I et לוּן] לָן**

pernoctare, noctem transigere; commorari, habitare, permanere.

לדעת רבים נגזר מן השם לילה, ובהשאלה על ההתמדה במקום ידוע, ולד״ק קרוב אל לוה. י״ג יהושע ח׳ י״ג וַיָּלֶן יהושע (ע׳ הערה אל הָלַךְ); לָנוּ דישעיה י׳ כ״ט לרש״י, ראב״ע ורד״ק מענין לינה, ולד״ק הנביא שָׂם הדברים בפי אנשי החיל שמתפארים: „גבע יהיה לנו מלון, מקום לינה!" (השבעים קורין: עבר עֲרָבָה וּבָא עַד אֶגְלַיִם!); ע״ד נקוד וְלָנָה דזכריה ע׳ מבוא לנה״א צד קמ״ג; השבעים קורין בתהלים מ״ט י״ג ולא־יָבִין כבפסוק כ״א, ובנ״ט ט״ז וַיָּלִינוּ מענין תלונה, ובעזרא ז׳ ו׳ וַיָּלֶן ת׳ וַיֵּלֶךְ; למדנחאי ליני דרות למ״ד רבתי.

Gn 32,22.

וְלָן 2S 12,16.

וְלָנָה *3 perf. f.* Zach 5,4.

לָנוּ *3 perf. pl.* Jes 10,29.

וְלַנּוּ *1 perf. pl.* Jud 19,13.

לָנִים *pt. pl.* Neh 13,21.

לָלוּן *inf.* Gn 24,25 ‖ Jud 19,10.15$^2$.20,4 ‖ Jer 14,8.

לָלִין Gn 24,23.

לִין *imper.* Jud 19,9.

וְלִין Jud 19,6.

לִינִי *f.* Ruth 3,13.

לִינוּ *pl.* Nu 22,8 ‖ Jud 19,9 ‖ Joel 1,13.

וְלִינוּ Gn 19,2.

אָלִין *1 impf.* Ps 55,8 ‖ Ruth 1,16.

תָּלֶן *2 impf.* 2S 17,16.

תָּלַן Jud 19,20.

תָּלִינִי *f.* Ruth 1,16.

יָלִין *3 impf.* Ex 23,18.34,25 ‖ Dt 16,4 ‖ 2S 17,8.19,8 ‖ Jes 1,21 ‖ Ps 30,6.49,13 ‖ Prv 29,23 ‖ Job 29,19. 31,32.39,9.41,14 ‖ Cant 1,13.

וַיָּלֶן Gn 28,11.32,14 ‖ Jos 8,9 ‖ Jud 19,7 ‖ 1R 19,9.

תָּלִין *3 impf. f.* Lev 19,13 ‖ Dt 21,23 ‖ Jer 4,14 ‖ Ps 25,13 ‖ Prv 15,31 ‖ Job 19,4.

תָּלַן Job 17,2.

נָלִין *1 impf. pl.* Gn 19,2.

וְנָלִין Jud 19,11.

נָלִינָה Cant 7,12.

תָּלִינוּ *2 impf. pl.* Jos 4,3 ‖ Jes 21,13.

יָלִינוּ *3 pl.* Jes 65,4 ‖ Zeph 2,14 ‖ Job 24,17 ‖ Neh 4,16 ‖ 1Ch 9,27.

וַיָּלִינוּ, וַיָּלְנוּ Gn 24,54.31,54 ‖ Jos 3,1.6,11 ‖ Jud 18,2.19,4 ‖ Ps 59,16 ‖ Neh 13,20.

יִתְלוֹנָן [הִתְלוֹנֵן *Hith. 3 impf.* Ps 91,1.

לְחָיִים pl. Nu 6,3 ‖ Jud 16,7.8.

---

## [לָחַךְ° inf. cs. כִּלְחֹךְ

lingere; depascere.

כדוגמתו בסורית וערבית, וקרוב אל לקק, ובא בהשאלה אל האש, כפעל אכל.

Nu 22,4.

לִחֵךְ] לִחֲכָה Pi. 3 perf. f. 1R 18,38.

יְלַחֲכוּ, יְלַחֲכוּ 3 impf. pl. Nu 22,4 ‖ Jes 49,23 ‖ Mich 7,17 ‖ Ps 72,9.

---

## I [לָחַם 3 perf. pl. לָחֲמוּ

vesci, edere, comedere (denom. ex לֶחֶם).

פעל נגזר מן השם לחם. וי״מ ולחמי רשף מן לחם השני, וכת״י כתישין; ולמי שמפרש מזי רעב כמְתי או מְתַי יתכן שהוא רבים נסמך מן לְחוּם (ע׳ לקמן).

Prv 4,17.

לָחוּם] וּלְחֻמֵי (נס״א) pt. pass. pl. cs. Dt 32,24.

לִלְחוֹם inf. cs. Prv 23,1.

לַחַם] לַחֲמוּ imper. pl. Prv 9,5.

אֶלְחַם 1 impf. Ps 141,4.

תִּלְחַם 2 impf. Prv 23,6.

## לֶחֶם, לָחֶם (Ps 14,4.53,3).

cibus; victus; promedium, caena; panis; far, triticum; sacrificium (sc. cibus dei).

כדוגמתו באר׳מית, סורית וצורית, ובערבית הוראתו בשר; ובא גם בקרבנות ועל מְזון, סעודה וטרף בכלל. אולי ע״ש שמהודק בחלקיו כהוראת הפעל בערבית ובדרז״ל („כאדם שמלחם ב׳ נסרים״, „המלחם את התריצין״), ובא בגמרא גם ברבים „להמניות״ (ברכות מ״ב, ע״א). לד״ק ולא־ידע אתו מאומה כי אם־הלחם וגו׳ (בראש׳ ל״ט ו׳) מוסב על יוסף שלא התגאל בפתבג שר הטבחים, ובכ״ז היה יפה תאר ויפה מראה, כאמור בדניאל, מפשר חלמין, וחבריו; וטעם כי לחמנו הם וגו׳ (במדבר י״ד ט׳) כמו כַּלַּחְמֵנוּ, כלומר כמן הזה הקשה ונדוך במדוכה, ואם יסור צלו וחם השמש ונמס, וזהו נגד האומרים כי עז העם, חזק הוא ממנו; ונשחיתה עץ בלחמו דירמיה ת״י ונרמי סמא דמותא במיכליה (אולי קרא וְנָשִׁיתָהּ, וכן השבעים), ולר״י קמחי ונשחיתה לחמו בעץ (ואולי יש לגרוס ונשיתה חֵץ בְּלֶחְמוֹ), וי״ג בלַחֹה; ביחז׳ כ״ד י״ז לחם אֲנָשִׁים, ובהושע ט׳ ד׳

תְּלֻנֹּתָם Nu 17,25.

—לִיץ v. לוּץ; לָעַע v. לוּעַ—

## לוּשׁ°

depsere.

עניננו גלגול העיסה ועריכתה; פ׳ירסט פותר מזה טעם השם לָשׁוֹן (ע׳ אוצר לשון הקדש).

לָשָׁה] לָשׁוֹת pt. f. pl. Jer 7,18.

לוּשׁ] מִלּוּשׁ inf. cs. Hos 7,4.

לוּשִׁי imper. f. Gn 18,6.

יָלוּשׁ] וַתָּלָשׁ 3 impf. f. 1S 28,24.

(יתיר וא״ו) וַתָּלוֹשׁ 2S 13,8.

—v. n. pr.—

לָז (הַלָּז) v. Concord. pron. זֶה;

## לָזוּת v. לוז.

## לְחִי, לֶחִי

gena, mala; maxilla (rad. לחה).

כדוגמתו בערבית ובאשורית; יש פותרין מן לוח ע״ש תמונתה, ולד״א ע״ש שמחזקת בתוכה את לחלוחית הפה, ושרש לחה קרוב אל לחח. השבעים קורין בתהלים: איבי חִנָּם!

Jud 15,15 ‖ Ps 3,8 ‖ Thr 3,30.

הַלְּחִי, הַלֶּחִי Jud 15,17 ‖ 1R 22,24 ‖ Mich 4,14 ‖ 2Ch 18,23.

בַּלְּחִי, בִּלְחִי Jud 15,16².19.

לְחִיוֹ suff. Job 40,26.

לְחֱיָהּ Thr 1,2.

לְחָיַיִם] וְהַלְּחָיַיִם du. Dt 18,3.

לְחָיֵי cs. Jes 30,28.

לְחָיַי suff. Job 16,10.

וּלְחָיַי Jes 50,6.

לְחָיַיִךְ Cant 1,10.

בִּלְחָיֶיךָ Ez 29,4.38,4.

לְחָיָיו (al. לְחָיָו) Cant 5,13.

לְחָיִים] לְחֵיהֶם pl. Hos 11,4.

—v. n. pr.—

## [לֵחַ suff. לֵחֹה

sucus, humor, *met.* vigor aetatis (rad. לחח).

לחלוחית ורטובת הגוף, השבעים קורין לְחָיו, ואולי גם אונקלוס שמתרגם זיו יקרא ד א פ ו ה י.

Dt 34,7.

## לַח, לַח

humidus, recens.

Gn 30,37 ‖ Ez 17,24.21,3.

וַיִּתְלֹנֵן Job 39,28.

## מָלוֹן

hospitium (locus pernoctandi).

כדרז״ל מקום לינה. בישעיה נאמר מְרוֹם קצו ת׳ מְלוֹן דמ״ב; יונתן לא פליג.

Jes 10,29.

הַמָּלוֹן Gn 43,21 ‖ Jos 4,8.

בַּמָּלוֹן Gn 42,27 ‖ Ex 4,24 ‖ Jos 4,3.

מְלוֹן cs. 2R 19,23 ‖ Jer 9,1.

## [מְלוּנָה כִּמְלוּנָה

tuguriolum (in quo custos horti pernoctat).

דרך שומרי הגן בארץ הקדם להכין מלונתם בראשי האילנות מיראת החיות והזוחלים, וזה טעם והתנודדה כמלונה (ע׳ רש״י).

Jes 1,8.

כַּמְּלוּנָה Jes 24,20.

---

## II לוּן

pervicacem, contumacem se gerere, murmurare, quiritari.

נמצא רק בתורה וביהושע (ולהשבעים גם וילינו דתהלים נ״ט ט״ז), ונשתנה תמונתו להבדילו מן לון במובן לינה. ולד״ק שרשו לנן (וזהו טעם דגשות הנו״ן של תלונה ותלֻנֹּת), ואח אל רנן בערבית ובדרז״ל היו מרננין אחריו, ע״י חלוף למנ״ר.

נָלוֹן] וַיִּלֹּנוּ, וַיִּלּוֹנוּ K. v. Q. Ni. 3 impf. pl. Ex 15,24.16,2 ‖ Nu 14,2.36.17,6 ‖ Jos 9,18.

תִּלּוֹנוּ K. 2 impf. pl. Ex 16,7 ‖ Nu 16,11.

הֵלִין] הֲלִינֹתֶם Hi. 2 perf. pl. Nu 14,29.

מַלִּין] מַלִּינִים, מַלִּינָם pt. pl. Ex 16,8 ‖ Nu 14,27².17,20.

וַיָּלֶן 3 impf. Ex 17,3.

תַּלִּינוּ Q. 2 impf. pl. Ex 16,7 ‖ Nu 16,11.

וַיַּלִּינוּ K. v. Q. 3 impf. pl. Ex 16,12 ‖ Nu 14,36.

## [תְּלוּנָּה] תְּלוּנֹּת, תְּלֻנֹּת pl.

murmuratio, quiritatio.

Ex 16,12 ‖ Nu 14,27.17,20.

תְּלֻנֹּתֵיכֶם suff. Ex 16,7.8².9.

כלחם אונים לַחֻמָם; מעם לחמך דעובדיה ז׳ אֹכְלֵי לחמך, ור׳ יוסף הלוי גורם מְנַחֲמֶיךָ, ובאיוב ו׳ ז׳: הֵמָּה כִּדְוֵי לַחְמִי, כלומר לבושי בשרי, וכמעם לבש בשרי רמה (ז׳ ה׳); לרד״ק ושרש רתמים לחמם (ל׳ ד׳) הלמ״ד שמושית כאין נחלת לחמם.

Gn 3,19.14,18.18,5. 21,14. 25,34. 28,20. 31,54². 37,25. 41,54.43,25. 31.32.47,12.15.17 ‖ Ex 2,20.16,3. 4.12.22.29.18,12.25,30.29,23². 34, 28.35,13.*39,36*.40,23 ‖ Lev 3,11. 16.7,13.8,26.21,6.8.17.21.22.22, 25.23,17.20.26,26 ‖ Nu 21,5.28, 24 ‖ Dt 8,9.9,9.*18*.10,18.16,3.29, 5 ‖ Jos 9,5 ‖ Jud 7,13.8,5.6.15.19, 5.19 ‖ 1S 2,36².10,3.4.14,24².28. 16,20.17,17.20,34.21,4.5².7³.22, 13.25,18.28,20.22.30,11.12 ‖ 2S 3,29.35².6,19.9,7.10².12,17.20.21. 13,5.16,1 ‖ 1R 5,2.23.7,48.13,8.9. 15.16.17.18.19.22.23.14,3.17,6. 11.18,4.13.21,4.5.7.22,27 ‖ 2R 4, 8².42².6,22.18,32.25,3.29 ‖ Jes 3, 1.7.28,28.30,20.36,17.44,15.19. 55,2 ‖ Jer 37,21.41,1.44,17.52,6. 33 ‖ Ez 4,16².17.5,16.13,19.14,13. 16,49.44,3 ‖ Am 4,6.7,12 ‖ Mal 1, 7 ‖ Ps 14,4.*53,5*.37,25.42,4.78,20. 25.80,6.104,14.105,16.127,2.132, 15.136,25.146,7 ‖ Prv 4,17.6,26. 12,9.11.*28,19*.20,13.17.23,3.6.25, 21.28,3.21.30,8.22 ‖ Job 22,7.24, 5.27,14.28,5.33,20.42,11 ‖ Ruth 1,6 ‖ Thr 1,11.4,4.5,6 ‖ Eccl 9,11. 10,19 ‖ Dan 10,3 ‖ Esr 10,6 ‖ Neh 5,14.18 ‖ 1Ch 9,32.12,40(41).16, 3 ‖ 2Ch 4,19.13,11.18,26.

**וְלֶחֶם** Gn 47,13 ‖ Ex 16,8.29,2 ‖ Lev 23,14 ‖ Nu 4,7 ‖ 1R 11,18.17, 6 ‖ Jes 30,23.55,10 ‖ Ez 24,17.22 ‖ Ps 104,15.105,40 ‖ Prv 9,17.31, 27 ‖ Neh 9,15.

**וָלֶחֶם** Gn 45,23.

**הַלֶּחֶם, הַלָּחֶם** Gn 27,17.39,6 ‖ Ex 16,15.32.29,32.34 ‖ Lev 8,31.23, 18 ‖ Dt 8,3 ‖ 1S 9,7.20,24.27 ‖ Jer 37,21.38,9 ‖ Hag 2,12 ‖ Ruth 2, 14.

**וּלְהַלֶּחֶם** K., **וְהַלֶּחֶם** Q. 2S 16,2.

**בְּלֶחֶם** Neh 5,15.

**בַּלֶּחֶם, בַּלָּחֶם** Gn 47,17.19 ‖ Nu 21,5 ‖ Dt 23,5 ‖ 1S 2,5 ‖ Neh 13,2.

**וּבַלֶּחֶם** Lev 8,32.

**כְּלֶחֶם** Hos 9,4.

**כַּלֶּחֶם** Ps 102,10.

**לְלֶחֶם, לְלָחֶם** Ez 4,9.48,18 ‖ Prv 27,27 ‖ Neh 10,34.

**לַלֶּחֶם, לַלָּחֶם** Gn 41,55 ‖ Lev 24, 7 ‖ Am 8,11 ‖ Job 15,23.

**וּלְלֶחֶם** 1Ch 23,29.

**וְלַלֶּחֶם** Jer 42,14.

**מִלֶּחֶם** Lev 22,13 ‖ Nu 15,19.

**לַחְמִי** *suff.* Nu 28,2 ‖ 1S 25,11 ‖ Ez 44,7 ‖ Hos 2,7 ‖ Ps 41,10.102, 5 ‖ Job 3,24.6,7.

**וְלַחְמִי** Ez 16,19.

**בְּלַחְמִי** Prv 9,5.

**לַחְמֵנוּ** Nu 14,9 ‖ Jos 9,12 ‖ Jes 4, 1 ‖ Thr 5,9.

**לַחְמְךָ, לַחְמֶךָ** Ex 23,25 ‖ Jes 58, 7 ‖ Ez 4,15.12,18 ‖ Ob 7 ‖ Eccl 9,7. 11,1.

**וְלַחְמֶךָ** Jer 5,17.

**בְּלַחְמֶךָ** Jud 13,16.

**לְלַחְמְךָ** Prv 27,27.

**לַחְמְכֶם** Lev 26,5.26².

**לַחְמוֹ** Gn 49,20 ‖ Lev 22,7 ‖ Jes 33,16.51,14.65,25 ‖ Ez 18,7.16 ‖ Job 20,14.

**בְּלַחְמוֹ** Lev 22,11 ‖ Jes 21,14 ‖ Jer 11,19.

**מִלַּחְמוֹ** Prv 22,9.

**לַחְמָהּ** Ps 147,9 ‖ Prv 6,8.31,14.

**לַחְמָם** Ez 4,13.12,19 ‖ Hos 9,4 ‖ Prv 30,25 ‖ Job 30,4.

## [לְחוּם] וּלְחֻמָם *suff.*

caro, corpus (cibus?).

כהוראתו הערבית בשר ושאר, ובא על משקל גְּבוּל, קְרוּב, רְכוּב; וטעם בלחומו בגופו ובבשרו, וכת״י בשלדיה, ובא עָלֵימוֹ ת׳ עָלָיו לזונו עם בלחומו, או להפך; וי״פ מן לחם בסורית בהוראת כעס וקצף או מלשון מלחמה, והכנוי מוסב על השם (ר״י שטיינבערג מפרשו מן לָחָה, בזרם גפרית שלו, אמנם לא יתכן לומר המטיר בְּגפרית, כַּאבנים, וגם הכנוי אינו עולה יפה).

Zeph 1,17.

**בִּלְחוּמוֹ** Job 20,23.

## II [לָחַם] לֹחֵם *pt.*

pugnare, bellare.

י״פ מן הערבית בהוראת קשירה, ונאמר על קשרי מלחמה (וכן יאמר הגרמני אנבינדען, אנצעטטעלן, והרוסי (свя́зываться), או מן הסורית ܠܚܡ בהוראת נעירה וקציפה; ואולי הוא מן לָהַם (= הָלַם, כמתלהמים לרד״ק) בחוזק המבטא, וכת״א לחמי רשף כתישין, ונלחם כטעם ויתנגח (דניאל י״א מ׳), ולחם נקרא ע״ש שנכתש או נטחן, כמד״א לחם יודק (ע״מ דָּרַךְ מן דָּרַךְ), וזה טעם לֹחֵם ילחצני; על ציון מישע מלך מואב נמצא גם בבנין התפעל.

Ps 56,2.

**לֹחֲמִים** *pl.* Ps 56,3.

**לֹחֲמָי** [לֹחֲמַי] *suff.* Ps 35,1.

**לְחַם** *imper.* Ps 35,1.

**נִלְחַם, נִלְחָם** *Ni. 3 perf.* Nu 21,26 ‖ Jud 9,17.11,25 ‖ 2S 8,10 ‖ 1R 14,19.22,46 ‖ 2R 13,12.14,15. 28 ‖ Jes 30,32.63,10 ‖ 1Ch 18,10 ‖ 2Ch 20,29.27,5.

**וְנִלְחַם** Ex 1,10 ‖ 1S 8,20.17,32 ‖ Zach 14,3 ‖ Dan 11,11.

**וְנִלְחַמְתָּ** *2 perf.* Jud 11,8 ‖ 1S 15,18.

**נִלְחַמְתִּי** *1 perf.* 2S 12,27.

**וְנִלְחַמְתִּי** 1S 29,8.

**וְנִלְחַמְתִּי** Jer 21,5.

**נִלְחֲמוּ, נִלְחָמוּ** *3 perf. pl.* Jud 5,19².20².11,5 ‖ 1Ch 10,1 ‖ 2Ch 17, 10.

**וְנִלְחֲמוּ** Jes 19,2 ‖ Jer 1,19.*15,20*. 34,22.37,8 ‖ Zach 10,5.

**וְנִלְחַמְתֶּם** *2 perf. pl.* 1S 4,9.

**וְנִלְחַמְנוּ** *1 perf. pl.* Dt 1,41.

**נִלְחָם** *pt.* Ex 14,25 ‖ Jos 10,14. 42 ‖ Jud 9,45 ‖ 1S 25,28 ‖ 2R 6,8. 19,8 ‖ Jes 37,8 ‖ Jer 21,2.

**הַנִּלְחָם** Dt 3,22 ‖ Jos 23,3.*10*.

**נִלְחָמִים** *pl.* Jos 10,25 ‖ 1S 17,19. 23,1.28,15.31,1 ‖ Jer 21,4.34,1.7.

**הַנִּלְחָמִים** Jer 32,24.29.37,10.

**נִלְחֹם** *inf. abs.* Jud 11,25.

**לְהִלָּחֶם(־), (נס"א) לְהִלָּחֵם** *cs.* Ex 17,10 ‖ Nu 22,11 ‖ Dt 20,4.10.19 ‖ Jos 9,2.11,5 ‖ Jud 1,1.9.8,1.10,9.18.11,9.12.27.32.12,1.3 ‖ 1S 13,5.17,9.33.28,1 ‖ 2S 2,28.11,20 ‖ 1R 12,21.22,32 ‖ 2R 3,21.16,5.19,9 ‖ Jes 7,1.37,9 ‖ Jer 33,5.41,12.51,30 ‖ Dan 10,20 ‖ Neh 4,2 ‖ 2Ch 11,1.18,31.20,17.35,20.22$^2$.

**וּלְהִלָּחֵם** 2Ch 32,8.

**הִלָּחֲמוֹ** *suff.* Zach 14,3.

**בְּהִלָּחֲמוֹ** 2R 8,29.9,15 ‖ 2Ch 22,6.

**הִלָּחֵם** *imper.* Ex 17,9.

**וְהִלָּחֵם, וְהִלָּחֶם (נס"א)** Jud 9,38 ‖ 1S 18,17.

**וְהִלָּחֲמוּ** *pl.* 2R 10,3 ‖ Neh 4,8.

**יִלָּחֵם, יִלָּחֶם (נס"א)** *3 impf.* Ex 14,14 ‖ Dt 1,30 ‖ Neh 4,14.

**וַיִּלָּחֶם** Ex 17,8 ‖ Nu 21,1.23 ‖ Jos 10,29.31.38.24,9 ‖ Jud 9,39.52.11,20.12,4 ‖ 1S 14,47.19,8.*23,5* ‖ 2S 12,26.29 ‖ 1R 20,1 ‖ 2R 12,18 ‖ Jes 20,1 ‖ 2Ch 26,6.

**תִּלָּחֵם** *3 impf. f.* Zach 14,14.

**נִלָּחֵם** *1 impf. pl.* 1R 20,23.

**וְנִלָּחֲמָה** Jud 1,3.11,6 ‖ 1S 17,10 ‖ 1R 20,25.

**תִּלָּחֲמוּ** *2 impf. pl.* Dt 1,42 ‖ 1R 22,31 ‖ Jer 32,5 ‖ 2Ch 11,4.13,12.18,30.

**תִּלָּחֲמוּן** 1R 12,24.

**וַיִּלָּחֲמוּ** *3 impf. pl.* Jos 10,5.34.36.19,47.24,8.11 ‖ Jud 1,5.8.11,4 ‖ 1S 4,10.12,9 ‖ 2S 10,17.11,17 ‖ 2S 21,15 ‖ 1Ch 19,17.

**וַיִּלָּחֲמוּנִי** *suff.* Ps 109,3.

## לָחֶם (al. תֶ)

pugna (*al.* 3 perf. v. inf.)

לרד"ק הוא שם ע"מ חָצֵר, עֵקֶב. ולד"ק מקור נסמך, אמנם לרש"ם (מבוא לנה"א דף נ"ד) כמו לַחֵם, עבר קל, ובסגול כמנהג נקוד הבבלי; השבעים קורין לָחֶם שְׂעֹרִים! (ע' ד' י"ג).

Jud 5,8.

## מִלְחָמָה

certamen, pugna, proelium; bellum, impetus.

השבעים קורין במ"ב כ"ה ד' וכל־אנשי המלחמה יָצְאוּ (ע' ירמיה נ"ב ד')ⵑ ובירמיה ו' כ"ג וג' מ"ד: ערוך כְּאֵשׁ למלחמה; י"ג בישעיה כ"ז ד' בְּמִלֹּא־חֵמָה ת' בַּמִּלְחָמָה, ובדה"ב ל"ה כ"א: אֶל־פְּרָת מלחמתי.

Gn 14,2.8 ‖ Ex 1,10.13,17.15,3.17,16.32,17 ‖ Nu 10,9 ‖ Dt 2,9.24.20,12.20 ‖ Jos 11,18.17,1 ‖ Jud 3,2.18,11.20,17.20.22 ‖ 1S 16,18.17,2.8.33 ‖ 2S 1,27.10,8.17,8.21,15.20 ‖ 1R 2,5$^2$.12,21.22,1 ‖ 2R 24,16 ‖ Jes 2,4.3,2.13,4.21,15.22,2.28,6.42,25 ‖ Jer 4,19.6,4.42,14.49,2.50,22.51,20 ‖ Ez 39,20 ‖ Hos 10,9.14 ‖ Joel 2,5.7.4,9 ‖ Am 1,14 ‖ Mich 2,8.3,5.4,3 ‖ Zach 9,10.10,4 ‖ Ps 24,8.27,3 ‖ Prv 20,18.21,31.24,6 ‖ Job 29,25.40,32 ‖ Cant 3,8 ‖ Eccl 3,8 ‖ Dan 9,26 ‖ 1Ch 5,10.18.19.7,4.12,33(34)$^2$.35(36).36(37).37(38).38(39).19,9.17.20,4.5.6 ‖ 2Ch 8,9.11,1.13,3$^2$.14,5.9.17,13.26,11.13.

**וּמִלְחָמָה** 1R 14,30.15,6.7.16.*32* ‖ Hos 2,20 ‖ Ps 76,4 ‖ Job 38,23 ‖ 2Ch 13,2.15,19.

**הַמִּלְחָמָה** Nu 31,14.27.28.49 ‖ Dt 2,14.16.20,2 ‖ Jos 5,4.6.6,3.8,1.3.11,10,7.*11,7*.24.11,20 ‖ Jud 8,13.18,17 ‖ 1S 4,2.14,20.52.17,28.47.18,5.19,8.31,3 ‖ 2S 1,4.25.2,17.3,1.6.10,9.11,7.15.18.*19*.18,6.8.21,18.*19* ‖ 1R 5,17.9,22.20,14.29.39.22,35 ‖ 2R 3,26.25,4.19 ‖ Jer 21,4.38,4.39,4.41,3.16.49,26.51,32.52,7.25 ‖ Joel 4,9 ‖ Eccl 9,11 ‖ 1Ch 5,22.10,3.12,1.19,10 ‖ 2Ch 13,3.14.18,34.20,15.

**וְהַמִּלְחָמָה** Jud 20,34.42 ‖ 1S 14,23.

**בְּמִלְחָמָה** Dan 11,20.

**בַּמִּלְחָמָה** Dt 20,5.*6.7* ‖ Jos 11,19 ‖ Jud 20,39.21,22 ‖ 1S 14,22.17,13.20.26,10.29,4$^2$.9.30,24 ‖ 2S 3,30.19,4.11 ‖ 1R 22,30$^2$ ‖ 2R 13,25.14,7 ‖ Jes 3,25.27,4 ‖ Jer 8,6.18,21 ‖ Ez 13,5.17,17 ‖ Zach 10,3.5 ‖ Ps 89,44 ‖ Eccl 8,8 ‖ 1Ch 5,20.7,40.14,15 ‖ 2Ch 18,3.29$^2$.

**וּבְמִלְחָמָה** Dt 4,34 ‖ Hos 1,7 ‖ Job 5,20.

**כַּמִּלְחָמָה** Jud 20,39.

**לְמִלְחָמָה** 1R 20,18 ‖ Jer 28,8.

**לַמִּלְחָמָה** Nu 21,33.31,21.32,6.20.27.29 ‖ Dt 2,32.3,2.20,1.3.21,10.29,6 ‖ Jos 4,13.8,14.14,11 ‖ Jud 3,10.20,14.18.20.23.28 ‖ 1S 4,1.7,10.17,1.13.23,8 ‖ 2S 10,13.21,17.22,35.40.23,9 ‖ 1R 8,44.20,26.22,4.6.15 ‖ 2R 3,7.8,28.16,5.18,20 ‖ Jes 7,1.36,5 ‖ Jer 6,23.*50,42*.46,3.48,14.49,14 ‖ Ez 7,14 ‖ Ob 1 ‖ Zach 14,2 ‖ Ps 18,35.40.120,7.144,1 ‖ Dan 11,25 ‖ 1Ch 7,11.11,13.12,8(9).19(20).19,7.14 ‖ 2Ch 6,34.18,5.*14*.20,1.22,5.25,8.13.32,2.

**מִמִּלְחָמָה** Jes 11,23.*14,15*.

**מִלְחֶמֶת** 1S 13,22.

**מִלְחַמְתִּי** *suff.* 2Ch 35,21.

**מִלְחַמְתְּךָ, מִלְחַמְתֶּךָ** 2S 11,25 ‖ Jes 41,12.

**מִלְחַמְתֵּךְ** Ez 27,10.27.

**מִלְחַמְתּוֹ** Dt 1,41 ‖ 1S 8,12.

**מִלְחַמְתָּהּ** Jer 50,30.

**מִלְחַמְתָּם** Jud 18,16 ‖ Ez 32,27.

**מִלְחָמוֹת** *pl.* Jes 42,13 ‖ Ps 46,10.140,3 ‖ 1Ch 28,3 ‖ 2Ch 16,9.32,6.

**וּמִלְחָמוֹת** 1Ch 22,8(7).

**הַמִּלְחָמוֹת** 1Ch 26,27.

**מִלְחָמוֹת, מִלְחֲמֹת** *cs.* Nu 21,14 ‖ Jud 3,1 ‖ 1S 18,17.25,28 ‖ 2S 8,10 ‖ 1Ch 18,10.

**וּמִלְחָמוֹת** 2Ch 12,15.

**וּבְמִלְחָמוֹת** Jer 30,32.

**מִלְחֲמֹתֵנוּ** *suff.* 1S 8,20 ‖ 2Ch 32,8.

**מִלְחֲמֹתָיו** 2Ch 27,7.

v. ch. et n. pr.

## לָחַץ

premere; propellere; opprimere, vexare.

כמוהו בערבית ובמנדעית, קרוב אל נָגַשׂ ונָהַץ (אוץ ואָלַץ), ונרדף אל דחק.

Jud 4,3 ‖ 2R 13,4.22.

לָחֲצוּ 3 *perf. pl.* Jud 10,12.
וְלָחֲצוּ Am 6,14.
וּלְחַצְתֶּם 2 *perf. pl.* 2S 6,32.
לֹחֲצִים [לָחַץ] *pt. pl.* Ex 3,9 ‖ Jes 19,20.
הַלֹּחֲצִים 1S 10,18.
לֹחֲצֵיכֶם *suff.* Jud 6,9.
לֹחֲצָיו Jer 30,20.
לֹחֲצֵיהֶם Jud 2,18.
תִלְחָץ [תִּלְחַץ] 2 *impf.* Ex 23,9.
תִּלְחָצֶנּוּ *suff.* Ex 22,20.
יִלְחָצֵנִי 3 *impf. suff.* Ps 56,2.
וַתִּלָּחֵץ 3 *impf. f.* Nu 22,25.
וַיִּלְחֲצוּ 3 *pl.* Jud 1,34.
וַיִּלְחָצוּם *suff.* Ps 106,42.
וַתִּלָּחֵץ [נִלְחַץ] *Ni. 3 impf.* Nu 22,25.

## לַחַץ, לָחַץ

oppressio, vexatio.

על משקל בַּחַשׁ, ונרדף אל עמל ועֹני.

1R 22,27 ‖ 2R 13,4 ‖ Jes 30,20 ‖ 2Ch 18,26.

הַלַּחַץ Ex 3,9.
בְּלַחַץ Ps 42,10.43,2 ‖ Job 36,15.
לַחֲצֵנוּ *suff.* Dt 26,7.
וְלַחֲצֵנוּ Ps 44,25.

## לָחַשׁ°

sibilare, susurrare.

ענינו השמעות קול צפצוף בחשאי (פֿליסטערן), וכן הוא בכושית ובאשורית, ושגור בדרז״ל, נחין ולחיש לה, אם לחשך אדם, הלוחש על המכה, ובהשאלה נחלים לוחשות; לדר״ק עיקר יסודו נָחַשׁ, מן השם נָחָשׁ.

מְלַחֲשִׁים [לִחֵשׁ] *Pi. pt. pl.* Ps 58,6.
מִתְלַחֲשִׁים [הִתְלַחֵשׁ] *Hith. pt. pl.* 2S 12,19.
יִתְלַחֲשׁוּ 3 *impf. pl.* Ps 41,8.

## לַחַשׁ, לָחַשׁ

susurrus, preces submissa voce prolatae; incantatio; *pl.* remedia incantationis, amuleta.

בדרז״ל תפלה בלחש, לחישת שרף, בלחושה; לחשים דישעיה מיני קמיעות (אמולעט), ואולי חלילים לשריקה (או מן לחץ, מין קשורים, כעין קארסעט); י״ג בכ״י כ״ז צוק וָלַחַץ ת׳ צָקוּן לַחַשׁ, ור׳ יוסף הלוי גורס: צִדְקוֹת לַחַשׁ מוסרך למו.

Jes 3,3.26,16 ‖ Jer 8,17 ‖ Eccl 10,11.

וְהַלְּחָשִׁים *pl.* Jes 3,20.

——v. n. pr. הַלּוֹחֵשׁ——

לוּט v. לָט

## וָלֹט [לֹט]

ledum, ladanum.

מין בשם, בצבית וערבית ברפיון המבטא (בד׳ ת׳ ט׳) ובהוספת נון, וכן בדרז״ל לודנא, ומבני שם בא השם לבני יפת (אולי מזה השמות לוט ולוטן, כִּבְשָׂם, מִבְשָׂם וּקְצִיעָה).

Gn 27,25.43,11.

——v. n. pr.(?)——

## וְהַלְּטָאָה [לְטָאָה]

lacertae species, *Vulg.* stellio.

אחד ממיני אידעכסע. שרשו לטה (קרוב אל לוט) ומפני תוספת סימן הנקבה בא באל״ף; לת״א ה״א שבראש התיבה מן השם היא ולא הידיעה.

Lev 11,30.

## לֹטֵשׁ *pt.* [לָטַשׁ]

malleare; polire, acuere.

קרוב אל וָטַשׁ (בערבית מורה הקשה בפטיש ובקורנס), ובמשנה (כלים ד׳ א׳) בא גם השם לְטִישָׁה; ר׳ יוסף הלוי גורס בבראשית ראש כל-חרש. ע׳ הערה אל חָרַשׁ ב׳.

Gn 4,22.

לִלְטוֹשׁ *inf. cs.* 1S 13,20.
יִלְטוֹשׁ, יִלְטֹשׁ 3 *impf.* Ps 7,13 ‖ Job 16,9.
מְלֻטָּשׁ [לֻטַּשׁ] *Pu. pt.* Ps 52,4.

——v. n. pr.; לִוְיָת v. לָיָה II——

## בְּלֵיל K. [לַיִל]

nox; לַיְלָה *transl.* calamitas, miseria.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית. ובא כחשך בהשאלה אל צרה ואבל, וההפך לידודים היתה אורה וגו׳. מֵלֵיל ת׳ מִלֵּיל, או הטעם מְלֵיל זֶה.

Prv 31,18 ‖ Thr 2,19.

בַּלַּיִל Jes 16,3.
לֵיל *cs.* Ex 12,42.
בְּלֵיל (?) Jes 15,1².
כְּלֵיל Jes 30,29.
מְלֵיל Jes 21,11.

## לַיְלָה, לָיְלָה

במ״ב כ״ה ד׳ הלילה ת׳ לילה (ע׳ ירמיה נ״ב ז׳) בהשתרבבות הה״א ממלה שלפניה, ויי״ג הָלְכוּ; בתהלים י״ז ג׳ פקדת בְּלִיתִי, באיוב כ״ד י׳ בַּלַּיְלָה ת׳ בְּלִילוֹ (וי״ת מִדְּלָא דְלָהוֹן, כמו בְּלִי-לֹא); ובלו״ה י׳ קורין השבעים: נתן אַשְׁמֻרוֹת הלילה.

Gn 1,5.7,4.*12*.14,15.31,39 ‖ Ex 12,30.31. 13,22. 24,18.34,28.40,38 ‖ Nu 9,16.11,9.14,14.22,20 ‖ Dt 1,33. 9,9.*18*.11. *10*,*10*. 16,1. 23,11. 28,66 ‖ Jos 8,3 ‖ Jud 6,27.9,32.34. 20,5 ‖ 1S 14,36.25,16.26,7.28,8 ‖ 2S 21,10 ‖ 1R 3,19.8,29.19,8 ‖ 2R 6,14.7,12.8,21 ‖ Jes 4,5. 21,12.27, 3.29,7.34,10.38,12.*13* ‖ Jer 14,17. 31,35 (34). 39,4. 52,7 ‖ Hos 4,5 ‖ Am 5,8 ‖ Ob 5 ‖ Jon 4,10 ‖ Mich 3,6 ‖ Zach 14,7 ‖ Ps 6,7.17,3.74,16. 77,3.91,5.104,20.105,39.119,62 ‖ Prv 7,9. 31,15 ‖ Job 4,13. 17,12. 20,8.27,20.30,17.33,15.34,20.25 ‖ Cant 5,2 ‖ Esth 4,15 ‖ Neh 2,12. 13.15.9,12 ‖ 2Ch 21,9.35,14.

וְלַיְלָה Ex 13,21 ‖ Ps 19,3. 22,3. 139,11.12 ‖ Neh 6,10.
וָלַיְלָה, וָלָיְלָה Gn 8,22 ‖ Ex 13,21 ‖ Lev 8,35 ‖ Nu 9,21 ‖ Jos 1,8 ‖ 1R 8,59 ‖ Jes 60,11 ‖ Jer 8,23.16,13.33,20.25 ‖ Ps 1,2.32,4.42,4.55,11 ‖ Thr 2,18 ‖ Neh 1,6.4,3 ‖ 1Ch 9,33 ‖ 2Ch 6,20.
הַלַּיְלָה, הַלָּיְלָה Gn 1,14.16.19,5. 34.20,3.30,15.31,24. 46,2 ‖ Ex 10,13.11,4.12,29.42.14,20².21 ‖ Lev 6,2 ‖ Nu 11,32.22,8.19 ‖ Dt 9,25 ‖ Jos 2,2.4,3.10,9 ‖ Jud 16,2.3².19,25 ‖ 1S 14,34.15,11.16.19,11.24. 28,20.31,12 ‖ 2S 2,29.32.4,7.17,1. 16.19,8 ‖ 1R 3,5.20 ‖ 2R 25,4 ‖ Jes 62,6 ‖ Jer 33,20 ‖ Hos 7,6 ‖ Zach 1,8 ‖ Ps 78,14 ‖ Job 3,6.7. 36,20 ‖ Ruth 1,12.3,2.8.13 ‖ Neh 4,16.
וְהַלַּיְלָה Job 3,3.
בַּלַּיְלָה Gn 40,5.41,11 ‖ Neh 9,19.

בַּלַּיְלָה, בַּלָּיְלָה Gn 19,33.35.26, 24.30,16.31,40.32,14.22.23 ‖ Ex 12,8.12 ‖ Nu 14,1 ‖ Jos 8,9.13 ‖ Jud 6,25.*7*,*9*.40 ‖ 1S 19,10.28,25 ‖ 2S 7,4 ‖ 2R 19,35 ‖ Jes 26,9 ‖ Jer 6,5.36,30.49,9 ‖ Ps 77,7.88,2.90,4. 119,55.121,6.136,9 ‖ Prv 31,18 ‖ Job 35,10 ‖ Thr 1,2.2,19 ‖ Eccl 2, 23 ‖ Esth 6,1 ‖ 1Ch 17,3 ‖ 2Ch 1,7. 7,12.

וּבַלַּיְלָה, וּבַלָּיְלָה Gn 1,18 ‖ Jes 28,19 ‖ Ps 42,9 ‖ Job 24,14 ‖ Eccl 8,16.

וְכַלָּיְלָה Job 5,14.

לְלָיְלָה Ps 19,3.

מִלָּיְלָה Jes 21,11.

לֵילוֹת *pl.* 1S 30,12 ‖ Jon 2,1 ‖ Ps 16,7 ‖ Job 2,13.

וְלֵילוֹת Job 7,3.

הַלֵּילוֹת Jes 21,8.

בַּלֵּילוֹת Ps 92,3.134,1 ‖ Cant 3, 1.8.

## לִילִית

strix, lamia; *al.* spectrum nocturnum.

עוף הפורח בלילה, וכטעם ינשוף; וליונתן שעיר, שד, ולילית הַשֵּׁדָה הידועה ברז״ל ובהגדת בני קדם.

Jes 34,14.

——v. ch.; לִין v. לוּן——

## [לִיץ°] וְלַצְתָּ *2 perf.*

*verbis obliquis uti;* balbutire; illudere; irridere; *Hi.* illudere; interpretem agere, interpretari (al. rad. לוּץ).

בערבית הוראתו נטיה והסרה, וקרוב אל לוז; הלץ בלזות שפתיו מַטֶּה את הדברים ממובנם האמתי, המליץ נוטה מן הדבור הפשוט ומשתמש במליצה וחידות, והמתרגם מוכרח לנטות מדרכי הלשון שמעתיק אליה, שכל המתרגם פסוק כצורתו אינו אלא טועה. וי״נ בישעיה כ״ט כ׳ וכלה לֵחֵן, ובתהלים קי״ט נ״א: זדים אלְצוּנִי כלומר להצוני.

Prv 9,12.

לֵץ *pt.* Jes 29,20 ‖ Prv 9,7.8.14,6. 15,12.19,25.20,1.21,11.24.22,10. 24,9.

וָלֵץ Prv 13,1.

לֵצִים *pl.* Ps 1,1.

וְלֵצִים Prv 1,22.

לַלֵּצִים Prv 3,34.19,29.

[לִצֵּץ (מְ)] לְצָצִים (al. צְ) *Pi. pt. pl.* Hos 7,5.

[הֵלִיץ] הֱלִיצֻנִי *Hi. 3 perf. pl.* Ps 19,51.

מֵלִיץ *pt.* Job 33,23.

הַמֵּלִיץ Gn 42,23.

[מְלִיצִים] בִּמְלִיצֵי *pl. cs.* 2Ch 32, 31.

מְלִיצַי *suff.* Job 16,20.

וּמְלִיצֶיךָ Jes 43,27.

יָלִיץ *3 impf.* Prv 3,34.14,9.19, 28.

[הִתְלוֹצֵץ] תִּתְלוֹצָצוּ *Hith. 2 impf. pl.* Jes 28,22.

## לָצוֹן

irrisio.

Jes 28,14 ‖ Prv 1,22.29,8.

## [מְלִיצָה] וּמְלִיצָה

aenigma, dictum obscurum; carmen irrisorium, dicteria.

Hab 2,6 ‖ Prv 1,6.

——cnf. מָלַץ°——

## לַיִשׁ

leo.

אחד מתארי הארי, וכן בערבית, בארמית לֵיתָא, ובאשורית בנו״ן ת׳ הלמ״ד. וי״נ בישעיה וליש נֹהֵם, והשבעים קורין מִשָּׁם.

Prv 30,30 ‖ Job 4,11.

וָלַיִשׁ Jes 30,6.

——v. n. pr.——

## לָכַד, לָכֵד

capere, captivos facere, expugnare, occupare, intercipere; eligere sorte; *Hith.* inter se cohaerere.

הוראתו ידועה, וכמוהו בארמית ובערבית.

Jos 8,21.10,1.28.42.11,12.17 ‖ 1S 14,47 ‖ 2R 17,6 ‖ Am 3,4 ‖ 2Ch 15, 8.17,2.

וְלָכַד Dan 11,15.18.

וּלְכָדָהּ *suff.* Jos 15,16 ‖ Jud 1, 12 ‖ Jer 32,3.*28*.38,3.

לָכַדְתִּי *1 perf.* 2S 12,27.

[לְכָדוּ] וּלְכָדוּהָ, וּלְכָדֻהָ *3 perf. suff.* Jer 34,22.37,8.

[לָכַדְנוּ] לָכַדְנוּ *1 perf. pl.* Dt 2, 35.

לֹכֵד *pt.* Job 5,13.

מִלֹּכֵד Prv 16,32.

וְלָכוֹד *inf. abs.* Am 3,5.

לְלָכְדֵנִי *suff.* Jer 18,22.

לְלָכְדָהּ Jer 32,24.

[לְכֹד] וּלְכָדָהּ *imper. suff.* 2S 12,28.

וְלִכְדוּ *pl.* Jud 7,24.

אֶלְכֹּד *1 impf.* 2S 12,28.

יִלְכּוֹד *3 impf.* Am 3,5.

וַיִּלְכֹּד־, וַיִּלְכֹּד Nu 32,41.42 ‖ Jos 7,17.11,10 ‖ Jud 1,18.8,12.14. 9, 45.12,5.15,4 ‖ 2S 5,7.8,4.12,26 ‖ 1R 9,16 ‖ 1Ch 11,5.18,4 ‖ 2Ch 12, 4.13,19.

וַיִּלְכְּדָהּ *suff.* Jos 10,32.39. 15, 17 ‖ Jud 1,13.9,50 ‖ 2S 12,29 ‖ 2R 12,18 ‖ Jes 20,1 ‖ Hab 1,10.

יִלְכְּדֶנּוּ Jos 7,14[2].

יִלְכְּדֶנָּה Jos 7,14.

תִּלְכְּדוֹ *3 f. suff.* Ps 35,8.

וַנִּלְכֹּד *1 impf. pl.* Dt 2,34.*3*,*4*.

יִלְכְּדוּ, יִלְכֹּדוּ *3 impf. pl.* Jer 5,26 ‖ 2Ch 32,18.

וַיִּלְכְּדוּ Nu 21,32 ‖ Jos 6,20.19,47 ‖ Jud 1,8.3,28.7,24.25 ‖ Neh 9,25 ‖ 2Ch 28,18.33,11.

יִלְכְּדֻנוֹ *suff.* Prv 5,22.

וַיִּלְכְּדֻהוּ 2Ch 22,9.

וַיִּלְכְּדוּהָ, וַיִּלְכְּדָהָ Nu 32,39 ‖ Jos 8,19.10,35.37 ‖ 2R 18,10.

נִלְכַּד *Ni. 3 perf.* Thr 4,20.

נִלְכְּדָה *f.* 1R 16,18 ‖ 2R 18,10 ‖ Jer 38,28[2]. 48,1. 41. 50,2. 51,31. 41 ‖ Ps 9,16.

וְנִלְכְּדָה Zach 14,2.

נִלְכַּדְתָּ *2 perf.* Prv 6,2.

נִלְכַּדְתְּ *f.* Jer 50,24.

וְנִלְכָּדוּ, וְנִלְכְּדוּ *3 perf. pl.* Jer 8,15.*28*,*13* ‖ Jer 51,56.

תְּלַמְּדֶנּוּ Ps 94,12.
תְּלַמְּדֵם Dt 5,28.
יְלַמֵּד [יְלַמֶּד־ *3 impf.* Job 21,22.
וִילַמֵּד Ps 25,9.
וַיְלַמְּדֵהוּ *suff.* Jes 40,14².
וַיְלַמְּדָהּ Dt 31,22.
יְלַמְּדוּ *3 impf. pl.* Dt 20,18 ‖ Jer 31,34(33).
וַיְלַמְּדוּ 2Ch 17,9².
יְלַמְּדוּן [יְלַמֵּדוּן Dt 4,10.
לֻמַּד [לֻמַּד *Pu. 3 perf.* Jer 31,18(17).
מְלֻמָּד [מְלֻמְּדֵי *pt. pl. cs.* Cant 3,8 ‖ 1Ch 25,7.
מְלֻמָּדָה *f. sg.* Jes 29,13 ‖ Hos 10,11.

## לִמּוּד

assuetus, exercitatus, doctus, artifex, peritissimus; discipulus.

Jer 2,24.
לִמֻּדִים *pl.* Jes 50,4.
כַּלִּמּוּדִים Jes 50,4.
לִמּוּדֵי, לִמֻּדֵי *cs.* Jes 54,13 ‖ Jer 13,23.
בְּלִמֻּדֵי [ד *suff.* Jer 8,16.

## מַלְמָד [בְּמַלְמַד *cs.*

fustis.

מקל ודרבן שמלמדים ומרגילים בו את הבקר לחרישה (או כלי שמחבר צמד בקר יחד; ע' הערה אל לָמַד); השבעים קורין מִלְּבַד הבקר.

Jud 3,31.

## תַּלְמִיד

discipulus.

בדרז"ל גם ברבים, תַּלְמִיד דיחזקאל שעצ"פ.

1Ch 25,8.

—— לְמַעַן v. עָנָה ——
לָעַע v. (לָעָה) לע

## לָעַב

ludibrio habere.

גם בערבית הוראתו שחוק וליצנות; בתרגום ובסורית בא בהתפעל, ובדרז"ל בהפך אתוָן (כלעג ועלג) בשאר בנינים (הנעלבים ואינם עולבין, עלובה עיסה).

אֶלְמַד *1 impf.* Ps 119,71.
וְאֶלְמְדָה Ps 119,73.
תִּלְמַד *2 impf.* Dt 14,23.18,9.
יִלְמַד *3 impf.* Dt 17,19.
וַיִּלְמַד Ez 19,3.6.
תִּלְמְדוּ [תִּלְמָדוּ *2 impf. pl.* Jer 10,2.
יִלְמְדוּ *3 pl.* Dt 31,12 ‖ Jes 2,4. 29,24 ‖ Jer 12,16.
יִלְמְדוּן Dt 4,10 ‖ Mich 4,3.
וַיִּלְמְדוּ Ps 106,35.
לִמַּד־ *Pi. 3 perf.* Eccl 12,9.
לִמַּדְתָּ [לִמַּדְתַּנִי *2 perf. suff.* Ps 71,17.
לִמַּדְתְּ *2 perf. f.* Jer 13,21.
לִמַּדְתִּי Q. Jer 2,33.
לִמַּדְתִּי *1 perf.* Dt 4,5.
לִמְּדוּ *3 perf. pl.* Jer 9,4.12,16.
לִמְּדוּם *suff.* Jer 9,13.
וְלִמַּדְתֶּם *2 perf. pl.* Dt 11,19.
מְלַמֵּד *pt.* Dt 4,1 ‖ 2S 22,35 ‖ Ps 18,35.
הַמְלַמֵּד Ps 94,10.144,1.
מְלַמֶּדְךָ *suff.* Jes 48,17.
מְלַמְּדִים [מְלַמְּדַי *pl. suff.* Ps 119,99.
וְלִמְלַמְּדַי Prv 5,13.
וְלַמֵּד *infin.* Jer 32,33.
לְלַמֵּד Dt 4,14.6,1 ‖ 2S 1,18 ‖ Ps 60,1 ‖ 2Ch 17,7.
וּלְלַמֵּד Esr 7,10.
לְלַמְּדָם *suff.* Jud 3,2.
וּלְלַמְּדָם (al. וּלְ) Dan 1,4.
לַמֵּד [לַמְּדֵנִי *imper. suff.* Ps 25,4.119,12.*26.68*.64.66.108.124. 143,10.
וְלַמְּדֵנִי Ps 25,5.119,135.
וְלַמְּדָהּ Dt 31,19.
וְלַמֵּדְנָה *pl. f.* Jer 9,19.
אֲלַמְּדָה *1 impf.* Ps 51,15.
אֲלַמֶּדְכֶם *suff.* Ps 34,12.
אֲלַמְּדֵם Ps 132,12.
תְּלַמְּדֵנִי *2 impf. suff.* Ps 119,171 ‖ Cant 8,2.

הַנִּלְכָּד *pt.* Jos 7,15.
תִּלָּכְדִי [תִּלָּכֵדִי *2 impf. f.* Jer 48,7.
יִלָּכֵד, יִלָּכֶד (גס"א) *3 impf.* Jes 24,18 ‖ Jer 48,44 ‖ Eccl 7,26.
וַיִּלָּכֵד Jos 7,16.17.18 ‖ 1S 10,20. 21.14,41.42.
תִּלָּכֵד *f.* Jer 50,9.
וַתִּלָּכֵד 1S 10,21.
יִלָּכְדוּ [יִלָּכֵדוּ *3 impf. pl.* Jer 6,11 ‖ Prv 11,6.
וְיִלָּכְדוּ Ps 59,13.
וַיִּלָּכֵדוּ Jer 8,9.
יִלָּכְדוּן Job 36,8.
הִתְלַכֵּד [יִתְלַכָּדוּ, יִתְלַכְּדוּ *Hith. 3 impf. pl.* Job 38,30.41,9.

## לֶכֶד] מִלֶּכֶד

captura.

Prv 3,26.

## מַלְכֹּדֶת [וּמַלְכֻּדְתּוֹ *suff.*

laqueus.

על משקל מַתְכֹּנֶת, מַתְכֻּנְתּוֹ.

Job 18,10.

— כֵּן v. לָכֵן; הָלַךְ v. לְכָה, לֵךְ —
לוּל v. לֻלָאֹת

## לָמַד

discere, assuescere; *Pi.* docere.

הוראתו ידועה; יש פותרין אותו מן למד בסורית במובן חבור וקשור (ובארמית לבד), כדרך שבא הפעל אָלַף לד"ק מן לף ולפף (ויהיה למדת אתם עליך אלפים כלנע"ל). השבעים קורין בירמיה ב' ל"ג: גם־אֶת הַזֹּנוֹת (הָרָעוֹת) לִמַּדְתְּ אֶת־דְּרָכַיִךְ, וי"ג ט' י"ג לִמְּדוּ מֵאֲבוֹתָם.

Jes 26,10.
לָמַדְתִּי *1 perf.* Prv 30,3.
לָמְדוּ *3 perf. pl.* Jes 26,9.
וְלָמְדוּ Dt 31,13.
וּלְמַדְתֶּם *2 perf. pl.* Dt 5,1.
לָמוּד [וּלְמוּדֵי *pt. pass. pl.* 1Ch 5,18.
לָמֹד *inf. abs.* Jer 12,16.
לְמֹד [בְּלָמְדִי *cs. suff.* Ps 119,7.
לִמְדוּ [לִמְדוּ *imper. pl.* Jes 1,17.

[לֹעַ] בִּלְעֶךָ *suff.*

gula, guttur.

בית הבליעה.

Prv 23,2.

---

לַפִּיד

flamma; lampas, fax.

אוד בוער, ובכשדית בתוספת מ"ם ת' הדגש בפ"א למפידא, כבלשון יון; לפיד בוז דאיוב הוא כעין האמור בישעיה ד' ד', ולרד"ק הלמ"ד בזה שמושית, ועניו שבר (ע' הערה אל פיד).

Jud 15,4‖Job 12,5.

וְלַפִּיד Gn 15,17.

כְּלַפִּיד Jes 62,1.

וּכְלַפִּיד Zach 12,6.

לַפִּידִים, לַפִּדִים *pl.* Jud 15,4 ‖ Job 41,11.

וְלַפִּדִים Jud 7,16.

הַלַּפִּדִים, הַלַּפִּידִם Ex 20,18(15)‖ Ez 1,13.

בַּלַּפִּידִים, בַּלַּפִּדִים Jud 7,20.15,5.

כַּלַּפִּדִים Nah 2,5.

[לַפִּיד] כְּלַפִּידֵי *cs.* (נס"א) Dan 10,6.

—v. n. pr.; לִפְנֵי v. פָּנָה—

[לָפַת] וַיִּלְפֹּת 3 *impf.*

amplecti, inflectere.

בערבית ענינו סבוב (הערהען) ובאשורית דפיכה (אומוועגדען), וקרוב אל לְפַף בארמית.

Jud 16,29.

[נִלְפַּת] וַיִּלָּפֵת *Ni. 3 impf.* Ruth 3,8.

יִלָּפְתוּ 3 *impf. pl.* Job 6,18.

—cf. יִלָּפֶת; לָצוֹן v. לִיץ—

[לָקַח?] לָקַח, לָקַח

capere, prehendere, sumere, demere, eligere, in matrimonium ducere, accipere, auferre, captivum facere, abducere, abripere, occupare; arcessere, petere; recipere, emere; *percipere auribus*; *Hith.* cohaerere, conglomoratum esse.

כמהו בצורית, אשורית וכושית, ובערבית במובן קליטת הזרע, כבקצת לשונות המערב. לרד"ק וְלָקַחַת דבראשית ל' ט"ו כמו וְלָקַחַתְּ (ע' מבוא לנה"א דף קפ"ב), וי"נ בשמות כ"ב י' וְנִקַּח.

[לָעַז] לֹעֵז *pt.*

barbare loqui, balbutire.

בערבית הוראת הפעל עקימה ועקישה, ונאמר על עקשות פה ולעני שפה, בסורים יורה על הדבור שאינו ברור ומובן כל צרכו, ולועז ולַעַז בדז"ל ידוע; ואולי הוא כמו עם נועז (ישעיה ל"ג י"ט).

Ps 114,1.

---

לָעַט°

ligurrire, avide vorare.

יש כדוגמתו בערבית בתוספת מ"ם, בסורית הלהי לועטא, ובמשנה דשבת (כ"ד ג') אין אובסין...אבל מלעיטין.

[הִלְעִיט] הַלְעִיטֵנִי *Hi. imper. suff.* Gn 25,30.

---

לַעֲנָה

absinthium; *met.* iniuria, sors acerba.

מין עשב מר, ובמשנה דכלאים א' ג' כרבים: התרדין והלעינין.

Jer 9,14.23,15‖Thr 3,15.19.

וְלַעֲנָה Dt 29,17.

כַּלַּעֲנָה Prv 5,4.

לְלַעֲנָה Am 5,7.6,12.

---

[לָעַע] לָעוּ 3 *perf. pl.*

temere loqui, inania effutire; vorare.

בשרש זה נחלקו הפותרים. לרד"ק כל עיקרו לוע (ובא יָלַע ת' יָלוּעַ, יַעַלְעוּ ת' יְלוֹעֲעוּ), ויש מהלקים אותו לשרש יָלַע ולָעָה, אך לדעת האחרונים כלו לָעַע בשתי הוראות, האחת גמיאה (שליפען), וכדוגמתו בסורית, והשנית הַרְבּוֹת שיח תפל (שוואַצען), וכדוגמתו בערבית, וזה טעם יָלַע קדש, יפטפט ויבטא בשפתיו לחג הרבה על הקדש (ואולי מזה גם ושתו ולעו, ידברו תהפכות כדרך השכורים ע"ד ושתו דָמוּ כמו יין דובריה (ט' ט"ו); לראב"ע עיקר השרש בָּלַע, ונפלה הבי"ת (ובערבית בוא"ו ولغ, כבשרש בער, והיא מסגלת יותר להשתמש); וי"נ בעובדיה ושתו וְנָעוּ.

Job 6,3.

וְלָעוּ Ob 16.

יְעַלְעוּ־ (=יְלַעְלְעוּ?) *Pilp.* 3 *impf. pl.* Job 39,30.

[הֵלַע] יָלַע *Hi. 3 impf.* Prv 20, 25

[הִלְעִיב] מַלְעִבִים *Hi. pt. pl.* 2Ch 36,16.

---

[לָעַג] לָעֲגָה 3 *perf. f.*

irridere, illudere; balbutire, barbare loqui.

אח אל עלג; בסורית וכושית הוראתו דַבר בכבדות פה, ובערבית לגלג; בדז"ל לגלג במובן צחוק וליצנות שגור הרבה.

2R 19,21‖Jes 37,22.

לֹעֵג *pt.* Jer 20,7‖Prv 17,5.

אֶלְעַג 1 *impf.* Prv 1,26.

תִּלְעַג 2 *impf.* Ps 59,9.

וַתִּלְעַג Job 11,3.

יִלְעַג, יִלְעַג־ 3 *impf.* Ps 2,4 ‖ Job 9,23.22,19.

תִּלְעַג 3 *impf. f.* Prv 30,17.

יִלְעֲגוּ־ 3 *impf. pl.* Ps 80,7.

[נִלְעַג] נִלְעַג *pt. cs.* Jes 33,19.

[הִלְעִיג] וּמַלְעִגִים *Hi. pt. pl.* 2Ch 30,10.

תַּלְעִיג 2 *impf.* Job 21,3.

[יַלְעֵג] וַיַּלְעֵג 3 *impf.* Neh 3,33.

יַלְעִגוּ 3 *pl.* Ps 22,8.

וַיַּלְעִגוּ Neh 2,19.

לַעַג

subsannatio, irrisio; ludibrium.

Ps 44,14.79,4‖Job 34,7.

הַלַּעַג Ps 123,4.

וּלְלַעַג Ez 23,32.36,4.

לַעְגָּם *suff.* Hos 7,16.

[לָעֵג] לַעֲגֵי *pl. cs.*

barbareloquens; sannio, scurra.

Ps 35,16.

בְּלַעֲגֵי Jes 28,11.

—conf. עָלַג°—

לָעוּת (?)

sermo, oratio (rad. לָעָה?).

לדעת פירסט שרשו לָעָה, כהוראתו בערבית על רב הדבור, ובא על משקל גָּלוּת חָזוּת, (אבל הֲגָאוּה לנביא שפת יתר?); לדעת מנחם הוא פעל נגזר מן עת (עדה"כ דבר בעתו מה טוב), לדאחרונים שרשו עות (ע"ש), וי"נ ע"פ השבעים לַעֲנוֹת (ואולי הוא מן לעי בארמית במובן עמל וליאות).

Jes 50,4.

—v. עות—

קוֹחַ Jes 61,1.
קַחַת *cs.* Jer 5,3.17,23.
קַחַת־ 2R 12,9.
לָקַחַת Gn 4,11.24,48.28,6.38,20 ‖ Dt 4,34.9,9.25,7 ‖ Jud 11,5.14,3. 20,10 ‖ 1S 19,14.*20* ‖ 2S 12,4 ‖ 1R 17,11 ‖ 2R 4,1.5,16.26 ‖ Jer 25,28. 32,33.36,21.26 ‖ Ez 38,13 ‖ Ps 31, 14 ‖ Prv 1,3 ‖ 1Ch 7,21.
וְלָקַחַת Gn 30,15.43,18 ‖ 2R 5,26 ‖ Mal 2,13.
מִקַּחַת 1R 22,3 ‖ 2R 5,20 ‖ Jer 33, 26.
קַחְתִּי *suff.* Ez 24,25.
קַחְתֵּךְ Gn 30,15.
בְּקַחְתֵּךְ Ez 16,61.
לְקַחְתֵּךְ 1S 25,40.
בְּקַחְתּוֹ Gn 25,20 ‖ Jer 40,1.
לְקַחְתּוֹ Dt 24,19.
לְקַחְתָּהּ Dt 24,4.25,8 ‖ Jud 14,8 ‖ 1S 24,12.25,39 ‖ 1R 19,10.*14*.
לְקַח *imper.* Ex 29,1 ‖ Prv 20,16.
וּלְקַח Ez 37,16.
קַח, קָח (1S 21,10) Gn 6,21.12, 19.14,21.19,15.22,2.23,13.24,51. 27,13.33,11.34,4 ‖ Ex 7,9.19.16,33. 17,5.30,23.34 ‖ Lev 8,2.9,2 ‖ Nu 3, 45.7,5.8,6.17,11.20,8.25.25,4.27, 18 ‖ Jos 8,1 ‖ Jud 6,20.25.14,3 ‖ 1S 9,3.17,17.21,10.26,11 ‖ 2S 20,6 ‖ 1R 11,31.19,4.22,26 ‖ 2R 5,15.23. 8,8.9,17.13,15.18 ‖ Jes 8,1 ‖ Jer 13,4.25,15.36,2.28.38,10.43,9 ‖ Ez 3,10.4,1.3.9.5,1.10,6.37,16 ‖ Hos 1,2 ‖ Jon 4,3 ‖ Zach 11,15 ‖ Prv 27,13 ‖ Job 22,22 ‖ Esth 6, 10 ‖ 1Ch 21,23.
קְחָה Gn 15,9.
וְקַח Gn 27,9.28,2.31,32 ‖ Ex 17, 5 ‖ Nu 17,17 ‖ 1S 2,16.20,31 ‖ 2S 2,21 ‖ 2R 4,29.9,1 ‖ Jer 13,6 ‖ Hos 14,3 ‖ Prv 4,10.
קָחֶנּוּ *suff.* 1S 20,21 ‖ Jer 39,12.
וְקָחֶנּוּ 1S 16,11.
קָחֶנָּה Jer 36,14.
קָחֶם־] קָחֶם Gn 48,9.

לְקַחְתָּנוּ *suff.* Ex 14,11.
לָקַחַתְּ *2 perf. f.* Ez 22,12.
וְלָקַחַתְּ 1R 14,3.
לָקַחְתִּי, לָקָחְתִּי *1 perf.* Gn 48, 22 ‖ Lev 7,34 ‖ Nu 3,12.8,16.18,6. 23,20 ‖ Dt 9,21.22,14 ‖ 1S 2,16.12, $3^{2}$.21,9 ‖ Jes 51,22 ‖ Prv 24,32.
וְלָקַחְתִּי Ex 6,7 ‖ 1S 25,11 ‖ 2S 12, 11 ‖ 1R 11,35 ‖ 2R 5,20.18,32 ‖ Jes 36,17 ‖ Jer 3,14.25,9.43,10.44, 12 ‖ Ez 17,22.36,24 ‖ Hos 2,11.
לְקַחְתִּיךָ *suff.* Nu 23,11 ‖ 2S 7,8 ‖ 1Ch 17,7.
וּלְקַחְתִּיךָ Gn 27,45.
לְקַחְתִּיו Jud 17,2.
וּלְקַחְתִּים Am 9,3.
לָקְחוּ, לָקֵחוּ *3 perf. pl.* Gn 34, 28.43,15 ‖ Nu 34,$14^{2}$.15 ‖ Jos 4,20. 7,11.11,19.13,8.18,7 ‖ Jud 5,19. 18,17.27 ‖ 1S 5,1.7,14.30,16.18. 19 ‖ 2S 4,12 ‖ 2R 25,14 ‖ Jer 2,30. 7,28.52,18 ‖ Ez 22,12.23,10.27,5.
וְלָקְחוּ, וְלָקֵחוּ Ex 12,7 ‖ Lev 14, 42 ‖ Nu 4,9.12.8,8.19,17 ‖ Dt 19, 12.21,3.22,18 ‖ 1R 20,6 ‖ Ez 16,39. *23,26*.23,29.30,4.33,2 ‖ Zach 14, 21.
וּלְקָחוּם *suff.* Jes 14,2.20,5.
לְקַחְתֶּם *2 perf. pl.* Jud 18,24 ‖ Joel 4,5.
וּלְקַחְתֶּם Gn 44,29 ‖ Ex 12,22 ‖ Lev 23,40 ‖ Nu 13,20 ‖ Jos 6,18 ‖ 1S 6,8.
לָקַחְנוּ *1 perf. pl.* Dt 3,4 ‖ Jud 21,22 ‖ Am 6,13.
וְלָקַחְנוּ Gn 34,17 ‖ Jud 20,10.
לֹקֵחַ *pt.* Gn 27,46 ‖ Dt 27,25 ‖ 2R 2,3.*5* ‖ Ez 24,16.37,19.21 ‖ Prv 9,7.
וְלֹקֵחַ Prv 11,30.
הַלֹּקְחִים *pl.* Jer 23,31.
לֹקְחֵי *cs.* Gn 19,14 ‖ 2S 4,6 ‖ Am 5,12.
לְקוּחִים] לְקֻחִים *pt. pass. pl.* Prv 24,11.
לָקוֹחַ, לָקֹחַ *inf. abs.* Dt 31,26 ‖ Jer 32,14 ‖ Ez 24,5 ‖ Zach 6,10.

בעליו (ע׳ כ״א י״ט), ובמדבר ט״ז א׳ וַיִּקַּח קרח (והשבעים קורין וַיִּקְרָא); לדרד״ק פְּקַח־קוֹחַ דישעיה ס״א א׳ יתכן לפרש כמקור ת׳ לָקוֹחַ (וכן יסדו הבחור בס׳ הזכרונות), והַלֹּקְחִים לשונם דירמיה כ״ג ל״א „כעין לשונם יהליקון" כלומר המחליקים (והשבעים קורין הַשֹּׁלְחִים), וְקָח דיחזקאל י״ז ה׳ כמו לָקַח, השבעים מתרגמין הִכָּה שֹׁרֶשׁ או שָׁרַשׁ, ואולי קראו לֶקַח, לפי מובנו בערבית, ולר׳ יוסף הלוי הוא שֵׁם, וענינו נזע צמח, בסורית קוחא, וכמו קְהֵ, ואולי יש לגרום לָח (ע׳ פסוק כ״ד); השבעים קורין באיוב ל״ח כ׳ תִּקָּחֵנִי ת׳ תִּקָּחֶנּוּ.

Gn 2,22.5,24.27,$36^{2}$.31,1.36,2.47, 2 ‖ Ex 6,25.14,6 ‖ Lev 8,26 ‖ Nu 3, 50.12,$1^{2}$ ‖ Dt 3,14.4,20.24,5 ‖ Jud 11,13.15.13,23.15,6 ‖ 1S 25,43 ‖ 2S 2,8.8,8.18,18 ‖ 1R 4,15.7,8.14,26. 20,34 ‖ 2R 13,25.23,34.24,7.25, 15.19 ‖ Jes 6,6 ‖ Jer 28,3.36,32.52, 19.25 ‖ Ez 17,13.18,13.17 ‖ Ps 15, 5 ‖ Prv 7,20 ‖ Job 1,21 ‖ Esth 2, 15 ‖ Esr 2,61 ‖ Neh 6,18.7,63 ‖ 1Ch 4,18.7,15.18,8 ‖ 2Ch 11,20.12,9. 16,6.36,4.
וְלָקַח Gn 3,22 ‖ Ex 12,4.22,10 ‖ Lev 4,5.25.*34*.30.14,4.12.14.*25*. 15.21.24.49.51.16,7.12.14.*18* ‖ Nu 5,17.25.6,18.19.19,4.6.18 ‖ Dt 22, 15.26,4 ‖ 1S 16,23.27,9 ‖ 2R 14, 14 ‖ Ez 45,19.
קָח (?) Ez 17,5.
לְקָחַנִי *suff.* Gn 24,7.
לְקָחָהּ Dt 20,7.24,3 ‖ Esth 2,7 ‖ 1Ch 2,21.
וּלְקָחָהּ Dt 25,5.
לְקָחָם Jer 27,20.
קָחָם (?) Hos 11,3.
לָקְחָה *3 perf. f.* Gn 31,34 ‖ Jes 40,2 ‖ Zeph 3,2.
וְלָקְחָה Lev 12,8.
לָקַחְתָּ *2 perf.* Gn 20,3 ‖ 1S 12, 4 ‖ 2S 12,9 ‖ Ps 68,19.
וְלָקַחְתָּ Gn 24,4.7.38.40.33,10 ‖ Ex 4,9.28,9.29,5.7.*40*,9.12.13.16. 19.20.21.22.25.26.30,16.34,16 ‖ Lev 24,5 ‖ Nu 3,41.47.11,16 ‖ Dt 7,25.15,17.21,11.26,2 ‖ Jud 4,6.6, 26 ‖ 1S 10,4 ‖ 2R 9,3 ‖ Ez 5,1.2.3. 43,20.21 ‖ Zach 6,11 ‖ Prv 22,25.

קְחוּ, קְחוּ (Gn 43,13) *pl.* Gn 42,33.43,11.12.13.45,19 ‖ Ex 5,11.9,8.12,32.35,5 ‖ Lev 9,3.10,12 ‖ Nu 16,6 ‖ Jos 3,12.4,2.9,11 ‖ Jud 14,2 ‖ 1S 6,7 ‖ 1R 1,33.3,24 ‖ 2R 2,20.3,15.10,6.20,7 ‖ Jer 29,6.51,8 ‖ Hos 14,3 ‖ Prv 8,10 ‖ Job 42,8 ‖ 2Ch 18,25.

וּקְחוּ Gn 45,18 ‖ Ex 12,21 ‖ Nu 16,17 ‖ 2R 4,41 ‖ Jer 29,6.

קְחֻהוּ *suff.* 1R 20,33.

לִקְחִי־ *f. sg.* 1R 17,11.

קְחִי 1S 17,10 ‖ Jes 23,16.47,2.

וּקְחִי Jer 46,11.

אֶקַּח, אֶקָּח *1 impf.* Gn 14,23 ‖ 1R 11,34.37 ‖ 2R 5,16 ‖ Jes 47,3.66,21 ‖ Ps 50,9.75,3.

וְאֶקַּח Hos 13,11.

וָאֶקַּח Gn 12,19.40,11 ‖ Nu 8,18 ‖ Dt 1,15.23 ‖ Jos 24,3 ‖ 2S 1,10 ‖ Jer 13,7.25,17.32,11.35,3 ‖ Zach 11,7.10.

אֶקְחָה־ Jes 56,12.

וְאֶקְחָה Gn 18,5.

וָאֶקְחָה Zach 11,13.

אֶקָּחֲךָ Nu 23,27 ‖ Hag 2,23.

וְאֶקָּחֵהוּ 2R 6,13.

וָאֶקָּחֵם Jos 7,21.

תִּקַּח, תִּקָּח *2 impf.* Gn 7,2.21,30.24,3.37.28,1.*6*.31,50 ‖ Ex 4,9.17.7,15.23,8.29,15.31 ‖ Lev 18,17.18.25,36 ‖ Nu 3,47.8,8.31,30 ‖ Dt 7,3.16,19.22,6.7 ‖ 1S 16,2.17,18.21,10 ‖ Jer 16,2 ‖ Ez 5,4.45,18 ‖ Ps 51,13 ‖ Prv 2,1.

וַתִּקַּח 2S 12,10.

תִּקָּחֵנִי *suff.* Jer 15,15 ‖ Ps 73,24.

תִּקָּחֶנּוּ Ex 21,14 ‖ Job 38,20.40,28.

תִּקָּחֶנָּה Ez 5,1.

תִּקְחִי *f.* Zeph 3,7.

וַתִּקְחִי Ez 16,16.17.18.20.

יִקַּח, יִקָּח *3 impf.* Ex 21,10.33,7 ‖ Lev 14,6.10.42.15,14.16,5.20,14.17.21.21,13.14² ‖ Nu 5,17 ‖ Dt 10,17.22,13.23,1.24,1.5 ‖ 1S 2,14.15.8,11.13.14.16 ‖ 2S 19,31.24,22 ‖ 2R 20,18 ‖ Jes 28,19.57,13 ‖ Ez 18,8.46,18 ‖ Hos 4,11.10,6 ‖ Mich 1,11 ‖ Ps 6,10.49,18.109,8 ‖ Prv 1,19.10,8.17,23.21,11.22,27 ‖ Job 12,20.35,7.

וְיִקַּח Gn 42,16.

וַיִּקַּח, וַיִּקַּח (Gn 33,11.2R 13,18) Gn 2,15.21.4,19.8,20.9,23.11,29.31.12,5.15,10.17,23.18,7.8.20,2.14.21,14.27.22,3.6².10.13.24,10.22.61.67.25,1.26,34.27,14.35.28,9.11.18.29,23.30,37.31,23.45.32,14.23.33,11.34,2.36,6.38,6.39,20.42,24.48,1.13 ‖ Ex 2,1.4,20².6,20.23.13,19.14,7.18,2.12.24,6.7.8.32,4.20.34,4.40,20 ‖ Lev 8,10.15.16.23.25.28.29.30.9,15 ‖ Nu 1,17.3,49.7,6.16,1.17,4.12.20,9.21,25.26.22,41.*23,28*.25,7.27,22.31,47.51.54 ‖ Jos 7,1.24.8,12.11,16.*23*.24,26 ‖ Jud 3,21.6,27.8,16.21.9,43.48.13,19.14,19.15,4.18,20.19,1.29 ‖ 1S 7,9.12.9,22.10,1.11,7.15,12.16,13.20.17,40.49.51.54.57.24,3.25,35.26,12.30,20.31,4 ‖ 2S 5,13.8,1.7.10,4.12,4.30.14,2.18,14.20,3.21,8.12 ‖ 1R 1,39.3,1.7,13.14,26².15,18.16,31.17,23.18,4.31.19,21 ‖ 2R 2,8.14.3,26.27.5,5.24.8,9.15.11,4.19.12,10.19.13,15.18.25.15,29.16,8.19,14.23,16.30.24,12.25,18.20 ‖ Jes 37,14.44,14.15 ‖ Jer 28,10.36,14.38,11².14.40,2.41,16.*43,5*.52,24.26 ‖ Ez 10,7.17,3.5.12.13 ‖ Hos 1,3 ‖ Job 2,8 ‖ Ruth 4,2.13.6,11 ‖ 1Ch 2,19.23.10,4.14,3.18,1.7.19,4.20,2 ‖ 2Ch 11,18.12,9².23,1.*20*.

יִקָּחֵנִי *suff.* 2S 22,17 ‖ Ps 18,17.49,16.

וַיִּקָּחֵנִי Ex 8,3 ‖ Am 7,15.

יִקָּחֲךָ, יִקָּחֶךָ Dt 30,4 ‖ Job 15,12.

יִקָּחֵהוּ Dt 32,11 ‖ Job 3,6.5,5.

וַיִּקָּחֵהוּ Nu 23,14 ‖ 1S 17,31.18,2 ‖ 2S 9,5 ‖ 1R 17,19 ‖ 2R 6,7 ‖ Jer 37,17 ‖ Ps 78,70.

יִקָּחֶנּוּ Job 40,24.

וְיִקָּחֶהָ Dt 30,12.13 ‖ 1S 26,22.

וַיִּקָּחֶהָ Gn 8,9.38,2 ‖ Jud 15,15.19,28 ‖ 2S 3,15.11,4 ‖ Jer 36,21.

יִקָּחֶנָּה Dt 20,7.

וַיִּקָּחֵם Gn 32,23.

תִּקַּח *3 impf. f.* Gn 38,23 ‖ Lev 15,29 ‖ Ez 16,32.

וְתִקַּח Jer 9,19.

וַתִּקַּח Gn 3,6.16,3.21,21.24,65.27,15.30,9.38,28 ‖ Ex 2,3.9.4,25.15,20 ‖ Jos 2,4 ‖ Jud 4,21.16,12.17,4 ‖ 1S 19,13.25,18.28,24 ‖ 2S 13,8.9.10.19.17,19.21,10 ‖ 1R 3,20 ‖ 2R 11,2 ‖ Ez 19,5.33,6 ‖ Job 4,12 ‖ Ruth 4,16 ‖ 2Ch 22,11.

וַתִּקָּחֵנִי *suff.* Ez 3,14.

תִּקָּחֲךָ Prv 6,25.

וַתִּקָּחֵהוּ Ez 33,4 ‖ Prv 31,16.

וַתִּקָּחֶהָ Ex 2,5.

תִּקָּחֵם Am 9,2.

וַתִּקָּחֵם Job 1,15.

נִקַּח *1 impf. pl.* Gn 34,16.21 ‖ Ex 10,26 ‖ Neh 10,31.22.

וַנִּקַּח Dt 3,8.29,7.

נִקְחָה 1S 4,3.

וְנִקְחָה 2R 6,2 ‖ Jer 20,10 ‖ Neh 5,2.3.

תִּקְחוּ, תִּקָּחוּ *2 impf. pl.* Gn 34,9.42,36 ‖ Ex 12,5.16,16.25,2.3 ‖ Nu 18,26.28.31,29.34,18.35,31.*32* ‖ 2R 12,8 ‖ Jer 35,13 ‖ Ez 36,30 ‖ Am 5,11 ‖ Mich 2,9.

יִקְחוּ, יִקָּחוּ *3 impf.* Gn 14,24 ‖ Ex 28,5 ‖ Lev 21,7² ‖ 2S 23,6 ‖ 1R 10,28 ‖ 2R 12,6.20,18 ‖ Jes 39,7 ‖ Jer 49,29.51,26 ‖ Ez 15,3.22,25.23,25.44,22² ‖ Job 27,13 ‖ 2Ch 1,16

וְיִקְחוּ Ex 12,3.25,2.27,20 ‖ Lev 24,2 ‖ Nu 19,2 ‖ 2R 7,13.

וַיִּקְחוּ Gn 6,2.14,11.12.31,46.34,25.26.37,31.43,15.46,6 ‖ Ex 9,10.17,12.36,3 ‖ Lev 9,5.10,1 ‖ Nu 16,18.17,24.31,11 ‖ Dt 1,25 ‖ Jos 9,4.14 ‖ Jud 3,6.25.7,8.14,11.18,18 ‖ 1S 5,2.3.6,10.8,3.14,32.30,11.31,12.13 ‖ 2S 4,7.18,17 ‖ 1R 9,28.11,

אֲלַקֳטָה־ (al. קָ) *1 impf.* Ruth 2,7.

וַאֲלַקֳטָה (al. קָ) Ruth 2,2.

תְּלַקֵּט *2 impf.* Lev 19,9.10.23,22.

וַיְלַקֵּט *3 impf.* Gn 47,14 ‖ 1S 20,38 ‖ 2R 4,39.

תְּלַקֵּט *f.* Ruth 2,15.

וַתְּלַקֵּט Ruth 2,3.17.

[לֻקַּט] תְּלֻקְּטוּ *Pu. 2 impf. pl.* Jes 27,12.

[הִתְלַקֵּט] וַיִּתְלַקְּטוּ *Hith. 3 impf. pl.* Jud 11,3.

### [לֶקֶט] וְלֶקֶט

spicilegium.

Lev 19,9.*23,22*.

### [יַלְקוּט] וּבַיַּלְקוּט

pera (pastoris potissimum).

1S 17,40.

---

### [לָקַק] לָקְקוּ (al. ־ַק) *3 perf. pl.*

lambere, sorbere.

כן גם בערבית (ובגרמנית ורוסית: לעקקען, лока́ть), והוא חקוי הקול הטבעי הנשמע מן הלקיקה.

1R 21,19.

יָלֹק *3 impf.* Jud 7,5².

יָלֹקּוּ *3 pl.* 1R 21,19.

וַיָּלֹקּוּ 1R 22,38.

[לִקֵּק] הַמְלַקְקִים (קָ) *Pi. pt. pl.* Jud 7,6.*7*.

——conf. יָלַק——

### לָקַשׁ°

fructus serotinos colligere.

קרוב אל לקט (ואל קשש?), ונאמר על לקיטה בתר לקיטה, כלומר מאחרת; ר׳ יוסף הלוי נורס וכרם נֹקֵשׁ ילקשו (אולי יש לגרוס יְנַקֵּשׁוּ?).

[לִקֵּשׁ, יְלַקְּשׁוּ] יְלַקֵּשׁוּ *Pi. 3 impf. pl.* Job 24,6.

### לֶקֶשׁ

foenum serotinum.

השבעים קורין והנה יֶלֶק.

Am 7,1.

הַלָּקֶשׁ Am 7,1.

[מַ׳ v. מֶלְקָח] וְהַמֶּלְקָחַיִם *du.*

forceps; emunctorium.

1R 7,49 ‖ 2Ch 4,21.

בְּמֶלְקָחַיִם Jes 6,6.

מַלְקָחֶיהָ *suff.* Nu 4,9.

וּמַלְקָחֶיהָ Ex 25,38.*37,23*.

### מַלְקוֹחַ

captura, praeda; *du.* utraque mandibula.

ינידו עליו רעיו, ומלקוחי דתהלים פי׳ מנחם על השִנים, ואולי יֵאָמר על לחי העליון והתחתון; ר״י הלוי נורס: ולשוני דֻבְּקָה לְחִכִּי.

Nu 31,26 ‖ Jes 49,24.

וּמַלְקוֹחַ Jes 49,25.

הַמַּלְקוֹחַ Nu 31,11.12.27.32.

[מַלְקוֹחַיִם] מַלְקוֹחָי *du. suff.* Ps 22,16.

——v. n. pr.——

### [לָקַט] קָ, לָקְטוּ *3 perf. pl.*

legere, colligere; *Hith.* congregari.

ישנו בסורית, ערבית ואשורית, וקרוב אל לקח (בערבית נקראו המלקחים מלקט), אל נקט בארמית, ואל קלט שבדרו״ל בהפך אתָן.

Ex 16,18.22.

וְלָקְטוּ Ex 16,4 ‖ Nu 11,8.

לִלְקֹט *inf. cs.* Ex 16,27 ‖ Ruth 2,8.

וְלִלְקֹט Cant 6,2.

[לְקֹט] לִקְטוּ *imper. pl.* Gn 31,46 ‖ Ex 16,16.

תִּלְקְטֻהוּ *2 impf. pl. suff.* Ex 16,26.

יִלְקְטוּ *3 impf. pl.* Ex 16,5.

וַיִּלְקְטוּ Ex 16,17.21.

[יִלְקְטוּן] יִלְקֹטוּן Ps 104,28.

[לִקֵּט] לִקְּטָה *Pi. 3 perf. f.* Ruth 2,17.18.

וְלִקְּטָה Ruth 2,16.

לִקַּטְתְּ *2 perf. f.* Ruth 2,19.

[מְלַקֵּט] כִּמְלַקֵּט *pt.* Jes 17,5.

מְלַקְּטִים *pl.* Jud 1,7.18.

לְלַקֵּט *inf. cs.* 2R 4,39 ‖ Ruth 2,15.23.

18.18,26 ‖ 2R 2,20.7,14.9,13.10,7.11,9.14,21.20,7 ‖ Jer 38,6.39,5.14.41,12 ‖ Neh 5,15 ‖ 2Ch 8,18.23,8.26,1.36,1.

וַיִּקָּחֻהוּ *suff.* Gn 37,24 ‖ 1S 10,23.

וַיִּקָּחוּם Jos 7,23 ‖ Job 1,17.

נִלְקַח, נִלְקָח *Ni. 3 perf.* 1S 4,11.22 ‖ Ez 33,6.

[נִלְקְחָה] נִלְקָחָה *f.* 1S 4,17.

הִלָּקַח *inf. cs.* 1S 4,19.*21*.

הִלָּקְחוֹ *suff.* 1S 21,7.

אֶלָּקַח *1 impf.* 2R 2,9.

וַתִּלָּקַח *3 impf. f.* Esth 2,8.16.

לֻקַּח, לֻקָּח *Pu. 3 perf.* Gn 3,23 ‖ Jud 17,2 ‖ Jes 52,5.53,8.

וְלֻקַּח Jer 29,22.

לֻקֳחָה־ *f.* Gn 2,23.

[לֻקַּחְתָּ] לֻקָּחְתָּ *2 m.* Gn 3,19.

לֻקְּחוּ *3 pl.* Jer 48,46.

לֻקָּח *pt.* 2R 2,10.

יֻקַּח, יֻקַּח־ *3 impf.* Gn 18,4 ‖ Jes 49,25 ‖ Job 28,2.

הֲיֻקַּח *interrog.* Jes 49,24 ‖ Ez 15,3.

וַתֻּקַּח *3 impf. f.* Gn 12,15.

[הִתְלַקֵּחַ] מִתְלַקַּחַת *Hith. pt. f.* Ex 9,24 ‖ Ez 1,4.

### לֶקַח

artes, quibus animus alicuius capitur; doctrina, scientia; sapientia; docentis oratio, *Vulg.* sermo.

Jes 29,24 ‖ Prv 1,5.4,2.9,9.16,21².

לִקְחִי *suff.* Dt 32,2 ‖ Job 11,4.

לִקְחָהּ Prv 7,21.

### [מִקָּח] וּמִקַּח־ *cs.*

acceptio (donorum).

בספרים מדויקים בשתי נעיות.

2Ch 19,7.

### [מַקָּחָה] הַמַּקָּחוֹת (al. מַ) *pl.*

venalia, merces.

בדרו״ל היחיד מקח (מקח וממכר, מקח שטות, מקח טעות).

Neh 10,32.

וּלְשׁוֹנִי Ps 22,16.35,28 ‖ Job 27,4.
בִּלְשׁוֹנִי Ps 39,2.4.139,4 ‖ Job 6, 30.
וּלְשׁוֹנֵנוּ Ps 126,2.
לִלְשֹׁנֵנוּ Ps 12,5.
לְשׁוֹנְךָ, לְשׁוֹנֶךָ Ps 34,14.52,4.
וּלְשׁוֹנְךָ Ez 3,26 ‖ Ps 50,19.
לְשׁוֹנְכֶם Jes 59,3.
לְשׁוֹנֵךְ Cant 4,11.
לְשֹׁנוֹ, לְשׁוֹנוֹ Ex 11,7 ‖ Dt 28,49 ‖ Jos 10,21 ‖ Jer 5,15 ‖ Ps 10,7.15, 3 ‖ Job 20,12.40,25.
וּלְשׁוֹנוֹ Jes 30,27 ‖ Zach 14,12 ‖ Ps 37,30 ‖ Prv 21,23.
בִּלְשׁוֹנוֹ Jud 7,5 ‖ Prv 17,20.
כִּלְשֹׁנוֹ, כִּלְשׁוֹנוֹ Esth 1,22.3,12.8,9.
לִלְשֹׁנוֹ Gn 10,5.
לְשׁוֹנָהּ Prv 31,26.
לְשׁוֹנָם Jes 3,8.41,17 ‖ Jer 9,2.4.7. 23,31 ‖ Hos 7,16 ‖ Ps 5,10.55,10. 64,4.9.140,4.
וּלְשׁוֹנָם Mich 6,12 ‖ Ps 57,5.73,9 ‖ Job 29,10.
וּבִלְשׁוֹנָם Ps 78,36.
וְכִלְשׁוֹנָם Esth 8,9.
לְשֹׁנוֹת *pl.* Zach 8,23 ‖ Ps 31,21.
וְהַלְּשֹׁנוֹת Jes 66,18.
לִלְשֹׁנֹתָם Gn 10,20.31.

°לָשַׁן] מְלוֹשְׁנִי K. *Po. pt. suff.* מְלָשְׁנִי Q.

lingua uti, calumniari (*denom. ex* לָשׁוֹן).

הכתיב בא על משקל מְשֹׁפֵט וביו״ד נוספת, וטעמו כמו מַלְשִׁין.

Ps 101,5.

הִלְשִׁין] תַּלְשֵׁן *Hi. 2 impf.* Prv 30,10.

—v. chald.—

מֶלְתָּחָה] הַמֶּלְתָּחָה

vestiarium (rad. לתח).

ליונתן ארנו של בגדים (קומטרי, כבדרז״ל ולשון יוני הוא), יש פותרין מן הכושית במובן לבוש, ולד״א מן האשורית במובן שמירה, ואולי

בַּלִּשְׁכָּת 1Ch 9,33.
לְשָׁכוֹת *cs.* Ez 40,44.42,13[2] ‖ Neh 10,38.
הַלְּשָׁכוֹת Ez 46,19 ‖ Esr 8,29.
בְּלִשְׁכֹת Ez 44,19.

—cnf. נִשְׁכָּה—

לֶשֶׁם

gemmae species, *Vulg.* ligurius.

אחד מאבני היקר שהיו קבועים בחשן, ותרגומו קַנְכֵּרֵי (ושם העיר לֶשֶׁם כמו לַיִשׁ, היא דן).

Ex 28,19.*39,12.*

—v. n. pr.—

לָשׁוֹן

lingua; sermo; gens, natio; ligula (auri), *Vulg.* regula aurea; flamma; sinus (maris).

כדוגמתה בארמית, סורית, ערבית ואשורית, והשאלות ידועות; לפירסט שרשה לוש (כלצון מן לוץ) שהיא אבר המלחך והמלקק (שילוש את המאכל אחרי טחינת השנים?), ולא הודו לו חכמים. י״נ בתהלים ט״ו ג׳: לא רגל על־לשׁנו, ובמשלי ט״ו ב׳: לשון חכמים תֵּטִיב דעת, ומקביל אל יַבִּיעַ אולת.

Ex 4,10 ‖ Jes 33,19.45,23.54,17. 57,4 ‖ Ez 3,5.*6*.36,3 ‖ Ps 12,4.120, 3.140,12 ‖ Prv 6,24.15,4.16,1.18, 21.28,23 ‖ Job 5,21.

וְלָשׁוֹן Prv 25,15.
הַלָּשׁוֹן, הַלָּשֹׁן Jos 15,2 ‖ Eccl 10, 11.
בַּלָּשׁוֹן Jer 18,18.
וּבְלָשׁוֹן Jes 28,11.
מִלָּשׁוֹן Ps 120,2.
לְשׁוֹן *cs.* Jos 7,24.18,19 ‖ Jes 5, 24.11,15.35,6.50,4 ‖ Zeph 3,3 ‖ Ps 52,6.68,24.109,2 ‖ Prv 6,17.10,20. 12,19.15,2.17,4.25,23.26,28 ‖ Job 15,5.20,16 ‖ Thr 4,4.
וּלְשׁוֹן Jos 7,21 ‖ Jes 32,4 ‖ Prv 10, 31.12,18 ‖ Dan 1,4.
בִּלְשׁוֹן Prv 21,6.
כִּלְשׁוֹן Esth 1,22.
וְכִלְשׁוֹן Neh 13,24.
מִלְּשׁוֹן Jos 15,5.
לְשׁוֹנִי *suff.* 2S 23,2 ‖ Ps 45,2.51, 16.66,17.71,24.119,172.137,6 ‖ Job 33,2.

מַלְקוֹשׁ

pluvia serotina.

הוא המטר המאוחר (הבא בימי הלקש?); רש״א דרבשוב מפרש פיהם פערו למלקוש, שהתקצפו שומעי דברי איוב על מי שהתאחר לבוא, מפני שפעירת פה אינה אלא לרעה, ושכח מקרא מלא (תהלים קי״ט קל״א).

Zach 10,1 ‖ Ps 16,15.

וּמַלְקוֹשׁ Dt 11,14 ‖ Jer 3,3.5,24 ‖ Joel 2,23.
כְּמַלְקוֹשׁ Hos 6,3.
לְמַלְקוֹשׁ Job 29,23.

°לָשָׁד] לְשַׁד *cs.*

succus vitalis, vigor; placenta dulcis, *Vulg.* panis oleatus.

קרוב לו בכושית בהוראת המאה, והפעל בערבית במובן לקיקה ויניקה, ולד״ק עיקר שרשו שד.

Nu 11,8.

לְשַׁדִּי *suff.* Ps 32,4.

לִשְׁכָּה

cella, conclave, *cubiculum* (λέσχη, λέχος).

חדר, ואח אל נִשְׁכָּה; לדעת ר׳ יוסף הלוי מקורו בערבית מן הפעל בקו״ף במובן דבק (כנָשַׁק ומַשִּׁיקוֹת), וכדרז״ל יש נשך במובן דביקה (חלות נושכות זה בזה), או כטעם כי יוכלו (= יאכלו) אתיקים מֵהֵנָּה דיחזקאל מ״ב; י״נ במ״ה ה׳ עָרִים לְשָׁכֹת.

Neh 13,5.

וְלִשְׁכָּה Ez 40,38.
הַלִּשְׁכָּה Ez 40,45.42,1 ‖ Neh 13,8.
וְהַלִּשְׁכָּה Ez 40,46.
לִשְׁכַּת *cs.* 2R 23,11 ‖ Jer 35,4[2]. 36,12 ‖ Esr 10,6.
בְּלִשְׁכַּת Jer 36,10.20 ‖ Neh 13,4.
לְלִשְׁכַּת Jer 35,4.
מִלִּשְׁכַּת Jer 36,21.
לַלִּשְׁכָּתָה 1S 9,22.
לְשָׁכֹת, לְשָׁכוֹת *pl.* Ez 40,17[2]. 42,9.10.45,5 ‖ 2Ch 31,11.
הַלְּשָׁכוֹת Jer 35,2 ‖ Ez 41,10.42, 4.7[2].8.9.11.12 ‖ Neh 10,39.40.13, 9 ‖ 1Ch 9,26.23,28.28,12.
וְהַלְּשָׁכוֹת Ez 42,5.

הוא קרוב אל אמתחת, ושרשו מתח עם למ״ד נוספת (שאנן ושלאנן וכדומה).

2R 10,22.

## [לֶתֶךְ] וָלֶתֶךְ

**mensura quaedam, *Vulg.* corus dimidius.**

הוא הצי החֹמר, ט״ו סאה.

Hos 3,2.

## [מַלְתָּעָה] מַלְתְּעוֹת *pl. cs.*

**molares dentes (rad. לתע).**

השנים הנכות המוהנות, ובא גם בדפך אתון מתלעות. לר׳ יונה נגזר משרש לתע הפעל נְתָעוּ דאיוב ד׳ י׳ וכמו נִלְתָּעוּ, אמנם לדעת האחרונים שרשו נָתַע וקרוב אל נָתַם ונתץ, כעדות הכתוב דלקמן, וליונתן והראב״ע מן תעה, כטעם יתעו לבלי־אכל.

Ps 58,7.

——cnf. מְתַלְּעָה (rad. תלע)——

לֶקַח טוֹב סִפְרֵי־הַקֹּדֶשׁ, כָּל־הֹגֵי בָם יִשְׂבָּעוּ,
לָהֶם אֱלֹהִים חַיִּים הֵם, כָּל־אֹכְלָיו לֹא יִרְעָבוּ.

# מ

## מְאֹד

**robur, vehementia; vehementer, valde, admodum; prorsus, omnino; nimis.**

תאר הפעל להפלגה בכמות או באיכות; לרד״ק שרשו אוד, ונראה יותר שהמ״ם שרשית, וכהוראת הפעל והשם באשורית במובן הרבוי (ואולי הוא קרוב אל מדד, כמאם עם מסס, ומורה על ההתמשכות). ר׳ יוסף הלוי גורס בתהלים ל״א י״ב: ולשכני מָגוֹר.

Gn 1,31. 4,5. 7,18. 12,14. 13,2.13. 15,1. 18,20. 19,3.9. 20,8. 21,11. 24,16.35. 26,13. 16. 32,8. 34,7. 12. 41,19.31.49. 47,13.27. 50,9.10 ‖ Ex 1,20. 9,3.18.24. 10,14.19. 11,3. 12,38. 14,10.19, 16.18.19 ‖ Nu 11,10.33. 12,3. 13,28. 14,39. 16,15. 22,3.17. 32,1 ‖ Dt 2,4. 3,5. 4,9.15. 6,3. 9,20. 17,17. 20,15. 24,8. 28,45. 30,14 ‖ Jos 1,7. 3,16. 8,4. 9,9. 13. 22. 24. 10,2. 20. 11,4. 13,1. 22,5. 8$^{2}$. 23,6. 11 ‖ Jud 3,17. 6,6. 10,9. 11,33. 12,2. 13,6. 15,18. 18,9. 19,11 ‖ 1S 2,17.22. 4,10. 5,9.*14*,*20*. 12,11,6. 12,18. 14,13. 16,21. 17,11.24. 18,8.15.30. 19,1.4. 20,19. 21,13. 25,2.15. 26,21. 28,5. 15.20.21. 30,6. 31,3.4 ‖ 2S 1,26. 3,8. 8,8 ‖ 2S 10,5. 11,2. 12,2.5. 30. 13,3. 15.21. 36. 14,25. 18,17. 19,33$^{2}$. 24,10$^{2}$. 14 ‖ 1R 1,6.15. 2,12. 5,9. 21. 10,2$^{2}$. 10.11. 11,19. 17,17. 18,3. 21,26 ‖ 2R 14,26. 17,18. 21,16 ‖ Jes 16,6. 31,1. 47,6. 9. 52,13. 56,13 ‖ Jer 2,10.12.36. 9,18. 14,17. 18,13. 20,11. 24,2$^{2}$.3$^{2}$. 40,12. 48,16.29. 49,30. 50,12 ‖ Ez 20,13. 27,25. 37,2$^{2}$. 40,2. 47,7.9.10 ‖ Joel 2,11$^{2}$ ‖ Ob 2 ‖ Nah 2,2 ‖ Zeph 1,14 ‖ Zach 9,2.5.9. 14,4. 14 ‖ Ps 6,4.11. 21,2. 31,12. 46,2. 47,10. 49,3. 78,29.59. 79,8. 92,6. 93,5. 96,4. 97,9. 104,1. 105,24. 107,38. 112,2. 116,10. 119,4. 96. 138. 167. 139,14. 142,7. 145,3 ‖ Job 1,3. 2,13. 8,7. 35,15 ‖ Ruth 1,13. 20 ‖ Esth 1,12. 4,4 ‖ Esr 10,1 ‖ Neh 2,2. 4,1. 6,5. 16. 8,17. 13,8 ‖ 1Ch 10,4. 16,25. 18,8. 19,3. 20,2. 21,8$^{2}$.13$^{2}$ ‖ 2Ch 4,18. 7,8. 9,1. 9. 11,12. 14,12. 16,8. 24,24. 25,10. 30,13. 32,27.29. 33,12.14. 35,23.

**מְאֹד מְאֹד** Gn 7,19. 30,43 ‖ Nu 14,7 ‖ 1R 7,47 ‖ 2R 10,4 ‖ Ez 37,10.

**בִּמְאֹד מְאֹד** Gn 17,2.6.20 ‖ Ex 1,7 ‖ Ez 9,9. 16,13.

**עַד־מְאֹד** Gn 27,33.34 ‖ 1S 11,15. 25,36 ‖ 2S 2,17 ‖ 1R 1,4 ‖ Jes 64,8. 11 ‖ Ps 38,7.9. 119,8.43.51.107 ‖ Thr 5,22 ‖ Dan 8,8. 11,25.

**עַד־לִמְאֹד** 2Ch 16,14.

**[מְאֹדְךָ] מְאֹדֶךָ** *suff.* Dt 6,5.

**מְאֹדוֹ** 2R 23,25.

## מֵאָה

**centum, centies, *centesima.***

כדוגמתו בכל לשונות בני שם, ובא לפעמים בדרך גוזמא על מספר רב, כבלשונות המערב (ש״ב כ״ד ג׳, משלי י״ז י׳, קהלת ו׳ ג׳, וכדומה); רבוי זוגי מָאתַיִם ת׳ מְאָתַיִם; בקהלת ח׳ י״ב מְאַת בהשמטת הנסמך יום או שנה (ור״י הלוי גורס מאד), ובנחמיה ה׳ י״א יש לגרוס וּמַשַּׁאת הכסף, והשבעים קורין בשנידם מֵאַת! בדה״ב כ״ה ט׳ בקצת נוסחאות לַמֵּאוֹת כתיב, לִמְאַת קרי.

Gn 6,3. 17,17. 23,1. 26,12. 50,22. 26 ‖ Ex 27,9.11.18. 38,9.11 ‖ Lev 26,8 ‖ Dt 22,19. 31,2. 34,7 ‖ Jos 24,29 ‖ Jud 2,8. 8,10 ‖ 2S 8,4. 24,3 ‖ 1R 7,2. 8,63. 9,14. *10*,*10*. 12,21. 18,4.13. 20,29 ‖ 2R 3,4. 4,43. 19,35. 23,33 ‖ Jes 37,36. 65,20$^{2}$ ‖ Jer 52,23 ‖ Ez 40,19.23. 27.47$^{2}$. 41,13$^{2}$.14.15. 42,8 ‖ Am 5,3$^{2}$ ‖ Prv 17,10 ‖ Job 42,16 ‖ Eccl 6,3 ‖ Esr 2,3.18.21.23.27. 30.41.42.69. 8,3.10. 12.26$^{2}$ ‖ Neh 5,17. 7,8.24.26.27.31.32. 44.45. 11,14.19 ‖ 1Ch 5,21. 8,40. 12,37 (38). 15,5.7.10. 18,4. 21,3. 22,14(13). 29,7 ‖ 2Ch 2,16. 3,4. 16. 4,8. 7,5. 9,9. 11,1. 17,18. 24,15. 25,6. 27,5. 28,6. 29,32. 36,3.

**וּמֵאָה** Lev 26,8 ‖ Nu 2,24. 7,13.*19*. *25*.*31*.*37*.*43*.*49*.*55*.*61*.*67*.*73*.*79*. 85.86 ‖ Jud 7,19. 16,5. 17,2.3. 20,10. 35 ‖ 1S 25,18 ‖ 2S 16,1 ‖ 1R 5,3. 10,29 ‖ 2R 3,4 ‖ Esth 1,1. *8*,*9*. *9*,*30* ‖ 1Ch 12,25(26). 21,5 ‖ 2Ch 1,17.

**הַמֵּאָה** Ez 42,2 ‖ Neh 3,1. 12,39.

**בְּמֵאָה** Gn 33,19 ‖ Jos 24,32 ‖ 1S 18,25 ‖ 2S 3,14 ‖ 2Ch 25,6.

**לַמֵּאָה** Jud 20,10.

**לְמֵאָה** 1Ch 12,14(15) ‖ 2Ch 5,12.

**מְאַת** *cs.* Gn 11,10. 21,5. 25,7. 17. 35,28 ‖ Ex 38,25.27$^{2}$ ‖ Nu 2,9.16. 24.31 ‖ Eccl 8,12.

**וּמְאַת** Gn 5,3.6.18.25.28. 7,24. 8,3. 11,25. 47,9.28 ‖ Ex 6,16.*20*. 18.20 ‖ Nu 33,39 ‖ Esth 1,4 ‖ Neh 5,11.

**לִמְאַת** Ex 38,27 ‖ 2Ch 25,9.

**מֵאֹת(3), מֵאוֹת** *pl.* Gn 5,4.5.*9*, *29*. 7.*10*.*13*.*16*.*17*. 8.*11*. *14*.*20*.*27*. 19.22.*9*,*28*. 23.26.*31*. 30.32. 6,15.7, 6.11. 8,13. 11,11.13.*15*.*17*. 14.15, 13.23, 15.16.32, 7.33, 1.45,22 ‖ Ex 12,37.40.*41*. 14,7. 18,21.*25*. 30,23. 24. 38,24.25.26$^{2}$.29 ‖ Nu 1,21.*33*. *41*.*46*. *2*,*11*. *19*. *28*. *32*. *3*,*22*. *26*,*18*. *22*.*27*.*37*. *31*,*36*.*39*.*43*.*45*. 23. *2*,*13*. *26*,*25*. 25. *2*,*15*. 27. *2*,*4*.*31*.*3*,*28*.*26*, *41*. 29. *31*.*37*.*43*. *2*,*6*.*8*.*9*.*23*.*30*.*26*, *43*.*47*.*50*. 39.*2*,*26*. *17*,*14*. *26*,*34*. 46. *2*,*32*$^{2}$. 2,16. 3,50. 4,36.40.48. 7,85. 11,21. 26,7. 51$^{2}$. 31,32. 36.*43*. 37.

52 ‖ Dt 1,15 ‖ Jud 3,31.*18,11.20*, *47*.4,3.*13*.7,6.7.8.16.22. 8,4.26.11, 26.15,4. 18,16. 17. 20,2. *17*. 15. *16*. 21,12 ‖ 1S 11,8.13,15.*14,2.23,13*. 17,7.20,2.*25,13*.22,7.27,2.30,9.10. 17 ‖ 2S 2,31.8,4. 10,18. 15,18. 18,1. 21,16.23,8.18.24,9$^{2}$ ‖ 1R 5,30.6,1. 7,42. 9,23.28. 10,14. 16. 17. 26. 29. 11,3$^{2}$.18,19$^{2}$.22.22,6 ‖ 2R 3,26.14, 13.18,14 ‖ Jer 52,29.30$^{2}$ ‖ Ez 4,5. *9*.42,17.*18.19*.20$^{2}$.45,2.48,16$^{4}$.*30*. *32.33.34* ‖ Job 1,3$^{2}$ ‖ Esth 9,6.*12*. 15 ‖ Dan 8,14.12,12 ‖ Esr 1,10.11. 2,4.5.6.8.9.10.11.13.15.17. 25.26. 32.33.34. 35. 36. 58. 60. 64. 65. 66. 67$^{2}$.8,5.26 ‖ Neh 7,9. 10.11.13.14. 15.16.17.18. 20. 22. 23. 29. 30. 35. 36.37.38.39. 60.62. 66.67.68. 69$^{2}$. 70.11,6.8.12 ‖ 1Ch 4,42.5,18.7,2. 9,6. 9.13.11,11. 20. 12,24(25). 26 (27). 27(28). 30(31). 35(36). 21,5. 25.26,30.32 ‖ 2Ch 1,14.17.2,1.17. 3,8.4,13.8,18.9,13.15.16$^{2}$. 13,3.17. 14,7.8.15,11. 17,11$^{2}$.14. 18,5. 25,5. 23.26,12.13$^{2}$.29,33.35,8$^{2}$.9.

**הַמֵּאוֹת** Ex 38,28 ‖ Nu 31,14.*48*. 28.52 ‖ 2R 11,19 ‖ 1Ch 28,1 ‖ 2Ch 23,1.*20*.9.14.25,5.

**הַמֵּאָיוֹת** K., **הַמֵּאוֹת** Q. 2R 11,4. 9.10.15.

**וְהַמֵּאוֹת** Nu 31,54 ‖ 1Ch 13,1.26, 26.27,1.*29,6*. ‖ 2Ch 1,2.

**לְמֵאוֹת** 1S 29,2 ‖ 2S 18,4.

**מָאתַיִם, מָאתָיִם** *du.* Gn 11,23. 32,15$^{2}$ ‖ Jud 17,4 ‖ 1S 15,4.18,27. 25,18.30,10.21 ‖ 2S 14,26. 15,11. 16,1 ‖ 1R 7,20.10,16.20,15 ‖ Dan 12,11 ‖ Esr 2,7.*31*.12.19.*28*.38.65. 66.8,4.9.20 ‖ Neh 7,12. *34*.41.67. 68.11,13.18 ‖ 1Ch 5,21.9,22.12,32 (33).15,6.8. 25,7 ‖ 2Ch 9,15.14,7. 17,15.16.17.28,8.29,32.

**וּמָאתַיִם, וּמָאתָיִם** Gn 11,19.21. 32 ‖ Ex 30,23$^{2}$ ‖ Nu 1,35.*2,21*.3, 34.43.4,44. 16,2.17.35. 26,10.14 ‖ Jos 7,21 ‖ 1S 25,13. 18 ‖ Ez 48, 17$^{4}$ ‖ Cant 8,12 ‖ Neh 7,71 ‖ 1Ch 7, 9.11.8,10.12,3.

**הַמָּאתָיִם** Ez 45,15.

**וְהַמָּאתָיִם** Nu 3,46.

—v. chald.—

## מאוּם (= מוּם)

macula.

שני אלה מן מ״ח מלין דנסבין אל״ף באמצעות תיבותא ולא קריין. יונתן תרגם מאום דאיוב חִבּוּלָא, ולדראב״ע כמו מאומה (כטעם ולא ידבק בידך מאומה, הדברים י״ג י״ח), ע׳ לקמן.

Job 31,7 ‖ Dan 1,4.

—conf. מוּם—

## מְאוּמָה

quidquid, quidquam.

כדוגמתו גם באשורית; לרֹב הפותרים הוא הקצור מן מה ומה, כדרך שבא אִישׁ אִישׁ והכפל של quid בלשון רומי, אך הנגינה הבאה מלעיל לֵעד שהה״א נוספת ושרשו מאום = מוּם (או לרד״ק אוּם = חוּם, מן חום וטלוא ונָקֹד, והמ״ם נוספת), בהוראת כתם (פלעקכען), שֶׁמֶץ ושִׁמְצָה, או point בשפת צרפת; והובא מוּם בסדר הא״ב להקל החפוש. ע״ד הנוסחא מוּמָה ת׳ מאומה במ״ב ה׳ כ׳ האריך בעל מ״ש ע״ש.

Gn 22,12.30,31. 39,6.9.23.40,15 ‖ Nu 22,38 ‖ Dt 13,18.24,10 ‖ 1S 12, 4.5.20,26.39. 21,3. 25,7. 15.21. 29, 3 ‖ 2S 3,35.13,2 ‖ 1R 18,43 ‖ 2R 5, 20 ‖ Jer 39,10.12 ‖ Jon 3,7 ‖ Eccl 5,13.7,14.9,5.

**וּמְאוּמָה** Jud 14,6 ‖ Eccl 5,14.

**לִמְאוּמָה** 1R 10,21 ‖ 2Ch 9,20.

## [מָאֵן°] מֵאֵן *Pi. 3 perf.*

recusare, renuere, nolle.

כדוגמתו בסורית, ובכושית מנן; לרד״ק עיקר שרשו אַיִן והמ״ם נוספת, ולד״א הוא קרוב אל מָנַע, שיבוא בערבית גם בהפך אתון מען (ואולי הוא בהפך אתָן ובהפך המובן של אָמֵן, וסמך לדבר ע׳ במדבר כ׳ כ״א ושופטים י״א כ׳). לכל המדקדקים מָאֵן הוא תאר מבנין פִּעֵל, אמנם יתכן שהוא בינוני קל, או בינוני פִּעֵל ת׳ מְמָאֵן, כמו שבא בדרז״ל „הממאנת“.

Ex 7,14 ‖ Nu 22,13.14 ‖ Dt 25,7 ‖ 1R 21,15.

**מֵאֲנָה** *f.* Jer 15,18.31,15(14) ‖ Ps 77,3 ‖ Job 6,7.

**מֵאַנְתָּ** *2 perf.* Ex 10,3.

**מֵאֲנָה** *f.* Jer 3,3.

**מֵאֲנוּ** *3 perf. pl.* Jer 5,3$^{2}$.*8,5*.9, 5.11,10.50,33 ‖ Hos 11,5 ‖ Ps 78, 10 ‖ Prv 21,7.25.

**מֵאַנְתֶּם** *2 perf. pl.* Ex 16,28.

**מָאֵן** *inf. abs.* Ex 22,16.

**וַתְּמָאֵן** *2 impf.* Ex 4,23.

**יְמָאֵן** *3 impf.* Ex 22,16.

**וַיְמָאֵן** Gn 37,35. 39,8. 48,19 ‖ Nu 20,21 ‖ 1S 28,23 ‖ 2S 2,23.13,9 ‖ 1R 20,35 ‖ 2R 5,16.

**וַתְּמָאֵן** *f.* Esth 1,12.

**תְּמָאֲנוּ** *2 impf. pl.* Jes 1,20.

**וַתְּמָאֵנוּ** Prv 1,24.

**יְמָאֲנוּ** *3 impf. pl.* Jer 25,28.

**וַיְמָאֲנוּ** 1S 8,19 ‖ Zach 7,11 ‖ Neh 9,17.

## מָאֵן (adj. verb.)

nolens, renuens.

Ex 7,27.9,2.*10,4* ‖ Jes 38,21.

ex [מָאֵן] **הַמֵּאֲנִים** *pl.* Jer 13,10.

## מָאַס I

parvi aestimare, spernere, contemnere; repudiare, reicere, pigere.

הוראתו ידוע, ובדרז״ל מאוס ומיאוס (ע׳ לקמן). יי״נ בתהלים נ״ג י׳ כי אלהים מְהָסָם (ע׳ הערה אל הָנָה).

Jes 8,6.33,8 ‖ Jer 2,37.6,30.7,29.

**מְאָסָם** *suff.* Ps 53,6.

**מָאַסְתָּ** *2 perf.* 1S 15,23 ‖ Jer 14, 19 ‖ Hos 4,6 ‖ Job 34,33.

**מָאֲסָתָה** Jud 9,38 ‖ 1S 15,26.

**מְאַסְתָּנוּ** *suff.* Thr 5,22.

**מָאַסְתִּי** *1 perf.* Am 5,21 ‖ Job 7, 16.30,1.

**וּמָאַסְתִּי** 2R 23,27.

**מְאַסְתִּיךָ** *suff.* Jes 41,9.

**מְאַסְתִּיו** 1S 16,1.

**מְאַסְתִּיהוּ** 1S 16,7.

**מְאַסְתִּים** Lev 26,44.

**מָאֲסוּ, מָאָסוּ** *3 perf. pl.* Lev 26,43 ‖ 1S 8,7$^{2}$ ‖ Jes 5,24 ‖ Jer 4, 30.8,9 ‖ Ez 5,6. 20,13.16.24 ‖ Ps 118,22 ‖ Job 19,18.

**מְאַסְתֶּם** *2 perf. pl.* Nu 11,20. 14,31 ‖ 1S 10,19.

מְאֹס, מוֹאֵס *pt.* Jes 33,15 ‖ Prv 15,32.

מְאֶסֶת *f.* Ez 21,15.18.

מָאוֹס, מָאֹס *inf. abs.* Jes 7,15.16 ‖ Thr 5,22.

וּמָאוֹס (nom.?) Thr 3,45.

הֲמָאֹס *interrog.* Jer 14,19.

מָאָסְכֶם *suff.* Jes 30,12.

מָאֳסָם Am 2,4.

אֶמְאַס *1 impf.* Jer 31,37(36). 33,26 ‖ Job 9,21.31,13.42,6.

וְאֶמְאָסְאךָ (יתיר א׳) *suff.* Hos 4,6.

תִּמְאָס, תִּמְאַס *2 impf.* Prv 3,11 ‖ Job 5,17.10,3.

וַתִּמְאָס Ps 89,39.

יִמְאָס, יִמְאַס *3 impf.* Ps 36,5 ‖ Job 8,20.36,5.

וַיִּמְאַס 2R 17,20 ‖ Ps 78,59.67.

וַיִּמְאָסְךָ *suff.* 1S 15,23.26.

יִמְאָסֵם Hos 9,17.

וַיִּמְאָסֵם Jer 33,24.

תִּמְאָסוּ [תִּמְאָסוּ *2 impf. pl.* Lev 26,15.

יִמְאָסוּן [יִמְאָסוּן *3 impf. pl.* Jes 31,7.

וַיִּמְאֲסוּ 2R 17,15 ‖ Jer 6,19 ‖ Ps 106,24.

נִמְאָס [נִמְאָס *Ni. pt.* Jer 6,30 ‖ Ps 15,4.

תִּמָּאֵס *3 impf. f.* Jes 54,6.

## מָאַס° [וַיִּמָּאֵס *Ni. 3 impf.* II

liquefieri, diffluere.

אח אל מסס, ובמושגו קרוב גם לשלפניו, כי דבר שנמוח ונתמזמז יִשְׁחַת תארו ויהיה לסחי ולמאוס, וע״כ בא גם מָסַס עם בזה (נִמְבְזֶה וְנָמֵס), וגם שרשי נזל, זול או זלל קרובים זה לזה; להשבעים אֶמְאַס דאיוב מ״ב ו׳ נ״כ מענין מָסַס.

Job 7,5.

יִמָּאֲסוּ *3 impf. pl.* Ps 56,8.

——conf. מָסַס——

## מָאַר°

dolorem afferre.

קרוב אל אָרַר במובן נקיבה ודקירה (ובערבית: הפעל مَشَرَ על בקיעת מכה טריה, ולרד״ק אל מָרַר, במובן קטב מרירי ומרורת פתנים (גיזֶניוס זיין), ולכן נופל גם על נגע בגד ובית.

הַמְּאִיר [מַמְאִיר *Hi. pt.* Ez 28,24.

מַמְאֶרֶת *f.* Lev 13,51.52.14,44.

——מְאֵרָה v. אָרַר p. 172ª——

## מַבּוּל

diluvium (rad. יבל v. נבל?).

לרד״ק שרשו יבל (כמַדָּע מן ידע), שבא בערבית (בוא״ו ת׳ יו״ד) על ירידת גשמים, וקרוב אל יוּבַל, ולד״א שרשו נבל (כמבוע מן נבע) בהוראתו האשורית השחתה והריסה, וכטעם אבלה נבלה הארץ, או בלל, ע״ד מסלול; ולהקל החפוש הובא בסדר הא״ב. (במליצה נקרא המבול מֵי־נֹחַ, ישעיה נ״ד ט׳).

Gn 9,11.

הַמַּבּוּל Gn 6,17. 7,7.10. 17. 9,11. 28.10,1.32.11,10.

וְהַמַּבּוּל Gn 7,6.

לְמַבּוּל Gn 9,15.

לַמַּבּוּל Ps 29,10.

——cf. נָבַל et יָבַל——

נָבַט v. מַבָּט, נָבַע v. מַבּוּעַ.

## מָג

magus.

רב מג ראש האמגושים וכהני פרס ומדי, ולפי עדות סופרי דה״י היה מלוה את המלך תמיד גם בלכתו למלחמה.

Jer 39,3.13.

——v. n. pr.——

## מֶגֶד [מִמֶּגֶד

praestantissimum, nobilissimum; *Vulg.* poma.

הוראת הפעל בערבית היות חשוב, נכבד ומעולה, ובפלמירית הוראת השם נדבה.

Dt 33,13.

וּמִמֶּגֶד Dt 33,14².15.16.

מְגָדִים *pl.* Cant 4,13.7,14.

מְגָדָיו *suff.* Cant 4,16.

## מִגְדָּנָה [וּמִגְדָּנֹת *pl.*

res pretiosae (ut gemmae, vestes splendidae etc.).

אח אל הקודם, ונאמר על כל חפצים יקרים ומשבחים (קאָסטבארקייטען).

Gn 24,53 ‖ 2Ch 32,33.

וּבְמִגְדָּנוֹת Esr 1,6.

וּלְמִגְדָּנוֹת 2Ch 21,3.

——v. n. pr.; מַגִּיד v. נָגַד——

## מַגָּל

falx messoria (rad. נגל?).

לרי״ק שרשו נגל, וכן בא בערבית בתוספות נון. ויתכן שהוא כמו מַעְגָּל ע״ש דמות תבניתו כחצי הירח, ולהקל החפוש הובא בסדר הא״ב.

Jer 50,16 ‖ Joel 4,13.

——מְגִלָּה v. גָּלַל——

## מָגַן° [מִגֵּן *Pi. 3 perf.*

dare, tradere.

מן הארמית, סורית ערבית ופלמירית בהוראת נתינה בחנם, ולרד״ק מן הערבית مَجَّن בדפך אתון במובן שִׁלּוּמִים והרצאה (ענטריכטען); השבעים והסורי מתרגמין הני דהושע ודמשלי מן מָגֵן ומחסה; ע׳ הערה אל מגן.

Gn 14,20.

תְּמַגְּנֶךָּ [תְּמַגְּנֶךָּ *3 impf. f. suff.* Prv 4,9.

אֲמַגֶּנְךָ *1 impf. suff.* Hos 11,8.

נָגַף v. מַגֵּפָה; גָּנַן v. מְגִנָּה, מָגֵן.

## מָגַר°

tradere, proicere (cf. גור II p. 135ᶜ).

כהוראתו בארמית, ליונתן ורש״י מְגוּרֵי מן אגר (ע׳ גור ב׳), ומנחם ורד״ק פתרוהו מן מגור ופחד, וי״ג מְגֻרֵי משרש נגר, אך יתכן שהוא קרוב אל מִגֵּן או מָכַר.

מָגוּר [מְגוּרֵי *pt. pass. pl. cs.* Ez 21,17.

מִגַּרְתָּה *Pi. 2 perf.* Ps 89,45.

——v. ch.; מְגֵרָה v. גָּרַר——

## מָדַד, מָדַד

metiri, admetiri, extendere.

הוראתו ידועה, וכדוגמתו בערבית, צורית ואשורית, במובן התמשכות והשתטחות (וי״ם מזה תָּמִיד ע״ש המשך הזמן). השבעים קורין בירמיה ל״א ל״ז: אם־יִמַּדּוּ (או יָרֻמוּ) שמים, ביחזקאל מ״ג י׳ מַרְאֵהוּ ת׳ וּמָדְדוּ, ובמ״ז י״א תְּמֻרָה ת׳ תְּמֹדוּ, שם מקום תמר שבפסוק י״ט; וַיְמֹדֵד ארץ ת״י ואזיעת ארעא, וכן קראו השבעים וַיְמוֹטֵט, וַיְנוֹדֵד או וַיָּמֹעַד. לרד״ק וּמִדֵּד ערב מענין נָדַד, וכת״י וּנְדָדִית ברמשא.

Jes 40,12 ‖ Ez 40,20.42,16.17.18. 19.

וּמָדַד Ez 40,24.35.41,13.15.

מְדָדוֹ *suff.* Ez 42,20.

לד"ק שרשו מדד במובן מס קצוב (ע"ד מכס מן כסס); להקל החפוש הובא בסדר הא"ב.

Neh 5,4.

——v. ch.; cf. נָדָה——

מְדִינָה, מָדוֹן; נִדַּת v. מַדּוּחִים
v. דִּין; מַדָּע, מֹדַע, מַדּוּעַ v. יָדַע.

—מַה etc. v. Concord. pron.—

## °מַהְמָה v. °מָהַהּ

cunctari.

בערבית בא השם مَهْل על מתינות יתרה והתעכבות בהליכה; וי"נ בישעיה הִתְמַהְמְהוּ ותמהו (ע' חבקוק א' ה').

**הִתְמַהְמָהְתִּי** [הִתְמַהְמַהּ *Hith.* *1 perf.* Ps 119,60.

**הִתְמַהְמָהְנוּ** *1 perf. pl.* Gn 43,10.

**הִתְמַהְמְהוּ** *imper. pl.* Jes 29,9.

**וְהִתְמַהְמְהוּ** Jud 19,8.

**מִתְמַהְמֵהַּ** *pt.* 2S 15,28.

**לְהִתְמַהְמֵהַּ** *inf. cs.* Ex 12,29.

**הִתְמַהְמָהְם** *suff.* Jud 3,26.

**יִתְמַהְמָהּ** *3 impf.* Hab 2,3.

**וַיִּתְמַהְמָהּ** Gn 19,16.

## °מָהַל] מָהוּל *pt. pass.*

circumcidere, *transl.* diluere (vinum aqua affusa, vinum *castrare*).

לרב הפותרים אח אל מול, וכבדרו"ל, ויש מחברין אותו עם מהל בערבית ובמשנה הנאמר על מיץ הפרות.

Jes 1,22.

—cf. מוּל et n. pr. בְּמַהַל—

## °מָהַר] (?) מָהֲרוּ *3 perf. pl.*

festinare; *Pi.* cito arcessere; promptum, expeditum esse; *Ni.* praecipitatum, temerarium, impetuosum esse; addito לֵב: timidus.

הוראתו ידועה. י"מ אַחֵר מָהָרוּ מענין מהר ומתן, וי"נ הֵמִירוּ. ויש במהר מעין הוראת בהל (אסתר ו' י"ד) וזה טעם נמהרי־לב (ואולי גם וימהר דשמות ל"ד ח' ודש"א כ"ח כ').

Ps 16,4.

**מִהַר** *Pi. 3 perf.* 1S 4,14 ‖ Jes 51,14.

**מְהֵרָה** *f.* Jer 48,16.

**לְמַדָּיו** Jud 3,16 ‖ 1S 17,39.

**מַדֵּיךְ** Jes 13,25.

## מִדָּה I

extensio, longitudo; mensura; *vestis**.

בדרו"ל בא גם במובן המוסרי: מדה טובה ורעה, מדה בינונית, מדת חסידות; וטעם מדותיו דתהלים קל"ג ב' כמו מַדָּיו, וכן ת"י והשבעים.

Ex 26,2.*36,9*.8.*36,15* ‖ 1R 6,25.7,37 ‖ Jes 45,14 ‖ Ez 40,10.46,22.48,30.*33* ‖ Zach 2,5 ‖ Neh 3,11.19.20.*21.24*.27.30 ‖ 1Ch 11,23.20,6.

**וּמִדָּה** Ez 40,10 ‖ 1Ch 23,29.

**הַמִּדָּה** Jer 31,39(38) ‖ Ez 40,3.5.42,16.*19*.16.*17*.18.*19*.45,3.

**בַּמִּדָּה** Lev 19,35 ‖ Jos 3,4 ‖ 2Ch 3,3.

**בְּמִדָּה** Job 28,25.

**וּמִדַּת** *cs.* Ps 39,5.

**כְּמִדַּת** Ez 40,21.22.

**מִדּוֹת** *pl.* Nu 13,32 ‖ Jer 22,14 ‖ Ez 41,17.42,15.43,13.

**בְּמִדּוֹת** 1R 7,9.11.

**כַּמִּדּוֹת** Ez 40,24.28.*32*.29.*33*.35.

**מִדּוֹתֶיהָ** *suff.* Ez 48,16.

***מִדּוֹתָיו** Ps 133,2.

## ?מַדְוֶה] מַדְוֵיהֶם *pl. suff.*

vestis.

במשקל היחיד נחלקו המדקדקים, אם הוא מַדְוֶה, מַדָּה, מַדּוּ או מַדּוּ (ושרשו מדה, אח אל מדד).

2R 10,4 ‖ 1Ch 19,4.

## מֵמַד] מְמַדֶּיהָ *pl. suff.*

mensura.

ע"מ מֵסַב מן סבב. וי"נ מְסַדֶּיהָ או מוֹסָדֶיהָ.

Job 38,5.

——cnf. תָּמִיד——

## II מִדָּה] לְמִדַּת *cs.*

tributum (rad. נדה?).

כבר העיר הרד"ק בשרשיו שאינו משרש מדד כי משפטו מִנְדַּת והמ"ם נוספת, והוא מענין מנדה בלו והלך; וכמוהו גם באשורית מן הפעל נדנו המורה נתינה, והוא אח אל נָדָה (יחזקאל ט"ז ל"ג), נדן ונדוניא בדרו"ל, אמנם

**וּמְדָדוֹ** Ez 42,15.

**וּמַדֹּתִי** *1 perf.* Jes 65,7.

**וּמָדְדוּ** (al. דָ) *3 perf. pl.* Dt 21,2 ‖ Ez 43,10.

**וּמַדֹּתֶם** *2 perf. pl.* Nu 35,5.

**לָמֹד** *inf. cs.* Zach 2,6.

**תָּמוֹד** *2 impf.* Ez 45,3.

**יָמֹד] וַיָּמָד** *3 impf.* Ez 40,5.6.8.*9*.11.13.*32*.19.23.27.28.47.48.41,1.2.3.4.5.47,3.4².5 ‖ Ruth 3,15.

**תָּמֹדּוּ** *2 impf. pl.* Ez 47,18.

**וַיָּמֹדּוּ** *3 impf. pl.* Ex 16,18.

**נָמַד] יִמַּד** *Ni. 3 impf.* Jer 33,22 ‖ Hos 2,1.

**יִמַּדּוּ** *3 impf. pl.* Jer 31,37(36).

**וּמִדַּד־** *Pi. 3 perf.* Job 7,4.

**אֲמַדֵּד** *1 impf.* Ps 60,8.*108*,8.

**וַיְמַדֵּד** *3 impf.* 2S 8,2.

**וַיְמַדְּדֵם** *suff.* 2S 8,2.

**מוֹדֵד] וַיְמֹדֶד** (נס"א) *Po. 3 impf.* Hab 3,6.

**מִדֵּד] וַיִּתְמֹדֵד** *Hith. 3 impf.* 1R 17,21.

## מַד] מִדּוֹ *suff.*

vestis; mensura (cf. דִּין).

הלבוש נקרא כך ע"ש השתטחותו על הגוף או בעבור שנעשה כמדתו. ובא על משקל סַף סִפִּים, פַּת פִּתִּים, צַד צִדִּים; לדעת האחרונים מזה מַדִּין דשופטים (כחטין, ימין), והוא יריעות או כרים וכסתות שעל דבשת גמלים; לר"מ איש־שלום כר נרחב (ע' מאיר עין), ול"נ שענינו מדה וגבול, כלומר יושבי הגבולין (ע' דף רצ"ד), וכן לִיונתן איש מדין דש"ב כ"א כ' כאיש מדה דדה"י, כלומר בעל מדה גדולה וגבה הקומה (גבר דמשחן), ולפי הקרי איש מדנים, כאמור בפסוק שלאחריו. לִבְשׁוֹ דש"ב כ' ח' הוא באור של מַדּוֹ, והשבעים קורין מַדֵּי לְבֻשׁוֹ, ובירמיה י"ג כ"ה וּמְנַת מְדָיִךְ אִתִּי.

Lev 6,3 ‖ 2S 20,8.

**מִדֵּהוּ** (al. = מִדָּתָהּ) *suff.* Job 11,9.

**כְּמַדּוֹ** Ps 109,18.

**מִדִּין** (= מִדִּים) *pl.* Jud 5,10 ‖ 2S 21,20.

**מַדָּיו** *suff.* 1S 17,38.

**וּמַדָּיו** 1S 4,12.18,4.

מַהַרְתָּ 2 *perf.* Gn 27,20.
מַהַרְתְּ *f.* 1S 25,34.
מִהֲרוּ 3 *perf. pl.* Jes 49,17 ‖ Ps 106,13 ‖ 2Ch 24,5.
וּמִהַרְתֶּם 2 *perf. pl.* Gn 45,13.
מִהַרְתֶּן *f.* Ex 2,18.
מְמַהֵר *pt.* Mal 3,5.
וּמְמַהֵר Gn 41,32.
[מְמַהֵרָה] מְמַהֲרוֹת *pl. f.* Prv 6,18.
כְּמַהֵר *inf. cs.* Prv 7,23.
לְמַהֵר Ex 12,33 ‖ Jes 8,1 ‖ 1Ch 12, 8(9).
מַהֵר *imper.* Gn 19,22 ‖ 1S 9,12 ‖ Esth 6,10 ‖ 2Ch 18,8.
מַהֲרָה 1S 23,27 ‖ 2R 22,9.
מַהֲרִי *f.* Gn 18,6.
מַהֲרוּ *pl.* Gn 45,9 ‖ Jud 9,48 ‖ 2S 15,14 ‖ Esth 5,5.
יְמַהֵר 3 *impf.* 2S 15,14 ‖ Jes 5,19 ‖ Eccl 5,1.
וַיְמַהֵר Gn 18,6.7.43,30 ‖ Ex 10,16.34,8 ‖ 1S 17,48.28,20 ‖ 2S 19,17 ‖ 1R 20,41.
תְּמַהֵר 3 *impf. f.* Jes 32,4.
וַתְּמַהֵר Gn 24,18.20.46 ‖ Jud 13,10 ‖ 1S 25,18.23.42.28,24.
תְּמַהֲרוּ 2 *impf. pl.* 2Ch 24,5.
יְמַהֲרוּ 3 *impf. pl.* Nah 2,6.
וַיְמַהֲרוּ Gn 44,11 ‖ Jos 4,10.8,14.19 ‖ 1R 20,33 ‖ 2S 9,13.
וִימַהֲרוּ Jes 59,7 ‖ Prv 1,16.
וּתְמַהֵרְנָה *pl. f.* Jer 9,17.
[נִמְהַר] נִמְהָרָה *Ni. 3 perf. f.* Job 5,13.
וְהַנִּמְהָר *pt.* Hab 1,6.
נִמְהָרִים *pl.* Jes 32,4.
לְנִמְהֲרֵי־ *cs.* Jes 35,4.

## מַהֵר

propere, festim, cito; festinans, festinando.

Ex 32,8 ‖ Dt 4,26.7,4.22.9,3.12². 16.28,20 ‖ Jos 2,5 ‖ Jud 2,17. 23 ‖ Ps 69,18.79,8.102,3.143,7 ‖ Prv 25,8.

וּמַהֵר Zeph 1,14.

## מְהֵרָה

festinatio, celeritas; celeriter, propere.

Nu 17,11 ‖ Dt 11,17 ‖ Jos 8,19.10, 6.23,16 ‖ Jud 9,54 ‖ 1S 20,38 ‖ 2S 17,16.18.21 ‖ 2R 1,11 ‖ Jes 5,26. 58,8 ‖ Jer 27,16 ‖ Joel 4,4 ‖ Ps 31, 3.37,2.147,15 ‖ Eccl 8,11.

בִּמְהֵרָה Eccl 4,12.

## מָהִיר

celer, exercitatus, expeditus.

Ps 45,2 ‖ Prv 22,29 ‖ Esr 7,6.

וּמְהִר *cs.* Jes 16,5.

v. n. pr.

II [מָהַר] מָהָרוּ (?) *3 perf. pl.*

dotare; emere uxorem pretio patri soluto.

פעל נגזר מן מהר ומתן; לד״ק הוא אח אל מור במובן תמורה ומחיר. ע׳ לעיל.

Ps 16,4.

מָהֹר *inf. abs.* Ex 22,15.
יִמְהָרֶנָּה 3 *impf. suff.* Ex 22,15.

## מֹהַר

pretium donumve pro sponsa patri eius oblatum.

כדוגמתו בארמית, סורית וערבית.

Gn 34,12.

בְּמֹהַר 1S 18,25.
כְּמֹהַר Ex 22,16.

## [מוֹ°] בְּמוֹ

quid, id quod, pleonasciter annectitur praepositionibus כְּ, בְּ, לְ, ita ut oriantur vocabulae: בְּמוֹ in, בְּ instrumenti; כְּמוֹ ita, sic, ut, sicut, postquam, simulac; לְמוֹ i. q. לְ.

מנזרת מָה, ובא בדבור המליצי (חוץ מבראשית י״ט ט״ו) רק עם בכ״ל, ובכנויי שמות הגוף: כמוני, כמוך, כמכה, כמהו, כמונו, כמוכם, כמוהם; וכן בָּמוֹ וְלָמוֹ (ת׳ בָּהֶם, לָהֶם) נ״כ במליצה ושיר. לד״ק למואל דנחמיה י״ב ל״ח כמו למו־אל. ע׳ הערה אל מול ב׳. השבעים קורין בתהלים ס״א ז׳ שנותיו כִּימֵי (עֲדֵי־יְמֵי) דר ודר.

Jes 43,2.44,16.19 ‖ Ps 11,2 ‖ Job 16,4.5.19,16.37,8.

בְּמִי K., בְּמוֹ Q. Jes 25,10.
בְּמוֹ K., בְּמֵי Q. Job 9,30.
כְּמוֹ Ex 15,5.8 ‖ Jes 26,17.18.30, 22.41,25.51,6 ‖ Jer 13,21.15,18. 50,26 ‖ Ez 16,57 ‖ Hos 7,4.8,12. 13,7 ‖ Hab 3,14 ‖ Zach 9,15.10,2. 7.8 ‖ Ps 29,6².58,5.8.9.10.61,7.63, 5.73,15.78,13.69.79,5.88,6.89,47. 90,9.92,8.140,4.141,7 ‖ Prv 23,7 ‖ Job 6,15.10,22².12,3.14,9.19,22. 28,5.31,37.38,14.40,17.41,16 ‖ Cant 6,10.7,2 ‖ Thr 4,6 ‖ Neh 9,11.
וּכְמוֹ Gn 19,15 ‖ Jes 41,25.
לָמוֹ Job 27,14.29,21.38,40.40,4.
כָּמוֹנִי etc. v. Concord. pron.

## [מוּג] לָמוּג *inf. cs.*

fluere, diffluere, dissolvi, pavescere, *tremere*.

ענינו נמיסה, ובהשאלה על הפחד, והוא קרוב אל מוק ומָקַק (ובערבית נאמר על תנודת הגלים ותנועתם). השבעים קורין בישעיה וַתְּמַגְּנֵנוּ בידי עונינו, וכת״י מסרתנא, כטעם מִגֵּן צריך בידך; ותמֹגגני דאיוב יתכן להיות נקבה נסתרת ומוסב אל תשוה, ואפשר לגרום ותמגגני (אֵל), ומקביל אל הקודם. מוֹנַיִךְ דישעיה י״א כ״ג שרשו יָגָה (ע״ש), ואולי יש לפרשו כמו מְמוֹנַיִךְ.

Ez 21,20.

תָּמוּג 3 *impf. f.* Ps 46,7.
וַתָּמוֹג Am 9,5.
וַתְּמוּגֵנוּ 2 *impf. suff.* Jes 64,6.
נָמוֹג *Ni. 3 perf.* 1S 14,16 ‖ Jes 14,31 ‖ Nah 2,7.
נָמֹגוּ 3 *perf. pl.* Ex 15,15 ‖ Jos 2,9.24 ‖ Jer 49,23.
נְמוֹגִים *pt. pl.* Ps 75,4.
[מֹגֵג] וּתְמֹגְגֵנִי *Pol. 2 impf. suff.* Job 30,22.
תְּמֹגְגֶנָּה Ps 65,11.
[הִתְמֹגֵג] הִתְמֹגָגוּ *Hith. 3 perf. pl.* Nah 1,5.
תִּתְמוֹגָג 3 *impf. f.* Ps 107,26.
תִּתְמוֹגַגְנָה 3 *pl. f.* Am 9,13.
—יָדַע v. מוֹדַע; תָּמִיד v. מוד—

ונִמֹּלִים שרש נמל. יש מחברין אל שרש זה מִמּוּל שַׁלְמָה דמיכה.

Jos 5,4.7.

**וְמָל** Dt 30,6.

**וּמַלְתֶּה** *2 perf.* Ex 12,44.

**מָלוּ** *3 perf. pl.* Jos 5,5.7.

**וּמַלְתֶּם** *2 perf. pl.* Dt 10,16.

**מוּל** *pt. pass.* Jer 9,24.

**מֻלִים** *pl.* Jos 5,5.

**מל** (= **מֹל**) *imper.* Jos 5,2.

**וַיָּמָל** *3 impf.* Gn 17,23.21,4 ‖ Jos 5,3.

**נִמּוֹל** (= **נִמּוֹל**) *Ni. 3 perf.* Gn 17,26.

**נִמֹּלוּ** (= **נָמֹלוּ**) *3 perf. pl.* Gn 17,27.

**וּנְמַלְתֶּם** (= **וּנְמַלְתֶּם**) *2 perf. pl.* Gn 17,11.

**נִמֹּלִים** (= **נְמֹלִים**) *pt. pl.* Gn 34,22.

**הִמּוֹל** *inf.* Gn 17,10.13 ‖ Ex 12,48.

**בְּהִמּוֹל** Gn 34,22.

**לְהִמּוֹל, לְהִמֹּל** Gn 34,15.17 ‖ Jos 5,8.

**בְּהִמֹּלוֹ** *suff.* Gn 17,24.25.

**הִמֹּלוּ** *imper. pl.* Jer 4,4.

**יִמּוֹל** *3 impf.* Gn 17,12.13.14 ‖ Lev 12,3.

**וַיִּמֹּלוּ** *3 pl.* Gn 34,24.

**הֵמִיל] אֲמִילַם** *Hi. 1 impf. suff.* Ps 118,10.*11.12*.

## מוּלָה] לַמּוּלֹת *pl.*

circumcisio.

ע״מ דוּמָה, ובא ברבים כשם המָפשט כְּלוּלוֹת וכדומה.

Ex 4,26.

—cnf. **מָלַל**; **מוֹלֶדֶת** v. **יָלַד**—

## מוּם

macula, labes, vitium et physico et ethico sensu.

חסרון ומגרעת במובן הגופני או המוסרי. ע׳ הערה אל מאום וּמְאוּמָה.

Lev 21,17.18.21$^2$.23. 22,20.21.25. 24,19.20 ‖ Nu 17,2 ‖ Dt 15,21$^2$.17,1 ‖ 2S 14,25.

## מוֹטָה

vectis, vectes iugi, *Vulg.* catenae cervicis, iugi, iugum.

השבעים קורין ביחזקאל ל׳ י״א מַטּוֹת מצרים.

Jes 58,6$^2$.9.

**הַמּוֹטָה** Jes 28,10 ‖ Jer 28,12.

**מוֹטוֹת, מֹטוֹת, מוֹטֹת, מֹטֹת** *pl.* Lev 26,13 ‖ Jer 28,13$^2$ ‖ Ez 30,18. 34,27.

**וּמֹטוֹת** Jer 27,2.

**בַּמֹּטוֹת** 1Ch 15,15.

## מוּךְ] וּמָךְ

ad paupertatem redigi, pauperem esse.

אח אל מָכַךְ, וקרוב אל מוג, מוק ומקק.

Lev 25,47.

**מָךְ** *pt.* Lev 27,8.

**יָמוּךְ** *3 impf.* Lev 25,25.35.39.

——conf. **מָכַךְ**——

## I [מוֹל], מוּל

pars antica, facies, frons; coram, contra, versus, e regione, ex adverso.

לעמת, נגד; לרד״ק הוא קצור מן מְאוּל ושרשו אול, ראשון, כלומר פְּנֵי..., ולד״א מן מוּ־אֵל, ולמואל דנחמיה עַד, ורי״נ שם לַשְּׁמֹאול (ע׳ פסוק ל״א); רש״י סי׳ אֶתמוּל דמיכה ב׳ ח׳ כמו אֶת־מוּל, י״ת מִקֳּבֵיל, והשבעים ועקילס קורין אֶל־מוּל.

Ex 18,19. 26,9. 28,25.37. 34,3. 39,18 ‖ Lev 8,9 ‖ Nu 8,2.3 ‖ Dt 2,19.3,29.*4,46.34,6*.11,30 ‖ Jos 8,33$^2$. 9,1. 18,18. 19,46. 22,11 ‖ 1S 14,5$^2$.17,30 ‖ 2S 11,15.

**וּמוּל** 1R 7,5.

**מִמּוּל** Ex 28,27.*39,20* ‖ Lev 5,8 ‖ 2S 5,23 ‖ 1R 7,39 ‖ Mich 2,8 ‖ 1Ch 14,14 ‖ 2Ch 4,10.

**מִמֻּלִי** *suff.* Nu 22,5.

**מוֹל** Dt 1,1.

**לְמוֹאל** (יתיר א׳) Neh 12,38.

## II [מוּל] מָל

praecidere, circumcidere.

אח אל אָמֵל, מָהַל וּמָלַל, וע״ד האחרון בא צווי קל והנפעל; הרד״ק מיחד אל נִמּוֹל וּנְמַלְתֶּם

## [מוט] מָטָה *3 perf. f.*

nutare, vacillare, *miseria implicari; Hi.* demittere.

קרוב אל נוּד, נוט וּמָעַד, וכדונמתו בארמית, סורית, ערבית וכושית; בא רק בדבור המליצי (חוץ מויקרא כ״ה ל״ה), וההתפעל שנוד גם בדרז״ל; לַמּוֹט דתהלים כמו לָמוֹט; י״ג ק״מ י״א: יַמְטֵר עליהם נחלים (ע׳ י״א ו׳). ע׳ הערה אל רָבַב.

Ps 60,4.94,18.

**וּמָטָה** Lev 25,35.

**מָטוּ** *3 perf. pl.* Ps 46,7.

**מָט** *pt.* Prv 25,26.

**וּמָטִים** *pl.* Prv 24,11.

**מוֹט** *inf.* Jes 24,19 ‖ Ps 55,23.

**בְּמוֹט** Ps 38,17.

**וּבְמוֹט** Ps 46,3.

**לַמּוֹט** Ps 66,9.121,3.

**תָּמוּט** *3 impf. f.* Dt 32,35 ‖ Jes 54,10.

**תְּמוּטֶינָה** *3 pl. f.* Jes 54,10.

**נָמוֹט] נָמוֹטּוּ** *Ni. 3 perf. pl.* Ps 17,5.

**אֶמּוֹט** *1 impf.* Ps 10,6.13,5.16,8.30,7.62,3.7.

**יִמּוֹט** *3 impf.* Jes 40,20. 41,7 ‖ Ps 15,5.21,8.112,6.125,1 ‖ Prv 10,30.12,3 ‖ Job 41,15.

**תִּמּוֹט** *3 impf. f.* Ps 46,6.93,1. *96,10*.104,5 ‖ 1Ch 16,30.

**יִמּוֹטוּ** (Q.) *3 impf. pl.* Ps 82,5. 140,11.

**הֵמִיט] יָמִיטוּ** *Hi. 3 impf. pl.* Ps 55,4.140,11.

**הִתְמוֹטֵט] הִתְמוֹטְטָה** *Hith. 3 perf. f.* Jes 24,19.

## [מוט] הַמּוֹט

vectis; iugum.

המוט לנשיאה נעשה עקום ונוטה לצדי דבתפים, וכן מוטות העל.

Nu 4,10.*12*.

**בַּמּוֹט** Nu 13,23.

**מֹטֵהוּ** *suff.* Nah 1,13.

אָמוּשׁ] וָאֲמֻשְׁךָ 1 *impf. suff.* Gn 27,21.

וַהֲמִישֵׁנִי Q. *Hi. imper. suff.* Jud 16,26.

יְמִישׁוּן 3 *impf. pl.* Ps 115,7.

——v. n. pr.——

יָשַׁע v. מוֹשָׁעוֹת; יָשַׁב v. מוֹשָׁב.

## מוּת] מֵת

mori; interire, perire.

לד"ק מן הערבית مات בהוראתה התפשט, שהמת פושט ידיו ורגליו. ע' הערה אל גָּוַע (ואולי יש לחברו עם מוּשׁ, כלומר סר, הלך ונפטר מן העולם, או עם מוּט, על התמוטטות כח החיוני ואפיסתו). בקצת נוסחאות במ"א כ"א כ"ד: והמת לו בשדה, וכ"ת השבעים והרומי (ע' ט"ו ד'); בישעיה ס"ה ט"ו קורין השבעים וַהֲמִיתְכֶם, וביחזק' ל"ג י"ח: ועשה עול וָמֵת; ומשמיטין עליהם; בחבקוק א' י"ב נמות תקון סופרים ת' תָמוּת; הֲמִיתוֹ דמשלי י"ט י"ח יש לפרש משרש הָמָה (ע"ש); וי"ג באיוב י"ב ב': ועמכם תַּעֲלֻמוֹת חכמה, או תַּכְלִית חכמה, וכן משמע מתרגום השבעים; בדה"ב כ"ב ט' קורין וימיתהו ת' וימיתֻהוּ.

Gn 42,38.44,20.50,15 ‖ Ex 9,6.7.22,13 ‖ Nu 27,3² ‖ Dt 10,6.32,50 ‖ Jos 1,2.24,33 ‖ Jud 4,1.8,33.9,55 ‖ 1S 14,45.17,51.25,39.28,3.31,5 ‖ 1S 1,5.2,7.4,1.10.11,21.*24*.26.12,18².19².21.23.13,32.33.39.18,20.19,11 ‖ 1R 3,21.11,21.14,17.21,15.16 ‖ 2R 4,1.11,1 ‖ Ez 11,13.18,18 ‖ 1Ch 10,5 ‖ 2Ch 22,10.

וּמֵת Ex 11,5.21,20.22,9 ‖ Nu 20,26 ‖ Dt 17,12.18,20.22,25.24,7.25,5 ‖ 1S 4,19 ‖ 1R 14,12 ‖ Ez 18,26.33,18 ‖ Am 2,2.

וָמֵת Gn 44,9.22.31 ‖ Ex 21,12.28.35.22,1 ‖ Dt 13,11.19,5.11.12.21,21 ‖ 1S 26,10 ‖ 2S 11,15 ‖ 1R 1,52.

הֲמֵת *interrog.* 2S 12,19.

מֵתָה 3 *perf. f.* Gn 35,18.48,7 ‖ Ex 7,21.

וָמֵתָה Dt 22,21.

וָמַתָּה 2 *perf.* Ez 28,8.

וָמַתִּי 1 *perf.* Gn 19,19.

מֵתוּ 3 *perf. pl.* Gn 7,22 ‖ Ex 4,19 ‖ Nu 26,11 ‖ Jos 5,4.10,11 ‖ 1S 4,11.17.5,12.31,7 ‖ 2S 1,4.2,31.13,33 ‖ Eccl 4,2 ‖ 1Ch 10,6.7.

יָמֵר Ez 48,14.

יְמִירֶנּוּ *suff.* Lev 27,33².

וַיָּמִירוּ 3 *impf. pl.* Ps 106,20.

הִתְיַמֵּר] תִּתְיַמָּרוּ *Hith. 2 impf. pl.* Jes 61,6.

## תְּמוּרָה] הַתְּמוּרָה

permutatio, quod permutatur; compensatio, retributio.

י"ג באיוב ט"ו ל"א תְּמוּרָתוֹ או תְּמֻרָתוֹ, ומתאים עם כִּפָּתוֹ (= כַּפָּתוֹ) בפסוק שלאחריו, וטעם תִּמָּלֵא כמו תְּמֻלַּל; בכ' י"ח בְּחֵיל תְּמוּרָתוֹ, כאמור להלן (פסוק כ') בַּחֲמוּדוֹ לא ימלט.

Ruth 4,7.

תְּמוּרָתוֹ *suff.* Job 15,31.20,18.

וּתְמוּרָתוֹ Lev 27,10.*33*.

וּתְמוּרָתָהּ Job 28,17.

——מוֹר myrrha v. מֹר——

מוֹרָא v. יָרֵא; מוֹרָד v. יָרַד; מוֹרֶה v. יָרָה; מוֹרָשׁ etc. v. יָרַשׁ.

## מִישׁ I et מוּשׁ] וּמָשׁ

cedere, recedere; removere, auferre; desinere.

כדוגמתו בערבית ובאשורית, וקרוב אל מָשָׁה; י"ג במיכה: אֵיךְ יָמִשׁ לִי, כלומר ישאו עלי משל. וטעם ומשתי דוכריה כמו וּמָחִיתִי.

Zach 14,4.

וּמַשְׁתִּי 1 *perf.* Zach 3,9.

מָשׁוּ 3 *perf. pl.* Nu 14,44.

rad. מִישׁ] אָמִישׁ 1 *impf.* Job 23,12.

תָּמֻשׁ 2 *impf.* Jud 6,18.

יָמוּשׁ 3 *impf.* Jos 1,8 ‖ Jes 54,10.

rad. מִישׁ] יָמִישׁ 3 *impf.* Ex 13,22.33,11 ‖ Jes 46,7 ‖ Jer 17,8 ‖ Mich 2,4 ‖ Nah 3,1 ‖ Ps 55,12.

תָּמוּשׁ (Q.) *f.* Jes 22,25 ‖ Prv 17,13.

יָמוּשׁוּ, יָמֻשׁוּ 3 *impf. pl.* Jes 54,10.59,21 ‖ Jer 31,36(35).

תָּמִישׁוּ 2 *impf. pl.* Mich 2,3.

## מוּשׁ° II

palpare (cf. יָמַשׁ p. 292^b et מָשַׁשׁ).

אח אל משש, ושלשת הפסוקים שלפנינו יובאו שם שנית.

וּמוּם Cant 4,7.

מִמּוּם Job 11,15.

מוּמוֹ *suff.* Prv 9,7.

מוּמָם Dt 32,5.

——cf. מְאוּם et מְאוּמָה——

מוֹלֶדֶת v. יָלַד; מוּן (תְּמוּנָה) v. מִין; מוּסַב v. סָבַב; מוֹסָד etc. v. יָסַד; מוּסָךְ v. סָכַךְ; מוּסָר v. יָסַר; מוֹסֵר (= מֹאסֵר) v. אָסַר; מוֹעֵד etc. v. יָעַד; מוּעָף v. יָעַף; מוֹעֵצָה v. יָעַץ; מוּעָקָה v. עוּק; מוּפָז v. פָּזַז; מוֹפֵת v. יָפַת; מוּץ (recte מֹץ) v. מָצַץ; מוּצָק v. יָצַק et צוּק; מוֹצָא v. יָצָא.

## מוּק°

subsannare, deridere, ludibrio habere (μωκᾶν, moquer).

יונתן, השבעים והירונימוס תרגמוהו מענין לעג וקלסה, וכהוראתו בארמית (ויש הוששין שבא לה מן היונית), ולד"ק הוא קרוב אל מוּג וּמָקַק והֻשאל אל הבוז והלעג, כקורבת שני המושגים מָאַס וּמָסַס (ע' הערה אל מאס); וי"ג יַעֲמִיקוּ.

הֵמִיק] יָמִיקוּ *Hi. 3 impf. pl.* Ps 73,8.

——conf. מָקַק——

מוֹקֵד v. יָקַד; מוֹקֵשׁ v. יָקַשׁ.

## מוּר°

permutare, mutare (cf. יָמַר p. 292^b).

הרד"ק הביאו בשרש מִיר, ובערבית כשבא בנע"ו הוראתו נדידה והתמוטטות (וזה טעם בְּהָמִיר ארץ), ובנע"י הוראתו חלוף ותמורה; הנפעל נָמַר בא ע"מ הכפלים; הֵהֵימִיר, תִּתְיַמָּרוּ הובאו כבר בשרש יָמַר, ונכפלו כאן (ע"ש בהערה). מלבי"ם פי' הנה לשלום מר לי מָר (ישעיה ל"ח י"ז) הֵמִיר לי את־המרירות לשלום (ובא בקל ת' ההפעיל כדי לזוג המלות); השבעים קורין במיכה ב' ד': חלק עמי יָמַד בַּחֶבֶל.

נָמַר] נָמַר *Ni. 3 perf.* Jer 48,11.

הֵמִיר *Hi. 3 perf.* Jer 2,11.

הֲהֵימִיר *interrog.* Jer 2,11.

הָמֵר *inf. abs.* Lev 27,10.33.

בְּהָמִיר *cs.* Ps 46,3.

אָמִיר 1 *impf.* Hos 4,7.

יָמִיר, יָמֵר 3 *impf.* Lev 27,10² ‖ Mich 2,4 ‖ Ps 15,4.

וּמֵתוּ Lev 22,9 ‖ Dt 22,22 ‖ Jer 16,6.

וָמֵתוּ Gn 33,13 ‖ Ex 9,19.28,43 ‖ Nu 4,15.20 ‖ Dt 17,5.22,24 ‖ Am 6,9.

מַתְנוּ, מֵתְנוּ *1 perf. pl.* Nu 14,2² ‖ 2R 7,3.

וָמֵתְנוּ, וָמַתְנוּ Dt 5,22 ‖ 1R 17,12 ‖ 2R 7,4³.

מֵת *pt.* (v. subst.) Gn 20,3.48,21.*50,5*.50,24 ‖ Ex 12,30.14,30 ‖ Lev 21,11 ‖ Nu 6,6.9 ‖ Dt 4,22 ‖ Jud 3,25.4,22 ‖ 1S 24,15 ‖ 2S 14,2 ‖ 2R 4,32.20,1.23,30 ‖ Jes 38,1 ‖ Jer 16,7.28,16 ‖ Ez 44,25.

הַמֵּת Ex 21,35 ‖ Dt 17,6.25,5.6 ‖ 2S 9,8.16,9 ‖ 1R 3,20.22.*23*.22.*23*.14,11.16,4.21,24 ‖ 2R 8,5 ‖ Ez 18,32 ‖ Eccl 9,4 ‖ Ruth 4,5².*10*.10.

וְהַמֵּת Ez 21,34.*36* ‖ 1R 14,11.*21,24*.16,4.

בְּמֵת Nu 19,11.13.16.

בַּמֵּת Nu 19,18.

כְּמֵת Ps 31,13.

כַּמֵּת Nu 12,12.

לְמֵת Dt 26,14 ‖ Jer 22,10.

לָמֵת Dt 14,1.

מֵתִי *suff.* Gn 23,4.8.13.

מֵתֶךָ, מֵתְךָ Gn 23,6².11.15.

מֵתוֹ Gn 23,3.

מֵתִים *pl.* Ex 12,33 ‖ 2S 19,7 ‖ 2R 19,35 ‖ Jes 26,14.37,36 ‖ Ez 24,17 ‖ Ps 106,28.

הַמֵּתִים Nu 17,13.14.*25,9*.14 ‖ Dt 18,11 ‖ Jud 16,30 ‖ Jes 8,19 ‖ Ps 115,17 ‖ Ruth 1,8.2,20 ‖ Eccl 4,2.9,3.

וְהַמֵּתִים Eccl 9,5.

בַּמֵּתִים Ps 88,6.

כַּמֵּתִים Jes 59,10.

הֲלַמֵּתִים *interrog.* Ps 88,11.

מֵתֵי *cs.* Jes 22,2.

כְּמֵתֵי Ps 143,3 ‖ Thr 3,6.

מֵתֶיךָ *suff.* Jes 26,19.

מֵתָה *pt. f. sg.* Gn 30,1.

הַמֵּתָה Zach 11,9.

מוֹת *inf. abs.* Gn 2,17.3,4.20,7.26,11 ‖ Ex 19,12.21,12.15.16.17.22,18.31,14.15 ‖ Lev 20,2.9.10.11.*12*.13.*16*.15.27.24,16.17.27,29 ‖ Nu 15,35.26,65.35,16.*17*.*18*.21.31 ‖ Jud 13,22.21,5 ‖ 1S 14,39.44.22,16 ‖ 2S 12,14.14,14 ‖ 1R 2,37.*42* ‖ 2R 1,4.*6*.*16*.8,10 ‖ Jer 26,8 ‖ Ez 3,18.18,13.33,8.14.

לָמוּת *cs.* Gn 25,32.47,29 ‖ Ex 14,11.21,14 ‖ Nu 18,22.20,4.21,5.35,30.31 ‖ Dt 2,16.31,14 ‖ Jos 2,14 ‖ Jud 5,18.16,16 ‖ 1R 2,1.19,4 ‖ 2R 20,1 ‖ Jes 38,1 ‖ Jer 38,26 ‖ Jon 4,8 ‖ Eccl 3,2 ‖ 2Ch 32,11.24.

מוֹתִי *suff.* 2S 19,1.

מוּתֵנוּ Ex 16,3.

מִמֻּתֵנוּ Ex 14,12.

מוֹתָהּ 1S 4,20.

מֻתָן 2S 20,3.

וּמֻת *imper.* Dt 32,50.

וָמֻת Job 2,9.

אָמוּת *1 impf.* Gn 26,9.27,4.45,28 ‖ Dt 18,16 ‖ Jud 15,18 ‖ 1S 14,43.20,14 ‖ 1R 2,30 ‖ Jer 37,20 ‖ Ps 118,17 ‖ Prv 30,7 ‖ Job 3,11 ‖ Ruth 1,17.

אָמוּתָה Gn 46,30.

וְאָמֻת 2S 19,38.

תָּמוּת *2 impf.* Gn 2,17.20,7 ‖ Ex 10,28 ‖ Jud 6,23 ‖ 1S 14,44.20,2.22,16 ‖ 2R 12,13.19,24 ‖ 1R 2,37.*42* ‖ 2R 1,4.*6*,*16* ‖ Jes 22,18 ‖ Jer 11,21.20,6.26,8.34,4.5.38,24 ‖ Ez 3,18.28,10.33,8.14 ‖ Am 7,17 ‖ Eccl 7,17.

תָּמוּתִי *2 impf. f.* Ruth 1,7.

יָמוּת, יָמֹת (Dt 33,6) *3 impf.* Gn 38,11 ‖ Ex 9,4.21,18.28,35 ‖ Lev 11,39.16,2.13 ‖ Nu 6,9.17,28.19,13.14.27,8.35,12.17.18.23 ‖ Dt 20,5.*6*.*7*.24,3.33,6 ‖ Jos 20,9 ‖ 1S 14,39.45 ‖ 2S 3,33.12,14 ‖ 2R 8,10.13,14.14,6 ‖ Jes 51,12.14.59,5.65,20 ‖ Jer 21,9.*38,2*.22,12.31,30 (29).38,10 ‖ Ez 3,18.*33,8*.19.*33,9*.20².6,12².7,15.12,13.17,16.18,17.21.24.26.28.*33,15*.33,13 ‖ Am 7,11 ‖ Ps 41,6 ‖ Prv 5,23.15,10.19,16.23,13 ‖ Job 14,8.10.14.21,23.25 ‖ Eccl 2,16.

וְיָמֹת Jud 6,30 ‖ 1R 21,10.

וַיָּמֹת, וַיָּמָת Gn 5,5.8.11.14.17.20.27.31.9,29.11,28.32.25,8.17.35,29.36,33.34.35.36.37.38.39.46,12.50,26 ‖ Ex 1,6.2,23.9,6 ‖ Nu 3,4.15,36.20,28.21,6.26,19.61.33,38.35,16.17.18.20.21.33 ‖ Dt 34,5 ‖ Jos 24,29 ‖ Jud 1,7.2,8.21.3,11.4,21.8,32.9,54.10,2.5.12,7.10.12.5 ‖ 1S 4,18.25,1.37.38.31,5.6 ‖ 2S 1,15.2,23².3,27.6,7.10,1.18.11,17.21.12,18.14,5.17,23.20,10.24,15 ‖ 1R 2,25.*46*.3,19.12,18.16,18.22.21,13.14.*15*.22,35.37 ‖ 2R 1,17.4,20.7,17.20.8,15.9,27.12,22.13,20.24.23,34.25,25 ‖ Jer 28,17.38,9 ‖ Hos 13,1 ‖ Job 42,17 ‖ Ruth 1,3 ‖ 1Ch 1,44.45.46.47.48.49.50.51.2,30.32.10,5.6.13.13,10.19,1.23,22.24,2.29,28 ‖ 2Ch 10,18.13,20.16,13.18,34.21,19.24,15.25.35,24.

תָּמוּת *3 impf. f.* Ex 7,18 ‖ Jes 66,24 ‖ Ez 18,4.*20* ‖ Zach 11,9 ‖ Job 12,2.

תָּמוּת, תָּמֹת Nu 23,10 ‖ Jud 16,30 ‖ Job 36,14.

וְתָמֹת Jes 50,2.

וַתָּמָת, וַתָּמֹת Gn 23,2.35,8.19.38,12 ‖ Nu 20,1 ‖ Jud 20,5 ‖ Ez 24,18 ‖ 1Ch 2,19.

נָמוּת *1 impf. pl.* Gn 42,2.*43,8*.47,15.19² ‖ Ex 20,19 ‖ Dt 5,22 ‖ Jud 13,22 ‖ 1S 12,19 ‖ 2S 14,14 ‖ Jes 22,13 ‖ Hab 1,12.

תְּמֻתוּ, תָּמוּתוּ *2 impf. pl.* Gn 42,20 ‖ Lev 8,35.10,6.7.9 ‖ Nu 18,32 ‖ 2R 18,32 ‖ Jer 22,26.27,13.42,16.22 ‖ Ez 18,31.33,11.

תְּמֻתוּן, תְּמוּתוּן Gn 3,3.4 ‖ Jes 22,14 ‖ Ps 82,7.

יָמֻתוּ, יָמוּתוּ *3 impf. pl.* Ex 30,20.21 ‖ Lev 15,31.20,20 ‖ Nu 4,

**וַיָּמָת** Gn 38,10‖1S 22,18 ‖ 2S 14,6‖Jer 41,2‖Ps 105,29.

**וַיְמִיתֵהוּ, וַיְמִתֵהוּ** *suff.* Gn 38,7‖1S 17,50 ‖ 2S 21,17 ‖ 1R 2,34.13,24.26.15,28.16,10 ‖ 2R 15,10.14.25.30.23,29‖1Ch 2,3.10,14.

**יְמִתֶנּוּ** Nu 35,19.

**וַיְמִיתֵם, וַיְמִתֵם** Jos 10,26.11,17‖2R 25,21‖Jer 52,27.

**תָּמִית** 3 *impf. f.* Job 5,2.

**תְּמִיתֶנּוּ** *suff.* Prv 21,25.

**נְמִיתֶךָּ [נְמִיתְךָ** 1 *impf. pl. suff.* Jud 15,13‖Jer 38,25.

**וּנְמִתֵהוּ** 2S 14,7.

**וּנְמִיתֵם** Jud 20,13‖1S 11,2.

**תְּמִיתֻהוּ** 2 *impf. pl. suff.* 1R 3,26.27.

**תְּמִיתוּהָ** 2Ch 23,14.

**וַיָּמִיתוּ** 3 *impf. pl.* 2R 21,23.

**יְמִיתֻנוּ** *suff.* 2R 7,4.

**וַיְמִיתֻהוּ, וַיְמִתֻהוּ** 2S 4,7.18,15 ‖ 2R 14,19 ‖ 2Ch 22,9.25,27.33,24.

**וַיְמִיתוּהָ** 2Ch 23,15.

**הוּמַת] הוּמָת** *Ho.* 3 *perf.* 2R 11,2.

**וְהוּמָת** Dt 21,22.

**הֻמְתוּ** *pl.* 2S 21,9.

**מוּמָת** *pt.* 1S 19,11.

**הַמּוּמָתִים** (Q.) *pl.* 2R 11,2‖2Ch 22,11.

**יוּמַת, יוּמָת** 3 *impf.* Gn 26,11‖Ex 19,12.21,12.15.16.17.29.22,18.31,14.15.35,2 ‖ Lev 20,2.9.10.15.24,16².17.21.27,29 ‖ Nu 1,51.*3,10.38.18,7*.15,35.35,16.*17.18*.21.31 ‖ Dt 13,6.17,6² ‖ Jos 1,18 ‖ Jud 6,31.21,5 ‖ 1S 11,13.19,6.20,32‖2S 19,22.23‖1R 2,24‖2R 11,8.14,6‖Jer 38,4 ‖ Ez 18,13 ‖ Prv 19,16‖2Ch 15,13.23,7.14.

**תּוּמַת** 3 *impf. f.* 2R 11,15

**וַתּוּמַת** 2R 11,16.

**יוּמָתוּ, יוּמְתוּ** 3 *impf. pl.* Lev 19,20. 20,11.*12*.13.*16*.27.24,16³ ‖ 2R 14,6².

**הֲמִתֶּם** 2 *perf. pl.* Nu 17,6.

**וַהֲמִתֶּם** 2S 13,28.

**וַהֲמִתֶּן** 2 *perf. pl. f.* Ex 1,16.

**מֵמִית** *pt.* 1S 2,6.

**מְמִיתִים, מְמִתִים** *pl.* 2R 17,26‖Jer 26,15.

**לַמְמִיתִים** Job 33,22.

**הָמֵת** *inf. abs.* 2R 11,15 ‖ Jer 38,15.

**וְהָמֵת** Jud 15,13‖1R 3,26.27.

**הֲהָמֵת** *interrog.* Jer 26,19.

**הָמִית** *cs.* Lev 20,4.

**לְהָמִית** Gn 18,25 ‖ Ex 16,3.17,3 ‖ 1S 19,1.5.20,33‖2S 3,37.2.20,19.21,4 ‖ 1R 11,40.17,20 ‖ 2R 5,7 ‖ Jer 41,4.43,3‖Ez 13,19 ‖ Esth 4,11.

**וּלְהָמִית** 1R 17,18.

**לַהֲמִיתֵנִי** *suff.* 1S 5,10.28,9 ‖ 1R 18,9.

**לַהֲמִיתֵנוּ** Nu 16,13‖Jud 13,23.

**לַהֲמִיתֶךָ [לַהֲמִיתְךָ** 1S 19,2.

**הֲמִיתוֹ** Ex 4,24 ‖ Jer 26,21 ‖ Prv 19,18.

**לַהֲמִיתוֹ, לַהֲמִתוֹ** Gn 37,18 ‖ Dt 13,10.17,7‖1S 19,15 ‖ Jer 26,24‖Ps 37,32.59,1.

**וְלַהֲמִיתוֹ** 1S 19,11.

**לַהֲמִיתָם, לַהֲמִתָם** Dt 9,28‖1S 2,25.

**הָמֵת] הֲמִיתֵנִי** *imper. suff.* 1S 20,8.

**וְהָמִיתוּ** *pl.* 1S 22,17.

**אָמִית** 1 *impf.* Dt 32,39.

**אֲמִיתֶךָ, אֲמִיתְךָ** *suff.* 1R 2,8.26‖Jer 38,16.

**אֲמִיתֵךְ** 1S 19,17.

**תָּמִית** 2 *impf.* Gn 42,37.

**תְּמִיתֵנִי** *suff.* 1S 30,15 ‖ Jer 38,15.

**תְּמִתֵנוּ** Jer 41,8.

**יָמִית** 3 *impf.* Nu 35,19.21 ‖ 1S 5,11 ‖ 1R 1,51.19,17² ‖ Jes 11,4 ‖ Job 9,23.

19.14,35.17,25.18,3.26,65 ‖ 1S 2,33.34 ‖ 2S 18,3 ‖ Jer 11,22².16,4.21,6.42,17.44,12‖Ez 5,12.33,27‖Am 9,10 ‖ Ps 49,11 ‖ Prv 10,21‖Job 4,21.34,20‖2Ch 25,4³.

**וַיָּמוּתוּ, וַיָּמֻתוּ** Ex 8,9‖Lev 10,2.16,1‖Nu 14,37 ‖ Jos 10,11 ‖ Jud 9,49 ‖ 2S 1,4.11,24 ‖ Job 1,19 ‖ Ruth 1,5.

**שֶׁיָּמֻתוּ** Eccl 9,5.

**יְמוּתוּן, יְמֻתוּן** Nu 16,29 ‖ Jes 51,6.

**תְּמוּתֶנָּה** (al. תְּמֻתֶינָה) *pl. f.* Ez 13,19.

**מוֹתֵת] מוֹתְתָנִי** *Po.* 3 *perf. suff.* Jer 20,17.

**מֹתַתִּי** 1 *perf.* 2S 1,16.

**מְמוֹתֵת** *pt.* 1S 14,13.

**לְמוֹתֵת** *inf.* Ps 109,16.

**וּמוֹתְתֵנִי, וּמֹתְתֵנִי** *imper. suff.* Jud 9,54‖2S 1,9.

**וָאֲמֹתְתֵהוּ** 1 *impf. suff.* 2S 1,10.

**וַיְמֹתְתֵהוּ** 3 *impf. suff.* 1S 17,51.

**תְּמוֹתֵת** 3 *impf. f.* Ps 34,22.

**הֵמִית** *Hi.* 3 *perf.* Jud 16,30²‖2S 3,30.21,1‖2R 14,6.16,9 ‖ 1Ch 19,18‖2Ch 25,4.

**וְהֵמִית** Ex 21,29.

**תָּ] וֶהֱמִתָנִי** *suff.* 2S 14,32.

**וֶהֱמִיתְךָ** Jes 65,15.

**הֱמִיתָם** Jer 41,8.

**תָּ] הֱמִיתַתְהוּ** 3 *perf. f. suff.* 2Ch 22,11.

**וְהֵמַתָּה** 2 *perf.* Nu 14,15 ‖ 1S 15,3.

**וְהֵמַתִּי** 1 *perf.* Jes 14,30 ‖ Hos 9,16.

**וַהֲמִתִּיו** (ת' דגושה) *suff.* 1S 17,35.

**וַהֲמִתִּיהָ** Hos 2,5.

**הֵמִיתוּ** 3 *perf. pl.* 1S 30,2 ‖ 2S 13,32‖2R 11,20‖2Ch 23,21.

**הֱמִתֻהוּ** *suff.* Jer 26,19.

## מָוֶת

mors; mortuus; locus s. domicilium mortuorum: orcus; morbus letalis, pestis; pernicies.

על משקל תָּוֶךְ, תּוֹךְ. השבעים קורין בש"ב כ"ב ה' מִשְׁבְּרֵי־מָיִם; וי"ג בישעיה נ"ג ט': ואת־עשיר בְּמֹתָיו (ע' יחזקאל מ"ב ז'); בתהלים ע"ג ד': כי אין חרצבות לָמוֹ, תָּם ובריא אולם; במשלי י"ד ל"ב קורין השבעים: וחֹסה בְתֻמּוֹ צדיק; וי"ג בקהלת י' א': זְבוּב יָמוּת.

Dt 19,6.21,22.22,26 ‖ 1S 5,11.20, 31.26,16 ‖ 2S 12,5.19,29.22,5.6 ‖ 1R 2,26 ‖ 2R 2,21.4,40 ‖ Jes 28, 15.18.38,18 ‖ Jer 8,3.9,20.18,21. 26,11.16 ‖ Hos 13,14 ‖ Jon 4,9 ‖ Ps 7,14.9,14.18,5.*116,3*.6.22,16. 49,15.55,5.16.89,49.107.18 ‖ Prv 2,18.5,5.7,27.8,36.12,28.13,14.*14*, *27*.14,12.*16,25*.16,14.18,21.21,6 ‖ Job 7,15.18,13.30,23,38,17 ‖ Eccl 10,1.

וָמָוֶת Prv 26,18 ‖ Job 28,22.

הַמָּוֶת Ex 10,17 ‖ Dt 30,15 ‖ 1S 15, 32.20,3 ‖ Jes 25,8 ‖ Jer 21,8 ‖ Ps 13,4 ‖ Ruth 1,17 ‖ Eccl 7,1.8,8.

הַמָּוְתָה Ps 116,15.

וְהַמָּוֶת Dt 30,9.

בַּמָּוֶת Ps 6,6 ‖ Job 27,15.

כַּמָּוֶת Hab 2,5 ‖ Cant 8,6 ‖ Thr 1 20.

לְמָוֶת 2S 15,21.

לַמָּוֶת Jes 53,12 ‖ Jer 15,2.*43,11*. 18,23 ‖ Ez 31,14 ‖ Ps 68,21 ‖ Prv 24,11 ‖ Job 3,21.

וְלַמָּוֶת Ps 118,18.

מִמָּוֶת Jos 2,13 ‖ Hos 13,14 ‖ Ps 33,19.56,14.78,50.116,8 ‖ Prv 10, 2.*11,4* ‖ Job 5,20 ‖ Eccl 7,26.

מוֹת (= *inf.*) *cs.* Gn 25,11.26, 18 ‖ Lev 16,1 ‖ Nu 23,10.35,25.*28*. 28.32 ‖ Jos 1,1.20,6 ‖ Jud 1,1 ‖ 2S 1,1 ‖ 1R 11,40 ‖ 2R 1,1.14,17 ‖ Jes 6,1.14,28 ‖ Ez 18,23 ‖ Ruth 2,11 ‖ Eccl 3,19 ‖ 1Ch 2,24 ‖ 2Ch 22,4. 24,17.25,25.

בְּמוֹת Gn 21,16 ‖ Nu 26,10 ‖ Jud 2,19 ‖ Ez 18,32.33,11 ‖ Prv 11,7.

וּבְמוֹת Esth 2,7.

כְּמוֹת Nu 16,29 ‖ 2R 3,6 ‖ Eccl 3, 19.

הַכְמוֹת *interrog.* 2S 33,3.

מוֹתִי *suff.* Gn 27,2.7 ‖ Dt 31,27. 29 ‖ Jon 4,3.*8*.

בְּמוֹתִי 1R 13,31.

מוֹתוֹ, מֹתוֹ Gn 27,10.50,16 ‖ Dt 33,1 ‖ Jud 13,1 ‖ 1S 15,35 ‖ 2R 15, 5 ‖ Jer 52,11.34 ‖ 1Ch 22,5(4) ‖ 2Ch 26,21.

בְּמוֹתוֹ, בְּמֹתוֹ Nu 33,39 ‖ Dt 34,7 ‖ Jud 16,30 ‖ Ps 49,18 ‖ Prv 14,32 ‖ 2Ch 24,15.32,33.

וּכְמוֹתוֹ 2Ch 24,22.

לְמוֹתוֹ Prv 11,19.

מוֹתָהּ 2S 6,23.

בְּמֹתָם Lev 11,31.32 ‖ Nu 6,7.

וּבְמוֹתָם 2S 1,23.

לְמוֹתָם Ps 73,4.

מוֹתֵי *pl. cs.* Ez 28,10.

בְּמֹתָיו *suff.* Jes 53,9.

מְמוֹתֵי *pl.* (*intens.*) *cs.* [מָמוֹת

mortes, interfecti.

Jer 16,4 ‖ Ez 28,8.

## תְּמוּתָה

mors.

Ps 79,11.102,21.

——יָתַר v. מוֹתָר; v. ch.——

[מָזַג] הַמָּזֶג

vinum temperatum.

אח אל מסך; וּמְזִינַת הכוס בדרז"ל ידוע. ומכיון שהמשיל את השרר לאגן, אמר שלא יחסר בו גם היין הממוזג; ואולי יש לתרגמו „הארמאָניע", כלומר גֹדל השרר יהיה מכֻון אל גֹדל הבטן.

Cant 7,3.

——conf. מָסַךְ——

[מָזֶה°] מְזֵי *pl. cs.*

exhaustus.

קרוב אל מָצָה וּמָצַץ, וכדוגמתו בערבית (ומזמוז בדרז"ל), והוא כמליצת אֲכָלֻנִי הֹרב; וי"ג מֵתֵי רעב.

Dt 32,24.

——מָזוּ v. מָזוֶ v. p. 194b——

מָזוֹן v. זוּן; מָזוֹר v. זוּר.

## מֵזַח

cingulum; vinculum.

אין לו דמיון בלשונות בני שם, כ"א בלשון מצרית, ואולי הוא קרוב אל חָסַם בעברית ובסורית, ובהפך אתון (או שרשו זָחַח, וקרוב אל מָסָךְ מן סָכַךְ?).

Jes 23,10.

וּלְמֵזַח Ps 109,19.

וּמְזִיחַ [מְזִיחַ] *cs.* Job 12,21.

[מַזָּל] וְלַמַּזָּלוֹת *pl.*

sidera, signa zodiaci, *Vulg.* duodecim signa.

לרד"ק שרשו נזל, וכמו שבא בערבית בתוספת נו"ן, ולרד"א מן אָזַל, ע"ד מַכֹּלֶת מן אָכַל, ונאמר על י"ב כוכבי לֶכֶת כביונית *πλανήτης* (ואולי מן עזל, לפי שיחסו להם טוית המקרים, וכן מַזָּרוֹת, כבדרז"ל נשים המחרות בלבנה?); ולהקל הפרוש הובא בסדר הא"ב.

2R 23,5.

—זָרָה v. מִזְרֶה; זָמַם v. מְזִמָּה—

[מַזָּר] מַזָּרוֹת *pl.*

astra lucida, *Vulg.* lucifer; *al.* Hyades; al. = מַזָּלוֹת.

לרב המפרשים כמו מזלות, וכת"י והשבעים.

Job 38,32.

[מָזָר?] וּמִמְּזָרִים *pt.*

septentriores, *Vulg.* Arcturus (cf. זָרָה pt. Pi.).

לראב"ע כמו מַזָּרִים, ולרלב"ג ענינו זרם; וכבר הובא בשרש זָרָה, ע"ש.

Job 37,9.

## מַמְזֵר

spurius, *Vulg.* de scorto natus.

לרד"ק שרשו מזר, כבדרז"ל ביצה מְזֻרֶת, וכמובן תֶּבֶל, האסור בעריות, תערובת והתבוללות, (מישלינג), ובערבית مَذِرَ היות מנֻאל ומְטֻנָּף; ולרד"א שרשו זור, ועיקרו זַר ע"מ נֵר והממי"ן נוספים כמו מַמְגוּרָה; ובדרז"ל כל הנולד מבעילה אסורה. להשבעים ממזר דזכריה כמו עַם זָר.

Dt 23,3 ‖ Zach 9,6.

——מַחַת v. מַח——

I [מָחָא] מָחָה et וּמָחָה

adiacere, tangere, attingere, contingere locum; complodere.

מָחֲצְתָּ *2 perf.* Hab 3,13.
מָחַצְתִּי *1 perf.* Dt 32,39.
מְחַץ *imper.* Dt 33,11.
אֶמְחָצֵם *1 impf. suff.* Ps 18,39.
וָאֶמְחָצֵם 2S 22,38.
תִּמְחַץ *2 impf.* Ps 68,24.
יִמְחַץ, יִמְחָץ *3 impf.* Nu 24,8 ‖ Ps 68,22 ‖ Job 5,18.

## מַחַץ] וּמַחַץ

contusio, vulnus.

Jes 30,26.

## מָחַק] וּמָחֲקָה *3 perf. f.*

percutere, frangere.

קרוב אל מָחַץ, כקורבת בקע ובצע, חלק וחלץ, קלחת וצלחת, קלי וצלי, קלעים וצלעים.

Jud 5,26.

## מָחָר

cras, tempus crastinum; posthac, tempore postero (al. rad. אָחַר).

כדוגמתו בארמית ובסורית (באשורית יֻאְמר ביחס אל הזמן העבר), ולד״ק הוא כמו מְאָחָר, ומָחֳרָת כמו מְאָחֶרֶת (להקל החפוש הובאו בסדר הא״ב); ויבא מחר לפעמים על העתיד בכלל, כמאמרם ז״ל: יש מחר לאחר זמן.

Gn 30,33 ‖ Ex 8,25. 9,5.18.10,4. 13,14.16,23.17,9.32,5 ‖ Nu 14,25. 16,7.16 ‖ Dt 6,20 ‖ Jos 3,5.4,6.21. 11,6.22,24.27.28 ‖ Jud 19,9.20, 28 ‖ 1S 9,16.11,9.10.19,11.20,5. 12.18 ‖ 1R 19,2.20,6 ‖ 2R 6,28.7,1. 18.10,6 ‖ Jes 22,13.56,12 ‖ Prv 27, 1 ‖ Esth 9,13 ‖ 2Ch 20,16.17.

וּמָחָר Ex 19,10 ‖ Jos 22,18 ‖ 1S 28 19 ‖ 2S 11,12 ‖ Prv 3,28 ‖ Esth 5,8
לְמָחָר Ex 8,6.19 ‖ Nu 11,18 ‖ Jos 7,13 ‖ Esth 5,12.

## מָחֳרָת] הַמָּחֳרָת

dies crastinus, posternus.

לפי המסורה „כל דסמיך לה״א בפתח בר מן חד ממחרת החדש" (ש״א כ׳ כ״ז); בטעם המ״ם של לְמָחֳרָתָם (ל׳ י״ז) אמר הרד״ק מחרת שני הגשפים שעברו (לדעת מלבי״ם לא התחיל להכות בהם באותו היום רק למחרתם מהנשף וגו׳), ולד״ק הוא כמ״ם של יוֹמָם וְרֵיקָם, וי״ג לְהַחֲרִימָם (או בְּכָל־מַחֲנֵיהֶם), ול״ג לְמָחֳרַת הַיּוֹם;

תְּמְחִי Jer 18,23.
וְנִמְחוּ] נִמְחָה *Ni. 3 perf. pl.* Ez 6,6.
יִמָּחֶה *3 impf.* Dt 25,6 ‖ Jud 21, 17.
יִמַּח Ps 109,13.
תִּמָּחֶה *3 impf. f.* Prv 6,33 ‖ Neh 3,37.
תִּמַּח] תִּמָּח Ps 109,14.
יִמָּחוּ *3 impf. pl.* Ps 69,29.
וַיִּמָּחוּ Gn 7,23.

——מְחוֹז v. p. 213b——

## מָחַת] מְמֻחָיִם *Pu. pt. pl.*

(מְמֻחָחִים v. מְמֻחִים =)

medullare; *pt. Pu.* medullatum (*denom.* ex מֹחַ).

לכל המבארים פעל נגזר מן מֹח (אמנם יתכן שהוא מן מָחָה או מָחָא הראשון, וכמו מְמֻחָאִים, וטעמו כשמן כָּתִית).

Jes 25,6.

## מֹחַ] וּמֹחַ

medulla (ossium).

Job 21,24.

## מֵחַ] מֵיחִים, מֵחִים *pl.*

pinguis, medullatus; dives.

ע׳ הערה אל גזר הראשון.

Jes 5,17 ‖ Ps 66,15.

## מַחֲלַת

instrumentum musicum (cithara?).

כן גם בכושית, ולא הוברר אם שרשו חול חָלָה או חָלַל, ע״כ הובא בסדר הא״ב.

Ps 53,1.

## (מָחַץ נס״א) מָחַץ,

percutere, conquassare; *agitare* (Ps 68,24).

קרוב אל מָחָא ומָחַק (חָצָה, חָצַץ, חָקַק), וכדוגמתו באשורית; בערבית בא במובן פגיעה ותנודה, י״פ ימחץ דבמדבר ותמחץ דתהלים בהפך אתָן מן חמוץ בגדים, והשבעים והסורי קורין בתהלים תִּרְחַץ; י״ג באיוב וּבִנְבוּרָתוֹ מחץ רהב. ע׳ הערה אל חַץ.

Ps 110,5.6 ‖ Job 26,12.

וּמָחַץ Nu 24,17.
וּמָחֲצָה *3 perf. f.* Jud 5,26.

ענינו פגיעה ופגישה, ידים סופקות פוגשות ומכות זו בזו, וכן נאמר פֶּגַע בגבולין, כבשפת אשכנז: אנשטאָססען = אנגרענצען (קרוב אל אל מחץ, וכהוראתו בארמית ובערבית).

Nu 34,11.

מַחְאֲךָ *inf. suff.* Ez 25,6.
יִמְחֲאוּ־ *3 impf. pl.* Jes 55,12 ‖ Ps 98,8.

## מְחִי] וּמְחִי

percussio, *Vulg.* vineae et arietes.

נאמר על הדיק הפוגע ומכה בחומה, (ויש מחברין לו גם מְחִית המכה, כטעם ומחץ מכתו).

Ex 26,9.

——v. ch. et n. pr.——

## מָחָה II

abstergere, detergere; delere.

כדוגמתו בערבית ובאשורית, ובדרז״ל מחק; וימח דבראשית ז׳ כ״ג המ״ם רפה ומבנין הקל (ע׳ מ״ש), וכן ת״י; י״נ במ״ב י״א כ״נ מָחֹה וְהָפַךְ על־פניה, ובמשלי ל״א ג׳ למחות; יונתן קורא לִבְנוֹת (לַאֲמְהוֹת?), ולהשבעים מְלָכִין כמו מִלְכִין, מן וַיִּמָּלֵךְ לבו, מִלְּבִּי ישפר עלך, כלומר תהיה כאיש אובד עצות.

2R 21,13.

וּמָחָה Nu 5,23 ‖ Dt 29,19 ‖ Jes 25,8.
וּמָחֲתָה *3 perf. f.* Prv 30,20.
מָחִיתָ *2 perf.* Ps 9,6.
מָחִיתִי *1 perf.* Jes 44,22.
וּמָחִיתִי Gn 7,4 ‖ 2R 21,13.
מֹחֶה *pt.* Jes 43,25.
מָחֹה *inf. abs.* Ex 17,14.
לִמְחוֹת *cs.* 2R 14,27.
מְחֵה *imper.* Ps 51,3.11.
מְחֵנִי *suff.* Ex 32,32.
אֶמְחֶה *1 impf.* Gn 6,7 ‖ Ex 17, 14.
וְאֶמְחֶה Dt 9,14.
אֶמְחֶנּוּ *suff.* Ex 32,33.
תִּמְחֶה *2 impf.* Dt 25,19.
יִמְחֶה *3 impf.* 2R 21,13.
וַיִּמַח Gn 7,23.
לַמְחוֹת] הִמְחָה (לְהַמְחוֹת =) *Hi. inf. cs.* Prv 31,3.
תֶּמַח *2 impf.* Neh 13,14.

והצילני מַעֲמִּים רבים; באיוב כ"ו כ': תשׁינהו בַּיּוֹם כלהות, ומקביל אל לַיְלָה; בנחמיה ד' י"ז: איש שלחו בִּימִינוֹ, ול"נ הַמָּתְנַיִם, כאמור בפסוק י"ב: איש חַרְבּוֹ אסורים על מָתְנָיו.

Gn 1,6. 6,17. 7,6.8,9. 18,4. 21,14. 19². 24,13.17.43. 26,19. 32. 37,24. 43,24 ‖ Ex 7,18.21.24.15,8.22.23. 27.17,1.2.6.30,18.20.40,7.30 ‖ Lev 11,34.36.38.14,5.*50* ‖ Nu 5,17.19, 17.20,2.8.10.11.21,5.16.24,6.7.33, 9.14 ‖ Dt 2,6.8,7.*10*,7.15².11,11 ‖ Jos 9,21.23.27.15,19 ‖ Jud 1,15. 4,19.5,4.25.6,38.7,6.15,19 ‖ 1S 7, 6.9.11. 30,11.12 ‖ 2S 5,20. 21,10. 22,12.23,15.16 ‖ 1R 13,8.9.16.17. 18.19.22². 17.10. 18,34. 35. 19,6 ‖ 2R 3,9.11.17.19.20.25.19,24 ‖ Jes 1,30.3,1.12,3.14,23.17,12.13.18,2. 19,5.8.21,14.28,2.17. 30,14.25. 32, 2. 20. 35,6. 7. 37,25. 40,12. 41,17. 18².43,20.44,3.4.12. 48,21². 49,10. 50,2.58,11. 63,12. 64,1 ‖ Jer 2,13. 8,23.9,17.10,13.*51,16*.14,3. 15,18. 17,8.13. 18,14.31,9(8).38,6. 41,12. 46,8.47,2.51,13.16 ‖ Ez 1,24.7,17. *21,12*.17,5.8.19,10. 24,3.26,12.27, 34. 31,4. 7. 14². *16*. 15. 32,2. 13. 34, 18.36,25.43,2.47,1.2.4 ‖ Hos 10,7 ‖ Joel 1,20.4,18 ‖ Am 4,8 ‖ Jon 2,6 ‖ Nah 2,9.3,8 ‖ Hab 3,10.15 ‖ Zach 9,11. 14,8 ‖ Ps 1,3.18,12.16. 29,3. 32,6.42,2.58,8. 63,2. 65,10. 69,2. 3. 15.16.77,17².18.78,13.16.20. 93,4. 104,6.105,41. 106,11. 107,33. 35². 114,8².119,136.147,18 ‖ Prv 5,15. 16.8,24.9,17.17,14.18,4.20,5.21,1. 25,21.25.30,4.16 ‖ Job 5,10. 8,11. 14,9.11.19. 22,7. 11. *38,34*. 24,18. 26,5.8.10. 29,19. 36,27. 37,10. 38, 30 ‖ Cant 4,15.5,12.8,7 ‖ Thr 1,16. 3,48.54 ‖ Eccl 2,6 ‖ 1Ch 11,17.18. 14,11 ‖ 2Ch 32,4.

**וּמַיִם** Gn 24,32.34,28 ‖ Nu 20,5 ‖ Dt 2,28.9,9.*18* ‖ 1R 22,27 ‖ Jes 30, 20 ‖ Ez 4,11.16 ‖ Jon 3,7 ‖ Prv 8, 29 ‖ Job 28,25 ‖ Dan 1,12 ‖ Esr 10, 6 ‖ Neh 9,15.20 ‖ 2Ch 18,26.

**וָמַיִם ,וָמָיִם** 1R 18,4.13 ‖ 2R 6, 22 ‖ Ez 4,17.

**הַמַּיִם ,הַמָּיִם** Gn 1,2. 6. 7². 9.10.

**מַהַמְטִיר** Jes 5,6.

**אַמְטִיר** *1 impf.* Ez 38,22 ‖ Am 4,7.

**יַמְטֵר** *3 impf.* Ps 11,6.

**וְיַמְטֵר** Job 20,23.

**וַיַּמְטֵר** Ex 9,23 ‖ Ps 78,24.27.

**תַּמְטִיר** (impers.) *3 impf. f.* Am 4,7.

**[נִמְטַר] תִּמָּטֵר** *Ni. 3 impf. f.* Am 4,7.

## מָטָר

pluvia.

Dt 11,17 ‖ 2S 1,21 ‖ 1R 8,35.36. 18,1 ‖ Jes 5,6 ‖ Zach 10,1 ‖ Ps 147, 8 ‖ Prv 28,3 ‖ Job 5,10.36,27.37, 6 ‖ 2Ch 6,26.27.7,13.

**וּמָטָר** Ex 9,33 ‖ 1S 12,17.18 ‖ 1R 17,1.

**הַמָּטָר** Ex 9,34.

**כְּמָטָר** Ps 72,6.

**כַּמָּטָר** Dt 32,2 ‖ Job 29,23.

**וְכַמָּטָר** Prv 26,1.

**לַמָּטָר** Jer 10,13.*51,16* ‖ Ps 135,7 ‖ Job 28,26.38,28.

**מִמָּטָר** 2S 23,4.

**וּמִמָּטָר** Jes 4,6.

**מְטַר** *cs.* Dt 11,14.28,12.24 ‖ Jes 30,23.

**וּמְטַר־** Zach 10,1.

**לִמְטַר** Dt 11,11.

**מִטְרוֹת** *pl. cs.* Job 37,6.

**נָטַר** v. **מַטָּרָה ,מַטָּרָא**; v. n. pr.

**מִי** v. Concord. pron.

## [מַי°] מַיִם ,מָיִם *pl. t.*

(**מָיִם** Ps 107,35. Prv 30,16.)

aqua; semen virile (Jes 48,1 ubi **מְמְּעֵי** legendum videtur); pluvia; **מֵי נֹחַ** *poët.* diluvium.

כדוגמתו בכל לשונות בני־שם. השבעים קורין בש"א כ"ה י"א יֵינִי ת' מֵימַי; י"נ בישעיה מ"ח א' מִמְּעֵי יהודה, והעי"ן נבלעה; יונתן, עקילס, סומכוס ותאודוציון קורין בנ"ד ט' כִּימֵי נֹחַ; י"נ בס"ד א': מִשְׁמָיִם תִּבְעַר אֵשׁ, ובירמיה מ"ו ח' מֵימָיו בהמשך הוא"ו של ויאמר (וכבפסוק שלפניו), וכ"ת השבעים, ובנחום ב' ט' קורין מֵימֶיהָ ת' מִימֵי הִיא; י"נ בתהלים קמ"ד ד':

יש מחברין וּמִמָּחֳרַת דש"ב י"א י"ב לפסוק שלאחריו.

Nu 11,32.

**לְמָחֳרָת** Jon 4,7.

**מִמָּחֳרָת** Gn 19,34 ‖ Ex 9,6.18,13. 32,6.30 ‖ Nu 17,6.23 ‖ Jos 5,12 ‖ Jud 6,38. 9,42. 21,4 ‖ 1S 5,3.4.11, 11.18,10. 20,27. 31,8 ‖ 2R 8,15 ‖ Jer 20,3 ‖ 1Ch 10,8.

**וּמִמָּחֳרָת** Lev 7,16.19,6 ‖ 2S 11, 12.

**לְמָחֳרַת** *cs.* 1Ch 29,21.

**מִמָּחֳרַת** Lev 23,11.15.16 ‖ Nu 33, 3 ‖ Jos 5,11.

**לְמָחֳרָתָם** *suff.* (?) 1S 30,17.

## מְחִיר

pretium; merces, praemium laboris.

הוראתו ידועה, ולד"ק הוא קרוב אל מהר ומכר.

1R 21,2 ‖ Jes 55,1 ‖ Prv 17,16.

**וּמְחִיר** Dt 23,19 ‖ Prv 27,26.

**בִּמְחִיר** 2S 24,24 ‖ 1R 10,28 ‖ Jes 45,13 ‖ Jer 15,13 ‖ Mich 3,11 ‖ Thr 5,4 ‖ Dan 11,39 ‖ 2Ch 1,16.

**מְחִירָהּ** *suff.* Job 28,15.

**[מְחִירִים] בִּמְחִירֵיהֶם** *pl. suff.* Ps 44,13.

—— v. n. pr. ——

**נָטָה** v. **מְ׳ ,מָטָּה ,מִטָּה ,מַטֶּה**

## [מְטִיל] כִּמְטִיל

baculus, vectis (al. rad. **טול** v. p. 266ᵃ).

בר ת"א מְטַל, וכבר הובא בשרש טול, ע' הערה שם.

Job 40,18.

—— **נָטַע** v. **מַטָּע** ——

## [מָטַר°] הִמְטִיר *Hi. 3 perf.*

pluviam vel alias res de coelo demittere; Ni. pluvia rigari (denom. ex **מָטָר**).

כמוהו בארמית, ערבית וסורית; לריב"ל מפני שיורה כחץ וקולע אל המטרה, וכטעם יורה ומלקוש, ורביבים מן רבה קשת, יסבו עלי רַבָּיו.

Gn 2,5.19,24.

**וְהִמְטַרְתִּי** *1 perf.* Am 4,7.

**מַמְטִיר** *pt.* Gn 7,4 ‖ Ex 9,18.16,4.

**לְהַמְטִיר** *inf. cs.* Job 38,26.

20.21.22.7,17.18$^{2}$.20.24.8,1.8$^{2}$.7.8.11.13.9,15.16,7.21,15.25.24,11.13.*43*.26,18.20.30,38 ‖ Ex 2,10.4,9.7,17.20$^{2}$.14,21.26.28.15,25.27.32,20 ‖ Lev 11,10.14,6 ‖ Nu 5,17.22.24.*27*.26.27 ‖ Jos 3,13.15.16 ‖ Jud 7,4.5$^{2}$.24$^{2}$ ‖ 1S 26,11.*12.16* ‖ 2S 12,27.17,20.21 ‖ 1R 18,5.35.38 ‖ 2R 2,8.*14*.14.21.22.3,20.22$^{2}$.6,5.20,20 ‖ Jer 2,13 ‖ Ez 26,19.47,5.8$^{2}$.9.29,3.74,13.124,4.5.136,6 ‖ Eccl 11,1 ‖ Neh 3,26.4,17.8,1.16.12,37.

וְהַמָּיִם Gn 7,19.8,5 ‖ Ex 14,22.29 ‖ 2R 2,19 ‖ Ez 47,1 ‖ Ps 148,4.

בְּמָיִם Ex 15,10 ‖ Lev 15,13 ‖ Nu 24,7 ‖ Ez 27,26 ‖ Ps 77,20.107,23 ‖ Neh 9,11.

בַּמָּיִם, בַּמָּיִם Ex 12,9.20,4.29,4.*40,12* ‖ Lev 1,9.13.6,21.8,6.21.11,9$^{2}$.10.12.32.46.14,8.9.*16,24*.15,5.*6.7.10.21.22*.8.*11.27.17,15*.11.12.16.17.18.16,4.26.*28*.22,6 ‖ Nu 19,7.8$^{2}$.18.19.27,14.31,23 ‖ Dt 4,18.5,8.14,9.23,12 ‖ 1R 14,15 ‖ 2R 8,15 ‖ Jes 1,22.43,2 ‖ Ez 16,9.47,3.4 ‖ Ps 104,3 ‖ Job 12,15.

וּבְמָיִם Jes 23,3.43,16 ‖ Ez 16,4.

וּבַמָּיִם, וּבַמָּיִם (מָ Ps 66,12) Lev 14,51.52 ‖ Dt 23,5 ‖ Jer 13,1 ‖ Ps 66,12 ‖ Neh 13,2.

כְּמָיִם Jer 51,55 ‖ Mich 1,4 ‖ Job 11,16.

כַּמָּיִם, כַּמָּיִם Gn 49,4 ‖ Dt 12,16.*24.15,23* ‖ Jes 11,9 ‖ Hos 5,10 ‖ Am 5,24 ‖ Hab 2,14 ‖ Ps 22,15.79,3.88,18.109,18 ‖ Prv 27,19 ‖ Job 3,24.15,16.27,20.34,7 ‖ Thr 2,19.

וְכַמָּיִם 2S 14,14.

לָמָּיִם, לְמָיִם Gn 1,16 ‖ Jos 7,5.

לַמָּיִם, לַמָּיִם Ex 17,3 ‖ 2R 2,21 ‖ Jes 55,1 ‖ Jer 14,3 ‖ Am 8,11.

מִמָּיִם 2S 22,17 ‖ Ez 19,10.31,5 ‖ Ps 18,17.144,7.

הַמָּיְמָה, הַמַּיְמָה Ex 7,15.8,16.

מֵי *cs.* Gn 7,7 ‖ Ex 15,19 ‖ Nu 5,18.23.24.8,7.19,13.*20*.21.20,13.17.21.22.27,14 ‖ Dt 11,4.33,8 ‖ Jos 2,10.3,8.13.4,7.18.23.5,1.11,5.7.15,7.9.*18,15* ‖ Jud 5,19 ‖ 2R 18,31 ‖ Jes 8,6.7.15,6.9.22,9.36,16.51,10.54,9$^{2}$ ‖ Jer 2,18$^{2}$.8,14.9,14.23,15.48,34 ‖ Ez 47,3.4.5.19.48,28 ‖ Nah 3,14 ‖ Ps 23,2.33,7.81,8.106,32.

וּמֵי Gn 7,10 ‖ Ps 73,10.

בְּמֵי Nu 19,21.31,23 ‖ Dt 32,51 ‖ Jos 3,13.

בְּמֵי K., בְּמוֹ Q. Jes 25,10.

בְּמֵי־ K., בְּמוֹ־ Q. Job 9,30.

לְמֵי Nu 19,9.20,24 ‖ Jos 16,1 ‖ Jes 22,11 ‖ Am 5,8.9,6.

מִמֵּי Gn 9,11 ‖ Nu 5,19.

וּמִמֵּי Jes 48,1.

מֵימֵי Ex 7,19.8,2 ‖ Jos 4,7 ‖ 2R 5,12.18,27 ‖ Jes 36,12 ‖ Job 24,19 ‖ 2Ch 32,3.30.

לְמֵימֵי Dan 12,6.*7*.

מִמֵּימֵי Ex 4,9.7,24.

מֵימַי *suff.* 1S 25,11.

וּמֵימַי Hos 2,7.

מֵימֵינוּ Thr 5,4.

מֵימֶיךָ Ex 23,25 ‖ Nu 20,19 ‖ Dt 28,10.

וּמֵימֶיךָ Ex 12,18.

מֵימָיו Nu 20,8 ‖ Jes 33,16.57,20.58,11 ‖ Jer 46,7 ‖ Ez 47,12 ‖ Ps 46,4.

מֵימֶיהָ Jer 6,7.50,38.

מֵימֵיהֶם Ex 7,19 ‖ Ez 32,14 ‖ Ps 105,29.

וּמֵימֵיהֶם Ez 12,19.

——v. n. pr. compos.——

## מִין] לְמִינוֹ *suff.*

species.

לד"ק מן הפעל בערבית במובן בָּדָה מִלֵּב (ערדיכטען), כלומר יָצַר, כיֵּצר מחשבות, ומזה תְּמוּנָה ע"מ תְּבוּנָה מן בִּין (εἶδος, imago) וע"ד דְּמוּת מן דמה; ולד"א מן הפעל המורה חריתה ובקיעה, ונאמר על מין שנפרד ונחלק לעצמו (ומזה מין ומינות בדדו"ל, כעין расколóть מן הפעל раскóлъ, раскóлникъ ברוסית), ותמונה קרוב אל פסל; ואולי גם ממון בדדו"ל על מטבע קצובה, חתוכה ומיוחדת לעצמה (pièce), ולריב"ל ע"ש התמונה שעליה.

Gn 1,11 ‖ Lev 11,15.22 ‖ Dt 14,14.

לְמִינֵהוּ Gn 1,12$^{2}$.21.25.6,20$^{2}$.14$^{2}$ ‖ Lev 11,16.22$^{3}$.29 ‖ Dt 14,15.

לְמִינָהּ Gn 1,24$^{2}$.25$^{2}$.6,20.7,14 ‖ Lev 11,14.19 ‖ Dt 14,13.18.

לְמִינָה (ה"א רפה) Ez 47,10.

לְמִינֵהֶם *pl.*? Gn 1,21.

## תְּמוּנָה

species; imago, simulacrum rei.

ע"מ תְּבוּנָה מן בִּין.

Ex 20,4 ‖ Dt 4,15.5,8 ‖ Job 4,16.

וּתְמוּנָה Dt 4,12.

תְּמוּנַת *cs.* Dt 4,16.23.*25*.

וּתְמֻנַת Nu 12,8.

תְּמוּנָתֶךָ [תְּמוּנָתְךָ] *suff.* Ps 17,15.

——סָכַךְ v. מוּסַךְ = מֵיסַךְ K.——

## מִיץ

pressio (rad. מוּץ).

שרשו מוּץ, אח אל מָצָה ומָצַץ, וענינו מציצה וסחיטה; ואולי גם זה שרשו מצץ, ובא ע"מ שִׁיר.

Prv 30,33.

וּמִיץ Prv 30,33$^{2}$.

——מָצַץ cnf. מָצָה et——

יָשַׁר v. מֵישָׁרִים = מֵשָׁרִים.

## מָכַךְ] וַיָּמֹכּוּ 3 *impf. pl.*

corruere, collabi (cf. מוּךְ).

כמוהו בארמית וסורית וקרוב אל מוּךְ (מוּג ומָקַק); וַיָּמֹכּוּ כמו וַיָּמֹגוּ. ר' יוסף הלוי גורס באיוב: וְהֵמָּה כַּמֹּץ יִנָּפְצוּן.

Ps 106,43.

[נָמַךְ] יִמַּךְ *Ni.* 3 *impf.* Eccl 10,18.

וְהֻמְּכוּ *Ho.* 3 *perf. pl.* Job 24,24.

——כָּסַס v. מֶכֶס——

## מָכַר

vendere; *Hith.* se dedere, tradere.

הוראתו ידועה, וכמוהו בשפת צר; בארמית נאמר גם על קנין אשה (כשרש זבן להוראת מכירה וקנין יחד), ואולי הוא קרוב אל נכר וכבלשון רומי הפעל abalienare.

Lev 25,27.27,20.

וּמָכַר Lev 25,25.
מְכָרָנוּ *suff.* Gn 31,15.
מְכָרוֹ Ex 21,37.
וּמְכָרוֹ Ex 21,16 ‖ Dt 24,7.
מְכָרָם Dt 32,30.
מָכְרָה *3 perf. f.* Ruth 4,3.
מָכַרְתִּי *1 perf.* Jes 50,1.
וּמָכַרְתִּי Ez 30,12 ‖ Joel 4,8.
מָכְרוּ *3 perf. pl.* Gn 37,36. 47, 20.22 ‖ Joel 4,3.
וּמָכְרוּ Ex 21,35.
וּמְכָרוּם *suff.* Joel 4,8.
מְכַרְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 45,4.5 ‖ Joel 4,6.7.
מֹכֵר *pt.* Lev 25,16.
הַמּוֹכֵר Ez 7,13.
וְהַמּוֹכֵר Ez 7,12.
כַּמּוֹכֵר 24,2.
וּמוֹכְרִים *pl.* Neh 13,16.
וּמֹכְרֵי *cs.* Neh 13,20.
וּמֹכְרֵיהֶן *suff.* Zach 11,5.
הַמֹּכֶרֶת *pt. f. sg.* Nah 3,4.
מָכֹר *inf. abs.* Dt 14,21.
וּמָכֹר Dt 21,14.
לִמְכּוֹר *cs.* Neh 10,32.
לְמָכְרָהּ *suff.* Ex 21,8.
מִכְרָם *suff.* Am 2,6 ‖ Neh 13,15.
מִכְרָה *imper.* Gn 25,31.
מִכְרִי *f.* 2R 4,7.
תִּמְכֹּר *2 impf.* Ps 44,13 ‖ Prv 23,23.
תִּמְכְּרֶנָּה *suff.* Dt 21,14.
יִמְכֹּר, יִמְכָּר־ *3 impf.* Ex 21,7 ‖ Lev 25,15.29 ‖ Jud 4,9.
וַיִּמְכֹּר Gn 25,33 ‖ 1S 12,9.
וַיִּמְכְּרֵם *suff.* Jud 2,14. 3,8. 4,2. 10,7.
וַתִּמְכֹּר *3 impf. f.* Prv 31,24.
וְנִמְכְּרֶנּוּ [נִמְכֹּר *1 impf. pl. suff.* Gn 37,27.
תִּמְכְּרוּ *2 impf. pl.* Lev 25,14 ‖ Neh 5,8.
יִמְכְּרוּ *3 impf. pl.* Ex 48,14.
וַיִּמְכְּרוּ Gn 37,28.

נִמְכַּר *Ni. 3 perf.* Lev 25,48 ‖ Ps 105,17.
וְנִמְכַּר Ex 22,2 ‖ Lev 25,39.47.27, 27.
וְנִמְכְּרוּ־ *3 perf. pl.* Neh 5,8.
נִמְכַּרְתֶּם *2 perf. pl.* Jes 50,1. 52,3.
נִמְכַּרְנוּ *1 perf. pl.* Esth 7,4².
הַנִּמְכָּרִים [נִמְכָּר *pt. pl.* Neh 5,8.
הִמָּכְרוֹ *inf. suff.* Lev 25,50.
יִמָּכֵר *3 impf.* Lev 25,34.27,28 ‖ Dt 15,12 ‖ Jer 34,14.
תִּמָּכֵר *3 impf. f.* Lev 25,23.
יִמָּכְרוּ *3 impf. pl.* Lev 25,42.
הִתְמַכֵּר *Hith. 3 perf.* 1R 21, 25.
וְהִתְמַכַּרְתֶּם *2 perf. pl.* Dt 28, 68.
הִתְמַכֶּרְךָ *inf. suff.* 1R 21,20.
וַיִּתְמַכְּרוּ *3 impf. pl.* 2R 17,17

## מֶכֶר

venum, venale; pretium venditionis, mercipretium.

ע״מ שֶׁבֶר, דבר העומד למכירה או מחירו.

Neh 13,16.

מִכְרָהּ *suff.* Prv 31,10.
מִכְרָם Nu 20,19.

## מִמְכָּר

venditio; res vendita, res venalis.

י״מ לבד מִמְכָּרָיו על־האבות כמו מִמַּכָּרָיו, כלומר מיודעיו בעיר מושבו שרגילים לתת מתנות קדשיהם לכהני בית אבותיו, וכן נקראו בדרח״ל מַכָּרֵי כהונה ולויה.

Lev 25,14 ‖ Neh 13,20.

הַמִּמְכָּר Ez 7,13.
מִמְכַּר *cs.* Lev 25,25.33.
מִמְכָּרוֹ *suff.* Lev 25,27.28.29.50.
מִמְכָּרָיו [מִמְכָּרִים *pl. suff.* Dt 18,8.

## מִמְכֶּרֶת

venditio.

Lev 25,42.

——v. n. pr.——

מְכֵרֹתֵיהֶם [מְכֵרָה] *pl. suff.*

arma, gladius, μάχαιρα; *al.* affinitas; *al.* fallaciae.

לד״ק שרשו כּוּר (ע׳ דף ש״ל), ולד״א שרשו כָּרָה שהוראתו באשורית כמו כרת בעברית, וטעמו כלי זיין (ע׳ רש״י); שד״ל פותרו מלשון סורית מְכַר, שענינו נתינת אשה לאיש, וקורין לארוס מְכוּרָא ולאירוסין מְכוּרְיָא, וכן בת״י ומי״י אשה משכלת (משלי י״ט י״ד) ומן אלהא מתמכרא אתתא לגברא, והכונה: ההתחתנות עם שכם היתה להם ככלי לעשות בו חמס; ר׳ יוסף הלוי פותרו מן מכר בכושית, עצה ומזמה, כלומר מזמותיהם ככלי חמס להם, ורומז על דִּבְּרָם במרמה לחמור ולשכם בנו (ואולי הוא מן מכר העברי, והטעם עסקיהם, משאם ומתנם).

Gn 49,5.

——v. n. pr.——

כָּתַת v. מְכִתָּה; נָכַר v. מַכָּר.

## מָלֵא

implere, impleri, plenum esse, completum esse; *Pi.* inaugurare sacerdotem; implere; infundere.

כדוגמתו בארמית, כורית, ערבית, צבית, כושית ואשורית, והוא עומד ויוצא. מְלֵאתִי כמו מְלֵאַת, כאֹהַבְתִּי לדוש ת׳ אֹהֶבֶת (ע׳ (מבוא לנהא״ש דף ק״ב), ולר׳ דוד כהנא כמו מָלֵאתִי, מדבר בעדו, הקב״ה אומר מלאתי משפט ותוכחות (ע׳ מיכה ג׳ ח׳); השבעים קורין בישעיה ב׳ ו׳ כי מָלְאָה אַרְצָם מקדם, בירמיה ד׳ ה׳ קראו מָלֵא (ע׳ י״ב ו׳); למדנחאי ומלאתים דיחזקאל י״א ז׳ מלא יו״ד ובקצת נוסחאות קו״כ; י״ג בכ״ה ט״ז מָלֵאתְ (וכן השבעים) תוך וְחָמָם; תְּמַלֵּא דאיוב ט״ו ל״ב לד״ק כמו תְּמֻלַּל או תִּמַּל, ור״ב פישער מפרש גם תִּמְלָאֵמוֹ נפשי כמו תְּמֻלָּלְמוֹ.

Ex 40,34.*35* ‖ Dt 34,9 ‖ Jos 3,15 ‖ Jud 16,27 ‖ 1R 8,10.11 ‖ 2R 6,17 ‖ Ez 10,3.43,5.44,4 ‖ Ps 10,7.65,10. 110,6 ‖ Job 36,16 ‖ Eccl 8,11 ‖ 2Ch 5,13.14.7,1.2.

מְלָאוֹ *3 perf. suff.* Esth 7,5.
מָלְאָה *3 perf. f.* Gn 6,13 ‖ Jes 11,9.34,6.40,2 ‖ Jer 23,10. 46,12. 51,5 ‖ Ez 7,23².9,9.10,4 ‖ Joel 4, 13 ‖ Hab 3,3 ‖ Ps 26,10.33,5.48,11. 104,24.119,64.
וּמָלְאָה Lev 19,29.
מָלֵאתְ *2 perf.* Job 36,17.

מָלֵאתִי *1 perf.* Jer 6,11 ‖ Mich 3,8.

מָלֵתִי (חסר א') Job 32,18.

מָלֵאוּ , מָלְאוּ *3 perf. pl.* Gn 29,21 ‖ 1S 18,26 ‖ Jes 1,15.2,6.15,9.21,3.22,7.28,8.30,27 ‖ Jer 16,18.25,34 ‖ Ez 8,17 ‖ Mich 6,12 ‖ Ps 38,8.74,20 ‖ Prv 12,21 ‖ Job 20,11.21,24 ‖ Thr 4,18 ‖ 1Ch 17,11.

מָלוּ (חסר א') Ez 28,16.

וּמָלְאוּ Ex 8,17.10,6 ‖ Jes 13,21.14,21.27,6 ‖ Jer 19,4 ‖ Ez 30,11 ‖ Joel 2,24 ‖ Zach 9,15.

מָלֵא (cf. adj.) *pt.* Jer 23,24.

מְלֵאִים *pl.* Jes 6,1.

מְלֹאת *inf. cs.* Lev 8,33.12,4.25,30 ‖ Nu 6,5.13 ‖ Jer 29,10 ‖ Dan 10,3.

בִּמְלֹאות (יתיר ו') Job 20,22.

וּבִמְלֹאת Lev 12,6.

וּבִמְלוֹאת K., וּבִמְלֹאות Q. Esth 1,5.

כִּמְלֹאות , כִּמְלֹאת 2R 4,6 ‖ Jer 25,12 ‖ Ez 5,2.

מִלְאוּ *imper. pl.* Ex 32,29 ‖ 1R 18,24 ‖ Jer 51,11.

וּמִלְאוּ Gn 1,22.28.9,1.

תִּמְלָאֵמוֹ *3 impf. f. suff.* Ex 15,9.

יִמְלְאוּ *3 impf. pl.* Gn 50,3 ‖ 2S 7,12 ‖ Esth 2,12.

וַיִּמְלְאוּ Gn 25,24.50,3.

נִמְלָא־ *Ni. pt.* Cant 5,2.

אִמָּלְאָה *1 impf.* Ez 26,2.

תִּמָּלְאִי *2 impf. f.* Ez 23,33.

וַתִּמָּלְאִי Ez 27,25.

יִמָּלֵא , יִמָּלֶא (נס"א) *3 impf.* 2S 23,7 ‖ 2R 3,17 ‖ Jes 6,4 ‖ Jer 13,12² ‖ Ps 71,8.126,2 ‖ Prv 20,17.

וְיִמָּלֵא Nu 14,21 ‖ Ps 72,19.

וַיִּמָּלֵא Ex 7,25 ‖ 1R 7,14.10,21 ‖ Ez 10,4 ‖ Esth 3,5.5,9.

תִּמָּלֵא *3 impf. f.* Hab 2,14 ‖ Job 15,32 ‖ Eccl 1,8.6,7.

וַתִּמָּלֵא Gn 6,11 ‖ Ex 1,7 ‖ 2R 3,20 ‖ Jes 2,7².8 ‖ Ez 9,9.

יִמָּלְאוּ *3 impf. pl.* Zach 8,5 ‖ Prv 24,4(al. לְ) ‖ Eccl 11,3.

וְיִמָּלְאוּ Prv 3,10.

יִמָּלְאוּן Ez 32,6.

מִלֵּא *Pi. 3 perf.* Ex 35,25 ‖ Nu 3,3 ‖ Dt 1,36 ‖ Jos 14,14 ‖ 1R 8,15.11,6.18,35 ‖ 2R 9,24.21,16 ‖ Jes 33,5 ‖ Jer 41,9 ‖ Ps 107,9.127,5.129,7 ‖ Job 22,18 ‖ 2Ch 6,4.16,14.

מִלָּא Jer 51,34.

וּמִלֵּא Lev 21,10.

מִלֵּאתָ *2 perf.* Dt 6,11 ‖ Jos 14,9 ‖ 1R 8,24 ‖ 2Ch 6,15.

וּמִלֵּאתָ Ex 28,17.41.29,9.

מִלֵּאתָנִי[תָ *suff.* Jer 15,17.

מִלֵּאתִי *1 perf.* Jos 14,8 ‖ Jer 31,25(24) ‖ Zach 9,13.

וּמִלֵּאתִי 1R 1,14 ‖ Ez 32,5.35,8 ‖ Hag 2,7.

מִלֵּאתִיךְ *suff.* Jer 51,14.

מִלֵּאתִיו Ex 28,3.

מִלְּאוּ *3 perf. pl.* Nu 32,11.12 ‖ 1R 20,27.

וּמִלְּאוּ Ez 43,26.

מִלְאוּךְ *suff.* Jes 23,2.

מִלְאוּהָ Esr 9,11.

וּמִלְאוּהָ 2R 3,25.

מִלֵּאתֶם *2 perf. pl.* Jer 44,25 ‖ 2Ch 29,31.

וּמִלֵּאתֶם Ez 11,6.

מִלֵּאנוּ *1 perf. pl.* Jos 9,13.

מְמַלֵּא *pt.* Jer 13,13 ‖ 1Ch 12,15 (16).

הַמְמַלְאִים *pl.* Zeph 1,9 ‖ Job 3,15.

וְהַמְמַלְאִים Jes 65,11.

לְמַלֵּא *inf. cs.* Ex 29,33 ‖ 1R 2,27 ‖ Prv 6,30 ‖ Job 20,23 ‖ 2Ch 13,9.

וּלְמַלֵּא־ Ex 29,29.

לְמַלֹּאות , לְמַלֹּאת (יתיר ו') Ex 31,5.*35,33* ‖ Dan 9,2 ‖ 1Ch 29,5 ‖ 2Ch 36,21².

וּלְמַלְאָם Jer 33,5.

מַלֵּא *imper.* Gn 29,27.44,1 ‖ 1S 16,1 ‖ Ez 24,4 ‖ Ps 83,17.

וּמַלֵּא Ez 10,2.

מַלְאוּ *pl.* Jer 4,5.

וּמַלְאוּ Ez 9,7.

אֲמַלֵּא *1 impf.* Ex 23,26 ‖ Prv 8,21 ‖ Job 23,4.

וָאֲמַלֵּא Ex 31,3.

וַאֲמַלְאֵהוּ *suff.* Ps 81,11.

תְּמַלֵּא *2 impf.* Ex 29,35 ‖ Ez 3,3 ‖ Ps 17,14 ‖ Job 38,39.

הַתְמַלֵּא *interrog.* Job 40,31.

יְמַלֵּא *3 impf.* Lev 8,33.16,32 ‖ 1R 13,33 ‖ Jes 65,20 ‖ Ps 20,5.6.

יְמַלֵּה Job 8,21.

וִימַלֵּא Job 15,2.

וַיְמַלֵּא Gn 29,28 ‖ Ex 35,31 ‖ Lev 9,17 ‖ Nu 14,24 ‖ Jud 17,5.12 ‖ 2R 23,14.24,4 ‖ Nah 2,13.

וַתְּמַלֵּא *3 impf. f.* Gn 21,19.24,16 ‖ Ps 80,10.

נְמַלֵּא *1 impf. pl.* Prv 1,13.

יְמַלֵּאוּ [יְמַלְּאוּ] *3 impf. pl.* Ez 7,19.

וַיְמַלְאוּ Gn 42,25 ‖ Ex 39,10.

וַיְמַלְאוּם *suff.* Gn 26,15 ‖ 1S 18,27.

תְּמַלֶּאנָה *3 pl. f.* Job 39,2.

וַתְּמַלֶּאנָה Ex 2,16.

מְמֻלָּאִים [מֻלָּא] *Pu. pt. pl.* Cant 5,14.

יִתְמַלָּאוּן [הִתְמַלֵּא] *Hith. 3 impf. pl.* Job 16,10.

## מָלֵא

plenitudo; plenus, turmatim.

Gn 23,9 ‖ Jer 4,12.5,27.12,6 ‖ Ez 17,3.28,12 ‖ Nah 1,10 ‖ Ps 73,10.75,9 ‖ Prv 17,1 ‖ Eccl 1,7.9,3 ‖ 1Ch 21,22.24.

וּמָלֵא Dt 33,23.

וְהַמָּלֵא 2R 4,4.

מְלֵא *cs.* Jer 6,11.

מְלֵאִים *pl.* Nu 7,13.*19.25.31.37.43.49.55.61.67.73.79* ‖ Dt 6,11 ‖

Jer 5,27.35,5 ‖ Ez 10,12 ‖ Ps 144,13 ‖ Neh 9,25.

**הַמְלֵאִים** Jes 51,20.

**מְלֵאָה** *f.* Nu 7,14.*20.26.32.38.44.50.56.62.68.74.80* ‖ 2S 23,11 ‖ 2R 7,15 ‖ Jes 22,2 ‖ Ez 37,1 ‖ Nah 3,1 ‖ Ruth 1,21 ‖ 1Ch 11,13.

**הַמְלֵאָה, הַמְּלֵאָה** Am 2,13 ‖ Eccl 11,5.

**מְלֵאֲתִי** *cs.* Jes 1,21.

**מְלֵאת, מְלֵאוֹת** *pl.* Gn 41,22 ‖ Nu 7,86 ‖ Ez 1,18.36,38.

**וְהַמְּלֵאוֹת** Gn 41,7.

## מְלֹא, מְלוֹא

plenitudo; multitudo, turba.

Gn 48,19 ‖ Ex 9,8.16,32.33 ‖ Lev 2,2.5,12.16,12 ‖ Nu 22,18.*24,13* ‖ Jud 6,38 ‖ 1S 28,20 ‖ 1R 17,12 ‖ 2R 4,39 ‖ Jes 6,3.8,8.31,4 ‖ Eccl 4,6.

**מְלוֹ** (חסר א׳) Ez 41,8.

**וּמְלֹא** Lev 16,12 ‖ 2S 8,2.

**מִמְּלֹא** Eccl 4,6.

**וּמְלֹאוֹ, וּמְלוֹאוֹ** *suff.* Jes 42,10 ‖ Ps 96,11.*98,7* ‖ 1Ch 16,32.

**וּמְלֹאָהּ, וּמְלוֹאָהּ** Dt 33,16 ‖ Jes 34,1 ‖ Jer 8,16.47,2 ‖ Ez 19,7.30,12 ‖ Am 6,8 ‖ Mich 1,2 ‖ Ps 24,1.50,12.89,12.

**מִמְּלוֹאָהּ** Ez 12,19.32,15.

## מְלֵאָה] הַמְּלֵאָה

plenitudo, abundantia.

התבואה או הגפן שנמלאו ונתבשלו כל צרכן, ולהראב״ע בשמות כנוי לתירוש, וכן המלאה דהדברים, וכמו שפירש מנחם במחברתו (ומובא בבית האוצר לשד״ל, דף י״ט).

Dt 22,9.

**וְכַמְלֵאָה** Nu 18,27.

**מְלֵאָתְךָ** *suff.* Ex 22,28.

## מִלֻּאָה] (נס״א) *cs.* מִלֻּאַת

insertio s. inclusio (gemmae).

Ex 28,17.

**בְּמִלֻּאֹתָם, בְּמִלּוּאֹתָם** *pl. suff.* Ex 28,20.39,13.

## מִלּוּא] *pl. t.* מִלֻּאִים

insertio; inauguratio ad munus sacerdotale, sacrificium inaugurationis.

לכל המפרשים לפי שממלאות עמק המשבצות, ולהרמב״ן אבנים שלמות, שנבראו כך, כחלקי אבנים מן הנחל, ולא שנחצבו מגדול או שנחצב מהן כלום.

Ex 25,7.29,22.35,9 ‖ Lev 8,28.

**וּמִלּוּאִים** 1Ch 29,2.

**הַמִּלֻּאִים** Ex 29,26.27.31.34.35,27 ‖ Lev 8,22.29.31.

**וְלַמִּלּוּאִים** Lev 7,37.

**מִלֻּאֵיכֶם** *suff.* Lev 8,33.

## מִלֵּאת

plenitudo; *al.* insertio.

עינים שממלאות חוריהן ולא שוקעות, ולתרגום הירונימוס מוסב על היונים היושבות על ברכות מלאות מים.

Cant 5,12.

## מִלּוֹא] הַמִּלּוֹא

vallum, agger; castellum (*Vulg.* adimpletio).

לרש״י חומה נמוכה שממלאין אותה עפר, ולרד״ק מקום רחב סמוך לחומה לאספת העם, וכטעם קראו מַלְאוּ ואמרו האספו ונבואה דירמיה ד׳ ה׳; לדעת האחרונים מגדול ממולא ולא חלול (מאססיף).

2S 5,9 ‖ 1R 9,15.24.11,27 ‖ 1Ch 11,8 ‖ 2Ch 32,5.

v. ch. et n. pr. בֵּית מִלּוֹא, יִמְלָה.

## °מָלַח I

conterere.

קרוב אל מרח ומרק, ובערבית ملغ הוראתו נמיקה ונזירה לחלקים, וזה טעם בלוי מלחים; ועל יריעות השמים נאמר נִמְלָחוּ, מקביל אל והארץ כבגד תבלה (יש מחברין לו מְמֻלָּח דסממני הקטרת, שיהיו מרוחים ושחוקים לחלקים קטנים); לרמב״ן כמו נִמְחוּ.

**נִמְלָחוּ** [נִמְלַח *Ni. 3 perf. pl.* Jes 51,6.

## מֶלַח I v. מָלַח] *pl.* מְלָחִים

vestis detrita, panni.

לר״י הלוי מזה גם וְהָמְלֵחַ לֹא הֻמְלַחַתְּ דיחזקאל, כלומר לא כסוך במטליות, והוא כפל של וְהָחְתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ.

Jer 38,11.

**וְהַמְּלָחִים** Jer 38,12.

## °מָלַח] *2 impf.* תִּמְלָח II

*denom.* ex מֶלַח II: salire, sale conspergere.

פעל נגזר מן השם מלח, וכמוהו בארמית, צורית, ערבית וכושית; ע׳ לעיל.

Lev 2,13.

**מְמֻלָּח** [מֻלַּח *Pu. pt.* Ex 30,35.

**הָמְלַחַתְּ** [הָמְלַח *Ho. 2 perf. f.* Ez 16,4.

**וְהָמְלֵחַ** *inf. abs.* Ez 16,4.

## מֶלַח

sal.

זה שמו גם בארמית, סורית, ערבית ואשורית; י״פ ע״ש שנמוה ונמוק במים, או ע״ש הכתישה דק על דק.

Gn 19,26 ‖ Lev 2,13² ‖ Nu 18,19 ‖ Jud 9,45 ‖ 2R 2,20.21 ‖ Ez 43,24 ‖ Zeph 2,9 ‖ Job 6,6 ‖ 2Ch 13,5.

**וָמֶלַח** Dt 29,22.

**בַּמֶּלַח** Lev 2,13.

**לְמֶלַח** Ez 47,11.

## מְלֵחָה

terra salsa, sterilis; desertus.

Jer 17,6 ‖ Job 39,6.

**לִמְלֵחָה** Ps 107,34.

## מַלּוּחַ

halimus.

מין ירק מלח, שאוכלין העניים בארץ הקדם בין חי בין שלוק.

Job 30,4.

## מַלָּח] *pl.* מַלָּחִים

nauta, remex.

כמוהו גם בסורית ובערבית; לרב הפותרים ע״ש מי הים המלוחים, וכן יֵאָמֵר בערבית مَلَّاحَة על המון גלי הים, ולרד״ק ע״ש שחותרין ובוקעין את המים במשוטות (קרוב לדעת רש״י), ואולי יש לחברו עם בגדים מלחים (מְפֻרָשִׁים), כחֹבל מן חֶבֶל.

Ez 27,29.

**הַמַּלָּחִים** Jon 1,5.

**מַלָּחַיִךְ** *suff.* Ez 27,27.

**וּמַלָּחֵיהֶם** Ez 27,9.

v. ch. et n. pr. גֵּיא־מֶלַח, יָם הַמֶּ׳.

## מָלַט] מִלֵּט *Pi. 3 perf.*

eripere ex periculo, servare; parere (ova); *Ni.* servari; festinanter discedere.

הוראתו ידועה. יש מאחין אותו עם פָּלַט, וטעם וַתְּמַלֵּט, וְהִמְלִיטָה (ישעיה ל״ד ט״ו, ס״ו ז׳) כמו תְּפַלֵּט פרתו (איוב כ״א י׳), ובדרז״ל כבלעו כך פולטו וכדומה; ולר״א הוא מתאחה עם מָלַץ בהוראת חָלַק (שליפּפריג זיין, ענטשליפּפען), וכטעם לְחַלֵּק משם בתוך העם (ירמיה ל״ז י״ב), להשתמט. פָּסוֹחַ וְהִמְלִיט כמו וְהַמְלִיט, או וְהַמְלֵט, וכן והִצִּיל; י״נ בתהלים כ״ז כ׳ וימלט מִשְּׁחִיתוֹתָם.

Ez 33,5.

**וּמִלַּט־** Eccl 9,15.

**מִלְּטָנוּ** *suff.* 2S 19,10.

**מְמַלֵּט** *pt.* 1S 19,11.

**הַמְמַלְּטִים** *pl.* 2S 19,6.

**מַלֵּט** *inf. abs.* Jes 46,2 ‖ Jer 39, 18.

**מַלְּטָה** *imper.* Ps 116,4.

**וּמַלְּטִי** *f.* 1R 1,12.

**מַלְּטוּ** *pl.* Jer 48,6.

**וּמַלְּטוּ** Jer 51,6.45.

**וּמַלְּטוּנִי** *suff.* Job 6,23.

**אֲמַלֵּט** *1 impf.* Job 29,12.

**וַאֲמַלֵּט** Jes 46,4.

**אֲמַלֶּטְךָ** *suff.* Jes 39,18.

**יְמַלֵּט** *3 impf.* Am 2,14.15² ‖ Ps 33,17.89,49 ‖ Job 20,20.22,30 ‖ Eccl 8,8.

**וִימַלֵּט** Ps 107,20.

**יְמַלְּטֵהוּ** *suff.* Ps 41,2.

**וַתְּמַלֵּט** *3 impf. f.* Jes 34,15.

**וַיְמַלְּטוּ** *3 impf. pl.* 2R 23,18.

**נִמְלַט, נִמְלָט** *Ni. 3 perf.* Jud 3,26.29 ‖ 1S 23,13.30,17 ‖ Jer 41, 15 ‖ Prv 11,21 ‖ 2Ch 16,7.

**וְנִמְלָט, וְנִמְלַט** Ez 17,15 ‖ Job 22,30.

**נִמְלְטָה** *3 perf. pl.* Ps 124,7.

**נִמְלַטְתִּי** *1 perf.* 2S 1,3.

**וְנִמְלַטְתִּי** 1S 27,1.

**נִמְלְטוּ, נִמְלָטוּ** *3 perf. pl.* 2S 4,6 ‖ 2R 19,27 ‖ Jes 37,38.



**וְנִמְלָטוּ** Ps 22,6.

**נִמְלָטְנוּ** *1 perf. pl.* Ps 124,7.

**הַנִּמְלָט** *pt.* 1R 19,17.

**וְהַנִּמְלָט** 1R 19,17.

**וְנִמְלָטָה** (= טָ) Jer 48,19.

**הִמָּלֵט** *inf.* 1S 27,1.

**לְהִמָּלֵט** Gn 19,19 ‖ Esth 4,13.

**הִמָּלֵט** *imper.* Gn 19,17².22.

**הִמָּלְטִי** *f.* Zach 2,11.

**אִמָּלֵט** *1 impf.* 1S 27,1.

**אִמָּלְטָה** Gn 19,20 ‖ 1S 20,29.

**וָאִמָּלְטָה** Job 1,15.*16.17.19*.

**תִּמָּלֵט** *2 impf.* Jer 34,3.38,18. *23*.

**יִמָּלֵט** *3 impf.* 1R 18,40 ‖ 2R 10, 24 ‖ Jes 49,24.25 ‖ Jer 32,4.46,6 ‖ Ez 17,18 ‖ Joël 3,5 ‖ Am 9,1 ‖ Prv 19,5.28,26 ‖ Eccl 7,26 ‖ Dan 12,1.

**הֲיִמָּלֵט** *interrog.* Ex 17,15.

**וַיִּמָּלֵט** Jud 3,26 ‖ 1S 19,10.12.17. 18.22,1.20 ‖ 1R 20,20.

**תִּמָּלֵט** *3 impf. f.* Jer 48,8.

**נִמָּלֵט** *1 impf. pl.* Jes 20,6.

**יִמָּלְטוּ** *3 impf. pl.* Dt 11,41.

**וַיִּמָּלֵטוּ** Mal 3,15.

**וְהִמְלִיט** *Hi. 3 perf.* Jes 31,5.

**וְהִמְלִיטָה** *f.* Jes 66,7.

**הִתְמַלֵּט] וָאֶתְמַלְּטָה** *Hith. 1 impf.* Job 19,20.

**יִתְמַלְּטוּ] יִתְמַלָּטוּ** *3 impf. pl.* Job 41,11.

## מֶלֶט] בַּמֶּלֶט

caementum.

טיט מגֻבל מחמר וסיד (מאָרטעל), וכן בסורית ובערבית (ע״ש שמהליק, וקרוב אל מלץ, או כטעם רַקָק, וקרוב אל פלט), ובדרז״ל המלטה (ע׳ ס׳ השרשים לרד״ק).

Jer 43,9.

—cnf. n. pr.—

לִיץ v. מְלִיצָה, מָלַל v. מְלִילֹת.

## I מָלַךְ, מָלֵךְ

regnare, regem esse, fieri.

פעל נגזר מן מֶלֶךְ (ע׳ הערה שם); השבעים קורין באיוב ל״ד ל׳ מַמְלִיךְ ת׳ מִמְּלֹךְ; בדה״א ד׳ ל״א בנוסחת הללי ובדפוס ראשון מָלַךְ ת׳ מְלֹךְ, וכ״ת השבעים והסורי.

Jos 13,10.*21*.12 ‖ Jud 4,2 ‖ 1S 12, 14.13,1 ‖ 2S 2,10.5,4.5².15,10 ‖ 1R 1,11.13.18. 2,11³. 11,42. 14,19. 20. 21².15,1.2.9.10.25.33. 16,8.15.23². 29. 22,41.42.52 ‖ 2R 3,1. 8,16.17. 25.26.9,13.29.10,36.12,2. 13,1.10. 14,1.2. *18,2*.23. 15,1.2.8.13.17.23. 27.32.33.16,1.2.17,1.18,1.21,1.19. 22,1.23,31.*24,8*.36.*24,18* ‖ Jes 24, 23.52,7 ‖ Jer 52,1 ‖ Ps 47,9.93,1. 96,10.97,1. 99,1 ‖ 1Ch 3,4. 16,31. 29,26.27³ ‖ 2Ch 12,13. 13,2.20,31. 21,5.*20*.22,2.24,1.25,1.*29,1*².26,3. 27,1.*8.28,1*.29,1. 33,1.21. 34,1. 36, 2.5.*11*.9.

**וּמָלַךְ** Jer 23,5 ‖ Mich 4,7.

**מָלַכְתָּ** *2 perf.* 2S 16,8.

**וּמָלַכְתָּ** 2S 3,21 ‖ 1R 11,37.

**מָלְכוּ** *3 perf. pl.* Gn 36,31 ‖ 1Ch 1,43.

**מֹלֵךְ** *pt.* Jer 33,21.

**הַמֹּלֵךְ** Jer 22,11 ‖ Esth 1,1.

**מֹלֶכֶת** *f.* 2R 11,3 ‖ 2Ch 22,12.

**מָלֹךְ** *inf. abs.* 1S 24,21.

**הֲמָלֹךְ** *interrog.* Gn 37,8.

**מְלָךְ־, מְלֹךְ** *cs.* Gn 36,31 ‖ 1Ch 1,43.4,31 ‖ 2Ch 36,20.

**בִּמְלֹךְ** K., **מִמְּלֹךְ** Q. 2R 23,33.

**לִמְלֹךְ** 1R 2,15.6,1 ‖ Eccl 4,14.

**מִמְּלֹךְ** 1S 8,7.16,1 ‖ Job 34,30.

**מָלְכוֹ** *suff.* 2R 25,27.

**בְּמָלְכוֹ** 1S 13,1 ‖ 2S 2,10.5,4 ‖ 1R 14,21.16,11. 22,42 ‖ 2R 8,17. 26. 12,1.14,2.*15,33.18,2*.15,2.16,2.21, 1.19. 22,1. 23,31.36. 24,8.18 ‖ Jer 52,1 ‖ 2Ch 12,13.20,31.21,5.20.22, 2. 24,1. 26,3. 27,1.8. 28,1. 33,1. 21. 34,1.36,2.5.9.11.

**כְּמָלְכוֹ** 1R 15,29.

**לְמָלְכוֹ** 2R 24,12.25,1 ‖ Jer 1,2.51, 59.52,4 ‖ Esth 1,3 ‖ Dan 9,2 ‖ 2Ch 16,13.17,7.29,3.34,3.8.

**מְלֹךְ] מָלְכָה־** *imper.* Jud 9,14.

**מְלוֹכָה** K., **מָלְכָה** Q. Jud 9,8.

**מְלוֹכִי** K., **מָלְכִי** Q. *f.* Jud 9,10. *12.*

**אֶמְלוֹךְ, אֶמְלֹךְ** *1 impf.* 1R 1,5 ‖ Ez 20,33.

**תִּמְלוֹךְ, תִּמְלֹךְ** *2 impf.* Gn 37,8 ‖ 1S 23,17.24,21.

**הֲתִמְלֹךְ** *interrog.* Jer 22,15.

**יִמְלֹךְ, יִמְלוֹךְ, יִמְלָךְ־** *3 impf.* Ex 15,18 ‖ 1S 8,9.11.11,12.12,12 ‖ 1R 1,13.*30*.17.24.35 ‖ 2R 3,27 ‖ Jes 32,1 ‖ Ps 146,10 ‖ Prv 30,22 ‖ 2Ch 23,3.

**וַיִּמְלֹךְ, וַיִּמְלָךְ־** Gn 36,32.33.*34*.*35.36.37.38.39* ‖ 2S 8,15.10,1 ‖ 1R 11,25.43.12,17.14,20.31.15,8.24.25.*22*,*52*.28.16,6.10.22.28.29.22,40.51 ‖ 2R 1,17.3,1.8,15.24.10,35.12,22.13,9.24.14,16.29.15,7.10.*14.30*.13.22.25.38.16,20.19,37.20,21.21,18.26.24,6 ‖ Jes 37,38 ‖ Jer 37,1 ‖ 1Ch 1,44.*45.46.47.48,49.50*.3,4.18,14.19,1.29,28 ‖ 2Ch 1,13.9,30.31.10,17.12,13.16.13,1.23.17,1.20,31.21,1.22,1.24,27.26,23.27,9.28,27.32,33.33,20.36,8.

**תִּמְלֹךְ** *3 impf. f.* Esth 2,4.

**יִמְלֹכוּ [יִמְלְכוּ]** *3 impf. pl.* Prv 8,15.

**וַיִּמְלְכוּ** 1R 11,24.

**הִמְלִיךְ** *Hi. 3 perf.* 1S 15,55 ‖ 1R 1,43 ‖ Jer 37,1.

**הִמְלַכְתָּ** *2 perf.* 1R 3,7.

**וְהִמְלַכְתָּ** 1S 8,22.

**הִמְלַכְתַּנִי** *suff.* 2Ch 1,9.

**וְהִמְלַכְתַּנִי** 2Ch 1,8.

**הִמְלַכְתִּי** *1 perf.* 1S 15,11.

**הִמְלַכְתִּיךָ** *suff.* 2Ch 1,11.

**הִמְלִיכוּ** *3 perf. pl.* Hos 8,4.

**הַמַּמְלִיךְ** *pt.* Ez 17,16.

**לְהַמְלִיךְ** *inf. cs.* 1R 12,1 ‖ 1Ch 12,31(32).38(39)$^{2}$.28,4 ‖ 2Ch 10,1.

**לְהַמְלִיכוֹ** *suff.* 1R 16,21 ‖ 2Ch 11,10.22.

**וָאַמְלִיךְ** *1 impf.* 1S 12,1.

**וַיַּמְלֵךְ [וַיַּמְלִיךְ]** *3 impf.* 2R 23,34.24,17 ‖ 1Ch 23,1 ‖ 2Ch 36,4.10.

**וַיַּמְלִכֵהוּ** *suff.* 2S 2,9.

**וַיַּמְלִיכֶהָ** Esth 2,17.

**נַמְלִךְ** *1 impf. pl.* 2R 10,5.

**וְנַמְלִיךְ** Jes 7,6.

**וַתַּמְלִיכוּ** *2 impf. pl.* Jud 9,16. *18.*

**וַיַּמְלִיכוּ, וַיַּמְלִכוּ** *3 pl.* Jud 9,6 ‖ 1S 11,15 ‖ 1R 12,20.16,16 ‖ 2R 8,20.11,12.14,21.17,21.21,24.23,30 ‖ 1Ch 29,22.21,8.22,1.23,11.26,1.33,25.

**וַיַּמְלִיכֻהוּ** *suff.* 2Ch 36,1.

**הָמְלַךְ** *Ho. 3 perf.* Dan 9,1.

## מֶלֶךְ

rex.

כדונמתו בכל לשונות בני־שם (באשורית מלך פחות במעלה מן שר); לרד״ק שרשו הלך וילך, וכמו מוליך, מַנְהִיג ומנהל, כנָגִיד מן הארמית נְגַד, וכן בלשון רומי dux (ואולי גם αναξ ביונית מן αναγω), וזה טעם ויצא לפנינו (ש״א ח׳ כ׳), הנה המלך מתהלך לפניכם (י״ב ב׳) וכדומה, ולד״א נגזר מן הפעל וַיִּמָּלֵךְ לבי עלי (נחמיה ה׳ ז׳) וּמְלַךְ בארמית (דניאל ד׳ כ״ד) ובדרז״ל, בהוראת יוֹעֵץ, הנרדף לו (מיכה ד׳ ט׳, איוב ג׳ י״ד). השבעים קורין בש״א י״ב ט״ו וּבְמַלְכְּכֶם ת׳ וּבַאֲבֹתֵיכֶם. על מַלְכָּם דש״ב י״ב ל׳ נמסר ב׳ מטעין (השני דאי דדה״א כ׳ ב׳), כלומר שמנקדים מַלְכָּם ומובנם מִלְכֹּם (וכ״ת השבעים אלו דירמיה מ״ט א׳ וג׳ ודעמוס ה׳ כ״ו, והסורי והרומי קורין גם בצפניה א׳ ה׳ בְּמִלְכֹּם); בס״א י״ב ב׳ בקצת נוסחאות מפני הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, ובהללי בלא שלמה; בי״ד ב׳ קורין השבעים לִמְלֹךְ ת׳ לְמֶלֶךְ, במ״ב ג׳ י״ב בקצת נוסחאות ויהושפט מֶלֶךְ יְהוּדָה, וכ״ת השבעים, הסורי והרומי. י״ג בישעיה ח׳ כ״א והתקצף בְּמַלְכּם, בל׳ ל״ג לַמֹּלֶךְ הוכן, בנ״ז ט׳ ותשחדי לַמֹּלֶךְ (ע׳ יחזק׳ ט״ז ל״ג), ובתהלים ס״ח י״ג מַלְאֲכֵי צבאות, והשבעים קורין מֶלֶךְ, ובאיוב ל״ד י״ח הַאֹמֵר למלך, ובנחמיה ט׳ ל״ז וְאַף־מלכינו. ע׳ הערה אל מָחָה ב׳.

Gn 14,1$^{4}$.2$^{4}$.8.9$^{4}$.10.17.18.21.22.20,2.26,1.*8*.36,31.40,1.41,46.49,20 ‖ Ex 1,8.15.17.18.2,23.3,18.19.5,4.6,11.13.27.29.14,8 ‖ Nu 20,14.21,2.*33*,*40*.21.26.33.34.22,4.10.23,7.21.32,33$^{2}$ ‖ Dt 1,4$^{2}$.2,24.26.30.3,1.2.3.6.11.4,46.47.7,8.11,3.17,14.15.29,6$^{2}$.33,5 ‖ Jos 2,3.8,1.14.23.29.9,10$^{2}$.10,1.*3*.3$^{4}$.5$^{5}$.23$^{5}$.33.11,1$^{4}$.12,2.4.5.9$^{2}$.10$^{2}$.11$^{2}$.12$^{2}$.13$^{2}$.14$^{2}$.15$^{2}$.16$^{2}$.17$^{2}$.18$^{2}$.19$^{2}$.20$^{2}$.21$^{2}$.22$^{2}$.23$^{2}$.24.13,10.21.27.30.24,9 ‖ Jud 3,8.10.12.*14*.15.*17*.4,2.17.23.24$^{2}$.9,8.11,12.*14*.13.17$^{3}$.19$^{2}$.25.28.17,6.*18,1.21,25* ‖ 1S 8,5.6.10.19.22.10,19.12,1.9.12$^{2}$.13.17.19.15,8.20.26.32.16,1.21,11.12.13.22,3.4.24,15.26,20.27,2.29,3 ‖ 2S 2,11.3,3.39.5,2.11.6,20.8,3.*12*.5.9.10,1.6.13,37.19,23 ‖ 1R 2,39.3,1.4,1.19$^{2}$.5,15.9,11.16.11,18.23.37.40.12,23.27$^{2}$.14,14.25.15,9.16.*17.19*.*32*.17.*25.28.33.16,8.10.15.23.29*.18$^{2}$.16,18.31.20,1$^{2}$.2.4.*11*.7.*22,9*.13.16.20.21.22$^{2}$.23.28.31.32.40.41.43.21,1.18.22,2$^{2}$.3$^{2}$.4.5.6.8.*18*.*30*.10.26.29$^{2}$.30.31.32.33.34.41.45.48.52 ‖ 2R 1,3.17.3,1.4.5.7$^{2}$.9.10.11.12.13$^{2}$.14.26$^{2}$.5,1.5$^{2}$.6.7.8.6,9.10.11.21.24.26.7,6.8,7.9.13.16$^{3}$.20.25$^{2}$.26.28.29$^{2}$.9,14.15.16.21$^{2}$.27.34.10,13.11,20.12,18.19$^{2}$.13,1.3.4.7.10.12.14.22.24.14,1$^{2}$.8.9$^{2}$.11$^{2}$.13$^{2}$.15.17$^{2}$.23$^{2}$.15,1$^{2}$.8.13.17.*23.27*.19.20.25.29$^{2}$.32$^{2}$.37.16,1.5$^{2}$.6.7$^{3}$.9.10.18.17,1.3.4$^{3}$.5.6.7.24.27.18,1.9$^{2}$.10.11.13.14$^{4}$.16.17.19.*28*.21.23.30.31.33.19,4.6.8.9.10$^{2}$.13.20.32.36.20,6.12.18.21,3.11.22,16.18.23,13.25.29$^{2}$.24,1.7$^{2}$.10.11.12$^{3}$.13.16.17.25,1.6.8$^{2}$.20.21.22.23.24.27$^{3}$ ‖ Jes 7,1$^{3}$.6.17.8,4.7.10,12.14,4.20,1.4.6.23,15.32,1.33,17.36,1.2.4.*13*.6.15.18.37,4.6.8.9.10$^{2}$.13.21.33.37.38,6.9.39,1.7.41,21.44,6 ‖ Jer 1,2.3$^{2}$.10,7.15,4.20,4.21,2.4.7$^{2}$.10.11.22,1.2.6.11.18.24.25.*32,28.46,26*.23,5.24,1$^{2}$.8.25,1.3.9.*27,6.43.10*.11.12.19.26,1.18.19.27,1.3$^{6}$.8$^{2}$.*11.12*.9.*14*.12.13.17.18.20$^{2}$.21.28,1.2.3.4$^{2}$.11.14.29,3$^{2}$.21.22.32,1.2.3.*34,2*.4$^{2}$.36.34,1.2.3.4.6.7.21$^{2}$.35,1.11.36,1.*9*.28.29$^{2}$.30.32.37,1$^{2}$.7.17.19.38,3.17.*18.22*.22.23.39,1.*52,4*$^{2}$.3$^{2}$.4.5.6$^{2}$.11.13.40,5.7.9.11.14.41,2.*18*.9.42,11.44,30$^{2}$.45,1.46,2$^{3}$.13.17.49,28.30.34.38.50,17$^{2}$.18$^{2}$.43.51,34.59.52,9.10.11.12$^{2}$.15.26.27.31$^{3}$.34 ‖ Ez 17,12.19,9.21,24.26.24,2.26,7$^{2}$.28,

12.29,2.3.18.19.30,10.21.22.24.25.31,2.32,2.11.37,24 ‖ Hos 1,1.3,4.5,13.7,3.8,10.10,3.15.13,10.11 ‖ Am 1,1$^{2}$.2,1.7,10.13 ‖ Jon 3,6 ‖ Mich 6,5 ‖ Nah 3,18 ‖ Zeph 1,1.3,15 ‖ Zach 9,5.14,5 ‖ Mal 1,14 ‖ Ps 10,16.21,2.24,7.9.8.10$^{2}$.29,10.45,14.16.47,3.8.48,3.61,7.72,1.99,4.105,20,135,11.*136,19*.11.*136,20* ‖ Prv 1,1.14,28.35.16,10.14.15.19,12.20,2.8.26.28.21,1.22,11.25,1.5.6.29,4.14.30,27.28.31,1 ‖ Job 41,26 ‖ Cant 7,6 ‖ Thr 2,6 ‖ Eccl 1,1.12.5,8.8,2.4.9,14.10,20 ‖ Esth 2,6$^{2}$ ‖ Dan 1,1$^{2}$.2.8,21.23.10,1.11,3.5.6$^{2}$.7.9.11$^{2}$.13.14.15.25.40$^{2}$ ‖ Esr 1,1$^{2}$.2.8.2,1.3,7.10.4,2.3.5$^{2}$.7.6,22.7,1 ‖ Neh 6,7.7,6.9,22$^{2}$.13,6.26$^{3}$ ‖ 1Ch 1,43.3,2.4,41.5,6.17$^{2}$.26$^{2}$.11,2.14,1.18,3.5.9$^{2}$.19,1.7.29,25 ‖ 2Ch 2,2.10$^{2}$.8,11.11,3.12,2.9.16,1$^{2}$.2.3.7$^{3}$.18,3$^{2}$.4.5.7.*17.29*.8.9.19.25.28$^{2}$.29.30.31.32.33.19,1.20,35$^{2}$.21,2.8.12.22,1.5$^{2}$.6$^{2}$.25,17$^{2}$.18$^{2}$.21$^{2}$.23$^{2}$.25$^{2}$.27,5.28,5.19.20.29,27.30,24.26.32,1.7.8.9$^{2}$.10.11.21.22.23.34,24.26.35,3.4.20.21.36,3.4.6.17.22$^{2}$.33.

הֲמֶלֶךְ *interrog.* Mich 4,9.

וּמֶלֶךְ Gn 14,2.8$^{3}$ ‖ Jud 19,1 ‖ 1R 22,10.31.48 ‖ 2R 3,9.12.6,8.19,13$^{2}$ ‖ Jes 19,4.37,13$^{2}$ ‖ Jer 10,10.25,26 ‖ Ez 37,22 ‖ Ps 95,3 ‖ Prv 30,31 ‖ Dan 11,25 ‖ 2Ch 18,9.30.34.

וָמֶלֶךְ 1R 21,10.13 ‖ Prv 24,21.

הַמֶּלֶךְ Gn 14,17.39,20 ‖ Nu 20,17.21,22 ‖ Jud 3,19.8,18.9.11.10,24.12,2.13.14.17,25.55.56.18,6.22.25.19,4.20,5.24.25.29.21,3.9.22,11$^{2}$.14$^{2}$.15.16.17$^{2}$.18.23,20$^{2}$.24,9.25,36.26,14.15$^{2}$.16.17.19.22.28,13.29,8 ‖ 2S 3,21.23.24.32.33.36.38.4,8$^{2}$.5,3$^{2}$.6.6,16.7,1.2.3.18.8,8.10.11.9,2.3$^{2}$.*4.11.16,3*.4.5.9.11$^{2}$.13.10,5.11,2.8$^{2}$.9.19.20.24.13,4.6$^{2}$.13.18.23.24$^{2}$.25.26.27.29.30.31.32.33$^{2}$.35$^{2}$.36$^{2}$.39.14,1.3.4$^{2}$.5.8.9$^{2}$.10.11.12.13$^{2}$.15$^{3}$.16.17$^{2}$.18$^{2}$.19$^{3}$.21.*24,2*.22$^{3}$.24$^{2}$.*28*.26.29.32$^{2}$.33$^{4}$.15,2.3.6.7.9.15$^{3}$.16$^{2}$.17.18.19$^{2}$.21$^{3}$.25.27.34.35.16,2$^{2}$.3.4$^{2}$.5.6.9$^{2}$.10.14.16.17,2.18,2.4$^{2}$.5$^{2}$.12$^{2}$.13.18.19.20.25.26.27.28$^{2}$.29$^{2}$.30.31.32$^{2}$.19,1.2.3.5.6.9$^{3}$.10.11.12.*13*.12.15.16$^{3}$.17.18.19$^{2}$.20$^{3}$.21.24$^{2}$.25$^{2}$.26$^{2}$.27$^{2}$.28$^{2}$.29$^{2}$.30.31$^{2}$.32.33.34.35$^{2}$.36.37$^{2}$.38.39.40.41$^{2}$.42$^{3}$.43$^{2}$.20,3.4.22.21,2.5.6.7.8.14.24,3$^{3}$.4$^{2}$.9.20.21.22.23$^{2}$.24 ‖ 1R 1,2$^{3}$.9$^{2}$.13$^{2}$.14.15$^{2}$.16.18.19.*25*.20$^{2}$.*27*.21.22.23.24.25.27.28$^{3}$.29.31.32$^{2}$.33.34.*39*.36$^{2}$.37$^{2}$.38.43.44$^{2}$.47$^{3}$.48.51$^{2}$.53.2,17.18.19$^{3}$.20.22.23.25.26.30$^{2}$.31.2,35$^{2}$.36.*42*.38.44.46.3,4.16.22.23.24$^{2}$.25.26.27.28$^{2}$.4,1.5.7.5,7$^{2}$.27.31.6,2.7,13.14.46.51.8,1.2.14.63.64.66.9,1.*10*.11.15.26.28.10,3.6.12$^{2}$.13.16.17.18.21.23.26.27.28.11,14.12,2.6.12.13.15.16$^{2}$.18.28.13,4.6$^{2}$.7.8.11.14,26.27$^{2}$.28.15,18$^{2}$.20.22.16,16.18.20,4.9.29$^{2}$.22,6.8.12.*15*.13.15.16.26.27.37$^{2}$ ‖ 2R 1,6.9.11.15.3,6.4,13.5,8.6,12.26.28.30.7,9.11.12.14.17.18.8,3.5$^{2}$.6.8.29.9,15.18.19.10,6.7.8.13.11,2$^{2}$.4.5.7.8$^{2}$.11.12$^{2}$.14$^{2}$.16.17$^{2}$.19$^{2}$.20.12,8.11.19.13,16.14,5.14.*18,15*.22.15,5$^{2}$.25.16,8.10$^{2}$.11$^{2}$.12$^{3}$.15$^{2}$.16.17.18.18,17.18.19.28.29.36.19,1.5.20,14.21,23.24.22,3.9$^{2}$.10.11.12$^{2}$.20.23,1.2.3.4.12.13.21.29.24,13.15$^{2}$.25,4.5.6.9.11.19.30 ‖ Jes 6,1.5.14,28.36,2.4.*13*.8.14.16.21.37,1.5.39,3 ‖ Jer 3,6.4,9.21,1.26,10.21$^{2}$.22.23.29,2.16.34,8.36,12.20$^{2}$.21$^{3}$.24.26.27.37,3.17$^{2}$.18.20.21.38,4.5$^{2}$.6.7.8$^{2}$.9.10.11.14$^{2}$.16.19.25$^{2}$.26.27.39,4.8.41,1.9.10.43,6.46,18.*48,15.51,57*.52,7.8.9.13.20.25 ‖ Ez 1,2.7,27.17,16 ‖ Hos 5,1 ‖ Am 7,1 ‖ Jon 3,7 ‖ Zeph 1,8 ‖ Hag 1,1.*15* ‖ Zach 7,1.14,10 ‖ Ps 20,19.21,8.33,16.45,6.12.98,6.145,1 ‖ Cant 1,4.3,9 ‖ Eccl 2,12 ‖ Esth 1,2.5$^{2}$.7.8.10$^{2}$.11.12$^{2}$.13$^{2}$.14.15.16$^{3}$.17.18.19$^{3}$.20.21$^{2}$.22.2,1.2.3.4$^{2}$.8$^{2}$.9.12.13$^{2}$.14$^{3}$.15$^{2}$.16.17.18$^{2}$.19.21$^{2}$.*6,2*.23.3,1.2$^{3}$.3$^{3}$.8.9.*5,4.8,5.9,13*.9.10.*8,2*.11.12.*8,9*.12$^{3}$.13.15.4,2$^{2}$.3.*8.17*.5.6.7.8.11$^{5}$.13.16.5,1$^{2}$.2$^{2}$.*8,4*.3.4.5.*7,1*$^{2}$.6.8.*7,3*$^{2}$.8$^{2}$.9.11$^{2}$.12$^{2}$.14.6,1$^{2}$.3$^{2}$.4$^{2}$.5$^{2}$.6$^{2}$.*7.9*$^{2}$.*11*.6.7.8$^{2}$.9.10$^{2}$.12.14.7,2.4.5.6.7.8$^{2}$.9$^{3}$.10.8,1$^{2}$.3.4.5$^{2}$.7.8$^{4}$.10$^{2}$.11.12.*9,2.20*.14.15.9,1.4.11.12$^{2}$.14.16.25.10,1.2 ‖ Dan 1,3.4.5$^{3}$.8.10.13.*15*.18.19$^{2}$.20.21.2,2$^{2}$.3.8,1.21.27.11,36 ‖ Esr 4,3.7,6.7.11.27.28$^{2}$.8,1.22.25.36$^{2}$ ‖ Neh 2,1.2.*4.6*.3.5.*7*.6.8.9$^{2}$.14.18.19.3,15.25.5,4.14.11,23.24.13,6$^{2}$ ‖ 1Ch 4,23.9,18.11,3.15,29.17,26.18,10.11.17.19,5.21,3.4.6.23.24.24,6.31.25,2.5.6.26,26.30.32$^{2}$.27,1.*28,1*.25.32.33.28,2.29,1.6.9.24$^{2}$.29 ‖ 2Ch 1,14.*9,25*.15.*9,27*.16.2,11.4,17.5,3.6,3.7,5$^{2}$.6.11.8,15.18.9,5.11$^{2}$.12.15.16.17.20.22.10,2.6.12.13$^{2}$.15.16$^{2}$.18.12,9.10.11.13.15,16.16,2.4.6.17,19$^{2}$.18,5.7.11.12.14.15.25.26.19,2.11.21,17.22,11$^{3}$.23,3$^{2}$.5.7$^{2}$.10.11$^{2}$.12.13$^{2}$.15.16.20$^{3}$.24,6.8.11$^{2}$.12.14.17.21.22.25,3.7.24.26,2.11.18.21$^{2}$.28,7$^{2}$.16.21.22.29,15.18.19.20.23.24.25.29.30.30,2.4.6$^{2}$.12.31,3.13.32,20.33,25.34,16$^{2}$.18.19.20.22.28.29.30.31.35,7.10.15.16.23.36,10.18.

הַמַּלְאָךְ (= הַמֶּלֶךְ) 1Ch 21,20.

וְהַמֶּלֶךְ 2S 3,31.13,21.14,9.15,23.19,5.12.40 ‖ 1R 1,1.4.15.2,45.8,5.62.10,13.11,1.12,18.15,22.22,35 ‖ 2R 7,17.8,4 ‖ Jer 36,22.38,7 ‖ Hos 10,3 ‖ Ps 63,12 ‖ Esth 3,15.5,1.7,7.8 ‖ Esr 1,7 ‖ 2Ch 5,6.7,4.9,12.10,18.12,6.20,15.

מֵהַמֶּלֶךְ 2S 3,37.

שֶׁהַמֶּלֶךְ Cant 1,12.

בְּמֶלֶךְ Nu 21,26 ‖ 2R 3,5.18,7.24,20 ‖ Jes 7,20 ‖ Jer 52,3.

בַּמֶּלֶךְ 1S 18,22.23.26.27 ‖ 2S 19,44.20,21 ‖ 1R 11,26.27 ‖ Jer 36,25 ‖ Cant 3,11 ‖ Esth 2,21.6,2 ‖ 2Ch 36,13.

כְּמֶלֶךְ Job 15,24.29,25.

לְמֶלֶךְ Gn 40,1.5 ‖ Ex 14,5 ‖ Nu 21,

29 ‖ Jos 2,2.10,28$^2$.*30* ‖ Jud 9,6.15 ‖ 1S 15,1.11.17 ‖ 2S 2,4.7.3,17.5,3.12.17.12,17.12,7 ‖ 1R 1,34.45.5,15.10,9.14,2.19,15.16 ‖ 2R 3,4.6,12. 9,3.*12*.6. 13,16.18. 15,20. 16,8.17,4.26.18,16.24,7 ‖ Jer 51,31 ‖ Ez 37,22 ‖ Hos 10,6 ‖ Zach 14,9.16.*17* ‖ Ps 45,2.72,1 ‖ Job 18,14.34,18 ‖ Neh 6,6 ‖ 1Ch 11,3.14,2.8.28,4.29,23 ‖ 2Ch 9,8.24,23.28,21.33,11.

**לַמֶּלֶךְ** 1S 18,18.25.27 ‖ 2S 6,12.17,16.17.21. 18,21. 25. 28. 24,20.23 ‖ 1R 1,3.4.16.23$^2$.31. 53. 2,29.38. 7,40.45. 9,14. 10,10$^2$.22. 14,25. 15,1.20,38 ‖ 2R 7,2.15.8,5. 11,10.12,7.18,9.13.22,3.10.23,23.25,2.8 ‖ Jes 30,33.36,1.57,9 ‖ Jer 13,18.36,16.52,5.12 ‖ Ps 45,15 ‖ Esth 1,9.2,2.22.3,7.8.5,14.6,4.9,3.10,3 ‖ Dan 1,10.2,2.4 ‖ Esr 7,8.8,22 ‖ Neh 1,11.2,1.3.5.7.8.6,7 ‖ 1Ch 27,24.31.33.34.28,1 ‖ 2Ch 4,11.16. 8,10. 9,9$^2$.21.12,2.13,1.23,9.24,17.25,16.26.13.34,18.35,23.

**וְלַמֶּלֶךְ** Esth 3,8 ‖ 1Ch 29,20.

**מִמֶּלֶךְ** 1S 15,23 ‖ Eccl 4,13 ‖ Dan 11,8.

**מַלְכִּי** *suff.* 2S 19,44 ‖ Ps 2,6.5,3.*84,4*.44,5.68,25.74,12.

**מַלְכֵּנוּ** 1S 8,20 ‖ Jes 33,22 ‖ Hos 7,3 ‖ Ps 98,19.

**לְמַלְכֵּנוּ** Ps 47,7.

**מַלְכְּךָ** Dt 28,36 ‖ Hos 13,10.

**מַלְכְּכֶם** 1S 8,18. 12,12.25 ‖ Jes 43,15 ‖ Am 5,26.

**מַלְכֵּךְ** Zach 9,9.

**שֶׁמַּלְכֵּךְ** Eccl 10,16.17.

**מַלְכּוֹ** Nu 24,7 ‖ 2S 22,51 ‖ Hos 11,5 ‖ Zach 11,6 ‖ Ps 18,51.

**בְּמַלְכּוֹ** Jes 8,21.

**לְמַלְכּוֹ** 1S 2,10.

**מַלְכָּהּ** Jos 6,2. 10,28.30.37.39.11,10 ‖ Jer 8,19 ‖ Ez 17,12 ‖ Hos 10,7 ‖ Thr 2,9.

**לְמַלְכָּהּ** Jos 10,30.

**וּלְמַלְכָּהּ** Jos 8,2$^2$.10,1$^2$.39$^2$.

**מַלְכָּם** 2S 12,30 ‖ Jer 30,9.49,1.3 ‖ Hos 3,5 ‖ Am 1,15 ‖ Mich 2,13 ‖ 1Ch 20,2.

**בְּמַלְכָּם** 2S 20,2 ‖ Zeph 1,5 ‖ Ps 149,2.

**מְלָכִים** *pl.* Gn 14,9 ‖ Jos 12,24 ‖ Jud 1,7.5,3.19 ‖ Jes 10,8.45,1.49,7.23.52,15.60,16.62,2 ‖ Jer 17,25.22,4.52,31 ‖ Ez 26,7.28,17 ‖ Ps 2,10.45,10. 68,15.30. 72,11. 105,14.110,5.119,46.135,10.136,17.18 ‖ Prv 8,15.16,12.13. 22,29.25,2.3 ‖ Job 3,14.12,18.36,7 ‖ Eccl 2,8 ‖ Dan 11,2 ‖ 1Ch 16,21.

**מְלָכִין** Prv 31,3.

**וּמְלָכִים** Gn 17,6.35,11 ‖ Jes 41,2.60,3 ‖ Jer 25,14.*27,7*.50,41.

**הַמְּלָכִים** Gn 14,17.36,31 ‖ Dt 3,21 ‖ Jos 9,1. 10,16.17.22.*23*.24$^2$.42.11,2.5.12.18 ‖ 2S 10,19 ‖ 1R 20,24 ‖ 2R 3,10.*13*.21.23.10,4.11,19.25,28 ‖ Jer 13,13. 34,5.52,31 ‖ Ps 48,5 ‖ Dan 11,27 ‖ 1Ch 1,43.20,1 ‖ 2Ch 9,26. 16,11. 21,20. 24,16.25.27.

**הַמְּלָאכִים** (יתיר א׳) 2S 11,1.

**וְהַמְּלָכִים** Gn 14,5 ‖ 1R 20,12.16 ‖ 1Ch 19,9.

**בַּמְּלָכִים** 1R 3,13 ‖ Hab 1,10.

**לַמְּלָכִים** Ps 144,10 ‖ Prv 31,4$^2$ ‖ Neh 9,37 ‖ 2Ch 1,12.26,23.

**מַלְכֵי** *cs.* Gn 17,16 ‖ Nu 31,8$^2$ ‖ Dt 3,8.*4,47*.31,4 ‖ Jos 2,10. *9,10*.5,1$^2$.10,5.6.12,1.*7*.24,12 ‖ Jud 5,19.8,5.12.26 ‖ 1R 5,4.14.10,15.23.29.16,33.20,31$^2$ ‖ 2R 7,6. 8,18. *16*,3. 12,19.13,13.*14,16*. 14,29. 18,5. 19,11.17.23,5.*11*.12.19.22 ‖ Jes 1,1.14,9.18.19,11.24,21.37,11.18 ‖ Jer 8,1.17,19.20.*19,3*.19,13.20,5.25,20$^2$.22$^3$. 24$^2$. 25$^3$. 26. 33,4. 44,9. 51,11.28 ‖ Ez 27,33 ‖ Hos 1,1 ‖ Mich 1,1 ‖ Ps 2,2. 68,13. 72,10$^2$. 102,16.138,4.148,11 ‖ Thr 4,12 ‖ Dan 8,20.10,13 ‖ Esr 9,7.9 ‖ Neh 9,32 ‖ 1Ch 9,1 ‖ 2Ch 1,17.9,14.22.23. 20,34.*27,7*.*35,27*.*36,8*.21,6.13. 25,26.*28,26*.*32,32*. 28,2.16. 23.27. 30,6.32,4.33,18.34,11.35,18.

**וּמַלְכֵי** 2R 17,8.23,22 ‖ Jer 19,4 ‖ 2Ch 1,17.

**וּבְמַלְכֵי** 1S 14,47.

**כְּמַלְכֵי** 2R 17,2.

**לְמַלְכֵי** 1S 27,6 ‖ 1R 14,19.*15,31*.*16,5.14.20.27.22,39*. 29.*15,7.23*.*22,46* ‖ 2R 1,18.*10,34.13,8.12.14,15.28.15,11.15.21.26.31*. 8,23.*12,20.14,18.15,6.36.16,19.20,20.21,17.25.23,28.24,5* ‖ Jer 1,18 ‖ Mich 1,14 ‖ Ps 76,13.89,28 ‖ Esth 10,2.

**וּלְמַלְכֵי** 1R 10,29.

**מְלָכֵינוּ** *suff.* Jer 44,17 ‖ Dan 9,6 ‖ Esr 9,7 ‖ Neh 9,34.

**לִמְלָכֵינוּ** Dan 9,8 ‖ Neh 9,32.

**מַלְכֵיכֶם** Jer 44,21.

**מְלָכֶיהָ** Jes 7,16 ‖ Jer 25,18.46,25 ‖ Ez 32,29.

**מַלְכֵיהֶם** Dt 7,24 ‖ Jos 10,40. 11,12.17 ‖ Jer 2,26.*32,32* ‖ Ez 43,7.9 ‖ Hos 7,7 ‖ Ps 105,30.149,8 ‖ Neh 9,24.

**וּמַלְכֵיהֶם** Jes 60,10.11 ‖ Ez 27,25.32,10.43,7.

## מַלְכָּה] הַמַּלְכָּה

regina, uxor regis.

Esth 1,9. 11.12.16. 17$^2$. 18. 2,22.4,4.5,2.3.12.7,1.2.3.5.7.8.8,1.7. 9,12.29.31.

**וְהַמַּלְכָּה** Esth 7,6.

**בַּמַּלְכָּה** Esth 1,15.

**מַלְכַּת־** *cs.* 1R 10,4.10 ‖ 2Ch 9,3.9.

**וּמַלְכַּת־** 1R 10,1 ‖ 2Ch 9,1.

**לְמַלְכַּת־** 1R 10,13 ‖ 2Ch 9,12.

**מְלָכוֹת** *pl.* Cant 6,8.9.

## מְלֶכֶת] לִמְלֶכֶת

regina, vel n. pr. deae lunae; (*al.* rad. לאך = מְלָאכֶת).

לרד״ק נקרא כן הירח כטעם לממשלת הלילה, ויותר נכון שהוא הכוכב ווענוס, אסתר באשורית, עשתרת בעברית; להרד״ק כמו מְלָאכֶת (מעשה השמים, או עבודת השמים), וכן נמצא בקצת נוסחאות בדפוס ובכ״י, אך אין לזה סמך בתרגומים.

Jer 7,18.44,17.*18.25*.19.

## מַלְכוּת

imperium regium, regia dignitas; regnum.

בטעם ואשר נִתַּן כתר מלכות בראשו ליונתן הדרומי כמו וְנִתַּן, וי״מ כמו כַּאֲשֶׁר נִתַּן, כלומר ביום שנכתר, ולד״א בראשו מוסב על הסוס, וכן מצאו על ציוני קדמוניות בבל ראשי סוסי המלך מפוארים במין כותרת.

Jer 49,34 || Ps 145,13 || Esth 1,7. 11.19.2,17.3,6.5,1.6,8².8,15.9,30 || Dan 9,1.10,13.11,2.20.21² || Esr 4,5 || Neh 12,22 || 1Ch 12,23(24).28,5.29,25 || 2Ch 11,17. 12,1.20,30.36,20.

הַמַּלְכוּת Esth 1,9.5,1.3.6.*7,2*.

בַּמַּלְכוּת Esth 1,14.

בְּמַלְכוּת Dan 11,9 || Esr 7,1.8,1.

וּבְמַלְכוּת Esr 4,6.

לְמַלְכוּת Dan 1,1.2,1.8,1 || 1Ch 26,31 || 2Ch 15,10.19.16,1.35,19.

לַמַּלְכוּת Esth 4,14.

בְּמַלְכוּתִי *suff.* 1Ch 17,14.

מַלְכוּתֶךָ, מַלְכוּתְךָ Ps 45,7.145,11.13 || Esth 3,8 || 2Ch 7,18.

וּמַלְכוּתֶךָ 1S 20,31.

מַלְכוּתוֹ, מַלְכֻתוֹ Nu 24,7 || 1R 2,12 || Jer 52,31 || Ps 145,12 || Esth 1,2.4.20.2,3.16.5,1 || Dan 1,20.11,4².17 || Esr 1,1.4,6 || 1Ch 14,2.17,11.22,10(9).28,7.29,30 || 2Ch 1,1.36,22.

וּמַלְכוּתוֹ Ps 103,19.

בְּמַלְכוּתוֹ Eccl 4,14 || 1Ch 11,10 || 2Ch 29,10.

לְמַלְכוּתוֹ Esth 2,16 || 2Ch 1,18.2,11.3,2.16,12.33,13.

וּמַלְכוּתָהּ Esth 1,19.

מַלְכוּתָם Jer 10,7 || Dan 8,23.

בְּמַלְכוּתָם Neh 9,35.

מַלְכֻיּוֹת *pl.* Dan 8,22.

## מְלוּכָה

regium imperium, regia dignitas.

1R 21,7 || Jes 34,12.62,3.

הַמְּלוּכָה, הַמְּלֻכָה 1S 10,16.25.11,14.14,47.18,8 || 2S 12,26.16,8 || 1R 1,46.2,15².22.11,35.12,21 || 2R 25,25 || Jer 41,1 || Ez 17,13 || Ob 21 || Ps 22,29 || Dan 1,3 || 1Ch 10,14.

לִמְלוּכָה Ez 16,13.

## מַמְלָכָה

imperium regium; regia potestas, dignitas, *rex*.

השבעים קורין באיכה: מַלְכָּהּ ושריה.

Jes 19,2 || Jer 18,7.*9* || Ez 17,14.29,14 || Am 7,13 || Thr 2,2 || 2Ch 9,19.13,5.

וּמַמְלָכָה 1R 18,10 || Jes 17,3 || 2Ch 32,15.

הַמַּמְלָכָה Jos 10,2 || 1S 27,5.28,17 || 2S 3,10 || 1R 11,11.13.31.34.12,26.14,8.18,10 || 2R 11,1.14,5.15,19 || 1Ch 29,11 || 2Ch 11,1.14,4.17,5.21,3.22,10.23,20.25,3.29,21.

וְהַמַּמְלָכָה 1R 2,46 || Jes 60,12 || Jer 27,8.

בְּמַמְלָכָה Jes 19,2.

בַּמַּמְלָכָה Am 9,8.

לְמַמְלָכָה 2Ch 22,9.

מִמַּמְלָכָה Ps 105,13.

וּמִמַּמְלָכָה 1Ch 16,20.

מַמְלֶכֶת *cs.* Ex 19,6 || Nu 32,33² || Dt 3,4.10.13 || 1S 24,21 || Jer 27,1.28,1 || Mich 4,8 || 2Ch 13,8.21,4.

מַמְלַכְתִּי *suff.* Gn 20,9.

וּמַמְלַכְתִּי 2S 3,28.

מַמְלַכְתְּךָ 1S 13,13.14 || 1R 9,5.

וּמַמְלַכְתְּךָ 2S 7,16.

מַמְלַכְתּוֹ Gn 10,10 || Dt 17,18.20 || 2S 5,12.7,12.13 || Jes 9,6.

מַמְלָכוֹת *pl.* 1R 10,20 || Jes 13,19.14,16.23,11.47,5 || Jer 28,8.51,20 || Ez 37,22 || Zeph 3,8 || Hag 2,22 || Ps 46,7.79,6 || Neh 9,22.

וּמַמְלָכוֹת Nah 3,5 || Ps 102,23.

## הַמַּמְלָכוֹת

(להבחור בס׳ הזכרונות האי דהדברים חסר).

Dt 3,21 || Jos 11,10 || 1S 10,18 || 1R 5,1 || Jer 1,10 || Ez 29,15 || Am 6,2.

מַמְלְכוֹת *cs.* Dt 28,25 || 2R 19,15.19 || Jes 13,4.23,17.37,16.20 || Jer 1,15.15,4.*29,18*.24,9.34,1.17.51,27 || Hag 2,22 || Ps 68,33.135,11 || Esr 1,2 || 1Ch 29,30 || 2Ch 12,8.17,10.*20,29*.20,6.36,23.

הַמַּמְלְכוֹת Jer 25,26.

לְמַמְלֶכֶת Jes 10,10.

וּלְמַמְלְכוֹת Jer 49,28.

מַמְלְכֻיּוֹת [מַמְלָכוֹת *cs.* Jos 13,12.21.27.30.31 || 1S 15,28 || 2S 16,3 || Jer 26,1 || Hos 1,4.

v. ch.; מִלְכֹּם, מֹלֶךְ etc. v. n. pr.

## מָלַךְ II

*Ni.* secum consultare, consilium inire.

מקורו בארמית ואשורית במובן התיעץ, ושגור בדרז״ל: יועצין באחיתפל ונמלכין בסנהדרין, צא והמלך בקונך; י״מ מזה השם מלך, ור״י פי׳ מזה למחות מלכין, וכ״ת השבעים הִתְמַלֵּךְ דירמיה כ״ב ט״ו.

וַיִּמָּלֵךְ *Ni. 3 impf.* Neh 5,7.

—v. chald.—

## מָלַל° I

terere, conterere; *transl.* flaccescere, marcescere (cf. מול).

קרוב אל אָמַל ואל מוּל; לר״ק יְמוֹלֵל כמו יְמוֹלַל, ואולי בא בצירה לזוגו עם וְיָבֵשׁ.

יִמַּל [נָמַל *Ni. 3 impf.* Job 18,16.

וַיִּמָּל Job 14,2.

יִמָּלוּ *3 impf. pl.* Ps 37,2 || Job 24,24.

מוֹלֵל *Po. pt.* Prv 6,13.

יְמוֹלֵל *3 impf.* Ps 90,6.

יִתְמֹלָלוּ [הִתְמוֹלֵל *Hith. 3 impf. pl.* Ps 58,8.

## מְלִילָה] מְלִילֹת *pl.*

spica.

שבלת שמתפרכת ונתמללת, וכטעם ושחני קמח, ובמשנה המולל מלילות של חטין (מעשרות ד׳ ה׳).

Dt 23,36.

## מָלַל II [מִלֵּל *Pi. 3 perf.*

loqui, eloqui, dicere.

בהערה אל דָּבָר כבר רמונו על קורבת מושג חִתּוּךְ הַדִּבּוּר עם גזירה וכריתה.

Gn 21,7.

מִלְּלוּ] מִלֵּלוּ *3 perf. pl.* Job 33,3.

תְּמַלֵּל] תְּמַלֶּל־ *2 impf.* Job 8,2.

יְמַלֵּל *3 impf.* Ps 106,2.

## מִלָּה

verbum; sententia, sermo; obiectum sermonis (irrisorii).

מלה הבאה רק בדבור המליצי.

Ps 139,4.

לְמִלָּה Job 30,9.

מִלָּתִי *suff.* Job 13,17.*21*,*2*.24,25. 29,22.

וּמִלָּתוֹ 2S 23,2.

מִלִּים *pl.* Job 6,26. 8,10. 23,5. 32, 15.18. 36,2.

וּמִלִּים Job 15,3.

בְּמִלִּים Job 16,4. 19,2. 29,9.

מִלִּין Job 12,11. 15,13. 26,4. 32,11. 14. 33,8. 22. 34,3. 35,4.16.

בְּמִלִּין Job 4,2. 38,2.

לְמִלִּין Job 18,2.

מִלַּי] מִלָּי *suff.* Job 19,23. 33,1. 34,1.16. 36,4.

מִלֶּיךָ Prv 23,9 ‖ Job 4,4.

מִלֵּיהֶם Ps 19,5.

——v. chald. et n. pr.——

## מָלַץ

gratum, iucundum, suavem esse.

קרוב אל מלט, במובן חָלָק ונעים, וכמוהו בערבית וכושית; יש מחברין לו גם מליצה, ויש מחברין זה וזה אל לוץ או ליץ.

נִמְלַץ] נִמְלְצוּ *Ni. 3 perf. pl.* Ps 119,103.

---

## מֶלְצַר] הַמֶּלְצַר

cellarius.

לרב הפותרים הוא מן מל = יין בלשון פרס וצר = שַׂר, כלומר הממונה על אוצרות היין, שר־המשקים, רב־שקה, ולד״ק יסודתו באשורית, מַצַּר בהוראת פָּקִיד.

Dan 1,11.16.

---

## מָלַק] וּמָלַק

infringere, avellere.

קרוב אל בָּלַק, פָּלַג, וּמָלַג בסורית בהוראת מריטת השער, וכן בדרז״ל ומולגין את הראש וכו׳ (ביצה ל״ד א׳).

Lev 1,15. 5,8.

——מָרַר v. מֹמֶר——

## מִן, וּמִן־ ... מִן־

ex, ab, de, per, quam, prae, *ne, ut non.*

המלה הזאת נמצאת בכל לשונות בני שם, וגם בצורית ומואבית (בשבאית בי״ת ת׳ המ״ם); ויתכן שהיא קצור מן מָנָה, חלק, ובאה גם להורות יתרון דבר על דבר או חסרונו. במלואה תבוא לרב רק עם ה״א הידיעה, ובקצורה תושלם הנ״ן בדגש, ולפני אותיות הגרון וריי״ש מֵ (ויש יוצאים כמו מִהְיֹת [ב״פ], וּמִרְנֶנֶף). לפעמים תורה על השלילה ת׳ מֵאֵין, מִבְּלִי: משנאיו מן יקומון (הדברים ל״ג י״א), עמדו מכה נסים (ירמיה מ״ח מ״ה). לד״ק מנהו דתהלים ס״ח כ״ד כמו מָנֵהוּ. יונתן תרגם מִנְלָם דאיוב ט״ו כ״ט מִנְהוֹן = מִנְהֶם או מִן־לדם (ע׳ רש״י שם). מן עם כנויי מלות הגוף אֲנִי: מִמֶּנִּי, מִמְּךָ וכו׳ וכדומה הובאו איש על מקומו בחלק מלות הגוף.

Gn 2,6.7.19.22. 3,12.17. 4,10.11. 5,29. 7,8$^{3}$.23. 8,2. 10.16.19. 9,18.20. 10,11. 13,14. 19,12. 14. 21,15. 17. 22,11.16. 25,29.30. 29,2. 30,16.31, 13.32,14.33,15. 34,7. 37,28. 38,17. 40,14.17. 41,2.*18*.3.14. 50,24 ‖ Ex 1,10. 2,7.10.23$^{2}$. 3,8. 4,9. 7,18.21. 8,9$^{3}$. 9,15. 10,5$^{2}$. 12,5.7.22.33.46. 16,4.27. 18,13.14. 19,3.14. 17. 20,22. 23,16. 25,19. 33. *35*. *37*,*19*. 26,28. 29,21.22. 32,1.8.15.28. 33,7. 34,29. 36,33. 37,8 ‖ Lev 1,2$^{3}$.3.10.*3*,*6*.10$^{2}$. 14$^{3}$. 2,2.*10*.9. 3,1.4,6.7. 17. 5,6. 15. *18*,*25*.16. 7,25. 8,24. 9,10$^{2}$.19$^{2}$. 11, 13.39. 13,4. 20.21.*26*.25.30.31.32. 34.56$^{4}$. 14,3.7.16$^{2}$.27.28.29.30$^{2}$.37. 38. 16,14.19. 20,4.24.26. 22,6.7.25, 12.22.33. 26,6. 27,29 ‖ Nu 5,2. 26.6, 19$^{2}$. 10,34. 11,17.25.31. 13,33. 14,6. 38. 15,3.23.30. 18,9.26. 27$^{2}$. 28. 20, 8.28. 22,6.23. 23,7. 31,28$^{4}$. 30$^{3}$.35. 37.42.43.47$^{3}$. 34,7 ‖ Dt 3,16. 4,36. 42. 9,12.15. *10*,*5*.16.21. 11,24$^{2}$.28. *31*.*29*. 12,3. 13,6.18. 16,4. 17,10.20. 19,5. 26,13. 15. 28,24. 33,11. 22 ‖ Jos 4,2.16.17.19.20. 6,18$^{2}$. 7,1.4.9 11. 8,4.6.16.22.29. 10,2.7. 9.11.22 23. 11,17. 21$^{4}$. 13,3.6. 15,2. 18,12. 14. 21,4. 23,4 ‖ Jud 1,24. 2,1.17.21. 3,19. 27. 5,20. 6,21. 38. 7,3.5. 8,13. 26$^{2}$. 9,15.35.43. 10,11. 12,9. 13,5.7. 15,13. 19,16. 20,14. 21. 25. 31. 32. 38.40. 21,21.23 ‖ 1S 1,1.2, 20.4,16$^{2}$. 7,11. 9,5. 11,5. 13,15. 14,11. 17,40. 50. 24,9. 28,9. 13. 30,19 ‖ 2S 1,2.4$^{2}$. 4,11. 5,9. 7,8. 11,17. 12,17. 15,24. 18, 13. 19,10. 43. 20,2.5.6.12.13.16. 21, 10. 22,13. 23,19. 23. 24,15 ‖ 1R 1, 39. 5,1.13. 20.23. 6,16. 7,34. 8,8.10. 16. 9,20. 10,3. 11,2.26. 12,9. 13,5.26. 15,12. 16,2. 17,23. 18,5. 20,19. 22, 34.47 ‖ 2R 1,10.*12*.10. 12.14. 2,1. 23.24. 4,3.22. 6,27. 7,12$^{2}$. 13. 8,29.*9*, *15*. 9,15. 10,33. 12,14. 14,2. 15,28. 18,17. 21,8.9.15.19. 23,16.36 ‖ Jes 2,22. 6,6. 16,4. 10. 18,2.7. 28,7$^{2}$. 55, 10 ‖ Jer 1,1.8. 3. 13,7.16,9. 20,3.21, 7$^{3}$. 22,11. 24,5. 25,3. 35.28,3.8. 37, 21. 38,10.13. 39,4. 40,1.4. 41,6.14. 16. 44,28. 48,44. 51,25 ‖ Ez 1,4.5,6$^{2}$. 7. 10,19. 11,17$^{2}$. 16,34. 20,34$^{2}$.*41*. 41. 23,48. 25,7$^{2}$. 28,25. 29,13.15.34, 13$^{2}$.25. 36,24. 39,10$^{2}$.22.27. 43,23. *25*. 44,31$^{2}$. 45,1.4. 14. 15$^{2}$. 47,2.12. 15. 47 ‖ Hos 2,2.20 ‖ Joel 1,12. 2,2. 4,7 ‖ Am 3,5. 6,2. 10 ‖ Jon 4,5 ‖ Mich 6,5. 7,2 ‖ Zeph 1,4.10 ‖ Hag 2, 9.15.*18*.19 ‖ Zach 8,10.13, 2$^{2}$. 14,2 ‖ Mal 2,8 ‖ Ps 10,18. 12,8. 18,49. 30, 4. 45,9. 73,19. 104,7$^{2}$. 14.35. 106,47. 48. 116,8. 118,5. 148,1.7 ‖ Prv 27, 8 ‖ Job 1,16. 30,5. 8. 37,9. 40,6 ‖ Cant 2,9$^{2}$. 3,6. *8*,*5*. 4,2.*6*,*6*.15. 5,4.6, 5 ‖ Ruth 1,7. 2,14.16. 3,10. 4,12$^{2}$ ‖ Thr 1,6 ‖ Eccl 2,13$^{2}$. 3,19.20. 4,2.9. 6,3.8.9. 4.7,9 ‖ Dan 1,10.12.15. 8,3. 5.10$^{2}$. 9,25. 10,12. 11,13 ‖ Esr 2,62. 3,7.8, 22 ‖ Neh 1,2.3. 3,20. 4,10.5, 17. 6,9. 7,64. 8,3.17. 9,5. 11,1.10.13, 6.8.13.21 ‖ 1Ch 4,10.42. 5,18. 8,8.9. 9,3$^{3}$.14.31.32. 10,3. 11,8.15.21. 22. 12,8.17.27(26).28(27).38. 13,5.15, 25. 16,4.36. 17,5.7$^{2}$. 19,6$^{2}$. 21,21.26. 24,3$^{2}$.4.6. 26,10. 27$^{2}$. 27,3.10. 14 ‖ 2Ch 2,13.15. 5,9.11. 6,5.21.23.*25*.

**וַיְמַן** 3 *impf.* Jon 2,1.4,6.7.8 ‖ Dan 1,5.

**מְמֻנִּים [מָנָה]** *Pu. pt. pl.* 1Ch 9,29.

## [II מֵן] מָנָה

pars, portio, munus; sors.

חלק מוכן ומיוחד, ובהשאלה אל גורל. השבעים קורין בש״א א׳ ה׳ אֶפֶס ת׳ אַפַּיִם וממשיכין אותו לפסוק שלאחריו, ולירמיה י״ג כ״ה מנת־מִדַּיִךְ (מִדְּכֶם); ר׳ יוסף הלוי גורס בתהלים ס״ח כ״ד מִנֵּהוּ = מוֹנֵיהוּ, כטעם מוֹנַיִךְ דישעיה.

1S 1,5.

**הַמָּנָה** 1S 9,23.

**לְמָנָה** Ex 29,26 ‖ Lev 7,33.8,29.

**מְנָת־** *cs.* Jer 13,25.

**מִנֵּהוּ** (= מְנָתֵהוּ?) *suff.* Ps 68, 24.

**מָנוֹת** *pl. I.* 1S 1,4 ‖ Esth 9,19. *22* ‖ Neh 8,10.12 ‖ 2Ch 31,19.

**מְנָאוֹת** *pl. II.* Neh 12,44.

**מְנָיוֹת** *pl. III.* Neh 12,47.13, 10.

**מָנוֹתֶהָ** *suff.* Esth 2,9

**מְנָת** Ps 11,6. 16,5.63,11 ‖ 2Ch 31,4.

**וּמְנָת** 2Ch 31,3.

## [מֹנֶה] מֹנִים *pl.*

vices.

כתרגומו זמנין, כלומר עשר פעמים.

Gn 31,7.41.

## [מָנֶה] הַמָּנֶה

mina, pondus centum siclorum, μνᾶ.

כדוגמתו בסורית, ערבית ואשורית, ומלשונות בני־שם בא לשפת יון.

Ez 45,12.

**מָנִים** *pl.* 1R 10,17 ‖ Esr 2,69 ‖ Neh 7,71.72.

## מָנוֹן

parasitus, studiosus culinae.

לדעת ר״י שטיינבערג מָנוֹן מן מָנָה, כלומר רודף אחרי מָנוֹת (מלחך פינכי בדרז״ל); ר׳ יוסף הלוי פותרו כמו מָנוֹן בכושית — קל ונבזה; וי״ג מָדוֹן.

Prv 29,21.

——conf. נון——

**וּמַנְּךָ** (al. מָ) *suff.* Neh 9,20.

## [I מֵן] מִנִּי (= מִנִּים?) *pl.*

fides, cithara (*al. rad.* מנן).

בסורית [סורית] הוראתו שער, קוי כנור ומיתרי נבל, ובדרז״ל בנית (כמשחל בניתא מחלבא) או בהיפך אתון נימא, נימים, ונאמר על כלי זמר של נימים (זאיטען־אינסטרומענט); מִנִּי שמחוך לד״ק כמו מִנִּים, (כמו לַבָּרִי ולרבים ת׳ לַבָּרִים), ונדגש הנו״ן כדי להבדילו מן מִינִים (סברת רס״ג); ליונתן שם מקום כחמי מנית, ולהדראב״ע כפל של מִן, וכ״ת השבעים (ע׳ השערת ריב״ל בשרשי לבנון); וי״א ששרשו מנן (ואולי הוא קצור של מְנַעַנְעִים?).

Ps 45,9.

**בְּמִנִּים** Ps 150,4.

——מְנָאוֹת v. nom. מָנָה——

## מָנָה

numerare; attribuere, assignare; constituere.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית ואשורית, ונאמר על הספירה, המבדלת חלק חלק לבדו, ועל הכנת חלק מיוחד, וגם על ההתמנות, כדרך שבא פָּקַד. יש מי שאומר כי מַן דתהלים ס״א ח׳ הוא ר״ת מלא נו״ן, יִנְצְרֻהוּ ולא יִצְּרֻהוּ (ואולי כן גם מִן דהדברים ל״ג י״א, יְקוּמוּן ולא יְקוּמוּן), ויתכן שהוא מקרא קצר: מִן־העולם ועד־העולם יִנְצְרֻהוּ, ונקודתו פת״ח לעורר על החסרון; לרש״י מִגְלָם דאיוב ט״ו כ״ט כמו מִן־לָהֶם או מָנָה לָמוֹ, ומנחם מסייעו; טעם לְהִמָּנוֹת דקהלת כמו לְהִמָּלְאוֹת.

Nu 33,10.

**וּמָנִיתִי** *1 perf.* Jes 65,12.

**מוֹנֶה** *pt.* Jer 33,13 ‖ Ps 147,4.

**לִמְנוֹת** *inf. cs.* Gn 13,16 ‖ Ps 90, 12 ‖ 1Ch 21,1.17.27,24.

**מְנֵה** *imper.* 2S 24,1.

**תִּמְנֶה־** *2 impf.* 1R 20,25.

**וַיִּמְנוּ** *3 impf. pl.* 2R 12,11.

**נִמְנָה** *Ni. 3 perf.* Jes 53,12.

**לְהִמָּנוֹת** *inf.* Eccl 1,15.

**יִמָּנֶה** *3 impf.* Gn 13,16 ‖ 1R 3,8.

**יִמָּנוּ** *3 impf. pl.* 1S 8,5 ‖ 2Ch 5,6.

**מִנָּה** *Pi. 3 perf.* Dan 1,10.11.

**מִנָּהוּ** (al. נָּ) (?) *suff.* Ps 68,24.

**מִנּוּ־** *3 perf. pl.* Job 7,3.

**מַן** (=מַנֵּה) (?) *imper.* Ps 61,8.

*30.33.*35.*39.* 7,14. 8,7.8.9,26. 10, 9. 13,2. 15,11. 16,10. 18,33. 19,3. 8.20,14.19². 21,15. 26,3.18. 12. 15. 29,5.12².31,3.33,9.34,3.12². 35,24. 36,20.

**הֲמִן־** *interrog.* Gn 3,11 ‖ Nu 20, 10 ‖ 2R 6,27.

**וּמִן־** Gn 6,20.7,2 ‖ Ex 29,34.39,1 ‖ Lev 4,18. 8,30. 14,26. 17,8.*10.* 13. *20,2.*21,12.22.22,18 ‖ Nu 5,17.13, 23² ‖ Dt 10,7 ‖ Jud 7,23².10,11.11, 22 ‖ 1R 6,8.17,6 ‖ 2R 25,19 ‖ Jes 14, 3.20,5 ‖ Jer 17,5. 26³. 39,10. 44,18. 52,25 ‖ Ez 1,13.45,3 ‖ Jon 3,8 ‖ Ps 18,4 ‖ Dan 1,3.8,9.11,5.23.35 ‖ Esr 2,70.7,7.8,20. 10,11.23.24² ‖ Neh 7,63.73.11,15.36.12,28² ‖ 1Ch 9,7. *12,30.* 9,5.6.10. 14.30. 32. 12,9.37 (36).15,17² ‖ 2Ch 8,9.15,8. 17,11. 17.29,13².14².

**לְמִן־** Ex 9,18 ‖ Dt 4,32.9,7 ‖ 2S 19, 25 ‖ Jer 7,7.*25,5.*25.32,31 ‖ Hag 2,18 ‖ 1Ch 5,9 ‖ 2Ch 15,13.

**וּלְמִן־** 2S 7,11.

**מִנִּי** Jud 5,14² ‖ Jes 46,3² ‖ Ps 44, 11.19.45,9.68,32. 74,22. 78,2.42. 88.10 ‖ Job 6,16. 7,6. 9,3.25. 11,9. 12,22.14,11.15,22.30.16,16.18,17. 20,4². 28,4. 30,30. 31,7. 33,18. 23. 30.

**לְמִנִּי** Mich 7,12.

**וּלְמִנִּי** Mich 7,12.

**מִנֵּי־** Jes 30,11².

**מִמֶּנִּי** etc. v. אֲנִי Concord. pron.

## מָן

manna.

לדרשב״ם ויאמרו איש אל אחיו מן הוא, שאלו מה־הוא? (כהוראת מן בסורית) וכדמפרש הולך טעם השם, וכ״ת השבעים, וכן דעת חז״ל במדרש, ולרש״י והראב״ע ענינו מזון (וגו מנה ומתנה), וכן משמע מת״א. ר״י הלוי פתרו מן הכושית בהוראת דק וקל, כאמור דק ככפור, לחם דקלוקל.

Ex 16,15.31.33 ‖ Dt 8,16 ‖ Jos 5, 12 ‖ Ps 78,24.

**הַמָּן** Ex 16,35² ‖ Nu 11,6.9 ‖ Dt 8, 3 ‖ Jos 15,12.

**וְהַמָּן** Nu 11,7.

מְנִי] לַמְנִי

fatum, fortuna.

אח אל גד, שה״ת למזל שמיעד לכל אחד מנתו וחלקו, וכן הוא גם בערבית, مَنِيَّة, והובא גם בחלק השמות (ע״ש).

Jes 65,11.

———v. chald.———

נוּר v. מְנוֹרָה; נִיר v. מְנוֹר.

## מִנְחָה

donum, tributum; sacrificium, fertum.

בערבית יש גם פעל מָנַח במובן נתינת מנחה (וקרוב אל מָנָה), ומזה נראה שהמ״ם מן השרש; ולהרד״ק יתכן שיהיה שרשו נחה, והמ״ם למשקל (ע׳ ס׳ השרשים); משאת — תקרובת דורן מן גדול לקטן, ומנחה להפך.

Gn 4,3.32,14.19.43,11 ‖ Lev 2,1.4.5.6.*15*.6,13.7,9.10.14,10.23,16 ‖ Nu 15,4.6.9.28,9.*12²*.*13*.26 ‖ Jud 3,15 ‖ 1S 10,27.26,19 ‖ 2S 8,2.6 ‖ 1R 5,1‖2R 8,8.9.17,3.4‖Jes 57,6.66,3.20‖Jer 33,18‖Ez 46,5.7.14‖Hos 10,6‖ Joel 1,9.13.2,14 ‖ Mal 2,12.3,3 ‖ Ps 72,10.96,8 ‖ 1Ch 16,29.18,2.6 ‖ 2Ch 17,5.11.26,8.32,23.

וּמִנְחָה Ex 30,9 ‖ Lev 9,4.23,37‖Jos 22,23‖Jud 13,23‖2R 20,12 ‖ Jes 19,21.39,1 ‖ Jer 14,12.17,26.41,5 ‖ Ez 45,24.46,5.14 ‖ Am 9,25‖Mal 1,10.11‖Ps 40,7 ‖ Dan 9,27.

הַמִּנְחָה Gn 32,22.43,15.25.26 ‖ Ex 40,29 ‖ Lev 2,3.*10*.8.9.11.6,7.8².9,17.10,12.14,20.31 ‖ Nu 5,25.26‖Jud 3,17.18².13,19‖1R 8,64².18,29.36‖2R 3,20‖Jes 66,20‖Ez 44,29.45,17.46,11.15.20 ‖ Mal 1,13.2,13‖Neh 13,5.9‖2Ch 7,7.

וְהַמִּנְחָה Ez 42,13.45,17.

בְּמִנְחָה Jes 43,23‖Ps 45,13.

בַּמִּנְחָה Gn 32,21.

וּבְמִנְחָה 1S 3,14.

כַּמִּנְחָה Lev 5,13.

וְכַמִּנְחָה Ez 45,25.

לַמִּנְחָה Lev 7,37‖1Ch 21,23.

לְמִנְחָה Lev 14,21 ‖ Nu 7,13.*19*.*25*.*31*.*37*.*43*.*49*.*55*.*61*.*67*.*73*.*79*.28,5‖ Jos 22,29 ‖ Ez 45,15 ‖ 1Ch 23,29.

מִנְחַת *cs.* Lev 2,7.14².6,14.16 ‖ Nu 5,15².18².25‖ 1S 2,17.29 ‖ 2R 46,15‖Jes 1,13‖Mal 3,4‖Ps 141,2‖Dan 9,21.

וּמִנְחַת Nu 4,16‖Neh 10,34.

וּבְמִנְחַת Esr 9,5.

כְּמִנְחַת Ex 29,41‖Nu 28,8.

לְמִנְחַת Esr 9,4.

מִנְחָתִי *suff.* Gn 33,10 ‖ Jud 6,18‖Zeph 3,10.

וּבְמִנְחָתִי 1S 2,29.

מִנְחָתְךָ, מִנְחָתֶךָ Lev 2,13².

מִנְחָתוֹ Gn 4,4.5‖Nu 6,17‖1R 10,25‖2R 16,13.15‖2Ch 9,24.

וּמִנְחָתוֹ Lev 23,13‖Nu 8,8.15,24.28,31.

מִנְחָתָהּ Nu 29,16.*25*.*34*.31.

וּמִנְחָתָהּ Nu 29,6².11.*19*.22.*28*.*38*.

מִנְחָתָם Nu 16,15.18,9.29,24.*37*.

וּמִנְחָתָם Lev 23,18 ‖ Nu 6,15.7,87.28,20.*28*.*29*.3.9.*14*.29,18.*21*.*27*.*30*.*33*‖2R 16,15.

מְנָחוֹת] מִנְחֹתֶיךָ *pl. suff.* Ps 20,4.

וּמִנְחֹתֵיכֶם Am 5,22.

וּלְמִנְחֹתֵיכֶם Nu 29,39.

———v. chald. et n. pr.———

נָלָה v. מִנְלָם; מַן I v. מִנִּים.

## מָנַע

denegare, recusare; arcere, prohibere.

כן הוא גם בצבית, ובערבית בא גם בהפך אתנן (ע׳ הערה אל מאן). ומנך לא מנעת דנחמיה לשון נופל על לשון הוא, והרבה כמוהו בספר זה (וַתִּכְנַע ... הכנענים, וימרו וימרדו, וכדומה).

Gn 30,2.

מְנָעַנִי 3 *perf. suff.* 1S 25,34.

מְנָעֲךָ Nu 24,11‖1S 25,26.

מָנַעְתָּ 2 *perf.* Ps 21,3 ‖ Neh 9,20.

מָנַעְתִּי 1 *perf.* 1R 20,7 ‖ Am 4,7‖Eccl 2,10.

מָנְעוּ 3 *perf. pl.* Jer 5,25.

מֹנֵעַ *pt.* Jer 48,10‖Prv 11,26.

מְנַע *imper.* Prv 1,15.

מִנְעִי *f.* Jer 2,25.31,16(15).

אֶמְנַע 1 *impf.* Jer 42,4‖Job 31,16.

וָאֶמְנַע Ez 31,15.

תִּמְנַע 2 *impf.* Prv 3,27.23,13.30,7.22,7.

יִמְנַע 3 *impf.* Ps 84,12.

יִמְנָעֵנִי *suff.* 2S 13,13.

וְיִמְנָעֶנָּה Job 20,13.

נִמְנַע *Ni.* 3 *perf.* Joel 1,13.

תִּמָּנַע 2 *impf.* Nu 22,16.

וְיִמָּנַע 3 *impf.* Job 38,15.

וַיִּמָּנְעוּ *pl.* Jer 3,3.

נוּעַ v. מְנַעְנְעִים; מָם v. מָסַס.

## מַס

portio, tributum (rad. מסס?).

לרד״ק יסודתו בשפת מצרים, לר״א שרשו נסס, ומשקלו מֻנָּם בנפילת הנון, או הוא קצורו של מִכְּס, וי״מ מן הערבית مثل בהוראת מציצה (כמעט אפס הַמֵּץ), או מחברין אותו עם מִדָּה, ע״כ הובא בסדר הא״ב. ליונתן לָמַס דישעיה ל״א ח׳ משרש מסס.

1R 5,27‖Esth 10,1.

הַמַּס, הַמָּס, הַמַּס 2S 20,24‖1R 4,6.5,27.28.9,15.12,18 ‖ 2Ch 10,18.

לְמַס Gn 49,15‖Jos 16,10 ‖ 1R 9,21‖2Ch 8,8.

לָמַס, לְמַס Dt 20,11‖Jos 17,13‖Jud 1,28.30.33.35‖Jes 31,8‖Thr 1,1‖Prv 12,24.

מִסִּים *pl.* Ex 1,11.

—יָסַד v. מַסַּד; סָבַב v. מֵסַב—

מִסָּה] מִסַּת *cs.*

numerus, mensura, sufficientia.

מנחם חברו עם מס, ודונש פתרו מן הארמית דַּי, וכן בסורית, ולהראב״ע „רגשות המ״ם להתבלע הנו״ן, והמלה מגזרת נס, כטעם דרמת יד״ ולפ״ז הוא קרוב אל נָשָׂא (ואולי שרשו מסס, כטעם הזלים זהב).

Dt 16,10.

מועד דתהלים ע״ה ג׳ (ע׳ באורו); רגל מוֹעֶדֶת כמו ממועדת, או יש לקרא מֻעֶדֶת מן הקל.

2S 22,37‖Ps 18,37.

מוֹעֵד] לְמוֹעֲדֵי pt. pl. cs. Job 12,5 (נס״א).

אֶמְעָד] אֶמְעָד 1 impf. Ps 26,1.

תִּמְעַד 3 impf. f. Ps 37,31.

הִמְעִיד] וְהַעֲמַדְתָּ (=וְהִמְעַדְתָּ) Hi. 2 perf. Ez 29,7.

הַמְעַד imper. Ps 69,24.

מֻעַד] מוּעֶדֶת Pu. pt. f. Prv 25,19.

מַעֲדַנֹּת (= מְעֲדַנִּית?) adv.

vacillans.

1S 15,32.

---

מְעִי v. מֵעֶה] בִּמְעֵי I. pl. cs.

intestina, stomachus, uterus matris, viscera, genitalia patris, venter extremus; intimus animus.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית וכושית; לד״ק הנפרד מֵעַ (ע״מ דֵּעַ, דֵּעִים וְדֵעוֹת), והרבוי לרד״ק זוגיי מֵעַיִם, ולראב״ע מֵעִים. יש מיהדין אל כִּמְעֹתָיו דישעיה מ״ח י״ט ההוראה הארמית גרעין וגרגיר (קֶארנכען, ובהשאלה בדרז״ל על מטבע קטנה), כלומר צרורות קטנות של חול, וכת״י, והשבעים קורין כַּעֲפַר הָאָרֶץ (וי״מ על התולעים שבחול), ויותר נראה שהוא כמו כִּמְעֹת־יָם, הדגים שבקרבו.

Jon 2,1.

מִמְּעֵי Jes 49,1‖Jon 2,2‖Ps 71,6.

מֵעַי, מֵעַי suff. Jes 16,11‖Jer 4,19.31,20(19)‖Ps 22,15.40,9‖Job 30,27‖Thr 1,20.2,11.

וּמֵעַי Cant 5,4.

בְּמֵעָי Ruth 1,11.

מִמֵּעָי 2S 16,11.

מֵעֶיךָ Jes 48,19.63,15‖2Ch 21,15[2].

וּמֵעֶיךָ Ez 3,3.

מִמֵּעֶיךָ Gn 15,4‖2S 7,12.

בְּמֵעַיִךְ Nu 5,22.

מִמֵּעַיִךְ Gn 25,23.

מֵעָיו 2S 20,10‖Cant 5,14‖2Ch 21,19.32,21.

בְּמֵעָיו Job 20,14‖2Ch 21,18.

כְּהִמֵּם Ps 68,3.

יִמַּס, יִמֵּס 3 impf. Dt 20,8‖2S 17,10‖Jer 13,7.19,1.

וַיִּמַּס Jos 2,11.5,1.7,5.

וַיִּמַּסּוּ 3 impf. pl. Jud 15,14.

הֵמֵס] הֵמַסּוּ Hi. 3 perf. pl. Dt 1,28.

מָס] לַמָּס

maerore conflictus, infelix.

שה״ת, איש ההולך תמס, כטעם עורי רגע וימאס, או שנמס לבבו, והכונה: לאיש מדֻכא ביסורין נאה חסד וצדקה מצד רעיו, אף אם גם יעזב יראת שדי, לפי שאין אדם נתפס על צערו; ר״י פירשו כפעל, וי״ת דָּמְנַע כאלו קרא לְמֹנֵעַ, לְמֵסִיר או לַמָּשׁ. (ואולי הלמ״ד שרשית ומן הערבית لمس, המבקש מן רעהו חסד, או מן لمزة, המוציא דבה על חבירו חרפה הוא לו וקלסה). בקצת נוסחאות לַמָּאס, ואין להן סמוכות מן המסורה.

Job 6,14.

מַסָּה] לְמַסַּת cs.

trepidatio, desperatio.

י״ת כד מתמסמסין זכאין, והשבעים תרגמוהו מלשון נסיון, ע״כ הובא גם בשרש נָסָה.

Job 9,23.

תֶּמֶס

liquefactio.

על משקל תֶּבֶל מן בָּלַל.

Ps 58,9.

———נָסַע v. מַסָּע———

מָסַר] לִמְסָר־ inf. cs.

tradere.

למסר־מעל פרשו כמו לתת מעל, ונראה יותר שהוא מענין מסירה ובגידה, כבסורית ובדרז״ל (כברומית traditor, וברוסית предáтель), השבעים קורין לָסוּר וְלִמְעֹל, ולת״א לִמְעֹל מעל.

Nu 31,16.

וַיִּמָּסְרוּ Ni. 3 impf. pl. Nu 31,5.

—אָסַר v. מֹסֵר; יָסַר v. מוּסָר—

מָעַד] מָעֲדוּ 3 perf. pl.

vacillare.

בהפך אתון של עָמַד (כהפוכו של קום מוק) ובהפך המובן, והוא קרוב אל מוט; חברנו אליו מַעֲדַנֹּת דש״א ע״פ השבעים, והנון נוספת, ע״מ אַחֲרַנִּית, קְדֹרַנִּית, (ואולי משקלו מַעֲדִיּוֹת בפלס קוֹמְמִיּוּת); מלבי״ם מפרש מזה

מָסָה

Hi. liquefacere, dissolvere.

אח אל מָסַס, ובא הִמְסִיו ע״ד לשון הארמית.

הִמְסָה] הִמְסִיו Hi. 3 perf. pl. Jos 14,8.

אַמְסֶה 1 impf. Ps 6,7.

וַתֶּמֶס 2 impf. Ps 39,12.

וְיַמְסֵם 3 impf. suff. Ps 147,18.

——— conf. מָסַס ———

מַסָּה v. נָסָה (מַסְוֶה rad. סוה); נָסַח v. מַסָּח.

מָסַךְ

miscere.

קרוב אל מָזַג ואל נָסַךְ.

Jes 19,14.

מָסְכָה 3 impf. f. Prv 9,2.

מָסַכְתִּי] מָסַכְתִּי 1 perf. Ps 102,10‖Prv 9,5.

לִמְסֹךְ inf. cs. Jes 5,22.

מֶסֶךְ

vinum mixtum.

יין מְמֻזג ומְתֻבל (ווירץ־וויין).

Ps 75,9.

מִמְסָךְ

על משקל מִמְשָׁח, מִמְשָׁל, מִמְשָׁק.

Jes 65,11‖Prv 23,30.

מַסֵּכָה v. מַסֵּכָה; סָכַךְ v. מָסָךְ, נָסַךְ.

מָסַס] כִּמְסֹס inf. cs.

diffluere, liquefieri, tabescere.

Cf. מָאַס II.

קרוב אל מָאַס (ע׳ הערה שם) ואח אל מָסָה; השבעים קורין בהדברים כ׳ ח׳ ולא־יִמֵּס; וְנָמֵס דש״א כמו וְנִמְאָסָה או וְנִמְאֶסֶת; י״ג בישעיה י׳ י״ח כִּמְסֹס נֹסֵס, כאלו נאכל מן הסס, הוא העש המבלה והמכלה את הבגד; ר׳ יוסף הלוי גורס כִּבְסֹס כֹּסֵס, וכטעם יגלה י״י בתער השכירה.

Jes 10,18.

וְנָמַס, וְנָמֵס Ni. 3 perf. Ex 16,21‖Ez 21,12‖Ps 112,10.

נָמַסּוּ 3 perf. pl. Ps 97,5.

וְנָמַסּוּ Jes 34,3‖Mich 1,4.

נָמֵס pt. Nah 2,11‖Ps 22,15.

וְנָמֵס 1S 15,9.

הִמֵּס inf. 2S 17,10.

וּמֵעֵיהֶם Ez 7,19.

[מָעוֹת] כִּמְעֹתָיו pl. II. suff. Jes 48,19.

———v. ch. et n. pr.———

מָעוֹז v. עוז; מָעוֹן v. עון; מַעֲזְיָה, מָעוֹז v. מְעוּף v. עיף.

[מָעַט]° מְעֹט inf. cs.

paucum, parvum, levem esse.

קרוב אל מָרַט, ובערבית יורה על מעיטת ומריטת השער. (חלוף עי״ן ברי״ש נמצא בשרשי בקע ובקר, קעקע וקרקר).

Lev 25,16.

יִמְעַט, יִמְעַט 3 impf. Ex 12,4 ‖ Prv 13,11 ‖ Neh 9,32.

[תִּמְעֲטוּ] תִּמְעָטוּ 2 impf. pl. Jer 29,6.

[יִמְעֲטוּ] יִמְעָטוּ 3 impf. pl. Jes 21,17 ‖ Jer 30,19.

וַיִּמְעֲטוּ Ps 107,39.

[מִעֵט] מִעֲטוּ Pi. 3 perf. pl. Ez 12,3.

[הִמְעִיט] וְהִמְעִיטָה Hi. 3 perf. f. Lev 26,22.

וְהִמְעַטְתִּים 1 perf. suff. Ez 29,15.

הַמַּמְעִיט pt. Nu 11,42.

וְהַמַּמְעִיט Ex 16,17.18.

תַּמְעִיט 2 impf. Lev 25,16 ‖ Nu 26,54.33,54.

תַּמְעִטֵנִי suff. Jer 10,34.

תַּמְעִיטִי 2 impf. f. 2R 4,3.

יַמְעִיט 3 impf. Ex 30,15 ‖ Ps 107,38.

תַּמְעִיטוּ 2 impf. pl. Nu 35,8.

מְעַט, מְעָט

paulum, non multum; מְעַט מְעַט paulatim (peu à peu); כִּמְעַט non multum abest quin...

י״נ בישעיה א׳ ט׳: כִּמְעַט כסדם היינו (ע׳ תהלים צ״ד י״ז); בהושע ח׳ י׳. מְעָט, ול״נ מְעֹד; השבעים קורין בק״ה י״ב מעט וגרים בה, ובמשלי י׳ כ׳: לב רשעים יִמְעָט (ואולי יש לגרוס [כְּסֶף] נִמְאָס).

Gn 18,4.24,17.43.30,30.43,2.*44*, *25*.11.47,9 ‖ Ex 17,4.23,30 ‖ Lev 25,52 ‖ Dt 7,22.26,5.28,62 ‖ Jos 7,3 ‖ Jud 4,19 ‖ 1S 14,19 ‖ 1S 14, 29.43.17,28 ‖ 2S 12,8.16,1 ‖ 1R 17, 10 ‖ 2R 10,18 ‖ Jes 10,7.25.16, 14.29,17 ‖ Jer 42,2.51,33 ‖ Ez 5,3. 11,16 ‖ Hos 1,4.8,10 ‖ Hag 1,6.2, 6 ‖ Zach 1,15 ‖ Ps 8,6.37,10.16 ‖ Prv 6,10,*24*,*33*².15,16.16,8 ‖ Job 10,20².24,24 ‖ Ruth 2,7 ‖ Eccl 5, 11.9,14.10,1 ‖ Dan 11,34 ‖ Esr 9, 8 ‖ Neh 2,12.7,4.

הַמְעַט interrog. Gn 30,15 ‖ Nu 13,18.16,9.13 ‖ Jos 22,17 ‖ Jes 7, 13 ‖ Ez 16,20.34,18 ‖ Job 15,11.

וּמְעַט Gn 43,11 ‖ Dt 28,29 ‖ 1R 17, 12.

הַמְעַט Nu 35,8 ‖ Dt 7,7.

בִּמְעָט, בִּמְעַט־ 1S 14,6 ‖ Dan 11, 23.

כִּמְעַט, כִּמְעָט Gn 26,10 ‖ 2S 19, 37 ‖ Jes 1,9.26,20 ‖ Ez 16,47 ‖ Ps 2, 12.73,2.81,15.94,17.105,12.119, 87 ‖ Prv 5,14.10,20 ‖ Job 32,22 ‖ Cant 3,4 ‖ Esr 9,8 ‖ 1Ch 16,19 ‖ 2Ch 12,7.

לִמְעָט Nu 26,56 ‖ Hag 1,9 ‖ 2Ch 29,34.

וְלִמְעָט Nu 26,54.33,54.

מְעַטִּים pl. Ps 109,8 ‖ Eccl 5,1.

[מָעַט] מֹעֲטָה f.

politus, acutus (al. rad. עָטָה).

ענינו כמו מֹרָטָה, וכת״י אשתנינת (בערבית נאמר פעל מעט על מריטת השער), ולד״ק שרשו עָטָה (ע׳ שם).

Ez 21,20.

מְעִי

acervus ruderum, ruina.

יונתן קורא לְעִיר מפלה, השבעים לא תרגמוהו כלל, י״נ כְּעִי, ולדהאב״ע כמו עִי במ״ם נוספת, ע״כ הובא שם שנית.

Jes 17,1.

———v. n. pr.; cf. עִי———

[מָעַךְ]° וּמָעוּךְ pt. pass.

premere, imprimere; pt. pass. contritis testiculis.

כדוגמתו בערבית, ובדרז״ל בא גם בבנין פִּעֵל והתפעל; י״נ ביחזק׳ כ״ג כ״א לִמְעֹךְ או לְמַעֵךְ שדי נעוריך.

Lev 22,24.

מְעוּכָה f. 1S 26,7.

[מָעַךְ] מֹעֳכוּ Pu. 3 perf. pl. Ez 23,3.

———v. n. pr.———

מָעַל

perfide agere, ab officio deflectere, praevaricari; surripere aliquid de re.

על קורבת המושנים של מָעַל וּמְעִיל כבר רמזתי בשם בָּגַד ובפעל כָּנַף (ואולי יש בזה מעין שרש עָלָה, במובן התקוממות ומרידה, ומעיל הוא הבגד העליון, שעל הכתנת).

Jos 22,20 ‖ Ez 17,20.18,24 ‖ 1Ch 2,7.10,13.

וּמָעֲלָה 3 perf. f. Lev 5,21 ‖ Nu 5,12.

מָעַלְתְּ 2 perf. 2Ch 26,18.

מָעֲלוּ 3 perf. pl. Lev 26,40 ‖ Ez 15,8.39,23.26 ‖ Dan 9,7 ‖ 2Ch 12, 2.29,6.30,7.

מְעַלְתֶּם 2 perf. pl. Dt 32,51† ‖ Jos 22,16.31 ‖ Esr 10,50.

מָעַלְנוּ 1 perf. pl. Esr 10,2.

וּמָעוֹל inf. abs. 2Ch 28,19.

לִמְעָל־, לִמְעוֹל, לִמְעֹל cs. Nu 5,6 ‖ Ez 14,13 ‖ Neh 13,27 ‖ 2Ch 28,22.36,14.

בְּמַעֲלָם suff. Ez 20,27.

יִמְעַל־ 3 impf. Prv 16,10.

וַיִּמְעַל 2Ch 26,16.

תִּמְעֹל 3 impf. f. Lev 5,15.

וְתִמְעֹל Nu 5,27.

[תִּמְעֲלוּ] תִּמְעָלוּ 2 impf. pl. Neh 1,8.

וַיִּמְעֲלוּ 3 impf. pl. Jos 7,1 ‖ 1Ch 5,25.

מַעַל, מָעַל

perfidia, peccatum, *sacrilegium*.

חז״ל השתמשו גם בשם מְעִילָה, מְעִילוֹת; ויהודה הגלו לבבל במעלם דהד״א ט׳ א׳ להמס׳ מקרא קצר, והשבעים מחברין ויהודה אל ישראל שלפניו, ומוסיפין וקורין: עִם־הַגּוֹלִים לבבל במעלם אשר מָעָלוּ (ואולי במעלם זה היא מן יסוד המעלה, כלומר בעלייתם מן הגולה התיחשו).

Lev 5,16.21 ‖ Nu 5,6.12.27.31,

16‖Jos 7,1.22,20 ‖ Ez 14,12.15,8. 20,27 ‖ Job 21,34 ‖ Esr 9,4.10,6 ‖ 2Ch 28,19.36,14.

הַמַּעַל Jos 22,16.31.

בְּמַעַל Jos 22,22.

בַּמַּעַל Esr 9,2.

מַעֲלוֹ (al. עְ) *suff.* Ez 17,20.

וּמַעֲלוֹ (al. עְ) 2Ch 33,19.

בְּמַעֲלוֹ (al. עְ) Ez 18,24‖1Ch 10, 13‖2Ch 29,19.

מַעֲלָם (al. עְ) Ez 39,26.

בְּמַעֲלָם (al. עְ) Lev 26,40 ‖ Dan 9,7‖1Ch 9,1.

## מְעִיל

tunica.

י״נ בש״ב י״נ י״ח מַעֲלָם או מְעוֹלָלִים (כלומר מילדותן), ולא נהירא לי.

Ex 28,31.29,5.39,22 ‖ 1S 28,14 ‖ Jes 61,10.

וּמְעִיל Ex 28,4‖1S 2,19.

הַמְּעִיל Ex 28,34.*39,24.25.26*.39, 23‖Lev 8,7‖1S 18,4.24,5.

בִּמְעִיל 1Ch 15,27.

כִּמְעִיל Job 29,14.

כַּמְּעִיל Jes 59,17‖Ps 109,29.

וּמְעִילִי *suff.* Esr 9,3.5.

מְעִילְךָ 1S 24,12$^{2}$.

מְעִילוֹ, מְעִלוֹ 1S 15,27 ‖ Job 1, 20.2,12.

מְעִילִים *pl.* 2S 13,18.

מְעִילֵיהֶם *suff.* Ez 26,16.

———עָלָה v. מַמַּעַל, מֹעַל———

(לְ)מַעַן v. עָנָה; מַעַר, מַעֲרָה v. עָרָה.

## מְעָרָה

spelunca (*al. rad.* עוּר, עָרָה v. עָרַר).

ע״ד השרש נחלקו חוקרי הלשון, ולהקל החפוש אחזתי בדעת הרד״ק שהביאו בשרש מער. מְעָרָה דיהושע י״ג ד׳ יתכן להיות שעצ״ם כִּמְעָרַת בס״ו נ״ט, והשבעים קורין מגל עַזָּה; י״נ בדה״א י״א ט״ו מְצַדַת עדלם.

1S 24,4.

וּמְעָרָה Jos 13,4.

הַמְּעָרָה Gn 49,29‖Job 10,18.22$^{2}$. 23.27$^{2}$‖1S 24,4.9‖1R 19,9.13.

וְהַמְּעָרָה Gn 23,11.17.*20.49,32*.

בַּמְּעָרָה Gn 19,30.49,30 ‖ Jos 10, 16.17‖1S 24,11 ‖ 1R 18,4.13 ‖ Ps 57,1.142,1.

מֵהַמְּעָרָה (Q.) 1S 24,8.9.

מְעָרַת *cs.* Gn 23,9.19.25,9 ‖ 1S 22,1‖2S 23,13‖1Ch 11,15.

הַמְעָרַת *interrog.* Jer 7,11.

בִּמְעָרַת Gn 50,13.

מְעָרוֹת *pl.* Jes 32,14.

הַמְּעָרוֹת Jud 6,2.

בַּמְּעָרוֹת 1S 13,6.

בִּמְעָרוֹת Jes 2,19.

וּבַמְּעָרוֹת Ez 33,27.

מִמְּעָרוֹת K. 1S 17,23.

————v. n. pr.————

מַפֶּלֶת, מַפָּל v. נָפַל; מַפָּח, מַפַּח v. נָפַח; מַפֵּץ, מַפָּץ v. נָפַץ; מֵץ (מוּץ), מֹץ v. מָצַץ.

## מָצָא

pervenire, assequi, nancisci, impetrare; invenire, reperire; cogitando assequi, solvere aenigma; sibi comparare, possidere, potiri, incidere in aliquid, attingere, accidere alicui; sufficere; *Ni.* inveniri; esse, adesse, existere; *Hi.* afferre; offerre; tribuere; prodere, tradere.

כדונמתו בסורית, כושית ואשורית, וקרוב בהוראתו אל מְטָא בארמית. א״ת ימצאהו בארץ מדבר סַפֵּק צרכיהון, וכן להרשב״ם כמו וּמָצָא להם (וי״מ כמו יְאַמְּצֵהוּ); י״נ בש״ב י״ח כ״ב מְצֵאת מגזרת יָצָא; באסתר ח׳ ו׳ יִמְצָא סביר תִּמְצָא.

Gn 2,20.6,8.19,19.31,33.34.35.36, 24.44,16 ‖ Lev 5,22.23 ‖ Nu 31, 50‖ Dt 24,1 ‖ 1S 14,30.16,22 ‖ 2S 7,27.20,6 ‖ 2R 10,13.23,24 ‖ Jer 31,2(1) ‖ Prv 3,13.8,35.18,22 ‖ 1Ch 17,25‖2Ch 34,14.

וּמָצָא Lev 25,26 ‖ Nu 11,22$^{2}$.35, 27‖Dt 19,5‖Eccl 9,15.

וּמְצָאָנוּ *suff.* 2R 7,9.

מְצָאוֹ [מְצָאוֹ (נס״א) Job 31,29.

מְצָאָהּ Gn 38,20‖Dt 22,27.

וּמְצָאָהּ Dt 22,23.

מָצְאָה 3 *perf.* *f.* Gn 8,9 ‖ Lev 25,28 ‖Jes 10,10 ‖ Ps 84,4 ‖ Job 31,25‖Thr 1,3.

וּמָצְאָה Ex 22,5‖Jes 34,14.

מְצָאַתְנוּ, מְצָאָתְנוּ *suff.* Nu 20, 14‖Jud 6,13‖Neh 9,32.

מְצָאָתַם Ex 18,8.

מָצָאתָ 2 *perf.* Gn 31,37‖Ex 33, 12,*17*‖1S 29,8 ‖ Prv 24,14.25,16.

וּמָצָאתָ Dt 4,29 ‖ 1S 10,2 ‖ Neh 9,8.

הַמְצָאתַנִי *suff.* *interrog.* 1R 21,20.

מְצָאתָהּ Gn 38,23.

וּמְצָאתָהּ Dt 22,3.

מָצָאת (al. תְ) 2 *perf.* *f.* Jes 57,10.

מְצָאתִים *suff.* Jer 2,34.

מָצָאתִי 1 *perf.* Gn 18,3.*30,27*. *33,10.47,29*.50,4 ‖ Ex 33,13.*34,9*. 16‖Nu 11,15 ‖ Dt 22,14.17 ‖ Jud 6,17 ‖ 1S 20,3.29.27,5.29,3.6 ‖ 2S 14,22 ‖ 1R 21,20 ‖ 2R 22,8 ‖ Jer 23,11.45,3 ‖ Ez 22,30 ‖ Hos 9,10. 12,9‖Ps 69,21.89,21‖Job 33,24 ‖ Ruth 2,10 ‖ Eccl 7,27.28$^{3}$.29 ‖ Esth 5,8.7,3.8,5 ‖ Esr 8,15 ‖ 2Ch 34,15.

מָצָתִי (חסר א׳) Nu 11,11.

שֶׁמְּצָאתִי Cant 3,4.

מְצָאתִיו *suff.* Cant 3,1.*2*.

מְצָאתִיהוּ Cant 5,6.

מְצָאתִיהָ Gn 38,22.

מָצְאוּ, מָצָאוּ 3 *perf.* *pl.* Ex 15,22.16,27‖Jos 2,22‖Jud 21,4‖ 1S 9,4$^{2}$.11 ‖ 2S 17,20 ‖ 2R 9,35 ‖ Jer 2,5.14,3‖ Ps 76,6.107,4 ‖ Job 32,3‖Thr 1,6.2,9 ‖ Neh 5,8 ‖ 2Ch 29,16.

וּמָצְאוּ 2Ch 32,4.

מְצָאוּנִי *suff.* Dt 31,17 ‖ Ps 116, 3.119,143‖Cant 3,3.5,*7*.

וּמְצָאוּךָ Dt 4,30‖1S 10,3.

מְצָאֻהוּ 2R 2,17.

**נִמְצָא** *Ni. 3 perf.* Gn 44,16.17 ‖ Ex 35,23.24 ‖ 1S 9,8.10,21.13,22 ‖ 2S 17,12.13 ‖ 1R 14,13 ‖ 2R 20,13 ‖ Jes 39,2 ‖ Jer 11,9.48,27 ‖ Ez 28,15 ‖ Hos 14,9 ‖ Mal 2,6 ‖ Ps 37,36.46,2 ‖ Job 19,28.42,15 ‖ Dan 1,19 ‖ Neh 7,64 ‖ 2Ch 34,21.

**הֲנִמְצָא** *interrog.* Gn 41,38.

**וְנִמְצָא** Ex 21,16 ‖ Prv 6,31 ‖ Neh 13,1.

**נִמְצֵאת** (al. תְ) *2 perf. f.* Jer 50,24.

**נִמְצֵאתִי** *1 perf.* Jes 65,1.

**וְנִמְצֵאתִי** Jer 29,14.

**נִמְצְאוּ , נִמְצָאוּ** *3 perf. pl.* Dt 22,20 ‖ Jos 10,17 ‖ 1S 9,20.10,2.16 ‖ 2R 25,19 ‖ Jer 2,34.5,26.15,16.41,3.8.52,25 ‖ Mich 1,13 ‖ Esr 2,62 ‖ 1Ch 4,41 ‖ 2Ch 19,3.

**הַנִּמְצְאוּ** 1Ch 29,17.

**וְנִמְצָאוּ** Dt 22,28.

**הַנִּמְצָא** *pt.* Gn 47,14 ‖ Dt 20,11 ‖ Jud 20,48 ‖ 1S 13,16.21,4 ‖ 2R 12,11.19.16,8.18,15.22,9.13.23,2 ‖ Jes 13,15 ‖ Dan 12,1 ‖ 2Ch 21,17.34,17.30.32.33.35,7.18.

**וְהַנִּמְצָא** 1Ch 29,8 ‖ 2Ch 36,8.

**הַנִּמְצְאִים** *pl.* 1S 13,15 ‖ 2R 14,14.25,19 ‖ Jer 52,25 ‖ Esth 1,5.4,16 ‖ 2Ch 5,11.25,24.29,29.30,21.31,1.35,17.

**הַנִּמְצָאִים** Esr 8,25.

**נִמְצָאַיִךְ** *suff.* Jes 22,3.

**הַנִּמְצָאָה** *pt. f.* 2R 19,4 ‖ Jes 37,4.

**הַנִּמְצָאוֹת , הַנִּמְצָאֹת** *pl.* Gn 19,15 ‖ Jud 20,48.

**הִמָּצֵא** *inf.* Ex 22,3.

**בְּהִמָּצְאוֹ** *suff.* Jes 55,6.

**תִּמָּצְאִי** *2 impf. f.* Ez 26,21.

**יִמָּצֵא** *3 impf.* Gn 44,9.10 ‖ Ex 9,19.12,19.22,1.6.7 ‖ Dt 17,2.18,10.21,1.17.22,22.24,7 ‖ Jos 17,16 ‖ 1S 13,19 ‖ 2R 12,6 ‖ Jes 30,14.51,3.65,8 ‖ Jer 2,26 ‖ Zeph 3,13 ‖ Zach 10,10 ‖ Dan 11,19 ‖ 1Ch 28,9 ‖ 2Ch 15,2.

**תִּמְצָאֵם** Jes 41,12.

**יִמְצָא** *3 impf.* Gn 44,34 ‖ Dt 22,25.28 ‖ Jud 17,8 ‖ 1S 24,20 ‖ Prv 6,33.16,20.17,20.20,6.21,21.28,23.31,10 ‖ Job 33,10 ‖ Eccl 3,11.7,14.8,17 ‖ Esth 8,6.

**וַיִּמְצָא** Gn 26,12.30,14.39,4 ‖ Jud 15,15 ‖ 1R 11,19.29.13,28.19,19.20,37 ‖ 2R 4,39.10,15.17,4.19,8 ‖ Jes 37,8 ‖ Jon 1,3 ‖ 2Ch 22,8.

**יִמְצָאֲךָ , יִמְצָאֶכָּה** *suff.* 1R 18,10.12.

**יִמְצָאֵהוּ** Dt 32,10.

**וַיִּמְצָאֵהוּ** Gn 37,15 ‖ 1R 13,14.24.20,36.

**יִמְצָאֶנּוּ** Hos 12,5 ‖ Eccl 7,24.

**וַיִּמְצָאָהּ** Gn 16,7 ‖ 1Ch 20,2.

**וַיִּמְצָאֵם** Gn 37,17 ‖ Dan 1,20 ‖ 2Ch 25,5.

**תִּמְצָא** *3 impf. f.* Lev 12,8 ‖ Nu 32,23 ‖ Dt 24,1 ‖ Jud 9,33 ‖ 1S 1,18.10,7.25,8 ‖ Hos 2,8.9 ‖ Ps 21,9² ‖ Eccl 9,10.

**וַתִּמְצָא** Jes 10,14.

**תִּמְצָאֲךָ** *suff.* 1S 23,17.

**נִמְצָא** *1 impf. pl.* Gn 47,25 ‖ 1R 18,5 ‖ Prv 1,13.

**תִּמְצְאוּ , תִּמְצָאוּ , תִּמְצָאֻ** *2 impf. pl.* Ex 5,11 ‖ Jes 58,3 ‖ Jer 5,1 ‖ Cant 5,8.

**תִּמְצְאוּן** 1S 9,13².

**תִּמְצָאֻהוּ** *suff.* Ex 16,25.

**יִמְצְאוּ , יִמְצָאוּ** *3 impf. pl.* Jud 5,30 ‖ Jer 10,18 ‖ Hos 5,6.12,9 ‖ Am 8,12 ‖ Job 3,22.

**וְיִמְצְאוּ** 1S 25,8.

**וַיִּמְצְאוּ** Gn 11,2.26,19 ‖ Nu 15,32 ‖ Jud 1,5.21,12 ‖ 1S 30,11.31,8. 1R 1,3 ‖ Jer 41,12 ‖ Neh 8,14 ‖ 1Ch 4,40.10,8 ‖ 2Ch 20,25.

**יִמְצָאֻנְנִי** *suff.* Prv 1,28.8,17.

**יִמְצָאֻהוּ** Job 20,8.

**וַיִּמְצָאֻהוּ** 1S 31,3 ‖ 2R 9,21 ‖ 1Ch 10,3.

**יִמְצָאוּנְהָ** Jer 2,24.

**תִּמְצֶאןָ** *3 pl. f.* Dt 31,21.

**וּמְצָאֻהוּ** Dt 31,17.

**מְצָאתֶם** *2 perf. pl.* Jud 14,18 ‖ 1S 12,5.

**וּמְצָאתֶם** Jud 14,12 ‖ Jer 29,13 ‖ 2Ch 20,16.

**מָצָאנוּ** *1 perf. pl.* Gn 26,32.37,32.44,8 ‖ Nu 32,5 ‖ Job 32,13 ‖ Thr 2,16.

**מְצָאנֻהוּ** *suff.* Job 37,23.

**מְצָאנוּהָ** Ps 132,6.

**וּמוֹצֶא** *pt.* Eccl 7,26.

**כְּמוֹצֵא** Ps 119,162.

**מֹצְאִי** *suff.* Gn 4,14 ‖ Prv 8,35.

**מֹצְאוֹ** Gn 4,15.

**הַמֹּצְאִים** *pl.* Nu 15,33.

**מֹצְאַי] לְמֹצְאֵי** (נס"א) *cs.* Prv 8,9.

**מֹצְאֵיהֶם** *suff.* Jer 50,7.

**לְמֹצְאֵיהֶם** Prv 4,22.

**מֹצֵאת** *pt. f. sg.* 2S 18,22.

**כְּמוֹצְאֵת** Cant 8,10.

**הַמֹּצְאוֹת** *pl.* Jos 2,23.

**מְצֹא** *inf.* Ps 32,6.

**לִמְצֹא , לִמְצוֹא** Gn 19,11.27,20.32,6.33,8 ‖ Ps 36,3 ‖ Prv 19,8 ‖ Eccl 7,27.8,17².12,10.

**מִמְּצוֹא** Jes 58,13.

**בְּמֹצַאֲכֶם** *suff.* Gn 32,19.

**מְצָא** *imper.* 1S 20,21.36.

**וּמְצָא־** Prv 3,4.

**וּמִצְאוּ** *pl.* Jer 6,16.

**וּמְצֶאןָ** (al. צֶ) *pl. f.* Ruth 1,9.

**אֶמְצָא** *1 impf.* Gn 18,26.28.28,30.33,15.34,11 ‖ Ex 33,13 ‖ Jud 17,9 ‖ 2S 15,25.16,4 ‖ Ps 116,3.132,5 ‖ Prv 8,12 ‖ Job 17,10 ‖ Ruth 2,2.13.

**וָאֶמְצָא** Neh 7,5².

**אֶמְצָאֲךָ** *suff.* Cant 8,1.

**וָאֶמְצָאֶךָּ** Prv 7,15.

**וְאֶמְצָאֵהוּ** Job 23,3.

**תִּמְצָא** *2 impf.* Gn 31,32 ‖ 2R 4,29 ‖ Ez 3,1 ‖ Ps 10,15.17,3 ‖ Prv 2,5 ‖ Job 11,7².

**תִּמְצָאֶנּוּ** *suff.* Eccl 11,1.

**הַמַּצּוֹת** Ex 12,17.23,15.*34,18*.29,23‖Lev 8,2.26.23,6‖Nu 6,17‖Dt 16,16‖Jud 6,20.*21*‖1Ch 23,29‖2Ch 8,13.30,13.21.35,17.

**וּבַמַּצּוֹת** Jud 6,21.

—— נָצָה v. מַצּוֹת (bis) v. מַצָּה, מַצּוֹת ——

[מֵצַר] **הַמְּצָרִים** *pl.*

fines (*al.* rad. צָרַר).

יונתן תרגמו בין תחומיא, וכן פירש״י והרד״ק בשרשיו (ע״מ עֲנָב, עֲנָבִים), ולהראב״ע כטעם מן המצר, מצרי שאול (משרש צָרַר, ע״מ מֵסַב מן סבב), וכ״ת הירונימוס inter angustias, והשבעים קורין הַצָּרִים.

Thr 1,3.

—— cf. צָרַר ——

נָקַב v. מַקֶּבֶת; מָקַק v. מַק, מָק; לָקַח v. מִקָּחוֹת, מַקַּח.

## מַקֵּל et מַקַּל

surculus, virga, baculus; *hasta* (*al.* rad. קלל).

י״ם מן הכושית בקל בהוראת צמיחה, והטעם ענף עץ או קנה, והמ״ם שרשית, ולר״א שרשו קלל, ע״כ הובא בסדר הא״ב (ואולי הוא כמו מַעְקֵל, כלומר כפוף לתפוש בכף, או שנוח להכפה, ע׳ הערה אל מַגָּל).

Gn 30,37‖Jer 1,11.48,17.

**בַּמַּקֵּל** Nu 22,27.

**וּבְמַקֵּל** Ez 39,9.

**מַקְלִי** *suff.* Zach 11,10.14.

**בְּמַקְלִי** Gn 32,11.

**מַקְלוֹ** 1S 17,40.

**וּמַקְלוֹ** Hos 4,12.

**וּמַקֶּלְכֶם** Ex 12,11.

**מַקְלוֹת** *pl.* Zach 11,7.

**הַמַּקְלוֹת** Gn 30,37.38.39.41.

**בַּמַּקְלוֹת** Gn 30,41‖1S 17,43.

—— v. n. pr. ——

## מָקַק°

*Ni.* liquefieri, diffluere; tabescere, contabescere.

קרוב אל מוג ומוק, ובדרז״ל גם בפעל, והשם מֶקֶק ספרים ומקק מטפחותיהם.

[נָמַק] **נָמַקּוּ** *Ni. 3 perf. pl.* Ps 38,6.

**וְנָמַקּוּ** Jes 34,4‖Ez 4,17.

**וּנְמַקֹּתֶם** *2 perf. pl.* Ez 24,23.

**מִצְחוֹ** *suff.* Ex 28,38‖1S 17,49.

**בְּמִצְחוֹ** 1S 17,49‖2Ch 26,19.20.

**מִצְחֲךָ, מִצְחֶךָ** Ez 3,8.9.

**וּמִצְחֲךָ** Jes 48,4.

**מִצְחָם** Ez 3,8.

[מִצְחוֹת] **מִצְחוֹת** *pl. cs.* Ez 9,4.

[מִצְחָה] **וּמִצְחַת** *cs.*

frontale, *ocrea.*

מין טס וטבלא להגן על הרגלים (וע׳ רש״י). השבעים קורין וּמִצְחֹת ברבים.

1S 17,6.

צָלַל v. מְצִלָּה; צוּל v. מְצֻלָּה; יָצַע v. מַצָּע.

[מָצַץ] **תָּמֹצּוּ** *2 impf. pl.*

sugere, gustare. Conf. מִיץ et מָצָה.

כמוהו בסורית ובערבית, ואח אל מָצָה; בדרז״ל בא גם מוצץ ומציצה.

Jes 66,11.

[מִיץ] **הַמֵּץ**

oppressor.

י״נ כי־אפס הַמֵּץ = חָמֵס.

Jes 16,4.

[מוץ] **כְּמוֹץ**

palea, gluna.

ע״ש שנדוק ונמצץ מתוך השבלים ונגרגרי התבואה, ושגור בדרז״ל. לר״ק שרשו מוץ (ובקצת נוסחאות האי דצפניה מלא) וכן בערבית.

Jes 17,13‖Hos 13,3‖Zeph 2,2‖Ps 35,5.

**כַּמֹּץ** Jes 41,15‖Ps 1,4.

**וּכְמֹץ** Jes 29,5‖Job 21,18.

## מַצָּה

non fermentatum, ἄζυμον.

ע״ש שנדחקת ונמצצת, לא נפוחה ורטובה כעִסָּה שיש בה שאור; ויש פותרין מן הערבית מַצֶּה היות תפל וסר טעם, מחסרון מלח ושאור.

Lev 2,5.8,26‖Nu 6,19².

**מַצּוֹת, מַצֹּת** *pl.* Ex 12,15.18.20.39.13,6.7.23,15.*34,18*.29,2²‖Lev 2,4².*7,12*.6,9.7,12.10,12.23,6‖Nu 6,15².9,11.28,17‖Dt 16,3.8‖Jos 5,11‖Jud 6,19‖1S 28,24‖2R 23,9‖Ez 45,21‖Esr 6,22.

**וּמַצּוֹת** Gn 19,3‖Ex 12,8.

**וַיִּמָּצֵא** Gn 44,12‖Esth 2,23.6,2‖Esr 10,18‖1Ch 26,31‖2Ch 15,4.15.

**תִּמָּצֵא** *3 impf. f.* Ex 22,3‖1S 25,28‖1R 1,52‖Jes 35,9‖Prv 10,13.16,31‖Job 28,12.13.

**וַתִּמָּצֵא** 1S 13,22.

**יִמָּצְאוּן** *3 impf. pl.* Gn 18,29.30.31.32.

**וַיִּמָּצְאוּ** 1Ch 24,4‖2Ch 2,16.

**תִּמָּצֶאנָה** *3 pl. f.* Jer 50,20.

[הִמְצִיא] **הִמְצִיתִךָ** *Hi. 1 perf. suff.* 2S 3,8.

**הִמְצִיאוּ** *3 perf. pl.* Lev 9,13.

**מַמְצִיא** *pt.* Zach 11,6.

[יַמְצִיא] **יַמְצִאֶנּוּ** *3 impf. suff.* Job 34,11.

**יַמְצִאֵהוּ** Job 37,13.

**וַיַּמְצִאוּ** *3 impf. pl.* Lev 9,12.18.

מַצָּב etc. v. נָצַב; מְצָד, מְצָדָה v. צוּד.

[מָצָה] **מָצִית** (al. מָצִתְ) *2 perf. f.*

sugere, exsorbere; humorem exprimere.

אח אל מיץ ומצץ, וכמוהו באשורית. ונמצא במשנה גם בפעל והתפעל, והשם תמצית (דם התמצית, מי תמצית). השבעים והסורי קורין בתהלים ע״ג י׳ יִמְצְאוּ למו.

Jes 51,17.

**וּמָצִית** *m.* Ez 23,34.

**וַיִּמֶץ** *3 impf.* Jud 6,38.

**יִמְצוּ** *3 impf. pl.* Ps 75,9.

**וְנִמְצָה** *Ni. 3 perf.* Lev 1,15.

**יִמָּצֶה** *3 impf.* Lev 5,9.

[יִמְצוּ] **יִמָּצוּ** (נ״א) *3 impf. pl.* Ps 73,10.

—— cnf. מָצַץ et מִיץ ——

מְצוּדָה, מְצוֹדָה, מָצוּד, מְצוֹד v. צוּד; מַצָּה v. מָצַץ et נָצָה.

## מֵצַח

frons.

לר״ק שרשו צָחַח לפי שהמצח חלק ומזהיר (ואולי יש בו מעין מצוק ע״ש קשיותו).

Ex 28,38‖Ez 3,7.

**וּמֵצַח** Jer 3,3.

**מֶרֶד] בְּמֶרֶד**

rebellio, defectio.

Jos 22,22.

**מַרְדּוּת] הַמַּרְדּוּת**

contumacia (*al.* rad. רָדָה).

השבעים קורין בֶּן־נַעֲרַת הַמַּרְדּוּת (= הזונות); ולד״ק שרשו רדה, כמרדות בסורית ובדרז״ל (צוכט), כלומר בֶּן פֶּרֶץ מוּסָר.

1S 20,30.

—v. ch. et n. pr.; cf. רוּד—

**מָרָה**

contumacem, rebellem esse, resistere, repugnare.

קרוב אל מָרַד, ולפעמים גם אל מרר; בערבית הוראתו הָלַחֵם, ומעין זה בסורית.-לד״ק ולא־מרו את־דבריו (תהלים ק״ה כ״ח) מוסב על משה ואהרן (פסוק כ״ו), והשבעים קורין כִּי מָרוּ וג׳.

1R 13,26.

**מָרְתָה, מָרָתָה** *3 perf. f.* Jer 4,17 ‖ Hos 14,1.

**מָרִיתָ** *2 perf.* 1R 13,21.

**מָרִיתִי** *1 perf.* Jes 50,5 ‖ Thr 1,18.20.

**מָרוּ** *3 perf. pl.* Jes 63,10 ‖ Ps 5,11.105,28.

**מְרִיתֶם** *2 perf. pl.* Nu 20,24.27,14.

**וּמְרִיתֶם** 1S 12,15 ‖ Jes 1,20.

**וּמָרִינוּ** *1 perf. pl.* Thr 3,42.

**וּמוֹרֶה, וּמֹרָה** *pt.* Dt 21,18.20 ‖ Jer 5,23 ‖ Ps 78,8.

**מֹרְאָה** (= מֹרָה?) *pt. f.* Zeph 3,1.

**הַמֹּרִים** *pl.* Nu 20,10.

**מָרוֹ** *inf. abs.* Thr 1,20.

**הִמְרָה] הִמְרוּ** *Hi. 3 perf. pl.* Ps 106,33.107,11.

**מַמְרֶה] מַמְרִים** *pt. pl.* Dt 9,7.7,24.31,27.

**לַמְרוֹת** (= לְהַמְרוֹת) *inf. cs.* Jes 3,8 ‖ Ps 78,17.

**וּבְהַמְּרוֹתָם** *suff.* Job 17,2.

**תַּמֵּר** *2 impf.* Ex 23,21.

**וַתֶּמֶר** *3 impf. f.* Ez 5,6.

**יַמְרֶה** *3 impf.* Jos 1,18.

**מְרִיא] וּמְרִיא**

saginatus, pinguis (rad. מרא).

קרוב אל בָּרָא, במובן הבראה ופטום, ובדרז״ל אין ממרין את העגלים, אבל מלעיטין אותם, ונמצא גם בערבית ואשורית. (ואולי יש לפרש מזה מֹרְאָה דצפניה ג׳ א׳, וכטעם פרות הבשן).

2S 6,13 ‖ 1R 1,9.19.*25* ‖ Jes 11,6.

**מְרִיאִים** *pl.* Jes 1,11.

**מְרִיאֵי** *cs.* Ez 39,18.

**מְרִיאֵיכֶם** *suff.* Am 5,22.

**מֹרְאָה** Zeph 3,1 v. **מָרָה** et **רָאָה** II

**מוֹרָג] לְמוֹרָג**

tribulum.

כלי דישה, נקרא כן עד היום בפי הערבים גם כנוי״ן ת׳ המ״ם (קרוב אל נרגא דפרולא בדרז״ל). ע׳ הערה אל חרוץ.

Jes 41,15.

**וְהַמּוֹרִגִּים, וְהַמֹּרִגִּים** *pl.* 2S 24,22 ‖ 1Ch 21,23.

**מָרַד] מָרַד**

contumacem, rebellem esse, deficere a domino.

קרוב אל מָרָה, וכמוהו בארמית, סורית ובערבית; ושגור בדרז״ל. יש מחברין לשרש זה גם מְרוּדִים דישעיה נ״ח ז׳, מְרוּדֶיהָ, וּמְרוּדִי דאיכה א׳ ז׳ וג׳ י״ח בהוראת טלטול ורגז או חולי בערבית, והובאו בשרש רוד, ע׳ הערה שם.

2Ch 36,13.

**מָרַדְתָּ** *2 perf.* 2R 18,20 ‖ Jes 36,5.

**מָרְדוּ, מָרָדוּ־** *3 perf. pl.* Gn 14,4 ‖ Ez 2,3.

**מָרַדְנוּ** *1 perf. pl.* Dan 9,9.

**וּמָרָדְנוּ** Dan 9,5.

**מֹרֵד] מֹרְדִים** *pt. pl.* Neh 2,19.

**הַמּוֹרְדִים, הַמֹּרְדִים** Ez 2,3.20,38.

**בְּמֹרְדֵי־** *cs.* Job 24,13.

**לִמְרוֹד, לִמְרֹד** *inf. cs.* Jos 22,29 ‖ Neh 6,6.

**לִמְרָדְכֶם** *suff.* Jos 22,16.

**וַיִּמְרֹד, וַיִּמְרָד־** *3 impf.* 2R 18,7.24,1.20 ‖ Jer 52,3 ‖ Ez 17,15 ‖ 2Ch 13,6.

**תִּמְרֹדוּ, תִּמְרְדוּ** *2 impf. pl.* Nu 14,9 ‖ Jos 22,18.19[2].

**וַיִּמְרְדוּ** *3 impf. pl.* Neh 9,26.

**נָמַק] נְמַקִּים** *pt. pl.* Ez 33,10.

**תִּמַּק** *3 impf. f.* Zach 14,12.

**יִמַּקּוּ, יִמָּקּוּ** *3 impf. pl.* Lev 26,39[2].

**תִּמַּקְנָה** *3 pl. f.* Zach 14,12.

**הָמֵק] הָמֵק** *Hi. inf.* Zach 14,12.

**מָק et מַק**

putredo.

Jes 3,24.

**כַּמַּק** Jes 5,24.

—קָרַר v. מְקָרָה—

**מַר] כְּמַר**

gutta, stilla.

להמתרגמים נטף, וטעם השם לא התברר כל צרכו. לפירסט הוא קצורו של מהר במובן נזילה, וכן מֹר, שרף הנוטף מעצי הקטף (וע׳ רש״י).

Jes 40,15.

**מָר־, מוֹר, מֹר**

myrrha, μύῤῥα.

לד״ק שרשו מרה, וכן בערבית, ע״ש ריחו המר והחריף (ע׳ לעיל), ומבני שם בא השם לבני יפת. לחז״ל מזה השם מָרְדְּכַי = מירא דכיא, (ויש מחברין אותו עם מְרֹדָךְ); ואולי מזה הר הַמֹּרִיָּה, כטעם הר הזיתים.

Ex 30,23 ‖ Ps 45,9 ‖ Prv 7,17 ‖ Cant 3,6.4,14.5,5[2].13.

**הַמֹּר** Cant 1,13.4,6 ‖ Esth 2,12.

**מוֹרִי** *suff.* Cant 5,1.

**מָרָא] תַּמְרִיא** *Hi. 3 impf. f.*

se excitare, elevare; *Vulg.* alas erigere.

האחרונים פתרוהו מן הערבית בהוראת מחיאה והכאה בכנפים, לרש״י מענין סורר ומורה (ע״ש); למלבי״ם מענין פטום והמראה; (ואולי הוא מן מְרָא בארמית, כלומר תשלוט, או מן ושמתיך כראי, מַרְאֶה ונגלה, כלומר שמטלת צַאתה מגבוה, וזה טעם תשחק לסוס ולרכבו).

Job 39,18.

**מֻרְאָה] מֻרְאָתוֹ** *suff.*

ingluvies (avium).

הזפק וכן בערבית, והמ״ם שרשית, ע״ש שמפוטם וממולא, ולד״ק שרשו ראה ע״ש שמטונף ומלוכלך (ע׳ ראה ב׳).

Lev 1,16.

—cf. רָאָה II—

תַּמְרוּ 2 *impf. pl.* 1S 12,14.
וַתַּמְרוּ Dt 1,43.*9,23*.43.
יַמְרוּ 3 *impf. pl.* Ps 106,43.
וַיַּמְרוּ Ez 20,8.13.21 ‖ Ps 78,56. 106,7 ‖ Neh 9,26.
יַמְרוּהוּ *suff.* Ps 78,40.

מֶרִי, מְרִי

*reclamatio*, contumacia, contumax.

ליונתן מרי שיחי דאיוב מלשון מרירות. השבעים קורין בירמיה י״ד ד׳ מנת מָרְיֵךְ, ובנחמיה ט׳ י״ז בְּמִצְרָיִם ת׳ בְּמִרְיָם, וכן בדפוס ראשון.

Nu 17,25 ‖ 1S 15,23 ‖ Jes 30,9 ‖ Ez 2,5. *6.3,9.26.27.12,3*.7.8.12,2.44, 6 ‖ Prv 17,11 ‖ Job 23,2.

הַמֶּרִי Ez 2,8.12,2.9.25.17,12.24,3.
מֶרְיְךָ *suff.* Dt 31,27.
בְּמִרְיָם Neh 9,17.

[מֹרָה] מֹרַת *cs.* (נס״א)

contumacia (cf. מָרַר).

ליונתן והשבעים מן מרה, להראב״ע והאחרונים מן מרר.

Gn 26,35.

——v. n. pr.——

מוֹרֶה (sagittarius; pluvia; docens) v. יָרָה I et II; מוֹרָה = מוֹרָא v. יָרֵא.

מוֹרָה

novaculum.

תער הגלבים; לר״ק קרוב אל מָרַח לפי שממרח את השער (שטרייכען, אבשטרייכען), ולר״א כמו מַעְרָה (וע׳ הערה אל יָרָה א׳); פירסט מחברו עם מרא והצינא שבדרז״ל.

Jud 16,17.

וּמוֹרָה Jud 13,5 ‖ 1S 1,11.
מְרוּד v. רוּד; מְרוּצָה Jer 22,17 v. רָצַץ.

[מָרַח] וְיִמְרְחוּ 3 *impf. pl.*

fricare, terere; inungere, emollire.

קרוב אל מרק (בערבית קורין مَرْخ לעץ ששפין ושוחקין בו כדי להוציא את האור), וטעם וימרחו שיסחטו את הדבלה על השחין, ובדרז״ל ענינו טיחה ומשיחה.

Jes 38,21.

[מָרוֹחַ] מְרוֹחַ *cs.*

contritus, *Vulg.* herniosus.

ת״א מרים פחדין, שנמעכו ונמרחו אשכיו, כדעת ר׳ ישמעאל, ולר״ע כל שרוח באשכיו, כלומר שנפוחים וגדולים יותר מדי (כמו מְרֻוָּח?).

Lev 21,20.

——מַרְוֵחַ rad. רוח——

[מָרַט] לְמֹרְטִים *pt. pl.*

polire, acuere; crines evellere (ita ut caput laeve fiat).

במובן מריטת השער נמצא גם בארמית, סורית וערבית, וקרוב אל מעט (וכן יבא בערבית גם בעי״ן), והֻשאל גם אל החלקת המתכת מן הפגימות (ע׳ הערה אל מָעַט).

Jes 50,6.

[מָרוּט] מְרוּטָה *pt. pass. f.* Ez 21,14.33.29,18.
לְמָרְטָה *inf.* Ez 21,16.
וָאֶמְרְטָה 1 *impf.* Esr 9,3.
וָאֶמְרְטֵם *suff.* Neh 13,25.
[נִמְרַט] יִמָּרֵט *Ni. 3 impf.* Lev 13,40.41.
[מֹרַט] מֹרָטָה *Pu. 3 perf. f.* Ez 21,15.16.
מְמֹרָט *pt.* 1R 7,45.
וּמוֹרָט (=וּמְמוֹרָט) Jes 18,2.7.

——v. ch.; מֹרֶךְ v. רָכַךְ——

מָרַץ

vehementem facere, irritare.

ישנו באשורית בהוראת היות קשה, חזק ואמיץ, והוא קרוב אל פָּרַץ במובן בקיעה ומחיצה, ובמובן הרבוי והחוק, וכן ברץ בדרז״ל יש לו שני המושגים האלה, לר״ק מה נִּמְרְצוּ דאיוב כמו נִמְלְצוּ.

[נִמְרַץ] נִמְרְצוּ *Ni. 3 perf. pl.* Job 6,25.
נִמְרָץ *pt.* Mich 2,10.
נִמְרֶצֶת *f.* 1R 2,8.
[הִמְרִיץ] יַמְרִיצְךָ *Hi. 3 impf. suff.* Job 16,3.

——מְרֻצָה v. רוּץ——

[מָרַק] מָרוּק *pt. pass.*

polire, expolire, mundare, purgare.

קרוב אל מרח, ובדרז״ל יסורין ממרקין (ולפי שלטישת כלי היא הפעולה האחרונה במלאכתה, בא בדרז״ל גם לענין גמר מלאכה ועבודה); ואולי הוא קרוב אל ברק, שכל המרוק מבריק ומזהיר.

2Ch 4,16.

[מְרֹק] מִרְקוּ *imper. pl.* Jer 46,4.
תַּמְרִיק K. *Hi. 3 impf. f.* Prv 20,30.
[מֹרַק] וּמֹרַק *Pu. 3 perf.* Lev 6,21.

[מְרוּקִים] מְרוּקֵיהֶן *pl. t. suff.*

mundationes (puellarum).

רבים שלא יִתְפרדו, כימי הַחֲנֻטִים.

Esth 2,12.

תַּמְרוּק Q. Prv 20,30.
[תַּמְרוּקִים] וּבְתַמְרוּקֵי *pl. cs.* Esth 2,12.
תַּמְרוּקֶיהָ *suff.* Esth 2,9.
תַּמְרוּקֵיהֶן Esth 2,3.

[מָרָק] הַמָּרָק (al. רַ)

ius, iusculum (liquor coctilii).

נקרא הרוטב כך לפי שנתמרח ונתפרק בו הבשר, או לפי שהוא מֵרֵק שמנוניתו.

Jud 6,20.

וְהַמָּרָק (al. רִ) Jud 6,19.
וּמְרַק Q. (וּפְרַק K.) *cs.* Jes 65,4.

[מָרַר] מַר

amarum esse, fieri; tristem, afflictum esse; *Pi.* exacerbare, irritare.

כדוגמתו בארמית, ערבית, כושית ואשורית; יֵמַר בא ע״מ יֵהַם, יֵחַת, יֵרַךְ; יש מחברין לו גם וריחו לא נמר דירמיה מ״ח י״א (ע׳ הערה אל מוֹר ואל מָרָה).

Jes 38,17 ‖ Ruth 1,13 ‖ Thr 1,4.

מָרָה 3 *perf. f.* 1S 30,3 ‖ 2R 4, 27.
יֵמַר 3 *impf.* Jes 24,9.
[מֵרֵר] אֲמָרֵר *Pi. 1 impf.* Jes 22,4.
וַיְמָרְרוּ 3 *impf. pl.* Ex 1,14.
וַיְמָרֲרֻהוּ *suff.* Gn 49,23.
הֵמַר *Hi. 3 perf.* Job 27,2 ‖ Ruth 1,20.
וְהָמֵר *inf.* Zach 12,10.

[הִמְשָׁה] יַמְשֵׁנִי *Hi. 3 impf. suff.* 2S 22,17‖Ps 18,17.

—v. n. pr.—

מַשֶּׁה v. נָשָׁה; מַשּׁוּאוֹת v. נָשָׁא II; מְשׂוּכָה v. שָׂכַךְ; מַשּׂוֹר v. נָשַׂר et שׂוּר.

## מֶשִׁי

bombycinum, sericum (τρίχαπτον).

לר״ק ע״ש שהתולעת מושך ומוציא מנופו.

Ez 16,10.

וָמֶשִׁי Ez 16,13.

---

## מָשַׁח

unguere ad inaugurandum et consecrandum; illinire.

בערבית הוראתו העברה ביד על גוף איזה דבר, ובארמית שמן בעצמו נקרא מְשַׁח, מִשְׁחָא; באשורית בא במובן מדידה (בבארמית ובדרז״ל). „אשר משח אתו בשמן הקדש" יתכן לפרש שדכהן משח את הנס לעיר המקלט בשמן הקדש לאות שלא ינעו ולא יפגעו בו לרעה (כאות שעשה יי׳ לקין); השבעים קורין בירמיה כ״ב י״ד ומשוחים בששר. ע׳ הערה אל מִמְשַׁח.

Nu 35,25‖Jes 61,1.

וּמָשַׁח 1R 1,34.

מְשָׁחֲךָ *suff.* 1S 10,1‖Ps 45,8.

מְשָׁחוֹ 2Ch 22,7.

מָשַׁחְתָּ *2 perf.* Gn 31,13 ‖ Ex 40,15.

וּמָשַׁחְתָּ Ex 28,41.29,7.36.30,26.40,9.10.11.13.15‖1S 16,3‖1R 19,15.

וּמְשַׁחְתּוֹ *suff.* 1S 9,16.

[מָשַׁחְתִּי] מְשַׁחְתִּיךָ *1 perf. suff.* 2S 12,7‖2R 9,3.*12*.6.

מְשַׁחְתִּיו Ps 89,21.

מָשְׁחוּ *3 pl.* 2S 2,7.5,17 ‖ 1R 5,15.

מָשַׁחְנוּ *1 perf. pl.* 2S 19,11.

[מֹשֵׁחַ] מֹשְׁחִים *pt. pl.* Jud 9,15.

וּמָשׁוּחַ *pt. pass.* 2S 3,39.

מְשֻׁחִים *pl.* Ex 29,2 ‖ Lev 2,4.7,*12*‖Nu 6,15.

הַמְּשֻׁחִים Nu 3,3.

וּמָשׁוֹחַ *inf. abs.* Jer 22,14.

לִמְשֹׁחַ *cs.* Jud 9,8.

מִמְּרֹרָתוֹ *suff.* Job 20,25.

מְרֹרֹת, מְרֹרוֹת *pl.* Dt 32,32 ‖ Job 13,26.

## [מָרוֹר] מְרֹרִים *pl.*

herbae amarae, *Vulg.* lacatucae agrestes; *transl.* sors acerba.

Ex 12,8.

וּמְרֹרִים Nu 9,11.

בַּמְּרוֹרִים Thr 3,15.

## מְרִירִי

amarus, venenosus (cf. כָּמַר).

כמרירי כבר הובא בשרש כמר, ע׳ הערה שם.

Dt 32,24.

[מְרִירִי] כִּמְרִירֵי *pl. cs.* Job 3,5.

## [מְרִירוּת] וּבִמְרִירוּת

maeror.

Ez 21,11.

## [מֶמֶר] וּמֶמֶר

maeror, amaritudo (*al.* contumacia, a מָרָה).

ע״מ מכם מן כסם, ממדיה מן מדד, ולד״ק הוא מענין מרו ועצבו.

Prv 17,25.

## [מַמְרוֹר] מַמְּרוֹרִים *pl. t.*

amaritudines, *transl.* fortuna adversa.

Job 9,18.

## [תַּמְרוּר] תַּמְרוּרִים *pl. t.*

amaritudines; acerbe, graviter (תַּמְרוּרִים columnae v. תָּמָר).

Jer 6,26.31,15(14)‖Hos 12,15.

—v. n. pr.—

מַשָּׁא v. נָשָׁא; מַשָּׂא etc. v. נָשָׂא; מַשָּׂאוֹת v. נָשָׂא II.

## מָשָׁה°

trahere, extrahere.

לשון הוצאה וקרוב אל מוש (או אל משך); להרלב״ג מְשִׁיתִהוּ אינו מדבר בעדו כ״א נקבה נוכחת, הפעל ותקרא שמו משה מוסב אל אמו (כהפעלים שלפניו), ותאמר (אל בת פרעה) קראתיו כן לפי שאַתְּ מָשִׁית אותו מן המים (ע׳ חלק השמות הערה אל משה); לר״ק מֹשֶׁה עַמּוֹ דישעיה ס״ג י״א הוא בינוני קל, מוֹצִיא עַמּוֹ.

[מָשִׁיתִי] מְשִׁיתִהוּ *1 perf. suff.* Ex 1,10.

כְּהָמֵר Zach 12,10.

[הִתְמַרְמֵר] וַיִּתְמַרְמַר *Hithpalp. 3 impf.* Dan 11,11.

וַיִּתְמַרְמַר Dan 8,7.

## מָר מַר

amarus, acerbus.

בא כשם, תה״ש ותה״פ; יש מחברין לו מֹרָה מאד דמ״ב י״ד כ״ו, וכ״ת השבעים.

1S 15,32.22,2 ‖ Jes 5,20.33,7.38,15‖Jer 4,18‖Ez 3,14.27,31 ‖ Am 8,10 ‖ Zeph 1,14 ‖ Ps 64,4 ‖ Prv 27,7‖Eccl 7,26.

וָמַר Jer 2,19.

הַמַּר Hab 1,6.

בְּמַר Ez 27,31‖Job 7,11.10,1.

לְמַר Jes 5,20.

מָרִים *pl.* Ex 15,23.

הַמָּרִים Nu 5,18.19.23.24.

לְמָרִים Nu 5,24.*27*.

מָרֵי (נס״א) *cs.* Jud 18,25.

וּמָרֵי (נס״א) 2S 17,8.

לְמָרֵי (נס״א) Prv 31,6‖Job 3,20.

מָרָה *f. sg.* 2S 2,26 ‖ Ez 27,30 ‖ Prv 5,4‖Job 21,25.

(מָרָא Ruth 1,20 v. n. pr.)

וּמָרָה Gn 27,34‖Esth 4,1.

מָרַת (נס״א) *cs.* 1S 1,10.

## [מָרָה] מָרַת (al. מֶ) *cs.*

maeror, luctus (conf. מָרָה).

הי״ש דנושה ע״פ המסורה, ונחשב לשם.

Prv 14,10.

## [מֹרָה] מֹרַת (נס״א) *cs.*

Gn 26,35.

## [מְרֵרָה] מְרֵרָתִי *suff.*

fel.

כן נקראת המרה (גאללע) ע״ש מרירותה, וכדוגמתו בסורית, ערבית ואשורית.

Job 16,13.

## [מְרוֹרָה] מְרוֹרַת *cs.*

amaritudo, acerbitas; venenum; fel.

אולי יש לגרוס באיוב כ׳ כ״ה: וברק מִמְּרֹתָהּ (ע׳ יחזקאל כ״א ט״ו), ונמשך לסוף הפסוק.

Job 20,14.

וְלִמְשֹׁחַ Dan 9,24.
לְמָשְׁחָה Ex 29,29.
לְמָשְׁחֲךָ (al. חָ) *suff.* 1S 15,1.
מָשְׁחוֹ Lev 7,36.
מְשַׁח] מְשָׁחֵהוּ *imper. suff.* 1S 16,12.
מִשְׁחוּ *pl.* Jes 21,5.
תִּמְשַׁח, הֲתִמְשַׁח *2 impf.* Ex 30,30 ‖ 1R 19,16².
יִמְשַׁח *3 impf.* Lev 16,32.
וַיִּמְשַׁח Lev 8,10.11.12 ‖ Nu 7,1 ‖ 1S 16,13 ‖ 1R 1,39.
וַיִּמְשָׁחֲךָ *suff.* 1S 15,17.
וַיִּמְשָׁחֵם Nu 7,1.
יִמְשְׁחוּ] יִמְשָׁחוּ *3 impf. pl.* Am 6,6.
וַיִּמְשְׁחוּ 2S 2,4.5,3 ‖ 1R 1,45 ‖ 2R 23,30 ‖ 1Ch 11,3.29,22.
וַיִּמְשָׁחֻהוּ *suff.* 2R 11,12 ‖ 2Ch 23,11.
נִמְשַׁח *Ni. 3 perf.* 1Ch 14,8.
הִמָּשַׁח *inf.* Lev 6,13 ‖ Nu 7,10. *84.*88.

## מִשְׁחָה] הַמִּשְׁחָה

unctio, chrisma.

י״נ בויקרא ז׳ ל״ה מִנְחַת אהרן וּמִנְחַת בניו, אך חבריו מוכיחים.

Ex 25,6.29,7.21.31,11.*35,15.39*, *38*.35,8.28.37,29.40,9 ‖ Lev 8,2.10.12.30.21,10 ‖ Nu 4,16.

מִשְׁחַת *cs.* Ex 30,25².*31* ‖ Lev 7,35.10,7.21,12.
וּמִשְׁחַת Lev 7,35.

## מָשְׁחָה] לְמָשְׁחָה

י״נ לְמוֹרָשָׁה, אמנם יגיד עליו רעו.

Nu 18,8.

מָשְׁחָתָם *suff.* Ex 40,15.

## מָשִׁיחַ

unctus; princeps.

י״נ בש״א ב׳ ל״ה: והתהלך לִפְנֵי משיחי (ע׳ פסוק ל׳); להשבעים מָשִׁיחַ דש״ב כמו מָשׁוּחַ (ע׳ הערה אל בְּלִי). השבעים קורין בדניאל ט׳ כ״ו: יִכָּרֵת משיח ואין מִשְׁפָּט לוֹ, ותיאודוציון קורא ואין אָוֶן (או עָוֹן) לו.

2S 1,21 ‖ Dan 9,25.26.



הַמָּשִׁיחַ Lev 4,3.5.16.6,15.
מְשִׁיחַ *cs.* 1S 24,7.*11*.26,16 ‖ 2S 1,14.16.19,22.23,1 ‖ Thr 4,20.
בִּמְשִׁיחַ 1S 26,9.11.23.
לִמְשִׁיחַ 1S 24,7.
מְשִׁיחִי *suff.* 1S 2,35.
לִמְשִׁיחִי Ps 132,17.
מְשִׁיחֶךָ] מְשִׁיחֶךָ Hab 3,13 ‖ Ps 84,10.89,39.52.132,10 ‖ 2Ch 6,42.
מְשִׁיחוֹ 1S 2,10.12,3.5.16,6 ‖ Ps 2,2.20,7.28,8.
לִמְשִׁיחוֹ 2S 22,51 ‖ Jes 45,1 ‖ Ps 18,51.
מְשִׁיחִים] בִּמְשִׁיחָי *pl. suff.* Ps 105,15 ‖ 1Ch 16,22.

## מִמְשַׁח

unctio, *al.* expansio.

לרֹב המפרשים מענין מדה, אנשי מדות ת״א אנשי דמשחין, וכהוראתו בדרז״ל ובאשורית, וכל משחה תרגומו רַבֵּי (ואולי יש לגרוס מִמְשָׁל).

Ez 28,14.

——v. ch.; מְשִׁי v. מָשָׁה——

## מָשַׁךְ

trahere, extrahere; tendere (arcum); spargere (semen); canere (classicum); protrahere, continuare, servare; duraturum facere, firmare; proficisci, incedere; ducere; prehendere, capere, rapere, abripere (ad mortem, supplicia).

הוראתו ידועה, ושגור הפעל בדרז״ל עם השם מְשִׁיכָה, ואולי הוא קרוב אל מָשָׁה ואל מָתַח (ע׳ הערה אל מָשָׁךְ); ויש מיחסין אל מֶשֶׁךְ הוראת השבת הלב (לאבען, ערקוויקען), שמצאו בדרז״ל („במים המושכין את הלב"), ומזה לִמְשׁוֹךְ ביין את בשרי דקהלת, אמנם דרז״ל יש לישב כפשוטו, ובקהלת יתכן שהוא כמו לִמְסוֹךְ. השבעים קורין בישעיה ס״ו י״ט: פול ולוד וּמֶשֶׁךְ, ומשמיטין קֶשֶׁת (ע׳ בראשית י׳ ב׳ ויחזקאל כ״ז י״ג וכ״ח ב׳), וביחזקאל ל״ב כ׳ וְהִשְׁכִּבוּ ת׳ מִשְׁכְּבוּ.

1R 22,34 ‖ Hos 7,5 ‖ 2Ch 18,33.

וּמָשַׁךְ Job 24,22.
מָשְׁכָה *3 perf. f.* Dt 21,3.
וּמָשַׁכְתָּ *2 perf.* Jud 4,6.
וּמָשַׁכְתִּי *1 perf.* Jud 4,7.

מְשַׁכְתִּיךָ *suff.* Jer 31,3(2).
מֹשֵׁךְ *pt.* Ps 109,12.
בְּמֹשֵׁךְ Am 9,13.
מֹשְׁכִים *pl.* Jud 5,14.
מֹשְׁכֵי *cs.* Jes 5,18.66,16 (נס״א).
בִּמְשֹׁךְ *inf. cs.* Ex 19,13 ‖ Jos 6,5.
לִמְשׁוֹךְ Eccl 2,3.
בְּמָשְׁכוֹ *suff.* Ps 10,9.
מְשֹׁךְ *imper.* Ps 36,11.
מָשְׁכֵנִי *suff.* Cant 1,4.
מִשְׁכוּ *imper. pl. I* Ex 12,21.
מָשְׁכוּ *imper. II* Ez 32,20.
אֶמְשֹׁךְ] אֶמְשְׁכֵם *1 impf. suff.* Hos 11,4.
תִּמְשֹׁךְ *2 impf.* Ps 85,6 ‖ Job 40,25.
וַתִּמְשֹׁךְ Neh 9,30.
תִּמְשְׁכֵנִי *suff.* Ps 28,3.
יִמְשׁוֹךְ *3 impf.* Job 21,33.
וַיִּמְשֹׁךְ Jud 20,37.
וַיִּמְשְׁכוּ *3 impf. pl.* Gn 37,28 ‖ Jer 38,13.
נִמְשַׁךְ] תִּמָּשֵׁךְ *Ni. 3 impf. f.* Ez 12,25.28.
יִמָּשְׁכוּ] יִמָּשֵׁכוּ *3 pl.* Jes 13,22.
מֻמְשָׁךְ] מְמֻשָּׁךְ *Pu. pt.* Jes 18,2.7.
מְמֻשָּׁכָה *f.* Prv 13,12.

## מֶשֶׁךְ

tractio (seminis), sparsio; captura, possessio.

עוד בארמית, ערבית ואשורית משכא (אולי נקרא כן ע״ש סופו), ומזה אפשר לפרש נשא משך הזרע נאד שנשאו בו הזרע, וכן פי׳ הראב״ע כלי הזרע, ובאיוב תפש לשון משך לפי שהפנינים נראים כגרגרים, אמנם כבר מצינו בזרע לשון משיכה (עמוס ט׳ י״ג); לדר״ק משך חכמה כטעם משכו וקחו לכם, כלומר קנין (בעזיטץ, ערווערב), ולפירסט עיננו חרוז, ושעור הכתוב ומשך חכמה (טוב) ממשך פנינים (פערלען־שנור); ואולי יש לגרוס וּמִשְׁלֵי חכמה.

Ps 126,6.

וּמֶשֶׁךְ Job 28,18.

## מֶשֶׁכֶת] מֹשְׁכוֹת *pl. cs.*

pl. trahentes, funes; *al.* cingula.

להאחרונים תאר מליצי לחבלים וכבלים שמושכין בהן, ויש כדוגמתו בערבית.

Job 38,31.

——v. n. pr.——

## I [מָשַׁל] מָשַׁל

imperare, dominari, potestatem habere aliquid faciundi; *pt.* princeps, dominus, tyrannus.

בהוראת ממשלה נמצא גם בשפת צורית. להראב״ע משְׁלֵי דישעיה כ״ה י״ד ומשְׁלָיו דנ״ב ה׳ מן ע״כ יאמרו הַמשְׁלִים, ולא מענין ממשלה.

Dan 11,4.

וּמָשַׁל, וּמָשָׁל Zach 6,13 ‖ Dan 11,3.5.43.

[מָשְׁלָה] מָשָׁלָה *3 perf. f.* Ps 103,19.

מָשַׁלְתָּ *2 perf.* Jes 63,19.

וּמָשַׁלְתָּ Dt 15,6.

מָשְׁלוּ *3 perf. pl.* (נס״א) Jes 3,12 ‖ Thr 5,8.

מֹשֵׁל, מוֹשֵׁל *pt.* Gn 45,26 ‖ Jos 12,2 ‖ 2S 23,3² ‖ 1R 5,1 ‖ Jes 16,1 ‖ Jer 51,46 ‖ Mich 5,1 ‖ Hab 1,14 ‖ Ps 59,14.66,7.89,10.105,20 ‖ Prv 23,1.28,15.29,12.26 ‖ Eccl 9,17 ‖ 1Ch 29,12 ‖ 2Ch 7,18.9,26.20,6.

וּמֹשֵׁל, וּמוֹשֵׁל Gn 45,8 ‖ Jos 12,5 ‖ Jer 22,30.51,46 ‖ Ps 22,29.105,21 ‖ Prv 6,7.16,32.

הַמֹּשֵׁל, הַמּוֹשֵׁל Gn 24,2 ‖ Eccl 10,4.

מֹשְׁלוֹ K. *suff.* Jes 52,5.

וּמֹשְׁלוֹ Jer 30,21.

מֹשְׁלִים *pl.* Jud 14,4.15,11 ‖ Jes 14,5.49,7 ‖ Jer 33,26 ‖ Ez 19,11 ‖ Neh 9,37.

הַמּוֹשְׁלִים 2Ch 23,20.

מֹשְׁלֵי *cs.* Jes 28,14.

מֹשְׁלָיו Q. *suff.* (מֹשְׁלוֹ K.) Jes 52,5.

מֹשְׁלָה *pt. f. sg.* (נס״א) Jes 40,10.

מָשׁוֹל *inf. abs.* Gn 37,8.

מְשֹׁל *cs.* Jud 9,2 ‖ Prv 19,10.

הַמְשֹׁל *interrog.* Jud 9,2.

וּבִמְשֹׁל Prv 29,2.

לִמְשָׁל־, לִמְשׁוֹל Ez 19,14 ‖ Joel 2,17.

וְלִמְשֹׁל Gn 1,18.

[מְשֹׁל] מְשָׁל־ *imper.* Jud 8,22.

אֶמְשֹׁל *1 impf.* Jud 8,23.

תִּמְשָׁל־, תִּמְשֹׁל *2 impf.* Gn 4,7.37,8.

יִמְשׁוֹל, יִמְשָׁל־, יִמְשֹׁל *3 impf.* Gn 3.16 ‖ Ex 21,8 ‖ Jud 8,23² ‖ Jes 19,4 ‖ Prv 17,2.22,7.

תִּמְשׁוֹל *3 impf. f.* Prv 12,24.

יִמְשְׁלוּ, יִמְשְׁלוּ־ *3 pl.* Dt 15,6 ‖ Jes 3,4 ‖ Ps 19,14.

וַיִּמְשְׁלוּ Ps 106,41.

[הִמְשִׁיל] וְהִמְשִׁילָם *Hi. 3 perf. suff.* Dan 11,39.

הַמְשֵׁל *inf.* (*subst.*) Job 25,2.

תַּמְשִׁילֵהוּ *2 impf. suff.* Ps 8,7.

## [מֹשֶׁל] וּמָשְׁלוֹ *suff.*

dominatio, imperium.

לרד״ק הוא מקור קל עם כנוי (כדרך שבא הַמְשֵׁל כעין שֵׁם, ע״מ הַשְׂכֵּל).

Zach 9,10.

כְּמָשְׁלוֹ Dan 11,4.

## מִמְשָׁל

dominium, principatus; *pl* principes, *Vulg.* praefecti.

Dan 11,3.5.

הַמִּמְשָׁלִים *pl.* 1Ch 26,6.

## [מֶמְשָׁלָה] הַמֶּמְשָׁלָה

imperium, dominium, principatus; dignitas regia, munus imperatorium; *meton.* obiectum dominii, provincia.

Mich 4,8.

מֶמְשֶׁלֶת *cs.* Jer 34,1.

לְמֶמְשֶׁלֶת Gn 1,16² ‖ Ps 136,8.

וּמֶמְשַׁלְתְּךָ *suff.* Jes 22,21 ‖ Ps 145,13.

מֶמְשַׁלְתּוֹ 1R 9,19 ‖ 2R 20,13 ‖ Jes 39,2 ‖ Jer 51,28 ‖ Ps 103,22 ‖ Dan 11,5 ‖ 2Ch 8,6.32,9.

[מֶמְשָׁלוֹת] לְמֶמְשְׁלוֹת *pl. cs.* Ps 136,9.

מַמְשְׁלוֹתָיו *suff.* Ps 114,2.

## II [מָשַׁל] הַמֹּשֵׁל *pt.*

comparare, assimilare; similem esse; parabolam proponere, proverbio, dicteriis uti; *pl.* poëtae.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית (כתי״ו ת׳ השי״ן) ואשורית, במובן השתוות והדמות; ע״ד יחוס מָשַׁל זה אל שלפניו רבו הדעות, ועוד לא התברר כל צרכו (ואולי רמוז הסוד בפסוק שמעו כי נגידים אדבר).

Ez 16,14.

מֹשְׁלִים *pl.* Ez 18,2.

הַמֹּשְׁלִים Nu 21,27.

מְשֹׁל *inf. cs.* Ez 18,3.

לִמְשֹׁל (*subst.*) Job 17,6.

וּמְשֹׁל *imper.* Ez 17,2.24,3.

יִמְשֹׁל *3 impf.* Ez 16,44.

יִמְשְׁלוּ *3 impf. pl.* Ez 12,23.

נִמְשַׁל *Ni. 3 perf.* Ps 49,13.21.

[נִמְשַׁלְתָּ] נִמְשַׁלְתָּ *2 perf.* Jes 14,10.

וְנִמְשַׁלְתִּי *1 perf.* Ps 28,1.143,7.

[מְמַשֵּׁל] מְמַשֵּׁל *Pi. pt.* Ez 21,5.

[הִמְשִׁיל] וְתַמְשִׁלוּנִי *Hi. 2 impf. pl. suff.* Jes 46,5.

[הִתְמַשֵּׁל] וָאֶתְמַשֵּׁל *Hith. 1 impf.* Job 30,19.

## [מֹשֶׁל] מָשְׁלוֹ *suff.*

similitudo.

Job 41,25.

## מָשָׁל

similitudo, parabola; sententia, γνώμη; proverbium, παροιμία; carmen.

1R 5,12 ‖ Ez 17,2.24,3 ‖ Mich 2,4 ‖ Hab 2,6 ‖ Ps 44,15 ‖ Prv 1,6.

וּמָשָׁל Prv 26,7.9.

הַמָּשָׁל Jes 14,4 ‖ Ez 12,22.23.18,2.3.

בְּמָשָׁל Ps 78,2.

לְמָשָׁל Dt 28,37 ‖ 1S 10,12 ‖ 1R 9,7 ‖ Ps 49,5.69,12 ‖ 2Ch 7,20.

קרוב אל משך, ונמצא בדרז"ל גם בבנין פעל מְמַתְּחִין.

**וַיִּמְתָּחֵם** [יִמְתַּח] *3 impf. suff.* Jes 40,22.

——אַמְתַּחַת v. p. 57c——

## מָתַי ,מָתַ֫י

quando? quousque, quamdiu? — *ut primum* (Prv 23,35).

יש כדוגמתה בארמית, ערבית, כושית, ואשורית, בסורית ובדרז"ל אֵמָתַי.

Gn 30,30‖Ex 10,3.7 ‖ Nu 14,27‖ 1S 1,14.16,1‖2S 2,26‖1R 18,21‖ Jes 6,11‖Jer 4,14.21.12,4.13,27. 23,26.31,22(21).47,5 ‖ Hos 8,5 ‖ Am 8,5‖Hab 2,6‖Zach 1,12‖Ps 6,4.41,6.42,3.74,10.80,5.82,2.90, 13.94,3².8.101,2.119,82.84 ‖ Prv 1,22.6,9².23,35‖Job 7,4 ‖ Dan 8, 13.12,6‖Neh 2,6.

**וּמָתַי** Neh 2,6.

**לְמָתַי** Ex 8,5.

תָּמָם v. מְתֹם ;לָאָה v. מַתְּלָאָה.

## [מֹתֶן°] *du.* מָתְנַ֫יִם ,מָתְנָיִם

uterque lumbus, lumbi; inferior pars dorsi.

בדוגמתו בסורית ובערבית, לר"ק טעם השם מן הערבית בהוראת חזק ועָצמה (כאמתני דדניאל ד' ז', וקרוב אל איתן), ולר"א בהוראת התמשכות (כמתון בדרז"ל) לפי שהם חלקי הגוף היותר גדולים בכמותם.

Dt 33,11 ‖ Jer 48,37 ‖ Ez 21,11. 29,7.47,4‖Am 8,10‖Nah 2,2.11‖ Prv 30,31.

**מִמָּתְנַיִם** Ex 28,42.

**מָתְנֵי** *cs.* Jer 13,11.

**וּמָתְנֵי** Jes 45,1.

**מִמָּתְנֵי** 1R 12,10‖2Ch 10,10.

**מָתְנַי ,מָתְנָי** Jes 21,3‖Jer 13,2.

**בְּמָתְנֵינוּ** 1R 20,31‖Ps 66,11.

**מָתְנֶיךָ** 2R 4,29.*9,1*‖Jes 20,2‖Jer 1,17.13,1.4.

**מָתְנֵיכֶם** Ex 12,11.

**מָתְנָיו** 2S 20,8‖1R 18,46‖Jes 11,5‖Ez 1,27.8,2‖Neh 4,12.

**וּמָתְנָיו** Dan 10,5.

**בְּמָתְנָיו** Gn 37,34‖1R 2,5 ‖ 2R 1,8‖Ez 9,2.3.11‖Job 40,16.

**וַיְמַשֵּׁשׁ** Gn 31,34.

**יְמַשְׁשׁוּ** *3 impf. pl.* Job 5,14.12,25.

**וַהֲמִישֵׁנִי** [הֵמֵשׁ] *Hi. imper. suff.* Jud 16,26.

**וְיָמֵשׁ** *3 impf.* Ex 10,21.

**יְמִישׁוּן** *3 impf. pl.* Ps 115,7.

—מוּת v. מֵת ;יָשַׁר v. מֵשָׁרִים—

## [מַת°] *pl.* מְתִים ,מְתֹם

viri, homines, *coll.* frequentia virorum.

יש כדוגמתו בהוראת איש (זכר) בכושית ואשורית, ונשאר זכרונו בשמות מתושאל ומתושלח, ולר"ק לשון מצרי הוא (אבר הזכרות); י"ג הדברים ל"ג ו': ויהי מְתָיו מספר, השבעים קורין וְשִׁמְעוֹן יהי רַב־מִסְפָּר, ובישעיה ה' י"ג מְתֵי רעב, וכת"י, וי"ג מְזֵי רעב.

Dt 2,34.3,6‖Job 11,3.24,12.

**מִמְתִים** *pl.* Ps 17,14.

**מְתֵי** *cs.* Gn 34,30 ‖ Dt 4,27 ‖ Jes 5,13.41,14 ‖ Jer 44,28 ‖ Ps 26,4. 105,12 ‖ Job 11,11. 19,19. 22,15. 31,31‖1Ch 16,19.

**בִּמְתֵי** Dt 26,5.28,62.

**מְתַיִךְ** *suff.* Jes 3,25.

**מְתָיו** Dt 33,6.

## מְתֹם (= מְתֹם?)

הבאנו גם זה פה לפי' הרד"ק.

Jud 20,48.

——conf. תָּמָם——

## מֶתֶג

frenum.

י"מ רסן ממשלת המטרופולין, והסורי קורא אַמַּת אמה = גִּבְעַת אמה (ע' ש"ב ב' כ"ב), ובדה"י נאמר גַּת וּבְנוֹתֶיהָ, ואולי הוא שעצ"ם כשם רֶסֶן (ויתכן שמתג האמה היתה מדה ומשיחה שהיו נוהגים הפלשתים והמואבים למוד בה את השבוים והנכבשים, ואותה המדה לקח מידם דוד ויענשם לפי מנהגם, וכן המשל אומר: במדה שאדם מודד מודדין לו, וכעין זה מצינו ג"כ בארני בזק).

2S 8,1‖Prv 26,3.

**בְּמֶתֶג־** Ps 32,9.

**וּמִתְגִּי** *suff.* 2R 19,28‖Jes 37,29.

——v. n. pr.——

## מָתַח°

extendere.

**וּלְמָשָׁל** Jer 24,9.

**מְשַׁל** *cs.* 1S 24,14.

**מְשָׁלוֹ** *suff.* Nu 23,7.*18.24,3.15. 20.21.23*‖Job 27,1.*29,1.*

**מְשָׁלִים** *pl.* Ez 11,5‖Eccl 12,9.

**וְלִמְשָׁלִים** Ez 14,8.

**מִשְׁלֵי** *cs.* Prv 1,1.10,1.25,1 ‖ Job 13,12.

————v. n. pr.————

שָׁסַס v. מְשִׁסָּה ;שָׁמַם v. מְשַׁמָּה.

## [מִשְׁעִי] לְמִשְׁעִי

mundatio, purgatio (al. rad. שָׁעַע).

לר"ק שרשו משע במובן נקיות וצחצוח, וכת"י, ולר"א שרשו שעע, במובן החלקת הבשר, והובא שם שנית.

Ez 16,4.

## מֶשֶׁק

possessio.

קרוב אל מֶשֶׁךְ, כלומר אשר במשיכתו ובחזקתו כל ביתי (או כטעם קִנְיַן ביתי?), ואמר מֶשֶׁק לשון הנופל על דמשק, ולרש"י מענין ועל־פיך ישק כל־עמי, וכת"א; השבעים קורין מֶשֶׁק בן־ביתי ומתרגמין משק כשעצ"ם, שכן היו מכנים לדמשק בקצור (כדרך שנוהגים לקצר השמות בראשם או בסופם בשפות המערביות), וע"כ הולך ומבאר שהוא הוא במלואו דַּמֶּשֶׂק אליעזר.

Gn 15,2.

## [מִמְשָׁק] מִמְשַׁק *cs.*

מקום שהחזיק בו חרול; השבעים קורין וְהַמֶּשֶׁק, וי"ג קִמּוֹשׁ או קִמְּשֹׂנִים.

Zeph 2,9.

————שָׁקַק v. מַשַּׁק————

## [מָשַׁשׁ] וַאֲמֻשְּׁךָ *1 impf. suff.*

manu palpare (cf. מוּשׁ et יָמַשׁ).

כמוהו בארמית, סורית וערבית, ורז"ל השתמשו בו גם ע"ד המְרֻבָּעים ממשמש. לרש"י וימש חשך כמו ויאמש, וכ"ם דרשב"ם. להרד"ק והימשני את־העמֻדים שרשו מוש (או מיש), מענין הסרה, ובא אֶת ת' אֶל, כמו וְאֶת־בית י"י אני הלך (שופטים י"ט י"ח).

Gn 27,21.

**וַיְמֻשֵּׁהוּ** *3 impf. suff.* Gn 27,22.

**מִשַּׁשְׁתָּ** [מִשֵּׁשׁ] *Pi. 2 perf.* Gn 31,37.

**מְמַשֵּׁשׁ** *pt.* Dt 28,29.

**יְמַשֵּׁשׁ** *3 impf.* Dt 28,29.

וּמִמָּתְנָיו Ez 8,2.

מָתְנֶיהָ Prv 31,17.

מָתְנֵיהֶם Ez 44,18.

וּמָתְנֵיהֶם Ps 69,24.

בְּמָתְנֵיהֶם 1R 20,32 ‖ Ez 23,15 ‖ Job 12,18.

——נָתַן v. מַתָּנָה, מַתָּן——

**מָתַק]** מָתְקוֹ *3 perf. suff.*

dulcem esse, dulcem habere, delectari; *al.* sugere, cum voluptate comedere.

כדוגמתו בערבית בט״ית ת׳ התי״ו, ובסורית הוראתו יניקה ומציצה, וזה טעם מְתָקוֹ רמה.

Job 24,20.

מָֽתְקוּ־ *3 perf. pl.* Job 21,33.

**מָתוּק]** וּמְתוּקִים *pt. pass. pl.* Ps 19,11.

מְתוּקָה *f. sg.* Eccl 5,11.

**יִמְתְּקוּ]** יִמְתָּֽקוּ *3 impf. pl.* Prv 9,17.

וַיִּמְתְּקוּ Ex 15,25.

**הִמְתִּיק]** תַּמְתִּיק *Hi. 3 impf. f.* Job 20,12.

נַמְתִּיק *1 impf. pl.* Ps 55,15.

**מֶתֶק]** וּמֶתֶק

dulcedo, suavitas.

Prv 16,21.27,9.

**מֹתֶק]** מָתְקִי *suff.* Jud 9,11.

**מָתוֹק**

dulcis; suavis.

Jud 14,14. 18 ‖ Prv 16,24. 24,13. 27,7 ‖ Cant 2,3.

וּמָתוֹק Jes 5,20 ‖ Eccl 11,7.

לְמָתוֹק Jes 5,20 ‖ Ez 3,3.

**מַמְתַּק]** מַמְתַּקִּים *pl.*

(al. מַמְתַּקִּים)

dulcedines, dulcis sapor.

Cant 5,16 ‖ Neh 8,10.

——v. n. pr.; מַתָּת v. נָתַן——

מַה־נִּמְלְצוּ מִשְׁלֵי מוּסָר, מִנֹּפֶת מְתָקוּ,
מְקוֹר חָכְמָה וּמַדָּע הֵם, מְנִיַּיִם עָמְקוּ!

# נ

## נָא I

age, obsecro, quaeso, dum, δή, tandem, modo, ποτε, ἄρα.

אין נא אלא לשון בקשה וזרוז, וכמוהו בשפת כוש, ואח אל אָנָּא ואָנָּה, ולפעמים בא בהוראת עַתָּה, אֵיפוֹא, הַפַּעַם (נגן); בקצת נוסחאות במ״ב א׳ י״ד תיקר־נָא, וכ״ת השבעים והירונימוס, וכן בו׳ כ׳ פקח־נָא, ונמסר עליו ב׳ בעניגנא.

Gn 12,11.13.13,8.9.14.15,5.16,2². 18,3.*30,27.33,10.47,29*.3.4.21.27. *31*.30.*32*.19,2.7.8².18.19.20².22,2. 24,2.*47,29*.12.14.17.23.42.43.45. 25,30.26,28. 27,2.3.9.19.21.26.30, 14.31,12.32,12.30.33,10.11.14.15. 34,8.37,6.14.16.32. 38,16.25.40,8. 14.44,18.33.45,4.47,4.29³.48,9.50, 4².5.17² ‖ Ex 3,3.18.*5,3*.4,6.13.18. 10,11.17. 11,2. 32,32. 33,13. *34,9*. 13.18.34,9 ‖ Nu 10,31.11,15.12,6. 11.12.13. 14,17.19. 16,8.26. 20,10. 17.22,6.16.17.19.23,13.27 ‖ Dt 3, 25.4,32 ‖ Jos 2,12.7,19².22,26 ‖ Jud 1,24.4,19.6,17.18.39².7,3.8,5. 9,2.38.10,15.11,17.19.12,6.13,3.4. 8.15. 14,12.15,2. 16,6.*10*.28. 18,5. 19,6.8.9².11.23.24 ‖ 1S 2,36.3,17. 9,3.6.18.*10,15*.14,17.29. 15,25.30. 16,15.16.17.22.17,17.19,2.20,29². 36.22,3.7.12. 23,11.22.25,8.24.25. 28,26,8.11.19.27,5.28,8.22.30,7 ‖ 2S 1,4.9.2,14.7,2.13,5.*6*.7.13.17. 24².25.26.28. 14,2².11.12.15.17. 18².21.15,7.31.16,9.17,1.5.18,19. 22.19,38.20,16.24,2.10.14.17 ‖ 1R 1,12.2,17.8,26.13,6.14,2.17,10.11. 21.18,43.19,20.20,7.31².32.35.*37*. 22,5.13² ‖ 2R 1,13.2,4.*6*.9.16².19. 4,9.*5,15*.10.13.22.26. 5,7.8.15.17. 18.22.6,1.2.3.17.18.7,12.13.8,4.9, 12.34.18,19.23.26.19,19.20,3 ‖ Jes 1,18.5,1.3.5.7,3.13.19,12.29,11. *12*.36,4.8.11.38,2.47,12.13.51,21. 64,8 ‖ Jer 4,31.5,1.21.24.7,12.17, 15.18,11².13.21,2.25,5.*35,15*.27, 18.28,7.15.30,6.32,8.36,15.17.37, 3.20².38,4.12.20.25.40,15.42,2. 44,4.45,3 ‖ Ez 8,5.8.17,12.18,25. 33,30 ‖ Am 7,2.5 ‖ Jon 1,8.14.4,3 ‖ Mich 3,1.9.6,1.5 ‖ Hag 2,2.11.15. *18* ‖ Zach 1,4.3,8.5,5 ‖ Mal 1,8.9.3, 10 ‖ Ps 7,10.50,22.80,15.115,2. 116,14.*18*.118,2.*124,1.129,2*.3.4. 25².119,76.108.122,8 ‖ Job 1,11. *2,5*.4,7.5,1.6,29.8,8.10,9.12,7.13, 6.18.17,3.10.22,21.22.32,21.33,1. 2.38,3.*40,7*.40,10.15.42,4 ‖ Cant 3,2.7,9 ‖ Ruth 2,2.7 ‖ Thr 1,18.5, 16 ‖ Eccl 2,1 ‖ Dan 1,12.9,16 ‖ Esr 10,14 ‖ Neh 1,6.*11*.8.11.5,10. 11 ‖ 1Ch 21,8.13.17.22,5(4).29, 20 ‖ 2Ch 6,40.18.4.12.

——cnf. אָנָּה, אָנָּא——

## נָא II

crudus, semicoctus.

בערבית הוראת הפעל نَاءَ ודתאר על בשול שלא נגמר כל צרכו, וזה טעם וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל, שאפילו בשול גמור נאסר.

Ex 12,9.

## נֹאד et נֹאוד

uter.

כלי עור למים ולמשקה, וכדוגמתו באשורית, ובדרז״ל נוד; י״מ מן הערבית במובן להלוחית, ולר״ק ע״ש שהשתמשו בו בנדידה ובטלטול הדרכים, או לפי שאין לו בסיס ומיטלטל (וזה טעם לנע״ל דתהלים נ״ו ט׳); ואולי מפני שנצבו בו כמו נד נוזלים. לפי שדרך בני קדם לתלות נאדות היין בארבות העשן, אמר הכתוב כנאד בקיטור (ובדרז״ל חיתי דקיטרי?).

Jud 4,19.

וְנֹאד 1S 16,20.

כְּנֹאד Ps 119,83.

**נֹאדְךָ]** בְּנֹאדֶךָ *suff.* Ps 56,9.

נֹאדוֹת *pl.* Jos 9,13.

וְנֹאדוֹת Jos 9,4.

## °נָאָה] נְאוֹת *pl. cs.*

sedes, domicilia; pascua.

קרוב אל נָוֶה, וכמוהו בא רק בדבור המליצי.

Jer 9,9.23,10. 25,37 ‖ Joel 1,19. 20.2,22 ‖ Am 1,2 ‖ Ps 65,13.74,20. 83,13 ‖ Thr 2,2.

בִּנְאוֹת Ps 23,2.

נָאֲוָה־ *Pil. 3 perf.* [נָאָה]°

convenire, decere; decorum, pulchrum, gratum esse (al. Ni., rad. אָוָה).

קרוב אל יָאָה, ולרד״ק הוא נפעל מן אָוָה, והנה כל היפה הוא גם הנחמד. לרש״י נָאֲוָה קֹדֶשׁ כמו נְוֵה־קֹדֶשׁ.

Ps 93,5.

נָאווּ (=נָאֲווּ) *pl.* Jes 52,7‖Cant 1,10.

## נָאוֶה

decens, decorus; pulchrum, amoenum esse.

חברנו אליו הַנָּוָה דירמיה לפי ת״י (יאתה) ועל דעת ר״י חיוג.

Prv 19,10.26,1‖Cant 2,14.4,3.

נָאוָה *f.* Ps 33,1.147,1 ‖ Prv 17,6‖Cant 6,4.

וְנָאוָה Cant 1,5.

הַנָּוָה (=הַנָּאוָה) Jer 6,2.

——cnf. נָוֶה, יָאָה, אָוָה et נָוָה——

וַיִּנְאֲמוּ *3 impf. pl.* [נָאַם]°

vaticinari, oraculum edere.

בערבית יוהה על הדבור בלחש (פליסטערן), ובא גם בעי״ן ת׳ האל״ף (כבסורית). ובדרז״ל בא הפעל כנע״ו נוּם. השבעים קורין וַיִּנְאֲמוּ נאם, מלשון שֵׁנָה ותנומה! הרד״ק והרלב״ג מחברים לשרש זה גם נְאֻמִּים דאיוב י״ב כ׳, ואין לדם סמך בתרגומים. י״ג בתהלים ל״ו ב׳ נְאֻם פשע לרשע בקרב לבו.

Jer 23,31.

## נְאֻם

oraculum, effatum.

Gn 22,16 ‖ Nu 14,28. 24,3. 15.4. 16‖1S 2,30² ‖ 2S 23,1 ‖ 2R 9,26². 19,33.22,19‖ Jes 1,24.3,15.14,22. 23.17,3.22.25.22.30,1.37,34.41, 14.43,10.12.52,5².54,17.55,8.59, 20.66,2.17.22.17,6.19,4.31,9.49, 18.56,8 ‖ Jer 1,8.15.19.2,3.9.12. 19.29.3,1.10.12.13.14.16.20.4,1. 9,17.5,9.11.15.18.22,29.6,12.7,11. 13.19.30.32.8,1.13.17.9,2.5.8.21. 23.24.12,17.13,11.14.25.15,3.6.9. 20.16,5.11.14.16.17,24.18,6.19,6. 12.21,7.10.13.14.22,16.23,1.2.4. 5.7.11.12.23.24².28.29.31.32.33. 25,7.9.12.31.27,8.11.15.22.28,4. 29,9.11.14².19².23,32.30,3.10.11. 17.21.31,1(25,25).14(13).16(15). 17(16).20(19).27(26).28(27).31 (30). 32(31). 33(32). 34(33). 36 (35).37(36).38(37).32,5.30.44.33, 14.34,5.17.22.35,13.39,17.18.42, 11.44,29.45,5.46,5.23.26.28.48, 12.25.30.35.38.43.44.47.49,2.6. 13.16.30.31.32.37.38.39.50,4.10. 20.21.30.35.40.51,24.25.26.39. 48.52.53.2,22.8,3.25,29.30,8.49, 26.22,5.24.23,31.46,18.48,15.51, 57.49,5 ‖ Ez 5,11.11,8.21.12.25. 28.13,8.16.14,11.14.15,8.16,8.14. 19.23.30.43.48.63.18,9.23.30.32. 20,3.36.40.44.21,12.18.22,12.31. 23,34.24,14.25,14.26,5.14.21.28, 10.29,20.30,6.31,18.32,8.14.16. 31.32.34,15.30.36,14.15.23.32. 38,18.21.39,5.8.10.13.20.29.43, 19.27.44,12.15.27.45,9.15.47,23. 48,29.13,6.7.14,16.18.20.23.17, 16.18,3.20,31.33.33,11.34,8.35,6. 11.16,58.37,14.34,31 ‖ Hos 2,15. 18.23.11,11‖Joel 2,12‖ Am 2,11. 16.3,10.15.4,3.9,7.8.13.3,13.4,5.8, 3.9,11.6.8.9.10.11.6,8.14.12 ‖ Ob 4.8‖Mich 4,6.5,9‖Nah 2,14.3,5 ‖ Zeph 1,2.3.10.3,8.2,9‖ Hag 1,9.2, 4.8.9.23.13.2,4.14.17.23‖ Zach 1, 3.16.3,9.10.5,4.8.6.11.13,2.7.4.2, 9.10².14.8,17.10,12.11,6.12,1.4. 13,8 ‖ Mal 1,2 ‖ Ps 36,2.110,1 ‖ Prv 30,1‖2Ch 34,27.

וּנְאֻם Nu 24,3.15‖2S 23,1.

נֹאֵף *pt.* [נָאַף]

mocchari, adulterium committere.

הוראתו ידועה; יש פותרין אותו מן הפעל הערבי נַוּ על הוצאת זרע, או מן נוף במובן הסרה ושמיה (אויסשוויפען), ויש מאחין אותו עם אפף וחפף בעברית, ונפף בדרז״ל, ורש״מ לאוער מחברו עם אָפָה ואַף במובן התחממות, ויש סמך לו במליצת הושע ז׳, ד׳ ו׳; השבעים, הסורי והרומי קורין בישעיה נ״ז ג׳ וְזוֹנָה ת׳ וַתִּזְנֶה, וי״ג מְנָאֶפֶת וְזוֹנָה.

Prv 6,32‖Job 24,15.

הַנֹּאֵף Lev 20,10.

וְהַנֹּאָפֶת [נֹאֶפֶת] *f.* Lev 20,10.

נֹאֲפוֹת , נֹאֶפֶת *pl. f.* Ez 16,38. 23,45².

נָאוֹף *inf. abs.* Jer 23,14.

וְנָאֹף Jer 7,9‖Hos 4,2.

תִּנְאָף [תִּנְאַף] *2 impf.* Ex 20,14‖Dt 5,17.

יִנְאַף *3 impf.* Lev 20,10².

וַתִּנְאַף *3 impf. f.* Jer 3,9.

וַיִּנְאָפוּ [יִנְאֲפוּ] *3 impf. pl.* Jer 5,7.

נִאֲפָה [נִאֵף] *Pi. 3 perf. f.* Jer 3,8.

נִאֵפוּ [נִאֲפוּ] *3 perf. pl.* Ez 23,37².

מְנָאֵף *pt.* Jer 57,3.

מְנָאֲפִים *pl.* Jer 9,1.23,10 ‖ Hos 7,4‖Ps 50,18.

וּבַמְנָאֲפִים Mal 3,5.

מְנָאֶפֶת [מְנָאֶפֶת] *pt. f. sg.* Prv 30,20.

וּמְנָאָפֶת Hos 3,1.

הַמְנָאֶפֶת Ez 16,32.

וַיְנַאֲפוּ *3 impf. pl.* Jer 29,23.

תְּנָאַפְנָה (אָ) *pl. f.* Hos 4,13.14.

נִאֻפִים *pl. t.* [נִאוּף]

mocchationes, adulteria.

בדרז״ל בא תמיד ביחיד.

Ez 23,43.

נִאֻפַיִךְ *suff.* Jer 13,27.

וְנַאֲפוּפֶיהָ *pl. t. suff.* [נַאֲפוּף]

על משקל גְעצוּץ, ומורה על הרבוי.

Hos 2,4.

## נָאַץ

spernere, irridere, cum irrisione et contemptu reicere.

כמוהו באשורית, ובתרגומים ניאוצא (שמאָהונג); לרד״ק הוא קרוב אל נָעַץ או אל נָצָה. בש״ב י״ב י״ד בא המקור נָאֵץ או נַאֵץ ע״מ העבר נִאֵץ; השבעים קורין בירמיה כ״ג י״ז: לִמְנַאֲצַי דִּבֶּר יי׳.

Prv 5,12.

נָאֲצוּ , נָאֲצוּ *3 perf. pl.* Ps 107,11‖Prv 1,30.

תִּנְאַץ *2 impf.* Jer 14,21.

יִנְאַץ *3 impf.* Prv 15,5.
וַיִּנְאַץ, וַיִּנְאָץ Dt 32,19‖Thr 2,6.
יְנָאֲצוּן] יְנַאֲצֻנִי *3 impf. pl.* Jer 33,24.
נִאֵץ *Pi. 3 perf.* Ps 10,3.13.
נִאַצְתָּ *2 perf.* 2S 12,14.
נִאֲצוּ, נִאֲצוּ *3 perf. pl.* Nu 16, 30‖1S 2,17‖Jes 1,4.5,24 ‖ Ps 74, 18.
וְנִאֲצוּנִי *suff.* Dt 31,20.
מְנַאֵץ] מְנַאֲצַי *pt. pl. suff.* Nu 14,23.
לִמְנַאֲצַי Jer 23,17.
צְ] מְנַאֲצַיִךְ Jes 60,14.
נַאֵץ *inf.* 2S 12,14.
יְנַאֵץ *3 impf.* Ps 74,10.
יְנַאֲצֻנִי *3 impf. pl. suff.* Nu 14,11.
מִנֹּאָץ (= מִתְנֹאָץ) *Hithpo. pt.* Jes 52,5.

## נְאָצָה] וּנְאָצָה

contumelia.

2R 19,3‖Jes 37,3.

נְאָצָה] נֶאָצוֹת *pl.* Neh 9,18. 26.
נָאֲצוֹתֶיךָ *suff.* Ez 35,12.

---

## נָאַק] וְנָאַק

gemere, clamare.

קרוב אל נהק, אנח ואנק.

Ez 30,24.

יִנְאָקוּ] יִנְאֲקוּ *3 impf. pl.* Job 24,12.

## נְאָקָה] נַאֲקַת *cs.*

gemitus, clamor.

Ex 6,5.

נַאֲקָתָם *suff.* Ex 2,24.
מִנַּאֲקָתָם Jud 2,18.
נְאָקוֹת] נַאֲקוֹת *pl. cs.* Ez 30, 24.

——cf. נָהַק, נָאַק, אָנַח——

## נָאַר] נֵאַר *Pi. 3 perf.*

abominare, reicere.

יש מאחין אותו עם נָעַר, ונראה יותר שהוא קרוב אל ארר, ולד"ק מזה גם נארים דמלאכי. בערבית יש כדוגמתו בהוראת תעוב וגעול.

Thr 2,7.

נֵאַרְתָּה *2 perf.* Ps 89,40.

---

## נָבָא] נִבָּא *Ni. 3 perf.*

vaticinari, nuntiare; divino spiritu actum carmina sacra canere, deum laudare; insanire, *μαίνεσθαι.*

בערבית יורה نَبَأَ על קול רעש ודממה דקה (לייזעס גערייש), באשורית על קריאה וצוי, ובכושית על ההמיה, ומזה על הדבור, ולפ"ז עקר הוראתו קריאה ודבור.

1S 10,11 ‖ Jer 20,1.25,13.26,11. 18.39,31‖Ez 12,27.

הִנַּבָּא 1Ch 25,2.3.
נִבֵּאתָ *2 perf.* Jer 20,6.28,6.
נִבֵּיתָ Jer 26,9.
וְנִבֵּאתָ Ez 4,7.
וְנִבֵּאתִי *1 perf.* Ez 37,7.
נִבְּאוּ, נִבְּאוּ *3 perf. pl.* Jer 2, 8.5,31.23,21.37,19.
וְנִבְּאוּ Joel 3,1.
נִבָּא *pt.* Jer 32,3.
נִבְּאִים *pl.* 1S 19,20 ‖ 1R 22,12 ‖ Jer 14,14.16.27,10.*14*.15.16.29, 9‖2Ch 18,11.
הַנִּבְּאִים, הַנִּבָּאִים Jer 14,15.23, 16.25.27,15.16.29,21 ‖ Ez 13,2. 16.38,17.
הַנִּבִּיאִים (יתיר יו"ד) 1Ch 25,1.
נִבְּאֵי *cs.* Jer 23,26.32.
לְהִנָּבֵא *inf. cs.* Jer 19,14.26,12‖ Am 7,13.
כְּהִנָּבְאִי *suff.* Ez 11,13.37,7.
בְּהִנָּבְאוֹ Zach 13,3.
בְּהִנָּבְאֹתוֹ Zach 13,4.
הִנָּבֵא *imper.* Ez 11,4².13,2.21, 14.*30,2*.19.33.34,2².36,1.3.6.37,4. 9².12.38,14.39,1‖Am 7,15.
וְהִנָּבֵא Ez 6,2.13,17.21,2.7.25,2. 28,21.29,2.35,2.38,2.
תִּנָּבֵא *2 impf.* Jer 11,21.25,30‖ Am 7,12.16.
יִנָּבֵא *3 impf.* Jer 28,9 ‖ Am 3, 8‖Zach 13,3.
וַיִּנָּבֵא Jer 21,20.
תִּנָּבְאוּ *2 impf. pl.* Am 2,12.
וַיִּנָּבְאוּ *3 impf. pl.* Jer 28,18.
הִתְנַבֵּא, הִנַּבֵּא] הִנַּבְּאוּ *Hith. 3 perf. pl.* Jer 23,13.
וְהִתְנַבִּיתָ *2 perf.* 1S 10,6.
וְהִנַּבֵּאתִי *1 perf.* Ez 37,10.
מִתְנַבֵּא *pt.* Jer 26,20‖2Ch 18,7.
וּמִתְנַבֵּא Jer 29,26.
הַמִּתְנַבֵּא Jer 29,27.
מִתְנַבְּאִים *pl.* Nu 11,27 ‖ 1S 10, 5 ‖ 1R 22,10 ‖ Jer 14,14 ‖ 2Ch 18,9.
הַמִּתְנַבְּאוֹת *pl. f.* Ez 13,17.
מֵהִתְנַבּוֹת *inf.* 1S 20,13.
יִתְנַבֵּא *3 impf.* 1R 22,8.18‖2Ch 18,17.
וַיִּתְנַבֵּא 1S 10,10.18,10.19,23.24‖ 2Ch 20,37.
וַיִּתְנַבְּאוּ *3 impf. pl.* Nu 11,25. 26‖1S 19,20.*21*²‖1R 18,29.

## נָבִיא

vates, propheta.

השבעים קורין במדבר י"ב ו': אם יהיה נְבִיא יי׳ בָּכֶם (המלות וְהַנְּבוּאָה עֹדֵד הַנָּבִיא דדה"ב ט"ו ח' שייכים לפסוק א', ושעורו: ועזריהו בן־עודד הַנָּבִיא היתה עליו רוח אלהים וְהַנְּבוּאָה; והשבעים קורין ונבואת עזריהו הנביא).

Gn 20,7‖Dt 13,2.18,15.18.34,10‖ Jud 6,8 ‖ 1R 13,18.18,22.20,13. 22,7‖2R 3,11.5,8 ‖ Jer 1,5.14,18. 23,11‖Ez 2,5.*33,33*‖Hos 4,5.9,8‖ Am 7,14 ‖ Zach 13,5 ‖ Ps 74,9 ‖ 2Ch 18,6.25,15.28,9.

וְנָבִיא 1R 13,11 ‖ Jes 3,2.9,14.28, 7‖Thr 2,20‖Dan 9,24.
הַנָּבִיא Dt 13,4.18,20².22²‖1S 22, 5‖2S 7,2.12,25.24,12 ‖ 1R 1,8.10. 22.23.32.34.38.44.45.11,29.13,20. 25.26.29².14,2.18.16,7.12.18,36. 20,22.38‖1R 5,3.13.6,12.9,1.4.14, 25.19,2.20,1.11.14.23,18 ‖ Jes 37, 2.38,1.39,3‖Jer 20,2.23,28.33.37. 25,2.28,1.5.*15*².6.9³.10².11.12².17. 29,1.29.32,2.34,6.36,8.26.37,2.3. 6.*46,1.47,1.49,34*.13.38,9.10.14.

**[נָבַט]° וְנִבַּט** *Pi. 3 perf.*

spectare, intueri; respicere, curare aliquem; spem ponere in aliquo; patienter ferre aliquid.

באשורית הוראתו היות בהיר, מזהיר ומתנוצץ, וע״כ נופל על ראיה בהירה וברורה; י״ג בישעיה מ״ב י״ח הַבִּיטוּ לראות, יונתן קורא בחבקוק א׳ י״ג אַבִּיט ת׳ תַּבִּיט.

Jes 5,30.

**הִבִּיט** *Hi. 3 perf.* Nu 23,21‖Ps 33,13.102,20.

**וְהִבִּיט** Nu 21,9.

**וְהִבַּטְתָּ** *2 perf.* 1S 2,32.

**הִבִּיטוּ** *3 perf. pl.* Ps 34,6‖Job 6,19.

**וְהִבִּיטוּ** Ex 33,8‖Zach 12,10.

**הִבַּטְתֶּם** *2 perf. pl.* Jes 22,11.

**הַמַּבִּיט** *pt.* Ps 104,32.

**הַבִּיט** *inf. cs.* Hab 2,15.

**וְהַבִּיט** Hab 1,13.

**לְהַבִּיט** Jon 2,5.

**מֵהַבִּיט** Ex 3,6.

**בְּהַבִּיטִי** *suff.* Ps 119,6.

**לְהַבִּיטָם** Thr 4,16.

**הַבִּיט, הַבֶּט־, הַבֵּט** *imper.* Gn 15,5 ‖ 1R 18,43 ‖ Jes 63,15.64,8 ‖ Ps 74,20.80,15.142,5 ‖ Job 35,5 ‖ Thr 5,1.

**וְהַבֵּט** Ps 84,10.

**הַבִּיטָה** Ps 13,4‖Thr 3,63.5,1.

**וְהַבִּיטָה** Thr 1,11.*2*,*20*.

**הַבִּיטוּ** *pl.* Jes 42,18.51,1.2 ‖ Thr 1,12.

**וְהַבִּיטוּ** Jes 51,6‖Hab 1,5.

**אַבִּיט** *1 impf.* 2R 3,14 ‖ Jes 38,11.66,2‖Am 5,22.

**וָאַבִּיט** Jes 63,5.

**וְאַבִּיטָה** Jes 18,4‖Ps 119,15.18.

**תַּבִּיט** *2 impf.* Gn 19,17 ‖ Hab 1,3.13‖Ps 10,14.91,8.

**תַּבֵּט** 1S 16,7.

**וַתַּבֵּט** Jes 22,8.

**יַבִּיט** *3 impf.* Nu 12,8‖Jes 8,22‖ Ps 94,9‖Job 28,24.36,25.

**וּבִנְבִיאֵי, וּבִנְבִאֵי** Jer 23,13.14.

**לִנְבִיאֵי** 1R 18,25‖Ez 13,2.

**מִנְּבִיאֵי** 1R 18,13.

**וּבִנְבִיאַי** *suff.* 1Ch 16,22.

**וְלִנְבִיאַי** Ps 105,15.

**וְלִנְבִיאֵינוּ** Neh 9,32.

**נְבִיאֶיךָ** 1R 19,10.*14*. 22,23 ‖ Ez 13,4‖Neh 9,26.30‖2Ch 18,22.

**נְבִיאַיִךְ** Thr 2,14.

**נְבִיאֵיכֶם** Jer 2,30. 27,9. 16. 29,8. 37,19.

**נְבִיאָיו** 1R 22,22 ‖ 2Ch 18,21.29, 25.

**בִּנְבִיאָיו, בִּנְבִאָיו** 2Ch 20,20.36, 16.

**נְבִיאֶיהָ** Ez 22,25‖Zeph 3,4‖Thr 2,9.4,13.

**וּנְבִיאֶיהָ** Ez 22,28‖Mich 3,11.

**וּנְבִיאֵיהֶם** Jer 2,26.32,42.

## נְבִיאָה

prophetissa, mulier fatidica; uxor prophetae.

Jud 4,4.

**הַנְּבִיאָה** Ex 15,20‖2R 22,14‖Jes 8,3‖Neh 6,14‖2Ch 34,22.

## [נְבוּאָה] הַנְּבוּאָה

vaticinium.

Neh 6,12.

**וְהַנְּבוּאָה** 2Ch 15,8.

**נְבוּאַת** *cs.* 2Ch 9,29.

— v. chald. —

**[נָבַב]° נָבוּב** *pt. pass.*

cavus; *metaph.* de homine inani, stupido.

ענינו נקיבה ועשיית חלל, והרד״ק מביאו בשרש ביב, וסומך לו ביב שבדרז״ל.

Jer 52,21‖Job 12,12.

**נְבוּב** *cs.* Ex 27,8.38,7.

**[נָבַח]° לִנְבֹּחַ** *inf.*

latrare.

כמהו בסורית, ערבית וכושית, ושגור בדרז״ל.

Jes 56,10.

— v. n. pr. —

42,2.4.43,6. 45,1.46,13. 50,1. 51,59‖Ez 14,4.*7*.9.10‖Hos 9,7‖Hab 1,1.3,1 ‖ Hag 1,1.*2*;*1.10*.3.12 ‖ Zach 1,1.*7* ‖ Mal 3,23 ‖ Ps 51,2 ‖ Dan 9,2 ‖ 1Ch 17,1.29,29 ‖ 2Ch 9,29.12,5.15.13,22.15,8.21,12.25, 16. 26,22. 29,25. 32,20. 32. 35,18. 36,12.

**וְהַנָּבִיא** Dt 13,6 ‖ Jer 23,34 ‖ Ez 14,9.

**וּבְנָבִיא** Hos 12,14².

**לְנָבִיא** 1S 3,20‖1R 19,16.

**לַנָּבִיא** 1S 9,9‖1R 13,23.

**מִנָּבִיא** Jer 8,10.18,18‖Ez 7,26.

**וּמִנָּבִיא** Jer 6,13.

**נְבִיאֶךָ [נְבִאֶךָ]** *suff.* Ex 7,1.

**נְבִיאֲכֶם** Nu 12,6.

**נְבִיאוֹ** K. (**נְבִיאַי** Q.) 2R 17,13.

**נְבִיאִים, נְבִאִים** *pl.* Nu 11,29 ‖ 1S 10,5.10.11 ‖ 1R 18,4 ‖ Jer 27, 18.29,15‖Neh 6,7‖2Ch 24,19.

**הַנְּבִאִים, הַנְּבִיאִם** (Jer 23,30), **הַנְּבִיאִים** 1S 19,20.28,15‖1R 18, 20.19,1.20,35.22,6.10.12.13 ‖ 2R 2,3.5.7.15. 4,1.38². 5,22. 6,1. 9,1.7. 17,13.23.21,10.24,2 ‖ Jes 29,10 ‖ Jer 5,31.7,25.*44*,*4*. 8,1.13,13.14, 13.14.15². 23,15.16².21.25.26.30. 31.25,4.26,5.16.27,14.28,8.29,1. 19.35,15‖Ez 13,3.9‖Hos 12,11²‖ Am 2,12.3,7 ‖ Mich 3,5.6 ‖ Zach 1,4.*7*,*7*.*12*.6. 7,3.8,9.13,2.4 ‖ Dan 9,6.10‖Esr 9,11‖Neh 6,14 ‖ 1Ch 25,1‖2Ch 18,5.9.11.12.

**וְהַנְּבִאִים, וְהַנְּבִיאִים** 2R 23,2 ‖ Jer 2,8.4,9.5,13.26,7.*8*.11.27,15 ‖ Zach 1,5.

**מֵהַנְּבִיאִים** 1R 20,41.

**בַּנְּבִאִים, בַּנְּבִיאִם** 1S 10,11. 12. 19,24.28,6‖Hos 6,5.

**לַנְּבִאִים** Jer 23,9.

**לַנְּבִיאִים** Am 2,11.

**נְבִיאֵי** *cs.* 1R 18,4.13.19.40 ‖ 2R 3,13.10,19.17,13 ‖ Jer 23,15 ‖ Ez 13,2.16.38,17.

**וּנְבִיאֵי** 1R 18,19.22‖Jer 23,26.

**וַיַּבֵּט** 1S 17,42.24,9 ‖ 1R 18,43.19,6 ‖ 1Ch 21,21.

**וַתַּבֵּט** *3 impf. f.* Gn 19,26 ‖ Ps 92,12.

**יַבִּיטוּ** *3 impf. pl.* Jes 5,12 ‖ Ps 22,18 ‖ Prv 4,25 ‖ Job 39,29.

**מַבָּט** [**מַבָּט**] et **מֶבָּט** *suff.* **מַבָּטָם**

exspectatio, spes; id in quo spem ponimus, fiducia.

לד״ק כמו: מִבְטָחָם, מִבְטַחֵנוּ, מִבְטָחָה.

Jes 20,5.

**מַבָּטֵנוּ** Jes 20,6.

**מֶבָּטָהּ** Zach 9,5.

v. n. pr. **נְבָט**

[**נֶבֶךְ**] **נִבְכֵי־** *pl. cs.*

scaturigo.

להשבעים מוצא ומקור, וקרוב אל נבע ואל نبع, וליונתן מקום שהגלים נבוכים ומסבבים מאין עובר (שטרודעל), וקרוב אל אבך ואל בוך, וכן פירש״י.

Job 38,16.

---

## נָבֵל

flaccidum esse, prae flacciditate et marcore decidere; viribus deficere, virium defectu concidere.

קרוב אל בָּלָה ואל נָפַל, ובערבית נאמר על המיתה; יונתן קורא בישעיה כ״ד ו׳ על־כן אָבְלָה נָבְלָה ארץ; לד״ק וַנָּבָל (ס״ד ה׳) הוא דְּפָעַל מן בָּלָה, ויי״ג וַנִּבֹּל, ובאיוב דר נָפוֹל יִפֹּל (לרש״א הרבשוב יִבּוֹל פעל מן השם יְבוּל); על יבולון דתהלים נמסר לית ומלא. יש מחברין לשרש זה מַבּוּל על משקל מַבּוּעַ.

Jes 40,7.*8* ‖ Jer 8,13.

**נָבְלָה** *3 perf. f.* Jes 24,4[2].

**נֹבֵל** *pt.* Jes 28,1.4.

**נֹבֶלֶת** *f.* Jes 1,30.

**וּכְנֹבֶלֶת** Jes 34,4.

**נָבֹל** *inf. abs.* Ex 18,18.

**כִּנְבֹל** *cs.* Jes 34,4.

**תִּבֹּל** *2 impf.* Ex 18,18.

**יִבּוֹל** *3 impf.* Jes 34,4 ‖ Ez 47,12 ‖ Ps 1,3 ‖ Job 14,18.

[**יִבְּלוּ**] **יִבֹּלוּ** *3 impf. pl.* 2S 22,46 ‖ Ps 18,46.

[**יִבָּלוּן**] **יִבּוֹלוּן** Ps 37,2.

**וַנָּבָל** (= **וַנִּבֹּל**) *1 impf. pl.* Jes 64,5.

## נְבֵלָה

cadaver.

כדוגמתו בערבית نَبِيلَة, וברב לשונות המערב. נגזר מן הפעל המורה על הנפילה.

Lev 7,24.17,15.22,8 ‖ Dt 14,21 ‖ Ez 44,31.

**וּנְבֵלָה** Ez 4,14.

**הַנְּבֵלָה** 1R 13,24.25[2].28[2].

**נִבְלַת** *cs.* 1R 13,29 ‖ 2R 9,37 ‖ Jer 7,33.9,21 ‖ Ps 79,2.

**בְּנִבְלַת** Lev 5,2[3] ‖ Jer 16,18.

**נְבֵלָתִי** *suff.* Jes 26,19.

**נִבְלָתְךָ** Dt 28,26 ‖ 1R 13,22.

**נִבְלָתוֹ** Dt 21,23 ‖ Jos 8,29 ‖ 1R 13,24.28.30 ‖ Jer 26,23.

**וְנִבְלָתוֹ** Jer 36,30.

**נִבְלָתָהּ** Lev 11,40.

**בְּנִבְלָתָהּ** Lev 11,39.

**מִנִּבְלָתָהּ** Lev 11,40.

**נִבְלָתָם** Lev 11,11.28 ‖ Jes 5,25 ‖ Jer 16,4.*34,20*.19,7.

**בְּנִבְלָתָם** Lev 11,24.*27*.36.

**וּבְנִבְלָתָם** Lev 11,8 ‖ Dt 14,8.

**מִנִּבְלָתָם** Lev 11,25.35.37.38.

**מַבּוּל** v. p. 387[b]

[**נָבַל**] **נָבַלְתָּ** *2 perf.*

stultum esse, stulte, impie agere; *Pi.* despicere, contumelia afficere.

קרוב אל שלפניו, כי דבר הנֹּבֵל מתנבל, ובדרדו״ל נָוֶל, מְנֻוָּל, כבארמית נְוָלִי וּנְוָלוּ דדניאל ועזרא.

Prv 30,32.

[**נִבֵּל**] **וְנִבַּלְתִּיךְ** *Pi. 1 perf. suff.* Nah 3,6.

**מְנַבֵּל** *pt.* Mich 7,6.

**תְּנַבֵּל** *2 impf.* Jer 14,21.

**וַיְנַבֵּל** *3 impf.* Dt 32,15.

## נָבָל

stultus, improbus, nequam, impius.

Dt 32,6.21 ‖ 2S 3,33 ‖ Jes 32,6 ‖ Jer 17,11 ‖ Ps 14,1.*53,2*.39,9.74,18.22 ‖ Prv 17,21 ‖ Job 30,8.

**וְנָבָל** Prv 30,22.

**לְנָבָל** Jes 32,5 ‖ Prv 17,7.

**הַנְּבָלִים** *pl.* 2S 13,13 ‖ Ez 13,3.

[**נְבָלָה**] **הַנְּבָלוֹת** *pl. f.* Job 2,10.

## נְבָלָה

stultitia, improbitas, nequitia; improbe factum, scelus nefandum; poena stultitiae et improbitatis.

השבעים קורין באיוב מ״ב ח׳ נְבָלָה ת׳ נְבָלָה.

Gn 34,7 ‖ Dt 22,21 ‖ Jos 7,15 ‖ Jes 9,16.32,6 ‖ Jer 29,23 ‖ Job 42,8.

**וּנְבָלָה** Jud 20,6 ‖ 1S 25,25.

**הַנְּבָלָה** Jud 19,23.24.20,10 ‖ 2S 13,12.

[**נַבְלוּת**] **נַבְלֻתָהּ** *suff.*

pars obscoena feminae.

ע״מ מלכות, ונאמר על־מקום התורפה.

Hos 2,12.

v. n. pr.

## נֵבֶל ,נֶבֶל et נֵבֶל

uter, lagena, urceus; instrumentum musici.

לד״ק נקרא כלי זמר נֶבֶל ע״ש תמונתו הקרובה לנבל ונאד של יין. לפי המסורה כל נֵבֶל בציר״ה בר מן ב׳ (ישעיה ה׳ י״ב ותהלים ע״א כ״ב), תַנֶּבֶל בסגול.

1S 10,3.5 ‖ Jes 30,14 ‖ Jer 13,12[2] ‖ Ps 71,22.81,3.92,4.

**וְנֵבֶל** 1S 1,24.16,1.

**וָנֶבֶל** Jes 5,12.

**הַנֶּבֶל ,הַנֵּבֶל** Am 6,5 ‖ Ps 57,9.*108,3*.

**בְּנֵבֶל** Ps 33,2.144,9.150,3.

**נְבָלִים** *pl.* Neh 12,27 ‖ 1Ch 15,16.16,5.25,6.

**וּנְבָלִים** 1R 10,12 ‖ 2Ch 9,11.

**הַנְּבָלִים** Jes 22,24.

**בִּנְבָלִים** 1Ch 15,20.28.25,1 ‖ 2Ch 20,28.29,25.

**וּבִנְבָלִים** 2S 6,5 ‖ 1Ch 13,8 ‖ 2Ch 5,12.

**נִבְלֵי־** *cs.* 1S 25,18.

וְנִבְלֵי Job 38,37.
לְנִבְלֵי־ Thr 4,2.
וְנִבְלֵיהֶם *suff.* Jer 48,12.
נְבָלֶיךָ Jes 14,11 ‖ Am 5,23.

---

**נָבַע] נֹבֵעַ** *pt.*

ebullire, scaturire; *Hi.* copiose effundere, impie dicta eructare (Ps 59,8); fervere, fermentari; evulgare, enuntiare.

כדונמתו בארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית, וקרוב אל בּוּעַ ובָעָה, ובא בהשאלה אל הדבור; וטעם יַבִּיעַ דקהלת שמביא את השמן לידי תסיסה והעלאת אבעבועות, וזהו קלקולו.

Prv 18,4.

**הִבִּיעַ] אַבִּיעָה** *Hi. 1 impf.* Ps 78,2 ‖ Prv 1,23.
יַבִּיעַ *3 impf.* Ps 19,3 ‖ Prv 15,2.28 ‖ Eccl 10,1.
יַבִּיעוּ *3 impf. pl.* Ps 94,4.145,7.
יַבִּיעוּן Ps 59,8.
תַּבַּעְנָה *3 impf. pl. f.* Ps 119,171.

**מַבּוּעַ] הַמַּבּוּעַ**

scaturigo, fons.

Eccl 12,6.

**מַבּוּעִים] מַבּוּעֵי** (נס״א) *pl. cs.* Jes 49,10.
לְמַבּוּעֵי (נס״א) Jes 35,7.

——conf. בּוּעַ——

**נֶגֶב.**

*siccitas, ariditas;* meridies, plaga australis; meridionalis.

בארמית וסורית הוראתו חרב ויבש, חרבו המים ת״א נגיבו מיא, ונקרא כן פאת דרום על רב היבש שבה, ובא כשעצ״ם על מקום ידוע. השבעים קורין בש״א כ׳ כ״א: מאצל הָאַרְגֹּב, וביחזקאל מ׳ ב׳: כמבנה־עיר מִנֶּגֶב.

Ex 27,9.*36,23.38,9* ‖ Nu 34,$3^2$.35,5 ‖ Jos 11,2.15,2.4.18,19 ‖ 1S 27,$10^3$.30,1.$14^2$ ‖ 2S 24,7 ‖ 1R 7,39 ‖ Jes 30,6 ‖ Ez 21,2.46,$9^2$.47,19.48,16.28 ‖ Zach 14,10.

הַנֶּגֶב Gn 20,1.24,62 ‖ Nu 13,29.21,1 ‖ Dt 34,3 ‖ Jos 11,16.15,19 ‖ Jud 1,15 ‖ 1S 20,41 ‖ Jer 13,19.17,26.32,44.33,13 ‖ Ez 21,3 ‖ Ob 19.20 ‖ Dan 8,9.11,5.6.9.11.14.15.$25^2$.40.
וְהַנֶּגֶב Jos 10,40 ‖ Jud 1,9 ‖ Zach 7,7 ‖ 2Ch 28,18.
בְּנֶגֶב Jud 1,16.
בַּנֶּגֶב Nu 13,17.32.33,40 ‖ Jes 21,1 ‖ Ps 126,4 ‖ Dan 11,29.
וּבַנֶּגֶב Dt 1,7 ‖ Jos 12,8.
מִנֶּגֶב Gn 13,3 ‖ Nu 34,$4^2$ ‖ Jos 15,$3^2$.7.8.18,5.13.19,34 ‖ 1S 14,5 ‖ Ez 21,3.9.40,2.47,1.
וּמִנֶּגֶב Jud 21,19.
נֶגְבָּה Ex 26,18.40,24 ‖ Jos 15,1.2.17,9.10.18,13.$14^2$.15.16.19 ‖ 1R 7,25 ‖ Ez 47,19.43,33 ‖ Zach 14,4 ‖ 1Ch 26,15 ‖ 2Ch 4,4.10.
וָנֶגְבָּה Ez 48,10.17.
וָנֶגְבָּה Gn 13,14.28,14 ‖ Dan 8,4 ‖ 1Ch 9,24.
הַנֶּגְבָּה Gn 12,9.13,1.
בַּנֶּגְבָּה Jos 15,21.
לַנֶּגְבָּה 1Ch 26,17.

—v. n. pr. רָמַת נֶגֶב, רָמוֹת־נ׳—

**נָגַד] הִגִּיד** *Hi. 3 perf.*

*proferre in lucem,* monstrare, repraesentare, prae se ferre; indicare, nuntiare; prodere; praenunciare futura; fateri, confiteri; praedicare, cum laude celebrare.

ענינו הצגת ענין לאמתתו נגד השומע (כדרך נכח, הבא כמובן נגד וישר כאחד), וע״כ משתמש הכתוב במעשה דשמשון ודלילה בפעל אמר, ורק כשהודה על האמת כתוב וַיַּגֶּד לה; ויגד ליעקב דבראשית מ״ח ב׳ מוסב על יוסף בעצמו, לפי שעיני ישראל כבדו מזקן ולא הכירו; י״ג בש״א כ״ד י״ט ואַתְּ הִגַּדְתָּ היום; בש״ב ט״ו ל״א קורין השבעים ולדוד הֻגַּד לאמר; ובירמיה כ׳ י׳ הגידו ונגידנו (או גֹּדוּ וְנָגֹדָה עליו); י״ג בתהלים ל״ח י״ט: כי עוני אָגוּר, ומקביל אל אֶדְאַג; בע״ה י׳ קורין השבעים: ואני אָגִיל לעולם, ובדהי״א י״ז י׳ וָאַגִּדְלֶךָ, חדא מלה, ת׳ וָאַגִּד לָךְ.

Gn 3,11.31,20.41,25 ‖ Jud 13,6.14,6.9.16,$18^2$ ‖ 1S 10,$16^2$.14,1.25,14 ‖ 2S 15,31 ‖ 1R 10,3 ‖ 2R 4,27 ‖ Jes 41,26.48,14 ‖ Jon 1,10 ‖ Mich 6,8 ‖ Ps 111,6 ‖ Esth 3,4.6,2 ‖ 2Ch 9,2.

וְהִגִּיד Jud 14,35 ‖ 1S 9,8 ‖ 2S 7,11.
הִגִּידָהּ *suff.* Jes 45,21.
הִגִּידָה *3 perf. f.* 1S 25,19.36 ‖ Esth 2,10.8,1.
וְהִגִּידָה 2S 17,17.
הִגַּדְתָּ *2 perf.* Gn 12,18.21,26.31,27 ‖ Jud 16,15.24,19 ‖ 2S 19,7 ‖ Job 26,4.
הִגַּדְתָּה Jud 14,16.
וְהִגַּדְתָּ Ex 13,8 ‖ 1S 8,9.
הִגַּדְתִּי *1 perf.* Dt 26,3.30,18 ‖ Jud 14,16 ‖ Jes 21,10.43,12.48,3 ‖ Job 42,3 ‖ Neh 2,12.16.
וְהִגַּדְתִּי Nu 23,3 ‖ 1S 3,13.19,3 ‖ Jes 44,8.
הִגִּידוּ *3 perf. pl.* 2S 19,9 ‖ Jes 3,9 ‖ Ps 97,6 ‖ Esth 3,6.
וְהִגִּידוּ Dt 17,9 ‖ 2S 17,17 ‖ Jes 66,19.
וְהִגַּדְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 45,13.
מַגִּיד *pt.* Gn 41,24 ‖ Jes 41,26.42,9.45,19.46,10 ‖ Jer 4,15.51,31 ‖ Zach 9,12 ‖ Ps 19,2.147,19.
וּמַגִּיד Jer 51,31 ‖ Am 4,13.
הַמַּגִּיד 2S 1,5.*13*.6.4,10.15,13.18,11.
**מַגִּידִים] לְמַגִּידֵי** *pl. cs.* Jud 14,19.
מַגֶּדֶת *pt. f. sg.* Esth 2,20.
הַגֵּד, הַגִּיד *inf. abs.* Jud 14,12 ‖ 1S 10,16.22,22 ‖ Jer 36,16.
לְהַגִּיד *cs.* Gn 32,6.43,6 ‖ Dt 5,5 ‖ Jud 14,13.14 ‖ 1S 4,13 ‖ 2S 12,18.15,28 ‖ 1R 1,20.18,12 ‖ Jer 50,28.51,31 ‖ Mich 3,8 ‖ Ps 92,3.16 ‖ Job 1,15.*16.17.19*.33,23 ‖ Dan 2,2.9,23 ‖ Esr 2,59 ‖ Neh 7,61.
לַגִּיד K., לְהַגִּיד Q. 2R 9,15.
וּלְהַגִּיד Esth 4,8.
מֵהַגִּיד 1S 3,15.
הַגֶּד־, הַגֵּד *imper.* 1S 23,11 ‖ 2S 1,4.18,21 ‖ 2R 9,12 ‖ Jer 36,17.42,20 ‖ Ez 40,4.43.10 ‖ Job 38,4.18.
וְהַגֵּד, הַגֶּד־ Jos 7,19 ‖ Jes 58,1 ‖ Ez 23,36.

הַגִּ֫ידָה Gn 29,15. 32,30. 37,16 ‖ Jud 16,6. 10.13 ‖ 1S 9,18. 10,15. 14,43 ‖ Jer 38,25 ‖ Jon 1,8 ‖ Cant 1,7 ‖ Ruth 4,4.

הַגִּ֫ידִי *f.* Gn 24,23 ‖ 2R 4,2.

הַגִּ֫ידוּ (al. Ps 9,12 הַגִּ֫ידוּ) *pl.* Gn 24,49² ‖ Jes 41,22. 23. 45,21. 48, 20 ‖ Jer 4,5. 5,20. 20,10. 46,14. 48, 20. 50,2 ‖ Ps 9,12.

וְהַגִּ֫ידוּ 2S 17,16 ‖ Jer 31,10(9).

אַגִּ֫יד *1 impf.* Jud 14,16 ‖ 1S 9, 19. 20,9 ‖ Jes 57,12 ‖ Jer 38,15. 42, 2 ‖ Ps 38,19. 71,17. 18. 75,10. 142, 3 ‖ Dan 10,21. 11,2.

וָאַגִּ֫יד, וָאַגִּד Jes 48,5 ‖ Jer 42,21 ‖ Neh 2,18 ‖ 1Ch 17,10.

אַגִּ֫ידָה 2R 7,12 ‖ Ps 40,6.

וְאַגִּ֫ידָה Gn 46,31. 49,1 ‖ 1S 15,16 ‖ Jer 33,3.

אַגִּידֶ֫נּוּ *suff.* Job 31,37.

תַּגִּ֫יד *2 impf.* 2S 13,4. 15,35 ‖ Jer 16,10 ‖ Ez 24,19. 37,18.

וְתַגִּ֫יד Ex 19,3.

תַּגִּ֫ידִי *f.* Jos 2,20.

יַגִּ֫יד *3 impf.* Lev 5,1 ‖ 1S 9,6. 20, 10. 22,22 ‖ 1R 14,3 ‖ 2R 6,12 ‖ Jes 21,6. 43,9 ‖ Hos 4,12 ‖ Ps 51,17 ‖ Prv 12,17. 29,24 ‖ Job 17,5. 21,31. 36,33 ‖ Ruth 3,4 ‖ Eccl 6,12. 8,7. 10,14.

יַגִּ֫יד Eccl 10,20.

הֲיַגִּ֫יד *interrog.* Ps 30,10.

וְיַגֶּד־ Jud 14,15 ‖ Jer 42,3 ‖ Job 11,6. 12,7.

וַיַּגֶּד־, וַיַּגֵּד Gn 9,22. 14,13. 29,12. 37,5. 47,1. 48,2 ‖ Ex 4,28. 19,9 ‖ Nu 11,27 ‖ Dt 4,13 ‖ Jud 14,2. 17. 16, 17 ‖ 1S 3,18. 4,14. 14,43. 19,2. 7. 18. 22,21 ‖ 2S 11,18. 22. 14,33. 17,18. 18,10. 25. 24,13 ‖ 1R 10,3. 18,16. 19,1 ‖ 2R 4,31. 5,4. 9,18. *20*. 10,8. 22, 10 ‖ Jer 36,13. 38,27 ‖ Ps 52,2 ‖ Job 36,9 ‖ Esth 2,22. 4,7. 9 ‖ 2Ch 9,2. 34,18.

וְיַגֶּדְךָ *suff.* Dt 32,7.

וְיַגִּידֶ֫הָ Jes 44,7.

וְיַגִּדָה Jer 9,11.

תַּגִּ֫יד *3 impf. f.* Esth 2,10.

וַתַּגֶּד־, וַתַּגֵּד Gn 24,28. 29,12 ‖ Jud 13,10. 14,17 ‖ 1S 19,11. 25, 37 ‖ 2S 11,5 ‖ 2R 4,7 ‖ Ruth 2,19. 3,16.

נַגִּ֫יד *1 impf. pl.* Jer 36,16.

וַנַּגֶּד־ Gn 23,7. 44,24.

וְנַגִּ֫ידָה 2R 7,9.

וְנַגִּידֶ֫נּוּ *suff.* Jer 20,10.

תַּגִּ֫ידוּ *2 impf. pl.* Jos 2,14 ‖ Jud 14,12 ‖ 2S 1,20 ‖ 2R 6,11 ‖ Jes 48,6 ‖ Mich 1,10 ‖ Cant 5,8.

יַגִּ֫ידוּ, יַגִּ֫דוּ *3 impf. pl.* Dt 17, 10. 11 ‖ 1S 27,11 ‖ Jes 42,12. 44,7 ‖ Ps 145,4 ‖ Job 15,18.

וְיַגִּ֫ידוּ 1S 25,8 ‖ Jes 19,12. 41,22 ‖ Ps 22,32.

וַיַּגִּ֫ידוּ, וַיַּגִּ֫דוּ Gn 26,32. 42,29. 45, 26 ‖ Ex 16,22 ‖ Jud 4,12. 9,7. 42 ‖ 1S 11,9. 14,33. 17,31. 18,20. 24. 26. 19,21. 23,1. 25. 24,2. 25,12 ‖ 2S 2,4. *11,10*. 3,23. 10,5. 17,21 ‖ 1R 1,23. 2, 39. 20,17 ‖ 2R 7,10. 11. 15. 9,36. 18, 37 ‖ Jes 36,22 ‖ Jer 36,20 ‖ Ps 50, 6. 64,10 ‖ Esth 3,4. 4,4. 12 ‖ 1Ch 19, 5 ‖ 2Ch 20,2.

הֻגַּד *Ho. 3 perf.* Jos 9,24 ‖ 1S 23,13 ‖ 1R 10,7. 18,13 ‖ Jes 21,2. 40,21 ‖ Ruth 2,11 ‖ 2Ch 9,6.

וְהֻגַּד־ Dt 17,4.

הֻגֵּד *inf.* Jos 9,24 ‖ Ruth 2,11.

וַיֻּגַּד *3 impf.* Gn 22,20. 27,42. 31, 22. 38,13. 24 ‖ Ex 14,5 ‖ Jos 10,17 ‖ Jud 9,25. *47* ‖ 1S 15,12. 19,19. 23, 7. 27,4 ‖ 2S 6,12. 10,17. 19,2. 21,11 ‖ 1R 1,51. 2,29. 41 ‖ 2R 6,13. 8,7 ‖ Jes 7,2 ‖ 1Ch 19,17.

## נֶגֶד

(*pars antica*, *frons*); coram, in conspectu; e regione, versus, adversus, contra.

בהוראת מול, נוכח, לְעֻמַּת, לִפְנֵי; יי״ג בש״א ט״ו ו׳ נָגִיד וי״י (ע׳ ט׳ ט״ו).

Gn 31.32,37 ‖ Ex 10,10. 19,2. 34, 10 ‖ Nu 25,4 ‖ Dt 31,11 ‖ Jos 3,16. 8,11. 33. 35 ‖ 1S 12,3. 15,30. 16,6 ‖ 2S 12,12 ‖ 1R 8,22. 21,13 ‖ Jes 61, 11 ‖ Ez 40,13. 23. 41,16. 42,1². 3 ‖ Hos 7,2 ‖ Joel 1,16 ‖ Ps 22,26. 23, 5. 31,20. 52,11. 78,12. 109,15. 119, 46. 138,1 ‖ Prv 15,11 ‖ Ruth 4,4 ‖ Thr 3,35 ‖ Eccl 6,8 ‖ Neh 3,16. 23. 26. 29. 30. 31. 7,3. 8,3 ‖ Neh 13,21 ‖ 1Ch 8,32. *9,38* ‖ 2Ch 6,12. *13*. 8,14.

וְנֶגֶד 1S 12,3. 15,30 ‖ 2S 12,12 ‖ Jes 5,21. 24,23 ‖ Ez 42,3 ‖ Ruth 4,4 ‖ Neh 3,10.

לְנֶגֶד 2S 22,25 ‖ 2R 1,13 ‖ Ps 5,6. 18,25. 26,3. 36,2. 101,3. 7 ‖ Prv 21, 30 ‖ Job 4,16 ‖ Neh 3,28. 37. 11, 22.

מִנֶּגֶד Gn 21,16² ‖ Nu 2,2 ‖ Dt 28, 66. 32,52 ‖ Jud 9,17. 20,34 ‖ 1S 26, 20 ‖ 2S 18,13 ‖ 2R 2,7. 15. 3,22. 4, 25 ‖ Jes 1,16 ‖ Jer 16,17 ‖ Am 9,3 ‖ Ob 11 ‖ Jon 2,5 ‖ Ps 31,23. 38,12 ‖ Prv 14,7 ‖ Neh 3,19. 25. 27.

נֶגְדָה־ Ps 116,14. *18*.

נֶגְדִּי *suff.* Jes 49,16 ‖ Pr 38,18. 44,16. 51,5. 89,37 ‖ Job 10,17.

לְנֶגְדִּי Nu 22,32 ‖ 2S 22,23 ‖ Hab 1,3 ‖ Ps 16,8. 18,23. 39,2. 50,8 ‖ Dan 8,15. 10,13. 16.

מִנֶּגְדִּי Cant 6,5.

נֶגְדֶּךָ, נֶגְדְּךָ Gn 47,15 ‖ Jes 59, 12 ‖ Ps 38,10. 39,6. 69,20. 88,2. 119, 168 ‖ Prv 4,25.

לְנֶגְדֶּךָ [לְנֶגְדְּךָ Gn 33,12 ‖ Ps 90,8.

לְנֶגְדְּכֶם Jes 1,7.

נֶגְדּוֹ Jos 6,5. 20 ‖ 2S 22,13 ‖ 1R 21,10. 13 ‖ Jes 40,17. 47,14 ‖ Jer 31,39(38) ‖ Ps 18,13 ‖ Job 26,6 ‖ Eccl 4,12.

כְּנֶגְדּוֹ Gn 2,18. 20.

לְנֶגְדּוֹ Jos 5,13.

מִנֶּגְדּוֹ Ps 10,5.

נֶגְדָּהּ Am 4,3.

נֶגְדָּם 1R 20,27 ‖ 2Ch 7,6.

וְנֶגְדָּם Neh 12,37.

לְנֶגְדָּם Ps 54,5. 86,14 ‖ Neh 12,9. 24 ‖ 1Ch 5,11.

sonum decantatum, psalmus; dicterium, carmen irrisorium.

נאמר על כלי הזמר ועל הזמרה בעצמה.

Ps 61,1.

נְגִינָתִי *suff.* Ps 77,7.

נְגִינָתָם Job 30,9‖Thr 3,14.

מִנְּגִינָתָם Thr 5,14.

וּנְגִינוֹת *pl.* Ps 69,13.

בִּנְגִינוֹת, בִּנְגִינֹת Ps 4,1. 6,1. 54,1. 55,1. 67,1. 76,1.

וּנְגִינוֹתַי (?) *suff.* Jes 38,20.

בִּנְגִינוֹתָי Hab 3,19.

מַנְגִּינָה] מַנְגִּינָתָם *suff.*

dicterium, cantilena.

Thr 3,63.

---

## נָגַע

percutere; tangere; violare, vim inferre; commovere; commovere animum; attingere, pertinere ad aliquid; pervenire ad al., advenire.

קרוב אל נגה, נגף ונגש (וגם אל פגע). השבעים קורין בתהלים ק״ד ל״ב תִּגַּע בהרים.

Gn 32,33‖1S 10,26‖Jes 6,7‖Jer 4,18. 51,9‖Mich 1,9.

וְנָגַע Hag 2,12.

נָגְעָה 3 *perf. f.* Jud 20,41‖1S 6,9‖Job 19,21‖Dan 10,10.

וְנָגְעָה Jer 4,10.

נָגְעוּ] נָגְעוּ 3 *perf. pl.* Jes 16,8‖Jer 48,32‖Hos 4,2.

נְגַעֲנוּךָ] נְגַעֲנוּ 1 *perf. pl. suff.* Gn 26,29.

נוֹגֵעַ, נֹגֵעַ *pt.* Nu 31,19‖1R 19,5‖Zach 2,12‖Dan 8,5.9,21.10,16.

וְנֹגֵעַ Lev 11,36.

הַנּוֹגֵעַ, הַנֹּגֵעַ Gn 26,11‖Ex 19,12.29,37.30,29‖Lev 11,24.27.26.31.39.15,10.19.21.22.27‖Nu 19,11.13.18‖Am 9,5‖Zach 2,12‖Prv 6,29.

וְהַנֹּגֵעַ Lev 15,7.22,4‖Nu 19,21.

הַנֹּגְעִים *pl.* Jer 12,14.

נֹגַעַת *pt. f. sg.* Jud 20,34‖1R 6,27.

כַּנֹּגַהּ Jes 62,11.

לְנֹגַהּ Jes 60,3‖Hab 3,11.

וּלְנֹגַהּ Jes 60,19.

מִנֹּגַהּ 2S 22,13.23,4‖Ps 18,13.

נָגְהָם *suff.* Joel 2,10.4,15.

נְגֹהָה] לִנְגֹהוֹת *pl.* Jes 59,9.

——v. ch. et n. pr.——

## נָגַח] יִגַּח, יְנַגַּח 3 *impf.*

ferire cornu, prosternere; *Hith.* bellum gerere cum al.

הוראתו ידועה, ובערבית יורה גם על הנצחון והכבוש.

Ex 21,28.31.32.

נִגַּח] מְנַגֵּחַ *Pi. pt.* Dan 8,4.

תְּנַגַּח 2 *impf.* 1R 22,11‖2Ch 18,10.

יְנַגַּח 3 *impf.* Dt 33,17.

נְנַגַּח] נְנַגֵּחַ 1 *impf. pl.* Ps 44,6.

תְּנַגְּחוּ 2 *impf. pl.* Ez 34,21.

הִתְנַגַּח] יִתְנַגַּח *Hith.* 3 *impf.* Dan 11,40.

## נַגָּח

petulcus (de bove).

Ex 21,29.36.

——rad. נָגַל v. מַגָּל——

## נָגַן

pulsare(fides), carpere(fidibus), *pt.* fidicen.

במקרא בא הפעל רק על מנצח בכלי זמר, ולא על השיר בפה (יש מחברין אותו עם נגע, ע״ש פגיעת האצבעות בנימי הכלי).

נֹגֵן] נֹגְנִים *pt. pl.* Ps 68,26.

וְנִגֵּן *Pi.* 3 *perf.* 1S 16,16.23.

מְנַגֵּן *pt.* 1S 16,16.18,10.19,9‖2R 3,15.

הַמְנַגֵּן 2R 3,15.

נַגֵּן *inf.* 1S 16,18‖Jes 23,16‖Ez 33,32‖Ps 33,3.

כְּנַגֵּן 2R 3,15.

לְנַגֵּן 1S 16,17.

נְנַגֵּן 1 *impf. pl.* Jes 38,20.

## נְגִינָה] נְגִינַת *cs.* (?)

cantus fidium; instrumentum pulsatile; carmen ad fidium

## נָגִיד

princeps, praefectus; nobilis, generosus.

מן נגד במובן נבוה (בערבית نَجْد ארץ הרים, האָכלאַנד), ולדי״ק מִן הגדה, וְהדבור (ואולי מן הארמית נגיד ונפיק, כלומר המוליך, ע׳ הערה אל מלך) או מן נֶגֶד בהוראת הבאה, כלומר רֹדֶה ונוגש; השבעים קורין בדה״א י״ג א׳ וְכָל־נגיד.

2S 6,21.7,8‖1R 1,35.14,7.16,2‖Jes 55,4‖Jer 20,1‖Prv 28,16‖Job 31,37‖Dan 9,25.26‖1Ch 9,20.11,2.13,1.17,7.26,24.27,16‖2Ch 6,5.31,12.

וְנָגִיד 2Ch 32,21.

הַנָּגִיד 1Ch 12,27(28).27,4‖2Ch 19,11.

לְנָגִיד 1S 9,16.10,1.13,14.25,30‖2S 5,2‖1Ch 28,4.29,22‖2Ch 11,22.

וּלְנָגִיד 1Ch 5,2.

נְגִיד, נְגִד *cs.* 2R 20,5‖Dan 11,22‖Neh 11,11‖1Ch 9,11‖2Ch 28,7.31,13.

לִנְגִיד Ez 28,2.

נְגִידִים *pl.* Ps 76,13‖Prv 8,6.29,10‖2Ch 11,11.

נְגִידֵי *cs.* 2Ch 35,8.

——v. chald.——

## נָגַהּ

splendere, fulgere.

כדונמתו בסורית, כושית ואשורית, במובן הופעה והאור.

Jes 9,1‖Job 22,28.

יִגַּהּ 3 *impf.* Job 18,5.

הִגִּיהַּ] יַגִּיהַּ *Hi.* 3 *impf.* 2S 22,29‖Jes 13,10‖Ps 18,29.

## נֹגַהּ

splendor, fulgor, lux.

בארמית התיחד לכוכב ונענוס, וי״מ מזה כאור נגה דמשלי.

Jes 50,10‖Ez 10,4‖Am 5,20‖Prv 4,18.

וְנֹגַהּ Jes 4,5‖Ez 1,4.27.13‖Hab 3,4.

הַנֹּגַהּ Ez 1,28.

הַנֹּגַעַת Nu 19,22.
נֹגְעֹת *pl.* 1R 6,27.
נָגוּעַ *pt. pass.* Jes 53,4 ‖ Ps 73,14.
וּנְגֹעַ *inf. cs.* Ex 19,12.
לִנְגּוֹעַ, לִנְגֹּעַ Gn 20,6 ‖ Jos 9,19 ‖ Job 6,7.
כְּגַעַת Ez 17,10.
לָגַעַת 2S 14,10.
נָגְעֵךְ *suff.* Ruth 2,9.
בְּנָגְעוֹ Lev 15,23.
גַּע *imper.* Ps 144,5.
וְגַע Job 1,11.2,5.
יִגַּע *3 impf.* Lev 5,3.6,11.20.7,19.15,5.11.12.22,5 ‖ Nu 19,16.22 ‖ 2S 23,7 ‖ Hag 2,13 ‖ Ps 104,32 ‖ Job 5,19.
וְיִגַּע 2S 5,8.
וַיִּגַּע Gn 32,26 ‖ Jud 6,21 ‖ 1R 19,7 ‖ 2R 13,21 ‖ Jon 3,6 ‖ Job 1,19 ‖ Dan 8,18.10,18 ‖ Esr 3,1 ‖ Neh 7,73.
תִּגָּע, תִּגַּע *3 impf. f.* Ex 19,13 ‖ Lev 5,2.7,21.12,4.22,6 ‖ Job 4,5.
וַתִּגַּע 1R 6,27 ‖ Esth 5,2.
תִּגָּעוּ, תִּגְּעוּ *2 impf. pl.* Gn 3,3 ‖ Lev 11,8 ‖ Nu 16,26 ‖ Dt 14,8 ‖ Jes 52,11 ‖ Ps 105,15 ‖ Thr 4,15 ‖ 1Ch 16,22.
יִגְּעוּ *3 impf. pl.* Nu 4,15 ‖ Thr 4,14.
וַיִּנָּגְעוּ [נִגַּע] *Ni. 3 impf. pl.* Jos 8,15.
נִגְּעוֹ [נִגַּע] *Pi. 3 perf. suff.* 2Ch 26,20.
וַיְנַגַּע *3 impf.* Gn 12,17 ‖ 2R 15,5.
יְנֻגָּעוּ [נֻגַּע] *Pu. 3 impf. pl.* Ps 73,5.
הִגִּיעַ *Hi. 3 perf.* Jes 25,12 ‖ Ez 7,12 ‖ Cant 2,12 ‖ Thr 2,2 ‖ Esth 9,1.26 ‖ 2Ch 28,9.
הִגַּעַתְּ *2 perf. f.* Esth 4,14.
וְהִגַּעְתִּיהוּ *1 perf. suff.* Ez 13,14.
הִגִּיעוּ *3 perf. pl.* Ps 88,4 ‖ Esth 6,14.
וְהִגִּיעוּ Eccl 12,1.
וְהִגַּעְתֶּם *2 perf. pl.* Ex 12,22.
מַגִּיעַ *pt.* Gn 28,12 ‖ Eccl 8,14 ‖ Esth 4,3.*8,17* ‖ Dan 8,7 ‖ 2Ch 3,11.12.
שֶׁמַּגִּיעַ Eccl 8,14.
מַגִּיעֵי [מַגִּיעִים] *pl. cs.* Jes 5,8.
מַגַּעַת *pt. f. sg.* 2Ch 3,11.
וּבְהַגִּיעַ *inf.* Esth 2,12.15.
הַגִּיעֵנוּ *suff.* 1S 14,9.
יַגִּיעַ *3 impf.* Jes 8,8 ‖ Zach 14,5 ‖ Job 20,6.
וְיַגִּיעַ Dan 12,12.
וַיַּגַּע Jes 6,7 ‖ Jer 1,9.
יַגִּיעֶנָּה *suff.* Jes 26,5.
תַּגִּיעַ *3 impf. f.* Lev 5,7.
וַתַּגַּע Ex 4,25.
יַגִּיעוּ *3 impf. pl.* Jes 30,4 ‖ Ps 32,6.
וַיַּגִּיעוּ Ps 107,18.

## נֶגַע, נָגַע

percussio, plaga, verber, calamitas; nota, macula in cute. Ex 11,1 ‖ Lev 13,3.*49*.9.20.*25*.*27*.22.29.31$^{2}$.42.47.59. 14,3.32.34.54 ‖ Dt 17,8.21,5 ‖ 1R 8,37.38 ‖ Jes 53,8 ‖ Prv 6,33 ‖ 2Ch 6,28.
וְנֶגַע Ps 91,10.
הַנֶּגַע, הַנָּגַע Lev 13,3$^{2}$.*4*.5$^{2}$.6.*56*.6.12.13.17$^{2}$.30.*32*.43.45.46.49.50$^{2}$.51$^{3}$.52.53.54.55$^{2}$.57.58. 14,36.37$^{2}$ ‖ Lev 14,39.*44*.40.43.48$^{2}$.
וְהַנֶּגַע Lev 13,55.
בְּנֶגַע Dt 24,8.
בַּנֶּגַע Lev 13,3.
כְּנֶגַע Lev 14,35.
לְנֶגַע Lev 13,2.
לָנֶגַע Dt 17,8.
נִגְעִי *suff.* Ps 38,12.
נִגְעֶךָ [נִגְעֲךָ] Ps 39,11.
נִגְעוֹ Lev 13,44 ‖ 2Ch 6,29.
נְגָעִים *pl.* Gn 12,17.
וּבִנְגָעִים Ps 89,33.
וּבְנִגְעֵי *cs.* 2S 7,14.

## נָגַף

percutere, ferire, offendere pedem; *Ni.* cladem accipere.
קרוב אל נגע ואל נקף, ובאשורית הוראתו נגיחה בקרנים.
2Ch 13,15.
וְנָגַף Jes 19,22.
נְגָפָנוּ *suff.* 1S 4,3.
נְגָפוֹ 2Ch 21,18.
וְנָגְפוּ *3 perf. pl.* Ex 21,22.
נֹגֵף *pt.* Ex 7,27 ‖ 2Ch 21,14.
נָגֹף *inf. abs.* Jes 19,22.
לִנְגֹּף *cs.* Ex 12,23$^{2}$.
בְּנָגְפּוֹ *suff.* Ex 12,27.
אֶגּוֹף *1 impf.* Ps 89,24.
וָאֶגֹּף Jos 24,5.
תִּגּוֹף, תִּגֹּף *2 impf.* (*3 f.*?) Ps 91,12 ‖ Prv 3,23.
יִגֹּף *3 impf.* Ex 21,35 ‖ Zach 14,12.*18*.
וַיִּגֹּף Ex 32,35 ‖ Jud 20,35 ‖ 1S 25,38 ‖ 2S 12,15 ‖ 2Ch 14,11.
וַיִּגְּפֵהוּ *suff.* 2Ch 13,20.
יִגְּפֶנּוּ 1S 26,10.
נִגַּף *Ni. 3 perf.* 2S 10,15.
נִגְּפוּ, נִגְפוּ *3 perf. pl.* Jud 20,36 ‖ 2S 10,19 ‖ 1Ch 19,16.19.
וְנִגַּפְתֶּם *2 perf. pl.* Lev 26,17.
נִגָּף *pt.* Dt 28,25 ‖ Jud 20,39.
נִגָּפִים *pl.* Dt 28,7 ‖ Jud 20,32.
נִגּוֹף *inf. abs.* Jud 20,39.
בְּהִנָּגֵף *cs.* 1R 8,33.
יִנָּגֵף *3 impf.* 2Ch 6,24.
וַיִּנָּגֶף 1R 4,2.10 ‖ 2S 2,17 ‖ 2R 14,12 ‖ 2Ch 25,22.
תִּנָּגְפוּ *2 impf. pl.* Nu 14,42 ‖ Dt 1,42.
וַיִּנָּגְפוּ, וַיִּנָּגֵפוּ *3 impf. pl.* 1S 7,10 ‖ 2S 18,7 ‖ 2Ch 20,22.
יִתְנַגְּפוּ [הִתְנַגֵּף] *Hith. 3 impf. pl.* Jer 13,16.

גֶּשׁ־, גַּשׁ *imper.* Gn 19,9 ‖ 2S 1,15.
גְּשָׁה־ Gn 27,21.26 ‖ Jes 49,20.
גְּשׁוּ *pl.* Gn 45,4 ‖ 1R 18,30.
גֹּשׁוּ Jos 3,9 ‖ 1S 14,38 ‖ 2Ch 29,31.
וּגְשׁוּ Jer 46,3.
גֹּשִׁי *f. sg.* Ruth 2,14.
תִּגַּשׁ־ *2 impf.* Jes 65,5.
יִגַּשׁ, יִגָּשׁ *3 impf.* Ex 24,14 ‖ Lev 21,21².23 ‖ Jes 50,8 ‖ Ps 91,7.
וַיִּגַּשׁ Gn 18,23.27,22.27.29,10.44,18 ‖ Jud 9,52 ‖ 1S 9,18.17,16.40.30,21 ‖ 2S 10,13 ‖ 1R 18,21.36.20,22.28.22,24 ‖ 2R 4,27 ‖ 1Ch 19,14 ‖ 2Ch 18,23.
וַתִּגַּשׁ *3 impf. f.* Gn 33,7.
תִּגְּשׁוּ, תִּגָּשׁוּ *2 impf. pl.* Ex 19,15 ‖ Ez 9,6.
יִגְּשׁוּ, יִגָּשׁוּ, יִגַּשׁוּ *3 impf. pl.* Ex 24,2 ‖ Jes 41,1 ‖ Ez 44,13 ‖ Joel 4,9 ‖ Job 41,8.
וַיִּגְּשׁוּ, וַיִּגָּשׁוּ (Gn 45,4) Gn 19,9.43,19.45,4 ‖ Nu 32,16 ‖ Jos 8,11.14,6.21,1 ‖ 1R 18,30 ‖ 2R 2,5.5,13 ‖ Jer 42,1 ‖ Esr 4,2.
וַתִּגַּשְׁןָ *3 pl. f.* Gn 33,6.
נִגַּשׁ *Ni. 3 perf.* Gn 33,7 ‖ Ex 20,21 ‖ 1R 20,13 ‖ Jes 29,13.
וְנִגַּשׁ Ex 24,2 ‖ Dt 20,2 ‖ Jer 30,21 ‖ Am 9,13.
וְנִגְּשָׁה *3 perf. f.* Dt 25,9.
נִגְּשׁוּ *3 perf. pl.* Ex 34,32 ‖ 1S 7,10 ‖ Esr 9,1.
וְנִגְּשׁוּ Dt 21,5.25,1.
נִגַּשְׁתֶּם *2 perf. pl.* 2S 11,20.21.
הַנִּגָּשִׁים [נִגַּשׁ] *pt. pl.* Ex 19,22.
וְהִגִּישׁוֹ [הִגִּישׁ] *Hi. 3 perf. suff.* Ex 21,6².
וְהִגִּישָׁהּ Lev 2,8.
הִגִּישׁוּ *3 perf. pl.* 2S 17,29.
הִגַּשְׁתֶּם־ *2 pl.* Am 5,25.
וּמַגִּישׁ *pt.* Mich 2,12.
מַגִּישִׁים, מַגִּשִׁים *pl.* 1R 5,1 ‖ 2R 4,5 ‖ Mal 1,7.

מֻגָּרִים [הֻגַּר] *Ho. pt. pl.* Mich 1,4.

——cnf. גּוּר I et גָּרַר——

## נָגַשׂ

impellere, urgere, adigere, exigere; premere, vexare; regnare, imperare.

כדוגמתו בכושית, ובערבית (בימין) מורה על רדיפת חית השדה בשעת הציד (קרוב אל נקש, ינקש נושה דתהלים, ואולי גם אל נָחַץ).

2R 23,35.
נוֹגֵשׂ, נֹגֵשׂ *pt.* Jes 14,4 ‖ Zach 9,8.10,4 ‖ Job 3,18.39,7 ‖ Dan 11,20.
הַנֹּגֵשׂ Jes 9,3.
הַנֹּגְשִׂים *pl.* Ex 5,6.
וְהַנֹּגְשִׂים Ex 5,13.
נֹגְשֵׂי *cs.* Ex 5,10.14.
וְנֹגְשַׂיִךְ *suff.* Jes 60,17.
נֹגְשָׂיו Ex 3,7 ‖ Jes 3,12.
בְּנֹגְשֵׂיהֶם Jes 14,2.
תִּגֹּשׂ *2 impf.* Dt 15,3.
יִגֹּשׂ *3 impf.* Dt 15,2.
תִּנְגֹּשׂוּ [תִּנְגְּשׂוּ] *2 pl.* Jes 58,3.
נִגַּשׂ *Ni. 3 perf.* 1S 13,6.14,24 ‖ Jes 53,7.
וְנִגַּשׂ Jes 3,5.

---

## [נָגַשׁ°] בְּגֶשֶׁת *inf. cs.*

tangere, attingere, adhaerere; appropinquare, accedere; retrocedere, recedere; *Hi.* adducere, afferre, proferre, offerre.

כמוהו באשורית. לר׳ יוסף הנקדן נגש דישעיה כ״ט י״ג, ונגש דעמוס ט׳ י״ג וינגשו דאיוב מ״א ח׳ בשי״ן שמאלית. השבעים קורין בש״א ט׳ י״ח: וינש שאול אל־שמואל (ואולי יש לגרוס וַיִּפְגֹּשׁ), ובל׳ כ״א: וינש דוד עַד־הָעָם.

Nu 8,19.
לָגֶשֶׁת Jud 20,23 ‖ Jer 30,21.
וְלָגֶשֶׁת Ez 44,13.
מִגֶּשֶׁת Ex 34,30.
גִּשְׁתּוֹ *suff.* Gn 33,3.
בְּגִשְׁתָּם Ex 28,43.*30,20* ‖ Nu 4,19.

## נֶגֶף

plaga divinitus missa; offensio pedis.

Ex 12,13.30,12 ‖ Nu 8,19 ‖ Jes 8,14.
הַנֶּגֶף, הַנָּגֶף Nu 17,11.12 ‖ Jos 22,17.

## מַגֵּפָה

plaga, calamitas, caedes; clades bellica.

1S 4,17.6,4 ‖ 2S 17,9 ‖ Ps 106,29 ‖ 2Ch 21,14.
הַמַּגֵּפָה Nu 17,13.*25*,*8*.25,18.19.31,16 ‖ 2S 18,7.24,21.25 ‖ Zach 14,12.*18* ‖ Ps 106,30 ‖ 1Ch 21,22.
וְהַמַּגֵּפָה Nu 17,15.
בְּמַגֵּפָה Ez 24,16.
בַּמַּגֵּפָה Nu 14,37.17,14.*25*,*9*.
כַּמַּגֵּפָה Zach 14,15.
לְמַגֵּפָה 1Ch 21,17.
מַגֵּפַת *cs.* Zach 14,15.
מַגֵּפֹתַי [מַגֵּפֹת] *pl. suff.* Ex 9,14.

---

## נָגַר°

expandere, effundere; prosternere; deicere, praecipitare.

בארמית ובסורית הוראתו משיכה בארך, ומזה הֻשאל על הגמירה, לפי שמושכין את המשור לכאן ולכאן, והוא קרוב אל גזר ואל גָּרַד; הרד״ק מחבר לו גם גָּר דאיוב כ״ח ד׳, וכבר הובא בשרש גור הראשון. השבעים מתרגמין וְהִגַּרְתֶּם דירמיה י״ח כ״א כמו וְהַאֲגַרְתֶּם, מלשון אסיפה, בתהלים ע״ג מ׳ קורין: וינר מזה לָזֶה, ובע״ז נ׳ נָגְדוּ ת׳ נִגְּרָה!

נִגָּרָה [נִגַּר] *Ni. 3 perf. f.* Ps 77,3 ‖ Thr 3,49.
הַנִּגָּרִים [נִגַּר] *pt. pl.* 2S 14,14.
נִגָּרוֹת [נִגָּרָה] *pl. f.* Job 20,28.
וְהִגַּרְתִּי [הִגִּיר] *Hi. 1 perf.* Mich 1,6.
וְהַגִּרֵם [הַגֵּר] *imper. suff.* Jes 18,21.
וַיַּגֵּר *3 impf.* Ps 75,9.
וַתַּגֵּר *2 impf.* Ez 35,5.
יַגִּירֻהוּ *3 pl. suff.* Ps 63,11.

מַגִּישֵׁי *cs.* Mal 3,3.

הַגִּישָׁה, הַגַּשָׁה *imper.* Gn 27,25‖1S 14,18.23,9.30,7‖2R 4,6.

הַגִּישׁוּ, הַגֶּשׁוּ *pl.* 1S 13,9.14,34.15,32‖Jes 41,22.

וְהַגִּשׁוּ Jes 45,21.

יַגֶּשׁ *3 impf.* Job 40,19.

וַיַּגֶּשׁ, וַיַּגֶּשׁ־, וַיַּגֵּשׁ Gn 27,25.48,10.13‖Lev 8,14‖Jud 6,19‖1S 30,7.

תַּגִּישׁ *f.* Am 9,10.

וַתַּגֵּשׁ 1S 28,25‖2S 13,11.

תַּגִּשׁוּ *2 impf. pl.* Mal 1,8.

תַּגִּישֻׁון Mal 1,8.

וַתַּגִּשׁוּן Am 6,3.

יַגִּישׁוּ *3 impf. pl.* Jes 41,22.

וַיַּגִּישׁוּ, וַיַּגִּשׁוּ Ex 32,6‖1S 14,34‖2Ch 29,23.

[הֻגַּשׁ] הֻגְּשׁוּ (al. גַּ) *Ho. 3 perf. pl.* 2S 3,34.

מֻגָּשׁ *pt.* Mal 1,11.

[הִתְנַגֵּשׁ] הִתְנַגְּשׁוּ *Hith. imper. pl.* Jes 45,20.

---

## נֵד

acervus, agger, cumulus.

לד"ק שרשו נוד, ולד"א נָדָה, ע"כ הובא בסדר הא"ב; י"פ נֵד קציר דישעיה כפעל עבר מן נוד (על משקל מֵת מן מות), יונתן והשבעים קורין עַד; בתהלים ל"ג ז' קורין השבעים כַּנֹּד = כַּנֹּאד.

Ex 15,8‖Jos 3,13.16‖Jes 17,11‖Ps 78,13.

כַּנֵּד Ps 33,7.

——— conf. נוד ———

## נָדָא°

amovere.

לפי הכתיב קרוב אל נדה, נדה ואח לנדח.

[הִדִּיא] וַיַּדָּא K., וַיַּדַּח Q. *Hi. 3 impf.* 2R 17,21.

——— conf. נָדַח ———

## נָדַב

impellere (ad liberalitatem, munificentiam, generositatem); *Hith.* sponte se offerre, spontaneum esse, sponte dare.

הוראתו ידועה, וכדוגמתו בערבית.

Ex 35,29.

נָדְבָה *3 perf f.* Ex 35,21.

יִדְּבֶנּוּ *3 impf. suff.* Ex 25,2.

[הִתְנַדֵּב] הִתְנַדַּבְתִּי *Hith. 1 perf.* 1Ch 29,17.

הִתְנַדְּבוּ *3 perf. pl.* Esr 2,68‖1Ch 29,9.

מִתְנַדֵּב *pt.* Esr 3,5‖1Ch 29,5.

הַמִּתְנַדֵּב 2Ch 17,16.

הַמִּתְנַדְּבִים *pl.* Jud 5,9‖Neh 11,2.

הִתְנַדֵּב *inf.* Esr 1,6.

בְּהִתְנַדֵּב Jud 5,2.

לְהִתְנַדֵּב־, לְהִתְנַדֵּב 1Ch 29,14.17.

הִתְנַדְּבָם *suff.* 1Ch 29,9.

וַיִּתְנַדְּבוּ *3 impf. pl.* 1Ch 29,6.

## נָדִיב

voluntarius, spontaneus, promptus; liberalis, nobilis, ingenuus; princeps, tyrannus.

Jes 32,5‖Prv 19,6.25,7‖Job 21,28‖Cant 6,12.7,2‖1Ch 28,21.

וְנָדִיב Jes 32,8.

לְנָדִיב Prv 17,7.

נְדִיב *cs.* Ex 35,5.22‖2Ch 29,31.

נְדִיבִים *pl.* 1S 2,8‖Jes 13,2‖Ps 107,40.113,8‖Prv 17,26‖Job 12,21.34,18.

וּנְדִיבִים Prv 8,16.

בִּנְדִיבִים Ps 118,9.146,3.

נְדִיבֵי *cs.* Nu 21,18‖Ps 47,10.113,8.

נְדִיבֵמוֹ *suff.* Ps 83,12.

## נְדִיבָה

nobilitas, conditio nobilis atque felix.

השבעים קורין באיוב תִּקְוָתִי ת' נְדִבָתִי.

Ps 51,14.

נְדִבָתִי *suff.* Job 30,15.

נְדִיבוֹת *pl.* Jes 32,8[2].

## נְדָבָה

animus promptus ad aliquid; donum, sacrificium spontaneum; largitas.

Ex 35,29.36,3‖Lev 7,16.22,23‖Dt 23,24‖Ez 46,12[2]‖Hos 14,5‖Esr 3,5.8,28.

הַנְּדָבָה Esr 1,4.

בִּנְדָבָה Nu 15,3‖Ps 54,8.

לִנְדָבָה Lev 22,21‖2Ch 35,8.

נִדְבַת *cs.* Dt 16,10.

נְדָבוֹת, נְדָבֹת *pl.* Am 4,5‖Ps 68,10.110,3.

נִדְבוֹת *cs.* Ps 119,108‖2Ch 31,14.

וְנִדְבֹתֶיךָ *suff.* Dt 12,17.

נִדְבֹתֵיכֶם Lev 23,38.

וְנִדְבֹתֵיכֶם Nu 29,39‖Dt 12,6.

נִדְבוֹתָם Lev 22,18.

——— v. ch. et n. pr. ———

## [נָדַד] נָדְדָה (al. דְ) *3 perf. f.*

movere; se movere, oberrare, vagari; fugere, abvolare.

הוראתו כבסורית סור והתרחק, וקרוב אל נָדָה, נוד, נוט ונדה, שאין הסרה והתרחקות בלי תנועה ותנודה; בנוסחאות מדויקות מְנַד דש"ב הנון רפויה, ושרשו נוד, וכן מביא הרד"ק כל בנין התפעל בשרש נוד לפי שהוא מלא וא"ו; יִתְנוֹדְדוּ דתהלים י"מ יתרחקו מהם, וי"מ ינידו ראש עליהם, ע"כ הוכפל גם בשרש נוד; השבעים מתרגמין יִדּוֹן יִדֹּדוּן מלשון ידידות!

Jes 10,31‖Esth 6,1.

נָדְדוּ (al. דְ), נָדָדוּ *3 perf. pl.* Jes 21,15.22,3.33,3‖Jer 4,25.9,9‖Hos 7,13‖Ps 31,12.

נוֹדֵד, נֹדֵד *pt.* Jes 10,14.16,2.3.21,14‖Prv 27,8‖Job 15,23.

לַנֹּדֵד Jer 49,5.

נֹדְדִים (al. דְ) *pl.* Hos 8,17.

נוֹדֶדֶת *pt. f. sg.* Prv 27,8.

נְדֹד *inf.* Ps 55,8.

יִדּוֹד *3 impf.* Nah 3,7.

וַתִּדַּד *3 impf. f.* Gn 31,40.

יִדֹּדוּן *3 impf. pl.* Ps 68,13[2].

וְנֹדַד *Pul. 3 perf.* Nah 3,17.

[הֵנֵד] יְנִדֻּהוּ *Hi. 3 impf. pl. suff.* Job 18,18.

[הֻנַּד] מֻנָּד *Ho. pt.* (al. מֻנָּר, v. נגר) 2S 23,6.

וְיֻדַּד *3 impf.* Job 20,8.

יִתְנוֹדָדוּ *Hithpo. 3 impf. pl.* Ps 64,9.

נְדֻדִים *pl. t.*

agitationes et iactationes nocturnae hominis insomnis.

לרד"ק מזה נָדֹד שבתהלים כשם נפרד, וטעמו ע"ש ההתהפכות על ערש דוי או ע"ש תנודת השֵׁנָה.

Job 7,4.

נִדָּה

*remotio, eiectio*:- abominatio, foeditas, impuritas; menstrua; idola abominanda, incestus.

טעם השם נִדָּה ע"ש הרחקה (ע' ישעיה ל, כ"ב), ומי נִדָּה ע"ש ההזיה, וכמו מי זריקה (ע' הערה אל נָזָה).

Lev 20,21 ‖ Nu 19,9.13.*20*.31,23 ‖ Ez 18,6 ‖ Esr 9,11.

הַנִּדָּה Nu 19,21² ‖ Ez 22,10.36,17 ‖ 2Ch 29,5.

לְנִדָּה Ez 7,19.20 ‖ Thr 1,17.

לְנִידָה (=לְנִדָּה) Thr 1,8.

וּלְנִדָּה Zach 13,1.

נִדַּת *cs.* Lev 12,2.

בְּנִדַּת Lev 18,19 ‖ Esr 9,11.

נִדָּתָהּ *suff.* Lev 15,24.25³.26².

בְּנִדָּתָהּ Lev 15,19.20.33.

כְּנִדָּתָהּ Lev 12,5.

———v. ch.; cf. נוּד———

נָדָה°

removere, repudiare.

קרוב אל נדד ואל נוד; השבעים קורין הַמְנַדְּדִים ליום רע, והסורי מתרגם הַמִּתְאַוִּים.

[נִדָּה] הַמְנַדִּים *Pi. pt. pl.* Am 6,3.

מְנַדֵּיכֶם *suff.* Jes 66,5.

——— cf. נָדַד et נוּד———

נֵדֶה (al. נֶדֶה)

donum largum, meretricium.

גם בערבית השם نَدًى הוראתו מַתָּת, והוא נרדף עם נָדָן, הקרוב אל נָתַן. לפי עדות הרד"ק במכלול ובעט סופר בא כשש נקודות.

Ez 16,33.

———cnf. מִדָּה II et נָדָן———

[נָדַח] לִנְדֹּחַ *inf. cs.*

trudere, detrudere, expellere; immittere (securim in arborem); *Hi.* deicere, expellere, dispellere; abducere ab aliqua re.

כדוגמתו בכושית, וקרוב אל דּוּחַ, דָּחָה ודָּחַח. רק נִדְּחַי דירמיה דגוש, ואָחיו דישעיה י"א י"ב, כ"ז ח' ודתהלים קמ"ז ב' בדלי"ת רפויה, ע"כ הובאו בשרש דָּחָה; יִדָּחֶה דמשלי י"ד ל"ב שרשו דָּחָה, וְיִדַּחוּ דירמיה כ"ג י"ב שרשו דָּחַח; י"ג בירמיה נ' י"ז הִדִּיחוּהָ בהמשך הה"א ממלת הראשון, וכ"ת השבעים.

Dt 20,19.

יִדַּח *3 impf.* 2S 14,14.

נִדְּחָה *Ni. 3 perf. f.* Job 6,13.

וְנִדְּחָה Dt 19,5.

[נִדַּחְתָּ] וְנִדַּחְתָּ *2 perf.* Dt 4,19. 30,17.

נִדְּחוּ *3 perf. pl.* Jer 40,12.43,5.

וְנִדַּחְתֶּם *2 perf. pl.* Jer 49,5.

נִדָּח *pt.* 2S 14,14.

נִדָּחֲךָ *suff.* Dt 30,4.

נִדָּחוֹ 2S 14,13.

נִדַּחֲכֶם Neh 1,9.

נִדָּחִים *pl.* Dt 22,1 ‖ Jes 16,3.

וְהַנִּדָּחִים Jes 27,13.

נִדְּחֵי *cs.* Jer 49,36.

נִדָּחַי *suff.* Jes 16,14.

נִדָּחָה *pt. f. sg.* Jer 30,17.

וְהַנִּדָּחָה Mich 4,6 ‖ Zeph 3,19.

הַנִּדַּחַת Ez 34,4.16.

[נֻדַּח] מְנֻדָּח *Pu. pt.* Jes 8,22.

וְהִדִּיחַ *Hi. 3 perf.* 2S 15,14.

הִדִּיחֲךָ *suff.* Dt 30,1.

הִדִּיחָם *suff.* Jer 16,15.

הִדַּחְתָּם *2 perf.* Dan 9,7.

הִדַּחְתִּי *1 perf.* Jer 23,3.29,14.

וְהִדַּחְתִּי Jer 27,10.

הִדַּחְתִּיךָ *suff.* Jes 46,28.

וְהִדַּחְתִּיו Joel 2,20.

הִדַּחְתִּים Jer 8,3. 23,8. 29,18. 32,37.

הִדִּיחוּ *3 perf. pl.* Jer 50,17.

הִדַּחְתֶּם *2 perf. pl.* 2Ch 13,9.

לְהַדִּיחַ *inf. cs.* Ps 62,5.

הַדִּיחִי *suff.* Jer 27,15.

לְהַדִּיחֲךָ Dt 13,6.11.

[הַדַּח] הַדִּיחֵמוֹ *imper. suff.* Ps 5,11.

[אַדִּיחַ] אַדִּיחֵם *1 impf. suff.* Jer 24,9 ‖ Ez 4,13.

וַיַּדַּח (Q.) *3 impf.* 2R 17,21 ‖ 2Ch 21,11.

[תַּדִּיחַ] תַּדִּיחֶנּוּ *3 impf. f. suff.* Prv 7,21.

וַתַּדִּחוּם *2 impf. pl. suff.* Jer 23,2.

וַיַּדִּיחוּ *3 impf. pl.* Dt 13,14.

[הֻדַּח] מֻדָּח *Ho. pt.* Jes 13,14.

[מַדּוּחַ] וּמַדּוּחִים *pl.*

seductiones.

כן הוא למערבאי, ולמדנחאי ומדוחים, ובקצת נוסחאות וּמַדָּחִים.

Thr 2,14.

——cf. דּוּחַ, דָּחָה et דָּחַח——

I [נָדָן] נְדָנַיִךְ *pl. suff.*

כנדוניא בדרז"ל. וכן באשורית, וקרוב אל נתן. ע' הערה אל נֵדֶה (ואולי הוא מן נָדָן השני, כנוי לרחם [vagina = cunnus] ובא ברבוי ע"ד מֵעַיִם?).

Ez 16,33.

——— conf. נֵדֶה———

II [נָדָן] נְדָנָהּ *suff.*

vagina (gladii).

ענינו נרתק הָשאל מלשון פרס, ומקורו בסנסקריט (nidhana).

1Ch 21,27.

———v. chald.———

[נָדַף] תִּנְדֹּף *2 impf.*

dispellere; fugare hostem, vincere.

קרוב אל נדח (כקורבת נגף אל נגח).

Ps 68,3.

יֶהְדְּפֶנּוּ *3 impf. suff.* Job 32,13.

תִּדְּפֶנּוּ *3 impf. f. suff.* Ps 1,4.

נִדַּף *Ni. 3 perf.* Jes 19,7.
נִדָּף *pt.* Lev 26,36 ‖ Jes 41,2 ‖ Prv 21,6 ‖ Job 13,25.
כְּהִנְדֹּף *inf.* Ps 68,3.

## נָדַר, נָדָר

vovere.

כמוהו בצורית, ארמית וסורית, ובערבית בא בדלי"ת רפויה (ע' הערה אל נָדָה).

Jud 11,39 ‖ 2S 15,8 ‖ Ps 132,2.

נָדְרָה [נָֽדְרָה] 3 *perf. f.* Nu 30,11.
נָדַרְתָּ 2 *perf.* Gn 31,13 ‖ Dt 23,24.
נָדַרְתִּי 1 *perf.* 2S 15,7 ‖ Jon 2,10.
וְנָֽדְרוּ־ 3 *perf. pl.* Jes 19,25.
נָדַרְנוּ 1 *perf. pl.* Jes 44,25.
וְנֹדֵר *pl.* Mal 1,14.
הַנֹּדֵר Lev 27,8.
לִנְדֹּר *inf. cs.* Nu 6,2 ‖ Dt 23,23.
נְדֹר] נִֽדְרוּ (al. דְ) *imper. pl.* Ps 76,12.
תִּדֹּר 2 *impf.* Dt 12,17.23,22 ‖ Eccl 5,3$^2$.4.
מִשֶּׁתִּדּוֹר Eccl 5,4.
יִדֹּר 3 *impf.* Nu 6,21$^2$.30,3.
וַיִּדַּר Gn 28,20 ‖ Nu 21,2 ‖ Jud 11,30.
תִּדֹּר 3 *impf. f.* Nu 30,4.
וַתִּדֹּר 1S 1,11.
תִּדְּרוּ (al. דֹּ) 2 *impf. pl.* Dt 12,11.
וַיִּדְּרוּ 3 *impf. pl.* Jon 1,16.

## נֶדֶר [et נֵדֶר]

votum, sacrificium ex voto oblatum.

ע"פ המסורה ה' קמצין בלישנא (כלומר הנו"ן בציר"ה) וסימן: נדרא דארמלתא שלם עבדא ולא אתקבל. בתהלים ס"ה ב' יש מסרסין וקורין: ולך בציון ישלם־נדר, וי"ג במשלי כ' כ"ה ואחר נדרים לבקר.

Gn 28,20.31,13 ‖ Lev 7,16.22,21.27,2 ‖ Nu 6,2.5.15,3.8.21,2.30,3.4 ‖ Dt 23,19.22 ‖ Jud 11,30 ‖ 1S 1,11 ‖ Ps 65,2 ‖ Eccl 5,3.

נֵדֶר Nu 30,14 ‖ 2S 15,8 ‖ Jes 19,21.
וְנֵדֶר Nu 30,10.
וּלְנֵדֶר Lev 22,23.
נִדְרִי *suff.* 2S 15,7.
נִדְרוֹ Nu 6,21 ‖ Jud 11,39 ‖ 1S 1,21.
נִדְרָהּ Nu 30,5.9.
נְדָרִים *pl.* Jon 1,16 ‖ Prv 20,25.
נְדָרַי, נְדָרָי *suff.* Ps 22,26.61,9.66,13.116,14.*18* ‖ Prv 7,14.31,2.
לִנְדָרָי Ps 61,6.
נְדָרֵינוּ Jer 44,25.
נְדָרֶיךָ Dt 12,17 ‖ Ps 50,14.56,13.
וּנְדָרֶיךָ Dt 12,26 ‖ Job 22,27.
נְדָרָיִךְ [נְדָרַיִךְ] Nah 2,1.
נִדְרֵיכֶם Lev 23,38 ‖ Dt 12,11 ‖ Jer 44,25$^2$.
וְנִדְרֵיכֶם Dt 12,6.
מִנִּדְרֵיכֶם Nu 29,39.
נְדָרֶיהָ Nu 30,5.*12*.6.8.15.
וּנְדָרֶיהָ Nu 30,7.
לִנְדָרֶיהָ Nu 30,13.
נִדְרֵיהֶם Lev 22,18.

## נֹהַּ

lamentatio, *al.* = נֹהֶה lamentans, plangens; LXX(A.) ὡραϊσμός, ornamentum (al. = נֹחַ solatium).

רש"י פי' מלשון נענועין כמו וינהו כל בית ישראל אחרי יי' (ש"א ז' ב'); מנחם וקמחי פתרוהו מן נהי ויללה (ע' כ"ד כ"ב וירמיה ט"ז ו'), להשבעים מן נאה ויאה, חז"ל (סנהדרין ק"ח, ב"ר ל"א) קראו נֹחַ, וכן נמצא באיזה נוסחאות (יונתן קורא לא מִבְּנֵיהֶם ולא מִנֵּיהֶם?).

Ez 7,11.

conf. נָהָה

## נָהַג I

agere, agitare, ducere, abigere, abducere, educere, se gerere; *Pi.* gemere.

הוראתו ידועה; כדוגמתו בערבית (نَهَجَ) ושגור בדרז"ל; י"מ ולבי נֹהֵג בחכמה כמו הוגה בחכמה, ודוגמתו בירושלמי דברכות: ריש לקיש מנהג באורייתא. לפי הנראה היתה הנוסחא הקדמונית בישעיה מ"ט י': כי מרחמם יְנַחֵם, לפי שהשבעים תרגמוהו יְנַחֲמֵם.

Thr 3,2.

נָהֲגוּ 3 *perf. pl.* 1S 30,20.
נֹהֵג *pt.* Jes 11,6 ‖ Ps 80,2 ‖ Eccl 2,3.
נֹהֲגִים *pl.* 2S 6,3 ‖ 1Ch 13,7.
נָהוּג] נְהוּגִים *pt. pass. pl.* Jes 60,11.
נְהַג *imper.* 2R 4,24.
אֶנְהָגְךָ 1 *impf. suff.* Cant 8,2.
יִנְהַג, יִנְהָג 3 *impf.* 2R 9,20 ‖ Jes 20,4.
וַיִּנְהַג Gn 31,18 ‖ Ex 3,1 ‖ 1S 23,5 ‖ 1Ch 20,1 ‖ 2Ch 25,11.
יִנְהָגוּ] יִנְהֲגוּ 3 *impf. pl.* Job 24,3.
וְיִנְהֲגוּ 1S 30,22.
וַיִּנְהֲגוּ 1S 30,2.
נִהַג *Pi. 3 perf.* Ex 10,13.
נִהַגְתָּ 2 *perf.* Jes 63,14.
וַתְּנַהֵג 2 *impf.* Gn 31,26.
יְנַהֵג 3 *impf.* Dt 4,27.
וַיְנַהֵג Ps 78,26.
יְנַהֲגֵנוּ *suff.* Ps 48,15.
יְנַהֶגְךָ Dt 28,37.
וַיְנַהֲגֵהוּ Ex 14,25.
יְנַהֲגֵם Jes 49,10.
וַיְנַהֲגֵם Ps 78,52.

## מִנְהָג] וְהַמִּנְהָג

ductus, gestus.

2R 9,20.

כְּמִנְהַג *cs.* 2R 9,20.

## נָהַג° II

gemere, eiulare.

קרוב אל נָהַק ואל הָגָה (כאשר יהגה האריה), וכדוגמתו בסורית ובערבית (نَهَجَ), והטעם כמו מְנַהֲמוֹת (ע' יחזקאל ז' ט"ז).

Nah 2,8.

## נָהָה] וְנָהָה

eiulare, lamentari, clamare.

במוהו בסורית (בשם הי ובמלות קריאת הצער

## נָהָר

flumen, fluvius, amnis.

כמוהו בארמית, סורית, צבית, ערבית ואשורית. בדברים י״א כ״ד יש בקצת נוסחאות הנהר הַגָּדוֹל, וכ״ת השבעים; ביחזקאל ל״א ד׳ יש לגרוס אִתָּן נַהֲרֹתֶיהָ, ובל״ב ב׳: ותגח בְּנַהֲרוֹתֶיךָ (ע׳ איוב מ״א י״ב).

Nu 24,6 ‖ Jes 7,20 ‖ Jer 2,18 ‖ Mich 7,12 ‖ Ps 46,5. 80,12. 105,41‖Job 22,16.40,23.

וְנָהָר Gn 2,10‖Jes 19,5‖Jon 2,4‖Job 14,11.

הַנָּהָר Gn 2,13.14.15,18.31,21 ‖ Ex 23,31 ‖ Nu 22,5 ‖ Dt 1,7.11,24 ‖ Jos 1,4.24,2.3.14.15 ‖ 2S 10,16 ‖ 1R 5,1.4² ‖ Jes 8,7.11,15.27,12 ‖ Dan 10,4 ‖ Esr 8,15.21.36 ‖ Neh 2,7.9.3,7 ‖ 1Ch 5,9.19,16 ‖ 2Ch 9,26.

וְהַנָּהָר Gn 2,14.

בַּנָּהָר (K.) 2S 8,3‖Ps 66,6.

כְּנָהָר Jes 66,12.

כַּנָּהָר Jes 48,18.59,19.

לַנָּהָר 1R 14,15.

וּמִנָּהָר Zach 9,10‖Ps 72,8.

נְהַר cs. Gn 15,18‖Dt 1,7.11,24‖Jos 1,4‖ 2R 17,6.*18,11*.23,29.24,7 ‖ Jer 46,2.6.10 ‖ Ez 1,1.*3.3,23.10,22*.3,15.43,3.

וּנְהַר 1Ch 5,26.

בִּנְהַר (Q.) 2S 8,3 ‖ Ez 10,15.20‖ 1Ch 18,3.

מִנְּהַר Gn 15,18‖Esr 8,31.

נְהָרִים pl. *I* Jes 18,2.*7*.33,21.

בַּנְּהָרִים Hab 3,8.

הֲבִנְהָרִים interrog. Hab 3,8.

נַהֲרֵי cs. Job 20,17.

לְנַהֲרֵי־ Jes 18,1‖Zeph 3,10.

נְהָרוֹת pl. *II* Jes 19,6. 41,18.42,15.43,19.20.47,2.50,6 ‖ Hab 3,9 ‖ Ps 24,2. 93,3³. 98,8. 107,33 ‖ Job 28,11.

וּנְהָרוֹת Cant 8,7.

הַנְּהָרוֹת, הַנְּהָרֹת Ex 8,1 ‖ Nah 1,4.2,7.

וּבַנְּהָרוֹת Jes 43,2‖Ps 89,26.



## [נַהֲלֹל] pl. הַנַּהֲלֹלִים

aquatio, locus aquationis, pascuum, *Vulg.* foramen.

י״ת בתי תושבחתא, לרד״ק מיני קוצים, השבעים לא העתיקוהו כלל, הירונימוס והסורי קורין הַמְּחִלּוֹת, ולהאחרונים ע״פ הערבית, מקום שמשקים שם את הבהמות (טראֶנק־אֹרט), או מקום מרעה (ע״ד מִגְרָשׁ מן גָּרַשׁ, מִדְבָּר מן דָּבַר).

Jes 7,19.

——v. n. pr.——

## [נָהַם] וְנָהַמְתָּ 2 perf.

rugire, fremere, strepitare, saevire; gemere.

כמוהו בסורית ובערבית, וקרוב אל הוּם ואל הָמָה. השבעים קורין ביחזקאל וְלֹא־תְנַחֲמוּ איש את־אחיו, ובמשלי וְנִחַמְתָּ באחריתך.

Prv 5,11.

וּנְהַמְתֶּם 2 perf. pl. Ez 24,23.

נֹהֵם pt. Prv 28,15.

וְיִנְהֹם 3 impf. Jes 5,29.30.

## נַהַם

fremitus.

Prv 19,12.20,2.

## [נְהָמָה] כְּנַהֲמַת cs.

aestus, fremitus, gemitus.

י״נ בתהלים: שאגתי כְּנהמת לָבִיא.

Jes 5,30.

מִנַּהֲמַת Ps 38,9.

——cnf. הוּם et הָמָה——

## [נָהַק] הֲיִנְהַק 3 impf. interrog.

rudere.

כדוגמתו בערבית ובכושית, וקרוב אל נָאַק (אנק) ואל נָהַג ב׳.

Job 6,5.

[יִנְהֲקוּ] יִנְהָקוּ 3 impf. pl. Job 30,7.

——cf. נָאַק et נָהַג II——

## I [נָהַר] וְנָהֲרוּ 3 perf. pl.

fluere.

פעל נגזר מן השם נָהָר, וכן בערבית (ויש לו אחוה עם נָהַר השני, כאַחֲוַת יְאוֹר עם אוֹר).

Jes 2,2‖Jer 31,12(11)‖Mich 4,1.

[יִנְהַר] יִנְהֲרוּ 3 impf. pl. Jer 51,44.

הה, אהה בנפילת הנו״ן); וַיִּנָּהוּ פי׳ מנחם בכו והתאבלו, ליונתן לשון קבוץ (ואולי יש לגרוס בת״י וְאִתְכַּנִּיאוּ), השבעים קורין וַיִּבִּיטוּ, וי״נ וַיִּפְנוּ, וַיֵּשׁוּ או וַיִּנְהֲרוּ.

Mich 2,4.

נְהֵה imper. Ez 32,18.

[נָהָה] וַיִּנָּהוּ Ni. 3 impf. pl. 1S 7,2.

## נְהִי, נֶהִי

lamentatio, carmen lugubre.

Jer 9,17.18.19.31,15(14) ‖ Am 5,16‖Mich 2,4.

וָנֶהִי Jer 9,9.

## [נְהִי = נִי] suff. בְּנִיהֶם

השבעים והפשיטא קורין בְּנֵיהֶם (וכן נמצא בכמה נוסחאות), יונתן קורא בְּעֵינֵיהֶם, ול״נ בְּפִיהֶם.

Ez 27,32.

## (?)נִהְיָה

לרד״ק הוא שֵׁם ע״מ אחר, כמו שִׁבְיָה וּשְׁבִי, והכפל לחזק, כעדי עדיים, רעת רעתכם, וכ״ת השבעים בְּנֶהִי, י״נ יֶהְגֶּה וְאָמַר (ואולי יש לפרשו מן נהייתי ונחליתי, כלומר נהי של אשה חולָה ומיללת).

Mich 2,4.

——conf. הִי——

## נָהַל

ducere, lente agere; tueri, sustentare; *Hith.* incedere.

קרוב אל נָחָה, נָחַל, נָהַר (בדרז״ל בא על הולכה והבאה בכבדה [דורכזיעבן]: נהלי קמחא, קטמא נהילא, וכבדה נקראת מהולתא); השבעים קורין בדה״ב ל״ב כ״ב וַיָּנַח לָהֶם ת׳ וַיְנַהֲלֵם.

[נִהֵל] נֵהַלְתָּ Pi. 2 perf. Ex 15,13.

מְנַהֵל pt. Jes 51,18.

[תְּנַהֵל] וּתְנַהֲלֵנִי 2 impf. suff. Ps 31,4.

יְנַהֵל 3 impf. Jes 40,11.

יְנַהֲלֵנִי suff. Ps 23,2.

יְנַהֲלֵם Jes 49,10.

וַיְנַהֲלֵם Gn 47,17‖2Ch 32,22.

וַיְנַהֲלוּם 3 impf. pl. suff. 2Ch 28,15.

[הִתְנַהֵל] אֶתְנַהֲלָה Hith. 1 impf. Gn 33,14.

כַּנְּהָרוֹת Jer 46,7‖Ps 78,16.
וְכַנְּהָרוֹת Jer 46,8.
נַהֲרוֹת *cs.* 2R 5,12 ‖ Ps 74,15. 137,1.
בְּנַהֲרוֹתֶיךָ *suff.* Ez 32,2.
וְנַהֲרֹתַיִךְ Jes 44,27.
נַהֲרוֹתֶיהָ, נַהֲרֹתֶיהָ Ez 31,4.15.
נַהֲרוֹתָם, נַהֲרֹתָם Ex 7,19.32,2.
וְנַהֲרוֹתָם Ez 32,14.

——v. ch.; cnf. מִנְהָרָה——

וְנָהַרְתְּ *2 perf. f.* [נָהַר°] II

splendere, lucere.

במובן הופעת אור, וישנו בארמית, סורית, ערבית ואשורית, וקרוב אל נגה.

Jes 60,5.

וְנָהֲרוּ [וְנָהֲרוּ] *3 perf. pl.* Ps 34,6.

**נְהָרָה**

lux, lumen diurnum, aurora.

אור השחר כתרגומו שְׁפַרְפָּרָא.

Job 3,4.

הַמִּנְהָרוֹת *pl.* [מִנְהָרָה]

antra, spelunca subterranea; *al.* specula (Wachtthurm).

וי"מ מערות עם חלון שיבוא בו האור, ויי"מ בקיעים שנעשו ע"י נזילת נהר, או מקום צפתו, כעין ערוץ נחלים (وادى), ור' יוסף הלוי פותרו מן מנורתא בארמית, בהוראת מִגְדַּל צוֹפִים (או אבוקות, כמשיאין משואות בדרז"ל, להזהיר מפני האויב המתרגש לבוא?).

Jud 6,2.

——v. ch.; cf. נָהַר I——

**נוא**

renuere, recusare, abalienare; ad nihilum redigere, irritum facere.

כדוגמתו בערבית ובאשורית, במובן מחאה, התנגדות, מאון ועצירה מלעשות דבר.

תְנִיאוּן] [תְנוּאוּן] K. *2 impf. pl.* Nu 32,7.
הֵנִיא *Hi. 3 perf.* Nu 30,6².12‖ Ps 33,10.
יָנִי (al. יָנִיא) *3 impf.* Ps 141,5.
יָנִיא Nu 30,9.
תְנִיאוּן Q. *2 impf. pl.* Nu 32,7.
וַיָּנִיאוּ *3 impf. pl.* Nu 32,9.

תְּנוּאָתִי *suff.* [תְּנוּאָה]

alienatio; inimicitiae.

וידעתם את־תנואתי פירש"י שהניאותם את לבבכם מאחרי, ולהראב"ע אניא דברי, אפיר את השבועה (ואולי הכונה: אתם השתדלתם להפיר מחשבתי, ועתה תכירו לדעת את יכלתי להניא מחשבות אנוש), וע' ספורנו; י"ג באיוב תוֹאֲנוֹת בהפך אתון של תְּנוּאוֹת.

Nu 14,34.

תְּנוּאוֹת *pl.* Job 33,10.

יָנוּב *3 impf.* [נוּב°]

pullulare, germinare, accrescere, augeri, incrementa capere; producere.

ענינו גדול וצמיחה (כעין הוראת نَبَأَ בערבית — עליה והתנשאות); י"נ בזכריה יְשׂוֹבֵב (נפש) בתולות (או כטעם יְדוֹבֵב?).

Ps 62,11‖Prv 10,31.

יְנוּבוּן *3 impf. pl.* Ps 92,15.
יְנוֹבֵב *Pol. 3 impf.* Zach 9,17.

**נִיב** Q. (**נוֹב** K.)

proventus (fructus) laborum: gratiarum actio).

נוֹבָא בארמית פרי. רש"ם גורס במלאכי וְנִבְזוֹ (= וְנִבְזֹה) נבזה אכלו, והוא מקור נפרד הקודם לעבר, ובא בוא"ו ע"ד עָשׂוֹ תעשו דירמיה ז' ה' (ואולי הוא כמו מתלעות, שתרגומו ניבי, וכן בערבית ובדרז"ל, או יש לגרוס וְנָבִיא).

Jes 57,19.

וְנִיבוֹ *suff.* Mal 1,12.
תְּנוּבָה Jes 27,6.
וּתְנוּבַת *cs.* Ez 36,30.
תְּנוּבָתִי *suff.* Jud 9,11.
תְּנוּבֹת *pl.* Dt 32,13.
מִתְּנוּבוֹת Thr 4,9.

——v. n. pr.——

נָד (= נָד?) *3 perf.* [נוּד]

moveri, agitari; fugere, vagari, profugum esse; misereri, consulari, plorare.

כמוהו בארמית, סורית וערבית, וקרוב אל נדד, נדה ונוט; יונתן, השבעים והסורי קורין בתהלים ס"ט כ"א: ואקוה לָנֻד.

Jes 17,11.

נָדוּ *3 perf. pl.* Jer 50,3.
וָנָד *pt.* Gn 4,12.14.

לָנוּד *inf.* Ps 69,21 ‖ Prv 26,2 ‖ Job 2,11.
נוּדִי Q., נוּדוּ K. *imper. f.* Ps 11,1.
נֻדוּ *pl.* Jer 48,17.49,30.50,8.
תָנוּד *2 impf.* Jer 4,1.
יָנוּד *3 impf.* 1R 14,15 ‖ Jes 51, 19‖Jer 15,5‖Nah 3,7.
תָּנֹד *2 impf.* Jer 16,5.
תָּנֻדוּ *2 impf. pl.* Jer 22,10.
וַיָּנֻדוּ *3 impf. pl.* Job 42,11.
לְהָנִיד [הֵנִיד] *Hi. inf. cs.* 2R 21,8.
וְיָנִיד *3 impf.* Jer 18,16.
תְּנִדֵנִי *3 impf. f. suff.* Ps 36, 12.
מִתְנוֹדֵד [הִתְנוֹדֵד] *Hith. pt.* Jer 31,18(17).
וְהִתְנוֹדְדָה *3 perf. f.* Jes 24,20.
תִּתְנוֹדָד [תִּתְנוֹדֵד] *2 impf.* Jer 48,27.

נֹדִי *suff.* [נוֹד]

fuga, exitium; *al.* lamentatio.

חיי נדודים, ובא לשון נופל על לשון בְּנֹאדֶךָ; וטעם ארץ־נוד דקין לפי שאמר לו נע ונד תהיה בארץ, והובא בחלק השמות.

Ps 56,9.

וְנִיד [נִיד]

solatium.

תנחומות שפתים; וי"מ כענין קריצת שפתים ומנוד ראש, והוא הפך מן אאמצכם במו פי.

Job 16,5.

לְנִידָה [נִידָה]

לרש"י ענינו טלטול וגלות, ולהראב"ע לענ ומנוד ראש, ונראה יותר שהוא כמו לְנִדָּה, וכבר הובא בשרש נָדַד.

Thr 1,8.

מְנוֹד *cs.* [מָנוֹד]

agitatio (capitis), *concr.* is cui agitato capite illudunt.

Ps 44,15.

—cnf. נָדַד; v. ch. et n. pr.—

יִנְוֶה *3 impf.* [נָוָה]

sedere, quiescere, habitare; *Hi.* ornare, celebrare.

לד״ק שנידם מלשון נאוה, בהבלעת האל״ף (ואולי ואנוהו וא״ו ת׳ בי״ת כבערבית לשון עליה והתנשאות, ונרדף אל וארוממנהו); י״נ ולא יָנוּחַ או ולא יִרְוֶה.

Hab 2,5.

הִנְוָה] וְאַנְוֵהוּ *Hi. 1 impf. suff.* Ex 15,2.

## נָוֶה

sedens, habitans; sedes; habitatio, pascuum.

Jes 27,10.33,20‖Jer 50,45.

הַנָּוֶה 2S 7,8‖1Ch 17,7.

בְּנָוֶה Ez 34,14‖Hos 9,13.

נְוֵה *cs.* Ex 15,13‖Jes 34,13‖Jer 31,23(22).33,12.49,19.*50,44*.50,7.

וּנְוֵה Prv 3,33.

בִּנְוֵה Jes 32,18.35,7‖Prv 21,20.

לִנְוֵה Jes 65,10‖Ez 25,5‖Prv 24, 15.

נָוְךָ *suff.* Job 5,24.

נָוֵהוּ 2S 15,25 ‖ Jer 10,25.25,30. 50,19‖Ps 79,7‖Job 5,3.18,15.

נְוֵהֶם Jer 49,20‖Ez 34,14.

נְוֵהֶן Jer 23,3.

## נָוָה] הַנָּוָה

habitatio, poscuum.

טעם הַנָּוָה שיושבת תמיד בבית, ולא נסתה כף רגלה לצאת החוצה, ויותר נכון שהוא כמו הַנָּאוָה (וכבר הובא בשרש נָאָה), או שרשו אָוָה.

Jer 6,2.

נְוַת *cs.* Job 8,8.

וּנְוַת־ Ps 68,13.

נְוֹת *pl. cs.* Zeph 2,6.

——conf. נָאָה——

## נוּחַ] נָחָה *3 perf. f.*

requiescere, considere, demittere se ad quietem; quiescere, residere, commodari; quietum esse, sidere; tacite ferre; *Hi.* demittere, deponere; remittere; immittere; quietem concedere; ponere, collocare, deicere, conicere; sedare; missum facere, tolerare, concedere aliquid facere; relinquere, desinere, deserere; reliquum facere; committere aliquem alicui.

כדוגמתו (באיזה שנויים קטנים) בארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית, ובצורית קרוב לו נַחַת. השבעים קורין בש״ב ז׳ א׳: וי״י הֵנִחַ לו מסביב, ובזכריה ה׳ י״א וְהֻנִּיחָה; י״נ בישעיה ז׳ ב׳ חנה ארם, והענין אחד, וביחזקאל כ״ב כ׳ והִפַּחְתִּי והתכתי, כאמור לָפַחַת, לְהַנְתִּיךְ; ונוֹחַ מאיביהם דאסתר יש לפרש כמו ונָקוֹם (כעין שמצינו מתנחם לדרנך ת׳ מתנקם).

2S 2,15‖Jes 7,2.14,7.

וְנָחָה Jes 11,2.

נַחְתִּי] נָחְתִּי *1 perf.* Job 3,26.

נָחוּ *3 perf. pl.* Esth 9,22.

וְנָחוּ Jes 7,19.

וְנַחְנוּ *1 perf. pl.* 2S 17,12.

וְנוֹחַ *inf.* Esth 9,16.17.18.

כְּנוֹחַ Nu 11,25‖Jos 3,13.

וּכְנוֹחַ Neh 9,28.

לָנוּחַ 2S 21,10.

וּבְנֻחֹה K., וּבְנֻחוֹ Q. *suff.* Nu 10,36.

אָנוּחַ *1 impf.* Hab 3,16.

וְתָנוּחַ *2 impf.* Dan 12,13.

יָנוּחַ *3 impf.* Ex 23,12‖Dt 5,14‖ Jes 23,12‖Ps 125,3 ‖ Prv 21,16‖ Job 3,13‖Eccl 7,9.

וַיָּנַח Ex 10,14.20,11.

תָּנוּחַ *3 impf. f.* Jes 25,10‖Prv 14,33.

וַתָּנַח Gn 8,4‖Nu 11,26.

יָנוּחוּ *3 impf. pl.* Jes 57,2 ‖ Job 3,17.

וַיָּנוּחוּ 1S 25,9.

הֵנִיחַ *Hi. I 3 perf.* Jos 22,4. 23,1 ‖ 2S 7,1 ‖ 1R 5,18 ‖ 1Ch 23, 25‖2Ch 14,5.

וְהֵנִיחַ Dt 12,10‖1Ch 22,18(17).

וַהֲנִחוֹתִי, וַהֲנִיחֹתִי, וַהֲנִחֹתִי, וַהֲנִיחוֹתִי *1 perf.* Ex 33,14‖2S 7,11 ‖ Ez 5,13.16,42.21,22 ‖ 1Ch 22,9(8).

הֵנִיחוּ *3 perf. pl.* Zach 6,8.

מֵנִיחַ *pt.* Jos 1,13.

הָנִיחַ *inf. cs.* Jes 14,3.

בְּהָנִיחַ Dt 25,19.

לְהָנִיחַ Ez 44,30.

הֲנִיחֹתִי *suff.* Ez 24,13.

הָנִיחוּ *imper. pl.* Jes 28,12.

יָנִיחַ *3 impf.* Ex 17,11‖Dt 3,20‖ Jos 1,15‖Jes 30,32.

וַיָּנַח Jos 21,42 ‖ 2Ch 14,6.15,15. 20,30.

וַיְנִיחֵנִי *suff.* Ez 37,1.40,2.

וְיָנִיחֶךָ [וִינִיחֶךָ] Prv 29,17.

תְּנִיחֶנּוּ *3 impf. f. suff.* Jes 63, 14.

הִנִּיחַ, הִנַּח *Hi. II 3 perf.* Jud 3,1 ‖ 2S 16,21.20,3 ‖ 1R 8,9‖ Jes 28,2.43,6 ‖ Ps 105,14 ‖ 1Ch 16,21.

וְהִנִּיחַ Nu 19,9.

וְהִנִּיחוֹ *suff.* Dt 26,4.

וְהִנִּיחָם Lev 16,23‖Jes 14,1.

וְהִנַּחְתָּ *2 perf.* Dt 14,28.

וְהִנַּחְתּוֹ *suff.* Dt 26,10.

וְהִנַּחְתָּם Nu 17,19.

וְהִנַּחְתִּי *1 perf.* Jud 6,18 ‖ Ez 22,20.37,14.

וְהִנַּחְתִּיו *suff.* Jer 27,11.

הִנִּיחוּ *3 perf. pl.* 1S 6,18‖Am 5,7.

וְהִנִּיחוּ Ez 44,19‖Ps 17,14.

וְהִנִּיחוּךְ *suff.* Ez 16,39.

וְהִנַּחְתֶּם *2 perf. pl.* Jos 4,3 ‖ Jes 65,15.

מַנִּיחַ *pt.* Eccl 5,11.

לְהַנִּיחוֹ *inf. suff.* Nu 32,15.

לְהַנִּיחָם Esth 3,8.

הַנַּח־ *imper.* Hos 4,17.

וְהַנַּח Ex 16,33‖Jud 6,20.

הַנִּיחָה Ex 32,10‖Jud 16,26.

הַנִּיחוּ, הַנִּחוּ *pl.* Gn 42,33 ‖ Ex 16,23 ‖ 2S 16,11 ‖ 1R 13,31 ‖ 2R 23,18.

אַנִּיחַ] שֶׁאַנִּיחֶנּוּ *1 impf. suff.* Eccl 2,18.

תַּנִּיחַ] תַּנַּח *2 impf.* Eccl 7,18. 10,4.11,6.

תַּנִּיחֵנִי *suff.* Ps 119,121.
תַּנִּחֵנוּ Jer 14,9.
יַנִּחַ *3 impf.* Lev 7,15 ‖ Eccl 10,4.
וַיַּנַּח Nu 17,22 ‖ Jud 2,23 ‖ 1S 10,25 ‖ 1R 7,47.13,30.19,3 ‖ 2Ch 4,8.
וַיַּנִּיחֵהוּ, וַיַּנִּחֵהוּ *suff.* Gn 2,15 ‖ Ex 16,34 ‖ 1R 13,29.
וַיַּנִּיחֵם 2Ch 1,14.*9,25*.
וַתַּנַּח *3 impf. f.* Gn 39,16.
יַנִּיחוּ *3 impf. pl.* Ez 42,13.14.
וְיַנִּיחוּ Ez 40,42.
וַיַּנִּיחוּ Ex 16,24 ‖ Nu 15,34 ‖ 2R 17,29.
וְיַנִּיחֻהוּ *suff.* Jes 46,7.
וַיַּנִּחֻהוּ *3 pl. suff.* Gn 19,16 ‖ Lev 24,12.
וַיַּנִּיחוּם, וַיַּנִּחוּם Jos 4,8.6,23.
הוּנַח־ *Ho. I 3 perf.* Thr 5,5.
וְהֻנִּיחָה (al. נ) *Ho. II 3 perf. f.* Zach 5,11.
מֻנָּח *pt.* Ez 41,9.
הַמֻּנָּח Ez 41,11.
לַמֻּנָּח Ez 41,11.

נוּחַ] לְנוּחֶךָ *suff.*

quies, requies, reclinatio.

לד״ק הוא מקור, אמנם חברו דתהלים מעיד עליו שהוא שֵׁם, משא״כ וְנֹחַ דאסתר כל חבריו מקור.

2Ch 6,41.

## מָנוֹחַ

demissio, collocatio, quies.

Gn 8,9 ‖ Dt 28,65 ‖ Jes 34,14 ‖ Ruth 3,1 ‖ Thr 1,3.
מִמְּנוֹחַ *cs.* 2Ch 6,16.
לִמְנוּחָיְכִי *pl. suff.* Ps 116,7.

## מְנוּחָה, מְנֻחָה

demissio, locus quo aliquid demittitur; quies, solatium; locus quietis, sedes quieta.

לד״ק מנוחה דשופטים כ׳ מ״ג שם מקום; שר־מנוחה דירמיה נ״א נ״ט ת״י רב תקרובתא מלשון מנחה, וכ״ת השבעים; לרד״ק רֵעַ המלך בעת מנוחתו לשוח ולהתענג עמו, ויותר נראה שהיה ממונה לתור ולהכין מקומות המנוחה למלך בלכתו למסעיו (קווארטיר־מייסטער), או לחיל בעת המלחמה, ועַל פיו יחנו.

Gn 49,15 ‖ Nu 10,33 ‖ Jud 20,43 ‖ 1R 8,56 ‖ Jer 51,59 ‖ Ruth 1,9 ‖ 1Ch 22,9(8).28,2.
וּמְנוּחָה Jer 45,3.
הַמְּנוּחָה Dt 12,9 ‖ Jes 28,12 ‖ Mich 2,10.
לִמְנֻחָה 2S 14,17.
מְנוּחָתִי *suff.* Jes 66,1 ‖ Ps 95,11. 132,14.
לִמְנוּחָתֶךָ [לִמְנוּחָתְךָ] Ps 132,8.
מְנֻחָתוֹ Jes 11,10 ‖ Zach 9,1.
מְנֻחוֹת *pl.* Ps 23,2.
וּבִמְנוּחֹת Jes 32,18.

## הֲנָחָה] וַהֲנָחָה

*quies*: tributi remissio.

הקל להן מן המס, ולהראב״ע קבע יום מנוחה.

Esth 2,18.

## נִיחוֹחַ, נִיחֹחַ

aquiescentia, delectatio, suavitas.

על משקל ניצוץ, וע״ש שעושה נחת רוח.

Ex 29,18.25.41 ‖ Lev 1,9.13.*17*.*2*,*2*.*9*.*3*,*5*.*23*,*18*.2,12.3,16.4,31.*17*,*6*.6,8.14.8,21.*28*.23,13 ‖ Nu 15,3.7.10.*13*.*14*.*28*,*8*.*24*.*29*,*36*.24.*28*,*27*.*29*,*2*.18,17.28,6.*29*,*6*.13.29,8.13 ‖ Ez 6,13.16,19.20,41.
הַנִּיחֹחַ Gn 8,21.
נִיחֹחִי *suff.* Nu 28,2.
נִיחֹחֲכֶם Lev 26,31.
נִיחוֹחֵיהֶם [נִיחֹחֵיהֶם] *pl. suff.* Ez 20,28.

## נַחַת, נָחַת

demissio; quod demittitur, ponitur; quies.

לד״ק כֻּלּוֹ שרשו נָחַת, ולד״א רק האי דישעיה ל׳ ל׳ ודאיוב י״ז ט״ז, ע״כ יובאו שני אלה בשרש נָחַת שנית.

Prv 29,9 ‖ Eccl 4,6.6,5 ‖ Job 17,16.
וָנַחַת Jes 30,30 ‖ Job 36,16.
וָנַחַת Jes 30,15.
בְּנַחַת Eccl 9,17.

——v. ch. et n. pr.——

נוּט] תָּנוּט *3 impf. f.*

moveri, mutari.

קרוב אל נָד או מוט, והמעם תָּנוּד או תָּמוּט.

Ps 99,1.

---

נוּם] נָמוּ *3 perf. pl.*

obdormiscere, dormitare.

כמוהו בערבית ובכושית; בסורית הוראתו הראשונה שֵׁנָה קלה, וכן בדרז״ל, וגם על דרך המרבעים נמנם.

Nah 3,18 ‖ Ps 76,6.
לָנוּם *inf. cs.* Jes 56,10.
יָנוּם *3 impf.* Jes 5,27 ‖ Ps 121,3.4.

## נוּמָה

dormitio, levis somnus.

Prv 23,21.
תְּנוּמָה Ps 132,4.
וּתְנוּמָה Prv 6,4.
תְּנוּמוֹת *pl.* Prv 6,10.*24*,*33*.
בִּתְנוּמוֹת Job 33,15.

——v. n. pr. יָנוּם——

נִין v. נוּן] יָנִין K. *3 impf.*

germinare, egerminare, progerminare, *sobolescere*.

הוראתו צמיחה וגדול עם מושג הרבוי, וקרוב אל נון או נוּנָא בארמית דָּג, וכדרך שבא הפעל וְיִדְגּוּ לָרֹב בקרב הארץ, וממה נין ונכד (ואולי גם מָנוֹן דמשלי, כלומר העבד יתגדל ויתרברב על אדונו); השבעים והסורי קורין יִכּוֹן שמו, וכת״י מְזַמַּן הֲוָה שְׁמֵיהּ (ואולי יש לגרוס יָצִיץ?).

Ps 72,17.
יִנּוֹן Q. *Ni. 3 impf.* Ps 72,17.

## נִין

germen, surculus, *soboles*, *proles*.

Job 18,19.
וְנִין Jes 14,22.
וּלְנִינִי *suff.* Gn 21,23.

## מָנוֹן

להראב״ע לפי שהוא מפונק יחפץ להיות כבן, וע׳ הערה לעיל.

Prv 29,21.

——v. n. pr. et מָנוֹן p. 407c——

נוּס] נָס

festinare, fugere, effugere;

elabi, evanescere; *Po.* propellere; *Hi.* fugare, in fugam conicere; in tuto collocare; *Hith.* in fugam se dare.

הוראתו ידועה, ובסורית בא במובן חרדה ופחד; בשופטים ו׳ י״א יש־ לגרוס לְהָנִיסָם בהמשך המ״ם של מפני, ומוסב על החטים. יונתן והשבעים קורין בזכריה וְנִסְתַּם ת׳ וְנַסְתֶּם, לפי עדות הראב״ע קורין אותו אנשי המזרח כן, וכן נמצא בקבץ הבבלי ובאיזה נוסחאות; י״נ בשה״ש וְנָטוּ (או יִנָּטוּ) ת׳ וְנָסוּ (ע׳ ירמיה ו׳ ד׳).

Nu 35,25 ‖ Dt 34,7 ‖ Jos 20,6 ‖ Jud 4,17 ‖ 1S 4,17.19,10 ‖ 2S 1,4. 10,14.19,9.23,11 ‖ 1R 2,29.20,30 ‖ 1Ch 19,15.

וְנָס Nu 35,11 ‖ Dt 4,42.19,11 ‖ Jos 20,4 ‖ 2S 17,2 ‖ Jes 17,13.31,8.

נָסָה *3 perf. f.* Jes 10,29.

וְנַסְתָּה *2 perf.* 2R 9,3.

נַסְתִּי *1 perf.* 1S 4,16.

נָסוּ *3 perf. pl.* Gn 14,10 ‖ Nu 16,34 ‖ 1S 14,22.31,7 ‖ 2S 18,17 ‖ Jes 51,11 ‖ Jer 46,5.21 ‖ Prv 28,1 ‖ 1Ch 10,7.11,13.

וְנָסוּ Lev 26,36 ‖ Jes 35,10 ‖ Cant 2,17.*4,6*.

נַסְתֶּם *2 perf. pl.* Zach 14,5.

וְנַסְתֶּם Lev 26,17 ‖ Zach 14,5².

נַסְנוּ *1 perf. pl.* Jes 20,6.

וְנַסְנוּ Jos 8,5.*6*.

נָס *pt.* Jer 48,19 ‖ Am 9,1.

הַנָּס Q. Jos 8,20 ‖ Jes 24,28 ‖ Jer 48,44.

נָסִים *pl.* Ex 14,27 ‖ Jos 8,6 ‖ Jer 48,45.50,28 ‖ Nah 2,9.

נוֹס *inf. abs.* 2S 18,3.

לָנוּס, לָנֻס *cs.* Gn 19,20 ‖ Nu 35,6.15.22 ‖ Dt 4,42.19,3 ‖ Jos 8,20. 20,3.9 ‖ 2S 4,4 ‖ 1R 12,18 ‖ Jer 49,24 ‖ 2Ch 10,18.

נֻסְךָ *suff.* 2S 24,13.

בְּנוּסָם, בְּנֻסָם Jos 10,11 ‖ 2S 19,4.

נוּס] נֻסוּ *imper. pl.* Jer 48,6. 49,8.30.51,6.

וְנֻסוּ Zach 2,10.

אָנוּסָה *1 impf.* Ex 14,25.

תָּנוּס *2 impf.* Dt 28,25 ‖ Ps 114,5.

יָנוּס *3 impf.* Ex 21,13 ‖ Nu 35,26 ‖ Dt 19,4.5 ‖ Jer 46,6 ‖ Am 2,16. 5,19.9,1 ‖ Prv 28,17.

וַיָּנָס, וַיָּנֹס Gn 39,12.*15*.13.*18* ‖ Ex 4,3 ‖ Jud 1,6.4,15. 7,22. 9,21. 40 ‖ 2S 10,18 ‖ 1R 2,28 ‖ 2R 8,21. 9,10.23.27².14,19 ‖ Ps 114,3. ‖ 1Ch 10,1.19,18 ‖ 2Ch 25,27.

וַתָּנָס] וַתָּנֹס *3 impf. f.* 2S 4,4.

נָנוּס *1 impf. pl.* 2S 18,3 ‖ Jes 30,16.

נָנוּסָה Jud 20,32.

תְּנֻסוּ, תָּנוּסוּ *2 impf. pl.* Jes 10,3.30,17.

תְּנוּסוּן Jes 30,16.

יָנֻסוּ, יָנוּסוּ *3 impf. pl.* Dt 28,7 ‖ Jes 13,14 ‖ Jer 50,16.

וְיָנֻסוּ, וְיָנוּסוּ Nu 10,35 ‖ Ps 68,2.

וַיָּנֻסוּ, וַיָּנוּסוּ Gn 14,10 ‖ Jos 7,4. 8,15.10,16 ‖ Jud 7,21. 8,12. 9,51. 20,25.*47* ‖ 1S 4,10.17,24.51.19,8. 30,17.31,1.7 ‖ 2S 10,13.14. 13,29 ‖ 1R 20,20.30 ‖ 2R 3,24.7,7².14,12 ‖ 1Ch 10,7.19,14.15 ‖ 2Ch 13,16.14,11.25,22.

יְנוּסוּן Ps 104,7.

נֹסְסָה? (נס״א) *Pol. 3 perf. f.* Jes 59,19.

הֵנִיס *Hi. 3 perf.* Ex 9,20.

לְהָנִיס *inf. cs.* Jud 6,11.

יָנִיסוּ *3 impf. pl.* Dt 32,30.

וַיָּנִיסוּ K. (וַיָּנוּסוּ Q.) Jud 7,21.

נִיס] הַנִּיס K. (הַנָּס Q.)

fugiens, fugax, fugitivus.

Jer 48,44.

## מָנוֹס

fuga; perfugium, refugium.

Jer 25,35 ‖ Am 2,14 ‖ Ps 142,5.

וּמָנוֹס Jer 46,5 ‖ Ps 59,17 ‖ Job 11,20.

וּמְנוּסִי *suff.* 2S 22,3 ‖ Jer 16,19.

מְנוּסָה] וּבִמְנוּסָה

fuga.

Jer 52,12.

מְנֻסַּת־ *cs.* Lev 26,36.

cf. נָסַס

## נוּעַ°

nuere, nutare, vacillare; văgari; tremere, agitari; librari, pendēre.

הוראתו ידועה, וכמוהו בערבית על תנודת ענפי האילנות. יונתן תרגם כל הֲנַע וּנְוָה (מ״ב י״ח ל״ד וי״ט ל״ג, ישעיה ל״ז י״ג) טַלְטְלִינוּן וְאַגְלִיאוּנוּן, וכן פירש״י, אמנם להאחרונים הם שעצ״פ, וכ״ת השבעים.

נָע] נָעוּ *3 perf. pl.* Jes 29,9 ‖ Prv 5,6 ‖ Job 28,4 ‖ Thr 4,14.15.

וְנָעוּ Jes 19,1 ‖ Am 4,8.8,12.

נָע *pt.* Gn 4,12.14.

נָעָה] נָעוֹת *f. pl.* 1S 1,13.

נוֹעַ *inf.* Jes 24,20.

וְנוֹעַ Ps 109,10.

כְּנוֹעַ Jes 7,2.

לָנוּעַ Jud 9,9.*11,13* ‖ Jer 14,10.

וַיָּנַע *3 impf.* Jes 7,2.

תְּנוּעַ *3 impf. f.* Jes 24,20.

אָנוּעַ] אֲנוּעֲךָ K. *1 impf. suff.* 2S 15,20.

יָנוּעוּ *3 impf. pl.* Ps 109,10.

יְנוּעוּן K. Ps 59,16.

וְיָנוּעוּ Ps 107,27.

וַיָּנֻעוּ Ex 20,18 ‖ Jes 6,4.

יִנּוֹעַ *Ni. 3 impf.* Am 9,9.

יִנּוֹעוּ *3 impf. pl.* Nah 3,12.

הֵנִיעַ] הֵנִיעָה *Hi. 3 perf. f.* 2R 19,21 ‖ Jes 37,22.

וַהֲנִעוֹתִי *1 perf.* Am 9,9.

הָנַע] הֲנִיעֵמוֹ *imper. suff.* Ps 59,12.

וְאָנִיעָה *1 impf.* Job 16,4.

אֲנִיעֲךָ Q. *suff.* 2S 15,20.

יָנִיעַ *3 impf.* Zeph 2,15.

יָנַע 2R 23,18.

וַיְנִעֵם *suff.* Nu 32,13.

וַתְּנִיעֵנִי *3 f. suff.* Dan 10,10.

יָנִיעוּ *3 pl.* Ps 22,8.

וַיָּנִעוּ Thr 2,15.

יְנִיעוּן (Q.) Ps 59,16.109,25.

**[מְנַעְנַע] וּבִמְנַעַנְעִים** *pl.*

sistra, crepitacula aenea.

מין כלי זמר, אם מפני שהיו מניעין חלקיו ומקשקשים זה בזה, או שהיו בו פעמונים, וע״י נענוע כל הכלי השמיעו קולם.

2S 6,5.

——v. n. pr.——

**[נוּף°] נַפְתִּי** *1 perf.*

conspergere; *Hi.* tollere, sursum deorsum agitare; huc illuc agitare, movere, iactare; spargere.

רד״ק מהלקו לשתים: לענין נזילה וזליפה, ומזה נפתי משכבי, גשם נדבות תניף והשם נֹפֶת (ע״מ בֹּשֶׁת מן בּוֹשׁ), ולענין אחר במובן הרמה: אך לפי שהוראת נזילה אין סמך לה בלשונות בני שם החליטו האחרונים רק ההוראה השנית, ונאמר נפתי כטעם הזיה וזריקה׳ הבאה ע״י תנופה והרמה׳, ועל הגשם נופל לשון תניף כטעם מעלה נשיאים או ג״כ מענין הזיה וזריקה, ובנֹפֶת התי״ו שרשית. השבעים קורין: נפתי משכבי מֹר, וַאֲהָלִי (בְּ)קנמון.

Prv 7,17.

**יְנֹפֵף** *Pol. 3 impf.* Jes 10,32.

**הֵנִיף** *Hi. 3 impf.* Ex 35,22 ‖ Lev 9,21 ‖ Jos 8,31.

**וְהֵנִיף** Lev 14,12.24.23,11.20 ‖ Nu 5,25.6,20.8,11 ‖ 2R 5,11 ‖ Jes 11, 15.

**הֵנַפְתָּ** *2 perf.* Ex 20,25.

**וְהֵנַפְתָּ** Ex 29,24.26 ‖ Nu 8,13.15.

**הֲנִיפֹתִי** *1 perf.* Job 31,21.

**מֵנִיף** *pt.* Jes 19,16 ‖ Zach 2,13.

**מְנִיפוֹ** *suff.* Jes 10,15.

**כְּהָנִיף** *inf. cs.* Jes 10,15.

**לְהָנִיף** Lev 7,30.10,15.

**לַהֲנָפָה** Jes 30,28.

**הֲנִיפְכֶם** *suff.* Lev 23,12.

**[הָנֵף] הָנִיפוּ** *imper. pl.* Jes 13,2.

**תָּנִיף** *2 impf.* Dt 23,26.27,5 ‖ Ps 68,10.

**[יָנִיף] וַיָּנֶף** *3 impf.* Lev 8,27. 21.

**וַיְנִיפֵהוּ** *suff.* Lev 8,29.

**יְנִיפֶנּוּ** Lev 23,11.

**הוּנַף** *Ho. 3 perf.* Ex 29,27.

**I [נָפָה] (נס״א) בְּנָפַת** *cs.*

cribrum, ventilabrum(?).

י״ת לארמא עממיא ברמות ריקנו, כמו בַּהֲנָפַת, וכטעם משגיא לגוים ויאבדם; לרד״ק להניעם בכברה, כהוראת נפה בדרז״ל, והיא מליצה רחוקה ואינה מתישבת כל צרכה (ע׳ עמוס ט׳ ט׳); לראב״ע בשם ר״מ הכהן נפה מין רסן, ואין לו סמך במקרא; ואולי הוא מהוראת פלך, כלומר שיַתְעה אותם למקום תהו ולא למחוז חפצם (להשבעים בַּהֲנָפַת שוא?).

Jes 30,28.

**תְּנוּפָה**

agitatio (sacrificii), oblatio sacra; tumultus proelii.

מלחמת תנופה דישעיה כטעם תנופת יד־י״י צבאות (י״ט ט״ז), ולד״ק כטעם תנופה לי״י, וכמו חרם, שהקדישם לַהֲרֵגָה.

Ex 29,24.*26* ‖ Lev 7,30.*8,27.29.9, 21.10,15.14,12.24.23,20.*23,17 ‖ Nu 6,20.*8,11.21.*8,13.15 ‖ Jes 30, 32.

**הַתְּנוּפָה** Ex 29,27.38,24.29 ‖ Lev 7,34.10,14.15.23,15 ‖ Nu 6,20.18, 18.

**לִתְנוּפָה** Lev 14,21.

**תְּנוּפַת** *cs.* Ex 35,22 ‖ Jes 19,16.

**תְּנוּפֹת** *pl.* Nu 18,11.

**נוֹף**

eminentia, elatio.

ע״ש מרום גבעת הר־ציון.

Ps 48,3.

**II [נָפָה] (נס״א) נָפַת** *cs.*

excelsum, clivus (regio montana).

תרגומו פלך, חלקת ארץ גבוהה, לא שְׁפֵלָה ולא מישור (ע׳ יהושע י״א ב׳).

1R 4,11.

**לְנָפַת** (נס״א) Jos 12,23.

**[נָפוֹת] וּבְנָפוֹת** *pl.* Jos 11,2.

**[נֶפֶת] הַנָּפֶת**

משקל אחר; אמנם יותר נראה לגרוס הַנָּפוֹת, ואינו יוצא ממשקל נָפָה.

Jos 17,11.

——v. n. pr. נֹפַח rad. נפח——

**נוֹצָה**

penna rad. נוץ; (Lev 1,16 *al.* excrementum *in ingluvie avis,* rad. יָצָא?)

קרוב אל נצץ, במובן פריחה, וע״כ נופל על נוצות העוף, וכדוגמתו באשורית, ויש מחברין לו ניצוץ, ע״מ ניחוח מן נוח, וכטעם ובני רשף יגביהו עוף (ע׳ נצץ); בְּנֹצָתָהּ דתורת כהנים לרש״י (לפי פירושו לדברי אבא יוסי בן חנן) דבר המאוס כמו נצו גם נעו, והו שת״א באוכליה (ואולי לפ״ז הוא כמו נֹצָאָה ושרשו יָצָא?), והשיב עליו הרמב״ן (ע״ש ובבאור רנה״ו), ואין בנֹצתה יוצא מדי פשוטו אליבא דרבנן ודבי ר׳ ישמעאל וגם אליבא דאבא יוסי, וכ״ת השמרוני, השבעים, סומכוס ותיאודוציון. ר׳ יוסף הלוי מפרש הכתוב דאיוב ל״ט י״ג כך: כְּנַף רננים את הנעלסה (והיא צפור משוררת) או תַּן אֵבֶר וכנף לחסידה ולנצה (שני מיני צפרים); וגם להשבעים נעלסה ונֹצה שמות מיני עופות, ולא תרגמון.

Ez 17,7.

**וְנֹצָה** Job 39,13.

**הַנּוֹצָה** Ez 17,3.

**בְּנֹצָתָהּ** *suff.* Lev 1,16.

——cf. נָצַץ; יָנַק v. נוק——

**נוּר [rad. נִיר, (?)נֵר**

lucerna, lumen.

שרשו קרוב אל נָהַר השני, בערבית نَار, וכדוגמתו בסורית ובכושית, והוא אח אל נֵר, (הבא גם ביו״ד, ש״ב כ״ב כ״ט), ע״מ צִיץ מן צוץ, וכטעם ולא תכבה את נר ישראל, ערכתי נר למשיחי; וענין אחר נירו לכם ניר, ששרשו ניר. אמנם לדעת ר׳ יוסף הלוי גם אלו הנמנין כאן אין פתרונן אלא חלקת אדמה טובה לחרוש ולזרוע, ע״כ נכפלו להלן, ע׳ שם. במשלי כ״א ד׳ בקצת נוסחאות ובב״י נֵר רשעים, וכן תרגמו יונתן, השבעים והסורי, אמנם לפי המסורה דירמיה ד׳ ג׳ דינו בחירק. (וי״מ משרש נור וַנִּירָם דחומש הפקודים, כמו וְנִירָם, כלומר מלכם, או וַנִּירֵם, ונשרפם באש).

1R 11,36.15,4 ‖ 2R 8,19 ‖ Prv 21, 4 ‖ 2Ch 21,7.

**נֵר**

lucerna, candelabrum; *trop.* de felicitate, favore, gloria; *doctrina.*

Ex 27,20 ‖ Lev 24,2 ‖ 2S 21,17 ‖ Jer 25,10 ‖ Ps 119,105.132,17 ‖ Prv 6,23.20,27.24,20 ‖ Job 21,17.

**וְנֵר** 1S 3,3 ‖ Prv 13,9.

**נֵרִי, נֵירִי** *suff.* 2S 22,29 ‖ Ps 18, 29.

נֵרוֹ Prv 20,20‖Job 29,3.
וְנֵרוֹ Job 18,6.
נֵרָהּ Prv 31,18.
נֵרֹת *pl.* Ex 39,37.
הַנֵּרוֹת, הַנֵּרֹת Ex 30,7.8.40,25 ‖ Lev 24,4‖Nu 8,2²‖2Ch 29,7.
וְהַנֵּרוֹת, וְהַנֵּרֹת 1R 7,49‖2Ch 4,21.
בַּנֵּרוֹת Zeph 1,12.
לַנֵּרוֹת Zach 4,2.
נֵרֹתֶיהָ *suff.* Ex 25,37².35,14.37,23.39,37.40,4‖Nu 4,9.8,3‖Zach 4,2.
וְנֵרֹתֶיהָ 1Ch 28,15²‖2Ch 13,11.
וְנֵרֹתֵיהֶם 1Ch 28,15‖2Ch 4,20.

## מְנוֹרָה, מְנֹרָה

candelabrum.
Ex 25,32.*37*,*18*²‖1Ch 28,15².
וּמְנוֹרָה 2R 4,10‖1Ch 28,15².
הַמְּנוֹרָה, הַמְּנֹרָה Ex 25,31.33.*35*.*37*,*19*.26,35.30,27.31,8.37,17².39.37.40,4.24‖Lev 24,4‖Nu 8,2.*3*.4²‖Zach 4,11.
וְהַמְּנֹרָה Nu 3,31.
וּבַמְּנֹרָה Ex 25,34.*37*,*20*.
לַמְּנוֹרָה 1Ch 28,15.
מְנוֹרַת, מְנֹרַת *cs.* Ex 25,31.35,14‖Nu 4,9‖Zach 4,2.
וּמְנוֹרַת 2Ch 13,11.
מְנֹרוֹת *pl.* 2Ch 4,7.
הַמְּנֹרוֹת 1R 7,49‖Jer 52,19‖2Ch 4,20.
לַמְּנֹרוֹת 1Ch 28,15.
וְלַמְּנֹרוֹת 1Ch 28,15.

## תַּנּוּר

furnus, fornax.

מקום ששם הנור, כלומר הָאֵשׁ, כבארמית; מגדל התנורים דנחמיה יש לפתרו במובן אור (ליכט־טהורם), ע' הערה על מנהרה (נהר ב'); י"ג בהושע ז' ד' כי־קֵרְבָם כתנור, לבם בֹּעֵר בָּם.

Gn 15,17 ‖ Lev 2,4.11,35 ‖ Hos 7,4.
וְתַנּוּר Jes 31,9.
בְּתַנּוּר Lev 26,26.
בַּתַּנּוּר Lev 7,9.
כְּתַנּוּר Ps 21,10‖Thr 5,10.
כַּתַּנּוּר Hos 7,6.7‖Mal 3,19.
הַתַּנּוּרִים *pl.* Neh 3,11.12,38.
וּבְתַנּוּרֶיךָ *suff.* Ex 7,28.
—v. ch. et n. pr.—

נִיר v. מָנוֹר.

נושׁ] וָאָנוּשָׁה *1 impf.*

aegrum esse; *al.* desperare.

בסורית הוראת [Syr.] היות חלש וחולה (וּעפים ת"א נסיסין), וי"מ מן האשורית במובן רעידה ופלצת, אמנם להרד"ק הוא כמו וְאֶאֱנוּשָׁה(?) משרש אָנַשׁ בהבלעת האל"ף ויתכן שהוא מקרא קצר, ושעורו וַאֲנוּשָׁה מַכָּתִי (או יש לגרוס וָאָבוּשָׁה?).

Ps 69,21.
—conf. אָנַשׁ p. 59ᵃ—

נָזָה] יִזֶּה *3 impf.*

salire, assilire, spargi, circudari; *Hi.* spargere, conspergere; exsilire facere.

קרוב אל נוד ונדה, וכן בא בארמית ובסורית בדלי"ת ת' זי"ן; בדרז"ל שגור גם השם הַזָּיָה (ע' הערה אל נדה); י"ג בישעיה נ"ב ט"ו כן יַזֶּה, ול"נ יַחֲסֶה, ומקביל אל קפיצת פה.

Lev 6,20².
וְיֵז (=וְיִז) Jes 63,3.
וַיִּז *3 impf.* 2R 9,33.
וְהִזָּה *Hi. 3 perf.* Lev 4,6,17.5,9.14,7.16.27.51.16,18.15.19 ‖ Nu 19,4.18.19.
וְהִזֵּיתָ *2 perf.* Ex 29,21.
מַזֶּה] וּמַזֵּה *pt. cs.* Lev 19,21.
הַזֵּה *imper.* Nu 8,7.
יַזֶּה *3 impf.* Lev 16,14‖Jes 52,15.
וַיַּז Lev 8,11.30.
—נָזַר v. נָזִיר; זוּד v. נָזִיד—

נָזַל] נָזְלוּ, נָזֵלוּ *3 perf. pl.*

fluere, manare, fluere facere.

קרוב אל אָזַל ואל זָלַל, וכמוהו בערבית ובסורית במובן ירידה ושקיעה. לדעת האחרונים נָזְלוּ דישעיה, וגם נזלו דשופטים, שרשם זָלַל, וזה טעם הדגש בהפסק (ע' הערה אל זָלַל); יש מחברין לו מַזָּלוֹת, וכבר הובא בשרשי אות מ"ם.

Jud 5,5‖Jes 63,19.*64*,*2*.
נוֹזְלִים, נֹזְלִים [נזל *pt. pl.* Ex 15,8‖Jer 18,14‖Ps 78,16.
וְנוֹזְלִים Jes 44,3‖Prv 5,15‖Cant 4,15.
וְנוֹזְלֵיהֶם *suff.* Ps 78,44.
יִזַּל *3 impf.* Nu 24,7.
תִּזַּל *3 impf. f.* Dt 32,2.
יִזְּלוּ *3 impf. pl.* Jes 45,8‖Jer 9,17‖Ps 147,18‖Job 36,28‖Cant 4,16.
הִזִּיל *Hi. 3 perf.* Jes 48,21.
—cnf. מַזָּלוֹת—

## נֶזֶם

annulus (in naso vel in auribus gestatus).

קרוב אל שרש זָמַם בארמית ובדרז"ל מענין חסימה וסגירה, והוא מין טבעת ותכשיט של האף, או של האזן (אם לא נתפרש).

Gn 24,22 ‖ Jud 8,24.*25* ‖ Ez 16,12‖Prv 11,22.25,12 ‖ Job 42,11.
וָנֶזֶם Ex 35,22.
הַנֶּזֶם Gn 24,30.47.
נִזְמָהּ *suff.* Hos 2,15.
הַנְּזָמִים *pl.* Gn 35,4.
נִזְמֵי *cs.* Ex 32,2.3‖Jud 8,24.26.
וְנִזְמֵי Jes 3,21.

נֶזֶק] (al. נֵ) בְּנֵזֶק

damnum, detrimentum.

מקורו ארמי, ושגור הרבה בדרז"ל: המזיק והניזוק, היזק, הזוק, נזיקין; לפי עדות הרד"ק במכלול ובעט סופר הנו"ן בסגול.

Esth 7,4.
—v. chald.—

נָזַר] נָזֹרוּ (?) *3 perf. pl.*

separare, abstinere; consecrare alicui rei; *Hi.* prohibere, arcere, dehortari.

קרוב אל נדר (וכן בערבית בדלי"ת רפויה) ואל זור במובן פרישה, כי על הנזיר לפרוש עצמו מכמה דברים האסורים לו. לדעת רבים נָזֹרוּ הוא נפעל משרש זור, ומפני החשש הובא שנית. השמרוני והשבעים קורין בויקרא ט"ו ל"א וְהִזְהַרְתֶּם. ע' הערה אל זָהַר.

Jes 1,4‖Ez 14,5.
הִנָּזֵר *Ni. inf.* Zach 7,3.
וְיִנָּזֵר *3 impf.* Ez 14,7.

**וְיִנָּזְרוּ** *3 pl.* Lev 22,2.

**וַיִּנָּזְרוּ** Hos 9,10.

**וְהִזִּיר** *Hi. 3 perf.* Nu 6,12.

**וְהִזַּרְתֶּם** *2 perf. pl.* Lev 15,31.

**לְהַזִּיר** *inf. cs.* Nu 6,2.

**הַזִּירוֹ** *suff.* Nu 6,6.

**יַזִּיר** *3 impf.* Nu 6,3.5.

## נָזִיר

sacratus, Nasiraeus; vitis non culta; princeps.

י״מ נזיר אחיו שנבדל ונפרש מאחיו, ולד״א מענין נזר ועטרה.

Nu 6,2.

**הַנָּזִיר** Nu 6,13.18.19.20.21.

**נְזִיר** *cs.* Gn 49,26 ‖ Dt 33,16 ‖ Jud 13,5.7.16,17.

**הַנְּזִרִים** *pl.* Am 2,12.

**לִנְזִרִים** Am 2,11.

**נְזִירֶךָ** (=נְזִירֶיךָ) *suff.* Lev 25,5.

**נְזִרֶיהָ**, **נְזִירֶיהָ** Lev 25,11 ‖ Thr 4,7.

## נֵזֶר

consecratio; conditio Nasiraei; caput sacratum Nasiraei; coma non tonsa; diadema, corona.

נרדף אל עטרה, ונאמר גם על השער המקיפין את הראש כנזר, ולפי ששמירתן מעיקרי הנזירות נאמר כי נזר אלהיו על ראשו. השבעים קורין בתהלים: חללת לארץ מִקְדָּשׁוֹ.

Ex 29,6.30 ‖ Lev 8,9.21,12 ‖ Nu 6,7 ‖ Zach 9,16 ‖ Prv 27,24.

**הַנֵּזֶר** 2S 1,10 ‖ 1R 11,12 ‖ 2Ch 23,11.

**נִזְרֵךְ** *suff.* Jer 7,29.

**נִזְרוֹ** Nu 6,4.5.8.9.12².13.18.19.21² ‖ Ps 89,40.132,18.

**[מִנְזָר] מִנְּזָרַיִךְ** *pl. suff.*

princeps.

נושא נזר ונרדף אל טפסר, ודגשות הנו״ן לתפארת הקריאה כמקדש י״י. השבעים קורין מִמְּזָרַיִךְ!

Nah 3,17.

**[נָחָה] וְנָחֲךָ** *3 perf. suff.*

dirigere, ducere, deducere; in exilium ducere.

עניני הנהגה נהילה והדרכה, וכן בערבית. השבעים קורין בש״ב כ״ב ד׳ וַיְנַהֵם; ובקצת נוסחאות וַיִּנַּחֵם, וכן במ״א י׳ כ״ו ובמ״ב י״ח י״א ע׳ דה״ב ט׳ כ״ה; י״מ וְאַנְחֵהוּ דישעיה נ״ז י״ח כמו וָאַנְחֵהוּ, מן נחה, השבעים קורין וָאֲנַחֲמֵהוּ ויונתן וַאֲרַחֲמֵהוּ, וכן תרגמו תַּנְחֵם דאיוב ל״ח כ״ב תְּנַחֵם! י״נ בתהלים מ״ג ג׳ המה יַנְחוּנִי; תַּנְחֵנִי דקמ״ג י׳ יתכן להיות נקבה נסתרת, ומוסב אל רוּחֲךָ טוֹבָה; השבעים קורין במשלי י״א ג׳: בְּמוֹת ישרים תַּנְחוּם (תַּנְחוּמִים, או תְּנַחֵם).

Jes 58,11.

**נְחֵנִי** Gn 24,27 ‖ Ps 60,11.*108,11.*

**נָחָם** Ex 13,17.

**נָחִיתָ** *2 perf.* Ex 15,13 ‖ Ps 77,21.

**נְחֵה** *imper.* Ex 32,34.

**נְחֵנִי** *suff.* Ps 5,9.

**וּנְחֵנִי** Ps 27,11.139,24.

**[הִנְחָה] הִנְחַנִי** *Hi. 3 perf. suff.* Gn 24,48.

**הִנְחִתָם** *2 perf. suff.* Neh 9,12.

**לְהַנְחֹתָם** *inf. cs. suff.* Neh 9,19.

**לַנְחֹתָם** Ex 13,21.

**וְאַנְחֵהוּ** *1 impf. suff.* Jes 57,18.

**אַנְחֶנָּה** Job 31,18.

**תַּנְחֵנִי** *2 impf. suff.* Ps 31,4.61,3.73,24.143,10.

**תַּנְחֵם** Ps 67,5 ‖ Job 38,32.

**יַנְחֵנִי** *3 impf. suff.* Nu 23,7 ‖ Ps 23,5.

**יַנְחֶנּוּ** Dt 32,12 ‖ Prv 18,16.

**יַנְחֵם** Ps 78,72.

**וַיַּנְחֵם** 1S 22,4 ‖ 1R 10,26 ‖ 2R 18,11 ‖ Ps 78,14.53.107,30 ‖ Job 12,23.

**תַּנְחֶה** *3 impf. f.* Prv 6,22.

**תַּנְחֵנִי** *suff.* Ps 139,10.

**תַּנְחֵם** Prv 11,3.

**יַנְחוּנִי** *3 impf. pl. suff.* Ps 43,3.

**[נָחַל] וְנָחַל** *3 perf.*

accipere aliquid possidendum, possidere, possessionem habere; nancisci; impetrare ad possidendum; possessionem alicuius occupare (Zeph 2,9); hereditate accipere; distribuere aliquid possidendum.

הוראתו ידועה, וכמוהו בערבית גם במובן נתינת מתנה. ויתכן שיש לו אחוה עם נַחַל (עמק, הקרוב אל חלל) לפי שבימי קדם החזיקו בקרקע ע״י כריה וחפירה; ויש מחברין אותו עם נָחָה ונוח, וסומכין על הפסוק בהדברים י״ב ט׳ (בשמות ל״ד ט׳ אפשר שהיתה הנוסחא הקדמונית וּמְחַלְתָּנוּ, והוא בנין אב במקרא לכל הנמצא בדרז״ל משרש מחל); השבעים קורין ביחזקאל כ״ב ט״ז וְנִחַלְתְּ ת׳ וְנִחַלְתְּ!

Zach 2,16.

**וְנָחַלְתָּ** *2 perf.* Ex 23,30.

**וּנְחַלְתָּנוּ** *suff.* Ex 34,9.

**נָחַלְתִּי** *1 perf.* Ps 119,111.

**נָחֲלוּ** *3 perf. pl.* Jos 14,1.17,6 ‖ Jer 16,19 ‖ Prv 14,18.

**וְנָחֲלוּ** Ex 32,13.

**וּנְחַלְתֶּם** *2 perf. pl.* Ez 47,14.

**לִנְחֹל** *inf. cs.* Nu 34,18 ‖ Jos 19,49.

**תִּנְחַל**, **תִּנְחֹל** *2 impf.* Nu 18,20 ‖ Dt 19,14 ‖ Jud 11,2 ‖ Ps 82,8.

**יִנְחַל־** *3 impf.* Jes 57,13 ‖ Prv 11,29.

**נִנְחַל** *1 impf. pl.* Nu 32,19.

**יִנְחֲלוּ**, **יִנְחָלוּ** *3 impf. pl.* Nu 18,23.24.26,55.34,17.35,8 ‖ Prv 3,35.28,10.

**וַיִּנְחָלוּ** Jos 16,4.19,9.

**יִנְחָלוּהָ** *suff.* Ps 69,37.

**יִנְחָלוּם** Zeph 2,9.

**נִחַל** *Pi. 3 perf.* Jos 13,32.

**נִחֲלוּ** *3 perf. pl.* Jos 14,1.19,51.

**לְנַחֵל** *inf. cs.* Nu 34,29.

**[הִנְחִיל] הִנְחַלְתִּי** *Hi. 1 perf.* Jer 3,18.12,14.

**וְהִנְחַלְתִּי** Zach 8,12.

**וְהִנְחַלְתֶּם** *2 perf. pl.* 1Ch 28,8.

מַנְחִיל *pt.* Dt 12,10.

בְּהַנְחֵל *inf. cs.* Dt 32,8.

לְהַנְחִיל Jes 49,8 ‖ Prv 8,21.

הַנְחִילוֹ *suff.* Dt 21,16.

תַּנְחִיל *2 impf.* Jos 1,6.

תַּנְחִילֶנָּה *suff.* Dt 31,7.

יַנְחִיל, יַנְחִל *3 impf.* Dt 3,28 ‖ Ez 46,18 ‖ Prv 13,22.

יַנְחִילְךָ *suff.* Dt 19,3.

יַנְחִלֶנָּה Dt 1,38.

יַנְחִלֵם 1S 2,8.

הָנְחַלְתִּי *Ho. 1 perf.* Job 7,3.

וְהִתְנַחֲלוּם [הִתְנַחֵל *Hith. 3 perf. pl. suff.* Jes 14,2.

וְהִתְנַחַלְתֶּם *2 perf. pl.* Lev 25,46 ‖ Nu 33,54.

הִתְנַחֵל *inf. cs.* Nu 32,18.

תִּתְנַחֲלוּ, תִּתְנֶחָלוּ *2 impf. pl.* Nu 33,54.34,13 ‖ Ez 47,13.

## נַחֲלָה

occupatio rei possidendae; possessio, patrimonium; sors a deo assignata.

י״נ בירמיה י״ז ד׳: ושמטת יָדְךָ מנחלתך. נַחֲלָה (בחטף פתח ומלרע) דיחזקאל מ״ז י״ט ומ״ח כ״ח ת״י אחסנתא, אמנם נראין דברי הרד״ק שהם כמו נַחְלָה (בשוא ומלעיל), והכונה על נחל מצרים.

Nu 18,23.24.26,62.27,7.36,7.8.9 ‖ Dt 4,20.21.*19,10.20,16.21,23.24,4.26,1*.38.15,4.*25,19* ‖ Jos 13,14.33.14,3.17,$4^{2}$.6.14.19,49 ‖ Jud 18,1 ‖ 2S 20,1 ‖ 1R 12,16 ‖ Ez 47,19.48,28 ‖ Ps 78,55.135,$12^{2}$.136,22 ‖ Prv 17,2.20,21 ‖ Job 42,15 ‖ Eccl 7,11 ‖ 2Ch 10,16.

וְנַחֲלָה Gn 31,14 ‖ Dt 10,9.12,12.14,27.*29*.18,1.2.

הַנַּחֲלָה Dt 12,9.

בְּנַחֲלָה Nu 26,53.34,2.36,2 ‖ Jos 13,6.7.23,4 ‖ Jud 18,1 ‖ Ez 45,1.46,16.47,14.$22^{2}$.

בַּנַּחֲלָה Jer 12,4.

לְנַחֲלָה Nu 18,21.24 ‖ Dt 29,7 ‖ Jos 11,23.14,9.13.14.24,32 ‖ 1R 8,36.53 ‖ Ez 36,12.44,28 ‖ Ps 33,12.136,21 ‖ 2Ch 6,27.

מִנַּחֲלָה Ez 48,29.

נַחֲלַת *cs.* Nu 16,14.27,7.36,2.3.4.8 ‖ Jos 13,23.28.14,3.15,20.16,8.9.18,20.*28*.19,1.8.9.16.23.31.39.48 ‖ Jud 20,6 ‖ 2S 20,19.21,3 ‖ 1R 21,3.4 ‖ Jes 54,17.58,14 ‖ Jer 3,19 ‖ Ps 111,6.127,3 ‖ Prv 19,14.

וְנַחֲלַת Job 20,29.27,13.31,2.

בְּנַחֲלַת Nu 36,7 ‖ 1S 26,19.

לְנַחֲלַת Ez 35,15.

מִנַּחֲלַת Nu 35,2.36,3 ‖ 2S 14,16 ‖ Ez 46,18.

וּמִנַּחֲלַת Nu 36,4.

נַחֲלָתִי *suff.* 2R 21,14 ‖ Jes 47,6 ‖ Jer 12,7.8.9.16,18.50,11 ‖ Ruth 4,6.

וְנַחֲלָתִי Jes 19,25 ‖ Jer 2,7 ‖ Joel 4,2.

נַחֲלָתֵנוּ Nu 32,19.32.36,3 ‖ Ps 47,5 ‖ Thr 5,2.

נַחֲלָתְךָ, נַחֲלָתֶךָ Ex 15,17 ‖ Jes 63,17 ‖ Joel 2,17 ‖ Mich 7,14 ‖ Ps 2,8.28,9.68,10.74,2.106,5.

וְנַחֲלָתְךָ, וְנַחֲלָתֶךָ Nu 18,20 ‖ Dt 9,26.29 ‖ 1R 8,51 ‖ Ps 94,5.

בְּנַחֲלָתְךָ, בְּנַחֲלָתֶךָ Dt 19,14 ‖ Ps 79,1.

מִנַּחֲלָתְךָ Jer 17,4.

נַחֲלַתְכֶם Ps 105,11 ‖ 1Ch 16,18.

בְּנַחֲלַתְכֶם Nu 18,26.

נַחֲלָתוֹ Nu 26,$54^{2}$.56.27,8.9.10.11.32,18.33,$54^{2}$.35,8 ‖ Dt 10,9.*18,2*.32,9 ‖ Jos 13,14.18,7.34,30 ‖ Jud 2,9 ‖ 1S 10,1 ‖ Jer 10,16.51,19 ‖ Ez 46,16.17.47,23 ‖ Mich 7,18 ‖ Mal 1,3 ‖ Ps 78,71.106,40 ‖ Ruth 4,5.*10*.

וְנַחֲלָתוֹ Dt 18,1 ‖ Mich 2,2 ‖ Ps 94,14.

בְּנַחֲלָתוֹ Nu 36,9 ‖ Neh 11,20.

וּבְנַחֲלָתוֹ Ps 78,62.

לְנַחֲלָתוֹ Jos 24,28 ‖ Jud 2,6.21,24 ‖ Jer 12,15.

מִנַּחֲלָתוֹ Ez 46,17.

נַחֲלָתָם Nu 34,14.15 ‖ Jos 13,8.33.14,2.16,5.18,2.4.7.19,1.9.10.*41* ‖ Jud 21,23 ‖ Ez 44,28.

וְנַחֲלָתָם Ps 37,18.

בְּנַחֲלָתָם Gn 48,6 ‖ Jos 19,2.

מִנַּחֲלָתָם Jos 21,3.

נַחֲלָתָן Nu 36,3.$4^{2}$.12.

נְחָלוֹת *pl.* Jes 49,8.

הַנְּחָלֹת Jos 19,51.

## נַחֲלָת

על משקל זִמְרָת, עֶזְרָת, וכמו נַחֲלָתָה.

Ps 16,6.

---

## נַחַל, נָחַל

rivus, torrens; vallis rivo irrigua; puteus metallicus.

קרוב אֶל חלל וְהֻשאל אל עמק וערוץ, בין שיש בו בין שאין בו מים; י״נ ביחז׳ מ״ז ט׳ נַחַל מַיִם ת׳ נַחֲלַיִם, והבחור בס׳ הזכרונות כתב עליו רְחֵלִים (!) קרי, ולא ידעתי מנא ליה הא! (ואולי יש לגרוס נַחֲלִים, כלומר חוֹלִים, וטעם יחיה יֵרָפֵא) השבעים קורין בנחמיה ב׳ ט״ו: ואהי עלה בְּחוֹמַת הנחל.

Lev 23,40 ‖ Nu 13,23.24.32,9 ‖ Dt 1,24.2,$13^{2}$.14.24.36.*4,48*.37.3,12.16.21,4 ‖ Jos 12,2.*13,9.16*.15,4.47.16,8.17,9 ‖ Jud 4,7.13.5,$21^{2}$ ‖ 1S 30,9.10 ‖ 1R 2,37.8,65.18,40 ‖ 2R 10,33.23,6.12 ‖ Jes 15,7.27,12.57,6 ‖ Jer 31,40(39) ‖ Ez 47,$5^{2}$ ‖ Joel 4,18 ‖ Am 6,14 ‖ Prv 18,4.30,17 ‖ Job 6,15.21,33.28,4.40,22 ‖ 2Ch 7,8.

וְנַחַל, וְנָחַל Ps 36,9.74,15.

הַנַּחַל, הַנָּחַל Gn 32,24 ‖ Dt 3,$16^{2}$.9,21 ‖ Jos 12,$2^{2}$.13,9.*16*.19,11 ‖ 1S 17,40 ‖ 2S 17,31.24,5 ‖ 1R 17,6.7 ‖ 2R 3,16 ‖ Ez 47,6.7.9.12 ‖ Cant 6,11 ‖ 2Ch 20,16.32,4.

וְהַנַּחַל 2R 3,17.

מֵהַנַּחַל 1R 17,4.

בְּנַחַל Gn 26,17 ‖ Nu 21,12 ‖ Jud 16,4 ‖ 1S 30,21 ‖ 2S 15,23 ‖ 1R 15,13.17,3.5 ‖ 2R 23,6 ‖ Ps 83,10 ‖ 2Ch 15,16.

בַּנַּחַל, בַּנָּחַל Gn 26,19 ‖ Dt 2,36.21,4.6 ‖ 1S 15,5 ‖ Neh 2,15 ‖ 2Ch 33,14.

כְּנַחַל Jes 30,28.33 ‖ Am 5,24.

כַּנַּחַל Thr 2,18.

וּכְנַחַל Jes 66,12.
לְנַחַל Jer 47,2 ‖ 2Ch 29,16.30,14.
לַנַּחַל, לְנָחַל Jos 15,7.17,9².
מִנַּחַל Dt 3,8 ‖ Jos 12,1 ‖ 2R 24,7 ‖ Ps 110,7.
נַחֲלַיִם *du.* Ez 47,9.
נְחָלִים *pl.* Jes 11,15 ‖ Job 6,15. 22,24.30,6.
וּנְחָלִים Jes 35,6 ‖ Ps 78,20.
הַנְּחָלִים Nu 21,14.15 ‖ 1R 18,5 ‖ Eccl 1,7.
שֶׁהַנְּחָלִים Eccl 1,7.
בַּנְּחָלִים Jes 57,5 ‖ Ps 104,10.
וּבַנְּחָלִים Lev 11,9.10.
כִּנְחָלִים Nu 24,6.
נַחֲלֵי *cs.* Dt 8,7.10,7 ‖ 2S 22,5 ‖ Jer 31,9(8) ‖ Mich 6,7 ‖ Job 20,7.
וְנַחֲלֵי Ps 18,5.
בְּנַחֲלֵי Jes 7,19.
נְחָלֶיהָ *suff.* Jes 34,9.

## נַחְלָה

בה"א נוספת ומלעיל כליל ולילה, וע"כ בא הפעל בלשון זכר. נַחְלָה דישעיה י"ז י"א שרשו חָלָה, כלומר מכה נחלה (ואולי יש לפרשו מן נחל שוטף, לפי שנאמר אחריו: הוי עמים כהמות ימים ישאון).

Nu 34,5 ‖ Ps 124,4.

נַחֲלָה (= נַחְלָה) Ez 47,19.48, 28.

## נְחִילָה] הַנְּחִילוֹת *pl.*

instrumentum musicum, tibiae.

מדרש אגדה פותרו כמו נְחָלוֹת (וכ"ת הירונימוס), וכבר העיר רש"י כי לא טוב פתר, י"ת חנגין כמו מְחוֹלוֹת, לרב האי גאון ע"ש שריקת כלי הזמר כנחיל של דבורים (לד"ק על נייסות האויבים שאמר עליהם סבוני כדבורים), אך יותר נכון שהוא כמו נְחִלֹת, וקרוב לחָלִיל (פלאָטע), וזה טעם אֶל־הנחילות, ולא עַל (יש מחברין לו גם מַחֲלַת דנ"ג א').

Ps 5,1.

———v. n. pr.———

## נָחַם] *Ni.* 3 *perf.* נִחַם, נִחָם

dolere, miserari; poenitere; consolari se; ulcisci; *Pi.* consolari.

קרוב אל נוח כעדות הכתוב (בראש' ה' כ"ט), דמנחם מניח דעת חברו ומפיג צערו, והמתנקם משכך ומניח חמתו; הנפעל מורה על ההפך, כי המתחרט אין דעתו נוחה ממעשיו, או במובן ההשתדלות למצוא מנוח ע"י תקון המעֻוָּת. וטעם מִתְנַחֵם להרגך מתצא לע"ע נחמה בזה שהוא מתכוין להרגך בעתיד (ואולי כמו מִתְנַקֵּם או מִתְנַכֵּל?); הַנִּחָמִים באלים דישעיה נ"ז ה' שרשו חָמַם; בכ"א י"ט קורין השבעים מי יְנחמך; בירמיה ט"ו ו' הִנָּחֵם ת' הִנָּחֵם; ביחזקאל ט"ז נ"ד בְּהִנָּקְמִי (או בְּנִקְמָתִי) ת' בְּנַחֲמֵךְ; בל"א ט"ז וְאַנְחֲמוּ ת' וַיִּנָּחֲמוּ; בתהלים כ"ג ד' נ"ל המה יַנְחוּנִי, וכ"ד ר"י רייפמאנן.

Jud 21,15 ‖ 1S 15,35 ‖ 2S 13,39 ‖ Jer 20,16 ‖ Am 7,3.*6*.

וְנִחָם, וְנִחַם Ez 32,31 ‖ Joel 2,14 ‖ Jon 3,9.
נִחַמְתִּי, נִחָמְתִּי *1 perf.* Gn 6,7 ‖ 1S 15,11 ‖ Jer 4,28.31,19(18).42, 10 ‖ Zach 8,14.
וְנִחַמְתִּי, וְנִחָמְתִּי Jer 18,8.10.26, 3 ‖ Job 42,6.
וְנִחַמְתֶּם *2 perf. pl.* Ez 14,22.
נִחָם *pt.* Jer 8,6.
וְנִחָם Joel 2,13 ‖ Jon 4,2.
הִנָּחֵם *inf.* Jer 15,6 ‖ Ps 77,3.
לְהִנָּחֵם 1S 15,29 ‖ Jer 31,15(14).
וְהִנָּחֵם *imper.* Ex 32,12 ‖ Ps 90, 13.
אֶנָּחֵם *1 impf.* Jes 1,24.57,6 ‖ Ez 24,14.
יִנָּחֵם *3 impf.* Ex 13,17 ‖ Jud 2, 18 ‖ 1S 15,29 ‖ Ps 110,4.
וְיִנָּחֵם Jer 26,13.
וַיִּנָּחֶם, וַיִּנָּחֵם (2) Gn 6,6. 24,67. 38,12 ‖ Ex 32,14 ‖ 2S 24,16 ‖ Jer 26,19 ‖ Jon 3,10 ‖ Ps 106,45 ‖ 1Ch 21,15.
וַיִּנָּחֲמוּ *3 impf. pl.* Jud 21,6 ‖ Ez 31,16.
נִחַם *Pi. 3 perf.* Jes 49,13.51,3. 52,9.
וְנִחַם Zach 1,17.
נִחַמְתָּנִי] נִחַמְתָּנִי *2 perf. suff.* Ruth 2,13.
וְנִחַמְתָּנִי Ps 86,17.
וְנִחַמְתִּים *1 perf. suff.* Jer 31, 13(12).
וְנִחָמוּ *3 pl.* Ez 14,23.
מְנַחֵם *pt.* Thr 1,2.9.*17*.16.21 ‖ Eccl 4,1².
מְנַחֶמְכֶם *suff.* Jes 51,12.
מְנַחֲמִים *pl.* 2S 10,3 ‖ Nah 3,7 ‖ 1Ch 19,3.
וְלִמְנַחֲמִים Ps 69,21.
מְנַחֲמֵי *cs.* Job 16,2.
לְנַחֵם *inf. cs.* Jes 61,2.
לְנַחֲמֵנִי *suff.* Jer 22,4 ‖ Ps 119, 76.
בְּנַחֲמֵךְ Ez 16,54.
לְנַחֲמוֹ Gn 37,35 ‖ 2S 10,2 ‖ Jer 16, 7 ‖ 1Ch 7,22.19,2².
וּלְנַחֲמוֹ Job 2,11.
נַחֵם] נַחֲמוּ *imper. pl.* Jes 40,1².
אֲנַחֲמֵךְ (= יְנַ׳?) *1 impf. suff.* Jes 51,19.
וַאֲנַחֲמֵךְ Thr 2,13.
אֲנַחֶמְכֶם Jes 66,13.
תְּנַחֲמֵנִי *2 impf. suff.* Ps 71, 21.119,82.
וּתְנַחֲמֵנִי Jes 12,1.
יְנַחֵם *3 impf.* Job 29,25.
וַיְנַחֵם Gn 50,21 ‖ 2S 12,24.
יְנַחֲמֵנוּ *suff.* Gn 5,29.
תְּנַחֲמֵנִי *3 impf. f. suff.* Job 7,13.
תְּנַחֲמֶנּוּ Jes 66,13.
תְּנַחֲמוּנִי *2 impf. pl.* Job 21, 34.
וַיְנַחֲמוּ *3 impf. pl.* Job 42,11.
יְנַחֵמוּן] יְנַחֲמוּן Zach 10,2.
יְנַחֲמֻנִי *suff.* Ps 23,4.
נֻחָם] נֻחָמָה *Pu. 3 perf. f.* Jes 54,11.
תְּנֻחָמוּ] תְּנֻחָמוּ *2 impf. pl.* Jes 66,13.
הִתְנַחֵם] וְהִנֶּחָמְתִּי (= וְהִתְנַ׳) *Hith. 1 perf.* Ez 5,13.
מִתְנַחֵם *pt.* Gn 27,42.
לְהִתְנַחֵם *inf.* Gn 37,35.
וָאֶתְנֶחָם *1 impf.* Ps 119,52.

יִתְנֶחָם *3 impf.* Dt 32,36 ‖ Ps 135,14.

וְיִתְנֶחָם Nu 23,19.

## נֹחַם

poenitentia.

Hos 13,14.

## [נֶחָמָה] נֶחָמָתִי *suff.*

solatium.

Ps 119,50 ‖ Job 6,10.

## [נִחוּם] נִחֻמִים *pl. t.*

consolationes; misericordia.

י״נ בהרשע: נכמרו חֲמָי (ע׳ בראשית מ״ג ל׳).

Jes 57,18 ‖ Zach 1,13.

[נִחוּמִי] נִחוּמַי *suff.* Hos 11,8.

[תַּנְחוּם] תַּנְחוּמִים *pl. t. I* Jer 16,7.

תַּנְחוּמֶיךָ *suff.* Ps 94,16.

תַּנְחֻמֶיהָ Jes 66,11.

תַּנְחוּמוֹת *pl. t. II* Job 15,11.

תַּנְחוּמֹתֵיכֶם *suff.* Job 21,2.

—v. n. pr.—

נַחְנוּ (= אֲנַחְנוּ) v. Conc. pron.

## [נָחַץ] נָחוּץ *pt. pass.*

urgere, instare, festinare; *pt. pass.* ursus, concitatus, festinans.

קרוב אל לחץ, וכמוהו בערבית; י״נ נָחֵץ, ואין הדבר נחוץ.

1S 21,9.

—נֵחָרוּ, הַנֵּחָרִים v. חָרָה Ni.—

## [נַחַר] נַחֲרוֹ *suff.*

ronchus, anhelatio (per nares), fremitus.

יאמר על הנשימה והנשיפה בנחירַיִם (שנויבען, שנארכען), וכן בסורית, ערבית וכושית; וטעם והוֹד כמו וְהַד (ע׳ הערה אל הוֹד).

Job 39,20.

[נַחֲרָה] נַחֲרַת *cs.* Jer 8,16.

## [נְחִירַיִם] מִנְּחִירָיו *du. suff.*

nares.

אַף לָהֶם ת״י נחירין להון, וכן בסורית ובאשורית, ובדרז״ל עשו ממנו פעל, הנוחר והמעקר; לד״ק מזה נחרו־בי דשה״ש וחבריו, כדרך שבא מן אַף הִתְאַנֵּף (ולד״א גם נָחַר מפוח דירמיה).

Job 41,12.

v. n. pr.; נַחַר, נָחָר v. חָרַר Ni.

## [נִחֵשׁ] וְנִחֵשׁ *Pi. 3 perf.*

auguria captare, divinare; pro omine accipere, augurium faustum capere.

הוראתו ידועה, וכמוהו בערבית. יש מחברין אותו עם לָחַשׁ (צישען), ולד״א פעל נגזר מן השם נַחַשׁ, שהתעסקו בו הקוסמים והמנחשים ביותר.

2R 21,6 ‖ 2Ch 33,6.

נִחַשְׁתִּי *1 perf.* Gn 30,27.

וּמְנַחֵשׁ *pt.* Dt 18,10.

נַחֵשׁ *inf.* Gn 44,5.15.

יְנַחֵשׁ *3 impf.* Gn 44,5.15.

תְּנַחֲשׁוּ *2 impf. pl.* Lev 19,26.

יְנַחֲשׁוּ *3 impf. pl.* 1R 20,33.

וַיְנַחֲשׁוּ 2R 17,17.

## נַחַשׁ

incantatio; augurium, omen.

Nu 23,23.

נְחָשִׁים *pl.* Nu 24,1.

## נָחָשׁ

serpens.

ע״ש לחישתו (ואולי מן רחש בארמית, כלומר הזוחל); בערבית בהפך אתון حَنَشٌ הוראתו פֶּתֶן (וכן בשפת מצרים).

Gn 49,17 ‖ Dt 8,15 ‖ Jes 14,29.27,1$^2$ ‖ Ps 58,5.140,4 ‖ Prv 30,19 ‖ Job 26,13 ‖ Eccl 10,8.

וְנָחָשׁ Jes 65,25.

הַנָּחָשׁ Gn 3,2.4.13.14 ‖ Nu 21,7.9 ‖ Am 5,19.9,3 ‖ Eccl 10,11.

וְהַנָּחָשׁ Gn 3,1.

כְּנָחָשׁ Prv 23,32.

כַּנָּחָשׁ Jer 46,22 ‖ Mich 7,17.

לְנָחָשׁ Ex 4,3.7,15.

נְחַשׁ *cs.* Nu 21,9$^2$ ‖ 2R 18,4.

נְחָשִׁים *pl.* Jer 8,17.

הַנְּחָשִׁים Nu 21,6.

## נְחֹשֶׁת

aes, cuprum; pecunia; aerugo, vincula aenea.

כן גם בארמית, סורית, צורית, ערבית וכושית. נאמר על הכבלים כמו ברזל באה נפשו, ועל תַּחְתִּית (בָּאדען), כבדרז״ל נְחֹשתָן של תנור; י״נ ביחזקאל ט״ז ל״ו: יען הִשָּׁפֵךְ אֶת־שַׁחֵךְ.

Gn 4,22 ‖ Ex 26,11.37.27,2.3.4.*38,4*.4.6.10.*11.38,10.11*.17.*18*.19.30,18.36,18.38.38,2.3.6.8$^2$.17.19.20 ‖ Lev 6,21 ‖ Nu 21,9 ‖ Dt 8,9.28,23 ‖ Jos 6,19 ‖ 1S 17,5$^2$.6$^2$.38 ‖ 2S 8,8.10.21,16 ‖ 1R 4,13.7,14.15.16.27.30$^2$.38.45.14,27 ‖ 2R 25,17$^2$ ‖ Jes 60,17 ‖ Jer 1,18.6,28.15,20.52,20.22$^2$ ‖ Ez 1,7.22,17.27,13.40,3 ‖ Zach 6,1 ‖ Ps 107,16 ‖ Dan 10,6 ‖ Esr 8,27 ‖ 1Ch 15,19.18,8 ‖ 2Ch 4,1.9.16.6,13.12,10.

וּנְחֹשֶׁת Ex 25,3.*35,5*.35,24.38,29 ‖ Dt 33,25 ‖ Jer 15,12 ‖ Ez 22,20 ‖ 1Ch 18,10.22,3(2).29,7 ‖ 2Ch 24,12.

הַנְּחֹשֶׁת Ex 35,16.*38,30.39,39*.38,5.30.39,39 ‖ Nu 17,4.21,9.31,22 ‖ Jos 6,24 ‖ 1R 7,47.8,64 ‖ 2R 16,14.15.17.18,4.25,13$^2$.14 ‖ Jes 60,17 ‖ Jer 52,17$^2$.18 ‖ Ez 9,2 ‖ 1Ch 18,8$^2$ ‖ 2Ch 1,5.6.18.7,7.

וְהַנְּחֹשֶׁת 1Ch 29,2.

בַּנְּחֹשֶׁת 1R 7,14 ‖ 2Ch 2,13.

וּבַנְּחֹשֶׁת Ex 31,4.*35,32* ‖ 2Ch 2,6.

וּבִנְחֹשֶׁת Jos 22,8.

לִנְחֹשֶׁת 2R 25,16.

לַנְּחֹשֶׁת 1Ch 29,2.

וְלַנְּחֹשֶׁת 1Ch 22,14(13).16(15).

נְחֻשְׁתִּי *suff.* Thr 3,7.

נְחֻשְׁתָּהּ Ez 24,11.

נְחֻשְׁתֵּךְ Ez 16,36.

נְחֻשְׁתָּם 2R 25,13 ‖ Jer 52,17.

לִנְחֻשְׁתָּם Jer 52,20.

בַּנְחֻשְׁתַּיִם *du.* Jud 16,21 ‖ 2R 25,7 ‖ Jer 39,7.52,11 ‖ 2Ch 33,11.36,6.

לִנְחֻשְׁתַּיִם 2S 3,34.

## נָחוּשׁ

ex aere factus, aeneus; aeneum quid, aes.

Job 6,12.

נְחוּשָׁה (Job 40,18), נְחֻשָׁה *f.* 2S 22,35 ‖ Jes 45,2.48,4 ‖ Mich 4,13 ‖ Ps 18,35 ‖ Job 20,24.28,2.40,18.41,19.

כַּנְחֻשָׁה Lev 26,19.

## נְחֻשְׁתָּן

י״מ ויקרא־לו כמו וַיִּקָּרֵא לוֹ או, כת״י, וַיִּקְרְאוּ־לוֹ, שהיו קורין לו בתחלה, קודם שנכתת, נְחֻשְׁתָּן, ע״מ לִוְיָתָן (קצור של נָחָשׁ אֵיתָן?), ולד״א חזקיה קרא לו כן לגנאי אחר שכתת אותו, והגר״ן להקטין, כלומר הרי זה נסכא של נחשת ולא רוח בו; ול״נ לפרשו במובן נְחֻשְׁתֵּךְ דיחזקאל, וכדרך שקראו לבעל בֹּשֶׁת.

2R 18,4.

—v. ch. et n. pr.—

## נָחַת°] יֵחַת *3 impf.*

descendere, demitti in animum; *Pi.* deprimere, tendere (arcum); *Hi.* deicere.

מקורו בארמית וסורית, ושגור הרבה בדרז״ל, בא במקרא רק בדבור המליצי. לד״ק יֵחַתּוּ דאיוב שרשו חָתַת, וכבר הובא שם.

Jer 21,13.

תֵּחַת *3 impf. f.* Prv 17,10.

וַתִּנְחַת Ps 38,3.

יֵחָתּוּ *3 impf. pl.* Job 21,13.

נָחַת] נִחֲתוּ *Ni. 3 perf. pl.* Ps 38,3.

וְנִחַת *Pi. 3 perf.* 2S 22,35.

וְנִחֲתָה *3 perf. f.* Ps 18,35.

נַחֵת *imper.* Ps 65,11.

הִנְחִית] הַנְחַת *Hi. imper.* Joel 4,11.

## נָחַת] נַחַת

descensus (cf. נוּחַ).

דאיוב מוטלים בספק, והובאו גם בשרש נוח.

Job 17,16.

וְנַחַת Jes 30,30 ‖ Job 36,16.

## נָחַת] נְחִתִּים *pl.*

descensus.

על משקל חֲמִשִּׁים מן חָמֵשׁ.

2R 6,9.

—v. ch. et n. pr.—

## נָטָה

tendere, extendere, protendere; expandere, explicare; inclinare; *sq.* אַחֲרֵי sequi aliquem; flectere, deflectere, declinare; abire; *Hi. sq.* לֵב flectere animum alic.; seducere; ius flectere, repulsam dare petenti.

הוראתו ידועה, וכן בערבית במובן שטיחה ומתיחה. ר׳ יוסף הלוי מפרש הכתוב דשמות כ״ג ב׳ כך: לא תסכים לנטות אחרי דעת הרב למען הטות משפט (והוא באור לא תהיה אחרי רבים לרעות); ועי׳ בש״א י״ח ז׳: עֲשֵׂה כל אשר לבבך נְטֵה לו, וכ״ת השבעים; בישעיה מ״ד כ׳ לִבָּה תְּלַהֲטֵהוּ ת׳ לֵב הוּתַל הִטָּהוּ; בדה״א כ״א י׳: נֹטֶל עליך כבש״ב כ״ד י״ב.

Gn 33,19 ‖ Nu 21,15 ‖ Jos 8,26 ‖ 2S 2,19.6,17 ‖ 1R 2,28$^{2}$.11,9 ‖ Jes 23,11.44,13 ‖ Jer 10,12.*51,15*.14,8 ‖ Job 15,25.38,5 ‖ Thr 2,8 ‖ 1Ch 16,1 ‖ 2Ch 1,4.

וְנָטָה Ex 33,7 ‖ Jes 34,11 ‖ Jer 43,10 ‖ Ez 30,25.

נָטְתָה *3 perf. f.* Nu 22,33.

נָטִיתָ *2 perf.* Ex 15,12.

נָטִיתִי *1 perf.* Ex 16,27.25,7 ‖ Ps 119,51.112.157 ‖ Prv 1,24.

וְנָטִיתִי (Ez 25,13), וְנָטִתִי 1R 21,13 ‖ Jer 51,25 ‖ Ez 6,14.14,9.13.25,13.35,3 ‖ Zeph 1,4.

נָטוּ *3 perf. pl.* Jes 45,12 ‖ Ps 21,12.

נָטָיוּ Q. Ps 73,2.

נוֹטֶה, נֹטֶה *pt.* Jes 44,24.51,13.66,12 ‖ Jer 10,20 ‖ Ez 25,16 ‖ Zach 12,1 ‖ Ps 104,2 ‖ Job 9,8.26,7 ‖ 1Ch 21,10.

הַנּוֹטֶה Jes 40,22.

וְנוֹטֵיהֶם *pl. suff.* Jes 42,5.

נָטוּי (K.) *pt. pass.* Ez 1,22 ‖ Ps 62,4.73,2.102,12.

נְטוּיָה *f.* Ex 6,6 ‖ Dt 4,34.5,15.*26,8* ‖ 2R 17,36 ‖ Jes 5,25.*9,11.16.20.10,4* ‖ Jer 21,5.32,21 ‖ Ez 20,33.*34* ‖ Ps 136,12 ‖ 1Ch 21,16.

הַנְּטוּיָה Dt 7,19.9,29.11,2 ‖ 1R 8,42 ‖ Jer 14,26.27 ‖ Jer 27,5.32,17 ‖ 2Ch 6,32.

נְטֻוֹת K., נְטוּיוֹת Q. *pl. f.* Jes 3,16.

נְטוֹת *inf. cs.* Jud 19,8.

כִּנְטוֹת Jos 8,19.

לִנְטוֹת, לִנְטֹת Ex 23,2 ‖ Nu 22,26 ‖ 2R 20,10 ‖ Ps 17,11.

בִּנְטֹתִי *suff.* Ex 7,5.

כִּנְטוֹתוֹ Ps 109,23.

נְטֵה *imper.* Ex 8,1.12.9,22.10,12.21.14,26 ‖ Jos 8,18 ‖ 1S 14,8 ‖ 2S 2,21.

וּנְטֵה Ex 7,19.14,16.

תֵּט *2 impf.* Prv 4,5.27.

יִטֶּה *3 impf.* Job 15,29.

וְיֵט Zeph 2,13.

וַיֵּט־, וַיֵּט Gn 12,8.26,25.35,21.38,1.16.39,21.49,15 ‖ Ex 8,2.*13*.9,23.*10,13*.10,22.14,21.*27* ‖ Nu 20,21 ‖ Jos 8,18 ‖ Jud 4,11.9,3.16,30 ‖ 2S 22,10 ‖ Jes 5,25 ‖ Ps 18,10.40,6 ‖ 1Ch 15,1.

תִּטֶּה *3 impf. f.* Job 31,7.

וַתֵּט Nu 22,23.33 ‖ Ps 44,19.

נִטֶּה *1 impf. pl.* Nu 20,17.21,22.

וַיִּטּוּ *3 impf. pl.* 1S 8,3.

נִטָּה] נִטָּיוּ *Ni. 3 perf. pl.* Nu 24,6.

יִנָּטֶה *3 impf.* Zach 1,16.

יִנָּטוּ *3 impf. pl.* Jer 6,4.

הִטָּה *Hi. 3 perf.* Ps 116,2 ‖ Esr 7,28.

הִטָּהוּ *suff.* Jes 44,20.

הִטַּתּוּ *3 perf. f. suff.* Prv 7,21.

הִטִּיתִי *1 perf.* Prv 5,13.

הִטּוּ *3 perf. pl.* 1R 11,4 ‖ Jer 5,25.7,24.*26.11,8.17,23.34,14.44,5* ‖ Am 5,12.

הִטִּיתֶם *2 perf. pl.* Jer 25,4.*35,15*.

מַטֶּה *pt.* Dt 27,19.

וְהַמַּטִּים *pl.* Ps 125,5.

וּמַטֵּי־ *cs.* Mal 3,5.

לְהַטּוֹת, לְהַטֹּת *inf. cs.* Ex 23,2 ‖ 1S 8,58 ‖ Jes 10,2 ‖ Prv 17,23.18,5 ‖ Thr 3,35.

לְהַטֹּתָהּ *suff.* Nu 22,23.

**וּמַטְּךָ** Gn 38,18‖Ex 17,5.

**בְּמַטֶּךָ** Ex 8,1.

**מַטֵּהוּ** Ex 7,10.12.9,23.*10,13*‖Nu 17,17.20.24.

**וּמַטֵּהוּ** Jes 10,24.26.

**בְּמַטֵּהוּ** Ex 8,13‖Nu 20,11.

**מַטּוֹת** *pl. I* Nu 1,16.17,17.*21.* 26,55.31,4.36,9‖Jos 14,4.22,14‖Ez 19,11‖Hab 3,9.

**הַמַּטּוֹת, הַמַּטֹּת** Nu 7,2.17,22.24. 30,2.32,28.34,13,15‖Jos 14,1.2. 3.21,1‖1R 8,1‖2Ch 5,2.

**לְמַטּוֹת** Nu 33,54‖Jos 19,51.

**מִמַּטּוֹת** Nu 36,8.

**מַטּוֹתָם, מַטֹּתָם** *suff.* Ex 7,12‖Nu 17,21.

**בְּמַטָּיו [מַטִּים** *pl. II suff.* Hab 3,14.

## מֻטֶּה

inclinatio, flexio (iuris), iniustitia; pl. extensio, expansio.

היחיד נאמר על הטיית משפט, השבעים קורין טֻמְאָה, ובהרבה נוסחאות חָמָס; הרבים מורה על השתטחות והתמשכות (כל מוטה דישעיה נ״ח הובא בשרש מוט).

Ez 9,9.

**מֻטּוֹת** *pl.* Jes 8,8.

## מַטָּה, מָטָּה

deorsum, infra.

לד״ק המ״ם שרשית, ועקרו מטט.

Dt 28,43²‖Prv 15,24.

**לְמַטָּה, לְמָטָּה** Dt 28,13‖2R 19,30‖Jes 31,37(36)‖Eccl 3,21‖Esr 9,13‖2Ch 32,30.

**וּלְמַטָּה, וּלְמָטָּה** Ez 1,27.8,2‖1Ch 27,23.

**מִלְמַטָּה, מִלְּמָטָּה** Ex 26,24.27, 5.28,27.36,29.38,4.39,20.

v. n. pr. יֻטָּה

## נָטַל

tollere; imponere alcui.

שגור הרבה בדרז״ל גם בבנין הִפְעִיל וְהֻפְעַל, ובקשור על מורה התחייבות.

Thr 3,28.

**נוֹטֵל** *pt.* 2S 24,12.

## מַטֶּה

ramus, palmes; virga, baculum; sceptrum, imperium.

הוראותיו ידועות, ובא לפעמים ת׳ מוט, וזה טעם אשבר מטהו דנחום א׳ י״ג ומטה שכמו דישעיה ט״ו ג׳; י״ג בל׳ ל״ב: כל מעבר מַטֵּה וּמֻסָּדָה (ע׳ ירמיה כ״ז ב׳); י״מ ציץ המטה דיחז׳ ז׳ י׳ במובן הטיית משפט.

Ex 4,2‖Nu 17,17.18.21².36,7‖Jes 10,15‖Mich 6,9.

**וּמַטֶּה** Jes 10,5.

**הַמַּטֶּה** Ex 4,17‖Nu 20,8.9.34,13. 15.36,3.4‖Jos 14,2.3‖1S 14,27. 43‖Ez 7,10‖1Ch 6,46.

**וְהַמַּטֶּה** Gn 38,25‖Ex 7,15.

**בַּמַּטֶּה** Ex 7,17.20‖Jes 28,27.

**לְמַטֶּה** Ex 4,4‖Nu 36,9.

**לַמַּטֶּה** Nu 1,4.31,4.5.6.

**מִמַּטֶּה** Nu 34,18.36,7.9.

**מַטֵּה** *cs.* Ex 4,20.7,12‖Lev 26, 26‖Nu 1,49. 2,5.7.12.20.27.3,6. 10,15.*16.19.20.23.24.26.27.*17, 18.23.25.18,2.34,14².36,4.5.6.7.8. 12‖Jos 13,29.15,20.16,8.18,11. 19,8.23.31.39.48.21,5.5.*6.*6.25.27. 34.22,1‖Jes 9,3.14,5.30,32‖Jer 48,17‖Ez 4,16.5,16.14,13.19,12. 14‖Ps 105,16.110,2‖1Ch 6,46. 55.56.12,31(32).

**וּמַטֵּה** Ex 17,9‖Nu 2,14.22.29.17, 21.34,14.

**לְמַטֵּה** Ex 31,2.*35,30.*6.*38,23.*35, 34.38,22‖Lev 24,11‖Nu 1,21.*23. 25.27.29.31.33.35.37.39.41.43.* 47.7,12.13,2.4.5.6.*34,19.*7.8.9.10. 11.12.13.14.15.34,21.23‖Jos 7,1. *18.*13,15.24.15,1.21.17,1.18,21. 19,1.24.40‖Ez 7,11.

**וּלְמַטֵּה** Nu 34,20.22.24.25.26.27. 28.

**מִמַּטֵּה** Jos 20,8³.21,4.7.9.20‖1R 7,14‖Ez 19,14‖1Ch 6,47.48.50. 51.62.63.

**וּמִמַּטֵּה** Jos 21,4.5.6.7.9.17.23.28. 30.32.(36).36‖1Ch 6,45.47³.48. 50².57.59.61.65.

**מַטְּךָ** *suff.* Ex 7,9.19.8,12.14,6.

**הַטֵּה** *imper.* 2R 19,16‖Jes 37, 17‖Ps 31,3.71,2.86,1.88,3.102,3‖Dan 9,18.

**הַט** Ps 17,6.119,36.144,5‖Prv 4, 20.5,1.22,17.

**הַטִּי־** *f.* Gn 24,14.

**וְהַטִּי** Ps 45,11.

**הַטּוּ** *imper. pl.* Jes 30,11.55,3‖Ps 78,1.

**וְהַטּוּ** Jos 24,23.

**אַטֶּה** *1 impf.* Jer 6,12‖Ps 49,5.

**אַט [אַט** Job 23,11.

**וְאַט, וָאַט** Jer 15,6‖Hos 11,4.

**תַּטֶּה** *2 impf.* Ex 23,6‖Dt 16, 19.24,17‖Prv 2,2.

**תַּט** Ps 27,9.141,4.

**יַטֶּה** *3 impf.* Jes 31,3.

**וַיֵּט** 2S 19,15‖Esr 9,9.

**יַטְּךָ [יַטֶּךָ** *suff.* Job 36,18.

**יַטֶּנּוּ** Prv 21,1.

**וַיַּטֵּהוּ** 2S 3,27.6,10‖1Ch 13,13.

**וַתַּטֵּהוּ** *2 impf. f. suff.* 2S 21, 10.

**יַטּוּ** *3 impf. pl.* 1R 11,2‖Jes 54,2‖Am 2,7.8‖Job 24,4.

**וַיַּטּוּ** 1S 8,3‖2S 16,22‖1R 11,3‖Jes 29,21.

## מִטָּה

lectus, lectica, feretrum.

השבעים קורין בבראשית מ״ז ל״א: על־ראש הַמַּטֶּה.

2R 4,10‖Ez 23,41‖Am 3,12.

**הַמִּטָּה** Gn 47,31.48,2.49,33‖1S 19,13.16.28,23‖2S 3,31‖2R 1,4. *6.16*‖Esth 7,8.

**בַּמִּטָּה** 1S 19,15.

**מִטַּת** *cs.* 2R 4,21.

**מִטָּתִי** *suff.* Ps 6,7.

**מִטָּתְךָ [מִטָּתֶךָ** Ex 7,28.

**מִטָּתוֹ** 2S 4,7‖1R 17,19.21,4‖2R 4,32‖Prv 26,14‖Cant 3,7‖2Ch 24,25.

**מִטּוֹת** *pl.* Am 6,4‖Esth 1,6.

**הַמִּטּוֹת** 2R 11,2‖2Ch 22,11.

יִטּוֹל 3 *impf.* Jes 40,15.

[נִטֵּל] וַיְנַטְּלֵם *Pi. 3 impf. suff.* Jes 63,9.

[נֵטֶל] וְנֵטֶל

gravitas, onus.

מן שקל (לקח, בארמית) יאמר מִשְׁקָל, מן נָשָׂא — מַשָּׂא ומן נְטַל (לקח, בארמית) נֵטֶל, שלשתם במובן כֹּבֶד.

Prv 27,3.

[נָטִיל] נְטִילֵי *pl. cs.*

onustus.

עמוסי כסף, ולרד״ק כמו מְטִילֵי כסף.

Zeph 1,11 (נס״א).

——v. ch.; cf. טוּל——

נָטַע , נָטֵעַ

plantare (arbores, vineam; populum, h. e. sedes stabiles ei assignare); figere, statuere.

השבעים קורין במדבר כ״ד ו׳ כאהלים נטה יי׳ (בישעיה נאמר לִנְטֹעַ שמים, ידַי נָטוּ שמים, מכאן ששרש נטע ונטה קרובים הם).

Nu 24,6 ‖ Dt 20,6 ‖ Jes 44,14 ‖ Ps 104,16 ‖ Prv 31,16.

נָטְעָה (Q.) *3 perf. f.* Ps 80,16 ‖ Prv 31,16.

[נָטַעְתָּ] נָטַעְתָּ *2 perf.* Dt 6,11.

נְטַעְתָּם *suff.* Jer 12,2.

נָטַעְתִּי *1 perf.* Jer 45,4 ‖ Ez 36,36 ‖ Eccl 2,4.

וְנָטַעְתִּי , וְנָטַעְתִּי Jer 42,10 ‖ Eccl 2,5.

נְטַעְתִּיךָ *suff.* Jes 2,21.

וּנְטַעְתִּיו 2S 7,10.

וּנְטַעְתִּיהוּ 1Ch 17,9.

וּנְטַעְתִּים Jer 24,6. 32,41 ‖ Am 9, 15.

נָטְעוּ *3 perf. pl.* Jer 31,5(4).

וְנָטְעוּ Jes 65,21 ‖ Ez 28,26 ‖ Am 9,14 ‖ Zeph 1,13.

נְטַעְתֶּם *2 perf. pl.* Jos 24,13 ‖ Am 5,11.

וּנְטַעְתֶּם Lev 19,23.

הֲנֹטַע *pt. interrog.* Ps 94,9.

הַנּוֹטֵעַ Jer 11,17.

נֹטְעִים *pl.* Jer 31,5(4).

נָטוּעַ *pt. pass.* Eccl 3,2.

נְטוּעִים *pl.* Eccl 12,11.

לִנְטֹעַ *inf. cs.* Jes 51,16.

וְלִנְטוֹעַ , וְלִנְטֹעַ Jer 1,10. 31,28 (27). 18,9.

לָטַעַת Eccl 3,2.

[נְטַע] וְנִטְעוּ *imper. pl.* 2R 19, 29 ‖ Jes 37,30 ‖ Jer 29,5.28.

תִּטָּעֵךְ (al. nom.) *suff.* Jes 17,11.

תִּטַּע *2 impf.* Dt 16,21.28,30. 39.

תִּטְּעִי *2 impf. f.* Jes 17,10 ‖ Jer 31,5(4).

וַתִּטָּעֶהָ *2 impf. suff.* Ps 80,9.

וְתִטָּעֵמוֹ Ex 15,17.

וַתִּטָּעֵם Ps 44,3.

וְיִטַּע *3 impf.* Dan 11,45.

וַיִּטַּע Gn 2,8.9,20.21,33.

וַיִּטָּעֵהוּ *suff.* Jes 5,2.

[תִּטְּעוּ] תִּטָּעוּ *2 impf. pl.* Jes 35,7.

יִטְּעוּ *3 impf. pl.* Jes 65,22.

וַיִּטְּעוּ Ps 107,37.

[נִטַּע] נִטָּעוּ *Ni. 3 perf. pl.* Jes 40,24.

[נֶטַע] נֶטַע

plantatio; planta; plantarium, locus consitus.

Job 14,9.

נְטַע *cs.* Jes 5,7.

נִטְעֵךְ (al. inf.) *suff.* Jes 17,11.

[נִטְעִים] נִטְעֵי *pl. cs.* Jes 17,10.

[נָטִיעַ v. נְטִיעַ] כִּנְטִעִים *pl.* Ps 144,12

מַטָּע Ez 34,29.

מַטַּע *cs.* Jes 61,3.

מַטָּעוֹ K. *suff.* Jes 60,21.

מַטָּעָה Ez 17,7.31,4.

[מַטָּעִים] לְמַטָּעֵי (נס״א) *pl. cs.* Mich 1,6.

מַטָּעַי Q. *suff.* Jes 60,21.

——v. n pr.——

[נָטַף] נָטְפוּ , נָטָפוּ *3 perf. pl.* destillare, defluere, guttatim demittere; abundare; *Hi.* vaticinari.

כדונמתו בארמית, סורית, ערבית וכושית. אַטִּף דמיכה ב׳ י״א ת׳ הַטֵּף, מקור. או ת׳ יַטִּף, וכמו אֲנַחֲמֵךְ דישעיה ת׳ יְנַחֶמְךָ; בדרז״ל בא גם ע״ד המְרֻבָּעִים מטפטף.

Jud 5,4[2] ‖ Ps 68,9 ‖ Cant 5,5.

נֹטְפוֹת *pt. f. pl.* Cant 5,13.

תִּטֹּף *3 impf. f.* Job 29,22.

יִטְּפוּ *3 impf. pl.* Joel 4,18.

תִּטֹּפְנָה *pl. f.* Prv 5,3 ‖ Cant 4, 11.

[הִטִּיף] וְהִטִּיפוּ *Hi. 3 perf. pl.* Am 9,13.

מַטִּיף *pt.* Mich 2,11.

וְהַטֵּף *imper.* Ez 21,2.7.

אַטִּף *1 impf.* Mich 2,11.

תַּטִּיף *2 impf.* Am 7,16.

תַּטִּפוּ *2 impf. pl.* Mich 2,6.

יַטִּפוּ *3 impf. pl.* Mich 2,6.

יַטִּיפוּן Mich 2,6.

נָטָף

gutta, σταχτή, myrrha ex alare sponte stillans; al. styrax; al. opobalsamum.

ידוע בסממני הקטרת ע״ש שנוטף מעצי הקטף.

Ex 30,34.

[נְטָפִים] נִטְפֵי־ *pl. cs.* Job 36, 27.

[נְטִיפָה] הַנְּטִפוֹת *pl.*

inaures.

כן גם בערבית, ולפי שנעשו לרב ממרגליות הנראות כטפות טפות.

Jes 3,19.

וְהַנְּטִיפוֹת Jud 8,26.

——v. n. pr.——

[נָטַר] נָטַרְתִּי *1 perf.*

custodire; servare (sc. iram), memorem esse iniuriarum.

אח אל נצר, מצוי בארמית ושגור בדרז״ל.

Cant 1,6.

וְנוֹטֵר *pt.* Nah 1,2.

לְנֹטְרִים *pl.* Cant 8,12.
לַנֹּטְרִים Cant 8,11.
נֹטֵרָה *pt. f. sg.* Cant 1,6.
אֶטּוֹר *1 impf.* Jer 3,12.
תִּטֹּר *2 impf.* Lev 19,18.
יִטּוֹר *3 impf.* Ps 103,9.
הֲיִנְטֹר *interrog.* Jer 3,5.

## [מַטָּרָה v. מַטָּרָא] הַמַּטָּרָה

locus custodiae, carcer; meta, scopus.

יאמר על בית המשמר, ועל הנקודה שאליה יכונן המורה חץ קשתו ועיניו תצורנה אותה, ובא גם באל"ף ע"ד לשון ארמית.

Jer 32,2. 8. 12. 33,1. *39,15.* 37,21. 21. *38,13.28.* 38,6. 39,14 ‖ Neh 3, 25. 12,39.

כַּמַּטָּרָא Thr 3,12.
לְמַטָּרָה 1S 20,20 ‖ Job 16,12.

v. chald.

## נָטַשׁ

deserere, derelinquere; missum facere, neglegere, remittere; admittere, permittere, committere; emittere, educere; eicere, deicere, proicere; abicere; reicere, repudiare; disicere, dispergere; se diffundere.

טעם ולא נְטַשְׁתַּנִי לא הנחת לי (צולאססען); וחרב נְטוּשָׁה כמו לְטוּשָׁה, וכ"ת הפשיטא (ע' רמב"ן בבאור ולטושים דבראשית כ"ה ג' לפי ת"א).

1S 10,2.

נְטָשָׁנוּ *suff.* Jud 6,13.
נָטַשְׁתָּה, נָטַשְׁתְּ *2 perf.* 1S 17, 28 ‖ Jes 2,6.
נְטַשְׁתַּנִי *suff.* Gn 31,28.
וּנְטַשְׁתָּהּ Ex 23,11.
נָטַשְׁתְּ *2 perf. f.* Jer 15,6.
נָטַשְׁתִּי *1 perf.* Jer 12,7.
וְנָטַשְׁתִּי 2R 21,14 ‖ Jer 23,33. *39.*
וּנְטַשְׁתִּיךָ *suff.* Ez 29,5. 32,4.
[נָטוּשׁ] נְטֻשִׁים *pt. pass. pl.* 1S 30,16.
נְטוּשָׁה *f. sg.* Jes 21,15.
נְטוֹשׁ *imper.* Prv 17,14.
תִּטֹּשׁ *2 impf.* Prv 1,8. *6,20.*
תִּטְּשֵׁנִי *suff.* Ps 27,9.
יִטּוֹשׁ, יִטֹּשׁ *3 impf.* 1S 12,22 ‖ Hos 12,15 ‖ Ps 94,14.
וַיִּטֹּשׁ Nu 11,31 ‖ Dt 32,15 ‖ 1S 17, 20. 22 ‖ Jer 7,29 ‖ Ps 78,60.
יִטְּשֵׁנוּ *suff.* 1R 8,57.
וַתִּטֹּשׁ *3 impf. f.* 1S 4,2.
וְנִטֹּשׁ *1 impf. pl.* Neh 10,32.
וַיִּטְּשֻׁהוּ *3 impf. pl. suff.* Ez 31,12².
[נִטַּשׁ] נִטְּשָׁה *Ni. 3 perf. f.* Am 5,2.
נִטְּשׁוּ *3 perf. pl.* Jes 16,8. 33, 23.
וַיִּנָּטְשׁוּ *3 impf. pl.* Jud 15,9 ‖ 2S 5,18. *22.*
[נֻטַּשׁ] נֻטָּשׁ *Pu. 3 perf.* Jes 32,14.

## [נְטִישָׁה] הַנְּטִישׁוֹת *pl.*

palmites vitis.

Jes 18,5.

נְטִישׁתַיִךְ *suff.* Jer 48,32.
נְטִישׁוֹתֶיהָ Jer 5,10.

נִי v. נְהִי; נִיב v. נוֹב; נִיד v. נוֹד; נִידָה v. נָדַד; נִיחֹחַ, נִיחוֹחַ v. נוּחַ; נִין v. נוּן; נִים v. נוּם.

## נִיסָן

nom. mensis primi Hebraeorum (cf. אָבִיב).

זה שמו בשפת בבל שעלו משם, והטעם כמו נִיצָן, ע"ש הנצנים הנראים בארץ בחדש האביב.

Esth 3,7 ‖ Neh 2,1.

נָצַץ v. נִיצוֹץ

## נִיר, נִר

novale, ager recens cultus.

חלקת אדמה טובה לחרוש ולזרוע וכן באשורית, ובדרז"ל שדה ניר, נִירָה או הוּבִירָה, והוא משל על המשרה והממשלה. ויש מחברין כל אלה עם נור במובן אור, וטעם נירו לכם ניר, לפי שהעוקר מן החלקה את הנהלולים והנעצוצים ומפנה את הברקנים והקוצים כדי לעבדה ולזרעה, הרי הוא כאלו מוציאה מאפלה לאורה (וכן יאמר הגרמני: איינען וואלד ליכטען, והצרפתי éclaircir).

1R 11,36. 15,4 ‖ 2R 8,19 ‖ Jer 4,3 ‖ Hos 10,12 ‖ Prv 13,23. 21,4 ‖ 2Ch 21,7.

וַנִּירָם (= וְנִירָם) *suff.* Nu 21, 30.

## [נִיר] נִירוּ *imper. pl.*

agrum incultum arare.

Jer 3,4 ‖ Hos 10,12.

conf. נוּר

## [מָנוֹר] כִּמְנוֹר *cs.*

textorium (iugum).

עץ הארינה (וועבעבוים) ושרשו ניר; בארמית ובערבית יִקָּרֵא ניר הכלי שמביאין בו את השתי בתוך הערב, ובדרז"ל בתי נירין (ואולי מזה גם ניר הנאמר במלכות וכו', וכענין תקות חוט השני).

1S 17,7 ‖ 2S 21,19 ‖ 1Ch 11,23. 20,5.

## [נָכָא°] נִכְּאוּ *Ni. 3 perf. pl.*

percutere.

אח אל נָכָה, והוא ושה"ת באו רק בדבור המליצי.

Job 30,8.

## [נָכָא] נְכָאִים *pl. m.*

afflictus.

Jes 16,17.

נְכֵאָה *f. sg.* Prv 15,13. 17,22. 18,14.

conf. נָכָה

## [נְכֹת], נְכֹאת

pulvis aromaticus, *θυμίαμα.*

יש פותרין אותו מן نَكَأَ בערבית על שרף הנוטף מעצי הקטף; כמוהו בארמית, סורית, ערבית, וצבית; וי"פ מן הפעל נָכָא, כלומר בשמים וסממנים השחוקים וכתושים דק על דק; לרד"ק נְכֹתֹה משרש נְכֹת, ומקורו באשורית בהוראת אוֹצָר ובית הגנזים.

Gn 37,25. 43,11.

נְכֹתֹה K., נְכֹתוֹ Q. *suff.* 2R 20, 13 ‖ Jes 39,2.

## נֶכֶד

progenies, proles.

בחומש השמרוני נגד, ובכושית יֵאָמֵר על השבט והמשפחה, ויש מחברין אותו עם נגיד ונפיק בארמית, וכדרך יֹצְאֵי מעיו ויוצאי חלציו.

Job 18,19.

וָנֶגֶד Jes 14,22.
וּלְנֶכְדִּי *suff.* Gn 21,23.

---

נָכָה] וְנִכָּה *Ni. 3 perf.*
percutere, ferire, caedere, castigare; complodere, palpitare; contundere, confringere; transfodere, perfodere; evertere; occidere; fugare, proelio vincere; expugnare.

נַכֵּה־בּוֹ לראב״ע מקור, כמו נַכּוֹת, ע״מ לכלה פשע, וכן משמע מת״א והשבעים, ע׳ רש״י (ואולי יש לגרוס: אולי תּוּכַל נָקְבוֹ); השבעים קורין במ״א י״א ט״ו: ויהי בְּהַכְּרִית דוד, ווי״ג בְּהַכּוֹת; בכ׳ כ״א וַיִּקַּח ת׳ וַיַּךְ; במ״ב ג׳ כ״ד וַיָּבֹאוּ בוֹא וְהַכּוֹת, ובדה״ב כ״ב ה׳: ויכו הַמּוֹרִים את־יורם.

1S 11,15.

נֻכָּה] נֻכָּתָה *Pu. 3 perf. f.* Ex 9,31.
נֻכּוּ *3 perf. pl.* Ex 9,32.
הִכָּה *Hi. 3 perf.* Ex 9,25.12, 29 ‖ Nu 32,4. 33,4 ‖ Dt 4,46 ‖ Jos 11,10.12,7.13,21.20,5 ‖ 1S 6,19. 13,4.14,14.17,36.18,7.*21,12.29,5.* 22,19 ‖ 2S 8,9.10,18.11,21.13,30. 21,18.23,20.21 ‖ 1R 15,29.16,7.11. 16 ‖ 2R 10,9.14,7.18,8 ‖ Jer 41,3. 9.16,18.46,2.49,28 ‖ Ps 78,20 ‖ 1Ch 11,22.23.18,9.12.20,4.
וְהִכָּה Ex 21,18 ‖ 1S 2,14.27,9 ‖ 2S 15,14. 23,21 ‖ 1R 14,15. 20,21 ‖ Jes 11,4 ‖ Jer 43,11 ‖ Am 6,11 ‖ Zach 9,4.10,11 ‖ 1Ch 11,22.
שֶׁהִכָּה Ps 135,8.10.
הִכַּנִי, וְהִכַּנִי *suff.* Gn 32,12 ‖ 1S 17,9.
וְהִכְּךָ 1R 20,36.
הִכָּהוּ Nu 35,16.17.18.21 ‖ Dt 21, 1 ‖ 2R 13,25 ‖ Jes 27,7.
וְהִכָּהוּ Gn 32,9 ‖ Dt 19,6.11.25,2 ‖ Jes 11,15.
הִכָּם Jer 5,6.
וְהִכָּם Jer 20,4.21,7.29,21.
הִכִּיתָ *2 perf.* Ex 17,5 ‖ Nu 22, 32 ‖ 1S 21,10 ‖ 2S 12,9 ‖ 2R 13,19. 14,10 ‖ Ps 3,8.69,27 ‖ 2Ch 25,19.
הִכִּיתָה Jer 5,3.

וְהִכִּיתָ, וְהִכִּיתָ Ex 17,6 ‖ Dt 20, 13 ‖ Jud 6,16 ‖ 1S 23,3 ‖ 2S 13,17.
וְהִכִּיתָה 1S 15,3 ‖ 2R 9,7.
הִכִּיתַנִי *suff.* Nu 22,28.
הִכִּיתָנוּ Jer 14,19.
הִכִּיתוֹ 2S 18,11.
וְהִכִּיתָם Dt 7,2.
הִכֵּיתִי *1 perf.* Jud 15,16 ‖ Jer 2, 30.33,5 ‖ Ez 22,13 ‖ Am 4,9 ‖ Hag 2,17.
וְהִכֵּיתִי, וְהִכֵּיתִי Ex 3,20.12,12 ‖ Lev 26,24 ‖ 1S 23,2 ‖ 2S 17,2 ‖ Jer 21,6 ‖ Ez 39,3 ‖ Am 3,15 ‖ Mal 3, 24.
וְהִכִּתִיךָ *suff.* 1S 17,46.
הִכִּיתִיךְ Jes 60,10 ‖ Jer 30,14.
וְהִכִּיתִיו, וְהִכִּתִיו 1S 17,9.35[2].
הִכּוּ *3 perf. pl.* Gn 19,11 ‖ Jos 11,14.12,1 ‖ 2S 2,31 ‖ Job 1,15.*17.* 16,10 ‖ 2Ch 14,14.
וְהִכּוּ Jer 37,15 ‖ Ez 9,7.
הִכּוּנִי *suff.* Prv 23,35 ‖ Cant 5,7.
וְהִכּוּנִי Gn 34,30.
הִכֻּהוּ 2R 12,22 ‖ 1R 19,37 ‖ Jes 37,38 ‖ 2Ch 22,6.
הִכּוּם Jos 9,18.12,6.
הִכִּיתֶם *2 perf. pl.* Jer 37,10.
וְהִכִּיתֶם Nu 25,17 ‖ Jud 21,10 ‖ 2R 3,19.
מַכֶּה *pt.* Ex 2,11.7,17 ‖ 2R 6,22 ‖ Jes 14,6 ‖ Ez 7,9.
מַכֵּה *cs.* Ex 21,12 ‖ Nu 35,11.15. 30 ‖ Dt 27,24 ‖ Jos 20,3.9 ‖ 2S 5,8. 14,7 ‖ Jes 66,3 ‖ 1Ch 11,6.
וּמַכֵּה Ex 21,15 ‖ Lev 24,18.21[2].
הַמַּכֶּה Gn 36,35 ‖ Ex 21,19 ‖ Nu 35,21.24 ‖ 2S 24,17 ‖ 1Ch 1,46.
לְמַכֵּה Ps 136,10.17.
מַכֵּךְ *suff.* Jes 14,29.
מַכֵּהוּ Dt 25,11 ‖ Jes 10,20.27,7.
הַמַּכֵּהוּ Jes 9,12.
לְמַכֵּהוּ Thr 3,30.
הַמַּכִּים *pt. pl.* 1S 4,8 ‖ 2R 8,29. *9,15.*14,5.6 ‖ 2Ch 22,6.25,3.28,23.

לְמַכִּים Jes 50,6.
מַכּוֹת (?) *f. pl.* 2Ch 2,9.
הַכֵּה *inf. abs.* Dt 13,16 ‖ 1R 20, 37 ‖ 2R 14,10.
הַכּוֹת *cs.* Gn 4,16 ‖ Ex 7,25 ‖ Dt 25,2 ‖ 2S 21,12.
וְהַכּוֹת 2R 3,24.
לְהַכּוֹת Gn 8,21 ‖ Dt 27,25 ‖ Jud 20,31.39 ‖ 1S 19,10 ‖ 2S 5,24.21, 16 ‖ 2R 13,19 ‖ Jer 46,13 ‖ Prv 17, 26 ‖ 1Ch 14,15.
וּלְהַכּוֹת Jes 58,4.
מֵהַכּוֹת Gn 14,17 ‖ 1S 17,57.18,6 ‖ 2S 1,1 ‖ Prv 17,10 ‖ 2Ch 25,14.
הַכֹּתִי *suff.* Nu 3,13.*8,17.*
בְּהַכּוֹתִי, בְּהַכֹּתִי Ex 12,13 ‖ Ez 32,15.
הַכּוֹתְךָ] הַכּוֹתְךָ Mich 6,13.
לְהַכֹּתְךָ Jer 40,14.
הַכֹּתוֹ Dt 1,4.
לְהַכֹּתוֹ Dt 25,3 ‖ 1S 20,33 ‖ 1R 20, 35.
מֵהַכּוֹתוֹ 2S 8,13.
לְהַכֹּתָהּ Nu 22,25.
כְּהַכּוֹתָם Ez 9,8.
לְהַכּוֹתָם, לְהַכֹּתָם Jos 10,20 ‖ 2S 21,2.
הַכֵּה *imper.* Ez 6,11.
הַךְ 2R 6,18.13,18 ‖ Am 9,1 ‖ Zach 13,7.
וְהַךְ Ex 8,12 ‖ Ez 21,19.
הַכֵּינִי *suff.* 1R 20,35.*37.*
הַכּוּ *pl.* 2S 13,28.
וְהַכּוּ Ez 9,5.
הַכֻּהוּ *suff.* 2R 9,27.
הַכּוּם 2R 10,25.
אַכֶּה *1 impf.* 1S 18,11 ‖ 2R 6, 21 ‖ Ez 21,22 ‖ Zach 12,4[2].
הַאַכֶּה *interrog.* 2R 6,21.
וְאַכֶּה Jer 40,15.
וָאַכֶּה Neh 13,25.
וָאַךְ Ex 9,15.
אַכֶּכָּה *suff.* 2S 2,22.

וְאַכֵּהוּ Jes 57,17.

אַכֶּנּוּ Nu 14,12 ‖ 1S 26,8.

תַּכֶּה *2 impf.* Ex 2,13 ‖ Dt 13,16 ‖ 2R 6,22.13,19 ‖ Ez 5,2 ‖ Prv 19,25.

תַּכֶּנּוּ *suff.* Prv 23,13.14.

יַכֶּה *3 impf.* Ex 21,20.26 ‖ Lev 24,17 ‖ Dt 19,4 ‖ Jos 15,16 ‖ Jud 1,12 ‖ 1S 17,26 ‖ 2R 15,16 ‖ Jes 30,31 ‖ Jer 47,1.

וַיַּכֶּה Jos 10,40 ‖ 1R 22,24.34 ‖ 2R 2,8.*14*.14.8,21 ‖ Jes 37,36 ‖ Jer 20,2.52,27.

יַךְ Hos 6,1.

וְיַךְ Hos 14,6.

וַיַּךְ Ex 2,12.7,20.8,13.9,25 ‖ Nu 11,33.20,11.22,23.27 ‖ Jud 3,13.31.8,11.14,19.15,8.15.20,37 ‖ 1S 5,6.9.6,19².13,3.14,48.15,7.17,49.50.18,27.19,5.8.*23*,*5*.10.24,6 ‖ 2S 5,25.8,1.2.3.5.21,17.19.23,10.12.24,10 ‖ 1R 11,15.15,20.20,21 ‖ 2R 9,24.10,11.17.13,18.14,5.15,14.16.19,35.21,24.25,21 ‖ Ps 60,2.78,51.66.105,33.36 ‖ Job 2,7 ‖ Dan 8,7 ‖ 1Ch 18,1.2.3.5.20,1.5.21,7 ‖ 2Ch 18,23.33.21,9.25,11.28,5.

יַכְּכָה *suff.* Dt 28,22.27.28.35.

יַכֶּכָּה Jes 10,24 ‖ Jer 40,15 ‖ Ps 121,6.

וַיַּכּוֹ 2S 14,6.

יַכֶּנּוּ Dt 25,3 ‖ 1S 17,25.27.

וַיַּכֵּהוּ Nu 21,24 ‖ Jos 10,33 ‖ Jud 7,13 ‖ 2S 1,15.2,23.3,27.6,7.8,10.20,10.21,21 ‖ 1R 15,27.16,10.20,36.37 ‖ 2R 15,10.25.30 ‖ Jes 5,25 ‖ Jer 26,23 ‖ 1Ch 13,10.18,10.20,7.

וַיַּכֶּהָ Jos 10,28.*30*.*32*.

יַכֵּם Jes 49,10.

וַיַּכֵּם Gn 14,15 ‖ Jos 10,10².26.41.11,12.17.13,12 ‖ Jud 9,43.11,33 ‖ 1S 30,17 ‖ 2S 5,20 ‖ 2R 6,18.10,32 ‖ 1Ch 14,11.

וַתַּךְ *3 impf. f.* Jon 4,7.8.

נַכֶּה־ (?) *1 impf. pl.* Nu 22,6.

וְנַכֶּה Jos 10,4.



וַנַּךְ Dt 2,33.

נַכֶּנּוּ *suff.* Gn 37,21.

וְנַכֵּהוּ Jer 18,18.

וַנַּכֵּהוּ Dt 3,3.

וַנַּכֵּם Dt 29,6.

יַכּוּ *3 impf. pl.* Mich 4,14.

וְיַכּוּ Jos 7,3.

וַיַּכּוּ Gn 14,5.7 ‖ Nu 21,35 ‖ Jos 7,5.8,21.22.24.11,11.19,47 ‖ Jud 1,5.10.17.25.3,29.12,4.18,27.20,45 ‖ 1S 4,2.11,11.14,31.30,1.31,2 ‖ 2S 18,15 ‖ 1R 20,20.29 ‖ 2R 3,23.24².8,28.11,12.12,21.25,25 ‖ Jer 41,2 ‖ Esth 9,5 ‖ 1Ch 4,41.43.10,2.11,14.14,16 ‖ 2Ch 13,17.14,13.16,4.22,5.25,13.28,5.17.33,25.

יַכּוּךָ *suff.* 2Ch 25,16.

יַכֻּהוּ 2R 8,29.9,15.

וַיַּכֻּהוּ 2S 4,6.7.

וַיַּכּוּהָ Jos 10,34.*37* ‖ Jud 1,8 ‖ 2R 3,25.

וַיַּכֻּם, (Jos 11,8), וַיַּכּוּם Nu 14,45 ‖ Jos 7,5.10,39.11,8² ‖ Jud 1,4.9,44.11,21.20,48 ‖ 1S 7,11 ‖ 2R 10,25.

הֻכָּה, הוּכָּה *Ho. 3 perf.* Nu 25,14 ‖ Hos 9,16 ‖ Ps 102,5.

וְהֻכָּה Ex 22,1.

הֻכְּתָה *f.* Ez 33,21.40,1.

הֻכֵּיתִי *1 perf. suff.* Zach 13,6.

הֻכּוּ *3 perf. pl.* 1S 5,12.

הַמֻּכֶּה *pt.* Nu 25,14.

מֻכֵּה *cs.* Jes 53,4.

מֻכִּים *pl.* Ex 5,16.

מֻכֵּי־ *cs.* Jer 18,21.

הַמֻּכָּה *pt. f. sg.* Nu 25,15.18.

תֻכּוּ *2 impf. pl.* Jes 1,5.

וַיֻּכּוּ *3 impf. pl.* Ex 5,14.

## מַכָּה

percussio, excussio; plaga, vulnus; calamitas; caedes, strages.

י״נ בש״א ד׳ ח׳: בכל מכה וּבַדָּבֶר, והשבעים קורין בירמיה ל׳ י״ד: מַכַּת אויב; הַמַּכִּים בא פעמַים ת׳ הַמַּכּוֹת, כדרך שבא נְפָשִׁים ת׳ נְפָשׁוֹת.

Lev 26,21 ‖ Nu 11,33 ‖ Dt 25,3.28,61 ‖ Jos 10,10.20 ‖ Jud 11,33.15,8 ‖ 1S 4,8.6,19.14,30.19,8.*23*,*5* ‖ 1R 20,21 ‖ Jer 14,17 ‖ 2Ch 13,17.28,5.

וּמַכָּה Jes 1,6 ‖ Jer 6,7.

הַמַּכָּה 1S 4,10.14,14 ‖ 1R 22,35.

מַכַּת *cs.* Jes 14,6 ‖ Jer 30,14 ‖ Esth 9,5.

כְּמַכַּת Jes 10,26.

הַכְּמַכַּת *interrog.* Jes 27,7.

מַכָּתִי *suff.* Jer 10,19.

וּמַכָּתִי Jer 15,18.

מַכָּתֶךָ [מַכָּתְךָ] Nah 3,19.

מַכָּתֵךְ Jer 30,12.

מַכָּתוֹ Jes 30,26.

מַכּוֹת *pl.* Dt 28,59².29,21.

וּמַכּוֹת Prv 20,30.

הַמַּכּוֹת Zach 13,6.

הַמַּכִּים (= הַמַּכּוֹת ?) 1R 8,29.*9*,*15*.

מַכֹּתְךָ (= מַכֹּתֶיךָ) *suff.* Dt 28,59.

וּמִמַּכּוֹתַיִךְ Jer 30,17.

מַכֹּתֶיהָ, מַכּוֹתֶהָ, מַכֹּתֶהָ Jer 19,8.49,17.50,13 ‖ Mich 1,9.

מַכּוֹתָם Ps 64,8.

[אָכֻל v. מַכֹּלֶת 2Ch 2,15 = מַכּוֹת]

## [נָכֶה] נְכֵה *cs.*

percussus, afflictus; *pl.* homines perditi, protervi; *Vulg.* flagellae.

י״מ נֵכִים דתהלים פִּסחים, ואמר זאת נגד וּבְצַלְעִי, ולד״א נבזים ומנאלים, כטעם נִכְּאוּ מן הארץ (וי״נ נשׁכִים, נִכְלִים או נָכְרִים).

2S 4,4.3.

וּנְכֵה־ Jes 66,2.

[נָכֶה] נֵכִים *pl.* Ps 35,15.

## נָכוֹן

percussio, plaga.

לד״ק הוא שם מן נָכָה (וכבר הובא כבינוני נפעל מן כּוּן), וכן גֹּרֶן נָכוֹן מזה השרש, שהרי נקרא גם גֹּרֶן כִּידוֹן, מלשון כִּיד ושבר.

Job 12,5.

—— cf. נָכָא; v. n. pr. ——

וָאַכִּירָה Neh 6,12.

תַּכִּיר 2 *impf.* Dt 16,19.

יַכִּיר, (Q.) 3 *impf.* Dt 21,17 ‖ Job 24,17.34,25 ‖ Ruth 3,14 ‖ Dan 11,39.

וַיַּכֵּר Gn 38,26.42,8 ‖ 1S 26,17 ‖ 1R 20,41.

יַכִּירָנוּ *suff.* Jes 63,16.

וַיַּכִּרֵהוּ 1R 18,7.

יַכִּירֶנּוּ Ps 103,16 ‖ Job 7,10.

וַיַּכִּירָהּ Gn 37,33.

וַיַּכִּרֵם Gn 42,7.

תַּכִּירוּ 2 *impf. pl.* Dt 1,17.

יַכִּירוּם 3 *impf. pl. suff.* Jes 61,9.

מִתְנַכֵּרָה [הִתְנַכֵּר *Hith. pt. f.* 1R 14,5.6.

יִתְנַכֶּר־ [יִתְנַכֵּר 3 *impf.* Prv 20,11.

וַיִּתְנַכֵּר Gn 42,7.

## נֵכָר

ignotum, peregrinum, regio peregrina.

Gn 17,12.27 ‖ Ex 12,43 ‖ Lev 22,25 ‖ Dt 32,12 ‖ Jos 24,20 ‖ 2S 22,45.46 ‖ Jes 60,10.61,5.62,8 ‖ Jer 5,19.8,19 ‖ Ez 44,7.9² ‖ Mal 2,11 ‖ Ps 18,45.46.81,10.137,4.144,7.*11* ‖ Dan 11,39 ‖ Neh 9,2.13,30.

הַנֵּכָר Gn 35,2.4 ‖ Jos 24,23 ‖ Jud 10,16 ‖ 1S 7,3 ‖ Jes 56,3.6 ‖ 2Ch 14,2.33,15.

נֵכַר־ *cs.* Dt 31,16.

## נֶכֶר [ וְנֵכֶר

calamitas.

בא על שני משקלים נֵכֶר ונֹכֶר.

Job 31,3.

נָכְרוֹ [נֹכֶר *suff.* Ob 12.

## נָכְרִי

peregrinus, alienus, alius; novus, inauditus.

Ex 21,8 ‖ Dt 17,15 ‖ Jud 19,12 ‖ 2S 15,19 ‖ Zeph 1,8 ‖ Prv 5,10.27,2 ‖ Job 19,15 ‖ Eccl 6,2.

## נִכַּר *Pi.* 3 *perf.* [נָכַר°

*Hi.* intueri; contemplari; rationem habere, partium studiosum esse; animum advertere, curare, colere; agnoscere, cognoscere; noscere; scire;. *Pi.* intueri; nescire, ignorare, abnegare; repudiare. *Vulg.* abalienare. *Ni.* et *Hith.* agnosci; dissimulare.

יש מחלקין אותו לשתי הוראות: הא׳) מענין נכרי וזר; וכמוהו בארמית, סורית ערבית וכושית, ובאשורית גם בהוראת אויב ושונא; הב׳) מענין הכרה ע״י השקפה והתבוננות, וכדוגמתו בערבית על חריפות ועֹמק תבונות (שארפזינן); ויתכן שמן ההוראה הא׳ השאל אל מושג ההכרה, לפי שהאדם מתבונן יפה אל מה שזר ומוזר לו ומשתדל להכירו היטב. טעם נִכַּר דש״א כ״ב ז׳ עשה אותו כזר לי, וי״ג סִגַּר, והוא לנע״ל כי נִסְגַּר, או סִכֵּר (ע׳ ישעיה י״ט ד׳), והשבעים קורין מָכַר; נִכַּר דאיוב להרד״ק נִפְעַל, ולהאחרונים פִּעֵל.

1S 23,7 ‖ Job 34,19.

תְּנַכְּרוּ [תְּנַכֵּרוּ 2 *impf. pl.* Job 21,29.

יְנַכְּרוּ 3 *impf. pl.* Dt 32,27.

וַיְנַכְּרוּ Jer 19,4.

נִכְּרוּ [נִכַּר *Ni.* 3 *perf. pl.* Thr 4,8.

יִנָּכֵר 3 *impf.* Prv 26,24.

הִכִּיר (K.) *Hi.* 3 *perf.* Dt 33,9 ‖ Dan 11,39.

הִכִּירוֹ *suff.* Gn 27,23.

הִכִּירוּ 3 *perf. pl.* Jud 18,3 ‖ 2S 3,36 ‖ Job 24,13.

הִכִּירֻהוּ, הִכִּרְהוּ *suff.* Gn 42,8 ‖ Job 2,12.

מַכִּיר *pt.* Ps 142,5.

מַכִּירֵךְ *suff.* Ruth 2,19.

מַכִּירִים *pl.* Esr 3,13 ‖ Neh 13,24.

הַכֵּר־ [הַכִּיר *inf.* Prv 24,23.28,21.

לְהַכִּירֵנִי *suff.* Ruth 2,10.

הַכֶּר־ [הַכֵּר *imper.* Gn 31,32.37,32.38,25.

אַכִּיר 1 *impf.* Jer 24,5 ‖ Job 4,16.

## נֹכַח

e regione; coram, ante.

עיקר הוראתו נֶגֶד, כבערבית, והֻשאל אל הישָׁר, כדרך שבא גם נְגִידִים נרדף אל מֵישָׁרִים (ע׳ הערה אל יָכַח).

Ex 26,35.40,24 ‖ Nu 19,4 ‖ Jos 15,7.18,17 ‖ Jud 18,6.19,10.20,43 ‖ 1R 20,29.22,35 ‖ Jer 17,16 ‖ Ez 14,3.4.7.47,20 ‖ Prv 5,21 ‖ Thr 2,19 ‖ Esth 5,1² ‖ 2Ch 18,34.

לְנֹכַח Gn 25,21.30,38 ‖ Prv 4,25.

נִכְחוֹ *suff.* Ex 14,2 ‖ Ez 46,9.

נְכֹחוֹ *suff.* [נָכֹחַ

rectus, *f.* ius fasque, probitas.

Jes 57,2.

נְכֹחָה *f.* Am 3,10.

וּנְכֹחָה Jes 59,14.

נְכֹחִים *pl. m.* Prv 8,9.24,26.

נְכֹחוֹת *pl. f.* Jes 26,10.30,10.

——— conf. יָכַח ———

נוֹכֵל *pt.* [נָכַל

decipere, fraudulenter agere; *Hith.* insidiari.

כמוֹהו בארמית, סורית ואשורית במובן ערמה ורמיה. י״ם מזה כֵּלַי וכִילַי בנפילת הנו״ן.

Mal 1,14.

נִכְּלוּ [נִכֵּל *Pi.* 3 *perf. pl.* Nu 25,18.

לְהִתְנַכֵּל [הִתְנַכֵּל *Hith. inf. cs.* Ps 105,25.

וַיִּתְנַכְּלוּ 3 *impf. pl.* Gn 37,18.

בְּנִכְלֵיהֶם *pl. suff.* [נֵכֶל

fraus, dolus, fallacia.

Nu 25,18.

—— cf. כֵּלַי, כִּילַי p. 334[c] ——

נְכָסִים *pl. t.* [נֶכֶס°

opes, divitiae.

כן גם בארמית וסורית, ושגור הַרְבֵּה בדרז״ל; באשורית יֵאָמֵר ביחוד על המקנה העומד לשחיטה (ושהט ת״א ונכם), והֻשאל אל הרכוש בכלל (ויש מחברין אותו עם גנז וכנס בהפך אתַוָן).

2Ch 1,11.

וּנְכָסִים Eccl 5,18.6,2 ‖ 2Ch 1,12.

בִּנְכָסִים Jos 22,8.

——— v. chald. ———

וְנָכְרִי Ps 69,9.
הַנָּכְרִי Dt 15,3 ‖ 1R 8,41.43 ‖ 2Ch 6,32.33.
וְהַנָּכְרִי Dt 29,21.
לְנָכְרִי Dt 14,21.
לַנָּכְרִי Dt 23,21.
נָכְרִים (K.) *pl.* Jes 2,6 ‖ Prv 20,16.
וְנָכְרִים Ob 11.
לְנָכְרִים Thr 5,2.
נָכְרִיָּה, (Q.) *f. sg.* Ex 2,22.*18,3* ‖ Jes 28,21 ‖ Jer 2,21 ‖ Prv 5,20.6,24.20,16.23,27.27,13 ‖ Ruth 2,10.
מִנָּכְרִיָּה Prv 2,16.*7,5*.
נָכְרִיּוֹת *pl.* Gn 31,15 ‖ 1R 11,1 ‖ Esr 10,2.10.14.17.18.44 ‖ Neh 13,27.
הַנָּכְרִיּוֹת 1R 11,8 ‖ Esr 10,11 ‖ Neh 13,26.

### מַכָּר] מַכָּרוֹ *suff.*

notus, amicus (familiaris = מְכוֹרָה?).

2R 12,6.

מַכָּרִים] מַכָּרֵיכֶם *pl. suff.* 2R 12,8.

### הַכָּרָה] הַכָּרַת *cs.*

agnitio (vultus); partium studium (in iudicio).

על משקל הַצָּלָה מן נצל, ולרד״ק שרשו הכר (ע׳ דף קע״ח).

Jes 3,9.

—cf. נְכֹאת v. נְכֹתה ;הָכַר—

### נָלָה

assequi; *al.* desinere (=כְּכַלֹּתְךָ).

י״ם מן הערבית نال במובן השגת דבר ומציאת התכלית המבוקש (ערלאנגען); י״ת וכד׳ תִּלְאֵי למינם, משרש לָאָה (=כְּהַלְאֹתְךָ, או כְּנַלְאֹתְךָ), השבעים תרגמוהו מן גָּלָה (גָּלוּת), והנכון לגרוס כְּכַלֹּתְךָ (ע׳ רש״י).

הַנְלֹה] כַּנְּלֹתְךָ (=כְּהַנְלֹתְךָ) *Hi. inf. suff.* Jes 33,1.

### מִנְלֶה] מִנְלָם *suff.*

opes partae, divitiae.

גם זה פותרין מן השם הערבי, ונגזר מן הפעל הנ״ל במובן רכוש וחיל; יונתן קורא מִנְהָם. והשבעים צִלָּם (ואולי יש לגרוס: וְלֹא יִטֶּה [יִטַּע] בָּאָרֶץ אָהֳלָם).

Job 15,29.

—בָּזָה v. נִמְבְזָה—

### נְמָלָה

formica.

זה שמה גם בסורית וערבית, ושרש נָמַל קרוב אל מול ואל מָלַל, ויש מחברין לו גם חֲנָמַל; הרד״ק הביא בשרש נמל גם וּנְמַלְתֶּם את בשר ערלתכם, יִמַּל קצירו וכדומה (ע׳ ס׳ השרשים).

Prv 6,6.

הַנְּמָלִים *pl.* Prv 30,25.

—נָמַל v. מוּל et מָלַל—

### נָמֵר

pardus, tigris.

כזה שמו גם בסורית, ערבית, כושית, שבאית ואשורית; נָקֹד תרגם השמרוני נמור, ובדרז״ל אתרוג מְנוּמָּר, הַמְנַמֵּר שדהו, וכדומה.

Jer 5,6.

וְנָמֵר Jes 11,6 ‖ Jer 13,23.
כְּנָמֵר Hos 13,7.
נְמֵרִים *pl.* Cant 4,8.
מִנְּמֵרִים Hab 1,8.

———v. ch. et n. pr.———

נֵס v. נָסַס; נְסִבָּה v. סָבַב; נָסַג etc. v. סוּג.

### נָסָה] נִסָּה *Pi. 3 perf.*

examinare, probare, explorare, tentare, periculum facere.

כמוהו בארמית, סורית וכושית. לרש״י וראב״ע אֲנַסְּכָה דקהלת שרשו נָסַךְ, אח אל מָסַךְ (ע׳ הערה אל מָשַׁךְ), אמנם יונתן והשבעים תרגמוהו מענין בחינה ונסיון; נְסָה דתהלים ד׳ ז׳ כמו נְשָׂא.

Gn 22,1 ‖ 1S 17,39.

הֲנִסָּה *interrog.* Dt 4,34 ‖ Job 4,2.
נִסָּהוּ *suff.* Ex 15,25.
נִסְּתָה 3 *perf. f.* Dt 28,56.
נִסִּיתָ] נִסִּיתוֹ 2 *perf. suff.* Dt 33,8.
נִסֵּיתִי 1 *perf.* 1S 17,39 ‖ Eccl 7,23.
נִסּוּנִי 3 *perf. pl. suff.* Ps 95,9.
נִסִּיתֶם 2 *perf. pl.* Dt 6,16.
מְנַסֶּה *pt.* Dt 13,4.
נַסּוֹת *inf. cs.* Ex 20,20 ‖ Jud 2,22.
לְנַסּוֹת Jud 3,1.*4* ‖ 2Ch 9,1.
נַסֹּתְךָ] נַסֹּתְךָ *suff.* Dt 8,16.
לְנַסֹּתְךָ Dt 8,2.
לְנַסּוֹתוֹ, לְנַסֹּתוֹ 1R 10,1 ‖ 2Ch 32,31.
נַסֹּתָם Ex 17,7.
נַס *imper.* Dan 1,12.
וְנַסֵּנִי *suff.* Ps 26,2.
אֲנַסֶּה 1 *impf.* Jud 6,39 ‖ Jes 7,12.
אֲנַסְּכָה *suff.* Eccl 2,1.
אֲנַסֶּנּוּ Ex 16,4.
וַיְנַסֵּם 3 *impf. suff.* Dan 1,14.
תְּנַסּוּ 2 *impf. pl.* Dt 6,16.
תְּנַסּוּן Ex 17,2.
וַיְנַסּוּ 3 *impf. pl.* Nu 14,22 ‖ Ps 78,18.41.56.106,14.

### מַסָּה

tentatio; calamitas.

להאחרונים כיום מסה שעצ״ם כעין כְּיוֹם מִדְיָן (ישעיה ט׳ ג׳), והשבעים מתרגמין כל מסה כשם נסיון; לְמַסַּת נְקִיִּם ת״י משרש מָסַס, וכבר הובא שם; בדרז״ל שגור השם נִסָּיוֹן.

Ps 95,8.

לְמַסַּת *cs.* Job 9,23.
הַמַּסּוֹת, הַמַּסֹּת *pl.* Dt 7,19.29,2.
בְּמַסֹּת Dt 4,34.
v. n. pr. מַסָּה; נְסָה Ps 4,7 = נְשָׂא.

### נָסַח] יִסַּח 3 *impf.*

evellere, destruere; evelli.

קרוב אל נָסַע, וכדוגמתו בארמית, סורית, ערבית ואשורית, ובדרז״ל נוסח על כתב הנעתק. מעם יִסְּחוּ ממנה כטעם ויוסיפו לך שנות חיים, ולד״ק מבנין נפעל וכמו יִנָּסְחוּ, או יִסְּחוּ משרש סָחָה (לד״ק ולא יַזַּח החשן שרשו נָזַח, אח אל נָסַח, והוא מבנין הקל!).

Prv 15,25.

וְיִסָּחֲךָ *suff.* Ps 52,7.
יִסְּחוּ 3 *impf. pl.* Prv 2,22.
נִסַּח] וְנִסַּחְתֶּם *Ni. 2 perf. pl.* Dt 28,63.

### מַסָּח

amotio, depulsio; *al.* alternus

(fortasse = מִפָּח: ne loco cedatis).

ת״י מדאשתעי; כמו מִפָּח, כלומר מהיסח הדעת ומשגגה, וכן פירש״י, ולהרד״ק מנסיחת המשמרות והריסת הסדר (ואולי יש לגרוס מִסָּבִיב).

2R 11,6.

——v. chald.——

## נָסַךְ, נָסַךְ I

fundere, effundere; libare, foedus inire (c. מַסֵּכָה fundere statuam e metallo; unguere regem).

כמוהו בסורית ערבית וצורית, אח אל מסך וקרוב אל נָתַךְ. וטעם לִנְסֹךְ מַסֵּכָה, לפי שכריתות ברית נעשה ע״י נסכים, ולרד״ק מענין ואני נסכתי מלכי (ע׳ נסך ב׳). השבעים קורין במשלי ח׳ כ״ג: מעולם נוֹסַדְתִּי.

Jes 29,10.40,19.44,10.

נָסַכְתִּי *1 perf.* Ps 2,6.

וְלִנְסֹךְ *inf. cs.* Jes 30,1.

תִּסְּכוּ *2 impf. pl.* Ex 30,9.

יִסְּכוּ *3 impf. pl.* Hos 9,4.

נִסַּךְ] נִסַּכְתִּי *Ni. 1 perf.* Prv 8,23.

נִסֵּךְ] וַיְנַסֵּךְ *Pi. 3 impf.* 1Ch 11,18.

הִסִּיךְ] וְהִסִּכוּ *Hi. 3 perf. pl.* Jer 32,29.

וְהַסֵּךְ, וְהַסִּיךְ *inf.* Jer 7,18.*19*,*13*.44,17.18.*19*.

וּלְהַסֵּךְ Jer 44,19.*25*.

הַסֵּךְ *imper.* Nu 28,7.

אַסִּיךְ *1 impf.* Ps 16,4.

וַיַּסֵּךְ *3 impf.* Gn 35,14‖2S 23,16‖2R 16,13.

וַיַּסִּיכוּ *3 impf. pl.* Ez 20,28.

הֻסַּךְ] יֻסַּךְ *Ho. 3 impf.* Ex 25,29.37,16.

## נֶסֶךְ (et נֵסֶךְ)

libatio; statua fusilis.

Gn 35,14‖Nu 28,7‖Jes 57,6.

וְנֶסֶךְ Ex 29,40.30,9.

וָנֶסֶךְ, וָנָסֶךְ Joel 1,9.13.2,14.

הַנֶּסֶךְ Nu 4,7.

וְהַנֶּסֶךְ Ez 45,17.

לִנְסֹךְ Nu 15,5.7.10.

וְנִסְכִּי *suff.* Jes 48,5.

נִסְכּוֹ Nu 6,17‖2R 16,13‖Jer 10,14.*51*,*17*.

וְנִסְכָּה, וְנִסְכּוֹ K. Lev 23,13‖Nu 15,24.28,7.9.15.24.

וּכְנִסְכּוֹ Nu 28,8.

וְנִסְכָּהּ Nu 28,10.39,16.*25*.*34*.*22*.*28*.*38*.

וּכְנִסְכָּהּ Ex 29,41.

נְסָכִים *pl.* Jer 7,18.*19*,*13*.32,29.44,17.18.*19*.19.*25*.

וּנְסָכִים Lev 23,37.

וּבַנְּסָכִים 2Ch 29,35.

וּנְסָכֶיהָ *suff.* Nu 29,31.

נִסְכֵּיהֶם Jes 41,29‖Ez 20,28‖Ps 16,4.

וְנִסְכֵּיהֶם, וְנִסְכֵּהֶם Lev 23,18‖Nu 6,15.*29*,*18*.*21*.*27*.*30*.28,14.31.29,6.11.*19*.*24*.*37*.33‖2R 16,15‖1Ch 29,21.

וּלְנִסְכֵּיכֶם Nu 29,39.

## נָסִיךְ] נְסִיכֵם *suff.*

libatio; simulacrum fusum; unctus, princeps unguendo consecratus.

נאמר על הנסך, על המסכה ועל הנשיא, ע״ד מָשִׁיחַ מן מָשַׁח.

Dt 32,38.

נְסִיכִים] נְסִיכֵי *pl. cs.* Jes 13,21‖Ez 32,30‖Mich 5,4.

נְסִיכֵיהֶם *suff.* Dan 11,8.

נְסִיכֵמוֹ Ps 83,12.

## מַסֵּכָה I

fusio, effusio; statua fusilis; foedus.

Ex 32,4.8.34,17‖Lev 19,4‖Dt 9,12.16‖2R 17,16‖Jes 30,1‖Hos 13,2‖Hab 2,18‖Neh 9,18.

וּמַסֵּכָה Dt 27,15‖Jud 17,3.4.18,14‖Nah 1,14.

הַמַּסֵּכָה Jud 18,17.*18*.

לְמַסֵּכָה Jes 42,17‖Ps 106,19.

מַסֵּכַת *cs.* Jes 30,22.

מַסֵּכוֹת *pl.* 2Ch 28,2.

וּמַסֵּכוֹת 1R 14,9.

וְהַמַּסֵּכוֹת 2Ch 34,3.*4*.

מַסֵּכֹתָם *suff.* Nu 33,52.

——v. chald.——

## נָסַךְ] וְלִנְסֹךְ *inf. cs.* II

plectere, *met.* moliri.

בהוראת ארינה, וקרוב אל סכך, וכן בערבית نسج, ובהשאלה אל עצה ותחבולה, ואולי יש לחבר לזה גם רוח ותהו נִסְכֵּיהֶם.

Jes 30,1.

נָסוּךְ] הַנְּסוּכָה *pt. pass. f.* Jes 25,7.

## מַסֵּכָה II

textum; *met.* machinatio.

Jes 30,1.

וְהַמַּסֵּכָה Jes 25,7.28,20.

## מַסֶּכֶת] הַמַּסֶּכֶת

fila, stamen texturae, *Vulg.* licium.

פירש״י עץ שהגרדי מיסך בו את השתי (וועבבוים).

Jud 16,13.14.

## נָסַס] נֹסֵס *pt.* I

contabescere, aegrotare.

בסורית נַסִּיס הוראתו היות חולה, וַעֲפִים ת״א נסיסין, ויהיה מְסֹס תאר למי שמתנון והולך בחליו (זיעכע), וכנגד מה שאמר מנפש ועד בשר יכלה; לרש״י נֹסֵס התולעת האכלת, ומזה גם הפעל נֹסְסָה דנ״ט י״ט, ולרד״ק נֹסֵס נושא הנס והדגל, ונֹסְסָה משרש נוס ע״ד המרבעים (ע׳ הערה אל מָסַס ואל נוס).

Jes 10,18.

## נָסַס] נֹסְסָה *Pol. 3 perf. f.* II

efferre, exsurgere (denom. ex נֵס).

פעל נגזר מן השם נֵס, כנִדְגֹּל מן דָּגֶל (וקרוב אל נשא); חוששנו לפירש״י הראשון והבאנו בזה גם נססה. לדעת פירסט מִתְנוֹסְסוֹת כמו מִתְנוֹצְצוֹת, ולהתנוסס לרד״ק משרש נוס, וזה טעם מִפְּנֵי (ע׳ הערה אל קֹשֶׁט).

Jes 59,19.

הִתְנוֹסֵס] מִתְנוֹסְסוֹת *Hith. pt. f. pl.* Zach 9,16.

לְהִתְנוֹסֵס *inf.* Ps 60,6.

## נֵס

columna s. pertica alta; vexillum s. velum navium; signum.

בדרז״ל מצוי הרבה במובן אות מופת ופלא. כבלשון סורית. סומכוס קורא בישעיה מִמְּנוֹס ת׳ מִנֵּס (ע׳ תרגום השבעים).

Nu 21,8 ‖ Jes 5,26.11,12.13,2.18,3.33,23.62,10 ‖ Jer 4,6.21.50,2.51,12.27 ‖ Ps 60,6.

הַנֵּס Nu 21,9.

וְכַנֵּס Jes 30,17.

לְנֵס Nu 26,10 ‖ Jes 16,10 ‖ Ez 27,7.

מִנֵּס Jes 31,9.

נִסִּי *suff.* Ex 17.15 ‖ Jes 49,22.

——conf. נוס——

## נָסַע

vellere, evellere; castra movere, proficisci; migrare.

הוראתו ידועה, קרוב אל נָסַח, ומעין דוגמתו בערבית, כושית ואשורית; י״נ בזכריה י׳ ב׳ נָסְעוּ כמו צאן.

Gn 33,17 ‖ Nu 11,31.12,15 ‖ 2R 19,8 ‖ Jes 37,8 ‖ Jer 4,7.

וְנָסַע Nu 2,17.10,18.*22.25.*

נָסְעוּ, נָסָעוּ *3 perf. pl.* Gn 37,17 ‖ Nu 2,34.11,35.12,16.21,12.13 ‖ Dt 10,6.7 ‖ Zach 10,2.

וְנָסְעוּ, וְנָסָעוּ Nu 9,21².10,5.*6.*17.21 ‖ Jer 31,24(23).

נֹסֵעַ *pt.* Ex 14,10 ‖ Nu 10,33.

נֹסְעִים Nu 10,29.

וְנָסוֹעַ *inf. abs.* Gn 12,9.

בִּנְסֹעַ *cs.* Nu 4,5.*15.*10,35 ‖ Jos 3,14.

וּבִנְסֹעַ Nu 1,51.

בְּנָסְעָם *suff.* Gn 11,2 ‖ Nu 10,34.

סְעוּ [סַע *imper. pl.* Dt 2,24.

וּסְעוּ Nu 14,25 ‖ Dt 1,7.40.

יִסַּע *3 impf.* Jes 33,20.

וַיִּסַּע Gn 12,9.13,11.20,1.35,21.46,1 ‖ Ex 14,19² ‖ Nu 10,14 ‖ Jud 16,14 ‖ 2R 19,36 ‖ Jes 37,37.

וַיִּסָּעֵם *suff.* Jud 16,3.

וַנִּסַּע *1 impf. pl.* Dt 1,19.2,1.

נִסְּעָה Gn 33,12.

וְנִסְעָה Esr 8,31.

תִּסְעוּ *2 impf. pl.* Jos 3,3.

יִסְעוּ, יִסָּעוּ *3 impf. pl.* Ex 40,36.37 ‖ Nu 2,9.16.17.24.31.9,17.18.19.20.*23.*22².

וְיִסָּעוּ Ex 14,15.

וַיִּסְעוּ, וַיִּסָּעוּ Gn 35,5.16 ‖ Ex 12,37.13,20.16,1.17,1.19,2 ‖ Nu 10,12.13.28.33.20,22.21,4.10.11.22,1.33,3.5.6.*7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.32.33.34.35.36.37.41.42.43.44.45.46.47.48* ‖ Jos 3,1.9,17 ‖ Jud 18,11 ‖ 2R 3,27.

נִסַּע *Ni. 3 perf.* Jes 38,12 ‖ Job 4,21.

מַסִּיעַ [הִסִּיעַ *Hi. pt.* Eccl 10,9.

תַּסִּיעַ *2 impf.* Ps 80,9.

תַּסִּיעִי *2 impf. f.* 2R 4,4.

יַסַּע *3 impf.* Ps 78,26.

וַיַּסַּע Ex 15,22 ‖ Ps 78,52 ‖ Job 19,10.

וַיַּסִּעוּ *3 impf. pl.* 1R 5,31.

## מַסַּע] לְמַסַּע

profectio, castrorum motio; statio itineris.

Dt 10,11.

וּלְמַסַּע Nu 10,2.

מַסְעֵי [מַסָּעִים *pl. cs.* Nu 10,28.33,1.

לְמַסָּעָיו *suff.* Gn 13,3.

מַסְעֵיהֶם Ex 40,36.38 ‖ Nu 33,2.

לְמַסְעֵיהֶם Ex 17,1 ‖ Nu 10,6.12.33,2.

## מַסָּע

lapicidina; genus telorum, *hasta.*

הראשון נאמר על האבנים שהסיעו (ע׳ ה׳ ל״א), והשני יבֹאר לד״ק מן הערבית نسغ בהוראת ירידה והשלכה.

1R 6,7 ‖ Job 41,18.

---

## נָסַק] אֶסַּק *1 impf.*

ascendere.

יסודתו בארמית נְסַק (סְלֵק).

Ps 139,8.

——v. ch.; נָסַת v. סות——

## נָעַל] וְנָעַל, וְנָעַל

repagulare, pessulo claudere; calceare.

כבסורית וערבית הוראתו סגירה וגם חבישת הרגל בנעלים.

Jud 3,23 ‖ 2S 13,18.

נָעוּל *pt. pass.* Cant 4,12².

נְעֻלוֹת *pl. f.* Jud 3,24.

וּנְעֹל *imper.* 2S 13,17.

וָאֶנְעָלֵךְ *1 impf. suff.* Ez 16,10.

וַיַּנְעִלוּם [הִנְעִיל *Hi. 3 impf. pl. suff.* 2Ch 28,15.

## נַעַל

calceus, solea.

Gn 14,23.

הַנָּעַל Dt 25,10.

נַעֲלִי *suff.* Ps 60,10.*108,10.*

נַעַלְךָ Jos 5,15.

וְנַעַלְךָ Dt 29,4 ‖ Jes 20,2.

נַעֲלוֹ Dt 25,9 ‖ Ruth 4,7.8.

וּבְנַעֲלוֹ 1R 2,5.

נַעֲלַיִם [נְעָלִים *du.* Am 2,6.8,6.

בִּנְעָלִים *pl. I.* Jes 11,15 ‖ Cant 7,2.

וּנְעָלֵינוּ *suff.* Jos 9,13.

נְעָלֶיךָ Ex 3,5.

וּנְעָלֶיךָ Ez 24,17.

נַעֲלֵיכֶם Ex 12,11.

וְנַעֲלֵיכֶם Ez 24,23.

נְעָלָיו Jes 5,27.

וּנְעָלוֹת *pl. II.* Jos 9,5.

## מִנְעָל et מַנְעוּל] הַמַּנְעוּל

passulus, repagulum (מִנְעָלֶךָ al. calceus).

Cant 5,5.

מִנְעָלֶךָ [מִנְעָלְךָ *suff.* Dt 33,25.

מַנְעוּלָיו, מַנְעֻלָיו [מַנְעוּלִים *pl. suff.* Neh 3,3.13.*14.15.*

וּמַנְעֻלָיו Neh 3,6.

לְנִעֹרֶת Jes 1,31.

## נַעַר, נָעַר

puer, adolescens; famulus; *pl.* liberi.

לד״ק מן נָעַר א׳ ע״ש הקול בימי הנערות, ולד״א מן נָעַר ב׳ מה שנִנער ויצא לאויר העולם (דאם נעווארפענע, יונגע), או בעבור שיוכל לנוד ולהטלטל בעצמו (ואולי קרוב אל עוּר, מצב שהחושים נעורים בו). השבעים קורין בש״א א׳ כ״ד: והנער עִמָּם, והסורי קורא באיוב א׳ ט״ז: בצאן וּבָרֹעִים.

Gn 37,2. 41,12 ‖ Ex 2,6. 33,11 ‖ Jud 8,14. 20. 17,7 ‖ 1S 1,24. 2,13. *15*. 18. 17,33. 42. 20,38. 25,14. 30, 13. 17 ‖ 2S 9,9. 16,1. 17,18. 19,18 ‖ 1R 3,7. 11,17 ‖ 2R 5,14. 20. 8,4 ‖ Jer 1,6. 7 ‖ Hos 11,1 ‖ Ps 37,25. 119,9 ‖ Prv 7,7. 20,11. 22,15 ‖ Thr 2,21 ‖ Eccl 10,16 ‖ 1Ch 12,28(29). 22,5 (4). 29,1 ‖ 2Ch 13,7. 34,3.

**וְנַעַר, וָנַעַר** Dt 28,50 ‖ 1S 20,35 ‖ Jes 10,19. 11,6 ‖ Jer 51,22 ‖ Prv 29,15.

**הַנַּעַר, הַנָּעַר** Gn 18,7. 21,12. 17². 18. 19. 20. 22,12. 34,19. 43,8. 44,22. 31. 32. 33 ‖ Nu 11,27 ‖ Jud 8,20. 9, 54. 13,5. *7*. 12 24. 16,26. 17,11. 12. 18,3. 15. 19,11 ‖ 1S 1,22. 25. 27. 2, 21. 9,8. 14, 1. *6*. 17,55. 58. 20,21. 36. 37². *38*. 40. 41 ‖ 2S 1,5. *13*. 6. 12,16. 13,34. 14,21 ‖ 1R 11,28 ‖ 2R 4,19. 29. 30. 31². 32. 35². 6,17. 9,4² ‖ Jes 3, 5. 7,16. *8*,*4*. 65,20 ‖ Zach 2,8 ‖ Ruth 2,6.

**וְהַנַּעַר** Gn 22,5. 44,30. 33. 34 ‖ 1S 1,24. 2,11. 26. 3,1. 20,39 ‖ 1R 14,17.

**בַּנַּעַר** 2S 18,12.

**כַּנַּעַר** 2S 18,32.

**לְנַעַר** Prv 1,4.

**לַנַּעַר, לַנָּעַר** Jud 13,8 ‖ 1S 3,8. 4, 21. 9,27. 20,21 ‖ 2S 18,5. 29. 32 ‖ 1R 14,3 ‖ Prv 22,6.

**וְלַנַּעַר** Jud 19,19.

**מִנַּעַר** Gn 19,4 ‖ Jos 6,21 ‖ Prv 23, 13 ‖ Esth 3,13.

**נַעַרְךָ** *suff.* 7,10.

**נַעֲרוֹ** Jud 7,11. 9,54 ‖ 1S 9,22. 10,

---

## [נַעֲצוּץ] הַנַּעֲצוּץ

vepretum; virgultum.

ע״ש שנועץ, ונוקב יד הנוגעת בו, ובא על משקל נַאֲפוּף.

Jes 55,13.

**הַנַּעֲצוּצִים** *pl.* Jer 7,19.

---

## I [נָעַר°] נָעֲרוּ 3 *perf. pl.*

rugire.

בסורית יֵאָמר על שאגת הארי, נהימת החמור (כבדרז״ל), וכיוצא בהם, וכן בערבית; ובאשורית רק על הארי (לד״ק קרוב אל נָחַר, קול הנְחִירַים); השבעים קורין נֵעֹרוּ (שרש עור), וכן פתרוהו רבינו יונה ור״י קמחי; ואולי הוא כמו התנערו.

Jer 51,38.

---

## II [נָעַר°] נָעַרְתִּי 1 *perf.*

quattere, excutere, decutere.

ענינו הרי״ק והפיל ע״י נדנוד ותנועה, ושגור בדרז״ל בקל (הנוער את האנודה), ובפעל (המנער טליתו).

Neh 5,13.

**נֹעֵר** *pt.* Jer 33,15.

**וְנֹעֵר** Jes 33,9.

**נָעוּר** *pt. pass.* Neh 5,13.

**[נִנְעַר] נִנְעַרְתִּי** *Ni. 1 perf.* Ps 109,23.

**וְאִנָּעֵר** *1 impf.* Jud 16,20.

**וְיִנָּעֲרוּ** *3 impf. pl.* Job 38,13.

**וְנִעֵר** *Pi. 3 perf.* Ps 136,15.

**יְנַעֵר** *3 impf.* Neh 5,13².

**וַיְנַעֵר** Ex 14,27.

**[הִתְנַעֵר] הִתְנַעֲרִי** *Hith. imper. f.* Jer 52,2.

## [נַעַר] הַנַּעַר

dispulsio, dispulsum; *Vulg.* dispersum.

ת״י דאיטלטלו, כלומר הַנָּעַר והַנִּנְעָר ממקומו, וכ״ת השבעים והסורי (ואולי קראו הַנָּעָה, ול״נ הַנֶּעְדָּר); להרד״ק פשוטו כמשמעו, טלה רך וצעיר, שלא ידע צאת ובא (ע׳ רש״י), ע״כ הובא גם להלן.

Zach 11,16.

## [נְעֹרֶת] הַנְּעֹרֶת

stuppa.

חוטים דקים שננערים בשעת נפיצת הפשתן (ווערג), ומצוי בדרז״ל.

Jud 16,9.

---

## [נָעֵם] נָעֲמָה 3 *perf. f.*

dulcem, suavem, iucundum, amoenum esse.

השבעים קורין ביחזקאל ל״ב י״ט מִמִּי נָעָמְתָּ (נְעִימוֹת) רֵדָה.

Gn 49,15.

**נָעַמְתָּ, נָעֲמְתָּ** *2 perf.* 2S 1,26 ‖ Ez 32,19.

**נָעַמְתְּ** *2 perf. f.* Cant 7,7.

**[נָעֲמוּ] נָעֵמוּ** *3 perf. pl.* Ps 141,6.

**[יִנְעַם] יִנְעָם** *3 impf.* Prv 2,10. 9,17. 24,25.

## נֹעַם

suavitas; pulchritudo, splendor; gratia, favor.

השבעים קורין בתהלים כ״ז ח׳: יי׳ אהבתי נֹעַם ביתך.

Zach 11,7. 10 ‖ Ps 90,17 ‖ Prv 3, 17. 15,26. 16,24.

**בְּנֹעַם** Ps 27,4.

## [נַעֲמָן] נַעֲמָנִים *pl.*

amoenitas.

אולי הוא כמו נֶאֱמָנִים, ומקביל אל זָר, כְּזֶרַע אֱמֶת אל סוּרֵי הַגֶּפֶן נָכְרִיָּה (ירמיה ב׳ כ״א).

Jes 17,10.

## [מַנְעָם] בְּמַנְעַמֵּיהֶם *pl. suff.*

cibi dulces, cupediae.

Ps 141,4.

## נָעִים

suavis, iucundus, amoenus; benignus, gratiosus.

Ps 81,3. 133,1. 135,3. 147,1 ‖ Prv 22,18 ‖ Cant 1,16.

**וְנָעִים** Prv 24,4.

**וּנְעִים** *cs.* 2S 23,1.

**הַנְּעִימִים** *pl.* Prv 23,8.

**וְהַנְּעִימִם** 2S 1,23.

**בַּנְּעִימִים, בַּנְּעָמִים** Ps 16,6 ‖ Job 36,11.

## נְעִמוֹת

amoenitas.

Ps 16,11.

——— v. n. pr. ———

14‖2S 13,17‖1S 18,43.19,3‖2R 4,12.25.6,15‖Neh 6,5.

וְנַעֲרוֹ Jud 19,3.9‖Neh 4,16.

לְנַעֲרוֹ Jud 19,13‖1S 9,5.7.10.20,36‖2R 4,38‖Ruth 2,5.

נַעֲרָהּ 1R 4,24.

נְעָרִים *pl.* 1S 25,5‖2S 18,15‖2R 5,22‖Jes 3,4.13,18.20,4.40,30‖Ps 148,12‖Job 29,8.

וּנְעָרִים 2R 2,23‖Thr 5,13.

הַנְּעָרִים Gn 14,24.25,27.48,16‖Jos 6,23‖1S 2,17.16,11.21,3.5.6.25,8‖2S 2,14.4,12.13,32.16,2‖2R 4,22‖Job 1,15.*17*.19‖Ruth 2,9².21.

מֵהַנְּעָרִים 1S 9,3.16,18.25,14.26,22‖2S 1,15.2,21.

וּבַנְּעָרִים Job 1,16.

לַנְּעָרִים 1S 25,5.27‖Job 24,5.

נַעֲרֵי *cs.* Ex 24,5‖1S 25,9.12.25‖2S 13,29‖1R 20,15.17.19‖2R 19,6‖Jes 37,6‖Esth 2,2.*6*,*3*.6,5.

בְּנַעֲרֵי 1R 20,14.

מִנַּעֲרֵי 2S 20,11.

נְעָרַי, נַעֲרַי *suff.* Job 29,5‖Neh 4,10.5,16.

וּנְעָרַי Neh 4,17.5,10.

וּמִנְּעָרַי Neh 13,19.

בִּנְעָרֵינוּ Ex 10,9.

נְעָרֶיךָ 1S 25,8.

נְעָרָיו Gn 22,3.5.19‖Nu 22,22‖2S 13,28‖2R 5,23‖Ruth 2,15.

לִנְעָרֶיהָ 1S 25,19.

נַעֲרֵיהֶם Neh 5,15.

נַעֲרָ K. (in Pent.), נַעֲרָה

puella; famula, ancilla.

כל נערה שבתורה חסר ה״א, חוץ מהדברים כ״ב י״ט, לפי שבימי קדם היה השם נער משתף לזכר ולנקבה (והרבה משתפים נמצאו בשמות בע״ח).

Dt 22,23.28‖Jud 21,12‖1R 1,2.3‖2R 5,2‖Ruth 2,6‖Esth 2,3.12.

וְנַעֲרָה Esth 2,12.

הַנַּעֲרָ K., הַנַּעֲרָה Gn 24,14.28.55.34,3².38,12‖Dt 22,15².16.19.21.24.25.27.29‖Jud 19,3.4.5.6.8.9‖2R 5,4‖Am 2,7‖Ruth 2,5.4,12‖Esth 2,9.13.

וְהַנַּעֲרָ K., וְהַנַּעֲרָה Gn 24,16‖1R 1,4‖Esth 2,4.7.

לַנַּעֲרָ K. Gn 24,57‖Dt 22,20.26.

וְלַנַּעֲרָ K. Dt 22,26.

נְעָרוֹת *pl.* 1S 9,11‖Esth 2,2.8.

הַנְּעָרוֹת Esth 2,9.

נַעֲרוֹת *cs.* Esth 4,4.

בְּנַעֲרוֹת Ruth 2,23.

נַעֲרֹתַי [נַעֲרֹתָי *suff.* Ruth 2,8.

וְנַעֲרֹתַי Esth 4,16.

לְנַעֲרוֹתֶיךָ Prv 27,27‖Job 40,29.

נַעֲרֹתָיו Ruth 2,22.3,2.

נַעֲרוֹתֶיהָ, נַעֲרֹתֶיהָ 1S 25,42‖Esth 2,9‖Prv 9,3.

וְנַעֲרֹתֶיהָ Gn 24,61‖Ex 2,5.

לְנַעֲרֹתֶיהָ Prv 31,15.

נֹעַר] בַּנֹּעַר

pueritia, adolescentia.

ר׳ יוסף הלוי מפרש בַּנֹּעַר בין אהבי נערים ומקביל אל בַּקְּדֵשִׁים.

Job 36,14.

מִנֹּעַר Ps 88,16‖Prv 29,21‖Job 33,25.

נְעוּרִים *pl. t. I*

pueritia, adolescentia, iuventus.

ימי נֹעַר, רבים שלא יתפרד כעלומים ובתולים.

Jes 54,6.

הַנְּעוּרִים Ps 127,4.

ךְ, נְעוּרַי, נְעֻרַי *suff.* Jer 3,4.31,19(18)‖Ps 25,7‖Job 13,26.

(ךְ) ךְ, מִנְּעוּרַי, מִנְּעֻרַי 1S 12,2‖1R 18,12‖Ez 4,14‖Zach 13,5‖Ps 71,5.17.129,1.2‖Job 31,18.

מִנְּעוּרֵינוּ Gn 46,34‖Jer 3,24.25.

נְעוּרֶיךָ Mal 2,14.15‖Prv 5,18.

מִנְּעֻרֶיךָ 2S 19,8.

נְעוּרַיִךְ, נְעֻרַיִךְ Jer 2,2‖Ez 16,22.43.60.23,21².

מִנְּעוּרַיִךְ, מִנְּעוּרָיִךְ Jes 47,12.15‖Jer 22,21.

נְעוּרָיְכִי [ךְ Ps 103,5.

בִּנְעוּרָיו Thr 3,27.

מִנְּעוּרָיו, מִנְּעֻרָיו Gn 8,21‖1S 17,33‖Jer 48,11.

נְעוּרֶיהָ Ez 23,19‖Hos 2,17‖Joel 1,8‖Prv 2,17.

בִּנְעוּרֶיהָ, בִּנְעֻרֶיהָ Nu 30,4.17‖Ez 23,8.

כִּנְעוּרֶיהָ Lev 22,13.

בִּנְעוּרֵיהֶם Ps 144,12.

בִּנְעוּרֵיהֶן Ez 23,3.

נְעוּרוֹת] מִנְּעֻרֹתֵיהֶם *pl. t. II suff.* Jer 32,30.

——v. n. pr.; נֹפָה v. נוף——

נָפַח] נָפְחָה *3 perf. f.*

flare, spirare; afflare, sufflare, flando dispergere, disicere, efflare (animum).

קרוב אל יָפַח ואל פּוּחַ, וכדונמתו בסורית, ערבית, כושית, צבית ואשורית; מצוי בדרז״ל עם תאה״ש נַפָּחָא לחרש ברזל וּמַפּוּחַ לכלי מַשִּׁיב הרוח (פָּאכער); י״מ סִיר נָפוּחַ דירמיה קיץ שהרוח מנשב בו ורודפו; וְהִפַּחְתֶּם אוֹתוֹ דמלאכי אחד מתקוני הסופרים.

Jer 15,9.

וְנָפַחְתִּי *1 perf.* Ez 22,21‖Hag 1,9.

נֹפֵחַ *pt.* Jes 54,16.

נָפוּחַ *pt. pass.* Jer 1,13‖Job 41,12.

לָפַחַת *inf. cs.* Ez 22,20.

פַּח] וּפְחִי *imper. f.* Ez 37,9.

וַיִּפַּח *3 impf.* Gn 2,7.

נֻפַּח] נֻפָּח *Pu. 3 perf.* Job 20,26.

הִפִּיחַ] הִפַּחְתִּי *Hi. 1 perf.* Job 31,39.

וְהִפַּחְתֶּם *2 perf. pl.* Mal 1,13.

מַפָּח] מַפַּח *cs.*

expiratio (animi = mors).

בדרז״ל שנור: יצא בְּפַחֵי נפש; יש מחברין מַפָּח, מַפַּח אל שרש פוּחַ.

Job 11,20 (נס״א).

מַפֻּחַ

follis, quo ignis sufflatur.

Job 6,29.

## תַּפּוּחַ] וְתַפּוּחַ

malus; pomum, malum.

ע״ש תמונתו הנפוחה, המלאה והגדושה, וכדרז״ל תפוח היה באמצע המזבח, צבור עגול של אפר; לד״ק שרשו פוח ע״מ תַּנּוּר מן נור, ע״ש ריחו הנודף (חז״ל עשו את הַתי״ו שרשית, ע״ד תְּרַם מן תרומה, ובערבית تُفَّاح שם הכולל כל מין התפוח כאפרסקין ואתרוגין).

Joel 1,12.

**הַתַּפּוּחַ** Cant 8,5.

**כְּתַפּוּחַ** Cant 2,3.

**בַּתַּפּוּחִים** *pl.* Cant 2,5.

**כַּתַּפּוּחִים** Cant 7,9.

**תַּפּוּחֵי** *cs.* Prv 25,11.

—v. n. pr.; cf. יָפַח et פּוּחַ—

## נֹפֶךְ

gemmae species: carbunculus, ἄνθραξ.

שם אבן יקרה, ת״א איזמרגדין.

Ex 28,18.*39,11*‖Ez 28,13.

**בְּנֹפֶךְ** Ez 27,16.

## נָפַל, נָפַל

cadere, occidi, labi, conici; demitti; everti; iaci (de sorte), obtingi; descendere; accidere; evenire; irritum fieri, in rationem non venire, non computari; c. מִן inferiorum esse; se prosternere, ruere, invadere, desilire; se demittere, considere; c. תְּחִנָּה suppliciter rogare, exorari; deficere; *Hi.* proicere, prosternere; parere; caedere; non implere (promissum), omittere.

כמוהו בסורית ובערבית, וקרוב אל נבל. י״נ בבראשית כ״ה י״ח נָפָץ ת׳ נָפָל, השבעים קורין בש״א י״ז ל״ב: אַל־יִפֹּל לב אֲדֹנִי עליו; י״נ בתהלים ק״ו כ״ז וּלְהָפִיץ ת׳ וּלְהַפִּיל (ע׳ יחזקאל כ׳ כ״ג); במשלי י״א כ״ח יִבּוֹל ת׳ יִפּוֹל, ומקביל הוטב אל יִפְרָחוּ; בי״ג י״ז: יַפִּיל ברע; בכ״ד י״ד: יפול בַּפָּחַת (השבעים קורין בשחת); באיוב כ״ט כ״ד יַאֲפִילוּן ת׳ יַפִּילוּן; בעזרא י׳ א׳ קורין השבעים: בֹּכה ומתפלל.

Gn 25,18‖Jos 21,43.23,14$^{2}$ ‖ Jud 5,27$^{3}$‖2S 1,4.2,23.3,38.19,19‖ 1R 8,56‖2R 6,5.6 ‖ Jes 3,8.16,9 ‖ Jer 46,16. 48,32 ‖ Ez 13,12. 24,6 ‖ Zach 11,2 ‖ Ps 105,38 ‖ Esth 8, 17.9,2.3.

**וְנָפַל** Ex 19,21.21,18.33‖ Lev 11, 38‖Jud 7,13‖Jes 9,7.31,3.8 ‖ Jer 21,9.50,32 ‖ Ez 6,7 ‖ Ps 10,10 ‖ Dan 11,19.

**נָפְלָה, נָפְלָה** *3 perf. f.* Gn 15, 12‖Jos 2,9 ‖ Jud 18,1‖ 1S 26,12‖ 2R 2,13.*14* ‖ Jes 21,9$^{2}$ ‖Jer 51,8. 44‖Am 5,2‖Job 1,16‖ Thr 5,16‖ Dan 10,7.

**וְנָפְלָה** Nu 5,27 ‖ Jos 6,5 ‖ Jes 22, 25.24,20‖Jer 9,21 ‖ Ez 13,14. 47, 14.

**נָפַלְתָּ, נָפָלְתָּ** *2 perf.* 2S 3,34 ‖ Jes 14,12.

**וְנָפַלְתָּה, וְנָפַלְתָּ** 2R 14,10 ‖ 2Ch 25,19.

**נָפַלְתִּי** *1 perf.* Mich 7,8.

**וְנָפַלְתִּי** Jud 15,18.

**נָפְלוּ, נָפָלוּ** *3 perf. pl.* Gn 4,6‖ 2S 1,12.19.*27*.25‖ 2R 25,11 ‖ Jes 9,9 ‖ Jer 38,19. 39,9. 46,12. 50,15. 51,49. 52,15 ‖ Ez 27,34. 31,22 ‖ Hos 7,7‖ Ps 16,6.36,13.55,5.57,7. 69,10.78,64‖Thr 2,21‖ 1Ch 5,22. 12,19(20). 20(21) ‖ 2Ch 15,9. 20, 18.29,9.

**וְנָפְלוּ, וְנָפְלוּ** Lev 26,7.8.36 ‖ Jes 8,15 ‖ Jer 20,4. 23,12. 46,6. 51,4 ‖ Ez 30,6.38,20‖ Am 3,14.8, 14‖Nah 3,12‖ Ps 20,9.27,2‖Dan 11,26.

**וּנְפַלְתֶּם** *2 perf. pl.* Nu 14,43 ‖ Jer 25,34.

**נוֹפֵל, נֹפֵל** *pt.* Nu 24,4.*16* ‖ Dt 21,1‖Jos 7,10‖Jud 3,25.4,22‖ 1S 5,3.*4* ‖ Jes 30,13 ‖ Jes 37,13.14 ‖ Job 12,3.*13*,*2*.14,18‖Esth 7,8.

**וְנֹפֵל** 2S 3,29.

**הַנֹּפֵל** Dt 22,8‖1R 20,25.

**נֹפְלִים** *pl.* Dt 22,4‖Jud 7,12‖ 1S 31,8 ‖ Ez 32,23. 27 ‖ 1Ch 10,8 ‖ 2Ch 20,24.

**הַנֹּפְלִים** Jos 8,25‖ Jud 20,46‖2R 25,11 ‖ Jer 39,9.52,15 ‖ Ez 32,22. 24‖Ps 145,14.

**וְהַנֹּפְלִים** Jud 8,10.

**בַּנֹּפְלִים** 6,15.*8*,*12*.

**נֹפֶלֶת** *pt. f. sg.* Gn 15,12 ‖ Nu 5,21‖Jud 19,27.

**(פֶּ) הַנֹּפֶלֶת** Am 9,11.

**נָפוֹל** *inf. abs.* Esth 6,13.

**בִּנְפֹל** *cs.* Jes 30,25‖Ez 30,4‖Prv 24,17‖Job 4,13.*33*,*15*‖Thr 1,7.

**כִּנְפוֹל, כִּנְפֹל** 2S 3,34.17,9.

**לִנְפֹּל** Nu 14,3‖Jer 51,49‖Ps 118, 13‖Esth 6,13.

**נָפְלוֹ** *suff.* 1S 29,3.

**נִפְלוֹ** 2S 1,10.

**נִפְלָם** Jer 49,21.

**נְפֹל] נִפְלוּ** *imper. pl.* Hos 10,8.

**וּנְפְלוּ** Jer 25,27.

**אֶפֹּל** *1 impf.* 1Ch 21,13.

**וָאֶפֹּל** Ez 1,28. *11*,*13*. 3,23. 43,3. *44*,*4*.

**אֶפְּלָה, אֶפְּלָה־** 2S 24,14 ‖ 1Ch 21,13.

**וָאֶפְּלָה** Ez 9,8‖Dan 8,17.

**תִּפּוֹל, תִּפֹּל** *2 impf.* Jer 39,18‖ Ez 29,5.*39*,*5*.39,4‖Esth 6,13.

**יִפֹּל־, יִפּוֹל, יִפֹּל** *3 impf.* Lev 11,32.33.35.37‖Dt 22,8‖1S 14,45. 17,32.26,20‖ 2S 14,11.17,12 ‖ 1R 1,52‖2R 10,10 ‖ Jes 10,34.13,15. 24,18.54,15‖Jer 48,44‖ Ez 6,12‖ Am 9,9‖Ps 35,8.37,24.91,7 ‖ Prv 11,5.14.28.13,17.17,20.22,14.24, 16.26,27. 28,10.14.18 ‖ Job 13, 11‖Job 13,11‖ Ruth 3,18 ‖ Eccl 10,8.11,3‖1Ch 12,19(20).

**וְיִפֹּל** 1R 22,20 ‖ Ez 13,11 ‖ 2Ch 18,19.

**וַיִּפֹּל־, וַיִּפֹּל** Gn 17,3.17.33,4. 45, 14.46,29.49,17.50,1 ‖ Ex 32,28 ‖ Nu 14,5.16,4 ‖ Jos 5,14.7,6 ‖ Jud 4,16.7,13.12,6.16,30 ‖ 1S 4,10.18. 11,7.17,49.19,24. 20,41. 28,20. 31, 4.5‖ 2S 1,2.2,23.4,4. 9,6. 11,17.14, 22‖1R 18,7‖2R 1,2.5,21 ‖ Jon 1, 7 ‖ Ps 7,16‖Job 1,19.20‖1Ch 10, 4.5.21,14.16.26,14‖2Ch 14,12.

**שֶׁיִּפּוֹל, שֶׁיִּפֹּל** Eccl 4,10.11,3.

השבעים קורין בתהלים נָפְלָה אֵשׁ (עֲלֵיהֶם) ת׳ נֵפֶל אֵשֶׁת, ור׳ יוסף הלוי גורס אֵשׁוֹת, בארמית תַּנְשָׁמוֹת.

Ps 58,9.

הַנָּפֶל Eccl 6,3.

כְּנֵפֶל Job 3,16.

מַפָּל] וּמַפַּל *cs.*

deciduum; pendulum, laxum.

מפל בר מה שנופל מהכברה, ומפלי בשרו מקומות השומן שנראים כנופלים (ראב״ע).

Am 8,6.

מַפְּלֵי *pl. cs.* Job 41,15.

## מַפָּלָה

aedificia collapsa, rudera, ruinae.

Jes 17,1.

מַפֵּלָה] לְמַפֵּלָה Jes 23,13.25,2.

## מַפֶּלֶת

casus, ruina; id quod corruit (truncus collapsus); cadaver.

Jud 14,8.

מַפַּלְתֵּךְ] מַפַּלְתֵּךְ *suff.* Ez 32,10.

מַפַּלְתֵּךְ Ez 26,15.18.27,27.

מַפַּלְתּוֹ Ez 31,13.16.

בְּמַפַּלְתָּם Prv 29,16.

נָפִיל] הַנְּפִלִים, הַנְּפִילִים *pl.*

gigantes, heroes.

דרשת חז״ל בטעם השם ידועה (כוכב, כְּסִיל ת״י נפלא), ויש מחברין אותו עם פִּיל ע״ש גדלם — ולאלהים פתרונים.

Gn 6,4 ‖ Nu 13,33[2].

———v. chald.———

## נָפַץ

disfrangere, discutere; dispergere, dispergi, dissipare; *Pi. inf.* dispersio.

אח אל פוץ, וכמוהו בארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית. י״ג בדניאל י״ב ז׳: וככלות יד נַפֵּץ (או נַפֵּץ כמו מְנַפֵּץ) עם קדש.

1S 13,11.

נָפְצָה 3 *perf. f.* Gn 9,19.

נָפְצוּ 3 *perf. pl.* Jer 33,3.

נָפוּץ *pt. pass.* Jer 22,28.

הִפִּילוּ 3 *perf. pl.* Jud 2,19 ‖ Neh 11,1 ‖ 1Ch 26,14.

וְהִפִּילוּ Jer 22,7.

הִפִּילָהוּ *suff.* 2Ch 32,21.

הִפַּלְנוּ 1 *perf. pl.* Neh 10,35.

מַפִּיל *pt.* 2R 6,5 ‖ Jer 38,26.

וּמַפִּיל Dan 9,20.

מַפִּילִים *pl.* Dan 9,18.

לְהַפִּיל *inf. cs.* 1S 18,25 ‖ 2S 20,15 ‖ Jer 42,9 ‖ Ps 37,14.106,26.

וּלְהַפִּיל Ps 106,27.

וְלַנְפִּל Nu 5,22.

וּבְהַפִּילְכֶם *suff.* Ez 45,1.

הַפֵּל] הַפִּלֶהָ *imper. suff.* Jos 13,6.

הַפִּילוּ *pl.* 1S 14,42.

אַפִּיל 1 *impf.* Jer 3,12 ‖ Ez 32,12.39,3.

תַּפִּיל 2 *impf.* Prv 1,14.

תַּפֵּל Esth 6,10.

יַפִּיל 3 *impf.* Ex 21,27.

וַיַּפֵּל Gn 2,21 ‖ Nu 35,23 ‖ Ps 78,28.

יַפִּלֵם *suff.* Ps 140,11.

וַיַּפִּילֵם Ps 78,55.

תַּפִּיל 3 *impf. f.* Jes 26,19 ‖ Prv 19,15.

וַתַּפֵּל Dan 8,10.

וְנַפִּילָה 1 *impf. pl.* Jon 1,7.

תַּפִּילוּ, תַּפִּלוּ 2 *impf. pl.* 2R 3,19 ‖ Ez 47,22.48,29 ‖ Job 6,27.

יַפִּילוּ 3 *impf. pl.* 2R 3,25 ‖ Ps 22,19.

וַיַּפִּילוּ, וַיַּפִּלוּ Jon 1,7 ‖ 1Ch 24,31.25,8.26,13.

יַפִּילוּן Job 29,24.

הִתְנַפֵּל] הִתְנַפַּלְתִּי *Hith. 1 perf.* Dt 9,25.

וּמִתְנַפֵּל *pt.* Esr 10,1.

וּלְהִתְנַפֵּל *inf. cs.* Gn 43,18.

וָאֶתְנַפַּל 1 *impf.* Dt 9,18.25.

## נֵפֶל

partus praematurus, abortus.

תִּפֹּל, תִּפּוֹל, תִּפָּל־ 3 *impf. f.* Ex 15,16 ‖ Nu 34,2 ‖ Jer 36,7.37,20.42,2 ‖ Ez 23,25.38,20 ‖ Job 31,22.

הֲתִפֹּל *interrog.* Am 3,5.

וְתִפֹּל Jes 47,11.

וַתִּפֹּל Gn 24,64 ‖ Jos 6,20 ‖ Jud 19,26 ‖ 1S 25,23.24 ‖ 2S 14,4.20,8 ‖ 1R 18,38.20,30 ‖ 2R 4,37 ‖ Ez 8,1.11,5 ‖ Job 1,15 ‖ Ruth 2,10.8,3.

כְּשֶׁתִּפּוֹל Eccl 9,12.

נִפְּלָה־ 1 *impf. pl.* 2S 24,14.

וְנִפְּלָה 2R 7,4.

תִּפְּלוּ] תִּפֹּלוּ 2 *impf. pl.* Ez 11,10 ‖ Ps 82,7.

יִפֹּלוּ, יִפְּלוּ 3 *impf. pl.* Nu 6,12.14,29.32 ‖ Jes 3,25.10,4.26,18 ‖ Jer 6,15.*8*,*12*.44,12.49,26.*50*,*30*.51,47 ‖ Ez 5,12.6,11.17,21.24,21.*25*,*13*.*30*,*17*.27,27.30,5.6.32,20.33,27.35,8.47,22 ‖ Hos 7,16.14,1 ‖ Joel 2,8 ‖ Am 7,17 ‖ Ps 5,11.18,39.45,6.141,10 ‖ Eccl 4,10.

הֲיִפְּלוּ *interrog.* Jer 8,4.

וַיִּפְּלוּ Gn 4,5.14,10.44,14.50,18 ‖ Lev 9,24 ‖ Nu 16,22.*17*,*10*.*20*,*6* ‖ Jos 8,24.11,7.17,5 ‖ Jud 9,40.13,20.20,44 ‖ 1S 14,13.17,52.31,1 ‖ 2S 2,16.21,9.22.22,39 ‖ 1R 18,39 ‖ Ez 39,23 ‖ Neh 6,16 ‖ 1Ch 5,10.10,1.20,8 ‖ 2Ch 13,17.

תִּפֹּלְנָה 3 *impf. pl. f.* Ez 13,11.30,25.

וְנִפְלַל *Pil. 3 perf.* Ez 28,23.

הִפִּיל *Hi. 3 perf.* 1S 3,19 ‖ Jes 34,17 ‖ Esth 3,7.

וְהִפִּיל, וְהִפִּל Esth 9,24 ‖ Dan 11,12.

וְהִפִּילוֹ *suff.* Dt 25,2.

הִפִּילָה 3 *perf. f.* Prv 7,26.

הִפַּלְתָּם 2 *perf. suff.* Ps 73,18.

הִפַּלְתִּי 1 *perf.* Jos 23,4 ‖ Jer 15,8.

וְהִפַּלְתִּי Ez 6,4.30,22.

וְהִפַּלְתִּיו *suff.* 2R 19,7 ‖ Jes 37,7.

וְהִפַּלְתִּים Jer 19,7.

**וּנְפֻצוֹת** *pl. f.* Jes 11,12.
**וְנָפוֹץ** *inf. abs.* Jud 7,19.
**וְנִפֵּץ** *Pi. 3 perf.* Ps 137,9.
**וְנִפַּצְתִּי** *1 perf.* Jer 51,20.21$^2$.22$^3$. 23$^3$.
**וְנִפַּצְתִּים** *suff.* 1R 5,23 ‖ Jer 13, 14.
**נַפֵּץ** *inf. cs.* Dan 12,7.
**תְּנַפְּצֵם** *2 impf. suff.* Ps 2,9.
**יְנַפֵּצוּ** [**יְנַפֵּצוּ**] *3 impf. pl.* Jer 48,12.
**נֻפָּץ**] **מְנֻפָּצוֹת** *Pu. pt. pl. f.* Jes 27,9.

## נֶפֶץ

irrundatio, imber; *al.* dissipatio, discussio, imbrorum vis effusa, fragor.
Jes 30,30.

## מַפָּץ] מַפָּצוֹ *suff.*

diffractio.
Ez 9,2.

## מַפֵּץ

malleus.
Jer 51,20.

———conf. פוץ———

## נָפַשׁ

respirare, recreari.

פעל נגזר מן נֶפֶשׁ, קרוב אל נָשַׁף, נָשַׁב, נָשַׁם בהפך אתוָן, וכדוגמתו בסורית, ערבית ואשורית.

**נִפַּשׁ**] **וַיִּנָּפֵשׁ** *Ni. 3 impf.* Ex 23,12.
**וַיִּנָּפַשׁ, וַיִּנָּפֵשׁ** Ex 31,17 ‖ 1S 16, 14.

## נֶפֶשׁ, נָפֶשׁ

habitus, anima; odor; ψυχή, vis vitalis, vita; animus, sedes sensuum et affectuum; animans; persona; mancipia; *c. suff.* ipse.

נמצא ברב לשונות בני־שם. לד״ק בתי הנפש דישעיה ג׳ תרגומו בשמים להריח בהם, וכן עֲצַת נפש דמשלי עֵץ מריח ונודף; י״ג ביחזקאל י״ג כ׳: ושלחתי את־הנפשות אשר אתם מצדדות אתָן חָפְשִׁי (או חפשים, כי בוכרים מדבר); השבעים קורין בישעיה נ״ח י׳: ותפק לרעב לַחְמְךָ, בתהלים ק״ט ל״א: להושיע מִשֹּׁפְטֵי נפשי; באיוב ל״א ל׳ כתיב נפשו וסביר נפשם, ובקצת סְפרים נמסר עליו נפשי קרי.

Gn 1,20.21. 24.30. 2,19. 9,5.10.12. *15. 16.* 37,21. 46,15.18.22.25.26. 27 ‖ Ex 1,5$^2$. 12,16.21,23. 23,9 ‖ Lev 4,2. 27. 5,2.4. 15.17.21. 7,27. 11,10.46$^2$. 17,11.12.14$^2$.15. 22,4.6. 11.24,17.18$^2$.26,16 ‖ Nu 6,6.15,27. 19,11. 21,4. 30,14. 31,19.28.35.40. 35,11.15.30 ‖ Dt 10,22.19,6.11.21. 22,26.24,6.7.27,25.28,65 ‖ Jos 10, 39.20,3.9 ‖ Jud 18,25 ‖ 1S 1,10.22, 2.22.25,29$^2$.30,6 ‖ 2S 5,8.14,14.17, 8.19,6 ‖ 1R 1,12.3,11.17,21.22 ‖ 2R 23,3 ‖ Jes 19,10.26,8.32,6.49, 7.56,11 ‖ Jer 20,13.31,14(13).25 (24)$^2$. 40,14.15. 52,29.30 ‖ Ez 22, 25.27,31.33,6.36,5.47,9 ‖ Jon 2,6 ‖ Hag 2,13 ‖ Ps 19,8.34,23.69,2.74, 19.86,4.94,21.107,9 ‖ Prv 1,19. 6, 26. 10,3. 11,25. 12,10. 13,8. 16,26. 19,2.21,10.22,23.23,2.25,25. 27,7. 9.28,17.25.31,6 ‖ Job 3,20.11,20. 12,10 ‖ Ruth 4,15 ‖ Thr 1,11.2, 19 ‖ Eccl 6,9 ‖ 2Ch 1,11.

**וָנֶפֶשׁ** Lev 2,1.5,1.7,21 ‖ Nu 31,35. 40.*46* ‖ Jud 18,25 ‖ 1S 18,1 ‖ 2S 19, 6 ‖ 2R 1,13 ‖ Jes 58,10 ‖ Ps 107,9 ‖ Prv 13,2.4.19,15.25,13.27,7 ‖ Job 24,12.31,39 ‖ 1Ch 5,21.

**הַנֶּפֶשׁ, הַנָּפֶשׁ** Gn 12,5.14,21.17, 14. 46,26.27 ‖ Ex 12,15.19.31,14 ‖ Lev 7,20.*21.27.19*,8. 25. 22,3. 23, 29.30$^2$ ‖ Nu 5,6.6,11.9,13.15,28.30. 31.19,13.20 ‖ Dt 12,23$^2$ ‖ Jos 10, 28.*30.32.35.37*$^2$.11,11 ‖ Jes 3,20 ‖ Jer 4,10.38,16.43,6 ‖ Ez 18,4.*20* ‖ Eccl 6,7.

**וְהַנֶּפֶשׁ** Lev 7,18.20.20,6 ‖ Nu 15, 30.19,22.

**בְּנֶפֶשׁ** Nu 19,13.35,30 ‖ Dt 19,21 ‖ 1S 18,1 ‖ 2S 14,7 ‖ Ez 16,27. 25,6. 15.27,13 ‖ Jon 1,14 ‖ Ps 17,9.27, 12.41,3 ‖ Job 21,25.

**בַּנֶּפֶשׁ** Lev 17,10.11.20,6.

**וּבְנֶפֶשׁ** 1Ch 28,9.

**כְּנֶפֶשׁ** 1R 19,2 ‖ Ez 18,4.

**וּכְנֶפֶשׁ** Ez 18,4.

**לְנֶפֶשׁ, לְנָפֶשׁ** Gn 2,7 ‖ Lev 21,1 ‖ Nu 9,6.7.35,31 ‖ Prv 13,19 ‖ Thr 3,25.

**לַנֶּפֶשׁ** Prv 16,24.

**לָנֶפֶשׁ, לָנָפֶשׁ** Lev 19,28 ‖ Nu 5,2. 9,10.

**מִנֶּפֶשׁ** Jes 10,18.

**נַפְשִׁי** *suff.* Gn 12,13.19,19. 20. 27,4. 25. 32,31. 49,6 ‖ Ex 15,9 ‖ Lev 26,11. 30 ‖ Nu 23,10 ‖ Jud 5,21. 12,3. 16,30 ‖ 1S 1,15. 20,1. 22,23. 24,12.26,21.24. 28,21 ‖ 2S 1,9. 4,9. 16,11 ‖ 1R 1,29. 19,4.10. *14.* 20,32 ‖ 2R 1,13.14 ‖ Jes 1, 14.26,9.38,15.17.42,1.61,10 ‖ Jer 4,19.31.5,9.*29.9*,8.6,8. 12,7.13,17. 15,1.32,41 ‖ Ez 4,14.23,18$^2$ ‖ Jon 2,8.4,3 ‖ Mich 6,7.7,1 ‖ Zach 11,8 ‖ Ps 6,5.7,3.6.16,10.17,13.22,21.23, 3.24,4. 25,1.20. 26,9. 30,4. 31,8.10. 14. 34,3. 35,4. 13. 17. 38,13. 40,15. 41,5. 42,2. 3. 5. 6. *12. 43*,*5*.7. 49,16. 54,5.6. 55,19. 56,7.14. 57,2.5.7. 62, 2.6. 63,2.6.9.10. 69,11.19. 70,3. 71, 10.13. 77,3. 84,3. 86,2.4.13.14. 88,4. 15. 94,17.19. 103,1. *2.22.104*,*1.35.* 109,20.116,4.7.8.119,20.25.28.81. 109.129.167.175.120,2.6. 130,5.6. 131,2$^2$. 141,8. 142,8. 143,3.6.8.11. 12.146,1 ‖ Job 6,7.11.7,11.15.9,12. 10,1$^2$. 16,4. 19,2. 27,2. 30,16. 25 ‖ Cant 1,7.3,1.2.3.4.5,6. 6,12 ‖ Thr 1,16. 3,17.20. 24. 58 ‖ Eccl 4,8.7, 28 ‖ Esth 7,3.

**וְנַפְשִׁי** Ps 6,4.35,9.71,23.139,14 ‖ Job 13,14.

**בְּנַפְשִׁי** 1S 28,9 ‖ 2S 18,13 ‖ Ps 13, 3.138,3.

**וּבְנַפְשִׁי** 1S 2,35.

**לְנַפְשִׁי** Jer 18,20 ‖ Ps 3,3.11,1.35, 3.7.12.59,4. 66,16. 142,5 ‖ Thr 3, 51.

**נַפְשֵׁנוּ** Nu 11,6 ‖ Jos 2,14 ‖ Jes 58, 3 ‖ Ps 33,20.35,25.44,26.66,9.123, 4.124,4.5.7.

**וְנַפְשֵׁנוּ** Nu 21,5.

**בְּנַפְשֵׁנוּ** Thr 5,9.

**נַפְשְׁךָ, נַפְשֶׁךָ** Gn 19,17. 27,19.

31‖Ex 4,*19* ‖ Dt 4,9.29.*10,12.26,16.30,2.10*.6,5.12,15.20². 21.14, 26².30,6 ‖ Jud 18,25 ‖ 1S 1,26.2, 16.33.17,55.19,11.20,3.4.22,23. 23,20.25,26.29.26,24 ‖ 2S 3,21.4, 8.11,11.14,19.19,6 ‖ 1R 11,37.19, 2.20,31.39.*42* ‖ 2R 2,2.*4.6.4,30* ‖ Jes 43,4.58,10.11 ‖ Jer 11,21.14, 19.22,25.38,16.17.20.39,18.45,5 ‖ Ez 3,19.*21*.33,9 ‖ Hab 2,10 ‖ Ps 121,7‖Prv 19,18.24,12.

**נַפְשֵׁךְ** 1R 1,12‖Jes 4,30 ‖ Ez 16, 5.23,22.*28*.

**בְּנַפְשֵׁךְ** Esth 4,13.

**כְּנַפְשְׁךָ** Dt 13,7.23,25.

**לְנַפְשֵׁךְ, לְנַפְשְׁךָ** Prv 2,10. 3,22. 22,25.24,14.29,17.

**לְנַפְשֵׁךְ** Jes 51,23.

**נַפְשְׁכֶם** Gn 23,8‖ Lev 26,15 ‖ Dt 11,13.*13,4*.18 ‖ Jos 22,5.*23,14* ‖ 2R 9,15‖Jes 55,2.3‖Jer 48,6‖Ez 24,21‖Job 16,4.

**וְנַפְשְׁכֶם** 1Ch 22,19(18).

**לְנַפְשְׁכֶם** Jer 6,16.

**נַפְשׁוֹ** Gn 34,3.8.42,21‖Ex 21,30. 30,12 ‖ Nu 30,3 ‖ Dt 18,6.24,15‖ Jud 5,18. 9,17. 10,16. 16,16 ‖ 1S 19,5.20,17.23,15 ‖ 1R 19,3.4.20, 39.*42*‖ 2R 10,24.23,25 ‖ Jes 15,4. 29,8.44,20.53,10.11.12.58,5 ‖ Jer 2,24.21,9.*38,2*.44,30². 15,19.51,6. 45‖Ez 18,27.33,5‖Hos 4,8 ‖ Am 2,14.15‖Jon 4,8‖Mich 7,3 ‖ Hab 2,4.5 ‖ Ps 10,3.11,5. 25,13.49,19. 89,49.105,18.109,31 ‖ Prv 6,16. 30.32.*8*,36.11,17.13,3.4.25.14,10. 15,32.16,17.18,7.19,8.16.20,2. 21, 23.22,5.29,10.24 ‖ Job 2,4.6.18,4. 27,8. 31,30. 32,2. 33,18. 22. 28. 30. 41,13‖Eccl 2,24‖ Esth 7,7 ‖ 2Ch 34,31.

**וְנַפְשׁוֹ** Gn 44,30‖Jes 29,8‖ Ps 22, 30‖Prv 23,14 ‖ Job 14,22.23,13. 33,20‖Eccl 6,3.

**בְּנַפְשׁוֹ** Gn 9,4.44,30‖Lev 17,14‖ 1R 2,23‖Jer 51,14 ‖ Am 6,8 ‖ Ps 105,22‖Prv 7,23.23,7.

**כְּנַפְשׁוֹ** 1S 18,1.3.

**לְנַפְשׁוֹ** Ez 32,10‖Eccl 6,2.

**נַפְשָׁהּ** Gn 35,18 ‖ Nu 30,5².*6.7.8.9.10.12*.11.13 ‖ 2R 4,27 ‖ Jes 5, 14‖Jer 2,24.3,11.15,9 ‖ Ez 23,17.

**לְנַפְשָׁהּ** Dt 21,14.

**נַפְשָׁם** Lev 26,43 ‖ 1R 2,4.*8,40* ‖ 2R 7,7‖Jes 47,14.66,3‖ Jer 19,7. *21,7.34,20.21*.9.22,27.31,12(11). 44,14.46,26.49,37‖Ez 7,19.14,14. 20.24,25 ‖ Zach 11,8 ‖ Ps 33,19. 49,9. 72,14. 78,50. 107,5.18.26 ‖ Job 36,14 ‖ Thr 1,19.2,12 ‖ Esth 8,11.9,16.31‖2Ch 6,38.15,12.

**וְנַפְשָׁם** Jes 46,2.

**בְּנַפְשָׁם** Ps 106,15.

**לְנַפְשָׁם** Jes 3,9 ‖ Jer 34,16 ‖ Hos 9,4‖Ps 78,18.

**נְפָשִׁים** *pl. I* Ez 13,20.

**נְפָשׁוֹת, נְפָשֹׁת** *pl. II* Ex 12,4‖ Lev 27,2‖Ez 13,18.19². 17,17.22, 27‖Prv 11,30.14,25.

**וּנְפָשׁוֹת** Ez 13,18.

**הַנְּפָשׁוֹת** Lev 18,29 ‖ Nu 19,18 ‖ Ez 13,18.20².18,4.

**נַפְשׁוֹת, נַפְשֹׁת** *cs.* Gn 36,6‖Lev 21,11‖2R 12,5 ‖ Jer 2,34 ‖ Ps 97, 10.

**וְנַפְשׁוֹת** Ps 72,13.

**נַפְשׁוֹתֵינוּ, נַפְשֹׁתֵינוּ** *suff.* Nu 31,50‖Jos 2,13‖Jer 26,19.

**לְנַפְשֹׁתֵינוּ** Jos 9,24.

**נַפְשֹׁתֵיכֶם, נַפְשֹׁתֵכֶם** Ex 16,16. 30,15.*16*‖ Lev 11,23.44.16,29.31. *23,27.32*.17,11.20,25 ‖ Nu 29,7 ‖ Jer 37,9.44,7.

**בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם** Jer 17,21.42,20.

**לְנַפְשֹׁתֵיכֶם** Gn 9,5‖Dt 4,15‖Jos 23,11.

**בְּנַפְשׁוֹתָם, בְּנַפְשֹׁתָם** Nu 17,3 ‖ 2S 23,17‖1Ch 11,19².

**לְנַפְשֹׁתָם** Prv 1,18.

——v. n. pr.——

## נֹפֶת

mel (e favis destillans).

נמצא גם בצורית, ולרד״ק שרשו נוף (ע׳ הערה שם).

Prv 5,3.27,7‖Cant 4,11.

**וְנֹפֶת** Ps 19,11‖Prv 24,13.

—— **נָפֶת** Jos 17,11 v. נוף ——

**נָצַץ** v. **נֵץ**

## [נָצָא] נָצֹא *inf. abs.*

volare.

לרֹב המבארים ענינו פריחה, קרוב אל נָצָה ונצץ, וכמליצת ישעיה (ט״ז ב׳) והיה כעוף נודד וג׳, והשבעים קורין: תנו צִיּוּן למואב כי נצה תצה (או נצֹת תצת), כלומר תשאה שממה.

Jer 48,9.

—— cf. **נָצָה** et **נָצַץ** ——

## נָצַב°

statuere, ponere; *pt.* praefectus; adsistere, consistere; surgere; stare, firmiter stare; *Hi.* erigere.

כמוהו בארמית סורית וערבית, ואח אל יצב הבא רק בהתפעל. י״מ הַנִּצָּבָה דזכריה י״א ט״ז שסמרו אבריה, וכטעם קמו עיניו, ור״י הלוי גורס הָעֲבָה; נִצָּב דתהלים ל״ט ו׳ יתכן להיות סימן מוזיקאלי כסֶלָה חברו, ומורה על ההפסק (פויזע), או יש לו כאן ההוראה הארמית יַצִּיב, אמת ונכון.

**[נִצַּב] נִצָּבָה, נִצְּבָה** *Ni. 3 perf. f.* Gn 37,7‖Ps 45,10‖Prv 8,2.

**[נִצַּבְתָּ] וְנִצַּבְתָּ** *2 perf.* Ex 7,15. 33,21.34,2.

**נִצְּבוּ** *3 perf. pl.* Ex 15,8.

**וְנִצְּבוּ** Ex 33,8.

**נִצָּב** *pt.* Gn 24,13.*43*.28,13 ‖ Ex 17,9.18,14 ‖ Nu 22,23.*31*.34.23,6. 17‖Jud 18,17‖1S 19,20.22,9‖1R 22,48‖Jes 3,13.21,8 ‖ Am 7,7.9, 1‖Ps 39,6.82,1.119,89‖Thr 2,4.

**הַנִּצָּב** Ruth 2,5.6.

**נִצָּבִים** *pl.* Gn 18,2‖ Ex 5,20‖Nu 16,27 ‖ Dt 29,9 ‖ Jud 18,16 ‖ 1S 22,6‖2S 13,31‖1R 4,7.

**הַנִּצָּבִים**, (Q.) Gn 45,1 ‖ 1S 22,7. 17‖1R 4,5.5,7.30.9,23‖ 2Ch 8,10.

**הַנִּצָּבָה** *pt. f. sg.* Zach 11,16.

**הַנִּצֶּבֶת** 1S 1,26.

**הַנִּצָּבוֹת** *pl.* 1S 4,20.

**הִצִּיב** *Hi. 3 perf.* 1R 16,34.

**הִצַּבְתָּ** *2 perf.* Gn 21,29‖ Ps 74, 17.

קרוב אל שלפניו ואל יצק (ע׳ יהושע ז׳ כ״ג וש״א ט״ו כ״ד), ואולי גם אל יָצַע, כנראה ממשמעות הכתוב דשופטים ו׳ ל״ז.

הִצִּיג] הִצִּיגַנִי Q. (הִצִּיגָנוּ K.) *Hi.* *3 perf. suff.* Jer 51,34.

וְהִצִּיגַנִי Job 17,6.

וְהִצַּגְתִּיו *1 perf. suff.* Gn 43,9.

וְהִצַּגְתִּיהָ Hos 2,5.

מַצִּיג *pt.* Jud 6,37.

הַצֵּג *inf. cs.* Dt 28,56.

וְהַצִּיגוּ *imper. pl.* Am 5,15.

אַצִּיגָה־ *1 impf.* Gn 33,15.

תַּצִּיג *2 impf.* Jud 7,5.

יַצִּיג] וַיַּצֵּג *3 impf.* Gn 30,38 ‖ Jud 8,27.

וַיַּצִּגֵם *suff.* Gn 47,2.

וַיַּצִּיגוּ, וַיַּצִּגוּ *3 impf. pl.* 1S 5,2 ‖ 2S 6,17 ‖ 1Ch 16,1.

הֻצַּג] יֻצָּג *Ho. 3 impf.* Ex 10,24.

I נָצָה] נָצוּ *3 perf. pl.*

altercari, iurgari, rixari, disceptare, bellum gerere.

ענינו מצה ומריבה; מנחם הִבר נצו גם־נעו עם מְראתו בנוצתה לשון לכלוך וגֵאול (ומקביל אל הכתוב שלפניו), אבל הנגינה מלרע, ואין שרשו נוץ כ״א נצה; י״ת אתקוטטו, השבעים תרגמוהו כמו נִצְּתוּ (ע׳ נָצָה ב׳), ולדעת האחרונים אח אל נָצָא דירמיה מ״ח ט׳ (ואולי יש לנרום נָדוּ).

Thr 4,15.

נִצָּה] נִצִּים *Ni. pt. pl.* Ex 2,13.

יִנָּצוּ *3 impf. pl.* Ex 21,22 ‖ Dt 25,11.

וַיִּנָּצוּ Lev 24,10 ‖ 2S 14,6.

הִצָּה] הִצּוּ *Hi. 3 perf. pl.* Nu 26,9.

בְּהַצּוֹתוֹ *inf. suff.* Ps 60,2.

בְּהַצֹּתָם Nu 26,9.

## מַצָּה

lis, rixa.

י״ג במשלי רק בָּא זדוֹן יתן מצה (ע׳ י׳ ב׳).

Prv 13,10.17,19.

וּמַצָּה Jes 58,4.

מַצּוּת] מַצֻּתֶיךָ *pl. suff.* Jes 41,12

הפרדנוהו מן ההולך לפניו לפי שכָלו קמוץ, ולא ישתנה בנסמך, כפְּתָנִם (ע׳ מכלול).

1S 13,23.14,1.4.6.11.

וּמַצַּב 2S 23,14.

הַמַּצָּב 1S 14,15.

מֻצָּב Jes 29,3.

מַצָּבָה] הַמַּצָּבָה 1S 14,12.

## (?) מִצָּבָה

משקל אחר כמַנעול, ומִנעל, והכונה אשכין אצל ביתי מצב (פאָסטען) לשמרו מעֹבר ומשב, שלא יזיקו לו; וי״מ כמו מִצָּבָא, והטעם אחן לביתי מנח מן הצבא ומעֹבר ושב.

Zach 9,8.

## מַצֵּבָה

statua; cippus lapideus.

ממשמעות הכתוב דמ״ב י׳ כ״ו נראה שהמצבות היו גם מעץ (וכטעם מצבת בם דישעיה), ועל כן נופל עליהן לשון שרפה.

Gn 28,18.22.31,13.45. 35,14.*20* ‖ Ex 24,4 ‖ Dt 16,22 ‖ Hos 3,4.

וּמַצֵּבָה Lev 26,1 ‖ Jes 19,19.

הַמַּצֵּבָה Gn 31,51.52².

מַצְּבַת *cs.* 2R 3,2.10,27.

מַצֵּבוֹת *pl.* 2R 17,10 ‖ Hos 10,1.

וּמַצֵּבוֹת 1R 14,23.

הַמַּצֵּבוֹת, הַמַּצֵּבֹת 2R 18,4.23,14 ‖ 2Ch 14,2.31,1.

מַצְּבוֹת *cs.* 2R 10,26 ‖ Jer 43,13.

וּמַצְּבוֹת Ez 26,11.

וּמַצֵּבוֹתֶיךָ *suff.* Mich 5,12.

מַצֵּבֹתָם, מַצֵּבוֹתָם Ex 34,13 ‖ Dt 12,3 ‖ Hos 10,2.

וּמַצֵּבֹתָם Dt 7,5.

מַצֵּבֹתֵיהֶם Ex 23,24.

## מַצֶּבֶת

cippus, monumentum; truncus arboris.

Gn 35,14.20 ‖ 2S 18,18 ‖ Jes 6,13.

לַמַּצֶּבֶת 2S 18,18.

מַצַּבְתָּהּ *suff.* Jes 6,13.

—cf. יָצַב; v. ch. et n. pr.—

## נָצַג°

statuere, collocare, ponere; relinquere.

הִצִּיבוּ *3 perf. pl.* Jer 5,26.

מַצִּיב *pt.* 1S 15,12.

לְהַצִּיב *inf. cs.* 1Ch 18,3.

וּלְהַצִּיב 1S 13,21.

הַצֵּב] הַצִּיבִי *imper. f.* Jer 31,21(20).

וַתַּצִּיבֵנִי *2 impf. suff.* Ps 41,13.

יַצִּיב *3 impf.* Jos 6,26.

יַצֵּב Dt 32,8.

וְיַצֵּב Prv 15,25.

וַיַּצֵּב, וַיַּצֶּב־ Gn 21,28.33,20.35,14.*20* ‖ 2S 18,18 ‖ Ps 78,13.

וַיַּצִּיבֵנִי *suff.* Thr 3,12.

וַיַּצִּבוּ *3 impf. pl.* 2S 18,17 ‖ 2R 17,10.

וְהֻצַּב *Ho. 3 perf.* Nah 2,8.

מֻצָּב *pt.* Gn 28,12 ‖ Jud 9,6.

[Hith. הִתְיַצֵּב v. יָצַב p. 302c.]

נִצָּב] הַנִּצָּב

capulus (gladii).

בית האחיזה שהברזל נצב בו (ואולי הוא כמו נִצָּבַע, וכבית הצביעה בדרז״ל).

Jud 3,22.

## נְצִיב

praepositus, praefectus; statio militaris, praesidium; *statua.*

י״מ נצבי פלשתים דש״א י׳ ה׳ כנציב מלח, ואלו העמודים היו מורים על הממשלה.

Gn 19,26 ‖ 1S 13,3.4.

וּנְצִיב 1R 4,19 ‖ 1Ch 11,16.

נְצִיבִים, נְצִבִים, (K.) *pl.* 2S 8,6.14² ‖ 1Ch 18,13 ‖ 2Ch 8,10.17,6.

נְצִבֵי *cs.* 1S 10,5.

I מַצָּב] מַצַּב *cs.*

statio, locus ubi aliquid stat.

על משקל מַטָּע, מַפָּל וכדומה.

Jos 4,9.

מִמַּצַּב Jos 4,3.

מַצָּבְךָ] מִמַּצָּבְךָ *suff.* Jes 22,19.

## מַצָּב II

statio militaris, praesidium; munus demandatum.

יִנָּצֵל 3 *impf.* Dt 23,16 ‖ Ps 33,16.
וַתִּנָּצֵל 3 *impf. f.* Gn 32,31.
יִנָּצֵלוּ, יִנָּצֵלוּ 3 *impf. pl.* Ez 14,16.18 ‖ Am 3,12.
נָצַל] וְנִצַּלְתֶּם *Pi.* 2 *perf. pl.* Ex 3,22.
יְנַצְּלוּ 3 *impf. pl.* Ez 14,14.
וַיְנַצְּלוּ, וַיְנַצֵּלוּ Ex 12,36 ‖ 2Ch 20,25.
הִצִּיל *Hi.* 3 *perf.* Gn 31,16 ‖ Ex 12,27.18,10² ‖ 1S 7,14.30,18 ‖ 2S 22,1 ‖ Jer 20,13 ‖ Ps 18,1.
וְהִצִּיל 2S 20,6 ‖ Jes 31,5 ‖ Mich 5,5.
הִצִּילַנִי, הִצִּלַנִי *suff.* 1S 17,37 ‖ Ps 34,5.54,9.
הִצִּילָנוּ Ex 2,19 ‖ 2S 19,10.
הִצִּילוֹ Ex 18,9.
הִצִּילָם Ps 34,18.
וְהִצִּילָם Jes 19,20.
הִצַּלְתָּ 2 *perf.* Ex 5,23.3,19.*21.* 33,9 ‖ Ps 56,14.
וְהִצַּלְתָּ Ps 86,13.
וְהִצַּלְתִּי, וְהִצַּלְתִּי 1 *perf.* Ex 6,6 ‖ 1S 17,35 ‖ Ez 13,21.*23.*34,10.12 ‖ Hos 2,11.
הִצַּלְתִּיךָ *suff.* 2S 12,7.
וְהִצַּלְתִּיךָ Jer 15,21.39,17.
וְהִצַּלְתִּים Ez 34,27.
הִצִּילוּ 3 *perf. pl.* 2R 18,33.34.35 ‖ Jes 36,19.20 ‖ 2Ch 25,15.32,17.
הַהִצִּילוּ *interrog.* 2R 19,12 ‖ Jes 36,18.37,12.
וְהִצִּילוּ Nu 35,25.
הִצַּלְתֶּם 2 *perf. pl.* Jos 22,31 ‖ Jud 11,26.
וְהִצַּלְתֶּם Jos 2,13.
הִצַּלְנוּ 1 *perf. pl.* 1S 30,22.
מַצִּיל *pt.* Dt 32,39 ‖ Jud 18,28 ‖ 2S 14,6 ‖ Jes 5,29.42,22.43,13 ‖ Hos 5,14 ‖ Mich 5,7 ‖ Ps 7,3.35,10.50,22.71,11 ‖ Prv 14,25 ‖ Job 5,4.10,7 ‖ Dan 8,4.7.

לָנֶצַח Jes 34,10.
וְהַנֵּצַח 1Ch 29,11.
לָנֶצַח Jes 13,20.25,8.28,28.33,20.57,16 ‖ Jer 3,5.50,39 ‖ Am 8,7 ‖ Hab 1,4 ‖ Ps 9,7.19.10,11.44,24.49,10.52,7.68,17.74,1.10.19.77,9.79,5.89,47.103,9 ‖ Prv 21,28 ‖ Job 4,20.14,20.20,7.23,7.36,7 ‖ Thr 5,20.
הֲלָנֶצַח *interrog.* 2S 2,26.
נִצְחִי *suff.* Thr 3,18.
נְצָחִים *pl.* Jes 34,10.

II נֵצַח] נִצְחָם *suff.*

sanies, melligo (= sanguis; vis vitae, humor vitalis).

יש פותרין אותו מן הערבית نضح או نضخ במובן הזיה וזריקה, וכן בכושית (וקרוב אל נזה) ועי״כ נופל על הדם (ואולי יחֻבר לו גם אבד נצחי דאיכה).

Jes 63,3.6.

——v. ch. et n. pr.——

נָצַל°

*Pi.* diripere, spoliare; eripere ex periculo, servare; *Hi.* avellere, eripere, auferre; servare; *Hith.* exuere aliquid.

כדוגמתו בסורית, ערבית וכושית, וקרוב אל אָצַל. יונתן קורא בש״ב כ׳ ו׳: וְהֵצַר לָנוּ ת׳ וְהִצִּיל עֵינֵנוּ, וי״ג וְהִצְלִיחַ עלינו או וְהִגְדִּיל עֵינֵנוּ; וְהִצִּיל דישעיה ל״א ה׳ כמו וְהֵצֵל; י״נ ביונה ד׳ ו׳ לְהַצִּילוֹ מרעתו; השבעים קורין לְהָצֵל לו, להיות לו צֵל ולסוכך עליו; בתהלים ד׳ ב׳: אין פֹּרֵק וּמַצִּיל (מנודת ויפרקנו מצרינו); בע׳ ב׳ חושה שבסוף הפסוק מוסב גם אל להצילני או מקרא קצר הוא, והשעור רְצֵה להצילני; לדעת רבים הַצֵּל דמשלי כ״ד י״א צווי (וע׳ תהלים פ״א ט׳ וקל״ט י״ט).

נָצַל] נִצַּלְנוּ *Ni.* 1 *perf. pl.* Jer 7,10.
לְהִנָּצֵל *inf.* Jes 20,6 ‖ Hab 2,9.
הִנָּצֵל *imper.* Prv 6,5.
וְהִנָּצֵל Prv 6,3.
אִנָּצְלָה 1 *impf.* Ps 69,15.
תִּנָּצֵל 2 *impf.* 1R 19,11 ‖ Jes 37,11.
תִּנָּצְלִי] תִּנָּצֵלִי 2 *impf. f.* Mich 4,10.

II נָצָה] נָצוּ 3 *perf. pl.*

vastari.

מענין שממה וחרבן, וקרוב אל יָצַת, ע״ש הדריסות והחרבן דבא מן האש. הבאנו שנית נצו גם נעו לדעת השבעים (ע׳ הערה אל נָצָא). תִּצֶּינָה סעל עמד ת׳ נפעל; והובא פה לפי יונתן, השבעים והירונימוס.

Thr 4,15.

תִּצֶּינָה 3 *impf. pl. f.* Jer 4,7.
נִצְּתָה *Ni.* 3 *perf. f.* Jer 2,15.9,11.
וְנִצְּתָה Jer 9,9.
נִצְּתוּ (= נִצּוּ?) 3 *perf. pl.* Jer 2,15.9,9.
נִצִּים *pt. pl.* 2R 19,25 ‖ Jes 37,26.

————conf. יָצַת————

נֵצָה v. נִצָּה; נֵץ v. נוּץ; נִצָּן.

נָצַח°

Ni. perpetuum esse; Pi. praeesse; cantum praeire, regere.

יש פותרין מן הסורית, הערבית והכושית במובן הופעה ובריקת אור, ובהשאלה על הנצחון וההתמדה, והוא קרוב אל צח, והגי״ן יסוד נופל; אך נראה יותר שהוא קרוב אל נצנ ויצק, ומורה על הקיום התמידי.

נָצַח] נִצַּחַת *Ni. pt. f.* Jer 8,5.
נִצַּח] לַמְנַצֵּחַ *Pi. pt.* Hab 3,19 ‖ Ps 4,1.5,1.6,1.8,1.9,1.11,1.*14,1.*12,1.13,1.*19,1.20,1.21,1.31,1.41,1.51,1.64,1.140,1.*18,1.*36,1.*22,1.39,1.40,1.*109,1.*42,1.44,1.45,1.46,1.47,1.*49,1.85,1.*52,1.53,1.54,1.*55,1.*56,1.57,1.*58,1.59,1.*60,1.61,1.62,1.65,1.66,1.67,1.68,1.69,1.70,1.75,1.76,1.77,1.80,1.81,1.84,1.88,1.139,1.
מְנַצְּחִים *pl.* 2Ch 2,17.
וּמְנַצְּחִים 2Ch 2,1.34,13.
לְנַצֵּחַ *inf. cs.* Esr 3,8.9 ‖ 1Ch 15,21.23,4 ‖ 2Ch 34,12.

נֵצַח et נֶצַח

splendor, gloria, victoria; sinceritas, fides; perpetuitas, perpetuum; prorsus.

1S 15,29 ‖ Jer 15,18 ‖ Am 1,11 ‖ Ps 13,2.16,11.49,20.74,3 ‖ Job 34.36.

הַמַּצִּיל Jud 8,34.
הַצֵּל *inf. abs.* 2R 18,30‖Jes 36, 15.
הֲהַצֵּל *interrog.* 2R 18,33.
וְהַצֵּל Ex 5,23‖1S 30,8.
הַצִּיל *cs.* Gn 37,22.
לְהַצִּיל Dt 25,11 ‖ 2S 14,16 ‖ 2R 18,29 ‖ Jes 36,14.50,2 ‖ Jon 4,6‖ Ps 33,19‖2Ch 32,13.14².15.
וּלְהַצִּיל Jer 42,11.
לְהַצִּילֵנִי *suff.* Ps 40,14.70,2.
לְהַצִּילֶךָ, לְהַצִּלֶךָ, לְהַצִּילְךָ Dt 23,15‖Jes 1,8:19‖Prv 2,12.16.
וּלְהַצִּילֶךָ Jer 15,50.
לְהַצִּילוֹ Ex 3,8.
לְהַצִּילָם Ez 7,19‖Zeph 1,18.
הַצֵּל *imper.* Prv 24,11.
הַצִּילָה Ps 22,21.120,2.
הַצִּילֵנִי *suff.* Gn 32,12 ‖ Jes 44, 17 ‖ Ps 31,3.16.39,9.51,16. 59,2. 3. 69,15. 109,21. 119,170. 142,7. 143,9.
וְהַצִּילֵנִי Ps 7,2.25,20.144,7.11.
הַצִּילֵנוּ Jud 10,15‖1S 12,10.
וְהַצִּילֵנוּ Ps 79,9‖1Ch 16,35.
הַצִּילוּ *pl.* Ps 82,4.
וְהַצִּילוּ Jer 21,12.22,3.
אַצִּיל *1 impf.* Zach 1,6.

וָאַצִּיל, וָאַצִּל

האי דשמ״א חסר, וכצ״ל ע״ם המסורה.

Jos 24,10‖Jud 6,9‖1S 10,18.

אַצִּילֶךָ *suff.* 2R 20,6‖Jes 38,6.
תַּצִּיל *2 impf.* 1S 30,8 ‖ Prv 19, 19.23,14.
תַּצֵּל Ps 119,43.
תַּצִּילֵנִי *suff.* 2S 22,49‖Ps 18,49. 71,2.
וְתַצִּילֵם Neh 9,28.
יַצִּיל *3 impf.* 2R 17,39.18,35‖ Jes 36,20.44,20‖Am 3,12‖Ps 72, 12‖2Ch 32,17.
וַיַּצֵּל 1S 7,3.
וַיַּצֵּל Gn 31,9 ‖ Jos 9,26 ‖ Jud 9, 17‖1S 12,11.14,48.36,18.

יַצִּילֵנִי *suff.* 1S 17,37‖2S 22,18‖ Ps 18,18.
וַיַּצִּילֵנִי, וַיַּצִּלֵנִי Ex 18,4 ‖ 1S 26, 24.
יַצִּילֵנוּ 1S 4,8 ‖ 2R 18,30.32 ‖ Jes 36,15.18‖2Ch 32,11.
וַיַּצִּילֵנוּ Esr 8,31.
יַצִּילֶךָ, יַצִּילְךָ Ps 91,3‖Job 5,19.
יַצִּילֵנוּ Ps 34,20.
יַצִּילֵהוּ Ps 22,9.
וַיַּצִּלֵהוּ Gn 37,21.
וַיַּצִּילֶהָ 2S 29,12.
יַצִּילֶנָּה Hos 2,12.
יַצִּילֵם Ps 97,10. 106,43. 107,6 ‖ Prv 12,6.
וַיַּצִּלֵם Ex 18,8.
תַּצִּיל *3 impf. f.* Prv 10,2.*11*,4
תַּצִּילֶנּוּ *suff.* Ez 33,12.
תַּצִּילֵם Prv 11,6.
יַצִּילוּ *3 impf. pl.* 1S 12,21‖Jes 47,14 ‖ Ez 14,16.18.20² ‖ 2Ch 32, 15.
וַיַּצִּילוּהָ *suff.* 1Ch 11,14.
יַצִּילֻךְ Jes 57,13.
[הֻצַּל] מֻצָּל *Ho. pt.* Am 4,11 ‖ Zach 3,2.
[הִתְנַצֵּל] וַיִּתְנַצְּלוּ *Hith. 3 impf. pl.* Ex 33,6.

## [הַצָּלָה] וְהַצָּלָה

liberatio, auxilium.

בא ע״מ הַכָּרָה, ובדרז״ל מצוי הרבה ממשקל זה: הַגָּדָה, הַפָּיָה וכדומה.

Esth 4,14.

———v. ch.; נִצָּן v. נָצַץ———

## נָצַץ°

splendere, micare; florere.

קרוב אל נוץ וצוץ (בליהען) מושג הזהר, ההופעה וההתנוצצות (גלענצען) יתאחד עם מושג העלאת נִצנים, לפי שהנצנים מבריקים ומזהירים (כעין קורבת זָרַח וזָרַע), וכשם ששרש פָּרַח מורה גם על פריחה ועפיפה באויר, כן נכללה הוראה זו גם בשרש נָצַץ, ומזה השם נֵץ, לפי שמצטין בעפיפתו (איוב ל״ט כ״ו) וכן נכללו שלשת ההוראות האלה יחד בשרש צוץ (ציץ השדה, ציץ הזהב, ציץ למואב).

[נֹצֵץ] וְנֹצְצִים *pt. pl.* Ez 1,7.

[הֵנֵץ] הֵנֵצוּ *Hi. 3 perf. pl.* Cant 6,11.7,13.
[וְיָנֵץ] וְיָנֵאץ (= וְיָנֵץ) *3 impf.* Eccl 12,5.

## נֵץ I

avis immunda, accipiter.

מעם השם ע׳ לעיל (להראב״ע לפי שדוא רב נוצה וגדל כנפים).

Job 39,26.

הַנֵּץ Lev 11,16‖Dt 14,15.

## II [נֵץ] נִצָּהּ *suff.*

flos.

לד״ק כמו נִצָּתָהּ; לר״י קמחי מזה גם גלים נִצִּים, גלי אבנים שצומחין דשא.

Gn 40,10.

נִצָּה Jes 18,5.
נִצָּתוֹ *suff.* Job 15,33.
[נִצָּן] הַנִּצָּנִים *pl.* Cant 2,12

## [נִיצוֹץ] לְנִיצוֹץ

scintilla.

הניצוץ מתנוצץ ומתנוסס, מופיע ומעופף ושגור בדרז״ל גם על כל דבר הניתז (לד״ק שרשו נוץ, ע״מ נִיחוֹחַ מן נוּחַ).

Jes 1,31.

———cf. נוץ et צוץ———

## נָצַר

custodire, diligenter observare; obsidere, defendere; observare, firmiter tenere, servare; occultare; abdere.

אח אל נָטַר, וכדונמתו בסורית, ערבית, כושית ואשורית. צור תעודה דישעיה שרשו צָרַר; י״ג בס״ה ד׳ וּבַצּוּרִים או וּבְנְקִיקֵי צוּרִים, וכן משמע מתרגום השבעים; יונתן קורא בירמיה ד׳ ט״ז בְּצָרִים, והשבעים צָרִים או צְרָרִים. ובל״א ו׳ (ה׳) בְּצָרִים, ובמשלי כ״ד י״ב וְנֹצֵר נפשך. לד״ק שמרה ונצרה דתהלים קמ״א ג׳ שמות במובן מהסום.

[נָצְרָה] נְצָרָתַם *3 perf. f. suff.* Ps 109,129.
[נָצַרְתִּי] נָצָרְתִּי *1 perf.* Ps 119, 22.56.*100*.
נָצְרוּ *3 perf. pl.* 22,12.
נֹצֵר, נוֹצֵר *pt.* Ex 34,7 ‖ Ps 31, 24 ‖ Prv 13,3:16,17.27,18.28,7 ‖ Job 7,20.27,18.

**יִקְּבֻהוּ** *3 impf. pl. suff.*
בקצת נוסחאות יו״ד של יקבהו לאום רבתי.
Prv 11,26.24,24‖Job 3,8.

**[נִקַּב] נִקְּבוּ** *Ni. 3 perf. pl.* Nu 1,17 ‖ Esr 8,20 ‖ 1Ch 12,31(32). *16,41*‖2Ch 28,15.31,19.

**[נֶקֶב] וּנְקָבֶיךָ** *pl. suff.*
*Vulg.* pala gemmarum.
תֻּפִּים מלאכה בולטת (קאָנוועקס) וּנְקָבִים מלאכה שוקעת (קאָנקאוו), בהשאלה מן תֹּף וחָלִיל.
Ez 28,13.

## נְקֵבָה

femina, femella (perforata).
טעם השם ע׳ הערה אל זָכָר; ואם נפרש זָכָר מן זֵכֶר יהיה נְקֵבָה כמו נֶקֶב בשם.
Lev 3,1.6.4,28.32.5,6.12,5.27,4 ‖ Nu 5,3.31,15‖ Dt 4,16‖Jer 31,22 (21).

**וּנְקֵבָה** Gn 1,27.5,2.6,19.7,3.9.16.
**לַנְּקֵבָה** Lev 12,7.
**וְלַנְּקֵבָה** Lev 15,33.27,5.6.7.

**[מַקָּבָה] וּמַקָּבוֹת** *pl.*
malleus.
מין קורנס חד שנוקב ומפוצץ, ובדרז״ל במשקל השני: מקבת של סתתין (כלים פ״ח ז׳).
1R 6,7.
**וּבְמַקָּבוֹת** Jer 10,4.
**וּבַמַּקָּבוֹת** Jes 44,12.

## מַקֶּבֶת

malleus; fovea petrae, lapicidina.
מקבת בור נאמר נגד שוה, ברמז אל נקבה, ולר״מ בן־עזרא להפך (ע׳ רד״ק).
Jes 51,1.
**הַמַּקֶּבֶת** Jud 4,21.

——conf. קָבַב——

## נָקֹד

punctis distinctus, maculis sparsus.
בערבית בט״ת, ובסורית בזיי״ן ת׳הדלי״ת (ומזה בדרז״ל הפעיל נָקֹד ע״ש הנקודה שנעשית בבשר ע״י דקירת האיזמל).
Gn 30,32.33.
**וְנָקֹד** Gn 30,32.

**[נָצִיר] וּנְצִירֵי** *K. pl. cs.*
custoditus, servati (fortasse = שֵׁבֶט = נֵצֶר).
יונתן והשבעים קראו נְצִיבֵי, הרד״ק פירשו חֲרָבוֹת כמו ובנצורים ילינו, והנכון שהוא כמו נֵצֶר במשקל אחר, ומקביל אל שבטי יעקב.
Jes 49,6.

## נֵצֶר

surculus, soboles; ramus.
י״ם אותו מן הערבית, בהוראת היות ירוק ומבריק; ואולי הוא מענין שמירה, שהיונקות הרכות צריכות עוד לשמירה מעולה ולהשקאה; בדרז״ל בא גם ברבים (סל של נצרים).
Jes 60,21.
**וְנֵצֶר** Jes 11,1.
**כְּנֵצֶר** Jes 14,19.
**מִנֵּצֶר** Dan 11,7.

**[נָקַב] וּנְקָבָהּ** *3 perf. suff.*
forare, cavare, confodere; distinguere, distincte dicere, nominatim appellare; *pt. pass.* distinctus, nobilis; — maledicere.
עיקר ענינו דקירה וחלילה, ובא על הפרישה בשם (כדרך שבא זָכַר הקרוב אל דקר, וּפָרַשׁ הקרוב אל פָּרַץ) שהחפץ לסמן דבר בדיוק, כין לשבח בין לגנאי, עושה בו כמין נקב, ע״כ בא גם במובן קללת השם, כדרך שבא קובו קָבַב, הנרדף ג״כ במושגו עם חלל (וע׳ אורשיפט צד רע״ד); השבעים קורין באיוב ה׳ ג׳ וְקָבַב נוהו, ובעזרא ח׳ כ׳: כֻּלָּם נִקְּבוּ!
2R 18,21‖Jes 36,6.

**נָקַבְתָּ** *2 perf.* Hab 3,14.
**וְנֹקֵב** *pt.* Lev 24,16.
**נָקוּב** *pt. pass.* Hag 1,6.
**[נְקֻבִים] נְקֻבֵי** *pl. cs.* Am 6,1.
**[נְקֹב] בְּנָקְבוֹ** *inf. suff.* Lev 24,16.
**נָקְבָה** *imper.* Gn 30,28.
**וָאֶקּוֹב** *1 impf.* Job 5,3.
**תִּקֹּב** *2 impf.* Job 14,26.
**[יִנְקֹב] יִנְקָב־** *3 impf.* Job 40,24.
**וַיִּקֹּב** Lev 24,11‖2R 12,10.
**יִקֳּבֶנּוּ** *suff.* Jes 62,2.

**וְנֹצֵר** Prv 24,12.
**נְצָרֶהָ** *suff.* Jes 27,3.
**נוֹצְרִים, נֹצְרִים** *pl.* 2R 17,9.*18*, 8‖Jer 4,16.31,6(5).
**נֹצְרֵי** *cs.* Ps 119,2.
**לְנֹצְרֵי** Ps 25,10.
**[נָצוּר] וְהַנָּצוּר** *pt. pass.* Ez 6,12.
**וּבַנְּצוּרִים** *pl.* Jes 65,4.
**וּנְצוּרֵי** Q. (**וּנְצִירֵי** K.) *cs.* Jes 49,6.
**נְצוּרָה** *f. sg.* Jes 1,8.
**וּנְצֻרַת** (נס״א) *cs.* Prv 7,10.
**וּנְצֻרוֹת** *pl.* Jes 48,6.
**נָצוֹר** *inf. abs.* Nah 2,2.
**לִנְצֹר** *cs.* Prv 2,8.
**נְצֹר** *imper.* Ps 34,14 ‖ Prv 3,21. 4,23.6,20.
**נִצְּרָה** Ps 141,3.
**נִצְּרֶהָ** *suff.* Prv 4,13.
**אֶצֹּר** *1 impf.* Ps 119,69.
**[אֶצְּרָה] אֶצֳּרָה** Ps 119,145.
**וְאֶצְּרָה** Ps 119,34.115.
**וְאֶצָּרְךָ** *suff.* Jes 42,6.
**אֶצְּרֶנָּה** Jes 27,3.
**וְאֶצְּרֶנָּה** (al. צְּ) Ps 119,33.
**תִּצֹּר** *2 impf.* Jes 26,3‖Ps 64,2.
**תִּנְצְרֵנִי** *suff.* Ps 140,2.5.
**תִּצְּרֵנִי** Ps 32,7.
**תִּצְּרֶנּוּ** Ps 12,8.
**יִצֹּר** *3 impf.* Prv 3,1.
**יִצְּרֶנְהוּ** *suff.* Dt 32,10.
**תִּצֹּר** *3 impf. f.* Prv 13,6.
**[תִּנְצְרֶךָּ] תִּנְצְרֶכָּה** *suff.* Prv 2,11.
**[תִּצְּרֶךָּ] וְתִצְּרֶךָּ** Prv 4,6.
**[יִנְצְרוּ] יִנְצֹרוּ** *3 impf. pl.* Dt 33,9‖Ps 78,7.105,45‖Prv 5,2.
**יִצְּרוּ־** Prv 20,28.
**יִצְּרוּנִי** *suff.* Ps 25,21.40,12.
**יִנְצְרֻהוּ** Prv 61,8.
**תִּצֹּרְנָה** Q. (**תִּרְצֶנָה** K.) *3 pl. f.* Prv 23,26.

**נְקֻדִּים** *pl.* Gn 30,39.31,8².10.*12*.
**הַנְּקֻדּוֹת** *f.* Gn 30,35.

**[נְקֻדָּה] נְקֻדּוֹת** *pl.*
punctum.
Cant 1,11.

**[נִקּוּד] נִקֻּדִים** *pl.*
micae panis, al. panes mucidi vel mucore maculosi; species crustularum s. placentarum (LXX κολλυρίδα).
נקדים דיהושע להשבעים דבונה שנתיבש ונעשה פרורים קטנים, ולרד"ק שהעלה נקדות ובתמים מפני שנתעפש, והאי דמלכים להשבעים עגות מצות קטנות (כת"י בשנידם).
Jos 9,5.12.
**וְנִקֻּדִים** 1R 14,3.

**[נֹקֵד] נֹקֵד** *pt.*
pastor ovium, possessor gregum.
כמוהו בסורית, ערבית ואשורית, ואין לו אחוה עם שלפניו; לרד"ק מפני שרוב הצאן נקדות ובקדות, ואולי בעבור קטנותן בערך הבקר (קליין־פיהע).
2R 3,4.
**בַּנֹּקְדִים** *pl.* Am 1,1.
——v. n. pr.——

**[נָקָה] נָקֹה** *inf. abs.*
*Ni.* purum, insontem esse, poena vacare, impunem, immunem esse; vacuum, evacuatum esse; *Pi.* insontem declarare, absolvere; impunem sinere, dimittere.
הוראתו ידועה וכמוהו בערבית. השבעים קורין ביואל ד' כ"א: וְנִקֵּיתִי דמם, ובאיוב כ"ב ל': ימלט אִי נקי.
Jer 49,12.
**נִקָּה** *Ni. 3 perf.* Zach 5,3².
**וְנִקָּה** Ex 21,19‖Nu 5,31‖1S 26,9.
**וְנִקְּתָה, וְנִקָּתָה** *f.* Nu 5,28 ‖ Jes 3,26.
**וְנִקֵּיתָ** *2 perf.* Gn 24,8.
**נִקֵּיתִי** *1 perf.* Jud 15,5 ‖ Jer 2,35.
**וְנִקֵּיתִי** Ps 19,14.
**הִנָּקֵה** *inf.* Jer 25,29.
**[הִנָּקֵה] הִנָּקִי** *imper. f.* Nu 5,19.
**תִּנָּקֶה** *2 impf.* Gn 24,41 ‖ Jer 49,12.
**יִנָּקֶה** *3 impf.* Prv 6,29.11,21.16,5.17,5.19,5.*9*.28,20.
**תִּנָּקוּ** *2 perf. pl.* Jer 25,29.
**וְנִקֵּיתִי, נִקֵּיתִי** *Pi. 1 perf.* Joel 4,21.
**וְנַקֵּה** *inf.* Ex 34,7 ‖ Nu 14,18 ‖ Jer 30,11.*46,28*‖Nah 1,3.
**[נַקֵּה] נַקֵּנִי** *imper. suff.* Ps 19,13.
**[אֲנַקֶּה] אֲנַקֶּךָּ** *1 impf. suff.* Jer 30,11.*46,28*.
**תְנַקֵּנִי** *2 impf. suff.* Job 9,28.10,14.
**תְּנַקֵּהוּ** 1R 2,9.
**יְנַקֶּה** *3 impf.* Ex 20,7.34,7‖Nu 14,18‖Dt 5,11‖Nah 1,3.

**[נָקִיא] ,נָקִי**
purus, insons, innocens, impunis, immunis.
Gn 24,41 ‖ Ex 21,28 ‖ Dt 19,10.21,8.24,5.27,25‖1S 19,5‖2S 3,28.14,9 ‖ 1R 15,22 ‖ 2R 21,16.24,4 ‖ Jes 59,7.7,6.*22*,*3*.26,15 ‖ Ps 10,8.15,5.94,21.106,38‖Prv 6,17‖Job 4,7.22,30.27,17.
**נָקִיא** (יתיר א') Joel 4,19‖Jon 1,14.
**וְנָקִי** Ex 23,7‖Job 17,8.22,19.
**הַנָּקִי** Dt 19,13.21,9‖2R 24,4‖Jer 22,17.
**לְנָקִי** Prv 1,11.
**נְקִי** *cs.* Ps 24,4.
**נְקִיִּם, נְקִיִּם** *pl.* Gn 44,10 ‖ Nu 32,22 ‖ Jos 2,17.19.20 ‖ Jer 2,34.19,4‖Job 9,23.

**נִקָּיוֹן**
puritas, mundities, innocentia.
י"ב בהושע: עד מתי לא יוכלו נקיון קיא מישראל, וגם השבעים מחברין כי מישראל לפסוק שלפניו, וי"מ נקיון כהוראתו בסורית ובאשורית נָסֶךְ, ונורסין: עד־מתי לא יוכלו נקיון. יונתן והשבעים מתרגמין נקיון שִׁנַּיִם כמו קִהָיוֹן (או נִקָּהָיוֹן).
Hos 8,5.
**בְּנִקְיוֹן** Ps 26,6.73,13.
**נִקְיוֹן** *cs.* Am 4,6.
**וּבְנִקְיֹן** Gn 20,5.

**[מְנַקִּיָּה] הַמְּנַקִּיּוֹת, הַמְנַקִּית** *pl.*
patera libatoria.
בסורית ואשורית הוראת השרש נקה, הסכת נסך, וזה טעם אשר יֻסַּךְ בהן.
Nu 4,7‖Jer 52,19.
**מְנַקִּיֹּתָיו** *suff.* Ex 37,16.
**וּמְנַקִּיֹּתָיו** Ex 25,29.
——קוט **נָקְטָה** Job 10,1 v.——

**[נָקַם] וּנְקָמַנִי** *3 perf. suff.*
ulcisci, vindicare, iniuriarum poenas sumere; *Ni.* punire, se vindicare.
כדוגמתו בסורית וערבית; ויתכן שיש לו אחוה עם נקה (ע' הערה שם), שהנוקם מנקה את העון ע"י הנקמה; ויש מחברין אותו עם יחם במובן רתיחה וקצף.
1S 24,13.
**נֹקֵם** *pt.* Nah 1,2².
**וְנֹקֵם** Nah 1,2‖Ps 99,8.
**נֹקֶמֶת** *f.* Lev 26,25.
**נָקֹם** *inf. abs.* Ex 21,20.
**בִּנְקֹם** *cs.* Ez 25,12.
**לִנְקֹם** Ez 24,8.
**נְקֹם** *imper.* Nu 31,2.
**תִּקֹּם** *2 impf.* Lev 19,18.
**יִקֹּם, יִקּוֹם** *3 impf.* Dt 32,43 ‖ Jos 10,13.
**[נִקַּם] נִקַּמְתִּי** *Ni. 1 perf.* Jud 15,7.
**וְנִקַּמְתִּי** 1S 14,24.
**וְנִקְּמוּ** *3 perf. pl.* Ez 25,12.
**לְהִנָּקֵם** *inf. cs.* 1S 18,25‖Jer 46,10‖Esth 8,13.
**[הִנָּקֵם] וְהִנָּקֵם** (נס"א) *imper.* Jer 15,15.
**הִנָּקְמוּ** *pl.* Jer 50,15.
**וְאִנָּקְמָה** *1 impf.* Jud 16,28 ‖ Jes 1,24.
**יִנָּקֵם** *3 impf.* Ex 21,20.
**וַיִּנָּקְמוּ** *3 impf. pl.* Ez 25,15.

וּמִנְּקִיקֵי Jer 16,16.

## [נָקַר] בִּנְקוֹר *inf. cs.*

fodere, effodere, perfodere, perforare.

קרוב אל שלפניו (ואל כָּרָה?), וכמוהו בסורית, בערבית ובכושית, ובאשורית הוראתו הריסה והשחתה (קרוב אל עָקַר?).

1S 11,2.

[יִקַּר] יִקְּרוּהָ *3 impf. pl. suff.* Prv 30,17.

נִקַּר *Pi. 3 perf.* Job 30,17.

תְּנַקֵּר *2 impf.* Nu 16,14.

וַיְנַקְּרוּ *3 impf. pl.* Jud 16,21.

[נֻקַּר] נֻקַּרְתֶּם *Pu. 3 perf. pl.* Jes 51,1.

## נְקָרָה vel [נִקְרָה] בְּנִקְרַת *cs.*

caverna s. fissura.

Ex 33,22.

בְּנִקְרוֹת *pl.* Jes 2,21.

## [נָקַשׁ] נוֹקֵשׁ *pt.*

illaqueari, irretiri; *Pi.* laqueos ponere, inicere; *Hith.* insidiari.

בסורית ובארמית הוראתו הכאה (דא לדא נקשן), וכן בדרז״ל בהפעיל (הקיש על המריש, על הקנקן, הקיש בצלצל, וע״ד המרבעים מקשקש), ואח אל קוש ויקש (ולרד״ק לפי שבימי קדם לכדו את העופות ע״י שהשליכו עלידם בול עץ). נוֹקֵשׁ יתכן להיות נפעל מן יקש (וכבר הובא שם) או בינוני מן נקש, כלומר מכין מוקש לעצמו. רצ״ג גורס בתהלים יְבַקֵּשׁ נושה, ול״נ יְנַגֵּשׂ, וכ״ת השבעים (י״ת יַגְבֵּב = יְלַקֵּשׁ, יְקַשֵּׁשׁ?).

Ps 9,17.

[נִקַּשׁ] תִּנָּקֵשׁ *Ni. 2 impf.* Dt 12,30.

[נִקֵּשׁ] יְנַקֵּשׁ *Pi. 3 impf.* Ps 109,11.

וַיְנַקְשׁוּ *3 impf. pl.* Ps 38,13.

[הִתְנַקֵּשׁ] מִתְנַקֵּשׁ *Hith. pt.* 1S 28,9.

—— v. ch.; cf. יָקַשׁ ——

נִרְגָּן v. רָגַן; נִיר v. נִר; נוֹר v. נֵר.

## נֵרְדְּ

nardus, gramen Indicum.

30

## [נָקַף] כְּנֹקֶף

percussio, decussio.

נאמר על נקיפת הזיתים שנשארו אחר המסיקה, וכמשנה דפאה ח׳ ג׳ זיתי נִקּוּף (ואולי הוא בינוני, ומהראוי כְּנֹקֵף, אך מסבת נסוג אחור בא בתמונה זו?).

Jes 17,6.24,13.

## נָקַף II

in orbem ire; *Hi.* circumicere, in orbem ducere; inf. circumcirca; circumdare.

במובן תקופה וסבוב (וקרוב לו בכושית, ובערבית בשם وَقْف בתי הידים והצמידים המקיפים את הזרוע), ושגור בדרז״ל. הרד״ק הביא את זה בשרש יקף.

[יִנְקֹף] יִנְקֹפוּ (יִנְקָפוּ) *3 impf. pl.* Jes 29,1.

הִקִּיף *Hi. 3 perf.* Job 19,6.

הִקִּיפָה *3 perf. f.* Jes 15,8.

הִקִּיפוּ *3 perf. pl.* Ps 88,18 ‖ Job 1,5.

וְהִקִּיפוּ 2Ch 23,7.

הִקִּיפוּנִי *suff.* Ps 22,17.

וְהִקַּפְתֶּם *2 perf. pl.* 2R 11,8.

[מַקִּיף] מַקִּיפִים, מַקִּפִים *pt. pl.* 1R 7,24 ‖ 2Ch 4,3.

[הַקֵּף] הַקִּיף, הַקֵּף *inf.* Jos 6,3.11.

[הַקֵּף] וְהַקִּיפוּהָ *imper. pl. suff.* Ps 48,13.

[יַקִּיף] וַיַּקֵּף *3 impf.* Thr 3,5.

תַּקִּפוּ *2 impf. pl.* Lev 19,27.

יַקִּיפוּ *3 impf. pl.* Ps 17,9.

וַיַּקִּפוּ 2R 6,14.

## נִקְפָּה

funiculus.

להשבעים חבל (שטריק), המקיף את הגוף, ויונתן תרגמו רשמין דמחא, מן נקף הראשון.

Jes 3,24.

—— cf. rad. קוּף ——

## [נָקִיק] בִּנְקִיק *cs.*

foramen, caverna, fissura.

קרוב אל נקב, נקע, נקר, וכן הוראתו בכושית.

Jer 13,4.

[נְקִיקִים] וּבִנְקִיקֵי *pl. cs.* Jes 7,19.

[נִקַּם] וְנִקַּמְתִּי *Pi. 1 perf.* 2R 9,7 ‖ Jer 51,36.

[נֻקַּם] יֻקַּם, יֻקָּם *Pu. 3 impf.* Gn 4,15.24 ‖ Ex 21,21.

[הִתְנַקֵּם] וּמִתְנַקֵּם *Hith. pt.* Ps 8,3.44,17.

תִּתְנַקֵּם *3 impf. f.* Jer 5,9.29. *9,8.*

## נָקָם

ulcio, vindicta.

Dt 32,35.41 ‖ Jes 34,8.35,4.47,3. 59,17.61,2.63,4 ‖ Ez 24,8. 25,12. 15 ‖ Mich 5,14 ‖ Ps 58,11 ‖ Prv 6,34.

וְנָקָם Dt 32,43.

נְקַם־ *cs.* Lev 26,25 ‖ Jud 16,28.

## נְקָמָה

ulcio, vindicta; vindictae cupiditas, ulciscendi libido.

Jer 46,10.51,6 ‖ Ps 149,7.

בִּנְקָמָה Ez 25,15.

נִקְמַת *cs.* Nu 31,2.3 ‖ Jer 50,15. 28².51,11 ‖ Ps 79,10.

נִקְמָתִי *suff.* Ez 25,14².17.

נִקְמָתֵנוּ Jer 20,10.

נִקְמָתְךָ Jer 11,20.*20,12.*

נִקְמָתֵךְ Jer 51,36.

נִקְמָתָם Thr 3,60.

נְקָמוֹת (1), נְקָמֹת *pl.* Jud 11,36 ‖ 2S 4,8.22,48 ‖ Ez 25,17 ‖ Ps 18,48.94,1².

—— נָקַע v. יָקַע p. 304c ——

## נָקַף I

percutere, caedere, destruere, perforare.

קרוב אל נָגַף ואל נָקַב, וכדוגמתו בערבית (על מחיצת הראש) ובכושית, וְנִקְּפוּ ת״א ותנקפיה, ובדרז״ל נוקף אצבעו, לבו נוקפו; יש מחברין לזה גם חגים ינקפו (כלומר קרבנות החג יערפו, וכטעם אסרו חג), לא תַקִּפוּ פאת ראשכם (כטעם קצוצי פאה), ותחת חגורה נִקְפָּה (כבדרז״ל נעשה נקפים, שבת ס״ב).

[נִקֵּף] וְנִקַּף *Pi.* (al. *Ni.*) *3 perf.* Jes 10,34.

נִקְּפוּ־ *3 perf. pl.* Job 19,26.

מין בֹּשֶׂם הבא מארץ הודו, ומקור השם בסנסקריט בלמ״ד ת׳ הרי״ש, ובפרסית כבעברית.

Cant 4,14.

נִרְדִּי *suff.* Cant 1,12.

נְרָדִים *pl.* Cant 4,13.

## נָשָׂא

ferre, portare, efferre, afferre, importare, exigere, se tollere; sq. יָד iurare; sq. ראש laeti animi esse, opibus invalescere; inire numerum; sq. פָּנִים vultu hilari incedere, intueri, fiduciam ponere; sq. עֵינַיִם oculos conicere, desiderio capi; sq. קול clamare, iubilare; vocem proferre; sq. נֶפֶשׁ optare, desiderare; auferre, e medio tollere; expiare, condonare peccatum; capere, sumere, accipere; sq. פְּנֵי פ׳ benigne excipere, respicere, gratificari; *pt. pass.* honestus; sq. חֵטְא, עָוֹן peccati poenam in se suscipere.

נמצא ברֹב לשונות בני שם (ארמית, צורית, ערבית, כושית, אשורית ותדמורית), והשאלותיו רבו מספור; לפעמים יחסר לו הנשוא רגלים (ש״א י״ז כ׳) או קול (ישעיה מ״ב ב׳ וכדומה); י״ג בהדברים ל״ג ג׳: יִשָּׂאוּם אֶבְרֹתֶיךָ; בש״ב י״ט מ״ג: אם נִשֵּׂאת נִשָּׂא לנו, כלומר: הכי אכלנו ובלענו את המלך או נִשָּׂא את הנשאר אתנו אל ביתנו, ולכם לא יהיה כלום, והוא משל לקוח מִן הטרף והשלל; במ״א ח׳ י״ג (ורעהו דדה״ב) הנוסחא הנכונה לפי המסורה וְנָשָׂא בימין; לפי ת״י יש להוסיף ולקרוא בישעיה מ׳ י״א: ישא רַבִּים (ע׳ בראשית ל״ג י״ג וי״ד); הסורי ועקילס קורין בנחום א׳ ה׳: וַתִּגְעַשׁ הארץ, ור״י רייסמאנן גורס וַתִּשָּׁאֶה (ואולי כטעם משאת העשן); בתהלים ל״ב א׳ בא נְשׂוּי ת׳ נְשׂוּא כדי לזוגו עם כְּסוּי.

Gn 13,6 ‖ Ex 10,13. 35,26 ‖ 2S 20,21 ‖ 1R 10,11 ‖ 2R 9,25.25,27 ‖ Jes 22,6.53,4.12 ‖ Jer 52,31 ‖ Ez 18,6. *15*.12.19 ‖ Joel 2,22 ‖ Hos 13,1 ‖ Hab 3,10 ‖ Hag 2,19 ‖ Zach 2,4 ‖ Ps 15,3.24,4 ‖ Job 34,19 ‖ 1Ch 18,11.27,23 ‖ 2Ch 11,21.

וְנָשָׂא Ex 28,12. 29.30.38 ‖ Lev 5,1.17. 16,22. 17,16. 24,15 ‖ Nu 30,16 ‖ 1S 17,34 ‖ 2R 23,4 ‖ Jes 5,26.11,12 ‖ Ez 17,23.29,19 ‖ Mal 2,3.

נְשָׂאֲךָ *suff.* Dt 1,31.

וּנְשָׂאֲךָ 2R 14,10 ‖ 2Ch 25,19.

נָשְׂאוּ Ex 35,21.36,2 ‖ 2R 2,16.

וְנָשְׂאוּ Jes 10,26 ‖ Am 6,10.

נָשְׂאָה *3 perf. f.* Esth 5,2.

נְשָׂאַתְנִי *suff.* Ez 3,14.11,24.

נָשָׂאתָה *2 perf.* Nu 14,19.

נָשָׂאתָ 1R 2,26 ‖ Ps 32,5. 85,3 ‖ Neh 9,15.

וְנָשָׂאתָ 2R 19,4 ‖ Jes 14,4.37,4 ‖ Ez 4,5.6.

נְשָׂאתַנִי *suff.* Ps 102,11.

וּנְשָׂאתַנִי Gn 47,30.

נְשָׂאתִים [נָשָׂאת] *2 perf. f. suff.* Ez 16,58.

נָשָׂאתִי *1 perf.* Gn 19,21 ‖ Ex 6,8 ‖ Nu 14,30. 16,15 ‖ Jer 31,19 (18) ‖ Ez 12,7. 20,6.15.23.28. *42*. 36,7.44,12.47,14 ‖ Ps 69,8.88,16. 123,1.143,8 ‖ Job 34,31.

וְנָשָׂאתִי Gn 18,26.

נָשְׂאוּ, נָשָׂאוּ *3 perf. pl.* Nu 31,49 ‖ 2R 18,28 ‖ Jes 52,8 ‖ Ps 83,3.93,3 ‖ Job 24,10 ‖ Cant 5,7 ‖ Thr 4,16.5,13.

נָשׂוּא (= ?נָשְׂאוּ) Ps 139,20.

וְנָשְׂאוּ, וְנָשָׂאוּ Ex 18,22 ‖ Nu 4,25.11,17.14,33 ‖ Ez 14,10.26,17. 27,32.44,10.*12*.13 ‖ Mich 2,21.

וְנָשׂוּ (= וְנָשְׂאוּ) Ez 39,26.

וּנְשָׂאוּם *suff.* 2Ch 12,11.

נְשָׂאתֶם *2 perf. pl.* Ez 36,6.

וּנְשָׂאתֶם Gn 45,19 ‖ Am 5,26.

נֹשֵׂא *pt.* Ex 34,7 ‖ Nu 14,18 ‖ Dt 24,15 ‖ Jud 9,54 ‖ 1S 10,3³.14,1.*6*. 3.7.12².16,21.17,41.22,18.31,4.5 ‖ 2S 23,37 ‖ 1R 5,29 ‖ 2R 3,14 ‖ Am 5,1 ‖ Mich 7,18 ‖ Ps 99,8.126,6² ‖ Prv 19,19 ‖ Dan 1,16 ‖ 1Ch 10,4.5.11,39 ‖ 2Ch 14,7.

וְנֹשֵׂא 1S 14,13².14.17.17,7.31,6.

הַנֹּשֵׂא Lev 11,25.

וְהַנֹּשֵׂא, וְהַנּוֹשֵׂא Lev 11,28. 40. 15,10.

לְנֹשֵׂא 1S 31,4.

נֹשְׂאִים *pl.* Gn 37,25.45,23 ‖ Jos 3,3.6,8.13 ‖ 2S 15,24 ‖ 1R 10,2 ‖ 2Ch 9,1.

וְנֹשְׂאִים Mal 2,9.

הַנֹּשְׂאִים Dt 31,9 ‖ Jes 45,20 ‖ Zach 2,4 ‖ 1Ch 15,27.

וְהַנֹּשְׂאִים Neh 4,11.

נֹשְׂאֵי, נוֹשְׂאֵי (2S 8,6) *cs.* Nu 10,17.21 ‖ Dt 31,25 ‖ Jos 3,8.*4*,*9*. 13.3,14.15². 17.4,10.16.18.*8*,*33* ‖ Jud 3,18 ‖ 2S 6,13. 8,2.6.18,15 ‖ Jes 52,11 ‖ 1Ch 5,18. 12,24 (25). 15,26.18,2.6 ‖ 2Ch 14,7.

נֹשֵׂאת, נשאת *f. sg.* 1R 10,22 ‖ Esth 2,15.

נֹשְׂאוֹת, נֹשְׂאֹת *pl.* Gn 45,23 ‖ 2Ch 9,21.

נָשׂוּא *pt. pass.* (?) Ps 139,20.

נְשׂוּי־, נְשֻׂא *cs.* Jes 33,24 ‖ Ps 32,1.

וּנְשׂוּא, וּנְשֻׂא 2R 5,1 ‖ Jes 3,3.9,14 ‖ Job 22,8.

הַנְּשֻׂאִים *pl.* Jes 46,3.

נָשׂוֹא, נָשֹׂא *inf. abs.* Nu 4,2.22 ‖ Jer 10,5 ‖ Hos 1,6.

נְשֹׂא *cs.* Jes 1,14.

כִּנְשֹׂא־ Jes 18,3.

בְּשׂוֹא Ps 89,10.

מִנְּשׂוֹא Gn 4,13.

שְׂאֵת Gn 4,7.44,1 ‖ Dt 1,9 ‖ Jer 17,27 ‖ Prv 18,5.30,21 ‖ Job 27,1. *29*,*1*.

בִּשְׂאֵת Ex 27,7.

וּבִשְׂאֵת Ez 10,16.20,31.

לָשֵׂאת Gn 36,7.45,27.46,5 ‖ Ex 25,14.27.*37*,*14*.*15*. 30,4.37,5.27. *38*,*7* ‖ Lev 10,27 ‖ Nu 4,15.11,14. 18,22 ‖ Dt 10,8 ‖ Jud 8,28 ‖ 1S 2,28 ‖ Jer 44,22 ‖ Ez 38,13.45,11 ‖ 1Ch 15,2².23,26.

וְלָשֵׂאת Ez 17,8 ‖ Eccl 5,18.

שְׂאֵתִי *suff.* Jer 15,15 ‖ Ps 89,51.

שְׂאֵתוֹ Dt 14,24.

בִּנְשְׂאִי Ps 28,2.

נְשָׂא *imper.* Ps 10,12.

נְסָה־ (= נְשָׂא־) Ps 4,7.

שָׂא Gn 13,14.*31,12*.27,3.50,17² ‖ Ex 10,17 ‖ Nu 31,26 ‖ 1S 15,25.25,28 ‖ 2R 9,25.*26* ‖ Ez 8,5.19,1.27,2.28,12.32,2 ‖ Zach 5,5.

וְשָׂא Nu 3,40 ‖ Dt 3,27 ‖ Ps 25,18.

שָׂאֵהוּ *suff.* Nu 11,12 ‖ 2R 4,19.

שְׂאִי *f.* Gn 21,18 ‖ 2R 4,36 ‖ Jes 49,18.*60,4* ‖ Jer 3,2.13,20 ‖ Ez 16,52.23,35 ‖ Thr 2,19.

וּשְׂאִי Jer 7,29 ‖ Ez 16,52.

שְׂאוּ *pl. m.* Lev 10,4 ‖ Nu 1,2.*26*,*2* ‖ Jos 3,6.*6*,*6*.4,3 ‖ Jes 13,2.40,26.51,6 ‖ Jer 4,6.6,1.13,20.51,12.27 ‖ Ps 24,7.*9*.81,3.96,8.134,2 ‖ 1Ch 16,29.

וּשְׂאוּ Jer 50,2 ‖ Ps 24,9.

שָׂאוּנִי *suff.* Jon 1,12 ‖ Job 21,3.

אֶשָּׂא *1 impf.* Dt 1,12.32,40 ‖ 2S 2,22 ‖ 2R 18,14 ‖ Jes 46,4.49,22 ‖ Jer 9,9 ‖ Hos 1,6.5,14 ‖ Mich 7,9 ‖ Ps 16,4.25,1.63,5.86,4.116,13.121,1.139,9 ‖ Job 10,15.13,14.32,21.36,3.42,8 ‖ 1Ch 21,24.

וְאֶשָּׂא Ps 55,13.119,48.

וָאֶשָּׂא Gn 31,10 ‖ Ex 19,4 ‖ 1S 25,35 ‖ Ez 8,5.20,5² ‖ Zach 2,1.5.*5*,*9*.5,1.6,1 ‖ Dan 8,3.10,5 ‖ Neh 2,1.

אֶשָּׂאֶנּוּ *suff.* Job 31,36.

וְאֶשָּׂאֶנּוּ Jer 10,19.

תִּשָּׂא *2 impf.* Gn 18,24 ‖ Ex 20,7.23,1.30,12.32,32 ‖ Lev 19,15.17 ‖ Nu 1,49.11,17 ‖ Dt 4,19.5,11.12,26 ‖ 1R 5,23 ‖ Jes **2**,9 ‖ Jer 7,16.*11*,*14* ‖ Ez 4,4.12,6 ‖ Hos 14,3 ‖ Prv 9,12.19,18 ‖ Job 7,21.11,15.

וְתִשָּׂא Job 22,26.

וַתִּשָּׂא 2R 19,22 ‖ Jer 37,23 ‖ Ps 50,16.

תִּשָּׂאֵנִי *suff.* Job 30,22.

תִּשְׂאִי *2 impf. f.* Ez 16,54.23,27.36,15.

יִשָּׂא *3 impf.* Gn 32,21.40,13 ‖ Ex 20,7.23,21 ‖ Lev 19,8.20,17 ‖ Nu 6,26.9,13.11,12 ‖ Dt 1,31.5,11.10,17.28,49.50.33,3 ‖ Jos 24,19 ‖ 2S 14,14 ‖ Jes 2,4.3,7.8,4.10,24.40,11.42,2.57,13 ‖ Ez 12,12.18,20² ‖ Mich 2,4 ‖ Hab 1,3 ‖ Hag 2,12 ‖ Zach 6,13 ‖ Ps 24,5 ‖ Prv 6,35 ‖ Job 7,13 ‖ Thr 3,27 ‖ Eccl 5,14.

הֲיִשָּׂא *interrog.* Mal 1,8.9.

וַיִּשָּׂא Gn 13,10.18,2.*24,63.43,29*.22,4.*13*.27,38.29,1.11.31,17.33,1.5.40,20.43,29.34 ‖ Ex 10,19.12,34 ‖ Lev 9,22 ‖ Nu 23,7.*18*.*24*,*3*.*15*.*20*.*21*.*23*.24,2 ‖ Jos 5,13 ‖ Jud 9,7.19,17 ‖ 1S 17,20.24,17.30,4 ‖ 2S 3,32.13,34.18,24 ‖ 1R 13,29 ‖ 2R 9,32 ‖ Ez 10,7 ‖ Ps 106,26 ‖ Job 42,9 ‖ 1Ch 21,16 ‖ 2Ch 13,21.24,3.

יִשָּׂאֲךָ *suff.* 1R 18,12.

יִשָּׂאֵהוּ Dt 32,11 ‖ Job 27,21.

וַיִּשָּׂאֵהוּ 2R 4,20.

וַיִּשָּׂאֶהָ Jud 9,48.

יִשָּׂאֶנָּה Prv 18,14.

יִשָּׂאֵנִי Job 32,22.

וַיִּשָּׂאֵם 2S 5,21.

תִּשָּׂא *3 impf. f.* Lev 7,18 ‖ Nu 5,31.

וַתִּשָּׂא Gn 21,16.24,64.39,7 ‖ Nu 14,1 ‖ 2R 4,37 ‖ Ez 8,3.*11*,*1* ‖ Nah 1,5 ‖ Ruth 2,18 ‖ Esth 2,9.17.

וַתִּשָּׂאֵנִי *suff.* Ez 3,12.43,5.

וַתִּשָּׂאֵהוּ 2S 4,4.

תִּשָּׂאֵם Jes 40,24.41,16.

נִשָּׂא *1 impf. pl.* Thr 3,41.

תִּשְׂאוּ, תִּשָּׂאוּ *2 impf. pl.* Nu 14,34.18,1².32 ‖ Jer 17,21 ‖ Ez 33,25.36,8 ‖ Mich 6,16 ‖ Ps 82,2 ‖ Esr 9,12 ‖ Neh 13,25.

תִּשָּׂאוּן [תִּשָׂאוּן] *2 impf. pl.* Job 13,8.10.

תִּשֶּׂאינָה *2 impf. pl. f.* Ez 23,49.

יִשְׂאוּ, יִשָּׂאוּ *3 impf. pl.* Ex 28,43 ‖ Lev 20,19.20.22,9 ‖ Nu 1,50.7,9.18,23 ‖ Jos 6,4.6 ‖ Jes 24,14.30,6.38,21.42,11.60,6 ‖ Jer 49,29 ‖ Ez 34,29.36,7.39,10 ‖ Hos 4,8 ‖ Mich 4,3 ‖ Hab 2,6 ‖ Ps 72,3.93,3 ‖ Job 6,2.21,12.40,20.

וַיִּשְׂאוּ Gn 7,17.37,25.42,26.46,5.50,13 ‖ Ex 14,10 ‖ Jos 3,6.4,8.6,12 ‖ Jud 2,4.16,31.21,2.23 ‖ 1S 4,4.6,13.11,4 ‖ 2S 2,32.13,36.23,16 ‖ 1R 8,3.15,22 ‖ 2R 5,23.7,8².14,20.25,13 ‖ Jer 52,17 ‖ Ez 10,19.*11*,*22*.32,24.*25*.*30* ‖ Jon 1,15.2,12² ‖ Ruth 1,4 ‖ 1Ch 10,9.12.11,18.15,15 ‖ 2Ch 5,4.14,12.16,6.

יִשָּׂאֻהוּ *suff.* Jes 46,7.

וְיִשָּׂאֻהוּ 2Ch 24,11.

וַיִּשָּׂאֻהוּ Nu 13,23 ‖ 2S 6,3.*4* ‖ 2Ch 25,28.

יִשָּׂאוּם 1R 14,28 ‖ Jes 15,7.

וַיִּשָּׂאוּם, וַיִּשָּׂאֻם Lev 5,10 ‖ 1Ch 23,22.

יִשָּׂאֻנוּ Jes 64,5.

יִשָּׂאוּנְךָ Ps 91,12.

וְתִשֶּׂנָה *3 impf. pl. f.* Jer 9,17.

וַתִּשֶּׂאנָה, וַתִּשֶּׂנָה Zach 5,9 ‖ Ruth 1,9.14.

נִשָּׂא (?) *Ni. 3 perf.* 2S 19,43.

וְנִשָּׂא Ex 25,28 ‖ 2R 20,17 ‖ Jes 39,6.52,13 ‖ Jer 51,9 ‖ Dan 11,12.

נִשֵּׂאת (al. תְ) *3 perf. f.* 1Ch 14,2.

נִשָּׂא *pt.* Jes 2,12.

וְנִשָּׂא Jes 2,2.6,1.57,7.15 ‖ Mich 4,1.

וְהַנִּשָּׂאִים *pl.* Jes 2,13.

נִשָּׂאָה *pt. f. sg.* Jes 30,25.

נִשֵּׂאת (al. תְ) Zach 5,7.

הַנִּשָּׂאוֹת *pl.* Jes 2,14.

וּבְהִנָּשֵׂא *inf. cs.* Ez 1,19.

וּבְהִנָּשְׂאָם *suff.* Ez 1,21.

הִנָּשֵׂא *imper.* Ps 7,7.94,2.

וְהִנָּשְׂאוּ *pl.* Ps 24,7.

אֶנָּשֵׂא *1 impf.* Jes 33,10.

יִנָּשֵׂא *3 impf.* Jes 40,4.

תִּנָּשְׂאוּ [תִּנָּשֵׂאוּ] *2 impf. pl.* Jes 66,12.

**יִנָּשְׂאוּ, יִנָּשֵׂאוּ** *3 pl.* Ez 1,19.20.21 ‖ Prv 30,13.

**יִנָּשׂוּא** (= יִנָּשְׂאוּ) Jer 10,5.

**תִּנָּשֶׂאנָה** *3 pl. f.* Jes 49,22.

**נִשֵּׂא** *Pi. 3 perf.* 2S 5,12.

**נִשָּׂא** 1R 9,11.

**וְנִשָּׂא** Am 4,2.

**נִשְּׂאוֹ** *suff.* Esth 5,11.

**וְנִשְּׂאוּ** *3 perf. pl.* Esr 8,36.

**[מְנַשֵּׂא] מְנַשְּׂאִים** *pt. pl.* Jer 22,27.*44,14* ‖ Esth 9,3.

**לְמַשְּׂאוֹת** (= לְנַשְּׂאוֹת?) *inf.* Ez 17,9.

**[נַשֵּׂא] וְנַשְּׂאֵם** *imper. suff.* Ps 28,9.

**וַיְנַשְּׂאֵהוּ** *3 impf. suff.* Esth 3,1.

**וַיְנַשְּׂאֵם** Jes 63,9.

**יְנַשְּׂאֻהוּ** *3 pl. suff.* Esr 1,4.

**[הִשִּׂיא] וְהִשִּׂיאוּ** *Hi. 3 perf. pl.* Lev 22,16 ‖ 2S 17,13.

**[הִתְנַשֵּׂא] מִתְנַשֵּׂא** *Hith. pt.* 1R 1,5.

**וְהַמִּתְנַשֵּׂא** 1Ch 29,11.

**הִתְנַשֵּׂא** *inf.* Ez 17,14.

**בְּהִתְנַשֵּׂא** Prv 30,32.

**[יִתְנַשֵּׂא] יִתְנַשָּׂא** *3 impf.* Nu 23,24.

**תִּתְנַשֵּׂא** *2 impf.* Ez 29,15.

**וַיִּנַּשֵּׂא** (= וַיִּתְנַשֵּׂא) *3 impf.* 2Ch 32,23.

**וְתִנַּשֵּׂא** (= וְתִתְנַשֵּׂא) *3 f.* Nu 24,7.

**תִּתְנַשְּׂאוּ** *2 pl.* Nu 16,3.

**יִנַּשְּׂאוּ** (= יִתְנַשְּׂאוּ) *3 pl.* Dan 11,14.

## נָשִׂיא

princeps, praefectus; **vapores, nubes (IV pl.)*.

לד״ק עיקר הוראתו נשיאת קול ודבור, כלומר הַמְדַבֵּר, וכן נָגִיד מענין הגדה; וענין אחר במובן עננים, הרמים, או הנשאים על־כנפי רוח.

Lev 4,22 ‖ Nu 7,11$^2$.24.30.36.42.48.54.60.66.72.78.13,2.34,18.22.23.24.25.26.27.28 ‖ Jos 22,14 ‖ 1R 11,34 ‖ Ez 34,24.37,25.44,3 ‖ 1Ch 5,6 ‖ 2Ch 1,2.

**וְנָשִׂיא** Ex 22,27 ‖ Nu 2,3.5.7.10.12.14.18.20.22.25.27.29.34,18 ‖ Ez 7,27.30,13.

**הַנָּשִׂיא** Ez 12,10.44,3.45,17.22.46,2.4.8.12.16.18 ‖ Esr 1,8.

**וְהַנָּשִׂיא** Ez 12,12.46,10.

**לְנָשִׂיא** Nu 14,21$^2$.

**לַנָּשִׂיא** Ez 45,16.46,17.48,21$^2$.22$^2$.

**וְלַנָּשִׂיא** Ez 45,7.

**נְשִׂיא** *cs.* Gn 23,6.34,2 ‖ Nu 7,18.25,14.18 ‖ Ez 21,30.38,2.*3.39,1* ‖ 1Ch 2,10.

**וּנְשִׂיא** Nu 3,24.30.32.35.

**נְשִׂיאִים, נְשִׂאִים, נְשִׂאִם** *pl.* Gn 17,20.25,16 ‖ Jos 22,14 ‖ Jer 10,13*.51,16* ‖ Ps 135,7* ‖ Prv 25,14* ‖ 1Ch 4,38.

**הַנְּשִׂיאִים, הַנְּשִׂאִם, הַנְּשִׂאִים** Ex 34,31 ‖ Nu 7,3.10$^2$.10,4.27,2.36,1 ‖ Jos 9,18.19.21$^2$.17,4 ‖ 1Ch 7,40.

**וְהַנְּשִׂיאִים, וְהַנְּשִׂאִם** Ex 35,27 ‖ Jos 22,32.

**נְשִׂיאֵי** *cs.* Ex 16,22 ‖ Nu 1,16.3,32.7,2$^2$.84.16,2.31,13.32,2 ‖ Jos 9,15.18.13,21 ‖ 1R 8,1 ‖ Ez 19,1.21,17.22,6.26,16.27,21.39,18.45,9 ‖ 2Ch 5,2.

**וּנְשִׂיאֵי** Nu 1,44.*4,46*.4,34 ‖ Jos 22,30.

**נְשִׂיאַי** *suff.* Ez 45,8.

**נְשִׂיאֶיהָ** Ez 32,29.

**נְשִׂיאֵיהֶם, נְשִׂאֵיהֶם** Nu 17,17.21.

## [נְשׂוּאָה] נְשֻׂאֹתֵיכֶם *pl. suff.*

onus; *al.* idolum portabile, *gestamen.*

תאר לאלילים (ע״ד הנשאים את־עץ פסלם) שנלקחו בשבי והובלו בגולה מן העמים הנכבשים (ע׳ ירמיה מ״ח ז׳ ומ״ט ט׳).

Jes 46,1.

## נְשֵׂאת (?)

donum (= מַשְׂאֵת).

ליונתן והשבעים כמו משאת, ובא ע״מ מְלֵאת; וי״ג אם נִשֵּׂאת נָשָׂא לנו, כלומר, וכי אכלנו מקצת מן המלך או נשאהו כטרף ושלל אל ביתנו, להיות לנו לבדנו.

2S 19,43.

## מַשָּׂא

elatio vocis, cantus; effatum, sententia, vaticinium; desideratum (animi); portare, portatio; onus, cura; munus, tributum.

בא גם על הדבור הנבואי, ועל הר״ב על אומות העולם. השבעים, הסורי והירונימוס קורין בירמיה כ״ג ל״ג: ואמרת אליהם אַתֶּם המשא, וכן משמע מפירש״י; וי״ג בהושע ח׳ י׳ ע״פ השבעים: וַיָּחֵלּוּ מעט מִמְּשֹׁחַ מלך ושרים, כלומר עוד מעט לא יוסיפו למשוח מלכים ושרים מפני השעבוד.

Nu 4,15.47.11,11 ‖ 2R 5,17.8,9 ‖ Jes 13,1.15,1.17,1.19,1.21,1.11.13.21,1.11.13.22,1.23,1.30,6.46,1.2 ‖ Jer 17,21.22.24.27.23,33$^2$.34.38$^3$ ‖ Ez 24,25 ‖ Nah 1,1 ‖ Zach 9,1.12,1 ‖ Mal 1,1 ‖ Prv 31,1 ‖ Neh 13,15.19 ‖ 2Ch 17,11.20,25.35,3.

**וּמַשָּׂא** Jes 23,36.

**הַמַּשָּׂא** 2R 9,25 ‖ Jes 14,28.22,25 ‖ Jer 23,36 ‖ Ez 12,10 ‖ Hab 1,1 ‖ Prv 30,1 ‖ 1Ch 15,27 ‖ 2Ch 24,27.

**בְּמַשָּׂא** Nu 11,17 ‖ 1Ch 15,22.

**בַּמַּשָּׂא** 1Ch 15,22.

**כְּמַשָּׂא** Ps 38,5.

**לְמַשָּׂא** 2S 15,33.19,36 ‖ Job 7,20.

**וּלְמַשָּׂא** Nu 4,24.

**מִמַּשָּׂא** Hos 8,10.

**וּמַשַּׂאֲכֶם** *suff.* Dt 1,12.

**מַשָּׂאוֹ** Ex 23,5 ‖ Nu 4,19.*49*.

**מַשָּׂאָם** Nu 4,27$^2$.31.32.

**[מַשְׂאוֹת] מַשְׂאוֹת** *pl. cs.* Thr 2,14.

## [מַשֹּׂא] וּמַשֹּׂא

partium studium.

2Ch 19,7.

## מַשָּׂאָה

incendium, nubes fumi vel pulveris.

כטעם נשיאים ורוח ומשאת העשן; תיאודוציון והסורי קורין משאה = משאו, וליונתן וְכָבֵד מִנְּשֹׂא.

Jes 30,27.

הדגש בשי"ן מורה ששרשו נשא, וקשה לכונו עם עיקר הוראת השרש, ונראה יותר לחברו עם שָׁאָה, והובא שם שנית.

לְמַשּׁוּאוֹת, לְמַשְּׁאוֹת *pl.* Ps 73,18.74,3.

——cnf. שָׁאָה——

נָשַׁב] נָשְׁבָה 3 *perf. f.*

flare; *Hi.* flando obigere, flare iubere.

קרוב אל נָשַׁם ואל נָשַׁף.

Jes 40,7.

הִשִּׁיב] יַשֵּׁב *Hi. 3 impf.* Ps 147,18.

וַיַּשֵּׁב Gn 15,11.

——conf. נָשַׁף——

נָשַׂג] וְהִשִּׂיג *Hi. 3 perf.*

assequi; sq. יָד acquirere, comparare sibi, ditescere; admovere.

הוראתו ידועה, ואולי הוא קרוב אל נָגַשׁ בהפך אתון; י"ג בש"א י"ד כ"ו: ואין מַשִּׂיג ידו (ע' משלי כ"ו ט"ו), ול"נ מַגִּישׁ. בישעיה ל"ה י' יַשִּׂיגוּ ובהמשך ו"ו של וְנָסוּ, ובכ"א י"א יַשִּׂיגוּן ובהמשך הנו"ן נָסוּ, והשבעים קורין גם בראשון יַשִּׂיגוּן נָסוּ. יַשִּׂיגוּ דאיוב כ"ד ב' הובא ג"כ בשרש נָסַג.

Lev 26,5.

וְהִשִּׂגָנוּ *suff.* 2S 15,14.

וְהִשִּׂיגוֹ Dt 19,6.

הִשִּׂיגָה 3 *perf. f.* Lev 25,49.

וְהִשִּׂיגָה Lev 25,46.

וְהִשַּׂגְתָּם 2 *perf. suff.* Gn 44,4.

הִשִּׂיגוּ 3 *perf. pl.* Gn 47,9 ‖ Zach 1,6.

הִשִּׂיגוּנִי *suff.* Ps 40,13.

וְהִשִּׂיגוּךָ, וְהִשִּׂיגֻךָ Dt 28,2.15.45.

הִשִּׂיגוּהָ Thr 1,3.

מַשִּׂיג *pt.* 1S 14,26.

מַשִּׂיגֵהוּ *suff.* Job 41,18.

מַשֶּׂגֶת *f.* Lev 14,21.

לְמַשֶּׂגֶת 1S 21,12.

הַשֵּׂג *inf. abs.* 1S 30,8.

אַשִּׂיג 1 *impf.* Ex 15,9.

הַאַשִּׂגֶנּוּ *interrog. suff.* 1S 30,8.

וְאַשִּׂיגֵם Ps 18,38.

נְשְׂאִים K., נְשֻׂאִים Q. *pl.* Neh 5,7.

נָשֹׁא *inf. abs.* Jer 23,39.

יַשִּׁיא *Hi. 3 impf.* Ps 89,23.

מַשָּׁא

fenus, usura; quod aliquis mutuum accepit, debitum.

Neh 5,7.

וּמַשָּׁא Neh 10,32.

הַמַּשָּׁא Neh 5,10.

מַשָּׁאָה] מַשַּׁאת *cs.*

quod quis mutuum dat, aes alienum.

י"ג בנחמיה ה' י"א וּמַשַּׁאת הכסף.

Dt 24,10.

מַשָּׁאוֹת *pl.* Prv 22,26.

——conf. נָשָׁה——

נָשָׁא° II

seducere; decipere.

ענינו הסתה והטעיה לרעה; י"ג בישעיה י"ט י"ג נִתְּעוּ שרי נף, והשבעים קורין נִשְׁאוּ בשמאל.

נִשָּׁא] נִשְּׁאוּ *Ni. 3 perf. pl.* Jes 19,13.

הִשִּׁיא *Hi. 3 perf.* Jer 49,16.

הִשִּׁיאַנִי *suff.* Gn 3,13.

הִשִּׁיאֲךָ] הִשִּׁיאֶךָ Ob 3.

הִשֵּׁאתָ 2 *perf.* Jer 4,10.

הִשִּׁיאוּךָ 3 *perf. pl. suff.* Ob 7.

הַשֵּׁא *inf. abs.* Jer 4,10.

יַשִּׁיא, יַשִּׁי Q., יַשִּׁא 2R 18,29 ‖ Jes 36,14 ‖ Ps 55,16.89,23 ‖ 2Ch 32,15.

יַשִּׁאֲךָ *suff.* 2R 19,10 ‖ Jes 37,10.

תַּשִּׁאוּ 2 *impf. pl.* Jer 37,9.

יַשִּׁיאוּ 3 *impf. pl.* Jer 29,8.

מַשָּׁאוֹן] בְּמַשָּׁאוֹן

fraus, simulatio.

כלומר שמתעה ומטעה את חברו ע"י חנופה, וי"ם מענין שואה וחשך שמסתיר שנאתו, וסוף הכתוב מוכיח.

Prv 26,26.

מַשּׁוּאָה°

*pl.* vastationes, ruinae.

מַשְׂאֵת

elatio; res elata, signum; effatum; munus, tributum; onus.

משאת דירמיה כמשיאין משואות בדרז"ל או כטעם נס. הסורי קורא בצפניה הַנּוֹשְׂאִים או הַנּוֹשְׂאוֹת עליך חרפה, וי"נ מַשְּׂאַת.

Jer 6,1 ‖ Zeph 3,18 ‖ Esth 2,18.

וּמַשְׂאֵת Jer 40,5.

וְהַמַּשְׂאֵת Jud 20,40.

מַשְׂאַת *cs.* Gn 43,34 ‖ Jud 20,38 ‖ 2S 11,8 ‖ Ps 141,2 ‖ 2Ch 24,6.9.

וּמַשְׂאַת־ Am 5,11.

מַשְׂאֹת *pl.* Gn 43,34.

לְמַשְׂאוֹת (?) Ez 17,9.

מִמַּשְׂאֹת Gn 43,34.

מַשְׂאוֹתֵיכֶם *suff.* Ez 20,40.

שִׂיא] שִׂיאוֹ *suff.*

eminentia, excellentia.

Job 20,6.

שְׂאֵת

elatio sc. vultus, hilaritas; eminentia; (Lev) *locus eminens in cute (tumor cutis)*; *macula*; excellentia, praestantia, dignitas, maiestas.

בא בשתי הוראות, על נשיאות וחשיבות, ועל בליטת העור ונפיחת הנגע.

Gn 4,7. 49,3 ‖ Lev 13,2.10.19.28.43.

בַּשְׂאֵת Lev 13,10.

וְלַשְׂאֵת Lev 14,56.

שְׂאֵתוֹ *suff.* Job 13,11.

וּשְׂאֵתוֹ Hab 1,7.

מִשְּׂאֵתוֹ, מִשֵּׂתוֹ Ps 62,5 ‖ Job 41,17.

וּמִשְּׂאֵתוֹ Job 31,23.

——v. ch. et n. pr.——

I נָשָׁא] וְנָשָׁא־

fenerari, fenus imponere; *Hi.* opprimere, vexare.

אח אל נָשָׁה (ע' הערה שם) וכמוהו בערבית.

1R 8,31 ‖ 2Ch 6,22.

נֹשֶׁא *pt*, 1S 22,2.

נֹשֵׁא *cs.* (?) Jes 24,2.

תַּשִּׂיג *2 impf.* 1S 30,8.
יַשִּׂיג *3 impf.* Lev 26,5.
וְיַשֵּׂג Ps 7,6.
וַיַּשֵּׂג Gn 31,25.
יַשִּׂיגֵם *suff.* Ps 69,25.
וַיַּשִּׂגֵם Gn 44,6.
תַּשִּׂיג *3 impf. f.* Lev 5,11.14, 22.30.31.32.25,47.27,8‖Nu 6,21‖ Jer 42,16‖Ez 46,7‖Hos 2,7.
תַּשִּׂיגֵנוּ *suff.* Jes 59,9.
תַּשִּׂיגֵהוּ Job 27,20.
תַּשִּׂיגֵם Hos 10,9.
תַּשִּׂיגוּם *2 impf. pl.* Jos 2,5.
יַשִּׂיגוּ *3 impf. pl.* Jes 35,10 ‖ Prv 2,19‖Job 24,2 (= יַסִּיגוּ?).
יַשִּׂיגוּן Jes 51,11.
וַיַּשִּׂיגוּ, וַיַּשִּׂגוּ Ex 14,9‖2R 25,5‖ Jer 39,5.52,8.
——יַשִּׂיגוּ Job 24,2 = יַסִּיגוּ——

I [נָשָׁה] נָשִׁיתִי *1 perf.*

oblivisci, deserere, neglegere.

עיקר הוראתו העתקה (וקרוב אל נָשָׂא, נָשַׁת ונָסַע), ובא על השכחה, היא העתקת דבר מן הזכרון וסורו מן הלב, וכמוהו בארמית, סורית, ערבית וכושית; יש מחברין לו וְנָשִׁיתִי דירמיה כ״ג ל״ט; השבעים קורין וְנָשָׂאתִי, ובישעיה לא תִנָּשֵׁנִי בבנין הקל (אולי יש לפרש וְנַשִּׁים עד נפח, כמו וַנַּשִּׁים, כלומר הרחקנום והעתקנום).

Thr 3,17.

תֶּשִׁי (= תִּשֶׁה) Dt 23,18.
[נִשָּׁה] תִּנָּשֵׁנִי *Ni. 2 impf. suff.* Jes 44,21.
[נִשָּׁה] נַשַּׁנִי *Pi. 3 perf. suff.* Gn 41,51.
[הִשָּׁה] הִשָּׁהּ *Hi. 3 perf. suff.* Job 39,17.
יַשֶּׁה *3 impf.* Job 11,6.

[נָשֶׁה] הַנָּשֶׁה

nervus ischiudicus (femoris).

לפי שנעתק ממקומו, וי״ם אותו מן הערבית.

Gn 32,3².

נְשִׁיָּה

oblivio, λήθη.

לפי שאמר בפסוק ו׳ אשר לא זכרתם עוד (וע׳ קהלת ב׳ י״ב, ט׳ ה׳), או לפי שנעלמה מעיני כל חי (ליונתן כטעם שְׁאִיָּה, ומקביל אל חשֶׁךְ).

Ps 88,13.

—v. n. pr. מְנַשֶּׁה; cf. נָשַׁת—

II [נָשָׁה] נָשִׁיתִי *1 perf.*

mutuum dare pecuniam; *pt.* creditor, fenerator.

אח אל נָשָׁא, ועניננו נגישת המִלְוָה (ואולי הוא קרוב אל נשך); מַשֵּׁה דהדברים יתכן להיות בינוני הפעיל ולא שֵׁם, כמו מַשֵּׁה (מָכרת) ע״ד בעל משחית; יונתן והשבעים קורין בישעיה נ׳ י״ב: וְנֹשִׁים משלו בו; חוששנו לדעת המפ׳ כי יַשֶּׁה לך אלוה מעונך דאיוב, יזקוף עליך במִלְוָה, או ינגש בך, ע״כ הובא שנית. (יש מחברין לזה הִשָּׁה דכ״ט י״ז וקורין לא השה, בהמשך לא שבסוגר).

Jes 15,10.

וְנָשִׁיתִי Jer 23,39.
נָשׁוּ־ *3 perf. pl.* Jer 15,10.
נֹשֶׁה, נוֹשֶׁה *pt.* Dt 24,11 ‖ Ps 109,11.
וְהַנֹּשֶׁה 2R 4,1.
כְּנֹשֶׁה Ex 22,24.
כַּנֹּשֶׁה Jes 24,2.
נֹשִׁים, נֹשְׁאִים Q. *pl.* Neh 5,7. 10.11.
מְנוֹשַׁי *suff.* Jes 50,1.
[הִשָּׁה] מַשֵּׁה *Hi. pt. cs.* (?) Dt 15,2.
תַּשֶּׁה *2 impf.* 24,10.
יַשֶּׁה *3 impf.* Dt 15,2‖Job 11,6.
[נְשִׁי] נִשְׁיֵכִי K., נִשְׁיֵךְ Q. *suff.* 2R 4,7.

[מַשֶּׁה?] מַשֵּׁה *cs.*

debitum (= מַשָּׁא).

Dt 15,2.

——conf. נָשָׁא——

נָשַׁךְ

mordere; vexare, opprimere; fenerari. *Hi.* usuras imponere.

כדוגמתו באשורית ובכושית, בארמית ובסורית בהפך אתָן נכת (וכן בערבית במובן הריסה).

Nu 21,9.

וּנְשָׁכוֹ *suff.* Am 5,19.
וּנְשָׁכָם Am 9,3.
הַנֹּשֵׁךְ *pt.* Gn 49,17.
הַנִּשְׁכִים *pl.* Mich 3,5.
נֹשְׁכֶיךָ *suff.* Hab 2,7.
הַנָּשׁוּךְ *pt. pass.* Nu 21,8.
יִשֹּׁךְ, יִשָּׁךְ *3 impf.* Dt 23,20 ‖ Prv 23,32‖Eccl 10,11.
יִשְּׁכֶנּוּ *suff.* Eccl 10,8.
[נִשֵּׁךְ] וְנִשְּׁכוּ *Pi 3 perf. pl.* Jer 8,17.
[יְנַשֵּׁךְ] וַיְנַשְּׁכוּ *3 impf. pl.* Nu 21,6.
[הִשִּׁיךְ] תַשִּׁיךְ *Hi. 2 impf.* Dt 23,20.21.

נֶשֶׁךְ

fenus, usura.

השבעים קורין ביחזקאל י״ח ח׳: כַּסְפּוֹ בנשך לא יתן.

Ex 22,24‖Lev 25,36‖Dt 23,20³ ‖ Ez 18,17.22,12.

בְּנֶשֶׁךְ Lev 25,37 ‖ Ps 15,5 ‖ Prv 28,8.
בַּנֶּשֶׁךְ Ez 18,8.13.

נִשְׁכָּה

cella, conclave.

אח אל לִשְׁכָּה, ע׳ הערה שם.

Neh 13,7.

נִשְׁכָּתוֹ *suff.* Neh 3,30.
הַנְּשָׁכוֹת *pl.* Neh 12,44.

——cf. לִשְׁכָּה——

[נָשַׁל] וְנָשַׁל

extrahere, exuere; expellere; elabi, delabi, decidere.

כדוגמתו בערבית; לר״ק הוא קרוב אל שלל (ע׳ הערה אל שוֹלָל) ונראה יותר שהוא קרוב אל נָשַׁר בדרז״ל (פירות הנושרין) וכעין נָתַר בעברית. יש מחברין לו יִשַּׁל דאיוב כ״ז ח׳, וכמו יִשַּׁל.

Dt 7,1.22.19,5.

שַׁל *imper.* Ex 3,5‖Jos 5,15.
יִשַּׁל *3 impf.* Dt 28,40.
[נִשֵּׁל] וַיְנַשֵּׁל *Pi. 3 impf.* 2R 16,6.

——conf. שָׁלַל——

[נָשַׁם°] אֶשֹּׁם *1 impf.*

spirare, anhelare.

קרוב אל נָשַׁב ונָשַׁף, ומזה נְשָׁמָה.

Jes 42,14.

יִשָּׁקֵנִי *suff.* Cant 1,2.

וַיִּשָּׁקֵהוּ Gn 33,4 ‖ 1S 10,1.

וַתִּשַּׁק *3 impf. f.* Job 31,27 ‖ Ruth 1,9.14.

וַיִּשְּׁקוּ *3 impf. pl.* 1S 20,41.

יִשָּׁקוּן] יִשָּׁקוּן Hos 13,2.

נִשֵּׁק] לְנַשֵּׁק *Pi. inf. cs.* Gn 31,28.

נַשֵּׁק] נַשְּׁקוּ־ *imper. pl.* Ps 2,12.

וַיְנַשֵּׁק־, וַיְנַשֵּׁק *3 impf.* Gn 29,13.32,1.45,15.

הִשִּׁיק] מַשִּׁיקוֹת *Hi. pt. pl. f.* Ez 3,13.

## נְשִׁיקָה] נְשִׁיקוֹת *pl.*

osculum, osculatio.

Prv 27,6.

מִנְּשִׁיקוֹת Cant 1,2.

## נָשַׁק° II

tendere (arcum); se armare.

י״פ מן הערבית והכושית במובן עריכה בסדר, ונופל על מערכת מלחמה וכלי זיין, ויש מחברין אותו עם שלפניו במובן חִבּוּר וקִשּׁוּר (ואולי הוא קרוב אל שָׁקַק בעבור השתקשקות כלי מלחמה). השבעים קורין בתהלים נוֹקְשֵׁי!

נֹשֵׁק] נֹשְׁקֵי *pt. pl. cs.* Ps 78,9 ‖ 1Ch 12,2 ‖ 2Ch 17,17.

## נֶשֶׁק, נֵשֶׁק, נֶשֶׁק

telum, tela, arma; domus armorum, armamentarium.

הצרויים ע״פ המסורה הנהו דמ״א י׳ כ״ה, דאיוב כ׳ כ״ד ודה״ב ט׳ כ״ד.

Jes 22,8 ‖ Ps 140,8 ‖ Job 39,21 ‖ 2Ch 9,24.

וְנֵשֶׁק 1R 10,25.

הַנֶּשֶׁק Neh 3,19.

וְהַנָּשֶׁק 2R 10,2.

בְּנֶשֶׁק Ez 39,9.

בַּנֶּשֶׁק Ez 39,10.

מִנֶּשֶׁק Job 20,24.

## מַשּׂוֹר] הַמַּשּׂוֹר

serra (rad. נָשַׂר).

בערבית בנו״ן (مِنْشَار) הנשלם בדגשות השין, והפעל נסר נמצא בארמית, סורית וכושית, ושנור בדרז״ל בפעל עם השמות נֶסֶר, נְסֹרֶת,

כַּנֶּשֶׁף Jes 59,10.

מֵהַנֶּשֶׁף 1S 30,17.

נִשְׁפּוֹ *suff.* Job 3,9.

## יַנְשׁוּף] וְיַנְשׁוּף

ibis; ulula.

לד״ק מפני ששולט בלילה, וכטעם לילית (ואולי בעבור נוצותיו השחורות), ובא על שני משקלים. ויש לו חבר באשורית, ובהבלעת הנו״ן ע״י דגשות השי״ן.

Jes 34,11.

יַנְשׁוּף] הַיַּנְשׁוּף Lev 11,17 ‖ Dt 14,16.

## נָשַׂק°

accendere, incendere.

אח אל נָסַק (סלק), ונאמר על הבערת האש כטעם בְּהַעֲלֹתְךָ את־הנרת (ושגור בדרז״ל תנור שהסיקוהו, ובהפעל: והֻסק מכל מקום, כלים ה׳ ו׳), ובהשאלה אל עֲלִיַּת האף והחמה.

נִשַּׂק] נִשְּׂקָה *Ni. 3 perf. f.* Ps 78,21.

הִשִּׂיק] וְהִשִּׂיקוּ *Hi. 3 perf. pl.* Ez 39,9.

יַשִּׂיק *3 impf.* Jes 44,15.

——cf. נָסַק et ch. סְלַק——

## נָשַׁק I

osculari; mutuose contingere.

בהוראת נשיקת פה נמצא גם בסורית ובאשורית, בערבית בא במובן הרחת האף (ריעכען). י״מ על פיך ישק כל עמי מענין נשק, יזדיין, או כטעם בן משק ביתי, ע׳ הערה אל בר הא׳ דף קי״ז.

1R 19,18.

וְנָשַׁק (נס״א) 2S 15,5.

וְנָשְׁקָה (נס״א) *3 perf. f.* Prv 7,13.

נָשְׁקוּ] נָשָׁקוּ *3 perf. pl.* Ps 85,11.

לִנְשֹׁק־ *inf. cs.* 2S 20,9.

שְׁקָה] וּשְׁקָה־ *imper.* Gn 27,26.

אֶשְּׁקָה־ *1 impf.* 1R 19,20.

אֶשָּׁקְךָ *suff.* Cant 8,1.

יִשַּׁק, יִשָּׁק *3 impf.* Gn 41,40 ‖ Prv 24,26.

וַיִּשַּׁק Gn 27,23.29,11.48,10.50,1 ‖ Ex 4,22.18,7 ‖ 2S 14,33.19,40.

## נְשָׁמָה

spiritus, halitus, anhelitus; anima, ψυχή, animus, mens; animans.

Dt 20,16 ‖ Jos 11,11.14 ‖ 1R 15,29.17,17 ‖ Jes 2,22.42,5.

וּנְשָׁמָה Dan 10,17.

הַנְּשָׁמָה Jos 10,40 ‖ Ps 150,6.

נִשְׁמַת *cs.* Gn 2,7.7,22 ‖ Jes 30,33 ‖ Prv 20,27.

וְנִשְׁמַת Job 26,4.32,8.33,4.

מִנִּשְׁמַת 2S 22,16 ‖ Ps 18,16 ‖ Job 4,9.37,10.

נִשְׁמָתִי *suff.* Job 27,3.

וְנִשְׁמָתוֹ Job 34,14.

וּנְשָׁמוֹת *pl.* Jes 57,16.

——v. chald.——

## תִּנְשֶׁמֶת] הַתִּנְשֶׁמֶת

chamaeleon; avis aquatica, LXX *πορφύριον*, *Vulg.* cygnus.

לדעת רבים ממין הצב (אידעכסע) והוא החמיליאן שפעם מגדיל גופו על ידי הנשימה ופעם מקטינו (ולפי אמונת הקדמונים הוא חי רק מן האויר), אמנם יתכן ששרשו נָשַׁם קרוב אל נשף, וכטעם ינשוף ולילית.

Lev 11,18.

וְהַתִּנְשֶׁמֶת Lev 11,30 ‖ Dt 14,16.

## נָשַׁף

flare, afflare, spirare.

אח אל נשב ונשם וקרוב אל שאף.

Jes 40,24.

נָשַׁפְתָּ *2 perf.* Ex 15,10.

## נֶשֶׁף, נָשֶׁף

crepusculum (vespertinum et matutinum).

ע״ש שנושב רוח קל בין הערבים (וכטעם לרוח היום), וכבר אמר רב אשי: תרי נשפי הוא, נשף יממא ואתא ליליא, נשף ליליא ואתי יממא; הרי־נשף כטעם רוח צח שפים.

Jes 21,4 ‖ Jer 13,16 ‖ Job 7,4.24,15.

בְּנֶשֶׁף Prv 7,9.

בַּנֶּשֶׁף 2R 7,5.7 ‖ Jes 5,11 ‖ Ps 119,147.

השמות מתכת ויתוכים. ביחזקאל כ״ב כ׳ יש לגרוס וְנִפַּחְתִּי והתכתי אתכם.

Jer 42,18 ‖ Dan 9,27 ‖ 2Ch 12,7.

**וַתִּתַּךְ** Jer 44,6 ‖ Dan 9,11 ‖ 2Ch 34,25.

**וַיִּתְּכוּ** *3 impf. pl.* Job 3,24.

**נִתַּךְ** *Ni. 3 perf.* Ex 9,33 ‖ 2S 21,10 ‖ Jer 42,18.

**נִתְּכָה** *3 perf. f.* Nah 1,6 ‖ 2Ch 34,21.

**וְנִתְּכָה** Ez 24,11.

**וְנִתַּכְתֶּם** *2 perf. pl.* Ez 22,21.

**נִתַּךְ] נִתֶּכֶת** *pt. f.* Jer 7,20.

**הִתִּיךְ] וְהִתַּכְתִּי** *Hi 1 perf.* Ez 22,20.

**הִתִּיכוּ** *3 perf. pl.* 2R 22,9.

**לְהַנְתִּיךְ** *inf. cs.* Ez 22,20.

**תַּתִּיכֵנִי** *2 impf. suff.* Job 10,10.

**וַיַּתִּיכוּ** *3 impf. pl.* 2Ch 34,17.

**הֻתַּךְ] תֻּתְּכוּ** *Ho. 2 impf. pl.* Ez 22,22.

## הִתּוּךְ] כְּהִתּוּךְ

liquefactio metalli.

יתכן שהוא מקור ולא שם.

Ez 22,22.

## נָתַן, נָתָן (2)

dare, donare, praebere, tradere; exhibere, conciliare (favorem); tribuere, praestare, parare; *apparere, oriri;* מִי יִתֵּן utinam; concedere, permittere, potestatem dare, edere (vocem); vendere; docere, retribuere; ponere, proponere, collocare; imponere, imputare; facere, reddere; habere instar, pro; sq. לֵב animum advertere.

כמוהו בארמית, תדמורית ונבטית; בצורית יתן, בסורית נתל ובאשורית נדן. רי״א כהן העיר שיש הבדל בין נתן לפלוני ובין נתן אֶל פלוני, הא׳ מורה נתינה להמקבל לצרכי עצמו, והב׳ שנמסר להמקבל כדי לעשות בו צרכי אחרים (ואין כלל בלא יוצא). השבעים קורין בש״א כ״ה כ״ז וְנָתַתּ ת׳ וּנְתַנָּה; י״ג בל׳ כ״ג אחרי אשר נתן; במ״א י״ד ט״ז מקרא קצר, ושעורו: ויתן י״י את־ישראל ביד־איביו, וי״א

**נְתִיבָתִי** *suff.* Ps 142,4 ‖ Job 30,13.

**לִנְתִיבָתִי** Ps 119,105.

**מִנְּתִיבָתָם** Prv 1,15.

**נְתִיבוֹת** *pl.* Jud 5,6 ‖ Jes 58,12 ‖ Jer 18,15 ‖ Prv 8,2.20 ‖ Job 38,20.

**בִּנְתִיבוֹת** Jes 42,16.

**לִנְתִבוֹת** Jer 6,16.

**נְתִיבֹתַי** *suff.* Job 19,8 ‖ Thr 3,9.

**בִּנְתִיבֹתָיו** Job 24,13.

**נְתִיבֹתֶיהָ** Prv 3,17.

**וּנְתִיבוֹתֶיהָ** Hos 2,8.

**בִּנְתִיבוֹתֶיהָ** Prv 7,25.

**נְתִיבוֹתֵיהֶם** Jes 59,8.

——נָתַז v. תָּזַז——

## נָתַח°] נִתַּח *Pi. 3 perf.*

in frusta dissecare.

בדרז״ל בא גם השם נִתּוּחַ (הפשט ונתוח, תמורה ג׳ ב׳); יש מחברין אותו עם נסח, נתע, נתש.

Lev 8,20.

**וְנִתַּח** Lev 1,6.12.

**וַאֲנַתְּחֶהָ** *1 impf. suff.* Jud 20,6.

**תְּנַתֵּחַ] תְּנַתֵּחַ** *2 impf.* Ex 29,17.

**וַיְנַתַּח** *3 impf.* 1R 18,33.

**וַיְנַתְּחֵהוּ** *suff.* 1S 11,7.

**וַיְנַתְּחֶהָ** Jud 19,29.

**וַיְנַתְּחֻהוּ** *3 impf. pl. suff.* 1R 18,23.

## נֵתַח

frustum carnis dissectae.

Ez 24,4.

**נְתָחִים** *pl.* Jud 19,29.

**הַנְּתָחִים** Lev 1,8.8,20.

**נְתָחָיו** *suff.* Ex 29,17.

**נְתָחֶיהָ** Ez 24,4.

**לִנְתָחָיו** Ex 29,17 ‖ Lev 1,12.8,20.

**לִנְתָחֶיהָ** Lev 1,6.9,13 ‖ Ez 24,6.

## נָתַךְ°] תִּתַּךְ *3 impf. f.*

effundere, se effundere; liquefacere.

קרוב אל נסך ואל נתק, ומצוי בדרז״ל עם

מַפָּר, ובעברית בא הפעל בקל משרש שׁוּר (דה״א כ׳ ג׳).

Jes 10,15.

——conf. שׂוּר II——

## נֶשֶׁר, נָשֶׁר

aquila, vultur.

הקדמונים פי׳ טעם השם בעבור נשירת הנוצות (מיכה א׳ ט״ז), וי״ם מן הערבית והאשורית במובן נקירת בשר וטרוף, לפי שהוא עוף דורס ונוקר נבלה וחלל (ואולי הוא קרוב אל שׁוּר מפני שצופה למרחוק).

Ez 1,10.10,14.17,7 ‖ Prv 30,17 ‖ Job 39,27.

**הַנֶּשֶׁר, הַנָּשֶׁר** Lev 11,13 ‖ Dt 14,12.28,49 ‖ Ez 17,3 ‖ Prv 30,19.

**כְּנֶשֶׁר** Dt 32,11 ‖ Hab 1,8 ‖ Prv 23,5 ‖ Job 9,26.

**כַּנֶּשֶׁר** Jer 48,40.49,16.22 ‖ Hos 8,1 ‖ Ob 4 ‖ Mich 1,16 ‖ Ps 103,5.

**נְשָׁרִים** *pl.* Ex 19,4.

**כַּנְּשָׁרִים** Jes 40,31.

**מִנְּשָׁרִים** 2S 1,23 ‖ Jer 4,13.

**מִנִּשְׁרֵי** *cs.* Thr 4,19.

——v. chald.——

## נָשַׁתָּה, נָשְׁתָה *3 perf. f.*

## נָשַׁת°]

exarescere, evanescere.

קרוב אל נָשָׁה הראשון, ונאמר על העתקת הלֵחַ, ובהשאלה על הכח והגבורה (ואולי הוא קרוב אל נתש, וזה טעם אם יִנָּתְשׁוּ מים זרים דירמיה י״ח י״ד, או יש לגרוס יִנָּשְׁתוּ?); להשבעים וְנִשְּׁתוּ נפעל מן שָׁתָה, כלומר יהיו מוכרחים לשתות מי הים המלוחים, לפי שהנהר יחרב ויבש.

Jes 41,17 ‖ Jer 51,30.

**נִשְּׁתָה] וְנִשְּׁתוּ** *Ni. 3 perf. pl.* Jes 19,5.

——cf. נָשָׁה I——

**נִשְׁתְּוָן** v. ch.

## נָתִיב

pedibus tritus; via, semita.

נתיבה דמשלי י״ב כ״ח כמו נְתִיבָהּ במפיק ה״א; יונתן קורא: ודרך נְתָעָב (או מְעֻוָּת) אֶל־מות (ואולי יש לגרוס ודרך נְדִיבָה).

Ps 78,50 ‖ Job 18,10.28,7.41,24.

**בִּנְתִיב** *cs.* Ps 119,35.

**נְתִיבָה** Jes 43,16 ‖ Prv 12,28.

6.36.40,5.6 || Nu 3,9.48.7,5.27,20. 31,29.30 || Dt 11,29.14,25.26.15, 17.26,12 || Jos 15,19 || Jud 1,15 || 1S 1,11 || 1R 8,36 || Jer 29,26 || Ez 4,1.2$^2$.3.9.43,19.20 || Esr 9,13 || 2Ch 6,27.30.

**נְתַתָּנִי וּנְתַתֵּנִי** *suff.* Jos 15,19 || Jud 1,15.

**וּנְתַתֶּם** 1R 8,46.50 || Jer 27,2.32, 14 || 1Ch 14,10.6,36.

**נָתַתְּי, נָתַתְּ** Q. *2 perf. f.* Ez 16,18.33.36.

**וּנְתַתִּיהוּ** *suff.* Ez 16,19.

**נָתַתִּי, נָתָתִּי** (2) *1 perf.* Gn 1,29. 9,3.13.15,18.16,5.17,16.20,16.23, 11.13.27,37.30,18.35,12.41,41.48, 22 || Ex 31,6$^2$ || Lev 6,10 || Nu 18,8. 19.21.24.26.20,12.24.21,34.27, 12.33,53 || Dt 1,8.2,5.9.24.3,2.12. 13.15.16.19.20.9,23.22,16.26,14. 30,1.15.19 || Jos 6,2.8,1 || Jud 1,2 || 1S 9,23 || 2S 9,9 || 1R 3,12.13.9,6. 7 || 2R 21,8 || Jes 42,1.43,3.20.50, 6 || Jer 1,9.7,7.14.*23,39*.9,12.12,7. 16,15.17,4.24,10.26,4.27,6$^2$.28, 14$^2$.30,3.31,33(32).35,15.44,10. 30 || Ez 3,8.9.4,5.8.15.9,10.11,21. *22,31*.15,6.16,17.19.43.20,12.15. 25.21,20.24,8.28,25.*37,25*.29,20. 32,32.36,28 || Hos 2,10 || Am 4,6. 9,15 || Zach 3,9 || Mal 2,9 || Prv 4, 2 || Job 31,30 || Eccl 8,16.9,1 || Esth 8,7 || Dan 10,15 || 1Ch 21, 23$^2$.29,3 || 2Ch 2,9.7,19.20.25,9.

**וְנָתַתִּי, וְנָתָתִּי** (Ez 17,22) Gn 17, 8.26,4.48,4 || Ex 3,21.6,8.7,4.23, 27 || Lev 14,34.17,10.20,6.26,4.6. 11.17.19.30.31 || Nu 20,19 || Dt 11, 14.15.18,18 || Jos 15,16 || Jud 1,12. 7,7.14,12 || 1S 9,8.17,46.25,11 || 2S 12,11 || 1R 11,31.38.16,3.*21,22*. 18,33.20,28 || 2R 9,9 || Jes 3,4.22, 22.45,3.46,13.56,5.61,8 || Jer 3,15. 9,10.19,7.20,5.23,40.24,7.26,6.29, 17.32,39.34,17.18.20.45,5 || Ez 3, 20.6,5.14.*15,8*.*33,28*.7,3.8.11,9. 17.19$^2$.14,8.15,7.16,39.61.17,22. 23,24.25.31.25,5.14.26,4.20.29,4. 10.12.30,12.13.14.16.24.32,5.8.

2,1.4,7.25.*30.34*.5,16.14,14.25.28. 16,8.13.18.21.22,14.27,23 || Nu 5, 7.17.18.6,18.19.11,18.19,17.20,8 || Dt 7,24.13,2.18.18,3.19,8.22,29. 24,1.*3*.28,48.65.30,7 || Jos 1,13.11, 9 || 1S 1,4.8,14.15.17,38.47 || 1R 13,3.22,12.*15* || 2R 3,18 || Jes 30, 20.23.55,10 || Ez 26,8.34,27.45, 19 || Ps 135,12.136,21 || Ruth 4,7 || 2Ch 18,11.

**שֶׁנָּתַן** Esr 8,20.

**נְתָנָנִי, נְתָנֻנִי** *suff.* Ps 118,18 || Thr 1,13.14.

**נְתָנָנוּ** Ps 124,6.

**נְתָנְךָ** 1S 24,11.26,23 || Jer 29,26 || 2Ch 2,10.

**וּנְתָנְךָ** Dt 28,1.13.

**נְתָנוֹ** Gn 31,7 || Jud 1,34.15,1 || 1S 18,2.23,14.

**וּנְתָנוֹ** Dt 21,10.

**נְתָנָהּ** Jud 18,10 || Eccl 12,7.

**וּנְתָנָהּ** Ex 13,11 || Nu 14,8 || Dt 20, 13 || Jos 8,7 || 1S 15,28.

**נְתָנָם** Jos 10,19 || Jud 2,23 || 1S 14,10.12.24,8 || Jes 34,2 || Jer 25, 31 || 2Ch 16,8.28,9.

**וּנְתָנָם** Lev 15,14 || Dt 7,2.*23*.15. 31,5.

**נָתְנָה, נָתָנָה** *f.* Gn 3,12 || Jud 5,25 || 2S 21,10 || 1R 10,10 || Jer 12,8.50, 15 || Ps 67,7 || Prv 31,24 || 2Ch 9,9.

**וְנָתְנָה** Lev 25,19.26,4.

**נָתַתָּ** *2 perf.* Jud 15,18 || 1R 8, 34 || Ps 61,6 || Dan 10,12 || Neh 9, 15.20.35$^2$.

**נָתַתָּה** Gn 3,12.15,3 || Dt 26,10 || Jos 17,14 || 1R 8,36.40.48.9,13 || Ps 4,8.18,41.21,3.5.39,6.60,6 || Neh 9,20.36.37 || 2Ch 6,25.27.31. 38.20,10.

**תַּתָּה** 2S 22,41.

**וְנָתַתָּ** Gn 40,13 || Ex 25,16.21.26. 30.26,34.28,23.30.29,3.6.17.30, 16.18$^2$.40,7$^2$.8 || Lev 2,15.24,7 || 1R 3,9.8,39.

**וְנָתַתָּה** Ex 21,23.25,12.26,32.33. 27,5.28,14.24.25.27.29,12.20.30,

שהיה נכתב על הגליון כבאור או כנוסחא אחרת אל ודכה י״י את־ישראל שבפסוק ט״ו; בירמיה נ׳ י״ט בא וְאתן ת׳ וָאתן; בישעיה ל״ג ט״ז: לחמו נכון; לרש״ם ונתתִי דיחזקאל ט״ז ס״א וכ״ו כ׳ כמו ונתתִּי, נקבה נוכחת (מבוא לנדא״ש צ״ח וצ״ט); בי״ז כ״ב יש לְגרוס וְנָטַעְתִּי ת׳ וְנָתַתִּי, ומקביל אל וְשָׁתַלְתִּי; י״ג בי״ט ח׳ וַיִּחֲנוּ עליה סביב; בל״ד כ״ו מקרא קצר, והשעור: ונתתי בריתי (או משכני) אותם, השבעים קורין: ונתתי להם סביבות גבעתי (ואולי יש לגרוס וחנותי או הניתי); י״ג בל״ז כ״ו והפרתים והרביתים, ול״נ וּנְטַעְתִּים או וְטִהַרְתִּי וּבֵרַכְתִּי אתם; בתהלים ח׳ ב׳ אשר תְּנָה הודך, ובנ״א י״ח: וְאֶתְּנָה, כלומר מנחה; במשלי י״ב י״ב קורין השבעים אֵיתָן ת׳ יִתֵּן (ואולי יש לגרוס כן גם באיוב ל״ו ו׳), ובכ״א כ״ו יָחֹן ת׳ יִתֵּן; באיוב ל״ז י״ד יש לגרוס: יִתֵּן קרח, וכטעם יַשֵּׁב רוחו יזלו מים. יִתְּנוּ דאסתר א׳ כ׳ סביר תִּתֵּנָּה.

Gn 24,53.25,6.34.28,4.30,18.39, 4.8.41,48.43,23.45,22$^2$.46,18.25. 47,22.48,9 || Ex 9,23.12,36.16,15. 29.35,34.36,1.2 || Lev 10,17.20,3. 26,46 || Nu 7,7.8.9.21,23.29.32,7. *9* || Dt 1,21.2,12.36.3,18.8,10.9, 11.12,1.15.21.16,17.18,14.20,14. *28,52*.26,11.*28,53*.29,3 || Jos 1,14. *15.22,4*.2,9.24.6,16.13,8.*18,7*.8. 14.33.14,3$^2$.15,13.18,3.21,42.22, 7$^2$.25.23,13.*15*.16 || Jud 3,28.4,14. 7,14.15.8,3.16,23.*24* || 1S 12,13. 22,10$^2$.25,44.30,23 || 2S 10,10.24, 23 || 1R 1,48.2,35.5,21.25.26.6,6.7, 39.51.8,56.9,12.22.10,13$^2$.24.27. 11,18.12,4.9.29.13,5.14,15.15,4. 18,26.22,23 || 2R 5,1.22,10.23,35 || Jes 8,18.42,24.50,4 || Jer 25,5.40, 11 || Ez 17,18.18,13.16 || Joel 2,11. 23 || Hab 3,10 || Ps 15,5.46,7.66,9. 78,24.66.99,7.105,32.111,5.112, 9.115,16.148,6 || Prv 22,9 || Job 1, 21.22.38,36 || Cant 1,12.8,11 || Ruth 3,17 || Eccl 1,13.2,26.3,10. 11.5,17.*18.8,15*.9,9 || Esth 4,8.8,1. 11 || Dan 1,17.9,10 || Esr 1,2.7,6. 11.27 || Neh 7,70 || 2Ch 14,17.16,7. 19,11.22,18(17).28,5 || 2Ch 1,15.2, 11.4,10.5,1.10.8,2.9.9,12.23.27. 10,4.9.13,5.17,19.18,22.20,22.21, 3.24,24.32,24.29.34,18.36,17.23.

**וְנָתַן** Gn 28,20 || Ex 21,22.30 || Lev

**וְנָתַן, וְנָתוֹן** Gn 41,43 ‖ Jes 37,19 ‖ Jer 37,21 ‖ Ez 23,46 ‖ Eccl 8,9 ‖ Esth 2,3.6,9.

**נְתָן־, נְתֹן** *cs.* Gn 38,9 ‖ Nu 20, 21.

**תְּנָה** (?) Ps 8,2.

**תֵּת** Gn 4,12 ‖ Dt 2,25.31 ‖ Jos 10, 12 ‖ Jud 21,7 ‖ 1S 18,19 ‖ 1R 5,17. 15,17.17,14 ‖ Jer 26,24.43,3 ‖ Ps 78,20 ‖ Dan 8,13 ‖ 2Ch 16,1.

**בְּתֵת** Ex 16,8 ‖ Nu 5,21 ‖ Jos 2,14 ‖ Jud 8,7.

**לָתֵת, לָתֶת־, לָתֵת** (נס"א) Gn 15, 7.29,26.34,14.42,27 ‖ Ex 5,7.21.6, 4.8.13,5.30,15.39,31 ‖ Lev 7,36. 25,38 ‖ Nu 11,13.31,3.34,13.36, 2$^2$ ‖ Dt 1,8.27.35.4,38.6,10.23.7, 13.10,11.18.11,9.21. *30,20.31,7.* 17,15.19,8.21,17.26,3.28,11.12 ‖ Jos 1,6.5,6.7,7.9,24.17,4.21,2.41 ‖ Jud 21,18 ‖ 2S 18,11 ‖ 1R 5,23.7, 16.8,32$^2$.21,15 ‖ 2R 3,10.*13*.8,19. 12,16.15,20.18,23.23,35$^2$ ‖ Jes 36, 8.61,3 ‖ Jer 11,5.25,18.29,11.32, 19.22 ‖ Ez 17,15.20,28.42.21,16. 34.30,21 ‖ Mal 2,2 ‖ Ps 10,14.104, 27.111,6 ‖ Prv 1,4 ‖ Ruth 1,6 ‖ Eccl 2,26 ‖ Esth 2,9$^2$.5,8 ‖ Esr 9, 9 ‖ Neh 9,8$^2$.15.10,33 ‖ 2Ch 6,23$^2$. 21,7.25,9.30,12.31,4.14.15.19.32, 11.

**לְתִתֵּן** (= לָתֵת?) 1R 6,19.

**וְלָתֵת, וְלָתֶת־** Gn 42,25 ‖ Ex 32, 29 ‖ Dt 23,15 ‖ Jer 17,10.19,12 ‖ Dan 12,21 ‖ Esr 9,8.9.

**מִתֵּת** Dt 28,55 ‖ Eccl 4,17.

**תִּתִּי** *suff.* Gn 29,19 ‖ Jer 32,16 ‖ Mich 6,16.

**בְּתִתִּי** Ez 25,17.26,19.30,8.25.32, 15.33,29.

**לְתִתִּי** Nu 22,13 ‖ 2S 4,10.

**מִתִּתִּי** Gn 29,16 ‖ Jud 7,2 ‖ 1R 21,3.

**וּלְתִתֵּנוּ** Esr 9,8.

**תִּתְּךָ** Ez 28,6.

**בְּתִתְּךָ** Dt 15,10 ‖ 1S 22,13.

**וּבְתִתֵּךְ** Ez 16,34.

**וּנְתַתֶּם** Gn 47,24 ‖ Nu 16,17.18, 28.19,3.27,9.10.11.32,29 ‖ Jos 2, 12 ‖ Jud 14,13 ‖ 1S 6,5.8.

**נָתַנּוּ** *1 perf. pl.* Thr 5,6 ‖ 1Ch 29,14.

**וְנָתַנּוּ** Gn 34,16.

**נְתַנּוּךָ** *suff.* 2Ch 25,16.

**וּנְתַנּוּךָ** Jud 15,13.

**נֹתֵן, נוֹתֵן** *pt.* Gn 9,12 ‖ Ex 5,10. 16,29.20,12 ‖ Lev 14,34.23,10.*25, 2* ‖ Nu 13,2.15,2.25,12 ‖ Dt 1,20. *25.2,29.3*,20.4,1.8.*11,32*.21.*15,4. 19,10.20,16.21,23.24,4.25,19.26, 1.40.13,13.16,18.27,3*.5,16.*7,16. 12,9.15,7.16,5.20.17,2.14.18,9. 25,15.26,2.27,2.28,8*.28.9,6.11,17. 26.31.19,1.2.*14.21,1*.32,49.52 ‖ Jos 1,2.11.15.11,6 ‖ Jud 21,18 ‖ 1S 23,4.24,5 ‖ 1R 5,24.18,9 ‖ 2R 19,7 ‖ Jes 37,7.40,29.42,5 ‖ Jer 5, 14.6,21.21,8.29,21.31,35(34).32, *3.28.34,2*.44,30 ‖ Ez 2,8.3,3.29, 19 ‖ Ps 33,7.68,36.136,25.145,15. 146,7.147,9 ‖ Prv 22,16.26,8.28, 27 ‖ Job 35,10 ‖ Neh 2,12.

**וְנֹתֵן, וְנוֹתֵן** Ps 37,21 ‖ Dan 1,16.

**הַנֹּתֵן, הַנּוֹתֵן** Gn 49,21 ‖ Dt 8,18 ‖ 2S 22,48 ‖ Jes 40,23.43,16 ‖ Jer 5, 24 ‖ Ps 18,48.144,10.147,16 ‖ Job 5,10.

**נֹתְנָהּ** *suff.* Jer 20,4.

**נֹתְנֵךְ** Ez 23,28.25,4.

**נֹתְנוֹ** 1R 20,13.

**נֹתְנִים** *pl.* Jer 26,15 ‖ Neh 12,47. 13,5.

**הַנֹּתְנִים** 2Ch 11,16.

**נֹתְנַי** *cs.* Hos 2,7.

**נָתוּן** *pt. pass. sg.* Esth 3,11 ‖ Neh 13,4 ‖ 2Ch 1,12.

**נְתוּנִים, נְתֻנִים, נְתוּנִם** *pl.* Nu 3,9$^2$.8,16$^2$.19.18,6 ‖ Dt 28,32 ‖ 1Ch 6,32.

**נְתֻנוֹת** [נְתוּנָה] *pl. f.* Dt 28,31.

**נָתוֹן, נָתֹן** *inf. abs.* Nu 21,2.27, 7 ‖ Dt 15,10 ‖ Jud 8,25.11,30 ‖ 2S 5,19.

34,26.35,7.36,26$^2$.37,6$^2$.14.19.26. 38,4.39,21.44,14 ‖ Hos 2,17 ‖ Joel 3,3 ‖ Zach 3,7 ‖ Eccl 1,13 ‖ 2Ch 12,7.

**נְתַתִּיךָ** *suff.* Gn 17,5.20,6 ‖ Ex 7, 1 ‖ Jer 1,5.18.6,27.49,15 ‖ Ez 3,17. *33,7*.12,6.28,17.29,5.39,4 ‖ Ob 2.

**וּנְתַתִּיךָ** Gn 17,6.48,4 ‖ Jes 49,6 ‖ Jer 15,20.22,25.51,25 ‖ Ez 25,7. 35,3.

**נְתַתִּיךְ** Ez 16,7.22,4.

**וּנְתַתִּיךְ** Ez 16,38.21,36.26,14.28, 14.

**נְתַתִּיו** Lev 17,11 ‖ Dt 26,13 ‖ Jos 1,3 ‖ Jud 7,9 ‖ Jes 55,4 ‖ Ez 4,6.7, 20.15,6.33,27.

**וּנְתַתִּיו** Gn 17,20 ‖ 1S 1,11 ‖ Ez 7, 21.17,19.21,32.

**וּנְתַתִּיהוּ** Jud 4,7.

**נְתַתִּיהָ** Gn 23,11$^2$.38,26 ‖ Dt 2, 16 ‖ Ez 23,9.

**וּנְתַתִּיהָ** 1R 11,11.35 ‖ Jer 27,5 ‖ Ez 25,10.13.

**נְתַתִּים** Nu 18,8.11.12 ‖ Jos 10,8.

**וּנְתַתִּים** 2R 21,14 ‖ Jer 15,4.*24,9. 29,18*.46,26 ‖ Ez 37,26 ‖ 1Ch 14, 10.

**נָתְנוּ, נָתְנוּ** (Ez 27,19) *3 perf. pl.* Ex 39,18 ‖ Jos 6,24.14,4.19,50. 20,8.21,12.13 ‖ Jud 3,6.28 ‖ 1S 18, 8$^2$ ‖ 2R 23,5.11 ‖ Jer 2,15.12,10. 37,4.38,7.48,34 ‖ Ez 3,25.6,13.14, 3.14,3.26,17.27,10.12.*14.22*.13. *17*.16.19.32,23.24.*26*.25.36,5 ‖ Hos 2,14 ‖ Joel 2,22 ‖ Ps 77,18. 79,2.119,110 ‖ Cant 2,13.7,14 ‖ Thr 1,11.2,7 ‖ Dan 11,21 ‖ Esr 2, 69 ‖ Neh 7,70.71.72 ‖ 1Ch 6,41.42. 29,8.24 ‖ 2Ch 35,8.

**וְנָתְנוּ** Ex 12,7.30,12 ‖ Lev 1,7 ‖ Nu 4,6.7.10$^2$.*12*.12.14.15,38.35,2 ‖ Dt 19,12.22,19 ‖ Jos 20,4 ‖ 1S 10,4 ‖ 2R 12,10.12.19,18 ‖ Jer 1,15.37, 15 ‖ Ex 23,49.25,4.33,2 ‖ Dan 11, 31.

**נְתַתֶּם** *2 perf. pl.* Jud 21,22 ‖ Jer 37,18.

לְתִתְּךָ Jud 15,12 ‖ 1R 10,9 ‖ 2Ch 9,8.

וּלְתִתְּךָ Dt 26,19.

תִּתּוֹ Dt 2,30 ‖ Jer 10,13.*51,16*.

בְּתִתּוֹ Lev 20,4.

לְתִתָּהּ Ex 22,16 ‖ Ez 47,14.

תִּתָּם 2Ch 25,20.

בְּתִתָּם Ez 43,8.

לְתִתָּם 2Ch 35,12.

לְתִתֵּן *suff.* (?) 1R 6,19.

תֵּן, תֶּן־, תְּנָה *imper.* Gn 14,21 ‖ 2R 4,42.*43* ‖ Jer 18,21 ‖ Hos 9,14$^{2}$ ‖ Ps 28,4.72,1.115,1 ‖ Prv 9,9 ‖ Eccl 11,2 ‖ 1Ch 29,19 ‖ 2Ch 1,10.

וְתֶן־ Gn 47,19 ‖ Ex 16,33 ‖ Nu 17,11 ‖ Jos 7,19.

תְּנָה Gn 30,26.42,37 ‖ Nu 11,13.27,4 ‖ Jos 14,12.15,19 ‖ 1S 2,15.8,6.9,23.21,4.25,8 ‖ 2S 3,14 ‖ 1R 21,2.*6* ‖ 2R 5,22.10,15.14,9 ‖ Hos 13,10 ‖ Ps 8,2.69,28.86,16 ‖ Prv 23,26 ‖ 1Ch 21,22 ‖ 2Ch 25,18.

תְּנֵהוּ *suff.* 1Ch 21,22.

וּתְנֵהוּ Neh 1,11.

תְּנֶנָּה 1S 21,10.

וּתְנֵם Neh 3,36.

תְּנִי, תְּנִי *f.* Gn 30,14 ‖ 2S 14,7 ‖ 1R 17,19 ‖ 2R 6,28.*29* ‖ Jes 43,6 ‖ Jer 22,20.

תְּנוּ *pl.* Gn 23,4.34,8 ‖ Ex 7,9.17,2 ‖ Jos 20,2 ‖ Jud 8,5.20,13 ‖ 1S 11,12.17,10 ‖ 2S 20,21 ‖ 1R 3,26.*27* ‖ Jer 13,16.29,6.48,9 ‖ Ps 68,35 ‖ Prv 31,6.31 ‖ Esr 10,11 ‖ 1Ch 22,19(18) ‖ 2Ch 30,8.35,3.

וּתְנוּ Gn 34,12 ‖ Nu 16,7 ‖ Jud 8,24 ‖ 1R 3,25 ‖ Ps 81,3.

אֶתֵּן, אֶתֶּן־ *1 impf.* Gn 12,7.*24,7*.26,3.30,31.34,11.35,12.38,18.42,34 ‖ Ex 2,9.23,31.25,16.*21*.32,13 ‖ Lev 20,3 ‖ Nu 10,29.11,21.18,7 ‖ Dt 1,36.2,5.9.19 ‖ Jud 17,10 ‖ 1S 18,17 ‖ 2S 5,19.21,6 ‖ 1R 3,5.5,19.20.11,13.36.21,4.6.7 ‖ 2R 4,43 ‖ Jes 22,21.41,19.27.42,8.*48,11*.56,5.62,8 ‖ Jer 8,10.9,10.14,13.15,9.13.16,13.17,3.20,4.5.21,7.24,8.26,6.30,16.32,40.34,21.22 ‖ Ez 7,4.9.11,19.29,21.36,26.27.29.39,11 ‖ Hos 13,11 ‖ Joel 2,19 ‖ Mich 6,14 ‖ Zeph 3,20 ‖ Hag 2,9 ‖ Ps 105,11.132,4 ‖ Prv 3,28 ‖ Job 36,3 ‖ Cant 7,13 ‖ 1Ch 16,18.22,9(8) ‖ 2Ch 1,7.12.

הַאֶתֵּן *interrog.* Mich 6,7.

וְאֶתֶּן־, וְאֶתֵּן Jes 43,4 ‖ Jer 3,19.42,12.

וָאֶתֶּן־, וָאֶתֵּן Gn 40,11 ‖ Lev 7,34 ‖ Dt 1,15 ‖ Jos 24,3.4$^{2}$.8.*11*.13 ‖ Jer 3,8.8,13.32,12.35,5 ‖ Ez 16,12.20,11 ‖ Neh 5,7.

אֶתְּנָה־ 1R 21,2.6.

וְאֶתְּנָה, וְאֶתְּנָה (Ps 51,18) Gn 17,2.30,28.34,12.45,18.47,16 ‖ Ex 24,22 ‖ Nu 21,16 ‖ 1S 17,44 ‖ 1R 13,7.18,1.21,2 ‖ 2R 18,23 ‖ Jes 36,8.43,28 ‖ Ps 2,8.51,18.

וָאֶתְּנָה Nu 8,19 ‖ Jud 6,9 ‖ 1S 2,28 ‖ 2S 14,8$^{2}$ ‖ Ez 16,11 ‖ Ps 69,12 ‖ Eccl 1,17 ‖ Dan 9,3 ‖ Neh 2,1.6.9.

אֶתֶּנְךָ *suff.* Jer 38,16 ‖ Ez 35,9 ‖ Hos 11,8$^{2}$.

וְאֶתֶּנְךָ Jes 42,6.*49,8*.

וָאֶתֶּנְךָ 1R 14,7.*16,2* ‖ Ez 28,18.

אֶתְּנֵךְ Ez 26,21.

וְאֶתְּנֵךְ Ez 5,14.

וָאֶתְּנֵךְ Ez 16,27.

אֶתְּנֵהוּ Ps 89,28.

וְאֶתְּנֵהוּ Ez 31,11.

אֶתְּנֶנּוּ Jud 20,28.

וְאֶתְּנֶנּוּ 2Ch 7,20.

אֶתְּנֶנָּה Gn 13,15.17.28,13.35,12 ‖ Ex 33,1 ‖ Lev 20,24 ‖ Dt 1,39.34,4 ‖ Jos 8,18 ‖ 1S 18,21.

וָאֶתְּנֶנָּה Jud 15,2.

וָאֶתְּנֶהָ 1R 14,8.

וָאֶתְּנֵם Jes 47,6 ‖ Ez 39,23 ‖ Mal 2,5.

תִּתֶּן־, תִּתֵּן *2 impf.* Gn 15,2.28,22.30,31.38,16.17 ‖ Ex 10,25.22,28.25,21.26,35.28,25 ‖ Lev 18,20.21.23.19,14.25,37$^{2}$ ‖ Nu 21,2.27,7 ‖ Dt 2,28.7,3.15,9.10.14.16,10.18.18,4.21,8.23,25.24,15 ‖ Jud 11,30 ‖ 1S 1,16.2,16 ‖ 1R 13,8.20,5 ‖ 2R 18,14 ‖ Hos 9,14 ‖ Joel 2,17 ‖ Jon 1,14 ‖ Mich 7,20 ‖ Ps 16,10.50,20.74,19.85,8.104,28.140,9 ‖ Prv 2,3.5,9.6,4.30,8.31,3 ‖ Job 35,7 ‖ Thr 3,65 ‖ Eccl 5,5.7,21 ‖ Neh 9,27.

הֲתִתֵּן *interrog.* Job 39,19.

וַתִּתֶּן־, וַתִּתֵּן Nu 16,14 ‖ 2S 22,36 ‖ 1R 3,6 ‖ Jer 32,22 ‖ Ez 28,2 ‖ Ps 18,36 ‖ Neh 9,10.13.22 ‖ 1Ch 17,22.

תִּתְּנֵנִי *suff.* Ps 27,12.

תִּתְּנֵנוּ Ps 44,12.

תִּתְּנוֹ־ Ex 22,29.

תִּתְּנֶנּוּ Ps 74,14.

תִּתְּנֵהוּ Ps 41,3.

תִּתְּנֶנָּה Dt 14,21.

וַתִּתְּנָהּ 2Ch 20,7.

הֲתִתְּנֵם *interrog.* 1S 14,37 ‖ 2S 5,19.

וַתִּתְּנֵם Neh 9,24.27.30.

תִּתְּנִי *2 impf. f.* Ez 16,41 ‖ Mich 1,14 ‖ Thr 2,18.

וַתִּתְּנִים *suff.* Ez 16,21.

יִתֶּן־, יִתֵּן *3 impf.* Gn 43,14.49,20 ‖ Ex 3,19.12,23.25.16,3.21,4.19.32.22,6.*9*.30,14.33 ‖ Lev 4,18.5,11.14,17.18.*29*.20,2.15.24,19.20.26,4.20.27,9 ‖ Nu 5,10.15.21.11,29$^{2}$.22,18.*24,13*.35,8 ‖ Dt 5,26.11,25.28,7.24.67$^{2}$ ‖ Jud 9,29.21,1 ‖ 1S 1,5.17.17,25.22,7.28,19 ‖ 2S 19,1.22,14 ‖ 1R 5,25.9,11 ‖ Jes 7,14.41,2$^{2}$ ‖ Jer 8,23.22,13.25,30.27,8 ‖ Ez 18,7.8.26,9.46,16.17 ‖ Joel 4,16 ‖ Am 1,2 ‖ Mich 3,5 ‖ Zeph 3,5 ‖ Zach 10,1 ‖ Ps 1,3.14,7.18,14.20,5.29,11.49,8.53,7.55.7.23.68,12.34.84,12.85,13.120,3.121,3.127,2 ‖ Prv 2,6.3,34.6,31.10,10.24.12,12.13,10.15.21,26.23,31.29,15.25 ‖ Job 2,4.3,20.6,8$^{2}$.11,5.13,5.14,4.13.19,23$^{2}$.23,3.24,23.

31,31.35.36,6.31.37,10 ‖ Cant 8, 7 ‖ Ruth 1,9.4,11.12 ‖ Thr 3,29. 30‖Eccl 6,2.7,2‖Esth 1,19‖ Dan 11,17‖Neh 2,8‖1Ch 22,12(11).

הֲיִתֵּן *interrog.* Am 3,4.

וְיִתֶּן־, וְיִתֵּן Gn 23,9.27,28.28,4 ‖ 1S 2,10.12,17.28,19‖ 1R 2,17.14, 16.22,6 ‖ Ps 37,4.72,15 ‖ Prv 29, 17‖2Ch 18,5.

וַיִּתֶּן־, וַיִּתֵּן Gn 1,17.14,20.15,10. 18,7.8. 20,14. 21,14. 27. 24,32. 35. 36. 53. 25,5. 29,24. 28.29. 33. 30,6. 35.40.31,9. 32,17. 38,18.28. 39,21. 22.40,3.21. 41,10.42.45.48.42,30. 43,24².45,2.21².47,11.17‖Ex 2,21. 11,3.18,25.31,18. 34,33. 37,13.40, 18².20².22.30.33‖Lev 8,7².8.15.*9*, *9*.23.24.27 ‖ Nu 3,51. 5,20.7,6.11, 25.17,12.21,3.31,41.47.32,33.40 ‖ Dt 3,3.6,22.9,10.26,9 ‖ Jos 10,30. 32.13,15. 24. 29. 14,13. 15,17.19. 17,4.21,41‖Jud 1,4.13.15.3,10. 7, 16. 11,21. 14,9. 19 ‖ 1S 1,27. 9,22. 12,18. 18,27. 20,40. 21,7. 27,6. 30, 23‖2S 4,8.11,16.16,8.24,9.15‖1R 2,5.35.5,9.6,27. 7,39. 10,27. 11,18. 19. 19,21 ‖ 2R 4,44. 5,23. 8,6. 10, 15.11,10.12.12,10. 13,5. 15,19. 16, 14. 17. 18,15. 22,8. 23,33. 25,28 ‖ Jes 53,9 ‖ Jer 20,2.39,10.40,5.52, 32 ‖ Ez 10,7. 21,16. 31,10 ‖ Jon 1, 3‖Ps 18,33.40,4.78,46.61.105,44. 106,15.46 ‖ Job 42,15 ‖ Ruth 4, 13‖Esth 2,18‖Dan 1,2.9 ‖ Esr 7, 6‖Neh 2,8.7,5‖ 1Ch 2,35.16,4.21, 5.14.25.25,5.28,11.29,25 ‖ 2Ch 1, 15. *9,27*. 3,16². 4,6.7.11,11. 23.17, 2². 20,3. 21,3. 23,9. 28,21. 32,6. 34, 15.

יִתְּנֵנִי *suff.* Jes 27,4‖Jer 9,1‖Job 9,18.29,2.

וַיִּתְּנֵנוּ Jud 6,13.

יִתֶּנְךָ Dt 28,25‖Cant 8,1.

וַיִּתֶּנְךָ 2Ch 9,8.

וַיִּתְּנֵהוּ Gn 39,20‖Dt 2,33‖1S 18, 4‖1R 13,26.17,23‖Jes 52,11‖ Ez 17,5‖Neh 13,26‖2Ch 6,13.16,10. 24,12.28,5.

יִתְּנֶנּוּ Lev 5,24‖Eccl 2,21.

יִתְּנֶנָּה Gn 23,9.

וַיִּתְּנָהּ Dt 31,9‖Jos 11,23.12,6.7‖ Jud 15,6‖1S 28,17‖1R 5,16‖Jer 36,32‖Esth 3,10.8,2.

יִתְּנֵם Mich 5,2.

וַיִּתְּנֵם Dt 5,19.10,4 ‖ Jos 9,27. 11, 8 ‖ Jud 2,14.6,1.11,32.12,3.13,1 ‖ 2S 20,3.21,9‖1R 10,17.15,18‖2R 13,3.17,20.18,16‖Ps 106,41 ‖ Esr 1,7‖1Ch 12,18(19)‖ 2Ch 9,16.13, 16.26,8.30,7.36,7.

תִּתֵּן *3 impf. f.* Lev 26,20 ‖ Dt 11,17‖Ez 34,27‖ Zach 8,12² ‖ Ps 85,13‖Prv 1,20.4,9.8,1.

וַתִּתֶּן־, וַתִּתֵּן Gn 3,6.16,3.27,17. 30,4.9 ‖ 1R 10,10 ‖ Ez 23,7 ‖ Prv 31,15‖Ruth 2,18‖2Ch 9,9.22,11.

וַתִּתְּנֵהוּ *suff.* Jud 17,4.

נִתֶּן־, נִתֵּן *1 impf. pl.* Gn 34, 21 ‖ Jud 8,6.15.25.16,5 ‖ 1S 30, 22‖Neh 10,31.

נִתְּנָה Nu 14,4.

וְנִתְּנָה Gn 29,27.

וַנִּתְּנָהּ *suff.* Dt 29,7.

תִּתְּנוּ, תִּתֵּנוּ *2 impf. pl.* Gn 34,9 ‖ Ex 5,18 ‖ Lev 7,32.19,28². 22,22. 23,38. 25,24. 26,1 ‖ Nu 15, 21.35,2.4.6³.7.8.13.14²‖ Jes 62,7‖ Ez 36,8.44,28.30.45,6.47,23‖ Esr 9,12‖Neh 13,25.

תִּתְּנֵהוּ *suff.* 2R 12,8.

תִּתְּנוּם Jos 10,19.

יִתְּנוּ, יִתֵּנוּ *3 impf. pl.* Gn 24, 41 ‖ Ex 30,13 ‖ Nu 18,12 ‖ 1S 27, 5‖2R 12,16‖Jes 29,11.43,9 ‖ Jer 14,22. 38,19.20 ‖ Ez 16,33. 31,14. 45,8 ‖ Hos 5,4 ‖ Zach 8,12 ‖ Ps 104,12‖Esth 1,20‖Neh 2,7.

וְיִתְּנוּ 1R 18,23 ‖ 2R 22,5‖Dan 1, 12.

וַיִּתְּנוּ Gn 35,4 ‖ Ex 32,24. 39,16. 17.25.31 ‖ Lev 10,1 ‖ Nu 14,1.16, 18.17,21 ‖ Dt 26,6 ‖ Jos 17,13.19, 49. 21,3.8.9.11.21 ‖ Jud 1,20. 9,4. 20,36. 21,14 ‖ 1S 30,11.12 ‖ Jer 4, 16. 39,14 ‖ Ez 19,8. 20,28. 23,42. 32,27 ‖ Joel 4,3 ‖ Zach 7,11 ‖ Ps 69,22 ‖ Job 42,11 ‖ Esr 3,7.8,36. 10,19‖Neh 9,17.29‖1Ch 6,40.49. 50.52.29,7 ‖ 2Ch 17,5.23,11.24,9. 26,8.27,5.29,6.31,6.34,9.10².11.

יִתְּנֻהוּ *suff.* 2R 12,15.

וַיִּתְּנֻהוּ Q. (וַיִּתְּנֻהָ v. וַיִּתְּנָה K.) 2R 22,5.

וַיִּתְּנוּהוּ, וַיִּתְּנֻהוּ 2R 22,9‖Ez 19, 9‖2Ch 24,8.34,17.

וַיִּתְּנוּם, וַיִּתְּנֻם Ex 39,18.20‖2Ch 35,25.

נִתַּן, נִתֵּן *Ni. 3 perf.* Lev 19, 20‖Nu 26,62‖Jos 24,33‖ Jes 9,5. 35,2 ‖ Jer 13,20. 51,55 ‖ Ez 15,4. 16,34.32,25²‖ Eccl 10,6 ‖ Esth 4, 8.6,8‖2Ch 28,5.34,16.

וְנִתַּן Jes 29,12‖Dan 11,11.

נִתְּנָה, נִתָּנָה *3 perf. f.* Gn 38, 14‖1S 18,19 ‖ 2R 25,30 ‖ Jer 32, 24.*25*.36.43.46,24. 52,34 ‖ Ez 11, 15.32,20.33,24 ‖ Job 9,24.15,19 ‖ Esth 3,15.*8,14* ‖ Neh 10,30.13, 10‖1Ch 5,1.

וְנִתְּנָה 1S 25,27‖Jer 38,18.

נִתְּנוּ, נִתָּנוּ *3 perf. pl.* Gn 9,2‖ Lev 10,14‖Ez 31,14.32,23.29.35, 12.47,11‖Eccl 12,11.

וְנִתַּתֶּם *2 perf. pl.* Lev 26,25.

נִתַּנּוּ *1 perf. pl.* Esr 9,7.

נִתָּן *pt.* Ex 5,16‖Jes 33,16.

הִנָּתֵן 2R 22,7.

הִנָּתֹן *inf. abs.* Jer 32,4.38,3.

לְהִנָּתֵן *cs.* Esth 3,14.*8,13*.

תִּנָּתֵן *2 impf.* Jer 34,3.37,17.39, 17.

יִנָּתֵן, יִנָּתֶן־(K.), יִנָּתֵן *3 impf.* Ex 5,18‖Lev 24,20‖2S 21,6‖Jes 51,12‖Jer 32,4 ‖ Esth 2,13.9,13‖ 2Ch 2,13.

וְיִנָּתֵן (נס"א) Esth 5,3.6.9,12.

תִּנָּתֵן, תִּנָּתֶן (נס"א) *3 impf. f.* 2R 18,30.19,10‖Jes 36,15.37,10‖ Jer 21,10.38,3‖Esth 7,3 ‖ Dan 8, 12.

וְתִנָּתֵן, וְתִנָּתֶן Esth 7,2‖Dan 11,6.

וַיִּתְּצוּ 2R 10,27².
וַיִּתְּצֻהוּ *suff.* 2R 11,18 ‖ 2Ch 23,17.
נָתַץ] נִתְּצוּ *Ni. 3 perf. pl.* Jer 4,26 ‖ Nah 1,6.
וְנִתְּצוּ Ez 16,39.
נִתַּץ *Pi. 3 perf.* 2Ch 33,3.
וְנִתַּצְתֶּם *2 perf. pl.* Dt 12,3.
וַיְנַתֵּץ *3 impf.* 2Ch 34,7.
וַיְנַתְּצוּ *3 pl.* 2Ch 31,1.34,4.36,19.
נֻתַּץ *Pu. 3 perf.* Jud 6,28.
הֻתַּץ] יֻתָּץ *Ho. 3 impf.* Lev 11,35.

——cf. נָתַשׁ, נָתַס——

נָתַק] וּנְתַקְּנֻהוּ *1 pf. pl. suff.*

avellere, divellere; rumpere, intercludere; seiungere; *pt. pass.* castratus.

כמוהו בערבית, והוא מתאחה עם הקודם לו, במובן כריתה ופסיקה, ועם הפעל עתק במובן העתק וסור ממקום (וכבדרז"ל לאו הנתק לעשה); וּנְתַקְּנֻהוּ קל והדגש בקו"ף לתפארת הקריאה. השבעים קורין בירמיה ב' כ': שָׁבַרְתִּי, נִתַּקְתִּי, נקבה נוכחת, ובו' כ"ט: לשוא צרף צוֹרֵף וְרָעָתָם לא נִתָּקָה (ע' ת"י), ובא אֶתָּקְךָ ת' אֶנְתָּקְךָ, או אֶתְּקֶךָ, הקשה לדבור מפני פגישת ק' עם ך' דגושה, הדומים במבטא. יש מחברין לשרש זה אַתִּיק וְאַתִּיקִים, וכבר הובאו באות א'.

Jud 20,32.

וְנָתוּק *pt. pass.* Lev 22,24.
אֶתְּקֶנְךָ *1 impf. suff.* Jer 22,24.
נִתַּק *Ni. 3 perf.* Jes 5,27.
נִתְּקוּ, נִתָּקוּ *3 perf. pl.* Jos 4,18 ‖ Jer 6,29.10,20 ‖ Job 17,11.
יִנָּתֵק *3 impf.* Jud 16,9 ‖ Job 18,14 ‖ Eccl 4,12.
יִנָּתְקוּ] יִנָּתֵקוּ *3 pl.* Jer 33,20.
וַיִּנָּתְקוּ Jos 8,16.
נִתֵּק] נִתַּקְתִּי *Pi. 1 perf.* Jer 2,20.
נִתְּקוּ *3 perf. pl.* Jer 5,5.
אֲנַתֵּק *1 impf.* Jer 30,8 ‖ Nah 1,13.

מַתַּת *cs.* Ez 46,5.11 ‖ Eccl 3,13.5,18.
בְּמַתַּת־ Prv 25,14.

——v. ch. et n. pr.——

נָתַס] נָתְסוּ *3 perf. pl.*

proscindere, destruere.

אח אל ההולכים אחריו; בנוסחאות כ"י נתצו.

Job 30,13.

——conf. נָתַץ——

## נָתַע°

excutere, frangere (al. = נִלְתָּעוּ).

חלוף עי"ן בצד"י ידוע ומצוי בארמית, ועי"ד מלתעות כפירים נְתַץ י"י; לרבינו יונה כמו נִלְתָּעוּ, ולהראב"ע שרשו תעה. (ע' הערה אל מַלְתָּעָה, צד שפ"ה).

נָתַע] נִתָּעוּ *Ni. 3 perf. pl.* Job 4,10.

## נָתַץ, נָתֵץ

destruere, diruere; excutere.

אח להולכים לפניו ולאחריו, וכמוהו בשפת כוש (ומירמיה ד' כ"ו ונחום א' ו' משמע שהוא קרוב אל צוּת וְיָצַת). השבעים קורין במ"ב כ"ג ח': ונתץ את בֵּית השערים, ואולי יש לגרוס הַשְּׂעִרִים (ע' דה"ב י"א ט"ו).

Jud 6,30.31.*32*.8,17 ‖ 2R 23,12.15.

וְנָתַץ Lev 14,45 ‖ 1R 23,8.
נָתְצוּ, נָתָצוּ *3 perf. pl.* 2R 25,10 ‖ Jer 39,8.52,14.
נָתוּץ] הַנְּתֻצִים *pt. pass. pl.* Jer 33,4.
וְלִנְתּוֹץ, וְלִנְתֹּץ *inf. cs.* Jer 1,10.*18*,*7*.31,28(27).
נְתֹץ *imper.* Ps 58,7.
אֶתֹּץ *1 impf.* Jud 8,9.
יִתֹּץ *3 impf.* Ez 26,9.
וַיִּתֹּץ Jud 9,45 ‖ 2R 23,7.
יִתְּצֵנִי *suff.* Job 19,10.
יִתָּצְךָ Ps 52,7.
תִּתְּצוּ] תִּתֹּצוּ *2 impf. pl.* Dt 7,5.
תִּתְּצוּן] תִּתֹּצוּן Ex 34,13 ‖ Jud 2,2.
וַתִּתְּצוּ Jes 22,10.
יִתְּצוּ] יִתֹּצוּ *3 impf. pl.* Ez 26,12.

וַתִּנָּתֵן Esth 9,14.
וַיִּנָּתְנוּ *3 impf. pl.* 2Ch 18,14.
וַיִּנָּתְנוּ 1Ch 5,20.
הֻתַּן] יֻתַּן, (Q.) *Ho. 3 impf.* Lev 11,38 ‖ Nu 26,54.32,5 ‖ 2S 21,6 ‖ 1R 2,21 ‖ 2R 5,17 ‖ Job 28,15.
וַיֻּתַּן 2S 18,9.

נָתִין] נְתִינִים *pl.*

mancipia templi, ἱερόδουλοι, ministri Levitarum.

משרתים נתונים לעבודת הלוים, כחטיבת עצים ושאיבת מים, וכעין שנאמר בגבעונים (ע' יהושע ט' כ"ג. כ"ז).

Esr 8,20.

הַנְּתִינִים (הַנְּתוּנִים K. Esr 8,17) Esr 2,43.58.8,17.20 ‖ Neh 3,31.7,46.60.10,29.11,21.
וְהַנְּתִינִים Esr 2,70.7,7 ‖ Neh 3,26.7,73.11,3.21 ‖ 1Ch 9,2.

## מַתָּן

donum.

השבעים קורין בי"ט ט"ו: וכל־הָרֵעַ לאיש מַתָּן (וכן קורא יונתן הָרֵעַ).

Prv 18,16.19,6.21,14.

וּמַתָּן Gn 34,12.
מַתְּנָם *suff.* Nu 18,11.

## מַתָּנָה

לד"ק לב מַתָּנָה דקדלת מענין המתנה ומתינות בארמית, וכן דרשוהו הז"ל במ"ר (ואולי יש לתרגמו בענאבע, טאלענטפֿאָלל).

Nu 18,6.7 ‖ Ez 46,16.17 ‖ Eccl 7,7.

בְּמַתְּנַת *cs.* Dt 16,17.
מַתָּנוֹת, מַתָּנֹת *pl.* Gn 25,6 ‖ Ps 68,19 ‖ Prv 15,27 ‖ 2Ch 21,3.
וּמַתָּנוֹת Esth 9,22.

מַתְּנֹת *cs.*

(בס' הזכרונות מובא כאן: מַתְּנֹת בני ישראל, במדבר י"ח י"א, אמנם שם כתוב תְּנוּפֹת!).

Ex 28,38.

מַתְּנוֹתֵיכֶם, מַתְּנֹתֵיכֶם *suff.* Lev 23,38 ‖ Nu 18,29 ‖ Ez 20,31.
בְּמַתְּנוֹתֵיכֶם Ez 20,39.
בְּמַתְּנוֹתָם Ez 20,26.
מַתַּת 1R 13,7.

תְּנַתְּקִי [תְּנַתְּקִי *2 impf. f.* Ez 23,34.

יְנַתֵּק *3 impf.* Ez 17,9 ‖ Ps 107,14.

וַיְנַתֵּק Jud 16,9.

וַיְנַתְּקֵם *suff.* Jud 16,12.

נְנַתְּקָה *1 impf. pl.* Ps 2,3.

תְּנַתְּקוּ [תְּנַתֵּקוּ *2 impf. pl.* Jes 58,6.

הַתִּיק] הַתִּיקֵנוּ *Hi. inf. suff.* Jos 8,6.

הַתֵּק] הַתִּיקֵם *imper. suff.* Jer 12,3.

הָנְתַּק] הָנְתְּקוּ *Ho. 3 perf. pl.* Jud 30,31.

## נֶתֶק

porrigo, impetigo.

ע״ש השער התלוש במקום הנגע, או לפי שההולה נורדו ונותקו מפני החכוך (ע״ד שיאמר הגרמני קראָטצע מן הפעל קראטצען); ואולי בעבור שהעור נעשה נֶתֶךְ ונוזל.

Lev 13,30.

הַנֶּתֶק Lev 13,31².32².33².34².35.36.37².

וְלַנֶּתֶק Lev 14,54.

——— אַתִּיק v. p. 78ª ———

°נָתַר] וַיִּתַּר *3 impf.*

tremere, trepidare, subsilire, salire; *Hi.* decutere, abicere, solvere.

ישנו בארמית (דניאל ד׳ י״א), ובערבית בלמ״ד ת׳ הרי״ש, ואח אל נשר שבדרז״ל ואל שְׁרָא הארמי, בנפילת הנו״ן, משרי קטרין (שרי ואסר). בש״ב כ״ב ל״ג קורין השבעים: וַיִּתֵּן תמים דרכי, וככתוב בתהלים י״ח; ויש פותרין וַיִּתֵּר זה משרש תּוּר (ואולי מזה גם וַיַּתֵּר גוים, נרדף אל ראה, לָתוּר וְלִרְאוֹת). ע׳ הערה אל יָתַר.

Job 37,1.

נִתֵּר] לְנַתֵּר *Pi. inf. cs.* Lev 11,21.

הִתִּיר] מַתִּיר *Hi. pt.* Ps 146,7.

הַתֵּר *inf.* Jes 58,6.

יַתֵּר *3 impf.* Job 6,9.

וַיַּתֵּר 2S 22,33 ‖ Hab 3,6.

וַיַּתִּירֵהוּ *suff.* Ps 105,20.

## נֶתֶר] נֶתֶר

nitrum, natron.

ע״ש שמתיר ומסיר את החלאה והזוהמה הצרורה וקשורה בדבר; הנתר בא מן הדומם, והבורית מן הצמחים.

Prv 25,20.

בַּנֶּתֶר Jer 2,22.

——— v. chald. ———

## נָתַשׁ] וְנָתַשׁ

evellere, expellere; funditus delere.

כמוהו בארמית, סורית וערבית (ג״כ בימין), והוא קרוב אל נתם ונתץ, וגם אל נטש; השבעים קורין בירמיה י״ח י״ד יִנָּטְשׁוּ ת׳ יִנָּתְשׁוּ, וי״ג יִנָּשְׁתוּ, משרש נָשַׁת.

1R 14,15.

נָתַשְׁתָּ *2 perf.* Ps 9,7.

וְנָתַשְׁתִּי *1 perf.* Jer 12,17 ‖ Mich 5,13.

וּנְתַשְׁתִּים *suff.* 2Ch 7,20.

נֹתֵשׁ *pt.* Jer 45,4.

נֹתְשָׁם *suff.* Jer 12,14.

נָתוֹשׁ *inf. abs.* Jer 12,17.

לִנְתוֹשׁ, לִנְתֹשׁ *cs.* Jer 1,10.*18*,7.31,38(27).

נָתְשִׁי *suff.* Jer 12,15.

אֶתּוֹשׁ *1 impf.* Jer 12,14.24,6.42,10.

וַיִּתְּשֵׁם Dt 29,27.

נִתַּשׁ] יִנָּתֵשׁ *Ni. 3 impf.* Jer 31,40(39).

תִּנָּתֵשׁ *3 impf. f.* Dan 11,4.

יִנָּתְשׁוּ *3 impf. pl.* Jer 18,14 ‖ Am 9,15.

הֻתַּשׁ] וַתֻּתַּשׁ *Ho. 3 impf. f.* Ez 19,12.

——— cf. נָטַשׁ et נָתַץ ———

נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתְךָ הוֹרֵנִי אֵל הֲבִינֵנִי,
וַעֲדֵי־תֹם בִּנְיַן הֵיכָלְךָ הַחֲיֵנִי נָא קַיְּמֵנִי!

# ס

## סְאָה־

mensura aridorum, tertia pars Ephae, σάτον.

כמוהו בסורית, ושגור הרבה בדרז״ל (שלישית האיפה במדת היבש); בזוגי סָאתַיִם ת׳ סְאָתַיִם. י״ג ברות ג׳ ט״ו: וַיָּמָד סְאָה־שְׂעֹרִים, ובי״ז סְאַת.

2R 7,1.16.

וּסְאָה־ 2R 7,18.

סְאִים *pl.* Gn 18,6 ‖ 1S 25,18.

סָאתַיִם *du.* 1R 18,32 ‖ 2R 7,18.

וְסָאתַיִם 2R 7,1.*16*.

## סַאסְאָה] בְּסַאסְּאָה

modus.

ליונתן באותה מִדָּה, לרד״ק כמו בִּסְאָה סְאָה, כלומר מעט מעט, וכטעם במשפט דירמיה י׳ כ״ד, או להפך במדה כפולה וגדולה, כטעם כפלים בכל חטאתיה, וי״פ כמקור מן פעל סְאסֵא = זַעֲזַע; למלבי״ם מן סָס, ואולי הוא מן סאסא בדרז״ל (הולין י״ז ע״ב), וכראש שבלת ת״י כסאסאה דשבולתא, ובשַׁלְּחָהּ מן שִׁלְּחַיִךְ, ובית השלחין (כפי׳ הראב״ע), כלומר שפך חמתו על השדות ולא על האדם.

Jes 27,8.

## °סָאַן] סֹאֵן *pt.*

calceare, *pt.* calceatus, caligatus.

לר״י קמחי הוא פעל מן סְאוֹן (ע״מ מְחוֹן) בהוראתו הארמית סין, מסאנא (וכן בכושית), ויֵאָמֵר בסורית ביחוד על סנדל המסומר של אנשי החיל, ומקביל אל שִׂמְלָה, ולרש״י והראב״ע מענין שאון והמולה.

Jes 9,4.

## סְאוֹן

calceus, caliga militaria.

Jes 9,4.

## °סָבָא] סֹבֵא *pt.*

potare, se ingurgitare; *pt.* ebriosus.

קרוב אל שָׂבַע (וכתרגומו רוה), ונאמר על השתיה בשופע ויותר מדי; ובא סֻבָאִים בקרי ת׳ סוֹבְאִים כדי לזַוְּגוֹ עם מוּבָאִים.

Prv 23,21.

וְסֹבֵא Dt 21,20.

סוֹבְאִים K., סָבָאִים Q. *pl.* Ez 23,42.

בְּסָבְאֵי (נס״א) *cs.* Prv 23,20.

סָבוּא] סְבוּאִים *pt. pass. pl.* Nah 1,10.

וּכְסָבְאָם *inf. suff.* Nah 1,10.

וְנִסְבְּאָה *1 impf. pl.* Jes 56,12.

[סֶבֶא] סָבְאֵךְ *suff.*

vinum; compotatio.

באשורית נקרא היין סַבּוּ. י״נ בהושע סוֹד סֹבְאִים, כלומר עדת שכורים.

Jes 1,22.

סָבְאָם Hos 4,18.

———v. n. pr. (?)———

## סָבַב

se vertere, se convertere, accedere, deferri, transferri; circumire, obire; circumdare, cingere; mutari; causam esse.

הוראתו ידועה, ובערבית נמצא משרש זה שם להבל ומשיחה (וייל), כנִקֵּפָה בעברית, ולתלתלי השער המקיפים את הראש. השבעים קורין בש״א י״ד כ״א סָבְבוּ נס־דמה; י״נ בכ״ב כ״ב הַבֹּתִי ת׳ סַבֹּתִי; וַיַּסֵּב־את־פניו דמ״א כ״א ד׳ מקרא קצר, והכונה אֶל־הַקִּיר (ע׳ מ״ב כ׳ ב׳), והשבעים קורין וַיִּכַּס, ובתהלים ע״א כ״א וְתָשֹׁב תנחמני (ואולי הוא כמו וְתֹסֵף).

Ez 42,19.

וְסָבַב 1S 7,16‖Eccl 9,14‖2Ch 33,14.

סַבּוֹתִי, סַבֹּתִי *1 perf.* 1S 22,22‖Eccl 7,25.

וְסַבּוֹתִי Eccl 2,20.

סָבְבוּ (al. בְ) *3 perf. pl.* Jos 6,15.

וְסָבְבוּ (al. בְ) Eccl 12,5.

סְבָבוּנִי, סְבָבוּנִי, (K.) *suff.* Hos 12,1‖Ps 17,11.18,6.22,13.17.109,3.118,10.11.

סַבּוּנִי, סַבּוּנִי 2S 22,6 ‖ Ps 88,18.118,11.12.

סְבָבוּנוּ Q. Ps 17,11.

סְבָבֻהוּ 1R 5,17.

סְבָבוּם Hos 7,2.

וְסַבֹּתֶם *2 perf. pl.* Jos 6,3.

סֹבֵב, סוֹבֵב *pt.* 2R 6,15 ‖ Eccl 1,6.

וְסוֹבֵב Eccl 1,6.

הַסֹּבֵב, הַסּוֹבֵב, הַסֹּבֵיב Q. Gn 2,11.13‖2R 8,21.21,9.

סֹבְבִים, סוֹבְבִים (al. בְ) *pl.* 1R 7,24‖2Ch 4,3.

הַסֹּבְבִים (al. בְ) Cant 3,3.*5,7*.

סֹב *inf. cs.* Dt 2,3.

לִסְבֹב Nu 21,4.

סֹב *imper.* 1S 22,18 ‖ 2S 18,30‖2R 9,18.*19*‖Cant 2,17.

סֹבִּי *f.* Jes 23,16.

סֹבּוּ *pl.* 1S 22,17‖Ps 48,13.

וְסֹבּוּ Jos 6,7.

תִּסֹּב *2 impf.* Ps 114,5.

וְתִסֹּב Ps 71,21.

יִסּוֹב, יִסֹּב *3 impf. I* 1S 5,8‖2S 14,24‖Zach 14,10‖Ps 114,3.

וַיִּסֹּב Gn 42,24 ‖ 1S 15,12.27.17,30.18,11.22,18 ‖ 2S 14,24.18,30 ‖ 1Ch 16,43.

יָסֹב *3 impf. II* 1R 7,15.23 ‖ 2Ch 4,2.

וַיָּסָב Jud 11,18.

יְסוּבֵּנִי *suff.* Ps 49,6.

יְסֻבֶּנּוּ Jer 52,21.

תִּסּוֹב, תִּסֹּב *3 impf. f.* Nu 36,7.9‖Hab 2,16‖Prv 26,14.

וַתִּסֹּב 1R 2,15.

נָסֹב *1 impf. pl.* 1S 16,11.

וַנָּסָב Dt 2,1.

תָּסֹבּוּ *2 pl.* Jos 6,4.

יָסֹבּוּ *3 pl.* Job 16,13.

וַיָּסֹבּוּ Jos 6,14.*15* ‖ Jud 16,2.20,5 ‖ 2S 18,15 ‖ 2R 3,9.25 ‖ Jer 41,14‖2Ch 17,9.18,31.23,2.

יְסֻבּוּהוּ *suff.* Job 40,22.

תְּסֻבֶּינָה *3 pl. f.* Gn 37,7.

וְנָסַב *Ni. 3 perf.* Nu 34,4.5 ‖ Jos 15,3.10. 16,6. 18,14. 19,14 ‖ Jer 31,39(38).

נָסַבָּה *3 perf. f.* Ez 26,2.

וְנָסְבָה Ez 41,7.

נָסַבּוּ *3 perf. pl.* Gn 19,4 ‖ Jud 19,12.

וְנָסַבּוּ Jos 7,9‖Jer 6,12.

יִסַּבּוּ *3 impf. pl.* Ez 1,9.*12.17*.10,11².16.

[סֹבֵב] סַבֵּב *Pi. inf. cs.* 2S 14,20.

[סוֹבֵב] וַאֲסֹבְבָה (בְ) *Pol. 1 impf.* Ps 26,6‖Cant 3,2.

תְּסוֹבְבֵנִי (בְ) *2 impf. suff.* Ps 32,7.

יְסֹבְבֶנְהוּ (בְ) *3 impf. suff.* Jon 2,4.6.

יְסוֹבְבֶנּוּ (בְ) Ps 32,10.

יְסֹבְבֶנְהוּ (בְ) Dt 32,10.

תְּסוֹבֵב *3 impf. f.* Jer 31,22 (21).

[תְּסוֹבְבְךָ] תְּסוֹבְבֶךָ (בְ) *suff.* Ps 7,8.

וִיסוֹבְבוּ (בְ) *3 pl.* Ps 59,7.*15*.

יְסוֹבְבֻהָ (בְ) *suff.* Ps 55,11.

הֵסֵב *Hi. 3 perf.* 2R 16,18 ‖ 2Ch 13,13.35,22.

וְהֵסֵב Esr 6,22.

הֲסִבֹּתָ *2 perf.* 1R 18,37.

וַהֲסִבֹּתִי *1 perf.* Ez 7,22.

הֵסַבּוּ *3 perf.* 1S 5,9.10.

מֵסֵב *pt.* Jer 21,4.

[מְסִבַּי] מְסִבָּי (al. בֵ) *pl. suff.*

הבי״ת בפתח באתנה לפי עדות המכלול.

Ps 140,10.

לְהָסֵב *inf. cs.* 2S 3,12 ‖ 1Ch 12,23(24).

הָסֵב *imper.* 2S 5,23‖1Ch 14,14.

הָסֵבִּי *f.* Cant 5,6.

וַיַּסֵּב *3 impf.* Ex 13,18 ‖ Jos 6,11‖ 2S 20,12 ‖ 1R 8,14.21,4 ‖ 2R 20,2.23,34.24,17 ‖ Jes 38,2 ‖ 1Ch 10,14‖2Ch 6,3.36,4.

וַיְסִבֵּנִי *suff.* Ez 47,2.

וְנָסֵב *1 impf. pl.* 2Ch 14,6.

וְנָסֵבָּה 1Ch 13,3.

וַיַּסֵּבּוּ *3 impf. pl.* Jud 18,23 ‖ 1S 5,8‖2Ch 29,6.

[מוּסָב] מוּסַבֹּת, מֻסַבֹּת, מוּסַבּוֹת *Ho. pt. pl. f.* Ex 28,11.*39,6*.39,13‖Nu 32,38‖Ez 41,24.

[יוּסַב] יוּסַב *3 impf.* Jes 28,27.

## סִבָּה

conversio, directio rerum (consilio divino).

בעלי אסופות קורין לכל דבר ומעשה הגורם

סִבָּה, ולהקב״ה סבה הראשונה, עִלַּת הָעִלּוֹת וסבת הסבות.

1R 12,15.

**נְסַבָּה** 2Ch 10,15.

**מוּסַב] מוּסַב** *cs.*

circuitus, cinctura.

כסובב בדרז״ל, וי״ג מוּסָף.

Ez 41,7.

## מֵסַב

consessus, triclinium; circum-circa, circa.

ע״מ מֵצַל, מֵצַר; י״ת במ״א הַסֵּב, והשבעים קורין מְסָבִיב (יש מחברין לו גם ראש מסבי).

1R 6,29.

**בִּמְסִבּוֹ** *suff.* Cant 1,12.

**וּמְסִבֵּי** *pl. cs.* 2R 23,5.

**מְסִבָּה] מְסִבּוֹת** *pl.* Job 37,12.

## סָבִיב

circuitus, undiquaque, circumquoque, circum; *pl. m.* vicini; loca circumiacentia, vicina; circum; *pl. f.* circuitus, circuli, orbes; loca circumiacentia; circum.

השבעים קורין בש״ב כ״ד ו׳ וַיָּסֹבּוּ ת׳ וְסָבִיב; ביחזקאל כ״ג ג׳: ישימו עליך שֹׁמְרִים סביב; תיאודוציון קורא בעמוס! ג׳ י״א: מָצוֹר יְסֹבֵב הארץ; בקצת נוסחאות בעבדיה ט״ז סָבִיב ת׳ תָּמִיד, ובתרגום השבעים לא הא ולא הא; בדה״ב ל״ב כ״ב קורין הע׳: וַיָּנַח להם מסביב.

Gn 23,17 ‖ Ex 16,13.19,12.25,11. *25,24.30,3.37,2.11.26*.25.*37,12*$^{2}$. 27,17.28,32.33$^{2}$.34.*39,25.26*.29, 16.20.30,3.*37,26*.38,16.20.31$^{2}$. 39,23.40,8.33 ‖ Lev 1,5.*11.3,2. 8.13*.7,2.8,15.19.*24*.9,12.*18*.14, 41.16,18.25,31 ‖ Nu 1,53.2,2.3, 26.*4,26*.37.4,32.32,33.34,12.35, 4 ‖ Jos 15,12.18,20 ‖ Jud 7,21. 20,29 ‖ 1S 14,21.47.31,9 ‖ 2S 5,9 ‖ 1R 3,1.5,11.6,5$^{3}$.6.7,12.18.20.23$^{2}$. 24$^{2}$.35.36.18,32.35 ‖ 2R 11,8.11. 25,1.4.10.17 ‖ Jes 49,18.*60,4* ‖ Jer 1,15.6,3.12,9.25,9.50,14.15.29.52, 4.7.14.22.23 ‖ Ez 1,4.*27*.18.27.28. 4,2.8,10$^{2}$.10,12.19,8.23,24.27,11$^{2}$. 37,2$^{2}$.40,5$^{2}$.14$^{2}$.16$^{4}$.17$^{2}$.25$^{2}$.29.*33*$^{2}$. 30$^{2}$.36$^{2}$.43$^{2}$.41,5$^{3}$.6$^{2}$.7$^{2}$.8$^{2}$.10$^{3}$.11$^{2}$. 12$^{2}$.16$^{3}$.17$^{2}$.19$^{2}$.42,15$^{2}$.16.*17*.20$^{2}$. 43,12$^{2}$.13.17$^{2}$.20.45,1.2$^{2}$.46,23$^{3}$. 48,35 ‖ Nah 3,8 ‖ Zach 2,9.12,2.6. 14,14 ‖ Ps 3,7.12,9.34,8.78,28.97, 3.125,2$^{2}$.128,3 ‖ Job 10,8.18,11. 19,10.12 ‖ Cant 3,7 ‖ Thr 2,3 ‖ 1Ch 10,9.28,12 ‖ 2Ch 4,2$^{2}$.3$^{3}$.23,7.10. 34,6.

**וְסָבִיב** Nu 1,50 ‖ 2S 24,6.

**הַסָּבִיב**, (K.) 2R 8,21 ‖ 1Ch 11,8.

**מִסָּבִיב** Nu 16,24.27 ‖ Dt 12,10. 25,19 ‖ Jos 21,42.23,1 ‖ Jud 2,14. 8,34 ‖ 1S 12,11 ‖ 2S 7,1 ‖ 1R 5,4. 18 ‖ Jes 42,25 ‖ Jer 4,17.6,25.*20, 3.10.46,5.49,29* ‖ Jer 51,2 ‖ Ez 16, 33.37.57.23,22.28,23.36,3.4.7.37, 21.39,17 ‖ Joel 4,11.12 ‖ Ps 31,14 ‖ Job 1,10 ‖ Thr 2,22 ‖ 1Ch 11,8.22, 9(8).18(17) ‖ 2Ch 14,6.15,15.20, 30.32,22.

**וּסְבִיב** *cs.* Am 3,11.

**סְבִיבִים] וּבִסְבִיבֵי** *pl. I cs.* Jer 32,44.*33,13*.

**סְבִיבֶיךָ** *suff.* Jer 46,14.

**סְבִיבָיִךְ] סְבִיבַיִךְ** Jer 49,5.

**סְבִיבָיו** Jer 48,17.39 ‖ Ps 76,12. 89,8.97,2 ‖ Thr 1,17.

**וּסְבִיבָיו** Ps 50,3.

**סְבִיבֶיהָ** Jer 21,14.

**סְבִיבָה (?)] סְבִיבָתוֹ** K. *suff.* 1S 26,5.7.

**סְבִיבֹת, סְבִיבוֹת** *pl.* Ex 7,24 ‖ Nu 11,24.31.32 ‖ Dt 21,2 ‖ Jos 19, 8 ‖ Jud 7,18 ‖ 2R 6,17 ‖ Ez 6,5.13. 31,4.32,23.24 ‖ Ps 79,3 ‖ Job 41,6 ‖ Neh 12,28.29 ‖ 1Ch 4,33 ‖ 2Ch 14, 13.17,10.

**וּסְבִיבוֹת** Ez 34,26 ‖ 1Ch 9,27.

**וּמִסְּבִיבוֹת** Jer 17,26.

**תָ, סְבִיבוֹתַי, סְבִיבֹתַי** *suff.* Dt 17,14 ‖ Ps 27,6 ‖ Job 29,5.

**סְבִיבֹתֵינוּ** Nu 22,4 ‖ Dan 9,16 ‖ Neh 5,17.6,16.

**לִסְבִיבוֹתֵינוּ** Ps 44,14.*79,4*.

**סְבִיבוֹתֶיךָ, סְבִיבֹתֶיךָ** Ps 89,9 ‖ Job 22,10.

**תָ] סְבִיבוֹתַיִךְ** Ez 5,12.14.15.

**סְבִיבוֹתֵיכֶם, סְבִיבֹתֵיכֶם** Lev 25, 44 ‖ Dt 6,14.13,8 ‖ Ez 5,7$^{2}$.*11,12*. 36,36.

**סְבִיבוֹתָיו, סְבִיבֹתָיו**, Q. **סְבִיבֹתָו** 1S 26,5.7 ‖ 2S 22,12 ‖ Jer 50,32 ‖ Ez 12,14.32,22.25.26 ‖ Ps 18,12 ‖ Eccl 1,6.

**סְבִיבוֹתֶיהָ, סְבִיבֹתֶיהָ** Gn 41,48 ‖ Jos 21,11.40 ‖ Ez 5,2.6.16,57 ‖ Zach 7,7 ‖ 1Ch 6,40.

**וּסְבִיבוֹתֶיהָ** Ez 5,5.

**סְבִיבֹתָם** 2R 17,15 ‖ Ez 28,24.

**מִסְּבִיבוֹתָם** Ez 28,26.

**סְבִיבוֹתֵיהֶם, סְבִיבֹתֵיהֶם** Gn 33, 5 ‖ Nu 16,34.35,2 ‖ Jud 2,12 ‖ Esth 1,6.

---

## סָבַךְ°

implectere, implicare.

קרוב אל שוך ואח אל שבך. אולי יש לגרום סירים עֲרֻבִים, והטעם סירי הבשר, ומתאים עם כסבאם סבאים, כלומר בעודם אֹכלים ושותים אֻכלו כקש יבש (י״ת סירים שָׂרִים!).

**סָבוּךְ] סְבֻכִים** *pt. pass. pl.* Nah 1,10.

**סֻבַּךְ] יְסֻבָּכוּ** *Pu. 3 impf. pl.* Job 8,13.

## סְבַךְ] בִּסְבַךְ

rami perplexi, dumetum.

Gn 22,13.

**סְבָכִים] סִבְכֵי** *pl. cs.* Jes 10,34.

**בְּסִבְכֵי** Jes 9,17.

**סְבָךְ] בִּסְבָךְ־** Ps 74,5.

**מִסֻּבְּכוֹ** *suff.* Jer 4,7.

—v. ch. et n. pr.; cf. שָׂבַךְ—

**סָבַל] סְבָלָם** *3 perf. suff.*

baiulare, portare grave onus, ferre (dolores etc.); *Pu. pt.* onustus, gravidus; *Hith.* molestum fieri, *al.* se trahere.

כמוהו בארמית וסורית, בערבית ואשורית בא בזי״ן ת׳ הסמ״ך.

Jes 53,4.

**סָבַלְנוּ] סָבָלְנוּ** *1 perf. pl.* Thr 5,7.

**סֹגֵר** *pt.* Jes 22,22.
**סֹגֶרֶת** *f.* Jos 6,1.
**סָגוּר** *pt. pass.* 1R 6,20.21.7,49.50.10,21 ‖ Ez 44,1.2².46,1 ‖ Job 41,7‖2Ch 4,20.22.9,20.
**לִסְגּוֹר** *inf. cs.* Jos 2,5.
**וּסְגֹר** *imper.* Jes 26,20 ‖ Ps 35,3.
**סִגְרוּ** *pl.* 2R 6,32.
**יִסְגֹּר** *3 impf.* Job 12,14.
**וְיִסְגֹּר** Mal 1,10.
**וַיִּסְגֹּר** Gn 2,21.7,16 ‖ Jud 3,22.23‖2R 4,33‖2Ch 28,24.
**וַתִּסְגֹּר** *3 impf. f.* 2R 4,5.21.
**וְנִסְגְּרָה** *1 impf. pl.* Neh 6,10.
**וַיִּסְגְּרוּ** *3 impf.* Jud 9,51.
**נִסְגַּר** *Ni. 3 perf.* 1S 23,7.
**הִסָּגֵר** *imper.* Ez 3,24.
**יִסָּגֵר** *3 impf.* Ex 46,2.
**תִּסָּגֵר** *3 impf. f.* Nu 12,14.
**וַתִּסָּגֵר** Nu 12,15.
**יִסָּגְרוּ** [**יִסָּגֵרוּ**] *3 impf. pl.* Jes 45,1.60,11.
**וַיִּסָּגְרוּ** Neh 13,19.
**סִגַּר** *Pi. 3 perf.* 1S 26,8‖2S 18,28.
**סִגְּרַנִי** *suff.* 1S 24,19.
**יְסַגֶּרְךָ** [**יְסַגֵּר**] *3 impf. suff.* 1S 17,46.
**סֻגַּר** *Pu. 3 perf.* Jes 24,10.
**סֻגְּרוּ** *3 perf. pl.* Jer 13,19.
**וְסֻגְּרוּ** Jes 24,22‖Eccl 12,4.
**וּמְסֻגֶּרֶת** [**מְסֻגָּר**] *pt. f.* Jos 6,1.
**הִסְגִּיר** *Hi. 3 perf.* Lev 14,46‖Ps 78,50‖Thr 2,7.
**וְהִסְגִּיר** Lev 13,4.31.33.50.14,38.
**וְהִסְגִּירוֹ** *suff.* Lev 13,5.*26*.21.54.
**הִסְגִּירָם** Dt 32,30.
**הִסְגַּרְתַּנִי** *2 perf. suff.* Ps 31,9.
**וְהִסְגַּרְתִּי** *1 perf.* Am 6,8.
**לְהַסְגִּיר** *inf. cs.* Am 1,6.
**הַסְגִּירוֹ** *suff.* 1S 23,20.
**הַסְגִּירָם** Am 1,9.
**תַּסְגִּיר** *2 impf.* Dt 23,16.

**יִסְגְּדוּ** *3 impf. pl.* Jes 46,6.
—v. ch.; סָג, סִגִים v. סוג—

## סְגֻלָּה

peculium, opes.

בערבית ענינו נחלה וקנין, חלק חבל; באשורית נאמר על קנין עדרים ומקנה, ובדרז״ל הפעל סִגֵּל גם על רכישת קנינים רוחנים.

Ex 19,5‖Dt 7,6.*14,2*.26,18 ‖ Mal 3,17‖1Ch 29,3.
**וּסְגֻלַּת** *cs.* Eccl 2,8.
**לִסְגֻלָּתוֹ** *suff.* Ps 135,4.

## סְגָנִים *pl.* [סֶגֶן] vel סָגָן

praefectus, praetor, princeps, ζωγάνης.

פקיד ונציב מלך; יסודתו בשפת אשור (בק׳ ת׳ ג׳), ומכן בעברית קרוב לו, ומכני שם בא לשפת יון; בדרז״ל בא בהוראת משנה וממלא מקום (לד״ק לקחוהו מן secundarius ברומית); י״ג בישעיה: וְיָבֹם סגנים, ומקביל יפה אל סוף הפסוק.

Jes 41,25.
**וּסְגָנִים** Jer 51,23‖Ez 23,6.12.23.
**הַסְּגָנִים** Neh 4,8.*13*.5,7.7,5.12,40.13,11.
**וְהַסְּגָנִים** Esr 9,2‖Neh 2,16.5,17.
**וְלַסְּגָנִים** Neh 2,16.
**סְגָנֶיהָ** *suff.* Jer 51,28.
**וּסְגָנֶיהָ** Jer 51,57.
—v. chald.—

## סָגַר

claudere, concludere, circumcludere, intercludere; *pt. pass.* pretiosum (aurum), purum; *Pi. et Hi.* tradere in potestatem.

כמוהו בארמית וסורית, ומעין הוראתו בערבית, כושית ואשורית, וקרוב אל סָכַר. הִסְגִּיר דויקרא י״ד מ״ו כמו הַסְגִּיר, מקור; וּסְגֹר דתהלים ל״ה ג׳ לדעת הפרחון שם כלי זיין, כמין נרתק, (בסורית סכרא, וביונית σάγαρις), ועי״כ מוטעם בדחי לחברו עם חנית.

Gn 19,6 ‖ Ex 14,3 ‖ 1S 1,5.6 ‖ 1R 11,27‖Job 3,10.
**וְסָגַר** Jes 22,22‖Ez 46,12.
**וְסָגַרְתְּ** *2 perf. f.* 2R 4,4.
**סָגְרוּ, סָגֵרוּ** *3 perf. pl.* Gn 19,10‖Jos 2,7‖Ps 17,10‖2Ch 29,7.

**לִסְבֹּל** *inf. cs.* Gn 49,15.
**אֶסְבֹּל** *1 impf.* Jes 46,4².
**יִסְבֹּל** *3 impf.* Jes 53,11.
**יִסְבְּלֻהוּ** *3impf.pl.suff.* Jes 46,7.
**מְסֻבָּלִים** [**סֻבַּל**] *Pu. pt. pl.* Ps 144,14.
**וְיִסְתַּבֵּל** [**הִסְתַּבֵּל**] *Hith. 3 impf.* Eccl 12,5.

## סֵבֶל

baiulatio; onus, labor gravis, grave negotium.

כדרך שבא בעברית מן נשא משאת, הונחה כן בדרז״ל מן סבל סבלונות. ואולי יש לפרש יבלני אישי ינשאני או יתן לי מתנות.

1R 11,28.
**בַּסֵּבֶל** Neh 7,11.
**מִסֵּבֶל** Ps 81,7.
**סֻבְּלוֹ** [**סֵבֶל**] *suff.* Jes 9,3.10,27.
**וְסֻבֳּלוֹ** Jes 14,25.

## סִבְלוֹת, סִבְלֹת *pl. cs.* סְבָלָה vel [סִבְלָה]

baiulationes, labores molesti.
Ex 6,6.7.
**לְסִבְלֹתֵיכֶם** *suff.* Ex 5,4.
**בְּסִבְלֹתָם** Ex 1,11.2,11.
**מִסִּבְלֹתָם** Ex 5,5.

## סַבָּל

baiulus.

בא על משקל גַּנָּב, טַבָּח, צַיָּד.

1R 5,29‖2Ch 2,1.17.
**הַסַּבָּל** Neh 4,4.
**הַסַּבָּלִים** *pl.* 2Ch 34,13.
—v. ch.; סִבֹּלֶת v. שִׁבֹּלֶת—

## [סָגַד] אֶסְגּוֹד *1 impf.*

incurvare se, procumbere adorandi causa.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית וכושית, ובדרז״ל תעלא בעידניה סגיד ליה.

Jes 44,19.
**יִסְגּוֹד־** (יתיר ואו) *3 impf.* Jes 44,17.
**וַיִּסְגָּד־** Jes 44,15.

## סַהַר] הַסַּהַר

rotunditas, orbis.

לְהראב״ע ירח, סידרא, וכן השהרונים דשופטים כדמות ירח, ולפ״ז קרובו זהר, טהר, וצהר; ולהאחרונים קרוב אל סחר, במובן סביבה (ע׳ לקמן, כלומר אגן עגול, אך ה״א הידיעה אינה עולה היטב.

Cant 7,3.

——cf. שַׂהֲרֹון——

## סֹהַר] הַסֹּהַר

turris, castellum.

אח אל סחר לפי שמוקף חומה, ומזה גם צנה וסוחרה (ואולי הוא קרוב אל סגר וסכר), ובסורית סְהָרְתָּא מגדל מצודה; לְהרד״ק לפי שהמאסר עגול כדמות הסהר, הירח (ואפשר ע״ש החלונות הקטנות שבו, ע״ד הַמְּנְהָרוֹת?).

Gn 39,20².21.22².23.40,3.5.

---

## שׂוּג I et סוּג] סָג

recedere, removere se, deficere; dimovere.

הוראתו ידועה, וקרוב אל סוח, סחה נסח ואל נָשַׂג ואל סור; יִסַּג דמיכה בא על משקל סגג, וי״ג יַסִּג, כמו יַשִּׂיג, וכ״ת עקילס והסורי יַשִּׂיגוּ (ע׳ ו׳ י״ד); והפעיל בא ע״ד הִנִּיחַ מן נוּחַ; יונתן תרגם וְתַסַּג דמיכה וְתַשִּׂג (וְתַדְבֵּק), וע׳ רש״י. אם נפרש סר דתהלים י״ד ג׳ מן הארמית מענין באוש יהיה סג דנ״ג ד׳ מלשון סגים (ע׳ יחזקאל כ״ב י״ט), ואולי מזה גם סוג לב דמשלי.

Prv 53,4.

סוּג *pt. pass.* Prv 14,14.

נָסוֹג *1 impf. pl.* Ps 80,19.

נָשׂוֹג, נָסוֹג *Ni. 3 perf.* 2S 1, 22‖Ps 44,19.

נְסוּגֹתִי *1 perf.* Jes 50,5.

נָסֹגוּ *3 perf. pl.* Jes 42,17‖Jer 38,22.

נְסוֹגִים *pt. pl.* Jer 46,5.

הַנְּסוֹגִים Zeph 1,6.

וְנָסוֹג *inf. abs.* Jes 59,13.

יַסַּג (= יִסּוֹג) *3 impf.* Mich 2,6.

יִסֹּגוּ *3 impf. pl.* Ps 35,4.40,15. *70,3.*

וְיִסֹּגוּ Ps 129,5.

וַיִּסֹּגוּ Ps 78,57.

מַסִּיג *Hi. pt.* Dt 27,17.

וּמִסְגְּרֹתֶיהָ (יתיר ואו) *suff.* 1R 7,36.

וּמִסְגְּרֹתֶיהָ 1R 7,35.

וּמִסְגְּרֹתֵיהֶם 1R 7,31.

מִמִּסְגְּרֹתָם 2S 22,46.

מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם , מִמִּסְגְּרֹתֵיהֶם Mich 7,17‖Ps 18,46.

## סַגְרִיר

pluvia vehemens, imber.

בסורית סַגְרָא גשם, וכן מתרגם השמרוני נשמיכם דויקרא כ״ו ד׳, ובא על משקל חכליל, עבטיט, שפריר (ויש מי שדרשו כתרין מלין סַגִּי־רִיר, רב הַלֵּחוּת); לפי׳ הקדמונים לפי שביום הגשם הכל נסגרים בבתיהם, ור״י שטיינבערג מפרש גשם מתמיד ועב, וכמו שיאמר הגרמני על הברד שלאָססע, ואולי הוא קרוב אל סַעַר?).

Prv 27,15.

——v. chald.——

## סַד] בַּסַּד

nervus, cippus, cui captivorum pedes alligantur.

כן גם בארמית וסורית, ובדרז״ל סַדָּן; ויש מחברין אותו עם יסד.

Job 13,27.33,11.

---

## סָדִין

tunica lintea, σινδών.

מין שמלה או חלוק התחתון, ומצוי בדרז״ל; טעם השם לא התברר כל צרכו.

Prv 31,24.

סְדִינִים, סְדִנִים *pl.* Jud 14,12. 13.

וְהַסְּדִינִים Jes 3,27.

---

## סֵדֶר v. סֵדֶר] סְדָרִים *pl.*

ordo.

אח אל שְׂדֵרָה, ערך, מערכה, וכמוהו בארמית, סורית, ערבית ואשורית, והשם והפעל, כפעל והפעיל, שגורים הרבה בדרז״ל. לרד״ק עקר שרשו דור, טור, והשם נגזר מן הפעל סִדֵּר כעין בנין שַׁפְעֵל?). ר״י פי׳ סדרים סדרי הכוכבים.

Job 10,22.

## מִסְדְּרוֹן] הַמִּסְדְּרוֹנָה

porticus, *Vulg.* posticum.

אכסדרה של טורי עמודים.

Jud 3,23.

——cnf. שְׂדֵרָה——

תַּסְגֵּר Ob 14.

תַּסְגִּרֵנִי *suff.* 1S 30,15.

וְיַסְגִּיר *3 impf.* Job 11,10.

וַיַּסְגֵּר Ps 78,48.62.

יַסְגִּירֵנִי *suff.* Job 16,11.

יַסְגִּרֶנּוּ Lev 13,11.

יַסְגִּירוּ, יַסְגִּרוּ *3 impf. pl.* Jos 20,5‖1S 23,12.

הֲיַסְגִּרוּ *interrog.* 1S 23,12.

הֲיַסְגִּרֻנִי *suff.* 1S 23,11.

## סְגוֹר

clausura; aurum pretiosum, purum.

הראשון כפשוטו (או כטעם עָרְלַת לב), והשני כמו זהב סגור.

Hos 13,8‖Job 28,15.

## סוּגַר] בַּסּוּגַר

cavea (leonis).

כלוב של ארי, ולת״י שלשלת (קולר).

Ez 19,9.

## מַסְגֵּר

claustrarius (coll.); claustrum, carcer.

בית כלא, . ומסגר דמ״ב ודירמיה שם כולל לעושי מנעולים, והוא הדין לכל מלאכת ברזל (שלאָססער, שמיעד); וי״ת תרעיא.

Jes 24,22.

מִמַּסְגֵּר Jes 42,7‖Ps 142,8.

הַמַּסְגֵּר Jer 24,1.

וְהַמַּסְגֵּר 2R 24,14.16‖Jer 29,2.

## מִסְגֶּרֶת

margo; claustrum, castellum, urbs munita.

טבלא או טס ליפי או לחזוק; י״מ מסגרות דש״ב, מיכה ותהלים מצודות (שלאָססער), וי״א אזיקים וכבלים.

Ex 25,25.*37,12.*

הַמִּסְגֶּרֶת Ex 25,27.37,14.

לְמִסְגַּרְתּוֹ *suff.* Ex 25,25.*37,12.*

מִסְגְּרֹת (al. מִסְגְּרוֹת) *pl.* 1R 7, 28.

וּמִסְגְּרֹת 1R 7,28.

הַמִּסְגְּרוֹת 1R 7,29‖2R 16,17.

לַמִּסְגְּרוֹת 1R 7,32.

הֵסִיךְ] וַיָּסֶךְ *Hi. 3 impf.* 2S 12,20.

(יוּסָךְ=) יִיסָךְ *Ho. 3 impf.* Ex 30,32.

—cf. נָסַךְ; אָסוּךְ v. p. 59^b—

## סוּס I

aequus.

לפירסם ע״ש העיר סוסא בפרס, וכן פָּרָשׁ כמו פָּרָס, לד״א מן שֹׁרשׁ ע״ש שישיש בכה איוב ל״ט כ״א, או מן זוּז, כעין סוּס הַדֹּר (ע׳ לקמן). טעם על־סוּס לא נרכב דהושע: לא נבטח על מצרים (מקום מוצא הסוסים), ומקביל אל אשור לא יושיענו (ע׳ ישעיה ל״א א׳); וי״ג בתהלים ע״ו ז׳ נִרְדָּם רכב וסוס. טעם והרכיבֻהוּ על הסוס בִּרְחוֹב הָעִיר, במקום המון רב לפרסום, ואולי היה אסור לרכוב שם חוץ מן המלך.

Gn 49,17 ‖ Ex 14,9.23.15,1.*21*.19 ‖ Dt 17,16.20,1 ‖ Jud 5,22 ‖ 1R 18,5.20,20 ‖ 2R 7,6.9,19 ‖ Jes 30,16 ‖ Jer 51,21.27 ‖ Ez 39,20 ‖ Hos 14,4 ‖ Zach 1,8.12,4² ‖ Prv 21,31.

וְסוּס Jos 11,4 ‖ 1R 10,29.20,1.25 ‖ 2R 6,15 ‖ Nah 3,2 ‖ Zach 9,10 ‖ Esth 6,8 ‖ 2Ch 1,17.

וָסוּס Jes 43,17 ‖ Ps 76,7.

הַסּוּס 1R 20,21 ‖ 2R 7,10. 9,18 ‖ Am 2,15 ‖ Zach 14,15.20 ‖ Ps 33,17.147,10 ‖ Esth 6,9.10.*11*.

וְהַסּוּס Esth 6,9.

בְּסוּס Ez 26,7.

כְּסוּס Jer 8,6 ‖ Zach 10,3 ‖ Ps 32,9.

כַּסּוּס 1R 20,25 ‖ Jes 63,13.

לַסּוּס Prv 26,3 ‖ Job 39,18.19.

בְּסוּסוֹ K. *suff.* 2R 5,9.

סוּסִים *pl.* Dt 17,16 ‖ 1R 5,6.10,25 ‖ 2R 6,14.17.7,14.18,23 ‖ Jes 2,7.31,1.36,8 ‖ Jer 5,8.6,23.*50,42* ‖ Ez 17,15.23,6.*12*.20.23.*38,15*.27,14.38,4 ‖ Joel 2,4 ‖ Am 6,12 ‖ Hag 2,22 ‖ Zach 1,8.6,2².3².10,5 ‖ Eccl 10,7 ‖ 2Ch 9,24.25.28.

וְסוּסִים 2S 15,1.

הַסּוּסִים 1R 10,28 ‖ 2R 7,13. 9,33.11,16.14,20.23,11 ‖ Jer 12,5.31,40 (39).46,4.9 ‖ Zach 6,6 ‖ Neh 3,28 ‖ 2Ch 1,16.23,15.25,28.

בְּסֹדָם Gn 49,6.

—v. n. pr.; cf. יָסַד—

## סָוָה] מַסְוֶה [rad.

tegmentum, velum faciei.

שרש סוה במובן עטיפה ולבישה, ונמצא גם בשפת צֹר (ויש מאחין אותו עם שָׂוָה?). ע׳ הערה אל סִינַי.

Ex 34,33.

הַמַּסְוֶה Ex 34,34.35.

סוּת] סוּתֹה K., סוּתוֹ Q. *suff.*

vestis, *Vulg.* pallium.

נרדף אל לבוש, ולד״ק הוא קצור של כְּסוּת (וגם בקצת לשונות אירופא ישמיטו את כ׳ כשבא ס׳ אחריו).

Gn 49,11.

## סוּחָה] כַּסּוּחָה

purgamentum, stercus.

קרוב אל נָסַח ואל סָחָה, לד״ק שרשו כָּסַח (ע׳ הערה שם), וי״ג כַּסְּחִי.

Jes 5,25.

—v. n. pr.; cf. סָחָה—

## מְסוּכָה] מְמְסוּכָה

sepes (rad. סוּךְ).

קרוב אל סוג ב׳ ואח אל שׂוּךְ; חברנו לו גם מסכתך דיחזקאל לפי שבנוסחאות המדויקות הכ״ף רפויה, וכן פי׳ רד״ק גדר; וי״ג במיכה יָשָׁרָם מסוכה (או כמסוכה, ע׳ משלי ט״ו ט׳), ומקביל אל הקודם.

Mich 7,4.

מְסֻכָתֶךָ] מְסֻכָתֶךָ *suff.* Ez 28,13.

—cf. סָכַךְ et שׂוּךְ—

## סוּךְ°

ungere.

קרוב אל נָסַךְ ואל הקרובים אליו; יש מחברין לו אָסוּךְ שמן, והובא באות א׳. מֵסִיךְ את־רגליו דש״א שרשו סָכַךְ.

סַךְ] וָסַכְתְּ *2 perf. f.* Ruth 3,3.

סַכְתִּי] סָכְתִּי *1 perf.* Dan 10,3.

וְסוֹךְ *inf. abs.* Dan 10,3.

אָסוּךְ] וָאֲסֻכֵךְ *1 impf. suff.* Ez 16,9.

תָּסוּךְ *2 impf.* Dt 28,40 ‖ Mich 6,15.

תָּסוּכִי *2 impf. f.* 2S 14,2.

וַיְסֻכוּם *3 impf. pl. suff.* 2Ch 28,15.

מַסִּיגִים] כְּמַסִּיגֵי *pl. cs.* Hos 5,10.

תַּסִּיג *2 impf.* Dt 19,14.

תַּסֵּג Prv 22,28.*23,10*.

וְתַסֵּג Mich 6,14.

יַשִּׂיגוּ *3 impf. pl.* Job 24,2.

וְהֻסַּג *Ho. 3 perf.* Jes 59,14.

## סוּג II] סוּגָה *pt. pass. f.*

sepire.

קרוב אל שׂוּךְ, במובן עשיית גדר, ובהדו״ל סְיָג, וכן בסורית וערבית; יש מחברין לו ביום נטעך תשגשגי, תעשי לך גדר; לדעת האומרים שכל עקר הוראת סוג הראשון, נזירות ופרישות (אבזאָנדערן, טרעננען), גם זה אינו יוצא מגדרו.

Cant 7,3.

סִיג] לְסִיג Q., לְסוּג K.

*recedenda*: scoriae; ignobilius metallum nobiliori admixtum.

פסלת שנפרשה ונבדלה מן המתכת. וי״ג בישעיה: ואצרף בַּכֹּר (= בַּכּוּר) סגיך.

Ez 22,18.

סִיגִים, סִגִים *pl.* Ez 22,18 ‖ Ps 169,119 ‖ Prv 25,4.26,23.

לְסִיגִים, לְסִגִים Jes 1,22 ‖ Ez 22,19.

סִגַיִךְ] סִגַיִךְ *suff.* Jes 1,25.

—cnf. שִׂיג—

## סוֹד

consensus, concilium; colloquium familiare, familiaritas; consultatio, consilium; arcanum.

כמודו בסורית, ויש מאחין אותו עם עֹד ונוזרין ממנו הפעלים נוֹסְדוּ, בְּהִוָּסְדָם (וכ״ת השבעים נוסדו נוֹעֲדוּ); וי״ג באיוב בְּסוֹד אלוה או בְּסוּר.

Jer 6,11 ‖ Ps 25,14.55,15. 83,4 ‖ Prv 11,13.15,22.20,19.

וְסוֹד Prv 25,9.

בְּסוֹד Jer 15,17.23,18 ‖ Ez 13,9 ‖ Ps 89,8.111,1 ‖ Job 29,4.

הַבְסוֹד *interrog.* Job 15,8.

מִסּוֹד Ps 64,3.

סוֹדִי *suff.* Job 19,19.

בְּסוֹדִי Jer 23,22.

סוֹדוֹ Am 3,7 ‖ Prv 3,32.

וְהַסּוּסִים 2R 10,2.
בְּסוּסִים Hos 1,7.
בַּסּוּסִים Gn 47,17 ‖ Ex 9,3 ‖ Jes 66,20 ‖ Ps 20,8 ‖ Esth 8,10.
וּבַסּוּסִים Jer 17,25.*22,4*.
לַסּוּסִים 1R 5,8.
וְסוּסֵי (נס״א) *cs.* 2R 2,11.
כְּסוּסַי *suff.* 1R 22,4 ‖ 2R 3,7.
סוּסֶיךָ Mich 5,9 ‖ Hab 3,8.15.
כְּסוּסֶיךָ 1R 22,4 ‖ 2R 3,7.
סוּסֵיכֶם Am 4,10.
סוּסָיו Jes 5,28 ‖ Jer 4,13.8,16.50,37 ‖ Ez 26,10.11 ‖ Hab 1,8.
בְּסוּסָו Q. 2R 5,9.
לְסוּסָיו Dt 11,4.
סוּסֵיהֶם Jos 11,6.9 ‖ 2R 7,7 ‖ Esr 2,66.
וְסוּסֵיהֶם Jes 31,3.

## סוּסָה] לְסֻסָתִי *suff.*

equa, *Vulg.* equitatus.

נקבת הסוס, ובדרז״ל סוסיא; לרש״י שם הקבוץ, לפי שאמר ברכבי, וכן תרגמו השבעים והירונימוס.

Cant 1,9.

v. n. pr.; חֲצַר סוּסִים et סוּסִי.

## II סוּס] כְּסוּס

hirundo.

יתכן שנקרא כן ע״ש קול הברת צפצופו הטבעי (סו־סו־סו או סִי־סִי־סִי), או ע״ש דלוגו וקפיצתו (ע׳ לעיל).

Jes 38,14.

וְסוּס K., וְסִיס Q. Jer 8,7.

---

## סוּף°

rapere, auferre; finem facere, cessare, desinere.

קרוב אל אסף, יסף וספה. י״ג בירמיה ח׳ י״ג אסף אֲסִפֵם, כלומר אכלה האסף והבציר שלהם, וכדמפרש והולך אין ענבים בגפן. ספו תמו דתהלים יתכן להיות משרש סָפָה, ובא מלעיל מטעם נסוג אחור.

סָפוּ] סָף 3 *perf. pl.* Ps 73,19.
יָסוּף 3 *impf.* Esth 9,28.
יָסֻפוּ 3 *pl.* Jes 66,17.
הָסֵף] אָסֹף *Hi. inf. abs.* (?) Jer 8,13 ‖ Zeph 1,2.
אָסֵף 1 *impf.* Zeph 1,2.3².
אֲסִיפֵם *suff.* Jer 8,13.

## סוֹף

finis; agmen extremum.

קץ, תכלית והפסק, וקרוב אל שָׂפָה ושָׁפָם.

Eccl 3,11.7,2.12,13.

בְּסוֹף 2Ch 20,16.
וְסֹפוֹ *suff.* Joel 2,20.

## סוּפָה

turbo.

סער המשחית ומכלה, וכטעם קטב (ואולי הוא כמו זְעוּפָה, בחזק המבטא ובהבלעת העי״ן?). לד״ק בסופה דבמדבר שעצ״ם, וליונתן ים־סוף, וכן להשבעים סוף דהדברים א׳ א׳.

Jes 17,13.29,6 ‖ Am 1,14 ‖ Prv 10,25 ‖ Job 21,18.27,20.37,9.

וְסוּפָתָה Hos 8,7.
בְּסוּפָה Nu 21,14 ‖ Nah 1,3.
כְּסוּפָה Prv 1,27.
כַּסּוּפָה Jes 5,28.
וְכַסּוּפָה Jes 66,15 ‖ Jer 4,13.
וּבְסוּפָתְךָ *suff.* Ps 83,16.
כְּסוּפוֹת *pl.* Jes 21,1.

——v. ch. et n. pr.——

## סוּף

iuncus, stirpus, alga.

יסודתו בשפת מצרים, ונקרא כן כל זמן שהוא ביאור או בים, וכשנקצץ גמא שמו.

Jon 2,6.

וָסוּף Jes 19,6.
הַסּוּף Ex 2,5.
בַּסּוּף Ex 2,3.

——v. n. pr.; יַם־סוּף v. יָם——

## I סוּר] סָר

recedere, deflectere, fugere, effugere; deficere; transire, cessare, auferri, removeri; demoveri; devertere, se convertere, accedere.

קרוב אל זור; טעם סר צלם מעליהם ע׳ הערה אל לֶחֶם. יונתן קורא בש״א ט״ו ל״ב: אכן שַׂר! מר המות (בבעו רבוני!), ואולי סר זה עניני כסר ב׳ דלהלן (אבשייליך), כפל לשון של מר (השבעים השמיטוהו); השבעים קורין במ״א ה׳: מה־זה רוחך סוערה; י״ג בירמיה: כלם סוררים סָרֵי נחשת וברזל (ע׳ יחזקאל כ״ב י״ח); פי׳ סר סבאם הנה הזנו, כשפסקה השתיה מתעסקין בניאוף. יש מחברין לו הֵשִׁירוּ ולא ידעתי דהושע, שכן חשבה אותם המסורה בין הני דכתבין שי״ן וקריין סמ״ך, ואין זאת ראיה לפי שחשבה גם בְּשׂוּרִי מהם.

Ex 3,4 ‖ Nu 12,10.14,9 ‖ Jud 16,20 ‖ 1S 15,32.18,12.28,15.16 ‖ 1R 15,5.20,39.22,43 ‖ 2R 3,3.10,29.31.*15,18*.13,2.11.*14,24*.15,9.*24*.28.18,6.22,2 ‖ Ez 6,9 ‖ Hos 4,18 ‖ Ps 14,3 ‖ Neh 9,19 ‖ 2Ch 20,32.25,27.34,2.

וְסָר Ex 8,25 ‖ Lev 13,58 ‖ Jud 16,17 ‖ Jes 6,7.14,25 ‖ Am 6,7.
סָרָה 3 *perf. f.* 1S 16,14.
וְסָרָה 1S 16,23 ‖ Jes 11,13 ‖ Ez 16,42.
סַרְתִּי] סָרְתִּי 1 *perf.* Ps 119,102.
סָרוּ 3 *perf. pl.* Ex 32,8 ‖ Dt 9,12 ‖ Jud 2,17 ‖ 1S 6,12 ‖ 1R 15,14.22,44 ‖ 2R 12,4.*14,4.15,4.35*.13,6.17,22 ‖ Jer 5,23 ‖ Job 34,27 ‖ 2Ch 8,15.15,17.20,10.33.34,33.
וְסָרוּ Ex 8,7.
סַרְתֶּם 2 *perf. pl.* Dt 9,16 ‖ Mal 2,8.3,7.
וְסַרְתֶּם Dt 11,16.28.*31,29*.
סָר] וְסָר *pt.* 1S 22,14 ‖ Jes 59,15 ‖ Prv 14,16 ‖ Job 1,1.8.*2,3*.
סָרִים] סָרֵי *pl. cs.* Jer 6,28.
סָרָה *pt. f. sg.* 1R 21,5 ‖ Jes 14,6.
וְסָרַת (נס״א) *cs.* Prv 11,22.
וְסֹר, וְסוֹר *inf. abs.* Dan 9,5.11.
סוּר *cs.* Dt 17,20 ‖ Jos 23,6 ‖ Jes 7,17 ‖ Jer 32,40 ‖ Prv 13,19.15,24.16,16.17.
וְסוּר Prv 28,28.
לָסוּר 2S 2,21.23 ‖ Prv 13,14.*14,27* ‖ 2Ch 35,15.
בְּשׂוּרִי (= בְּסוּרִי) *suff.* Hos 9,12.
סוּר *imper.* 2S 2,22 ‖ Ps 34,15.*37,27* ‖ Job 21,4.22,17.
וְסוּר Prv 3,7.

וְתָסַר *3 impf. f.* Hos 2,4.

וַתָּסַר Gn 38,14.19.

יָסִירוּ *3 impf. pl.* Jes 5,13 ‖ Ez 23,25.

וְיָסִירוּ Job 34,20.

וַיָּסִירוּ Jud 10,16 ‖ 1S 7,4 ‖ 2S 4,7 ‖ 2Ch 30,14.35,12.

הוּסַר *Ho. 3 perf.* Lev 4,31 ‖ Dan 12,11.

מוּסָר *pt.* Jes 17,1.

הַמּוּסָרִים *pl.* 1S 21,7.

יוּסַר *3 impf.* Lev 4,35.

## סור] וְסוּרָה *f.*

remotus, expulsus; ramus s. palmes degener.

י"נ ואיך נהפכת לי סוּרִיָּה גפן נכריה (שכן בערבית שריה מין נטיעה); וטעם וְסוּרַי הסרים ממני, ולפי הכתיב יהיה היחיד יָסוּר או יָסוּר; י"נ בישעיה גולה וסוּרָה (ע' נ"ד י"א).

Jes 49,21.

סוּרִים] סוּרֵי *pl. cs.* Jer 2,21.

וְסוּרַי Q. (וְסוּרַי K.) *suff.* Jer 17,13.

## סָרָה

recessio, defectio, delictus, remissio.

Dt 13,6.19,16 ‖ Jes 1,5.14,6.31,6 ‖ Jer 28,16.29,32.

וְסָרָה Jes 59,13.

——v. n. pr. סוּר, סִרָה——

## II סור] סָר

foetidum, putidum esse.

להרד"ק שני אלה מלשון סרחון ובאוש, וכן לרש"י מבית הסורים דקהלת ד' י"ד מבית המנופת (וכן דרשו חז"ל), כלומר שגם המלך ילוד אשה הוא (בקצת נוסחאות הַסּוּרִים); ויש מוסיפין גם שער סור דמ"ב י"א ו' (כשער האשפות, ולדרז"ל שער המצרעים, ובדה"ב נאמר שער הַיְסוֹד, לשון נקיה כטעם יסוד המזבח; י"נ בשניהם הַסּוּס או הַסּוּסִים, הנזכר להלן פסוק ט"ז, ואולי נקרא סור ע"ש גללי הסוסים), סורי הגפן (כטעם ויעש באושים), סרי סוררים, סר מרזח סרוחים וסורו טמא.

Hos 4,18 ‖ Ps 14,3.

——סָרַר v. סַר——

## סוּת°

stimulare, instigare, seducere,

וְהֵסִירוּ Ez 11.18.26,16 ‖ Dan 11,31.

מֵסִיר *pt.* Jes 3,1 ‖ Prv 28,9 ‖ Job 12,20.24.

הָסֵר *inf. abs.* Gn 30,32 ‖ Jes 5,5.

הָסִיר, הָסֵר *cs.* Jes 27,9 ‖ Ez 21,31.

לְהָסִיר Gn 48,17 ‖ 2S 6,10 ‖ 1R 6,32 ‖ 2R 24,3 ‖ Job 33,17 ‖ 2Ch 33,8.

וּלְהָסִיר Esth 4,4.

הֲסִירְךָ *suff.* 2S 5,6.

הֲסִירְכֶם Jos 7,13.

לַהֲסִירָהּ Jer 32,31.

הָסֵר *imper.* 1R 20,24 ‖ Am 5,23 ‖ Ps 39,11.119,29 ‖ Prv 4,24.27.

וְהָסֵר Eccl 11,10.

הָסִירִי *f.* 1S 1,14.

הָסִירוּ, הָסֵרוּ *pl.* Gn 35,2 ‖ Jos 24,23 ‖ 1S 7,3 ‖ Jes 1,16 ‖ Jer 5,10 ‖ Ez 45,9 ‖ Zach 3,4.

וְהָסִירוּ, וְהָסֵרוּ Jos 24,14 ‖ Jer 4,4.

אָסִיר *1 impf.* 2R 23,27 ‖ Zeph 3,11 ‖ Ps 18,23 ‖ Job 27,5 ‖ 1Ch 17,13.

וְאָסִיר Jes 10,13.

וָאָסִיר Ez 16,50.

וְאָסִירָה Jud 9,29 ‖ 2S 16,9 ‖ Jes 1,25.

תָּסִיר *2 impf.* Jes 58,9 ‖ Jer 4,1.

יָסִיר *3 impf.* Ex 34,34 ‖ Lev 4,31.*35* ‖ Dt 7,4 ‖ Jes 3,18.25,8 ‖ 2Ch 30,9.

יָסֵר Job 9,34.

וְיָסֵר Ex 8,4.10,17 ‖ Nu 21,7.

וַיָּסַר Gn 8,13.30,35.41,42 ‖ Ex 14,25 ‖ 1R 15,12.20,41 ‖ 2R 3,2.16,17 ‖ Job 19,9 ‖ Esth 3,10.*8,2* ‖ 2Ch 14,2.4.33,15.34,33.

וַיְסִירֵהוּ, וַיְסִרֵהוּ *suff.* 2S 18,13 ‖ 2Ch 36,3.

וַיְסִרֶהָ 1R 15,13.

יְסִירֶנָּה Lev 3,4.*10.15.4,9.7,4.*9.

וַיְסִרֵם 1S 17,39 ‖ 2R 17,18.

סוּרָה, סֻרָה Jud 4,19[2] ‖ Ruth 4,1.

סוּרוּ, סֻרוּ *pl.* Gn 19,2 ‖ Nu 16,26 ‖ 1S 15,6 ‖ Jes 30,11.52,11 ‖ Ps 6,9.119,115.139,19 ‖ Thr 4,15[3].

אָסוּר *1 impf.* Dt 2,27 ‖ 2S 22,23.

אָסֻרָה־ Ex 3,3.

תָּסוּר *2 impf.* Dt 17,11.28,14 ‖ Jos 1,7.

יָסוּר, יָסַר *3 impf.* Gn 49,10 ‖ Dt 17,17 ‖ 2S 7,15 ‖ 2R 4,8.11 ‖ Jes 10,27.14,25 ‖ Jer 15,5.17,5 ‖ Zach 10,11 ‖ Ps 101,4 ‖ Prv 9,4.*16*.22,6 ‖ Job 15,30.

וְיָסוּר Job 15,20.

וַיָּסַר Ex 8,27 ‖ Jud 4,18.14,8.16,19 ‖ 1S 15,6 ‖ 2R 4,11 ‖ Ruth 4,1.

תָּסוּר *3 impf. f.* 1S 6,3 ‖ 2S 12,10 ‖ Prv 27,22.

נָסוּר Jud 19,12.20,8.

וְנָסוּרָה Jud 19,11.

תָּסוּרוּ, תָּסֻרוּ *2 impf. pl.* Dt 5,29 ‖ 1S 12,20.21 ‖ Prv 5,7.

יָסוּרוּ, יָסֻרוּ *3 impf. pl.* Ex 25,15 ‖ Dt 4,9 ‖ Hos 7,14.

וַיָּסוּרוּ, וַיָּסֻרוּ Gn 19,3 ‖ Jud 18,3.15.19,15 ‖ 1R 22,32.

סוֹרֵר *Pol. 3 perf.* Thr 3,11.

הֵסִיר *Hi. 3 perf.* Jos 11,15 ‖ 1S 28,3 ‖ 2R 17,23.18,4.22.23,19 ‖ Jes 18,5.31,2.36,7 ‖ Zeph 3,15 ‖ Ps 3,15 ‖ Ps 66,20 ‖ Job 27,2.34,5 ‖ 1Ch 13,13 ‖ 2Ch 17,6.32,12.

וְהֵסִיר Lev 1,16 ‖ Dt 7,15 ‖ 1S 17,26.

הֱסִירָהּ *suff.* 2Ch 15,16.

וְהֵסִירָה *3 perf. f.* Dt 21,13.

וַהֲסִירֹתָ *2 perf.* 1S 2,31.

הֲסִירוֹתִי, הֲסִירֹתִי, הֲסִרֹתִי *1 perf.* 2S 7,15[2] ‖ 2R 23,27 ‖ Ps 81,7 ‖ 1Ch 17,13.

וַהֲסִרֹתִי Ex 23,25.33,23 ‖ 1S 17,46 ‖ Ez 11,19.36,26 ‖ Hos 2,19 ‖ Zach 9,7.

הֵסִירוּ *3 perf. pl.* 2Ch 30,14.

סְחָרַיִךְ, סְחָרַיִךְ *suff.* Jes 47,15 ‖ Ez 27,21.

סְחָרֶיהָ Jes 23,8.

סְחַרְחַר *Pealp. 3 perf.* Ps 38, 11.

סָחָר] סְחַר *cs.*

questus, lucrum mercatura partum.

Jes 23,3.

וּסְחַר־ Jes 45,14.

מִסְּחַר־ Prv 3,14.

סַחַר] סַחְרָהּ *suff.* Jes 23,18² ‖ Prv 3,14.31,18.

סְחֹרָה] סְחֹרַת *cs.*

negotiatio, mercatura; mercatores.

Ez 27,15.

סְחֹרָתֵךְ *suff.* Ez 27,12.16.18.

מִסְחָר] וּמִסְחַר *cs.*

negotiatio, emptio; res emptae.

י״ב וּמִסְחַר מן סָחַר עם מ״ם היתרון.

1R 10,15.

סֹחֵרָה] וְסֹחֵרָה

clypeus.

ע״ש שסובב ומקיף את הגוף סחור סחור, וכמליצת כצנה רצון תעטרנו, ויש הברים לו בסורית ואשורית (קרוב אל תחרא?).

Ps 91,4.

סֹחֶרֶת] וְסֹחָרֶת

lapis quidam pretiosior.

מין אבן יקרה, וכמוהו באשורית (אולי ע״ש עגולים שמכירין בה, להה׳ פירסט את אל סיקרא, אדום, ולאחרים את אל שָׁחוֹר).

Esth 1,6.

סָחִישׁ

LXX αὐτόματα, *Vulg.* quae sponte nascuntur.

צמח הגדל מאליו אחרי הספיח, ובישעיה בהפך אתון שָׁחִים.

2R 19,29.

—cnf. שָׁחִיס ; סַטִּים v. שָׂטָה—

סִיוָן

nom. tertii mensis Hebraeorum.

כמוהו באשורית גם במ״ם ת׳ הוא״ו. יש

וכמוהו בערבית. בהוראת טאטא וגרפה; לפי נוסח הבבלי וְסָחֵתִי, ונרדף אל וְשִׁחַתִּי שלפניו, וכן תרגם הסורי (ע׳ מבוא לנהא״ש, דף ס״ח).

סָחָה] וְסִחֵיתִי *Pi. 1 perf.* Ez 26,4.

סְחִי

purgamenta, sordes.

קרוב אל סוחה (ע׳ שם).

Thr 3,45.

—cnf. סוּחָה—

סָחַף] סֹחֵף *pt.*

verrere, abradere, raptim et penitus auferre, humum prosternere.

קרוב אל סחב, ובחזוק המבטא המורה גם על יתרון חזק הפעולה; יש כדוגמתו בסורית ובאשורית במובן סחיבה, והשלכה, ובערבית יאמר سحيفة על גשם שטף, ובדרז״ל נסתחפה שדהו. השבעים קורין בירמיה: מַדּוּעַ נָס מִמֵּךְ (נָס חַף?) אַפִּים עֶגֶל בְּחִירֶךָ.

Prv 28,3.

נִסְחַף *Ni. 3 perf.* Jer 46,15.

—conf. סָחַב—

סָחַר] סָחֲרוּ *3 perf. pl.*

circumire, peragrare terram; mercaturam exercere; *pt.* negotiator, mercator; *Pilp.* סְחַרְחַר vehementer palpitare.

כמוהו בארמית ובאשורית במובן סביב והליכה, ועי״כ נאמר על התגרים והרוכלים המחזירין בעירות סחור סחור (וקרוב אל סהר במובן עגולה והיקף).

Jer 14,18.

סְחַר] וּסְחָרוּהָ *imper. pl.* Gn 34,10.

תִּסְחָרוּ] תִּסְחָרוּ *2 impf. pl.* Gn 42,34.

וְיִסְחֲרוּ *3 impf. pl.* Gn 34,21.

סֹחֵר, סוֹחֵר *pt.* Jes 23,2 ‖ Prv 31,14.

לַסֹּחֵר Gn 23,16.

סֹחֲרִים *pl.* Gn 37,28 ‖ Ez 27,36.

וְהַסֹּחֲרִים 2Ch 9,14.

סֹחֲרֵי *cs.* 1R 10,28 ‖ Ez 27,21 ‖ 2Ch 1,16.

וְסֹחֲרֵי Ez 38,13.

irritare, elicere, inflammare contra aliquem.

ענינו השסה, גרוי ופתוי (ואולי קרוב אל זוז, שהמסית מזיז, מדיח ומעביר את המוסת מדעתו), ובדרז״ל מֵסִית, עֵדֵי הסתה; השבעים קורין נְסִיתָה ת׳ וַתְּסִיתֵהוּ.

הֵסִית, הֵסִית] הֲסִיתְךָ *Hi. 3 perf. suff.* 1S 26,19.

הֲסִיתְךָ Job 36,16.

הֵסַתָּה *3 perf. f.* 1R 21,25.

הִסִּיתוּךָ *3 perf. pl. suff.* Jer 38,22.

מֵסִית *pt.* Jer 43,3 ‖ 2Ch 32,11.

וַתְּסִיתֵנִי *2 impf. suff.* Job 2,3.

יַסִּית *3 impf.* 2R 18,32 ‖ Jes 36,18 ‖ 2Ch 32,15.

וַיָּסֶת 2S 24,1 ‖ Ch 21,1.

יְסִיתְךָ *suff.* Dt 13,7 ‖ Job 36,18.

וַיְסִיתֵהוּ 2Ch 18,2.

וַיְסִיתֵם 2Ch 18,31.

וַתְּסִיתֵהוּ *3 impf. f. suff.* Jos 15,18 ‖ Jud 1,14.

—סוּתה rad. סָוָה—

סָחַב] וְסָחַבְנוּ *1 perf. pl.*

trahere, distrahere.

כמוהו בערבית ובושית, קרוב אל סחה ואל סחף.

2S 17,13.

סָחוֹב *inf. abs.* Jer 22,19.

לִסְחֹב *cs.* Jer 15,3.

יִסְחָבוּם *3 impf. pl. suff.* Jer 49,20.50,45.

סְחָבוֹת Q., סְחָבוֹת K. *pl.*

סְחָבָה]

dilaceratio (= dilaceratus).

סמרטוטי בגדים בלים וקרועים, שנסחבים ונגררים בחוץ (י״מ מן הפעל שחב בערבית המורה סור הצבע והמראה).

Jer 38,11.

הַסְּחָבוֹת Jer 38,12.

—conf. סָחַף—

סָחָה

averrere, abstergere.

קרוב אל סוח ואל נסח (או אל סחב וסחף?).

מחברין אותו עם שרש זיו בחוק המבטא, ואולי יש לחברו עם סָיָה, ע״ש שהאדמה מכוסה הרבה בירח זה בדשא ובתבואה.

Esth 8,9.

——סִים v. סוּס II——

## סִיר I

olla, pelvis.

כמוהו בערבית ובאשורית, במובן כד גדול או קדרה; לד״ק סיר נפוח דירמיה ענינו קוץ מְנֻפח ונרדף ברוח; סירים סבוכים דהושע אולי שייך לכאן (ע׳ הערה אל סבך); על סירות דוגה דעמוס וסירתיכם דתהלים נחלקו המבארים, ע״כ הובאו פעמַיִם. י״נ במיכה: ופרשו כַּשְּׁאֵר בסיר. ומקביל אל בשר.

Ex 16,3 ‖ 2R 4,39 ‖ Jer 1,13 ‖ Ez 24,6 ‖ Zach 14,21 ‖ Ps 60,10. *108,10.*

הַסִּיר 2R 4,38.41 ‖ Ex 11,3.7.24,3 ‖ Eccl 7,6.

בַּסִּיר 2R 4,40.41 ‖ Mich 3,3.

כַּסִּיר Job 41,23.

לְסִיר Ez 11,11.

הַסִּירוֹת, הַסִּרֹת, הַסִּירֹת *pl.* Ex 38,3 ‖ 1R 7,45 ‖ 2R 25,14 ‖ Jer 52,18.19 ‖ Zach 14,20 ‖ 2Ch 4,11.16.

בְּסִירוֹת Am 4,2.

בַּסִּירוֹת 2Ch 35,13.

סִירֹתֵיכֶם *suff.* Ps 58,10.

סִירֹתָיו Ex 27,3.

## סִיר II [סִירִים *pl. I*

spinae, vepres; uncini, hami piscorum.

Jes 34,13 ‖ Nah 1,10.

הַסִּירִים Eccl 7,6.

בַּסִּירִים Hos 2,8.

בְּסִירוֹת *pl. II* Am 4,2.

סִירֹתֵיכֶם *suff.* Ps 58,10.

## [סָךְ] בַּסָּךְ

turba hominum.

בהמון, כסך בדרז״ל, לדראב״ע כמו מוסך השבת שהיה בדר הבית (למלבי״ם במסוכת קוצים שאדדה עלידם, ואולי ענינו סֻכָּה, בטעם חֻפָּה ואפריון, או ר״ת בְּסוֹד כֹּהֲנִים?).

Ps 42,5.

## [שָׂכַךְ], סָכַךְ°

texere, sepere, *trop.* fermare; protegere, tegere, se obvelare, occultare; *pt.* vinea, testudo; *Pilp.* concitare, excitare.

הוראתו ידועה, וכמוהו בערבית ובאשורית. לד״ק תשככני דאיוב שרשו שוךְ (ע׳ שם); בקצת נוסחאות יְסֻכֻּהוּ צאלים צללו.

סַכּוֹתָה, סַכֹּתָה *2 perf.* Ps 140,8 ‖ Thr 3,43.44.

וְסַכֹּתָ Ex 40,3.

וְשַׂכֹּתִי *1 perf.* Ez 33,22.

הַסּוֹכֵךְ, הַסֹּכֵךְ *pt.* Ez 28,14.16 ‖ Nah 2,6.

סֹכְכִים *pl.* Ex 25,20.*37,9.*

וְסֹכְכִים 1Ch 28,18.

תְּסֻכֵּנִי *2 impf. suff.* Ps 139,13.

וַיָּסֹכּוּ *3 impf. pl.* 1R 8,7.

יְסֻכֻּהוּ *suff.* Job 40,22.

תְּשֹׂכְכֵנִי *Pol. 2 impf. suff.* Job 10,11.

[סִכְסֵךְ] וְסִכְסַכְתִּי *Pilp. 1 perf.* Jes 19,2.

יְסַכְסֵךְ *3 impf.* Jes 9,10.

[הֵסֵךְ] מֵסִיךְ (= מֵסֵךְ) *Hi. pt.* Jud 3,24.

לְהָסֵךְ *inf.* 1S 24,4.

וְתָסֵךְ *2 impf.* Ps 5,12.

יָסֶךְ (נס״א) *3 impf.* Ps 91,4.

וַיָּסֶךְ Ex 40,21 ‖ Job 3,23.38,8.

[הֻסַּךְ] יֻסַּךְ *Ho. 3 impf.* Ex 25,29.37,16.

## [שֹׂךְ, סֹךְ] סוּכּוֹ, סֻכּוֹ *suff.*

casa tugurium, tentorium; densa arborum, latibulum, lustrum ferarum.

י״נ בירמיה ככפיר סֻכּוֹ, ובתהלים כאריה בְּסֻכּוֹ (ע׳ ירמיה ד׳ ז׳).

Jer 25,38 ‖ Ps 76,3.

שֻׂכּוֹ Thr 2,6.

בְסֻכֹּה K., בְּסֻכּוֹ Q. Ps 10,9.27,5.

## סֻכָּה

casa, umbraculum, tabernaculum; lustrum (leonis).

Jon 4,5.

וְסֻכָּה Jes 4,6.

בְּסֻכָּה Ps 31,21.

בַּסֻּכָּה Job 38,40.

כְּסֻכָּה Jes 1,8.

וּכְסֻכָּה Job 27,18.

סֻכַּת *cs.* Am 9,11.

סֻכָּתוֹ *suff.* Ps 18,12 ‖ Job 36,29.

סֻכּוֹת, סֻכֹּת *pl.* Gn 33,17 ‖ 2S 22,12 ‖ Neh 8,15.16.17.

הַסֻּכּוֹת, הַסֻּכֹּת Lev 23,34 ‖ Dt 16,13.16.31,10 ‖ Zach 14,16.18.*19* ‖ Esr 3,4 ‖ 2Ch 8,13.

בַּסֻּכּוֹת, בַּסֻּכֹּת Lev 23,42².43 ‖ 2S 11,11 ‖ 1R 20,12.16 ‖ Neh 8,14.17.

## מָסָךְ

tegmentum, velum.

Ex 26,36.*36,37.*27,16.

הַמָּסָךְ Ex 35,12.*39,34.*39,40.40,21 ‖ Nu 4,5 ‖ 2S 17,19.

וְהַמָּסָךְ Nu 3,31.

לְמָסָךְ Ps 105,39.

לַמָּסָךְ Ex 26,37.

מָסַךְ *cs.* Ex 35,15.17.39,38.40,5.8.*33*.28 ‖ Nu 3,26.4,25.26 ‖ Jes 22,8.

וּמָסַךְ Ex 38,18 ‖ Nu 3,25.

## מֵיסַךְ K., מוּסַךְ Q.

locus textus, porticus.

כמו מסך, וכת״י מענין סכך, טיקוס (τεῖχος), ועל משקל מוּסַב מן סבב; השבעים קורין מוּסַד הַשַּׁבָּת (ע׳ מ״א י׳ י״ט).

2R 16,18.

## מְסֻכָּה°

tegmentum (al. rad. סוּךְ).

במסורה לית וחסר, ובספרים מדויקים כ״י הב״ף רפי, כמְשֻׂכַת חדק דמשלי, והובא כבר בשרש סוך, ומפני החשש הובא גם כאן.

[מְסֻכָּתֶךָ] מְסֻכָּתֶךָ *suff.* Ez 28,13.

——סֻכּוֹת etc. v. n. pr.——

## סָכַל°

Ni. stulte, impie agere; *Pi.* stultum, irritum facere, reddere.

קרוב אל סגר, וכמוהו בסורית, ערבית ואשורית (ולדי״ק גם במצרית); הפִּעֵל ענינו מסירה בידי אחרים ע״ד שבא מִגֵּן מן מָגֵן (ע׳ הערה אל שָׂכַר).
יש מחברין לו עשי שָׂכָר דישעיה י״ט י׳.

[נִסְכַּר] יִסָּכֵר *Ni. 3 impf.* Ps 63,12.

וַיִּסָּכְרוּ *3 impf. pl.* Gn 8,2.

[סִכֵּר] וְסִכַּרְתִּי *Pi. 1 perf.* Jes 19,4.

cf. סְכֹרִים ;שָׂכָר Esr 4,5 v. שָׂכַר

## סָכַת°

silere, *Vulg.* attendere.

בערבית הוראתו דְּמִיָּה, ע״ד החרישו אלי איים (וקרוב אל שָׁקַט), ובשמרונית הקשבה (אויפמערקען); ואולי הוא קרוב אל שָׂכָה במובן הבטה וראִיָּה, ומזה השם יִסְכָּה.

[הִסְכִּית] הַסְכֵּת *Hi. imper.* Dt 27,9.

סָלַל v. סַל

## סָלָא°

ponderare.

אח אל סָלָה, בערבית מורה הפעל על תשלומין קל מהרה, והקדמונים פי׳ במובן שקילה (וויעגען), וקרוב אל סלל (ע׳ הערת אל סֹלֶת).

[סָלָא] הַמְסֻלָּאִים *Pu. pt. pl.* Thr 4,2.

cf. סָלָה; v. n. pr.

## סָלַד°

exsultare; *al.* laudari, uri, perdurare.

בערבית יֵאָמֵר על דריסת כפות רגלי סוס דוהר בחזקה, ובמשנה היד סולדת בהן, כלומר קופצת ונרתעת שלא תכוה.

[סִלֵּד] וַאֲסַלְּדָה *Pi. 1 impf.* Job 6,10.

v. n. pr.

## [סָלָה°] סָלִיתָ *2 perf.*

contemnere, spernere; *Pu.* ponderari, *Vulg.* comparari.

עיקר הוראתו נשיאה ונטילה (קרוב אל סלל) ובא במובן הרמה, הסרה והרחקה וגם על הערכה, כאחות שָׁקַל בארמית עם משקל בעברית.

Ps 119,118.

סִלָּה *Pi. 3 perf.* Thr 1,15.

[סֻלָּה] תְּסֻלֶּה *Pu. 3 impf. f.* Job 28,16.19.

סְכֻנֶת *f.* 1R 1,2.4.

יִסְכָּן־ ,יִסְכָּן ,יִסְכּוֹן *3 impf.* Job 15,3.22,2².34,9.35,3.

[סֻכַּן] הַמְסֻכָּן *Pu. pt.* Jes 40,20.

[הִסְכִּין] הִסְכַּנְתָּה *Hi. 2 perf.* Ps 139,3.

הִסְכַּנְתִּי *1 perf.* Nu 22,30.

הַסְכֶּן־ *imper.* Job 22,21.

הַהַסְכֵּן *inf. interrog.* Nu 22,30.

## [מִסְכְּנֶת] מִסְכְּנוֹת *pl.*

promptuaria.

ערים שנאסף שם צידה ומזון לכלכלה (פֿערפֿלעגונגס־שטאֶטטען), כמו שנאמר: ויצברו בר...אכל בערים ושמרו (בראשית מ״א ל״ה).

Ex 1,11 ‖ 2Ch 16,4.17,12.

וּמִסְכְּנוֹת 2Ch 32,28.

הַמִּסְכְּנוֹת 1R 9,19 ‖ 2Ch 8,4.6.

## II [סָכַן°] *Pu. pt.* הַמְסֻכָּן

in egestate esse, versari; *Pu. pt.* ad egestatem redactus, pauper.

דל ואביון ת״א מִסְכֵּנָא, וכדוגמתו בסורית, ערבית, כושית ואשורית, ומן הערבית באה לשפת איטליאה וצרפת (meschino, mesquin).

Jes 40,20.

## מִסְכֵּן

egenus, pauper.

Eccl 4,13.9,15.

הַמִּסְכֵּן Eccl 9,15.16.

## [מִסְכֵּנֻת] בְּמִסְכֵּנֻת

egestas, paupertas.

Dt 8,9.

## III סָכַן°

in periculum, discrimen venire; Ni. periclitari.

מקורו ארמי, ושגור בדרז״ל מְסֻכָּן, סַכָּנָה, ומזה השם סַכִּין, באחות השם חֶרֶב עם הפעל חָרֵב.

[נִסְכַּן] יִסָּכֶן *Ni. 3 impf.* Eccl 10,9.

## סָכַר°

claudere; *Pi.* tradere in potestatem.

כמוהו בארמית, מגדעית סורית ואשורית (ע׳ הערה אל כסל).

[נִסְכַּל] נִסְכַּלְתָּ ,כֶּ *Ni. 2 perf.* 1S 13,13 ‖ 2Ch 16,9.

נִסְכַּלְתִּי *1 perf.* 2S 24,10 ‖ 1Ch 21,8.

[סִכֵּל] סַכֶּל־ *Pi. imper.* 2S 15,31.

יְסַכֵּל *3 impf.* Jes 44,25.

[הִסְכִּיל] הִסְכַּלְתָּ *Hi. 2 perf.* Gn 31,28.

הִסְכַּלְתִּי *1 perf.* 1S 26,21.

## סָכָל

stultus.

השבעים קורין בקהלת: ואמר לכל סִכְלוּת היא.

Jer 5,21 ‖ Eccl 2,19.7,17.10,3.

וְהַסָּכָל Eccl 10,14.

כְּשֶׁהַסָּכָל K., כְּשֶׁסָּכָל Q. Eccl 10,3.

סְכָלִים *pl.* Jer 4,22.

## [סֶכֶל] הַסֶּכֶל

stultitia.

י״ג הַשֶּׁפֶל, ומקביל אל שלאחריו.

Eccl 10,6.

## [שִׂכְלוּת] ,סִכְלוּת Eccl 10,1.13.

וְסִכְלוּת Eccl 2,12.

הַסִּכְלוּת Eccl 2,13.

וְשִׂכְלוּת Eccl 1,17.

וְהַסִּכְלוּת Eccl 7,25.

בְּסִכְלוּת Eccl 2,3.

## I [סָכַן°] *pt.* הַסֹּכֵן

familiarem esse; *pt. m.* familiaris regis, minister supremus, *f.* ministra familiaris, concubina; *al.* adiutor, adiutrix; prodesse, proficere; *Hi.* consuetum esse, familiariter agere, cognitum habere.

עיקר ענינו כלכלה, והֻשאל גם על ההתרגלות בדבר ע״ד הפעל פפֿלעגען בגרמנית. י״ג במדבר כ״ב ל׳ על פי השבעים, הַהַסְכֵּל הִסְכַּלְתִּי. המסכן דישעיה יש לפרש מי שמורגל ובקי לבהור, והשבעים קורין הַמֵּבִין.

Jes 22,15.

לר״ק מסלה דדה״ב ט׳ י״א עָנינו מקום גבוה כעין ספסל לשבת, ובמ״א י׳ י״ב נאמר מִסְעָד. (להבחור בס׳ הזכרונות מסלות דתהלים לית ומלא, והנהו דישעיה ודדהי״ב חסרים, דלא כספרים שלנו!).

Jes 11,16.19,23.40,3.

הַמְסִלָּה 2S 20,12².13 ‖ Jes 62,10.

בִּמְסִלָּה 1S 6,12.

בַּמְסִלָּה Nu 20,19 ‖ 1Ch 26,16.

לַמְסִלָּה Jud 21,19 ‖ Jer 31,21 (20) ‖ 1Ch 26,18.

מְסִלַּת *cs.* Jes 7,3 ‖ Prv 16,17.

בִּמְסִלַּת 2R 18,17 ‖ Jes 36,2.

בִּמְסִלָּתוֹ *suff.* Joel 2,8.

מְסִלּוֹת *pl.* Jes 33,8 ‖ Ps 84,6 ‖ 2Ch 9,11.

הַמְסִלּוֹת Jud 20,32.

בַּמְסִלּוֹת Jud 20,31.45.

וּמְסִלֹּתַי *suff.* Jes 49,11.

בִּמְסִלּוֹתָם Jes 59,7.

מִמְסִלּוֹתָם Jud 5,20.

## מַסְלוּל

על משקל מַלְבּוּל, מַלְבּוּשׁ, מַנְעוּל.

Jes 35,8.

## סַל

corbis, canistrum.

אולי מפני שנעשה מן ענפים וסלסלות (כאחוּת דוד עם דודאים, שנא וצנצנת עם צנינים, סיר עם סירים וחוחים).

Ex 29,3 ‖ Lev 8,2 ‖ Nu 6,17.

וְסַל Nu 6,15.

הַסַּל Gn 40,17 ‖ Nu 6,19.

בְּסַל Lev 8,31.

בַּסַּל, בְּסַל Ex 29,3.32 ‖ Jud 6,19.

וּבַסַּל Gn 40,17.

מִסַּל Ex 29,23.

וּמִסַּל Lev 8,26.

הַסַּלִּים *pl.* Gn 40,18.

סַלֵּי *cs.* Gn 40,16.

## סַלְסִלָּה] סַלְסִלּוֹת *pl.*

corbes, *al.* palmites.

ענפי הגפן הגבוהים (וקרוב אל זלזלים וסנסנים); השבעים קורין עַל־סַלּוֹ.

Jer 6,9.

## סַלָּח] וְסַלָּח

facilis ad condonandum, benignus.

Ps 86,5.

## סְלִיחָה] הַסְּלִיחָה

condonatio, venia.

Ps 130,4.

סְלִיחוֹת *pl.* Neh 9,17.

וְהַסְּלִחוֹת Dan 9,9.

---

## סָלַל°

aggerere in acervum, aggerare, aggesto aggere complanare; efferre, magni aestimare; *Hi.* se efferre contra alq., al. se opponere, resistere vel retinere.

עיקר שרשו הרמה ונשיאה, ונאמר בדרכים אם מפני שמגביהים אותן למעלה משטח הקרקע, כטעם ומסלתי יְרֻמוּן, או מפני שמפנים ומסלקים מעליהן אבנים וכל המכשולים. וטעם מסתולל בעמי מתרומם ומתקומם (זיך דאֶממען), ואולי ענינו כמו מִשְׁתּוֹלֵל וּמִתְהוֹלֵל (לר״ק עיקר הוראת סלל דריכה וכבישה).

סָלוּל] סְלוּלָה, סְלֻלָה *pt. pass. f.* Jer 18,15 ‖ Prv 15,19.

סֹל] סֹלּוּ *imper. pl.* Jes 57,14². 62,10² ‖ Ps 68,5.

סָלּוּהָ (al. סֻ) *suff.* Jer 50,26.

וַיָּסֹלּוּ *3 impf. pl.* Job 19,12.30,12.

סַלְסֵל] סַלְסְלֶהָ *Pilp. imper. suff.* Prv 4,8.

הִסְתּוֹלֵל] מִסְתּוֹלֵל *Hithpo. pt.* Ex 9,17.

## סֹלְלָה, סוֹלְלָה (al. לְ)

agger (obsidionis).

תל גבוה שעושים הצרים על עיר ומבצר. השבעים קורין בירמיה ל״ג ד׳: אל הסללות וְהַדָּיֵק.

2S 20,15 ‖ 2R 19,32 ‖ Jes 37,33 ‖ Jer 6,6 ‖ Ez 4,2.17,17.21,27.26,8 ‖ Dan 11,15.

הַסֹּלְלוֹת (al. לְ) *pl.* Jer 32,24. 33,4.

## מְסִלָּה

via aggesta, via publica; scala, gradus (*Vulg.*).

## סֶלָה

nota musica, διάψαλμα; *al.* elatio soni, vocis; intermissio cantus, pausa, silentium!

לדעת הקדמונים ענינו נצח, אמנם הרד״ק והאחרונים נמנו וגמרו שהוא סימן בנגינה ושיר להרמת קול או להפסקה (פויזע), וכדומה (לר״י שטיינבערג אות לדבית על הַסַּל, מין כלי זמר, ע״מ דָּהָה נסו וכטעם וּתְנוּ תֹּף), ובא בסוף פסוק או פרשה, ולפעמים אחר מפסיק באמצע הפסוק. לר״ק גם הִגָּיוֹן חברו בתהלים ט׳ י״ז סימן בנגון, ולדעתי גם אָמֵר סלה ונצב סלה.

Hab 3,3.*9.13* ‖ Ps 3,3.5.9.4,3.5.7, 6.9,17.21.20,4.21,3.24,6.10. 32,4. 5.7.39,6.12.44,9.46,4.8.12.47,5. 48,9.49,14.16.50,6.52,57.54,5.55, 8.20.57,4.7.59,6.14.60,6.61,5.62, 5.9.66,4.7.15.67,2.5.68,8.20.33. 75,4.76,4.10.77,4.10.16.81,8.82,2. 83,9.84,5.9.85,3.87,3.6.88,8.11. 89,5.38.46.49.140,4.6.9.143,6.

סָלַל v. סִלּוֹן

---

## סָלַח] (לַ) סָלַחְתָּ *2 perf.*

condonare.

קרוב אל סָלָה, ע״ד נושא עון (ואולי גם אל סלק בארמית).

Thr 3,42.

וְסָלַחְתָּ, וְסָלַחְתָּ Ex 34,9 ‖ 1R 8, 30.34.36.39.50 ‖ Ps 25,11 ‖ 2Ch 6, 21.25.27.30.39.

סָלַחְתִּי *1 perf.* Nu 14,20.

וְסָלַחְתִּי Jer 33,8.36,3.

הַסֹּלֵחַ *pt.* Ps 103,3.

סְלֹחַ *inf. cs.* Dt 29,19.

לִסְלוֹחַ, לִסְלֹחַ 2R 24,4 ‖ Jes 55,7.

סְלַח־ *imper.* Nu 14,19 ‖ Am 7,2.

סְלָחָה] סְלָחָה Dan 9,19.

אֶסְלַח *1 impf.* Jer 31,34(33). 50,20.

אֶסְלוֹחַ־ K., אֶסְלַח־ Q. Jer 5,7.

וְאֶסְלַח Jer 5,1 ‖ 2Ch 7,14.

יִסְלַח *3 impf.* Nu 30,6.*9.13* ‖ 2R 5,18².

וְנִסְלַח *Ni. 3 perf.* Lev 4,20. 26.*31.35.5,10.13.18.26.19,22.*5, 16.15,25.26.28.

## סֻלָּם

scala.

כמוהו בערבית, ובצורית יורה על ההרים העולים מדרגות מדרגות, בדרז״ל בא גם ברבים סלמים אוּסלמות; המ״ם בא רק לסימן דבנין (הקורבה עם שלב אין בה ממש).

Gn 28,12.

## סִלּוֹן

spina.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית ומנדעית, והגו״ן למשקל (ע׳ הערה אל סָרָב).

Ez 28,24.

וְסַלּוֹנִים *pl.* Ez 2,6.

——v. n. pr.——

## סֶלַע, סָלַע

rupes, petra (*partim n. pr.*).

הוראתו ידועה, וכמוהו בסורית, ערבית וכושית.

Jud 15,8.11. 20,45.*47* ‖ Jes 32,2. 42,11‖Jer 23,29 ‖ Ez 24,7.8.26,4. 14‖Ob 3‖Ps 40,3.141,6 ‖ Job 39, 1.28².

הַסֶּלַע, הַסָּלַע Nu 20,8².10².11‖ Jud 6,20.15,13 ‖ 1S 14,4².23,25 ‖ 2R 14,7‖Jer 13,4.49,16 ‖ Ps 137, 9‖Cant 25,12².

בְּסֶלַע Jud 20,47.21,13.

בַּסֶּלַע Nu 24,21 ‖ Jes 22,16 ‖ Jer Jer 48,28‖Am 6,12‖Prv 30,26.

מִסֶּלַע, מִסָּלַע Dt 32,13 ‖ Jes 16, 1‖Jer 5,3‖Ps 78,16‖Neh 9,15.

מֵהַסֶּלַע Jud 1,36.

סַלְעִי *suff.* 2S 22,2‖Ps 18,3.31,4. *71*,3.42,10.

וְסַלְעוֹ Jes 31,9.

סְלָעִים *pl.* 1R 19,11‖Jes 33,16‖ Ps 104,18.

הַסְּלָעִים Jes 2,21.7,19.57,5 ‖ Jer 16,16.51,25.

וּבַסְּלָעִים 1S 13,6.

——v. n. pr.——

## סָלְעָם] הַסָּלְעָם

locustae species munda: attacus (attelabus).

אחד ממיני הארבה שהותרו לאכילה, וטעם השם לפי שמבלע ומשחית, לבלעו חנם ת״י לסלעמותיה מגן (וכן בדפך אתון לעם בת״י ובדרז״ל על מְחִינַת השִׁנַּיִם).

Lev 11,22.

## סָלַף°

pervertere, evertere, subvertere, perdere, deicere.

יש מעין הוראתו העברית גם בערבית, ויש מחברין אותו עם שלב (ואולי בדפך אתון מן סלם ובדוראת ההפך).

מְסַלֵּף [סִלֵּף *Pi. pt.* Prv 21,12.

יְסַלֵּף *3 impf.* Job 12,19.

וִיסַלֵּף Ex 23,8‖Dt 16,19.

וַיְסַלֵּף Prv 22,12.

תְּסַלֵּף *3 impf. f.* Prv 13,6.19,3.

## סֶלֶף] וְסֶלֶף

perversitas, pravitas.

י״ג וסלף פֶּה שבר ברוח.

Prv 11,3.15,4.

## סֹלֶת

farina purissima.

הקמח הדק והטוב שהורם והונף ע״י הנפה.

Gn 18,6‖Ex 29,2.40‖Lev 2,1.4.5. 7.5,11.6,13.14,10.21.23,13.*17*.24, 5 ‖ Nu 6,15.7,13.*19.25.31.37.43. 49.55.61.67.73.79*.8,8.15,4.6.9.28, 5.9.*12*.12.13.20.*28.29*,3.9.*14* ‖ 1R 5,2‖2R 7,1.*16*.18‖Ez 16,13.19.

וְסֹלֶת Lev 7,12.

הַסֹּלֶת Ez 46,14‖1Ch 9,29.

וּלְסֹלֶת 1Ch 23,29.

מִסֹּלֶת Lev 6,8.

מִסָּלְתָּהּ *suff.* Lev 2,2.

——סמם סַם rad.——

## סְמָדַר

flos vitis, uva florens, *οἰνάνθη*.

הענבים בין תקופת הפריחה והבסר, וכמוהו בסורית, מנדעית ובדרז״ל.

Cant 2,13.15.

הַסְּמָדַר Cant 7,13.

## סָמַךְ

imponere et inniti, incumbere; fulcire, sustentare, adiuvare; *pt. pass.* immotus, firmus; largiri; appropinquare; *Ni.* inniti; confidere; *Pi.* recreare.

קרוב אל תָּמַךְ, וכמוהו בסורית וכושית, שגור בדרז״ל גם במובן קורבה מקומית. י״נ בתהלים פ״ח ח׳: עלי שָׁפְכָה חמתך.

Dt 34,9‖Ez 24,2.

וְסָמַךְ Ex 29,10.*19*‖ Lev 1,4.3,2.8. 13.4,4.24.29.*33*.16,21 ‖ Am 5,19.

סָמְכָה *3 perf. f.* Ps 88,8.

כָ] סְמָכָתְנִי *suff.* Jes 63,5.

כָ] סְמָכָתְהוּ Jes 59,16.

סָמַכְתָּ] וְסָמַכְתָּ *2 perf.* Nu 27, 18.

סָמַכְתִּי] סְמַכְתִּיו *1 perf. suff.* Gn 27,37.

וְסָמְכוּ *3 perf. pl.* Ex 29,15‖ Lev 4,15.24,14‖Nu 8,10.

סוֹמֵךְ *pt.* Jes 63,5‖Ps 37,24.145, 14.

וְסוֹמֵךְ Ps 37,17.

סֹמְכִים] סֹמְכֵי *pl. cs.* Ez 30,6.

בְּסֹמְכֵי Ps 54,6.

סָמוּךְ *pt. pass.* Jes 26,3 ‖ Ps 112,8.

סְמוּכִים *pl.* Ps 111,8.

סְמֹךְ] סָמְכֵנִי *imper. suff.* Ps 119,116.

וַיִּסְמֹךְ *3 impf.* Lev 8,14 ‖ Nu 27,23.

יִסְמְכֵנִי *suff.* Ps 3,6.

תִּסְמְכֵנִי *3 impf. f.* Ps 51,14.

יִסְמְכוּ *3 impf. pl.* Nu 8,12.

וַיִּסְמְכוּ Lev 8,18.*22*‖2Ch 29,23.

נִסְמַךְ] נִסְמַכְתִּי *Ni. 1 perf.* Ps 71,6.

נִסְמְכוּ] נִסְמָכוּ *3 perf. pl.* Jes 48,2.

יִסָּמֵךְ *3 impf.* 2R 18,21 ‖ Jes 36,6.

וַיִּסָּמֵךְ Jud 16,29.

וַיִּסָּמְכוּ *3 pl.* 2Ch 32,28.

סַמֵּךְ] סַמְּכוּנִי *Pi. imper. pl. suff.* Cant 2,5.

——v. n. pr.; cf. שְׂמִיכָה——

סְעָדֵנִי *suff.* Ps 119,117.
וְסַעֲדוּ *pl.* Gn 18,5.
[יִסְעַד] יִסְעָד 3 *impf.* Ps 104,15.
יִסְעָדֵנִי *suff.* Ps 94,18.
[יִסְעָדְךָ] יִסְעָדֶךָ Ps 20,3.
יִסְעָדֶנּוּ Ps 41,4.
תִּסְעָדֵנִי 3 *impf. f. suff.* Ps 18,36.

**מִסְעָד**

fulcrum, *al.* pavimentum.

בדה״ב נאמר מְסִלּוֹת, וע״כ אמר דוו״מ שהוא כמו מִצְעָד, ויי״מ מְסִלּוֹת מלשון גַּבָּה; איצטבאות לנוח ולסעוד עליהם.

1R 10,12.

—v. chald.—

**[סָעָה] סֹעָה** *pt. f.*

currere; *pt.* rapidus.

בערבית הוראתו מהירה ודחיפה, ובסורית פגישה ופגיעה (ואולי קרוב אל צֹעָה ברב כחו).

Ps 55,9.

**סָעַף°**

ramos amputare.

פעל נגזר מן השם סעיף, ובערבית בבי״ת, וגם בהוראת שסיעה וסדיקה, ומזה סעיף סלע (שְׂחִיף עץ).

[סֵעֵף] מְסָעֵף *Pi. pt.* Jes 10,33.

**[סָעִיף] סְעִיף** *cs.*

fissura, rima; ramus.

נאמר על סעיפי האילנות והסלעים המסודקים ותלוים באויר כענפי העץ; לד״ק פֹּסחים על שתי הסעפים משל לקוח מצפור שמקפץ מבד אל בד, וי״נ פֹּסְעִים על שתי הַסִּפִּים; ויותר נראה פי׳ יונתן והקדמונים שהוא מן שעפי ישיבוני.

Jud 15,11.
בִּסְעִיף Jud 15,8.
הַסְּעִפִּים *pl.* 1R 18,21.
סְעִיפֵי *cs.* Jes 57,5.
וּבִסְעִפֵי Jes 2,21.
סְעִפֶיהָ *suff.* Jes 27,10.
בִּסְעִפֶיהָ Jes 17,6.

**[סְעַפָּה] סְעַפֹּתָיו** *pl. suff.*

ramus.

Ez 31,8.

**סְנֶה**

sentis, rubus.

מין אילן סרק, וכמוהו בארמית, סורית, ערבית ואשורית; לר״א אבן ספיר אילן שנהפך לאבן (ע׳ ש״א י״ד ד׳), וזה טעם והסנה איננו אֻכָּל, שאינו מסוגל להאחז בו האש, ולפיכך התפלא על המראה.

Dt 33,16.
הַסְּנֶה Ex 3,2².3.4.
וְהַסְּנֶה Ex 3,2.

—v. n. pr.—

**[סַנְוֵר] בַּסַּנְוֵרִים** *pl. t.*

caecitas.

לד״ק עיקר שרשו נור והסמ״ך מבנין שַׁפְעֵל, כשבירא בדרז״ל (פלימפרן), וע״ד סני נהור; ולר׳ יוסף הלוי שרשו סנר, סינר ומסוה, ע״ד עִוֵּר מן עוֹר.

Gn 13,11 ∥ 2R 6,18².

**[סַנְסִן] בְּסַנְסִנָּיו** *pl. suff.*

rami palmarum, penduli.

כמוהו בסורית, וקרוב לו באשורית (וכעין זַלְזַלִּים), ובא ע״מ גַּלְגַּל גַּלְגַּלָּיו.

Cant 7,9.

—v. n. pr.—

**סְנַפִּיר**

pina piscium.

ציצין שהדג שט בהן (יש מחברין אותו עם סנף וצנף).

Lev 11,9.10.12 ∥ Dt 14,9.10.

**סָס**

tinea, σής.

כמוהו בסורית, מנדעית, ערבית, כושית ואשורית (ע׳ הערה אל סָסָם).

Jes 51,8.

**[סָעַד] וְסָעַד**

fulcire, suffulcire; sustentare, adiuvare; reficere, recreare; se recreare.

הוראתו ידועה, וכמוהו בערבית, ובדרז״ל בא גם השם סעודה.

Prv 20,28.
וּלְסַעֲדָהּ *inf. suff.* Jes 9,6.
סְעָד (קמץ בדרגא) *imper.* Jud 19,5.8.
וְסַעֲדָה 1R 13,7.

**סֶמֶל, [סֶמֶל], סֵמֶל**

imago, simulacrum, idolum (symbolum).

כמהו בשפת צור, ואולי הוא קרוב אל סָמַן (לד״ק קרוב אל צלם בהפך אתון).

Dt 4,16 ∥ Ez 8,3.5.
הַסֶּמֶל 2Ch 33,7.15.

**[סַם°] סַמִּים** *pl.*

aromata (rad. סמם).

כדוגמתו בערבית ובאשורית במובן ריח טוב ונעים; בדרז״ל הרבים סממנים.

Ex 30,7.34². 40,27 ∥ Lev 16,12 ∥ 2Ch 2,3.13,11.
הַסַּמִּים Ex 25,6.*35*,8.31,11.*35*,*15*. *39*,*38*.35,28.37.29 ∥ Lev 4,7 ∥ Nu 4,16.

**סָמַן°**

designare.

לכל המפרשים מענין סימן (רושם וציון) בדרז״ל (אמנם יתכן שסימן מלה יונית היא σημεῖον); השבעים, עקילס ותיאודיציון תרגמוהו כשם מין תבואה, והסורי השמיטו.

[נִסְמַן] נִסְמָן *Ni. pt.* Jes 28,25.

**סָמַר**

horrere, *φρίσσειν*.

אולי הוא קרוב אל תמר, שעשו רז״ל ממנו פעל מתמר ועולה, או יתאחה עם שמיר ושית.

Ps 119,120.
[סִמֵּר] תְּסַמֵּר *Pi. 3 impf. f.* Job 4,15.

**סָמָר**

horripilans, horridus, *ὀρθόθριξ*.

השבעים קורין כילק כַּבִּיר.

Jer 51,27.

**מַסְמֵר°, מַשְׂמֵר, מִסְמֵר**

clavus.

שגור הרבה בדרז״ל: מסמר הגרדי, כואו בשפוד או במסמר, סנדל המסומר.

בְּמַסְמְרִים *pl. I* Jes 41,7.
לַמְּסְמְרִים 1Ch 22,3(2).
בְּמַסְמְרוֹת *pl. II* Jer 10,4.
וּכְמַשְׂמְרוֹת Eccl 12,11.
לְמִסְמְרוֹת 2Ch 3,9.

ור״ד ראָזין מפרש כי מחסרון סופדים, שמתו כלם, יקראו אל אכר, עם הארץ והדיוט, לעשות מספד על יודעי נהי.

Gn 50,10 ‖ Jer 48,38 ‖ Ez 27,31 ‖ Am 5,16.17 ‖ Mich 1,8.

וּמִסְפֵּד Am 5,16 ‖ Esth 4,3.

הַמִּסְפֵּד Zach 12,11.

וּבְמִסְפֵּד Joel 2,12.

כְּמִסְפֵּד Zach 12,10.

וּלְמִסְפֵּד Jes 22,11.

מִסְפַּד *cs.* Jer 6,26 ‖ Mich 1,11.

כְּמִסְפַּד Zach 12,11.

מִסְפְּדִי *suff.* Ps 30,12.

---

סָפָה] סָפְתָה *3 perf. f.*

abradere; abripere, auferre, e medio tollere; perire; i. q. יָסַף addere, augere.

קרוב אל אסף, יסף וסוף. יש מחברין לו אֹסִפְךָ דש״א ט״ו ו׳, וכמו אֶסְפְּךָ או בדפעיל אַסְפְּךָ; השבעים קורין בדה״א כ״א י״ב נִסְפָּה (= נִסְפָּךְ) מפני צריך כבש״ב כ״ד י״ג. ספו תמו דתהלים ע״ג י״ט מלעיל והובא בשרש סוף, אמנם יתכן שהוא נסוג אחור ושייך לכאן.

Jer 12,4.

וְסָפוּ *3 perf. pl.* Am 3,15.

סְפוֹת *inf. cs.* Dt 29,18 ‖ Jes 30,1.

לִסְפּוֹת Nu 32,14.

לִסְפּוֹתָהּ *suff.* Ps 40,15.

סְפֵה] סְפוּ *imper. pl.* Jes 29,1 ‖ Jer 7,21.

תִּסְפֶּה *2 impf.* Gn 18,23.24.

תִּסְפֶּה *3 impf. f.* Jes 7,20.

וְנִסְפָּה *Ni. 3 perf.* 1S 26,10.

נִסְפֶּה *pt.* Prv 13,23 ‖ 1Ch 21,12.

הַנִּסְפֶּה Jes 13,15.

אֶסָּפֶה *1 impf.* 1S 27,1.

תִּסָּפֶה *2 impf.* Gn 19,15.17.

תִּסָּפוּ *2 impf. pl.* Nu 16,26 ‖ 1S 12,25.

הִסְפָּה] אַסְפֶּה *Hi. 1 impf.* Dt 32,23.

——cf. אָסַף, יָסַף, סוּף——

°סָפַח, (°שָׁפַח)

adiungere (*al.* fundere, ungere).

יש מחברין אותו עם ספה, חבור והטפל

בְּסַעֲרוֹת *cs.* Zach 9,14.

——cf. סַף; שְׂעָרָה v. סָפַף——

סָפָא [rad. מִסְפּוֹא

pabulum iumentorum.

הפעל ספא שנור בדרז״ל במובן הבראה ופטום (ספא ליה כתורא); ואולי הוא קרוב אל סָפָה ע״ש סופו (צעהרונג).

Gn 24,25.42,27.43,24 ‖ Jud 19,19.

וּמִסְפּוֹא Gn 24,32.

——cf. אָסַף et סָפָה——

סָפַד] וְסָפְדָה *3 perf. f.*

plangere, lugere, deplorare.

כמוהו באשורית, ובדרז״ל שנור בהפעיל, והשמות אספדא, הספדה, ספדנא. וטעם על שדים ספדים בנמיכת קומה ובכפיפת ראש עד החזה, כדרך המתאבלים; השבעים קורין סֹפְקִים, כלומר מכים, וי״נ צֹפְדִים (או על שָׁדַיִם = שָׂדוֹת?); הוי אחי, הוי ארון הם המלות הראשונות מקינות ידועות שמתחילות כך.

Zach 12,12.

וְסָפְדוּ *3 perf. pl.* 1R 14,13 ‖ Zach 12,10.

סֹפֵד] סֹפְדִים *pt. pl.* Jes 32,12.

הַסּוֹפְדִים Eccl 12,5.

וְסָפוֹד *inf. abs.* Zach 7,5.

סְפוֹד *cs.* Eccl 3,4.

לִסְפּוֹד, לִסְפֹּד Gn 23,2 ‖ 1R 13,29 ‖ Jer 16,15.

סְפֹד] סִפְדוּ *imper. pl.* Jer 4,8.

וְסִפְדוּ 2S 3,31 ‖ Joel 1,13.

סִפְדִי] סְפֹדְנָה (al. שׁ) *pl. f.* Jer 49,3.

אֶסְפְּדָה *1 impf.* Mich 1,8.

תִסְפֹּד *2 impf.* Ez 24,16.

וַתִּסְפֹּד *3 impf. f.* 2S 11,26.

תִסְפְּדוּ *2 impf. pl.* Ez 24,23.

יִסְפְּדוּ *3 impf. pl.* Jer 16,6.22,18².34,5.

וַיִּסְפְּדוּ Gn 50,10 ‖ 1S 25,1.28,3 ‖ 2S 1,12 ‖ 1R 13,30.40,18.

נִסְפַּד] יִסָּפְדוּ *Ni. 3 impf. pl.* Jer 16,4.25,33.

מִסְפֵּד

planctus, maeror.

בעמוס ה׳ ט״ז מכרסין: ויודעי נהי אל מספד;

בִּסְעַפֹּתָיו Ez 31,6.

סַרְעַפָּה] סַרְעַפֹּתָיו *pl. suff.*

הרי״ש נוסף ככסא וכורסא, שבט ושרביט.

Ez 31,5.

סֵעֵף] סֵעֲפִים *pl.*

homo divisi animi, dubitator, σκεπτικός.

מענין בקיעה, הפך שלמות הלב, או מענין רעיונות והרהורים, המטילין ספק בדבר (התבונן אל קורבת נֵצֶר ויֵצֶר, חשב וחצב).

Ps 119,13.

——cf. שְׂעִיף et שַׂרְעַף——

סָעַר] וְסֹעֵר *pt.*

vehementer commoveri et agitari; graviter afflictum et agitatum esse; turbulenter irruere, invadere.

הוראתו ידועה, וכמוהו באשורית.

Jon 1,11.13.

יִסְעַר] יִסְעֲרוּ *3 impf. pl.* Hab 3,14.

וַיִּסָּעֵר *Ni. 3 impf.* 2R 6,11.

סֵעֵר] וְאֵסָעֲרֵם *Pi. 1 impf. suff.* Zach 7,14.

סֹעֲרָה (=מְס׳) *Pu. pt.* Jer 54,11.

סֹעַר] יְסֹעֵר (=עֲ) *3 impf.* Hos 13,3.

סַעַר

turbo, tempestas, procella.

Jer 30,23 ‖ Jon 1,4.

וְסַעַר Jer 23,19.25,32.

הַסַּעַר Jon 1,12.

בְּסַעַר Am 1,14.

מִסַּעַר Ps 55,9.

בְּסַעֲרָתְךָ] בְּסַעֲרָתֶךָ *suff.* Ps 83,16.

סְעָרָה Ez 1,4 ‖ Ps 107,25.29.148,8 ‖ Job 40,6.

וּסְעָרָה Jes 29,6.40,24.41,16.

הַסְּעָרָה Job 38,1.

בַּסְּעָרָה 2R 2,1.11.

סַעֲרַת *cs.* Jer 23,19.*30*,23.

סְעָרוֹת *pl.* Ez 13,11.13.

12,10.22,4.23,4.25,18 ‖ Jer 35,4.52,24 ‖ Ez 41,16 ‖ Esth 2,21.6,2 ‖ 2Ch 34,9.

בַּסַּף Zeph 2,14.

בְּסַף־ 1R 14,17.

סִפִּי, סִפָּם suff. Ez 43,8.

הַסִּפִּים pl. Jes 6,4 ‖ Ez 41,16 ‖ Am 9,1 ‖ 1Ch 9,19 ‖ 2Ch 3,7.23,4.

בַּסִּפִּים 1Ch 9,22.

## סַף־ II

pelvis, patera.

ענינו אגן, ספל וכד, כמוהו באשורית ומצוי בדרז״ל; השבעים קורין בש״ב י״ז כ״ח וְסִירוֹת ת׳ וְסַפּוֹת.

Zach 12,2.

בַּסַּף Ex 12,22².

הַסִּפִּים pl. I Jer 52,19.

סִפּוֹת pl. II 2R 12,14.

וְהַסִּפּוֹת 1R 7,50.

וְסַפּוֹת pl. III 2S 17,28.

——— v. n. pr. ———

## שָׂפַק, סָפַק] וְסָפַק

manu percutere, complodere manus; castigare.

קרוב אל דָּפַק (ואל טָפַח בארמית וְסָפָה בדרז״ל ?), וכמוהו בערבית; יש מיהדין אל וספק מואב הוראת הרקה, כבסורית, וקרוב אל שפך.

Jer 48,26.

סְפָקָם 3 perf. suff. Job 34,26.

סָפַקְתִּי 1 perf. Jer 31,19(18).

סָפְקוּ 3 perf. pl. Thr 2,15.

סְפֹק imper. Ez 21,17.

יִסְפּוֹק, יִשְׂפֹּק 3 impf. Job 27,23.34,37.

וַיִּסְפֹּק Nu 24,10.

——— cf. שָׂפַק ———

## סָפַר

insculpere, scribere; numerare; Pi. narrare, nunciare, sermonem facere, praedicare.

לד״ק עיקר הוראתו חקיקה, חריתה ורשימה, וקרוב אל צָפַן ואל מִסְפָּרַיִם בדרז״ל (ע׳ ישעיה ל׳ ח׳ והערה אל כָּתַב), והונח בראשונה על מנין ומספר שנעשה ע״י חריצים; וממושג זה באו שאר ההשאלות. י״ג בישעיה כ״ב י׳:

סְפִיחַ cs. Lev 25,5.

סְפִיחֶיהָ] סְפִיחִים pl. suff. Lev 25,11 ‖ Job 14,19.

——— conf. שָׂפָה ———

## סֵפֶל] הַסֵּפֶל

patera, phiala (Vulg.).

כמוהו בתרגומים, בסורית ואשורית, ויש מחברין אותו עם סף, והלמ״ד למשקל או להקטין.

Jud 6,38.

בְּסֵפֶל Jud 5,25.

——— cf. סַף I ———

## סָפַן] סָפוּן pt pass.

contignare; contabulare; pt. pass. absconditus, asservatus.

קרוב אל צָפָה ואל צָפַן, וכמוהו בסורית ובאשורית.

Dt 33,21.

וְסָפוּן, וְסָפֻן 1R 7,3.7 ‖ Jer 22,14.

סְפוּנִים pl. Hag 1,4.

וּשְׂפֻנֵי cs. Dt 33,19.

וַיִּסְפֹּן 3 impf. 1R 6,9.

## סִפּוּן] הַסִּפֻּן

tabulatum, contabulatio.

1R 6,15.

## סְפִינָה] הַסְּפִינָה

navis.

ע״ש המכסה והספון (לפי שאניות שיש אין להן תקרה), ושגור בדרז״ל עם השם סַפָּן (יש מחברין אותו עם ספל ע״ד סירות דונה מן סיר).

Jon 1,5.

## סָפַף] הִסְתּוֹפֵף Hith. inf.

in limine subsistere, manere (denom. e סַף).

פעל נגזר מן סף, והטעם בחרתי לשבת בסף השער. ר״י רייםמאנן גורס: כי טוב יום בחצריך מֵאֶלֶף בְּחַצְרֹתַי, (טוֹב) הסתופף וגו׳.

Ps 84,11.

## סַף I

limen.

ענינו משקוף, מפתן ואסקופה, וכמוהו בארמית, סורית ואשורית.

Ez 40,6².

וְסַף Ez 40,7.

הַסַּף, הַסָּף, הַסַּף Jud 19,27 ‖ 2R

ונופל על הצרעת (אנוואכם, нарóстъ) כטעם חַבּרה, ולד״א הוא קרוב אל שָׁפַךְ במובן הבאה וכטעם מַכָּה, ונופל ג״כ אל חִבּוּר כְּנֶגַע אל נגע. י״ג בחבקוק משקה רעהו מְסַפֵּחַ חמתך והחי״ת נשתרבבה מן החמתך, ובאיוב: תחת חרול יְסֻפָּחוּ.

סִפְּחֵנִי] סְפַח imper. suff. 1S 2,36.

וְנִסְפְּחוּ] נִסְפַּח Ni. 3 perf. pl. Jes 14,1.

וְשִׂפַּח (וְסִ׳=)] שִׂפַּח Pi. 3 perf. Jes 3,17.

מְסַפֵּחַ pt. Hab 2,15.

(יְסֻפָּחוּ), יְסֻפָּחוּ] סֻפַּח Pu. 3 impf. pl. Job 30,7.

מֵהִסְתַּפֵּחַ] הִסְתַּפֵּחַ inf. 1S 26,19.

## סַפַּחַת

porrigo, scabies.

Lev 13,2.

וְלַסַּפַּחַת Lev 14,56.

מִסְפַּחַת Lev 13,6.

הַמִּסְפַּחַת Lev 13,7.8.

## (מִסְפָּח =) מִשְׂפָּח

locus porriginis.

plaga; al. effusio sanguinis. Vulg. iniquitas.

להקדמונים נגע וספחת, והאחרונים פתרוהו מן הערבית כמו מִשְׁפָּךְ, שפיכת דם (ואולי יש לגרום מִסְפַּד ומקביל אל צְעָקָה ?).

Jes 5,7.

## מִסְפָּחָה] הַמִּסְפָּחוֹת pl.

pulvilli, Vulg. cervicalia; al. velamina.

מיני מעטפות שנעשות לכשוף, ע׳ הערה אל כֶּסֶת; השבעים תרגמוהו כמו מטפחות.

Ez 13,18.

מִסְפְּחֹתֵיכֶם suff. Ez 13,21.

## סָפִיחַ

inundatio; frumentum anni antecedentis sponte proveniens.

הצמח הנספח לקרקע מן הקצירה ועולה מאליו; י״מ ספיחיה דאיוב מן הערבית במובן שפיכה, ולרד״ק כמטר סוחף בהפך אתון.

2R 19,29 ‖ Jes 37,30.

ואת־בתי ירושלם סְפַרְתֶּם, רש״א הרבשוב פי׳ אֲסַפֵּר כל עצמותי דתהלים מלשון סִפּוּר עצמה וגבורה; השבעים קורין בס״ט כ״ו: ואל מכאוב חלליך יְסַפְּרוּ או יֹסִיפוּ (ואולי יש לגרוס יְשַׁבְּרוּ), ובדה״ב ב׳ א׳ וַיֶּאֱסֹף ת׳ וַיִּסְפֹּר.

2S 24,10.

וְסָפַר (נס״א) Lev 15,13.

סְפָרָם suff. 2Ch 2,16.

וְסָפְרָה (נס״א) 3 perf. f. Lev 15, 28.

סָפַרְתָּה 2 perf. Ps 56,9.

וְסָפַרְתָּ Lev 25,8.

סְפַרְתֶּם 2 perf. pl. Jes 22,10.

וּסְפַרְתֶּם Lev 23,15.

סֹפֵר pt. Jes 33,18$^{2}$.

לִסְפֹּר inf. cs. Gn 15,5.41,49 ‖ Dt 16,9.

וּסְפֹר imper. Gn 15,5.

סִפְרוּ pl. Ps 48,13 ‖ 1Ch 21,2.

אֶסְפֹּר] אֶסְפְּרֵם 1 impf. suff. Ps 139,18.

תִּסְפָּר־, תִּסְפּוֹר, תִּסְפֹּר 2 impf. Dt 16,9 ‖ Job 14,16.32,2.

יִסְפּוֹר, יִסְפֹּר 3 impf. Ps 87,6 ‖ Job 31,4.

וַיִּסְפֹּר 2Ch 2,1.16.

וַיִּסְפְּרֵם suff. Esr 1,8.

תִּסְפְּרוּ 2 impf. pl. Lev 23,16.

יִסְפְּרוּ־ 3 impf. pl. Ez 44,26.

נִסְפַּר] יִסָּפֵר Ni. 3 impf. Gn 16,10.32,13 ‖ 1R 3,8 ‖ Jer 33, 22 ‖ Hos 2,1.

יִסָּפְרוּ 3 impf. pl. 1R 8,5 ‖ 1Ch 5,6.

וַיִּסָּפְרוּ 1Ch 23,3.

סִפַּרְתִּי, (פֵּ) Pi. 1 perf. Ps 119, 13.26.

סִפְּרוּ 3 perf. pl. Jud 6,13 ‖ Ps 44,2.75,2.78,3.

מְסַפֵּר pt. Jud 7,13 ‖ 2R 8,5.

מְסַפְּרִים pl. Ps 19,2.78,4.

סַפֵּר inf. Ex 9,16.

לְסַפֵּר Ps 50,16.73,28.102,22.

וּלְסַפֵּר Ps 26,7.

מִסַּפֵּר Ps 40,6.

סַפֵּר imper. Jes 43,26.

סַפְּרָה־ 2R 8,4.

סַפֵּרוּ, סַפְּרוּ pl. Gn 40,8 ‖ Joel 1,3 ‖ Ps 96,3 ‖ 1Ch 16,24.

אֲסַפֵּר 1 impf. Ps 22,18.

וַאֲסַפֵּר Ps 118,17.

אֲסַפְּרָה Ps 2,7.9,2.15.22,23.73, 15.

וַאֲסַפֵּרָה, וַאֲסַפְּרָה Ps 66,16 ‖ Job 15,17.

אֲסַפְּרֶנָּה suff. Ps 145,6.

תְּסַפֵּר 2 impf. Ex 10,2.

יְסַפֵּר 3 impf. Jer 23,28 ‖ Ps 71, 15 ‖ Job 38,37.

וַיְסַפֵּר, וַיְסַפֶּר־ Gn 24,66.29,13. 37,9.10.40,9.41,8 ‖ Ex 18,8.24,3 ‖ 1R 13,11 ‖ Esth 5,11.6,13.

וַיְסַפְּרָהּ suff. Job 28,27.

תְּסַפֵּר] וַתְּסַפֶּר־ 3 impf. f. 2R 8,6.

נְסַפֵּר 1 impf. pl. Ps 79,13.

נְסַפֵּר] וַנְּסַפֶּר־ Gn 41,12.

וּנְסַפְּרָה Jer 51,10.

תְּסַפְּרוּ 2 impf. pl. Ps 48,14.

יְסַפֵּרוּ, יְסַפְּרוּ 3 pl. Jes 43,21 ‖ Jer 23,27 ‖ Ez 12,16 ‖ Ps 59,13. 64,6.69,27.

וִיסַפְּרוּ Ps 78,6.107,22 ‖ Job 12,8.

וַיְסַפְּרוּ־ Nu 13,27 ‖ Jos 2,23 ‖ 1S 11,5.

וַיְסַפְּרוּם suff. 1R 13,11 ‖ Jer 23, 32.

סֻפַּר Pu. 3 perf. Jes 52,15.

יְסֻפַּר, יְסֻפָּר 3 impf. Hab 1,5 ‖ Ps 22,31.

הַיְסֻפַּר interrog. Ps 88,12 ‖ Job 37,20.

## סֵפֶר

scriptura, ars scribendi et legendi, litterae; scriptum, libellus, epistola, liber.

השבעים קורין במ״ב כ׳ י״ב וישעיה ל״ט א׳ שָׂרִים ת׳ סְפָרִים.

Gn 5,1 ‖ Ex 24,7 ‖ Dt 17,18.24,1.3. 31,24.26 ‖ Jos 1,8.10,13.18,9 ‖ 2S 1,18.11,14 ‖ 1R 11,41.14,19.29. 15,7.23.31.16,5.14.20.27.22,39. 46 ‖ 2R 1,18.8,23.10,34.12,20.13, 8.12.14,15.18.28.15,6.11.15.21.26. 31.36.16,19.20,20.21,17.25.23, 28.24,5.5,5.10,6.22,8.10.11.23,2. 21 ‖ Jes 29,12$^{2}$.18.30,8.34,16.50, 1 ‖ Jer 3,8.30,2.32,11.16.14.36,2. 4.45,1.51,60 ‖ Ez 2,9 ‖ Nah 1,1 ‖ Mal 3,16 ‖ Ps 40,8 ‖ Esth 6,1.10, 2 ‖ Dan 1,4.17 ‖ Neh 7,5.8,1.3.12, 23 ‖ 1Ch 9,1 ‖ 2Ch 16,11.17,9.20, 34.24,27.25,26.28,26.32,32.27,7. 35,27.36,8.34,14.15.18.30.

סֵפֶר Q. הַסֵּפֶר K. Jes 29,11.

וְסֵפֶר Job 31,35.

הַסֵּפֶר 2R 5,6$^{2}$.7.10,2.7.22,8.13$^{2}$. 16.23,3.24.29,11.12 ‖ Jer 29,1.29. 32,12.36,11.18.32.51,63 ‖ Esth 9,25 ‖ Dan 12,4 ‖ Neh 8,5 ‖ 2Ch 34,15.16.21$^{2}$.24.31.

בְּסֵפֶר Nu 21,14 ‖ Dt 28,61.29,20. 30,10 ‖ Jos 8,31.34.23,6.24,26 ‖ 2R 14,6 ‖ Jer 32,12 ‖ Esth 2,23 ‖ Neh 8,18.9,3.13,1 ‖ 2Ch 25,4.35,12.

בַּסֵּפֶר Ex 17,14 ‖ Nu 5,23 ‖ Dt 28, 58.29,19.26 ‖ 1S 10,25 ‖ 2S 11,15 ‖ Jer 25,13.32,10.44.36,8.10.13 ‖ Job 19,23 ‖ Esth 9,32 ‖ Dan 12,1 ‖ Neh 8,8.

כַּסֵּפֶר Jes 34,4.

מִסֵּפֶר Ps 69,29.

מִסִּפְרִי suff. Ex 32,33.

סִפְרְךָ Ps 139,16.

מִסִּפְרְךָ Ex 32,32.

סְפָרִים pl. 1R 21,8 ‖ 2R 10,1.20, 12 ‖ Jes 39,1 ‖ Jer 29,25 ‖ Eccl 12,12 ‖ Esth 1,22.3,13.8,10.9,20. 30.

סְפָרִים Q, הַסְּפָרִים K. 1R 21,8.

וּסְפָרִים 2Ch 32,17.

הַסְּפָרִים 2R 19,4 ‖ Jes 37,14 ‖ Jer 32,14 ‖ Esth 8,5.

בַּסְּפָרִים 1R 21,9.11 ‖ Dan 9,2.

## סוֹפֵר, סֹפֵר

scriba; scripturae, legis peritus,

doctus; tribunus militum, qui exercitui conscribendo praefectus erat.

Jud 5,14 ‖ 2S 8,17.20,25 ‖ 2R 12,11 ‖ Jer 52,25 ‖ Ps 45,2 ‖ Esr 7,6.11 ‖ 1Ch 18,16 ‖ 2Ch 24,11.

**וְסוֹפֵר** 1Ch 27,32.

**הַסּוֹפֵר, הַסֹּפֵר** 2R 18,18.37.19,2.22,3.8.9.10.12.25,19 ‖ Jes 36,3.*22*.37,2 ‖ Jer 36,10.12$^{2}$.*20*.*21*.23.26.32.37,15.*20* ‖ Ez 9,2.3 ‖ Esr 7,11 ‖ Neh 8,1.4.9.13.12,26.36.13,13 ‖ 1Ch 24,6 ‖ 2Ch 26,11.34,15.18.20.

**סוֹפְרִים, סֹפְרִים** *pl.* 1R 4,3 ‖ Jer 8,8 ‖ 1Ch 2,55 ‖ 2Ch 34,13.

**סֹפְרֵי** *cs.* Esth 3,12.*8*,*9*.

## סְפָר]　הַסְּפָר

numeratio.

2Ch 2,16.

## סִפְרָה°

enumeratio, *al.* liber.

**בְּסִפְרָתֶךָ]בְּסִפְרָתֶךָ** *suff.* Ps 56,9.

## סְפֹרָה]　סְפֹרוֹת *pl.*

numerus.

Ps 71,15.

## מִסְפָּר

narratio; numerus; *numerabilis*, pauci.

י״ג במדבר כ״ג י׳: וּמִי־סָפַר רֹבַע (או רִבְבוֹת) ישראל, ובהדברים ל״ג ו׳ מְתָיו מספר.

Gn 34,30.41,49 ‖ Nu 9,20 ‖ Dt 4,27.33,6 ‖ Jud 6,5.7,12 ‖ 2S 21,20 ‖ Jes 10,19 ‖ Jer 2,32.44,28.46,23 ‖ Ez 12,16 ‖ Joel 1,6 ‖ Ps 40,13.104,25.105,12.34.147,4.5 ‖ Job 5,9.9,10.16,22.21,33.25,3 ‖ Cant 6,8 ‖ 1Ch 16,19.22,4(3).16(15) ‖ 2Ch 12,3.

**וּמִסְפָּר** Nu 23,10.

**הַמִּסְפָּר** 1Ch 27,24.

**בְּמִסְפָּר** Dt 25,2 ‖ 2S 2,15 ‖ Jes 40,26 ‖ Ez 5,3 ‖ Esr 3,4.8,34 ‖ 1Ch 9,28.23,31.

**וּבְמִסְפָּר** 1Ch 9,28.

**כַּמִּסְפָּר** Nu 15,12.

**מִסְפַּר** *cs.* Ex 16,16.23,26 ‖ Lev 25,16 ‖ Nu 3,40.31,36 ‖ Jud 7,6.15 ‖ 1S 6,4.18.27,7 ‖ 2S 2,11.24,2.9 ‖ Jes 21,17 ‖ Jer 2,28.*11*,*13* ‖ Ez 4,4.9 ‖ Hos 2,1 ‖ Job 1,5.14,5.31,37.36,26 ‖ Eccl 2,3.5,17.6,12 ‖ Esth 9,11 ‖ Dan 9,2 ‖ Esr 2,2 ‖ Neh 7,7 ‖ 1Ch 11,11.21,5.23,27 ‖ 2Ch 26,12.29,32.

**וּמִסְפַּר** Jer 11,13 ‖ Job 15,20.21,21.38,21.

**בְּמִסְפַּר** Lev 25,15$^{2}$.50 ‖ Nu 1,2.*18*.20.*22*.24.*34*.26.*28*.*30*.*32*.*36*.*38*.*40*.*42*.3,22.28.34.43.14,34.26,53 ‖ Job 3,6 ‖ 1Ch 23,24.27,24 ‖ 2Ch 26,11.

**כְּמִסְפַּר** 1R 18,31.

**לְמִסְפַּר** Dt 32,8 ‖ Jos 4,5.*8* ‖ Ez 4,5 ‖ 2Ch 35,7.

**מִסְפַּרְכֶם** *suff.* Nu 14,29.

**מִסְפָּרָם** Esr 1,9 ‖ 1Ch 7,2.40.21,2.23,3.25,1.7.27,23.

**בְּמִסְפָּרָם** Nu 29,18.*21*.*27*.*30*.*33*.24.*37*.

**כְּמִסְפָּרָם** Nu 15,12.

**לְמִסְפָּרָם** Jud 21,23 ‖ 1Ch 27,1.

**מִסְפְּרֵי]מִסְפָּרֵי** *pl. cs.* 1Ch 12,23(24).

## סַפִּיר

sapphirus; σάπφειρος (ssc. çanipryа).

פירסט מחברו עם שָׁפַר ע״ש יפיו, ואולי מפני שהיו חוקקין וחורתין בו באבנים ומתכיות.

Ex 28,18.*39*,*11* ‖ Ez 1,26.10,1.28,13 ‖ Job 28,6 ‖ Thr 4,7.

**וְסַפִּיר** Job 28,16.

**הַסַּפִּיר** Ex 24,10.

**סַפִּירִים** *pl.* Cant 5,14.

**בַּסַּפִּירִים** Jes 54,11.

——— v. ch. et n. pr. ———

## סָקַל°

lapidare, lapidibus obruere; *Pi.* id.; lapidibus purgare, elapidare.

קרוב אל שָׁקַל, וכתרגומו במטלות אבניא (ואולי יש לחברו עם שָׂכַל?), ובדרז״ל השם סקילה.

**וּסְקַלְתּוֹ]סָקַלְתָּ** *2 perf. suff.* Dt 13,11.

**וּסְקַלְתָּם** Dt 17,5.

**וּסְקָלֻנִי]סָקְלוּ** *3 perf. pl. suff.* Ex 17,4.

**וּסְקָלוּהָ** Dt 22,21.

**וּסְקַלְתֶּם** *2 perf. pl.* Dt 22,24.

**סָקוֹל** *inf. abs.* Ex 19,13.21,28.

**לְסָקְלוֹ]סְקֹל** *cs. suff.* 30,6.

**וְסִקְלֻהוּ]סִקְלוּ** *imper. pl. suff.* 1R 21,10.

**וַיִּסְקְלוּ** *3 impf. pl.* Jos 7,25.

**יִסְקְלֻנוּ** *suff.* Ex 8,22.

**וַיִּסְקְלֻהוּ** 1R 21,13.

**יִסָּקֵל]נִסְקַל** *Ni. 3 impf.* Ex 19,13.21,28.29.32.

**סַקְּלוּ]סַקֵּל** *Pi. imper. pl.* Jes 62,10.

**וַיְסַקֵּל** *3 impf.* 2S 16,6.13.

**וַיְסַקְּלֵהוּ** *suff.* Jes 5,2.

**סֻקַּל** *Pu. 3 perf.* 1R 21,14.*15*.

——— סָרַר v. סַר ———

## סָרַב]　סָרָבִים *pl.*

rebelles, refractarii; *al.* spinae.

י״ת מסרבין ומקשן, וכעין זה תרגמו השבעים (אולי קראו סֹרְבִים וּמַלִּינִים או וּמִתְלוֹנְנִים, או כטעם סלית כל־שוגים, סִלָּה כל־אבירי), ודונש פי׳ סרבים קוצים (וקרוב אל זרב, שרב, סרף, צרב, וצרף, כעין שקורין בגרמנית ברעננעססעל).

Ez 2,6.

——— סַר, סָרָה v. סוּר ———

## סָרַח°]　סֹרַחַת *pt. f.*

effundere, late effusum, prostratum esse; redundare.

קרוב אל שרע, וקרוב לו בערבית, ובדרז״ל בא סרח במובן עבירה (איבערשרייטונג); נסרחה חכמתם י״מ מלשון סרחון ובאוש, ויתכן לפרשו עבירה וסרה.

Ez 17,6.

**סְרוּחַ** *pt. pass.* Ez 26,13.

**סְרוּחִים** *pl.* Am 6,7.

**וּסְרֻחִים** Am 6,4.

**סְרוּחֵי** *cs.* Ez 23,15.

הַסּוֹרְרִים (al. רְ) Ps 66,7.
סֹרֵרָה *f. sg.* Hos 4,16.
סֹרֶרֶת, סֹרֶרֶת Zach 7,11‖Neh 9,29.
וְסוֹרָרֶת Prv 7,11.

## סַר

contumax; tristis, stomachosus, conturbatus.

לדעת האחרונים שרשו סרר, ויתכן שהפתח מורה על הסרון עי"ן (ע' הערה אל זעף).

1R 20,43.21,4.

——cf. סוּר; סַרְעַפִּים v. סָעַף——

## סְתָיו] הַסְּתָיו Q., הַסְּתָו K.

hiems.

ימות החרף, וכדונמתו בארמית, סורית וערבית (יש מחברין אותו עם סָתַם).

Cant 2,11.

## שָׂתַם, סָתַם

occludere, obstruere, abscondere.

כדונמתו בסורית, ובערבית בא בדלי"ת או בט"ת ת' התי"ו (ע' הערה אל נוס) י"ם שתם תפלתי מן הערבית شمّت (בדפך אתון), כלומר מאן לקבלה ונשארה מעל.

Thr 3,8‖2Ch 32,30.

סָתוּם *pt. pass.* Ez 28,3.
וּבְסָתֻם Ps 51,8.
סְתֻמִים *pl.* Dan 12,9.
לִסְתּוֹם *inf. cs.* 2Ch 32,3.
סְתֹם *imper.* Dan 8,26.12,4.
תִּסְתְּמוּ] תִּסְתֹּמוּ *2 impf. pl.* 2R 3,19.
יִסְתְּמוּ] יִסְתֹּמוּ *3 impf. pl.* 2R 3,25.
וַיִּסְתְּמוּ 2Ch 32,4.
נִסְתַּם] לְהִסָּתֵם *Ni. inf. cs.* Neh 4,1.
סִתֵּם] סִתְּמוּם *Pi. 3 perf. pl. suff.* Gn 26,15.
סִתֵּם] וַיְסַתְּמוּם *3 impf. pl. suff.* Gn 26,18.

## שָׂתַר°, סָתַר

tegere, obvelare, occultare, se abdere.

סָרִיסִים *pl.* 2R 9,32.20,18‖Jes 39,7.
וְסָרִסִים Jer 41,16.
הַסָּרִסִים (Jer 34,19), הַסָּרִיסִים Jer 34,19‖Esth 1,10.12.15.7,9‖Dan 1,7.8.9.10.11.18‖1Ch 28,1.
וְהַסָּרִיסִים Jer 29,2.
לַסָּרִיסִים Jes 56,4.
סְרִיסֵי *cs.* Gn 40,7.
סָרִיסֵי Esth 2,21.*6,2*.
וְסָרִיסֵי Esth 6,14.
מִסָּרִיסֵי Esth 4,5.
סָרִיסָיו *suff.* Gn 40,2‖2R 24,15‖Dan 1,3.
וְסָרִיסָיו 2R 24,12.
לְסָרִיסָיו 1S 8,15.
וְסָרִיסֶיהָ Esth 4.4.
סָעַף v. סַרְעַפָּה v. n. pr.; רַב־סָרִיס

## מְסָרֵף] וּמְסָרְפוֹ *suff.*

avunculus (?).

חוששנו לדעת ר"י בן קריש שפי' דּוֹדוֹ אחי האב ומסרפו אחי האם (כמו מכבדו), מן شُرُفٌ בערבית?) ולריב"ל כמו מְשָׂרְתוֹ (ע' שרשי לבנון); יונתן קורא מן הַשְּׂרֵפָה (מִיקִידָא), וי"ג וְנָשָׂאוֹ דוֹדוֹ (או דודו) מְסָרְפוֹ; הובא שוב שנית בשרש שָׂרַף.

Am 6,10.

——cf. שָׂרַף——

## סִרְפַּד] הַסִּרְפַּד

Vulg. urtica, LXX κόνυζα.

לד"ק עקר שרשו סרף = ־שרף (ע' הערה אל סָרַב), ולד"א ספד והרי"ש נוספת; בקצת נוסחאות הסרפּד.

Jes 55,13.

## סָרַר

contumacem, rebellem, improbum esse.

קרוב אל זור ואח אל סור, וכמהו באשורית. בקצת ספרים סוררת דנחמיה מלא. י"מ דרכי סורר דאיכה ע"ד הנני שך את דרכך בסירים.

Hos 4,16.

סוֹרֵר *pt.* Dt 21,18.20‖Jes 65,2‖Jer 5,23‖Ps 78,8‖Thr 3,11.
סוֹרְרִים, סֹרְרִים (al. רְ) *pl.* Jes 1,23.30,2‖Jer 6,28‖Hos 9,15‖Ps 68,7.19.

תִּסְרַח *3 impf. f.* Ex 26,12.
נִסְרַח] נִסְרְחָה *Ni. 3 perf. f.* Jer 49,7.

## סֶרַח] וְסֶרַח

redundantia.

Ex 26,12.

## סִרְיוֹן] בְּסִרְיֹנוֹ *suff.*

lorica.

בא ע"ד הארמית ת' שִׁרְיוֹן; השבעים קורין: ידרך הדרך קשתו וְיִתְעַלָּף (וְיִתְעַטֵּף) בסריננו; יונתן קורא אַל...וְאַל.

Jer 51,3.

הַסִּרְיֹנוֹת *pl.* Jer 46,4.

——cf. שִׁרְיָן et שִׁרְיוֹן——

## I סֶרֶן°] הַסְּרָנִים *pl.*

princeps.

עניננו שַׂר, וכמוהו נמצא בציוני צור; י"ת סורני, כטעם τύραννος ביונית (קרוב אל סֶרֶן שבדניאל). השבעים קורין בש"א ו' ד': לְכָל־הָעָם ולסרניכם (ע' לקמן).

Jud 16,30‖1S 6,18.29,6.

סַרְנֵי *cs.* Jos 13,3‖Jud 3,3.16,5.8.18.27‖1S 5,8.*11*.6,4.16.7,7.29,7‖1Ch 12,19(20).
וְסַרְנֵי Jud 16,23‖1S 6,12.29,2.
לְסַרְנֵי Jud 16,18.
וּלְסַרְנֵיכֶם *suff.* 1S 6,4.

## II סֶרֶן°] סַרְנֵי *pl. cs.*

axis (rotarum).

י"ת כמו נִבְרֵי, ולדעת המבארים עניננו יָתֵד, ומזה סרני פלשתים, כטעם פִּנּוֹת, ופנה נרדף אל יתד בזכריה י' ד' (ואולי יש לגרוס וְסַרְנֵי).

1R 7,30.

## סָרִיס

castratus, eunuchus; minister aulicus quicunque.

י"מ מן שָׂרַשׁ וכטעם עָקָר, ובסורית גואוא, עץ יבש שאינו עשה פֵּרוֹת; ולפי שבארץ הקדם נתמנו הסריסים לפקידי ארמון הנשים הָשאל גם לשאר שומרי משמרת המלך ומשרתיו.

1R 22,9‖2R 8,6.25,19‖Jer 38,7.52,25‖2Ch 18,8.

הַסָּרִיס 2R 23,11‖Jes 56,3.
סְרִיס *cs.* Gn 37,36.*39,1*‖Esth 2,3.*15*.14.

**בַּסֵּתֶר, בַּסָּתֶר** Dt 13,7.27,15.24. 28,57 ‖ 1S 19,2 ‖ 2S 12,12 ‖ Jes 45,19.48,16 ‖ Jer 37,17.38,16.40,15 ‖ Ps 101,5 ‖ Prv 21,14 ‖ Job 13,10. 31,27.

**בַּסָּתֶר** Ps 139,15.

**סִתְרִי** *suff.* Ps 119,114.

**סִתְרוֹ** Ps 18,12.

**סְתָרִים** *pl.* Prv 9,17.

## סִתְרָה

praesidium, tutela.

Dt 32,38.

## מִסְתָּר] בַּמִּסְתָּר

locus absconditus.

Hab 3,14 ‖ Ps 10,9.

**מִסְתָּרִים** *pl.* Jes 45,3.

**בְּמִסְתָּרִים** Jer 13,17 ‖ Ps 17,12 ‖ Thr 3,10.

**בַּמִּסְתָּרִים** Jer 23,24 ‖ Ps 10,8. 64,5.

**מִסְתָּרָיו** *suff.* Jer 49,10.

## מִסְתּוֹר] וּלְמִסְתּוֹר

perfugium, tutela.

Jes 4,6.

## מַסְתֵּר] וּכְמַסְתֵּר

velamentum (*al. pt. Hi.*).

לד״ק איננו בינוני הפעיל כ״א שֵׁם, והכונה שהכל ישימו סתר פנים לבל יראו אותו.

Jes 53,3.

—v. ch. et n. pr.—

סִפְרֵי קָדְשֵׁנוּ, סְגֻלַּת מַחֲמַדֵּינוּ, כַּסַּפִּירִים יוֹפִיעוּ; סוֹד אֱלוֹהַּ יְסוֹדָם, סֵתֶר שַׁדַּי כְּבוֹדָם, בְּסָתְם חָכְמָה יוֹדִיעוּ.

# ע

## עָב] וְעָב

limen, gradus; *Vulg.* epistylium: tectum columnis impositum porticum efficiens (rad. עָבַב).

הרבים עָבִּים מורה ששרשו עָבַב, לדרז״ל קורות, וי״ת וסקופת.

1R 7,6 ‖ Ez 41,25.

**הִסְתַּרְתִּי** *1 perf.* Jes 50,6.54,8 ‖ Jer 33,5.

**וְהִסְתַּרְתִּי** Dt 31,17.

**הִסְתִּירוּ** *3 perf. pl.* Jes 59,2.

**הַמַּסְתִּיר** *pt.* Jes 8,17.

**וּכְמַסְתֵּר** (= וּכְמַסְתִּיר) Jes 53,3.

**הַסְתֵּר** *inf. abs.* Dt 31,18 ‖ Jes 57,17 ‖ Prv 25,2.

**לַסְתִּיר** (= לְהַסְתִּיר) *cs.* Jes 29,15.

**הַסְתֵּר** *imper.* Ps 51,11.

**אַסְתִּיר** *1 impf.* Dt 31,18 ‖ Ez 39,29.

**וָאַסְתִּר** Ez 39,23.*24*.

**אַסְתִּירָה** Dt 32,20.

**תַּסְתִּיר** *2 impf.* Ps 13,2. 44,25. 88,15.104,29 ‖ Job 13,24.

**תַּסְתֵּר** Ps 27,9.*102,3.143,7*.69,18. 119,19.

**תַּסְתִּירֵנִי** *suff.* Ps 17,8.64,3 ‖ Job 14,13.

**תַּסְתִּירֵם** Ps 31,21.

**יַסְתִּיר** *3 impf.* 1S 20,2.

**וְיַסְתֵּר** Mich 3,4 ‖ Job 34,29.

**וַיַּסְתֵּר** Ex 3,6 ‖ Job 3,10.

**יַסְתִּרֵנִי** *suff.* Ps 27,5.

**וַיַּסְתִּרֵם** Jer 36,26.

**וַתַּסְתִּירֵהוּ** *3 impf. f. suff.* 2Ch 22,11.

**וַיַּסְתִּרוּ** *3 impf. pl.* 2R 11,2.

**הִסְתַּתֵּר] מִסְתַּתֵּר** *Hith. pt.* 1S 23,19.26,1 ‖ Jes 45,15 ‖ Ps 54,2.

**תִּסְתַּתֵּר] תִּסְתַּתָּר** *3 impf. f.* Jes 29,14.

## סֵתֶר, סָתֶר

velum, velamentum, tectum; munimentum, praesidium; occultatio, latebrae; clandestinum, arcanum.

Jud 3,19 ‖ Jes 16,4 ‖ Ps 32,7 ‖ Prv 25,23 ‖ Job 22,14.

**וָסֵתֶר** Jes 28,17.32,2 ‖ Job 24,15.

**בְּסֵתֶר** 1S 25,20 ‖ Ps 27,5. 31,21. 61,5.81,8.91,1 ‖ Job 40,21 ‖ Cant 2,14.

הוראתו ידועה, וכדוגמתו בערבית, לרש״י וישתרו להם עפלים, שהיו הטחורים נסתרים, יותר קשים ויותר קשי הרפואה, ולד״א ענינו התפרצו, כבדרז״ל (חיתה ונסתרה) וכבערבית. השבעים קורין בירמיה ל״ו כ״ו וַיִּסָּתֵרוּ ת׳ וַיַּסְתִּרֵם י״י, ואולי יש לגרוס ויסתרם בבית־י״י.

**נִסְתַּר] נִסְתָּר** *Ni. 3 perf.* Prv 27,12.

**וְנִסְתָּר** Q. Prv 22,3.

**נִסְתָּרָה, נִסְתְּרָה** *3 perf. f.* Jes 40,27 ‖ Ps 38,10 ‖ Job 3,23.28,21.

**וְנִסְתָּרָה** Nu 5,13.

**נִסְתַּרְתָּ** *2 perf.* 1S 20,19.

**וְנִסְתַּרְתָּ** 1R 17,3.

**וְנִסְתַּרְתִּי** *1 perf.* 1S 20,5.

**נִסְתְּרוּ** *3 perf. pl.* Jes 65,16 ‖ Jer 16,17.

**נִסְתָּרְנוּ] וְנִסְתָּרְנוּ** *1 perf. pl.* Jes 28,15.

**נִסְתָּר** *pt.* Ps 15,7.

**וְהַנִּסְתָּרִים** *pl.* Dt 7,20.

**נִסְתָּרָה] הַנִּסְתָּרֹת** *f.* Dt 29,28.

**מִנִּסְתָּרוֹת** Ps 19,13.

**הִסָּתֵר] לְהִסָּתֵר** (נס״א) *inf. cs.* Job 34,22.

**הִסָּתֵר** *imper.* Jer 36,19.

**אֶסָּתֵר** *1 impf.* Gn 4,14 ‖ Job 13,20.

**וְאֶסָּתֵר** Ps 55,13.

**תִּסָּתֵר** *2 impf.* Ps 89,47.

**יִסָּתֵר** *3 impf.* Jer 23,24 ‖ Hos 13,14 ‖ Prv 28,28.

**וַיִּסָּתֵר**, K. 1S 20,24 ‖ Prv 22,3.

**נִסָּתֵר** *1 impf. pl.* Gn 31,49.

**תִּסָּתְרוּ** *2 impf. pl.* Zeph 2,3.

**יִסָּתְרוּ** *3 impf. pl.* Am 9,3.

**וַיִּשָּׂתְרוּ** 1S 5,9.

**סִתֵּר] סַתְּרִי** *Pi. imper. f.* Jes 16,3.

**סֻתַּר] מְסֻתֶּרֶת** (תָּ) *Pu. pt. f.* Prv 27,5.

**הִסְתִּיר** *Hi. 3 perf.* Ps 10,11. 22,25.

**בְּ] הִסְתִּירָנִי** *suff.* Jes 49,2.

**הִסְתַּרְתָּ** *2 perf.* Jes 64,6 ‖ Ps 30,8.

**וְהָעֳבִים** *pl.* Ez 41,26.

—**עָב** tenebrae etc. v. **עוב**—

## עָבַד

laborare, opus facere, colere (agrum), tractare; servire, operam praestare; colere, venerari, sacrificium offerre; sq. בְּ servitutem imponere, in servitutem redigere.

כמוהו בערבית וכרב לשונות בני שם, בקצת נוסחאות בזכריה ב׳ י״ב לַעֲבְדֵיהֶם (וכת״י, השבעים והירונימוס), ובקהלת ה׳ ח׳ נֶעֱבָד.

2R 10,18.21,21‖Ez 29,18.20.

**וְעָבַד** Nu 18,23.

**עֲבָדְךָ** *suff.* Dt 15,18.

**וַעֲבָדְךָ** Dt 15,12‖Jer 34,14.

**עֲבָדוֹ** 2R 18,7‖Mal 3,18.

**וַעֲבָדוֹ** Ex 21,6‖Jer 27,11.

**וַעֲבָדָהּ** Jer 27,11.

**עָבַדְתָּ** *2 perf.* Dt 28,47.

**וְעָבַדְתָּ, וְעָבַדְתָּ** Ex 13,5‖Dt 28,36.*64*.39.48‖2S 9,10.

**וַעֲבַדְתַּנִי** *suff.* Gn 29,15.

**וַעֲבַדְתֶּם** Dt 4,19.8,19.30,17‖1R 12,7.

**עָבַדְתִּי** *1 perf.* Gn 29,25.30,26.31,6‖2S 16,19.

**וְעָבַדְתִּי** 2S 15,8.

**עֲבַדְתִּיךָ** *suff.* Gn 30,26.29.31,41.

**עָבְדוּ** *3 perf. pl.* Gn 14,4‖Ex 1,14‖Dt 12,2‖Jos 24,14.*15*‖1S 4,9‖Jer 25,14.

**וְעָבְדוּ, וְעָבָדוּ** Nu 4,26‖Dt 7,4‖Jes 19,21.23‖Jer 25,11.27,7.30,9.

**עֲבָדוּךָ** *suff.* Neh 9,35.

**וַעֲבָדוּךָ** Dt 20,11.

**עֲבָדוּהוּ** Jud 10,6.

**וַעֲבָדֻהוּ** Jer 28,14.

**עֲבָדוּם** Jer 8,2.

**וַעֲבָדוּם** Gn 15,13‖Dt 31,20.

**וַעֲבַדְתֶּם** *2 perf. pl.* Ex 23,25‖Nu 18,7‖Dt 4,28.11,16‖Jos 23,16.24,20‖1S 12,14.20.24.17,9‖1R 9,6‖Jer 16,13‖2Ch 7,19.

**עֹבֵד** *pt.* Gn 4,2.49,15‖Jos 16,10‖1R 9,21‖Zach 13,5‖Mal 3,18‖Prv 12,11.*28*,19.

**הָעֹבֵד** Nu 4,37.*41*‖Mal 3,17‖Eccl 5,11.

**וְהָעֹבֵד** Ez 48,19.

**עֹבְדִים** *pl.* Nu 18,21‖2R 17,33.37,41.

**וְעֹבְדִים** 1R 5,1.

**הָעֹבְדִים** Ex 34,27.

**עֹבְדֵי** *cs.* 2R 10,19.21.22.23‖Jes 19,9‖Jer 30,24‖Ps 97,7.

**לְעֹבְדֵי** 2R 10,23‖Ez 48,18.

**עֹבְדָיו** *suff.* 2R 10,19.

(**לְעֹבְדֵיהֶם**, recte לַעֲבְ׳) (Zach 2,13.)

**עֲבֹד, עֲבָד־** *inf. cs.* Ex 14,12‖Jer 34,9.10‖Mal 3,14.

**לַעֲבוֹד, לַעֲבֹד** Gn 2,5.*3,23*‖Ex 10,26‖Nu 3,7.*8*.4,23.24.30.*7,5*.*18,6*.47.8,11.15.19.22.16,9‖Dt 29,17‖Jos 22,27.24,15.16.19.22‖Jer 28,14.44,3‖Ps 102,23‖2Ch 33,16.34,33.

**וְלַעֲבֹד** Dt 10,12‖Jes 28,21.

**מֵעֲבוֹד** Jer 40,9.

**עָבְדֶךָ [עָבְדְךָ** *suff.* Job 39,9.

**לְעָבְדוֹ** Jer 27,6‖Zeph 3,9.

**וּלְעָבְדוֹ** Dt 11,13‖Jos 22,5.

**לְעָבְדָהּ** Gn 2,15.

**לְעָבְדָם** Dt 28,14‖Jud 2,19‖Jer 11,10.13,10.25,6.35,15.

**מֵעָבְדֵנוּ** Ex 14,5.

**עֲבֹד** *imper.* 1S 26,19.

**וְעָבְדֵהוּ** *suff.* 1Ch 28,9.

**עִבְדוּ, עֲבֹדוּ** *pl.* Ex 5,18.10,8.24.12,31‖Jud 9,28‖Jer 27,17‖Ez 20,39‖Ps 2,11.100,2‖2Ch 35,3.

**וְעִבְדוּ** Ex 10,11‖Jos 24,14²‖2R 25,24‖Jes 27,12.40,9‖2Ch 30,8.

**וְעִבְדֻהוּ** *suff.* 1S 7,3.

**אֶעֱבֹד, אֶעֱבוֹד** K. *1 impf.* 2S 16,19‖Jer 2,20.

**אֶעֱבָדְךָ** *suff.* Gn 29,18.

**תַּעֲבֹד** *2 impf.* Gn 4,12.27,40.29,27‖Ex 20,9.*34,21*.23,33‖Lev 25,39‖Dt 5,13.6,13.7,16.10,20.15,19.

**תָעָבְדֵם** *suff.* Ex 20,5.23,24‖Dt 5,9.

**יַעֲבֹד** *3 impf.* Gn 25,23‖Ex 21,2‖Lev 25,40‖Nu 8,25.26‖Jer 22,13.27,13.

**וַיַּעֲבֹד** Gn 29,20.30‖Dt 17,3‖Jos 24,31‖1R 16,31.22,54‖2R 21,3.21‖Hos 12,13‖2Ch 33,3.

**וַיַּעַבְדֵנִי** *suff.* Ex 4,23.

**יַעַבְדֶנּוּ** 2R 10,18‖Ps 22,31.

**וַיַּעַבְדֵם** 2Ch 33,22.

**נַעֲבֹד** *1 impf. pl.* Ex 10,26‖Jos 24,15.18.21.24.

**וַנַּעֲבֹד** Jud 10,10‖1S 12,10.

**וְנַעַבְדָה** Ex 14,12‖Dt 13,7.*14*.

**וְנַעַבְדֶךָּ [וְנַעַבְדֶךָ** *suff.* 1S 11,1.12,10‖1R 12,4‖2Ch 10,4.

**נַעַבְדֶנּוּ** Jud 9,28².38‖Job 21,15.

**וְנַעַבְדֵם** Dt 13,3.

**תַּעַבְדוּ, תַּעֲבֹדוּ** *2 impf. pl.* Lev 25,46‖Dt 13,5‖1S 4,9‖Jer 5,19.27,9.*14*.

**וַתַּעַבְדוּ** Jud 10,13‖Jer 5,19.

**תַּעַבְדוּן, תַּעֲבֹדוּן** Ex 3,12‖Jos 24,15.

**תַּעַבְדוּם** *suff.* Jos 23,7‖2R 17,35.

**יַעַבְדוּ, יַעֲבֹדוּ** *3 impf. pl.* Gn 15,14‖Dt 12,30‖Jer 27,8.30,8.

**וְיַעַבְדוּ, וְיַעֲבֹדוּ** Ex 10,7‖Job 36,11.

**וַיַּעַבְדוּ** Dt 29,25‖Jos 24,2‖Jud 2,7.11.*3,7.10,6*.13.3,6.8.14.10,16‖1S 7,4.8,8‖2R 17,12.16‖Ps 106,36‖2Ch 24,18.

**יַעַבְדוּנִי, יַעַבְדֻנִי** *suff.* 2S 22,44‖Ez 20,40‖Ps 18,44.

**וְיַעַבְדֻנִי** Ex 7,16.26.*9,1.13*.8,16.*10,3*.

**יַעַבְדוּךָ** Gn 27,29‖Jer 60,12.

**יַעַבְדוּהוּ** Ez 48,19‖Ps 72,11.

וַיַּעַבְדֻהוּ 1Ch 19,19.
וַיַּעַבְדוּם 2S 10,19 ‖ 1R 9,9 ‖ Jer 16,11.22,9‖2Ch 7,22.
נֶעֱבַד] נֶעֱבַד *Ni. 3 perf.* Eccl 5,8.
וְנֶעֱבַדְתֶּם *2 perf. pl.* Ez 36,9.
יֵעָבֵד *3 impf.* Dt 21,4.
תֵּעָבֵד *3 impf. f.* Ez 36,34.
עֻבַּד *Pu. 3 perf.* Dt 21,3 ‖ Jes 14,3.
הֶעֱבִיד *Hi. 3 perf.* Ez 29,18.
הֶעֱבַדְתַּנִי *2 perf. suff.* Jes 43,24.
הֶעֱבַדְתִּיךָ *1 perf. suff.* Jes 43,23.
וְהַעֲבַדְתִּיךָ Jer 17,4.
מַעֲבִיד] מַעֲבִדִים *pt. pl.* Ex 6,5.
לְהַעֲבִיד *inf. cs.* 2Ch 2,17.
וַיַּעֲבֵד *3 impf.* 2Ch 34,33.
וַיַּעֲבִדוּ *3 impf. pl.* Ex 1,13.

## עֶבֶד, עָבֶד

servus, mancipium; minister.

בקצת נוסחאות במ״א א׳ ט׳ ועבדי המלך, וכ״ת הרומי; השבעים קורין בירמיה כ״ז ר׳ לַעֲבָדוֹ ת׳ עֲבָדַי, ובדניאל ט׳ י״ז למען עֲבָדֶיךָ ת׳ אֲדֹנָי.

Gn 9,25.26.*27*.24,34.52.59.41,12.44,10.17.33 ‖ Ex 12,44.21,2.32 ‖ Lev 25,39.42.44 ‖ Dt 5,15.*15,15.24,22.* 15,17. 16,12. 23,16. 24,18. 34,5‖ Jos 1,1.13.*22,2*.5.15.*22,4*.8, 31.*33.11,12*.9,23. 12,6².13,8. 14,7. 18,7.24,29‖ Jud 2,8 ‖ 1S 29,3.30,13‖ 2S 9,2.15,34.18,29 ‖ 1R 9,22. 11,26.12,7 ‖ 2R 17,3.18,12.22,12. 24,1.25,8 ‖ Jes 44,21. 49,6 ‖ Prv 17,2. 29,19. 30,10. 22 ‖ Dan 9,11. 10,17 ‖ Neh 10,30 ‖ 1Ch 2,34.6, 34‖2Ch 1,3.13,6.24,6.9.34,20.
וְעֶבֶד Gn 32,6 ‖ Mal 1,6 ‖ Prv 11, 29.12,9.22,7‖Job 3,19.
הַעֶבֶד *interrog.* Jer 2,14.
הָעֶבֶד Gn 24,5.9.10.17.53.61.65². 66.39,17‖Ex 21,5‖Neh 2,10.19.
כְּעֶבֶד Jes 49,19‖Job 7,2.
כַּעֶבֶד Jer 24,2.
לְעֶבֶד 1S 27,12 ‖ Jes 49,5.7 ‖ Ps 18,1.*36,1*.105,17 ‖ Prv 14,35.19, 10‖Job 40,28.
עַבְדִּי *suff.* Gn 26,24 ‖ Nu 12,7 ‖ Jos 1,2.7 ‖ 1S 22,8 ‖ 2S 3,18.7,5. 19,27‖1R 11,13.*34*.32.36.38‖ 2R 5,6.19,34.*20,6*.21,8 ‖ Jes 20,3.37, 35.41,8.9. 42,1.19. 44,1.2.21. 45,4. 49,3.52,13. 53,11 ‖ Jer 25,9.*27,6. 43,10.* 30,10. *46,27.28.* 33,21. 22. 26 ‖ Ez 34,23.37,25 ‖ Hag 2,23 ‖ Zach 3,8‖Mal 3,22 ‖ Ps 89,4.21‖ Job 1,8.2,3.31,13.42,8²‖1Ch 17,4.
וְעַבְדִּי Nu 14,24 ‖ Jes 43,10 ‖ Ez 34,24.37,24.
בְּעַבְדִּי Nu 12,8.
כְּעַבְדִּי 1R 14,8‖Job 42,7.*8*.
לְעַבְדִּי 2S 7,8‖Jes 22,20 ‖ Ez 38, 25.*37,25*‖Job 19,16‖1Ch 17,7.
עַבְדְּךָ, (עַבְדְּךָ Ps 119,65), עַבְדֶּךָ Gn 18,3. 19,19. 32,5. 11.21. 33,5. 39,19.44,18.24.27.30. 31.32.33 ‖ Ex 4,10.20,10‖Dt 3,24.5,14‖Jud 15,18‖1S 3,9.10. 17,32. 34.36. 58. 20,8².22,15.23,10.11. 27,5. 28,2 ‖ 2S 7,19.20.21.25.26.27². 28.29².9, 2.6.8.11.11,21.24. 13,24.35.14,19. 20.22. 15,2.8.21. 34². 18,29. 19,20. 21.27².29.36².37.38².24,10‖ 1R 1, 19.*26*.26.27. 2,38. 3,6. 7. 8,28². 29. 30.52.53. 18,9.36. 20,9.32.39.40 ‖ 2R 4,1².5,15.17.25.8,13.16,7 ‖ Ps 19,12.14.27,9.31,17.86,2.4. 89,40. 116,16².119,17.23.65.84.122.124. 125.176.132,10.143,2.12‖Eccl 7, 21 ‖ Dan 9,17 ‖ Neh 1,6.7.8.11.2, 5.9,14 ‖ 1Ch 17,17.18².19.23.24. 25².26.27.21,8 ‖ 2Ch 6,19².20. 21. 42.
עַבְדְּךָ Q, עַבְדּוֹ K. 2S 14,22.
וְעַבְדְּךָ Lev 25,44‖Dt 5,14.*12,18. 16,11.14* ‖ 1R 3,8.18,12 ‖ Ps 109, 28.119,140.
בְּעַבְדֶּךָ, בְּעַבְדְּךָ Gn 44,18 ‖ 1S 29,8‖2S 19,28‖Ps 119,135.
מֵעַבְדֶּךָ] מֵעַבְדְּךָ Ps 69,18.
לְעַבְדֶּךָ, לְעַבְדְּךָ Gn 24,14.32,19. 43,28‖Nu 11,11‖1S 20,7.23,11 ‖ 2S 13,24 ‖ 1R 3,9.8,24.25.26.11, 11 ‖ 2R 5,17.18² ‖ Ps 86,16.119, 38.49.76 ‖ Neh 1,11 ‖ 2Ch 6,15. 16.17.
וּלְעַבְדְּךָ Lev 25,6.
עַבְדְּכֶם Gn 18,5.19,2.
עַבְדּוֹ, (K.) Gn 24,2.33,14 ‖ Ex 14,31.21,20.26.27 ‖Jos 5,14.9,24. 11,15 ‖ 1S 18,22.25,39.26,18.19 ‖ 2S 9,11.24,21 ‖ 1R 1,51.8,56.59. 66.14,18.15,29. 16,9 ‖ 2R 8,19.9, 36.*10,10*.14,25 ‖ Jes 44,26.48,20. 50,10‖ Jes 34,9.*10*.16 ‖ Ps 35,27. 78,70. 105,6. 26. 42. 136,22. 144, 10‖Prv 29,21 ‖ 1Ch 2,35.16,13 ‖ 2Ch 32,16.
וְעַבְדּוֹ Ex 20,17‖Dt 5,18.
וְעַבְדּוֹ K. (וַעֲבָדָיו Q.) Jer 22,4.
בְּעַבְדּוֹ 1S 19,4.22,15.
עֲבָדִים *pl.* Gn 9,25. 44,16.47,19. 25‖ Ex 13,3.*14*.20,2 ‖ Lev 25,55. 26,13 ‖ Dt 5,6.*6,12.8,14.13,11*.6, 21.7,8.13,6‖Jos 24,17 ‖ Jud 6,8‖ 1S 17,8. 25,10 ‖ 2S 8,14.9,10.12 ‖ 1R 2,39.12,7‖Jer 34,13‖Mich 6, 4‖ Ps 123,2 ‖ Thr 5,8 ‖ Eccl 2,7. 10,7 ‖ Esr 9,9 ‖ Neh 9,36² ‖ 1Ch 18,2.6.13‖2Ch 10,7.
וַעֲבָדִים, וַעֲבָדִם Gn 12,16.20,14. 24,35.30,43 ‖ 2S 19,7 ‖ 2R 5,26 ‖ 2Ch 8,18.
הָעֲבָדִים Ex 21,7 ‖ Jer 34,11 ‖ Joel 3,2.
כַּעֲבָדִים Eccl 10,7.
לַעֲבָדִים Gn 27,37.43,18.44,9.50, 18 ‖ Dt 28,68 ‖ 1S 8,17.17,9² ‖ 2S 8,2.6 ‖ 2R 4,1 ‖ Jes 14,2. 56, 6‖ Jer 34,11.16 ‖ Esth 7,4 ‖ Neh 5,5 ‖ 1Ch 21,3 ‖ 2Ch 8,9.12,8.28, 10.36,20.
עַבְדֵי *cs.* Gn 21,25. 26,15. 19. 25. 32.50,7.17‖Ex 10,7.11,3‖ Nu 22, 18‖1S 16,15.18,5.23.24.30.21,12. 22,9.17. 25,10.40. 41 ‖ 2S 2,17.3, 22.8,7.10,2.4.19.11,9.13.12,18.14, 30.15,15.16,6.17,20. 18,7.9.20,6 ‖ 1R 1,9.33.47.9,27 ‖ 2R 9,7.11.18,

24.19,5.21,23.24,10.36,9.37,5.54, 17 ‖ Ps 113,1.*135,1*.134,1 ‖ Esth 3,2.3.4,11 ‖ Esr 2,55.58 ‖ Neh 7, 57.60.*11,3* ‖ 1Ch 18,7.19,2.4.19 ‖ 2Ch 8,18.9,10.21.

**וַעֲבָדַי** 1S 29,10 ‖ 2S 2,12.13.31. 11,11 ‖ 1R 20,23 ‖ Esth 5,11 ‖ 2Ch 9,10.

**מֵעֲבָדַי** Ex 9,20 ‖ 1S 21,8 ‖ 2S 2, 15.30.11,17.24 ‖ 1R 11,17 ‖ 2R 3, 11.10,23.25,24.

**עֲבָדַי** *suff.* Lev 25,42.55 ‖ 1R 5, 23.20,6.22,50 ‖ 2R 9,7.17,13 ‖ Jes 65,8.13³.14 ‖ Jer 7,25.*44,4*.26,5. 29,19.35,15 ‖ Ez 38,17 ‖ Zach 1, 6 ‖ 2Ch 2,7.

**וַעֲבָדַי** 1R 5,20 ‖ Jes 65,9.

**עֲבָדֶיךָ**, K. Gn 42,11.13.44,16. 21.*23*.31.46,34.47,3.4 ‖ Ex 5,16.7, 28.29.10,6.11,8.32,13 ‖ Nu 31,49. 32,25.31 ‖ Jos 9,8.9 ‖ Jud 19,19 ‖ 1S 12,19.16,16.22,14 ‖ 2S 11,24. 14,31.15,15.19,6.8.15 ‖ 1R 1,27.2, 39.5,20².8,32.36.10,8.20,6.22,50 ‖ 2R 1,13.2,16.6,3.10,5.18,26.22, 9 ‖ Jes 36,11.37,24.63,17 ‖ Ps 79, 2.10.89,51.90,13.16.102,15.29. 119,91 ‖ Dan 1,12.13.9,6 ‖ Esr 9, 11 ‖ Neh 1,6.10.11 ‖ 2Ch 2,7².6, 23.27.9,7.34,16.

**וַעֲבָדֶיךָ** Gn 42,10 ‖ Ex 9,30 ‖ Nu 32,27 ‖ 2S 9,10 ‖ Jer 22,2.

**וּבַעֲבָדֶיךָ** Ex 8,17.9,14.

**לַעֲבָדֶיךָ** Gn 44,7.47,4 ‖ Ex 5,15. 16 ‖ Nu 32,5 ‖ Dt 9,27 ‖ Jos 9,24 ‖ 1S 25,8 ‖ 1R 8,23 ‖ 2Ch 2,9.6,14.

**וְלַעֲבָדֶיךָ** Ex 8,5 ‖ Nu 32,4 ‖ Jer 37,18.

**מֵעֲבָדֶיךָ** Gn 44,9 ‖ Jos 10,6.

**וּמֵעֲבָדֶיךָ** Ex 8,7.

**עַבְדֵיכֶם** Jos 9,11 ‖ 1S 8,16.

**וְעַבְדֵיכֶם** Dt 12,12.

**עֲבָדָיו**, (Q.) Gn 20,8.32,17².40, 20².41,10.37.38.44,19.45,16.50, 2 ‖ Ex 5,21.7,10.20.8,20.9,20.21. 10,1.12,30 ‖ Dt 29,1.32,36.43.34, 11 ‖ 1S 16,17.18,22².26.19,1.21, 15.22,6.28,7.23.25 ‖ 2S 3,38.6,20. 10,2.3.11,1.12,19².21.13,31.36. 14,30.15,14.18.16,11.19,18.21, 22.24,20 ‖ 1R 1,2.2,40².3,15.5,15. 9,27.10,5.15,18.20,12.31.22,3 ‖ 2R 5,13.6,8.11.7,12.9,28.12,21. 22.14,5.17,23.21,10.*24,2*.23,30 ‖ Jes 66,14 ‖ Jer 21,7.25,4.19.36, 24.31.46,26 ‖ Am 3,7 ‖ Ps 34, 23.69,37.135,9.14 ‖ Dan 9,10 ‖ Neh 2,20.9,10 ‖ 1Ch 19,3.20,8 ‖ 2Ch 8,18.9,4.24,25.25,3.32,9.16. 33,24.35,24.

**וַעֲבָדָיו**, (Q.) Gn 14,15 ‖ Ex 9,34. 14,5 ‖ Jud 3,24 ‖ 2S 13,24.21,15 ‖ 1R 9,22 ‖ 2R 24,11.12 ‖ Jer 22,4. 37,2 ‖ Esth 1,3.2,18.

**בַּעֲבָדָיו** Ps 105,25 ‖ Job 4,18.

**לַעֲבָדָיו** 1S 8,14.22,7.28,7 ‖ 2Ch 2, 14.35,23.

**וְלַעֲבָדָיו** 1S 8,15 ‖ Jes 61,15.

**מֵעֲבָדָיו** Ex 8,25.*27* ‖ Jud 6,27 ‖ 2R 6,12.7,13 ‖ Ez 46,17.

**וַעֲבָדֶיהָ** 1R 10,13 ‖ 2Ch 9,12.

**עַבְדֵיהֶם** Esr 2,65 ‖ Neh 7,67.

**לְעַבְדֵיהֶם** (al. 'לְעֲבְ) Zach 2,13.

## [עֲבָד] וַעֲבָדֵיהֶם *pl. suff.*

opus, factum.

כמו מַעֲבָדֵיהֶם, וכ״ת השבעים; י״ת „תלמידיהון דמשתעבדין לדון״ כמו וְעַבְדֵיהֶם, ובדרז״ל: שמוש תלמידי חכמים.

Eccl 9,1.

## עֲבוֹדָה, עֲבֹדָה

labor, opera; opus, negotium; agricultura; servitium, ministerium; usus; supellex; cultus divinus sacerdotum et Levitarum, munus sacrum.

לדרז״ל בספרי ועשב לעבדת האדם זה הפשתן (ע׳ ישעיה י״ט ט׳). (מה שכתב הבחור בס׳ הזכרונות: „כל לישנא עבדה חסר״ בדותא היא).

Ex 1,14 ‖ Lev 23,7.*8.21.25.35. 36* ‖ Nu 4,23.47.28,18.*25.26.29,1. 12.35* ‖ Dt 26,6 ‖ Ez 29,18 ‖ Thr 1, 3 ‖ 1Ch 28,14².21.

**וַעֲבוֹדָה, וַעֲבֹדָה** Nu 8,26 ‖ 1Ch 28,14² ‖ 2Ch 34,13.

**הָעֲבוֹדָה, הָעֲבֹדָה** Ex 2,23².5,9. 12,25.26.13,5.35,24.36,5.39,42 ‖ Nu 8,25 ‖ Jes 14,3 ‖ Ez 29,18 ‖ Neh 5,18 ‖ 1Ch 9,19.28 ‖ 2Ch 35, 10.

**בַּעֲבֹדָה** Gn 29,27 ‖ Ex 1,14.

**לַעֲבוֹדָה, לַעֲבֹדָה** Nu 4,35.*39.43* ‖ 1Ch 25,1.26,8 ‖ 2Ch 34,13.

**וּמֵעֲבֹדָה** Ex 6,9.

**עֲבוֹדַת, עֲבֹדַת** *cs.* Ex 30,16.36, 1.3.38,21.39,32.40 ‖ Lev 25,39 ‖ Nu 3,7.*8*.4,4.24.27.28.30.*7,5.18, 6*.33.47.7,9.8,11.19.16,9.18,4.7. 21.23 ‖ Jos 22,27 ‖ 1Ch 4,21.6,33. 9,13.23,28.28,13².20.21 ‖ 2Ch 24, 12.29,35.35,16.

**וַעֲבֹדַת** Nu 4,47 ‖ Jes 32,17 ‖ 2Ch 12,8.

**בַּעֲבוֹדַת, בַּעֲבֹדַת** Nu 8,24 ‖ Neh 3,5 ‖ 2Ch 31,21.

**כַּעֲבוֹדַת** 1Ch 28,15.

**לַעֲבוֹדַת, לַעֲבֹדַת** Ps 104,14 ‖ Esr 8,20 ‖ Neh 10,33 ‖ 1Ch 23,24. *28.32*.25,6.27,26.29,7 ‖ 2Ch 35,2.

**וְלַעֲבֹדַת** 1Ch 26,30.

**מֵעֲבוֹדַת, מֵעֲבֹדַת** 1R 12,4 ‖ 2Ch 10,4.

**עֲבוֹדָתִי, עֲבֹדָתִי** *suff.* Gn 30, 26 ‖ 2Ch 12,8.

**עֲבֹדָתֵנוּ** Neh 10,38.

**עֲבֹדַתְכֶם** Nu 18,31.

**מֵעֲבֹדַתְכֶם** Ex 5,11.

**עֲבֹדָתוֹ** Ex 27,19.35,21 ‖ Nu 3,26. 31.36.4,19.49.7,5 ‖ Jes 28,21 ‖ Ez 44,14 ‖ 2Ch 31,2.

**לַעֲבֹדָתוֹ** 1Ch 23,26.

**וְלַעֲבֹדָתוֹ** Ps 104,23.

**עֲבוֹדָתָם, עֲבֹדָתָם** (1Ch 6,17) Ex 1,14 ‖ Nu 4,26.27.31.*33*.32.7,7.*8*. 8,22.18,21 ‖ 1Ch 6,17 ‖ 2Ch 8,14. 35,15.

**בַּעֲבֹדָתָם** 1Ch 24,3.

**לַעֲבוֹדָתָם, לַעֲבֹדָתָם** 1Ch 24,19. 25,1 ‖ 2Ch 31,16.

**מֵעֲבֹדָתָם** Ex 6,6.

עֲבֻדָּה] וַעֲבֻדָּה

servi, familia (coll.).

שם הכולל לעבדים ולשפחות, ולד"ק קרקעות מְעֻבָּדוֹת ע"י חרישה וזריעה.

Gn 26,14 ‖ Job 1,3.

עַבְדוּת] בְּעַבְדֻתֵנוּ *suff.*

servitus.

ע"מ יַלְדוּת, מַלְכוּת וכדומה.

Esr 9,8.

וּבְעַבְדֻתֵנוּ Esr 9,9.

לְעַבְדֵיהֶם Neh 9,7.

מַעְבָּד] מַעְבָּדֵיהֶם *pl. suff.*

opus, res gesta.

Job 34,25.

— v. ch. et n. pr. —

עָבָה

crassum, pinguem esse, fieri.

קרוב אל עוב (ע"ש), וכדונמתו בערבית וכושית, ובדרז"ל גם: מַעֲבִין, מְעֻבָּה.

1R 12,10 ‖ 2Ch 10,10.

עָבִיתָ *2 perf.* Dt 32,15.

עֲבִי] בַּעֲבִי

densitas.

לד"ק בעב הענן כמו בַּעֲבִי (הובא בשרש עוב).

Job 15,26 ‖ 2Ch 4,17.

עֳבִי] וְעָבְיוֹ *suff.*

crassities.

1R 7,26 ‖ Jer 52,21 ‖ 2Ch 4,5.

מַעֲבֶה] בְּמַעֲבֵה *cs.*

densitas.

1R 7,46.

— conf. עוּב —

עָבַט] לַעֲבֹט *inf. cs.*

pignus dare pro mutuo; mutuum accipere. *Pi.* mutare, *Vulg.* declinare; *Hi.* mutuum dare.

יש מחברין אותו עם עֲבֹת במובן קשירה והתקשרות (ע' הערה אל לוח); וטעם ולא יעבטון ארחותם שלא יסתבכו זה בזה (כמעשה עבות), אמנם נראה יותר שהוא כמו יְעַוְּתוּן.

Dt 24,10.

תַּעֲבֹט *2 impf.* Dt 15,6.

עִבֵּט] יְעַבְּטוּן *Pi. 3 impf. pl.* Joel 2,7.

הֶעֱבִיט] וְהַעֲבַטְתָּ *Hi. 2 perf.* Dt 15,6.

וְהַעֲבֵט *inf. abs.* Dt 15,8.

תַּעֲבִיטֶנּוּ *2 impf. suff.* Dt 15,8.

עֲבוֹט] הָעֲבוֹט

pignus.

Dt 24,11.13.

עֲבֹטוֹ *suff.* Dt 24,10.

בַּעֲבֹטוֹ Dt 24,12.

עַבְטִיט

bona pro pignore capta, copia aeris alieni.

בנוסח הבבלי עב־טיט תרין מלין, וכן פי' הראב"ע והרד"ק טִיט עָב ע"ד רבים עמים, והאחרונים פתרוהו מענין עבוט וע"מ סגריר, הכליל, וכת"י מתקף עלך תקוף חובין.

Hab 2,6.

עָבַר, עָבָר

transire, transgredi, traicere; violare; excedere, perire, interire; condonare (peccatum); procedere, pergere, petere locum; ingredi, inire (foedus); anteire, antegredi; discedere; *Pi.* repagulare; concipere; *Hith.* irasci; superbire.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית ואשורית. השמרוני והשבעים קורין בבראשית מ"ז כ"א: ואת־העם הֶעֱבִיד אתו לַעֲבָדִים, וי"נ גם בש"ב י"ב ל"א הֶעֱבִיד ת' הֶעֱבִיר; בירמיה מ"ו י"ד: וְהַעֲבַדְתִּיךָ אֶת־אֹיְבֶיךָ (ע' ת"י והשבעים); לד"ק ני הָעִבְרִים דיחוק' ל"ט י"א שַׁם עצ"פ הָעֲבָרִים; תנינא קורין השבעים הַיְּעָרִים, וְאֶת־הָעִבְרִים י"ד השמיטו; בנחום א' י"ב וא"ו של וְעִנִּתִךְ נמשך גם אל ועבר; השבעים קורין בתהלים ל"ז ל"ו וָאֶעֱבֹר ת' וַיַּעֲבֹר, וי"נ במ"ח ה' חָבְרוּ יחדו; טעם ולא יעבר דקמ"ח ו' ע"ד וימי הפורים לא יעברו, וי"ג יַעֲבֹרוּ (ע' איוב י"ד ה'); יונתן והסורי קורין במשלי כ"ו י' וְשֹׁכֵר עֹבֵר יָם ת' וְשֹׁכֵר עֹבְרִים; לד"ק עֹבֵר שבפסוק י"ז מוסב על הכלב, וי"מ אותו מלשון עֶבְרָה כלומר כלב זֹעֵם ומתקצף (מִתְעַבֵּר לד"ק כמו מִתְעָרֵב?).

Gn 15,17.32,32.33,3 ‖ Nu 5,14 ‖ Jos 4,22.7,15.19,13 ‖ Jud 3,26.11,29 ‖ 2S 16,1.17,22.24.18,9.19,40.41.20,13 ‖ 1R 22,24 ‖ 2R 4,31 ‖ Jes 10,28.28,15 ‖ Jer 2,6.8,20 ‖ Mich 5,7 ‖ Hab 3,10 ‖ Zeph 2,2 ‖ Ps 124,4.5 ‖ Job 15,19 ‖ Cant 2,11.5,6 ‖ 2Ch 18,23.

וְעָבַר, וְעָבַר Ex 12,23 ‖ Nu 5,14.32,21.34,4² ‖ Jos 15,3².4.6.7.10².11.16,2.6.18,13.18.19 ‖ Jes 8,8.21 ‖ Nah 1,12 ‖ Zach 10,11 ‖ Dan 11,10.40.

עֲבָרוֹ *suff.* Jer 23,9.

עָבְרָה *3 perf. f.* 1S 14,23 ‖ Nah 3,19 ‖ Ps 103,16 ‖ Job 30,15.37,21.

וְעָבְרָה 2S 19,19.

עָבַרְתָּ *2 perf.* Jud 12,1 ‖ 2S 15,33.

וְעָבַרְתָּ 1R 2,37.

(בְּ) עָבַרְתִּי *1 perf.* Gn 32,11 ‖ Dt 26,13 ‖ 1S 15,24 ‖ Hos 10,11 ‖ Prv 24,30.

וְעָבַרְתִּי Ex 12,12.

שֶׁעָבַרְתִּי Cant 3,4.

עָבְרוּ, עָבָרוּ, עָבְרוּ (Ps 18,13) *3 perf. pl.* Jos 3,16.4,13.6,8.7,11 ‖ Jud 2,20 ‖ 1S 13,7 ‖ 2S 17,20 ‖ Jes 10,29.16,8.24,5 ‖ Jer 5,28.48,32 ‖ Hos 6,7.8,1 ‖ Jon 2,4 ‖ Ps 18,13.38,5.42,8.48,5.73,7.88,17 ‖ Prv 22,3.27,12 ‖ Job 11,16.17,11 ‖ Dan 9,11 ‖ 1Ch 12,15(16).29,30.

וְעָבְרוּ Jer 22,8 ‖ Ez 39,15.

עֲבַרְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 18,5 ‖ Dt 29,15 ‖ Jos 3,4.

וַעֲבַרְתֶּם Dt 12,10.

עָבַרְנוּ *1 perf. pl.* Nu 13,32.*14*,7 ‖ Dt 2,14.29,15 ‖ Jos 24,17.

וְעָבַרְנוּ Jud 19,12.

עוֹבֵר, עֹבֵר *pt.* Gn 23,16 ‖ Dt 2,18.3,18.21.4,22.9,1.30,18.31,3² ‖ Jos 3,11 ‖ Jud 8,4 ‖ 2S 15,23 ‖ 1R 9,8.19,11.20,39 ‖ 2R 4,9.6,26.30.12,5 ‖ Jes 23,2.29,5.33,8.34,10.60,15 ‖ Jer 9,9.11.13,24.18,16.19,8.*49,17*.50,13 ‖ Ez 5,14.14,15.16,15.25.33,28.35,7.36,34 ‖ Nah 1,8 ‖ Zeph 2,15.3,6 ‖ Ps 8,9.144,4 ‖ Prv

יַעַבְרֶנְהוּ Jer 5,22.

תַּעֲבֹר, תַּעֲבָר־ 3 *impf. f.* Lev 26,6‖Nu 5,30‖Ez 14,17.29,11²‖Thr 4,21.

וַתַּעֲבֹר Gn 32,22‖2R 14,9‖2Ch 25,18.

נַעֲבֹר *1 impf. pl.* Nu 20,17².*21*, *22*.32,22.

וַנַּעֲבֹר Dt 2,8².13.

נַעְבְּרָה־ Nu 20,17‖Jud 11,19.

וְנַעְבְּרָה, וְנַעֲבֹרָה 1S 14,1.6‖Jes 51,23.

תַּעֲבֹרוּ, תַּעַבְרוּ 2 *impf. pl.* Gn 18,5‖Dt 3,18.27,2‖Jos 1,14‖Am 5,5.

וַתַּעַבְרוּ Jos 24,11.

יַעֲבֹרוּ, יַעַבְרוּ 3 *impf. pl.* Nu 32,27.29.30‖Jos 3,1‖Jes 45,14²‖Jer 11,15‖Joel 4,17‖Ps 66,6‖Prv 8,29‖Job 6,15.36,12‖Esth 9,28.

וְיַעֲבֹרוּ [וְיַעַבְרוּ Job 34,20.

וַיַּעֲבֹרוּ, (K.), וַיַּעַבְרוּ Gn 37,28. 50,4‖Nu 33,8‖Jos 2,23.3,2.4,10. 12.18,9‖Jud 6,33.9,26.10,9.18, 13.19,14‖1S 9,4‖2S 2,15.29.*17*, *22*.*24*,*5*.19,41‖2R 2,8.18,12‖Jer 34,18‖Mich 2,13‖Neh 9,11.

יַעֲבֹרוּן [יַעַבְרוּן Ps 104,9.

יַעַבְרֶנְהוּ *suff.* Jer 5,22.

יַעַבְרוּם Jer 8,13.

תַּעֲבֹרְנָה *f.* Jer 33,13‖Ps 81,7.

יַעֲבֹר [נֶעֱבַר *Ni. 3 impf.* Ez 47,5.

עִבֵּר *Pi. 3 perf.* Job 21,10.

וַיְעַבֵּר 3 *impf.* 1S 6,21.

הֶעֱבִיר *Hi. 3 perf.* Gn 47,21‖2S 12,13‖2R 16,3‖Jer 46,17‖Esth 8,2‖2Ch 33,6.

וְהֶעֱבִיר 2S 12,31‖2R 21,6‖Ps 136,14.

וְהֶעֱבִירַנִי *suff.* Ez 37,2.

הֶעֱבַרְתָּ (ה׳ בצירה) 2 *perf.* Jos 7,7.

וְהַעֲבַרְתָּ Ex 13,12‖Lev 25,9‖Nu 27,7‖Ez 5,1.

עֲבֹר *imper.* Ex 17,5‖Jos 1,2‖2S 19,34‖Ez 9,4.

וַעֲבֹר 2S 15,22‖Prv 4,15.

עִבְרוּ *pl.* Gn 32,17‖Ex 32,27‖Jos 1,11.4,5.6,7.22,19‖1S 25,19‖Jes 23,6.62,10²‖Jer 2,10‖Ez 9,5‖Am 6,2.

וְעִבְרוּ Dt 2,13.24‖Jos 3,6‖2S 17,21.

עִבְרִי, עֲבֹרִי *f. sg.* Jes 23,1.12. 47,2‖Mich 1,11.

אֶעֱבוֹר, אֶעֱבֹר *1 impf.* Gn 30,32.31,52‖Dt 2,29‖Am 5,17‖Ps 42,5.141,10‖Job 19,8.

אֶעֱבוֹר Q., אֶעְבוֹד K. Jer 2,20.

וְאֶעֱבֹר Ez 16,6.*8*‖Neh 2,14.

אֶעְבְּרָה, אֶעֱבְרָה Nu 20,19.21, 22‖Dt 2,27.28.3,25‖Jud 11,17. 12,5‖2S 16,9.

וָאֶעְבְּרָה Jud 12,3.

תַּעֲבוֹר, תַּעֲבָר־, תַּעֲבֹר *2 impf.* Gn 18,3.31,52‖Nu 20,18.20‖Dt 3,27.*31*,*2*.34,4‖2S 17,16‖Jes 43,2‖Prv 4,15.

תַּעֲבוּרִי *2 impf. f.*

כצ״ל כעדות המכלול וס׳ לוית חן.

Ruth 2,8.

יַעֲבוֹר, יַעֲבוֹר־, יַעֲבָר־, יַעֲבֹר 3 *impf.* Gn 33,14‖Ex 15,16²‖Lev 27,32‖Nu 6,5‖Dt 3,28.24,5.30, 13‖Jos 6,7‖Jud 9,25‖2S 19,37. 38.39‖Jes 26,20.28,15.18.19.31, 9.40,27.41,3‖Jer 51,43‖Ez 5,17. 48,14‖Am 8,5‖Zach 9,8‖Ps 17, 3.57,2.90,4.148,6‖Job 9,11.14,5‖Esth 1,19.9,27.

וְיַעֲבֹר 1S 9,27.26,22‖Job 13,13.

וַיַּעֲבֹר Gn 12,6.31,21.32,23.41, 46‖Ex 34,6‖Jos 4,11.10,29.31. 34‖Jud 11,29².32.12,1‖1S 9,4². 27.15,12.26,13.27,2‖2S 10,17.11, 27.15,22.18,23.19,32.40.41.20,14‖1R 19,19.22,26‖2R 2,14.4,8.8, 21‖Mich 2,13‖Hab 1,11‖Ps 37, 36‖Esth 4,17‖1Ch 19,17‖2Ch 21,9.

יַעַבְרֶנּוּ *suff.* Jes 33,21.35,8.

7,8.26,17‖Cant 5,5.13‖Ruth 4, 1‖Esth 3,3‖2Ch 7,21.

וְעֹבֵר Mich 7,18.

מֵעֹבֵר Zach 7,14.9,8.

הָעֹבֵר Ex 30,13.*14*.38,26‖Dt 9,3.

עֹבְרִים *pl.* Nu 14,41.33,51.*35*, *10*‖Dt 2,4.4,14.*6*,*1*.*11*,*8*.*11*.22. 26.*11*,*31*.*31*,*13*.*32*,*47*‖Jos 1,11.3, 17‖Jud 19,18‖1S 14,8.29,2²‖2S 15,18².23².24,20‖1R 13,25‖Ez 39,14‖Prv 26,10‖2Ch 24,20.30, 10.

הָעֹבְרִים Jer 34,18.19‖Ez 39, 11².14.15‖Ps 129,8.

לַעֹבְרִים Jes 51,23.

מֵעֹבְרִים Mich 2,8.

עוֹבְרֵי, עֹבְרֵי *cs.* Ps 80,13 (נס״א). 84,7.89,42 (נס״א)‖Thr 1,12 (נס״א). 2,15‖Job 21,29.

לְעֹבְרֵי Prv 9,15 (נס״א).

עָבוֹר *inf. abs.* 2S 17,16.

עֲבוֹר, עֲבֹר *cs.* Nu 20,21.21,23. 22,26‖Jud 11,20‖Am 7,8.*8*,*2*‖Prv 19,11.

בַּעֲבֹר Ex 33,22.

כַּעֲבוֹר, כַּעֲבֹר 1R 18,29‖Prv 10, 25.

לַעֲבוֹר, לַעֲבוֹר־, לַעֲבָר־, לַעֲבֹר Nu 22,18.24,13‖Dt 17,2‖Jos 3, 14.17.*4*,*1*.4,11‖Jud 3,28‖1S 14, 4‖2S 15,24‖1R 18,6‖Jes 51,10‖Jer 41,10‖Ez 47,5‖Nah 2,1.14.

מֵעֲבוֹר, מֵעֲבֹר Nu 32,7‖1S 30, 10‖2R 6,9‖Jes 54,9‖Job 33,18. 28‖Thr 3,44.

עָבְרִי *suff.* Ex 33,22‖Dt 4,21.

עָבְרֵנוּ, (K.) Jos 4,23.5,1.

בְּעָבְרֵךְ [בְּעָבְרְךָ Dt 27,3.

לְעָבְרְךָ Dt 29,11.

עָבְרְכֶם Jos 4,23.

בְּעָבְרְכֶם Dt 27,4.*12*‖Jos 23,16.

עָבְרוֹ 2R 4,8‖Jes 28,19.

בְּעָבְרוֹ Jos 4,7‖2S 19,19.

עָבְרָם Q. עָבְרֵנוּ K. Jos 5,1.

כְּעָבְרָם 2R 2,9.

הֶעֱבַרְתִּי *1 perf.* Zach 3,4.
וְהַעֲבַרְתִּי Jer 15,14 ‖ Ez 20,37.
הֶעֱבִירוּ *3 perf. pl.* 2S 19,41 ‖ Ez 23,37.
וְהֶעֱבִירוּ Nu 8,7.
וְהַעֲבַרְתֶּם *2 perf. pl.* Nu 27,8 ‖ Jos 4,3.
מַעֲבִיר *pt.* Dt 18,10 ‖ Dan 11,20.
מַעֲבִרִים *pl.* 1S 2,24.
הַעֲבִיר *inf.* Jos 7,7.
בְּהַעֲבִיר Ez 16,21.20,26.31.
לְהַעֲבִיר Lev 18,21 ‖ 2S 3,10.19, 16 ‖ 2R 23,10 ‖ Jer 32,35 ‖ Esth 8, 3 ‖ 2Ch 30,5.
לַעֲבִיר 2S 19,19.
הַעֲבִרֵנוּ *suff.* Dt 2,30.
לְהַעֲבִרוֹ 1S 20,36.
הַעֲבֵר, הַעֲבָר־ *imper.* 2S 24, 10 ‖ Ps 119,37.39 ‖ 1Ch 21,8.
וְהַעֲבֵר Eccl 11,10.
הַעֲבִירוּנִי *pl. suff.* 2Ch 35,23.
אַעֲבִיר *1 impf.* Ex 33,19 ‖ Ez 14, 15 ‖ Zach 13,2.
וְתַעֲבִיר *2 impf.* Job 7,21.
תַּעֲבִרֵנוּ *suff.* Nu 32,5.
יַעֲבִיר Q. (יַעֲבוֹר K.) *3 impf.* Ez 48,14.
וַיַּעֲבֵר, וַיַּעֲבָר־ Gn 8,1.32,24 ‖ 1S 16,9.10 ‖ 1R 15,12 ‖ Jon 3,6 ‖ Esr 1,1 ‖ 2Ch 15,8.36,22.
וַיַּעֲבִרֵנִי *suff.* Ez 46,21.47,3.4².
וַיַּעֲבִרֵהוּ 1S 16,8 ‖ 2S 2,8.
וַיַּעֲבִירֵם, וַיַּעֲבִרֵם Gn 32,24 ‖ Ps 78,13.
תַּעֲבִירוּ *2 impf. pl.* Lev 25,9 ‖ Nu 31,23².
וַיַּעֲבִירוּ *3 impf. pl.* Neh 8,15.
וַיַּעֲבִרוּ, (K) וַיַּעֲבִירוּ Ex 36,6 ‖ 2S 19,41.42 ‖ 2R 17,17 ‖ Esr 10,7.
יַעֲבִירוּנִי *suff.* Neh 2,7.
וַיַּעֲבִירֻהוּ 2Ch 35,24.
וַיַּעֲבִרוּם Jos 4,8.
הִתְעַבֵּר [הִתְעַבֵּר *Hith. 3 perf.* Ps 78,62.

הִתְעַבַּרְתָּ *2 perf.* Ps 89,39.
מִתְעַבֵּר *pt.* Prv 14,16.26,17.
מִתְעַבְּרוֹ *suff.* Prv 20,2.
וַיִּתְעַבֵּר, וַיִּתְעַבַּר *3 impf.* Dt 3,26 ‖ Ps 78,21.59.

## עֵבֶר

regio ulterior trans flumen vel mare sita; ripa; regio opposita, latus oppositum; אֶל־עֵבֶר versus; מֵעֵבֶר trans, ultra.

השבעים קורין בירמיה כ״ב כ׳ מֵעֵבֶר־יָם (או לְעֵבֶר הַיָּם) ת׳ מֵעֲבָרִים.

Ex 25,37.28,26.39,19 ‖ Dt 4,49. 30,13 ‖ Jos 13,27.22,11 ‖ 1R 5,4² ‖ Jes 8,23 ‖ Ez 1,9.*10*,*22*.12 ‖ Esr 8, 36 ‖ Neh 2,7.9.3,7.

הָעֵבֶר 1S 26,13.
מֵהָעֵבֶר 1S 14,4².
בְּעֵבֶר Gn 50,10.11 ‖ Dt 1,1.5.3,8. *25*.20.4,41.46.47.11,30 ‖ Jos 1,14. 15.2,10.*5*,*1.9*,*1.10*.7,7.12,1.7.13,8. 22,4.24,2.8.14 ‖ Jud 5,17.10,8.11, 18 ‖ 1S 31,7² ‖ Jer 25,22.
בְּעֵבֶר K., מֵעֵבֶר Q. Jos 24,15.
לְעֵבֶר 1S 14,40² ‖ 1R 7,20.
מֵעֵבֶר Nu 21,13. 22,1.*34*,*15*.32, 19².32.35,14 ‖ Dt 30,13 ‖ Jos 13, 32.14,3.17,5.18,7.24,3 ‖ Jud 7,25 ‖ 1S 14,1 ‖ 2S 10,16 ‖ 1R 4,12.7,30. 14,15 ‖ Jes 18,1 ‖ Zeph 3,10 ‖ Job 1,19 ‖ 1Ch 19,16.26,30 ‖ 2Ch 20,2.
מֵעֵבֶר K., בְּעֵבֶר Q. Jos 22,7.
וּמֵעֵבֶר Jos 20,8 ‖ 1Ch 6,63.12,37 (38).
לְעֶבְרוֹ *suff.* Jes 47,15.
מֵעֲבָרִים *pl.* Jer 22,20.
בְּעֶבְרֵי *cs.* Jes 7,20 ‖ Jer 48,28.
עֲבָרָיו *suff.* 1R 5,4 ‖ Jer 49,32.
עֶבְרֵיהֶם Ex 32,15.

## עֶבְרָה

nimia vehementia; ira vehementissima; superbia, fastus.

קח׳ בארטה מצא לו חבר בערבית בהפך אתון غُرْب (ואולי מפני שהכועס כאלו עובר מדעתו). השבעים קורין במשלי י״ד ל״ה וְעָרְמָתוֹ ת׳ וְעֶבְרָתוֹ ובכ״ב ח׳: ושבט עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה (וי״ם מן מעבור הארץ).

Zeph 1,15 ‖ Ps 78,49 ‖ Prv 11,4. 23.

וְעֶבְרָה Jes 13,9.
בְּעֶבְרָה Jes 14,6.
עֶבְרַת *cs.* Ez 7,19 ‖ Zeph 1,18.
בְּעֶבְרַת Jes 9,18.13,13 ‖ Prv 21, 24.
עֶבְרָתִי *suff.* Jes 10,6 ‖ Ez 21,36. 22,21.31.38,19 ‖ Hos 5,10.
בְּעֶבְרָתִי Hos 13,11.
עֶבְרָתֶךָ [עֶבְרָתְךָ Hab 3,8 ‖ Ps 85,4.90,11.
בְּעֶבְרָתֶךָ Ps 90,9.
עֶבְרָתוֹ Jer 7,29.48,30 ‖ Prv 22,8 ‖ Thr 8,1.
וְעֶבְרָתוֹ Jes 16,6 ‖ Am 1,11 ‖ Prv 14,35.
בְּעֶבְרָתוֹ Thr 2,2.
וְעֶבְרָתָם Gn 49,7.
עֲבָרוֹת *pl.* Job 21,30.
עַבְרוֹת (Ben-Naphth. עֶ) *cs.* Job 40,11.
בְּעַבְרוֹת Ps 7,7.

## עֲבָרָה] הָעֲבָרָה

ratis, *al.* vadum; locus incultus.

השבעים קורין וְעָבְדוּ הָעֲבֹדָה וגו׳!

2S 19,19.

בְּעַבְרוֹת K., בְּעַרְבוֹת Q. *pl. cs.* 2S 15,28.

## מַעֲבָר] מַעֲבַר *cs.*

transitus, vadum fluminis, fauces montium; *invasio.*

Gn 32,23 ‖ 1S 13,23 ‖ Jes 30,32.

## מַעְבָּרָה

vadum fluvii, fauces s. porta.

לר״ק מעברה דישעיה י׳ כ״ט שם מקום.

Jes 10,29.

מַעְבְּרוֹת *pl. I.* Jes 16,2.
וְהַמַּעְבָּרוֹת Jer 51,32.
הַמַּעְבְּרוֹת *pl. II.* Jos 2,7 ‖ 1S 14,4.

מַעְבְּרוֹת cs. Jud 3,28.12,5.6.

## עָבוּר] מֵעֲבוּר cs.

fruges, frumentum, proventus terrae.

כמו בסורית ובאשורית, ע״ד תְּבוּאָה מן בּוֹא, יְבוּל מן יָבַל. י״פ מזה בעבור האדמה חתה דירמיה, וגורסין מֵעֲבוּר, וגם שבט עברתו דמשלי כ״ב ח׳.

Jos 5,11.12.

## בַּעֲבוּר, (2) בַּעֲבֻר

in gratiam alic., alic. rei gratia, causa, propter; pro; sq. *inf.* eum in finem, ut.

יתכן לפתרו מן עֵבֶר, צד, ע״ד מִפְּנֵי, או מן עָבַר ע״ד בִּגְלַל מן גָּלַל (בִּשְׁבִיל מן שְׁבִיל); י״ג בש״ב י״ג כ״א: בְּעוֹד הילד חי (כבפסוק שלאחריו), ובירמיה מסרסין וקורין: חתה האדמה בעבור כי לא היה גשם (ואולי הוא נוסח אחר של כי).

Gn 8,21.18,29.31.32.21,30.26,24.27,4.10.19.31.46,34 ‖ Ex 9,14.16². 13,8.19,9 ‖ 1S 1,6.12,22 ‖ 2S 5,12 ‖ 6,12.7,21.9,1.7.10,3.12,21.25.13,2.18,18 ‖ Jer 14,4 ‖ Am 2,6.*8,6* ‖ Mich 2,10 ‖ Ps 105,45.132,10 ‖ 1Ch 14,2.17,19.19,3 ‖ 2Ch 28,19.

וּבַעֲבוּר Ex 20,20 ‖ Job 20,2.

לְבַעֲבוּר Ex 20,20 ‖ 2S 14,20.17,14.

בַּעֲבוּרִי *suff.* 1S 23,10.

בַּעֲבוּרֶךָ [בַּעֲבוּרְךָ Gn 3,17.

בַּעֲבוּרֵךְ Gn 12,13.

בַּעֲבוּרָהּ Gn 12,16.

בַּעֲבוּרָם Gn 18,26 ‖ Ps 106,32.

———v. ch. et n. pr.———

## עָבַשׁ] עָבְשׁוּ *3 perf. pl.*

putrescere, *al.* vanescere.

כמוהו בערבית בהוראת התיבש והצטמק, ואחיו עפש בארמית ובדרז״ל.

Joel 1,17.

---

## עָבַת°

contorquere, pervertere.

י״פ ויעבתוה שהגדילו והרחיבו כמות דבר המשפט יותר על המדה, או שעשוה שָׁזוּר ומְסֻבָּךְ; ונראה שהוא כמו ויעותוה, וכמו שיֵּאָמֵר מן חָבַל וַיְחַבְּלוּהָ.

וַיְעַבְּתוּהָ *Pi. 3 impf. pl.* [עַבֵּת *suff.* Mich 7,3.

## עָבֹת, עָבוֹת

*adj.* implexus (de densae frondis arboribus).

Lev 23,40 ‖ Ez 20,2 ‖ Neh 8,15.

עֲבֻתָּה *f.* Ez 6,13.

## עֲבֹת, עֲבוֹת

opus tortile; funis, vinculum; ramus densae frondis.

י״מ עבותים דיחזקאל ל״א ג׳, י׳ וי״ד כטעם עבים ועננים.

Ex 28,14.22.39,15 ‖ Ps 129,4.

וְכַעֲבוֹת Jes 5,18.

עֲבֹתוֹ *suff.* Job 39,10.

עֲבֹתִים, עֲבוֹתִים *pl. I* Jud 15,13.16,12 ‖ Ez 3,25.4,8.19,11.31,3.10.14.

הָעֲבֹתִים Jud 15,14.

בַּעֲבֹתִים Jud 16,11 ‖ Ps 118,27.

עֲבֹתֵימוֹ *suff.* Ps 2,3.

עֲבֹתֹת *pl. II* Ex 28,24.

הָעֲבֹתֹת Ex 28,14. 25. *39,18.* 39,17.

בַּעֲבֹתוֹת Hos 11,4.

---

## עָגַב] עָגְבָה, עָגְבָה *3 perf. f.*

amare, amore impudico et incesto flagrare.

ענין התעוררות לחשק ואהבה, ומעין הוראתו בערבית (ובגמרא עגבות אין בהם משום ערוה).

Ez 23,7.9.12.

עֹגְבִים [עֹגֵב *pt. pl.* Jer 4,30.

וַתַּעְגַּב, K. *3 impf. f.* Ez 23,5.16.

וַתַּעְגְּבָה, Q. Ez 23,16.20.

## עָגָב v. עֶגֶב] עֲגָבִים *pl.*

amores.

השבעים קורין: כי כְזָבִים בפיהם.

Ez 33,31.32.

## עֲגָבָה] עַגְבָתָהּ *suff.*

amor impudicus, meretricius.

Ez 23,11.

## עוּגָב

organum, tibia, fistula, LXX *κιθάρα.*

מין כלי זמר, ת״י אבובא, וי״פ מן חשק ואהבה (viole d'amour), וכן לר״ק מנים חברו.

Job 21,12.

וְעוּגָב Gn 4,21.

וְעֻגָב Ps 150,4.

וְעֻגָבִי *suff.* Job 30,31.

———עוּג v. עֻגָה———

## עָגֹל, עָגוֹל

rotundus.

לפי השבעים יש לגרוס במ״א י׳ ט׳ וראש עֵגֶל.

1R 7,23.31.35.10,19 ‖ 2Ch 4,2.

עֲגֻלּוֹת [עֲגֻלָּה *pl. f.* 1R 7,31.

## עָגִיל

annulus, inauris.

Nu 31,50.

וַעֲגִילִים *pl.* Ez 16,12.

## עֲגָלָה

currus, plaustrum; currus bellicus; plostillum punicum.

אולי ע״ש האופנים והגלגלים העגלים וסגלגלים. השבעים קורין בישעיה וכעבות הָעֶגְלָה.

Nu 7,3 ‖ 1S 6,7 ‖ 2S 6,3 ‖ Jes 28,27 ‖ 1Ch 13,7.

הָעֲגָלָה 1S 6,8.11.14 ‖ 2S 6,3 ‖ Jes 5,18 ‖ Am 2,13.

וְהָעֲגָלָה 1S 6,14.

בַּעֲגָלָה 1S 6,7.10.

בָּעֲגָלָה 1Ch 13,7.

עֶגְלָתוֹ *suff.* Jes 28,28.

עֲגָלוֹת *pl.* Gn 45,19.21.46,10.

הָעֲגָלוֹת, הָעֲגָלֹת Gn 45,27 ‖ Nu 7,6.7.8.

בָּעֲגָלוֹת Gn 46,5.

עֶגְלֹת *cs.* Nu 7,3.

## מַעְגָּל

orbita; via; vitae ratio; carrago.

Ps 140,6.

בַּמַּעְגָּל 1S 26,5.7.

מַעְגַּל *cs.* Jer 26,7 ‖ Prv 2,9.4,26.

מַעְגָּלִים] בְּמַעְגְּלֵי־ *pl. cs.* Ps 23,3 ‖ Prv 4,11.

וּמַעְגָּלֶיךָ *suff.* Ps 65,12.

מַעְגָּלָה] הַמַּעְגָּלָה 1S 17,20.

מַעְגָּלוֹת] בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ *pl. suff.* Ps 17,5.

מַעְגְּלֹתָיו Prv 5,21.

מַעְגְּלֹתֶיהָ Prv 2,18.5,6.

בְּמַעְגְּלֹתָם Jes 59,8 ‖ Prv 2,15.

## עֵגֶל

vitulus.

כמוהו בצורית, ערבית וכושית; יונתן קרא ביחזקאל א׳ ז׳: ככף רגל עֲגָלָה או עֵגֶל.

Ex 32,4.8 ‖ Lev 9,2.8 ‖ Dt 9,16 ‖ 1S 28,24 ‖ Jes 27,10 ‖ Ez 1,7 ‖ Hos 8,6 ‖ Ps 29,6.106,19 ‖ Neh 9,18.

וְעֵגֶל Lev 9,3 ‖ Jes 11,6.

הָעֵגֶל Ex 32,19.20.24.35 ‖ Dt 9,21 ‖ Jer 34,18.19.

כְּעֵגֶל Jer 31,18(17).

עֶגְלֵךְ *suff.* Hos 8,5.

עֲגָלִים *pl.* 2R 17,16 ‖ Hos 13,2.

וַעֲגָלִים Am 6,4.

בַּעֲגָלִים Mich 6,6.

לָעֲגָלִים 1R 12,32.

וְלָעֲגָלִים 2Ch 11,15.

עֶגְלֵי *cs.* 1R 12,28 ‖ 2R 10,29 ‖ 2Ch 13,8.

בְּעֶגְלֵי Ps 68,31.

כְּעֶגְלֵי Jer 46,21 ‖ Mal 3,20.

## עֶגְלָה

vitula, iuvenca.

Gn 15,9 ‖ Jer 46,20 ‖ Hos 10,11.

הָעֶגְלָה Dt 21,4$^{2}$.6.

כְּעֶגְלָה Jer 50,11.

עֶגְלַת *cs.* Dt 21,3 ‖ 1S 16,2 ‖ Jes 7,21.15,5 ‖ Jer 48,34.

בְּעֶגְלָתִי *suff.* Jud 14,18.

לְעֶגְלוֹת *pl.* Hos 10,5.

——v. n. pr.——

עָגַם] עָגְמָה *3 perf. f.*

tristem esse, dolere.

בדרז״ל שנור עגמת נפש. השבעים קורין בישעיה י״ט י׳ עגמי־נפש (ואולי הטעם שהוה וכפוף ראש כאגמון); יש מחברין אותו עם עגן, נקשרה נפשי לאביון.

Job 30,25.

## עָגַן°

detineri, occludi, innuptam esse.

כמוהו בסורית, ובערבית (במ״ם ת׳ הנו״ן), במובן עכבה, כליאה וחבישה, ובדרז״ל עוגני הספינה, ועגונה לאשה שזקוקה לבעלה שהלך למדינת הים (ואולי הוא קרוב אל עגל, ע׳ הערה אל סדר).

נֶעֱגַן] תֵּעָגֵנָה (= תֵּעָגַנָּה) *Ni 2 impf. f. pl.* Ruth 1,13.

## עָגוּר

garriens, al. hirundinis species, pica.

מין ממיני העופות הנוסעים. כסוס ענור כמו ועגור. להשבעים האי דירמיה בלא ו׳ החבור.

Jes 38,14.

וְעָגוּר Jer 8,7.

## עַד I

intra (tempus), durante aliqua re; usque ad, ad (de spatio, tempore et gradu; dum), usque dum, donec; adeo ut.

כמוהו בארמית, צבית ואשורית. בא לפעמים ת׳ עוד (איוב א׳ י״ח). לר״ק עַד דיהושע י׳ י״ג מורה על תשלום השירה, שהתחילה במלות ויעמד השמש ונגמרה במלות יקום גוי אויביו (וכן אפשר לפרש עד עקרה דש״א ב׳ ה׳); יש גורסין בי״ז י״ד על־אשר עד כה; בש״א ו׳ י״ח וְעַד אֶבֶן הגדולה, כלומר שהניחוה שם לעדות לדור אחרון; במ״ב ט״ו כ״ב עד זנוני איזבל כמו עֹד, כל עֹד שיתקיימו, ואולי הוא ר״ת על־דבר; יונתן והשבעים קורין בירמיה י״א י״ד בעת רעתם; בל״א ל״ט (ל״ח) על סבירין עד; ביחזקאל למדנהאי ותבוא עֶת־שנותיך; ביונה ד׳ ב׳ עֹד היותי; בחגי ב׳ י״ט (לפי השבעים) ועֹד הגפן; באיוב ח׳ כ״א עֹד ימלה, ובאיכה ד׳ י״ט עד־מה תכלינה עינינו.

Gn 3,19.6,7.*7,23*$^{2}$.8,5.7.10,19$^{2}$.11,31.12,6$^{2}$.13,3.12.15.14,6.14.15.15,16.18.19,22.37.38.22,5.24,19.33.25,18.26,13.33.27,33.34.44.45.28,15.29,8.31,24.29.32,25.33.33,3.14.34,5.35,20.38,1.11.17.39,16.41,49.43,25.44,28.47,26.48,5.15.49,10.26.50,10 ‖ Ex 7,16.9,7.10,3.6.7.26.11,5.12,6.10$^{2}$.15.18.22.24.29.14,13.28.15,16$^{2}$.16,19.20.23.24.28.35$^{2}$.17,12.18,13.14.22,3.8.25.23,18.30.31.24,14.27,5.21.29,34.32,20.33,8.22.34,34.35.38,4.40,37 ‖ Lev 6,2.7,15.8,33.11,24.*27.31.39.14,46.15,10.19.23*.25.*28.40*$^{2}$.*15,5.6.7.8.10.11.16.17.21.22.27*.32.*17,15*.42.12,4.15,18.16,17.19,6.13.22,4.6.30.23,14$^{2}$.16.32.24,3.25,22$^{2}$.28.29.30.40.*50.52.27,18.23*.26,18 ‖ Nu 3,13.4,23.5,3.6,5.8,4$^{2}$.9,12.15.21.10,21.11,20$^{2}$.12,15.13,21.22.23.14,11.27.33.45.19,7.8.*10*.21.22.20,17.*21,22*.21,24$^{2}$.26.30$^{3}$.35.22,30.23,24.24,22.32,9.13.17.18.21.33,49.35,12.25.*28*.35,32 ‖ Dt 1,2.*19*.7.20.24.31.*9,7.11,5*.44.2,5.14$^{2}$.15.22.23.29.3,3.8.10.14$^{2}$.20.4,11.30.7,20.23.24.9,21.10,8.11,4.12,9.28.20,20.22,2.23,4.28,20.22.24.*45.51.61.46.48*.51.52.29,3.10.28.30,2.31,24.30.32,22.34,1.2.3.6 ‖ Jos 1,15.2,16.22.3,1.8.15.17.4,7.9.10.23$^{2}$.5,1.8.9.6,10.25.7,5.6.13.26.*8,29*.26.8,6.22.*11,8*.24.26.28.29.9,27.10,10.11.13.20.26.27.33.11,8.*19,28*.14.12,1.3.5.13,4.5.6.9.10.11.13.*15,63.16,10*.25.26$^{2}$.27.14,9.14.15,5.47.16,3.5.17,14.18,3.19,8.10.33.20,6.*9*.6.22,3.17.23,8.9.13.15 ‖ Jud 1,21.26.3,3.25.26.4,11.16$^{2}$.24.5,7.6,4.18$^{2}$.24.31.7,13.22$^{2}$.24$^{2}$.9,40.52$^{2}$.10,4.11,16.19.13,7.14,5.15,14.19.16,2.3.13.17,8.18,1.2.12.13.30.19,8.10.12.18$^{2}$.25.26.30.20,23.26.43.45.48$^{2}$.21,2 ‖ 1S 1,14.16.22$^{2}$.23$^{2}$.2,5.30.3,13.14.15.5,5.6,12.18.7,11.12.9,9.13.10,3.8.11,11.15.12,2.13,13.14,9.19.20.24.36.*25,22.34.36*.15,3.5.18.35.16,1.11.17,52.19,22.23.20,5.15.23.28.37.41.42.22,3.25,36.27,6.29,3.6.8.30,4.9.25 ‖ 2S 1,12.2,24.3,16.28.4,3.6.5,25.6,6.8.23.7,13.16$^{2}$.18.24.25.26.10,4.5.11,23.12,10.15,24.28.32.16,5.17,13$^{2}$.22$^{2}$.18,18.19,8.16.25.20,3.16.21,10.22,38.51.23,10 ‖ 1R 1,4.2,28.33.45.3,1.2.4,12$^{2}$.

5,17.23.6,15.16.22. 7,7.9².23.8,8.
65.9,3.13.21.10,7.12.11,16.40.12,
19.30.14,10.15,29.17,14.17.18,21.
28.29.45.46.19,8.22,11.16.27‖2R
2,2.17.22. 3,25.4,20.22.35.6,2.25.
7,3.5.8.9.15.8,7.11.22.9,18.20.22.
10,8.11.17.25.27.11,11.13,17.19.
23.14,7.13.25.15,5.16,6.11.17,9.
*18,8*.20.23².34.41.18,4.8.32.19,3.
20,17.21,16.23,8.24,7.20. 25,2 ‖
Jes 5,8.6,11².8,8.9,12.13,20.15,4.
5.8.16,8.19,22.22,14.25,12.26,5².
20.27,12.30,8.17.28.32,14.15.17.
34,17.36,17.37,3.38,12.*13*.13.39,
6.42,4.45,17.47,7.48,20.49,6.57,
9².62,1.7.64,8.11 ‖ Jer 1,3².4,10.
14.18.21.7,25.9,15.*49,37*.11,7.12,
4.17,4.23,20.*30,34*.26.24,10.25,
31.27,7.8.22.31,22(21).38(37).
39².32,5.20.35,6.14.36,23.37,21.
38,28.43,7.44,10.27.47,5.6.48,32.
34².47.49,33.50,39.51,9.64.52,3.
5.11.*34*‖Ez 2,3.4,8.10.11.10,5.20,
29.31.21,32.22,4.24,13.27,36.28,
15.19.33,22.34,21.37,25.39,15.
41,16.20.43,14².46,2.17.47,19.20.
48,2.*4.5.7.8³.23.24.25.26.27*.21 ‖
Hos 5,15.7,4.8,5.10,12.14,2‖Joel
2,2‖Am 6,14.8,12 ‖ Ob 7.20‖Jon
2,6.4,2.5.9 ‖ Mich 1,9².15.4,3.10.
5,2.3.6,5.7,9‖Nah 1,10‖Hab 1,2.
2,6.3,13‖Zeph 2,9 ‖ Zach 1,12.9,
10².14,10³‖Mal 1,4.3,10 ‖ Ps 4,3.
6,4.13,2².3².18,38.51.28,9.36,6.
38,7.9.40,13.42,5.46,10.48,9.49,
20².50,1.57,2.11.60,11.*108,11*.62,
4.69,2.71,18².19.72,7.8².73,17.74,
9.10.79,5.80,5.12.82,2.89,5.47.90,
3.13.94,3².13.15.105,19.106,31.
107,18.110,1.112,8.113,3.118,27.
119,8.43.51.107.123,2.132,5.133,
3.135,8.137,7.141,10.147,15‖Prv
1,22.4,18.6,9.26.7,18.23.8,26.28,
17 ‖ Job 1,18.2,7.5,9.7,19.8,2.21.
9,10².11,7.14,6.12.13.14.18,2.19,
2.22,23.23,3.26,10.27,5.31,12.32,
11.34,36.38,11.16.18 ‖ Cant 1,12.
2,7.*3,5*.17.*4,6*.3,4².8,4 ‖ Ruth 1,
13.19.2,17.21.23.3,3.13.14.18 ‖
Thr 3,40.50.5,22 ‖ Eccl 2,3.12,1.
2.6‖Esth 2,13.4,2.5,3.*6.7,2*‖ Dan
1,21.8,6.8.10.13.*14*.9,25.10,3.11,
10.25.35.*12,4.9*.36.45.12,1.6‖Esr
2,63.8,29.9,4.6.7.12².14.10,14².
17 ‖ Neh 2,6.7.16.3,1.8.13.16.20.
24.26.31.38.4,5.15.6,1.7,3.65.8,3.
17.18.9,5.32.11,30.13,1.19 ‖ 1Ch
4,27.31.33.39.41.43.5,9.11.22.23.
26.6,17.7,28.12,16(17).40(41).13,
9.15,2.29.17,5.12.14².16.22.23.
24.19,4.21,21.22,9.23,13².25.28,
7.8.20 ‖ 2Ch 5,9.7,8.16.8,8.16.
9,6.10,19.12,4.14,8.16.15,19.16,
12.14.17,12.18,10.15.26.34.19,
4.20,26.21,10.15.23,10.24,10.25,
23.26,8².15².16.21.28,9.29,28.30.
34.31,1.30.32,24.35,14.25‖2Ch
36,16².20.21.

**וָעֶד** Gn 6,7.*7,23*.13,3.14,23.19,4.
11.47,21‖Ex 9,18.25.*12,12*.11,7.
13,15.23,31.28,42 ‖ Lev 13,12.
27,3.5.6 ‖ Nu 4,3.*30,34.39.43.*
*47*.6,4.14,11.19 ‖ Dt 2,36.3,16².
17.*4,49*.4,32.48.11,12.24.13,8.*28,*
*64*.28,20.35 ‖ Jos 1,4².6,21.*8,25*.
21².10,10.41².11,8².17.12,2.3.7.
13,3.16,3.19,29 ‖ Jud 11,13.*22*.
13.*22*.33².15,5².20,1 ‖ 1S 3,20.
5,9.*30,2*.6,18².7,14.8,8.15,3.*22,*
*19*.3².17,52².18,4².20,8.22,19.27,
8.30,17.19³ ‖ 2S 2,26.3,10.6,19.7,
6.13,22.14,25.17,11.*24,2.15*.20,2.
23,19.24,15 ‖ 1R 5,1.4.5.13.6,24.
18,26.45 ‖ 2R 8,6.21,15.23,2.25,
26‖Jes 1,6.9,6.*59,21*.10,18.22,24.
46,4².62,7 ‖ Jer 3,25.8,10².9,9.12,
12.23,20.*30,24*.25,3.*32,31.36,2*.5.
33.31,33.33,12.42,1.*44,12*.8.50,3.
51,62 ‖ Ez 4,14.29,10.41,17.47,
10.48,3.*6* ‖ Am 8,12 ‖ Jon 3,5 ‖
Mich 1,7.4,7.7,12 ‖ Hag 2,19 ‖
Mal 1,11 ‖ Ps 41,14.57,11.*108,5*.
71,17.90,2.100,5.103,17.106,48.
115,18.*121,8*.*125,2*.*131,3* ‖ Prv
12,19‖Job 2,7 ‖ Ruth 2,7 ‖ Esth
1,1.*8,9.5.20*.3,13 ‖ Dan 9,26.27.
11,24 ‖ Esr 4,5 ‖ Neh 3,1.15.16².
21.24.27.31.5,14.7,3.8,2.12,23.37.
38.39 ‖ 1Ch 5,8.9,18.11,8.21.12,
30.13,5.14,16.16,3.36.21,2.29,
10 ‖ 2Ch 8,16.9,26².15,13².25,13.
29,34.30,5.10.34,6.30.

**עֲדֵי** Nu 24,20.24 ‖ Jes 65,18 ‖ Ps 83,18.92,8.104,23.132,12.14.147, 6‖Job 7,4.20,5.

**עָדֵי** *suff.* Nu 23,18 ‖ Joel 2,12 ‖ Am 4,6.*8.9.10.11*.

**עָדֶיךָ** Mich 4,8‖Ps 65,3‖Job 4,5.

**וְעָדֶיךָ** Mich 7,12.

**עָדָיו** Jes 45,24.

**עָדֶיהָ** Job 6,20.

**וַעֲדֵיכֶם** Job 32,12.

**עֲדֶן** (= עַד־הֵן) Eccl 4,3.

**עֲדֶנָּה** (= עַד־הֵנָּה) Eccl 4,2.

——בְּעַד v. p. 111ª——

## עַד II

aeternitas, tempus perpetuum.

לד״ק גם זה שרשו עָדָה, כלומר הזמן החולף ועובר תמיד, והשאל אל הנצח (פֶּארְמדויער), וי״פ אותן מן הערבית غَدٌ מחר, כלומר לעתיד לבוא (אולי מלת וָעֶד בתהלים סימן נגון ושיר, ומורה וַעַד ומקהלה, קאָדר). השבעים קורין בבראשית מ״ט כ״ו: על ברכת הֲרֲרֵי־עַד (ע׳ הערה אל טָרָף); הסורי והרומי קורין בעמוס א׳ י״א וַיִּטֹּר לעד אפו, ומקביל אל שָׁמְרָה.

Jes 9,5.45,17.57,15 ‖ Hab 3,6 ‖ Job 20,4.25,4.

**עֲדֵי־עַד** Jes 26,4.65,18‖Ps 83,18. 92,8.132,12.14.

**וָעֶד** (=וְעַד) Ex 15,18 ‖ Mich 4, 5‖Ps 9,6.10,16.21,5.45,7.18.48, 15.52,10.104,5.119,44.145,1.2. 21‖Dan 12,3.

**לָעַד** Jes 30,8.64,8 ‖ Am 1,11 ‖ Mich 7,18 ‖ Ps 9,19.19,10.21,7. 22,27.37,29.61,9.89,30.111,3.*112,* *3*.8.10.112,9.148,6‖Prv 12,19.29, 14‖Job 19,24‖1Ch 28,9.

## עַד III

praeda (rad. עָדָה).

נרדף אל שלל שתרגומו עֲדָאָה; מן הפעל עָדָה, הסרה והרחקה; י״ג בישעיה אז חֻלַּק שלל עד־לְמרבה או חִלֵּק עִוֵּר. (ע׳ ש״ב ה׳ ו׳) בצפניה קורין השבעים והסורי ליום קומי לָעַד, וי״נ לְעֵרְבֵי משפט.

Gn 49,27‖Jes 33,23.

**כְּעֵדֶן** Jes 51,3.
**מֵעֵדֶן** Gn 2,10.
**עֲדָנִים** *pl.* 2S 1,24.
[ג] **מֵעֲדָנַי** Jer 51,34.
**עֲדָנֶיךָ** *suff.* Ps 36,9.

## עֶדְנָה

voluptas venerea.

עידון הבשר וצחצוחו כבימי עלומים, או עֵדֶן זמן וסת נדות אחרי שחדל לה ארח כנשים.

Gn 18,12.

[עוזרר עֵץ חֲנִיתוֹ: 2S 23,8 עֲדִינוֹ הָעֶצְנוֹ]

## [עָדִין] *f.* עֲדִינָה

mollis, delicatus.

Jes 47,8.

## [מַעֲדָן] *pl. t.* מַעֲדַנִּים

deliciae, cibi delicati; gaudium.

Prv 29,17.

**לְמַעֲדַנִּים** Thr 4,5.
**מַעֲדַנֵּי־** *cs.* Gn 49,20.

## מַעֲדַנּוֹת, מַעֲדַנֹּת *pl.* [מַעֲדַנָּה]

vincula, *al.* hilaritas, pulchritudo (cf. מָעַד).

לרוב המפרשים בהפך אתון מן עָנַד, וי"מ בשמואל שהלך אגג בנחת והתפאר שסר מר המות, כלומר הפחד מפני המות לא יבעתהו (וכבר הובא ע"ם השבעים בשרש מעד), ולרלב"ג גם מעדנות דאיוב כמו מעדנים (ע"ש).

1S 15,32 ‖ Job 38,31.

——v. n. pr.——

## [עָדַף] *pt.* הָעֹדֵף

redundare, superfluum esse, superare numerum alicuius; pendulum esse, dependere; *Hi.* superfluum colligere.

כדוגמתו בערבית, ובדרז"ל נאמר גם על היתרון באיכות (ברי ושמא ברי עדיף, וכדומה); ואולי הוא קרוב אל עָדָה ואל עָטָה ועָטַף שיש במשמעותם לשון העברה, וכל יתרון עובר את המדה.

Ex 16,23.26,12 ‖ Lev 25,27.

**בָּעֹדֵף** Ex 26,13.
**הָעֹדְפִים** *pl.* Nu 3,46.48.49.
**הָעֹדֶפֶת** *f. sg.* Ex 26,12.
**הֶעְדִּיף** *Hi. 3 perf.* Ex 16,18.

ר"מ הכהן גם עֶדְיֵךְ, ואין סמך לזה בלשונות בני־שם; ריה"ל גורס עֵינַיִךְ, וי"ג עֶדְנֵךְ.

2S 1,24 ‖ Jer 4,30 ‖ Ez 16,11.23,40.

**בַּעֲדִי** Ez 16,7.
**כַּעֲדִי** Jes 49,18.
**עֶדְיְךָ** *suff.* Ex 33,5.
**עֶדְיֵךְ** Ps 103,5.
**עֶדְיוֹ** Ex 33,4 ‖ Ez 7,20 ‖ Ps 32,9.
**עֶדְיָהּ** Jer 2,32.
**עֶדְיָם** Ex 33,6.
**עֲדָיִים** *pl.* Ez 16,7.

## (?) עֵדוּת

לדעת הרד"ק והראב"ע עדות אולי לשון עדי וקשוט הם; בתהלים הוראתו כמִכְתָּם, עדי כתם, ובמלכים והד"י עניני תכשיטי המלך מלבד הנזר, אמנם להאחרונים הנהו דתהלים שם מין כלי זמר, ודמלכים והד"י עדות כמשמעו, וכמו שתרגמום יונתן והשבעים (לרדז"ל ספר התורה, ואולי כתבו בספר והעידו עדים שפלוני נמשח למלך); וי"ג הַצְּעָדוֹת (ע' ש"ב א' י').

Ps 60,1.80,1.

**הָעֵדוּת** 2R 11,12 ‖ 2Ch 23,11.

——v. n. pr.——

עֵדוּת, עֵדָה coetus v. יָעַד; עֵדָה testis v. עוּד; עֵדֶן (= עַד־הֵן) v. עַד I.

## עָדַן°

mollem se gerere, delicate vivere.

פעל נגזר מן השם עדן, וענינו תענוג, הנאה וצחצוח הבשר, וכמוהו בערבית.

[הִתְעַדֵּן] **וַיִּתְעַדְּנוּ** *Hith. 3 impf. pl.* Neh 9,25.

## עֵדֶן

amoenitas, deliciae, voluptates.

השבעים מתרגמין כל עדן דבראשית כשעצ"ם. השבעים מתרגמין עדנים דש"ב כמו עדיים, יונתן הוסיף ומוכיל לכון תפנוקין, וי"ג סְדִינִים (ע' ישעיה ג' כ"ג), ואולי הוא מין מטוה שבאה מממדינת עֵדֶן (ע' יחזקאל כ"ז, כ"ג וכ"ד), או בהפך אתון מן ענד (ותרגומו באנדער); וי"ג בירמיה מַעֲדָנַי מן מַעֲדַנִּים.

Gn 2,15.3,23.24.4,16 ‖ Ez 31,9.16.18².36,35 ‖ Joel 2,3.

**בְּעֵדֶן** Gn 2,8 ‖ Ez 28,13.

**לָעַד** Zeph 3,8.

——עוֹד v. עַד; עוּד v. עַד——

## [עֵד v. עָדָה] *pl. t.* עִדִּים

menstrua (mulierum); rad. עָדַד.

י"ת מְרָחַק מן עָדָה, כבגד שמסירין אותו מפני שבלה ונפסד; להאחרונים ענינו עת כבערבית (ובארמית עִדָּן), והכונה על ימי טמאת הנדה (פעריאָדע, מענסטרואציאָן); יש מחברין אותו עם משמשת בְּעַד שבדרז"ל, ולמלבי"ם ענינו תכשיט, כלומר הצדקות שאנו עושין אינן רק להתקשט ולהתפאר בהן, והוא דרך דרש (לרד"ק אינו שם כ"א תאר עֲדִי).

Jes 64,5.

——v. n. pr.——

## עָדָה I

transire; *Hi.* removere (vestem), se exuere.

יש מעין הוראתו בארמית, סורית ערבית וכושית, ויש מחברין לו עד ירח ולא יאהיל, מסיר אור הירח שלא יָהֵל. ריה"ל גורס מַעֲדֶה בגד.

Job 28,8.

[הֶעֱדָה] **מַעֲדֵה־** *Hi. pt.* Prv 25, 20.

——v. chald.——

## וְעָדִית *2 perf. f.* (al. תְ) [עָדָה] II

induere (ornatum), ornare se, aliquem.

קרוב אל עָטָה, וענינו קשוט תכשיט יפה ומשבח, ועידית בדרז"ל למיטב השדה והכרם. מלבי"ם מחבר לזה גם מעדה בגד ביום קרה, כשם שהלובש בגד עֲדִי ביום קרה לא יתחמם בם, כן השירים על לב רע לא ישמחו נפש.

Ez 23,40.

**עֲדֵה** *imper.* Job 40,10.
**וָאֶעְדֵּךְ** *1 impf. suff.* Ez 16,11.
**תַּעְדִּי** *2 impf. f.* Jer 4,30.31,4 (3).
**וַתַּעְדִּי** Ez 16,13.
**תַּעְדֶּה** *3 impf. f.* Jes 61,10.
**וַתַּעַד** Hos 2,15.

## עֲדִי, עֶדְיִ

ornatus, ornamentum (aetas, corpus, maxilla?).

י"ג ביחזקאל: ותבואי עד־עֲדָיִים, כלומר הגעת לעת פריסת נדה. השבעים מתרגמין עֶדְיוֹ דתהלים כמו לֶחְיוֹ (ע' שה"ש א' י'), ולהראב"ע בש:

בֶּעָבִים Jer 4,29‖Eccl 11,4.

עָבָיו cs. 2S 22,12‖Ps 18,12.

עָבָיו *suff.* Ps 18,13.

בְּעָבָיו Job 26,8.

עָבוֹת *pl. II.* 2S 23,4‖Ps 77,18.

——עָב rad. עָבַב v. p. 809a——

עוג] תְּעֻגֶנָּה *3 impf. f.* (= תְּעֻגֶה?)

coquere placenta.

קרוב אל חוג (ואולי גם אל עגל), בערבית הוראתו עקימה, נגזר מן השם עוגה, ומורה על הכנתה ועשייתה, כגלגול עיסה שבדרז״ל.

Ez 4,12.

## עֻגָה

placenta s. orbiculum panis sub cinere fervido coctus.

בדרז״ל בא ברבים עוגין.

1R 17,13‖Hos 7,8.

עֻגַת cs. 1R 19,6.

וְעֻגַת Ez 4,12.

עֻגוֹת, עֻגֹת *pl.* Gn 18,6 ‖ Ex 12, 39‖Nu 11,8.

## מָעוֹג

הראב״ע פי׳ האי דתהלים: „הלעג בעינידם כמעוג לאכלו, ע״ד אכלי עמי אכלו לחם״, וי״מ שלועגין בשביל אכילת מעוג (קוכען־וויצלינגע, שמאראָטצער, וכעין ואכלו קרציהון די יהודיא), או ע״ש עקימת הפה ועוות הדברים, ואולי יש לפרשו מְסִבָּה וסוד משחקים (צירקעל); השבעים קורין לָעֲגוּ לַעַג; וכן משמע מת״י.

1R 17,12‖Ps 35,16.

——v. n. pr.——

## עוֹד, עֹד

iterum, rursus; continenter; porro, diutius, amplius; magis etiam; praeterea; adhuc etiamnum; בְּעוֹד dum adhuc; inter adhuc; מֵעוֹדִי ex quo sum, esse coepi.

י״ד חסרין, וסימנן נמסר בבראשית ח׳ כ״ב. באיוב א׳ י״ח בא עַד ת׳ עוד; ר׳ יוסף הלוי גורס בתהלים קל״ט י״ח: הֱקִיצֹתִי וְעוּדִי עִמָּךְ, וי״ג באיכה ד׳ י״ז: עַד־מָה תכלינה עינינו.

Gn 4,25.7,4.8,10.12.21².22. 9,11². 15. 17,5. 18,29. 19,12. 24,20. 29,7. 27.*30*.33.*34*.*35*.*30*,*7*.30,19. 32,29. 35,9.10. 16. 37,5.*8*.9. 38,26. 45,11.

## עָדַר° II

sarrire, pastinare (vineam).

ענינו נכישת הכרם וקִרסום העשבים הרעים שעלו בו, כמודו בערבית, סורית ובדרז״ל; ואולי יש לו קורבה עם חָדַר או גָּזַר, או אפשר לאַחֵה אותו עם שלפניו, לפי שע״י הנכוש נעשות שורות הכרם ערוכות וסדורות ביותר.

נֶעְדַּר] יֵעָדֵר *Ni. 3 impf.* Jes 5,6.

יֵעָדֵרוּן] יֵעָדֵרוּן *3 impf. pl.* Jes 7,25.

## מַעְדֵּר] בַּמַּעְדֵּר

sarculum.

כלי הנכוש וְהַקִּרְסוּם.

Jes 7,25.

——v. n. pr.——

עֲדָשָׁה] עֲדָשִׁים *pl.*

lens, φακός.

מין קיטנית (לינזען), וכן נקרא בערבית; היחיד שגור בדרז״ל.

Gn 25,34‖2S 23,11.

וַעֲדָשִׁים 2S 17,28‖Ez 4,9.

## עוּב°

*Hi.* caligine tegere, ignobilem reddere, contumelia afficere.

פעל נגזר מן עב, וקרוב אל עוף = עִיף.

הֵעִיב] יָעִיב *Hi. 3 impf.* Thr 2,1.

## עָב

tenebrae, caligo; nubes; densa silva.

קרוב אל עבב ואל עבת, ונאמר על חשכת עננים וגם על חֹרש מצל; ממדרש רז״ל נראה שקראו בישעיה ס׳ ח׳ כָּעוּף ת׳ כָּעָב, ומקביל אל וכיונים.

1R 18,44 ‖ Jes 14,14.19,1.25,5 ‖ Job 36,29.37,11.16.

כְּעָב Jes 18,4‖Prv 16,15.

כָּעָב Jes 44,22.60,8.

וּכְעָב Job 30,15.

לָעָב Job 20,6.38,34.

בְּעָב Ex 19,9.

עָבִים *pl. I.* Jud 5,4‖1R 18,45‖ Ps 104,3‖Job 22,14.

הֶעָבִים Jes 5,6‖Eccl 11,3.12,2.

בְּעָבִים Ps 147,8.

## עָדַר° I

serere, ordinare. Pi. et Ni. extra ordinem venire, deesse, desiderari.

קרוב אל סדר (ומזה השם עֵדֶר), והפִּעֵל והנפעל מורים על ההפך. ויש מיחדין להם שרש לבד ומוצאים חבר בערבית. השבעים (והירונימוס) קורין בדה״א וְלַעֲזֹר ת׳ וְלַעֲדֹר, עֹרְכֵי ת׳ עֹדְרֵי ואולי תרגמו לפי הכונה.

עֹדֵר] עֹדְרֵי *pt. pl. cs.* 1Ch 12, 38(39).

וְלַעְדֹּר *inf. cs.* 1Ch 12,33(34).

נֶעְדַּר, נֶעְדַּר־ *Ni. 3 perf.* 1S 30,19‖2S 17,22‖Jes 40,26‖Zeph 3,5.

נֶעְדָּרָה] נֶעְדָּרָה Jes 34,16.

נֶעְדֶּרֶת Jes 59,15.

עִדֵּר] יְעַדְּרוּ *Pi. 3 impf. pl.* 1R 5,7.

## עֵדֶר

grex, agmen.

בדה״ב ל״ג כ״ח השבעים מסרסין וקורין ואורות לעדרים.

Gn 32,17⁴‖Jer 13,17‖Mich 4,8‖ Job 24,2.

הָעֵדֶר Jer 13,20.

מֵהָעֵדֶר 1S 17,34.

בָּעֵדֶר Jer 31,24(23).

כְּעֵדֶר Mich 2,12 ‖ Cant 4,1.2.6, 5.6.

כַּעֵדֶר Ps 78,52.

עֶדְרוֹ *suff.* Jes 40,11 ‖ Jer 31,10 (9)‖Ez 34,12‖Zach 10,3.

וְעֶדְרוֹ Jer 51,23.

בְּעֶדְרוֹ Mich 1,14.

עֲדָרִים *pl.* Gn 30,40 ‖ Jud 5,16‖ Jes 32,14‖Zeph 2,14.

הָעֲדָרִים Gn 29,2.3.8.32,20.

וַעֲדָרִים 1Ch 32,28.

לַעֲדָרִים Jes 17,2‖Prv 27,23.

עֶדְרֵי *cs.* Gn 29,2 ‖ Joel 1,18² ‖ Cant 1,7.

בְּעֶדְרֵי־ Mich 5,7.

וְעֶדְרֵיהֶם *suff.* Jer 6,3.

——v. n. pr.——

26.28.46,29 || Ex 2,3. 3,15. 4,6.9, 29.10,29.11,1.14,13. 17,4.36,3.6 || Lev 13,57.17,7.25,51.27,20 || Nu 8,25.18,5.22.19,13.22,15.32,14. 15 || Dt 3,26.4,35.39.5,22.10,16. 13,17.17,13.16.18,16.19,9.20.28, 68.31,2.34,10 || Jos 2,11.5,1.12. 2,14.7,4.9,37.11,14.13,8.9.21.18, 24.20,25.28 || 1S 1,18.3,6.7,13.10, 22$^2$.16,11.18,29.20,3.23,4.22.26, 21.27,1.4.28,15 || 2S 1,9.2,22.28$^2$. 3,11.5,13$^2$.22.6,1.22.7,10.19.20.9, 1.3$^2$.10,19.12,23.14,10.29.32.18, 22.19,29$^2$.30.36.21,15.17.18.*19*. 20 || 1R 8,60.10,5.10.12,5.22,7.8. 44 || 2R 2,12.21.4,6.5,17.6,23.33. 12,4.*14*,4.*15*,4.*35*.*24*,7 || Jes 1,5.2, 4.5,4.8,5.10,20.25.31.14,1.23,10. 12.26,21.29,17.30,20.32,5.38,11. 45,5.*6*.*18*.14.21.22.46,9.47,8.*10*. 49,20.51,22.52,1.54,4.9.56,8.60, 18.19.20.62,4$^2$.8.65,19.20.24 || Jer 2,9.31.3,1.16$^2$.17.7,32.10,20.11, 19.13,27.16,14.19,6.11.20,9.22, 10.11.12.30.23,4.7.26.30,8.31,4 (3)$^2$.5(4).12(11).20(19).23(22). 29(28).34(33)$^2$.39(38).40(39).32, 15.33,10.12.13.24.34,10.38,9.42, 18.44,22.26.48,2.49,7.50,39.51, 33.44 || Ez 5,4.9.8,13.*15*.12,23.24. 25.*28*.13,21.23.14,11$^2$.15,5.16,41. 42.63.18,3.19,9.20,27.39.21,10. 23,27.38.24,13.27.26,13.14.21. 28,24.29,15.16.30,13.32,13.33, 22.34,10.22.28.29$^2$.36,12.14$^2$.15$^3$. 30.37.37,22$^2$.27.39,7.28.29.43,7. 45.8 || Hos 1,4.6.2,18.19.3,1.12,1. 10.14,4.9 || Joel 2,19.27.4,17 || Am 7,8.*8*,*2*.13.8,14.9,15 || Jon 3,4 || Mich 1,15.4,3.5,12.6,10 || Nah 1, 12.14.2,2.15 || Hab 2,3 || Zeph 2, 15.3,11.15 || Hag 2,6 || Zach 1,17$^4$. *2*,*16*.8,4.20.9,8.11,6.15.12,6.13,2. 3.14,11.21 || Mal 2,13 || Ps 10,18.42, 6.*12*.*43*,*5*.49,10.74,9.77,8.78,17. 30.32.84,5.88,6.92,15.103,17.104, 35.141,5 || Prv 9,9.11,24.23,35.31, 7 || Job 1,16.*17*.6,13.29.7,10$^2$.24, 20.27,3.32,15.16.34,23.36,2 || Ruth 1,14 || Eccl 4,13.7,28.9,5.6. 12,9 || Esth 2,14.9,12 || Dan 10,14. 11,2.27.35 || Neh 2,17 || 1Ch 12,1. 14,3$^2$.13.14.17,9.18.19,19.20,5.6 || 2Ch 9,4.10,5.13,20.18,6.7.33,17. 34,16.

**הַעוֹד** *interrog.* Gn 31,14.43,6.7. 45,3 || Hag 2,19 || Am 6,10 || Ruth 1,11.

**וְעוֹד** Gn 45,6 || 1S 18,8 || Jes 5,25. *9*,*11*.*16*.*20*.*10*,*4*.6,13 || Jer 36,32 || Ez 7,13.8,6 || Ps 37,10 || Prv 19, 10 || Job 14,7 || Eccl 3,16 || Dan 9, 20.21 || 1Ch 29,3 || 2Ch 17,6.20,33. 27,2.28,17.32,16.

**עוֹדְךָ, עָדְךָ** *suff.* Gn 46,30 || Ex 9,17 || Job 2,9.

**וְעוֹדְךָ** Ex 9,2.

**מֵעוֹדְךָ** Nu 22,30.

**עוֹדֵךְ** 1R 1,14.

**בְּעוֹד, בְּעֹד** Gn 40,13.*19*. 48,7 || Jos 1,11 || 2S 3,35.12,22 || Jes 21, 16 || Jer 15,9.28,3.*11* || Am 4,7 || Ps 39,2 || Prv 31,15 || Job 29,5.

**וּבְעוֹד** Jes 7,8.

**וְעוֹדִי** *suff.* Ps 139,18.

**בְּעוֹדִי** Ps 104,33.*146*,*2*.

**מֵעוֹדִי** Gn 48,15.

**עוֹדֶנִּי** Jos 14,11 || 1S 20,14.

**בְּעוֹדֶנִּי** Dt 31,27.

**עוֹדֶנּוּ, עֹדֶנּוּ** Gn 18,22.29,9.43, 28.44,14 || Nu 11,33 || Jud 6,24.8, 20 || 1S 13,7 || 2S 18,14 || 1R 1,42. 12,2 || 2R 6,33 || Jer 33,1 || Job 8, 12 || 2Ch 14,6.34,3.

**הַעוֹדֶנּוּ** *interrog.* Gn 43,27 || 1R 20,32.

**וְעֹדֶנּוּ** Jer 40,5 || Job 2,3.

**בְּעוֹדֶנּוּ** Gn 25,6.

**עוֹדֶנָּה** 1R 1,22.

**עוֹדֵינוּ** Q. Thr 4,17.

**בְּעוֹדָהּ** Jes 28,4.

**עוֹדָם** Esth 6,14.

**הַעוֹדָם** *interrog.* Ex 4,18.

**עוֹדֶינָה** Thr 4,17.

# עוּד°

affirmare, testari; *Pi.* circumdare; *Hi.* testari, testem esse; testem adhibere; accusare; contestari; obtestari, sancte affirmare; graviter hortari, implorare; castigare; sancte iniungere alicui praeceptum; *Ho.* testimonio firmari; *Pol.* restituere, firmare; *Hithpo.* erectum stare.

קרוב אל יעד, וחבריו בסורית, ערבית וכושית מעידים על עיקר הוראתו: שיבה וחזרה על דבר, התרגל, התנהג והתחזק בו (וכטעם מלת עוד), ועי״כ יש לו משמעות חוק ואמץ (שנמצא גם בפעל שוּב, שׁוֹבֵב), ויהיה פי׳ חבלי רשעים עודוני, הקיפוני וחזרו עלי כפעם בפעם, או תקפוני ואמצו עלי. השבעים והסורי קורין בישעיה ח׳ ב׳ וְהָעִידָה ת׳ וְאָעִידָה, וי״ג באיכה ב׳ י״ג מה אֲעָרְכֵךְ (הפעלים עָרַךְ, שָׁוָה, דָּמָה נרדפים הם, כידוע).

**אֲעוּדֵךְ [אֲעוּד** K. *1 impf. suff.* Thr 2,13.

**עִוְּדֻנִי [עִוֵּד** *Pi. 3 perf. pl. suff.* Ps 119,61.

**הֵעִיד, הֵעֵד** *Hi. 3 perf.* Gn 43,3 || 2R 17,15 || Mal 2,14.

**הַעִידֹתָ** *2 perf.* Neh 9,34.

**הַעֵדֹתָה** Ex 19,23.

**הַעִידֹתִי הַעֵדֹתִי** *1 perf.* Dt 4, 26.8,19.30,19 || Jer 11,7.42,19.

**הֵעִידוּ** *3 perf. pl.* Neh 9,26.

**מֵעִיד** *pt.* Dt 32,46.

**הָעֵד** *inf. abs.* Gn 43,3 || 1S 8,9 || Jer 11,7.

**וְהָעֵד** Jer 11,7.32,44.

**הָעֵד** *imper.* Ex 19,21.

**וְהָעֵד** Jer 32,25.

**וְהָעִידוּ** *pl.* Am 3,13.

**וָאָעִיד** *1 impf.* Neh 13,15.

**וָאָעֵד** 1R 2,42 || Jer 32,10.

**וְאָעִידָה** Dt 31,28 || Jes 8,2 || Jer 6,10 || Ps 50,7.81,9.

**וָאָעִידָה** Neh 13,21.

**אֲעִידֵךְ** Q. *suff.* Thr 2,13.

**תָּעִיד** *2 impf.* 1S 8,9.

**וַתָּעַד** Neh 9,29.30.

וַיָּעַד [יָעִיד] 3 *impf.* 2R 17,13 ‖ Zach 3,6.

וַתְּעִידֵנִי [תָּעִיד] 3 *impf. f. suff.* Job 29,11.

וַיָּעִידוּ 3 *impf. pl.* 2Ch 24,19.

וִיעִדֻהוּ *suff.* 1R 21,10.

וַיְעִדֻהוּ 1R 21,13.

וְהוּעַד *Ho. 3 perf.* Ex 21,29.

מְעוֹדֵד [עוֹדֵד] *Pol. pt.* Ps 147,6.

יְעוֹדֵד 3 *impf.* Ps 146,9.

וַנִּתְעוֹדָד [הִתְעוֹדֵד] *Hithpo. 1 impf. pl.* Ps 20,9.

## עֵד

testis, testimonium; legislator, dux (Jes 55,4).

רז״ל קראו בשמות כ״ב י״ב: יביאהו עֵד הטרפה (יוליך את הבעלים אצל הטרפה", מכילתא.

Gn 31,48.50.52 ‖ Ex 20,16.22,12. 23,1 ‖ Lev 5,1 ‖ Dt 5,17.17,6.19, 15.16.18 ‖ Jos 22,27.*28*.34 ‖ 1S 12, 5² ‖ Jes 55,4 ‖ Mal 3,5 ‖ Prv 6,19. 14,5².25. 19,5.*9*.28. 21,28. 24,28. 25,18.

וְעֵד Nu 5,13.35,30 ‖ 1S 12,5 ‖ Ps 89,38 ‖ Prv 12,17.

וָעֵד Jer 29,23.

הָעֵד Dt 19,18.

לְעֵד Gn 31,44 ‖ Dt 31,19.21.26 ‖ Jer 42,5 ‖ Mich 1,2 ‖ Job 16,8.

וּלְעֵד Jes 19,20.

עֵדִי *suff.* Job 16,19.

עֵדִים *pl.* Nu 35,30 ‖ Dt 17,6².19, 15² ‖ Jos 24,22² ‖ Jes 8,2 ‖ Jer 32, 10.25.44 ‖ Ruth 4,9.*10*.11.

הָעֵדִים Dt 17,7 ‖ Jer 32,12.

עֵדֵי *cs.* Ps 27,12.35,11.

עֵדַי, עֵדָי *suff.* Jes 43,10.44,8.

עֵדֶיךָ Job 10,17.

עֵדֵיהֶם Jes 43,9.

וְעֵדֵיהֶם Jes 44,9.

וְעֵדָה [עֵדָה] *f. sg.* Gn 31,52.

לְעֵדָה Gn 21,30 ‖ Jos 24,27².

[עֵדָה] *pl.* הָעֵדֹת

testimonium; praeceptum dei.

הכונה על אמונת אמן ספורי התורה (צייגניססע), ולר״ק שרשו יעד (בעשטיממונגען). יונתן והשבעים קורין בתהלים וְעֵדֹתַי, וכן נמצא בכמה נוסחאות, וי״נ וְעֵדֹתַי.

Dt 4,45.6,20.

וְעֵדֹתַי (al. תַי) *suff.* Ps 132,12.

עֵדֹתֶיךָ Ps 93,5.119,22.24.59.79. 95.119.125.138.146.167.

וְעֵדֹתֶיךָ Ps 119,168.

בְּעֵדֹתֶיךָ Ps 119,46.

מֵעֵדֹתֶיךָ Ps 119,152.

עֵדֹתָיו Ps 99,7.119,2.

וְעֵדוֹתָיו, וְעֵדֹתָיו Dt 6,17 ‖ Ps 25, 10.78,56.

## עֵדוּת

praeceptum, testimonium, lex, decalogus; *carmen revelatum.* Ps 19,8.60,1.78,5. 80,1. 81,6. 119, 88.122,4.

הָעֵדֻת, הָעֵדוּת Ex 16,34.25,16. 21.22.26,33.34.27,21.30,6².26.36. 31,18. 32,15. 34,29. 38,21. 39,35. 40,3.5.20.21 ‖ Lev 16,13.24,3 ‖ Nu 1,50.53².4,5. 7,89. 9,15. 10,11. 17, 19.22.23.25.18,2 ‖ Jos 4,16 ‖ 2R 11,12 ‖ 2Ch 23,11.24,6.

לָעֵדֻת Ex 31,7.

עֵדְוֹתֶיךָ [עֵדְוֹת] *pl. suff.* Ps 119, 14.36.99.111.129.144 ‖ 2Ch 29,19.

בְּעֵדְוֹתֶיךָ Ps 119,31.

מֵעֵדְוֹתֶיךָ Ps 119,157.

וּלְעֵדְוֹתֶיךָ Neh 9,34.

עֵדְוֹתָיו 2R 17,15.23,3.

וְעֵדְוֹתָיו 1R 2,3 ‖ 2Ch 34,31.

וּבְעֵדְוֹתָיו Jer 44,23.

## תְּעוּדָה

praeceptum, lex, oraculum; consuetudo, mos.

Jes 8,16.

הַתְּעוּדָה Ruth 4,7.

וְלִתְעוּדָה Jes 8,20.

——— ———v. n. pr.———

[עָוָה] עָוְתָה 3 *perf. f.*

perverse agere, peccare; *Ni.* distorqueri, deprimi; perversum esse; *Pi.* pervertere, evertere; *Hi.* depravare; prave agere.

הוראתו ידועה, אח אל עָוַת, וכמודו בערבית ובכושית; ליונתן שייך לזה גם הֵנַע ועִוָּה דמ״ב י״ח כ״ד, י״ט י״ז דישעיה ל״ו י״ג; השבעים קורין בש״א כ׳ ל׳ בן־נַעֲרֹת הַמֹּרְדוֹת; ובירמיה ט׳ ד׳: הֶעֱוּוּ ולא נלאו שֻׁב.

Esth 1,16.

וְעָוִינוּ 1 *perf. pl.* Dan 9,5.

נַעֲוֵיתִי [נַעֲוָה] *Ni. 1 perf.* Jes 21,3 ‖ Ps 38,7.

וְנַעֲוֵה־ [נַעֲוֶה] *pt. cs.* Prv 12,8.

נַעֲוַת [נַעֲוָה] *f. cs.* 1S 29,30.

עִוָּה *Pi. 3 perf.* Thr 3,9.

וְעִוָּה Jes 24,1.

הֶעֱוָה *Hi. 3 perf.* 2S 19,20.

הֶעֱוֵיתִי 1 *perf.* 2S 24,17 ‖ Job 33,27.

הֶעֱווּ 3 *perf. pl.* Jer 3,21.

הֶעֱוִינוּ 1 *perf. pl.* Ps 106,6 ‖ 2Ch 6,37.

וְהֶעֱוִינוּ 1R 8,47.

הַעֲוֵה *inf.* Jer 9,4.

בְּהַעֲוֺתוֹ *suff.* 2S 7,14.

## עָוֹן, עָוֺן (2R 7,9)

pravitas, peccatum, crimen; culpa contracta; res inique parta; poena peccati; calamitas, miseria.

השבעים קורין בש״ב ט״ז י״ב בְּעָנְיִי, וי״ג בְּעֵינָיו, ובהושע י׳ י׳ מתרגמין לפי הכתיב עֵונֹתָם, והכונה על שני העגלים או על עבודה זרה בכלל ועל המרידה במלך; ליונתן מענית ותלם (ואולי כמו עֵינֵיהֶם, שלא יביטו לצדדין?).

Ex 28,43.34,7 ‖ Nu 5,15.14,18 ‖ Dt 19,15 ‖ 1S 20,8.28,10 ‖ 2S 14, 32.19,20 ‖ 2R 7,9 ‖ Jes 1,4.33,24. 64,8 ‖ Ez 18,30. 21,28. 29,16.44, 12 ‖ Hos 12,9. 14,3 ‖ Mich 7,18 ‖ Ps 32,2.39,12.59,5.69,28. 78,38 ‖ Prv 16,6 ‖ Job 31,11.28.33,9 ‖ Dan 9,24.

הֶעָוֹן 1S 25,24 ‖ 2S 14,9 ‖ Jes 5,18. 22,14.30,13.

בְּעָוֹן Ps 51,7.

**בָּעָוֹן** Jes 59,3.

**מֵעָוֹן** Nu 5,31 ‖ Mal 2,6.

**עָוֹן, עֲוֹן** (1Ch 21,8) *cs.* Gn 15,16.44,16 ‖ Ex 20,5.28,38.34,7 ‖ Lev 10,17.22,16.26,40 ‖ Nu 14,18.18,1² ‖ Dt 5,9 ‖ Jos 22,17 ‖ 1S 3,14 ‖ 2S 3,8.24,10 ‖ Jes 26,21.27,9.53,6 ‖ Jer 14,20.32,18.50,20 ‖ Ez 4,4.5.6.9,9.16,49.21,30.*34.35,5* ‖ Hos 7,1.13,12 ‖ Zach 3,9 ‖ Ps 32,5.49,6.85,3.109,14 ‖ Thr 4,6 ‖ 1Ch 21,8.

**בַּעֲוֹן** Gn 19,15 ‖ 1S 3,13 ‖ Jes 14,21.57,17 ‖ Ez 18,17.19.20².

**כַּעֲוֹן** Ez 14,10².

**לַעֲוֹן** Nu 14,19.

**עֲוֹנִי** *suff.* Gn 4,13 ‖ 1S 20,1 ‖ 1R 17,18 ‖ Ps 38,19 ‖ Job 7,21.14,17.31,33.

**וַעֲוֹנִי** Ps 32,5.

**בַּעֲוֹנִי**, K. (?) 2S 16,12 ‖ Ps 31,11.

**לַעֲוֹנִי** Ps 25,11 ‖ Job 10,6.

**מֵעֲוֹנִי** 2S 22,24 ‖ Ps 18,24.51,4.

**וּמֵעֲוֹנִי** Job 10,14.

**עֲוֹנֵנוּ** Jos 64,6 ‖ Jer 16,10.

**לַעֲוֹנֵנוּ** Ex 34,9.

**עֲוֹנֶךָ, עֲוֹנֵךְ** Jes 6,7 ‖ Hos 9,7 ‖ Zach 3,4 ‖ Job 15,5.

**בַּעֲוֹנֶךָ** Hos 14,2.

**מֵעֲוֹנֶךָ** Job 11,6.

**עֲוֹנֵךְ** Jer 2,22.3,13.13,22.30,14.15 ‖ Thr 2,14.4,22².

**עֲוֹנֵכִי** Ps 103,3.

**עֲוֹנְכֶם** Ez 21,29.

**עֲוֹנוֹ** Lev 5,1.17.17,16.19,8.20,17 ‖ Ez 14,4.*7* ‖ Ps 36,3 ‖ Job 20,27.

**בַּעֲוֹנוֹ** Jos 22,20 ‖ Jer 31,30(29) ‖ Ez 3,18.*33,8*.19.*33,9*.7,13.16.18,18.33,6.

**עֲוֹנָהּ** Lev 7,18.18,25 ‖ Nu 5,31.30,16 ‖ Jes 40,2.

**עֲוֹנָה** (=עֲוֹנָהּ) Nu 15,31.

**בַּעֲוֹנָהּ** Jer 51,6.

**עֲוֹנָם** Lev 20,19.26,40.41.43 ‖ Nu 18,33 ‖ Jes 13,11 ‖ Jer 14,10.16,17.18.18,23.25,12.33,8.36,31 ‖ Ez 4,4.5.7,19.14,3.10.*44,12* ‖ Hos 4,8.8,13.9,9 ‖ Ps 69,28.89,23 ‖ Neh 3,27.

**בַּעֲוֹנָם** Lev 26,39 ‖ Ez 4,17.39,23 ‖ Hos 5,5 ‖ Ps 106,43.

**לַעֲוֹנָם** Jer 31,34(33).36,3.

[עֲוֹנִים] **עֲוֹנֵינוּ** *pl. I suff.* Jer 14,7.

**וַעֲוֹנֵנוּ** (=וַעֲוֹנֵינוּ) Jes 64,5.

**מֵעֲוֹנֵינוּ** Dan 9,13 ‖ Esr 9,13.

**עֲוֹנֶיךָ** Esr 28,18.

**עֲוֹנוֹת, עֲוֹנֹת** *pl. II* Lev 16,21 ‖ Jer 11,10 ‖ Ps 65,4.79,8.130,3 ‖ Job 13,23.26.19,29 ‖ Thr 4,13.

**וַעֲוֹנוֹת, וַעֲוֹנֹת** Jes 65,7 ‖ Neh 9,2.

**בַּעֲוֹנֹת** Lev 26,39.

**וּבַעֲוֹנוֹת** Dan 9,16.

**עֲוֹנֹתַי** *suff.* Ps 38,5.40,13.51,11.

**עֲוֹנֹתֵינוּ** Mich 7,19 ‖ Ps 90,8 ‖ Esr 9,6.

**וַעֲוֹנֹתֵינוּ** Jes 59,12.

**וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ** Esr 9,7.

**כַּעֲוֹנֹתֵינוּ** Ps 103,10.

**מֵעֲוֹנֹתֵינוּ** Jes 53,5.

**בַּעֲוֹנֹתֶיךָ** Jes 43,24.

**לַעֲוֹנֹתֶיךָ** Job 22,5.

**עֲוֹנוֹתֵיכֶם, עֲוֹנֹתֵיכֶם** Nu 14,34 ‖ Jes 59,2.65,7 ‖ Jer 5,25 ‖ Ez 36,31.33 ‖ Am 3,2.

**בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם** Jes 50,1 ‖ Ez 24,23.

**עֲוֹנֹתָיו, עֲוֹנוֹתָיו** Ps 130,8 ‖ Prv 5,22.

**עֲוֹנֹתָם** Q. Lev 16,22 ‖ Ez 32,27 ‖ Hos 10,10.

**וַעֲוֹנֹתָם** Jes 53,11.

**עֲוֹנֹתֵיהֶם, עֲוֹנוֹתֵיהֶם** Jer 33,8 ‖ Thr 5,7.

**מֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם** Ez 43,10.

**וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם** Ps 107,17.

## עַוָּה

eversio, exitium; *al.* ruinae.

Ez 21,32³.

## עִוְעִים *pl. t.*

peversitates, *Vulg.* vertigo.

Jes 19,14.

v. ch. et n. pr.; cf. עָוַת et עִי.

**[עוז] לָעוֹז** (=לָעוּז) *inf. cs.*

confugere; *Hi.* in tuto collocare.

כמוהו בערבית, וקרוב אל עוש וחוש (ע׳ לקמן).

Jes 30,2.

[הֵעִיז] **הֵעִיזוּ** *Hi. 3 perf. pl.* Jes 10,31.

**הָעֵז** *imper.* Ex 9,19.

**הָעִיזוּ, הָעֵזוּ** *pl.* Jer 4,6.6,1.

## מָעוֹז

perfugium, praesidium, tutela.

ע״מ מָכוֹן, מָלוֹן, מָנוֹס, מָעוֹן, מָקוֹם, והטעם מפלט ומחסה עֹז (הדגש שבכנויים מרמז על שרש עזז); י״ג בישעיה כ״ג י״א מְעֻזֶּנֶיהָ ת׳ מָעֻזֶּיהָ, או מֹאזְנֶיהָ, עדה״כ כנען בידו מאזני מרמה; הסורי קורא בדניאל י״א ל״א הַמָּעוֹן ת׳ הַמָּעוֹז, וי״ג בפסוק ל״ח ולאלהַּ מָעֹז יָם (ע׳ הערה אל מָעוֹן).

Jes 23,4.25,4².30,3 ‖ Ez 30,15 ‖ Nah 3,11 ‖ Ps 27,1.31,3.60,9.*108,9* ‖ Prv 10,29.

**וּמָעוֹז** Joel 4,16 ‖ Ps 28,8.

**הַמָּעוֹז** Jud 6,26 ‖ Dan 11,31.

**בְּמָעוֹז** Jes 30,2 ‖ Dan 11,7.

**לְמָעוֹז** Nah 1,7.

**וּלְמָעוֹז** Dan 11,1.

**מָעוּזִּי** *suff.* 2S 22,33 ‖ Ps 31,5.43,2.

**וּמָעֻזִּי** Jer 16,19.

**בְּמָעֻזִּי** Jes 27,5.

**מָעֻזֵּךְ** Jes 17,10.

**מָעֻזְּכֶם** Neh 8,10.

**מָעֻזְּכֶן** Jes 23,14.

**מָעוּזּוֹ** Jes 17,9 ‖ Ps 52,9.

**מָעֻזֹּה** K., **מָעֻזּוֹ** Q. Dan 11,10.

**מָעוּזָּם, מָעֻזָּם** Ez 24,25 ‖ Ps 37,39.

**מָעֻזִּים** *pl.* Dan 11,38.39.

**לְמָעוּזֵּי** *cs.* Dan 11,19.

וְעֹלֲלֵיהֶם (al. לְ) 2R 8,12‖Jes 13,16.

לְעוֹלְלֵיהֶם (al. לְ) Ps 17,14.

## מְעוֹלֵל (= עוֹלֵל?)

להראב״ע והרד״ק כמו עוֹלֵל, כטעם ונתתי נערים שרידם, ובא ביחיד, על כל אחד מהנוגשים, או המ״ם מורה על הקבוץ (קינדער־פאק, ביבען־נעזינדעל); ויתכן שרמז על המלך אחז שהיה צעיר לימים, וכאלו אמר נֹגְשָׂךְ עוֹלֵל (ונשים משלו בו, בעולל זה), ושנה לשונו מפני כבוד המלכות. לד״א הוא בינוני במובן מתעולל ותעלולים, ויונתן והשבעים מתרגמין אותו מן כרמך לא תעולל וקורין ונשים משלו בו.

Jes 3,12.

עוֹלָל Jer 6,11.9,20.

עוֹלָלִים *pl.* Joel 2,16‖Thr 4,4.

עוֹלָלַיִךְ, עֹלָלַיִךְ *suff.* Thr 2,19‖Ps 137,9.

עוֹלָלֶיהָ, עֹלָלֶיהָ Mich 2,9 ‖ Nah 3,10‖Thr 1,5.

——cnf. עָלַל——

## [עוּן°] וְעָנָה 3 *perf. f.*

habitare (al. ab עָנָה *clamare* ducunt).

הובא לפי תרגום השבעים, ובא ביחידה נקבה בעבור הקבוץ איים; אמנם ליונתן, הרומי והסורי שרשו עָנָה, נתינת קול. והובא שם שנית (יש מחברין לזה גם וענתה שמה דהושע ב׳ י״ז).

Jes 13,22.

## מָעוֹן

habitatio, domicilium; refugium.

השבעים קורין בתהלים כ״ו ח׳ נֹעַם ביתך, בע״א נ׳ הֱיֵה לי לצור מעוז לְבֵית מְצוּדוֹת להושיעני (ע׳ ל״א ג׳), ובצ׳ א׳ מָעוֹז ת׳ מעון. יש מחברין לו גם הַמְּעוּנִים דדה״א ד׳ מ״א, אמנם חברו דדה״ב כ״ו ז׳ יוכיח שהוא שעצ״ם.

1S 2,29.32‖Ps 71,3.90,1.

מְעוֹן *cs.* Jer 9,10.*51,37*.10,22‖Nah 2,12‖Ps 26,8.

בִּמְעוֹן Ps 68,6.

לִמְעוֹן Jer 49,33‖2Ch 30,27.

מִמְּעוֹן Dt 26,15‖Zach 2,17.

וּמִמְּעוֹן Jer 25,30.

[מְעוֹנְךָ] מְעוֹנֶךָ *suff.* Ps 91,9.

המסורה (ד׳ חסרין וכל אורייתא) קרבן עולה, כאמור והבאתם גזול.

Jer 61,8.

עַלְתָה K. Ps 92,16.

וְעֹלָתָה Job 5,16.

עוֹלֹת *pl.* Ps 58,3.64,7.

## עֲוִיל

impius.

ליונתן והשבעים כמו עַוָּל, לרש״י אֱוִיל עולל ומתלוצץ (ע״ד ותעלולים ימשלו בם), ולרד״ק הנפרד מן עֲוִילִים דלקמן.

Job 16,11.

---

## עוּל°

lactare; *pt. pl. f.* lactantes.

בערבית מורה על היניקה והכלכלה; רוו״ה מפרש עָלֵי דבראשית ל״ג י״נ. עוללים ויונקים, ובא ע״מ שָׁדַי.

[עָלָה] עָלוֹת *pt.pl. f.* Gn 33,13‖1S 6,7.10‖Jes 40,11‖Ps 78,71.

## עוּל

infans adhuc lactatus; parvulus.

נאמר בכלל על צעיר לימים, כיניקא בדרז״ל; פירסט מחבר לו גם עלם ועלמה, ולא הודו לו חכמים.

Jes 65,20.

עוּלָהּ *suff.* Jes 49,15.

## [עֲוִיל] עֲוִילִים *pl.*

כטעם עוללים, ויש מחברין לו עֲוִיל דלעיל; השבעים קורין: וְהֵם לְעוֹלָם מאסו בי!

Job 19,18.

עֲוִילֵיהֶם *suff.* Job 21,11.

## עוֹלֵל

infans, infantulus, puer; *pl.* liberi.

יש מחברין אותו לשרש עָלַל, ע״ש שהילד מצחק; י״ג באיוב עוֹלָם או מֵעוֹלָם (אולי יש לחבר לו גם עוללות, וכטעם יונקות?)

Jer 44,7‖Thr 2,11.

מֵעוֹלֵל, מֵעֹלֵל 1S 15,3.22,19.

עֹלְלִים (al. לְ) *pl.* Ps 8,3.

כְּעֹלְלִים (al. לְ) Job 3,16.

עֹלְלֵי (al. לְ) *cs.* Thr 2,20.

עֹלְלֵיהֶם (al. לְ) *suff.* Hos 14,1.

מְעֻזֶּיהָ (=מָעֻזֶּיהָ) *suff.* Jes 23,11.

——cnf. יָעַז et עָזַז——

## עָוַל°

prave agere.

כמוהו בערבית (בא׳ נהה), בארמית ובסורית, וקרוב אל עָוָה (או אל עָלַל, כנראה מתהלים י״ד א׳ ונ״ג ב׳).

[עוּל] מְעַוֵּל *Pi. pt.* Ps 71,4.

יְעַוֵּל 3 *impf.* Jes 26,10.

## עַוָּל

pravus, improbus.

על משקל גַּנָּב, חַטָּא.

Zeph 3,5‖Job 18,21.29,17.

לְעַוָּל Job 31,3.

כְּעַוָּל Job 27,7.

## עָוֶל

pravitas, improbitas, iniuria.

בקצת נוסחאות באיוב ל״ד ל״ב כתוב אָוֶן ת׳ עָוֶל.

Lev 19,15.*35*‖Dt 25,16.32,4‖Jer 2,5 ‖ Ez 3,20.18,24.26.*33,18*.33,13.15‖Ps 7,4.53,2.82,2 ‖ Prv 29,27‖Job 34,32.

מֵעָוֶל Ez 18,8‖Job 34,10.

בְּעֶוֶל *cs.* Ez 28,18.

בְּעַוְלוֹ *suff.* Ez 18,26.

וּבְעַוְלוֹ Ez 33,13.

## [עַוְלָה], עוֹלָה

בקצת נוסחאות בהושע י׳ ט׳ עֲוָלָה.

2S 3,34.7,10‖Jes 59,3‖Zeph 3,5.13 ‖ Ps 37,1.89,23.107,42.119,3 ‖ Prv 22,8 ‖ Job 6,29.30.11,14.13,7.15,16.22,23.24,20. 27,4.36,23 ‖ 1Ch 17,9‖2Ch 19,7.

עַלְוָה (=עַוְלָה) Hos 10,9.

וְעַוְלָה Mal 2,6‖Ps 43,1.

בְּעַוְלָה Mich 3,10‖Hab 2,12.

עַוְלָתָה, Q. Ez 28,15‖Hos 10,13‖Ps 92,16.

בְּעַוְלָתָה Ps 125,3.

## [עוֹלָה] בְּעוֹלָה

ליונתן, השבעים והפשיטא כמו בְּעַוְלָה, אך לפי

מְעוֹנוֹ 2Ch 36,15.
מְעוֹנָהּ Zeph 3,7.
מְעֹנָה Dt 33,27.
וּמְעוֹנָתוֹ *suff.* Ps 76,3.
מִמְּעֹנָתוֹ Am 3,4.
בִּמְעוֹנוֹת *pl.* Job 38,40.
מִמְּעֹנוֹת Cant 4,8.
בִּמְעוֹנוֹתֵינוּ *suff.* Jer 21,13.
וּמְעֹנֹתָיו Nah 2,13.
וּבִמְעוֹנֹתֶיהָ Job 37,8.
מְעוֹנֹתָם Ps 104,22.

[עָנָה] וְעֹנָתָהּ *suff.*

cohabitatio, concubitus, debitum coniugale.

לד"ק מענין דירה,־ כיזבלני מן זבול, וכנוי ליחוד (ביוואָהנען), או כפשוטו שיתן לה מעון לשבתה (רשב"ם); אמנם לדעת רבים הוא מענין עת, וכבדרז"ל עונת תלמידי חכמים, כלומר עת דודים (ואולי שרשו עָנָה, שיענה לה כשתדרוש תפקידה, כלשון ענה הושע ב׳ כ"ג וכ"ד, וכדרך שבא בדרז"ל על התביעה ליחוד: הַשְׁמִעִי לִי!). ע׳ הערה אל ענן ב׳.

Ex 21,10.

——v. n. pr. מָעוֹן etc.——

## עוּף° I

volare, *Pol.* volare, vibrare; *Hithpo.* avolare, evanescere.

כמוהו בסורית, ערבית וכושית. לרז"ל מגלה עפה דזכריה כפולה ומכֻפלת (וכפלת ת"א ותיעוף); הַתָעִיף יתכן להיות נוכח זכר וכמו בעיניך.

[עָף] וְעָפוּ *3 perf. pl.* Jes 11,14.
עָפָה *pt. f.* Zach 5,1.2.
עָפוֹת *pl. f.* Jes 31,5.
עוּף *inf.* Job 5,7.
לָעוּף Prv 26,2.
אָעוּפָה *1 impf.* Ps 55,7.
יָעוּף, Q. *3 impf.* Ps 91,5 ‖ Prv 23,5 ‖ Job 20,8.
וַיָּעָף, וַיָּעַף 2S 22,11 ‖ Jes 6,6 ‖ Neh 3,16 ‖ Ps 18,11.
תָּעוּף *3 impf. f.* Dt 4,17.
הֲתָעוּף K. *interrog.* Prv 23,5.
וַנָּעֻפָה *1 impf. pl.* Ps 90,10.
יָעֻפוּ *3 impf. pl.* Hab 1,8.
תְּעוּפֶינָה *f.* Jes 60,8.



[עוֹפֵף] מְעוֹפֵף *Pol. pt.* Jes 14,29.30,6.
בְּעוֹפְפִי (al. פְּ) *inf. suff.* Ez 32,10.
יְעוֹפֵף *3 impf.* Gn 1,20 ‖ Jes 6,2.
[הֵעִיף] הֲתָעִיף Q. *Hi. 3 impf. f. interrg.* Prv 23,5.
[הוּעַף] מֻעָף (?) *Ho. pt.* Dan 9,21.
[הִתְעוֹ׳] יִתְעוֹפֵף *Hithpo. 3 impf.* Hos 9,11.

## עוֹף

alites, avis, volucris.

Gn 1,21.30. 2,19. 6,7. *7,23.* 9,2 ‖ Lev 17,13 ‖ Dt 14,20.28,26 ‖ 2S 21,10 ‖ 1R 14,11.*16,4.21,24* ‖ Jer 4,25.5,27.15,3 ‖ Ez 31,6.13.32,4. Hos 2,20 ‖ Zeph 1,3 ‖ Ps 50,11.78,27.104,12 ‖ Eccl 10,20.

וְעוֹף Gn 1,20 ‖ Ez 38,20 ‖ Job 12,7.
וָעוֹף Jer 12,4.
הָעוֹף Gn 7,8.14. 8,19.20.40,19 ‖ Lev 1,14. 11,13.20.*21*.23. 20,25 ‖ Dt 14,19 ‖ 1R 5,13 ‖ Ez 44,31.
וְהָעוֹף Gn 1,22.40,17 ‖ Lev 11,46.
מֵהָעוֹף Gn 6,20.
בָּעוֹף Gn 7,21.8,17.9,10.
וּבָעוֹף Lev 20,25.
וּבְעוֹף Gn 1,26.*28* ‖ Hos 4,3.
כְּעוֹף Jes 16,2 ‖ Hos 7,12.
כָּעוֹף Hos 9,11.
לָעוֹף Lev 7,26.
לְעוֹף 1S 17,44.46 ‖ Jes 7,33.*16,4. 19,7.34,20* ‖ Ps 79,2.
וּלְעוֹף Gn 2,20 ‖ Ez 29,5.
מֵעוֹף Gn 7,3 ‖ Jer 9,9.
וּמֵעוֹף Job 28,21.35,11.

[עַפְעַפַּיִם] בְּעַפְעַפֵּי־ *du. cs.*

palpebrae, *sq.* שַׁחַר de radiis solis orientis.

ע"ש העפיפה, התנועה והתנודה; י"ת גלגלי עינא.

Job 3,9.

כְּעַפְעַפֵּי־ Job 41,10.
עַפְעַפַּי *suff.* Job 16,16.
לְעַפְעַפַּי Ps 132,4.
וְעַפְעַפֵּינוּ Jer 9,17.
וְעַפְעַפֶּיךָ Prv 4,25.
לְעַפְעַפֶּיךָ Prv 6,4.
עַפְעַפָּיו Ps 11,4.
וְעַפְעַפָּיו Prv 30,13.
בְּעַפְעַפֶּיהָ Prv 6,25.

II [עוּף] תָּעֻפָה *3 impf. f.*

caligine involutum esse, *trop.* calamitate opprimi (al. *nom.* = תְּעֻפָה caligo).

אח אל עיף במובן חשכה, וקרוב אל עוב; תְעֻפה כבקר תהיה מקרא קצר, גם אם תעוף (הַשֶּׁמֶש) כבקר תהיה (או נוכח לאיוב); ולד"ק הוא שֵׁם והתי"ו ראוי להיות בשוא והנגינה מלרע ע"מ תנומה, תנופה ותקומה.

Job 11,17.

## מוּעָף

caligo, tenebrae, *trop.* afflictio, angustiae.

לד"ק שרשו יָעַף, ע׳ הערה שם.

Jes 8,23.

[מָעוּף] מְעוּף *cs.*

לד"ק הוא מן עוף הראשון, עפיפה ופריחה, ומקביל אל מֻנְּדָח.

Jes 8,22.

——cf. עֵיפָה, עֵיפָתָה——

[עוּץ] עֻצוּ *imper. pl.*

consilium dare, suadere.

אח אל יעץ, וכבר הובאו שם שני הכתובים (ע׳ בהערה). י"נ בשופטים שימו לִבְּכֶם עליה.

Jud 19,30 ‖ Jes 8,10.

——v. n. pr.; cf. יָעַץ——

## עוּק°

coarctare; comprimere, deprimere.

אח אל צוק (חלוף ע׳ בצ׳: נתע ונתץ, ער וצר בעברית, ובארמית ארץ וארעא חמץ וחמיע, צאן ועאן וכדומה), ויש לו הברים בערבית.

[הֵעִיק] מֵעִיק *Hi. pt.* Am 2,13.
תָּעִיק *3 impf. f.* Am 2,13.

## עֲקַת cs. [עָקָה]

pressio, vexatio.

תרגום צרה עקא; י"נ צַעֲקַת רשע ומקביל אל מקול אויב.

Ps 55,4.

## מוּעָקָה

oppressio, onus grave.

Ps 66,11.

——cf. מַעֲקָה rad. עָקָה——

## עוֹר

cutis hominum; corpus; pellis animalium, corium.

הוראתו ידועה (ואולי הוא קרוב אל אור ובחוק המבטא, לפי שהעור נראה ונלוי, ובתורתו של ר"מ היה כתוב כתנות אור, וע' לקמן).

Gn 3,21 ‖ Ex 34,29.30.35 ‖ Lev 4,11.7,8.11,32.13,12.43.48.49.*53.57.59*.15,17 ‖ Nu 4,6.*14*.8.*11.12*.10.31,20 ‖ 2R 1,8 ‖ Ez 37,6.8 ‖ Job 2,4.10,11.

הָעוֹר Lev 9,11.13,4.20.21.*26*.25.30.31.32.34.51.52.56.58.

בָּעוֹר Lev 13,5.6.7.8.10.12.22.27.28.34.35.36.39.49.51.

בְּעוֹר Lev 13,2².3.4.11.38.39.48 ‖ Job 19,20.

מֵעוֹר Lev 13,3.

עוֹרִי *suff.* Job 7,5.19,26.30,30.

וְעוֹרִי Thr 3,4.

בְּעוֹרִי Job 19,20.

עוֹרֵנוּ Thr 5,10.

עוֹרוֹ, עֹרוֹ Ex 29,14 ‖ Lev 8,17 ‖ Jer 13,23 ‖ Job 18,13.40,31.

בְּעֹרוֹ Lev 13,18.24.

לְעֹרוֹ Ex 22,26.

עֹרָהּ Nu 19,5.

עוֹרָם Mich 3,2 ‖ Thr 4,8.

וְעוֹרָם Mich 3,3.

עוֹרֹת, עֹרֹת *pl.* Gn 27,16 ‖ Ex 26,14.*36,19*².39,34².

וְעֹרֹת Ex 25,5.*35,7.23*².

עֹרֹתָם *suff.* Lev 16,27.

---

עִוֵּר *Pi. 3 perf.* [עוּר°]

caecare, excaecare.

לריב"ל ולרד"ל הטעם יכסה ויקרום בעור; ולר' יצחק ווארשאווסקי המכון שלילת האור, כהוראת בנין פִּעֵל על ההפך, ומפני שנוי הבנין בא חלוף האל"ף בעי"ן, ע"ד תַּעֵב מן תָּאַב.

2R 25,7 ‖ Jer 39,7.*52,11*.

יְעַוֵּר *3 impf.* Ez 23,8 ‖ Dt 16,19.

## עִוֵּר

caecus.

השבעים קורין בישעיה: לפקח עֵינֵי עִוְרִים.

Ex 4,11 ‖ Lev 19,14.21,18 ‖ Dt 15,21.27,18 ‖ 2S 5,8 ‖ Jes 42,19².43,8 ‖ Jer 31,8(7) ‖ Mal 1,8.

וְעִוֵּר Jes 42,19.

הָעִוֵּר Dt 28,29.

לָעִוֵּר Job 29,15.

עִוְרִים *pl.* Jes 29,18.35,5.42,16.56,10 ‖ Ps 146,8 ‖ Thr 4,14.

## הָעִוְרִים

("סמאין פקחין ויהודאין קמצין").

2S 5,6.8.

וְהָעִוְרִים Jes 42,18.

כַּעִוְרִים Jes 59,10 ‖ Zeph 1,17.

עִוְרוֹת *pl. f.* Jes 42,7. [עִוֶּרֶת

## בְּעִוָּרוֹן [עִוָּרוֹן

caecitas.

ע"מ שִׁבָּרוֹן, שִׁגָּעוֹן, שִׁדָּפוֹן, שִׁכָּרוֹן.

Zach 12,4.

וּבְעִוָּרוֹן Dt 28,28.

## עַוֶּרֶת

ע"מ יַבֶּלֶת, יַלֶּפֶת.

Lev 22,22.

——עֲיָרִים K. v. עַיִר——

## עוּר° I

nudum, nudatum esse.

מעין דוגמתו בערבית ובאשורית, ואח אל עָרָה; יתכן שהוא והתוארים עירם וערום יתיחסו אל עור, כי התגלותו באדם הוא גלוי עצמו ובשרו; הרד"ק מחבר לו וערה דישעיה ל"ב י"א כמקור, ולד"א הוא צווי, ובא בחולם ת' וְעֹרָה כדי לזווגו עם פְּשֹׁטָה (ע' עָרָה); ר' יוסף הלוי גורס פְּשֹׁטְנָה וְעֹרְנָה.

תֵּעוֹר *Ni. 3 impf. f.* [נֵעוֹר] Hab 3,9.

מְעוֹרֵיהֶם *pl. suff.* [מָעוֹר]

pudenda.

נאמר על ערות הזכר, ובדרז"ל בא גם ביחיד ברית המעור; לרד"ק יְחֻבַּר לו כמער איש ולויות דמ"א.

Hab 2,15.

## עֵירֹם, עֵרֹם

nudus; nuditas.

הם"ם בזה וברעהו יסוד נופל, ובא רק למשקל, משא"כ הם"ם כפעל עָרַם ובכל ענין ערמה ומזמה.

Gn 3,10.11 ‖ Ez 16,7.22.39.23,29.

וְעֵירֹם, וְעֵרֹם Ez 18,7.16.

וּבְעֵירֹם Dt 28,48.

עֵירֻמִּם *pl.* Gn 3,7.

## עָרוֹם, עָרֹם

nudus, male vestitus; detectus.

1S 19,24 ‖ Jes 20,2.3.4.58,7 ‖ Am 2,16 ‖ Job 1,21.24,7.10.26,6 ‖ Eccl 5,14.

וְעָרוֹם, וְעָרֹם Mich 1,8 ‖ Job 1,21.

עֲרוּמִּים *pl.*

("חכימין רפין, ערטילאין דנשין").

Gn 2,25 ‖ Job 22,6.

עֶרְמָה *f. sg.* Hos 2,5.

מַעֲרֻמֵּיהֶם *pl. t. suff.* [מַעֲרֻמִּים]

nuditas.

ע"מ מַחֲמַדִּים, מַכְלוּלִים, ולפי עדות הרד"ק במכלול הם"ם רפה.

2Ch 28,15.

——cnf. עָרָה et עָרַר——

עָר *pt.* [עוּר] II

vigilare, vigilem esse, expergisci, expergefacere, excitare, surgere; *Pol.* suscitare, vibrare; *Hithpol.* se excitare; laetari, exsultare.

הוראתו ידועה, ובערבית בא ע"ד הכפולים. י"נ בישעיה ט"ו ה' יְרֹעָעוּ (עֹרְרוּ דכ"ג י"ב הובא בשרש עָרַר). עֵר וְעֹנֶה לפי' הקדמונים רב ותלמיד, שואל ומשיב, ליונתן והסורי נין ונכד (השבעים קורין עַד יַעֲנֶה, ורצ"נ גורס בָּעֵר ואונן!); הסורי קורא באיוב ל"א כ"ט והתרועעתי, כלומר מלאתי פי תרועה (ע' הערה אל לויתן).

Mal 2,12 ‖ Cant 5,2.

עוּרָה *imper.* Ps 44,24.57,9².*108,3*.59,5.

וְעוּרָה Ps 7,7.

עוּרִי, עוּרִי f. Jud 5,12$^{4}$ || Jes 51,9$^{3}$.52,1$^{2}$ || Hab 2,19 || Zach 13,7 || Cant 4,16.

[יָעוּר] יְעוּרֶנּוּ 3 impf. suff. Job 41,2.

נֵעוֹר Ni. 3 perf. Zach 2,17.

יֵעוֹר 3 impf. Jer 6,22.25,32 || Zach 4,1.

יֵעֹרוּ, יֵעוֹרוּ 3 impf. pl. Jer 50,41 || Joel 4,12 || Job 14,12.

עוֹרֵר Pol. 3 perf. 2S 23,18 || Jes 14,9 || 1Ch 11,11.20.

וְעוֹרֵר Jes 10,26.

וְעוֹרַרְתִּי 1 perf. Zach 9,13.

עוֹרַרְתִּיךָ suff. Cant 8,5.

עֹרֵר inf. Job 3,8.

עוֹרְרָה (al. ךְ) imper. Ps 80,3.

תְּעוֹרֵר 3 impf. f. Prv 10,12.

תְּעוֹרְרוּ, תְּעֹרְרוּ (al. ךְ) 2 impf. pl. Cant 2,7.3,5.8,4.

[יְעַעֵרוּ] יְעֹעֵרוּ (= יְעֹרְרוּ?) 3 impf. pl. Jes 15,5.

הֵעִיר Hi. 3 perf. Jes 41,2 || Jer 51,11 || Esr 1,1.5 || 2Ch 36,22.

הַעִירוֹתִי 1 perf. Jes 41,25.

הַעִירֹתִהוּ suff. Jes 45,13.

מֵעִיר pt. Jes 13,17 || Jer 50,9.51,1 || Ez 23,22 || Hos 7,4.

מְעִירָם suff. Joel 4,7.

בָּעִיר (?בְּהָעִיר) inf. Ps 73,20.

מֵעִיר (?מֵהָעִיר) Hos 7,4.

הָעִירָה imper. Ps 35,23.

הָעִירוּ pl. Joel 4,9.

אָעִירָה 1 impf. Ps 57,9.108,3.

יָעִיר 3 impf. Dt 32,11 || Jes 42,13.50,4$^{2}$ || Ps 78,38 || Job 8,6 || Dan 11,2.

וְיָעֵר Dan 11,25.

וַיָּעַר Hag 1,14 || 1Ch 5,26 || 2Ch 21,16.

וַיְעִירֵנִי suff. Zach 4,1.

תָּעִירוּ 2 impf. pl. Cant 2,7.3,5.8,4.

[הִתְעוֹרֵר] וְהִתְעֹרַרְתִּי Hithpo. 1 perf. Job 31,29.

מִתְעוֹרֵר pt. Jes 64,6.

הִתְעוֹרְרִי (al. ךְ) imper. f. Jes 51,17.

[יִתְעֹרֵר] יִתְעֹרָר 3 impf. Job 17,8.

## עִיר

aestus, ira, angor.

י״פ שני אלו מן הערבית במובן חמה וקצף, ויש מחברין להם גם בעיר צלמם תבזה. הסורי קורא בירמיה איד ובהלות, וי״פ כמו ציר (ע״ד עָרֶיךָ ת׳ צָרֶיךָ), כלומר צִירִים וחבלים, ויש מסרסין וקורין: הפלתי פתאם על עיר (מטרופולין) בהלות, וכן בְּעִיר דהושע הכונה על ירושלם, וכמו שקראו לרומי עיר urbs סתם.

Jer 15,8.

בְּעִיר Hos 11,9.

——v. ch. et n. pr.——

[עוּשׁ] עוּשׁוּ imper. pl.

auxilio venire, al. festinare s. congregari.

בערבית غَاثَ הוראתו בוא לעזרה, והוא קרוב אל עוז ואל חוש, וכטעם חושה לעזרתי, אחושה מפלט לי; יונתן והשבעים תרגמוהו מענין התאספות, וי״נ עורו.

Joel 4,11.

——v. n. pr. יְעוּשׁ et יוֹעָשׁ——

[עָוַת] עִוְּתָה 3 perf. f.

incurvare, flectere, pervertere.

אח אל עוה, עותה ושתי יתכן להיות גם מן עוה, וכבר הובא שם.

Esth 1,16.

[עִוֵּת] עִוְּתָנִי Pi. 3 perf. suff. Job 19,6.

עִוְּתוֹ Eccl 7,13.

עִוְּתוּנִי 3 perf. pl. suff. Ps 119,78.

לְעַוֵּת inf. cs. Thr 3,36.

וּלְעַוֵּת Am 8,5.

יְעַוֵּת, יְעַוֶּת־ 3 impf. Ps 146,9 || Job 8,3$^{2}$.34,12.

[מְעֻוָּת] מְעֻוָּת Pu. pt. Eccl 1,15.

[הִתְעַוֵּת] וְהִתְעַוְּתוּ Hith. 3 perf. pl. Eccl 12,3.

[עַוָּתָה] עַוָּתָתִי suff.

iniuria, oppressio.

Thr 3,59.

——conf. עָוָה——

[עוּת] לָעוּת inf. cs.

subvenire, adiuvare.

אח אל עוש, ובא בתי״ו ע״ד הארמית, והטעם לחוש לעזרת היעף, וכבר הובא באות למ״ד דף ש״ם, ע׳ הערה שם.

Jes 50,4.

—v. n. pr.; cf. לָעוּת p. 380$^{a}$—

עָזַז v. עֹז, עַז, עֵז.

## עֵז

capra; pl. interdum de filis caprinis.

כמוהו בצורית ובסורית, אמנם בערבית ואשורית ענז, וזה טעם דגשות הזי״ן ברבים לדעת רד״ק.

Lev 3,12.17,3.22,27 || Nu 15,27.18,17.

וְעֵז Gn 15,9.

וָעֵז Lev 7,23.

עִזִּים Gn 27,9.32,15.37,31.38,17 || Ex 26,7.36,14 || Lev 4,23.28.5,6.9,3.16,5.23,19 || Nu 7,16.22.28.34.40.46.52.58.64.70.76.82.87.15,24.28,15.30.29,5.16.19.25.11.31,20 || Dt 14,4 || Jud 6,19.13,15.15,1 || 1S 16,20.25,2 || 1R 20,27 || Ez 43,22.45,23 || Prv 27,27 || 2Ch 29,21.35,7.

וְעִזִּים Ex 25,4.35,6.23.

הָעִזִּים Gn 27,16.30,35.38,20 || Ex 12,5.35,26 || Lev 1,10 || Jud 13,19 || 1S 19,13.16 || Cant 4,1.6,5 || Dan 8,5.8.

בָּעִזִּים Gn 30,32.33 || Nu 15,11.

וּבָעִזִּים Lev 22,19.

וְעִזֶּיךָ suff. Gn 31,38.

## [עֲזָאזֵל] לַעֲזָאזֵל

לפי׳ רז״ל ביומא מן עז ואֵל, הר מוצק וקשה, ולהמבארים הוא שעצ״פ למין אלהות שטעו בו יוצאי מצרים, ע״כ הובאו הפסוקים שנית בחלק השמות, ע׳ הערה שם.

Lev 16,8.10$^{2}$.26.

——v. ch. et n. pr.——

עָזַב I, עָזַב

relaxare vincula et dimittere,

dimittere liberum, manumittere servum; non cohibere; relinquere, deserere; committere; omittere, intermittere, remittere, subtrahere, sinere.
כמוהו בערבית ובאשורית, ובכושית נאמר גם על ההתאלמנות (ע' עזב ב').

Gn 24,27.39,13 ‖ Jud 2,21 ‖ Jes 58,2 ‖ Jer 25,38 ‖ Ez 8,12.*9,9* ‖ Job 20,19 ‖ Ruth 2,20 ‖ 2Ch 12,1.21,10.

וְעָזַב Gn 44,22.

עֲזָבַנִי, עֲזָבָנִי *3 perf. suff.* Jes 49,14 ‖ Ps 38,11.40,13.

וַעֲזָבַנִי Dt 31,16.

עֲזָבוֹ Ps 71,11 ‖ 2Ch 32,31.

עֲזָבָנוּ Esr 9,9.

עָזְבָה [עָזְבָה *3 perf. f.* Ez 23,8.

עָזַבְתָּ *2 perf.* Ps 9,11.

עֲזַבְתָּנִי [עֲזַבְתָּנִי *suff.* Dt 28,20 ‖ Ps 22,2.

עֲזַבְתָּם Neh 9,17.19.31.

עָזַבְתִּי *1 perf.* Jer 12,7 ‖ Ps 119,87 ‖ 2Ch 12,5.

עֲזַבְתִּיךְ *suff.* Jes 54,7.

עֲזַבְתִּים Jes 42,16.

וַעֲזַבְתִּים Dt 31,17.

עָזְבוּ, עָזָבוּ *3 perf. pl.* Gn 50,8 ‖ Dt 29,24 ‖ 1R 9,9.19,10.*14* ‖ Jes 1,4.17,9 ‖ Jer 2,13.16,11².17,13.22,9 ‖ Ez 20,8 ‖ Hos 4,10 ‖ 2Ch 7,22.11,14.24,24.25.

וְעָזְבוּ Ps 49,11.

עֲזָבוּנִי, עֲזָבֻנִי *suff.* 1R 11,33 ‖ 2R 22,17 ‖ Jer 1,16.5,7.19,4 ‖ Ps 27,10 ‖ 2Ch 34,25.

וַעֲזָבוּךְ Ez 23,29.

עֲזַבְתֶּם *2 perf. pl.* Jos 22,3 ‖ Jud 10,13 ‖ Jer 5,19 ‖ Ez 24,21 ‖ 2Ch 12,5.13,11.24,20.

וַעֲזַבְתֶּם Ruth 2,16 ‖ 2Ch 7,19.

עֲזַבְתֶּן *f.* Ex 2,20.

עָזַבְנוּ *1 perf. pl.* Jud 10,10 ‖ 1S 12,10 ‖ Jer 9,18 ‖ Esr 9,10.

עֲזַבְנֻהוּ *suff.* 2Ch 13,10.

וְעֹזֵב *pt.* Prv 10,17.28,13.

לְעֹזֵב Prv 15,10.

עֹזְבִי Zach 11,17.

הָעֹזְבִים *pl.* Prv 2,13.

עֹזְבֵי *cs.* Jes 65,11 ‖ Ps 119,53 ‖ Prv 28,4 ‖ Dan 11,30.

וְעֹזְבֵי Jes 1,28.

עֹזְבָיו *suff.* Esr 8,22.

עֹזְבֶיךָ Jer 17,13.

הָעֹזֶבֶת *f. sg.* Prv 2,17.

עָזוּב *pass. masc.* 2R 14,26.

וְעָזוּב Dt 32,36 ‖ 1R 14,10.21,21 ‖ 2R 9,8.

עֲזוּבָה *f.* Jes 54,6.60,15.62,4 ‖ Jer 4,29 ‖ Zeph 2,4.

עֲזֻבוֹת *pl.* Jes 10,14.17,2.

וְעָזוֹב *inf. abs.* Jes 14,5.

לַעֲזֹב *cs.* Gn 44,22.

מֵעֲזֹב Jos 24,16.

עָזְבֵךְ *suff.* Jer 2,17.19.

לְעָזְבֵךְ Ruth 1,16.

בְּעָזְבְכֶם 1R 18,18.

עָזְבָהּ (= עָזְבָה) 2R 8,6.

עָזְבֵם Jer 9,12.

בְּעָזְבָם 2Ch 28,6.

וַעֲזֹב *imper.* Ps 37,8.

עָזְבָה Jer 49,11.

עִזְבוּ *pl.* Jer 48,28 ‖ Prv 9,6.

עִזְבוּהָ *suff.* Jer 51,9.

אֶעֱזֹב *1 impf.* 1R 6,13.

אֶעֶזְבָה Job 9,27.10,1.

וְאֶעֶזְבָה Jer 9,1.

אֶעֱזָבְךָ, אֶעֶזְבֶךָּ *suff.* Gn 28,15 ‖ Jos 1,5 ‖ 2R 2,2.*4.6.4,30.*

אֶעֶזְבֵם Jes 41,17.

תַּעֲזֹב *2 impf.* Lev 19,10.*23,22* ‖ Nu 10,31 ‖ Dt 12,19 ‖ Ps 16,10 ‖ Prv 27,10.

וְתַעֲזֹב Job 39,11.

תַּעַזְבֵנִי *suff.* Ps 27,9.38,22.71,9.18.119,8.

תַּעַזְבֵנוּ Thr 5,20.

וַתַּעַזְבֵם Neh 9,28.

תַּעַזְבֶנּוּ Dt 14,27 ‖ 1Ch 28,9.

תַּעַזְבֶהָ Prv 4,6.

וַתַּעַזְבִי *2 impf. f.* Ruth 2,11.

יַעֲזֹב, יַעֲזָב־, יַעֲזוֹב, יַעֲזֹב *3 impf.* Gn 2,24 ‖ Jes 55,7 ‖ Mal 3,19 ‖ Ps 10,14.37,28.94,14 ‖ Job 6,14 ‖ 2Ch 15,2.

וַיַּעֲזֹב־, וַיַּעֲזֹב Gn 39,6.12.15.*18* ‖ Ex 9,21 ‖ 2S 15,16 ‖ 1R 12,8.*13*.19,20 ‖ 2R 21,22 ‖ 1Ch 16,37 ‖ 2Ch 10,8.13.24,20.28,14.

הֲיַעֲזֹב *interrog.* Jer 18,14.

וַיַּעַזְבֵנִי *suff.* 1S 30,13.

יַעַזְבֶךָ [יַעַזְבְךָ Dt 31,6.*8* ‖ 1Ch 28,20.

יַעַזְבֶנּוּ Jer 17,11 ‖ Ps 37,33.

יַעַזְבֶנָּה Job 20,13.

יַעַזְבֵנוּ 1R 8,57.

תַּעֲזֹב *3 impf. f.* Job 39,14.

נַעֲזֹב *1 impf. pl.* Neh 10,40.

נַעַזְבָה־ Neh 5,10.

תַּעַזְבוּ, תַּעַזְבוּ *2 impf. pl.* Jos 24,20 ‖ Jes 10,3 ‖ Prv 4,2.

תַּעַזְבֻהוּ *suff.* 2Ch 15,2.

יַעַזְבוּ, יַעַזְבוּ *3 impf. pl.* Jon 2,9 ‖ Ps 89,31.

הֲיַעַזְבוּ *interrog.* Neh 3,34.

וַיַּעַזְבוּ Jos 8,17 ‖ Jud 2,12.13.10,6 ‖ 1S 31,7 ‖ 2S 5,21 ‖ 2R 7,7.17,16 ‖ 1Ch 10,7.14,12 ‖ 2Ch 24,18.

וַיַּעַזְבֻנִי *suff.* 1S 8,8.

יַעַזְבֻךָ Prv 3,3.

וַיַּעַזְבֻהוּ 2Ch 29,6.

נֶעֱזָב *Ni. 3 perf.* Neh 13,11.

נֶעֱזָבָה [נֶעֱזָבָה *f.* Jes 62,12.

נֶעֱזָב *pt.* Ps 37,25.

וְנֶעֱזָב Jes 27,10.

הַנֶּעֱזָבוֹת *pl. f.* Ez 36,4.

תֵּעָזֵב, תֵּעָזֵב (נס"א) *3 impf. f.* Lev 26,43 ‖ Jes 7,16 ‖ Job 18,4.

יֵעָזְבוּ *3 impf. pl.* Jes 18,6.

עֻזַּב [עֻזָּב *Pu. 3 perf.* Jes 32,14.

עֻזְּבָה *f.* Jer 49,25.

**[עֲזוּבָה] הָעֲזוּבָה**
desertum, rudera, ruinae.
Jes 6,12.

**כַּעֲזוּבַת** *cs.* Jes 17,9.

**עִזָּבוֹן°**
locus mercatus, nundinae; quaestus mercatura factus.
י״ת בית נגזא, וי״מ במובן עזיבה ומסירה לחוץ (פּערשליים), או כטעם ואחריתכן בסירות דוגה ועזבון בדרז״ל; י״פ אותו מן הצורית, עשות חיל ורכוש ע״י מקנה וקנין, וקרוב אל עצב בעברית (ידיך עצבוני, ועצביך בבית נכרי).

**[עִזְבוֹנִים] עִזְבוֹנַיִךְ, ־נֵךְ** *pl. suff.* Ez 27,12.14.22.33.

**וְעִזְבוֹנַיִךְ** Ez 27,27.

**בְּעִזְבוֹנַיִךְ, בְּעִזְבוֹנָיִךְ** Ez 27,16.19.

II **[עָזַב°]** **עָזֹב** *inf. abs.*
restituere, succurrere.
יש מוצאים לו חבר בצבית (עדב = וויעדערהערשטעללען), ובדרז״ל מַעֲזִיבָה (שעל גבי התקרה), ובערבית נקראו כן אבנים מרֻבעות. י״מ מזה ואפס עצור ועזוב, העושק איננו עצור והעשוק אינו עזור, ולהראב״ע מזה גם היעזבו להם דנחמיה ג׳ ל״ד; לרד״ק מעזב לו ועזב תעזב כמשמעם (לאָזלאססען, פּרייא מאכען), ולו מוסב על החמור, ע״י שמתירין קשריו ומסלקין משאו; לא עֲזבה, לא הניחו אותה ולא חסו עליה; אעזבה פני, אניח אפי וכעסי, וכן ויעזבו ירושלם שהניחו מלבנות עד החומה הרחבה.
Ex 23,5.

**[עֲזֹב] מֵעֲזֹב** *cs.* Ex 23,5.

**אֶעֶזְבָה** *1 impf.* Job 10,1.

**תַּעֲזֹב** *2 impf.* Ex 23,5.

**וַיַּעַזְבוּ** *3 impf. pl.* Neh 3,8.

——v. n. pr.——

**[עָזַז°]** **בַּעֲזוֹז** *inf. cs.*
roborare; robur, praesidium dare; invalescere, potentem fieri, esse, se praestare; *Hi.* obfirmare, pertinacem esse.
כמוהו בצורית, סורית, ערבית וכושית; באשורית בא בהוראת חֵמה וקצף.
Ps 8,28.

**עוּזָּה** *imper.* Ps 68,29.

**יָעוֹז, יָעֹז** *3 impf.* Ps 9,20.52,9 ‖ Dan 11,12.

**תָּעֹז** *3 impf. f.* Ps 89,14 ‖ Eccl 7,19.

**וַתָּעָז** Jud 3,10.6,2.

**הֵעֵז** *Hi. 3 perf.* Prv 21,29.

**הֵעֵזָה** *3 perf. f.* Prv 7,13.

**עַז, עָז**
fortis, validus, potens, vehemens, saevus; firmus, munitus; durus, asper; עַז־פָּנִים impudens, pertinax.
השבעים קורין במדבר כ״א כ״ד כי יַעֲזֵר גבול וג׳; בישעיה כ״ה ג׳: עַם־עָנִי, וביחזקאל ז׳ כ״ד: גאון עָזִּם.
Gn 49,3.7 ‖ Nu 13,28. 21,24 ‖ Dt 28,50 ‖ Jud 14,18 ‖ 2S 22,18 ‖ Jes 19,4.25,3 ‖ Am 5,9 ‖ Ps 18,18 ‖ Prv 30,25 ‖ Dan 8,23.

**וּמֵעַז** Jud 14,14.

**עַזִּים** *pl.* Jes 43,16 ‖ Ez 7,24 ‖ Ps 59,4 ‖ Neh 9,11.

**עַזֵּי־** Jes 56,11.

**עַזָּה** *f. sg.* Ex 14,21 ‖ Prv 21,14 ‖ Cant 8,6.

**עַזּוֹת** *pl.* Prv 18,23.

**עֹז, עוֹז** (Ps 84,6), **עָז־**
robur, potentia, vehementia; firmitas, praesidium, tutela; durities; splendor, maiestas, gloria, laus; *concr.* fortes, heroes.
השבעים קורין בש״ב ו׳ י״ד בִּכְלֵי עז (ע׳ דה״ב ל׳ כ״א), ובמשלי כ״ד ה׳ טוב גבר חכם מֵעָז ואיש דעת מְאַמֵּץ כח, עדה״כ טובה חכמה מגבורה, וכת״י.
Jud 5,21.9,51 ‖ 1S 2,10 ‖ 2S 6,14 ‖ Jes 26,1.51,9 ‖ Jer 48,17 ‖ Ez 19,11.14 ‖ Ps 8,3.28,8.29,11.30,8.61,4.62,12.68,34.35.36.71,7.84,6.90,11.93,1.96,6.138,3.140,8 ‖ Prv 14,26.18,10.19.21,22.25 ‖ Job 12,16.26,2.41,14 ‖ 1Ch 13,8.16,27 ‖ 2Ch 30,21.

**וְעֹז** Ps 99,4 ‖ Eccl 8,1.

**וָעֹז** Jes 45,24 ‖ Ps 29,1.96,7.46,2 ‖ 1Ch 16,28.

**בְּעוֹז, בְּעֹז** Mich 5,3 ‖ Prv 31,17.

**בַּעֲוֹז** Prv 24,5.

**עָזִּי** *suff.* Ex 15,2 ‖ Jes 12,2 ‖ Ps 118,14.

**עֻזִּי** Jes 49,5 ‖ Jer 16,19 ‖ Ps 28,7.59,18.62,8.

**עוּזֵּנוּ** Ps 81,2.

**עֻזְּךָ, עֻזֶּךָ** Ps 59,17.63,3.66,3.68,29.77,15.86,16.89,11.110,2.132,8 ‖ 2Ch 6,41.

**עֻזֵּךְ** Jes 52,1 ‖ Ez 26,11 ‖ Am 3,11.

**בְּעָזְּךָ** Ex 15,13 ‖ Ps 21,2.74,13.

**[בְּעָזְּךָ] בְּעֻזֶּךָ** Ps 21,14.

**עֻזְּכֶם** Lev 26,19 ‖ Ez 24,21.

**עֻזּוֹ, עֻזֹּה** K. Jes 62,8 ‖ Hab 3,4 ‖ Ps 59,10.78,61.150,1 ‖ Prv 10,15. 18,11 ‖ Job 37,6.

**וְעֻזּוֹ** Ps 68,35. 105,4 ‖ Esr 8,22 ‖ 1Ch 16,11.

**בְּעֻזּוֹ** Ps 78,26.

**עֻזָּמוֹ** Ps 89,18.

**עֻזָּהּ** Jer 51,53 ‖ Ez 19,12.30,6.18.33,28.

**עִזּוּז**
fortis, potens.
טעם חַיִל וְעִזּוּז כמו חַיִל עִזּוּז.
Ps 24,8.

**וְעִזּוּז** Jes 43,17.

**[עֱזוּז] וֶעֱזוּז**
robur, vehementia; magnae res gestae.
Jes 42,25 ‖ Ps 145,6.

**וֶעֱזוּזוֹ** *suff.* Ps 78,4.

v. n. pr; **מָעוֹז** v. **עוּז**; **נוֹעָז** v. **יָעַז**.

**[עָזְנִיָּה] הָעָזְנִיָּה**
avis immunda, aquilae species.
עוף טמא ממיני הנשר; לרד״ק ע״ש כחה וגבורתה, והנו״ן נוספת כנו״ן מָעֻזְנֶיהָ.
Lev 11,13.

**וְהָעָזְנִיָּה** Dt 14,12.

---

**עָזַק°**
terram rastro fodere.
כמוהו בערבית ובדרז״ל במובן חפירה. לרש״י סיינו וגדרו סביב (עזקא = טבעת), וכמו שאמר הסר משוכתו, פרץ גדרו.

[עִזֵּק] וַיְעַזְּקֵהוּ Pi. 3 impf. suff. Jes 5,2.

——v. ch. et n. pr.——

[עָזַר] (ר) 3 perf. suff. עֲזָרָנִי

adiuvare, auxiliari.

כמוהו בסורית, ובערבית במובן הגנה; השבעים קורין בדה״א י״ב י״ח לעוזריך, ובפסוק שלאחריו עֲזָרָם; בדה״ב י״ד י׳ ה״א של השם נמשכת גם אל מלת אין להה״א התמיהא; וַעֲל־הֶהָמוֹן יש לחבר עם הפעל עֲזָרֵנוּ (ע׳ כ״ו י״ג), ולא עם בָּאנוּ, וכן משמע מפסוק הטעמים.

Ps 118,13.

עֲזָרָנוּ 1S 7,12.

עֲזָרֶךָ 1Ch 12,18(19).

עֲזָרוֹ 2Ch 18,31.

עָזַרְתָּ 2 perf. Job 26,2.

עֲזַרְתָּנִי suff. Ps 86,17.

[עָזַרְתִּי] עֲזַרְתִּיךָ 1 perf. suff. Jes 41,10.13.49,8.

עֲזַרְתִּיךְ Jes 41,14.

עָזְרוּ 3 perf. pl. Zach 1,15 ‖ 1Ch 12,21(22) ‖ 2Ch 20,23.

עֲזָרוּם suff. Esr 10,15 ‖ 1Ch 12, 19(20).

וַעֲזַרְתֶּם 2 perf. pl. Jos 1,14.

עֹזֵר, עוֹזֵר pt. 1R 20,16 ‖ 2R 14,26 ‖ Jes 31,3.63,5 ‖ Jer 47,4 ‖ Ps 10, 14.22,12.30,11.54,6.72,12.107, 12 ‖ Job 29,12.30,13 ‖ Thr 1,7 ‖ Dan 11,45.

[עֹזְרֶךָ] לְעֹזְרֶךָ suff. 1Ch 12,18 (19).

[עֹזְרִים] עֹזְרֵי pl. cs. Job 9,13 ‖ 1Ch 12,1.

[עֹזְרַי] בְּעֹזְרָי suff. Ps 118,7.

עֹזְרָיו Ez 32,21.

עֹזְרֶיהָ Ez 30,8.

עָזֻר pt. pass. Jes 31,3.

בַּעְזֹר (al. עֲ) inf. cs. 1Ch 15,26.

לַעְזֹר, לַעֲזוֹר, Q. (al. לַעֲ) Jos 10,33 ‖ 2S 8,5.18,3 ‖ 1Ch 18,5.22, 17(16) ‖ 2Ch 14,10.19,2.25,8.26, 13.28,16.

לְעָזְרֵנִי suff. Ps 119,173 ‖ Dan 10,13 ‖ 1Ch 12,17(18).

לְעָזְרֵנוּ Esr 8,22 ‖ 2Ch 32,8.

לְעָזְרוֹ 1Ch 12,22(23).

[עֲזֹר] עָזְרֵנִי imper. suff. Ps 109, 26.119,86.

עָזְרֵנוּ Ps 79,9 ‖ 2Ch 14,10.

וְעָזְרֵנוּ Jos 10,6.

[עִזְרוּ] וְעִזְרֻנִי pl. suff. Jos 10,4.

[יַעְזֹר] יַעֲזָר־ 3 impf. Jes 50,7.9.

וַיַּעֲזָר־ 2S 21,17.

[יַעְזְרֶךָ] יַעְזְרֶךָּ suff. Jes 44,2.

וְיַעְזְרֶךָּ Gn 49,25.

וַיַּעְזְרֵהוּ 2Ch 26,7.

יַעְזְרֶהָ Ps 46,6.

וַיַּעְזְרֵם Ps 37,40.

[יַעְזְרוּ] יַעְזֹרוּ 3 impf. pl. Jes 30,7.41,6.

וַיַּעְזְרוּ 1R 1,7.

יַעְזְרֻנִי suff. Ps 119,175.

וַיַּעְזְרוּנִי 2Ch 28,23.

וְיַעְזְרֻכֶם Dt 32,38.

וַיַּעְזְרוּהוּ 2Ch 32,3.

[נֶעְזַר] וְנֶעֱזָרְתִּי Ni. 1 perf. Ps 28,7.

לְהֵעָזֵר inf. cs. 2Ch 26,15.

יֵעָזְרוּ 3 impf. pl. Dan 11,34.

וַיֵּעָזְרוּ 1Ch 5,20.

[הֶעְזִיר] מַעְזְרִים Hi. pt. pl. 2Ch 28,23.

לַעְזִיר K. (לַעְזוֹר Q.) 2S 18,3.

עֵזֶר

auxilium; concr. adiutor, adiutrix.

י״ג ביחזקאל י״ב י״ד אֲגַפָּיו; בהושע י״ג י״ט: כי מִי בעזרך (ואולי בִּי ר״ת בני יהודה, כלומר יש־אל השחית גם את בני יהודה עד שהיו לעזר לו במעשים מקולקלים, ע׳ ירמיה ג׳ ו׳—י׳), ובתהלים פ״ט כ׳: שויתי נֵזֶר על גבור, כאמור להלן חִלַּלְתָּ לארץ נִזְרוֹ.

Gn 2,18.20 ‖ Ps 89,20 ‖ Dan 11, 34.

וְעֵזֶר Dt 33,7.

לְעֵזֶר Jes 30,5.

עֶזְרִי suff. Ps 70,6.121,1.2.

בְּעֶזְרִי Ex 18,4.

עֶזְרֵנוּ Ps 33,20.124,8.

עֶזְרֶךָ, עֶזְרֵךְ Dt 33,29 ‖ Ps 20,3.

בְּעֶזְרֶךָ Dt 33,26 ‖ Hos 13,9.

עֶזְרֹה K., עֶזְרוֹ Q. Ez 12,14.

בְּעֶזְרוֹ Ps 146,5.

עֶזְרָם Ps 115,9.*10.11.*

עֶזְרָה

י״ג בישעיה ל״א ב׳ עֶצְרַת פעלי און, ומקביל אל בית מרעים, אמנם פסוק ג׳ יוכיח. השבעים והסורי קורין בנחום ג׳ ט׳ בְּעֶזְרָתָם.

Ps 46,2.

לְעֶזְרָה Jes 10,3.20,6.31,1 ‖ Jer 37,7 ‖ 2Ch 28,21.

עֶזְרַת cs. Jes 31,2.

לְעֶזְרַת Jud 5,23².

עֶזְרָתִי suff. Ps 27,9.40,18 ‖ Job 6,13.31,21.

בְּעֶזְרָתִי Ps 35,2.

לְעֶזְרָתִי Ps 22,20.38,23.40,14.*70, 2.*71,12.

עֶזְרָתֵנוּ Thr 4,17.

בְּעֶזְרָתֵךְ Nah 3,9.

עֶזְרָת Ps 60,13.*108,13.*

עֶזְרָתָה Ps 44,27.63,8.94,17.

[עֲזָרָה] הָעֲזָרָה

atrium templi; crepido (altaris).

בארמית חצר, וכן בדה״ב ד׳ ט׳, ו׳ י״ג. לר״ק מן הפעל עזר, ולר״א קרוב אל עֲצָרָה, מקום להתאסף שם.

Ez 43,14².20.*45,19* ‖ 2Ch 6,13.

וְהָעֲזָרָה Ez 43,17 ‖ 2Ch 4,9.

לָעֲזָרָה 2Ch 4,9.

וּמֵהָעֲזָרָה Ez 43,14.

——v. n. pr.——

עֵט

stilus, *calamus.*

אולי הוא קרוב אל חטט בדרז״ל, במובן חריתה (ואל חֵץ בעברית?).

Jer 8,8 ‖ Ps 45,2.

בְּעֵט Jer 17,1 ‖ Job 19,24.

[עָטָה] וְעָטָה 3 perf.

tegere, vestire se aliqua re, induere; convolvere.

כמוהו בערבית בהוראת כסוי (ובאשורית בהוראת היות חשך), וקרוב אל עָטַף. מְעֻטָּה דיחזקאל לד״ק כמו מְרֻטָּה; לפי תרגום סומכוס והסורי כְּעֹטְיָה דשה״ש מן טָעָה = תָּעָה בהפך אתון.

Jer 43,12.

וְעָטוּ 3 perf. pl. Mich 3,7.

עֹטֶה pt. 1S 28,14 ‖ Ps 104,2.

וְעֹטְךָ suff. Jes 22,17.

כְּעֹטְיָה pt. f. Cant 1,7.

עָטֹה inf. abs. Jes 22,17.

תַעְטֶה 2 impf. Ez 24,17.

יַעְטֶה 3 impf. Lev 13,45 ‖ Jer 43,12 ‖ Ps 84,7.109,19.

יְעָטָנִי (= יַעֲטֵנִי?) suff. Jes 61,10.

וַיַּעַט Jes 59,17.

תַעְטוּ 2 impf. pl. Ez 24,22.

יַעְטוּ 3 impf. pl. Ps 71,13.

וְיַעְטוּ Ps 109,29.

מְעֻטָּה [עֻטָּה] (?) Pu. pt. f. Ez 21,20.

הֶעֱטִיתָ [הֶעֱטָה] Hi. 2 perf. Ps 89,46.

מַעֲטֵה cs. [מַעֲטֶה]

vestimentum, amictum.

Jes 61,3.

——cf. עִיט, מָעֹט, יַעַט——

הָעֲטַלֵּף [עֲטַלֵּף]

; vespertilio.

כדוגמתו בשפת צור, וי״פ אותו מן הערבית غطل היות חשך ואפל, ע״ש ששולט בלילה.

Lev 11,19.

וְהָעֲטַלֵּף Dt 14,18.

וְלָעֲטַלֵּפִים [עֲטַלֵּפִים] pl. Jes 2,20.

עָטִין

stabula pecoris; al. mulcra, Vulg. visura, Peš. latera.

יש פותרין אותו מן עטמא בסורית ובדרז״ל, שוקיו, ולד״א כלי העצבים והעורקים שמלאים מיץ לבן כחלב. והשבעים קורין בִּטְנוֹ מְלֵאָה (או קְרָבָיו מְלֵאוּ) חֵלֶב.

עֲטִינָיו [עֲטִינִים] pl. suff. Job 21,24.

יַעֲטֹף ,יַעֲטָף־ 3 impf.

I [עָטַף]

tegere, vestire; tegi, induere.

קרוב אל עָטָה, חברים לו בסורית, ערבית וכושית, ושגור בדרז״ל בהתפעל והשם עטיפה; לפי תרגום סומכוס מזה גם כי רוח מלפני יעטף, כלומר מתלבש בגוף חמרי.

Ps 73,6 ‖ Job 23,9.

יַעַטְפוּ־ 3 impf. pl. Ps 65,14.

וְהַמַּעֲטָפוֹת pl. [מַעֲטָפָה]

pallium, palliola.

Jes 3,22.

עָטַף II

*obvolutum esse caligine*, elanguescere, debilem esse; *Hi.* languescere, debiles (agnos) gignere.

יחדנו להוראת ההולשה מדור כפ״ע לדעת האחרונים שפותרין אותו מן הערבית عطب, אמנם להרד״ק איננו יוצא מגדרו הראשון, לפי שהחולה כפוף, מתגולל ומתקפל; ובאמת גם שרש عطق בערבית יש לו הוראת כפיפה וקפילה (ביעגען, פאלטען), ויהיה טעם בהתעטפם כחלל ברחבות עיר, בהתגוללם, ובהתעטף עלי נפשי כענין מה תשתוחחי עלי נפשי; וכן מצינו שרש עָלַף כולל שני המושגים עטיפה וכסוי וגם עיפות וחולשה. וי״מ העטופים אלו שמעוטפין באליה, והקשורים אלו שקושרין אליתן לאחוריהן כדי להקל ההזדוגות (ובמשנה דשבת: הרחלות יוצאות שחוזות כבונות וכבולות).

הָעֲטֻפִים ,הָעֲטֻפִים [עָטוּף] pt. pass. pl. Gn 30,42 ‖ Thr 2,19.

בַּעֲטֹף inf. cs. Ps 61,3.

יַעֲטוֹף ,יַעֲטֹף 3 impf. Jes 57,16 ‖ Ps 102,1.

בֵּהֵעָטֵף (= בְּהֵעָטֵף [נֶעֱטַף]) Ni. inf. cs. Thr 2,11.

בְּהִתְעַטֵּף [הִתְעַטֵּף] Hith. inf. cs. Jon 2,8 ‖ Ps 142,4.

בְּהִתְעַטְּפָם suff. Thr 2,12.

תִּתְעַטֵּף [תִּתְעַטֵּף] 3 impf. f. Ps 107,5.

וְתִתְעַטֵּף Ps 77,4.

וַתִּתְעַטֵּף Ps 143,4.

וּבְהַעֲטִיף inf. cs. [הַעֲטִיף]

בקצת ספרים ף׳ רבתי, וע׳ מנחת שי.

Gn 30,42.

עָטַר

circumdare; *Pi.* corona cingere, coronare; *Hi.* coronas distribuere.

כמוהו בשפת צור, ובאשורית גם בהוראת חסה וחוס; עטרים אל דוד כטעם אבירי בשן כתרוני וי״ג עֹטִים. הַמַּעֲטִירָה יתכן לפרש גם נושאת עטרה ע״ד מַקְרִין מפרים.

עֹטְרִים [עֹטֵר] pt. pl. 1S 23,26.

תַּעְטְרֶנּוּ [תַּעְטֹר] 2 impf. suff. Ps 5,13.

שֶׁעִטְּרָה־ [עִטֵּר] Pi. 3 perf. f. Cant 3,11.

עִטַּרְתָּ 2 perf. Ps 65,12.

הַמְעַטְּרֵכִי [מְעַטֵּר] pt. suff. Ps 103,4.

תְּעַטְּרֵהוּ 2 impf. suff. Ps 8,6.

הַמַּעֲטִירָה [הֶעֱטִיר] Hi. pt. f. Jes 23,8.

הָעֲטָרָה [עֲטָרָה]

corona, diadema.

Ez 21,31.

בָּעֲטָרָה Cant 3,11.

עֲטֶרֶת cs. 2S 12,30 ‖ Jes 28,1.3.62,3 ‖ Jer 13,18 ‖ Ps 21,4 ‖ Prv 4,9.12,4.14,24.16,31.17,6.19,9 ‖ Thr 5,16 ‖ 1Ch 20,2.

וַעֲטֶרֶת Ez 16,12.23,42 ‖ Esth 8,15.

לַעֲטֶרֶת Jes 28,5.

עֲטָרוֹת pl. Zach 6,11 ‖ Job 31,36.

וְהָעֲטָרֹת Zach 6,14.

——v. n. pr.——

עֲטִישֹׁתָיו pl. suff. [עֲטִישָׁה]

sternutatio (rad. עָטַשׁ).

הפעל נמצא גם בערבית וכושית ובדרז״ל בבנין פִּעֵל והתפעל.

Job 41,10.

בְּעִי [עִי]

aedificia eversa, acervus ruderum; *pl.* rudera, ruinae.

ענינו חרבה וגל (השבעים קורין באיוב: אך לו בַּעֲצָמִי אֶשְׁלַח יד׃).

Job 30,24.

לְעִי Mich 1,6.
עִיִּים *pl.* Jer 26,18.
עִיִּין Mich 3,12.
לְעִיִּים Ps 79,1.

## מְעִי

כבר הובא בסדר הא״ב, דף ת״ט, ע׳ הערה שם.

Jes 17,1.

——v. n. pr.; cf. עַוָּה——

## עיט] וַתַּעַט *2 impf.*

invehi, vehementius irruere; increpare.

בערבית ענינו נתינת קול בנערה וקצף, וזה טעם ויעט בהם. וטעם ותעט אל השלל מהרת להתנפל עליו כעיט חש אל הפגרים בקול צווחה (מן הכְּתִיב וַיַּעַשׂ העם י״מ גם שמאול בַּעֲשׁתּוֹ דאיוב כ״ג ט׳, וכמו בַּעֲטתּוֹ, ומקביל אל יַעֲטֹף).

1S 15,19.

וַיַּעַט *3 impf.* 1S 25,14.
וַיַּעַט Q. (וַיַּעַשׂ K.) 1S 14,32.

## עַיִט, עָיִט

bestia, avis rapax.

מין עוף חומס וטורף, ובא גם כשם הכולל.

Jes 46,11‖Job 28,7.

הַעַיִט *interrog.* Jer 12,9².
הָעַיִט Gn 15,11‖Jes 18,6.
לְעֵיט *cs.* Jes 18,6‖Ez 39,4.

——v. n. pr.——

## עְיָם] בַּעְיָם

fortitudo, vis, vehementia.

י״פ מן הערבית غم, והטעם ברוחו הבוער והשורף; ר׳ יוסף הלוי פותרו מן הכושית במובן שוט ושבט; י״ג על פי השבעים בְּעֹצֶם, ול״ג בְּיָם, כלומר בים־מצרים, וחסר הפ״ל יְשַׁלַּח, וכדומה, והוא כפל ענין במלות שונות, או בְּצִים, באניות.

Jes 11,15.

—— עֵילוֹם v. עוֹלָם ——

## עָיַן] עֹיֵן Q. *pt.* עֹוֵן K.,

invidiose observare, invidere.

פעל נגזר מן השם עין כמְרַגֵּל מן רגל, שגור בתרגומים ומצוי בדרז״ל בפעל.

1S 18,9.

## עַיִן I, עָיִן

oculus, conspectus, vultus, facies, aspectus, species, splendor, superficies.

כדוגמתו בצורית, ערבית, צבית, כושית ואשורית. פתח הָעֵינַיִם דבראשית הכונה בשער העיר עֵינָם, קרובה אל עדלם (ע׳ יהושע ט״ו ל״ד). השבעים קורין בש״ב ט״ז י״ב: אולי יראה י״י בְּעָנְיִי; ע״פ הקרי בְּעֵינַי ת״י דִּמְעַת עיני, ולר״ק הוא אחד מתקוני סופרים ת׳ בְּעֵינוֹ (או בְּעֵינָיו, של הקב״ה); י״ג בישעיה ג׳ ח׳ פְּנֵי (או פִּי) ת׳ עֵינֵי; בזכריה ב׳ י״ב בבבת עֵינוֹ תק״ס ת׳ עֵינִי; י״ג בט׳ א׳ עין אָדָם, ובפסוק ט׳: ראיתי בְּעָנְיוֹ; השבעים הסורי קורין בתהלים ע״ג ז׳: יצא מחלב עֲוֹנָמוֹ, כלומר עונם בא להם מרב טובה; במשלי ט״ו ל׳ מַרְאֵה נָעִים ישמח לב, ובכ״ג ו׳ יש מסרסין וקורין אַל־תלחם לחם את־רע עין; הירונימוס קורא בנחמיה ו׳ ט״ז: וַיִּפְּלוּ מאד בְּעֵינֵיהֶם ת׳ בְּעֵינֵיהֶם; ואולי יש לגרוס פְּנֵיהֶם, כטעם ויפלו פניו דקין, או וַיִּפָּלֵא מ׳ ב׳. (עין הארץ אולי יש לפרש כתאר לשמש?).

Gn 49,22‖Ex 21,25‖Lev 24,20‖Nu 14,14‖Dt 19,21‖Jes 52,8. 64,3‖Ez 16,5‖Ps 17,8.35,19.94,9‖Prv 10,10.22,9.23,6.28,22.30,17‖Job 20,9.24,15‖Thr 2,4‖Eccl 1,8.

וְעַיִן Prv 20,12‖Job 10,18.29,11.
הָעָיִן Nu 24,3.*15*.
בְּעַיִן Nu 14,14‖Dt 19,21‖Jes 52,8.
לְעָיִן Ez 12,12.
עֵין *cs.* Ex 10,5.15.21,26²‖Nu 22,5.11‖Dt 33,28‖1S 11,2‖Zach 9,1.11,17‖Ps 33,18‖Job 7,8.28,7.
וְעֵין Zach 11,17‖Job 24,15.
כְּעֵין Nu 11,7‖Ez 1,4.7.16.22.27.8,2.10,9‖Dan 10,6.
עֵינִי *suff.* Gn 44,21‖Jer 13,17.24,6.40,4‖Ez 5,11.*7*,*9*.7,4.8,18.*9*,*10*.20,17‖Am 9,4‖Ps 6,8.31,10.32,8.54,9.88,10.92,12.116,8‖Job 7,7.13,1.16,20.17,2.7.42,5‖Thr 1,16.3,48.49.51.
וְעֵינִי Jer 8,23.
בְּעֵינִי Q. 2S 16,12.
עֵינֵנוּ 2S 20,6‖Ps 35,21.
עֵינְךָ, עֵינֶךָ Dt 7,16. 13,9.15,9.19,13.21.25,12.
עֵינֵךְ Thr 2,18.
עֵינְכֶם Q. Ez 9,5.
וְעֵינְכֶם Gn 45,20.
עֵינוֹ, Q. Ex 21,26‖Lev 13,55‖Dt 28,54.32,10.34,7‖Zach 2,12‖Prv 23,31‖Job 28,10‖Eccl 4,8.
וְעֵינוֹ Nu 11,7.
בְּעֵינוֹ Lev 21,20.
עֵינָהּ Dt 28,26.
עֵינָם Jes 13,18‖Zach 5,6.
עֵינֵמוֹ Ps 73,7.
עֵינַיִם, עֵינָיִם *du.* Gn 20,16.38,14.49,12‖Lev 26,16‖Nu 24,4.*16*‖Dt 28,65‖1S 16,12‖Jes 3,16.42,7.59,10‖Jer 5,21‖Ez 1,18.10,12.12,2‖Hab 1,13‖Zach 3,9‖Ps 19,9.101,5.115,5.*135,16*‖Prv 6,17.15,30.21,4.23,29‖Job 22,29.29,15‖Eccl 6,9.
וְעֵינַיִם Dt 29,3‖Jes 43,8‖Ps 18,28.
בָּעֵינַיִם Gn 38,21.
לְעֵינַיִם Nu 10,31.
לְעֵינַיִם, לָעֵינַיִם Gn 3,6‖Prv 10,26.
לָעֵינָיִם 1S 16,7‖Eccl 11,7.
עֵנַי (Jes 3,8), עֵינֵי *cs.* Gn 3,7‖Lev 13,12‖Nu 22,31‖Dt 11,12.16,19‖1R 1,20‖2R 6,17.20.25,7‖Jes 2,11.3,8.29,18.32,3.35,5‖Jer 34,3.39,7.*52,11*‖Am 9,8‖Zach 4,10‖Ps 34,16.145,15‖Prv 5,21.15,3.22,12.29,13.
הַעֵינֵי *interrog.* Nu 16,14‖Job 10,4.
וְעֵינֵי Gn 29,17.45,12.48,10‖2S 24,3‖Jes 5,15‖Prv 17,24.20‖Job 11,20.17,5.31,16.
בְּעֵינֵי Gn 6,8. 19,14. 21,11. 28,8. 31,35. 33,8. 15. 34,18. 38,7. 10. 39,21.41,37.45,16.47,25‖Ex 3,21.5,21.11,3².12,36.21,8‖Lev 10,19‖Nu 23,27.24,1. 32,13‖Dt 4,25.6,18.9,18.12,25.*21*,*9*.28.13,19.17,2.31,29‖Jos 3,7.4,14.27,33‖Jud 2,11.*3*,*7*.3,12.*4*,*1*.*10*,*6*.*13*,*1*.12.6,1.14,7‖1S 8,6.12,17.15,19.18,5².26.26,24.29,7‖2S 3,19.36.11,27.13,2.15,25.17,4‖1R 3,10.11,6.19.14,

22.15,5.11.26.*34.22,53.*16,7.19. *21,20.25.*25.30.22,43 ‖ 2R 3,2. *13,11.*18.8,18.*27.13,2.14,24.15, 9.18.24.28.17,2.21,2.20.23,32.37. 24,9.19.*12,3.14,*3.15,3.34.18,3. 22,2.*16,2.17,17.*21,6.16* ‖ Jes 49, 5 ‖ Jer 18,4.52,2 ‖ Zach 8,6 ‖ Mal 2,17 ‖ Ps 116,15 ‖ Prv 1,17.3,4.17, 8 ‖ Esth 1,21.2,4$^2$.15.5,8 ‖ 1Ch 2,3. 13,4.21,7 ‖ 2Ch 14,1.20,32.21,6. *22,4.33,2.22.36,9.*24,2.25,2.*26,4. 27,2.29,2.34,2.*28,1.29,6.30,4.33, 6.36,5.*12.*

וּבְעֵינֵי Gn 34,18.41,37.45,16 ‖ Ex 5,21.11,3 ‖ Nu 11,10 ‖ 1S 29,6 ‖ 2S 3,19.17,4 ‖ 2Ch 30,4.

בְּעֵינַי Ps 123,2$^2$.

לְעֵינֵי Gn 23,11.18.30,41 ‖ Ex 4, 30.7,20.9,8.17,6.19,11.24,17.40, 38 ‖ Lev 20,17.26,45 ‖ Nu 20,12. 27.25,6.33,3 ‖ Dt 4,6.25,9.31,7.34, 12 ‖ Jos 10,12 ‖ 2S 6,20.12,11.16, 22 ‖ Jes 52,10 ‖ Jer 19,10.28,1.5. 11.32,12$^2$.43,9 ‖ Ez 5,8.14.*36,34.* 16,41.20,9.*14.22.*41.22,16.28,18. 25.38,23.39,27 ‖ Hos 2,12 ‖ Ps 98, 2 ‖ Neh 8,5 ‖ 1Ch 28,8.29,10.24 ‖ 2Ch 32,23.

וּלְעֵינֵי Ex 7,20 ‖ Nu 25,6 ‖ Jer 28, 5.32,12.

מֵעֵינֵי Lev 4,13 ‖ Nu 5,13.15,24 ‖ Job 28,21.

עֵינַי, עֵינָי, עֵינַי *suff.* (עֵינָי Ps 69,4. 123,1.131,1) Gn 31,10 ‖ Jud 16, 28 ‖ 1S 12,3.14,29 ‖ 1R 9,3.10,7 ‖ Jes 1,15.16.6,5.38,14 ‖ Jer 14,17. 16,17$^2$ ‖ Ez 8,5 ‖ Am 9,3 ‖ Mich 7, 10 ‖ Zach 2,1.5.*5,9.*5,1.6,1.12,4 ‖ Ps 13,4.25,15.26,3.38,11.69,4.77, 5.101,3.6.7.119,18.37.82.123.136. 148.121,1.123,1.131,1.141,8 ‖ Job 4,16.31,7 ‖ Thr 2,11 ‖ Eccl 2,10 ‖ Dan 8,3.10,5 ‖ 2Ch 7,15.16.9,6.

וְעֵינַי 1R 1,48 ‖ Job 19,27.

בְּעֵינַי, Q. בְּעֵינָי Ex 33,12.17 ‖ Dt 1,23 ‖ Jud 14,3 ‖ 1S 16,22.26,24. 29,6.9 ‖ 2S 6,22.12,9 ‖ 1R 11,33.38. 14,8 ‖ 2R 10,30.21,15 ‖ Jes 43,4. 65,12.66,4 ‖ Jer 7,30.18,10.27,5. 32,30.34,15 ‖ Zach 8,6.9,8 ‖ Ps 73, 16.

לְעֵינַי, לְעֵינָי 2S 13,5.6 ‖ Ez 10,2. 19 ‖ Ps 132,4 ‖ Job 31,1.

מֵעֵינָי Gn 31,40 ‖ Jes 65,16 ‖ Hos 13,14 ‖ Job 3,10.

עֵינֵינוּ *suff.* Nu 11,6 ‖ Jer 9,17 ‖ Joel 1,16 ‖ Mich 4,11 ‖ Ps 123,2 ‖ Thr 4,17.5,17 ‖ Esr 9,8 ‖ 2Ch 20,12.

וְעֵינֵינוּ Dt 21,7.

בְּעֵינֵינוּ Nu 13,33 ‖ Ps 118,23.

לְעֵינֵינוּ Dt 6,22 ‖ Jos 24,17 ‖ Ps 79,10.

עֵינְךָ (3), עֵינֶיךָ Gn 13,14.*31,12.* 46,4 ‖ Ex 13,9.16 ‖ Dt 3,21.27.4,9. 19.6,8.7,19.10,21.28,34.67.29,2 ‖ 1S 2,33.24,11 ‖ 1R 8,29.52.20,6 ‖ 2R 19,16.22.22,20 ‖ Jes 30,20.33, 17.20.37,17.23 ‖ Jer 5,3.22,17.32, 19.42,2 ‖ Ez 8,5.24,16 ‖ Jon 2,5 ‖ Zach 5,5 ‖ Ps 5,6.17,2.31,23.139, 16 ‖ Prv 4,25.7,2.20,13.23,5.33. 25,7 ‖ Job 7,8.14,3.15,12 ‖ Eccl 11, 9 ‖ Dan 9,18 ‖ 2Ch 6,20.40.34,28.

וְעֵינֶיךָ Dt 28,32 ‖ 2S 22,28 ‖ Jer 20,4.34,3.39,12 ‖ Prv 23,26 ‖ Neh 1,6.

בְּעֵינְךָ (Dt 15,18), בְּעֵינֶיךָ Gn 18,3.*30,27.33,10.47,29.*19,19.20, 15.21,12.32,6 ‖ Ex 33,13.*34,9.*13. 16 ‖ Nu 11,11.15.22,34.32,5 ‖ Dt 3,27.15,18.34,4 ‖ Jos 9,25 ‖ Jud 6, 17.10,15 ‖ 1S 1,18.14,36.10.15,17. 20,3.29.24,5.25,8.26,21.27,5 ‖ 2S 7,19.10,3.11,25.14,22.16,4.19,7. 28.38.39 ‖ 1R 21,2 ‖ 2R 1,13.14.7, 2.19.10,5.20,3 ‖ Jes 38,3 ‖ Jer 40, 4$^2$.5 ‖ Ez 40,4.44,5 ‖ Ps 51,6.90,4. 91,8 ‖ Prv 3,7 ‖ Job 11,4 ‖ Ruth 2, 10.13 ‖ Esth 3,11.7,3 ‖ 1Ch 17,17. 19,3.

לְעֵינֶיךָ Gn 47,19 ‖ Lev 25,53 ‖ Dt 4,34.25,3.28,31 ‖ 2S 12,11 ‖ Ps 50, 21 ‖ Prv 6,4.

מֵעֵינֶיךָ Prv 3,21.4,21.

עֵינַיִךְ Jes 49,18.*60,4* ‖ Jer 3,2.4, 30 ‖ Ez 23,27.40 ‖ Cant 1,15.*4,1.*6, 5.7,5 ‖ Ruth 2,9.

וְעֵינַיִךְ Jer 31,16(15).

בְּעֵינַיִךְ, בְּעֵינָיִךְ Gn 16,6 ‖ 1S 1, 23.

מֵעֵינַיִךְ Cant 4,9.

עֵינֵיכֶם Gn 3,5.45,12 ‖ Nu 15,39 ‖ Dt 4,3.11,7.18.14,1 ‖ Jos 24,7 ‖ Jes 29,10.40,26.51,6 ‖ Jer 13,20 ‖ Ez 24,21.

וְעֵינֵיכֶם, וְעֵינְכֶם Ez 33,25 ‖ Mal 1,5.

בְּעֵינֵיכֶם Gn 19,8.34,11.45,5.50, 4 ‖ Nu 33,55 ‖ Jos 23,13.24,15 ‖ Jud 19,24 ‖ 1S 11,10.18,23 ‖ 2S 18,4 ‖ Jer 7,11.26,14 ‖ Hag 2,3 ‖ Zach 11,12 ‖ Job 18,3 ‖ Esth 8,8 ‖ 2Ch 29,8.

לְעֵינֵיכֶם Dt 1,30.9,17.29,1 ‖ 1S 12,16 ‖ Jer 16,9.29,21.51,24 ‖ Zeph 3,20.

עֵינָו Q., עֵינָיו Gn 13,10.18,2.*24, 63.43,29.*22,4.*13.*27,1.33,1.5 ‖ Lev 14,9 ‖ Nu 24,2 ‖ Jos 5,13 ‖ Jud 16, 21.16,21.19,17 ‖ 1S 14,27 ‖ 2S 13, 34.18,24.22,25 ‖ 1R 14,4.20,38. 41 ‖ 2R 4,34.35.6,17 ‖ Jes 10,12. 11,3.33,15 ‖ Jer 32,4 ‖ Ez 18,12. 20,7 ‖ Ps 10,8.11,4.18,25.36,2.66, 7 ‖ Prv 16,30.28,27.30,13 ‖ Job 16,9.21,20.27,19.34,21.36,7.39, 29 ‖ Cant 5,12 ‖ Eccl 2,14.5,10 ‖ Dan 8,5.21 ‖ 1Ch 21,16 ‖ 2Ch 16,9.

וְעֵינָו Q., וְעֵינָיו 1S 3,2.4,15 ‖ 2R 4,34 ‖ Jes 6,10.17,7 ‖ Jer 32,4 ‖ Ez 18,6.*15* ‖ Zach 14,12 ‖ Job 41,10 ‖ Dan 10,6.

בְּעֵינָו Q., בְּעֵינָיו Gn 27,12.29,20. 39,4.48,17 ‖ Ex 15,26 ‖ Lev 10,20. 13,5.37 ‖ Dt 12,8.24,1 ‖ Jud 17,6. *21,25* ‖ 1S 3,18.18,8.20 ‖ 2S 4,10. 10,12.12,9.15,26.19,19.24,22 ‖ 1R 9,12 ‖ Jes 6,10.59,15 ‖ Ps 15,4.36, 3.72,14 ‖ Prv 6,13.12,15.16,2.20, 8.21,2.10.24,18.26,5.12.16.28,11. 30,12 ‖ Job 15,15.25,5.32,1.40, 24 ‖ Cant 8,10 ‖ Ruth 2,2 ‖ Eccl 8, 16 ‖ Esth 2,9.3,6.5,2.8,5 ‖ 1Ch 19, 13.21,23.

**לְעֵינָיו** Nu 19,5 ‖ 2S 13,8 ‖ 2R 25, 7 ‖ Jer 39,6.52,10.

**מֵעֵינָיו** Jud 6,21.

**וְעֵינֵיהוּ** Job 24,23.

**עֵינֶיהָ** Gn 21,19.24,64.39,7 ‖ 2R 9, 30 ‖ Ez 23,16.

**בְּעֵינֶיהָ** Gn 16,4.5.

**עֵינֵיהֶם** Gn 37,25 ‖ Ex 14,10 ‖ Lev 20,4 ‖ 1S 6,13 ‖ 2R 6,20 ‖ Jes 44, 18 ‖ Jer 14,6 ‖ Ez 6,9.20,8.24.22, 26.24,25 ‖ Ps 17,11.69,24 ‖ Job 2, 12.

**וְעֵינֵיהֶם** Mal 1,5.

**בְּעֵינֵיהֶם** Nu 13,33.36,6 ‖ Jos 22, 30 ‖ 1S 21,14 ‖ 2S 3,36 ‖ Jes 5,21 ‖ Ez 21,28 ‖ Job 19,15 ‖ Esr 3,12 ‖ Neh 6,16.

**לְעֵינֵיהֶם** Gn 42,24 ‖ Ex 8,22 ‖ Nu 20,8.27,14.19 ‖ Jes 13,16 ‖ Jer 32, 13 ‖ Ez 4,12.12,3².4².5.6.7.20,9.14. 22. 21,11. 36,23. 37,20. 38,16. 43, 11 ‖ Job 21,8.

**בְּעֵינֵיהֶן** Esth 1,17.

**עֵינֹתָם** (?) *pl. II suff.* Hos 10, 10.

## עַיִן, עֵין II

fons.

טעם עֵין יעקב כל מי שיצא ממעין יעקב, וכן וממי יהודה יצאו (ראב״ע); ואולי הוא מן עַיִן א׳, במובן מין-(ארט, ראססע), כבלשון רוסיא ВИДЪ.

Gn 49,22.

**הָעַיִן, הָעָיִן** Gn 16,7.24,29.30.42 ‖ Neh 2,14.3,15.12,37.

**הָעַיְנָה** Gn 24,16.45.

**עֵין** *cs.* Gn 16,7.24,13.*43* ‖ Dt 33, 28.

**עֲיָנֹת** *pl.* Dt 8,7.

**הָעֲיָנוֹת** 2Ch 32,3.

**עֵינֹת** *cs.* Ex 15,27 ‖ Nu 33,9.

**עִינוֹת** Prv 8,28.

## מַעְיָן

י״מ ושרים כחללים כל-מַעְיָנַי בך, שהמשוררים והמחוללים יחד ישירו: „כל מעיני ישועתי בך!“; לרש״י מַעְיָנַי קְרָבַי, כלומר כל מֵעַי הומים ושרים כחללים בך, וכטעם וכל-קְרָבַי את שם קדשו (ואולי יש לגרוס כַּחֲלָלִים, ע׳ ישעיה ט״ז י״א וירמיה מ״ח ל״ו); השבעים קורין כל-מְעוֹנָם.

Lev 11,36 ‖ Ps 74,15.84,7 ‖ Prv 25,26 ‖ Cant 4,12.

**וּמַעְיָן** Joel 4,18.

**מַעְיַן** *cs.* Jos 15,9.18,15 ‖ 2R 3, 25 ‖ Cant 4,15.

**לְמַעְיְנוֹ־** Ps 114,8.

**מַעְיָנוֹ** *suff.* Hos 13,15.

**מַעְיָנִים** *pl. I* Ps 104,10.

**מַעְיְנֵי** *cs.* 1R 18,5 ‖ 2R 3,19.

**מִמַּעַיְנֵי** Jes 12,3.

**מַעְיָנַי** (?) *suff.* Ps 87,7.

**מַעְיָנוֹת** *pl. II* Jes 41,18 ‖ Prv 8,24.

**הַמַּעְיָנוֹת** 2Ch 32,4.

**מַעְיְנוֹת, מַעְיְנֹת** *cs.* Gn 7,11.8,2.

**מַעְיְנֹתֶיךָ** *suff.* Prv 5,16.

## [עִיף] עָיְפָה 3 *perf. f.*

languescere, debilem esse et fieri.

אח אל יָעַף בהפך אתון; לרד״ק כל וַיָּעַף שייכים לכאן, ע״כ הובאו פה שנית.

Jer 4,31.

**וַיָּעַף** 3 *impf.* Jud 4,21 ‖ 1S 14, 28.31 ‖ 2S 21,15.

## עָיֵף

languescens, fessus, defatigatus.

בתהלים ס״ג ב׳ יש מסרסין וקורין: כְּעָיֵף בארץ־ ציה בלי־מים (וי״ג אֱלֵי־מים).

Gn 25,29.30 ‖ Dt 25,18 ‖ Jes 5,27. 29,8 ‖ Job 22,7.

**וְעָיֵף** 2S 17,29 ‖ Ps 63,2.

**לֶעָיֵף** Jes 28,12.

**עֲיֵפִים** *pl.* Jud 8,4.5 ‖ 2S 16,14.

**עֲיֵפָה** *f. sg.* Jes 32,2 ‖ Jer 31,25 (24) ‖ Ps 143,6 ‖ Prv 25,25.

**לַעֲיֵפָה** Jes 46,1.

———conf. יָעַף———

## עֵיפָה

tenebrae, caligo.

קרוב אל עוּב במובן השכה ואפלה. השבעים קורין: שחר וְעיפה.

Am 4;13.

**עֵיפָתָה** Job 10,20.

———v. n. pr.; cf. עוּף II———

**עִיק** v. **עוּק**.

## עִיר

urbs, oppidum, civitas; munimentum parvum.

כדוגמתו בשפת צור ובאשורית, ובלא יו״ד, כְּעָר מואב, וע״ב בא הרבים עָרִים (עֲיָרִים דשופטים בא לזונו עם רעהו עֲיָרִים — חמורים). י״נ במדבר כ״ד י״ט: והאבדתי שריד מִשֵּׂעִיר; השבעים קורין בש״א ט׳ י״ד: בתוך הַשַּׁעַר, ובמ״ב י״ז ו׳ וי״ח י״א וְהָרֵי ת׳ וְעָרֵי; י״נ בישעיה י״ד כ״א: ומלאו פני תבל עִיִּים, בי״ז ב׳ (ע״פ השבעים) עֲזֻבוֹת עָרֶיהָ עֲדֵי־עַד (או כַּעֲרֹעֵר?); בכ״ה ב׳: ארמון זרים מֵעִי; במ״ב י״א קורין השבעים: ישישו מדבר וְעָיָיו, ובירמיה נ׳ ל״ב בְּיַעְרָיו ת׳ בְּעָרָיו; י״נ בהושע י״ג י׳ וכל־שָׂרֶיךָ וְיִשְׁפְּטוּךָ (ת׳ בכל־עָרֶיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ), במיכה ה׳ י״ג: והשמדתי עֲצַבֶּיךָ (ע׳ דה״ב כ״ב י״ח), לפי שהערים כבר נזכרו בפסוק י׳; בז׳ י״ב וַעֲדֵי מָצוֹר, כלומר עד מצרים; באיכה ג׳ נ״א, מכל בנות עַמִּי, בדניאל י״א ט״ו: עָרֵי מבצרות; בדה״ב כ״א י״א כתיב בְּהָרֵי וּסְבִיר בְּעָרֵי, וכן תרגמו השבעים, ובקצת נוסחאות נסמן בקרי וכתיב.

Gn 4,17. 11,4. 24,10. 33,18 ‖ Lev 25,29 ‖ Nu 20,16. 21,26. 27. 22,36. 35,6.7.25.26.27.32 ‖ Dt 2,34.3,4.6. 20,10.19 ‖ Jos 10,2. 11,19. 13,30. 18,14. 19,29. 21,13. *21. 27. 32. 36.* 33.40 ‖ Jud 1,26.11,33.19,11.12 ‖ 1S 15,5.22,19 ‖ 2S 12,26.15,2.17, 13.20,19 ‖ 1R 9,11.11,27.13,29 ‖ 2R 3,19².10,25.17,9.*18,8* ‖ Jes 1, 26.14,31.19,2.18.22,2.23,16. 26,1. 27,10.32,14.52,1.60,14.62,12 ‖ Jer 8,17.*46,8. 47,2.* 15,8. 30,18. 48,8. 49,25 ‖ Ez 4,1.21,24.22,2.3.24,6.*9.* 26,10.19.39,16.40,2 ‖ Am 4,7².8.6, 8 ‖ Jon 3,3 ‖ Nah 3,1 ‖ Hab 2,12 ‖ Zach 8,3 ‖ Ps 46,5.59,7.*15.*60,11. 87,3. 107,4. 7. 36. 108,11. 127,1 ‖ Prv 16,32. 21,22. 25,28 ‖ Thr 2, 12 ‖ Eccl 9,14.10,15 ‖ Esth 8,11. 17 ‖ Dan 9,24.11,15 ‖ Esr 10,14 ‖ Neh 2,5. 11,1 ‖ 1Ch 2,23. 6,45 ‖ 2Ch 11,12.28,25.31,19.

**וְעִיר** Lev 25,33 ‖ 2R 10,2 ‖ Jer 48, 8 ‖ Esth 9,28 ‖ 2Ch 15,6.

**וָעִיר** Esth 8,11.17. 9,28 ‖ Esr 10, 14 ‖ 2Ch 11,12.19,5.28,25.31,19.

**עִירָם** Gn 34,20$^2$ ‖ Dt 13,14.

**עָרִים** *pl.* Nu 32,24.35,2.11 ‖ Dt 1,28.3,5.4,41.6,10.9,1.19,2.7.9 ‖ Jos 14,4.15,32.36.41.*19,22*.44.54.51.57.59.*62*.60.17,9.18,24.*19,15*.28.19,6.7.30.38.21,2.4.*6*.5.7.*38*.16.18.*22.24.29.31.35*.19.25.*27*.26.32.37.39 ‖ 2S 20,6 ‖ 1R 4,13 ‖ 2R 19,25 ‖ Jes 6,11.14,21.19,18.33,8.37,26 ‖ Jer 22,6.48,28 ‖ Ez 29,12.30,7 ‖ Hos 8,14 ‖ Am 4,8.9,14 ‖ Zach 8,20 ‖ Job 15,28 ‖ Neh 9,25 ‖ 1Ch 2,22.4,32.6,46.47.48 ‖ 2Ch 11,5.13,19.26,6.

**עֲיָרִים** *pl. anom.* Jud 10,4.

**וְעָרִים** Nu 32,16 ‖ Jos 14,12.24,13 ‖ Jes 54,3 ‖ Ps 9,7 ‖ 2Ch 27,4.32,29.

**הֶעָרִים** Gn 19,25$^2$.29.35,5 ‖ Nu 13,19.21,25.32,38.35,3.4.5.6.7.12.14$^2$.15 ‖ Dt 1,22.2,35.3,7.4,42.19,5.11.20,15.21,2 ‖ Jos 11,13.14.13,23.28.15,21.16,9.17,12.18,21.19,8.16.*31.48*.23.*39*.21,3.*8*.9.38.40$^2$ ‖ Jud 11,26.20,14.48.21,23 ‖ 1S 7,14.31,7 ‖ 1R 9,12.13.20,34.22,39 ‖ 2R 13,25 ‖ Ez 6,6.36,10.33.38 ‖ Zeph 1,16 ‖ Neh 12,44 ‖ 1Ch 4,33.6,49.50 ‖ 2Ch 14,6.13$^2$.15,8.32,1.33,14.

**וְהֶעָרִים** Nu 13,28.35,8.13 ‖ Jos 16,9 ‖ 1R 15,23 ‖ 2R 3,25 ‖ Ez 12,20.36,35 ‖ 2Ch 8,2.

**מֵהֶעָרִים** Jos 20,4 ‖ Jud 20,15.42 ‖ Ez 25,9.

**בֶּעָרִים** Gn 41,35.28 ‖ Esr 3,1 ‖ Neh 11,1 ‖ 1Ch 27,25.

**כֶּעָרִים** Jer 20,16 ‖ Ez 26,19.

**לֶעָרִים** Gn 47,21 ‖ Nu 35,2 ‖ Jos 18,9.

**וְלֶעָרִים** Ez 36,4.

**עָרֵי** *cs.* Gn 19,20 ‖ Ex 1,11 ‖ Lev 25,32.33 ‖ Nu 21,25.32,33.36.35,6.11.13.14 ‖ Dt 3,10$^2$ ‖ Jos 10,2.20.11,12.13,10.21.25.31.15,9.17,9.20,2.9.21,19.20.33.39 ‖ 1S 6,18.18,6.27,5 ‖ 2S 2,1.8,8.10,12.12,31.24,7 ‖ 1R 9,19$^3$.15,20 ‖ 2R 13,25.

**בְּעִיר** Nu 35,28 ‖ 1S 23,7.27,5 ‖ 2S 12,1 ‖ 1R 8,16 ‖ Jes 19,2 ‖ Ez 17,4 ‖ Hos 11,9 ‖ Am 3,6$^2$ ‖ Ps 31,22.48,2.9 ‖ Neh 11,18 ‖ 2Ch 6,5.15,6.25,28.

**בָּעִיר** Gn 19,12.34,28 ‖ Lev 25,30 ‖ Dt 20,14.22,23.24.28,3.16 ‖ Jos 6,21.20,6 ‖ Jud 9,45 ‖ 1S 4,13.5,9.9,6.20,29 ‖ 1R 9,16.13,25.14,11.16,4.21,24 ‖ 2R 7,4.25,3.11.19$^2$ ‖ Jes 24,12 ‖ Jer 21,7.9.*38,2*.10.25,29.27,19.29,16.38,4.9.39,9.*52,15*.52,6.25 ‖ Ez 7,15.9,5.7.11,2.6 ‖ Joel 2,9 ‖ Am 7,17 ‖ Jon 3,4.4,5 ‖ Ps 55,10.73,20 ‖ Prv 1,21 ‖ Cant 3,2.3.*5*,*7* ‖ Thr 1,19 ‖ Eccl 7,19.8,10 ‖ 2Ch 28,27.

**בָּעִיר** K., **בָּעַי** Q. Jos 8,16.

**כְּעִיר** Jes 1,8 ‖ Ps 122,3.

**לְעִיר** Jer 1,18 ‖ 2Ch 19,5.

**לָעִיר** Gn 19,16.24,11 ‖ Lev 14,40.*41.45.53* ‖ Nu 35,5 ‖ Jos 8,2.4.13$^2$ ‖ 1S 9,12.23,10 ‖ 1R 21,13 ‖ 2R 19,13 ‖ Jes 37,13 ‖ Jer 22,8 ‖ Ez 11,23.48,15.17 ‖ Jon 4,5 ‖ Mich 6,9 ‖ 2Ch 30,10.32,2.33,15.

**לָעִיר** K., **לָעַי** Q. Jos 8,12.

**מֵעִיר** Nu 24,19 ‖ Jud 20,48 ‖ 1S 6,18 ‖ 2S 18,3 ‖ Jes 17,1.25,2$^2$.48,2.66,6 ‖ Jer 3,14 ‖ Ps 72,16.101,8 ‖ Job 24,12 ‖ 2Ch 30,10.

**מֵהָעִיר** Jud 17,8 ‖ Jer 33,5.52,7.

**עִירִי** *suff.* Jes 45,13 ‖ Thr 3,51.

**בְּעִירִי** 2S 19,38.

**עִירְךָ** Dan 9,19.

**מֵעִירְךָ** Dan 9,16.

**עִירוֹ** Gn 23,10.18.34,24$^2$.36,32.35.39 ‖ Dt 19,12.21,19.20.21.25,8 ‖ Jos 8,1.20,6 ‖ 1S 20,6 ‖ 2S 17,23 ‖ 1R 21,11.22,36 ‖ Jer 51,31 ‖ 1Ch 1,43.46.50.

**בְּעִירוֹ** Jud 8,27 ‖ 1R 21,8.11.

**וּבְעִירוֹ** 1S 28,3.

**לְעִירוֹ** 1S 8,22 ‖ Esr 2,1 ‖ Neh 7,6.

**מֵעִירוֹ** 1S 1,3 ‖ 2S 15,12.

**עִירָהּ** Dt 22,21.

**הָעִיר** Gn 4,17.10,12.11,5.8.18,24.*26*.28.19,4.14.15.20.21.22.24,13.26,33.28,19.33,18.34,25.27.41,48.44,4 ‖ Ex 9,29.33 ‖ Nu 35,4 ‖ Dt 13,16.17.20,20.21,3$^2$.*22,18*.4.6.22,15.17.24 ‖ Jos 3,16.6,3$^2$.4.5.7.11.14.*15*.15.16.17.20.26.8,4$^2$.5.6.7.8$^2$.11.14$^2$.16.17.18.19$^2$.20.21$^2$.22.27.29.19,50$^2$.20,4$^2$.6.21,12 ‖ Jud 1,8.17.23.24$^2$.25$^2$.6,27.28.30.8,16.17.9,30.31.33.35.43.44.45$^2$.51$^2$.14,18.16,2.3.18,27.28.29$^2$.19,15.17.22.20,11.31.32.37.38.40$^2$ ‖ 1S 4,13.5,9.11.12.9,10.11.13.14$^2$.25.27.10,5.16,4.20,40.21,1.30,3 ‖ 2S 10,3.14.11,16.17.20.25.12,28$^2$.30.15,14.24.25.27.34.37.17,13.19,4.20,15.16.21.22.24,5 ‖ 1R 8,44.48.11,32.36.14,21.16,18.24.17,10.20,12.19.30$^2$.22,26 ‖ 2R 2,19$^2$.23.6,14.15.19.7,4.10.12$^2$.9,15.10,5.6.18,30.19,32.33.34.20,6$^2$.23,8$^2$.17.27.24,10.*25,2*.11.25,4$^2$.19 ‖ Jes 32,19.36,15.37,33.34.35.*38*.38,6 ‖ Jer 4,29$^2$,6,6.14,18.17,24.*25*.25.19,8.11.12.15.20,5.21,4.6.22,8.23,39.26,6.11.12.15.20.27,17.29,7.31,38(37).32,3.*28.34,2*.24.29$^2$.31.36.33,4.34,22.37,8.10.21.38,3.18.23.39,2.4.16.41,7.52,5.7$^2$.25$^2$ ‖ Ez 4,3.5,2.9,1.4.10,2.11,23.26,17.33,21.40,1.43,3.45,6.7$^2$.48,15.18.19.20.21.22.30.31.35 ‖ Am 5,3 ‖ Jon 1,2.*3,2*.4,5.11 ‖ Zeph 2,15.3,1 ‖ Zach 8,5.14,2$^3$ ‖ Ruth 1,19.2,18.3,15.4,2 ‖ Thr 1,1.2,15 ‖ Eccl 9,15 ‖ Esth 4,1.6.6,9.11 ‖ Neh 2,3.8.11,9.13,18 ‖ 1Ch 6,41.11,8$^2$.19,9.20,2 ‖ 2Ch 6,34.12,13.18,25.29,20.32,6.18.34,8.

**הָעִיר** K., **חָצֵר** Q. 2R 20,4.

**הָעִירָה** Gn 44,13 ‖ Jos 6,20.20,4 ‖ 2S 17,17 ‖ 1R 14,12.20,2 ‖ 2R 20,20 ‖ 1Ch 19,15.

**וְהָעִיר** Nu 35,5 ‖ Dt 2,36 ‖ Jos 6,24.13,9.*16* ‖ 2R 11,20 ‖ Jer 26,9.32,25.38,17 ‖ Ez 7,23.9,9 ‖ Esth 3,15.8,15 ‖ Dan 9,18.26 ‖ Neh 7,4 ‖ 2Ch 6,38.23,21.

18,13‖Jes 17,2.9.36,1.61,4.64,9 ‖ Jer 1,15.*44*,*2*.4,5.16.5,17.8,14.9, 10. *34*,*22*. 10,22.11,12. 13,19.25, 18.26,2.34,7².48,24‖Ez 39,9 ‖ Ob 20‖Mich 5,10‖Zach 1,12‖Ps 69, 36 ‖ Neh 10,38.11,20 ‖ 1Ch 6,42. 51.52.18,8.19,13.20,3‖ 2Ch 8,4.*6*. 5.6².11,10.23.12,4.14,4.5.16,4².17, 2.*19*,*5*.9.20,4.21,3.23,2.

וְעָרֵי Lev 25,32‖Dt 2,37‖Jos 19, 35 ‖ 2R 17,6.*18*,*11* ‖ Mich 7,12 ‖ 2Ch 17,12.

בְּעָרֵי Gn 13,12 ‖ Nu 32,17.26 ‖ Jud 12,7‖1S 30,29² ‖ 2S 2,3 ‖ 1R 10,26.12,17.13,32 ‖ 2R 17,24.26. 23,5.19 ‖ Jer 7,17.*11*,*6*.*33*,*10*.*44*, *21*.33,13.34,7.40,5.44,6.*17* ‖ Thr 5,11‖Esth 9,19 ‖ 1Ch 13,2 ‖ 2Ch 1,14.*9*,*25*.10,17.17,7.13.19.25,13. 28,18.31,6.15.

וּבְעָרֵי Jer 32,44⁴.33,13²‖Neh 11, 3‖2Ch 17,2.34,6.

לְעָרֵי Jes 40,9‖2Ch 24,5.31,1.

וּלְעָרֵי Jes 44,26.

מֵעָרֵי Dt 3,5.20,15.16 ‖ 2R 23,8 ‖ Jer 7,34.17,26.36,9.

עָרַי *suff.* Zach 1,17.

בְּעָרֵינוּ Esr 10,14.

עָרֶיךָ Dt 13,13 ‖ Jer 2,28.*11*,*13* ‖ Ez 35,4‖Hos 13,10‖Mich 5,13.

עָרַיִךְ Jer 4,7.31,21(20).

וְעָרַיִךְ Ez 35,9.

עָרֵיכֶם Lev 26,25.31 ‖ Jes 1,7 ‖ Am 4,6.

וְעָרֵיכֶם Lev 26,33.

בְּעָרֵיכֶם Dt 3,19‖Jer 40,10.

עָרָיו Dt 2,34.*3*,*4* ‖ Jer 2,15.4,26. 31,24(23).33,12.

וְעָרָיו Dt 3,12 ‖ Jes 14,17.42,11 ‖ Ez 30,7.

בְּעָרָיו Jer 49,1.50,32 ‖ Hos 8,14. 11,6.

וּבְעָרָיו Jer 31,23(22).

מֵעָרָיו Nu 35,8‖Ez 25,9.

עָרֶיהָ Jos 10,37.*39*.13,17‖Jer 19, 15.34,1.49,13.51,43.

וְעָרֶיהָ Jer 48,9.15 ‖ Ez 29,12 ‖ Zach 7,7.

בְּעָרֶיהָ 2R 17,24.

לְעָרֶיהָ Nu 32,33.

עָרֵיהֶם Lev 25,34 ‖ Nu 21,2.3.31, 10‖Jos 9,17.10,19.11,21 ‖ 2R 17, 9‖Jer 5,6‖ Zeph 3,6 ‖ Neh 8,15‖ 1Ch 4,31.6,45.10,7‖2Ch 31,19.

וְעָרֵיהֶם Jos 9,17‖Ez 19,7.

בְּעָרֵיהֶם Dt 19,1 ‖ 2R 17,29 ‖ Esth 9,2 ‖ Esr 2,70²‖ Neh 7,73². 11,3‖1Ch 9,2‖2Ch 19,10.

לְעָרֵיהֶם 2Ch 31,1.

מֵעָרֵיהֶם Jer 36,6‖1Ch 19,7.

v. n. pr. עִיר et compos. ע' דָּוִד, ע' הַמֶּלַח, ע' הַמַּיִם, ע' הַחֶרֶס, ע' הַתְּמָרִים, ע' שֶׁמֶשׁ, ע' נָחָשׁ; cf. עָר.

—עִיר aestus, ira v. עוּר II—

## עַיִר

asellus, pullus asini.

ע״ש המימותו והתעוררותו (ע' הערה אל נער). ואולי עיר סתם בן תרבות (עַיְרִי), משא״כ עיר פרא.

Zach 9,9.

וְעַיִר Job 11,12.

עִירֹה K., עִירוֹ Q. *suff* (?) Gn 49, 11.

עֲיָרִים, עֲיָרִם *pl.* Jud 10,4.12,14.

עֲיָרִים K., עֲיָרִים Q. Jes 30,6.

וַעְיָרִם Gn 32,16.

וְהָעֲיָרִים Jes 30,24.

——עִירִם v. עוּר I——

## עַיִשׁ] וְעַיִשׁ

sidus Ursae, *al.* Pleiades.

לד״ק מגזרת עוש, הקרוב אל עוז, ע״ש קבוץ הכוכבים במזל שור, הנודעים בשם הכולל „פלעיאדען", ולד״א הכוכבים שבצורת הדוב הגדול, ויש דומה לו בערבית (ע' עָשׁ).

Job 38,32.

——cf. עָשׁ II——

## עַכָּבִישׁ

aranea.

שממית; י״ת עכובית, ובערבית עַנְכַּבוּת.

Jes 59,5‖Job 8,14.

## עַכְבָּר] וְהָעַכְבָּר

mus.

כמוהו בסורית (גם באל״ף ת' העי״ן) ובערבית.

Lev 11,29‖Jes 66,17.

עַכְבָּרִים] עַכְבְּרֵי *pl. cs.* 1S 6,4. 11.

וְעַכְבְּרֵי 1S 6,18.

עַכְבְּרֵיכֶם *suff.* 1S 6,5.

## עָכַס°

se periscelidibus armare, vel iis strepitum facere.

לד״ק קרוב אל רכס ולד״א אל עקש, בערבית הוראתו כפיפת הקצוות זה לזה, ומזה השם عِكاس לכבלים שנותנין על רגלי הגמלים, ופי' תעכסנה שמיפּות רגליהן בעכסים, כעין אצעדות לידים; להרד״ק עניגו קשקוש וצלצול (ולפרז״ל מענין ארס יהיה עכס קרוב אל עכשוב).

עָכַס] תְּעַכַּסְנָה *Pi. 3 impf. pl. f.* Jes 3,16.

## עֶכֶס] וּכְעֶכֶס

compes; *pl.* periscelides feminarum.

יונתן והשבעים קורין במשלי: וּכְכֶלֶב אל מוֹסֵר (= מאסר), וּכְאַיָּל יפלח וגו', והסורי קורא וּכְכֶבֶשׂ ת' וּכְעֶכֶס; יש מסרסין וקורין: וכאויל אל מוסר עכס, ולמלבי״ם עֶכֶס הוא הנחש המצלצל (ע' באורו).

Prv 7,22.

הָעֲכָסִים *pl.* Jes 3,18.

——v. n. pr.——

## עָכַר

conturbare, perturbare; affligere, in calamitatem inicere.

כמ״הו בערבית, ושנוי בדרז״ל (אולי הוא קרוב אל עקר, וכן תרגמו השבעים נעכרת דמשלי מענין עקירה).

1S 14,29.

עֲכַרְתָּנוּ *2 perf. suff.* Jos 7,25.

עֲכַרְתִּי *1 perf.* 1R 18,18.

עֲכַרְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 34,30.

וַעֲכַרְתֶּם Jos 6,18.

עֹכֵר, עוֹכֵר *pt.* 1R 18,17 ‖ Prv 11,29.15,27‖1Ch 2,7.

וְעֹכֵר Prv 11,17.

עֲכָרִים] בְּעֹכְרַי (רָ) *pl. suff.* Jud 11,35.

יַעַבְרְךָ [יַעֲבָר 3 *impf. suff.* Jos 7,25.

נֶעֱבָר [נֶעֱבָר *Ni. pt.* Ps 39,3.

נֶעֱבָרֶת [נֶעֱבֶרֶת *f.* Prv 15,6.

——v. n. pr.——

## עַכְשׁוּב

aspis, vipera; *al.* aranea.

מין פתן, ויש מחברין אותו עם עכביש, שיש במינו גם מטילי ארס.

Ps 140,4.

## עַל, עָל

summus, altissimus; in alto, supra (rad. עָלָה).

אלו המנויין כאן יתפרשו כשם (עליון), וטעם מֵעַל במו ממעל.

2S 23,1 ‖ Hos 7,16.11,7 ‖ Job 36,33.

מֵעַל [מֵעַל Gn 27,39. 49,25 ‖ Ps 50,4.

## עַל, וְעַל...עַל־

super, in, ἀνά, ἐπί, ὑπέρ; עָלַי meum (officium) est; חָיָה עַל ζῆν ἐπί τινος; ad, secundum; ὑπέρ, de, super, magis quam; praeter; ultra (de tempore); ob, propter, pro; ad, apud, iuxta; adversus, contra, erga; *cum inf.* propterea; quamquam; in modum; עַל־אֹדוֹת, עַל־זֶה, עַל־דְּבַר, עַל־אֲשֶׁר, עַל־אֵלֶּה, עַל־, עַל־כָּל, עַל־כִּי, עַל־יַד, עַל־זֹאת, עַל־, עַל־פִּי, עַל־מָה, (כִּי עַל־כֵּן) כֵּן, אֲשֶׁר, אֵלֶּה, אֹדוֹת. v. עַל־צָבָא, פְּנֵי, פֶּה, מָה, כֵּן, כֹּל, כִּי, יָד, זֹאת, זֶה, דָּבָר, צָבָא, פָּנִים.

כמוהו ברב לשונות בני־שם, בצורית גם עלת, ובערבית ואשורית עָלֵי (כבמליצה העברית). וי״נ בש״א ט׳ כ״ד: את השוק וְהֶעָלֶיהָ, או וְהַכִּלְיָה (י״ת וְיַרְכֵּיהּ); בש״ב כ״ב כ״ח: וְעֵינֶי עָל־רמים תשפיל; ר׳ יצחק יעקב כהן גורס במ״א י״ב י׳ ובדה״ב י׳ י׳ הקל מֵעָלֵנוּ ת׳ מֵעָלֵינוּ; במ״ב כ״ב י״נ בקצת ספרים: ככל הכתוב עָלָיו (ע׳ דה״ב ל״ד כ״א); בישעיה א׳ ה׳: עַד־מָה תכו; בח׳ ז׳ קורין השבעים: מעלה עֲלֵיכֶם; בנ״ב י״ד ת״י: שממו עָלָיו, ובנ״ט י״ח: כַּעַל גמלות; י״נ בירמיה מ״ז ד׳: עַד היום יָבֹא לשדוד, ביחזקאל ד׳ ד׳: ושמת... עָלֶיךָ; י״מ עַל דתהלים פ׳ ט״ז כמו הֵעַל (= הֶעָלֶה); בקב״ט ח׳ בקצת נוסחאות: ברכת י״י עֲלֵיכֶם; במשלי י״ד י״ד לפי השבעים: וּמִמַּעֲלָלָיו (או מִמַּעֲלָיו) איש טוב, וי״נ מִמַּעְגְּלָיו; בי״ז כ״ו בקצת נוסחאות עֲלֵי ישר, וכן איתא במ״ר ותנחומא, וי״נ אַל־יָשָׁר; ואהי עָלַי למשא דאיוב ז׳ כ׳ אחד מתק״ס ת׳ עָלֶיךָ (ולד״ק גם ותשוח עָלַי נפשי דאיכה); בכ״ד ט׳: וְעַל עני (= וְעוּל, כלומר עולל ויונק); בל׳ ל׳ קורין השבעים מְאֹד ת׳ מֵעָלָי; בנחמיה י״ב כ״ב סביר עַד מלכות, בדה״ב י״ג ז׳ קורין השבעים והסורי: ויקבצו אֵלָיו, ובכ״ה נ׳ בְּיָדוֹ ת׳ עָלָיו, וכן נמצא בקצת נוסחאות (ע׳ מ״ב י״ד ה׳), בל״ב ה׳ תרגם רב יוסף: ויעל עָלֶיהָ מגדלות, וכ״ת הירונימוס.

Gn 1,11.15. *17*.20. 26.*7*,*14*.*21*.*8*, *17*.28.30. 2,5.16.21. 3,14. 6,12.17. 7,4.6.8.10.12.17.18.19. 21. 24. 8,1. 4.17.19. 9,14. 16. 17. 23. 15,11. 12. 16,7$^{2}$.17,17. 18,19. 19,4.17.23.24$^{2}$. 20,3. 21,12$^{2}$.16. 22,2.6. 9. 24,9. 13. *43*.15.*45*.18.22.30$^{3}$.47.49.61.26,7. 27,16$^{2}$. 41. 28,9.18. 29,2. 3. 30,33. 40. 31,10. *12*. 17. 20. 46. 50. 32,12. 22.32.33,1$^{2}$.4. 34,3.25.27.35,5.20. 37,8$^{2}$.34. 38,12.21.28.30. 39,4.40, 2$^{3}$.11.13.16.19. 21$^{2}$. 41,1.3. 10. 13. 17.33.34. 40$^{2}$. 41. 42$^{2}$. 43. 45. 42,6. 21.26.37. 43,16. 19. 44,1.4. 13. 45, 14$^{2}$.20.46,4.29$^{2}$.47,6.26.31.48,2.6. 14$^{2}$.17$^{2}$.18.22.49,13.26.50,21.23 ‖ Ex 1,8.10.16. 2,3.5$^{2}$.15. 3,12. 22.4, 20.5,9. 7,5.15.17.19$^{5}$. 8,1$^{4}$.2.3. 9,9$^{3}$. 22$^{4}$.23.10,6.12$^{2}$.13.14.21$^{2}$.22.11,1. 5.*12*,*29*. 12,4.7$^{3}$.8. 9.13. 23$^{3}$. 27. 33. 34.51.13,9.16.14,2.7. 9$^{2}$.16.21. *27*. 26$^{4}$.30.15,24.27. 16,2.3. 5. 7. 8. 14. 17,3.6.7$^{2}$.9.16.18,9.13.23.25.19,4. 11.16.20. 20,5$^{2}$. *34*,*7*.12. 26. 21,14. 19.22,8$^{5}$.23,2.13.18. 24,6.8.16. 25, 12$^{2}$.*37*,*3*$^{2}$.14. *37*,*5*. 19. 20. *37*,*9*. 21. 26. *37*,*13*. 30. 37. 26,4.*10*.*36*,*11*. 7. 10.*36*,*17*.12.13.24. 32$^{2}$. 34.35$^{2}$. 27, 2.*38*,*3*.4$^{2}$. 7. 21. 28,10$^{2}$. 11. 12$^{2}$. 14. 21$^{2}$. *39*,*14*$^{2}$.22.*23*.23.*26*.*39*,*16*. *19*. 24.*39*,*17*.25$^{2}$. 26.*39*,*19*. 27. 28. 29. 30$^{2}$. 33$^{2}$. 34. *39*,*25*.*26*. 35. 37$^{2}$. 38$^{2}$. 43.29,3. 6$^{2}$. 7. 10. 12. 13. 15. 16. 17. 19. 30$^{4}$. 20. 21$^{5}$. 24$^{2}$. 25. 36$^{2}$. 37. 38. 30,4.*37*,*27*$^{2}$.6$^{2}$.10.13.14.15.*16*. 16. 32.33. 32,1.12.14.16.27. 33,19. 21. 34,1$^{2}$.2.6.7$^{4}$.28.33.35.35,22.36,14. 17. 37,16. 38,7.26. 39,4.6.7. 14. 15. 16.17$^{2}$. 18$^{2}$. 19.21. 24. 31. 40,3. 19. 20$^{2}$.21.22.24.38 ‖ Lev 1,4.5.7$^{2}$. 8. *12*.*17*.*3*,*5*.*8*.*12*. 11$^{2}$. *3*,*2*.*8*.*13*.*7*,*2*.*8*, *19*.*24*.*9*,*12*.*18*.12. 15.17. 2,5. 3,2.4. *10*.*15*.*4*,*9*.*7*,*4*$^{3}$. 5.8. 13. 4,3. 4. 7. 8$^{2}$. 10.11. 12$^{2}$. 15. 18. *8*,*15*. *9*,*9*. *16*,*18*. 24.25.*30*.*34*. 28. *35*.*5*,*6*. *13*. *19*,*22*. 29.*33*.35.*5*,*12*. 5,9.18.22$^{2}$. *26*. 6,2$^{2}$. 3$^{2}$.5.6.14.20.7,12$^{2}$.13$^{2}$. 30. 8,9$^{2}$. 11. 12.14.16. *25*. 18. *22*. 23. 23. *14*,*14*. *17*.*25*.*28*$^{2}$.24$^{3}$.26$^{2}$.27. 28. 30$^{5}$. 9,13. *17*.14.20.24$^{2}$.10,15.16. 11,21$^{2}$.27$^{2}$. 29.*41*.*42*.37.38.42$^{2}$.44.46.12,5.14, 5.*50*.6.7$^{2}$.14.*17*.*25*.*28*.15.*26*.16.*27*. 17$^{2}$.18.*29*$^{2}$.19.28$^{2}$.31.53. 15,6. 23$^{2}$. 25.16,2.4.8. 13$^{2}$. 14. 15. 16. 21$^{2}$. 34. 17,6.11$^{2}$.19,16.26.21,10. 22,22.23, 18.20$^{2}$. 24,4. 6. 7. 14. 25,18. 31. 26, 18.*24*.*28*.30.27,13.18 ‖ Nu 1,18.50. 51$^{2}$.2,2.17. 34. 3,4.26. *4*,*26*$^{2}$.29. 35. 46.49.4,10.*12*.19.*49*.49.5,18.6,5.6. 7.11.17.18.19.20$^{2}$. 21$^{2}$. 27. 7,2.3.8, 10.12$^{2}$.19.22.9,11.15.18.19.20.22. 10,9.10$^{2}$.29. 11,9.12.25.31$^{2}$. 13,29. 14,2.18$^{3}$.36. 15,5.9.25.28.38$^{2}$.16,3. *20*,*2*.3$^{3}$.11. 17,6.7. 12. 17. 18. 18,5. 17. 19,5. 18$^{3}$. 19. 20,23. 21,8. 9. 22, 22.23,3.6.15.17. 25,13.26,3.*63*.*31*, *12*.*33*,*48*.*50*.*35*,*1*. *36*,*13*. 9$^{3}$. 27,3. 16. 28,10.15.*24*.30,3.5$^{2}$.*6*.*7*.*8*.*9*.*10*. *12*. 11.31,3.7.8.14.50.32,14.33,10. 49.55.34,3.11.35,24.36,3.4.12 ‖ Dt 3,14.4,2.10.21.32.40. 5,9$^{3}$.16.19.6, 6.8.9.7,13.8,3$^{2}$.10. 9,15.10,2$^{2}$.4.11, 4.9. 18$^{3}$. 20. 21$^{2}$. 29$^{2}$. 12,1.*31*,*13*. 2. 16. *24*. *15*,*23*.19. 27$^{2}$. 13,6. 17,18$^{2}$, 20.18,8.19,9.20,1.3.20.21,6.10.22, 23. 22,5.6$^{4}$.12.19. 26. 23,10. 14. 21. 26. 24,16$^{2}$. 25,3. 6. 15. 26,19. 27,8. 12.13.28,11. *30*,*20*. 35$^{2}$. 48. 56. 29, 23. 30,7.9.18. 31,15.24. 32,11$^{2}$. 13. 47. 33,8.10.29 ‖ Jos 2,6.7.8.3,16.4, 5.18.7,6.10. 8,29.32. 9,18.20. 10,5. 13.24$^{2}$.26. 11,7. 13. 13,16. 18,5$^{2}$. 9, 19,12.22,10 ‖ Jud 3,10.12$^{2}$.16.4,4. 29.5,10$^{2}$.18.19.6,2.26.28. 8,37.7,1, 5.6.22.9,5.*18*.*9*.*11*.*13*.9,18$^{2}$.22.24$^{2}$, 25.33.34.48.49.51. 53. 10,4. 11,29. 37$^{2}$.38$^{2}$.12,14.13,5.19.15,8. 14. 16, 3.17.19.30.18,19.27$^{2}$. 19,3. 22. 27,

28.20,19 ‖ 1S 1,9$^{2}$.10.11.13.2,1.11.
28.4,1.12.13$^{2}$. 5,5. 6,12. 7,10. 9,16.
25.10,1$^{2}$.11,1.2.6.7.13,1.14.18. 14,
4.13.32.33. 47. 52. 15,1$^{2}$. 9$^{4}$. 15. 17.
26.35. 16,1. 17,5.6.20.38. 18,5. 19,
20. 20,8.24. 25. 31. 21,14. 22,9. 23,
17.27. 24,4. 23. 25,8. 13. 18.20.24.
25.30.42. 26,13. 16$^{2}$. 27,10$^{2}$. 30,6.
17.24.31,5 ‖ 2S 1,2.*15,32*.6.12.*17*.
12.16.18.19.*25*.24. 2,4. 10. 11. 13$^{3}$.
19.21$^{2}$.25.3,10.29.4,2.7.11.12. 5,2.
3.5.12.17.6,7.10.21. 7,8.11.25$^{2}$.26.
9,7.10.11.13.11,1.2. 26. 12,28. 30.
13,5.19$^{2}$.29.37. 39. 14,1. 2. 4. 7. 13.
33. 15,2.18. 17,12. 25. 18,9. 12. 18.
19,1. 2.3. 8. 23. 43$^{2}$. 20,8. 24. 21,7$^{2}$.
22,11$^{2}$.28. 23,2.8.18 ‖ 1R 1,13.*17*.
*24.30*.20.*27*.23. 33. 34. 35$^{3}$. 38.*44*.
38. 46. 47. 48. 2,11. 12. 19$^{2}$. 24. 29.
27. 32. 35. 3,4. 6. 26. 4,4. 5. 6$^{2}$. 7$^{2}$.5,
13$^{5}$.19.21.28.30. 6,1.5.8. 32$^{2}$. 35. 7,
2$^{2}$.3.16.18$^{2}$.20$^{2}$.25. 31. 36$^{2}$. 38. 39$^{2}$.
43. 8,7.16.20.25.27.36.43.44.54. 9,
5$^{2}$.8.25.26. 10,6.9.16.17.20. 11,10.
25.37.41. 12,11.*14*.32. *33*$^{2}$. 13,1. 2.
4.32. 14,2. 7. *16,2*.14. 19. *29*. *15,7*.
*23.31.16,5.14.20.27.22.27. 22,39*.
*46*.25. 15,1.*9*.17. 20. 25.*16,26*. *22*,
*52*.25.*22,52*. 27. 30. 16,1. 8.*23*. 11.
15.16.17.19. 24. 29. 17,19. 20. 21$^{2}$.
22.18,3.12.21.23$^{2}$.26.33.34. 19,16.
20,1.12. 20. 30. 33. 38. 43. 21,4$^{2}$. 7.
27.29. 22,6.10.19.24.38.41 ‖ 2R 1,
9.13.18.*8,23.10,34.12,20.13,8.12*.
*14,15.18.28. 15,6.11.15.21.26.31*.
*36.16,19.20,20.21,17.25.23,28.24*,
*5*.2,7.13.15. 3,1.11.21.22.27$^{2}$. 4,20.
21.29.31.32. 34$^{4}$. 37. 5,18. 6,11.14.
24.26.*30*.30. 7,2.17. 8,5.13. 15. 9,3.
17.29. 10,3$^{2}$.9.10.30.36. 11,3.8.11.
14.18.19. 12,5.13.18$^{2}$. 13,1.*10.15,8*.
*17.23.27.17,1*.13. 14.16$^{2}$.21. 14,6$^{2}$.
20. 15,5.12.19. 20. 30. 16,5. 12. 13.
14.15.17. 17,9. 18,9.14. 20. 21$^{2}$. 24.
25$^{2}$.27$^{2}$. 19,8.22. 20,6$^{2}$.7. 21,12.13$^{2}$.
24. 22,13.19. 20. 23,3$^{2}$. *24*.6.16.17.
20. 21. 29$^{2}$. 33. 24,11. 12. 20. 25,1.
4.11.17$^{2}$.19 ‖ Jes 1,1. 2,1.6,1.7$^{2}$.7,
2.9,5.6.16.19$^{2}$.20. 10,3.12$^{2}$.15$^{2}$.20$^{2}$.
25. 26. 28. 11,8$^{2}$. 15. 13,2. 11$^{2}$. 18.

14,1$^{2}$. 2.4.12.14. 15,2$^{2}$.3.7.9. 16,9$^{2}$.
12.17,7.19,1.7.12.20,3.21,8$^{2}$. 22,4.
15.22. 23,8. 11. 24,11. 21$^{3}$. 22$^{2}$. 26,
21. 27,1$^{2}$. 28,6.27. 29,1.7.8. 30,1.5.
6$^{3}$.8$^{2}$.16$^{2}$.17$^{2}$.28.31,1$^{3}$.2$^{2}$.4$^{3}$.5. 32,8.
10.11.12$^{3}$.13.34,5$^{2}$.14. 35,10. 36,5.
6$^{2}$.9.10.12. 37,9. 35. *38,6*. 38,5. 15.
20.21. 40,2. 9. 22. 41,18. 42,13. 25.
44,3$^{4}$.4.16. 19. 45,11$^{2}$. 46,7.8. 47,1.
6$^{2}$.7.49,9.16.22.51,11.52,7. 53,1.9.
54,9. 56,6.7. 57,1.2.4$^{2}$.7.11.58,14$^{2}$.
59,4.60,4.7.14. 62,5.6. 10. 63,3.65,
3$^{2}$.6.7$^{3}$. 17. 66,2.12$^{2}$.20 ‖ Jer 1,9.
10$^{2}$.12.2,12.35.37. 3,2$^{2}$.16. 18$^{2}$. 21.
4,16$^{2}$. 20. 28$^{2}$. 5,6. 31. 6,6. 7. 9. 10.
11$^{2}$. 12. 14.16.19. 7,8.20$^{4}$.21.29.31.
8,6.11.14.21. 9,9$^{2}$.11.12.24.25$^{6}$.10,
19.25$^{2}$. 11,10.21. 12,11. 13,1.2. 13.
16.26.27. 14,3.6. 15. 15,8. 16,3$^{4}$. 7$^{4}$.
13.15.18. 17,1. 2$^{2}$.8. 25. 18,3.7.*9*.8.
10.18.22.23. 19,3.5.*32,35*.13. 20,2.
21,9. 22,2.4.6.7.8.17$^{4}$. 24.26.28.30.
23,2. 3. 8. 15. 19. *30,23*. 30. *31*. 32.
34$^{2}$.35. 24,6. 25,1.5. 9$^{2}$. 12$^{3}$. 13. 30.
26,5. 19. 20$^{2}$. 27,2. 8. 11. 21. 28,14.
14.15. 29,31.32$^{2}$. 30,6.14.*15*.15.18$^{2}$.
31,11 (10)$^{4}$. 14 (13)$^{2}$. 18 (17). 25
(24).39 (38). 32,2.29$^{2}$. 31$^{2}$. 33,4$^{2}$.5.
13.17.21. 34,1.7. 35,18. 36,2$^{3}$.4. 12.
18.23.28.30$^{2}$. 37,5. 8.14. 15. 39,10.
42,18. 44,2.13$^{2}$.20.21. 45,1.3. 46,1.
2$^{2}$.47,4. 48,26.*42*.31.32$^{2}$. 49,22. 50,
9.13.14.21. 35. 51,1. 11. 13. 29. 35.
42.44.46.47.48.50.51.52. 56. 52,3.
4.7$^{2}$.22.23.25 ‖ Ez 1,3.*3,23.10,22*.
8.17.20.22$^{2}$.28. 2,1.2.*3,24*. 3,23. 4,
4.6.9. 5,1$^{2}$. 7,2. 26. 8,10.*23,14*. 9,4.
8$^{2}$. 10,2.4.18. 11,10.13. 23. 12,6. 7.
22. 13,3.5. 18. 14,3.17. 22$^{2}$. 16,11$^{2}$.
12$^{2}$.15.36.46. 17,5.10. 23. 18,2. 15.
19,10.11. 20,32. 21,27. 23,5.20.41.
42. 24,7$^{2}$.8.11. 17. 22.23. 25,10.13.
16. 26,2.16. 27,2.3.11$^{2}$.30. 28,7.12.
17$^{2}$.18.25. 29,2.14.15.18. 30,11.15.
31,13. 32,2.5.8.9.10.16.18.27. 33,3.
13.24.25.26. 34,2.27. 35,2.5.12. 36,
5$^{2}$.6.17.18.21.31$^{2}$. 37,4. 10.14. 25.
38,8.10.11.12.16$^{2}$. 18. 19. 20. 39,1.
2.4. 17$^{2}$. 20. 26. 29. 40,15. 41,7. 17.
43,12.20. 27. 44,18$^{2}$. 46,2$^{2}$. 47,6. 8.

12.18. 48,21.28.31 ‖ Hos 1,4. 2,16.
4,13$^{2}$.14$^{2}$.5,1. 7,14$^{2}$. 8,1. 9,7.15. 10,
4.5.8. 9. 11. 14. 11,3.4. 11. 12,3. 11.
12. 13,7. 14,4 ‖ Joel 1,5.6.8.11. 2,2.
5.13.17.18. 3,2. 4,2 ‖ Am 1,3$^{2}$.*6.9*.
*11.13. 2,1.4.6*.3.6$^{2}$. 8. 9$^{2}$. 11$^{2}$. 13$^{2}$. 2,
1$^{2}$.4$^{2}$.6$^{2}$.7. 3,5.9$^{3}$.14.15. 4,7. 13. 5,2.
9$^{2}$.11.19. 6,4$^{2}$.5.6. 7,3.*6*.7.9.16$^{2}$. 17.
9,1.6.15 ‖ Ob 14.16 ‖ Jon 1,7. 3,6.
10. 4,2$^{2}$.6$^{2}$.8.9.10.11 ‖ Mich 1,1.3.
8.14.16. 2,1.3. 3,5$^{2}$.6. 7. 4,14. 5,2. 8.
6,13. 7,3.13.16. 18 ‖ Nah 1,11. 2,1.
2.8. 3,5.12.18.19 ‖ Hab 2,1$^{3}$. 2. 14.
15.16. 3,1.8 ‖ Zeph 1,4. 5. 8. 9. 12$^{2}$.
16$^{2}$. 2,8. 10.13 ‖ Hag 1,5.*7*.11$^{8}$ ‖
Zach 1,2.8.15.16. 2,16. 3,1.5$^{2}$. 9. 4,
2.3.11$^{2}$.14. 5,11. 6,5.13$^{2}$. 9,9$^{2}$.13.16.
10,3$^{2}$.11,6.17$^{2}$. 12,1.2$^{2}$.6.7.9.*14,16*.
10$^{4}$.13,7$^{3}$.14,4.12$^{2}$.13.20 ‖ Mal 1,7.
2,2$^{2}$.3.14$^{2}$.16. 3,17.24$^{2}$ ‖ Ps 1,3. 2,2.
6. 3,9. 4,5. 6,1.7,1.11. 8,1.2. 9,1.20.
10,3. 11,2.6. 12,1. 14,2.*53,3*.15,3$^{2}$.5.
16,4. 18,11$^{2}$. 42. 19,7. 21,13. 22,1.
10. 23,2. 24,2$^{2}$.27,6. 29,3$^{3}$. 31,17.19.
24. 32,6. 36,5$^{2}$. 37,4.5.10. 11. 39,12.
40,3. 16. 41,4. 42,2. 45,1.4.5. 46,1.
47,9$^{2}$. 48,11. 15. 49,7. 50,8. 51,21.
53,1. 55,11.23. 56,1.8. 57,6.12.*108*,
*6*.60,1.7. 62,1.4.8. 63,7.11. 66,5. 68,
30.35. 69,1.28. 70,4. 72,6.13. 74,13.
79,9$^{2}$. 80,18$^{2}$. 81,1.*84,1*.6. 8. 83,4$^{2}$.
88,1. 89,20. 48. 90,13.16. 91,12.13.
94,2.21. 99,8. 102,8. 103,11$^{2}$. 13$^{2}$.
17. 104,3.5.6. 106,7.17.22. 32. 107,
40. 108,10. 109,6. 20. 110,4. 5. 6.
113,4. 115,1. 119,17. 62. 136. 162.
164. 121,5. 124,4.5. 125,3.5.*128,6*.
129,3. 132,3. 133,2$^{3}$.3. 136,6. 137,1.
2.4.6. 138,2$^{2}$.7. 139,14. 141,3. 146,
5. 148,13. 149,0 ‖ Prv 3,3$^{2}$.*7.3*.29.
6,21$^{2}$.28. 7,3. 8,34. 9,3.14. 13,11.14,
19.16,10.20. 17,4$^{2}$. 19,11.12. 20,8.
21,9. 22,18. 23,30. 24,13.30$^{2}$. 25,11.
12. 20$^{2}$.22.24.25. 26,11.14$^{2}$. 17. 23.
28,15.25. 29,5$^{2}$.12. 30,6. 31,26.29 ‖
Job 1,6.*2,1*$^{2}$.8.11.14.17.19. 2,12. 4,
13.*33,15*.15. 6,5.27$^{2}$. 7,1.8,15.17. 9,8.
33. 10,2.7.12,14.21. 13,27. 14,3. 16,
17. 16,4. 17. 17,8$^{2}$. 16. 18,15. 20. 19,
25. 20,11. 21,5.26.31. 22,24.26. 23,2.

24,23.26,7$^{2}$.27,10.30,12.31,1.5.9$^{2}$. 21.36.32,2.33,19.27.34,6.15.21. 23.36.37.36,21.32.33.37,3.16.22. 38,26.32.39,9.27.28.41,25.42,6 ‖ Cant 1,7.8. 2,8$^{2}$.17.3,1.8. 5,5. 12$^{2}$. 15.7,5.8,6$^{2}$.14 ‖ Ruth 2,5.*6*.10.13. 3,9.4,5.*10*.7 ‖ Thr 1,2.5.7.14.16.2, 10.11.*3*,*48*.14.15.19. 3,39.54. 4,8. 19.22.5,5.17$^{2}$.18 ‖ Eccl 1,12.16.3, 18.5,1$^{2}$.5.7.6,1.7,10.14.8,14.*16*.9, 8.10,7$^{2}$.11,2.3.12,6.7 ‖ Esth 1,2.6$^{2}$. 16.19.*3*,*9*.*5*,*4*.*8*,*5*.*9*,*13*.2,23.3,9.4,5. 7.8.5,1.8.*7*,*3*.9.11.6,2.3.4.9$^{2}$.7,7.8. 9.10.8,2.3.*9*,*25*.7.8.11.9,13.16.24. 25$^{2}$.26$^{2}$.31.10,1.2 ‖ Dan 1,8.11.8,2. 12.17.18$^{2}$.27.9,1.14.17.18$^{2}$.19$^{2}$. 20.24.10,4.9.10.11.16.21.11,14. 20.*21*.25.28.30$^{2}$.38.12,1 ‖ Esr 2, 61.68.3,3.8.9.11.4,6.7.7,11.8,17. 21.23.26.31.33.9,4.*10*,*6*.5.15.10, 2.9.10.15.19 ‖ Neh 1,2.6.2,5.*7*.7.3, 8.*17*.19.33.4,8.12.13.5,15$^{2}$.16.17. 18.19.6,17.7,2.63.8,4$^{2}$.7.16.9,2.3. 4.9.10,30.34.35$^{2}$.11,16.21.23.12, 8.22.23.37.44$^{3}$.13,11.13.14.15.18. 26.29 ‖ 1Ch 5,16.6,16.17.24.29. 34$^{2}$.9,1.19$^{2}$.23.26$^{2}$.27.28.29$^{2}$.31. 32.10,3.5.11,2.*17*,*7*.3.10.11.15.25. 12,9.16.20$^{2}$.22.23.24.33.13,2.7. 10.14,2.10.15,20.21.16,40.17,10. 17.23.26.18,7.15.17.19,2.5.20,2. 21,1.3.4.7.15.16$^{2}$.26.22,9(8).10 (9).12(11).13(12).23,1.4.14.28$^{3}$. 25,3.26,20.22.24.29.30.32.27,2. 24.28,2.4.5.18.29,9.15.23.25$^{2}$.27. 29$^{3}$ ‖ 2Ch 1,1.6.9.13.2,3.15.3,7. 13.16.4,4.12$^{2}$.14.5,8$^{3}$.6,5.6.10. 13.16.18.27.33.34.7,3$^{2}$.6.10.11. 13.8,12.14$^{2}$.15.17.9,5.6.8.15.16. 18.19.29$^{3}$.10,11.12,2.9.13,1.5.6. 7.11.18.14,10.15,4.15.16,1.7$^{2}$. 8.9.10.11.17,1.18,9.16.18$^{2}$.23.20, 1.22.24.31.34.37.21,4.15.16. 22,5.12.23,3.10.13$^{2}$.18.20.24,6. 9.13.18.27.25,4$^{2}$.26.*28*,*26*.28.26, 7$^{2}$.9$^{3}$.13.15.16.18.21.27,7.*35*,*27*. 28,9.12.13$^{3}$.16.29,8.9.21$^{4}$.36.30, 1.9.16.17.22.31,2.9$^{2}$.14.32,1.2. 5.6$^{2}$.8.9$^{3}$.10.16$^{2}$.18$^{2}$.20.32.33,18. 19.25.34,5.21$^{2}$.24.*27*.*28*.24.31$^{2}$. 35,2.10$^{2}$.15.16.20.24$^{2}$.25$^{4}$.36,4. *10*.15.17.

וְעַל Gn 20,9.27,40.41,32.40 ‖ Ex 7,28 ‖ Lev 7,9.13,45.16,33 ‖ Nu 4, 7.11.36.39.17,11.21,5.32,36 ‖ Jos 2,11 ‖ Jud 5,17.16,27 ‖ 1S 5,7.17, 28.30,14$^{2}$ ‖ 2S 2,9$^{3}$.14,9.22,34.24, 4 ‖ 1R 7,22.29$^{2}$.35.8,23 ‖ 2R 16,4. 19,22.22,16 ‖ Jes 4,5.6.7,17.10,6. 14,25.37,23.48,2.49,10 ‖ Jer 6,1. 23.*50*,*42*.11,2.18,11.22,27.27,19$^{3}$. 28,8.31,32(31).33,14.36,29.31$^{3}$. 37,19.46,25$^{6}$.48,21.22$^{3}$.23$^{3}$.24$^{3}$. 37 ‖ Ez 1,26.22,13.29,2.38,22.44, 24.45,17.19.47,12.48,2.3.4.5.6.7. 8.24.25.26.27.28 ‖ Am 2,8.12 ‖ Ob 11 ‖ Mich 3,11 ‖ Nah 3,10 ‖ Hab 3,19 ‖ Hag 1,12 ‖ Zach 12,4 ‖ Ps 7, 18.18,34.22,19.35,20.79,6.80,16. 81,15.115,14.135,14.139,16 ‖ Prv 16,23.27.19,3.28,21 ‖ Job 6,28.8, 16.10,3.16,11.16.18,8.19,8.21,32. 22,28.24,9.25,3.34,29.39,14 ‖ Cant 7,14 ‖ Eccl 1,6.8,2 ‖ Esth 4, 5.9,27 ‖ Dan 8,25$^{2}$.9,12.27.11,24. 27.36.37$^{2}$ ‖ Neh 3,2.4$^{3}$.*7*.*8*.*9*.*10*. 10.*12*.9,13.37.10,1.2.12,37.39.13, 13.18 ‖ 1Ch 7,29.12,4.15,27.27,2. *5*.*7*.*8*.*9*.*10*.*11*.*12*.*13*.*14*.*15*.4.16. 25$^{2}$.26.27$^{2}$.28$^{3}$.29$^{2}$.30.31.29,30 ‖ 2Ch 17,15.16.18.19,10.26,13.28, 4.29,27.31,15.32,25.34,13.

הַעַל *interrog.* 2R 18,27 ‖ Jes 57, 6.64,11 ‖ Jer 5,9.29.9,8 ‖ Am 8,8 ‖ Neh 2,19.

כְּעַל Jes 59,18.63,7 ‖ Ps 119,14 ‖ 2Ch 32,19.

מֵעַל Gn 1,7.7,17.8,3.7.11.13.13, 11.17,22.18,3.24,64.25,6.27,40.29, 5.*8*.10.40,17.41,42.48,17 ‖ Ex 3,5. 25,22.28,28.*39*,*21*.40,36 ‖ Lev 2, 13.4,31.8,28.16,12 ‖ Nu 7,89.9,17. 10,11.12,10.16,26.27.17,11.25,8. 11 ‖ Dt 4,26.9,17.11,17.13,11.25, 9.28,21.63.29,4.27 ‖ Jos 5,15.10, 27.15,18.23,13.15.16 ‖ Jud 1,14.3, 20.21.4,15.13,20.15,14.16,12 ‖ 1S 4,18.17,15.26.39.25,23 ‖ 2S 10,14. 11,2$^{2}$.20.21.24.12,30.19,10.20,21. 22.24,21.25 ‖ 1R 1,53.2,4.*9*,*5*.13,4. 14,15 ‖ 2R 2,3.*5*.5,21.26.10,31.*15*, *18*.12,19.16,17.17,21.23$^{2}$.25,11. 28 ‖ Jes 6,6.7,17.10,27$^{2}$.20,2$^{2}$.25, 8$^{2}$.34,16.56,3 ‖ Jer 12,14.16,13.16. 24,10.27,10.28,10.11.12.30,8.32, 31.36,11.21.37,5.11.52,27 ‖ Ez 1, 19.21.25.8,6.9,3.10,4.16.18.11,15. 23.13,20.14,6$^{2}$.23,18.26,15.32,13. 45,9 ‖ Hos 9,1 ‖ Joel 4,6 ‖ Am 7,11. *17*.9,15 ‖ Jon 4,6 ‖ Mich 2,9.3,2 ‖ Mal 1,5 ‖ Ps 108,5.148,4 ‖ Eccl 5, 7 ‖ Esth 3,1.10 ‖ Neh 3,28.8,5.12, 31$^{2}$.37.38$^{2}$ ‖ 1Ch 20,2.21,22 ‖ 2Ch 7,20.13,4.24,20.26,19.33,8.35,15.

עַד־מֵעַל Ez 41,20.

עַל־מֵעַל Ez 41,17.

מֵעַל K., מֵעֲלֵי Q. 1R 20,41.

וּמֵעַל 1S 6,5$^{2}$ ‖ 1R 2,31 ‖ Jer 16, 16 ‖ Ez 14,6 ‖ Neh 12,39.

שֶׁעַל Jud 7,12.8,26.

עֲלֵי, Q. Gn 49,17$^{2}$.22$^{2}$ ‖ Nu 24,6$^{2}$ ‖ Dt 32,2$^{2}$ ‖ Jes 18,4 ‖ Jer 8,18 ‖ Mich 5,6 ‖ Ps 32,5.49,12.50,5.16. 92,4$^{2}$.94,20.108,10.131,2 ‖ Prv 8, 2.17,26.30,19 ‖ Job 6,5.7,1.8,9.9, 26.15,27.16,15.18,10.20,4.29,3. 4.7.33,15.36,28.38,24.41,22 ‖ Thr 4,5.

וַעֲלֵי Ps 92,4.

עֲלֵי, עָלַי (עָלָי Ps 31,14) Gn 20, 9.27,12.13.30,28.33,13.34,12.30. 42,36.48,7.50,20 ‖ Ex 8,5 ‖ Nu 11, 11.13.14,27$^{2}$.29.35.22,30 ‖ Dt 17, 14 ‖ Jud 7,2.19,20.20,5$^{2}$ ‖ 1S 17, 35.21,16.22,8$^{3}$.13.23,21 ‖ 2S 1,9. 3,8.14,9.15,33.19,39 ‖ 1R 2,4.14,2. 22,8.18.16,7.18,14 ‖ Jes 1,14.61, 1 ‖ Jer 8,18.11,19.12,8.11.15,16. 18,23.49,11 ‖ Ez 3,14.22.8,1.11,5. 35,13$^{2}$.37,1.*40*,*1* ‖ Hos 7,13.11,8 ‖ Joel 4,4$^{2}$ ‖ Jon 2,4.8 ‖ Mal 3,13 ‖ Ps 3,2.7.7,9.13,3.6.16,6.17,9.22, 14.27,2.3$^{2}$.31,14.32,4.35,15.16. 21.26.38,3.17.40,8.13.41,8$^{2}$.10. 12.42,5.6.7.8.12.*43*,*5*.54,5.55,4.5. 13.56,6.13.57,3.59,4.60,10.69,10. 16.86,13.14.88,8.17.18.92,11.109, 2.5.116,12.119,69.131,2.139,5.

142,4.8.143,4 ‖ Prv 7,14 ‖ Job 7, 12.20.9,11.10,1.13,13.26.16,9.10$^2$. 13.14.19,5$^2$.6.11.12.21,27.29,13. 30,1.12.15.16.31,38.33,10 ‖ Cant 2,4 ‖ Thr 3,5.20.61.62 ‖ Eccl 2,17 ‖ Esth 4,16 ‖ Dan 10,8.16 ‖ Esr 1,2. 7,28 ‖ Neh 2,8.18.5,7.6,12.13,22 ‖ 1Ch 22,7(8).28,19 ‖ 2Ch 18,7.17. 36,23.

**וְעָלַי** 2S 15,4.18,11 ‖ 1R 2,15 ‖ Cant 7,11 ‖ Esr 7,28.

**מֵעָלַי, מֵעָלָי** Gn 13,9.45,1 ‖ Ex 10,17.28 ‖ Nu 17,20.25 ‖ 1S 13,11. 28,15 ‖ 2S 13,9.17 ‖ 1R 2,31.15, 19 ‖ 2R 18,14 ‖ Jer 2,5.32,40 ‖ Ez 6,9.11,24.14,5.44,10$^2$.15 ‖ Am 5, 23 ‖ Ps 39,11.119,22 ‖ Job 9,34. 13,21.19,9.13.30,17.30 ‖ Cant 5, 7 ‖ Neh 13,28 ‖ 2Ch 16,3.

**עָלֶיךָ** Gn 16,5.38,29.41,15 ‖ Ex 15,26.18,14.23,29.33,22 ‖ Lev 19, 19 ‖ Nu 11,17.18,2.4 ‖ Dt 7,22. 15,9.17,15$^3$.19,10.23,5.24,15.28, 2.7.10.15.*45*.24.36.43.49.61.30, 1.9 ‖ Jud 9,31.12,1.16,9.*12.14. 20* ‖ 1S 10,6.16,16.20,9.13.24,11. 25,11.25,30 ‖ 2S 1,26.12,11.13,25. 16,8.17,11.18,31.32.19,8.24,12 ‖ 1R 1,20.2,18.43.11,11.13,2$^3$.20, 22.22,23 ‖ Jes 7,5.17.10,24.24,17. 52,14.59,21 ‖ Jer 15,15.22,7.34,4. 40,4.45,2.48,43.51,25 ‖ Ez 3,25. 24,17.25,7.28,7.19.29,7.32,3.4.8. 10$^2$.35,3.38,7 ‖ Am 7,10 ‖ Nah 1, 14.3,19 ‖ Hab 2,16 ‖ Mal 3,13 ‖ Ps 10,14.16,2.21,12.22,11.31,15.32, 8.44,23.69,8.71,6.83,6 ‖ Prv 2,11. 6,22 ‖ Job 8,6.33,7 ‖ Eccl 10,4 ‖ Esr 10,4 ‖ Neh 6,7 ‖ 1Ch 21,10.22, 10(11) ‖ 2Ch 14,10.18,22.19,2.20, 2.12.35,21.

**מֵעָלֶיךָ** Gn 40,19$^2$ ‖ Ex 18,22.33, 5 ‖ Dt 8,4 ‖ 1S 15,28.17,46.28,16 ‖ 1R 11,11 ‖ Zach 3,4.

**עָלַיִךְ, עָלֵיִךְ** 2S 14,8 ‖ Jes 1,25. 29,3$^2$.45,14.47,9.11$^2$.13.54,9.15. 17.60,1.2.5.62,5 ‖ Jer 6,23.11,17. 13,21$^2$.15,5.6.49,5.50,42.51,14 ‖ Ez 5,8.17.7,3$^2$8.4$^2$.8.9.16,5.6.*8*.14. 27.37.40.44.21,36$^2$.23,22$^2$.24$^2$.26, 3$^2$.8$^3$.16.17.19.27,5.30.32.35.36. 28,22.29,8 ‖ Mich 4,11 ‖ Nah 3,6 ‖ Zeph 3,17$^2$ ‖ Cant 7,6 ‖ Ruth 3,3. 15 ‖ Thr 2,15.16.17.4,21.

**עָלָיְכִי** Ps 116,7.

**וְעָלַיִךְ** Jes 60,2.

**מֵעָלָיִךְ** 1S 1,14 ‖ Jer 11,15 ‖ Ez 16,9 ‖ Nah 1,13.

**עָלָו Q., עָלָיו** Gn 12,20.15,12.18, 2.19.19,16.28,6.13.37,23.44,21. 45,1.50,1 ‖ Ex 1,11.2,6.3,5.16,8. 19,18.20,24.26.21,22.30$^2$.22,2.24. 25,11.28,8.36.29,36.30,7.9$^2$.10. 31,7.32,21.33,4.39,5.30.31.40,19. 23.37.29.35 ‖ Lev 1,4.4,26.*31.35. 5,6.10.13.18.26.14,18.20.15,15. 19,22*.5,24.7,20.8,7$^2$.8.15.11.32.34. 35.38.14,21.29.15,4.*24.4.6*.9.17. 20.*26*.20.*22.26*.23.24.16,9.*10*.10. 18.19.21.22.19,17.21,12.22,3.9. 14.27,15.*19*.27.31 ‖ Nu 2,5.*27*.12. 4,6.*7.14*.7.13.*14*.14.25.5,7.8.14$^2$. 15$^2$.30.6,9.11.9,22.11,9.25.14,36. 15,28.16,11.18,32.19,13.*20*.15. 17.24,2.27,18.20.23.35,20.22.23 ‖ Dt 13,1.9$^2$.16,3$^2$.19,11.13.20,19. 24,5.15.27,6.33,12$^2$.34,9 ‖ Jos 5, 15.7,26.*8,29*.8,31.22,23$^2$.24,7 ‖ Jud 3,10.19.6,3.25.28.30.31.9,3. 14,6.*19.15,14*.16.17.19,2.20,41 ‖ 1S 2,10.5,4.10,10.15,3.17,32.18, 4.19,23.20,33.22,6.7.17.23,9.25, 36.29,4 ‖ 2S 1,10.3,34.11,21.12, 17.14,26.17,2.12.20,12$^2$.15.24, 20 ‖ 1R 3,19.7,48.8,5.9,8.11,24. 13,3.4.13.30.15,27.16,9.18.22,19. 32 ‖ 2R 3,15.4,34.*35*.6,31.9,25. 11,12.13,19.14,19.15,10.16,12. 15.17,13.18,21$^2$.19,21.21,23.25, 17 ‖ Jes 5,6.25.30.8,1.9,10.10,26. 11,2.16,5.18,6$^2$.19,16.17.26,21.30, 12.32.31,4.36,6$^2$.37,22.42,1.25. 52,15.53,5.56,8 ‖ Jer 2,15.7,10. *11.14.30.32,34.34,15*.18,8.36,31. 39,9.12.49,8.51,63.52,22 ‖ Ez 1,3. 26.4,4$^2$.9,3.6.12,13.14,9.15,3.17, 20.18,20$^2$.19,8$^2$.22,20.24,7.29,2. *35,2.38,2*.31,15$^3$.37,16$^2$.19.38,21. 22.43,18.46,14.47,10 ‖ Hos 4,9. 10,5$^2$.12,15 ‖ Am 3,14 ‖ Mich 3,5. 4,1.5,4 ‖ Hab 2,6$^2$.18 ‖ Zach 12, 10 ‖ Ps 21,6.37,5.12.89,46.104,34. 109,6 ‖ Prv 16,26 ‖ Job 2,11.3,4.5. 14,22$^2$.18,6.9.20,25.26,9.27,9.22. 23.28,8.33,23.34,13.36,30.33.38, 10.39,23.40,30.32.41,15.42,11 ‖ Cant 4,4.5,4 ‖ Thr 3,28 ‖ Eccl 3, 14.8,6 ‖ Esth 4,17.5,14.6,8.7,9 ‖ Dan 2,1.11,5.21.25.40 ‖ Esr 3,2.3. 7,6.9 ‖ Neh 13,2 ‖ 1Ch 12,21(22). 29,25.30 ‖ 2Ch 1,6.11.3,5.14.5,6. 6,13.7,21.10,14.11,13.13,7.15,1.9. 18,31.20,14.23,11.24,21.23.25.26. 27.25,3.27.28,20.32,17.25$^2$.31.33, 16.24.36,6.8.

**וְעָלָו Q., וְעָלָיו** Nu 2,20 ‖ 2S 20,8 ‖ Ez 40,2 ‖ Ps 52,8.132,18 ‖ 1Ch 11, 42 ‖ 2Ch 32,12.

**מֵעָלָיו** Gn 35,13 ‖ Nu 20,21 ‖ Jud 3,19.8,3.16,19.20 ‖ 1S 13,8.16,23. 17,22.39 ‖ 2S 13,9 ‖ 2R 2,13.*14*.3, 27.25,5 ‖ Jer 52,8 ‖ Jon 3,6 ‖ Zach 3,4 ‖ Prv 4,15.24,18.27,22 ‖ Job 14,6 ‖ Esth 4,4.

**וּמֵעָלָיו** Prv 14,14.

**עָלֶיהָ** Gn 24,42.26,9.21.22.28,13. 29,2.35,14 ‖ Ex 8,17.18.17,12.34, 12 ‖ Lev 2,1$^2$.15.4,14.5,5.11$^2$.6,5$^3$. 20.10,1.12,7.8.*15,30*.18,18.25.25, 19.26,1.32.35 ‖ Nu 5,15.13,18.17, 11.19,2.30,7.9.10.15 ‖ Dt 4,26.20, 10.*19*.12.22,14.25,5.29,26 ‖ Jos 10,5.*34.36*.18.31.34.38 ‖ Jud 18, 5.19,30.20,9 ‖ 1S 4,19.20.6,18.9,6. 31,4 ‖ 2S 12,28.13,19.19,27 ‖ 2R 6,25.17,5.*18,9*.19,32.24,11.25,1 ‖ Jes 7,1$^2$.22,25.24,20.27,3.34,11. 37,33.42,5.45,12.66,10 ‖ Jer 4,17. 6,3.4.11,16.12,9.15,8.17,18.18,16. 19,8.*49.17*.15.*25,13*.25,29.32,24. 34,22.36,28.29.32.39,1.48,2.49, 14.50,3.15.21.29.51,2.8.27.*28*.27$^2$. 56.64.52,4 ‖ Ez 4,1.2$^5$.3.7.14,13. 19.22.22,3.23,8.41.24,6.28,21.23. 26.29,18.33,2.37,25 ‖ Hos 2,15 ‖ Joel 1,3 ‖ Am 4,7 ‖ Ob 1 ‖ Jon 1,2 ‖ Zeph 2,15.3,7.18 ‖ Zach 4,2.3.12,

3‖Ps 37,29‖Job 20,13.36,32.38, 5‖Cant 8,9²‖Ruth 3,15‖Eccl 9, 14‖Esth 2,1.10.4,8.7,8‖Dan 1,1. 9,18‖Neh 9,6.36‖1Ch 10,4‖2Ch 8,3.

**וְעָלֶיהָ** 2S 13,18‖Ps 7,8‖Job 31, 10.

**וְהָעֲלִיָּה** 1S 9,24.

**מֵעָלֶיהָ** Gn 24,46.38,14.19‖Dt 21, 13‖Jer 49,19.50,44‖Ez 23,18‖Prv 5,8.

**עָלֵינוּ** Gn 19,31. 26,10. 37,8. 43, 18‖Ex 2,14.3,18.5,3.16,7.8‖Nu 12,11.16,13‖Dt 26,6‖Jos 2,9.7,9. 9,20‖Jud 9,8.10.12.14.15,10‖1S 5,7.8,19.11,12.12,12.14,40.27,11. 30,23‖2S 5,2.11,23.15,14.19,11‖1R 12,4.9‖2R 4,9.7,6².22,13‖Jes 4,1.14,8.32,15‖Jer 5,12.6,26.9, 17.14,9.16,10.21,2.13.35,6‖Ez 33,10‖Hos 10,8‖Jon 1,14‖Mich 3,11.4,14‖Ps 4,7.33,22.44,20.90, 17².103,10.117,2.124,2‖Thr 3, 46.5,22‖Dan 9,11.12².13.14‖Esr 8,18.31.9,9.13.10,12‖Neh 2,19.4, 6.9,33.37.10,33².13,18‖2Ch 10,4. 9.20,9.11.12.28,13.

**מֵעָלֵינוּ** Nu 21,7‖1S 6,20‖1R 12, 10‖Jer 21,2.37,9‖Jon 1,11‖2Ch 10,10.

**עֲלֵיכֶם , עֲלֵכֶם** Ex 5,21.12,13.32, 29‖Lev 8,34. 10,7. 16,30. 23,28. 26,16.21.25‖Nu 28,22.30‖Dt 1, 11.15.9,19.28,63².32,38‖Jos 23, 14.15²‖Jud 9,15.17‖1S 8,11.12, 1.12.13.14‖2S 1,21.3,17.17,21‖1R 12,11‖Jes 29,10‖Jer 5,15.6, 17.10,1.15,14.18,11².21,4.*9*.14. 23,2.17.40.26,13.15².29,11.37,19. 42,18.19.44,29².49,30‖Ez 5,16. 17.6,3.11,8.20,33.22,21.22.36,2. 10.12.25.29.37,6³‖Am 3,1.2.4,2. 5,1.6,14‖Jon 1,12‖Mich 2,4‖Zeph 2,2².5‖Hag 1,10‖Ps 115, 14²‖Prv 1,27‖Job 16,4².42,8‖1Ch 12,18.13,2‖2Ch 10,11.13,12. 19,7.10².11.28,11.

**מֵעֲלֵיכֶם** Dt 29,4‖Jos 5,9‖1S 6, 5‖Jer 34,21‖Ez 18,31‖Joel 2, 20‖Jon 1,12.

**עֲלֵיכֶן** Ez 23,49.

**עֲלֵיהֶם , עֲלֵהֶם** Gn 14,15.18,8.31, 34.45,15.47,20‖Ex 5,8.14.9,19. 14,3.15,16.19.16,20.18,11.21.28, 9.32,34‖Lev 4,20.10,17‖Nu 4,8. 27.7,9.8,7.21.10,34.11,17.25.26. 29.14,14.16,17.18.19.29.33‖Dt 7, 16.28.26,5‖Jos 2,8.9,5.10,11.22, 12.*33*‖Jud 6,4.9,8.25.43.49.11,11. 16,26.*29*.26.29.18,9.20,34‖1S 2,8. 6,7.8,7.9.19,20.22,2.26,12‖2S 2,7. 11,23.18,1.21,10²‖1R 6,32.7,25.9, 9.12,17.18,28‖2R 18,23.20,13.23, 20.25,22‖Jes 8,7.9,1.13,17.14,17. 22.36,8.38,16.39,2.63,19‖Jer 11, 8.22.14,16.15,3.18,20.22.21,7.23, 4.12.24,6.26,19.31,27(26)².32,41. 42².35,17.36,31.32.40,11.42,17. 43,10.44,27.46,21.49,20.29.30. 37.50,27.45‖Ez 4,15.10,1.19.*11*, *22*.11,4.16,16.37.18,26.20,8.*13*. *21*.17.22,31.23,7.9.16.46.25,2.33, 19.34,23.36,18.37,2.8².20.24.27. 38,17.43,24.44,12.17.45,15‖Hos 5,10.7,12.10,10‖Am 9,4.12‖Jon 1,13‖Mich 3,6.4,7‖Zeph 2,7.11. 3,8‖Zach 2,13.9,8.14.15.14,17. 18‖Mal 3,17‖Ps 69,25.78,24.27. 94,23.104,12.105,14.38.140,11‖Prv 20,26‖Job 21,9.26.37,15‖Eccl 5,7.9,12‖Esth 8,17.9,21. 27².31‖Dan 10,7.11,34‖Esr 3,3. 7.4,5.6,22‖Neh 4,3.5,7.6,3.9,1.10. 30.11,9.14.23‖1Ch 5,20.9,20.27. 33.15,15.16,21.23,31‖2Ch 2,1. 10.4,4.7,14.22.9,8.10,17.14,13.19, 9.21,8.27,5.29,23.30,10.18.32,26. 33,11.36,17.

**וַעֲלֵיהֶם** Nu 35,6‖Dt 9,10‖2S 16, 1‖Prv 24,25‖Neh 13,13‖1Ch 7, 4.22,13‖2Ch 4,19.31,12.34,12.

**מֵעֲלֵיהֶם** Gn 42,24‖Nu 14,9‖2R 16,17‖Jes 14,25‖Jon 1,5‖Mich 3,2.3‖Zach 4,12.11,13‖Neh 9, 19‖1Ch 14,14‖2Ch 20,10.34,4.

**עָלֵימוֹ** Dt 32,23‖Ps 5,12.55,16. 64,9‖Job 6,16.20,23.21,17.22,2. 27,23.30,2.5.

**וְעָלֵימוֹ** Job 29,22.

**עֲלֵיהֶן , עֲלֵהֶן** Ex 29,13.*22*‖Lev 3,4.*10*,*15*.4,9.*7*,*4*‖Nu 16,7‖Dt 27,3‖Jos 8,31‖Ez 13,17.23,47‖Zach 11,5‖Ruth 1,19.

——עֲלַל v. (עוּל) עַל——

**[עִלֵּג]** *pl.* **עִלְּגִים**

balbutiens, balbus.

אח אל לעג בהפך אתון.

Jes 32,4.

## עָלָה

ascendere, proficisci in regionem elatiorem; tolli; imponi, superinduci (de carne, veste); inscribi, referri (in tabulas); *Hi.* sursum ducere; offerre (sacrificium); imponere; inducre; obducere; tollere; accendere, incendere.

כדוגמתו בצורית, ארמית, צבית (ע״ד הכפולים) וערבית. לד״ק המ״ם של להעלותם דשופטים כ׳ ל״ח נשתרבבה ממלת משאת שלאחריה; בישעיה ס״ג י״א יש לסרס ולקרוא: איה רֹעֵה המעלה מִמִּצְרַיִם אֶת־צֹאנוֹ (וכן בתרגום הע׳ מארץ ת׳ מַיִם); השבעים קורין בירמיה נ״א ג׳: ידרך הדרך קשתו וְיִתְעַלֵּף בסרינו, באיוב ל״ו ל״ג עַוְלָה ת׳ עוֹלֶה, בקהלת ג׳ כ״א הַעֹלָה בה״א השאלה, וכת״י (וכן בקצת נוסחאות, ובי׳ ד׳ יַעֲלֶה עליך); בדה״א כ״א כ״ד לְהַעֲלוֹת ת׳ וְהַעֲלוֹת, ובדה״ב כ״ד י״ד: כלי שרת לְהַעֲלוֹת וכפות זהב וכסף.

Gn 19,15.28.32,27.49,4‖Ex 12, 38.19,3‖Lev 16,6.*10*‖Nu 19,2‖Jos 8,20.21.10,9.33‖Jud 4,12.16, 17.20,40.21,5².8‖1S 6,7.15,34‖2S 22,9‖1R 9,16.14,25.18,42‖2R 1,6.7.17,3.18,9.13.19,28.23,29.24, 1.10‖Jes 7,1.15,2.36,1.37,29‖Jer 4,7.9,20‖Jer 48,15.18.50,3.51, 42‖Ez 37,8‖Joel 1,6‖Mich 2, 13‖Nah 2,2‖Ps 18,9.47,6.78,21. 31‖Prv 21,22.24,31.26,9.30,4‖Ruth 4,1‖Esr 7,6‖1Ch 27,24‖2Ch 12,2.16,1.24,23.35,20.36,6.

**וְעָלָה** Ex 1,10‖Jos 15,3².6².7.8². 18,12².19,11.12‖Jud 6,3‖1S 1,3‖Jes 5,6.8,7‖Joel 2,20‖Dan 11, 23.

**עָלְתָה , עָלָתָה** *3 perf. f.* Gn

40,10 ‖ Jos 2,8 ‖ 1S 1,22 ‖ 1R 9,24 ‖ Jer 7,31.*19*,5.*32*,*35*.8,22.14,2 ‖ Jon 1,2 ‖ Neh 4,1.

וְעָלְתָה Dt 25,7 ‖ Jes 34,13 ‖ Am 8,8.9,5 ‖ Zach 14,13.

עָלִיתָ *2 perf.* Gn 49,4.9 ‖ 2R 1,4.*6*.*16* ‖ Ps 68,19.

וְעָלִיתָ Ex 19,24.34,2 ‖ Dt 17,8 ‖ Ez 38,9.16.

עָלִית (al. תְ) *2 perf. f.* Jes 22,1.57,7 ‖ Prv 31,29.

עָלִיתִי *1 perf.* 2R 18,25.19,23 ‖ Jes 36,10.37,24.

וְעָלִיתִי 2R 20,8.

עָלוּ, Q. *3 perf. pl.* Ex 13,18.17,10 ‖ Nu 13,31 ‖ Jos 4,19.8,11.14,8 ‖ Jud 1,16.20,3 ‖ 1S 14,21.24.23.29,11 ‖ 2R 3,21.24,16 ‖ Jer 4,29 ‖ Hos 8,9 ‖ Ps 122,4 ‖ Thr 1,14 ‖ Neh 12,1.37.

וְעָלוּ Ex 7,28 ‖ Jos 6,5 ‖ Jud 6,3.16,18 ‖ 2S 15,30 ‖ Hos 2,2 ‖ Ob 21 ‖ Zach 14,16.

שֶׁעָלוּ Cant 4,2.*6*,*6*.

עֲלִיתֶם *2 perf. pl.* Dt 5,5 ‖ Jud 12,3.15,10 ‖ Ez 13,5.

וַעֲלִיתֶם Nu 13,17 ‖ 1R 1,25.

עָלִינוּ *1 perf. pl.* Gn 44,24 ‖ Jud 15,10.

וְעָלִינוּ Nu 14,40 ‖ 1S 14,10.

עוֹלֶה, עֹלֶה *pt.* Gn 88,13 ‖ Dt 32,50 ‖ Jos 16,1 ‖ 1S 17,23.25.28,14 ‖ 2S 15,30² ‖ 1R 20,22 ‖ 2R 2,23 ‖ Ez 8,11 ‖ Hos 13,15 ‖ Ps 74,23 ‖ Job 36,33 ‖ Neh 2,15.

הָעוֹלֶה, הָעֹלֶה Jos 11,17.12,7 ‖ 1S 17,25.

הָעוֹלֶה, וְהָעֹלֶה Jes 24,18 ‖ Jer 48,44.

לָעוֹלֶה Ez 40,40.

עֹלִים *pl.* Gn 28,12 ‖ Dt 1,28 ‖ 1S 9,11.10,3.28,13 ‖ Jer 47,2 ‖ 2Ch 20,16.

הָעוֹלִים, הָעֹלִים (2) Gn 31,10.*12*.50,14 ‖ Nu 32,11 ‖ Jes 14,21 ‖ Esr 2,1.59.8,1 ‖ Neh 7,5.6.61.

עֹלָה *f. sg.* Jud 20,31 ‖ 1R 18,44 ‖ Cant 3,6.*8*,*5* ‖ Dan 8,3.

הָעוֹלָה, הָעֹלָה Lev 6,2 ‖ Jud 21,19 ‖ Eccl 3,21 ‖ 1Ch 26,16.

וְהָעֹלָה Ez 20,32.

עֹלוֹת, עֹלֹת *pl.* Gn 41,2.*18*.3.*19*.5.22.

הָעֹלֹת Gn 41,27.

עָלֹה *inf. abs.* Gn 46,4 ‖ Nu 13,30 ‖ 2S 15,30.

עֲלוֹת, עֲלֹת *cs.* Gn 32,25 ‖ Ex 19,12 ‖ Jud 19,30 ‖ Am 7,1 ‖ Neh 3,19 ‖ 2Ch 36,16.

בַּעֲלוֹת Jud 13,20 ‖ 1R 11,15.18,36 ‖ Jer 35,11 ‖ Jon 4,7.

בַּעֲלוֹת K., כַּעֲלוֹת Q. Jos 4,18 ‖ Jud 19,25.

כַּעֲלוֹת Jos 6,15 ‖ 1S 9,26 ‖ 2R 3,20 ‖ Job 5,26.

לַעֲלוֹת, לַעֲלֹת Ex 19,23.24 ‖ Nu 13,31.14,44 ‖ Dt 1,26.41 ‖ Jos 8,3.22,12.*33* ‖ Jud 20,40 ‖ 1S 2,28.9,14 ‖ 2S 5,22 ‖ 1R 12,18.18,29 ‖ 2R 12,18 ‖ Hab 3,16 ‖ Ps 62,10 ‖ Job 36,20 ‖ Esr 1,5.7,28 ‖ 2Ch 10,18.18,2.

מֵעֲלוֹת 1S 12,28 ‖ Neh 4,15.

בַּעֲלֹתִי *suff.* Dt 9,9.

בַּעֲלֹתְךָ Ex 34,24.

עֲלֹתוֹ Jes 11,16.

בַּעֲלוֹתוֹ, בַּעֲלֹתוֹ Jud 11,13 ‖ 1S 15,2.

עֲלוֹתָהּ, עֲלֹתָהּ 1S 1,7 ‖ Hos 2,17.

בַּעֲלוֹתָהּ 1S 2,19.

בַּעֲלוֹתָם Jud 11,16 ‖ 1S 15,6.

עֲלֵה *imper.* Gn 35,1.50,6 ‖ Ex 24,1.12.33,1 ‖ Nu 27,12 ‖ Dt 1,21.3,27.32,49 ‖ Jos 8,1.10,6.17,15 ‖ Jud 1,3 ‖ 1S 9,19.14,12 ‖ 2S 2,1.5,19.24,18 ‖ 1R 18,41.43.44.22,6.12.15 ‖ 2R 1,3.2,23.16,7.18,25.22,4 ‖ Jes 36,10 ‖ Jer 50,21 ‖ Prv 25,7 ‖ 1Ch 14,10 ‖ 2Ch 18,5.11.

וַעֲלֵה Dt 10,1.

עֲלִי *f.* Nu 21,17 ‖ 1S 25,35 ‖ Jes 21,2.40,9 ‖ Jer 22,20.46,11.

עֲלוּ *pl.* Gn 44,17 ‖ Nu 13,17 ‖ Dt 9,23 ‖ Jos 4,17.7,2.10,4 ‖ Jud 16,18.20,23.28 ‖ 1S 9,13.14,10.12.25,5 ‖ Jer 5,10.46,9.49,28.31 ‖ Hag 1,8 ‖ 2Ch 18,14.

וַעֲלוּ Gn 45,9 ‖ Jer 46,4.

אֶעֱלֶה *1 impf.* Gn 44,34.46,31.50,5 ‖ Ex 32,30.33,3.5 ‖ 2S 2,1.19,35 ‖ 2R 3,7 ‖ Jes 14,13.14.38,22 ‖ Ez 38,11 ‖ Ps 132,3 ‖ Cant 7,9.

הַאֶעֱלֶה *interrog.* 2S 2,1.5,19 ‖ 1Ch 14,10.

וְאַעַל Dt 10,3.

תַּעֲלֶה *2 impf.* Ex 20,26 ‖ 2S 5,23 ‖ 2R 20,5 ‖ 1Ch 14,14.

וַתַּעֲלִי *2 impf. f.* Jes 57,8.

יַעֲלֶה *3 impf.* Gn 2,6 ‖ Ex 34,3 ‖ Lev 19,19 ‖ Dt 28,43.29,22.30,12 ‖ Jud 1,1.2.13,5.20,18 ‖ 1S 1,11.6,9.20.9,13.29,9 ‖ 1R 12,27 ‖ 2R 12,5.18.16,5 ‖ Jes 5,24.14,8.15,5.34,3.10.55,13² ‖ Jer 3,16.4,13.46,7.8.48,5.49,19.*50*,*44*.22 ‖ Ez 41,7.44,17.47,12 ‖ Hos 10,8 ‖ Zach 14,17 ‖ Ps 34,3 ‖ Job 7,9.20,6 ‖ Neh 3,35 ‖ 1Ch 21,18 ‖ 2Ch 9,4.

הֲיַעֲלֶה־ *interrog.* Am 3,5.

וְיַעֲלֶה 1R 15,19 ‖ Jer 21,2 ‖ 2Ch 16,3.

וַיַּעֲלֶה 1R 16,17.18,42.

יַעַל Gn 44,33 ‖ Jos 7,3.

וְיַעַל, וְיַעַל Ex 10,12 ‖ 1R 22,20 ‖ Esr 1,3 ‖ 2Ch 18,19.36,23.

וַיַּעַל Gn 13,1.17,22.19,30.26,23.35,13.38,12.46,29.50,7.9 ‖ Ex 10,14.19,18.20.24,9.13.15.18.34,4 ‖ Nu 33,38 ‖ Dt 34,1 ‖ Jos 6,20.8,10.10,7.36.15,15.18,11.19,10 ‖ Jud 1,4.2,1.4,10.8,8.11.9,48.13,20.14,2.19 ‖ 1S 1,21.11,1.13,15.14,13.46.24,1.27,8 ‖ 2S 2,2.15,24.19,1.20,2.24,19 ‖ 1R 2,34.12,32².33.15,17.18,43.20,1.26.22,29 ‖ 2R 1,9.13.2,11.23.4,34.35.6,24.12,11.19.14,11.15,14.16,9.17,5².19,14.23,2 ‖ Jes 37,14.53,2 ‖ Ez 11,23.24.40,6 ‖ Jon 4,6 ‖ 1Ch 11,6.13,6.21,19 ‖ 2Ch 12,9.18,28.25,21.29,20.34,30.

**וְהַעֲלִתֶם, וְהַעֲלִיתֶם** *2 perf. pl.* Gn 50,25 ‖ Ex 13,19 ‖ Job 42,8 ‖ 1Ch 15,12.

**הֶעֱלִיתֻנוּ** *suff.* Nu 20,5.21,5.

**מַעֲלֶה** *pt.* 1S 7,10 ‖ Jes 8,7 ‖ Jer 33,6.18.48,35 ‖ Nah 3,3 ‖ Ps 135,7.

**וּמַעֲלֶה** Jer 50,9.

**הַמַּעֲלֶה** Lev 11,45 ‖ Jos 24,17 ‖ 2S 1,24 ‖ 2R 17,7 ‖ Jer 2,6 ‖ Esr 4,2.

**מַעֲלֵה** *cs.* Lev 11,4.*5* ‖ Dt 14,7 ‖ Jes 66,3.

**הַמַּעַלְךָ** *suff.* Dt 20,1 ‖ Ps 81,11.

**הַמַּעֲלָם** Jes 63,11.

**מַעֲלִים** *pl.* 2S 6,15 ‖ 1Ch 15,28 ‖ 2Ch 24,14.

**מִמַּעֲלֵי** *cs.* Lev 11,4 ‖ Dt 14,7.

**מַעֲלָה** *pt. f. sg.* Lev 11,26.

**מַעֲלַת** *cs.* Lev 11,3.6 ‖ Dt 14,6.

**הַעֲלֵה** *inf. abs.* Ez 23,46.

**הַעֲלוֹת** *cs.* 1Ch 23,31.

**וְהַעֲלוֹת** 1Ch 21,24 ‖ 2Ch 24,14. 35,16.

**בְּהַעֲלוֹת** 2R 2,1 ‖ Ez 26,19 ‖ 2Ch 35,14.

**וּבְהַעֲלֹת** Ex 30,8.

**כְּהַעֲלוֹת** Ez 26,3.

**לְהַעֲלוֹת, לְהַעֲלֹת** Ex 27,20 ‖ Lev 24,2 ‖ Jos 22,23 ‖ 1S 10,8.13,10. 28,15 ‖ 2S 6,2 ‖ 1R 8,1 ‖ Ez 24,8. 43,18 ‖ Esr 3,2.6 ‖ 1Ch 13,6.15,3. *14*.25. 16,40 ‖ 2Ch 5,2.8,13.23,18. 29,21.27.29.

**מֵהַעֲלוֹת** 2S 6,18 ‖ 1Ch 16,2.

**הַעֲלֹתִי** *suff.* 1S 8,8 ‖ 2S 7,6 ‖ Jer 11,7.

**וּבְהַעֲלוֹתִי** Ez 37,13.

**בְּהַעֲלֹתְךָ** Nu 8,2.

**וּלְהַעֲלֹתוֹ** Ex 3,8.

**לְהַעֲלוֹתָם** Jud 20,38.

**הַעַל** *imper.* Ex 33,12.

**וְהַעַל** Ex 8,1 ‖ Nu 20,25.

**וְהַעֲלֵהוּ** *suff.* Gn 22,2.

**הַעֲלוּ** *pl.* 1S 6,21. 19,15 ‖ Jer 51,27.

**וּבְהֵעָלוֹת** Ex 40,36.

**וּבְהֵעָלֹתוֹ** *suff.* Nu 3,22.

**הֵעָלוּ** *imper. pl.* Nu 16,24.

**יֵעָלֶה** *3 impf.* Ex 40,37.

**וַיֵּעָלוּ** *pl.* Nu 16,27 ‖ Jer 37,5.

**וַתֵּעָלוּ** (al.=וַתַּעֲלוּ) *2 impf. pl.* Ez 36,3.

**הֶעֱלָה** *Hi. 3 perf.* Nu 8,3 ‖ 1S 12,6 ‖ 2S 2,3 ‖ 1R 9,15 ‖ 2R 17,4.36 ‖ Jer 16,14.*23,7*.15.23,8 ‖ Hos 12,14 ‖ Esr 1,11 ‖ 2Ch 1,4.8. 11.12.

**הֶעֱלָה** (al. = הַעֲלָה) Hab 1,15.

**וְהֶעֱלָה** Gn 50,24 ‖ Ex 25,37 ‖ Lev 14,20 ‖ 1R 9,25 ‖ Job 1,5.

**הֶעֱלָנוּ** *suff.* Ex 32,1.*23* ‖ Jud 6,13.

**הֶעֶלְךָ** Neh 9,18.

**וְהֶעֱלְתָה** *3 perf. f.* 1S 2,19.

**הֶעֱלָתַם** *suff.* Jos 2,6.

**הֶעֱלִיתָ** *2 perf.* Ex 32,7.

**הֶעֱלִיתָ** Ex 33,1 ‖ Nu 14,13 ‖ Ps 30,4.

**וְהַעֲלִיתָ** Ex 40,4.

**וְהַעֲלִיתָ** Dt 27,6 ‖ Jud 6,26 ‖ Jer 38,10.

**הֶעֱלִיתָנוּ** *suff.* Ex 17,3 ‖ Nu 16,13.

**הֶעֱלִית** (al. תְ) *2 perf. f.* Jes 57,6.

**הֶעֱלֵיתִי** *1 perf.* Jud 6,8 ‖ 1S 10,18 ‖ Am 2,10.3,1.9,7 ‖ 1Ch 17,5.

**וְהַעֲלֵיתִי** Ez 26,3.37,6.12 ‖ Am 8,10.

**הֶעֱלִתִיךָ** *suff.* Mich 6,4.

**וְהַעֲלִיתִיךָ** Ez 29,4.39,2.

**וְהַעֲלִיתִיהוּ** Jud 11,31.

**וְהַעֲלִיתִים** Jer 27,22.

**הֶעֱלוּ** *3 perf. pl.* Jos 24,32 ‖ 1S 6,14.15 ‖ Ez 14,3 ‖ Thr 2,10 ‖ 2Ch 5,5.29,7.

**וְהֶעֱלוּ** Ez 16,40.43,24.

**הֶעֱלוּךָ** *suff.* Ex 32,4.*8* ‖ 1R 12,28.

**וְהֶעֱלוּךְ** Ez 32,3.

**יַעֲלֶנָּה** *suff.* Jes 35,9.

**תַּעֲלֶה** *3 impf. f.* 2S 11,20 ‖ Jes 32,13 ‖ Jer 51,50.53 ‖ Ez 38,18 ‖ Zach 14,18 ‖ Eccl 10,4.

**וַתַּעֲלֶה** 1R 10,29. 22,35 ‖ Jer 44,21.

**וְתַעַל** Joel 2,20.

**וַתַּעַל, וַתַּעַל** Gn 24,16 ‖ Ex 2,23. 8,2.16,13.14 ‖ Jud 4,10.6,21 ‖ 1S 5,12 ‖ 2R 4,21 ‖ 2Ch 18,34.24,13.

**נַעֲלֶה** *1 impf. pl.* Nu 13,30.16,12.*14*.20,19 ‖ Dt 1,22.41 ‖ 1S 14,9 ‖ 2R 3,8 ‖ Jes 7,6.

**וְנַעֲלֶה** Gn 35,3 ‖ Jud 18,9 ‖ Jes 2,3 ‖ Jer 6,4.5.31,6(5) ‖ Mich 4,2.

**וַנַּעַל** Dt 3,1.

**תַּעֲלוּ** *2 impf. pl.* Nu 14,42 ‖ Dt 1,42 ‖ 1R 12,24 ‖ Hos 4,15 ‖ 2Ch 11,4.

**וַתַּעֲלוּ** Dt 1,43.

**יַעֲלוּ** *3 impf. pl.* Ex 7,29.19,13. 24,2 ‖ Lev 2,12 ‖ Jos 7,3 ‖ Jud 6,5 ‖ 1R 6,8 ‖ 2R 23,9 ‖ Jes 60,7 ‖ Ez 38,10.40,22.49 ‖ Joel 2,7.9.4,9 ‖ Am 9,2 ‖ Zach 14,18.*19* ‖ Ps 104,8. 107,26 ‖ Job 6,19.

**וְיַעֲלוּ** Jos 4,16 ‖ Joel 4,12.

**וַיַּעֲלוּ** Gn 45,25. 50,7 ‖ Nu 13,21. 22.14,40.20,27.21,33.32,9 ‖ Dt 1,24 ‖ Jos 7,2.4.10,5.19,47 ‖ Jud 1,22.4,5.6,35. 9,51. 15,6.9. 16,5.31. 18,12.17.20,18.23.26.30 ‖ 1S 7,7. 9,14.13,5. 23,19.25,13 ‖ 2S 5,17. 17,21. 23,9 ‖ 1R 1,40.45 ‖ 2R 18,17$^2$ ‖ Jer 26,10 ‖ Esr 7,7 ‖ 1Ch 14,8.11 ‖ 2Ch 1,17.21,17.

**תַּעֲלֶינָה** *3 impf. pl. f.* Jes 65,17.

**וַתַּעֲלֶנָה** Dan 8,8.

**נַעֲלָה** *Ni. 3 perf.* Nu 10,11 ‖ 2S 2,27 ‖ Ez 9,3 ‖ Ps 47,10.

**וְנַעֲלָה** Nu 9,21$^2$.

**נַעֲלֵיתָ** *2 perf.* Ps 97,9.

**הֵעָלוֹת** *inf. cs.* Nu 9,17 ‖ Esr 1,11.

**בְּהֵעָלוֹת** Jer. 37,11.

הַעֲלִי *f. sg.* 1S 28,11.

וְהַעֲלִי 1S 28,8.

אַעֲלֶה *1 impf.* Ex 3,17 ‖ Jud 2,1 ‖ 1S 28,11 ‖ 2S 24,24 ‖ Jer 30,17. 46,8 ‖ Ps 66,15.137,6.

וְאַעֲלֶה 1S 13,12 ‖ Am 4,10 ‖ Neh 12,31.

וָאַעַל Nu 23,4.

אַעַלְךָ *suff.* Gn 46,4.

תַּעֲלֶה *2 impf.* Dt 12,13.14 ‖ 2Ch 2,15.

וַתַּעַל Jon 2,7.

תַּעֲלֵנִי *suff.* Ps 71,20.102,25.

תַּעֲלֵנוּ Ex 33,15.

תַּעֲלֶנָּה Jud 13,16.

יַעֲלֶה *3 impf.* Lev 17,8 ‖ 1S 2,14 ‖ 1R 3,4.10,5.16.17 ‖ Ez 14,4 ‖ Prv 15,1 ‖ 2Ch 9,15.16.

וַיַּעֲלֶה, K. 1S 7,9 ‖ Jer 10,13.

וְיַעַל 2S 24,22 ‖ Ez 14,7.

וַיַּעַל, Q., וַיַּ֫עַל Gn 8,20 ‖ Ex 40,25.29 ‖ Nu 23,2.14.*30* ‖ Jud 13,19 ‖ 1S 2,6. 13,9 ‖ 2S 6,12.17.21, 13.24,25 ‖ 1R 3,15.5,27 ‖ 2R 16,12 ‖ Jer 51,16 ‖ Esr 3,3 ‖ 1Ch 21,26 ‖ 2Ch 1,6².3,5.14.32,5.36,17.

וַיַּעֲלֵנִי *suff.* Ps 40,3.

וַיַּעֲלֵהוּ Gn 22,13 ‖ Nu 22,41 ‖ 1S 7,9 ‖ 1R 17,19.20,33 ‖ 2R 3,27.10,15.

יַעֲלֵם Dt 20,61.

וַיַּעֲלֵם Jud 16,3 ‖ 1R 9,21 ‖ 2Ch 8,8.

וַתַּעַל *3 impf. f.* Ez 19,3.

וַתַּעֲלֵהוּ *suff.* 1S 1,24.

תַּעֲלוּ *2 impf. pl.* Ex 30,9 ‖ Am 5,22.

יַעֲלוּ *3 impf. pl.* Jes 40,31 ‖ Jer 14,12 ‖ Ps 51,21 ‖ Neh 10,39.

וְיַעֲלוּ Ez 27,30.

וַיַּעֲלוּ, Q. Gn 37,28 ‖ Ex 8,3.24,5. 32,6 ‖ Jos 7,6.24. 8,31 ‖ Jud 16,8. 18.20,26.21,4 ‖ 1S 7,1 ‖ 1R 8,4² ‖ 2R 25,6 ‖ Jer 38,13.52,9 ‖ Esr 3,3 ‖ 1Ch 29,21 ‖ 2Ch 5,5.

וַיַּעֲלֻהוּ, וַיַּעֲלוּהוּ *suff.* Jud 15,13 ‖ Jer 39,5.

הָעֲלָה *Ho. 3 perf.* Jud 6,28 ‖ 2Ch 20,34.

הָעֲלָה (= הָעֳלָה) Hab 1,15.

הֹעֲלָתָה [הֹעַלְתָה] *f.* Nah 2,8.

יִתְעַל [הִתְעַלֶּה] *Hith. 3 impf.* Jer 51,3.

## עוֹלָה, עֹלָה

ascensus, scala; holocaustum.
היא העלה על מוקדה, וכלה לגבוה סלקא.
הסורי קורא בישעיה ס״א ח׳: שנא גזל וְעַוְלָה,
והשבעים קורין ביחזקאל מ׳ כ״ו לו (לָהֶם) ת׳
עֹלוֹתָו.

Gn 22,3 ‖ Ex 18,12.29,18 ‖ Lev 1,3.9.13.*17*.14. 5,10. 8,21. 14,22.*15*,*15*.31.*15*,*30*.17,8.23,18.37 ‖ Nu 8,12. 15,3.8. 28,3. 11.13.19. 27. 29,2. 8.13.*36* ‖ Jos 22,23 ‖ Jud 6,26.11,31. 13,16.23 ‖ 1S 6,14. 7,9 ‖ 2R 3,27.5,17.16,15 ‖ Jes 40,16 ‖ Jer 7,22.14,12.17,26.33,18 ‖ Ez 43,18. 24.45,23.46,12.13 ‖ Ps 40,7.51,18.21 ‖ Job 42,8 ‖ Esr 8,35 ‖ 1Ch 21,24 ‖ 2Ch 29,35.

וְעֹלָה Ex 30,9 ‖ 2Ch 29,7.

הָעוֹלָה, הָעֹלָה Gn 22,6 ‖ Ex 29,25.30,28.*31*,*9*.35,16.*40*,*6*.38,1.40,10.49² ‖ Lev 1,4.6. 3,5. 4,7.*18*.*25*. 10.24.*33*.25.*30*.*34*. 29. 6,2. 3.5.18. 7,2.8. 8,18. 28. 9,12. 13. 14. 16. 24. 14,13.19.20 ‖ Nu 15,5 ‖ 1S 7,10. 13,9².10.12 ‖ 2S 6,18 ‖ 1R 8,64². 18,34.38 ‖ 2R 10,25 ‖ Ez 40,38.39. 42.44,11.45,17 ‖ 1Ch 6,34. 16,2. 40.*21*,*26*.21,29 ‖ 2Ch 4,6.7,1.7.29, 18.24.27².28.32.35,12.14.

וְהָעֹלָה Lev 9,22 ‖ Ez 46,4.

בְּעוֹלָה Jes 61,8.

כָּעֹלָה Ez 46,25.

לְעוֹלָה, לְעֹלָה Gn 22,2.7.8.13 ‖ Lev 1,10. 5,7. 9,2.3. 12,6.8. 16,3.5. 22,18.23,12 ‖ Nu 6,11.14.7,15.*21*. *27*.*33*.*39*.*45*. *51*.*57*. *63*. *69*.*75*.*81*. 15,24 ‖ Jos 22,26.28.29 ‖ 1Ch 22,1 (21,31) ‖ 2Ch 29,32.31,2.

לָעוֹלָה, לָעֹלָה Lev 7,37 ‖ Nu 7,87 ‖ 2S 24,22 ‖ Ez 40,42 ‖ 2Ch 29,35.

וּלְעוֹלָה Ez 45,15.

עוֹלַת, עֹלַת *cs.* Ex 29,42 ‖ Lev 7,8.9,17.16,24 ‖ Nu 28,6. 10².14. 15.23.24. 31. *29*,*16*.*19*.*22*.*25*.*28*. *31*.*34*.*38*.29,6 ‖ 2R 16,15³ ‖ Ez 46,15 ‖ Esr 3,5.

וְעֹלַת Nu 29,6.*11* ‖ Esr 3,4.

לְעֹלַת Nu 28,23.

וּלְעוֹלַת Neh 10,34.

עֹלָתֶךָ [עֹלָתְךָ] *suff.* Lev 9,7 ‖ Nu 23,3.15.

וְעוֹלָתְךָ Ps 20,4.

עוֹלָתוֹ, עֹלָתוֹ Lev 16,24 ‖ Nu 6,16.23,6.17 ‖ 2R 16,13 ‖ Ez 46,2.12.

וְעֹלָתוֹ 1R 10,5.

עֹלָתָם Lev 10,19.

עוֹלֹת, עֹלוֹת, עֹלֹת *pl.* Gn 8,20 ‖ Ex 24,5.32,6 ‖ Dt 27,6 ‖ Jos 8,31 ‖ Jud 20,26.*21*,*4* ‖ 1S 6,15.10,8 ‖ 2S 6,17.24,24.25 ‖ 1R 3,4.15. 9,25 ‖ Jes 1,11 ‖ Jer 19,5 ‖ Am 5,22 ‖ Ps 66,15 ‖ Job 1,5 ‖ Esr 3,2.3².6. 8,35 ‖ 1Ch 16,1.40. 21,26. 23,31.29,21 ‖ 2Ch 1,6.8,12.13,11.23,18.24, 14.29,31.30,15.35,16.

וְעֹלוֹת, וְעֹלֹת Ex 10,25 ‖ 2R 10,24 ‖ 2Ch 2,3.

הָעוֹלוֹת, הָעֹלוֹת Ez 45,17 ‖ 2Ch 7,7.29,34.

וְהָעֹלוֹת 2Ch 31,3.

בְּעוֹלוֹת, בְּעֹלוֹת 1S 15,22 ‖ Mich 6,6 ‖ Ps 66,13.

לְעֹלוֹת 2Ch 31,3.

לָעֹלוֹת 1Ch 21,23 ‖ 2Ch 31,3.

מֵעֹלוֹת Hos 6,6.

בְּעֹלוֹתֵינוּ *suff.* Jos 22,27.

עֹלֹתֶיךָ Ex 20,24 ‖ Dt 12,13. 14. 27 ‖ Jes 43,23.

וְעוֹלֹתֶיךָ Ps 50,8.

עֹלוֹתֵיכֶם, עוֹלֹתֵיכֶם, עֹלֹתֵיכֶם, עוֹלוֹתֵיכֶם Nu 10,10 ‖ Dt 12,6. 11 ‖ Jer 6,20.7,21 ‖ Ez 43,27.

לְעֹלֹתֵיכֶם Nu 29,39.

לְמַעְלָה Nu 34,4 ‖ Jos 15,3.7.
מִמַּעֲלֵה Jud 1,36.
מִלְמַעֲלֵה Jud 8,13.
מַעֲלָו K., *pl. suff.* מַעֲלָיו Q. *suff.* Ez 40,31.34.*37*.

## מַעֲלָה] הַמַּעֲלָה.

ascensio; c. רוּחַ cogitatio; gradus, locus superior, editus; conclave superius.

בפתרון שירי המעלות דעות שונות: א׳) ששרו אותם על המעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים, או על מקום גבוה, כטעם מעלה הלוים; ב) ששרו אותם עולי רגל, או העולים מגלות בבל, כטעם יְסֹד המעלה; ג) ששרו אותם בקול גדול למעלה; ד) סדר פסוקיהם עולה כמו במעלות ומדרגות (פתח במה דסיים); ה) שירים מעולים והשובים. ו׳) ששרו אותם לשעות בהמשך היום, כטעם צל המעלות, וגרם המעלות ת״י דרגא דשעיין, וע״כ מסימין בברכו את י״י ונו׳ בלילות. — השבעים קורין בעזרא ז׳ ט׳: הוא יָסֻד (או יְסַד) המעלה.

Esr 7,9 ‖ 1Ch 17,17.

מַעֲלוֹת *pl.* 1R 10,19 ‖ 2R 20,9². 10².11 ‖ Jes 38,8² ‖ Ez 40,34.*37* ‖ Neh 12,37 ‖ 2Ch 9,18.
וּמַעֲלוֹת Ez 11,5.40,26.31.
הַמַּעֲלוֹת 1R 10,20 ‖ 2R 9,13 ‖ Jes 38,8 ‖ Ps 120,1.*123,1.125,1.126,1.128,1.129,1. 130,1. 132,1. 134,1.* 122,1. *124,1.131,1.133,1.* 127,1 ‖ Neh 3,15 ‖ 2Ch 9,19.
בְּמַעֲלוֹת 2R 20,11 ‖ Jes 38,8.
בְּמַעֲלוֹת, בְּמַעֲלֹת Ex 20,26 ‖ 2R 20,11 ‖ Jes 38,8.
וּבְמַעֲלוֹת Ez 40,22.
וּבְמַעֲלוֹת Ez 40,49.
לַמַּעֲלוֹת Ps 121,1.
מַעֲלוֹתָיו Q. (מַעֲלֹתוֹ K.) *suff.* Am 9,6.
בְּמַעֲלֹתָיו Q. (בְּמַעֲלָתוֹ K.) Ez 40,6.
וּמַעֲלֹתֵהוּ Ez 43,17.

## מַעַל] מִמַּעַל, מִמַּעַל

pars superior, supra, desuper, sursum, deinceps.

Gn 22,9 ‖ Ex 20,4. 28,27. 39,20 ‖

קורין בדה״ב ט׳ ד׳ וְעֹלוֹתָיו (= וְעֹלָתוֹ), ע׳ מ״א י׳ ה׳.

Jud 3,23.24.25 ‖ 1R 17,19.23 ‖ 2R 4,11.

עֲלִיַּת *cs.* 2S 19,1 ‖ 2R 4,10.23, 12 ‖ Neh 3,31.32.
בַּעֲלִיַּת Jud 3,20.
וַעֲלִיָּתוֹ *suff.* 2Ch 9,4.
בַּעֲלִיָּתוֹ 2R 1,2.
וַעֲלִיּוֹת *pl.* Jer 22,14.
וְהָעֲלִיּוֹת 2Ch 3,9.
עֲלִיּוֹתָיו *suff.* Ps 104,3.
וַעֲלִיּוֹתָיו, וַעֲלִיֹּתָיו Jer 22,13 ‖ 1Ch 28,11.
מֵעֲלִיּוֹתָיו Ps 104,13.

## עֶלְיוֹן

superior; supremus, summus, excelsus, sublimus, *Deus*.

י״נ במ״א ט׳ ח׳: יהיה לְעִיִּין, או שֶׁהיה עליון (ע׳ דה״ב ז׳ כ״א).

Gn 14,18.19.20.22 ‖ Nu 24,16 ‖ Dt 26,19.28,1.32,8 ‖ Jos 16,5 ‖ 1R 9, 8 ‖ Ps 7,18.9,3.21,8.46,5.47,3.57, 3.77,11. 78,17.35.56.82,6. 83,19. 87,5.89,28. 91,1.9.92,2. 97,9. 107, 11 ‖ Thr 3,35.38 ‖ 2Ch 7,21.

וְעֶלְיוֹן 2S 22,14 ‖ Ps 18,14.
הָעֶלְיוֹן Gn 40,17 ‖ 2R 15,35 ‖ Jer 20,2.36,10 ‖ Ez 9,2 ‖ Neh 3,25 ‖ 1Ch 7,24 ‖ 2Ch 8,5.23,20.27,3.32, 30.
בְּעֶלְיוֹן Ps 73,11.
לְעֶלְיוֹן Jes 14,14 ‖ Ps 50,14.
הָעֶלְיוֹנָה *f.* 2R 18,17 ‖ Jes 7,3. 36,2 ‖ Ez 41,7.
הָעֶלְיוֹנֹת *pl.* Ez 42,5.

## מַעֲלֶה] בְּמַעֲלֶה

ascensio, locus per quem adscenditur; locus elatus; suggestus; gradus.

בא לרב עם שמות עצ״פ, בנגוד אל מורד העיר.

Neh 12,37.

מַעֲלֵה *cs.* Jos 10,10.18,17 ‖ Jes 15,5 ‖ Jer 48,5 ‖ Neh 9,4.
בְּמַעֲלֵה 1S 9,11 ‖ 2S 15,30 ‖ 2R 9, 27 ‖ 2Ch 20,16.32,33.

עֲלוֹתָיו Q. Ez 40,26.
עוֹלֹתֵיהֶם Jes 56,7.

## עָלֶה

folium, *coll.* frons.

מן עליה וצמיחה, ובאשורית נאמר על הנטיעים והשתילים (ואולי יש בו מעין עול, ע״ד יונק הנאמר על ענף רך). יש מחברין לו: פן יפקד עָלֶיהָ (ישעיה כ״ז ג׳), הצית אש עָלֶיהָ (ירמיה י״א ט״ז), ...עָלָיו ודליותיו (יחזק׳ י״ז ז׳), וּמֵעָלָיו אִישׁ טוב (משלי י״ד י״ד).

Lev 26,36 ‖ Jes 34,4.

הֶעָלֶה *interrog.* Job 13,25.
וְהֶעָלֶה Jer 8,13.
כֶּעָלֶה Jes 64,5.
וְכֶעָלֶה Prv 11,28.
עֲלֵה *cs.* Gn 3,7.8,11.
עָלֵהוּ *suff.* Jer 17,8 ‖ Ez 47,12.
וְעָלֵהוּ Ez 47,12 ‖ Ps 1,3.
עָלֶהָ Jes 1,30.
עֲלֵי־ [עָלִים *pl. cs.* Job 30,4 ‖ Neh 8,15.
וַעֲלֵי Neh 8,15⁴.

## עֱלִי] בָּעֱלִי

pistillum mortarii, *Vulg.* pilum.

בוכנא שמעלין אותה ומכין בה; י״ת באורדך, וי״נ באידרך, כלומר בגרן (ע״ש הגבה?), והשבעים השמיטוהו. וְהֶעָלוֹת דד״ה הובא כאן לדעת רש״י, וי״א נסר או סד לקצב עליו הבשר כבדרז״ל (ביצה י״א ע״א), ולהרד״ק כלי קטן לשאוב יין („עלת נקפת בכד" עירובין נ״ג ע״ב), ונראה יותר שהוא שֵׁם ע״ד המקור, כלים להעלות בהם הקרבנות; השבעים קורין: כלי שרת (ל׳) הָעֹלוֹת וכפות זהב וכסף.

Prv 27,22.

וְהָעֲלוֹת (?) *pl.* 2Ch 24,14.

## עֲלִי] עִלִּית *f.*

superior.

Jud 1,15.

עִלִּיּוֹת *pl.* Jos 15,19.

## עֲלִיָּה] הָעֲלִיָּה

conclave superius; scala. — *ascensio* 2Ch 9,4.

חדר העליון שעל הגג (אָבערגעמאך, זאָללער), ושנור בדרז״ל. השבעים, הירונימוס והסורי

Lev 11,21 ‖ Dt 4,39.5,8 ‖ Jos 2,11 ‖ 1R 7,3.20.29.8,23 ‖ Jes 6,2.14,13.45,8 ‖ Jer 4,28.35,4.43,10.52,32 ‖ Am 2,9 ‖ Ps 78,23 ‖ Prv 8,28 ‖ Job 3,3.31,2.28 ‖ Dan 12,6.*7*.

וּמִמַּעַל Ez 1,26 ‖ Job 18,16.

מַעְלָה, מָעְלָה Dt 28,43.

וָמַעְלָה, וָמָעְלָה Ex 30,14.38,26 ‖ Lev 27,7 ‖ Nu 1,3.*18.20.22.24.26.28.30.32.34.36.38.40.42.45.26,2.32,11*.3,15.*39.43*.22.*28.34.40.43.26,62*.4,3.*23.30.35.39.43.47*.8,24.14,29.*26,4* ‖ Jud 1,36 ‖ 1S 9,2.10,23.16,13.*30,25* ‖ 1R 7,31 ‖ 2R 3,21 ‖ Hag 2,15.*18* ‖ Esr 3,8 ‖ 1Ch 23,3.24 ‖ 2Ch 25,5.

לְמַעְלָה, לְמָעְלָה Ex 25,20.*37,9* ‖ Dt 28,13 ‖ Jud 7,13 ‖ 2R 19,30 ‖ Jes 7,11.8,21.37,31 ‖ Ez 41,7$^5$ ‖ Ps 74,5 ‖ Prv 15,24 ‖ Eccl 3,21.9,6 ‖ 1Ch 14,2.22,5(4).23,17.29,3.25 ‖ 2Ch 1,1.16,12.17,12.20,19.26,8.34,4.

וּלְמַעְלָה, וּלְמָעְלָה Ez 1,27.8,2.43,15 ‖ 1Ch 23,27 ‖ 2Ch 31,16.17.

מִלְמַעְלָה, מִלְמָעְלָה Gn 6,16.7,20 ‖ Ex 25,21.26,14.*36,19*.39,31.40,19.20 ‖ Nu 4,7.25 ‖ Jos 3,13.16 ‖ 1R 7,25.8,7 ‖ Jer 31,37(36) ‖ Ez 1,11.22.26.10,19.*11,22*.37,8 ‖ 2Ch 4,4.5,8.

וּמִלְמַעְלָה 1R 7,11.

## מֹעַל] בְּמֹעַל

elatio, elevatio.

Neh 8,6.

## תְּעָלָה I

emplastrum, fascia vulneri alligata.

תחבושת שמעלין על המכה, ואולי יש לתרגמו אויפקאממען (= גענעזונג), רפואה שלמה עד שיעלה החולה מן המטה שירד עליה וישוב לאיתנו.

Jer 30,13.46,11.

## תְּעָלָה II

canalis, aquaeductus.

חפירה להעלות על ידה המים ממקום למקום; לד״ק שרשו תעל.

1R 18,32 ‖ Job 38,25.

הַתְּעָלָה 1R 18,35 ‖ 2R 20,20.

בַּתְּעָלָה 1R 18,38.

תְּעָלַת cs. Jes 7,3.

בִּתְעָלַת 2R 18,17 ‖ Jes 36,2.

תְּעָלוֹת] תְּעָלֹתֶיהָ *pl. suff.* Ez 31,4.

——v. ch. et n. pr.——

עוֹלָה v. עַוְלָה.

## עָלַז°] לַעֲלוֹז *inf. cs.*

exsultare, iubilare; superbire.

אח אל עָלַס ואל עָלַץ. ר״י רייפמאנן גורס בתהלים: ביה שִׂמְחוּ ועלזו לפניו, ול״נ בָּרְכוּ שמו.

Jes 23,12.

עֲלֹז] וְעָלְזִי *imper. f.* Zeph 3,14.

וְעִלְזוּ *pl.* Ps 68,5.

וָאֶעְלֹז *1 impf.* Jer 15,17.

אֶעֱלֹזָה] אֶעֱלֹזָה, אֶעֱלוֹזָה Hab 3,18 ‖ Ps 60,8.*108,8*.

תַּעֲלֹזִי K., תַּעַלְזִי *2 impf. f.* Jer 11,15.50,11.

יַעֲלֹז *3 impf.* Ps 96,12.

וַיַּעֲלֹז Ps 28,7.

תַּעַלְזוּ *2 impf. pl.* Jer 50,11.

יַעֲלֹזוּ, יַעַלְזוּ *3 impf. pl.* Jer 51,39 ‖ Ps 94,3.149,5.

תַּעֲלֹזְנָה *3 impf. pl. f.* 2S 1,20.

וְתַעֲלֹזְנָה Prv 23,15.

## עָלֵז] וְעָלֵז

exsultans, superbiens.

הטעם כל מי שהיה עלז בה, ולד״ק הוא פעל ע״מ הצירים, ובָה מוסב על השאול (והוא ע״ד ההתול).

Jes 5,14.

## עַלִּיז] עַלִּיזִים *pl.*

laetus, lascivibundus, superbiens.

(אולי רמז הנביא בפסוק: הזאת לכם עליזה וגו׳ על עליזה דידה בת פיגמליון נשיא צור, שהלכה לגור מרחוק ויסדה באפריקא קרתא־חדתא, היא קרתגה, יותר ממאה שנה לפני ישעיה).

Jes 24,8.

עַלִּיזֵי *cs.* Jes 13,3 ‖ Zeph 3,11.

עַלִּיזָה *f. sg.* Jes 22,2.23,7.32,13.

הָעַלִּיזָה Zeph 2,15.

——cf. עָלַס, עָלַץ——

## עֲלָטָה] וַעֲלָטָה

caligo spissa.

י״ם מן הערבית علظ היות עב ומצוק, וכטעם עב הענן, ויותר נראה שהוא בהפך אתון מן غطل היות מכוסה בענני חשך (יש מאחין אותו עם לָאַט ולוט).

Gn 15,17.

בָּעֲלָטָה (al. בַּ) Ez 12,6.7.12.

——עָלָה v. עֲלֵי, עֱלִי——

## עָלַל°

ludere; afficere, dolore afficere; racemare; immittere (Job 16,15); *Hithp.* ludibrio habere.

כדוגמתו בערבית על השנות הפעולה והתעסקות בדבר כפעם בפעם; יש מיהדין אל ועוללתי בעפר קרני מושג שימה, נעיצה ותחיבה, כבארמית ובערבית (בעי״ן מנוקדת).

עוֹלֵל] עוֹלְלָה *Pol. 3 perf. f.* Thr 3,51.

עוֹלַלְתָּ *2 perf.* Thr 1,22.2,20.

וְעֹלַלְתִּי *1 perf.* Job 16,15.

עוֹלֵל *inf.* Jer 6,9.

וְעוֹלֵל *imper.* Thr 1,22.

מְעוֹלֵל *pt.* Jes 3,12.

תְּעוֹלֵל *2 impf.* Lev 19,10 ‖ Dt 24,21.

יְעוֹלְלוּ (al. לְ) *3 impf. pl.* Jer 6,9.

וַיְעֹלְלֻהוּ (al. לְ) *suff.* Jud 20,45.

עוֹלַל *Polal. 3 perf.* Thr 1,12.

הִתְעַלֵּל *Hith. 3 perf.* 1S 6,6.

הִתְעַלַּלְתְּ *2 perf. f.* Nu 22,29.

הִתְעַלַּלְתִּי *1 perf.* Ex 10,2.

וְהִתְעַלְּלוּ־ (al. לְ) *3 perf. pl.* 1S 31,4 ‖ Jer 38,19 ‖ 1Ch 10,4.

הִתְעוֹלֵל] לְהִתְעוֹלֵל *inf. cs.* Ps 141,4.

וַיִּתְעַלְּלוּ־ (al. לְ) *3 impf. pl.* Jud 19,25.

## עָלַם°

occultare, abscondere, obscurare; *Hith.* se avertere, se substrahere.

הוראתו ידועה. השבעים קורין בש״א י״ב ג׳: ומיד מי לקחתי כפר וַנַּעֲלַיִם עֲנוּ בי (ע׳ עמוס ב׳ ו׳, ח׳ ו׳); י״נ בנחום ג׳ י״א תהי נֶאֱלָמָה (או נֶעֱלָפָה); לר״ק עֲלֻמֵנוּ מן עלומים (נעורים), וכן מפרש רש״א הרבשוב יִתְעַלָּם שלג, וי״מ אותו מן חָלַם, יחזק ויקפא.

עֲלֻמֵנוּ [עָלוּם] *pt. pass. suff.* Ps 90,8.

נֶעְלַם *Ni. 3 perf.* 2Ch 9,2.

וְנֶעְלַם Lev 4,13.5,2.8.*4*‖Nu 5,13.

וְנֶעֶלְמָה *3 perf. f.* Job 28,21.

נֶעְלָם *pt.* 1R 10,3‖Eccl 12,14.

נַעֲלָמִים *pl.* Ps 26,4.

נַעֲלָמָה *pt. f. sg.* Neh 3,11.

הֶעְלִים *Hi. 3 perf.* 1R 4,27.

הֶעְלִימוּ *3 perf. pl.* Ez 22,26.

מַעְלִים *pt.* Job 42,3.

וּמַעְלִים Ps 28,27.

הַעְלֵם *inf.* Lev 20,4.

אַעְלִים *1 impf.* Jes 1,15.

וְאַעְלִים 1S 12,3.

תַּעְלִים *2 impf.* Ps 10,1.

תַּעְלֵם Thr 3,56.

יַעְלִימוּ *3 impf. pl.* Lev 20,4.

וְהִתְעַלַּמְתָּ [הִתְעַלֵּם] *Hith. 2 perf.* Dt 22,1.*4*.

לְהִתְעַלֵּם *inf.* Dt 22,3.

תִּתְעַלָּם, תִּתְעַלַּם *2 impf.* Jes 58,7‖Ps 55,2.

יִתְעַלֶּם־ [יִתְעַלֵּם] *3 impf.* Job 6,16.

## תַּעֲלֻמָה (al. ה) [תַּעֲלֻמָה]

absconditum, occultum.

אע״פ שהה״א מפיק איננה ה״א הכנוי, וכמוהו ונגלה על ראשה, כבכרה בטרם קיץ (רד״ק).

Job 28,11.

תַּעֲלֻמוֹת *pl.* Ps 42,22‖Job 11,6.

## עוֹלָם

aeternitas, perpetuitas, tempus diu praeteritum, antiquum;

מַעַלְלֵיהֶם, K. Jes 3,10‖Jer 11,18.21,12.23,22.26,3‖Hos 5,4.7,2.9,15‖Mich 3,4.7,13‖Ps 28,4.

וּמַעַלְלֵיהֶם Jes 3,8.

בְּמַעַלְלֵיהֶם Ps 106,29.39.

מִמַּעַלְלֵיהֶם Jud 2,19‖Neh 9,35.

## תַּעֲלוּלִים *pl. t.* [תַּעֲלוּל]

vexationes, calamitates (puerilia, pueruli).

Jes 3,4.

בְּתַעֲלוּלֵיהֶם *suff.* Jes 66,4.

## עוֹלֵלוֹת, עֹלֵלֹת *pl.* [עֹלֵלָה]

racemationes.

ע״ש שחוזרין להתעסק בהן ולעוללם, ולר״ק כטעם עולל ויונק, ומפני רכותן התאחרה לקיטתן עד נגמר בשולן.

Jes 17,6‖Jer 49,9‖Ob 5.

כְּעֹלֵלֹת Jes 24,13.

עֹלֵלוֹת (al. לְ) *cs.* Jud 8,2.

כְּעֹלְלֹת (al. לְ) Mich 7,1.

## עֹל

iugum, iugum servile.

הוראתו ידועה, וכמוהו בערבית, ומצוי הרבה בדרז״ל בהשאלה (עול תורה, עול דרך ארץ, עול מלכות שמים); בקצת ספרים על דירמיה ה׳ ה׳ מלא ו׳, והיא נוסחא משובשת, דכל לישנא חסר.

Nu 19,2‖Dt 28,48‖1S 6,7‖1R 12,11‖Jes 9,3.10,27‖Jer 5,5.28,2.4.11.14‖Hos 11,4‖Thr 1,14.3,27‖1Ch 10,11.

הָעֹל 1R 12,9‖2Ch 10,9.

בְּעֹל Dt 21,3‖Jer 27,8.11.12.

עֻלֵּנוּ *suff.* 1R 12,4.10‖2Ch 10,4.10.

עֻלֵּךְ Jes 47,6‖Jer 2,20.

עֻלְּכֶם Lev 26,13‖1R 12,11.*14*.14‖2Ch 10,11.14.

עֻלּוֹ Gn 27,40‖Jes 14,25‖Jer 30,8.

וְעֻלּוֹ Jes 10,27.

וּמֵעֻלּוֹ 1R 12,4‖2Ch 10,4.

עֻלָּם Ez 34,27.

—v. ch.; עוֹלֵל, עוֹלָל v. עוּל—

## בַּעֲלִיל [עֲלִיל]

catinus, *al.* officina.

י״ת כּוּרָא, וכטעם במעבה האדמה; לר״ק כמו בַּעֲלִי, והל׳ נשתרבבה מן לארץ.

Ps 12,7.

## עֲלִילָה

opus, facinus.

Ps 14,1.66,5.

עֲלִלֹת, עֲלִילֹת *pl.* Dt 22,14.17‖1S 2,3‖Ps 141,1.

וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ *suff.* Ps 77,13.

עֲלִילֹתָיִךְ Zeph 3,11.

וְכַעֲלִילוֹתַיִךְ Ez 24,14.

עֲלִילֹתֵיכֶם Ez 20,43.21,29.

וְכַעֲלִילֹתֵיכֶם Ez 20,44.

עֲלִילוֹתָיו, עֲלִילֹתָיו Jes 12,4‖Ps 9,12.78,11.103,7.105,1‖1Ch 16,8.

עֲלִילוֹתָם Ez 14,22.*23*‖Zeph 3,7‖Ps 99,8.

וּבַעֲלִילוֹתָם Ez 36,17.

וְכַעֲלִילוֹתָם Ez 36,19.

## הָעֲלִילִיָּה [עֲלִילִיָּה]

ע״מ פליליה.

Jer 32,19.

## מַעֲלָלִים *pl. t.* [מַעֲלָל]

בהושע ה׳ ד׳ יש לגרום לא יִתְּנוּ מעלליהם מטעם עולה ויורד.

1S 25,3.

מַעַלְלֵי־ *cs.* Ps 77,12.78,7.

וּכְמַעֲלָלֵינוּ *suff.* Zach 1,6.

מַעֲלָלֶיךָ Dt 28,20.

וּמַעֲלָלַיִךְ Jer 4,18.

מַעַלְלֵיכֶם Q. Jes 1,16‖Jer 4,*4.44*,*22*.7,5.21,12.14.23,2.25,5.35,15.

וּמַעַלְלֵיכֶם, וּמַעֲלִילֵיכֶם (יתיר ו׳) Jer 7,3.*26*,*13*.18,11‖Ez 36,31‖Zach 1,4.

מַעֲלָלָיו Jer 17,10.32,19‖Mich 2,7.

וּמַעֲלָלָיו Hos 4,9.

בְּמַעֲלָלָיו Prv 20,11.

כְּמַעֲלָלָיו Hos 12,3.

tempus futurum; omnes dies vitae, vita longissima; mundus, *αἰών*, rerum terrestium amor et studium.

י״ג בש״א כ״ז ח׳ (ע״פ השבעים כ״י): אשר כְּטלם ת׳ מֵעוֹלָם, והוא שם מקום; בישעיה נ״ז י״א: מחשה וּמֵעָלִים, בס״ג י״ט: היינו לְמוֹ־עָם; בירמיה ה׳ ט״ו גוי מֵעִילָם; בתהלים כ״ד ה׳: פתחי אוּלָם, ובל״ז כ״ח (ע״פ השבעים) עֲוָלִים נִשְׁמָדוּ ת׳ לעולם נשמרו; במשלי כ״ב כ״ח: אל תסג גבול עוללים, או עניים (וחז״ל קורין עולים), ובכ״ג י׳ גבול אַלְמָנָה. הָעֹלָם דקהלת ג׳ י״א למדנחאי חסר.

Gn 9,12. 16.13,15. 17,7.8.13.19. 21,33.48,4. 49,26 ‖ Ex 12,14.17. 24.14,13.27,21.28,43.29,9.28.30, 21.31,16.40,15 ‖ Lev 3,17.6,11.15. 7,34.36.10,9.*23,14.31.41.24,3*.15. 16,29.31.34.17,7.23,21.24,8.9.25, 32.34 ‖ Nu 10,8.15,15.*18,23*.18,8. *11.19*.19.19,10.24.25,13 ‖ Dt 12, 28.13,17.15,17.23,4.28,46.29,28. 32,7.33,15.27 ‖ Jos 4,7.8,28.14,9 ‖ 1S 1,22.2,30.3,13.14.13,13.20,15. 23.42.27,12 ‖ 2S 3,28.7,13.16².24. 25.26.12,10.22,51.23,5 ‖ 1R 2,33. 45.9,3 ‖ Jes 9,6.*59,21*.24,5.30,8. 32,14.17.33,14.34,17.35,10.*51, 11*.40,28.44,7.54,8.55,3.13.56,5. 58,12.60,15.19.20.61,4.7.8.63,9. 11.12.64,4 ‖ Jer 5,22.6,16.7,7.*25, 5*.10,10.17,4.18,15.16.20,11.17. 23,40.25,9.12.31,3(2).32,40.35,6. 49,13.33.50,5.51,26.39.*57*.62 ‖ Ez 16,60.25,15.26,20.27,36.28,19. 35,5.9.36,2.37,25.26.46,14 ‖ Am 9,11 ‖ Mich 4,7.5,1.7,14 ‖ Hab 3, 6² ‖ Zeph 2,9 ‖ Mal 1,4.3,4 ‖ Ps 10, 16.18,51.21,5.24,7.9.45,7.48,9.15. 52,10.61,8.66,7.73,12.78,66.89,2. 3.5.38.90,2.103,17.104,5.105,10. 106,31.112,6.113,2.*115,18.121,8. 125,2.131,3*.139,24.143,8 ‖ Prv 10,25.22,28.*23,10* ‖ Job 22,15.40, 28 ‖ Thr 3,6 ‖ Dan 12,2² ‖ Esr 9, 12² ‖ Neh 13,1 ‖ 1Ch 15,2.16,17. 17,12.14.22.23.24.22,10(9).23, 13².28,8.29,10 ‖ 2Ch 7,16.

**עוֹלָם** K., **עֵילָם** Q. Jer 49,36.

**הָעוֹלָם, הָעֹלָם** Jer 28,8 ‖ Joel 2, 2 ‖ Ps 28,9.41,14.106,48.133,3 ‖ Eccl 3,11 ‖ Dan 12,7 ‖ Neh 9,5 ‖ 1Ch 16,36.17,14.

**מֵהָעוֹלָם** Ps 41,14.

**לְעוֹלָם, לְעֹלָם** Gn 3,22.6,3 ‖ Ex 3,15.15,18.19,9.21,6.31,17.32, 13 ‖ Lev 25,46 ‖ Dt 5,26.23,7.32, 40 ‖ Jud 2,1 ‖ 2S 7,29² ‖ 1R 1,31.2, 33.9,5.10,9 ‖ 2R 5,27.21,7 ‖ Jes 14,20.25,2.34,10.40,8.47,7.51,6. 8.57,16.60,21 ‖ Jer 3,5.12.17,25. 31,40(39).33,11 ‖ Ez 26,21.37,25. 26.28.43,7.9 ‖ Hos 2,21 ‖ Joel 2, 26.*27*.4,20 ‖ Ob 10 ‖ Jon 2,7 ‖ Mich 2,9.4,5 ‖ Ps 5,12.9,6.8.12,8. 15,5.29,10.30,7.13.31,2.*71,1*.33, 11.37,18.27.28.41,13.44,9.45,3. 18.49,9.12.52,11.55,23.72,17.19. 73,26.75,10.78,69.79,13.81,16. 86,12.89,29.37.53.92,9.100,5. 102,13.103,9.104,31.105,8.106,1. *107,1.118,1.2.3.4.29.136,1—26*. 110,4.111,5.8.9.112,6.117,2.119, 44.89.93.98.111.112.142.144. 152.125,1.135,13.138,8.145,1.2. 21.146,6.10.148,6 ‖ Prv 10,30.27, 24 ‖ Job 7,16 ‖ Thr 3,31.5,19 ‖ Eccl 1,4.2,16.3,14.9,6 ‖ Dan 12, 3 ‖ Esr 3,11 ‖ Neh 2,3 ‖ 1Ch 16,15. 34.41.17,27².23,25.28,4.7.29,18 ‖ 2Ch 2,3.5,13.*7,3*.7,6.*20,21*.9,8.13, 5.20,7.30,8.33,4.

**לְעֵילוֹם** (= לְעוֹלָם) 2Ch 33,7.

**וּלְעוֹלָם** Ps 119,160.

**הַלְעוֹלָם** *interrog.* Zach 1,5 ‖ Ps 85,6.

**מֵעוֹלָם** Gn 6,4 ‖ Jos 24,2 ‖ 1S 27, 8 ‖ Jes 42,14.46,9.63,16.93,19 ‖ Jer 2,20.5,15 ‖ Ez 26,20 ‖ Ps 25,6. 93,2.103,17.119,52 ‖ Prv 8,23 ‖ 1Ch 29,10.

**וּמֵעוֹלָם, וּמֵעֹלָם** Jes 57,11.64,3 ‖ Ps 90,2.

**עוֹלָמוֹ**, (al. **עֹלָמוֹ**) *suff.* Eccl 12,5.

**עוֹלָמִים, עֹלָמִים** *pl.* 1R 8,13 ‖ Jes 26,4.45,17.51,9 ‖ Ps 61,5.77,6. 145,13 ‖ Dan 9,24 ‖ 2Ch 6,2.

**לְעָלְמִים** Eccl 1,10.

**הַלְעוֹלָמִים** *interrog.* Ps 77,8.

**עוֹלְמֵי** (נס״א) *cs.* Jes 45,17.

## (?עֲלָמוֹת =) עַל־מוּת

להשבעים, רש״י וראב״ע כמו לעולמים, יונתן תרגמו טליותנא, מן עלומים; לר״ק כלי זמר (ע׳ ט׳ א׳), ונשתרבבה המלה מראש מזמור זה או ממזמור שאחריו, אמנם לפ״ז המקרא יוצא מקוטע, ולדעת האחרונים הכונה שינהגנו בשעת הסכנה והמות.

Ps 48,15.

———v. ch. et n. pr.———

## עֶלֶם] הָעֶלֶם

adolescens.

קרוב אל אלם ואל חלם, היות בריא וחזק, ונאמר על מי שהגיע לגבורת אנשים, וכן עלמה, וכמהו בצורית, תדמורית, צבית וסורית, ובערבית יש גם פעל غَلِمَ במובן זה (ר״ש הרבשוב מפרש מזה יתעלם־שלג דאיוב, יתחדש, ולד״א יקפא וַיֵּהָפֵךְ למוצק); ואולי יש בו מעין הוראת عَلِمَ במובן ידיעה, כטעם וידע האדם, אשר לא ידעה איש (ויתאים עם בחור, כי הידיעה והבחירה מתאימות הן); לפירסט שרשו עול והמ״ם סימן הבנין.

1S 17,56.

**לָעֶלֶם** 1S 20,22.

## עַלְמָה] הָעַלְמָה

puella nubilis, virgo matura.

**עַל־עֲלָמוֹת** in modum virginum i. e. *in soprano*.

על־עלמות לרש״י מין כלי זמר, ולר״ק בקול עלמות ונערות.

Gn 24,43 ‖ Ex 2,8 ‖ Jes 7,14.

**בָּעַלְמָה** Prv 30,19.

**עֲלָמוֹת** *pl.* Ps 46,1.68,26 ‖ Cant 1,3 ‖ 1Ch 15,20.

**וַעֲלָמוֹת** Cant 6,8.

## עֲלוּמִים] עֲלֻמֵנוּ *pl. t.*
(?עֲלֻמֵינוּ =)

iuventus, aetas iuvenilis, robur iuvenile.

Ps 90,8.

**עֲלוּמַיִךְ** Jes 54,4.

**עֲלוּמָיו** Q., **עֲלוּמָו** Job 20,11.33,25 ‖ Ps 89,46.

———v. n. pr.———

1R 1,7[2].8.9.14.21.22.37[2].2,10.*11,*
*43.14,31.15,8.24.16,6.28.22,40.*
*51*.3,6.5,20.8,9.17.18[2].21.57.61.9,
27.10,2.22.11,*4.15,3*.21.12,21.24.
14,20.31.*15,24.22,51*.15,14.20,
26.22,45.50 ‖ 2R 8,24.*10,25.13,9.*
*13.14,16.29.15,7.22.38.16,20.20,*
*21.21,18.24,6*.24.*15,38.16,20*.28.
9,28.10,15.11,9.12,22.*15,7*.13,12.
13.*14,16.29*.14,15.20.22 ‖ Jes 3,
14.11,6[2].25,11.34,7.38,11 ‖ Jer 6,
11.32,4.41,12.51,40 ‖ Hos 2,20[2].4,
1.14[2].9,8.12,1[2].2.3 ‖ Am 4,10 ‖
Mich 2,7.6,2[2].8 ‖ Nah 3,12 ‖ Zeph
1,4 ‖ Ps 18,26[2].27[2].26,4[2].9[2].28,
1.3[3].66,15[2].72,5.77,7.81,3.83,8.
87,4.88,5.89,14.39.94,16[2].104,
25.106,5.6.113,8[2].115,13.119,65.
124.120,4.5.6.126,2.130,7.143,7.
148,12 ‖ Prv 3,30.24,21.31,23 ‖
Job 3,14.15.5,23.9,2.*25,4*.26.16,
21.26,10.27,11.13.29,18.30,1.31,
5.33,29.34,8[2].9.40,1 ‖ Cant 1,11.
4,13[2].14[2].5,1[3] ‖ Ruth 1,8.2,6.8.21.
22 ‖ Eccl 1,11.16.2,16[2].4,15.6,10.
7,11.9,9 ‖ Esth 2,6[2].5,12[2].14.7,1.
9,25 ‖ Dan 1,13.10,17.20.11,8[2].
11.39 ‖ Esr 1,4.11.2,2 ‖ Neh 4,7.7,
7.10,39.12,1 ‖ 1Ch 4,23.5,10.19.8,
32.*9,38*.9,25.11,10.12(13).12,19
(20).21(22).39(40).13,1.14.17,11.
18,11.19,2.6.19.20,4.21,15.22,7
(6).24,5.25,7.8.26,16.27,32.28,1.
2.29,30 ‖ 2Ch 1,8.9.11.2,2.6.7.13.
5,10.6,7.8[2].11.8,18.9,1.21.31.*12,*
*6.13,23.16,13.21.1.26,23.27,9.28,*
*27.32,33.33,20*.11,1.4.13,12.16,9.
17,3.10.19,7.11.20,29.35.37.21,1.
3.9.19.22,7.8.23,3.8.24,4.16.25,7.
24.28.*26,23*.26,2.19.27,5.29,10.
32,3.36,10.

**וְעִם, וְעִם־** Gn 21,23 ‖ 2S 6,22.
12,3.21,4 ‖ 1R 10,26 ‖ Jes 28,15 ‖
Ps 26,5.50,18.69,29.73,5 ‖ Prv
18,3 ‖ Neh 5,18 ‖ 2Ch 1,14.*9,25.*
24,16.

**מֵעִם** Gn 24,27.41,32.44,29.32.48,
12 ‖ Ex 8,8.26.*9,33*.10,6.18.11,8.
21,14.22,13 ‖ Dt 18,16.23,16.29,

## [עֲלוּקָה] לַעֲלוּקָה

hirudo, sanguisuga; *al.* monstrum muliebre sanguisugum.

שרץ המים מוצץ דם, וכמוהו בסורית וערבית (מן הפעל علق ע"ש שתולה עצמו בגוף בע"ח ובדרז"ל; וי"פ אותו כשעצ"פ, שם החכם בעל המשלים.

Prv 30,15.

——עַוְלָה v. עַלְתָה——

## עִם...וְעִם, עִם

simul, praeterea, σύν, μετά; cum, contra; apud, prope; in domo, corpore, animo alic.; inter; מֵעִם ex vicinia, e domo, e potestate, ex animo; עִם זֶה nihilominus.

כמו בסורית ובצבית, ובערבית בהפך אתון (مَعَ); עִמָּדִי לירה"ל כמו עם ידי, ולדעת רבים ע"ד عِنْدَ בערבית. י"ג בש"א י"ז מ"ה: כי אִם־אלהים עשה וגו'; בש"ז י"ב עָלֶם יפה עינים (ע' י"ז נ"ו); הסורי, עקילוס, תיאודוציון וסומכוס קורין בהושע י"ב ה' עִמּוֹ ת' עִמָּנוּ; השבעים קורין בזכריה י"ד ה' עִמּוֹ ת' עִמָּךְ; י"ג באיוב ט' כ"ה מֵעִדִי ת' עִמָּדִי, והשבעים קורין בדניאל ט' כ"ו עִם ת' עַם (בי"א כ"ט י"ג להפך), בעזרא י' ט"ז עִמָּדִי ת' עָמְדוּ, ובדה"א י"ד, י"ט וַעֲמָךְ בן־ישי: בדה"ב י"ד י' יש לנרום: אַל יעצר (בְּ)עַמְּךָ אנוש.

Gn 18,23.25.21,10.22,5.24,12.14.
58.25,11.26,20.29,6.9.30,8.31,24.
29.32.32,5.29.35,4.44,33.47,30 ‖
Ex 4,12.15.17,2.8.18,12.22,18.
29.23,1.33,9.34,28 ‖ Lev 15,33.25,
50 ‖ Nu 20,3.22,8.21.35[2].39 ‖ Dt 8,
5.9,7.24.10,9.12,23.15,9.18,1.13.
20,4.22,22[2].27,20.21.22.23.31,16.
27.32,14[2].24.25.33,21 ‖ Jos 1,5.*3,*
*7*.17.7,2.9,2.10,29.11,5.21.14,7
19,46.47.22,7.8 ‖ Jud 2,18.4,9.5,
15.20.8,35[2].9,6.16.*19*.11,11.20.
25.16,3.13.30.18,3.7.*28*.22.19,11.
19.20,14.18.*23*.20.28.38 ‖ 1S 2,8.
21.26.4,4.9,24.25.10,2.11.13,2[2].5.
14,21[2].45.15,6.16,12.17,19.32.42.
18,28.20,5.13.16.22,8.17.27,3.30,
22 ‖ 2S 1,24.2,5.3,8.17.22.6,4.*7*.8,
11.10,2.11,11.13.12,11.13,22.23.
24.15,19.31.19,17.38[2].20,8.21,4.
18.*19*.22,26[2].27[2].23,5.9.24,16 ‖

## [עָלַס] יַעֲלֹס 3 *impf.*

iubilare, laetari.

אח אל עלז ועלץ (רש"א הרכשוב מפרש ולא יעלס כמו ולא ילעוס, שלא יוכל ללעוס מפני המרירות). ע' הערה אל נוצה, דף תל"ח.

Job 20,18.

**[נֶעֱלַס] נֶעֱלָסָה** *Ni. 3 perf. f.* Job 39,13.

**[הִתְעַלֵּס] נִתְעַלְּסָה** *Hith. 1 impf. pl.* Prv 7,18.

—לָעַע v. עָלַע; עָלַץ, עָלַז cf.—

## עָלַף

tegere; viribus deficere, languescere.

בא בהוראת עטיפה וכסוי כבערבית غلف ובמובן חולשה ועיפות (לד"ק מן لغب בהפך אתון וחלוף ב' בפ').

**[עֻלַּף] עֻלְּפוּ** *Pu. 3 perf. pl.* Jes 51,20.

**[מְעֻלָּף] מְעֻלֶּפֶת** *pt. f.* Cant 5,14.

**[הִתְעַלֵּף] וַיִּתְעַלַּף** *Hith. 3 impf* Jon 4,8.

**וַתִּתְעַלַּף** 3 *impf. f.* Gn 38,14.

**תִּתְעַלַּפְנָה** *pl. f.* Am 8,13.

## עֻלְפֶּה

languidus; al. = עֻלְּפָה languor, vel עֻלְּפָה languit.

Ez 31,15.

## עָלַץ

iubilare, laetari, illudere.

אח אל עלז ועלס; י"ג במשלי כ"ח י"ב בַּעֲלוֹת צדיקים, ומקביל אל וּבְקוּם רשעים (ע' הערה אל חָפַשׂ).

1S 2,1.

**בַּעֲלֹץ** *inf. cs.* Prv 28,12.

**וְאֶעֶלְצָה** 1 *impf.* Ps 9,3.

**יַעֲלֹץ** 3 *impf.* 1Ch 16,32.

**תַּעֲלֹץ** 3 *impf. f.* Prv 11,10.

**יַעַלְצוּ** 3 *impf. pl.* Ps 25,2.68,4.

**וְיַעְלְצוּ** Ps 5,12.

**[עֲלִיצוּת] עֲלִיצֻתָם** *suff.*

laetitita.

Hab 3,14.

——עָלַס cf. עָלַז, ——

17 || Jud 9,37 || 1S 2,33.10,9.16,14.20,9.15.33.34 || 2S 1,2.3,15$^2$.26.28.7,15 || 1R 2,33.11,9.12,15 || Jes 7,11.8,18.28,29.29,6 || Ps 121,2 || Job 1,12.28,4 || Ruth 2,12.4,10 || 2Ch 10,15.

**וּמֵעִם** 1S 18,12.

**עִמִּי** *suff. 1 sg.* Gn 39,12.14 || Ex 33,12 || Lev 26,21.23.27.40 || Nu 22,19 || Jos 14,8 || Jud 4,8$^2$.6,17 || 1S 9,19.15,25.30.28,19.30,22 || 2S 13,11.16.19,26 || 1R 11,22 || Ps 42,9.86,17 || Job 10,17 || Ruth 1,11 || Esth 7,8 || Dan 8,18.9,22.10,7.11.15.19.21 || Esr 7,28.8,1 || Neh 2,9.12$^2$.12,40 || 1Ch 4,10.19,2 || 2Ch 2,6.18,3.35,21.

**מֵעִמִּי** Gn 31,31.

**עִמָּדִי** Gn 3,12.19,19.20,9.13.21,23.28,20.29,19.27.31,5.7.32.35,3.40,14.47,29 || Ex 17,2 || Lev 25,23 || Dt 5,28.32,34.39. || Jud 17,10 || 1S 20,14.22,23 || 2S 10,2.19,34 || Ps 23,4.50,11.55,19.101,6 || Job 6,4.9,35.10,12.17.13,19.20.17,2.23,6.10.28,14.29,5.6.20.31,13.

**וְעִמָּדִי** Ruth 1,8.

**מֵעִמָּדִי** 1S 10,2.20,28.

**עִמְּךָ, עִמָּךְ** *2 sg.* Gn 21,22.23.26,3.28$^2$.29.28,15.29,25.31,3.38.32,10.13.33,15.46,4 || Ex 3,12.18.18.19.19,9.24.22,24.34,3.10 || Lev 25,6.35$^2$.36.40$^2$.47$^2$ || Nu 11,16.17.22,9 || Dt 2,7.14,27.*29*.15,16.20,1.12$^2$.20.22,2.23,17.29,11.31,6.8.23 || Jos 1,9.5.*3,7*.17.8,1 || Jud 1,24.4,6.9.6,12.16.7,4.12,1 || 1S 9,23.10,7.14,7.15,26.17,37.20,8.13.26,6.27,5.28,19 || 2S 3,12.7,3.9.9,7.13,26.14,17.15,20.35 || 1R 2,8.3,6.11,11.38.13,8 || 2R 14,10 || Jes 41,10 || Hos 4,5 || Am 6,10 || Zach 14,5 || Ps 36,10.39,13.73,22.23.130,4.139,18 || Prv 23,7 || Job 10,13.11,5.14,3.15,11.17,3.22,4.35,4.36,4.40,15.28 || Esr 10,4 || 1Ch 17,2.8.22,11(10).16(15).28,20 || 2Ch 14,10$^2$.16,9.19,3.20,6.25,7.19.

**עִמְּכָה** 1S 1,26.

**וְעִמָּךְ** Ps 73,25 || 1Ch 11(12),19.22,15(14).28,21 || 2Ch 18,3.

**מֵעִמְּךָ, מֵעִמָּךְ** Ex 8,25 || Lev 25,41 || Dt 10,12.15,12.*13*.16.18.23,22 || 2S 24,21 || 1R 14,5 || 2R 2,9 || Jer 34,14.

**הֲמֵעִמָּךְ** *interrog.* Job 34,33.

**עִמָּךְ** *2 f.* Gn 30,15 || Jos 2,14 || 2S 13,20 || Cant 6,1.

**עִמּוֹ** *3 sg.* Gn 13,1.19,30.32.34.35.24,54.26,20.27,44.29,14.30.31,2.23.32,7.25.26.35,2.6.43,34.48,1.50,9 || Ex 13,19.21,3.22,13.14.23,5.24,2.34,5 || Lev 25,41.*54*.47.50.53 || Nu 13,31.14,24.22,22.23,21 || Dt 17,19.22,4.32,12 || Jos 7,24.*10,15.29.31.34.38.43*.10,7.*11,7*.13,8.22,14 || Jud 3,27.4,10.9,34.44.48.11,3.19,3.10 || 1S 3,19.9,5.10,25.13,15.14,2.15,6.16,18.17,26.33.18,12.14.20,35.22,2.4.25,25.27,2.28,8.31,5 || 2S 2,3.5,10.9,3.10,13.17.11,1.12,3.17,24.19,18.41.42.21,15 || 1R 8,62.*65.16,17* || 2R 8,21.18,7 || Jer 39,12 || Am 2,3 || Ps 18,24.50,18.78,37.89,22.25.91,15.130,7 || Prv 30,31 || Job 9,3.14.12,13.16.22,21.23,7.14.25,2.37,18.42,11 || Ruth 2,19$^2$ || Esth 6,3.14 || Dan 11,11.17.40 || Esr 1,3 || Neh 9,8 || 1Ch 9,20.11,9.10.19,14.17.21,20.28,12 || 2Ch 1,1.3.7,8.*12,1*.9,1.12,3.13,3.14,5.12.15,2.9.16,10.18,2.20,36.21,9.23,1.24,22.25,13.32,7.8.9.36,23.

**וְעִמּוֹ** Gn 33,1 || Jud 19,10 || 2R 15,25 || Job 20,11 || Esr 8,3.4.5.6.7.8.9.10.11.12.33 || 1Ch 12,28.17,14 || 2Ch 17,15.16.17.18.26,17.

**מֵעִמּוֹ** Gn 13,14 || Ex 22,11 || Dt 18,19 || 1S 1,17.27.18,13.20,7 || Ps 89,34 || 1Ch 17,13 || 2Ch 32,7.

**עִמָּהּ** *3 f.* Gn 3,6.30,16.39,10 || Ex 18,6.22,15 || Dt 22,23.25$^2$.28.29 || Jud 13,9 || 1S 1,24 || 2S 11,4.12,24 || 1R 3,17.17,20 || Prv 10,22 || Ruth 1,7.22.3,13.

**עִמָּנוּ** *1 pl.* Gn 24,25.26,29.31,50 || Ex 10,26.20,19$^2$.33,16 || Nu 10,32.22,14 || Dt 5,2.29,14$^2$ || Jos 24,27 || Jud 6,13.11,8.18,19.25 || 1S 5,7.23,19.25,7.29,4.9 || 2S 15,20 || 1R 8,57 || 2R 18,26 || Jes 8,8.10 || Hos 12,5 || Ps 54,2.85,5.126,3 || Job 15,9 || 2Ch 13,12.32,7.

**וְעִמָּנוּ** 2Ch 32,8.

**מֵעִמָּנוּ** Gn 26,16 || 1S 14,17.

**עִמָּכֶם** *2 pl.* Gn 23,4$^2$.31,29.42,38.48,21 || Ex 10,10.24.20,22.24,8.14.25,45$^2$.26,24.28 || Nu 14,43.22,13 || Dt 4,23.5,4.9,9.10.20,4.31,27 || Jos 2,12.4,3.7,12 || 1S 12,24 || 2S 2,6.18,2 || 1R 1,33 || 2R 10,23.18,27 || Jes 36,12 || Hos 14,3 || Joel 2,26 || Zach 8,23 || Job 42,8 || Ruth 1,8.2,4 || Esr 4,2 || 1Ch 22,18(17). || 2Ch 15,2.20,17$^2$.28,10.

**וְעִמָּכֶם** Job 12,2 || 2Ch 13,8.19,6.

**מֵעִמָּכֶם** 2S 15,28.

**עִמָּם** *3 pl.* Gn 18,16.29,9 || Lev 26,41 || Dt 29,24 || Jos 4,8.11,4.20,4 || Jud 1,22.8,10.15,3 || 1S 10,6.13,16.14,21.17,23.25,16 || 2S 3,22.6,22.15,36 || 1R 11,18 || 2R 6,33 || Jes 34,7 || Hos 5,5 || Joel 4,2 || Zach 10,5 || Ps 83,9 || Job 21,8 || Neh 13,25.

**עִמָּהֶם** Nu 22,12 || Dt 29,16 || Jon 1,3 || Job 1,4 || Neh 9,13.17 || 2Ch 15,9.

**וְעִמָּהֶם** Esr 8,13.14.24.33.10,14 || 1Ch 12,35.13,2.15,18.16,41.*42* || 2Ch 5,12.17,8$^2$.9.20,1.

**שֶׁעִמָּהֶם** 1Ch 5,20.

---

## עַם, עָם

populus, gens, tribus, familia, vulgus, agmen; genus humanum; concio, δῆμος.

כמוהו בסורית ובערבית (שרשו עמם, ולהקל החפוש הובא כאן). י״נ במדבר כ״ב ה׳ ארץ בני עַמּוֹן; בשופטים א׳ ט״ז: וישב את־עמלק (או העמלקי); השבעים קורין בש״א ב׳ כ״ט לְפָנַי ת׳ לְעַמִּי, ובט׳ ט״ז: כי ראיתי את־עֳנִי עַמִּי; הסורי קורא בישעיה ס״ג י״א: ימי משה עַבְדּוֹ (ת׳ עַמּוֹ); י״נ בהושע ד׳ ד׳: וְעַמְּךָ רִיבַי

כַּכֹּהֵן, ובט׳ א׳: אל גיל כָּעַמִּים: במיכה ו׳ ט״ז קורין השבעים ותרפת עַמִּים; בחבקוק ג׳ ט״ו לְעַמִּי בהמשך יו״ד של יְגוּדֶנּוּ; בתהלים קמ״ד ב׳ ת״י הרודד עַמִּים תחתי; באיכה הייתי שחוק לכל עַמִּי סבירין עַמִּים; י״נ בקהלת ד׳ ט״ז: אין קץ לכל הָעָם בהמשך הל׳ מן לכל שאחריו (ע׳ הערה אל עַם).

Gn 11,6.23,12.13.42,6.50,30 ‖ Ex 1,9.5,5.15,13.16.32,9*33,3.5.34,9* ‖ Lev 16,33.20,2.4 ‖ Nu 11,29.14,9.17,6.21,6.29.22,5.23,9.24 ‖ Dt 4,6.33.7,6.*14,2.21*.9,2.6.*13*.20,1.26,19.28,33.32,6.21.33,5.21.29 ‖ Jos 8,1.3.*10,7.11,7*.11,4.17,14.15.17 ‖ Jud 5,2.11.13 18.9,36.37.18,10.37.20,2 ‖ 1S 2,24 ‖ 2S 1,12.6,21.13,34.14,13.18,7.19,41$^{2}$.22,28.44 ‖ 1R 3,8 ‖ 2R 9,6.11,14.18.19.20.13,7.14,21.15,5.10.16,15.21,24$^{2}$.23,30.35.24,14.25,19 ‖ Jes 1,4.10.3,7.6,5.8,19.10,6.13,4.18,2.7.24,4.25,3.26,11.27,11.30,5.6.9.19.33,19$^{2}$.34,5.42,6.*49,8*.22.43,8.21.44,7.51,7.62,12.63,18.65,2 ‖ Jer 5,21.6,22.25,1.*2*.26,18.31,2(1).34,19.46,24.48,46.50,41.52,25 ‖ Ez 3,5.7,27.12,19.22,29.26,20.33,2.31.36,3.20.38,12.39,13.45,22.46,3.9 ‖ Joel 2,2.16 ‖ Am 1,5 ‖ Jon 1,8 ‖ Zeph 1,11.2,10.3,12 ‖ Hag 2,4 ‖ Zach 7,5 ‖ Ps 3,7.18,28.44$^{2}$.22,7.45,13.47,10.62,9.72,4.95,7.10.105,13.107,32.148,14 ‖ Prv 11,14.14,28.28,15.29,2.18.30,25.26 ‖ Job 12,2.24.34,20.30 ‖ Ruth 2,11 ‖ Thr 1,1 ‖ Esth 1,22.3,6$^{2}$.8$^{2}$.12.8,11 ‖ Dan 9,6.26.11,33.12,7 ‖ Esr 2,2.4,4$^{2}$ ‖ Neh 7,7.9,10.13,24 ‖ 1Ch 16,20.17,51 ‖ 2Ch 1,9.23,13.20.21.26,1.21.30,13.32,4.18.33,25.36,1.

**וְעַם, וָעָם** 1S 13,5 ‖ Jer 37,2.44,21 ‖ Ez 17,15.26,7 ‖ Hos 4,14 ‖ Am 3,6 ‖ Ps 74,18.102,19 ‖ Esth 3,12.4,11.8,9 ‖ Dan 8,24.11,15.32.

**וָעָם** Esth 1,22.3,12$^{2}$.8,9 ‖ Neh 13,24.

**הָעָם** Gn 14,16.19,4.26,10.11.32,8.33,15.35,6.41,55.47,21.23 ‖ Ex 1,20.3,12.21.4,16.21.30.31.5,4.10$^{2}$.12.7,14.8,4.25.28.*9,7*.11,2.3$^{2}$.8.12,27.33.34.36.13,3.*14,13.20,20.32,30*.17$^{2}$.18.22.14,5$^{2}$.31.15,24.16,4.27.30.17,1.2.3$^{2}$.5.6.18,10.13$^{2}$.14.15.18.21.22.*26*.23.25.19,7.8$^{2}$.9$^{2}$.10.11.12.14$^{2}$.15.16.17.23.25.20,18$^{2}$.21.23,27.24,3.7.8.32,1$^{2}$.3.6.9.17.21.22.25.28.31.34.35.33,4.8.10$^{2}$.12.16.34,10.36,5.6 ‖ Lev 4,3.9,7$^{2}$.15.22.23$^{2}$.24.10,3.16,24$^{2}$ ‖ Nu 11,1.2.8.10.11.12.13.14.16.17.18.21.24$^{2}$.32.34.35.12,16.13,18.28.30.31.32.14,1.11.13.14.15.16.19.39.15,26.17,12.20,1.3.21,2.4.5.6.7$^{2}$.16.18.22,3.6.11.12.17.41.24,14.25,1.2.4.31,3.32,15 ‖ Dt 2,4.16.3,28.4,10.5,25.9,13.27.10,11.13,10.*17,7*.16,18.17,13.16.18,3.20,2.5.8$^{2}$.*9*.9.11.27,1.*11*.12.15.16.*17.18.19.20.21.22.23.24.25.26*.31,7.12.16.32,44 ‖ Jos 1,2.6.10.11.*3,3*.3,5.*6,16.24,19.22*.6$^{2}$.14$^{2}$.4,2.10$^{2}$.11$^{2}$.5,4.5$^{2}$.6,5$^{2}$.7.8.10.20$^{4}$.7,3$^{2}$.4.5.7.13.8,5.9.10$^{2}$.11.13.16.33.10,21.14,8.24,2.*27*.16.21.*24*.28 ‖ Jud 1,16.2,4.6.7.3,18.4,13.7,1.2.3$^{2}$.4.5.6.7.8.9,29.34.36.38.42.43$^{2}$.45.48$^{2}$.49.10,18.11,11.16,24.30.18,7.20.20,2.8.16.22.26.31.21,2.4.9 ‖ 1S 2,13.23.4,3.4.6,19.8,7.10.19.21.9,2.13.24.10,11.17.23$^{2}$.24$^{2}$.25$^{2}$.11,4$^{2}$.7.11.12.14.*12,6.20*.15.12,18.19.13,2.4.6$^{2}$.7.8.11.15.22.14,15.20.24$^{2}$.26$^{2}$.27.28$^{2}$.30.31.32.33.34.38.39.40.45$^{2}$.15,4.8.15.21.24.17,27.30.18,5.13.23,8.26,7.14.15.30,6$^{2}$.21$^{2}$.31,9 ‖ 2S 1,4$^{2}$.2,27.28.30.3,31.32.34.35.36$^{2}$.37.6,2.18.19$^{2}$.10,10.11,7.17.12,28.29.31$^{2}$.14,15.15,17.23$^{2}$.24.30.16,6.14.15.17,2.3$^{2}$.8.16.22.29.18,1.2$^{2}$.3.4.5.6.16$^{2}$.19,3$^{2}$.4$^{2}$.9$^{2}$.10.40.20,12.15.22,22.24,2$^{2}$.3.4.9.10.15.21 ‖ 1R 1,39.40.3,2.5,21.8,66.9,20.12,5.6.9.12.13.15.16.23.27$^{2}$.30.31.13,33.14,2.7.16,16.21$^{2}$.22$^{2}$.18,21$^{2}$.22.24.30$^{2}$.37.39.20,8.10.15.21,9.*12*.22,44 ‖ 2R 6,30.7,16.17.20.8,21.10,9.18.11,13$^{2}$.17$^{2}$.12,4.*14,4.15,4.35*.9.18,26.36.22,4.13.23,2.3.6.21.25,11.26 ‖ Jes 3,5.6,10.8,6.11.12.9,1.8.15.18.23,13.28,11.14.29,13.14.33,24.36,11.40,7.62,10.65,3 ‖ Jer 6,19.21.7,16.*11 14.14,11*.33.8,5.9,14.13,10.15,1.16,5.17,19.19,1.11.14.21,7.8.23 33.26,7.8$^{2}$.9.11.*12*.16.17.23.24.27,16.28,1.5.7.11.15.29,1.16.25.32.32,42.33,24.34,8.10.36,6.7.9$^{2}$.10.13.14.37,4.12.38,1.4.39,8.9$^{2}$.10.14.40,5.6.41,10$^{2}$.13.14.16.42,1.8.43,1.4.44,15.20$^{2}$.24.52,15$^{2}$.28 ‖ Ez 11,1.24,18.19.33,3.44,19$^{2}$.45,16.46,18.20.24 ‖ Mich 2,11 ‖ Hag 1,2.12$^{2}$.14.2,2.14 ‖ Zach 8,6.11.12.14,2 ‖ Mal 2,9 ‖ Ps 33,12.89,16.106,48.144,15$^{2}$ ‖ Prv 29,2 ‖ Ruth 4,9.11 ‖ Eccl 4,16.12,9 ‖ Esth 1,5 ‖ Esr 2,70.3,1.11.13$^{2}$.8,36.9,1.10,1.9.13 ‖ Neh 4,7.8.*13*.5,1.13.15$^{2}$.18.19.7,5.72.73.8,1.3.5$^{3}$.6.7.9$^{3}$.11.12.13.16.10,15.29.11,1$^{2}$.2.12,30.38.13,1 ‖ 1Ch 10,9.13,4.16,2.36.43.19,11.20,3$^{2}$.21,2.5.22.28,21.29,9 ‖ 2Ch 1,10.2,17.7,4.5.10.8,7.10,5.9.12.15.16.16,10.20,21.33.23,5.6.10.12$^{2}$.16.17.24,10.23.25,15.27,2.29,36.30,18.20.27.32,6.8.33,17.34,30.35,5.7.12.13.

**וְהָעָם** Ex 19,24.24,2.33,1 ‖ Nu 12,15 ‖ Jos 3,16.4,19.8,20 ‖ Jud 9,32.33.*35* ‖ 1S 13,16.14,2.3.41.15,9.26,5.7.30,4 ‖ 2S 10,13.15,12.16,18.23,10.11 ‖ 1R 1,40.16,15 ‖ 2R 25,22 ‖ Jes 9,12 ‖ Jer 5,14.14,16.23,34.35,16 ‖ Ez 33,6 ‖ Mal 1,4 ‖ Esth 3,11 ‖ Neh 7,4.8,7.10,35 ‖ 1Ch 11,13.19,14 ‖ 2Ch 14,12.30,3.36,14.

**לְהָעָם** 2Ch 10,7.

**מֵהָעָם** Jud 20,31 ‖ 1S 14,28.

**בְּעַם** Nu 20,20 ‖ Ps 35,18.

**בָּעָם** Ex 5,6.19,21 ‖ Nu 11,33$^{2}$.17,12.21,6 ‖ Jud 5,9 ‖ 1S 4,17.6,19$^{2}$.14,34 ‖ 2S 17,9.18,8.24,16.17 ‖ 1R 5,30.*9,23* ‖ Ps 94,8 ‖ Esr 8,15 ‖ 1Ch 21,17 ‖ 2Ch 8,10.17,9.19,4.23,20.

**וּבְעַם** Ez 17,9.

**כְּעַם** Joel 2,5.

**כָּעָם** Jes 24,2 ‖ Hos 4,9.

**לְעָם, לְעָם** Gn 23,7.34,16.22.48, 19 ‖ Ex 6,7.21,8 ‖ Lev 26,12 ‖ Dt 4,20.7,6.*14,2*.26,18.27,9.28,9.32. 29,12 ‖ 1S 12,22 ‖ 2S 7,23.24 ‖ 2R 11,17.25,3 ‖ Jer 7,23.11,4.*30,22*. 13,11.24,7.*32,38*.31,1 (30,35).*32 (33)*.52,6 ‖ Ez 11,20.*14,10.37,23*. 36,28.37,27 ‖ Hab 3,16 ‖ Zach 2, 15.*8,8* ‖ Ps 22,32.74,14 ‖ 1Ch 17, 22 ‖ 2Ch 23,16.

**לָעָם** Ex 5,7.22.23.17,4.18,14².19. 24,3 ‖ Lev 9,15.*16,15*.18 ‖ Nu 14, 19.25,2.34,14 ‖ Jos 24,25 ‖ Jud 8, 5.20,10 ‖ 1S 9,12.11,5.14,17 ‖ 2S 2,26 ‖ 1R 12,7.10.19,21 ‖ 2R 4,41. 42.*43* ‖ Jes 6,9.42,5 ‖ Jer 4,10.11. 14,10.15,20.16,10.23,32.38,4 ‖ Ez 42,14.44,11 ‖ Hag 1,13 ‖ Ps 68,36. 72,3 ‖ Neh 3,38.4,16.11,24 ‖ 2Ch 10,6.10.12,3.24,20.29,36.31,4. 35,8.

**וּלְעָם** Jer 1,18.

**וְלָעָם** 2S 17,29 ‖ Jer 5,23.37,18 ‖ 2Ch 18,2.

**מֵעָם, מֵעָם** Lev 4,27 ‖ 2R 25,19 ‖ Jes 7,8 ‖ Jer 48,42.52,25 ‖ Ps 89, 20.114,1 ‖ 2Ch 24,23.

**וּמֵעָם** Jes 18,7.

**עַמִּי** *suff.* Gn 23,11.41,40.49,29 ‖ Ex 3,7.10.5,1.7,4.16.26.*9,1.13*.8, 16.*10,3*.17.18.19.10,4.12,31.22, 24 ‖ Jud 14,3.16 ‖ 1S 5,10.11.9,16³. 15,30 ‖ 2S 3,18.5,2.7,7.8.11.22,44 ‖ 1R 6,13.8,16².14,7.*16,2*.16,2 ‖ 2R 4,13.20,5 ‖ Jes 1,3.3,12².15.5,13. 10,2.24.19,25.22,4.26,20.32,13. 18.40,1.43,20.47,6.51,4.16.52,4.5. 6.53,8.57,14.63,8.65,22 ‖ Jer 2,13. 31.4,11.22.6,14.26.7,12.8,11.19. 21.22.23.9,1.6.12,14.16³.14,17. 15,7.18,15.23,2.13.22.27.32.30,3. 33,24.50,6.51,45 ‖ Ez 13,9.10.19. 21.*23*.14,8.9.21,17.25,14.33,31. 34,30.36,12.37,12.13.38,14.16.39, 7.44,23.45,8.9.46,18 ‖ Hos 1,9.2,1. 3.25.4,6.8.12.6,11 ‖ Joel 2,26.*27*.4, 2.3 ‖ Am 7,8.15.8,2.9,10.14 ‖ Ob 13 ‖ Mich 1,9.2,4.8.9.3,3.5.6,3.5. 16 ‖ Zeph 2,8.9 ‖ Zach 8,7.13,9 ‖ Ps 14,4.*53,5*.50,7.59,12.78,1.81, 9.12.14.144,2 ‖ Cant 6,12 ‖ Ruth 1,16.3,11.4,4 ‖ Thr 2,11.*3,48*.3, 14.4,3.6.10 ‖ Esth 8,6 ‖ Dan 9,20 ‖ 1Ch 11,2².17,6.7.10.29,14 ‖ 2Ch 1,11.6,5².6.7,14.18,3.

**וְעַמִּי** Ex 9,27 ‖ Jud 12,2 ‖ Jer 2,11. 32.5,31.8,7.31,14(13) ‖ Hos 11,7 ‖ Esth 7,3.4 ‖ 1Ch 28,2.

**בְּעַמִּי** Ex 9,17 ‖ 1S 9,17 ‖ Jes 65, 19 ‖ Jer 5,26.6,27 ‖ Ez 21,17 ‖ 2Ch 7,13.

**כְּעַמִּי** 1R 22,4 ‖ 2R 3,7.

**לְעַמִּי** Nu 24,14 ‖ 1S 2,29 ‖ 2S 7, 10 ‖ Jes 58,1.65,10 ‖ Jer 29,32 ‖ Ez 13,18.19.36,8 ‖ 1Ch 17,9.

**וּמֵעַמִּי** Ex 8,4.

**עַמֵּנוּ** 2S 10,12 ‖ Jer 46,16 ‖ 1Ch 19,13.

**עַמְּךָ, עַמֶּךָ** Ex 5,16.23.8,19.9,15. 15,16.23,11.32,7.33,13.34,10 ‖ Lev 19,18 ‖ Dt 9,12.26.29.21,8. 26,15 ‖ 2S 7,23.24 ‖ 1R 3,8.9².8,33. 34.38.44.51.52 ‖ Jes 2,6.7,17.10, 22.14,20.63,14.64,8.31,7(6).32, 21 ‖ Ez 3,11.13,17.33,2.12.17.30. 37,18 ‖ Joel 2,17 ‖ Mich 7,14 ‖ Nah 3,18 ‖ Hab 3,13 ‖ Ps 3,9. 28,9.44,13.60,5.68,8.72,2.77,16. 21.79,13.80,5.83,4.85,3.94,5.106, 4.110,3 ‖ Dan 9,15.19.24.11,14. 12,1² ‖ Neh 9,32 ‖ 1Ch 17,21.22. 29,17.18 ‖ 2Ch 1,10.6,24.25.29. 34.20,7.

**וְעַמְּךָ, וְעַמֶּךָ** Ex 33,16² ‖ 1R 8,30. 36.20,42 ‖ Jer 22,2.27,13 ‖ Hos 4, 4 ‖ Ps 85,7 ‖ Dan 9,16 ‖ Neh 1,10 ‖ 2Ch 6,21.27.

**בְּעַמְּךָ, בְּעַמֶּךָ** Ex 22,27.32,11 ‖ 2Ch 21,14.

**וּבְעַמְּךָ, וּבְעַמֶּךָ** Ex 7,28.29.8,17. 9,14 ‖ 1Ch 21,17.

**כְּעַמְּךָ, כְּעַמֶּךָ** 2S 7,23 ‖ 1R 8,43. 22,4 ‖ 2R 3,7 ‖ 1Ch 17,21 ‖ 2Ch 6, 33.

**וּכְעַמְּךָ** 2Ch 18,3.

**לְעַמְּךָ, לְעַמֶּךָ** Ex 32,12 ‖ Nu 24, 14 ‖ Dt 21,8 ‖ 1R 8,36.50 ‖ Dan 10, 14 ‖ 2Ch 6,27.39.

**וּלְעַמְּךָ** Ex 8,5.

**מֵעַמְּךָ** 1R 8,41 ‖ 2Ch 6,32.

**וּמֵעַמֶּךָ** Ex 8,7.

**עַמֵּךְ** Nu 5,21 ‖ Ez 26,11 ‖ Nah 3, 13 ‖ Ps 45,11 ‖ Ruth 1,16.

**וְעַמֵּךְ** Jes 60,21.

**לְעַמֵּךְ** Ruth 1,10.

**עַמּוֹ** Gn 49,16 ‖ Ex 1,9.22.14,6. 17,13.18,1 ‖ Lev 17,4.20,3.*6* ‖ Nu 21,23.33.34.35.22,5 ‖ Dt 2,32.*3,1*. 33.3,2.3.32,9.36.43².33,7 ‖ Jos 8, 1.14.10,33 ‖ Jud 11,20.21.23 ‖ 1S 12,22.13,14.15,1 ‖ 2S 5,12.8,15 ‖ 1R 8,59.66.20,42 ‖ Jes 3,13.7,2. 11,11.16.13,14.14,32.25,8.28,5. 30,26.49,13.*52,9*.51,22.56,3.63, 11 ‖ Jer 25,19.50,16 ‖ Hos 10,5 ‖ Joel 2,18 ‖ Mich 6,2 ‖ Zach 9,16 ‖ Ps 14,7.29,11.50,4.53,7.73,10.78, 52.62.71.85,9.94,14.100,3.105, 24.25.43.113,8.116,14.*18*.135,12. 14.136,16 ‖ Ruth 1,6 ‖ Esth 1,22 ‖ Esr 1,3 ‖ 1Ch 14,2.18.19,7.21,3. 22,18(17) ‖ 2Ch 2,10.7,10.21,19. 25,11.31,8.10.32,14.15.17.33,10. 35,3.36,15.23.

**וְעַמּוֹ** Jer 22,4.27,12.49,1 ‖ Ez 30, 11 ‖ 2Ch 13,17.20,25.

**בְּעַמּוֹ** 1S 27,12 ‖ Jes 5,25 ‖ Ps 106, 40.149,4 ‖ Job 18,19 ‖ 2Ch 36,16.

**לְעַמּוֹ** Ex 32,14 ‖ 1R 8,56 ‖ Joel 2, 19.4,16 ‖ Ps 29,11.78,20.111,6.9. 125,2.148,14 ‖ Esth 10,3 ‖ 1Ch 23, 25.

**וּמֵעַמּוֹ** Ex 8,25.*27*.

**עַמָּהּ** Lev 17,10.23,30 ‖ Nu 5,27. 15,30 ‖ Jud 14,17 ‖ Ruth 1,15 ‖ Thr 1,7.11 ‖ Esth 2,10.20.4,8.

**וְעַמָּהּ** Jes 65,18.

**עַמָּם** Lev 18,29.*20,18*.20,5.17 ‖ 2Ch 25,15.32,17.

**עַמִּים** *pl. I* Gn 17,16.27,29.28, 3.48,4.49,10 ‖ Ex 15,4 ‖ Dt 32,8. 33,3.17.19 ‖ 2S 22,48 ‖ 1R 22,28 ‖ Jes 2,3.3,13.8,9.10,13.11,10.14, 2.6.17,12.30,28.33,3.12.49,22.51, 4.5.63,6 ‖ Jer 51,58 ‖ Ez 3,6.23,24.

17,1.*18,15* ‖ 2R 3,14.5,16 ‖ Job 30,20‖Dan 10,11.

וְעָמַדְתִּי 1S 19,3.

עָמְדוּ Q., עָמֲדוּ *3 perf. pl.* Jud 6,31‖1S 30,9 ‖ 2R 2,7.10,4 ‖ Jer 14,6.23,22.46,21.48,45 ‖ Ez 47,10 ‖ Hos 10,9 ‖ Ps 38,12.119,91‖ Job 29,8.32,16‖ Esr 10,15 ‖ Neh 8,5.

וְעָמְדוּ Dt 19,17‖Jes 61,5‖ Ez 44,15‖Zach 14,4‖Neh 12,39.

עֲמַדְתֶּם *2 perf. pl.* Ez 33,26.

וַעֲמַדְתֶּם Jer 7,10.

וְעָמַדְנוּ *1 perf. pl.* 1S 14,9.

עוֹמֵד, עֹמֵד *pt.* Gn 18,8.22.24,30.41,1.17 ‖ Ex 3,5.8,18.17,6.33,10‖Nu 14,14‖ Dt 5,5.29,14 ‖ Jos 5,13.15 ‖ Jud 20,28 ‖ 1S 19,20 ‖ 1R 7,25.8,14.13,1.24$^2$.25.22,19 ‖ 2R 9,17.11,14 ‖ Jes 11,10.21,8‖ Jer 35,19 ‖ Ez 3,23.8,11.40,3.43,6‖Zach 1,8.3,1$^2$.5.14,12‖ Cant 2,9‖Esth 6,5.7,9‖Dan 8,3.*6*.15.10,13.11,16‖1Ch 21,15.16‖2Ch 4,4.6,3.23,13.

וְעֹמֵד Jes 3,13 ‖ Ez 22,30 ‖ Zach 3,3.

הָעֹמֵד Dt 1,38.17,12‖ Zach 1,10.*11* ‖ Mal 3,2 ‖ Dan 10,16.12,1 ‖ 1Ch 6,24.

עֹמְדִים *pl.* Ex 26,15.*36,20* ‖ Jos 4,10.8,33‖1R 17,3‖ 2S 17,17‖1R 10,19.20.12,6.13,28 ‖ Jes 6,2.66,22‖Ez 8,11.10,3‖Dan 11,2.12,5‖ Neh 7,3‖2Ch 3,13.5,12.7,6$^2$.9,18.19.10,6.18,18.20,13.

הָעֹמְדִים Nu 7,2‖Dt 18,7‖ Jud 3,19‖1S 17,26‖1R 10,8.12,8 ‖ Jer 28,5.36,21 ‖ Zach 3,4.7.4,14 ‖ Ps 134,1 ‖ Neh 12,44 ‖ 1Ch 6,18 ‖ 2Ch 9,7.10,8.

שֶׁעֹמְדִים Ps 135,2.

עֹמֶדֶת, עֹמֶדֶת *pt. f. sg.* Hag 2,5‖Ps 19,10.111,3.*112,3*.10.112,9‖Eccl 1,4‖Esth 5,2.

עֹמְדוֹת *pl.* Ps 122,2.

הָעֹמְדוֹת Jos 11,13‖Jer 44,15.

עַמָּיו Gn 25,8.*17.35,29.49,33*‖Nu 20,24‖Dt 32,50‖Ez 18,18.

בְּעַמָּיו Lev 21,1.4.15.

מֵעַמָּיו Ex 30,33.38 ‖ Lev 17,9.21,14.

עַמֶּיהָ Ex 31,14.

מֵעַמֶּיהָ Gn 17,14 ‖ Lev 7,20.*21.27.19,8*.25.23,29‖Nu 9,13.

וַעֲמָמִים *pl. II* Neh 9,22.

עַמְמֵי (al. מְ) *cs.* Neh 9,24.

בַּעֲמָמֶיךָ *suff.* Jud 5,14.

———v. ch. et n. pr.———

## עָמַד, עָמֵד

stare, adstare; adesse, tueri, dependere; praeesse; confidere (Ez 33,26); sq. לִפְנֵי servire, ministrare; permanere; perseverare; persistere; resistere; subsistere; desistere, desinere; exstare, surgere, oriri; *Hi.* statuere, collocare, constituere, decernere; conservare; *stupefacere* (Ez 29,7; *al.* = וְהִמְעַדְתָּ).

ההפך של מעד, ויש מעין הוראותיו בצורית, סורית, ערבית כושית ואשורית. יש מונין ואברהם עודנו עֹמֵד לפני י״י בין תק״ס. בנעמדה נא דישעיה נסוגה הנגינה עוד תנועה אחת ונתחברה עם הגעיה של הנו״ן, וכן ביעמדו מים דתהלים; י״ג בירמיה מ״ח מ״ה מֵעָדוּ מכח; השבעים קורין ביחזקאל י׳ י״ט וַיַּעַמְדוּ, וכן בעזרא ג׳ י׳. יַעֲמֹדְנָה דדניאל אחת משלש מלות אנדרוגינוס.

Gn 19,27.45,1‖Lev 13,5.37 ‖ Jos 10,13.21,42.23,9 ‖ 2S 20,11.12 ‖ 2R 15,20‖Jer 23,18.46,15.48,11.52,12‖Ez 21,26‖Hab 3,6.11 ‖ Ps 1,1.106,23‖Esth 7,7.9,2‖2Ch 20,20.

וְעָמַד, וְעָמֵד Ex 33,9 ‖ Dt 25,8 ‖ Jos 20,4 ‖ 2S 15,2.20,12 ‖ 2R 5,11‖Ez 46,2‖Mich 5,3‖Dan 11,3.7.20.*21*.

עָמְדָה *3 perf. f.* Gn 30,9 ‖ 2R 13,6‖Ps 26,12‖Eccl 2,9(נס״א).

וְעָמְדָה 1R 1,2.

עָמַדְתָּ *2 perf.* Dt 4,10.

וְעָמַדְתָּ 1R 19,11‖Jer 17,19.

עָמַדְתִּי *1 perf.* Dt 10,10 ‖ 1R

27,33.32,3.9.10.36,15.38,6.22 ‖ Hos 10,10 ‖ Joel 2,6 ‖ Mich 1,2.4,1.3.13.5,6.*7* ‖ Hab 2,8.10.13 ‖ Zeph 3,9 ‖ Zach 8,20.22 ‖ Ps 7,9.18,48.33,10.45,6.18.47,4.10.56,8.66,8.67,4.*6*$^2$.5.68,31$^2$.87,6.89,51.96,7.11.99,1.102,23.105,20 ‖ Prv 24,24 ‖ Job 17,7.36,20.31 ‖ 1Ch 16,28 ‖ 2Ch 18,27.

עַמִּים K., הָעַמִּים Q. Thr 1,18.

וְעַמִּים Ez 38,9.15.39,4‖Ps 96,13.98,9.

הָעַמִּים Ex 19,5 ‖ Lev 20,24.26 ‖ Dt 2,25.4,6.19.6,14.7,6.*14,2*.7$^2$.14.16.19.10,15.13,8.20,16.28,37.64.30,3‖Jos 24,17.18‖ Jud 2,12‖ 1R 5,14.9,7 ‖ Jes 10,14.24,13.25,6.7.56,7.61,9.62,10 ‖ Jer 10,3.34,1‖Ez 11,17.20,34.35.41.25,7.26,2.27,3.28,25.29,13.34,13.39,27 ‖ Mich 4,5‖Hab 2,5 ‖ Zach 11,10.12,2.3.4.6.14,12‖ Ps 47,2.49,2.96,3.5.97,6.99,2.106,34 ‖ Thr 3,45 ‖ Esth 1,11.16.3,8.14.*8,13*.9,2 ‖ 1Ch 16,24.26‖2Ch 7,20.

בָּעַמִּים Dt 4,27‖Jes 12,4‖ Ez 27,36.28,19 ‖ Hos 7,8 ‖ Joel 2,17 ‖ Zach 10,9‖ Ps 9,12.57,10.77,15.105,1.108,4‖Neh 1,8‖1Ch 16,8.

כָּעַמִּים Hos 9,1.

לָעַמִּים Jes 2,4.

מֵעַמִּים Ez 38,8$^2$.

וּמֵעַמִּים Jes 63,3.

עַמֵּי *cs.* Dt 28,10 ‖ Jos 4,24 ‖ 1R 8,43.53.60 ‖ Ez 31,12 ‖ Zeph 3,20 ‖ Esr 9,11 ‖ Neh 9,30 ‖ 1Ch 5,25‖2Ch 6,33.32,13.19.

וְעַמֵּי Neh 10,32.

בְּעַמֵּי Esr 9,2.14.

כְּעַמֵּי 2Ch 13,9.

לְעַמֵּי Neh 10,31.

מֵעַמֵּי Esth 8,17‖Esr 3,3.9,1.10,2.11‖Neh 10,29.

עַמֶּיךָ *suff.* Nu 27,13.31,2 ‖ Dt 32,50.

בְּעַמֶּיךָ Lev 19,16‖Hos 10,14.

וְעָמֹד *inf. als.* Esth 9,16.

עֲמֹד *cs.* Ex 18,23 ‖ Esr 2,63 ‖ Neh 7,65.

לַעֲמֹד, לַעֲמוֹד Ex 9,11.28 ‖ Dt 10,8.18,5 ‖ Jud 2,14 ‖ 1S 6,20 ‖ 1R 8,11 ‖ Jes 10,32 ‖ Jer 40,10 ‖ Ez 13,5 ‖ Dan 1,4.8,7.11,15 ‖ Esr 9,15.10,13 ‖ 2Ch 5,14.29,11.

וְלַעֲמֹד Nu 16,9 ‖ Esth 8,11 ‖ 1Ch 23,30.

עָמְדִי *suff.* Jer 18,20 ‖ Dan 11,1.

עֲמָדְךָ Ob 11.

עָמְדוֹ Nu 35,12 ‖ Jos 20,6.9.

בְּעָמְדוֹ Gn 41,46.

וּכְעָמְדוֹ Dan 11,4.

לְעָמְדָהּ Ez 17,14.

בְּעָמְדָם Ez 1,24.*25*.10,17.

וּבְעָמְדָם Ez 1,21.

עֲמֹד, עֲמָד־ *imper.* Dt 5,28 ‖ Jud 4,20 ‖ 1S 9,27 ‖ 2S 1,9.20,4 ‖ Jer 7,2.26,2 ‖ Ez 2,1 ‖ Job 37,14.

וַעֲמֹד Dan 10,11.

עִמְדִי *f.* Jes 47,12 ‖ Jer 48,19.

עִמְדוּ, עֲמֹדוּ *pl.* Nu 9,8 ‖ Jer 6,16 ‖ Nah 2,9 ‖ 2Ch 20,17.

וְעִמְדוּ 2Ch 35,5.

וָאֶעֱמֹד *1 impf.* 2S 1,10.

אֶעֱמֹדָה ] אֶעֱמְדָה Hab 2,1.

תַּעֲמֹד *2 impf.* Gn 19,17.24,31.45,9 ‖ Lev 19,16 ‖ Dt 24,11 ‖ 1S 20,38 ‖ Jer 15,19 ‖ Ob 14 ‖ Ps 10,1.102,27 ‖ Prv 25,6 ‖ Eccl 8,3.

וְתַעֲמֹד Dan 12,13.

יַעֲמֹד, יַעֲמוֹד, יַעֲמָד־ *3 impf.* Ex 21,21 ‖ Nu 27,21 ‖ Jos 10,8.18,5 ‖ 1S 16,22 ‖ 2R 6,31 ‖ Jes 66,22 ‖ Jer 15,1. 49,19. *50,44* ‖ Hos 13,13 ‖ Am 2,15 ‖ Nah 1,6 ‖ Ps 76,8.109,6.31.130,3.147,17 ‖ Prv 12,7.27,4 ‖ Job 4,16.8,15.14,2 ‖ Eccl 4,15 ‖ Esth 4,14 ‖ Dan 8,23.25.10,17.11,6.8.25.12,1.

הֲיַעֲמֹד *interrog.* Ez 22,14.

וְיַעֲמֹד Jes 46,7 ‖ Dan 11,16.

וַיַּעֲמֹד Ex 14,19. 18,13. 20,21. 32,26 ‖ Nu 12,5.17,13.22,24.26 ‖ Dt 31,15 ‖ Jos 10,13 ‖ Jud 9,7.35 ‖ 1S 16,21.17,8.51.26,13 ‖ 2S 18,4.30 ‖ 1R 3,15. 8,22.55. 19,13. 20,38.22,21 ‖ 2R 2,13.4,6.5,9.15.*8*,*9*.25.10,9.13,18.18,28.23,3$^2$ ‖ Jes 36,2.13 ‖ Jer 19,14 ‖ Ez 10,6.18.19.11,23 ‖ Jon 1,15 ‖ Ps 33,9.106,30 ‖ Esr 3,9 ‖ Neh 8,4$^2$ ‖ 1Ch 21,1 ‖ 2Ch 6,12.13.18,20.20,5.24,20.34,31.

תַּעֲמֹד *3 impf. f.* Lev 13,23.*28*.18,23 ‖ Jes 59,14 ‖ Ps 33,11 ‖ Dan 11,17.

וַתַּעֲמֹד, וַתַּעֲמוֹד (Ruth) Gn 29,35 ‖ 1S 6,14 ‖ 2S 20,15 ‖ 1R 1,28 ‖ 2R 4,12.15 ‖ Ps 119,90 ‖ Ruth 2,7 ‖ Esth 5,1.8,4 ‖ 1Ch 20,4.

נַעֲמֹד *1 impf. pl.* 2R 10,4.

נַעַמְדָה Jes 50,8(נס״א) ‖ 2Ch 20,9.

תַּעֲמֹדוּ ] תַּעַמְדוּ *2 impf. pl.* Jos 3,18.10,19 ‖ Jer 4,6.51,50.

וַתַּעַמְדוּן Dt 4,11.

יַעֲמֹדוּ, יַעַמְדוּ *3 impf. pl.* Nu 1,5 ‖ Dt 27,12.13 ‖ Jos 18,5 ‖ Jes 44,11.47,13.48,13 ‖ Jer 32,14 ‖ Ez 1,21.10,17. 27,29. 31,14. 44,11.24. 38,12 ‖ Ps 104,6(נס״א) ‖ Eccl 4,12 ‖ Dan 1,5.8,4.11,14.15.31 ‖ Esr 10,14.

וְיַעַמְדוּ Jos 3,13.

וַיַּעֲמֹדוּ, וַיַּעַמְדוּ (2S 2,23) Gn 43,15 ‖ Ex 9,10.20,18 ‖ Lev 9,5 ‖ Nu 16,18 ‖ Jos 3,16.17 ‖ Jud 7,21.9,44 ‖ 1S 30,10 ‖ 2S 2,23.25.28. 15,17 ‖ 2R 2,7.3,21.11,11.18,17 ‖ Ez 9,2.37,10 ‖ Dan 1,19.*2,2* ‖ Neh 9,2 ‖ 1Ch 6,17 ‖ 2Ch 20,23.26,18.29,26.30,16.35,10.

הֲיַעַמְדוּ *interrog.* Esth 3,4.

וַתַּעֲמֹדְנָה *3 impf. pl. f.* Gn 41,3 ‖ Nu 27,2 ‖ 1R 3,16 ‖ Dan 8,22 ‖ Neh 12,40.

יַעֲמֹדְנָה (= תַּעֲמֹדְנָה) Dan 8,22.

הֶעֱמִיד *Hi. 3 perf.* Esth 4,5 ‖ 1Ch 6,16 ‖ 2Ch 19,8.

וְהֶעֱמִיד Lev 14,11. 16,7. 27,11 ‖ Nu 5,18.30 ‖ 1R 12,32 ‖ Dan 11,11.*13* ‖ 2Ch 33,19.

וְהֶעֱמִידוֹ *suff.* Lev 27,8.

וְהֶעֱמִדָהּ Nu 5,16.

הֶעֱמַדְתָּה, הֶעֱמַדְתָּ *2 perf.* Ps 30,8.31,9 ‖ Neh 6,7.

וְהַעֲמַדְתָּ Nu 3,6.8,13.27,19 ‖ Ez 29,7.

הֶעֱמַדְתִּי *1 perf.* Neh 6,1.13,19 ‖ 2Ch 33,8.

הֶעֱמַדְתִּיךָ *suff.* Ex 9,16.

וְהַעֲמַדְתִּיהוּ 1Ch 17,14.

וְהֶעֱמַדְנוּ *1 perf. pl.* Neh 10,33.

מַעֲמִיד *pt.* 2Ch 18,34.

וְהַעֲמִיד *inf. abs.* Neh 7,3.

לְהַעֲמִיד *cs.* Dan 11,14 ‖ 1Ch 15,16.

וּלְהַעֲמִיד 1R 15,4 ‖ Esr 9,9.

לְהַעֲמִידוֹ *suff.* Esr 2,68 ‖ 2Ch 9,8.

הַעֲמֵד *imper.* Jes 21,6.

וְהַעֲמִידֶהָ *suff.* Ez 24,11.

וָאַעֲמִיד *1 impf.* Neh 4,7$^2$.7,1.

וָאַעֲמִידָה Neh 12,31.13,30.

וָאַעֲמִדֵם *suff.* Neh 13,11.

יַעֲמִיד *3 impf.* Prv 29,4.

וְיַעֲמִיד, Q. Neh 3,14.15.

וַיַּעֲמֵד, וַיַּעֲמֶד־ Nu 11,24 ‖ 2R 8,11 ‖ Ps 107,25 ‖ Job 34,24 ‖ 1Ch 22,2(1) ‖ 2Ch 8,14. 11,15.22. 19,5. 20,21.23,10.19.29,25. 31,2. 34,32. 35,2.

יַעֲמִידֵנִי *suff.* 2S 22,34 ‖ Ps 18,34.

וַיַּעֲמִידֵנִי Dan 8,18.

וַיַּעֲמִדֵהוּ Gn 47,7 ‖ Nu 27,22.

וַיַּעֲמִידֶהָ Ps 105,10 ‖ 1Ch 16,17.

וַיַּעֲמִידֵם Ps 148,6 ‖ 2Ch 25,5.14.

וַתַּעֲמִידֵנִי, וַתַּעֲמִדֵנִי *3 impf. f. suff.* Ez 2,2.3,24.

וַנַּעֲמִיד *1 impf. pl.* Neh 4,3.

וְיַעֲמִידוּ K. *3 impf. pl.* Neh 3,15.

וַיַּעֲמִידוּ Jud 16,25 ‖ Esr 3,8.10 ‖ Neh 3,1.*3.6.13* ‖ 1Ch 15,17 ‖ 2Ch 24,13.30,5.

מָעֳמָד [הָעֳמַד] *Ho. pt.* 1R 22,35.

יָעֳמַד־ *3 impf.* Lev 16,10.

[עֹמֶד] עָמְדִי *suff.*

statio; suggestus.

Dan 8,17.18.

[עָמְדָה] עָמְדֶךָ Dan 10,11.

עָמְדוֹ 2Ch 34,31.

עָמְדָם Neh 8,7. 9,3. 13,11 ‖ 2Ch 30,16.35,10.

[עֶמְדָּה] עֶמְדָּתוֹ *suff.*

statio, domicilium.

י״ם שהמספד בבית האצל לא יתן לכם למצוא שם מקום מעמד ומנוחה (רצ״ג נרדם יקח מכם חֶמְדַּתְכֶם ?).

Mich 1,11.

עַמּוּד

columna; suggestus.

Ex 13,22.14,19.33,9.10 ‖ Dt 31,15 ‖ Jud 20,40 ‖ Neh 9,19$^{2}$.

וְעַמּוּד Ex 13,22.

הָעַמּוּד, הָעַמֻּד 1R 7,15$^{2}$.21$^{2}$ ‖ 2R 11,14.23,3.25,17 ‖ Jer 52,21.

בְּעַמּוּד Ex 13,21$^{2}$. 14,24 ‖ Nu 12,5 ‖ Dt 31,15 ‖ Ps 99,7.

וּבְעַמּוּד, וּבְעַמֻּד Nu 14,14$^{2}$ ‖ Neh 9,12$^{2}$.

לָעַמּוּד 2R 25,17 ‖ Jer 52,22.

וּלְעַמּוּד Jer 1,18.

עַמּוּדוֹ *suff.* 2Ch 23,13.

עַמּוּדִים, עַמֻּדִים *pl.* 1R 7,41 ‖ Ez 42,6 ‖ 2Ch 3,15.4,12.

וְעַמֻּדִים 1R 7,6 ‖ Ez 40,49.

הָעַמּוּדִים, הָעַמֻּדִים Ex 27,10. *11.* 38,10.*11.12.*17 ‖ Jud 16,25.26 ‖ 1R 7,2.3.6.15.16.17.*19.41*$^{2}$.18.20.21.22$^{2}$.42 ‖ 2R 25,16 ‖ Jer 27,19.52,20 ‖ 1Ch 18,8 ‖ 2Ch 3,16.17.4,12$^{2}$.13.

וְהָעַמּוּדִים Jes 52,21.

לָעַמּוּדִים, לָעַמֻּדִים Ex 38,17.28.

עַמּוּדֵי, עַמֻּדֵי *cs.* Ex 26,32.37.27,17.36,36.38,17 ‖ Jud 16,29 ‖ 1R 7,2 ‖ 2R 25,13 ‖ Jer 52,17 ‖ Job 26,11 ‖ Cant 5,15.

וְעַמּוּדֵי, וְעַמֻּדֵי Nu 3,37. 4,32 ‖ Esth 1,6.

כְּעַמּוּדֵי Ez 42,6.

עַמּוּדָיו, עַמֻּדָיו *suff.* Ex 35,11.17.36,38.40,18 ‖ Cant 3,10.

וְעַמּוּדָיו, וְעַמֻּדָיו Q., וְעַמֻּדָו Ex 27,10.11.39,33 ‖ Nu 3,36.4,31.

עַמּוּדֶיהָ, עַמֻּדֶיהָ Ex 39,40 ‖ Ps 75,4 ‖ Prv 9,1.

וְעַמּוּדֶיהָ Job 9,6.

עַמּוּדֵיהֶם, עַמֻּדֵיהֶם Ex 27,12.14.*15.38,15.*16.38,10.*11.*12.14.

וְעַמֻּדֵיהֶם Ex 38,19.

[מַעֲמָד] מַעֲמַד *cs.*

statio, munus.

1R 10,5 ‖ 2Ch 9,4.

מַעֲמָדָם *suff.* 1Ch 23,28 ‖ 2Ch 35,15.

וּמִמַּעֲמָדְךָ Jes 22,19.

מָעֳמָד

fundamentum.

Ps 69,3.

——עִם v. עָמְדִי——

[עָמִית] עֲמִיתִי *suff.*

societas; socius, ὁ πλησίον.

שרשו עמה קרוב אל עמם, ויש לו אח ועמית באשורית (רצ״ג נרדם בזכריה ועל גבר עֲבָרְתִי ?).

Zach 13,7.

עֲמִיתְךָ, עֲמִיתֶךָ Lev 18,20.19,15.17.25,14.15.

לַעֲמִיתֶךָ Lev 25,14.

עֲמִיתוֹ Lev 5,21.25,17.

בַּעֲמִיתוֹ Lev 5,21.19,11.24,19.

——cf. עֻמַּת (rad. עָמַם)——

עָמַל־

laborare, operam collocare in re; *pt.* laborans, afflictus, aerumnosus, miser.

הוראתו ידועה; כמוהו בסורית ובערבית, ובדרז״ל שגור גם בהתפעל. השבעים והירונימוס קורין באיוב ב׳ כ״ב עָמָל ת׳ עָמֵל.

Eccl 2,21.

עָמְלָה *3 perf. f.* Prv 16,26(נס״א).

עָמַלְתָּ *2 perf.* Jon 4,10.

[עָמַלְתִּי] שֶׁעָמַלְתִּי *1 perf.* Eccl 2,11.19.20.

עָמְלוּ *3 perf. pl.* Ps 127,1.

עָמֵל *pt.* Prv 16,26 ‖ Job 20,22 ‖ Eccl 2,18.22.3,9.4,8.9,9.

לְעָמֵל Job 3,20.

עֲמֵלִים *pl.* Jud 5,26.

יַעֲמֹל *3 impf.* Eccl 8,17.

שֶׁיַּעֲמֹל Eccl 1,3.5,15.17.

עָמָל

labor, labore partum; molestia, aerumna, calamitas; *culpa*, iniquitas.

Nu 23,21 ‖ Jes 10,1.59,4 ‖ Jer 20,18 ‖ Hab 1,13 ‖ Ps 7,15.10,7.14.73,16.90,10. 94,20 ‖ Job 3,10.4,8.5,6.7,3.11,16.15,35.16,2 ‖ Eccl 4,4.6

וְעָמָל Hab 1,3 ‖ Ps 55,11 ‖ Prv 24,2.

הֶעָמָל Eccl 2,20.

בֶּעָמָל Ps 107,12.

וּבֶעָמָל Eccl 2,11.

לְעָמָל Job 5,7.

עֲמַל *cs.* Ps 140,10 ‖ Eccl 6,7.10,15.

וַעֲמַל Ps 105,44.

בַּעֲמַל Jud 10,16 ‖ Ps 73,5.

מֵעֲמַל Jes 53,11.

עֲמָלִי *suff.* Gn 41,51 ‖ Eccl 2,10$^{2}$.18.19.

וַעֲמָלִי Ps 25,18.

עֲמָלֵנוּ Dt 26,7.

וּבַעֲמָלְךָ Eccl 9,9.

עֲמָלוֹ Ps 7,17 ‖ Eccl 1,3.*5,17*.2,22.3,13.4,8.

וַעֲמָלוֹ Prv 31,7.

בַּעֲמָלוֹ Eccl 2,24.5,14.18.8,15.

שֶׁעֲמָלוֹ Eccl 2,21.

בַּעֲמָלָם Eccl 4,9.

——v. chald.——

[עֻמָּה] עֻמַּת *cs.*

apud, iuxta; eodem tempore;

Lev 13,3.25.30.31.32.34 ‖ Ps 64,7 ‖ Eccl 7,24.

**וְעָמֹק** Lev 13,4 ‖ Eccl 7,24.

**עֲמֻקִּים** *pl.* Prv 18,4.20,5.

**עֲמֻקָּה** *f. sg.* Prv 22,14.23,27 ‖ Job 11,8.

**הָעֲמֻקָּה** Ez 23,32.

**עֲמוּקוֹת** (al. **עֲמֻקּוֹת**) *pl.* Job 12,22.

## עֵמֶק

vallis, campus depressus (occurrit permultum in nn. pr.).

בא לרוב עם שמות עצמים פרטיים. השבעים קורין בירמיה מ״ז ה׳ שארית עֲנָקִים (ורמז לזה בת״י תוקפיהון), ובמ״ט ד׳ רֹב עֲמָקַיִךְ (ע׳ הערה אל זוב); בקצת נוסחאות בדה״א י״ד י״ג: ויפשטו בעמק רְפָאִים (ע׳ ש״ב ה׳ כ״ב).

Gn 14,3.17² ‖ Jos 7,24.26.15,8 ‖ Hos 2,17 ‖ Joel 4,2.12 ‖ 2Ch 20,20.

**וְעֵמֶק** Gn 14,10 ‖ Jos 18,21 ‖ Jes 65,10 ‖ Ps 60,8.*108,8*.

**הָעֵמֶק** Jos 8,13. 13,19. 17,16. 19,27 ‖ Jud 1,19 ‖ 1S 31,7 ‖ Jer 21,13. 31,40(39).48,8.

**בָּעֵמֶק** Nu 41,25 ‖ Jud 5,15.7,1.8. 12.18,28 ‖ 1S 6,13 ‖ Job 39,21 ‖ 1Ch 10,7.14,13.

**בְּעֵמֶק** Gn 14,8 ‖ Jos 10,12.17,16. 18,16 ‖ Jud 6,33 ‖ 1S 17,2.19.21, 10 ‖ 2S 5,18.*22*.18,18.23,13 ‖ Jes 17,5 ‖ Hos 1,5 ‖ Joel 4,14² ‖ Ps 84,7 ‖ 1Ch 11,15.14,9.

**וּבָעֵמֶק** Jos 13,27.

**כְּעֵמֶק** Jes 28,21.

**לָעֵמֶק** Jud 1,34.

**לְעֵמֶק** 2Ch 20,26.

**מֵעֵמֶק** Gn 37,14 ‖ Jos 15,7.

**עִמְקֵךְ** *suff.* Jer 49,4.

**עִמְקָם** Jer 47,5.

**עֲמָקִים** *pl.* 1R 20,28 ‖ Job 39,10.

**וַעֲמָקִים** Ps 65,14.

**הָעֲמָקִים** Cant 2,1 ‖ 1Ch 12,15 (16).

**וְהָעֲמָקִים** Mich 1,4.

---

**[עֲמוּסָה] עֲמוּסוֹת** *pl. f.* Jes 46,1.

**[יַעֲמֹס(־)] יַעֲמָס** *3 impf.* Ps 68,29.

**וַיַּעֲמֹס** Gn 44,13.

**הֶעֱמִיס** *Hi. 3 perf.* 1R 12,11 ‖ 2Ch 10,11.

## מַעֲמָסָה

onus *ad virium magnitudinem demonstrandam.*

המליצה מבוארת ע״פ עדות הירונימוס על אדות מנהג קדמון, שהיה נוהג עוד בימיו בארץ ישראל, שבכל עיר וכפר היתה אבן עגולה, גדולה וכבדה, והבחורים היו מנסים בה כחם וגבורתם, יש מי שהרים אותה עד ארכובותיו, ויש עד טבורו או עד ראשו או למעלה ממנו (ואולי היא אבן טוען דבבא מציעא כ״ח ע״ב).

Zach 12,3.

——— v. n. pr. ———

**[עָמַק] עָמְקוּ** *3 perf. pl.*

profundum, inexploratum esse; *Hi. c. verb. fin. vel inf.* profunde, longe, procul.

כמוהו בערבית, סורית וכושית. י״ג בהושע ה׳ ב׳: וְשַׁחֲטָה שֵׂטִים הֶעְמִיקוּ.

Ps 92,6.

**הֶעֱמִיק** *Hi. 3 perf.* Jes 30,33.

**הֶעֱמִיקוּ (עְ), הֶעְמִקוּ** *3 perf. pl.* Jes 31,6 ‖ Jer 49,8.30 ‖ Hos 5,2. 9,9.

**[מַעֲמִיק] הַמַּעֲמִיקִים** *pt. pl.* Jes 29,15.

**הַעֲמֵק** *imper.* Jes 7,11.

**[עֹמֶק] לָעֹמֶק**

profunditas.

הרבים בא על משקל אֳמָרֵי מן אֹמֶר. ולהגוזרים אמרי מן אֵמֶר — גם זה מן עֵמֶק.

Prv 25,3.

**[עֲמָקִים] בְּעִמְקֵי** *pl. cs.* Prv 9,18.

**[עָמֵק] עִמְקֵי** *pl. cs.*

profundus, obscurus.

על משקל גָּדֵל, גִּדְלֵי, חָדֵל, חִדְלֵי.

Jes 33,19 ‖ Ez 3,5.6.

## עָמֹק

profundus, inexplicabilis.

על משקל אָמֹץ, אֲמֻצָּה; כָּבוֹד, כְּבוּדָּה.

---

pariter atque, eadem ratione qua; praeter (rad. עָמַם).

הוראתו ידועה, וע׳ לקמן. בקהלת ה׳ ט״ו יש לגרוס: כִּי לְעֻמַּת שבא.

Eccl 5,15.

**לְעֻמַּת** Ex 25,27. 28,27. *39,20*.37,14.38,18 ‖ Lev. 3,9 ‖ Ez 3,8².40,18. 42,7.45,6.*48,18*². 48,13.21 ‖ Eccl 7,14 ‖ Neh 12,24 ‖ 1Ch 24,31²25,8.26,12.16.

**מִלְּעֻמַּת** 1R 7,20.

**לְעֻמָּתוֹ** *suff.* 2S 16,13².

**לְעֻמָּתָם** Ez 1,20. 21. 3,13. 10,19. *11,22*.

**לְעֻמּוֹת** *pl.* Ez 45,7.

——— cnf. **עָמִית** ———

## עָמַם°

aequiperare, assequi; occultare; obscurare.

יש מחלקין אותו לשני שרשים: א) הוראת הבור וקשור כבערבית, ומזה עממוך ועממוהו, כלומר לא יְחַבְּרוּ ולא ישתוו בערכם; ב) במובן השכה ואפלה, כהוראתו בסורית ובארמית (כהה הנגע ת״א עֲמְיָא), ובדרז״ל נחלים עוממות. לד״ק גם יועם יתפרש מההוראה הראשונה, ומתרגמין געמיין ווערדען, ולד״א הנהו דיחזקאל יבוארו גם ממובן עמם השני, וטעם כל סתום לא עממוך לא יחשך ממך, כאמור: כל רז לא אנס לך, וארזים לא עממוהו, לא עלו במעלה ולא השיגו אותו, וכמו שיאמר הגרמני פֶערדונקעלן, אין שאטטען שטעללען.

**[עֲמָמוּ] עֲמָמוּךָ** *3 perf. pl. suff.* Ez 28,3.

**עֲמָמֻהוּ** Ez 31,8.

**[הוּעַם] יוּעַם** *Ho. 3 impf.* Thr 4,1.

——— **עֲמָמִים** v. **עַם** pl. II ———

## עָמַשׂ°, עָמַס

portare, gestare, onus imponere.

ענינו טעינת משא, ובערבית הוראתו דחיקה ולהיצה; למדנחאי גם וְעֹמְסִים בשמאל; השבעים קורין חֲמֻשִׁים ת׳ עֹמְשִׂים

**[עֹמֵשׂ, עֹמֵס] עֹמְשִׂים** *pt. pl.* Neh 4,11.

**וְעֹמְסִים** Neh 13,15.

**עֹמְסֶיהָ** *suff.* Zach 12,3.

**[עָמוּס] הָעֲמֻסִים** *pt. pass. pl.* Jes 46,3.

עָנֹג] וְהֶעָנֹג

delicatulus, mollis.

Dt 28,54.

וַעֲנֻגָּה *f.* Jes 47,1.

וְהָעֲנֻגָּה Dt 28,56.

## עֹנֶג

deliciae, vita delicata.

Jes 13,22.58,13.

## תַּעֲנוּג

deliciae, vita delicata, voluptas, libido.

Prv 19,10.

בַּתַּעֲנוּגִים *pl. I* Cant 7,7.

תַּ] תַּעֲנוּגַיִךְ *suff.* Mich 1,16.

תַּעֲנֻגֶיהָ Mich 2,9.

וְתַעֲנֻגֹת *pl. II* Eccl 2,8.

---

## עָנַד°

connectere, alligare.

ענינו קשור לתכשיט (ואולי הוא קרוב אל ענב שבארמית ובדרז״ל).

עֲנֹד] עָנְדֵם *imper. suff.* Prv 6,21.

אֶעֱנֹד] אֶעֶנְדֶנּוּ *1 impf. suff.* Job 31,36.

—cnf. מַעֲדַנֹּת etc. p. 507c—

## עָנָה I

respondere; exaudire, largiri, praebere; oraculum dare, nuntiare futura, testari; reclamare, contradicere, refellere; canere, cantare, carmine celebrare; clamare, efferre vocem, loqui coepisse, alloqui.

לדעת חוקרי הלשון ענה זה עקר שרשו עני (ל״י) והשני ענו (ל״ו). להרד״ק וַעֲנֹתְךָ דש״ב כ״ב מן ענה זה, בדבר שאתה עונה לי בצרתי תרבני; תַּעֲנֵם דמ״א ח׳ ל״ה (ודה״ב ו׳ כ״ו) ת״י תקבל צלותהון, ולהשבעים כמו תְּעַנֵּם, תַּכְנִיעֵם, ע״כ הובאו פעמים; י״ג במ״ב א׳ י״א וַיַּעַל ת׳ וַיַּעַן; בהושע י״ד ט׳ עָנִיתִי בהמשך וא״ו של ואשורנו; השבעים קורין בתהלים כ׳ י׳: י״י הושיעה המלך (לַמלך), וַעֲנֵנוּ ביום קראנו, בנ״ה כ׳ וַיְעַנֵּם, ובקי״ט ס״ז טרם אֶעֱנֶה; במשלי ט״ו כ״ח יהגה אֱמוּנוֹת, וכת״י והסורי הימנותא; י״ג באיוב ט׳ ט״ו: לא אֶעֱנֶה (ע׳ י״ט ז׳), וכן בל״ז כ״ג לא יְעַנֶּה; ובמ״ב ה׳ אחת דברתי ולא אֶשְׁנֶה.

הָעֹמֶר Ex 16,22.32.33 ‖ Lev 23,11.12.

וְהָעֹמֶר Ex 16,36.

בָּעֹמֶר Ex 16,18.

—עָמֵס v. n. pr.; עָמֵשׁ v. עָמַס—

עָמַס v. לְעֻמַּת, עֻמַּת.

## עֵנָב

bacca uvarum.

כדוגמתו בשבאית, סורית, ערבית ואשורית (פירסט פותרו מן עניבא בארמית ובדרז״ל. ע״ש קשור הגרגרים לסגולתא אחת). במשנה בא גם על גרגרי תבואה: ענבה של שעורים (פאה ו׳ ז׳).

Dt 32,14.

עֲנָבִים *pl.* Gn 40,10.49,11 ‖ Nu 6,3.13,20.23 ‖ Dt 23,25 ‖ Jes 5,2.4 ‖ Jer 8,13 ‖ Hos 3,1 ‖ Am 9,13 ‖ Neh 13,15.

וַעֲנָבִים Nu 6,3.

הָעֲנָבִים Gn 40,11.

כַּעֲנָבִים Hos 9,10.

עִנְּבֵי *cs.* Lev 25,5 ‖ Dt 32,32.

עֲנָבֵמוֹ *suff.* Dt 32,32.

—v. n. pr.—

## עָנַג°

molliter et delicate vivere; delectari, recreari; gaudere; irridere.

הוראתו ידועה. ובערבית בא במובן התיפות והתהדרות (קָאקעטטיערען), ולפ״ז יהיה הַנָּוָה כמו הַנָּאוָה.

עֻנַּג] וְהַמְּעֻנָּגָה *Pu. pt. f.* Jer 6,2.

הִתְעַנַּג] וְהִתְעַנְּגוּ *Hith. 3 perf. pl.* Ps 37,11.

וְהִתְעַנַּגְתֶּם *2 perf. pl.* Jes 66,11.

מֵהִתְעַנֵּג *inf.* Dt 28,56.

וְהִתְעַנַּג *imper.* Ps 37,4.

תִּתְעַנַּג, תִּתְעַנָּג *2 impf.* Jes 58,14 ‖ Job 22,26.

יִתְעַנַּג] יִתְעַנָּג *3 impf.* Job 27,10.

וְתִתְעַנַּג *3 impf. f.* Jes 55,2.

תִּתְעַנָּגוּ] תִּתְעַנָּגוּ *2 impf. pl.* Jes 57,4.

בְּעֲמָקִים Jer 49,4 ‖ 1Ch 27,29.

עֲמָקַיִךְ *suff.* Jes 22,7.

מַעֲמַק] מִמַּעֲמַקִּים *pl. t.*

loca profunda.

על משקל מחמדים, מרחקים, ממתקים. במעמקי מים שבתהלים ס״ט ט״ו נסונה הכינה עוד הברה אחת ועמדה במקום הגעיא.

Ps 130,1.

מַעֲמַקֵּי־ Jes 51,10.

בְּמַעֲמַקֵּי־ Ez 27,34 ‖ Ps 69,3.

וּמִמַּעֲמַקֵּי (נס״א) Ps 69,15.

—v. ch. et n. pr.—

## עָמַר=

*Pi.* coacervare, colligere (fruges demessas); *Hith.* irruere in aliquid, violenter manum admovere.

בערבית הוראתו התנפלות ותפישה בחוקה, וְכִבְשֻׁהָ תרגם השמרוני ועמרו עלה; והמעמר כובש את השבלים ומאלמם לצביתה ולאלומה אחת.

עִמֵּר] מְעַמֵּר *Pi. pt.* Ps 129,7.

הִתְעַמֵּר] וְהִתְעַמֶּר־ *Hith. 3 perf.* Dt 24,7.

תִּתְעַמֵּר *2 impf.* Dt 21,14.

## עָמִיר

striga, merges, manipulus (frugum).

כמוהו בסורית וערבית, ושגור בדרז״ל (לרד״ק כמו עֲרֵמָה בהפך אתון).

Am 2,13.

בְּעָמִיר Zach 12,6.

כֶּעָמִיר Mich 4,12.

וּכְעָמִיר Jer 9,21.

עֹמֶר I Dt 24,19 ‖ Job 24,10.

הָעֳמָרִים *pl.* Ruth 2,15.

בָּעֳמָרִים Ruth 2,7.

## עֹמֶר II

mensura aridorum (decimam partem Ephae continens).

אחד מעשרה באיפה ואחד ממאה בחמר (ואולי נקרא כן לפי שעמיר אחד של שבלים היה מוציא כדי מדתו).

Ex 16,16 ‖ Lev 23,10.15.

Dt 19,18 ‖ 2S 1,16 ‖ Jer 23,35 ‖ Mich 6,5‖Cant 2,10‖Ruth 1,21.
וְעָנָה Jes 13,22‖Hos 5,5.*7*,*10*.
עָנָנִי *suff.* 1S 28,15‖1R 2,30‖Ps 118,5‖Cant 5,6.
וַעֲנָנִי Ps 34,5.
עָנֵךְ Jes 30,19‖Jer 23,37.
עָנָהוּ 1S 9,17.14,37.28,6‖1Ch 21,28.
עָנָם 2S 22,42‖Ps 18,42.
עָנְתָה *3 perf. f.* 1S 4,20 ‖ Jes 3,9.59,12.
וְעָנְתָה Gn 30,33‖Dt 25,9.31,21‖Hos 2,17.
וְעָנִיתָ *2 perf.* Dt 26,5.
עֲנִיתָנִי *suff.* Ps 22,22.118,21.
עֲנִיתָם Ps 99,8.
וַעֲנִיתָם 1R 12,7.
עָנִיתִי *1 perf.* Hos 34,9.
עֲנִיתִיךָ *suff.* Jes 49,8.
עָנוּ *3 perf. pl.* Jud 8,8 ‖ 1R 18,21‖2R 18,36‖Jes 36,21 ‖ Jer 14,7.35,17‖Job 32,15.16.
וְעָנוּ Dt 21,7.27,14.15‖Jer 51,14.
עֲנִיתֶם *2 perf. pl.* Jes 65,12 ‖ Jer 7,13.
עֹנֶה , עוֹנֶה *pt.* Jud 19,28 ‖ 1R 18,26.29‖Jes 50,2.66,4 ‖ Prv 25,18‖Job 32,12.
וְעֹנֶה Mal 2,12.
הָעֹנֶה Gn 35,3.
עוֹנֶךָּ [עוֹנְךָ] *suff.* Job 5,1.
עֹנֵהוּ 1S 14,39.
הָעֹנִים *pl.* Jer 44,20.
עֲנוֹת *inf. cs.* Ex 32,18².
לַעֲנוֹת Gn 45,3 ‖ Dt 19,16 ‖ 1S 9,8‖Prv 15,28.
מֵעֲנוֹת Job 32,1.
עֲנֵה *imper.* Mich 6,3‖Prv 26,5.
עֲנֵנִי *suff.* 1R 18,37²‖Ps 4,2.13,4.69,14.17.18.86,1.102,3.119,145.143,1.7.
וַעֲנֵנִי, Q. Ps 27,7.55,3.60,7.108,7.
עֲנֵנוּ 1R 18,26.

וַעֲנֵנוּ K. Ps 60,7.
עֲנוּ *pl.* 1S 12,3.
עֱנוּ Nu 21,17‖Ps 147,7.
אֶעֱנֶה *1 impf.* Jes 65,24 ‖ Hos 2,23²‖Zach 13,9‖Ps 119,67‖Prv 1,28‖Job 9,15.13,22.40,5.
אַעֲנֶה Job 32,17.
וְאֶעֱנֶה Ps 119,42‖Job 32,20.
וָאַעַן Jer 11,5 ‖ Zach 4,4.*6*,*4*.11.12.
אֶעֶנְךָ , אֶעֱנְךָ *suff.* Ps 81,8‖Job 14,15.33,12.
וְאֶעֱנְךָ Jer 33,3.
וְאֶעֱנֵהוּ Ps 91,15.
אֶעֱנֶנּוּ Job 9,14.32.
אֶעֱנֵם Jes 41,17.
וְאֶעֱנֵם Zach 10,6.
תַּעֲנֶה *2 impf.* Ex 20,16.23,2 ‖ Dt 5,17 ‖ 1S 26,14 ‖ Ps 22,3.38,16‖Job 16,3.
תַּעַן Prv 26,4.
תַּעֲנֵנִי *suff.* Ps 17,6.86,7 ‖ Job 30,20.
וַתַּעֲנֵנִי Ps 119,26.138,3.
תַּעֲנֵנוּ Ps 65,6.
תַּעֲנֶנּוּ 2R 4,29.
תַּעֲנֵם (al. ex עָנָה II.) 1R 8,35‖2Ch 6,26.
יַעֲנֶה *3 impf.* Gn 41,16‖Nu 35,30‖1S 8,18‖1R 18,24‖Jes 14,32.25,5.46,7.58,9 ‖ Jer 25,30.42,4 ‖ Mich 3,4 ‖ Prv 18,23 ‖ Job 15,2.16,8.19,16.33,13.35,12 ‖ Eccl 10,19.
וַיַּעֲנֶה 2R 1,10.
וַיַּעַן Gn 18,27.23,10.14.24,50.27,37.39.31,31.*36*.43.40,18.41,16.42,22‖Ex 4,1.24,3‖Nu 11,28.22,18.23,12.26‖Jos 7,20.24,16‖Jud 7,14.20,4 ‖ 1S 1,17.4,17.9,19.21.10,12.14,28.16,18.20,28.32.21,5.6.22,9.14.25,10.26,6.*22*.14.29,9.30,22 ‖ 2S 4,9.13,32.14,18.15,21.19,22.43.44.20,20 ‖ 1R 1,28.36.43.2,22.3,27.12,13.13,6.18,24.20,4.*11* ‖ 2R 1,11.12.3,11.7,2.13.19‖
Jes 21,9 ‖ Joel 2,19 ‖ Am 7,14 ‖ Hag 2,14‖Zach 1,10.12.13.3,4.4,6.6,5 ‖ Job 1,7.*9*.*2*,*2*.*4*.3,2.*6*,*1*.*9*,*1*.*12*,*1*.*16*,*1*.*19*,*1*.*21*,*1*.*23*,*1*.*26*,*1*.4,1.*15*,*1*.8,1.18,1.*25*,*1*.20,1.22,1.32,6.34,1.35,1.38,1.*40*,*1*.*6*.40,3.*42*,*1* ‖ Ruth 2,6.11 ‖ Esr 10,2 ‖ 1Ch 12,17(18) ‖2Ch 29,31.34,15.
יַעֲנֵנִי *suff.* Job 20,3.23,5.31,35.
וַיַּעֲנֵנִי Jon 2,3 ‖ Hab 2,2 ‖ Ps 3,5.120,1‖Job 9,16.
יַעֲנֵנוּ Ps 20,10.
יַעַנְךָ 1S 20,10‖Ps 20,2.
יַעֲנֵהוּ Ps 20,7.
וַיַּעֲנֵהוּ 1S 7,9.23,4 ‖ Job 12,4 ‖ 1Ch 21,26.
יַעֲנֶנּוּ Ex 19,19‖Job 9,3.
יַעֲנֶנָּה Hab 2,11‖Job 40,2.
יַעֲנֵם Ps 99,6.
וְיַעֲנֵם Ps 55,20.
וַיַּעֲנֵם 2Ch 10,13.
תַּעֲנֶה *3 impf. f.* Hos 2,24.
תַּעַן Ps 119,172.
וַתַּעַן Gn 31,14 ‖ Ex 15,21 ‖ 1S 1,15‖2S 14,19‖Esth 5,7.7,3.
תַּעַנְךָ *suff.* Dt 20,11.
וַתַּעֲנוּ *2 impf. pl.* Dt 1,14.41.
תַּעֲנֻהוּ *suff.* 2R 18,36 ‖ Jes 36,21.
יַעֲנוּ *3 impf. pl.* 1S 21,12.29,5‖Jes 14,10 ‖ Hos 2,23.24 ‖ Job 15,6.
וַיַּעֲנוּ Gn 23,5.34,13 ‖ Ex 19,8 ‖ Nu 82,31 ‖ Jos 1,16.9,24.22,21 ‖ Jud 8,8.18,14‖1S 14,12 ‖ Jer 44,15‖Hag 2,12.13‖Zach 1,11‖Esr 3,11.10,12‖Neh 8,6.
יַעֲנוּכָה *suff.* Jer 7,27.
תַּעֲנֶינָה *3 impf. pl. f.* Jud 5,29.
וַתַּעֲנֶינָה 1S 9,12.18,7.
נַעֲנֵיתִי [נַעֲנָה] *Ni. 1 perf.* Ez 14,4.
נַעֲנֶה־ *pt.* Ez 14,7.
אֵעָנֶה *1 impf.* Job 19,7.

יַעֲנֶה *3 impf.* Prv 21,13 ‖ Job 11,2.

עַנּוֹת] עַנּוֹת *Pi. inf.* Ex 32,18.

לְעַנּוֹת Ps 88,1.

עַנּוּ] עַנּוּ־ *imper. pl.* Jes 27,2.

הֶעֱנָה] מַעֲנֶה *Hi.* (?) *pt.* Eccl 5,19.

## מַעֲנֶה

responsum; exauditio, admissio precum; contradictio, reputatio; consilium.

ר״ד ראַוין מפרש מענה דמשלי כ״ט י״ט מלשון התעַנת (אונטערווערפען), כלומר אע״פ שהעבד מבין אינו חפץ להתענות מפני קשי ערפו; לר״ק מענה דקהלת ה׳ י״ט הוא בינוני מבנין הפעיל.

Prv 15,1.29,19 ‖ Job 32,3.5.

מַעֲנֵה *cs.* Mich 3,7 ‖ Prv 16,1.

בְּמַעֲנֵה־ Prv 15,23.

לַמַּעֲנֵהוּ *suff.* Prv 16,4.

## לְמַעַן

propter, eo consilio ut, ut.

י״ג ביחזקאל כ״ג כ״א לְמֹעַךְ או לְמַעַן שדי נעוריך, ובנחמיה ו׳ י״ג לְמַעַן שָׂכוּר הוא; בדניאל ט׳ י״ז השבעים מוסיפין וקורין: למען עֲבָדֶיךָ, ובנ״א לְמַעַנְךָ.

Gn 12,13.18,19².24. 27,25.37,22. 50,20 ‖ Ex 1,11.4,5.8,6.18.9,29. 10,1.11,7.9.13,9.16,4.32.20,12.23, 12.33,13 ‖ Lev 17,5.20,3.23,43 ‖ Nu 15,40.17,5.27,20.36,8 ‖ Dt 2, 30.4,1.5,15.16.26.30.6,2.18.*22,7.* *23.*8,1.2.*16.* 3.18.11,8.21.12,25. *28.*13,18. 14,23.29. *23,21.24,19.* 16,3.20.17,16.19.20.20,18.25,15. 27,3.29,5.8.12.18.30,9.19.31,12. 19 ‖ Jos 1,7.8.3,4.4,6.24².11,20 ‖ Jud 2,22.3,2 ‖ 1S 15,15.17,28 ‖ 2S 13,5 ‖ 1R 2,3.4.8,40.41.43.60.11, 12.13.*34.*32.36.39.12,15.15,4 ‖ 2R 8,19.10,19.13,23.22,17.23,24 ‖ Jes 5,19.23,16.28,13.30,1.41,20. 42,21.43,10.26.44,9.45,3.4.6.48,9. 49,7.55,5.62,1.63,17.65,8.66,5. 11² ‖ Jer 4,14.7,10.18.*32,29.*19. 23.10,18.11,5.14,7.21.25,7.27,10. 15.32,14.35.35,7.36,3.42,6.43,3. 44,8.29.50,34.51,39 ‖ Ez 4,17.6,6. 11,20.12,16.19.14,5.11.16,54.63. 19,9.20,9.*22.*14.26².44.21,15².20. 33.22,6.*9.12.*27.23,21.24,11.25, 10.26,20.31,14.36,5.30.38,16.39, 12.40,4.46,18 ‖ Hos 8,4 ‖ Joel 4,6 ‖ Am 1,13.2,7.5,14.9,12 ‖ Ob 9 ‖ Mich 6,5.16 ‖ Hab 2,2.15 ‖ Zach 12,7.13,4 ‖ Ps 5,9.6,5.8,3.9,15.23, 3.25,7.11.27,11.30,13.44,27.48, 12.14.51,6.60,7.*108,7.*68,24.69, 19.78,6.79,9.97,8.106,8.21.119, 11.71.80.101.122,8.9.125,3.130, 4.143,11 ‖ Prv 2,20.15,24.19,20 ‖ Job 19,29.40,8 ‖ Dan 9,17 ‖ Esr 9, 12 ‖ Neh 6,13² ‖ 1Ch 28,8 ‖ 2Ch 6, 31.32.33.10,15.21,7.25,20.31,4. 32,18.34,25.

וּלְמַעַן Ex 9,16.10,2 ‖ Dt 4,40.5,16. 6,2.8,16.9,5.11,9.31,12 ‖ 1R 11, 13.32 ‖ 2R 19,34.*20,6* ‖ Jes 37,35. 62,1 ‖ Jer 44,8 ‖ Ps 31,4.

לְמַעֲנִי *suff.* 2R 19,34.*20,6* ‖ Jes 37,35.43,25.48,11².

לְמַעַנְךָ Dan 9,19.

הַלְמַעַנְךָ *interrog.* Job 18,4.

לְמַעַנְכֶם Dt 3,26 ‖ Jes 43,14 ‖ Ez 36,22.*32.*

## יַעַן

propter, quia, eo quod.

השבעים קורין ביחזקאל י״ב י״ב: לְמַעַן אשר לא יִרְאֶה לַעַיִן והוא אֶת־הָאָרֶץ לא יִרְאֶה.

Gn 22,16 ‖ Nu 11,20.20,12 ‖ Dt 1, 36 ‖ Jos 14,14 ‖ Jud 2,20 ‖ 1S 15, 23.30,22 ‖ 1R 3,11.8,18.11,11.33. 13,21.14,7.13.15.16,2.20,28.36. 42.21,20.29 ‖ 2R 1,16.10,30.19, 28.21,11.15.22,19 ‖ Jes 3,16.7,5.8, 6.29,13.30,12.37,29.61,1.65,12. 66,4 ‖ Jer 5,14.7,13.19,4.23,28. 25,8.29,23.25.31.35,17.18.48,7 ‖ Ez 5,7.9.11.12,12.13,8.22.15,8. 16,36.43.20,16.24.21,9.29².22,19. 23,35.24,13.25,3.6.8.12.15.26,2. 28,2.6.29,6.9.31,10.34,8.21.35,5. 10.36,2.6.13.44,12 ‖ Hos 8,1 ‖ Am 5,11 ‖ Hag 1,9² ‖ Ps 109,16 ‖ Prv 1,24.

יַעַן בְּיַעַן Ez 36,3.

יַעַן וּבְיַעַן Lev 26,43 ‖ Ez 13,10.

[וְעֹנָתָהּ Ex 21,10 v. עֹנָה p. 513ª]

II עָנָה] עָנִיתִי *1 perf.*

laborem conferre in rem, laborare; afflictum, depressum esse; *Ni.* opprimi, submittere se; *Pi.* opprimere, vim afferre.

בערבית הוראתו היות שפל ומשֻׁעבד. י״ג בישעיה ל״א ד׳ יַעֲנֶה, ורצ״ג גורס יִנּוֹעַ או יָנוּעַ.

Ps 116,10.

לַעֲנוֹת *inf. cs.* Eccl 1,13.3,10.

עָנָה] עֹנִים K. (?) *pt. pl.* Thr 4,2.

אֶעֱנֶה *1 impf.* Ps 119,67.

יַעֲנֶה *3 impf.* Jes 31,4.

יַעֲנוּ *3 impf. pl.* Zach 10,2.

נַעֲנָה] נַעֲנֵיתִי *Ni. 1 perf.* Ps 119,107.

נַעֲנֶה *pt.* Jes 53,7.

נַעֲנָה *f.* Jes 58,10.

לֵעָנֹת (= לְהֵעָנֹת) *inf. cs.* Ex 10,3.

עִנָּה *Pi. 3 perf.* Dt 22,24 ‖ 2S 13,22 ‖ Ez 22,11 ‖ Ps 102,24 ‖ Thr 3,33.

עִנָּהּ *suff.* Dt 22,29.

עִנִּיתָ *2 perf.* Ps 88,8.

עִנִּיתָנִי *suff.* Ps 119,75.

עִנִּיתָנוּ Ps 90,15.

עִנִּיתָהּ Dt 21,14.

עִנֵּיתִי *1 perf.* Ps 35,13.

וְעִנִּתִךְ *suff.* Nah 1,12.

עִנּוּ *3 perf. pl.* Jud 20,5 ‖ Ez 22,10 ‖ Ps 105,18 ‖ Thr 5,11.

וְעִנּוּ Gn 15,13 ‖ Nu 24,24.

וְעִנִּיתֶם *2 perf. pl.* Lev 16,31. *23,27.32* ‖ Nu 29,7.

עִנִּינוּ *1 perf. pl.* Jes 58,3.

מְעַנָּה] מְעַנַּיִךְ *pt. pl. suff.* Jes 60,14 ‖ Zeph 3,19.

עַנֵּה *inf. abs.* Ex 22,22.

עַנּוֹת *cs.* Jes 58,5.

לְעַנֹּת Nu 30,14.

עִנְּתְךָ *suff.* Dt 8,2.16.

לְעַנֹּתְךָ [לְעַנּוֹתְךָ Jud 16,6.

עִנֹּתוֹ Ex 1,11‖2S 13,32.

לְעַנֹּתוֹ Jud 16,5.19‖2S 7,10.

וְעַנּוּ [עַנֵּה *imper. pl.* Jud 19, 24.

וַאֲעַנֶּה *1 impf.* 1R 11,39.

אֲעַנֵּךְ *suff.* Nah 1,12.

תְּעַנֶּה *2 impf.* Gn 31,50 ‖ Ex 22,22.

תְּעַנֵּנִי *suff.* 2S 13,12.

וּתְעַנֵּנוּ Jes 64,11.

יְעַנֶּה *3 impf.* Job 37,23.

וַיְעַנֵּנִי *suff.* Job 30,11.

וַיְעַנְּךָ Dt 8,3.

וַיְעַנֶּהָ Gn 34,2‖2S 13,14.

יְעַנֶּנּוּ Ps 89,23.

וַיְעַנֵּם 2R 17,20.

וַתְּעַנֶּהָ *3 impf. f. suff.* Gn 16,6.

תְּעַנּוּ *2 impf. pl.* Lev 16,29.

תְּעַנּוּן Ex 22,21.

יְעַנּוּ *3 impf. pl.* Ex 1,12 ‖ Ps 94,5.

וַיְעַנּוּנוּ *suff.* Dt 26,6.

עֻנֵּיתִי [עֻנָּה *Pu. 1 perf.* Ps 119,71.

וּמְעֻנֶּה *pt.* Jes 53,4.

עֻנּוֹתוֹ *inf. suff.* Ps 132,1.

תְּעֻנֶּה *3 impf. f.* Lev 23,29.

תַּעֲנֵם [תַּעֲנֶה *Hi. 2 impf. suff.* 1R 8,35‖2Ch 6,26.

הִתְעַנָּה *Hith. 3 perf.* 1R 2,26.

הִתְעַנִּיתָ *2 perf.* 1R 2,26.

לְהִתְעַנּוֹת *inf. cs.* Esr 8,21.

וּלְהִתְעַנּוֹת Dan 10,12.

וְהִתְעַנִּי [הִתְעַנֶּה *imper. f.* Gn 16,9.

יִתְעַנּוּ *3 impf. pl.* Ps 107,17.

## עֲנָוָה ,[עַנְוָה?]

animus demissus, modestia, mansuetudo, clementia. πραΰτης, ταπεινοφροσύνη.

נמיכת רוח והכנעה (דעמוט, זאנפטמוט, מילדע, הערדאבלאססונג); בדרז״ל גם עַנְוְתָנוּת, ובדב״א עֲנִיוּת.

Zeph 2,3‖Prv 15,33.*18,12*.22,4.

וְעַנְוָה־ (= וְעַנְוַת?) *cs.* Ps 45,5.

וְעַנְוְתְךָ *suff.* Ps 18,36.

(וַעֲנֹתְךָ = וְעַנְוָתְךָ v. וַעֲנֹתְךָ) 2S 22,36.

## עָנָו K., עָנָיו Q.

modestus, mansuetus, afflictus, miser.

Nu 12,3.

עֲנָוִים, Q. (cf. עֲנָיִים K.) *pl.* Jes 29,19.61,1‖Am 2,7‖Ps 9,13.10, 12.16.22,27.25,9².34,3.69,33.147, 6.149,4‖Prv 14,21.16,19.

וַעֲנָוִים Ps 37,11.

וְלַעֲנָוִים Q. Prv 3,34.

עַנְוֵי (cf. עַנְיֵי Q.) *cs.* Zeph 2,3 ‖ Ps 76,10.

לְעַנְוֵי־ Jes 11,4.

## עֱנוּת

afflictio, miseria, aerumna.

ע״מ דמות, וי״פ כמו צעקת עני, וכטעם ולא בזה את תפלתם, וכת״י והשבעים.

Ps 22,25.

## עֳנִי ,עֳנִי

afflictio, miseria.

על משקל חֳלִי וחלי, צֳרִי וצרי. וי״נ באיוב י׳ ט״ו וּרְוֵה עניי, ובל״ו ט״ו מֵעָנְיוֹ ת׳ בְּעָנְיוֹ.

Ex 3,7‖Dt 16,3 ‖ 2R 14,26 ‖ Jes 48,10‖Ps 88,10.107,10‖Prv 31, 5 ‖ Job 30,16.27.36,8 ‖ Thr 3,1 ‖ Neh 9,9.

בָּעֳנִי 1S 1,11.

מֵעוֹנִי ,מֵעֳנִי ,מֵעֳנִי Ex 3,17‖Ps 107,41‖Job 36,21‖Thr 1,3.

עָנְיִי *suff.* Gn 31,42.41,52‖Ps 9, 14.25,18.31,8.119,153 ‖ Job 10, 15‖Thr 1,9.3,19.

בְּעָנְיִי Gn 29,32 ‖ Ps 119,50.92 ‖ 1Ch 22,14(13).

עָנְיֵנוּ Dt 26,7‖Ps 44,25.

עָנְיֵךְ Gn 16,11.

בְעָנְיוֹ Job 36,15.

עֲנִיָּה Thr 1,7.

עֲנִיִּים Ex 4,31.

## עָנִי

afflictus, miser; pauper, egenus; mansuetus, mitis, modestus.

הסורי קורא בישעיה י׳ ל׳ עֲנִיָּה, כלומר עֲנִי לָהּ, וכן להשבעים מענין מענה (ואולי יש לגרוס עֲנִי הָעֲנָתוֹת), וריה״ל גורס עֲנַנְיָה, שם מקום (נחמיה י״א ל״ב); ובאמת גם היא כענתות בארץ בנימין, וגם בנוסח קדמון להשבעים מתורגמת שם Ανια; השבעים קורין ביחזקאל י״ח י״ז מֵעָוֶל (או מֵעָוֹן) ת׳ מעני (ע׳ פסוק ח׳); וי״נ בזכריה י״א ז׳ לְכְנַעֲנֵי הצאן, וכן בפסוק י״א כְּנַעֲנֵי הצאן השמרים אֹתָן, ובתהלים ע״ד י״ט: חית יוֹנָךְ, ומקביל אל תּוֹרֶךָ. בקצת ספרים באיוב כ״ד ד׳ עֲנָוֵי כתיב, עַנְיֵי קרי.

Dt 24,12.14.15 ‖ 2S 22,28 ‖ Jes 26,6.66,2 ‖ Jer 22,16 ‖ Ez 16,49. 18,12 ‖ Hab 3,14 ‖ Zeph 3,12 ‖ Zach 9,9‖Ps 10,2.9². 14,6. 18,28. 22,25.34,7.35,10. 37,14. 40,18.*70, 6*. 69,30. 74,21. 82,3. 86,1. 88,16. 109,16.22.140,13‖Prv 15,15.22, 22.31,9‖Job 24,9.14.29,12.36,15.

וְעָנִי Ez 22,29‖Zach 7,10‖Ps 25, 16.35,10.72,12.

הֶעָנִי Dt 22,24‖Jes 3,14.

לֶעָנִי Lev 19,10.*23,22*‖Ps 68,11 ‖ Prv 31,20‖Eccl 6,8.

לְעָנִי Ps 102,1.

מֵעָנִי Ez 18,17.

לַעֲנִיֶּךָ *suff.* Dt 15,11.

עֲנִיִּים K., (cf. עֲנָוִים Q.) *pl.* Jes 3,15.32,7 ‖ Ps 9,19.12,6 ‖ Prv 30, 14‖Job 34,28.36,6.

וַעֲנִיִּים Jes 58,7.

הָעֲנִיִּים Jes 41,17.

עֲנִיֵּי, Q. *cs.* Jes 10,2.14,32‖ Am 8,4‖Zach 11,7.11 ‖ Ps 72,4 ‖ Job 24,4.

עֲנִיֶּיךָ *suff.* Ps 74,19.

וַעֲנִיֶּיךָ Ps 72,2.

וַעֲנִיָּו Jes 49,13.

עֲנִיָּה *f. sg.* Jes 10,30. 51,21. 54, 11.

וְעָנָף Mal 3,19.

וַעֲנַף cs. Lev 23,40.

עַנְפְּכֶם (ex עֲנַף) suff. Ez 36,8.

[עָנָף] וַעֲנָפֶיהָ pl. suff. Ps 80,11.

[עָנֵף] וַעֲנֵפָה f.

ramosus.

Ez 19,10.

——v. chald.——

עָנַק°

(monili ornare, cingere), torquis instar cingere; Hi. donis ornare, al. cervici imponere.

פעל נגזר מן ענק, בארמית ובערבית צואר, וטעם ענקתמו נאוה כמו בצואר עתק, והענק תעניק תתן על צוארו, כלומר על שכמו.

[עֲנָקָה] עֲנָקַתְמוֹ 3 perf. f. suff. Ps 73,6.

[הַעֲנֵיק] הַעֲנֵיק Hi. inf. abs. Dt 15,14.

תַּעֲנִיק 2 impf. Dt 15,14.

עֲנָק

collare, torques (ornamentum colli).

ע׳ לעיל, ויתכן שזה טעם ענקים, כענין משכמו ומעלה גבוה.

Cant 4,9.

וַעֲנָקִים pl. I Prv 1,9.

הָעֲנָקוֹת pl. II. Jud 8,26.

——v. n. pr.——

[עָנַשׁ] וְעָנְשׁוּ 3 perf. pl.

multare, punire, multam imponere.

קרוב אל אנס, ושגור בדרז״ל לענש ממון ולענש הגוף; בתדמורית ענישתא אוצר המלכות (כסף שנגבה מן הקנסות?).

Dt 22,19.

[עָנוּשׁ] עֲנוּשִׁים pt. pass. pl. Am 2,8.

עָנוֹשׁ inf. abs. Ex 21,22.

עֲנוֹשׁ cs. Prv 17,26.

[בַּעֲנָשׁ] בַּעֲנָשׁ־ Prv 21,11.

וַיַּעֲנֹשׁ 3 impf. 2Ch 36,3.

[נֶעֱנַשׁ] נֶעֱנָשׁוּ Ni. 3 perf. pl. Prv 27,12.

וְהֶעָנָן Nu 12,10 ‖ 2R 8,10 ‖ Ez 10,3.

בֶּעָנָן Gn 9,13.14.16 ‖ Ex 16,10.34,5 ‖ Lev 16,2 ‖ Nu 11,25 ‖ Ez 1,28.32,7 ‖ Ps 78,14 ‖ Thr 3,44.

וּבֶעָנָן Dt 1,33.

כֶּעָנָן Ez 38,9.16.

וְכֶעָנָן Jes 44,22.

עֲנַן cs. Ex 40,38 ‖ Lev 16,13 ‖ Ez 8,11 ‖ Job 37,11.

וַעֲנַן Nu 10,34.

כַּעֲנַן Hos 6,4.13,3.

וַעֲנָנְךָ suff. Nu 14,14.

עֲנָנוֹ Job 26,9.37,15.

[עֲנָנִים] כַּעֲנָנִים pl. Jer 4,13.

עֲנָנָה

coll. nubes.

שם הקבוץ, אספת עננים (געוואָלק).

Job 3,5.

עָנַן° II

auguria captare, divinare (ex nubibus?).

לדעת רבים מעונן, מגיד עתידות ע״י השקפה בעננים (וכטעם רֹאֶה בֶעָבִים דקהלת לפי ת״י); רז״ל נחלקו בו: י״א אחז עינים או מעביר על העינים (משרש עין), וי״א נותן עתים לרעה או לטובה (משרש עון); וי״פ מן عنى בערבית המורה על הדבור מתוך האף והחוטם (נאָזלער), וכטעם חרטומים לד״ק.

[עֹנֵן] וְעֹנְנִים (al. נְ) pt. pl. Jes 2,6.

עֹנְנֵיכֶם (al. נְ) suff. Jer 27,9.

עֹנְנָה (al. נְ) f. sg. Jes 57,3.

וְעוֹנֵן Pol. 3 perf. 2R 21,6 ‖ 2Ch 33,6.

מְעוֹנֵן pt. Dt 18,10.

מְעֹנְנִים (al. נְ) pl. Dt 18,14.

וּמְעוֹנְנִים (al. נְ) Mich 5,11.

[תְּעוֹנְנוּ] תְעוֹנֵנוּ 2 impf. pl. Lev 19,26.

——v. ch. et n. pr.——

[עָנָף], עָנָף

frons, ramus.

כמוהו בארמית וסורית.

Ez 17,8.23.31,3.

עִנְיָן

labor, negotium, res.

ענינו ידוע. כלם קמוצים לבר מן וְעִנְיַן רע.

Eccl 1,13.2,26.5,2.

הָעִנְיָן Eccl 3,10.8,16.

בְּעִנְיַן Eccl 5,13.

וְעִנְיַן cs. Eccl 4,8.

עִנְיָנוֹ suff. Eccl 2,23.

מַעֲנָה

sulcus.

בא על שני משקלים, וכאחרון גם בערבית, במשנה ובתוספתא. וי״פ מזה לשתי עינתם דהושע י׳ י׳.

1S 14,14.

[מַעֲנִית] לְמַעֲנִיתָם suff. Ps 129,3.

[תַּעֲנִית] מִתַּעֲנִיתִי suff.

afflictio sui ipsius, maceratio corporis, ieiunium.

שגור בדרז״ל, וברבים תעניות.

Esr 9,5.

——v. chald. et n. pr.——

עָנַן° I

nubes facere vel colligere.

פעל נגזר מן השם עָנָן, ובדרז״ל יום המעונן (יש מאחין אותו עם גָּנַן במובן כסוי, כד״א המכסה שמים בעבים):

[עִנֵּן] בְּעַנְנִי Pi. inf. suff. Gn 9,14.

עָנָן

nubes.

Gn 9,14 ‖ Ex 13,21 ‖ Nu 12,5.14,14 ‖ Dt 4,11.31,15 ‖ Jes 4,5 ‖ Ez 1,4.30,3.18.34,12 ‖ Joel 2,2 ‖ Zeph 1,15 ‖ Ps 97,2.99,7 ‖ Ps 105,39 ‖ Job 7,9.26,8.38,9 ‖ Neh 9,12 ‖ 2Ch 5,13.

וְעָנָן Ex 14,24.19,16 ‖ Nah 1,3.

הֶעָנָן Ex 13,22.14,19.20.19,9.24,15.16².18.33,9.10.40,34.35.36.37 ‖ Nu 9,15.16.17².18.19.20.21.21².22.10,11.12.17,7 ‖ Dt 5,19.31,15 ‖ 1R 8,11 ‖ Ez 10,4 ‖ Neh 9,19 ‖ 2Ch 5,14.

**וְנֶעֶנְשׁוּ** [וְנֶעֶנָשׁוּ] Prv 22,3.
**יֵעָנֵשׁ** *3 impf.* Ex 21,22.

**עֹנֶשׁ**

multa, poena pecuniaria.

2R 23,33‖Prv 19,19.

——v. ch.; rad. ענת v. עֵת——

**עָסַס**

conculcare, premere.

כמוהו בערבית (גם בתמונת עצץ), ובדרז״ל המעסה והשם עִסָּה; וקרוב אל עָשָׂה (ע׳ הערה שם).

**וְעַסּוֹתֶם** *2 perf. pl.* Mal 3,21.

**עָסִיס**

mustum.

יין חדש, ע״ש הדריכה והסחיטה.

Joel 1,5.4,18‖Am 9,13.

**וְכֶעָסִיס** Jes 49,26.
**מֵעֲסִיס** *cs.* Cant 8,2.

——cf. עָשָׂה Pi.——

[עֳפִי] **עֳפָאִים** *pl.*

rami et frondes arborum.

י״מ מן הסורית ܥܦܐ במובן עטיפה, כריכה וכסוי, ויש מחברין אותו עם ענף (ואולי יש לחברו עם באו בעבים); ובא ברבים ע״ד פְּתָאִים, צְבָאִים.

Ps 104,12.

——v. chald.——

**עָפַל**

tumidum, inflatum, superbum esse; *Hi.* superbe agere.

עניננו התנשאות וגַבהות, ויש מעין הוראתו בערבית, וע׳ לקמן. י״נ הָעֻוָּל ת׳ עֻפְּלָה.

[עֻפַּל] **עֻפְּלָה** *Pu. 3 perf. f.* Hab 2,4.
[הֶעְפִּיל] **וַיַּעְפִּלוּ** *Hi. 3 impf. pl.* Nu 14,44.

**עֹפֶל**

tumulus, clivus; *pl.* mariscae haemorrhoidales, tumores ani.

ע״ש הגבה, וַעֳפָלִים כטעם שְׂאֵת וספחת; אמנם מת״י והשבעים משמע שהוא כמו אֹפֶל, ויהיה לפ״ז עֳפָלִים ע״ש שהיו בבית הסתרים, וכן יש לפרש מזה עֻפְּלָה דחבקוק.

Jes 32,14‖Mich 4,8.

**הָעֹפֶל** 2R 5,24‖Neh 3,27‖2Ch 27,3.
**בָּעֹפֶל** Neh 3,26.11,21.
**לָעֹפֶל** 2Ch 33,14.
**עֳפָלִים** K., **טְחֹרִים** Q. *pl.* 1S 5,9.
**בַּעֳפָלִים** K., **בַּטְּחֹרִים** Q. 1S 5,6.12.
**וּבָעֳפָלִים** K., **וּבַטְּחֹרִים** Q. Dt 28,27.
**עָפְלֵי** K., **טְחֹרֵי** Q. *cs.* 1S 6,4.
**עָפְלֵיכֶם** K., **טְחֹרֵיכֶם** Q. *suff.* 1S 6,5.

——עַפְעַפַּיִם v. עוּף I p. 513[b]——

[עִפֵּר] **וְעִפַּר** *Pi. 3 perf.*

pulvere conspergere (denom. ex עָפָר).

פעל נגזר מן השם עָפָר.

2S 16,13.

**עָפָר**

pulvis, cinis, humus sica, lutum, argilla, caementum; terra, orbis terrarum; sepulcrum.

אח אל אֵפֶר ונרדף אל אשפה, חֹמֶר חול וטיט ואל אדמה וארץ (וזה טעם אין על עפר משלו), וכמוהו בשפת כנען, סורית, ערבית ואשורית.

Gn 2,7.3,19.18,27.26,15‖Dt 32,24‖Jos 7,6‖Jes 2,19.25,12.26,5.19.47,1.65,25‖Ez 24,7.27,30‖Mich 1,10.7,17‖Hab 1,10‖Ps 22,30.30,10.72,9.103,14‖Job 2,12.7,5.10,9.17,16.19,25.20,11.21,26.22,24.30,6.34,15.38,38.39,14.41,25.42,6‖Thr 2,10‖Dan 12,2.

**וְעָפָר** Gn 3,14‖Lev 14,42‖Dt 28,24.
**הֶעָפָר** Lev 14,41‖Nu 5,17‖1R 16,2.18,38‖Eccl 3,20².12,7‖Neh 8,34.
**וְהֶעָפָר** Neh 4,4.
**בֶּעָפָר** Lev 17,13‖2S 16,13‖Jes 2,10‖Job 4,19.16,15.49,13‖Thr 3,29.
**וּבֶעָפָר** Job 14,8.
**כְּעָפָר** Ps 18,43.
**כֶּעָפָר** (Jes 41,2 **כְּעָפָר**) 2R 13,7‖Jes 41,2‖Zeph 1,17‖Zach 9,3‖Ps 78,27‖Job 27,16.30,19.
**לֶעָפָר** Dt 9,21‖2R 23,6.15.
**לֶעָפָר** Ps 7,6.44,26.119,25‖Job 7,21.
**מֵעָפָר** 1S 2,8‖Jes 52,2‖Ps 113,7‖Job 5,6.28,2.
**וּמֵעָפָר** Jes 29,4²‖Job 8,19.
**עֲפַר** *cs.* Gn 13,16‖Ex 8,12.13²‖Lev 14,45‖Nu 23,10‖1R 20,10‖Jes 40,12‖Am 2,7‖Job 14,19.
**וַעֲפַר** Jes 49,23.
**כַּעֲפַר** Gn 13,16.28,14‖2S 22,43‖2Ch 1,9.
**וְלַעֲפַר־** Ps 22,16.
**מֵעֲפַר** Nu 19,17.
**וַעֲפָרֵךְ** *suff.* Ez 26,12.
**עֲפָרוֹ** Dt 9,21.
**עֲפָרָהּ** 2R 23,6‖Ez 26,4‖Ps 102,15.
**וַעֲפָרָהּ** Jes 34,9.
**עֲפָרָם** 2R 23,4.12‖Ps 104,29.
**וַעֲפָרָם** Jes 34,7.
[עֲפָרוֹת] **עַפְרוֹת** *pl. cs.* Prv 8,26.
**וְעַפְרֹת** Job 28,6.

**עֹפֶרֶת, עֹפָרֶת**

plumbum.

כמוהו בארמית, ערבית ואשורית, בכ׳ ת׳ פ׳ (ויתכן שנקרא כן ע״ש מראה עפר, וע״כ מיחדין למין המשונה בצבעו את השם plumbago וואססערבלייא).

Jer 6,29‖Zach 5,7.

**וְעֹפֶרֶת, וְעוֹפֶרֶת** Ez 22,18.20.27,12‖Job 19,24.
**הָעֹפֶרֶת, הָעוֹפֶרֶת** Nu 31,22‖Zach 5,8.
**כַּעוֹפֶרֶת** Ex 15,10.

[עֹפֶר] **לְעֹפֶר**

hinnuleus cervae, caprae, dorcadis.

צְבִי או איל רך וצעיר לימים, וכן בערבית غُفْر (בשירי הספרדים עָפְרָה כנוי לאשה יפת תאר וחשוקה, כיעלת חן ואילת אהבים).

Cant 2,9.*17*.8,*14*.

**עֳפָרִים** *pl.* Cant 4,5.7,4.

——v. n. pr.; עֵץ rad. עצה——

## עָצַב° I

formare, fingere.

קרוב אל חטב וחצב, ומזה עצבים ע״ד פסל, וכן בערבית הוראתו התוך וכריתה (אולי יש לפרש מזה כל דברי יְעַצֵּבוּ, שנותנין לדברי תמונה אחרת וכונה שלא עלתה על לבו); וי״מ להעצבה לעורר בה עצב וחמלה, ולהרד״ק הוא דרך כנוי ת׳ לְשַׂמְּחָהּ (וע׳ הערה אל עָצַב ב׳).

[עִצֵּב] עִצְּבוּנִי *Pi. 3 perf. pl. suff.* Job 10,8.

[הֶעֱצִיב] (לְהַעֲצִבָהּ =) לְהַעֲצִבָה *Hi. inf. suff.* Jer 44,19.

[עָצָב] הַעֶצֶב *interrog.*

vas fictile, simulacrum, idolum.

בא על שני משקלים.

Jer 22,28.

עֲצַבִּים *pl.* Hos 4,17.8,4.13,2.

הָעֲצַבִּים Zach 13,2‖2Ch 24,18.

לַעֲצַבִּים Hos 14,9.

עֲצַבֵּי *cs.* Ps 135,15.

לַעֲצַבֵּי Ps 106,38.

עֲצַבֵּיהֶם *suff.* 1S 31,9 ‖ 2S 5,21 ‖ Jes 46,1 ‖ Ps 106,36.115,4 ‖ 1Ch 10,9.

עֲצַבֶּיהָ Jer 50,2‖Mich 1,7.

וְלַעֲצַבֶּיהָ Jes 10,11.

[עֹצֶב] עָצְבִּי *suff.* Jes 48,5.

## עָצַב II [עֲצָבוֹ] *3 perf. suff.*

dolore afficere, affligere.

יש כדוגמתו בערבית, במובן היות סר וזעף. (ויתכן שבכל עיקר הוראתו היא עבודה, יגיעה ועמל, והוא גם נרדף כעמל אל און, אָוֶן, עֳנִי וינון, ועי״כ נופל גם על האלילים ועבודתם, וכ״ת הירונימוס להעצבה ad colendam eam); השבעים קורין בש״א כ׳ ג׳ כן יְיָעֲצֶנּוּ, כלומר יתן לו עצה להמלט, ובמ״א א׳ ו׳ ולא עֲצָרוֹ אביו.

1R 1,6.

[עָצוּב] וַעֲצוּבַת *pt. pass. f. cs.* Jes 54,6 (נס״א).

[עָצֹב] עָצְבִּי *inf. suff.* 1Ch 4,10.

נֶעֱצַב, נֶעֱצָב *Ni. 3 perf.* 1S 20,34‖2S 19,3.

יֵעָצֵב *3 impf.* 1S 20,3 ‖ Eccl 10,9.

תֵּעָצְבוּ, תֵּעָצְבוּ *2 impf. pl.* Gn 45,5‖Neh 8,10.11.

[עִצֵּב] וְעִצְּבוּ *Pi. 3 perf. pl.* Jes 63,10.

[יְעַצֵּב] יְעַצֵּבוּ *3 impf. pl.* Ps 56,6.

[הֶעֱצִיב] יַעֲצִיבוּהוּ *Hi. 3 impf. pl. suff.* Ps 78,40.

[הִתְעַצֵּב] וַיִּתְעַצֵּב *Hith. 3 impf.* Gn 6,6.

וַיִּתְעַצְּבוּ *3 impf. pl.* Gn 34,7.

## עֶצֶב

labor gravis et molestus; dolor.

גם זה בא במשקלים שונים.

Prv 10,22.14,23.15,1.

בְּעֶצֶב Gn 3,16.

הָעֲצָבִים *pl.* Ps 127,2.

וַעֲצָבֶיךָ *suff.* Prv 5,10.

עֹצֶב Ps 139,24. בְּעֹצֶב 1Ch 4,9.

מֵעָצְבְּךָ *suff.* Jes 14,3.

## עָצֵב v. [עָצֵב] עַצְּבֵיכֶם *pl. suff.*

laborans, operarius, *al.* labores.

להרד״ק משקלו עָצֵב, והדגש לתפארת הקריאה; והטעם תנגשו את העובדים והעמלים אצלכם, ולא תתנו להם לשבות ולנוח ביום צומכם; לרש״י, ראב״ע ורד״ק ממון של בעלי חוב, כענין ועצביך בבית נכרי.

Jes 58,3.

## [עִצָּבוֹן] בְּעִצָּבוֹן

labor gravis et molestus; molestiae.

טעם עצבונך והרונך כמו עצבון הרונך.

Gn 3,17.

וּמֵעִצְּבוֹן *cs.* Gn 5,29.

עִצְּבוֹנֵךְ *suff.* Gn 3,16.

## [עַצֶּבֶת] עַצֶּבֶת

dolor, afflictio.

י״נ בתהלים ומחבש לעצמותם.

Prv 10,10.

וּבְעַצְּבַת־ *cs.* Prv 15,13.

[עַצָּבוֹת] עַצְּבֹתָי (תָ) *pl. suff.* Job 9,28.

עַצְּבוֹתָם Ps 16,4.

לְעַצְּבוֹתָם Ps 147,3.

[מַעֲצֵבָה] לְמַעֲצֵבָה Jes 50,11.

——v. ch. et n. pr. יַעְבֵּץ——

## מַעֲצָד

securis, ascia.

ברב לשונות בני שם שרש עצד הוראתו כריתה, ואח אל חֲצָדָא (קציר) בארמית.

Jes 44,12.

בַּמַּעֲצָד Jer 10,3.

## עֵץ

arbor, lignum, patibulum (rad. עצה).

כמוהו בערבית, שבאית, כושית ואשורית, ובארמית, ע״ד עמר, צמר, עאן, צאן אָע ת׳ עֵץ (שרשו עצה, ויתכן שהוא קרוב אל עצם, ע״ש החזק) ת׳ בְּכֹל עֲצֵי בְרוֹשִׁים דש״ב ו׳ ה׳ יש לקרוא בְּכָל־עֹז וּבְשִׁירִים, כבדה״א י״ג ח׳, וכעין שתרגמו השבעים; יונתן תרגם כימי העץ דישעיה ס״ה כ״ב אילן דחיי, וכ״ת השבעים: τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς; בכל נוסחאות הקדמונים בדהי״ב ג׳ ה׳ עֵץ ברושים, ולא עֲצֵי. ע׳ הערה אל לֶחֶם.

Gn 1,11.29. 2,9.16. 3,1.2.8. 24. 40, 19 ‖ Ex 9,25.15,25. 31,5.*35,33* ‖ Lev 11,32. 14,6.51. 15,12. 19,23. 23,40$^{2}$ ‖ Nu 13,20.19,6.31,20.35, 18 ‖ Dt 4,28. 10,1. 12,2. 16,21.20, 19. 20$^{2}$. 21,22. 22,6. 28,36.*64*. 29, 16‖2S 5,11 ‖ 1R 6,15.14,23 ‖ 2R 3,19.25.6,6.16,5.*17*,*10*.19,18‖Jes 10,15. 19. 37,19. 40,20. 44,19. 23. 45,20.56,3.57,5 ‖ Jer 2,20.*3*,*6*.*13*. 7,20.10,3.8.11,19.17,2. 28,13 ‖ Ez 6,13.15,2$^{2}$.3.6.17,24$^{4}$.20,28.32.21, 3.15.31,8.34,27.37,16$^{3}$.19$^{2}$. 41,16. 22.25.47,7.12‖Joel 2,22 ‖ Hag 1, 8 ‖ Ps 74,5.105,23.148,9 ‖ Prv 3, 18. 11,30.15,4 ‖ Eccl 2,5.11,3 ‖ Esth 2,23.5,14 ‖ Neh 8,4.15$^{2}$.10, 36.38‖2Ch 3,5.28,4.

וְעֵץ Gn 1,12.2,9$^{2}$‖Lev 14,4.*49*.26, 4.20 ‖ 2S 21,19.23,7 ‖ Jes 41,19 ‖ Hag 2,19‖Prv 13,12‖Neh 9,25 ‖ 1Ch 20,5.

וְעֵץ Q., וְחֵץ K. 1S 17,7.

וָעֵץ 1Ch 22,15(14).

הָעֵץ Gn 1,29.3,3.6$^{2}$.11.12.17.18, 4.8.23,17 ‖ Ex 10,5.15 ‖ Lev 27,

30‖Nu 19,5² ‖ Dt 21,23 ‖ Jos 2,6. 8,29²‖ 2R 12,12 ‖ Jes 65,22 ‖ Jer 3,9 ‖ Ez 36,30 ‖ Eccl 11,3 ‖ Esth 5,14.6,4.7,9.10.8,7.9,13.25.

בָּעֵץ Ex 10,15‖Thr 5,13.

בְּעֵץ Ez 15,6.

וּבְעֵץ Lev 14,52.

כָּעֵץ Job 19,10.24,20‖Thr 4,8.

כְּעֵץ Ps 1,3‖Jer 17,8.

לָעֵץ Jer 2,27 ‖ Hab 2,19 ‖ Job 14,7.

לְעֵץ Ez 37,17.19‖Job 41,19.

מֵעֵץ Gn 3,22‖Hab 2,11.

וּמֵעֵץ Gn 2,17.

עֵצְךָ *suff.* Dt 28,42.

בְּעֵצוֹ Hos 4,12.

עֵצָהּ Dt 20,19.

עֵצִים *pl.* Lev 1,7.4,12.6,5 ‖ Nu 15,32.33 ‖ Dt 19,5 ‖ Jos 9,21.*27*. 23.10,26 ‖ Jud 9,48 ‖ 1R 5,20.17, 10.12‖2R 12,13.*22,6*‖Jes 44,13‖ Jer 5,14.7,18.46,22 ‖ Ez 39,10 ‖ Prv 26,20‖Eccl 2,6.10,9‖ Neh 2, 8‖1Ch 14,1‖2Ch 2,8.15.

וְעֵצִים Jes 30,33‖Prv 26,21‖1Ch 22,14(13)‖2Ch 34,11.

הָעֵצִים Gn 22,9‖Lev 1,8.*12.17*.3, 5‖Jos 10,26.27‖ Jud 9,8.9.*11.13*. 10.12.14.15 ‖ 1R 5,13.32.18,23². 33².34.38‖2R 6,4‖Jes 60,17 ‖ Ez 24,10.37,20 ‖ Neh 10,35.13,31 ‖ 2Ch 2,9.

וְהָעֵצִים Gn 22,7‖1Ch 29,2.

בְּעֵצִים Zach 12,6.

וּבָעֵצִים Ex 7,19‖2Ch 2,13.

לָעֵצִים Gn 22,9 ‖ 2S 24,22 ‖ 1Ch 21,23.29,2.

עֲצֵי *cs.* Gn 6,14.22,3.6 ‖ Ex 25, 10.13.*27,6.37,4*.23.28.*30,5.37,15*. *28.38,6*.26,15.*36,20*.26.27,1.30,1. 35,24.36,31.37,1.10.25.38,1 ‖ Dt 10,3‖1S 6,14‖2S 6,5 ‖ 1R 5,24.6, 23.31.32.33.34.10,11.12² ‖ Jes 7, 2.55,12‖ Ez 17,24.31,4.5.9.14.15. 16.18 ‖ Joel 1,12. 19 ‖ Ps 96,12. 104,16‖Cant 4,14‖Esr 3,7 ‖ 1Ch 16,33.22,4(3) ‖ 2Ch 2,7².3,5.9,10. 11.

וַעֲצֵי Ex 25,5.*35,7* ‖ 2S 5,11 ‖ 1R 5,24‖1Ch 14,1.22,4(3).

בַּעֲצֵי Jud 6,26 ‖ 1R 5,22.*9,11*.6, 10 ‖ Jes 44,14 ‖ Ez 15,2.31,18 ‖ Cant 2,3.

וּבַעֲצֵי 1R 5,22.*9,11*.

מֵעֲצֵי Cant 3,9.

עֵצֵינוּ *suff.* Thr 5,4.

עֵצֶיךָ Dt 29,10.

וְעֵצַיִךְ Ez 26,12.

עֵצָיו Lev 14,45‖Zach 5,4.

עֵצֶיהָ 1R 15,22‖2Ch 16,6.

## עֵצָה (Orient. עֵצָה)

lignum (coll.)

שם הקבוץ (נעדאָלץ), כמו ענן וענגה, וכ״ת יונתן, ולמדנחאי עֵצָה בכנוי, וכ״ת השבעים. ע׳ הערה אל עֵצָה (שרש יעץ).

Jer 6,6.

## [עָצָה° עֹצֶה *pt.*

firmare, claudere, comprimere.

כמוהו בערבית ובכושית במובן סגירה, וכמו עֹצֵם עיניו דישעיה ל״ג ט״ו (יש מחברין אותו עם יעץ, ע׳ תהלים ל״ב ח׳).

Prv 16,30.

cf. עָצַם III

## [עָצֶה הָעָצֶה

spina dorsi s. *vertebra caudae.*

ת״י שדרתא (כמו עצם, או מפני שחוליותיה כעץ), לחז״ל כליות שיועצות, ומקרוביו בערבית נראה שהוא חלק התחתון מן השדרה שבתוך הזנב.

Lev 3,9.

עֵצָה consilium v. יָעַץ

## עָצַל°

inertem esse, cunctari.

עניני התרשלות והתרפות, וכמוהו בסורית (בט״ת ת׳ צד״י) ובערבית (בט׳ רפויה).

[נֶעֱצַל תֵּעָצְלוּ *Ni. 2 impf. pl.* Jud 18,9.

## עָצֵל

iners, piger.

(יש מי שאומר שעיקר שרשו צֵל, וכדרך שבא ברומית umbra גם על המנוחה והבטלה, והעצל יכנה homo umbraticus).

Prv 6,6.9.13,4.15,19.19,24.*26,15*. 20,4.21,25.22,13. 24,30. 26,13.16.

וְעָצֵל Prv 26,14.

הֶעָצֵל Prv 10,26.

## עַצְלָה

inertia, pigritia.

Prv 19,15.

עַצְלוּת Prv 31,27.

[עֲצַלְתַּיִם בַּעֲצַלְתַּיִם *du.*

טעם רבוי ההוני על שתי הידים.

Eccl 10,18.

## I [עָצַם וְעָצַם

fortem, potentem esse, fieri; valere numero, numerosum esse.

נאמר על החזק בכמות ואיכות, וכמוהו בשפת צור ובערבית (בט׳ רפויה), ונגזר מן השם עֶצֶם (ע׳ הערה אל עָצַם ג׳).

Dan 8,24.11,23.

עָצַמְתָּ *2 perf.* Gn 26,16.

עָצְמוּ, עָצֵמוּ Jes 31,1 ‖ Jer 5,6. 15,8.30,14.15 ‖ Ps 38,20.40,6.13. 69,5.139,17.

[עָצְם וּכְעָצְמוֹ *inf. suff.* Dan 8,8.

וַיַּעַצְמוּ *3 impf. pl.* Ex 1,7.20.

[הֶעֱצִים וַיַּעֲצִמֵהוּ *Hi. 3 impf. suff.* Ps 105,24.

## [עֹצֶם וְעֹצֶם

robur, *corpus.*

טעם עָצְמִי קבץ העצמות (נעביין), כלומר גוף.

Dt 8,17.

בְּעֹצֶם Job 30,21.

עָצְמִי *suff.* Ps 139,15.

## עָצְמָה

robur; multitudo.

השבעים והסורי קורין בנחום עצמה בכנוי, וממשקל עֹצֶם.

Jes 40,29‖Nah 3,9.

בְּעָצְמַת *cs.* Jes 47,9.

## עָצוּם

fortis, potens, validus; numerosus, copiosus.

שעור הכתוב במדבר כ״ב ו׳ ומקנה רב ועצום היה וגו׳, וי״מ שלבני גד היה מקנה עצום מאד, כלומר עוד יותר מאשר לבני ראובן, וע״כ הקדימם הכתוב להלן לפני בני ראובן.

Nu 22,6.32,1 ‖ Dt 9,14.26,5 ‖ Jes 60,22 ‖ Joel 1,6.2,5.11 ‖ Mich 4, 7 ‖ Ps 35,18 ‖ Prv 30,26.

**וְעָצוּם** Gn 18,18 ‖ Ex 1,9 ‖ Nu 14, 12 ‖ Joel 2,2 ‖ Dan 11,25.

**עֲצוּמִים , עֲצֻמִים** *pl.* Jes 53,12 ‖ Mich 4,3 ‖ Zach 8,22 ‖ Ps 135,10 ‖ Prv 18,18 ‖ Dan 8,24.

**וַעֲצוּמִים , וַעֲצֻמִים** Dt 4,38.7,1.9, 1.11,23 ‖ Jos 23,9 ‖ Am 5,12 ‖ Prv 7,26.

**הָעֲצוּמִים** Jes 8,7.

**[עֲצוּמִים] בַּעֲצוּמָיו** *pl. t. suff.*

vires, potentia.

שֵׁם ע״מ בתולים, נעורים, עלומים.

Ps 10,10.

**[עֲצֻמוֹת] עֲצֻמוֹתֵיכֶם** *pl. t. suff.*

(al. [עֲצָמוֹת] עַצְמֹתֵיכֶם)

robora: argumenta firma.

ראיות חזקות ומוכיחות, ובדרז״ל שנים שמתעצמין בדין; ומזה גם בין עצומים יפריד דמשלי.

Jes 41,21.

**[תַּעֲצֻמָה] וְתַעֲצֻמוֹת** *pl. t.*

vires, potestas.

Ps 68,36.

## עָצַם II

*denom.* ossa confringere v. arrodere.

פעל נגזר מן השם עֶצֶם, כפעל גָּרַם מן גרמא בארמית (ועצמותיהם ינרם).

**[עִצֵּם] עִצְּמוֹ** *Pi. suff.* Jer 50, 17.

## עֶצֶם , עֶצֶם

os; corpus; corpus nudis ossibus cohaerens; *ipse.*

כמוהו בערבית; עצם אדם לפי הפשט שלד (גערִיפפע , סקעלעט); וטעם בעצם היום הזה באותו היום נופא, ושגור בדרז״ל הוא בעצמו. י״נ ביחזקאל כ״ד ה׳ דור הָעֲצָמִים; בתהלים ו׳ ג׳: כי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי; רש״א הרבשוב מפרש אֲסַפֵּר כל עצמותי (כ״ב י״ח) הנני מספר להם תקפי וחזקי, והם מתלוצצים עלי; אדמו עצם מפנינים יש לפרש כמו מעצם פנינים, וכטעם כעצם השמים לטהר; י״נ באיוב ז׳ ט״ז: מָוֶת מֵעַצְמוֹתָי.

Gn 2,23 ‖ Lev 23,14 ‖ Jos 10,27 ‖ Ez 2,3.24,2.37,7.39,15 ‖ Prv 15, 30 ‖ Thr 4,7.

**וְעֶצֶם** Ex 12,46 ‖ Nu 9,12.

**בְּעֶצֶם** Gn 7,13.*17,23.26* ‖ Ex 12, 17.*41.51* ‖ Lev 23,21.*28.29.30* ‖ Nu 19,16 ‖ Dt 32,48 ‖ Jos 5,11 ‖ Ez 24,2.*40,1* ‖ Job 21,23.

**בַּעֶצֶם** Nu 19,18.

**וּכְעֶצֶם** Ex 24,10.

**[לְעֶצֶם] לָעֶצֶם** Prv 16,24.

**עַצְמִי** *suff.* Gn 29,14 ‖ 2S 19,13. 14 ‖ Ps 102,6 ‖ Job 19,20.

**וְעַצְמִי** Job 30,30.

**עַצְמְךָ** 2S 5,1 ‖ 1Ch 11,1.

**עַצְמְכֶם** Jud 9,2.

**עַצְמוֹ** Ez 37,7 ‖ Job 2,5.

**עַצְמָם** Thr 4,8.

**עֲצָמִים** *pl. I.* Ez 24,4 ‖ Am 6,10.

**הָעֲצָמִים** Ez 24,5.

**כַּעֲצָמִים** Eccl 11,5.

**עֲצָמַי , עֲצָמָי** *suff.* Ps 6,3.32,3 ‖ Job 30,17.

**וַעֲצָמַי** Ps 31,11.

**בַּעֲצָמַי** Hab 3,16 ‖ Ps 38,4.

**מֵעֲצָמַי** Gn 2,23.

**עֲצָמֵינוּ** Ps 141,7.

**עֲצָמָיו** Job 33,19.40,18.

**עֲצָמֶיהָ** Ez 24,5.

**לַעֲצָמֶיהָ** Jud 19,29.

**עֲצָמוֹת** *pl. II* Ez 37,1.7 ‖ Ps 51, 10 ‖ Prv 14,30.

**הָעֲצָמוֹת** 2R 23,16 ‖ Ez 37,3.4². 11.

**וְהָעֲצָמוֹת** Ez 24,10.

**וּבַעֲצָמוֹת** Job 10,11.

**לָעֲצָמוֹת** Ez 37,5.

**עַצְמוֹת** *cs.* Ex 13,19 ‖ Jos 24,32 ‖ 2S 21,12.13².13.14.23,14.18.20 ‖ Jer 8,1⁵ ‖ Am 2,1 ‖ Ps 53,6.

**וְעַצְמוֹת** 1R 13,2 ‖ 2Ch 34,5.

**בְּעַצְמוֹת** 2R 13,21.

**עַצְמוֹתַי , עַצְמֹתַי** ת, *suff.* Gn 50,25 ‖ Ex 13,19 ‖ 1R 13,31 ‖ Jes 38,13 ‖ Jer 23,9 ‖ Ps 22,15.18.35, 10 ‖ Job 4,14 ‖ Thr 3,4.

**וְעַצְמוֹתַי** Ps 102,4.

**בְּעַצְמוֹתַי , בְּעַצְמֹתַי** ת Jer 20, 9 ‖ Ps 42,11 ‖ Thr 1,13.

**מֵעַצְמוֹתָי** Job 7,15.

**עַצְמוֹתֵינוּ** Ez 37,11.

**וְעַצְמֹתֶיךָ** Jes 38,11.

**לְעַצְמוֹתֶיךָ** Prv 3,8.

**עַצְמוֹתֵיכֶם** Ez 6,5.

**וְעַצְמוֹתֵיכֶם** Jes 66,14.

**עַצְמוֹתָיו , עַצְמֹתָיו** 1R 13,31 ‖ 2R 23,18 ‖ Ps 34,21 ‖ Job 20,11.21, 24.33,21.

**בְּעַצְמוֹתָיו** Ps 109,18 ‖ Prv 12,4.

**עַצְמוֹתָם** Ez 32,27 ‖ Mich 3,2.

**עַצְמוֹתֵיהֶם , עַצְמֹתֵיהֶם** 1S 31, 13 ‖ Mich 3,3 ‖ 1Ch 10,12.

**וְעַצְמֹתֵיהֶם** Nu 24,8.

**III [עָצַם] וְעֹצֵם** *pt.*

nectere, claudere, obstipare (cf. עָצָה).

ענינו סגירה, וכמוהו בסורית ובערבית בהפך אתון עמין, וכן במשנה דשבת: אין מעמצין את המת, ולגירסת הערוך מאמצין (ויש לישב כל שרש עצם על ענין סגירה והתלכדות, לפי שכל דבר שחלקיו מחוברים ומהודקים יחדו בקשר אמיץ יתעצם ויתקשה ויחזק).

Jes 33,15.

**[עִצֵּם] וַיְעַצֵּם** *Pi. 3 impf.* Jes 29,10.

—v. n. pr.—

[עוֹרֵר עֵץ חֲנִיתוֹ : 2S23,8 עֲדִינוֹ הָעֶצְנוֹ]

## עָצַר

claudere, excludere; cohibere, detinere; coercere imperio, imperare; facultatem habere ad alqd.

יש מעין הוראתו בארמית, סורית, כושית וערבית במובן לחיצה וכבוש, ועצירת גשמים בדרז״ל ידוע.

Gn 20,18 ‖ 2Ch 13,20.

**וְעָצַר** Dt 11,17.

הירונימוס, עֲקֵבִי, מן שה"ת עָקֵב (הדגש ברבים בא לתפארת הקריאה כעִשְּׂבוֹת וכדומה).

Gn 3,15.49,19 ‖ Ps 41,10.

בְּעָקֵב Job 18,9.

בַּעֲקֵב *cs.* Gn 25,26.

עֲקֵבוֹ *suff.* Jos 8,13.

עִקְּבֵי־ [עֲקֵבִים *pl. I cs.* Gn 49,17 ‖ Jud 5,22.

בְּעִקְּבֵי Cant 1,8.

עֲקֵבַי *suff.* Ps 49,6.56,7.

עֲקֵבַיִךְ [עֲקֵבַיִךְ Jer 13,22.

עִקְּבוֹת *pl. II cs.* Ps 89,52.

וְעִקְּבוֹתֶיךָ *suff.* Ps 77,20.

**עָקְבָה] בְּעָקְבָה**

insidiae, fraus.

ת"י בחוכמתא, כלומר בערמה ומזמה (בדרז"ל בא עליו בעקיפין).

2R 10,19.

**עָקֹב**

locus acclivis s. tortuosus; fraudulentus, fallax; plenus s. notatus vestigiis.

י"מ עֲקֻבָּה מדם כמעט נארבה לדם, ולד"א שנראו בה עקבות ורשמי דם, ורז"ל פירשוהו בהוראת לכלוך, כעקיבת יין בירושלמי (תיאודוציון קורא עֲקֵבָה בָּדָם, והשבעים קורין עָקְבַת (עָבְרַת מַיִם!!!).

Jer 17,9.

הֶעָקֹב Jes 40,4.

עֲקֻבָּה *f.* Hos 6,8.

**עֵקֶב**

merces; in praemium; propter, propterea quod, quia; usque ad finem, perpetuo.

יש מעין הוראתו בצורית, סורית וערבית, על הגמול והשכר המשתלם לבסוף, ובא כתה"ם במובן בעקבות, לרגלי (אולי עֵקֶב דתהלים קי"ט, ל"ג וקי"ב איזה סמן בנגינה ושיר, כסלה דבא בסוף הפסוקים?).

Gn 22,18.26,5 ‖ Nu 14,24 ‖ Dt 7,12.8,20 ‖ 2S 12,6.10 ‖ Jes 5,23 ‖ Am 4,12 ‖ Ps 19,12.40,16.70,4.119,33.112 ‖ Prv 22,4.

——v. n. pr.——

**עָקַד] וַיַּעֲקֹד** *3 impf.*

ligare, vincire.

אולי יש לפרש עֹצֶר רחם מליצה לממשלת התאוה לנשים, וכאלו הרחם הוא המושל והרודה, ור' יוסף הלוי גורס ועצר רָחַם, כלומר דאכזריות לא תשבע נקם.

Prv 30,16.

מַעְצָר Jes 53,8 ‖ Ps 107,39.

**מַעְצָר**

cohibitio, impedimentum.

Prv 25,28.

מַעְצוֹר 1S 14,6.

**עֲצָרָה**

concio, coetus; concio populi solemnis (tempus clausum).

2R 10,20 ‖ Joel 1,14.*2,15.*

וַעֲצָרָה Jes 1,13.

**עֲצֶרֶת, עֲצֶרֶת**

*term. tech.* concionis solemnis die septimo Paschae et octavo Tabernaculorum festi convocatae.

Lev 23,36 ‖ Nu 29,35 ‖ Dt 16,8 ‖ Jer 9,1 ‖ Neh 8,18 ‖ 2Ch 7,9.

בְּעַצְּרֹתֵיכֶם *pl. suff.* Am 5,21.

---

**עָקַב**

circumvenire, fallere. *Pi.* retinere, retardare.

פעל נגזר מן עָקֵב, כף הרגל, ע"ש עקמימותה וכפיפותה, ונאמר על התרמית ע"ד עָוֹת ועִקֵּשׁ, או ע"ד רָגַל מן רגל (הינטערגעהען = איבערליסטען); ונאמר על גדוד הארב כמעט ובקרבם ישימו ארבם. יְעַקְּבֵם בא בהשאלה, לא יאחזם בעקב, כלומר לא יעצרם; ויש מיחדין לו הוראת עָכַב שבדרז"ל.

Hos 12,4.

עָקוֹב *inf. abs.* Jer 9,3.

יַעְקֹב *3 impf.* Jer 9,3.

וַיַּעְקְבֵנִי *suff.* Gn 27,36.

יְעַקְּבֵם [עִקֵּב *Pi. 3 impf. suff.* Job 37,4.

**עָקֵב**

calx pedis, *pl.* vestigia; *met.* agmen extremum; insidiator, supplantator.

י"ג בבראשית: והוא יָגֻד עֲקֵבָם בחבור המ"ם של מֵאשר, ובתהלים מ"ט ו', ע"ם תרגום

עֲצָרַנִי *suff.* Gn 16,2.

עָצַרְתִּי *1 perf.* Dan 10,8.*16.*

וְעָצַרְתִּי Jes 66,9.

עָצְרוּ *3 perf. pl.* Job 29,9 ‖ 2Ch 20,37.

עָצֻר, עָצוּר *pt. pass.* Dt 32,36 ‖ 1R 14,10 ‖ 2R 14,26 ‖ Jer 20,9.33,1.*39,15.*36,5 ‖ Neh 6,10 ‖ 1Ch 12,1.

וְעָצוּר 1R 21,21 ‖ 2R 9,8.

עֲצֻרָה־ *f.* 1S 21,6.

עָצֹר *inf. abs.* Gn 20,18.

וַעְצֹר *cs.* Job 4,2.

לַעְצֹר 2Ch 22,9.

אֶעְצֹר *1 impf.* 2Ch 7,13.

תַּעְצָר־ [תַּעְצֹר *2 impf.* 2R 4,24.

תַּעְצְרֵנִי *suff.* Jud 13,16.

יַעְצָר־, יַעְצֹר *3 impf.* 1S 9,17 ‖ Job 12,15 ‖ 2Ch 2,5.14,10.

יַעַצָרְכָה *suff.* 1R 18,44.

וַיַּעַצְרֵהוּ 2R 17,4.

תַּעְצֹר *3 impf. f.* Dan 11,6.

נַעְצֹר *1 impf. pl.* 1Ch 29,14.

נַעְצְרָה־ Jud 13,15.

נֶעֱצָרָה] נֶעְצַר *Ni. 3 perf. f.* Nu 17,15.

נֶעְצָר *pt.* 1S 21,8.

בְּהֵעָצֵר *inf. cs.* 1R 8,35 ‖ 2Ch 6,26.

וַתֵּעָצַר *3 impf. f.* 2S 24,21 ‖ 1Ch 21,22.

וַתֵּעָצַר Nu 17,13.25,8 ‖ 2S 24,25 ‖ Ps 106,30.

**עֶצֶר**

imperium; *al.* opes.

לד"ק ואין מוסב גם על יורש עצר, וע"כ עלו לרשתה, ויש מסרסין וקורין: ואין יורש עצר מכלים דבר (מַכְלִים מְדַבֵּר) בארץ (יונתן קורא יורש צעיר, והשבעים אֹצֶר!).

Jud 18,7.

**עֹצֶר] וְעֹצֶר**

conclusio, cohibitio; oppressio, vexatio.

## עִקֵּשׁ, עִקְּשׁ־

tortuosus, perversus, fraudulentus.

Dt 32,5‖2S 22,27‖Ps 18,27.101,4‖Prv 17,20.22,5.

וְעִקֵּשׁ Prv 8,8.

מֵעִקֵּשׁ Prv 19,1.28,6.

עִקְּשִׁים *pl.* Prv 2,15.

עִקְּשֵׁי־ *cs.* Prv 11,20.

## עִקְּשׁוּת

perversitas (*oris*: sermo fraudulentus).

על משקל סכלות וכדומה.

Prv 4,24.6,12.

[מַעֲקָשׁ] וּמַעֲקַשִּׁים *pl.*

loca tortuosa.

Jes 42,16.

—v. n. pr.; מַעַר v. עָרָה—

## [עָר] *suff.* [עָרְךָ] עָרֶיךָ

inimicus, hostis.

בא בע׳ ת׳ צ׳ ע״ד הארמית; השבעים קורין בש״א: ויהי עִם־רֵעֶךָ; י״נ במיכה: והשמדתי עֲצַבֶּיךָ (ואולי יש לגרוס וְהִשְׁמַדְתִּים מֵעָרֶיךָ, או עָרֶךָ כטעם עָר־מואב, כלומר מטרופולין שלך, ומקביל אל עָרֵי אַרְצֶךָ שבפסוק י׳); בישעיה: ומלאו פני־תבל עִיִּים; להראב״ע נָשׂוּא לשוא עריך דתהלים כמו נָשׂוּ = נָשְׂאוּ, בחסרון מלת אותך או שמך, ולר׳ משה עָרֶיךָ כנוי ת׳ שמך וכטעם נאץ נאצת את אויבי י״י; וי״נ יִשְׂאוּ לשוא עָדֶיךָ.

1S 28,16.

עָרִים *pl.* Jes 14,21.

עָרֶיךָ *suff.* Mich 5,13‖Ps 139,20.

———v. ch. et n. pr.———

עָר v. עוּר

## עָרַב I

permutare (merces), mercaturam facere; pignorare, pro pignore dare; sq. לֵב periculo praesentissimo se exponere; fideiubere pro alqu., spondere; recipere aliquem in fidem et patrocinium; *Hith.* immiscere se, conferre se cum aliquo in societatem, connubia inire, certamen inire.

עִקְּרוּ־ *3 perf. pl.* Gn 49,6.

תְּעַקֵּר *2 impf.* Jos 11,6.

וַיְעַקֵּר *3 impf.* 2S 8,4‖1Ch 18,4.

## [עֵקֶר] לְעֵקֶר

surculus succisus et tradux; *met.* alienigena.

לדעת החדשים נצר ממשפחת גר ומיוצאי חלציו.

Lev 25,47.

## עָקָר

sterilis.

Dt 7,14.

עֲקָרָה *f.* Gn 11,30.25,21.29,31‖Jud 13,2.3‖1S 2,5‖Jes 54,1‖Job 24,21.

וַעֲקָרָה Ex 23,26‖Dt 7,14.

עֲקֶרֶת *cs.* Ps 113,9.

———v. ch. et n. pr.———

## [עַקְרָב] וְעַקְרָב

scorpio; flagellum, scutica aculeis obsita.

כמוהו בסורית, ערבית, כושית ואשורית, ומצוי בדרז״ל, ובהשאלה אל קוצים וברקנים (ע׳ שופטים ח׳ ז׳), ובמשנה עקרבנין, מין עשב מר (עירובין ב׳ ו׳)

Dt 8,15.

עַקְרַבִּים *pl.* Ez 2,6.

בַּעַקְרַבִּים 1R 12,11.*14*‖2Ch 10,11.*14*.

—v. n. pr. מַעֲלֵה־עַקְרַבִּים—

## עָקַשׁ°

contorquere, pervertere.

בערבית عقس נאמר על הסיכה ושזירה (וקרוב במקצתו אל עקב, עקל ועקם בארמית, ואולי גם אל עכס); י״ג וַיַּעְקְשֵׁנִי או וַיַּעֲקִישֵׁנִי ת׳ וַיַּעְקְשֵׁנִי.

[יַעְקֵשׁ] וַיַּעְקְשֵׁנִי *3 impf. suff.* Job 9,20.

[נֶעְקַשׁ] וְנֶעְקַשׁ (קְ) *Ni. pt. cs.* Prv 28,18.

[עִקֵּשׁ] עִקְּשׁוּ *Pi. 3 perf. pl.* Jes 59,8.

וּמְעַקֵּשׁ *pt.* Prv 10,9.

[יְעַקְּשׁוּ] יְעַקֵּשׁוּ *3 impf. pl.* Mich 3,9.

כדוגמתו בסורית, ערבית וכושית, ושגור בדרז״ל עם השם עֲקֵדָה, וקרוב אל אגד. יש מחברין לזה בית־עֵקֶד הָרֹעִים דמ״ב י״ב י״ד לת״י בית כנישת רעיא, ולר״י קמחי שעוקדים שם הצאן, ולהשבעים שעצ״ם (ע׳ חלק השמות).

Gn 22,9.

## עָקֹד

strictus, virgulatus; versicolor in pedibus.

Gn 30,40.

עֲקֻדִּים *pl.* Gn 30,39.31,8².10.*12*.

הָעֲקֻדִּים Gn 30,35.

—v. n. pr.; בֵּית־עֵקֶד הָרֹעִים—

## [rad. עקה] מַעֲקֶה

lorica, qua tectum cingitur, ne quis delabatur.

הוראת הפעל عقا בערבית עצירה והסימה (יש מחברין אותו עם עוק ועקה, כאשר יֵאָמר ברוסית перила מן הפעל переть).

Dt 22,8.

————עוּק v. עָקָה————

## עָקַל°

volvere, pervertere.

כמוהו בסורית ובערבית, ובמשנה דבכורות (ו׳ ז׳) הָעִקֵּל, מי שאבריו עקומים (וקרוב אל עָגַל).

[עָקַל] מְעֻקָּל *Pu. pt.* Hab 1,4.

## [עֲקַלְקַל] עֲקַלְקַלּוֹת *pl. f.*

tortuosus, curvus.

ע״מ ירקרק, אדמדם וכדומה (ובמליצת חז״ל: ״הלב ידע אם לעקל אם לעקלקלות״).

Jud 5,6.

עֲקַלְקַלּוֹתָם *suff.* Ps 125,5.

## עֲקַלָּתוֹן

נגזר מן שם עֲקַלָּה.

Jes 27,1.

## [עָקַר] לַעֲקוֹר *inf. cs.*

evellere, eradicare, extirpare; *Ni.* everti; *Pi.* pedum nervos succidere equo (νευροκοπεῖν).

הוראתו ידועה, ולד״ק נגזר מן עִיקָר, שרש, בארמית, ומורה גם בקל על ההפך (וכן סֵרֵס כמו שרש וכטעם עִקֵּר).

Eccl 3,2.

[נֶעֱקַר] תֵּעָקֵר *Ni. 3 impf. f.* Zeph 2,4.

עִקֵּר *Pi. 3 perf.* Jos 11,9.

כדוגמתו בסורית ובערבית, וכל הוראותיו אינן יוצאות ממשמעות תערובות וחליפין. י״ג בנחמיה ה׳ ב׳: בנינו ובנתינו אנחנו עֹרְבִים, וכמשמע מפסוק שלאחריו.

Gn 44,32‖Jer 30,21‖Prv 11,15. 20,16.27,13.

עָרַבְתָּ *2 perf.* Prv 6,1.

עֹרֵב *pt.* Prv 17,18.

עֹרְבִים *pl.* Neh 5,3.

בָּעֹרְבִים (al. בַּ) Prv 22,26.

וְעֹרְבֵי *cs.* Ez 27,27.

לַעֲרֹב *inf. cs.* Ez 27,9.

עֲרֹב *imper.* Ps 119,122.

עָרְבֵנִי *suff.* Jes 38,14‖Job 17,3.

[אֶעֱרֹב] אֶעֶרְבֶנּוּ *1 impf. suff.* Gn 43,9.

[הִתְעָרֵב] וְהִתְעָרְבוּ (al. רְ) *Hith. 3 perf. pl.* Esr 9,2.

הִתְעָרֶב (נס״א) *imper.* 2R 18,23‖Jes 36,8.

[תִּתְעָרֵב] תִּתְעָרֵב *2 impf.* Prv 20,19.24,21.

[ךָ] יִתְעָרַב (נס״א) *3 impf.* Prv 14,10.

וַיִּתְעָרְבוּ (al. רְ) *pl.* Ps 106,35.

## [עֵרֶב I] ,עֵרֶב

turba, miscella peregrinorum, vulgus; troma, subtegmen.

הערב הבא עם השתי נקרא כן לפי שהחוטין של השתי חולפין ומתערבין בו, ומלכי הערב כטעם ערב רב (געמיש), ואולי הטעם מלכים קטנים שבאו יחד בברית.

Ex 12,38‖Neh 13,3.

הָעֶרֶב, הָעֵרֶב (2) Lev 13,52.56. *58.59*‖1R 10,15‖Jer 25,20.24. 50,37‖Ez 30,5.

בְּעֵרֶב Lev 13,48.

בָּעֵרֶב Lev 13,49.*51.53.57.*

## עָרֹב

muscae vel tabani species; LXX *κυνόμυια*; Aqu. *παμμυία*, *Vulg.* omne genus muscarum.

לרש״י, ראב״ע ורד״ק חיות שונות שבאו בערבוביא (לרשב״ם זאבי ערב), וכן בסורית ובאשורית על אספסוף פרעושים יתושים ורמשים בכלל (נעשמיים); ולהשבעים מין ידוע בשם זבוב הכלבים (הונדספליענע), צרעה נושכת ומטלת ארס ביחוד בבהמות.

Ex 8,18.20‖Ps 78,45.105,31.

הֶעָרֹב Ex 8,17².20.25.27.

## [מַעֲרָב] מַעֲרָבֵךְ *suff.*

permutatio mercium, commercium, mercatura; locus mercatus, nundinae; questus, opes mercaturae partae, vel merces pretiosae.

סחורה שעוברת בחליפין (טוישוואארע), או שם כללי לתערובת סחורות מינים ממינים שונים.

Ez 27,9.13.17.25.27².34.

בְּמַעֲרָבֵךְ Ez 27,19.

[מַעֲרָבִים] וּמַעֲרָבַיִךְ *pl. suff.* Ez 27,33.

## עֵרָבוֹן

pignus, *ἀῤῥαβων*.

עבוט ומשכון לבטחון, וכן בערבית, ומבני שם בא לבני יון.

Gn 38,17.

הָעֵרָבוֹן Gn 38,18.20.

## עֲרֻבָּה

sponsio, vadimonium; pignus.

שם המפשט, והכולל כל מיני ערבון. י״מ ואת עֲרֻבָּתָם תקח, שיקח מתהלה מן שר האלף ערבה, לאות שהחליף את אחיו בנדוד, ויכולים להפטר לזמן מה ליהנות משל אביהם ולהתהלך עם דוד (ואולי הכונה שיקח מהם סימן שיביאהו לאביו לערבון שמסר להם הכל).

Prv 17,18.

עֲרֻבָּתָם *suff.* 1S 17,18.

## [תַּעֲרֻבָה] הַתַּעֲרֻבוֹת *pl. t.*

obses, obsides.

בני שרים ומלכים שנתנו לערבון על בטחון שמירת האמן (גייסעל).

2R 14,14‖2Ch 25,24.

——v. chald.——

## [עָרֵב II] עָרְבָה *3 perf. f.*

dulcem, suavem esse (bene temperatum?).

יש פותרין אותו מן ערב שלפניו, שכל המעורב וממוזג יפה הוא גם מתוק ונעים (אולי יש לנרום ביחזקאל עָגְבָה). י״ג בהושע ולא יֶעֶרְבוּ או יַעֲרִיכוּ.

Jer 31,26(25) (נס״א).

וְעָרְבָה Mal 3,4‖Prv 3,24.

עָרְבָה *2 perf. f.* Ez 16,37.

עָרְבוּ *3 perf. pl.* Jer 6,20.

יֶעֱרַב *3 impf.* Ps 104,34.

תֶּעֱרַב *3 impf. f.* Prv 13,19.

יֶעֶרְבוּ *3 impf. pl.* Hos 9,4.

## עָרֵב

dulcis, suavis.

(אולי יש לפרש דאי דמשלי כמו עָרֵב׳, כלומר לתת ערבה לפני איש בשביל איזה לנימה והנאה הוא לחם שקר, לפי שסוף סוף מידו יבקשו את החוב, והוא המשך הפסוק שלפניו: לקח בגדו כי ערב זר).

Prv 20,17‖Cant 2,14.

---

## [עָרַב III] עָרְבָה *3 perf. f.*

vesperascere, occidere; *Hi. inf.* sero, vespere (*faciendo*).

פעל נגזר מן עֶרֶב, וכמוהו בסורית, ערבית ואשורית, ושנוי בדרז״ל משכים ומעריב (אף זה יש לפתרו מענין תערובות, והערב הוא תערובת אור ואפלה (וע״כ בא גם ברבוי זוגי), או בעבור שלעת ערב יתחלף היום בלילה, וגם כל הדברים מתערבים ומתבוללים עד שאין להבדיל ביניהם ולהכירם).

Jes 24,11.

לַעֲרוֹב *inf. cs.* Jud 19,9.

[הַעֲרִיב] וְהַעֲרֵב *Hi. inf. abs.* 1S 17,16.

## עֶרֶב II, עָרֶב

vesper.

השבעים מתרגמין זאבי ערב, כמו עֲרָב, כלומר ערביים. י״ג במשלי ז׳ ט׳ בנשף בְּעֶרֶב יום.

Gn 1,5.*8.13.19.23.31.*8,11.24,11. 63‖Ex 16,6.18,14‖Lev 23,32‖Dt 23,12.28,67‖Jes 17,14‖Jer 6,4‖Hab 1,8‖Zeph 3,3‖Zach 14,7‖Ps 55,18.104,23.141,2‖Job 7,4‖Dan 8,14.9,21.

וָעֶרֶב Ps 65,9.

הָעֶרֶב, הָעָרֶב Ex 18,13‖Lev 11, 24.*27.31.39*,14,*46.*15,*10.19.23.* 25.*28.40².15*,5.*6.7.8.10.11.16.17.* *21.22.27*.32.17,*15*.15,18.22,6‖Nu

הבוט ערבה וכדומה. לד״ק נחל הערבה דעמוס ו׳ י״ד שייך לכאן, והוא הוא נחל הערבים דישעיה. (אולי נקרא כן לפי שהוא אילן סרק ושמם, או שנמצא בערבה, וע״כ הוסיף הכתוב נחל ויבלי מים).

Ps 137,2.

**הָעֲרָבִים** Jes 15,7.

**כַּעֲרָבִים** Jes 44,4.

**עַרְבֵי־** *cs.* Job 40,22.

**וְעַרְבֵי־** Lev 23,40.

———v. ch. et n. pr.———

## תַּעֲרֹג ,תַּעֲרוֹג 3 *impf. f.* [עָרַג°]

appetere, desiderare, ardenter cupere.

י״פ מן הערבית והכושית במובן עלייה, כלומר הנפש בתשוקתה תעלה ותתרומם אל העליון (ואולי הוא קרוב אל רגג בארמית); הקדמונים פי׳ נְהימה וזעקה, ופ״ת הירונימוס; ונאמר כאיל תערג ע״ד עז בת שנתה (ראב״ע), וי״ג כְּאַיֶּלֶת בהמשך התי״ו של תערג.

Ps 42,2$^{2}$ ‖ Joel 1,20.

## [עֲרוּגָה] *cs.* כַּעֲרוּגַת

areola horti, sulcus.

י״פ לפי שעולות בכרם מדרגות מדרגות (טעררַאסענפֿאָרמיג), ולרד״ק לפי שהן ערוכות ומסודרות שורות שורות; בקצת נוסחאות כערוגת או כערוגות (וכן בתרגום השבעים, שקורין מְגַדְּלוֹת מרקחים).

Cant 5,13.

**עֲרֻגוֹת** *pl.* Ez 17,10.

**לַעֲרֻגוֹת** Cant 6,2.

**מֵעֲרֻגוֹת** Ez 17,7.

---

## עָרוֹד

onager.

המוד הבר, כמוהו בסורית ובערבית ומצוי בדרז״ל.

Job 39,5.

———v. chald.———

## עָרָה°

*Ni.* effundi; *Pi.* nudare, evertere; evacuare, effundere.

ענינו גלוי, חשיפה והרקה; כמוהו בסורית וערבית, וקרוב אל עור ואל ערר. פי׳ פָּתְהֵן יערה, יחשוף פאת ראשיהן וישחית קשוט שערותיהן (פשטה וְעֹרָה הובא בשרש עָרַר); יונתן והסורי קורין בהבקוק עָרוֹת יסוד; טעם

**הָעֹרֵב** Gn 8,7.

**כָּעוֹרֵב** Cant 5,11.

**לָעֹרֵב** Job 38,41.

**הָעֹרְבִים** *pl.* 1R 17,4.

**וְהָעֹרְבִים** 1R 17,6.

**עֹרְבֵי־** *cs.* Prv 30,17.

## עֲרָבָה I

regio arida; desertum; הָעֲ׳ regio Jordane et mari mortuo rigata, quae a mari Galilaeo usque ad sinum Aelaniticum protenditur.

מדבר ציה ושממה (ואולי הוא קרוב אל חָרָבָה, ארץ יבשה, או הֻשאל ממדבר הערביאים). סלו לרכב בערבות כטעם ישרו בערבה מסלה לאלהינו, ולד״ק תאר לעננים שהורים וכטעם רכב על עב קל (וקרוב לעריפיה דישעיה), ולרז״ל אחד משמות השמים. יש מחברין לערבה גם זאבי ערב ומלכי הערב ודכותהון.

Jes 35,1 ‖ Jer 2,6 ‖ Job 24,5.39,6.

**וַעֲרָבָה** Jer 50,12.51,43.

**הָעֲרָבָה** Dt 2,8.3,17.4,49$^{2}$ ‖ Jos 3,16.8,14.11,16.12,1.3.18,18 ‖ 2S 4 7 ‖ 2R 14,25.25,4 ‖ Jer 39,4.52,7 ‖ Ez 47,8 ‖ Am 6,14.

**וְהָעֲרָבָה** Dt 3,17 ‖ Jos 12,3.

**בָּעֲרָבָה** Dt 1,1.7.11,30 ‖ 1S 23,24 ‖ 2S 2,29 ‖ Jes 35,6.40,3.41,19 ‖ Jer 17,6.

**וּבָעֲרָבָה** Jos 11,2.12,8.

**כָּעֲרָבָה** Jes 33,9 ‖ Zach 14,10.

**הָעֲרָבָתָה** Jos 18,18.

**וְעַרְבָתָהּ** *suff.* Jes 51,3.

**עֲרָבוֹת** *pl.* Jer 5,6.

**בָּעֲרָבוֹת** Ps 68,5.

**עַרְבֹת ,עַרְבוֹת** *cs.* Nu 31,12 ‖ Jos 4,13.

**בְּעַרְבֹת ,בְּעַרְבוֹת** Nu 22,1.26,3.63.33,48.49.50.*35*,*1*.36,13 ‖ Dt 34,8 ‖ Jos 5,10.13,32 ‖ 2S 17,16 ‖ 2R 25,5 ‖ Jer 39,5.52,8.

**מֵעַרְבֹת** Dt 34,1.

## II (?) [עֲרָבָה] *pl.* עֲרָבִים

populus Euphratica.

כמוהו בסורית וערבית; היחיד שגור בדרז״ל

19,7.8.*10*.21.22 ‖ Jos 7,6.8,29.10,26 ‖ Jud 20,23.26.21,2 ‖ 1S 14,24.20,5.30,17 ‖ 2S 1,12.11,2 ‖ 2R 16,15 ‖ Ez 46,2 ‖ Ruth 2,17 ‖ Dan 8,26 ‖ Esr 9,4.5 ‖ 2Ch 18,24.

**וְהָעָרֶב** 2Ch 31,3.

**בְּעֶרֶב** Prv 7,9.

**בָּעֶרֶב ,בָּעָרֶב** Gn 19,1.29,23.30,16 ‖ Ex 12,18$^{2}$.16,8.13 ‖ Lev 6,13.23,32 ‖ Nu 19,19 ‖ Dt 16,4.6 ‖ Jos 5,10 ‖ Jud 19,16 ‖ 2S 11,13 ‖ 1R 17,6.22,35 ‖ Ez 12,4.24,18.33,22 ‖ Zeph 2,7 ‖ Ps 30,6 ‖ Esth 2,14 ‖ 2Ch 13,11$^{3}$.

**וּבָעֶרֶב** Nu 9,15 ‖ Dt 28,67 ‖ Ez 12,7 ‖ 2Ch 13,11.

**לָעֶרֶב ,לָעָרֶב** Ps 59,7.15.90,6 ‖ Job 4,20 ‖ 1Ch 23,30.

**וְלָעָרֶב ,וְלָעֶרֶב** Gn 49,27 ‖ Eccl 11,6 ‖ Esr 3,3 ‖ 1Ch 16,40 ‖ 2Ch 2,3.

**מֵעֶרֶב** Ex 27,21 ‖ Lev 23,32.24,3 ‖ Nu 9,21.

**בֵּין הָעַרְבַּיִם ,[עַרְבַּיִם]** *du.* Ex 12,6.16,12.29,39.*41*.30,8 ‖ Lev 25,5 ‖ Nu 9,3.*5*.11.28,4.*8*.

**עֲרָבוֹת** (?) *pl.* Jer 5,6.

## [מַעֲרָב] הַמַּעֲרָב

occasus, regio occidentalis.

Dan 8,5.

**לַמַּעֲרָב** 1Ch 26,16.18.

**וְלַמַּעֲרָב** 1Ch 7,28.12,15(16).

**מִמַּעֲרָב** Jes 59,19 ‖ Ps 103,12.

**וּמִמַּעֲרָב** Jes 43,5 ‖ Ps 75,7.107,3.

**מַעֲרָבָה** 1Ch 26,30 ‖ 2Ch 32,30.33,14.

**וּמִמַּעֲרָבָה** (al. = וּמִמַּעֲרָבָהּ *suff.*) Jes 45,6.

## עֹרֵב

corvus.

כדוגמתו בסורית, ערבית ואשורית, וע״ש מראהו השחור. י״ג במ״א י״ז ד׳ ו׳ הָעֲרָבִים כלומר בני ערב (ע׳ חולין ה׳ א׳)

Lev 11,15 ‖ Dt 14,14 ‖ Ps 147,9.

**וְעֹרֵב** Jes 34,11.

וּמִתְעָרֶה כאזרח רענן יתפשט וישלח יונקתיו ופארותיו.

נֶעֱרָה] יֵעָרֶה *Ni. 3 impf.* Jes 32,15.

עֵרָה *Pi. 3 perf.* Jes 22,6‖Zeph 2,14.

עָרוֹת *inf. cs.* Hab 3,13.

עָרוּ *imper. pl.* Ps 137,7².

תְּעַר *2 impf.* Ps 141,8.

יְעָרֶה *3 impf.* Jes 3,17.

וַתְּעַר *3 impf. f.* Gn 24,20.

וַיְעָרוּ *3 impf. pl.* 2Ch 24,11.

הֶעֱרָה *Hi. 3 perf.* Lev 20,18.19‖Jes 53,12.

הִתְעָרֶה] וּמִתְעָרֶה *Hith. pt.* Ps 37,35.

וְתִתְעָרִי *2 impf. f.* Thr 4,21.

## עָרָה] עָרוֹת *pl.*

locus nudus.

מקום השוף ונלוי, קרח מעשבים וירקות, ופי' הקדמונים ידוע.

Jes 19,7.

## עֶרְוָה

nuditas; pudenda; foeditas, turpitudo; dedecus, ignominia.

כמוהו בערבית, ובדרז"ל דרבים עריות. י"מ לראות את ערות הארץ באתם למלאות תאותכם בזנות, שבמצרים שטופי זמה היו, וכעין זה במדרש רז"ל; השבעים קורין ביחזקאל ט"ז ל"ז: וגליתי שְׁנָאָתֵךְ אלהם.

Ex 28,42‖Lev 18,6.

עֶרְוַת *cs.* Gn 9,22.23.42,9.12‖Lev 18,7.8².9.10.11.12.13.14.15.16².17.20,11.17.20.21‖Dt 23,15.24,1‖1S 20,30‖Jes 20,4‖Ez 22,10.23,29.

וְעֶרְוַת Gn 9,23‖Lev 18,7.20,19.

עֶרְוָתְךָ *suff.* Ex 20,26‖Lev 18,10.

עֶרְוָתֵךְ Jes 47,3‖Ez 16,8.36.37².

עֶרְוָתוֹ Lev 20,17.

עֶרְוָתָהּ Lev 18,7.*11.15*.17.18.19.20,17.18‖Ez 23,10.18‖Hos 2,11‖Thr 1,8.

עֶרְוָתָן Lev 18,9.*10*.

## עֶרְיָה

nudatio, nuditas, nudus.

כמו עֶרְוָה, ובא גם כשם התאר, ובחבקוק ת' המקור; הסורי קורא במיכה: עֶרְיָה יָצְאָה לא בשָׁה יושבת צאנן.

Mich 1,11‖Hab 3,9.

וְעֶרְיָה Ez 16,7.22.39.23,29.

## מַעַר] כְּמַעַר

nuditas, pudenda; spatium nudum, vacuum.

בטעם כמער איש וליות רבו הבאורים, ובאור חז"ל נראה יותר מכלם.

1R 7,36.

מַעֲרֵךְ *suff.* Neh 3,5.

## מַעֲרָה] מִמַּעֲרֵה־ *cs.*

locus nudus, arboribus carens.

מקום השוף ונלוי, באין עץ צומח; יתכן שהוא שעצ"פ (כְּמַעֲרָת), והשבעים (נוסחא אלכסנדרית) תרגמו מִמַּעֲרָב לְגָבַע.

Jud 20,33.

מַעֲרוֹת] מִמַּעֲרוֹת K. (מִמַּעַרְכוֹת Q.) *pl.* 1S 17,23.

## תַּעַר

novacula; scalprum (librarii); vagina gladii.

תער לגלוח ע"ש שמַערה ומגַלה את המקום המגולח (ע' הערה אל יָרָה א'), ותער לתיק החרב ע"ש ההרקה, וכל הבאים עם כנויים מהוראה זו.

Nu 6,5.8,7‖Ez 5,1.

בְּתַעַר Jes 7,20‖Jer 36,23.

כְּתַעַר Ps 52,4.

תַּעְרֵךְ *suff.* Jer 47,6.

תַּעְרָהּ Ez 21,35.

בְּתַעְרָהּ 2S 20,8.

מִתַּעְרָהּ 1S 17,51‖Ez 21,8.9.10.

v. ch. et n. pr.; cf. עוּר, עָרַר.

## עָרַךְ

ordine disponere, struere, parare, oppugnare; proferre, proponere (verba, preces); componere, comparare; aestimare, magni facere.

ענינו ידוע, ומעין הוראתיו בצורית ובערבית; י"נ באיוב ו' ד': בעותי אלוה יַעַרְכוּנִי.

Job 32,14‖2Ch 13,3.

וְעָרַךְ Lev 1,12.6,5.

עָרְכָה *3 perf. f.* Prv 9,2.

וְעָרַכְתָּ *2 perf.* Ex 40,4.

עָרַכְתִּי *1 perf.* Nu 23,4‖Ps 132,17‖Job 13,18.

עָרְכוּ *3 perf. pl.* Jud 20,22.

וְעָרְכוּ Lev 1,7.8‖Jer 50,9.

עֹרֵךְ] הָעֹרְכִים *pt. pl.* Jes 65,11.

עֹרְכֵי *cs.* 1Ch 12,8(9).33.*35*(*34*, *36*).

עָרוּךְ *pt. pass.* Jes 30,33‖Jer 6,23.*50,42*‖Ez 23,41.

עֲרוּךְ *cs.* Joel 2,5.

עֲרוּכָה *f.* 2S 23,5.

הָעֲרֻכוֹת *pl.* Jos 2,6.

עָרֹךְ *inf. abs.* Jes 21,5

עֲרֹךְ *cs.* Ps 40,6.

לַעֲרֹךְ Jud 20,21‖1S 17,8‖Ps 78,19‖1Ch 12,36(37).

עֶרְכָה *imper.* Job 33,5.

עִרְכוּ *pl.* Jer 46,3‖Jer 50,14.

אֶעֱרֹךְ] אֶעֱרָךְ־ *1 impf.* Ps 5,4.

אֶעֶרְכָה Job 23,4.

וְאֶעֶרְכָה Ps 50,21.

תַּעֲרֹךְ *2 impf.* Ps 23,5.

יַעֲרֹךְ *3 impf.* Ex 27,21‖Lev 24,3.4‖Ps 89,7.

הֲיַעֲרֹךְ *interrog.* Job 36,19.

וַיַּעֲרֹךְ Gn 22,9‖Ex 40,23‖2S 10,9.10‖1R 18,33‖1Ch 19,10.17².

יַעַרְכֶנָּה *suff.* Job 28,17.19.

יַעַרְכֶנּוּ Lev 24,8.

וְיַעַרְכֶהָ Jes 44,7.

וַתַּעֲרֹךְ *3 impf. f.* 1R 17,21.

נַעֲרֹךְ *1 impf. pl.* Job 37,19.

וַיַּעַרְכוּ *3 impf. pl.* Gn 14,8‖Jud 20,20.30.33‖1S 4,2.17,2‖2S 10,8.17‖1Ch 19,9.11‖2Ch 14,9.

יַעַרְכוּנִי *suff.* Job 6,4.

תַּעַרְכוּ־ *2 impf. pl.* Jes 40,18.

הֶעֱרִיךְ *Hi. 3 perf.* 2R 23,35.

וְהֶעֱרִיךְ Lev 27,8.12.

וְהֶעֱרִיכוֹ *suff.* Lev 27,14.

יַעֲרִיךְ *3 impf.* Lev 27,14.
יַעֲרִיכֶנּוּ *suff.* Lev 27,8.

עֵרֶךְ

ordo, strues; instructio, apparatus; 'aestimatio, taxatio pretii; pretium.

שנידם בחמש נקודות כעדות הרד״ק בשרשיו; טעם בערכך כמו בואכה אשורה, והערכך כמו הָאֹהֱלִי וְהַחָצֵיו; ולר׳ יוסף הלוי אין הך׳ כנוי כ״א משקל אחר ע״ד גבנון, נעצוץ, ומהראוי עֲרָכְךָ, הָעֲרָכְךָ; השבעים קורין באיוב כ״ח י״ג: לא ידע אנוש דַּרְכָּהּ (ע׳ פסוק כ״ג).

Ex 40,23.

וְעֵרֶךְ Jud 17,10.
עֶרְכּוֹ *suff.* Ex 40,4 ‖ 2R 12,5 ‖ Job 41,4.
כְּעֶרְכִּי Ps 55,14.
כְּעֶרְכּוֹ 2R 23,35.
עֶרְכָּהּ Job 28,13.
עֶרְכְּךָ, עֶרְכְּךָ Lev 27,3.*5*.*6*.3.4.6.7.13.15.16.19.25.
הָעֶרְכְּךָ Lev 27,23².
בְּעֶרְכְּךָ, בְּעֶרְכְּךָ Lev 5,15.18.*25*. 27,2.27² ‖ Nu 18,16.
כְּעֶרְכְּךָ Lev 27,12.17.
מֵעֶרְכֶּךָ Lev 27,8.18.

[מַעֲרָךְ] מַעַרְכֵי־ *pl. cs.*

dispositio, consilium, cogitatio.

לפעמים יסדר האדם תחלה מחשבותיו ויעריכן היטב, וכשבא לדבר לפני קהל ועדה אבדו עשתנותיו ואין מלה בלשונו, לולי י״י בעזרתו (כטעם סוס מוכן ליום מלחמה ולי״י התשועה).

Prv 16,1.

מַעֲרָכָה

dispositio, instructio; strues lignorum; acies instructa.

1S 17,21 ‖ 1Ch 12,38(39).

הַמַּעֲרָכָה Ex 39,37 ‖ 1S 4,16².17,20.22.*48*.
בַּמַּעֲרָכָה Jud 6,26 ‖ 1S 4,2.
מֵהַמַּעֲרָכָה 1S 4,12.

[מַעֲרֶכֶת] רָ, הַמַּעֲרֶכֶת

strues, ordo; *pl.* acies.

Lev 24,6.7 ‖ Neh 10,34 ‖ 1Ch 9,32.23,29.28,16 ‖ 2Ch 29,18.

וּמַעֲרֶכֶת 2Ch 2,3.13,11.
מַעֲרָכוֹת *pl.* Lev 24,6.
מַעַרְכוֹת, מַעַרְכֹת *cs.* 1S 17,8.10.26.36.45.23,3.
מִמַּעַרְכוֹת Q., מִמַּעֲרוֹת K. 1S 17,23.

---

[עָרֵל] וַעֲרַלְתֶּם *2 perf. pl.*

ut praeputiatum i. e. impurum et profanum removere; *Ni.* praeputiatum cerni (de ebrio).

פעל נגזר מן השם ערלה. י״מ וערלתם שתכרתוהו ותסירוהו כערלה, ולד״א שתחשבוהו כערלה. י״ת וְהֵעָרֵל ותתערטל, כמו וְהֵעָרֵה, או בהפך אתון וְהֵרָעֵל (מן השרות והרעלות, והנפעל מורה על ההיפוך); וי״פ מן סף רעל.

Lev 19,23.

[נֶעֱרַל] וְהֵעָרֵל *Ni. imper.* Hab 2,16.

עָרְלָה

praeputium; impuritas; pr. arboris i. e. fructus primi triennii, qui impuri habentur.

כן גם בסורית וערבית. ע׳ הערה אל רָעַל. השבעים מתרגמין ערלות דירמיה ד׳ ד׳ עָרְלַת (או עַרְלוֹת), והבחור בס׳ הזכרונות כתב עליו לית וחסר, ולא ידעתי מנא ליה הא.

Gn 34,14.

בְּעָרְלָה Jer 9,24.
עָרְלַת *cs.* Ex 4,25 ‖ Dt 10,16.
עָרְלַתְכֶם Gn 17,11.
עָרְלָתוֹ Gn 17,14.24.25 ‖ Lev 12,3.19,23.
עָרְלָתָם Gn 17,23.
הָעֲרָלוֹת (n. pr.) *pl.* Jos 5,3.
עָרְלוֹת *cs.* 1S 18,25 ‖ 2S 3,14 ‖ Jer 4,4.
עָרְלֹתֵיהֶם *suff.* 1S 18,27.

עָרֵל

praeputiatus; profanus; impurus; sq. שְׂפָתַיִם balbus; sq. לֵב animus impius; sq. אֹזֶן auris obstructa.

ר׳ יוסף הלוי מפרש כל הָעֲרֵלִים דיחזקאל כ״ח ול״ב מן האשורית עֲרַלּוּ = שאול, כלומר מתים יורדי שאול ודומה; השבעים קורין בל״ב כ״ז מֵעוֹלָם ת׳ מֵעֲרֵלִים

Ex 12,48 ‖ Jes 52,1.

וְעָרֵל Gn 17,14.
הֶעָרֵל Lev 26,41 ‖ 1S 17,26.*36*.
עֲרַל *cs.* Ex 6,12.30.
עֲרֵל...וְעֲרֵל Ez 44,9.
עֲרֵלִים *pl.* Lev 19,23 ‖ Jos 5,7 ‖ Jer 9,25 ‖ Ez 28,10.31,18.32,19.24.25.26.28.29.30.32.
הָעֲרֵלִים Jud 14,3.15,18 ‖ 1S 14,6.31,4 ‖ 2S 1,20 ‖ Ez 32,21 ‖ 1Ch 10,4.
מֵעֲרֵלִים Ez 32,27.
עַרְלֵי־ *cs.* Jer 9,25 ‖ Ez 44,7.
וְעַרְלֵי Ez 44,7.
עֲרֵלָה *f. sg.* Jer 6,10.

—v. n. pr.—

עָרַם° I

coacervari.

כמוהו בערבית, וקרוב אל עמר ואל חמר בהפך אתון. במלת נערמו נדפסה הגעיא של הנו״ן למשרת, שהיה ראוי לבוא תחת העי״ן כדין נסוג אחור.

[נֶעֱרַם] נֶעֶרְמוּ־ (נס״א) *Ni. 3 perf. pl.* Ex 15,8.

[עֲרֵמָה] הָעֲרֵמָה

acervus.

י״מ ערמים דירמיה כמו עֳמָרִים.

Ruth 3,7.

עֲרֵמַת *cs.* Hag 2,16 ‖ Cant 7,3.
עֲרֵמִים *pl. I* Jer 50,26.
עֲרֵמוֹת *pl. II* 2Ch 31,6.
הָעֲרֵמוֹת Neh 13,15 ‖ 2Ch 31,7.8.9.
מֵעֲרֵמוֹת Neh 3,14.

[עַרְמוֹן] וְעַרְמוֹן

platanus orientalis.

(יש מחברין אותו עם עֵירֹם וְעֶרְיָה, לפי שמתקלף ומתפצל).

Gn 30,37.

וְעַרְמֹנִים *pl.* Ez 31,8.

[עָרַם°] II עָרֹם *inf. abs.*

callidum esse; *Hi.* callidum fieri; callide, prudenter agere.

כמוהו בסורית ובערבית.

1S 23,22.

וְעָרְפָּם Neh 9,29.

—v. n. pr.—

## עָרַץ] לַעֲרֹץ inf. cs.

terrere, terrorem inicere; contremescere, timere; *Ni. pt.* terribilis.

בסורית ובערבית הוראתו חרדה ובעתה, וטעם מעריצכם שתערצו מפניו.

Jes 2,19.*21*‖Ps 10,18.

אֶעֱרוֹץ *1 impf.* Job 31,34.

תַּעֲרֹץ, תַּעֲרוֹץ *2 impf.* Dt 7,21‖Jos 1,9‖Job 13,25.

תַּעַרְצִי] תַּעֲרוֹצִי *2 impf. f.* Jes 47,12.

תַּעַרְצוּ *2 impf. pl.* Dt 20,3.31,6.

תַּעַרְצוּן Dt 1,29.

נֶעֱרָץ] נַעֲרָץ *Ni. pt.* Ps 89,8.

הֶעֱרִיץ] מַעֲרִיצְכֶם *Hi. pt. suff.* Jes 8,13.

תַּעֲרִיצוּ *2 impf. pl.* Jes 8,12.

יַעֲרִיצוּ *3 impf. pl.* Jes 29,23.

## עָרִיץ

fortis, potens; violentus, atrox, tyrannus.

Jes 29,20.49,25 ‖ Jer 20,11 ‖ Ps 37,35.

לֶעָרִיץ Job 15,20.

עָרִיצִים *pl.* Jes 13,11.25,3.4.5.29,5‖Jer 15,21‖Ps 86,14‖Job 6,23.27,13.

וַעֲרִיצִים Ps 54,5‖Prv 11,16.

עָרִיצֵי *cs.* Ez 28,7. *30,11. 31,12. 32,12.*

## עָרוּץ] בַּעֲרוּץ *cs.*

tremor, terror, horror.

י״פ מקום יראה וחרדה, ונראה יותר שהוא כמו חָרוּץ = חָרִיץ, ומקביל אל חֹרֵי עפר וכפים.

Job 30,6.

## מַעֲרָצָה] בְּמַעֲרָצָה

terror, *violentia subitanea.*

י״פ בעריצות, ונראה שגם זה כמו מַחֲרָצָה, וכטעם חֲרִיצֵי הברזל; וי״ג בְּמַעֲצָד.

Jes 10,33.

## עֲרָפֶל

caligo nubium, nubes densae.

ענן עב, הלמ״ד בא למשקל, ואולי הוא קצור מן אֵל, כטעם הרדי אל, שלהבתיה.

Job 22,13.

וַעֲרָפֶל Dt 4,11‖2S 22,10‖Jes 60,2 ‖ Ez 34,12 ‖ Joel 2,2 ‖ Zeph 1,15‖Ps 18,10.97,2‖Job 38,9.

הָעֲרָפֶל Ex 20,21.

וְהָעֲרָפֶל Dt 5,19.

בָּעֲרָפֶל 1R 8,12‖2Ch 6,1.

לַעֲרָפֶל Jer 13,16.

—conf. רָעַף—

## II עָרַף] וַעֲרַפְתּוֹ *2 perf. suff.*

*den. ex* עֹרֶף: cervicem frangere, decollare, τραχηλίζειν; evertere, destruere.

פעל נגזר מן השם ערף. י״ג בשמות וַעֲרַכְתּוֹ, כלומר אם לא יפדנו בשה יתן כסף ערכו (וכן בישעיה עֹרֵךְ כלב, נותן „מחיר כלב“?).

Ex 13,13.*34,20.*

וְעָרְפוּ *3 perf. pl.* Dt 21,4.

עֹרֵף (נס״א) *pt.* Jes 66,3.

עָרוּף] הָעֲרוּפָה *pt. pass. f.* Dt 21,6.

יַעֲרֹף *3 impf.* Hos 10,2.

## עֹרֶף

cervix; נָתַן, הָפַךְ ע׳ terga dare, fugere; פָּנָה ע׳ se vertere; הִקְשָׁה ע׳ pertinacem esse.

Ex 23,27.32,9.*33,3.5.34,9* ‖ Dt 9,6.*13*‖Jos 7,8.12‖2S 22,41‖Jer 2,27.18,17.32,33.48,39 ‖ Ps 18,41 ‖ Prv 29,1‖2Ch 29,6.

בְּעֹרֶף Gn 49,8.

כְּעֹרֶף 2R 17,14.

בְּעָרְפִּי *suff.* Job 16,12.

עָרְפְּךָ, עָרְפֶּךָ Dt 31,27‖Jes 48,4.

עָרְפְּכֶם 2Ch 30,8.

וְעָרְפְּכֶם Dt 10,16.

עָרְפּוֹ Lev 5,8‖2Ch 36,13.

עָרְפָּם 2R 17,14‖ Jer 7,26. *17,23.* 19,15‖Neh 9,16.*17.*

הֶעֱרִים] יַעְרִם *Hi. 3 impf.* 1S 23,22‖Prv 15,5.19,25.

יַעֲרִימוּ *3 impf. pl.* Ps 83,4.

## עָרְמָה

calliditas, astutia, dolus; prudentia.

יש מיחדין אל בערמם משקל עֹרֶם, ולד״ק הוא מקור בכנוי, והנכון שהוא כמו וצורם, בתבונם ת׳ וצורתם, בתבונתם.

Prv 1,4.8,5.12.

בְּעָרְמָה Ex 21,14‖Jos 9,4.

בְּעָרְמָם (= בְּעָרְמָתָם) *suff.* Job 5,13.

## עָרוּם

callidus, prudens, astutus.

„חכימין רפין, ערטילאין דגשין“.

Gn 3,1‖Prv 12,16.23.13,16.14,8.22,3.27,12.

וְעָרוּם Prv 14,15.

עֲרוּמִים *pl.* Job 5,12.15,5.

וַעֲרוּמִים Prv 14,18.

—עֲרֹם = עֵי׳, עָרֹם v. עוּר I—

## עֲרִיסָה] עֲרִיסֹתֵנוּ *pl. suff.*

ptisana, alica; al. farina aqua mixta.

יש פותרין אותן מן ערסן בדרז״ל (גריסין של שעורים), וי״מ כמו עסה בהוספת רי״ש, או מן עריסה בדרז״ל, והוא הכלי שלשין בו הבצק.

Neh 10,38.

עֲרִסֹתֵכֶם, עֲרִסֹתֵיכֶם, עֲרִסֹ׳ Nu 15,20.21‖Ez 44,30.

——עָרַר v. עֲרוֹעֵר, עַרְעָר——

## 1 עָרַף] יַעֲרֹף *3 impf.*

stillare.

ענינו נטיפה ונזילה, יש לו סמוכין בצורית וערבית, ואח אל רעף (א״ת יַעֲרֹף יבסם = יֶעֱרַב?).

Dt 32,2.

יַעַרְפוּ *3 impf. pl.* Dt 33,28.

## עֲרִיפִים] בַּעֲרִיפֶיהָ *pl. t. suff.*

nubes, *Vulg.* calligo.

באשורית הוראתו עננים (וכטעם שחקים), וי״פ מן הצורית — אולם העמודים (זיילענהאללע).

Jes 5,30.

עָרַק] הָעֹרְקִים *pt. pl.*

rodere, arrodere; *pt.* dolor; *al.* fugere.

י״פ מן הארמית, תרגום וינם וערק, ועורקים אלו הגידים והעצבים, ע״ש מרוצת הדם בהם. ולד״א הוא מן הערבית בהוראת להיכה ונקירה (נאגען, אבנאגען), וטעם הערקים ציה ילחכו, כעין הקֹטפים מלוח עלי שיח, ועֹרְקַי כנוי ליסורים.

Job 30,3.

וְעֹרְקַי *suff.* Job 30,17.

—v. n. pr.—

עָרַר] וְעֹרָה *imper.* (?)

nudare se, nudum esse; *Pol.* funditus evertere.

קרוב אל עור וערה, וטעם עוררו ארמנותיה, כענין ויסודיה אגלה (ע׳ הערה אל עור ב׳).

Jes 32,14.

עֹרְרוּ (al. רֲ) *Pol. 3 perf. pl.* Jes 23,13.

עַרְעֵר] עַרְעֵר *Pilp. inf. abs.* Jer 51,58.

הִתְעַרְעֵר] תִּתְעַרְעָר *Hith. 3 impf. f.* Jer 51,58.

עַרְעָר] הָעַרְעָר

nudus, pauper, inops, miser.

אילן שעומד יחידי וגלמוד, או שנחשף ונקרח מענפיו; ובהשאלה על איש נעזב, בודד ושמם. יש מחברין לו ערי עֲרֹעֵר דישעיה י״ז ב׳; השבעים קורין בירמיה מ״ח ו׳ כְּעָרוֹד במדבר.

Ps 102,18.

כְּעַרְעָר Jer 17,6.

כַּעֲרוֹעֵר (?) Jer 48,6.

עֲרִירִי

nudus, *met.*: prole carens.

Gn 15,2 ‖ Jer 22,30.

עֲרִירִים *pl.* Lev 20,20.21.

v. n. pr.; cf. עוּר II et עָרָה

מְעָרָה v. p. 411[a].

עֶרֶשׂ, עֲרֶשׂ

lectus, cubile, torus.

כמוהו בתדמורית, סורית ערבית ואשורית, ושגור בדרז״ל עריסה. בקצת ספרים ערש ברזל שי״ן רבתי.

Dt 3,11 ‖ Am 3,12 ‖ Ps 41,4.132,3

עַרְשִׂי *suff.* Ps 6,7 ‖ Prv 7,16 ‖ Job 7,13.

עַרְשֵׂנוּ Cant 1,16.

עַרְשׂוֹ Dt 3,11.

עַרְשׂוֹתָם *pl. suff.* Am 6,4.

עָשׁ

sidus Ursae, *al.* Pleiades (Arcturus). Cf. עַיִשׁ p. 524[b].

ע׳ הערה אל עַיִשׁ דף תקכ״ד.

Job 9,9.

———עָשׁ tinea v. עָשֵׁשׁ———

עֵשֶׂב

herba viridis, olera, pabulum virens.

כמוהו בארמית, סורית וערבית, בתדמורית עשביא = סוחר ירקות, ובאשורית נמצא ממנו פעל במובן צמיחה; ועשב לעבודת האדם לדרז״ל זה הפשתן (ע׳ ישעיה י״ט ט׳); הדגש בעִשְּׂבוֹת בא לתפארת הקריאה.

Gn 1,11.*12*.29.30.2,5.3,18.9,3 ‖ Ex 9,22.25.10,12.15 ‖ Dt 11,15.29,22.32,2 ‖ 2R 19,26 ‖ Jes 37,27 ‖ Jer 14,6 ‖ Am 7,2 ‖ Mich 5,6 ‖ Zach 10,1 ‖ Ps 92,8.105,35.106,20 ‖ Prv 19,12.

וְעֵשֶׂב Jer 12,4 ‖ Ps 104,14.

וּבְעֵשֶׂב Ex 10,15.

כְּעֵשֶׂב Ps 72,16 ‖ Job 5,25.

כָּעֵשֶׂב Ps 102,5.12.

עֶשְׂבָּם *suff.* Jes 42,15.

עִשְּׂבוֹת *pl. cs.* Prv 27,25.

—v. chald.—

עָשָׂה, Q.

laborare, opus habere, agere; facere, labore producere, conficere, fabricari; pecuniam facere, ποιεῖν βίον; creare, producere; ex se producere, gignere, praebere; sibi comparare; parare; offerre; facere, constituere, praeficere; efficere, perficere, exsequi, peragere (diem festum); tractare, contrectare (sq. דַּדִּים).

כמהו במואבית, ויש מעין הוראתו בכושית ובערבית (גם בהפך אתון سَعَى). לעשות דבראשית ב׳ ג׳ מוסב אל הפעל שָׁבַת, וכטעם הדל לספור; במ״א ל״ד „יעשה פרעה ויפקד פקדים״ פי׳ ספורנו פרעה יצוה שהאיש החכם והנבון יפקיד פקידים (ע׳ יחזקאל ל״ו כ״ז); בש״א י״ד ו׳: אולי יעשה י״י לנו, הוסיף יונתן נִסָּא (ע׳ ירמיה כ״א ב׳), השבעים מוסיפין מלת דָּבָר, י״ג יוֹשִׁיַע, כדמפרש ואזיל, ול״נ יְשֻׁעָה; בקצת נוסחאות בש״ב י״ד; כ״ב כתיב עָשִׂיתִי וקרי עָשִׂיתָ; השבעים קורין במ״א י״ח כ״ו אשר עָשׂוּ; בספר הללי הנוסחא בכ״ב מ״ט עָשָׂה עֹשֶׁר (קרי וכתיב יחד); י״נ בישעיה מ״ד כ״ג: רנו שמים כי הוֹשִׁיַע י״י, וכן משמע מת״י; בירמיה ד׳ י״ח הנוסחא הנכונה עָשׂוֹ, לפי המסורה ד׳ כתיב ו״ו, וכן העיד רש״י והרד״ק במכלול ובפירושו; השבעים קורין ביחזקאל י״ח ט׳ לעשות אִתָּם ת׳ אֱמֶת; בצפניה ב׳ י״ט קורא הירונימוס: הנני עשה כָּלָה וגו׳; הסורי קורא באיוב כ״ג ט׳: שמאול בְּבַקְּשָׁתִי, וי״נ בִּשְׁעוֹתוֹ; במ״א כ״ד הָעָשׂוּ ת׳ הֶעָשׂוּי ע״ד הכתיב וְצָפוּ (ט״ו כ״ב); בקהלת ב׳ י״ב בקצת נוסחאות עָשׂהוּ חסר, או עָשָׂהוּ; בו׳ י״ב יש לסרס ולקרוא: מה טוב לאדם מספר חיי הבלו כצל וַיַּעֲשֵׂנוּ (ם = נו); השבעים קורין בדניאל י״א י״ז יעשה ת׳ וְעָשָׂה (יש מיהדין אל עשה האמור בדדים הוראה לעצמו כמו עָסָה, ולד״ק מזה אשר עֻשֵּׂיתִי בסתר, ידיך עצבוני ויעשוני (וע׳ אורשריפט דף יש״ז).

Gn 1,31.2,$2^{2}$.3,1.5,1.6,6.22.8,6.9,6.24.13,4.18,8.21,6.26.24,66.31,1.33,17.34,7.38,10.39,19.42,28 ‖ Ex 13,8.14,31.18,1.8.9.20,11.*31,17*.32,21.35.36,8.11.$12^{2}$.*36,17*.14.22.24.25.27.28.29.34.35.37,7.8.17.24.27.38,3.7.22.28.40,16 ‖ Lev 4,20.8,34.16,15.24,19 ‖ Nu 8,4.17.26.22,2.23,4 ‖ Dt 1,30.2,12.22.3,21.4,3.34.7,18.8,17.10,21.11,3.4.5.6.7.24,9.25,17.26,19.29,1.23.31,4.18.33,21.34,12 ‖ Jos 4,23.7,15.9,3.9.10.10,$1^{2}$.28.*30*.32.35.37.$39^{3}$.11,15.18.23,3.24,17.31 ‖ Jud 2,7.*10*.6,$29^{2}$.8,35.9,56.11,36.14,6.15,6.10.18,4.27.31.20,10.21,15 ‖ 1S 6,9.11,13.12,6.7.14,$45^{2}$.15,2.19,18.20,2.32.27,11.28,9.18 ‖ 2S 3,36.10,2.11,27.12,6.14,20.22.19,25.23,22 ‖ 1R 2,$5^{2}$.24.6,31.33.7,6.7.16.18.37.40.45.51.8,64.66.9,8.26.11,8.38.41.12,$32^{2}$.33.13,11.14,26.29.*15*,*7*.*23*.*31*.*16*,*14*.*22*,*39*.15,3.5.16,5.7.19.$27^{2}$.*22*,*46*.18,26.19,1.22,54 ‖ 2R 1,18.*14*,*15*.*16*,*19*.*21*,*25*.3,2.8,4.23.*10*,*34*.*12*,*20*.*13*,

*8.12.14,28. 15,6.21.26.31.36.21, 17.23,28.24,5.* 10,10.19.14,3.15,3. 34.16,2.11. 17,22.18,3.4.20,20.21, 3.7.11.20.23,12.15.19.24,3.9.13. 19.25,16 || Jes 12,5.15,7.38,15.40, 23.44,17.23.53,9.55,11.58,2 || Jer 2,13. 5,19. 8,8. 10,13. *51,16.* 15,4. 22,8.38,16. 41,9.11.48,36. 51,12. 52,2.20 || Ez 3,20.17,18. 18,11.12. 13.14.17.18.19.21. 22$^{2}$. 24$^{2}$. 26. 27. 28.22,11.24,24.33,13.16 || Hos 10, 15 || Joel 2,26 || Am 3,6 || Jon 1,9. 3,10 || Hab 3,17 || Zach 1,6 || Mal 2, 15 || Ps 9,17.15,3.22,32.66,16.78, 4.12.96,5.98,1.103,10.104,19.105, 5. 111,4. 115,3. 118,24. 135,6. 7. 147,20 || Prv 8,26.20,12. 24,29 || Job 21,31. 27,18 || Cant 3,9.10 || Ruth 3,16 || Thr 2,17 || Eccl 3,11$^{2}$. 14.7,14.29 || Esth 1,3.5.2,18.7,9 || Dan 9,14 || Neh 13,7 || 1Ch 11,24. 16,12.26.18,8.19,2.21,29 || 2Ch 1, 3.5.2,11. 4,11.14$^{2}$.16.5,1.6,13.7,6. 7$^{2}$.10.21.11,15.12,9. 13,8. 21,11. 24,16.22. 26,4. 27,2. 28,1.2. 25. 29, 2.31,21.32,27.29. 33,7.22$^{2}$. 35,18. 36,8.

**עָשָׂה** Q., **עָשָׂר** K. 1R 22,49.

**וְעָשָׂה** Gn 37,3 || Ez 12,48.36,1 || Lev 4,2.20.22. 14,19.30.15,15.30. 16,15.24 || Nu 5,30. 6,11.16.17. 9, 10.*14.*15,14 || Dt 31,4 || 1S 8,16 || 2S 12,18 || 2R 19,30.21,6 || Jes 25, 6.37,31.41,4 || Jer 18,10.22,15.23, 5.*33,15* || Ez 3,20.*18,24.*17,23. 18, 5.*21.33,14.19.*10.26. *33,18.* 33,13. 45,22.46,12 || Mich 7,9 || Job 14, 9 || Dan 8,4.24. 11,3.7.17.24.28.30. 36.39 || 2Ch 33,6.

**עָשָׂנִי** [**עָשָׂנִי**] *suff.* Jes 29,16.

**עָשָׂנוּ** Ps 100,3.

**עָשְׂךָ** Dt 32,6.

**עָשָׂהוּ** Dt 32,15 || Jes 44,15 || Hos 8,6 || Ps 95,5 || Job 31,15.

**וְעָשָׂהוּ** Lev 16,9.

**עָשָׂם** Jes 48,5.

**עָשְׂתָה**, **עָשָׂתָה** *3 perf. f.* Gn 27,17 || Dt 22,21 || 2S 13,10.21,11 || 1R 15,13 || Jes 41,20.66,2 || Jer 3, 6.18,13.50,15.29 || Ez 16,48 || Prv 31,22.24 || Job 12,9 || Ruth 2,19 || Esth 1,9.15.2,1.5,5.*6*,*14*.12 || 2Ch 15,16.

**וְעָשְׂתָה** Lev 5,17 || Dt 20,12. 21, 12 || 2S 13,5 || Ez 22,3 || Dan 8,12.

**וְעָשָׂת** (al. **תְ**) Lev 25,21.

**עָשָׂתְנִי** [**עָשָׂתְנִי**] *suff.* Job 33,4.

**עָשִׂיתָ** *2 perf.* Gn 3,14. 4,10.12, 18. 19,19.20,6.9$^{2}$.10. 22,16. 24,14. 26,10. 27,45. 29,25. 31,26. 32,11 || Ex 14,11 || Nu 21,34.23,11 || Dt 3, 2 || Jos 7,19.8,2 || Jud 8,1.15,11 || 1S 13,11. 26,16. 28,18 || 2S 7,21. 12,12.13,16 || 1R 1,6.2,44.3,6 || 2R 10,30.19,15. 23,17 || Jes 25,1. 37, 16 || Jer 2,28.14,22.32,17 || Ez 28, 4 || Ob 15 || Jon 1,10.14 || Ps 9,5.39, 10.40,6. 50,21. 52,11. 71,19. 86,9. 99,4. 104,24. 119,65 || Job 10,12. 14,5 || Thr 1,21 || Neh 9,6.17.33 || 1Ch 17,19.22,8(7) || 2Ch 1,8. 2,2. 25,16.

**עָשִׂיתָה** 1S 14,43. 15,6. 24,19.20 || 2S 3,24.12,21.16,10 || Ez 35,11.

**וְעָשִׂיתָ** Gn 40,14.47,29 || Ex 20,9. 23,22. 25,11. *24.* 13. 17. 18. 23. 24. 25$^{2}$.26.28. *30,5.* 29.31.37. 26,4.6.7. 10.11.14.15.*18.*26.31.36. 37. 27,1. 2.3.4$^{2}$.6.9. 28,2.13.15.22.23.26.*27.* 31.33.36. 39.40. 29,35. 30,1.3. 18. 25.35 || Nu 21,34 || Dt 3,2.5,13.6, 18.10,1. 12,27. 16,1. 10.12. 17,10. 22,8.23,24.26,16.27,10.30,8 || Jos 8,2 || Jud 6,17.9,33 || 1S 20,8.24,5 || 1R 2,6.8,32. 39. 43. 45.*49.* 11,38 || Jer 28,13 || Ez 4,9. 15 || Zach 6, 11 || 1Ch 4,10 || 2Ch 6,23.33.35.*39.*

**עֲשִׂיתַנִי** [**עֲשִׂיתַנִי**] *suff.* Job 10,9.

**עֲשִׂיתָהּ** Ps 109,27.

**עֲשִׂיתָם** Neh 9,31.

**וַעֲשִׂיתָם** Ex 4,21.

**עָשִׂית** (al. **תְ**) *2 perf. f.* Gn 3, 13 || Jer 2,23 || Ez 16,48. 54.59.63. 22,4.13 || Ruth 2,11.19.

**עָשִׂיתִי** Q., **עָשִׂיתִי** K. Ez 16,31. 43.47.51.

**עָשִׂיתִי** *1 perf.* Gn 7,4.8,21.20, 5. 21,23. 27,19. 28,15. 40,15 || Ex 19,4 || Nu 14,11.22. 22,28 || Dt 10, 5. 26,14 || Jos 2,12.7,20. 24,5.7 || Jud 1,7.8,2.9,48.15,11.18,24 || 1S 17,29.20,1. 26,18.*29,8* || 2S 14,20. 18,13. 24,10 || 1R 3,12. 18,13. 36. 19,20 || 2R 19,25.20,3 || Jes 5,4.10, 11.13.33,13.37,26.38,3. 45,12. 46, 4.48,3.57,16 || Jer 7,12.14.8,6. 27, 5.30,15.42,10 || Ez 5,9.9,11.12,11. 14,23$^{2}$. 20,17. 24,22. 29,9. 39,21. 24 || Mich 3,3 || Zach 7,3 || Ps 7,4. 51,6. 119,121. 166 || Job 40,15 || Ruth 2,19 || Eccl 2,5.6.8 || Esth 5, 4 || Neh 5,15.19.13,14 || 1Ch 21,8. 23,5 || 2Ch 32,13.

**וְעָשִׂתִי** (2S 7,9), **וְעָשִׂיתִי** 2S 7,9 || Jer 7,14 || Ez 5,8.9.10.11,9.17,24. *22,14. 36,36. 37,14.* 24,14. 25,17. 30,14.19.35,11.36,27.37,22 || Mich 5,14 || 1Ch 17,8.

**וְעָשִׂיתִי** Q., **וְעָשִׂית** K. Ez 16,59.

**עֲשִׂיתְנִי** *suff.* Ez 29,3.

**עֲשִׂיתִיו** Jes 43,7 || Ez 31,9.

**וַעֲשִׂיתִיו** Ez 12,25.

**וַעֲשִׂיתִיהוּ** 1R 17,12.

**עֲשִׂיתִם** Gn 6,7 || Jes 42,16.

**וַעֲשִׂיתִם** Ez 37,19.

**עָשׂוּ** *3 perf. pl.* Gn 12,5.14,2. 18,21 || Ex 1,17.7,6.11,10.12,28. *50.*35.39. 32,8. 20. 35. 39,1. 4.9.32. 42. 39,43$^{2}$ || Lev 18,27. 20,12.13. 23.24,23 || Nu 1,54.5,4.7.8,20.22. 9,5.32,8.36,10 || Dt 2,29. 9,12.12, 31.17,5.20,18 || Jos 6,14.14,5.22, 28 || Jud 2,17. 3,12.6,2.8,35.15,11. 20,6 || 1S 8,8.31,11 || 2S 23,17.24, 17 || 1R 14,15.22.24.15,12.21,26 || 2R 7,12.8,18.15,9.17,8.19.29.30$^{3}$. 31.41.18,12. 19,11. 21,11. 15. 23, 12.19.32.*37* || Jes 2,8.20.17,8.31,7. 37,11 || Jer (4,18).6,15.7,30.8,12. 11,8.17.12,2. 29,23. 31,37(36). 32, 23.32.*44,3.*37,15.38,9.44,9. 48,30. 51,24 || Ez 6,9.7,20.8,17. 20,24.22, 7.9. 23,10.38. 39. 27,6$^{2}$. 29,20. 33, 29.43,8.11.44,13 || Hos 2,10.6,9.8,

4 ‖ Ps 9,16 ‖ Prv 22,28. 31,29 ‖ Eccl 8,10 ‖ Esth 9,12 ‖ Dan 11, 24 ‖ Neh 8,4.17. 9,18.34.13,18 ‖ 1Ch 5,10.10,11.11,19.21,17 ‖ 2Ch 7,9.21,6.19.24,7.11.24.30,5.32,33. 35,18.

**וְעָשׂוּ** Ex 25,8.10.28,3.4.6.31,6 ‖ Lev 4,13 ‖ Nu 11,8.15,24.38.17, 3 ‖ Dt 5,28 ‖ Ez 11,20.16,41.23,25. 29.25,14.37,24. 43,11.46,2 ‖ Am 9,14 ‖ Job 1,4 ‖ Dan 11,32 ‖ 2Ch 29,6.

**שֶׁעָשׂוּ** Eccl 2,11.

**עָשׂוּנִי** *suff.* Ps 119,73.

**עָשׂוּהוּ** Eccl 2,12.

**עֲשִׂיתֶם** *2 perf. pl.* Gn 44,5.15 ‖ Dt 9,16.21 ‖ Jos 2,10.23,8 ‖ Jud 2, 2.9,16³.19 ‖ 1S 12,17.20 ‖ 2S 2,5. 6 ‖ Jes 22,11 ‖ Jer 44,22 ‖ Ez 5,7². 11,12². 20,43 ‖ Am 5,26 ‖ Ruth 1,8.

**וַעֲשִׂיתֶם** Lev 19,37.*20*,8.*22*.*22*,*31*. 23,12.19.25,18².26,3 ‖ Nu 15,3.39. 40.29,2 ‖ Dt 4,6. 16.*23*. 25².7,12. 19,19.29,8.31,5 ‖ Jos 2,12 ‖ 1S 6,5. 11,10 ‖ Jer 11,4.6 ‖ Ez 24,22.36, 27 ‖ Neh 1,9.

**עֲשִׂיתֶן** *2 perf. pl. f.* Ex 1,18 ‖ Ez 33,26.

**עָשִׂינוּ** *1 perf. pl.* Gn 26,29 ‖ Ex 14,5 ‖ Dt 3,6 ‖ Jos 22,24 ‖ Jes 28,15 ‖ Jer 44,17.19.

**וְעָשִׂינוּ** Ex 10,25 ‖ Dt 5,24 ‖ Jos 2, 14 ‖ Jud 1,24 ‖ Jer 42,20.

**עֹשֶׂה, עוֹשֶׂה** (Prv 21,24) *pt.* Gn 1,11.12. 18,17.21,22.31,12.39,3. 22.23.41,25.28 ‖ Ex 18,14².17.34, 10 ‖ Nu 11,15.24,18 ‖ Dt 10,18.31, 21 ‖ Jud 11,27.15,3.18,3 ‖ 1S 3,11. 12,16 ‖ 2S 3,25.8,15 ‖ 2R 7,2.19 ‖ Jes 5,5. 10,23. 43,19. 44,24. 45,7². 66,22 ‖ Jer 6,13.8,10.9,23.18,3.4. 29,32. 32,18. 33,9². 48,10 ‖ Ez 11, 13.12,9.22,14. 24,19. 36,22.*32*. 38, 12 ‖ Am 9,12 ‖ Nah 1,9 ‖ Zach 10, 1 ‖ Mal 3,17.21 ‖ Ps 37,7. 104,4. 106,21. 146,6.7 ‖ Prv 10,4. 11,18. 21,24 ‖ Job 5,9.9,10. 25,2. 37,5 ‖ Eccl 8,12 ‖ Neh 2,16. 4,11. 6,3 ‖ 1Ch 18,14.

**עֹשֵׂה, עוֹשֵׂה** (2Ch 24,12) *cs.* Ex 15,11 ‖ Dt 18,12. 22,5. *25*,*16*. 25, 16 ‖ 1R 11,28.12,21.20,40 ‖ Jer 5, 1.10,12.*51*,*15*.17,11 ‖ Joel 2,11 ‖ Am 4,13.5,8 ‖ Zeph 3,19 ‖ Mal 2, 17.3,19 ‖ Ps 14,1.*3*.*53*,*2*.*4*.15,5.31, 24.52,4.72,18. 77,15. 101,7. 103,6. 106,3.115,15.*121*,*2*.*124*,*8*.*134*,*3* ‖ Prv 22,2 ‖ Job 9,9 ‖ Esr 3,9 ‖ Neh 2,16.11,12 ‖ 1Ch 23,24 ‖ 2Ch 11, 1.24,12.26,11.34,10.13.

**וְעֹשֶׂה** (נס״א) Ex 20,6 ‖ Dt 5,10 ‖ 2S 22,51 ‖ Jer 33,18 ‖ Ps 18,51.

**וְעֹשֵׂה** Jes 64,4 (נס״א) ‖ Ps 86,10.

**הָעֹשֶׂה** Ex 31,14.15.35,2 ‖ Nu 32, 13 ‖ 2S 12,5 ‖ Eccl 3,9.

**הָעֹשֵׂה** Ez 17,15.

**לָעֹשֶׂה** Nu 15,29.

**לְעֹשֵׂה** 2S 3,39.

**לְעֹשֵׂה** Ps 136,4.5.7.

**עֹשֵׂנִי** *suff.* Job 31,15.32,22.

**עֹשֵׂנוּ** Ps 95,6.

**עֹשֶׂךָ** Jes 44,2.51,13.

**הָעֹשׂוֹ** Job 40,19.

**עֹשֵׂהוּ** Jes 17,7.27,11 ‖ Hos 8,14 ‖ Prv 14,31.17,5.

**לְעֹשֵׂהוּ** Jes 29,16.

**מֵעֹשֵׂהוּ** Job 4,17.

**עֹשָׂהּ** Jer 33,2.

**וְעֹשָׂהּ** Jes 45,18.

**עֹשִׂים** *pl.* Gn 24,49.39,22 ‖ Ex 5, 8.36,4 ‖ Dt 12,8 ‖ Jud 18,18 ‖ 1S 8, 8 ‖ 2R 7,9. 12,16. 17,29.32.34².40. 41.22,7 ‖ Jer 7,17.26,19.32,30.44, 7 ‖ Ez 8,6².9.12.13. 33,31 ‖ Eccl 10,19 ‖ Esth 3,8.9,19.21.27 ‖ Neh 2,19.3,34.4,10.15.5,9.13,17 ‖ 2Ch 19,6.34,10.12.16.

**וְעֹשִׂים** Ez 33,32.

**הָעֹשִׂים** Ex 36,4 ‖ 1R 5,30.*9*,*23* ‖ 2R 12,12.

**עֹשֵׂי, עוֹשֵׂי** (2) *cs.* Ex 35,35 ‖ 2R 12,12. 22,5.*9*. 24,16 ‖ Jes 19,10 ‖ Mal 3,15 ‖ Ps 103,20.21. 107,23 ‖ Esth 3,9 ‖ Neh 13,10 ‖ 1Ch 22,15 (14).27,26 ‖ 2Ch 24,13.26,13.34, 10.17.

**וְעֹשֵׂי** Prv 12,22 ‖ Esth 9,3.

**בְּעֹשֵׂי** Ex 36,8 ‖ Ps 34,17.37,1.

**לְעֹשֵׂי** 2R 12,15.16.22,5.

**עֹשָׂי [עֹשַׂי** *suff.* Job 35,10.

**עֹשַׂיִךְ** Jes 54,5.

**בְּעֹשָׂיו** Ps 149,2.

**עֹשֶׂיהָ** Jes 22,11.

**עֹשֵׂיהֶם** Ps 111,10.115,8.*135*,*18*.

**עֹשָׂה** *pt. f. sg.* Dt 20,20 ‖ Ps 118, 15.*16*.148,8 ‖ Eccl 2,2 ‖ Esth 2,20.

**הָעֹשֹׂת** *pl.* Lev 18,29.

**וְעֹשׂוֹת** Ez 13,18.

**עָשׂוּי** *pt. pass.* Ez 40,17. 41,19. 46,23.

**וְעָשׂוּי** Ez 41,18.

**הֶעָשׂוּי** Ex 3,16.38,24.

**הֶעָשׂוּ** (= הֶעָשׂוּי) Job 41,25.

**עֲשׂוּיִם** *pl.* Ez 41,20.25 ‖ Ps 111,8.

**הָעֲשׂוּיִם** (al. הָעֲשׂוּוּם K.) 2R 23,4.

**עֲשׂוּיָה** *f. sg.* Ez 21,20.

**וַעֲשׂוּיָה** Ez 41,25.

**הָעֲשׂוּיָה, הָעֲשׂיָה** Nu 28,6 ‖ Neh 3,16.

**עֲשׂוּוֹת** K., **עֲשׂוּיוֹת** Q. *pl.* 1S 25, 18.

**עָשׂה** *inf. abs.* 1S 25,28.26,25 ‖ 2S 9,7 ‖ 2R 3,16 ‖ Jer 44,17.25 ‖ Ez 23,30 ‖ Prv 23,5.

**עָשׂוֹ** Jer 4,18.7,5.22,4 ‖ Ez 31,11.

**וְעָשׂה** Esth 9,17.*18* ‖ Jer 44,25.

**עֲשׂה** *cs.* Gn 50,20 ‖ Ps 101,3 ‖ Prv 21,3.

**עֲשׂוֹ** Gn 31,28.

**עֲשׂוֹת** Gn 2,4 ‖ Lev 18,30.26,15 ‖ Jud 8,3 ‖ 2R 17,15 ‖ Jes 7,22.58, 13 ‖ Jer 7,10.17,24 ‖ Ez 25,12. 15. 33,15 ‖ Am 3,10 ‖ Mich 6,8 ‖ Ps 109,16 ‖ Prv 10,23.16,12. 21,15 ‖ Job 42,8 ‖ Eccl 12,12.

**בַּעֲשׂוֹת** (al. בַּעֲשׂוֹת) Ez 23,21.

**לַעֲשׂוֹת, לַעֲשׂת** Gn 2,3.11,6$^2$.18, 7.19.19,22.31,29.34,14.19.39,11 ‖ Ex 8,22. 31,4. *35,32.* 5. 16. 32,14. 35,1.29.23.35.36,1.2.3.5.7.39,3 ‖ Lev 8,5.34.17,9 ‖ Nu 4,3.9,4.6.13. 15,3.16,28.22,18.30.24,13.33,56 ‖ Dt 1,14.4,1.5.13. 5,15.29.6,1.3.24. 25.8,1.18.9,18.11,32.12,1.13,1.12. 19.15,5.17,10.18,9.19,19.20.20, 18.24,8.18.*22.* 26,16.27,26.28,1. *15.*58.29,28.31,12.32,46.34,11 ‖ Jos 1,7.8.9,25.22,5.23 ‖ Jud 3,12. *4,1.10,6.13,1.*13,19.15,10.17,3.8. 20,10 ‖ 1S 12,22 ‖ 2S 12,4.9.13,2 ‖ 1R 3,28.7,14.40.8,59.9,1.4.10,9. 11,33.12,27.14,8.9.16,19.*21,20.* *25.*33.20,9.22,43 ‖ 2R 4,13.14.10, 24.25.30.17,17.37.21,6.8.9.16.22, 13 ‖ Jes 5,2.4$^2$.28,21.30,1.32,6.63, 12.14 ‖ Jer 7,18.11,8.16,12.18,4. 6.8.22,17.26,3.32,23.35.36,3 ‖ Ez 6,10.15,3.16,5.17,8.18,9.20,21.27, 5.36,37 ‖ Joel 2,20.31 ‖ Jon 3,10 ‖ Hab 2,18 ‖ Zach 1,6.2,4 ‖ Ps 40,9. 119,112.126.126,2.3.143,10.149, 7.9 ‖ Prv 2,14.3,27.21,7.25 ‖ Job 28,25 ‖ Eccl 2,11.4,17.8,11.9,10 ‖ Esth 1,8.15.3,11.5,5.6,6$^2$.7,5.9, 13.22.23 ‖ Dan 11,6 ‖ Esr 10,5. 12 ‖ Neh 2,12.3,38.5,12.6,2.8,15. 9,24.28.12,27.13,7.27 ‖ 1Ch 13,4. 22,13(12).28,7 ‖ 2Ch 2,6.13.4,11. 7,11.9,8.20,32.35.36.25,9.30,1.*5.* 2.12.13.23.33,6.8.9.34,21.31.35, 6.16.

**וְלַעֲשׂוֹת, וְלַעֲשׂת** (1) Dt 24,8.28, 13 ‖ Jos 23,6 ‖ 1S 8,12 ‖ 2S 7,23. 19,19 ‖ Eccl 3,12 ‖ Esth 5,8 ‖ Esr 7,10 ‖ Neh 4,2.8,12.10,30 ‖ 1Ch 29,19 ‖ 2Ch 7,17.14,3.

**מֵעֲשׂוֹת, מֵעֲשׂת** (2) Gn 18,25.44, 7.17 ‖ Lev 9,22 ‖ Jud 6,27 ‖ Jes 56, 2.58,13 ‖ Jer 17,8 ‖ Ez 8,17 ‖ 1Ch 11,19.

**בַּעֲשׂוֹתִי** *suff.* Ez 5,15. 20,44. 28, 22.26.

**מֵעֲשֹׂתִי** 2S 23,17.

**בַּעֲשׂוֹתְךָ** Jes 64,2.

**בַּעֲשׂוֹתֵךְ** Ez 16,30.

**עֲשׂוֹתְכֶם** Jer 7,13.

**לַעֲשֹׂתְכֶם** Dt 4,14.

**עֲשֹׂהוּ** Ex 18,18.

**עֲשֹׂתוֹ** Jer 23,20.*30,24.*

**בַּעֲשֹׂתוֹ** Job 23,9.28,26.

**לַעֲשֹׂתוֹ** Gn 41,32 ‖ Ex 12,48 ‖ Dt 30,14 ‖ Jer 1,12 ‖ 2Ch 30,3.

**עֲשׂוֹתָהּ** Jer 3,7.11,15.

**בַּעֲשֹׂתָהּ** Lev 4,27.

**לַעֲשֹׂתָהּ** Dt 11,22.19,9.

**לַעֲשׂוֹתָם, לַעֲשֹׂתָם** Dt 5,1. 7,11. 17,19 ‖ Ps 103,18.

**עֲשֵׂה** *imper.* Gn 6,14.31,16 ‖ Ex 32,1.23 ‖ Nu 10,2.21,8 ‖ Jos 5,2.9. 25 ‖ Jud 10,15.11,36 ‖ 1S 10,7.14, 7.36.40 ‖ 2S 7,3 ‖ 1R 2,31.20,24 ‖ 2R 10,5 ‖ Jer 14,7.18,23.27,2.39, 12 ‖ Ez 7,33.12,3 ‖ Ps 83,10.86,17. 109,21.119,124 ‖ Prv 6,3.20,18 ‖ Eccl 9,10 ‖ Dan 1,13 ‖ 1Ch 17,2 ‖ 2Ch 25,8.

**וַעֲשֵׂה** Gn 24,12.27,4.*7.* 35,1 ‖ Ex 25,19.40.28,42 ‖ Lev 9,7$^2$ ‖ Nu 8, 12 ‖ 2S 7,25.19,28.38 ‖ 1R 22,22 ‖ Jer 50,21 ‖ Ps 34,15.*37,27.*37,3 ‖ Ruth 4,11 ‖ Esth 6,10 ‖ Dan 9, 19 ‖ Esr 10,4 ‖ 1Ch 17,23.22,16 (15).28,10.20 ‖ 2Ch 18,21.

**עֲשִׂי**, K. (al. Q.) *f.* Gn 16,6 ‖ 1S 1,23 ‖ 1R 17,13$^2$ ‖ Jes 16,3 ‖ Jer 6, 26.46,19.

**וַעֲשִׂי** Gn 18,6 ‖ 2S 13,7.

**עֲשׂוּ**, Q. (al. K.) *pl.* Gn 42,18. 43,11.45,17.19 ‖ Ex 5,16 ‖ Nu 4, 19.16,6 ‖ Jud 9,48 ‖ 2S 3,18 ‖ 2R 18,31.23,21 ‖ Jes 16,3.36,16 ‖ Jer 22,3.26,14.50,15.29 ‖ Ez 45,9 ‖ Zach 7,9.

**וַעֲשׂוּ**, K. Gn 19,8 ‖ Jud 19,24 ‖ 1S 6,7 ‖ 1R 18,25 ‖ Jes 56,1 ‖ Ez 18,31.20,19.46,15 ‖ Hag 2,4 ‖ Esr 10,11 ‖ 2Ch 19,7.11.

**אֶעֱשֶׂה** (al. Gn 47,30 אֶעְשֶׂה) *1 impf.* Gn 2,18. 18,29. 30. 27,37. 30,30.31,43.39,9.47,30 ‖ Ex 3,20. 6,1.12,12.17,4.33,5.37,17.34,10 ‖ Lev 26,16 ‖ Nu 14,28.35.22,17. 23,26.56 ‖ Jud 7,17 ‖ 1S 10,2.24,7 28,15 ‖ 2S 2,6.3,8.9.9,7.10,2.11, 11.12,12.18,4.19,39$^2$.21,3.4 ‖ 1R 1,30.5,22.18,23.20,9 ‖ 2R 2,9.4,2 ‖ Jes 10,11.44,19.46,10.48,11.65, 8 ‖ Jer 4,27.5,18.9,6.19,12.30,11. *46,28.*11.46,28 ‖ Ez 5,9.7,27.8,18. 25,11.35,14.15 ‖ Hos 6,4$^2$.11,9 ‖ Am 4,12$^2$ ‖ Mich 1,8 ‖ Ps 66,15 ‖ Prv 24,29 ‖ Job 31,14 ‖ Ruth 3,5. 11 ‖ Esth 5,8$^2$ ‖ 1Ch 19,2.

**וְאֶעֱשֶׂה** Gn 27,9.35,3 ‖ Ex 32,10 ‖ Nu 14,12 ‖ Dt 9,14.12,30 ‖ 1S 20, 4 ‖ 2S 9,1.3.24,12 ‖ Neh 6,13 ‖ 1Ch 21,10.

**וָאֶעֱשֶׂה** Ez 20,14 ‖ Dan 8,27.

**וָאַעַשׂ** Dt 10,3 ‖ Ez 12,7. 20,9.*22.* 24,18.

**אֶעֶשְׂךָ** *suff.* Ez 35,6.

**וְאֶעֶשְׂךָ** Gn 12,2.

**אֶעֱשֶׂנָּה** 1R 11,12 ‖ Jes 46,11.

**תַּעֲשֶׂה** *2 impf.* Gn 6,14.15.16. 18,5.21,23.30,31 ‖ Ex 4,17.5,15. 15,26.18,23.20,4.10.24.25.22,29. 23,11.12.24.25,18.29.26,1$^2$.4.5$^2$.7. 17.19.22.23.29.27,3.8.28,11.14. 15.39.40$^2$.29,1.2.36.38.39$^2$.*41.*41. 30,1.4$^2$.37.34,17.22 ‖ Lev 22,23 ‖ Nu 8,7.26.10,2.15,5.6.8.22,20.28, 4$^2$.*8.*8.21 ‖ Dt 5,8.14.12,14.25.*21,* *9.*28.31.14,29.15,1.17.18.16,8.13. 21.17,11.20,15.22,3$^3$.12.26.28, 20 ‖ Jos 6,3 ‖ Jud 13,16 ‖ 1S 10,8. 16,3.20,14.26,25.29,7 ‖ 1R 2,3. 7.9.5,23.6,12.20,22.21,7 ‖ 2R 5, 13.8,12 ‖ Jes 45,9 ‖ Jer 12,5 ‖ Ez 24,17.43,25.45,20.46,13$^2$.14 ‖ Ps 81,11.119,84 ‖ Prv 24,6.25,8 ‖ Job 9,12.35,6 ‖ Eccl 8,4.

**תַּעֲשֶׂה**, Q. Gn 26,29 ‖ Jos 7,9 ‖ 2S 13,12 ‖ Jer 40,16.

**וַתַּעֲשֶׂה** 1R 14,9 ‖ Jer 32,20 ‖ Hab 1,14.

**תַּעַשׂ**, K. Gn 22,12 ‖ Jer 39,12. 40,16 ‖ Job 13,20.

**וַתַּעַשׂ** 1S 15,19 ‖ Ez 28,4 ‖ Dan 9, 15 ‖ Neh 9,10.

**תַּעֲשֶׂנּוּ** *suff.* Ex 28,15.

**תַּעֲשֶׂהָ** Gn 3,16.

**תַּעֲשִׂי** *2 impf. f.* Gn 20,13 ‖ 1S 25,17 ‖ 1R 17,13 ‖ Jer 4,30.

**תַּעֲשִׂין** Ruth 3,4.

**וַתַּעֲשִׂי** Jer 3,5 ‖ Ez 16,16.17.24.

**יַעֲשֶׂה**, Q. *3 impf.* Gn 18,25. 34,31.41,34 ‖ Ex 9,5.14,13.21,9. 11.25,39.26,31.30,38 ‖ Lev 4,20. 5,10.22.26.6,15.16,16.18,5.29 ‖ Nu 6,17.21.9,14.15,13.14.23,19. 24,14.30,3 ‖ Dt 3,21.24.7,19.17,2. 12.27,15 ‖ Jos 3,5.10,25 ‖ Jud 17, 6.*21,25* ‖ 1S 1,7.2,35.3,17.18.14,6. 44.17,25.20,2.13.22,3.25,22.28. 30.28,2 ‖ 2S 3,9.35.7,11.9,11.10,2. 12,31.14,15.15,26.19,14 ‖ 1R 2, 23.38.7,8 ‖ 2R 5,17.6,31.8,13.20, 9 ‖ Jes 5,10.19,15.27,5$^{2}$.32,6.38,7. 48,14.56,2 ‖ Jer 21,2.28,6 ‖ Ez 17, 17.18,8.14.24.20,11.*13*.21.31,11. 45,17.23.24.25.46,7.12$^{2}$ ‖ Hos 8, 7$^{2}$.10,3 ‖ Am 3,7 ‖ Nah 1,8 ‖ Zeph 1,18.3,5 ‖ Ps 1,3.37,5.56,5.12.118, 6.140,13.145,19 ‖ Prv 13,16.14, 17.23,5.26,28 ‖ Job 1,5 ‖ Ruth 1, 8.17 ‖ Eccl 3,14.7,20.8,3.11,5 ‖ Esth 1,20 ‖ Dan 11,23 ‖ Neh 9, 29 ‖ 1Ch 12,32(33).19,13.20,3.

**יַעֲשֶׂה** Jes 64,3.

**וַיַּעֲשֶׂה** 1R 16,25 ‖ 2R 3,2.*13,11* ‖ Ez 18,19.

**הֲיַעֲשֶׂה־** *interrog.* Jer 16,20.

**יַעַשׂ**, Q. 2S 2,6 ‖ Ruth 1,8.

**וְיַעַשׂ** Dan 11,16 ‖ 1Ch 21,23.

**וַיַּעַשׂ**, **וַיָּעַשׂ** (Job 23,13). Gn 1, 7.16.25.3,21.6,22.7,5.19,3.*26,30*. 21,1.8.27,31.29,22.28.40,20.42, 25.43,17.44,2.50,10 ‖ Ex 1,21.4, 30.7,6.8,9.*27*.20.9,6.17,6.10.18, 24.36,11.13.14.17.18.19.20.*23*. 31.33.35.36.37.37,1.2.*11.26*.4.6.7. 10.12$^{2}$.15.*28.28,6*.16.17.23.25.29. 38,1.2.3.4.8.9.30.39,2.8.22.40,16 ‖ Lev 8,4.36.16,34 ‖ Nu 8,3.20.17, 26.*20,27*.21,9.23,2.30.27,22.31, 31 ‖ Jos 5,3.15.9,15.26.10,28.30. 11,9 ‖ Jud 3,16.6,19.20.27$^{2}$.40.8, 27.11,39.14,10.17,5 ‖ 1S 14,48.16, 4.19,5.28,17 ‖ 2S 3,20.5,25.8,13. 15,1.6.23,10.*12* ‖ 1R 1,5.3,15$^{2}$.6,4. 5.23.7,14.18.23.27.38.40.48.8,65. 10,12.16.18.11,6.12,28.31.32.33. 13,33.14,22.27.15,11.26.*34.22,53*. 16,30.33.17,5.18,32.20,25.22,11 ‖ 2R 8,18.*27.13,2.14,24.15,9.18. 24.28.17,2.21,2.20.23,32.37.24,9. 19*. 12,3.14,3.*15,3.34.18,3.22,2*. 16,16.21,3.23,19 ‖ Jes 5,2.*4*.20,2 ‖ Jer 36,8.38,12.40,3.52,2 ‖ Ez 18, 27.40,14 ‖ Jon 4,5 ‖ Job 15,27.23, 13 ‖ Esth 1,21.2,4.18.4,17.5,14 ‖ Neh 5,13.13,5 ‖ 1Ch 14,16.15,1 ‖ 2Ch 2,17.3,8.10.14.15.16$^{2}$.4,1.2.6. 7.8$^{2}$.9.11.18.19.7,8.9,11.15.17.12, 10.14.14,1.18,10.21,6.*22,4.33,22. 36,9*.24,2.25,2.*26,4.27,2.29,2.34, 2*.26,15.28,24.31,20$^{2}$.32,5.33,3. 35,1.36,5.*12*.

**יַעֲשֵׂהוּ** *suff.* Jes 44,13.

**וְיַעֲשֵׂהוּ** Jes 46,6.

**וַיַּעֲשֵׂהוּ** Ex 32,4 ‖ Jud 17,4 ‖ Jes 44,13 ‖ Jer 18,4 ‖ 2Ch 24,14.

**וַיַּעֲשֶׂהָ** Lev 9,16 ‖ 2S 12,4.

**יַעֲשֶׂנָּה** Mal 2,12 ‖ Prv 6,32.

**וְיַעֲשֵׂם** Eccl 6,12.

**תַּעֲשֶׂה** *3 impf. f.* Lev 23,30 ‖ Nu 15,30 ‖ 1S 2,19 ‖ 2R 19,31 ‖ Jes 9,6.*37,32* ‖ Jer 2,17.

**וַתַּעֲשֶׂה** 1R 17,15.

**וַתַּעַשׂ** Gn 27,14.41,47 ‖ 1R 14,4 ‖ 2R 8,2 ‖ Ez 17,6 ‖ Prv 31,13 ‖ Ruth 3,6.

**נַעֲשֶׂה** *1 impf. pl.* Gn 1,26 ‖ Ex 19,8.24,3.7 ‖ Nu 32,31 ‖ Jos 1,16. 9,20.22,26 ‖ Jud 11,10.13,8.20,9. 21,7.16 ‖ 1S 5,8.6,2.16,20 ‖ 2R 4, 10.6,15.10,5 ‖ Jes 26,18 ‖ Jer 18, 12.42,3.5.44,17.25 ‖ Jon 1,11 ‖ Ps 60,14.*108,14* ‖ Cant 1,11.8,8 ‖ Neh 5,12 ‖ 2Ch 20,12.

**הֲנַעֲשֶׂה** *interrog.* 2S 17,6.

**וְנַעֲשֶׂה** Gn 11,4 ‖ Jud 13,15 ‖ 2R 6,2.

**וַנַּעֲשֶׂה** Jos 9,24.

**וַנַּעַשׂ** Jer 35,10.

**וְנַעֲשֶׂנָּה** *suff.* Dt 30,12.*13*.

**תַּעֲשׂוּ** *2 impf. pl.* Gn 19,8.41, 55 ‖ Ex 20,23.25,9.19.30,32.37 ‖ Lev 9,6.16,29.18,3.4.26.19,4.15. *35*.22,24.23,3.*31.7.8.21.25.35.36*. 28.26,1.14 ‖ Nu 9,3.15,12$^{2}$.14.22. 28,18.*25.26.29,1.12.35*.20.23.24. 31.29,7.39.32,24 ‖ Dt 7,5.31,29 ‖ Jos 8,8 ‖ Jud 7,17.18,14.19,23.24. 21,11 ‖ 1S 30,23 ‖ 2R 17,12 ‖ Jes 10,3 ‖ Jer 5,10.31.7,5.17,22.22,4. 44,4 ‖ Ez 24,24 ‖ Hos 9,5 ‖ Zach 8, 16 ‖ Mal 2,13 ‖ 2Ch 23,4.

**וַתַּעֲשׂוּ** Jes 65,12 ‖ Jer 34,15.35, 18 ‖ 2Ch 13,9.

**תַּעֲשׂוּן** Ex 4,15.20,23 ‖ Nu 32,20. 23 ‖ Dt 1,18.12,4.8.29,8 ‖ Jud 7, 17.15,7 ‖ 1S 2,23 ‖ 2R 11,5 ‖ 2Ch 19,9.10.

**יַעֲשׂוּ**, Q. *3 impf. pl.* Ex 12, 47.27,8.28,4.31,11.36,6 ‖ Nu 5,6. 9,11.12.32,25 ‖ Jud 14,10 ‖ 1S 2, 14.13,19 ‖ Jes 5,10 ‖ Ez 33,31.43, 25.27.46,15 ‖ Zeph 3,13 ‖ Ps 106, 19 ‖ Eccl 2,3 ‖ Esth 5,14.

**יַעֲשׂוּן** Ex 18,20 ‖ 1S 2,22 ‖ 1R 19, 2.20,10 ‖ Hos 9,16.

**וְיַעֲשׂוּ** Ex 5,9.35,10 ‖ Nu 9,2.

**וַיַּעֲשׂוּ** Gn 3,7.31,46.42,20.45,21. 50,12 ‖ Ex 7,10.11.20.22.8,3.*14*. 13.12,28.50.14,4.16,17.32,28.31. 36,8.39,1.6.15.16.19.*20*.24.25.27. 30.32 ‖ Lev 10,7 ‖ Nu 1,54.*2,34*.5, 4.9,5 ‖ Dt 34,9 ‖ Jos 4,8.5,10.9,4. 10,23 ‖ Jud 2,11.*3,7*.6,1.9,27.21, 23 ‖ 1S 6,10 ‖ 2S 13,29.21,14.18, 26 ‖ 1R 21,11 ‖ 2R 11,9.17,11.16$^{2}$. 32 ‖ Jes 66,4 ‖ Hos 13,2 ‖ Hag 1, 14 ‖ Ps 107,37 ‖ Job 42,9 ‖ Esth 9, 5 ‖ Esr 3,4.6,19.22.10,16 ‖ Neh 8,16.17.18.9,18.26 ‖ 1Ch 5,19 ‖ 2Ch 7,9.20,36.23,8.24,8.13.30,21. 23.34,32.35,17.

**וַיַּעֲשׂוּנִי** *suff.* Job 10,8.

**יַעֲשׂוּהָ** Mich 2,1.

**תַּעֲשֶׂינָה** *3 impf. pl. f.* Dt 1,

44 || Jer 44,25 || Ez 23,48 || Job 5,12.

**וַתַּעֲשֶׂינָה** Ez 16,50.

**נַעֲשָׂה** *Ni. 3 perf.* Lev 7,9 || Jud 16,11 || 1R 10,20 || 2R 23,22.23 || Eccl 1,13.4,3.8,9.11.14.16.17.9,3.6 || Esth 4,1.6,3² || 2Ch 9,19.35,18.19.

**שֶׁנַּעֲשָׂה** Eccl 1,9.2,17.

**וְנַעֲשָׂה** Ez 15,5.

**נַעֲשְׂתָה, נֶעֶשְׂתָה** *3 perf. f.* Nu 15,24 || Dt 13,15.17,4 || 2S 17,23 || Mal 2,11 || Dan 9,12².11,36 || Neh 6,16.

**נַעֲשׂוּ** *3 perf. pl.* Lev 18,30 || Jes 46,10 || Ps 33,6 || Neh 5,18.

**שֶׁנַּעֲשׂוּ** Eccl 1,14.

**נַעֲשֶׂה** *pt.* Neh 5,18.

**נַעֲשִׂים** *pl.* Eccl 4,1.

**וְנַעֲשִׂים** Esth 9,28.

**נַעֲשָׂה] הַנַּעֲשׂוֹת** *pl. f.* Ez 9,4.

**לְהֵעָשׂוֹת** *inf.* Esth 9,1.14.

**הֵעָשׂוֹתוֹ** *suff.* Ez 43,18.

**יֵעָשֶׂה** *3 impf.* Gn 29,26.34,7 || Ex 2,4.12,16².21,31.31,15 || Lev 2,8.7,24.11,32.13,51.24,19 || Nu 4,26.6,4.15,11.34.28,15.24 || Dt 25,9 || Jud 11,37 || 1S 11,7.17,26.27 || 2S 13,12 || 2R 12,14 || Jes 3,11 || Jer 3,16.5,13 || Ez 12,11.15,5.44,14 || Ob 15 || Esth 2,11.6,9.*11* || Esr 10,3.

**וְיֵעָשֶׂה** Ez 12,25.*28*.

**שֶׁיֵּעָשֶׂה** Eccl 1,9.

**תֵּעָשֶׂה, תֵּיעָשֶׂה** *3 impf. f.* Ex 25,31.35,2 || Lev 2,7.11.6,14.23,3 || Neh 6,9.

**וְתֵעָשׂ** Esth 5,6.*7*,*2*.9,12.

**יֵעָשׂוּ** *3 impf. pl.* Gn 20,9.

**תֵּעָשֶׂינָה** *3 impf. pl. f.* Lev 4,2.13.*5*,*17*.22.27.

**עָשָׂה] עִשּׂוּ** *Pi. 3 perf. pl.* Ez 23,3.8.

**עָשָׂה] עֻשֵּׂיתִי** *Pu. 1 perf.* Ps 139,15.

# מַעֲשֶׂה

negotium; agendi ratio; factum, facinus, opus; fructus rei; opes, bona, carmen, ποίημα (Ps 45,2).

י״נ במ״א ז׳ ל״א: ופיה עָגֹל מעשה כוס; השבעים קורין בירמיה מ״ח ז׳: יען בטחך בְּמָעֻזַּיִךְ ת׳ בְּמַעֲשַׂיִךְ; באיוב ל״ג י״ז להסיר אדם מַעֲשֶׂק (וי״נ מִמַּעֲשֵׂהוּ, מטעם עולה ויורד מלפניו ומלאחריו); למדנחאי בשה״ש ז׳ ב׳ מַעֲשֵׂי; בנחמיה ו׳ י״ד קורין השבעים כְּמַעֲשֵׂיהֶם אלה; בדהי״ב ד׳ ה׳ יש לגרוס: את מְעֵי העולה ידיחו בם (ע׳ ויקרא א׳ י״ג, ואולי גם כאן יש לקרוא הקרב והַמֵּעַיִם?).

Nu 31,51 || Jes 3,24.19,15.29,16 || Job 33,17 || Eccl 8,9.9,10.12,14 || 2Ch 16,14.31,21.

**וּמַעֲשֶׂה** 1Ch 23,28.

**הַמַּעֲשֶׂה** Gn 44,15 || Ex 18,20 || Jud 2,10 || 1S 20,19 || 1R 13,11 || Ez 46,1 || Eccl 2,17.3,11.17.4,3.4.8,17.

**כַּמַּעֲשֶׂה** 1R 7,8.

**מַעֲשֵׂה** *cs.* Gn 40,17 || Ex 26,1.31.36.*27,16*.*28,39*.*36,37*.*38,18*.*39,29*.27,4.*38,4*.28,6.*15*.*39,3.8*.11.14.*22*.*39,15*.32.*39,22*.*27*.30,25.35.32,16.34,10.36,8.35.37,29 || Nu 8,4.21,20 || Dt 2,7.4,28.11,7.14,29.16,15.24,19.27,15.28,12.30,9 || Jos 24,31 || Jud 2,7 || 1R 7,17².19.22.28.29.31 || 2R 19,18.22,17 || Jes 17,8.29,23.32,17.37,19.60,21 || Jer 10,3.9².15.*51,18*.51,10 || Ez 16,30 || Hos 13,2 || Mich 6,16 || Hab 3,17 || Hag 2,14.17 || Ps 8,4.28,5.115,4.*135,15* || Job 1,10.34,19 || Cant 7,2 || Thr 4,2 || Eccl 5,5.7,13.8,11.17.11,5 || Esth 10,2 || 1Ch 9,31 || 2Ch 3,10.4,6.32,19.

**וּמַעֲשֵׂה** 1R 7,33 || Jes 5,12.19,25.64,7.65,22 || Ps 19,2.90,17².102,26.

**בְּמַעֲשֵׂה** Dt 31,29 || 1R 16,7 || Jer 25,6.7.32,30 || Ps 143,5.

**כְּמַעֲשֵׂה** Ex 24,10.28,15.*39,8* || Lev 18,3 || 1R 7,26.33 || Ps 28,4 || Thr 3,64 || Eccl 8,14 || 2Ch 4,5.17,4.

**וּכְמַעֲשֵׂה** Lev 18,3 || Jer 25,14.

**לְמַעֲשֵׂה** Jes 2,8 || Hos 14,4 || Mich 5,12 || Job 14,15.

**מִמַּעֲשֵׂנוּ** *suff.* Gn 5,29.

**מַעֲשֶׂךָ** Dt 15,10.

**מַעֲשֵׂהוּ** Jud 19,16 || 2R 16,10 || Jes 5,19.10,12.19,14.28,21 || Ps 33,4 || Prv 16,11 || Job 37,7 || 2Ch 32,30.

**וּמַעֲשֵׂהוּ** Jud 13,12 || 1S 25,2 || Ps 64,10.

**כְּמַעֲשֵׂהוּ** Ex 28,8.39,5 || Ps 62,13.

**לְמַעֲשֵׂהוּ** Jes 54,16.

**מַעֲשִׂים** *pl.* Gn 20,9.

**הַמַּעֲשִׂים** Nu 16,28 || 1S 8,8 || 2R 23,19 || Jer 7,13 || Eccl 1,14.

**מַעֲשֵׂי** *cs.* Jes 59,6 || Ps 107,24.111,2.7.118,17.138,8 || 2Ch 34,25.

**בְּמַעֲשֵׂי** Jer 44,8 || Ps 8,7.92,5.

**לְמַעֲשֵׂי** Jer 1,16.

**מַעֲשַׂי, מַעֲשָׂי** *suff.* Ps 45,2 || Eccl 2,4.11.

**מַעֲשֵׂינוּ** Jes 26,12.

**בְּמַעֲשֵׂינוּ** Esr 9,13.

**מַעֲשֶׂיךָ** Ex 23,12.16² || Ps 66,3.92,6.104,13.24.139,14.145,4.10 || Prv 16,3 || Eccl 9,7 || 2Ch 20,37.

**מַעֲשַׂיִךְ, מַעֲשָׂיִךְ** Jes 57,12 || Ez 27,16.18.

**בְּמַעֲשַׂיִךְ** Jer 48,7.

**כְּמַעֲשֶׂיךָ** Dt 3,24 || Ps 86,8.

**מַעֲשֵׂיכֶם** Gn 46,33.*47,3* || Ex 5,13 || Ez 6,6.

**מַעֲשָׂיו** Dt 11,3 || 1S 19,4 || Ps 103,22.106,13.107,22.111,6.145,9.17 || Dan 9,14.

**בְּמַעֲשָׂיו** Ps 104,31 || Eccl 3,22.

**כְּמַעֲשָׂיו** Neh 6,14.

**מִמַּעֲשָׂיו** Ex 5,4.

**מַעֲשֵׂיהֶם** Jes 29,15 || Jes 41,29.59,6.66,18 || Am 8,7 || Jon 3,10 || Ps 33,15.106,35.

**וּמַעֲשֵׂיהֶם** Ez 1,16².

**בְּמַעֲשֵׂיהֶם** Jes 59,6 || Ps 106,39.

**כְּמַעֲשֵׂיהֶם** Ex 23,24.
**מַעֲשֶׂיהָ** Prv 31,31.

——— v. n. pr. ———

## עָשַׁן

fumare; *met.* irasci, ardescere.

פעל נגזר מן השם; כמוהו בערבית, בתי״ו רפויה, ובדרז״ל בא גם בפִּעֵל ובפֻעַל: מְעַשְּׁנִין האילנות, מרה הירוקה וְהַמְעֻשֶּׁנֶת והמצוננת; ובא בהשאלה על הכעס והחמה (אולי יש לפתור השם מן עושנא. תקף וחזק, בארמית, שקשה לעינים, וכטעם חמץ, וע״י העשון מעמידין בשר ודגים לימים רבים).

Ex 19,8.

**עָשַׁנְתָּ** *2 perf.* Ps 80,5.
**יֶעְשַׁן** *3 impf.* Dt 29,19 ‖ Ps 74,1.
**וַיֶּעֶשְׁנוּ] וְיֶעֱשָׁנוּ** *3 impf. pl.* Ps 104,32.144,5.

## עָשָׁן

fumus, vapor; ira.

השבעים קורין בתהלים ל״ז כ׳ וק״ב ד׳ כְּעָשָׁן. ר׳ יוסף הלוי גורס בבראשית ט״ו י״ז והנה תִּמֹר עשן.

Gn 15,17 ‖ Jud 20,40 ‖ 2S 22,9 ‖ Jes 6,4.9,17.14,31.65,5 ‖ Joel 3,3 ‖ Ps 18,9.68,3 ‖ Cant 3,6 ‖ Job 41,12.

**וְעָשָׁן** Jes 4,5.
**הֶעָשָׁן** Jud 20,38.
**בֶּעָשָׁן** Ps 37,20 ‖ Nah 2,14.
**בְעָשָׁן** Ps 102,4.
**כֶּעָשָׁן** Jes 51,6.
**וְכֶעָשָׁן** Prv 10,26.
**וּכְעָשָׁן** Hos 13,3.
**עֲשַׁן** *cs.* Jos 8,20.21.
**כְּעֶשֶׁן** Ex 19,18.
**עֲשָׁנוֹ** *suff.* Ex 19,18.
**עֲשָׁנָהּ** Jes 34,10.

## עָשֵׁן

fumans, fumigans.

Ex 20,18.

**הֶעֲשֵׁנִים** *pl.* Jes 7,4.

——— v. n. pr. כּוֹר עָשָׁן ———

## עָשַׂק°

litigare.

כטעם עסק בארמית, וע״ד שיאמר הגרמני: האַנדעל האבען מיט יעמאנדעם.

**הִתְעַשֵּׂק] הִתְעַשְּׂקוּ** *Hith.* *3 perf. pl.* Gn 26,20.

——— v. n. pr. ———

## עָשַׁק, עָשֵׁק

iniuste et violenter opprimere; defraudare; subtrahere; violenter erumpere.

כדוגמתו בסורית ובערבית (יש מחברין אותו עם עתק, במובן תקיפות ועריצות).

Lev 5,21.23 ‖ Ez 18,18.

**עֲשָׁקוֹ** *suff.* Jes 52,4.
**עָשַׁקְתָּ] עֲשַׁקְתָּנוּ** *2 perf. suff.* 1S 12,4.
**עָשַׁקְתִּי** *1 perf.* 1S 12,3.
**עָשְׁקוּ** *3 perf. pl.* Ez 22,29[2].
**וְעָשְׁקוּ** Mich 2,2.
**עֹשֵׁק, עוֹשֵׁק** *pt.* Jer 21,12 ‖ Ps 72,4 ‖ Prv 14,31.22,16.
**וְעֹשֵׁק** Prv 28,30.
**עֹשְׁקִים] וּבְעֹשְׁקֵי** *pl. cs.* Mal 3,5.
**לְעֹשְׁקָי] לְעֹשְׁקָי** *suff.* Ps 119,121.
**עֹשְׁקֵיהֶם** Eccl 4,1.
**עֲשֻׁקָה] הָעֲשֻׁקוֹת** *f. pl.* Am 4,1.
**עָשֻׁק, עָשׁוּק** *pt. pass.* Dt 28,29.33 ‖ Hos 5,11 ‖ Prv 28,17.
**עֲשׁוּקִים** *pl.* Jer 50,33 ‖ Ps 103,6.
**הָעֲשֻׁקִים** Eccl 4,1.
**לַעֲשׁוּקִים** Ps 146,7.
**לַעֲשֹׁק** *inf. cs.* Hos 12,8.
**לְעָשְׁקָם** *suff.* Ps 105,14 ‖ 1Ch 16,21.
**תַּעֲשֹׁק** *2 impf.* Lev 19,13 ‖ Dt 24,14 ‖ Job 10,3.
**יַעֲשֹׁק** *3 impf.* Job 40,23.
**תַּעֲשְׁקוּ] תַּעֲשֹׁקוּ** *2 impf. pl.* Jer 7,6 ‖ Zach 7,10.
**יַעַשְׁקֻנִי** *3 impf. pl. suff.* Ps 119,122.
**עֻשַּׁק] הַמְעֻשָּׁקָה** *Pu. pt. f.* Jes 23,12.

## עֹשֶׁק

violentia, iniuria, oppressio; vi et fraude acquisitum, iniuste partum; angor.

י״ג בישעיה ל׳ י״ב: בְּעֹקֶשׁ ונלוז, או בעשק וְגָזֵל, ובתהלים ע״ג ח׳ עָתָק בַּמרום ידברו (ע׳ ש״א ב׳ ג׳).

Jes 59,13 ‖ Jer 6,6 ‖ Ez 18,18.22,29 ‖ Ps 73,8 ‖ Eccl 5,7.

**הָעֹשֶׁק** Lev 5,23 ‖ Jer 22,17 ‖ Eccl 7,7.
**בְּעֹשֶׁק** Jes 30,12 ‖ Ps 62,11.
**בָּעֹשֶׁק** Ez 22,7.12.
**מֵעֹשֶׁק** Jes 54,14 ‖ Ps 119,134.

## עָשְׁקָה־

oppressio, angor, angustiae.

להאחרונים הוא שם; לראב״ע ורד״ק הוא פעל עבר לנקבה נסתרת, והכונה על הדַּלָּה, היא המהלה, וי״א שהוא צווי ע״מ שמרה נפשי, והטעם יַפְרֵנִי אך ערבני לבל אנוע, או יפורש מן הערבית במובן אהבה, וכטעם ואתה חשקת נפשי; יונתן והשבעים קורין הַקְשִׁיבָה־לִּי.

Jes 38,14.

## עָשׁוֹק

oppressor.

בא על משקל חָמוֹץ.

Jer 22,3.

## עֲשׁוּקִים *pl. t.*

oppressiones, iniuriae (*al.* oppressi).

לדעת האחרונים באו שלש אלה ברבים ע״מ עלומים, נעורים, בתולים, ובהוראת שם המפשט.

Job 35,9.

**וַעֲשׁוּקִים** Am 9,3.
**הָעֲשֻׁקִים** Eccl 4,1.
**מַעֲשַׁקָּה] מַעֲשַׁקּוֹת** *pl. t.* Jes 33,15 ‖ Prv 28,16.

## עָשַׂר° יַעְשֹׂר *3 impf.*

decimare, decimam partem proventus sumere, exigere, dare.

פֹּעל נגזר מן השם עֶשֶׂר. לבן־נפתלי בהדברים כ״ו י״ב לְעַשֵּׂר.

1S 8,15.17.

**עִשֵּׂר] הַמְעַשְּׂרִים** *Pi. pt. pl.* Neh 10,38.

עֲשֵׂר *inf.* Gn 28,22‖Dt 14,22.

אֲעַשְּׂרֶנּוּ *1 impf. suff.* Gn 28, 22.

תְּעַשֵּׂר *2 impf.* Dt 14,22.

[הַעְשִׂיר] בַּעְשֵׂר *Hi. inf. cs.* Neh 10,39.

לַעְשֵׂר Dt 26,12.

## עֶשֶׂר, עֲשַׂר *f.*

decem, *pl.* decades.

כדוגמתו בארמית, סורית, צורית, ערבית, כושית ואשורית (עיקר הוראתו קִבּוּץ, כידוע בערבית).

Gn 5,14.16,3 ‖ Ex 26,1.16.*36,21.* 36,8‖Lev 26,26 ‖ Nu 14,22 ‖ Jos 15,57.21,5.26‖Jud 12,11 ‖ 2S 15, 16.*20,3.*19,44‖1R 6,3.23.24.26.7, 10.23.24.27.37.43 ‖2R 5,5.15,17. 20,9$^2$. 10$^2$. 11 ‖ Jes 38,8 ‖ Ez 40, 11.41,2.42,4 ‖ Zach 5,2 ‖ Job 19, 3‖Dan 1,20‖Neh 4,6‖1Ch 6,46‖ 2Ch 4,2.3.7.13,23.

וְעֶשֶׂר Gn 45,23 ‖ 1R 6,25 ‖ 2R 5, 5‖2Ch 4,1.

וָעֶשֶׂר Gn 50,22.26 ‖ Jos 24,29 ‖ Jud 2,8.

כְּעֶשֶׂר Ruth 1,4.

לְעֶשֶׂר 1R 7,38.

עֲשָׂרָה, K. *m.* Gn 18,32.24,10.22. 32,16.42,3.45,23 ‖ Ex 27,12$^2$. 38, 12$^2$‖Lev 27,7‖Nu 7,14.*20.26.32. 38.44.50.56.62.68.74.80.* 86$^2$. 11, 19.32.29,23‖Jos 17,5‖Jud 6,27. 20,10 ‖ 1S 25,5 ‖ 2S 18,3.11.15‖ 1R 5,3. 7,38.43. 11,31$^2$. 14,3 ‖ 2R 24,14‖Ez 45,1.12‖Am 5,3.6,9‖ Hag 2,16‖Zach 8,23‖Ruth 4,2‖ Dan 1,12.14.15‖Esr 8,24‖2Ch 4, 6.8.

וַעֲשָׂרָה Jos 22,14 ‖ 1S 17,17 ‖ 2R 13,7.25,25‖Jer 32,9.41,1.8‖Esr 1,10.8,12.

הָעֲשָׂרָה Gn 18,32‖Neh 11,1.

מֵעֲשָׂרָה 1S 1,8‖Eccl 7,19.

עֲשֶׂרֶת, Q. Gn 31,7.41 ‖ Ex 34, 28‖Lev 27,5 ‖ Dt 4,13.10,4‖Jud 1,4.*4,6.20,34.*4,10. 17,10 ‖ 1S 17, 18 ‖ 1R 5,28.11,35 ‖ 2R 14,7.24, 14 ‖ Jes 5,10‖Jer 42,7 ‖ Ez 45,3. *48,9.13$^2$.* 14$^2$.48,10$^2$. 18 ‖ Esth 9, 10.*12.13.14*‖Neh 5,18 ‖ 1Ch 29, 7‖2Ch 25,11.27,5.30,24.

וַעֲשֶׂרֶת Jud 4,14.7,3 ‖ 1S 15,4 ‖ 2R 13,7 ‖ Jer 41,2 ‖ Ez 45,5.48, 18 ‖ Esth 3,9 ‖ 2Ch 25,12.27,5. 36,9.

כַּעֲשֶׂרֶת Jud 3,29‖1S 25,38.

עֲשָׂרֹת *pl.* Ex 18,21.*25*‖Dt 1,15.

עָשָׂר (in compos.) Gn 7,11.*8,4.* 14,14. 17,20. 25,16. 32,23. 35,22. 37,9. 42,13.32. 46,22.49,28 ‖ Ex 12,6.18.16,1. 24,4.26,25.*36,30.*28, 21.39,14‖Lev 23,5.6.34.*39.*27,7‖ Nu 1,44. 7,3.72.78.84. 87$^2$. 9,3.5. *28,16.*11.17,14. 17.*21.* 28,17.29, 12.13$^2$.*17.20.23.26.29.32.* 14.15. 17.20.31,5.40.*46.*52.33,3 ‖ Dt 1,2. 3.23‖Jos 3,12.4,2.5,10.8,25‖ Jud 8,10.19,29.20,25.44. 21,10 ‖ 2S 2, 15$^2$.30.8,13.9,10.10,6.*17,1.*19,18‖ 1R 4,7.5,6.*10,26.*7,3.25.44. 8,65. 10,20.11,30.12,32.33. 19,19 ‖ 2R 25,27‖Jer 52,20.31 ‖ Ez 29,1.32, 1.17.45,21.25.47,13. 48,35 ‖ Hos 3,2 ‖ Zach 1,7 ‖ Ps 60,2 ‖ Job 42, 12‖Esth 2,12.3,7.*13.8,12.*12.*9,1.* 13.*8,12.*9,1.15.17$^2$.18$^3$.19.*21.*21 ‖ Esr 2,6.18.39. 6,19.8,9. 18. 24. 31. 35$^2$‖Neh 7,11.24.42‖1Ch 4,27.7, 11. 9,22.12,13(14). 31(32). 15,10. 18,12. 24,4.12$^2$.13$^2$.14$^2$.15$^2$.16. 25, 5.9.10—31.18.19.20.21.22.23. 24. 25.26.26,9.11. 27,14$^2$.15$^2$ ‖ 2Ch 1, 14.*9,25.* 4,4. 15. 19. 29,17. 30,15. 35,1.

הֶעָשָׂר Jos 4,4‖1R 19,19.

עֶשְׂרֵה (in compos.) *f.* Gn 5,8. 10. 7,20. 11,25. 14,4$^2$. 5. 17,25. 31, 41. 37,2. 46,18. 47,28 ‖ Ex 15,27. 24,4.26,7.*36,14.*26,8.*36,15.*27,14. 15.28,21.*39,14.*38,14.*15*‖Lev 24, 5‖Nu 7,84$^2$.*86.*33,9 ‖ Jos 4,3.8.9. 20. 15,36.*18,28.* 41. *19,22.*51.18, 24.*19,15.21,7.21.38.* 19,6.*21.4.6.* 38. 21,19.33 ‖ Jud 3,14.10,8 ‖ 1R 6,38.7,1.15$^2$.14,21.15,1.16,23. 18, 31.22,52 ‖ 2R 3,1$^2$.8,25.9,29.13,1. 10.14,17.21.23.15,2.33.*16,2.*16,1. 17,1.18,13. 20,6. 21,1. 22,3. 23,23. 36.*24,18.*24,8.25,2.8.17‖Jes 36,1. 38,5‖ Jer 1,2.3.25,3.32,1.39,2.52, 1.5.12.21$^2$.29 ‖ Ez 26,1.30,20.*31, 1.*32,1. *17. 33,21.*40,1.11.49.43, 16$^2$.17$^2$‖Jon 4,11‖Esth 3,7‖Neh 5,14‖1Ch 6,45.47.48‖ 2Ch 11,21. 12,13.13,1.21$^2$.15,10.25,25.26,1.3. 27,1.*8.28,1.*33,1. 34,3.8. 35,19. 36, 5.*11.*

עֶשְׂרִים *pl.* Gn 18,31. 31,38.41. 32,15$^2$.16‖Ex 26,18.19.20.27,10$^2$. *11.*11. 16. 30,13. 14. 36,23. 24. 25. 38,10.*11$^2$.*26‖Lev 27,3.5$^2$.25‖Nu 1,3.*18.20.22.24. 26.28. 30. 32. 34. 36.38.40.42.45.26,2.32,11.*3,47.7, 86. 88. 11,19. 14,29.*26,4.*18,16 ‖ Jos 15,32.19,30 ‖ Jud 4,3. 7,3. 10, 2.3. 11,33. 15,20. 16,31. 20,15. 35. 46‖1S 7,2‖ 2S 3,20.8,5.10,6.18,7. 21,20 ‖ 1R 5,25.6,3.16.20. 8,63.9, 10.11. 14,20. 15,9.33. 16,8. 10. 15. 29.20,30 ‖ 2R 4,42.8,26.*21,19.*10, 36. 12,7. 13,1. 14,2. *15,33.18,2.23, 36.*15,1.27.30. 16,2. 23,31. 24,18 ‖ Jes 52,1 ‖ Ez 4,10.11,1.40,13.29. 49.41,2.*4.*4.10.45,5.12‖Hag 1,15. 2,16$^2$.18‖Zach 1,7.5,2‖Dan 10,4. 13 ‖ Esr 2,11.12.17.19.*28.*21.23. *41.*26.27.33.3,8. 8,11.19.27 ‖ Neh 1,1.2,1. 5,14. 7,16.17.22.23.27.*11, 14.*30.32.9,1.11,8.12‖ 1Ch 2,22.7, 2.7.9.40.12,28(29).30(31).35(36). 18,5.20,6. 23,4.*27,1.2.4. 5.7—15.* 24.27.27,23‖ 2Ch 2,9$^4$.3,3.4.8$^2$.11. 13.4,1.7,5.10.8,1. 11,21. 13,21. 25, 1.*27,1.8.29,1. 36,5.*5. 28,1. 31,17. 33,21.36,11.

וְעֶשְׂרִים Gn 6,3.8,14.11,24.23,1 ‖ Ex 12,18.26,2.*36,9.*38,18.24‖ Nu 3,39.43.*26,14.*8,24.25,9. 26,62.33, 39 ‖ Dt 31,2.*34,7* ‖ Jud 8,10.20, 21 ‖ 2S 8,4.9,10.19,18.24,8 ‖ 1R 5,3.25.6,2.20$^2$.8,63.9,14.*10,10.*28. 22,42‖2R 14,2.*18,2*‖ Jer 25,3.52, 28.30 ‖ Ez 40,21.25.*33,36.*30.45, 1.3.5.6.12. 48,8. 9. 10$^2$. 13$^2$. 15.20$^2$. 21$^2$‖Esth 1,1.*8,9.9,30.*8,9‖ Esr 1,

9.2,32.67.8,20 ‖ Neh 7,31.35.37.29 ‖ 1Ch 12,37(38).15,5.6.18,4.24,17².18².25,28.29.30.31 ‖ 2Ch 3,4.4,1.5,12.7,5.9,9.20,31.25,1.*29,1*.28,6.36,2.

**הָעֶשְׂרִים** Gn 18,31 ‖ Ez 42,3 ‖ 1Ch 24,16.

**בְּעֶשְׂרִים** Gn 37,28 ‖ Nu 10,11 ‖ 2R 25,27 ‖ Jer 52,31 ‖ Ez 29,17 ‖ 40,1 ‖ Hag 2,1.10.20 ‖ Esr 10,9 ‖ Neh 6,15.

**כְּעֶשְׂרִים** 1S 14,14 ‖ Ez 8,16.

**לְעֶשְׂרִים** 1Ch 25,27.

## עֲשִׂירִי

decimus; decima pars.

מספר סדורי, ובסימן הנקבה מורה לרב גם על חלק אחד מעשרה.

Dt 23,3.4.

**הָעֲשִׂירִי, הָעֲשִׂרִי** Gn 8,5 ‖ Lev 27,32 ‖ Nu 7,66 ‖ 2R 25,1 ‖ Jer 39,1.52,4 ‖ Ez 24,1 ‖ Zach 3,19 ‖ Esth 2,16 ‖ Esr 10,16 ‖ 1Ch 12,13(14).24,11.25,17.27,13.

**בָּעֲשִׂירִי, בָּעֲשִׂרִי** Gn 8,5 ‖ Ez 29,1.33,21.

**עֲשִׂירִת, עֲשִׂרִית** *f.* Ex 16,36 ‖ Lev 5,11.*6,13* ‖ Nu 5,15.

**וַעֲשִׂירִת, וַעֲשִׂרִית** Nu 28,5 ‖ Ez 45,11.

**הָעֲשִׂרִית** Jes 32,1 ‖ Ez 29,1.

**עֲשִׂרִיָּה** Jer 6,13.

## עָשׂוֹר

decas; dies decimus; decachordum.

י"מ ימים או עשור, ימים אחדים או עשרה ימים (ע"ד שבוע מן שבעה), ולד"א ימים שנה, ועשור עשרה חדשים; טעם נבל עשור, בעל עשרה נימין, וכמו על השמינית.

Gn 24,55 ‖ Ps 33,2.92,4.144,9.

**בֶּעָשׂוֹר, בֶּעָשֹׂר** Ex 12,3 ‖ Lev 16,29.23,27.25,9 ‖ Jos 4,19 ‖ 2R 25,1 ‖ Jer 52,4.12 ‖ Ez 20,1.24,1.40,1.

**וּבֶעָשׂוֹר** Nu 29,7.

## עִשָּׂרוֹן

decima pars Ephae, mensura aridarum.

עשירית האיפה, והיא העמר (שמות ט"ז ל"ו).

Nu 15,4.28,13.21².29.*29,10²*.29,15.

**וְעִשָּׂרוֹן, וְעִשָּׂרֹן** Ex 29,40 ‖ Lev 14,21 ‖ Nu 28,13.29,4.15.

**עֶשְׂרֹנִים** *pl.* Lev 14,10.23,13.*17*.24,5 ‖ Nu 15,6.9.28,9.*12*.12.20.*28*.*29,3.9.14*.20.28.*29,9.14*.29,9.

## מַעֲשֵׂר

decima pars, decimae.

(להבחור בס' הזכרונות מעשרתיכם דהדברים י"ב י"א מלא, ואין לו סמוכין מן המסורה).

Gn 14,20 ‖ Nu 18,21.26.

**הַמַּעֲשֵׂר** Nu 18,26² ‖ Dt 26,12 ‖ Mal 3,8.10 ‖ Neh 10,39.

**וְהַמַּעֲשֵׂר** 2Ch 31,12.

**מַעְשַׂר, מַעֲשַׂר** (Neh 10,39) *cs.* Lev 27,30.32 ‖ Nu 18,24 ‖ Dt 12,17.14,23.28.*26,12* ‖ Ez 45,11.14 ‖ Neh 10,39.13,12 ‖ 2Ch 31,6.

**וּמַעְשַׂר** Neh 10,38.13,5 ‖ 2Ch 31,5,6.

**מִמַּעַשְׂרוֹ** *suff.* Lev 27,31.

**וְלַמַּעַשְׂרוֹת** *pl.* Neh 12,44.

**מַעַשְׂרֹתֵיכֶם** *suff.* Nu 18,28 ‖ Dt 12,6.11 ‖ Am 4,4.

——v. chald.——

## [עָשַׁר] עָשַׁרְתִּי *1 perf.*

ditescere; *Hi.* ditare; ditescere; *Hith.* divitem se esse simulare.

קרוב אל עָתַר (חשר וקשר), וכן הוא בארמית וסורית, ומעין הוראתו בערבית ג"כ בתי"ו רפויה.

Hos 12,9.

**יֶעְשַׁר** *3 impf.* Job 15,29.

**הֶעֱשִׁיר] הֶעֱשַׁרְתְּ** *Hi. 2 perf. f.* Ez 27,33.

**הֶעֱשַׁרְתִּי** *1 perf.* Gn 14,23.

**וּמַעֲשִׁיר** *pt.* 1S 2,7.

**לְהַעֲשִׁיר** *inf. cs.* Prv 23,4.28,20.

**וְאַעְשִׁר** *1 impf.* Zach 11,5.

**תַּעֲשִׁיר] תַּעְשְׁרֶנָּה** *2 impf. suff.* Ps 65,10.

**יַעֲשִׁיר, יַעֲשֹׁר** *3 impf.* Ps 49,17 ‖ Prv 21,17 ‖ Dan 11,2.

**יַעַשְׁרֶנּוּ** *suff.* 1S 17,25.

**תַּעֲשִׁיר** *3 impf. f.* Prv 10,4.22.

**וַיַּעֲשִׁירוּ** *3 pl.* Jer 5,27.

**הִתְעַשֵּׁר] מִתְעַשֵּׁר** *Hith. pt.* Prv 13,7.

## עֹשֶׁר

divitiae.

במשלי י"ד כ"ד יש לגרוס: עטרת חכמים עָשְׁרָם וְלִוְיַת כסילים אולת.

1S 17,25 ‖ 1R 3,11.13 ‖ Jer 17,11 ‖ Prv 3,16.8,18.11,16.22,4 ‖ Eccl 4,8.5,12.18.6,2.9,11 ‖ Esth 1,4 ‖ Dan 11,2 ‖ 1Ch 29,28 ‖ 2Ch 1,11.17,5.*18,1*.32,27.

**וָעֹשֶׁר** 2Ch 1,12.

**וְעֹשֶׁר** Ps 112,3 ‖ Prv 30,8.

**הָעֹשֶׁר** Gn 31,16 ‖ Eccl 5,13.

**וְהָעֹשֶׁר** 1Ch 29,12.

**לְעֹשֶׁר** 1R 10,23 ‖ 2Ch 9,22.

**מֵעֹשֶׁר** Prv 22,1.

**עָשְׁרוֹ** *suff.* Ps 52,9 ‖ Prv 13,8 ‖ Esth 5,11.

**בְּעָשְׁרוֹ** Jer 9,22 ‖ Prv 11,28 ‖ Dan 11,2.

**עָשְׁרָם** Ps 49,7 ‖ Prv 14,24.

## עָשִׁיר

dives, nobilis; superbus, improbus.

י"נ בישעיה נ"ג ט': ואת־עָשִׁי־רָע במתיו.

2S 12,1 ‖ Jes 53,9 ‖ Jer 9,22 ‖ Ps 49,3 ‖ Prv 10,15.*18,10*.14,20.22,2.7.28,6.11 ‖ Job 27,19 ‖ Ruth 3,10 ‖ Eccl 10,20.

**וְעָשִׁיר** Prv 18,23.

**הֶעָשִׁיר** Ex 30,15 ‖ 2S 12,4.

**לְעָשִׁיר** 2S 12,2 ‖ Prv 22,16.

**לֶעָשִׁיר** Eccl 5,11.

**וַעֲשִׁירִים** *pl.* Eccl 10,6.

**עֲשִׁירֵי** (גס"א) *cs.* Ps 45,13.

**עֲשִׁירֶיהָ** *suff.* Mich 6,12.

**עָֽשְׁשָׁה** (al. שְׁ) *3 perf. f.* [°עָשֵׁשׁ]

collabi, tabescere.

פעל נגזר מן השם עָשׁ דלקמן (ע׳ הערה אל מסוס), וכדונמתו בערבית בתי״ו רפויה, במובן אכילה וכליון.

Ps 6,8.31,10.

**עָשֵׁשׁוּ** [עָֽשְׁשׁוּ] *3 perf. pl.* Ps 31,11.

## עָשׁ

tinea.

נרדף אל סס ואל רָקָב, תולעת הרוחשת בבגדים וכמוהו בכושית ובערבית בתי״ו רפויה; הסורי קורא באיוב כַּעֲכָּבִישׁ ת׳ כָּעָשׁ, ובתרגום השבעים כָּעָשׁ וְכַעֲכָּבִישׁ.

Jes 50,9.51,8 ‖ Job 4,19.13,28.

**כָּעָשׁ** Hos 5,12 ‖ Ps 39,12 ‖ Job 27, 18.

---

**עָֽשְׁתוּ** *3 perf. pl.* [°עָשֵׁת]

nitere; *al.* laevem esse.

י״מ זהר והברקה, וכטעם להצהיל פנים משמן (קרוב אל עששית בדרז״ל), ולד״א ענינו היות שעוע וחלק, בלא קמטים.

Jer 5,28.

## עֶשֶׁת

opificium.

טס חלק ומזהיר (פלאטטע), בניגוד אל גלילים, ובדרז״ל העושה כלים מן העשת (בנגוד אל גרוטאות), ומזה ברזל עָשׁוֹת, וי״ם ממורט ומבריק (פאָלירט); להירונימוס מן עָשָׂה (וכמו עָשׂוּת) כלומר שנתקן יפה.

Cant 5,14.

## עָשׁוֹת

nitidus; *Vulg.* fabre factus.

Ez 27,19.

---

## °עָשַׁת

cogitare, recordari.

ענינו כבארמית: ומלכא עֲשִׁית (דניאל ו׳ ד׳), וכטעם אדני יַחֲשָׁב לי וגו׳ דתהלים מ׳ י״ח (ואולי הוא מן שָׁעָה בהפך אתון?).

**יִתְעַשֵּׁת** [הִתְעַשֵּׁת] *Hith. 3 impf.* Jon 1,6.

**לְעַשְׁתּוּת** [עַשְׁתּוּת]

ע״מ מלכות, והדגש בא מפני פגישת שני תוי״ן רפויין שקשה למבטא שפתים (ע׳ הערה אל פיד); בקצת נוסחאות לְעַשְׁתּוֹת.

Job 12,5.

**עֶשְׁתֹּנֹתָיו** *pl. suff.* [?עֶשְׁתּוֹן]

ע״מ עלבון בדרז״ל והשם ענלון.

Ps 146,4.

———v. chald.———

## עַשְׁתֵּי

sq. עָשָׂר, עֶשְׂרֵה undecim, undecimus.

באשורית עַשְׁתָּן הוראתו · אחד (ופתרוני המדקדקים רבו מספור).

Ex 26,7.*36,14* ‖ Nu 7,72.29,20 ‖ 2R 25,2 ‖ Jer 1,3.52,5 ‖ Ez 40,49 ‖ 1Ch 12,13(14).24,12.25,18.27,14.

**בְּעַשְׁתֵּי־** Dt 1,3 ‖ Jer 39,2 ‖ Ez 26,1.

**לְעַשְׁתֵּי** Ex 26,8.*36,15* ‖ Zach 1,7 ‖ 1Ch 27,14.

---

**וְעַשְׁתְּרוֹת** *pl. cs.* [עַשְׁתֶּרֶת]

sq. צֹאן incrementum, cumulus: suboles; al. femellae ovium.

שרשו עשר, במובן אסיפה וקבוץ, כלומר מה שנוסף ונקבץ אל הצאן ע״י הלידה (צוּוואכס); לר׳ יוסף הלוי שֶׁגֶר אבר ההולדה לזכר (שגר בערבית עץ, ושגרא בדרז״ל = שבט), וַעַשְׁתֹּרֶת אבר הלֵדה לנקבה, הרחם, ועדיין דבריו צריכין חזוק. ע׳ הערה בחלק השמות.

Dt 7,13.*28,18*.28,4.*51*.

———v. n. pr.———

**עֵת, עֶת־** (Lev 15,25. Hag 1,2).

tempus; t. certum, opportunum, iustum.

כמוהו בשפת צור; לד״ק שרשו ענה ומהראוי עֶנֶת, והנו״ן נשלמה בדגשות הכנויים, ויש מחברין אותו עם עִדָּן, ושרשו עתת, ומפני הספק הובא בסדר הא״ב. י״נ במ״ב ט׳ כ״ה: עֵת רֹכְבִים צמדים; בירמיה י״א י״ד קורין השבעים בְּעֵת רעתם, וכת״י בעידן בישתהון; י״נ בי״ח כ״ג: בְּעֵז אפך; ביחזקאל כ״ז ל״ד: עַתְּ נִשְׁבֶּרֶת (כן נמצא בקצת נוסחאות, וכן ת״י והשבעים); בל׳ ג׳: יום ענן עֵל־גוים יהיה; בהושע י״ג י״ג: כי עַתָּ לא יעמד, וכן קורין השבעים בחגי א׳ ב׳: לא עַתָּ בא(ה) עת וג׳ (ואולי יש לגרוס לא עד בא עת).

Gn 29,7 ‖ Ex 18,22.*26* ‖ Lev 15, 25.16,2 ‖ Jos 8,29 ‖ 2S 24,15 ‖ Jer 8,7.27,7.46,21.49,8.50,27.31.51,6. 33$^{2}$ ‖ Ez 4,10.11.16,8.57.27,34.30, 3 ‖ Hos 13,13 ‖ Am 5,13 ‖ Mich 2, 3.5,2 ‖ Hag 1,2$^{2}$ ‖ Ps 10,5.34,2.62, 9.69,14.102,14.105,19.106,3.119, 20.126 ‖ Prv 5,19.6,14.8,30.17, 17 ‖ Job 22,16.27,10.39,1.2 ‖ Cant 2,12 ‖ Eccl 3,17.8,6.9.9,8.11 ‖ Esth 5,13 ‖ Dan 11,24.35.*12,4.9*.12,1 ‖ 1Ch 9,25.

**עֵת** K., **עַתָּ** Q. Ez 23,43.

**עֵת . . . וְעֵת, וְעֵת** Jer 30,7 ‖ Hos 10,12 ‖ Eccl 3,1.2$^{2}$.3$^{2}$.4$^{2}$.5$^{2}$.6$^{2}$.7$^{2}$. 8$^{2}$.8,5.

**וְעֵת** K., **וְעַתָּ** Q. Ps 74,5.

**הַעֵת** *interrog.* 2R 5,26 ‖ Hag 1,4.

**הָעֵת** Ez 7,7.12 ‖ Dan 12,2 ‖ Neh 6,1.13,21.

**וְהָעֵת** Esr 10,13.

**בְּעֵת** Gn 31,10.38,27 ‖ Jud 10,14 ‖ 1S 18,19 ‖ Jes 33,2.49,8 ‖ Jer 2, 17.28.6,15.8,12.10,15.*51,18*.11, 12.14.14,8.15,11.18,23.20,16.50, 16 ‖ Ez 21,30.34.35,5 ‖ Zach 10,1 ‖ Ps 37,19.39 ‖ Job 6,17 ‖ 2Ch 24,11.

**בָּעֵת** Gn 21,22.38,1 ‖ Nu 22,4 ‖ Dt 1,9.16.18.2,34.*3,4*.3,8.12.18.21. 23.4,14.5,5.9,20.10,1.8 ‖ Jos 5,2.6, 26.11,10.21 ‖ Jud 3,29.4,4.11,26. 12,6.21,14.24 ‖ 1R 8,65.11,29.14, 1 ‖ 2R 8,22.16,6.18,16.20,12.24,10 ‖ Jes 18,7.20,2.39,1 ‖ Jer 3,17.4,11. 8,1.31,1.(30,25) ‖ Am 5,13 ‖ Mich 3,4 ‖ Zeph 1,12.3,19.20 ‖ Eccl 10, 17 ‖ Esth 4,14.8,9 ‖ Esr 8,34 ‖ Neh 4,16 ‖ 1Ch 21,28.29 ‖ 2Ch 7,8.13, 18.16,10.21,10.28,16.30,3.35,17.

**וּבְעֵת** Jer 2,27.15,11 ‖ Dan 11, 40 ‖ Neh 9,27 ‖ 2Ch 20,22.28,22. 29,27.

**וּבָעֵת** Jud 14,4 ‖ Jer 33,15.*50,20*. 50,4 ‖ Joel 4,1 ‖ Zeph 3,20 ‖ Dan 12,1$^{2}$ ‖ 2Ch 16,7.

**כְּעֵת** Dan 9,21.

**כָּעֵת** Gn 18,10.14 ‖ Ex 9,18 ‖ Nu 23,23 ‖ Jos 11,6 ‖ Jud 21,22 ‖ 1S 9,16.20,12 ‖ 1R 19,2.20,6 ‖ 2R 4, 16.*17*.7,1.18.10,6 ‖ Jes 8,23 ‖ Job 39,18.

**וּכְעֵת** 1S 4,20‖2Ch 21,19.

**וְכָעֵת** Jud 13,23.

**לְעֵת, לְעֶת־, לְעֵת־** Gn 8,11.24,11²‖Dt 32,35‖Jos 10,27‖2S 11,1.2‖1R 11,4.15,23‖Jes 17,14‖Jer 8,15‖Zach 14,7‖Ps 21,10.32,6.71,9‖Job 38,23‖Ruth 2,14‖Eccl 9,12‖Esth 4,14‖Dan 8,17‖1Ch 12,22(23).20,1²‖2Ch 18,34.

**וּלְעֵת** Jer 14,19.

**מֵעֵת** Jes 48,16‖Ez 4,10.11‖Ps 4,8‖1Ch 9,25.

**וּמֵעֵת** Dan 12,11‖2Ch 25,27.

**[עִתְּךָ] עִתֶּךָ** *suff.* Eccl 7,17.

**עִתֵּךְ** Ez 16,8.

**עִתּוֹ** Eccl 9,12.

**בְּעִתּוֹ** Dt 11,14.28,12‖Jer 5,24‖Ez 34,26‖Hos 2,11‖Ps 1,3.104,27.145,15‖Prv 15,23‖Job 5,26.38,32‖Eccl 3,11.

**עִתָּהּ** Jes 13,22‖Ez 22,3.

**בְּעִתָּהּ** Jes 60,22.

**עִתָּם** Ps 81,16.

**בְּעִתָּם** Lev 26,4‖Jer 33,20.

**עִתִּים** *pl.* I Job 24,1‖Neh 9,28.

**הָעִתִּים** Esth 1,13‖Dan 9,25.11,13.

**וְהָעִתִּים** 1Ch 29,30.

**בְּעִתִּים** Neh 13,31.

**בָּעִתִּים** Dan 11,6.

**וּבָעִתִּים** Dan 11,14‖2Ch 15,5.

**לָעִתִּים** 1Ch 12,32(33).

**לְעִתִּים** Ez 10,14‖Neh 10,35.

**וּלְעִתִּים** Ez 12,27.

**עִתֶּיךָ** *suff.* Jes 33,6.

**[עִתּוֹת] לְעִתּוֹת** *pl.* II Ps 9,10.10,1.

**[עִתֹּתַי] עִתֹּתָי** *suff.* Ps 31,16.

## עַתָּה, עַתָּה, עַתָּה

hoc tempore, nunc, iam, statim; age, *νῦν*.

השבעים קורין בש״ב י״ח ג׳ אַתָּה ת׳ עַתָּה, ובש״א א׳ י״ח וְאַתָּה אדני המלך; י״ג בפסוק כ׳ וְעַתָּה אדני המלך וכב׳ ט׳ וְאַתָּה, וכן בישעיה ס״ד ד׳: וְאַתָּה י״י.

Gn 19,9.22,12.26,22.29.27,36.29,32.34.31,13.28.42.32,5.43,10.44,10.46,34‖Ex 5,5.6,1.9,15.18.18,11.19‖Nu 11,23.22,4.11.29.33.38.24,17‖Dt 2,13.12,9.32,39‖Jos 5,14.14,11‖Jud 8,2.6.*15*.9,38.11,7.8.13,12.16,10.17,13‖1S 2,16.8,5.9,6.12.12,16.13,12.13.14,30.15,3.30.17,29.25,7.27,1‖2S 16,11.17,9.18,3.19,8.20,6.24,13.16‖1R 12,4.16.26.14,14.17,24.19,4.21,7‖2R 4,26.5,22.8,6.13,23.18,20.21.25.19,25.29,22².30,8.33,10².36,5.37,26.43,19.48,7.49,19‖Jer 4,12.14,10.27,16‖Ez 4,14.7,3.8.26,18.39,25.43,9‖Hos 4,16.5,3.7.7,2.8,8.10.13.10,2.3‖Joel 2,12‖Am 6,7‖Mich 4,9.10.14.5,3.7,4.10‖Hag 2,3‖Zach 9,8‖Ps 12,6.17,11.20,7‖Job 3,13.4,5.6,3.21.7,21.8,6.13,19.14,16.16,7.19‖Ruth 2,7‖Dan 9,22.10,11‖1Ch 21,15.22,11(10).19(18).28,10‖2Ch 1,9.10.6,40.7,15.10,16.25,19.29,5.10.11.31.30,8.35,3.

**עַתָּה** Q., **עֵת** K. Ez 23,43.

**וְעַתָּה** Gn 3,22.4,11.11,6.12,19.20,7.21,23.24,49.27,3.8.*43*.30,30.31,16.30.44.32,11.37,20.41,33.44,30.33.45,5.8.47,4.48,5.50,5.17.21‖Ex 3,9.10.18.4,12.5,18.9,19.10,17.19,5.32,10.30.32.34.33,5.13‖Nu 11,6.14,17.22,6.19.34.24,11.14.31,17‖Dt 4,1.5,22.10,12.22.26,10.31,19‖Jos 1,2.2,12.3,12.9,16.*11*.12.19.23.25.13,7.14,10².12.22,4².24,14.23‖Jud 6,13.7,3.9,16.32.11,13.23.25.13,14.7.14,2.15,18.17,3.18,14.20,9.13‖1S 2,30.6,7.8,9.9,13.10,19.12,2.7.10.13.13,14.15,1.25.18,22.19,2.20,29.31.21,4.23,20.24,21.22.25,7.17.26².27.26,8.11.16.19.20.28,22.29,7.10‖2S 2,6.7.3,18.4,11.7,8.25.28.29.12,10.23.28.13,13.20.33.14,15.32.15,34.17,16.18,3.19,8.10.11.24,10‖1R 1,12.18².2,9.16.24.3,7.5,18.20.8,25.26.12,11.18,11.*14*.19.22,23‖2R 1,14.3,15.23.5,6.15.7,4.9.9,26.10,2.19.12,8.13,19.18,23.19,19‖Jes 1,21.5,3.5.16,14.28,22.36,8.10.37,20.43,1.44,1.47,8.48,16.49,5.52,5.64,7‖Jer 2,18.7,13.18,11.26,13.27,6.29,27.32,36.37,20.40,4.42,15.22.44,7‖Ez 19,13‖Hos 2,12.13,2‖Am 7,16‖Jon 4,3‖Mich 4,11‖Nah 1,13‖Hag 1,5.2,4.15‖Zach 8,11‖Mal 1,9.2,1.3,15‖Ps 2,10.27,6.39,8.119,67‖Prv 5,7.*7,24.8,32*‖Job 6,28.30,1.9.16.35,15.37,21.42,5.8‖Ruth 3,2.11.12‖Dan 9,15.17.10,20.11,2‖Esr 9,8.10.12.10,2.3.11‖Neh 5,5.6,7².9.9,32‖1Ch 17,7.23.26.27.21,8.12.28,8.29,13.17‖2Ch 2,6.12.14.6,16.*17*.41.7,16.10,4.11.13,8.18,22.19,7.20,10.28,10.11.32,15.

**וְעַתָּה** Q., **וְעֵת** K. Ps 74,6.

**מֵעַתָּה, מֵעַתָּה** Jes 9,6.*59,21*.48,6‖Jer 3,4‖Hos 2,9‖Mich 4,7‖Ps 113,2.*115,18.121,8.125,2.131,3*‖Dan 10,17‖2Ch 16,9.

## עִתִּי

opportunus, obvius, *ὡραῖος*; *al.* paratus, destinatus, *ἕτοιμος*.

לפירז״ל איש המזומן ומוכן לכך (או מנהגו ללכת בכל עת הכפורים, ראב״ע), וי״מ איש שיזדמן ע״פ מקרה באותה שעה.

Lev 16,21.

—— cf. ch. עֲנָת; v. n. pr. ——

## עָתַד

parare, disponere.

הוראתו ידועה, וכמוהו בערבית ובארמית (ויש מאחין אותו עם שרש עדד בערבית בהוראת ספירה, ומזה עֵת על הזמן והימים הספורים, כעִדָּן בארמית).

**[עַתֵּד] וְעַתְּדָהּ** *Pi. imper. suff.* Prv 24,27.

**[הִתְעַתֵּד] הִתְעַתְּדוּ** *Hith. 3 perf. pl.* Job 15,28.

## [עָתוּד] עָתִיד

promptus, paratus; exercitatus, peritus; pl. f. quae instant; opes, *τὰ ὑπάρχοντα*.

**וְהֶעְתַּר־** [הֵעָתֵר 2Ch 33,19.

**וַיֵּעָתֶר ,וַיֵּעָתֵר** (נס״א) 3 *impf.* Gn 25,21 ‖ 2S 21,14.24,25 ‖ Esr 8,23 ‖ 2Ch 33,13.

**וְהַעְתַּרְתִּי** [הֶעְתִּיר *Hi. 1 perf.* Ex 8,25.

**וְהַעְתַּרְתֶּם** 2 *perf. pl.* Ez 35,13.

**הַעְתִּירוּ** *imper. pl.* Ex 8,4.9,28.24.

**וְהַעְתִּירוּ** Ex 10,17.

**אַעְתִּיר** 1 *impf.* Ex 8,5.

**תַּעְתִּיר** 2 *impf.* Job 22,27.

**עָתָר]** **וַעֲתַר** *cs.*

suffitus, vapor odoratus; cultor (*al.* n. pr.).

י״מ עֲתָרַי הללו שמתפללין לי (או שמרובים באוכלסין) ונפוצים בארצות, ולד״א שעצ״פ.

Ez 8,11.

**עֲתָרִים** [**עֲתָרַי** (?) *pl. suff.* Zeph 3,10.

## עֲתֶרֶת

divitiae, abundantia.

Jer 33,6.

———v. n. pr.———

עֲדֵי מְעַם אֵל עֶלְיוֹן רַב הָעֲלִילִיָּה,
הָעֹנָה לַעֲנְוֵי־אֶרֶץ עַמְלֵי תוּשִׁיָּה!

# פ

**פֹּא** (וּפֹא) Job 38,11 v. **פֹּה.**

## פָּאָה°

difflare, subito perdere.

י״ם מן הערבית בהוראת חתיכה, כתירה ובקיעה (שפאלטען, צערשפאלטען), ולד״א הוא קרוב אל פָּעָה, וכטעם כל צורריו יפיח בהם (ווענבלאזען), ונראה יותר דעת מנהם שנגזר מן פאה, וכטעם ותחלקם לְפֵאָה; השמרוני קורא אַפִּי הֵם, והירונימוס אַיֵּה הֵם (ubinam sunt); ויתכן שהוא כמו אַפְאֵיהֶם מן פעל פָּאַה.

**אַפְאֵיהֶם** [הִפְאָה *Hi. 1 impf. suff.* Dt 32,26.

## פֵּאָה

latus, plaga, regio; extrema pars, extremitas rei (*cirrus*).

**וַיֶּעְתַּק** Job 18,4.

**הֶעְתִּיקוּ** [הֶעְתִּיק *Hi. 3 perf. pl.* Prv 25,1 ‖ Job 32,15.

**הַמַּעְתִּיק** *pt.* Job 9,5.

**וַיַּעְתֵּק** 3 *impf.* Gn 12,8.26,22.

## עָתָק

protervus, procax; protervum, impium.

יודרא וחציפות, שיוצא מגדר הענוה והצדק; וטעם בצואר עתק, יוצא וכולט יותר מדאי, כמנהג שחצנים, בעלי גאוה וקומה זקופה.

1S 2,3 ‖ Ps 31,19.75,6.94,4.

## עָתֵק

*Vulg.* opes superbae; *al.*: antiquae, vetustae; splendidae; firmae, durabiles.

כלומר הון יוצא מגדר הרגל, או שמזומן משנים קדמוניות.

Prv 8,18.

## עָתִיק

splendidus, nitidus, superbus; *al.* perennis.

Jes 23,18.

**עַתִּיק]** **עַתִּיקִים** *pl.*

antiquus; remotus (ab ubere matris); ablactus.

1Ch 4,22.

**עַתִּיקֵי** *cs.* Jes 28,9.

———v. ch.———

**עָתַר°]** **יֶעְתַּר** 3 *impf.*

largum esse; precari, suppliciter orare; *Ni.* exaudire; *Hi.* multiplicare, cumulare.

קרוב אל עָשַׁר, וכל עיקרו לשון רבוי, וע״כ בא על ההפצרה, בתפלה ובדבור; בדה״ב ל״ג י״ג למדנהאי הכתיב וַיֵּחָתֵר והקרי ויעתר, וזהו שדרשו חז״ל: מלמד שעשה לו חתירה וכו׳ (סנהדרין ק״ג).

Job 33,26.

**וַיֶּעְתַּר** Gn 25,21 ‖ Ex 8,26.*10,18* ‖ Jud 13,8.

**וְנֶעְתַּר** *Ni. 3 perf.* Jes 19,22.

**וְנַעְתָּרוֹת** [נַעְתַּר *pt. pl. f.* Prv 27,6.

**וְנַעְתּוֹר** *inf. abs.* 1Ch 5,20.

ועתודתיהם דישעיה ענינו אוצרותיהם שהזמינו להם (ע׳ הושע י״ג ט״ו), או כטעם ערי מסכנות.

Job 15,24.

**עֲתִדִים ,עֲתִידִים** Q., **עֲתוּ׳** K. *pl.* Esth 3,14.8,13.

**הָעֲתִידִים** Job 3,8.

**עֲתִדֹת** *pl. f.* Dt 32,35.

**וַעֲתִידֹתֵיהֶם** K., **וַעֲתוּדֹ׳** Q. *suff.* Jes 10,13.

**עַתּוּד°]** **עַתּוּדִים ,עַתֻּדִים** *pl.*

hircus; *tr.* de populi ducibus.

כמוהו בערבית ואשורית (ע״ש שמזורז והולך לפני הצאן).

Nu 7,17.23.*29.35.41.47.53.59.65.71.77.83*.88 ‖ Jer 51,40 ‖ Ps 50,9.13.66,15 ‖ Prv 27,26.

**וְעַתּוּדִים** Dt 32,14 ‖ Jes 1,11.34,6 ‖ Ez 27,21.39,18.

**הָעַתּוּדִים ,הָעַתֻּדִים** Gn 31,10.*12* ‖ Zach 10,3.

**כְּעַתּוּדִים** Jer 50,8.

**וְלָעַתּוּדִים** Ez 34,17.

**עַתּוּדֵי** (נס״א) *cs.* Jes 14,9.

———v. chald.———

**עָתַם°]** **נֶעְתַּם** *Ni. 3 perf.*

comburere; *Vulg.* „conturbata est“.

י״ת הרוכת ארעא; כמו נֶעְשַׁן, וי״פ מן הערבית במובן חם בער, או במובן חשך ואפלה; ואני שערתי בבחרותי (בהצפירה) שהוא מלה מרכבת מן נָעָה תַּמָּה (ע׳ כ״ד כ׳), ושוב מצאתי שהסורי קורא נוֹעַ תָּנוּעַ.

Jes 9,18.

**עָתַק]** **עָתְקָה** 3 *perf. f.*

dimovere, transferre; aetate provehi, consenescere; *Hi.* castra movere, transscribere, congerere; auferre.

באשורית בא על העברה והעתקה במקום, ובערבית וסורית במובן הזמני, כבגרמנית „פֶּארְגעריקט“ (בטעם אשר העתיקו אנשי חזקיה יתכן שמצאו משלים ספוריים, והם הוציאו מתוכם את למודי המוסר בקצרה).

Ps 6,8.

**עָתְקוּ** 3 *perf. pl.* Job 21,7.

**יֶעְתַּק** 3 *impf.* Job 14,18.

השבעים קורין בנחמיה ט׳ כ״ב ותחלקם לָהֶם (קצוצי פאה דירמיה יתכן לפרש ככנוי למולי ערלה, כדמשמע מסוף פרשה ט׳).

Jer 9,25.25,23.49,32.

**לְפֵאָה** Neh 9,22.

**לַפֵּאָה** Ex 27,9.

**פְּאַת** *cs.* Lev 19,9.27$^{2}$.23,22 ‖ Nu 34,3.35,5$^{4}$ ‖ Jos 18,14 ‖ Jer 48,45 ‖ Ez 41,12.47,17.18.19.20.48,1.2. *7,8*.3.4.*5.27*.6.8.*23.24.25.26*.16. 28.32.34.

**וּפְאַת** Lev 21,5 ‖ Jos 18,15 ‖ Ez 47,18.19.20.48,16$^{2}$.33.

**בִּפְאַת** Am 3,12.

**לִפְאַת** Ex 26,18.20.*27,11.36,25*. 27,9.*36,23.38,9*.12.13 ‖ Jos 15,5. 18,12.14.20 ‖ Ez 47,15.

**וְלִפְאַת** Ex 38,11.12.13.

**מִפְּאַת** Lev 13,41 ‖ Ez 45,7.48,2. *6.7.8.3.8.23—26.4.5.27*.30.

**וּמִפְּאַת** Ez 45,7.48,16.

**פָּתְהֵן** (= פְּאַתְהֵן) *suff.* Jes 3, 17.

[פְּאָתַיִם] **פַּאֲתֵי** *du.* (?) *cs.* Nu 24,17.

**הַפֵּאֹת** *pl.* Ex 25,26.*37,13*.

——— v. n. pr. ———

## פָּאַר° I

ornare, decorare, honorare; *Hith.* ornari, honorari; illustrare se; gloriari.

הוראתו ידועה; י״מ הִתְפָּאֵר עלי כמו הִתְבָּאֵר, ולא נהירא לי.

[פֵּאֵר] **פֵּאֲרָךְ** *Pi. 3 perf. suff.* Jes 55,5.*60,9*.

**לְפָאֵר** *inf. cs.* Jes 60,13 ‖ Esr 7, 27.

**אֲפָאֵר** *1 impf.* Jes 60,7.

**יְפָאֵר** *3 impf.* Ps 149,4.

[הִתְפָּאֵר] **לְהִתְפָּאֵר** *Hith. inf. cs.* Jes 60,21.61,3.

**הִתְפָּאֵר** *imper.* Ex 8,5.

[אֶתְפָּאֵר] **אֶתְפָּאָר** *1 impf.* Jes 49,3.

**יִתְפָּאָר, יִתְפָּאֵר** *3 impf.* Jud 7,2 ‖ Jes 44,23.

**הֲיִתְפָּאֵר** *interrog.* Jes 10,15.

## פְּאֵר

ornamentum capitis, tiara.

Jes 61,3.10.

**פְּאֵרְךָ** *suff.* Ez 24,17.

**הַפְּאֵרִים** *pl.* Jes 3,20.

**פַּאֲרֵי** *cs.* Ex 39,28 ‖ Ez 44,18.

**וּפְאֵרֵכֶם** *suff.* Ez 24,23.

## פָּארוּר

aestus, rubor (faciei); *al.* decus, nitor.

ע״מ נאסוף, נעצוץ, וכטעם אספו נגהם; ע׳ פָּרוּר.

Joel 2,6 ‖ Nah 2,11.

## תִּפְאָרָה

ornamentum, decus; gloria, gloriatio, id quo quis gloriatur.

Jes 28,5 ‖ Jer 48,17.

**תִּפְאֶרֶת, תִּפְאָרֶת** Jes 3,18. 10,12.13,19.62,3.63,14 ‖ Ez 16,12. 23,42 ‖ Zach 12,7 ‖ Ps 89,18 ‖ Prv 4,9.16,31.20,29.28,12 ‖ Thr 2,1 ‖ Esth 1,4.

**וְתִפְאֶרֶת** Zach 12,7 ‖ Ps 96,6 ‖ Prv 17,6.

**וְהַתִּפְאֶרֶת** 1Ch 29,11.

**כְּתִפְאֶרֶת** Jes 44,13.

**לְתִפְאָרֶת** 2Ch 3,6.

**וּלְתִפְאָרֶת, וּלְתִפְאֶרֶת** Ex 28,2. *40* ‖ Dt 26,19 ‖ Jes 4,2 ‖ Jer 13,11. 33,9 ‖ 1Ch 22,5(4).

**תִּפְאַרְתִּי** *suff.* Jes 46,13.60,7.

**וְתִפְאַרְתֵּנוּ** Jes 64,10.

**תִּפְאַרְתֶּךָ, תִּפְאַרְתְּךָ** Jud 4,9 ‖ Ps 71,8 ‖ 1Ch 29,13.

**וְתִפְאַרְתֶּךָ** Jes 63,15.

**תִּפְאַרְתֵּךְ** Jes 52,1 ‖ Jer 13,20 ‖ Ez 16,17.39.*23,26*.

**לְתִפְאַרְתֵּךְ** Jes 60,19.

**תִּפְאַרְתְּכֶם** Jer 13,18.

**תִּפְאַרְתּוֹ** Jes 28,1.4.63,12.

**וְתִפְאַרְתּוֹ** Ps 78,61 ‖ Prv 19,11.

**תִּפְאַרְתָּם** Jes 20,5 ‖ Ez 24,25.

## פָּאַר° II

ramos scrutari (adracemandum).

פעל נגזר מן השם פארה; י״ת לא תפלי, וכמו לא תְבָעֵר.

Dt 24,20.

[פֹּארָה] *pl.* **פֹּארוֹת**

ramus frondosus, propago frondosa.

לר״ק לפי שהענפים כפאר חבוש לראש העץ (לויבקראָנע); אמנם יתכן שיש בו מן פרא, פרה ופרח, ושע״כ בא גם הרי״ש לפני האל״ף.

Ez 17,6.

**פֹּארֹתָיו, פֹּארֹתָו** *suff.* Ez 31,5.6.

**פֹּראֹתָיו** Ez 31,12.13.

**כְּפֹראֹתָיו** Ez 31,8.

**פֻּארָה** Jes 10,33.

——— v. n. pr. ———

[פַּגָּה] *pl. suff.* **פַּגֶּיהָ**

ficus immaturae, grossi.

דגשות הגימ״ל מורה על שרש פגג, וקרוב אל פקק בדרז״ל, או על פגג, וקרוב אל פנק.

Cant 2,13.

## פִּגּוּל

foeditas, impuritas; foedum, impurum quid.

קרוב אל בָּחַל בחוק המבטא; ר׳ יוסף הלוי פותרו מן הערבית فُجْل צנון חד וחריף, והֻשאל על כל טעם וריח רע.

Lev 7,18.19,7 ‖ Ez 4,14.

**פִּגֻּלִים** *pl.* Jes 65,4.

## פָּגַע

incidere in alqum, alqud, occurrere; attingere, pertinere; hostiliter irruere; interficere; invadere in alqm alqa re; precibus adire; pangere, pacisci.

כמו בסורית, ובערבית ע״מ נחי ל״א; קרוב אל פגש (בקורבת נגע אל נגש), והשאל על הבקשה וההפצרה, כמו שיאמר הגרמני: אין יעמענדען דראָנגען, ועל ההכאה, יעמאנדען טרעפֿפען (קרוב לפקע ונתפקע בדרז״ל?).

Jos 19,34 ‖ 1R 2,32.

**וּפָגַע** Jos 16,7.19,11$^{2}$.22.26.27.*34*.

**וּפְגָעוֹ** *suff.* Am 5,19.

## פָּדָה

redimere, liberare, solutum dimittere.

כמוהו בערבית, כושית ואשורית, וקרוב אל פצה, פצה, פשר, פתה, פתח, פתר (הבחור בס׳ הזכרונות העיר על פָּדָה דבמדבר: פדה כתיב, פדו קרי׳).

2S 4,9 ‖ 1R 1,29 ‖ Jes 29,22 ‖ Jer 31,11(10) ‖ Ps 55,19 ‖ Job 33,28.

וּפָדָה Lev 27,27.

פָּדְךָ *suff.* Job 5,20.

פָּדָם Ps 78,42.

פָּדִיתָ *2 perf.* Dt 9,26.21,8 ‖ Ps 71,23 ‖ Neh 1,10 ‖ 1Ch 17,21.

פָּדִיתָה Ps 31,6.

פְּדִיתִיךָ *1 perf. suff.* Mich 6,4.

וּפְדִתִיךָ Jer 15,21.

פְּדִיתִים Zach 10,8.

פֹּדֶה *pt.* Ps 34,23.

וְהַפֹּדְךָ *suff.* Dt 13,6.

פְּדוּיֵי] וּפְדוּיֵי *pt. pass. pl. cs.* Jes 35,10.51,11.

וּפְדוּיָו *suff.* Nu 18,16.

פָּדֹה *inf. abs.* Nu 18,15 ‖ Ps 49,8.

לִפְדּוֹת *cs.* 2S 7,23 ‖ 1S 17,21.

פְּדֵה־ *imper.* Ps 25,22.

פְּדֵנִי *suff.* Ps 26,11.69,19.119,134.

וּפְדֵנוּ Ps 44,27.

אֶפְדֶּה *1 impf.* Ez 13,15.

אֶפְדֵּם *suff.* Hos 7,13.13,14.

תִּפְדֶּה *2 impf.* Ex 13,13[2].*34,20*. 34,20[2] ‖ Nu 18,15[2].16.17.

יִפְדֶּה *3 impf.* Ps 49,8.16.130,8.

וַיִּפְדְּךָ *suff.* Dt 7,8.15,15.24,18.

תִּפְדּוּנִי *2 impf. pl. suff.* Job 6,23.

וַיִּפְדּוּ *3 impf. pl.* 1S 14,45.

נִפְדָּה] נִפְדָּתָה *Ni. 3 perf. f.* Lev 19,20.

יִפָּדֶה *3 impf.* Lev 27,29.

תִּפָּדֶה *3 impf. f.* Jes 1,27.

הֶפְדָּה] וְהֶפְדָּהּ *Hi. 3 perf. suff.* Ex 21,8.

פִּגֵּר] פִּגְּרוּ *Pi. 3 perf. pl.* 1S 30,10.21.

## פֶּגֶר, פֶּגֶר

cadaver; *met.* rudera (idolorum).

על ופגרים דדה״ב כ׳ כ״ה נמסר לית, וע׳ מנחת שי.

1S 17,46 ‖ Nah 3,3.

הַפֶּגֶר Am 8,3.

כְּפֶגֶר Jes 14,19.

פְּגָרִים *pl.* 2R 19,35 ‖ Jes 37,36 ‖ 2Ch 20,24.

וּפְגָרִים (al. וּבְגָדִים) 2Ch 20,25.

הַפְּגָרִים Gn 15,11 ‖ Jer 31,40(39).

פִּגְרֵי *cs.* Lev 26,30 ‖ Jer 33,5.41,9 ‖ Ez 6,5.

וּפִגְרֵי Ez 43,9.

בְּפִגְרֵי Jes 66,24.

וּבְפִגְרֵי Ez 43,7.

פִּגְרֵיכֶם *suff.* Lev 26,30 ‖ Nu 14,29.33.

וּפִגְרֵיכֶם Nu 14,32.

וּפִגְרֵיהֶם Jes 34,3.

---

## פָּגַשׁ] (גַ) פָּגַשְׁתִּי *1 perf.*

occurrere, offendere, obviam venire, incidere.

הוראתו ידועה, וקרוב אל פגע.

Gn 33,8.

וּפָגְשׁוּ *3 perf. pl.* Jes 34,14.

פָּגוֹשׁ *inf. abs.* Prv 17,12.

כִּפְגֹשׁ *cs.* Jer 41,6.

אֶפְגֹּשׁ] אֶפְגְּשֵׁם *1 impf. suff.* Hos 13,8.

יִפְגָּשְׁךָ, (B.-N. יִפְגָּשְׁךָ) *3 impf. suff.* Gn 32,18.

וַיִּפְגְּשֵׁהוּ Ex 4,24.27.

וַתִּפְגֹּשׁ *3 impf. f.* 1S 25,20.

וַיִּפְגְּשׁוּם *3 impf. pl. suff.* 2S 2,13.

נִפְגַּשׁ] נִפְגָּשׁוּ *Ni. 3 perf. pl.* Ps 85,11 ‖ Prv 22,2.29,13.

פִּגֵּשׁ] יְפַגְּשׁוּ־ *Pi. 3 impf. pl.* Job 5,14.

פָּגַעְתָּ *2 perf.* Jes 64,4.

וּפָגַעְתָּ 1S 10,5.

לִפְגֹּעַ *inf. cs.* 1S 22,17.

בְּפִגְעוֹ־ *suff.* Nu 35,19.21.

פְּגַע־ *imper.* 2S 1,15 ‖ 1R 2,29.

וּפְגַע Jud 8,21 ‖ 1S 22,18 ‖ 1R 2,31.

וּפִגְעוּ־ *pl.* Gn 23,8.

אֶפְגַּע *1 impf.* Jes 47,3.

תִּפְגַּע *2 impf.* Ex 23,4 ‖ Jer 7,16.

תִּפְגְּעִי־ *f.* Ruth 1,16.

וַיִּפְגַּע *3 impf.* Gn 28,11 ‖ 1S 22,18 ‖ 1R 2,25.*46*.34.

יִפְגָּעֵנוּ *suff.* Ex 5,3.

נִפְגַּע־ *1 impf. pl.* Job 21,15.

תִּפְגְּעוּן *2 impf. pl.* Jud 15,12.

יִפְגְּעוּ *3 impf. pl.* Jos 2,16 ‖ Jud 18,25 ‖ Jer 27,18 ‖ Ruth 2,22.

וַיִּפְגְּעוּ Gn 32,2 ‖ Ex 5,20.

יִפְגְּעוּן Jos 17,10.

הִפְגִּיעַ *Hi. 3 perf.* Jes 53,6.

הִפְגַּעְתִּי *1 perf.* Jer 15,11.

הִפְגִּעוּ *3 perf. pl.* Jer 36,25.

מַפְגִּיעַ *pt.* Jes 59,16.

בְּמַפְגִּיעַ Jes 36,32.

יַפְגִּיעַ *3 impf.* Jes 53,12.

## פֶּגַע

casus, fors.

בדרז״ל בא גם ברבים: שיר של־פגעים.

1R 5,18.

וָפֶגַע 1R 9,11.

## מִפְגָּע] לְמִפְגָּע

is in quem impetus fit, scopus.

Job 7,20.

——v. n. pr.——

## פָּגַר°

debilem, lassum esse.

כמוהו בארמית בהוראת היות אין אונים וחלש, בסורית גם פעל יוצא (בערבית בא במובן המוסרי); יומא דפגרי בדרז״ל יש לפרש מן ברומית piger.

הָפְדֵּה] וְהָפְדֵּה *Ho. inf. abs.* Lev 19,20.

פְּדוּיִם] הַפְּדוּיִם K., הַפְּדֻיִם

pretium redemptionis, λύτρον. redemptio.

Nu 3,49.51.

פִּדְיוֹן, פִּדְיֹן Ex 21,30 ‖ Ps 49,9.

פְּדוּיִם] הַפְּדוּיִם Q. *pl. t.*

רבוי שלא יתפרד, ע״מ בתולים, עלומים.

Nu 3,51.

פְּדוּיֵי *cs.* Nu 3,46.48.49.

פְּדוּת, פְּדֻת

divisio, discrimen; liberatio, redemptio.

האי דשמות כמו פְּלֻת, כאמור בפסוק וְהִפְלֵיתִי ביום ההוא וג׳, וטעם מִפְדוּת כמו מִפְּדוּת.

Ex 8,19 ‖ Ps 111,9.130,7.

מִפְּדוּת Jes 50,2.

v. n. pr.

פַּדָּן v. n. pr.; אַפַּדְנוֹ v. p. 62c.

פְּדַע°] פְּדָעֵהוּ *imper. suff.*

redimere, liberare, eripere.

כמו פְּדֵהוּ, וכמו שבא יתגלע ת׳ יתגלה, ובקצת נוסחאות כ״י פְּרָעֵהוּ, כלומר הַתִּירֵהוּ (או הפריעהו, הָשׁוּךְ אותו).

Job 33,24.

פֶּדֶר] הַפֶּדֶר

adeps.

ת״א תרבא, ולהרמב״ן התיחה רק להלק הדק הפרום ומבדיל בין הקרבים, ויהיה פדר כמו פֶּרֶד בהפך אתון [ע״ד פֶּרֶשׁ], ע״ש ובראב״ע.

Lev 1,8.8,20.

פִּדְרוֹ *suff.* Lev 1,12.

פֶּה

os; vox (פֶּה אֶחָד concors, consensio); ostium; orificium; foramen; vorago; acies; ora, margo; pars (פִּי־שְׁנַיִם duplum, duae partes); לְפִי, כְּפִי pro ratione, secundum; עַל־פִּי secundum; ad vocem, ad iussum, praeceptum, testimonium, arbitrium.

כמוהו בצורית, וערבית (גם בתמונת פם) וכושית, בארמית פֻּמָּא ובסורית פומא (יש מחברין אותו עם פֵּאָה או עם פֵּעָה). ע׳ הערה אל כָּפָה.

Ex 4,10.11 ‖ Nu 12,8 ‖ Jos 9,2 ‖ 1R 22,13 ‖ 2R 10,21.21,16 ‖ Jes 9,11.16.10,14.57,4 ‖ Ez 16,63.21,27.29,21 ‖ Mich 7,16 ‖ Ps 115,5.*135,16* ‖ Prv 4,24.6,12 ‖ Job 21,5 ‖ Esr 9,11 ‖ 2Ch 18,12.

וּפֶה Prv 26,28.

הַפֶּה 1R 19,18.

בְּפֶה Prv 11,9.

לְפֶה Ex 4,16 ‖ Prv 30,32.

לְפֶה 2R 10,21.21,16.

מִפֶּה Esr 9,11.

פִּי *cs.* Gn 29,2.3.*8*.3.10. 43,7.45,21 ‖ Ex 17,1.28,32.34,27.38,21 ‖ Lev 24,12.27,8.18 ‖ Nu 3,16.39.*4,41*.51.4,27.37.*45.9,23.10,13*.49.9,18$^2$.20.*23*$^2$. 13,3. 14,41. 22,18.28. 24,13.26;56.33,2.38.36,5 ‖ Dt 1,26.*43.9,23*.8,3.17,6$^2$.10.11.19,15$^2$. 21,17.34,5 ‖ Jos 9,14.10,18.22.27. 15,13. 17,4.19,50. 21,3.22,9 ‖ 1S 12,14.15.15,24 ‖ 2S 13,32 ‖ 1R 13,21.26 ‖ 2R 2,9.23,35.24,3 ‖ Jes 1,20.*40,5.58,14*. 19,7. 62,2 ‖ Jer 9,11.48,28 ‖ Am 6,5 ‖ Mich 4,4 ‖ Nah 3,12 ‖ Zach 13,8 ‖ Ps 37,30. 63,12.109,2.133,2 ‖ Prv 10,11.31. 12,14. 13,2. 18,4. 7. 20. 22,6. 14 ‖ Eccl 8,2.10,12.

וּפִי Ex 39,23 ‖ Ps 109,2 ‖ Prv 8,13. 10,6.*11*.14.32.12,6. 15,2.28.19,28.

וּפִי Q., וּפְנֵי K. Prv 15,14.

בְּפִי Gn 42,27.43,12.21.44,1.2.8 ‖ Nu 23,5 ‖ 2S 14,19 ‖ 1R 22,22.23 ‖ Jer 44,26 ‖ Prv 14,3.26,7.*9* ‖ Job 32,5 ‖ 2Ch 18,21.22.36,21.22.

וּבְפִי Prv 11,11.

כְּפִי Ex 16,21. 28,32.39,23 ‖ Lev 25,52 ‖ Nu 6,21. 7,5.7.*8*. 35,8 ‖ Zach 2,4 ‖ Mal 2,9 ‖ Job 30,18 ‖ 1Ch 12,23(24) ‖ 2Ch 31,2.

לְפִי Gn 34,26.47,12 ‖ Ex 12,4.16, 16.18. 17,13 ‖ Lev 25,16. 27,16 ‖ Nu 21,24.26,54.35,30 ‖ Dt 13,16$^2$. 20,13 ‖ Jos 6,21. 8,24$^2$. 10,28.*30*. *32*.35.*37*.39.11,11.12.14. 18,4. 19,47 ‖ Jud 1,8.25.4,15.16.18,27.20,37.48.21,10 ‖ 1S 15,8.22,19$^2$ ‖ 2S 15,14 ‖ 1R 17,1 ‖ 2R 10,25 ‖ Jer 21,7.29,10 ‖ Hos 10,12 ‖ Ps 141,7 ‖ Prv 8,3.12,8.27,21 ‖ Job 1,15.*17*.

וּלְפִי Lev 25,16 ‖ Nu 9,17.

מִפִּי Dt 31,21 ‖ Jer 23,16.36,4.27. 32.45,1 ‖ Am 3,12 ‖ Zach 8,9 ‖ Ps 8,3.22,22 ‖ Job 36,16 ‖ Thr 3,38 ‖ Esth 7,8 ‖ Esr 1,1 ‖ 2Ch 35,22.36,12.

וּמִפִּי Jes 59,21$^2$.

פִּי (= פִּיְ vel פִּיַ) *suff.* Gn 45,12 ‖ Nu 20,24.27,14 ‖ Dt 32,1 ‖ Jud 11,25 ‖ 1S 2,1 ‖ Jes 6,7.34,16. 49,2 ‖ Jer 1,9 ‖ Ez 3,2.33,22$^2$ ‖ Hos 6,5 ‖ Ps 17,3.19,15.39,10.49,4.54,4. 63,6. 66,14. 17. 71,8. 15. 78,1. 2. 119,108.131.145,21 ‖ Prv 4,5.5,7. 7,24.8,8 ‖ Job 7,11. 9,20. 16,5. 19,16.33,2.40,4 ‖ Dan 10,3.16.

וּפִי Jes 30,2 ‖ Ps 51,17 ‖ Job 23,4.

בְּפִי Nu 22,38.23,12 ‖ Ez 3,3.4,14 ‖ Ps 34,2.40,4.89,2.109,30.

כְּפִי Jer 15,19.

לְפִי Ps 39,2.119,103. 141,3 ‖ Job 31,27.

מִפִּי Jes 45,23.55,11 ‖ Jer 36,6 ‖ Ez 3,17.*33,7* ‖ Ps 119,43.

וּמִפִּי Jes 48,3.

פִּינוּ Ps 126,2.

מִפִּינוּ Jer 44,17.

פִּיךָ Gn 41,40 ‖ Ex 4,12.*15*.23,13 ‖ Jos 1,18 ‖ Jud 9,38.11,36.18,19 ‖ 2S 1,16 ‖ Jer 34,3 ‖ Ez 2,8.3,27. 24,27 ‖ Ob 12 ‖ Mich 7,5 ‖ Ps 50,16.19.81,11.119,13.72.88.138,4 ‖ Prv 6,2$^2$.27,2.31,8.9 ‖ Job 8,2.21. 15,5.6.39,27 ‖ Eccl 5,1.5.

בְּפִיךָ Ex 13,9 ‖ Dt 23,24.30,14 ‖ 1R 8,24.17,24 ‖ Jes 51,16.59,21 ‖ Jer 1,9.5,14 ‖ 2Ch 6,15.

בְּפִיךְ Ez 16,56.

כְּפִיךָ Job 33,6.

מִפִּיךָ Jos 1,8 ‖ Jud 11,36 ‖ Jes 59,21 ‖ Job 15,13.

בְּפִיכֶם Jer 44,25 || Ez 55,13.

מִפִּיכֶם Nu 32,24 || Jos 6,10 || 1S 2,3 || Joel 1,5.

פִּיו Nu 27,21 || 1S 14,26.27 || 2R 4,34 || Jes 11,4.53,7² || Jer 9,19.32,4 || Ps 33,6.36,4.38,14.55,22.105,5 || Prv 8,29.13,3.15,23.16,10.21,23.26,15 || Job 15,30.23,12.

וּפִיו Prv 18,6.

בְּפִיו Gn 25,28 || Ex 4,15 || Nu 23,16 || Dt 18,18 || 2S 17,5.18,25 || 1R 8,15 || Jes 29,13.53,9 || Jer 9,7 || Ps 38,15.62,5 || Job 20,12 || 2Ch 6,4.

לְפִיו Ex 28,32.39,23.

מִפִּיו Nu 30,3 || 1S 17,35 || 2S 22,9 || Jer 36,17.18.51,44 || Zach 9,7 || Ps 18,9 || Prv 2,6 || Job 22,22.37,2.41,11.13.

פִּיהוּ Ex 4,15 || Ps 10,7 || Prv 16,23.26.19,24.20,17.24,7 || Job 3,1.35,16.40,23 || Cant 1,2 || Thr 1,18.3,29 || Eccl 10,13² || 1Ch 16,12.

וּפִיהוּ 1R 7,31 || Jer 34,3.

בְּפִיהוּ Ps 5,10 || Mal 2,6.

לְפִיהוּ Eccl 6,7.

מִפִּיהוּ Mal 2,7.

פִּיהֶם Dt 21,5 || Jud 7,6 || Jes 52,15 || Mich 3,5 || Ps 22,14.35,21.73,9.144,8.*11* || Thr 2,16.3,46 || 1Ch 12,32(33).

פִּימוֹ Ps 17,10.59,13.

וּפִיהֶם Job 29,23.

בְּפִיהֶם Dt 31,19 || Jer 12,2 || Ez 33,31 || Mich 6,12 || Zeph 3,13 || Zach 14,12 || Ps 49,14.59,8.78,30.36.135,17 || Job 16,10 || Esr 8,17.

בְּפִימוֹ Ps 58,7.

לְפִיהֶם Job 29,9.

לְפִיהֶן Lev 25,51.

מִפִּיהֶם Jer 7,28 || Ez 34,10 || Job 5,15 || Neh 9,20.

פִּיהָ Gn 4,11.24,57 || Nu 16,30.32.*26,10* || Dt 11,6 || 1S 1,12 || 1R 7,31 || Jes 5,14 || Zach 5,8 || Ps 69,16.107,42 || Prv 30,20.31,26 || Job 5,16.

וּפִיהָ 1R 7,31.

בְּפִיהָ Gn 8,11 || 2S 14,3.

מִפִּיהָ Hos 2,19.

פִּים (al. sg.) *pl. I* 1S 13,21.

פִּיּוֹת *pl. II* Prv 5,4.

פֵּיוֹת *pl. III* Jud 3,16.

**פִּיפִיָּה] פִּיפִיּוֹת** *pl.*

mucro (acies duplex); LXX δίστομος.

Jes 41,15 || Ps 149,6.

**פִּימָה**

*al.* adeps, arvina.

לפי' הקדמונים הוא כמו פּוּמָא בארמית, שמפלי בשר שמן נראין כפיות.

Job 15,27.

—v. ch. פֻּם et n. pr.—

**פּוֹ, פֹּא] פֹּה**

hoc loco, hīc; huc.

מלה הרומזת על המקום, ונכללת במלת אֵיפֹה וכו', ובעין הוראת כֹּה.

Gn 19,12.22,5.40,15 || Nu 22,8.32,6.16 || Dt 5,3.28.12,8.29,14² || Jos 18,6 || Jud 4,20.18,3.19,9 || 1S 16,11.21,9.23,3 || 2S 20,4 || 1R 2,30.19,9.*13*.22,7 || 2R 2,2.*4*.*6*.3,11².7,3.4.10,23 || Jes 22,16³.52,5 || Ez 8,6.9.17 || Ps 132,14 || Job 38,11 || Ruth 4,1.2 || Esr 4,2 || 1Ch 29,17 || 2Ch 18,6.

וּפֹא, וּפֹה Jos 18,8 || Job 38,11.

מִפֹּה וּמִפּוֹ, מִפֹּה Ez 40,10⁴.12.39.41².48².49².

מִפּוֹ וּמִפּוֹ, מִפּוֹ Ez 40,12².21².26².34.*37*².39.48.41,1².2².15².19².26².

—cf. אֵיפֹה etc. p. 28ª—

**פּוּג°**

frigere, frigidum esse; languescere, torpere.

כמוהו בערבית ובסורית, וקרוב אל פוק (נפק), ויהיה טעם ויפג לבו כמו ויצא לבם, ובדרז"ל שגור גם בהפעיל.

יָפוּג] וַיָּפָג *3 impf.* Gn 45,26.

תָּפוּג *3 impf. f.* Hab 1,4 || Ps 77,3.

נָפוֹג] נְפוּגֹתִי *Ni. 1 perf.* Ps 38,9.

**פּוּגָה] פּוּגַת** *cs.*

cessatio, remissio.

Thr 2,18.

הֲפֻגָה] הֲפֻגוֹת *pl.* Thr 3,49.

**פּוּחַ°**

spirare, flare; *Hi.* perflare, efflare, proloqui; anhelare; festinare; sufflare; perturbare; vehementer increpare.

כמוהו בערבית ובסורית, ומצוי בדרז"ל גם עם השם הַפָּחָה.

יָפוּחַ] שֶׁיָּפוּחַ *3 impf.* Cant 2,17.4,6.

הֵפִיחַ] הָפֵחַ *Hi. inf. abs.* Jes 42,22.

הָפִיחִי *imper. f.* Cant 4,16.

אָפִיחַ *1 impf.* Ez 21,36.

יָפִיחַ *3 impf.* Ps 10,5.12,6 || Prv 6,19.12,17.

וְיָפִיחַ, וְיָפֵחַ Prv 14,5.25.19,5.9.

וְיָפֵחַ (?) Hab 2,3.

יָפִיחוּ *3 impf. pl.* Prv 29,8.

**פִּיחַ**

favilla, *Vulg.* cinis.

Ex 9,8.10.

—cf. יָפַח et נָפַח—

**פּוּךְ**

fucus, stibium.

מין אבן יקרה ששוחקין אותה לכחול העינים ועושים ממנו גם טפול הכתלים לנוי; השבעים קורין בישעיה בַּנֹּפֶךְ.

1Ch 29,2.

בַּפּוּךְ 2R 9,30 || Jes 54,11 || Jer 4,30.

**פּוֹל] וּפוֹל**

faba.

כמוהו בערבית ובכושית, ובדרז"ל פול הלבן, פול המצרי.

2S 17,28 || Ez 4,9.

—v. n. pr.—

**פּוּן°] אָפוּנָה** *1 impf.*

consilii inopem esse; *Vulg.* conturbari.

להראב״ע מן פֻּן (כטעם והיוּ חייך תלואים לך מנגד וגו׳), וכן לרד״ק בשרשיו; י״פ מן הערבית أفن היות אובד עצות, השבעים קורין אָפוּנָה, ור׳ יוסף הלוי גורס אֲגֻנָּה.

Ps 88,16.

—v. n. pr.—

פוץ] פֻּצוּ *imper. pl.*

dispergere, se dispergere; redundare, abundare; *Pi.* diffringere; *Hi.* spargere, dispergere, fugare; effundere; se dispergere.

אח אל נפץ, וכמוהו בערבית (ע״מ פאץ ופצץ) (בחלוף צד״י בעי״ן); בקצת נוסחאות במ״א כ״ב י״ז נְפֹצִים; י״נ בזכריה א׳ י״ז: עוד תְּפֻרְצֶנָה ערי (מֵרֹב); והשבעים קורין במשלי ה׳ ט״ז אַל־יפוצו.

1S 14,34.

פּוּצַי *pt. pass. pl. suff.* (al. n. pr.) Zeph 3,10.

נָפוּץ *1 impf. pl.* Gn 11,4.

יָפוּץ] יְפוּצוּ, יָפֻצוּ *3 impf. pl.* Ez 46,18 ‖ Ps 68,2 ‖ Prv 5,16.

וְיָפֻצוּ Nu 10,35.

וַיָּפֻצוּ 1S 11,11 ‖ 2S 20,22.

תְּפוּצֶנָה *3 impf. pl. f.* Zach 1,17.

וּתְפוּצֶיןָ Zach 13,7.

וַתְּפוּצֶינָה Ez 34,5².

נָפוֹץ] נָפוֹצָה *Ni. 3 perf. f.* Jer 10,21.

נָפֹצוּ *3 perf. pl.* Gn 10,18 ‖ 2R 25,5 ‖ Jer 52,8 ‖ Ez 28,25.29,13.34,6.12.

וְנָפֹצוּ Jer 40,15.

נְפוֹצֹתֶם, נְפֹצֹתֶם *2 perf. pl.* Ez 11,17.20,34.41.

נָפוֹצֶת Q. (K. נְפֹצוֹת pl. f.) *pt. f.* 2S 18,8.

נְפוֹצִים, נְפֹצִים *pl. m.* 1R 22,17 ‖ 2Ch 18,16.

פִּצֵּץ] יְפֹצֵץ *Pol. 3 impf.* Jer 23,29.

פִּצְפֵּץ] וַיְפַצְפְּצֵנִי *Pilp. 3 impf. suff.* Job 16,12.

הֵפִיץ] וְהֵפִיץ *Hi. 3 perf.* Dt 4,27 ‖ Jes 24,1.28,25.

הֱפִיצְךָ *suff.* Dt 30,3.

וֶהֱפִיצְךָ Dt 28,64.

הֱפִיצָם Gn 11,9.

וַהֲפִיצוֹתִי, וַהֲפִצֹתִי *1 perf.* Ez 22,15.29,12.30,23.*26*.

הֲפִצוֹתִיךָ *suff.* Jer 30,11.

וּתְפוֹצוֹתִיכֶם (= וַהֲפִיצוֹתִיכֶם ?) Jer 25,34.

הֲפִיצוֹתִים Ez 11,16.

וַהֲפִצוֹתִים Jer 9,15.

וֶהֱפִיצֻהוּ *3 perf. pl. suff.* Job 18,11.

הֲפִיצוֹתֶם, הֲפִצֹתֶם *2 perf. pl.* Jer 23,2 ‖ Ez 34,21.

מֵפִיץ *pt.* Nah 2,2.

וּמְפִצִים *pl.* Jer 23,1.

לְהָפִיץ *inf. cs.* Ez 20,23.

בַּהֲפִיצִי *suff.* Ez 12,15.

לַהֲפִיצֵנִי Hab 3,14.

הָפֵץ *imper.* Job 40,11.

אָפִיץ *1 impf.* Neh 1,8 ‖ Ez 36,19.

אֲפִיצֵם *suff.* Jer 18,17.

וַאֲפִיצֵם Gn 49,7 ‖ Jer 13,24.

וּתְפִיצֵם *2 impf. suff.* Ps 144,6.

יָפִיץ *3 impf.* Job 37,11.

יָפֵץ Job 38,24.

וַיָּפֶץ Gn 11,8 ‖ Ex 5,12 ‖ 1S 13,8.

וַיְפִיצֵם *suff.* 2S 22,15 ‖ Ps 18,15.

תָּפִיץ *3 impf. f.* Jes 41,16.

הִתְפֹּצֵץ] וַיִּתְפֹּצְצוּ (al. צְ) *Hithpo. 3 impf. pl.* Hab 3,6.

מֵפִיץ

malleus (bellicus).

לרבינו יונה כמו מַפִּיץ או מַפֵּץ (ע׳ נָפַץ), וכן משמע מת״י והשבעים.

Prv 25,18.

תְּפוּצָה] וּתְפוֹצוֹתִיכֶם *pl. suff.* (= וּתְפוּצוֹתֵיכֶם ?)

dispersio.

לרד״ק ע״מ תְּקוּמָה תְּשׁוּבָה, וחולם הפ״א כדי לזווג התנועות, וחירק התי״ו כמו שריתִך ת׳ שריתֵך, (ובאמת בנוסחאות כ״י הפ״א שרוקה), וכ״ת הסורי, עקילוס, תאודוציון וסומכוס, והטעם מלאו ימי תפוצותיכם; י״ת וְתָפוּצוּ, והשבעים השמיטוהו.

Jer 25,34.

— v. n. pr. פִּצֵּץ; cf. נָפַץ —

פוק] פָּקוּ *3 perf. pl.*

vacillare; *Hi.* suppeditare; impetrare; ad exitum perducere, bene cedere.

כדוגמתו בשפת צור, וקרוב אל נָפַק בארמית, ובא גם במובן נדנוד וכשלון, כפקפוק בדרז״ל. השבעים קורין בישעיה נ״ח י׳: ותפק לרעב לַחְמְךָ.

Jes 28,7.

הֵפִיק] מְפִיקִים *Hi. pt. pl.* Ps 144,13.

יָפִיק *3 impf.* Jer 10,4 ‖ Prv 3,13.12,2.

וַיָּפֶק Prv 8,35.*18*,*22*.

תָּפֵק *2 impf.* Ps 140,9.

וְתָפֵק Jes 58,10.

פוּקָה] לְפוּקָה

offendiculum (quo quis vacillat).

י״נ לִפְקֻדָּה, ולא נהירא לי.

1S 25,31.

פִּיק] וּפִק (al. וּפִיק)

vacillatio, titulatio.

בספרים מדויקים וּפִק, ונמסר עליו לית וחסר.

Nah 2,11.

---

פור

frangere, scindere *Hi.* הֵפִיר, אָפִיר = הֵפֵר, אָפֵר v. פָּרַר.

פּוּר

sors; *pl.* festum Purim.

לדעת ר׳ יוסף הלוי לא מלשון פרס מוצאו כ״א מן הארמית פָּרָא (שרש פרר) או מן פורתא (מעט), והכונה אבן קטנה וחלוקה, שהיו מטילין בו הפיים, וכן הוראת גרל בערבית.

Esth 3,7.9,24.

הַפּוּר Esth 9,26.

פּוּרִים *pl.* Esth 9,26.

הַפּוּרִים, הַפֻּרִים Esth 9,28.29.31.32.

## פּוּרָה

torcular.

לרד"ק ע"ש הדריכה ופּירות הענבים, ויש פותרין מן فار בערבית במובן נביעה, רתיחה והעלאת קצף (תסיסת היין).

Jes 63,3 ‖ Hag 2,16.

——v. n. pr.——

פּוּשׁ° [ וּפָשׁוּ 3 *perf. pl.*

superbire, lascivire; *Ni.* dispergi, diffundi.

לד"ק הוא קרוב אל פּוּת, פּשׂר, ופּתה במובן התרחבות והתפשטות (ובדרז"ל על הרבוי, דפשו טובא), ויהיה גם קרוב במושגו אל פּוּץ, וזה טעם נָפשׁוּ עמך, ולד"א הוא קרוב אל פּזז, מלבד נָפשׁוּ שמתיחד ומתקרב אל פּוּץ.

Hab 1,8.

וּפִשְׁתֶּם (= וּפַשְׁתֶּם) 2 *perf.* Mal 3,20.

תָּפוּשׁוּ Q. 2 *impf. pl.*, תָּפוּשִׁי K. 2 *f. sg.* Jer 50,11.

נָפֹשׁוּ [ נָפוֹשׁ *Ni.* 3 *perf. pl.* Nah 3,18.

—v. n. pr. פִּישׁוֹן; cf. פַּשׁ—

פּוֹתָה v. פּוֹת [ פָּתְהֵן (?) *suff.*

interstitium, pudendum muliebre; *pl.* cardines ianuae.

קרוב אל פתה ואל פתת, וכמוהו בערבית (فُوتٌ), ובמשנה דכלים (י"א ב') הפּותה שתחת הציר. פָּתְהֵן הובא כבר בשרש פֵּאָה, וזה נראה עיקר, לפי שמקביל אל קדקוד.

Jes 3,17.

וְהַפֹּתוֹת *pl.* 1R 7,50.

——v. n. pr.; conf. פֵּאָה——

פַּז [ פָּז

aurum purgatum, purum.

שרשו פזז, ובא ע"מ בַּז, בָּז, בדרז"ל דהב פיזא, ובתרגומים פִּזּוּזָא, השבעים קורין בשה"ש כתם וָפָז או כתם מופָּז.

Ps 24,4 ‖ Job 28,17 ‖ Cant 5,11. 15.

בַּפָּז Thr 4,2.

מִפָּז Jes 13,12.

וּמִפָּז, וּמִפַּז Ps 19,11.119,127 ‖ Prv 8,19.

פָּזַז° I [ מוּפָז *Ho. pt.*

secernere, purgare; *Ho. pt.* purum (aurum); al.=מֵאוּפָז (n. pr.).

פעל נגזר מן השם פּז. יש מחברין לו גם וזהב מֵאוּפָז (= מְאוּפָז = מוּפָז) דירמיה י' ט', וכן בכתם אוּפָז (= מְאוּפָז) מטעם עולה ויורד, אמנם לרז"ל (ירושלמי יומא פ"ה ובמדבר רבה פי"ב) גם מוּפָז הוא כמו מֵאוּפָז, שם מקום; רי"א כהן נוחם בירמיה מְאֻפָּר, והסורי קורא מֵאוֹפִיר.

1S 10,8.

——cf. n. pr. אוּפָז——

## פָּזַז° II

agilem esse; *al.* durum, robustum esse; *Pi.* subsilire, saltare.

כמוהו בערבית בהוראות נתירה ורקידה, ובסורית במובן קלות התנועה ומהירתה. טעם ויפֹּזו זרעי ידיו שהיו מתנועעות בקלות למתוח הקשת, ובדרז"ל עמא פזיזא, קל הדעת (לייכט־בעוועגליך, איילפערטיג זיין); ולרש"י מלשון זהב מופז ע"ש נתינת טבעת פרעה על ידו.

יָפֹז [ וַיָּפֹזּוּ 3 *impf. pl.* Gn 49, 24.

פִּזֵּז [ מְפַזֵּז *Pi. pt.* 2S 6,16.

## פָּזַר°

dispergere, spargere.

הוראתו ידועה, ואח אל בָּזַר.

פָּזוּר [ פְּזוּרָה *pt. pass. f.* Jer 50,17.

נִפְזַר [ נִפְזְרוּ *Ni.* 3 *perf. pl.* Ps 141,7.

פִּזַּר *Pi.* 3 *perf.* Ps 53,6.112,9.

פִּזַּרְתָּ 2 *perf.* Ps 89,11.

פִּזְּרוּ 3 *perf. pl.* Joel 4,2.

מְפַזֵּר *pt.* Prv 11,24.

וַתְּפַזְּרִי 2 *impf. f.* Jes 3,13.

יְפַזֵּר 3 *impf.* Ps 147,16.

פֻּזַּר [ מְפֻזָּר *Pu. pt.* Esth 3,8.

——cf. בָּזַר; פַּח rad. פחח——

## פָּחַד

trepidare, pavere, timere; contremiscere prae gaudio; festinare.

קרוב אל פחז, ונאמר גם על המהירות כחרד ובהל, ואולי הוא קרוב גם אל חפף בהפך אתון, כמו שבא פחז וחפז, וזה טעם מבהלים ודחופים.

Ps 119,161.

וּפָחַד Jes 19,16.60,5.

וּפָחַדְתְּ 2 *perf.* Dt 28,66.

פָּחַדְתִּי 1 *perf.* Job 3,25.

פָּחֲדוּ, פָּחֲדוּ 3 *perf. pl.* Jes 33,14 ‖ Jer 36,16.24 ‖ Ps 14,5.*53,6*.78,53.

וּפָחֲדוּ Jer 33,9 ‖ Hos 3,5.

אֶפְחַד [ אֶפְחָד 1 *impf.* Jes 12, 2 ‖ Ps 27,1.

וְאֶפְחַד Job 23,15.

תִּפְחַד [ תִּפְחַד 2 *impf.* Dt 28, 67 ‖ Prv 3,24.

יִפְחַד [ יִפְחַד 3 *impf.* Jes 19, 17.

תִּפְחֲדוּ 2 *impf. pl.* Jes 44,8.

יִפְחֲדוּ, יִפְחֲדוּ 3 *impf. pl.* Jes 44,11 ‖ Mich 7,17.

פִּחֵד [ מְפַחֵד *Pi. pt.* Prv 28,14.

וַתְּפַחֵד 2 *impf.* Jes 51,13.

הִפְחִיד *Hi.* 3 *perf.* Job 4,14.

## פַּחַד, פָּחַד

pavor, timor.

פחד יצחק נרדף אל אלהי אברהם, ע"ד שבא בדרז"ל יראתן של מצרים, כלומר אלהותן.

1S 11,7 ‖ Jes 2,10.19.*21*.24,17 ‖ Jer 30,5.48,43.49,5 ‖ Ps 14,5.36, 2.53,6 ‖ Job 3,25.4,14.22,10.31, 23.39,16 ‖ Thr 3,47 ‖ Esth 8,17. 9,3 ‖ 2Ch 14,13.17,10.19,7.20,29.

וּפַחַד Gn 31,42 ‖ Ps 31,12.

וָפַחַד Ex 15,16 ‖ Job 25,2.

הַפַּחַד Jes 24,18 ‖ Jer 48,44.

בְּפַחַד Gn 31,53.

לְפַחַד Job 39,22.

מִפַּחַד, מִפְּחַד Dt 28,67 ‖ Ps 64, 2.91,5 ‖ Prv 1,33.3,25 ‖ Job 21,9 ‖ Cant 3,8.

פַּחְדְּךָ *suff.* Dt 2,25.

מִפַּחְדְּךָ Ps 119,120.

פַּחְדְּכֶם Dt 11,25 ‖ Prv 1,26.27.

פַּחְדּוֹ 1Ch 14,17.

וּפַחְדּוֹ Job 13,11.

פַּחְדָּם Ps 105,38 ‖ Esth 9,2.

פְּחָדִים *pl.* Job 15,21.

פַּחְדָּה] *suff.* פַּחְדָּתִי
המורי קורא: ולא פַחְדָּתִי אֵלַיִךְ, והשבעים קורין: ולא בָחַרְתִּי בך (אתך)!
Jer 2,19.

II פַּחַד] *du.* פַּחֲדַיִם°
*Vulg.* testiculi; al. femora.
מרוח אשך ת"א מרס פחדין (ואולי נקראו כן ע"ש הגדנוד התנועה), וי"מ מן הערבית فَخِذ שוקים.
פַּחֲדָיו Q. (פַּחֲדָו K.) *suff.* Job 40,17.

פֶּחָה] הַפֶּחָה
praefectus provinciae.
לקוח משפת אשור (בהוראת סגירה וכבישה, כטעם חובש בעברית), והוא תאר לשר מדינה ונגיד פלך, שהיה ממונה גם על אנשי החיל (ומזה שה"ת פַּשָׁה במכתב הצרפתי).
Neh 5,14.18.12,26.
פֶּחָם (al. *suff.* = פֶּחָתָם) Neh 5,14.
פַּחַת *cs.* 1R 18,24 ‖ Jes 36,9 ‖ Hag 1,1.*14.2,2*.2,21 ‖ Neh 3,7.
לְפֶחָתֶךָ] לְפֶחָתְךָ *suff.* Mal 1,8.
פַּחוֹת *pl. I* 1R 20,24 ‖ Jer 51,23 ‖ Ez 23,6.*12.23*.
וּפַחוֹת 1R 10,15 ‖ 2Ch 9,14.
הַפַּחוֹת Esth 3,12.
וְהַפַּחוֹת Esth 8,9.9,3 ‖ Neh 5,15.
פַּחֲוֹת *pl. II* Neh 2,7.*9*.
וּפַחֲוֹת Esr 8,36.
פַּחוֹתֶיהָ *suff.* Jes 51,28.57.
——v. ch. et n. pr.——

פָּחַז°
se iactare, gloriari, superbire; lascivum, protervum esse.
קרוב אל פחד במובן קלות התנועה והתזעזעות, ויהיה פוחז איש נבהל, שחוד וממהר לעשות ככל העולה על רוחו, ובדרז"ל פחז עלי יצרי, כלומר בא עלי בבהלה (בערבית מורה על התגאות, התפארות והתאמרות, ובסורית על עזות פנים וקלות הדעת).
פֹּחֵז] פֹּחֲזִים *pt. pl.* Zeph 3,4.
וּפֹחֲזִים Jud 9,4.

פַּחַז
ebullitio, scatebra; *al.* tumor, lascivia.
Gn 49,4.

פַּחֲזוּת] *suff.* וּבְפַחֲזוּתָם
iactantia, superbia.
Jer 23,32.

פָּחַח°
*Hi.* illaqueari, irretire, includere (denom. ex פַּח I).
לד"ק פעל נגזר מן השם פַּח, ויש מחברין אותו אל פּוּחַ, וכטעם כל צורריו יפיח בהם (ע' הערה אל חור ב'). השבעים קורין: הֻפַּח בַּחֻרִים כלם, וליונתן חָפוּ, כלומר בושו ונכלמו.
הָפֵחַ] הָפֵחַ *Hi. inf. abs.* Jes 42,22.

פַּח I, פָּח
rete, laqueus; insidiae, periculum, exitium.
השבעים קורין בעמוס: התפול צפור על הארץ בלא מלת פח, ואולי יש לגרוס: על־פְּנֵי הארץ; פַּחִים דתהלים להשבעים מוקשים, לראב"ע כמו רקועי פחים, אבנים שורפים שיורדים עם המטר, ולרש"י לשון פחמים, וכן דעת האחרונים.
Hos 5,1.9,8 ‖ Am 3,5² ‖ Ps 119,110.140,6.141,9.142,4 ‖ Prv 7,23 ‖ Job 18,9.
וָפָח Jes 24,17 ‖ Jer 48,43.
הַפָּח Ps 124,7.
בַּפָּח Jes 24,18 ‖ Jer 48,44 ‖ Eccl 9,12.
לְפַח, לְפָח Jos 23,13 ‖ Jes 8,14 ‖ Ps 69,23.
מִפַּח Ps 91,3.124,7.
פַּחִים *pl.* Ps 11,6 ‖ Prv 22,5 ‖ Job 22,10.
וּפַחִים Jes 18,22.

II פַּח] *pl.* פַּחִים
lamina.
Nu 17,3.
פַּחֵי *cs.* Ex 39,3.

פֶּחָם
carbo, pruna ardens.
נחלים עוממות, וכדוגמתו בסורית, ערבית וכושית, ובדרז"ל בא גם ברבים ושה"ת פחמי.
Jes 54,16 ‖ Prv 26,21.
בַּפֶּחָם Jes 44,12.

פַּחִים (?)
(= פֶּחָם vel פַּחְמֵי *pl. cs.*)
Ps 11,6.
——פֶּחָם praefectus v. פֶּחָה——

פַּחַת] פַּחַת
fovea, *met.* exitium, pernicies.
מעל פחת בסורית הוראתו כריה ונקיבה, והוראתו ורוב שמושו בדרז"ל ידוע.
Jer 48,28.
וָפַחַת Jes 24,17 ‖ Jer 48,43 ‖ Thr 3,47.
הַפַּחַת 2S 18,17 ‖ Jes 24,18² ‖ Jer 48,44².
הַפְּחָתִים *pl.* 2S 17,9.

פְּחֶתֶת
foveola (imminutio).
מגערת וחסרון בנגעי הבגד.
Lev 13,55.

פִּטְדָה
topazus vel smaragdus.
מין אבן יקרה, ת"א יַרְקָן, ומקור השם בשפת סנסקריט.
Ex 28,17.*39,10* ‖ Ez 28,13.
פִּטְדַת־ *cs.* Job 28,19.

פָּטַר
dimittere; prorumpere facere; abire, discedere; *Hi.* hiare.
בערבית אחת מהוראותיו: בקיעה, הבדלה והפרדה, וכן באשורית (וקרוב אל בתר, פשר, פתר וכנותהון), ושגור הרבה בדרז"ל גם בנפעל, והשם פטירה על ההסתלקות מן העולם הזה.
2Ch 23,8.
פּוֹטֵר *pt.* Prv 17,14.
פְּטוּרִים Q., פְּטִירִים K. *pass. pl.* 1Ch 9,33.
פְּטוּרֵי, וּפְטֻרֵי *cs.* 1R 6,18.29.*32.35*.
וַיִּפְטַר *3 impf.* 1S 19,10.
הִפְטִיר] יַפְטִירוּ *Hi. 3 impf. pl.* Ps 22,8.

**פֶּטֶר**

fissio, id quod findit, primum prorumpit: primogenitus.

Ex 13,2.12².13.15.34,19² ‖ Nu 3,12.18,15 ‖ Ez 20,26.

וּפֶטֶר Ex 34,20.

פִּטְרַת [פִּטְרָה] *cs.* Nu 8,16.

**פַּטִּישׁ**

malleus.

Jes 41,7 ‖ Jer 50,23.

וּכְפַטִּישׁ Jer 23,29.

——cf. ch.; פִּי etc. v. פֶּה——

**[פִּיד] וּפִיד**

calamitas, interitus.

ענינו אסון, צרה ושבר, ובערבית בא בהוראת מיתה.

Prv 22,24.

בְּפִיד Job 31,29.

לְפִיד (?) Job 12,5.

בְּפִידוֹ *suff.* Job 30,24.

———cf. כִּיד———

פִּיחַ v. פּוּחַ; פִּימָה v. פֶּה; פִּיק v. פּוּק.

**פָּכָה°**

fluere, stillare.

יש מחברין אותו עם בָּכָה ואחרים עם בָּקַק, ובדרו"ל בא גם בבנין המרבע פִּכְפֵּךְ.

מְפַכִּים [פִּכָּה] *Pi. pt. pl.* Ez 47,2.

**פַּךְ**

lecythus, lagena.

1S 10,1 ‖ 2R 9,1.3.

**פָּלָא°**

singularem, permagnum, insignem esse; arduum, factu difficilem esse; mirabilem esse; *Pi.* separare, consecrare; *Hi.* eximium se praebere.

אח אל פָּלָה (וקרוב אל פלג ופלח), ונאמר על כל דבר ומקרה הנבדל ויוצא מן המנהג (פֶּלֶא תרגומו פרישא), וגם על חתוך הדבר בפירוש ובבאור היטב, והנפעל מורה על ההפך, כטעם יִבָּצֵר (ויש מעין הוראתיו בסורית, ערבית וכושית). ייג בנהמיה ו׳ ט"ז: נִפְלָא מאד בעיניהם.

נִפְלְאת [נִפְלָא] *Ni. 3 perf. f.* Ps 118,23.

נִפְלְאַתָה 2S 1,26.

נִפְלְאוּ *3 perf. pl.* Prv 30,18.

נִפְלָאִים [נִפְלָא] *pt. pl.* Ps 139,14.

נִפְלֵאת *f. sg.* Dt 30,11.

נִפְלָאֹת (Ex), נִפְלָאוֹת *pl.* Ex 34,10 ‖ Jos 3,5 ‖ Mich 7,15 ‖ Ps 72,18.86,10.98,1.106,22.119,18.136,4 ‖ Job 5,9.37,5.42,3 ‖ Dan 11,36.

וְנִפְלָאוֹת Job 9,10 ‖ Dan 8,24.

וּבְנִפְלָאוֹת Ps 131,1.

נִפְלְאוֹת *cs.* Job 37,14.

נִפְלְאֹתַי [ת *suff.* Ex 3,20.

נִפְלְאוֹתֶיךָ, נִפְלְאֹתֶיךָ Ps 9,2.26,7.40,6.71,17.75,2.106,7.145,5 ‖ Neh 9,17.

בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ Ps 119,27.

נִפְלְאוֹתָיו, נִפְלְאֹתָיו Jud 6,13 ‖ Jer 21,2 ‖ Ps 96,3.105,2.5 ‖ 1Ch 16,9.12.24.

וְנִפְלְאוֹתָיו, וְנִפְלְאֹתָיו Ps 78,4.11.107,8.*15.21.31*.24.

בְּנִפְלְאוֹתָיו Ps 78,32.

לְנִפְלְאוֹתָיו Ps 111,4.

יִפָּלֵא *3 impf.* Dt 17,8 ‖ Jer 32,17.27 ‖ Zach 8,6².

הֲיִפָּלֵא *interrog.* Gn 18,14.

וַיִּפָּלֵא 2S 13,2.

לְפַלֵּא [פִּלֵּא] *Pi. inf. cs.* Lev 22,21 ‖ Nu 15,3.8.

הִפְלִיא, הִפְלָא *Hi. 3 perf.* Jes 28,29 ‖ Ps 31,22 ‖ 2Ch 26,15.

וְהִפְלָא Dt 28,59.

וּמַפְלִא *pt.* Jud 13,19.

הַפְלֵא *inf. abs.* Jes 29,14.

וְהַפְלֵא (adv.) 2Ch 2,8.

לְהַפְלִיא *cs.* Jes 29,14 ‖ Joel 2,26.

יַפְלִא *3 impf.* Lev 27,2 ‖ Nu 6,2.

תִּתְפַּלָּא [הִתְפַּלָּא] *Hith. 2 impf.* Job 10,16.

**פֶּלֶא, פֶּלֶא** (Jes 9,5)

res mirabilis, miraculum (*concr.* vir admirabilis); *pl. m.* mirabiliter, *f.* mirabilia.

Ex 15,11 ‖ Jes 9,5.25,1 ‖ Ps 77,15.78,12.88,11.

וָפֶלֶא Jes 29,14.

פִּלְאֶךָ, פִּלְאֶךָ *suff.* Ps 77,12.88,13.98,6.

פְּלָאִים (adv.) *pl. I* Thr 1,9.

פְּלָאוֹת *pl. II* Ps 119,129.

הַפְּלָאוֹת Dan 12,6.

**פִּלְאִי** (א׳ נעלם) (= פִּלְיִ?)

mirabilis.

Jud 13,18.

פְּלִיאָה Q. (פִּלְאִיָּה K.?) *f.* Ps 139,6.

**מִפְלְאוֹת [מִפְלָאָה]** *pl. cs.*

miraculum.

Job 37,16.

———v. n. pr.; cf. פָּלָה———

**פָּלַג°**

dividere; dirimere.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית, וכושית (ע׳ לקמן) במובן בקיעה חלוקה. וקרוב אל פָּלַח, פָּלַךְ, (בָּלַג?), בָּלַק; הוראתו בדרז"ל לענין חלוקת הדעות והשם פלוגתא ידוע; בתהלים בא פַּלַּג ת׳ פָּלַג כדי לזונו עם בַּלַּע.

נִפְלְגָה [נִפְלַג] *Ni. 3 perf. f.* Gn 10,25 ‖ 1Ch 1,19.

פִּלַּג *Pi. 3 perf.* Job 38,25.

פַּלַּג *imper.* Ps 55,10.

**פֶּלֶג**

rivus.

ע"ד נחל מן חלל, והוא חוצץ וחוסם מפני העוברים, שעלידם לחצות אותו; באשורית פַּלְגוּ תְּעָלָה (קאנאל); בא רק בדבור המליצי.

Ps 65,10.

פְּלָגִים *pl.* Jes 30,25.

פַּלְגֵי *cs.* Ps 1,3.119,136 ‖ Prv 5,16.21,1 ‖ Job 29,6 ‖ Thr 3,48.

כְּפַלְגֵי Jes 32,2.

פְּלָגָיו *suff.* Ps 46,5.

**פְּלַגָּה]** *pl.* **בִּפְלַגּוֹת**

pagus; rivus.

הקדמונים פירשו לפלגות ראובן שנחלק מאחיו ולא יצא למלחמה, י״ת חרעית, בהוראת פֶּלֶג, ע״ד השאלה; לרד״ק הכונה על הגדודים, ויותר נראה שהוא כמו בפלכות, כלומר במדינות.

Jud 5,15 ‖ Job 20,17.

**לִפְלַגּוֹת** Jud 5,16.

**פְּלֻגָּה]** *pl.* **לִפְלֻגּוֹת**

ordo, classis.

2Ch 35,5.

**מִפְלַגָּה]** **לְמִפְלַגּוֹת** *pl.* 2Ch 35,12.

———v. ch. et n. pr.———

**פִּילֶגֶשׁ, פִּלֶגֶשׁ**

pellex, concubina; amasius, moechus, πάλλαξ.

לרד״ק מקורו בשפת מצרים, ולדר״א קצורו של פָּלַג אִשָּׁה (חציה אשה וחציה שפחה), וכמו שקרא ר׳ טרפון פלגס לכבש בן י״ג חדשים שיצא מכלל כבש ולא בא לכלל איל (פרה א׳ ג׳), ומכני־שם בא לבני־יון ורומי.

Gn 35,22.36,12 ‖ Jud 19,1 ‖ 2S 3,7².21,11 ‖ 1Ch 1,32.2,46.48.

**פִּילַגְשִׁי** *suff.* Jud 20,5.

**וּפִילַגְשִׁי** Jud 20,4.

**בְּפִילַגְשִׁי** Jud 20,6.

**פִּילַגְשׁוֹ** Jud 19,2.27 ‖ 1Ch 7,14.

**וּפִילַגְשׁוֹ** Gn 22,24 ‖ Jud 8,31.19,9.10.

**וּפִילַגְשֵׁהוּ** Jud 19,24.

**בְּפִילַגְשׁוֹ** Jud 19,25.29.

**פִּילַגְשִׁים, פִּלַגְשִׁים** *pl.* 2S 5,13.15,16.*20,3* ‖ Cant 6,8 ‖ 1Ch 3,9.

**וּפִילַגְשִׁים** 1R 11,3 ‖ Cant 6,9 ‖ 2Ch 11,21.

**הַפִּילַגְשִׁים** Gn 25,6 ‖ Esth 2,14.

**פַּלַגְשֵׁי** *cs.* 2S 16,21.22.

**פִּלַגְשֶׁיךָ** *suff.* 2S 19,6.

**וּפִלַגְשָׁיו** 2S 11,21.

**פִּלַגְשֵׁיהֶם** Ez 23,20.

**פְּלָדָה]** *pl.* **פְּלָדֹת**

ferrum, ferramenta (булатный?)

להקדמונים בהפך אתון מן לפיד, לדעת האחרונים כטעם רכב ברזל (כהוראתו בסורית ובערבית); ונראה יותר שהוא נחשת מוצהב כהוראת فلز בערבית, ומדרז״ל פליזא (ב״ק ק״ג ע״א) כגירסת הערוך ונוסחאות התלמוד כ״י (ע׳ דקדוקי סופרים), וכטעם נחשת קלל.

Nah 2,4.

———v. n. pr. (?)———

**פָּלָה°**

separare, distinguere; insignem, illustrem facere.

אח אל פָּלָא (ע׳ הערה שם). השבעים קורין בתהלים נוראות נִפְלֵיתָ = נִפְלָאתָ.

**נִפְלָה]** **נִפְלֵיתִי** *Ni. 1 perf.* Ps 139,14.

**וְנִפְלֵינוּ** *1 perf. pl.* Ex 33,16.

**הִפְלָה** *Hi. 3 perf.* Ps 4,4.

**וְהִפְלָה** Ex 9,4.

**וְהִפְלֵיתִי** *1 perf.* Ex 8,18.

**הַפְלֵה** *imper.* Ps 17,7.

**יַפְלֶה** *3 impf.* Ex 11,7.

**פְּלֹנִי**

quidam, ὁ δεῖνα.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית ואשורית, ושגור הרבה בדרז״ל (פלוני בן פלוני, פלניא בת פלניא).

1S 21,3 ‖ 2R 6,8 ‖ Ruth 4,1.

——v. n. pr.; cf. פַּלְמוֹנִי——

**פָּלַח]** **פֹּלֵחַ** *pt.*

findere, sulcare terram; *Pi.* findere, dissecare, parere.

כמהו בסורית וערבית; אח אל פלג, ונאמר על בקיעת הקרקע ע״י חרישה (ונקראו האכרים פלחים, ובמכתא הצרפתי פֹלשים), ומן עבודת האדמה הֻשאל אל כל ענין עבודות ושרות, כמובנו בארמית.

Ps 141,7.

**פִּלַּח]** **יְפַלַּח** *Pi. 3 impf.* Prv 7,23 ‖ Job 16,13.

**וַיְפַלַּח** 2R 4,39.

**תְּפַלַּחְנָה** *3 impf. pl. f.* Job 39,9.

**פֶּלַח**

pars resecta, segmentum; lapis molaris; *fissa.*

Jud 9,53 ‖ 1S 30,12 ‖ 2S 11,21.

**כְּפֶלַח** Job 41,16 ‖ Cant 4,3.*6,7*.

———cf. ch.; v. n. pr.———

**פָּלַט°]** **וּפָלְטוּ** *3 perf. pl.*

evadere, effugere; *Pi.* liberare, eripere e periculo; liberari, elabi, evadere, parere; *Hi.* liberare; in tuto collocare.

אח אל מלט (ואל בלט בדרז״ל) בהוראת יציאה, ובא גם על ההולדה והיציאה מן הרחם, כטעם ותמלט בְּצִיה. י״ג בתהלים נ״ו ח׳: על־און פַּלֶּט־למו, כלומר השב להם גמול כרוע מעלליהם, ור׳ יוסף הלוי גורס פַּלְּמֵלוּ.

Ez 7,16.

**פִּלֵּט]** **מְפַלְּטִי** *Pi. pt. suff.* Ps 18,49.

**וּמְפַלְטִי** 2S 22,2 ‖ Ps 18,3.40,18.70,6.144,2.

**פַּלֵּט** *inf.* Ps 32,7.

**פַּלֵּט]** **פַּלֶּט־** *imper.* Ps 56,8.

**פַּלְּטָה** Ps 17,13.

**פַּלְּטֵנִי** *suff.* Ps 31,2.71,4.

**פַּלְּטוּ־** *pl.* Ps 82,4.

**וַאֲפַלְּטָה** *1 impf.* Job 23,7.

**וַאֲפַלְּטֵהוּ** *suff.* Ps 91,14.

**תְּפַלֵּט** *2 impf.* Mich 6,14.

**תְּפַלְּטֵנִי** *suff.* Ps 18,44.43,1.

**וּתְפַלְּטֵנִי** Ps 71,2.

**וַתְּפַלְּטֵנִי** 2S 22,44.

**וַתְּפַלְּטֵמוֹ** Ps 22,5.

**יְפַלְּטֵהוּ** *3 impf. suff.* Ps 22,9.

**יְפַלְּטֵם** Ps 37,40.

**וַיְפַלְּטֵם** Ps 37,40.

**תְּפַלֵּט** *3 impf. f.* Job 21,10.

**הִפְלִיט]** **וְיַפְלִיט** *Hi. 3 impf.* Jes 5,29.

**תַּפְלִיט** *2 impf.* Mich 6,14.

**פְּלִיטִים, פְּלֵטִים, פְּלִיטֵם** *pl.*

**פָּלִיט** v. **פָּלֵט]**

fuga elabens, elapsus.

Nu 21,29 ‖ Jes 66,19 ‖ Jer 44,14.51,50.

**וּפְלֵטִים** Jer 50,28.

**פָּלִיט** 2R 9,15 ‖ Jer 44,14 ‖ Am 9,1 ‖ Thr 2,22.

**וּפָלִיט** Jos 8,22 ‖ Jer 42,17.

**הַפָּלִיט** Gn 14,13 ‖ Ez 24,26.27. 33,21.22.

**פְּלִיטִים** [פְּלִיטֵי *pl. cs.* Jud 12, 4.5 ‖ Jes 45,20 ‖ Ez 6,8.

**וּפְלִיטֵי** Jer 44,28.

**פְּלִיטֵיכֶם** *suff.* Ez 6,9.

**פְּלִיטָיו** Ob 14.

**פְּלִיטֵיהֶם** Ez 7,16.

## פְּלֵיטָה , פְּלֵטָה (Ez)

evasio, liberatio, effugium; id quod evasit, liberatum est; ii qui evaserunt.

השבעים והשמרוני קורין בבראשית מ״ה ז׳ פליטה בלא למ״ד, וי״נ לְהַחֲיוֹתְכֶם (וּלְכֶם רידמא דלישנא הוא), ובשופטים כ״א י״ז יוֹשֶׁבֶת פליטה, ול״נ שְׁאֵרִית.

Jud 21,17 ‖ 2S 15,14 ‖ Jer 50,29 ‖ Ez 14,22 ‖ Joel 2,3.3,5 ‖ Ob 17 ‖ Esr 9,8.13.15 ‖ 2Ch 20,24.

**וּפְלֵיטָה** 2R 19,31 ‖ Jes 37,32 ‖ Jer 25,35 ‖ Esr 9,14.

**הַפְּלֵיטָה , הַפְּלֵטָה** Ex 10,5 ‖ Neh 1,2 ‖ 1Ch 4,43 ‖ 2Ch 30,6.

**לִפְלֵיטָה** Gn 32,9.45,7 ‖ Dan 11, 42 ‖ 2Ch 12,7.

**פְּלֵיטַת** *cs.* 2R 19,30 ‖ Jes 37,31.

**וּפְלֵיטַת** Jes 10,20.

**לִפְלֵיטַת** Jes 4,2.15,9.

## מִפְלָט

evasio, fuga; *al.* perfugium, asylum.

Ps 55,9.

v. n. pr.; פַּלְלִי , פַּלּוּא v. פֶּלֶא.

## פֶּלֶךְ , פֶּלֶךְ

funus, baculus rotundus, *verticillus*, scipio; ambitus, tractus terrae, περίχωρος.

בערבית ענינו ענול, ונאמר על חבל וגליל (קרייז) כמובנו ברב לשונות המערב, ועל עץ המטוה הענול, ועל המטה להשען עליו, כמטם תומך שבט (ויש מחברין אותו עם פלג, כלומר חבל וחלק, ומזה מטה ושבט).

Prv 31,19 ‖ Neh 3,9.*12*.14.15.16. 17.*18*.

**בְּפֶלֶךְ** 2S 3,29.

**לְפִלְכוֹ** *suff.* Neh 3,18.

## פָּלַל°

iudicare, diudicare, iudicium exercere; adiudicare; censere, existimare; *Hith.* intercedere, orare pro aliquo; precari; *se iudicem alicuius gerere* (1S 2,25).

קרוב אל פָּלָה, ונאמר על החפוש, הדרישה, החקירה והעיון, וגם על הבקשה (ע״ד ערווכען מן זוכען), ויתר השאלות מבוארות מן הכתובים. השבעים קורין בעזרא י׳ א׳: בֹּכֶה וּמִתְפַּלֵּל; י״נ בדהי״ב ל״ב כ״ד: ויתפלל... וַיֵּעָתֶר לוֹ.

**וּפִלְלוֹ** [פִּלֵּל (al. לְ) *Pi. 3 perf. suff.* 1S 2,25.

**פִּלַּלְתְּ** [פִּלַּלְתְּ *2 perf. f.* Ez 16, 52.

**פִּלַּלְתִּי** [פִּלַּלְתִּי *1 perf.* Gn 48, 11.

**וַיְפַלֵּל** *3 impf.* Ps 106,30.

**הִתְפַּלֵּל** *Hith. 3 perf.* 2Ch 30, 18.

**וְהִתְפַּלֵּל** 1R 8,42.

**הִתְפַּלַּלְתָּ** *2 perf.* 2R 19,20 ‖ Jes 37,21.

**הִתְפַּלַּלְתִּי** [לַ *1 perf.* 1S 1,27.

**וְהִתְפַּלְלוּ** (al. לְ) *3 perf. pl.* 1R 8,33.35.44.48 ‖ 2Ch 6,24.26.32. 34.38.

**וְהִתְפַּלַּלְתֶּם** *2 perf. pl.* Jer 29, 12.

**מִתְפַּלֵּל** *pt.* 1R 8,28 ‖ Jer 42,4 ‖ Neh 1,6 ‖ 2Ch 6,19.

**וּמִתְפַּלֵּל** Dan 9,20 ‖ Neh 1,4.

**וּמִתְפַּלְלִים** (al. לְ) *pl.* Jes 45,20.

**וּכְהִתְפַּלֵּל** *inf. cs.* Esr 10,1.

**לְהִתְפַּלֵּל** 1S 1,12.26.12,33 ‖ 2S 7, 27 ‖ 1R 8,54 ‖ Jes 16,12 ‖ 1Ch 17, 25 ‖ 2Ch 7,1.

**בְּהִתְפַּלְלוֹ** (al. לְ) *suff.* Job 42, 10.

**הִתְפַּלֵּל־ , הִתְפַּלֵּל** *imper.* Nu 21,7 ‖ 1R 12,19 ‖ Jer 37,9.42,20.

**וְהִתְפַּלֵּל** 1R 13,6 ‖ Jer 42,2.

**וְהִתְפַּלְלוּ** (al. לְ) *pl.* Jer 29,7.

**אֶתְפַּלֵּל** [אֶתְפַּלָּל *1 impf.* Ps 5,3.

**וְאֶתְפַּלֵּל** 1S 7,5.

**וָאֶתְפַּלֵּל** Dt 9,20.26 ‖ Jer 32,16 ‖ Neh 2,4.

**וָאֶתְפַּלְלָה** (al. לְ) Dan 9,4.

**תִּתְפַּלֵּל** *2 impf.* Jer 7,16.*11, 14.14,11.*

**יִתְפַּלֵּל־ , יִתְפַּלֵּל** *3 impf.* 1S 2, 25 ‖ 1R 8,29 ‖ Ps 32,6 ‖ Job 42,9 ‖ 2Ch 6,20.

**וְיִתְפַּלֵּל** Gn 20,7 ‖ Jes 44,17 ‖ Ps 72,15.

**וַיִּתְפַּלֵּל** Gn 20,17 ‖ Nu 11,2.21,7 ‖ 1S 8,6 ‖ 2R 4,33.6,16.18.19,15.20, 2 ‖ Jes 37,15.38,2 ‖ Jon 2,2.4,2 ‖ 2Ch 32,20.24.33,13.

**וַתִּתְפַּלֵּל** *3 impf. f.* 1S 1,10.2,1.

**וַנִּתְפַּלֵּל** *1 impf. pl.* Neh 4,3.

**יִתְפַּלְלוּ** ,(al. לְ) יִתְפַּלֵּ׳ *3 impf. pl.* 1R 8,30 ‖ Jes 45,14 ‖ 2Ch 6,21.

**וְיִתְפַּלְלוּ** (al. לְ) 2Ch 7,14.

## [פָּלִיל] פְּלִילִים *pl.*

iudex.

י״נ בשמות: ונתן בִּנְפִלִים, ישלם בעד הולדות שהפילה; השבעים קורין בדברים: ואיבינו אֱוִילִים (או פְּתָאִים); בקצת נוסחאות גם בל״א י״א דאיוב: עון פְּלִילִי.

Dt 32,31 ‖ Job 31,11.

**בִּפְלִלִים** Ex 21,22.

## פְּלִילָה

iudicium, ius.

Jes 16,3.

**פְּלִילִיָּה** Jes 28,7.

## פְּלִילִי

iudicialis.

Job 31,28.

## תְּפִלָּה

intercessio, deprecatio pro aliquo; precatio, preces; hymnus, carmen sacrum.

רי״וו מפרש תפלה דתהלים ק״ט ז׳ מענין פלילה ומשפט, ומקביל אל בְּהִשָּׁפְטוֹ, וע״פ פשוטו ע״ד גם תפלתו תועבה.

1R 8,38 ‖ 2R 19,4 ‖ Jes 1,15.37,4.

וְהִתְפַּלְּשִׁי Jer 6,26.
וְהִתְפַּלְּשׁוּ *pl. m.* Jer 25,34.
יִתְפַּלָּשׁוּ] יִתְפַּלָּשׁוּ *3 impf. pl.* Ez 27,30.

—v. n. pr.—

פְּלֵתִי] הַפְּלֵתִי

cursor publicus; *al.* nom. gent.
לרז״ל אורים ותומים (וע״כ היה יהוידע הכהן ממונה עלידם); י״פ כמו הכרי והרצים (וכן הוראת فلت בערבית, ומזה כרכרה, ולד״ק שלחו כר), לד״א כרתי מלשון כריתה, ופלתי כבערבית ובדרז״ל בְּעוֹר, שרי הטבחים (הענקער); לריה״ל אנשים שנבדלו ונכרתו מארץ מולדתם (séparé, expatrié), ונראה יותר שהוא שם עצ״פ כנוי כרתים, ופלתי כמו פלשתים, ודוד מלכי קדם לבחור להם נדוד השומר לראשם מבני עם אחר.

2S 15,18.20,23.

וְהַפְּלֵתִי 2S 8,18.*20,7* ‖ 1R 1,38.*44*‖1Ch 18,17.

—v. n. pr.; פֶּן rad. פָּנָה—

פַּנַּג] וּפַנַּג

LXX *κασία*, *Vulg.* balsamum
לד״ק שם מקום, ולד״א הֹחן כבסורית, או שמן אפרסמון, וי״ג וְדֹנָג.

Ez 27,17.

---

פֶּן, פֶּן־ (6)

ne, ne forte, *μή* (rad. פָּנָה).
הוראתו ידועה. במ״א י״א ב׳ בא אָכֵן ת׳ פֶן.

Gn 3,3.22.11,4.19,15.17.19.24,6.26,7.9.31,24.31.32,12.38,11.23.42,4.44.34.45,11 ‖ Ex 1,10.5,3.13,17.19,21.22.24.20,19.23,29.33.3.34,12.*15*.12 ‖ Lev 10,7 ‖ Nu 16,26.34.20,18 ‖ Dt 4,9.16.23.6,12.15.7,22.25.8,11.12.9,28.11,16.12,13.19.30.15,9.19,6.20,5.*6.7*.22,9.25,3.29,$17^2$.32,$27^2$ ‖ Jos 2,16.6,18.24,27 ‖ Jud 7,2.9,54.14,15.15,12.18,25 ‖ 1S 4,9.9,5.13,19.15,6.20,3.27,11.31,4 ‖ 2S 1,$20^2$.12,28.15,14.17,16.20,6 ‖ 2R 2,16.10,23 ‖ Jes 6,10.27,3.28,22.36,18.48,5.7 ‖ Jer 1,17.4,4.*21,12*.6,$8^2$.10,24.38,19 ‖ Hos 2,5 ‖ Am 5,6 ‖ Mal 3,24 ‖ Ps 2,12.7,3.13,4.5.28,1.17.50,22.59,12.91,12 ‖ Prv 5,6.9.10.9,8.20,13.22,25.24,18.25,8.10.16.17.26,4.5.30,6.9.

תְּפַלֵּם *2 impf.* Jes 26,7 ‖ Prv 5,6.
יְפַלֵּם *3 impf.* Ps 78,50.
תְּפַלְּסוּן] תְּפַלֵּסוּן *2 impf. pl.* Ps 58,3.

פֶּלֶס

libra, bilanx.
Prv 16,11.

בַּפֶּלֶס Jes 40,12.

—cf. מִפְלָשׂ—

פָּלַץ°

contremiscere, concutti.
חבריו מעידין על הוראתו (ויתכן שהוא קרוב אל פלס במובן תנועה ותנודה, שכפות המאזנים מתנועעות, עולות ויורדות).

הִתְפַּלֵּץ] יִתְפַּלָּצוּן (לְ) *Hith. 3 impf. pl.* Job 9,6.

פַּלָּצוּת

tremor, horror.
Jes 21,4 ‖ Ez 7,18 ‖ Ps 25,6 ‖ Job 21,6.

מִפְלֶצֶת, מִפְלֶצֶת

formido (idolum); *Vulg.* simulacrum Priapi.
כטעם פחד ויראה הנאמר על האלהות.

1R 15,13 ‖ 2Ch 15,16.

מִפְלַצְתָּהּ *suff.* 1R 15,13 ‖ 2Ch 15,16.
תִּפְלֶצֶת] תִּפְלַצְתְּךָ *suff.* Jer 49,16.

---

מִפְלָשׂ] מִפְלְשֵׂי־ *pl. cs.*

libratio (al. = מִפְרְשֵׂי).
י״ג הַתְּדָאָה, כטעם תרקיע עמו לשחקים.

Job 37,16.

—conf. פָּלַס—

פָּלַשׁ°

volutare, inquinare se; *Vulg.* conspergere.
ענינו התגולל,׳ וי״פ מן הערבית במובן הפירה וכריה, וכטעם: בוא בצור והטמן בעפר, טמנם בעפר יחד.

הִתְפַּלַּשׁ] הִתְפַּלָּשְׁתִּי K. *Hith. 1 perf.* Mich 1,10.
הִתְפַּלַּשׁ] הִתְפַּלָּשִׁי Q. *imper. f.* Mich 1,10.

56,7 ‖ Hab 3,1 ‖ Ps 17,1.*86,1*.42,9.65,3.90,1.102,1.109,4.142,1 ‖ Thr 3,44 ‖ Dan 9,3 ‖ 2Ch 6,29.
וּתְפִלָּה Jer 7,16.*11,14*.
הַתְּפִלָּה 2S 7,27 ‖ 1R 8,28.29.54 ‖ 2Ch 6,19.20.
בַּתְּפִלָּה Dan 9,21.
לַתְּפִלָּה Neh 11,17.
תְּפִלַּת *cs.* 1R 8,28 ‖ Ps 102,18 ‖ Dan 9,17 ‖ Neh 1,6.$11^2$ ‖ 2Ch 6,19.
וּתְפִלַּת Prv 15,8.29.
בִּתְפִלַּת Ps 80,5.
לִתְפִלַּת 2Ch 6,40.7,15.
תְּפִלָּתִי *suff.* Jes 56,7 ‖ Jon 2,8 ‖ Ps 4,2.6,10.17,1.39,13.54,4.55,2.61,2.66,19.20.69,14.84,9.86,6.88,3.14.102,2.141,2.143,1 ‖ Thr 3,8.
וּתְפִלָּתִי Ps 35,13.141,5 ‖ Job 16,17.
תְּפִלָּתְךָ, תְּפִלָּתֶךָ 1R 9,3 ‖ 2R 20,5 ‖ 2Ch 7,12.
תְּפִלָּתוֹ Prv 28,9.
וּתְפִלָּתוֹ Ps 109,7 ‖ 2Ch 33,18.19.
תְּפִלָּתָם 1R 8,45.*49* ‖ Ps 102,18 ‖ 2Ch 6,35.39.30,27.
תְּפִלּוֹת *pl.* Ps 72,20.

v. n. pr. אֱפְלָל, פְּלַלְיָה, פָּלָל.

פַּלְמוֹנִי] לַפַּלְמוֹנִי

quidam, ὁ δεῖνα.
פירסט מחברו עם בָּלַם ועם פלם בדרז״ל, אבנים המפולמות, כלומר הכלוא הנסתר, החתום והכמוס, אמנם בלם אין נופל יפה על המכֻון, ומפולמות דרז״ל לשון יוני הוא (πλήμμη), ע״כ נראה יותר שהוא קצורו של פְּלֹנִי אַלְמֹנִי.

Dan 8,13.

—cf. פְּלֹנִי, rad. פָּלָה—

פָּלַס°

librare, pendere, appendere (considerare); complanare, aequare.
הוראתו ידועה (ואולי הוא במובן ההפך של סלף, ע״ד עמד ומעד, קום ומוק); י״נ בתהלים נ״ח ב׳ תְּפַלֵּסוּן, ובמשלי ה׳ ו׳: פֶּן־תְּפַלֵּס. וע׳ לקמן.

פִּלֵּס] מְפַלֵּס *Pi. pt.* Prv 5,21.
פַּלֵּס *imper.* Prv 4,26.

10.31,5 ‖ Job 32,13.36,18 ‖ Ruth 4,6 ‖ 1Ch 10,4.

וּפֶן־ Dt 4,9.19.12,30 ‖ Jer 51,46 ‖ Prv 30,9.

## פָּנָה

vertere, se vertere, convertere, conferre; avertere se; discedere; accidere; spectare, oculos conicere in aliquid; rationem habere alicuius; *Pi.* removere, e medio tollere; purgare.

יש מעין הוראותיו בסורית, ערבית וכושית, והפִּעֵל במובן הסרה והרחקה לצדדין שגור הרבה בדרז״ל, וגם הנפעל והָהפעל. ופנה למעלה דישעיה יתכן לפרש ע״ד ומלין לצד עילאה ימלל; ביחזקאל מ״ג ב׳ מסרסין השבעים וקורין: הפונה דרך קדים, וי״ג בפסוק י״ז פּנות ת׳ פְּנוֹת, ובאיוב ו׳ כ״א עֲנוּ בִי; בדה״ב כ״ה כ״ב קורין השבעים: עד שער הַפִּנָּה (ע׳ מ״ב י״ד י״ג), וכן נמצא בקצת נוסחאות.

Dt 31,18 ‖ Jer 6,4 ‖ Ps 40,5.102,18 ‖ Cant 6,1.

וּפָנָה Dt 31,20 ‖ Jes 8,21.

פָּנִיתָ *2 perf.* 2S 9,8.

וּפָנִיתָ Dt 16,7 ‖ 1R 8,28.17,3 ‖ 2Ch 6,19.

וּפָנִיתִי *1 perf.* Lev 26,9 ‖ Ez 36,9 ‖ Eccl 2,11.12.

פָּנוּ *3 perf. pl.* Jes 56,11 ‖ Jer 2,27 ‖ Ps 90,9.

פָּנִינוּ *1 perf. pl.* Jes 53,6.

פֹּנֶה *pt.* Dt 29,17 ‖ Jos 15,7 ‖ Ez 43,1.

הַפּוֹנֶה, הַפֹּנֶה Jos 15,2 ‖ Ez 8,3.11,1.44,1.46,1.12.47,2 ‖ 2Ch 25,23.

פֹּנִים *pl.* 1R 7,25[4] ‖ Hos 3,1 ‖ 2Ch 4,4[4].

הַפֹּנוֹת *f.* Ez 46,19.

פָּנֹה *inf. abs.* Hag 1,9.

פְּנוֹת *cs.* Ez 43,17 ‖ Mal 2,13.

לִפְנוֹת Gn 24,63 ‖ Ex 14,27 ‖ Dt 23,12 ‖ Jud 19,26 ‖ Ez 17,6 ‖ Ps 46,6.

בִּפְנוֹתָם *suff.* Ez 29,16.

פְּנֵה *imper.* Ps 25,16.*86,16.119,132*.69,17.

פְּנוּ *pl.* Nu 14,25 ‖ Dt 1,7.40.2,3 ‖ Jos 22,4 ‖ Jes 45,22 ‖ Job 6,28.21,5.

וְאֶפְנֶה *1 impf.* Gn 24,49.

וָאֵפֶן Dt 9,15.*10,5*.

תִּפְנֶה *2 impf.* 1R 2,3 ‖ Job 5,1.

תֵּפֶן Nu 16,15 ‖ Dt 9,27 ‖ Job 36,21.

יִפְנֶה *3 impf.* Dt 30,17 ‖ 1S 13,17.18[2].14,47 ‖ Ez 10,11 ‖ Prv 17,8 ‖ Job 24,18.

וַיִּפֶן Ex 2,12.7,23.10,6.32,15 ‖ Nu 12,10 ‖ Jud 6,14.18,26.20,40 ‖ 2S 1,7.2,20 ‖ 2R 2,24.5,12.13,23.23,16 ‖ 2Ch 22,20.

תִּפְנֶה *3 impf. f.* Lev 20,6.

וַתֵּפֶן 1R 10,13.

וַנֵּפֶן *1 impf. pl.* Dt 2,1.8.3,1.

תִּפְנוּ *2 impf. pl.* Lev 19,4.31.

יִפְנוּ *3 impf. pl.* Jos 7,12 ‖ Jes 13,14 ‖ Jer 50,16.

וַיִּפְנוּ Gn 18,22 ‖ Ex 16,10 ‖ Nu 17,7.21,33 ‖ Dt 1,24 ‖ Jos 8,20 ‖ Jud 18,21.20,42.45.*47* ‖ Jer 32,33 ‖ 2Ch 13,14.20,24.

פִּנָּה *Pi. 3 perf.* Zeph 3,15.

וּפִנָּה־ Mal 3,1.

פִּנִּיתָ *2 perf.* Ps 80,10.

פִּנִּיתִי *1 perf.* Gn 24,31.

וּפִנּוּ *3 perf. pl.* Lev 14,36.

פַּנּוּ [פַּנֵּה] *imper. pl.* Jes 40,3.57,14.62,10.

הִפְנָה־ *Hi. 3 perf.* Jer 48,39.

הִפְנְתָה *3 perf. f.* Jer 49,24.

הִפְנוּ *3 perf. pl.* Jer 46,5.21.47,3.

מַפְנֶה *pt.* Nah 2,9.

כְּהַפְנֹתוֹ *inf. suff.* 1S 10,9.

וַיֶּפֶן *3 impf.* Jud 15,4.

הָפְנוּ [הָפְנֶה] *Ho. 3 perf. pl.* Jer 49,8.

מָפְנֶה *pt.* Ez 9,2.

## פָּנִים *pl. t.*

facies, superficies; vultus, aspectus, conspectus; *persona*; pars anterior, frons; acies (ferri); לְפָנִים antea, olim; לִפְנֵי coram, ante (de loco et tempore), antequam.

הסורי קורא בש״א ב׳ ל״ה: והתהלך לְפָנַי משיחי; י״נ בה׳ ד׳: נֹפל עַל־פָּנָיו או לְאַפָּיו; בט׳ י״ב הנה לִפְנֵיכֶם בחבור המ״ם של מַהֵר, וכ״ת השבעים. כש״ב ז׳ ט״ז קורין השבעים לְפָנַי ת׳ לְפָנֶיךָ (הכ״ף נשתרבבה מן כסאך); במ״ב ז׳ מ״ב על־פְּנֵי ת׳ על־שְׁנֵי; י״נ בישעיה ג׳ ט״ו וּפְנֵי עניים; בירמיה א׳ י״ג: פניו מִפְּנֵים צפונה; בתהלים כ״ד ו׳ קורין השבעים: מבקשי פְּנֵי אֱלֹהֵי יעקב; י״נ בס׳ י״ז מנערת פִּיךָ; במשלי ד׳ ב׳ סבירין לִבְנֵי אמי, ובקצת נוסחאות הוא קו״כ; י״נ בכ״ז י״נ בְּנֵי צאנך, ובפסוק כ״ט הַפְּנִים; באיוב ד׳ י״ט: יְדַכְּאוּ מלפני (מִפְּנֵי) עש; באסתר ט׳ ב׳ בקצת נוסחאות בִּפְנֵיהֶם.

Gn 32,31[2] ‖ Ex 25,30.33,11[2] ‖ Dt 1,17.5,4.10,17.16,19.28,50[2].34,10 ‖ Jud 6,22 ‖ 2R 5,1.14,8.11 ‖ Jes 3,3.9,14.25,8.53,3.59,2 ‖ Jer 2,27.18,17.30,6.32,33 ‖ Ez 1,6.2,4.10.7,18.10,14.21.20,35.21,3.27,35.41,18 ‖ Joel 2,6 ‖ Mal 1,9.2,9 ‖ Ps 104,15 ‖ Prv 15,13.24,23.28,21 ‖ Job 13,10.22,8.24,15.34,29 ‖ Eccl 7,3.10,10 ‖ Dan 8,23 ‖ Esr 9,7 ‖ 1Ch 19,10 ‖ 2Ch 13,14.19,7.25,17.21.30,9.32,21.

וּפָנִים Prv 25,23.

הַפָּנִים Ex 35,13.*39,36* ‖ Nu 4,7 ‖ 1S 21,7 ‖ 1R 7,48 ‖ Ez 10,22 ‖ Prv 27,19 ‖ Dan 9,7.8 ‖ 2Ch 4,19.

בְּפָנִים Dt 5,4.

לַפָּנִים Prv 27,19.

לְפָנִים (adv.) Dt 2,10.12.20 ‖ Jos 11,10.14,15.15,15 ‖ Jud 1,10.11.23.3,2 ‖ 1S 9,9[2] ‖ Jer 7,24 ‖ Ps 102,26 ‖ Job 17,6.42,11 ‖ Ruth 4,7 ‖ Neh 13,5 ‖ 1Ch 4,40.9,20 ‖ 2Ch 9,11.

וּמִלְּפָנִים Jes 41,26.

מִפָּנִים 2S 10,9.

פְּנֵי *cs.* Gn 1,2[2].20.29.2,6.4,14.6,1.7.7,3.4.18.23.8,8.9.13.11,4.8.9.28.16,12.18,16.19,13.27.28[2].23,3.19.25,9.*49,30*.18.27,30.30,40.31,2.5.33,10.18.41,56.44,26.50,1.

13 ‖ Ex 10,11.16,14.23,17.25,20.26,9.28,37.32,11.12.20.33,16.34,23.24.35[2].37,9 ‖ Lev 4,6.17.6,7.9,5.10,3.4.14,7.53.16,2.14.17,5.19,15[2].32 ‖ Nu 3,4.8,2.*3*.11,31.12,3.17,8.19,4.16.20,10.21,11.20.23,28.33,7 ‖ Dt 2,25.6,15.7,6.*14,2*.11,25.16,16[2].21,16.31,11.32,49.*34,1* ‖ Jos 13,3.25.15,8.17,7.18,14.16.19,11 ‖ Jud 16,3 ‖ 1S 1,22.2,11.17.18.14,25.15,7.20,15.22,4.24,3.26,1.*3*.20.30,16 ‖ 2S 2,24.10,9.11,11.15.14,7.20.32.15,18.23.17,19.18,8.19,6.21,1 ‖ 1R 6,3[2].7,42.8,8.40.9,7.10,24.11,7.12,6.13,6[2].34.17,3.*5*.14.18,1 ‖ 2R 3,14.4,29.31.9,37.13,4.16,14.18,24.23,13.25,19 ‖ Jes 13,8.14,21.18,2.19,8.23,17.25,7.27,6.36,9 ‖ Jer 8,2.*16,4.25,33*.9,21.25,26.26,19.27,5.28,16.35,7.52,25 ‖ Ez 1,10.10,14[5].16,5.29,5.*39,5*.32,4.33,27.34,6.37,2.38,20.39,14.40,15.44.41,4.12.*15.42,10.13*.14.25.42,2.3.7.8.10.44,4.45,7[2].47,1.48,15.*21*.21 ‖ Hos 10,7 ‖ Am 5,8.*9,6*.9,8 ‖ Zeph 1,2.3 ‖ Zach 5,3.7,2.*8,21*.8,22.14,4 ‖ Mal 1,9 ‖ Ps 18,43.34,17.42,3.84,10.104,30.132,10 ‖ Prv 6,35.8,27.16,15.17,24.18,5.19,6.27,17.23.29,26 ‖ Job 1,12.2,7.5,10[2].9,24.16,14.18,17.24,18.26,9.10.32,21.34,19.37,12.41,5.42,9 ‖ Cant 7,5 ‖ Thr 2,19.*3*,35.4,16[2].5,12 ‖ Eccl 11,1 ‖ Esth 1,10.14 ‖ Dan 8,5.9,13 ‖ Neh 2,13 ‖ 1Ch 5,10.19,10 ‖ 2Ch 3,4[2].*8*.17.4,13.5,9.6,31.42.9,23.20,16.33,12.34,4.

**וּפְנֵי** 1S 13,12 ‖ 2S 14,24.*28* ‖ Jes 3,15 ‖ Ez 1,10[3].10,14.41,19[2].21 ‖ Nah 2,11 ‖ Ps 82,2 ‖ Job 38,30 ‖ Esth 7,8 ‖ 1Ch 12,8(9).

**וּפְנֵי** K., **וּפִי** Q. Prv 15,14.

**בִּפְנֵי** Ez 42,12.

**לִפְנֵי** Gn 6,11.10,9[2].13,10.18,22.23,12.17.27,7.10.29,26.33,14.36,31.41,46.43,14.15.47,2.7.18.48,20.50,16 ‖ Ex 4,21.6,12.30.7,9.10.8,16.*9,13*.9,10.11.11,10.13,22.14,2[2].*9*.19.16,9.33.34.17,5.18,12.27,21.28,12.29.30[2].35.38.29,10.11.23.24.*26*.25.42.30,6[2].8.16.36.34,34.40,5.6.23.25.26 ‖ Lev 1,3.5.11.*4,24*.3,1.7.8.*13*.12.*12,7*.4,4.*15*[2].6.7.14.15.17.18.5,26.*14,18.15,15*.6,7.18.7,30.*8,27.29.9,21.10,15.14,12.24.23,20*.8,26.9,2.4.5.10,1.2.17.19.14,11.16.*27*.23.29.31.15,14.30.16,1.7.10.13.18.30.17,4.18.23.19,22.23,11.28.40.24,3.*4*.6.8.26,17.37.27,8.11 ‖ Nu 3,4[2].6.7.38[2].5,16.18.25.30.6,16.20.*8,11.21*.7,3[2].10.8,9.10.13.22.9,6.10,9.10.13,22.14,5.37.42.15,15.25.28.16,2.7.9.16.17.17,3.5.19.22.25.18,2.19.20,3.26,61.27,2.5.19.21.22.31,50.54.32,4.17.20.21.22[2].27.29.32.33,7.47.35,12.36,1 ‖ Dt 1,42.45.3,18.28.4,10.44.6,25.9,2.18.*25*.10,8.11.12,7.12.18[2].*16,11.27,7*.14,23.26.15,20.18,7.19,17[2].22,17.24,4.13.26,4.5.10[2].13.28,25.29,9.14.33,1 ‖ Jos 1,14.3,6[2].14.4,5.11.12.13.6,4.6.7.8.9.13.26.7,4.5.6.8.12[2].13.23.8,10.14.32.10,10.12.11,6.17,4.18,6.8.10.19,51.20,6.*9*.22,29.24,1 ‖ Jud 2,14.4,15.23.8,28.9,39.11,11.20,23.26[2].35.42.21,2 ‖ 1S 1,12.15.16.19.2,35.3,1.4,2.3.17.5,3.*4*.6,20.7,6.10.8,11.9,15.24.10,19.25.11,15[2].12,7.14,13.15,33.16,8.10.17,31.57.18,13.19,24.20,1[2].21,8.23,18.24.26,19.28,25.30,20 ‖ 2S 2,17.3,13.31.34.35.5,3.6,4.5.14.16.17.21[2].7,18.10,15.19.14,33.16,19[2].18,7.9.19,9.18.19.21,9.24,4.13 ‖ 1R 1,2.23.28[2].32.2,26.45.3,15.22.24.30.6,21.7,49.8,5.22.31.33.46.50.59.62.64[2].65.9,25.12,30.18,46.19,11[2].22,21 ‖ 2R 4,43.5,1.2.3.11,18.14,12.16,14.18,22.19,14.15.26.22,10.23,3 ‖ Jes 8,4.17,13[2].18,5.23,18.36,7.37,14.27.53,7 ‖ Jer 15,9.18,17.19,7.24,1.35,5.36,7.9.38,26.40,10.49,37.50,8.52,12 ‖ Ez 6,4.5.9,6.28,9.17.33,22.40,12.15.19.47.41,22.43,24.44,3.12.46,3.9 ‖ Joel 2,11.3,4 ‖ Am 1,1.9,4 ‖ Nah 1,6 ‖ Zach 3,1.3.9.4,7.8,10.14,20 ‖ Mal 3,23 ‖ Ps 34,1.35,5.56,14.61,8.68,4.8.72,17.80,3.83,14.95,6.96,13.*98,9*.98,6.106,46.116,9.147,17 ‖ Prv 4,3.8,25.14,12.*16,25*.19.16,18.17,18.18,12.22,29[2].25,5.6.7.26.27,4 ‖ Job 3,24.4,19.8,16.15,4.21,18.34,19 ‖ Thr 1,5.6 ‖ Eccl 2,26.5,1.5.7,26 ‖ Esth 1,11.13.16.19.2,11.23.3,7.4,2.6.5,14.6,1.7,9.8,1.3.4.5.9,11.25 ‖ Dan 1,5.9.18.19.*2,2*.8,3.*6*.9,20.10,2 ‖ Esr 7,28.8,21.29.9,9.10,1 ‖ Neh 1,4.11.2,6.3,34.8,1.2.3[2].13,19 ‖ 1Ch 1,43.6,17.11,3.13,8.10.15,24.16,1.4.6.37[2].39.17,16.19,7.14.16.*19*.22,5(4).18(17).23,13.31.24,2.6.31.29,22 ‖ 2Ch 1,5.6.10.3,15.4,20.5,6.6,12.22.24.36.7,4.7.8,12.10,6.13,8.13.15.14,11.12.15,2.8.18,20.20,5.9.12.13.18.21.23,17.24,14.25,8.22.26,19.27,6.28,9.14.29,19.23.30,9.31,20.32,12.33,19.34,18.24.31.

**וְלִפְנֵי** Ex 7,10 ‖ Lev 16,14.15.19.14 ‖ Nu 8,13.*22*.9,6.27,2.19.*22*.21.36,1 ‖ Jos 17,4[2] ‖ 1S 28,25 ‖ 1R 6,20 ‖ Jes 48,7 ‖ Jer 44,10.49,37 ‖ Ez 42,4 ‖ Ps 72,5.102,1 ‖ Prv 15,33.*18,12*.16,18.17,14.18,16 ‖ Job 8,12.15,7 ‖ Neh 13,4 ‖ 1Ch 22,18(19) ‖ 2Ch 14,11.12.

**מִלִּפְנֵי** Gn 4,16.41,46.47,10 ‖ Ex 35,20.36,3 ‖ Lev 9,24.*10,2*.16,12 ‖ Nu 17,11.24.20,9 ‖ Dt 17,18 ‖ 1S 8,18.18,12.21,7 ‖ 1R 8,54 ‖ Ez 40,19 ‖ Jon 1,3[2].10 ‖ Ps 97,5[2].114,7[2] ‖ Eccl 8,13.10,5 ‖ Esth 7,6.8,15 ‖ Esr 10,6 ‖ 1Ch 16,33.19,18 ‖ 2Ch 1,13.19,2.20,7.33,12.23.34,27.36,12.

**וּמִלִּפְנֵי** 2Ch 32,7.

**מִפְּנֵי** Gn 3,8.7,7.16,8.27,46.35,1.7.36,6.7.41,31.47,13 ‖ Ex 1,12.2,15.3,7.8,20.9,11.30.14,25.19,18 ‖ Lev 19,32.26,10 ‖ Nu 20,6.22,3[2].32,17.33,8 ‖ Dt 1,17.5,5.9,19.28,20 ‖ Jos 4,7.5,1[2].6,1.10,11.13,6 ‖ Jud 2,18.5,5[2].6,2.6.11.9,21.11,3.23.33 ‖ 1S 7,7.18,29.19,10.21,11.

13.23,26.25,10.31,1 ‖ 2S 7,23.10, 14.18.15,14.23,11 ‖ 1R 1,50.2,7.3, 28.5,17.8,11.12,2.14,24.*21,26* ‖ 2R 9,14.11,2.16,3.18.17,8.*21,2.* 19,6.21,9.22,19.25,26 ‖ Jes 2,10. *19.21.* 7,2.16.10,27.16,4.17,9.19, 16.17.20.20,6.21,15$^2$.30,17$^2$.31,8. 37,6.51,13.57,1 ‖ Jer 1,13.4,4.*44,* *22.* 26.7,12.9,6.13,17.14,16.15,17. 21,12.*26,3.* 23,9.10.25,16.*27.* 37. 38.32,24.35,11.37,11.38,9.41,9. 15.18.42,11.17.44,3.22.23.46,16. *50,16.* 48,44.51,64 ‖ Ez 14,15.16, 63 ‖ Hos 10,15 ‖ Am 5,19 ‖ Mich 1,4 ‖ Zeph 1,7 ‖ Hag 1,12 ‖ Zach 2,17.14,5 ‖ Mal 3,14 ‖ Ps 3,1.17,9. 38,4$^2$.6.44,17.55,4.57,1.60,6.61,4. 68,3$^2$.9$^2$.102,11 ‖ Prv 30,30 ‖ Job 17,12.19,29.23,17.35,12.37,19. 39,22 ‖ Thr 2,3.5,9.10 ‖ Neh 5,15 ‖ 1Ch 10,1.11,13.12,1.17,21.19,15. 21,12.30 ‖ 2Ch 5,14.10,2.12,5.13, 16.20,15.22,11.28,3.32,7.33,2.9.

וּמִפְּנֵי Jes 21,15$^2$ ‖ Jer 23,9.25,38. 35,11 ‖ Mal 2,5.

כְּמִפְּנֵי־ Lev 26,37.

פָּנַי, פָּנָי *suff.* Gn 32,21.43,3.*5.* 44,23.29 ‖ Ex 10,28$^2$.20,3.23,15. *34,20.* 33,14.20 ‖ Lev 17,10.20,3. 5.6.26,17 ‖ Dt 5,7.31,17.18.32,20 ‖ 2S 2,22.3,13$^2$ ‖ 1R 2,16.20.9,7.23, 27 ‖ Jes 1,12.50,6.7.54,8.65,3 ‖ Jer 3,12.6,7.7,15.15,1.21,10.23,39. 32,31.33,5.44,11 ‖ Ez 1,28.*11,13.* 3,23.7,22.9,8.14,8.15,7$^2$.39,23.*24.* 29.43,3.*44,4* ‖ Hos 5,15.7,2 ‖ Ps 27,8.42,12.*43,5.* 44,16.69,8 ‖ Job 4,15.9,27.16,16.29,24 ‖ Dan 8,17. 18.9,3.10,9.15 ‖ Esr 9,6 ‖ Neh 2,3 ‖ 2Ch 7,14.20.

וּפָנַי Ex 33,23 ‖ 2S 14,24 ‖ Dan 10,9.

בְּפָנָי Job 16,8.

לְפָנַי, לְפָנָי Gn 6,13.7,1.17,1.24, 12.27,20.30,30.32,17.21.33,14. 40,9 ‖ Ex 25,30 ‖ Nu 22,33 ‖ Jud 11,9 ‖ 1S 2,28.30.9,19.10,8.16,22. 25,19 ‖ 2S 5,20.19,14 ‖ 1R 2,4.8, 25$^2$.9,3.4.11,36 ‖ 2R 22,19 ‖ Jes 43,10.65,6.66,22.23 ‖ Jer 2,22.7, 10.15,1.19.28,8.30,20.31,36(35). 34,15.18.35,19.49,19.*50,44* ‖ Ez 2,10.8,1.14,1.*20,1.* 16,50.22,30.36, 17.44,15 ‖ Jon 1,2 ‖ Hag 2,14 ‖ Mal 3,1 ‖ Ps 5,9.23,5.57,7 ‖ Job 33,5. 41,2 ‖ Cant 8,12 ‖ Eccl 2,7.9 ‖ Neh 5,15.6,19 ‖ 1Ch 22,8(7) ‖ 2Ch 6, 16.7,17.34,27$^2$.

מִלְּפָנַי, מִלְּפָנָי Gn 23,4.8 ‖ Lev 22,3 ‖ 1R 8,25.21,29 ‖ Jes 48,19. 57,16 ‖ Jer 16,17.31,36(35).33, 18 ‖ Ez 30,9 ‖ 2Ch 6,16.

מִפָּנַי, מִפָּנָי Ex 10,3 ‖ Nu 22,33 ‖ 1R 21,29 ‖ Jer 4,1.5,22 ‖ Ez 38, 20 ‖ Job 30,11.

וּמִפָּנַי Job 23,17.30,10.

פָּנֵינוּ Jer 51,51.

לְפָנֵינוּ Ex 32,1.*23* ‖ Dt 1,22.2,33. 36 ‖ Jos 8,6 ‖ Jud 20,32.39 ‖ 1S 8, 20.9,27 ‖ 2S 2,14 ‖ Dan 9,10 ‖ 2Ch 14,6.

מִלְּפָנֵנוּ Eccl 1,10.

מִפָּנֵינוּ Jos 2,24.4,23.24,18 ‖ Jud 11,24 ‖ Jes 30,11.

פָּנֶיךָ Gn 4,6.19,21.33,10.46,30. 48,11 ‖ Ex 10,29.33,15.19 ‖ Jos 7, 10 ‖ Jes 64,6 ‖ Jer 17,16 ‖ Ez 3,8.4, 3.7.6,2.12,6.13,17.21,2.7.25,2.28, 20.29,2.35,2.38,2 ‖ Mal 1,8 ‖ Ps 4, 7.9,20.13,2.16,11.17,15.21,7.10. 24,6.27,8.9.*102,3.143,7.* 30,8.31, 17.21.44,4.25.51,11.69,18.80,4.*8.* 17.20.88,15.89,15.16.90,8.104,29. 119,58.135.140,14 ‖ Prv 7,15 ‖ Job 1,11.2,5.11,15.19.13,24.22, 26 ‖ Dan 9,17 ‖ Neh 2,2.

וּפָנֶיךָ 2S 17,11.

בְּפָנֶיךָ Dt 7,24 ‖ Jos 10,8.

לְפָנֶיךָ Gn 13,9.17,18.20,15.24,7. 51.30,33.32,18.43,9.47,6 ‖ Ex 17, 6.23,20.23.27.28.32,34.33,2.19 ‖ Dt 1,21.38.2,31.4,32.7,2.*23.* 9,3$^2$. 22,6.23,15.28,7$^2$.30,1.15.19.31,3$^2$. 8 ‖ Jos 1,5 ‖ Jud 4,14.6,18.13,15 ‖ 1S 9,12.24.16,16.28,22.29,8 ‖ 2S 5,24.7,16.26.29.16,19.18,14 ‖ 1R 3,6.12.8,23.28.10,8.14,9 ‖ 2R 6,1. 20,3 ‖ Jes 9,2.38,3.45,2.58,8 ‖ Jer 18,20.23.34,5.37,20.39,16.40,4. 42,2 ‖ Ez 4,1.33,31 ‖ Mich 6,4 ‖ Zach 3,8 ‖ Ps 19,15.22,28.41,13. 76,8.79,11.86,9.88,3.102,29.119, 169.170.141,2.143,2 ‖ Prv 23,1 ‖ Thr 1,22 ‖ Dan 1,13.9,18 ‖ Esr 9, 15$^2$ ‖ Neh 1,6.2,5.9,8.28.32 ‖ 1Ch 14,15.17,13.24.25.27.29,15 ‖ 2Ch 1,12.6,14.19.24.9,7.

וּלְפָנֶיךָ Jer 28,8 ‖ 2Ch 20,9.

מִלְּפָנֶיךָ Ex 23,28 ‖ Dt 9,4.28,31. 31,3 ‖ 2S 7,15 ‖ Jer 18,23 ‖ Ps 17,2. 51,13 ‖ Neh 3,37 ‖ 1Ch 29,12.

מִפָּנֶיךָ Gn 31,35 ‖ Ex 23,29.30. 31.34,11.24 ‖ Nu 10,35 ‖ Dt 2,25. 4,38.6,19.7,1.20.22.9,4.5.12,29. 30.18,12.20,19.33,27 ‖ 2S 7,9 ‖ Jes 26,17.63,19.*64,2.* 64,1 ‖ Ps 9,4. 139,7 ‖ Job 13,20 ‖ 2Ch 17,8.

וּמִפָּנֶיךָ Gn 4,14.

פָּנַיִךְ, פָּנָיִךְ 1S 25,35 ‖ 1R 2,17. 20 ‖ Jer 13,26 ‖ Ez 21,21 ‖ Nah 2, 2.3,5 ‖ Ps 45,13.

פְּנֵיכֶם Gn 40,7 ‖ Ex 10,10.20,20 ‖ Jer 42,15 ‖ Ez 14,6 ‖ Mal 2,3 ‖ Job 6,28 ‖ Dan 1,10.

בִּפְנֵיכֶם Dt 11,25 ‖ Jos 23,9 ‖ Ez 20,43.*36,31.*

לִפְנֵיכֶם Gn 34,10.45,5.7 ‖ Lev 18, 27.28.30.26,7.8 ‖ Nu 14,43.32,29 ‖ Dt 1,8.30.33.4,8.*11,32.* 11,26.31, 5 ‖ Jos 3,11.24,12 ‖ 1S 12,2 ‖ 1R 9, 6 ‖ Jes 52,12.55,12 ‖ Jer 21,8.26,4. 44,10 ‖ 2Ch 7,19.19,11.

מִלִּפְנֵיכֶם Dt 11,23 ‖ Jos 23,5.13.

מִפְּנֵיכֶם Lev 18,24.*20,23* ‖ Nu 33, 52.55 ‖ Dt 8,20 ‖ Jos 2,9.2,10.*4,23.* 11.3,10.9,24$^2$.23,3.5.9.24,8.12 ‖ Jud 2,3.6,9.

פָּנָיו Gn 4,5.17,3.17.31,21.32,21$^2$. 22.43,31.34 ‖ Ex 3,6.28,25.27.*39,* *20.* 34,6.29.*30.* 33.35.39,18 ‖ Lev 8, 9.13,41 ‖ Nu 6,25.26.16,4.24,1 ‖ Dt 7,10$^2$ ‖ Jos 5,14.7,6 ‖ 1S 17,49 ‖ 2S 9,6.14,22.19,5 ‖ 1R 8,14.18,7. 42.19,13.21,4 ‖ 2R 8,11.15.9,32. 12,18.13,14.23.17,18.23.20,2.24,

3.20 || Jes 6,2.8,17.29,22.38,2.63,9 || Jer 52,3 || Ez 1,9.*10,22*.12.15.12,12.14,4.*7*.40,6.20.22.*42,15.43,4*||Joel 2,20||Mich 3,4|| Ps 10,11.17,13.22,25.42,6.67,2.95,2.105,4|| Prv 24,31 || Job 13,15.14,20.15,27.21,31.33,26.41,6.42,8|| Eccl 8,1²||Dan 11,17.18.19||1Ch 16,11 || 2Ch 6,3.19,2.20,3.35,22.

**וּפָנָיו** Jer 1,13 || Dan 10,6 || 2Ch 32,2.

**הֲפָנָיו** *interrog.* Job 13,8.

**בְּפָנָיו** Dt 4,37.25,9 || Hos 5,5.*7,10*||Prv 21,29.

**לְפָנָיו** Gn 24,33.40.32,4.41,43.43,33.44,14.46,28.48,15.50,18 || Ex 10,14.32,5 || Nu 11,20.19,3 || Dt 25,2.28,25.31,21 || Jos 10,14.22,27 || Jud 20,28 || 1S 5,3.*4*.16,21.17,7.41.19,7||2S 11,13.13,9.15,1|| 1R 1,5.25.3,16.12,8.15,3.16,25.30.33.17,1.*18,15*.19,19 || 2R 3,14.*5,16*.4,12.38.5,15.*8,9*.16.23.8,9.10,4.17,2.18,5.21,11.23,25.25,29 || Jes 40,10.*62,11*.41,2.45,1².53,2||Jer 36,22.42,9.49,5.52,33 || Ez 3,20.30,24 || Hos 6,2 || Joel 2,3².10||Hab 3,5||Zach 3,4|| Mal 3,16||Ps 18,7.22,30.50,3.62,9.68,5.72,9.85,14.96,6.97,3.100,2.106,23.142,3² || Prv 8,30 || Job 13,16.23,4.35,14|| Eccl 2,26 || Esth 1,3.17.2,9.17.6,9.11.13².8,5||Dan 8,4.7.11,16||Neh 2,1²|| 1Ch 16,27.29.21,30.29,25|| 2Ch 2,3.5.10,8.14,4.9.29,11.34,4.

**וּלְפָנָיו** Job 21,33.41,14.

**מִלְּפָנָיו** 2R 5,27.6,32 || Eccl 3,14.8,12||Esth 1,19.4,8 || Dan 11,22|| 1Ch 16,30.

**מִפָּנָיו** Gn 45,3||Ex 4,3.23,21||Nu 32,21||Jud 9,40 || 1S 17,24.18,11.15.19,8 || 2S 10,13 || 2R 1,15.17,20|| Jes 19,1 || Jer 42,11 || Joel 2,6|| Nah 1,5 || Hab 2,20 || Ps 68,2.89,24.96,9||Job 23,15 || Eccl 8,3|| 1Ch 19,14.

**פָּנֶיהָ** Gn 38,15||Ex 25,37|| 1S 25,23||2R 21,13||Jes 24,1.28,25|| Ez 40,45.46||Prv 7,13||Ruth 2,10.

**וּפָנֶיהָ** 1S 1,18.

**בְּפָנֶיהָ** Nu 12,14.

**לְפָנֶיהָ** Ez 23,41|| Ps 80,10 || Esth 4,5.

**מִפָּנֶיהָ** Gn 16,6||Hos 2,4.

**פְּנֵיהֶם** Lev 9,24 || Nu 14,5.16,22.*17,10.20,6* || Dt 11,4 || Jud 13,20.18,23|| 1R 2,15.7,6².18,39 || Jes 3,9.5,21.13,8 || Jer 5,3.7,19.42,17.44,12.50,5|| Ez 1,10.3,8.10,22.14,3.32,10 || Hab 1,9 || Ps 21,13.83,17 || Job 40,13 || 1Ch 12,8(9).21,16||2Ch 29,6.

**וּפְנֵיהֶם** Gn 9,23 || Ex 25,20.*37,9*|| Ez 1,8.11.8,16.40,44 || Ps 34,6 || 2Ch 3,13.

**בִּפְנֵיהֶם** Jos 21,42||Ez 6,9.

**לִפְנֵיהֶם** Gn 18,8.23,3.34,21 || Ex 13,21.19,7.21,1 || Nu 10,33.14,14.27,17 || Jos 6,13.8,*5.6*.15.18,1 || Jud 3,27.16,25.18,21 || 1S 18,16|| 2S 10,16.20,8 || 1R 22,10 || 2R 4,31.44.6,22||Jes 42,16||Jer 1,17.9,12.33,24 || Ez 8,11.16,18.19.23,24.40,22.*26*.42,11.44,11|| Mich 2,13² || Zach 12,8 || Ps 69,23.105,17 || Job 21,8 || Eccl 4,16.9,1 || Esth 9,2||Neh 9,11.24.35.12,36 || 1Ch 12,17(18).14,8.19,16 || 2Ch 13,7.18,9.20,17.

**וְלִפְנֵיהֶם** 1S 10,5||2Ch 25,14.

**מִפְּנֵיהֶם** Gn 6,13 || Ex 14,19 || Dt 2,12.21.22.7,19.21.20,3.*31,6*.28,60||Jos 11,6||Jud 2,21 || 2R 3,24.17,11 || Jes 63,12 || Jer 1,8.17.22,25.*39,17*.41,18 || Ez 3,9 || Hos 11,2||Am 2,9||Ps 78,55 || Neh 4,3.8|| 1Ch 5,25.

**וּמִפְּנֵיהֶם** Ez 2,6.

**פָּנֵימוֹ** Ps 11,7.

## פְּנַי] לִפְנֵי

pars interior.

ע״ד אַחֲרֵי דמשלי כ״ח כ״ג או חלוֹנֵי דירמיה כ״ב י״ד, ובדרז״ל לפני ולפנים; וי״ג (ע״פ אחת מנוסחאות השבעים) לִפְנֵי הַדְּבִיר.

1R 6,17.

## פְּנִים] מִלִּפְנִים

ע״ד שבא בדרז״ל מבפנים, מבחוץ.

1R 6,29.

**פְּנִימָה** Lev 10,18 || 1R 6,18 || 2R 7,11||Ps 45,14||2Ch 29,18.

**לִפְנִימָה** 1R 6,30 || Ez 40,16².41,3||2Ch 19,16.

**מִפְּנִימָה** 1R 6,19.21||2Ch 3,4.

## פְּנִימִי] הַפְּנִימִי

interior, intimus.

1R 6,27.7,50|| Ez 40,15.19.23.*27*.28.32.44².41,15.17.42,3.15.43,5.

**בַּפְּנִימִי** Ez 41,17.

**הַפְּנִימִיִּם** *pl.* 1Ch 28,11.

**הַפְּנִימִית** *f. sg.* 1R 6,36.7,12 || Ez 8,3.16.10,3.42,4.44,17².21.27.45,19.46,1||Esth 4,11.5,1.

**הַפְּנִימִיּוֹת** *pl.* 2Ch 4,22.

———v. n. pr.———

## פנן [rad. פִּנָּה

pinna, ramus muri; angelus; princeps, dux.

משרש פנן, אח אל פנה, או נגזר מן הפֹּעַל, קרן זוית, הפונה לשני צדדים, ופנות העם כטעם קָצִין, או כתות העם כפנת שבטיה דישעיה, הרמז על המפלגות (קאסטען) שבמצרים; פִּנָּה דמשלי בא ת׳ פִּנָּתָהּ ע״ד מִדָּה דאִיוב י׳ י״ט ת׳ מִדָּתָהּ (ויש מיחדין להם משקל מִדָּה, פִּנָּה); יונתן והשבעים קורין פִּנָּה בלא כנוי. ע׳ הערה אל יתד.

Zach 10,4||Ps 118,22||Prv 7,12|| 2Ch 28,24.

**הַפִּנָּה** 2R 14,13 || Jer 31,40(39) || Neh 3,24.31.32||2Ch 26,9.

**לְפִנָּה** Jer 51,26.

**פִּנַּת** *cs.* Jes 19,13.28,16|| Jer 31,40(39)||Prv 21,9.25,24.

**פִּנָּתָהּ** *suff.* Job 38,6.

**פִּנָּהּ** (= פִּנָּתָהּ) Prv 7,8.

**פִּנּוֹת** *pl.* Jud 20,2||1S 14,38||1R 7,34||Ez 43,20.*45,19*||Job 1,19.

**הַפִּנּוֹת** Zeph 1,16||2Ch 26,15.

**פִּנֹּתָיו** *suff.* Ex 27,2.*38,2*.

**פִּנּוֹתָם** Zeph 3,6.

**פְּנִינִים** *pl.* [פְּנִין v. פְּנִין]

LXX lapides pretiosi; *al.* margaritae v. coralia rubra.

י״פ מרגליות, ואולי נקראו כן מפני מוצאן בפנימית הצב (מושעל), וע״ז מורה הכתיב דמשלי מפניים (כעין דרשת חז״ל), ולהאחרונים אלמוגים (קָאראללען), שמתפצלים ופונים לכל פנה, וכן נראה ממשמעות הכתוב אָדְמוּ עצם מפנינים, שהמרגליות אינן אדומות.

Prv 20,15.

**מִפְּנִינִים** Prv 8,11.31,10 ‖ Job 28,18 ‖ Thr 4,7.

**מִפְּנִינִים** K., **מִפְּנִיִּים** Q. Prv 3,15.

——v. n. pr.——

**פָּנַק**

molliter habere, delicate nutrire s. educere.

כמוהו בארמית, סורית וערבית (בת״י גם בהוספת רי״ש פרנק), מעדני מלך ת״א תפנוקי מלכא, ובדרז״ל השם מפנקותא (יש מאחין לו חטי מנית ופנג).

**מְפַנֵּק** [פִּנֵּק] *Pi. pt.* Prv 29,21.

——פָּסַס v. פַּס——

**פַּסְּגוּ** *Pi. imper. pl.* [פָּסַג]

gradi, pervadere (lustrare).

קרוב אל פסח, פסע, פשע, פשה, פשק, פסק, כלומר הַבְקִיעוּ, חִדְרוּ ועִבְרוּ בתוך ארמנותיה, ומזה השם פִּסְגָּה כטעם הרי בתר; וי״מ מענין עליה והתרוממות, שכן ת״א פסגה רמתא (לראב״ע לשון התבוננות, ולא נמצא דוגמתו רק בלשון בקטרית).

Ps 48,14.

——v. n. pr.; פִּסָּה v. פָּסַס——

**פָּסַח**

transilire, transire (parcere, indulgere); salire, saltare. *Ni.* claudicare.

יש מעין הוראתו בערבית, וקרוביו מנויין לעיל.

Ex 12,27.

**וּפָסַח** Ex 12,23.

**וּפָסַחְתִּי** *1 perf.* Ex 12,13.

**פֹּסְחִים** [פֹּסֵחַ] *pt. pl.* 1R 18,21.

**פָּסוֹחַ** *inf. abs.* Jes 31,5.

**וַיִּפָּסֵחַ** [נִפְסַח] *Ni. 3 impf.* 2S 4,4.

**וַיְפַסְּחוּ** [פִּסֵּחַ] *Pi. 3 impf. pl.* 1R 18,26.

**פֶּסַח**

transitio, liberatio, immunitas a calamitate; sacrificium, agnus paschalis, festum paschale.

כחג ומועד נאמר גם על הקרבן בעצמו.

Ex 12,11.27.48 ‖ Lev 23,5 ‖ Nu 9,10.*14*.28,16 ‖ Dt 16,1.2 ‖ 2R 23,21 ‖ 2Ch 30,1.*5*.35,1.18.

**הַפֶּסַח**, **הַפָּסַח** Ex 12,21.43.34,25 ‖ Nu 9,2.4.5.6.12.13.14.33,3 ‖ Dt 16,5.6 ‖ Jos 5,10.11 ‖ 2R 23,23 ‖ Ez 45,21 ‖ Esr 6,19.20 ‖ 2Ch 30,2.15.*35*,*1*.18.35,6.11.13.16.17.19.

**כַּפֶּסַח** 2R 23,22 ‖ 2Ch 35,18.

**הַפְּסָחִים** *pl.* 2Ch 30,17.

**לַפְּסָחִים** 2Ch 35,7.8.9.

**פִּסֵּחַ**

claudus.

ע״מ אִטֵּר, אִלֵּם, גִּבֵּן (חִגֵּר), עִוֵּר.

Lev 21,18 ‖ Dt 15,21 ‖ 2S 9,13.19,27 ‖ Jes 35,6 ‖ Mal 1,8.

**וּפִסֵּחַ** 2S 5,8 ‖ Jer 31,8(7).

**הַפִּסֵּחַ** Mal 1,13.

**לַפִּסֵּחַ** Job 29,15.

**מִפִּסֵּחַ** Prv 26,7.

**פִּסְחִים** *pl.* Jes 33,23.

**הַפִּסְחִים** 2S 5,8.

**וְהַפִּסְחִים** 2S 5,6.

——v. n. pr.; פַּסִּים v. פָּסַס——

**פְּסָלוֹ** *3 perf. suff.* [פָּסַל]

caedere, caedendo fingere; sculpere.

כמוהו בסורית ונבטית (קרוב אל בצל ופצל), ובדרז״ל גם בפִעל הַמְפַסֵּל אילנות, והשמות פְּסֹלֶת (פסולתן של לוחות) מַפְסֶלֶת (מייסעל), וכל ענין פסלות.

Hab 2,18.

**פְּסָל־** [פְּסֹל] *imper.* Ex 34,1 ‖ Dt 10,1.

**וָאֶפְסֹל** *1 impf.* Dt 10,3.

**וַיִּפְסֹל** *3 impf.* Ex 34,4.

**וַיִּפְסְלוּ** *3 impf. pl.* 1R 5,32.

**פֶּסֶל**

simulacrum sculptile, idolum. Ex 20,4 ‖ Dt 4,16.23.*25*.5,8.27,15 ‖ Jud 17,3.4.18,18.31 ‖ 2R 21,7 ‖ Jes 40,20.44,9.15 ‖ Nah 1,14 ‖ Hab 2,18 ‖ Ps 97,7 ‖ 2Ch 33,7.

**וָפֶסֶל** Lev 26,1 ‖ Jud 18,14 ‖ Jes 44,10.

**הַפָּסֶל**, **הַפֶּסֶל** Jud 18,17.20.30 ‖ Jes 40,19.

**בַּפָּסֶל** Jes 42,17.

**מִפָּסֶל** Jer 10,14.51,17.

**וּפִסְלִי** *suff.* Jes 48,5.

**לְפִסְלוֹ** Jes 44,17.

**פִּסְלָם** Jes 45,20.

**פְּסִלִים** *pl. t.* [פָּסִיל]

הפסילים רשופטים ת״י מהצביא, להשבעים צלמים, ולדאחרונים שעצ״פ.

Jer 50,38.

**הַפְּסִילִים** Jud 3,19.26 ‖ 2Ch 33,22.

**וְהַפְּסִלִים** 2Ch 33,19.34,3.4.7.

**לַפְּסִילִים** Jes 42,8.

**וְלַפְּסִלִים** Hos 11,2.

**פְּסִילֵי** *cs.* Dt 7,25 ‖ Jes 21,9.30,22 ‖ Jer 51,47.

**וּפְסִילֵי** Dt 12,3.

**פְּסִילֶיךָ** *suff.* Mich 5,12.

**פְּסִילֵיהֶם** 2R 17,41.

**וּפְסִילֵיהֶם** Dt 7,5 ‖ Jes 10,10.

**בְּפְסִלֵיהֶם** Jer 8,19.

**וּבִפְסִילֵיהֶם** Ps 78,58.

**פְּסִילֶיהָ** Jer 51,52 ‖ Mich 1,7.

——v. n. pr.——

**פָּסַס**

cessare; desinere; *al.* diffundi (cf. אָפֵס).

ענינו אפיסה ופסיקה.

**פַּסּוּ** [פַּס] *3 perf. pl.* Ps 12,2.

**פַּסִּים** *pl.* [פַּס]

c. כְּתֹנֶת tunica versicolor; *al.* manicata et talaris; LXX χιτὼν ποικίλος.

לרש״י לשון כלי מלת כמו כרפס ותכלת (וכ״ת עקילס); לרד״ק פסין צבועין בגונים שונים, וכת״י, השבעים והסורי; ולדעת האחרונים

שמכסה את פסות הידים (וכ״ת סומבום). וע׳ לקמן.

Gn 37,3 ‖ 2S 13,18.

**הַפַּסִּים** Gn 37,23.32 ‖ 2S 13,19.

**פִּסָּה]** **פִּסַּת־** *cs.*

abundantia.

לדעת רבים הוא קרוב אל פָּשָׂה, וכמו שִׁפְעַת־בר (ואולי מזה גם כתנת פסים, מעיל רחב שנעשה כשופע), ואפשר לפרשו מענין פסק, וכטעם חלק וחבל.

Ps 72,16.

——v. ch. et n. pr.——

**פָּעָה]** **אֶפְעֶה** *1 impf.*

spirare, anhelare, al. clamare, vociferari.

כמוהו בסורית, ובערבית, בבי״ת ת׳ פ״א, במובן שריקה וזעקה (בלאָקען, שרייען).

Jes 42,14.

—v. n. pr.; cf. אֶפְעֶה, אֶפַע—

**פָּעַל, פָּעֵל**

*poët.* facere, fabricari; producere, parare, moliri, creare.

כמוהו בצורית, סורית וערבית, ובעברית בא רָבו כֻּלּו רק בדבור המליצי:

Nu 23,23 ‖ Dt 32,27 ‖ Jes 41,4 ‖ Ps 11,3 ‖ Prv 16,4.

**וּפָעַל** Jes 44,12.

**פָּעַלְתָּ** *2 perf.* Ex 15,17 ‖ Jes 26,12 ‖ Ps 31,20.44,2.68,29 ‖ Job 36,23.

**פָּעַלְתִּי** *1 perf.* Prv 30,20 ‖ Job 34,32.

**פָּעֲלוּ, פָּעָלוּ** *3 perf. pl.* Hos 7,1 ‖ Zeph 2,3 ‖ Ps 119,3.

**פֹּעֵל** *pt.* Hab 1,5 ‖ Ps 74,12.

**וּפֹעֵל** Ps 15,2.

**וּלְפֹעֲלִי** *suff.* Job 36,3.

**פֹּעֲלִים]** **פֹּעֲלֵי, פֹּעֲלֵי** (נס״א) *pl. cs.* Jes 31,2 ‖ Hos 6,8 ‖ Ps 5,5.6,9.14,4.28,3.36,13.53,5.64,3.92,8.10.94,4.16.101,8.125,5.141,4.9 ‖ Job 34,8.22.

**וּפֹעֲלֵי** (נס״א) Mich 2,1.

**לְפֹעֲלֵי** (נס״א) Prv 10,29.*21,15* ‖ Job 31,3.

**מִפֹּעֲלֵי** (נס״א) Ps 59,3.

**אֶפְעַל** *1 impf.* Jes 43,13 ‖ Job 7,20.

**תִּפְעַל־]** **תִּפְעָל, תִּפְעָל־** *2 impf.* Job 11,8.35,6.

**יִפְעַל, יִפְעָל** *3 impf.* Jes 44,15 ‖ Ps 7,14.16 ‖ Job 22,17.33,29.

**וַיִּפְעָלֵהוּ** *suff.* Jes 44,12.

**תִּפְעָלוּן]** **תִּפְעָלוּן** *2 impf. pl.* Ps 58,3.

**פֹּעַל**

labor, negotium; factum, facinus; opus; labore partum; merces laboris, merces.

נאמר על המעשה והעבודה, וגם על השכר והגמול; י״ג בישעיה א׳ ל״א וּבֹעֲלוֹ ללא צרך; ע׳ הערה אל ניצוץ.

Jes 5,12.45,11 ‖ Hab 1,5 ‖ Ps 44,2.64,10 ‖ Prv 21,6 ‖ Job 34,11.

**וּפֹעַל** Dt 33,11 ‖ Jes 59,6.

**בְּפֹעַל** Ps 9,17.

**פָּעֳלִי** *suff.* Ps 95,9.

**פָּעָלְךָ, פָּעָלֶךָ** Hab 3,2 ‖ Ps 77,13.90,16.143,5.

**פָּעָלֵךְ** Ruth 2,12.

**וּפָעָלְךָ** Jes 45,9.

**בְּפָעָלֶךָ** Ps 92,5.

**וּפָעָלְכֶם** Jes 41,24.

**פָּעֳלוֹ** Dt 32,4 ‖ Ps 111,3 ‖ Prv 20,11.21,8 ‖ Job 7,2.36,24.

**וּפֹעֲלוֹ** Jes 1,31 ‖ Jer 22,13.

**כְּפָעֳלוֹ** Prv 24,12.29.

**לְפָעֳלוֹ** Ps 104,23.

**כְּפָעֳלָהּ** Jer 50,29.

**פָּעֳלָם** Job 36,9.

**בְּפָעֳלָם** Job 24,5.

**כְּפָעֳלָם** Jer 25,14 ‖ Ps 28,4.

**לְפָעֳלָם** Job 37,12.

**פְּעָלִים** *pl.* 2S 23,20 ‖ 1Ch 11,22.

**פְּעֻלָּה]** **פְּעֻלַּת** *cs.* Lev 19,13 ‖ Ps 109,20 ‖ Prv 10,16.11,18.

**וּפְעֻלָּתִי** *suff.* Jes 49,4.

**לִפְעֻלָּתֵךְ** Jer 31,16(15).

**לִפְעֻלַּתְכֶם** 2Ch 15,7.

**פְּעֻלָּתוֹ** Ez 29,20.

**וּפְעֻלָּתוֹ** Jes 40,10.*62,11.*

**פְּעֻלָּתָם** Jes 61,8 ‖ Jer 65,7.

**פְּעֻלֹּת** *pl.* Ps 28,5.

**לִפְעֻלּוֹת** Ps 17,4.

**מִפְעָל]** **מִפְעָלָיו** *pl. suff.*

(*pl.* מִפְעָלִים)

opus.

Prv 8,22.

**מִפְעָלָה]** **מִפְעֲלוֹת** *pl. cs.*

(מִפְעָלוֹת *pl.*)

Ps 46,9.66,5.

——v. n. pr.——

**פָּעַם°**

percutere, pulsare; impellere, agitare; *Ni.* commoveri.

ענינו דריכה והכאה (מן השם פַּעַם, רגל), וטעם לפעמו כמו תדרכי נפשי עז, ושאר ההשאלות ידועות.

**פָּעַם]** **לְפַעֲמוֹ** *inf. suff.* Jud 13,25.

**נִפְעַם]** **נִפְעַמְתִּי** *Ni. 1 perf.* Ps 77,5.

**וַתִּפָּעֶם** *3 impf. f.* Gn 41,8 ‖ Dan 2,3.

**הִתְפָּעֵם]** **וַתִּתְפָּעֶם** *Hith. 3 impf. f.* Dan 2,1.

**פַּעַם, פָּעַם**

incus (Jes 41,7); ictus pedis, gressus, passus, pes; פַּעַם אַחַת semel, simul; פ׳ וּשְׁתַּיִם semel et iterum; פַּעֲמַיִם bis; שָׁלֹשׁ פְּעָמִים ter etc.; כַּמֶּה פְּעָמִים quoties? הַפַּעַם nunc, hac in re, iam, tandem aliquando; כְּפַעַם בְּפַעַם nunc et antea; פַּעַם...פַּעַם modo...modo.

נאמר על המנין, לפי שהיו מונין בימי קדם בקשקוש הרגל (כטעם שלש רגלים), ועל הסדן שמכין בו בקורנס.

Jos 6,3.11.14.10,42 ‖ 1S 26,8 ‖ Jes 41,7.66,8 ‖ Prv 7,12 ‖ Neh 6,5.13,20.

**הַפַּעַם, הַפָּעַם** Gn 2,23.18,32.29,34.45.30,30.46,30 ‖ Ex 9,27.10,17 ‖ Jud 6,39².15,3.16,18.28.

**בְּפַעַם** 2S 23,8‖1Ch 11,11.

**בַּפַּעַם** Ex 8,28.9,14 ‖ Dt 9,19.*10,10*‖Jos 6,16‖2S 17,7 ‖ Jer 10,18. 16,21.

**בְּפַעַם (־ו) כְּפַעַם, בְּפַעַם** Nu 24,1 ‖ Jud 16,20.20,30.31 ‖ 1S 3,10.20,25.

**פַּעֲמַיִם, פַּעֲמָיִם** *du.* Gn 27,36. 41,32.43,10 ‖ Nu 20,11 ‖ 1S 18,11 ‖ 1R 11,9 ‖ Nah 1,9 ‖ Job 33,29‖Eccl 6,6.

**פְּעָמִים** *pl. I* Gn 33,3‖ Ex 23,17. *34,23.24* ‖ Lev 4,6.*14,7.16.27.51.16,19*.17.8,11.16,14.25,8‖ Nu 14,22.19,4.24,10‖Dt 1,11.16,16‖Jos 6,4.15²‖Jud 16,15‖1S 20,41 ‖ 2S 24,3 ‖ 1R 7,4.5.9,25. 17,21. 18,43. 22,16‖2R 4,35.5,10.14.13,18.19². 25‖Ez 41,6 ‖ Ps 106,43 ‖ Job 19,3 ‖ Eccl 7,22 ‖ Neh 4,6.6,4 ‖ 1Ch 21,3‖2Ch 8,13.18,15.

**פַּעֲמֵי** *cs.* Jud 5,28‖Jes 26,6.

**פְּעָמַי, פְּעָמַי** *suff.* 2R 19,24‖Jes 37,25‖Ps 17,5.119,133.140,5.

**לִפְעָמַי** Ps 57,7.

**פְּעָמֶיךָ** Ps 74,3.

**פְּעָמַיִךְ** Cant 7,2.

**פְּעָמָיו** Ps 58,11.85,14 ‖ Prv 29,5.

**פַּעֲמֹתָיו** [פְּעָמוֹת] *pl. II suff.* Ex 25,12.37,3‖1Ch 7,30.

## פַּעֲמֹן

tintinnabulum.

לפי שהוא מכה ומקשקש בו.

Ex 28,34².39,26².

**הַפַּעֲמֹנִים** *pl.* Ex 39,25.

**פַּעֲמֹנֵי** *cs.* Ex 39,25.

**וּפַעֲמֹנֵי** Ex 28,33.

—פַּעְנֵחַ v. n. pr.: צָפְנַת פַּ׳—

## [פָּעַר] וּפָעֲרָה 3 *perf. f.*

aperire os magno hiatu.

כמוהו בסורית ובערבית, ורז״ל פי׳ מזה שם האליל פעור ע״ש עבודתו (קרוב אל פָּרַע בהפך אתון, ובמובנו השגור יותר בדרז״ל, פורע בית השחיטה וכדומה). ע׳ הערה אל מלקוש.

Jes 5,14.

**פָּעַרְתִּי** *1 perf.* Ps 119,131.

**פָּעֲרוּ** *3 perf. pl.* Job 16,10.29,23.

—v. n. pr.—

## [פָּצָה] פָּצְתָה 3 *perf. f.*

distendere, aperire os; liberare.

בערבית הוראתו בקיעה וקריעה, קרוב אל פצה, פצע (פצץ), בצע ודומיהן, ובא בהשאלה גם על הפדות וההצלה.

Gn 4,11‖Dt 11,6.

**וּפָצְתָה** Nu 16,30.

**פָּצִיתָה** *2 perf.* Jud 11,36.

**פָּצִיתִי** *1 perf.* Jud 11,35.

**פָּצוּ** *3 perf. pl.* Ps 22,14.66,14‖ Thr 2,16.3,46.

**וּפֹצֶה** *pt.* Jes 10,4.

**הַפּוֹצֶה** Ps 144,10.

**פְּצֵה** *imper.* Ez 2,8.

**פְּצֵנִי** *suff.* Ps 144,7.11.

**יִפְצֶה** *3 impf.* Job 35,16.

## [פָּצַח] פָּצְחוּ 3 *perf. pl.*

rumpere, frangere; פָּצַח רִנָּה erumpere iubila.

אח אל פצה (ערי הפרזות ת״א קרוי פצחיא) וכמו שיאמר הגרמני „אין יובעל אויסברעכען", וכמוהו בערבית וכושית; ויש מוצאים לו הבר בערבית וסורית במובן צהלה ושמחה.

Jes 14,7.

**פִּצְחִי** [פְּצַח] *imper. f.* Jes 54,1.

**פִּצְחוּ** *pl.* Jes 44,23.52,9‖Ps 98,4.

**וּפִצְחוּ** K. Jes 49,13.

**יִפְצְחוּ** [יִפְצַח] Q. *3 impf. pl.* Jes 49,13.55,12.

**פִּצֵּחוּ** [פִּצַּח] *Pi. 3 perf. pl.* Mich 3,3.

## [פָּצַל] פִּצֵּל *Pi. 3 perf.*

decorticare.

קרוב לשלפניו ואל בדל, בצל ופסל, וכדוגמתו בסורית, ערבית וכושית.

Gn 30,38.

**וַיְפַצֵּל** *3 impf.* Gn 30,37.

## [פְּצָלָה] פְּצָלוֹת *pl.*

loca decorticata.

Gn 30,37.

## פָּצַם

disrumpere, diffrangere.

כמוהו בערבית, ומצוי בתרגומים בבנין פַּעֵל ובדרז״ל השם פַּצִּים (שלש דְּלָתוֹת דירמיה ל״ו כ״ג ת״י תלת פצימין).

**פְּצַמְתָּהּ** [פָּצַמְתָּ] *2 perf. suff.* Ps 60,4.

## פָּצַע

vulnerare.

קרוב לשלפניו (ואל בזע בארמית), ובדרז״ל בא על פציעת אגוזים וגם במובן פצל.

**פְּצָעוּנִי** [פָּצְעוּ] *3 perf. pl. suff.* Cant 5,7.

**פְּצוּעַ־** [פָּצוּעַ] *pt. pass. cs.* Dt 23,2.

**וּפָצֹעַ** *inf. abs.* 1R 20,37.

## פֶּצַע, פֶּצַע

plaga, vulnus.

פי׳ כי איש הרגתי לפצעי כך הוא: למך, שהיה ראשון ללוקחי שתי נשים, היה חושש שלא יארע לו תקלה על ידיהן, כדרך שקרה לאדם, שמפורש בענשו: כי שמעת לקול אשתך, ע״כ עמד והתרה בהן להיות נשמעות לו דוקא, והיה מאַיֵּם עליהן שבכחו לדרוג איש גדול, לכשיפצע בו, ולילד די בחבורה להוד. ושאינו מתירא מן הפורענית, כי לאחר שהאריך הקב״ה לקין, על הריגת אחיו, שבעתים דורות, יאריך לו, ללמך, על הריגת אשתו, שבעים ושבעה. — פצע תחת פצע על כרחך אתה מפרש ממון, שהרי נאמר למעלה, במי שהכה רעהו באבן או באגרוף, רק שבתו יתן ורפא ירפא? אלא מכיון שאמר ולא יהיה אסון (כלומר מיתת נפשות) ענוש יענש... ונתן בפלילים, הולך ופורט שאם היתה רק מכת עין הוא נותן תחת עין, וכן כלם (הפסוק ואם אסון יהיה וגו׳ הוא מאמר מוסגר).

Ex 21,25‖Jes 1,6‖Prv 20,30.

**לְפִצְעִי** *suff.* Gn 4,23.

**פְּצָעִים** *pl.* Prv 23,29.

**פִּצְעֵי** *cs.* Prv 27,6.

**פְּצָעַי** *suff.* Job 9,17.

——פָּצַץ v. פוץ et n. pr.——

## [פָּצַר] וַיִּפְצַר־ 3 *impf.*

obtundere, urgere, *βιάζειν*, instare; *Hi. inf.* pertinacia.

יש מחברין אותו עם בצר במובן חזק ותקף, וטעם ויפצר בו החזיק בו והתעצם עליו, ולד״א כמו פָּרַץ בהפך אתון (ע׳ ש״ב י״ג כ״ה, כ״ז

ומ"ב ה' כ"נ, כלומר פרץ והבקיע בלב חברו או פרץ עליו, ואולי בא במובן רבוי, העתיר עליו דבריו. (י"נ חֲפֹץ רָע ת' הַפְצַר).

Gn 19,3.33,11 || Jud 19,7 || 2R 5,16.

**וַיִּפְצְרוּ** 3 *impf. pl.* Gn 19,9 || 2R 2,17.

**הַפְצֵר] הַפְצַר** *inf. abs.* 1S 15 23.

**פְּצִירָה] (נס"א) הַפְּצִירָה**

serratim scissus(?); *al.* lima. לדעת הקדמונים כלי בעל פיות, פנימות חריצים הרבה (פײלע).

1S 13,21.

——פוק v. פיק = פק——

## פָּקַד.

adire, visitare; explorare; lustrare, censere; lustrando desiderare; recordari; prospicere alicui, respicere; adoriri, animadvertere in aliquem, punire; praeficere; curae alic. committere; mandare, deponere.

מעין הוראותיו בצורית, סורית, ערבית ואשורית. י"נ במ"ב י"א ט"ו פְּקִדֵי החיל, ולהשבעים פְּקֻדֵי; בקצת נוסחאות בישעיה כ"ז ג' פן אֶפְקֹד עליה (וכן להבחור בס' הזכרונות), ור' יוסף הלוי גורס פן יִפָּקֵד עָלֶהָ; י"נ בל"ח י' פָּקַדְתִּי ת' פְּקַדְתִּי; לרש"פ הִפְקַדְתִּי דס"ב ו' כמו הִפְקַדְתִּי, נקבה נוכחת; לרשד"ל הָפְקַד דירמיה ו' ו' אין פירושו פקידת העונות כ"א מענין פקדון, שנמסרה בידי זרים, וישוב לדרוש אותה מהם, ואמר לשון זכר להיותו פעל סתמי, כמו יֻתַּן את הארץ; והשבעים קורין הַשֶּׁקֶר, ובפסוק ט"ו: בעת פְּקַדְתָּם; י"נ בכ"נ ד' ולא יִפָּקְדוּ ת' יִפָּקֵדוּ, ומתאים עם הפעלים שלפניו (הבחור כותב במ"ט י"ט, וכ' מ"ד יִפְקֹד ת' אֶפְקֹד!).

Gn 21,1 || Ex 4,31 || Nu 1,44.*3,39.4,37.41.45.46*.4,49 || 1S 2,21 || 1R 20,15 || Zach 10,3 || Job 34,13.35,15.36,23 || Ruth 1,6 || Thr 4,22 || Esr 1,2 || 1Ch 21,6 || 2Ch 36,23.

**פָּקַדְתָּ** 2 *perf.* Jes 26,14 || Ps 17,8.65,10.

**וּפָקַדְתָּ** Job 5,24.

**פָּקַדְתִּי** 1 *perf.* Ex 3,16 || 1S 15,2 || Jer 44,13.50,18 || Zeph 3,7.

**וּפָקַדְתִּי** Ex 32,34 || Jes 13,11 || Jer 9,24.15,3.21,14.23,34.30,20.36,31.44,13.51,44.47.52 || Hos 1,4.2,15.4,9 || Am 3,14 || Zeph 1,8.9.12 || Ps 89,33.

**פְּקַדְתִּיךְ** *suff.* Jer 50,31.

**פְּקַדְתִּיו** Jer 49,8.

**פְּקַדְתִּים** Jer 6,15.

**פָּקְדוּ, פָּקְדוּ, פָּקְדוּ** 3 *perf. pl.* Nu 26,63.*64* || Jes 34,16.

**וּפָקְדוּ** Dt 20,9.

**פְּקַדְתּוֹ** *suff.* Jes 26,1.

**פְּקַדְתֶּם** 2 *perf. pl.* Jes 23,2.

**וּפְקַדְתֶּם** Nu 4,27.

**פְּקַדְנוּ** 1 *perf. pl.* 1S 25,15.

**פֹּקֵד, פּוֹקֵד** *pt.* Ex 20,5.34,7 || Nu 14,18 || Dt 5,9 || Jer 11,22.23,2.29,32.44,29.46,25.50,18.

**פָּקוּד] הַפְּקֻדִים** *pt. pass. pl.* Ex 30,13.*14.38,26* || Nu 1,44.46.2,9.*16.24.31*.4,46.7,2.31,48.

**פְּקוּדֵי, פְּקֻדֵי** (2R 11,15) *cs.* Ex 38,21.25 || Nu 1,45.2,32.*26,51*.32.3,39.4,37.*41.45*.26,57.63.31,14 || 2R 11,15 || 2Ch 23,14.

**וּפְקוּדֵי** Nu 4,38.42.

**מִפְּקוּדֵי** Nu 26,64.

**פְּקֻדֵיכֶם** *suff.* Nu 14,29.

**פְּקֻדָיו** Nu 1,22.26,54.

**וּפְקֻדָיו** Nu 2,6.*8.11*.4,49.

**פְּקֻדֵיהֶם** Nu 1,21.*23.25.27.29.31.33.35.37.39.41.43*.3,22.4,36.*40.44*.48.*26*,7.62.

**וּפְקֻדֵיהֶם** Nu 2,4.*13 15.19.21.23.26.28.30*.3,34.26,34.41.*50*.

**לִפְקוּדֵיהֶם, לִפְקֻדֵיהֶם** Ex 30,12 || Nu 3,43. 26,18.*22.25.27.37.47*.43 || 1Ch 23,24.

**פָּקֹד** *inf. abs.* Gn 50,24.25 || Ex 3,16.13,19 || 1S 20,6.

**בִּפְקֹד** *cs.* Ex 30,12².

**לִפְקֹד** 2S 24,4 || Jes 26,21 || Ps 59,6.

**וְלִפְקֹד** Hos 12,3.

**פָּקְדִי** *suff.* Ex 32,34 || Jer 27,22.32,5 || Am 3,14.

**פְּקֹד** *imper.* Nu 3,15.40.

**וּפְקֹד** Ps 80,15.

**פָּקְדֵנִי** *suff.* Ps 106,4.

**וּפָקְדֵנִי** Jer 15,15.

**פִּקְדוּ** *pl.* 1S 14,17 || 2R 9,34 || Jer 51,27.

**וּפִקְדוּ** 2S 24,2.

**אֶפְקוֹד, אֶפְקָד־, אֶפְקֹד** 1 *impf.* Jes 10,12 || Jer 5,9.29. 9,8.25,12.27,8.29,10.49,19.*50,44* || Hos 4,14 || Am 3,2 || Zach 10,3.

**וָאֶפְקֹד** Lev 18,25.

**תִּפְקֹד** 2 *impf.* Nu 1,49.3,10.4,23.29 || 1S 17,18.

**וַתִּפְקֹד** 2S 3,8.

**תִּפְקְדֵם** *suff.* Nu 3,15.4,30.

**תִּפְקְדֶנּוּ** Ps 8,5.

**וַתִּפְקְדֶנּוּ** Job 7,18.

**וַתִּפְקְדִי** 2 *impf. f.* Ez 23,21.

**יִפְקוֹד, יִפְקֹד** 3 *impf.* Gn 50,24.25 || Ex 13,19 || Nu 27,16 || Jes 23,17.24,21.27,1.3 || Jer 13,21 || Hos 9,9 || Zach 11,16 || Job 31,14.

**וְיִפְקֹד** Jer 14,10 || Hos 8,13.

**וַיִּפְקֹד** Gn 40,4 || Nu 3,16.42.4,34 || Jos 8,10 || Jud 15,1 || 1S 13,15 || 2S 18,1 || 1R 20,15.26 || 2R 3,6.5,24.

**יִפְקְדֵנִי** *suff.* 1S 20,6.

**יִפְקְדֵם** Zeph 2,7.

**וַיִּפְקְדֵם** Nu 1,19 || 1S 11,8.15,4 || 2Ch 25,5.

**תִּפְקְדוּ** 2 *impf. pl.* Nu 1,3.4,32.

**יִפְקֹדוּ] יִפְקְדוּ** 3 *impf. pl.* Jer 3,16.

**וַיִּפְקְדוּ** 1S 14,17.

**נִפְקַד** *Ni.* 3 *perf.* Nu 31,49 || 1S 25,7.21.

**וְנִפְקַדְתָּ** 2 *perf.* 1S 20,18.

**הִפָּקֵד** *inf.* 1R 20,39.

**לְהִפָּקֵד** Jud 21,3.

**תִּפָּקֵד** 2 *impf.* Ez 38,8.

**יִפָּקֵד, יִפָּקֵד** (נס"א) 3 *impf.* Nu 16,29 || 1S 20,18 || 1R 20,29 || 2R 10,19² || Prv 19,23.

וַיִּפָּקֵד 1S 20,25.*27*.
תִּפָּקֵד *3 impf. f.* Jes 29,6.
יִפָּקֵדוּ] יִפָּקְדוּ *3 impf. pl.* Jes 24,22‖Jer 23,4.
וַיִּפָּקְדוּ 2S 2,30‖Neh 7,1.12,44.
פִּקֵּד] מְפַקֵּד *Pi. pt.* Jes 13,4.
פֻּקַּד *Pu. 3 perf.* Ex 38,21.
פֻּקַּדְתִּי *1 perf.* Jes 38,10.
הִפְקִיד *Hi. 3 perf.* Gn 39,5‖2R 7,17.25,23‖Jer 40,5.7².11.41,2.*18*.10.
וְהִפְקִיד 1R 14,27‖2Ch 12,10.
הִפְקַדְתּוֹ *2 perf. suff.* 2S 29,4.
הִפְקַדְתִּי *1 perf.* Jes 62,6.
וְהִפְקַדְתִּי Lev 26,16.
הִפְקַדְתִּיךָ *suff.* Jer 1,10.
הִפְקִידוּ *3 perf. pl.* Jer 36,20.
הַפְקֵד *imper.* Nu 1,50‖Ps 109,6.
וְהַפְקִידוּ *pl.* Jos 10,18.
אַפְקִיד *1 impf.* Ps 31,6.
יַפְקִיד *3 impf.* Jes 10,28.
וְיַפְקֵד Gn 41,34‖Esth 2,3.
וַיַּפְקֵד 1R 11,28‖2R 25,22.
וַיַּפְקִדֵהוּ *suff.* Gn 39,4.
וַיַּפְקִידֵם 1Ch 26,32.
וַיַּפְקִדוּ *3 perf. pl.* Jer 37,21.
הָפְקַד *Ho. 3 perf.* Lev 5,23‖Jer 6,6.
מֻפְקָד] מֻפְקָדִים *pt. pl.* 2Ch 34,12.
הַמֻּפְקָדִים, Q. 2R 12,12.22,5.9‖2Ch 34,10.17.
הִתְפָּקֵד] הִתְפָּקְדוּ *Hith. 3 perf. pl.* Jud 20,15.17.
וַיִּתְפָּקֵד *3 impf.* Jud 21,9.
וַיִּתְפָּקְדוּ *3 impf. pl.* Jud 20,15.
הָתְפָּקֵד] הָתְפָּקְדוּ *Hoth. 3 perf. pl.* Nu 1,47.2,33.26,62‖1R 20,27.

## פְּקֻדָּה

lustratio, recensio; providentia, cura; praefectura, munus; opes; animadversio, poena; custodia.
Jes 10,3.

לִפְקֻדָּה 1Ch 23,11.
הַפְּקֻדָּה Hos 9,7.
פְּקֻדַּת *cs.* Nu 3,32.4,16‖1Ch 26,30‖2Ch 24,11.
וּפְקֻדַּת Nu 3,36.4,16.16,29.
פְּקֻדָּתְךָ *suff.* Mich 7,4.
וּפְקֻדָּתְךָ Job 10,12.
פְּקֻדָּתֵךְ Jes 60,17.
פְּקֻדָּתוֹ Ps 109,8.
פְּקֻדָּתָם Jer 8,12.10,15.*51,18*.11,23.*23,12.48,44*.46,21.*50,27*‖1Ch 24,19‖2Ch 17,14.26,11.
וּפְקֻדָּתָם Jes 15,7.
לִפְקֻדָּתָם 1Ch 24,3.
פְּקֻדֹּת, פְּקֻדּוֹת *pl.* 2R 11,18‖Ez 9,1.44,11‖2Ch 23,18.
הַפְּקֻדּוֹת Jer 52,11.

## פָּקִיד

praefectus, magistratus.
2R 25,19‖Jer 20,1.52,25‖Neh 11,9.

וּפָקִיד Neh 11,14.
הַפָּקִיד Neh 12,42.
וּפְקִיד *cs.* Neh 11,22‖2Ch 24,11.
פְּקִידוֹ *suff.* Jud 9,28.
פְּקִדִים, פְּקִידִים *pl.* Gn 41,34‖Jer 29,26‖Esth 2,3‖2Ch 31,13.

## פִּקְדַת

praefectura, munus praefecti.
Jer 37,13.

## [פִּקּוּדִים] פִּקּוּדֵי *pl. t. cs.*

mandata, praecepta (Dei).
Ps 19,9.119,128.

פִּקֻּדֶיךָ, פִּקּוּדֶיךָ *suff.* Ps 119,4.27.45.56.*100*.63.69.87.93.94.134.141.159.168.173.
בְּפִקֻּדֶיךָ, בְּפִקּוּדֶיךָ Ps 119,15.78.
לְפִקּוּדֶיךָ Ps 119,40.
מִפִּקּוּדֶיךָ Ps 119,104.
וּמִפִּקּוּדֶיךָ Ps 119,110.
פִּקּוּדָיו, פִּקֻּדָיו Ps 103,18.111,7.

## [פִּקָּדוֹן] הַפִּקָּדוֹן

res alicuius curae commissa, depositum.
Lev 5,23.

בְּפִקָּדוֹן Lev 5,21.
לְפִקָּדוֹן Gn 41,36.

## [מִפְקָד] הַמִּפְקָד

recensio populi; mandatum; locus constitutus, *Vulg.* separatus.
(מפקד הבית אשר לתרגם „געביעט“).
Neh 3,31.

מִפְקַד *cs.* 2S 24,9‖1Ch 21,5.
בְּמִפְקַד Ez 43,21‖2Ch 31,13.

—v. n. pr.—

## פָּקַח

aperire (oculos); attendere ad alqud, prospicere alicui; observare; visum alicui restituere.
כמו בסורית ובערבית, וקרוב אל פצח ופצה (בחלוף צ׳ בק׳), ובדרז״ל מפקחין, נתפקח והשם פקוח נפש.
Job 27,19.

פָּקַחְתָּ *2 perf.* Job 14,3.
פֹּקֵחַ *pt.* Ps 146,8.
פָּקֻחַ] פְּקֻחוֹת *pt. pass. pl. f.* Jer 32,19.
פָּקוֹחַ *inf. abs.* Jes 42,20.
לִפְקֹחַ *cs.* Jes 42,7.
פְּקַח *imper.* 2R 6,17.20.19,16‖Jes 37,17.61,1‖Prv 20,13.
פִּקְחָה K., פְּקַח Q. Dan 9,18.
אֶפְקַח *1 impf.* Zach 12,4.
וַיִּפְקַח *3 impf.* Gn 21,17‖2R 4,35.6,17.20.
נִפְקַח] וְנִפְקְחוּ *Ni. 3 perf. pl.* Gn 3,5.
תִּפָּקַחְנָה *3 impf. pl. f.* Jes 35,5.
וַתִּפָּקַחְנָה Gn 3,7.

## פִּקֵּחַ

qui oculis apertis est, videns.

לראב״ע פִּקֵּחַ כנגד החֵרש והעִוֵּר, לפי שנופל גם על האזנים, וי״נ פִּקֵּחַ (?).

Ex 4,11.

**פִּקְחִים** *pl.* Ex 23,8.

**פְּקַח־קוֹחַ**

apertio, solutio, liberatio, LXX ἀνάβλεψις (apertio oculorum).

להראב״ע מלה אחת כמו סחרחר (או כמו אהבו הבו), ולהרד״ק קוח בית האסירים. השבעים קורין ולעורים פְּקַח (י״ת אתגלי נהור?).

Jes 61,1.

—v. n. pr.—

[פֶּקַע] **פְּקָעִים** *pl.*

cucumeres agrestes, ornamentum in architectura, LXX ὑποστηρίγματα.

מין צמח שעליו מתבקעים ומתפצלים.

1R 6,18.

**וּפְקָעִים** 1R 7,24.

**הַפְּקָעִים** 1R 7,24.

[פַּקּוּעָה] **פַּקֻּעֹת** *pl.*

colocynthides, *al.* cucumeres agrestes.

במשנה דשבת ב׳ ב׳ נזכר שמן פקועות.

2R 4,39.

—פַּר rad. פָּרַר—

**פָּרָא°**

*Hi.* fructum ferre, incrementum capere.

רומז על השם אפרים (בראשית מ״א נ״ב), לרד״ק אחים מן אָחוּ, ע״ד וצמחו כבין חציר; השבעים קורין יַפְרִיד (אולי הוא פעל מן פֶּרֶא?).

[הִפְרִא] **יַפְרִיא** *Hi.* 3 *impf.* Hos 13,15.

—conf. פָּרָה—

**פֶּרֶא, פֶּרֶה**

onager.

כמוהו בערבית ובאשורית (קרוב אל פּרע?).

Gn 16,12 ‖ Hos 8,9 ‖ Job 6,5.11, 12.39,5.

**פֶּרֶה** Jer 2,24.

**פְּרָאִים** *pl.* Jes 32,14 ‖ Ps 104,11 ‖ Job 24,5.

**וּפְרָאִים** Job 14,6.

—פֹּארָת v. פֹּארָה—

**פַּרְוָר** et [פַּרְבָּר] **לַפַּרְבָּר**

pars atriorum templi; suburbinus.

מין בנין בצד מערבו של ההיכל (מגרש תרגומו פ־ור).

1Ch 26,18[2].

**בַּפַּרְוָרִים** *pl.* 2R 23,11.

**פָּרַד°**

disrumpere, rumpendo separare; expandere; dispergere.

כמוהו בסורית, ערבית, ושגור בדרז״ל (קרוב אל פ־ז, פרץ, פרש). י״מ עם הזונות יפרדו עושים מעשה פֶּרֶד, ואפשר לחבר לזה גם לתאוה יבקש נִפְרָד.

[פָּרוּד] **פְּרֻדוֹת** *pt. pass. pl. f.* Ex 1,11.

[נִפְרַד] **נִפְרְדוּ**, ־ָ *Ni.* 3 *perf. pl.* Gn 10,5.32 ‖ 2S 1,23.

**נִפְרָד** *pt.* Jud 4,11 ‖ Prv 18,1.

**נִפְרָדִים** *pl.* Neh 4,13.

[הִפָּרֵד] **הִפָּרֶד־** *inf. cs.* Gn 13,14.

[־ָ] **הִפָּרֶד** (נס״א) *imper.* Gn 13,9.

**יִפָּרֵד** 3 *impf.* Gn 2,10 ‖ Prv 19,4.

[יִפָּרְדוּ] **יִפָּרֵדוּ** 3 *impf. pl.* Gn 25,23.

**וַיִּפָּרְדוּ** Gn 13,11.

[פֵּרֵד] **יְפָרֵדוּ** *Pi.* 3 *impf. pl.* Hos 4,14.

[פֹּרַד] **וּמְפֹרָד** *Pu. pt.* Esth 3,8.

**הִפְרִיד** *Hi.* 3 *perf.* Gn 30,40.

**מַפְרִיד** *pt.* Prv 16,28.17,9.

**בְּהַפְרִידוֹ** *inf. suff.* Dt 32,8.

**יַפְרִיד** 3 *impf.* Prv 18,18 ‖ Ruth 1,17.

**וַיַּפְרִדוּ** 3 *impf. pl.* 2R 2,11.

[הִתְפָּרֵד] **וְהִתְפָּרְדוּ** *Hith.* 3 *perf. pl.* Ps 22,15.

**יִתְפָּרְדוּ, יִתְפָּרֵדוּ** 3 *impf. pl.* Ps 92,10 ‖ Job 4,11.41,9.

[פְּרוּדָה] **פְּרֻדוֹת** *pl.*

grana frumenti.

הגרגרים הנפרדים, וכן בסורית; וקרוב אל פֶּרֶט.

Joel 1,17.

[פֶּרֶד] **וָפֶרֶד**

mulus.

י״ם מן הסורית והאשורית במובן מהירה ע״ש קלות המרוץ.

1R 18,5.

**הַפֶּרֶד** 2S 18,9[2] ‖ Zach 14,15.

**וְהַפֶּרֶד** 2S 18,9.

**כְּפֶרֶד** Ps 32,9.

**פִּרְדוֹ** *suff.* 2S 13,29.

**פְּרָדִים** *pl.* 2R 5,17.

**וּפְרָדִים** 1R 10,25 ‖ Ez 27,14 ‖ 2Ch 9,24.

**וּבַפְּרָדִים** Jes 66,20 ‖ 1Ch 12,40 (41).

**פִּרְדֵיהֶם** *suff.* Esr 2,66 ‖ (Neh 7, 68).

[פִּרְדָּה] **הַפִּרְדָּה**

mula.

1R 1,33.

**פִּרְדַּת** *cs.* 1R 1,38.44.

—v. n. pr.—

**פַּרְדֵּס**

hortus, arboretum, παράδεισος.

מקורו בשפת פרס הקדומה, עיקר הוראתו מקום גדור, ונאמר על גן שתול עצים.

Cant 4,13.

**הַפַּרְדֵּס** Neh 2,8.

**וּפַרְדֵּסִים** *pl.* Eccl 2,5.

[פָּרָה] **פָּרוּ** 3 *perf. pl.*

fructum ferre, fecundum esse (cf. פָּרָא).

כמוהו בסורית וכושית (בערבית وَفُرَ), וכולל ענין עשות פרי וגם מובן הרבוי בכמות.

Ex 1,7.

**וּפָרוּ** Gn 8,17 ‖ Jer 23,3 ‖ Ez 36, 11.

**וּפְרִיתֶם** 2 *perf. pl.* Jer 3,16.

**וּפָרִינוּ** 1 *perf. pl.* Gn 26,22.

**פֹּרֶה** *pt.* Dt 29,17.

**פֹּרִיָּה** *f.* Jes 17,6.32,12 ‖ Ez 19, 10 ‖ Ps 128,3.

**פֹּרָת** Gn 49,22[2].

פְּרֵה *imper.* Gn 35,11.
פְּרוּ *pl.* Gn 1,22.28.*9*,*1*.9,7.
תִּפְרֶה *2 impf.* Ex 23,30.
יִפְרֶה *3 impf.* Jes 11,1.
וְיִפְרוּ־ *3 impf. pl.* Jes 45,8.
וַיִּפְרוּ Gn 47,27.
הִפְרָנִי [הִפְרָה *Hi. 3 perf. suff.* Gn 41,52.
וְהִפְרֵיתִי, וְהִפְרֵתִי *1 perf.* Gn 17,6.20‖Lev 26,9.
מַפְרְךָ [מַפְרֶה *pt. suff.* Gn 48,4.
וַיֶּפֶר [יַפְרֶה *3 impf.* Ps 105,24.
וְיַפְרְךָ *suff.* Gn 28,3.

## פֶּרִי, פְּרִי

fructus; fetus, soboles; effectus, lucrum.

י״נ בישעיה י׳ י״ב פְּאֵר ת׳ פְּרִי, י״ת פֹּעַל, והשבעים לא תרגמוהו כלל (אולי יש לגרוס בהושע י׳ א׳: כרב לְפָרְיוֹ הרבה למזבחות).

Gn 1,11.12.29.30,2 ‖ Ex 10,15 ‖ Lev 23,40 ‖ Nu 13,26 ‖ Dt 7,13. 26,2.10.28,4.18.23.51.53 ‖ 2R 19, 30 ‖ Jes 3,10.10,12.27,9.37,31 ‖ Jer 6,19.7,20.11,16.12,2.17,8‖Ez 17,8.23.36,30‖Hos 9,16.10,1.13‖ Mich 6,7 ‖ Mal 3,11 ‖ Ps 58,12. 105,35.107,34.37.127,3.148,9 ‖ Prv 11,30‖Cant 4,13.16‖Eccl 2, 5‖Neh 10,36.

וּפְרִי Dt 7,13.*28*,*18*.28,4.42.51 ‖ Jes 4,2 ‖ Jer 13,18 ‖ Am 6,12 ‖ Neh 10,38.
בִּפְרִי...וּבִפְרִי Dt 28,11.*30*,*9*².
כִּפְרִי Jer 17,10.21,14.
וְכִפְרִי Jer 32,19.
מִפְּרִי Gn 3,2.4,3‖Lev 27,30 ‖ Nu 13,20 ‖ Dt 1,25 ‖ Mich 7,13 ‖ Ps 104,13.132,11 ‖ Prv 1,31.12,14. 13,2.18,20.31,16.31.
וּמִפְּרִי Gn 3,3.
פִּרְיִי *suff.* Prv 8,19.
פֶּרְיְךָ Hos 14,9.
פִּרְיֵךְ Ez 25,4.
וּפֶרְיְכֶם Ez 36,8.
פִּרְיוֹ Lev 19,23.24.25.26,4.20‖Ez 34,27.47,12²‖Joel 2,22‖Am 2,9‖ Ps 1,3.72,16‖Cant 8,12.
וּפִרְיוֹ Jes 14,29‖Cant 2,3.
בְּפִרְיוֹ Cant 8,11.
לְפִרְיוֹ Hos 10,1.
מִפִּרְיוֹ Gn 3,6.
פִּרְיָהּ Lev 25,19 ‖ Nu 13,27 ‖ Jer 2,7 ‖ Ez 17,9.19,12.14 ‖ Zach 8, 12‖Prv 18,21.27,18‖Neh 9,36.
פִּרְיָם 2R 19,29‖Jes 37,30.65,21‖ Thr 2,20.
פִּרְיָמוֹ Ps 21,11.
פְּרִיהֶם Am 9,14.
פְּרִיהֶן Jer 29,28.
פִּרְיָן Jer 29,5.
פָּרָא v. פֶּרֶא; פָּרָה v. פָּרָה vacca v. p.597ᶜ;
[אַפִּרְיוֹן rad. v. p. 64ᵇ]

## [פֵּרָה] פֵּרוֹת *pl.*

mus.

לדעת הקדמונים עכבר (בערבית فأرة), וטעם לחפר לחפירות, לחורים שעושין העכברים; וכבר הובא כמלה אחת חֲפַרְפָּרָה דף רמ״ה, ע״ש.

Jes 2,20.

cf. חֲפַרְפָּרָה p. 245ᶜ

## [פָּרוּר] בַּפָּרוּר

olla.

מין קדרה, ויש מחברין לו גם קבצו פארור וכמו ששנור בדרז״ל: נעשו פניו כשולי קדרה.

Nu 11,8.

פַּרְבָּר v. פַּרְוָר

## [פָּרָז] פְּרָזָיו Q. *pl. suff.* (פְּרָזוֹ K., *sg. suff.*)

dux, praefectus militum; *al.* fortes, agmina; Vulg. bellatorum.

לתרגום השבעים והירונימוס ענינו תקיפים או אנשי חיל, ולר״ק כמו פָּרָשָׁיו. ע׳ לקמן.

Hab 3,14.

## פְּרָזוֹן

iudicium, imperium; imperatores, duces.

י״ת קרוי פצחיא, שיראו לשבת בערי הפרזות ובכפרים מיראת האויב, וי״מ מנהיגים כמעט עלה הפורץ לפניהם או שופטים.

Jud 5,7.

פִּרְזוֹנוֹ *suff.* Jud 5,11.

## פְּרָזוֹת *pl. t.*

regio aperta, loca aperta et plana, rura, agri.

פרוצות מאין חומה או הרים מסביב.

Ez 38,11‖Zach 2,8.

הַפְּרָזוֹת Esth 9,19.

## פְּרוֹזִי vel. פְּרָזִי [הַפְּרָזִי

apertus, non munitus; incola loci aperti.

Dt 3,5‖1S 6,18.

הַפְּרָזִים Q., הַפְּרוֹזִים K. *pl.* Esth 9,19.

v. n. pr.

## פָּרַח

erumpere, pullutare, florere, efflorescere; volare.

יש מהלקין אותו לענינים שונים: לענין צמיחה (כפרח מטה אהרן) וכן בסורית, ערבית ואשורית; לענין עפיפה (אפרוח) ולו חברים ג״כ בסורית ערבית וכושית, ולענין דליקה ושריפה (פרח נגע הצרעת), וכדוגמתו בסורית החדשד וכבושית; אמנם לכשתתבונן יש להעמיד כלם על ההוראה הראשונה; והנה בערבית הוראתו גם גילה ושמחה, וע״כ נאמר פרח תפרח ותגל (וי״מ מזה נפשות לפרחות); וּפָרַח דהושע כמו וּפְרֹחַ, מקור ע״מ העבר.

Lev 13,39‖Nu 17,23‖Ez 7,10.

וּפָרַח Lev 14,43 ‖ Jes 27,6 ‖ Hos 10,4.
פָּרְחָה, פָּרָחָה *3 perf. f.* Lev 13,20.25‖Cant 7,13.
הֲפָרְחָה *interrog.* Cant 6,11.
פֹּרֵחַ *pt.* Ex 9,9.10.
פֹּרַחַת *f.* Lev 13,42.57.
כְּפֹרַחַת Gn 40,10.
לְפֹרְחוֹת *pl.* Ez 13,20².
פָּרֹחַ, פָּרוֹחַ *inf. abs.* Lev 13, 12‖Jes 35,2.
בִּפְרֹחַ *cs.* Ps 92,8.
יִפְרָח, יִפְרַח *3 impf.* Nu 17,20‖ Hos 14,6‖Ps 72,7.92,13.
תִּפְרַח, תִּפְרָח *3 impf. f.* Lev 13,12‖Jes 35,2‖Hab 3,17.
וְתִפְרַח Jes 35,1.

יִפְרְסוּ 3 *impf. pl.* Jer 16,7.

הִפְרִיסָה [הִפְרִים *Hi. 3 perf. f.* Lev 11,6.

הִפְרִיסוּ 3 *perf. pl.* Dt 14,7.

מַפְרִיס *pt.* Lev 11,4.7 ‖ Dt 14,8 ‖ Ps 69,32.

וּמִמַּפְרִיסֵי, וּמִמַּפְרְסֵי *pl. cs.* Lev 11,4 ‖ Dt 14,7.

מַפְרֶסֶת *f. sg.* Lev 11,3.26 ‖ Dt 14,6.

יַפְרִס 3 *impf.* Lev 11,5.

## I פֶּרֶס [, פַּרְסָה

ungula.

Ex 10,26 ‖ Lev 11,3.7².26 ‖ Dt 14,6.8.

וּפַרְסָה Lev 11,4.5.6 ‖ Dt 14,7.

הַפַּרְסָה Lev 11,4 ‖ Dt 14,7.

פְּרָסוֹת, פְּרָסֹת *pl.* Lev 11,3 ‖ Dt 14,6.

פַּרְסוֹת *cs.* Jes 5,28 ‖ Jer 47,3.

וּפַרְסוֹת Ez 32,13.

בְּפַרְסוֹת Ez 26,11.

וּפַרְסֹתַיִךְ *suff.* Mich 4,13.

וּפַרְסֵיהֶן [פְּרָסִים *pl.*, פֶּרֶס ex Zach 11,16.

## II פֶּרֶס [הַפֶּרֶס

aquilae species, LXX γρύψ, *Vulg.* gryphus.

מין עוף טמא טורף וחומס.

Lev 11,13.

וְהַפֶּרֶס Dt 14,12.

——v. ch. et n. pr.——

## פָּרַע [וּפָרַע

solvere, dimittere, absolvere; *pt. pass.* effrenatus; reicere, nudare; incipere, praeire, principatum capere.

כל ענין פרע קרוב אל פרץ, ונופל על פריצות דרך ארץ ועל בלבול סדורו של דבר ועריכתו, ומזה פריעת השער (ויש מחלקין אותו להוראות שונות שיש להן סמוכות מן הערבית ומדרז״ל); טעם ולא אפרע דיחזקאל לא אפרץ, כלומר לא אעבור על דברי ולא אבטלו, להד״ק מן למפרע בדרז״ל, לא אשוב; וי״ג ולא אֶנָּרֵעַ, לא אפחות משעור הפורענית שקצבתי (ע׳ ה׳ י״א).

Nu 5,18.

## פֶּרֶט [וּפֶרֶט

deciduum, (acini decidui in vinea).

הענבים הנפרדים והבודדים, ולד״ק אלה שנפלו מן האשכול.

Lev 19,10.

——פָּרָה v. פְּרִי——

## פֶּרֶךְ [בְּפֶרֶךְ, בְּפָרֶךְ

oppressio, tyrannis, crudelitas.

קרוב אל פרק; בסורית ובערבית ענינו שחיקה, דקיקה וכתיתה, וכן בדרז״ל — עבודה שמפרכת את הגוף (ולד״ק מעיקרו נאמר על פריכת האבנים מן הרי המחצב, היא עבודת ישראל במצרים).

Ex 1,13.14 ‖ Lev 25,43.*46*.53.

וּבְפָרֶךְ Ez 34,4.

## פָּרֹכֶת

velum, auleum.

קרוב אל פֶּרֶק במובן גבול, גדר ומחיצה, וכדוגמתו באשורית (שבא בו בכלל על בנין נפרש ונבדל מן ההמון, כבית מלך והיכל).

Ex 26,31.35,12.*39*,*34*.40,21 ‖ Lev 4,6 ‖ Nu 4,5.

הַפָּרֹכֶת Ex 26,33².30,6. 36,35.38, 27.40,3.26 ‖ Lev 4,17. 21,23 ‖ 2Ch 3,14.

לַפָּרֹכֶת Ex 26,33.35.*27*,*21*.*40*,*22* ‖ Lev 16,2.*12*.*15* ‖ Nu 18,7.

לְפָרֹכֶת Lev 24,3.

## פָּרַם°

lacerare, discindere.

יש מעין הוראתו בסורית ובערבית.

פְּרֻמִים [פָּרוּם *pt. pass. pl.* Lev 13,45.

יִפְרֹם 3 *impf.* Lev 21,10.

תִּפְרְמוּ [תִּפְרֹמוּ 2 *impf. pl.* Lev 10,6.

## פָּרַס [פָּרֹס *inf. abs.*

frangere (panem); habere divisam (ungulam); *ungulam habere.* Cf. פָּרַשׂ.

כמוהו בסורית, ערבית ואשורית; יש להבר לזה ופרשו כאשר בסיר (מיכה ג׳ ג׳), פרש אין להם (איכה ד׳ ד׳). השבעים קורין בירמיה: ולא יפרסו לֶחֶם וג׳.

Jes 58,7.

יִפְרָחוּ [יִפְרְחוּ 3 *impf. pl.* Prv 11,28.

וְיִפְרְחוּ Hos 14,8.

תִּפְרַחְנָה 3 *impf. pl. f.* Jes 66,14.

וְהִפְרַחְתִּי *Hi. 1 perf.* Ez 17,24.

תַּפְרִיחִי 2 *impf. f.* Jes 17,11.

יַפְרִיחַ, יַפְרִחַ 3 *impf.* Prv 14,11 ‖ Job 14,9.

יַפְרִיחוּ 3 *impf. pl.* Ps 92,14.

## פֶּרַח

germen, flos, viror.

Nu 17,23 ‖ 1R 7,26 ‖ Jes 18,5 ‖ 2Ch 4,5.

וּפֶרַח Nah 1,4.

וָפָרַח, וָפֶרַח Ex 25,33.*37*,*19*².

וְהַפֶּרַח 1R 7,49 ‖ 2Ch 4,21.

פִּרְחָהּ *suff.* Nu 8,4.

וּפִרְחָם Jes 5,24.

פְּרָחִים [וּפְרָחֶיהָ *pl. suff.* Ex 25,31.*37*,*17*.25,34.37,20.

## פִּרְחַח

proles, progenies vilis.

כטעם פרחי כהונה בדרז״ל, וי״ם מזה נפשות לפרחות.

Job 30,12.

## אֶפְרֹחַ [אֶפְרֹחִים *pl.*

pullus avium.

צפרים רכות שהחלו נוצותיהן לפרוח.

Dt 22,6.

הָאֶפְרֹחִים Dt 22,6.

וְאֶפְרֹחָיו Q. *suff.* Job 39,30.

אֶפְרֹחֶיהָ Ps 84,4.

——v. n. pr. פָּרוּחַ——

## פָּרַט°

iactare verba, effutire; *Vulg.* canere.

מענין פְּרָט בדרז״ל, הקרוב אל פרד, כלומר מוציאין קולות נפרדים בלי ערך הנגינה ודמזג (ברוסית дробить), וחושבים להם כלי שיר כדויד.

הַפֹּרְטִים [פֹּרֵט *pt. pl.* Am 6,5.

פְּרָעָהּ 3 *perf. suff.* Ex 32,25.
פּוֹרֵעַ *pt.* Prv 13,18.15,32.
פָּרוּעַ, פָּרֻעַ *pass.* Ex 32,25 ‖ Lev 13,45.
בִּפְרֹעַ *inf. cs.* Jud 5,2.
פְּרָעֵהוּ *imper. suff.* Prv 4,15.
אֶפְרַע 1 *impf.* Ez 24,24.
תִּפְרְעוּ] תִּפְרָעוּ 2 *impf. pl.* Lev 10,6 ‖ Prv 8,33.
וַתִּפְרְעוּ Prv 1,25.
יִפְרַע] יִפְרָע 3 *impf.* Lev 21,10.
נִפְרַע] יִפָּרַע (נס״א) *Ni. 3 impf.* Prv 29,18.
הִפְרִיעַ *Hi. 3 perf.* 2Ch 28,19.
תַּפְרִיעוּ 2 *impf. pl.* Ex 5,4.

## פֶּרַע

solutio (comae), coma soluta.

נאמר על גדול השער ורבויו, ע״ד כן ירבה וכן יפ־ין, וכדונמתו בערבית ואשורית.

Nu 6,5.

וּפֶרַע Ez 44,20.

## פְּרָעוֹת *pl.*

principes (?).

י״ת מענין מרד ופְּרִצה, כשפרעו מוסר, לרש״י כשפרצו האויבים פרצות בישראל, לר״מ איש־שלום כשפרצו ישראל לצאת מן המנהרות, המערות והמצודות שהסתתרו שם (כאמור חדלו פרזון בישראל), ולהשבעים כשקמו מושלים (כטעם עלה הפרץ לפניהם); ואולי הכונה נזירים, שגדלו פרע שער ראשם כשמשון, מפני שנדרו לנקום באויב, ויהיה ראש פרעות אויב כטעם קדקוד שער מתהלך באשמיו.

Jud 5,2.

פַּרְעוֹת *cs.* Dt 32,42.

——v. n. pr.——

## פַּרְעֹשׁ

pulex.

כמוהו, בשנוים קטנים, בסורית, ערבית ואשורית, והטעם בע״ח פחות ונבזה וגם קשה לתפשו.

1S 24,15.26,20.

——v. n. pr.——

## פָּרַץ

rumpere; diruere, destruere; disicere, dispergere; se diffundere, numero crescere, augeri, redundare; irrumpere, irruere; irrumpendo producere; violenter agere; instare, urgere precibus.

קרוב אל פרז, פרך, פרס, פרע, פרק ופרש, כמוהו בערבית ואשורית. בנחמיה ב׳ י״ג ב׳ נוסחאות אֲשֶׁר־הֵם פרוצים, או הַמְפֹּרָצִים, בלא אֲשֶׁר; נִפְרְצָה דה״א י״ג ב׳ כטעם נתחזקה, י״נ ע״פ השבעים נִרְצֶה, ומוסב אל י״י אלהינו, ול״נ נֶחֶרְצָה.

2S 5,20.6,8 ‖ Job 1,10.28,4 ‖ 1Ch 13,11.14,11.15,13 ‖ 2Ch 20,37.

וּפָרַץ Neh 3,35.
פָּרַצְתָּ 2 *perf.* Gn 38,29 ‖ Ps 80,13.89,41.
וּפָרַצְתָּ Gn 28,14.
פְּרַצְתָּנוּ *suff.* Ps 60,3.
פָּרָצוּ, פָּרְצוּ 3 *perf. pl.* Hos 4,2 ‖ Mich 2,13 ‖ 1Ch 4,38 ‖ 2Ch 24,7.
וּפֹרֵץ *pt.* Eccl 10,8.
הַפֹּרֵץ Mich 2,13.
פָּרוּץ] פְּרוּצִים Q. *pt. pass. pl.* Neh 2,13.
הַפְּרֻצִים Neh 4,1.
פְּרוּצָה *f. sg.* Prv 25,28.
הַפְּרוּצָה 2Ch 32,5.
פָּרֹץ *inf. abs.* Jes 5,5.
וְכִפְרֹץ *cs.* 2Ch 31,5.
לִפְרוֹץ Eccl 3,3.
תִּפְרְצִי] תִּפְרֹצִי 2 *impf. f.* Jes 54,3.
יִפְרֹץ־, יִפְרֹץ 3 *impf.* Ex 1,12.19,22.24.
וַיִּפְרָץ־, וַיִּפְרֹץ Gn 30,30.43 ‖ 2S 13,25.27 ‖ 2R 5,23.14,13 ‖ 2Ch 11,23.25,23.26,6.
יִפְרְצֵנִי *suff.* Job 16,14.
וַתִּפְרָץ־] וַתִּפְרָץ 3 *impf. f.* Ps 106,29.
נִפְרְצָה (?) 1 *impf. pl.* 1Ch 13,2.
יִפְרְצוּ] יִפְרֹצוּ 3 *impf. pl.* Hos 4,10 ‖ Prv 3,10.
וַיִּפְרְצוּ־ 1S 28,23.
נִפְרַץ] נִפְרְצָה (?) *Ni. 3 perf. f.* 1Ch 13,2.
נִפְרָץ *pt.* 1S 3,1.
פֹּרַץ] הַמְפוֹרָצִים K. *Pu. pt. pl.* Neh 2,13.
מְפֹרֶצֶת] מְפֹרָצֶת *f. sg.* Neh 1,3.
הִתְפָּרֵץ] הַמִּתְפָּרְצִים *Hith. pt. pl.* 1S 25,10.

## פֶּרֶץ, פָּרֶץ

ruptura, hiatus muri; clades, dispersio; irruptio, invasio, impetus.

Gn 38,29 ‖ Jud 21,15 ‖ 2S 6,8 ‖ 1R 11,27 ‖ Jes 58,12 ‖ Ps 144,14 ‖ Job 16,44 ‖ Neh 6,1 ‖ 1Ch 13,11.

בַּפֶּרֶץ Ez 22,30 ‖ Ps 106,23.
כְּפֶרֶץ 2S 5,20 ‖ Jes 30,13 ‖ Job 30,14 ‖ 1Ch 14,11.
פְּרָצִים *pl. I* Jes 28,31.
וּפְרָצִים Am 4,3.
פִּרְצֵיהֶן *suff.* Am 9,11.
ex פִּרְצָה?] בַּפְּרָצוֹת *pl. II* Ez 13,5,

## פָּרִיץ

violentus, tyrannus.

Ez 18,10 ‖ Ps 17,4.

וּפְרִיץ *cs.* Jes 35,9.
פָּרִיצִים, פָּרִצִים *pl.* Jer 7,11 ‖ Ez 7,22.
פָּרִיצֵי *cs.* Dan 11,14.

## מִפְרָץ] מִפְרָצָיו *pl. suff.*

sinus maris (incisura).

מקום שהים פורץ בתוך היבשה ועושה נמל (בוכט), וי״פ כמו מִפְרָזָיו.

Jud 5,17.

——v. n. pr.——

## פָּרַק] וּפָרַקְתָּ 2 *perf.*

rumpere, frangere, abrumpere, diffrangere; sibi avellere; eripere, liberare.

אח לשלפניו וכמוהו בסורית וערבית, בשבאית ובכושית בא גם במובן הצלה ופדות; הִתְפָּרְקוּ לד״ק עבר ולא צווי (וע׳ פסוק ב׳); השבעים, הסורי והירונימוס קורין בתהלים ז׳ ג׳: אֵין פֹּרֵק ואין מציל, כפל ענין במלות שונות.

Gn 27,40.

פֹּרֵק *pt.* Ps 7,3 ‖ Thr 5,8.
יִפְרֹק] וַיִּפְרְקֵנוּ 3 *impf. suff.* Ps 136,24.
פָּרֵק] מְפָרֵק *Pi. pt.* 1R 19,11.
פְּרֹק] פָּרְקוּ *imper. pl.* Ex 32,2.
יְפָרֵק 3 *impf.* Zach 11,16.
הִתְפָּרֵק] הִתְפָּרְקוּ *Hith. 3 perf. pl.* Ez 19,12.
ךְ] הִתְפָּרָקוּ *imper. pl.* (al. *perf.*) Ex 32,24.
וַיִּתְפָּרְקוּ 3 *impf. pl.* Ex 32,3.

פֶּרֶק

violentia, rapina; bivium.

י״ת פְּרַק בִּזָּא, והשבעים קורין שֶׁקֶר (ואולי הוא מענין ואל־תעמד על הפרק, כלומר שמלאה אנשים היושבים על פרשת דרכים ללסטם את הבריות).

Nah 3,1.

הַפֶּרֶק Ob 14.

פְּרַק] וּפְרַק K., וּמְרַק Q. *cs.*

iusculum.

ע׳ הערה אל מרק.

Jes 65,4.

מַפְרֶקֶת] מַפְרַקְתּוֹ *suff.*

vertebra cervicis.

ע״ש חוליותיה שמתפרקות.

1S 4,18.

——v. chald.——

פּוּר° et פָּרַר°

*Pil.* concutere; *Hi.* frangere, scindere, violare, irritum facere, ad nihilum redigere, e medio tollere.

כמוהו באשורית, ובדרז״ל מפרר וזורה לרוח, והשם פרורין. השבעים קורין בתהלים פ״ה ה׳ וְהָפֵר כעסך, וי״ג לפי זה גם בפ״ט ל״ד: לא אָסִיר (ע׳ ש״ב ז׳ ט״ו), והכונה אחת; וְתֻפַּר דקהלת כמו וְתֻפַּר.

פּוֹר *inf. abs.* Jes 24,19.
פּוֹרֵר] פּוֹרַרְתָּ *Pol. 2 perf.* Ps 74,13.
פִּרְפֵּר] וַיְפַרְפְּרֵנִי *Pilp. 3 impf. suff.* Job 16,12.
הֵפַר, הֵפַר *Hi. 3 perf.* Gn 17,14 ‖ Nu 15,31 ‖ Jes 33,8 ‖ Ez 17,16.

ex פּוּר] הֵפִיר Ez 17,19 ‖ Ps 33,10.
וְהֵפֵר Nu 30,9 ‖ Dt 31,16.*20* ‖ Ez 17,15.
הֲפֵרָם *suff.* Nu 30,13.
וְהֵפַרְתָּה *2 perf.* 2S 15,34.
הֵפֵרוּ *3 perf. pl.* Jes 24,5 ‖ Jer 11,10.31,32(31) ‖ Ps 119,126.
מֵפֵר *pt.* Jes 44,25 ‖ Job 5,12.
הָפֵר *inf. abs.* Nu 30,13.*16* ‖ Prv 15,22.
לְהָפִיר, לְהָפֵר (Zach 11,10) Lev 26,44 ‖ 2S 17,14 ‖ Ez 16,59.17,18 ‖ Zach 11,10.14 ‖ Esr 4,5.9,14.
לְהַפְרְכֶם *suff.* Lev 26,15.
הָפֵר *imper.* 2Ch 16,3.
הָפֵרָה 1R 15,19.
וְהָפֵר Ps 85,5.
אָפֵר *1 impf.* Jud 2,1.
ex פּוּר] אָפִיר Ps 89,34.
תָּפֵר *2 impf.* Jer 14,21 ‖ Job 15,4.40,8.
יָפֵר *3 impf.* Nu 30,13.*16* ‖ Jes 14,27.
וַיָּפֶר Neh 4,9.
יְפֵרֶנּוּ *suff.* Nu 30,14.
וְתָפֵר *3 impf. f.* Eccl 12,5.
תָּפֵרוּ *2 impf. pl.* Jer 33,20.
וַיָּפֵרוּ *3 impf. pl.* Ez 44,7.
הֻפַר] תֻּפַר *Ho. 3 impf. f.* Jer 33,21.
וְתֻפַר Jes 8,10.
וַתֻּפַר Zach 11,11.
(al. ךְ) הִתְפּוֹרֲרָה] הִתְפּוֹרֵר *Hithpo. 3 perf. f.* Jes 24,19.

פַּר, פָּר

taurus, iuvencus; *transl.* (*pl.*) principes (rad. פרר).

ע״ש שמפרר את הקרקע בשעת החרישה (ע׳ הערה אל בקר); לד״ק מן הערבית במובן ריצה ודהיטה, או מן פריה ורביה. השבעים קורין בש״א א׳ כ״ד בְּפַר מְשֻׁלָּשׁ, ובירמיה נ׳ כ״ז פִּרְיָהּ ת׳ פָּרֶיהָ! וי״ג בהושע י״ד ג׳: ונשלמה פְּרִי שפתינו.

Ex 29,1 ‖ Lev 4,3.8.14.8,2.*16,27*.14$^{2}$.16,6.*11*$^{2}$ ‖ Nu 7,15.*21.27.33.39.45.51.57.63.69.75.81*.8,8.15, 24.*29,2.8*.23,2.*14.30*.4. 29,36 ‖ Jud 6,25 ‖ Ez 43,19.23.*45,18*.45, 22.46,6 ‖ Ps 50,9.69,32.
וּפַר Ex 29,36 ‖ Lev 23,18 ‖ Nu 8,8 ‖ Jud 6,25 ‖ Ez 43,25.
הַפָּר Ex 29,3.10$^{2}$.11.12.14 ‖ Lev 4,4$^{3}$.*15*.5.7.11.12.15.16.21$^{2}$.8,17. 16,14.15.18 ‖ Jud 6,26.28 ‖ 1S 1,25 ‖ 1R 18,23$^{2}$.25.26.33 ‖ Ez 43,21.
בְּפַר Lev 16,3 ‖ 2Ch 13,9.
בַּפָּר Ez 43,22.
לְפַר Lev 4,20.
לַפָּר Lev 4,20 ‖ Nu 28,20.*28.29,3.9*.12.14.29,14.37 ‖ Ez 45,24. 46,7.11.
פָּרִים *pl.* Ex 24,5 ‖ Nu 7,87.88.23,1.29.28,11.*19.27.29,13.17*.29,14. 20.23.26.29.32 ‖ 1R 18,23 ‖ Jes 1,11 ‖ Ez 39,18.45,23 ‖ Hos 14,3 ‖ Ps 22,13.51,21 ‖ Job 42,8 ‖ Esr 8,35 ‖ 1Ch 15,26.29,21 ‖ 2Ch 29,21.30, 24$^{2}$.
וּפָרִים Gn 32,16 ‖ Jes 34,7.
הַפָּרִים Nu 8,12.
לַפָּרִים Nu 29,18.*21.27.30.33*.24.
בְּפָרִים 1S 1,24.
פָּרֶיהָ *suff.* Jer 50,27.

פָּרָה

vacca, iuvenca.

Nu 19,2.

וּפָרָה Jes 11,7.
הַפָּרָה Nu 19,5.6.9.10.
כְּפָרָה Hos 4,16.
פָּרָתוֹ *suff.* Job 21,10.
פָּרֹת (Gn 41,26), פָּרוֹת *pl.* Gn 32,16.41,2.3.*19*.18.26 ‖ 1S 6,7.10 ‖ Am 4,1.
הַפָּרוֹת Gn 41,3.4$^{2}$.20$^{2}$.27 ‖ 1S 6,7.12.14.

——v. n. pr.; פָּרָה v. פֶּרֶא——

פָּרַשׂ

expandere; dispergere; frangere, diffrangere (cf. פָּרַס).

כמוהו בארמית, סורית וערבית, ובאשורית. בנפעל נאמר על הפריחה והעפיפה (ע״ש פרישת הכנפים); הנהו דמיכה נ׳ ג׳ ודאיכה ד׳ ד׳ כמו פרס, ולד״ק גם תפרש כפיה, פרשה ציון בידיה, בפרש שדי מלכים.

Ps 105,39‖Job 36,30‖Thr 1,10. 13.

**וּפָרַשׂ** 1R 8,38‖Jer 48,40‖2Ch 6, 29.

**פָּרְשָׂה** *3 perf. f.* Prv 31,20.

**וּפָרַשְׂתָּ** *2 perf.* Job 11,13‖Ruth 3,9.

**וּפָרַשְׂתִּי** *1 perf.* Ez 12,13.17,20. 32,3.

**פָּרְשׂוּ** *3 perf. pl.* Jes 33,23.‖Ps 140,6.

**וּפָרְשׂוּ** Nu 4,6.8.13.14‖Dt 22,17‖Mich 3,3.

**פּוֹרֵשׂ, פֹּרֵשׂ** *pt.* Prv 29,5‖Thr 4,4.

**פֹּרְשִׂים** *pl.* 1R 8,7‖2Ch 3,13.5,8.

**לְפֹרְשִׂים** 2Ch 28,18.

**פֹּרְשֵׂי** *cs.* Ex 25,20.*37,9*.

**וּפֹרְשֵׂי** Jes 19,8.

**פָּרֻשׂ** *pt. pass.* Joel 2,2.

**פְּרוּשָׂה** *f.* Hos 5,1.

**פְּרֻשׂוֹת** *pl.* 1R 8,54.

**אֶפְרוֹשׂ, אֶפְרֹשׂ** *1 impf.* Ex 9, 29‖Hos 7,12.

**וָאֶפְרֹשׂ** Ez 16,8.

**וָאֶפְרְשָׂה** Esr 9,5.

**יִפְרֹשׂ** *3 impf.* Dt 32,11‖Prv 13, 16‖Job 39,26.

**וְיִפְרֹשׂ** Jer 49,22.

**וַיִּפְרֹשׂ** Ex 9,33.40,19‖1S 8,22‖ 2R 8,15‖Ez 2,10‖2Ch 6,12.13.

**וַיִּפְרְשֵׂהוּ** *suff.* 2R 19,14‖Jes 37, 14.

**וַתִּפְרֹשׂ** *3 impf. f.* 2S 17,19.

**וַנִּפְרֹשׂ** *1 impf. pl.* Ps 44,21.

**יִפְרְשׂוּ** *3 impf. pl.* Nu 4,7.*11*.

**וַיִּפְרְשׂוּ** Jud 8,25‖1R 6,27‖Ez 19,8.

**[נִפְרַשׂ] יִפָּרֵשׂוּ** (ר) *Ni. 3 impf. pl.* Ez 17,21.

**וּפֵרַשׂ** *Pi. 3 perf.* Jes 25,11.

**פֵּרְשָׂה** *3 perf. f.* Thr 1,17.

**פֵּרַשְׂתִּי** *1 perf.* Jes 65,2‖Zach 2,10‖Ps 143,6.

**בְּפָרֵשׂ** *inf.* Ps 68,15.

**וּבְפָרֶשְׂכֶם** *suff.* Jes 1,15.

**יְפָרֵשׂ** *3 impf.* Jes 25,11.

**תְּפָרֵשׂ** *3 impf. f.* Jer 4,31.

**פַּרְשֵׁז** (al. שֵׂ) *Pil. inf. abs.*

בכ״י מדויקים בשמאל, וכן לפירז״ל (שבת פ״ח, סוכה ל״ה, ומ״ר פרשה מ״ב), וכמו פַּרְשֵׂשׂ, ע״ד ונפלל.

Job 26,9.

**[מִפְרָשׂ] מִפְרָשֵׂךְ** *suff.*

expansio, velum.

Ez 27,7.

**[מִפְרָשִׂים] מִפְרְשֵׂי** *cs.* Job 36, 29.

---

**[פָּרַשׁ] לִפְרֹשׁ** *inf. cs.*

distinguere, distincte dicere, definire; dispergere; *Hi.* pungere, vulnerare.

כמוהו בסורית ושגור הרבה בדרז״ל, וקרוב לשלפניו ואל פרט, פרס ופרץ, שכל המפרש ומבאר דבר חודר ובוקע בו, מבדילו לפרטיו ופורש את חלקיו (כדרך שדרשו רז״ל על ופרשו את השמלה), וע״כ בא ביחזקאל נִפְרָשׁוֹת ת׳ נִפְרָשׂוֹת, כלומר נפרדות ונפוצות. פי׳ הכתובים דמשלי כ״ג ל״א ול״ב כך הוא: היין כששותין אותו הוא יורד למישרים אל הבטן, אבל אח״כ הוא עולה אל המוח ומבלבלו, כנחש הנושך עקב והארס מפעפע מתפרש ועולה בתוך כל הגוף (ע״ד שענה הנזיר: שונא אני את היין מפני שהוא מועל בשליחותו, אני שולחהו אל הבטן, והוא יעלה אל הראש).

Lev 24,12.

**[נִפְרַשׁ] נִפְרָשׁוֹת** *Ni. pt. pl. f.* Ez 34,12.

**פֹּרַשׁ** *Pu. 3 perf.* Nu 15,34.

**מְפֹרָשׁ** *pt.* Neh 8,8.

**[הִפְרִישׁ] יַפְרִשׁ** *Hi. 3 impf.* Prv 23,32.

**פֶּרֶשׁ**

excrementa, fimus.

כמוהו בסורית וערבית (בתי״ו ת׳ שי״ן) ובאשורית.

Mal 2,3².

**פִּרְשׁוֹ** *suff.* Ex 29,14‖Lev 8,17.

**וּפִרְשׁוֹ** Lev 4,11.

**פִּרְשָׁהּ** Nu 19,5.

**פִּרְשָׁם** Lev 16,27.

**[פָּרָשָׁה] פָּרָשַׁת** *cs.*

expositio distincta s. accurata.

הסכום או הספור בפרוטרוט.

Esth 4,7.

**וּפָרָשַׁת** Esth 10,2.

——v. ch. et n. pr.——

**פָּרָשׁ**

eques; equus.

נאמר על הסוס וגם על רוכבו (ת׳ פַּרָשׁ); יש פותרין טעם השם לסוס מן פרס, לפי שבוקע בפרסותיו את הקרקע (ע׳ יחזקאל כ״ו י״א ואיוב ל״ט כ׳).

Jer 4,29‖Nah 3,3.

**פָּרַשׁ** *cs.* (?) Ez 26,10.

**פָּרָשִׁים** *pl.* Gn 50,9‖1S 13,5‖2S 8,4.10,18‖1R 5,6.*10,26*‖2R 13, 7‖Jes 21,7.9.22,6.31,1‖Ez 23,6. *12*‖1Ch 18,4‖2Ch 1,14.*9,25*. 12,3.

**וּפָרָשִׁים** 1R 1,5.10,26.20,20‖Ez 27,14.38,4‖Esr 8,22‖Neh 2,9‖ 1Ch 19,6‖2Ch 1,14.

**הַפָּרָשִׁים** Ex 14,28‖2S 1,6‖1R 9, 19‖Jer 46,4‖2Ch 8,6.

**וְהַפָּרָשִׁים** Jes 22,7.

**וּבְפָרָשִׁים** Jos 24,6‖Ez 26,7‖Hos 1,7‖Dan 11,40.

**וּכְפָרָשִׁים** Joel 2,4.

**וּלְפָרָשִׁים** 2R 18,24‖Jes 36,9‖ 2Ch 16,8.

**פָּרָשָׁיו** *suff.* Ex 14,26‖Hab 1,8.

**וּפָרָשָׁיו** Ex 14,9.23‖1R 9,22‖2R 2,12.*13,14*‖Jes 28,28‖Hab 1,8‖ 2Ch 8,9.

**וּבְפָרָשָׁיו** Ex 14,17.*18.15,19*‖1S 8,11.

**פַּרְשֶׁגֶן** v. ch.; **פַּרְשְׁדֹן** v. **פֶּרֶשׁ**;
**פַּרְשֵׁז** v. **פָּרַשׂ**; **פֹּרָת** v. verb. **פָּרָה**.

**[פַּרְתְּם] הַפַּרְתְּמִים** *pl.*

primores civitatis, nobiles (πρῶτος).

## פָּשַׁע

deficere ab aliquo, rebellare, peccare.

יש מחברין אותו עם פשע בשמאל, וכטעם עובר עברה.

2R 3,7.8,20‖2Ch 21,8.

פָּשַׁעַתְּ, פָּשָׁעַתְּ *2 perf. f.* Jer 3,13‖Zeph 3,11.

פָּשְׁעוּ (וכס"א) פָּשָׁעוּ, *3 perf. pl.* 1R 8,50 ‖ Jes 1,2.43,27 ‖ Jer 2,8. 33,8‖Ez 2,3‖Hos 7,13.8,1.

פְּשַׁעְתֶּם *2 perf. pl.* Jes 2,29 ‖ Ez 18,31.

פָּשַׁעְנוּ *1 perf. pl.* Thr 3,42.

פֹּשֵׁעַ] וּפֹשֵׁעַ *pt.* Jes 48,8.

פּוֹשְׁעִים, פֹּשְׁעִים *pl.* Jes 1,28. 46,8.53,12‖Ps 51,15.

וּפֹשְׁעִים Hos 14,10‖Ps 37,38.

הַפֹּשְׁעִים Jes 66,24‖Dan 8,23.

וְהַפּוֹשְׁעִים Ez 20,38.

וְלַפֹּשְׁעִים Jes 53,12.

פָּשֹׁעַ *inf. abs.* Jes 59,13.

לִפְשֹׁעַ *cs.* Am 4,4‖Esr 10,13.

וּפִשְׁעוּ *imper. pl.* Am 4,4.

יִפְשַׁע־ *3 impf.* Prv 28,21.

וַיִּפְשַׁע 2R 1,1.3,5.8,22.21,10.

תִּפְשַׁע *3 impf. f.* 2R 8,22‖2Ch 21,10.

וַיִּפְשְׁעוּ *3 impf. pl.* 1R 12,19 ‖ 2Ch 10,19.

נִפְשָׁע] נִפְשָׁע *Ni. pt.* Prv 18,19.

## פֶּשַׁע, פֶּ֫שַׁע

defectio, rebellio; delictum, peccatum; poena, sacrificium peccati.

י"ג במשלי כ"ט ו' בפשע (כלומר בפסוע) איש רשע מוקש וצדיק ירנן ושמח; יונתן והשבעים קורין באיוב ל"א ל"ג פְּשָׁעַי ת' פְּשָׁעַי, וכן נמצא בקצת נוסחאות.

Gn 50,17 ‖ Ex 22,8 ‖ Jes 57,4.59,20‖Mich 1,5.7,18‖Ps 32,1.36,2 ‖ Prv 10,19.17,9.19. 19,11. 28,24. 29,16.22‖Job 33,9.34,6.37.

וָפֶשַׁע, וָפָשַׁע Ex 34,7 ‖ Nu 14,18‖1S 24,12.

וַיִּפְשֹׁט *3 impf.* 1S 19,24.

יִפְשֹׁטוּ, יִפְשְׁטוּ *3 impf. pl.* Ez 26,16.44,19.

וַיִּפְשְׁטוּ Jud 20,37‖1S 27,8 ‖ Job 1,17‖1Ch 14,9.13‖2Ch 25,13.

פְּשֹׁט] לִפְשֹׁט *inf. cs.* 1S 31,8 ‖ 2S 23,10‖1Ch 10,8.

הִפְשִׁיט *Hi. 3 perf.* Job 19,9.

וְהִפְשִׁיט Lev 1,6.

הִפְשִׁיטוּ *3 perf. pl.* Mich 3,3.

וְהִפְשִׁיטוּ Ez 16,39.

וְהִפְשִׁיטוּךְ *suff.* Ez 23,26.

מַפְשִׁיט] מַפְשִׁיטִים *pt. pl.* 2Ch 35,11.

לְהַפְשִׁיט *inf. cs.* 2Ch 29,34.

וְהַפְשֵׁט *imper.* Nu 20,26.

אַפְשִׁיט] אַפְשִׁיטֶנָּה *1 impf. suff.* Hos 2,5.

תַּפְשִׁיט *2 impf.* Job 22,6.

יַפְשִׁיט] וַיַּפְשֵׁט *3 impf.* Nu 20,28.

תַּפְשִׁטוּן *2 impf. pl.* Mich 2,8.

וַיַּפְשִׁיטוּ, וַיַּפְשִׁטוּ *3 impf. pl.* Gn 37,23‖1S 31,9.

וַיַּפְשִׁיטֻהוּ *suff.* 1Ch 10,9.

הִתְפַּשֵּׁט] וַיִּתְפַּשֵּׁט *Hith. 3 impf.* 1S 18,4.

---

## פָּשַׂע] אֶפְשְׂעָה *1 impf.*

gradi, aggredi.

בארמית ובסורית בסמ"ך ואולי הוא קרוב אל בוס). י"ג בְּמִלְא חֵמָה אפשעה בה, ומקביל אל חמה אין לי (ואולי יש לגרוס אָפַח אֵשׁ בה).

Jes 27,4.

## פֶּשַׂע] כְּפֶשַׂע

gressus, passus.

פסיעה שבדרז"ל.

1S 20,3.

## מִפְשָׂעָה] הַמִּפְשָׂעָה

gressus (pars corporis a qua pedes oriuntur).

בא דרך כנוי ת' עד שתותיהם דש"ב י' ד', וכן מֵסֵךְ את רגליו.

1Ch 19,4.

---

נמצא בציוני כתב היתדות, בשפת סנסקריט ובשפת פרס הקדומה.

Esth 1,3.6,9‖Dan 1,3.

---

## פָּשָׂה

se diffundere, propagare.

כמוהו בערבית, וקרוב אל פות, פוש ופתה, ובדרז"ל גם השם פסיון, פשיון.

Lev 13,5.6.32.34.36.51.53.55.14,39.44.48.

פָּשְׂתָה, פָּשָׂתָה *3 perf. f.* Lev 13,8.23.28.

פָּשֹׂה *inf. abs.* Lev 13,7.22.27.35.

יִפְשֶׂה *3 impf.* Lev 13,35.

תִּפְשֶׂה *3 impf. f.* Lev 13,7.22.27.

—cf. פּוּשׁ. פָּסָה rad. פָּסַס—

פָּשַׁשׁ v. פַּשׁ

## פָּשַׁח

diffrangere, dilaniare.

מקורו ארמי וסורי, וישסף שמואל ת"י וּפַשַּׁח, וכן תרגם כאן שַׁסְעֵנִי, והוא קרוב אל פצח, פצע ודומיהן; בדרז"ל גם בנפעל (אילן שנפשח).

פִּשַּׁח] וַיְפַשְּׁחֵנִי *Pi. 3 impf. suff.* Thr 3,11.

—v. n. pr. (?)—

## פָּשַׁט

expandere, extendere; se diffundere, late granari; irruere, invadere; exuere vestem; *Pi.* spoliare; *Hi.* exuere facere, excoriare.

ענינו ידוע, וכמוהו בסורית, ובערבית בבי"ת ת' הס"א, ושגור הרבה בדרז"ל בהוראות קרובות אל העברית.

Hos 7,1‖Nah 3,16.

וּפָשַׁט Lev 6,4.16,23.

וּפָשַׁטְתָּ *2 perf.* Jud 9,33.

פָּשַׁטְתִּי *1 perf.* Cant 5,3.

פָּשְׁטוּ *3 perf. pl.* Jud 9,44²‖1S 23,27.30,1‖2Ch 28,18.

פְּשַׁטְתֶּם *2 perf. pl.* 1S 27,10.

פָּשַׁטְנוּ *1 perf. pl.* 1S 30,14.

פֹּשֵׁט] פֹּשְׁטִים *pt. pl.* Neh 4,17.

פְּשֹׁטָה *imper.* Jes 32,11.

הַפֶּשַׁע Dan 9,24.

וְהַפֶּשַׁע Dan 8,13.

בְּפֶשַׁע, בְּפָשַׁע Mich 1,5 ‖ Prv 12,13.28,2.29,6 ‖ Dan 8,12.

לְפֶשַׁע Gn 50,17 ‖ 1S 25,28.

מִפֶּשַׁע Jer 53,8 ‖ Ps 19,14.

פִּשְׁעִי *suff.* Gn 31,36 ‖ Mich 6,7 ‖ Ps 59,4 ‖ Job 7,21.13,23.14,17.

לְפִשְׁעֲכֶם Ex 23,21 ‖ Jos 24,19.

פִּשְׁעוֹ Mich 3,8 ‖ Ez 33,12.

פִּשְׁעָהּ Jes 24,20.

פִּשְׁעָם Jes 58,1 ‖ Ps 89,33.107,17 ‖ Job 8,4.

פְּשָׁעִים *pl.* Prv 10,12.

פִּשְׁעֵי *cs.* Am 1,3.6.9.11.13.2,1.4.6.3,14 ‖ Mich 1,13.

פְּשָׁעַי, פְּשָׁעַי *suff.* Ps 32,5.39,9.51,3.5 ‖ Job 31,33 ‖ Thr 1,14.22.

וּפְשָׁעַי Ps 25,7.

פְּשָׁעֵינוּ Jes 59,12² ‖ Ez 33,10 ‖ Ps 65,4.103,12.

מִפְּשָׁעֵינוּ Jes 53,5.

פְּשָׁעֶיךָ Jes 43,25. 44,22 ‖ Job 35,6.

פִּשְׁעֵיכֶם Ez 18,30.31.21,29 ‖ Am 5,12.

וּבְפִשְׁעֵיכֶם Jes 50,1.

פְּשָׁעָיו Ez 18,22.28 ‖ Prv 28,13.

פְּשָׁעֶיהָ Thr 1,5.

פִּשְׁעֵיהֶם Lev 16,21 ‖ 1R 8,50 ‖ Jer 5,6 ‖ Ez 14,11.37,23 ‖ Ps 5,11.

וּפִשְׁעֵיהֶם Job 36,9.

וּכְפִשְׁעֵיהֶם Ez 39,24.

וּמִפִּשְׁעֵיהֶם Lev 16,16.

---

פָּשַׂק°] פֹּשֵׂק *pt.*

divaricare, distendere.

קרוב אל פסח, פתה, פתח ופשע (ואולי יש לו אחוה גם עם פשט?).

Prv 13,3.

פִּשֵּׂק] וַתְּפַשְּׂקִי *Pi. 2 impf. f.* Ez 16,25.

---

פֵּשֶׁר

explicatio, interpretatio.

אח אל פתרון, וכן בא פתר בארמית, סורית וערבית בְּשי״ן.

Eccl 8,1.

———v. ch.; cf. פָּתַר———

פַּשׁ] בַּפַּשׁ

multitudo, stultitia (rad. פשש); LXX παράπτωμα, *Vulg.* scelus = בַּפֶּשַׁע?.

לרֹב המבארים קרוב אל פוּשׁ, ענין רבוי או נבהות הרוח (איבערמוט); השבעים והירונימוס קורין בפשע (לר״ק שרשו פשה, ע״מ צו מן צוה, קו מן קוה).

Job 35,15.

———cf. פוּשׁ———

פֵּשֶׁת] וּפִשְׁתִּי *suff.*

linum, panni lintei.

בדרז״ל פִּשְׁתָּן, ושה״ת לעוסק בו פִּשְׁתָּנִי (לר״ק מקורו מצרי, ע׳ ישעיה י״ט ט׳).

Hos 2,7.11.

פִּשְׁתִּים *pl.* Lev 13,47 ‖ Jes 19,9 ‖ Jer 13,1 ‖ Ez 40,3.44,17.18².

וּפִשְׁתִּים Dt 22,11 ‖ Prv 31,13.

הַפִּשְׁתִּים Lev 13,59.

בַּפִּשְׁתִּים Lev 13,52.

כַּפִּשְׁתִּים Jud 15,14.

לַפִּשְׁתִּים Lev 13,48.

בְּפִשְׁתֵּי *cs.* Jos 2,6.

פִּשְׁתָּה] וּפִשְׁתָּה

linum; *meton.* ellychnium ex lino confectum.

נאמר על הפשתן בעודו בקרקע ועל הפתילה.

Jes 42,3.

וְהַפִּשְׁתָּה Ex 9,31².

כַּפִּשְׁתָּה Jes 43,17.

—פַּת v. פָּתַת; פֹּת v. פוּת—

פְּתָאיִם v. פֶּתִי (rad. פָּתָה I).

פִּתְאֹם, פִּתְאוֹם (Ps 64,8)

subito, repente, ex improviso.

הוראתו ידועה, ויש כדוגמתו באשורית. השבעים קורין במשלי ז׳ כ״ב פֶּתִי ת׳ פִּתְאֹם, ומקביל אל אויל.

Nu 6,9.12,4 ‖ Jos 10,9.11,7 ‖ Jes 29,5.30,13.47,11.48,3 ‖ Jer 4,20.6,26.15,8. 18,22. 51,8 ‖ Ps 64,5.8 ‖ Prv 3,25.6,15.7,22.24,22 ‖ Job 5,3.9,23.22,10 ‖ Eccl 9,12.

וּפִתְאֹם Mal 3,1.

בְּפִתְאֹם 2Ch 29,36.

———cf. פֶּתַע———

פַּתְבַּג] פַּתְבַּג *cs.*

(al. פַּת־בַּג)

cibus delicatior, cupediae; *al.* cibus coctus.

חששתי לדעת האחרונים, שמקורו בלשון פרס הקדומה (ובסנסקריט prati-bhâga), והבאתיו שנית; ולהפותרים מן פת העברית יהיה בג תבשיל (מן הערבית تاج).

Dan 1,13.*15.*

בְּפַתְבַּג (al. בְּפַת־בַּג) Dan 1,8.

מִפַּתְבַּג (al. מִפַּת־בַּג) Dan 1,5.

פַּתְבָּגוֹ (al. פַּת־בָּגוֹ) *suff.* Dan 11,26.

פַּתְבָּגָם (al. פַּת־בָּגָם) Dan 1,16.

———cf. בַּג et פַּת———

פִּתְגָם (al. גָּ)

verbum, edictum, decretum.

מקורו בשפת פרס, וכן הוא בארמינית; בת־גומים דבר, הדבר = פתגם, פתגמא.

Eccl 8,11 ‖ Esth 1,20.

———v. chald.———

פָּתָה] וּפֹתֶה *pt.*

pandere, aperire; seduci; pellici se pati; *Pi.* persuadere, pellicere, seducere; decipere; *Hi.* dilatare, amplum spatium concedere alicui (cf. פוּת).

לר״ק קרוב אל פתח, ויהיה פותה מי שלבו פתוח להאמין לכל דבר, והמפתה בחלקת לשונו פותח את הלב ודבריו נכנסין בו; ובדרז״ל בא גם בנתפעל (נערה שנתפתתה). יש מחברין לו גם פֹּתֵךְ דמשלי כ״ג ח׳, ולא נהירא׳ לי; פֹּתֶה שפתיו כטעם פֹּשֵׂק.

Job 5,2.

וּלְפֹתֶה Prv 20,19.

פּוֹתָה *f.* Hos 7,11.

יִפְתֶּה *3 impf.* Dt 11,16.

וַיִּפְתְּ Job 31,27.

נִפְתָּה *Ni. 3 perf.* Job 31,9.

אֶפָּתֶה] וָאֶפָּת *1 impf.* Jer 20,7.

פִּתָּה] פִּתִּיתַנִי *Pi. 2 perf. suff.* Jer 20,7.

פִּתֵּיתִי *1 perf.* Ez 14,9.

מְפַתֶּיהָ [מְפַתֶּה] *pt. suff.* Hos 2,16.

לְפַתֹּתְךָ *inf. cs. suff:* 2S 3,25.

פַּתִּי [פַּתֵּה] *imper. f.* Jud 14,15.16,5.

אֲפַתֶּנּוּ *1 impf. suff.* 1R 22,21 ‖ 2Ch 18,20.

תְּפַתֶּה *2 impf.* 1R 22,22 ‖ 2Ch 18,21.

יְפַתֶּה *3 impf.* Ex 22,15 ‖ 1R 22,20 ‖ Prv 16,29 ‖ 2Ch 18,19.

יְפַתּוּךָ [יְפַתּוּ] *3 impf. pl. suff.* Prv 1,10.

וַיְפַתּוּהוּ Ps 78,36.

יְפֻתֶּה [פֻּתֶּה] *Pu. 3 impf.* Jer 20,10 ‖ Ez 14,9 ‖ Prv 25,15.

וַהֲפִתִּיתָ [הֲפִתָּה] (וְהִפְתֵּיתָ=) (al. *Pi. interrog.) Hi. 2 perf.* Prv 24,28.

יַפְתְּ *3 impf.* Gn 9,27.

## פֶּתִי (פְּתִי, פֶּתִי?)

stoliditas, imperitia; stolidus, simplex, persuasu facilis, credulus, improvidus, imperitus. (י״א שדמלות ״מאיש שנה ומפתי״ נשתרבבי אל גוף הספר מן הגליון, כלומר לא מפי הנביא יצאו הדברים ״וכן תעשה בשבעה בחדש״, דבר שלא נזכר בתורה כלל).

Ps 19,8 ‖ Prv 1,22. 9,4.*16*. 14,15. 21,11.

וּפֶתִי Prv 19,25.

וּמִפֶּתִי Ez 45,20.

פְּתָאיִם (א' נחה) *pl. I* Ps 116,6 ‖ Prv 8,5.9,6.14,18.27,12.

פְּתָיִים, פְּתָיִם *pl. II* Ps 119,130 ‖ Prv 1,22.32.

וּפְתָיִים Prv 22,3.

בַּפְּתָאיִם Prv 7,7.

לִפְתָאיִם Prv 1,4.

## פְּתַיּוּת

stoliditas, stolida.

Prv 9,13.

— v. ch. et n. pr. —

## פָּתַח, פָּתָח

aperire; solvere, liberare; incipere, exoriri; *Pi.* arare; sculpere, insculpere, caelare.

כמודו בארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית. השבעים קורין בירמיה א' י״ד: מצפון תִּפָּתַח הרעה, וזה לפי שוכר סיר נָפוּחַ.

2R 15,16 ‖ Jes 14,17. 50,5 ‖ Jer 50,25 ‖ Ps 78,23.105,41 ‖ Job 3,1 ‖ 2Ch 29,3.

וּפָתַח Jes 22,22 ‖ Ez 46,12.

פָּתְחָה *3 perf. f.* Prv 31,26.

וּפָתְחָה Dt 20,11.

וּפָתַחְתָּ *2 perf.* 2R 9,3.

פָּתַחְתִּי *1 perf.* Job 33,2 ‖ Cant 5,6.

פָּתְחוּ, פָּתָחוּ *3 perf. pl.* Ps 37,14.109,2.

פּוֹתֵחַ, פֹּתֵחַ (Ps) *pt.* Jud 3,25 ‖ Jes 22,22 ‖ Jer 13,19 ‖ Ez 25,9.37,12 ‖ Ps 145,16.

פָּתוּחַ *pt. pass.* Nu 19,15 ‖ Jer 5,16 ‖ Ps 5,10 ‖ Job 29,19.

פְּתוּחָה *f.* Jos 8,17 ‖ Ez 21,33 ‖ Neh 6,5.

פְּתוּחוֹת, פְּתֻחוֹת, פְּתֻחֹת *pl.* 1R 8,29.52 ‖ Neh 1,6 ‖ 2Ch 6,20.40.7,15.

פָּתוֹחַ, פָּתֹחַ *inf. abs.* Dt 15,8.11 ‖ Nah 3,13.

לִפְתֹּחַ *cs.* Jes 45,1 ‖ Ez 21,27 ‖ Cant 5,5.

בְּפִתְחִי *suff.* Ez 37,13.

וּכְפִתְחוֹ Neh 8,5.

פְּתַח *imper.* 2R 13,17 ‖ Zach 11,1 ‖ Prv 31,8.9.

פִּתְחִי־ *f.* Cant 5,2.

פִּתְחוּ *pl.* Jos 10,22 ‖ Jes 26,2 ‖ Jer 50,26 ‖ Ps 118,19.

אֶפְתַּח, אֶפְתָּח *1 impf.* Jes 41,18 ‖ Ez 3,27 ‖ Mal 3,10 ‖ Ps 39,10.49,5 ‖ Job 31,32.32,20.

וָאֶפְתַּח Ez 3,2 ‖ Dan 10,16.

אֶפְתְּחָה Ps 78,2.

תִּפְתַּח, תִּפְתָּח *2 impf.* Dt 15,8.11 ‖ Ps 51,17.104,28.

יִפְתַּח *3 impf.* Ex 21,33 ‖ Dt 28,12 ‖ Jes 53,7² ‖ Ps 38,14 ‖ Prv 24,7.

וְיִפְתַּח Job 11,5.

וַיִּפְתַּח, וַיִּפְתָּח Gn 8,6.29,31.*30*,*22*.41,56.42,27 ‖ Nu 22,28 ‖ Jud 19,27 ‖ 1S 3,15 ‖ 2R 9,10.13,17 ‖ Ez 33,22 ‖ Neh 8,5.

תִּפְתַּח־ *3 impf. f.* Jes 45,8 ‖ Ps 106,17.

וַתִּפְתַּח Ex 2,6 ‖ Nu 16,32.*26*,*10* ‖ Jud 4,19.

וְנִפְתְּחָה־ *1 impf. pl.* Am 8,5.

וַנִּפְתְּחָה Gn 43,21.

וַיִּפְתְּחוּ, וַיִּפְתָּחוּ *3 impf. pl.* Gn 44,11 ‖ Jud 3,25.

יִפְתָּחוּם *suff.* Neh 13,19.

נִפְתַּח *Ni. 3 perf.* Jes 5,27.

נִפְתְּחוּ, נִפְתָּחוּ *3 perf. pl.* Gn 7,11 ‖ Jes 24,18 ‖ Ez 1,1 ‖ Nah 2,7. 3,13.

נִפְתָּח *pt.* Zach 13,1.

לְהִפָּתֵחַ *inf. cs.* Jes 51,14.

יִפָּתַח (Ez 24,27), יִפָּתֵחַ *3 impf.* Ez 24,27. 44,2.46,1² ‖ Job 12,14. 32,19.

וַיִּפָּתַח (נס״א) Ez 33,22.

תִּפָּתַח *3 impf. f.* Jer 1,14.

יִפָּתְחוּ *3 impf. pl.* Neh 7,3.

תִּפָּתַחְנָה *3 impf. pl. f.* Jes 35,5.

פִּתַּח, פִּתֵּחַ *Pi. 3 perf.* Job 12,18.30,11.39,5.41,6 ‖ Cant 7,13.

וּפִתַּח 2Ch 3,7.

פִּתְּחָה *3 perf. f.* Jes 48,8.

פִּתַּחְתָּ *2 perf.* Ps 30,12.116,16.

וּפִתַּחְתָּ Ex 28,9.36 ‖ Jes 20,2.

פִּתַּחְתִּיךָ *1 perf. suff.* Jer 40,4.

וּפִתְּחוּ *3 perf. pl.* Jes 60,11.

מְפַתֵּחַ *pt.* Zach 3,9.

כִּמְפַתֵּחַ 1R 20,11.

פַּתֵּחַ *inf.* Jes 58,6.

לְפַתֵּחַ Ps 102,21 ‖ 2Ch 2,6.

וּלְפַתֵּחַ 2Ch 2,13.

אֲפַתֵּחַ [אֲפַתַּח] *1 impf.* Jes 45,1.

חרבות בשפתותידם, ובמיכה בא נרדף אל שבט, כחרב ביחזקאל.

Ps 55,22.

בִּפְתָחֶיהָ (= בִּפְתְחוֹתֶיהָ ?) *suff.* Mich 5,5.

מִפְתָּח] וּמִפְתַּח *cs.*

apertio.

Prv 8,6.

מַפְתֵּחַ

clavis.

Jes 22,22.

הַמַּפְתֵּחַ Jud 3,25 ‖ 1Ch 9,27.

v. n. pr.

פְּתִיגִיל

vestimenti pretiosi genus, pallium amplum, LXX χιτὼν μεσοπόρφυρος, *Vulg.* fascia pectoralis.

לד"ק מורכב מן פתה (רחב) וגיל (כמו גולא וגולתא בדרז"ל), מעיל רחב, וכ"ת השבעים.

Jes 3,24.

פָּתַל°

luctari; *pt.* contorsus; *Hith.* versutum se gerere.

כמוהו בסורית, ערבית וכושית במובן שזירה וקליעה (דרעהען, פלעכטען), ובא כענין הפכפך ותהפכות ובמובן התאבקות.

נִפְתַּל] נִפְתַּלְתִּי *Ni. 1 perf.* Gn 30,8.

נִפְתָּל *pt.* Prv 8,8.

נִפְתָּלִים *pl.* Job 5,13.

תִּתְפַּתָּל] תִּתְפַּתָּל *Hith. 2 impf.* Ps 18,27.

תִּתַּפָּל (= תִּתְפַּתָּל) 2S 22,27.

פָּתִיל

filum, funiculus.

לדעת ר"ד ראָזין פתילים שנאמרו ביהודה הוא צרור פתילים שנשאו בימי קדם לחבר בהם את הלוחות שכתבו עליהם ולחתמם, וכן יזכירו תמיד סופרי רומי lineum ביחד עם signum.

Nu 19,15.

פְּתִיל *cs.* Ex 28,37.39,31 ‖ Nu 15,38 ‖ Jud 16,9.

וּפְתִיל־ Ez 40,3.

מִפְתַּח Gn 18,2 ‖ Ex 12,22 ‖ Neh 3,21.

וּמִפֶּתַח Lev 8,33.*10,7.*

פִּתְחוֹ *suff.* Prv 17,19.

וּפִתְחָהּ Ez 40,38.

פְּתָחִים *pl.* Prv 8,3.

הַפְּתָחִים 1R 7,5.

פִּתְחֵי *cs.* Jes 13,2 ‖ Mich 7,5 ‖ Ps 24,7.9.

בְּפִתְחֵי Prv 1,21.

וּבְפִתְחֵי Ez 33,30.

וּכְפִתְחֵי Ez 42,12.

פְּתָחַי] פְּתָחַי *suff.* Prv 8,34.

פְּתָחֵינוּ Cant 7,14.

פְּתָחֶיהָ Jes 3,26.

בִּפְתָחֶיהָ Mich 5,5.

וּפִתְחֵיהֶם Ez 42,4.

וּכְפִתְחֵיהֶן Ez 42,11.

פֵּתַח

declaratio, institutio aperta et perspicua.

Ps 119,30.

פִּתָּחוֹן?] פִּתְחוֹן *cs.*

apertio.

יתכן שנם הנפרד פִּתְחוֹן ע"מ שִׁלְטוֹן, ולא פִּתָּחוֹן.

Ez 16,63.29,21.

פִּתּוּחַ

sculptura, caelatura, opus caelatum.

השבעים והסורי קורין בתהלים ע"ד ו' פִּתָּחֶיהָ, וע' רש"י.

2Ch 2,13.

פִּתֻּחָהּ *suff.* Zach 3,9.

פִּתּוּחִים *pl.* 2Ch 2,6.

פִּתּוּחֵי *cs.* Ex 28,11.21.36.39,6.14.30 ‖ 1R 6,29.

פִּתּוּחֶיהָ *suff.* Ps 74,6.

פְּתִחָה] פְּתִחוֹת *pl.*

strictus (gladius), ensis.

חרב שהורקה מתערה, והמה פתחות כטעם

תְּפַתַּח ,תְּפַתֵּחַ *2 impf.* Ex 28,11 ‖ Job 38,31.

יְפַתַּח *3 impf.* Jes 28,24.

וַיְפַתַּח Gn 24,32 ‖ 1R 7,36.

וַיְפַתְּחֵהוּ *suff.* Ps 105,20.

פֻּתַּח] מְפֻתָּחֹת *Pu. pt. pl. f.* Ex 39,6.

הִתְפַּתַּח] הִתְפַּתְּחִי Q. *Hith. imper. f.* (K. *pl. m.* הִתְפַּתְּחוּ) Jes 52,2.

פֶּתַח ,פָּתַח (Job 31,34)

ostium, introitus, ianua, porta.

השבעים קורין ביחזקאל מ"ב ב' פְּאַת ת' פֶּתַח, וי"נ בדה"ב ד' כ"ב: וּפִתּוֹת הבית לְדלתותיו... לְדלתות הבית (ע' מ"א ז' נ').

Gn 18,1.10.19,11.43,19 ‖ Ex 29,4.*11.32.42.38,8.30.40,12.* 33,8.9.10².39,38.40,6.*29* ‖ Lev 1,3.*5.3,2.4,4.7.18.8,3.4.31.12,6.14,11.23.15,14.29.16,7.17,4.5.6.9.19,21.* 14,38 ‖ Nu 3,25.*4,25.6,10.13.18.10,3.16,18.19.17,15.20,6.25,6.27,2.*26.4,26.12,5.16,27 ‖ Dt 22,21.31,15 ‖ Jos 8,29.19,51.20,4 ‖ Jud 4,20.9,35.*44.*40.52.18,16.17.19.26.27 ‖ 1S 2,22 ‖ 2S 10,8.11,9.23 ‖ 1R 6,8.31.14,27.17,10.19,13.22,10 ‖ 2R 5,9.7,3.10,8.33,8 ‖ Jer 1,15.19,2.36,10 ‖ Ez 8,3.7.8.14.*10,19.*16.40,11.13.41,11.42,2.12.46,3.47,1 ‖ Prv 5,8 ‖ Job 31,9.34 ‖ Esth 5,1 ‖ Neh 3,20 ‖ 1Ch 9,21.19,9 ‖ 2Ch 12,10.18,9.

וּפֶתַח Gn 6,16 ‖ Lev 8,35 ‖ Ez 41,11 ‖ 2Ch 4,22.

הַפֶּתַח ,הַפָּתַח Gn 19,11 ‖ Ex 12,23.35,15.40,5.*28*.41,2².3².17.20.

וְהַפֶּתַח Ez 41,3.

הַפֶּתְחָה Gn 19,6.

בְּפֶתַח Gn 38,14 ‖ Jer 26,10.43,9 ‖ Ez 11,1.

בַּפָּתַח ,בַּפֶּתַח 1R 14,6 ‖ 2R 4,15.

לְפֶתַח Ex 26,36.*36,37*.35,15 ‖ Nu 11,10 ‖ 1R 6,33 ‖ Ez 40,40 ‖ Hos 2,17 ‖ Prv 9,14.

לַפֶּתַח Gn 4,7.

בִּפְתִ֑יל Ex 28,28.39,21.
וּפְתִילֶ֫ךָ [פְּתִילְךָ suff. Gn 38,18.
פְּתִילִם pl. Ex 39,3:
וְהַפְּתִילִ֑ים Gn 38,25.

## פְּתַלְתֹּל] וּפְתַלְתֹּל

perversus, dolosus.

בקצת נוסחאות פ״א רבתי.

Dt 32,5.

## נַפְתּוּלִים] נַפְתּוּלֵי pl. t. cs.

luctationes.

Gn 30,8.

——v. n. pr. נַפְתָּלִי——

## פֶּתֶן, פָּ֑תֶן

aspis (venerosa), vipera.

יש מחברין אותו עם פתל כטעם לויתן, נחש בריח נחש עקלתון, וי״פ מן הערבית במובן בוער ושורף, וכטעם שָׂרָף.

Jes 11,8‖Ps 58,5.

וָפֶתֶן Ps 91,13.
פְּתָנִים pl. Dt 32,33 ‖ Job 20,14.16.

## מִפְתָּן] הַמִּפְתָּ֑ן

limen inferius.

פתין בארמית ענינו קורה (קווערבאלקען), ואולי גם זה קרוב אל פתל, שמחבר את שתי המזוזות.

1S 5,4‖Zeph 1,9.

מִפְתַּן cs. 1S 5,5 ‖ Ez 9,3.10,4.18.46,2.47,1.

## פֶּ֫תַע

temporis momentum; subito, repente, fortuito.

ע׳ הערה אל פתאם.

Hab 2,7‖Prv 6,15.*29,1*.

בְּפֶ֫תַע Nu 6,9.35,22.
לְפֶ֫תַע Jes 29,5.30,13.

——cf. פִּתְאֹם——

## פָּתַר, פָּתָ֑ר

explicare, interpretari (somnia).

אח אל פשר, וקרוב אל בתר (בדר בארמית), בזר וּפָזַר (ואולי גם אל פתח).

Gn 40,16.22.41,12.13.

פּוֹתֵר pt. Gn 41,8.
וּפֹתֵר Gn 40,8.41,15.
לִפְתֹּר inf. cs. Gn 41,15.
וַיִּפְתָּר־[יִפְתֹּר 3 impf. Gn 41,12.

## ?פִּתְרוֹן] כְּפִתְרוֹן cs.

interpretatio (somnii), significatio (eius).

יתכן שבא ע״מ שִׁלְטוֹן ולא זִכָּרוֹן, וגם הנפרד פִּתְרוֹן.

Gn 40,5.41,11.

פִּתְרֹנוֹ suff. Gn 40,12.*18*.
פִּתְרֹנִים pl. Gn 40,8.

——cf. פֵּשֶׁר——

## פַּתְשֶׁגֶן

exemplum, apographum.

כפרשגן בארמית, העתקה מן הטופס, ומקורו בסנסקריט.

Esth 3,14.*8,13*.4,8.

——cf. chal. פַּרְשֶׁגֶן——

## פָּתַת] פָּתוֹת inf. abs.

frangere, comminuere.

ענינו שבירה, פריסה ופרירה לחלקים קטנים, וכמוהו בסורית, ערבית וכושית (קרוב אל פוץ ופצץ?).

Lev 2,6.

## פַּת

frustum, frustulum panis.

ע׳ הערה אל פתה.

Gn 18,5 ‖ Jud 19,5 ‖ 1S 2,36.28,22‖1R 17,11‖Prv 17,1.28,31.

פִּתִּי suff. Job 31,17.
פִּתְּךָ־ Prv 23,8.
פִּתֵּךְ Ruth 2,14.
מִפִּתּוֹ 2S 12,3.
פִּתִּים pl. Lev 2,6.6,14.
כְּפִתִּים Ps 147,17.

## פָּתוֹת] וּבִפְתוֹתֵי (נס״א) pl. cs.

bucella, frustum.

Ez 13,19.

—פַּת־בַּג v. פַּתְבָּג v. p. 600[b]—

פֵּרַשְׂתִּי כַפַּי אֵלֶיךָ, אֵל מָעוּזִּי עֹשֵׂה־פֶלֶא,
פָּנֶיךָ הָאֵר לְעַבְדְּךָ, בָּרֵךְ מַעֲשֵׂי יָדַי אֵלֶּה!

# צ

צֹאִי, צֹאָה, צֵאָה v. p. 302, rad. יָצָא.

## ?צֶאֱלָה] צֶאֱלִים pl.

locus silvestris (Zizyphus); *al.* umbrae, loca umbrosa.

כמוהו בערבית והוא מין אטד מדברי, וי״פ מענין צל.

Job 40,21.22.

——cf. צֵל (צָלַל III)——

## צֹאן

pecus (caprinum et ovillum), *μῆλα*; grex.

כמוהו בערבית ובאשורית; בארמית וסורית בעי״ן ת׳ צד״י. יש מחברין אותו עם שרש יצא, כטעם צֶאֱצָאִים (וכמו שיֵּאָמר ביונית πρόβατον מן προβαίνειν).

Gn 4,2. 12,16. 13,5. 20,14. 21,27. 24,35.26,14.29,2.10$^2$.30,36.40.43. 32,6.37,12.46,37.34.47,3 ‖ Ex 2,16.3,1.12,21.21,37 ‖ Nu 31,32.32,16.36 ‖ Dt 16,2.32,14 ‖ 1S 14,32.15,21.17,15.25,2.18.27,9 ‖ 2S 12,2‖1R 1,9.5,3.8,5‖Jes 7,21.22,13.60,7.65,10 ‖ Jer 13,20.23,1.31,12(11).33,12.50,6.8 ‖ Ez 25,3.34,10.31.36,38‖Mich 5,7.7,14 ‖ Hab 3,17‖Zeph 2,6 ‖ Zach 10,2.11,4.7‖Ps 78,70.114,4.*6*‖Job 1,3.42,12‖Esr 10,19‖Neh 5,18‖2Ch 5,6.14,14.17,11.18,2.30,24.32,29.35,7.

וְצֹאן Ex 12,38 ‖ 2S 17,29 ‖ 1R 1,19.*25*.3,63.5,26‖2R 5,26 ‖ Ps 79,13.95,7.100,3 ‖ 1Ch 5,21.12,40(41)‖2Ch 7,5.15,11.29,33.30,24.
וָצֹאן Lev 27,32 ‖ Nu 22,40‖Eccl 2,7‖2Ch 31,6.
הֲצֹאן interrog. Nu 11,22.
הַצֹּאן Gn 21,28. 27,9.29,3.6.7.8.9. 30,38$^2$. 39$^2$. 40. 41$^2$.42. 31,8$^2$.10$^2$. *12*.32,8.33,13.37,14.38,17.47,17 ‖ Ex 2,19.3,1.34,3 ‖ Lev 1,2.10.*3,6*.5,6.15.*18.25* ‖ Nu 15,3. 31,28.30.36.37.43‖1S 15,9.*15*.14.17,20.28.

24,4.25,16.30,20 || 2S 7,8.24,17 || Jer 25,34.35.36.33,13.49,20.*50,45* || Ez 24,5.34,2.3.43,23.*25*.45,15 || Joel 1,18 || Am 7,15 || Zach 11,7².11.17.13,7 || Ps 65,14 || Cant 1,8 || Neh 3,1.32.12,39 || 1Ch 17,7.21,17.27,31.

**וְהַצֹּאן** Gn 31,43.33,13 || Jon 3,7.

**בְּצֹאן** Gn 30,40 || Ps 74,1.

**בַּצֹּאן** Gn 37,2 || Lev 22,21 || 1S 16,11.19.17,34 || Job 1,16.

**וּבַצֹּאן** Ex 9,3 || Dt 14,26.

**כְּצֹאן** Jer 12,3 || Ez 36,38² || Mich 2,12 || Zach 9,16 || Ps 44,12.23.

**כַּצֹּאן** Nu 27,17 || 1R 22,17 || Jes 53,6 || Ez 36,37 || Ps 49,15.77,21.78,52.80,2.107,41 || Job 21,11 || 2Ch 18,16.

**וּכְצֹאן** Jes 13,14.

**לַצֹּאן** Gn 47,4.

**מִצֹּאן** Am 6,4.

**צֹאנִי** *suff.* Gn 31,43 || Jer 23,2.3 || Ez 34,6².8⁴.10².11.12.15.17.31 || Job 30,1.

**וְצֹאנִי** Ez 34,19.

**לְצֹאנִי** Ez 34,22.

**צֹאונֵנוּ** (יתיר ו׳) Ps 144,13.

**וְצֹאנֵנוּ** Neh 10,37.

**בְּצֹאנֵנוּ** Ex 10,9.

**צֹאנְךָ ,צֹאנֶךָ** Gn 30,31.32.31,38 || Ex 20,24 || Dt 7,13.15,19.18,4.28,4.28,4.18.*51*.31 || Jer 5,17 || Prv 27,23.

**וְצֹאנְךָ ,וְצֹאנֶךָ** Gn 45,10 || Dt 8,13.12,17.

**בְּצֹאנֶךָ** Gn 31,41.

**וּבְצֹאנְךָ** Dt 15,19.

**לְצֹאנֶךָ** Ex 22,29.

**מִצֹּאנְךָ** Dt 15,14.

**וּמִצֹּאנְךָ** Dt 12,21.

**צֹאנְכֶם** Ex 10,24.12,32 || 1S 8,17 || Jes 61,5.

**וְצֹאנְכֶם** Dt 12,6.

**צֹאנוֹ** Gn 4,4.31,4.19.38,12.13 || Jos 7,24 || 1S 25,2.4 || Jes 63,11 || Ez 34,12.

**מִצֹּאנוֹ** 2S 12,4.

**צֹאנָם** Gn 34,28 || Ex 2,17 || Jer 3,24.

**וְצֹאנָם** Gn 46,32.47,1.50,8 || Jer 49,29.

**בְּצֹאנָם** Hos 5,6.

**לְצֹאנָם** 1Ch 4,39.41.

## [צֹנֶא], צֹנֶה

(מקיף וכולל יותר מן צאן, וכטעם דגה).

Ps 8,8.

**לְצֹנַאֲכֶם** *suff.* Nu 32,24.

——v. n. pr. (?)——

**צֶאֱצָאִים** v. **יָצָא**; **צָב** rad. **צבב.**

## [צָבָא] צָבְאוּ *3 perf. pl.*

procedere, prodire in bellum, pugnare, militare; per vices militares convenire ad ministeria sacra obeunda.

כדוגמתו בכושית ואשורית, ונראה שעיקר הוראתו עריכה בסדר מתוקן (כצביון בדרז״ל וע״כ על זמן מיועד ועל גזרת המערכה (הלא צבא לאנוש); י״פ מן הערבית במובן אָרַב, ולא נהירא לי (ואולי יש לפתרו מן צְבָא בארמית במובן רצון, וכטעם בהתנדב עם, עמך נדבות ביום חילך).

Ex 38,8 || Zach 14,12.

**[צֹבֵא] הַצֹּבְאִים** *pt. pl.* Nu 31,42 || Jes 29,7.8.

**צֹבֶיהָ** (= צֹבְאֶיהָ?) Jes 29,7.

**[צֹבְאָה] הַצֹּבְאוֹת ,הַצֹּבְאֹת** *pl. f.* Ex 38,8 || 1S 2,22.

**לִצְבֹא ,לִצְבָא** (Jes) *inf. cs.* Nu 4,23.8,24 || Jes 31,4.

**וַיִּצְבְּאוּ** *3 impf. pl.* Nu 31,7.

**[הִצְבִּיא] הַמַּצְבִּא** *Hi. pt.* 2R 25,19 || Jer 52,25.

## [צָבָה] צָבָא

militia, bellum; vita gravis et molesta; exercitus, agmen.

י״ג בישעיה ה׳ ט׳: בְּאָדֹנָי י״י צבאות; לדעת שד״ל צבאות גוים דירמיה הוא הרבוי מן צבאות נקבה של צבי, והטעם כמו שיר השירים, קדש קדשים; י״ג בזכריה ט׳ ח׳ מַצָּבָה, כמו מַצָּב, כלומר אתן מחנה לשמור עליו (שוטצוואכע), וי״נ מִצָּבָה (וואלל), השבעים קורין וַהֲקִמֹתִי לביתי מַצָּבָה, ור׳ יוסף הלוי גורס וְהָיִיתִי לביתי מִצַּפָּה (כלומר עומד על־מצפה לראות היבוא איש) מפני עובר ושב.

Nu 1,3.*45.26*,2.20.*22.24.26.28.30.32.34.36.38.40.42.*4,23.8,24.31,5.32,27 || 2S 2,8.19,14 || 1R 16,16 || Jer 52,25 || Ps 68,12 || Job 7,1 || 1Ch 5,18.7,11.12,8(9).24(25).33(34).36(37).19,8.27,34 || 2Ch 17,18.25,5.26,11.13.

**וְצָבָא** Job 10,17 || Dan 8,12.13.10,1.

**הַצָּבָא** Nu 31,21.32.48.53 || Jos 4,13 || 1S 17,55 || 2S 3,23.8,16.10,7.17,25.20,23 || 1R 1,19.25.2,35.4,4.11,15.21 || 2R 4,13.25,19 || Jer 52,25 || Dan 8,10.11 || 1Ch 12,14(15).18,15.19,18.20,1.25,1.26,26.27,5 || 2Ch 26,14.28,9.12.33,11.

**בַּצָּבָא** Nu 31,36 || Dt 24,5 || 1Ch 7,40.12,21(22).

**לַצָּבָא** Nu 4,3.30.*35.39.43*.31,3.4.6².27.28 || Jos 22,12.*33* || 1S 28,1 || 1Ch 12,23(24).25(26).

**מִצָּבָה** (?) Zach 9,8.

**צְבָא** *cs.* Nu 10,15.*16,19.20.23.24.26.27* || Dt 4,19.17,3 || Jos 5,14.15 || Jud 4,7 || 1S 12,9 || 2S 10,16 || 1R 2,32².22,19 || 2R 5,1.17,16.21,3.5.23,4.*5* || Jes 13,4.24,21.34,4 || Jer 8,2.19,13.33,22 || Dan 8,10 || 1Ch 7,4.12,37(38).19,16 || 2Ch 18,18.25,7.33,3.5.

**וּצְבָא** Neh 9,6.

**לִצְבָא** Zeph 1,5.

**מִצְּבָא** Nu 8,25.31,14.

**צְבָאִי** *suff.* Job 14,14.

**צְבָאֲךָ** Jud 9,29.

**לִצְבָאֲךָ** Jud 8,6.

**צְבָאוֹ**, K. Gn 21,22.*32.26,26* || Nu 10,14.*18.22.25* || Jud 4,2 || 1S 14,50.26,5 || 2S 10,18 || Ps 148,2.

**וּצְבָאוֹ** Nu 2,4.*13.15.19.21.23.26.28.30.6.8.11.*

**צְבָאָהּ** Jes 40,2 || Jer 51,3.

**צְבָאָם** Gn 2,1 || Jes 34,2.4.40,26.45,12 || Ps 33,6 || Neh 9,6.

צְבָאָיו Q., צְבָאָו Ps 103,21.148,2.

צְבָאוֹת, Q. pl. Dt 20,9 ‖ 1S 1,3. 11.4,4.15,2.17,45 ‖ 2S 5,10.6,2.18. 7,8.26.27 ‖ 1R 18,15.19,10.14 ‖ 2R 3,14.19,31 ‖ Jes 1,9.24.3,1.10, 16.33.19,4.2,12.3,15.10,23.24.22, 12.14.15.28,22.5,7.9.16.24.6,3.5. 8,13.18.9,6.37,32.12.18.13,13.10, 26.13,4.14,22.23.17,3.22,25.24. 27.18,7$^{2}$.19,12.16.17.18.20.25.21, 10.22,5.14.23,9.24,23.25,6.28,5. 29.29,6.31,4.5.37,16.39,5.44,6.45, 13.47,4.48,2.51,15.54,5 ‖ Jer 2, 19.49,5.50,31.5,14.15,16.6,6.9.9, 6.16.11,22.19,11.23,15.16.25,8. 28.32.26,18.27,19.29,17.33,12. 49,7.35.50,33.51,58.7,3.21.9,14. 16,9.19,3.15.25,27.27,4.21.28,2. 14.29,4.8.21.25.31,23(22).32,14. 15.35,13.18.19.39,16.42,15.18. 43,10.44,2.11.25.46,25.48,1.50, 18.51,33.8,3.25,29.30,8.49,26.10, 16.31,35(34).32,18.46,18.48,15. 50,34.51,19.57.11,17.20.20,12. 23,36.27,18.33,11.35,17.38,17. 44,7.46,10$^{2}$.50,25.51,5.14 ‖ Am 4, 13.5,27.5,14.15.16.6,8 ‖ Mich 4, 4 ‖ Nah 2,14.3,5 ‖ Hab 2,13 ‖ Zeph 2,9.10 ‖ Hag 1,2.5.7.2,6.11.9.2,4. 8.9.23$^{2}$.14.2,7.9 ‖ Zach 1,3.4.14. 17.2,12.3,7.6,12.7,9.8,2.4.6.7.9. 14.19.20.23.3.4,6.7,13.8,14.3.16. 3,9.10.5,4.8,6.11.13,2.7.6.12.13. 15.4,9.6,15.7,3.4.8,18.12$^{2}$.8,1.3.9. 21.22.9,15.10,3.12,5.14,16.17. 21$^{2}$ ‖ Mal 1,4.6.8.9.10.11.13.14.2, 2.4.8.16.3,1.5.7.10.11.12.17.19. 21.2,7.12.3,14 ‖ Ps 24,10.46,8.12. 48,9.59,6.68,13.69,7.80,5.8.15.20. 84,2.4.9.13.89,9 ‖ 1Ch 11,9.17,7. 24.

הַצְּבָאוֹת Hos 12,6 ‖ Am 3,13.6, 14.9,5 ‖ 1Ch 27,3.

צִבְאוֹת cs. Ex 12,41 ‖ 1R 2,5 ‖ Jer 3,19.

צִבְאֹתַי suff. Ex 7,4.

בְּצִבְאוֹתֵינוּ, בְּצִבְאֹתֵינוּ Ps 44, 10.60,12.108,12.

צִבְאוֹתֵיכֶם Ex 12,17.

צִבְאֹתָם Ex 6,26.12,51.

לְצִבְאֹתָם Nu 1,3.52.2,3.9.16.24. 10.18.25.25,32.10,14.18.22.25. 28.33,1.

—צְבִי II v. צְבָאוֹת, צְבָאִים—

# צבב rad. [ I צָב

lectica, sella gestatoria; *al.* cameratum.

אונקלוס והשבעים תרגמו עגלות מכוסות (ע׳ לקמן) ובאשורית בא בתמונת צָמְבּוּ; ויש מתרגמין „זאָנפטע", מין אפריון, שמשתמשין בו בא״ץ הקדם (לרשב״ם עגלות עשויות להלוך בצבא ובדרכים רחוקים, ולראב״ע ממיני השָׁוָרים).

Nu 7,3.

וּבַצַּבִּים *pl.* Jes 66,20.

# II [צָב] וְהַצָּב

lacertae species; *al.* testudo.

שרץ ממין „איידעכסען", וכמוהו בסורית ובערבית, ויש מתרגמין „שילדקראָטע", הוא השרץ המכוסה בקליפת עצם כעין שריון (ומזה בהשאלה על עגלה מכוסה, קוטשע).

Lev 11,29.

—v. n. pr. צֹבֵבָה—

# [צָבָה] 3 *perf. f.* וְצָבְתָה

intumescere.

ענינו נפיחה (אנשוועללען) כתרגומו; אמנם יתכן לפתרו מן צבת כדרז״ל בהפך הענין (צוזאממענשרומפפען).

Nu 5,27.

לַצְבּוֹת (= לְהַצְבּוֹת) *Hi. inf.* Nu 5,22.

# [צָבֶה] *f.* צָבָה

tumens, tumidus.

Nu 5,21.

# צבה rad. [ I צְבִי

splendor, decus.

שרשו מורה בארמית, סורית, ערבית ואשורית על הרצון, החשק, האהבה והחמדה. השבעים קורין בש״ב א׳ י״ט הַצְּבִי (מַצֵּבָה) (ובא ישראל נקבה כבישעיה י״ט כ״ד) וכן לת״י פעל מן נצב, ונראה יותר פי׳ הרד״ק שהוא מן צבי תפארת בה״א הקריאה, וכ״ת הירונימוס (י״ג הַעֲצְבִי); השבעים קורין ביחזקאל כ״ו כ׳: וְתִתְיַצְּבִי ת׳ וְנָתַתִּי צְבִי, ומקביל אל תֵּשֵׁבִי שבפסוק זה. ע׳ לקמן והערה אל צבא.

Jes 13,19.23,9.24,16.28,1.4.5 ‖ Jer 3,19 ‖ Ez 20,6.15.25,9.26,20 ‖ Dan 11,45.

וּצְבִי Ez 7,20.

הַצְּבִי, הַצֶּבִי 2S 1,19 ‖ Dan 8,9. 11,16.41.

לִצְבִי Jes 4,2.

# II [צְבִי] . וּצְבִי

caprea, gazella, dorcas.

כדוגמתו בסורית וערבית (בשי״ת ת׳ צד״י) ובאשורית, ולרד״ק נקרא כן ע״ש תפארת רום קרניו או חמדת מראהו, ובמליצת המשוררים הספרדים צביה תאר לאשה חשוקה ויעלת חן. ר״י הלוי מחבר לזה גם הַצְּבִי דש״ב א׳ י״ט ומפרש: הוי ישראל! הצבי שוכב חלל על במותיך.

Dt 14,5 ‖ 1R 5,3.

הַצְּבִי Dt 12,22.

כַּצְּבִי Dt 12,15.15,22.

כִּצְבִי Jes 13,14 ‖ Prv 6,5.

לִצְבִי Cant 2,9.17.8,14.

הַצְּבָיִם *pl. I* 2S 2,18.

וְכִצְבָאִים *pl. II* 1Ch 12,8(9).

בִּצְבָאוֹת *pl. III* Cant 2,7.3,5.

# צְבִיָּה

caprea femina.

Cant 4,5.7,4.

—v. ch. et n. pr.—

# צָבַט°

porrigere.

בערבית ובכושית הוראתו תפישה ואחיזה, ובדרז״ל בית הצביטה (גריפף, הענקעל), והוא קרוב אל צבת; יונתן תרגם ואושיט לה, וכן להשבעים (ואולי הוא כמו ויחבט?).

[יִצְבֹּט] וַיִּצְבָּט־ 3 *impf.* Ruth 2, 14.

—צבה rad. צְבִיָּה, צְבִי—

# צֶבַע

tinctura, vestis tincta, colorata.

בסורית, ערבית, כושית ואשורית ענינו טבילה, כבארמית ובדרז״ל (קרוב אל טבע, טבל, ואולי גם אל טמע ודמע בתרגומים ובדרז״ל), ומזה ההשאלה על המטוה הצבוע בגונים שונים (בטעם השם אֶצְבַּע נ״ל ששרשו עָצַב בהפך אתון, במובן ידיך עצבוני או כטעם עמל, וכבר הובא בסדר הא״ב).

Jud 5,30.

צְבָעִים *pl.* Jud 5,30².

## צָבוּעַ

LXX hyaena; *Vulg.* versicolor.

רש״י ורד״ק׳ פי׳ מגואל בדם, הירונימוס תרגם בעל גונים שונים (שדרך העופות הטורפים לרדוף את המצטין בגונים), וי״מ מן האשורית אחוז, תָּפוּשׂ ונלכד (ומזה השם אצבע?); השבעים קורין הַמְּעָרַת צבוּעַ, והוא החיה החופרת מתים, היענע (ואולי מפני שעורה מְנוּמר), ומזה השם גֵּי הַצְּבֹעִים (ש״א י״ג י״ח), שת״י חילת אפעיא (הַצְּפָעִים?).

Jer 12,9.

——v. ch. et n. pr.——

אֶצְבַּע v. p. 64ᵇ.

צָבַר] יִצְבֹּר *3 impf.*

congerere, coacervare.

כמוהו בסורית, ואולי הוא קרוב אל טבר בשמרונית הר (טור בארמית) ומזה השם טַבּוּר.

Ps 39,7‖Job 27,16.

וַיִּצְבֹּר Gn 41,49‖Hab 1,10.

תִּצְבֹּר] וַתִּצְבָּר־ *3 impf. f.* Zach 9,3.

וְיִצְבְּרוּ־ *3 impf. pl.* Gn 41,35.

וַיִּצְבְּרוּ Ex 8,10.

צִבּוּר] צִבֻּרִים *pl.*

acervus.

בדרז״ל שגור הרבה במובן קהל ועדה: שליח צבור, תענית צבור, אימתא דצבורא.

2R 10,8.

---

צֶבֶת] הַצְּבָתִים *pl.*

manipulus.

קרוב אל צבט ובדרז״ל צְבָת (מלקחים), ובמובן קשר, צמד וזוג, במשנה דעירובין (י׳ ח׳) צאן צבתים, וגם בוא״י צוותא חדא.

Ruth 2,16.

---

צדד rad.] צַד

latus rei; *pl.* adversarii, hostes.

בערבית נמצא גם הפעל, וכן בדרז״ל (מצדדין בזכותו) עם הרבים צְדָדִים. י״ג בשופטים ב׳ ג׳: והיה לכם לְצָרִים או לְצִנִּים (= לְצְנִינִים) או לְצִעִים (מן צָדָה וארב), וריה״ל פותרו מן הערבית במובן מתנגדים ואויבים; השבעים קורין בישעיה ס״ו י״ב: וְיֹנַקְתֶּם עַל־צַד תִּנָּשֵׂאוּ (ואולי יש לגרוס על־שד); י״ג בתהלים צ״א ז׳: יִפֹּל מִצִּדְּךָ, ומתאים עם מִימִינֶךָ.

Jes 60,4.66,12.

בְּצַד 2S 2,16‖Ez 34,21.

מִצַּד Dt 31,26‖Jos 3,16.12,9‖1S 20,25.23,26²‖2S 13,34‖Ruth 2,14.

צִדָּה 1S 20,20.

צִדֶּךָ, צִדְּךָ *suff.* Ez 4,4.6.8.9.

מִצִּדְּךָ Ez 4,8‖Ps 91,7.

מִצִּדּוֹ 1S 6,8.

בְּצִדָּהּ Gn 6,16.

מִצִּדָּהּ Ex 25,32.*37,18*².

לְצִדִּים (?) *pl.* Jud 2,3.

צִדֵּי *cs.* Ex 26,13.

בְּצִדֵּיכֶם *suff.* Nu 33,55‖Jos 23,13.

צִדָּיו Ex 30,4.*37,27.*

מִצִּדֶּיהָ Ex 25,32.*37,18.*

——v. ch. et n. pr.——

## צָדָה I

intendere animum ad aliquid, spectare, quaerere, insidiari.

קרוב אל זדה וצוד, י״פ מן צד שלפניו, לפי שהאורב פונה מחשבתו לצד הנאות לו, או מפני שעושה מעשיו בצדידה, שלא תתגלה תחבולתו. יש מחברין צָדוּ צעדינו עם צוד שלא כהלכה, לפי שהנגינה מלרע, וי״ג צָרוּ (ע׳ משלי ד׳ י״ג ואיוב י״ח ז׳).

Ex 21,13.

צֹדֶה *pt.* 1S 24,12.

צָדוּ *3 perf. pl.* Thr 4,18.

## צְדִיָּה

consilium, industria, insidiae.

Nu 35,22.

בִּצְדִיָּה Nu 35,20.

---

## צָדָה° II

vastare.

מלשון ארמית, שממה ת״א צדיא, וי״ג נִצְּתוּ או נִתְּצוּ.

נִצְדָּה] נִצְדּוּ *Ni. 3 perf. pl.* Zeph 3,6.

---

צָדַק°] צָדְקָה *3 perf. f.*

iustum esse, iustam causam habere; causam obtinere, iustificari; rectum, probum, integrum esse; vere dicere; *Ni.* ab iniuriis vindicari; *Hith.* se purgare (a suspicione).

מעין הוראותיו בצורית, תדמורית, נבטית שבאית, סורית (גם בז׳ ת׳ צ׳), ערבית וכושית.

Gn 38,26.

צָדַקְתָּ *2 perf.* Job 33,12.35,7.

צָדַקְתִּי, ־דָ *1 perf.* Job 9,15.34,5.

וְצָדַקְתִּי Job 10,15.

צָדְקוּ *3 perf. pl.* Ps 19,10.

אֶצְדָּק, אֶצְדַּק *1 impf.* Job 9,20.13,18.

תִּצְדָּק, תִּצְדַּק *2 impf.* Jes 43,26‖Ps 51,6‖Job 22,3.40,8.

יִצְדָּק, יִצְדַּק *3 impf.* Ps 143,2‖Job 4,17.9,2.*25,4*.11,2.15,14.

יִצְדְּקוּ *3 impf. pl.* Jes 45,25.

וְיִצְדָּקוּ Jes 43,9.

תִּצְדַּקְנָה *3 impf. pl. f.* Ez 16,52.

וְנִצְדַּק *Ni. 3 perf.* Dan 8,14.

צִדֵּק] צִדְּקָה *Pi. 3 perf. f.* Jer 3,11.

צַדֶּקְךָ] צַדֶּקְתְּ *inf. suff.* Job 33,32.

צַדְּקוֹ Job 32,2.

בְּצַדֶּקְתֵּךְ Ez 16,52.

וַתְּצַדְּקִי *2 impf. f.* Ez 16,51.

הִצְדִּיק] וְהִצְדַּקְתִּיו *Hi. 1 perf. suff.* 2S 15,4.

וְהִצְדִּיקוּ *3 perf. pl.* Dt 25,1.

מַצְדִּיק *pt.* Prv 17,15.

מַצְדִּיקִי *suff.* Jes 50,8.

מַצְדִּיקִים] מַצְדִּיקֵי *pl. cs.* Jes 5,23.

וּמַצְדִּיקֵי Dan 12,3.

וּלְהַצְדִּיק *inf. cs.* 1R 8,32‖2Ch 6,23.

הַצְדֵּק] הַצְדִּיקוּ *imper. pl.* Ps 82,3.

אַצְדִּיק *1 impf.* Ex 23,7‖Job 27,5.

יַצְדִּיק *3 impf.* Jes 53,11.

הִצְטַדֵּק] נִצְטַדָּק *Hith. 1 impf. pl.* Gn 44,16.

## צֶדֶק

rectitudo; rectum, ius fasque; iustitia, probitas, integritas; liberatio, salus, felicitas.

השבעים קורין בתהלים י״ז א׳ צִדְקָתִי, ואולי יש לגרוס צַעֲקָתִי. בקצת ספרים במשלי ח׳ ט״ו שִׁפְטֵי אָרֶץ, ע׳ מ״ש.

Lev 19,36⁴ ‖ Dt 1,16. 16,18. 20². 33,19 ‖ Jes 1,21. 11,5. 16,5. 26,9.10. 41,2. 45,8.19. 51,1.7. 58,2. 64,4 ‖ Jer 11,20. 22,13. 31,23(22). 50,7 ‖ Ez 45,10³ ‖ Hos 10,12 ‖ Zeph 2,3 ‖ Ps 4,6. 9,5. 15,2. 17,1.23,3. 40,10. 45,5. 8. 48,11. 51,21. 52,5. 58,2. 85,11.14. 89,15. 94,15. 97,2. 110,4. 118,19. 119,75.138.142.144.172. 132,9 ‖ Prv 1,3. 2,9. 8,15.16. 12,17. 16,13. 31,9 ‖ Job 8,3. 29,14. 31,6. 36,3 ‖ Dan 9,24.

וָצֶדֶק Ps 85,12.

וָצֶדֶק Dt 25,15² ‖ Ps 119,121 ‖ Eccl 5,7.

הַצֶּדֶק Jes 1,26. 6,13 ‖ Eccl 3,16.

בְּצֶדֶק Lev 19,15 ‖ Jes 11,4. 42,6. 45,13. 59,4 ‖ Hos 2,21 ‖ Ps 9,9. 17, 15. 65,6. 72,2. 96,13. *98,9* ‖ Prv 8,8.

בַּצֶּדֶק Prv 25,5.

לְצֶדֶק Jes 32,1.

צִדְקִי *suff.* Jes 41,10. 51,5 ‖ Ps 4, 2. 35,27 ‖ Job 6,29. 35,2.

כְּצִדְקִי Ps 7,9. 18,21.25.

צִדְקֵנוּ Jer 23,6. 33,16.

צִדְקֶךָ [צִדְקְךָ] Jes 58,8 ‖ Ps 38,28. 37,6. 119,7. 69. 106. 123. 160. 164 ‖ Job 8,6.

צִדְקֵךְ Jes 62,2.

כְּצִדְקְךָ Ps 35,24.

צִדְקוֹ Jes 42,21 ‖ Ps 50,6. 97,6.

בְּצִדְקוֹ Eccl 7,15.

כְּצִדְקוֹ Ps 7,18.

מִצִּדְקוֹ Ez 3,20.

צִדְקָהּ Jes 62,1.

## צְדָקָה

rectum, ius; iustitia; probitas, innocentia, pietas, virtus; salus.

השבעים מוסיפין וקורין בש״א י״ב ז׳: וְאַגִּידָה לָכֶם את כל־צדקות י״י (אולי יש לגרוס אֲחַנְּנָה?), ובישעיה מ״ה כ״ג: צֶדֶק הַדָּבָר. ולא ישוב ת׳ צְדָקָה דבר.

Gn 15,6. 18,19 ‖ Dt 24,13 ‖ 2S 19, 29 ‖ Jes 10,22. 45,23. 56,1. 58,2. 59, 9.17. 60,17. 61,10.11 ‖ Jer 33,15 ‖ Am 6,12 ‖ Mal 3,20 ‖ Ps 33,5. 106, 3 ‖ Prv 8,20. 11,18.19. 12,28. 13,6. 14,34. 15,9. 16,31. 21,3. 21² ‖ Job 37,23.

וּצְדָקָה Dt 6,25 ‖ 2S 8,15 ‖ 1R 10, 9 ‖ Jes 18,17.32,16. 33,5. 45,8. 59, 14 ‖ Jer 9,23. 22,3.15. 23,5. *33,15* ‖ Ez 18,5. *21. 33,14.19.* 19. *33,16.* 27. 45,9 ‖ Am 5,7.24 ‖ Ps 24,5. 94,4 ‖ Prv 8,18. 10,2. *11,4* ‖ Neh 2,20 ‖ 1Ch 18,14 ‖ 2Ch 9,8.

הַצְּדָקָה Jes 32,17² ‖ Dan 9,7.

בִּצְדָקָה Jes 1,27. 5,16. 48,1. 54,14. 63,1 ‖ Mal 3,3 ‖ Ps 72,3 ‖ Prv 16,8. 12.

וּבִצְדָקָה 1R 3,6 ‖ Jes 9,6 ‖ Jer 4, 2 ‖ Zach 8,8.

לִצְדָקָה Jes 5,7 ‖ Hos 10,12 ‖ Joel 2,23 ‖ Ps 106,31.

מִצְּדָקָה Jes 46,12.

צִדְקַת *cs.* Dt 33,21 ‖ Ez 18,20. 33, 12 ‖ Prv 11,5.6.

וְצִדְקַת Jes 5,23.

צִדְקָתִי *suff.* Gn 30,33 ‖ Jes 46, 13.

וְצִדְקָתִי Jes 51,6.8. 56,1.

בְּצִדְקָתִי Dt 9,4 ‖ Job 27,6.

כְּצִדְקָתִי 2S 22,21.25.

צִדְקָתְךָ, צִדְקָתֶךָ Ps 36,7. 40,11. 51,16. 71,15.16.24. 119,142 ‖ Job 35,8.

צִדְקָתֵךְ Jes 57,12.

וְצִדְקָתְךָ Jer 48,18 ‖ Ps 36,11. 71, 19. 72,1. 88,13. 145,7.

בְּצִדְקָתְךָ, בְּצִדְקָתֶךָ Dt 9,5.6 ‖ Ps 5,9. 31,2. 69,28. 71,2. 119,40. 143,1. 11.

וּבְצִדְקָתְךָ Ps 89,17.

צִדְקָתוֹ 1S 26,23 ‖ Ez 33,13 ‖ Ps 22,32. 98,2. 112,9 ‖ Job 33,26.

וְצִדְקָתוֹ Jes 59,16 ‖ Ps 103,17. 111, 3. *112,3.*

בְּצִדְקָתוֹ Ez 18,22 ‖ Mich 7,9.

כְּצִדְקָתוֹ 1R 8,32 ‖ 2Ch 6,23.

מִצִּדְקָתוֹ Ez 18,24.26. *33,18.*

וְצִדְקָתָם Jes 54,17.

בְּצִדְקָתָם Ez 14,14.20.

צְדָקוֹת *pl.* Jes 33,15. 45,24 ‖ Ps 11,7. 103,6.

צִדְקוֹת, צִדְקֹת *cs.* Jud 5,11² ‖ 1S 12,7 ‖ Mich 6,5.

צִדְקֹתֵינוּ *suff.* Jes 64,5 ‖ Jer 51, 10 ‖ Dan 9,18.

צִדְקֹתֶיךָ Dan 9,16.

צִדְקֹתָיו, Q. Ez 3,20. 18,24. 33,13

## צַדִּיק

iustus; qui iustam causam habet; recte, vere; iustitiam exercens, probus, honestus, pius, integer.

הסורי קורא בישעיה מ״ט כ״ד: שבי עָרִיץ. והשבעים והסורי קורין בתהלים ע״ב ז׳: יִפְרַח־בְּיָמָיו צֶדֶק.

Gn 6,9. 7,1. 18,23.25. 20,4 ‖ Dt 32, 4 ‖ 1S 24,18 ‖ 2S 4,11. 23,3 ‖ 1R 8, 32 ‖ Jes 3,10. 26,2.7. 29,21. 41,26. 45,21. 49,24. 53,11 ‖ Jer 12,1. 20, 12. 23,5 ‖ Ez 3,20.21². 13,22. 18,5. 9.24.26. *33,18.* 21,8.9 ‖ Am 2,6. 5, 12 ‖ Hab 1,13 ‖ Zeph 3,5 ‖ Zach 9, 9 ‖ Mal 3,18 ‖ Ps 5,13. 7,10². 12. 11, 3.5. 7. 14,5. 31,19. 34,20. 22. 37,25. 30. 58,11. 64,11. 72,7. 75,11. 92,13. 94,21. 112,6. 119,137. 129,4. 141,5. 145,17 ‖ Prv 10,3.6.7.11.16.20.21. 30.31.32. 11,8.30.31. 12,10.13.26. 13,5.25. 14,19. 32. 15,6.28. 17,15. 18,5.10. 17. 20,7. 21,12. 23,24. 24, 15.16. 24. 25,26. 29,7 ‖ Job 12,4. 17,9. 32,1. 34,17 ‖ Thr 1,18 ‖ Eccl 7,15.16.20 ‖ Dan 9,14 ‖ Esr 9,15 ‖ Neh 9,8.33 ‖ 2Ch 6,23. 12,6.

וְצַדִּיק Ex 23,7 ‖ Ez 33,12 ‖ Hab 2, 4 ‖ Ps 37,21. 112,4. 116,5 ‖ Prv 10, 25. 21,26. 29,6 ‖ Job 27,17.

הַצַּדִּיק Ex 9,27 ‖ Dt 25,1 ‖ Jes 57, 1² ‖ Ez 18,20. 33,12 ‖ Hab 1,4 ‖ Eccl 3,17.

כַּצַּדִּיק Gn 18,25.

לַצַּדִּיק Prv 9,9.

בַּצָּהֳרָיִם, בַּצָּהֳרַיִם Gn 43,16.25 ‖ Dt 28,29 ‖ 1R 18,27.20,16 ‖ Jes 59,10 ‖ Jer 6,4.15,8 ‖ Am 8,9 ‖ Zeph 2,4 ‖ Job 5,14 ‖ Cant 1,7.

כַּצָּהֳרָיִם Jes 58,10 ‖ Ps 37,6.

וּמִצָּהֳרַיִם Job 11,17.

צוּר .v צַוָּאר ; יָצָא .v צוֹאִי ; צָוָה .v צו

### צוּד, [צָיַד]

venari; aucupari; insidiari; *Hith.* (ex צַיִד) commeatu se instruere.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית ואשורית, וקרוב אל זָדָה ואל צדה, מפני שהצַיָּד יארב לטרפו (ע׳ הערה אל צַיִד).

צָד] וְצָדוּם 3 *perf. pl. suff.* Jer 16,16.

צָדוּנִי Thr 3,52.

הַצָּד־ *pt.* Gn 27,33.

צוֹד *inf. abs.* Thr 3,52.

לָצוּד *cs.* Gn 27,5.

וְצוּדָה *imper.* Gn 27,3.

יָצוּד 3 *impf.* Lev 17,13.

יְצוּדֶנּוּ *suff.* Ps 140,12.

הֲתָצוּד 2 *impf. interrog.* Job 38,39.

תְּצוּדֵנִי *suff.* Job 10,16.

תָּצוּד 3 *impf. f.* Prv 6,26.

צוֹדֵד] מְצֹדְדוֹת (al. ד) *Pol. pt. pl. f.* Ez 13,20².

לְצוֹדֵד *inf. cs.* Ez 13,18.

תְּצוֹדֵדְנָה 3 *impf. pl. f.* Ez 13, 18.

הִצְטַיֵּד] הִצְטַיַּדְנוּ *Hith. 1 perf. pl.* Jos 9,12.

### צַיִד, צֵיד Q.

venatio; fera venando capta, caro ferina; praeda; cibus; commeatus.

כמוהו בשפת צור ובאשורית; בארמית, סורית וערבית בז׳ ת׳ צ׳, וכן בדרז״ל (זודין קלילין וארחא רחיקא). ולפי שבימי קדם חיו לרב על ציד חיה ועוף הֻשאל למזון בכלל, ע״ד טֶרֶף.

Gn 10,9². 25,27. 28. 27,3. 5. 7. 33 ‖ Neh 13,15.

צֵיד *cs.* Lev 17,13.

יִצְהָלוּ [יִצְהָלוּ] 3 *impf. pl.* Jer 5,8.

הִצְהִיל] לְהַצְהִיל *Hi. inf. cs.* Ps 104,15.

### מִצְהָלָה] מִצְהֲלוֹת *pl. cs.*

hinnitus, exsultatio.

Jer 8,16.

וּמִצְהֲלוֹתַיִךְ *suff.* Jer 13,27.

---

### צָהַר

*Hi. denom.* (ex יִצְהָר) oleum facere (*Vulg.* „meridiantur“ (ex צָהֳרַיִם) i. e. aestui meridiano expositi sudant).

לרב המבארים פעל נגזר מן יצהר, וכת״י.

הִצְהִיר] יַצְהִירוּ *Hi. 3 impf. pl.* Job 24,11.

### יִצְהָר

oleum, olea, oliva.

קרוב אל זהר, וכטעם להצהיל פנים משמן.

Nu 18,12 ‖ 2R 18,32 ‖ Jer 31,12 (11) ‖ Joel 1,10.

וְיִצְהָר Dt 28,51 ‖ Joel 2,24 ‖ Neh 10,38 ‖ 2Ch 31,5.32,28.

הַיִּצְהָר Hos 2,24 ‖ Hag 1,11 ‖ Zach 4,14.

וְהַיִּצְהָר Hos 2,10 ‖ Joel 2,19 ‖ Neh 5,11.10,40.13,5.12.

יִצְהָרְךָ] וְיִצְהָרֶךָ Dt 7,13.11,14. 12,17.*14*,*23*.18,4.

### צֹהַר

lumen, Vulg. fenestram.

חלון שיכנס בו האור, וי״פ מן הערבית גב או גג (כבדרז״ל טהרו של מזבח), ולא נהירא לי.

Gn 6,16.

### צָהֳרַיִם] צָהֳרָיִם *du.*

meridies; *trop.* summa felicitas.

כמוהו במואבית, ובערבית גם הפעל; טעם רבוי זוגי לרד״ק לפי שהיום נחלק לשנים, מהבקר עד חצי היום הולך ואור, ומחצי היום הולך וערב (ע׳ הערה אל עַרְבַּיִם).

Jes 16,3 ‖ Jer 20,16 ‖ Ps 91,6.

וְצָהֳרָיִם Ps 55,18.

הַצָּהֳרָיִם, הַצָּהֳרָיִם 2S 4,5 ‖ 1R 18,26.29 ‖ 2R 4,20.

לַצַּדִּיק Jes 24,16.26,7 ‖ Ez 33,13 ‖ Ps 37,12.16.32.55,23.58,12.97,11 ‖ Prv 12,21.13,22.17,26.21,15.18 ‖ Eccl 9,2.

מְצַדֵּק Job 36,7.

צַדִּיקִים, צַדִּקִים, צַדִּיקִם *pl.* Gn 18,24.*26* ‖ Ex 23,8 ‖ Dt 4,8.16,19 ‖ 1R 2,32 ‖ 2R 10,9 ‖ Jes 5,23.60,21 ‖ Ez 23,45 ‖ Ps 1,5.6.32,11.33,1.34,16.37,17.29.39.52,8.69,29.97,12.118,15.20.140,14.142,8.146,8 ‖ Prv 2,20.3,33.4,18.10,24.28.11,9.10.21.23.28.12,3.5.7.12.13,9.21.15,29.28,12.28.29,2.27 ‖ Job 22,19 ‖ Thr 4,13 ‖ Eccl 8,14.

וְצַדִּיקִים, וְצַדִּקִים Hos 14,10 ‖ Ps 68,4 ‖ Prv 28,1.29,16.

הַצַּדִּיקִם (Gn), הַצַּדִּיקִים Gn 18,24.28 ‖ Ps 125,3 ‖ Eccl 8,14.9,1.

——v. ch. et n. pr.——

### צָהַב

fulgere, splendere.

כמוהו בערבית, ואח אל זהב, בדרז״ל נמצא גם בקל (צהבו פניו), בבינוני פעול (פנים צהובים), בהפעיל (משיצהיבו) והשם צידהוב (במשנה דחולין א׳ ה׳).

הֻצְהַב] מֻצְהָב *Ho. pt.* Esr 8,27.

### צָהֹב

rufus, flavus.

Lev 13,30.32.

הַצָּהֹב Lev 13,36.

---

### צָהַל] צָהֲלָה 3 *perf. f.*

hinnire; iubilare, clamorem tollere; *Hi.* splendere facere.

כמוהו בסורית, ובערבית על צהלת הסוס ונחרתו, והוא קרוב אל זהר וצהר, וכדרך שיאמר הגרמני „הייטער“ על הבהירות ועל השמחה יחד.

Esth 8,15.

צָהֲלוּ 3 *perf. pl.* Jes 24,14.

צַהֲלִי *imper. f.* Jes 10,30.12,6.

וְצַהֲלִי Jes 54,1.

וְצַהֲלוּ *pl. m.* Jer 31,7(6).

וְתִצְהֲלוּ Q. (וְתִצְהֲלִי K. 2 *impf. f. sg.*) 2 *impf. pl.* Jer 50,11.

30.6,1.20.9,16.28,69.33,4.34,9 ‖ Jos 1,13.*22,5*.4,8.10$^{2}$.6,10.8,27.29.31.*33.11,12*.35.9,24.10,27.40.11,15$^{3}$.20.*14,5*.14,2.*21,8*.17,4.21,2.22,2.23,16 ‖ Jud 3,4.4,6 ‖ 1S 20,29 ‖ 2S 13,29.17,14.18,12.21,14.24,19 ‖ 1R 8,58.11,10.13,9.22,31 ‖ 2R 11,9.14,6.16,16.17,15.34.18,6.12.21,8 ‖ Jes 23,11.34,16 ‖ Jer 13,5.26,8.35,6.14.18.38,27.47,7.51,59 ‖ Ps 33,9.68,29.78,5.105,8.111,9.133,3.148,5 ‖ Thr 1,17.2,17.3,37 ‖ Esth 2,10.20.3,2.12.8,9 ‖ Neh 5,14.8,1.14 ‖ 1Ch 6,34.15,15.16,15.40.22,13 (12) ‖ 2Ch 18,30.23,8.25,4.

**וְצִוָּה** Lev 13,54.14,4.5.36.40 ‖ 1R 11,10 ‖ Nah 1,14.

**צִוַּנִי, צִוָּנִי** *suff.* Dt 4,5.10,5 ‖ 1S 21,3 ‖ 2S 14,19 ‖ Ez 37,10.

**צִוָּנוּ** Dt 1,41.6,25 ‖ Jer 35,8.10 ‖ Esr 4,3.

**צִוְּךָ, צִוָּךְ** Dt 4,23.5,12.*16.20,17*.15.6,17.13,6.28,45 ‖ Jos 1,7 ‖ 1S 13,13.14 ‖ 1R 13,21.

**וְצִוְּךָ** Ex 18,23 ‖ 1S 25,30.

**צִוָּהוּ** Gn 7,5 ‖ Ex 4,28.19,7 ‖ Nu 20,9 ‖ 1S 17,20 ‖ 2S 5,25 ‖ 1R 15,5 ‖ Jer 36,8 ‖ 1Ch 14,16.24,19.

**צִוָּם** Gn 50,12 ‖ Jes 48,5 ‖ Jer 35,16.

**צִוְּתָה** *3 perf. f.* Esth 4,17.

**צִוַּתָּה** *suff.* Ruth 3,6.

**צִוִּיתָ** *2 perf.* Ps 7,7.71,3.119,138 ‖ Job 38,12 ‖ Esr 9,11 ‖ Neh 1,7.8.9,14.

**צִוִּיתָה** Jer 32,33 ‖ Ps 119,4 ‖ Thr 1,10.

**וְצִוִּיתָ** Jer 27,4.

**וְצִוִּיתָה** Nu 27,19.

**צִוִּיתַנִי] צִוִּיתָנִי** *suff.* Dt 26,13.14 ‖ Ez 9,11.

**צִוִּיתָנוּ** Jos 1,16.

**צִוֵּיתִי** *1 perf.* Lev 8,31.10,18 ‖ Dt 3,21 ‖ Jes 13,3.45,12.

**צִוִּיתִי** Ex 29,35 ‖ Dt 17,3.31,5.29 ‖ Jos 7,11.8,8.22,2 ‖ Jud 2,20 ‖ 1S

**מְצוֹדָה] בִּמְצוֹדָה**

rete, arx.

Eccl 9,12.

**וּמְצֹדָתָהּ** *suff.* Jes 29,7.

**מְצוּדָה] וּמְצוּדָה**

captura, praeda; rete; arx, castellum montanum.

Job 39,28.

**הַמְּצוּדָה** 1S 24,22 ‖ 2S 5,17.

**לִמְצוּדָה** Ez 13,21.

**בַּמְּצוּדָה, בַּמְּצָדָה** 1S 22,4.5 ‖ 2S 5,9.23,14 ‖ Ps 66,11 ‖ 1Ch 11,16.

**מְצֻדַת** *cs.* 2S 5,7 ‖ 1Ch 11,5.

**וּמְצוּדָתִי, וּמְצֻדָתִי** *suff.* 2S 22,2 ‖ Ps 18,3.31,4.*71,3*.91,2.144,2.

**בִּמְצוּדָתִי** Ez 12,13.*17,20*.

**מְצוּדוֹת** *pl.* Ps 31,3.

——— v. n. pr. צִידוֹן ———

**צָוָה°] צִוָּה** *Pi. 3 perf.*

constituere, instituere, condere; iubere, praecipere, mandare, cum mandatis mittere, testamentum facere.

הוראתו ידועה, וכמוהו בערבית בהפך אתון وصى. השמרוני והשבעים קורין בויקרא ח׳ ל״א צֻוֵּיתִי, וכן ת״א (בנוסחאות מדויקות אתפקדית); השבעים קורין בש״א כ׳ כ״ט: וַיְצַוּוּ לִי אַחַי, כלומר אָחִיו צוו לו לבוא אל זבח המשפחה; בתהלים ס״ח כ״ט צַוֵּה ת׳ צִוָּה, וכ״ת יונתן והסורי; י״ג בע״א נ׳ לְבֵית מְצוּדוֹת להושיעני (ע׳ ל״א ג׳); השבעים תרגמו ואצוה דעזרא ח׳ י״ז לפי הכתיב ואוציאה.

Gn 6,22.7,9.16.*21,4*.47,11.50,16 ‖ Ex 7,6.10.20.12,28.50.16,16.*32.35,4*.24.34.34,4.35,1.10.*38,22*.29.36,1.5.39,1.*5.7.21.26.29.31.40,19.21.23.25.27.29.32*.32.*42*.43.40,16 ‖ Lev 7,36.38.8,4.5.9.*13.17.21.29.9,10.16,34.24,23*.34.36.9,5.6.7.*10,15*.21.10,1.17,2.27,34 ‖ Nu 1,19.*2,33.3,51.8,3.22.15,36.26,4.27,11.31,7.31.41.47.36,10*.54.2,*34.9,5.30,1.3*,42.*17,26.27,22*.4,49.*30,17.31,21*.8,20.22.15,23$^{2}$.19,2.20,27.26,4.30,2.*36,6*.34,13.29.36,2.13 ‖ Dt 1,3.19.2,37.4,13.14.5,29.

**מִצֵּיד** Gn 27,25.31.

**מִצֵּידִי** *suff.* Gn 27,19.

**צֵידוֹ** Prv 12,27 ‖ Job 38,41.

**מִצֵּידוֹ** Gn 27,30.

**צֵידָהּ** Ps 132,15.

**צֵידָם** Jos 9,5.

**מִצֵּידָם** Jos 9,14.

**צֵידָה, צֵדָה** K.

commeatus, spec. itineris.

Gn 27,3.42,25.45,21 ‖ Ex 12,39 ‖ Jos 1,11.9,11 ‖ Jud 7,8.20,10 ‖ Ps 78,25.

**וְצֵידָה** 1S 22,10.

**צַיָּד] צַיָּדִים** *pl.*

venator.

ע״מ גַּנָּב, טַבָּח ודומיהם.

Jer 16,16.

**מְצָד] בִּמְצָד**

arx, castellum montanum, locus insidiarum.

כמוהו בערבית مَصَاد, שממנו היו אורבים לאויב (ואולי יש בו ממשמעות צידה, יכטעצ ערי מסכנות)

1Ch 11,7.

**לַמְּצָד** 1Ch 12,16(17).

**לַמְּצַד** *cs.* 1Ch 12,8(9).

**מְצָדוֹת** *pl.* Jes 33,16.

**הַמְּצָדוֹת** Jud 6,2.

**וְהַמְּצָדוֹת** Jer 48,41.

**בַּמְּצָדוֹת** 1S 23,14.19 ‖ Jer 51,30 ‖ Ez 19,9.33,27.

**בִּמְצָדוֹת** 1S 24,1.

**מָצוֹד et מָצוֹד] מְצוֹד** *cs.*

captura, praeda; rete venatoris; arx, munimentum.

י״מ מְצוֹד דמשלי מענין משגב, שהרשע יהמוד להתלונן בצל רעים, ולד״א רשת ומכמורת (ואולי יש לגרוס מצוד רֵעִים, שכל כונת הרשע בהתרועעו עם אנשים כדי לתפשם ברשתו, ומקביל אל ושרש צדיקים יתן, ע״ד לוה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן).

Prv 12,12.

**וּמְצוֹדוֹ** *suff.* Job 19,6.

**מְצוֹדִים** *pl.* Eccl 7,26.9,14.

2,29‖2S 7,7.11.13,28 ‖ 1R 1,35.2, 43.11,11.17,4.9‖2R 17,13‖ Jer 7, 23.31.11,4.8.17,22.19,5 ‖ Zach 1, 6‖Mal 3,22‖Ruth 2,9‖1Ch 17,6. 10.

וְצִוִּיתִי Lev 25,21.

צִוִּיתִךָ, צִוִּיתִיךָ *suff.* Gn 3,11. 17 ‖ Ex 23,15.31,6.11.34,18 ‖ Dt 12,21‖Jos 1,9.13,6‖1S 21,3 ‖ 1R 9,4 ‖ Jer 13,6.26,2.50,21 ‖ 2Ch 7, 17.

צִוִּיתִיו Dt 18,20.

צִוִּיתִיהָ Jud 13,14.

צִוִּיתִם (Ex, Dt), צִוִּיתִים Ex 32,8‖ Dt 9,12.24,8‖ 2R 21,8 ‖ Jer 7,22. 14,14. *23,32.* 29,23.32,35 ‖ 2Ch 33,8.

צִוִּיתֶם *2 perf. pl.* Am 2,12.

מְצַוֶּה *pt.* Nu 32,25 ‖ Dt 4,2[2].*11, 13.22.27.28.12,11.13,1.27,1.4.28, 14*‖Jer 34,22‖Am 6,11.9,9.

וּמְצַוֵּה *cs.* Jes 55,4.

מְצַוְּךָ, מְצַוֶּךָ, מְצַוְּךָ *suff.* Ex 34,11 ‖ Dt 4,40.*6,6.7,11.8,1.11. 10,13.11,8.13,19.15,5.19,9.27,10. 28,1.13.15.30,8.11.16.*6,2.12,14. *28.*15,11.*19,7.*15. 24,18.*22.* 26,16. 30,2.

מְצַוָּה *f.* Gn 27,8.

בְּצַוּוֹת *inf. cs.* 2S 18,5.

לְצַוּוֹת Gn 49,33‖2S 6,21.

וּלְצַוּוֹת Esth 4,8.

צַוֹּתוֹ *suff.* Lev 7,38.

בְּצַוֹּתוֹ Ez 10,6.

צַוֵּה *imper.* Jes 4,16 ‖ 1R 5,20 ‖ Ps 44,5.

צַו Lev 6,2.24,2 ‖ Nu 5,2.*28,2.34, 2.35,2*‖Dt 2,4‖2R 20,1‖Jes 38,1.

וְצַו Dt 3,28.

וְצַוּוּ *pl.* Jos 1,11.4,3.

אֲצַוֶּה *1 impf.* Ex 25,22 ‖ 2S 14, 8‖Jes 5,6 ‖ Jer 7,23.11,4 ‖ Am 9, 3.4‖2Ch 7,13.

וַאֲצַוֶּה Dt 1,16.18 ‖ Jer 32,13 ‖ Neh 7,2.

וָאֲצַוֶּה Q. (וָאוֹצְאָה K.) Esr 8,17.

וָאֲצַו Dt 3,18.

אֲצַוְּךָ, אֲצַוְּךָ, אֲצַוֶּךָּ *suff.* Ex 7, 2‖1R 11,38‖Jer 1,7.17.

אֲצַוֶּנּוּ Dt 18,18‖Jes 10,6.

וַאֲצַוֶּנּוּ Dt 31,14.

תְּצַוֶּה *2 impf.* Ex 27,20‖Jos 3,8.

תְּצַוֶּנּוּ *suff.* Jos 1,18.

יְצַוֶּה *3 impf.* Gn 18,19 ‖ Nu 9, 8‖2S 9,11‖Ps 42,9.91,11.

וַיְצַוֶּה, Q. 2R 16,15‖Jer 36,5.26. 37,21.38,10.

יְצַו Dt 28,8.

וַיְצַו, K. Gn 2,16.12,20.26,11.28, 6.32,5.18.20.25.44,1.49,29.50,2 ‖ Ex 1,22.5,6.36,6 ‖ Nu 32,28.34, 13.36,5‖Dt 27,1.11.31,10.23.25 ‖ Jos 1,10.4,17.8,4.18,8 ‖ Jud 20, 20 ‖ 1S 18,22 ‖ 2S 4,12.11,19.13, 28.17,23.18,5 ‖ 1R 2,1.46.5,31 ‖ 2R 11,15.17,27.22,12.23,4.21 ‖ Jer 39,11‖Ps 78,23 ‖ Job 36,32‖ Ruth 2,15 ‖ 1Ch 22,17(16) ‖ 2Ch 19,9.34,20.

וַיְצַוֵּנוּ *suff.* Dt 6,24.

וַיְצַוְּךָ 1Ch 22,12(11).

וַיְצַוֵּהוּ, K. Gn 28,1 ‖ Nu 27,23 ‖ 1S 13,14‖2R 16,15‖1Ch 22,6(5).

יְצַוֵּם Job 37,2.

וַיְצַוֵּם Ex 6,13.34,32‖ 2R 11,5.*17, 35.*

וַתְּצַוֵּהוּ *3 impf. f. suff.* Esth 4,5.10.

תְּצַוֻּנִי *2 impf. pl. suff.* Jes 45, 11.

תְּצַוֻּם Dt 32,46.

וַיְצַוּוּ, Q. *3 impf. pl.* Gn 50,16‖ Jos 3,3‖Jud 21,10.20.

צֻוָּה *Pu. 3 perf.* Nu 3,16.36,2.

צֻוֵּיתָה *2 perf.* Gn 45,19.

צֻוֵּיתִי *1 perf.* Lev 8,35.*10,30* ‖ Ez 12,7.24,18.37,7.

יְצֻוֶּה *3 impf.* Ex 34,34.

## צַו, צָו

mandatum, praeceptum (?).

י״מ צו לצו וקו לקו מענין קיא צואה, והוא תק״ס (ע׳ פסוק ח׳), ולד״ק הוא חקוי הברת שכורים ושפת עלגים; השבעים חסורי קורין בהושע: הָלוֹךְ אחרי שָׁו (= שָׁוְא), וכן משמע מת״י (ממון דִּשְׁקַר), והירונימוס מתרגם צוֹאָה, במובן גלולים.

Jes 28,10.*13*[2]‖Hos 5,11.

לָצָו Jes 28,10.*13*[2].

## מִצְוָה

praeceptum, lex.

המצוה והחקים דירמיה ל״ב י״א נשמט בתרגום השבעים, וי״נ כמצוה וכחקים; ריה״ל גורס בנחמיה י׳ ל״ג מְנָיוֹת ת׳ מִצְוֹת, וכן נ״ל בי״ג ה׳ (אמנם גם חֹק בא במובן מזון וטרף).

Prv 6,23.13,13.19,16‖Eccl 8,5.

הַמִּצְוָה Dt 5,28. 6,1.25. 7,11.8,1. *11,8.*11,22. *15,5.19,9.*17,20.27,1. 30,11.31,5‖Jos 22,5‖ 1R 2,43.13, 21 ‖ Jer 32,11 ‖ Mal 2,1.4 ‖ 2Ch 29,25.

וְהַמִּצְוָה Ex 24,12 ‖ 2R 17,37 ‖ 2Ch 14,3.

וּבַמִּצְוָה 2Ch 31,21.

וְכַמִּצְוָה 2R 17,34.

לְמִצְוָה 2Ch 19,10.

מִצְוַת *cs.* Jos 22,3‖1S 13,13‖2R 18,36‖Jes 29,13.36,21 ‖ Jer 35, 14.16.18‖Ps 19,9‖Prv 6,20‖Job 23,12 ‖ Esth 3,3 ‖ Neh 11,23.13, 5‖2Ch 8,14.15.30,12.

בְּמִצְוַת Esr 10,3 ‖ Neh 12,24 ‖ 2Ch 24,21.29,25.

כְּמִצְוַת Neh 12,45 ‖ 2Ch 8,13.29, 15.35,10.15.16.

וּכְמִצְוַת 2Ch 30,6.

מִצְוָתֶךָ *suff.* Dt 26,13 ‖ Ps 119, 96.

מִצְוָתוֹ Nu 15,31.

מִצְוֹת *pl.* Lev 4,2.*13.* 5,*17.*22 ‖ Nu 15,39 ‖ Dt 4,2.6,17.8,6.10,13. 11,27.28.28,9.13 ‖ Jud 2,17.3,4 ‖ 1R 18,18 ‖ 2R 17,16.19 ‖ Ps 119, 115 ‖ Prv 10,8 ‖ Esr 7,11 ‖ Neh 10,30.33 ‖ 1Ch 28,8 ‖ 2Ch 24, 20.

וּמִצְוֹת, וּמִצְוֹת Neh 9,13.14.

הַמִּצְוֹת Lev 26,14.27,34 ‖ Nu 15, 22.36,13‖Neh 1,7.

6 ‖ Jer 36,6.9 ‖ Joel 1,14.*2,15* ‖ Jon 3,5 ‖ Zach 8,19 ‖ Esr 8,21 ‖ 2Ch 20,3.

**וְצוֹם** Zach 8,19[3] ‖ Esth 4,3.

**בְּצוֹם** Dan 9,3 ‖ Neh 9,1.

**בַּצּוֹם** Ps 35,13.69,11.

**וּבְצוֹם** Joel 2,12.

**מִצּוֹם** Ps 109,24.

**צֹמְכֶם** *suff.* Jes 58,3.

**הַצּוֹמוֹת** *pl.* Esth 9,31.

——rad. צוֹעַ (?) v. צָעָה——

**צוּף]** **צָפוּ־** *3 perf. pl.*

fluere, redundare; *Hi.* redundare, natare facere.

קרוב אל זוב (דוב בארמית, סורית וערבית בט׳ ת׳ צ׳, ואולי יש לו אחוה גם עם שֶׁצֶף מבנין שפעל ?).

Thr 3,54.

**הֵצִיף** *Hi. 3 perf.* Dt 11,4.

**וַיָּצֶף** *3 impf.* 2R 6,6.

## צוּף

favus (mellis).

Prv 16,24.

**צוּפִים** *pl.* Ps 19,11.

**צָפָה]** **צָפְתֶךָ** *suff.*

inundatio (rad. צוּף).

לד״ק הוא מן צפה ב׳ במובן כסוי.

Ez 32,6.

## צַפְצָפָה

salix (rad. צוּף).

מין ערבי נחל (ווידע), וכן בערבית صفصاف, ונמצא במשנה דסוכה ג׳ ג׳.

Ez 17,5.

——v. n. pr.——

**צוּץ]** **צָץ**

florere; *Hi.* micare, splendere; furtim prospicere; florere.

קרוב אל זיז ואל נציץ (נרץ) ונסס, וכולל נ״כ מושגי ההברקה והפריחה יחד; ובא בהפעיל גם על ההשקפה וההסתכלות, ובדרז״ל „הציץ ונפגע״; ויש מיחדין אל בנין זה שרש אחר, ומוצאים לו חבר בערבית.

Ez 7,10.

**הֵצִיץ]** **מֵצִיץ** *Hi. pt.* Cant 2,9.

רעש המים, ע״ד תהום מן הָמָה (מתהלים פ״ח ז׳ משמע שהוא מן צַל וחשכת מים).

Jes 44,27.

**[מְצוֹלָה], מְצוּלָה**

לד״ק בַּמְּצֻלָּה דזכריה שם מקום.

Jon 2,4 ‖ Ps 69,3.16 ‖ Job 41,23.

**בִּמְצוּלָה** Ps 107,24.

**בַּמְּצֻלָּה** Zach 1,8.

**מְצוּלוֹת** *pl. I* Zach 10,11.

**בִּמְצֻלוֹת** Mich 7,19.

**מִמְּצֻלוֹת** Ps 68,23.

**בִּמְצוֹלֹת, בִּמְצֻלוֹת** *pl. II* Ex 15,5 ‖ Ps 88,7 ‖ Neh 9,11.

**צוּם]** **צַמְתֶּם** *2 perf.*

ieiunare.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית וכושית (יש מחברין אותו עם צמא, ונראה שהוא קרוב אל צמם וצמת, לפי שגידי הגוף צומתין והוא מצטמק ורע לו).

2S 12,21.

**צַמְתִּי** *1 perf.* 2S 12,22.

**צַמְתֶּם** *2 perf. pl.* Zach 7,5.

**צַמְתֻּנִי** *suff.* Zach 7,5.

**צַמְנוּ** *1 perf. pl.* Jes 58,3.

**צָם** *pt.* 2S 12,23 ‖ Neh 1,4.

**הֲצוֹם** *inf. interrog.* Zach 7,5.

**צוּם]** **וְצוּמוּ** *imper. pl.* Esth 4,16.

**אָצוּם** *1 impf.* Esth 4,16.

**יָצוּם]** **וַיָּצָם, וַיָּצוֹם** *3 impf.* 2S 12,16 ‖ 1R 21,27.

**וַנָּצוּמָה** *1 impf. pl.* Esr 8,23.

**תָּצוּמוּ** *2 impf. pl.* Jes 58,4[2].

**יָצֻמוּ** *3 impf. pl.* Jer 14,12.

**וַיָּצוּמוּ, וַיָּצֻמוּ** Jud 20,26 ‖ 1S 7,6.31,13 ‖ 2S 1,12 ‖ 1Ch 10,12.

## צוֹם

ieiunium.

לדעת ר״מ זקש הצום האמור בישעיה נ״ח אינו צום שעשו בני הדור מרצונם ומנפשם, אלא יום המיועד לכך מן התורה, והוא יוה״כ של יובל, והנביא הוכיחם על הרמת קול בתפלה ובעִנוי נפש, ומאונם בכ״ז לשלוח העבדים הרצוצים חפשי ולנתק מוטות עֻלם.

2S 12,16 ‖ 1R 21,9.12 ‖ Jes 58,5[2].

**מִמִּצְוֹת** Lev 4,27.

**מִצְוֹתַי, מִצְוֹתָי**, Q. *suff.* Gn 26,5 ‖ Ex 16,28.20,6 ‖ Lev 22,31.26,3.15 ‖ Nu 15,40 ‖ Dt 5,10.26.11,13 ‖ 1R 6,12.9,6.11,34.14,8 ‖ 2R 17,13 ‖ Prv 4,4.*7,2* ‖ Neh 1,9 ‖ 1Ch 28,7.

**וּמִצְוֹתַי** 1R 3,14.11,38 ‖ Ps 89,32 ‖ Prv 2,1.*7,1*.3,1 ‖ 2Ch 7,19.

**לְמִצְוֹתָי** Jes 48,18.

**מִצְוָתְךָ** (Ps 119,98), **מִצְוֹתֶיךָ** Ps 119,6.19.32.35.48.60.73.86.98.127.143.151.172.176 ‖ Esr 9,10.14 ‖ Neh 9,16.34 ‖ 1Ch 29,19.

**וּמִצְוֹתֶיךָ** Ps 119,166.

**בְּמִצְוֹתֶיךָ** Ps 119,47.66.

**לְמִצְוֹתֶיךָ** Neh 9,29 ‖ Ps 119,131.

**מִמִּצְוֹתֶךָ** (Dan), **מִמִּצְוֹתֶיךָ** Dt 26,13 ‖ Ps 119,10.21 ‖ Dan 9,5.

**מִצְוֹתָו** Q., **מִצְוֹתָיו** Dt 4,40.7,9.8,2.11.13,5.19.26,18.27,10.28,1.15.45.30,8.10.16 ‖ Jos 22,5 ‖ 1R 2,3.8,58.61 ‖ 2R 18,6.23,3 ‖ Jer 35,18 ‖ Eccl 12,13 ‖ Dan 9,4 ‖ Neh 1,5 ‖ 2Ch 34,31.

**וּמִצְוֹתָיו** Dt 6,2.11,1.26,17 ‖ Ps 78,7.

**בְּמִצְוֹתָיו** Ps 112,1.

**וּבְמִצְוֹתָיו** 2Ch 17,4.

**לְמִצְוֹתָיו** Ex 15,26.

## צָוַח

clamare, vociferari.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית וכושית (קרוב אל צעק, זעק, שאג, ואולי גם אל שוה ושוע).

**יִצְוַח]** **יִצְוָחוּ** (וְחָ) *3 impf. pl.* Jes 42,11.

## צְוָחָה

clamor.

Jes 24,11 ‖ Ps 144,14.

**וְצִוְחַת** *cs.* Jer 14,2.

**וְצִוְחָתֵךְ** *suff.* Jer 46,12.

**צוּלָה]** **לַצּוּלָה**

gurges, vorago (rad. צוּל).

אח אל צלל, במובן השמעת קול וצלצול ע״ש

יָצִיץ 3 *impf.* Jer 27,6 ‖ Ps 90,6. 103,15.132,18.

וַיָּצֵץ (נס״א) Nu 17,23.

וְיָצִיצוּ 3 *impf. pl.* Ps 72,16.

וַיָּצִיצוּ Ps 92,8.

## צִיץ

flos; lamina micans (in fronte summi sacerdotis).

השבעים קורין בירמיה מ״ח ט׳ צִיּוּן ת׳ ציץ (ציץ הזהב יתכן שהיה בדמות נזר של ציצים ופרחים, ואולי התעה זאת את טאציטוס האומר על כהני ישראל שיענדו נזרי עלי זית לראשם).

Ex 28,36.39,30 ‖ Lev 8,9 ‖ Nu 17,23 ‖ Jes 40,7.*8* ‖ Jer 48,9.

וְצִיץ Jes 28,1.

כְּצִיץ Jes 40,6 ‖ Ps 103,15 ‖ Job 14,2.

צִצִּים (= צִיצִּים) *pl.* 1R 6,18.29.*32*.35.

צִיצַת [צִיצָה] *cs.* Jes 28,4.

## צִיצִת

antiae, capillus anterior.

ע׳ הערה אל גְּדִלִים, צד רנ״ד.

Nu 15,38².

בְּצִיצִת Ez 8,3.

לְצִיצִת Nu 15,39.

## צוּק° I

arctare, premere, obsidione premere; urgere, instare (cf. עוק).

כדוגמתו בערבית ובכושית, ובארמית וסורית בע׳ ת׳ צ׳ כהוראת עוק בעברית.

הֵצִיק [הֵצִיקָה] *Hi. 3 perf. f.* Jud 16,16.

הֱצִיקַתְנִי *suff.* Job 32,18.

הֱצִיקַתְהוּ Jud 14,17.

וַהֲצִיקוֹתִי *1 perf.* Jes 29,2.

הַמֵּצִיק *pt.* Jes 51,13².

וְהַמְּצִיקִים *pl.* Jes 29,7.

יָצִיק *3 impf.* Dt 28,53.55.*57*.

יָצִיקוּ *3 impf. pl.* Jer 19,9.

## צוֹק] וּבְצוֹק

angustiae.

השבעים קורין וּבְקֵץ העתים.

Dan 9,25.

## צוּקָה Jes 8,22.

וְצוּקָה Jes 30,6 ‖ Prv 1,27.

## מוּצָק

coarctatum, angustum, angustiae.

יש מחברים לו גם כראי מוצק, מפני שאמר חוקים, וכן בצקת עפר למוצק, והעד ורגבים יְדֻבָּקוּ.

Jes 8,23 ‖ Job 36,16.

בְּמוּצָק (al. rad. יָצַק) Job 37,10.

מָצוֹק 1S 22,2.

וּמָצוֹק Ps 119,143.

וּבְמָצוֹק Dt 28,53.*55*.*57* ‖ Jer 19,9.

וּמְצוּקָה [מְצוּקָה] Zeph 1,15 ‖ Job 15,24.

מִמְּצוּקוֹתַי [מְצוּקוֹת] *pl. suff.* Ps 25,17.

מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם, מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם Ps 107,6.13.*19*.

וּמִמְּצוּקֹתֵיהֶם Ps 107,28.

## צָקוּן (= צָקוֹן?)

ליונתן והשבעים ענינו צרה ומצוקה, ומהראוי צָקוֹן ע״מ לָצוֹן שָׂשׂוֹן; ע׳ לקמן והערה אל לַחַשׁ.

Jes 26,16.

## צָקוּן (= צָקוּ?) 3 *perf. pl.* [צוּק° II

fundere.

אח אל יָצַק; לרש״י, ראב״ע ורד״ק נו״ן של צקון נוספת כמו יֵדְעוּן, וענינו שפכו שיח, וריה״ל גורם צְדָקוֹת רָחַשׁ מוסרך למו; לרד״ק יָצוּק בינוני פעול מן יָצַק, וכבר הובאו שם.

Jes 26,16.

יָצוּק *3 impf.* Job 28,2.29,6.

## מָצוּק

columna (*Vulg.* cardo), rupes praerupta.

1S 14,5.

מְצֻקֵי [מְצֻקִים] (נס״א) *pl. cs.* 1S 2,8.

——— conf. יָצַק ———

## צוּר] I וְצַרְתָּ *2 perf.*

colligare; circumligare; premere, comprimere; concludere.

קרוב אל זור ואל צרר א׳, וכולל צרירה, חסימה והקפה; יש מחברין לו ויצר אתו בחרט דשמות ל״ב ד׳ וצר דישעיה מ״ט כ׳.

Dt 14,25.20,12 ‖ Ez 4,3.5,3.

צַרְתַּנִי [צַרְתָּנִי] *suff.* Ps 139,5.

וְצַרְתִּי *1 perf.* Jes 29,3.

צָרִים [צָר] *pt. pl.* 1R 15,27 ‖ 2R 6,25.24,11 ‖ Jer 32,2.

הַצָּרִים Jer 21,4.9.37,5.

לָצוּר *inf. cs.* 1S 23,8.

צוּרִי *imper. f.* Jes 21,2.

תָּצוּר *2 impf.* Dt 20,19.

וַיָּצַר *3 impf.* 1R 20,1 ‖ 2R 5,23. 6,24.17,5.18,9 ‖ Dan 1,1 ‖ 1Ch 20,1.

נָצוּר *1 impf. pl.* Cant 8,9.

וַיָּצֻרוּ *3 impf. pl.* 2S 11,1.20,15 ‖ 1R 16,17 ‖ 2R 12,11.16,5 ‖ Jer 39,1.

## מָצוֹר

angustiae; obsidio; agger s. vallum obsidentium, circumvallatio; munimentum, arx.

מצור דמ״ב י״ט כ״ד, ישעיה י״ט ו׳, ל״ז כ״ה ומיכה ז׳ י״ב = מִצְרַיִם (ע׳ חלק השמות); י״נ בחבקוק ב׳ א׳ מְצַד ת׳ מצור, ואולי יש לגרוס מִצְפֶּה.

Dt 20,20 ‖ Ez 4,2 ‖ Mich 4,14 ‖ Nah 3,14 ‖ Hab 2,1 ‖ Zach 9,3 ‖ Ps 31,22.60,11 ‖ 2Ch 8,5.

הַמָּצוֹר Ez 5,2.

בְּמָצוֹר Dt 28,53.*55*.*57* ‖ Jer 19,9 ‖ 2Ch 32,10.

בַּמָּצוֹר Dt 20,19 ‖ 2R 24,10.*25*,2 ‖ Jer 10,17.52,5 ‖ Ez 4,3 ‖ Zach 12,2.

לְמָצוֹר 2Ch 11,5.

מְצוֹר *cs.* Ez 4,7.

מְצוּרֶיךָ [מְצוּרִים] *pl. t. suff.* Ez 4,8.

מְצוּרָה Neh 2,2 ‖ 2Ch 14,5.

מְצֻרוֹת, מְצֻרֹת *pl.* Jes 29,3 ‖ 2Ch 11,10.21,3.

הַמְּצוּרוֹת, הַמְּצֻרוֹת 2Ch 11,11.23.12,4.

——cf. צָרַר I; v. n. pr.——

וְצַרְתִּי *1 perf.* [צוּר°] II

urgere, persequi; alqm concitare adversum alqm, incitare in alqm.

כמוהו בערבית, וקרוב אל צור ב׳; וטעם צ״ים את העיר עליך, מעירים שנאה בעיר כדי שיתקוממו עליך.

Ex 23,22.

צָרִים *pt. pl.* Jud 9,31.

הַצָּרִים Esth 8,11.

תָּצַר *2 impf.* Dt 2,9.

תְּצֻרֵם *suff.* Dt 2,19.

——— cf. צָרַר II ———

צוּר° III

fingere, formare.

קרוב אל יָצַר. לד״ק ויצר אותו בחרט מן צור א׳ (ע׳ מ״ב ה׳ כ״ג); השבעים קורין במ״א ד ט״ו וַיִּצֹק ת׳ וַיָּצַר.

[אָצוּר] אֲצוּרְךָ K. (אֶצָּרְךָ Q. ex יָצַר) *1 impf. suff.* Jer 1,5.

וַיָּצַר *3 impf.* Ex 32,4 ‖ 1R 7,15.

[צוּרָה] צוּרַת *cs.*

forma.

השבעים קורין: וְצֻרַתָ הבית ... וכל־צוּרֹתָו (כל־צוּרֹתָו השני נשמט) ... וישמרו את־כל מִצְוֹתָיו ואת־כל־חקתיו; וצורם בא ת׳ וצורתם ע״ד כתבונם ת׳ כתבונתם).

Ez 43,11.

צוּרָתוֹ *suff.* Ez 43,11.

צוּרָתוֹ K., צוּרֹתָיו Q. Ez 43,11².

וְצוּרָם Q., (= וְצוּרָתָם) Ps 49,15.

[צִיר] וְצִירָם K. *suff.*

imago, simulacrum.

Ps 49,15.

צִירִים *pl.* Jes 45,16.

——— conf. יָצַר ———

צוּר IV

rupes; *trop.* praesidium; saxum, lapis; *acies* (cf. צָרַר, צֹר III).

בארמית וסורית טוּר, טוּרָא (טנרא); יש מחברין צור חרבו דתהלים, ובצור נחלים דאיוב, והרבות צֻרים דיהושע אל צֹר במובן חדידה (שרש צרר ג׳), ע״כ הובאו שם שנית. השבעים קורין בירמיה כ״א י״ג: ישבת צוּר העמק המישר; י״ג בחבקוק ה׳ י״ב וְצִיר, וטעם יְסַדְתּוֹ כמו יְעַדְתּוֹ, ובתהלים פ״א י״ז ומצוף דבש; יונתן, השבעים והסורי קורין באיוב כ״ב כ״ד וּכְצוּר נחלים, וכן בקצת נוסחאות.

Dt 32,13.15.18.37 ‖ 1S 2,2 ‖ 2S 22,32.47.23,3 ‖ Jes 26,4.30,29.44,8.48,21.51,1 ‖ Jer 21,13 ‖ Ps 18,32.62,8.73,26.78,20.89,44.105,41 ‖ Prv 30,19 ‖ Job 18,4.24,8.

וְצוּר Jes 17,10 ‖ Hab 1,12 ‖ Ps 89,27 ‖ Job 14,18.29,6.

הַצֻּר (1Ch), הַצּוּר Ex 17,6.33,21.22 ‖ Dt 32,4 ‖ Jud 6,21.13,19 ‖ 2S 21,10 ‖ Ps 114,8 ‖ 1Ch 11,15.

בְּצוּר Ps 27,5.61,3.

בַּצּוּר Ex 17,6 ‖ Jer 2,10 ‖ Job 19,24.

וּבְצוּר Job 22,24.

לְצוּר Ps 31,3.71,3.94,22.95,1.

וּלְצוּר Jes 8,14.

מִצּוּר Dt 8,15. ‖ Jes 48,21 ‖ Jer 18,14.

וּמִצּוּר Ps 81,17.

צוּרִי *suff.* 2S 22,3.47 ‖ Ps 18,3.47.19,15.28,1.62,3.7.92,16.144,1.

כְּצוּרֵנוּ Dt 32,31.

צוּרָם Dt 32,30.31 ‖ Ps 78,35.

צֻרִים *pl. I* Nu 23,9 ‖ Jos 5,2.3 ‖ Jes 2,18 ‖ Ps 78,15.

הַצֻּרִים Jes 2,21.

וְהַצֻּרִים Nah 1,6.

צוּרֵי (n. pr.?) *cs.* 1S 24,3.

בַּצּוּרוֹת *pl. II* Job 28,10.

——— v. n. pr.; cf. צָרַר III ———

[צַוָּר], צַוָּאר

cervix cum collo; τράχηλος, collum.

יש מחברין אותו עם ציר הדלת, שהראש סובב על הצואר לכאן ולכאן, וכן גם ביונית στροφεύς מורה ציר הדלת וחוליות הצואר יחד. השבעים קורין בתהלים ע״ה ו׳ בַּצּוּר (כלומר בי״י) ת׳ בצואר (ע׳ ש״א ב׳ ג׳).

Jes 8,8.30,28 ‖ Hab 3,13.

בְּצַוָּאר Ps 75,6 ‖ Job 15,26.

צַוַּאר *cs.* Jer 28,10.*12*.11.14.

צַוָּארִי *suff.* Thr 1,14.

צַוָּארֵנוּ Thr 5,5.

[צַוָּארְךָ] צַוָּארֶךָ Gn 27,40 ‖ Dt 28,48 ‖ Jes 10,27 ‖ Jer 27,2.30,8.

צַוָּארֵךְ Jes 52,2 ‖ Cant 1,10.4,4.7,5.

צַוָּארוֹ, K, Gn 33,4.41,42 ‖ Jer 27,8.11 ‖ Job 39,19.

בְּצַוָּארוֹ Job 41,14.

צַוָּארָהּ Hos 10,11.

צַוָּרָם (חסר א׳) Neh 3,5.

[צַוָּארִים] צַוְּארֵי *pl. I cs.* Gn 45,14 ‖ Jos 10,24 ‖ Ez 21,34.

בְּצַוְּארֵי Jud 8,21.26.

לְצַוְּארֵי Jud 5,30.

צַוְּארֵיכֶם *suff.* Jer 27,12.

צַוָּארָיו, Q. Gn 27,16.33,4.45,14.46,29².

צַוְּארֵיהֶם Jos 10,24.

[צַוָּארוֹת] צַוְּארֹתֵיכֶם *pl. II suff.* Mich 4,3.

[צַוְּרוֹן] (צַוְּ) *pl. suff.* מִצַּוְּרֹנָיִךְ

*dim.* collula.

Cant 4,9.

——— v. chald. ———

צוּת v. יָצַת p. 304b.

צִחֶה

aridus.

קרוב אל צחח, וכמוהו בערבית וכושית, ובסורית צהה, במובן יובש, וכטעם נפשנו יבשה.

Jes 5,13.

[צָחַח°] *3 perf. pl.* צַחוּ

nitidum, candidum esse.

נאמר על הבהירות וההברקה כבסורית, ופעל צהצח שגור בתרגומים.

Thr 4,7.

צַח

nitidus, candidus; sole collustratus, serenus; clarus, perspicuus.

Jes 18,4 ‖ Jer 4,11 ‖ Cant 5,10.

[צַחָה] צְחוֹת (al. צַ) *pl. f.* Jes 32,4.

צְחִיחַ

apricum et prae ariditate nitens; *f.* regio aprica, arida.

בַּצִּיּוֹת *pl.* Ps 105,41.

**צָיוֹן] בְּצָיוֹן**

solum aridum, terra arida.

Jes 25,5.32,2.

——v. n. pr. (?)——

**צִיּוּן**

cippus, monumentum (rad. צין).

דגו"ן שרשית, ובדרז"ל מציינין את הקברות, מצוין, מצוינים.

Ez 39,15.

הַצִּיּוּן 2R 23,17.

צִיֻּנִים *pl.* Jer 31,21(20).

——v. n. pr. (?)——

צוּץ v. צִיצַת, צִיצָה, צִיץ.

**צִיר**

*Hith.* in viam se dare (Jon. et LXX = וַיִּצְטַיָּדוּ).

בערבית صَارَ (נע"י) דוראתו הליכה, ומזה ציר מלאך ושליח, וציר הדלת (ע' הערה אל צואר), וטעם ויצטירו עשאו עצמם כהולכים בשליחות, וי"מ מן צורה וציור, כלומר התחפשו, אמנם יונתן והשבעים קורין וַיִּצְטַיָּדוּ.

(?) וַיִּצְטַיָּרוּ] הִצְטַיֵּר *Hith.* 3 *impf. pl.* Jos 9,4.

**צִיר I**

nuntius.

י"נ בישעיה מ"ו ט' ותשלחי צִרַיִךְ, לפי שאמר ותרבי רקוחיך, ובס"נ מ': לא צָר (= ציר) ומלאך פניו וגו', כלומר לא ע"י שליח אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו גאלם.

Prv 25,13.

וְצִיר Jer 49,14‖Ob 1‖Prv 13,17.

צִירִים *pl.* Jes 18,2.

צִירַיִךְ *suff.* Jes 57,9.

**צִיר II] צִירָהּ** *suff.*

cardo ianuae.

Prv 26,14.

**צִיר III] צִירִים** *pl. t.*

tormenta, dolores (parturientis).

יתכן להברו עם שלפניו, וע"כ נופל עליו הפעל הפך.

Jes 13,8.21,3.

כְּצִירֵי *cs.* Jes 21,3.

לִצְחֹק Ez 23,32.

—v. n. pr. יִצְחָק; cf. שָׂחַק—

**צָחַר] צָחַר**

candor, albitudo splendida.

כמוהו בערבית ובמנדעית וקרוב אל צהר, מדר והדר (צֹחַר דבראשית מ"ו י' ושמות ו' ט"ו נקרא בחומש הפקודים כ"ו י"ג זֶרַח); ולד"ק שם מקום.

Ez 27,18.

**צָחֹר] צְחֹרוֹת** *pl. f.*

candidus, splendidus, albus.

Jud 5,10.

——v. n. pr.——

**צִי I] וְצִי**

navis.

אנית מלחמה. מעם השם לא הִתחבר כל צרכו (אולי הוא מענין צווי והבור, לפי שצי אדיר למלחמה, פלאָטטע, מחובר מאניות הרבה), ולד"ק מקורו בשפת מצרים. השבעים קורין ביחזקאל אֻצִּים או רָצִים ת' בַּצִּים. לראב"ע גם ציים דתהלים ע"ב ט' וע"ד י"ד אנשי ספינות.

Jes 33,21.

צִיִּים *pl.* Dan 11,30.

(וְצִיִּים =) וְצִים Nu 24,24.

(בַּצִּיִּים =) בַּצִּים Ez 30,9.

——צוּד v. צֵידָה, צַיִד, צַיָּד——

**צִי II] צִיִּים** *pl.*

bestiae deserticolae, homines deserticolae (ex צִיָּה).

י"מ צִיִּים חיות מדבריות, או מין חתול פראי, בשמו בערבית, ולד"ק נקרא כן ע"ש צוחתו וצעקתו (כהוראת صوى בערבית). יונתן קורא בישעיה יפה לְאִיִּים (נַנְןן); י"נ בתהלים ע"ב ט' צָרִים.

Jes 13,21.34,14 ‖ Jer 50,39 ‖ Ps 72,9.

לְצִיִּים Jes 23,13‖Ps 74,14.

**צִיָּה**

ariditas; locus aridus et sterilis.

יש קירובים לו בסורית ובערבית.

Jes 41,18.53,2 ‖ Jer 2,6.50,12.51,43 ‖ Ez 19,13 ‖ Hos 2,5 ‖ Joel 2,20 ‖ Zeph 2,13 ‖ Ps 63,2.107,35 ‖ Job 24,19.30,3.

וְצִיָּה Jes 35,1.

בַּצִּיָּה Ps 78,17.

יתכן ששרשו צחה ובא ע"מ הגיג (אולי יש לגרוס בנחמיה בַּצְּחִיחִים).

Ez 24,7.8.

לִצְחִיחַ Ez 26,4.14.

צְחִיחָה *f.* Ps 68,7.

(צְחִיחִי K. ex בַּצְּחִיחִים) Q. בַּצְּחִיחִים *pl. m.* Neh 4,7.

**צַחְצָחָה] בְּצַחְצָחוֹת** *pl.*

loca aprica, arida; *vulg.* splendores.

לראב"ע ורד"ק מענין צחה צמא, וכן ת"י בצורתא, לד"ק בארץ צחיחה וחרבה (בערבית صحصحان); י"מ מן צהצות ועדנה, ור' יוסף הלוי מפרשו מן הערבית במובן תעלות משקות גן.

Jes 58,11.

——v. n. pr.——

**צַחֲנָה] צַחֲנָתוֹ** *suff.*

foetor.

כמוהו בסורית, ובערבית בהפך אתון, וגם בשי"ן ובזי"ן ת' צד"י (ואולי הוא קרוב אל שחין).

Joel 2,20.

**צָחַק] צָחֲקָה** 3 *perf. f.*

ridere; *Pi.* ludere, iocari; saltare; ludibrio habere, contumelia afficere.

כמוהו בערבית, ובסורית, ובדרז"ל נחך; לד"ק שרשו קחק, וכן יאמרו בערבית על צחוק בקול גדול قحقحة או قهقهة, והוא חקוי דברת הקול, כבגרמנית קיכערן, נעקיכער, וברוסית хихиканье, хихикать.

Gn 18,13.

צָחַקְתְּ] צָחָקְתְּ 2 *perf. f.* Gn 18,15.

צָחַקְתִּי 1 *perf.* Gn 18,15.

יִצְחַק־ 3 *impf.* Gn 21,6.

וַיִּצְחָק Gn 17,17.

וַתִּצְחַק 3 *impf. f.* Gn 18,12.

צִחֵק] מְצַחֵק, מְצַחֵק *Pi. pt.* Gn 21,9.26,8.

כִּמְצַחֵק Gn 19,14.

לְצַחֶק, (נס"א) לְצַחֵק *inf. cs.* Gn 39,14.17‖Ex 32,6.

וַיְצַחֵק 3 *impf.* Jud 16,25.

**צְחֹק**

risus, ludibrium.

Gn 21,6.

צִירַי *suff.* Dan 10,16.
צִירֶיהָ 1S 4,19.
——צִיר imago v. צוּר III——
צִית v. יָצַת; צַל v. צָלַל III.

צָלָה] לִצְלוֹת *inf. cs.*

assare.

כמוהו בערבית וכושית, ושנור בדרז״ל (קרוב אל קָלָה וְקָלִיא?).

1S 2,15.

אֶצְלֶה *1 impf.* Jes 44,19.
יִצְלֶה *3 impf.* Jes 44,16.

צָלִי

assatum.

ע׳ הערה אל צְלִיל.

Jes 44,16.

צְלִי *cs.* Ex 12,8.9.
——cf. צְלִיל——

צָלַח

transire fluvium; pervadere aliquem; bene procedere, successum habere; prodesse, aptum esse ad rem; *Hi.* prosperare; prospere perficere negotium; prosperum successum habere.

בערבית בא במובן היות במצב טוב, ובסורית וארמית במובן בקיעה (ויבקע עצי עולה ת״א וצלח), וזה טעם וצלחו הירדן, כלומר עברו, ומזה והצליח דרכך. י״ג ביחזקאל י״ז ט׳ הֲתצלח בהמשך ה״א של השם, ובעמוס ה׳ ו׳: פן יִשְׁלַח אש בְּבֵית יוסף.

צָלְחָה] צָלֵחָה *3 perf. f.* Jer 12,1.
וְצָלְחָה 1S 10,6.
וְצָלְחוּ *3 perf. pl.* 2S 19,18.
צְלַח *imper.* Ps 45,5.
וַתִּצְלְחִי *2 impf. f.* Ez 16,13.
יִצְלָח, יִצְלַח *3 impf.* Jes 53,10. 54,17 ‖ Jer 13,7.10.22,30$^2$ ‖ Am 5,6.
הֲיִצְלָח, הֲיִצְלַח *interrog.* Ez 15,4.17,15.
תִּצְלָח *3 impf. f.* Nu 14,41 ‖ Ez 17,9 ‖ Dan 11,27.
הֲתִצְלָח *interrog.* Ez 17,10.
וַתִּצְלַח Jud 14,6.*19.15,14* ‖ 1S 10, 10.11,6.16,13.18,10.

הִצְלִיחַ *Hi. 3 perf.* Gn 24,56 ‖ 2Ch 7,11.
וְהִצְלִיחַ Gn 24,40 ‖ Jes 48,15.55, 11 ‖ Dan 8,24.25.11,36 ‖ 2Ch 31, 21.
הַהִצְלִיחַ *interrog.* Gn 24,21.
הִצְלִיחוֹ *suff.* 2Ch 26,5.
וְהִצְלִיחָה *3 perf. f.* Dan 8,12.
וְהִצְלַחְתָּ *2 perf.* 1Ch 22,11(10).
מַצְלִיחַ *pt.* Gn 24,42.39,2.3.23.
בְּמַצְלִיחַ Ps 37,7.
וְהַצְלַח *imper.* 1R 22,12.15 ‖ 2Ch 18,11.
הַצְלִיחָה Ps 118,25.
וְהַצְלִיחָה־ Neh 1,11.
וְהַצְלִיחוּ *pl.* 2Ch 18,14.20,20.
תַּצְלִיחַ *2 impf.* Dt 28,29 ‖ Jos 1,8 ‖ 1Ch 12,13(12).
תַּצְלִיחִי *2 impf. f.* Jer 2,37.
יַצְלִיחַ *3 impf.* Ps 1,3 ‖ Prv 38, 13 ‖ Neh 2,20.
וַיַּצְלַח (לְ) 1Ch 29,23 ‖ 2Ch 32,30.
הֲתַצְלִחַ *3 impf. f. interrog.* Jud 18,5.
תַּצְלִיחוּ *2 impf. pl.* Jer 32,5 ‖ 2Ch 13,12.24,20.
וַיַּצְלִיחוּ *3 impf. pl.* Jer 5,28.
וַיַּצְלִיחוּ 2Ch 14,6.
——v. chald.——

צַלָּחָה] וּבַצֵּלָחוֹת *pl.*

patina.

יש לחבר אותו ואת הבריו עם קלחת בחלוף ק׳ בצ׳ (ע׳ הערה אל קלחת).

2Ch 35,13.

צְלֹחִית 2R 2,20.
צַלַּחַת] הַצַּלַּחַת 2R 21,13.
בַּצַּלָּחַת Prv 19,24.*26,15.*
——cf. קַלַּחַת——

I צָלַל] *3 perf. pl.* (al. לְ) צָלֲלוּ

deorsum volvi, demergi.

ענינו שקיעה וטביעה (קרוב אל דלל וזלל?) ובדרז״ל בא על שקיעת שמרים שבמשקה, או העפרוריות שבמים („צלולים״); וי״מ מן צלל השני שנפלו תוך המים בקול צלצל ורעש (ואולי הוא פעל נגזר מן צולה, מְצֻלָה).

Ex 15,10.

II צָלַל] *3 perf. pl.* (al. לְ) צָלֲלוּ

tinnire, crepitare, tremere.

ענינו השמעות קול, וכמוהו בסורית וערבית (קרוב אל צהל?). ע׳ הערה אל דָּנַר.

Hab 3,16.

תְּצִלֶּינָה *3 impf. pl. f.* 1S 3,11.
תְּצִלֶּנָה 2R 21,12 ‖ Jer 19,3.

צְלוּל K., צְלִיל Q.

strepitus, crepitus.

להרד״ק והרלב״ג ענינו רעש וצלצול (ואולי פתרו החלום בשנוי מעט „צִלְצֵל לָהֶם שְׂעָרִים״, כלומר קול תרועת מלחמה בשערים), אמנם יונתן תרגמו מענין צלי, חררה צלוית אש.

Jud 7,13.

צְלָצַל] (al. צְ) הַצְּלָצַל

cicada, gryllus isque stridulus; instrumentum tinniens, hasta vel iaculum piscatorum; *pl.* cymbala.

טעם הצלצל לפי שמשמיע קול רעש (בסורית, ערבית ואשורית בר׳ ת׳ הל׳), וכן צלצל כנפים (ולד״ק מענין צל, והכונה על מפרשי האניות, וע׳ באור רו״מ), וטעם צלצל דגים עוד לא התבאר כל צרכו.

Dt 28,42.

צִלְצַל *cs.* Jes 18,1.
וּבְצִלְצַל Job 40,31.
וּבְצֶלְצְלִים *pl.* 2S 6,5.
בְּצִלְצְלֵי *cs.* Ps 150,5$^2$.

מְצִלָּה] מְצִלּוֹת *pl.*

tintinabula; *du.* cymbala.

ע״מ מְגִלָּה, מְחִתָּה, מן חלל, חתת וכדומה.

Zach 14,20.

מְצִלְתַּיִם *du.* Neh 12,27.
וּמְצִלְתַּיִם, וּמְצִלְתָּיִם 1Ch 15,16. 16,42.
בִּמְצִלְתַּיִם 1Ch 15,19.25,6 ‖ 2Ch 5,12.29,25.
בַּמְצִלְתַּיִם Esr 3,10 ‖ 1Ch 16,5.
וּבִמְצִלְתַּיִם, וּבִמְצִלְתָּיִם 1Ch 13, 8.15,28.25,1 ‖ 2Ch 5,13.

III צָלַל] 3 perf. pl. (al. לְ) צָלֲלוּ
tenebris tegi; obumbrari; *al.* cum tonitu claudere (ex צָלַל II).
כדוגמתו בארמית, סורית וערבית (כט׳ ת׳ צ׳), כושית ואשורית. י״מ צללו מענין השמעות קול שבא ע״י הגפת השערים; השבעים קורין בונה ד׳ ו׳ לְהָצֵל לו (מַחֲמָתוֹ?).
Neh 13,19.

הֵצֵל] מֵצַל *Hi. pt.* Ez 31,4.

## צֵל

umbra.
כְּצֵל דקהלת ו׳ י״ב מוסב אל ימי־חיי הבלו.
Jud 9,36 ‖ Jes 25,4.38,8 ‖ Jon 4,6 ‖ Job 7,2.8,9.

הַצֵּל 2R 20,9.10.11.
בְּצֵל Gn 19,8 ‖ Jes 25,5.30,2.3.49,2 ‖ Jer 48,45 ‖ Ez 17,23 ‖ Ps 17,8.36,8.91,1 ‖ Eccl 7,12.
בַּצֵּל Jon 4,5.
וּבְצֵל Jes 51,16 ‖ Ps 57,2.63,8.
כְּצֵל Jes 32,2 ‖ Ps 102,12.109,23.144,4.
כַּצֵּל Job 14,2.17,7 ‖ Eccl 6,12.8,13 ‖ 1Ch 29,15.
לְצֵל Jes 4,6.
לַצֵּל 2R 20,10.
בְּצִלִּי *suff.* Jud 9,15.
צִלְּךָ Ps 121,5.
צִלֵּךְ Jes 16,3.
צִלְלוֹ Job 40,22.
בְּצִלּוֹ Ez 31,17 ‖ Hos 14,8 ‖ Cant 2,3 ‖ Thr 4,20.
וּבְצִלּוֹ Ez 31,6.
מִצִּלּוֹ Ez 31,12.
צִלָּהּ Hos 4,13 ‖ Ps 80,11.
בְצִלָּהּ Jes 34,15.
צִלָּם Nu 14,9.
הַצְּלָלִים *pl.* Cant 2,17.*4,6*.
צִלְלֵי־ *cs.* Jer 6,4.
v. ch. טְלַל et n. pr. בְּצַלְאֵל, הַצְּלֶלְפּוֹנִי

צֶלֶם] בְּצֶלֶם
umbra, *trop.* res vana; imago, simulacrum, idolum.
הוראתו ידועה, לד״ק המ״ם לסימן הבנין; ועיקר שרשו צֵל (שאַטטענבילד).
Gn 1,27.9,6 ‖ Ps 39;7.

בְּצַלְמֵנוּ *suff.* Gn 1,26.
בְּצַלְמוֹ Gn 1,27.
כְּצַלְמוֹ Gn 5,3.
צַלְמָם Ps 73,20.
צַלְמֵי] צְלָמִים *pl. cs.* Nu 33,52 ‖ 1S 6,5.11 ‖ Ez 16,17.23,14.
וְצַלְמֵי 1S 6,5 ‖ Ez 7,20.
צַלְמֵיכֶם *suff.* Am 5,26.
צְלָמָיו 2R 11,18 ‖ 2Ch 23,17.

## צַלְמָוֶת

= צַל־מָוֶת tenebrae mortis, i. e. t. densissimae; *met.* de malo et calamitate, afflictio; *al.* = צַלְמוּת caligo.
לדעת האחרונים אינו מרכב מן צל ומות, כ״א שרשו צלם אח אל טלם בסורית במובן חשך, ומשקלו צַלְמוּת, יש מחברין לו צַלְמוֹן דתהלים ס״ה ט״ו, ונראה יותר שהוא שעצ״ם (ע׳ חלק השמות).
Jes 9,1 ‖ Am 5,8 ‖ Ps 23,4 ‖ Job 10,22.12,22.16,16.24,17². 34,22.38,17.

וְצַלְמָוֶת Jer 2,6 ‖ Ps 107,10.14 ‖ Job 3,5.10,21.28,3.
בְּצַלְמָוֶת Ps 44,20.
לְצַלְמָוֶת Jer 13,16.
v. chald. et n. pr.

צָלַע] צֹלֵעַ *pt.*
claudicare.
בערבית הוראתו עקימה ועקישה. ע׳ לקמן.
Gn 32,32.
הַצֹּלֵעָה *f.* Mich 4,6.7 ‖ Zeph 3,19.

צֶלַע] לְצֶלַע
claudicatio, casus, calamitas.
נאמר על פיד ושבר כטעם למועדי רגל, ואולי הוא קרוב אל קלע במובן השלכה. לד״ק שמרי צלעי מן צֵלָע, כלומר העומדים אצלי וקרובים לי.
Ps 38,18.

צַלְעִי *suff.* Jer 20,10.
וּבְצַלְעִי Ps 35,15.
לְצַלְעוֹ Job 18,12.

## צֵלָע

costa, *pl.* trabes, asseres; latus; conclave laterale templi; צְלָעִים latera ianuae, valvae.
בהוראת צד ודופן, בגוף האדם או בבנין; במ״א ו׳ ה׳ בא גם קלעים ת׳ צלעים.
Ez 41,6².

הַצֵּלָע Gn 2,22 ‖ 1R 6,8 ‖ Ez 41,5.11.
לַצֵּלָע Ez 41,9.
צֶלַע *cs.* Ex 26,26.27.*36,32*.27.35².36,31.
בְּצֶלַע 2S 16,13.
וּלְצֶלַע Ex 26,20.*36,25*.
צַלְעוֹ *suff.* Ex 25,12.*37,3*².
צְלָעִים *pl. I* 1R 6,34.
צְלָעוֹת *pl. II* 1R 6,5 ‖ Ez 41,9.
הַצְּלָעוֹת, הַצְּלָעֹת 1R 7,3 ‖ Ez 41,8.
וְהַצְּלָעוֹת Ez 41,6.
לַצְּלָעוֹת Ez 41,6.7.
צַלְעֹת *cs.* Ex 25,14.*37,5*.27,7.38,7.
וְצַלְעוֹת Ez 41,26.
בְּצַלְעוֹת 1R 6,15.*16*.15.
צַלְעֹתָיו *suff.* Ex 30,4.37,27.
מִצַּלְעֹתָיו Gn 2,21.
v. n. pr.

צָמֵא] צָמְאָה 3 *perf. f.*
sitire; *trop.* ardenter cupere, desiderio ferri.
כדוגמתו בערבית, כושית ואשורית (ואולי הוא קרוב אל צמת וצמק). בקצת נוסחאות וְצָמִית מלא יו״ד.
Ps 42,3.63,2.

וְצָמֵת (al. תְ) 2 *perf. f.* Ruth 2,9.
צָמֵתִי 1 *perf.* Jud 4,19.
צָמְאוּ 3 *perf. pl.* Jes 48,21.
וַיִּצְמָא 3 *impf.* Ex 17,3 ‖ Jud 15,18.
תִּצְמְאוּ] תִּצְמָאוּ 2 *impf. pl.* Jes 65,13.
יִצְמְאוּ] יִצְמָאוּ 3 *impf. pl.* Jes 49,10.

וַיִּצְמְאוּ Job 24,11.

## צָמֵא

*adj.* siticus, siticolorus.

להשבעים והירונימוס יְחֻבַּר לזה גם צַמִּים דאיוב, וכמו צְמֵאִים.

Jes 21,14.32,6.44,3.55,1‖Prv 25,21.

וְצָמֵא 2S 17,29.

הַצָּמֵא Jes 29,8.

הַצְּמֵאָה (coll.) *f.* Dt 29,18.

צְמֵאִים *pl. m.* Ps 107,5.

## צָמָא

sitis.

השבעים קורין בירמיה מ״ח י״ח בַּבִּצָּה ת׳ בַּצָּמָא (ואולי יהיה טעם מִכָּבוֹד מענין נכבדי מים).

Jes 5,13‖Am 8,11.

וְצָמָא Ez 19,13.

בַּצָּמָא Ex 17,3 ‖ Jud 15,18 ‖ Jes 41,17.50,2‖Jer 48,18 ‖ Hos 2,5 ‖ Am 8,13‖Thr 4,4.

וּבְצָמָא Dt 28,48‖2Ch 32,11.

וְלִצְמָאִי *suff.* Ps 69,22.

צְמָאָם Ps 104,11.

לִצְמָאָם Neh 9,15.20.

צִמְאָה] מִצִּמְאָה Jer 2,25.

## צִמָּאוֹן] וְצִמָּאוֹן

regio sitiens, terra exusta.

Dt 8,15‖Jes 35,7.

לְצִמָּאוֹן Ps 107,33.

—— cnf. צַמִּים (rad. צָמַם) ——

## צָמַד°

*Ni.* alligare, adhaerere; servire, colere; *Hi.* nectere (frondem).

כדוגמתו בסורית, ערבית, כושית ואשורית (קרוב אל צפד, קמט, קבץ וקמץ).

נִצְמַד] הַנִּצְמָדִים *Ni. pt. pl.* Nu 25,5.

יִצָּמֵד] וַיִּצָּמֶד *3 impf.* Nu 25,3.

וַיִּצָּמְדוּ *3 impf. pl.* Ps 106,28.

צֻמַּד] מְצֻמֶּדֶת *Pu. pt. f.* 2S 20,8.

הִצְמִיד] תַּצְמִיד *Hi. 2 impf.* Ps 50,19.

## צָמִיד

armilla; operculum vasis s. alligatio.

צמיד דבמדבר ת״א מְגוּפָּה וכן בערבית صِمَاد (שטאָפּסעל, דעקקעל).

Nu 19,15.

וְצָמִיד Nu 31,50.

צְמִידִים *pl.* Gn 24,22‖Ez 16,11. 23,42.

הַצְּמִדִים Gn 24,30.

וְהַצְּמִידִים Gn 24,47.

## צֶמֶד

iugum, par iumentorum copulatorum; iugerum agri.

בדרז״ל בא גם על העול שאוסרין בו זוג פרדים לחרישה (מכר את הצמד לא מכר את הבקר).

Jud 19,10‖1S 11,7.14,14‖1R 19,21‖2R 5,17‖Jes 21,7.9‖Job 1,3. 42,12.

וְצֶמֶד Jud 19,3‖2S 16,1.

וְצִמְדּוֹ *suff.* Jer 51,23.

צְמָדִים *pl.* 1R 19,19‖2R 9,25.

צִמְדֵּי־ *cs.* Jes 5,10.

—— צַמָּה rad. צָמַם ——

## צָמַח] צֶמַח־

progerminare, provenire, producere.

בסורית הוראתו הברקה והתנוצצות, וע׳ הערה אל צוץ ע״ד קורבת מושג הברקה והפריחה יחד.

Lev 13,37.

וְצָמְחוּ *3 perf. pl.* Jes 44,4.

צוֹמֵחַ *pt.* Eccl 2,6.

הַצֹּמֵחַ Ex 10,5.

צֹמְחוֹת *pl. f.* Gn 41,6.23.

יִצְמַח, יִצְמָח *3 impf.* Gn 2,5 ‖ Zach 6,12‖Job 5,6.

וַיִּצְמַח Ez 17,6.

תִּצְמַח] תִּצְמָח *3 impf. f.* Jes 43,19.58,8‖Ps 85,12.

יִצְמְחוּ] יִצְמָחוּ *3 impf. pl.* Job 8,19.

תִּצְמַחְנָה *3 impf. pl. f.* Jes 42,9.

צִמַּח] צִמֵּחַ *Pi. 3 perf.* Ez 16,7.

לְצַמֵּחַ *inf. cs.* Jud 16,22.

יְצַמַּח *3 impf.* 2S 10,5‖1Ch 19,5.

הִצְמִיחַ] וְהִצְמִיחָהּ *Hi. 3 perf. suff.* Jes 55,10.

מַצְמִיחַ *pt.* Ps 104,14.

הַמַּצְמִיחַ Ps 147,8.

וּלְהַצְמִיחַ *inf. cs.* Job 38,27.

אַצְמִיחַ *1 impf.* Jer 33,15 ‖ Ez 29,21‖Ps 132,17.

יַצְמִיחַ *3 impf.* 2S 23,5 ‖ Jes 61,11.

וַיַּצְמַח Gn 2,9.

תַּצְמִיחַ, תַּצְמַח *3 impf. f.* Gn 3,18‖Dt 29,22‖Jes 45,8.61,11.

## צֶמַח

germinatio; germen, proventus terrae, fruges; *met.* soboles.

Jes 4,2‖Jer 23,5.33,15‖Hos 8,7.

וְצֶמַח Gn 19,25.

כְּצֶמַח Ez 16,7.

צִמְחָהּ *suff.* Jes 61,11 ‖ Ez 17,9. 10‖Ps 65,11.

—— v. n. pr. ——

## צמם [rad. צַמִּים

laqueus, *trop.* exitium (LXX et Vulg. = צְמֵאִים).

יחיד ע״מ פַּטִּישׁ מן פעל צָמַם, הקרוב בהוראתו אל צִמְצֵם בדרז״ל לפי שהפח אחז וסוגר רגלי הנלכד ובערבית נקרא פקק של צלוחית (שטאָפּסעל) صِمَام; י״פ מן צַמָּה דלקמן לסטים פראים מגדלי פרע, והשבעים והירונימוס קורין צְמֵאִים.

Job 5,5.18,9.

## צַמָּה] צַמָּתֵךְ *suff.*

crines plexi, *al.* velum muliebre.

י״פ קליעת השער המקשר ומצומצם כמעשה עבות, ולד״א צעיף, המכסה ומאחז פני האשה (או מפני שהוא כמעשה רשת ופח).

Jes 47,2.

לְצַמָּתֵךְ Cant 4,1.3.6,7.

## צָמַק°

exarescere.

יש מחברין אותו עם שן, וע׳ לעיל. לרד״ק צִנּוֹת דעמום ענינו אניות קטנות (אולי ע״ש שהיו מכוסות במגנים של רקועי פחים בכדי שלא ירקבו); רו״א כהן מפרש מְצִנִּים דאיוב כמו מַצָּנִים, כלומר סלים, כהוראת ميضنة בערבית (ע׳ הערה אל צנצנת).

Prv 22,5.

**מְצִנִּים** Job 5,5.

**בְּצִנּוֹת** *pl. II* Am 4,2.

## צְנִין] וְלִצְנִנִים, וְלִצְנִנִם *pl.*

spinae, aculei.

Nu 33,55‖Jos 23,13.

## צִנְצֶנֶת

vasculum, corbis.

ענינו טנא או סל שנעשה מקליעת שבטים וצנים, וא״ת צלחית.

Ex 16,33.

## I צִנָּה

scutum magnum.

יש לו קרובים בערבית וכושית במובן סביבה ושמירה, מפני שמקיף את כל הגוף סחור סחור כסֹחֵרָה ושומר ומגין עליו (וע׳ הערה אל צנם).

1R 10,16‖Ez 23,24.26,8.38,4‖Ps 91,4‖1Ch 12,8(9).24(25)‖2Ch 9,15.14,7.

**וְצִנָּה** Jer 46,3‖Ez 39,9‖Ps 35,2‖2Ch 25,5.

**הַצִּנָּה** 1S 17,7.41‖1R 10,16‖2Ch 9,15.

**בְּצִנָּה** 1Ch 12,34(35).

**כַּצִּנָּה** Ps 5,13.

**צִנּוֹת** *pl.* 2Ch 11,12.

## II צִנָּה] כְּצִנַּת *cs.*

frigus.

בערבית בא ברי״ש ת׳ הנו״ן, ושגור הרבה בדרז״ל עם הפעל צנן בבנינים שונים.

Prv 25,13.

——v. n. pr.——

## צָנַע°

submissum, modestum esse.

י״מ מן הערבית صنع בהוראת התבושש, ויש מאחין אותו עם כנע (או צנח), ושגור הרבה בדרז״ל עם השם צניעות; י״ג במשלי ואת נוֹעָצִים חכמה (ע׳ י״ג י׳).

**צָנוּעַ] צְנוּעִים** *pt. pass. pl.* Prv 11,2.

**נִצְמַת] נִצְמַתִּי** *Ni. 1 perf.* Job 23,17.

**נִצְמְתוּ] נִצְמָתוּ** *3 perf. pl.* Job 6,17.

**צִמֵּת] צִמְּתַתְנִי** *Pi. 3 perf. f. suff.* Ps 119,139.

**צִמְּתוּנִי** (= צִמְּתֻתוּנִי) *3 perf. pl. suff.* Ps 88,17.

**הִצְמִית] הִצְמַתָּה** *Hi. 2 perf.* Ps 73,27.

**מַצְמִית] מַצְמִיתִי** *pt. pl. suff.* Ps 69,5.

**הַצְמִית] הַצְמִיתֵם** *imper. suff.* Ps 54,7.

**אַצְמִית** *1 impf.* Ps 101,5.8.

**אַצְמִיתֵם** *suff.* Ps 18,41.

**וְאַצְמִיתֵם** 2S 22,41.

**תַּצְמִית** *2 impf.* Ps 143,12.

**יַצְמִיתֵם** *3 impf. suff.* Ps 94,23².

## צְמִיתֻת] לִצְמִתֻת

excisio, לצ׳ ad praecisionem, absolute, prorsus, in perpetuum.

כתרגומו לחלוטין, וכטעם כָּלָה.

Lev 25,23.

**לַצְּמִיתֻת** Lev 25,30.

——צֹאן v. צֹנֶה, צֹנֶא——

## צָנַח°] וַתִּצְנַח *3 impf. f.*

descendere, se demittere.

ענינו ירידה (יש מחברין אותו עם זנק, ואחרים עם נוע), השבעים קורין וַתִּצְרַח מעל החמור.

Jos 15,18‖Jud 1,14.4,21.

## צָנַם°

durum, sterilem esse.

ענינו היות יבש נקשה כסלע וכן הוראתו בשמרונית, ובדרז״ל (ב״ב פ״ט) משקולת של צונמא (ואולי שרש צנן קרוב לו, ונאמר על הקוץ הקשה, על המגן החזק ועל הקור שמקפיא ומסמר).

**צָנוּם] צְנֻמוֹת** *pt. pass. pl. f.* Gn 41,23.

## צֵן] צִנִּים *pl. I*

spina; hamus s. uncus piscium (rad. צנן).

ענינו התכוצות ויבשות, ובדרז״ל בהתפעל (מצטמק ויפה לו מצטמק ורע לו).

**צָמֵק] צֹמְקִים** *pt. pl.* Hos 9,14.

## צִמּוּק] צִמּוּקִים, צִמֻּקִים *pl.*

uvae arefactae, passae.

ענבים יבשים, וע׳ הערה אל אשישה.

1S 25,18.30,12‖2S 16,1.

**וְצִמּוּקִים** 1Ch 12,40(41).

## צֶמֶר, צָמֶר

lana.

כמוהו בארמית, סורית וכושית בע׳ ת׳ צ׳; יש מחברין אותו עם סמר, ואפשר לחברו עם צמת, שכן בסורית קורין לעשב עמירא.

Lev 13,47‖Dt 22,11‖2R 3,4‖Ez 44,17‖Prv 31,13.

**וְצֶמֶר** Ez 27,18.

**הַצֶּמֶר** Lev 13,59‖Jud 6,37‖Ez 34,3.

**בַּצֶּמֶר** Lev 13,52.

**כַּצֶּמֶר, כַּצָּמֶר** Jes 1,18‖Ps 147,16.

**וְכַצֶּמֶר** Jes 51,8.

**וְלַצֶּמֶר** Lev 13,48.

**צַמְרִי** *suff.* Hos 2,7.11.

## צַמֶּרֶת

frons, coma arboris.

ע׳ לעיל. בי״ז כ״ב יש לגרוס וְנָטַעְתִּי ת׳ וְנָתַתִּי.

Ez 17,3.

**מִצַּמֶּרֶת** Ez 17,22.

**צַמַּרְתּוֹ** *suff.* Ez 31,3.10.

**צַמַּרְתָּם** Ez 31,14.

——v. ch. עֲמַר et n. pr.——

## צָמַת°] צָמְתוּ *3 perf. pl.*

excidere, perdere; *Ni.* extingui.

בערבית (לרב בהפך אתון) ענינו היות כליל, תמים ושלם, והעברי יאמר מן כלל כָּלוֹ מן הארץ, ומן תָּמַם תַּמּוֹ נכרתו; בסורית הוראתו החרש ושתוק, והעברי יאמר מן דָּמַם וְנִדְמוּ נאות השלום (בדרז״ל נמצא צומת הגידים, ולפ״ז הוא קרוב אל צָמַם, צָמַד וכנותהון, ויהיה טעם בעותיך צמתתוני „אין ערשטאררונג פערזעטצען״). י״ג בתהלים ס״ט ה׳ עצמו מַצְמִתַי, ומקביל אל משערות ראשי (הסורי קורא מֵעַצְמֹתַי), ובאיוב כ״ג י״ז: לא נִצְמַתִּי מפני־חשך.

Thr 3,53.

[הִצְנִיעַ] וְהַצְנֵעַ *Hi. inf. abs.* Mich 6,8.

---

[צָנַף°] צָנוֹף *inf. abs.*

obvolvere, circumvolvere, convolvere.

כמוהו בסורית, ואולי יש לחברו עם כנף, שכן גם הוראת صنف בערבית.

Jes 22,18.

יִצְנֹף *3 impf.* Lev 16,4.

יִצְנָפְךָ *suff.* Jes 22,18.

צְנֵפָה

res convoluta, glomus.

Jes 22,18.

[צָנוֹף K.] צָנִיף,

tiara, fascia capitis.

Zach 3,5.

וְצָנִיף Job 29,14.

הַצָּנִיף Zach 3,5.

וּצְנוֹף K., וּצְנִיף Q. Jes 62,3.

וְהַצְּנִיפוֹת *pl.* Jes 3,23.

מִצְנֶפֶת Ex 28,4.39.

הַמִּצְנֶפֶת, הַמִּצְנָפֶת Ex 28,37². 29,6².39,28.31 ‖ Lev 8,9² ‖ Ez 21,31.

וּבְמִצְנֶפֶת Lev 16,4.

——צִנְצֶנֶת v. צַן (rad. צנן)——

[צִינֹק] הַצִּינֹק

carcer, LXX καταράκτα.

הוראתו בשמרונית, ובסורית וערבית (מ׳ ת׳ צ׳) סגירה וקשור (ואולי הוא קרוב אל צמק או אל חנק); השבעים קורין הַצִּנּוֹר.

Jer 29,26.

---

[צִנּוֹר] בַּצִּנּוֹר

cataracta, aquae ductus.

ענינו מרזב לקלוח המים (וואססערלייטונג), וכן בדרז״ל; טעם ויגע בצנור, כדי שתחדל המים מן המצודה (וע׳ רלב״ג). השבעים קורין בַּחֶרֶב או בִּנְצָב (ואולי יש לגרוס בַּמַּצָּב, אנשי החיל שבמצודה „בעזאטצונג״).

2S 5,8.

[צִנּוֹרִים] צִנּוֹרֶיךָ *pl. suff.* Ps 42,8.

[צַנְתֶּרֶת] צַנְתְּרוֹת *pl. c.*

canalis.

לד״ק הוספת התי״ו מורה להקטין (קאנאֶלכען) ע״ד שבא הסמ״ך בסורית להקטין, מן ינקא יֵאָמר ינסקא (יונק קטן), או ע״ד עשתרות מן עשר.

Zach 4,12.

---

[צָעַד] צָעֲדָה *3 perf. f.*

gradi, incedere per gradus, ascendere.

הוראתו הליכה ודריכה, והוא פעל נגזר מן צַעַד, ובערבית בא במובן עֲלִיָּה (אויפשטייגען).

Gn 49,22.

צָעֲדוּ *3 perf. pl.* 2S 6,13.

בְּצַעְדְּךָ *inf. suff.* Jud 5,4 ‖ Ps 68,8.

תִּצְעַד־ *2 impf.* Hab 3,12.

[יִצְעַד] יִצְעָד *3 impf.* Prv 7,8.

[יִצְעֲדוּ] יִצְעָדוּ *3 impf pl.* Jer 10,5.

[הִצְעִיד] וְתַצְעִדֵהוּ *Hi. 3 impf. f. suff.* Job 18,14.

[צַעַד] צַעַד

passus, gressus; *trop.* agendi ratio.

Prv 30,29.

צַעֲדִי *suff.* 2S 22,37 ‖ Ps 18,37.

[צַעַדְךָ] צַעֲדֶךָ Prv 4,12.

צַעֲדוֹ Jer 10,23 ‖ Prv 16,9.

צְעָדִים *pl.* 2S 6,13.

צַעֲדֵי *cs.* Job 18,7.

צְעָדַי *suff.* Job 14,16.31,4.37.

צְעָדֵינוּ Thr 4,18.

צְעָדָיו Job 34,21.

צְעָדֶיהָ Prv 5,5.

צְעָדָה I

incessus.

2S 5,24.

הַצְּעָדָה 1Ch 14,15.

[מִצְעָד] מִצְעֲדֵי־ *pl. cs.*

gressus, vestigium.

Ps 37,23 ‖ Prv 20,24.

בְּמִצְעָדָיו *suff.* Dan 11,43.

[צְעָדָה II] אֶצְעָדָה,

armilla, *al.* catenula crualis.

י״א שרשרת שנשאו הנשים על צעדיהן, כדי שתלכנה בפסיעות קטנות, או ליפי, כטעם עכסים. ואח״כ הֻשאל גם לצמידים על הזרוע, וי״פ מן צרע בערבית, זרוע העליון, בהפך אתון.

Nu 31,50.

וְאֶצְעָדָה 2S 1,10.

וְהַצְּעָדוֹת *pl.* Jes 3,20.

---

[צָעָה] צֹעֶה *pt.*

inclinare; inclinari; se inclinare; reclinare caput supinum i. e. superbire.

האחרונים פותרין מן הערבית صَغِيَ במובן נטיה והשפלה, וטעם מהר צעה להפתח, מי שהיה כפוף מפני הכבלים; וצעה ברב כח שצוארו כפוף לאחריו, כהולך בגאוה, ופי׳ וצעהו שיטוהו על צדו בכדי להריקו; ויש גם לפתרם מן وضع וקרוב אל יָצַע; סומכוס קורא צֹעֵד ברב כחו (ואולי יש לגרוס סֹעֶה).

Jes 51,14.63,1.

צֹעָה *f.* Jer 2,20.

צֹעִים *pl. m.* Jer 48,12.

[צִעָה] וְצֵעֻהוּ *Pi. 3 perf. pl. suff.* Jer 48,12.

צַעֲצֻעִים *pl. t.*

*Vulg.* opus statuarium (al. rad. צוע v. צָעַע).

האחרונים פותרים מן הערבית במובן מעשה הרשים (בכסף וזהב), והשבעים קורין מעשה עֲצֵי שֶׁמֶן, או שִׁטִּים (ע׳ מ״א ו׳ כ״ג).

2Ch 3,10.

---

צָעַן°

migrare.

י״ת דלא מתפרק, להשבעים והסורי כמו לא יָזוּעַ, ונראה שהוא קרוב אל שלפניו, והטעם לא יוצע לארץ; וי״פ מן טען (בערבית בס׳ רפויה), שלא יוכלו לטעון אותו ולא יִנָּשֵׂא להסיעו ממקומו.

[יִצְעַן] יִצְעַן *3 impf.* Jes 33,20.

——v. pr.——

[צָעִיף] הַצָּעִיף

velum muliebre.

י״פ מן הסורית, הערבית והכושית בהוראת קפילה וכפילה, ולד״א קרוב אל זעף ע״ש קלות תנודתו, וכטעם יריעה, רעלות (ע׳ הערה אל רשת).

Gn 24,65.

בַּצָּעִיף Gn 38,14.

צְעִיפָהּ *suff.* Gn 38,19.

——צָעָה v. צַעֲצֻעִים——

## צָעַק

clamare, acclamare, implorare; *Ni.* convocari, concurrere, se congregare; *Hi.* convocare.

כמוהו בערבית, ואח אל זעק, וכמוהו יֵאָמֵר בנפעל על האסיפה ע״י כריזה.

1R 20,39 ‖ Thr 2,18.

צָעֲקָה *3 perf. f.* Dt 22,24.27 ‖ 2R 4,1.6,26.

צָעַקְתִּי *1 perf.* Ps 88,2.

צָעֲקוּ , צָעֲקוּ *3 perf. pl.* 2R 4,40 ‖ Jes 33,7 ‖ Ps 34,18.

[צֹעֵק] צֹעֶקֶת *pt. f.* 2R 8,5.

צֹעֲקִים *pl. m.* Gn 4,10 ‖ Ex 5,8.

צָעֹק *inf. abs.* Ex 22,22.

לִצְעוֹק *cs.* 2R 8,3.

[צְעַק] צַעֲקִי , וְצַעֲקִי *imper. f.* Jer 22,20.

[צַעֲקוּ] צְעַקְנָה *pl. f.* Jer 49,3.

אֶצְעַק *1 impf.* Job 19,7.

[אֶצְעֲקָה] וְאֶצְעֲקָה Ps 77,2.

תִּצְעַק *2 impf.* Ex 14,15.

יִצְעַק *3 impf.* Ex 22,22.26 ‖ Jes 42,2.46,7.

וַיִּצְעַק Gn 27,34.41,55 ‖ Ex 8,8. *17,4*.15,25 ‖ Nu 11,2.12,13 ‖ 2R 6,5.

וַנִּצְעַק *1 impf. pl.* Nu 20,16 ‖ Dt 26,7.

תִּצְעֲקוּ *2 impf. pl.* Jes 65,14.

וַתִּצְעֲקוּ Jud 10,12.

יִצְעֲקוּ *3 impf. pl.* Jes 19,20 ‖ Job 35,12 ‖ Neh 9,27.

וַיִּצְעֲקוּ Ex 5,15.14,10 ‖ Jos 24,7 ‖ Jud 4,3 ‖ Ps 107,6.*28* ‖ 2Ch 13,14.

[נִצְעַק] וַיִּצָּעֵק *Ni. 3 impf.* Jud 7,23.24.12,1.

וַיִּצָּעֲקוּ *3 impf. pl.* Jud 10,17 ‖ 1S 13,4 ‖ 2R 3,21.

[צִעֵק] מְצַעֵק *Pi. pt.* 2R 2,12.

[הִצְעִיק] וַיַּצְעֵק *Hi. 3 impf.* 1S 10,17.

## צְעָקָה

clamor.

Gn 27,34 ‖ Ex 11,6.12,30 ‖ Jes 5,7 ‖ Jer 48,3.49,21 ‖ Zeph 1,10.

הַצְּעָקָה 1S 4,14.

צַעֲקַת *cs.* Ex 3,9 ‖ Jer 25,36.48,5 ‖ Ps 9,13 ‖ Job 34,28 ‖ Neh 5,1.

וְצַעֲקַת Job 34,28.

צַעֲקָתוֹ *suff.* Ex 22,22 ‖ 1S 9,16.

הֲצַעֲקָתוֹ *interrog.* Job 27,9.

הַכְּצַעֲקָתָהּ Gn 18,21.

צַעֲקָתָם Gn 19,13 ‖ Ex 3,7.

——conf. זְעָק——

## צָעַר

parvum, vilem, contemptum esse.

אח אל זער, וכמוהו בסורית ובערבית.

[יִצְעַר] יִצְעָרוּ *3 impf. pl.* Jer 30,19.

וְיִצְעָרוּ Job 14,21.

## [צֹעֵר] הַצֹּעֲרִים *pl.*

pastoris puer.

ש״ת לנערים צעירים שכל עסקם ומלאכתם לרעות מקנה.

Zach 13,7.

## [צָעוֹר] , צָעִיר

parvus (numero, aetate); ignobilis, vilis, contemptus; pastoris puer.

השבעים קורין בירמיה מ״ח ד׳: השמיעו צֹעֲרָה, כלומר עד צוער.

Gn 25,23 ‖ Mich 5,1 ‖ Ps 68,28. 119,141 ‖ Job 32,6.

הַצָּעִיר Gn 48,14 ‖ Jud 6,15.

וְהַצָּעִיר Gn 43,33 ‖ Jes 60,22.

צְעִירוֹ *suff.* 1R 16,34.

וּבִצְעִירוֹ Jos 6,26.

צְעִירִים *pl.* Job 30,1.

צְעִירֵי *cs.* Jer 49,20.50,45.

צְעִירֶיהָ Q., צְעוֹרֶהָ K. *suff.* Jer 48,4.

צְעִירֵיהֶם Q., צְעוֹרֵיהֶם K. Jer 14,3.

הַצְּעִרָה (18), הַצְּעִירָה *f.* Gn 19,31.*34*.35.29,26 ‖ 1S 9,21.

וְהַצְּעִירָה Gn 19,38.

## [צְעִירָה] מִצְּעִירָה

aetas natu minor; מִצְּ׳ a parvis initiis.

שם המפשט, צעירות וקטנות; י״ם מצעירה כשם התאר מִצְעָרָה (בלא דגשות הצ׳), וכן משמע מן השבעים אלא שתרגמוהו עצומה.

Dan 8,9.

כִּצְעִרָתוֹ *suff.* Gn 43,33.

## מִצְעָר

parvum, exiguum; pauci; breve tempus.

דר מצער דתהלים כנוי לציון, ולד״ק שע״ם; למדנחאי בדה״ב כ״ד בְּמִצְעַר כתיב, בְּמִצְעָר קרי.

Gn 19,20[2] ‖ Ps 42,7 ‖ Job 8,7.

לַמִּצְעָר Jes 63,18.

בְּמִצְעָר *cs.* 2Ch 24,24.

——v. זְעֵיר et n. pr.——

## צָפַד

adhaerere.

כמוהו בערבית וקרוב אל צמד (צבת, צמת).

Thr 4,8.

## [צָפָה] צוֹפֶה , צֹפֶה *pt.*

speculari, prospectare; expectare, accurate observare; insidiari; sq. אֶל: eligere s. destinare.

הוראתו ידועה, ובכושית בא ביחוד על היחול והקווי. י״נ בבראשית ל״א מ״ט: וְהַמִּצְפָּה... יִצֶב; בישעיה נ״ב ח׳ קֹל־צופיך, או קֹהֵל־צפיך, ובאיוב ט״ו כ״ב וְצָפוּן הוא אלי חרב.

Ez 3,17.*33,7* ‖ Hos 9,8 ‖ Ps 37,32 ‖ Cant 7,5.

הַצֹּפֶה 2S 13,34.18,24.25.26[2].27 ‖ 2R 9,18.*20* ‖ Ez 33,6.

וְהַצֹּפֶה 2R 9,17 ‖ Ez 33,6.

לְצֹפֶה Ez 33,2.

צֹפִים *pl.* Nu 23,14 ‖ Jer 6,17.

הַצֹּפִים 1S 14,16.

צֹפַיִךְ *suff.* Jes 52,8.

צֹפָיו Q. Jes 56,10.

צוֹפִיָּה *f. sg.* Prv 31,27.

קרי אל ספן (אל טמן?) ואל צפה ב׳, ואולי גם אל צפה א׳, וזה טעם עיניו לחלכה יצפנו. להשבעים צפניה צפן רוח, רוח צפונית (תרגום פסוק זה משונה מאד וקשה להולמו עם העברית).

Prv 27,16.

וְצָפֻן K., (וְצָפֻן ?) Prv 2,7.
צָפַנְתָּ 2 *perf.* Ps 31,20‖Job 10,13.17,4.
צָפַנְתִּי 1 *perf.* Ps 119,11 ‖ Job 23,12‖Cant 7,14.
[צֹפֵן] צֹפְנֶיהָ *pt. pl. suff.* Prv 27,16.
וְצָפוּן *pt. pass.* Prv 13,22.
צְפוּנִי *suff.* Ez 7,22.
וּצְפוּנְךָ Q., וּצְפִינְךָ K. Ps 17,14.
צְפוּנָה *f.* Hos 13,12.
[צְפוּנִים] צְפוּנֶיךָ *pl. suff.* Ps 83,4.
לִצְפוּנָיו Job 20,26.
תִּצְפֹּן 2 *impf.* Prv 2,1.*7,1.*
תִּצְפְּנֵם *suff.* Ps 31,21.
יִצְפֹּן, Q. 3 *impf.* Prv 2,7 ‖ Job 21,19.
יִצְפְּנֵנִי *suff.* Ps 27,5.
וַתִּצְפְּנֵהוּ 3 *impf. f. suff.* Ex 2,2.
וַתִּצְפְּנוֹ Jos 2,4.
נִצְפְּנָה 1 *impf. pl.* Prv 1,11.
יִצְפְּנוּ, יִצְפֹּנוּ, יִצְפּוֹנוּ Q. 3 *impf. pl.* Ps 10,8.56,7‖Prv 1,18.10,14.
נִצְפַּן *Ni.* 3 *perf.* Jer 16,17.
נִצְפְּנוּ 3 *perf. pl.* Job 15,20, 24,1.
[הִצְפִּין] הַצְפִּינוֹ (al. הִצְפִּינוֹ) *Hi. inf. suff.* Ex 2,3.
תַּצְפִּנֵנִי 2 *impf. suff.* Job 14,13.
יַצְפִּינוּ K. 3 *impf. pl.* Ps 56,7.

[מַצְפּוּן] מַצְפֻּנָיו *pl. suff.*

res vel loca abscondita.

Ob 6.

[צָפִין] וּצְפִינְךָ K. *suff.*

thesaurus, deliciae.

כטעם מה רב טובך אשר צפנת ליראיך.

Ps 17,14.

וְצִפָּה Ex 36,38.38,28 ‖ 1R 6,32.35.
וְצִפִּיתָ 2 *perf.* Ex 25,11.*24.30,3.13.28.26,37.30,5.*26,29.27,2.*6.*
תְּצַפֶּה 2 *impf.* Ex 26,29.
תְּצַפֶּנּוּ *suff.* Ex 25,11.
וַיְצַף 3 *impf.* Ex 36,34. 37,4.*15.28.*11.*26.*38,2.6 ‖ 1R 6,15.20.21.28‖2Ch 3,6.
וַיְצַפֵּהוּ *suff.* Ex 37,2 ‖ 1R 6,20.21.10,18‖2Ch 3,4.9,17.
וַיְצַפֵּם Ex 36,36.
וַיְצַפּוּ 3 *impf. pl.* 2Ch 3,10.
[צֻפָּה] מְצֻפֶּה *Pu. pt.* Prv 26,23.
מְצֻפִּים *pl.* Ex 26,32.

## צִפּוּי

obductio, *concr.* metallum alicui rei inductum.

Nu 17,3.4‖Jes 30,22.

וְצִפּוּי Ex 38,17.*19.*

## [צֶפֶת] וְהַצֶּפֶת

capitulum columnae.

במ״א כֹּתֶרֶת ע״ש הכסוי, ולדעת המבאר מן צנף, כאֲשֶׁת מן אנש, כלומר צָנִיף ועטרה.

2Ch 3,15.

---

## צַפַּחַת

ampulla, urceus.

הוראתו ידועה, וטעם השם לא התברר כל צרכו. השבעים קורין בש״א כ״ו י״א ואי צפחת דמים.

1S 26,11.*12.16.*

וְצַפַּחַת 1R 17,14.16.19,6.
בְּצַפַּחַת 1R 17,12.

## [צַפִּיחִת] כְּצַפִּיחִת

placenta.

י״מ עוגה, ולד״א מין מאכל, ונזכר במשנה דמכשירין ח׳ ט׳.

Ex 16,31.

---

## צָפַן

abscondere, occultare; se occultare, insidiari; recondere, asservare, reponere, reservare; *pt. pass. pl.* opes reconditae; cohibere, retinere, denegare.

צְפוֹת *pl.* Prv 15,3.
וְצָפוּ Q., וְצָפוֹ K. *pt. pass.* Job 15,22.
צָפֹה (?) *inf. abs.* Jes 21,5.
יִצֶף 3 *impf.* Gn 31,49.
תִּצְפֶּינָה 3 *impf. pl. f.* Ps 66,7.
צִפִּינוּ *Pi.* 1 *perf. pl.* Thr 4,17.
מְצַפֶּה *pt.* 1S 4,13.
הַמְצַפֶּה Jes 21,6.
[מְצַפִּים] מְצַפֶּיךָ *pl. suff.* Mich 7,4.
צַפֵּה־ *imper.* Nah 2,2.
וְצַפִּי *f.* Jer 48,19.
אֲצַפֶּה 1 *impf.* Mich 7,7.
וַאֲצַפֶּה Hab 2,1‖Ps 5,4.

## [צִפִּיָּה] בְּצִפִּיָּתֵנוּ *suff.*

specula.

לד״ק על המצפה, ונראה יותר שהוא כמו בתוחלתנו ובתקותנו.

Thr 4,17.

## [צָפִית] הַצָּפִית

speculatio, excubiae; *al.* defaecatio (de vino colendo), *al.* tapetes.

לד״ק כמו מצפה, וי״פ מן צפה ב׳ במובן כסוי, הוא פריסת המפה (צִיפְּתָא בארמית וסורית), ור׳ אבא בר כהנא אמר: אית אתרא דקריין למנרתא צפיתא.

Jes 21,5.

## מִצְפֶּה

specula, locus editus unde late circumspici potest.

י״נ ויקרא הָרֹאֶה על מצפה.

Jes 21,8.

הַמִּצְפֶּה 2Ch 20,24.
v. n. pr.; צָפָתְךָ Ez 32,6 v. צוּף

## II [צָפָה] צִפָּה *Pi.* 3 *perf.*

obducere (metallo, ligno, lapidibus).

יש מחברין אותו עם חפה וכפה (כפר) או עם ספן וצפן (ואולי אחד הוא עם שלפניו, ובבנין פִּעֵל מורה על ההפך).

Ex 36,34‖1R 6,15.$22^{2}$.30‖2R 18,16‖2Ch 4,9.

צפור, וכטעם יחרדו כצפור ממצרים, או מן צַפְרָא בארמית, כלומר ישכים ללכת; השבעים קורין וַיַּעֲבֹר, ויונתן קורא וַיִּצְפַּר, כאמור להלן ואצרפנו לך שם.

Jud 7,3.

## צָפִיר] וְהַצָּפִיר

hircus.

נראה דעת הפותרים מן הסורית והערבית במובן קפיצה, דלינה וריצה, שהגדי או השעיר מקפץ ומדלג, מרקד ומכרכר.

Dan 8,5.21.

צְפִיר *cs.* Dan 8,5.

וּצְפִיר Dan 8,8.

צְפִירֵי] צְפִירִים *pl. cs.* Esr 8,35.

וּצְפִירֵי 2Ch 29,21.

## צְפִירָה] הַצְּפִירָה, הַצְּפִרָה

corona; ordo fati in gyrum ductus.

לד"ק באה הצפירה מענין סביבה, כטעם תסוב עליך כוס ימין י"י, או מענין צר וסביב ארץ. ונקראת כן העטרה שסובבת את הראש, ולד"א מן צפרא בארמית וכטעם בא יומך, ונאמר על הנזר ע"ד ציץ שמורה על האור והתנוצצות.

Ez 7,7.10.

וְלִצְפִירַת *cs.* Jes 28,5.

———v. ch. et v. pr.———

## צִפּוֹר

avicula, *spec.* passer; avis.

י"פ מן הערבית והאשורית בהוראת צפצוף, ולד"א ע"ש התנועה והתנודה (ואולי יש לחברו עם צִפֹּרֶן, וזה טעם הוספת כנף, או עם צפרא לפי שמשכים להתעורר).

Gn 7,14‖Dt 4,17.14,11.22,6 ‖ Ez 17,23.39,4‖ Am 3,5 ‖ Ps 8,9.11,1. 84,4‖Prv 7,23.

וְצִפּוֹר Ps 148,10.

הַצִּפּוֹר, הַצִּפֹּר Gn 15,10 ‖ Lev 14,5.6².7.*53*. 50. 51². 15,52 ‖ Eccl 12,4.

וּבַצִּפֹּר Lev 14,52.

כְּצִפּוֹר Hos 11,11 ‖ Ps 102,8.124,7‖Prv 27,8.

כַּצִּפּוֹר, כַּצִּפֹּר Prv 26,2‖ Job 40,29‖Thr 3,52.

וּכְצִפּוֹר Prv 6,5.

לְצִפּוֹר Ez 39,17.

## צְפוֹנִי] הַצְּפוֹנִי

septentrionalis, *al.* tenebricosus.

ליונתן עם הבא מצפון (מאשור), אך נראה יותר שהוא כנוי לארבה, שכן גם באותו של מצרים נאמר ויתקעהו ימה סוף (ואולי יְחֻבַּר צפוני זה אל צפה ב', וכטעם וכסה את עין הארץ).

Joel 2,20.

———צָפְנַת etc. v. n. pr.———

## צֶפַע

vipera, basiliscus.

מין אפעה.

Jes 14,29.

צִפְעוֹנִי Jes 11,8.59,5.

וּכְצִפְעֹנִי Prv 23,32.

צִפְעֹנִים *pl.* Jer 8,17.

צְפִיעֵי Q. (צְפוּעֵי K.) *pl. cs.*

## צָפוּעַ v. צָפִיעַ]

excrementum, stercora animalium.

בערבית ובכושית גם הפעל משורש זה בהוראת הטלת גללים.

Ez 4,15.

## צְפִיעָה] וְהַצְּפִעוֹת *pl.*

proles vilior.

נאמר על היונקות (קרוב לשלפניו כקורבת צאצאים אל צואי; ואולי יש לחברו עם ספיה).

Jes 22,24.

## צָפַף°

pipire, exiguam et tenuem vocem edere.

כמוהו בערבית (ג"כ ע"ד הכפולים) ובכושית, והוא חקוי קול ההברה הטבעית.

צִפְצֵף] וּמְצַפְצֵף *Pilp. pt.* Jes 10,14.

הַמְצַפְצְפִים *pl.* Jes 8,19.

אֲצַפְצֵף *1 impf.* Jes 38,14.

תְּצַפְצֵף *3 impf. f.* Jes 29,4.

———צַפְצָפָה v. צוּף———

## צָפַר] וְיִצְפֹּר *3 impf.*

saltare in orbem, vertere, se convertere.

י"פ מן הערבית בהוראת סביבה והקפה, יסוב לאחור, או במובן דָלוג ופסוֹחַ (כמו שיאמר הגרמני אבשפרינגען), ולד"א הוא פעל נגזר מן

## צָפוֹן

septentrio, plaga septentrionalis; aquilo; polus asticus.

לד"ק לפי שכמוס ונעלם חלק הצפוני מפני רוב הקור ומעוט אור היום, וכטעם נוטה צפון על תהו. י"ג בירמיה א' י"ג: ופניו מִפְּנֵי צפונה; ביחזקאל מ"ז י"ז: זאת פאת צפון, ובדה"א כ"ו י"ז לצפונה לַיּוֹם ארבעה; השבעים קורין בדה"ב י"ד ט': בַּנֶּגְבָּה צפונה למרשה.

Ex 26,20.*36*,*25*.35. 27,11.38,11 ‖ Nu 34,7.9.35,5‖Jes 14,13‖ Jer 3,18.6,22.10,22.16,15. 25,9. 31,8(7). 46,10.24.50,9 ‖ Ez 21,9.32,30.38,6.15. 39,2. 46,9. 47,17. 48,16. 30 ‖ Zeph 2,13‖ Zach 2,10.6,6.8² ‖ Ps 48,3.89,13‖Prv 25,23‖Job 26,7‖ Cant 4,16‖Eccl 1,6.

וְצָפוֹן Ez 47,17.

הַצָּפוֹן Jer 25,26 ‖ Ez 1,4.40,20. 35.44².46.41,11.42,1².2.11.13.17. 44,4‖Dan 11,6.7.8.11.13.15.40.

וְהַצָּפוֹן Ez 40,19.

בַּצָּפוֹן Eccl 11,3.

לַצָּפוֹן Jes 43,6‖Ez 40,23.42,4.

מִצָּפוֹן Jos 16,6. 17,10. 18,5.12.17. 19,14‖Jud 7,1‖ 1S 14,5 ‖ Jes 14,31.41,25.49,12 ‖ Jer 1,14.4,6.6,1. 13,20.15,12.46,20.47,2. 50,3.41. 51,48‖Ez 8,5.26,7‖Ps 107,3‖Job 37,22.

וּמִצָּפוֹן Am 8,12‖Dan 11,44.

מִצְּפוֹן *cs.* Jos 8,11.13.11,2.15,6. 17,9.24,30‖Jud 2,9.

צָפוֹנָה, צָפֹנָה Gn 13,14 ‖ Ex 40,22 ‖ Lev 1,11 ‖ Nu 2,25.3,35 ‖ Dt 2,3 ‖ Jos 13,3.15,5.8.11. 18,12.16. 18.19².19,27‖Jud 12,1‖1R 7,25‖ 2R 16,14 ‖ Jer 1,13.15.3,12. 23,8. 46,6 ‖ Ez 8,3.5².9,2.21,3.46,9.19. 47,2.15.17. 48,1².10.17.31 ‖ Zach 14,4‖1Ch 9,24.26,14‖2Ch 4,4.

וְצָפוֹנָה, וְצָפֹנָה Gn 28,14‖ Dt 3,27‖Jos 15,7.17,10‖Dan 8,4.

הַצָּפוֹנָה Ez 8,14.40,40.

לַצָּפוֹנָה 1Ch 26,17.

מִצָּפוֹנָה Jos 15,10.

מִצְּפוֹנָה Jud 21,19.

צִפֳּרִים *pl.* Lev 14,4.49 ‖ Ps 104,17.
וְצִפֳּרִים Neh 5,18.
כְּצִפֳּרִים Jes 31,5.
וְכַצִּפֳּרִים Eccl 9,12.
——v. ch. et n. pr.——

צִפֹּרֶן] בְּצִפֹּרֶן

unguis digiti; cuspis stili.
כמוהו באשורית, ובארמית וערבית במ׳ ת׳ צ׳.
Jer 17,1.
צִפָּרְנֶיהָ *pl. suff.* Dt 21,12.
——v. ch. מְסַפֵּר et n. pr.——

צְפַרְדֵּעַ] וּצְפַרְדֵּעַ

rana.
הוראתו ידועה, ולפתרונו אין קץ (בארמית וסורית אורדעא, ובערבית צפדע).
Ps 78,45.
הַצְּפַרְדֵּעַ Ex 8,2.
צְפַרְדְּעִים *pl.* Ex 7,28 ‖ Ps 105,30.
הַצְפַרְדְּעִים Ex 7,29. 8,1.3.4.5.7.8.9.
בַּצְפַרְדְּעִים Ex 7,27.
—צוּץ v. צִצִּים; II צָפָה v. צֶפֶת—

? צִקְלוֹן] בְּצִקְלֹנוֹ *suff.*

saccus, pera.
י״מ בקליפתו, ומוסב על כרמל, ולד״א בילקוטו, ומוסב על האיש.
2R 4,42.
——v. n. pr.(?); צַר v. צָרַר——

צָרַב°

*Ni.* aduri.
כמוהו בערבית ואח אל זרב, סרב (סרבים וסלונים) שרב, שרף וצרף.
נִצְרַב] וְנִצְרְבוּ *Ni. 3 perf. pl.* Ez 21,3.

צָרֶבֶת, צָרָבֶת (*adj.*)

cicatrix; *adj.* urens, adurens.
Lev 13,23.28 ‖ Prv 16,27.
——צָרָה v. צָרַר——

צרה rad.] צֳרִי

opobalsamum.
פתרונו מן הערבית, והאשורית (במ׳ ת׳ צ׳ כטריה בעברית) במובן הולה ונטיפה.
Gn 43,11 ‖ Jer 46,11.51,8.

הַצֳּרִי *interrog.* Jer 8,22.
וָצֳרִי, וּצְרִי Gn 37,25 ‖ Ez 27,17.
——v. n. pr. (?)——

צָרַח] צֹרֵחַ *pt.*

clamare (alta et clara voce).
כדוגמתו: סורית, ערבית, כושית ואשורית (קרוב אל צוח ושוע); ואולי מורה על הרמת הקול כטעם צְרִיחַ.
Zeph 1,14.
הִצְרִיחַ] יַצְרִיחַ *Hi. 3 impf.* Jes 42,13.

צְרִיחַ

arx, turris, *pl.* speculae.
לרד״ק נקרא המגדל כן, לפי שמעל ראשו הצריחו והזעיקו את העת (או ע״ש קול הצופים והשומרים).
Jud 9,46.
הַצְּרִיחַ Jud 9,49[2].
וּבַצְּרִחִים *pl.* 1S 13,6.

צֹרֶךְ] (צָרְכּוֹ) צָרְכֶּךָ *suff.*

necessitas.
בסורית ובערבית הוראת הפעל הוית עני ואביון, ושמושו בתרגומים ובדרז״ל רב מאד (צריך, נצרך, הצריך, הוצרך, הצטרך; צרכים).
2Ch 2,15.

צָרַע°] צָרוּעַ *pt. pass.*

leprosus, lepra affectus.
י״מ מן הערבית במובן שטיחה לארץ, ע״ד והוא יושב בתוך האפר, ואולי הוא קרוב אל זרע ע״ד צרעת פֹּרחת.
Lev 13,44.22,4 ‖ Nu 5,2.
הַצָּרוּעַ Lev 14,3.
וְהַצָּרוּעַ Lev 13,45.
צֹרַע] מְצֹרָע, מְצוֹרָע *Pu. pt.* 2R 5,1.27.15,5 ‖ 2Ch 26,20.21[2].23.
וּמְצֹרָע 2S 3,29.
הַמְּצֹרָע, הַמְצוֹרָע Lev 14,2 ‖ 2R 5,11.
מְצֹרַעַת, מְצֹרַעַת *f.* Ex 4,6 ‖ Nu 12,10[2].
מְצֹרָעִים *pl. m.* 2R 7,3.
הַמְצֹרָעִים 2R 7,8.

צָרַעַת, צָרָעַת

lepra, scabies nitrosa, mucor.
Lev 13,2.3.*49*.8.9.11.15.20.*25.27*.25.30.42.43.47.51.52.59.14,32.34.44.
וְצָרַעַת 2R 5,27.
הַצָּרַעַת, הַצָּרָעַת Lev 13,12[2].13.14,3.7.54.57 ‖ Dt 24,8.
וְהַצָּרַעַת 2Ch 26,19.
וּלְצָרַעַת Lev 14,55.
מִצָּרַעְתּוֹ *suff.* 2R 5,3.6.7.

צִרְעָה] הַצִּרְעָה

vespa, crabro (coll.)
מין דבורה, ובדרז״ל דבש של צרעים (להראב״ע לפי שהארס שלה מוליד צרעת).
Ex 23,28 ‖ Dt 7,20 ‖ Jos 24,12.
——v. n. pr.——

צָרַף

liquefacere, a scoriis purgare aurum argentumve; *pt. pass.* purus, sincerus; probare; *pt. Q. et Pi.* aurifex.
אח אל שרף ורעיו. י״ג בישעיה מ׳ י״ט: ורתקות כסף צרוף.
Jer 6,29.
צָרְפָה] (פַּ) צְרָפַתְהוּ *3 perf. f. suff.* Ps 105,19.
צְרַפְתָּנִי (al. תַּ) *2 perf. suff.* Ps 17,3.
צְרַפְתָּנוּ Ps 66,10.
צְרַפְתִּיךָ *1 perf. suff.* Jes 48,10.
וּצְרַפְתִּים Zach 13,9.
צֹרֵף, צוֹרֵף *pt.* Jes 40,19. 41,7. 46,6 ‖ Jer 10,9.14.51,17.
וְצֹרֵף Jes 40,19.
לַצֹּרֵף, לַצּוֹרֵף Jud 17,4 ‖ Prv 25,4.
הַצֹּרְפִי (al. *n. pr.*) Neh 3,31.
צוֹרְפָם *suff.* Jer 9,6.
צֹרְפִים *pl.* Neh 3,8.
הַצֹּרְפִים Neh 3,32.
צָרוּף *pt. pass.* Ps 12,7.
צְרוּפָה *f.* 2S 22,31 ‖ Ps 18,31.119,140 ‖ Prv 30,5.
צָרוֹף *inf. abs.* Jer 6,29.

כִּצְרֹף, כִּצְרָף־ *cs.* Zach 13,9 ‖ Ps 66,10.
לִצְרוֹף Dan 11,35.
צְרוֹפָה K., צָרְפָה Q. *imper.* Ps 26,2.
וְאֶצְרֹף *1 impf.* Jes 1,25.
וְאֶצְרְפֶנּוּ *suff.* Jud 7,4.
[נִצְרַף] וְיִצָּרְפוּ *Ni. 3 impf. pl.* Dan 12,10.
[צֵרֵף] מְצָרֵף *Pi. pt.* Mal 3,2.3.

## מַצְרֵף

catinus, conflatorium.

ע״מ מַכְתֵּשׁ, מַשְׁבֵּר וכדומה.

Prv 17,3.*27,21.*

——v. n. pr.——

## צָרַר° I

colligare, comprimere, constringere; incontentum, sollicitum esse.

כמוהו בערבית במובן צרירה ודחיקה (צוזאממענשנירען, איינענגען).

Hos 4,19 ‖ Prv 30,4.

צַר (cf. infra.) 2R 6,1 ‖ Jes 49,20 ‖ Prv 24,10.
צָרָה *3 perf. f.* Jes 28,20.
צֹרֵר *pt.* Joel 26,8.
צָרוּר *pt. pass.* Hos 13,12.
צְרוּרָה *f.* 1S 25,29.
צְרֻרֹת *pl.* Ex 12,34 ‖ 2S 20,3.
כִּצְרוֹר (al. nom.) *inf. cs.* Prv 26,8.
צוֹר *imper.* Jes 8,16.
יֵצֶר, יֵצַר (נס״א) *3 impf.* Prv 4,12 ‖ Job 20,22.
וַיֵּצֶר Gn 32,7 ‖ Jud 2,15 ‖ 2S 13,2.
תֵּצְרִי *2 impf. f.* Jes 49,19.
וַתֵּצֶר *3 impf. f.* Jud 10,9 ‖ 1S 30,6.
יֵצְרוּ *3 impf. pl.* Job 18,7.
[צֹרַר] וּמְצֹרָרִים *Pu. pt. pl.* Jos 9,4.
וְהֵצַר *Hi. 3 perf.* Dt 28,52².
וַהֲצֵרֹתִי *1 perf.* Jer 10,18 ‖ Zeph 1,17.

מְצֵרָה *pt. f.* Jer 48,41.*49,22.*
הָצֵר *inf. cs.* 2Ch 28,22.
וּכְהָצֵר 2Ch 33,12.
יָצַר־ *3 impf.* 1R 8,37 ‖ 2Ch 6,28.
וַיָּצֵרוּ *3 impf. pl.* Neh 9,27..

## צַר, צָר (cf. supra)

angustus, sq. לְ oppressum esse.

Nu 22,26 ‖ Jud 11,7 ‖ 1S 2,32.13,6.28,15 ‖ 2S 1,26.24,14 ‖ Jes 30,20.63,9 ‖ Ps 31,10. 59,17. 69,18. 102,3.119,143 ‖ Job 15,24.36,16. 38,23.41,7 ‖ Thr 1,20 ‖ 1Ch 21,13.

בְּצַר, בְּצָר Job 7,11.36,19.
בַּצַּר, בַּצָּר Dt 4,30 ‖ 2S 22,7 ‖ Jes 25,4.26,16 ‖ Hos 5,15 ‖ Ps 4,2.18,7.66,14.106,44.107,6.*28.13.19* ‖ 2Ch 15,4.
מִצָּר Ps 32,7.
צָרָה *f.* Prv 23,27.

## צָרָה

miseria, angor.

י״ג בזכריה י׳ י״א: ועבר בים צָרָה, כלומר אל מדינת צר (ואולי יש לגרוס סָרָה).

1S 26,24 ‖ 2S 4,9 ‖ 1R 1,29 ‖ 2R 19,3 ‖ Jes 8,22. 30,6. 33,2. 37,3 ‖ Jer 4,31. 6,24. 14,8. 15,11. 16,19. 30,7.49,24.50,43 ‖ Ob 12.14 ‖ Nah 1,7.9 ‖ Hab 3,16 ‖ Zeph 1,15 ‖ Zach 10,11 ‖ Ps 20,2.22,12.37,39. 50,15.54,9.116,3.138,7 ‖ Prv 1,27. 24,10.25,19 ‖ Job 27,9 ‖ Dan 12,1 ‖ 2Ch 15,6.

וְצָרָה Ps 78,49.
הַצָּרָה Gn 42,21.
בַּצָּרָה Ps 9,10.10,1.81,8.
בְצָרָה Ps 91,15.
וּבְצָרָה Neh 9,37.
בַּצָּרָתָה Ps 120,1.
לְצָרָה Prv 17,17.
מִצָּרָה Jon 2,3 ‖ Ps 143,11 ‖ Prv 11,8.12,13.
צָרַת *cs.* Gn 42,21.
צָרָתִי *suff.* Gn 35,3 ‖ Ps 77,3.86,7.142,3.

מִצָּרָתֵנוּ 2Ch 20,9.
צָרַתְכֶם Jud 10,14.
מִצָּרָתוֹ Jes 46,7.
צָרָתָם Jes 63,9 ‖ Neh 9,27.
צָרוֹת *pl.* Ps 25,17.71,20 ‖ Job 5,19.
וְצָרוֹת Dt 31,17.21.
הַצָּרוֹת Jes 65,16.
בְּצָרוֹת Ps 31,8.46,2.
מִצָּרוֹת Prv 21,23.
וְצָרֹתֵיכֶם *suff.* 1S 10,19.
צָרוֹתָיו Ps 25,22.34,7.
צָרוֹתָם Ps 34,18.

## צְרוֹר (I)

fasciculus, sacculus, marsupium, crumena.

שנור בדרז״ל.

Gn 42,35 ‖ Hag 1,6 ‖ Prv 7,20 ‖ Cant 1,13.

בִּצְרוֹר 1S 25,29 ‖ Job 14,17.
צְרֹרוֹת *pl.* Gn 42,35.

## [מֵצַר] הַמֵּצַר

angustiae, conditio adversa.

בין המצרים דאיכה לד״ק מן מצר גבול ונגד בדרז״ל, כלומר נדר מזה ונגד מזה.

Ps 118,5.

הַמְּצָרִים *pl.* Thr 1,3.
וּמְצָרֵי *cs.* Ps 116,3.

——cnf. צור I——

וְצָרְרוּ (al. ךָ) *3 perf. pl.*

## [צָרַר]° II

adversari, persequi; zelotypum esse (max. de duabus uxoribus aemulis).

כמוהו בערבית (צ׳ עם נקודה), באשורית, ובארמית בע׳ ת׳ צ׳ (כטעם ויהי עדך).

Nu 33,55.

צְרָרוּנִי *suff.* Ps 129,1.2.
צֹרֵר *pt.* Esth 3,10.*9,10.* 8,1. 9,24.
הַצֹּרֵר Nu 10,9.
צוֹרְרַי (al. ךָ) *suff.* Ps 7,5.
צֹרְרִים (al. ךָ) *pl.* Nu 25,18.
צֹרְרֵי (al. ךָ) *cs.* Am 5,12 ‖ Ps 143,12.

וְצֹרְרַי (al. רְ) Jes 11,13.
צֹרְרַי, צוֹרְרַי, רֲ (al. רְ) *suff.* Ps 6,8.7,7.23,5.31,12.42,11.69,20.
צֹרְרֶיךָ, צוֹרְרֶיךָ (al. רְ) Ex 23,22 ‖ Ps 8,3.74,4.23.
צוֹרְרָיו (al. רְ) Ps 10,5.
צָרוֹר *inf. abs.* Nu 25,17.
לִצְרֹר *cs.* Lev 18,18.
יָצֹר 3 *impf.* Jes 11,13.

## צַר, צָר

adversarius, hostis; *f.* aemula (de altera uxore).

י״ג בישעיה ה׳ ל׳: צַר ואור (הירח והשמש) חשך בעריפיה.

1S 2,32 ‖ Jes 5,30. 59,19 ‖ Am 3,11 ‖ Ps 44,12.74,10.78,42.61.107,2 ‖ Job 6,23 ‖ Thr 1,5.7.10.4,12 ‖ Esth 7,6.

הַצָּר, הַצַּר Nu 10,9 ‖ Zach 8,10 ‖ Esth 7,4.
כְּצָר Thr 2,4.
מִצָּר, מִצַּר Ps 32,7.60,13.*108,13.*
צָרִי *suff.* Job 16,9.
צָרָתָהּ [צָרָה] *f. suff.* 1S 1,6.
צָרִים *pl. m.* Thr 1,7.
צָרֵי *cs.* Jes 9,10 ‖ Jer 48,5 ‖ Ez 30,16 ‖ Esr 4,1.
צָרַי, צָרָי *suff.* Ps 3,2. 13,5. 27,2. 12.119,133.
וְצָרַי Ps 119,157.
לְצָרָי, לְצָרַי Dt 32,41 ‖ 1Ch 12,17 (18).
מִצָּרָי Jes 1,24.
צָרֵינוּ Jer 63,18 ‖ Ps 44,6. 60,14. *108,14* ‖ Neh 4,5.
לְצָרֵינוּ Jos 5,13.
מִצָּרֵינוּ Ps 44,8.136,24.
צָרֶיךָ Gn 14,20 ‖ 2S 24,13 ‖ Jes 26,11 ‖ Mich 5,8 ‖ 1Ch 21,12.
לְצָרֶיךָ Jes 64,1.
צָרַיִךְ, צָרָיִךְ Jer 30,16 ‖ Thr 2,17.
צָרָיו Nu 24,8 ‖ Ps 78,66.89,24.43. 97,3 ‖ Thr 1,17.
בְּצָרָיו Ps 112,8.
כְּצָרָיו Job 19,11.
לְצָרָיו Dt 32,43 ‖ Jes 59,18 ‖ Nah 1,2.
מִצָּרָיו Dt 33,7 ‖ Jes 46,10 ‖ Ps 105,24.
צָרֶיהָ Thr 1,5.
צָרֵיהֶם Ez 39,23 ‖ Ps 81,15.106,11 ‖ Neh 9,27².
וְצָרֵיהֶם Jer 50,7.
צָרֵימוֹ Dt 32,27.

——cf. צוּר II——

## צֹר, [צַר, צוּר II, rad. צרר III

(acutum esse), lapis acutus, culter lapideus.

צרר בערבית בטי״ת רפויה (ظُرّ) מורה היות חד, והֻשאל השם אל אבן קשה וחדה (שהשתמשו בה בימי קדם כסכין וגרזן לכריתה ונזירה), וכן באשורית, ובשבאית, סורית וערבית (בטי״ת). בישעיה ה׳ כ״ח יתכן לגרוס כַּסַּעַר, ומקביל אל כַּסּוּפָה; וטעם וּבְצוּר נחלים חלוקי אבנים קטנים.

Ex 4,25.

מִצֹּר Ez 3,9.
(כַּצּוּר v. כַּצֹּר =) כַּצַּר [צַר Jes 5,28.
צוּר Ps 89,44.
וּבְצוּר Job 22,24.
צֻרִים *pl.* Jos 5,2.3.

## צְרוֹר II

lapillus.

2S 17,13 ‖ Am 9,9.

כִּצְרוֹר (?) Prv 26,8.

——v. n. pr.; cf. צוּר III——

צְרוּפָה אִמְרַת אֵל־שַׁדַּי, צוּר יִשְׂרָאֵל מַחְסֵהוּ,
צַחָה הִיא כַּצָּהֳרַיִם, טְהוֹרָה זַכָּה וּבָרָה;
צְבִי תִּפְאֶרֶת לַצַּדִּיק, לְזַרְעוֹ וּלְצֶאֱצָאֵיהוּ,
צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתָּהּ בְּיוֹם רָעָה צוּקָה וְצָרָה.

# ק

## קִיא v. קָאוֹ, קָאָה

## קָאַת

pelecanus.

מין אוז מדברי ששולה דגים מן הים (פעליקאן); לד״ק משרש קאה או קיא ע״ש שדרכו להקיא את טרפו מקְראתו לכלכל את ילדיו, ואולי ע״ש קול הברתו (גאנגערן), כת״י קקא, ובדרז״ל קיק, וקאקי היורי.

Jes 34,11 ‖ Zeph 2,14.

הַקָּאָת Lev 11,18.
וְהַקָּאָת Dt 14,17.
לִקְאַת *cs.* Ps 102,7.

## קַב] הַקָּב

mensura aridorum (rad. קָבַב).

ששית הסאה ביבש (ארבעה לוגין במדת הלח, שעור כ״ד בצים), ובמשנה הרבים קַבִּים; שרשו קבב ע״ש שמקוער ובעל חלל.

2R 6,25.

## קַבֹּה (= קַבּוֹ) 3 *perf. suff.* [קָבַב

maledicere, exsecrari.

קרוב אל נָקַב (ע׳ הערה) וע״ד שבא חלל בפֻעל, וכן בערבית נקר מורה על הנקירה ועל חרוף וגדוף יחד (וכבר הובאו מקצת הכתובים שם); רש״א הרבשוב מפרש וָאֶקֹּב נוהו פתאם, נקבתי וקראתי את נוהו בשם „פתאם״ כלומר דבר פתאומי, שמתקיים רק עד ארגיעה: השבעים קורין וַיִּרְקַב (ואולי יש לגרוס נָוֶה פְתָאִים).

Nu 23,8.

וְקַבֹּתוֹ (נס״א) 2 *perf. suff.* Nu 23,27.
קֹב *inf. abs.* Nu 23,25.
לָקֹב *cs.* Nu 23,11.24,10.
קָבָה־ *imper.* Nu 22,11.17.
וְקָבְנוֹ־ *suff.* Nu 23,13.
אֶקֹּב 1 *impf.* Nu 23,8.
וָאֶקּוֹב Job 5,3.
תִּקֳּבֶנּוּ 2 *impf. suff.* Nu 23,25.
יִקְּבֻהוּ 3 *impf. pl. suff.* Prv 11,26 ‖ Job 3,8.

——conf. נָקַב——

## קֻבָּה] הַקֻּבָּה

tentorium.

עניני אהל או חדר המשכב, כמוהו בסורית ובערבית, ומבני שם בא לבני יפת (אַל־קוֹבֶּן, קַבִּינֶה וכדומה); יש מסרסין וקורין: וידקר את שניהם, את איש ישראל אל הַקֻּבָּה ואת האשה וג׳.

Nu 25,8.

**קֵבָה] וְהַקֵּבָה**

ventriculus, echinus.

איצטומכא, וכמוהו בערבית (לרד"ק שרשו יקב, ובא ע"מ חֵמָה, לֵדָה, עֵדָה, עֵצָה, שֵׁנָה, מן יָחַם, יָלַד וכו').

Dt 18,3.

קֵבָתָהּ *suff.* Nu 25,8.

**קִבֵּל] קִבֵּל** *Pi. 3 perf.*

excipere, admittere ad se venientem; accipere rem oblatam; *Hi.* oppositum esse alterum alteri.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית, שבאית וכושית, ועיקר הוראתו עמידה והליכה לנכח דבר ולקראתו, וע"כ נקרא הלוחם באשורית מֻקְתַּבְּלוּ והמלחמה קַבְלוּ, ומזה בהשאלה אל הקבלה (ענטגעגענעהמען, עמפפאנגען), ושמושו שגור הרבה בדרז"ל גם בבנין פָּעֵל, התפעל ונתפעל עם השמות בית קִבּוּל, קַבָּלַת פנים ובדומה.

Esth 4,4.

וְקִבֵּל, K. Esth 6,23.27.

וְקִבְּלוּ, Q. *3 perf. pl.* Esth 9, 27 ‖ Esr 8,30.

קַבֵּל] קַבֶּל־ *imper.* 1Ch 21,11.

וְקַבֵּל Prv 19,20.

וַיְקַבְּלֵם *3 impf. suff.* 1Ch 12, 18(19).

נְקַבֵּל *1 impf. pl.* Job 2,10².

וַיְקַבְּלוּ *3 impf. pl.* 2Ch 29,16. 22.

הִקְבִּיל] מַקְבִּילֹת *Hi. pt. pl. f.* Ex 26,5.36,12.

**קְבֵל] קֳבֵל־ v. קבל**

res opposita, aries; *adverbialiter* ante, coram.

בקצת נוסחאות קבלעם חדא מלה, והשבעים קורין בִּיבְלְעָם, שם מקום; מחי קבל מין מכונה להכות בחומה, וכן באשורית מַחִי קַבְלִי "מַפֵּץ מִלְחָמָה" (ריה"ל), ובדרז"ל מתקטלי בחי קבל.

2R 15,10.

קָבְלוֹ *suff.* Ez 26,9.

——v. chald.——

**קָבַע] וְקָבַע**

decipere, defraudare, spoliare.

י"ם מן עקב בהפך אתון במובן עצירה, עכיבה וכבישה בחמס או בעקבה ובמרמה; ואולי הוא קריב אל קבץ, קפץ, קמט (לא תקפץ את ידך, אשר קמטו בלא עת). בקצת נוסחאות קדמוניות היה כתוב קבעים אתו, והיה נחשב בין תק"ס.

Prv 22,23.

קְבַעֲנוּ] קְבַעֲנוּךָ *1 perf. pl. suff.* Mal 3,8.

קֹבֵעַ] קֹבְעִים *pt. pl.* Mal 3,8.9.

קֹבְעֵיהֶם *suff.* Prv 22,23.

הֲיִקְבַּע *3 impf. interrog.* Mal 3,8.

**(קוֹבַע נס"א) קוֹבַע**

galea (cf. כּוֹבַע).

אח אל כובע, מגבעת גבוהה כְּכִפָּה (העלם).

1S 17,38.

וְקוֹבַע Ez 23,24.

**קֻבַּעַת**

calix (cf. גָּבִיעַ).

אח אל גביע, כוס גבוהה וכמוהו בסורית, בערבית (גם בהפך אתון קעב) ובאשורית, ובא עם כוס כאדמת עפר, או כוס נוסף לבאור; ולדעת הקדמונים שמרים שנקבצים ונקבעים אל יסוד הכלי (באָדענזאטץ).

Jes 51,17.22.

**קָבַץ**

כמוהו בערבית, ובסורית בע' ת' צ' (קרוביו קָמַץ, קמט, קפץ, וכוץ בדרז"ל). בקצת נוסחאות בדה"א י"א א' וַיִּקָּבְצוּ בקל.

1R 20,1.

קֹבֵץ *pt.* Ez 22,19.

וְקֹבֵץ Prv 13,11.

קָבוּץ] קְבוּצִים *pt. pass. pl.* Neh 5,16.

לְקָבְצִי *inf. suff.* Zeph 3,8.

קְבֹץ *imper.* 1R 18,19.

קִבְצוּ *pl.* 1S 7,5 ‖ Joel 2,16.

וְקִבְצוּ 2Ch 24,5.

אֶקְבֹּץ *1 impf.* Ez 22,20.

וְאֶקְבְּצָה 2S 3,21.

וָאֶקְבְּצָה Esr 7,28 ‖ Neh 7,5.

וָאֶקְבְּצֵם *suff.* Esr 8,15.

תִּקְבֹּץ *2 impf.* Dt 13,16.

יִקְבֹּץ] יִקְבָּץ־ *3 impf.* Ps 41,7.

וַיִּקְבֹּץ Gn 41,48 ‖ Jud 12,4 ‖ 1S 28,4 ‖ 2S 2,30 ‖ 1R 11,24.18,20.22, 6 ‖ 2R 6,24.10,18 ‖ Hab 2,5 ‖ 2Ch 15,9.18,5.24,5.25,5.

יִקְבְּצֵנוּ *suff.* Prv 28,8.

וַיִּקְבְּצֵם 2Ch 32,6.

וְיִקְבְּצוּ *3 impf. pl.* Gn 41,35 ‖ Esth 2,3.

וַיִּקְבְּצוּ 1S 28,1.29,1 ‖ 2Ch 23,2.

נִקְבַּץ] נִקְבְּצוּ *3 perf. pl.* Jos 10,6 ‖ Jes 34,15.43,9.49,18.*60,4* ‖ Esr 10,1.

וְנִקְבְּצוּ, וְנִקְבְּצוּ Hos 2,2 ‖ Joel 4,11.

הַנִּקְבָּצִים *pt. pl.* Jes 40,15.

לְנִקְבָּצָיו *suff.* Jes 56,8.

בְּהִקָּבֵץ *inf. cs.* Ps 102,23.

וּבְהִקָּבֵץ Esth 2,8.19.

לְהִקָּבֵץ Esr 10,7.

הִקָּבְצוּ *imper. pl.* Gn 49,2 ‖ Jes 45,20.48,14 ‖ Ez 39,17.

תִּקָּבֵץ (al. *3 impf. f.*) *2 impf.* Ez 29,5.

תִּקָּבְצוּ *2 impf. pl.* Neh 4,14.

יִקָּבְצוּ *3 impf. pl.* Jes 60,7.

וַיִּקָּבְצוּ 1Ch 13,2.

וַיִּקָּבְצוּ 1S 7,6.25,1.28,4 ‖ Esr 10, 9 ‖ 1Ch 11,1 ‖ 2Ch 13,7.15,10.20, 4.32,4.

**קִבֵּץ] קִבְּצָה (קִבָּצָה)** *Pi. 3 perf. f.* Mich 1,7.

וְקִבֶּצְךָ *3 m. suff.* Dt 30,3.

קִבְּצָם Mich 4,12 ‖ Ps 107,3.

קִבְּצָן Jes 34,16.

וְקִבַּצְתִּי *1 perf.* Jer 29,14 ‖ Ez 11,17.16,37.20,34.*41*.36,24.37, 21.39,27 ‖ Joel 4,2.

וְקִבַּצְתִּים *suff.* Jer 31,8(7) ‖ Ez 34,13.

קִבְּצוּ *3 perf. pl.* Joel 2,6 ‖ Nah 2,11.

מְקַבֵּץ *pt.* Jes 13,14.56,8 ‖ Jer 49,5 ‖ Ez 16,37 ‖ Nah 3,18.

מְקַבְּצָם *suff.* Jer 32,37.

מְקַבְּצָיו] וּמְקַבְּצָיו *pl. suff.* Jes 62,9.

קַבֵּץ *inf. abs.* Mich 2,12.

לְקַבֵּץ *cs.* Jes 66,18.

קַבְּצִי *suff.* Zeph 3,20.

בְּקַבְּצִי Ez 28,25.

[קַבֵּץ] וְקַבְּצֵנוּ *imper. suff.* Ps 106,47‖1Ch 16,35.

אֲקַבֵּץ *1 impf.* Jes 56,8‖Jer 23,3‖Ez 29,13‖Mich 2,12‖Zeph 3,19.

[אֲקַבְּצָה] אֲקַבְּצָה Mich 4,6.

[אֲקַבְּצֶךָּ] אֲקַבְּצֶךָּ *suff.* Jes 43,5.

אֲקַבְּצֵךְ Jes 54,7.

אֲקַבְּצֵם Hos 8,10 ‖ Zach 10,10 ‖ Neh 1,9.

וַאֲקַבְּצֵם Zach 10,8.

וַאֲקַבְּצֵם Neh 13,11.

יְקַבֵּץ *3 impf.* Jes 11,12.40,11.

יְקַבֶּצְךָ *suff.* Dt 30,4.

יְקַבְּצֶנּוּ Jer 31,10(9).

תְּקַבְּצֵם *3 impf. f. suff.* Hos 9,6.

וַתְּקַבְּצוּ *2 impf. pl.* Jes 22,9.

[קֻבַּץ] מְקֻבֶּצֶת *Pu. pt. f.* Ez 38,8.

[הִתְקַבֵּץ] הִתְקַבְּצוּ *Hith. 3 perf. pl.* Jud 9,47‖1S 7,7.

הִתְקַבְּצוּ *imper. pl.* Jer 49,14.

יִתְקַבְּצוּ *3 impf. pl.* Jes 44,11.

וַיִּתְקַבְּצוּ Jos 9,2‖1S 8,4.22,2 ‖2S 2,25.

## [קְבֻצָה] *cs.* (נס״א) קְבֻצַת

acervus, collectio.

Ez 22,20.

## [קִבּוּץ] *pl. suff.* קִבּוּצַיִךְ

congregatio, caterva.

השבעים קורין: (כִּי) יַצִּילֻךְ בִּמְצוּקָתֵךְ (או מִצָּרוֹתַיִךְ), וי״נ עֲצַבַּיִךְ או שִׁקּוּצַיִךְ.

Jes 57,13.

—v. n. pr.—

## קָבַר

sepelire.

כדוגמתו בצורית, ארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית, והשם קבר נמצא גם בשבאית; י״פ מן קבר בכורית, בהוראת עשיית גל (אויפּהייפען) וכן בדהז״ל קִבֹּרֶת (קנייעל) ומקום התפוח בזרוע, וקרוב אל צבר בעברית, ולד״א מן קור, במובן כריה (וקרוב אל חור, מערה); ואולי יש לחברו עם חסר (אולי יש לגרוס בקהלת ח׳ י׳: רשעים קְבֻרִים יָבֹאוּ... וַיִּשְׁתַּבְּחוּ וגו׳, וכטעם צדיק כַּבִּיר, ור׳ יוסף הלוי גורס קְבֻצִים).

Gn 23,19.

[קָבַרְתָּ] וּקְבַרְתַּנִי *2 perf. suff.* Gn 47,30.

וּקְבַרְתּוֹ 1R 2,31.

קָבַרְתִּי *1 perf.* Gn 49,31.

קָבְרוּ *3 perf. pl.* Gn 49,31[2]‖Nu 11,34‖Jos 24,32‖2S 2,4 ‖ Ez 39,15.

וְקָבְרוּ 1R 14,13‖Jer 7,32‖Ez 39,11.13.

קְבָרֻהוּ *suff.* 2Ch 24,25.

וּקְבָרוּם Ez 39,12.

וּקְבַרְתֶּם *2 perf. pl.* 1R 13,31.

קֹבֵר, קוֹבֵר *pt.* 2R 9,10‖Ps 79,3.

קֹבְרִים *pl.* 2R 13,21.

קָבוּר *pt. pass.* 1R 13,31.

קְבֻרִים *pl.* Eccl 8,10.

קָבוֹר *inf. abs.* Dt 21,23.

לִקְבּוֹר, לִקְבֹּר *cs.* Gn 23,8. 50,7. 14‖Jer 19,11.

מִקְּבֹר Gn 23,6.

קָבְרוֹ *suff.* Gn 50,14 ‖ 1R 13,31.

וּלְקָבְרוֹ 1R 13,29.

לְקָבְרָהּ 2R 9,35.

קְבֹר *imper.* Gn 23,6.11.15.

וּקְבֹר Gn 50,6.

קִבְרוּ *pl.* Gn 49,29.

וְקִבְרוּהָ *suff.* 2R 9,34.

[אֶקְבֹּר] וְאֶקְבְּרָה *1 impf.* Gn 23,4.13.50,5.

וָאֶקְבְּרֶהָ *suff.* Gn 48,7.

[תִּקְבֹּר] תִּקְבְּרֵנִי *2 impf. suff.* Gn 47,29.50,5.

תִּקְבְּרֶנּוּ Dt 21,23.

וַיִּקְבֹּר *3 impf.* Dt 34,6 ‖ 2R 21,26.

וַתִּקְבְּרוּ *2 impf. pl.* 2S 2,5.

יִקְבְּרוּ *3 impf. pl.* Jer 19,11.

וַיִּקְבְּרוּ Gn 25,9.35,29.50,13 ‖ Jos 24,30.33 ‖ Jud 2,9.16,31 ‖ 1S 31,13 ‖ 2S 3,32.4,12.21,14 ‖ 1R 14,18.15,8.22,37 ‖ 2R 9,28.10,35.12,22.*15,7* ‖ 1Ch 10,12 ‖ 2Ch 13,23. *27,9*.25,28.*26,23*.

וַיִּקְבְּרֻהוּ *suff.* 1S 25,1.28,3 ‖ 2S 2,32 ‖ 2R 13,9.20.23,30 ‖ 2Ch 9,31.16,14.21,20.22,9.*24,16.25*. 28,27.32,33.33,20.

[נִקְבַּר] אֶקָּבֵר *Ni. 1 impf.* Ruth 1,17.

תִּקָּבֵר *2 impf.* Gn 15,15 ‖ Jer 20,6.

יִקָּבֵר *3 impf.* Jer 22,19.

וַיִּקָּבֵר Dt 10,6 ‖ Jud 8,32. 10,2.5. 12,7.10.12.15‖2S 17,23‖1R 2,10. 34.14,31.15,24.*22,51*.16,6.28‖2R 8,24.*16,20*.13,13. 14,16.20. 15,38. 21,18‖2Ch 12,16.21,1.35,24.

וַתִּקָּבֵר *3 impf. f.* Gn 35,8.19 ‖ Nu 20,1.

[יִקָּבְרוּ] יִקָּבֵרוּ *3 impf. pl.* Jer 8,2.16,4.6.25,33‖Job 27,15.

[קִבֵּר] מְקַבֵּר *Pi. pt.* Jer 14,16.

מְקַבְּרִים *pl.* Nu 33,4‖Ez 39,14.

הַמְקַבְּרִים Ez 39,15.

לְקַבֵּר *inf. cs.* 1R 11,15.

תְּקַבְּרֵם *3 impf. f. suff.* Hos 9,6.

קֻבַּר *Pu. 3 perf.* Gn 25,10.

## קֶבֶר, קֶבֶר

sepulcrum.

השבעים קורין במ״ב כ״ג י״ז: זֶה קבר איש האלהים; באיוב י״ז א׳ מוסיפין וקורין: קברים אֲבַקֵּשׁ וְלֹא אֶמְצָא; בקצת נוסחאות בדהי״ב ט״ז י״ד בְּקִבְרֹתָיו.

Gn 23,4.9.20.49,30.50,13 ‖ 2S 3,32.19,38‖1R 13,22.14,13‖2R 23,6‖Jes 22,16 ‖ Ez 39,11 ‖ Ps 5,10. 88,6‖Job 3,22.5,26.

הַקֶּבֶר 2R 23,17.

בְּקֶבֶר, בְּקָבֶר Nu 19,16 ‖ Jud 8,32.16,31 ‖ 2S 2,32. 4,12.17,23.21,14‖2R 13,21.

בַּקָּבֶר, בַּקֶּבֶר Nu 19,18 ‖ 1R 13,31‖Ps 88,12.

כְּקֶבֶר Jer 5,16.

לַקֶּבֶר Job 10,19.
קִבְרִי *suff.* Jer 20,17.
בְּקִבְרִי Gn 50,5.
[קִבְרָה] קִבְרֶךָ Nah 1,14.
מִקִּבְרְךָ Jes 14,19.
קִבְרוֹ Gn 23,6 ‖ Jes 22,16.53,9.
בְּקִבְרוֹ 1R 13,30.
קְבָרִים *pl. I* Ex 14,11 ‖ Job 17,1.
הַקְּבָרִים 2R 23,16² ‖ 2Ch 34,4.
בַּקְּבָרִים Jes 65,4.
קִבְרֵי *cs.* Jer 26,23 ‖ Neh 3,16 ‖ 2Ch 32,33.
לְקִבְרֵי 2Ch 28,27.
קְבָרֵינוּ *suff.* Gn 23,6.
מִקִּבְרֵיהֶם Jer 8,1.
לִקְבָרוֹת *pl. II* Job 21,32.
קִבְרוֹת *cs.* Neh 2,3.5.
בְּקִבְרוֹת 2Ch 21,20.24,25.35,24.
קִבְרוֹתֶיךָ, קִבְרֹתֶיךָ *suff.* 2R 22, 20 ‖ 2Ch 34,28.
קִבְרוֹתֵיכֶם Ez 37,12.13.
מִקִּבְרוֹתֵיכֶם Ez 37,12.13.
קִבְרֹתָיו Ez 32,22.
בְּקִבְרֹתָיו 2Ch 16,14.
קִבְרוֹתֶיהָ, קִבְרֹתֶיהָ, קִבְרֹתֶהָ Ez 32,23.25.26.

## קְבוּרָה

sepultura, sepulcrum.
Eccl 6,3.

הַקְּבוּרָה 2Ch 26,23.
בִּקְבוּרָה Jes 14,20.
קְבוּרַת, קְבֻרַת, קְבֻרָת *cs.* Gn 35,20 ‖ 1S 10,2 ‖ Jer 22,19.
קְבֻרָתוֹ *suff.* Dt 34,6.
בִּקְבֻרָתוֹ 2R 9,28.21,26.23,30.
קְבֻרָתָהּ Gn 35,20 ‖ Ez 32,23.24.
בִּקְבֻרָתָם Gn 47,30.

———v. n. pr.———

## [קָדַד] וָאֶקֹּד *1 impf.*

כמוהו באשורית, בהוראת שחיה וכפיפת קומה. יש מחברין אותו עם שרש קעד בסורית ובכושית ג״כ בהוראת כפיפה; בערבית הוראתו ישיבה (שגם היושב גופו נכפף מחציו ולמטה), ומזה קדקוד, ואפשר שהוא פעל נגזר מן השם.

Gn 24,48.

וַיִּקֹּד *3 impf.* Gn 24,26 ‖ Ex 12, 27.34,8 ‖ Nu 22,31 ‖ 1S 24,9.28, 14 ‖ 2Ch 20,18.
וַתִּקֹּד *3 impf. f.* 1R 1,16.31.
וַיִּקְּדוּ *3 impf. pl.* Gn 43,28 ‖ Ex 4,31 ‖ Neh 8,6 ‖ 1Ch 29,20 ‖ 2Ch 29,30.

## קִדָּה

aromatis genus. *LXX* et *Vulg.* casia.

אונקלוס, השבעים, הסורי והירונימוס מתרגמין קציעה, הוא עץ הבשם הנקרא ציממעט, שנבעוליו כפופים כמין קנים חלולים חלולים.

Ex 27,19.

וְקִדָּה Ex 30,24.

## קָדְקֹד

vertex capitis.

ע׳ הערה אל קדד, ובאשורית נאמר על הראש (ויש פותרין מן הערבית במובן גובה). בקצת נוסחאות בש״ב י״ד כ״ה קָדְקֳדוֹ. י״ג במדבר כ״ד י״ז וְקַרְקַר כל־בני־שת, וירמיה מ״ח נ״ד מוכיח, ופ״ת השמרוני.

Dt 33,20 ‖ Jes 3,17 ‖ Jer 2,16 ‖ Ps 68,22.

וְקָדְקֹד Jer 48,45.
וּלְקָדְקֹד Gn 49,26 ‖ Dt 33,16.
[קָדְקֳדָךְ] קָדְקָדֶךָ *suff.* Dt 28,35.
קָדְקֳדוֹ 2S 14,25 ‖ Ps 7,17 ‖ Job 2,7.

## [קָדַח] קָדְחָה *3 perf. f.*

accendere; exardescere.

כמוהו בסורית ובערבית, בהוראת נקיבה (וכן בדרז״ל עם השם מַקְדֵּחַ), והשאל על שרפה והבערה, לפי שבימי קדם הוציאו את האש ע״י גירוד, קדירה וקדיחה במקדח; בדרז״ל בא גם בהפעיל: הקדיחה תבשילו, שהקדיחתו יורה.

Dt 32,22 ‖ Jer 15,14.

קְדַחְתֶּם *2 perf. pl.* Jer 17,4.
[קֹדְחֵי] קֹדְחֵי (נס״א) *pt. pl. cs.* Jes 50,11.
כִּקְדֹחַ *inf. cs.* Jes 64,1.

## [קַדַּחַת] הַקַּדַּחַת

febris ardens.

כמעם דַּלֶּקֶת וְחַרְחֻר.

Lev 26,16.

וּבַקַּדַּחַת Dt 28,22.

## אֶקְדָּח

gemma quaedam, *carbunculus.*

מין אבן יקרה, ע״ש זוהר והתנוצצותה, כאלו כידודי אש מתמלטין ממנה (ע׳ הערה אל כדכד).

Jes 54,12.

---

## קָדַם

*Pi.* praecedere, praeire; praevenire, antevenire, praevertere; *sq. inf.* festinanter, mature, mane facere; obviam venire, occurrere, offerre.

כמוהו באראמית, סורית וכושית, ושמות מעין הוראתו גם בצורית ואשורית; שמושו שגור הרבה בדרז״ל, וגם בבינוני הפעל (מוקדם ומאוחר וכדומה).

[קִדֵּם] קִדַּמְתִּי *Pi. 1 perf.* Jon 4,2 ‖ Ps 119,147.
קִדְּמוּ *3 perf. pl.* Dt 23,5 ‖ Jes 21,14 ‖ Ps 68,26.119,148 ‖ Neh 13,2.
קִדְּמוּנִי, קִדְּמֻנִי *suff.* 2S 22,6 ‖ Ps 18,6 ‖ Job 3,12.30,27.
קַדְּמָה *imper.* Ps 17,13.
אֲקַדֵּם *1 impf.* Mich 6,6.
הַאֲקַדְּמֶנּוּ *interrog. suff.* Mich 6,6.
תְּקַדְּמֶנּוּ *2 impf. suff.* Ps 21,4.
יְקַדְּמֵנִי *3 impf. suff.* Ps 59,11.
יְקַדְּמֶנָּה 2R 19,32 ‖ Jes 37,33.
[תְּקַדְּמְךָ] תְּקַדְּמֶךָּ *3 impf. f. suff.* Ps 88,14.
נְקַדְּמָה *1 impf. pl.* Ps 95,2.
יְקַדְּמוּ *3 impf. pl.* Ps 98,15.
יְקַדְּמוּנִי, יְקַדְּמֻנִי *suff.* 2S 22,19 ‖ Ps 18,19.
יְקַדְּמוּנוּ Ps 79,8.
[הִקְדִּים] הִקְדִּימַנִי *Hi. 3 perf. suff.* Job 41,3.
וַתַּקְדִּים *3 impf. f.* Am 9,10.

## קֶדֶם

ante, in fronte; oriens, plaga orientalis; priscum tempus, olim, ante; *pl. cs.* primordia.

הוראותיו כשם וכתה״ם ידועות וברורות. אל ארץ קדם דבראשית כ״ה ו׳ הוא באדו של קדמה, או שתי נוסחאות יש כאן; י״נ בישעיה ב׳ כ׳: כי מלאו מִקֶּדֶם, ולא נהירא לי.

Gn 25,6.29,1||Nu 23,7||Dt 33,15.27 || Jud 6,3.*33*.7,12.8,10 || 1R 5,10 || 2R 19,25 || Jes 11,14.19,11.23,7. 37,26. 51,9 || Jer 46,26. 49,28 || Ez 25,4.10 || Mich 7,20 || Ps 44,2. 55,20. 68,34. 74,2. 78,2. 119,152 || Prv 8,22 || Job 1,3.23,8.29,2||Thr 1,7.2,17.

הַקֶּדֶם (al. n. pr.) Gn 10,30.

וָקֶדֶם Ps 139,5.

כְּקֶדֶם Jer 30,20||Thr 5,21.

מִקֶּדֶם Gn 2,8.3,24.11,2.12,8².13,11||Nu 34,11||Jos 7,2||Jud 8,11||Jes 2,6. 9,11.45,21 || Ez 11,23 || Jon 4,5 || Mich 5,1 || Hab 1,12 || Zach 14,4||Ps 74,12. 77,6.12.143,5||Neh 12,46.

וּמִקֶּדֶם Jes 46,10.

מִקַּדְמֵי *pl. cs.* Prv 8,23.

## קֶדֶם] קֵדְמָה

orientem versus.

Gn 25,6||Ex 27,13.38,13 || Lev 1,16.16,14 || Nu 2,3.3,38.10,5.34,3.10.11.15.35,5||Jos 15,5.18,20.19,12.13||1R 7,39.17,3 || 2R 13,17 || Ez 8,16².45,7||2Ch 4,10.

וָקֵדְמָה Gn 13,14.28,14.

## קַדְמָה] שֶׁקַּדְמַת *cs.*

origo, status prior, pristinus; antequam.

Ps 129,6.

לְקַדְמָתְכֶן *suff.* Ez 16,55.

קַדְמָתָהּ Jes 23,7.

לְקַדְמָתָן Ez 16,55².

קַדְמוֹת] כְּקַדְמוֹתֵיכֶם *pl. suff.* Ez 36,11.

## קִדְמָה] קִדְמַת *cs.*

ab oriente, LXX κατέναντι; contra, adversus.

Gn 2,14. 4,16 || 1S 13,5 || Ez 39,11.

## קַדְמוֹן] הַקַּדְמֹנָה *f.*

orientalis.

Ez 47,18.

## קַדְמוֹנִי] הַקַּדְמוֹנִי, הַקַּדְמֹנִי

orientalis; priscus, antiquus; *pl.* maiores natu; antiqua, priora, praeterita.

1S 24,14 || Ez 10,19.11,1.47,18 || Joel 2,20||Zach 14,8.

קַדְמֹנִים *pl.* Ez 38,17.

וְקַדְמֹנִים Job 18,20.

קַדְמֹנִיָּה] קַדְמֹנִיּוֹת Mal 3,4.

וְקַדְמֹנִיּוֹת Jes 43,18.

## קָדִים

pars antica, adversa; oriens; ק׳ (רוּחַ) eurus; *metaph.* res inanis.

השבעים קורין ביחזקאל מ״ז י״ח: לאת פאת קדימה.

Gn 41,6.23|| Ex 10,13.14,21||Jes 27,8 || Jer 18,17 || Ez 43,17.44,1.46,1.12.47,1.2.3.18.48,1.2.*7*.*8*.6.16||Hos 12,2.13,15 || Jon 4,8 || Ps 48,3.78,26||Job 15,2.27,21.38,24.

הַקָּדִים Gn 41,27 || Ex 10,13 || Ez 17,10. 19,12. 27,26. 40,10. 19.22. *42,15.43,4*.32.44. 42,10.12.16. 43,1.2.

מֵהַקָּדִים Ez 42,9.

לַקָּדִים Ez 41,14.

וְלַקָּדִים Ez 40,23.

קָדִימָה, קָדִמָה Ez 11,1.45,7².47,1.18.48,3.4.*5.27.8.23.24.25.26*.18.21.32||Hab 1,9.

וְקָדִימָה Ez 48,10.17.

הַקָּדִימָה Ez 40,6.

## קָדוּם] קְדוּמִים *pl.*

tempus priscum, antiquum, aeternum (al. n. pr.).

ליונתן והשבעים מענין קדמות, ולד״ק שעצ״ם. י״ם מענין מלחמה (כהוראתו באשורית), כלומר הנחל שהתראו שם פנים.

Jud 5,1.

———v. ch. et n. pr.———

## קָדַר] וְקָדַר

sordidum, caliginosum esse, sordidis vestibus incedere; colore pullo, subnigro esse; *Hi.* obscurare, lugere facere.

כדונמתו בערבית בהוראת טנוף ונעול, ובעברית מורה גם על השחרות (ומזה קדרה בדרז״ל ע״ש שחרותה מן העשן), ובהשאלה על יגון ואבל (יש מאהין אותו עם קדח, כקורבת שחר עם חרר); הקדרים מני־קרח דאיוב יש לפרש מן הערבית במובן חזק ועצמה, כלומר הנקפאים והנקרשים.

Mich 3,6.

קָדַרְתִּי *1 perf.* Jer 8,21.

קָדְרוּ, קָדָרוּ *3 perf. pl.* Jer 14,2||Joel 2,10.*4,15*.

וְקָדְרוּ Jer 4,28.

קֹדֵר *pt.* Ps 35,14. 38,7. 42,10. 43,2||Job 30,28.

וְקֹדְרִים *pl.* Job 5,11.

הַקֹּדְרִים Job 6,16.

הִקְדִּיר] וְהִקְדַּרְתִּי *Hi. 1 perf.* Ez 32,7.

וָאַקְדִּר *1 impf.* Ez 31,15.

אַקְדִּירֵם *suff.* Ez 32,8.

הִתְקַדֵּר] הִתְקַדְּרוּ *Hith. 3 perf. pl.* 1R 18,45.

## קַדְרוּת

obscuritas, tenebrae.

ע״מ ילדות, מלכות וכדומה.

Jes 50,3.

## קְדֹרַנִּית

*adv.* habitu lugubri incedere.

ע״מ אֲחֹרַנִּית.

Mal 3,14.

———v. n. pr.———

## קָדַשׁ] וְקָדַשׁ

sanctum, sacrum esse, consecrari; *Ni.* sanctum haberi, se praestare, consecrari; *Pi.* sanctum habere, declarare, rem sacram instituere; consecrare, inaugurare; (bellum) movere; *Hith.* se purgare, mundare, sanctum se praestare; celebrari.

הוראתו ידועה, וכמוהו בצורית, ארמית, ערבית וכושית. בטעם השם נראה דעת הפותרין מן האשורית במובן הברקה וצחצוח, וכטעם טהור (האחוה עם חדש אינה עולה יפה). השבעים קורין ביחזקאל ז׳ כ״ד: ונחלו מְקָדוֹשֵׁיהֶם (ול״נ מְקֻדָּשֵׁיהֶם), ובמ״ח י״א הַמְקֻדָּשִׁים בני צדוק; י״ג בדה״א כ״ו כ״ח וכל־הַמֻּקְדָּשׁ, ובכ״ח י״ב להקדיש, בלא כנוי, (ע׳ שמות כ״ט ל״ז).

Ex 29,21.

קְדַשְׁתִּיךָ [קָדַשְׁתִּי *1 perf. suff.* Jes 65,5.

קָדֵשׁוּ [קָדְשׁוּ *3 perf. pl.* Nu 17,2.

יִקְדָּשׁ, יִקְדַּשׁ *3 impf.* Ex 29,37.30,29 ‖ Lev 6,11.20 ‖ 1S 21,6.

הֲיִקְדָּשׁ *interrog.* Hag 2,12.

תִּקְדַּשׁ *3 impf. f.* Dt 22,9.

וַיִּקְדְּשׁוּ [יִקְדְּשׁוּ *3 impf. pl.* Nu 17,3.

נִקְדַּשׁ *Ni. 3 perf.* Jes 5,16.

וְנִקְדַּשׁ Ex 29,43.

וְנִקְדַּשְׁתִּי (דְּ) *1 perf.* Lev 22,32 ‖ Ez 20,41.28,22.25.39,27.

בְּהִקָּדְשִׁי *inf. suff.* Ez 36,23.38,16.

אֶקָּדֵשׁ *1 impf.* Lev 10,3.

וַיִּקָּדֵשׁ *3 impf.* Nu 20,13.

קִדַּשׁ *Pi. 3 perf.* 1R 8,64.

וְקִדַּשׁ Nu 6,11.

וְקִדְּשׁוֹ *suff.* Lev 16,19.

וְקִדַּשְׁתָּ *2 perf.* Ex 28,41.29,27.37.30,29.30.40,9.10.11.13.

וְקִדַּשְׁתּוֹ *suff.* Ex 19,23 ‖ Lev 21,8.

וְקִדַּשְׁתָּם Ex 19,10.

וְקִדַּשְׁתִּי *1 perf.* Ex 29,44 ‖ Jer 22,7 ‖ Ez 36,23.

קִדְּשׁוּ *3 perf. pl.* 1S 7,1.

וְקִדְּשׁוּ Mich 3,5.

קִדְּשׁוּהוּ *suff.* Neh 3,1².

קִדַּשְׁתֶּם *2 perf. pl.* Dt 32,51.

וְקִדַּשְׁתֶּם Lev 25,10 ‖ Jer 17,22.

מְקַדֵּשׁ *pt.* Ez 37,28.

מְקַדִּשְׁכֶם *suff.* Ex 31,13 ‖ Lev 20,8.*21,8.22,32.*

מְקַדְּשׁוֹ Lev 21,15.

מְקַדְּשָׁם Lev 21,23.*22,16*.22,9 ‖ Ez 20,12.

מְקַדְּשֵׁיהֶם Ez 7,24.

לְקַדֵּשׁ *inf. cs.* Ex 29,1.33 ‖ Jer 17,27 ‖ Ez 46,20 ‖ Neh 13,22 ‖ 2Ch 29,17.

וּלְקַדֵּשׁ Jer 17,24.

לְקַדְּשׁוֹ *suff.* Ex 20,8.28,3.29,26 ‖ Lev 8,12 ‖ Dt 5,12.

לְקַדְּשָׁם Lev 8,11.

קַדֵּשׁ, קַדֶּשׁ־ *imper.* Ex 13,2 ‖ Jos 7,13.

קַדְּשׁוּ, קַדֵּשׁוּ *pl.* 2R 10,20 ‖ Jer 6,4.51,27.*28* ‖ Ez 20,20 ‖ Joel 1,14.*2,15* ‖ Joel 2,16.4,9.

וְקַדְּשׁוּ 2Ch 29,5.

אֲקַדֵּשׁ *1 impf.* Ex 29,44.

וַיְקַדֵּשׁ *3 impf.* Gn 2,3 ‖ Ex 19,14 ‖ Lev 8,10.30 ‖ Nu 7,1² ‖ 1S 16,5 ‖ 2Ch 7,7.

וַיְקַדְּשֵׁהוּ *suff.* Ex 20,11 ‖ Lev 8,15.

וַיְקַדְּשֵׁם Job 1,5.

יְקַדְּשׁוּ, יְקַדֵּשׁוּ *3 impf. pl.* Ez 44,19.24.

וַיְקַדְּשׁוּ 2Ch 29,17.

הַמְקֻדָּשׁ [קֻדַּשׁ *Pu. pt.* Ez 48,11.

הַמְקֻדָּשִׁים *pl.* Esr 3,5 ‖ 2Ch 26,18.31,6.

לִמְקֻדָּשָׁי [מְקֻדָּשׁ *suff.* Jes 13,3.

הִקְדִּישׁ *Hi. 3 perf.* 2S 8,11² ‖ Zeph 1,7 ‖ 1Ch 18,11.26,26 ‖ 2Ch 30,8.36,14.

הֶהִקְדִּישׁ 1Ch 26,28.

הִקְדַּשְׁתִּי *1 perf.* Nu 3,13.8,17 ‖ Jud 17,3 ‖ 1R 9,3.7 ‖ 2Ch 7,2.

וְהִקְדַּשְׁתִּי 2Ch 7,16.

הִקְדַּשְׁתִּיךָ *suff.* Jer 1,5.

הִקְדִּישׁוּ *3 perf. pl.* 2R 12,19 ‖ 1Ch 26,27.

וְהִקְדִּישׁוּ Jes 29,23.

וְהִקְדַּשְׁנוּ [הִקְדַּשְׁנוּ *1 perf. pl.* 2Ch 29,19.

הַמַּקְדִּישׁ *pt.* Lev 27,15.19 ‖ 1Ch 26,28.

מַקְדִּשִׁים *pl.* Lev 22,2 ‖ Neh 12,47.

וּמַקְדִּשִׁים Neh 12,47.

הַקְדֵּשׁ *inf. abs.* Jud 17,3.

לְהַקְדִּישׁ *cs.* 2Ch 2,3.30,17.

לְהַקְדִּישֵׁנִי *suff.* Nu 20,12.27,14.

לְהַקְדִּישׁוֹ 1Ch 23,13.

וְהַקְדִּשֵׁם *imper. suff.* Jer 12,3.

תַּקְדִּישׁ *2 impf.* Dt 15,19.

יַקְדִּישׁ, יַקְדִּשׁ *3 impf.* Lev 27,14.16.17.18.22.26.

תַּקְדִּישׁוּ *2 impf. pl.* Jes 8,13.

יַקְדִּישׁוּ *3 impf. pl.* Ex 28,38 ‖ Lev 22,3 ‖ Jes 29,28.

וַיַּקְדִּשׁוּ Jos 20,7.

הִתְקַדֵּשׁ [הִתְקַדֶּשׁ־ (al. *inf.*) *Hith. 3 perf.* Jes 30,29.

וְהִתְקַדִּשְׁתִּי *1 perf.* Ez 38,23.

וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם *2 perf. pl.* Lev 11,44.*20,7.*

הִתְקַדְּשׁוּ, הִתְקַדָּשׁוּ *3 perf. pl.* 2Ch 5,11.30,3.17.

מִתְקַדֶּשֶׁת [מִתְקַדֵּשׁ *pt. f.* 2S 11,4.

הַמִּתְקַדְּשִׁים *pl. m.* Jes 66,17.

לְהִתְקַדֵּשׁ *inf. cs.* 2Ch 29,34.

הִתְקַדְּשׁוּ, הִתְקַדָּשׁוּ *imper. pl.* Nu 11,18 ‖ Jos 3,5.7,13 ‖ 1S 16,5 ‖ 1Ch 15,12 ‖ 2Ch 29,5.

וְהִתְקַדְּשׁוּ 2Ch 35,6.

יִתְקַדְּשׁוּ, יִתְקַדָּ׳ [יִתְקַדֵּשׁ *3 impf. pl.* Ex 19,22 ‖ 2Ch 29,34.31,18.

וַיִּתְקַדְּשׁוּ 1Ch 15,14 ‖ 2Ch 29,15.30,15.24.

## קֹדֶשׁ

(ק׳ הַקּ׳, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים etc. v. קֳדָשִׁים)

sanctitas; sacrum quid, res sacra, Deo consecrata; sacrarium; ק׳ קָדָשִׁים sanctissimum, res sanctissima; adytum tabernaculi et templi sanctissimum.

י״נ שמות ל״ח כ״ו אדני הַקֹּדֶשׁ (או הקדשים); בהדברים ל״ג ב׳: ואתה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ, ובתהלים ס״ח י״ח: אדני בָּא מִסִּינַי בקדש; השבעים קורין בדה״ב ה׳ ט׳: וַיֵּרָאוּ ראשי הבדים מִן־הַקֹּדֶשׁ, כאמור במ״א ח׳ ח׳.

Ex 3,5.12,16².16,23. 22,30. 26,33. 28,2.*4*.36.*39,20*.29,33.34.30,25². *30,31*.32.35.37.31,14.15.35,2.37, 29.40,9 ‖ Lev 12,4.16,4².19,8.24. 21,6. 22,10².14. 23,2.*37*.3.4.7.*21*. *27*.*36*.8.20.24.35.25,12. 27,9.10. *33*.14. 21.23.30.32 ‖ Nu 6,20.18, 10.17.28,18.25.*26*.*29*,*1*.*7*.*12* ‖ Dt 33,2 ‖ Jos 5,15.6,19 ‖ 1S 21,5.6.7 ‖ Jes 6,13.23,18.43,28 ‖ Jer 2,3.11, 15.31,40(39) ‖ Ez 22,26.28,14.42, 14.44,23.45,1².4.48,14 ‖ Joel 4, 17 ‖ Ob 17 ‖ Zeph 3,4 ‖ Hag 2,12 ‖ Zach 14,20.21 ‖ Mal 2,11 ‖ Ps 29, *96*,*9*.87,1.93,5. 110,3. 134,2 ‖ Prv 20,25 ‖ Thr 4,1 ‖ Dan 8,14.9,20. 11,28.30².45.12,7 ‖ Esr 8,28 ‖ Neh 10,32 ‖ 1Ch 16,29. 22,19(18). 23, 28.24,5 ‖ 2Ch 8,11.*23*,*6*.20,21.31, 18.

**וְקֹדֶשׁ** Dan 8,13.

**הַקֹּדֶשׁ** Ex 26,33. 28,29.*35*.29,6. 29. 30,13. *38*,*26*. 24. 31,10. 35,19. *39*,*41*.21. 36,1.3.4.6.38,24².25. 27. 39,1.30.40,13 ‖ Lev 4,6.5,15.16.8, 9.10,4.10. 17.18. 14,13.16,2.3.16. 20.23.32.33.22,14.27,3.25 ‖ Nu 3, 28.*32*.31.47.50. 4,15³.20. 7,9.13. *19*.*25*.*31*,*37*.*43*.*49*.*55*.*61*.*67*.*73*. *79*. 85. 86. 8,19. 18,3. 5. 16. 31,6. 35,25 ‖ Dt 26,13 ‖ 1R 8,4.8.10 ‖ Jes 27,13. 35,8.48,2.52,1.62,12 ‖ Jer 31,23(22) ‖ Ez 41,21.42,13. 20.44,19.27.45,2.6.*48*,*18*².7².46, 19.48,10.20.21² ‖ Zach 2,16.8,3 ‖ Esr 9,2 ‖ Neh 11,1.18 ‖ 1Ch 9,29. 23,32.29,3 ‖ 2Ch 5,5.11.29,5.30, 19.35,3.

**וְהַקֹּדֶשׁ** Dan 9,26.

**מֵהַקֹּדֶשׁ** Ez 42,14.

**בְּקֹדֶשׁ** (הַקֹּ׳ v. בְּקֹ׳ הַקֳּדָשִׁים) Nu 4,16.

**בַּקֹּדֶשׁ** Ex 15,11. 28,43.*29*,*30*.*35*, *19*.*39*,*1*.*41* ‖ Lev 6,23.*16*,*17*.*27*. 10,18 ‖ Nu 4,32.28,7 ‖ Ez 44,27 ‖ Ps 63,3.68,18.25.74,3.77,14 ‖ 2Ch 29,7.35,5.

(הַקֳּדָשִׁים v. לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים)

**לַקֹּדֶשׁ** Ex 31,11.

**וְלַקֹּדֶשׁ** Ez 41,23.

**מִקֹּדֶשׁ** (הַקֳּדָשִׁים v. מִקֹּ׳ הַקֳּדָשִׁים) Prv 20,3.

**קָדְשִׁי** *suff.* Lev 20,3. 22,2.32 ‖ Jes 11,9.*65*,*25*. 56,7. 57,13. 58,13. 62,9. 65,11. 66,20 ‖ Ez 20,39.40. 36,20.21.22.39,7².25.43,7.8 ‖ Joel 2,1.4,17 ‖ Am 2,7 ‖ Ob 16 ‖ Zeph 3,11 ‖ Ps 2,6.89,21.

**בְּקָדְשִׁי** Ps 89,36.

**קָדְשֵׁנוּ** Jes 64,10.

**קָדְשְׁךָ, קָדְשֶׁךָ** Ex 15,13 ‖ Dt 26, 15 ‖ Jes 63,15.18.64,9 ‖ Joel 2,5 ‖ Jon 2,8 ‖ Ps 5,8.*138*,*2*.15,1.28,2. 43,3.51,13.79,1.106,47 ‖ Dan 9, 16.24 ‖ Neh 9,14 ‖ 1Ch 16,35.29, 16.

**קָדְשׁוֹ** Jes 52,10. 63,10. 11. 23,9. 25,30 ‖ Mich 1,2 ‖ Hab 2,20 ‖ Zach 2,17 ‖ Ps 3,5.11,4.20,7.24,3. 30,5.*97*,*12*.33,21.47,9.48,2. 68,6. 78,54.98,1.99,9.102,20.103,1.105, 3.42.145,21 ‖ Esr 9,8 ‖ 1Ch 16,10 ‖ 2Ch 30,27.

**וְקָדְשׁוֹ**K. 1R 15,15.

**בְּקָדְשׁוֹ** Am 4,2 ‖ Ps 60,8.*108*,*8*. 150,1.

**לְקָדְשׁוֹ** Ps 114,2.

**קֳדָשִׁים** *pl.* Ez 36,38 ‖ 2Ch 31,6.

**קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים** Ex 29,37.*40*,*10*.30, 10.29.36 ‖ Lev 2,3.*10*.6,10.*18*.*22*. 7,1.*6*.*14*,*13*.10,12.*17*.24,9.27,28 ‖ Nu 18,9 ‖ Ez 43,12. 45,3. 48,12 ‖ Dan 9,24 ‖ 1Ch 23,13.

**הַקֳּדָשִׁים** (al. קֳ) Ex 28,38 ‖ Lev 21,22.22,3.6.7.12 ‖ Nu 18,19 ‖ 2R 12,5.19 ‖ 1Ch 26,20.*28*,*12*.26.

**קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים** Nu 4,4.19 ‖ 1R 8, 6 ‖ Ez 41,4 ‖ 1Ch 6,34 ‖ 2Ch 3,8.10. 5,7.

**בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים** Ex 26,34 ‖ Nu 18,10.

**לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים** 1R 6,16.7,50 ‖ 2Ch 14,22.

**מִקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים** Nu 18,9 ‖ Esr 2, 63 ‖ Neh 7,65.

(קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים etc. v. קָדְשֵׁי)

**וְהַקֳּדָשִׁים** 2Ch 29,33.31,12.35,13.

**בַּקֳּדָשִׁים** Lev 22,4.

**וְלַקֳּדָשִׁים** Neh 10,34.

**קָדְשֵׁי** *cs.* Lev 22,15 ‖ Nu 5,9.*18*, *8*.18,32 ‖ 1R 7,51.15,15 ‖ 2Ch 5,1. 15,18.24,7.

**קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים** Ez 44,13².

**וְקָדְשֵׁי**Q., **וְקָדְשׁוֹ**K. 1R 15,15.

**וְקָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים** 2Ch 31,14.

**מִקָּדְשֵׁי** Lev 5,15.22,2.

**מִקָּדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים** Lev 21,22.

**קָדָשַׁי, קֳדָשַׁי** *suff.* Ez 22,8.26. 44,8.13.

**קָדָשֶׁיךָ** Dt 12,26.

**קָדְשֵׁיכֶם** Ez 20,40.

**קֳדָשָׁיו** Nu 5,10 ‖ 2R 12,19.

**וְקָדָשָׁיו** 2Ch 15,18.

**קָדְשֵׁיהֶם** Ex 28,38 ‖ Lev 22,16.

## קָדֹשׁ, קָדֹשׁ

sanctus, purus, intaminatus, pius dei cultor.

י״נ בהושע י״ב א׳: ועם קְדֹשִׁים נֶאֱמָן; בקצת ספרים מדויקים בזכריה י״ד ה׳: וכל־קְדֹשָׁיו עִמּוֹ, וכת״י, וגם השבעים והסורי קורין עִמּוֹ; י״נ בתהלים כ״ב ד׳: ואתה קדוש יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת ישראל; השבעים קורין במ״ו ה׳: קְדֹשׁ מִשְׁכְּנוֹ עליון; למדנחאי קדושים דדניאל ח׳ כ״ד חסר.

Ex 19,6.29,31 ‖ Lev 6,9.19.20.7, 6.10,13.11,44.*45*.16,24. 19,2. 20, 26.21,7.8².24,9 ‖ Nu 6,5.8 ‖ Dt 7,6. *14*,*2*.*21*.23,15.26,19.28,9 ‖ 1S 2,2 ‖ 2R 4,9 ‖ Jes 4,3.6,3.40,25 ‖ Ez 39, 7.42,13 ‖ Hos 11,9 ‖ Ps 22,4. 99,3. 5.9.111,9 ‖ Job 6,10 ‖ Eccl 8,10 ‖ Dan 8,13² ‖ Neh 8,9.10.11.

**וְקָדוֹשׁ** Jes 57,15² ‖ Hab 3,3.

**הַקָּדוֹשׁ** Nu 16,5.7 ‖ 1S 6,20 ‖ Jes 5,16.

**קְדוֹשׁ, קְדֹשׁ** *cs.* 2R 19,22 ‖ Jes 1,4.5,19.24.10,20.12,6.17,7.29,23. 30,11.12.15.31,1. 37,23.41,14.*54*,

5.43,3.14.45,11.47,4.48,17.49,7. 60,14 ‖ Jer 50,29 ‖ Ps 46,5.65,5. 71,22.106,16.

**וּקְדוֹשׁ** Jes 41,20‖Ps 78,41.

**בִּקְדוֹשׁ** Jes 29,19.41,16.

**לִקְדוֹשׁ** Jes 58,13.

**וְלִקְדוֹשׁ** Jes 55,5.*60,9*‖Ps 89,19.

**מִקָּדוֹשׁ** Jer 5,15.

**קְדֹשִׁי** *suff.* Hab 1,12.

**קְדוֹשְׁכֶם** Jes 43,15.

**קְדוֹשׁוֹ** Jes 49,7.

**וּקְדוֹשׁוֹ** Jes 10,17.

**בִּקְדֹשָׁו** K. Job 15,15.

**קְדוֹשִׁים, קְדֹשִׁים** *pl.* Lev 11,44. *45*.19,2.20,7.26.21,6‖Nu 5,17.15, 40.16,3 ‖ Job 24,19 ‖ Hos 12,1 ‖ Zach 14,5‖ Ps 89,6.8 ‖ Prv 9,10. 30,3‖Dan 8,24.

**הַקְּדוֹשִׁים** 2Ch 35,3.

**לִקְדוֹשִׁים** Ps 16,3.

**מִקְּדֹשִׁים** Job 5,1.

**קְדֹשָׁיו** *suff.* Dt 33,3‖Ps 34,10.

**בִּקְדֹשָׁיו** Q. Job 15,15.

## קָדֵשׁ

scortum sacrum, cinaedus, meretrix sacra; effeminatus.

מקדש או מְקֻדשת לזנות, וזה היה אחד ממנהגי עבודת העשתרות בבתי מקדשיה.

Dt 23,18‖1R 14,24.

**הַקָּדֵשׁ** 1R 22,47.

**הַקְּדֵשִׁים** *pl.* 1R 15,12 ‖ 2R 23,7.

**בַּקְּדֵשִׁים** Job 36,14.

**קְדֵשָׁה** *f.* Gn 38,21.*22*‖ Dt 23,18.

**הַקְּדֵשָׁה** Gn 38,21.

**הַקְּדֵשׁוֹת** *pl.* Hos 4,14.

## מִקְדָּשׁ, מִקְּדָשׁ (Ex 15,17)

res sacra., sacrata; sacrarium, locus sacer; *asylum*.

הדגש של מקדש אדני אינו אלא לתפארת הקריאה. וי״ג בישעיה ח׳ י״ד: והיה לְמִקְדָּשׁ׃ לאבן נגף, וביחזקאל מ״ה ד׳: וּמִגְרָשׁ למקדש.

Ex 15,17.25,8‖2Ch 20,8.

**וּמִקְדָּשׁ** Ez 45,4.

**הַמִּקְדָּשׁ** Lev 12,4. 21,12 ‖ Nu 3, 38.10,21.18,1 ‖ Ez 44,1.5.45,3.4. 18.47,12.48,8 ‖ Dan 11,31 ‖ Neh 10,40‖2Ch 26,18.29,21.

**לְמִקְדָּשׁ** Jes 8,14‖Ez 11,16.

**לַמִּקְדָּשׁ** Ez 43,21.45,4 ‖ 1Ch 28, 10.

**מִקְדַּשׁ** *cs.* Lev 16,33.21,12 ‖ Nu 19,20‖ Ez 48,10 ‖ Am 7,13 ‖ 1Ch 22,19(18).

**וּמִקְדַּשׁ** Ez 48,21.

**בְּמִקְדַּשׁ** Jos 24,26‖Thr 2,20.

**מִקְדָּשִׁי** *suff.* Lev 20,3 ‖ Jes 60, 13 ‖ Ez 5,11.8,6. 23,38.39. 24,21. 25,3.37,36.28.44,9.15.16.

**וּמִקְדָּשִׁי** Lev 19,30.*26,2*.

**בְּמִקְדָּשִׁי** Ez 44,7.8.11.

**וּמִמִּקְדָּשִׁי** Ez 9,6.

**מִקְדָּשֵׁנוּ** Jer 17,12.

**מִקְדָּשֶׁךָ, מִקְדָּשְׁךָ** Jes 63,18 ‖ Ps 74,7‖Dan 9,17.

**מִקְדָּשׁוֹ** Jes 16,12‖Ps 78,69‖Thr 2,7‖Dan 8,11.

**מִקְדְּשׁוֹ** (al. ex מִקְדָּשׁ) Nu 18, 29.

**בְּמִקְדָּשׁוֹ** Ps 96,6.

**לְמִקְדָּשׁוֹ** 2Ch 30,8.

**מִקְדָּשָׁהּ** Thr 1,10.

**מִקְדָּשָׁם** 2Ch 36,17.

**מִקְדָּשִׁים** *pl.* Ez 21,7.

**מִקְדְּשֵׁי** *cs.* Jer 51,51‖Ps 73,17.

**וּמִקְדְּשֵׁי** Am 7,9.

**מִקְדָּשַׁי** *suff.* Lev 21,23.

**מִקְדָּשֶׁיךָ** Ez 28,18.

**מִמִּקְדָּשֶׁיךָ** Ps 68,36.

**מִקְדְּשֵׁיכֶם** Lev 26,31.

—v. ch. et n. pr.—

## קָהָה°

hebetem fieri.

קרוב אל כאה וכהה, ושגור בדרז״ל: ורבי יהושע קיהה (נגעים ד׳ י״א) מפקפק בדבר ופריך עליו, הַקהה את שניו, ענבים קהות, וכדומה (ע׳ הערה אל נִקָּיוֹן).

**תִּקְהֶינָה** [יִקְהֶה] 3 *impf. pl. f.* Jer 31,29(28).30(29)‖Ez 18,2.

**קֵהָה** *Pi.* 3 *perf.* Eccl 10,10.

—v. n. pr. קְהָת (?)—

## קָהַל°

*Ni.* se congregare. *Hi.* convocare, congregare.

אח אל קול. עיקר הוראתו נתינת קול להזעיק ולאסוף את העם, וכן בסורית (ובערבית מורה על גערה בנזיפה), וע״ז מורה גם הקו״כ רש״ב א׳ י״ד והתחלפות קהל וקול (בירמיה נ״א נ״ה קול גדול ת׳ קְהָל גדול [וכת״י מַשִּׁרְיָן], ובנחמיה ה׳ ז׳ קהלה גדולה במובן קול גדול בנערה ונזיפה).

**נִקְהֲלוּ** [נִקְהַל] *Ni.* 3 *perf. pl.* Esth 9,2.16.18‖2Ch 20,26.

**הַנִּקְהָלִים** [נִקְהַל] *pt. pl.* Ez 38,7.

**בְּהִקָּהֵל** *inf. cs.* Nu 17,7.

**לְהִקָּהֵל** Esth 8,11.

**וַיִּקָּהֵל** 3 *impf.* Ex 32,1 ‖ Jer 26,9.

**וַתִּקָּהֵל** 3 *impf. f.* Lev 8,4‖Jud 20,1.

**וַיִּקָּהֲלוּ** 3 *impf. pl.* Nu 16,3.*20*, *2*‖Jos 18,1.*22,12* ‖ 1R 8,2 ‖ Esth 9,15‖2Ch 5,3.

**וַיִּקָּהֲלוּ** Q., **וַיִּקְלֻהוּ** K. 2S 20,14.

**הִקְהַלְתָּ** [הִקְהִיל] *Hi.* 2 *perf.* Ez 38,13.

**וְהִקְהַלְתָּ** Nu 8,9.

**הִקְהִילוּ** 3 *perf. pl.* Nu 1,18.

**וּבְהַקְהִיל** *inf. cs.* Nu 10,7.

**הַקְהֵל, הַקְהֶל־** *imper.* Lev 8,3‖ Dt 4,10.31,12.

**וְהַקְהֵל** Nu 20,8.

**הַקְהִילוּ** *pl.* Dt 31,28.

**יַקְהִיל, יַקְהֵל** 3 *impf.* 1R 8,1 ‖ 2Ch 5,2.

**וַיַּקְהִיל** Job 10,10.

**וַיַּקְהֵל** Ex 35,1‖Nu 16,19‖1R 12, 21‖1Ch 13,5.*15*,*3*.28,1‖2Ch 11,1.

**וַיַּקְהִלוּ** 3 *perf. pl.* Nu 20,10.

## קָהָל

congregatio, coetus, concio, multitudo hominum.

1R 8,65 ‖ Jer 31,8(7).44,15 ‖ Ez

16,40.23,46 ‖ Ez 23,47.38,4.15 ‖ Joel 2,16 ‖ Ps 22,23 ‖ Prv 5,14 ‖ Esr 10,1 ‖ 2Ch 7,8.30,13.31,18.
וְקָהָל Ez 26,7.
הַקָּהָל Ex 16,3 ‖ Lev 4,13.14.21. 16,33 ‖ Nu 10,7.15,15.16,33.17,12.19,20.20,6.10.12.22,4 ‖ Dt 9,10.*10*,*4*.18,16 ‖ Jud 21,8 ‖ 1S 17,47 ‖ Esr 2,64.10,12.14 ‖ Neh 5,13. 7,66.8,2.17 ‖ 1Ch 13,4.29,1.10. 20² ‖ 2Ch 1,3.20,14.23,3.28,14.29, 28.31.32.30,2.4.23.25.
וְהַקָּהָל 2Ch 1,5.24,6.29,23.
בְּקָהָל Ps 22,26.35,18.40,10 ‖ Prv 26,26.
בַּקָּהָל Jud 21,5 ‖ Job 30,28 ‖ Thr 1,10 ‖ 2Ch 30,17.
וּבְקָהָל Ez 17,17.
לְקָהָל Ps 40,11.
לַקָּהָל 2Ch 30,24².
קְהַל *cs.* Ex 12,*6* ‖ Lev 16,17 ‖ Nu 14,5.16,3.20,4 ‖ Dt 31,30 ‖ Jos 8,35 ‖ 1R 8,14.*55*.14.22.12,3 ‖ Jer 26,17.50,9 ‖ Ps 26,5 ‖ 1Ch 13,2.28,8 ‖ 2Ch 6,3².12.*13*.30,25.
וּקְהַל Gn 35,11.
בִּקְהַל Dt 23,2.3².4².9 ‖ Jud 20,2 ‖ Ez 32,3 ‖ Mich 2,5 ‖ Ps 89,6.107,32.149,1 ‖ Prv 21,16 ‖ Neh 13,1 ‖ 2Ch 20,5.
וּבִקְהַל Ez 23,24.
לִקְהַל Gn 28,3.48,4.
מִקְּהַל Esr 10,8.
[קְהָלָךְ] קְהָלֵךְ *suff.* Ez 38,7.13.
קְהָלֵךְ Ez 27,27.34.
קְהַלְכֶם Dt 5,19.
קְהָלָהּ Ez 32,22.23.
בִּקְהָלָם Gn 49,6.

## קְהִלָּה

concio.

ע' הערה אל קול.

Neh 5,7.

קְהִלַּת *cs.* Dt 33,4.

? [מַקְהֵל] בְּמַקְהֵלִים *pl.*

conciones, coetus, chori.

Ps 26,12.

[מַקְהֵלָה] בְּמַקְהֵלוֹת *pl.* Ps 68,27.

## קֹהֶלֶת

*LXX et Vulg.* ecclesiastes; *Ag.* συναθροιστής; *Symm.* παροιμιαστής; *al.* n. pr.

חושבנו לדעת רב המעתיקים, שתרגמו קהלת כשם התאר (כטעם קרא ודרש ברבים, במקהלות, או מאסף דעות שונות); ויותר נראה שהוא כנוי לשלמה (כשם אָגוּר לד"ק), ובא ע"מ סֹפֶרֶת (נחמיה ז' נ"ז), שבא נ"כ עם ה"א הידיעה, הַסֹּפֶרֶת (עזרא ב' נ"ה), והובא שוב שנית בחלק השמות. י"נ בז' כ"ז אָמַר הַקֹּהֶלֶת.

Eccl 1,1.2.12.7,27.12,9.10.

הַקּוֹהֶלֶת Eccl 12,8.

——v. n. pr.; cf. לְהָקָה——

קוא v. קיא.

## קָוָה

sperare, confidere. *Pi.* sperare, expectare; insidiari; *Ni.* congregari.

בערבית הוראת הפעל היות מתוח (געשפאננט), מכונן ואמיץ, וזה טעם קוה אל י"י חזק ויאמץ לבך. ובא בנפעל במובן אסיפה. י"נ בישעיה ס' ט' יְקַוּוּ, ובתהלים נ"ב י"א וַאֲקַוֶּה שִׁמְךָ.

[קֹוֶה] וְקֹוֵי *pt. pl. cs.* Ps 37,9.
וְקוֵֹי Jes 40,31.
[קֹוַי] קוָֹי *suff.* Jes 49,23.
קוֶֹיךָ Ps 25,3.69,7.
לְקֹוָיו K., לְקֹוָו Q. Thr 3,25.
[נִקְוָה] וְנִקְוּו *Ni. 3 perf. pl.* Jer 3,17.
יִקָּווּ *3 impf. pl.* Gn 1,9.
[קִוָּה] קִוְּתָה *Pi. 3 perf. f.* Ps 130,5.
קִוִּיתִי, קִוֵּיתִי (Jes) *1 perf.* Gn 49,18 ‖ Jes 5,4 ‖ Ps 25,5.39,8.40,2. 130,5 ‖ Job 30,26.
וְקִוִּיתִי Jer 8,17.
קִוִּיתִיךָ *suff.* Ps 25,21.
קִוּוּ *3 perf. pl.* Ps 56,7.119,95 ‖ Job 6,19.
וְקִוִּיתֶם *2 perf. pl.* Jer 13,16.
קִוִּינוּ *1 perf. pl.* Jes 25,9².33,2.
קִוִּינוּךָ *suff.* Jes 26,8.
שֶׁקִּוִּינֻהוּ Thr 2,16.
קַוֵּה *inf. abs.* Ps 40,2.
קַוֵּה Jer 8,15.*14*,*19*.
קַוֵּה *imper.* Ps 27,14.37,34 ‖ Prv 20,22.
וְקַוֵּה Hos 12,7 ‖ Ps 27,14.
אֲקַוֶּה *1 impf.* Job 17,13.
וַאֲקַוֶּה, וַאֲקַוֶּה (secund.) Ps 52,11.69,21.
יְקַוֶּה *3 impf.* Mich 5,6 ‖ Job 7,2.
יְקַו Job 3,9.
וַיְקַו Jes 5,2.7.
נְקַוֶּה *1 impf. pl.* Jes 59,9.11. 64,2.
וּנְקַוֶּה־ Jer 14,22.
יְקַוּוּ *3 impf. pl.* Jes 51,5.60,9.

## קָו et קַו

funiculus, funis mensorius; regula, norma; margo vasis; *chorda, sonus* (Ps 19,5); robur, vis (Jes 18,2).

י"ם נוי קו־קו מן הערבית חזק ואמיץ, או מענין תוחלת ותקוה, להרד"ק ענינו מעט מעט, לדר"א שנוטה קו על ארצות אחרות להכניעם או להשמידם, ולרש"י מענין קיא וסחי (ע' הערה אל צו). השבעים קורין בתהלים י"ט ה': יצא קוֹלָם.

2R 21,13 ‖ Jes 18,2.*7*.28,10.*13*. 34,11.44,13 ‖ Job 38,5 ‖ Thr 2,8.
וְקַו, קָו Ez 47,3 ‖ 2Ch 4,2.
בְּקָו Jes 34,17.
לְקָו Jes 28,17.
לָקָו Jes 28,10.*13*².
קַוָּם *suff.* Ps 19,5.
קָוֶה v. קָוֶה K., קָו Q. Jer 31,39(38).
וְקָוֶה v. וְקָוֶה K., וְקַו Q. 1R 7,23 ‖ Zach 1,16.

## ?[מִקְוֶה], מִקְוֵא, מִקְוֶה

spes, fiducia; confluxus, congregatio, *agmen, caterva* (al. 1R et 2Ch = מִקְ' n. pr.).

לרש"י מקוה (מקוא) דמ"א ודהי"ב אספת סוחרים, ליונתן שם מקום, וכן להשבעים שקראו מִתְקוֹעַ (ונוסח אחר מוסיף וּמִדַּמֶּשֶׂק), וי"א שהוא מדינת Küe בזיציליא המזרחית, ע"כ הובא שנית בחלק השמות.

Esr 10,2 ‖ 1Ch 29,15.

מִקְוֵא (?)‏, מִקְוֶה (?) 1R 10,28 ‖ 2Ch 1,16.

מִקְוֵה *cs.* Ex 7,19 ‖ Lev 11,36 ‖ Jer 14,8.17,13.

וּמִקְוֵא [וּמִקְוֶה ?]‏, וּמִקְוֵה 1R 10,28 ‖ Jer 50,7 ‖ 2Ch 1,16.

וּלְמִקְוֵה Gn 1,10.

## מִקְוָה] וּמִקְוָה

locus quo aqua confluit, lacus. Jes 22,11.

## תִּקְוָה

spes; funis.

יש מסרסין באיוב ד׳ ו׳ וקורין: ותם דרכיך תקותך; לד״ק ויכלו באפס תקוה (ז׳ ו׳) מענין תקות חוט השני (ע׳ הערה אל דַּלָּה), ויתכן לפרש מזה וַיַּסַּע כעץ תקותי, כלומר כמנור אורגים; טעם ותקותי (ו׳ ח׳) כמו וְתַאֲוָתִי.

Jer 31,17(16) ‖ Hos 2,17 ‖ Prv 11,7.19,18.26,12.*29,20* ‖ Job 5,16.7,6.11,18.14,7 ‖ Ruth 1,12 ‖ Thr 3,29.

וְתִקְוָה Jer 29,11.

הַתִּקְוָה Zach 9,12.

תִּקְוַת *cs.* Jos 2,18.21 ‖ Ps 9,19 ‖ Prv 11,23 ‖ Job 27,8.

וְתִקְוַת Prv 10,28 ‖ Job 8,13.14,19.

תִּקְוָתִי *suff.* Ps 62,6.71,5 ‖ Job 17,15.19,10.

וְתִקְוָתִי Job 6,8.17,15.

תִּקְוָתֵנוּ Ez 37,11.

תִּקְוָתְךָ Job 4,6.

וְתִקְוָתְךָ Prv 23,18.*24,14*.

תִּקְוָתָהּ Ez 19,5.

וְתִקְוָתָם Job 11,20.

—קוֹחַ v. פְּקַח־קוֹחַ p. 593a—

## קָטַט v. קוּט] אָקוּט *1 impf.*

fastidire; praecidi.

קרוב אל קוץ, במובן נעול נפש ושימת קץ, ובמובן קטטה ומריבה, כבדרז״ל; ובא ע״מ קוט וע״מ קָטַט גם יחד.

Ps 95,10.

יָקוּט *3 impf.* Job 8,14.

נָקוֹט] נָקֹטָה *Ni. 3 perf. f.* Job 10,1.

וְנָקֹטּוּ *3 perf. pl.* Ez 6,9.

וּנְקֹטֹתֶם *2 perf. pl.* Ez 20,43.36,31.

הִתְקוֹטֵט] אֶתְקוֹטָט *Hithpo. 1 impf.* Ps 139,21.

אֶתְקוֹטְטָה] וָאֶתְקוֹטָטָה Ps 119,158.

——cnf. קוּץ et קָטַט——

## קוֹל

vox, sonus, strepitus, tonitru; nuntius, fama.

הוראתו ידועה, הפעל ממנו בכושית מורה על קריאה וזעקה, באשורית קריאה, ובערבית אמירה והגדה, והשם נמצא גם בצורית, ארמית וסורית (ע׳ הערה אל קָהַל). לד״ק בא לפעמים כמלות הקריאה: הַקְשֵׁב וּשֲׁמָע! (הארך!), ומזה יבואר קול דבראשית ד׳ י׳ (י״נ קַיִן!), ישעיה נ״ב ח׳ (י״נ כָּל או קְהַל), שה״ש ב׳ ח׳ וה׳ ב׳ וכדומה; במ״א א׳ מ׳ בא בְּקוֹלָם ת׳ לקולם; על מקול זנותה דירמיה ג׳ ט׳ נמסר לית חסר בקלילותא, וכת״י והשבעים משרש קלל; במ״ו י״ב קורין השבעים קוֹלֵךְ ת׳ קלונך, ומקביל אל צְוָחָתֵךְ, ובתהלים קט״ז א׳ קול תחנוני.

Gn 3,8.4,10.21,17².27,22 ‖ Ex 19,19.20,18.24,3.32,17².18³.36,6 ‖ Lev 5,1.26,36 ‖ Dt 1,34.*5,25*.4,12².33.5,19.22.23.25.18,16.27,14.33,7 ‖ Jos 6,5.20 ‖ Jud 18,3 ‖ 1S 4,6².14².15,14.26,17 ‖ 2S 5,23.15,10.23.19,5 ‖ 1R 1,41².8,55.14,6.18,26.*29*.41.19,12.13 ‖ 2R 4,31.6,32.7,6.11,13.19,22 ‖ Jes 6,8.13,2.4².37,23.40,3.6.52,8.66,6³ ‖ Jer 3,21.4,15.19.21.31².8,19.9,9.18.10,22.25,10.36.30,5.31,15(14).33,11.48,3.50,22.28.51,54.55 ‖ Ez 1,24².25.28.3,12.8,18.9,1.11,13.21,27.33,4.5.32.37,7 ‖ Mich 6,9 ‖ Nah 2,14 ‖ Zeph 1,10.14.2,14 ‖ Zach 11,3² ‖ Ps 6,9.28,2.6.29,3.4.5.7.8.9.31,23.66,8.68,34.74,23.77,18.19.104,7.12.118,15.140,7 ‖ Job 3,18.15,21.29,10.37,4.39,24 ‖ Cant 2,8.5,2 ‖ Thr 2,7 ‖ Eccl 12,4 ‖ Dan 8,16.10,9² ‖ Esr 1,1.3,12.13.10,7.12 ‖ Neh 4,14.8,15 ‖ 1Ch 14,15 ‖ 2Ch 5,13².23,12.24,9.30,5.36,22.

קוֹל...וְקוֹל 1S 15,14 ‖ 2R 7,6 ‖ Jes 65,19 ‖ Jer 7,34.*16,9.25,10.33,11*² ‖ Nah 3,2.

וְקֹל (Ex), וְקוֹל Ex 19,16 ‖ 2R 7,10 ‖ Jes 29,6.51,3 ‖ Jer 30,19.42,14 ‖ Ez 3,13³.10,5.23,42.26,13 ‖ Ps 98,5.6 ‖ Job 4,10.33,8 ‖ Cant 2,12 ‖ Eccl 5,2 ‖ Dan 10,6.

וָקוֹל Job 4,16.

הַקֹּל (Gn), הַקּוֹל Gn 27,22 ‖ Nu 7,89 ‖ Dt 5,20 ‖ 1R 1,45 ‖ Eccl 10,20.

וְהַקֹּל, וְהַקּוֹל Gn 45,16 ‖ Esr 3,13.

בְּקוֹל Gn 39,14 ‖ Ex 19,19 ‖ Nu 21,3 ‖ Dt 8,20.13,19.*28,2.30,10*.15,5.21,18.26,14.27,10.28,1.15.45.*62*.30,8 ‖ Jos 5,6.10,14 ‖ Jud 13,9.20,13 ‖ 1S 7,10.8,7.19.12,15.15,19.20.22.19,6.28,12.18.22 ‖ 2S 19,36 ‖ 1R 17,22.18,27.28.20,36 ‖ 2R 18,12.28 ‖ Jes 36,13.48,20.50,10 ‖ Jer 3,25.7,28.26,13.35,8.38,20.42,6².13.21.43,4.7.44,23 ‖ Am 2,2 ‖ Jon 2,10 ‖ Zeph 3,2 ‖ Hag 1,12 ‖ Zach 6,15 ‖ Ps 26,7.42,5.47,2.6.66,19.86,6.103,30.106,25 ‖ Prv 5,13.27,14 ‖ Job 37,4 ‖ Dan 9,10 ‖ Esr 3,12 ‖ Neh 9,4 ‖ 1Ch 15,16 ‖ 2Ch 15,14.20,19.32,18.

וּבְקוֹל Dt 21,18 ‖ 2S 6,15 ‖ Job 40,9 ‖ 1Ch 15,28.

כְּקוֹל Ez 1,24².10,5.43,2 ‖ Joel 2,5² ‖ Nah 2,8 ‖ Eccl 7,6 ‖ Dan 10,6.

לְקֹל (Ex 4,8), לְקוֹל Gn 3,17.16,2 ‖ Ex 4,8².15,26.18,24 ‖ 1S 2,25.15,1 ‖ Jes 30,19 ‖ Jer 6,17.10,13.*51,16*.11,16.18,19 ‖ Ez 27,28 ‖ Hab 3,16 ‖ Ps 5,3.42,8.58,6.130,2 ‖ Job 21,12.30,31.34,16 ‖ Eccl 12,4 ‖ Esr 3,13.

מִקֹּל (?)‏, מִקּוֹל Jud 5,11 ‖ Jes 6,4.24,18.30,31.33,3 ‖ Jer 3,9.4,29.8,16.47,3.49,21.50,46 ‖ Ez 19,7.26,10.15.31,16 ‖ Ps 44,17.55,4.102,6.

קוֹלִי *suff.* Gn 4,23.39,15.18 ‖ 1S 26,17 ‖ 2S 22,7 ‖ Jes 28,23.32,9 ‖ Jon 2,3 ‖ Ps 3,5.5,4.18,7.27,7.55,18.64,2.77,2².116,1.119,149.141,1.142,2 ‖ Job 9,16 ‖ Thr 3,56.

וְקוֹלִי Prv 8,4.

**בְּקוֹלִי , בְּקֹלִי** Gn 22,18.26,5.27, 8.*43*.13.30,6 || Ex 4,1.18,19.19,5 || Nu 14,22 || Jos 22,2 || Jud 2,2.*6*, *10* || Jer 7,23.*11*,*7*.9,12.11,4.18,10. 22,21 || Ps 130,2.

**וּבְקוֹלִי** Jer 3,13.

**לְקוֹלִי** Jud 2,20 || Ps 81,12.

**וּלְקֹלִי** 2R 10,6.

**קֹלֵנוּ** Nu 20,16 || Dt 26,7.

**בְּקוֹלֵנוּ , בְּקֹלֵנוּ** Dt 21,20 || 2S 12, 18.

**קוֹלֵךְ , קוֹלֵךְ , קֹלֵךְ , קֹלֵךְ** Gn 3,10 || Jud 18,25 || Jes 58,1 || Mich 6,1 || Prv 2, 3 || Job 38,34 || Eccl 5,5.

**קוֹלֵךְ** Jes 10,30.29,4.40,9 || Jer 22, 20.31,16(15) || Cant 2,14².

**הֲקוֹלְךָ , הֲקֹלְךָ** *interrog.* 1S 24, 17.26,17.

**בְּקוֹלֵךְ , בְּקֹלֵךְ** 1S 28,21 || Jer 32, 23 || Dan 9,11.

**בְּקוֹלֵךְ** 1S 25,35.

**לְקֹלֵךְ** Ex 3,18.4,9.

**לְקוֹלֵךְ** Cant 8,13.

**קוֹלְכֶם** Jos 6,10 || Jes 58,4.

**בְּקֹלְכֶם** Dt 1,45 || 1S 12,1.

**קוֹלוֹ , קֹלוֹ** Gn 27,38.29,11.45,2 || Ex 28,35 || Dt 4,36.5,21 || Jud 9,7 || 1S 24,17 || 2S 3,32.22,14 || Jes 30, 30.42,2 || Jer 25,30 || Ez 19,9 || Joel 2,11.4,16 || Am 1,2.3,4 || Hab 3, 10 || Ps 18,14 || Prv 26,25 || Job 37,2.4.

**וְקוֹלוֹ** Ez 43,2.

**בְּקוֹלוֹ , בְּקֹלוֹ** Ex 5,2.23,21.22 || Dt 4,30.*30*,*2*.9,23.26,17.30,20 || 1S 12,14 || Jer 40,3 || Ps 46,7.68, 34.95,7 || Job 37,5 || Dan 9,14.

**וּבְקוֹלוֹ , וּבְקֹלוֹ** Dt 13,5 || Jos 24, 24.

**קוֹלָהּ , קֹלָהּ** Gn 21,16 || Jer 46,22. 49,21 || Prv 1,20.8,1.

**וְקוֹלָהּ** 1S 1,13.

**בְּקוֹלָהּ , בְּקֹלָהּ** Gn 21,12 || 2S 13, 14 || Jes 12,8.

**קוֹלָם** Nu 14,1 || Jud 2,4.21,2 || 1S 11,4.30,4 || 2S 13,36 || Jes 15,4.24, 14 || Jer 2,15.4,16.6,23.*50*,*42*.48, 34.51,55 || Ps 19,4.93,3 || Job 2,12.

**בְּקוֹלָם** 1S 8,9.22.15,24 || 1R 1,40 || Ez 27,30 || 2Ch 30,27.

**לְקֹלָם** Nu 16,34 || 1S 28,23 || 1R 20,25.

**מִקּוֹלָם** Jes 31,4.

**קוֹלָן** Ruth 1,9.14.

**קֹלוֹת , קֹלֹת** *pl.* Ex 9,23.28.19, 16 || 1S 12,17.18 || Job 28,26.*38*, *25*.

**הַקֹּלוֹת , הַקֹּלֹת** Ex 9,29.33.20, 18.

**וְהַקֹּלֹת** Ex 9,34.

**מִקֹּלוֹת** Ps 93,4.

———v. ch. קָל———

## קוּם° קָם

surgere, assurgere; surgere hostiliter contra aliquem; resurgere; oriri, existere; stare, se sistere, persistere, consistere, manere; adsistere, adesse alicui, opem ferre (sq. לְ); ratum fieri, esse, valere; קָמוּ עֵינָיו steterunt eius oculi (quorum pupillae stant nec solis luce contrahuntur); קָם עַל־שֵׁם פ׳ stare super nomine alicuius (in eius possessionem succedere); *Pi.* ratum facere, confirmare, eventu comprobare; sancire, suscipere; praestare; vivum servare; *Pol.* extruere, instaurare; surgere.

כמהו בערבית ובכושית (באשורית בא בכ׳ ת׳ ק׳, ולפ״ז הוא קרוב אל כון?). לר״ק שַׁקַּמְתִּי דשופטים ה׳ ז׳ כמו שַׁקַּמְתְּ, נקבה נוכחת, והם דברי ברק (או המשורר) אל דבורה. י״ג (לפי נוסחא אחרינא להשבעים) בש״א כ׳ כ״ה וַיְקַדֵּם ת׳ וַיָּקָם, כלומר יהונתן ישב ממול פני אביו במקום הפנוי אל השלחן. לֵב קָמָי דירמיה נ״א א׳ ליונתן והשבעים כַּשְׂדִּים (כששך ת׳ בבל כא״ת ב״ש), ולהרד״ק כמשמעו. השבעים, הסורי והירונימוס קורין בעמוס ז׳ ב׳ וה׳ יקים ת׳ יקום, ובתהלים קי״ט כ״ח קורין השבעים: קָמַי יֵבשׁוּ. י״מ אֲלְקוּם דמשלי כתרין מלין אין לקום עמו.

Dt 34,10 || Jos 8,19 || 1S 17,48.20, 41.24,8 || 2S 23,10 || 1R 8,54 || 2R 8,21.23,25 || Ez 7,11 || Esth 5,9.7, 7 || 2Ch 21,9.

**וְקָם , וְקָאם** (Hos), **וָקָם** (Prv) Ex 33,10 || Lev 25,30.27,19 || Nu 24,17 || Dt 19,11.31,16 || Jes 31,2 || Hos 10,14 || Prv 24,16.

**קָמָה** *3 perf. f.* Gn 37,7 || Jos 2, 11 || 2S 14,7 || Jer 51,29.

**וְקָמָה** 1S 24,21.

**קַמְתְּ** *2 perf.* 2S 12,21.

**וְקַמְתָּ** Dt 17,8 || Jer 1,17.

**קַמְתִּי , קָמְתִּי** *1 perf.* Mich 7, 8 || Job 30,28 || Cant 5,5 || Esr 9,5.

**וְקַמְתִּי** Jes 14,22 || Am 7,9.

**שַׁקַּמְתִּי** Jud 5,7².

**קָמוּ** *3 perf. pl.* Ex 10,23 || Jos 3,16 || Jud 20,33 || 2S 18,32 || Ps 27,12.54,5.86,14.109,28 || Prv 31, 28 || Job 29,8.

**וְקָמוּ , וָקָמוּ** (Jes) Gn 41,30 || Nu 30,5.*12*.8 || Jes 49,7.

**קַמְתֶּם** *2 perf.* Nu 32,14 || Jud 9, 18.

**קַמְנוּ** *1 perf. pl.* Ps 20,9.

**קָמָה** [**קָם**] *pt. f.* Mich 7,6.

**קָמִים** *pl. m.* Ps 3,2.

**הַקָּמִים** Dt 28,7 || 2S 18,31.

**הַקּוֹמִים** 2R 16,7.

**בַּקָּמִים** Ps 92,12.

**קָמַי , קָמָי** (al. *n. pr.*) *suff.* 2S 22,40 || Jer 51,1 || Ps 18,40.49 || Thr 3,62.

**וּמִקָּמַי** 2S 22,49.

**קָמֵינוּ** Ps 44,6.

**קָמֶיךָ** Ex 15,7 || Ps 74,23.

**קָמָיו** Dt 33,11.

**בְּקָמֵיהֶם** Ex 32,25.

**קוֹם** *inf. abs.* Jer 44,29.

**קוּם** *cs.* Jes 24,20 || Am 5,2 || Ps 18,39.36,13.127,2 || Thr 1,14.

**בְּקוּם** Ps 76,10.124,2 || Prv 28,28.

**וּבְקוּם** Prv 28,12.

**לָקוּם** Gn 31,35 || Jos 7,12.13 || 1S 22,12.24,8 || 2R 6,15 || Ps 41,9.

קוּמִי *suff.* Zeph 3,8.
וְקוּמִי Ps 139,2.
קוּמְךָ] וּבְקוּמֶךָ Dt 6,7.*11,19*.
בְּקוּמוֹ Jes 2,19.*21*.
וּבְקוּמָהּ, וּבְקֻמָהּ Gn 19,33.35.
קָם (Jos 7,10.13), קוּם *imper.* Gn 13,17.19,15.27,19.28,2.31,13. 35,1.44,4‖Ex 32,1 ‖ Nu 22,20.23, 18 ‖ Dt 9,12.10,11 ‖ Jos 1,2.7,10. 13 ‖ Jud 4,14.5,12.7,9.8,20.21.9, 32 ‖ 1S 16,12.23,4 ‖ 2S 19,8 ‖ 1R 17,9.19,5.7.21,7.15.18 ‖ 2R 1,3 ‖ Jer 13,6.18,2 ‖ Ez 3,22 ‖ Jon 1,2. *3*,*2*.6 ‖ Mich 6,1 ‖ Esr 10,4 ‖ 1Ch 22,16(15).
וְקוּם Gn 27,43‖Jos 8,1 ‖ 1S 9,3 ‖ Jer 13,4.
קוּמָה, קוּמָה (sq. אלהים ,יי) Nu 10,35‖Jud 18,9‖ 1S 9,26 ‖ Jer 2, 27.46,16 ‖ Ps 3,8.7,7.9,20.10,12. 17,13. 44,27. 74,22. 82,8. 132,8 ‖ 2Ch 6,41.
וְקוּמָה Ps 35,2.
קוּמִי *f.* Gn 21,18‖Jud 19,28‖ 2S 13,15 ‖ 1R 14,2.12 ‖ 2R 8,1 ‖ Jes 23,12. 51,17. 52,2. 60,1 ‖ Mich 4, 13‖Cant 2,10.13‖Thr 2,19.
קֻמוּ (Dt 2,13), קוּמוּ *pl. m.* Gn 19,14 ‖ Ex 12,31 ‖ Dt 2,13.24 ‖ Jud 7,15‖2S 15,14.17,21‖Jes 21, 5‖Jer 6,4.5.31,6(5).49,28.31‖ Ob 1‖Mich 2,10‖Neh 9,5.
וְקוּמוּ Gn 43,13‖ Jer 49,14 ‖ 1Ch 22,19(18).
קֹמְנָה *pl. f.* Jes 32,9.
אָקוּם *1 impf.* Jes 33,10‖Ps 12, 6.119,62‖Job 7,4.
וָאָקוּם, וָאָקֻם 1R 3,21.8,20 ‖ Ez 3,23 ‖ Dan 8,27 ‖ Neh 2,12.4,8 ‖ 2Ch 6,10.
אָקוּמָה 2S 3,21‖Job 19,18‖Cant 3,2.
וְאָקוּמָה 2S 17,1.
תָּקוּם *2 impf.* Lev 19,32 ‖ Ps 102,14‖Prv 6,9.
יָקֻם (Gn), יָקוּם *3 impf.* Gn 27,31‖Ex 21,19 ‖ Lev 27,14.17 ‖ Nu 23,24.30,5.*12*.6.10.13‖ Dt 13, 2.19,15².16.22,26.25,6‖Jos 6,26‖ 1R 3,12 ‖ Jes 8,10.28,21.32,8.40, 8 ‖ Jer 44,28 ‖ Am 7,2.*5* ‖ Nah 1, 6 ‖ Ps 24,3.68,2.94,16 ‖ Prv 24, 22 ‖ Job 8,15.11,17.14,12.15,29. 19,25.24,14.22.25,3.31,14.
וְיָקָם־, וְיָקוּם Job 22,28 ‖ Eccl 12,4.
וַיָּקָם Gn 4,8.19,1.21,32.22,3.23,3. 7.17.20.24,10.25,24.31,17.21.32, 23. 46,5 ‖ Ex 1,8.2,17. 12,30.24, 13 ‖ Nu 11,32.16,25.22,13.*21*.24, 25.25,7‖Jos 8,3.24,9‖Jud 2,10.3, 20.8,21.9,34.35.43.10,1.3.13,11. 16,3.19,3.5.7.9.10.27.28.20,8 ‖ 1S 3,6.8.9,26.13,15.16,13.17,35.18, 27.20,25.34.21,1.11.23,13.16.24, 5.9.25,1.29.26,2.5.27,2.28,23 ‖ 2S 6,2.11,2.12,20.13,31.14,23.31.15, 9.17,22.23.19,9.24,11‖1R 1,50.2, 19.40.11,40.17,10.19,3.8.21.21, 16‖ 2R 1,15.4,30.7,12.9,6.10,12. 13,21 ‖ Jer 41,2 ‖ Jon 1,3.3,3.6 ‖ Job 1,20.16,8‖Esr 3,2.10,5.6.10‖ Neh 3,1.9,4‖1Ch 28,2‖ 2Ch 13,4. 6.21,4.
תָּקוּם *3 impf. f.* 1S 13,14 ‖ Jes 7,7.14,24.28,18.46,10.54,17 ‖ Jer 51,64‖Nah 1,9‖Ps 27,3‖ Prv 15, 22.19,21‖Job 41,18.
וַתָּקָם Gn 19,35.24,61.38,19‖ Jud 4,9‖1S 1,9.25,41.42 ‖ 1R 3,20.14, 4.17 ‖ 2R 8,2.11,1 ‖ Prv 31,15 ‖ Ruth 1,6.2,15.3,14 ‖ Esth 8,4 ‖ 2Ch 22,10.
נָקוּם *1 impf. pl.* Neh 2,18.*20*.
וְנָקוּמָה Gn 35,3.43,8‖Ob 1.
תָּקוּמוּ, תָּקֻמוּ *2 impf. pl.* Jos 8,7‖Jer 25,27.
יָקוּמוּ, יָקֻמוּ *3 impf. pl.* Ex 33,8 ‖ Nu 30,8 ‖ Dt 29,21.32,38 ‖ 2S 2,14² ‖ Jes 14,21. 26,14. 27,9. 43,17‖ Jer 2,28.8,4.37,10.44,29 ‖ Am 8,14 ‖ Hab 2,7 ‖ Ps 1,5.78,6. 88,11.140,11‖Job 30,12.
וְיָקֻמוּ Jos 18,4.
וַיָּקוּמוּ, וַיָּקֻמוּ Gn 18,16. 22,19. 24,54.37,35.43,15 ‖ Ex 32,6 ‖ Nu 16,2.22,14 ‖ Jos 18,8 ‖ Jud 20,5. 18.19 ‖ 1S 17,52. 23,24.28,25.31, 12‖2S 2,15.12,17.13,29‖1R 1,49. 11,18 ‖ 2R 3,24.7,5.7.12,21.25, 26‖Jer 26,17‖Esr 1,5‖ Neh 9,3‖ 1Ch 10,12 ‖ 2Ch 20,19. 28,12.15. 29,12.30,14.27.
יְקוּמוּן Dt 33,11 ‖ 2S 22,39 ‖ Jes 26,19‖Ps 35,11.
קִיֵּם *Pi. 3 perf.* Esth 9,31.32.
קִיְּמוּ *3 perf. pl.* Esth 9,27.31.
לְקַיֵּם *inf. cs.* Ez 13,6 ‖ Ruth 4, 7‖Esth 9,21.29.31.
קַיְּמֵנִי *imper. suff.* Ps 119,28.
וָאֲקַיֵּמָה] אֲקַיֵּמָה *1 impf.* Ps 119,106.
קוֹמֵם] אֲקוֹמֵם *Pol. 1 impf.* Jes 44,26.
תְּקוֹמֵם *2 impf.* Jes 58,12.
יְקוֹמֵם *3 impf.* Mich 2,8.
יְקוֹמֵמוּ] וְקוֹמֵמוּ *3 impf. pl.* Jes 61,4.
הֵקִים *Hi. 3 perf.* Nu 30,15 ‖ Jos 4,9.20.5,7 ‖ Jud 2,18 ‖ 1S 15, 11.22,8‖Jes 14,9‖Jer 29,15‖Prv 30,4.
וְהֵקִים Nu 30,15 ‖ 1R 14,14 ‖ Ez 26,8.
וַהֲקֵמֹתָ *2 perf.* Ex 26,30 ‖ Dt 27,2.
הֲקֵמֹתוֹ *suff.* Ps 86,44.
וַהֲקֵמֹתוֹ 2R 5,2.
הֲקִימֹתִי, הֲקִמֹתִי *1 perf.* Gn 9, 17‖Ex 6,4‖1S 15,13.
וַהֲקִימוֹתִי Gn 6,18. 9,11. 17,7.19. 26,3‖Lev 26,9‖1S 2,35 ‖ 2S 7,12. 1R 6,12.9,5 ‖ Jes 29,3 ‖ Jer 6,17. 23,4.5.29,10.33,14 ‖ Ez 16,60.62. 34,23.29 ‖ 1Ch 17,11 ‖ 2Ch 7,18.
הֵקִימוּ *3 perf. pl.* Jud 7,19 ‖ Jes 23,13‖Jer 34,18.35,16.
וְהֵקִימוּ Nu 10,21.
וַהֲקֵמֹנוּ *1 perf. pl.* Mich 5,4.
מֵקִים *pt.* Gn 9,9‖ 1S 2,8 ‖ 2S 12

11‖Jes 44,26 ‖ Jer 50,32 ‖ Am 6, 14‖Hab 1,6‖Zach 11,16.

**וּמֵקִים** Jer 10,20.

**מְקִימִי** Ps 113,7.

**מְקִימָהּ** *suff.* Am 5,2.

**הָקֵם, הָקִים** *inf. abs.* Dt 22,4‖ Jud 7,19‖Jer 44,25.

**הָקִים** *cs.* Nu 9,15 ‖ Dt 8,18. 9,5. 29,12‖ 1R 12,15 ‖ 2R 23,24 ‖ Jer 11,5‖2Ch 10,15.

**לְהָקִים** Nu 7,1‖Dt 25,7‖1R 15,4‖ 2R 23,3 ‖ Jes 49,6.8 ‖ Ruth 4,5. *10*‖1Ch 21,18.

**וּלְהָקִים** 2S 3,10.

**הֲקִימוֹ** *suff.* Jer 23,20.*30,24*.

**לַהֲקִימוֹ** 2S 12,17‖Eccl 4,10.

**הָקֵם** *imper.* 2S 7,25.24,18 ‖ Ps 119,38.

**וְהָקֵם** Gn 38,8.

**וַהֲקִימֵנִי** *suff.* Ps 41,11.

**הָקִימוּ** *pl.* Jer 51,12.

**אָקִים** *1 impf.* Gn 17,21‖Dt 18, 18‖1S 3,12‖Jer 30,9 ‖ Am 9,11².

**וְאָקִים** Am 2,11.

**תָּקִים** *2 impf.* Ex 40,2 ‖ Dt 16, 22.22,4.36.

**וַתָּקֶם** Neh 9,8.

**יָקִים** *3 impf.* Dt 18,15.27,26 ‖ 1R 2,4‖Eccl 4,10‖Neh 5,13.

**יָקֵם** 1S 1,23‖Jer 28,6‖Ps 107,29.

**וַיָּקֶם** Ex 40,18².33 ‖ Jud 2,16.3,9. 15 ‖ 1R 7,21².8,20. 11,14. 23.16, 32 ‖ 2R 21,3 ‖ Ps 40,3.78,5 ‖ Dan 9,12‖2Ch 3,17.6,10.33,3.

**וַיְקִימֵנִי** *suff.* Job 16,12.

**יְקִמֵנוּ** Hos 6,2.

**יְקִימְךָ** Dt 28,9.

**יְקִימֶנּוּ** Gn 49,9‖Nu 24,9.30,14.

**יְקִימֶנָּה** Nu 23,19.

**וַיְקִימֶהָ** Jos 24,26.

**תָּקִימוּ** *2 impf. pl.* Lev 26,1 ‖ Dt 27,4.

**יָקִימוּ** *3 impf. pl.* Nu 1,51.

**וַיָּקִימוּ** Jos 7,26.*8,29*‖Jud 18,30.

**יְקִימוּן** Job 4,4.

**תְּקִימֶנָה** *2 impf. pl. f.* Jer 44, 25.

**הֻקַם** (al. קָ), **הוּקַם** *Ho. 3 perf.* Ex 40,17‖2S 23,1‖Jer 35,14.

[הִתְקוֹמֵם] **וּמִתְקוֹמֲמַי** *Hith. pt. suff.* Job 27,7.

**מִתְקוֹמְמָה** (נס״א) *f.* Job 20,27.

**מִמִּתְקוֹמֲמִים** (al. מְ) *pl. m.* Ps 17,7.

**מִמִּתְקוֹמֲמַי** (al. מְ) *suff.* Ps 59,2.

(**וּבְמִתְקוֹמְמֶיךָ** =) **וּבִתְקוֹמְמֶיךָ** Ps 139,21.

## קוֹמָה, K.

altitudo; statura.

1R 7,35‖Jer 52,21‖Ez 13,18.17, 6.31,3.

**וְקֹמָה, וְקוֹמָה** Ex 27,18. 38,18 ‖ Ez 40,5.

**הַקּוֹמָה** Jes 10,33.

**בְּקוֹמָה** Ez 31,10.

**קוֹמַת**, Q. *cs.* 1R 6,26.7,15.16² ‖ 2R 19,23.25,17 ‖ Jes 37,24 ‖ Jer 52,21.

**וְקוֹמַת** 1R 7,32 ‖ 2R 25,17 ‖ Jer 52,22.

**קוֹמָתֵךְ** *suff.* Cant 7,8.

**קֹמָתוֹ, קוֹמָתוֹ** Ex 25,10.*23.37,1.10*:27,1.*38,1*.30,2.*37,25*‖ 1S 16,7. 28,20 ‖ 1R 6,2.*7,2*.6,10. 20.23. 7, 23 ‖ Ez 19,11.31,5 ‖ 2Ch 4,1.2.6, 13.

**קוֹמָתָהּ** Gn 6,15‖1R 7,27.

**בְּקוֹמָתָם** Ez 31,14.

## קוֹמְמִיּוּת (al. מְ)

erecto corpore.

בקומה זקופה, וכטעם ביד רמה.

Lev 26,13.

## [קִים] קִימָנוּ *suff.*

*coll.* adversarii.

הסורי קורא קִימָם (נו = ם), כלומר קימתם ומצבתם, וי״נ: אם־לא נכחדו קְמֵינוּ.

Job 22,20.

## [קִימָה] וְקִימָתָם *suff.*

surrectio.

Thr 3,63.

## [יְקוּם] הַיְקוּם

quidquid vivit in terris, populatio, *domesticum animal.*

כל דבר שחי וְקַיָּם (ואולי הוא כמו قوم בערבית במובן עם, ובעברית נופל על כל בע״ח ע״ד כל חיתו גוי).

Gn 7,4.23‖Dt 11,6.

## תְּקוּמָה

standi resistendique facultas.

כפלס תרומה, תשובה וכדומה.

Lev 26,37.

## קָמָה

culmus segetis, *coll.* culmi, seges in culmis stans.

התבואה בעודה בשבלים על הקרקע. י״נ במ״ב י״ט כ״ו ובישעיה ל״ז כ״ז לפני קָדִים; וי״נ לִפְנֵי קָמָה, ומחברין לפסוק שלאחריו, כטעם אתה ידעת שבתי וקומי.

Jud 15,5‖2R 19,26‖Jes 17,5.37, 27‖Hos 8,7.

**הַקָּמָה** Ex 22,5.

**בַּקָּמָה** Dt 16,9.

**קָמַת** *cs.* Dt 23,26.

**בְּקָמַת** Dt 23,26.

**בְּקָמוֹת** Jud 15,5.

## מָקוֹם

locus.

אונקלוס קורא בבראשית כ״ב י״ד: ויקרא אברהם שֵׁם בַּמָּקוֹם ההוא, וטעם ויקרא קריאה של תפלה; בש״ב ט״ו י״ט קורין השבעים מִמְּקוֹמֶךָ; הַמָּקוֹם דמ״ב ה׳ י״א ליונתן מקום המנוגע, ואולי הכונה על ירושלם, כאמור והתפללו אל המקום (ע׳ רלב״ג); בישעיה ל׳ ו׳ ת״י מְקוֹם אפעה; בירמיה ח׳ נ׳ יש לסרס ולקרוא: הנשארים בכל המקומות (רד״ק); השבעים קורין בנחום א׳ ח׳: כלה יעשה בְּקָמָיו, ובדה״ב ג׳ א׳ מסרסין וקורין בַּמָּקוֹם אשר הכין דויד.

Gn 1,9. 24,23. 25 ‖ Ex 21,13. 33, 21‖Lev 4,12.*6,4*.14,40.*41.45*‖Nu 18,31.23,13.27 ‖ Dt 1,33.12,13 ‖ Jos 1,3.20,4 ‖ Jud 18,10.20,36 ‖ 1S 9,22.27,5‖2S 7,10 ‖ 1R 8,21 ‖

2R 6,2 ‖ Jes 5,8.7,23.28,8.66,1 ‖ Jer 7,32.19,11 ‖ Ez 12,3.45,4.46, 19 ‖ Am 8,3 ‖ Mal 1,11 ‖ Ps 132,5 ‖ Prv 15,3 ‖ Job 16,18 ‖ Eccl 3,20. 6,6 ‖ Neh 2,14 ‖ 1Ch 15,1.17,9.

**וּמָקוֹם** Gn 24,31 ‖ Job 28,1.

**הַמָּקוֹם** Gn 13,3.14.18,26.19,12. 13.14.27.20,13.22,3.*9*.4.14.26,7$^{2}$. 28,11.17.19.29,22.32,3.31.33,17. 35,15.38,22 ‖ Ex 3,5.17,7.20,24. 23,20 ‖ Nu 10,29.11,3.34.14,40. 20,5.21,3.32,1 ‖ Dt 1,31.*9,7.11,5*. 11,24.12,3.5.*11.26.14,25.16,6.17,* *8.18,6.26,2*.21.*14,24*.17,10.26,9. 29,6 ‖ Jos 5,9.15.7,26.9,27 ‖ Jud 2,5.19,16 ‖ 1S 20,19.25,5$^{2}$.26,13 ‖ 2S 2,23.5,20.11,16 ‖ 1R 5,8.23.8, 29$^{2}$.30.35 ‖ 2R 5,11.6,1.6.9.10.18. 25.22,16.19.20 ‖ Jes 49,20 ‖ Jer 7, 20.13,7.16,9.19,3.4$^{2}$.22,11.24,5. 27,22.28,3.*4*.3.6.29,10.14.32,37. 40,2.42,18.51,62 ‖ Ez 10,11.42,13. 46,20 ‖ Joel 4,7 ‖ Zeph 1,4 ‖ Ruth 1,7.3,4 ‖ Esr 8,17$^{2}$ ‖ Neh 1,9 ‖ 1Ch 14,11 ‖ 2Ch 6,20$^{2}$.21.26.40.*7,15*. 20,26.34,24.27.*28*.

**בְּמָקוֹם, בְּמָקֹם** Ex 29,31 ‖ Lev 6,9.19.20.7,6.10,13.14.16,24.24, 9 ‖ Nu 19,9.22,26 ‖ Jes 22,23.25.

**בַּמָּקוֹם** Gn 20,11.28,11$^{2}$.16.35,13. *14* ‖ Dt 12,14.*18.15,20.16,2.7.11.* *15*.14,23.16,16.*31,11*.23,17 ‖ Jud 20,22 ‖ 1S 12,8 ‖ 1R 13,8.*16*.22 ‖ 2R 22,17 ‖ Jer 7,3.6.*22,3*.7.14,13. 16,2.3.19,7.33,10.12.42,22.44, 29 ‖ 1Ch 21,25 ‖ 2Ch 7,12.34,25.

**וּבַמָּקוֹם** Hag 2,9.

**לַמָּקוֹם** Gn 18,24.21,31.35,7 ‖ Nu 13,24 ‖ Jud 15,17.18,12 ‖ 1S 23, 28 ‖ 2S 2,16.6,8 ‖ Jer 19,6.12 ‖ Neh 4,7 ‖ 1Ch 13,11.

**וְלַמָּקוֹם** Jer 7,14.

**מִמָּקוֹם** Esth 4,14.

**מְקוֹם** *cs.* Gn 12,6.13,4.39,20.40, 3 ‖ Ex 3,8 ‖ Lev 1,16.14,28 ‖ Nu 20,5.32,1 ‖ 1S 20,25.*27*.37.21,3 ‖ 1R 8,7.30.10,19 ‖ 2R 6,8 ‖ Jes 18,7.33,21.54,2.60,13 ‖ Jer 17, 12 ‖ Ez 6,13.39,11.41,11.43,7$^{2}$ ‖ Zach 14,10 ‖ Ps 104,8 ‖ Job 18, 21.28,6.12.*20* ‖ Eccl 1,7.3,16.11, 3 ‖ Esth 4,3.*8,17* ‖ 1Ch 21,22 ‖ 2Ch 5,8.9,18.

**וּמְקוֹם** Jes 60,13 ‖ Ps 26,8 ‖ Eccl 3,16.

**בִּמְקוֹם** Lev 4,24.*33*.29.6,18.7,2. 10,17.13,19.14,13$^{2}$ ‖ 2S 15,21 ‖ 1R 21,19 ‖ Jes 45,19 ‖ Jer 22,12 ‖ Ez 17,16.21,35 ‖ Hos 2,1 ‖ Ps 24,3.44, 20 ‖ Job 34,26 ‖ Esr 9,8 ‖ Neh 4, 14 ‖ 2Ch 3,1.

**וּבִמְקוֹם** Nu 9,17 ‖ Prv 25,6.

**כִּמְקוֹם** Jer 19,13.

**מִמְּקוֹם** 2Ch 6,21.

**וּמִמְּקוֹם** 8,10.

**מְקוֹמִי** *suff.* Gn 30,25 ‖ Jud 11, 19 ‖ Jer 7,12 ‖ Hos 5,15.

**בִּמְקוֹמֵנוּ** Gn 29,26.

**מְקוֹמֶךָ, מְקוֹמְךָ** Nu 24,11 ‖ Eccl 10,4.

**לִמְקוֹמֶךָ** 2S 15,19.

**מִמְּקוֹמְךָ** Ez 12,3.38,15.

**מִמְּקוֹמְכֶם** Jos 3,3.

**מְקוֹמוֹ, מְקֹמוֹ** Ex 18,23 ‖ Dt 21, 19 ‖ 1S 23,22.29,4 ‖ 1R 8,6 ‖ Nah 3,17 ‖ Ps 37,10.103,16 ‖ Job 7,10. 20,9.38,12.19 ‖ Ruth 4,10 ‖ Eccl 1,5 ‖ Esr 1,4 ‖ 1Ch 15,3 ‖ 2Ch 5,7. 24,11.

**בִּמְקוֹמוֹ, בִּמְקֹמוֹ** 1S 3,2.9 ‖ 2S 6, 17 ‖ 1Ch 16,27.

**לִמְקוֹמוֹ, לִמְקֹמוֹ** Gn 18,33.32,1 ‖ Nu 24,25 ‖ Jud 7,7.9,55.19,28 ‖ 1S 2,20.5,3.11.6,2.26,25 ‖ 2S 19, 40.

**מִמְּקוֹמוֹ, מִמְּקֹמוֹ** Ex 16,29 ‖ Jos 8,19 ‖ Jud 20,33 ‖ 1R 20,24 ‖ Jes 26,21.46,7 ‖ Jer 4,7 ‖ Ez 3,12 ‖ Mich 1,3 ‖ Zeph 2,11 ‖ Prv 27,8 ‖ Job 2,11.8,18.14,18.18,4.27,21. 23.37,1.

**מְקוֹמָהּ, מְקֹמָהּ** Gn 38,21 ‖ Nah 1,8 ‖ Job 28,23.

**לִמְקֹמָהּ** Gn 29,3.

**מִמְּקוֹמָהּ** Jes 13,3 ‖ Job 9,6.

**מְקוֹמָם** Nu 32,17 ‖ 2R 23,14 ‖ Jes 14,2.

**לִמְקוֹמָם** Jos 4,18 ‖ 1S 14,46 ‖ 2Ch 25,10$^{2}$.

**מִמְּקוֹמָם** Job 6,17.

**מְקֹמוֹת** *pl.* Ps 103,22.

**הַמְּקוֹמוֹת, הַמְּקוֹמֹת, הַמְּקֹמוֹת** Dt 12,2 ‖ Jud 19,13 ‖ 1S 7,16.30, 31 ‖ 2S 17,9.12 ‖ Jer 8,3.24,9.29, 14.40,12.45,5 ‖ Ez 34,12 ‖ Esr 1,4 ‖ Neh 4,6.

**וְהַמְּקֹמוֹת** 2Ch 33,19.

**מְקוֹמֹתֵיכֶם** Am 4,6.

**מְקוֹמֹתָם** Neh 12,27.

**לִמְקֹמֹתָם** Gn 36,40.

———v. ch. et n. pr.———

## קִין v. (קוֹנֵן) קוּן

## קוֹף] *pl.* וְקוֹפִים, וְקֹפִים]

simia, κῆφος, κῆβυς.

יסודתו בשפת סנסקריט, וממנו. בא לשפת מצרים ויון (י״ם מן קוּף דלקמן ע״ש כרכורו ותקופתו המהירה).

1R 10,22 ‖ 2Ch 9,21.

---

## תְּקוּפָה] *cs.* תְּקוּפַת]

circuitus, decursus *anni* (rad. קוּף).

אה אל נקף א׳, לרד״ק שרשו יקף. הוראתו על הסבוב ביחס הזמן והמקום, ובדרז״ל תקופות וגימטריאות.

Ex 34,22.

**לִתְקוּפַת** 2Ch 24,23.

**וּתְקוּפָתוֹ** *suff.* Ps 19,7.

**לִתְקֻפוֹת** *pl.* 1S 1,20.

————cnf. נָקַף I————

## קוּץ°

taedio habere, fastidire; timere, angi.

קרוב אל קוט, ומורה געול ותעוב וגם יראה והרדה. טעם וּנְקִיצֶנָּה נטיל מורא עליה ונחריד אותה; י״ג ונציקֶנָּה (ואולי הוא מענין יקיצה, נעורר ונזעזע אותה פתאום, או פעל נגזר מן קוץ, כטעם ולצנינים בצדיכם, או נביא עליה הקץ, נבלנה ונשביתנה מהיות ממלכה ברשות עצמה).

**קָץ] קָצָה** *3 perf. f.* Nu 21,5.

**קַצְתִּי** *1 perf.* Gn 27,46.

בכושית וערבית בתי״ו ת׳ טי״ת (הבחור בס׳ הזכרונות מביא על תִּקְטֹל מסורה: לית ומלא!).

Ps 139,19.

יִקְטָל־ [יִקְטֹל] 3 *impf.* Job 24 14.

יִקְטְלֵנִי *suff.* Job 13,15.

## קָטֶל] מִקְּטֶל

caedes.

Ob 9.

—v. chald.—

## קָטֹן] קָטֹנְתִּי 1 *perf.*

parvum, exiguum esse.

הוראתו ידועה, וכדוגמתו בסורית וכושית, ובאשורית בתיו ת׳ טי״ת; בצורית בא ממנו שעצ״ם, כיִקְטַן בעברית, ובדרז״ל קטינא (= זעירא, זירא, זוטרא).

Gn 32,11.

וַתִּקְטַן 3 *impf. f.* 2S 7,19 ‖ 1Ch 17,17.

הִקְטִין] לְהַקְטִין *Hi. inf. cs.* Am 8,5.

## קָטָן

parvus, exiguus; aetate parvus, natu minor; exiguus numero; vilis, ignobilis; parvitas.

Gn 44,20 ‖ 2S 9,12 ‖ 1R 11,17 ‖ Esth 1,5.*20* ‖ 2Ch 34,30.

הַקָּטָן Gn 9,24.27,15.42 ‖ 1S 16,11.17,14 ‖ Jes 22,24 ‖ 1Ch 12,14 (14).24,31.

כַּקָּטָן 2Ch 31,15.

קְטַנָּם *suff.* Jon 3,5.

מִקְּטַנָּם Jer 6,13.

לְמִקְּטַנָּם Jer 31,34(33).

קְטַנִּים *pl.* 2R 2,23 ‖ Cant 2,15.

וּקְטַנִּים Jer 16,6.

הַקְּטַנִּים 2R 18,24 ‖ Jes 36,9 ‖ Ps 115,13.

וְהַקְּטַנִּים 2Ch 36,8.

קְטַנֵּי־ *cs.* Prv 30,24.

מִקְּטַנֵּי 1S 9,21.

קְטַנָּה *f. sg.* Nu 22,18 ‖ 2S 12,3 ‖ 1R 2,20.17,13.18,44 ‖ 2R 4,10.5,2 ‖ Cant 8,8 ‖ Eccl 9,14.

השבעים קורין בתהלים ס״ח כ״ז מִמְּקָרָאֵי (או מִמְּקֹרָאֵי) ישראל.

Zach 13,1.

וּמָקוֹר Prv 25,26.

מְקוֹר *cs.* Lev 20,18 ‖ Jer 2,13.8,23.17,13 ‖ Ps 36,10 ‖ Prv 10.11.13,14.14,27.16,22.18,4.

מִמְּקוֹר, מִמְּקֹר Lev 12,7 ‖ Ps 68,27.

מְקוֹרְךָ *suff.* Prv 5,18.

מְקוֹרוֹ Hos 13,15.

מְקוֹרָהּ, מְקֹרָהּ Lev 20,18 ‖ Jer 51,36.

---

## II קוּר] וְקוּרֵי *pl. cs.*

filum.

הפעל בערבית ענינו התפתלות, התעבות והתקפלות, והשם מורה על חבל חדש מצמר גפן, ובעברית נאמר על חוטי אריגת העכביש.

Jes 59,5.

קוּרֵיהֶם *suff.* Jes 59,6.

—יָקֹשׁ v. קוּשׁ; II קָרָה v. קוֹרָה—

## קָט

tantum, dumtaxat; *al.* paululum, כִּמְעַט קָט paulo pauxillo.

יונתן תרגמו אֱלָהֵן (רַק) כהוראת قط בערבית, השבעים והסורי השמיטוהו, אמנם יש כדוגמתו באשורית במובן מעט מזער, וכטעם ברגע קָטֹן; ויש מחברין אותו עם שרש קוט.

Ez 16,47.

—conf. קוט—

## קֶטֶב et קֹטֶב] קָטֶב

excidium, exitium; lues, pestis, pestilentia.

כמוהו בערבית, וקרוב אל קטף, קצב, חטב, חצב, ובא על שני משקלים. השבעים והסורי קורין בהושע אַיֵּה ת׳ אֱהִי; ר״י רייפמאנן גורס בתהלים מקטב יָשׁוּט צהרים, ומקביל אל יָעוּף.

Jer 28,2.

וְקֶטֶב Dt 32,24.

מִקֶּטֶב Ps 91,6.

קָטָבְךָ *suff.* Hos 13,14. ex [קֹטֶב]

—קוט v. קָטַט—

## קָטַל] תִּקְטֹל 2 *impf.*

occidere, interficere.

שמושו שגור הרבה בארמית ובדרז״ל, וכמוהו

קֵץ *pt.* Jes 7,16.

וָאָקֻץ 1 *impf.* Lev 20,23.

תָּקֹץ 2 *impf.* Prv 3,11.

וַיָּקָץ 3 *impf.* Nu 22,3 ‖ 1R 11,25.

וַיָּקֻצוּ 3 *impf. pl.* Ex 1,12.

הֵקִיץ] וּנְקִיצֶנָּה *Hi.* 1 *impf. pl. suff.* Jes 7,6.

—II קוּץ Hi. v. יָקַץ p. 502ᵈ—

[קָץ Jes 18,6 v. קַיִץ]

## קוֹץ

spina, sentis.

בדרז״ל נמצא גם הפעל: לְקַנֵּץ את הדרכים, שדה שנתקוצה (שהסירו קוציה).

Jes 32,13 ‖ Hos 10,8.

וְקוֹץ Gn 3,18 ‖ Ez 28,24.

כְּקוֹץ 2S 23,6.

קוֹצִים, קֹצִים *pl.* Ex 22,5 ‖ Jes 33,12 ‖ Jer 4,3 ‖ Ps 118,12.

וְקֹצִים Jer 12,13.

קוֹצֵי *cs.* Jud 8,7.16.

## קְוֻצָּה] קְוֻצּוֹתַי *pl. suff.*

capilli, cincinni.

תלתלי השער (כעין קוצים וסירים סבוכים?); כדוגמתו בסורית ובערבית, ובדרז״ל קָוֶץ, בעל שער (לרד״ק הוא בדסך אתון מן קצוות).

Cant 5,2.

קְוֻצּוֹתָיו Cant 5,11.

—v. n. pr. הַקּוֹץ—

## I קוּר] קַרְתִּי 1 *perf.*

fodere (aquam, puteum); *Hi.* promanare facere.

ענינו כריה; כמהו בערבית, וקרוב אל נקר; השבעים מתרגמין מענין המקרה במים עליותיו, כלומר בניתי נשרים על המים (ע׳ הערה אל שתה). לרד״ק כְּהָקִיר ביר כמו כְּהָקֵר ושרשו קרר, והובאו הוא וחברו שם שנית.

2R 19,24 ‖ Jes 37,25.

הֵקִיר] הֵקֵרָה *Hi.* 3 *perf. f.* (= הֵקִירָה?) Jer 6,7.

כְּהָקִיר *inf.* Jer 6,7.

## מָקוֹר

fons aquae (lacrimarum, sanguinis, vitae, sapientiae).

וּקְטַנָּה Dt 25,13.14.

הַקְּטַנָּה Gn 29,16.18 ‖ Jud 15,2 ‖ 1S 14,49 ‖ Ez 16,46.43,44.

קְטַנּוֹת *pl.* Zach 4,10 ‖ Ps 104,25.

הַקְּטַנּוֹת Ez 16,61.

קָטֹן 1S 2,19.15,17.20,2.35.22,15.25,36 ‖ 1R 3,7.8,64.22,31 ‖ 2R 5,14 ‖ Jes 11,6.54,7 ‖ Jer 49,15 ‖ Am 7,2.5 ‖ Ob 2 ‖ Job 3,19 ‖ 2Ch 15,13.

הַקָּטֹן Gn 1,16.42,13.15.20.34.43,29.44,2.23.26².48,19 ‖ Ex 18,22.26 ‖ Jud 1,13.3,9.9,5 ‖ 1S 30,19 ‖ Jes 60,22 ‖ Am 6,11 ‖ 2Ch 18,30.22,1.

וְהַקָּטֹן Gn 42,32.

וּבַקָּטֹן Gn 44,12.

כַּקָּטֹן Dt 1,17 ‖ 1Ch 25,8.26,13.

מִקָּטֹן Gn 19,11 ‖ 1S 5,9.30,2 ‖ 2R 25,26 ‖ Jer 8,10.42,1.44,12.

לְמִקָּטֹן 2R 23,2 ‖ Jer 42,8.

קְטֹן *cs.* 2Ch 21,17.

[קֹטֶן] קָטְנִי *suff.*

digitus minimus.

אצבע הקטנה, זרת (= זֶרֶת).

1R 12,10 ‖ 2Ch 10,10.

——— v. n. pr. יָקְטָן ———

[קָטַף] קָטַף

decerpere, avellere.

כמוהו בערבית ובאשורית, וקרוב אל חטף חתף ודומיהם.

Ez 17,4.

וְקָטַפְתָּ *2 perf.* Dt 23,26.

[קֹטֵף] הַקֹּטְפִים *pt. pl.* Job 30,4.

אֶקְטֹף *1 impf.* Ez 17,22.

[נִקְטַף] יִקָּטֵף *Ni. 3 impf.* Job 8,12.

---

קָטַר°

suffire, adolere.

הוראתו ידועה, וכמוהו באשורית, ובערבית בחי״ו ת׳ טי״ת, והשם נמצא גם בצורית וכושית. הַפֹּעַל בא רֻבּוֹ בכלו על ההקטרה שלא כהוגן. י״ג במ״א ט׳ כ״ה: והקטר את־אִשּׁוֹ, ובמ״ב כ״ג ה׳ קורין השבעים (נוסחא רומית) וְהַמְקַטְּרִים, ובנ״א לְקַטֵּר, ואולי יש לגרוס וַיְקַטְּרוּ. בשה״ש ג׳ ו׳ קורין השבעים מִקְטֶרֶת, ועקילס קורא מְקֻטֶּרֶת.

[קִטֵּר] קִטְּרוּ *Pi. 3 perf. pl.* 2R 23,8 ‖ Jes 65,7 ‖ Jer 19,13.32,29.

קִטַּרְתֶּם *2 perf. pl.* Jer 44,21.23.

[מְקַטֵּר] מְקַטְּרִים *pt. pl.* 2R 18,4 ‖ Jer 11,12.44,19.

וּמְקַטְּרִים 1R 22,44 ‖ 2R 12,4.14,4.15,4.35 ‖ Jes 65,3.

הַמְקַטְּרִים 2R 23,5.

[מְקַטְּרָה] מְקַטְּרוֹת *pl. f.* Jer 44,15.

הַמְקַטְּרוֹת 2Ch 30,14.

קַטֵּר *inf.* 1S 2,16 ‖ Jer 44,5.

וְקַטֵּר Jer 7,9 ‖ Am 4,5.

לְקַטֵּר Jer 11,13.17.44,3.8.17.18.25 ‖ 2Ch 28,25.

יְקַטֵּר *3 impf.* 2Ch 25,14.

וִיקַטֵּר Hab 1,16.

וַיְקַטֵּר 2R 16,4.23,5 ‖ 2Ch 28,4.

[יְקַטְּרוּ] יְקַטֵּרוּ *3 impf. pl.* Jer 18,15 ‖ Hos 4,13.

[יְקַטְּרוּן] יְקַטֵּרוּן Hos 11,2.

וַיְקַטְּרוּ, Q. 2R 17,11.22,17 ‖ Jer 1,16.19,4 ‖ 2Ch 34,25.

[קֻטַּר] מְקֻטֶּרֶת *Pu. pt. f.* Cant 3,6.

הִקְטִיר *Hi. 3 perf.* Lev 9,10 ‖ 2Ch 28,3.

וְהִקְטִיר Ex 30,7 ‖ Lev 1,9.13.15.2,9.4,19.5,12.17.2,2.16.4,31.35.6,5.8.7,5.31.17,6 ‖ Nu 5,26.

וְהִקְטִירוֹ *suff.* Lev 3,11.

וְהִקְטִירָם Lev 3,16.4,10.

וְהִקְטַרְתָּ *2 perf.* Ex 29,13.18.25.

הִקְטִירוּ *3 perf. pl.* 2Ch 29,7.

וְהִקְטִירוּ Lev 3,5.

וּמַקְטִיר *pt.* 1R 3,3 ‖ Jer 33,18.48,35.

מַקְטִירִים *pl.* 1Ch 6,34.

וּמַקְטִירִים, וּמְקַטְּרִים 1Ch 13,11 ‖ 2Ch 29,11.

הַמַּקְטִירִים 1R 13,2.

[מַקְטִירָה] מַקְטִירוֹת *f. pl.* 1R 11,8.

וְהַקְטֵיר *inf. abs.* 1R 9,25.

לְהַקְטִיר *cs.* Ex 30,20 ‖ Nu 17,5 ‖ 1S 2,28 ‖ 1R 12,33.13,1 ‖ 1Ch 23,13 ‖ 2Ch 2,3.5.26,16.18².19.

הַקְטֵר *imper.* 2R 16,15.

תַּקְטִיר *2 impf.* Nu 18,17.

יַקְטִיר *3 impf.* Lev 4,26.16,25.

וַיַּקְטֵר Ex 40,27 ‖ Lev 8,16.20.21.28.9,13.17.14.20 ‖ 2R 16,13.

יַקְטִירֶנָּה *suff.* Ex 30,7.8.

תַּקְטִיר *3 impf. f.* Hos 2,15.

תַּקְטִירוּ *2 impf. pl.* Lev 2,11 ‖ 2Ch 32,12.

יַקְטִירוּן, יַקְטְרוּן *3 impf. pl.* 1S 2,15.16.

וַיַּקְטִירוּ K. 2Ch 34,24.

[הָקְטַר] מֻקְטָר *Ho. pt.* Mal 1,11.

תָּקְטָר *3 impf. f.* Lev 6,15.

[קִטֵּר] הַקִּטֵּר

suffitia.

על משקל נקם ושִׁלֵּם

Jer 44,21.

קְטֹרֶת

suffimentum; pars victimae, quae adoleri solet; adeps.

על משקל יְכֹלֶת. לבן־נפתלי וּקְטָרְתִּי.

Ex 30,1.7.8.9.35.31,11.35,15.37,29.39,38.40,27 ‖ Lev 4,7.10,1.16,12 ‖ Nu 7,14.20.26.32.38.44.50.56.62.68.74.80.86.16.7.17.18.17,5.11 ‖ 1S 2,28 ‖ Jes 1,13 ‖ Ps 66,15.141,2 ‖ 2Ch 2,3.

וּקְטֹרֶת Nu 4,16 ‖ Prv 27,9 ‖ 2Ch 13,11.29,7.

הַקְּטֹרֶת Ex 30,27.31,8.35,15.37,25 ‖ Lev 16,13² ‖ Nu 16,35.17,12 ‖ Ez 8,11 ‖ 1Ch 6,34.28,18 ‖ 2Ch 26,16.19.

וְהַקְּטֹרֶת Ex 30,37.

לִקְטֹרֶת Ex 40,5.

וְלִקְטֹרֶת Ex 25,6.35,8.35,28.

וּקְטָרְתִּי *suff.* Ez 16,18.23,41.

קְטוֹרָה Dt 33,10.

[מִקְטָר] מִקְטַר *cs.*

suffitio.

Ex 30,1.

מִקְטֶרֶת

turibulum, quo suffitio fit.

2Ch 26,19.

מִקְטַרְתּוֹ *suff.* Ez 8,11.

קִיטֹר

fumus; vapor, nebula.

עשן, כבתרגומים ובדרז״ל (ע׳ הערה אל נאד, דף ת״כ); קיטור דתהלים קמ״ח ח׳ יתכן שרומז על דרי שרפה וזועות.

Gn 19,28.

וְקִיטוֹר Ps 148,8.

בְּקִיטוֹר Ps 119,83.

כְּקִיטֹר Gn 19,28.

קָטַר II

claudere; *pt. pass. pl.* clausa; LXX parva (atria), decurtata; *al.* coniuncta vel sine tecto.

רז״ל פי׳ שאינן מכוסות (כדי שיצא העשן) ולפיכך נקראו חצרות, להרד״ק כמו קשורות כבארמית, השבעים תרגמו קְטַנּוֹת (קְצוּרוֹת?) ורי״א כהן פותרו מן הערבית בהוראת צד ורוח, שעמדו לארבע רוחות הבית.

[קָטוּר] קְטֻרוֹת *pt. pass. pl. f.* Ez 46,22.

——v. ch. et n. pr.——

[קִיא] קָאָה *3 perf. f.*

vomere, eicere, expellere.

כמוהו בערבית ובכושית, והשם נמצא גם באשורית, ובדב״א גם השם הֲקָאָה. י״פ מזה שם העוף קָאַת.

Lev 18,28.

וּקְיוּ *imper. pl.* Jer 25,27.

[הֵקִיא] וַהֲקֵאתוֹ *Hi. 2 perf. suff.* Prv 25,16.

תְּקִיאֶנָּה *2 impf. suff.* Prv 23,8.

וַיָּקֵא *3 impf.* Jon 2,11.

יְקִאֶנּוּ *suff.* Job 20,15.

תָּקִיא *3 impf. f.* Lev 18,28.20,22.

וַתָּקִא Lev 18,25.

[קֵא], קִיא

vomitus.

יש מחברין לו גם קו לקו צו לצו דישעיה וקיקלון דחבקוק (קיא קלון). ע׳ הערה אל כִּי.

Jes 28,8.

קֵאוֹ *suff.* Prv 26,11.

בְּקִיאוֹ Jes 19,14 ‖ Jer 48,26.

——conf. קָאַת——

קִין

cantare cantum lugubrem.

כמוהו בסורית, ערבית וכושית על השירה והנגינה בכלל, ובעברית התיחד לאבל והספד; לרד״ק שרשו קון.

[קוֹנֵן] וְקוֹנְנוּ (al. נְ) *Pol. 3 perf. pl.* Ez 27,32.

וְקוֹנְנוּהָ (al. נְ) *suff.* Ez 32,16.

[מְקוֹנֵן] לַמְקוֹנְנוֹת (al. נְ) *pt. pl. f.* Jer 9,16.

וַיְקוֹנֵן, וַיְקֹנֵן *3 impf.* 2S 1,17.3,33 ‖ 2Ch 35,25.

תְּקוֹנֵנָּה *3 impf. pl. f.* Ez 32,16².

קִינָה

carmen lugubre, elegia.

Jer 7,29. 9,9.19 ‖ Ez 19,1.14.26,17.27,2.32. 28,12. 32,2.16 ‖ Am 5,1.

הַקִּינָה 2S 1,17.

לְקִינָה Ez 19,14 ‖ Am 8,10.

קִנִים *pl. I* Ez 2,10.

הַקִּינוֹת *pl. II* 2Ch 35,25.

בְּקִינוֹתֵיהֶם *suff.* 2Ch 35,25.

——v. n. pr.——

[קַיִן] קֵינוֹ *suff.*

lancea.

ענינו חנית, כבערבית قَنَاة וקרוב אל קָנֶה (ויתכן לפתרו מן הפעל הערבי قان במובן מעשה חרש); י״ג קִבְעוֹ (ע׳ ש״א י״ז ה׳), כי החנית לא היה מנחשת רק מברזל.

2S 21,16.

——v. n. pr.——

קַיִץ, קָיִץ

aestas (adulta); messis pomorum s. fructuum, ficuum; ficus, poma.

בארמית קיטא, וכן בערבית בט״ת רפויה. יש מחברין אותו עם יקץ, לפי שבימות הקיץ התולדה וצאצאיה במצב היקיצה וההתעוררות, בנגוד אל ימי החרף, מצב השנה והתרדמה (ומורה גם על החם כשרש עור), ולר״א מן קיץ וקצץ, ע״ש קטיפת הפירות וקציצתן, וכטעם אסיף, בציר, זמיר וקציר; והֻשאל אל פירות הקיץ שנתיבשו, ובדרז״ל בא גם שה״ת בצלים הקיצונים, שנזרעו בימי הקיץ, קַיָּץ, מיבש פירות (כלוב קיץ דעמוס אפשר לפרש כלוב מלא עוף הקיץ וכנף רננים. והנביא פותרו לרעה: בא הקץ... והילילו שירות ההיכל).

2S 16,1 ‖ Jes 28,4 ‖ Jer 8,20 ‖ Am 8,1.2 ‖ Mich 7,1 ‖ Ps 32,4.74,17.

וְקַיִץ Gn 8,22 ‖ Jer 40,10.

וָקָיִץ Jer 40,12.

הַקָּיִץ Am 3,15.

וְהַקַּיִץ 2S 16,2.

בַּקַּיִץ Zach 14,8 ‖ Prv 6,8.10,5.26,1.30,25.

קֵיצֵךְ *suff.* Jes 16,9 ‖ Jer 48,32.

[קָץ] וְקָץ

aestatem agere.

פעל נגזר מן השם קַיִץ.

Jes 18,6.

——v. ch. קַיִט——

קִיץ expergisci v. יָקַץ; קִיצוֹן v. קָצַץ.

קִיקָיוֹן

ricinus (frutex), κικι; *al.* cucurbita.

כדוגמתו באשורית ובמצרית, והוא הדלעת שמוציאין ממנה שמן קיק (ריצינוס).

Jon 4,6.

הַקִּיקָיוֹן Jon 4,6.7.9.10.

קִיקָלוֹן v. קָלַל; קִיר v. קָרָה II

ויקלהו K. (2S 20,14) v. קָהַל; קַל v. קָלַל.

[קָלָה] I קָלָם *3 perf. suff.*

torrere, adurere; *Ni. pt.* adustio, inflammatio.

כמוהו בסורית, ערבית, כושית ואשורית; בשבאית קלאתם — שְׂרֵפָה, ובדרז״ל אפר מקלה, והוא אח אל צלה.

Jer 29,22.

קָלוּי *pt. pass.* Lev 2,14.

וְקָלוּי Jos 5,11.

קַלּוּ *3 perf. pl.* Gn 8,11 ‖ 2S 1,23 ‖ Jer 4,13 ‖ Job 7,6.9,25.
וְקַלּוּ Hab 1,8.
הֲקַלּוּ *interrog.* Gn 8,8.
[יֵקַלּוּ] יֵקַלּוּ *3 impf. pl.* 1S 2,30.
וַתֵּקַל *3 impf. f. sg.* Gn 16,4.
וָאֵקַל *1 impf.* Gn 16,5.
[נָקַל] נָקֵל *Ni. 3 perf.* Prv 14,6.
וְנָקַל 2R 3,18.
וּנְקַלֹּתִי *1 perf.* 2S 6,22.
נָקֵל *pt.* 2R 20,10 ‖ Jer 49,6.
הֲנָקֵל *interrog.* 1R 16,31 ‖ Ez 8,17.
נְקַלָּה *f.* Jer 6,14.8,11.
הֲנְקַלָּה *interrog.* 1S 18,23.
יִקַּלּוּ *3 impf. pl.* Jes 30,16.
קִלֵּל *Pi. 3 perf.* Lev 20,9 ‖ 2S 19,22.
וְקִלֵּל Jes 8,21.
קִלְלַנִי *suff.* 1R 2,8.
קִלַּלְתָּ *2 perf.* Eccl 7,22.
מְקַלֵּל *pt.* Prv 20,20.
וּמְקַלֵּל Ex 21,17 ‖ 2S 16,5.
הַמְקַלֵּל Lev 24,14.23.
מְקַלְלַוְנִי (= מְקַלְלֵנִי) *suff.* Jer 15,10.
[מְקַלֶּלְךָ] מְקַלֶּלְךָ (al. לְ) Eccl 7,21.
וּמְקַלֶּלְךָ Gn 12,3.
מְקַלְלִים *pl.* 1S 3,13.
לְקַלֵּל *inf. cs.* Gn 8,21 ‖ Jos 24,9.
[לְקַלֶּלְךָ] לְקַלֶּלְךָ (al. לְ) *suff.* Dt 23,5.
בְּקַלְלוֹ (al. לְ) 2S 16,7.
לְקַלְלוֹ (al. לְ) Neh 13,2.
קַלֵּל *imper.* 2S 16,10.
וָאֲקַלְלֵם (al. לְ) *1 impf. suff.* Neh 13,25.
תְּקַלֵּל *2 impf.* Ex 22,27 ‖ Lev 19,14 ‖ Eccl 10,20².
יְקַלֵּל *3 impf.* Lev 20,9.24,15 ‖ 2S 16,9.10 ‖ Prv 30,11.

בְּקַלַּחַת 1S 2,14.

---

[קָלַט] וְקָלוּט *pt. pass.*

mancus, pumilio, *LXX* κολοβόκερκος.

לרז"ל קלוט שפרסותיו קלוטות ומחֻברות כשל סוס וחמור, לא שסועות; להראב"ע הוא ההפך של שרוע, כלומר קצר (כאלו נאסף וקלוט אל תוכו), וכת"א חֲסִיר, ובערבית קלטי או קלאט נמד וננס.

Lev 22,23.

## מִקְלָט

refugium, asylum.

הפעל במובן כניסה ואסיפה שגור הרבה בדהז"ל (אולי כמו לָקַט בהפך אתון). הח' בארטה מוצא לו חבר בערבית قَلْتٌ (תי"ו ת' ט') בית קִבּוּל ומגורה (Reservoir).

Nu 35,11.*13*.14.
הַמִּקְלָט Nu 35,6 ‖ Jos 20,2 ‖ 1Ch 6,42.52.
לְמִקְלָט Nu 35,12.15 ‖ Jos 20,3.
מִקְלַט *cs.* Jos 21,13.*21.27.32.36*.
מִקְלָטוֹ Nu 35,25.26.27.28.32.

——v. n. pr. קְלִיטָא——

[קָלַל] קַלּוֹתָ *2 perf.*

levem esse; paucum, exiguum esse vel fieri; celerem esse; *Pi.* maledicere; verbis contumeliosis, conviciis prosequi; exsecrari, devovere; *Hi.* leve facere, levare; contemnere, ignominia afficere; *Pilp.* agitare, celeriter motitare; acuere; *Hithpalp.* agitari, commoveri.

מעין הוראותיו בצורית, ארמית, סורית, ערבית ואשורית, והוא הפוכו של כבד; יש מחברין ענין קללה וגדוף עם חלל, וכטעם נקב וקבב; ובא קלקל בקהלת במובן מרט, ע"ד מֹעֲטָה לטבח (ע' הערה אל חרף), וכן לרד"ק קלקל בחצים, וי"מ מענין נענוע וטלטול (שיטטעלן) ומחברין אותו עם סַקַל (ואולי הוא כמו גִּלְגֵּל). השבעים קורין בש"א ג' י"ג מקללים אֱלֹהִים בניו, והוא אחד מתק"ס; הִתְקַלְקָלוּ דירמיה ד' כ"ד כמו הִתְגַּלְגָּלוּ, ולהשבעים הִתְחַלְחָלוּ; י"ג בט"ו י' כֻּלֹּהֶם קִלְלוּנִי.

Nah 1,14.
קַלֹּתִי *1 perf.* Job 40,4.

[נִקְלָה] נִקְלֶה *Ni. pt.* (al. nom.) Ps 38,8.

## [קָלִיא], קָלִי

tostum i. e. tritici hordeique grana cum spicis tosta.

(להבחור בס' הזכרונות קלי דש"א מלא א'!).

1S 25,18 ‖ Ruth 2,14.
וְקָלִי Lev 23,14 ‖ 2S 17,28².
הַקָּלִיא 1S 17,17.

——v. n. pr.——

## קָלָה II

*Ni.* levem, vilem fieri, ignominia affici; *pt.* vilis, ignobilis.

אח אל קלל במובן בזיון. הראב"ע והרד"ק מחברים לו גם כפלי מלאו נקלה.

[נִקְלָה] וְנִקְלָה *Ni. 3 perf.* Dt 25,3 ‖ Jes 16,14.
נִקְלֶה *pt.* Prv 12,9.
וְנִקְלֶה 1S 18,23.
וְהַנִּקְלֶה Jes 3,5.
[הִקְלָה] מַקְלֶה *Hi. pt.* Dt 27,16.

## קָלוֹן

ignominia; turpiter factum; contumelia verborum; pudenda.

כקְלָנָא בארמית, ונאמר כבשת גם על הערוה. יש מחברין לו קיקלון, כתרין מלין קיא וקלון. השבעים קורין בירמיה מ"ו י"ב שמעו גוים קוֹלֵךְ, ומקביל אל צִוְחָתֵךְ, ובהושע ד' י"ח קלון מִגְּאֹנָם.

Hos 4,18 ‖ Hab 2,16 ‖ Ps 83,17 ‖ Prv 3,35. 9,7. 11,2. 12,16. 18,3 ‖ Job 10,15.
וְקָלוֹן Prv 6,33.13,18.22,10.
בְּקָלוֹן Hos 4,7.
קְלוֹן *cs.* Jes 22,18.
קְלוֹנֵךְ *suff.* Jer 13,26. 46,12 ‖ Nah 3,5.

——conf. קָלַל——

## [קַלַּחַת] קַלָּחַת

olla, lebes.

אח אל צלחת, ונראה דעת האומרים ששרשם קלה וצלה, ע"ש שקודחין וצולין בם, וכטעם כיור אש. י"ג במיכה: וּפָרְשׂוּ כַּאֲשֶׁר בַּסִּיר, ומקביל אל וכבשר בתוך קלחת.

Mich 3,3.

קֶלֶם] וָקֶלֶם

irrisio.

Ps 44,14.79,4.

וּלְקֶלֶם Jer 20,8.

קַלָּסָה] וְקַלָּסָה Ez 22,4.

I קָלַע] קוֹלֵעַ pt. קֹלֵעַ, קֹלֵעַ

fundā proicere, funditare; ex terra eicere.

עיקר הוראתו נדנוד וטלטול, והשאל אל יריה, ויש מעין הוראתו בסורית ובערבית.

Jud 20,16 ‖ Jer 10,18.

קִלַּע] וַיְקַלַּע Pi. 3 impf. 1S 17,49.

יְקַלְּעֶנָּה suff. 1S 25,29.

קֶלַע I, קָלַע

funda.

Zach 9,15 ‖ Job 41,20.

הַקָּלַע 1S 25,29.

בַּקֶּלַע 1S 17,50.

וְקַלְעוֹ suff. 1S 17,40.

קְלָעִים pl. 2Ch 26,14.

קַלָּע] הַקַּלָּעִים pl.

funditor.

2R 3,25.

II קֶלַע] קְלָעִים

velum, aulamen (valvae ianuae = צְלָעִים 1R 6,34).

ע"ש התנועה והתנודה (ע' הערה אל יריעה), ובדרז"ל קלע של ספינה, בל פרשו גם ת"י למפרש עלויה קלע. במ"א ו' ל"ד בא ת' צלעים (ואולי יש לחבר כל שרש קלע עם צולע על ירכו).

Ex 27,9.11.12.14.15.38,12.14.15 ‖ 1R 6,34.

קַלְעֵי cs. Ex 35,17.39,40.38,9.16.18 ‖ Nu 4,26.

וְקַלְעֵי Nu 3,26.

II קָלַע

caelare, sculpere.

יש מיחדין לו הוראת פתוח וחריתה, ובאמת אינו יוצא ממשמעות קלע א', וענינו קליעה ושליבה כבדרז"ל, ונופל על מעשי צעצועים הקלועים זה בזה, או ע"ש שנוספים על גב הכלי (אויפגעװארפען).

1R 6,29.

41*

קְלָלָה

maledictio, convicium, exsecratio, dirae.

בקצת ספרים בש"ב ט"ז י"ב קִלְלָתִי כתיב, קִלְלָתוֹ קרי.

Gn 27,12 ‖ 1R 2,8 ‖ Jer 29,22 ‖ Zach 8,13 ‖ Ps 109,17.18 ‖ Prv 27,14.

וּקְלָלָה Dt 11,26.

הַקְּלָלָה Dt 11,29.23,6.27,13.29,26 ‖ Neh 13,2.

וְהַקְּלָלָה Dt 11,28.30,1.19 ‖ Jos 8,34.

לִקְלָלָה Jer 26,6.44,8.

וְלִקְלָלָה 2R 22,19 ‖ Jer 24,9.25,18.42,18.44,13.22.49,13.

קִלְלַת (al. לְ) cs. Dt 21,23 ‖ Jud 9,57 ‖ Prv 26,2.

קִלְלָתוֹ (al. לְ) suff. 2S 16,12.

קִלְלָתְךָ (al. לְ) Gn 27,13.

הַקְּלָלוֹת pl. Dt 28,15.45.

קִיקָלוֹן] וְקִיקָלוֹן

ignominia.

לדעת האחרונים כמו קְלָקְלוֹן, ויש מחברין אותו עם קָלוֹן, וכת"י קְלָנָא, ולהדר"ק כתרין מלין קיא קלון, לפי שוכר השכרות והשכור מקיא (ויש לפתרו מענין אשפה, חבקו אשפתות ת"י נסיבו קיקלתן, ובדרז"ל קיקלא דמתא).

Hab 2,16.

קְלֹקֵל] הַקְּלֹקֵל

vilis, vilissimus.

קל ונבזה (ע' הערה אל מָן).

Nu 21,5.

——cnf. מַקֵּל p. 413c——

קָלַס

irridere.

ענין בזיון, וכן בסורית וערבית (קרוב אל קלוש בדרז"ל?); לרש"י לקלס אתנן לשבח ולהלל כשמושו בדרז"ל ובתפלה לעֵלָה ולקלס, והוא מן המורים דבר והפוכו, כחסד; השבעים והסורי קורין לקבץ (לְלַקֵּט, לְקַלֵּט?).

קַלֵּס] לְקַלֵּס Pi. inf. cs. Ez 16,31.

הִתְקַלֵּס] יִתְקַלָּס Hith. 3 impf. Hab 1,10.

יִתְקַלְּסוּ־ 3 impf. pl. Ez 22,5.

וַיִּתְקַלְּסוּ־ 2R 2,23.

וַיְקַלֵּל 2S 16,11.

וַיְקַלֵּל Lev 24,11 ‖ 1S 17,43 ‖ 2S 16,13 ‖ Job 3,1.

יְקַלֶּלְךָ suff. Prv 30,10.

וַיְקַלְלֵם (al. לְ) 2R 2,24.

יְקַלְלוּ־ (al. לְ) 3 impf. pl. Ps 62,5.109,28.

וַיְקַלְלוּ (al. לְ) Jud 9,27.

קֻלַּל] וּמְקֻלָּלָיו Pu. pt. pl. suff. Ps 37,22.

קַלֵּל] יְקֻלָּל 3 impf. Jes 65,20.

תְּקֻלַּל 3 impf. f. Job 24,18.

הֵקַל Hi. 3 perf. Jes 8,23.

הֱקִלֹּתַנִי 2 perf. suff. 2S 19,44.

הֵקַלּוּ 3 perf. pl. Ez 22,7.

לְהָקֵל inf. cs. Jes 23,9 ‖ Jon 1,5.

הָקֵל imper. 1R 12,4.9.10 ‖ 2Ch 10,4.9.10.

וְהָקֵל Ex 18,22.

יָקֵל 3 impf. 1S 6,5.

קִלְקַל Pilp. 3 perf. Ez 21,26 ‖ Eccl 10,10.

הִתְקַלְקֵל] הִתְקַלְקָלוּ Hith. 3 perf. pl. Jer 4,24.

קל] מִקֹּל

petulantia, levitas.

ע"מ עז; ע' הערה אל קול.

Jer 3,9.

קַל

levis; celer; celeriter, cito.

2S 2,18 ‖ Jes 5,26.19,1.30,16 ‖ Joel 4,4 ‖ Job 24,18.

וְקַל Am 2,15.

הַקַּל Jer 46,6.

מִקַּל Am 2,14.

קַלִּים pl. Jes 18,2 ‖ Thr 4,19.

לַקַּלִּים Eccl 9,11.

קַלָּה f. sg. Jer 2,23.

קָלָל

*Vulg.* candens, *al.* politus.

מרוט (ע' הערה אל קָלַל), ואולי שרשו קלה במובן שרפה וצריפה, וכטעם ככסף צרוף.

Ez 1,7 ‖ Dan 10,6.

וְקָלַע 1R 6,32.35.

## מִקְלַעַת

caelatura, opus caelatum.

1R 6,18.

מִקְלְעוֹת *pl.* 1R 7,31.

מִקְלְעוֹת *cs.* 1R 6,29.32.

—— קִלְקֵל, קְלֹקֵל v. קָלַל ——

## קִלְּשׁוֹן

cuspis, aculeus, furca (?).

כלי בעל שלש שִׁנַּיִם לסלק בו הזבל, וכמשמרות דקהלת ת״י קלשונין.

1S 13,21.

—— קָמָה culmi v. קוּם ——

## קֶמַח, קֶמַח

farina.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית (וגם במצרית); בדרז״ל עשו ממנו פעל, וברבים השתמשו לנקודים לבנים שעל פני יין שנתעבש (שימִמעל).

Gn 18,6 ‖ Nu 5,15 ‖ Jud 6,19 ‖ 1S 1,24.28,24 ‖ 1R 5,2.17,12 ‖ 2R 4,41 ‖ Jes 47,2 ‖ Hos 8,7 ‖ 1Ch 12,40(41).

וְקֶמַח 2S 17,28.

הַקֶּמַח 1R 17,14.16.

## קָמַט°

comprehendere firmiter.

י״פ מן הסורית במובן תפישה ואחיזה (פאקקען), ודוגמתו בערבית בהוראת קשור ידים ורגלים בכבל, ונראה שהוא קרוב אל קפד, קפץ, קמץ, וכרץ בדרז״ל (ומזה קמטים). ר׳ יוסף הלוי גורס וּמִקַּמְּטֵנִי לעד היה.

[תִּקְמֹט] וַתִּקְמְטֵנִי *2 impf. suff.* Job 16,8.

[קֻמַּט] קֻמְּטוּ *Pu. 3 perf. pl.* Job 22,16.

## [קָמֵל] קָמַל

emarcere.

בסורית מורה על העבוש, ובערבית על כתמים שחרחורים בנטיעות מפני הגשמים (ואולי קרוב אל קבל, חשך בארמית).

Jes 33,9.

[קָמְלוּ] קָמֵלוּ *3 perf. pl.* Jes 19,6.

## [קָמַץ] וְקָמַץ

capere pugillo, in pugillum colligere.

קרוב אל קבץ, וכמוהו באשורית, ובדרז״ל המקמץ, קמיצה.

Lev 2,2.5,12 ‖ Nu 5,26.

## [קֹמֶץ] קֻמְצוֹ *suff.*

pugillus; manipulus (pl.).

Lev 2,2.5,12.

בְּקֻמְצוֹ Lev 6,8.

לִקְמָצִים *pl.* Gn 41,47.

## קִמּוֹשׂ

herba inutilis et spinosa, urtica.

קוצים, וכדוגמתו בערבית.

Jes 34,13 ‖ Hos 9,6.

קִמְּשֹׂנִים *pl.* Prv 24,31.

—— קֵן v. קָנַן ——

## [קָנָא°] קִנֵּא *Pi. 3 perf.*

zelotypum esse; zelotypiam et iram alicuius concitare; invidere; ardenti studio alicuius flagrare (ζηλοῦν), aemulari.

י״פ אותו מן הערבית היות אדום וצהוב במדה יתרה, ומורה על החם והתיהמות הלב, ויש כדוגמתו בכושית. השבעים השמיטו ולא תרגמו הַמַּקְנֶה דיחזקאל כלל.

Nu 25,13.

וְקִנֵּא Nu 5,14².*34*.

קִנֵּאתִי *1 perf.* 1R 19,10.*14* ‖ Zach 1,14.8,2² ‖ Ps 73,3.

וְקִנֵּאתִי Ez 39,25.

קִנְאוּנִי *3 perf. pl. suff.* Dt 32,21.

הַמְקַנֵּא *pt. interrog.* Nu 11,29.

קַנֹּא *inf. abs.* 1R 19,10.*14*.

בְּקַנְאוֹ *cs. suff.* Nu 25,11.

בְּקַנֹּאתוֹ 2S 21,2.

תְּקַנֵּא *2 impf.* Ps 37,1 ‖ Prv 3,31.24,1.19.

יְקַנֵּא *3 impf.* Jes 11,13 ‖ Prv 23,17.

וַיְקַנֵּא Joel 2,18.

וַתְּקַנֵּא *3 impf. f.* Gn 30,1.

וַיְקַנְאוּ *3 impf. pl.* Gn 26,14 ‖ 37,11 ‖ 1R 14,22 ‖ Ps 106,16.

וַיְקַנְאֻהוּ *suff.* Ez 31,9.

(הַמַּקְנִיא =) הַמַּקְנֶה [הִקְנִיא] *Hi. pt.* Ez 8,3.

אַקְנִיאֵם *1 impf. suff.* Dt 32,21.

יַקְנִאֻהוּ, יַקְנִיאוּהוּ *3 impf. pl. suff.* Dt 32,16 ‖ Ps 78,58.

## קִנְאָה

zelotypia; invidia; studium; amor ardens; ira, indignatio, iracundia.

Nu 5,14².30 ‖ Jes 42,13.59,17 ‖ Zach 1,14.8,2 ‖ Prv 6,34.14,30.27,4 ‖ Job 5,2 ‖ Cant 8,6.

וְקִנְאָה Ez 16,38.

הַקִּנְאָה Ez 8,3.5.

קִנְאַת *cs.* 2R 19,31 ‖ Jes 9,6.*37*,*32*.11,13.26,11 ‖ Ps 69,10 ‖ Eccl 4,4.

קִנְאָתִי *suff.* Nu 25,11 ‖ Ez 16,42.23,25.36,5 ‖ Zeph 3,8 ‖ Ps 119,139.

בְּקִנְאָתִי Nu 25,11 ‖ 2R 10,16 ‖ Ez 5,13.36,6.

וּבְקִנְאָתִי Ez 38,19.

קִנְאָתְךָ, קִנְאָתֶךָ Jes 63,15 ‖ Ps 79,5.

וּבְקִנְאָתְךָ Ez 35,11.

קִנְאָתוֹ Zeph 1,18.

וְקִנְאָתוֹ Dt 29,19.

קִנְאָתָם Eccl 9,6.

קְנָאֹת *pl.* Nu 5,15.18.

הַקְּנָאֹת Nu 5,25.29.

## קַנָּא

zelotypus.

Ex 20,5.34,14 ‖ Dt 4,24.5,9.6,15.

## קַנּוֹא

zelotypus; indignabundus.

Jos 24,19 ‖ Nah 1,2.

## קָנָה

fundare, creare, parare; aqui-

rere, emere, redimere; possidere; *pt.* possessor, dominus; *Hi.* emendum dare, vendere.

כמוהו בסורית, ערבית וכושית, ורב שמושו בדרז"ל ידוע, עיקר הוראתו בריאה ויצירה, וכן משמעו כשנאמר בהקב"ה, והֻשאל על הקנין, על דרך הפעל עָשָׂה. י"ג בזכריה י"ג ה׳ אָדָם הִקְנַנִי מנעורי; השבעים, הסורי והירונימוס קורין בנחמיה ה׳ ט"ז קָנִיתִי ת׳ קָנִינוּ.

Gn 25,10.47,22.49,30.*50,13* ‖ Jos 24,32 ‖ 2S 12,3.

קָנְתָה *3 perf. f.* Ps 78,54.

קָנָנִי *suff.* Prv 8,22.

קָנֶךָ [קָנְךָ] Dt 32,6.

קָנָהוּ Lev 27,24.

קָנִיתָ, Q. *2 perf.* Ex 15,16 ‖ Jes 43,24 ‖ Jer 13,4 ‖ Ps 74,2.139,13 ‖ Ruth 4,5.

וְקָנִיתָ Jer 13,1.19,1.

קָנִיתִי, K. *1 perf.* Gn 4,1.47,23 ‖ Ruth 4,5.9.10 ‖ Eccl 2,7.

קָנִינוּ *1 perf. pl.* Neh 5,8.16.

קוֹנֶה, קֹנֶה *pt.* Dt 28,68 ‖ Prv 15,32.19,8.

קֹנֵה *cs.* Gn 14,19.*22*.

הַקּוֹנֶה, הַקֹּנֶה Lev 25,28 ‖ Ez 7,12 ‖ Prv 20,14.

כַּקּוֹנֶה Jes 24,2.

לַקֹּנֶה Lev 25,30.

קֹנֵהוּ *suff.* Lev 25,50 ‖ Jes 1,3.

קֹנֵיהֶן Zach 11,5.

קָנֹה *inf. abs.* Lev 25,14 ‖ 1Ch 21,24.

קָנוֹ 2S 24,24.

קְנֹה־ *cs.* Prv 16,16.

וּקְנוֹת Prv 16,16.

לִקְנוֹת 2S 24,21 ‖ Jes 11,11 ‖ Jer 32,7 ‖ Am 8,6 ‖ Prv 17,16 ‖ 2Ch 34,11.

וְלִקְנוֹת 2R 12,13.*22,6*.

קְנוֹתְךָ *suff.* Ruth 4,5.

קְנֵה *imper.* Gn 47,19 ‖ Jer 32,7.8$^2$.25 ‖ Prv 4,5.7$^2$.23,23 ‖ Ruth 4,4.8.

אֶקְנֶה *1 impf.* 2S 24,24 ‖ 1Ch 21,24.

וָאֶקְנֶה Jer 13,2.32,9.

תִּקְנֶה *2 impf.* Ex 21,2 ‖ Lev 25,15.

יִקְנֶה *3 impf.* Lev 22,11 ‖ Prv 1,5.18,15.

וַיִּקֶן Gn 33,19.47,20 ‖ 2S 24,24 ‖ 1R 16,24.

וַיִּקְנֵהוּ *suff.* Gn 39,1.

תִּקְנוּ *2 impf. pl.* Lev 25,44.45.

יִקְנוּ *3 impf. pl.* Jer 32,44.

וְנִקְנָה *Ni. 3 perf.* Jer 32,43.

יִקָּנוּ *3 impf. pl.* Jer 32,15.

הִקְנַנִי [הִקְנָה] *Hi. 3 perf. suff.* Zach 13,5.

## קִנְיָן] וְקִנְיַן

creatura, animal creatum (Ps); aquisitio, emptio; possessio, opes.

Ez 38,12.13.

קִנְיַן *cs.* Lev 22,11.

קִנְיָנֶךָ, קִנְיָנְךָ *suff.* Ps 104,24 ‖ Prv 4,7.

קִנְיָנוֹ Gn 31,18.36,6 ‖ Ps 105,21.

וְקִנְיָנָם Gn 34,23.

וּלְקִנְיָנָם Jos 14,4.

## מִקְנֶה

emptio, emptum; possessio, pecus, greges.

לפי שעיקר הרכוש בארץ הקדם היו הבהמות התיחד להן השם מקנה. השבעים קורין במ"ב ג׳ י"ז: אתם וּמַחֲנֵיכֶם; באיוב ל"ו ל"ב ליונתן וסומכוס: מַקְנֶה (= מַקְנִיא) אַף עַל־עוֹלָה.

Gn 46,32.34.47,6 ‖ Ex 12,38 ‖ Nu 32,1.4$^2$ ‖ Dt 3,19 ‖ Jer 9,9 ‖ Ez 38,12.13 ‖ Job 36,33 ‖ Eccl 2,7 ‖ 2Ch 14,14.26,10.

וּמִקְנֶה Gn 4,20 ‖ Nu 32,1 ‖ 2Ch 28,1.

הַמִּקְנֶה Gn 29,7 ‖ Jud 18,21 ‖ 1S 30,20.

בַּמִּקְנֶה Gn 13,2.

וּבְמִקְנֶה Jos 22,8.

מִקְנֵה *cs.* Gn 13,7$^2$.26,14.31,9.18.49,32 ‖ Ex 9,4$^2$.6.

וּמִקְנֵה Gn 26,14.47,18 ‖ 2Ch 32,29.

וּבְמִקְנֵה Gn 47,17$^2$.

מִמִּקְנֵה Ex 9,7.

וּמִמִּקְנֵה Ex 9,6.

מִקְנֵנוּ *suff.* Ex 10,26 ‖ Nu 32,26.

לְמִקְנֵנוּ Nu 32,16.

מִקְנְךָ Gn 30,29 ‖ Ex 9,19.34,19.

בְּמִקְנְךָ Ex 9,3.

מִקְנֵהוּ Gn 31,18.34,5.36,6 ‖ Ex 9,20.21 ‖ Job 1,3.

וּמִקְנֵהוּ Job 1,10.

וּלְמִקְנֵהוּ Gn 33,17.

מִקְנַי [מִקְנִים] *pl. suff.* Ex 17,3.

וּמִקְנַי Nu 20,19.

מִקְנֶיךָ Jes 30,23.

מִקְנֵיכֶם Gn 47,16.

וּמִקְנֵיכֶם, וּמִקְנֵכֶם Dt 3,19 ‖ Jos 1,14 ‖ 2R 3,17.

בְּמִקְנֵיכֶם Gn 47,16.

מִקְנֵיהֶם, מִקְנֵהֶם Gn 34,23.36,7.46,6.47,17$^2$ ‖ Nu 31,9 ‖ 1S 23,5 ‖ Jer 49,32 ‖ 1Ch 5,9.21.7,21.

וּמִקְנֵיהֶם Jud 6,5 ‖ Ps 78,48.

לְמִקְנֵיהֶם Jos 14,4.

## מִקְנָה] הַמִּקְנָה

emptio, res empta.

Jer 32,11.*12.16*.12.14.

לְמִקְנָה Gn 23,18.

מִקְנַת *cs.* Gn 17,23 ‖ Ex 12,44.

וּמִקְנַת Gn 17,12.*27*.13.

מִקְנָתוֹ *suff.* Lev 25,16$^2$.51.27,22.

—v. n. pr. קַיִן, אֶלְקָנָה etc.—

## קָנֶה

canna, arundo; calămus aromaticus; culmus frugum; pertica mensoria; iugum staterae; calamus, scapus, bracchia candelabri.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית ואשורית (חבר לו בכושית במובן עֻוקץ), וההשאלות ידועות.

Jes 19,6.42,3.43,24 ‖ Ez 29,6.40,5.6$^2$.7$^2$.*8* ‖ Ps 68,31 ‖ Job 40,21 ‖ Cant 4,14.

**וְקָנֶה** Jer 6,20 ‖ Ez 27,19.40,7.
**הַקָּנֶה** 1R 14,15 ‖ 2R 18,21 ‖ Jes 36,6 ‖ Ez 41,8.
**בְּקָנֶה** Gn 41,5.22 ‖ Ex 37,19.
**בַּקָּנֶה** Ex 25,33.*37,19*.33 ‖ Jes 46,6.
**לְקָנֶה** Jes 35,7.
**קְנֵה** *cs.* Ez 40,5.
**וּקְנֵה** Ex 30,23 ‖ Ez 40,3.
**בִּקְנֵה** Ez 42,16$^{2}$.*17*.18.*19*.
**וְקָנֶהָ** *suff.* Ex 25,31.*37,17*.
**קָנִים** *pl.* Ex 25,32,*37,18* ‖ Ez 42,16.17.*18*.*19*.
**הַקָּנִים** Ex 25,33.*35*.*37,19*.35$^{3}$.*37*, *21*$^{3}$.37,21.
**קְנֵי** *cs.* Ex 25,32.*37,18*$^{2}$.

**קָנָה] מִקְנָה**

os lacerti s. bracchii superioris; *pl.* brachia candelabri.

לפי המסורה ה״א רפויה, ע״כ יחדנו לו מדור בפני עצמו.

Job 31,22.

**קָנוֹת] וּקְנֹתֶם** *pl. suff.* Ex 25, 36.*37,22*.

——v. n. pr.——

**קִנָּמוֹן] וְקִנְּמָון**

cinnamum, cinnamonum (aroma notissimum).

מין עצי בשם ידוע, ומבני שם בא לבני יפת.

Prv 7,17 ‖ Cant 4,14.

**וְקִנְּמָן־** *cs.* Ex 30,23.

**קָנַן°**

nidificare, nidum parare.

קרוב אל פּוּן, פעל נגזר מן השם קֵן, שנמצא גם בסורית ואשורית.

**קִנֵּן] קִנְּנָה** (al. נּ) *Pi. 3 perf. f.* Jes 34,15.

**קִנְּנוּ** (al. נּ) *3 perf. pl.* Ez 31,6.

**תְּקַנֵּן** *3 impf. f.* Jer 48,28.

**יְקַנֵּנוּ] יְקַנֵּנוּ** *3 impf. pl.* Ps 104,17.

**קֻנַּן] מְקֻנַּנְתְּי** (יתיר י׳) *Pu. pt. f.* Jer 22,23.

**קֵן**

nidus, pulli in nido; habitaculum, domicilium; *pl. cellae.*

על משקל חֵן מן חָנַן וכדומה.

Jes 16,2 ‖ Ps 84,4.

**כְּקֵן** Jes 10,14.
**קַן־** *cs.* Dt 22,6.
**קִנִּי** *suff.* Job 29,18.
**קִנֶּךָ] קִנֶּךָ** Nu 24,21 ‖ Jer 49,16 ‖ Ob 4.
**קִנּוֹ** Dt 32,11 ‖ Hab 2,9 ‖ Job 39, 27.
**קִנָּהּ** Prv 27,8.
**קִנִּים** *pl.* Gn 6,14.

**קֶנֶץ] קִנְצֵי** *pl. cs.*

laqueus (*al.* = קֵץ finis, terminus, конецъ).

י״פ מן הערבית והאשורית בהוראת פח ורשת (וקרוב אל קמט וקמץ), ולהקדמונים כמו קֵץ.

Job 18,2.

**קָסַם] קֹסֵם** *pt.*

divinare, hariolari.

בערבית הוראתו גזירה והתיכה (ע׳ הערה אל הבר וכשף) ובא גם במובן שבירה, והשאל אל הכשוף, כבסורית וכושית, ועל השבעת המת. לר״י הלוי עיקר פתרון קֶסֶם כצרור וקיסם בדרז״ל שהפילו בו גּוֹרָל (ע׳ הערה) על כל המוטל בספק, ומזה השאלה. וי״נ בישעיה ג׳ ב׳ וְקָצִין וזקן (ע׳ פסוק ז׳).

Dt 18,10.

**וְקֹסֵם** Jes 3,2.
**הַקּוֹסֵם** Jos 13,22.
**קֹסְמִים** *pl.* Dt 18,14.
**וְקֹסְמִים** Jes 44,25 ‖ Ez 22,28.
**הַקֹּסְמִים** Mich 3,7.
**וְהַקּוֹסְמִים, וְהַקֹּסְמִים** Ez 13,9 ‖ Zach 10,2.
**וְלַקֹּסְמִים** 1S 6,2.
**קֹסְמֵיכֶם** *suff.* Jer 27,9.
**וְקֹסְמֵיכֶם** Jer 29,8.
**בְּקָסְם] בִּקְסָם־** *inf. cs.* Ez 21, 34.
**בִּקְסוֹם־** (יתיר ו׳) Ez 21,28.
**לִקְסָם־** Ez 21,26.
**מִקְסָם** Mich 3,6.
**קָסֳמִי־** (יתיר ו׳) *imper. f.* 1S 28,8.
**יִקְסֹמוּ] יִקְסֹמוּ** *3 impf. pl.* Mich 3,11.
**וַיִּקְסְמוּ** 2R 17,17.
**תִּקְסַמְנָה** *2 impf. pl. f.* Ez 13, 23.

**קֶסֶם, קָסֶם**

divinatio, oraculum, sortilegium, sors; divinandi praemium.

Nu 23,23 ‖ 1S 15,23 ‖ Ez 21,26 ‖ Prv 16,10.

**וְקֶסֶם** Jer 14,14 ‖ Ez 13,6.23.
**הַקֶּסֶם** Ez 21,27.
**קְסָמִים** *pl.* Dt 18,10 ‖ 2R 17,17.
**וּקְסָמִים** Nu 22,7.
**מִקְסָם] וּמִקְסַם** *cs.* Ez 12,24.13,7.

**קָסַס°**

abscindere, amputare.

אח אל קָצַץ וְקָשַׁשׁ, ולהשבעים והסורי פתרונו השחתה, קלקול ועבוש כבדרז״ל (במשנה דב״ב ו׳ ב׳), וטעם וְיָבֵשׁ כמו וְיִבְאַשׁ.

**קֹסֵס] יְקוֹסֵס** *Pol. 3 impf.* Ez 17,9.

——conf. קָצַץ——

**קֶסֶת**

vasculum, atramentarium.

כלי או קנה עם דיו (וכטעם וקשותיו ומנקיתיו, ע׳ הערה אל קָשֶׁה וְקַשְׂוָה), ודרך בני קדם לנשאו בחגורה שעל מתניהם.

Ez 9,3.

**וְקֶסֶת** Ez 9,2.
**הַקֶּסֶת** Ez 9,11.

——cf. קָשֶׂה et קַשְׂוָה——

**קַעֲקַע**

stigma, nota cuti incisa vel inusta.

עניני שריטה וחריתה בעור הבשר. לר״ק שרשו קוּעַ, קָעַע או יָקַע, ומשום ספיקא הובא בסדר הא״ב.

Lev 19,28.

**קְעָרָה] הַקְּעָרָה**

scutella.

בערבית ובסורית ענינו עמוק. ע״ד הדגש בקערותיו דשמות כ״ה כ״ט ע׳ מבוא לנה״א דף ק״ו.

Nu 7,85.

קַעֲרַת־ *cs.* Nu 7,13.*19.25.31.37.43.49.55.61.67.73.79.*

הַקְּעָרֹת *pl.* Nu 4,7.

קַעֲרֹת *cs.* Nu 7,84.

קְעָרֹתָיו *suff.* Ex 25,29.37,16.

[שְׁקַעֲרוּרָה] שְׁקַעֲרוּרֹת *pl.*

*Vulg.* valliculae, *LXX* κοιλάδες.

חרוץ ומקום עמוק, והשי״ן כשי״ן של שחרור ושעבוד, ולרד״ק עיקר שרשו שקע.

Lev 14,37.

——קוּף v. קֹפִים——

[קָפָא] קָפְאוּ *3 perf. pl.*

se contrahere, colligere, concrescere, coagulari, congelari.

הוראתו ידועה, וכמוהו בסורית (יש מחברין אותו עם קמץ וקפץ, ואולי יש לחברו עם קבע, וזה טעם הקפאים על שמריהם).

Ex 15,8.

[קָפֵא] הַקֹּפְאִים *pt. pl.* Zeph 1,12.

יְקִפָּאוּן v. Ni. יִקְפְּ׳ K. *3 impf. pl.* Zach 14,6.

[הִקְפִּיא] תַּקְפִּיאֵנִי *Hi. 2 impf. suff.* Job 10,10.

[קִפָּאוֹן] וְקִפָּאוֹן Q.

gelu.

י״ג חֹם וְקָרוּת וקפאון.

Zach 14,6.

קָפַד°

abscindere; *al.* devolvere, convolvere, coarctare, detexere.

ענינו כריתה ונזה, וקרוביו ידועים.

[קִפֵּד] קִפַּדְתִּי *Pi. 1 perf.* Jes 38,12.

[קְפָדָה] קְפָדָה־

excidium; *al.* horror, terror.

כטעם בא הקץ.

Ez 7,25.

קִפֹּד

ericius, erinaceus.

כמוהו בסורית, ערבית וכושית (בהוראת עלוקה).

Jes 14,23‖Zeph 2,14.

וְקִפֹּד Jes 24,11.

---

קִפּוֹז

serpens iaculus.

כמוהו בערבית, והטעם כמו קפץ, שמקפצת על עובר ושב.

Jes 34,15.

---

קָפַץ

claudere; *Ni.* mori; Pi. salire, subsilire.

אח אל קמט, קבץ, קמץ, וקפד, וטעם יִקָּפְצוּן יְבֻבֶתוּ (בדרז״ל נרזן — קופיץ), וי״נ והמה כִּיבּוּל יִקָּמְטוּן, וע׳ הערה אל מָכַךְ.

Ps 87,10.

קָפְצָה (נס״א) *3 perf. f.* Ps 107,42‖Job 5,16.

תִקְפֹּץ *2 impf.* Dt 15,7.

יִקְפְּצוּ *3 impf. pl.* Jes 52,15.

[נִקְפַּץ] יִקָּפְצוּן *Ni. 3 impf. pl.* Job 24,24.

מְקַפֵּץ *Pi. pt.* Cant 2,8.

——קָצַץ v. קֵץ——

קָצַב°

abscindere, amputare; tondere.

קרוב אל חטב וחצב, וטעם הקצובות המדודות, שכל השנים מדה אחת וקצב אחד להן, ולד״א מענין גזיה, והכונה על הלבנונית מפני שרוחצין תחלה את הכבשים העומדים לגזיה.

[קָצוּב] הַקְּצוּבוֹת *pt. pass. pl. f.* Cant 4,2.

[יִקְצֹב] וַיִּקְצָב־ *3 impf.* 2R 6,6.

קֶצֶב

forma; *pl.* fines extremi i. e. radices.

יגיד עליו רעו. לקצבי דיונה לרד״ק כמו לקצוי.

1R 7,37.

וְקֶצֶב 1R 6,25.

לְקִצְבֵי *pl. cs.* Jon 2,7.

---

[קָצָה] קְצוֹת־ *inf. cs.*

abscindere, amputare; *Hi.* abradere.

אח אל קצע (קטע בדרז״ל) וקצץ. לרד״ק הִקְצוּ והִקְצוֹת כמו הִקְצִעוּ, הִקְצִעוּ אתו בהבלעת העי״ן; יונתן קורא במ״ב י׳ ל״ב לְקַצֵּף, ובחבקוק ב׳ י׳ קְצוֹתָ, וכ״ת הסורי.

Hab 2,10.

[קִצָּה] מְקַצֶּה *Pi. pt.* Prv 26,6.

לְקַצּוֹת *inf. cs.* 2R 10,32.

[הִקְצָה] הִקְצוּ *Hi. 3 perf. pl.* Lev 14,41.

הִקְצוֹת (= הַקְצוֹת) *inf. cs.* Lev 14,43.

קָצֶה (al. קֵצֶה)

finis.

Jes 2,7²‖Nah 2,10.3,3.9.

[קָצָה] הַקָּצָה

extremitas; tempus extremum, finis; res universa, summa.

השבעים מחברין מקצה דירמיה נ״א ל״א לפסוק ל״ב וקורין: מקצה מעברותיו נתפשו.

Ex 26,28.36,33.

מִקָּצֶה Gn 19,4‖Jer 51,31.

קְצֵה *cs.* Ex 16,35 ‖ Nu 20,16.22,41 ‖ Dt 4,32.13,8.*28,64* ‖ Jos 3,8.13,27.15,5.18,16.19 ‖ Jud 6,21.7,11 ‖ 1S 14,27 ‖ 2R 7,5.8 ‖ Jes 7,3.48,20.49,6.62,11 ‖ Jer 12,12.25,31.33‖Ps 46,10.

בִּקְצֵה Gn 23,9 ‖ Ex 13,20.26,5.*36,12*‖Nu 11,1.22,36.33,6.37‖Dt 30,4 ‖ Jos 3,15.4,19.15,8 ‖ Jud 7,17.19‖1S 9,27.14,2.43‖Jes 7,18‖Prv 17,24‖Ruth 3,7‖Neh 1,9.

וּבִקְצֵה Ps 19,5.

מִקְצֵה Gn 8,3.47,21‖Nu 34,3‖Dt 13,8.*28,64.*14,28.28,49 ‖ Jos 3,2.*9,16.*15,1.2.5.21.18,15 ‖ 2S 24,8‖1R 9,10‖2R 8,3.18,10 ‖ Jes 5,26.13,5.42,10.43,6‖Jer 10,13.12,12.25,33.51,16‖Ez 3,16.39,14.48,1 ‖ Ps 19,7.61,3.135,7.

וּמִקְצֵה Gn 47,2.

וּלְמִקְצֵה Dt 4,32.

קָצֵהוּ *suff.* Gn 47,21‖Nu 23,13.

בְּקָצֵהוּ Ex 19,12.

מִקְצֵהוּ Jes 56,11‖Ez 25,9.

מִקְצֵיהֶם *pl. suff.* Ez 33,2.

הוראתו ידועה, וקרוב אל חצף בארמית, או לפי שהכועס מעלה רתיחה וקצף (שוים) על פיו, וכמו שיאמר הגרמני שיימען, והרוסי пѣнить. י״נ בישעיה מ״ו י״ו הַסָּתֵר וְהַקְּצֵף.

Gn 41,10 ‖ Dt 9,19 ‖ Zach 1,2 ‖ Esth 2,21.

קָצַפְתָּ *2 perf.* Jes 64,4 ‖ Thr 5,22.

קָצַפְתִּי *1 perf.* Jes 47,6. 57,17 ‖ Zach 1,15.

קֹצֵף *pt.* Zach 1,15.

מִקְּצֹף *inf. cs.* Jes 54,9.

אֶקְצוֹף *1 impf.* Jes 57,16.

וְאֶקְצֹף Jes 57,17.

תִּקְצֹף *2 impf.* Nu 16,22 ‖ Jes 64,8.

יִקְצֹף *3 impf.* Lev 10,9 ‖ Jos 22,18 ‖ Eccl 5,5.

וַיִּקְצֹף Gn 40,2 ‖ Ex 16,20 ‖ Lev 10,16 ‖ Nu 31,14 ‖ Dt 1,34 ‖ 2R 5,11.13,19 ‖ Esth 1,12.

וַיִּקְצְפוּ *3 impf. pl.* 1S 29,4 ‖ Jer 37,15.

[הִקְצִיף] הִקְצַפְתָּ *Hi. 2 perf.* Dt 9,7.

הִקְצַפְתֶּם *2 perf. pl.* Dt 9,8.

[מַקְצִיף] מַקְצִפִים *pt. pl.* Dt 9,22.

בְּהַקְצִיף *inf. cs.* Zach 8,14.

וַיַּקְצִיפוּ *3 impf. pl.* Ps 106,32.

וְהִתְקַצַּף (צּ) *Hith. 3 perf.* Jes 8,21.

## קֶצֶף, קָצֶף

ira; altercatio, lis; sarmenta, vimen.

Nu 1,53.18,5 ‖ Jos 9,20.22,20 ‖ 2R 3,27 ‖ Jes 34,2.54,8 ‖ Zach 1,2.7,12 ‖ 1Ch 27,24 ‖ 2Ch 19,2.10.24,18.29,8.32,25.26.

וָקֶצֶף, וְקֶצֶף Zach 1,15 ‖ Eccl 5,16 ‖ Esth 1,18.

הַקֶּצֶף Nu 17,11.

וּבְקֶצֶף Dt 29,27 ‖ Jer 21,5.32,37.

כְּקֶצֶף Hos 10,7.

מִקֶּצֶף Jer 50,13.

[קְצִינִים] קְצִינֵי *pl. cs.* Jos 10,24 ‖ Jes 1,10.

וּקְצִינֵי Mich 3,1.9.

קְצִינַיִךְ *suff.* Jes 22,3.

## קֶצַח

nigella sativa, μελάνθιον.

כמוהו בערבית בז״ן ת׳ צד״י.

Jes 28,25.27².

## קָצַע

abradere, decorticare.

כמוהו בערבית, בארמית קטע, ובסורית בתוספת רי״ש קרטע; טעם מְקֻצָּעֹת עשויות במקצועות ופנות, ונראה יותר שהוא שֵׁם, וכמו מקצועות.

[קָצַע] (al. nom.) לִמְקֻצְעֹת *Pu. pt. pl. f. cs.* Ex 26,23.*36,28*.

[הִקְצִיעַ] יַקְצִעַ *Hi. 3 impf.* Lev 14,41.

[הָקְצַע] מְהֻקְצָעוֹת *Ho. pt. pl. f.* Ez 46,22.

## [מִקְצָע] הַמִּקְצוֹעַ, הַמִּקְצֹעַ

angulus.

Neh 3,19.20.24.25 ‖ 2Ch 26,9.

בְּמִקְצֹעַ Ez 46,21².

מִקְצֹעוֹת *pl.* Ez 46,22.

הַמִּקְצֹעֹת Ex 26,24.36,29.

מִקְצוֹעֵי *cs.* Ez 46,21.

וּמִקְצֹעֹתָיו *suff.* Ez 41,22.

[מִקְצָעָה] לְמִקְצְעֹת *pl.*

(= מִקְצָעָה, מִקְצֹעֹת *pl.*?)

Ex 26,23.*36,28*.

[מַקְצֻעָה] בַּמַּקְצֻעוֹת *pl.*

scapellum sculptorum.

Jes 44,13.

[קְצִיעָה] קְצִיעוֹת *pl.*

cassia (aromatis genus cinamomo simile).

מין בשם ידוע (ע״ש תמונתו מקצועות מקצועות או ע״ד קטף בדרז״ל, וע׳ הערה אל קִדָּה).

Ps 45,9.

——v. n. pr.——

## קָצַף

graviter irasci, succensere; *Hi.* in iram concitare.

## [קָצָה] מִקְצָה

extremitas; res universa, numerus universus.

Ex 25,19.*37,8²*.26,4.36,11.

[קָצוֹת] קְצוֹת *pl. cs.* Ex 25,18.*37,7*.28,23.*26.39,16.19*.24.25.*39,18*.39,17 ‖ 1R 6,24 ‖ Jes 40,28.41,5 ‖ Jer 49,36 ‖ Job 26,14.

לִקְצוֹת Job 28,24.

מִקְצוֹת 1R 6,24.12,31.13,33 ‖ Jes 41,9.

קְצוֹתָיו, Q. *suff.* Ex 25,19.27,4.28,7.37,8.39,4 ‖ Ez 15,4.

קְצוֹתָם Ps 19,7.

מִקְצוֹתָם Jud 18,2 ‖ 2R 17,32.

## [קָצוּ] קַצְוֵי־ *pl. cs.*

extremitas.

לד״ק משקלו קָצו או קֶצֶו.

Jes 26,15 ‖ Ps 48,11.65,6.

[קַצְוָה] קְצָוֹת, [קְצָווֹת] *pl.* Ps 65,9.

הַקְּצָוֹת Ex 38,5.

קַצְוֹתָיו (al. קְ) K. *suff.* Ex 37,8.39,4.

## [קָצָת] וּמִקְצָת

finis, מִקְ' a fine, post; nonnulli.

בדרז״ל בא כאלו המ״ם אינו אלא למשקל.

Dan 1,2.15 ‖ Neh 7,70.

וּלְמִקְצָת Dan 1,18.

וּמִקְצָתָם Dan 1,5.

## קָצִין

iudex, magistratus; dux, imperator; princeps.

שרשו קצה, במובן כריתה, כבערבית, ונאמר על חתוך הדין והריצת משפט, וכן נקרא השופט בערבית قاضي, ומן הערבית בא ללשון ספרד בתוספת ל׳ Alcalde, יונתן קורא במשלי ו׳ ז׳ קָצִיר (הצדא) ת׳ קָצִין, וכן משמע מתרגום השבעים.

Jes 3,6 ‖ Prv 6,7.25,15 ‖ Dan 11,18.

לְקָצִין Jud 11,6.

וּלְקָצִין Jud 11,11.

קְצִין *cs.* Jes 3,7.

בְּקִצְפִּי *suff.* Jer 60,10.

[וְקִצְפְּךָ] וְקִצְפֶּךָ Ps 102,11.

בְּקֶצְפְּךָ Ps 38,2.

מִקִּצְפּוֹ Jer 10,10.

## [קְצָפָה] לִקְצָפָה

fractio, *spec.* frondes ramique fracti; *LXX* συνκλασμός.

בערבית יורה הפעל העובר על קציצת נטיעה (וקרוב אל קטף), והעומד במובן שהיה וכמישה; ואולי הטעם העלאת קצף ורתיחה, והוא הקלקול.

Joel 1,7.

——v. chald.——

## [קָצַץ] 2 *perf.* וְקַצֹּתָה

praecidere, amputare, dissecare, abrumpere.

אה אל חצץ, קצע והדומיהן, וכמותו בסורית וערבית (ע' הערה אל פאה).

Dt 25,12.

[קָצוּץ] קְצוּצֵי *pt. pass. pl. cs.* Jer 9,25.25,23.49,32.

קִצֵּץ, קִצֵּץ *Pi.* 3 *perf.* 2R 18,16‖Ps 129,4.

וְקִצֵּץ Ex 39,3‖Ps 46,10.

וַיְקַצֵּץ 3 *impf.* 2R 16,17.24,13‖2Ch 28,24.

וַיְקַצְּצוּ 3 *impf. pl.* Jud 1,6‖2S 4,12.

[קֻצַּץ] מְקֻצָּצִים *Pu. pt. pl.* Jud 1,7.

## קֵץ

extremitas, finis; interitus, exitus.

השבעים קורין בירמיה נ' כ"ו: כִּי בָא קִצָּהּ; וי"נ ביחזקאל ז' ב': עתה הַקַּיִץ עליך.

Gn 6,13‖Jes 9,6 ‖ Ez 7,2.6.21,30. *34.35,5*‖Ps 119,96 ‖Job 22,5.28,3 ‖ Eccl 4,8.16.12,12 ‖ Dan 8,17.19.9,26.11,27.35.*12,4.9.*40.12,6.

הֲקֵץ *interrog.* Job 16,3.

הַקֵּץ Ez 7,2.3.6‖Am 8,2‖2Ch 21,19.

לְקֵץ Dan 12,13‖2Ch 18,2.

לַקֵּץ Hab 2,3‖Dan 12,13.

וּלְקֵץ Dan 11,6.13‖Neh 13,6.

מִקֵּץ Gn 4,3.8,6.16,3.41,1‖Ex 12,41 ‖ Nu 13,25 ‖ Dt 9,11.15,1.31,10‖Jud 11,39‖2S 14,26.15,7‖1R 2,39.17,7 ‖ Jes 23,15.17 ‖ Jer 13,6.34,14.42,7.50,26 ‖ Ez 29,13 ‖ Esth 2,12‖2Ch 8,1.

קִצִּי *suff.* Ps 39,5‖Job 6,11.

קִצֵּנוּ Thr 4,18.

קִצֵּךְ Jes 51,13.

קִצּוֹ Jes 37,24‖Dan 11,45.

קִצֹּה K. קִצּוֹ Q. 2R 19,23.

וְקִצּוֹ Dan 9,26.

קִנְצֵי (= קִצֵּי?) *pl. cs.* Job 18,2.

## [קִיצוֹן] *f.* הַקִּיצוֹנָה, הַקִּיצֹנָה

extremus (= קִצוֹן).

Ex 26,4.*36,11.*10.36,17.

—v. ch. et n. pr. עֵמֶק קְצִיץ—

## [קָצַר] 3 *perf. pl.* (קָצְרוּ) קָצֵרוּ

metiri, demetiri; *pt.* messor.

עניני כריתה וגזירה כבערבית, וקרוב אל קצה, קצץ ודומיהן. יחדנו לזה האמור בתבואת השדה מדור בפני עצמו, ובא כלו בקל, מלבד יקצירו דאיוב כ"ד ו' לפי הכתיב הפעיל.

Jer 12,13.

קְצַרְתֶּם 2 *perf. pl.* Hos 10,13.

וּקְצַרְתֶּם Lev 23,10.

קוֹצֵר *pt.* Ps 129,7.

הַקּוֹצֵר Jer 9,21.

בַּקּוֹצֵר Am 9,13.

קֹצְרִים *pl.* 1S 6,13.

הַקּוֹצְרִים, הַקֹּצְרִים 2R 4,18 ‖ Ruth 2,3.5.6.7.14.

לַקּוֹצְרִים Ruth 2,4.

לִקְצֹר *inf. cs.* Lev 19,9.

וְלִקְצֹר 1S 8,12.

[בְּקָצְרְךָ] בְּקֻצְרְךָ *suff.* Lev 23,22.

וּבְקֻצְרְכֶם Lev 19,6.*23,22.*

[קְצֹר] קִצְרוּ *imper. pl.* Hos 10,12.

וְקִצְרוּ 2R 19,29‖Jes 37,30.

תִּקְצוֹר, תִּקְצֹר 2 *impf.* Lev 25,5‖Dt 24,19‖Mich 6,15.

יִקְצוֹר, יִקְצָוֹר־ (יתיר ו') 3 *impf.* Jes 17,5‖Prv 22,8‖Eccl 11,4.

תִּקְצְרוּ 2 *impf. pl.* Lev 25,11.

[יִקְצְרוּ] יִקְצוֹרוּ, יִקְצֹרוּ Q. 3 *impf. pl.* Hos 8,7‖Ps 126,5‖Job 24,6.

[יִקְצְרוּן] יִקְצֹרוּן Ruth 2,9.

יִקְצְרֻהוּ *suff.* Job 4,8.

[הִקְצִיר] יַקְצִירוּ K. *Hi.* 3 *impf. pl.* Job 24,6.

## קָצִיר

messis; tempus messis; fruges; messores; frondes; *fig.* excidium, clades.

נאמר גם על הענפים, אם מפני שקוצצים אותם להרבות בגדולם, או יאמר על הקטנים קִצְרֵי הקומה. וי"נ בש"ב כ"ג י"ח: וַיָּבֹאוּ אֶת־(הַ)קציר אל־דויד, להשבעים הוא שם מקום, ולנוסחא אחרינא אל־הַצּוּר; וי"נ בישעיה י"ז ה' קְצַר ת' קָצִיר (השבעים הסורי והרומי קורין כְּאֹסֵף בַּקציר), ובמ"ז ט' ועל־בְּצִירֵךְ.

Jos 3,15 ‖ 2S 21,9.10.23,13 ‖ Jes 17,5.11.18,4.5 ‖ Jer 5,24.8,20.50,16‖Hos 6,11‖Joel 4,13 ‖ Prv 25,13‖Job 14,9.

וְקָצִיר Gn 8,22.45,6.

הַקָּצִיר Ex 23,16‖Jer 51,33‖Ruth 2,21.

בַּקָּצִיר Jes 9,2‖Prv 6,8.10,5.20,4.26,1.

וּבַקָּצִיר Ex 34,21.

לַקָּצִיר Am 4,7.

קְצִיר *cs.* Gn 30,14 ‖ Ex 34,22 ‖ Lev 19,9.*23,32* ‖ Jud 15,1 ‖ 1S 6,13.12,17‖2S 21,9‖Jes 23,3‖Joel 1,11‖Ruth 1,22.2,23.

וּקְצִיר Ruth 2,23.

בִּקְצִירִי *suff.* Job 29,19.

קְצִירְךָ Lev 19,9.*23,32.*25,5 ‖ Dt 24,19‖Jer 5,17.

קְצִירֵךְ Jes 16,9.

קְצִירְכֶם Lev 23,10.

קְצִירוֹ 1S 8,12‖Jos 5,5.18,16.

קְצִירָהּ Lev 23,10‖Jes 27,11.

[קְצִירִים] קְצִירֶיהָ *pl. suff.* Ps 80,12.

## [קָצַר] קָצַר

diminuere, decurtare; *pt. pass.*

decurtatus, diminutus; curtum, brevem esse; sq. יָד impotentem esse; sq. רוּחַ, נֶפֶשׁ impatientem fieri; *Pi.* decurtare, abbrevire.

(כשבא עם נפש קרובה הוראתו אל קוץ).

Jes 28,20.

הֲקָצַר *interrog.* Mich 2,7.

קָצְרָה *3 perf. f.* Jes 50,2.59,1.

[קָצוּר] קְצֻרוֹת *pt. pass. pl. f.* Ez 42,5.

הֲקָצוֹר *inf. abs. interrog.* Jes 50,2.

תִּקְצַר, תִּקְצָר *3 impf. f.* Nu 11,23 ‖ Job 21,4.

וַתִּקְצַר Nu 21,4 ‖ Jud 10,16. 16,16 ‖ Zach 11,8.

תִּקְצֹרְנָה *3 impf. pl. f.* Prv 10,27.

קִצַּר *Pi. 3 perf.* Ps 102,24.

[הִקְצִיר] הִקְצַרְתָּ *Hi. 2 perf.* Ps 89,46.

[קֹצֶר] מִקֹּצֶר

brevitas, sq. רוּחַ impatientia. Ex 6,9.

[קָצֵר] קְצַר *cs.*

curtus, brevis; sq. יָד impotens, debilis; ק׳ רוּחַ, ק׳ אַפַּיִם impatiens, iracundus.

Prv 14,17 ‖ Job 14,1.

וּקְצַר־ Prv 14,29.

[קְצָרִים] קִצְרֵי־ *pl. cs.* 2R 19,26 ‖ Jes 37,27.

קְצָת v. קָצָה; קַר, קֹר v. קָרַר.

קָרָא I

clamare, inclamare, succlamare; opem implorare, invocare; κηρύσσειν, declamare, renunciare, indicere; vocare, advocare, vocando arcessere; convocare; invitare; in ius vocare; evocare (velut exercitum); vocare aliquem ad munus obeundum, eligere; ק׳ בְּשֵׁם laudare, celebrare nomen; invocare, adorare, venerari; implorare opem; appellare, nominare, nuncupare; recitare, alta voce legere.

כמוהו בארמית, סורית וערבית. השבעים קורין בש״ב י״ח כ״ח: וַיִּקְרַב אחימעץ, בישעיה ס״ה א׳: לא קֹרָא בשמי (וכ״ת הירונימוס), בירמיה ו׳ ל׳ קִרְאוּ בצווי; בכ״ט י״ב יש לסרס: והלכתם וקראתם אתי, והשבעים השמיטום; בהושע י״א ב׳ קורין: כְּקָרְאִי להם כן הלכו מִפָּנַי, הֵם לבעלים יזבחו; י״ג בתהלים ל״ה ט״ו: קָרְאוּ ולא דמו, כ׳ ו׳ יש לגרוס ע״פ השבעים: רב אדם יִקָּרֵא איש חֶסֶד וגו׳, ובדה״א י״ג ו׳ יש לסרס, להוסיף ולקרוא: אשר שם י״י יושב הכרובים נקרא עָלָיו (ע׳ ש״ב ו׳ ב׳).

Gn 1,5.10.11,9.16,14.19,22.21,31.25,30. 26,18. 27,36. 29,34. 31,47. 48.33,17.35,18.41,52.50,11 ‖ Ex 15,23.35,30 ‖ Lev 9,1 ‖ Nu 13,24 ‖ Dt 15,2 ‖ Jos 7,26.8,34.35 ‖ Jud 15,19 ‖ 2S 5,20 ‖ 1R 1,10.19.*26*.13,4.32 ‖ 2R 3,10.*13*.8,1.9,1.22,16.23,16[2] ‖ Jer 11,16.20,3 ‖ Zach 7,7.13 ‖ Ps 34,7 ‖ Thr 1,15.

וְקָרָא Ex 33,7.34,15 ‖ Dt 15,9.17.19 ‖ 2R 5,11 ‖ Jes 6,3.

[קְרָאַנִי] קָרָאֲנִי *suff.* Jes 49,1.

קְרָאָךְ Jes 54,6.

קָרְאָה *3 perf. f.* Gn 29,35.30,6 ‖ 1Ch 4,9.

וְקָרָאת Jes 7,14.

קָרָאתָ *2 perf.* Jud 12,1 ‖ 1S 3,5.*6*,*8*.26,14 ‖ Jes 43,22 ‖ Jer 36,14 ‖ Ps 81,8 ‖ Thr 1,21.

וְקָרָאתָ Gn 17,19 ‖ Dt 20,10 ‖ 1S 16,3 ‖ Jes 58,13 ‖ Jer 2,2. 3,12.7,2.27.19,2.36,6.51,61.

קָרָאתִי Q. *2 perf. f.* Jer 3,4.

וְקָרָאת (al. תְּ) Gn 16,11 ‖ Jes 60,18.

קָרָאתִי, K. *1 perf.* Ex 31,2 ‖ 1S 3,5.*6*.9,24 ‖ Jes 13,3.30,7.43,1.50,2.65,12.66,4 ‖ Jer 3,4 ‖ Hos 11,1 ‖ Jon 2,3 ‖ Zach 11,7[2] ‖ Ps 66,17.118,5.119,145.120,1.138,3 ‖ Prv 1,24 ‖ Job 9,16.17,14.19,16 ‖ Thr 1,19.3,55.

וְקָרָאתִי Ex 2,7.33,19 ‖ Jes 22,20 ‖ Ez 36,29.38,21.

קְרָאתִיךָ *suff.* Nu 24,10 ‖ Jes 41,9.42,6 ‖ Ps 17,6.31,18.88,10. 119,146.130,1.141,1.

קְרָאתִיו Jes 48,15.51,2 ‖ Cant 5,6.

קָרְאוּ, קָרָאוּ *3 perf. pl.* Jud 18,12 ‖ 1S 23,28 ‖ 1R 21,12 ‖ Jer 6,30.10,25.12,6.30,17.31,6(5).36,9.46,17 ‖ Hos 7,11.11,2 ‖ Zach 1,4 ‖ Ps 14,4.49,12.53,5.79,6 ‖ Thr 4,15 ‖ Esth 9,26 ‖ 1Ch 11,7.14,11 ‖ 2Ch 20,26.34,24.

וְקָרְאוּ Dt 25,8 ‖ Jes 60,14.62,12 ‖ Jer 49,29 ‖ Ez 8,18.39,11 ‖ Am 5,16 ‖ Mich 3,5 ‖ Mal 1,4 ‖ Job 1,4 ‖ Esth 6,9.

קְרָאתֶם *2 perf. pl.* Jud 14,15.

וּקְרָאתֶם Lev 23,21.25,10 ‖ 1R 18,24 ‖ Jer 29,12.

קֹרֵא, קוֹרֵא *pt.* 1S 3,8 ‖ Jes 21,11.40,3.41,4.46,11.48,13.59,4.64,6 ‖ Jer 1,15.25,29.34,17 ‖ Hos 7,7 ‖ Joel 3,5 ‖ Am 7,4 ‖ Hab 2,2 ‖ Ps 42,8 ‖ Job 12,4.

הַקּוֹרֵא, הַקֹּרֵא Jes 6,4.45,3 ‖ Am 5,8.9,6.

קֹרְאִים (ע׳ נעלם) *pl.* Ps 99,6.

בְּקֹרְאֵי *cs.* Ps 99,6.

קֹרְאֶיךָ *suff.* Ps 86,5.

קֹרְאָיו Ps 145,18.

קְרוּא־ *pt. pass.* Esth 5,12.

קְרֻאִים *pl.* 2S 15,11.

וּקְרוּאִים Ez 23,23.

הַקְּרוּאִים, הַקְּרֻאִים 1S 9,13.22 ‖ 1R 1,41.49.

קְרִיאֵי K., קְרוּאֵי Q. *cs.* Nu 1,16.

קְרוּאֵי K., קְרִיאֵי Q. Nu 26,9.

קְרֻאָיו *suff.* Zeph 1,7.

קְרֻאֶיהָ Prv 9,18.

קְרֹאת *inf.* Jud 8,1.

קְרֹא 1S 3,6.8 ‖ Jes 1,13.8,4.

בִּקְרֹא Jes 36,13.

בִּקְרוֹא, כִּקְרֹא 2R 5,7 ‖ Jer 36,23.

לִקְרֹא Gn 4,26 ‖ Ex 10,16 ‖ Nu 16,12.22,5.20.37 ‖ 1S 22,11 ‖ 1R 22,

13||Jes 61,1.2||Jer 34,8.15.17.36, 8.51,63 || Zeph 3,9 || Prv 9,15 || Dan 2,2||Neh 6,7||2Ch 18,12.

**בְּקָרְאִי** *suff.* Ps 4,2.4.69,4.141,1.

**קָרְאֵנוּ** Dt 4,7||Ps 20,10.

**קָרְאָם** 1R 8,52||Jer 11,14.

**קְרָא** *imper.* Dt 31,14||Jud 7,3 || 2S 17,5|| 2R 4,12.15.36 || Jes 8,3. 29,11.*12*. 40,6.58,1 || Jer 11,6.33, 3||Hos 1,4.6.9 || Jon 1,6 || Zach 1, 14.17||Job 5,1.

**וּקְרָא** Jon 1,2.3,2 || Job 13,22 || Ruth 4,11.

**וּקְרָאֵנִי** *suff.* Ps 50,15.

**וּקְרָאֶנָה** Jer 36,15.

**קִרְאוּ** *pl.* Jud 16,25||1R 1,28.32. 18,27.21,9|| 2R 10,19 || Jes 12,4 || Jer 4,5 || Joel 1,14.*2,15*.4,9 || Ps 105,1||1Ch 16,8.

**וְקִרְאוּ, וּקְרָאוּ** 1R 18,25 || Jes 34, 16.40,2||Jer 9,16||Am 4,5.

**קְרָאֻהוּ** *suff.* Jes 55,6.

**קְרֶאןָ, קְרָאןָ** *pl. f.* Ex 2,20 || Ruth 1,20.

**אֶקְרָא** *1 impf.* Dt 32,3 || 1S 12, 17||2S 22,4.7 || 1R 18,24 || Jes 40, 6||Jer 20,8||Joel 1,19|| Ps 3,5.18, 4.7.22,3.27,7.28,1.*30,9*.55,17.56, 10.57,3.61,3.86,3.102,3.116,2.4. *13.17*||Prv 8,4.

**וָאֶקְרָא** Gn 39,14.15.18 || Jes 45, 4||Jer 7,13.35,17||Hag 1,11|| Esr 8,21||Neh 5,12.

**וָאֶקְרָאֶךָ** 1S 28,15.

**אֶקְרָאֶךָּ [אֶקְרָאֶךָ]** *suff.* Ps 86,7|| Thr 3,57.

**תִּקְרָא** *2 impf.* Gn 17,15 || Dt 31,11||Jes 55,5.58,5.9|| Prv 2,3.7, 4||Job 14,15||Thr 2,22.

**תִּקְרָאֵם** *suff.* Jer 36,5.

**תִּקְרְאִי**, Q. *2 impf. f.* Jer 3,19|| Hos 2,18².

**יִקְרָא** *3 impf.* Gn 2,19².46,33 || Lev 13,45 || Dt 24,15 || Jos 21,9. 22,1||1S 3,9||1R 8,43 || Jes 34,14. 40,26.41,25.44,5.7.65,15|| Jer 33, 16.36,18 || Joel 3,5 || Mich 6,9 || Zach 13,9 || Ps 50,4.147,4 || Prv 12,23.18,6.20,6.21,13.27,16 ||Job 27,10||2Ch 6,33.

**וַיִּקְרָא** Gn 1,5. 8.10. 2,20. 3,9. 20. 4,17. 26. 5,2. 3. 29. 12,8. *26,25*. 18. 13,4. 16,15. 20,8.9. 21,3.17.33. 22, 11.14.15. 25,26. 26,9.18.20.21.22. 33. 27,1. 28,1.19. 31,4.47. 54. 32,3. 31.33,20.35,7.8.10.15.38,3.29.30. 41,8.14.45. 51.45,1.47,29.49,1 || Ex 1,18.2,22.3,4.7,11.8,4.21.9,27. 10,24.12,21.31.17,7.15.19,3.7.20. 24,7.16.32,5.34,5.6.31.36,2 || Lev 1,1.10,4 || Nu 11,3.34.12,5.13,16. 21,3.32,41.42 || Dt 3,14.5,1.*29,1*. 31,7 || Jos 4,4.5,9.6,6.9,22.10,24. 23,2.24,1.9 || Jud 1,17.26.6,24.32. 9,7.54.15,17.18.16,28 || 1S 3,4.10. 16.7,12.9,26.12,18.16,5.8.17,8.19, 7.20,37.*38*.24,9.26,14.29,6 || 2S 1, 7.15.2,16.26.5,9.6,8.9,9.11,13.12, 24.25.13,17.23.14,33.15,2.18,18. 25.26.28.21,2||1R 1,9.19.*25*.2,36. 42.7,21².9,13. 13,2.21. 16,24. 17, 10.*11*.20.*21*.18,3.20,7.22,9|| 2R 4, 12.15.36.6,11.7,11.12,8.14,7.18,4. 28.20,11. 23,2.17 || Jes 9,5.21,8. 22,12.36,13 || Jer 29,29.36,4.10. 15.42,8||Ez 9,1.3||Jon 3,4||Ps 50, 1.105,16||Job 42,14 || Esth 6,11|| Dan 8,16||Neh 8,3.18|| 1Ch 4,10. 7,23.13,11.15,11.21,26.22,6(5) || 2Ch 3,17.14,10.18,8.20,3.24,6.34, 18.30.

**יִקְרָאֵנִי** *suff.* Ps 89,27.91,15.

**יִקְרְאוֹ** Jer 23,6.

**יִקְרָאֵהוּ** Jer 41,2.

**וַיִּקְרָאֵהוּ** 2R 22,8.10||Jes 37,14.

**וַיִּקְרָאֶהָ** 2R 4,36||Jer 36,21.

**וַיִּקְרָאֵם** 2R 19,14.

**תִּקְרָא** *3 impf. f.* Prv 1,21.8,1. 9,3.

**וַתִּקְרָא** Gn 4,25. 16,13. 19,37.38. 27,42.29,32.33.30,8.11.13.18.20. 21.24.35,18.38,4.5.39,14|| Ex 2,8. 10||Jud 4,6.13,54.16,18.19|| 1S 1, 20.4,21||2S 20,16||2R 4,22.11,14|| Esth 4,5||1Ch 7,16.

**נִקְרָא** *1 impf. pl.* Gn 24,57||Ps 80,19.

**תִּקְרְאוּ**, K. *2 impf. pl.* Lev 23,2.*37*.4||Jer 3,19||Zach 3,10.

**תִּקְרֶאנָה** *2 impf. pl. f.* Ruth 1,20.21.

**יִקְרְאוּ, יִקְרָאוּ** *3 impf. pl.* Dt 2,11.20.3,9².33,19||Jud 10,4|| Jes 34,12. 47,1.5. 65,24 || Jer 3,17 || Zach 7,13|| Ps 147,9 || Prv 24,8|| 1Ch 6,50.

**וְיִקְרְאוּ** Jon 3,8.

**וַיִּקְרְאוּ, וַיִּקְרָאוּ** (2R 10,20) Gn 19,5.24,58. 25,25. 41,43 || Ex 16, 31 || Nu 82,38 || Jos 19,47.22,34|| Jud 2,5.7,20. 16,25.18,23. 29.21, 13||1S 6,2||2S 9,2||1R 12,3.20.18, 26.28||2R 7,10.10,20.18,18 || Jon 1,14.3,5 || Neh 8,8.9,3 || 2Ch 10,3. 32,18.

**יִקְרָאֻנְנִי** *suff.* Prv 1,28.

**יִקְרָאֻהוּ** Hos 11,7||Ps 145,18.

**וַתִּקְרֶאנָה** *3 impf. pl. f.* Ruth 4,17².

**וַתִּקְרֶאןָ** Nu 25,2.

**נִקְרָא** *Ni. 3 perf.* Dt 28,10||2S 6,2||1R 8,43||Jes 63,19||Jer 7,10. *11.14.30.32,34.34,15*.14,9.15,16. 25,29||Am 9,12||Eccl 6,10 || Dan 9,18.19.10,1|| Neh 13,1 || 1Ch 13, 6||2Ch 6,33.7,14.

**וְנִקְרָא** Dt 25,10||2S 12,28.

**וְנִקְרְאָה** *3 perf. f.* Zach 8,3 || Esth 2,14.

**נִקְרֵאתִי** *1 perf.* Esth 4,11.

**נִקְרְאוּ [נִקְרָאוּ]** *3 perf. pl.* Jes 48,2.

**נִקְרָא** *pt.* Jer 44,26.

**הַנִּקְרָא** Jes 43,7.

**נִקְרָאִים** *pl.* Esth 6,1.

**הַנִּקְרָאִים** Jes 48,1.

**יִקָּרֵא** *3 impf.* Gn 2,23.17,5.21, 12.35,10||Dt 3,13|| 1S 9,9 || Jes 1, 26.4,1.14,20.31,4.32,5.35,8. 54,5. 56,7.62,4.12 || Jer 19,6 || Prv 16, 21||Esth 4,11.

וַיִּקָּרֵא Gn 48,16 || Ruth 4,14.

וַיִּקָּרֵא 2S 18,18 || Ez 20,29 || Esr 2, 61 || Neh 7,63.

תִּקָּרֵאוּ [תִּקָּרְאוּ *2 impf. pl.* Jes 61,6.

יִקָּרְאוּ *3 impf. pl.* Gn 48,6 || 2Ch 23,14.

וַיִּקָּרְאוּ Esth 3,12.*8,9.*

קֹרָא, קוֹרָא *Pu. 3 perf.* Jes 48, 8.65,1 || Ez 10,13.

וְקֹרָא Jes 58,12.61,3.62,2.

מְקֹרָא] מְקֹרָאִי *pt. suff.* Jes 48, 12.

## קֹרֵא

perdix.

תרנגול מדברי (רעבהון, פֿעלדהון) וע"ש קול קריאתו, י"נ בש"א כַּנֶּשֶׁר ירדף הקרא (בת"י יש נוסחא כ"י כמא דרדיף בר ניצצא ית קוראה).

Jer 17,11.

הַקֹּרֵא 1S 26,20.

קְרִיאֵי, קְרוּאֵי K.,Q. *pl. cs.* [קָרִיא]

vocatus, electus (= קָרוּא).
Nu 1,16.16,2.26,9.

## קְרִיאָה] הַקְּרִיאָה

proclamatio, praeconium.
Jon 3,2.

## מִקְרָא

convocatio, concio, coetus; locus conventus; recitatio, *recitatum.*

הוראותיו מבוארות מן המקראות, ושמושו בדרז"ל ובבא"ם ידוע.

Ex 12,16² || Lev 23,3.7.*21.27.36.* 8.24.35 || Nu 28,18.25.*26.29,1.7.* *12* || Jes 1,13.

בַּמִּקְרָא Neh 8,8.

לְמִקְרָא Nu 10,2.

מִקְרָאֵי [מִקְרָאִים *pl. cs.* Lev 23,2.*37.*4.

מִקְרָאֶהָ *suff.* Jes 4,5.

———v. ch. et n. pr.———

קְרָאַנִי *3 perf. suff.* [קָרָא II occurrere alicui, invadere aliquem, evenire, accidere; *Ni.* reperiri, inveniri, לִקְרַאת obviam, adversus.

כל המנויין כאן קרובים בהוראתם אל קרה, במובן פגישה והזדמנות (ואולי יש להוסיף: עמים הר יקראו, אשר יקרא עליו מלא רעים, צדק יקראהו לרגלו, רב אדם יקרא איש חסדו, ומי ימצא מוכיח).

Job 4,14.

וּקְרָאָהוּ Gn 42,38.

קָרָאת *3 perf. f.* Jer 44,23.

וְקָרָאת Dt 31,29.

קְרָאֻנִי [קָרְאוּ *3 perf. pl. suff.* Jer 13,22.

קֹרְאֹתַיִךְ [קֹרְאָה *pt. pl. f. suff.* Jes 51,19.

לִקְרַאת (praepos.) *inf. cs.* (= לִקְרַאת) [קְרָאָה Gn 15,10.46,29 || Ex 4,27.18,7.19,17 || Nu 21,23.24, 1 || Jos 8,14.11,20 || Jud 4,18.7,24. 20,31 || 1S 4,1.2.15,12.17,2.21.48². 55.18,6.21,2.23,28 || 2S 6,20.10,9. 10.17.18,6.19,16.17.21.25.26 || 1R 18,16².21,18 || 2R 1,3.8,8.9,21.16, 10 || Jes 7,3.14,9.21,14.51,31² || Am 4,12 || Ps 35,3 || Job 39,21 || 1Ch 19,10.11.17.

לִקְרַאת . . . וְלִקְרַאת 1S 30,21.

לִקְרָאתִי *suff.* Nu 22,34.23,3 || Jud 11,31 || 1S 25,32.34 || 1R 2,8 || Ps 59,5.

לִקְרָאתֵנוּ Gn 24,65 || Dt 2,32.3,1. 29,6 || Jos 8,5 || 2R 1,6.

לִקְרָאתְךָ, (1) לִקְרָאתֶךָ Gn 32,7 || Ex 4,14 || Nu 20,18 || 2R 5,26 || Prv 7,15.

לִקְרַאתְכֶם Dt 1,44 || 2R 1,7.

לִקְרָאתוֹ Gn 14,17.29,13.30,16. 33,4 || Ex 7,15.14,27 || Nu 20,20. 22,36 || Jud 4,22.11,34.14,5.15,14. 19,3 || 1S 10,10.13,10.16,4 || 2S 15, 32.16,1 || 1R 18,7 || 2R 2,15.4,31.5, 21.8,9.9,18.10,15.23,29 || Zach 2, 7 || Prv 7,10 || 2Ch 35,20.

לִקְרָאתָהּ Gn 24,17 || 1S 25,20 || 1R 2,19 || 2R 4,26.

לִקְרָאתָם Gn 18,2.19,1 || Ex 5,20 || Nu 21,33.31,13 || Jos 8,22.9,11 || Jud 6,35.20,25 || 1S 9,14 || 2S 10, 5 || 1R 20,27 || 2R 9,17 || Jer 41,6 || 1Ch 19,5.

יִקְרָא *3 impf.* Gn 49,1.

יִקְרָאֶנּוּ *suff.* Gn 42,4.

תִּקְרֶאנָה *3 impf. pl. f.* Ex 1,10.

וַתִּקְרֶאנָה Lev 10,19.

נִקְרָא *Ni. 3 perf.* Ex 5,3 || 2S 20,1 || Jer 4,20.

נִקְרֹא *inf. abs.* 2S 1,6.

יִקָּרֵא *3 impf.* Dt 22,6.

וַיִּקָּרֵא 2S 18,9.

וַתִּקְרָא] הִקְרִיא *Hi. 2 impf.* Jer 32,23.

## קָרַב

accedere, appropinquare, aggredi; *Hi.* appropinquare facere vel iubere, ad se admittere; prope esse ad faciendum; sq. מִן removere; *intr.* appropinquare.

הוראתו ידועה, וכמוהו בארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית. י"נ בהושע ז' ו': כי קֵרְבוּ כתנור, לִבָּם בְּעָרְבָּם, כל־הלילה יָשֵׁן אֹפֵהֶם; ר' יעקב רייפמאנן גורס בתהלים צ"א י': ונגע לא יִקְרַב (= יִקְרֶה), ומקביל אל תְאֻנֶּה, ותבי"ת נשתרבבה מן באהליך.

Gn 20,4 || Ex 14,20.32,19 || Thr 4, 18.

קָרְבָה, קָרֵבָה *3 perf. f.* Dt 15, 9 || Zeph 3,2.

וְקָרְבָה Dt 25,11.

קָרַבְתָּ, קָרַבְתָּ *2 perf.* Dt 2,37 || Thr 3,57.

וְקָרַבְתָּ *2 perf.* Dt 2,19.

וְקָרַבְתִּי *1 perf.* Mal 3,5.

קָרְבוּ *3 perf. pl.* Dt 31,14 || 1R 2,7 || Jes 41,5 || Ez 9,1.12,23 || Ps 119,150.

וְקָרְבוּ Ez 42,14.

וְקָרֵב [קָרֵב *pt.* 1S 17,41 || 2S 18, 25.

הַקָּרֵב Nu 1,51.*3,10.38.* *18,7.*17, 28 || 1R 5,7.

קְרֵבִים *pl.* Dt 20,3.

הַקְּרֵבִים Ez 40,46.45,4.

בְּהַקְרִיבָם , בְּהַקְרִבָם Nu 3,4.26, 61.

הַקְרֵב *imper.* Ex 28,1 ‖ Nu 3,6. 18,2.

וְהַקְרֵב Lev 9,2.

הַקְרִיבֵהוּ *suff.* Mal 1,8.

תַּקְרִב (Lev 2,4), תַּקְרִיב *2 impf.* Ex 29,4.8.*40,14* ‖ Lev 2,4.13.14². 6,14 ‖ Nu 15,7.10 ‖ Ez 43,22.23.

וַתַּקְרִיבִי *2 impf. f.* Ez 22,4.

יַקְרֵב (Ez 46,4), יַקְרִיב *3 impf.* Lev 1,2.3.7,3.11.13.25.22,18.21 ‖ Nu 16,5 ‖ Ez 44,27.46,4.

וַיַּקְרֵב Lev 8,6.13.18.22.24.9,15. 16.17.16,10.25,6.27,5 ‖ Jos 7,16. 17².18 ‖ Jud 3,17 ‖ 1S 10,20.21 ‖ 2R 16,14.

יַקְרִיבֶנּוּ *suff.* Lev 1,3.*10*.3,1.6.7, 12.

תַּקְרִיב *3 impf. f.* Lev 2,1 ‖ Jes 26,17.

וַנַּקְרֵב *1 impf. pl.* Nu 31,50.

תַּקְרִיבוּ *2 impf. pl.* Lev 1,2. 2,11.12.22,20.22.24.25.23,36 ‖ Nu 28,3.11.

תַּקְרִבוּן Dt 1,17.

יַקְרִיבוּ *3 impf. pl.* Lev 6,13. 22,18.27,9.11 ‖ Nu 5,9.7,11.18, 15 ‖ Jes 5,8 ‖ Hag 2,14 ‖ Ps 72,10.

וַיַּקְרִיבוּ (2), וַיַּקְרִבוּ Lev 9,9.10, 1 ‖ Nu 7,2.3.10².15,33 ‖ Jos 8,23 ‖ 1Ch 16,1.

## קְרָב

proelium, certamen.

עניני פגישה לרעה (כנגש ונגש), וכטעם נתראה פנים; שגור בארמית, ויש מעין דוגמתו באשורית. השבעים קורין בש"ב י"ז י"א: ופניך הלכים בְּקִרְבָּם.

Zach 14,3 ‖ Ps 78,9 ‖ Job 38,23 ‖ Eccl 9,18.

וּקְרָב־ Ps 55,22.

בַּקְרָב 2S 17,11.

לַקְרָב Ps 144,1.

מִקְּרָב־ (?) Ps 55,19.

קְרָבוֹת *pl.* Ps 68,31.

קֵרַב] קֵרַבְתִּי *Pi. 1 perf.* Jes 46,13.

קֵרְבוּ *3 perf. pl.* Ez 36,8 (intrans.) ‖ Hos 7,6.

וְקָרֵב *imper.* Ez 37,17.

קָרְבוּ *pl.* Jes 41,21 ‖ Ez 9,1.

אֲקָרְבֶנּוּ (al. ךָ) *1 impf. suff.* Job 31,37.

וּתְקָרֵב *2 impf.* Ps 65,5.

הִקְרִב (Nu 7,15), הִקְרִיב *Hi. 3 perf.* Gn 12,11 ‖ Ex 14,10 ‖ Lev 7,8.35 ‖ Nu 7,18.19.9,13.

וְהִקְרִיב Lev 1,13.14.3,3.*9*.7.14.4, 3.5,8.7,12.14.14,12.16,6.*11*.9.20 ‖ Nu 5,16.25.6,14.16.15,4.9.16,5.

וְהִקְרִיבוֹ *suff.* Lev 1,15. 3,12. *12,7*.

וְהִקְרִיבָהּ Lev 2,8.

הִקְרִיבָה *3 perf. f.* Jud 5,25.

וְהִקְרִיבָה Nu 15,27.

וְהִקְרַבְתָּ *2 perf.* Ex 29,3.10.40, 12 ‖ Nu 8,9.10.

וְהִקְרַבְתָּם *suff.* Ez 43,24.

וְהִקְרַבְתִּיו *1 perf. suff.* Jer 30, 21.

הִקְרִיבוּ *3 perf. pl.* Lev 10,19 ‖ Nu 17,4 ‖ Esr 8,35.

וְהִקְרִיבוּ Lev 1,5.4,14.

הִקְרִיבֻם *suff.* Nu 17,3.

וְהִקְרַבְתֶּם *2 perf. pl.* Lev 23, 8.*25.27.23,36*.16.18 ‖ Nu 16,17. 28,19.27.29,8.13.*36*.

מַקְרִיב *pt.* Lev 3,1.7.21,8.

הַמַּקְרִיב Lev 7,8.9.18.29.33 ‖ Nu 7,12.15,4.

מַקְרִיבִם *pl.* Lev 21,6.

מַקְרִיבֵי *cs.* Nu 16,35.

הַקְרֵב *inf. abs.* Lev 6,7.

הַקְרִיב *cs.* Nu 9,7.

לְהַקְרִיב Lev 7,38.17,4.21,17.21². 23,37 ‖ Nu 15,13.16,9.28,2 ‖ Jud 3,18 ‖ Ez 44,15 ‖ 2Ch 35,12.

בְּהַקְרִיבְכֶם *suff.* Nu 28,26 ‖ Ez 44,7.

הִקְרִיבוֹ Lev 7,16.

קְרֹב *inf. cs.* Ps 32,9.

בְּקָרְב־ , בְּקָרְב 2S 15,5 ‖ Ps 27,2.

לְקָרְבָה Ex 36,2.

כְּקָרָבְכֶם *suff.* Dt 20,2.

בְּקָרְבָתָם Lev 16,1.

וּבְקָרְבָתָם Ex 40,32.

קְרַב *imper.* Lev 9,7 ‖ Dt 5,24 ‖ 2S 20,16 ‖ Jes 65,5.

קָרְבָה Ps 69,19.

קִרְבוּ *pl.* Ex 16,9 ‖ Lev 10,4 ‖ Jos 10,24 ‖ Jes 34,1.48,16.57,3.

וְאֶקְרַב *1 impf.* Dt 22,14 ‖ Jes 8,3.

תִּקְרַב , תִּקְרָב *2 impf.* Ex 3,5 ‖ Lev 18,14.19 ‖ Dt 20,10 ‖ Prv 5,8.

יִקְרַב , יִקְרָב *3 impf.* Gn 37, 18 ‖ Ex 12,48 ‖ Lev 21,17.18.22, 3 ‖ Nu 17,5.18,4 ‖ Jos 7,14² ‖ Ez 18,6 ‖ Ps 91,10.

וַיִּקְרַב Lev 9,8 ‖ 1S 17,48 ‖ 2S 20, 17 ‖ 2R 16,12 ‖ Jon 1,6.

תִּקְרַב *3 impf. f.* Lev 20,16 ‖ Jos 7,14 ‖ Jes 54,14 ‖ Ps 119,169.

וְתִקְרַב Jes 5,19.

וַתִּקְרַב 1R 20,29 ‖ Job 33,22 ‖ Esth 5,2.

נִקְרַב *1 impf. pl.* Jos 8,5.

נִקְרְבָה , נִקְרָבָה 1S 14,36 ‖ Jes 41,1.

וְנִקְרְבָה Jud 19,13.

תִּקְרְבוּ *2 impf. pl.* Lev 18,6 ‖ Jos 3,4.

וַתִּקְרְבוּן Dt 1,22.4,11.5,23.

יִקְרָבוּ , יִקְרְבוּ *3 impf. pl.* Gn 27,41 ‖ Nu 18,3.22 ‖ Ez 44,15.16.

וַיִּקְרְבוּ Gn 47,29 ‖ Lev 9,5.10,5 ‖ Nu 9,6. 31,48. 36,1 ‖ Jos 10,24 ‖ Jud 20,24 ‖ 1R 2,1.

וַתִּקְרַבְנָה *3 impf. pl. f.* Nu 27, 1 ‖ Jos 17,4.

וַתִּקְרְבוּ (= וַתִּקְרַבְנָה) Ez 37,7.

נִקְרַב] וְנִקְרַב *Ni. 3 perf.* Ex 22,7.

וְנִקְרַבְתֶּם *2 perf. pl.* Jos 7,14.

## [קִרְבָה] *cs.* קִרְבַת

propinquitas, appropinquatio.

ע"מ קנאה, יש מחברין לו גם קרבות יהפצו.

Jes 58,2‖Ps 73,28.

## [קֶרֶב] וְקֶרֶב

intimum, medium rei; intestina (hostiarum), interiora (hominis); 'בְּקֶ in medio, in; inter; in, per mediam rem; intra (de tempore), 'מִקֶּ ex.

בירושע כ"ד ה' קורין השבעים בְּאֹתוֹת אשר עשיתי בקרבו; י"ג בישעיה כ"ו ט': אַף רוחי בַּבֹּקֶר ישחרך, ומקביל אל בַּלַּיְלָה; בתהלים מ"ט י"ב קורין יונתן, השבעים והסורי קִבְרָם ת' קִרְבָּם.

Ps 64,7.

הַקֶּרֶב Ex 29,13.*22* ‖ Lev 3,3.*9.14*.*7*,3.3.*9.14.4*,8.8,*16.25*.4,8.8,21. 9,14.

וְהַקֶּרֶב Lev 1,13.

בְּקֶרֶב Gn 45,6.48,16 ‖ Ex 8,18 ‖ Nu 5,27.14,14 ‖ Dt 4,5.11,6.17, 20.18,2.19,10.21,8.23,15.29,10. 15 ‖ Jos 1,11.3,2.6,25.13,13.16, 10‖Jud 1,32.33.3,5.18,20‖1S 16, 13‖1R 20,39 ‖ Jes 5,8.25.6,12.7, 22.10,23.19,24.24,13‖Joel 2,27 ‖ Am 7,8.10 ‖ Mich 5,6.*7* ‖ Hab 3, 2² ‖ Ps 36,2.48,10.74,4.12.78,28. 82,1.101,2.7.110,2.138,7‖Prv 15, 31‖Thr 3,45.

וּבְקֶרֶב Prv 14,33.

מִקֶּרֶב Ex 31,14‖Lev 17,4.10.18, 29.20,3.*6*.5.18.23,30 ‖ Nu 14,44. 15,30‖Dt 2,14.15.16.4,34.15,11. 17,15.18,18‖Jer 6,1‖Ps 74,11.

וְקִרְבִּי Jes 16,11.

בְּקִרְבִּי Dt 31,17‖Jos 9,7‖Jes 26, 9 ‖ Jer 23,9 ‖ Ps 39,4.51,12.55,5. 94,19.109,22‖Thr 1,15.20.

בְּקִרְבֵּנוּ Ex 17,7.34,9 ‖ Jos 9,22‖ 1S 4,3‖Jer 14,9‖Mich 3,11.

בְּקִרְבְּךָ, בְּקִרְבֵּךְ Ex 33,3.5.34, 12 ‖ Dt 6,15.7,21.13,2.12.15.16, 11.17,2.19,20.23,17.26,11.28,43‖ Jos 7,13 ‖ Hos 11,9 ‖ Am 5,17 ‖ Mich 6,14.

בְּקִרְבֵּךְ Jes 12,6 ‖ Jer 4,14 ‖ Nah 3,13‖Zeph 3,12.15.17 ‖ Zach 14, 1‖Ps 147,13.

מִקִּרְבְּךָ, מִקִּרְבֵּךְ Ex 23,25 ‖ Dt 4,3.13,6.*17*,*7.19*,*19.21*,*21.22*,*21.24.24*,*7*.14.18,15.21,9 ‖ Mich 5,9. 12.13.

מִקִּרְבֵּךְ Zeph 3,11.

בְּקִרְבְּכֶם Nu 11,20.14,42 ‖ Dt 1, 42 ‖ Jos 3,5.10.4,6.18,7.24,23 ‖ Jer 29,8‖Ez 36,26.27.

מִקִּרְבְּכֶם Jos 7,12.13.

קִרְבּוֹ Ex 12,9.29,17 ‖ 1R 17,21. 22.

וְקִרְבּוֹ Lev 1,9.4,11.

בְּקִרְבּוֹ Gn 24,3‖Ex 3,20.10,1.23, 21.34,10‖Nu 11,4.21.14,11 ‖ Dt 31,16‖Jos 24,5‖Jud 1,29.*30*‖1S 25,37‖1R 3,28‖Jes 19,1.3.25,11. 29,23.63,11‖Hab 2,19‖Zach 12, 1‖Ps 109,18‖Job 20,14.

וּבְקִרְבּוֹ Jos 9,16 ‖ Jer 9,7 ‖ Prv 26,24.

מִקִּרְבּוֹ Nu 14,13‖Jer 30,21.

בְּקִרְבָּהּ Gn 18,12.24.25,22 ‖ Jud 18,7 ‖ Jes 19,14 ‖ Jer 6,6.46,21‖ Ez 22,27‖Am 3,9 ‖ Zeph 3,3.5 ‖ Ps 46,6.55,11.12‖Thr 4,13.

מִקִּרְבָּהּ Jes 4,4‖Am 2,3.

קִרְבָּם Ps 5,10.49,12.

בְּקִרְבָּם Jos 8,35.10,1.24,17 ‖ Jer 31,33(32)‖Ez 11,19‖Hos 5,4‖Ps 55,16.

וּבְקִרְבָּם Ps 62,5.

מִקִּרְבָּם Jud 10,16.

קִרְבֶּנָה Gn 41,21².

[קְרָבִים] קְרָבַי *pl. suff.* Ps 103,1.

## קָרוֹב

propinquus, vicinus; affinis, familiaris; prope instans.

י"ג תהלים ע"ה ב': הודינו וְקָרוֹא בְשִׁמְךָ, כטעם הודו לי"י קראו בשמו (וכעין זה תרגמו השבעים והסורי), ובאיוב י"ז י"ב: אור בֹּקֶר מפני־חשך.

Gn 45,10 ‖ Ex 13,17‖ Nu 24,17‖ Dt 22,2.30,14.32,35 ‖ 2S 19,43 ‖ 1R 21,2‖Jes 13,6.50,8.51,5.55,6‖ Jer 12,2.48,16‖Ez 7,7.30,3‖Joel 1,15.*4*,*14*.2,1 ‖ Ob 15 ‖ Zeph 1,7. 14²‖Ps 34,19.85,10.119,151.145, 18‖Prv 27,10‖Job 17,12 ‖ Ruth 2,20.3,12‖Neh 13,4.

וְקָרוֹב Jes 13,22‖Ez 30,3‖ Ps 75, 2‖Eccl 4,17.

הַקָּרֹב Ex 12,4‖ Lev 21,2.25,25 ‖ Nu 27,11.

וְהַקָּרוֹב, וְהַקָּרֹב Ez 6,12‖Esth 1, 14.

בְּקָרוֹב Ez 11,3.

וְלַקָּרוֹב Jes 57,19.

מִקָּרוֹב, מִקָּרֹב Dt 32,17‖Jer 23, 23‖Ez 7,8‖Job 20,5.

קְרֹבוֹ *suff.* Ex 32,27 ‖ Ps 15,3. 148,14.

קְרוֹבִים, קְרֹבִים *pl.* Dt 4,7‖Jos 9,16‖1R 8,59‖Jes 33,13 ‖ Ez 23, 5.12.42,13.

הַקְּרוֹבִים, הַקְּרֹבִים Dt 13,8.21, 6 ‖ Jer 25,26 ‖ Ez 43,19 ‖ Esth 9, 20‖Dan 9,7‖1Ch 12,40(41).

[קְרוֹבַי] קְרוֹבַי Job 19,14.

וּקְרוֹבַי Ps 38,12.

בִּקְרֹבַי Lev 10,3.

קְרוֹבָה, קְרֹבָה *f. sg.* Gn 19,20‖ 1R 8,46‖Jes 56,1‖Ps 22,12‖ Prv 10,14‖2Ch 6,36.

הַקְּרוֹבָה, הַקְּרֹבָה Lev 21,3 ‖ Dt 21,3.

הַקְּרֹבוֹת *pl.* Ez 22,5.

וְהַקְּרֹבוֹת Jer 40,24.

## קָרְבָּן

oblatio (sacra), sacrificium.

כמוהו בארמית, ערבית ואשורית; בדרז"ל הרבים קרבנות.

Lev 1,2.7,14.17,4.27,9.11.

הַקָּרְבָן (ב' רפה) Ez 40,43.

קָרְבַּן *cs.* Lev 2,1.4.12.13.6,13.9, 7.15.23,14 ‖ Nu 7,17.23.29.35.41. 47.53.59.65.71.77.83.9,7.13.31, 50.

לְקָרְבָּן Lev 22,27.

קָרְבָּנִי *suff.* Nu 28,2.

הַמְקָרֶה *pt.* Ps 104,3.
לְקָרוֹת *inf. cs.* Neh 2,8.
וּלְקָרוֹת 2Ch 34,11.
וְהִקְרִיתֶם [הִקְרָה *Hi. 2 perf. pl.* Nu 35,11.

## קוֹרָה

tignum, trabs; tectum, domus, μέλαθρον.

2R 6,2.

הַקּוֹרָה 2R 6,5.
קֹרָתִי *suff.* Gn 19,8.
קֹרוֹת *pl.* Cant 1,17.
הַקֹּרוֹת 2Ch 3,7.

## קִיר, קִר (Jes 22,5)

murus, paries, maceria; latus muri, altaris; locus muro munitus (al. rad. קרר).

לד״ק שרשו קור, ואני ראיתי לחברו עם קָרָה, וכן לדעתי כִּירָה (כִּירַיִם) מן כָּרָה, לפי שבימי קדם היו הכירים חפירה וגומא בקרקע. השבעים קורין במ״א ו׳ ט״ו עד קוֹרוֹת הספן, ובט״ז מן הקרקע עד־הַקּוֹרוֹת.

Lev 1,15.5,9 ‖ 2S 5,11 ‖ 1R 6,5 ‖ 2R 4,10 ‖ Jes 22,5.25,4.59,10 ‖ Ez 4,3.41,5 ‖ 1Ch 14,1.

וְקִיר Ez 41,12.20.
הַקִּיר Lev 14,37 ‖ Nu 22,25² ‖ 1S 20,25 ‖ 2R 9,33.20,2 ‖ Jes 38,2 ‖ Ez 8,10.*23,14*. 13,12.14.15.41,9.17 ‖ Am 5,19.
וְהַקִּיר Ez 43,8.
בְּקִיר Jos 2,15 ‖ 1S 25,22.34 ‖ 1R 14,10.16,11.21,21 ‖ 2R 9,8 ‖ Ez 41,6.
בַּקִּיר 1S 19,10 ‖ 1R 5,13.6,27² ‖ Ez 8,7.8.12,5.7.12.13,15.41,6.
וּבַקִּיר 1S 18,11.19,10.
כְּקִיר Ps 62,4.
לְקִיר 2Ch 3,11.12.
מִקִּיר Nu 35,4 ‖ Hab 2,11.
קִירוֹת *pl.* 1R 6,5.15².29 ‖ Jer 4,19 ‖ 1Ch 29,4.
הַקִּירוֹת 1R 6,16 ‖ Ez 33,30 ‖ 2Ch 3,7.

הֲיִקְרְךָ *interog.* Nu 11,23.
יִקְּרֵךְ (ק׳ דגוש) 1S 28,10.
תִּקְרֶינָה *3 impf. pl. f.* Jes 41,22.
נִקְרָה *Ni. 3 perf.* Ex 3,18.
נִקְרֵיתִי *1 perf.* 2S 1,6.
אִקָּרֶה (נס״א) *1 impf.* Nu 23,15.
יִקָּרֶה *3 impf.* Nu 23,3.
וַיִּקָּר Nu 23,4.16.
הִקְרָה *Hi. 3 perf.* Gn 27,20.
וְהִקְרִיתֶם *2 perf. pl.* Nu 35,11.
הַקְרֵה־ *imper.* Gn 24,12.

## ?[קָרֶה] מִקְרֵה־ *cs.*

casus, *euphem.* nocturna pollutio.

בדרז״ל קרי, בעל קרי; לד״ק כמו מִקְרֶה (ע׳ ש״א כ׳ כ״ו) במ״ם המשקל, והדגש לתפארת הקריאה.

Dt 23,11.

## [קְרִי] קֶרִי

accursus hostilis, הָלַךְ ק׳ עִם opponere se, resistere, adversari.

עניינו הליכה לנגד רצון מי ולמרות רוחו בזדון (טראָטציג).

Lev 26,21.23.28.

בְּקֶרִי Lev 26,24.27.40.41.

## מִקְרֶה

casus fortuitus; sors.

לפי המסורה רק מקרה לילה הרי״ש בצירי והשאר בסגול, וכמקרה הכסיל בכלל.

1S 6,9.20,26 ‖ Eccl 3,19.9,2.3.

וּמִקְרֶה Eccl 3,19².
שֶׁמִּקְרֶה Eccl 2,14.
כְּמִקְרֶה Eccl 2,15.
מִקְרֶהָ *suff.* Ruth 2,3.

---

## קָרָה° II

contignare, struere, aedificare.

עניינו כסוי בגג ובתקרה (ע״ד קורבתו עם הקודם לו יש להעיר שגם ברוסית הפעל накрыва́ть, накрыть יש לו הוראת פגישה פתאומית, איבעררומפעלן).

[קָרָה] קֵרוּהוּ *Pi. 3 perf. pl. suff.* Neh 3,3.*6*.

קָרְבָּנֵךְ, קָרְבָּנְךָ Lev 2,5.7.13.
קָרְבַּנְכֶם Lev 1,2.
קָרְבָּנוֹ Lev 1,3.10.*3*,*6*.14².2,1.3,1.2.7.8.12.14.4,23.28.32.5,11.7,13.15.16.29.22,18 ‖ Nu 6,14.21.7,12.25.*31.43.49.55.61.67.73.79*.19.15,4.
וְקָרְבָּנוֹ Nu 7,13.
קָרְבָּנָהּ Nu 5,15.
קָרְבָּנָם Nu 7,3.10.11.15,25.18,9 ‖ Ez 20,28.
קָרְבְּנֵיהֶם (al. בְּ) *pl. suff.* Lev 7,38.

## [קֻרְבָּן] קֻרְבַּן *cs.*

oblatio.

Neh 10,35.

וּלְקֻרְבַּן Neh 13,31.

———v. chald.———

## [קַרְדֹּם] קַרְדֻּמּוֹ *suff.*

securis.

בערבית قَدُّوم, ואי״כ הרי״ש נוספת כד׳ של שרביט, וקרוב אל גזם, ונגרם בהדז״ל, ולד״א שרשו קרד, קרוב אל גָּרַד, גָּרַז, גָּרַם (גָּרַשׁ), חָרַם, חָרַץ, חָרַת, כָּרַת וקָרַץ; בהדז״ל מקרדין את הבהמה, קודם לחפר בה (ע׳ הערה אל ירע).

1S 13,20.

וּלְהַקַּרְדֻּמִּים *pl. I* 1S 13,21.
קַרְדֻּמּוֹת *pl. II* Ps 74,5.
הַקַּרְדֻּמּוֹת Jud 9,48.
וּבְקַרְדֻּמּוֹת Jer 46,22.

——קָרָה frigus v. קרר II——

## I [קָרָה°] קָרְךָ *3 perf. suff.*

occurrere, obviam ire; accidere, evenire.

הוראתו ידועה, וכמוהו בארמית, ערבית וכושית, ואח אל קָרָא ב׳.

Dt 25,18.

קָרָהוּ Esth 4,7.6,13.
וְקָרָהוּ Gn 44,29.
הַקֹּרֹת *pt. f. pl.* Gn 42,29.
יִקְרֶה, יִקְרָה (Dan) *3 impf.* Eccl 2,14.9,11 ‖ Dan 10,14.
וַיִּקֶר Ruth 2,3.
יִקְרֵנִי *suff.* Eccl 2,15.

שנור בדהז״ל גם בפָּעל (המקֻקמת) עם השם קרום. הנוסחא המדויקת וַיִּקְרַם, ונמסר עליו לית וקמץ, וכן העיד המכלול; י״נ וַיִּקָּרֵם.

Ez 37,6.

וַיִּקְרַם (al. ־ָ) *3 impf.* Ez 37,8.

## קָרַן

radios emittere, splendere; *Hi.* cornua habere.

פעל נגזר מן השם קֶרֶן, ובהשאלה על זיו נציצי אור.

Ex 34,29.30.35.

מַקְרִן [הִקְרִין] *Hi. pt.* Ps 69,32.

## קֶרֶן, קָרֶן

cornu; *met.* symbolum roboris et potentiae; vasculum corneum; buccina, tuba; קַרְנוֹת שֵׁן cornua eboris (pro dentibus elephantinis); ק׳ הַמִּזְבֵּחַ cornua altaris i. e. anguli eius prominentes; vertex (montis).

כמוהו בצורית, ארמית וכושית, ובערבית נאמר על מקצוע, פִּנה ופאה (עקקע) רמה, כיושבי קרנות בדרז״ל, וגם על קְוֻצות השער וציצית הראש; וטעם קרן בן שמן במקום גבוה. לרד״ה מיללער מליצת רום קרן ענינה גם הטבת פאת הראש והקמת קוצות התלתלים (בשמן משחה) לאות שמחה, גבורה ונצחון, כמו שפריעת השער, מריטתו, גזיזתו וקריחתו אות אבל ויגון; וטעם ועוללתי בעפר קרני ע״ד ויעלו עפר על ראשם, ואדמה על ראשו. השבעים קורין בדניאל ח׳ ו׳ קרן אַחֲרֶת בין עיניו.

1S 2,10. 16,13 ‖ 1R 1,39 ‖ Jer 48, 25 ‖ Ez 29,21 ‖ Zach 2,4, ‖ Ps 75,5. 132,17.148,14 ‖ Thr 2,3.17 ‖ Dan 8,5.9 ‖ 1Ch 25,5.

וְקֶרֶן 2S 22,3 ‖ Ps 18,3.

הַקֶּרֶן Dan 8,8.

וְהַקֶּרֶן Dan 8,21.

בְּקֶרֶן Jos 6,5 ‖ Jes 5,1.

קַרְנִי *suff.* 1S 2,1 ‖ Ps 92,11 ‖ Job 16,15.

קַרְנֵךְ 1S 16,1.

קַרְנֵךְ Mich 4,13.

קַרְנְכֶם Ps 75,6.

קַרְנוֹ Ps 89,25.112,9.

קַרְנַיִם, קְרָנַיִם, קַרְנָיִם *du.* Am 6,13 ‖ Hab 3,4 ‖ Dan 8,3.

יִקְרְחָה sg., יִקְרְחוּ Q. *3 impf. pl.* Lev 21,5.

יִקָּרֵחַ [נִקְרַח] *Ni. 3 impf.* Jer 16,6.

וְהִקְרִיחוּ [הִקְרִיחַ] *Hi. 3 perf. pl.* Ez 27,31.

מֻקְרָח [הֻקְרַח] *Ho. pt.* Ez 29, 18.

## קֵרֵחַ

calvus in occipite.

מבנין פִּעל ע״מ חֵרֵשׁ גִּבֵּן, עִוֵּר, פִּסֵּחַ; בדרז״ל קרחן, קרחינאי.

Lev 13,40 ‖ 2R 2,23².

## קָרְחָה

calvitium (in occipite et in sincipite).

למדנחאי ביחזקאל כ״ז א׳ קָרְחָא באל״ף.

Lev 21,5 ‖ Dt 14,1 ‖ Jes 3,24.15, 2 ‖ Jer 47,5.48,37 ‖ Ez 7,18.27,31 ‖ Am 8,10.

וּלְקָרְחָה Jes 22,12.

קָרְחָתֵךְ *suff.* Mich 1,16.

## קָרַחַת] בְּקָרַחַת

calvitium (in occipite); pars panni calva.

Lev 13,42.

בְּקָרַחְתּוֹ *suff.* Lev 13,42.*43*.55.

## קֶרַח] קֶרַח

glacies, frigus; crystallus.

קרוב אל קור וקרה (קרר א׳), בערבית קרש – קור גדול, ובדרז״ל קרש במובן קפאון (אולי יש לגרום באיוב יֻתַּךְ קרח, וכטעם יַשֵּׁב רוחו יזלו מים).

Job 6,16.37,10.

וְקֶרַח Gn 31,40.

הַקֶּרַח, הַקָּרַח Ez 1,22 ‖ Job 38, 29.

וְלַקֶּרַח Jer 36,30.

קַרְחוֹ *suff.* Ps 147,17.

—v. n. pr.—

קָרֵי v. קָרָה I; קִרְיָה v. קָרָה II

## קָרַם] וְקָרַמְתִּי *1 perf.*

obducere, tegere.

כמוהו בסורית, ולד״ק הוא בהפך אתון מן רקם;

בְּקִירֹת, בְּקִירוֹת Lev 14,37.39 ‖ 1R 6,6.

לַקִּירוֹת Ez 41,25.

קִירֹתָיו *suff.* Ez 30,3.*37,26*.

וְקִירוֹתָיו, וְקִירֹתָיו 41,22 ‖ 2Ch 3,7.

וְקִירוֹתֶיהָ Ez 41,13.

(v. n. pr.)

## קִרְיָה

urbs, oppidum (cf. קִיר).

כמוהו בארמית, סורית וערבית. לרד״ק מענין קרה הראשון, ע״ש העם הרב שנזדמן לגור יחדו, ונראה יותר שהוא ע״ש הבתים המכוסים, בנגוד אל הצרות שאינן מכוסות; ואולי הוא ע״ש הקירות (שכן מצינו קיר חסר יו״ד, ישעיה כ״ב ה׳, וקיר מואב ת״י כרכא דמואב) של הבתים, בנגוד אל אהלים, או קיר העיר וחומתה: בא לרב בנסמך אל שמות עצ״פ.

Dt 2,36.3,4 ‖ Jes 1,21.26.22,2.25, 2.26,5.32,13 ‖ Hab 2,8.*17*.12 ‖ Prv 11,10.29,8 ‖ Job 39,7 ‖ Thr 2,11.

הַקִּרְיָה 1R 1,41.45.

מִקִּרְיָה Mich 4,10.

קִרְיַת *cs.* Jes 24,10.25,3.29,1.33, 20 ‖ Jer 49,25 ‖ Hos 6,8 ‖ Ps 48,3 ‖ Prv 10,15.*18,1*.

מִקִּרְיַת Nu 21,28 ‖ Prv 18,19.

## קֶרֶת] קָרֶת

כמוהו בצורית, ובארמית קַרְתָּא, ובא רק בדבור המליצי.

Prv 8,3.9,3.14.11,11 ‖ Job 29,7.

## מְקָרֶה] הַמְּקָרֶה

contignatio, tabulatam.

לכל המפרשים תקרה, ולדעת ר׳ יוסף הלוי הוא בינוני פועל: המשים את הקורה לשאת את הגג, וימך כמו יָמוּךְ, שאם לא הוקו היטב מתחלה ירועע הגג ויצטרך לתמכו ולסעדו בעמודים או לבנותו מחדש, ונמצא מאבד ממונו ומתמסכן.

Eccl 10,18.

—v. ch. et n. pr.; cf. קָרַר I—

קָרָה frigus v. קָרַר II.

## קָרַח] קָרְחִי *imper. f.*

glabrum facere, calvitium sibi facere.

ענינו מריטת השער, וכמוהו בארמית, סורית, ערבית וכושית, והוא קרוב אל קָרַע (ואל גלח?).

Mich 1,16.

הַקְּרָנַיִם, הַקְּרָנַיִם Dan 8,6.20.
וְהַקְּרָנַיִם Dan 8,3.
קַרְנֵי cs. 1R 22,11 ‖ Ps 75,11 ‖ 2Ch 18,10.
וְקַרְנֵי Dt 33,17.
וּמִקַּרְנֵי Ps 22,22.
קַרְנֵינוּ suff. Ps 89,18.
וּבְקַרְנֵיכֶם Ez 34,21.
קְרָנָיו, קַרְנָיו Dt 33,17 ‖ Dan 8,7.
בְּקַרְנָיו Gn 22,13.
קְרָנוֹת pl. Zach 2,1.
הַקְּרָנוֹת Ez 43,15 ‖ Zach 2,2.*4*.
קַרְנֹת, קַרְנוֹת cs. Ex 29,12 ‖ Lev 4,7.18.25.*30.34*.8,15.*9,9*.16,18 ‖ Ez 27,15 ‖ Am 3,14 ‖ Zach 2,4 ‖ Ps 75,11.118,27.
בְּקַרְנוֹת 1R 1,50.*2,28*.51.
וּלְקַרְנוֹת Jer 17,1.
קַרְנֹתָיו suff. Ex 27,2².30,2.3.*37,26*.10.37,25.*38,2*.38,2.43,20.

——v. chald. et n. pr.——

## קָרַס] קָרְסוּ 3 perf. pl.

curvare se, corruere, collabi.

ענינו כפיפה ועקימה ונאמר על מעידת הקרסולים.

Jes 46,2.

קֹרֵס pt. Jes 46,1.

## קֶרֶס] הַקְּרָסִים pl.

ansula, uncinus, *Vulg.* circuli.

מיני אנקלין עקומים (האקען).

Ex 26,11.33.

בַּקְּרָסִים Ex 26,6.36,13.
קַרְסֵי cs. Ex 26,6.*36,13*.11.*36,18*.
קְרָסָיו suff. Ex 35,11.39,33.

## קַרְסֹל] קַרְסֻלַּי (לָ) du. suff.

articulus, nodiculus, talus.

כמוהו כסורית (בצ׳ ת׳ ס׳), ובאשורית בנו״ן ת׳ למ״ד, שאינו רק למשקל כהרגול, כרמל ודומיהם.

2S 22,37 ‖ Ps 18,17.

——v. n. pr.——

## קָרַע

discindere, dilaniare, disrumpere; abscindere, avellere; *maledicere* (Ps 35,15)?

Concord. min.

כמוהו בערבית, וגם בהוראת גערה חרוף וגדוף, וזה טעם קרעו ולא דמו, או כענין וקרע לו חלוני, כלומר פערו פיהם לדבר עתק וסרה; ונאמר בהשאלה על כחילת העינים (ע׳ הערה אל פוך).

1S 15,28 ‖ 2R 5,8.17,21.

וְקָרַע Lev 13,56 ‖ Jer 22,14.
קָרְעָה] קָרְעָה 3 perf. f. 2S 13,19.
קָרַעְתָּ 2 perf. 2R 5,8 ‖ Jes 63,19.
קָרַעְתִּי 1 perf. Esr 9,3.
וְקָרַעְתִּי Ez 13,20.21.
קָרְעוּ 3 perf. pl. Nu 14,6 ‖ Jer 36,24 ‖ Ps 35,15.
קֹרֵעַ pt. 1R 11,31.
קָרוּעַ pass. 2S 15,32.
קְרֻעִים pl. 1S 4,12 ‖ 2S 1,2.
קְרוּעֵי, קְרֻעֵי cs. 2S 13,31 ‖ 2R 18,37 ‖ Jes 36,22.
וּקְרֻעֵי Jer 41,5.
קָרֹעַ inf. abs. 1R 11,11.
לִקְרוֹעַ cs. Eccl 3,7.
וּבְקָרְעִי Esr 9,5.
קְרַע] קִרְעוּ imper. pl. 2S 3,31.
וְקִרְעוּ Joel 2,13.
אֶקְרַע, אֶקְרָע 1 impf. 1R 11,11.13.
וְאֶקְרַע Hos 13,8.
וָאֶקְרַע 1R 14,8.
אֶקְרָעֶנָּה suff. 1R 11,12.
וַתִּקְרַע 2 impf. 2R 22,19 ‖ 2Ch 34,27.
תִּקְרְעִי 2 impf. f. Jer 4,30.
וַיִּקְרַע 3 impf. Gn 37,29.34 ‖ Jos 7,6 ‖ Jud 11,35 ‖ 1S 28,17 ‖ 2S 13,31 ‖ 1R 21,27 ‖ 2R 5,7.6,30.*19,1.22,11* ‖ Jes 37,1 ‖ Job 1,20 ‖ Esth 4,1 ‖ 2Ch 34,19.
יִקְרָעֶהָ suff. Jes 36,23.
וַיִּקְרָעֶהָ 1R 11,30.
וַיִּקְרָעֵם 2S 1,11 ‖ 2R 2,12.
וַתִּקְרַע 3 impf. f. 2R 11,14 ‖ 2Ch 23,13.
וַיִּקְרְעוּ 3 impf. pl. Gn 44,13 ‖ Job 2,12.

נִקְרַע] נִקְרָע Ni. 3 perf. et pt. 1R 13,3.5.
יִקָּרַע] יִקָּרֵעַ 3 impf. Ex 28,32.*39,23*.
וַיִּקָּרַע (פתח בס״פ) 1S 15,27.

## קֶרַע] קְרָעִים pl.

pars vestis laceratae, panni laceri.

בדרז״ל בא גם ביחיד (אין מאחין את הקרע).

1R 11,30.31 ‖ 2R 2,12.

וּקְרָעִים Prv 23,21.

---

## קָרַץ] קֹרֵץ pt.

mordere, comprimere, nictare; *Pu.* decerpi.

כמוהו בערבית, כושית ואשורית, במובן חריצה, כריתה וחתוך, ובדרז״ל קרצו ומרק, לקרוץ בצפורן; נאמר בעינים ושפתים כדרך שבא הריקד בשנים, חרץ בלשון ומלל ברגלים.

Prv 6,13.10,10 ‖ Ps 16,30.

יִקְרְצוּ־ 3 impf. pl. Ps 35,19.
קֹרַץ] קֹרַצְתִּי Pu. 1 perf. Job 33,6.

## קֶרֶץ

*Vulg.* stimulator, *LXX* ἀπόσπασμα, *Rabb.* excidium.

כליון חרוץ וכריתה; השבעים קורין קרץ בא בָּה.

Jer 46,20.

——v. chald.——

## קַרְקַע

fundamentum, fundus, solum.

בערבית קרקר, וכן במשנה קורקור שולי הכלי ותחתיתה (כלים ב׳ ב׳, כ״ח י׳, אהלות ט׳ ט״ז), ובאשורית קַקַּרוּ; ויש מחברין אותו עם רקע בהפך אתון; בדרז״ל שגור הרבה בנגוד אל מטלטלין.

1R 6,15.30.

הַקַּרְקַע, הַקַּרְקַע 1R 6,16.7,7.
בְּקַרְקַע Nu 5,17 ‖ Am 9,3.
מֵהַקַּרְקַע 1R 7,7.
מִקַּרְקַע 1R 6,15.

——v. n. p.——

## קָרַר I

frigidum sustinere (*al.* a קור promanare facere).

הששנו לרד״ק שפותרין מקרא זה מענין קר

הַקְשִׁבָה, הַקְשִׁיבָה (Dan) Jer 18,19‖Ps 5,3.17,1. 55,3.61,2.142,7‖Prv 4,20.5,1‖Dan 9,19.

וְהַקְשִׁיבָה Ps 86,6.

הַקְשִׁיבִי *f.* Jes 10,30‖Mich 1,2.

הַקְשִׁיבוּ *pl. m.* Jes 28,23.34,1.51,4‖Jer 6,17‖Job 13,6‖2Ch 20,15.

וְהַקְשִׁיבוּ Jes 49,1‖Hos 5,1‖Prv 4,1.7,24.

יַקְשִׁב *3 impf.* Jes 42,23.

וַיַּקְשֵׁב Mal 3,16.

תַּקְשִׁיב *3 impf. f.* Ps 10,17.

נַקְשִׁיב *1 impf. pl.* Jer 6,17.

נַקְשִׁיבָה Jer 18,18.

קֶשֶׁב, קָשֶׁב

attentio, auscultatio.

(הבחור בס׳ הזכרונות כתב עליו ־ג׳ ומלרע, ויש ספרים בר מן א׳ מלעיל וכ׳ בתראי מלרע״ !!!).

1R 18,29‖2R 4,31‖Jes 21,7.

קָשֻׁב] קַשֻּׁבֶת *f.*

attentus.

Neh 1,6.*11*.

קָשׁוּב] קַשֻּׁבוֹת *pl. f.* Ps 130,2‖2Ch 6,40.7,15.

קַשְׂוָה et קָשָׂה] הַקְשָׂוֹת *pl.*

phiala (ad libandum, *LXX* *σπονσεῖα*.

קנים חלולים, ובמשנה דסנהדרין ט׳ ו׳ קַסְוָה, וכדוגמתו בערבית וכושית; קסת הסופר קרוב לו, ויש מחברין לו גם קשקשים, והובא בשרש קָשַׁשׁ.

Ex 37,16.

וְהַקְשָׂוֹת 1Ch 28,17.

קְשׂוֹת *cs.* Nu 4,7.

וּקְשׂוֹתָיו *suff.* Ex 25,29.

—cf. קֶסֶת et קַשְׂקֶשֶׂת (קשש)—

קָשְׁתָה, קָשָׁתָה *3 perf. f.* [קָשָׁה]

durum, gravem, difficilem, arduum esse; *Ni. pt.* gravatus, gravi sorte afflictus; *Pi.* difficile facere aliquid; *Hi.* obdurare (cervicem, animum), ob-

כרותות עץ, כנסר בדרז״ל מן נסירה, ולד״א מענין קרישה (קפאון) בדרז״ל.

Ex 26,18.20.

הַקָּרֶשׁ, הַקָּרֶשׁ Ex 26,16.*36*,*21*².19³.*21*².*25*².*36*,*24*².*26*².36,30.

לַקֶּרֶשׁ Ex 26,17.*36*,*22*.

קַרְשֶׁךָ *suff.* Ez 27,6.

קְרָשִׁים *pl.* Ex 26,22.23.25.*36*,*30*.23.25.27.28.

הַקְּרָשִׁים Ex 26,15.*18*.28.29.20.*23*.24.33.34.

קַרְשֵׁי *cs.* Ex 26,17.*36*,*22*‖Nu 3,36.*4*,*31*.

לְקַרְשֵׁי Ex 26,26.*27*².*36*,*31*.*32*.*36*,*32*.

קְרָשָׁיו *suff.* Ex 35,11.39,33.40,18.

קָרֶת v. קָרָה II; קַשׁ v. קָשַׁשׁ.

קִשּׁוּא] הַקִּשֻּׁאִים *pl.*

cucumis.

כדוגמתו בערבית (בתי״ו ת׳ שי״ן), בכושית ובאשורית, ובמשנה הקשות והמלפפון.

Nu 11,5.

מִקְשָׁה] בְּמִקְשָׁה

ager cucumeribus consitus.

כמו מִקְשָׁאָה. במשנה בא ברבים מקשאות.

Jes 1,8.

---

קָשַׁב] תִּקְשַׁבְנָה *3 impf. pl. f.*

attendere; *Hi.* auscultare, attendere, exaudire, obedire.

נרדף אל שמע, ויש מאחין אותו עם חשב.

Jes 32,3.

הִקְשִׁיב *Hi. 3 perf.* Jer 23,18‖Ps 66,19.

וְהִקְשִׁיב Jes 21,7.

הִקְשַׁבְתָּ *2 perf.* Jes 48,18.

הִקְשַׁבְתִּי *1 perf.* Jer 8,6.

הִקְשִׁיבוּ *3 perf. pl.* Jer 6,19‖Zach 1,4‖Neh 9,34‖2Ch 33,10.

מַקְשִׁיב *pt.* Prv 1,24.17,4.29,12.

מַקְשִׁיבִים *pl.* Cant 8,13.

לְהַקְשִׁיב *inf. cs.* 1S 15,22‖Jer 6,10‖Zach 7,11‖Prv 2,2.

הַקְשֵׁב *imper.* Job 33,31.

וצנה כלומר כשם שהכיר תחזיק מימיה תמיד בקירות, כן רעתם במצב אחד, חדשה עמהם תמיד, וכבר הובאו בשרש קור א׳ והוא הנכון.

הֵקֵר] הֵקֵרָה *Hi. 3 perf. f.* Jer 6,7.

כְּהָקִיר (= כְּהָקֵר) *inf. cs.* Jer 6,7.

קַר] יְקַר־ (Q.) וְקַר־ K.

frigidus, sq. רוּחַ animi quieti.

לפי הכתיב קר רוח ההפך של בעל חֵמָה, ובדרז״ל נתקררה דעתו, קורת רוח.

Prv 17,27.

קָרִים *pl.* Jer 18,14‖Prv 25,25.

קֹר] וְקֹר

frigus.

Gn 8,22.

קָרָה

gelu, frigus.

Nah 3,17‖Prv 25,20‖Job 37,9.

בַּקָּרָה Job 24,7.

קָרָתוֹ *suff.* Ps 147,17.

מְקֵרָה] הַמְּקֵרָה

refrigeratio.

לכל המפרשים חדר מצונן, להתקרר ולהצטנן בקיץ, ול״נ לפרשו מן קרר במובן סכך, כלומר מכוסה בתקרה, לפי שהיה מיוחד לו לבדו לעשות שם צרכיו בצנעה (וכטעם הסכת רגלים).

Jud 3,20.24.

——— cnf. קוֹר I ———

II קָרַר] וְקַרְקַר *Pilp. 3 perf.*

evertere, destruere; eradicare.

לד״ק שרשו קור, שכן גם שרשי נע״ו דרכם להכפל (חול, התחלחל וכדומה), והוא פעל נגזר מן השם קור, ומורה על ההפך שבירת הקיר והריסתו. י״פ אותו מן קרקר בסורית וערבית בהוראת שאגה ונהימה (כפל של קרא, ולפ״ז יהיה ושוע מן שַׁוְעָה וצעקה) ולא נהירא לי. ע׳ הערה אל קָדְקֹד (קָדַד) ואל קיר (קָרָה ב׳).

Nu 24,17.

מְקַרְקַר *pt.* Jes 22,5.

——— cf. קִיר (קָרָה II) ———

קֶרֶשׁ, קָרֶשׁ

asser, tabula; *coll.* tabulatum vel traustra.

יש מחברין אותו עם חרץ וקרץ, במובן חתיכה,

stinatum, contumacem esse; resistere; pervicacem reddere; gravem; difficilem facere.

הוראתו ידועה וכמוהו בארמית, סורית וערבית; בדרז"ל בא גם בהָפעל (משנה דשביעית ב' י') והשם קשוי (משנה דנדה ד' ד'), ורוב השמ"ש בענין קושיא ופירכא.

Gn 49,7 ‖ 1S 5,7.

יִקְשֶׁה 3 *impf.* Dt 1,17.15,18.

וַיִּקֶשׁ 2S 19,44.

[נִקְשָׁה] נִקְשֶׁה *Ni. pt.* Jes 8,21.

[קִשָּׁה] וַתְּקַשׁ *Pi. 3 impf. f.* Gn 35,16.

הִקְשָׁה *Hi. 3 perf.* Ex 13,15 ‖ Dt 2,30 ‖ 1R 12,4 ‖ Job 9,4 ‖ 2Ch 10,4.

הִקְשִׁיתָ 2 *perf.* 2R 2,10.

הִקְשׁוּ 3 *perf. pl.* Jer 19,25 ‖ Neh 9,29.

מַקְשֵׁה־ *pt.* Prv 29,1.

וּמַקְשֶׁה Prv 28,14.

בְּהַקְשֹׁתָהּ *inf. suff.* Gn 35,17.

אַקְשֶׁה 1 *impf.* Ex 7,3.

[יַקְשֶׁה] וַיֶּקֶשׁ 3 *impf.* 2Ch 36,13.

תַּקְשׁוּ 2 *impf. pl.* Dt 10,16 ‖ Ps 95,8 ‖ 2Ch 30,8.

וַיַּקְשׁוּ 3 *impf. pl.* 2R 17,14 ‖ Jer 7,26.*17,23* ‖ Neh 9,16.*17*.

## קָשֶׁה

durus, adversus, קְשֵׁה עֹרֶף obstinatus, contumax; firmus, invictus; gravis, gravatus, depressus; vehemens; potens; difficilis.

1S 25,3 ‖ Jes 19,4.48,4.

הַקָּשֶׁה Ex 18,26 ‖ Dt 31,27.

קְשֵׁה־ *cs.* Ex 32,9.*33,3.5.34,9* ‖ Dt 9,6.*13*.

לִקְשֵׁה־ Job 30,25.

קָשִׁים *pl.* 2S 3,39.

קְשֵׁי *cs.* Ez 2,4.

וּקְשֵׁי־ Ez 3,7.

קָשָׁה *f. sg.* Ex 1,14.6,9 ‖ Dt 26,6 ‖ 1S 20,10 ‖ 2S 2,17 ‖ 1R 12,13.14,6 ‖ Jes 21,2 ‖ Ps 60,5 ‖ Cant 8,6 ‖ 2Ch 10,13.

וְקָשָׁה Jud 4,24.

הַקָּשָׁה Jud 2,19 ‖ 1R 12,4 ‖ Jes 14,3.27,1.8 ‖ 2Ch 10,4.

קְשַׁת־ *cs.* 1S 1,15.

קָשׁוֹת *pl.* Gn 42,7.30.

## קְשִׁי

durities, pertinacia.

Dt 9,27.

## קֶשֶׁת , קָשֶׁת

arcus; sagittarius; arcus coelestis.

על שם שמתוח וקשה, וי"פ מן הערבית מן קוש או יקש. השבעים קורין בישעיה מ"א ב': כקש נדף קַשְׁתּוֹ. ע' הערה אל קשט.

Gn 21,16 ‖ 1S 2,4 ‖ 2S 1,18.22.22,35 ‖ 2R 13,15[2] ‖ Jes 21,15.17.66,19 ‖ Jer 4,29.6,23.46,9.49,35.50,14.29.42 ‖ Hos 1,5 ‖ Zach 9,10.13.10,4 ‖ Ps 11,2.18,35.46,10.76,4.78,9 ‖ Job 20,24.41,20 ‖ 1Ch 5,18.8,40 ‖ 2Ch 12,2.14,7.17,17.

וְקֶשֶׁת Hos 2,20.

הַקֶּשֶׁת Gn 9,14.16 ‖ 2R 13,16 ‖ Ez 1,28 ‖ Am 2,15.

בְּקֶשֶׁת Ez 39,9 ‖ Hos 1,7.

בַּקֶּשֶׁת , בַּקָּשֶׁת 1S 31,3 ‖ 1R 22,34 ‖ 2R 9,24 ‖ 1Ch 10,3.12,2 ‖ 2Ch 18,33.

וּבַקֶּשֶׁת Jes 7,24.

כְּקֶשֶׁת Hos 7,16 ‖ Ps 78,57.

מִקֶּשֶׁת Jes 22,3.

קַשְׁתִּי *suff.* Gn 9,13.

וְקַשְׁתִּי Job 29,20.

בְקַשְׁתִּי Ps 44,7.

וּבְקַשְׁתִּי Gn 48,22.

קַשְׁתְּךָ , קַשְׁתֶּךָ Ez 39,3 ‖ Hab 3,9.

וְקַשְׁתֶּךָ Gn 27,3.

בְּקַשְׁתֶּךָ Jos 24,12.

וּבְקַשְׁתְּךָ 2R 6,22.

קַשְׁתּוֹ Gn 49,24 ‖ 1S 18,4 ‖ Jes 41,2 ‖ Jer 51,3 ‖ Ps 7,13 ‖ Thr 2,4.3,12.

קַשְׁתָּם Jer 9,2 ‖ Ps 37,14.

וּקְשָׁתוֹת *pl.* Jes 13,18 ‖ 2Ch 26,14.

וְהַקְּשָׁתוֹת Neh 4,10.

קַשְּׁתֹתָיו *suff.* Jes 5,28.

קַשְּׁתוֹתָם Jer 51,56.

וְקַשְּׁתוֹתָם Ps 37,15.

וְקַשְּׁתֹתֵיהֶם Neh 4,7.

[cf. קֹשֶׁט]

## קַשָּׁת

sagittarius.

ע"מ צַיָּד, ולר' יוסף הלוי כמו רומה קֶשֶׁת.

Gn 21,20.

## מִקְשֶׁה

(opus) tornatile; *Vulg.* crispans.

שהיו מַקשות קוצות השער לנדילים ותלתלים (ע' הערה אל קרן).

Jes 3,24.

## מִקְשָׁה

tornatio, (opus) tornatile.

פירש"י ידוע, ואולי הטעם שלא יהיו חלולים כ"א מעובים וקשים (מאססיף).

Ex 25,18.31.36.*37,22*.37,7.17 ‖ Nu 8,4[2].10,2 ‖ Jer 10,5.

—v. n. pr.—

## [קָשַׁח] הִקְשִׁיחַ *Hi. 3 perf.*

*Hi.* obdurare, duriter tractare.

אח אל קשה, בחזק המבטא והמושג, וכמוהו בשבאית וערבית. השבעים קורין באיוב תַּקְשִׁיהַ בניה כְּלֹא לה.

Job 39,16.

תַּקְשִׁיחַ 2 *impf.* Jes 63,17.

---

## קְשִׂיטָה

appensum, pondus auri argentive ad staseram exacti, quo antiquo tempore pro pecunia utebantur.

מין מטבע, וא"ת הורפן טלאים (ע' נתינה לנר).

Gn 33,19 ‖ Jos 24,32 ‖ Job 42,1.

## קֹשֶׁט et קֹשְׁטְ

veritas (LXX קֹשֶׁט = קֶשֶׁת).

כמוהו בארמית, סורית (בתי"ו ת' ט') וערבית במובן אמת ואמונה; להשבעים קשט = קֶשֶׁת,

וגם בסורית בא קשת גם בט׳ ת׳ תי״ו (ע׳ הערה אל קשת).

Ps 60,6 ‖ Prv 22,21.

—v. ch.; קַשְׂקֶשֶׂת rad. קשש—

## קָשַׁר, קָשֵׁר

ligare, alligare; conspirare, coniurare; *pt. pass.* subligatus (de ovibus, quarum cauda pinguis subligatur, ut coitus potestas fiat); *Ni.* colligari, compactum et absolutum esse; *Pu. pt.* = *pass.* Q.

יש מעין הוראתו בערבית ובכושית, ובארמית וסורית קטר, וקרוב אל חָשַׁר, ויש מחברין לו גֶּשֶׁר בדרז״ל.

1R 16,16.20 ‖ 2R 15,15 ‖ Am 7,10.

וּקְשַׁרְתָּם *2 perf. suff.* Dt 6,8.

קָשַׁרְתִּי *1 perf.* 2R 10,9.

קְשַׁרְתֶּם *2 perf. pl.* 1S 22,8.13.

וּקְשַׁרְתֶּם Dt 11,18.

[קֹשֵׁר] הַקֹּשְׁרִים *pt. pl.* 2R 21,24 ‖ 2Ch 33,35.

בַּקֹּשְׁרִים 2S 15,31.

[קָשׁוּר] קְשׁוּרָה *pt. pass. f.* Gn 44,30 ‖ Prv 22,15.

וְהַקְּשֻׁרִים Gn 30,42.

[קְשֹׁר] קָשְׁרֵם *imper. suff.* Prv 3,3.6,21.7,3.

תִּקְשֹׁר *2 impf.* Jer 51,63.

הֲתִקְשָׁר־ *interrog.* Job 39,10.

וְתִקְשְׁרֶנּוּ *suff.* Job 40,29.

תִּקְשְׁרִי *2 impf. f.* Jos 2,18.

וַיִּקְשֹׁר, וַיִּקְשָׁר־ *3 impf.* 1R 15,27.16,9 ‖ 2R 15,10.25.30.

וַתִּקְשֹׁר *3 impf. f.* Gn 38,28 ‖ Jos 2,21.

וַיִּקְשְׁרוּ *3 impf. pl.* 2R 12,21.14,19.21,23 ‖ Neh 4,2 ‖ 2Ch 24,21.22,57.33,24.

[נִקְשַׁר] נִקְשְׁרָה *Ni. 3 perf. f.* 1S 18,1.

וַתִּקָּשֵׁר *3 impf. f.* Neh 3,38.

[קִשֵּׁר] הַתְקַשֵּׁר *Pi. 2 impf. interrog.* Job 38,31.

וּתְקַשְּׁרִים *2 impf. f. suff.* Jes 49,18.

[קֻשַּׁר] הַמְקֻשָּׁרוֹת *Pu. pt. pl. f.* Gn 30,41.

[הִתְקַשֵּׁר] הִתְקַשְּׁרוּ *Hith. 3 perf. pl.* 2Ch 24,25.

[מִתְקַשֵּׁר] הַמִּתְקַשְּׁרִים *pt. pl.* 2Ch 24,26.

וַיִּתְקַשֵּׁר *3 impf.* 2R 9,14.

## קֶשֶׁר, קָשֶׁר

coniuratio.

השבעים קורין במ״ב י״ז ד׳ שֶׁקֶר; בישעיה ח׳ י״ב קָשֶׁה, וי״ג קָדוֹשׁ.

2R 11,14. 12,21. 14,19. 15,30. 17,4 ‖ Jes 8,12² ‖ Jer 11,9 ‖ Ez 22,25 ‖ 2Ch 23,13.25,27.

הַקֶּשֶׁר 2S 15,12.

וְקִשְׁרוֹ *suff.* 1R 16,20 ‖ 2R 15,15.

## [קִשּׁוּר] וְהַקִּשֻּׁרִים *pl.*

cingulum.

Jes 3,20.

קִשֻּׁרֶיהָ *suff.* Jer 2,32.

## [קַשְׂקֶשֶׂת] וְקַשְׂקֶשֶׂת

squama (rad. קָשַׂשׂ).

הפעל בערבית הוראתו קליפה, וכדוגמתו בכושית.

Lev 11,9.10.12 ‖ Dt 14,9.10.

קַשְׂקַשִּׂים *pl. I* 1S 17,5.

[קַשְׂקְשׂוֹת] בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ *pl. II suff.* Ez 29,4².

## קָשַׁשׁ

colligere (stipolum aliasque res). *Hith.* colligere se, animum, in semet ipsum descendere.

פעל נגזר מן השם קש, והתקששו דצפניה ליונתן והשבעים ענינו התאספו, וי״מ מענין קשישות וזקנות, או משרש קוש בערבית במובן הכנעה, וי״ג הִתְבּוֹשְׁשׁוּ וָבוֹשׁוּ.

[קֹשׁ] וָקֹשּׁוּ *imper. pl.* Zeph 2,1.

[קֹשֵׁשׁ] וְקֹשֲׁשׁוּ (al. שְׁ) *Pol. 3 perf. pl.* Ex 5,7.

מְקֹשֵׁשׁ *pt.* Nu 15,32.33.

מְקֹשֶׁשֶׁת *f.* 1R 17,10.12.

לְקֹשֵׁשׁ *inf. cs.* Ex 5,12.

[הִתְקֹשֵׁשׁ] הִתְקֹשֲׁשׁוּ (al. שְׁ) *Hith. imper. pl.* Zeph 2,1.

## קַשׁ, קַשׁ (Jes 33,11), קָשׁ

stipula, palea.

השבעים קורין בירמיה י״ג כ״ד: ואפיצם כקש עובר מֵרוּחַ לְמדבר.

Ex 5,12 ‖ Jes 5,24. 33,11 ‖ Joel 2,5 ‖ Mal 3,19 ‖ Job 13,25.

כְּקַשׁ Jes 41,2.47,14 ‖ Jer 13,24 ‖ Nah 1,10 ‖ Ps 83,14 ‖ Job 41,21.

כַּקַּשׁ Ex 15,7 ‖ Jes 40,24.

לְקַשׁ Ob 18 ‖ Job 41,20.

—קָשֶׁה v. קֶשֶׁת—

קוֹל אֱלֹהִים קְדֹשִׁים מִתְהַלֵּךְ בְּכִתְבֵי קָדְשֵׁנוּ,
קוֹל קֹרֵא בֶחָיִל: הָקִיצוּ! פִּקְחוּ עֵינָיִם!
קוֹל בֹּקֵעַ כְּלָיוֹת, קוֹל קֹרֵעַ סְגוֹר לִבֵּנוּ,
קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסוּף — עַד־בִּלְתִּי אֶרֶץ וְשָׁמָיִם!

# ר

## רָאָה

videre, animadvertere; luminibus uti, vivere; spectare, adspicere, intueri; aspectu delectari; cum dolore aspicere, testem esse alicuius rei; despicere; respicere; prospicere, providere, curare; providere sibi (לו), eligere, procurare sibi; visitare, adire salutandi causa; sibi propositum habere; sentire, intellegere, animadvertere, cognoscere; *Ni.* videri, apparere; *Hi.* monstrare, ostendere.

כמוהו בערבית, שבאית וכושית; בארמית וְרֵוֵהּ דחיל (מראהו נורא), ומזה נראה שהאל״ף והוי״ו קרובים ומתחלפים בשרש זה, ועל כן יבוא לפעמים לד״ק בהוראת רָוָה: בישעיה נ״ג י״א (מעמל נפשו יִרְוֶה ישבע), בתהלים ס׳ ה׳ (הִרְוִיתָ עמך קשה השקיתנו וג׳), בצ״א ט״ז (אשביעהו וְאַרְוֵהוּ בישועתי), באיוב י׳ ט״ז (שבע קלון וּרְוֵה עניי) ובל״ג כ״א (לא רֻאּוּ), ולהראב״ע שפי׳ אנסכה דקהלת ב׳ א׳ מן נסך — וּרְוֵה בטוב, וכבר פירש״י תִּתְרָאוּ דבראשית מ״ב א׳ כמו תִּתְרָווּ (תַראו עצמכם... כאלו שבעים אתם). לְרַאֲוָה דיחזקאל מקור נסמך

8.41,8 || Eccl 2,13.3,22.4,4.8,17 || Esth 8,6² || Dan 10,7.*12*,5.

**רְאִיתִיךָ** *suff.* Job 8,18.

**רְאִיתִיו** Gn 44,28 || Dt 33,9.

**וּרְאִיתִיו** Dan 8,7.

**וּרְאִיתִיהָ** Gn 9,16.

**רָאוּ** *3 perf. pl.* Gn 9,23 || Ex 10,6.23 || Dt 4,9.7,19.10,21.11,2. 21,7.29,2 || Jos 8,21 || Jud 2,7 || 1S 6,16.19.13,6.24,11 || 2S 10,14 || 1R 3,28 || 2R 13,21.20,15² || Jes 5,12. 6,5.9,1.39,4².41,5.52,15.66,19 || Ez 12,2.13,3 || Ps 48,6.68,25.69, 33.95,9.98,3.107,24.139,16 || Prv 25,7 || Job 2,13.3,16.9,25.19,27. 37,21 || Thr 1,8 || Esth 9,26 || Dan 10,7 || Esr 3,12 || 1Ch 19,15.

**וְרָאוּ** Ex 34,35 || Dt 28,10.29,21 || Jes 40,5.52,10.62,2.66,18.24 || Ez 16,37.21,4.39,21 || Zach 4,10 || Ps 97,6.

**רָאוּנִי** *suff.* Job 29,8.

**רָאוּךָ** Hab 3,10 || Ps 77,17.

**רָאוּהָ** Cant 6,9 || Thr 1,7.

**רְאִיתֶם** *2 perf. pl.* Gn 45,13 || Ex 14,13.19,4.20,22 || Dt 1,19.4, 15.29,1 || Jos 23,3 || Jud 9,48 || Jes 22,9.11 || Jer 44,2 || Cant 3,3.

**וּרְאִיתֶם** Ex 16,7 || Nu 13,18.15, 39 || Jud 21,21 || 1S 6,9 || 2R 10,3 || Jes 66,14 || Ez 14,22 || Mal 3,18.

**הַרְאִיתֶם** (ר׳ דגוש) *interrog.* 1S 10,24.17,25 || 2R 6,32.

**וּרְאִיתֶן** *2 perf. pl. f.* Ex 1,16.

**רָאִינוּ** *1 perf. pl.* Gn 26,28.42, 21 || Nu 13,28.32.33 || Dt 1,28.5, 21 || Jud 13,22.18,9 || Jer 44,17 || Ps 48,9.74,9.90,15 || Thr 2,16.

**רֹאֶה** *pt.* Gn 13,15.31,5.43.39, 23 || Ex 22,9 || Jud 9,36 || 1S 26,12 || 2S 18,27 || 1R 22,25 || 2R 2,12.19. 7,2.19.9,17.23,17 || Jer 1,11.*24*,*3*. 11.13².7,17.20,12.32,24 || Ez 8,12. 9,9.40,4 || Am 7,8.8,2 || Zach 4,2.*5*, *2*.5,2 || Eccl 8,16 || Esth 5,13 || 2Ch 18,24.

**וְרֹאֶה** Eccl 11,4.

20,17 || Nu 21,8 || 1S 14,52 || Jes 21, 7 || Jer 22,10 || Ez 33,3.39,15 || Eccl 3,13.

**וָרֵאֲךָ** *suff.* Ex 4,14.

**רָאָהוּ** 1S 23,22 || 2R 2,12.

**וְרָאָהוּ** Lev 13,3.5.*27*.17.36.

**רָאָהּ** Job 28,27.

**רָאָם** Gn 32,3 || Jer 39,4.

**רָאֲתָה, רָאָתָה** *3 perf. f.* Gn 38,14 || Jes 64,3 || Ps 35,21.54,9. 97,4 || Job 13,1.28,10.29,11 || Thr 1,10 || 2Ch 22,10.

**וְרָאֲתָה** Q., **וְרָאֲתָה** K. 2R 11,1.

**רָאָתְךָ** [**רָאֲתְךָ**] *suff.* Job 42,5.

**רָאִיתָ** *2 perf.* Gn 20,10 || Dt 1, 31 || 1S 19,5 || 2S 18,11 || Jes 58,3 || Jer 33,24 || Ps 31,8.50,18 || Prv 26, 12 || Dan 8,20.

**רָאִיתָה, רָאִתָה** 2S 18,21 || Ps 10, 14.35,22 || Thr 3,59.60.

**וְרָאִיתָ** Ex 33,23 || Dt 4,19.20,1.21, 11 || Jer 51,61.

**וְרָאִיתָה** Nu 27,13.

**הֲרָאִיתָ** *interrog.* 1R 20,13.21, 29 || Jer 3,6 || Ez 8,12.*15*.*17*.*47*,*6*.

**וּרְאִיתַנִי** *suff.* 1Ch 17,17.

**רָאִית** (al. **תְ**) *2 perf. f.* 1S 28, 13.

**רָאִיתִי** *1 perf.* Gn 7,1.16,13.31, 12.32,31.33,10.41,19 || Ex 3,7.9. 32,9 || Dt 9,13 || Jud 6,22.14,2 || 1S 9,16.13,11.16,1.18.22,9.25,25.28, 13 || 2S 18,10.29 || 1R 22,17.19 || 2R 9,26.20,5 || Jes 38,5.44,16.57, 18 || Jer 4,23.24.25.26.7,11.13,27. 23,13.14.30,6.46,5 || Ez 1,27.3,23. 8,4.10,15.20.22.11,24.16,50.43, 3³ || Hos 6,10.9,10.13 || Am 9,1 || Hab 3,7 || Zach 1,8.4,2.9,8 || Ps 37,25.35.55,10.66,18.119,96.158 || Prv 24,32 || Job 4,8.5,3 || Eccl 1, 14.2,24.3,10.16.4,15.5,12.17.6,1. 7,15.8,9.10.9,13.10,5.7 || Dan 8,4. 6.9,21 || Neh 13,15.23 || 1Ch 29, 17 || 2Ch 18,16.18.

**וְרָאִיתִי** Ex 12,13 || 1S 19,3 || Ez 37,

בפלם לְאַהֲבָה, לְיִרְאָה, ולר״י שטיינבערג הוא מבנין פִּעֵל, שכן מצינו ו׳ ת׳ ה׳ בשרשי שָׁחָה וְשָׁהָה (משחוי, השתחוה) בבנין הכבד. ע״ד יֵרָאֶה דעולי רגלים ע׳ אורשריפט דף של״ח (וע׳ הערה אל מָקוֹם). י״נ בשמות ל״ב ה׳ וַיַּרְא אהרן (ומתאים עם דרשת חז״ל), ובמדבר ט״ו ל״ח לִרְאוֹתָם ת׳ לְדֹרֹתָם (?); השבעים קורין בהדברים א׳ ל״ג לַרְאֹתְכֶם הַדֶּרֶךְ; בשופטים י״ז י״א כְּיִרְאָתָם אתו ת׳ בִּרְאוֹתָם; בש״א ו׳ י״נ (נוסחא אלכסנדרית) וישמחו לִקְרָאתוֹ ת׳ לִרְאוֹת: בט״ז ז׳ מקרא קצר ושעורו: לא כאשר יראה האדם יִרְאֶה יי׳; בי״ט כ׳ וַיַּרְא ת׳ וַיֵּרָא; בכ״נ כ״ב בִּמְהֵרָה ת׳ מִי רָאָהוּ (י״נ הַמְּהִירָה); יונתן קורא בש״ב ט״ו כ״ג הכהן הָרוֹאֶה (חֲזוֹיָא), וכ״ת הירונימוס; י״נ הָרֹאשׁ, והשבעים קורין רָאוּ; במ״א י״ב ט״ז רְעֵה ביתך דוד, ובי״נ י״ב וַיִּרְאֵהוּ, וי״נ וַיִּרְדֵּהוּ (ע׳ שמות ט״ו כ״ה); בי״ט נ׳ בקצת נוסחאות וַיִּרָא, וכ״ת השבעים, הסורי והירונימוס; במ״ב י״א א׳ הוא״ו של וראתה (לפי הכתיב) נשתרבבה מן אחזיהו, או שייכה אל ועתליה (= ועתלידו) כבדה״ב ובפסוק ב׳; בישעיה י״ז ח׳ יתכן לגרום לא יִרְאֶה, ובכ״ש כ״ג קורין השבעים בִּרְאֹת ילדיו; הסורי קורא בירמיה ג׳ ח׳ וַתֵּרֶא ת׳ וָאֵרֶא; בי״ח י״ז קורין השבעים: אַרְאֵם (יום אֵבְדָם); י״נ ביחזקאל ט״ז נ׳ כאשר רָאִיתְ, נקבה נוכחת; בי״ח י״ד קורין השבעים וְיִרְאֶה ולא יעשה, ובמיכה ו׳ ט׳ וְיוֹשִׁיעַ יִרְאֵי שְׁמוֹ ת׳ ותושיה יראה שמך; י״נ בז׳ ט״ו הַרְאֵנוּ (או יִרְאֵנוּ) נפלאות; בט׳ ח׳ רָאִית בְּעֵנֶיךָ (כלומר ציון), ול״נ ראיתי בְּעָנְיוֹ; ר׳ יוסף הלוי גורס בתהלים ל״ה כ״ב וְאַתָּה יי׳; י״נ בס״ט ל״ג רָאוּ ענוים וּשְׂמָחוּ, ומתאים עם סוף הפסוק; השבעים קורין באיוב ל״ז כ״ד יִרְאוּהוּ כל חכמי לב, בלא מלת לא (הסורי קורא לֹא־יִירָא, ומוסב אל שדי), בקהלת ט׳ א׳ וְלִבִּי רָאָה ת׳ וְלָבוּר; י״נ בדה״א כ״ט י״ז אִתִּי ת׳ רָאִיתִי; בנוסחאות מדויקות לא נמצא רָאוּ בדה״ב י׳ ט״ז, וכן בתרגום השבעים; בכ״ו ה׳ קורין השבעים והסורי המבין בְּיִרְאַת אלהים, וכן בדפוס ראשון.

Gn 29,10.32.31,42 || Ex 4,31 || Lev 5,1.13,56 || Nu 23,21 || Jud 20,41 || 1S 9,17 || 2S 14,24.*28*.17,23.20, 12 || 2R 9,27.13,4.14,26 || Jes 66, 8 || Ez 21,26 || Hab 3,6 || Hag 2,3 || Ps 10,11.33,13.37,13.114,3 || Prv 22,3.27,12 || Thr 3,1.36 || Eccl 1, 16.4,3.6,5.6 || Esth 7,7 || 1Ch 21, 15.

**וְרָאָה** Ex 12,23.33,10.34,10 || Lev 13,3.*30*.*32*.*50*.6.8.10.13.15.20.25. 34.39.43.51.55.14,3.37.39.*44*.48.

הָרֹאָה, הֲרוֹאֶה *interrog.* 2S 15,27‖Ez 8,6.
הָרֹאֶה Jud 19,30‖Jes 28,4.
רֹאֵה (נס״א) *cs.* Ps 64,19.
רֹאִי *suff.* Gn 16,13.
רֹאֵנִי ]רֹאֲנִי[ Jes 47,10.
רֹאֵנוּ Jes 29,15.
רֹאִים *pt. pl.* Ex 20,18‖Dt 4,12‖Jud 13,19.*20*‖Jes 32,3‖Hag 2,3‖Job 34,26‖Neh 2,17‖2Ch 7,3 29,8.30,7.
הָרֹאִים Nu 14,22‖Jud 16,27.
לָרֹאִים Jes 30,10.
רֹאֵי *cs.* Esth 1,14.
לְרֹאֵי Eccl 7,11.
מֵרֹאֵי 2R 25,19‖Jer 52,25.
רֹאַי *suff.* Ps 22,8.31,12.
רֹאֶיךָ Jes 14,16‖Ez 28,18.
רֹאַיִךְ Nah 3,7.
רֹאָיו Job 20,7.
רֹאֶיהָ Esth 2,15.
רֹאֵיהֶם Jes 61,9.
רֹאָה *f. sg.* Prv 20,12.
רֹאוֹת *pl.* Gn 45,12‖Dt 28,32‖2S 24,3‖1R 1,48‖Jes 30,20‖Jer 20,4.42,2.
הָרֹאֹת, הָרֹאוֹת Dt 3,21.4,3.11,7‖Eccl 12,3.
הָרְאֻיוֹת ]רָאוּי[ *pt. pass. pl. f.* Esth 2,9.
רָאֹה *inf. abs.* Ex 3,7‖1S 1,11.
רָאוֹ Gn 26,28‖Jes 6,9.
וְרָאֹה Eccl 9,11.
רָאוֹת Q. Jes 42,20.
רְאֹה *cs.* Gn 48,11.
רְאוֹת Ex 10,28.29‖Nu 35,23‖1S 17,28.
בִּרְאֹת 1Ch 21,28‖2Ch 26,5.
וּבִרְאֹת 2Ch 12,7.
כִּרְאֹת, כִּרְאוֹת Gn 24,30.33,10‖Jos 8,14‖1R 16,18.18,17.22,32.*33*‖2R 4,25.9,22‖Jer 41,13‖Job 10,4‖Esth 18,31.*32*.
וְכִרְאוֹת 1S 17,55‖Esth 5,9.
לִרְאֹת, לִרְאוֹת Gn 2,19.8,8.11,5.34,1.42,9.12.44,23.26.48,10‖Ex 3,4.10,5.19,21.33,20‖Lev 14,36²‖Nu 4,20.32,8‖Dt 29,3‖Jud 14,8‖1S 3,2.4,15.6,13.15,35.19,15‖2S 3,13‖1R 9,12.14,4‖2R 8,29.*9,16*‖Jes 42,18‖Jer 1,12.20,18‖Ez 12,2‖Hab 2,1‖Zach 2,6‖Ps 14,2.*53,3*.16,10.27,13.34,13.40,13.41,7.63,3.106,5.113,6‖Job 7,7‖Cant 6,11²‖Eccl 1,8.2,12.3,22.11,7‖Esth 3,4‖2Ch 22,6.
לְרַאֲוָה־ (al. *Pi.*) Ez 28,17.
וְלִרְאוֹת Eccl 3,18.5,17.8,16.
מֵרְאֹת, מֵרְאוֹת Gn 27,1‖Jes 21,3.33,15.44,18‖Hab 1,13‖Ps 69,24.119,37.
רְאוֹתִי *suff.* Gn 46,30.
בִּרְאֹתִי Dan 8,2.15.
רְאֹתְךָ Ex 10,28.
לִרְאוֹתֶךָ 2S 13,5.
כִּרְאֹתְכֶם Jos 3,3.
בִּרְאֹתוֹ 2S 24,17‖Jes 29,23.
כִּרְאוֹתוֹ, כִּרְאֹתוֹ Gn 44,31‖Jud 11,35‖2R 6,21.23,29.
לִרְאוֹתוֹ 2S 13,6.
כִּרְאוֹתָהּ Gn 39,13.
לִרְאֹתָהּ Dt 28,68.
בִּרְאוֹתָם, בִּרְאֹתָם Ex 13,17‖1S 17,24‖2Ch 15,9.
כִּרְאוֹתָם Jud 14,11‖2R 12,11.
וְכִרְאוֹתָם 2Ch 24,11.
לִרְאֹתָם Ex 14,13.
רְאֵה *imper.* Gn 27,27.31,50.37,14.41,41‖Ex 4,21.7,1.31,2.33,12‖Dt 1,8.21.2,24.31.4,5.11,26.30,15‖Jos 6,2.8,1‖1S 24,12.26,16‖2S 7,2.15,3.24,22‖1R 12,16‖Jer 1,10.40,4‖Ez 4,15.40,4‖Zach 3,4.6,8‖Ps 9,14.25,18.19.84,10.119,153.159‖Prv 6,6‖Job 40,12‖Thr 1,9.11.*2,20*.20‖Eccl 1,10.7,13.14.27.*29*.9,9‖1Ch 21,12.23.28,10‖2Ch 10,16.
וּרְאֵה Gn 13,14.*31,12*.25,40‖Ex 33,13‖Nu 27,12‖Dt 3,27.32,49‖1S 24,12‖2S 24,13‖1R 20,22‖2R 9,2.10,16.19,16‖Jes 37,17.63,15‖Ez 8,9.44,5‖Zach 5,5‖Ps 37,37.59,5.80,15.128,5.6.139,24.142,5‖Job 10,15.22,12.35,5.40,11‖Thr 5,1‖Eccl 2,1‖Dan 9,18.
רְאִי *f.* 1S 25,35‖1R 17,23‖Jer 2,23.
וּרְאִי, K. Jud 16,5‖1S 25,17‖Jes 59,18.*60,4*‖Jer 2,19.3,2.13,20‖Ps 45,11.
רְאוּ *pl. m.* Gn 39,14‖Ex 10,10.16,29.35,30‖Dt 32,39‖Jos 2,1.8,4.8.22,28.23,4‖1S 12,24.14,29.16,17‖2S 13,28.14,30.15,28‖2R 6,32‖Jer 2,31‖Hab 1,5‖2Ch 19,6.
וּרְאוּ, Q. Ex 14,13‖1S 12,16.17.14,17.38.23,22.23‖1R 20,7‖2R 5,7.6,13.7,14.10,23‖Jes 6,9.40,26‖Jer 2,10².5,1.6,16.7,12.13,20.30,6‖Am 3,9.6,2‖Ps 34,9.66,5‖Thr 1,12.18‖2Ch 20,17.
וּרְאֶינָה (B.-N. וּרְ) *pl. f.* Cant 3,11.
אֶרְאֶה *1 impf.* Gn 21,16.32,21.44,34‖Nu 11,15‖Dt 18,16.32,20‖2S 13,5.14,32‖Jes 38,11‖Jer 4,21.11,20.*20,12*‖Mich 7,9‖Ps 8,4.73,3.118,7‖Job 9,11.23,9.31,19.21.26‖Eccl 2,3.
וְאֶרְאֶה Gn 18,21‖Ex 3,3.4,18‖Dt 3,25‖1S 20,29.
וָאֶרְאֶה, K. Jos 7,21‖Jud 12,3‖Jes 6,1‖Jer 31,26(25)‖Ez 1,1.28.2,9.8,2.7.10.10,1.9.11,1‖Zach 5,1.6,1‖Eccl 4,1.*7*‖Dan 8,2².3.10,8.
וָאֵרָא Jes 41,28.
וָאֵרֶא, K. Gn 31,10.41,22‖Dt 9,16‖Jos 7,21‖Jer 3,8‖Ez 1,4.15.27.23,13.44,4‖Zach 2,1.5.*5,9*‖Prv 7,7‖Neh 4,8‖Dan 10,5.
אֶרְאֶךָ ]אֶרְאֲךָ[ *suff.* 2R 3,14.
וָאֶרְאֵךְ Ez 16,6.8.
אֶרְאֶנּוּ Nu 23,9.24,17‖Jer 23,24.
וְאֶרְאֶנּוּ Gn 45,28.
אֶרְאֵם Jer 18,17.

תִּרְאֶה, תִּרְאֶה (Dan) *2 impf.* Ex 6,1.23,5||Nu 11,23.23,13²||Dt 3,28.12,13.22,1.4.28,34.*67*.32,52||1S 1,11 || 2S 3,13 || 2R 2,10 || Jes 33,19.58,7||Ez 8,6.13.15.12,6||Ps 35,17.37,34.91,8||Job 10,4.22,11.38,17.22||Eccl 5,7||Dan 1,13.

תֵּרֶא Ob 12.13||Prv 23,31.

וַתֵּרֶא Neh 9,9.

תִּרְאֵנִי *suff.* Jer 12,3.

תִּרְאֶנּוּ Nu 23,13.

תִּרְאִי *2 impf. f.* Jes 60,5.

יִרְאֶה *3 impf.* Gn 22,8||Lev 13,31.53 || Dt 1,35.23,15.32,36 || 1S 16,7³ || 2S 14,24.16,12 || Jes 6,10.17,8.21,6.26,10.28,4.53,10.11 || Jer 12,4.17,6.22,12.29,32||Ez 12,12.13.32,31.33,6||Jon 4,5 || Mich 6,9 || Ps 49,10.11.64,6.89,49.94,7.112,8.10.138,6 || Prv 24,18 || Job 3,9.22,14.28,24.31,4.34,21.37,24.41,26||Dan 1,10.

יִרְאֶה K., יֵרֶא Q. (vel. יִרֶא) Jer 17,8.

וְיִרְאֶה 2R 6,17.

וַיִּרְאֶה, Q. (Job) 1S 17,42 || 2R 5,21||Ez 18,14.28||Job 42,16.

יֵרֶא, יֵרָא (Gn) Gn 41,33||Ex 5,21 || Job 20,17 || 1Ch 12,17(18) || 2Ch 24,22.

וְיֵרֶא 1S 24,16||Jer 23,18||Thr 3,50.

וַיַּרְא, K. (Job 32,16) Gn 1,4.10.*12.18.21.35*.31.6,5.12.8,13.9,22.13,10.18,2.*24,63*.18,2.19,1.28.22,4.13.26,8.28,6.8.29,2.31.31,2.32,26.33,1.5.34,2.38,2.39,3.40,6.16.42,1.7.27.43,16.29.45,27.48,8.17.49,15.50,11.23||Ex 2,11².12.25.3,2.4.8,11.9,34.14,30.31.18,14.20,18.32,1.5.19.25.34,30.39,43||Lev 9,24||Nu 22,2.31.41.24,1.2.20.21.25,7||Dt 26,7.32,19.33,21||Jos 5,13 || Jud 6,22.9,36.43.14,1.16,1.18,26.19,17||1S 16,6.18,15.28.19,20.23,15.26,3.5.28,5.31,5 || 2S 10,9.15.11,2.12,19.13,34.17,18.18,10.24.26.20,12.24,20 || 1R 11,28.12,16.18,39.19,3 || 2R 3,26.6,17.30.9,17.16,10.12.23,16 || Jes 59,15.16||Ez 18,14 || Hos 5,13 || Jon 3,10||Ps 106,44 || Job 11,11.32,5.33.26.42,16||Esth 3,5 || 1Ch 10,5.19,10.16.21,16.20.21||2Ch 32,2.

יִרְאַנִי *suff.* Ex 33,20.

וַיִּרְאֵנִי 2S 1,7.

וַיִּרְאֵהוּ Jud 19,3.

וַיִּרְאֶהָ Gn 38,15.

יִרְאֶנָּה Lev 13,21.*26*||Dt 1,36.

וַיִּרְאֵם 2R 2,24.

תִּרְאֶה *3 impf. f.* Lev 20,17 || Job 33,28.

תֵּרֶא Zach 9,5.

וְתֵרֶא Mich 7,10.

וַתֵּרֶא, וַתִּרְאֶה K. (Jer) Gn 3,6.16,4.*5*.21,9.19.24,64.30,1.9||Ex 2,2.5||Nu 22,23.*25.27* || Jud 16,18||1S 25,23.28,12.21 || 2S 6,16 || 1R 10,4||2R 11,14||Jer 3,7|| Ez 19,5.23,11.14 || Ruth 1,18.2,18 || 1Ch 15,29||2Ch 9,3.23,13.

תִּרְאֵנִי *suff.* Job 10,18.

וַתִּרְאֵנִי Nu 22,33.

וַתִּרְאֵהוּ Ex 2,6.

נִרְאֶה־ *1 impf. pl.* Jes 5,19 || Jer 5,12.42,14||Ps 36,10||Cant 7,13.

וְנִרְאֶה, וְנֵרֶא K. (Jes 41,23) Gn 37,20||2R 7,13||Jes 41,23.66,5.

וַנִּרְאֶה 1S 10,14.

וְנִרְאֵהוּ *suff.* Jes 53,2.

תִּרְאוּ *2 impf. pl.* Gn 43,3.5 || Jud 7,17||1S 21,15||2R 3,17||Jes 18,3.30,10 || Jer 14,13.42,18 || Ez 14,23||Job 6,21.

וַתִּרְאוּ Dt 29,16||1S 12,12.

תִּרְאוּנִי *suff.* Cant 1,6.

יִרְאוּ *3 impf. pl.* Gn 12,12||Ex 16,32||Nu 14,23.32,11 || Jes 35,2.41,20.44,9.49,7.52,8 || Jer 5,21 || Ez 12,3 || Joel 3,1 || Mich 7,16 || Zach 10,7 || Ps 22,18.40,4.49,20.107,42.115,5.*135,16* || Prv 23,33.29,16||Job 21,20.22,19||Neh 4,5.

וְיִרְאוּ 2R 6,20||Ps 52,8.86,17.

וַיִּרְאוּ Gn 6,2.12,14.15.37,4.18.25.42,35.50,15 || Ex 5,19.16,15.24,10||Nu 17,24.20,29.32,1.9||Jos 8,20||Jud 1,24.3,24.9,55.16,24.18,7.20,36||1S 5,7.6,13.10,11.14,16.17,51.31,7||2S 10,6.19||1R 13,12.25||2R 3,22.6,20||Ez 20,28|| Neh 6,16||1Ch 10,7.19,6.19||2Ch 31,8.

יִרְאוּן Dt 4,28.

יִרְאוּנִי *suff.* Ps 109,25.119,74.

וַיִּרְאֻהוּ 2R 2,15.

יִרְאוּהָ Nu 14,23.

תִּרְאֶינָה, ־בָּהּ (Mich) *3 impf. pl. f.* 2R 22,20 || Jes 17,7.29,18.33,17.20 || Jer 32,4.34,3 || Mich 7,10 || Mal 1,5||2Ch 34,28.

וַתִּרְאֶינָה Jos 24,7||1R 10,7||2Ch 9,6.

נִרְאָה *Ni. 3 perf.* Gn 48,3||Ex 3,16.4,1.5.16,10 || Lev 9,4.14,35 || Nu 14,10.14||Jud 13,10 ||1R 3,5.9,2.10,12 || Jes 16,12 || Jer 31,3 (2)|| Ez 10,1 || Ps 102,17 || Dan 1,15.8,1||2Ch 1,7.3,1.

הַנִּרְאָה 1R 11,9||Dan 8,1.

וְנִרְאָה Lev 13,7.19||1S 1,22||Jer 13,26||Prv 27,25.

נִרְאֲתָה *3 perf. f.* Jud 19,30.

וְנִרְאֲתָה Gn 9,14.

נִרְאוּ *3 perf. pl.* Gn 8,5||2R 23,24||Cant 2,12||2Ch 9,11.

הַנִּרְאֶה [נִרְאֶה *pt.* Gn 12,7.35,1.

נִרְאָה *f.* 1R 6,18.

לְהֵרָאֹה *inf. cs.* Jud 13,21 || 1S 3,21.

הֵרָאוֹת Lev 13,14.

לְהֵרָאוֹת 2S 17,17 || 1R 18,2 || Ez 21,29.

לֵרָאוֹת Ex 34,24 || Dt 31,11 || Jes 1,12.

הֵרָאֹתוֹ *suff.* Lev 13,7.

בְּהֵרָאוֹתוֹ Mal 3,2.

הֵרָאֵה *imper.* 1R 18,1.

אֵרָאֶה *1 impf.* Lev 16,2 || 1R 18,15.

**הָרֹאֶה** 1S 9,9².11.18.19 ‖ 2Ch 9, 22.26,28.29,29‖2Ch 16,7.10.

**לָרֹאִים** *pl.* Jes 30,10.

## רְאוּת Q., רְאִית K.

visus.

הכתיב ע"מ כְּבִית והקרי ע"מ פְּדוּת.

Eccl 5,10.

## [רְאִי] כִּרְאִי

speculum.

כמו מראה בהוראת אספקלריא (שפיעגעל), שנעשו בימי קדם להיות של מתכת ממורטים ומבריקים.

Job 37,18.

## רֳאִי et רְאִי

visio, aspectus; spectaculum, exemplum.

טעם ושמתיך כרֹאִי לראוה ולדראון. לרד"ק יש עוד שרש ראה בהוראת סחי ומאוס מנוף ולכלוך (קרוב אל רעי,גללים), ויחבר לו ושמתיך כראי, מֻראתו בנוצתה, מראה ונגאלה (ע' שרש מרא), ויש מוסיפין יכל בשרו מראי, ופותרין מזה גם שם העוף הָרָאָה (immunda, squalida).

Gn 16,13‖1S 16,12‖Job 7,8.

**מַרְאִי** Job 33,21.

**כְּרֹאִי** Nah 3,6.

## [רָאָה] וְהָרָאָה

vultur (cf. דָּאָה).

מין עוף טורף וטמא. ע' הערה אל דָּאָה.

Dt 14,13.

## מַרְאֶה

aspectus; species, forma, forma pulchra; visio.

Gn 12,11. 24,16. 26,7. 29,17. 39,6. 41,2.3 ‖ 1S 17,42 ‖ 2S 11,2.14,27. 23,21‖Jes 53,2 ‖ Esth 1,11.2,2.3. 7‖Dan 1,4.

**וּמַרְאֶה** Nu 12,8.

**הַמַּרְאֶה** Gn 41,4²‖Ex 3,3‖Ez 11, 24.41,21.43,3‖Dan 8,16.27.

**בַּמַּרְאֶה** Ez 11,24‖Dan 9,23.10,1.

**כַּמַּרְאֶה** Nu 8,4‖ Ez 8,4.41,21.43, 3².

**לְמַרְאֶה** Gn 2,9‖Jos 22,10.

**הַרְאֹתְךָ, הַרְאֹתְכָה** *suff.* Ex 9, 16‖Ez 40,4.

**לַרְאֹתְכֶם** Dt 1,33.

**בְּהַרְאֹתוֹ** Esth 1,4.

**הַרְאוֹתָם** Jos 5,6.

**[הַרְאֵה] הַרְאֵנִי** *imper. suff.* Ex 33,18.

**הַרְאֵנוּ** Jud 1,24‖Ps 85,8.

**[הַרְאִי] הַרְאִינִי** *f. suff.* Cant 2, 14.

**[אַרְאֶה] אַרְאֶךָּ (אַרְאֶךָ)** *1 impf. suff.* Gn 12,1‖Zach 1,9.

**[וָאַרְאֶךָ] וָאַרְאֶךָּ** Jud 4,22.

**וְאַרְאֵהוּ** Ps 91,16.

**אַרְאֶנּוּ** Ps 50,23‖Mich 7,15.

**[תַּרְאֶה] תַּרְאֵנִי** *2 impf. suff.* Hab 1,3.

**יַרְאֶה** *3 impf.* Jes 30,30.

**וַיַּרְא** 2R 11,4.

**יַרְאֵנִי** *suff.* Nu 23,3‖Ps 59,11.

**וַיַּרְאֵנִי** Zach 2,3.3,1.

**יַרְאֵנוּ** Ps 4,7.

**וַיַּרְאֵהוּ** Dt 34,1‖2R 6,6.

**וַיַּרְאֵם** Jud 1,25 ‖ 2R 20,13 ‖ Jes 39,2.

**וַיַּרְאוּם** *3 impf. pl. suff.* Nu 13,26.

**וְהָרְאָה** *Ho. 3 perf.* Lev 13,49.

**הָרְאֵיתָ, הָרְאֵתָ** *2 perf.* Ex 26, 30‖Dt 4,35.

**מָרְאֶה** *pt.* Ex 25,40.

**[הִתְרָאֶה] נִתְרָאֶה** *Hith. 1 impf. pl.* 2R 14,8‖2Ch 25,17.

**תִּתְרָאוּ** *2 impf. pl.* Gn 42,1.

**וַיִּתְרָאוּ** *3 impf. pl.* 2R 14,11 ‖ 2Ch 25,21.

## [רָאֶה] וּרְאֵה *cs.*

videns.

ע"מ יָפֶה, יְפֵה, ולרד"ק הוא צווי; וי"נ וְרָאֶה או וּרְוֵה (ע' לעיל).

Job 10,15.

## [רֹאֶה] בָּרֹאֶה

vates, propheta; **visio.*

נאמר על הנביא ועל הנבואה.

*Jes 28,7.

**וָאֵרָאֶה** Ps 42,3.

**וָאֵרָא** Ex 6,3.

**יֵרָאֶה** *3 impf.* Gn 22,14 ‖ Ex 13,7².23,17.34,23 ‖ Dt 16,4.16² ‖ Jud 5,8‖Jes 60,2‖ Zach 9,14‖Ps 84,8.90,16.

**יֵרָא** Ex 34,3.

**וְיֵרָא** Lev 9,6.

**וַיֵּרָא** Gn 12,7.*17,1.* 18,1. 26,2.24. 35,9.46,29‖Ex 3,2‖Lev 9,23‖Nu 16,19.17,7.20,6‖Dt 31,15‖Jud 6, 12.13,3‖2S 22,11‖1R 9,2‖Ez 10, 8.19,11‖2Ch 7,12.

**תֵּרָאֶה** *3 impf. f.* Lev 13,57 ‖ Jes 47,3.

**וְתֵרָאֶה** Gn 1,9.

**יֵרָאוּ** *3 impf. pl.* Ex 23,15.*34, 20.*33,23‖1R 8,8‖2Ch 5,9.

**וְיֵרָאוּ** Dan 1,13.

**וַיֵּרָאוּ** 2S 22,16 ‖ 1R 8,8 ‖ Ps 18, 16‖2Ch 5,9.

**[רֻאָה] רֻאּוּ** (א' דגושה) *Pu. 3 perf. pl.* Job 33,21.

**הֶרְאָה** *Hi. 3 perf.* Gn 41,28. 48,11‖Ex 27,8‖Nu 8,4.

**וְהֶרְאָה** Eccl 2,24.

**הֶרְאַנִי, הִרְאַנִי** *suff.* 2R 8,13 ‖ Jer 24,1.38,21‖Ez 11,25 ‖ Am 7, 1.*4.8,1.*7.

**וְהִרְאַנִי** 2S 15,25‖2R 8,10.

**הֶרְאָנוּ** Dt 5,21‖Jud 13,23.

**הֶרְאֲךָ** Dt 4,36.

**הֶרְאָם** 2R 20,13‖Jes 39,2‖Ps 78, 11.

**הִרְאִיתָ** *2 perf.* Ps 60,5.

**הִרְאִיתַנִי** *suff.* Jer 11,18.

**הִרְאִיתַנִי** Q., **הִרְאִיתָנוּ** K. Ps 71, 20.

**וְהִרְאֵיתִי** *1 perf.* Nah 3,5.

**הֶרְאִיתִיךָ** *suff.* Dt 34,4.

**הִרְאִתִם, הִרְאִיתִם** (Jes) 2R 20,15‖Jes 39,4.

**מַרְאֶה** *pt.* Ex 25,9‖Ez 40,4.

**לְהַרְאוֹת** *inf.* Dt 3,24 ‖ Esth 1, 11.4,8.

מַרְאֵה *cs.* Lev 13,12 ‖ Ez 1,16. 28².23,15 ‖ Eccl 6,9.

וּמַרְאֵה Ex 24,17 ‖ Lev 13,3.32 ‖ Nu 9,16 ‖ Ez 10,9 ‖ Dan 1,13.8,26.

כְּמַרְאֵה Lev 13,43 ‖ Nu 9,15 ‖ Jud 13,6 ‖ Ez 1,13.14.26².27².*8,2*. 28.8,2.10,1.40,3.42,11 ‖ Joel 2,4 ‖ Dan 8,15.10,6.18.

וּכְמַרְאֵה Ez 43,3.

לְמַרְאֵה Jes 11,3 ‖ Ez 23,16.

מִמַּרְאֵה Dt 28,34 ‖ Ez 1,27.8,2.

וּמִמַּרְאֵה Dt 18,67 ‖ Ez 1,27.

וּמַרְאֵיךְ (יתיר ו׳) *suff.* Cant 2,14.

מַרְאֵהוּ Lev 13,30.31 ‖ 1S 16,7 ‖ Jes 52,14 ‖ Ez 40,3 ‖ Joel 2,4 ‖ Job 4,16 ‖ Cant 5,15.

וּמַרְאֵהוּ Lev 13,34 ‖ Jud 13,6.

מַרְאֶהָ Lev 13,4.20.

וּמַרְאֶהָ Lev 13,25.

וּבְמַרְאֵי K., וּבְמַרְאֵה Q. *pl. cs.* Eccl 11,9.

מַרְאֵינוּ *suff.* Dan 1,13.

מַרְאַיִךְ Cant 2,14.

מַרְאָיו Job 41,1.

מַרְאֵיהֶם Ez 1,13.10,22 ‖ Dan 1,15.

וּמַרְאֵיהֶם Ez 1,16.10,10.

מַרְאֵיהֶן Ez 1,5 ‖ Nah 2,5.

וּמַרְאֵיהֶן Gn 41,21 ‖ Lev 14,37.

## מַרְאָה] הַמַּרְאָה

visio, speculum.

1S 3,15 ‖ Dan 10,7².8.

בַּמַּרְאָה Nu 12,6 ‖ Dan 10,16.

מַרְאוֹת *pl.* Ez 1,1.

וּמַרְאוֹת Ez 43,3.

בְּמַרְאוֹת, בְּמַרְאֹת Gn 46,2 ‖ Ex 38,8 ‖ Ez 8,3.40,2.

——cf. ch. רֵו; v. n. pr.——

רַאֲוָה v. רָאָה inf. K.

וְרָאֲמָה (al. וְרָאֲמָה) *3 perf. f.*

## [רָאַם°

altum esse (cf. רום).

אח אל רום, ובקצת ספרים הא׳ נחה ע״ד וקאם שאון (לד״ק הוא שם עצ״ם רמה, רמת נגב, בחלקו של שמעון הנזכר בידושע י״ט ח׳ ובש״א ל׳ כ״ו, ושעור הכתוב: מנגב לרמון וראמת נגב ירושלם).

Zach 14,10.

## [רֵם, רְאֵים], רֵים, רְאֵם

bos bubalus, bos ferus, *Vulg.* unicornis, *μονόκερως*, rhinoceros, *ῥινόκερως*.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית ואשורית, ולד״ק ע״ש רום קרניו.

Nu 23,22.*24,8* ‖ Dt 33,17 ‖ Job 39,9.10.

כִּרְאֵים Ps 92,11.

רְאֵמִים, רֵמִים *pl.* Jes 34,7 ‖ Ps 22,22.29,6.

## רָאמוֹת *pl. t.*(?)

sublimia, coralia rubra; ardua.

הבריו ביחזקאל ואיוב מעידין עליו שהוא מין אבן יקרה או פנינים (קאראללען), והאי דמשלי י״ם מענין רום, גבהו ונפלאו ממנו (ואולי יש לגרום רַמּוֹת, שכל חכמת האויל להונות ע״י רמאות, או דַּמּוֹת מענין דומיה ושתיקה), ע׳ י״ז כ״א.

Prv 24,7 ‖ Job 28,18.

וְרָאמֹת Ez 27,16.

——v. n. pr.; cf. רום——

רוש רָאשׁ v. רוּשׁ

## רֹאשׁ I, K.

caput; quidquid summum est et supremum, cacumen; princeps; locus summus, principalis; praestantissimum; summa, copia, multitudo, agmen; initium, principium, frons; *meton.* homo; vita.

כמוהו בצורית, מואבית, ארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית. השבעים קורין ביחזקאל י׳ י״א הראש אֶחָד, במשלי א׳ כ״א בראש חומות, ובנחמיה י״א י״ז (לפי נוסחא אחרינא) ראש הַתְּהִלָּה; בדה״א י״א ט״ו יש לסרס ולקרוא: וירדו...על ראש הצור; השבעים קורין בכ״ד ל״א אַהֲרֹן ת׳ הָרֹאשׁ.

Gn 3,15.40,20².47,31.48,14².17³ ‖ Ex 12,2.17,9.10.19,20².29,10.15. 19.30,12.23.34,2 ‖ Lev 1,4.3,2.8.4, 4.15.24.29.*33*. 8,12.14.18.*22*. 14, 18.*29*.16,21² ‖ Nu 1,2.*26*,*2*.4.4,2. 22.5,18. 6,9.18². 8,12. 14,4.40.44. 21,20.23,14.28.25,15. 31,26.49 ‖ Dt 3,27.34,1 ‖ Jos 11,10.15,8.22, 14 ‖ Jud 6,26.7,19.9,53.16,3 ‖ 1S 15,17.17,54.26,13 ‖ 2S 2,25.3,29. 4,8².12.12,30.20,22.23,8.13.18 ‖ 1R 7,17.*19.41*².18.22.35.18,42 ‖ 2R 1,9.6,25.31.19,21.25,27 ‖ Jes 1,5.6.7,8.9,13.*19,15*.28,1.*4*.30,17. 37,22 ‖ Jer 22,6.23,19.*30,23*.48, 37.52,31 ‖ Ez 10,1.13,18.16,25. 17,4.29,18.38,2.*3*.*39,1*.43,12 ‖ Hos 2,2 ‖ Am 1,2.8,10 ‖ Jon 4,8 ‖ Hab 3,13.14 ‖ Ps 22,8.44,15.68, 22.83,3.110,6.7.119,160.137,6. 140,10.141,5 ‖ Job 22,12.29,25 ‖ Esth 6,12 ‖ Esr 9,6 ‖ Neh 9,17.11, 17.12,46 ‖ 1Ch 5,15.11,11.*12,18* (*19*)15.20.42.20,2.27,5 ‖ 2Ch 3,16. 4,12².

וְרֹאשׁ Jud 7,25.9,37 ‖ 1S 5,4.17, 57 ‖ 2S 15,30 ‖ 1R 10,19 ‖ Jes 7,8. 9² ‖ Prv 8,26.

הֲרֹאשׁ *interrog.* 2S 3,8.

הָרֹאשׁ Lev 1,8.8,20.9,13.13,30 ‖ 1S 13,17 ‖ 2S 15,32 ‖ 2R 25,18 ‖ Jes 7, 20.9,14 ‖ Jer 52,24 ‖ Ez 10,11 ‖ Ps 133,20 ‖ Esr 7,5.8,17 ‖ 1Ch 5,7.12. 9,17.12,3.9(10).16,5.23,8.11.16. 17.18.19.20.24,21.31.26,10.31.27, 3 ‖ 2Ch 19,11.24,6.11.26,20.31,10.

וְהָרֹאשׁ 1R 13,18².

מֵהָרֹאשׁ 2S 16,1.

בְּרֹאשׁ Ex 24,17 ‖ Lev 13,29 ‖ Nu 20,28 ‖ Dt 20,9 ‖ Jud 9,7 ‖ 1S 9, 22 ‖ 2S 2,16 ‖ 1R 2,33.21,9.*12* ‖ Jes 2,2.17,6.51,20 ‖ Jer 31,7(6) ‖ Ez 16,31.43.21,24.26.27,22.40,1.42, 12 ‖ Am 2,7.6,7.9,1.3 ‖ Mich 4,1 ‖ Nah 3,10 ‖ Zach 6,11 ‖ Ps 72,16 ‖ Prv 1,21.8,2.23,34 ‖ Thr 2,19.*4*, *1* ‖ Esth 5,2.

בָּרֹאשׁ 1Ch 16,7 ‖ 2Ch 13,12.

וּבְרֹאשׁ 1R 2,33.7,35.

וּכְרֹאשׁ Job 24,24.

לְרֹאשׁ Gn 49,26 ‖ Nu 17,18 ‖ Dt 28,13.44.33,16 ‖ Jud 5,30.10,18. 11,8.9.11 ‖ 2S 22,24 ‖ Jer 13,21 ‖ Ps 18,44.118,22 ‖ Prv 10,6.11,26. Thr 1,5.2,19 ‖ 1Ch 11,6².26,10. 29,11 ‖ 2Ch 25,12.

לָרֹאשׁ 2Ch 11,22.

מֵרֹאשׁ Nu 23,9 ‖ Dt 32,42 ‖ Jos 15,9‖Jes 40,21.41,4.36. 42,11.48,16‖Ez 17,22 ‖ Prv 8,23 ‖ Cant 4,8²‖Eccl 3,11‖2Ch 25,12.

וּמֵרֹאשׁ Dt 33,15.

רֹאשִׁי *suff.* Gn 40,16.17‖Jud 16,13.17 ‖ 2R 4,19.6,32 ‖ Jer 8,23 ‖ Ez 8,3‖Ps 3,4.23,5.27,6.38,5.40,13.60,9.*108,9*.69,5.141,5‖Job 10,15.16,4.19,9.29,3‖Cant 8,3‖Thr 3,54‖Dan 1,10‖Esr 9,3.

לְרֹאשִׁי 1S 28,2‖Jon 2,6‖Ps 140,8‖Cant 2,6.

שֶׁרֹּאשִׁי (ר׳ ברגש) Cant 5,2.

רֹאשֵׁנוּ Thr 5,16.

בְּרֹאשֵׁנוּ Jos 2,19‖1R 20,31.

לְרֹאשֵׁנוּ Ps 66,12.

רֹאשְׁךָ, רֹאשֶׁךָ Gn 40,13.19 ‖ Dt 28,23‖1S 17,46‖2S 1,16‖ 2R 2,3.*5*‖Ez 5,1‖Eccl 9,8.

רֹאשֵׁךְ Jer 2,37‖Cant 7,6².

בְּרֹאשֶׁךָ [רֹאשְׁךָ] 1R 2,37.44‖Ob 15.

בְּרֹאשֵׁךְ Ez 16,12.

לְרֹאשְׁךָ, לְרֹאשֶׁךָ Prv 1,9.4,9.

רֹאשְׁכֶם Lev 19,27.

בְּרֹאשְׁכֶם Joel 4,4.7.

רֹאשׁוֹ Gn 48,18 ‖ Ex 12,9.26,24.28,32.29,6.7.17.36,29 ‖ Lev 1,12.15.*5*,*8*.3,13.4,11. 8,9.13,40.41.14,9.21,10².24,14‖Nu 6,5².7.11‖Jud 5,26.13,5.16,19.22 ‖ 1S 1,11.4,12.10,1.14,45.17,5.38.51.31,9 ‖ 2S 1,2.10.4,7². 12,30. 14,26². 15,30.32.16,9.18,9.20,21‖1R 2,32‖2R 9,3.6‖Jes 58,5‖Jon 4,6 ‖ Zach 2,4.3,5² ‖ Prv 25,22 ‖ Job 1,20.40,31‖Cant 5,11‖Esth 9,25 ‖ 1Ch 10,9.20,2‖2Ch 3,15.

וְרֹאשׁוֹ Gn 11,4.28,12‖Lev 13,45‖Job 20,6.

בְּרֹאשׁוֹ Lev 5,24.13,44‖ Nu 5,7 ‖ Jos 2,19‖1S 25,39‖1R 8,32 ‖ Jes 59,17‖Jer 18,16‖Ez 17,19.33,4 ‖ Ps 7,17 ‖ Eccl 2,14 ‖ Esth 6,8‖ 2Ch 6,23.

לְרֹאשׁוֹ Ps 21,4.

מֵרֹאשׁוֹ Lev 13,12.

רֹאשָׁהּ Gn 28,18 ‖ Dt 21,12 ‖ 2S 13,19²‖2R 9,30‖Zach 4,2².

בְּרֹאשָׁהּ Esth 2,17.

רֹאשָׁם Nu 1,49 ‖ Jos 7,6 ‖ Jud 8,28‖Jes 35,10.*51,11* ‖ Jer 14,3.4‖Ez 1,25.26. 44,18 ‖ Ps 109,25 ‖ Thr 2,10.15‖Neh 3,36.

וְרֹאשָׁם Ez 44,20.

בְּרֹאשָׁם Lev 21,5‖ Jud 9,57 ‖ Ez 9,10. 11,21. *22,31* ‖ Mich 2,13 ‖ 1Ch 4,42‖2Ch 20,27.

רֹאשָׁן Thr 2,10.

רָאשִׁים *pl.* Gn 2,10 ‖ Ex 18,25 ‖ Dt 1,15‖Jud 7,16.9,34.43‖1S 11,11.13,17 ‖ Prv 13,23 ‖ Job 1,17‖Esr 7,28.8,16‖Neh 11,13‖1Ch 5,24.*7*,*2*.*9*,*13*.7,3.8,28.9,34.24,4.

הָרָאשִׁים Jud 7,20.9,44.

וְהָרָאשִׁים Jud 9,44.

רָאשֵׁי, Q. *cs.* Gn 8,5 ‖ Ex 6,14.25‖Nu 1,16.7,2.10,4.13,3.25,4.30,2.32,28.36,1² ‖ Dt 1,15.5,20.33,5.21 ‖ Jos 21,1².22,21 ‖ Jud 9,25 ‖ 1R 7,16.8,1.8 ‖ 2R 10,6.8 ‖ Ez 1,22. 6,13 ‖ Hos 4,13 ‖ Joel 2,5 ‖ Mich 3,1.9‖Ps 74,13.14‖ Job 12,24‖Cant 4,14 ‖Esr 1,5.4,2.3.8,1.10,16‖Neh 7,70.8,13. 10,15. 11,3.12,7.12.22.23.46‖1Ch 5,24. 7,7.9.40².8,6.10.13.28. 9,9.33.34. 11,10.12,14(15). 20(21). 23(24). 15,12.23,9.*26*,*21*.24.26,32.27,1 ‖ 2Ch 1,2.5,2.9.26,12.

וְרָאשֵׁי Nu 31,26‖Jos 14,1.19,51.22,30‖Esr 3,12‖Neh 12,24‖1Ch 24,6.*31*.26,26‖2Ch 23,2.

בְּרָאשֵׁי 1S 29,4‖2S 5,24‖1Ch 12,18(19).14,15.

וּבְרָאשֵׁי Nu 10,10.28,11.

לְרָאשֵׁי 1Ch 7,11.24,4.26,12.

מֵרָאשֵׁי Jud 9,36 ‖ Neh 11,16 ‖ 2Ch 28,12.

וּמֵרָאשֵׁי Esr 2,68‖Neh 7,71‖2Ch 19,8.

בְּרָאשֵׁינוּ *suff.* 1Ch 12,19(20).

רָאשֵׁיכֶם Lev 10,6 ‖ Dt 29,9‖Jes 29,10‖Ez 24,23‖Ps 24,7.*9*.

בְּרָאשֵׁיכֶם Dt 1,13.

רָאשָׁיו Jos 15,2.

וּלְרָאשָׁיו Jos 23,2.*24,1*.

רָאשֶׁיהָ Mich 3,11.

רָאשֵׁיהֶם Ex 36,38.38,17.19.28 ‖ 2R 10,7 ‖ Ez 1,22. 7,18. 27,30.32.27.44,20 ‖ Ps 139,17 ‖ Job 2,12 ‖ 1Ch 12,32(33).

בְּרָאשֵׁיהֶם 1R 20,32‖Ez 23,15.

רָאשֵׁיהֶן Ez 23,42.

מְרַאֲשֹׁתֵיכֶם *pl. suff.*

## [רִאשָׁה

principium, initium.

כטעם מֵרֵאשִׁיתְכֶם, השבעים קורין כְּרֵאשִׁתֵיכֶם.

Ez 36.11.

## [רֹאשָׁה הָרֹאשָׁה

initium, acies, אֶבֶן הָר׳ lapis angularis; *al.* lapis culminis, fastigii.

לד״ק כמו אבן פנה, ולד״א כפשוטו האבן הגבוהה והנשאה במרום קץ הבנין (גיעבעל-שטיין).

Zach 4,7.

## רִאשׁוֹן

summus, princeps; primus (de tempore, loco, ordine, dignitate); prior; pristinus, superior.

י״נ בש״ב כ״א ט׳ הָרִאשֹׁנִים או בְּרִאשׁוֹן יוֹם, ואינו מכרח; בישעיה ס׳ ט׳: ואניות תרשיש בָּרִנָּה (כעין וכשדים באניות רִנָּתָם), או תְּשַׁבַּרְנָה, ומקביל אל יְקַוּוּ; רִישׁוֹן דאיוב הוא קצורו של רְאִישׁוֹן (להבחור ברית ראשונים מלא!).

Ex 12,2 ‖ 2S 19,21.44 ‖ Jes 41,4.27.44,6.48,12.

רִישׁוֹן (י׳ תחת א׳) Job 8,8.

הָרִאשֹׁן (Ex 12,15b), הָרִאשׁוֹן Gn 25,25.26,1.32,18.40,13‖ Ex 4,8.12,15².16.40,2.17‖ Lev 4,21.23,5.7.*35*.39.40 ‖ Nu 7,12.9,1.20,1.21,26.28,16.18.33,3²‖ Dt 10,4.16,4.24,4‖Jos 4,19 ‖ Jud 20,22 ‖ 1S

17,30||2S 18,27||2R 17,40||Jes 8,23.43,27 || Jer 50,17 || Ez 40,21 || Hos 2,9||Hag 2,3.9||Zach 14,10|| Prv 18,17 || Ruth 3,10 || Esth 3,7.12 || Dan 8,21.10,4.12.11,13 || Esr 3,12.6,19.7,9.8,31.10,17 || Neh 8,18 || 1Ch 12,15(16).24,7.*25,9*.27,2.3||2Ch 29,3.17$^{2}$.35,1.

**הֲרִאישׁוֹן** *interrog.* (יתיר י׳) Job 15,7.

**בָּרִאשׁוֹן** (Ex), **בָּרִאשֹׁן** Gn 8,13|| Ex 12,18 || Nu 9,5 || Ez 29,17.*45*,*18*.30,20.45,21||Joel 2,23.

**כָּרִאשֹׁון** Lev 9,15.

**מֵרִאשׁוֹן** Jer 17,12.

**רִאשֹׁנִים** *pl.* Lev 26,45||Dt 4,32.19,14||Jes 61,4||Ps 79,8.

**הָרִאשֹׁנִים**, **הָרִאשׁוֹנִים** Ex 34,1|| Nu 6,12||Dt 10,2.10|| 2R 1,14.17,34 || Jer 11,10.34,5.36,28 || Zach 1,4.*7*,*7*.*12*.8,11||Ps 89,50||Eccl 7,10||Dan 10,13||Neh 5,15|| 1Ch 9,2.18,17.29,29 || 2Ch 9,29.12,15.16,11.17,3.20,34.*25*,*26*.*26*,*22*.22,1.28,26.35,27.

**בָּרִאשֹׁנִים** 2S 21,9.

**כָּרִאשֹׁנִים** Ex 34,1.*4*||Dt 10,1.3.

**לָרִאשֹׁנִים** Eccl 1,11.

**רִאשֹׁנָה**, **רִאשׁוֹנָה** (adv.) *f. sg.* Gn 33,2.38,28||Lev 5,8||Nu 2,9 || 1R 18,25 || Jes 65,7 || Jer 16,18|| Esth 1,14||Esr 9,2.

**רִיאשֹׁנָה** (יתיר י׳) Jos 21,10.

**הָרִאשֹׁנָה**, **הָרִאשׁוֹנָה** (Ch) Jud 20,39||1S 14,14||Jer 36,28||Mich 4,8||Zach 6,2 || 1Ch 27,2 || 2Ch 3,3.29,3.

**בָּרִאשֹׁנָה**, **בָּרִאשֹׁנָה** (adv.) Gn 13,4 || Nu 10,13.14 || Dt 13,13.17,7 || Jos 8,5.6.33 || 2S 7,10.20,18 || 1R 17,13.20,9.17||Jes 52,4.60,9|| Jer 7,12||Zach 12,7||Prv 20,21 || Neh 7,5||1Ch 11,6$^{2}$.17,9.

**לְמִבָּרִאשׁוֹנָה** (al. מִ) 1Ch 15,13.

**כְּבָרִאשֹׁנָה** Jud 20,32 || 1R 13,6 || Jes 1,26||Jer 33,7.11.

**כָּרִאשֹׁנָה** Dt 9,18||Dan 11,29.

**לָרִאשֹׁנָה** Gn 28,19||Jud 18,29.

**רִאשֹׁנוֹת** *pl.* Jes 43,18.46,9.

**וְרִאשֹׁנוֹת** Jes 43,9.

**הָרִאשֹׁנוֹת** Gn 41,20 || Jes 41,22.42,9.48,3.65,16.17.

## [רִאשֹׁנִי] *f.* הָרִאשֹׁנִית

prima.

Jer 25,1.

## רֵאשִׁית

summum, praestantissimum; principium, initium; tempus prius, priscum, status prior, conditio prior; primitiae.

יונתן והשבעים קורין בתהלים ע״ח נ״א ראשית אוֹנָם (ע׳ ק״ה ל״ו).

Gn 10,10 || Ex 23,19.*34*,*26* || Lev 2,12.23,10 || Nu 15,20.24,20 || Dt 18,4.21,27.26,10.33,21 || 1S 15,21 || Jer 2,3.49,35 || Ez 20,40.48,14 || Am 6,1 || Mich 1,13 || Ps 78,51.105,36.111,10 || Prv 1,7.4,7.8,22.17,14||Job 40,19||Neh 10,38|| 2Ch 31,5.

**וְרֵאשִׁית** Gn 29,3 || Dt 18,4 || Ez 44,30$^{2}$||Am 6,6||Dan 11,41.

**בְּרֵאשִׁית** Gn 1,1 || Jer 26,1.27,1.28,1.49,34.

**לְרֵאשִׁית** Neh 12,44.

**מֵרֵאשִׁית**, **מֵרֵשִׁית** (Dt 11,12), Nu 15,21 || Dt 11,12.26,2 || 1S 2,29||Jes 46,10.

**וּמֵרֵאשִׁית** Prv 3,9.

**רֵאשִׁיתְךָ** *suff.* Job 8,7.

**מֵרֵאשִׁתוֹ** (Job), **מֵרֵאשִׁיתוֹ** Job 42,12||Eccl 7,8.

**בְּרֵאשִׁיתָהּ** Hos 9,10.

**רֵאשִׁיתָם** Nu 18,12.

## [מְרַאֲשׁוֹת] *pl. t. cs.* מְרַאֲשֹׁתֵי (= מִמְּרַאֲשֹׁתֵי)

locus qui ad caput est; ad caput.

הִפֶּךְ של מרגלותיו; השבעים קורין בירמיה הורד מֵרָאשֵׁכֶם וג׳.

2S 26,12.

**מְרַאֲשֹׁתָו** Q., **מְרַאֲשֹׁתָיו** *suff.* Gn 28,11.18 || 1S 19,13.16.26,7.11.16||1R 19,6.

**מַרְאֲשֹׁתֵיכֶם** Jer 13,18.

## [רוֹשׁ] ,II רֹאשׁ

planta quaedam venenifera, papaver; venenum.

ראש במובן עץ בשם, התיחד גם להוראת רעל כמו שהתיחד סַמִּים דקטרת גם אל סם דמות, שנוהגין לקרותו סתם „סם״.

Dt 29,17 || Jer 8,14.9,14.23,15 || Job 20,16||Ps 69,22||Thr 3,5.

**רוֹשׁ** Dt 32,32.

**וְרֹאשׁ**, **וְרָאשׁ** Dt 32,33 || Thr 3,19.

**כָּרֹאשׁ** Hos 10,4.

**לְרֹאשׁ** Am 6,12.

———v. ch. et n. pr.———

## I [רָבַב] (רַב) רַב

multum fieri, esse; *Pu.* in myriades augeri.

אח אל רבה, ומעין הוראתו ברב לשונות בני שם. להשבעים וברקים רָב פעל עבר כמעם הִרְבָּה. ליונתן תאר, ואני אחותי בדעת הראב״ע והבאתיו בשרש רָבַב ב׳. י״ג בדניאל י״א מ״א וְרִבּוֹת (וְרִבֹּאוֹת) יכשלו.

Jes 31,1.

**[רַבָּה] רָבָּה** *3 perf. f.* Gn 18,20.

**וְרַבָּה** Ex 23,29||Jes 6,12.

**רַבּוּ**, **רָבּוּ** *3 perf. pl.* 1S 25,10|| Jes 22,9.59,12 || Jer 5,6.14,7.46,23||Ps 3,2.4,8.25,19.69,5.104,24|| Eccl 5,10.

**וְרַבּוּ** Jes 66,16 || Ps 38,20 || Job 35,6.

**לָרֹב** *inf. cs.* Gn 6,1.

**מֵרֻבְּכֶם** *suff.* Dt 7,7.

**כְּרֻבָּם** Hos 4,7.

**מְרֻבָּבוֹת** (denom. ex רְבָבָה) [רָבַב] *Pu. pt. pl. f.* Ps 144,13.

## רַב ,רָב

multus, magnus, numerosus; multum; satis! sufficit! amplus, vastus; potens; maior natu; summus, praefectus;

magister, artis peritus; magnitudo.

השבעים קורין בירמיה י״א ט״ו הַיְּדִדִים ת׳ הָרַבִּים; י״ג בנחמיה ה׳ ב׳ עֹרְבִים ת׳ רַבִּים (ע׳ פסוק י״ג); קצת רַבָּה דתהלים יש לפתור כסימן בנגון, כסלה, בהוראת הפסק גדול או הרמת קול; י״ג בע״ח ט״ו עֲרָבָה או חֲרָבָה ת׳ רַבָּה.

Gn 13,6. *36,7*. 24,25. 33,9. 45,28. 50,20 ‖ Ex 1,9.12,28.19,21 ‖ Nu 13,18. 16,3.7. 21,6. 22,3. 26,56. 32,1 ‖ Dt 1,6.2,3.3,19.26. 20,1. 28,38. 33,7 ‖ Jos 11,4².17,14.15.17.19,9. 22,8 ‖ Jud 7,2.4 ‖ 1S 26,13 ‖ 2S 3,22.13,34.23,20.24,16 ‖ 1R 3,8.10, 2.12,28.19,4.7 ‖ 2R 12,11.18,7.25,8.*11.20*.10.12.15.18 ‖ Jes 13,4.21,7.30,25.63,1 ‖ Jer 39,9.*10.11.13. 40,1. 41,10.43,6. 52,12.15.16.26. 30*.13.40,2.5. 52,14.19.24 ‖ Ez 17,9.15.17. 26,7. 38,4. 15.44,6. 45,9. 47,7 ‖ Joel 2,2.11 ‖ Am 6,2.8,3 ‖ Jon 1,6 ‖ Ps 19,11.12.14.22,26. 25,11.31,20. 35,18. 40,10.11. 48,3. 68,12.119,162.165.123,3. 145,7 ‖ Prv 13,7.14,29. 15,6. 16. 22,1. 26,10.28,20.27.29,22 ‖ Job 5,25.31,25.36,28.39,28. 39,11 ‖ Esth 1,7.8 ‖ Dan 1,3.11,3.*5*.11.13² ‖ Esr 10,1.13 ‖ 1Ch 11,22.21,15 ‖ 2Ch 1,9. 13,8. 14,10. 20,2.25. 24,11. 26,10. 28,8.30,13.32,4.7.29.

**וָרָב** Gn 25,23 ‖ Ex 9,28.34,6 ‖ Nu 14,18 ‖ Jes 54,13.63,7 ‖ Jer 32,19. Ez 17,7 ‖ Joel 2,13 ‖ Jon 4,2 ‖ Ps 86,5.15.103,8.147,5 ‖ Prv 28,16 ‖ Eccl 6,3 ‖ Neh 9,17.

**וָרָב** (Dt 2,10.21), **וָרָם** Dt 2,10. *21*.9,14.26,5 ‖ 1S 14,19 ‖ 2S 19,20.

**הָרַב, הָרָב** Nu 35,8 ‖ 1R 5,21 ‖ Jes 16,14 ‖ Jer 13,9 ‖ Neh 9,35 ‖ 2Ch 20,12.15.

**בְּרַב** 1S 14,6.

**לָרַב** Nu 26,54.33,54.

**רַבִּים** *pl.* Gn 21,34.37,34 ‖ Ex 5,5.23,2² ‖ Lev 15,25 ‖ Nu 9,19.20, 11.15.22,15.24,7 ‖ Dt 1,46. 2,1.7, 1².17.15,6².20,19. 28,12 ‖ Jos 10, 11.11,18.22,3.8.23,1.24,7 ‖ Jud 9, 40. 16,30 ‖ 2S 14,2. 22,17. 24,7 ‖ Jud 9,40. 16,30 ‖ 2S 14,2. 22,17. 24,14 ‖ 1R 2,38. 3,11. 4,20. 18,1 ‖ 2R 6,16 ‖ Jes 2,3.4.5,9.8,15.17,12. 13.23,3.52,14.15.53,12. 54,1 ‖ Jer 3,1.12,10.13,6.16,16.20,10. 22,8. 25,14.27,7.32,14. 35,7. 36,32. 37,16.41,12.50,29. 41. 51,13.55 ‖ Ez 1,24.*43,2*.3,6.12,27. 17,5.8.19,10. 26,3.27,3.15.26.33.31,5.6.7.15.32, 3.9.10.13.33,24. 38,6. 8².9. 15. 22. 23.39,27 ‖ Hos 3,3.4 ‖ Am 3,15.5, 12 ‖ Mich 4,2.3.11.13.5,6.*7* ‖ Nah 1,12 ‖ Hab 2,8.10. 3,15 ‖ Zach 2, 15.8,22 ‖ Mal 2,8 ‖ Ps 3,2.3.4,7.18, 17.22,13.29,3.31,14. 32,6.10. 37, 16.40,4.56,3.77,20. 89,51.93,4.97, 1.107,23.109,30.119,156.157.135, 10.144,7 ‖ Prv 7,26. 10,21. 14,20. 19,4.6.28,2.29,26 ‖ Job 4,3.11,19. 32,9. 35,9. 38,21 ‖ Cant 7,5. 8,7 ‖ Eccl 7,29.10,6 ‖ Esth 1,4 ‖ Dan 8, 25.26.11,10.14.18.26. 34. 44.12,4. 10 ‖ Neh 5,2.6,18 ‖ 1Ch 4,27.5,22. 7,22.21,13.22,8(7).24,4.28,5 ‖ 2Ch 1,11.15,3.21,15. 24,25.26,10,32,4.

**וְרַבִּים** Mal 2,6 ‖ Esth 8,17 ‖ Dan 12,2 ‖ Esr 3,12² ‖ 2Ch 32,23.

**הָרַבִּים** Ex 2,23 ‖ 1R 18,25 ‖ 2R 9, 22 ‖ Jer 11,15 ‖ Ez 26,19 ‖ Dan 9, 18.12,3 ‖ Neh 9,19.27.31.13,26.

**וְהָרַבִּים** Jes 8,7.

**בְּרַבִּים** Ps 55,19.

**בָּרַבִּים** Jes 53,12 ‖ Dan 11,39.

**לְרַבִּים** Jer 16,16 ‖ Ps 71,7.

**לָרַבִּים** Jes 53,11 ‖ Esth 4,3 ‖ Dan 9,27.11,33.

**מֵרַבִּים** Neh 7,2.

**רַבֵּי** *cs.* Jer 39,13.

**וְרַבֵּי** Jer 41,1.

**רַבָּה** *f. sg.* Gn 6,5.7,11.26,14 ‖ Nu 11,33 ‖ Dt 25,3 ‖ Jos 11,8.*19,28* ‖ 1S 12,17 ‖ Jes 51,10 ‖ Ez 47,9.10 ‖ Joel 4,13 ‖ Am 6,2.7,4 ‖ Jon 4,11 ‖ Zach 14,13 ‖ Ps 36,7. 62,3. 78,15. 89,8.110,6 ‖ Prv 28,12 ‖ Job 1,3. 22,5.31,34 ‖ Thr 3,23 ‖ Eccl 2,21. 8,6 ‖ Esth 1,20 ‖ 1Ch 18,8 ‖ 2Ch 13,17.14,13.17,13.25,13.28,13.

**וְרַבָּה** (cf. **רָבַב**) Hos 9,7 ‖ Eccl 6,1.

**רַבַּת** *cs.* Jer 51,13 ‖ Ez 22,5.24, 12 ‖ Ps 65,10.120,6. 123,4. 129,1. 2 ‖ 2Ch 30,17.18.

**וְרַבַּת** 1S 2,5.

**רַבָּתִי** Thr 1,1².

**רַבּוֹת** *pl.* Gn 30,43 ‖ Lev 25,51 ‖ Dt 31,17.*21* ‖ Jud 8,30 ‖ 1R 11,1 ‖ Jes 42,20 ‖ Jer 28,8 ‖ Ez 16,41.17, 17.37,2 ‖ Am 3,9 ‖ Zach 8,20 ‖ Ps 34,20.40,6.71,20.106,43 ‖ Prv 19, 21.31,29 ‖ Job 16,2.23,14 ‖ Thr 1, 22 ‖ Eccl 6,3.7,22 ‖ Esth 2,8 ‖ Dan 11,40 ‖ Neh 9,28.30 ‖ 2Ch 15,5. 21,3.

**וְרַבּוֹת** Dan 11,41.

## רֹב, רָב־

multitudo, copia, magnitudo, longitudo (viae); **לָרֹב** multum, valde.

י״ג בהושע ח׳ י״ב אכתב לו רַבּוֹת, בהמשך ת״י של תורתו, ובאיוב ל״ז כ״ג: ורב צדקה.

Lev 25,16 ‖ Jes 1,11 ‖ Jes 1,11 ‖ Jer 30,14.15 ‖ Hos 9,7 ‖ Ps 37,11. 106,7 ‖ Prv 13,23.20,6 ‖ Thr 1,5 ‖ Eccl 1,18.

**וְרֹב** K., **וְרוֹב** Q., **וְרָב־** Gn 27,28 ‖ Nah 3,3 ‖ Ps 72,7 ‖ Prv 14,4.20, 15 ‖ Job 4,14.32,7.33,19.36,18.37, 23 ‖ Esth 5,11 ‖ 2Ch 24,27.

**הֲרֹב** *interrog.* Job 11,2.

**בְּרֹב** Q., **בְּרָב־** 2R 19,23 ‖ Jes 37, 24.47,9.13.57,10. 63,1 ‖ Jer 13,22 ‖ Ez 14,4. 19,11. 27,18. 33. 28,5.16. 31,9 ‖ Hos 10,13 ‖ Ps 5,8.11.33, 16².52,9.66,3.69,14.94,19 ‖ Prv 7, 21.10,19.11,14.*24,6*. 14,28 ‖ Job 30,18 ‖ Eccl 1,18.5,2².6.11,1.

**וּבְרֹב** Ex 15,7 ‖ Jes 47,12 ‖ Ps 33, 17.49,7 ‖ Prv 5,23.15,22.

**הַבְרָב־** *interrog.* Job 23,6.

**כְּרֹב** Hos 10,1 ‖ Ps 51,3.69,17.106, 45.150,2 ‖ Thr 3,32 ‖ Neh 13,22.

**וּכְרֹב** Jes 63,7.

אח אל רבב א׳, וכמוהו בארמית, סורית, ערבית ואשורית. י״נ בישעיה ט׳ ב׳: הרבית הַגִּילָה הגדלת השמחה; בעמוס ט׳ ד׳: הֶחֱרַבְתִּי גנותיכם, ול״נ מַרְבִּית; יונתן והסורי קורין במשלי כ״ב ט״ז: להרבות לו רָעָה, ואולי יש לגרוס לַחֲרָבוֹת לו; בכ״ם ב׳ קורין השבעים בִּבְרָכוֹת ת׳ בִּרְבוֹת (י״נ בְּרָדוֹת); ובעזרא א׳ ו׳ לָרֹב ת׳ לְבַד.

1S 14,30.

**וְרָבִיתָ** *2 perf.* Dt 30,16.

**רָבוּ** *3 perf. pl.* Zach 10,8 ‖ Esr 9,6 ‖ 1Ch 5,9.23.23,17.

**וְרָבוּ** Gn 8,17 ‖ Jer 23,3 ‖ Ez 36,11 ‖ Zach 10,8.

**וּרְבִיתֶם** *2 perf. pl.* Dt 8,1.

**רְבוֹת** *inf. cs.* Ex 11,9.

**בִּרְבוֹת** Prv 29,2.16 ‖ Eccl 5,10.

**וּרְבֵה** *imper.* Gn 35,11.

**וּרְבוּ** *pl.* Gn 1,22.28.*9,1*.9,7² ‖ Jer 29,6.

**וַתִּרְבִּי** *2 impf. f.* Ez 16,7.

**יִרְבֶּה** *3 impf.* Ex 1,10.12 ‖ Dt 8,13².14,24.19,6 ‖ Ps 49,17 ‖ Prv 29,16 ‖ Job 33,12.

**יִרֶב**, Q. Gn 1,22 ‖ 2Ch 24,27.

**וַיִּרֶב** Ex 1,20.

**תִּרְבֶּה** *3 impf. f.* Dt 7,22.

**וְתִרְבֶּה** Dan 12,4.

**וַתֵּרֶב** Gn 43,32 ‖ 1R 5,10.

**תִּרְבּוּ** *2 impf. pl.* Jer 3,16.

**תִּרְבּוּן** Dt 6,3.

**יִרְבּוּ** *3 impf. pl.* Dt 11,21 ‖ Ps 16,4 ‖ Prv 9,11.28,28 ‖ Job 27,14.39,4.

**וְיִרְבּוּ** Prv 4,10.

**וַיִּרְבּוּ** Gn 7,17.18.38,12.47,27 ‖ Ex 1,7 ‖ 1S 7,2 ‖ Ps 107,38.

**יִרְבְּיוּן** Ps 139,18.

**יִרְבְּיֻן** Dt 8,13.

**וַתִּרְבֶּינָה** *3 impf. pl. f.* Ez 31,5.

**[רִבָּה] רִבְּתָה** *Pi. 3 perf. f.* Ez 19,2.

**רִבִּיתָ** *2 perf.* Ps 44,13.

**וְרִבִּיתִי** *1 perf.* Thr 2,22.

**רַבֵּה** *imper.* Jud 9,29.

**רִבֹּתַיִם** *du.* Ps 68,18.

## רְבִבִים *pl. t.*

pluviae, imbres.

י״ם מן רבב ב׳ לפי שיורה כחץ. השבעים קורין בירמיה ג׳ ג׳ וַיִּמָּנְעוּ רֵעִים רַבִּים לְמוֹקֵשׁ לָךְ, ובי״ד י״ב רְבִיבָם (רֻבָּם, רַוְיָתָם?).

Jer 3,3.14,12.

**בִּרְבִיבִם** Ps 65,11.

**כִּרְבִיבִים** Mich 5,6 ‖ Ps 72,6.

**וְכִרְבִיבִים** Dt 32,2.

—v. ch. et n. pr.; cf. רָבָה I—

## [רָבַב] (רב) רָב II

iaculari.

אח אל רָבָה ב׳ ואל רָמָה. לראב״ע וברקים רב מפעלי הכפל, ומגזרת וָרֹבּוּ, ומקביל אל וישלח (אולי יש לחבר לו גם לרבים צידים דירמיה ט״ז ט״ז, וכטעם רֹבֶה קַשָּׁת).

Ps 18,15.

**וָרֹבּוּ** *3 perf. pl.* Gn 49,23.

**[רַב] רַבִּים** *pt. pl.* Jer 50,29.

**רַבָּיו** *suff.* Job 16,13.

—cf. רָבָה II—

## [רָבַד] רָבַדְתִּי *1 perf.*

sternere (lectum).

אח אל רָפַד (וקרוב אל רָבַע, רָבַץ, וּרְצֻף בהפך אתון, וכענין רְבַד בדרז״ל); בערבית הוראתו קשירה ועניבה, וזה טעם רביד.

Prv 7,16.

## [רָבִיד] וְרָבִיד

collare, torques.

Ez 16,11.

**רְבִד** *cs.* Gn 41,42.

## [מַרְבָד] מַרְבַדִּים *pl. t.*

stragulae, tapetes; *culcita.*

Prv 7,16.31,22.

—cf. רָפַד—

## I [רָבָה] רָבְתָה *3 perf. f.*

multum fieri, multiplicari, augeri; multum, numerosum esse; maiorem fieri, crescere; adolescere; magnum esse; potentem esse; *Pi.* multiplicare, augere; educare; *Hi. inf.* multum; nimis.

**לְרֹב** Esth 10,3.

**לָרוֹב, לָרֹב** (1Ch 4,38. 2Ch 31,10) Gn 30,30.48,16 ‖ Dt 1,10.*10,22*.*28,62* ‖ Jos 11,4 ‖ Jud 6,5.7,12² ‖ 1S 13,5 ‖ 2S 17,11 ‖ 1R 1,19.*25*.4,20.10,10.27 ‖ Zach 14,14 ‖ Job 26,3 ‖ Neh 9,25 ‖ 1Ch 4,38.12,40(41).22,3(2)².4(3).5(4).8(7).14(13).15(14).29,2.21 ‖ 2Ch 1,15.*9,27*.2,8.4,18.9,1.9.11,23.14,14.15,9.16,8.17,5.*18,1*.18,2.20,25.24,11.24.27,3.29,35.30,5.13.24.31,5.10.32,5.29.

**מֵרֹב** Gn 16,10.32,13 ‖ Dt 28,47 ‖ Jos 9,13 ‖ 1S 1,16 ‖ 1R 3,8.7,47.8,5 ‖ Jes 7,22.40,26 ‖ Ez 23,42.27,12.*18*.16.28,18 ‖ Nah 3,4 ‖ Zach 2,8.8,4 ‖ Prv 16,8 ‖ Job 35,9 ‖ 2Ch 5,6.

**וּמֵרֹב** Jes 24,22 ‖ Thr 1,3.

**[רֻבִּים] רֻבֵּי** Q. (רִבּוֹ K.) *pl. cs.* Hos 8,12.

## רְבָבָה

myrias, decem milia (de magno numero); Cf. רָבַב Pu. pt.

י״נ בהדברים ל״ג ב׳: וְאָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ, השבעים קורין ביחזקאל רִבֵּי ת׳ רבבה (להבחור ברבבתיו כלהו כתיב תָו וקרי תָיו!).

Gn 24,60 ‖ Lev 26,8 ‖ Dt 32,30 ‖ Ez 16,7.

**וּרְבָבָה** Ps 91,7.

**לְרְבָבָה** Jud 20,10.

**מֵרְבָבָה** Cant 5,10.

**רְבָבוֹת** *pl.* 1S 18,8.

**רִבְבוֹת** *cs.* Nu 10,36 ‖ Dt 33,17.

**בְּרִבְבוֹת** Mich 6,7.

**מֵרִבְבוֹת, מֵרִבְבֹת** Dt 33,2 ‖ Ps 3,7.

**בְּרִבְבֹתָיו, בְּרִבְבֹתָו** Q., *suff.* 1S 18,7.21,12.*29,5*.

## רִבּוֹא, K., רִבּוֹ

myrias.

Hos 8,12 ‖ Jon 4,11 ‖ Esr 2,64 ‖ Neh 7,66.72 ‖ 1Ch 29,7².

**רִבֹּאוֹת, רִבּוֹת** *pl.* Dan 11,12 ‖ Esr 2,69 ‖ Neh 7,71.

הִרְבָּה *Hi. 3 perf.* Dt 1,10 ‖ Jud 16,34 ‖ 2R 21,6 ‖ Jer 46,16 ‖ Hos 8,11.14.10,1 ‖ 2Ch 33,6.23.

וְהִרְבָּה Ps 78,38 ‖ Job 9,17.

וְהִרְבְּךָ, וְהִרְבֶּךָ *suff.* Dt 7,13. 13,18.30,5.

הִרְבְּתָה *3 perf. f.* 1S 1,12.

הִרְבִּיתָ *2 perf.* Jes 9,2 ‖ Ez 28, 5 ‖ Neh 9,23.

וְהִרְבִּיתָ 1Ch 4,10.

הִרְבֵּית, הִרְבֵּיתִי (יתיר י׳) *2 perf. f.* Jes 46,11 ‖ Nah 3,16.

הִרְבֵּיתִי *1 perf.* Hos 2,10.12, 11.

וְהִרְבֵּיתִי Gn 17,20.26,4.*24* ‖ Ex 7, 3 ‖ Lev 26,9 ‖ Ez 36,10.11.29.30. 37,26.

וְהִרְבִּיתְךָ *suff.* Gn 48,4.

וְהִרְבִּתָים Jer 30,19.

הִרְבּוּ *3 perf. pl.* Ez 22,25 ‖ 1Ch 4,27.7,4.23,11 ‖ 2Ch 31,5.36,14.

הִרְבֵּיתֶם *2 perf. pl.* Ez 11,6.

הִרְבִּינוּ *1 perf. pl.* Esr 10,13.

מַרְבֶּה *pt.* Prv 28,8.

הַמַּרְבֶּה Ex 16,17.18 ‖ Hab 2,6.

מַרְבֵּה *cs.* Lev 11,42.

מַרְבָּה *pt. f.* Neh 9,37.

מַרְבִּים *pl. m.* Ex 36,5 ‖ Eccl 6, 11 ‖ Neh 6,17.

וּמַרְבִּים 1Ch 8,40.

הַרְבֵּה *inf. abs.* Gn 3,16.16,10.

וְהַרְבָּה Gn 22,17.

וְהַרְבֵּה Ez 21,20.

הַרְבֵּה, (adv.) Gn 51,1.41,49 ‖ Dt 3,5 ‖ Jos 13,1.22,8 ‖ 1S 26,21 ‖ 2S 1,4.8,8.12,2.30 ‖ 1R 5,9.10,10.11 ‖ 2R 10,18.21,16 ‖ Jes 30,33 ‖ Jer 40,12 ‖ Jon 4,11 ‖ Hag 1,6.9 ‖ Eccl 1,16.2,7.5,6.11.16.19.6,11.7,16. 17.9,18.11,8².12,12² ‖ Esr 10,1 ‖ Neh 2,2.3,33.4,4.13 ‖ 1Ch 20,2 ‖ 2Ch 14,12.25,9.32,27.

וְהַרְבֵּה Ps 130,7.

לְהַרְבֵּה Neh 5,18 ‖ 2Ch 11,12. 16,8.

מֵהַרְבֵּה Jer 42,2.

הַרְבּוֹת *inf. cs.* Dt 17,16 ‖ Am 4,9 ‖ Prv 25,27.

לְהַרְבּוֹת Prv 22,16 ‖ 1Ch 27,23.

וּלְהַרְבּוֹת Dt 28,63.

מֵהַרְבִּית K., מֵהַרְבּוֹת Q. (מֵהַרְבַּת Q. ?) 2S 14,11.

הַרְבֵּה, K. *imper.* Ez 24,10 ‖ Ps 51,4.

הֶרֶב Q. Jud 20,38 ‖ Ps 51,4.

הַרְבִּי־ *f.* Jes 23,16.

הַרְבּוּ *pl.* Gn 34,12 ‖ Am 4,4.

אַרְבֶּה *1 impf.* Gn 3,16.16,10. 22,17 ‖ Ex 32,13 ‖ Jer 33,22 ‖ Ez 36,37 ‖ Job 29,18.

וְאַרְבֶּה Gn 17,2.

וָאֶרֶב K., וָאַרְבֶּה Q. Jos 24,3.

וְאַרְבֵּהוּ *suff.* Jes 51,2.

תַּרְבֶּה *2 impf.* Lev 25,16 ‖ Nu 26,54 ‖ Prv 6,35.

תֶּרֶב Ps 71,21.

וְתֶרֶב Job 10,17.

וְתַרְבִּי־ *2 impf. f.* Jer 2,22.

וַתַּרְבִּי Jes 57,9 ‖ Ez 16,25.*26.29.* 51.

יַרְבֶּה *3 impf.* Ex 30,15 ‖ Dt 17, 16.17² ‖ Jes 40,29.55,7 ‖ Hos 12, 2 ‖ Prv 13,11 ‖ Eccl 10,14 ‖ Dan 11,39.

הֲיַרְבֶּה *interrog.* Job 40,27.

וְיֶרֶב Job 34,37.

וַיֶּרֶב 2S 18,8 ‖ Thr 2,5.

וְיַרְבֶּךָ [וְיַרְבְּךָ *suff.* Gn 28,3.

וַתַּרְבֶּה *3 impf. f.* Ez 23,19.

תַּרְבֵּנִי *suff.* 2S 22,36 ‖ Ps 18,36.

תַּרְבּוּ *2 impf. pl.* Nu 33,54.35, 8 ‖ 1S 2,3 ‖ Jes 1,15.

## מַרְבֶּה

multiplicatio, amplificatio, multitudo, copia; ample.

להאחרונים שם ע״מ מהנה. מ״ם של לםרבה סתומה, ונמצא להפך מ״ם פתוחה בסוף המלה (נחמיה ב׳ י״ג); השבעים קורין רַבָּה המשרה (לד״ק לם נכתב על הגליון כהערה אל שלום שלפניו, לקראו שָׁלֹם חסר); י״נ בל״נ כ״ג: או הֵלֶק עֲדֵי שלל לְמַרְבֶּה, ומתאים עם סוף הפסוק.

Jes 33,23.

לְםַרְבֵּה (=לְמַרְבֵּה) *cs.* Jes 9,6.

## מִרְבָּה

amplitudo.

י״נ מַרְבָּה, בינוני הפעיל נקבה; השבעים קורין: מרבה לְהָכִיל (להשלים) שִׁכָּרוֹן.

Ez 23,32.

## מַרְבִּית

multitudo, maxima pars; *incrementum*, soboles (familiae).

הפוכו של מקצת, ובא גם במובן נשך ותרבית.

1S 2,33 ‖ 2Ch 9,6.30,18.

וּבְמַרְבִּית Lev 25,37.

מַרְבִּיתָם *suff.* 1Ch 12,29(30).

## תַּרְבּוּת

soboles, proles.

מענין מפחתי ורביתי, ולד״ק המון רב.

Nu 32,14.

## תַּרְבִּית] וְתַרְבִּית

fenus, usura; ростъ.

בדרז״ל רִבִּית.

Lev 25,36 ‖ Ez 18,8.13.17.22,12.

וּבְתַרְבִּית K., וְתַרְבִּית Q., Prv 28,8.

———v. ch. et n. pr.———

אַרְבֶּה locusta v. p. 140ᵃ.

## רָבַךְ

commiscere, versare.

בערבית رَبَكَ ענינו בלילה, ולרז״ל בת״כ הליטה ברותחין, והשם רְבִיכָה.

מֻרְבֶּכֶת [הֻרְבַּךְ *Ho. pt. f.* Lev 6,14.7,12.

וְלַמֻּרְבֶּכֶת 1Ch 23,29.

I רָבַע] רָבוּעַ *pt. pass.*

*denom.* quadrifariam distribuere, quadrangularem facere; *pt. pass.* quadratum, quadrangulum.

נגזר מן ארבע.

Ex 27,1.28,16.30,2.37,25.38,1. 39,9.43,16.

רְבָעִים *pl.* 1R 7,5.
רְבָעָה *f. sg.* Ez 41,21.
רָבַע] מְרֻבָּע (al. בָּ). *Pu. pt.* Ez 45,2.
מְרֻבַּעַת *f.* Ez 40,47.
מְרֻבָּעוֹת *pl.* 1R 7,31.

אַרְבַּע *f.*

quatuor.

כמ״הו בצורית, סורית, ערבית, כושית ,אשורית: ארבע לנקבות וארבעה לזכרים.

Gn 11,16. 15,13. 23,15. 16. 31,41. 33,1 ‖ Ex 25,12.*26.37*,*3.13*.12.*37*, *3*. 26. *37*,*13*. 26,2.*8*. *36*,*9*. 27,2.*38*, *2*.4².38,5 ‖ Lev 11,20.*21*.23.27.42 ‖ Nu 7,8 ‖ Dt 22,12 ‖ Jos 15,36.*18*, *28*.19,7.21,18.*22.24.29.31.35*.37 ‖ Jud 20,2.*17*.21,12 ‖ 1S 30,17 ‖ 1R 7,19. 27.34. 38. 42. 9,28. 18,19. *22*. 19.22,41 ‖ 2R 14,13 ‖ Jer 15,3.49, 36.52,21 ‖ Ez 1,5. 41,5. 43,14.15². 17.20².*45*,*19* ‖ Zach 2,1.6,1.5.7,1 ‖ Prv 30,15. 21 ‖ Dan 8,8.22² ‖ Esr 1,10.2,15.64.67 ‖ Neh 6,4.7,66.69. 11,6 ‖ 1Ch 21,5 ‖ 2Ch 3,2. 4,13.8, 18.13,3.21.18,5.25,23.

וְאַרְבַּע, K. Gn 11,13.*15.17*. 32,7. 47,24 ‖ Ex 12,40.*41*. 21,37. 36,15. 38,29 ‖ Nu 1,29.*2*,*6*.31.*2*,*8*.37.*43*. *2*,*23*.43.*2*,*30*.*26*,*47*.2,9.16.7,85.26, 43.50 ‖ Dt 3,11 ‖ 1S 30,10 ‖ 2S 21, 20 ‖ 1R 6,1.7,27.34.10,26.15,33 ‖ Ez 1,6.10,21 ‖ Prv 30,18 ‖ Esr 1, 11 ‖ 1Ch 20,6 ‖ 2Ch 1,14.
בְּאַרְבַּע Ex 38,5 ‖ Jes 36,1 ‖ Ez 40,1.43,17 ‖ Job 1,19.
וּבְאַרְבַּע Gn 14,5 ‖ 2R 18,13.
כְּאַרְבַּע 1S 22,2.*25*,*13* ‖ 1R 22,6 ‖ Zach 2,10.
לְאַרְבַּע Ex 25,26.*37*,*13* ‖ Ez 42, 20 ‖ Dan 8,8.11,4 ‖ 1Ch 9,24.
מֵאַרְבַּע Jes 11,12 ‖ Jer 49,36 ‖ Ez 37,9.
אַרְבָּעָה *m.* Gn 14,9.46,22 ‖ Ex 12,6.25,34.*37*,*20*. 26,32.*36*,*36*. 32. *36*,*36*. 27,16².*38*,*19*. 28,17. 38,19. 39,10 ‖ Nu 1,27.*2*,*4*.29.*2*,*6*. 17,14. 25,9.26,25.*43*. 29,13.17.*20.23.26*. *29.32* ‖ Jud 9,34.19,2.20,47 ‖ 1R 7,2.8,65.18,34 ‖ Jes 17,6 ‖ Ez 10,9. 21.40,41 ‖ Am 1,3.*6.9.11.13.2,1.4*. *6* ‖ Zach 2,3 ‖ Prv 30,24 ‖ Job 42, 12.16 ‖ Esth 9,15.19.*21* ‖ 1Ch 3,5. 7,1.23,10.12.24,13.18.25,5.26,17². 18.
וְאַרְבָּעָה, Q. Nu 7,88 ‖ 1S 27,7 ‖ 1R 7,30² ‖ 2R 7,3 ‖ Jer 36,23 ‖ Ez 1,6.10,14. 40,41.42 ‖ Hag 1,15.2, 10.18.20 ‖ Zach 1,7 ‖ Prv 30,18. 29 ‖ Dan 10,4 ‖ Esr 2,7.*31*.15.40 ‖ Neh 7,12.*34*.23.43.9,1.11,18 ‖ 1Ch 5,18.7,7.23,4.*27*,*1.2.4.5.7*—*15*.
בְּאַרְבָּעָה Ex 12,18 ‖ Lev 23,5 ‖ Nu 9,3.5.11.28,16 ‖ Jos 5,10 ‖ Ez 45,21 ‖ Zach 7,1 ‖ Esth 9,17 ‖ Esr 6,19 ‖ 2Ch 30,15.35,1.
וּבְאַרְבָּעָה Esth 9,18.
לְאַרְבָּעָה Gn 2,10 ‖ Nu 29,15 ‖ 1Ch 25,21.31.
אַרְבַּעַת, K. *cs.* Nu 7,7 ‖ Jud 11, 40 ‖ 2S 21,22 ‖ Jer 52,30 ‖ Ez 1,8. 17. 7,2. 10,11.14,21.43,16.17.46, 21 ‖ 1Ch 9,26.12,26(27) ‖ 2Ch 9, 25.
וְאַרְבַּעַת 1R 7,32 ‖ Ez 48,16³.*30*. *32.33.34*.16 ‖ 1Ch 21,20.23,5².
בְּאַרְבַּעַת Ez 46,22.
כְּאַרְבַּעַת 1S 4,2.
לְאַרְבַּעַת Ez 1,15.
אַרְבַּעְתָּם *suff.* Dan 1,17.
לְאַרְבַּעְתָּם Ez 1,8.10.10,10.12.46, 22.23.
לְאַרְבַּעְתָּן Ez 1,10².16.18.

אַרְבָּעִים *pl.*

quadraginta.

השבעים קורין בש״ב ט״ו ז׳: מקץ אַרְבַּע שנים.

Gn 5,13.7,17.8,6. 18,28.29. 25,20. 26,34.32,16.50,3 ‖ Ex 16,35 ‖ Nu 1,33.*2*,*19*.*26*,*18*. 13,25. 14,33.34². 32,13.35,6.7 ‖ Dt 2,7.*8*,*2*.*4*.9,25². 25,3.29,4 ‖ Jos 5,6.14,7.10. 21,39 ‖ Jud 3,11.*5*,*31*.*8*,*28*.12,6.14.13,1 ‖ 1S 4,18.17,16 ‖ 2S 2,10.5,4.15,7 ‖ 1R 2,11.*11*,*42*.5,6. 7,3.38.14,21 ‖ 2R 2,24.8,9.10,14.14,23 ‖ Jer 52, 30 ‖ Ez 4,6. 29,11.12.13.41,2.46, 22 ‖ Am 2,10.5,25² ‖ Jon 3,4 ‖ Ps 95,10 ‖ Esr 2,10.*24*.34.38.*66* ‖ Neh 5,15.7,13.15.28.*11*,*13*.29.36.41.8, 44 ‖ 1Ch 5,18.12,36(37). 29,27 ‖ 2Ch 9,30.12,13.16,13.22,2.
אַרְבָּעִים . . . וְאַרְבָּעִים Gn 7,4. *12* ‖ Ex 24,18.*34*,*28* ‖ Dt 9,9.*18*.*11*. *10*,*10* ‖ 1R 19,8.
וְאַרְבָּעִים Gn 47,28 ‖ Ex 26,19.*36*, *24*.21.*36*,*26* ‖ Lev 25,8 ‖ Nu 1,21. *2*,*11*.25.*2*,*15*.*26*,*41*.*50*.41.*2*,*28*. 26, 7 ‖ 2S 10,18 ‖ 1R 6,17.15,10 ‖ 2R 12,2 ‖ Job 42,16 ‖ Esr 2,8.25 ‖ Neh 7,62.68. 9,21 ‖ 1Ch 19,18 ‖ 2Ch 24,1.
הָאַרְבָּעִים Gn 18,29 ‖ Nu 33,38 ‖ 1Ch 26,31.
בְּאַרְבָּעִים Dt 1,3 ‖ Jud 5,8.
כְּאַרְבָּעִים Jos 4,13.

תָּ] אַרְבַּעְתַּיִם

quadruplum.

2S 12,6.

רֶבַע

quarta pars; latus rei quadratae, quatuor laterum.

ע״מ בֶּקַע.

Ex 29,40 ‖ 1S 9,8.
רְבָעִים] רְבָעָיו *pl. suff.* Ez 43, 16.
רְבָעֶיהָ Ez 43,17.
רִבְעֵיהֶם Ez 1,8.10,11.
רִבְעֵיהֶן Ez 1,17.

רֹבַע

יש מחברין רבע ישראל עם רָבַע ב׳, ע׳ לקמן.

Nu 23,10.
וְרֹבַע 2R 6,25.

רְבִיעִי

quartus; dies quartus (mensis), mensis quartus; בְּנֵי רְבִיעִים filii quartae stirpis; *f.* quarta pars; quadrans.

Gn 1,19.15,16.
הָרְבִיעִי, הָרְבִעִי Gn 2,14 ‖ Ex 28, 20.*39*,*13* ‖ Nu 7,30.29,23 ‖ Jos 19,

17 ‖ Jud 19,5 ‖ Jer 39,2.*52,6* ‖ Zach 8,19 ‖ Esr 8,33 ‖ 1Ch 2,14.3,2.15.8,2.12,10(11).23,19.24,8.23.25,11.26,2.4.11.27,7 ‖ 2Ch 20,26.

**וְהָרְבִיעִי** 2S 3,4 ‖ Ez 10,14 ‖ Dan 11,2.

**בָּרְבִיעִי** Ez 1,1.

**רְבִיעִים, רְבִיעִם** *pl.* 2R 10,30.15,12.

**רְבִיעִית, רְבִיעִת, רְבִעִית** *f.* Ex 29,40 ‖ Lev 23,13 ‖ Nu 15,5.28,5.7 ‖ 1R 6,33 ‖ Ez 48,20 ‖ Neh 9,3.

**וּרְבִעִית, וּרְבִיעִת** Nu 28,14 ‖ Neh 9,3.

**הָרְבִיעִית, הָרְבִיעִת, הָרְבִעִית** Lev 19,24 ‖ 1R 6,1.37 ‖ 2R 18,9 ‖ Jer 25,1.*36,1.45,1*.28,1.46,2.51,59 ‖ Zach 6,3.

**בָּרְבִעִית** Nu 15,4.

## [רִבֵּעַ] רִבֵּעִים *pl. t.*

abnepotes, quarta progenies.

Ex 20,5.*34,7* ‖ Nu 14,18 ‖ Dt 5,9.

——v. chald.——

## II [רָבַע] לְרִבְעָה *inf. cs.*

cubare, concubare.

אח אל רבץ, בחלוף צ׳ בע׳ השגור ומצוי הרבה בארמית.

Lev 20,16.

**לְרִבְעָהּ** *suff.* Lev 18,23.

**[הִרְבִּיעַ] תַּרְבִּיעַ** *Hi.* 2 *impf.* Lev 19,19.

## [רֶבַע] וְרִבְעִי *suff.*

cubatio.

רבע ישראל לרש״י והראב״ע דגל אחד וכת״א, לדרשב״ם כמו זרע ישראל, לפי שע״י הרביעה נוצר האדם, והשבעים קורין וּמִי־סָפַר רִבּוֹ (רבבות) ישראל.

Ps 139,3.

**רֹבַע** Nu 23,10.

---

## רָבַץ

cubare, recubare, incubare; quiescere; quiete vivere; *Hi.* recubare facere; reponere.

אח לשלפניו, וכמוהו בערבית ואשורית (אולי יש לקרוא בבראשית תרבץ, בהמשך הת״ו של חטאת).

Gn 48,9.

**[רָבְצָה] רָבְצָה** 3 *perf. f.* Ez 19,2.

**וְרָבְצָה** (נס״א) Dt 29,19.

**[רָבַצְתָּ] וְרָבַצְתָּ** 2 *perf.* Job 11,19.

**וְרָבְצוּ** 3 *perf. pl.* Jes 13,21.17,2 ‖ Zeph 2,14.3,13.

**רֹבֵץ** *pt.* Gn 4,7.49,14 ‖ Ex 23,5.

**הָרֹבֵץ** Ez 29,3.

**רֹבְצִים** *pl.* Gn 29,2.

**רֹבֶצֶת** *f. sg.* Gn 49,25 ‖ Dt 22,6.33,13.

**[יִרְבַּץ] יִרְבָּץ** 3 *impf.* Jes 11,6.27,10.

**וַתִּרְבַּץ** 3 *impf. f.* Nu 22,27.

**יִרְבְּצוּ, יִרְבָּצוּ** 3 *impf. pl.* Jes 11,7.14,30.

**[יִרְבְּצוּן] יִרְבָּצוּן** Zeph 2,7 ‖ Ps 104,22.

**תִּרְבַּצְנָה** 3 *impf. pl. f.* Ez 34,14.

**[הִרְבִּיץ] מַרְבִּיץ** *Hi. pt.* Jes 54,11.

**מַרְבִּצִים** *pl.* Jer 33,12.

**אַרְבִּיצֵם** 1 *impf. suff.* Ez 34,15.

**תַּרְבִּיץ** 2 *impf.* Cant 1,7.

**יַרְבִּיצֵנִי** 3 *impf. suff.* Ps 23,2.

**יַרְבִּצוּ** 3 *impf. pl.* Jes 13,20.

## [רֵבֶץ] לְרֵבֶץ

cubile (gregum); domicilium quietum.

Jes 65,10.

**רִבְצוֹ** *suff.* Prv 24,15.

**רִבְצָהּ** Jes 35,7.

**רִבְצָם** Jer 50,6.

**מַרְבֵּץ** Zeph 2,15.

**לְמִרְבַּץ־** *cs.* Ez 25,5.

---

## רבק [rad. מַרְבֵּק

stabulum.

בערבית מורה סעל רבק על אסירה בחבל, וכן בדרז״ל רְבָקָה במובן צמד, או כטעם מכלאות צאן (ואולי יש לחברו עם מרבץ)

1S 28,24 ‖ Jer 46,21 ‖ Am 6,4 ‖ Mal 3,20.

——v. n. pr. רִבְקָה——

## [רֶגֶב] וּרְגָבִים *pl.*

gleba.

יש להברו עם רָגַם או רָכַב, ע״ש קשור חלקי העפר, וכטעם צרור.

Job 38,38.

**רִגְבֵי** (נס״א) *cs.* Job 21,33.

——v. n. pr. אַרְגֹּב——

## [רָגַז] וְרָגַז

commotum, perturbatum esse; irasci; contremiscere, trepidare; *Hi.* commovere, perturbare; ad iram provocare, irritare; contremiscere facere; *Hith.* cum ira agere, tumultuari.

קריב אל רגש, וכמוהו בצורית, ארמית, סורית וערבית. טעם והרגיז דירמיה נ׳ ל״ד כמו יַהֲרִגִיז; השבעים קורין ביחזקאל ט״ז מ״ג וַתַּרְגִּיזִי לִי.

Prv 29,9.

**רָגְזָה** 3 *perf. f.* Jes 14,9 ‖ Joel 2,10 ‖ Ps 77,19 ‖ Prv 30,21.

**וְרָגְזוּ** 3 *perf. pl.* Dt 2,25 ‖ Jer 33,9.

**רְגָזָה** *imper. f.* Jes 32,11.

**רִגְזוּ** *pl. m.* Ps 4,5.

**[אֶרְגַּז] אֶרְגָּז** 1 *impf.* Hab 3,16.

**וַתִּרְגְּזִי־** 2 *impf. f.* Ez 16,43.

**יִרְגַּז, יִרְגָּז** 3 *impf.* 2S 7,10 ‖ Jes 28,21 ‖ 1Ch 17,9.

**וַיִּרְגַּז** 2S 19,1.

**תִּרְגַּז** 3 *impf. f.* Am 8,8.

**וַתִּרְגַּז** 1S 14,15 ‖ Hab 3,16.

**תִּרְגְּזוּ** 2 *impf. pl.* Gn 45,24.

**תִּרְגַּזְנָה** 2 *impf. pl. f.* Jes 32,10.

**יִרְגְּזוּ, יִרְגָּזוּ** 3 *impf. pl.* 2S 22,8 ‖ Jes 64,1 ‖ Joel 2,1 ‖ Mich 7,17 ‖ Ps 18,8.77,17.99,1.

**וַיִּרְגְּזוּ** Jes 5,25.

**יִרְגְּזוּן, יִרְגָּזוּן** Ex 15,14 ‖ Hab 3,7.

**הִרְגִּיז** *Hi.* 3 *perf.* Jes 23,11.

**וְהִרְגִּיז** Jer 50,34.

הִרְגַּזְתַּנִי *2 perf. suff.* 1S 28,15.

מַרְגִּיז *pt.* Jes 14,16.

הַמַּרְגִּיז Job 9,6.

לְמַרְגִּיזֵי [מַרְגִּיזִים (נס״א) *pl. cs.* Job 12,6.

אַרְגִּיז *1 impf.* Jes 13,13.

הִתְרַגֶּזְךָ [הִתְרַגֵּז *Hith. inf. suff.* 2R 19,27.28‖Jes 37,28.29.

## רַגָּז

trepidans.

Dt 28,65.

## רֹגֶז

tumultus, tumultuatio; turba, molestia, vexatio, perturbatio; ira.

Job 3,17.26.14,1.

וְרֹגֶז Job 39,24.

בְּרֹגֶז Hab 3,2‖Job 37,2.

וּמֵרָגְזֶךָ (מ׳ בחירק) *suff.* Jes 14,3.

## רָגְזָה] בְּרָגְזָה

trepidatio, tremor.

Ez 12,18.

—v. ch.; אַרְגָּז v. p. $66^{b}$—

## רָגַל

circumire calumniandi et obtrectandi causa, calumniari; *Pi.* calumniari; explorare; *pt.* explorator; *Tiph.* ire docere, manu ducere.

פעל נגזר מן רגל, כהלשין מן לשון, וקרוב אל רָכַל; תרגלתי מענין רגילות בהז״ל, ולד״ק שם ע״מ תפארת, תפארתי; ר׳ יוסף הלוי גורם: ואנכי תִרְגַּלְתִּי לאפרים קָחָם עַל־זְרוֹעֹתָי.

Ps 15,3.

מְרַגְּלִים [רִגֵּל *Pi. pt. pl.* Gn 42,9.11.14.16.31.34‖Jos 2,1‖1S 26,4‖2S 15,10.

הַמְרַגְּלִים Jos 6,22.23.

כִּמְרַגְּלִים Gn 42,30.

לְרַגֵּל *inf. cs.* Nu 21,32‖Jos 6,25.14,7‖Jud 18,2.14.*17*.

וּלְרַגֵּל 1Ch 19,3.

וּלְרַגְּלָהּ *suff.* 2S 10,3.

וְרַגְּלוּ *imper. pl.* Jos 7,2.

וַיְרַגֵּל *3 impf.* 2S 19,28.

וַיְרַגְּלוּ *3 impf. pl.* Dt 1,24‖Jos 7,2.

תִּרְגַּלְתִּי [תִּרְגֵּל *Tiph. 1 perf.* Hos 11,3.

## רֶגֶל, רָגֶל

pes; *met.* ictus pedis, *pl.* vices; gressus, incessus; vestigium pedis.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית וכושית ובמנדעית בהפך אתון. בא ברבים ככנוי לעדה, מסיך את רגליו, שער הרגלים, וכן פירש״י לא עשה רגליו דש״ב י״ט כ״ה לא הסיר השער, ליונתן לא רחץ, וכ״ת השבעים שהוסיפו ולא עָשָׂה צִפָּרְנָיו; י״ג בבראשית ומחקק מבין דְּגָלָיו, ור׳ יוסף הלוי גורם בישעיה: צדק יקראו לְדִגְלוֹ.

Ex 21,$24^{2}$‖Lev 21,19‖Nu 22,25‖Dt 2,5.19,21‖2R 21,8‖Jes 1,6.26,6.32,20‖Ez 1,$7^{2}$.29,11.32,13‖Ps 36,12‖Job 12,5.28,4.39,15‖2Ch 33,8.

וְרֶגֶל Ez 29,11‖Prv 25,19.

בְּרֶגֶל Dt 19,21‖Ez 25,6‖Ps 66,6.

לְרֶגֶל Gn 33,14.

וּלְרֶגֶל Gn 33,14.

רַגְלִי *suff.* Ps 26,12.38,17.94,18.116,8‖Job 23,11.31,5.

לְרַגְלִי Gn 30,30‖Ps 119,105.

רַגְלֵנוּ Ps 66,9.

רַגְלְךָ, Q., רַגְלֶךָ Dt 28,35.65.29,4‖Jos 5,15.14,9‖Jes 20,2.58,13‖Ps 68,24.91,12.121,3‖Prv 1,15.3,26.4,26.27.25,17‖Eccl 4,17.

רַגְלֵךְ Jer 2,25.

וְרַגְלְךָ Dt 8,4‖Prv 3,23.

בְּרַגְלְךָ Dt 11,10‖Ez 6,11.

לְרַגְלֶךָ Dt 33,3.

רַגְלְכֶם Dt 11,24‖Jos 1,3.

רַגְלוֹ, K., Q. Gn 41,44‖Lev 8,23.*14,14.17.25.28*‖Dt 25,9.33,24‖1S 23,22‖2S 14,25‖1R 5,17‖Ps 105,18‖Job 2,7.

בְּרַגְלוֹ, K. 2S 15,18‖Prv 6,13.

לְרַגְלוֹ Jes 41,2.

רַגְלָהּ Gn 8,9‖Dt 28,56.

לְרַגְלָהּ 1S 25,42.

רַגְלָם Ex 29,20‖Lev 8,24‖Dt 32,35‖Ps 9,16.

רַגְלַיִם, רַגְלָיִם *du.* Lev 11,23.42‖2S 4,4.9,3‖Prv 6,18.26,6.

וְרַגְלַיִם Job 29,15.

הָרַגְלָיִם Jes 7,20.

וְהָרַגְלַיִם 2R 9,35.

בְּרַגְלָיִם Jes 28,3‖Prv 19,2.

רַגְלֵי *cs.* Jos 3,13.4,3.9.18‖1S 2,9.25,41‖2R 6,32‖Jes 26,6.52,7‖Nah 2,1‖1Ch 28,2.

וְרַגְלֵי Gn 24,32‖Jos 3,15.

בְּרַגְלֵי 1S 25,27.

רַגְלַי, Q., רַגְלָי, Q. *suff.* 2S 22,34.39‖1R 5,17‖Jes 60,13.66,1‖Ez 2,2.*3,24*.43,7‖Hab 3,19‖Ps 18,34.39.25,15.31,9.40,3.56,14.73,2.119,59.101‖Job 13,$27^{2}$.30,12.33,11‖Cant 5,3.

וְרַגְלַי Ps 22,17.

בְּרַגְלַי, בְּרַגְלָי Nu 20,19‖Dt 2,28‖Jud 8,5‖1R 20,10.

לְרַגְלַי, לְרַגְלָי Jer 18,22‖Thr 1,13.

רַגְלֵינוּ Ps 47,4.122,2.

רַגְלֵךְ (Jer), רַגְלֶיךָ, K. (Eccl) Ex 3,5‖2S 11,8‖Jer 38,22‖Ez 2,1‖Eccl 4,17.

רַגְלַיִךְ 1R 14,12‖Jes 49,23.60,14‖Ez 16,25.

וְרַגְלֶיךָ 2S 3,34.

בְּרַגְלֶיךָ Ex 11,8‖Ez 24,17.32,2.

לְרַגְלֶיךָ Ps 110,1.

רַגְלֵיכֶם Gn 18,4.*29,2*‖Jos 10,24‖Jer 13,16‖Ez 34,$19^{2}$‖Mal 3,21.

בְּרַגְלֵיכֶם Ex 12,11.24,23.34,$18^{2}$.

רַגְלָיו, K., Q. Gn 24,32.29,1.49,10.33‖Ex 24,10.25,26.*37,13*‖Lev 23,12‖Jud 3,24‖1S 14,13.17,6.24,4.25,24‖2S 9,13.19,25.21,20.22,10.34‖1R 5,17.15,23‖2R 4,37.13,21‖Jes 6,2‖Nah 1,3‖Zach 14,4.12‖Ps 8,7.18,10.99,5.105,18.132,7‖Thr 2,1.3,34‖Esth 8,3‖1Ch 28,2.

**וְרַגְלָיו** Jud 1,6‖Prv 6,28.

**בְּרַגְלָיו**, Q. (Prv) Jud 4,10.15.17.5, 15‖2S 2,18.15,16.17‖1R 2,5‖2R 4,27‖Jes 41,3‖Am 2,15‖Prv 6, 13‖Job 18,8‖2Ch 16,12.

**לְרַגְלָיו** Ex 4,25‖Lev 11,21‖Hab 3,5‖Job 18,11.

**רַגְלֶיהָ** Dt 28,57‖Jud 5,27[2]‖1R 14,6‖Jes 23,7‖Prv 5,5.7,11.

**רַגְלֵיהֶם** Gn 43,24‖Ex 30,19.*40*, *31*‖Jos 10,24‖Jud 19,21‖2S 4, 12‖Jes 59,7‖Jer 14,10‖Ez 1,7.37, 10‖Ps 115,7‖Prv 1,16‖2Ch 3,13.

**שֵׁינֵיהֶם** K., **[מֵימֵי] רַגְלֵיהֶם** Q. 2R 18,27‖Jes 36,12.

**וְרַגְלֵיהֶם** Ex 30,21‖Jud 1,7‖Ez 1,7‖Neh 9,21.

**בְּרַגְלֵיהֶם** Dt 11,6‖Jos 9,5‖2R 3,9.

**וּבְרַגְלֵיהֶם** Jes 3,16.

**רְגָלִים** *pl.* Ex 33,14‖Nu 22,28. 32.33.

## רַגְלִי

pedes (miles).

בנגוד אל רוכבי סוסים, כדמשמע מירמיה י״ב ה׳, ואולי גם כנרדף אל איש, וכהוראתו בערבית.

Ex 12,37‖Nu 11,21‖Jud 20,2‖1S 4,10.15,4‖2R 8,4.10,6‖1R 20, 29‖2R 13,7‖1Ch 18,4.19,18.

**רַגְלִים** *pl.* Jer 12,5.

## [מַרְגְּלוֹת] מַרְגְּלֹתָיו, Q. *pl. t. suff.*

locus ad pedes alic., ad pedes alic.

הוא הנגוד של מראשות.

Ruth 3,4.7.8.14.

**וּמַרְגְּלֹתָיו** Dan 10,6.

——v. ch. et n. pr.——

## [רָגַם] וְרָגְמוּ *3 perf. pl.*

lapides iacere, lapidare.

הוראתו ידועה, וכמוהו בסורית ובערבית.

Lev 24,14‖Ez 16,40.23,47.

**וּרְגָמֻהוּ** *suff.* Dt 21,21.

**רָגוֹם** *inf. abs.* Lev 24,16‖Nu 15,35.

**לִרְגּוֹם** *cs.* Nu 14,10.

**יִרְגְּמוּ** *3 impf. pl.* Lev 20,27. 24,16.

**וַיִּרְגְּמוּ** Lev 24,23‖Nu 15,36‖Jos 7,25‖1R 12,18‖2Ch 10,18.

**יִרְגְּמֻהוּ** *suff.* Lev 20,2.

**וַיִּרְגְּמֻהוּ** 2Ch 24,21.

## [רִגְמָה] רִגְמָתָם *suff.*

acervus, caterva, agmen.

ליונתן זריקת אבנים, מנחם חברו עם רקמה (וארגמן ?), להראב״ע ענינו ממשלה, כרגם מלך, וכ״ת השבעים, להאחרונים ענינו אסיפה וקבוץ, (יש לזה סמוכין בערבית), וי״ג רִגְשָׁתָם.

Ps 68,28.

## [מַרְגֵּמָה] בְּמַרְגֵּמָה

acervus (lapidum), *al.* funda.

להמעתיקים כף הקלע, להרלב״ג גל אבנים פחותים, ואבן הוא אבן טובה, וכבר העיר הראב״ע שאינה מתוארת ביוקר, ומפרש מרגמה מענין רקמה וארגמן, ע״ש.

Prv 26,8.

## [תַּרְגֵּם] וּמְתֻרְגָּם *Pu. pt.*

*traicere*, transferre, interpretari.

ענינו העתקה ובאור מלשון אל לשון ומצוי בדרז״ל, גם בהתפעל, והשמות תרגום, מתורגמן, תורגמן, ומבני שם בא לבני יפת (Dragoman). י״פ אותו מן האשורית בהוראת דבור וקריאה (התי״ו נשתרשה כתרם ותרע בדרז״ל).

Esr 4,7.

——v. n. pr.——

**אַרְגְּמָן (אַרְגְּוָן)** v. p. 66[b].

## רָגַן°

murmurare, fremere, mussitare.

יש מהברין אותו עם רָגַל מלשינות ורכילות, ולד״א הוא קרוב אל רגז, וזה טעם נר״ן זעירא של ונרגן, וגם בקצת נוסחאות ונרגז.

**[רוֹגֵן] וְרוֹגְנִים** *pt. pl.* Jes 29,24.

**[נִרְגָּן] נִרְגָּן** *Ni. pt.* Prv 18,8.*26*, *22*.26,20.

**וְנִרְגָּן** (ן׳ זעירא) Prv 16,28.

**וַתֵּרָגְנוּ** *2 impf. pl.* Dt 1,27.

**וַיֵּרָגְנוּ** *3 impf. pl.* Ps 106,25.

## רָגַע I

terrere; terreri; terrore percussum contrahere se.

אה אל רגז, וכמוהו בערבית בהפך אתון رعج, עורי רגע ת״י רטש, ולהקדמונים ענינו בקיעה ומהיצה; לד״ק אינו יתצא ממשמעות מרגוע ומנוחה, ויהיה טעם רגע הים שמשביחו בעת שגליו הומים או אחרי שהמו דַּיָם, ועורי רגע וימאס מקצתו נקרש ונקפא (כהוראת רגע בכושית) בעוד שמקצתו נמסס, או אחרי שנתמוזו תחלה.

Job 7,5.26,12.

**[רֹגַע] רֹגַע** *pt. cs.* Jes 51,15‖Jer 31,35(34).

## רֶגַע I, רָגַע

nutus oculi, (temporis) momentum; semel, iterum, repente, subito.

נדנוד ומעוף עין, כברומית, או מענין בקיעה, חלק מצער ומעט קט; ויש להעמידו ג״כ על הוראת מנוחה, כאלו היה הרגע ההוה מנוחה קטנה בשטף מרוצת הזמן. ר״מ הכהן רייכערסאָן גורס בישעיה: הכי כמעט רגע.

Ex 33,5‖Jes 26,20.47,9.54,8‖Jer 4,20.18,7‖Ps 6,11.30,6‖Job 20, 5.34,20‖Thr 4,6‖Esr 9,8.

**וְרֶגַע** Jer 18,9.

**בְּרֶגַע** Jes 54,7.

**וּבְרֶגַע** (?) Job 21,13.

**כְּרָגַע** Nu 16,21.*17,10*‖Ps 73,19.

**לִרְגָעִים** *pl.* Jes 27,3‖Ez 26,16. *32,10*‖Job 7,18.

## אַרְגִּיעָה, אַרְגָּעָה

האי דמשלי מעיד עליו שהוא שֵׁם בהוספת א׳, והנגינה היתה ראויה לבוא מלרע. להשבעים יָקבר להם גם ארגיע דישעיה נ״א ד׳, וכדמפרש הולך קרוב צדקי.

Jer 49,19.50,44‖Prv 12,19.

## רָגַע° II

quietum esse; *Hi.* quietum reddere, quietem dare; collocare, ponere; quietem agere, quiete habitare.

בערבית הוראתו שיבה למקום שהיה בתחלה, וכטעם משיב נפש, או יבואר מן הכושית (ע׳ רגע א׳) כענין הקפאים על שמריהם; י״נ בישעיה נ״א ד׳ אוֹפִיעַ, ול״נ אַרְקִיעַ, כלומר אציע ואפרש לפניהם (ע׳ הערה אל רָקַע).

יִרְדּוּ 3 *impf. pl.* Jer 5,31.

v. n. pr.

**[רָדַם°] נִרְדַּם** *Ni. 3 perf.*

graviter dormire; sopitum, attonitum esse.

בערבית הוראתו סתימה ואטימה, שהישן שנת תרדמה כאלו נסתתמו חושיו, וקשאל אל התמהון וטרוף הדעת. י״ג בתהלים: נִרְדָּם (או נִדְהָם) רכב וסוס, והשבעים קורין: נרדמו לקבי־סוס.

Jud 4,21.

נִרְדַּמְתִּי 1 *perf.* Dan 8,18.

נִרְדָּם *pt.* Jon 1,6 ‖ Ps 76,7 ‖ Prv 10,5 ‖ Dan 10,9.

[יֵרָדֵם] וַיֵּרָדַם Jon 1,5.

תַּרְדֵּמָה Gn 2,21 ‖ Jes 29,10 ‖ Prv 19,15 ‖ Job 4,13.*33,15*.

וְתַרְדֵּמָה Gn 15,12.

תַּרְדֵּמַת *cs.* 1S 26,12.

**רָדַף**

acriter sectari, currere post aliquid, persequi, studiose appetere; in fugam conicere, fugere.

כמוהו בארמית סורית וערבית. לפי עדות הפרחון הרדיפהו דשופטים ה׳ רי״ש דגש ודל״ת רפויה, וגם במס״נ נמנה בין כ״ב רישי״ן דגשין. בנוסח הבבלי מְרדף דישעיה מֻנקד מֻרדף (ע׳ לקמן). השבעים קורין קי״ט ק״ן רֹדְפַי ת׳ רֹדְפַי; י״ג באיוב ל׳ ט״ו תֻּנְדַּף כרוח נדיבתי.

Jud 4,16 ‖ 2S 20,10 ‖ Ps 143,3.

וְרָדַף Ex 14,4 ‖ Lev 26,36.

וְרָדַפְתִּי 1 *perf.* Jer 29,18.

רָדְפוּ, רָדָפוּ 3 *perf. pl.* Gn 35,5 ‖ Jos 2,7 ‖ Ps 69,27.

וְרָדְפוּ Lev 26,8.

רְדָפוּנִי *suff.* Ps 119,86.161.

רֹדְפוּךָ Dt 30,7.

וּרְדָפוּךָ Dt 28,22.45.

רְדָפוּם Jos 8,24.

וּרְדַפְתֶּם 2 *perf. pl.* Lev 26,7.

רֹדֵף, רוֹדֵף (Thr) *pt.* Lev 26,17.36 ‖ Jud 4,22.8,5 ‖ 1S 24,15.26,18 ‖ Prv 21,21.28,1 ‖ Thr 1,6.

וְרֹדֵף Lev 26,37 ‖ Jes 1,23 ‖ Hos 12,2.



וְהָרְדִידִים *pl.* Jes 3,23.

v. n. pr.

**I [רָדָה°] וְרָדוּ** *3 perf. pl.*

calcare, calcando confringere; subigere, in potestatem suam redigere; dominari; regnare.

קרוב אל שלפניו, עיקר הוראתו דריכה וכבישה (ובארמית במובן הרישה), וכמוהו בערבית. י״ג בישעיה י״ד ו׳ רֹדֶף באף גוים (ע׳ איכה ג׳ ס״ו); במ״א ב׳ קורין השבעים יָחִיד ת׳ יָרַד (ע׳ שופטים ה׳ י״ב); ירדו על ידידם דירמיה מתרגמין כהוראת ימחאו כפיהם, וכאיכה א׳ י״ג קורין וַיּוֹרִידֶנָּה, ומוסב על האש (יש מחברין לו רדנו דירמיה ב׳ ל״א ורד דהושע י״ב א׳).

Lev 26,17 ‖ Jes 14,2.

רְדִיתֶם 2 *perf. pl.* Ez 34,4.

רֹדֶה *pt.* 1R 5,4 ‖ Jes 14,6.

רֹדֵם (= רֹדָם) *suff.* Ps 68,28.

הָרֹדִים *pl.* 1R 5,30.*9,23* ‖ 2Ch 8,10.

רְדוֹת *inf. cs.* Ez 29,15.

רְדֵה *imper.* Ps 110,2.

וּרְדוּ *pl.* Gn 1,28.

תִרְדֶּה 2 *impf.* Lev 25,43.*46*.

וְיֵרְדְּ 3 *impf.* Nu 24,19 ‖ Ps 72,8.

יִרְדֶּנּוּ *suff.* Lev 25,53.

וַיִּרְדֶּנָּה Thr 1,13.

יִרְדּוּ (?) 3 *impf. pl.* Jer 5,31.

וְיִרְדּוּ Gn 1,26.

וַיִּרְדּוּ Ps 49,15 ‖ Neh 9,28.

[רִדָּה] יְרַד (= יְרַדֶּה) *Pi. 3 impf.* Jud 5,13².

[הִרְדָּה] יַרְדְּ *Hi. 3 impf.* Jes 41,2.

**[מַרְדּוּת] הַמַּרְדּוּת**

disciplina (al. rad. מָרַד).

לרד״ק שרשו רדה, וטעמו כמרדות בסורית ובדרז״ל (צוכט), כלומר מַעֲנִית ופורע מוסר. וכבר הובא בשרש מרד, ע״ש.

1S 20,30.

**II רָדָה**

occupare, desumere, sumere.

כענין רדיית הפת בדרז״ל.

Jud 14,9.

וַיִּרְדֵּהוּ 3 *impf. suff.* Jud 14,9.

[רָגַע] רִגְעֵי־ *pt. pl. cs.* Ps 35,20.

[נִרְגַּע] הֵרָגְעִי *Ni. imper. f.* Jer 47,6.

[הִרְגִּיעַ] הִרְגִּיעָה *Hi. 3 perf. f.* Jes 34,14.

הַרְגִּיעַ (= הַרְגִּיעַ) *inf. cs.* Jer 50,34.

לְהַרְגִּיעוֹ *suff.* Jer 31,2(1).

אַרְגִּיעַ 1 *impf.* Jes 51,4.

תַּרְגִּיעַ 2 *impf.* Dt 28,65.

**II [רֶגַע] וּבְרֶגַע**

quies, requies.

לרש״י והראב״ע ענינו במנוחה והשקט, וכת״י והשבעים.

Job 21,13.

מַרְגּוֹעַ Jer 6,16.

[מַרְגֵּעָה] הַמַּרְגֵּעָה Jes 28,12.

**[רָגַשׁ°] רָגְשׁוּ** *3 perf. pl.*

tumultuari, strepere.

אח אל רגז, רחש ורעש וכמוהו בארמית, סורית וערבית.

Ps 2,1.

**[רֶגֶשׁ] בְּרָגֶשׁ**

turba (populi).

בהמיה ובקול הונג, או בהמון רב.

Ps 55,15.

[רִגְשָׁה] מֵרִגְשַׁת *cs.* Ps 64,3.

v. chald.

**[רָדַד°] הָרוֹדֵד** *pt.*

conculcare; confringere; *Hi.* expandere, diducere, obducere.

קרוב אל רדה וענינו רקיעה ושטיחה, ובדרז״ל בא גם בבנין פָּעַל ופִּעֵל, יש מחברין לו גם מעשה מורד דמ״א ז׳ כ״ט.

Ps 144,2.

לְרַד־ (= לָרֹד) *inf. cs.* Jes 45,1.

וַיָּרֶד *Hi. 3 impf.* 1R 6,32.

**רָדִיד v. [רְדִיד] רְדִידִי** *suff.*

vestis muliebris ampla et tenuis, velum.

אחד מלבושי אשה, ע״ש שמרוקע ושטוח; הצעיף דבראשית כ״ד ס״ה ת״י רדידא.

Cant 5,7.

הָרוֹדֵף Jos 8,20.

[רֹדֵף] רֹדֶפְךָ *suff.* 2S 24,13.

רֹדְפָם Ps 35,6.

וְרֹדְפִים *pl.* Jud 8,4.

הָרֹדְפִים Jos 2,7.16².22².

רֹדְפֵי *cs.* Jes 51,1 (נס״א) ‖ Ps 119, 150.

רֹדְפַי, רֹדְפַי *suff.* Jer 17,18.20, 11‖Ps 7,2.35,3.119,157.

בְּרֹדְפַי Ps 119,84.

מֵרֹדְפַי, מֵ Jer 15,15‖Ps 142,7.

וּמֵרֹדְפָי Ps 31,16.

רֹדְפֵינוּ Thr 4,19.

רֹדְפֵיכֶם Jes 30,16.

רֹדְפֶיהָ Thr 1,3.

רֹדְפֵיהֶם Nah 9,11.

לִרְדֹּף *inf. cs.* Jos 8,16‖2S 20,7. 13.

מִרְדֹּף (ר׳ דגש) 1S 23,28 ‖ 2S 18, 16.

רְדוּפִי־K., רָדְפִי־Q. *suff.* Ps 38, 21.

לְרָדְפְךָ 1S 25,29.

רָדְפוֹ Am 1,11.

בְּרָדְפָם Dt 11,4.

רְדֹף *imper.* Gn 44,4‖1S 30,8.

וּרְדֹף 2S 20,6.

וְרָדְפֵהוּ *suff.* Ps 34,15.

רִדְפוּ *pl.* Jos 2,5‖Jos 10,19‖Jud 3,28‖Ps 71,11.

אֶרְדּוֹף, אֶרְדֹּף *1 impf.* Ex 15, 9‖1S 30,8‖Ps 18,38.

אֶרְדְּפָה 2S 22,38.

וְאֶרְדְּפָה 2S 17,1.

תִּרְדֹּף *2 impf.* Dt 16,20 ‖ Job 13,25‖Thr 3,66.

וַתִּרְדְּפֵנוּ *suff.* Thr 3,43.

תִּרְדְּפֵם Ps 83,16.

יִרְדֹּף, יִרַדֹּף (Ps), יִרְדָּף־ *3 impf.* Dt 19,6.32,30 ‖ Jos 20,5.23,10 ‖ 1S 26,20‖Ps 7,6.

וַיִּרְדֹּף Gn 14,14.31,23 ‖ Ex 14,8‖ Jud 8,12 ‖ 1S 23,25.30,10 ‖ 2S 2, 19‖2R 5,21.9,27‖Ps 109,16‖2Ch 13,19.

[יִרְדְּפְךָ] יִרְדָּפְךָ *suff.* Ez 35,6².

יִרְדְּפוֹ Hos 8,3.

וַיִּרְדְּפֵהוּ Jud 9,40.

יִרְדְּפֵם Jes 41,3.

וַיִּרְדְּפֵם Gn 14,15‖Jos 10,10‖1R 20,20‖2Ch 14,12.

תִּרְדֹּף *3 impf. f.* Job 30,15.

[נִרְדֹּף] נִרְדָּף־ *1 impf. pl.* Job 19,28.

נִרְדְּפָה Hos 6,3.

[תִּרְדְּפוּ] תִּרְדְּפֻנִי *2 impf. pl. suff.* Job 19,22.

יִרְדֹּפוּ, יִרְדְּפוּ *3 impf. pl.* Lev 26,8‖2S 2,28‖Jes 5,11.

וַיִּרְדְּפוּ Ex 14,9.23 ‖ Dt 1,44 ‖Jos 8,16.17.24,6‖Jud 1,6.7,23.25‖1S 7,11.17,52 ‖ 2S 2,24 ‖ 2R 25,5 ‖ Jer 39,5.52,8.

יִרְדְּפוּנִי Ps 23,6.

וַיִּרְדְּפוּם Jos 7,5.11,8.

[נִרְדַּף] נִרְדָּפְנוּ (דָּ) *Ni. 1 perf. pl.* Thr 5,5.

נִרְדָּף *pt.* Eccl 3,15.

[רִדֵּף] וְרִדְּפָה *Pi. 3 perf. f.* Hos 2,9.

מְרַדֵּף *pt.* Prv 19,7.

וּמְרַדֵּף Prv 11,19.12,11.15,9.28, 19.

[יְרַדֵּף] יִרַדֵּף־ *3 impf.* Nah 1,8.

תְּרַדֵּף *3 impf. f.* Prv 13,21.

וְרֻדַּף *Pu. 3 perf.* Jes 17,13.

[הִרְדִּיף] הִרְדִּיפֻהוּ *Hi. 3 perf. pl. suff.* Jud 20,43.

## מֻרְדָּף (al. *pt. Ho.*)

persecutio.

להאחרונים הוא שם וכמו מִרְדָּף, ומקביל אל הקודם, ואם הוא מבנין הפעל הכונה כל אחד מהגוים; ליונתן כמו מִרְדָּת.

Jes 14,6.

---

## [רָהַב] וּרְהַב *imper.*

tumultuari, ferociter agere in aliquem; fortiter instare alicui; *Hi.* ferocem, animosum reddere; graviter instare.

קרוב אל החב (ולד״ק אל רבב), בקצת נוסחאות בישעיה ס׳ ה׳ ופחד ורחב לבבך.

Prv 6,3.

יִרְהֲבוּ *3 impf. pl.* Jes 3,5.

הִרְהִיבֻנִי *Hi. 3 perf. pl. suff.* Cant 6,5.

תַּרְהִבֵנִי *2 impf. pl.* Ps 138,3.

## רַהַב, רָהַב

ferocia, superbia; monstrum marinum; nom. poët. Aegypti.

נאוה וגאון, וכא ככנוי למצרים ובבל. לד״ק יסודתו במשלי קדמוניות אשור, שהרהב והתהום הם מיני חיות נוראות מאד (סמל נכבדי מים אדירים וכבירים) שנלחם בהן בורא העולם עד שהכניען. וי״נ בישעיה ל׳ ז׳: רהב הֵם שָׁבֶת, ונר׳ יוסף הלוי גורס רהב הַמָּשְׁבָּת, כלומר גאון המשבת, הבטלה והעצלות מריב, שלא יבואו לעזרת אנשי בריתם.

Jes 30,7.51,9‖Ps 87,4.89,11‖Job 9,13.26,12.

## [רָהָב] רְהָבִים *pl.*

ferox, superbus.

Ps 40,5.

## [רֹהַב] וְרָהְבָּם *suff.*

superbia, id quo quis superbit.

ליונתן והשבעים כמו וְרֻבָּם.

Ps 90,10.

———v. n. pr.———

## [רָהָה] תִּרְהוּ *2 impf. pl.*

prae metu attonitum esse, tremere, obstupefieri.

לד״ק שרשו ירה, וכמו תירהו, וחבר לו בערבית (בו׳ ת׳ י׳) במובן רפיון ידים מפחד ובהלה; יונתן קורא ואַל תַּחַתּוּ.

Jes 44,8.

---

## [רַהַט] הָרְהָטִים *pl.*

canales potatorii; cincinni.

יש מעין דוגמתו באשורית; וי״מ מן רהט בארמית ע״ש מרוצת המים וקלוחם, וכא בהשאלה אל תלתלי השער כאלו מקלחין ונוזלים סביב הראש.

Ex 2,16.

בָּרְהָטִים Gn 30,38.41‖Cant 7,6.

## רָהִיט v. [רָחִיט] רָהִיטֵנוּ Q., *suff.* רָחִיטֵנוּ K.

laqueare, lacunar.

כטעם בריח (ובדרז״ל עיברא דדשא). הכתיב בחי״ת לחזק המכמא, ובדרז״ל: רהיטי ביתו של אדם מעידים עָליו; בקצת נוסחאות דרי״ש כפתח.

Cant 1,17.

——rad. רוּב v. רִיב——

### [רוּד°] רָד

libere discurrere, vagari.

בערבית עניני הלוך ושוט כה וכה (אומהערשווייפען), וקרוב אל ירד. להראב״ע והיה כי תריד מענין רדה, השבעים קורין תוריד, ויש פותרין מענין בכיה (תנים בדרז״ל ירוד), ומזה וירדתי על הדרים, אריד בשיחי (אולי יש לגרום תִמְרֹד).

Hos 12,1.

רַדְנוּ *1 perf. pl.* Jer 2,31.

[הֵרִיד] אָרִיד *Hi. 1 impf.* Ps 55,3.

תָּרִיד *2 impf.* Gn 27,40.

[מָרוּד] וּמְרוּדִי *suff.*

vagatio, error; errabundus, *Vulg.* vagus.

עניני טלטול ממקום למקום; וי״פ מן הערבית במובן חילה ומִדְבָּא בסורין.

Thr 3,19.

מְרוּדִים *pl. (adj.)* Jes 58,7.

וּמְרוּדֶיהָ *suff.* Thr 1,7.

---

### [רָוָה] וְרָוְתָה *3 perf. f.*

largius bibere (potu), satiari; *Pi.* ubertim irrigare, satiare; inebriari.

כמוהו בסורית, ערבית (בהפך אתון) וכושית; יש מחברין לו יורה ומלקוש. י״נ באיוב ל״ז ו׳: לשלג יאמר רַוֵּה ארץ (ע׳ הערה אל ראה).

Jer 46,10.

נִרְוֶה *1 impf. pl.* Prv 7,18.

[יִרְוֶה] יִרְוְיֻן *3 impf. pl.* Ps 36,9.

[רִוָּה] רִוְּתָה *Pi. 3 perf. f.* Jes 34,5.

וְרִוְּתָה Jes 34,7.

וְרִוֵּיתִי *1 perf.* Jer 31,14(13).

רַוֵּה *imper.* Ps 65,11.

אֲרַיָּוֶךְ (=אֲרַוֶּךְ) *1 impf. suff.* Jes 16,9.

יְרַוֻּךָ *3 impf. pl. suff.* Prv 5,19.

הִרְוָה *Hi. 3 perf.* Jes 55,10.

הִרְוַנִי *suff.* Thr 3,15.

[הִרְוִיתָ] הִרְוִיתָנִי *2 perf. suff.* Jes 43,24.

הִרְוֵיתִי *1 perf.* Jer 31,25(24).

וּמַרְוֶה *pt.* Prv 11,25.

יוֹרֶא (=יוֹרֶה) *Ho. 3 impf.* Prv 11,25.

### רָוֶה

satiatus potu, irrigatus.

Jes 58,11 ‖ Jer 31,12(11).

הָרָוָה *f.* Dt 29,18.

### רְוָיָה

potatio larga, abundantia.

יונתן קורא ותרציאנו לִרְוָחָה, וכן משמע מתרגום השבעים.

Ps 23,5.

לָרְוָיָה Ps 66,12.

### [רִי] בְּרִי

rigatio.

כטעם בְּרָוָי; ליונתן והשבעים הבי״ת שרשית.

Job 37,11.

---

### [רָוַח] וְרָוַח

laxum, spatiosum esse.

כמוהו בסורית, ערבית ושבאית, ומעין הוראתו בכושית (פָּתוּחַ), ועיקר שרשו רוח (ע׳ איוב מ״א ח׳). יש מחברין לו מרוח אשך, כמו מְרֻוָּח (ערווייטערונג).

1S 16,23.

וְיִרְוַח־ *3 impf.* Job 32,20.

[רֻוַּח] מְרֻוָּחִים *Pu. pt. pl.* Jer 22,14.

### רֶוַח

relaxatio, liberatio ex angustiis; spatium liberum.

Esth 4,14.

וָרֶוַח Gn 32,17.

### [רְוָחָה] הָרְוָחָה

respiratio, relaxatio.

י״ג באיכה לְצוּחָתִי, ולר״י הלוי לְשִׁיחָתִי, ול״נ לר׳ לִישׁוּעָתִי

Ex 8,11.

לְרַוְחָתִי Thr 3,56.

### רוּחַ°

*Hi.* oderari, olefacere; delectari; *trop.* sentire, praesagire.

כמוהו ברב לשונות בני שם, והריח שאין בו ממש יבא להאף ע״י הרוח והנשימה. ר״י הלוי גורס בישעיה י״א ג׳ וְהֹכִיחוֹ ביראת י״י.

[הֵרִיחַ] וַהֲרִיחוֹ *Hi. 3 perf. suff.* Jes 11,3.

לְהָרִיחַ *inf. cs.* Ex 30,38.

בַּהֲרִיחוֹ *inf. suff.* Jud 16,9.

אָרִיחַ *1 impf.* Lev 26,31 ‖ Am 5,21.

יָרִיחַ *3 impf.* Job 39,25.

יָרַח 1S 26,19.

וַיָּרַח Gn 8,21.27,27.

יְרִיחוּן, יְרִיחֻן *3 impf. pl.* Dt 4,28 ‖ Ps 115,6.

### רֵיחַ

odor, exhalatio.

Gn 8,21.27,27² ‖ Ex 29,18 ‖ Lev 1,9.13.*17.2,2.9.3,5.23,18.*6,8.14.23,13 ‖ Nu 15,3.7.15,10.*13.14.28,8.24.29,13.36.*28,2.13.29,8 ‖ Ez 6,13.20,28 ‖ Cant 2,13.7,14.

וְרֵיחַ Hos 14,7 ‖ Cant 4,10.11.7,9.

בְּרֵיחַ Lev 26,31 ‖ Ez 20,41.

כְּרֵיחַ Gn 27,27 ‖ Cant 4,11.

לְרֵיחַ Ex 29,25.41 ‖ Lev 2,12.3,16.4,31.*17,6.*8,21.*28* ‖ Nu 15,24.*18,17.28,27.29,2.*28,6.*29,6* ‖ Ez 16,19 ‖ Cant 1,3.

מֵרֵיחַ Job 14,9.

רֵיחֵנוּ *suff.* Ex 5,21.

רֵיחוֹ Cant 1,12.

וְרֵיחוֹ Jer 48,11.

[v. ch. et n. pr. יְרִיחוֹ]

### רוּחַ

spiritus narium, anhelitus; ira, superbia; spiritus oris; s. vitalis, halitus; s. aëris, aura, aer; ventus, procella; coeli plagi; res inanis; anima, ψυχή, vita; animus, sedes sensuum, affectuum; sentiendi agendique ratio; voluntas et consilium; intellectus; animus fortis; in-

genium; spiritus sanctus, vis divina.

ההשאלות ידועות ומבוררות מן הכתובים. בקצת נוסחאות במ״א כ״ב כ״ב לרוח שקר כבדה״ב י״ח כ״א, וכת״י, י״ג בישעיה מ״ח ט״ז בְּרוּחוֹ (ע׳ זכריה ז׳ י״ב); השבעים קורין בירמיה י״ג כ״ד: כקש עובר מֵרוּחַ לְמדבר, וכת״י; י״נ בתהלים מ״ח ח׳ כְּרוּחַ קדים, כלומר אחזתם חיל כיולדה וכרוח קדים המשברת אניות תרשיש; הסורי קורא במשלי ט״ז ב׳: ותכן אֳרָחוֹת י״י.

Gn 6,17.7,15.22.8,1.26,35.41,38.45,27 ‖ Ex 6,9.10,13.19.28,3.31,3.35,31 ‖ Nu 5,14².30.14,24.24,2.27,18 ‖ Dt 34,9 ‖ Jos 2,11.5,1 ‖ Jud 3,10.9,23.11,39.13,25.14,6.*19.15*.*14* ‖ 1S 1,15.10,6.10.11,6.16,13.14.15.16.23².18,10.19,9.20.23 ‖ 2S 22,11.16.23,2 ‖ 1R 10,5.22,22.23.24 ‖ 2R 2,15.16.3,17.19,7 ‖ Jes 7,2.11,2⁴.17,13.19,3.14.25,4.26,18.29,10.24.31,3.32,2.15.37,7.40,7.13.41,29.54,6.57,13.15².16.59,19.61,1.3.63,10.11.14.65,14.66,2 ‖ Jer 2,24.4,11.12.10,13.*51,16*.14.*51,17*.14,6.22,22.49,32.51,1.11 ‖ Ez 1,4.20.*21*.2,2.*3,24*.3,12.5,10.12.8,3.10,17.11,1.5.12,14.13,13.17,10.21.21,12.27,26.37,5.6.42,16.17.18.19.43,5 ‖ Hos 4,12.19.5,4.8,7.12,2.13,15 ‖ Am 4,13 ‖ Jon 1,4.4,8 ‖ Mich 2,7.11.3,8 ‖ Hab 1,11.2,19 ‖ Hag 1,14³ ‖ Zach 12,1.10.13,2 ‖ Mal 2,15 ‖ Ps 1,4.18,11.16.43.34,19.35,5.51,19.76,13.78,39.83,14.103,16.104,3.107,25.135,7.17.148,8 ‖ Prv 11,13.29.14,29.15,13.16,18.19.17,27.18,14.25,23.27.16.29,23.30,4 ‖ Job 1,19.7,7.15,2.16,3.21,18.30,22.32,8.18.33,4 ‖ Thr 4,20 ‖ Eccl 1,14.*2,11*.17.2,17.26.*4,4.6*,*9*.3,21.4,6.16.7,8.10,4.11.4 ‖ Esr 1,1 ‖ 1Ch 5,26² ‖ 2Ch 9,4.15,1.18,22.23.20,14.21,16.36,22.

**וְרוּחַ** Gn 1,2 ‖ Ex 10,13 ‖ Nu 11,31 ‖ Jud 6,34 ‖ 1S 16,14 ‖ 1R 18,12.45.19,11 ‖ Jes 41,16.42,5 ‖ Ez 3,14.11,19.24.13,11.18,31.19,12.36,26.37,8 ‖ Zach 5,9 ‖ Ps 11,6.51,12.13.14 ‖ Prv 17,22.18,14.25,14 ‖ Job 4,15.8,2.12,10.20,3.27,3.37,21.41,8 ‖ Eccl 3,19.21 ‖ 1Ch 12,18(19) ‖ 2Ch 24,20.

**הָרוּחַ** Nu 11,17.25².26 ‖ 1R 19,11.22,21 ‖ Ez 1,12.20².37,9².10 ‖ Hos 9,7 ‖ Eccl 1,6².8,8.11,5 ‖ 2Ch 18,20.

**וְהָרוּחַ** Eccl 12,7.

**בְּרוּחַ** Ex 14,21 ‖ Jes 4,4 ‖ Ez 11,24.37,1 ‖ Ps 48,8 ‖ Prv 15,4 ‖ Job 15,30.

**בָּרוּחַ** 1R 19,11 ‖ Eccl 8,8 ‖ 1Ch 28,12.

**וּבְרוּחַ** Ex 15,8 ‖ Jes 4,4.11,4 ‖ Ps 33,6.

**בְּרוּחַ־** Jer 18,17.

**כָּרוּחַ** Jes 64,5 ‖ Job 30,15.

**לְרוּחַ** Gn 3,8 ‖ Jer 5,13.13,24 ‖ 2Ch 18,21.

**לָרוּחַ** Ez 5,2 ‖ Job 28,25 ‖ Eccl 5,15.

**וּלְרוּחַ** Jes 28,6 ‖ Job 6,26.

**מֵרוּחַ** Ps 55,9.

**וּמֵרוּחַ** Job 4,9.

**רוּחָה** Jer 52,23.

**רוּחִי** *suff.* Gn 6,3 ‖ Jes 26,9.30,1.38,16.42,1.44,3.59,21 ‖ Ez 3,14.36,27.37,14.39,29 ‖ Joel 3,1.2 ‖ Zach 6,8 ‖ Ps 31,6.77,4.7.142,4.143,4.7 ‖ Prv 1.23 ‖ Job 6,4.7,11.9,18.10,12.17,1.19,17.21,4 ‖ Dan 2,3.

**וְרוּחִי** Hos 2,5.

**בְּרוּחִי** Zach 4,6.

**רוּחֲךָ, רוּחֶךָ** 1R 21,5 ‖ Ps 104,30.143,10 ‖ Job 15,13.

**וְרוּחֲךָ** Neh 9,20.

**בְּרוּחֶךָ** Ex 15,10 ‖ 2R 2,9 ‖ Eccl 7,9 ‖ Neh 9,30.

**מֵרוּחֶךָ** Ps 139,7.

**רוּחֲכֶם** Jes 33.11 ‖ Ez 11,5.20,32.

**בְּרוּחֲכֶם** Mal 2,15.*16*.

**רוּחוֹ** Gn 41,8 ‖ Ex 35,21 ‖ Nu 11,29 ‖ Dt 2,30 ‖ Jud 15,39 ‖ 1S 30,12 ‖ Jes 11,15 ‖ Ps 78,8.106,33.146,4.147,18 ‖ Prv 29,11 ‖ Job 34,14 ‖ Dan 2,1 ‖ Esr 1,5.

**וְרוּחוֹ** Jes 30,28.34,16.48,16.

**בְּרוּחוֹ** Jes 27,8 ‖ Zach 7,12 ‖ Ps 32,2 ‖ Prv 16,32 ‖ Job 26,13.

**לְרוּחוֹ** Prv 25,28.

**רוּחָם** Jud 8,3 ‖ Ez 13,3 ‖ Ps 104,29.

**רוּחוֹת** *pl.* Jer 49,36 ‖ Ez 37,9.42,20 ‖ Zach 2,10.6,5 ‖ Ps 104,4 ‖ Prv 16,2 ‖ Dan 8,8.*11,4* ‖ 1Ch 9,24.

**הָרֻחוֹת, הָרוּחֹת** Nu 16,22.27,16 ‖ Jer 49,36.

## [רַחַת] בְּרַחַת

ventilabrum.

ע״מ נַחַת מן נוּחַ וכדומה. ע׳ לקמן.

Jes 30,24.

## רֵחַיִם *du.*

mola manuaria (bini lapides: meta et catillus); *al. rad.* רָחָה.

נראה דעת האומרים ששרשו רוח ע״ש שסובב והולך, או השאל מן רחים של רוח. ולרד״ק שרשו מרח במובן כתיתה וכתישה, וכמו מְחַיִּם; הזוגי ע״ש שני האבנים או הכנפים. השבעים קורין בירמיה רֵיחַ מֹר ת׳ וקול רחים (ע׳ סנהדרין ל״ב, ע״א).

Dt 24,6 ‖ Jes 47,2 ‖ Jer 25,10.

**הָרֵחָיִם** Ex 11,5.

**בָּרֵחַיִם** Nu 11,8.

## [רום] וָרָם, Q.

efferre se in altum, elevare se, surgere; potentem se praebere, efferre se laudibus; exaltari, altum fieri; extolli; potentem fieri; altum esse; remotum esse, procul abesse; *pt.* sublatus, elatus; altus, excelsus; potens, superbus; *arduus intellectu*; *Pol.* altum facere, elevare; exstruere; crescere facere; educare; *metaph.* in loco alto et tuto collocare, tutum praestare; efferre, sublevare; celebrare; *Hi.* elevare, erigere, tollere, efferre, auferre; exigere (tributum).

אח אל רמם, ובא ברב לשונות בני שם בחבור שמות עצ״פ כבעברית (אברם, אדנירם, אחירם),

הֲרֵמֹתִיךָ, הֲרִימֹתִיךָ *suff.* 1R 14,7.16,2.

הֵרִימוּ 3 *perf. pl.* Nu 31,52 ‖ 2Ch 30,24.35,8.9.

הֱהֵרִימוּ Esr 8,25.

וַהֲרֵמֹתֶם 2 *perf. pl.* Nu 18,26.

מֵרִים *pt.* Ex 35,24 ‖ Prv 3,35.14,29.

וּמֵרִים Ps 3,4.

מְרִימִים] כִּמְרִימֵי (נס״א) *pl. cs.* Hos 11,4.

מְרִימָיו *suff.* Jes 10,15.

הָרִים (?) *inf. cs.* Ps 75,7.

כְּהָרִים Jes 10,15.

וּכְהָרִים 2Ch 5,13.

לְהָרִים Ez 21,27 ‖ Esr 3,12.9,6 ‖ 1Ch 15,16.25,5.

כַּהֲרִימִי *suff.* Gn 39,18.

בַּהֲרִימְכֶם Nu 18,30.*32*.

הָרֵם, הָרֶם (נס״א) *imper.* Ex 14,16 ‖ 2R 6,7 ‖ Jes 58,1.

הָרִימָה Ps 74,3.

וְהָרִים Ez 21,31.

הָרִימִי *f.* Jes 40,9².

הָרִימוּ *pl. m.* Jes 13,2.57,14.62,10 ‖ Ez 45,9.

וְהָרִימוּ Jos 4,5.

אָרִים 1 *impf.* Jes 14,13.49,22.

תָּרִים K. 2 *impf.* Ps 89,18.

הֲתָרִים *interrog.* Job 38,34.

וַתָּרֶם Ps 92,11.

יָרִים 3 *impf.* Gn 41,44 ‖ Ex 17,11 ‖ Lev 4,8.19 ‖ 1S 2,8 ‖ Ps 75,8.110,7.113,7 ‖ Job 39,27.

וְיָרֵם Nu 17,2 ‖ 1S 2,10.

וַיָּרֶם Ex 7,20 ‖ Nu 20,11 ‖ 1S 9,24 ‖ 1R 11,26 ‖ 2R 2,13 ‖ Ps 148,14 ‖ Dan 12,7 ‖ 2Ch 35,7.

וַיְרִימֶהָ *suff.* Gn 31,45.

תָּרִימוּ 2 *impf. pl.* Nu 15,19.20².18,28.29 ‖ Ez 45,1.13.48,8.9.20 ‖ Ps 75,5.6.

יָרִימוּ, K. 3 *impf. pl.* Lev 22,15 ‖ Nu 18,19.24 ‖ Ps 66,7.

יָרוּמוּ, Q. 3 *impf. pl.* Ps 66,7.89,17.140,9.

יְרֻמוּן Jes 49,11.

רוֹמֵם] רֹמֲמָתְהוּ (al. מְ) *Pol.* 3 *perf. f. suff.* Ez 31,4.

רוֹמַמְתִּי 1 *perf.* Jes 23,4.

וְרוֹמַמְתִּי Jes 1,2.

מְרוֹמֵם *pt.* 1S 2,7.

מְרוֹמְמִי (al. מְ) *suff.* Ps 9,14.

רוֹמֵמָה *f.* Ps 118,16.

לְרוֹמֵם *inf. cs.* Esr 9,9.

רוֹמְמוּ (al. מְ) *imper. pl.* Ps 99,5.9.

אֲרוֹמִמְךָ, אֲרוֹמִמְךָ 1 *impf. suff.* Jes 25,1 ‖ Ps 30,2.118,28.145,1.

וַאֲרֹמְמֶנְהוּ (al. מְ) Ex 15,2.

תְּרֹמֵם (al. = תְּרוֹמְמֵם) 2 *impf.* Job 17,4.

תְּרוֹמְמֵנִי (al. מְ) *suff.* 2S 22,49 ‖ Ps 18,49.

יְרוֹמֵם 3 *impf.* Hos 11,7.

יְרוֹמְמֵנִי (al. מְ) *suff.* Ps 27,5.

וִירוֹמִמְךָ Ps 37,34.

תְּרוֹמֵם 3 *impf. f.* Prv 14,34.

וַתְּרוֹמֵם Ps 107,25.

תְּרוֹמִמְךָ] וּתְרוֹמְמֶךָ (al. מְ) *suff.* Prv 4,8.

וּנְרוֹמְמָה (al. מְ) 1 *impf. pl.* Ps 34,4.

וִירוֹמְמוּהוּ (al. מְ) 3 *impf. pl. suff.* Ps 107,32.

וְרוֹמַם (al. מָ) *Pu.* 3 *perf.* Ps 66,17.

וּמְרוֹמָם *pt.* Neh 9,5.

תְּרוֹמַמְנָה 3 *impf. pl. f.* Ps 75,11.

הֵרִים, K. *Hi.* 3 *perf.* 1R 11,27 ‖ Thr 2,17 ‖ Dan 8,11 ‖ 2Ch 30,24.

וְהֵרִים Lev 2,9.6,3.8.

הֲרִימוֹתָה, הֲרִימוֹתָ 2 *perf.* 2R 19,22 ‖ Jes 37,23 ‖ Ps 89,43.

וַהֲרֵמֹתָ Nu 31,28.

הֲרִימוֹתִי, הֲרִימֹתִי, הֲרִמֹתִי 1 *perf.* Gn 14,22.39,15 ‖ Ps 89,20.

ובערבית נמצא הפעל בהפך אתון وَرِمَ. בנוסחאות מדויקות בישעיה י׳ ט״ו: וְאֶת מרימיו, וע׳ מ״ש; י״ש בל׳ י״ח: יָרוּם או יָרוֹם לרחמכם, ומתאים עם יְחַכֶּה; בהושע י״א ז׳ לא יְרוֹמֵם; בתהלים ע״ט ס״ח כְּמוֹ־רָמִים; בק״מ ט׳ יָרוּמוּ; לרד״ק תְּרֹמֵם דאיוב י״ז ד׳ כמו תְּרוֹמְמֵם; הסורי קורא בכ״ד כ״ד רוּמוּ מעט.

Dt 8,14 ‖ Ez 31,10 ‖ Dan 11,12.

רָמָה 3 *perf. f.* Dt 32,27 ‖ 1S 2,1 ‖ Jes 26,11.

וְרָאֲמָה Zach 14,10.

רָמוּ, רָמּוּ 3 *perf. pl.* Ps 131,1 ‖ Prv 30,13 ‖ Job 22,12.

רָם (adj.) *pt.* Dt 27,14 ‖ Jes 6,1.57,15 ‖ Ps 113,4.138,6.

וָרָם Ps 99,2.

וָרָם Dt 1,28.2,10.*21*.9,2 ‖ Jes 2,12.

רָמִים *pl.* 2S 22,28 ‖ Ps 78,69 ‖ Job 21,22.

הָרָמִים Dt 12,2 ‖ Jes 2,13.14.

וְרָמֵי *cs.* Jes 10,33.

רָמָה *f. sg.* Ex 14,8 ‖ Nu 15,30.33,3 ‖ Ez 6,13.*20,28.34,6* ‖ Job 38,15.

הָרָמָה Ez 17,22.

רָמוֹת *pl.* Ps 18,28 ‖ Prv 6,17.

רָאמוֹת (?) Prv 24,7.

רוּם *inf. cs.* Dt 17,20.

כְּרֻם (?) Ps 12,9.

לָרוּם Ez 10,16.

וּבְרוֹמָם *suff.* Ez 10,17.

רוּמָה *imper.* Ps 21,14.57,6.12 *108,6*.

אָרוּם 1 *impf.* Ps 46,11.

יָרוּם, K. 3 *impf.* Jes 30,18.52,13 ‖ Ps 13,3.27,6.61,3 ‖ Dan 11,12.

וְיָרוּם, וְיָרֹם 2S 22,47 ‖ Ps 18,47.

וְיָרֹם Nu 24,7.

וַיָּרָם Ez 10,4 ‖ Hos 13,6.

תָּרוּם, Q. 3 *impf. f.* Ps 89,14.18.25.112,9 ‖ Prv 11,11.

תָּרֹם Mich 5,8.

וַתָּרָם Gn 7,17.

הֻרַם Q., הוּרַם *Ho. 3 perf.* Ex 29,27‖Dan 8,11.

יוּרַם [רַ 3 *impf.* Lev 4,10.

וַיִּתְרוֹמֵם [הִתְרוֹמֵם *Hith. 3 impf.* Dan 11,36.

אֲרוֹמַם (=אֶתְרוֹמֵם) [מַ *1 impf.* Jes 33,10.

## רוּם

altitudo; elatio (animi), fastus. Jes 2,11.17.10,12‖Prv 21,4.

וְרוּם Jer 48,29.

לָרוּם Prv 25,3.

## רוֹם

altum, altitudo, *adv.* sursum. Hab 3,10.

## רוֹמָה

elatio, *adv.* elate, collo erecto, superbe.
Mich 2,3.

## רָמָה

locus editus, suggestum.
כטעם במה; יש מחברין לו ראמות לאויל חכמות.
Ez 16,24.

רָמָתֵךְ *suff.* Ez 16,25.

וְרָמָתֵךְ Ez 16,31.

רָמוֹת [רָמֹתַיִךְ *pl. suff.* Ez 16,39.

## רָמוּת [(רְמוּתְךָ) רָמוּתֶךָ

acervus altus, strues (cadaverum).
ואולי יש לפרש רמות זה מן רמה בים, כלומר נְבֵלָה (cadaver), וכטעם מַפֶּלֶת האריה).
Ez 32,5.

## רוֹמָם [(al. מַ) וְרוֹמָם

elatio, celebratio.
Ps 66,17.

רוֹמְמוֹת *pl. cs.* Ps 149,6.

## רוֹמֵמוּת [מֵרוֹמְמֻתֶךָ *suff.*

elatio.
ע״מ הוללות וסכלות; י״ג בתהלים רוֹמְמוֹת אֵל.
Jes 33,3.

## מָרוֹם

altitudo; altum, excelsum, sublime; excelsus, supremus; princeps; longe remotum; locus altus, editus; conditio honorifica; elatio animi, superbia.
השבעים קורין בתהלים נ״ו ג׳ מָרוֹם (אולי יש לפרשו כסימן נגינה, כסלה).
2R 19,22‖Jes 22,16.26,5.33,5.37,23.40,26.57,15‖Jer 17,12‖Mich 6,6‖Ps 10,5.56,3.71,19.92,9.

הַמָּרוֹם Jes 24,21.

בַּמָּרוֹם Jes 24,21.58,4‖Hab 2,9‖Ps 93,4‖Job 39,18.

לְמָרוֹם Job 5,11.

לַמָּרוֹם Jes 38,14 ‖ Ps 7,8.68,19.75,6.

מִמָּרוֹם 2S 22,17 ‖ Jes 24,18.52,15‖Jer 25,30‖Ps 18,17.73,8.144,7‖Thr 1,13.

מְרוֹם *cs.* 2R 19,23 ‖ Jes 24,4.37,24² ‖ Jer 49,16.51,53 ‖ Ez 17,23.20,40.34,14‖Ob 3.

בִּמְרוֹם Jer 31,12(11).

מִמְּרוֹם Ps 102,20.

מְרוֹמִים, מְרֹמִים *pl.* Jes 33,16‖Prv 8,2.

בַּמְּרוֹמִים, בַּמְּרֹמִים Ps 148,1 ‖ Job 16,19‖Eccl 10,6.

מִמְּרֹמִים Job 31,2.

מְרֹמֵי (נס״א), מְרוֹמֵי *cs.* Jud 5,18‖Prv 9,3.14.

בִּמְרוֹמָיו *suff.* Job 25,2.

## תְּרוּמָה

oblatio, munus; tributum.
השבעים קורין ביחזקאל מ״ח כ״א אֹרֶךְ ת׳ תרומה, ובמשלי כ״ט ד׳ ואיש תַּרְמִית.
Ex 25,2.29,28.30,13.35,5‖Lev 7,14.32‖Nu 5,9.15,19.20.21.18,24‖Jes 40,20‖Ez 45,1.48,21.

וּתְרוּמָה Ex 29,28.

הַתְּרוּמָה Ex 25,3. 29,27. 36,3 ‖ Lev 7,34.*10,14*.10,15 ‖ Nu 6,20.31,52 ‖ Ez 45,13.16.48,8.9.20 ‖ 2Ch 31,10.12.

וְהַתְּרוּמָה Mal 3,8.

תְּרוּמַת *cs.* Ex 30,14.15.35,5.21.*24*.24‖Nu 18,11.26.28².29.31,29.41 ‖ Dt 12,6 ‖ Ez 44,30.45,6.*48*,*18*².7.48,10.20.21‖Esr 8,25‖Neh 10,40‖2Ch 31,14.

וּתְרוּמַת, וּתְרֻמַת Dt 12,11.17 ‖ Neh 13,5.

בִּתְרוּמַת Lev 22,12.

כִּתְרוּמַת Nu 15,20.

לִתְרוּמַת Ex 36,6.45,7.*48*,*21*.

מִתְּרוּמַת Ez 48,12.

תְּרוּמָתִי *suff.* Ex 25,2.

תְּרוּמַתְכֶם Nu 18,27.

תְּרוּמָתָם Ex 29,28.

תְּרוּמֹת (Nu), תְּרוּמוֹת *pl.* Nu 18,19‖2S 1,21‖Prv 29,4.

לַתְּרוּמוֹת Neh 12,44.

תְּרוּמֹתַי [תָּ *suff.* Nu 18,8.

וּתְרוּמֹתֵינוּ Neh 10,38.

תְּרוּמוֹתֵיכֶם, תְּרוּמֹתֵיכֶם Ez 20,40.44,30.

תְּרוּמִיָּה Ez 48,12.

—v. ch. et n. pr.; cf. רָמַם—.

## רָנַן v. רון

## רוּעַ

*Hi.* vociferari, alta voce clamare; iubilare; tuba clangere, classicum canere.
בערבית הוראתו הרמת קול וצוחה.

הֵרִיעַ [הֵרִיעוּ *Hi. 3 perf. pl.* Jud 15,14‖Esr 3,11.

וְהֵרֵעוּ 1S 17,20.

וַהֲרֵעֹתֶם *2 perf. pl.* Nu 10,9.

וַהֲרִיעֹתֶם Jos 6,10.

מֵרִיעַ [מְרִיעִים *pt. pl.* Esr 3,13.

בְּהָרִיעַ *inf. cs.* 2Ch 13,15.

לְהָרִיעַ 2Ch 13,12.

הָרִיעַ [הָרִיעִי *imper. f.* Zach 9,9.

הָרִיעוּ *pl.* Jos 6,10.16 ‖ Jes 44,23‖Jer 50,15‖Hos 5,8 ‖ Zeph 3,14 ‖ Ps 47,2.66,1.81,2.98,4.*100*,*1*.6.

וְהָרִיעוּ Joel 2,1.

**תָּרִיעִי** *2 impf. f.* Mich 4,9.

**יָרִיעַ** *3 impf.*. Jes 42,13 ‖ Ps 41,12.

**וַיָּרַע** Jos 6,20.

**נָרִיעָה, נָרִיעַ** *1 impf. pl.* Ps 95,1.2.

**תָּרִיעוּ** *2 impf. pl.* Nu 10,7 ‖ Jos 6,10.

**יָרִיעוּ** *3 impf. pl.* Jos 6,5 ‖ Jes 15,4 ‖ Job 30,5.

**וַיָּרִיעוּ, וַיָּרֵעוּ** Jos 6,20 ‖ Jud 7,21 ‖ 1S 4,5.10,24.17,52 ‖ Job 38,7 ‖ 2Ch 13,15.

**[רֹעַע] יְרֹעַע** *Pol. 3 impf. pass.* Jes 16,10.

**[הִתְרוֹעֵעַ] הִתְרוֹעֲעִי** *Hithpo. imper. f.* Ps 60,10.

**אֶתְרוֹעָע** *1 impf.* Ps 108,10.

**יִתְרוֹעֲעוּ** *3 impf. pl.* Ps 65,14.

## רֵעַ

clamor, vociferatio (laeta et lugubris).

לרד"ק יגיד עליו רעו תרועת קול ה׳ עם הבא לפני הברק.

Mich 4,9.

**רֵעוֹ** *suff.* Job 36,33.

**בְּרֵעֹה** K., **בְּרֵעוֹ** Q. Ex 32,17.

## תְּרוּעָה

tumultus, laetus clamor, iubilum; clamor bellicus; clangor tubae.

Lev 23,24.25,9 ‖ Nu 10,5.6².29,1 ‖ Jos 6,5.20 ‖ 1S 4,5 ‖ Ps 27,6.89,16.150,5 ‖ Job 8,21 ‖ Esr 3,11.13.

**וּתְרוּעָה** Jer 20,16 ‖ Zeph 1,16 ‖ Job 39,25.

**הַתְּרוּעָה** Nu 31,6 ‖ 1S 4,6² ‖ 2Ch 13,12.

**בִּתְרוּעָה** 2S 6,15 ‖ Ez 21,27 ‖ Am 1,14.2,2 ‖ Ps 33,3.47,6 ‖ Job 33,26 ‖ Esr 3,12 ‖ 1Ch 15,28.

**וּבִתְרוּעָה** 2Ch 15,14.

**תְּרוּעַת** *cs.* Jer 4,19.49,2 ‖ Esr 3,13.

**וּתְרוּעַת** Nu 23,21.

——conf. רֵעַם——

## רוף°

*Pol.* concutti, contumiscere (al. rad. רָפַף).

קרוב אל רפא ורפה, ולרד"ק שרשו רפף, כבערבית, בהוראת נדנוד כנפים, וכבדרז"ל רפרף, הלכה רופפת.

**[יְרֹפֵף] יְרֹפָפוּ** *3 impf. pl.* Job 26,11.

**[רִיפָה] הָרִיפוֹת, הָרִפוֹת** *pl.* grana contusa frumenti, polenta.

גרגרי תבואה מרוחים וכתושים.

2S 17,19 ‖ Prv 27,22.

**[תְּרוּפָה] לִתְרוּפָה**

medicina, sanatio, θεραπεία.

ע"מ תקומה, תרומה תשובה, וכטעם מרפא.

Ez 47,12.

——cnf. רָפָא et רָפָה——

## [רוּץ°] רָץ

currere; hostiliter aggredi; confugere; *pt.* cursor, satelles, tabellarius; *Hi.* accurrere facere, celeriter adducere, afferre; depellere (sq. מִן).

כמוהו בכושית, ובארמית וסורית רהט (ואולי הוא קרוב אל רָצַץ, שהרץ כאלו נדחף ונדחק, ובדרז"ל המכתת רגליו). י"מ וַיָּרָץ משם דמ"ב כ"ג י"ב כמו וַיָּרָץ מגזרת רצץ, וי"ג וַיְרִצֵם שָׁם, ובתהלים י"ח ל׳ (וכן בש"ב כ"ב ל׳) אָרֻץ גְּדוּד. ליונתן וְנָרֶץ הגלגל דקהלת י"ב נ"ב מן רוץ.

Gn 18,7 ‖ 1S 20,36.

**רַצְתָּה** *2 perf.* Jes 12,5.

**רַצְתִּי** *1 perf.* 2R 5,20.

**רָצוּ** *3 perf. pl.* Jer 23,21.

**וְרָצוּ** 1S 8,11.

**רָץ** *pt.* 2S 18,22.24.26² ‖ 2R 5,21 ‖ Jer 51,31² ‖ Job 9,25.

**רָצִים** *pl.* 2S 15,1 ‖ 1R 1,5 ‖ Hag 1,9.

**הָרָצִים** 1R 14,27.28 ‖ 2R 10,25.11,6.11.19² ‖ Esth 3,13.15.8,10.14 ‖ 2Ch 12,10.11².23,12.30,6.10.

**הָרָצִין** 2R 11,13.

**לָרָצִים** 1S 22,17 ‖ 2R 10,25.

**וְלָרָצִים** 2R 11,4.

**רָצוֹא** *inf. abs.* Ez 1,14.

**לָרוּץ** *cs.* 1S 20,6 ‖ Ps 19,6 ‖ Ps 6,18.

**רוּץ, רֻץ** *imper.* 1S 20,36 ‖ 2S 18,23 ‖ 2R 4,26 ‖ Zach 2,8.

**אָרוּץ, אָרֻץ** *1 impf.* 2S 18,23.22,30 ‖ Ps 18,30.119,32.

**אָרוּצָה, אָרֻצָה־** 2S 18,19.22.

**וְאָרוּצָה** 2R 4,22.

**אֲרוּצֵם** K. *suff.* Jer 50,44.

**תָּרוּץ** *2 impf.* Prv 4,12.

**יָרוּץ, יָרֻץ** *3 impf.* Jer 51,31 ‖ Hab 2,2 ‖ Ps 147,15 ‖ Prv 18,10 ‖ Job 15,26.16,14.

**וַיָּרָץ, וַיָּרֻץ** (2S 18,21) Gn 18,2.24,17.29.29,13.33,4 ‖ Nu 11,27.17,12 ‖ Jud 7,21 ‖ 1S 3,5.4,12.17,22.48.51 ‖ 2S 18,21.23 ‖ 1R 18,46.19,20 ‖ 2R 23,12 ‖ Dan 8,6.

**וַתָּרָץ** *3 impf. f.* Gn 24,20.28.29,12 ‖ Jud 13,10.

**נָרוּצָה** *1 impf. pl.* Cant 1,4.

**יָרוּצוּ, יָרֻצוּ** *3 impf.* Jes 40,31.55,5.59,7 ‖ Prv 1,16.

**וַיָּרוּצוּ, וַיָּרֻצוּ** Jos 7,22.8,19 ‖ 1S 10,23.

**יְרוּצוּן, יְרֻצוּן** Joel 2,4.7.9 ‖ Ps 59,5.

**הֲיְרֻצוּן** *interrog.* Am 6,22.

**[רוֹצֵץ] יְרוֹצֲצוּ** (צָצוּ) *Pol. 3 impf. pl.* Nah 2,5.

**[הֵרִיץ] וְהָרֵץ** *Hi. imper.* 1S 17,17.

**אֲרִיצֶנּוּ** *suff.* Jer 49,19.

**אֲרִיצֵם** Q. Jer 50,44.

**תָּרִיץ** *3 impf. f.* Ps 68,32.

**וַיָּרִיצוּ** *3 impf. pl.* 2Ch 35,13.

**וַיְרִיצֻהוּ** *suff.* Gn 41,14.

## [מֵרוֹץ] הַמֵּרוֹץ

cursus.

בדרז"ל בא גם השם רִיצָה.

Eccl 9,11.

**[מְרוּצָה] מְרוּצַת** *cs.*

המרוצה דירמיה כ"ב י"ז משרש רצץ.

2S 18,27.

כִּמְרֻצַת 2S 18,27.
מְרוּצָתָם suff. Jer 23,10.
בִּמְרֻצוֹתָם K., בִּמְרוּצָתָם Q. pl. suff. Jer 8,6.

---

## רִיק vel רוּק

*Hi.* effundere; *transl.* educere gladium ex vagina, educere milites ad bellum; evacuare, vacuum relinquere.

כמוהו בסורית ובערבית, ובדרז״ל בהוספת נו״ן נתרוקן, ריקנים. לר״ק וירק את חניכיו הוציאם החוצה. השבעים והשמרוני קורין וַיָּדָק שדַיק ופקד אותם (מוסטערן); י״נ בחבקוק א׳ י״ז יריק חרבו; אריקם דתהלים י״ח כ״ג כמו אדיקם.

וַהֲרִיקֹתִי [הֵרִיק *Hi. 1 perf.* Lev 26,33‖Mal 3,10.
וְהֵרִיקוּ *3 perf. pl.* Ez 28,7.31,11.
מְרִיקִים [מֵרִיק *pt. pl.* Gn 42,35.
הַמְרִיקִים Zach 4,12.
לְהָרִיק *inf. cs.* Jes 32,6.
וְהָרֵק *imper.* Ps 35,3.
אָרִיק *1 impf.* Ex 15,9 ‖ Ez 5,2. *12.12,14.*
אֲרִיקֵם *suff.* Ps 18,43.
יָרִיק *3 impf.* Hab 1,17.
וַיָּרֶק Gn 14,14.
יָרִיקוּ *3 impf. pl.* Jer 48,12 ‖ Eccl 11,3.
הוּרַק *Ho. 3 perf.* Jes 48,11.
תּוּרַק [יוּרַק *3 impf. f.* Cant 1,3.

## רִיק

vacuus, inanis; *subst. trop.* inane, vanitas; *adv.* frustra.
Jer 51,34.58‖Hab 2,13‖Ps 2,1.4, 3.73,13.

וָרִיק Jes 30,7.
לְרִיק Jes 49,4‖Job 39,16.
לָרִיק Lev 26,16.20‖Jes 65,23.

## רֵק

vacuus; *trop.* inanis, vanus; omnium rerum inops; levis, nequam.
Gn 37,24‖Dt 32,47.

וָרֵק Neh 5,13.
רֵקִים, רֵיקִים *pl.* Jud 7,16.9,4.11,3 ‖ 2R 4,3 ‖ Prv 12,11.28,19 ‖ 2Ch 13,7.
הָרֵקִים 2S 6,20.
רֵקָה *f. sg.* Ez 24,11.
וְרֵקָה Jes 29,8.
הָרֵקוֹת *pl.* Gn 41,27.

## רֵיקָם

vacue, vacuis manibus; re infecta, frustra, sine causa, temere.

המ״ם הוא כמ״ם של חִנָּם וּפִתְאֹם.

Gn 31,42 ‖ Ex 3,21.23,15.*34,20* ‖ Dt 15,13.16,16‖1S 6,3 ‖ 2S 1,22‖ Jes 55,11 ‖ Jer 14,3.50,9 ‖ Ps 7,5.25,3 ‖ Job 22,9 ‖ Ruth 3,17.

וְרֵיקָם Ruth 1,21.

---

## רוּר] רָר

salivare, pituitam emittere.

יש לו הכר בערבית.

Lev 15,3.

## רִיר] בְּרִיר

saliva.

שגור בדרז״ל.

Job 6,6.

רִירוֹ *suff.* 1S 21,14.

—— רוש v. ראש II ——

## רוּשׁ

pauperem, egenum fieri; *Hith.* pauperem se simulare.

הנפעל בהוראתו נמצא בשרש ירש (יִוָּרֵשׁ), ע״ש.

רָשׁוּ [רָשׁ *3 perf. pl.* Ps 34,11.
רָשׁ *pt.* 1S 18,23 ‖ Prv 14,20.18,23. 19,1. *28,6.* 7. 22. 28,3. 29,13 ‖ Eccl 4,14.5,7.
רָאשׁ (א׳ נעלם) 2S 12,1‖Prv 10,4.
הָרָאשׁ 2S 12,4.
וָרָשׁ Prv 13,8.
וָרָשׁ Ps 82,3‖Prv 22,2.
לָרָשׁ Prv 17,5.28,27.
וְלָרָשׁ 2S 12,3.
רָאשִׁים Prv 13,23.
בְּרָשִׁים Prv 22,7.
מִתְרוֹשֵׁשׁ [הִתְרוֹשֵׁשׁ *Hith. pt.* Prv 13,7.

## רֵישׁ

paupertas, inopia.
Prv 28,19.

רֵישׁ Prv 13,18.
רֵאשׁ Prv 30,8.
רֵישֶׁךָ [רֵישְׁךָ *suff.* Prv 24,34.
רֵאשֶׁךָ [רֵאשְׁךָ Prv 6,11.
רִישׁוֹ Prv 31,7.
רֵישָׁם Prv 10,15.

——cf. יָרַשׁ Ni. et רָשַׁשׁ——

## רָזָה

extenuare, tenuem et macrum facere, perdere; *Ni.* emaciari.

כמוהו בערבית במובן כחישת הבשר. י״נ בצפניה כי יָזֵד.

Zeph 2,11.

יֵרָזֶה [נִרְזָה *Ni. 3 impf.* Jes 17,4.

## רָזֶה] רָזָה *f.*

macer.
Nu 13,20‖Ez 34,20.

## רָזִי

pernicies.

ע״מ קָלִי, וענינו רזון ודלות, וליונתן מענין סוד כבארמית.

Jes 24,16.

## רָזוֹן

diminutio, macies, tabes.

לרלב״ג מהתת רזון ענינו דלות וריש, וליונת כמו רוֹזֵן.

Jes 10,16 ‖ Mich 6,10 ‖ Ps 106,15‖Prv 14,28.

---

## [rad. רזח] מַרְזֵחַ

clamor; iubilum; fletus, luctus.

בשפת צור ענינו ענית קול בין בתרועה בין ביללה (קרוב אל צרח בהפך אתון?).

Jer 16,5.

מִרְזַח *cs.* Am 6,7.

## רָזַם

innuere, nictare (oculis).

בהפך מן רמז בסורית, ערבית ובדרוז״ל.

יִרְזְמוּן [רָזַם] 3 *impf. pl.* Job 15,12.

---

## רָזַן] *pl.* רוֹזְנִים , רֹזְנִים

augustus, princeps.

בערבית הוראת הפעל היות כבד, וכהשאלה על המכובד, ויש מחברין אותו עם רָסָן, העוצר בעם; ויתכן שהוא מן רז בארמית, וכטעם יוֹעֵץ.

Jud 5,3‖Jes 40,23.

וְרוֹזְנִים ,וְרֹזְנִים (Ps) Hab 1,10‖Ps 2,2‖Prv 8,15.

וּלְרוֹזְנִים Prv 31,4.

## רָזוֹן (?)

לד״ק משקל אחר מן רזן ע״ד עֹשֶׁק וְעָשׁוֹק.

Prv 14,28.

——v. chald. et n. pr.——

## רָחַב] (נס״א) רָחַב

amplum, spatiosum esse et fieri; dilatari; late, apertum esse; *Hi.* c. לְ spatium concedere; aditum perficere; liberare ex angustiis.

קרוב אל רהב (וְרָהַב), וכדוגמתו בערבית וכושית. י״נ בתהלים כ״ה י״ז: צרות לבבי הִרְחִיב וממצוקותי הצילני.

1S 2,1.

וְרָחַב Jes 60,5.

וְרָחֲבָה 3 *perf. f.* Ez 41,7.

נִרְחָב [נִרְחַב] *Ni. pt.* Jes 30,23.

הִרְחִיב ,הִרְחִב *Hi. 3 perf.* Gn 26,22‖Jes 30,33‖Hab 2,5.

הִרְחִיבָה 3 *perf. f.* Jes 5,14.

הִרְחַבְתָּ 2 *perf.* Ps 4,2.

הִרְחַבְתְּ 2 *perf. f.* Jes 57,8.

וְהִרְחַבְתִּי 1 *perf.* Ex 34,24.

הִרְחִיבוּ 3 *perf. pl.* Ps 25,17.

מַרְחִיב *pt.* Dt 33,20.

הַרְחִיב *inf. cs.* Am 1,13.

הַרְחֶב־ [הַרְחֵב] *imper.* Ps 81,11.

הַרְחִיבִי ,הַרְחִבִי *f.* Jes 54,2‖Mich 1,16.

תַּרְחִיב 2 *impf.* 2S 22,37‖Ps 18,37.119,32.

יַרְחִיב 3 *impf.* Dt 12,20.19,8‖Prv 18,16.

תַּרְחִיבוּ 2 *impf. pl.* Jes 57,4.

וַיַּרְחִיבוּ 3 *impf. pl.* Ps 35,21.

## רַחַב

spatium amplum, amplitudo.

Job 36,16.

רַחֲבֵי־ [רְחָבִים] *pl. cs.* Job 38,18.

## רֹחַב

latitudo, *trop.* amplitudo (animi, ingenium capax).

Ex 26,16.*36,21*.27,1.36,15‖1R 6,3.20‖Jes 8,8‖Ez 40,5.6².7.11.13.19.41,1³.7.9.10.12².42,4.43,13.16.17.45,5.6.46,22.48,8.10²‖2Ch 3,4.*8*.

וְרֹחַב Ex 26,2.*8.36,9*.27,12.13.18‖1R 5,9‖Ez 40,21.25.*33.36*.29.30.42.47.48.49.41,2².*4*.3.5.11.14.42,20.43,14².45,1.3.*48,9.13²*‖Job 37,10‖2Ch 3,3.

וְהָרֹחַב Ez 42,2.

בְּרֹחַב Ex 38,18‖Ez 42,10.

בָּרֹחַב Ex 48,15.

רָחְבּוֹ *suff.* Ex 25,10.*37,1*.23.*37,10*.28,16.*39,9*.30,2.*37,25*.38,1‖1R 6,2.3.7,2.6‖2Ch 4,1.6,13.

וְרָחְבּוֹ Ez 40,20‖2Ch 3,8.

רָחְבָּהּ Gn 6,15‖Ex 25,17.*37,6*‖Dt 3,11‖1R 6,6³.7,27‖Zach 2,6.

וְרָחְבָּהּ Zach 5,2.

וּלְרָחְבָּהּ Gn 13,17.

רָחְבָּן Ez 42,11.

## רָחָב

latus, amplus, spatiosus; spatium amplum.

רְחַב נֶפֶשׁ ורחב לב, לבב דמשלי ענינם כמו רהב; השבעים קורין בירמיה נ״א נ״ח: חומת בבל הָרְחָבָה, מעל בנין הַפעל, נתרהבה!

Job 30,14.

רְחַב־ *cs.* Prv 28,25.

וּרְחַב Ps 101,5.104,25‖Prv 21,4.

רַחֲבֵי [רְחָבִים] *cs.* Jes 33,21.

רְחָבָה *f. sg.* Ps 119,96.

וּרְחָבָה Ex 3,8‖Job 11,9‖Neh 4,13.

הָרְחָבָה Jer 51,58‖Neh 3,8.9,35.12,38.

וְהָרְחָבָה Ez 23,32.

בָּרְחָבָה Ps 119,45.

רַחֲבַת *cs.* Gn 34,21‖Jud 18,10‖Jes 22,18‖Neh 7,4‖1Ch 4,40.

## רְחוֹב

platea, forum, area.

Ez 16,24.31‖Esth 4,6‖Dan 9,25‖2Ch 32,6.

הָרְחוֹב Neh 8,1.3.

בָּרְחוֹב Gn 19,2‖Jud 19,20‖Jes 59,14‖Job 29,7.

בִּרְחוֹב ,בִּרְחֹב Jud 19,15.17‖Esth 6,9.11‖Esr 10,9.

וּבִרְחוֹב Neh 8,16².

לִרְחוֹב 2Ch 29,4.

מֵרְחֹב 2S 21,12.

רְחֹבָהּ *suff.* Dt 13,17.

מֵרְחֹבָהּ Ps 55,12.

רְחֹבוֹת *pl.* Am 5,16‖Prv 22,13.

וּרְחֹבוֹת Zach 8,5.

הָרְחֹבוֹת Prv 26,13.

בָּרְחוֹבֹת ,בָּרְחֹבוֹת Neh 2,5‖Prv 1,20.5,16.7,12.

בִּרְחֹבוֹת Zach 8,4‖Thr 2,11.12.

וּבָרְחֹבוֹת Cant 3,2.

מֵרְחֹבוֹת Jer 9,20.

בִּרְחֹבֹתֵינוּ *suff.* Ps 144,14‖Thr 4,18.

בִּרְחוֹבוֹתֶיהָ ,בִּרְחֹבֹתֶיהָ (Jer 5,1) Jer 5,1.49,26.*50,30*‖Zach 8,5.

וּבִרְחֹבֹתֶיהָ Jes 15,3.48,38.

## מֶרְחָב] בַּמֶּרְחָב

amplum spatium, libertas et salus.

Hos 4,16‖Ps 31,9.

לַמֶּרְחָב 2S 22,20‖Ps 18,20.

לְמֶרְחֲבֵי־ [מֶרְחָבִים] *pl. cs.* Hab 1,6.

## מֶרְחַבְיָה] בַּמֶּרְחַבְיָה

למערבאי חדא מלה (כמאפליה, שלהבתיה) ולמדנחאי תרין מלין.

Ps 118,5.

——v. n. pr.——

רוּת v. רַחִים; רָהִיט v. רָחִיט.

## רָחֵל] וּכְרָחֵל

ovis (mater).

כמוהו בארמית וערבית, ובאשורית בהפך אתון.

Jes 53,7.

רְחֵלִים *pl.* Gn 32,15.

הָרְחֵלִים Cant 6,6.

רְחֵלֶיךָ *suff.* Gn 31,38.

——v. n. pr.——

## רָחַם°

amare; *Pi.* misereri; *Pu.* misericordiam consequi.

בארמית (בקל), בסורית וערבית עניָנו אהבה, באשורית בא׳ ת׳ ח׳, ובכושית בהפך אתון. י״נ אֲרוֹמִמְךָ אלהי חזקי.

אֶרְחָמְךָ] אֶרְחַם *1 impf. suff.* Ps 18,2.

רִחַם *Pi. 3 perf.* Ps 103,13.

וְרִחַם Jer 42,12 ‖ Thr 3,32.

וְרִחַמְךָ, וְרִחַמְךָ *suff.* Dt 13,18. 30,3.

וְרִחַמְתִּי *1 perf.* Ex 33,19 ‖ Ez 39,25 ‖ Hos 2,25.

רִחַמְתִּיךְ *suff.* Jes 54,8.60,10.

רִחַמְתִּים Zach 10,6.

וְרִחַמְתִּים Jer 12,15.33,26.

וְרִחֲמוּם *3 perf. pl. suff.* 1R 8,50.

מְרַחֵם *pt.* Ps 116,5.

מְרַחֲמֵךְ *suff.* Jes 54,10.

מְרַחֲמָם Jes 49,10.

רַחֵם *inf.* Jer 31,20 (19) ‖ Hab 3,2.

כְּרַחֵם Ps 103,13.

מֵרַחֵם Jes 49,15.

לְרַחֶמְכֶם *suff.* Jes 30,18.

אֲרַחֵם, אֲרַחֵם (Hos 2,6) *1 impf.* Ex 33,19 ‖ Jer 13,14.30,18 ‖ Hos 1,6.7.2,6.

אֲרַחֲמֶנּוּ *suff.* Jer 31,20(19).

תְּרַחֵם *2 impf.* Zach 1,12 ‖ Ps 102,14.

יְרַחֵם *3 impf.* Jes 9,16.14,1.49,13 ‖ Jer 21,7.

יְרַחֲמֵנוּ *suff.* Mich 7,19.

וִירַחֲמֵהוּ Jes 55,7.

וַיְרַחֲמֵם 2R 13,23.

יְרַחֲמֶנּוּ Jes 27,11.

יְרַחֲמוּ] יְרַחֵמוּ *3 impf. pl.* Jes 13,18 ‖ Jer 6,23.50,42.

רֻחָמָה] רֻחָמָה (חָ) *Pu. 3 perf. f.* Hos 2,3.25.

יְרֻחָם, יְרֻחָם *3 impf.* Hos 14,4 ‖ Prv 28,13.

## רַחוּם

misericors (deus).

Ex 34,6 ‖ Dt 4,31 ‖ Ps 78,38.86,15.103,8.

וְרַחוּם Joel 2,13 ‖ Jon 4,2 ‖ Ps 111,4.*145,8*.112,4 ‖ Neh 9,17.31 ‖ 2Ch 30,9.

רַחֲמָנִיּוֹת] רַחֲמָנִי *pl. f.* Thr 4,10.

## רַחֲמִים *pl. t.*

misericordia, caritas, pietas, gratia.

Gn 43,14 ‖ Dt 13,18 ‖ Jes 47,6 ‖ Jer 42,12.

וְרַחֲמִים Zach 7,9 ‖ Ps 103,4.

הָרַחֲמִים Jer 16,5 ‖ Dan 9,9.

בְּרַחֲמִים Zach 1,16.

וּבְרַחֲמִים Jes 54,7 ‖ Hos 2,21.

לְרַחֲמִים 1R 8,50 ‖ Ps 106,46 ‖ Neh 1,11 ‖ 2Ch 30,9.

וּלְרַחֲמִים Dan 1,9.

וְרַחֲמֵי *cs.* Prv 12,10.

רַחֲמֶיךָ *suff.* Ps 25,6.40,12.51,3.69,17.79,8.119,77.156 ‖ Dan 9,18.

וְרַחֲמֶיךָ Jes 63,15.

בְּרַחֲמֶיךָ Neh 9,19.

וּבְרַחֲמֶיךָ Neh 9,31.

כְּרַחֲמֶיךָ Neh 9,28.

וּכְרַחֲמֶיךָ Neh 9,27.

רַחֲמָו Q., רַחֲמָיו Gn 43,30 ‖ 2S 24,14 ‖ Am 1,11 ‖ Ps 77,10 ‖ Thr 3,22 ‖ 1Ch 21,13.

וְרַחֲמָיו Ps 145,9.

כְּרַחֲמָיו Jes 63,7.

רַחֲמֶיהָ 1R 3,26.

## רֶחֶם

uterus; פֶּטֶר רֶ׳ partus aut foetus.

הוראתו ידועה, ובא גם בהשאלה (תהלים ק״י ג׳, איוב ל״ח ח׳). בדרז״ל בא ברבים רְחָמִים.

Gn 20,18 ‖ Ex 13,2.12.15.34,19 ‖ Nu 3,12.8,16.18,15 ‖ Hos 9,14 ‖ Job 24,20.

בָּרֶחֶם Job 31,15.

מֵרֶחֶם, מֵרֶחֶם Nu 12,12 ‖ Jer 1,5.20,17.18 ‖ Ps 22,11.58,4.110,3 ‖ Job 3,11.10,18.38,8.

רַחְמָהּ *suff.* Gn 29,31.*30,22* ‖ 1S 1,5.6.

## רַחַם, רַחַם

uterus; *poët.* puella.

ר׳ יוסף הלוי גורס במשלי: שאול ועֹצר רַחַם, כלומר האכזריות לא תשבע נקם.

Jud 5,30 ‖ Jes 46,3 ‖ Ez 20,26 ‖ Prv 30,16.

וָרָחַם Gn 49,25.

## רַחְמָה] וְרַחְמָה

ע״פ המסורה הה״א רפה, ואינו לכנוי, כ״א למשקל: יונתן קורא וְכַאֲשֶׁר לֹא הָיִיתִי אֶהְיֶה ת׳ ורחמה הרת עולם, והשבעים קורין: ותהי לי חַמִּי קברי וְהָרָחֶם ה׳ ע׳.

Jer 20,17.

רַחֲמָתַיִם *du.* Jud 5,30.

## רָחָם] הָרָחָם

vultur, perenopterus.

מין עוף טמא, וכרונמתו בערבית; לחז״ל מן רחמים, ע״ד חסידה, שמרחם על בניו.

Lev 11,18.

הָרָחָמָה Dt 14,17.

——v. chald. et n. pr.——

## רָחַף°

debilem, flaccidum esse et fieri contremiscere; *Pi.* incumbere volitare.

בא בהפך אתון מן פרה, וכמוהו בסורית במובן דגירה ורביצה (ברימען), אמנם בערבית מורה

הֱיוֹת רַךְ (קָרוֹב אֶל רוּף, רפה, רפ״ף בדרז״ל), וזה טעם רחיפת עצמות.

רָחֲפוּ 3 *perf. pl.* Jer 23,9.

מְרַחֶפֶת [מְרַחֵף *Pi. pt. f.* Gn 1,2.

יְרַחֵף 3 *impf.* Dt 32,11.

---

## רָחַץ

lavare, abluere.

נאמר על רחיצת הגוף, וכבוס נאמר בבגדים שנכבשים; באשורית מורה גם על שטיפת נהר מעל גדותיו, ובכושית על גריפת היוצה. בדרז״ל בא גם כהפעיל (מרחיצין).

Lev 8,21.22,6‖Jes 4,4.

וְרָחַץ Lev 14,8.9.*16,24*.15,5.*6.7.8.10.11.21.22.27*.13.16.16,4.26.*28*.17,15‖Nu 19,7.8.19.

וְרָחַצְתָּ 2 *perf.* Ex 29,4.*40,12*.17‖2R 5,10.

רָחַצְתְּ 2 *perf. f.* Ez 23,40.

וְרָחַצְתְּ Ruth 3,3.

רָחַצְתִּי 1 *perf.* Cant 5,3.

רָחֲצוּ [רָחֲצוּ 3 *perf. pl.* 1R 22,38.

וְרָחֲצוּ Ex 30,19.21.40,31 ‖ Lev 15,18.

רֹחֶצֶת [רֹחֵץ *pt. f.* 2S 11,2.

רְחֵצוֹת *pl.* Cant 5,12.

בִּרְחֹץ *inf. cs.* Job 29,6.

לִרְחֹץ Gn 24,32 ‖ Ex 2,5 ‖ 1S 25,41.

לְרָחְצָה Ex 30,18.40,30‖2Ch 4,6[2].

רְחַץ *imper.* 2R 5,13.

וּרְחַץ 2S 11,8.

רַחֲצוּ *pl.* Jes 1,16.

וְרַחֲצוּ Gn 18,4.19,2.

אֶרְחַץ 1 *impf.* 2R 5,12‖Ps 26,6.

וָאֶרְחַץ Ps 73,13.

וָאֶרְחָצֵךְ *suff.* Ps 16,9.

יִרְחַץ, יִרְחָץ 3 *impf.* Lev 1,9.13.17,16‖Dt 23,12‖Ps 58,11.

וַיִּרְחַץ Gn 43,31 ‖ Lev 8,6.9,14 ‖ 2S 12,20.

יִרְחֲצוּ, יִרְחָצוּ 3 *impf. pl.* Ex 30,20.40,32‖Dt 21,6.

וַיִּרְחֲצוּ Gn 43,24‖Jud 19,21.

רֻחָץ [רֻחַץ *Pu.* 3 *perf.* Prv 30,12.

רֻחַצְתְּ 2 *perf. f.* Ez 16,4.

הִתְרָחַצְתִּי [הִתְרָחֵץ *Hith.* 1 *perf.* Job 9,30.

רַחְצִי *suff.* [רַחַץ]

lotio.

לריה״ל לשון נקיה לעביט של מי רגלים.

Ps 60,10.*108,10*.

הָרַחְצָה [רַחְצָה]

lotio, lavacrum (pecoris).

בדרז״ל שגור השם מרחץ.

Cant 4,2.6,6.

(cf. chald.)

## רָחַק

procul abesse, remotum esse, longe discedere, abstinere; *Pi.* amovere; *Hi.* longe removere, discedere; *inf. adv.* procul.

הוראתו ידועה, וכמוהו בארמית, סורית ואשורית. בערבית יֵאָמר רחיק על היין המובא ממרחקים, מחוץ לארץ (אולי יש לחבר לו מחקרי ארץ דתהלים וחקר תהום דאיוב, בהפך אתון). י״ג ביהושע ג׳ ט״ז הרחק מְאֹד מְאֹד מֵהעיר, ובמיכה ז׳ י״א ירחק רָחֹק.

Jes 59,9‖Thr 1,16.

רָחֲקָה 3 *perf. f.* Jes 59,11‖Job 21,16.22,80.

רָחֲקוּ, רָחֲקוּ 3 *perf. pl.* Jer 2,5‖Ez 44,10‖Ps 119,150‖ Prv 19,7‖Job 30,10.

וְרָחֲקוּ Jes 49,19.

כִּרְחֹק *inf. cs.* Ps 103,12.

לִרְחֹק Eccl 3,5.

לְרָחֳקָה Ez 8,6.

רַחֲקִי [רְחַק *imper. f.* Jes 54,14.

רַחֲקוּ *pl. m.* Ez 11,15.

תִּרְחַק, תִּרְחָק 2 *impf.* Ex 23,7‖Ps 22,12.*35,22.38,22.71,12*.20.

יִרְחַק 3 *impf.* Dt 12,21.*14,24*‖ Mich 7,11‖Prv 22,5.

תִּרְחָק [תִּרְחַק 3 *impf. f.* Jes 46,13.

וַתִּרְחַק Ps 109,17.

יִרְחֲקוּ 3 *impf. pl.* Job 5,4.

רִחַק *Pi.* 3 *perf.* Jes 29,13.

וְרִחַק Jes 6,12.

רִחַקְתָּ 2 *perf.* Jes 26,15.

יְרַחֲקוּ 3 *impf. pl.* Ez 43,9.

הִרְחִיק *Hi.* 3 *perf.* Ps 103,12‖ Job 19,13.

הִרְחַקְתָּ 2 *perf.* Ps 88,9.19.

הִרְחַקְתִּים 1 *perf. suff.* Ez 11,16.

הִרְחִיקוּ 3 *perf. pl.* Gn 44,4 ‖ Jud 18,22.

הַרְחֵק *inf. abs.* Gn 21,16 ‖ Ex 8,24.33,7‖Jos 3,16.

הַרְחִיק *cs.* Jer 27,10.

הַרְחִיקָם *suff.* Joel 4,6.

הַרְחֵק, הַרְחֵק *imper.* Prv 4,24.5,8.30,8‖Job 13,21.

הַרְחִיקֵהוּ *suff.* Job 11,14.

אַרְחִיק 1 *impf.* Ps 55,8‖Joel 2,20.

תַּרְחִיק 2 *impf.* Job 22,23.

יַרְחִיקֶנָּה 3 *impf. suff.* Prv 22,15.

תַּרְחִיקוּ 2 *impf. pl.* Ex 8,24 ‖ Jos 8,4.

## רָחוֹק

remotus, longinquus (de loco et de tempore); *subst.* longinquitas; בְּרָ׳ procul; מֵרָ׳ e longinquo, eminus, procul; inde a longinquo tempore; עַד־רָ׳ usque in loca remota; *metaph.* מִצְוָה רְחֹקָה praeceptum remotum, quod difficili indagatione eget; carus, pretiosus.

בקצת נוסחאות בנחמיה י״ב מ״ג עַד מרחוק או עד למרחוק.

Jos 3,4‖Joel 4,8 ‖ Mich 4,3 ‖ Ps 22,2.119,155 ‖ Prv 15,29.27,10 ‖ Eccl 7,24.

וְרָחוֹק, וְרָחֹק Jer 12,2 ‖ Prv 31,10.

הָרָחוֹק Ez 6,12.

בְּרָחוֹק Ps 10,1.

לָרָחוֹק Jes 57,19.
מֵרָחוֹק, מֵרָחֹק Gn 22,4.37,18 ‖ Ex 2,4.20,18.21.24,1 ‖ Dt 28,49 ‖ 1S 26,13 ‖ 2R 2,7 ‖ Jes 5,26.22,3. 11.23,6.25,1.43,6.49,1.12.57,9.59, 14.60,4.9 ‖ Jer 23,23.30,10.31,3 (2).46,27.51,50 ‖ Hab 1,8 ‖ Ps 38, 12.139,2 ‖ Prv 7,19 ‖ Job 2,12.36, 25 ‖ Neh 12,43.
וּמֵרָחוֹק Job 39,25.
לְמֵרָחוֹק 2S 7,19 ‖ 2R 19,25 ‖ Jes 37,26 ‖ Job 36,3.39,29 ‖ Esr 3,13 ‖ 1Ch 17,17 ‖ 2Ch 26,15.
רְחוֹקִים, רְחֹקִים *pl.* Jos 9,22 ‖ Jes 33,13 ‖ Ps 56,1.65,6 ‖ Neh 4, 13.
וּרְחוֹקִים Jud 18,7 ‖ Zach 6,15.
הָרְחוֹקִים, הָרְחֹקִים Dt 13,8 ‖ Jes 46,12.46,12.66,19.
וְהָרְחוֹקִים, וְהָרְחֹקִים Jer 25,26 ‖ Esth 9,20 ‖ Dan 9,7.
רְחֹקָה *f. sg.* Nu 9,10 ‖ Dt 29,21. 30,11 ‖ Jos 9,6.9 ‖ Jud 18,28 ‖ 1R 8,41.46 ‖ 2R 20,14 ‖ Jer 39,3 ‖ Eccl 7,23 ‖ 2Ch 6,32.36.
רְחוֹקוֹת *pl.* Ez 12,27.
הָרְחֹקֹת (Dt), הָרְחוֹקוֹת Dt 20, 15 ‖ Jer 48,24.
וְהָרְחֹקוֹת Ez 22,5.

[רָחֵק] רְחֵקֶיךָ *pl. suff.*
qui procul recedit.
Ps 73,27.

## מֶרְחָק
longinquitas, locus longinquus, remotus; procul.
Jes 13,5.46,11 ‖ Jer 6,20 ‖ Prv 25, 25.
הַמֶּרְחָק 2S 15,17 ‖ Jer 4,12.
מִמֶּרְחָק Jes 10,3.17,13.30,27 ‖ Jer 5,15.31,10 ‖ Ez 23,40 ‖ Ps 138,6 ‖ Prv 31,14.
מֶרְחַקִּים *pl.* Jes 33,17 ‖ Jer 8,19.
וּבְמֶרְחַקִּים Zach 10,9.
מֶרְחַקֵּי־ Jes 8,9.
———v. chald.———

## רָחַשׁ
ebullire, *trop.* effundere (verba).
בארמית וסורית יאמר על נדנוד ותנועה (רחישת הרמשים), ומכיון שבא עם לב נראה שהוא קרוב אל רגש.
Ps 45,2.

## מַרְחֶשֶׁת
atrenum, lebes, coccalus.
כלי הטגון שבוללים בו, ומה שבתוכו רוחש ומתנועע ע״י הבשול.
Lev 2,7.
בַּמַּרְחֶשֶׁת Lev 7,9.
———רַחַת v. רוּחַ———

## רָטֹב
humidum esse.
כמוהו בסורית, ערבית, כושית ואשורית, ומצוי בדרז״ל עם השם רוטב (מרק).
[יִרְטַב] יִרְטָבוּ (ט) 3 *impf. pl.* Job 24,8.

## רָטֹב
viridis, recens (de plantis).
Job 8,16.

## רָטָה
premere.
קרוב אל יָרָה ואל רצה (= רצץ), וענינו כבישה ודחיקה, כדאיתא בתוספתא דטהרות ה׳ ט״ז: והסוהט את שערו והרוטה פשתנו, ומזה בדרז״ל רטיה לתחבשת הכובשת ומהדקת את המכה. וכבר הובא בשרש ירט, ע״ש הערה ואולי הוא פעל נגזר מן רָטַט, וכמו יִרְטֵנִי).
[יִרְטֶה] יִרְטֵנִי 3 *impf. suff.* Job 16,11.
——— cf. יָרַט p. 310c ———

[רָטֶט] וְרֶטֶט
tremor, terror.
אח אל רָתֶת.
Jer 49,24.
———conf. רְתֵת———

רֻטֲפַשׁ *Pu. 3 perf.*
טָפַשׁ v. [רָטַף]
revirescere.
לר״ק שרשו רטף, אח אל רטב, והשי״ן נוספת (כשי״ן של חרמש, חלמיש, עכביש), ולר״א שרשו טָפַשׁ והרי״ש נוספת (בדרז״ל רפתא ת׳ פתא, פת לחם), או שמֻרכב מן רטב ופש בהבלעת הב׳. בערבית יש כמוהו בהפך אתון, טרפש, במובן החיות ושוב לאיתנו (וויעדערגענעזען), וטרפשא דכבדא בדרז״ל ידוע.
Job 33,28.

## רָטַשׁ
discuttere, diffrangere, prosternere.
קרוב אל רצץ ורשש. ובערבית בלמ״ד ת׳ רי״ש.
[רִטֵּשׁ] תְּרַטֵּשׁ *Pi. 2 impf.* 2R 8,12.
תְּרַטַּשְׁנָה (פתח באתנח) 3 *impf. pl. f.* Jes 13,18.
[רֻטַּשׁ] רֻטָּשָׁה (ט) *Pu. 3 perf. f.* Hos 10,14.
יְרֻטְּשׁוּ, יְרֻטָּשׁוּ 3 *impf. pl.* Jes 13,16 ‖ Hos 14,1 ‖ Nah 3,10.
———רָוָה v. רִי———

[רִיב] רָב
ligare, altercari; contendere in iudicio, causam agere.
יש מעין הוראתיו בסורית וערבית. וַיָּרֶב דש״א ט״ו ה׳ כמו וַיֶּאֱרֹב; י״ב בישעיה מ״ה ט׳ הֲרָב ת׳ הוי רָב, וכהושע ד׳ ד׳: וְעַמְּךָ מְרִיבֵי, כהן!
Dt 33,7 ‖ Jud 11,25 ‖ 1S 25,39.
רַבְתָּ 2 *perf.* Thr 3,58.
רִיבוֹתָ Job 33,13.
רָבוּ 3 *perf. pl.* Gn 26,22 ‖ Nu 20,13.
רָב *pt.* Jes 45,9 ‖ Jer 51,36.
וָרָב (?) Jes 19,20.
רִיב *inf.* Jer 50,34.
הֲרֹב, הֲרוֹב *interrog.* Jud 11, 25 ‖ Job 40,2.
לָרוֹב K., לָרִיב Q. Jud 21,22.
לָרִיב, לָרָב Jes 3,13 ‖ Am 7,4 ‖ Prv 25,8 ‖ Job 9,3.
רִיב *imper.* Mich 6,1 ‖ Prv 25,9.
רִיבָה Ps 35,1.74,22.119,154.
וְרִיבָה Ps 43,1.
רִיבוּ *pl.* Jes 1,17 ‖ Hos 2,4.
אָרִיב 1 *impf.* Jes 49,25.57,16 ‖ Jer 2,9².12,1.
וָאָרִיב Neh 13,25.
וָאָרִיבָה Neh 5,7.13,11.17.
תָּרוֹב K., תָּרִיב Q. 2 *impf.* Prv 3,30.

תְּרִיבֵנִי *suff.* Job 10,2.
תְּרִיבֶהוּ Dt 33,8.
תְּרִיבֶנָּה Jes 27,8.
יָרִיב, יָרֶב (נס״א) *3 impf.* Jud 6, 31².32 ‖ Jes 50,8.51,22 ‖ Jer 50, 34 ‖ Mich 7,9 ‖ Ps 103,9 ‖ Prv 22, 23.23,11 ‖ Job 13,19.23,6.
יָרֶב Hos 4,4.
וְיָרֶב 1S 24,16.
וַיָּרֶב Gn 31,36 ‖ Ex 17,2 ‖ Nu 20,3.
[וַיָּאֶרֹב 1S 15,5 = וַיָּרֶב]
תָּרִיבוּ *2 impf. pl.* Jer 2,29.
תְּרִיבוּן Ex 17,2 ‖ Jud 6,31 ‖ Job 13,8.
וַיָּרִיבוּ *3 impf. pl.* Gn 26,20. 21.
יְרִיבֻן Ex 21,18.
וַיְרִיבוּן Jud 8,1.
כִּמְרִיבֵי [הֵרִיב] *Hi. pt. pl. cs.* Hos 4,4.
מְרִיבוֹ K., מְרִיבָיו Q. *suff.* 1S 2, 10.

## רִיב, רָב (Ex 23,2)

lis, iurgium, rixa; causa forensis; *argumenta* (pl.).

Gn 13,7 ‖ Ex 17,7.23,2 ‖ Dt 21,5. 25,1 ‖ Jud 12,2 ‖ 1S 25,39 ‖ 2S 15, 2.4 ‖ Jer 15,10.25,31 ‖ Ez 44,24 ‖ Hos 4,1 ‖ Mich 6,2² ‖ Hab 1,3 ‖ Prv 15,18.17,1.26,17.21.30,33 ‖ 2Ch 19,10.

וְרִיב, וָרִב (Job) Jes 1,23 ‖ Hos 12,3 ‖ Ps 55,10 ‖ Job 29,16.
הָרִיב Dt 19,17 ‖ Prv 17,14.
בְּרִיב Prv 18,6.
לְרִיב Jes 34,8.58,4.
לָרִב (?) Prv 25,8.
וְלָרִיב 2Ch 19,8.
מֵרִיב Ps 31,21 ‖ Prv 20,3.
רִיבִי *suff.* 1S 24,16 ‖ Jer 11,20. *20,12* ‖ Mich 7,9 ‖ Ps 43,1.119, 154 ‖ Job 31,35.
לְרִיבִי Ps 35,23.
רִיבְךָ, רִיבֶךָ Jes 41,11 ‖ Ps 74,22 ‖ Prv 25,9.
רִיבֵךְ Jer 51,36.
רִיבְכֶם Jes 41,21.
וְרִיבְכֶם Dt 1,12.
בְּרִיבוֹ Ex 23,3.6 ‖ Prv 18,17 ‖ Thr 3,36.
רִיבָם Jer 50,34 ‖ Prv 22,23.23,11.
בְּרִבָם (al. inf.) Job 31,13.
רִיבֵי [רִיבִים] *pl. I cs.* Thr 3,58.
מֵרִיבֵי 2S 22,44 ‖ Ps 18,44.
רִיבֹת *pl. II* Dt 17,8.
וְרִבוֹת Job 13,6.

## יָרֵב

adversarius, *al.* rixarum amator, cupidus bellandi; *Vulg.* ultor (*al* n. pr.)

כשעם יָרִיב, לרד״ק שעצ״פ, וכ״ת השבעים וכמ״ם ת׳ בי״ת (ואולי הוא כמו יָרֵב או יָרֵם).

Hos 5,13.10,6.

יְרִיבֵךְ [יָרִיב] *suff.* Jes 49,25.
יְרִיבָי, ־בַ [יְרִיבִים] *pl. suff.* Jer 18,19 ‖ Ps 35,1.

## מְרִיבָה

rixa, lis.

ע״מ מדינה; מי מריבה ומסה ומריבה וכדומה הובאו בחלק השמות.

Gn 13,8.

בִּמְרִיבַת *cs.* Nu 27,14.

—v. n. pr. יָרֵב, יְרֻבַּעַל etc.—
רִיפוֹת; רְאֵם v. רֵים; רוּחַ v. רֵיחַ
רוּק v. רֵיקָם, רֵיק, רִיק; רוּף v.
רַךְ; רוּשׁ v. רֵישׁ; רוּר v. רִיר
רֹךְ v. רֻכַּךְ.

## רָכַב

vehi iumento, equitare; vehi curru; *Hi.* equitare s. curru vehi iubere; currui iungere iumentum.

כמיהו בסורית, ערבית ואשורית, וכדרז״ל בא גם בקַפעל, ובענין הרכבת ענף בדקל (י״פ מן ארכובה בארמית [ברך בעברית בהפך אתון], לפי שהרוכב כובש את הבהמה בארכובותיו, כאמור: לא בגבורת הסוס יחפץ לא בשוקי האיש ירצה).

Esth 6,8.

רָכַבְתָּ *2 perf.* Nu 22,30.
רָכְבוּ *3 perf. pl.* 1S 30,17.
רֹכֵב *pt.* Nu 22,22 ‖ Dt 33,26 ‖ 2S 18,9 ‖ 2R 9,18.19 ‖ Jes 19,1 ‖ Zach 1,8 ‖ Neh 2,12.
וְרֹכֵב Am 2,15 ‖ Zach 9,9.
לָרֹכֵב Ps 68,5.34.
רֹכְבוֹ *suff.* Gn 49,17.
וְרֹכְבוֹ Ex 15,1.*21* ‖ Jer 51,21² ‖ Zach 12,4.
וּלְרֹכְבוֹ Job 39,18.
רֹכֶבֶת *f.* 1S 25,20.
רֹכְבִים *pl. m.* Jud 10,4.12,14 ‖ 2R 9,25.18,23 ‖ Jes 36,8 ‖ Jer 17, 25.*22,4*.
רֹכְבֵי *cs.* Jud 5,10 ‖ Ez 23,6.*12*. 23.*38,15* ‖ Zach 10,5 ‖ Esth 8,10. *14*.
וְרֹכְבֶיהָ *suff.* Hag 2,22.
וְרֹכְבֵיהֶם Hag 2,22.
לִרְכֹּב *inf. cs.* 2S 16,2 ‖ 2R 4,24.
רְכַב *imper.* Ps 45,5.
וְאֶרְכַּב *1 impf.* 2S 19,27.
תִּרְכַּב *2 impf.* Hab 3,8.
יִרְכַּב *3 impf.* Lev 15,9.
וַיִּרְכַּב 2S 22,11 ‖ 1R 13,13.18,45 ‖ 2R 9,16 ‖ Ps 18,11.
וַתִּרְכַּב *3 impf. f.* 1S 25,42.
נִרְכָּב [נִרְכַּב] *1 impf. pl.* Jes 30,16 ‖ Hos 14,4.
יִרְכָּבוּ [יִרְכְּבוּ] *3 impf. pl.* Jer 6,23.*50,42*.
וַיִּרְכְּבוּ 2S 13,29.
וַתִּרְכַּבְנָה *3 impf. pl. f.* Gn 24,61.
הִרְכַּבְתָּ [הִרְכִּיב] *Hi. 2 perf.* Ps 66,12.
וְהִרְכַּבְתִּיךָ *1 perf. suff.* Jes 58,14.
וְהִרְכִּיבֻהוּ *3 perf. pl. suff.* Esth 6,9.
וְהִרְכַּבְתֶּם *2 perf. pl.* 1R 1,33.
הַרְכֵּב *imper.* 2R 13,16.
אַרְכִּיב *1 impf.* Hos 10,11.
תַּרְכִּיבֵנִי *2 impf. suff.* Job 30, 22.

וַיַּרְכֵּב [וַיַּרְכִּיב 3 *impf.* Gn 41, 43‖2R 13,16.

יַרְכִּבֵהוּ *suff.* Dt 32,13.

וַיַּרְכִּיבֵהוּ Esth 6,11.

וַיַּרְכִּבֵם Ex 4,20.

וַיַּרְכִּיבוּ, וַיַּרְכִּבוּ (Ch) 3 *impf. pl.* 2S 6,3 ‖ 1R 1,38.44 ‖ 2R 9,28.10, 16‖1Ch 13,7.

וַיַּרְכִּיבֻהוּ, וַיַּרְכִּבֻהוּ *suff.* 2R 23,30‖2Ch 35,24.

### רֶכֶב, רָכֶב

iumentum vectorium, iumenta; currus, currus bellici; iuga equorum cum curribus; meta s. superior lapis molaris.

יונתן קורא בנחום ב׳ י״ד רִכְבֵּךְ ת׳ רִכְבָּהּ; והשבעים והסורי קורין רִכְבֵּךְ.

Gn 50,9‖Ex 14,7².9 ‖ Jos 17,18‖ Jud 1,19.4,3.13.9,53 ‖ 1S 13,5 ‖ 2S 8,4.10,18.11,21 ‖ 1R 1,5.10, 26² ‖ 2R 2,11.12.*13,14*.7,6.14.13, 7 ‖ Jes 21,7².9.22,7.31,1.43,17 ‖ Jer 51,21‖Ez 23,24‖Zach 9,10‖ Ps 68,18 ‖ 1Ch 18,4².19,6.7.18 ‖ 2Ch 1,14².12,3.35,24.

וְרֶכֶב Jos 17,16‖1R 20,25‖2R 6, 14.17‖Ps 76,7.

וָרֶכֶב, וָרָכֶב Dt 20,1.24,6 ‖ Jos 11,4 ‖ 1R 20,1 ‖ 2R 6,15‖Ez 26, 10.39,20.

הָרֶכֶב, הָרָכֶב Ex 14,28 ‖ Jud 4, 15.16‖2S 1,6.8,4 ‖ 1R 9,19.10,26. 16,9.20,21.22,31.32.*33*.35.38‖2R 8,21².10,2‖Jer 46,9 ‖ Nah 2,4.5 ‖ 1Ch 18,4‖2Ch 1,14.*9,25*. 8,6.18, 30.31.*32*.21,9².

בְּרֶכֶב, Q. Jos 24,6 ‖ 2R 19,23 ‖ Jes 22,6‖Dan 11,40.

בָּרֶכֶב Jer 17,25.*22,4*‖Ps 20,8.

וּבְרֶכֶב Ez 26,7.

וּבָרֶכֶב Jes 66,20.

כָּרֶכֶב 1R 20,25.

לְרֶכֶב 2R 18,24 ‖ Jes 36,9 ‖ 2Ch 16,8.

רִכְבִּי *suff.* 2R 19,23‖Jes 37,24.

רִכְבּוֹ Ex 14,6.23.26 ‖ Jud 4,7.13. 5,28‖1S 8,12.9,22‖ 2R 9,21 ‖ Jer 50,37‖2Ch 8,9.

בְּרִכְבּוֹ Ex 14,17.18.15,19‖ 2R 9, 21.24.10,16.

וּבְרִכְבּוֹ 2R 5,9.

לְרִכְבּוֹ Jer 47,3.

וּלְרִכְבּוֹ Dt 11,4.

רִכְבָּהּ Nah 2,14.

בְּרִכְבֵי [רְכָבִים *pl. cs.* Cant 1,9.

### רַכָּב

eques; auriga currus bellici. 2R 9,17.

לְרַכָּב 2Ch 18,33.

לְרַכָּבוֹ *suff.* 2R 22,34.

### רִכְבָּה] לְרִכְבָּה

*nom. act.*: equitatio. Ez 27,20.

### רְכוּב] רְכוּבוֹ *suff.*

vehiculum, currus, planetrum.

ע״ם כְּרוּב.

Ps 104,3.

### מֶרְכָּב] הַמֶּרְכָּב

currus, sedile currus. Lev 15,9.

מֶרְכָּבוֹ *suff.* Cant 3,10.

לְמֶרְכָּבוֹ 1R 5,6.

### מֶרְכָּבָה

currus. 2S 15,1 ‖ 1R 10,29 ‖ Hag 2,22 ‖ 2Ch 1,17.

וּמֶרְכָּבָה Nah 3,2.

הַמֶּרְכָּבָה Jud 4,15 ‖ 1R 7,23. 20, 33‖ 2R 5,21.9,27.10,15 ‖ Mich 1, 13‖1Ch 28,18‖2Ch 35,24.

בַּמֶּרְכָּבָה 1R 12,18. 22,35 ‖ Zach 6,2‖2Ch 10,18.18,34.

וּבַמֶּרְכָּבָה Zach 6,2.3².

בְּמִרְכֶּבֶת *cs.* Gn 41,43.

מֶרְכַּבְתּוֹ *suff.* Gn 46,29 ‖ 1S 8, 11‖2R 5,26.

בְּמֶרְכַּבְתּוֹ 1S 8,11.

מַרְכָּבוֹת *pl.* Joel 2,5 ‖ Zach 6,1.

וּמַרְכָּבוֹת 2Ch 9,25.14,8.

מַרְכְּבוֹת (Ex), מַרְכְּבֹת *cs.* Ex 15,4‖2R 23,11 ‖Jes 22,18 ‖ Cant 6,12.

מַרְכְּבֹתֶיךָ *suff.* Mich 5,9 ‖ Hab 3,8.

מַרְכְּבוֹתָיו (Ex, Jes), מַרְכְּבֹתָיו Ex 14,25 ‖ Jud 5,28 ‖ Jes 66,15‖ Jer 4,13.

לְמַרְכְּבֹתָיו Jes 2,7.

מַרְכְּבֹתֵיהֶם Jos 11,6.9.

### רָכַךְ] רַךְ

tenuem, emollitum, mollem, delicatum, blandum esse; debilitari (cor), timidum fieri.

הוראתו ידועה, ובא בהשאלה אל הכנעת הלב בנגוד אל הקשה לבו; הנפעל יֵרַךְ ע״ם יֵקַל.

2R 22,19‖2Ch 34,27.

רַכּוּ 3 *perf. pl.* Ps 55,22.

נִרַךְ] יֵרַךְ *Ni.* 3 *impf.* Dt 20, 3‖Jes 7,4‖Jer 51,46.

רֻכַּךְ] רֻכְּכָה *Pu.* 3 *perf. f.* Jes 1,6.

הֵרַךְ *Hi.* 3 *perf.* Job 23,16.

### רַךְ *adj.*

tenuis, tener; mollis, lenis, placidus, delicatus; debilis, infirmus.

עיני לאה רכות יש דורשין לשבח ויש דורשין לגנאי.

Gn 18,7‖2S 3,39‖Ez 17,22 ‖ Prv 4,3.15,1.

וָרַךְ, וְרַךְ Dt 20,8 ‖ 1Ch 22,5(4). 29,1‖2Ch 13,7.

הָרַךְ Dt 28,54.

רַכִּים *pl.* Gn 33,13.

רַכָּה *f. sg.* Jes 47,1 ‖ Prv 25,15.

הָרַכָּה Dt 28,56.

רַכּוֹת *pl.* Gn 29,17‖Job 40,27.

### רֹךְ] וּמֵרֹךְ

mollities (al. inf.). Dt 28,56.

### מֹרֶךְ

ignavia, timiditas.

## רָמָה

iacere, deicere; iaculari; *Pi.* fallere, decipere (cf. רָבַב II et רָבָה II).

כמוהו בארמית, סורית, ערבית וכושית, וקרוב אל רבה ב׳ ורבב ב׳, במובן ירה והשלכה (אולי גם נְרִימָה מצבה כמו נִירָמָה) ובדרז״ל איתרמי מילתא = נפל, קרה; הפִּעֵל בא בענין ערמה והונאה.

Ex 15,1.*21*.

וְרֹמָה [רֹמֶה (נס״א) *pt.* Jer 4,29.
רוֹמֵי [רוֹמִים *pl.* Ps 78,9.
רִמָּה *Pi. 3 perf.* Prv 26,19.
רִמָּנִי [רִמַּנִי *suff.* 2S 19,27.
רִמִּיתָנִי [תָ *2 perf. suff.* Gn 29,25‖1S 28,12.
רִמִּיתִנִי *2 perf. f. suff.* 1S 19,17.
רִמּוּנִי *3 perf. pl. suff.* Thr 1,19.
רִמִּיתֶם *2 perf. pl.* Jos 9,22.
לְרַמּוֹתֵנִי *inf. suff.* 1Ch 12,17 (18).

## רְמִיָּה

deceptio, fraus, dolus, ignavia; remisse, negligenter.

Jer 48,10‖Hos 7,16‖Mich 6,12‖Ps 32,2. 52,4.78,57. 101,7. 120,2. 3‖Prv 10,4.12,27.19,15‖Job 13,7.27,4.

וּרְמִיָּה Prv 12,24.

## מִרְמָה

fraus, dolus, proditio, insidiae.

השבעים קורין בירמיה ט׳ ד׳ וה׳: הֶעֱווּ ולא נִלְאוּ שֹׁב, תֹּךְ בְּתֹךְ מרמה במרמה וגו׳ (ע׳ תהלים י׳ ד׳ ונ״ה י״ב).

2R 9,23‖Jes 53,9‖Jer 5,27.9,5.7‖Hos 12,8‖Am 8,5‖Mich 6,11‖Ps 17,1. 34,14. 43,1. 50,19. 52,6. 109,2‖Prv 11,1.12,5.17.20.14,8. 25.20,23.26,24‖Job 15,35.31,5‖Dan 8,25.11,23.

וּמִרְמָה Zeph 1,9‖Ps 5,7.36,4.55,12.24.
בְּמִרְמָה Gn 27,35.34,13‖Jer 9,5.
וּבְמִרְמָה Hos 12,1.
לְמִרְמָה Ps 24,4.

נבשושות ותלים קרובים ומחברים זה לזה, וחוסמים את העוברים.

Jes 40,4.

## [רָכַס] מַרְכְּסֵי *pl. cs.*

caterva, *al.* coniuratio vel insidiae.

קבוצת אנשים, שמתחברין ומתקשרין להזיק.

Ps 31,21.

## רָכַשׁ, רָכָשׁ

colligere, comparare.

אח אל רכס במובן חבור, קבוץ ואסיפת חיל.

Gn 31,18².36,6.

רָכְשׁוּ, רָכָשׁוּ *3 perf. pl.* Gn 46,6.

## רְכוּשׁ, רְכֻשׁ (Gn)

comparatum, acquisitum, res quas quis habet, possidet, opes, bona; supellex.

נמצא גם באשורית.

Gn 14,11‖1Ch 28,1‖2Ch 32,29.

וּרְכוּשׁ Dan 11,24‖2Ch 20,25.
הָרְכוּשׁ, הָרְכֻשׁ Gn 14,16‖Nu 16,32‖1Ch 27,31‖2Ch 21,17.
וְהָרְכֻשׁ Gn 14,21.
בִּרְכוּשׁ, בִּרְכֻשׁ Gn 15,14‖Dan 11,28.
בָּרְכוּשׁ Esr 1,6.
וּבִרְכוּשׁ Dan 11,13‖Esr 1,4.
מֵרְכוּשׁ 2Ch 35,7.
רְכוּשֵׁנוּ *suff.* Esr 8,21.
רְכוּשֶׁךָ [רְכוּשְׁךָ 2Ch 21,14.
רְכוּשׁוֹ, רְכֻשׁוֹ Gn 14,12.31,18‖Esr 10,8‖2Ch 31,3.
וּרְכֻשׁוֹ Gn 14,16.
רְכוּשָׁם Gn 12,5.13,6.*36*,*7*.46,6.
וְלִרְכֻשָׁם Nu 35,3.

## [רֶכֶשׁ] הָרֶכֶשׁ

equus generosior et velocissimus.

גם זה קרוב אל רכס כטעם הפעלים אָסַר, חָבַשׁ והשם צֶמֶד.

Esth 8,10.14.

לָרֶכֶשׁ Mich 1,13.
וְלָרֶכֶשׁ 1R 5,8.

—— רָם v. רוּם; רַם v. רְאֵם ——

בדרז״ל נשתרש מ״ם המשקל: נתמרך (= נתמרח?).

Lev 26,36.

## [רָכַל] רוֹכֵל *pt.*

mercator.

קרוב אל רָגַל (וכן באנגלית pedler מן pes, pedis ברומית).

Cant 3,6.

רֹכְלִים *pl.* Ez 17,4.
הָרֹכְלִים 1R 10,15‖Neh 13,20.
וְהָרֹכְלִים Neh 3,31.32.
רֹכְלֵי *cs.* Ez 27,22.23.
רֹכְלַיִךְ, רֹכַלְתֵּךְ *suff.* Ez 27,13.15.17.22.24‖Nah 3,16.
רֹכֶלֶת *f. sg.* Ez 27,3.
רֹכַלְתֵּךְ *suff.* Ez 27,20.23.

## [רְכֻלָּה] רְכֻלָּתֵךְ *suff.*

mercatura.

Ez 28,16.18.

בִּרְכֻלָּתְךָ Ez 28,5.
רְכֻלָּתֵךְ Ez 26,12.

## [מַרְכֹּלֶת] בְּמַרְכֻלְתֵּךְ *suff.*

mercatus, emporium.

י״ג בָּם רְכֻלָּתֵךְ, תרין מלין.

Ez 27,24.

## רָכִיל

obtrectatio.

אח לשלפניו, וכטעם לא רגל על לשונו, מרגלים.

Lev 19,16‖Jer 6,28‖Jer 9,3‖Ez 22,9‖Prv 11,13.20,19.

—— v. n. pr. ——

## רָכַס

alligare.

כמוהו בערבית ובאשורית בהוראת קשירה והדיקה.

[יִרְכֹּס] וַיִּרְכְּסוּ *3 impf. pl.* Ex 28,28.
וַיִּרְכְּסוּ Ex 39,21.

## [רֶכֶס] וְהָרְכָסִים *pl.*

loca ligata i. e. impedita, salebrosa et transitu difficilia.

מִרְמוֹת *pl.* Ps 35,20.

וּמִרְמוֹת Ps 10,7.38,13.

## תָּרְמָה [בְּתָרְמָה

fraus, dolus (*al.* n. pr.).

י״ת ברז וכ״ת השבעים, וכמו בְּמִרְמָה או בְּעָרְמָה, כלומר חרש, בלט ובסתר; ולר״י קמחי ת׳ בָּארוּמָה, כאמור בפסוק מ״א: וישב אבימלך בארומה.

Jud 9,31.

[תַּרְמוּת], תַּרְמִית, תַּרְמִת Jer 23,26‖Zeph 3,13.

וְתַרְמוּת K., וְתַרְמִית Q. Jer 14,14.

בַּתַּרְמִת Jer 8,5.

תַּרְמִיתָם *suff.* Ps 119,118.

— v. ch. et n. pr. —

רִמָּה vermis v. רָמַם.

## רֹמַח

lancea, hasta.

כמוהו בסורית, ערבית וכושית (ואולי הוא אח אל רמה, במובן יריה והשלכה, בחוק המבטא (וואורסשפיעם), וכמעט שֶׁלַח). בנחמיה ד׳ י׳ יש לסרס המגנים והרמחים, או הרמחים והמגנים (ואולי מקרא קצר הוא ושעורו מהזיקים הַחֲרָבוֹת והרמחים).

Nu 25,7‖2Ch 25,5.

וָרֹמַח Jud 5,8 ‖ 1Ch 12,8(9).24 (25)‖2Ch 14,7.

וּבְרֹמַח Ez 39,9.

וּרְמָחִים *pl.* 2Ch 11,12.26,14.

הָרְמָחִים Jer 46,4.

וְהָרְמָחִים Neh 4,10.

בְּרְמָחִים Neh 4,15.

וּבָרְמָחִים 1R 18,28.

לִרְמָחִים Joel 4,10.

רָמְחֵיהֶם *suff.* Neh 4,7.

— רָמָה v. רְמִיָּה —

## [רַמָּךְ] הָרַמָּכִים *pl.*

muli.

מקורו בלשון פרסי.

Esth 8,10.

## I [רָמַם] רֹמּוּ 3 *perf. pl.*

altum, excelsum esse; *Ni.* efferre se, surgere.

אח אל רום. יונתן קורא באיוב כ״ד כ״ד רֹמּוּ מעט.

Job 22,12.

רְמוּ (al. Pol.) Job 24,24.

[נָרֹם] הֵרֹמּוּ *Ni. imper. pl.* Nu 17,10.

יֵרֹמּוּ 3 *impf. pl.* Ez 10,17.

וַיֵּרֹמּוּ, וַיֵּרֹמּוּ Ez 10,15.19.

— cf. רום —

## II [רָמַם] וַיָּרֻם 3 *impf.*

putrescere.

פעל נגזר מן השם רמה, וכמוהו בערבית במובן רקיבה, ולפי ת״א כמו וַיִּרְמַשׁ.

Ex 16,20.

## רִמָּה

vermis (a putredine dictus).

י״נ באיוב י״ז י״ד לַדּוּמָה, ומקביל אל לַשַּׁחַת.

Jes 14,11‖Job 7,5.24,20.25,6.

וְרִמָּה Ex 16,24‖Job 21,26.

לָרִמָּה Job 17,14.

## רִמּוֹן

malus punica, malum punicum; malum p. arte factum.

כדונמתו בסורית, ערבית וכושית.

Joel 1,12.

וְרִמּוֹן, וְרִמֹּן Ex 28,34[2]. 39,26 ‖ Nu 20,5‖Dt 8,8.

הָרִמּוֹן 1S 14,2‖Cant 4,3.6,7.

וְהָרִמּוֹן Hag 2,19.

רִמֹּנִי *suff.* (?) Cant 8,2.

רִמֹּנִים (Reg.), רִמּוֹנִים *pl.* 1R 7,42‖Cant 4,17‖2Ch 3,16.4,13.

וְרִמּוֹנִים, וְרִמֹּנִים 2R 25,17‖Jer 52,22[2].

הָרִמּוֹנִים, הָרִמֹּנִים Ex 39,25[2] ‖ Nu 13,23 ‖ 1R 7,18.42 ‖ Jer 52,23[2]‖Cant 6,11.7,13‖2Ch 4,13.

וְהָרִמּוֹנִים 1R 7,20.

רִמֹּנֵי *cs.* Ex 28,33.39,24.

— v. n. pr. —

## [רָמַס] וְרָמַס

calcare pedibus, ingredi super al.; conculcare, opprimere, profanare.

קרוב אל רפס ורפש. יונתן, השבעים, הסורי והירונימוס קורין במ״ב ט׳ ל״ג וַיִּרְמְסוּהָ, ר׳ יוסף הלוי גורס בישעיה ט״ז ד׳: כי אפס הַמֵּץ ...תמו רֹמְסִים (ע׳ יחזקאל ל׳ י״ב), ול״נ תַּם חָמָס.

Mich 5,7.

רֹמֵס *pt.* Jes 16,4.

רְמֹס *inf. cs.* Jes 1,12.

[רְמֹס] וְרָמְסִי *imper f.* Neh 3,14.

[אֶרְמֹס] וְאֶרְמְסֵם *1 impf. suff.* Jes 63,3.

תִּרְמֹס *2 impf.* Ps 91,13.

יִרְמָס־, יִרְמֹס *3 impf.* Jes 41,25‖Ez 26,11.

וְיִרְמֹס Ps 7,6.

וַיִּרְמְסֵהוּ *suff.* Dan 8,7.

וַיִּרְמְסֶנָּה 2R 9,33.

וַתִּרְמֹס *3 impf. f.* 2R 14,9 ‖ 2Ch 25,18.

תִּרְמְסֶנָּה *suff.* Jes 26,6.

וַתִּרְמְסֵם Dan 8,10.

תִּרְמְסוּ *2 impf. pl.* Ez 34,18.

וַיִּרְמְסוּ *3 impf. pl.* 2R 7,20.

וַיִּרְמְסֻהוּ *suff.* 2R 7,17.

[נִרְמַס] תֵּרָמַסְנָה *Ni. 3 impf. pl. f.* Jes 28,3.

## מִרְמָס, מִרְמַס

conculcatio, res conculcata.

Jes 10,6‖Ez 34,19‖Dan 8,13.

לְמִרְמָס Jes 5,5.28,18‖Mich 7,10.

וּלְמִרְמַס Jes 7,25.

## [רָמַשׂ] רוֹמֵשׂ *pt.*, רֹמֵשׂ

repere, reptare, se movere.

בערבית הוראתו נניעה קלה ומשוש בראשי האצבעות, ויש מחברין אותו עם רמה ותולעה.

Gn 1,30.7,8.8,19‖Dt 4,18‖Ps 69,35.

הָרֹמֵשׂ Gn 1,26.8,17.7,14.21‖Lev 11,44‖Ez 38,20.

הָרֹמֶשֶׂת *f.* Gn 1,21.28 ‖ Lev 11,46.

תִּרְמֹשׂ *3 impf. f.* Gn 9,2 ‖ Lev 20,25‖Ps 104,20.

## רֶמֶשׂ

reptile, *coll.* reptilia.

Gn 1,25.6,7.20.7,23.9,3 ‖ Ez 8,10 ‖ Ps 104,25.148,10.

**וָרֶמֶשׂ** Hos 2,20.

**וָרֶמֶשׂ** Gn 1,24.

**הָרֶמֶשׂ** Gn 1,26.*8,17*.7,14.8,19 ‖ 1R 5,13 ‖ Ez 38,20.

**כְּרֶמֶשׂ** Hab 1,14.

——— **אַרְנֶבֶת** v. p. 69ª ———

**[רָנָה] תִּרְנֶה** *3 impf. f.*

sonum tremulum edere.

אח אל רנן (ע׳ לקמן). ית תְּשַׁדֵּי כמו תְּרַמֶּה, תשליך עליו.

Job 39,23.

——— cf. **רָנַן** ———

**[רָנַן] בְּרָן־** *infin. cs.*

sonum tremulum et stridulum edere, vociferari, clamare, iubilare, iubilando celebrare; voces lugubres edere, vagire.

ענינו ידוע, ובערבית נאמר על צלצול הקשת. י״נ בישעיה ס״א ד׳: ובלמה וָרֹק חֶלְקָם, והסורי קורא יָרֹשׁוּ חלקם. י״נ בתהלים ס״ג ה׳: ובצל כנפיך אֲהָלוֹנָן; ר׳ יוסף הלוי גורס בע״נ ס״ה מִתְעוֹרֵר מיין; במשלי כ״ט ו׳ יש לִגְרוֹס: יָרוֹן ושמח.

Job 38,7.

**[רֹן] רָנִּי, רָנִּי** *imper. f.* Jes 54,1 ‖ Zeph 3,14 ‖ Zach 2,14 ‖ Thr 2,19.

**וָרֹנִּי** Jes 12,6.

**רָנּוּ** *pl. m.* Jes 44,23.49,13 ‖ Jer 31,7(6).

**יָרוּן** (= **יָרֹן**) *3 impf.* Prv 29,6.

**וְתָרֹן** *3 impf. f.* Jes 35,6.

**תָּרֹנָּה** (al. pl.) Prv 1,20.8,3.

**יָרֹנּוּ** *3 impf. pl.* Jes 24,14.42,11.61,7.65,14 ‖ Ps 35,27.

**וַיָּרֹנּוּ** Lev 9,24.

**[רִנֵּן] וְרִנְּנוּ** (al. **נְּ**) *Pi. 3 perf. pl.* Jer 31,12(11).51,48.

**רַנֵּן** *inf.* Ps 132,16.

**וְרַנֵּן** Jes 35,2.

**[רַנֵּן] רַנְּנוּ** (al. **נְּ**) *imper. pl.* Jes 52,9 ‖ Ps 33,1.

**וְרַנְּנוּ** (al. **נְּ**) Jes 26,19 ‖ Ps 98,4.

**אֲרַנֵּן** *1 impf.* Ps 63,8.92,5.

**וַאֲרַנֵּן** Ps 59,17.

**תְּרַנֵּן** *3 impf. f.* Ps 51,16.

**נְרַנְּנָה** (al. **נְּ**) *1 impf. pl.* Ps 20,6.95,1.

**וּנְרַנְּנָה** (al. **נְּ**) Ps 90,14.

**יְרַנְּנוּ** (al. **נְּ**), **יְרַנֵּנוּ** *3 impf. pl.* Jes 52,8 ‖ Ps 5,12.84,3.89,13.96,12.98,8.132,9.16.145,7.149,5 ‖ 1Ch 16,33.

**וִירַנְּנוּ** (al. **נְּ**) Ps 67,5.

**תְּרַנֵּנָּה** *3 impf. pl. f.* Ps 71,23.

**[רֻנַּן] יְרֻנָּן** (**נַ**) *Pu. 3 impf.* Jes 16,10.

**[הִרְנִין] הַרְנִינוּ** *Hi. imper. pl.* Dt 32,43 ‖ Ps 81,2.

**וְהַרְנִינוּ** Ps 32,11.

**אַרְנִן** *1 impf.* Job 29,13.

**תַּרְנִין** *2 impf.* Ps 65,9.

**[הִתְרוֹנֵן] מִתְרוֹנֵן** *Hithpo. pt.* Ps 78,65.

**[רֹן] רָנֵּי** (al. **רָ**) *pl. cs.* (= inf.)

iubilum.

השבעים קורין רָנִּי = רנתי ומשושי.

Ps 32,7.

**רִנָּה**

iubilum, laetus clamor; clamor lugubris, vagitus.

ויעבר הרנה במחנה כתרגומו ואעברו כרוז (ואולי יש לפרש חלפה השמחה). בצפניה ג׳ י״ז מחברין השבעים נוגי ממועד לפסוק שלפניו וקורין: יגיל עליך ברנה כימי מועד.

Jes 14,7.44,23.48,20.49,13.54,1.55,12 ‖ Jer 7,16.*11,14* ‖ Ps 30,6.42,5.47,2.118,15.126,2 ‖ Prv 11,10.

**הָרִנָּה** 1R 8,28.22,36 ‖ 2Ch 6,19.

**בְּרִנָּה** Jes 35,10.*51,11* ‖ Zeph 3,17 ‖ Ps 105,43.107,22.126,5.6 ‖ 2Ch 20,22.

**רִנָּתִי** *suff.* Ps 17,1.61,2.119,169.142,7.

**לְרִנָּתִי** Ps 88,3.

**רִנָּתָם** Jes 43,14 ‖ Jer 14,12 ‖ Ps 106,44.

**רְנָנָה**

iubilum.

Job 3,7.

**בִּרְנָנָה** Ps 100,2.

**רְנָנַת** (al. **נְ**) *cs.* Job 20,5.

**רְנָנוֹת** *pl. I* Ps 63,6.

**רְנָנִים** *pl. II* Job 39,13.

——— cf. **רָנָה** ———

**[רֶסֶן] וָרֶסֶן**

capistrum, frenum; *meton.* os interius, mandibula.

כמוהו בערבית, וי״מ מזה השם רוזן, חובש ועוצר בעם.

Jes 30,28 ‖ Job 30,11.

**וָרֶסֶן** Ps 32,9.

**רִסְנוֹ** *suff.* Job 41,5.

——— v. n. pr. ———

**[רָסַס] לָרֹס** *infin. cs.*

conspergere, perstillare.

לד״ק קרוב אל רצץ, וכן בדהו״ל עב או מרוסס, וי״מ מן הסורית והערבית בהוראת הויה ורעיפה, ומזה רסיסי לילה, ולפ״ז ורסיסים דעמום להוד מתאחה עם רצץ.

Ez 46,14.

**[רָסִים] רְסִיסִים** *pl.*

guttae; fracturae, fissurae (aedium).

להמאחים כל שרש רסס עם רצץ יאמר רסיסי לילה על נטפי הטל כמשברים על הגלים.

Am 6,11.

**רְסִיסֵי** (נס״א) *cs.* Cant 5,2.

**רָעַע** v. **רֵעַ**, **רַע**; **רָעָה** et **רוּעַ** v. **רֵעַ**.

**[רָעֵב] וְרָעֵב**

esurire, fame laborare.

כמוהו בכושית, ובערבית נאמר על תאוה ותשוקה בכלל.

Jes 9,19.

**[רָעֲבוּ] וְרָעֲבוּ** *3 perf. pl.* Ps 34,11.

**אֶרְעַב** *1 impf.* Ps 50,12.

**יִרְעַב**, **יִרְעָב** *3 impf.* Jes 8,21 ‖ Prv 6,30.

**[תִּרְעַב] תִּרְעַב** *3 impf. f.* Prv 19,15.

**וַתִּרְעַב** Gn 41,55.

כאלו היה מקום מרעה, ולר״ק משרש רָעַע, וכמו יְרֹעוּךְ, ירוצצו, וכ״ת עקילס. השבעים קורין בהושע ט׳ ב׳ לא יֵדָעֵם, ומקביל אל יְכַחֶשׁ בה; י״ב בזכריה י״ג ו׳ רֹעֵהוּ, ובפסוק ז׳ רֵעִי, ומקביל אל גבר עמיתי. במשלי ט״ו י״ד קורין השבעים יֵדְעוּ אולת (ול״נ יַבִּיעוּ), ובאיוב כ״ד ב׳: עדר גזלו וְרֹעוּ.

Jer 50,19 ‖ Ez 34,23 ‖ Mich 5,3.

**וּרְעִיתִים** *1 perf. suff.* Ez 34,13

**רָעוּ** *3 perf. pl.* Jer 6,3 ‖ Ez 34,8.

**וְרָעוּ** Jes 5,17.14,30.61,5 ‖ Jer 3,15 ‖ Mich 5,5.

**וְרָעוּם** *suff.* Jer 23,4.

**רֹעֶה** *pt.* Gn 30,36.37,2.49,24 ‖ Ex 3,1 ‖ Nu 27,17 ‖ 1S 16,11.17,34 ‖ 1R 22,17 ‖ Jes 44,20 ‖ Jer 49,19. *50,44*.51,23 ‖ Ez 34,5.8.12.23 ‖ Hos 12,2 ‖ Zach 10,2.11,15.16 ‖ Job 24,21 ‖ 2Ch 18,16.

**וְרוֹעֶה** Ez 37,24.

**הָרוֹעֶה, הָרֹעֶה** (Cant 6,3) Gn 48,15 ‖ Jer 43,12 ‖ Am 3,12 ‖ Zach 13,7 ‖ Cant 2,16.6,3.

**כְּרֹעֶה** Jes 40,11 ‖ Jer 31,10(9).

**לְרֹעֶה** Ez 34,23.

**מֵרֹעֶה** Jer 17,16 ‖ Eccl 12,11.

**רֹעֵה** *cs.* Gn 4,2.46,34.47,3 ‖ (Jes 63,11) ‖ Ps 80,2.

**רֹעִי** *suff.* Jes 38,12.44,28 ‖ Zach 11,17.13,7 ‖ Ps 23,1.

**רֹעִים** *pl.* Gn 37,13.16 ‖ Nu 14,33 ‖ 1S 25,16 ‖ Jes 31,4.56,11 ‖ Jer 3,15.6,3.12,10.23,1.4.33,12 ‖ Ez 34,2.7 ‖ Mich 5,4 ‖ Zeph 2,6.

**וְרֹעִים** Jes 13,20.

**הָרֹעִים** Ex 2,17.19 ‖ 1S 17,40.21,8.25,7 ‖ 2R 10,12 ‖ Jer 10,21.23,2.25,34.35.36 ‖ Ez 34,2.8.9.10$^{2}$ ‖ Am 1,2 ‖ Zach 10,3.11,3.8 ‖ Cant 1,8.4,5 ‖ 1Ch 27,29.

**וְהָרֹעִים** Jer 2,8.

**לָרֹעִים** Ez 34,2.

**רוֹעֵי, רֹעֵי** (Ez 34,2$^{2}$) *cs.* Gn 13,7$^{2}$.26,20$^{2}$.46,32 ‖ Jes 63,11 ‖ Ez 34,2$^{2}$.

**רֹעַי** *suff.* Gn 13,8 ‖ Ez 34,8.

**וְרָעֵב** Jes 8,21.

**הָרָעֵב** Jes 29,8.

**לְרָעֵב** Ez 18,7.16.

**לָרָעֵב** Jes 58,7.10.

**וּמֵרָעֵב** Job 22,7.

**רְעֵבָה** *f.* Ps 107,9 ‖ Prv 27,7.

**רְעֵבִים** *pl. m.* 2R 7,12 ‖ Ps 107,5.36.

**וּרְעֵבִים** 1S 2,5 ‖ Job 24,10.

**לָרְעֵבִים** Ps 146,7.

## רָעַד

contremiscere.

כמוהו בערבית וכושית (קרוב אל רעל, רעם ורעש).

**וַתִּרְעַד** [יִרְעַד] *3 impf. f.* Ps 104,33.

**מַרְעִיד** [הִרְעִיד] *Hi. pt.* Dan 10,11.

**מַרְעִידִים** *pl.* Esr 10,9.

## [רַעַד] רַעַד

tremor.

בערבית הוראתו רַעַם.

Ex 15,15.

**וָרַעַד** Ps 55,6.

**רְעָדָה** Jes 33,14 ‖ Ps 48,7.

**וּרְעָדָה** Job 4,14.

**בִּרְעָדָה** Ps 2,11.

## 1 [רָעָה] וְרָעָה

pascere (gregem); vitam pastoralem agere; *trop.* nutrire; regere, moderari; pasci; *met.* depascere, consumere, perdere.

כמוהו בסורית, ערבית וכושית; י״פ רעה רוח ודומיו מן רָעָה ב׳, בהוראת התחברות, ע״כ הובאו שם שנית, י״ג בש״א כ״א ח׳ אביר הָרֹעִים, ואינו מכרח. סומכוס והירונימוס קורין בישעיה ל״ה י״ב כאהל רֹעִים; יונתן קורא בנ״ו י״א והמה רָעִים, והשבעים קורין עֲרוּמִים (מענין ערמה); בספרים מדויקים בס״נ י״א רֹעֵי צאנו, וגם במסורה לא נמנה בין ד׳ רֹעֵה בנסמך; עקילס וסומכוס קורין בירמיה כ״ב כ״ב כל־רֵעַיִךְ; י״ג בי״ז ט״ו יום רָעָה ת׳ מֵרֹעֶה; יִרְעוּךְ קדקד ב׳ ט״ז הוא כמליצת על גבי חרשו חרשים, כלומר ירמסו על קדקדך

**נִרְעָב** *1 impf. pl.* Jer 42,14.

**תִּרְעָבוּ** [תִּרְעֲבוּ] *2 impf. pl.* Jes 65,13.

**יִרְעָבוּ** [יִרְעֲבוּ] *3 impf. pl.* Jes 49,10.

**יַרְעִיב** [הִרְעִיב] *Hi. 3 impf.* Prv 10,3.

**וַיַּרְעִבֶךָ** [וַיַּרְעִיבְךָ] Dt 8,3.

## רָעָב

fames, annonae caritas.

Gn 12,10.*26*,*1*.41,27.30.54.45,11.32,24 ‖ 2S 21,1.24,13 ‖ 1R 8,37 ‖ 2R 6,25 ‖ Jes 5,13 ‖ Jer 14,18 ‖ Ez 5,17.7,15.14,13.34,29.36,29.30 ‖ Am 8,11$^{2}$ ‖ Ps 105,16 ‖ Ruth 1,1 ‖ Thr 4,9.5,10 ‖ 1Ch 21,12 ‖ 2Ch 6,28.

**וְרָעָב** Jer 5,12.14,13.15 ‖ Ez 5,16.14,21 ‖ 2Ch 20,9.

**הָרָעָב** Gn 12,10.26,1.41,30.31.36.50.54.56.57.42,5.45,6.47,4.13$^{2}$.20 ‖ 2R 25,3 ‖ Jer 14,16.21,7.22,10.*29*,*17*.24,17.38,9.52,6 ‖ Ez 5,16.

**וְהָרָעָב** Gn 41,56.43,1 ‖ 1R 18,2 ‖ 2R 4,38.7,4 ‖ Jes 51,19 ‖ Jer 32,24.42,16 ‖ Ez 7,15.

**בְּרָעָב** Dt 28,48 ‖ Job 5,20 ‖ Thr 2,19 ‖ 2Ch 32,11.

**בָּרָעָב** Gn 41,36 ‖ Nu 16,3 ‖ Jes 14,30 ‖ Jer 11,22.27,13.*29*,*18*.*38*,*2*.*42*,*17*.*44*,*13*.42,22.44,12 ‖ Ez 6,11.12 ‖ Ps 33,19 ‖ Neh 5,3.

**וּבָרָעָב** Jer 14,12.15.16,4.21,9.*32*,*36*.27,8.44,12.18.27 ‖ Ez 5,12.

**לָרָעָב** 2R 8,1 ‖ Jer 15,2.18,21.

**מֵרָעָב** Ez 12,16.

**לִרְעָבָם** *suff.* Neh 9,15.

**רְעָבוֹן** Ps 37,19.

**רַעֲבוֹן** *cs.* Gn 42,19.33.

## רָעֵב

esuriens, famelicus; fame confectus.

2S 17,29 ‖ Jes 32,6.44,12 ‖ Prv 25,21 ‖ Job 5,5.18,12.

## רֵעַ I

amicus, necessarius, socius; quivis alius, ὁ πλησίον, אִישׁ...רֵעַ alter, alter.

י״נ בש״א ל׳ כ״ו לְעָרֵיהֶם ת׳ לְרֵעֵהוּ (ומוסב על הזקנים) או לְעָרֵיהוּ (ומוסב אל יהודה); בקצת נוסחאות במ״ב ז׳ ו׳: איש אל רֵעֵהוּ, וכת״י והירונימוס; י״נ בזכריה י״א ו׳ איש ביד רֵעֵהוּ; בתהלים ט״ו ד׳: נשבע לְרֵעֹה (= לְרֵעוֹ) וכ״ת הסורי; במשלי י״ב כ״ז יָתֵר מֵרֵעֵהוּ צדיק, כלומר יבקש לו לחמו ומחיתו, ובאיוב ט״ז כ״א: כְּבֶן־אדם לרעהו, או וּבֵין אדם לרעהו.

2S 13,3 ‖ Jer 9,3 ‖ Hos 3,1 ‖ 1Ch 27,33.

וָרֵעַ Q. Prv 27,10‖Job 30,29.
וָרֵעַ Ps 88,19.
הָרֵעַ Prv 17,17.19,6.
בְּרֵעַ Mich 7,5.
כְּרֵעַ Ps 35,14.
רֵעִי suff. Job 31,9‖Cant 5,16.
רֵעֲךָ, רֵעֶיךָ (Pr 6,3[b]), רֵעֶךָ Ex 2,13.20,17².22,25‖Lev 19,13.16‖Dt 5,18².13,7.19,14.23,25.26²‖2S 16,17² ‖ Prv 3,29.6,3².25,8.9.17. 27,10.
בְּרֵעֲךָ, בְּרֵעֶךָ Ex 20,16‖Dt 5,17. 24,10‖Prv 24,28.
לְרֵעֲךָ, לְרֵעֶיךָ, לְרֵעֶךָ Ex 20,17‖Lev 19,18‖Dt 5,18‖1S 15,28.28, 17‖2S 12,11‖Prv 3,28.6,1.
רֵיעֲכֶם Job 6,27.
וְרֵעוֹ Jer 6,21.
רֵעֵהוּ Gn 11,3.7.15,10.38,12.20. 43,33 ‖ Ex 11,2.18,16.21,14.18. 35.22,6.*9.7.10*.13.32,27.33,11 ‖ Lev 20,10 ‖ Dt 4,42.15,2.19,4.5². 22,24.26.27,17.24‖Jos 20,5‖Jud 6,29. 7,14. 10,18 ‖ 1S 10,11. 20, 41²‖2S 2,16²‖1R 20,35‖2R 3,23. 7,3.*9*‖Jes 13,8.34,14.41,6 ‖ Jer 5, 8.7,5.9,7.19,9. 22,8.23,30.35. 31, 34(33).36,16.46,16 ‖ Ez 18,6.11. 15.22,11. 33,26 ‖ Jon 1,7 ‖ Hab 2,15 ‖ Zach 8,16.17.11,6.14,13²‖ Mal 3,16‖Ps 12,3.101,5 ‖ Prv 6, 29.11,9.16,29.17,18.18,17.21,10. 22,11. 26,19. 27,9. 14. 17. 29,5 ‖ Ruth 3,14.

## רְעִי

pastus.

בנגוד אל הבקר העומד לחרישה.

1R 5,3.

## מִרְעֶה

pascuum, pabulum.

השבעים קורין באיכה: כְּאֵילִים לא מצאו מרעה.

Gn 47,4 ‖ Joel 1,18 ‖ Thr 1,6 ‖ 1Ch 4,39.40.41.

וּמִרְעֶה Ez 34,14‖Nah 2,12.
הַמִּרְעֶה Ez 34,18.
בְּמִרְעֶה־ Ez 34,14.
מִרְעֵה cs. Jes 32,14.
מִרְעֵהוּ suff. Job 39,8.
מִרְעֵיכֶם Ez 34,18.

## [מַרְעִית] מַרְעִיתִי suff.

pastus; pascuum; grex.

Jes 23,1‖Ez 34,31.

[מַרְעִיתְךָ] מַרְעִיתֶךָ suff. Ps 74, 1.79,13.
מַרְעִיתוֹ Ps 95,7.100,3.
מַרְעִיתָם Jes 49,9 ‖ Jer 10,21.25, 36.
כְּמַרְעִיתָם Hos 13,6.

——————v. n. pr. ——————

## II [רָעָה] רֹעֶה pt.

delectari, familiariter uti aliquo; cupere, sectari; Pi. socium sibi adiungere; *Hithp.* familiaritatem contrahere cum aliquo.

מענין אחוה ורעות, וקרוב אל רָצָה בחלוף צ׳ בע׳, ויש מעין הוראתו בערבית ואשורית. ע׳ לעיל. (יש מחברין לו ותרועת מלך בו, וירא פניו בתרועה, יתרועעו אף ישירו).

Jes 44,20‖Hos 12,2.

וְרֹעֶה Prv 13,20.28,7.29,3.
וּרְעֵה imper. Ps 37,3.
יִרְעֶה 3 impf. Ps 15,14.
תִּרְעֶה־ 3 impf. f. Jer 22,22.
רֵעָה Pi. 3 perf. Jud 14,20.
[תִּתְרָעֶה] תִּתְרַע Hith. 2 impf. Prv 22,24.

רֹעֶיךָ Gn 13,8‖Nah 3,18.
רֹעַיִךְ Jer 22,22.
רֹעֵיהֶם Jer 50,6.
וְרֹעֵיהֶם Zach 11,5.
רֹעָה f. sg. Gn 29,9.
רֹעוֹת pl. Job 1,14.
לִרְעוֹת inf. cs. Gn 37,12‖1S 17, 15‖2S 7,7 ‖ Ps 78,71 ‖ Cant 6,2 ‖ 1Ch 17,6.
מֵרְעוֹת Ez 34,10.
בִּרְעֹתוֹ suff. Gn 36,24.
רְעֵה imper. Mich 7,14 ‖ Zach 11,4.
וּרְעֵה Ps 37,3.
וּרְעֵם (al. רְ) suff. Ps 28,9.
וּרְעִי f. Cant 1,8.
רְעוּ pl. m. Gn 29,7.
אֶרְעֶה 1 impf. Gn 30,31 ‖ Ez 34,14.15‖Zach 11,9.
וָאֶרְעֶה Zach 11,7².
אֶרְעֶנָּה suff. Ez 34,16.
תִּרְעֶה 2 impf. 2S 5,2 ‖ Cant 1, 7‖1Ch 11,2.
יִרְעֶה 3 impf. Jes 27,10.30,23. 40,11‖Ez 34,23‖Prv 15,14.
יֵרַע Job 20,26.
יִרְעֶנָּה suff. Ps 80,14.
יִרְעֵם Hos 4,16.9,2‖Ps 49,15.
וַיִּרְעֵם (al. וַיַּרְעֵם Hi.) Ps 78, 72.
תִּרְעֶה־ 3 impf. f. Jer 22,22.
תִּרְעוּ 2 impf. pl. Ez 34,3.18.
יִרְעוּ 3 impf. pl. Ex 34,3 ‖ Jes 49,9.65,25‖Ez 34,2.10‖ Jon 3,7‖ Mich 7,14 ‖ Zeph 3,13 ‖ Prv 10, 21.
יִרְעוּן Zeph 2,7.
וַיִּרְעוּ Ez 34,8‖Job 24,2.
יִרְעוּךְ (?) suff. Jer 2,16.
תִּרְעֶינָה 3 impf. pl. f. Jes 11, 7‖Ez 34,14.19.
וַתִּרְעֶינָה Gn 41,2.*18*.

וְרֵעֵהוּ 1R 16,11.

בְּרֵעֵהוּ Dt 15,2‖Jud 7,22‖1S 14,20‖Jes 3,5.19,2 ‖ Jer 9,4.22,13‖Zach 8,10 ‖ Prv 25,18 ‖ 2Ch 20,23.

לְרֵעֵהוּ Ex 18,7.22,7 ‖ Dt 19,11 ‖ Jud 7,13‖1R 8,31‖ Jer 23,27.34,15.17‖Zach 3,10 ‖ Ps 15,3 ‖ Prv 11,12.14,20.21 ‖ Job 12,4.16,21 ‖ Ruth 4,7 ‖ Esth 9,19.*22*‖ 2Ch 6,22.

מֵרֵעֵהוּ Gn 31,49 ‖ Jer 9,3 ‖ Prv 12,26.19,4‖Eccl 4,4.

מֵרֵעָהּ Jer 3,20.

רֵעִים *pl.* Jer 3,1 ‖ Prv 18,24.19,4‖Job 17,6‖Cant 5,1.

רֵעֵי *cs.* Job 2,11.

רֵעַי [רֵעַי] *suff.* Job 16,20.19,21.

רֵעַי, וְרֵעַי Ps 38,12.122,8.

רֵעֶיךָ Ps 139,17‖Job 35,4.42,7.

וְרֵעֶיךָ Zach 3,8.

רֵעַיִךְ Ez 22,12.

רֵעָיו Job 32,3.

רֵעֵהוּ (= וְרֵעֵיהוּ?) Job 42,10.

לְרֵעֵהוּ (= לְרֵעֵיהוּ?) 1S 30,26.

רֵעֶיהָ Thr 1,2.

רֵעֵיהֶם *suff.* Jer 29,23 ‖ Ps 28,3.

רֵעֶה 2S 15,37.16,16‖1R 4,5.

וְרֵעֶה K. Prv 27,10.

רֵעָה [וְרֵעוֹתַי Q. (תַ) *f. pl. suff.* Jud 11,37.

רֵעוֹתֶיהָ Ps 45,15.

וְרֵעוֹתֶיהָ Jud 11,38.

I [רְעוּת] *suff.* רְעוּתָהּ

socia; quaevis alia, altera.

יש אומרין לו הכתיב ורעיתי דשופטים י״א ל״ז ומנקדין וְרָעְיָתִי.

Ex 11,2‖Jes 34,15.16.9,19‖Zach 11,9.

לִרְעוּתָהּ Esth 1,19.

[רַעְיָה] *suff.* רַעְיָתִי

amica, de puella amata.

Cant 1,9.15.*4*,*1*.2,2.10.13.4,7.5,2.6,4.

[תַ] וְרַעְיָתִי Q. *pl. suff.* Jud 11,37.

מֵרֵעַ et מֵרֵעַ] *suff.* לְמֵרֵעֲךָ [מֵרֵעֲךָ]

amicus, socius.

(לד״ק המ״ם שרשית ומוצאין לו חבר בערבית ובכושית, ולא נהירא לי).

Jud 15,2.

מֵרֵעֵהוּ, מֵרֵעֵהוּ (Prv 19,7) Gn 26,26‖2S 3,8‖Prv 19,4.7‖Job 6,14.

לְמֵרֵעֵהוּ Jud 14,20.15,6.

מֵרֵעִים *pl.* Jud 14,11.

II [רֵעַ] *suff.* לְרֵעִי

cogitatio, voluntas.

מענין רעיון ומחשבה (ואולי יש לגרוס בישעיה מ״ד כ״ח: רֵעִי וכל חפצי ישלים, כלומר יבצע זממי ורצוני).

Ps 139,2.

רֵעֶיךָ *pl. suff.* Ps 139,17.

II [רְעוּת] וּרְעוּת

studium alic. rei.

רצון ונטיה, ולד״ק מן רָעָה א׳, כטעם רֹעֵה רוח; בצורית ענינו עמל ויגיעה, וכענין יְגִעַת נפש (ואולי יש להברו עם רעע, וכטעם שבר ברוח?)

Eccl 1,14. *2*,*11*.*17*. 2,26.*4*,*4*.*6*.*9*.4,6.

רַעְיוֹן

cogitatio, studium.

חברו בארמית מוכיח עליו.

Eccl 1,17.

וְרַעְיוֹן Eccl 4,16.

וּבְרַעְיוֹן Eccl 2,22.

v. ch. et n. pr.

רָעַל

tremere, agitare.

בסורית וערבית הוראתו נועה ותנודה, וטעם והברשים הרעלו נשפו אותם, כענין ודרך הנית, ולפי׳ הקדמונים באורו נמשחו בסם המות; י״נ וְהַשִּׁים (כתרגום השבעים) הֻעֲלוּ.

[הָרְעַל] הָרְעֲלוּ [הָרְעָלוּ] *Ho. 3 perf. pl.* Neh 2,4.

רַעַל

tremor, titubatio.

כטעם כוס החמה, שגורם תנועה וזועה לשותיו.

Zach 12,2.

[רְעָלָה] *pl.* וְהָרְעָלוֹת

velum muliebre.

בע״בית הוראתו צעיף, וע׳ הערה אל יריעה.

Jes 3,19.

תַּרְעֵלָה

titubatio, ebrietas.

Ps 60,5.

הַתַּרְעֵלָה Jes 51,17.22.

v. n. pr.

[רָעַם] *3 perf. pl.* רָעֲמוּ

commoveri, tremere; *Hi.* tonare; ad iram provocare.

כמוהו בסורית, כושית ואשורית, ושמושו בדז״ל בבנין התפעל עם השם תרעומת ידוע. השבעים קורין ביחזקאל דָּמְעוּ, כלומר הורידו דמעות על פניהם.

Ez 27,35.

יִרְעַם *3 impf.* Ps 96,11.*98*,*7* ‖ 1Ch 16,32.

הִרְעִים *Hi. 3 perf.* Ps 29,3.

הַרְעִמָהּ *inf. suff.* 1S 1,6.

תַּרְעֵם *2 impf.* Job 40,9.

יַרְעֵם *3 impf.* 1S 2,10 ‖ 2S 22,14‖Job 37,4.5.

וַיַּרְעֵם 1S 7,10‖Ps 18,14.

רַעַם, רָעַם

tonitru, fragor; fremitus, strepitus, tumultus.

Ps 81,8‖Job 39,25.

וְרַעַם Job 26,14.

בְּרַעַם Jes 29,6.

רַעַמְךָ *suff.* Ps 77,19.104,7.

רַעְמָה

tremor (*poët.* de iuba equi).

כטעם מַלְּתַּת הסוס דוכריה.

Job 39,19.

v. n. pr.

רָעַן

virere, frondescere.

כמוהו באשורית במובן היות ירוק ורטוב.

**[רַעֲנָנָה] רַעֲנָנָה [רַעֲנַן]** *Pilp. 3 perf. f.* Joel 15,32.

## רַעֲנָן

virens, viridis; recens.

השבעים והסורי קורין בתהלים לו׳ ל״ה כארז לְבָנוֹן; ר׳ יוסף הלוי נורס בצ״ב י״א: בְּלוֹתִי כְּשֶׁמֶן רענן, כלומר זקנתי תהיה כעץ שמן רענן.

Dt 12,2 ‖ 1R 14,23 ‖ 2R 16,4.*17*, *10*‖Jes 57,5 ‖ Jer 2,20.6.6,13.11, 16.17,2.8‖Ez 6,13‖Hos 14,9 ‖ Ps 37,35.52,10.92,11‖2Ch 28,4.

**רַעֲנָנָה** *f.* Cant 1,16.

**וְרַעֲנַנִּים** *pl. m.* Ps 92,15.

———v. chald.———

## I [רָעַע] רָע ,רַע

noxium, perniciosum, malum esse; invidum esse; tristem esse; רַע בְּעֵינֵי פ׳ displicere.

הוראתו ידועה וכמוהו באשורית. לרד״ק רֹעוּ עַמִּים דישעיה משרש רָעַע ב׳ או רָעָה א׳, והשבעים קורין דְּעוּ; וי״נ בתהלים מ״ד ג׳ תָּגֵדַּע או תְּגַדַּע לאֻמִּים.

Nu 11,10.22,34 ‖ Jos 24,15 ‖ Jer 40,4.

**וְרַע** Prv 24,18.

**[רָעָה] וְרָעָה** *3 perf. f.* Dt 15,9‖ 2S 19,8.

**בְּרֹעַ** *inf. cs.* Eccl 7,3.

**רֹעוּ** *imper. pl.* Jes 8,9.

**יֵרַע** *3 impf.* Gn 21,12 ‖ Dt 15, 10‖1S 1,8‖2S 11,25.20,6.

**וַיֵּרַע** Gn 21,11.38,10.48,17‖1S 8, 6.18,8‖2S 11,27‖Jes 59,15 ‖ Jon 4,1‖ Jon 4,1 ‖ Ps 106,32 ‖ Neh 2, 10.13,8‖1Ch 21,7.

**תֵּרַע** *3 impf. f.* Dt 28,54.56.

**יֵרְעוּ** *3 impf. pl.* Neh 2,3.

**[יֵרָעַ] יֵרוֹעַ** *Ni. 3 impf.* Prv 11, 15.13,20.

**הֵרַע** *Hi. 3 perf.* Ex 5,23 ‖ 2R 21,11‖Ps 74,3‖Ruth 1,21.

**וְהֵרַע** Jos 24,20.

**הֲרֵעֹתָה ,הֲרֵעוֹת ,הֲרֵעֹת** *2 perf.* Ex 5,22‖Nu 11,11‖1R 17,20.

**הֲרֵעוֹתִי ,הֲרֵעֹתִי** (Ch) *1 perf.* Nu 16,15‖Mich 4,6‖1Ch 21,17.

**הֵרֵעוּ** *3 perf. pl.* Jer 7,26.38,9‖ Mich 3,4.

**הֲרֵעֹתֶם** *2 perf. pl.* Gn 43,6. 44,5‖Jer 16,12.

**מֵרַע** *pt.* Prv 17,4.

**וּמֵרַע** (al. רָ) Jes 9,16.

**מְרֵעִים** *pl.* Jes 1,4.14,20. 31,2 ‖ Jer 20,13. 23,14 ‖ Ps 22,17. 26,5. 27,2. 37,9. 64,3. 92,12. 94,16. 119, 115‖Job 8,20.

**בַּמְּרֵעִים** Ps 37,1‖Prv 24,19.

**הָרֵעַ** *inf. abs.* 1S 12,25 ‖ Jes 1, 16‖Jer 13,23.

**וְהָרֵעַ** 1Ch 21,17.

**לְהָרֵעַ** *cs.* Ps 37,8‖Prv 24,8.

**לְהָרַע** Gn 31,7‖Lev 5,4‖Jer 4,22. 25,29‖Zach 8,14‖Ps 15,4.

**וּלְהָרֵעַ** Jes 31,28(27).

**מֵהָרַע** 1S 25,34.

**אָרֵעַ** *1 impf.* 1S 26,21‖Jer 25,6.

**תָּרַע** *2 impf.* Ps 44,3.

**וַתָּרַע** 1R 14,9.

**[יָרֵעַ] יָרֵעַ** *3 impf.* Zeph 1,12.

**וַיָּרַע** 1R 16,25.

**נָרַע** *1 impf. pl.* Gn 19,9.

**תָּרֵעוּ** *2 impf. pl.* Gn 19,7 ‖ Jud 19,23‖1S 12,25‖Ps 105,15 ‖ 1Ch 16,22.

**וְתָרֵעוּ** Jes 41,23.

**יָרֵעוּ** *3 impf. pl.* Jes 11,9.*65*, *25*‖Jer 10,5‖Prv 4,16.

**וַיָּרֵעוּ** Nu 20,15‖Dt 26,6.

## רַע ,רָע, Q. (Mich 3,2)

וי״נ בשמות ל״ב כ״ב: כי פָּרֻעַ הוא; השבעים בירמיה ה׳ כ״ח משמיטין דִּבְרֵי רָע וקורין וַיַּעַבְרוּ דִין; וי״נ בתהלים י׳ ו׳: אשר לא אֶרְעָה. ומקביל אל בל־אמוט; במשלי ו׳ כ״ד קורין השבעים מאשת רֵעַ.

Gn 6,5. 8,21. 24,50. 31,24. *29*. 29. 38,7.41,21.48,16 ‖ Lev 27,10.12. *14*‖Nu 11,1‖Dt 15,21.17,1.22,14. 19.23,10.28,35 ‖ 1S 29,7.30,22 ‖ 1R 5,18.22,8.18 ‖ 2R 4,41‖Jes 3, 11.5,20.31,2.45,7. 56,2 ‖ Jer 2,19. 5,28.39,12.42,6‖Ez 11,2 ‖ Hos 7, 15‖Am 5,14.15.6,3‖Mich 1,12.2, 1.3,2‖Hab 1,13.2,9²‖Zeph 3,15 ‖ Mal 1,8².2,17‖Ps 5,5.7,5.10.23,4. 34,17.36,5.41,6.49,6.52,5.64,6.94, 13. 97,10. 101,4. 109,20. 119,101. 121,7.140,2.12. 141,4 ‖ Prv 2,12. 14². 5,14. 6,14.24. 8,13².11,15. 21. 12,13. 20. 21. 14,22. 15,10. 26. 17, 11.19,23. 20,8. 14. 22. 21,10. 23,6. 25,20. 26,23. 28,5. 10. 22. 29,6. 31, 12‖Job 2,7. 5,19. 21,30. 30,26. 31, 29 ‖ Eccl 1,13.2,17.4,8.17.5,13.6, 2.8,3.5.11.12.9,3².12,14‖Neh 2,1. 6,13.9,28‖1Ch 2,3‖2Ch 33,9.

**וְרַע** 1S 25,3.

**וָרָע** Gn 2,9.17.3,5.22 ‖ Dt 1,39 ‖ Ps 10,15.

**הָרַע ,הָרָע**, Q. Ex 33,4 ‖ Nu 20, 5.32,13 ‖ Dt 1,35.4,35. 9,18.13,6. *17*,7.*19*,*19*.*21*,*21*.*22*,*21*. *24*.*24*,7. 12. 17,2.5. 12. *22*,*22*. 19,20. 30,15. 31,29‖Jos 23,15 ‖ Jud 2,11.*3*,*7*.*6*, *1*.3,12.*4*,*1*. *10*,*6*.*13*,*1*. 12 ‖ 1S 15, 19‖2S 12,9‖1R 11,6.*14*,*22*.*16*,*30*. 15,26. *34*. *22*,*53*. 16,19. *21*,*20*.*25*. 25 ‖ 2R 3,2. *13*,*11*. 8,18.*27*. *13*,*2*. *14*,*24*.*15*,*9*.*18*.*24*.*28*.*17*,*2*.*21*,*2*.*20*. *23*,*32*. *37*. *24*,*9*.*19*. 17,17.*21*,*6*.*16*. 21,9.15.65,12.66,4‖Jer 3,17.7,24. 30.11,8.13,10.16,12. 18,10. 12.23, 22.32,30.52,2‖Ez 13,22‖Mich 7, 3‖Ps 54,7 ‖ Job 2,10 ‖ Eccl 4,3 ‖ Esth 7,6‖Neh 13,17‖2Ch 12,14. 21,6.*22*,*4*. *33*,*2*.*22*. *36*,*5*.*9*.*12*. 29,6. 33,6.

**וְהָרָע ,וְהָרַע** 2S 14,17‖Ps 51,6.

**בְּרָע** Ex 5,19.32,22 ‖ Lev 27,10‖ Jes 33,15‖Ps 10,6. 73,8 ‖ Prv 13, 17.20,30.

**בָּרָע** Gn 44,34‖Jes 7,15.*16*.

**לְרָע ,לְרַע** 2S 19,36‖1R 3,9‖ Jer 7,6.25,7‖Eccl 8,9‖2Ch 18,17.

**לָרָע ,לָרַע** Lev 27,33 ‖ Jes 5,20. 59,7‖Ps 56,6‖Prv 1,16.21,12.24, 20.

**מֵרָע** Jes 59,15 ‖ Ps 34,14. 15.*37*, *27* ‖ Prv 3,7.4,27.13,19.14,16.16, 6. 17 ‖ Job 1,1. *8*.*2*,*3*. 28,28 (al. מֵרַע).

**לְמֵרָע** 2S 13,22.

**רָעִים** *pl.* Gn 13,13.40,7 ‖ Dt 28,59 ‖ 1S 2,23 ‖ 2R 2,19.17,11 ‖ Jes 32,7 ‖ Jer 15,21 ‖ Ez 30,12 ‖ Ps 78,49 ‖ Prv 4,14. 12,12. 14,19. 15,3. 15 ‖ Job 35,12 ‖ Neh 2,2 ‖ 2Ch 21,19.

**וְרָעִים** Gn 47,9 ‖ Dt 6,22 ‖ Jer 6,29.

**הָרָעִים** Dt 7,15 ‖ 2S 17,13 ‖ Jer 12,14 ‖ Ez 5,16. 14,21. 20,44. 33,11. 36,31 ‖ Zach 1,4[2] ‖ Esr 9,13 ‖ Neh 9,35 ‖ 2Ch 7,14.

**רָעֵי** *cs.* Ez 7,24.

## רָעָה, K. *adj. f. et subst.*

malum, calamitas, interitus, pernicies, afflictio; miseria, res adversae; *ethice*: malum, pravum.

ואל אראה ברעתם דבמדבר י״א י״א אחד מתק״ם; י״ג במ״א י״א כ״ה וַיִּתְרָעָה את הדד וַיָּצֶק בישראל; השבעים קורין בירמיה כ״ב כ״ב ונכלמת מכל רַעָתֵךְ או רֵעַיִךְ; י״ג ביחזקאל ט״ז נ״ז: בטרם תִּגָּלֶה עֶרְוָתֵךְ; בקהלת ח׳ ו׳ קורין השבעים: כי דַּעַת האדם רבה עליו.

Gn 26,29. 37,2.20.*33*. 44,4. 50,17. 20 ‖ Ex 10,10.21,8 ‖ Lev 26,6 ‖ Nu 13,19.14,37. 24,13 ‖ Jud 9,23.11, 27.15,3.20,13 ‖ 1S 12,19.16,14.15. 16.18,10.19,9. 24,12. 25,21.26. 26, 18.29,6 ‖ 2S 12,11.18 ‖ 1R 1,52.14, 10.20,7.21,21.22,23 ‖ 2R 8,12.21, 12. 22,16 ‖ Jes 3,9. 7,5. 13,11.47, 11 ‖ Jer 2,3.4,6.5,12.6,1.19.9,2.11, 11.17. 23.15,11. 17,17.18. 18,11. 20.19,3. 23,10.12.17. 25,32. 26,19. *44,7*.45,5.48,2.49,23.37.51,2 ‖ Ez 5,17. 7,5. 14,15. 21. 34,25. 38,10 ‖ Am 3,6.5,13 ‖ Jon 4,1 ‖ Mich 2,3[2]. 3,2.11 ‖ Nah 1,11 ‖ Ps 15,3. 21,12. 27,5.34,22.35,12.37,19. 38,21. 41, 2.8.90,15.91,10.107,39.109,5.112, 7.144,10 ‖ Prv 1,33. 3,29. 30. 11, 19.27.13,21.16,4.27.30.17,13[2].22, 3.24,1. 27,12 ‖ Job 20,12 ‖ Eccl 5,12.15. 6,1. 7,14. 9,12[2]. 10,5. 13. 11,2.10 ‖ Dan 9,12 ‖ Neh 2,10.6, 2 ‖ 2Ch 18,22.20,9.34,24.

**וְרָעָה** 1S 25,28 ‖ Jer 44,17 ‖ Ps 28,3 ‖ Eccl 2,21.

**הָרָעָה**, K. Gn 19,19.39,9.50,15 ‖ Ex 32,12.14 ‖ Nu 14,27. 35 ‖ Dt 31,18.29 ‖ Jud 20,3.12.34.41 ‖ 1S 6,9.12,20.16,23.20,7.9.13.23.9.24, 18.25,17 ‖ 2S 3,39.13,16.15,14.17, 14.19,8.24,16 ‖ 1R 2,44. 9,9.11,25. 13,33. 16,7. 21,29[2] ‖ 2R 6,33. 22, 20 ‖ Jes 57,1 ‖ Jer 1,14.8,3.16,10. *32,42*.18,8.10.11.19,15.25,5. 26,3. *36,7*.3. 13.19. 32,23. 35,15. 17. 36, 3[2].31. 40,2. 41,11. 42,10. 17. 44,2. 23.51,60.64 ‖ Ez 6,10.14,22 ‖ Joel 2,13 ‖ Am 9,10 ‖ Jon 1,7.8.3,8.10[2]. 4,2 ‖ Job 2,11.42,11 ‖ Eccl 8,11. 12,1 ‖ Esth 7,7.9,25 ‖ Dan 9,13. 14 ‖ Neh 2,17.13,18.27 ‖ 1Ch 21, 15 ‖ 2Ch 7,22.34,28.

**בְּרָעָה** Gn 44,29 ‖ Ex 32,12 ‖ 2R 14,10 ‖ Ps 50,19.52,3.107,26 ‖ Prv 17,20.24,16.28,14 ‖ Neh 1,3 ‖ 1Ch 7,23.25,19.

**בָּרָעָה** Esth 8,6 ‖ Neh 13,7.

**לְרָעָה** Gn 31,52 ‖ Dt 29,20 ‖ Jud 2,15 ‖ 2S 18,32 ‖ Jer 21,10.*39,16*. *44,27*.24,9.29,11.38,4.44,11.29 ‖ Am 9,4 ‖ Zach 1,15 ‖ 2Ch 18,7.

**לָרָעָה** Prv 6,18.

**וּלְרָעָה** Jer 28,8.

**מֵרָעָה** 1S 25,39 ‖ Jer 4,14.9,2 ‖ 1Ch 4,10.

**רָעַת** *cs.* Gn 6,5 ‖ Jud 9,56. 57 ‖ 1S 25,39 ‖ Jer 7,12.11,17.32,32 ‖ Hos 10,15 ‖ Zach 8,17 ‖ Eccl 8,6 ‖ Esth 8,3.

**וְרָעַת** Zach 7,10.

**מֵרָעַת** Jer 12,4 ‖ Ps 107,34.

**רָעָתִי** *suff.* Ps 35,4. 26. 38,13. 40, 15.*70,3*.71,13.24 ‖ Thr 1,21.

**בְּרָעָתִי** Nu 11,15.

**רָעָתְךָ, רָעָתֶךָ** 1S 24,10 ‖ 1R 2, 44 ‖ Jer 2,28 ‖ Nah 3,19 ‖ Job 22,5.

**בְּרָעָתֶךָ** 2S 16,8.

**רָעָתֵךְ** Jer 2,19. 4,18. 22,22 ‖ Ez 16,23.57.

**רָעָתֵכִי** Jer 11,15.

**בְּרָעָתֵךְ** Jes 47,10.

**וּבְרָעָתֵךְ** Jer 3,2.

**רָעַתְכֶם** 1S 12,17 ‖ Hos 10,15.

**רָעָתוֹ** Nu 35,23 ‖ Jer 8,6 ‖ Prv 26, 26.

**וְרָעָתוֹ** Jer 48,16.

**בְּרָעָתוֹ** Ob 13 ‖ Prv 14,32 ‖ Eccl 7, 15.

**כְּרָעָתוֹ** 2S 3,39.

**לְרָעָתוֹ** Eccl 5,12.

**מֵרָעָתוֹ** Jer 18,8.23,14 ‖ Jon 4,6.

**רָעָתָהּ** Jer 6,7.

**רָעָתָם** Jer 1,16.2,27. 11,12.14.14, 16.23,11.33,5.44,3.51,24 ‖ Hos 7, 7,2.9,15 ‖ Joel 4,13 ‖ Jon 1,2 ‖ Thr 1,22 ‖ Esth 9,2.

**בְּרָעָתָם** Hos 7,3.

**וּבְרָעָתָם** Ps 94,23.

**מֵרָעָתָם** Jer 44,5.

**רָעֹת** (Jer 44,9[d]), **רָעוֹת** *pl.* Gn 28,8.41,3.4 ‖ Dt 31,17.21.32,23 ‖ Jer 2,13.24,2.3.44,9[4] ‖ Ez 6,11 ‖ Ps 34,20.40,13.55,16.140,3 ‖ Prv 15,28.

**וְרָעוֹת** Gn 41,19 ‖ Hos 7,1 ‖ Ps 71, 20.

**הָרָעוֹת** Dt 32,17 ‖ Jer 2,33.3,5.24, 8 ‖ Ez 6,9.8,9 ‖ Thr 3,38.

**וְהָרָעוֹת, וְהָרָעֹת** Gn 41,20. 27 ‖ Jer 24,3.

**בְּרָעוֹת** Ps 88,4.

**לְרָעֹת** Ex 23,2.

**רָעוֹתֵיכֶם, רָעֹתֵכֶם** *suff.* 1S 10, 19 ‖ Jer 44,9 ‖ Ez 20,43.

**בְּרָעוֹתֵיהֶם** Ps 141,5.

## רֹעַ

mala indoles rei; foeditas, turpitudo; *ethice:* pravitas, malitia; tristitia.

Dt 28,20 ‖ 1S 17,28 ‖ Jes 1,16 ‖ Jer 4,4.*44,22*. 21,12. 23,2. 26,3 ‖ Hos 9,15 ‖ Neh 2,2.

**בְּרֹעַ** Eccl 7,3.

**וּכְרֹעַ** Ps 28,4.

**לָרֹעַ** Gn 41,19.

**מֵרֹעַ** Jer 24,2.*3.8.29,17*.

1R 19,11 ‖ Ez 3,12.13.37,7.38,19 ‖ Nah 3,2.

**וְרַעַשׁ** Jer 10,22.

**הָרַעַשׁ, הָרָעַשׁ** 1R 19,12 ‖ Am 1,1 ‖ Zach 14,5.

**בְּרַעַשׁ** Jes 9,4 ‖ Ez 12,18 ‖ Job 39,24.

**בְּרָעַשׁ** 1R 19,11.

**וּבְרַעַשׁ** Jes 29,6.

**לְרַעַשׁ** Job 41,21.

**מֵרַעַשׁ** Jer 47,3.

——conf. גָּעַשׁ——

**רָפָא]** (נס״א) **וְרָפָא**

consuere, sanare; condonare.

כמו בצורית וסורית, י״פ מן הערבית בהוראת תקון, או מן הכושית בהוראת תפירה, ולד״א אח אל רפה, שע״י התרופה המחלה רוֹפפת (לינדערונג).

Jes 6,10.

**וּרְפָאָם** *suff.* Jes 19,22.

**וּרְפָאתִיו** *1 perf. suff.* Jes 57,19.

**רְפָאתִים** Hos 11,3.

**וּרְפָאתִים** Jes 33,6.

**רֹפֵא** *pt.* 1R 20,5 ‖ Jer 8,22.

**הָרוֹפֵא** Ps 103,3.147,3.

**רֹפְאֶךָ [רֹפְאֲךָ** *suff.* Ex 15,26.

**הָרֹפְאִים** *pl.* Gn 50,2².

**בָּרֹפְאִים** 2Ch 16,12.

**רֹפְאֵי** *cs.* Job 13,4.

**וְרָפוֹא** *inf. abs.* Jes 19,22.

**לִרְפּוֹא, לִרְפֹּא** *cs.* Hos 5,13 ‖ Eccl 3,3.

**כְּרָפְאִי** *suff.* Hos 7,1.

**רְפָא, רְפָה** *imper.* Nu 12,13 ‖ Ps 60,4.

**רְפָאָה** (מלרע) Ps 41,5.

**רְפָאֵנִי** *suff.* Jer 17,14 ‖ Ps 6,3.

**אֶרְפָּא, אֶרְפָּה** (Jer) *1 impf.* Dt 32,29 ‖ Jer 3,22 ‖ Hos 14,5.

**וְאֶרְפָּא** 2Ch 7,14.

**אֶרְפָּאֵךְ** *suff.* Jer 30,17.

**וְאֶרְפָּאֵהוּ** Jes 57,18.

**וַתִּרְפָּאֵנִי** *2 impf. suff.* Ps 30,3.

**וַיִּרְעֲצוּ** *3 impf. pl.* Jud 10,8.

——cnf. רָעַע II et רָצַץ——

**רָעַשׁ°]** **רָעֲשָׁה, רָעָשָׁה** *3 perf. f.*

trepidare, concutti, tremere; nutare, fluctuare; *Hi.* trepidare facere, salire facere (locustam, equum).

כמו בערבית (בימין ובשמאל), וגם הוא קרוב אל רעץ (ע״ד הוראת fragor ברומית על השבירה ובהשאלה לקול הרעם ושאון הים), ובאשורית נאמר גם על צהלה ושמחה ע״ד פצחי רנה.

Jud 5,4 ‖ Jer 8,16.49,21 ‖ Ps 68,9.

**רָעֲשׁוּ** *3 perf. pl.* Joel 2,10 ‖ Nah 1,5.

**וְרָעֲשׁוּ** Ez 38,20 ‖ Joel 4,16.

**רֹעֲשִׁים [רֹעֵשׁ** *pt. pl.* Jer 4,24.

**יִרְעַשׁ** *3 impf.* Ps 72,16.

**תִּרְעַשׁ** *3 impf. f.* Jer 10,10.

**וְתִרְעַשׁ** Jes 13,13.

**וַתִּרְעַשׁ** 2S 22,8 ‖ Jer 51,29 ‖ Ps 18,8.77,19.

**יִרְעֲשׁוּ** *3 impf. pl.* Ez 26,15.27,28 ‖ Ps 46,4.

**וְיִרְעֲשׁוּ** Am 9,1.

**וַיִּרְעֲשׁוּ** Jes 24,18.

**תִּרְעַשְׁנָה** *3 impf. pl. f.* Ez 26,10.

**נִרְעֲשָׁה [נִרְעַשׁ** *Ni. 3 perf. f.* Jer 50,46.

**הִרְעַשְׁתָּה [הִרְעִישׁ** *Hi. 2 perf.* Ps 60,4.

**הִרְעַשְׁתִּי** *1 perf.* Ez 31,16.

**וְהִרְעַשְׁתִּי** Hag 2,7.

**מַרְעִישׁ** *pt.* Jes 14,16 ‖ Hag 2,6.21.

**הֲתַרְעִישֶׁנּוּ** *2 impf. suff.* Job 39,20.

**רַעַשׁ**

tremor, trepidatio, terrae motus; saltus, saltatio; tumultus, strepitus, *tonitru.*

י״ג ביחזקאל י״ב י״ח: לחמך ברעש תאכל, ואינו מכרח, לפי ששרש רעש, הקרוב אל רעץ (ע׳ לעיל), נופל גם על הפחד ע״ד חַתַּת.

**וּמֵרַע** Jer 23,22.25,5.

**מֵרַע]** **לְמֵרָע**

malum.

ע״מ מֵצַר מן צרר.

Dan 11,27.

**II רָעַע]** **וְרָעוּ** *3 perf. pl.*

frangere, concuttere; *Hithpo.* frangi, perire.

אח אל רעץ ורצץ (ואולי גם אל רצע). יש מהברין לו יָרַע שריד באהלו דאיוב כ׳ כ״ו ורֹעֶה עקרה דכ״ד כ״א (ליונתן כמו רָעָה, ומקביל אל לא ייטיב). השבעים והירונימוס קורין בישעיה רֹעוּ עמים, ובתהלים תְּרֹעֵם בשבט ברזל.

Jer 11,16 ‖ Mich 5,5.

**רַע** *inf.* Prv 11,15.

**רֹעָה** (= רֹעַ) Jes 24,19.

**רֹעוּ** (?) *imper. pl.* Jes 8,9.

**רֹעָה [רֹעֶה** *pt. f.* Prv 25,19.

**תְּרֹעֵם** *2 impf. suff.* Ps 2,9.

**יָרֹעַ** *3 impf.* Job 34,24.

**הֲיָרֹעַ** *interrog.* Jer 15,12.

**יִרְעוּךְ** (= יְרֹעוּךְ) *3 impf. pl. suff.* Jer 2,16.

**יֵרוֹעַ [נָרַע** *Ni. 3 impf.* Prv 11,15.13,20.

**הִתְרֹעֲעָה [הִתְרֹעֵעַ** *Hithpo. 3 perf. f.* Jes 24,19.

**לְהִתְרוֹעֵעַ** *inf.* Prv 18,24.

——v, ch.; cf. רָעַץ et רָצַץ——

**רָעַף°**

stillare, destillare.

כמוהו בערבית, ובא גם בדמך אתון יערף כמטר לקחי (ע׳ ערף א׳).

**יִרְעֲפוּ [יִרְעַף** *3 impf. pl.* Ps 65,13 ‖ Prv 3,20 ‖ Job 36,28.

**יִרְעֲפוּן** Ps 65,12.

**הַרְעִיפוּ [הִרְעִיף** *Hi. imper. pl.* Jes 45,8.

——cf. עָרַף I——

**רָעַץ°]** **תִּרְעַץ** *3 perf. f.*

confringere, graviter opprimere.

אח אל רעע, רצץ ורשש.

Ex 15,6.

**יִרְפָּא** *3 impf.* 2R 20,8 ‖ Jes 30,26 ‖ Thr 2,13.
**וַיִּרְפָּא** Gn 20,17 ‖ 2Ch 30,20.
**וְיִרְפָּאֵנוּ** *suff.* Hos 6,1.
**וְיִרְפָּאֵם** Ps 107,20.
**תִּרְפֶּינָה** *3 impf. pl. f.* Job 5,18.
**נִרְפָּא** *Ni. 3 perf.* Lev 13,37. 14,3.48 ‖ Jes 53,5.
**וְנִרְפָּא** Lev 13,18.
נִרְפְּתָה] **נִרְפְּתָה** *3 perf. f.* Jer 51,9.
**וְנִרְפְּאוּ** (א׳ נחה) *3 perf. pl.* Ez 47,8.
**הֵרָפֵא** *inf. cs.* Jer 15,18.
**לְהֵרָפֵא, לְהֵרָפֵה** (Jer) Dt 28,27.35 ‖ Jer 19,11.
**וְאֵרָפֵא** *1 impf.* Jer 17,14.
**תֵּרָפְאוּ** *2 impf. pl.* 1S 6,3.
**תֵּרָפֵא** *3 impf. f.* Jer 51,8.
**יֵרָפְאוּ** *3 impf. pl.* Ez 47,11.
**וְיֵרָפְאוּ** Ez 47,9.
**וַיֵּרָפוּ** 2R 2,22.
רִפֵּא] **רִפֵּאתִי** *Pi. 1 perf.* 2R 2,21.
**רִפֵּאתֶם** *2 perf. pl.* Ez 34,4.
**רִפִּאנוּ** *1 perf. pl.* Jer 51,9.
**וְרַפֹּא** *inf. abs.* Ex 21,19.
**יְרַפֵּא** *3 impf.* Ex 21,19 ‖ Zach 11,16.
**וַיְרַפֵּא** 1R 18,30.
**וַיְרַפְּאוּ, וַיְרַפּוּ** *3 impf. pl.* Jer 6,14. 8,11.
הִתְרַפֵּא] **לְהִתְרַפֵּא** *Hith. inf. cs.* 2R 8,29. 9,15 ‖ 2Ch 22,6.

### רְפוּאָה] רְפֻאוֹת *pl.*

remedium, medicamentum.
Jer 30,13. 46,11 ‖ Ez 30,21.

### רִפְאוּת

sanatio.
שם המפשט ע״מ סַכְלוּת וכדומה.
Prv 3,8.

### מַרְפֵּא, מַרְפֵּה (Jer 8,15)

sanatio, recreatio; salus.
Jer 8,15. 14,19² ‖ Prv 4,22. 6,15. 29,1. 12,18. 13,17 ‖ 2Ch 21,18. 36,16.
**וּמַרְפֵּא** Jer 33,6 ‖ Mal 3,20 ‖ Prv 16,24.
v. n. pr.; cf. תְּרוּפָה rad. רוּף; רָפָה v. רְפָאִים.

### רָפַד] יִרְפַּד *3 impf.*

sternere; *Pi.* sternere, substernere, recreare.
כמוהו בערבית ואשורית, ואה אל רבד.
Job 41,22.
רִפַּד] **רִפַּדְתִּי** *Pi. 1 perf.* Job 17,13.
רַפֵּד] **רַפְּדוּנִי** *imper. pl. suff.* Cant 2,5.

### רְפִידָה] רְפִידָתוֹ *suff.*

reclinatorium sellae gestatoriae; *al.* stratum, pulvinar.
Cant 3,10.
v. n. pr.; cf. רָבַד

### רָפָה

remissum, laxum esse, collabi; desistere ab aliquo; inclinare (de die).
כמוהו בסורית (ומעין הוראתו בערבית — מנוחה ובטלה). יונתן קורא בישעיה: וחשש להבה יִרְבֶּה (מסגן), ור׳ יוסף הלוי גורס יִסְפֶּה. בקצת נוסחאות במשלי מתרפא במלאכתו (והשבעים קורין לא יתרפא?).
Jud 19,9.
**רָפְתָה** *3 perf. f.* Jud 8,3 ‖ Jer 49,24.
**רָפוּ** *3 perf. pl.* Jer 6,24.
**וְרָפוּ** Jer 50,43 ‖ Ez 21,12.
**יִרְפֶּה** *3 impf.* Jes 5,24.
**וַיִּרֶף** Ex 4,26.
**יִרְפּוּ** *3 impf. pl.* Zeph 3,16 ‖ Neh 6,9 ‖ 2Ch 15,7.
**וַיִּרְפּוּ** 2S 4,1.
**תִּרְפֶּינָה** *3 impf. pl. f.* Jes 13,7 ‖ Ez 7,17.
נִרְפֶּה] **נִרְפִּים** *Ni. pt. pl.* Ex 5,8.17².
**רִפָּה** *Pi. 3 perf.* Job 12,21.
**מְרַפֵּא** *pt.* Jer 38,4.
**מְרַפִּים** *pl.* Esr 4,4.
**תְּרַפֶּינָה** *3 impf. pl. f.* Ez 1,24.25.
הִרְפָּה] **הַרְפֵּה** *Hi. imper.* Jud 11,37 ‖ 2R 4,27.
**הֶרֶף** Dt 9,14 ‖ 1S 11,3.15,16 ‖ 2S 24,16 ‖ Ps 37,8 ‖ 1Ch 21,15.
**הַרְפּוּ** *pl.* Ps 46,11.
אַרְפֶּה] **אַרְפְּךָ** *1 impf. suff.* Jos 1,5.
**אַרְפֶּנּוּ** Cant 3,4.
**אַרְפֶּהָ** Job 27,6 ‖ Neh 6,3.
תַּרְפֶּה] **תֶּרֶף** *2 impf.* Jos 10,6 ‖ Ps 138,8 ‖ Prv 4,13.
**תַּרְפֵּנִי** *suff.* Job 7,19.
יַרְפֶּה] **יַרְפְּךָ** *3 impf. suff.* Dt 4,31. 31,6.8 ‖ 1Ch 28,20.
הִתְרַפֶּה] **הִתְרַפִּיתָ** *Hith. 2 perf.* Prv 24,10.
**מִתְרַפֶּה** *pt.* Prv 18,9.
**מִתְרַפִּים** *pl.* Jos 18,3.

### רָפֶה] הֲרָפֶה *interrog.*

remissus; infirmus, debilis.
Nu 13,18.
**וּרְפֵה** *cs.* 1S 17,2.
רָפָה] **רָפוֹת** *pl. f.* Jes 35,3 ‖ Job 4,3.

### רִפְיוֹן?] מֵרִפְיוֹן *cs.*

remissio (manuum, de animo abiecto).
Jer 47,3.

### (מַרְפֵּה =) מַרְפֵּא

remissio, lenitas, tranquillitas animi, mansuetudo.
Prv 14,30. 15,4 ‖ Eccl 10,4.

### רְפָאִים *pl. t.*

manes, umbrae (in orco).
לרב הפותרים מן רָפָה, כטלאים מן טלה וכדומה, ונקראו יורדי שאול כן בעבור רפיון כחם, (ואולי הֻשאל להם השם מן הרפאים בני ענק, לפי שהשבט הזה נשמד כלו מעל פני האדמה, ולא נשאר רק שמו וזכרו לבד; וע׳ הערה אל רפאים שבחלק השמות).
Jes 14,9. 26,14.19 ‖ Ps 88,11 ‖ Prv 2,18. 9,18. 21,16.
**הָרְפָאִים** Job 26,5.
v. n. pr.

וַתִּרְפֹּס [רָפַס et רָפַשׂ°] 2impf. pedibus calcare, calcando turbare; *Hith.* calcandum se praebere, se prosternere (*al.* sibi alqm. prosternere).

קרוב אל רמס; יש מחברין לו גם רָפַשׂ, טיט חוצות, שנעשה ע״י רמיסה ודריכת הרגל.

Ez 32,2.

תִּרְפֹּשׂוּן [תִּרְפְּשׂוּן] 2 *impf. pl.* Ez 34,18.

נִרְפָּשׂ [נִרְפַּשׂ] *Ni. pt.* Prv 25,26.

מִתְרַפֵּס [הִתְרַפֵּס] *pt.* Ps 68,31.

הִתְרַפֵּס *imper.* Prv 6,3.

[מִרְפָּשׂ] וּמִרְפַּשׂ *cs.*

conculcatio, turbatio.

Ez 34,19.

——v. ch.; cf. רָפַשׂ——

רַפְסֹדָה v. [רַפְסֹד] *pl.* רַפְסֹדוֹת

rates.

במ״א ה׳ כ״נ נאמר דֹּבְרוֹת; לרד״ק עיקר שרשו רפס, ואולי שרשו רפד והסמ״ך להקטין כבסורית.

2Ch 2,15.

——רָפַף v. רוּף, רֶפֶת (?)——

# רָפַק°

*Hith.* reclinare se.

בערבית הוראותו תמיכה, סעידה ושעינה, ובתרגומים ובדרז״ל מרפק היד שתומכין עליו; ויש מאחין אותו עם רבק בהוראת חבור וצמידה.

מִתְרַפֶּקֶת [הִתְרַפֵּק] *Hith. pt. f.* Cant 8,5.

——רָפַשׂ v. רָפַס——

# רֶפֶשׁ

lutun, coenum.

ע׳ הערה אל רפס ורפש.

Jes 57,20.

——cf. רָפַס et רָפַשׂ——

[רֶפֶת] *pl.* בָּרְפָתִים

bovilia, *Vulg.* praesepia.

יש מחברין אותו עם רוף ורפף, ריפות, ובערבית כפ״א דגוש (ואולי הוא קרוב אל רפש ע״ש הזבל והדומן).

Hab 3,17.

רָצָא v. רוּץ; רָץ v. רָצַץ; רָץ v. רָצָה et רוּץ.

# רָצַד°

insidiari, *Vulg.* suspicere.

בערבית הוראתו הבטה אחרי איש בעיון נמרץ ותמידי כאורב לו, וכן במ״ר,׳ וי״ת טפזון כמו תרקדון.

תְּרַצְּדוּן [רִצֵּד] *Pi. 2 impf. pl.* Ps 68,17.

---

# רָצָה

delectari aliqua re, amare, familiariter uti; *pt. pass.* gratus, acceptus alicui; propitium esse; benigne excipere dona ferentem; solvere debitum; *Hith.* facilem se praebere. captare gratiam.

כמוהו בערבית ושבאית, ובארמית וסורית בע׳ ת׳ צ׳, כהוראת רָעָה ב׳; יונתן והשבעים קורין בתהלים נ׳ י״ח וַתִּרֶץ עמו; יונתן והסורי קורין במשלי ג׳ י״ב יִרְדֶּה (לוקה אותה מכות מרדות); יְרַצּוּ דאיוב כ׳ י׳ ליונתן והשבעים כמו ירוצצו; י״נ בדה״א כ״ט נ׳: בְּאֹצְרוֹתַי בבית אלהי.

Eccl 9,7 ‖ 1Ch 28,4.

רְצָם *suff.* Jer 14,10 ‖ Hos 8,13.

רָצְתָה 3 *perf. f.* Jes 42,1 ‖ 2Ch 36,21.

רָצִיתָ 2 *perf.* Ps 85,2.

רְצִיתָם *suff.* Ps 44,4.

וּרְצִיתָם 2Ch 10,7.

וְרָצְאתִי (=וְרָצִיתִי) 1 *perf.* Ez 43,27.

רָצוּ 3 *perf. pl.* Ps 102,15.

רוֹצֶה *pt.* Ps 147,11.149,4.

רֹצֵם *suff.* Jer 14,12.

וְרָצוּי *pass.* Esth 10,3.

רְצוּי *cs.* Dt 33,24.

בִּרְצוֹת *inf. cs.* Prv 16,7.

לִרְצוֹת Ps 77,8.

בִּרְצוֹתִי *suff.* 1Ch 29,3.

בִּרְצֹתוֹ Job 34,9.

רְצֵה *imper.* Ps 40,14.119,108.

אֶרְצֶה 1 *impf.* Ez 20,41 ‖ Am 5,22 ‖ Mal 1,10.

וְאֶרְצֶה־ Hag 1,8.

הַאֶרְצֶה *interrog.* Mal 1,13.

אֶרְצֵם *suff.* Ez 20,40.

תִּרְצֶה 2 *impf.* Dt 33,11 ‖ Ps 51,18 ‖ 1Ch 29,17.

וַתִּרֶץ Ps 50,18.

וַתִּרְצֵנִי *suff.* Gn 33,10.

יִרְצֶה 3 *impf.* Ps 147,10 ‖ Prv 3,12 ‖ Job 14,6.

הֲיִרְצֶה *interrog.* Mich 6,7.

יִרְצְךָ [יִרְצֶךָ] *suff.* 2S 24,23.

הֲיִרְצְךָ *interrog.* Mal 1,8.

וַיִּרְצֵהוּ Job 33,26.

תִּרְצֶה 3 *impf. f.* Lev 26,34.

וְתִרֶץ Lev 26,43.

יִרְצוּ 3 *impf. pl.* Lev 26,41.43 ‖ Ps 49,14.62,5.

נִרְצָה *Ni. 3 perf.* Jes 40,2.

וְנִרְצָה Lev 1,4.

יֵרָצֶה 3 *impf.* Lev 7,18.19,7.22,23.27.

יֵרָצוּ 3 *impf. pl.* Lev 22,25.

[רִצָּה] יְרַצּוּ *Pi. 3 impf. pl.* Job 20,10.

וְהִרְצָת *Hi. 3 perf. f.* Lev 26,34.

[הִתְרַצָּה] יִתְרַצֶּה *Hith. 3 impf.* 1S 29,4.

# רָצוֹן

delectatio, approbatio; benevolentia, gratia; *meton.* beneficia; arbitrium; libido, lascivia.

Dt 33,23 ‖ Jes 49,8.58,5.60,7.61,2 ‖ Mal 2,13 ‖ Ps 5,13.69,14.145,16 ‖ Prv 8,35.*18,22*.10,32.11,27.12,2.14,9.

לְרָצוֹן Ex 28,38 ‖ Lev 22,20.21 ‖ 56,7 ‖ Jes 56,7 ‖ Jer 6,20 ‖ Ps 19,15.

רְצוֹן *cs.* Ps 145,19 ‖ Prv 14,35.16,13.

וּרְצוֹן Dt 33,16.

בִּרְצוֹן Ps 106,4.

כִּרְצוֹן Esth 1,8.

וּבִרְצוֹנִי *suff.* Jes 60,10.

רְצוֹנְךָ, רְצוֹנְךָ Ps 40,9.143,10.

בִּרְצוֹנְךָ Ps 30,8.51,20.

וּבִרְצוֹנְךָ Ps 89,18.
לִרְצֹנְכֶם Lev 19,5. 22,19. 29. 23,11.
רְצוֹנוֹ Ps 103,21 ‖ Prv 11,1.12,22.15,8.19,12 ‖ Esr 10,11.
וּרְצוֹנוֹ Prv 11,20.16,15.
בִּרְצוֹנוֹ Ps 30,6.
כִּרְצוֹנוֹ, כִּרְצֹנוֹ Dan 8,4. 11,3. 16. 36.
לִרְצֹנוֹ Lev 1,3.
רְצוֹנָם 2Ch 15,15.
וּבִרְצֹנָם Gn 49,6.
כִּרְצוֹנָם Esth 9,5 ‖ Neh 9,24.37.
——v. n. pr. רְצְיָא, תִּרְצָה——

## רָצַח] וְרָצַח

interficere, occidere; *Pi.* confringere; occidere; *pt.* homicida.

כמוהו בערבית, ואולי הוא קרוב אל רצץ.

Nu 35,27.

וּרְצָחוֹ *suff.* Dt 22,26.
הֲרָצַחְתָּ *2 perf. interrog.* 1R 21,19.
רוֹצֵחַ, רֹצֵחַ (3) *pt.* Nu 35,11.16. *17.18.21.*31 ‖ Dt 4,42.19,3 ‖ Jos 20,3 ‖ Job 24,14.
הָרוֹצֵחַ, הָרֹצֵחַ (Jos 20,6) Nu 35,6.12. 16.*17.18.*19.21.25.26. 27. 28.30 ‖ Dt 19,4.6 ‖ Jos 20,5.6. 21, 13.*21.27.32.36*(*38*).
רָצֹחַ *inf. abs.* Jer 7,9.
וְרָצֹחַ Hos 4,2.
תִּרְצָח (תִּרְצַח) *2 impf.* Ex 20, 13 ‖ Dt 5,17.
יִרְצַח *3 impf.* Nu 35,30 ‖ Dt 4, 42.
נִרְצַח] הַנִּרְצָחָה *Ni. pt. f.* Jud 20,4.
אֶרְצַח] אֶרָצֵחַ *1 impf.* Prv 22, 13.
רִצַּח] הַמְרַצֵּחַ *Pi. pt.* 2R 6,32.
מְרַצְּחִים *pl.* Jes 1,21.
יְרַצְּחוּ, יְרַצֵּחוּ *3 impf. pl.* Hos 6,9 ‖ Ps 94,6.
תְּרָצְּחוּ (B.-N. תְּרַצְּחוּ) *2 impf. pl.* Ps 62,4.

## רָצַח] בְּרֶצַח

contritio; clamor (Ez).

י״ם ברצח דיחזקאל בקול צהלה (וקרוב אל רוח, ע׳ מרוח) וכן תרגמו השבעים, ולרד״ק הוא הפך אתון מן צרח; ברצח דתהלים פי׳ ראב״ע כמו כְּרצח, וי״נ כְּרָקָב.

Ez 21,27 ‖ Ps 42,11.

## רָצַע] וְרָצַע

perforare.

י״ם מן הערבית והוראתו חבור, ויש מחברין אותו עם רצץ; בדרז״ל מזה רְצוּעָה וְרַצְעָן.

Ex 21,6.

## מַרְצֵעַ] הַמַּרְצֵעַ

subula.

Dt 15,17.

בַּמַּרְצֵעַ Ex 21,6.

## רָצַף] רָצוּף *pt. pass.*

sternere (pavimentum lapidibus), tessellare.

כמוהו בסורית, ערבית ואשורית (ואולי יש לו אחוה עם צרף בִּדרז״ל במובן חבור והצטרפות).

Cant 3,10.

## רִצְפָּה

pavimentum e lapidibus stratum.

Ez 42,3.

וְרִצְפָּה Ez 40,17.
הָרִצְפָּה Ez 40,17.18 ‖ 2Ch 7,3.
וְהָרִצְפָּה Ez 40,10.
רִצְפַת *cs.* Esth 1,6.
מַרְצֶפֶת 2R 16,17.

## [רֶצֶף], רִצְפָּה

lapis fervens, candens (quo coquebatur).

כמוהו בערבית בחזק מבטא הצד״י (ואולי יש לחברו עם רשפי אש).

Jes 8,6.

ex רֶצֶף] רְצָפִים *pl.* 1R 19,6.
——v. n. pr.——

## רָצַץ] רַצּוֹתָנוּ *2 perf. suff.*

frangere, infringere, frangi; violenter habere, vexare, opprimere; fractis viribus esse, viribus deficere; *Hith.* contundere se invicem.

כמוהו בערבית, ואח אל רעע, רעץ ורשש. הסורי קורא בישעיה מ״ב ד׳ לא יִכְהֶה ולא ירוץ; יונתן מתרגם ונרץ הגלגל דקהלת מן רוץ (וירהט).

1S 12,4.

רַצּוֹתִי *1 perf.* 1S 12,3.
רֹצֵץ] הָרֹצְצוֹת (al. צְּ) *pt. pl. f.* Am 4,1.
רָצוּץ *pass.* Jes 42,3.
וְרָצוּץ Dt 28,33.
הָרָצוּץ 2R 18,21 ‖ Jes 36,6.
רְצוּץ *cs.* Hos 5,11.
רְצוּצִים *pl.* Jes 58,6.
יָרוּץ (= יָרֹץ) *3 impf.* Jes 42,4.
וְתָרוּץ (al. רָ; = וְתָרֹץ) *3 impf. f.* Eccl 12,6.
וְנָרֹץ *Ni. 3 perf.* Eccl 12,6.
תֵּרוֹץ *3 impf. f.* Ez 29,7.
רִצַּץ *Pi. 3 perf.* Job 20,19.
רִצַּצְתָּ *2 perf.* Ps 74,14.
וַיְרַצֵּץ *3 impf.* 2Ch 16,60.
רֹצֵץ] וַיְרֹצְצוּ (צְּ) *Pol. 3 impf. pl.* Jud 10,8.
וַתָּרֶץ (al. Kal.) *Hi. 3 impf. f.* Jud 9,53.
הִתְרֹצֵץ] וַיִּתְרֹצְצוּ (al. צְּ) *Hith. 3 impf. pl.* Gn 25,22.

## רַץ] בְּרַצֵּי־ *pl. cs.*

frustum.

לדעת רבים כטעם הרוץ ודדבא פריכא, ולרש״י מענין מרצה מעות בדרז״ל; ופי׳ ר״י הלוי המכה כרפש את מתכונת כסף הפדיון אשר יתנו לו וחפצו רק לרצה, ע׳ ישעיה י״ג י״ז (ואולי כמו בִּצְרֵי, רבים נסמך מן בֶּצֶר בהפך אתון).

Ps 68,31.

## מְרוּצָה] הַמְּרוּצָה

(= הַמְּרֻצָה)

oppressio.

Jer 22,17.

—— cf. רָעַע II ——

רָקַק. v. רֹק, רַק; רוּק v. רֵק

## רָקַב] יִרְקַב, יִרְקָב *3 impf.*

cariosum esse et fieri; *trop.* computrescere, perire.

בדרז״ל בא גם בהפעיל ובהוראת הקל. יונתן, השבעים והסורי מתרגמין ירקב דמשלי יִרְקָב, וי״ג יָקֳב, כלומר יְקֻלָּל, ומקביל אל לברכה.

Jes 40,20 || Prv 10,7.

## רָקָב

caries, putredo; *trop.* de metu ossa alicuius occupante.

Hab 3,16.

כְּרָקָב Job 13,28.

וּכְרָקָב Prv 12,4.

וְכָרָקָב Hos 5,12.

וּרְקַב *cs.* Prv 14,30.

## רִקָּבוֹן

caries (ligni).

Job 41,19.

---

[רָקַד] רָקְדוּ 3 *perf. pl.*

saltare, subsilire.

כמוהו בסורית וערבית, ובדרז״ל בא גם על הנפה בכברה ע״ש התנועה, עם השם הֲרָקָד.

Ps 114,4.

רְקוֹד *inf.* Eccl 3,4.

תִּרְקְדוּ 2 *impf. pl.* Ps 114,4.

[רִקֵּד] מְרַקֵּד *Pi. pt.* 1Ch 15,29.

[מְרַקֵּדָה] מְרַקֵּדָה *f.* Nah 3,2.

יְרַקְּדוּ 3 *impf. pl.* Jes 13,21.

[יְרַקְּדוּן] יְרַקֵּדוּן Joel 2,5 || Job 21, 11.

[הִרְקִיד] וַיַּרְקִידֵם *Hi.* 3 *impf. suff.* Ps 29,6.

—רָקַק v. רַקָּה; רוּק v. רַקָּה—

[רָקַח] רוֹקֵחַ, רֹקֵחַ *pt.*

condire, aromata miscere et unguenta conficere.

כמוהו בצורית ואשורית (ואולי יש לחברו עם רקע ורקק).

Ex 30,25.35.37,29 || Eccl 10,1.

[רֹקְחִים] רֹקְחֵי *pl. cs.* 1Ch 9,30.

יִרְקַח 3 *impf.* Ex 30,33.

[רֻקַּח] מְרֻקָּחִים *Pu. pt. pl.* 2Ch 16,14.

[הִרְקִיחַ] וְהַרְקַח *Hi. imper.* Ez 24,10.

[רֶקַח] הָרֶקַח

conditura.

Cant 8,2.

## רֹקַח

opus unguentarii.

Ex 30,25.35.

[רַקָּח] הָרַקָּחִים *pl.*

pigmentarius; unguentarius.

ע״מ טַבָּח, צַיָּד, רַכָּב וכדומה (לדי״ק ישעצ״פ).

Neh 3,8.

[רַקָּחָה] לְרַקָּחוֹת *f. pl.* 1S 8,13.

[רִקּוּחַ] (תַ) רִקֻּחַיִךְ *pl. t. suff.*

unguenta pretiosa.

Jes 57,9.

[מֶרְקָח] מֶרְקָחִים (B.-N. קַ) *pl.*

herba aromatica, odorata.

השבעים קורין כערוגות הבשם מְגַדְּלוֹת מרקחים.

Cant 5,13.

[מֶרְקָחָה] הַמֶּרְקָחָה

conditura, unguentarium.

Ez 24,10.

כַּמֶּרְקָחָה Job 41,23.

## מִרְקַחַת

unguentum, unguentarium ahenum.

Ex 30,25.

הַמִּרְקַחַת 1Ch 9,30.

בְּמִרְקַחַת 2Ch 16,14.

---

[רָקַם] רֹקֵם *pt.*

versicolorem facere (vestem); pt. plumarius.

כמו בערבית ובכושית, ומבני שם בא לבני יפת (בשפת איטליא ricamare).

Ex 26,36. *27,16.36,37.* 28,29. 38, 18.39,29.

וְרֹקֵם Ex 35,35.*38,23.*

[רֻקַּם] רֻקַּמְתִּי *Pu. 1 perf.* Ps 139,15.

## רִקְמָה

variegatum, versicolor; vestis versicolor, opus plumarium.

טעם הזוגי רִקְמָתַיִם שרקום משני פנים בגונים וציורים שונים.

Jud 5,30 || Ez 16,10.

וְרִקְמָה Ez 16,13. 27,16.24 || 1Ch 29,2.

הָרִקְמָה Ez 17,3.

בְּרִקְמָה Ez 27,7.

רִקְמָתֵךְ *suff.* Ez 16,18.

רִקְמָתָם Ez 26,16.

רִקְמָתַיִם *du.* Jud 5,30.

לִרְקָמוֹת *pl.* Ps 45,15.

——v. n. pr.——

## רָקַע

percuttere terram pedibus; conculcare; tundere, tundendo expandere.

מעין הוראותיו בצורית, ערבית ואשורית, וקרוב אל רקק (ואל קער בהפך אותיות?).

[רֹקַע] רֹקַע *pt. cs.* Jes 42,5.44, 24.

לְרוֹקַע Ps 136,6.

וְרַקְעֲךָ *inf. suff.* Ez 25,6.

וּרְקַע *imper.* Ez 6,11.

אֶרְקָעֵם 1 *impf. suff.* 2S 22,43.

[רִקַּע] יְרַקְּעֶנּוּ *Pi. 3 impf. suff.* Jes 40,19.

וַיְרַקְּעוּ 3 *impf. pl.* Ex 39,3.

וַיְרַקְּעוּם *suff.* Nu 17,4.

[רֻקַּע] מְרֻקָּע *Pu. pt.* Jer 10,9.

[הִרְקִיעַ] תַּרְקִיעַ *Hi.* 2 *impf.* Job 37,18.

[רִקֻּעַ] רִקֻּעֵי *pl. cs.*

laminae diductae.

Nu 17,3.

## רָקִיעַ

expansum, firmamentum coeli.

Gn 1,6 || Ez 1,22.

הָרָקִיעַ Gn 1,7 || Ez 1,23.10,1 || Ps 19,2 || Dan 12,3.

לָרָקִיעַ Gn 1,7².8 || Ez 1,25.26.

רְקִיעַ *cs.* Gn 1,20.

בִּרְקִיעַ Gn 1,14.15.17 || Ps 150,1.

——אֲרִיקֵם Ps 18,43 v. רוּק——

[רָקַק I *rad.*] רַק I

tantum, tantummodo, modo; nil nisi, omnino; praeter, praeterquam.

שרשו רקק, שכל אבין ורקין מועטין הם;

השבעים קורין במשלי י״ג י׳ בַע ת׳ רַק, ולי״נ
רַק או רַק בָּא זָדוֹן (ע׳ י״ח נ׳).

Gn 5,6.14,24.19,8.20,11.24,8.26, 29.41,40.47,22.26.50,8 ‖ Ex 8,5. 24.25.9,26.10,17.24.21,19 ‖ Nu 20,19 ‖ Dt 2,28.35.37.3,11.19.4,6. 9.10,15.12,15.16.23.26.15,5.23. 17,16.20,14.16.20.28,13.33 ‖ Jos 1,7.17.18.6,15.17.24.8,2.27.11,13. 14.22.13,6.14.22,5 ‖ Jud 3,2².6, 39.14,16.19,20² ‖ 1S 1,13.5,4 ‖ 1R 3,2.3.8,9.19.25.11,13.14,8.15,5. 14.23.21,25.22,16 ‖ 2R 3,2.3.10, 29.12,4.*14*,*4*.*15*,*4*.*35*.14,3.17,2.18. 21,8 ‖ Jes 4,1.28,19 ‖ Am 3,2 ‖ Ps 32,6.91,8 ‖ Prv 13,10 ‖ Job 1,12. 15.*16*.*17*.*19* ‖ 2Ch 5,10.6,9.16.15, 17.18,15.25,2.27,2.28,10.29,34. 33,8.17.

הֲרַק *interrog.* Nu 12,2.

וְרַק Jos 6,18 ‖ Jud 11,34.

II [רַק] *adj. f.* (רַקָּה) וְרַקּוֹת

tenuis, macer.

בסורית, ערבית וכושית בא גם הפעל במובן
היות דק וצנום.

Gn 41,19.

הָרַקּוֹת Gn 41,20.*27*.

[רַקָּה] *suff.* רַקָּתֵךְ

tempus (pars capitis); gena superior.

ע״ש דקות העור המתוח על שטח הצדעים; לד״ה
משקלו רַקֶּת.

Cant 4,3.*6*,*7*.

רַקָּתוֹ Jud 5,26.

בְּרַקָּתוֹ Jud 4,21.22.

[רָקִיק] וְרָקִיק

placenta tenuis, laganum.

ע״ש הדקות, ויש מעין דוגמתו בערבית.

Ex 29,23 ‖ Lev 8,26.

וּרְקִיק *cs.* Nu 6,19.

[רְקִיקִים] וּרְקִיקֵי *pl. cs.* Ex 29,2 ‖ Lev 2,4.*7*,*12* ‖ Nu 6,15.

וְלִרְקִיקֵי 1Ch 23,29.

——— v. n. pr. ———

II [רָקַק] *3 impf.* יָרֹק

spuere, exspuere.

אח אל יָרַק, ובדרז״ל השם רקיקה.

Lev 15,8.

רֹק

sputum.

Job 30,10.

וָרֹק Jes 50,6.

רֻקִּי *suff.* Job 7,19.

——— cf. רֹק; יָרַק ——— רֹשׁ v. רוש ———

[רִשָׁיוֹן?] *cs.* כְּרִשְׁיוֹן

potestas, facultas aliquid faciendi.

הפעל שנור בדרז״ל בבנין הפעיל עִם השם
רשות והתואר רשאי.

Esr 3,7.

——— רֵשִׁית v. ראש I ———

[רָשַׁם] *pt. pass.* הָרָשׁוּם

scribere, scribendo consignare.

כמוהו בארמית, וכעין הוראתו בערבית, ומצוי
בדרז״ל עם השם רושם, רשימה (יש מאחין
אותו עם רזם).

Dan 10,21.

——— v. chald. ———

[רָשַׁע] *1 perf.* רָשַׁעְתִּי

iniustum, impium esse; iniustam causam habere, reum esse; *Hi.* strepere facere, ad tumultum excitare; iniustum, sontem declarare, condemnare; *vincere*, *superare* (1S 14,47); impie agere.

הוראתו ידועה. השבעים קורין בש״א י״ד מ״ז:
ובכל אשר יפנה יִוָּשֵׁעַ, וי״נ יוֹשִׁיעַ; ויתכן
שהוא כמו יַרְעִישׁ בהסך אתון, וכן יש לפרש
והוא ישקיט ומי ירשיע דאיוב; יש מונין
וירשיעו את איוב בין תק״ס.

2S 22,22 ‖ Ps 18,22 ‖ Job 10,15.

[רָשַׁעְנוּ] רָשַׁעְנוּ *1 perf. pl.* 1R 8,47 ‖ Dan 9,15.

וְרָשָׁעְנוּ 2Ch 6,37.

לְרִשְׁעָה *inf. cs.* Ez 5,6.

[אֶרְשַׁע] אֶרְשָׁע *1 impf.* Job 9,29.10,7.

תִּרְשַׁע *2 impf.* Eccl 7,17.

הִרְשִׁיעַ *Hi. 3 perf.* 2Ch 20,35.

וְהִרְשִׁיעוּ *3 perf. pl.* Dt 25,1 ‖ Dan 12,10.

הִרְשַׁעְנוּ *1 perf. pl.* Ps 106,6 ‖ Neh 9,33.

וְהִרְשַׁעְנוּ (יתיר ו׳) Dan 9,5.

וּמַרְשִׁיעַ *pt.* Prv 17,15.

[מַרְשִׁעִים] וּמַרְשִׁיעֵי *pl. cs.* Dan 33,32.

לְהַרְשִׁיעַ *inf. cs.* 1R 8,32 ‖ 2Ch 22,3.

תַּרְשִׁיעַ *2 impf.* Job 34,17.

תַּרְשִׁיעֵנִי *suff.* Job 10,2.40,8.

תַּרְשִׁיעִי *2 impf. f.* Jes 54,17.

יַרְשִׁעַ (Job 34,29), יַרְשִׁיעַ *3 impf.* 1S 14,47 ‖ Prv 12,2 ‖ Job 34,12.29.

יַרְשִׁיעֵנִי *suff.* Jes 50,9 ‖ Job 9,20.

יַרְשִׁיעֲךָ Job 15,6.

יַרְשִׁיעֶנּוּ Ps 37,33.

יַרְשִׁיעוּ *3 impf. pl.* Ps 94,21.

יַרְשִׁיעֻן Ex 22,8.

וַיַּרְשִׁיעוּ Job 32,3.

רָשָׁע, K. (Ez 18,20)

iniustus, iniustam causam habens, sons, reus; impius, improbus.

י״נ בתהלים ק״ט ב׳ פי רָשָׁע ומקביל אל פי
מרמה.

Gn 18,23.25 ‖ Ex 23,1.7 ‖ Nu 35, 31 ‖ 1R 8,32 ‖ Jes 5,23.11,4.26,10. 55,7 ‖ Ez 3,18².*33*,*8*.19.*33*,*9*.13, 22.18,20.23.27.*33*,*19*.21,30.33,8². (11.15) ‖ Mich 6,10 ‖ Hab 1,4.13.3, 13 ‖ Ps 9,6.17.10,2.3.4.13.15.34, 22.37,10.12.21.32.35.39,2.55,4. 71,4.109,2.6.7.112,10.139,19. 140,5.9 ‖ Prv 3,33.10,16.24.25. 11,5.7.8.18.31.12,12.13,17.14, 32.15,6.9.16,4.17,15.23.18,3.5. 21,10.12.18.29.24,15.25,5.26.28, 1.4.15.29,2.7.27 ‖ Job 9,24.15,20. 20,29.24,6.27,13.34,18.36,6.17 ‖ Eccl 7,15.

וְרָשָׁע Ez 21,8.9 ‖ Ps 11,5 ‖ Prv 13, 5 ‖ Job 9,22.

הָרָשָׁע, Q. (Ez 18,20) Dt 25,1.2 ‖

Ez 18,20.24.33,11.12 ‖ Ps 58,11 ‖ Prv 5,22 ‖ Eccl 3,17.

**וְהָֽרָשָׁע** Ez 18,21.

**כְּרָשָׁע** Job 27,7.

**כָּֽרָשָׁע** Gn 18,25.

**לְרָשָׁע** Jes 3,11 ‖ Mal 3,18 ‖ Prv 9, 7.24,24 ‖ 2Ch 6,23.

**לָֽרָשָׁע** Ex 2,13 ‖ Ez 3,18.*33*,8.33, 14 ‖ Ps 32,10.36,2.94,13 ‖ Eccl 8, 13.

**וְלָֽרָשָׁע** Ps 50,16 ‖ Eccl 9,2.

**הֲלָֽרָשָׁע** *interrog.* 2Ch 19,2.

**מֵֽרָשָׁע** Ps 17,13.

**רְשָׁעִים** *pl.* 2S 4,11 ‖ Jes 13,11. 14,5.53,9 ‖ Jer 5,26.12,1.23,19.*30 23* ‖ Ez 21,34 ‖ Mal 3,21 ‖ Ps 1,1.5. 6.3,8.7,10.9,18.11,6.12,9.17,9.26. 5.28,3.31,18.36,12.37,14.16.17. 20.28.34.38.58,4.68,3.73,3.12.75, 11.82,2.4.91,8.92,8.94,3².97,10. 106,18.112,10.119,61.95.110.129, 4.141,10.146,9.147,6 ‖ Prv 3,25.4, 14.19.10,3.6.*11*.7.20.27.28.32. 11,10.11.23.12,5.6.7.10.26.13,9. 25.14,11.15,8.28.19,28.20,26.21, 4.7.12.27.24,20.28,12.28.29,12. 16 ‖ Job 3,17.8,22.10,3.11,20.16. 11.18,5.20,5.21,7.16.17.28.22,18. 34,26.38,13.40,12 ‖ Eccl 8,10.14 ‖ Dan 12,10.

**וּרְשָׁעִים** 1S 2,9 ‖ Ps 104,35 ‖ Prv 2,22.10,30.12,21.14,19.24,16.

**הָֽרְשָׁעִים** Ex 9,27 ‖ Nu 16,26 ‖ Jer 25,31 ‖ Zeph 1,3 ‖ Ps 1,4.11,2.145, 20 ‖ Eccl 8,14.

**וְהָרְשָׁעִים** Jes 57,20.

**בָּֽרְשָׁעִים** Prv 24,19.

**לָֽרְשָׁעִים** Jes 48,22.57,21.

**וְלָֽרְשָׁעִים** Ps 75,5.

**מֵֽרְשָׁעִים** 1S 24,14 ‖ Ps 37,40.119, 53.155 ‖ Prv 15,29 ‖ Job 38,15.

**רִשְׁעֵי־** *cs.* Ps 75,9.101,8.119, 119.

**וּלְרִשְׁעֵי** Ex 7,21.

**הָֽרְשָׁעָה** (adj.) *f.* Ez 3,18.19.

## רֶשַׁע

iniustitia, fraus, mendacium; improbitas, improbe factum.

השבעים קורין בישעיה: להכות באגרוף רָשׁ. וי״ג בתהלים: מִדּוּר באהלי עֹשֶׁר, ומתאים עם רישא דפסוקא.

1S 24,14 ‖ Jes 58,4.6 ‖ Ez 7,11 ‖ Hos 10,13 ‖ Mich 6,10.11 ‖ Ps 5,5. 45,8.84,11 ‖ Prv 4,17.8,7.10,2.16, 12 ‖ Job 34,8 ‖ Eccl 7,25.8,8.

**הָרֶשַׁע, הָרֶשַׁע** Ps 125,3 ‖ Eccl 3, 16².

**בְּרֶשַׁע** Ps 141,4 ‖ Prv 12,3.

**מֵרֶשַׁע** Job 34,10.

**רִשְׁעֵנוּ** *suff.* Jes 14,20.

**רִשְׁעֶךָ [רִשְׁעֲךָ]** Job 35,8.

**רִשְׁעוֹ** Dt 9,27 ‖ Ps 10,15.

**כְּרִשְׁעוֹ** Ez 31,11.

**מֵרִשְׁעוֹ** Ez 3,19.33,12.

**רִשְׁעָה** Jes 9,17 ‖ Mal 1,4.3,15. 19.

**וְרִשְׁעָה** Prv 13,6.

**הָרִשְׁעָה** Zach 5,8.

**וְרִשְׁעַת** *cs.* Ez 18,20.33,12.

**בְּרִשְׁעַת** Dt 9,5.

**וּבְרִשְׁעַת** Dt 9,4.

**רִשְׁעָתוֹ** *suff.* Dt 25,2.

**וּבְרִשְׁעָתוֹ** Prv 11,5.

**מֵרִשְׁעָתוֹ** Ez 18,27.*33,19*.

## מִרְשַׁעַת] הַמִּרְשַׁעַת

scelus, mulier scelesta (*al.* = מַרְשַׁעַת *Hi. pt. f.*).

2Ch 24,7.

——v. n. pr.——

## רֶשֶׁף

flamma; fulgur, *poët.* fulmina (arcus) i. e. sagittae; בְּנֵי־ר׳ filii fulguris, aves rapaces fulminis celeritate volantes; *al.* scintillae; febris ardens, pestis.

קרוב אל הִצִּפָּה, ובהפך אתון אל שרף, צרף וכנותהון.

Dt 32,24 ‖ Hab 3,5 ‖ Job 5,7.

**לָֽרְשָׁפִים** *pl.* Ps 78,48.

**רִשְׁפֵי, רִשְׁפֵּי־** (Cant) *cs.* Ps 76, 4 ‖ Cant 8,6.

**רְשָׁפֶיהָ** *suff.* Cant 8,6.

——v. n. pr.——

## רָשַׁשׁ

confringere, diruere, destruere.

קרוב אל רצץ, ובסורית מורה אל הקשה בקורנס.

**יְרֹשֵׁשׁ [רֹשֵׁשׁ]** *Pol. 3 impf.* Jer 5,17.

**רֻשַּׁשְׁנוּ [רֻשַּׁשׁ]** *Pu. 1 perf. pl.* Mal 1,4.

——conf. רושׁ——

**יָרַשׁ** v. **רָשַׁת**

## רָתַח

*Pi.* fervefacere; *Pu.* aestuare; *Hi.* ebullire facere.

שנור הרבה בדרו״ל עם השמות רְתִיחָה, רַתְחָה, רוֹתְחִין, ובהשאלה על קצף וכעש.

**רַתַּח [רַתַּח]** *Pi. imper.* Ez 24,5.

**רֻתְּחוּ [רֻתַּח]** *Pu. 3 perf. pl.* Job 30,27.

**יַרְתִּיחַ [הִרְתִּיחַ]** *Hi. 3 impf.* Job 41,23.

**רְתָחֶיהָ** *pl. suff.*

**רֶתַח** v. **[רֶתַח]**

(רְתָחִים)

ebullitio, aestuatio.

וי״ג רתח נְתָחֶיהָ.

Ez 24,5.

## [רָתַם] רְתֹם *imper.*

alligare, iungere equis currum.

ענינו כמו רָתַק (או רָתַךְ, רכב ת״א רתיכא).

Mich 1,13.

## רֹתֶם

genistra; *al.* iuniperus.

מין עץ המצוי בערבות ארץ ערב, ונחליו רותחין מאד.

1R 19,4.5.

**רְתָמִים** *pl.* Ps 120,4 ‖ Job 30,4.

——v. n. pr.——

## רָתַק

alligare, vincire; *Ni.* rumpere, solvere, *Pu.* vinci.

כמודו בערבית, והנפעל יֵרָתֵק מורה על ההפך. וי״ג יִנָּתֵק, ואינו מכרח.

**יֵרָתֵק [נִרְתַּק]** Q. **יֵרָחֵק** K. *Ni. 3 impf.* Eccl 12,6.

רָתַק] רֻתְּקוּ Pu. 3 perf. pl. Nah 3,10.

רַתּוֹק] הָרַתּוֹק

catena.

Ez 7,23.

בְּרַתִּיקוֹת K., בְּרַתּוּקוֹת Q. pl. 1R 6,21.

רְתוּקָה] וּרְתֻקוֹת pl. Jes 40, 19.

---

רְתֵת

terror.

כמו רטט, ורתע בדרז״ל; ר״מ לאוער מחבר רתת אל נָשָׂא, וכמו והרפה לא נשא על קרובו; השבעים קורין אֱמֶת (?).

Hos 13,1.

——conf. רֶטֶט——

רַחֲמֶיךָ רַבִּים, אֵל מְעוֹדְדֵנִי, מֵאָז עָלַי גָּבְרוּ, רוּחֲךָ טוֹבָה תָּשׁוּב תַּנְחֵנִי גַּם בְּיָמִים יָצְרוּ.

# שׂ

(אמר שמ״ר: הבדלתי בין ימין לשמאל למען ידעו להבחין, ואף גם הקדמתי את השמאל, כמנהג האחרונים, מפני קורבתה בשרשים אל הסמ״ך).

נָשָׂא v. שָׂא

שְׂאֹר

fermentum.

הוראתו ידועה, ור׳ יוסף הלוי מחברו עם שער וסער, מפני שמניע את הבצק ומביאו לידי תפיחה.

Ex 12,15.19.13,7 ‖ Lev 2,11 ‖ Dt 16,4.

(הַמַּשְׁאֶרֶת =) הַמַּשְׂרֵת מַשְׂרֵת]

magis(-idis); al. sartago.

נהירא לי דעת גייגר (אורשריפט דף שפ״ב) שעיקר הוראתו שְׂאֹר, ואח אל מִשְׁאֶרֶת, (באקטראָג), וטעם ותצק כמו וַתַּצֵּג; י״ג וַתִּקְרָא אֶת־הַמַּשְׂרֵת (ע׳ פסוק י״ז).

2S 13,9.

—cf. מִשְׁאֶרֶת; שְׂאֵת v. נָשָׂא—

שָׂבַךְ [rad. (al. שׂ) שׂוֹבֶךְ

rami perplexi.

אח אל סָבַךְ, וקרוב אל שוך, וכמוהו בערבית (בימין).

2S 18,9.

שְׂבֵכָה vel שְׂבָךְ] שְׂבָכִים pl.

rete, opus reticulatum, clathri.

1R 7,17.

שְׂבָכָה, K. (1R 7,20) 1R 7,17. 20 ‖ Job 18,8.

וּשְׂבָכָה 2R 25,17 ‖ Jes 52,22.

הַשְּׂבָכָה, Q. (1R 7,20) 1R 7,18. 20 ‖ 2R 1,2.25,17 ‖ Jer 52,23.

לַשְּׂבָכָה 1R 7,42 ‖ 2Ch 4,13.

הַשְּׂבָכוֹת pl. 1R 7,42 ‖ 2Ch 4,13.

וְהַשְּׂבָכוֹת 1R 7,41 ‖ 2Ch 4,12.

——v. ch.; cf. סָבַךְ——

שָׂבַע] וְשָׂבֵעַ

satiari, saturem fieri; trop. abundare, plenum esse; satietatem capere, taedio affici.

כמוהו בארמית וסורית (בסמ״ך), בכושית ערבית ואשורית (בימין), וקרוב אל סבא.

Dt 31,20 ‖ 1Ch 23,1.

שָׂבְעָה 3 perf. f. Ps 88,4.123, 4 ‖ Prv 30,16.

וְשָׂבְעָה Jer 46,10.

שָׂבַעְתָּ 2 perf. Hab 2,16.

וְשָׂבָעְתָּ Dt 6,11.8,10.11,15.8,12.

שָׂבַעַתְּ] שָׂבַעַתְּ 2 perf. f. Ez 16,28.29.

שָׂבַעְתִּי 1 perf. Jes 1,11.

וְשָׂבַעְתִּי Job 7,4.

שָׂבְעוּ, שָׂבֵעוּ 3 perf. pl. Jes 9, 19 ‖ Hos 13,6.

וְשָׂבֵעוּ Dt 14,29.26,12.

וּשְׂבַעְתֶּם 2 perf. pl. Jes 66,11 ‖ Ez 39,20 ‖ Joel 2,19.

שָׂבַעְנוּ 1 perf. pl. Ps 123,3.

וְשָׂבוֹעַ inf. abs. Joel 2,26 ‖ 2Ch 31,10.

לִשְׂבֹּעַ cs. Ex 16,8 ‖ Thr 5,6.

שְׂבַע־ imper. Prv 20,13.

אֶשְׂבָּע 1 impf. Prv 30,9.

אֶשְׂבְּעָה Prv 17,15.

תִּשְׂבַּע] תִּשְׂבָּע 2 impf. Mich 6,14.

תִּשְׂבָּעֶנּוּ suff. Prv 25,16.

יִשְׂבַּע, יִשְׂבָּע 3 impf. Jes 53, 11 ‖ Hab 2,5 ‖ Prv 12,11.28,19.14. 14,14.18,20.28,19.30,22 ‖ Thr 3, 30 ‖ Eccl 5,9.

וְיִשְׂבָּע Jes 44,16.

וַיִּשְׂבַּע 2Ch 24,15.

יִשְׂבָּעֶךָּ suff. Prv 25,17.

תִּשְׂבַּע 3 impf. f. Jer 50,19 ‖ Ps 63,6.104,13 ‖ Prv 18,20 ‖ Eccl 1,8.4,8.6,3.

וַתִּשְׂבַּע Ruth 2,14.

נִשְׂבַּע] נִשְׂבָּע 1 impf. pl. Job 31,31.

וַנִּשְׂבַּע־ Jer 44,17.

נִשְׂבְּעָה Ps 65,5.

תִּשְׂבְּעוּ־, תִּשְׂבָּעוּ 2 impf. pl. Ex 16,12 ‖ Lev 26,26 ‖ Job 19,22.

יִשְׂבְּעוּ, יִשְׂבָּעוּ 3 impf. pl. Jer 31,14(13). 50,10 ‖ Hos 4,10 ‖ Am 4,8 ‖ Ps 17,14.37,19.59,16.104, 16 ‖ Prv 1,31.5,10 ‖ Job 27,14.

וְיִשְׂבָּעוּ Ps 22,27.

וַיִּשְׂבְּעוּ, וַיִּשְׂבָּעוּ Hos 13,6 ‖ Ps 78,29 ‖ Neh 9,25.

יִשְׂבְּעוּן Ps 104,28.

תִּשְׂבַּעְנָה 3 impf. pl. f. Prv 27,20².30,15.

שִׂבַּע] שַׂבְּעֵנוּ Pi. imper. suff. Ps 90,14.

יְשַׂבֵּעוּ] יְשַׂבֵּעוּ 3 impf. pl. Ez 7,19.

הִשְׂבִּיעַ Hi. 3 perf. Ps 107,9.

וְהִשְׂבִּיעַ Jes 58,11.

הִשְׂבִּיעַנִי suff. Thr 3,15.

הִשְׂבַּעַתְּ 2 perf. f. Ez 27,33.

וְהִשְׂבַּעְתִּי 1 perf. Ez 32,4.

וּמַשְׂבִּיעַ pt. Ps 145,16.

הַמַּשְׂבִּיעַ Ps 103,5.

לְהַשְׂבִּיעַ inf. cs. Job 38,27.

אַשְׂבִּיעַ 1 impf. Ps 132,15.

וָאַשְׂבִּעַ Jer 5,7.

אַשְׂבִּיעֶךָּ] אַשְׂבִּיעֶךָ suff. Ps 81, 17.

אַשְׂבִּיעֵהוּ Ps 91,16.
תַּשְׂבִּיעַ *2 impf.* Jes 58,10.
יַשְׂבִּיעֵנִי *3 impf. suff.* Job 9,18.
יַשְׂבִּיעֵךְ Ps 147,14.
יַשְׂבִּיעֵם Ps 105,40.

## [שָׂבֵעַ] וְשָׂבֵעַ

satur, satiatus, abundans.

Gn 25,8‖Prv 19,23.

שְׂבַע *cs.* Dt 33,23 ‖ Job 10,15 ‖ 1Ch 29,28.
וּשְׂבַע־, וּשְׂבַע Gn 35,29‖Job 14,1.42,17.
שְׂבֵעִים *pl.* 1S 2,5.
שְׂבֵעָה *f. sg.* Prv 27,7.

## שָׂבָע

satietas, abundantia.

ע״מ כֹּסֶן, צָמָא, רָעָב.

Gn 41,29‖Prv 3,10.

הַשָּׂבָע Gn 41,30.31.34.*47*.53.
וְהַשָּׂבָע Eccl 5,11.
שֹׂבַע Ps 16,11.
לָשֹׂבַע Ex 16,3 ‖Lev 25,19.26,5‖ Ps 78,25.
לְשֹׂבַע Prv 13,25.
[שָׂבְעֲךָ] שָׂבְעֲךָ *suff.* Dt 23,25.
מִשָּׂבְעָה Ruth 2,18.
[שִׂבְעָה] שִׂבְעַת־ *cs.* Ez 16,49.

## שָׂבְעָה (inf.)

כא ע״ד המקור לאכלה, לאהבה, ליראה.

Jes 56,11.

לְשָׂבְעָה Jes 23,18.55,2 ‖ Ez 39,19‖Hag 1,6.
שָׂבְעָתֵךְ *suff.* Ez 16,28.

——conf. סָבָא——

## [שָׂבַר] שֹׂבֵר *pt.*

spectare, inspicere, considerare; *Pi.* exspectare, sperare.

מעין הוראתו בערבית, והפעל שגור בדרז״ל סובר עם השם סברא; הפִּעל מורה על הצפיה והתקוה (יש מחברין אותו עם סָפַר, וכטעם חָשַׁב); י״נ ואהי עֹבֵר.

Neh 2,13.15.

שִׂבַּרְתִּי *Pi. 1 perf.* Ps 119,166.
שִׂבְּרוּ *3 perf. pl.* Esth 9,1.
[יְשַׂבֵּר] יְשַׂבֵּרוּ, יְשַׂבְּרוּ *3 impf. pl.* Jes 38,18‖Ps 145,15.
[יְשַׂבְּרוּן] יְשַׂבֵּרוּן Ps 104,27.
תְּשַׂבֵּרְנָה *3 impf. pl. f.* Ruth 1,13.

## [שֶׂבֶר] מִשִּׂבְרִי *suff.*

spes.

Ps 119,116.

שִׂבְרוֹ Ps 146,5.

## [שָׂגָא] (al. ה) יִשְׂגֶּא *3 impf.*

crescere; *Hi.* magnum facere; magnificare, laudibus efferre.

אח אל שָׂגָה, וכמוהו בארמית ובסורית (בסמ״ך), ובערבית בעי״ן ת׳ האל״ף. השבעים קורין מַשְׂגִּיא (= מַשְׂגֶּה) לגוים, וכן נמצא בקצת נוסחאות בימין.

Job 8,11.

[הִשְׂגִּיא] מַשְׂגִּיא *Hi. pt.* Job 12,23.
תַּשְׂגִּיא *2 impf.* Job 36,24.

## שַׂגִּיא

magnus.

ע״מ אַבִּיר, אַדִּיר, כַּבִּיר.

Job 36,26.37,23.

——v. ch.; cnf. שָׂגָה——

## [שָׂגַב] שָׂגְבָה *3 perf. f.*

altum esse; exaltari, ascendere; *Ni.* altum, sublimem esse; in alto et tuto loco collocari; intellectu difficile esse. *Pi.* potentem reddere, in tuto collocare, tutum praestare; *Hi.* excelsum se praestare.

הוראתו ידועה (ואולי קרוב אל שָׂגָה ואל גָּבַהּ או מרכב משניהם).

Dt 2,36.

שָׂגְבוּ *3 perf. pl.* Job 5,11.
וְנִשְׂגַּב, וְנִשְׂגָּב *Ni. 3 perf.* Jes 2,11.*17*‖Prv 18,10.
נִשְׂגְּבָה *3 perf. f.* Ps 139,6.
נִשְׂגָּב *pt.* Jes 12,4.33,5 ‖ Ps 148,13.
נִשְׂגָּבָה *f.* Jes 26,5.30,13‖Prv 18,11.
[שִׂגֵּב] אֲשַׂגְּבֵהוּ *Pi. 1 impf. suff.* Ps 31,14.
תְּשַׂגְּבֵנִי *2 impf. suff.* Ps 59,2.69,30.
וַיְשַׂגֵּב *3 impf.* Jes 9,10‖Ps 107,41.
יְשַׂגֶּבְךָ *suff.* Ps 20,2.
[שֻׂגַּב] יְשֻׂגָּב (גָּ) *Pu. 3 impf.* Prv 29,25.
[הִשְׂגִּיב] יַשְׂגִּיב *3 impf.* Job 36,22.

## מִשְׂגָּב (al. גַּ)

altitudo, locus editus, refugium.

לפי עדות המכלול הגימ״ל בפתח, וכן בנוסח הבבלי, ובדפסק מִשְׂגָּב; ולפי נוסחת ר״ב ספרינו הנפרד קמוץ והנסמך (האי דישעיה) פתוח.

Jes 25,12 ‖ Ps 9,10². 46,8.*12*.59,17.

הַמִּשְׂגָּב Jer 48,1.
לְמִשְׂגָּב Ps 48,4.94,22.
מִשְׂגַּבִּי *suff.* 2S 22,3‖Ps 18,3.59,10.*18*.62,3.7.144,2.
מִשְׂגַּבּוֹ Jes 33,16.

——v. n. pr.——

## [שָׂגָה] יִשְׂגֶּה *3 impf.*

crescere; *Pilp.* crescere facere (*al. rad.* שׂוּג); *Hi.* augere.

אח אל שָׂגָא, ע׳ הערה שם. השבעים והסורי מתרגמין השגו חיל כמו הִשְׂגּוּ = הִשִּׂיגוּ, וכטעם מצאתי הון לי.

Ps 92,13‖Job 8,7.

[שִׂגְשֵׂג] תְּשַׂגְשֵׂגִי (תְּשַׂגְשְׂגִי) *Pilp. 2 impf. f.* Jes 17,11.
הִשְׂגּוּ־ *Hi. 3 perf. pl.* Ps 73,12.

——v. ch.; cf. שָׂגָא et שׂוּג——

## שָׂדַד

vaccare (agrum).

יש מחברין אותו עם שָׂדֶה, ונראה יותר שהוא פעל נגזר מן שָׂדֶה.

[שִׂדֵּד] יְשַׂדֵּד־, יְשַׂדֶּד *Pi. 3 impf.* Hos 10,11‖Job 39,10.
וִישַׂדֵּד Jes 28,24.

## שָׂדֶה

campus, rus, ager; territorium, terra, fines; terra continens.

כמוהו בצורית (באשורית הוראתו הר, כענין על מרומי שדה, שדי תרומות, וע׳ הערה אל שַׂדַי). בנוסחאות מדויקות במ״א ב׳ כ״ו שָׂדֶךָ, וכ״ת השבעים, הסורי והירונימוס. י״מ אַבְנֵי השדה דאיוב כמו הָבְנֵי (ע׳ יחזקאל ט״ז כ״ו) כלומר פילים.

Gn 25,27.27,27 ‖ Ex 22,4 ‖ Nu 16,14 ‖ Jos 15,18 ‖ Jud 5,18 ‖ 1S 14,14 ‖ 2R 4,39².19,26 ‖ Jes 5,8.37,27 ‖ Jer 26,18 ‖ Ez 17,8 ‖ Joel 1.10.11.20 ‖ Mich 3,12 ‖ Prv 27,26.31,16 ‖ 2Ch 31,5.

וְשָׂדֶה Jer 35,9 ‖ Neh 5,16.

הַשָּׂדֶה Gn 2,5².19.20.3,1.14.18.23,11.13.17.20.25,10.29.27,3.5.30,16.31,4.33,19.34,7.37,7.47,24.49,30.*50,13*.32 ‖ Ex 9,22.25².10,5.15.22,5.23,11.16.29 ‖ Lev 14,7.53.17,5.25,12.26,4.22.27,19.20².21.24 ‖ Nu 19,16.22,4 ‖ Dt 7,22.14,22.20,19.28,38 ‖ Jos 24,32 ‖ Jud 1,14.9,27.42.19,16 ‖ 1S 11,5.14,25.17,44.20,11².35.27,5 ‖ 2S 11,11.23.18,6.19,30.20,12.21,10.23,11 ‖ 2R 4,39.8,6.9,37.14,9 ‖ Jes 40,6.43,20.55,12 ‖ Jer 6,25.7,20.9,21.12,4.9.14,18.27,6.*28,14*.32,9.25.43 ‖ Ez 16,5.7.17,24.21,2.29,5.*39,5*.31,4.5.6.13.15.32,4.33,27.34,5.*8*.27.36,30.38,20.39,4.10.17 ‖ Hos 2,14.20.4,3.13,8 ‖ Joel 1,12.19 ‖ Mich 1,6 ‖ Ps 103,15 ‖ Job 5,23².39,15.40,20 ‖ Cant 2,7.*3,5*.7,12 ‖ Ruth 2,2.3.4,3.5 ‖ 1Ch 11,13.16,32.27,26 ‖ 2Ch 25,18.

בְּשָׂדֶה Nu 20,17.21,22 ‖ Jes 5,8 ‖ Ruth 2,8.22.

בַּשָּׂדֶה, בְּהַשָּׂדֶה K. (2R 7,12) Gn 4,8.23,17.24,63.65.29,2.30,14.34,5.28.37,15 ‖ Ex 1,14.9,3.19².21.25.16,25.22,30.23,16 ‖ Nu 22,23 ‖ Dt 21,1.22,25.27.24,19.28,3.16 ‖ Jos 8,24 ‖ Jud 9,32.43.44.13,9.20,31 ‖ 1S 4,2.14,15.19,3.20,5.24.25,15.30,11 ‖ 2S 2,18.10,8.14,6.17,8 ‖ 1R 11,29.14,11.*21,24*.16,4 ‖ 2R 7,12 ‖ Jer 13,27.14,5.17,3.40,7.*13*.41,8 ‖ Ez 7,15.26,6.8 ‖ Mich 4,10 ‖ Zach 10,1 ‖ Mal 3,11 ‖ Prv 24,27 ‖ Job 24,6 ‖ Ruth 2,3.9.17 ‖ 1Ch 19,9.27,25.

וּבַשָּׂדֶה Gn 39,5.

לַשָּׂדֶה Eccl 5,8.

שְׂדֵה *cs.* Gn 14,7.23,17.19.25,9.32,4.41,48.50,13 ‖ Lev 25,31.27,22 ‖ Nu 23,14 ‖ Jos 21,12 ‖ Jud 20,6 ‖ 1S 6,14 ‖ 2S 9,7 ‖ 2R 9,25.18,17 ‖ Jes 7,3.36,2 ‖ Hos 12,13 ‖ Ob 19 ‖ Ps 78,12 ‖ Prv 24,30 ‖ 1Ch 6,41.

וּשְׂדֵה Lev 25,34.

בִּשְׂדֵה Gn 36,35.49,29.30 ‖ Ex 22,4 ‖ Nu 21,20 ‖ 1S 6,1.18.27,7.11 ‖ Ez 17,5 ‖ Ps 78,43 ‖ Ruth 1,6 ‖ 1Ch 1,46.8,8 ‖ 2Ch 26,23.

כִּשְׂדֵה Lev 27,21.

מִשְּׂדֵה Lev 27,16.22 ‖ Jud 5,4 ‖ Ruth 4,3.

וּמִשְּׂדֵה Lev 27,28.

שָׂדִי *suff.* Jer 32,7.8.

שָׂדְךָ, שָׂדֶךָ Lev 19,9.19.23,22.25,3.4.

בְּשָׂדְךָ, בְּשָׂדֶךָ Dt 11,15.24,19.

שָׂדֵהוּ Gn 23,9.47,20 ‖ Ex 22,4 ‖ Lev 27,17.18 ‖ Dt 5,18.

לְשָׂדֵהוּ Neh 13,10.

שָׂדָהּ 2R 8,3.5.

[שָׂדִים] שְׂדֵי־ *pl. I cs.* Jer 32,12 ‖ Ruth 1,2.

וּשְׂדֵי 2S 1,21.

בִּשְׂדֵי Ps 132,6 ‖ Ruth 1,1 ‖ 2Ch 31,19.

וּבִשְׂדֵי Prv 23,10.

לִשְׂדֵי Neh 12,44.

מִשְּׂדֵי Ruth 1,6.22.2,6.

שָׂדֵינוּ *suff.* Mich 2,4.

שָׂדֶיךָ 1R 2,26.

שָׂדוֹת *pl. II* 1S 22,7 ‖ Jer 6,12.32,44 ‖ Mich 2,2 ‖ Ps 107,37.

וְשָׂדוֹת Jer 32,15.

הַשָּׂדֹת Ex 8,9.

וּמִשְּׂדוֹת *cs.* Neh 12,29.

שְׂדֹתֵינוּ *suff.* Neh 5,3.4.

וּשְׂדֹתֵינוּ Neh 5,5.

שְׂדוֹתֵיכֶם 1S 8,14.

וּשְׂדֹתֶיהָ Neh 11,30.

שְׂדוֹתֵיהֶם, שְׂדֹתֵיהֶם Jer 8,10 ‖ Neh 5,11.

בִּשְׂדֹתָם Neh 11,25.

## שָׂדַי, שָׂדָי

*poët.* = שָׂדֶה.

תמונה ארמית, ועי״ד וקרע לו חלוני.

Dt 32,13 ‖ Jes 56,9 ‖ Jer 4,17.18,14 ‖ Hos 10,4.12,12 ‖ Joel 2,22 ‖ Ps 8,8.50,11.80,14.96,12.104,11 ‖ Thr 4,9.

v. n. pr. עֵמֶק הַשִּׂדִּים; cf. שְׁדֵמָה.

## [שְׂדֵרָה] וּשְׂדֵרֹת *pl.*

ordo, series.

אח אל סדר.

1R 6,9.

הַשְּׂדֵרוֹת 2R 11,8 ‖ 2Ch 23,14.

לַשְּׂדֵרֹת 2R 11,15.

—— cf. סֵדֶר, מִסְדְּרוֹן ——

## שֶׂה

ovis s. capra, pecus (ovilla et caprina).

כדונמתו בערבית (בימין). בנוסחאות אחרונות בש״א י״ז ל״ד ונשא זֶה מהעדר, משא״כ בנוסחאות קדמוניות, וגם יונתן והשבעים תרגמו שֶׂה.

Gn 30,32² ‖ Ex 12,3.5.21,37.22,3.8.9 ‖ Lev 5,7.12,8.22,28.27,26 ‖ Dt 18,3 ‖ 1S 15,3.17,34 ‖ Jes 7,25 ‖ Jer 50,17 ‖ Ez 34,17.20².22.

וְשֶׂה Jud 6,4 ‖ 1S 22,19 ‖ Ez 45,15.

וָשֶׂה Ex 34,19 ‖ Lev 22,23 ‖ Dt 17,1 ‖ Jos 6,21.

הַשֶּׂה Gn 22,7.8 ‖ Ex 12,4.21,37 ‖ Jes 66,3.

בְּשֶׂה Ex 13,13.34,20.

כְּשֶׂה Ps 119,176.

כַּשֶּׂה Jes 53,7.

לַשֶּׂה Nu 15,11.

לְשֶׂה Ez 34,17.22.

מִשֶּׂה Ex 12,4.

שֵׂה *cs.* Jes 43,23.
שֵׂה...וְשֵׂה Dt 14,4.
שֵׂיוֹ *suff.* Dt 22,1.
שֵׂיֵהוּ 1S 14,34.

---

וְשָׂהֲדִי *suff.* [שָׂהֵד

testis.

עיקרו ארמי, וכמוהו בערבית.

Job 16,19.

—— שָׂהֲדוּתָא v. ch. ——

הַשַּׂהֲרֹנִים *pl.* [שַׂהֲרוֹן

lunulae (ornamentum),

מין תכשיט של צואר בדמות סהר.

Jud 8,21.26.

וְהַשַּׂהֲרֹנִים Jes 3,18.

—— cf. סַהַר ——

שׂוא v. נָשָׂא; שׂוּב v. שִׂיב,

נָשׂוֹג *Ni. 3 perf.* [שׂוּג

abscedere; *Hi.* commovere (limites).

כבר הובאו בשרש סוג א׳ דף תס״ב, ע״ש.

2S 1,22.

יַשִּׂיגוּ [הִשִּׂיג *Hi. 3 impf. pl.* Job 24,2.

שִׂיג

secessio, discessio.

פניה לצדדין, לשון נקיה להסכת רגלים, ושאר הבאורים ידועים (השבעים השמיטו וכי שיג לו).

1R 18,27.

—— cnf. סוּג I ——

שׂוּג II

sepire.

לרד״ק אח אל סוג ב׳ במובן עשיית גדר והיקף, ונראה יותר ששרשו שָׂגָה (ע״ש), וכפי הראב״ע והרד״ק. רש״י מפרשו מלשון שגוש וסכסוך בדרז״ל („נשתגשגו זמורותיך במיני דשאים ועדבובים המקלקלים ענפי הגפן״), וכן משמע מת״י, וגם השבעים תרגמוהו בימין, ומענין שגיאה ושגגה.

תְּשַׂגְשֵׂגִי [שִׂגְשֵׂג (תְּשַׂגְשְׂגִי) *Pilp. 2 impf. f.* Jes 17,11.

— cf. סוּג II et שָׂגָה; שׂוּד v. שִׂיד —

לָשׂוּחַ *inf. cs.* [שׂוּחַ

meditari; *al.* obambulari.

לרד״ק מן שיחה ותפלה, ולד״א להתהלך בין השיחים (ע׳ הערה אל שיח).

Gn 24,63.

—— cf. שִׂיחַ ——

שׂוּט

declinare, deflectere.

אח אל שטה, ושטי כזב בא ע״מ שָׁבֵי פשע.

שָׂט] וְשָׂטֵי (שָׂטִים) *pt. pl. cs.* Ps 40,5.

שֵׂטִים *pl.* [שֵׂט

declinationes a recto et honesto, delicta, peccata; *al. pt.* declinantes a recto, impii.

ע״מ גֵּר, מֵת; י״נ בהושע וְשַׁחֲתָה שֵׂטִים העמיקו, וכטעם מימי הגלגל חטאת ישראל; השבעים קורין בתהלים עֹשֵׂי סטים.

Hos 5,2 ‖ Ps 101,3.

—— cf. שָׂטָה ——

שַׂכְתָּ *2 perf.* [שׂוּךְ°

sepire, obsepire. *Pol.* contexere.

אח אל סוּךְ (סוג), סָכַךְ ושָׂכַךְ, וכמוהו בערבית בימין וע״ד הכפולים. יש מחברין לו תשוככני דאיוב י׳ י״א, והובא בשרש שכך.

Job 1,10.

שָׂךְ *pt.* Hos 2,8.

שֹׂכֹה K., שֹׂכוֹ Q. *suff.* [שׂוֹךְ

ramus.

לפי המסורה ות״י הה״א כנוי, ולפי השבעים למשקל, וכמו שֹׂכָה דלקמן וכבדרז״ל.

Jud 9,49.

שׂוֹכַת *cs.* Jud 9,48. [שׂוֹכָה

כִּמְשֻׂכַת *cs.* [מְשֻׂכָה

sepes e spina contexta.

משוכתו דישעיה ה׳ ה׳ הובא בשרש שָׂכַךְ מפני דגשות הכ״ף, וממסוכה דמיכה ז׳ ח׳ הובא בשרש סוּךְ דף תס״ג.

Prv 15,19.

v. n. pr.; cf. סוּךְ, סָכַךְ et שָׂכַךְ

שָׂם [שׂוּם° et שִׂים°

ponere, statuere, collocare; disponere, instruere; constituere; fundere, condere; decernere; apponere, induere; deponere; proponere, exponere; praeponere, praeficere; imponere, imputare; animum advertere; reponere in animo, commoveri, curare; sibi proponere; rationem habere; constituere, reddere, facere; parare, dare, tribuere; dirigere, convertere.

כמוהו בצורית, ארמית, סורית, ערבית, כושית ואשורית. הקו״כ דבראשית כ״ד ל״ג, ויישם בארון דנ׳ כ״ו, ואישמה דשופטים י״ב ג׳, למדנהאי, מעידים על שארית פליטה משרש קדמון יָשַׂם. בקצת נוסחאות (ע״פ מסורה שאינה מדויקת) משׂמוֹ אֵל דבמדבר כ״ד כ״ג חד מלה (ע׳ מ״ש ואורשריפט דף שס״ז); בש״א ב׳ כ׳ קורין השבעים יָשִׁיב או יְשַׁלֵּם י״י לך זרע; בי״נ ח׳: למועד אשה אָמַר שמואל, וכת״י, וי״נ שָׂם (בהמשך ש׳ ומ׳ מן שמואל); בש״ב נאמר וַיָּשֶׂם, ובדה״א כ׳ ג׳ וַיָּשַׂר, וכת״י; וַיָּשֶׂם דמ״ב ח׳ י״א ת״י ואוריך, וַיָּחֶל (או וַיֵּשֶׁב במובן המתנה), וי״נ וַיִּשֹּׁם, כלומר היה נבהל ומשתומם; השבעים קורין בירמיה י״ב י״א שׁוֹמָה (הוּשָׁמָה) לשממה; י״נ ביחזקאל ד׳ ד׳ וְנָשָׂאתָ ת׳ וְשַׂמְתָּ (ע׳ פסוק ה׳), או וְשַׂמְתִּי; בנחום א׳ י״ד אָשִׂים קברך, או אָסִיר מִקִּרְבְּךָ; בתהלים נ׳ כ״ג וְשָׂם דרך, והשבעים והסורי קורין ושם בימין (וכן לפי דרשת חז״ל); בס״ו ב׳ שִׂימוּ כָבוֹד תהלתו (וע׳ ישעיה מ״ב י״ד); בק״ט ט״ו וַיָּשִׂיבוּ או וַיְשַׁלְּמוּ לי רעה; השבעים קורין באיוב ד׳ מבלי מוֹשִׁיעַ; י״נ בל׳ כ״ג: כי לא על איש לָשׂוּם מוֹעֵד, כלומר לקבוע זמן למשפט, וכטעם מי יועידנו; בעזרא י׳ מ״ד: ויש מהם גֵּרְשׁוּ נָשִׁים עִם־בנים (כמסופר בעזרא השלישי, וע׳ הערה אל יֵשׁ); השבעים קורין בדה״ב א׳ ה׳ שָׂם ת׳ שָׁם; י״ח ו׳ מקרא קצר, והשעור וישם דויד נְצִיבִים כאמור בש״ב.

Gn 21,14.28,18.43,22 ‖ Ex 4,11.8, 8.9,21.15,25.40,29 ‖ Dt 4,44 ‖ Jud 6,19² ‖ 1S 15,2.17,54 ‖ 2S 8,14.14, 19.17,25.23,5 ‖ 1R 20,34 ‖ 2R 10, 24.17,34 ‖ Jes 14,17.21,4.57,1 ‖ Jer 12,11 ‖ Joel 1,7 ‖ Mich 4,14 ‖ Ps 19,5.40,5.46,9.78,5.43 ‖ Job 28,3.34,13.38,5.

וְשָׂם Gn 30,41 ‖ Dt 22,14.27,15 ‖ 1S 8,11 ‖ Jes 28,25 ‖ Jer 17,5 ‖ Zach 10,3 ‖ Ps 50,23.

שָׂמֵנִי *suff.* Gn 45,9 ‖ Thr 3,11.

שָׂמְךָ Ex 2,14 ‖ Dt 10,22.

שָׂמוֹ Ez 17,4.5 ‖ Ps 81,6.105,21.

וְשָׂמוֹ Lev 6,3.

שָׂמֻהוּ Ez 7,20.

שָׂמָהּ Jes 23,13 ‖ Jer 12,11.

וְשָׂמָהּ Jer 13,16.

שָׂמָה *3 perf. f.* 1S 19,13.

45*

הַשָּׁמָה Jes 51,10.
שַׂמְתַּנִי *suff.* Cant 6,12.
שָׂמַתְהוּ [מַ Ez 19,5.24,7.
שַׂמְתָּ *2 perf.* Jes 25,2 ‖ Jer 32,20 ‖ Ps 66,11.89,40.91,9.104,9.
הֲשַׂמְתָּ *interrog.* Job 1,8.2,3.
וְשַׂמְתָּ Ex 4,15.18,21.26,35.28,12.26.37.29,6.24.40,3.5.8 ‖ Lev 2,15.24,6 ‖ Dt 26,2 ‖ 2R 4,29 ‖ Ez 4,4.44,5 ‖ Zach 6,11 ‖ Prv 23,2 ‖ Neh 9,7.
שַׂמְתַּנִי *suff.* Job 7,20.
שַׂמְתּוֹ Hab 1,12.
וְשַׂמְתּוֹ Jer 13,1.
וְשַׂמְתָּם Gn 47,6 ‖ Dt 10,2.
שַׂמְתְּ *2 perf. f.* Jes 47,6.7.57,7.8.11 ‖ Ez 23,41.
וְשַׂמְתִּי Q. Ruth 3,3.
שַׂמְתִּי, שָׂמְתִּי (Jer 33,25) *1 perf.* Gn 28,22 ‖ Ex 4,21.10,2.15,26 ‖ Jes 50,7.59,21 ‖ Jer 5,22.21,10.33,25 ‖ Ez 16,14.39,21 ‖ Job 31,24.39,6.40,4.
וְשַׂמְתִּי Gn 13,16.32,13 ‖ Ex 8,19.21,13 ‖ Lev 20,5 ‖ Nu 11,17 ‖ 2S 7,10 ‖ 2R 19,28 ‖ Jes 28,17.37,29.42,15.49,11.54,12.60,17.66,19 ‖ Jer 19,8.24,6.25,12.43,10.49,38 ‖ Am 9,4 ‖ Mich 1,6.4,7 ‖ Ps 89,26.30 ‖ 1Ch 17,9.
וְשַׂמְתִּיךָ *suff.* Ex 33,22 ‖ Hag 2,23.
שַׂמְתִּיךָ Jer 41,15.
וְשַׂמְתִּיךְ Jes 60,15 ‖ Nah 3,6 ‖ Zach 9,13.
שַׂמְתִּיו Gn 27,37.
שַׂמְתִּיהָ Ez 5,5.
וְשַׂמְתִּיהָ 1S 11,2 ‖ Jes 14,23.51,23 ‖ Hos 2,5 ‖ Am 8,10.
וְשַׂמְתִּים Jer 25,9 ‖ Hos 2,14 ‖ Zeph 3,19.
שָׂמוּ, שָׂמוּ (Gn) *3 perf. pl.* Gn 40,15 ‖ Ex 5,14 ‖ Jos 7,11 ‖ Jud 20,36 ‖ 1R 2,15 ‖ Jer 7,30.42,17.44,12 ‖ Zach 7,12 ‖ Ps 54,5.74,4.79,1.105,27 ‖ Job 1,17.

וְשָׂמוּ Nu 4,6.*14*.8.*11*.19.6,27 ‖ Hos 2,2.
שָׂמֻנִי *suff.* Cant 1,6.
שָׂמוּךָ Ps 86,14.
שַׂמְתֶּם *2 perf. pl.* Jer 2,7.11,13 ‖ Ez 11,7.
וְשַׂמְתֶּם Ex 3,22 ‖ Dt 11,18.31,26 ‖ Jos 6,18 ‖ 2R 10,3.
שַׂמְנוּ *1 perf. pl.* Jes 28,15.
שָׂם *pt.* Dt 22,17 ‖ Jer 44,11 ‖ Am 7,8 ‖ Zach 12,2.
הַשָּׂם Jes 63,11 ‖ Ps 66,9.104,3.147,14.
שָׂמִים *pl.* Jes 5,20² ‖ Mal 2,2.
שִׂים *pass.* Ob 4.
וְשִׂים Nu 24,21.
שׂוּמָה (Orient. שִׂימָה K.) *f.* 2S 13,32.
שׂוֹם *inf. abs.* Dt 17,15 ‖ Jer 42,15.
וְשׂוֹם Neh 8,8.
שׂוּם, K. *cs.* 2S 14,7 ‖ Hag 2,15.
שִׂים, Q. 2S 14,7 ‖ Job 20,4.
בְּשׂוּם Job 37,15.
לָשׂוּם Gn 45,7 ‖ Nu 11,11 ‖ Dt 12,5.21.*14,24* ‖ Jud 9,24 ‖ 1S 21,7 ‖ 2S 19,20 ‖ 1R 9,3.*11,36*.14,21 ‖ Jes 13,9.61,3 ‖ Jer 4,7.10,22.18,16.51,29 ‖ Ez 21,27².30,21 ‖ Hab 2,9 ‖ Job 5,11 ‖ 1Ch 17,21 ‖ 2Ch 6,20.12,13.
וְלָשׂוּם 1S 8,12 ‖ 2S 7,23.
בְּשׂוּמִי *suff.* Ez 15,7 ‖ Job 38,9.
מִשּׂוּמִי Jes 44,7.
בְּשׂוּמוֹ Jes 27,9 ‖ Prv 8,29.
וּלְשׂוּמוֹ K., וּלְשִׂימוֹ Q. Jes 10,6.
מִשָּׂמוֹ Nu 34,23.
שִׂים *imper.* Gn 24,2.*47*,*29*.31,37.48,18 ‖ Jos 7,19.8,2 ‖ Jud 18,19 ‖ 1S 9,23.24 ‖ 2R 6,22 ‖ Jer 38,12.39,12 ‖ Ez 6,2.13,17.21,2.7.24.25,2.28,21.29,2.35,2.38,2.44,5 ‖ Job 40,32.
וְשִׂים Gn 44,1 ‖ Ex 17,14 ‖ Nu 17,11.21,8 ‖ 1R 20,24 ‖ Ez 4,2.40,4 ‖ Job 22,22.

שִׂימָה 1S 8,5 ‖ Ps 56,9 ‖ Job 17,3.
שִׂימֵנִי *suff.* Cant 8,6.
שִׂימָהּ Dt 31,19.
שִׂמִי *f.* Jer 31,21(20).
שִׂימוּ *pl.* Gn 43,31 ‖ Ex 32,27 ‖ Dt 32,46 ‖ Jos 10,24 ‖ Jud 19,30 ‖ 1R 20,12.22,27 ‖ 2R 10,8 ‖ Hag 1,5.*7*.2,15.*18*.18 ‖ Ps 66,2 ‖ 2Ch 18,26.
וְשִׂמוּ (Jer), וְשִׂימוּ Nu 16,7 ‖ 2R 2,20 ‖ Jer 40,10 ‖ Job 21,5.
אָשִׂים *1 impf.* Ex 15,26 ‖ 1R 18,23.19,2 ‖ 2R 21,4.7 ‖ Jes 41,18.19.42,16.43,19.50,2.3 ‖ Ez 35,4 ‖ Mich 1,7.4,13² ‖ Nah 1,14 ‖ Zach 12,3.6 ‖ Job 5,8.13,14 ‖ 2Ch 33,7.
וְאָשִׂים Jer 40,4.
וָאָשִׂים, וָאָשִׂם Gn 24,47 ‖ Dt 10,5 ‖ 1S 28,21 ‖ 1R 8,21 ‖ Jes 51,16 ‖ Jer 13,2 ‖ Mal 1,3 ‖ Job 38,10 ‖ 2Ch 6,11.
אָשִׂימָה Dt 17,14.
וָאָשִׂימָה, וָאָשִׂמָה Gn 44,21 ‖ 1S 28,22.
וָאָשִׂימָה Jud 12,3 ‖ Esr 8,17.
אֲשִׂמְךָ *suff.* Gn 46,3 ‖ 1S 28,2 ‖ Hos 11,8.
אֲשִׂימֵךְ Jer 6,8.
אֲשִׂימֶנּוּ Gn 21,13.18 ‖ Mich 2,12.
אֲשִׂימֶנָּה Ez 31,32.
אֲשִׂימֵם 1R 5,23.
וַאֲשִׂימֵם (al. וַאֲשִׂמֵם) Dt 1,13.
תָּשִׂים, תָּשֶׂם (1S 9,20) *2 impf.* Gn 6,16.44,2 ‖ Ex 21,1 ‖ Dt 17,15².22,8 ‖ 1S 9,20.10,19 ‖ 1R 20,34 ‖ Jes 41,15.53,10 ‖ Ez 21,25.24,17 ‖ Job 7,12.38,33.
הֲתָשִׂים *interrog.* Job 40,26.
וְתָשֵׂם Job 13,27.
תְּשִׂימֵנִי *suff.* Ps 18,44.39,9.
תְּשִׂימֵנוּ Ps 44,14.15.80,7 ‖ Thr 3,45.
וַתָּשִׂימִי *2 impf. f.* Jes 51,23.
יָשִׂים *3 impf.* Ex 4,11.
יָשֵׂם (Job 23,6), יָשִׂים Gn 30,

42 ‖ Lev 5,11 ‖ Nu 22,38.23,12 ‖ 1S 22,7.25,25 ‖ Jes 42,4.25.62,7 ‖ Jer 9,7 ‖ Ez 14,4.7 ‖ Ps 52,9 ‖ Job 4,18.19,8.23,6.24,12.15.34,14.23.41,23.

**יָשֵׂם** 1S 2,20.22,15 ‖ 2S 13,33 ‖ Ps 107,33.35 ‖ Job 33,11.

**וְיָשֵׂם**, Q. Nu 6,26 ‖ Zeph 2,13 ‖ Ps 85,14 ‖ Job 24,25 ‖ Dan 11,17.18.

**וַיָּשֶׂם** Gn 2,8.4,15.22,6.9.24,9.28,11.18.30,36.31,21.33,2.37,34.41,42.47,26.48,20 ‖ Ex 9,5.14,21.19,7.24,6.39,7.40,18.19.20.21.24.26.28.30 ‖ Lev 8,8.9².26 ‖ Nu 23,5.16 ‖ Jos 8,12.24,7.25 ‖ Jud 1,28.7,22.8,31.9,48.15,4.16,3.20,29 ‖ 1S 7,12.8,1.9,24.11,11.17,40.19,5.21,13 ‖ 2S 8,6.14.12,31.14,3.18,1 ‖ 1R 2,5.19.12,29.18,33.42.21,27 ‖ 2R 4,31.34.8,11.11,18.12,18.13,16.18,14².21,7 ‖ Jes 29,2.51,3 ‖ Hab 3,19 ‖ Ps 107,41 ‖ Esth 2,17.3,1.10,1 ‖ Dan 1,7².8 ‖ 1Ch 18,6.13 ‖ 2Ch 23,18.33,7.14.

**יְשִׂמֵנִי** *suff.* 2S 15,4.

**וַיְשִׂימֵנִי** Gn 45,8 ‖ Jes 49,2.

**יְשִׂמְךָ** Gn 48,20 ‖ Jer 29,22.

**וַיְשִׂימְךָ** 1R 10,9.

**וַיְשִׂמֵהוּ, וַיְשִׂמְהוּ** Nu 21,9 ‖ 1S 18,5.13 ‖ 2S 23,23 ‖ 1Ch 11,25.26,10.

**וַיְשִׂימֶהָ, וַיְשִׂמֶהָ** Jos 8,28 ‖ 1S 30,25.

**יְשִׂימֵם** Dt 7,15.

**וַיְשִׂמֵם** 2R 13,7.

**וַתָּשֶׂם** *3 impf. f.* Ex 2,3² ‖ Jud 4,21 ‖ 1S 19,13.25,18 ‖ 2S 13,19 ‖ 2R 9,30 ‖ Esth 8,2.

**וַתְּשִׂמֵם** *suff.* Gn 31,34.

**וְנָשִׂים** *1 impf. pl.* 2R 4,10.

**נָשִׂימָה** 1R 20,31.

**וְנָשִׂימָה** Jes 41,22.

**תָּשִׂימוּ** *2 impf. pl.* Gn 32,17 ‖ Ex 5,8 ‖ Dt 14,1 ‖ 1S 6,8 ‖ 1R 18,25 ‖ Mal 2,2.

**תְּשִׂמוּן** (Jer), **תְּשִׂימוּן** Ex 22,24 ‖ Jer 42,15 ‖ Job 18,2.

**וַתְּשִׂימוּן** Ez 44,8.

**תְּשִׂימֵנִי** *suff.* Jes 3,7.

**יָשִׂימוּ** *3 impf. pl.* Dt 33,10 ‖ 2S 18,3² ‖ 1R 18,23.20,6 ‖ Jes 42,12 ‖ Ez 23,24.26,12 ‖ Ob 7 ‖ Mich 7,16 ‖ Zach 3,5 ‖ Job 17,12.29,9.36,13.

**וְיָשִׂימוּ** 1R 18,23 ‖ Jes 41,20 ‖ Ps 78,7.

**וַיָּשִׂימוּ, וַיָּשִׂמוּ** Gn 9,23.43,32 ‖ Ex 1,11.17,12.39,19 ‖ Lev 9,20.10,1 ‖ Nu 16,18 ‖ Jos 8,13.10,24.27 ‖ Jud 8,33.9,25.49.11,11.18,21.31 ‖ 1S 6,11.15.31,10.12,20 ‖ 1R 20,12 ‖ 2R 9,13.10,7.11,16.20,7 ‖ Jer 32,34 ‖ Ez 20,28 ‖ Zach 3,5.7,14 ‖ Ps 109,5 ‖ Prv 30,26 ‖ Esr 10,44 ‖ 1Ch 10,10 ‖ 2Ch 23,15.

**וַיְשִׂימֻהוּ** *suff.* 2R 10,27.

**וַהֲשִׂמֹתִיהוּ** [הֵשִׂים] *Hi. 1 perf. suff.* Ez 14,8.

**הָשִׂמִי** [הָשֵׂם] *imper. f.* Ez 21,21.

**מֵשִׂים** *pt.* Job 4,20.

**וַיּוּשַׂם** [הוּשַׂם] Q. (K. וַיִּישֶׂם rad. יָשַׂם) *Ho. 3 impf.* Gn 24,33.

**וַיִּישֶׂם** Gn 50,26.

## ?תְּשׂוּמֶת] (נס״א) בִּתְשׂוּמֶת

depositum.

במלוה או בשתפות, או כטעם בכל משלח ידך, כלומר בעסק, ולד״ק אינו נרדף עם פקדון כ״א עם גזל, וכטעם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו (פֿערגרייפֿונג).

Lev 5,21.

—v. ch. et n. pr. יִשְׂמָאֵל—

## I שׂוּר] וַיָּשַׂר *3 impf.*

contendere; principatum tenere; *Hi.* principem constituere.

אח אל שָׂרָה ואל שָׂרַר, וטעם אל מלאך לד״ק כמו עַל. לד״ק השירו ולא ידעתי כמו הֵסִירוּ, לפי שחשבה אותו המסורה (הושע ב׳ ח׳) בין הני דחמיין שי״ן וקריין סמ״ך, אמנם גם שם נחשב בְּשׂוּרִי מהם (ט׳ י״ב)!

Jud 9,22 ‖ Hos 12,5.

**הֵשִׂירוּ** [הֵשִׂיר] *Hi. 3 perf. pl.* Hos 8,4.

——cf. שָׂרָה et שָׂרַר——

## II שׂוּר] וַיָּשַׂר *3 impf.*

serrare.

לפי משקלו שרשו שור, ואח אל נָשַׂר = נָסַר המצוי בדרז״ל ושממנו השם מַשּׂוֹר, ובש״ב י״ב ל״א נאמר וַיָּשֶׂם.

1Ch 20,3.

——cf. מַשּׂוֹר p. 471c——

**בְּשׂוּרִי** Hos 9,12 v. סוּר.

## שׂוֹרָה

ordo, series.

י״מ כמו שוּרָה (טור) ולד״א מענין מְשׂוּרָה, י״ת על בייר (= בְּשָׂדֶה?), השבעים והסורי לא תרגמוהו כלל (שע״כ לד״ק נכתב תחלה במקום שְׂעוֹרָה שלאחריו, ואח״כ נתקן, ונשארו שניהם); אמנם הח׳ סאכוי מצא אותו נזכר בכתובות החתים כמין תבואה, ולפי דעתו היא מין אורז (הירזע) הנקרא בערבית בשם دُخْن, הקרוב לו במבטא.

Jes 28,25.

## מְשׂוּרָה

mensura rerum liquidarum.

מדת הלח; יש מחברין אותו עם ותקח את המַשְׂרֵת (שרש שאר) ולד״א יחבר אל משרת ענבים (שרש שרה).

1Ch 23,29.

**בִּמְשׂוּרָה** Ez 4,11.16.

**וּבַמְּשׂוּרָה** Lev 19,35.

## שִׂישׂ et שׂוּשׂ] שָׂשׂ

gaudere, laetari

ענינו צהלה ושמחה; וששום דישעיה כמו ששון, ולד״ק נשתרבבה המ״ם מן מדבר שלאחריו.

Dt 28,63.30,9.

**וְשָׂשׂ** Jes 66,14.

**שַׂשְׂתִּי** (al. שָׂ) *1 perf.* Ps 119,14.

**וְשַׂשְׂתִּי** Jes 65,19 ‖ Jer 32,41.

**שָׂשׂוּ** *3 perf. pl.* Thr 1,21.

**שָׂשׂ** *pt.* Jes 64,4 ‖ Ps 119,162.

**שׂוֹשׂ** *inf. abs.* Jes 61,10.

**לָשׂוּשׂ** *cs.* Dt 30,9.

**שִׂישִׂי** [שִׂישׂ] *imper. f.* Thr 4,21.

מְשַׂחֶקֶת *f. sg.* Prv 8,30.31.
הַמְשַׂחֲקוֹת *pl.* 1S 18,7.
לְשַׂחֶק־ [לְשַׂחֵק *inf. cs.* Ps 104,26.
הַתְשַׂחֶק־ [הֲ 2 *impf. interrog.* Job 40,29.
וַיְשַׂחֶק [חֲ (נס״א) 3 *impf.* Jud 16,25.
יְשַׂחֲקוּ־ 3 *impf. pl.* Job 40,20.
וִישַׂחֲקוּ 2S 2,14.
הִשְׂחִיק] מַשְׂחִיקִים *Hi. pt. pl.* 1Ch 30,10.

## שְׂחוֹק , שְׂחֹק

risus; irrisio, ludibrium; *met.* is qui ludibrio est; iocus.

Ps 126,2‖Job 8,21.12,4²‖Thr 3,14‖Eccl 7,7.

הַשְּׂחֹק Jer 48,27.
בִּשְׂחוֹק , בִּשְׂחֹק Jud 16,27‖Prv 14,13.
לִשְׂחוֹק , לִשְׂחֹק Jer 20,7.48,26.39‖Eccl 2,2.10,19.
כִּשְׂחוֹק Pry 10,23.
מִשְּׂחוֹק Eccl 7,3.
מִשְׂחָק Hab 1,10.
—v. n. pr. יִשְׂחָק; cf. צָחַק—
שֵׂט (שֵׂטִים) v. שׂוּט.

שָׂטִית (al. תְ) 2 *perf. f.*
[שָׂטָה°]

declinare, deflectere (spec. de uxore adultera).

אח אל שׂוט, וכמוהו בארמית, סורית (בסמ״ך) וכושית (יש מאחין אותו עם שׂטר, סטר, בערבית וארמית בהוראת צד, כלומר סור ועבור מדרך הישר הצדה).

Nu 5,19.20.

שְׂטֵה *imper.* Prv 4,15.
יֵשְׂטְ 3 *impf.* Prv 7,25.
תִשְׂטֶה 3 *impf. f.* Nu 5,12.29.

——cf. שׂוּט——

שָׂטַם°] וַיִּשְׂטֹם 3 *impf.*

insidiari, hostiliter persequi.

אח אל שָׂטַן, והוראתו ידועה.

Gn 27,41.

## שָׂחוּ

natatio.

קצורו של־השם שַׂחֲוָה, מים הראויים לשחיה, שאפשר לשחות בהם.

Ez 47,5.

---

[שָׂחַט] וָאֶשְׂחַט 1 *impf.*

exprimere.

בארמית בסמ״ך, ושגור בדרז״ל עם השם סחיטה (ואולי יתאחה עם שָׁחַט, שע״י השחיטה בצואר יִפָּחֵט הדם).

Gn 40,11.

---

[שָׂחִיף] *cs.* (al. שְׂ) שְׂחִיף

assis vel tabula.

י״פ מן הערבית شقب בהוראת שסיעה וסדיקה, וכטעם כרותות עֵץ, וי״פ מן שהפת, כלומר עץ דק וצנום; י״נ חִפּוּי.

Ez 41,16.

---

[שָׂחַק] וְשָׂחַק

ridere, arridere, deridere, irridere; ludere, saltare; *Pi.* iocari; ludere; choreas agere, saltare.

אח אל צחק (ע״ש), וכדוגמתו בכושית.

Prv 29,9.

שָׂחֲקוּ 3 *perf. pl.* Job 30,1‖Thr 1,7.
לִשְׂחוֹק *inf. cs.* Eccl 3,4.
אֶשְׂחַק , אֶשְׂחָק 1 *impf.* Prv 1,26‖Job 29,24.
תִּשְׂחַק־ , תִּשְׂחָק 2 *impf.* Ps 59,9‖Job 5,22.
יִשְׂחַק , יִשְׂחָק 3 *impf.* Hab 1,10‖Ps 2,4.37,13‖Job 39,7.22.
וְיִשְׂחַק Job 41,21.
תִּשְׂחַק 3 *impf. f.* Job 39,18.
וַתִּשְׂחַק Prv 31,25.
[יִשְׂחֲקוּ] יִשְׂחָקוּ 3 *impf. pl.* Ps 52,8.
[שִׂחֵק] וְשִׂחַקְתִּי *Pi. 1 perf.* 2S 6,21.
מְשַׂחֵק *pt.* Prv 26,19.
וּמְשַׂחֵק 1Ch 15,29.
מְשַׂחֲקִים *pl.* 2S 6,5‖Jer 15,17.30,19.31,4(3)‖Zach 8,5‖1Ch 13,8.

שִׂישׂוּ *pl. m.* Jes 65,18.66,10.
אָשִׂישׂ 1 *impf.* Jes 61,10.
יָשִׂישׂ 3 *impf.* Dt 28,63‖Jes 62,5‖Zeph 3,17‖Ps 19,6.
וְיָשִׂישׂ Job 39,21.
תָּשִׂישׂ 3 *impf. f.* Ps 35,9.
נָשִׂישׂ 1 *impf. pl.* Ez 21,15.
יָשִׂישׂוּ 3 *impf. pl.* Ps 40,17.70,5‖Job 3,22.
יְשֻׂשׂוּם Jes 35,1.
וְיָשִׂישׂוּ Ps 68,4.

## שָׂשׂוֹן

laetitia, hilaritas, oblectatio.

השבעים קורין בירמיה ל״נ ט׳: והיתה לי לששון, ומשמיטין לשם, ואולי היא קצורו של לְשִׂמְחָה, או יש לגרוס: והיתה לְששון לשם ולתהלה (לריב״ל ששון דתהלים מ״ה ח׳ כמו שׁוֹשָׁן, שמן של ורדים).

Jes 22,13.35,10.51,3.11.61,3‖Jer 7,34.*16,9.25,10.33,11*.33,9‖Joel 1,12‖Ps 45,8.51,10.

וְשָׂשׂוֹן , וְשָׂשֹׂן Esth 8,16.17.
בְּשָׂשׂוֹן Jes 12,3‖Ps 105,43.
לְשָׂשׂוֹן Jer 15,16.31,13(12)‖Zach 8,19.
שְׂשׂוֹן *cs.* Ps 51,14.119,111.

## מָשׂוֹשׂ

gaudium.

Jes 32,13.65,18.66,10‖Thr 2,15.

מְשׂוֹשׂ *cs.* Jes 24,8².11.32,14.60,15‖Ez 24,25‖Ps 48,3‖Job 8,19‖Thr 5,15.
וּמְשׂוֹשׂ Jes 8,6.62,5.
מְשׂוֹשִׂי *suff.* Jer 49,25.
מְשׂוֹשָׂהּ Hos 2,13.
—שִׂיג v. שׂוּג I; שַׂח v. שִׂיחַ—

[שָׂחָה°] הַשְׂחֶה *pt.*

natare; *Hi.* inundare.

כמוהו בארמית ובסורית (בסמ״ך) במובן רחיצה ושטיפה, ומצוי בדרז״ל; י״מ כמו וסִחֵתִי עפרה דיחזקאל כ״ו ד׳, הנאמר בצור היושבת בים, כלומר הגלים ישטפו עפרה והיתה לצחיח סלע.

Jes 25,11.

לִשְׂחוֹת *inf. cs.* Jes 25,11.
[הִשְׂחָה] אַשְׂחֶה *Hi. 1 impf.* Ps 6,7.

תִּשְׂטְמֵנִי 2 impf. suff. Job 30,21.

וַיִּשְׂטְמֵנִי 3 impf. suff. Job 16,9.

יִשְׂטְמֵנוּ Gn 50,15.

יִשְׂטְמוּנִי 3 impf. pl. suff. Ps 55,4.

וַיִּשְׂטְמֻהוּ Gn 49,23.

## מַשְׂטֵמָה

odium.

ע״מ מדמנה, מכפלה וכרומה.

Hos 9,7.8.

—cf. שָׂטַן—

## שָׂטַן°

insidiari, hostiliter persequi; adversari.

כמוהו בסורית, ובערבית בימין, וי״נ יבשו וְיִכָּלְמוּ שטני נפשי.

[שֹׂטֵן] שֹׂטְנַי pt. pl. cs. Ps 71,13.

שֹׂטְנַי, שׂוֹטְנַי suff. Ps 109,20.29.

לְשִׂטְנוֹ inf. cs. suff. Zach 3,1.

יִשְׂטְנוּנִי 3 impf. pl. suff. Ps 38,21.109,4.

## שָׂטָן

adversarius, hostis; satanas, diabolus.

1R 5,18.11,14.23.25‖1Ch 21,1.

וְשָׂטָן Ps 109,6.

הַשָּׂטָן Zach 3,2‖Job 1,6.7.*8.12.2*,2.3.6.7.*9.2,2.4*.12.2,1.7.

וְהַשָּׂטָן Zach 3,1.

לְשָׂטָן Nu 22,22.32 ‖ 1S 29,4 ‖ 2S 19,23.

## שִׂטְנָה

accusatio, libellus accusatorius.

Esr 4,6.

—cf. שָׂטַם; שִׂיא v. נָשָׂא—

[שִׂיב] וְשַׂבְתִּי 1 perf.

canum (canis capillis) esse s. fieri (сивѣть).

כמוהו בארמית, סורית (בסמ״ך), ערבית ואשורית (בימין); יש מחברין אותו עם זיו וצהב.

1S 12,2.

שָׂב pt. Job 15,10.

[שִׂיב vel שֵׂיב] מְשֵׂיבוֹ suff.

canities, senectus.

1R 14,4.

## שֵׂיבָה

canities (capillorum), canus capillus; senium, senectus.

י״נ בהושע ז׳ ט׳ גם־שיבה זָרְקָה בו; תיאודוציון קורא באיוב מ״א ל״ג: יחשב תהום לְשְׁבִילָיו, ומקביל אל נתיב, וי״נ לְיַבָּשָׁה (ע׳ הערה אל ישב).

Lev 19,32 ‖ Dt 32,26 ‖ Jes 46,4 ‖ Hos 7,9‖Prv 16,31.20,29.

וְשֵׂיבָה Ps 71,18.

בְּשֵׂיבָה Gn 15,15.25,8‖Jud 8,32‖Ps 92,15‖1Ch 29,28.

לְשֵׂיבָה Job 41,23.

שֵׂיבַת Gn 44,31.

שֵׂיבָתִי suff. Gn 42,38.44,29.

שֵׂיבָתֵךְ Ruth 4,15.

שֵׂיבָתוֹ 1R 2,6.9.

—v. ch. שִׂיג v, שׂוּג I—

[שִׂיד] וְשַׂדְתָּ 2 perf.

calce obducere.

פעל נגזר מן השם שיד, בדרז״ל בא גם בבינוני פעול (בור סוד) ובפעל עם שה״ת סַיֵּד.

Dt 27,2.4.

## שִׂיד

calx.

כמוהו בסורית (בסמ״ך) וערבית (בימין); יש מחברין אותו עם יָסַד, שהמלט מחזק ומקשר חלקי הבנין. ויש עם ויזד יעקב נזיד, לפי שמעלה רתיחה מן המים.

Jes 33,12.

בַּשִּׂיד Dt 27,2.4.

לַשִּׂיד Am 2,1.

---

## שִׂיחַ I

frutices, virgultum.

כדוגמתו בצורית, סורית, ערבית ואשורית. להראב״ע מזה לשוח בשדה דיצחק, להתהלך בין השיחים (אולי יש לגרום באיוב בין שיחים יְלַהֲקוּ, כלומר יִקָּהלו ומתאים עם יְסֻפָּחוּ).

Gn 2,5‖Job 30,4.

שִׂיחִים pl. Job 30,7.

הַשִּׂיחִם Gn 21,15.

[שִׂיחַ] לָשִׂיחַ inf. cs. II

loqui, alloqui; narrare; canere; querelas fundere, queri; secum loqui, meditari; *Pol.* meditari, cogitare.

י״פ מן הערבית במובן שקידה וחריצות (אייפריג זיין), ואפשר לחברו עם שלפניו ע״ד ניב, פרי, תבואת שפתים, לרב המפרשים יְחֻבר לו לשוח בשדה דיצחק; י״נ באיוב י״ב ח׳ או שֶׁרֶץ הארץ, והפסוקים כוללים ד׳ מיני החיים המנויים יחד בבראשית ט׳ ב׳ ובמ״א ה׳ י״ג; ואולי הוא כמו שיח הארץ, כלומר שיח השדה, וכענין וידבר על העצים.

Ps 119,148.

שִׂיחַ imper. Job 12,8.

שִׂיחוּ pl. Jud 5,10 ‖ Ps 105,2 ‖ 1Ch 16,9.

אָשִׂיחַ 1 impf. Ps 119,78.

אָשִׂיחָה Ps 55,18.77,4.7.13.119,15.145,5‖Job 7,11.

וְאָשִׂיחָה Ps 119,27.48.

יָשִׂיחַ 3 impf. Ps 119,23.

[תְּשִׂיחֵךְ] תְּשִׂיחֶךָ 3 impf. f. suff. Prv 6,22.

יָשִׂיחוּ 3 impf. pl. Ps 69,13.

[שׂוֹחֵחַ] אֲשׂוֹחֵחַ (חַח) *Pol.* 1 impf. Ps 143,5.

[יְשׂוֹחֵחַ] יְשׂוֹחֵחַ 3 impf. Jes 53,8.

## שִׂיחַ

meditatio; querela; cura; sermo.

1R 18,27‖Prv 23,29.

שִׂיחִי, שִׂחִי suff. 1S 1,16‖Ps 104,34.142,3 ‖ Job 9,27.10,1.21,4.23,2.

בְּשִׂיחִי Ps 55,3.64,2‖Job 7,13.

שִׂיחוֹ 2R 9,11‖Ps 102,1.

[שֵׂחַ] שֵׂחוֹ suff.

cogitatio.

כטעם אתם ידעתם את האיש ואת שיחו, וכענין הגיד לך אדם מה טוב (השבעים קורין מְשִׂיחוֹ!!!).

Am 4,13.

## שִׂיחָה

meditatio, maxime pia.

Ps 119,99‖Job 15,4.

שְׂיחָתִי *suff.* Ps 119,97.

——cf. שׂוּחַ ; שׂוּם v. שִׂים——

שֶׂכֶה ,שֵׂךְ ,שָׂכָה v. שָׂכַךְ.

שְׂכִיּוֹת (שְׂכִיָּה) *pl.*

שָׂכָה [rad.

*Vulg.* aspectus; *al.* signum navis, vexillum.

לרב המבארים כענין סכה והסתכלות בארמית וסורית (ומעין זה בערבית וכושית), וכטעם נחמד למראה; וי״פ נס, כהוראת סכי בשמרונית. אמנם יתכן שכל שרש שָׂכָה קרוב אל סכך (ואל כסה בהפך אתון), והטעם דברים ספונים וחשובים כמטמונים (י״ג סְפִינוֹת, ולא נהירא לי).

Jes 2,16.

## מַשְׂכִּית

imago, figura; cogitatio, opinio.

אבן משכית לראב״ע אבן מצוירת, ולרש״י מלשון סכך ורצפה, וכן אפשר לפרש חדרי משכית ומשכיות לבב, כלומר מסתרים.

Lev 26,1.

מַשְׂכִּיתוֹ *suff.* Ez 8,12.

בְּמַשְׂכִּתוֹ Prv 18,11.

מַשְׂכִּיּוֹת *pl.* Ps 73,7.

בְּמַשְׂכִּיּוֹת Prv 25,11.

מַשְׂכִּיֹּתָם *suff.* Nu 33,52.

שֶׂכְוִי] לַשֶּׂכְוִי

cor, animus; *Vulg.* gallus; *al.* imago, φαινόμενον. *Hoffm.* Mercurius (stella).

לרז״ל תרנגול, ויְחֻבר אל סְכּוֹת בנות ונרגל דמ״ב י״ז ל׳ (ע׳ סנהדרין ס״ג ע״ב), ובאורי האחרונים זה מזה שונים, ונראה שהכונה על המוח המכוסה והצפון, או על הכְליות.

Job 38,36.

——v. n. pr.——

שָׂכַךְ [rad. (שֵׂךְ) *pl.* לְשִׂכִּים

spina (сукъ, сучья).

יגיד עליו רעו, ויש כעין דוגמתו והוראתו בסורית, ערבית ואשורית.

Nu 33,55.

שֻׂכָּה] בְּשֻׂכּוֹת *pl.*

spina, telum acutum.

ע׳ לקמן, וטעם התמלא כמו התמלל.

Job 40,31.

## שַׂכִּין

culter.

כמוהו בסורית (בסמ״ך) וערבית (בימין), ושגור בדרז״ל, וטעם השם לפי שבימי קדם השתמשו בשִׂכִּים חדים לחתוך בהם; יש מחברין לו יָסֹכָן כם דקהלת י׳ ט׳.

Prv 23,2.

שֹׂךְ] שֻׂכּוֹ *suff.*

sepes, septum, casa.

לפי שהגדר נעשה מסבך שכים וצנינים, ולרד״ק כמו עזב כַכפיר סכו, ויהי בשלם סכו.

Thr 2,6.

מְשׂוּכָה] מְשׂוּכָתוֹ

sepes e spinis contexta.

Jes 5,5.

II שָׂכַךְ] וְשַׂכֹּתִי 1 *perf.*

tegere.

אח אל שכך, ולרד״ק תשככני מן שׂוֹךְ, הקרוב אל שָׂכַךְ, ומתרגמין וועבען, פלעכטען.

Ex 33,22.

תְּשֹׂכְכֵנִי *Pol.* 2 *impf.* [שָׂכַךְ *suff.* Job 10,11.

——cnf. סָכַךְ——

## שָׂכַל

prudentem esse, prudenter agere; *Pi.* flectere, transversim ponere(?); *Hi.* prudentem facere, docere; prudentem fieri (aspicere); prospere, prudenter rem gerere; *pt.* probus, pius; animadvertere.

כמוהו בארמית, ובסורית בסמ״ך, והוא קרוב אל שָׂכָה בחזק המבטא, וכת״י ונחמד העץ להשכיל לאסתכלא ביה. י״פ שכל את ידיו מן הערבית شَكَلَ בהוראת שביכה, מבוכה, סכסוך ובלבול, כלומר ערב את ידיו והחליפן, וכעין זה פי׳ הרשב״ם. בקצת נוסחאות בירמיה נ׳ ט׳ כגבור משכיל, אמנם לפי המסורה יחֻבר עם רחם מַשְׂכִּיל, וכת״י; י״נ במשלי כ״א י״ב מַשְׂכִּיל מְכַשֵּׁל, או מִכְשֹׁל לְבֵית רשע, ומקביל אל מסלף (השבעים קורין לִפּוֹת ת׳ לְבֵית!).

1S 18,30.

שִׂכֵּל *Pi.* 3 *perf.* Gn 48,14.

הִשְׂכִּיל *Hi.* 3 *perf.* 1Ch 28,19.

וְהִשְׂכִּיל Jer 23,5.

הִשְׂכַּלְתִּי (פתח באתנח) 1 *perf.* Ps 119,99.

הִשְׂכִּילוּ 3 *perf. pl.* Jer 10,21. 20,11 ‖ Ps 64,10.106,7 ‖ Job 34, 27.

מַשְׂכִּיל *pt.* 1S 18,14.15 ‖ Ps 14,2. *53*,*3*.32,1.41,2.42,1.44,1.45,1.47, 8.52,1.53,1.54,1.*55*,*1*.74,1.*78*,*1*. 88,1.89,1.142,1 ‖ Prv 10,5.19.14, 35.16,20.17,2.21,12 ‖ Job 22,2.

הַמַּשְׂכִּיל Am 5,13.

לְמַשְׂכִּיל Prv 15,24.

וּמַשְׂכִּלִים Dan 1,4.

הַמַּשְׂכִּילִים Dan 11,35 ‖ 2Ch 30, 22.

וְהַמַּשְׂכִּלִים Dan 12,3.10.

וּמַשְׂכִּילֵי (נס״א) *cs.* Dan 11,33.

מַשְׂכֶּלֶת] מַשְׂכָּלֶת *f. sg.* Prv 19, 14.

הַשְׂכֵּל *inf. abs.* Jer 9,23 ‖ Prv 1,3.21,16.

וְהַשְׂכֵּל ,וְהַשְׂכִּיל Jer 3,15 ‖ Dan 1,17.

בְּהַשְׂכִּיל Job 34,35.

וּבְהַשְׂכִּיל *cs.* Prv 21,11.

לְהַשְׂכִּיל Gn 3,6 ‖ Ps 36,4.

וּלְהַשְׂכִּיל Dan 9,13 ‖ Neh 8,13.

לְהַשְׂכִּילְךָ *suff.* Dan 9,22.

לְהַשְׂכִּילָם Neh 9,20.

מֵהַשְׂכִּיל Jes 44,18.

הַשְׂכֵּל] הַשְׂכִּילוּ *imper. pl.* Ps 2,10.

אַשְׂכִּילָה 1 *impf.* Ps 101,2.

אַשְׂכִּילְךָ *suff.* Ps 32,8.

תַּשְׂכִּיל 2 *impf.* Jos 1,7.8 ‖ 1R 2,3.

וְתַשְׂכֵּל Dan 9,25.

יַשְׂכִּיל 3 *impf.* 1S 18,5 ‖ 2R 18, 7 ‖ Jes 52,13 ‖ Prv 16,23.17,8.

תַּשְׂכִּילוּ 2 *impf. pl.* Dt 29,8 ‖ Ps 94,8.

יַשְׂכִּילוּ 3 *impf. pl.* Dt 32,29.

וְיַשְׂכִּילוּ Jes 41,20.

## שֶׂכֶל

ה׳ בסגול בלישנא (וסימנך: איתתא אתיעצת ואתידבית לגברא ספרא); יש מחברין לו הַסֶּכֶל

דקהלת י׳ ח׳, וכבר העיר הראב״ע שלא יחבר לא לשלפניו ולא לשלאחריו, וגם אין סמך לזה בתרגומים. השבעים קורין בדניאל ח׳ כ״ד: וְעַל־קְדוֹשִׁים שכלו, ומלת וְעַם נשמטה. להשבעים איש שכל דעורא שום בר נש, ע״כ הובא שנית בחלק השמות.

1S 25,3||Esr 8,18||Neh 8,8.

בְּשֶׂכֶל 1Ch 26,14.

מִשֶּׂכֶל Job 17,4.

שֶׂכֶל Ps 111,10 || Prv 13,15.16, 22.19,11||1Ch 22,12(11) || 2Ch 2, 11.30,22.

וְשֵׂכֶל Prv 3,4.

לְשֵׂכֶל Prv 23,9.

שִׂכְלוֹ *suff.* Prv 12,8||Dan 8,25.

—v. ch.; שִׂכְלוּת v. סִכְלוּת—

## [סָכַר], שָׂכַר

mercede conducere.

הוראתו ידועה, וכמוהו בתדמורית, כושית וערבית (בימין). יונתן קורא במשלי כ״ו י׳: וְשֹׂכֵר עֹבֵר יָם, והשבעים קורין תִּשָּׁבֵר עֶבְרָתָם!

Dt 23,5||2R 7,6.

שְׂכָרוֹ *suff.* Neh 6,12.

שְׂכַרְתִּיךָ [שָׂכַרְתִּי] *1 perf. suff.* Gn 30,16.

וְשֹׂכֵר *pt.* Prv 26,10.

שֹׂכְרִים *pl.* 2Ch 24,12.

וְסֹכְרִים Esr 4,5.

שָׂכוּר *pass. sg.* Neh 6,13.

שָׂכֹר *inf. abs.* Gn 30,16.

לִשְׂכֹּר *cs.* 1Ch 19,6.

וַיִּשְׂכֹּר *3 impf.* Jud 9,4||Neh 13, 2||2Ch 25,6.

וַיִּשְׂכְּרֵנִי *suff.* Jud 18,4.

יִשְׂכְּרוּ *3 impf. pl.* Jes 46,6.

וַיִּשְׂכְּרוּ 2S 10,6||1Ch 19,7.

נִשְׂכָּרוּ [נִשְׂכַּר] (כְּ) *Ni. 3 perf. pl.* 1S 2,5.

מִשְׂתַּכֵּר [הִשְׂתַּכֵּר] *Hith. pt.* Hag 1,6.

וְהַמִּשְׂתַּכֵּר Hag 1,6.

## שֶׂכֶר (1)

merces.

טעם עשי שכר כמו עשה חיל, וי״מ מן סכר, ע״כ הובא לקמן שנית; השבעים קורין: וְזֹרֵעַ צַדִּיקִים שכר אמת.

Jes 19,10||Prv 11,18.

שָׂכָר Nu 18,31 || Jer 31,16(15) || Ez 29,19||Ps 127,3||Eccl 4,9.9,5|| 2Ch 15,7.

וְשָׂכָר Ez 29,18.

שְׂכַר *cs.* Dt 15,18 || Zach 8,10 || Mal 3,5.

וּשְׂכַר 1R 5,20||Zach 8,10.

שְׂכָרִי *suff.* Gn 30,18.32.33||Zach 11,12².

שְׂכָרֵךְ, שְׂכָרְךָ Gn 15,1. 30,28. 31,8².

שְׂכָרֵךְ Ex 2,9.

שְׂכָרוֹ Dt 24,15||Jes 40,10.*62,11*.

בִּשְׂכָרוֹ Ex 22,14.

שְׂכָרָהּ Jon 1,3.

## שָׂכִיר

mercenarius, mercede conductus.

טעם משנה שכר שכיר על עבודת הלילה, כאמור ביעקב (בראשית ל׳ מ׳), ועל פי׳ ראב״ע כבר השיב רשב״ם.

Ex 22,14 || Lev 19,13.25,50 || Dt 15,18. 24,14 || Jes 16,14. 21,16 || Mal 3,5||Job 7,1.

וְשָׂכִיר Ex 12,45||Lev 22,10.

כְּשָׂכִיר Lev 25,40||Job 14,6.

וּכְשָׂכִיר Job 7,2.

כִּשְׂכִיר *cs.* Lev 25,53.

וְלִשְׂכִירְךָ *suff.* Lev 25,6.

שְׂכִירֶיהָ [שְׂכִירִים] *pl. suff.* Lev 46,21.

הַשְּׂכִירָה *f. sg.* Jes 7,20.

## [מַשְׂכֹּרֶת] מַשְׂכֻּרְתִּי *suff.*

merces.

Gn 31,7.41.

מַשְׂכֻּרְתֶּךָ [מַשְׂכֻּרְתְּךָ] *suff.* Gn 29,15.

מַשְׂכֻּרְתֵּךְ Ruth 2,12.

—v. n. pr. יִשָּׂשכָר etc.—

## שֶׂכֶר (II)

cataracta (= סֶכֶר).

חששנו לת״י ולפי׳ רש״י שענינו כבדרז״ל הסוכר אמת המים (ואולי אגמי־נפש מענין שבת וינפש, ע״ש שהמים שובתים ונוחים).

Jes 19,10.

—conf. סֶכֶר—

## שְׂלָו K., שְׂלָיו Q.

coturnix.

בסורית וערבית הנפרד שְׂלָוַי, וכן בתרגום השמרוני; חז״ל (ביומא ע״ה ע״ב) מנו בו ארבעה מינים.

Ps 105,40.

הַשְּׂלָו K., הַשְּׂלָיו Q. Ex 16,13 || Nu 11,32.

שַׂלְוִים *pl.* Nu 11,31.

## שַׂלְמָה

vestis.

אח אל שִׂמְלָה כַּכִּבְשָׂה לַכִּשְׂבָּה. י״ג במיכה: מִמּוּל שַׂלְמָה אדר תפשטון (השבעים קורין עוֹר ת׳ אדר).

Ex 22,8||Mich 2,8.

בְּשַׂלְמָה 1R 11,29.

בַּשַּׂלְמָה 1R 11,30.

כַּשַּׂלְמָה Ps 104,2.

שַׂלְמַת *cs.* Ex 22,25.

בְּשַׂלְמָתוֹ *suff.* Ex 24,13.

וּשְׂלָמוֹת *pl.* Jos 9,5 || 1R 10,25 || 2Ch 9,24.

וּבִשְׂלָמוֹת Jos 22,8.

שַׂלְמוֹתַי [ת] *suff.* Job 9,31.

שַׂלְמוֹתֵינוּ Jos 9,13.

שַׂלְמֹתֶיךָ Cant 4,11.

שַׂלְמֹתֵיכֶם Dt 29,5.

שַׂלְמֹתֵיהֶם Neh 9,21.

—v. n. pr.; conf. שִׂמְלָה—

## שָׂמְאַל (?)

sinistrorsum se convertere, sinistram petere, sinistra manu uti.

פעל נגזר מן השם שמאל.

וּמַשְׂמְאִלִים [הִשְׂמְאִיל] *Hi. pt. pl.* 1Ch 12,2.

וּלְהַשְׂמִיל *inf.* 2S 14,19.

הַשְׂמִילִי [הַשְׂמִיל] *imper. f.* Ez 21,21.

**וְאַשְׂמְאִילָה** *1 impf.* Gn 13,9.
**תַּשְׂמְאִילוּ** *2 impf. pl.* Jes 30, 21.

## (יתיר ו) שְׂמֹאול, שְׂמֹאל

manus sinistra; sinistrum latus; septentrio, plaga septentrionalis.

כמוהו בסורית, ערבית ואשורית, לד״ק הלמ״ד אינו אלא למשקל, ופתרונו מן شما בערבית, צפון, רוח צפונית. י״נ בנחמיה י״ב ל״ח ההולכת לִשְׂמֹאול.

Gn 24,49 ‖ 2R 23,8 ‖ Jes 9,19 ‖ Zach 12,6 ‖ Job 23,9.

**וּשְׂמֹאול, וּשְׂמֹאל** Nu 20,17.22, 26 ‖ Dt 2,27.5,30(32).17,11.20.28, 14 ‖ Jos 1,7.23,6 ‖ 1S 6,12 ‖ 2R 22, 2 ‖ Jes 54,3 ‖ Prv 4,27 ‖ 2Ch 34,2.
**הַשְּׂמֹאול, הַשְּׂמֹאל** (Gen) Gn 13, 9 ‖ 2S 2,19 ‖ 1Ch 6,29.
**מֵהַשְּׂמֹאול** Ez 1,10 ‖ 2Ch 3,17.
**מִשְּׂמֹאול, מִשְּׂמֹאל** (Ch) Gn 14, 15.48,13 ‖ Jos 19,27 ‖ 1R 7,49 ‖ 2Ch 4,6.8.7.
**שְׂמֹאולְךָ, שְׂמֹאלֶךָ, [שְׂמֹאלְךָ]** *suff.* 2S 2,21 ‖ Ez 39,3.
**שְׂמֹאולֵךְ** Ez 16,46.
**שְׂמֹאלוֹ** Gn 48,14 ‖ Jud 3,21 ‖ Cant 2,6.8,3.
**וּשְׂמֹאלוֹ** Dan 12,7 ‖ 2Ch 18,18.
**בִּשְׂמֹאלוֹ** Gn 48,13 ‖ Jud 16,29.
**לִשְׂמֹאלוֹ** Jon 4,11 ‖ Eccl 10,2.
**מִשְּׂמֹאלוֹ** 1R 7,39.
**וּמִשְּׂמֹאלוֹ** 2S 16,6 ‖ 1R 22,19 ‖ Neh 8,4.
**שְׂמֹאולָהּ, שְׂמֹאלָהּ** Zach 4,3.11.
**בִּשְׂמֹאולָהּ** Prv 3,16.
**שְׂמֹאולָם** Jud 7,20.
**וּמִשְּׂמֹאלָם** Ex 14,22.29.

## שְׂמָאלִי [הַשְּׂמָאלִי]

sinister, septentrionalis.

1R 7,21 ‖ Ez 4,4 ‖ 2Ch 3,17.

**הַשְּׂמָאלִית** *f.* Lev 14,15.*26*.16.*27* ‖ 2R 11,11 ‖ 2Ch 23,10.

---

## שָׂמַח

laetari, gaudêre; *Pi.* et *Hi.* laetitia afficere.

הוראתו ידועה. בערבית נאמר על גאות וגאון (וע״כ בא בתהלים ס״ג י״ב, ס״ד י״א נרדף עם התהלל), ובאשורית נאמר על הגדול בשפע וברבוי (וזה טעם אור צדיקים ישמח, ילך הלוך ואור ברבוי; וכ״ת השבעים διὰ παντὸς, ואולי קראו יִשָּׁמֵחַ, והירונימוס קורא יְשַׂמֵּחַ). השבעים קורין במ״ב כ׳ י״נ וישמח עליהם כבדה״י״ב כ״ט ל״ו; י״נ בישעיה ט׳ ט״ז לא יחמל אדני.

Ps 16,9.105,38 ‖ 1Ch 29,9.

**וְשָׂמֵחַ, וְשָׂמַח** Ex 4,14 ‖ Zach 10, 7 ‖ Prv 29,6.
**וְשָׂמְחָה [וְשָׂמֵחָה]** *3 perf. f.* Esth 8,15.
**וְשָׂמַחְתָּ [שָׂמַחְתָּ]** *2 perf.* Dt 12,18. *16,11.* 14,26. 16,14. 26,11. 27,7.
**שָׂמַחְתִּי** *1 perf.* 1S 2,1 ‖ Ps 122,1.
**שָׂמְחוּ, שָׂמֵחוּ** *3 perf. pl.* Jes 9,2.14,8 ‖ Ps 35,15 ‖ Neh 12,43.
**וְשָׂמְחוּ, וְשָׂמֵחוּ** Zach 4,10.10,7.
**וּשְׂמַחְתֶּם** *2 perf. pl.* Lev 23, 40 ‖ Dt 12,7.12.
**כִּשְׂמֹחַ** *inf. cs.* Ez 35,14.
**לִשְׂמֹחַ, לִשְׂמוֹחַ** Ps 106,5 ‖ Eccl 3,12.
**וְלִשְׂמוֹחַ, וְלִשְׂמֹחַ** Eccl 5,18.8,15.
**שְׂמַח** *imper.* Dt 33,18 ‖ Eccl 11,9.
**וּשְׂמַח** Prv 5,18.
**שִׂמְחִי** *f.* Zeph 3,14.
**וְשִׂמְחִי, וּשְׂמֵחִי** Zach 2,14 ‖ Joel 2,21 ‖ Thr 4,21.
**שִׂמְחוּ** *pl. m.* Jud 9,19 ‖ Jes 66, 10 ‖ Ps 32,11.97,12.
**וְשִׂמְחוּ** Joel 2,23.
**אֶשְׂמַח** *1 impf.* Ps 104,34 ‖ Job 31,25.29.
**אֶשְׂמְחָה** Ps 9,3.
**וְאֶשְׂמְחָה** Ps 31,8.
**תִּשְׂמַח, תִּשְׂמָח** *2 impf.* Hos 9, 1 ‖ Ob 12 ‖ Prv 24,17.
**וַתִּשְׂמַח, וַתִּשְׂמָח** 1S 19,5 ‖ Ez 25,6.

**תִּשְׂמְחִי**, K. *2 impf. f.* Jes 14, 29 ‖ Jer 50,11 ‖ Mich 7,8.
**יִשְׂמַח** Q., **יִשְׂמָח** *3 impf.* Jes 9, 16 ‖ Ez 7,12 ‖ Hab 1,15 ‖ Ps 14,7. *53,7.* 21,2. 33,21. 48,12. 58,11. 63, 12. 64,11. 104,31. 105,3. 109,28. 149,2 ‖ Prv 13,9.17,21.23,15.24. 25.29,2 ‖ Eccl 3,22.11,8 ‖ 1Ch 16, 10.
**וְיִשְׂמַח**, K. Jud 19,19 ‖ Prv 23, 24.
**וַיִּשְׂמַח** Jud 19,3 ‖ 1S 11,15 ‖ 1R 5, 21 ‖ 2R 11,20 ‖ Jes 39,2 ‖ Jon 4,6 ‖ 2Ch 29,36.
**תִּשְׂמַח** *3 impf. f.* Jer 31,13 (12).
**וַתִּשְׂמַח** Ps 97,8.
**נִשְׂמְחָה** *1 impf. pl.* Ps 66,6.
**וְנִשְׂמְחָה** Jes 25,9 ‖ Ps 90,14.118, 24 ‖ Cant 1,4.
**תִּשְׂמְחוּ** Q. *2 impf. pl.* Jer 50, 11.
**יִשְׂמְחוּ, יִשְׂמָחוּ** *3 impf. pl.* Jes 65,13 ‖ Ps 35,19.24.38,17.67,5.68, 4.69,33.85,7.96,11.97,1 ‖ Eccl 4, 16 ‖ 1Ch 16,31 ‖ 2Ch 6,41.
**וְיִשְׂמְחוּ, וְיִשְׂמָחוּ** Ps 5,12. 34,3. 35,27.40,17.*70,5.* 107,42.119,74 ‖ Job 21,12.22,19.
**וַיִּשְׂמְחוּ, וַיִּשְׂמָחוּ** 1S 6,13.11,9 ‖ Jer 41,13 ‖ Ps 107,30 ‖ Neh 12, 43 ‖ 1Ch 29,9 ‖ 2Ch 15,15.23,21. 24,10.30,25.
**תִּשְׂמַחְנָה** *3 impf. pl. f.* 2S 1, 20.
**וְשִׂמַּח** *Pi. 3 perf.* Dt 24,5.
**שִׂמְּחָהוּ** *suff.* Jer 20,15.
**שִׂמְּחָם** Esr 6,22 ‖ Neh 12,43 ‖ 2Ch 20,27.
**שִׂמַּחְתָּ** *2 perf.* Ps 30,2.
**שִׂמַּחְתַּנִי** *suff.* Ps 92,5.
**וְשִׂמַּחְתִּים** *1 perf. suff.* Jes 56, 7 ‖ Jer 31,13(12).
**שִׂמְּחוּךָ** *3 perf. pl. suff.* Ps 45,9.
**הַמְשַׂמֵּחַ** *pt.* Jud 9,13.

**לְשִׂמְלָתוֹ** Dt 22,3.
**שְׂמָלֹת** *pl.* Gn 45,22$^2$.
**וּשְׂמָלֹת** Ex 3,22.*12,35*.
**שִׂמְלֹתֵיכֶם** *suff.* Gn 35,2.
**שִׂמְלֹתַיִךְ** Q. Ruth 3,3.
**שִׂמְלֹתָיו**, Q. Gn 37,34.41,14 ‖ Jos 7,6 ‖ 2S 12,20.
**שִׂמְלֹתָם** Gn 44,13 ‖ Ex 19,10.14.
**בְּשִׂמְלֹתָם** Ex 12,34.

——v. n. pr.; cf. שַׂלְמָה——

## שְׂמָמִית (al. שְׁ)

lacertae venenatae species, LXX καλβώτης, Vulg. stellio.

בנוסחאות מדויקות וע״פ המסורה בשמאל, וכן בדרז״ל (שבת ע״ז ע״ב) סממית.

Prv 30,28.

——סָמַר v. (מַשְׂמְרוֹת) שׂמר——

## שָׂנֵא

odisse, odio habere.

כמוהו במואבית סורית וערבית (גם בעי״ן). י״ג בתהלים ט׳ י״ד מְשַׂנְאַי, ומקביל אל מרוממי; ובכ״ה י״ט ושנאת חָמָס שנאוני; השבעים והסורי קורין בל״א ז׳ שָׂנֵאתָ ת׳ שָׂנֵאתִי.

Dt 12,31.16,22 ‖ 2S 13,22 ‖ Mal 2,16 ‖ Prv 6,16.

**וּשְׂנֵאֶךָ [וּשְׂנֵאֶךָ** *suff.* Prv 25,17.
**שְׂנֵאָהּ** 2S 13,15.
**וּשְׂנֵאָהּ** Dt 22,13.24,3.
**שָׂנְאָה** *3 perf. f.* Jes 1,14 ‖ Ps 11,5.
**שָׂנֵאתָ** *2 perf.* Ez 35,6 ‖ Ps 5,6.50,17.
**שְׂנֵאתַנִי** *suff.* Jud 14,16.
**שְׂנֵאתָהּ** Jud 15,2.
**שָׂנֵאת** (al. תְ) *2 perf. f.* Ez 16,37.23,28.
**שָׂנֵאתִי** *1 perf.* Jer 44,4 ‖ Am 5,21.6,8 ‖ Zach 8,17 ‖ Mal 1,3 ‖ Ps 26,5.31,7.101,3.119,104.113.128.163 ‖ Prv 5,12.8,13.
**וְשָׂנֵאתִי** Eccl 2,17.18.
**שְׂנֵאתִיו** *suff.* 1R 22,8.
**שְׂנֵאתִיהוּ** 2Ch 18,7.
**שְׂנֵאתִיהָ** Jer 12,8.
**שְׂנֵאתִים** Hos 9,15 ‖ Ps 139,22.

**בְּשִׂמְחָה** Gn 31,27 ‖ Dt 28,47 ‖ 1S 18,6 ‖ 2S 6,12 ‖ Jes 55,12 ‖ Zeph 3,17 ‖ Ps 21,7.68,4.100,2 ‖ Eccl 2,1.9,7 ‖ Esr 3,12.6,22 ‖ 1Ch 15,25.29,17.22 ‖ 2Ch 20,27.23,18.30,21.
**לְשִׂמְחָה** Esth 9,22 ‖ 1Ch 15,16 ‖ 2Ch 29,30.
**וּלְשִׂמְחָה** Jud 16,23 ‖ Zach 8,19 ‖ Eccl 2,2.
**שִׂמְחַת** *cs.* Jes 61,7 ‖ Ps 43,4 ‖ Cant 3,11 ‖ Neh 12,43.44.
**וְשִׂמְחַת** Jes 30,29. 35,10.*51,11* ‖ Job 20,5.
**בְּשִׂמְחַת** Ez 36,5 ‖ Ps 106,5 ‖ Eccl 5,19.
**כְּשִׂמְחַת** Jes 9,2.
**וּלְשִׂמְחַת** Jer 15,16.
**שִׂמְחָתִי** *suff.* Ps 137,6.
**כְּשִׂמְחָתְךָ** Ez 35,15.
**שִׂמְחַתְכֶם** Nu 10,10.
**בְּשִׂמְחַתְכֶם** Jes 66,5.
**וּבְשִׂמְחָתוֹ** Prv 14,10.
**שְׂמָחוֹת** *pl.* Ps 16,11.
**בִּשְׂמָחֹת** Ps 45,16.

---

## שְׂמִיכָה] בַּשְּׂמִיכָה

stragulum.

בקצת נוסחאות בסמ״ך. לר״ק רפידה, וזה טעם סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים.

Jud 4,18.

---

## שִׂמְלָה

vestis, vestimentum; pallium militis.

בערבית הפעל شمل הוראתו עטיפה וסביבה. לר״ק ושמלה מְגוֹלָלָה בדמים כמו מְגֹאָלָה.

Jes 3,6.7.

**וְשִׂמְלָה** Dt 10,18 ‖ Jes 9,4.
**הַשִּׂמְלָה** Gn 9,23 ‖ Dt 22,17 ‖ Jud 8,25.
**בַּשִּׂמְלָה** 1S 21,10 ‖ Prv 30,4.
**שִׂמְלַת** *cs.* Dt 21,13.22,5.
**וְשִׂמְלָתֵנוּ** Jes 4,1.
**שִׂמְלָתְךָ** Dt 8,4.
**שִׂמְלָתֵךְ** K. Ruth 3,3.
**שִׂמְלָתוֹ** K. Ex 22,26 ‖ 2S 12,20.

**מְשַׂמְּחֵי] מְשַׂמְּחִים** *cs.* Ps 19,9.
**שַׂמֵּחַ** *inf.* Jer 20,15.
**שַׂמֵּחַ** *imper.* Ps 86,4.
**וְשַׂמַּח** Prv 27,11.
**שַׂמְּחֵנוּ** *suff.* Ps 90,15.
**יְשַׂמַּח** *3 impf.* Ps 104,15 ‖ Prv 10,1.*15,20*.15,30.27,9.29,3 ‖ Eccl 10,19.
**וַיְשַׂמַּח** Thr 2,17.
**יְשַׂמְּחֶנָּה** *suff.* Prv 12,25.
**יְשַׂמְּחוּ** *3 impf. pl.* Hos 7,3 ‖ Ps 46,5.
**הִשְׂמַחְתָּ] הִשְׂמַחְתָּ** *Hi. 2 perf.* Ps 89,43.

## שָׂמֵחַ (= pt.) *adj.*

laetus.

Dt 16,15 ‖ 2R 11,14 ‖ Prv 15,13.17,5.22 ‖ Eccl 2,10 ‖ Esth 5,9.14 ‖ 2Ch 23,13.

**שְׂמֵחָה** *f.* Ps 113,9.
**שְׂמֵחִים** *pl.* 1R 1,45.8,66 ‖ Ps 126,3 ‖ 2Ch 7,10.
**וּשְׂמֵחִים** 1R 1,40.4,20.
**הַשְּׂמֵחִים** Am 6,13 ‖ Prv 2,14 ‖ Job 3,22.
**שְׂמֵחֵי** *cs.* Ps 35,26.
**שִׂמְחֵי־** Jes 24,7.

## שִׂמְחָה

laetitia; epulae laetae, voluptates.

י״ג בישעיה ט׳ ב׳: הִרְבִּית הַגִּילָה הגדלת השמחה, ובמשלי י״ד י״ג ואחרית הַשמחה תוגה.

1R 1,40 ‖ Jes 16,10.24,11.29,19 ‖ Jer 7,34. *16,9. 25,10. 33,11.* 31,7(6).48,33 ‖ Joel 1,16 ‖ Jon 4,6 ‖ Ps 4,8.30,12.97,11.137,3 ‖ Prv 10,28.12,20.14,13.15,21.23.21,15.17 ‖ Eccl 2,10.7,4 ‖ Esth 8,17.9,19 ‖ Neh 8,12. 17. 12,43 ‖ 1Ch 12,40(41).29,9 ‖ 2Ch 30,23.26.

**וְשִׂמְחָה** Jes 22,13.35,10.51,3.11 ‖ Ps 51,10 ‖ Eccl 2,26 ‖ Esth 8,16.9,17.*18*.22 ‖ Neh 12,27.
**הַשִּׂמְחָה** Jes 9,2 ‖ Eccl 8,15 ‖ Esr 3,13.

שָׂנְאוּ, K. (?) *3 perf. pl.* 2S 5,8 ‖ Am 5,10 ‖ Prv 1,29.

שְׂנֵאוּנִי *suff.* Ps 25,19.

שְׂנֵאָהוּ Prv 19,7.

שְׂנֵאתֶם *2 perf. pl.* Gn 26,27 ‖ Jud 11,7.

שֹׂנֵא, Q. שׂוֹנֵא *pt.* Dt 4,42.*19*, *4*.19,6.11 ‖ Jos 20,5 ‖ Jes 61,8 ‖ Ps 106,10. 120,6 ‖ Prv 13,24.15,10. 26,24.27,6.28,16. 29,24 ‖ Job 34, 17.

וְשֹׂנֵא Prv 11,15.12,1.15,27.

לְשֹׂנְאוֹ *suff.* Dt 7,10.

שֹׂנַאֲךָ Ex 23,5 ‖ Prv 25,21.

שֹׂנְאִים] שֹׂנְאֵי, K. *pl. cs.* Ex 18,21 ‖ Mich 3,2 ‖ Ps 129,5 ‖ Prv 28,16.

וְשֹׂנְאֵי Ps 34,22.

וּלְשֹׂנְאֵי 2Ch 19,2.

שֹׂנְאַי, שֹׂנְאַי *suff.* Ps 35,19.38, 20.41,8.69,5.86,17.

בְּשֹׂנְאָי Ps 118,7.

לְשֹׂנְאַי Ex 20,5 ‖ Dt 5,9.

מִשֹּׂנְאַי, מִשֹּׂנְאַי 2S 22,18 ‖ Ps 9, 14.69,15.

וּמִשֹּׂנְאַי Ps 18,18.

שֹׂנְאֵינוּ Ex 1,10.

שֹׂנְאֶיךָ Dt 7,15.30,7 ‖ 2S 19,6 ‖ Ps 21,9 ‖ Job 8,22 ‖ 2Ch 1,11.

שֹׂנְאֵיכֶם Lev 26,17 ‖ Jes 66,5.

שֹׂנְאֵיהֶם Ps 106,41.

בְּשֹׂנְאֵיהֶם Esth 9,1.5.16.

שֹׂנְאָיו Gn 24,60.

לְשֹׂנְאָיו Dt 7,10.

שְׂנֻאָה] שְׂנֻאוֹתַיִךְ *pl. f. suff.* Ez 16,17.

שָׂנוּא] שְׂנֻאֵי Q. *pt. pass. pl. cs.* 2S 5,8.

שְׂנוּאָה *sg. f.* Gn 29,31.33 ‖ Dt 21,15 ‖ Prv 30,23.

וּשְׂנוּאָה Jes 60,15.

הַשְּׂנוּאָה Dt 21,16.17.

וְהַשְּׂנוּאָה Dt 21,15.

שָׂנֹא *inf. abs.* Jud 15,2.

שְׂנֹא *cs.* Gn 37,5.8.

לִשְׂנֹא Ps 36,3.105,25 ‖ Eccl 3,8.

וְלִשְׂנֹא 2S 19,7.

שְׂנֹאת Prv 8,13.

שְׂנָא] שִׂנְאוּ *imper. pl.* Am 5, 15 ‖ Ps 97,10.

אֶשְׂנָא *1 impf.* Ps 139,21.

תִּשְׂנָא *2 impf.* Lev 19,17.

וַתִּשְׂנָא Ps 45,8.

יִשְׂנָא *3 impf.* Prv 13,5.26,28.

יִשְׂנָאֶךָּ [יִשְׂנָאֲךָ *suff.* Prv 9,8.

וַיִּשְׂנָאֶהָ Dt 22,16 ‖ 2S 13,15.

יִשְׂנְאוּ־ *3 impf. pl.* Prv 1,22. 29,10.

וַיִּשְׂנְאוּ Gn 37,4.

נִשְׂנָא] יִשָּׂנֵא *Ni. 3 impf.* Prv 14,17.20.

שִׂנֵּא] מְשַׂנְאַי *Pi. pt. suff.* Ps 55,13 ‖ Job 31,29.

מְשַׂנְאִים] מְשַׂנְאֵי *pl. cs.* Ps 81, 16.

מְשַׂנְאַי *suff.* 2S 22,41 ‖ Prv 8,36.

וּמְשַׂנְאַי Ps 18,41.

וְלִמְשַׂנְאַי Dt 32,41.

וּמְשַׂנְאֵינוּ Ps 44,8.11.

מְשַׂנְאֶיךָ Nu 10,35 ‖ Ps 139,21.

וּמְשַׂנְאֶיךָ Ps 83,3.

מְשַׂנְאָיו Ps 68,2.

וּמְשַׂנְאָיו Dt 33,11 ‖ Ps 89,24.

## שִׂנְאָה

odium.

ר׳ יוסף הלוי גורס בתהלים ק״ט נ׳ ודִבְרֵי שנאה סבבוני.

2S 13,15 ‖ Ps 109,3.139,22 ‖ Prv 10,12.18.26,26 ‖ Eccl 9,1.

וְשִׂנְאָה Ps 109,5 ‖ Prv 15,17.

הַשִּׂנְאָה 2S 13,15.

בְּשִׂנְאָה Nu 35,20 ‖ Ez 23,29.

וְשִׂנְאַת *cs.* Ps 25,19.

בְּשִׂנְאַת (al. inf.) Dt 1,27.

מִשִּׂנְאָתֵיךְ (= מִשִּׂנְאָתֵךְ) *suff.* Ez 35,11.

וּמִשִּׂנְאָתוֹ (*inf.*) Dt 9,28.

שִׂנְאָתָם Eccl 9,6.

## שָׂנִיא] לַשְּׂנִיאָה *f.*

f. exosa, *posthabita.*

ע״מ שְׂכִיר, שְׂכִירָה.

Dt 21,15.

v. chald.

## שָׂעִף?] בִּשְׂעִפִּים *pl.*

cogitatio.

(י״פ מן הערבית شَغِفَ בהוראת התרגשות ואי מנוחה, וקרוב אל סר וזעף).

Job 4,13.

שְׂעִיפַּי (al. שְׂעִפַּי) *suff.* Job 20,2.

cf. סְעִף et שַׂרְעַף

## שָׂעַר] שָׂעֲרוּ *3 perf. pl.*

horrere; *Ni.* saevire; *Pi.* procella auferre; *Hith.* procellae instar irruere.

אח אל סער, וכמוהו באשורית. טעם לא שערום אבתיכם, לא פחדו מהם. כענין וקדמונים אחזו שער, וי״פ מן הערבית شعر בהוראת ידיעה, והוא כפל ענין במלות שונות, וכ״ת השבעים; בירמיה ב׳ י״ב קורין ושערו הַרְבֵּה מאד.

Ez 27,35.

שְׂעָרוּם (?) *suff.* Dt 32,17.

שְׂעַר] וְשַׂעֲרוּ *imper. pl.* Jer 2, 12.

יִשְׂעַר] יִשְׂעָרֶנּוּ *3 impf. suff.* Ps 58,10.

יִשְׂעֲרוּ *3 impf. pl.* Ez 32,10.

נִשְׂעַר] נִשְׂעֲרָה *Ni. 3 perf. f.* Ps 50,3.

שִׂעֵר] וִישָׂעֲרֵהוּ *Pi. 3 impf. suff.* Job 27,21.

הִשְׂתָּעֵר] וְיִשְׂתָּעֵר *Hith. 3 impf.* Dan 11,40.

## שַׂעַר, שַׂעַר

tempestas, procella; horror.

Jes 28,2 ‖ Ez 27,35.32,10 ‖ Job 18,20.

## שְׂעָרָה] בִּשְׂעָרָה

(רש״א הרבשוב מפרש בשערה ישופני בעבור חטא קל כשער, ע״ד שאמרו חז״ל: הקב״ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה).

Job 9,17.

וּבִשְׂעָרָה Nah 1,3.

——conf. סָעַר——

## שֵׂעָר

pilus, pili.

י״נ בתהלים ס״ח כ״ב קדקוד רשע, ול״נ שֵׂעִיר כלומר אדום.

Gn 25,25 ‖ Lev 13,10.21.25.26.30.32 ‖ 2R 1,8 ‖ Zach 13,4 ‖ Ps 68,22.

וְשֵׂעָר Lev 13,3.31.37.

לַשֵּׂעָר Lev 13,36.

שְׂעַר *cs.* Nu 6,5.18 ‖ Jud 16,22 ‖ 2S 14,26.

מִשְּׂעַר Esr 9,3.

וּשְׂעָרֵךְ *suff.* Ez 16,7.

שְׂעָרוֹ Lev 14,8.9².

וּשְׂעָרָהּ *suff.* Lev 13,20.

שְׂעָרָה ?] וּשְׂעָרָה (ה׳רפה) Lev 13,4

שַׂעַר] וְשַׂעַר Jes 7,20

הַשַּׂעֲרָה Jud 20,16.

שַׂעְרֵךְ *suff.* Cant 4,1.*6,5*.

## שַׂעֲרָה] שַׂעֲרַת *cs.*

יונתן קורא תסמר שַׂעֲרַת (= סערה, עלעולא) בשרי, ומקביל אל וְרוּחַ על פני יחלף.

Job 4,15.

מִשַּׂעֲרַת 1S 14,45 ‖ 2S 14,11.

מִשַּׂעֲרָתוֹ *suff.* 1R 1,52.

מִשַּׂעֲרוֹת *pl.* Ps 40,23.69,5.

## שָׂעִר *adj.*

hirsutus.

Gn 27,11.

שְׂעָרָה] שְׂעִרֹת *f. pl.* Gn 27,23.

## I שָׂעִיר] וְשָׂעִיר

hircus, caper; *pl.* numina deserti.

ע״ש השער שנשתבח בו.

Jes 34,14.

הַשָּׂעִיר Lev 4,24.16,9.18.20.21².22².26 ‖ Dan 8,21.

וְהַשָּׂעִיר Lev 16,10.

שְׂעִיר *cs.* Gn 37,31 ‖ Lev 4,23.9,3.15.*16,15*.10,16.16,27.23,19 ‖ Nu 7,16.*22.28.34.40.46.52.58.64.70.76.82*.28,30.29,11.43,22.25.45,23.

וּשְׂעִיר Nu 15,24.28,15.22.*29,22.28.31.34.38*.29,5.*16.19.25*.

וּשְׂעִירִם *pl.* Jes 13,21.

הַשְּׂעִירִם Lev 16,7.8.

לַשְּׂעִירִם Lev 17,7.

וְלַשְּׂעִירִים 2Ch 11,15.

שְׂעִירֵי *cs.* Lev 16,5 ‖ 2Ch 29,23.

וּשְׂעִירֵי Nu 7,87.

## שְׂעִירָה] שְׂעִירַת *f. cs.*

capra.

ע״ד כֶּבֶשׂ וְכִבְשָׂה, כֶּשֶׂב וְכִשְׂבָּה.

Lev 4,28.5,6.

## II שָׂעִיר] כִּשְׂעִירִם *pl.*

imbres.

י״ת כרוחי מטרא, מלשון שַׂעַר וסער (ע״ד שיאמר הגרמני רעגענשויער, והאנגלי showers), להראב״ע מטר דק כשער; וכטעם רְסִיסִים (ואולי מן שְׂעָרָה, וכטעם שִׁבֹּלֶת מים?).

Dt 32,2.

## שְׂעֹרָה

hordeum.

כמוהו בסורית, ערבית וכושית, מפני שהשבלים שעירות. וי״ם שש־שעורים דרות מן שעור ומדה, וי״נ סְאַת שעורים.

Joel 1,11 ‖ Job 31,40.

וּשְׂעֹרָה Dt 8,8 ‖ Jes 28,25.

הַשְּׂעֹרָה Ex 9,31.

וְהַשְּׂעֹרָה Ex 9,31.

שְׂעוֹרִים, שְׂעֹרִים (Ch) *pl.* Lev 27,16 ‖ Nu 5,15 ‖ Jud 7,13 ‖ 2S 14,30.21,9 ‖ 2R 4,42.7,1.*16*.18 ‖ Ez 4,12.13,19 ‖ Hos 3,2 ‖ Ruth 1,22.2,17.3,15 ‖ 1Ch 11,13.

וּשְׂעוֹרִים, וּשְׂעֹרִים 2S 17,28 ‖ Jer 41,8 ‖ Ez 4,9 ‖ 2Ch 2,9.27,5.

הַשְּׂעֹרִים Ez 45,13 ‖ Ruth 2,23.3,2.17.

וְהַשְּׂעֹרִים 1R 5,8 ‖ 2Ch 2,14.

——v. ch. et n. pr.——

שִׂפְדָּנָה (al. סְ׳) Jer 49,3 v. סָפַד

## שָׂפָה

labium; ora, extremitas.

כמוהו בסורית, ערבית ואשורית (לד״ק קרוב אל סוף). השבעים קורין בתהלים ק״ו ל״ג ויבטאו בשפתידם.

Gn 11,1 ‖ Ex 28,32.39,23 ‖ Jes 28,11.33,19 ‖ Ez 3,5.*6* ‖ Zeph 3,9 ‖ Job 12,20.

וְשָׂפָה Gn 11,6.

בְּשָׂפָה Ps 22,8.

שְׂפַת *cs.* Gn 11,7.9.22,17.41,3.17 ‖ Ex 2,3.7,15.14,30.26,4.*10.36,11*.10.*36,17*.36,17 ‖ Dt 2,36.*4,48* ‖ Jos 11,4.12,2.*13,9.16* ‖ Jud 7,12.22 ‖ 1S 13,9 ‖ 1R 5,9.7,26.9,26 ‖ 2R 2,13 ‖ Jes 19,18 ‖ Ez 36,3.47,6.7 ‖ Ps 12,3.81,6 ‖ Prv 12,19.17,4.7² ‖ 2Ch 4,5.8,17.

בִּשְׂפַת Ex 26,4.*36,11*.

לִשְׂפַת Dan 12,5².

מִשְּׂפַת־ Ps 120,2.

שְׂפָתוֹ, Q. *suff.* Ex 28,26.*39,19* ‖ 1R 7,23 ‖ Ez 47,12 ‖ Prv 16,27 ‖ 2Ch 4,2.

בִּשְׂפָתוֹ Q., (בִּשְׂפָתָיו K.) Prv 26,24.

וּשְׂפָתוֹ 1R 7,26 ‖ 2Ch 4,5.

לִשְׂפָתוֹ 1R 7,24.

מִשְּׂפָתוֹ 1R 7,23 ‖ 2Ch 4,2.

שְׂפָתָהּ Ez 43,13.

שְׂפָתָם Gn 11,7.

שְׂפָתַיִם, שְׂפָתָיִם *du.* Ex 6,12.30 ‖ 2R 18,20 ‖ Jes 6,5².36,5.57,19 ‖ Prv 4,24.10,8.*10*.12,13.14,23.16,21.24,26.26,23 ‖ Job 11,2.

בִּשְׂפָתַיִם Lev 5,4.

שִׂפְתֵי *cs.* Mal 2,7 ‖ Ps 12,4.17,1.31,19 ‖ Prv 5,3.10,18.21.32.12,22.14,7.15,7.16,10.13.18,6.20,15 ‖ Cant 7,10 ‖ Thr 3,62.

וְשִׂפְתֵי Ps 63,6 ‖ Prv 14,3.

בְּשִׂפְתֵי Prv 10,13.

שְׂפָתַי, שְׂפָתָי *suff.* Jer 17,16 ‖ Hab 3,16 ‖ Ps 16,4.40,10.51,17.63,4.66,14.71,23.89,35.119,171.141,3 ‖ Prv 8,6.7 ‖ Job 13,6.16,5.27,4.32,20.33,3 ‖ Dan 10,16.

בִּשְׂפָתַי Ps 119,13.
שְׂפָתֵינוּ Hos 14,3‖Ps 12,5.
שְׂפָתֶיךָ Dt 23,24‖Jes 6,7‖ Ps 17,4‖Prv 5,2.22,18.23,16.27,2.
וּשְׂפָתֶיךָ Ps 34,14‖Job 8,21.15,6.
בִּשְׂפָתֶיךָ 2R 19,28 ‖ Jes 37,29 ‖ Prv 24,28.
שְׂפָתָיו, K. Jes 11,4.30,27 ‖ Ps 21,3‖Prv 10,19.13,3.16,23.27.30.17,28. 18,20. 19,1. 20,19. 22,11 ‖ Job 11,5.23,12.
וּשְׂפָתָיו Prv 18,7.
בִּשְׂפָתָיו, Q. Mal 2,6‖Ps 106,33‖ Prv 26,24‖Job 2,10.
וּבִשְׂפָתָיו Jes 29,13.
שְׂפָתֶיהָ Nu 30,7.9.13 ‖ 1S 1,13 ‖ Prv 7,21.
שִׂפְתֵיהֶם Prv 24,2.
שְׂפָתֵימוֹ Ps 59,13.140,4.10.
וְשִׂפְתוֹת Eccl 10,12.
בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ *suff.* Ps 45,3.
שִׂפְתוֹתַיִךְ Cant 4,3.11.
שִׂפְתוֹתֵיכֶם Jes 59,3.
שִׂפְתוֹתָיו Cant 5,13.
בְּשִׂפְתוֹתֵיהֶם Ps 59,8.

## שָׂפָם

barba labiorum, mystax.

יתכן שדמ"ם הוא הקצור מן הרבוי הזוני, וכמו שְׂפָיִם.

Lev 13,45 ‖ Ez 24,17.22 ‖ Mich 3,7.

שְׂפָמוֹ *suff.* 2S 29,25.

—v. n. pr.—

סָפַן v. שְׂפֻנֵי; סָפַח v. מִשְׂפָּח

## שָׂפַק] יִשְׂפֹּק 3 *impf.*

redundare, superfluere.

מענין ספוק והספקה בדרז"ל. הירונימוס קורא ובילדי נכרים יספחו.

1R 20,10.

יַשְׂפִּיק] יַשְׂפִּיקוּ *Hi. 3 impf. pl.* Jes 2,6.

## שֶׂפֶק] (Orient סֵ) בְּשֶׂפֶק

abundantia, affluentia.

כענין וישמן ישרון ויבעט, ולד"ק שפקו מכתו, כסופג בדרז"ל, וכ"ת השבעים (ואולי הטעם כשתמלא סאתו).

Job 36,18.

שֵׂפֶק] שִׂפְקוֹ *suff.* Job 20,22

—יִשְׂפֹּק Job 27,23 v. סָפַק—

שַׂק rad. שקק.

## שָׂקַד] נִשְׂקַד *Ni. 3 perf.*

alligatum esse.

הרד"ק מפרשו מענין חבור וקשור ומוצא לו חברים בדרז"ל; השבעים, הסורי והירונימוס קורין נִשְׁקַד עַל פשעי, וכטעם שוקד אני על דברי דירמיה.

Thr 1,14.

## שקק .rad] שָׂק, שַׂק

cilicium, pannus crassus; saccus; vestis lugentium.

כמוהו בסורית ובכושית, ומבני שם בא לבני יפת.

Gn 37,24‖Lev 11,32‖ 1R 21,27‖ Jes 3,24.15,3.22,12 ‖ Jer 6,26.48,37‖Joel 1,8‖Am 8,10 ‖ Jon 3,6 ‖ Ps 35,13.69,12‖Job 16,15‖ Esth 4,1.2.3.

וָשָׂק Jes 50,3‖Jer 58,5 ‖ Dan 9,3.
הַשָּׂק 2S 21,10‖2R 6,30‖Jes 20,2.
בַּשָּׂק 1R 21,27‖2R 19,1‖Jes 37,1.
שַׂקִּי *suff.* Ps 30,12.
שַׂקּוֹ Gn 42,25.27‖Esth 4,4.
בְּשַׂקּוֹ Gn 42,35.
שַׂקִּים *pl.* Jos 9,4 ‖ 2S 3,31 ‖ 1R 20,31.32 ‖ Jer 4,8.49,3 ‖ Ez 7,18.27,31‖Jon 3,5.8‖Thr 2,10.
בַּשַּׂקִּים 2R 19,2 ‖ Jes 37,2‖ Joel 1,13‖1Ch 21,16.
וּבְשַׂקִּים Neh 9,1.
שַׂקֵּיהֶם *suff.* Gn 42,35.

## שָׂקַר°

circumspectare.

כמוהו בסורית, ושגור בדרז"ל (סוקרן בסקירה אחת, סקרנית) כלומר קורצות בעיניהן, ויי"מ צובעות בסיקרא ובכחול.

שִׂקֵּר] וּמְשַׂקְּרוֹת *Pi. pt. pl. f.* Jes 3,16.

—שָׂרַר v. שַׂר—

## שָׂרַג°

perplectere, complicare.

ענינו סביכה וקליעה מעשה עבות, וכמוהו בסורית וערבית, שבכה ת"י סרינתא, והפעל שגור בדרז"ל עם השם סורג וסריגא.

שֹׂרַג] יְשֹׂרָגוּ (רְ) *Pu. 3 impf. pl.* Job 40,17.

הִשְׂתָּרֵג] יִשְׂתָּרְגוּ *Hith. 3 impf. pl.* Thr 1,14.

## שָׂרִיג] שָׂרִיגִם *pt.*

palmes vitis.

ע"ש שקלועים זה בזה (ע' הערה אל אשכול דף ע"ג), וכטעם שובך באילן.

Gn 40,10.

הַשָּׂרִגִים Gn 40,12.
שָׂרִיגֶיהָ *suff.* Joel 1,7.

—v. n. pr.—

## שָׂרַד] שָׂרְדוּ 3 *perf. pl.*

effugere, evadere.

כמוהו בערבית בהוראת הִמָּלֵט.

Jos 10,20.

## שָׂרִיד

fugitivus, superstes.

י"נ במדבר כ"ד י"ט: והאביד שריד מֵעִיר; לד"ק שריד דשופטים ה' י"נ שם מקום, ע' יהושע י"ט ו'.

Nu 21,35.24,19‖Dt 2,34.3,3‖ Jos 8,22.10,28.*37.39.40*.30. 33. 11,8 ‖ Jud 5,13‖2R 10,11‖Jes 1,9 ‖ Jer 42,17.47,4‖Ob 18‖ Job 18,19.20, 21.26.

וְשָׂרִיד Jer 44,14‖Thr 2,22.
וְהַשְּׂרִדִם *pl.* Jos 10,20.
וּבַשְּׂרִידִים Joel 3,5.
שְׂרִידֵי (נס"א) *cs.* Jer 31,2(1).
שְׂרִידָו K., שְׂרִידָיו *suff.* Ob 14‖ Job 27,15.

—v. n. pr.—

## שְׂרָד

panni genus instar loricae ex filis contextum; *al.* id quod שָׁרַת; *LXX στολαὶ λειτουργικαί.*

י"פ מן סְרָדָא מעשה עבות וקליעה (ואולי מן שֶׂרֶד דלקמן, שנעשו במדה קצובה לכל כהן).

Ex 39,1.

הַשְּׂרָד Ex 31,10.35,19.*39,41*.

## שֶׂרֶד] בַּשֶּׂרֶד

stilus, ruber stilus.

קרוב אל שרט ושרטוט בדרז״ל.

Jes 44,13.

---

## שָׂרָה

impugnare, vincere, devincere, superare.

אח אל שור ושרר, וכמוהו בערבית (בימין).

Hos 12,4.

שָׂרִיתָ *2 perf.* Gn 32,29.

## מִשְׂרָה] הַמִּשְׂרָה

imperium.

Jes 9,5.6.

v. n. pr. יִשְׂרָאֵל; cf. שׂוּר, שָׂרַר.

## שָׂרַט] שָׂרֹט *inf. abs.*

incisionem facere, *laedere.*

כמוהו בערבית (בימין), בסורית (בסמך) ובאשורית, ומצוי בדרז״ל (שרט לו שריטה בכותל, המסרט על בשרו).

Zach 12,3.

יִשְׂרְטוּ *3 impf. pl.* Lev 21,5.

נִשְׂרַט] יִשָּׂרֵטוּ (ךְ) *Ni. 3 impf. pl.* Zach 12,3.

## שֶׂרֶט] וְשֶׂרֶט

incisura.

Lev 19,28.

שָׂרֶטֶת] שָׂרֶטֶת Lev 21,15

---

## שָׂרַךְ

texere, nectere, pervertere.

ענינו סביכה ועביתה, וכטעם ומאשריו מבֻלעים; דרכי סורר ת״י שבילי סרך (השבעים קורין: בָּעֶרֶב קֹלָהּ מַשְׂרֶכֶת!).

שֵׂרֵךְ] מְשָׂרֶכֶת *Pi. pt. f.* Jer 2,23.

## שְׂרוֹךְ

corrigia (calcei).

כמוהו בערבית, ובדרז״ל (שבת נ״ג ע״א) בא השם מסריך לרציעה וחבל בקשירה; יתכן שמשקלו שָׂרוֹךְ ובנסמך שְׂרוֹךְ.

Gn 14,23‖Jes 5,27.

---

## שָׂרַע

extendere.

כמוהו בערבית, וקרוב אל סרח.

שָׂרַע] שָׂרוּעַ *pt. pass.* Lev 21,18.22,23.

הִשְׂתָּרַע] מֵהִשְׂתָּרֵעַ *Hith. inf. cs.* Jes 28,20.

——— conf. סָרַח ———

## שַׂרְעַף] שַׂרְעַפַּי, ־פֶּ֫יךָ *pl. suff.*

cogitationes.

עיקר שרשו שעף והרי״ש נוסף כשבט ושרביט, כסא וכורסא.

Ps 94,19.139,23.

——— cf. סָעַף et שָׂעַף ———

## שָׂרַף

comburere, cremare.

אח אל זרב, שרב, צרב וצרף, וכמוהו באשורית; יש מחברין לו בן דודו ומסרפו דעמוס.

Lev 4,21.8,17.*9*,*11*.10,6 ‖ Jos 11,9.11.13 ‖ 2R 23,11.25,9 ‖ Jes 44,16 ‖ Jer 36,28. 32. 52,13 ‖ 2Ch 34,5.

וְשָׂרַף Lev 4,12.21.13,52 ‖ Nu 19,5‖2R 23,15.

וּשְׂרָפוֹ *suff.* Ez 43,21.

וּשְׂרָפָהּ Jer 21,10.*34*,*2*.

שְׂרָפָם Jos 11,13.

וּשְׂרָפָם Jer 43,12.

שְׂרָפָה] שְׂרָפָתַם *3 perf. f. suff.* Jes 47,14.

שָׂרַפְתָּ *2 perf.* Jer 36,29.

וְשָׂרַפְתָּ Ex 29,34 ‖ Dt 13,17 ‖ Ez 5,4.

שָׂרַפְתִּי *1 perf.* Jes 44,19.

שָׂרְפוּ *3 perf. pl.* Nu 31,10‖Jos 6,24‖Jud 18,27‖ Jer 39,8.51,22‖ Ps 74,8‖2Ch 36,19.

וְשָׂרְפוּ Lev 16,27‖Jer 37,10 ‖ Ez 16,41.

וּשְׂרָפֻהָ, וּשְׂרָפוּהָ *suff.* Jer 32,29.34,22.37,8.38,18.

שָׂרַפְנוּ *1 perf. pl.* 1S 30,14.

וְהַשֹּׂרֵף *pt.* Lev 16,28‖Nu 19,8.

שֹׂרְפִים *pl.* 2R 17,31.

שָׂרוּף] שְׂרֻפָה, שְׂרוּפָה *pass. f.* 1S 30,3‖Ps 80,17.

הַשְּׂרֻפִים *m. pl.* Nu 17,4.

שְׂרֻפוֹת, שְׂרוּפוֹת *pl. f.* Jes 1,7‖Neh 3,34.

שָׂרוֹף *inf. abs.* 2S 23,7.

שְׂרֹף *cs.* Jer 36,25.27.

לִשְׂרֹף Jer 7,31.19,5.

שָׂרְפוֹ *suff.* Am 2,1.

לְשָׂרְפוֹ Jud 9,52.

וָאֶשְׂרֹף *1 impf.* Dt 9,21.

תִּשְׂרֹף *2 impf.* Ex 29,14 ‖ Jos 11,6‖Jer 38,23.

תִּשְׂרְפֶנּוּ *suff.* Lev 13,55.*77*.

יִשְׂרֹף *3 impf.* Nu 19,5‖ Jer 43,13‖Ps 46,10.

וַיִּשְׂרֹף Ex 32,20 ‖ Jos 8,28 ‖ 1R 15,13.16,18 ‖ 2R 23,6.15.16.20.25,9‖Jer 52,13‖2Ch 25,16.

וַיִּשְׂרְפֶהָ *suff.* 1R 9,16.

וַיִּשְׂרְפֵם 2R 23,4.

נִשְׂרֹף *1 impf. pl.* Jud 12,1.14,15.

וְנִשְׂרְפָה Gn 11,3.

תִּשְׂרְפוּ] תִּשְׂרֹפוּ *2 impf. pl.* Ex 12,10‖Lev 8,32.

תִּשְׂרְפוּן Dt 7,5.25.12,3.

יִשְׂרְפוּ, יִשְׂרֹפוּ (Ez) *3 impf. pl.* Lev 20,14 ‖ Dt 12,31 ‖ 1R 13,2 ‖ Jer 34,5‖Ez 23,47.

וַיִּשְׂרְפוּ Jos 7,25 ‖ Jud 15,6 ‖ 1S 30,1.31,12‖2Ch 16,14.36,19.

וַיִּשְׂרְפוּהָ *suff.* 2R 10,26.

נִשְׂרַף] יִשָּׂרֵף *Ni. 3 impf.* Lev 4,12.7,17.19.19,6‖Jos 7,15.

תִּשָּׂרֵף *3 impf. f.* Lev 6,23.13,52.21,9‖Jer 38,17.

וְתִשָּׂרֵף Gn 38,24.

יִשָּׂרְפוּ *3 impf. pl.* 2S 23,7 ‖ Mich 1,7.

וַיִּשָּׂרְפוּ 1Ch 14,12.

תִּשָּׂרַפְנָה *3 impf. pl. f.* Prv 6,27.

שֹׂרַף] שֹׂרָף *Pu. 3 perf.* Lev 10,16.

## שְׂרֵפָה

ustio, combustio, incendium.

Dt 29,22‖Jer 51,25 ‖ 2Ch 16,14.21,19.

**הַשַּׂר , הַשָּׂר** 2R 9,5$^2$ ‖ Mich 7,3 ‖ Dan 12,1 ‖ 2Ch 15,5.6.7.8.9.10.27.27,8 ‖ 2Ch 17,14.15.

**לְשַׂר , לְשָׂר** Gn 41,12 ‖ 1S 17,18.22,2 ‖ 2S 23,19 ‖ 1Ch 11,21.

**וּלְשָׂר** 1Ch 11,6.

**מִשָּׂר** Dan 1,8.

**שַׂרְכֶם** *suff.* Dan 10,21.

**שָׂרִים** *pl.* Nu 21,18.22,15 ‖ 2S 19,7 ‖ Jes 23,8.49,7 ‖ Hos 7,3.5.8,10 ‖ Ps 119,23.161.148,11 ‖ Prv 8,16 ‖ Job 3,15.29,9.34,19.39,25 ‖ Thr 5,15 ‖ Dan 8,25 ‖ 1Ch 12,21 (22).28(29).34(35).

**וְשָׂרִים** Jer 17,25.49,38 ‖ Hos 13,10 ‖ Eccl 10,7.

**הַשָּׂרִים** 2S 18,5 ‖ 1R 4,2 ‖ 2R 24,14 ‖ Jes 21,5 ‖ Jer 4,9.26,11.12.16.21.34,10.35,4.36,12$^2$.14.19.21.37,14.15.38,4.25.27 ‖ Zeph 1,8 ‖ Ps 82,7 ‖ Esth 1,16.3,1.5,11 ‖ Dan 10,13 ‖ Esr 9,1.2.10,8 ‖ 1Ch 29,24 ‖ 2Ch 24,10.28,14.

**וְהַשָּׂרִים** 2R 11,14 ‖ Esth 1,11.16.21 ‖ Esr 8,20 ‖ Neh 4,10 ‖ 1Ch 24,6.28,21 ‖ 2Ch 23,13.28,21.29,30.30,12.24.31,8.

**בְּשָׂרִים** Prv 19,10.

**לְשָׂרִים** Ps 45,17.

**וּלְשָׂרִים** Jes 32,1.

**וְלַשָּׂרִים** Nu 22,40.

**שָׂרֵי . . . וְשָׂרֵי , שָׂרֵי** *cs.* Gn 12,15.47,6 ‖ Ex 1,11.18,21.*25*$^4$ ‖ Nu 22,8.13.14.21.35.23,6.31,14.*48*.52$^2$.54 ‖ Dt 1,15$^4$.20,9 ‖ Jud 7,25.8,3.6.14.10,18 ‖ 1S 8,12.18,30.22,7.29,3$^2$.4$^2$.9 ‖ 2S 4,2.10,3.18,1.24,4 ‖ 1R 2,5.9,23.14,27.15,20.20,14.15.*17.19*.22,31.32.*33* ‖ 2R 1,14.8,21.9,5.10,1.11,4.9.15.19.25,23 ‖ Jes 19,11.13.43,28 ‖ Jer 24,1.26,10.29,2.34,19.38,17.*18.22*.39,3$^2$.40,7.13.*41,11.16.43,4.5*.41,13.42,1.8.52,10 ‖ Ez 11,1 ‖ Hos 5,10 ‖ Ps 68,28$^3$ ‖ Esth 1,14.18.3,12.9,3 ‖ Esr 7,28.8,29$^2$.10,5 ‖ Neh 2,9.11,1.12,31.32 ‖ 1Ch 13,1.19,3.21,2.22,17(16).23,2.24,5.27,3.22.31.

**[שֹׂרֵקָה] וְלַשֹּׂרֵקָה** Gn 49,11

——v. n. pr. נַחַל שׂרֵק——

## [שָׂרַר] שֹׂרֵר *pt.*

principem esse, principatum tenere.

אח אל שוּר ושָׂרָה, חברנו לו יָסֹר כמשא שבא כדרכּה נוסחאות בשמאל, וכן לפי השבעים ותרגום רב יוסף; לרד״ק הוא שם ע״מ עָשׁוֹק, רָזוֹן וכדומה ומענין ושם חטה שׂוֹרָה, ולד״א כמו יֶאֱסֹר.

Esth 1,22.

**יָסֹר** (al. שְׂ) *3 impf.* 1Ch 15,22.

**יָשֹׂרוּ** *3 impf. pl.* Jes 32,1 ‖ Prv 8,16.

**הִשְׂתָּרֵר** *Hith. inf.* Nu 16,13.

**תִּשְׂתָּרֵר** *2 impf.* Nu 16,13.

## שָׂר , שַׂר

praefectus, princeps; archangelus (Dan).

בקצת נוסחאות במ״ב י׳ א׳: אל שרי יזרעאל וְאֶל הזקנים, וכ״ת השבעים, הסורי והירונימוס; בי״א י״ד (דה״ב כ״ג י״ג) יתכן לגרוס והשָּׂרִים וההצצרות בימין, וכן באיוב ל״ו כ״ה רעם שָׂרִים ותרועה (ואולי גם בעזרא ח׳ כ׳); יש מפרשים סרי סוררים דירמיה ו׳ כ״ח כמו שָׂרִים (ע׳ ישעיה א׳ כ״ג והושע ט׳ ט״ו), וכ״ת עקילוס, הסורי והירונימוס (השבעים השמיטו סָרֵי). במ״ד ט׳ קורין השבעים שָׂרֵיכֶם ת׳ נְשֵׁיו; ר׳ יעקב רייפמאנן גורס בתהלים פ״ב ד׳: וכאחד הַבְּשָׂרִים תפלו (ע׳ ישעיה ל״א ג׳, ירמיה י״ז ה׳ ואיוב י׳ ד׳); י״ג בדה״ב כ״א ט׳: ויעבר יהורם שעירה (צעירה) ת׳ עם שריו, וע׳ מ״ב ח׳ כ״א (ע׳ הערה אל בָּשָׂר).

Gn 21,22.*32.26,26*.37,36.*39,1*.39,21.*22.23*.40,2$^2$.3.*41,10*.4.9.16.20$^2$.21.22.23.41,9.10 ‖ Ex 2,14 ‖ Jos 5,14.15 ‖ Jud 4,7.9,30 ‖ 1S 12,9.14,50.17,55.18,13.26,5 ‖ 2S 2,8.3,28.10,16.18.19,14.24,2 ‖ 1R 1,19.2,32$^2$.11,15.21.24.16,9.16.22,26 ‖ 2R 1,9.10.11.13$^2$.4,13.5,1.23,8.25,19 ‖ Jes 3,3.9,5 ‖ Jer 51,59.52,25 ‖ Hos 3,4 ‖ Dan 1,7.9.10.11.18.8,11.25.10,20$^2$ ‖ Neh 3,9.*12*.14.15.16.17.*18*.19.7,2 ‖ 1Ch 15,22.19,16.18.27,5 ‖ 2Ch 18,25.34,8.

**וְשַׂר , וְשָׂר** Jud 4,2 ‖ Dan 10,13 ‖ 1Ch 27,34 ‖ 2Ch 32,21.

**הַשְׂרֵפָה** Lev 10,6 ‖ Nu 17,2.

**לִשְׂרֵפָה** Gn 11,3 ‖ Jes 9,4.

**מִשְּׂרֵפָה** Am 4,11.

**שְׂרֵפַת** *cs.* Nu 19,6.17.

**כִּשְׂרֵפַת** 2Ch 21,19.

**לִשְׂרֵפַת** Jes 64,10.

## [מִשְׂרָפָה] מִשְׂרְפוֹת (רָ) *pl. cs.*

מִשְׂרְפוֹת מַיִם דיהושע ע׳ בחלק השמות. השבעים קורין: וכמספדות אבותיך... יספדו גם-לך.

Jes 33,12.

**וּבְמִשְׂרְפוֹת** Jer 34,5.

## שָׂרָף

urens, venenosus (serpens); genus quoddam angelorum.

Nu 21,8 ‖ Dt 8,15 ‖ Jes 14,29.

**וְשָׂרָף** Jes 30,6.

**שְׂרָפִים** *pl.* Jes 6,2.

**הַשְּׂרָפִים** Nu 21,6 ‖ Jes 6,6.

——v. n. pr.; cf. סָרַף——

## [שָׂרִיק] שְׂרִיקוֹת *pl. f.*

pectinatus.

הפעל בערבית (בימין) הוראתו בקיעה, והפעל סרק על עִבּוּד הפשתן שגור בדרז״ל עם שה״ת סורק והשם מַסְרֵק; שד״ל גורס שְׂרֻקוֹת, כלומר הנשים העוסקות במלאכה זו.

Jes 19,9.

---

## I [שָׂרֹק] שְׂרֻקִּים *pl.*

fuscus, *LXX ψαροί*, *Vulg.* varii.

צבע אדמדם; יש מחברין אותו עם ומשקרות עינים בהפך אתון, כבסורית וערבית, אמנם נמצא כמוהו באשורית על צבע אדום ביותר, ובערבית על הכלילות השחר.

Zach 1,8.

## II [שָׂרֹק] שְׂרוּקֶּיהָ *pl. suff.*

vitis uvas rubras caerulasve ferens.

תואר לאשכלות ענבים ע״ש הצבע האדום כדלעיל; ויש מחברין אותו עם שרינ.

Jes 16,8.

## שׂוֹרֵק , שֹׂרֵק

vitis generosioris species.

Jes 5,2 ‖ Jer 2,21.

28,1⁶.29,6² ‖ 2Ch 8,10.12,2.10.16, 4.17,14.18,30.31.*32*.21,9.22,8.23, 1.*20*.14.24,17.23.29,20.32,6.31. 33,11.14.35,9.36,14.

**וְשָׂרֵי** Nu 23,17 ‖ 2S 24,4 ‖ 1R 9, 22 ‖ 2R 25,26 ‖ Esth 1,3.8,9 ‖ 1Ch 15,25.25,1.26,26.27,1 ‖ 2Ch 8,9. 12,5.

**לְשָׂרֵי , וּלְשָׂרֵי . . . לְשָׂרֵי** 2R 11, 10 ‖ 1Ch 15,16.26,26 ‖ 2Ch 1,2.23, 9.25,5².

**וּלְשָׂרֵי** 1R 1,25 ‖ 1Ch 29,6.

**מִשָּׂרֵי** 1R 5,30 ‖ Esth 6,9 ‖ Esr 8, 24 ‖ 2Ch 21,4.26,11.

**שָׂרַי** *suff.* Jes 10,8.

**וְשָׂרַי** (LXX = וְשָׂרִים) Jud 5,15.

**שָׂרֵינוּ** Dan 9,6 ‖ Esr 10,14 ‖ Neh 9,34.10,1.

**וְשָׂרֵינוּ** Jer 44,17.

**לְשָׂרֵינוּ** Dan 9,8 ‖ Neh 9,32.

**שָׂרַיִךְ** Jes 1,23.

**וְשָׂרַיִךְ** Eccl 10,16.17.

**וְשָׂרֵיכֶם** Jes 44,21.

**שָׂרָיו** Jes 30,4.31,9 ‖ Jer 8,1.24,8. *34,21*.25,19 ‖ Ps 105,22 ‖ Esth 1, 3.2,18 ‖ Dan 11,5 ‖ 2Ch 21,9.32,3.

**וְשָׂרָיו** 1R 9,22 ‖ 2R 24,12 ‖ Jes 3, 14 ‖ Jer 48,7.49,3 ‖ Am 1,15 ‖ Esr 8,25 ‖ 2Ch 30,2.6.35,8.36,18.

**לְשָׂרָיו** 2Ch 17,7.

**שָׂרֶיהָ** Jes 34,12 ‖ Jer 25,18.50,35. 51,57 ‖ Ez 17,12.22,27 ‖ Am 2,3 ‖ Zeph 2,3 ‖ Prv 28,2 ‖ Thr 1,6.

**וְשָׂרֶיהָ** Thr 2,2.9.

**לְשָׂרֶיהָ** Jer 1,18.

**שָׂרֵיהֶם** Jes 3,4 ‖ Jer 2,26.32,32 ‖ Hos 7,16.9,15.

**וְשָׂרֵיהֶם** Jer 17,25.

**[שָׂרָה] שָׂרָתִי** *f. cs.* (?) Thr 1,1.

**שָׂרוֹת** *pl.* 1R 11,3 ‖ Esth 1,18.

**שָׂרוֹתֶיהָ** *suff.* Jud 5,29.

**וְשָׂרוֹתֵיהֶם** Jes 49,23.

—שָׂרָה—v. n. pr.; cf. שׂוּר I,

שָׂשׁוֹן v. שׂוּשׂ; שֵׂת v. נָשָׂא.

שָׂתַם v. סָתַם; שָׂתַר v. סָתַר.



שְׂרִידֵי זֶרַע יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה!
שִׂישׂוּ עַל־נַחֲלַת קֹדֶשׁ וְשִׂמְחוּ,
שִׂימוּ־נָא לִבְּכֶם לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה,
שְׂפַת נְבִיאֵי הָאֱמֶת אַל־נָא תִזְנָחוּ!

# שׁ

**שָׁשָׁא** v. (?) **שָׁאָא**

**[שָׁאַב]°** **וּשְׁאַבְתֶּם** *2 perf. pl.*

haurire.

קרוב אל שָׁאַף, ובערבית (בשמאל) בא בהוראת שתיה.

Jes 12,3.

**שֹׁאֵב** *pt.* Dt 29,10.

**[שֹׁאֲבִים] וְשֹׁאֲבֵי־** *pl. cs.* Jos 9, 21.23.27.

**[שֹׁאֶבֶת] הַשֹּׁאֲבֹת** *f. pl.* Gn 24, 11.

**לִשְׁאֹב** *inf. cs.* Gn 24,13.20.43 ‖ 1S 9,11.

**[שְׁאַב] שַׁאֲבִי־** *imper. f.* Nah 3, 14.

**[אֶשְׁאַב] אֶשְׁאָב** *1 impf.* Gn 24, 19.44.

**וַתִּשְׁאַב , וַתִּשְׁאָב** *3 impf. f.* Gn 24,20.45.

**וַיִּשְׁאֲבוּ־** *3 impf. pl.* 1S 7,6 ‖ 2S 23,16 ‖ 1Ch 11,18.

**יִשְׁאֲבוּן** Ruth 2,9.

**[מַשְׁאָב] מַשְׁאַבִּים** *pl.*

canalis (ex quo hauritur).

Jud 5,11.

---

**[שָׁאַג]** **שָׁאָג**

rugire.

קרוב אל זעק וצעק. ובערבית בתי״ו רפויה ת׳ שי״ן.

Am 3,8.

**וְשָׁאַג** K. Jes 5,29.

**שָׁאַגְתִּי** *1 perf.* Ps 38,9.

**שָׁאֲגוּ** *3 perf. pl.* Ps 74,4.

**שֹׁאֵג , שֹׁאֵג** *pt.* Jud 14,5 ‖ Ez 22, 25.

**וְשֹׁאֵג** Ps 22,14.

**שֹׁאֲגִים** *pl.* Zeph 3,3 ‖ Ps 104,21.

**שָׁאֹג** *inf. abs.* Jer 25,30.

**יִשְׁאַג , Q., יִשְׁאָג** *3 impf.* Jes 5,29 ‖ Jer 25,30² ‖ Hos 11,10² ‖ Joel 4,16 ‖ Am 1,2 ‖ Job 37,4.

**הֲיִשְׁאַג** *interrog.* Am 3,4.

**יִשְׁאֲגוּ , יִשְׁאָגוּ** *3 impf. pl.* Jer 2,15.51,38.

**שְׁאָגָה**

rugitus, clamor.

Jes 5,29.

**שַׁאֲגַת** *cs.* Zach 11,3 ‖ Job 4,10.

**שַׁאֲגָתִי** *suff.* Ps 22,2.

**בְּשַׁאֲגָתִי** Ps 32,3.

**שַׁאֲגָתוֹ** Ez 19,7.

**[שְׁאָגוֹת] שַׁאֲגֹתָי** (תָ) *pl. suff.* Job 3,24.

---

**[שָׁאָה] שָׁאוּ** *3 perf. pl.*

strepere, strepitum dare; fragorem edere, vastari; *Hi.* vastare; *Hith.* contemplari, admirari.

כולל מושג הרעש והרעיצה יחד (כמו שנכללו יחד במלת fragor ברומית). יש מיחדין אל מִשְׁתָּאֵה לה הוראת שָׁעָה, אמנם הנכון שאינו יוצא מענין השתוממות, אלא שאליעזר לא השמיע רגש תמהון מן השפה ולחוץ והיה מחריש לדעת וגו׳. השבעים והירונימוס קורין בישעיה ו׳ י״א: והאדמה תִּשָּׁאֵר שממה.

Jes 6,11.

**[נִשְׁאָה] תִּשָּׁאֶה** *Ni. 3 impf. f.* Jes 6,11.

**יִשָּׁאוּן** *3 impf. pl.* Jes 17,12. 13.

**[הִשְׁאָה] לְהַשְׁאוֹת** *Hi. inf. cs.* Jes 37,26.

**לַהְשׁוֹת** 2R 19,25.

**[הִשְׁתָּאָה] מִשְׁתָּאֵה** (al. אָ) *Hith. pt. cs.* Gn 24,21.

**[שַׁאֲוָה], שׁוֹאָה, שֹׁאָה**

procella, tempestas devastans; ruinae, vastae regiones; interitus, pernicies.

יש מעין דוגמתו באשורית; לד״ק שרשו שוא.

Jes 47,11 ‖ Zeph 1,15 ‖ Ps 35,8 ‖ Job 30,3.14.38,27.

בְּשׁוֹאָה Ps 35,8.
כְּשׁוֹאָה Q., כְּשַׁאֲוָה K. Prv 1,27.
כַּשּׁוֹאָה Ez 38,9.
לְשׁוֹאָה Ps 63,10.
וּלְשׁוֹאָה Jes 10,3.
וּמִשֹּׁאַת *cs.* Prv 3,25.
מִשֹּׁאֵיהֶם *pl. suff.* Ps 35,17.

## שָׁאוֹן

strepitus, tumultus; interitus.

לד״ק שאון דירמיה מ״ח מ״ה ודעמוס ב׳ ב׳ שעצ״ם לאחת ממדינות מואב.

Jes 66,6 ‖ Jer 25,31.46,17.48,45 ‖ Hos 10,14 ‖ Ps 40,3.

בְּשָׁאוֹן Am 2,2.
שְׁאוֹן *cs.* Jes 13,4.24,8.25,5 ‖ Jer 51,55 ‖ Ps 65,8².74,23.
וּשְׁאוֹן Jes 17,12.
כִּשְׁאוֹן Jes 17,12.13.
וּשְׁאוֹנָהּ *suff.* Jes 5,14.

## [שְׁאִיָּה] וּשְׁאִיָּה

ruinae.

Jes 24,12.

## [שֵׁאת] הַשֵּׁאת

interitus.

ר׳ יוסף הלוי גורס ביחזקאל כ״ו י״ח ונבהלו האיים... מִשֵּׁאתֵךְ, ומקביל אל יום מפלתך; יש מחברין לו כל בני שֵׁת (= שֵׁאת) דחומש הפקודים, שנאמר במקומו בירמיה בני שאון.

Thr 3,47.

## [מְשֹׁאָה] וּמְשֹׁאָה, וּמְשׁוֹאָה

Zeph 1,15 ‖ Job 30,3.38,27.

## מַשּׁוּאָה° (?)

vastatio, ruina (al. rad. נָשָׁא).

כבר הובא בשרש נָשָׁא דף תס״ט, ע״ש הערה.

לְמַשֻּׁאוֹת, לְמַשּׁוּאוֹת *pl.* Ps 73,18.74,3.

## [תְּשֻׁאָה] תְּשֻׁאוֹת *pl.*

strepitus, tumultus.

Jes 22,2 ‖ Zach 4,7 ‖ Job 36,29.39,7.

תְּשֻׁוָה K. (= תְּשֻׁאָה ?) Job 30,22.

—v. n. pr.—

שׁוּט v. שָׁאט

## שָׁאַל, שָׁאֵל

percontari, interrogare; petere, poscere; rogare; mutuum petere, dare; *Ni.* sibi petere.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית, שבאית, כושית ואשורית (לד״ק הלמ״ד נוספת למשקל, ופותרין מן הערבית בהוראת חפץ ורצון). י״נ במ״א נ׳ י״א: ושאלת לֵב מֵבִין; השבעים קורין בתהלים ק״ה מ׳ שָׁאֲלוּ, בהמשך הוא״ו של ויבא; י״נ בדה״ב י״א כ״ג וַיִּשָּׂא לָהֶם נשים.

Gn 43,7.44,19 ‖ Jos 19,50 ‖ Jud 5,25.8,26 ‖ 1S 2,20 ‖ 1R 3,10 ‖ Ez 21,26 ‖ Ps 21,5.105,40 ‖ 1Ch 4,10.

וְשָׁאַל, Q. Nu 27,21 ‖ Prv 20,4.
וּשְׁאֵלְךָ *suff.* Gn 32,18.
וּשְׁאֵלֵךְ Jud 4,20.
[שָׁאֲלָה] שָׁאֲלָה *3 perf. f.* 1R 10,13 ‖ 2Ch 9,12.
וְשָׁאֲלָה Ex 3,22.
שָׁאַלְתָּ, שָׁאַלְתָּ *2 perf.* Dt 18,16 ‖ 1R 3,11⁴.13 ‖ Ps 40,7 ‖ Eccl 7,10 ‖ 2Ch 1,11².
וְשָׁאַלְתָּ (Reg), וְשָׁאַלְתָּ Dt 13,15 ‖ 1R 3,11.
שָׁאַלְתְּ *2 perf. f.* 1S 1,17.
שָׁאַלְתִּי *1 perf.* 1S 1,27 ‖ Ps 27,4 ‖ Prv 30,7.
הֲשָׁאַלְתִּי *interrog.* 2R 4,28.
שְׁאֶלְתִּיו *suff.* 1S 1,20.
שְׁאֶלְתִּיהוּ Jud 13,6.
שָׁאֲלוּ, שָׁאֵלוּ *3 perf. pl.* Jos 9,14 ‖ Jes 30,2.65,1 ‖ Jer 36,17 ‖ Thr 4,4 ‖ Eccl 2,10.
וְשָׁאֲלוּ 1S 10,4.
שְׁאֵלוּנִי *suff.* Jes 45,11.
שְׁאֵלוּנוּ Ps 137,3.
שְׁאֶלְתֶּם *2 perf. pl.* 1S 12,13 ‖ Job 21,29.
וּשְׁאֶלְתֶּם־ 1S 25,5.
שֹׁאֵל *pt.* Dt 10,12 ‖ 2S 3,13.14,18 ‖ 1R 2,16 ‖ Jer 38,14 ‖ Mich 7,3.
וְשֹׁאֵל Dt 18,11.
הַשֹּׁאֲלִים *pl.* 1S 8,10.
שֹׁאֶלֶת *f. sg.* 1R 2,20.22.

שָׁאוּל *pass. m.* 1S 1,28 ‖ 2R 6,5.
שָׁאוֹל *inf. abs.* Gn 43,7 ‖ 2S 20,18.
וְשָׁאוֹל 1S 22,13.
שְׁאָלָה (al. = שְׁאָלָה) Jes 7,11.
לִשְׁאוֹל־, לִשְׁאָל־, לִשְׁאוֹל, לִשְׁאֹל *cs.* Jos 15,18 ‖ Jud 1,14 ‖ 1S 12,17.19.22,15.23,4 ‖ 2S 8,10 ‖ 2R 2,10 ‖ Jer 15,5 ‖ Ps 78,18 ‖ Job 31,30 ‖ Esr 8,22 ‖ 1Ch 10,13.18,10.
שְׁאַל *imper.* Dt 4,32.32,7 ‖ Jud 18,5 ‖ 1S 17,56.25,8 ‖ 1R 3,5 ‖ 2R 2,9 ‖ Jes 7,11 ‖ Hag 2,11 ‖ Ps 2,8 ‖ Job 8,8.12,7 ‖ 2Ch 1,7.
שַׁאֲלִי *f.* 1R 2,20 ‖ 2R 4,3 ‖ Jer 48,19.
וְשַׁאֲלִי־ 1R 2,22.
שַׁאֲלוּ *pl.* Jer 18,13.30,6 ‖ Zach 10,1 ‖ Ps 122,6.
וְשַׁאֲלוּ Jer 6,16.
אֶשְׁאַל *1 impf.* Jes 7,12.
וָאֶשְׁאַל Gn 24,47.
אֶשְׁאֲלָה Jud 8,24.
אֶשְׁאָלְךָ *suff.* Job 40,7.42,4.
וְאֶשְׁאָלְךָ Job 38,3.
וְאֶשְׁאָלֵם Jes 41,28.
וָאֶשְׁאָלֵם Neh 1,2.
תִּשְׁאַל *2 impf.* Gn 32,30 ‖ Jud 13,18.
וַתִּשְׁאַל 2Ch 1,11.
תִּשְׁאָלֵנִי *suff.* 1S 28,16.
יִשְׁאָל, K., יִשְׁאַל *3 impf.* Ex 22,13 ‖ 2S 16,23 ‖ Hos 4,12 ‖ Prv 20,4.
וַיִּשְׁאַל Gn 32,30. 38,21. 40,7. 43,27 ‖ 1S 14,37. 17,22. 19,22. 22,10. 23,2.28,6.30,8.21 ‖ 2S 2,1.*5,19*.5,23.11,7.12,20 ‖ 1R 19,4 ‖ 2R 8,6 ‖ Jon 4,8 ‖ 1Ch 14,10.14 ‖ 2Ch 11,23.
יִשְׁאָלְךָ *suff.* Ex 13,14 ‖ Dt 6,20 ‖ Jer 23,33.
וַיִּשְׁאָלֵהוּ Gn 37,15 ‖ Jud 8,14 ‖ Jer 37,17.
תִּשְׁאָלְךָ *3 impf. f. suff.* Dt 14,26.

וְנִשְׁאֲלָה *1 impf. pl.* Gn 24,57.
יִשְׁאֲלוּ [יִשְׁאֲלוּ *3 impf. pl.* Jer 50,5.
וְיִשְׁאֲלוּ Ex 11,2.
וַיִּשְׁאֲלוּ Gn 26,7 || Ex 12,35.18,7 || Jud 1,1.18,15.20,18.23.27 || 1S 10,22 || Jer 38,27.
יִשְׁאָלוּן Jos 4,6.21.
יִשְׁאָלוּנִי *suff.* Jes 58,2 || Ps 35, 11.
נִשְׁאַל *Ni. 3 perf.* 1S 20,6.28.
נִשְׁאַלְתִּי *1 perf.* Neh 13,6.
נִשְׁאֹל *inf. abs.* 1S 20,6.28.
שִׁאֵל] וְשִׁאֲלוּ (אֱ) *Pi. 3 perf. pl.* Ps 109,10.
יְשָׁאֲלוּ *3 impf. pl.* 2S 20,18.
הִשְׁאִלְתִּהוּ *Hi. 1 perf. suff.* 1S 1,28.
וַיַּשְׁאִלוּם *3 impf. pl. suff.* Ex 12,36.

## שְׁאֵלָה

rogatio, petitio, preces; mutuo datum.

Jud 8,24 || 1R 2,16.20.

הַשְּׁאֵלָה 1S 2,20.
שְׁאֵלָתִי *suff.* 1S 1,27 || Esth 5,7.8.
שֶׁאֱלָתִי Job 6,8.
בִּשְׁאֵלָתִי Esth 7,3.
שֵׁלָתֵךְ (1S), שְׁאֵלָתֵךְ 1S 1,17 || Esth 5,6.7,2.9,12.
שֶׁאֱלָתָם Ps 106,15.

## מִשְׁאָלָה] מִשְׁאֲלֹת *pl. cs.*

petitio, preces.

Ps 37,4.

מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ *suff.* Ps 20,6.

——v. ch. et n. pr.——

## שְׁאוֹל, שְׁאֹל (2)

orcus, LXX Ἅιδης, θάνατος.

כנוי לבור תחתיות, שחת ואבדון משכן מתי עולם, וטעם השם עוד לא התברר כל צרכו. השבעים קורין באיוב י״ז ט״ו: בַּדֵּי שאול תרדנה.

Dt 32,22 || 1S 2,6 || 2S 22,6 || 1R 2, 6.9 || Jes 5,14.14,9.11.15.28,15.18. 38,10.18.57,9 || Ez 32,21.27 || Hos 13,14² || Jon 2,3 || Ps 18,6.30,4.49, 15.16. 55,16. 89,49. 116,3. 139,8. 141,7 || Prv 5,5.7,27.9,18. 15,11. 27,20.30,16 || Job 7,9.17,13.16.21, 13.24,19.26,6.

בִּשְׁאוֹל Am 9,2 || Ps 6,6 || Job 14, 13 || Eccl 9,10.
כִּשְׁאוֹל Hab 2,5 || Prv 1,12 || Cant 8,6.
לִשְׁאוֹל Ps 16,10.31,18.49,15.88,4.
מִשְּׁאוֹל Ps 86,13 || Prv 15,24.23, 14 || Job 11,8.
שְׁאוֹלָה, שְׁאֹלָה (Gn 44,38) Gn 37,35.42,38.44,29.31 || Nu 16,30. 33 || Ez 31,15.16.17.
שְׁאָלָה (= שְׁאֹלָה) Jes 7,11.
לִשְׁאוֹלָה Ps 9,18.

## שָׁאַן] שַׁאֲנַן *Pilp. 3 perf.*

tranquillum esse, tranquille et secure vivere.

ע״מ רָעַן, רַעֲנָן; כמהו בסורית ומעין דוגמתו בכושית. השבעים במ״ב ויונתן גם בישעיה מתרגמין שַׁאֲנַנְךָ כמו שְׁאוֹנְךָ (ע׳ תהלים ע״ד כ״ג), וכן פירש״י (ואולי כל עיקרו שָׁאוֹן, והפָּעל מורה על הפך הפעולה).

Jer 48,11.

וְשַׁאֲנַן Jer 30,10.*46,27* || Prv 1,33.
שַׁאֲנַנּוּ] שַׁאֲנַנּוּ *3 perf. pl.* Job 3,18.

## שַׁאֲנָן

tranquillus, socors, fastuosus.

Jes 33,20 || Job 12,5.

וְשַׁאֲנַנְךָ (subst.?) *suff.* 2R 19, 28 || Jes 37,29.
הַשַּׁאֲנַנִּים *pl.* Am 6,1 || Zach 1, 15 || Ps 123,4.
שַׁאֲנַנָּה] שַׁאֲנַנּוֹת *pl. f.* Jes 32, 9.11.18.
שַׁלְאֲנָן Job 21,23.

——שֹׁאסַיִךְ Jer 30,16 v. שָׁסַס——

## שָׁאַף] וְשָׁאַף

anhelare, festinare; inhiare, appetere.

קרוב אל שאב (או אל תאב?), וי״ם מן הערבית سغب היות רעב. שעור הכתוב דעמים ב׳ ד׳: עַל שֹׁאֲפִים עפר ארץ וגו׳, ולפי תרגום השבעים, הסורי והירונימוס משרש שוף (= הַשָּׁפִים), משפשפים וחותים העפר בראש דלים.

Job 5,5.

שְׁאָפַנִי *suff.* Ps 56,2.
שָׁאֲפָה *3 perf. f.* (נס״א) Jer 2, 24.
שָׁאֲפוּ *3 perf. pl.* Jer 14,6 || Ps 56,3.
שׁוֹאֵף *pt.* Eccl 1,5.
שֹׁאֲפִי *suff.* Ps 57,4.
הַשֹּׁאֲפִים *pl.* Am 2,7.8,4.
וְשָׁאֹף *inf. abs.* Ez 36,3.
וְאֶשְׁאַף *1 impf.* Jes 42,14.
וָאֶשְׁאָפָה [אֶשְׁאָפָה Ps 119,131.
תִּשְׁאַף *2 impf.* Job 36,20.
יִשְׁאַף־ *3 impf.* Job 7,2.

## שָׁאַר

superesse, reliquum esse; remanere; *Hi.* reliquum facere, relinquere; *intr.* relinqui.

כמוהו בערבית (בשמאל), ארמית וסורית, ובדרז״ל שִׁיֵּר, משואר, נשתיר; הִשְׁאִיר בא לרב ת׳ המקור הַשְׁאִיר (ע׳ מבוא לנה״א דף ק״ז). הנשארים תנינא דירמיה ח׳ ג׳ נשמט בתרגום השבעים.

1S 16,11.

נִשְׁאַר, נִשְׁאָר *Ni. 3 perf.* Gn 42,38.47,18 || Ex 8,27.10,19.14, 28 || Lev 25,52 || Dt 3,11 || Jos 8,17. 13,12 || Jud 4,16 || 1S 5,4 || 1R 22, 47 || 2R 10,21.17,18.24,14 || Jes 24, 12 || Job 21,34 || Dan 10,8 || 2Ch 21,17.
וְנִשְׁאַר Jes 17,6.24,6 || Zeph 9,7.
וְנֵאשְׁאַר (יתיר א׳) Ez 9,8.
נִשְׁאֲרָה, נִשְׁאָרָה *3 perf. f.* Jos 13,1 || 2S 14,7 || Dan 10,17.
נִשְׁאַרְתִּי *1 perf.* Jes 49,21 || Dan 10,8.
נִשְׁאֲרוּ, נִשְׁאָרוּ *3 perf. pl.* Jos 11,22 || Jud 7,3 || 1S 11,11 || 2R 7, 13² || Jer 34,7.38,22 || Neh 1,2.3.
וְנִשְׁאֲרוּ־ Jer 37,10.
וְנִשְׁאַרְתֶּם *2 perf. pl.* Dt 4,27. 28,62.

**נִשְׁאַ֫רְנוּ** *1 perf. pl.* Jer 42,2 ‖ Esr 9,15.

**הַנִּשְׁאָר** *pt.* Gn 32,9 ‖ 1S 9,24 ‖ 2R 25,22 ‖ Jes 4,3 ‖ Hag 2,3 ‖ Esr 1,4 ‖ 2Ch 34,21.

**וְהַנִּשְׁאָר** Lev 5,9 ‖ Ez 6,12.

**הַנִּשְׁאָרִים** *pl.* Dt 7,20 ‖ Jos 23,4. 23,7.*12* ‖ 1S 11,11 ‖ 2R 7,13.10,11. 17.25,11 ‖ Jer 8,3².21,7.24,8. 38,4. 39,9².40,6.41,10.52,15 ‖ Neh 1,3 ‖ 1Ch 13,2.

**וְהַנִּשְׁאָרִים** Gn 14,10 ‖ Lev 26,36. 39 ‖ Dt 19,20 ‖ Ez 17,21.

**הַנִּשְׁאָרָה** *f. sg.* 2R 19,30 ‖ Jes 37,31.

**הַנִּשְׁאֶרֶת, הַנִּשְׁאֶרֶת** Ex 10,5 ‖ Jos 13,2 ‖ 2Ch 30,6.

**הַנִּשְׁאָרוֹת** *pl.* Zach 12,14.

**וְהַנִּשְׁאָרוֹת** Zach 11,9.

**יִשָּׁאֵר** *3 impf.* Jos 11,11.16.

**וַיִּשָּׁאֶר** Gn 7,23.

**תִּשָּׁאֵר** *3 impf. f.* Ex 10,26.

**וַתִּשָּׁאֵר** Ruth 1,3.5.

**יִשָּׁאֲרוּ** *3 impf. pl.* Ez 36,36.

**וַיִּשָּׁאֲרוּ** Nu 11,26.

**תִּשָּׁאַרְנָה** *3 impf. pl. f.* Ex 8,5.7.

**הִשְׁאִיר** *Hi. 3 perf.* Ex 10,12 ‖ Nu 21,35 ‖ Dt 3,3.28,55 ‖ Jos 8,22.10,28.*37.39.40*.30.33.11,8 ‖ 1R 15,29.16,11 ‖ 2R 3,25. 10,11.14. 13,7.25,12.22 ‖ Jer 39,10.53,16.

**וְהִשְׁאִיר** Joel 2,14.

**וְהִשְׁאַרְתִּי** *1 perf.* 1R 19,18 ‖ Zeph 3,12.

**הִשְׁאִירוּ** *3 perf. pl.* Jos 11,14.

**הִשְׁאַרְנוּ** *1 perf. pl.* Dt 2,34.

**לְהַשְׁאִיר** *inf. cs.* Esr 9,8.

**אַשְׁאִיר** *1 impf.* 1S 25,22 ‖ Jer 50,20.

**יַשְׁאִיר** *3 impf.* Dt 28,51.

**תַּשְׁאִיר** *3 impf. f.* Am 5,3².

**נַשְׁאֵר** *1 impf. pl.* 1S 14,36.

**יַשְׁאִירוּ, יַשְׁאִרוּ** *3 impf. pl.* Nu 9,12 ‖ Jud 6,4 ‖ Jer 49,9 ‖ Ob 5.

## שְׁאָר

reliquiae, residuum, reliqua pars.

בדרז״ל שיור, שירים.

Jes 10,20.21. 22.11,11 ‖ Zeph 1,4 ‖ 1Ch 11,8 ‖ 2Ch 24,14.

**וּשְׁאָר** Jes 10,19. 14,22. 16,14.17. 3.21,17 ‖ Mal 2,15 ‖ Esth 9,16 ‖ Esr 3,8. 4,3. 7 ‖ Neh 10,29. 11,1. 20 ‖ 1Ch 16,41 ‖ 2Ch 9,29.

**בִּשְׁאָר** Esth 9,12.

**לִשְׁאָר** Jes 11,16.28,5.

## שְׁאֵרִית

pars reliqua; superstites ex magna clade.

שרותך דירמיה ט״ו י״א ליונתן והירונימוס כמו שְׁאֵרִיתְךָ = אחריתך, וי״מ מענין שריר וקים (ואולי הוא מענין שֵׁרוּת בדרז״ל, כלומר עֲבודתך ומשמרתך); השבעים קורין בצפניה א׳ ד׳ שֵׁם הבעל.

Gn 45,7 ‖ 2R 19,31.21.14 ‖ Jes 37,32.46,3 ‖ Jer 6,9.23,3. 24,8.25,20. 31,7(6). 39,3. 40,11. 15.41,10.16. 42,15.19.43,5.44,7.12.28. 47,4.5. 50,26 ‖ Ez 9,8.11,13.25,16.36,5 ‖ Am 1,8.5,15.9,12 ‖ Mich 2,12.5,6. 7 ‖ Zeph 2,9.3,13 ‖ Hag 1,12.14.2,2 ‖ Zach 8,6.12 ‖ Ps 76,11 ‖ Esr 9,14 ‖ Neh 7,72(71) ‖ 1Ch 4,43 ‖ 2Ch 34,9.

**שֵׁרִית** (חסר א׳) 1Ch 12,38(39).

**וּשְׁאֵרִית** 2S 14,7 ‖ Jer 11,23.

**הַשְּׁאֵרִית** 2R 19,4 ‖ Jes 37,4 ‖ Jer 8,3.42,2 ‖ 2Ch 36,20.

**לִשְׁאֵרִית** Jer 44,14 ‖ Ez 36,3.4 ‖ Mich 4,7.7,18 ‖ Zeph 2,7 ‖ Zach 8,11.

**וְלִשְׁאֵרִית** Jes 15,9.

**שְׁאֵרִיתְךָ** *suff.* Ez 5,10.

**שֵׁרוּתְךָ** (?) K., **שֵׁרִיתִךָ** Q. Jer 15,11(=שְׁאֵרִיתְךָ?).

**וּשְׁאֵרִיתֵךְ** Jes 14,30.

**וּשְׁאֵרִיתוֹ** Jer 44,17.

**וּשְׁאֵרִיתָם** Jer 15,9.

—v. ch. et n. pr.—

## שְׁאֵר

caro; consanguineus.

כמוהו בצורית ואשורית במובן בשר, ומענין הוראתו בסורית וערבית בתי״ו ת׳ שי״ן; ובא בהשאלה על קורבת הבשר במשפחה. חמסי ושארי דירמיה כמו חָמָס שארי, והשבעים קורין וְשִׁבְרִי או וְשַׁדִּי, וכת״י גבוזי, וי״ם הלבי, מענין ויכהו אל החֹמֶשׁ וחֶמְצָא בדרז״ל. השבעים קורין במיכה ג׳ ג׳ ופרשו כשְׁאֵר בסיר.

Lev 18,6.12.13 ‖ Mich 3,3 ‖ Ps 78,20.27.

**מִשְּׁאֵר** Lev 25,49.

**שְׁאֵרִי** *suff.* Ps 73,26.

**וּשְׁאֵרִי** Jer 51,35.

**וּשְׁאֵרֶךָ** [שְׁאֵרְךָ] Prv 5,11.

**שְׁאֵרוֹ** Lev 20,19 ‖ Prv 11,17.

**לִשְׁאֵרוֹ** Lev 21,2 ‖ Nu 27,11.

**שְׁאֵרָהּ** Ex 21,10.

**וּשְׁאֵרָם** Mich 3,2.

## שַׁאֲרָה

consanguinitas.

כמו שְׁאֵר, וה״א לד״ק נשתרבבה מן הנ״ה; והשבעים קורין שְׁאֵרֶךָ.

Lev 18,17.

**וּמִשְׁאַרְתֶּךָ** (תְּ) *suff.*

## מִשְׁאֶרֶת]

mactra, in qua farina fermentatur.

יש מחברין אותו עם שאר, ויתכן לחברו עם שְׂאֹר שנופל גם על בצק ולחם, כמו שיֹּאמר לחם וּלְחוּם על הבשר.

Dt 28,5.17.

**וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ** [מִשְׁאָרוֹת] *pl. suff.* Ex 7,28.

**מִשְׁאֲרֹתָם** Ex 12,34.

**שַׁאֲשָׁא** v. **שָׁשָׁא**; **שֵׂאת** v. **שָׂאָה**.

## שָׁבָב] שְׁבָבִים *pl.*

frustum, fragmentum, assula.

בערבית شبّ ענינו כריתה וגזירה, וכשְׁבָבָא מכשורא בדרז״ל; וטעם כי־שבבים כמו כִּשְׁבָבִים (לפי קצת נוסחאות כ״י ולפי ר׳ יוסף הנקדן שְׁבָבִים, כלומר רשת ללכוד).

Hos 8,6.

## שָׁבִיב] שְׁבִיב *cs.*

flamma; *al.* scintilla.

יש מחברין אותו עם שלפניו, שהנצוץ מן האש הוא ככפים מן העץ, וי״ם מן הסורית במובן

שרפה ולהבה, ובאשורית: ענינו זהר, ועוד לו פתרונים מן הערבית (וי״מ מזה אנפת תשובב לנו, להשיב בחמה אפו).

Job 18,5.

—v. chald.—

## שָׁבָה

captivum facere, abducere; abigere (greges), asportare (opes).

כמוהו בסורית, ערבית ושבאית (יתכן שהוא קרוב אל שבב, לפי שהשובה מפריד, בוקע ולוקח אליו את השבי והמלקוח).

Jes 41,14.

וְשָׁבָם *suff.* Jer 43,12.

שָׁבִיתָ *2 perf.* 2R 6,22‖Ps 68,19.

וְשָׁבִיתָ Dt 21,10.

שָׁבוּ *3 perf. pl.* Gn 34,29 ‖ 1R 8,48‖2Ch 6,38.25,12.

וְשָׁבוּם *suff.* 1R 8,46‖2Ch 6,36.

שְׁבִיתֶם *2 perf. pl.* 2Ch 28,11.

שֹׁבִים] שָׁבָה *pt. pl.* Jes 14,2.

שׁוֹבֵינוּ *suff.* Ps 137,3.

שׁוֹבֵיהֶם, שֹׁבֵיהֶם 1R 8,46.47.50‖Jer 50,33‖Ps 106,46 ‖ 2Ch 6,36. 30,9.

לְשֹׁבֵיהֶם Jes 14,2.

לִשְׁבוּיִם] שָׁבוּי *pt. pass. pl.* Jes 61,1.

כִּשְׁבֻיוֹת] שְׁבוּיָה *f. pl.* Gn 31,26.

שְׁבוֹת *inf. cs.* Ob 11.

וּשְׁבֵה *imper.* Jud 5,12.

וַיִּשְׁבְּ *3 impf.* Nu 21,1 ‖ Jer 41,10.

וַיִּשְׁבֵּם *suff.* Jer 41,10.

תִּשְׁבֶּךָּ] תִּשְׁבְּךָ *3 impf. f. suff.* Nu 24,22.

וַיִּשְׁבּוּ *3 impf. pl.* Nu 31,9 ‖ 1S 30,2‖2R 5,2‖ 1Ch 5,21 ‖ 2Ch 14,14.21,17.28,5.8.17.

נִשְׁבָּה *Ni. 3 perf.* Gn 14,14 ‖ Ex 22,9‖Jer 13,17.

נִשְׁבּוּ *3 perf. pl.* 1S 30,3.5‖1R 8,47‖Ez 6,9‖2Ch 6,37.

## שֶׁבִי, שְׁבִי

captivus, captivitas, praeda.

הבאנו בזה שבי ירושלם דישעיה נ״ב ב׳ לדעת הרד״ק, אמנם ליונתן ולהשבעים הוא צווי מן יָשַׁב, וכן לפי הנחת הטעמים.

Nu 21,1‖Jes 20,4.49,24.25.52,2‖ Am 4,10 ‖ Hab 1,9 ‖ Ps 68,19 ‖ Thr 1,5‖2Ch 28,17.

הַשֶּׁבִי, הַשְּׁבִי Ex 12,29 ‖ Nu 31,12.26.1,2.3.8,17.

מֵהַשְּׁבִי Esr 3,8.8,35.

בִּשְׁבִי Dan 11,33.

בַּשֶּׁבִי, בַּשְּׁבִי Dt 28,41 ‖ Jes 46,2‖Jer 20,6.22,22.30,16.48,46‖Ez 12,11.30,17.18‖Am 9,4 ‖ Nah 3,10‖Thr 1,18 ‖ Dan 11,8 ‖ Esr 9,7‖2Ch 29,9.

לַשֶּׁבִי, לַשְּׁבִי Jer 15,2.*43,11*²‖ Ps 78,61.

מִשְּׁבִי Esr 2,1‖Neh 7,6.

שִׁבְיוֹ *suff.* Dt 21,10.

שִׁבְיָהּ Dt 21,13.

שֶׁבְיְךָ Jud 5,12.

וּשְׁבִיכֶם Nu 31,19.

שִׁבְיָם Jer 30,10.*46,27*‖2Ch 6,37.38.

שְׁבִיָּה] שְׁבִי *f.* Jes 52,2.

## שִׁבְיָה

captivitas, captivi.

Neh 3,36‖2Ch 28,5.

וְשִׁבְיָה Dt 32,42.

הַשִּׁבְיָה 2Ch 28,11.13.14.

בַּשִּׁבְיָה Dt 21,11‖Jer 48,46‖2Ch 28,15.

## שְׁבוּת (K.) et שְׁבִית (Q.)

captivitas, captivi; הֵשִׁיב, שׁוּב שׁ׳ reducere captivos; restituere aliquem pristinae felicitati et saluti.

השבעים קורין ביחזקאל ט״ז נ״ג וְשַׁבְתִּי שביתך בתוכהנה, ובתהלים קכ״ו א׳ את שְׁבִית או שְׁבוּת ציון (וע׳ הערה אל שׁוּב).

Jer 30,3.18.33,7².11.48,47.49,6 ‖ Ez 29,14 ‖ Hos 6,11 ‖ Joel 4,1 ‖ Am 9,14‖Ps 14,7.53,7.

שְׁבוּת K., שְׁבִית Q. Ps 85,2.

שְׁבִית K., שְׁבוּת Q. Jer 49,39‖Ez 16,53².39,25‖Job 42,10.

וּשְׁבִית K., וּשְׁבוּת Q. Ez 16,53.

בַּשְּׁבִית Nu 21,29.

שְׁבוּתְךָ *suff.* Dt 30,3.

שְׁבִיתֵךְ K., שְׁבוּתֵךְ Q. Thr 2,14.

שְׁבִיתֵנוּ K., שְׁבוּתֵנוּ Q. Ps 126,4.

שְׁבִיתְכֶם K., שְׁבוּתְכֶם Q. Jer 29,14.

שְׁבוּתָם Jer 31,23(22). 32,44. 33,26.

שְׁבִיתָם K., שְׁבוּתָם Q. Zeph 2,7.

שְׁבִיתְהֶן Ez 16,53.

שְׁבִיתַיִךְ *pl. suff.* Ez 16,53.

שְׁבוּתֵיכֶם Zeph 3,20.

—v. n. pr.—

## שְׁבוֹ

achates, *al.* chrysopasius viridis. (*Jon.* turcosa.)

ת״י טרקיא, ולהשבעים והירונימוס אכאט (וי״מ מן שביב אש ע״ש זהרו, ואולי מוצאו מארץ שבא).

Ex 28,19.*39,12.*

—שְׁבִיל v. שְׁבוּל—

## שָׁבַח

laudare, praedicare felicem; sedare, compescere.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית וכושית, ובדרז״ל על תוספות מעלה (ע״ד לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס), והֻשאל להוראות השקיט והרגיע, וישנו במובן זה גם בערבית.

וְשַׁבַּחְתִּי] שִׁבַּח *Pi. 1 perf.* Eccl 8,15.

וְשַׁבֵּחַ *pt.* (al. inf.) Eccl 4,2.

שַׁבְּחִי *imper. f.* Ps 147,12.

שַׁבְּחוּהוּ *pl. suff.* Ps 117,1.

תְּשַׁבְּחֵם *2 impf. suff.* Ps 89,10.

יְשַׁבַּח *3 impf.* Ps 145,4.

יְשַׁבְּחֶנָּה *suff.* Prv 29,11.

יְשַׁבְּחוּנְךָ *3 impf. pl. suff.* Ps 63,4.

מַשְׁבִּיחַ] הִשְׁבִּיחַ *Hi. pt.* Ps 65,8.

לְהִשְׁתַּבֵּחַ [הִשְׁתַּבֵּחַ *Hith. inf. cs.* Ps 106,47 ‖ 1Ch 16,35.

——v. ch. et n. pr. יִשְׁבַּח——

## שֵׁבֶט , שֵׁבֶט

baculus, virga, sceptrum, hasta, *gladius*; tribus, gens.

כדוגמתו בסורית ושבאית, ובאשורית וכושית גם הפעל במובן הכאה (ואולי הוא קרוב אל חָבַט). לפעמים בא בהוראת חֶרֶב, וע״כ נאמר שבט מֹאֶסֶת, ולפי שבא באס״ף בקמץ נראה שמעיקרו היה גם בשש נקודות. י״נ בבראשית מ״ט ט״ז כאחד שִׁבְטֵי ישראל; בהדברים כ״ט ט׳ רָאשֵׁי שבטיכם, או ראשיכם וְשֹׁפְטֵיכֶם; בש״א ט׳ כ״א שִׁבְטֵי בנימן; בש״ב ז׳ ז׳ את אחד שִׁבְטֵי ישראל (ע׳ דהי״א י״ז ו׳), ולהפך במשלי י״ט כ״ט: נכנו ללצים שְׁבָטִים.

Gn 49,10 ‖ Ex 28,21.39,14 ‖ Nu 4, 18.18,2.24,17.32,33 ‖ Dt 3,13.10, 8.18,1.29,7.17 ‖ Jos 1,12.*12*,*6*.*22*, *7*.4,12.*18*,*7*.*22*,*9*.*10*.*11*.*21*.7,16. 13,29.22,13.*15* ‖ Jud 18,1.21,3.6. 17 ‖ 1S 10,20.21 ‖ 1R 11,13.36.12, 20.21 ‖ 2R 17,18 ‖ Jes 9,3.10,5.15. 14,5.29 ‖ Jer 10,16 ‖ Ez 19,14.21, 15.18 ‖ Am 1,5.8 ‖ Ps 45,7.74,2.78, 68.125,3 ‖ Prv 22,15.29,15 ‖ Job 21,9 ‖ 1Ch 5,18.*12*,*37*(*38*).23.26. 23,14.26,32.27,20.

וְשֵׁבֶט Jer 51,19 ‖ Zach 10,11 ‖ Prv 10,13.22,8.26,3.

הַשֵּׁבֶט , הַשָּׁבֶט Lev 27,32 ‖ Jos 7,14.13,7 ‖ Ez 20,37.

וְהַשֵּׁבֶט 1R 11,32.

בְּשֵׁבֶט Jud 5,14 ‖ 2S 7,14 ‖ Jes 11, 4 ‖ Ps 2,9.89,33 ‖ Thr 3,1.

בַּשֵּׁבֶט , בַּשָּׁבֶט Ex 21,20 ‖ 2S 23, 21 ‖ Jes 10,24.28,27.30,31 ‖ Ez 47, 23 ‖ Mich 4,14 ‖ Prv 23,13.14 ‖ 1Ch 11,23.

וּבְשֵׁבֶט Ps 78,67.

לְשֵׁבֶט Jos 13,14 ‖ Jud 18,19.30. 37,13.

לַשֵּׁבֶט Dt 1,23 ‖ Jos 3,12.18,4.

וּלְשֵׁבֶט Jos 13,33.

מִשֵּׁבֶט Jos 4,2.*4*.

שִׁבְטְךָ *suff.* Ps 23,4.

בְּשִׁבְטֶךָ Mich 7,14.

שִׁבְטוֹ Prv 13,24 ‖ Job 9,34.

לְשִׁבְטוֹ Jud 21,24.

שְׁבָטִים *pl.* Jos 18,2 ‖ 2S 18,14 ‖ Ps 122,4.

הַשְּׁבָטִים Jos 13,7.21,16 ‖ 1R 11, 31.35 ‖ Ez 48,1.23 ‖ 1Ch 28,1.

שִׁבְטֵי *cs.* Gn 49,16.28 ‖ Ex 24,4 ‖ Nu 36,3 ‖ Dt 29,20.33,5 ‖ Jos 4,5. 8.24,1 ‖ Jud 18,1.20,2.10.12[2].21, 5 ‖ 1S 2,28.9,21[2].10,20.15,17 ‖ 2S 5,1.7,7.15,2.10.19,10.20,14.24,2 ‖ 1R 8,16.11,32.14,21.18,31 ‖ 2R 21,7 ‖ Jes 49,6.63,17 ‖ Ez 19,11. 47,13.22.48,19.31 ‖ Zach 9,1 ‖ Ps 78,55.122,4 ‖ 1Ch 27,16.22.29,6 ‖ 2Ch 6,5.11,16.12,13.33,7.

וְשִׁבְטֵי Ez 37,19.

בְּשִׁבְטֵי Jud 21,15 ‖ Hab 5,9.

לְשִׁבְטֵי Jos 12,7 ‖ Ez 47,21.48,29.

מִשִּׁבְטֵי Jos 3,12 ‖ Jud 21,8.

שְׁבָטֶיךָ *suff.* Dt 12,14.18,5.

לִשְׁבָטֶיךָ Dt 16,18.

שִׁבְטֵיכֶם Dt 1,15.5,20.12,5.29,9. 31,28.

לְשִׁבְטֵיכֶם Dt 1,13.15 ‖ Jos 7,14. 23,4 ‖ 1S 10,19.

בִּשְׁבָטָיו Ps 105,37.

לִשְׁבָטָיו Nu 24,2 ‖ Jos 7,16.

שְׁבָטֶיהָ Jes 19,13.

לְשִׁבְטֵיהֶם Jos 11,23 ‖ Ez 45,8.

——v. ch.; cnf. שַׁרְבִיט——

## שְׁבָט

nomen mensis undecimi.

לרד״ק ע״ש שרביטי העצים שמתחילין להתלבלב בו, ולדרז״ל בט״ו בו ר״ה לאילנות, וזה שמו גם באשורית.

Zach 1,7.

——שְׁבִי etc. v. שָׁבָה——

## וּשְׁבִילְךָ, Q. *suff.* [שְׁבוֹל , שְׁבִיל

via.

נרדף אל דרך ועקב, ושגור בדרז״ל, שהשתמשו בו בהוראת בעבור, כעקב בעברית.

Ps 77,20.

(שְׁבִילִים) שְׁבוּלֵי (?) K., שְׁבִילֵי Q. *pl. cs.* Jer 18,15.

וּשְׁבִילֶיךָ K. *suff.* Ps 77,20.

## שֹׁבֶל

syrma vestis.

יש מהברין אותו עם שׁוּלַיִם (כקורבת שבט עם שוט), או יפורש בהוראת עקב כשלפניו; הירונימוס קורא שָׁבָם.

Jes 47,2.

## (Jud) סִבֹּלֶת , שִׁבֹּלֶת

spica, ramus; flumen.

בהוראות קני התבואה נמצא גם בסורית, ערבית וכושית, ולהוראתו שטף מים יש אח בערבית (וזכור קורבת יָבוּל עם יוּבַל, והשבלים לפני רוח כאדוותא דימא).

Jud 12,6 ‖ Ps 69,16 ‖ Job 24,24.

וְשִׁבֹּלֶת Ps 69,3.

מִשִּׁבֹּלֶת Jes 27,12.

שִׁבֳּלִים *pl.* Gn 41,5.6.22.23 ‖ Jes 17,5[2].

הַשִּׁבֳּלִים Gn 41,7[2].24[2].26.27.

בַּשִּׁבֳּלִים Ruth 2,2.

שִׁבֲּלֵי *cs.* Zach 4,12.

## שַׁבְּלוּל

limax.

ע״מ נאפוף, נעצוץ; להקדמונים שרץ ידוע (שנעקקע) שמזיל רירו, ונראה כאלו הולך תמס, וי״מ מן שבלולית הנהר בדרז״ל, ולר״י הלוי ענינו שבלת קטנה, וכטעם כראש שבלת ימלו; השבעים תרגמו כַּדּוֹנַג, וע׳ הערה אל לוּל.

Ps 58,9.

## שָׁבִיס] וְהַשְּׁבִיסִים *pl.*

reticula, LXX τὰ ἐμπλόκια.

תכשיט משבץ, ובדרז״ל שבים של שבכה (יש מהברין אותו עם שמש, וכמוהו בערבית תאר לתכשיט ענול ידוע, בחלוף מ׳ בב׳ והיו״ד להקטין, ומקביל אל שהרנים).

Jes 3,18.

——conf. שָׁבָץ——

## שֶׁבַע *f.*

septem; septies.

כדוגמתו בצורית, מואבית, סורית, ערבית, כושית ואשורית; שָׁבַע באס״ף לא נמצא רק בשמות עצ״ם; י״נ בש״ב כ״א ט׳ וַיִּפְּלוּ שִׁבְעָתָם יוֹם (או שְׁבַעְתַּיִם); השבעים והירונימוס משמטין שבעה דזכריה ד׳ ב׳.

Gn 5,7.25.31.11,21.21,28.29.30. 29,18.20.27.*30*.33,3.41,2.3.*19*.4.

5.*6.22.23.*7.18.20.24.26³.*27.*27. 29.30.48.53.54.47,28 ‖ Ex 2,16.6, 16.*20* ‖ Lev 4,6.17.8,11.14,7.16. 27.51.16,14.19.23,15.25,8⁴.26,18. 21.24.28‖Nu 13,22.19,4 ‖ Dt 15, 1.31,10‖Jos 6,4.15² ‖ Jud 6,1.25. 12,9.16,13.19 ‖ 2S 2,11.*5,5.* 24, 13 ‖ 1R 2,11.6,6.38.18,43 ‖ 2R 4, 35.5,10.14.8,1.2.3.12,1.2 ‖ Jes 4, 1 ‖ Jer 34,14.52,28 ‖ Ez 39,9.40, 22.41,3‖Ps 119,164 ‖ Prv 24,16. 26,25 ‖ Esth 1,1.*8,9.9,30.2*,9.16‖ Esr 7,7‖1Ch 3,4.29,27‖2Ch 24,1.

**וְשֶׁבַע** Gn 23,1.25,17.41,26.27² ‖ Prv 6,16.

**וְשֶׁבַע** 1R 16,10.*15*‖2R 13,10.15, 1,25,27‖Jer 52,31‖Ez 29,17.

**הַשֶּׁבַע** Dt 15,9.

**בְּשֶׁבַע** Gn 41,34.*47.*

**וּבְשֶׁבַע** Job 5,19.

**לְשֶׁבַע** Gn 41,36.

**שְׁבַע** *cs.* Gn 37,2.47,28‖Nu 4,36. 26,51.31,52 ‖ Jud 20,15.*16* ‖ 2S 10,18 ‖ 1R 11,3.22,52 ‖ 2R 3,26. 13,1.16,1 ‖ Jer 52,30 ‖ Esr 2,5.9. 25.33.66.67 ‖ Neh 7,14.19.37.68. 69‖2Ch 15,11.

**וּשְׁבַע ,(וְשָׁבַע)** Gn 5,26.*31* ‖ Ex 38,24.25.28‖ Nu 1,39.*2,26.17,14. 26,34.*26,7‖Jud 8,26‖2S 8,4‖ 1R 14,21 ‖ 1Ch 5,18.*9,13.*12,27(28). 26,30.32‖2Ch 12,13.17,11².

**שִׁבְעָה** *m.* Gn 7,2.3.4.46,25 ‖ Ex 25,37.*37,23*‖Nu 1,31.*2,8.*23,1.*29.* 14.28,11.*29,2.8.36.*27.29,32 ‖ Dt 7,1.16,9² ‖ Jos 6,4.*6.8.*13.18.2,6 ‖ Jud 16,8‖ 1S 2,5.6,1 ‖ Jer 32,9 ‖ Ez 39,12.14.40,26 ‖ Mich 5,4 ‖ Zach 3,9.4,2.10‖Prv 9,1 ‖ Job 1, 2‖Dan 9,25‖Nu 7,42 ‖ 1Ch 3,24. 5,13.7,11.24,15 ‖ 2Ch 13,9.29, 21².

**שִׁבְעָנָה** (=שִׁבְעָה) Job 42,13.

**וְשִׁבְעָה . . . שִׁבְעָה** Nu 23,1.29 ‖ 1R 7,17‖Job 42,8‖1Ch 15,26.

**וְשִׁבְעָה** Gn 4,24‖ Nu 2,31.28,19‖ Jos 6,4.*6.*6,8.*13*‖Jud 8,14‖2S 23, 39‖1R 20,30‖2R 25,27 ‖ Jer 52, 25‖Zach 4,2² ‖ Esr 2,38.39.65.8, 35 ‖ Neh 7,18.*19.72.* 41.67.72 (73)‖1Ch 7,5.12,34(35).

**הַשִּׁבְעָה** Jer 15,9.

**בְּשִׁבְעָה** Gn 7,11.*8,4.*8,14 ‖ Jud 16,7‖2R 25,8‖Ez 30,20.45,20.

**וּבְשִׁבְעָה** Dt 28,7.25.

**לְשִׁבְעָה** Jos 18,5.9 ‖ Jes 11,15 ‖ Eccl 11,2‖1Ch 25,24.

**מִשִּׁבְעָה** Prv 26,16‖Ruth 4,15.

**שִׁבְעַת** *cs.* Gn 8,10.12.31,23.50, 10‖Ex 7,25.12,15.19.13,6.7.22,29. 23,15.*34,18.*29,30.35.37 ‖ Lev 8, 33².35.12,2.13,4.*14,38.*5.*31.33. 54.*21.*26.*50.14,8.15,13.19.24.28. 22,27.23,6.8.18.34.36.39.40.41. 42‖Nu 3,22.8,2.12,14².15.19,11. 14.*16.*23,4.28,17.24.29,12.31,19. 43 ‖ Dt 16,3.4.13.16,15 ‖ Jud 14, 12.17 ‖ 1S 10,8.11,3.13,8.16,10. 31,13‖ 2S 21,6 ‖ 1R 16,15.19,18. 20,15.29 ‖ 2R 3,9.24,16 ‖ Jes 30,26.3,15.16.43,25.26.44,26.45, 23.25 ‖ Job 1,3 ‖ Esth 1,5.10. 14 ‖ Esr 2,65.6,22 ‖ Neh 7,67.8, 18 ‖ 1Ch 10,12.12,25(26).19,18‖ 2Ch 7,8.9².15,11.17,11².30,21.22. 23².35,17.

**וְשִׁבְעַת . . . שִׁבְעַת** 1R 8,65 ‖ Ez 45,23‖Job 2,13.

**וְשִׁבְעַת** Nu 31,36‖Ez 45,23‖1Ch 18,4.29,4‖2Ch 26,13.30,24.

**לְשִׁבְעַת** Gn 7,10 ‖ Nu 28,21.*29. 29,4.10*‖1Ch 9,25.

**שִׁבְעָתַיִם** (יתיר י׳) (= שִׁבְעָתָם?) *suff.* 2S 21,9.

**שִׁבְעָתַיִם , שִׁבְעָתָיִם** *du.* Gn 4, 15.24‖Jes 30,26 ‖ Ps 12,7.79,12‖ Prv 6,31.

**שִׁבְעִים** *pl.* Gn 4,24.5,12.11,26. 46,27.50,3 ‖ Ex 1,5.38,29 ‖ Nu 7, 13.*19.25.31.37.43.49.55.61.67. 73.79.*11,16.24.25 ‖ Jud 1,7.8,14. 30.9,2.4.5.*18.*24.56.12,14 ‖ 1S 6, 19‖2S 24,15 ‖ 1R 5,29 ‖ 2R 10,1. 6.7‖ Jes 23,15².17 ‖ Jer 25,11.12. 29,10‖Ez 41,12 ‖ Zach 1,12.7,5‖ Ps 90,10‖Dan 9,2.24 ‖ Esr 2,3.4. 36.40.8,7.14.35 ‖ Neh 7,9.39.43. 11,19‖1Ch 21,14‖ 2Ch 2,1.17.29, 32.36,21.

**וְשִׁבְעִים** Gn 5,31.12,4.25,7 ‖ Ex 15,27.24,1.*9.*38,25.28 ‖ Nu 1,27. *2,4.*3,43‖Nu 7,85.26,22.31,32.33. 37.38.33,9‖Ez 8,11 ‖ Esth 9,16 ‖ Esr 2,5‖Neh 7,8‖1Ch 21,5.

**וְהַשִּׁבְעִים** Nu 3,46.

**בְּשִׁבְעִים** Dt 10,22.

## הַשְּׁבִיעִי (8), הַשְּׁבִעִי
## [שְׁבִיעִי

septimus.

השבעים קורין בשופטים י״ד ט״ו ביום הָרְבִיעִי.

Gn 2,2².3.8,4 ‖ Ex 12,15.16.13,6. 16,26.27.29.30.20,10.11.23,12. *34,21.*24,16.31,15.17.35,2 ‖ Lev 13,5.*27.*6.32.*34.51.*14,9.39.16,29. 23,3.8.24.27.34.*39.*41.25,9‖Nu 6, 9.7,48.19,12².*19.31,19.*19.28,25. 29,1.7.12.32.31,24‖Dt 5,14.16,8‖ Jos 6,4.15.19,40 ‖ Jud 14,15.*17.* 18‖2S 12,18 ‖ 1R 8,2.20,29 ‖ 2R 25,25 ‖ Jer 28,17.41,1 ‖ Zach 8, 19‖Esth 1,10‖Esr 3,1.6 ‖ Neh 7, 73(72).8,2.14‖1Ch 2,15.12,11(12). 24,10.25,14.26,3.5.27,10 ‖ 2Ch 5, 3.7,10.31,7.

**בַּשְּׁבִיעִי** Ez 45,25‖Hag 2,1.

**וּבַשְּׁבִיעִי** Zach 7,5.

**הַשְּׁבִיעִת , הַשְּׁבִעִית , הַשְּׁבִיעִית** *f.* Lev 23,16.25,4.20 ‖ Dt 15,12‖ Jos 6,12‖2R 11,4.18,9‖Ez 20,1 ‖ Esr 7,8‖Neh 10,32‖2Ch 23,1.

**וְהַשְּׁבִיעִת** Ex 23,11.

**בַּשְּׁבִעִית** 1R 18,44.

**וּבַשְּׁבִעִת** Ex 21,2.

## שָׁבוּעַ

hebdomas, septimana; hebdomas annorum (Dan 9,24).

טעם שְׁבֻעֹת חקות קציר דירמיה שבעה שבועות שבין קציר חטים לקציר שעורים; השבעים קורין שִׁבְעַת, כשִׁבְעַת לחם, וביחזקאל מ״ה כ״א חג שִׁבְעַת ימים.

Dan 9,27.

הַשָּׁבוּעַ Dan 9,27.

שְׁבֻעַ *cs.* Gn 29,27.28.

שְׁבֻעַיִם *du.* Lev 12,5.

שָׁבֻעִים *pl. I* Dan 9,24.25.10,2.3.

וְשָׁבֻעִים Dan 9,25.

הַשָּׁבֻעִים Dan 9,26.

שָׁבֻעוֹת *pl. II* Ex 34,22 ‖ Dt 16, 9².10.

הַשָּׁבֻעוֹת Dt 16,16 ‖ 2Ch 8,13.

שְׁבֻעֹת (Jer), שְׁבֻעוֹת *cs.* Jer 5, 24 ‖ Ez 45,21.

בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם *suff.* Nu 28,26.

—v. ch. et n. pr.—

## שָׁבַע°

iurare; *Hi.* iureiurando obstringere; obsecrare.

לרב הפותרים ע״ש קדושת מספר שבעה מימי קדם (וע׳ בראשית כ״א כ״א), ובא בראשונה בנפעל בענין כריתת ברית, ששני הצדדים נשבעו זה לזה, ואח״כ הֻשאל גם לשבועת צד אחד לזולתו, כנתבע לתובע. השבעים קורין בש״א כ׳ ג׳ וַיִּשָּׁב עוד דוד, כלומר הוסיף להשיב אמרים (והעי״ן נשתרבבה מן עוד); בתהלים ק״ב ט׳: וּמְהֹלָלַי בי נשבעו, ובשה״ש ה׳ ח׳ מוסיפין: בצבאות או באילות השדה; עקילס קורא ביהזקאל כ״א כ״ח שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן ת׳ שבעי שבעות!

שְׁבֻעֵי [שָׁבוּעַ] *pt. pass. pl. cs.* Ez 21,28.

נִשְׁבַּע *Ni. 3 perf.* Gn 24,7.50,24 ‖ Ex 13,5.11 ‖ Nu 14,16 ‖ Dt 1, 1,8.*8,1.11,9.21.*2,14.4,31.6,10.*7,12.13.8,18.*18.*9,5.28,11.30,20.*23.7,8.13,18.*19,8.*26,3.28,9.29,12.31,7 ‖ Jos 5,6².21,41.42 ‖ Jud 2,15. 21,1 ‖ 2S 3,9 ‖ Jes 14,24.62,8 ‖ Jer 51,14 ‖ Am 4,2.6,8.8,7 ‖ Ps 15,4. 24,4.110,4.132,2.11.

וְנִשְׁבַּע Lev 5,22.

נִשְׁבַּעְתָּ *2 perf.* Ex 32,13 ‖ Nu 11,12 ‖ Dt 26,15 ‖ 1R 1,13.17 ‖ Jer 32,22 ‖ Mich 7,20 ‖ Ps 89,50.

וְנִשְׁבַּעְתָּ Jer 4,2.

נִשְׁבַּעְתִּי, נִשְׁבַּעְתִּי (Dt 31,21) *1 perf.* Gn 22,16.26,3 ‖ Ex 33,1 ‖ Nu 14,23.32,11 ‖ Dt 1,35.10,11. 31,20.21.23.34,4 ‖ Jos 1,6 ‖ Jud 2, 1 ‖ 1S 3,14 ‖ 2S 19,8 ‖ 1R 1,30 ‖ Jes 45,23.54,9² ‖ Jer 11,5.22,5.*49,13.*44,26 ‖ Ps 89,4.36.95,11.119,106.

נִשְׁבְּעוּ, נִשְׁבָּעוּ *3 perf. pl.* Gn 21,31 ‖ Jos 9,18 ‖ Jud 21,18 ‖ 2S 21,2.17 ‖ Ps 102,9 ‖ 2Ch 15,15.

נִשְׁבַּעְתֶּם *2 perf. pl.* Jos 6,22.

נִשְׁבַּעְנוּ *1 perf. pl.* Jos 9,19. 20 ‖ Jud 21,7 ‖ 1S 20,42.

הַנִּשְׁבָּע *pt.* Zach 5,3.4 ‖ Ps 63, 12 ‖ Eccl 9,2.

וְהַנִּשְׁבָּע Jes 65,16.

הַנִּשְׁבָּעִים *pl.* Jes 48,1 ‖ Am 8, 14 ‖ Zeph 1,5.

וְהַנִּשְׁבָּעִים Zeph 1,5.

וּבַנִּשְׁבָּעִים Mich 3,5.

וְנִשְׁבָּעוֹת [נִשְׁבָּעָה] *pl. f.* Jes 19,18.

הִשָּׁבַע (מלעיל) *inf. abs.* Nu 30,3.

וְהִשָּׁבֵעַ Jes 7,9.

לְהִשָּׁבֵעַ *cs.* Jer 12,16².

הִשָּׁבְעָה, הִשָּׁבְעָה (נס״א) *imper.* Gn 21,23.25,33.47,31 ‖ 1S 24,22. 30,15.

הִשָּׁבְעוּ (נס״א) *pl.* Jos 2,12 ‖ Jud 15,12.

אִשָּׁבֵעַ [אִשָּׁבַע] *1 impf.* Gn 21, 24.

וָאִשָּׁבַע (נס״א) 1R 2,8 ‖ Ez 16,8.

תִּשָּׁבֵעַ *2 impf.* Dt 6,13.10,20.

יִשָּׁבַע *3 impf.* Lev 5,24 ‖ 1R 1, 51 ‖ Jes 65,16.

וַיִּשָּׁבַע, וַיִּשָּׁבַע Gn 24,9.25,33.31, 53.47,31 ‖ Nu 32,10 ‖ Dt 1,34.4, 21 ‖ Jos 14,9 ‖ 1S 19,6.20,3.24,23. 28,10 ‖ 2S 3,35.19,24 ‖ 1R 1,29.2, 23 ‖ 2R 25,24 ‖ Jer 38,16.40,9 ‖ Dan 12,7.

תִּשָּׁבַע *3 impf. f.* Lev 5,4 ‖ Jes 45,23.

תִּשָּׁבְעוּ *2 impf. pl.* Lev 19,12 ‖ Hos 4,15.

יִשָּׁבֵעוּ [יִשָּׁבְעוּ] *3 impf. pl.* Jer 5,2.

וַיִּשָּׁבְעוּ, וַיִּשָּׁבְעוּ Gn 26,31 ‖ Jos 9,15 ‖ Jer 5,7 ‖ Esr 10,5 ‖ 2Ch 15, 14.

הִשְׁבִּיעַ *Hi. 3 perf.* Ex 13,19 ‖ 1S 14,28.

וְהִשְׁבִּיעַ Nu 5,19.21 ‖ 1R 18,10.

הִשְׁבִּעַנִי *suff.* Gn 50,5.

הִשְׁבִּיעֶךָ [הִשְׁבִּיעֲךָ] Gn 50,6.

הִשְׁבִּיעוֹ 2Ch 36,13.

הִשְׁבַּעְתָּנוּ *2 perf. suff.* Jos 2, 17.20 ‖ Cant 5,9.

הִשְׁבַּעְתִּי *1 perf.* Cant 2,7.*3,5.* 5,8.*8,4.*

הִשְׁבַּעְתִּיךָ *suff.* 1R 2,42.

מַשְׁבִּיעֶךָ [מַשְׁבִּיעַ] (עֲ) *pt. suff.* 1R 22,16 ‖ 2Ch 18,15.

הַשְׁבֵּעַ *inf. abs.* Ex 13,19 ‖ 1S 14,28.

בְּהַשְׁבִּיעַ *cs.* 1S 14,27.

לְהַשְׁבִּיעַ 1S 20,17.

וְאַשְׁבִּיעֲךָ *1 impf. suff.* Gn 24,3.

וָאַשְׁבִּיעֵם, וָאַשְׁבִּעֵם Neh 5,12. 13,25.

וַיַּשְׁבַּע *3 impf.* Gn 50,25 ‖ Jos 6, 26 ‖ 2R 11,4 ‖ Esr 10,5.

וַיַּשְׁבִּעֵנִי *suff.* Gn 24,37.

תַּשְׁבִּיעוּ *2 impf. pl.* Jos 23,7.

## שְׁבוּעָה, שְׁבֻעָה

iusiurandum; foedus iureiurando sanctum; exsecratio.

Nu 30,3 ‖ Eccl 9,2 ‖ Neh 6,18.

הַשְּׁבוּעָה, הַשְּׁבֻעָה Gn 26,3 ‖ Dt 7,8 ‖ Jos 9,20 ‖ Jud 21,5 ‖ 1S 14, 26 ‖ Jer 11,5 ‖ 2Ch 15,15.

וְהַשְּׁבֻעָה Dan 9,11.

בִּשְׁבֻעָה Lev 5,4 ‖ Nu 30,11.

וּבִשְׁבוּעָה Neh 10,30.

לִשְׁבוּעָה Jes 65,15.

וְלִשְׁבֻעָה Nu 5,21.

שְׁבוּעַת, שְׁבֻעַת (Eccl) *cs.* Ex 22,10 ‖ Nu 30,14 ‖ 2S 21,7 ‖ 1R 2, 43 ‖ Eccl 8,2.

וּשְׁבֻעַת (נס״א) Zach 8,17.

בִּשְׁבֻעַת Nu 5,21.

מִשְּׁבֻעָתִי *suff.* Gn 24,8.

מִשְּׁבֻעָתֵךְ Jos 2,17.20.

וּשְׁבוּעָתוֹ Ps 105,9‖1Ch 16,16.
שְׁבֻעוֹת *pl. I* Ez 21,28‖Hab 3,9.
שְׁבֻעֵי [שְׁבוּעִים *pl. II cs.* Ez 21,28.

—v. n. pr.—

## שָׁבַץ°

texere, opus ocellatum facere; *Pu.* includi.

בערבית ענינו קליעה, וכן בסורית ענינו ערבוב (קרוב אל שבש).

וְשִׁבַּצְתָּ [שִׁבֵּץ *Pi. 2 perf.* Ex 38,39.
מְשֻׁבָּצִים [שֻׁבַּץ *Pu. pt. pl.* Ex 28,20.

?מִשְׁבְּצָה] ־צֹת, מִשְׁבְּצוֹת *pl.*

vestes, quibus fila aurea intertexta sunt; fundae, quibus gemmae inseruntur.

אונקלוס קורא בשמות כ״ח י״ג מְשֻׁבָּצוֹת.

Ex 28,11.13.29,6.39,13.16.

הַמִּשְׁבְּצוֹת, הַמִּשְׁבְּצֹת Ex 28,14. 25.39,18.
מִמִּשְׁבְּצוֹת Ps 45,14.

## תַּשְׁבֵּץ

pannus ocellatus vel tessellatus.

Ex 28,4.

—cnf. שְׁבִים—

## שָׁבָץ] הַשָּׁבָץ

*Vulg.* angustiae, *LXX* σκότος δεινόν; *Aq.* ὁ σφιγκτήρ; *al.* conturbatio, spasmus, nervorum distentio.

יש מחברין אותו עם שלפניו במובן ערבוב, בלבול וטרוף הדעת, וי״ם מן הערבית והכושית בהוראת עיפות והולשה (ואולי הוא קרוב אל כָּנַן בדהז״ל).

2S 1,9.

## שָׁבַר I, שָׁבַר

frangere, confringere; שָׁבוּר fractus, cui membrum fractum; affligere animum, frangere, sedare sitim; dilacerare; perdere, delere.

כמהו בארמית, סורית (בתי״ו ת׳ שי״ן), ערבית (בתי״ו רפויה), כושית (בסמ״ך) ואשורית. ר׳ יוסף הלוי גורס בישעיה כ״ד י׳ נִשְׁכְּרָה (= נִסְכְּרָה) קִרְיַת תֹהוּ, ומקביל אל סֻגַּר; בס״ג ו׳ קורין יונתן והשבעים וָאֲשַׁכְּרֵם בחמתי; בירמיה ב׳ כ׳ קורין השבעים והירונימוס שָׁבַרְתִּי... נִתַּקְתִּי, נקבה נוכחת, וזה טעם הכתיב לא אעבד; עקילוס וסומכוס, הסורי והירונימוס קורין ביהוזקאל ו׳ ט׳ שָׁבַרְתִּי ת׳ נִשְׁבַּרְתִּי, וי״נ נִשְׁבַּתִּי (מֵ)את לבם, כלומר נשכחתי, ונמח זכרי (ע׳ ישעיה ל׳ י״א); בכ״ז ל״ד קורין השבעים: עַתָּה נִשְׁבַּרְתְּ בְּיַמִּים (ע׳ מבוא לנה״א דף צ״ב); בתהלים ס״ט פ״א חרפה שָׁבְרָה לבי, ומקביל אל ואקוה; באיוב ל״ח י׳ יתכן לגרוס וָאֶשְׁכֹּר (= וָאֶסְכֹּר), ומקביל אל בריח ודלתים.

1R 13,28‖Jes 14,5‖Ps 105,16.

שְׁבָרֵךְ *suff.* Ex 27,26.
וּשְׁבָרָהּ Jes 30,14.
שָׁבְרָה *3 perf. f.* Ps 69,21.
שָׁבַרְתְּ [שָׁבַרְתָּ *2 perf.* Jer 28,13.
וְשָׁבַרְתָּ Jer 19,10.
שָׁבַרְתִּי, בָּ *1 perf.* Jer 2,20.28,2.48,38‖Ez 30,21.
וְשָׁבַרְתִּי Lev 26,19 ‖ Ez 5,16.14,13.30,22.24‖Hos 1,5‖Am 1,5.
שָׁבְרוּ *3 perf. pl.* Jer 5,5.
שֹׁבֵר *pt.* Jer 49,35 ‖ Ez 4,16 ‖Ps 29,5.
שָׁבוּר *pass.* Lev 22,22.
לִשְׁבוּרֵי (נס״א) [שְׁבוּרִים *pl. cs.* Ps 147,3.
שְׁבוֹר *inf. cs.* Jer 28,12.
לִשְׁבֹּר Gn 19,9‖Jes 14,25‖Thr 1,15.
בְּשִׁבְרִי *suff.* Lev 26,26 ‖ Ez 30,18.34,27.
שְׁבֹר *imper.* Ps 10,15.
שָׁבְרֵם *suff.* Jer 17,18.
אֶשְׁבּוֹר, אֶשְׁבֹּר (Hos) *1 impf.* Jer 19,11. 28,4.11.30,8 ‖ Hos 2,20‖Nah 1,13.
וָאֶשְׁבֹּר Lev 26,13‖Job 38,10.
יִשְׁבּוֹר, יִשְׁבֹּר *3 impf.* Jes 42,3‖Jer 19,11.
וַיִּשְׁבְּרֵהוּ *suff.* 1R 13,26‖Jer 28,10.
תִּשְׁבָּר־ [תִּשְׁבֹּר *3 impf. f.* Prv 25,15.
תִּשְׁבְּרוּ־, תִּשְׁבְּרוּ *2 impf. pl.* Ex 12,46‖Lev 11,33.
יִשְׁבְּרוּ *3 impf. pl.* Nu 9,12‖Ps 104,11.
וַיִּשְׁבְּרוּ Jud 7,20.
יִשְׁבְּרוּהוּ *suff.* Dan 11,26.
נִשְׁבַּר *Ni. 3 perf.* Ex 22,9‖Jes 14,29‖Jer 23,9.48,17‖Ps 124,7.
וְנִשְׁבַּר Ex 22,13.
נִשְׁבְּרָה K., נִשְׁבָּרָה *3 perf. f.* 1R 22,49 ‖ Jes 24,10 ‖ Jer 14,17. 48,4.25‖Ez 26,2‖Ps 34,21 ‖ Dan 8,8.
נִשְׁבַּרְתִּי *1 perf.* Ez 6,9.
נִשְׁבְּרוּ, Q. *3 perf. pl.* 1R 22,49‖Jer 22,20.51,30‖2Ch 14,12.
וְנִשְׁבָּרוּ, וְנִשְׁבְּרוּ Jes 8,15.28,13‖Ez 6,4.6.30,8.
נִשְׁבָּר *pt.* Ps 51,19.
נִשְׁבָּרִים *pl.* Jer 2,13.
לְנִשְׁבְּרֵי־ *cs.* Jer 61,1 ‖ Ps 34,19.
נִשְׁבָּרָה *f. sg.* Ps 51,19.
נִשְׁבֶּרֶת Ez 27,34.
הַנִּשְׁבֶּרֶת Ez 30,22.
וְהַנִּשְׁבֶּרֶת Zach 11,16‖Dan 8,22.
וְלַנִּשְׁבֶּרֶת Ez 34,4.16.
לְהִשָּׁבֵר *inf. cs.* Jon 1,4.
תִּשָּׁבֵר, תִּשָּׁבֵר *2 impf.* Ez 29,7.32,28.
יִשָּׁבֵר *3 impf.* Lev 6,21.*15,12* ‖ Prv 6,15.*29,1*‖Dan 8,25.11,20.
וַיִּשָּׁבֵר Jer 50,23.
תִּשָּׁבֵר *3 impf. f.* Job 31,22.38,15‖Dan 11,4.
וְתִשָּׁבֵר (נס״א) [בָ Eccl 12,6.
וַתִּשָּׁבֵר 1S 4,18 ‖ Jer 51,8 ‖ Job 24,20.
וְיִשָּׁבְרוּ [וְיִשָּׁבֵרוּ *3 impf. pl.* Dan 11,22.
וַיִּשָּׁבְרוּ 2Ch 20,37.
תִּשָּׁבַרְנָה *3 impf. pl. f.* Jes 27,11‖Ps 37,15.17.
וַתִּשָּׁבַרְנָה Ez 31,12.
שִׁבֵּר, שִׁבֵּר (Ex) *Pi. 3 perf.*

Ex 9,25 ‖ Jer 21,9 ‖ Ps 76,4. 107,16 ‖ Thr 3,4 ‖ 2Ch 34,4.

וַיְשַׁבֵּר 2R 18,4.23,14 ‖ Jer 43,13 ‖ Thr 2,9.

שִׁבַּרְתָּ, בֶּ 2 *perf.* Ex 34,1 ‖ Dt 10,2 ‖ Ps 3,8.74,13.

שִׁבְּרוּ, שִׁבֵּרוּ 3 *perf. pl.* 2R 11,18.25,13 ‖ Jer 52,17 ‖ 2Ch 23,17.

וְשִׁבַּרְתֶּם 2 *perf. pl.* Dt 12,3.

וּמְשַׁבֵּר *pt.* 1R 19,11.

וְשַׁבֵּר *inf. abs.* Ex 23,24.

אֲשַׁבֵּר 1 *impf.* Jes 45,2.

וָאֲשַׁבְּרָה Job 29,17.

וָאֲשַׁבְּרֵם *suff.* Dt 9,17.

תְּשַׁבֵּר 2 *impf.* Ex 23,24 ‖ Ps 48,8.

יְשַׁבֵּר 3 *impf.* Jes 38,13 ‖ Ps 46,10.

וַיְשַׁבֵּר Ex 32,19 ‖ Ps 29,5.105,33 ‖ Dan 8,7 ‖ 2Ch 14,2.

תְּשַׁבְּרוּ] תְּשַׁבֵּרוּ 2 *impf. pl.* Dt 7,5.

תְּשַׁבְּרוּן] תְּשַׁבֵּרוּן Ex 34,13.

וַיְשַׁבְּרוּ 3 *impf. pl.* 2Ch 31,1.

הִשְׁבִּיר] אַשְׁבִּיר *Hi.* 1 *impf.* Jes 66,9.

הָשְׁבַּר] הָשְׁבָּרְתִּי (פתח באתנח) *Ho.* 1 *perf.* Jer 8,21.

## שֶׁבֶר

fractio, fractura; *solutio somnii; clades, calamitas, interitus; vulnus, terror; *pl.* ruinae.

טעם את החלום ואת שברו לפי שחלום בלי פתרון הוא חתום וסגור (ואולי כמו שִׁבְרוֹ, טעמו וסברתו); יונתן, השבעים והסורי קורין ביהושע ז׳ ה׳ עד הַשְּׁבָרִם; השבעים קורין ביחזקאל ל״ב ט׳: בהביאי שֶׁבְיֵךְ בגוים; באיוב מ״א י״ז נ״ל: משתו יגורו גַּלִּים מִשְּׁבָרִים (או מִשְׁבְּרֵי־יָם) יִתְהַבָּאוּ.

Am 6,6.

כְּשֶׁבֶר Jes 30,14.

וּמִשֶּׁבֶר Jes 65,14.

שֶׁבֶר I, שָׁבֶר Lev 21,19². 24,20² ‖ Jes 15,5.30,26 ‖ Jer 4,20.6,14.8,11.21.14,17.48,5 ‖ Prv 15,4. 16,18. 17,19. 18,12 ‖ Thr 2,11. 3,48.

וָשֶׁבֶר Jes 1,28 ‖ Jer 4,6. 6,1.50,22.51,54 ‖ Zeph 1,10.

וָשֶׁבֶר Jes 59,7.60,18 ‖ Jer 48,3.

וְהַשֶּׁבֶר, וְהַשָּׁבֶר Jes 51,19 ‖ Thr 3,47.

בְּשֶׁבֶר Thr 4,10.

שִׁבְרִי *suff.* Jer 10,19.

שִׁבְרֵךְ Ez 32,9.

לְשִׁבְרֵךְ Nah 3,19.

שִׁבְרֵךְ Jer 30,15 ‖ Thr 2,13.

לְשִׁבְרֵךְ Jer 30,12.

שִׁבְרוֹ Jer 7,15.

שִׁבְרָהּ Jes 30,13.

הַשְּׁבָרִים *pl.* Jos 7,5.

מִשְּׁבָרִים Job 41,19.

שְׁבָרֶיהָ *suff.* Ps 60,4.

## שִׁבָּרוֹן

fractio, afflictio vehemens.

Jer 17,18.

בְּשִׁבְּרוֹן *cs.* Ez 21,11.

## מַשְׁבֵּר

orificium uteri, matrix.

כענין פטר רחם.

2R 19,3 ‖ Jes 37,3.

בְּמִשְׁבַּר *cs.* Hos 13,13.

## מִשְׁבָּר] מִשְׁבְּרֵי־ *pl. cs.*

fluctus in litore fracti.

השבעים קורין בתהלים פ״ח ח׳ וכל משבריך הֶעֱלִיתָ, וי״נ בצ״נ ד׳ אַדִּיר מִמִּשְׁבְּרֵי ים.

2S 22,5 ‖ Ps 93,4.

מִשְׁבָּרֶיךָ *suff.* Jon 2,4 ‖ Ps 42,8. 88,8.

v. ch. תְּבַר

## שָׁבַר° II

annonam emere, vendere.

י״ם אותו מן הערבית (בתי״ו רפויה ומ״ס ת׳ ב׳) במובן פרה ורבה, וכדוגמתו בכושית, או על גדול התבואה שמפרכת, שוברת ופורצת לחוץ, ולד״א כבנין שַׁפְעֵל מן בָּר, אמנם נראה יותר שהוא נגזר מן השם שבר רעבון, כטעם ישברו פראים צמאם, ואח לשלפניו.

שֹׁבֵר] שֹׁבְרִים *pt. pl.* Gn 47,14.

לִשְׁבֹּר, לִשְׁבָּר־ *inf. cs.* Gn 41,57.42,3.5.7.10.23,20.43,22.

שְׁבֹר] שִׁבְרוּ *imper. pl.* Gn 43,2.44,25 ‖ Jes 55,1².

וְשִׁבְרוּ־ Gn 42,2.

וַיִּשְׁבֹּר 3 *impf.* Gn 41,56.

וְנִשְׁבְּרָה 1 *impf. pl.* Gn 43,4.

תִּשְׁבְּרוּ 2 *impf. pl.* Dt 2,6.

הִשְׁבִּיר] מַשְׁבִּיר *Hi. pt.* Prv 11,26.

הַמַּשְׁבִּיר Gn 42,6.

תַּשְׁבִּרֵנִי 2 *impf. suff.* Dt 2,28.

נַשְׁבִּיר 1 *impf. pl.* Am 8,6.

וְנַשְׁבִּירָה Am 8,5.

## שֶׁבֶר II

annona, frumentum.

Gn 42,1.2.19 ‖ Am 8,5 ‖ Neh 10,32.

הַשֶּׁבֶר Gn 43,2.

בַּשֶּׁבֶר Gn 47,14.

שִׁבְרוֹ *suff.* Gn 44,2.

שִׁבְרָם Gn 42,26.

---

## שָׁבַת

quiescere, otiari, feriari; cessare, desinere; celebrare sabbatum; finem habere.

כמוהו בערבית (בשמאל) במובן כריתה והפסק, שביתה ומנוחה. ר׳ יוסף הלוי גורס במ״א כ״נ ה׳: והשבית את הַחַמָּנִים; השבעים קורין בירמיה ל״ו כ״ט וְנִשְׁבְּתוּ ממנה, ובתהלים קי״ט קי״ט: סגים הִשְׁבַּתִּי, כלומר נחשבו בעיני.

Gn 2,3 ‖ Ex 31,17 ‖ Jes 14,4.24,8² ‖ Jer 33,8 ‖ Thr 5,15.

שָׁבְתָה, שָׁבָתָה 3 *perf. f.* Lev 26,35 ‖ Jes 14,4 ‖ 2Ch 36,21.

וְשָׁבְתָה Lev 25,2.

שָׁבְתוּ] שָׁבָתוּ 3 *perf. pl.* Thr 5,14.

תִּשְׁבֹּת 2 *impf.* Ex 23,12.*34,21.* 34,21.

יִשְׁבֹּת 3 *impf.* Hos 7,4.

וְיִשְׁבֹּת Prv 22,10.

וַיִּשְׁבֹּת Gn 2,2 ‖ Jos 5,12.

תִּשְׁבַּת, תִּשְׁבֹּת 3 *impf. f.* Lev 26,34.35 ‖ Neh 6,3.

תִּשְׁבְּתוּ 2 *impf. pl.* Lev 23,32.

יִשְׁבֹּתוּ, יִשְׁבֹּתוּ 3 *impf. pl.* Gn 8,22 ‖ Jer 31,36(35).

וַיִּשְׁבְּתוּ Ex 16,30 ‖ Job 32,1.

וְנִשְׁבַּת *Ni. 3 perf.* Jes 17,3 ‖ Ez 30,18.33,28.

וְנִשְׁבְּתוּ 3 *perf. pl.* Ez 6,6.

הִשְׁבִּית *Hi. 3 perf.* Ruth 4,14.

וְהִשְׁבִּית 2R 23,5 ‖ Jer 36,29 ‖ Dan 11,18.

הִשְׁבַּתָּ 2 *perf.* Ps 89,45.119,119.

הִשְׁבַּתִּי, בְּ 1 *perf.* Jes 16,10.21,2 ‖ Jer 48,33 ‖ Ez 12,23.

וְהִשְׁבַּתִּי Lev 26,6 ‖ Jes 13,11 ‖ Jer 7,34.48,35 ‖ Ez 7,24.23,27.48.26,13.30,10.13.34,25 ‖ Hos 1,4.2,13.

וְהִשְׁבַּתִּיךְ *suff.* Ez 16,41.

וְהִשְׁבַּתִּים Ez 34,10.

וְהִשְׁבִּיתוּ 3 *perf. pl.* Jos 22,25.

וְהִשְׁבַּתֶּם 2 *perf. pl.* Ex 5,5.

וְהִשְׁבַּתְנוּ 1 *perf. pl.* Neh 4,5.

מַשְׁבִּית *pt.* Jer 16,9 ‖ Ps 46,10.

לְהַשְׁבִּית *inf. cs.* Ps 8,3.

וְלַשְׁבִּית (= וּלְהַשְׁבִּית) Am 8,4.

הַשְׁבִּיתוּ *imper. pl.* Jer 30,11.

אַשְׁבִּיתָה 1 *impf.* Dt 32,26.

תַשְׁבִּית 2 *impf.* Lev 2,13.

יַשְׁבִּית 3 *impf.* Prv 18,18 ‖ Dan 9,27.

וַיַּשְׁבֵּת 2R 23,11 ‖ 2Ch 16,5.

תַּשְׁבִּיתוּ 2 *impf. pl.* Ex 12,15.

## שֶׁבֶת, שֶׁבֶת

cessatio, desidia, abstinentia (cf. יָשַׁב inf. cs.).

יש מחברין לו גם שִׁבְתִּי בבית י״י; אמנם שבת מריב יש לפרש מן ישב, וכענין ותעמד מלדת, שִׁבְתּוֹ יתן, שישב בביתו ולא יצא לעשות מלאכתו; בשבת דש״ב לדד״ק במקום שבתם, השבעים קורין בַּבֹּשֶׁת (או בבשתם), ול״נ בשלהבת (ע׳ הערה אל רהב).

Jes 30,7 ‖ Prv 20,3.

בַּשֶּׁבֶת 2S 23,7.

שִׁבְתּוֹ *suff.* Ex 21,19.

## שַׁבָּת

quies, sabbatum, septimus hebdomadis dies; annus quisque septimus; septimana.

Ex 16,25.26.20,10 ‖ Lev 23,3.25,2.4 ‖ Dt 5,14 ‖ 2R 4,23 ‖ Jes 56,2.*6*.66,23 ‖ 1Ch 9,32.

וְשַׁבָּת Jes 1,13 ‖ Thr 2,6.

הַשַּׁבָּת Ex 16,29.20,8.11.31,14.15.16².35,3 ‖ Lev 23,11.15.16.24,8² ‖ Nu 15,32.28,9 ‖ Dt 5,12.15 ‖ 2R 11,5.7.9.16,18 ‖ Jer 17,21.22².24².27² ‖ Ez 46,1.4.12 ‖ Ps 92,1 ‖ Neh 10,32.13,15.17.18.19³.22 ‖ 2Ch 23,4.8.

וְהַשַּׁבָּת Am 8,5.

בַּשַּׁבָּת Neh 10,32.13,15.16.21.

לַשַּׁבָּת Jes 58,13.

מִשַּׁבָּת Jes 58,13.

שַׁבַּת (cf. שַׁבָּתוֹן 'שׁ) *cs.* Ex 16,23 ‖ Lev 25,6 ‖ Nu 28,10 ‖ Neh 9,14 ‖ 1Ch 9,32.

שַׁבַּתְּכֶם *suff.* Lev 23,32.

בְּשַׁבַּתּוֹ Nu 28,10 ‖ Jes 66,23.

וְשַׁבַּתָּהּ Hos 2,13.

שַׁבָּתוֹת *pl.* Lev 23,15.

הַשַּׁבָּתוֹת Neh 10,34.

בַּשַּׁבָּתוֹת Ez 46,3.

וּבַשַּׁבָּתוֹת Ez 45,17.

לַשַּׁבָּתוֹת 1Ch 23,31 ‖ 2Ch 2,3.8,13.31,3.

שַׁבְּתֹת *cs.* Lev 23,38.25,8².

שַׁבְּתוֹתַי, שַׁבְּתֹתַי *suff.* Ex 31,13 ‖ Lev 19,3.30.*26*,2 ‖ Jes 56,4 ‖ Ez 20,12.13.16.*24*.*23*,*38*.20.21.22,8.44,24.

וּמִשַּׁבְּתוֹתַי Ez 22,26.

בְּשַׁבְּתֹתֵיכֶם Lev 26,35.

שַׁבְּתוֹתֶיהָ, שַׁבְּתֹתֶיהָ Lev 26,34².43 ‖ 2Ch 36,21.

## שַׁבָּתוֹן

celebratio sabbati.

Ex 16,23 ‖ Lev 23,24.39².25,5.

## שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן

י״ג ויקרא כ״ה ד׳: שְׁנַת שבתון יהיה לארץ.

Ex 31,15.35,2 ‖ Lev 16,31.23,3.32.25,4.

[מִשְׁבָּת] מִשְׁבַּתֶּהָ *pl. suff.*

deletio, casus adversus; *al.* clades.

Thr 1,7.

—v. n. pr.; שֶׁבֶת inf. v. יָשַׁב—

## [שָׁגַג] שָׁגַג

errare, errorem committere, culpam inconsiderate committere.

אח אל שגה ואל שוג; יש מחברין לו בְּשַׁגַּם הוא בשר, ואינו עולה יפה.

Lev 5,18.

שֹׁגֵג *pt.* Ps 119,67 ‖ Job 12,16.

הַשֹּׁגֶגֶת *f.* Lev 15,28.

## שְׁגָגָה

error, delictum imprudenter commissum, levius delictum.

Nu 15,25 ‖ Eccl 5,5.

בִּשְׁגָגָה Lev 4,2.22.27.5,15.22,14 ‖ Nu 15,26.27.28.29.35,11.*15* ‖ Jos 20,3.9.

כִּשְׁגָגָה Eccl 10,5.

לִשְׁגָגָה Nu 15,24.

שִׁגְגָתוֹ (al. גְ) Lev 5,18.

שִׁגְגָתָם (al. גְ) Nu 15,25.

—cf. שָׁגָה et שוג (מְשׁוּגָה)—

גַּם בְּשַׁגָּם v. בְּשַׁגַּם vel.

## [שָׁגָה] שָׁגִיתִי 1 *perf.*

errare, oberrare, aberrare; titubare; delinquere, peccare per imprudentiam. *Hi.* facere ut aberret quis; seducere.

אח אל שגג ושוג, ויש מחברין אותו עם שגע.

Job 6,24.19,4.

שָׁגוּ 3 *perf. pl.* Jes 28,7³.

שֹׁגֶה *pt.* Ez 45,20 ‖ Prv 20,1.

שֹׁגִים *pl.* Ps 119,118.

הַשֹּׁגִים Ps 119,21.

לִשְׁגּוֹת *inf. cs.* Prv 19,27.

וָאֶשְׁגֶּה 1 *impf.* 1S 26,21.

תִּשְׁגֶּה 2 *impf.* Prv 5,19.20.

יִשְׁגֶּה 3 *impf.* Prv 5,23.

תִּשְׁגּוּ *2 impf. pl.* Nu 15,22.
יִשְׁגּוּ *3 impf. pl.* Lev 4,13 ‖ Ez 34,6.
מַשְׁגֶּה [הִשְׁגָּה *Hi. pt.* Dt 27, 18 ‖ Prv 28,10.
וּמַשְׁגֶּה Job 12,16.
תַּשְׁגֵּנִי *2 impf. suff.* Ps 119, 10.

שְׁגִיאָה] שְׁגִיאוֹת *pl.*

peccatum per imprudentiam commissum.

Ps 19,13.

מִשְׁגֶּה

error.

Gn 43,12.

שִׁגָּיוֹן

hymnus, dithyrambus.

בטעם השם פתרונים שונים, רבו מספור. השבעים קורין מִזְמוֹר לדוד, ובחבקוק על נְגִינוֹת.

Ps 7,1.

שִׁגְיֹנוֹת *pl.* Hab 3,1.
v. n. pr.; cf. שָׁגַג et שׁוּג (מְשׁוּגָה).

שָׁגַח° [ הִשְׁגִּיחַ *Hi. 3 perf.*

spectare attente.

שמושו שגור בדרז״ל בקשור ב׳.

Ps 33,14.

מַשְׁגִּיחַ *pt.* Cant 2,9.
יַשְׁגִּיחוּ *3 impf. pl.* Jes 14,16.

---

שָׁגַל°

concumbere cum muliere.

יש לפתרו מן הערבית شَكِلَ (בחלוף ג׳ב״ק) בהוראת סביכה וערבוב, ונאמר על החביקה כמער איש ולויות, ונשתנה ללשון נקיה שכב.

יִשְׁגָּלֶנָּה [יִשְׁגַל K. יִשְׁכָּבֶנָּה Q. *3 impf. suff.* Dt 28,30.
תִּשָּׁגַלְנָה [נִשְׁגַּל K. תִּשָּׁכַבְנָה Q. *Ni. 3 impf. pl. f.* Jes 13,16 ‖ Zach 14,2.
שֻׁגַּלְתְּ [שֻׁגַּל K. שֻׁכַּבְתְּ Q. *Pu. 2 perf. f.* Jer 3,2.

שֵׁגָל

uxor, regia, regina.

Ps 45,10.

וְהַשֵּׁגָל Neh 2,6.

———v. chald.———

שָׁגַע°

mente capi, mentis errore affici; *Pu. pt.* furore divino actus, fanaticus; *Hith.* insanire.

יש לו אח בערבית וקרוב בכושית, ויש מחברין אותו עם שגג ושגה (ושגש בדרז״ל). ואולי יש לפתרו מן נעש בהפך אתון (ראוען, וויטהען), שרוב המשגעים גועשים ורועשים.

מְשֻׁגָּע [שֻׁגַּע *Pu. pt.* Dt 28,34 ‖ Jer 29,26 ‖ Hos 9,7.
הַמְשֻׁגָּע 2R 9,11.
מְשֻׁגָּעִים *pl.* 1S 21,16.
מִשְׁתַּגֵּעַ [הִשְׁתַּגֵּעַ *Hith. pt.* 1S 21,15.
לְהִשְׁתַּגֵּעַ *inf. cs.* 1S 21,16.

שִׁגָּעוֹן] בְּשִׁגָּעוֹן

furor, insania.

Dt 28,28 ‖ 2R 9,20.

בַּשִּׁגָּעוֹן Zach 12,4.

---

שֶׁגֶר

uterus; foetus partu editus.

לרב הפותרים מענין שלוח בארמית ובדרז״ל (וע׳ הערה אל עשתרת).

Ex 13,12.

שְׁגַר *cs.* Dt 7,13.*28*,*51*.28,4.*18*.
—שַׁד rad. שדה; שֹׁד v. שָׁדַד—

שֵׁד] לַשֵּׁדִים *pl.*

idola, dii commenticii, LXX *δαιμόνιον*.

לר״ק שרשו שוד, מענין מקטב ישוד צהרים (בדרז״ל נרדף אל מזיק), וי״ם מן האשורית שעד, שד בתבנית שור, ע״כ הובא בסדר הא״ב.

Dt 32,17 ‖ Ps 106,37.

---

וְשָׁדְדוּ (al. דְ) *3 perf. pl.*

שָׁדַד]

valide agere, facere; conficere, perdere, vastare, invadere.

מעין הוראתו בערבית וכושית. השבעים קורין בתהלים צ״א ו׳ וָשֵׁד צהרים, ור׳ יעקב רייפמאנן גורס יָשׁוּט, ומקביל אל יַהֲלֹךְ; טעם בת בבל הַשְּׁדוּדָה כמו הַשּׁוֹדֵדָה.

Ez 32,12.

שַׁדּוּנִי *suff.* Ps 17,9.

שֹׁדֵד, שׁוֹדֵד *pt.* Jes 16,4. 21,2. 33,1[2] ‖ Jer 15,8.25,36. 47,4. 48,8. 18.32.51,55.56 ‖ Job 15,21.
הַשֹּׁדֵד Jer 6,26.
וְהַשּׁוֹדֵד Jes 21,2.
שֹׁדְדִים (al. דְ) *pl.* Jer 12,12.51, 53.
הַשּׁוֹדְדִים (al. דְ) Jer 51,48.
לְשֹׁדְדִים (al. דְ) Job 12,6.
שׁוֹדְדֵי (al. דְ) *cs.* (נס״א) Ob 5.
שָׁדוּד *pass. sg.* Jud 5,27 ‖ Jes 33,1 ‖ Jer 4,30.
הַשְּׁדוּדָה *f.* Ps 137,8.
שָׁדוֹד *inf. abs.* Mich 2,4.
לִשְׁדוֹד *cs.* Jer 47,4.
וְשָׁדְדוּ *imper. pl.* Jer 49,28.
יָשׁוּד (=יָשֹׁד) *3 impf.* Ps 91,6.
יְשָׁדֵּם Q. (וְשָׁדָּם K.) *suff.* Prv 11,3.
יְשָׁדְדֵם Jer 5,6.
נְשַׁדֻּנוּ [נָשַׁד *Ni. 1 perf. pl.* Mich 2,4.
מְשַׁדֶּד־ (דֶ) [שִׁדֵּד *Pi. pt.* Prv 19,26.
תְּשַׁדֵּד *2 impf.* Prv 24,15.
יְשֹׁדֵד [שֹׁדֵד *Pol. 3 impf.* Hos 10,2.
שֻׁדַּד, שֻׁדַּד *Pu. 3 perf.* Jes 15, 1[2].23,1.14 ‖ Jer 10,20. 48,15. 20. 49,10 ‖ Joel 1,10[2] ‖ Zach 11,3.
שֻׁדְּדָה, שֻׁדָּדָה *3 perf. f.* Jer 4, 20.48,1.49,3 ‖ Zach 11,3.
שָׁדְּדָה (= שֻׁדְּדָה) Nah 3,7.
שֻׁדְּדוּ, שֻׁדָּדוּ *3 perf. pl.* Jer 4,20 ‖ Zach 11,2.
שֻׁדַּדְנוּ [שֻׁדָּדְנוּ *1 perf. pl.* Jer 4,13.9,18.
יוּשַּׁד [הוּשַׁד *Ho. 3 impf.* Hos 10,14.
תּוּשַׁד *2 impf.* Jes 33,1.

שֹׁד I

vis, oppressio, vastatio, iniuria.

י״ג בישעיה ט״ז ד׳: הוי סתר למו מפני שד עַד כי אפס המץ; בהושע ט׳ ו׳: כי הנה הלכו

שְׁדֻפוֹת [שָׁדוּף *pt. pass. pl. f.* Gn 41,23.27.

וּשְׁדֻפֹת Gn 41,6.

## שְׁדֵפָה] וּשְׁדֵפָה

uredo frumenti.

2R 19,26.

שִׁדָּפוֹן 1R 8,37‖2Ch 6,28.

בַּשִּׁדָּפוֹן Am 4,9‖Hab 2,17.

וּבַשִּׁדָּפוֹן Dt 28,22.

——(rad. שרש v. שֵׁשׁ)——

## שֹׁהַם

gemmae species, onyx vel sardonyx.

ת״א בורלא (baryllos?).

Ex 25,7.28,9.35,9.39,13 ‖ Ez 28,13‖1Ch 29,2.

וְשֹׁהַם Ex 28,20.

הַשֹּׁהַם Gn 2,12‖Ex 35,27.39,6.

בְּשֹׁהַם Job 28,16.

——rad. שוא v. שֹׁאָה——

## [שָׁו], שָׁוְא

scelus, nequitia; calamitas, pernicies, exitium; falsum, mendacium; vanum, inutile, inane.

יש מחברין אותו עם שוֹאָה, כלומר הבל ורוח. השבעים קורין בישעיה מושכי העון בחבלי הַשּׁוֹר, כעבות הָעֶגְלָה חטאה (ע׳ הערה אל צו).

Ex 23,1‖Dt 5,20‖Jes 1,13.30,28.59,4 ‖ Ez 12,24.13,6.7.8.9.23.21,28.34.22,28 ‖ Hos 10,4.12,12 ‖ Jon 2,9‖ Mal 3,14 ‖ Ps 12,3.26,4.31,7.41,7.89,48.119,37.127,1[2].2.144,8.*11* ‖ Prv 30,8 ‖ Job 7,3.11,11.15,31.31,5.35,13‖Thr 2,14[2].

וְשָׁוְא Ps 60,13.*108,13*.

הַשָּׁוְא Jes 5,18‖Zach 10,2.

בַשָּׁו K., בַשָּׁוְא Q. Job 15,31.

לַשָּׁוְא Ex 20,7[2]‖ Dt 5,11[2] ‖ Jer 2,30.4,30.6,29.18,15.46,11 ‖ Ps 24,4.139,20.

——v. n. pr.——

## שוב] שָׁב

reverti, redire; iterum facere; se convertere; reflecti, reddi;

## שַׁדּוּן Q., שַׁדִּין K.

potens, validus.

לדעת פירסט השין שרשית, עניננו תקיף ושליט, וי״ג שַׁדַּי; אמנם לכל המפרשים השי״ן לשמוש, וכבר הובא בשרש דין.

Job 19,29.

v. n. pr. compos. שְׁדֵיאוּר etc.

## שדה rad. שַׁד] שַׁד

mamma, uber.

בארמית, סורית וערבית בתי״ו ת׳ שי״ן (אולי יש להברו עם לשד השמן). י״ג ביחזקאל כ״ג כ״א לְמַעַךְ או לְמַעֵךְ שדי נעוריהן (ע׳ פסוק ג׳).

Thr 4,3.

שָׁדַיִם, שָׁדָיִם *du.* Gn 49,25‖Jes 32,12‖Ez 16,7‖Joel 2,16‖Job 3,12.

וְשָׁדַיִם Hos 9,14‖Cant 8,8.

מִשָּׁדָיִם Jes 28,9.

שְׁדֵי *cs.* Ez 23,21‖Ps 22,10‖Cant 8,1.

שָׁדַי *suff.* Cant 1,13.

וְשָׁדַי Cant 8,10.

שָׁדַיִךְ Cant 4,5.*7*,*4*.7,9.

וְשָׁדַיִךְ Ez 23,34‖Cant 7,8.

שָׁדֶיהָ Hos 2,4.

שְׁדֵיהֶן Ez 23,3.

שֹׁד] וְשֹׁד Jes 60,16.

מִשֹּׁד Jes 66,11‖Job 24,9.

## שְׁדֵמָה] וּשְׁדֵמָה

ager; uredo frumenti.

יש מחברין אותו עם שדה. במ״ב י״ט כ״ו כתיב שְׁדֵפָה (י״ג קָדִים, ובכ״נ ד׳ בְּמִשְׂרְפוֹת קדרון).

Jes 37,27.

וּשְׁדֵמוֹת *pl.* Hab 3,17.

הַשְּׁדֵמוֹת Q., הַשְּׁרֵמוֹת K. Jer 31,40(39).

שַׁדְמוֹת *cs.* Jes 16,8.

בְּשַׁדְמוֹת 2R 23,4.

וּמִשַּׁדְמֹת Dt 32,32.

——conf. שָׂדֶה——

## שָׁדַף°

adurere, torrefacere.

בערבית מורה על השחרות, ויש מחברין אותו עם שזף (ששזפתני השמש).

אַשֻּׁר (= אֲשׁוּר), ובי״ב ב׳ קורין השבעים כזב וְשָׁוְא.

Jes 16,4.22,4 59,7.60,18 ‖ Jer 48,3‖Hos 7,13 ‖ Am 5,9 ‖ Prv 21,7.24,2.

וָשֹׁד Am 5,9‖Hab 1,3.2,17.

וָשֹׁד Jer 6,7.20,8 ‖ Ez 45,9 ‖ Hos 12,2‖Am 3,10.

הַשֹּׁד Jes 51,19.

כְּשֹׁד Jes 13,6‖Hos 10,14.

וּכְשֹׁד Joel 1,15.

לְשֹׁד Job 5,22.

מִשֹּׁד Hos 9,6‖Ps 12,6‖Job 5,21.

## שִׁדָּה

vasa potoria, vel pocillatores; *al.* musica instrumenta; *al. denique* mulieres mammosae vel vi captae et raptae; LXX οἰνοχόον καὶ οἰνοχόας.

לרש״י מענין שידה תבה ומגדול בהז״ל, כלומר עגלות צב ומרכבות, ולראב״ע נשים הלקוחות בהוקה, בשד וחמס, וכטעם רחם רחמתים. וי״פ מן הערבית כמו שָׁדָה וְשָׁדוֹת, או מן האשורית אֲהוּבָה וַאֲהוּבוֹת; ליונתן בארות זורקות מים, ולהשבעים מַשְׁקִים (שִׁדִּים) וּמַשְׁקוֹת (מן שדא בארמית) ועוד באורים רבים, וכלם מוטלים בספק.

Eccl 2,8.

וְשִׁדּוֹת *pl.* Eccl 2,8.

## שַׁדַּי

omnipotens (deus), LXX παντοκράτωρ.

טעמי הקדמונים ידועים, והאחרונים פותרים מן האשורית במובן עליון, רם ונשא. השמרוני קורא בבראשית מ״ט כ״ה וְאֵל שדי ויברכך (באיוב כ״ט ה׳ יש לנרוס: בעוד שָׁדַי עמדי, או עֲבָדַי, ומקביל אל נְעָרַי או מתאים עמו).

Gn 17,1.*35,11*.28,3.43,14.48,3.49,25‖Ex 6,3‖Nu 24,4.*16*‖ Ez 1,24.10,5‖Ps 68,15.91,1‖ Job 5,17.6,4.14.8,3.5.11,7.13,3.15,25.21,15.20.22,17.23.25.26.27,10.11.29,5.31,2.35.32,8.33,4.37,23.40,2‖Ruth 1,20.

וְשַׁדַּי Job 23,16.27,2.34,10.12.35,13‖Ruth 1,21.

לְשַׁדַּי Job 22,3.

מִשַּׁדַּי Jes 13,6 ‖ Joel 1,15 ‖ Job 24,1.27,13.

**וָשׁוּב** (Jer), **וָשׁוֹב** Gn 8,3.7 ‖ Jer 3,1 ‖ Ez 1,14.

**שׁוּב** *cs.* Gn 8,12.27,45 ‖ Nu 14,3 ‖ Ez 13,22 ‖ Job 14,13.15,22.

**בְּשׁוּב** 1S 18,6 ‖ Jes 52,8 ‖ Ez 18,26.*33,18*.33,11 ‖ Ps 9,4.14,7.53,7.126,1.

**וּבְשׁוּב** Ez 3,20.18,24.27.*33,19*.

**כְּשׁוּב** 2S 17,3.

**וּכְשׁוּב** 1S 17,57.

**לָשׁוּב** Ex 4,21 ‖ Nu 35,32 ‖ Dt 17,16.24,4 ‖ Jos 22,16.23 ‖ Jud 11,35 ‖ 1S 18,2.29,11 ‖ 2S 2,26 ‖ 1R 13,16 ‖ Jer 5,3.8,5.22,27.44,5.14 ‖ Ez 33,9 ‖ Hos 5,4.11,5 ‖ Ruth 1,7.16 ‖ Dan 9,13 ‖ Neh 9,17 ‖ 2Ch 20,27.

**וְלָשׁוּב** Jos 22,29 ‖ Jer 44,14 ‖ 2Ch 30,9.

**מִשּׁוּב** 2Ch 36,13.

**שׁוּבִי** *suff.* Jer 31,19(18) ‖ 2Ch 18,26.

**וְשֻׁבִי**K. Job 6,29.

**בְּשׁוּבִי** Jud 8,9.11,31 ‖ Jer 31,23 (22) ‖ Hos 6,11 ‖ Zeph 3,20.

**בְּשׁוּבֵנִי** Ez 47,7.

**שׁוּבְךָ, שׁוּבֵךְ** Gn 3,19 ‖ Jud 6,18.

**בְּשׁוּבְכֶם** 2Ch 30,9.

**שׁוּבוֹ** Gn 14,17 ‖ Ez 33,12.

**בְּשׁוּבוֹ , בְּשֻׁבוֹ** 2S 8,13 ‖ Ez 18,23.

**שֵׁב**(2), **שׁוּב** *imper.* Gn 31,3.32,10 ‖ Ex 4,19.32,12 ‖ Nu 23,5.*16* ‖ 1S 3,5.*6*.26,21.29,7 ‖ 2S 3,16.15,19.20.19,15 ‖ 1R 18,43.19,15.20 ‖ 2R 18,14.20,5 ‖ Jes 63,17 ‖ Jer 36,28 ‖ Ps 80,15.

**וְשׁוּב** Gn 31,13 ‖ Jos 5,2 ‖ 1S 15,25.30.

**וָשׁוּב** Prv 3,28.

**שׁוּבָה ,שׁוּבָה ,שֻׁבָה** (2S), (5) Nu 10,36 ‖ 2S 15,27 ‖ Jes 44,22 ‖ Jer 3,12 ‖ Hos 14,2 ‖ Ps 6,5.7,8.90,13.126,4.

**וָשֻׁבָה** Jer 40,5.

**שׁוּבֵנוּ** *suff.* Ps 85,5.

3,9 ‖ Zeph 2,7 ‖ Dan 11,9.13.28.30².

**שָׁבָה** *3 perf. f.* Ex 4,7 ‖ Jer 3,7.10 ‖ Ruth 1,15.

**וְשָׁבָה** (Jes 6,13), **וְשָׁבָה** Lev 22,13 ‖ Jes 6,13.23,17.

**וְשָׁבַת** Ez 46,17.

**הַשָּׁבָה** Ruth 1,22.2,6.4,3.

**שַׁבְתָּ** *2 perf.* Ps 85,2.

**וְשַׁבְתָּ** Dt 4,30.*30,2*.23,14.

**שַׁבְתִּי** *1 perf.* Zach 1,16.8,3.15 ‖ Eccl 9,11.

**וְשַׁבְתִּי** (Eccl), **וְשַׁבְתִּי** Gn 28,21 ‖ Jer 29,14.30,3.48,27 ‖ Ez 16,53.29,14 ‖ Am 9,14 ‖ Eccl 4,1.*7*.

[וְשַׁבְתִּי Ps 23,6 v. יָשַׁב]

**שָׁבוּ** *3 perf. pl.* Jos 2,22 ‖ Jud 20,48 ‖ Jer 11,10.14,3.15,7.23,14.43,5 ‖ Hos 7,10 ‖ Jon 3,10 ‖ Job 39,4 ‖ Neh 9,35.

**וְשָׁבוּ ,וְשָׁבוּ** (Zach) Ex 13,17 ‖ 1R 2,33.8,33.47.48.12,27 ‖ Jes 19,22 ‖ Jer 31,16(15).17(16).37,8 ‖ Zach 10,9 ‖ Ps 78,34 ‖ Eccl 12,2 ‖ 2Ch 6,24.37.38.

**שַׁבְתֶּם** *2 perf. pl.* Nu 14,43 ‖ 2R 1,5 ‖ Am 4,6.*8.9.10.11*.

**וְשַׁבְתֶּם** Lev 25,10 ‖ Dt 3,20 ‖ Jos 1,15 ‖ 1S 23,23 ‖ 2S 10,5.11,15 ‖ Mal 3,18 ‖ Neh 1,9 ‖ 1Ch 19,5.

**שַׁבְנוּ** *1 perf. pl.* Gn 43,10 ‖ Jud 11,8.

**שָׁב** *pt.* Jer 8,6.30,18 ‖ Prv 26,11 ‖ Eccl 1,6.3,20.

**וָשָׁב** 1S 17,15 ‖ Jes 6,10 ‖ Ez 35,7.

**וּמִשָּׁב** Zach 7,14.9,8.

**שָׁבָה** *f.* Esth 2,14.

**שָׁבִים** *pl. m.* 1S 7,3 ‖ Eccl 1,7.

**הַשָּׁבִים** Esr 6,21 ‖ Neh 8,17.

**וּלְשָׁבֵי** *cs.* Jes 59,20.

**וְשָׁבֶיהָ** *suff.* Jes 1,27.

[**שׁוּבֵי** שׁוּב] *pass. pl. cs.* Mich 2,8.

**שׁוּב** *inf. abs.* Gn 18,10 ‖ Jos 2,16(al. שׁוּב).23,12 ‖ 1R 9,6.22,28 ‖ Jer 42,10 ‖ 2Ch 18,27.

restitui, instaurari; reducere, restituere; instaurare; *Hi.* vertere, avertere, revertere, reducere; amovere, repellere; restituere, reddere, retribuere, remunerari, rependere, iterum iterumque afferre; revocare, irritum facere; הֵשִׁיב אֶל־לֵב ad animum referre, animum suum commoveri pati.

כמוהו במואבית, ובארמית, סורית וע־בית בתי"ו ת' שי"ן. במדבר י"א ד' קורין השבעים וַיֵּשְׁבוּ ויבכו, וכן בהדברים א' מ"ה וַתֵּשְׁבוּ ותבכו; בש"ב ח' ג' לְהָשִׁיב ידו (ובדהי"א י"ח ג' נאמר לְהַצִּיב), לפי תרגום סומכוס הכונה שהלך להקים לו שם ציון תפארת (דענקמאל), וכטעם יד אבשלום; בישעיה א' כ"ז קורין השבעים וְשִׁבְיָהּ בצדקה, וי"ג וְיֹשְׁבֶיהָ; ליונתן והשבעים תּוֹשָׁב (מ"ד כ"ו) מן יָשַׁב, וכן פי' ראב"ע ורד"ק; בירמיה י"ח ד' קורין השבעים: הַנֹּפֵל לֹא יָקוּם וְהַשּׁוֹבֵב לֹא יָשׁוּב (רשד"ל פי' היתכן שיהיו שובבים ולא ישובו לעולם בתשובה?); במ' ה': וְאִם לֹא לֵךְ שׁוּבָה אל גדליה, וכעין זה ת"י; במ"ב י' "וְהֵשִׁיב אתכם על אדמתכם" הרי נאמר בעוד שהיו ישראל שרויין על אדמתם? על כרחך אתה מפרש שיהיה כל שבט ושבט שוכן על חלקו ולא יצטרכו לנוד מזה אל זה; והשבעים קורין וְהוֹשִׁיב. בהושע י"ב ז' קורא יהונתן: בי"י אלהיך תִּשָּׂגֵב; י"ג במיכה ב' ח' שְׁבִי מלחמה; בחבקוק ב' א' קורא הסורי: ומה יָשִׁיב (לי) על תוכחתי, ואולי תק"ס הוא; בזכריה ט' י"ב קורין השבעים: שְׁבוּ בבצרון; י"ג בתהלים ע"ג י': יַעַן כִּי יִשְׂבְּעוּ לָחֶם ת' לכן ישוב עמי הלם, ומתאים עם סיפא דפסוקא; לפי השבעים יש לגרום בנחמיה ד' ו' יָשׁוּבוּ עלינו, כלומר האויבים יעלו עלינו, ובדה"ב י"ט ח': וּלְרִיב יֹשְׁבֵי ירושלם.

Gn 18,33 ‖ Jud 3,19 ‖ 1S 15,11.24,2.26,25 ‖ 2S 1,1.2,30.20,22 ‖ 1R 12,20.13,10.33 ‖ 2R 2,25.4,38.9,18.20.23,25.26 ‖ Jes 5,25.*9,11.16.20.10,4*.9,12 ‖ Jer 2,35.4,8.37,7 ‖ Ez 3,19.33,9 ‖ Hos 14,5 ‖ Nah 2,3 ‖ Job 42,10 ‖ Esth 7,8 ‖ 2Ch 12,12.

**הַשָּׁב** Gn 43,18.

**וְשָׁב** Ex 33,11 ‖ Lev 14,39.25,27.*28*.41 ‖ Dt 23,15.30,3² ‖ Jos 19,12.27.29².34.24,20 ‖ 1R 12,27 ‖ 2R 19,7 ‖ Jes 29,17.37,7.18,4.8.30,10.46,27 ‖ Ez 33,14 ‖ Hos 9,3 ‖ Jon

**שְׁבִי** (Jer^b), **שׁוּבִי, שְׁוּבִי** (Ps) *f.* Gn 16,9 ‖ Jer 31,21(20)² ‖ Ps 116,7 ‖ Cant 7,1⁴ ‖ Ruth 1,15.

**שׁוּבוּ, שֻׁבוּ** *pl. m.* Gn 43,2.*44,25*.13 ‖ Dt 5,27 ‖ Jos 22,8 ‖ 1R 12,12.24 ‖ 2R 1,6.17,13 ‖ Jes 21,12.31,6 ‖ Jer 3,14.*22*. 18,11.*25,5*. 35,15 ‖ Ez 14,6.18,30. 33,11 ‖ Joel 2,12 ‖ Zach 1,3.4.9,12 ‖ Mal 3,7 ‖ Ps 90,3 ‖ Job 6,29 ‖ 2Ch 10,12.11,4.30,6.

**וְשֻׁבוּ** Q. (Job), **וְשׁוּבוּ** Jos 18,18 ‖ 1R 12,5 ‖ Hos 14,3 ‖ Joel 2,13 ‖ Job 6,29 ‖ 2Ch 10,5.

**וְשׁוּבוּ** Ex 32,27.

**שֹׁבְנָה** *f.* Ruth 1,8.11.12.

**אָשׁוּב**, K. *1 impf.* Gn 18,10.14 ‖ 1S 15,26 ‖ 2S 22,38 ‖ Jer 4,28.12,15.32,40.33,26.49,39 ‖ Joel 4,1 ‖ Hos 2,11.11,9 ‖ Ps 18,38 ‖ Job 1,21.10,21.16,22 ‖ Dan 10,20.

**וְאָשׁוּב** Zach 1,3.

**וָאָשׁוּב, וָאָשֻׁב** Zach 5,1. 6,1 ‖ Neh 2,15.

**אָשׁוּבָה** Gn 30,31 ‖ Nu 22,34 ‖ Hos 5,15.

**וְאָשׁוּבָה** Gn 50,5 ‖ Ex 4,18 ‖ 2R 4,22 ‖ Jer 31,18(17) ‖ Hos 2,9 ‖ Mal 3,7.

**תָּשׁוּב** *2 impf.* Gn 3,19 ‖ Dt 24,19.30,8.10 ‖ 2S 15,34 ‖ 1R 13,9.17.22,28 ‖ Jer 4,1,15,19² ‖ Ez 8,6.13.*15* ‖ Hos 12,7 ‖ Ps 71,20².85,7 ‖ Job 22,23 ‖ Neh 2,6 ‖ 2Ch 18,27.

**וְתָשֹׁב** Job 10,16.

**וַתָּשָׁב** 1R 13,22.

**תָּשׁוּבִי** Q. *2 impf. f.* Jer 3,19.

**יָשֻׁב**(?), **יָשׁוּב**, K., Q. *3 impf.* Lev 13,16.14,43.25,41.27,24 ‖ Nu 8,25.35,28 ‖ Dt 13,18.28,31.30,9 ‖ Jos 20,6 ‖ 2S 12,23 ‖ 2R 19,33.20,9.10 ‖ Jes 10,22.37,34.45,23.55,10.11 ‖ Jer 8,4.22,10.11.23,20.30,24.40,5.50,9 ‖ Ez 7,13². 18,21.46,9 ‖ Hos 11,5 ‖ Joel 2,14 ‖ Ob 15 ‖ Jon 3,9 ‖ Mich 7,19 ‖ Ps 7,13.17.54,7. 73,10. 78,39. 94,15. 132,11. 146,4 ‖ Prv 12,14.30,30 ‖ Job 7,10.33,25. 34,15. 39,12.22 ‖ Thr 3,3 ‖ Eccl 5,14 ‖ Esth 9,25 ‖ Dan 11,29.

**הֲיָשׁוּב** *interrog.* Jer 3,1.

**יָשֹׁב, יָשׁוּב** Q., **יָשָׁב־** Jud 7,3 ‖ 2S 15,8.19,38 ‖ Jes 12,1 ‖ Ps 74,21 ‖ Dan 9,16.

**וְיָשֹׁב** Nu 25,4 ‖ Dt 20,5.*6.7.8* ‖ 1S 5,11.29,4 ‖ 2R 5,10 ‖ Jes 55,7 ‖ Eccl 12,7 ‖ Dan 11,10.28 ‖ 2Ch 29,10.30,6.8.

**וַיָּשָׁב, וַיָּשֹׁב**(2) Gn 22,19.26,18.32,1.33,16.37,29.30. 30,22.42,24.50,14 ‖ Ex 4,18.20.5,22.*32,31*. 14,27 ‖ Nu 17,15.23,6. 24,15.33,7 ‖ Jos 7,26. 10,15.*43*. 38. 11,10. 22,32 ‖ Jud 7,3.15.8,13.14,8. 18,26.19,7.21,14 ‖ 1S 15,31.23,28.27,9 ‖ 2S 3,16.27.6,20.10,14. 12,31.18,16.19,16.40 ‖ 1R 2,41.13,19.33.19,6.7.21 ‖ 2R 1,11.13.2,13.4,31.35.5,14.15.8,29.9,15.13,25.14,14.15,20.19,8.9.36.21,3.23,20.24,1 ‖ Jes 37,8.37 ‖ Zach 4,1 ‖ Ps 60,2 ‖ Esth 6,12 ‖ 1Ch 20,3.21,20 ‖ 2Ch 10,2.15,4.19,1.4.22,6.25,24.32,21.33,3.34,7.

**וַיָּשׁוּב** (יתיר ו״ו) Ez 18,28.

**תָּשֹׁב־, תָּשׁוּב** (1R 17,21) *3 impf. f.* Gn 27,44 ‖ 2S 1,22 ‖ 1R 12,26.17,21 ‖ Jer 3,7 ‖ Ez 21,10 ‖ Ps 35,13 ‖ Prv 25,10.26,27 ‖ Job 7,7 ‖ Eccl 12,7 ‖ Dan 9,25.

**וְתָשֹׁב** 1R 13,6.

**וַתָּשָׁב** Gn 8,9 ‖ Jud 11,19.15,19 ‖ 1S 30,12 ‖ 2S 11,4 ‖ 1R 13,6.17,22 ‖ 2R 8,3 ‖ Jes 38,8 ‖ Ruth 1,6.22 ‖ Thr 1,8.

**נָשׁוּב** *1 impf. pl.* Ex 24,14 ‖ Nu 32,18 ‖ Mal 3,7 ‖ Ruth 1,10.

**הֲנָשׁוּב** *interrog.* Esr 9,14.

**וְנָשׁוּב**, K. Mal 1,4 ‖ Thr 5,21.

**וַנָּשׁוּב** (יתיר ו׳) Neh 4,9.

**וְנָשֻׁבָה**(Jer), **וְנָשׁוּבָה**, Q. Gn 22,5 ‖ Nu 14,4 ‖ 1S 9,5 ‖ Jer 46,16 ‖ Hos 6,1 ‖ Thr 3,40.5,21.

**תָּשֻׁבוּ, תָּשׁוּבוּ**, K. *2 impf. pl.* Lev 25,10.13 ‖ Nu 32,22 ‖ Jos 22,18.23,12 ‖ Jer 3,19 ‖ Prv 1,23 ‖ Job 17,10 ‖ Neh 4,6 ‖ 2Ch 30,9.

**וַתָּשֻׁבוּ** Dt 1,45 ‖ Jer 34,15.16.

**תְּשׁוּבוּן, תְּשֻׁבוּן, תְּשֻׁבְנָה** Nu 32,15 ‖ 1R 9,6 ‖ 2Ch 7,19.

**תְּשֻׁבֶינָה** *2 impf. pl. f.* Ez 16,55.

**יָשׁוּבוּ, יָשֻׁבוּ** *3 impf. pl.* Gn 15,16 ‖ Jud 2,19 ‖ 2S 23,10 ‖ 1R 22,17 ‖ Jer 15,19.22,27:24,7.31,8(7).36,3.44,14 ‖ Hos 3,5.7,16.8,13.14,8 ‖ Mich 1,7 ‖ Ps 6,11.9,18.51,15.56,10. 59,7. 70,4. 85,9. 119,79 ‖ Neh 9,28 ‖ 2Ch 18,16.

**וְיָשֻׁבוּ** Ex 14,2.26 ‖ Jer 26,3.*36,7* ‖ Jon 3,8 ‖ Ps 22,28.59,15 ‖ 2Ch 7,14.

**וַיָּשׁוּבוּ**, Q., **וַיָּשֻׁבוּ** Gn 8,3.14,7.21,32.32,7.44,13 ‖ Ex 14,28.34,31 ‖ Nu 11,4.13,25.14,36 ‖ Jos 2,23.4,18. 6,14. 7,3. 8,21. 24. 10,21.22,9 ‖ Jud 8,33.21,33 ‖ 1S 1,19.6,16.17,53.25,12 ‖ 2S 17,20 ‖ 1R 12,24.20,5.22,33 ‖ 2R 1,5.2,18.3,27.7,8.15.9,36 ‖ Jer 34,11. 40,12.41,14 ‖ Ez 8,17 ‖ Zach 1,6 ‖ Ps 78,41 ‖ Esr 2,1 ‖ Neh 7,6.9,28 ‖ 2Ch 11,4.14,14.18,32.19,8.20,27. 25,10. 28,15.31,1.34,9.

**יְשׁוּבוּן, יְשֻׁבוּן** 1R 8,35 ‖ Jes 35,10.51,11 ‖ Jer 44,28 ‖ Mich 5,2 ‖ Ps 104,9.29 ‖ Prv 2,19 ‖ Job 36,10 ‖ 2Ch 6,26.

**תְּשֻׁבְןָ** *3 impf. pl. f.* Ez 16,55².

**תָּשׁוּבְנָה** Q., **תֵּישַׁבְנָה** K. (rad. יָשַׁב) Ez 35,9.

**וַתְּשֻׁבְנָה** 1S 7,14.

**שׁוֹבֵב** [**שׁוֹבְבָה** (בְ) *Pol. 3 perf. f.* Jer 8,5. (al. pass. = Pu.)

**שׁוֹבַבְתֶּךָ** (al. בְ) *suff.* Jes 47,10.

**וְשֹׁבַבְתִּי** *1 perf.* Jer 15,19.

**וְשׁוֹבַבְתִּיךָ, וְשֹׁבַבְתִּיךָ** *suff.* Ez 38,4.39,2.

**מְשׁוֹבֵב** *pt.* Jes 58,12.

הֲשִׁיבֵנוּ Ps 80,4.8.20‖Thr 5,21.
הֱשִׁבֻהוּ 1R 12,18.
וַהֲשִׁיבֻהוּ 1R 22,26.
הָשִׁיבוּ *pl.* Jes 46,8 ‖ Ez 14,6 ‖ Neh 5,11.
וְהָשִׁיבוּ Ez 14,6.18,30.32 ‖ 2Ch 28,11.
וַהֲשִׁיבֻהוּ *suff.* 2Ch 18,25.
אָשִׁיב, Q. *1 impf.* Gn 24,5‖Dt 32,41‖2S 24,13‖1R 2,20.20,34 ‖ Jer 32,44.33,11.26.49,6.39 ‖ Ez 34,16.29,25 ‖ Hos 4,9 ‖ Joel 4,1.4 ‖ Hab 2,1 ‖ Zach 9,12 ‖ Ps 68,23².69,5.81,15.116,12 ‖ Prv 24,29‖Thr 3,21‖1Ch 21,12.
וְאָשִׁיב 1S 12,3.
וָאָשִׁיב Neh 2,20.6,4.
וָאָשֵׁב Jos 14,7.
וְאָשִׁיבָה 2S 17,3 ‖ Jes 1,25.26 ‖ Prv 27,11.
וָאָשִׁיבָה Ps 119,59‖Neh 13,9.
אֲשִׁיבְךָ, אֲשִׁיבְךָ *suff.* Job 35,4.40,4.
וַאֲשִׁיבְךָ Jer 15,19.
אֲשִׁיבֶנּוּ Gn 42,37‖Jud 17,3‖Am 1,3.*6.9.11.13.2,1.4.6* ‖ Job 31,14.32,14.
אֲשִׁיבֶנָּה Nu 23,20.
תָּשִׁיב *2 impf.* Gn 24,6 ‖ Dt 24,13‖2R 18,24‖Jes 36,9.58,13‖Ps 74,11.89,44 ‖ Job 15,13 ‖ Thr 3,64.
תָּשֵׁב, תָּשֵׁב (R) Gn 24,8‖1R 2,20‖Ps 90,3.132,10‖2Ch 6,42.
תְּשִׁיבֵנִי, תְּשִׁבֵנִי *suff.* Jer 37,20‖Job 10,9.30,23.
תְּשִׁיבֵנוּ Ps 44,11.
תְּשִׁיבֶנּוּ Ex 22,25.23,4.
תְּשִׁיבֵם Dt 22,1.
תָּשִׁבִי *2 impf. f.* 1R 2,16.
יָשִׁיב, Q., K. *3 impf.* Gn 50,15‖Ex 21,34 ‖ Lev 25,51.52 ‖ Dt 17,16.32,43 ‖ 1S 26,23 ‖ 2S 16,8.22,21 ‖ 1R 2,17 ‖ Jes 44,19 ‖ Ez 18,7.8.12.33,15‖Hos 12,3.15 ‖ Ps

וַהֲשֵׁבֹתֶם 1S 6,7.
הֲשִׁבֹנוּ *1 perf. pl.* Gn 44,8.
מֵשִׁיב *pt.* Gn 20,7 ‖ Jes 38,8.44,25‖Jer 28,3.*4*‖Ez 9,11 ‖ Prv 17,13.18,13.24,26 ‖ Job 20,18 ‖ Thr 1,16.
כְּמֵשִׁיב Gn 38,29.
לְמֵשִׁיב Ruth 4,15.
מְשִׁיבִים *pl.* Jud 11,9.
מְשִׁיבֵי *cs.* Jes 28,6‖Prv 26,16.
מְשִׁיבָה [מְשִׁיבַת (נס״א) *f. sg. cs.* Ps 19,8.
הָשֵׁב *inf. abs.* Ex 23,4‖Dt 22,1.24,13‖1S 6,3.
וְהָשֵׁב Gn 50,15.
הֶהָשֵׁב *interrog.* Gn 24,5.
הָשִׁיב *cs.* Lev 25,28‖2S 14,13.
לְהָשִׁיב Nu 5,8 ‖ 2S 3,11.8,3.19,11.*13*.12.44‖1R 12,6.21 ‖ Jes 49,6.66,15‖Jer 18,20.28,6.29,10‖Ez 38,12 ‖ Jon 1,13 ‖ Ps 78,38.106,23‖Prv 22,21‖Job 33,30‖Thr 1,11.2,14‖Esth 4,13.15.8,5.8‖Dan 9,25 ‖ Esr 10,14 ‖ 2Ch 6,23.10,6.11,1.
וּלְהָשִׁיב Gn 42,25.
הֲשִׁיבֵנִי *suff.* Jer 38,26‖Job 33,5.
לַהֲשִׁיבוֹ K. Gn 37,22‖Jud 19,3‖2S 12,23.
לַהֲשִׁיבָהּ, Q. Jud 19,3‖1R 13,4‖Prv 26,15.
לַהֲשִׁיבָם Neh 9,26.29 ‖ 2Ch 24,19.
הָשֵׁב, הָשִׁיב (R), הָשֵׁב *imper.* Gn 20,7‖Ex 4,7 ‖ Nu 17,25 ‖ 1S 29,4 ‖ 2S 14,21.15,25 ‖ 2R 8,6 ‖ Jes 42,22‖Jer 6,9‖Ez 21,35 ‖ Ps 28,4.94,2.
וְהָשֵׁב 2S 15,20‖Ps 79,12‖Neh 3,36.
הָשִׁיבָה Jud 11,13 ‖ Ps 35,17.51,14.
הֲשִׁיבֵנִי, הֲשִׁבֵנִי *suff.* Jer 31,18(17)‖Job 33,32.
וַהֲשִׁבֵנִי, וַהֲשִׁיבֵנִי Gn 37,14 ‖ Job 13,22.

לְשׁוֹבֵב *inf. cs.* Jes 49,5.
בְּשׁוֹבְבִי (al. בְּ) *suff.* Ez 39,27.
תְּשׁוֹבֵב *2 impf.* Ps 60,3.
יְשׁוֹבֵב *3 impf.* Ps 23,3.
מְשׁוֹבֶבֶת *Polal. (pass.) pt. f.* Ez 38,8.
הֵשִׁיב *Hi. 3 perf.* Gn 14,16.41,13‖Nu 25,11 ‖ Jos 8,26 ‖ Jud 9,57‖1S 25,39.30,19 ‖ 2S 16,8 ‖2R 14,25.28.16,6‖Jer 41,16²‖Ez 18,17‖Mal 2,6‖Thr 2,3.8 ‖ 2Ch 25,13.32,25.
וְהֵשִׁיב Gn 48,21‖Ex 34,35‖Lev 5,23.25,27‖Nu 5,7‖Dt 28,60‖2S 16,12 ‖ 1R 2,32.44 ‖ 2R 3,4‖Jer 42,12‖Mal 3,24‖Prv 24,12.18.
הֱשִׁיבַנִי *suff.* Ruth 1,21‖Thr 1,13.
וֶהֱשִׁבַנִי 2S 15,25.
וַהֲשִׁיבְךָ Gn 40,13.
וֶהֱשִׁיבְךָ Dt 28,68.
הֱשִׁיבוֹ 1R 13,20.23,26.
הֱשִׁיבוֹתָ *2 perf.* Ps 85,4.
וַהֲשֵׁבֹתָ Dt 4,39.*30,1*.
וַהֲשֵׁבֹתוֹ *suff.* Dt 22,2.
וַהֲשֵׁבוֹתֶם, וַהֲשֵׁבֹתֶם 1R 8,34 ‖ 2Ch 6,25.
וַהֲשִׁיבוֹתִי, וַהֲשֵׁבֹתִי (Am) *1 perf.* Nu 22,8‖2S 9,7 ‖ Jer 23,3.29,14.33,7‖Ez 20,22.29,14 ‖ Joel 4,7 ‖ Am 1.8‖Zach 13,7.
וַהֲשִׁבֹתִיךָ, וַהֲשֵׁבֹתִיךָ *suff.* Gn 28,15‖2R 19,28‖Jes 37,29.
וַהֲשִׁבוֹ׳, וַהֲשִׁבֹתִים, וַהֲשֵׁבֹתִים Jer 12,15.16,15.24,6.27,21.30,3.32,37.34,22‖Zach 10,10.
וְהוֹשְׁבוֹתִים (al. rad. יָשַׁב) Zach 10,6.
הֵשִׁיבוּ, הֵשִׁבוּ *3 perf. pl.* 1S 6,17.21‖Ez 27,15‖2Ch 27,5.
וְהֵשִׁיבוּ Gn 29,3‖Lev 26,26 ‖ Nu 35,25‖1R 8,47‖2Ch 6,37.
וֶהֱשִׁבוּם, וֶהֱשִׁיבוּם *suff.* 1R 14,28‖2Ch 12,11.
הֲשֵׁבֹתֶם *2 perf. pl.* 1S 6,8 ‖ Ez 34,4.

18,21.54,7.73,10 ‖ Prv 12,14.15, 1.25,13 ‖ Job 9,13.39,12 ‖ Dan 11, 18.

וְיָשֵׁב, K. Dan 11,18.19.

וַיָּשֶׁב Gn 14,16.20,14.40,21 ‖ Ex 4,7.15,19.19,8 ‖ Jud 9,56.17,3.4 ‖ 1S 14,27.25,21 ‖ 2S 15,29.22,25 ‖ 1R 2,30 ‖ 2R 13,25.17,3.20,11.22, 9 ‖ Ez 44,1 ‖ Ps 18,25.94,23 ‖ Prv 20,26 ‖ Job 33,26 ‖ 1Ch 21,27 ‖ 2Ch 34,16.

יְשִׁיבֵנִי suff. 2S 15,8.

וַיְשִׁבֵנִי Ez 47,1.6.

יְשִׁיבֶנּוּ Job 9,12.11,10.23,13.

וַיְשִׁיבֵהוּ 1R 13,29 ‖ 2Ch 33,13.

וַיְשִׁבֶהָ, וַיְשִׁבֶהָ 2R 14,22 ‖ 2Ch 26,2.

יְשִׁיבֶנָּה Jes 14,27. 43,13 ‖ Jer 2, 24 ‖ Prv 19,24.

וַיְשִׁיבֵם 2Ch 19,4.

תָּשִׁיב 3 impf. f. Jud 5,29.

נָשִׁיב 1 impf. pl. 1S 6,4 ‖ Neh 5,12.

וְנָשִׁיב 1R 12,9 ‖ 2Ch 10,9.

וַנָּשֶׁב Gn 43,21.

תָּשִׁיבוּ 2 impf. pl. Gn 43,12 ‖ 1S 6,3.

וַתָּשֻׁבוּ Jer 34,16.

יָשִׁיבוּ 3 impf. pl. Nu 18,9 ‖ 2S 16,3 ‖ Ps 72,10 ‖ Prv 29,8.

וְיָשֻׁבוּ (Dt), וְיָשִׁיבוּ Dt 1,22 ‖ Jes 41,28 ‖ Thr 1,19.

וַיָּשִׁיבוּ, וַיָּשֻׁבוּ Nu 13,26 ‖ Dt 1, 25 ‖ Jos 22,32 ‖ 1S 5,3 ‖ 2S 3,26 ‖ 1R 12,16 ‖ 2R 22,20 ‖ Jer 34,11 ‖ 2Ch 10,16.34,28.

יְשִׁיבוּנִי suff. Job 20,2.

וַיְשִׁיבֻהוּ 2Ch 24,11.

וַיְשִׁבֻהוּ 1S 17,20 ‖ 1R 20,9.

וַיְשִׁבוּם Jer 23,22.

תְּשִׁיבֶנָה 3 impf. pl. f. Job 20, 10.

הוּשַׁב Ho. 3 perf. Gn 42,28.

הַמּוּשָׁב, הַמּוּשַׁב pt. Gn 43,12 ‖ Nu 5,8.

מוּשָׁבִים pl. Jer 27,16.

וַיּוּשַׁב 3 impf. Ex 10,8.

תּוּשָׁב] תּוּשַׁב 3 impf. f. Jes 44, 26.

## שׁוֹבָב

aversus, rebellis, desertor.

Jes 57,17.

שׁוֹבָבִים pl. Jer 3,14.22.

## שׁוֹבֵב] לְשׁוֹבֵב

י״נ לְשׁוֹבִים או לְשׁוֹבֵינוּ.

Mich 2,4.

הַשּׁוֹבֵבָה f. Jer 31,22(21). 49,4.

## שׁוּבָה] בְּשׁוּבָה

reditus (ad obedientiam et fiduciam dei), conversio.

Jes 30,15.

## שִׁיבָה] שִׁיבַת cs.

reditus, i. q. redeuntes (de reducibus ex exilio).

השבעים קורין שְׁבִית או שְׁבוּת.

Ps 126,1.

## מְשׁוּבָה

aversio, defectio, apostasia.

Jer 3,6.8.11.12.8,5.

מְשׁוּבַת cs. Prv 1,32.

לִמְשׁוּבָתִי suff. Hos 11,7.

מְשׁוּבָתָם Hos 14,5.

מְשׁוּבוֹת] מְשׁוּבֹתֵינוּ pl. suff. Jer 14,7.

וּמְשֻׁבוֹתַיִךְ Jer 2,19.

מְשׁוּבֹתֵיכֶם Jer 3,22.

מְשֻׁבוֹתֵיהֶם Jer 5,6.

## תְּשׁוּבָה] תְּשׁוּבַת cs.

reditus; recursus (temporis); responsum.

הגהו דאיוב באו במובן שאלה ותשובה בדרו״ל.

1Ch 20,1.

לִתְשׁוּבַת 2S 11,1 ‖ 1R 20,22.26.

וְלִתְשׁוּבַת 2Ch 36,10.

וּתְשֻׁבָתוֹ suff. 1S 7,17.

תְּשֻׁבֹת pl. Job 34,36.

וּתְשׁוּבֹתֵיכֶם suff. Job 21,34.

——v. ch. תּוּב et n. pr.——

שׁוּד v. שָׁדַד.

## שָׁוָה] (נס״א) שָׁוָה

similem, parem esse; satis esse, sufficere; aptum, convenientem esse; Pi. ponere, statuere; complanare; componere, sedare.

כמוהו בערבית, וי״פ מזה השם תושיה. יונתן קורא בישעיה ל״ח י״ג שִׁוִּעְתִּי עד בקר כארי.

Job 33,27.

שֹׁוֶה pt. Esth 3,8.5,13.7,4.

וְאֶשְׁוֶה 1 impf. Jes 40,25.

תִּשְׁוֶה 2 impf. Prv 26,4.

יִשְׁווּ־ 3 impf. pl. Prv 3,15.8, 11.

שִׁוָּה Pi. 3 perf. Jes 28,25.

שִׁוִּיתִי 1 perf. Jes 38,13 ‖ Ps 16, 8.89,20.119,30.131,2.

מְשַׁוֶּה pt. 2S 22,34 ‖ Ps 18,34.

תְּשַׁוֶּה 2 impf. Ps 21,6.

יְשַׁוֶּה־ 3 impf. Hos 10,1.

הִשְׁוָה] אַשְׁוֶה־ Hi. 1 impf. Thr 2,13.

וְתַשְׁווּ 2 impf. pl. Jes 46,5.

נִשְׁתָּוָה] נִשְׁתָּוָה Nithp. 3 perf. f. (al. Ni.=נִשְׁוְתָה) Prv 27,15.

## שָׁוֵה] בְּשָׁוֵה

planities (al. n. pr.).

כטעם מישור.

Gn 14,5.

——v. ch. et n. pr. עֵמֶק שָׁ׳——

## שׁוּחַ°

desidere, demergi, inclinari dehorsum; deprimi; Hithpo. confici, frangi (de animo).

כמוהו בערבית (ساخ) ואח אל שחה ושחח; יש מיהדין אל שוח האמור בנפש ענין התמוגגות ונמיסה, וגם להוראה זו חבר בערבית (ساح); השבעים קורין במשלי כי שָׁחָה אל מות ביתה, כלומר שָׁמָה.

שָׁחַח] שָׁחָה 3 perf. f. Ps 44,26 ‖ Prv 2,18.

וְתָשׁוּחַ Q., וְתָשִׂיחַ K. (=Hi) 3 impf. f. Thr 3,20.

בְּשׁוּלֶיהָ Thr 1,9.

——שׁוּלַמִּית v. n. pr.——

## שׁוּם] הַשּׁוּמִים *pl.*

allium (ascalonicum).

כמוהו בסורית, ערבית (בתי״ו ת׳ שי״ן) ואשורית; בדרז״ל בא גם ביחיד (שום בעל בכי, השום והשומנית, אוכלי שום בערבי שבתות). יש מחברין אותו עם נָשַׁם, ע״ש ריחו הנודף.

Nu 11,5.

——v. n. patr. הַשֻּׁמָתִי——

## שָׁוַע

clamare, auxilium implorare.

יתכן לחברו עם צָוַח. יש מיחדין אל קול שַׁוְעִי משקל שֶׁוַע, שהשתמשו בו הפיטנים, ונראה יותר שהוא מקור. השבעים קורין בתהלים ע״ב י״ד מְשׁוֹעַ (ובאיוב מִיַּד שׁוֹעַ), כלומר מעשיר ועריץ, וכ״ת הסורי.

שִׁוַּע] שִׁוַּעְתִּי *Pi. 1 perf.* Jon 2,3‖Hab 1,2‖Ps 30,3.88,14.

מְשַׁוֵּעַ *pt.* Ps 72,22‖Job 29,12.

שַׁוְּעִי (al. ex nom. שֶׁוַע) *inf. suff.* Ps 5,3.

בְּשַׁוְּעִי Ps 28,2.31,23.

וּבְשַׁוְּעוֹ Ps 22,25.

אֲשַׁוֵּעַ, אֲשַׁוֵּעַ *1 impf.* Ps 18,7‖Job 19,7.30,20.28.

וַאֲשַׁוֵּעַ Thr 3,8.

וָאֲשַׁוֵּעָה Ps 119,147.

תְּשַׁוֵּעַ, תְּשַׁוֵּעַ *2 impf.* Jes 58,9‖Job 24,12.

יְשַׁוְּעוּ, יְשַׁוֵּעוּ *3 impf. pl.* Ps 18,42‖Job 35,9.36,13.38,41.

## I שׁוֹעַ] וְשׁוֹעַ

clamor, supplicatio, *LXX* $\pi\lambda\alpha\nu\hat{\alpha}\sigma\theta\alpha\iota$ (al. n. pr.).

י״מ קול צעקה (או כטעם וְשֹׁעַ), ולדעת האחרונים קֹר ושוע שמות עצ״ם (ע׳ יחזקאל כ״ג כ״ג).

Jes 22,5.

## שַׁוְעָה] שַׁוְעַת *cs.*

clamor, eiulatio.

ר״י הלוי גורס באיכה ג׳ נ״ו לשיחתי, ול״נ לישועתי; ואולי יש לחברו עם שׁוֹעַ בהוראת נדיבות, וכמו לשועתי או לשועתי, ומתאים עם לרוחתי.

1S 5,12‖Jer 8,19.

וְהִתְשׁוֹטַטְנָה] הִתְשׁוֹטֵט *Hith. imper. pl. f.* Jer 49,3.

## שׁוֹט, Q.

flagellum, scutica; remus.

מפני שמעלין ומורידין אותו ונראה כמשוטט, ויש מחברין אותו עם שבט.

Jes 10,26. 28,15.18 ‖ Nah 3,2 ‖ Prv 26,3‖Job 9,23.

בְּשׁוֹט Job 5,21.

בַּשּׁוֹטִים *pl.* 1R 12,11.*14* ‖ 2Ch 10,11.*14*.

שֹׁטֵט] וּלְשֹׁטֵט Jos 23,13.

## שַׁיִט, K.

remus; flagellum.

כטעם מָשׁוֹט.

Jes 28,15.33,21.

## מָשׁוֹט, מִשּׁוֹט

remus.

Ez 27,29.

מִשּׁוֹטַיִךְ] מֶשׁוֹטַיִךְ *pl. suff.* Ez 27,6.

## II שׁוּט] הַשָּׁאטִים *pt. pl.* (= הַשָּׁטִים)

fastidire, contemnere.

ענינו הקלת כבוד ובזיון, וכן בסורית ובאשורית, ובא בתוספות אל״ף ע״ד וְקָאם שאון (ויתכן שיש לו אחוה גם עם שוט, שכן נזכר לפניו סלון ממאיר וקוץ מכאב, וכטעם יתן למכהו לחי ישבע בחרפה).

Ez 28,24.26.

הַשָּׁאטוֹת (=הַשָּׁטוֹת) *pl. f.* Ez 16,57.

——conf. שְׁאָט——

## שׁוּל] שׁוּלֵי *pl.* (vel *du.*) *cs.* (*du.* שׁוּלַיִם, *pl.* שׁוּלִים)

lacinia vestis, syrma; ora vestis.

יש מעין שרשו בפעל ערבי על התלוי ומדולדל, ושגור בדרז״ל על תחתית כלי וקרקעיתו (שולי הכוס, שולי קדרה) ובכנוי לפי הטבעת.

Ex 28,34.*39*,*25*.*26*.39,24.

שׁוּלַיִךְ *suff.* Jer 13,22.26 ‖ Nah 3,5.

שׁוּלָיו Ex 28,33[2].

וְשׁוּלָיו Jes 6,1.

הִשְׁתּוֹחֲחִי] תִּשְׁתּוֹחֲחִי *Hithpo. 2 impf. f.* Ps 42,6.12.*43*,5.

תִּשְׁתּוֹחֵחַ *3 impf. f.* Ps 42,7.

## שׁוּחָה, Q.

fovea.

Jer 18,20.22‖Prv 22,14.23,27.

וְשׁוּחָה Jer 2,6.

שִׁיחָה, K. Jer 18,22‖Ps 57,7.

שִׁיחוֹת *pl.* Ps 119,85.

## שַׁחַת, שָׁחַת

fovea; sepulcrum; *orcus.*

ע״מ נחת ורחת מן נוח ורוח.

Ps 16,10.30,10.35,7.55,24.94,13‖Prv 26,27‖Job 33,18.24.30.

הַשָּׁחַת Ps 49,10.

בְּשַׁחַת Ps 7,16.9,16.

בַּשָּׁחַת, בַּשַּׁחַת Job 9,31.33,28.

לַשַּׁחַת Jes 51,14 ‖ Ez 28,8 ‖ Job 17,14.33,22.

מִשַּׁחַת Jes 38,17 ‖ Jon 2,7 ‖ Ps 103,4.

בְּשַׁחְתָּם *suff.* Ez 19,4.8.

—v. n. pr.; cf. שָׁחָה et שָׁחַח—

## שׁוּט° I

cursitare, discurrere, peragrare; remigare.

מעין הוראותיו בסורית, ערבית, כושית ואשורית. התשוטטנה ת׳ השתוטטנה, ע״פ הכלל הידוע בעבור פנישת שלוש הברות הדומות במבטא.

שָׁט] שָׁטוּ *3 perf. pl.* Nu 11,8.

שָׁטִים *pt. pl.* Ez 27,8.

הַשָּׁטִים Ez 27,26.

מִשּׁוֹט, מִשֻּׁט *inf. cs.* Job 1,7.2,2.

שׁוּט־ *imper.* 2S 24,2.

וַיָּשֻׁטוּ *3 impf. pl.* 28,4.

שׁוֹטֵט] מְשׁוֹטְטִים *Pol. pt. pl.* Zach 4,10.

מְשֹׁטְטוֹת (al. טְ) *pl. f.* 2Ch 16,9.

שׁוֹטְטוּ (al. טְ) *imper. pl.* Jer 5,1.

יְשׁוֹטְטוּ, יְשֹׁטְטוּ (al. טְ) *3 impf pl.* Am 8,12‖Dan 12,4.

שַׁוְעָתִי *suff.* Ps 40,2.
וְשַׁוְעָתִי 2S 22,7 ‖ Ps 18,7.39,13.
102,2.
לְשַׁוְעָתִי Thr 3,56.
שַׁוְעָתָם Ex 2,23 ‖ Ps 34,16.145,
19.

## שׁוּעַ

clamor; *al.* opes, divitiae.

לד"ק יְחֻבַּר עם שׁוֹעַ דלקמן, ע' מפרשים.

Job 30,24.

שׁוּעֲךָ *suff.* Job 36,19.

## שׁוֹעַ

opulentus, dives; liberalis, nobilis.

הפעל בערבית בדפך אתון وسع מורה על אצילות ונדיבת רוח.

Jes 32,5‖Job 34,19.

——v. n. pr.——

[שׁוּף] תְּשׁוּפֶנּוּ *2 perf. suff.*

contundere, conterere.

יש מחברין אותו עם שׁפף, בהוראת שפשוף וכתיתה (צערמאלמען), ולד"א יְחֻבַּר עם שאף (שנאפפען); י"ג בתהלים יְשׁוּפֵנִי, או יְעוּפֵנִי.

Gn 3,15.

יְשׁוּפֵנִי *3 impf. suff.* Ps 139,
11‖Job 9,17.
יְשׁוּפְךָ Gn 3,15.

——cf. שָׁפָה et שְׁפִיפֹן——

## שׁוּק° I

desiderare, concupiscere.

ענינו השק ותאוה, וכמוהו בערבית (ואולי הוא אח לשלאחריו וכטעם המון מעים, רגש והרגשה).

[שׁוֹקֵק] שׁוֹקֵקָה, שֹׁקֵקָה *Pol. pt.*
*f.* Jes 29,8‖Ps 107,9.

[תְּשׁוּקָה] תְּשׁוּקָתֵךְ *suff.*

desiderium, cupido.

Gn 3,16.

תְּשׁוּקָתוֹ Gn 4,7‖Cant 7,11.

## שׁוּק° II

redundare. *Pol.* irrigare.

קרוב אל שקה ושקק, והוא קול הברה טבעית של הגשם והשתפכות נוזלים.

[הֵשִׁיק] הֵשִׁיקוּ *Hi. 3 perf. pl.*
Joel 4,13.
וְהֵשִׁיקוּ Joel 1,24.
[שׁוֹקֵק] וַתְּשֹׁקְקֶהָ *Pol. 2 impf.*
*suff.* Ps 65,10.

## [שׁוּק] בַּשּׁוּק

platea, forum.

כמוהו בסורית, ערבית ואשורית, ושגור הרבה בדרז"ל, וע"ש שאונו והמונו.

Prv 7,8‖Eccl 12,4.5.

בַּשְּׁוָקִים *pl.* Cant 3,2.

## שׁוֹק

crus.

כמוהו בערבית וסורית; י"ם מן הכושית בהוראת סעד ומשען (שטיטצע).

Ex 29,22.27 ‖ Lev 7,32.*8,25.9,21.*
33.34.*10,14.*8,26.10,15‖Nu 6,20‖
Jud 18,8‖Jes 47,2.

הַשּׁוֹק 1S 9,24.
וּכְשׁוֹק Nu 18,18.
שֹׁקַיִם *du.* Prv 26,7.
הַשֹּׁקָיִם Dt 28,35.
בְּשׁוֹקֵי *cs.* Ps 147,10.
שׁוֹקָיו *suff.* Cant 5,15.

—v. ch.; cf. שָׁקָה et שָׁקַק—

## שׁוֹר

taurus, ταῦρος, bos; grex boum, armentum.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית (בתי"ו ת' שי"ן, כביונית ורומית), כושית (בסמ"ך) ואשורית (אולי יחֻבר עם שור בדרז"ל, כטעם וירקידם כמו עגל?); י"ג בהושע י"ב לַשְּׁדִים זִבֵּחוּ, והשבעים קורין שָׁרִים!

Gn 32,6.49,6‖Ex 21,28.29.33.35.
36².37.22,8.9.23,4.34,19 ‖ Lev 7,
23.17,3.*22,27.*27,26 ‖ Nu 18,17 ‖
Dt 14,4.17,1.18,3.22,1.25,4 ‖ Jos
6,21‖1S 12,3‖2S 6,13 ‖ 1R 1,19.
*25*‖Jes 1,3.7,25‖Ez 1,10‖Ps 106,
20‖Prv 14,4‖Job 6,5.24,3 ‖ Neh
5,18.

וְשׁוֹר Lev 9,4.22,23.28 ‖ Nu 7,3 ‖
1S 22,19.
וָשׁוֹר Jud 6,4.
הַשּׁוֹר Ex 21,28².29.32,35.36.37 ‖
Lev 9,18.19‖Nu 22,4‖Jud 6,25‖
Jes 32,20.66,3.
וְהַשּׁוֹר Ex 21,32.
בְּשׁוֹר־ Dt 22,10.
כְּשׁוֹר Prv 7,22.
לַשּׁוֹר Nu 15,11.
מִשּׁוֹר Ex 22,3 ‖ Lev 4,10 ‖ 1S 15,
3‖Ps 69,32‖Prv 15,17.
שׁוֹרְךָ, שׁוֹרֶךָ *suff.* Ex 23,12‖Dt
15,19.28,31.
וְשׁוֹרְךָ Dt 5,14.
לְשֹׁרְךָ Ex 22,29.
שׁוֹרוֹ Dt 5,18.22,4.33,17 ‖ Jos 7,
24‖1S 14,34²‖Job 21,10.
וְשׁוֹרוֹ Ex 20,17.
שְׁוָרִים *pl.* Hos 12,12.

——v. ch. תּוֹר——

## שׁוּר° I

circuire, iter facere.

בערבית ענינו הליכה, וכטעם ושמן למצרים יובל.

[שָׁר] וַתָּשֻׁרִי *2 impf. f.* Jes
57,9.

[שָׁרָה] שָׁרוֹתַיִךְ *pl. suff.*

caterva, agmen, commeatus (mercatorum).

כטעם ארחת ישמעאלים ושיירה בדרז"ל (קאראוואנע); וי"ג שַׁרְתוּךְ.

Ez 27,25.

## [תְּשׁוּרָה] וּתְשׁוּרָה

donum, oblatio.

כטעם אֲרֻחָה ומִנְחָה מן אָרַח ונָחָה, ולד"א מן שור ב' דורן של ראיון והקבלת פנים.

2S 9,7.

## שׁוּר° II

circumspicere, spectare, prospicere, contemplari; insidiari; respicere, curare.

קרוב אל תור. השבעים קורין בהושע י"ג ו' על דרך אַשּׁוּר; י"ג באיוב ל"ג י"ד לא יְשִׁיבֶנָּה; יָשֹׁר על אנשים פי' רלב"ג מענין זה, הבטה והשגחה, וכ"ת השבעים; ליונתן הו"ד שרשית (יתריץ), וכן פי' מלבי"ם שיישר את העולה והעוות שעשה לאחרים; לד"ק מן שור א': ילך אל אנשים או יקהיל חבורת אנשים, ולדעת האחרונים מענין שיר, והובא שם שנית (י"ם שוררי דתהלים מן שרירות לב).

[שָׁר] וְשׁוּר *imper.* Job 35,5.
אֲשׁוּר *1 impf.* Hos 13,7.

אֲשׁוּרֶנּוּ *suff.* Nu 23,9.24,17.

וַאֲשׁוּרֶנּוּ Hos 14,9.

תְּשׁוּרֶנּוּ 2 *impf. suff.* Job 35,14.

תָּשׁוּרִי 2 *impf. f.* Cant 4,8.

יָשׁוּר 3 *impf.* Jer 5,26.

יָשֹׁר (= יָשׁוּר ?) Job 33,27.

יְשׁוּרֶנּוּ *suff.* Job 34,29.

יְשׁוּרֶנָּה Job 17,15.33,14.35,12.

תְּשׁוּרֵנִי 3 *impf. f. suff.* Job 7,8.24,15.

תְּשׁוּרֶנּוּ Job 20,9.

שׁוֹרֵר] שֹׁרְרוּ (al. רְ) *Pol.* 3 *perf. pl.* Job 36,24.

שׁוֹרְרַי, שׁוֹרְרֵי (al. רְ) *pt. pl. suff.* Ps 5,9.27,11.56,3.

בְּשֹׁרְרָי (al. רְ) Ps 59,11.

לְשֹׁרְרָי (al. רְ) Ps 54,7.

שׁוּר] בְּשׁוּרָי (= בְּשֹׁרְרָי) *pl. suff.* Ps 92,12.

——— conf. תּוֹר ———

### שׁוּר III

murus.

ענינו חומה, וכמוהו בארמית, סורית וערבית (אולי יש לו אחוה עם שלפניו וכטעם מגדל הצופים?).

Gn 49,22 ‖ 2S 22,30 ‖ Ps 18,30.

——— v. ch. et n. pr. ———

שׁוּרָה] שׁוּרֹתָם *pl. suff.*

להקדמונים ענין חומה, ונראה יותר לפרשו מן שורות הכרם בדרז"ל (וקרוב אל טור ותור); רש"י מפרש מזה יָשֹׁר על אנשים, יעשה שורות של אנשים.

Job 24,11.

שָׂרָה] בְּשָׂרוֹתֶיהָ *pl. suff.*

משקל אחר (כעָקָה מן עוּק).

Jer 5,10.

——— cf. שׁוּרָה p. 709c ———

שׁוֹשָׁן etc. v. שׁשׁ II; שׁוּת v. שִׁית.

### שָׁזַף

conspicere, intueri; adurere (de sole dictum).

ענינו הבטה והשקפה תמידית; וטעם ששזפתני השמש הביטה עלי תמיד עד שנעשיתי שחרחורת, וי"ם מן שדף, או מן זֶפֶת וגורסין שְׁזָפַתְנִי.

שְׁזָפַתּוּ] שְׁזָפָתּוּ 3 *perf. f. suff.* Job 20,9.30,7.

שֶׁשְּׁזָפַתְנִי Cant 1,6.

### שָׁזַר

torquere, contorquere.

כמוהו בערבית (בימין), וענינו קליעה ועביתה; פתיל תכלת ת"י שזיר דתכלא, ובדרז"ל גם כבינוני פעול (שזורים שזורים, עירובין צ"ו ע"ב), ומזה השם שדרה, או שזרה, לפי שחוט השדרה כמעשה עבות ומקלעת.

הָשְׁזַר] מָשְׁזָר *Ho. pt.* Ex 26,1. *27,9.18.28.6.36,8.38,9.16.39,28. 29.31.36.27,16.28,8.15.36,35.37. 38,18.39,2.5.8.*39,24.

——— שַׁח v. שָׁחַח ———

### שָׁחַד

donare, munerari.

כמוהו בסורית, ובערבית בחוק המבטא (כ' ת' ח'). י"נ בישעיה מ"ז י"א שַׁחֲרָהּ, ומקביל היטב אל כַּפְּרָהּ.

שְׁחַד] שִׁחֲדוּ *imper. pl.* Job 6,22.

וַתִּשְׁחֲדִי 2 *impf. f.* Ez 16,33.

### שֹׁחַד

donum, munus, corruptela largitio.

Dt 10,17.16,19.27,25 ‖ 1S 8,3 ‖ 1R 15,19 ‖ 2R 16,8 ‖ Jes 1,23.5,23 ‖ Ez 22,12 ‖ Ps 26,10 ‖ Prv 6,35.17,23 ‖ Job 15,34 ‖ 2Ch 19,7.

וְשֹׁחַד Ex 23,8 ‖ Ps 15,5 ‖ Prv 21,14.

הַשֹּׁחַד Ex 23,8 ‖ Dt 16,19 ‖ Prv 17,8.

בְּשֹׁחַד Jes 45,13 ‖ Mich 3,11.

בַּשֹּׁחַד Jes 33,15.

שָׁחָה] שְׁחִי *imper. f.*

subsidere, se inclinare; *Hi.* deprimere, frangere (animum); *Hith.* in genua procumbere, se prosternere; adorare, precibus venerari; obsequium praestare, se submittere.

אח אל שוח ושחח. השבעים קורין בש"א א' כ"ח וַתַּנִּיחֵהוּ שם לִפְנֵי יי ת' וַיִּשְׁתַּחוּ שם לי"י; י"נ בתהלים כ"ב ל': אכלו וַיִּשְׁתַּחוּ, ולי"נ אַךְ לוֹ ישתחוו.

Jes 51,23.

הִשְׁחָה] יַשְׁחֶנָּה *Hi.* 3 *impf. suff.* Prv 12,25.

הִשְׁתַּחֲוָה] וְהִשְׁתַּחֲוָה *Hith.* 3 *perf.* Ez 46,2.

וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ 2 *perf.* Dt 4,19.8,19.26,10.30,17.

הִשְׁתַּחֲוֵיתִי 1 *perf.* 2S 16,4.

וְהִשְׁתַּחֲוֵיתִי 1S 15,30 ‖ 2R 5,18.

הִשְׁתַּחֲווּ 3 *perf. pl.* Jer 8,2.

וְהִשְׁתַּחֲווּ Ex 11,8.33,10 ‖ Jes 27,13.66,14 ‖ Ez 46,3.

וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם 2 *perf. pl.* Ex 24,1 ‖ Dt 11,16 ‖ Jos 23,16 ‖ 1R 9,6 ‖ 2Ch 7,19.

מִשְׁתַּחֲוֶה *pt.* 2R 19,37 ‖ Jes 37,38.

וּמִשְׁתַּחֲוֶה Esth 3,5.

מִשְׁתַּחֲוִים *pl.* Gn 37,9 ‖ Neh 9,6 ‖ 2Ch 29,28.

מִשְׁתַּחֲוִיתֶם (= מִשְׁתַּחֲוִים) Ez 8,16.

וּמִשְׁתַּחֲוִים Esth 3,2 ‖ Neh 9,3.

הַמִּשְׁתַּחֲוִים Zeph 1,5².

לְהִשְׁתַּחֲוֹת *inf. cs.* Gn 37,10 ‖ Lev 26,1 ‖ 1S 1,3.2,36 ‖ 2S 15,5 ‖ 2R 5,18 ‖ Jes 2,20.66,23 ‖ Jer 7,2.26,2 ‖ Ez 46,9 ‖ Zach 14,16.*17* ‖ 2Ch 20,18.

וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת Jud 2,19 ‖ Jer 13,10.*25,6.*

הִשְׁתַּחֲוִי] וְהִשְׁתַּחֲוִי *imper. f.* Ps 45,12.

הִשְׁתַּחֲווּ *pl. m.* Ps 29,2.*96,9.97,7* ‖ 1Ch 16,29.

וְהִשְׁתַּחֲווּ Ps 99,5.9.

אֶשְׁתַּחֲוֶה 1 *impf.* Ps 5,8.*138,2.*

וְאֶשְׁתַּחֲוֶה 1S 15,25.

וָאֶשְׁתַּחֲוֶה Gn 24,48.

תִּשְׁתַּחֲוֶה 2 *impf.* Ex 20,5.23,24.34,14 ‖ Dt 5,9 ‖ Mich 5,12 ‖ Ps 81,10.

יִשְׁתַּחֲוֶה 3 *impf.* 2S 15,32 ‖ Esth 3,2 ‖ 2Ch 25,14.

מתוח ומרודד (כעין שפי' רז"ל); אמנם לד"ק חץ שחוט כמו שָׁחוּז, מחודד, כהשחזה בדרז"ל ובערבית (בדלי"ת רפויה), וזהב שחוט ענינו מעורב במתכת אחרת, וכן יֵאָמֵר בערבית על יין מהול. י"ג וְשַׁחֲטָה שֵׂטִים העמיקו (ע' במדבר כ"ה א'), ואולי יש לגרום וְשַׁחְתֶּם, כלומר שחת רשתם (ע' הערה אל שָׁחַט).

Jer 39,6.52,10.

**וְשָׁחַט** Lev 1,5.11.3,8.*13*.4,4.*15*. 24.29.33.14,5.13.25.50.16,11.15 ‖ Nu 19,3.

**וּשְׁחָטוֹ** *suff.* Lev 3,2.

**וְשָׁחַטְתָּ** *2 perf.* Ex 29,11.16.20.

**שָׁחֲטוּ** *3 perf. pl.* 2R 25,7.

**וְשָׁחֲטוּ** Ex 12,6.

**וּשְׁחַטְתֶּם** *2 perf. pl.* 1S 14,34.

**שׁוֹחֵט** K. *pt.* Jes 66,3‖Jer 9,7.

**שֹׁחֲטִים] שֹׁחֲטֵי** *pl. cs.* Jes 57,5.

**שָׁחוּט**, Q. *pass. sg.* 1R 10,16. 17‖Jer 9,7‖2Ch 9,15².16.

**הַשְּׁחוּטָה, הַשְּׁחֻטָה** *f.* Lev 14,6. 51.

**וְשָׁחֹט** *inf. abs.* Jes 22,13.

**לִשְׁחוֹט, לִשְׁחֹט** (Ez) *cs.* Gn 22, 10‖Ez 40,39.

**וְשַׁחֲטָה** Hos 5,2.

**וּבְשַׁחֲטָם** *suff.* Ez 23,39.

**שְׁחַט] וְשַׁחֲטוּ** *imper. pl.* Ex 12,21‖2Ch 35,6.

**תִּשְׁחַט** *2 impf.* Ex 34,25.

**וַתִּשְׁחֲטִי** *2 impf. f.* Ez 16,21.

**יִשְׁחַט, יִשְׁחָט** *3 impf.* Lev 4, 24.*33*.14,13.19.17,3².

**וַיִּשְׁחַט, וַיִּשְׁחָט** Lev 8,15.19.23. 9,8.12.18‖Jer 39,6.*52,10*.

**וַיִּשְׁחָטֵהוּ** *suff.* Lev 9,15.

**וַיִּשְׁחָטֵם** Nu 14,16 ‖ 1R 18,40 ‖ Jer 41,7.

**תִּשְׁחֲטוּ** *2 impf. pl.* Lev 22,18.

**יִשְׁחֲטוּ, יִשְׁחָטוּ** *3 impf. pl.* Lev 7,2²‖Ez 40,42.41.44,11.

**וַיִּשְׁחֲטוּ** Gn 37,31‖1S 1,25.14,32. 34‖2R 10,7 ‖ Esr 6,20 ‖ 2Ch 29, 22².30,15.*35,1*.35,11.

**וַיִּשְׁחָטֻהוּ** *suff.* Jud 12,6.

**שְׁחִית] בִּשְׁחִיתוֹתָם** *pl. suff.*

ע"מ ברית מן ברה. השבעים קורין בתהלים וַיְמַלְּטֵם מִשְּׁחִיתוֹתָם, וי"ג וימלט מִשַּׁחַת חַיָּתָם.

Thr 4,20.

**מִשְּׁחִיתוֹתָם** Ps 107,20.

——cf. שׁוּחַ et שָׁחַח——

## שָׁחַח] וְשַׁח

submittere; deprimi, submittere se; *Hi.* deprimere, humiliare (*Hithpo.* v. שׁוּחַ).

אח אל שוח ושחה, יש מחברין לו וישחך בקרבך דחבקוק, מה תשתוחחי דתהלים הובא בשרש שוח.

Jes 2,11.17.

**שַׁחוֹתִי, שַׁחֹתִי** *1 perf.* Ps 35, 14.38,7.

**שַׁחוּ** *3 perf. pl.* Hab 3,6 ‖ Prv 14,19.

**שָׁחֲחוּ** Job 9,13.

**שְׁחוֹחַ** (al. nom.) *inf. cs.* Jes 60,14.

**יָשֹׁחַ** *3 impf.* Ps 10,10.

**יָשֹׁחוּ** *3 impf. pl.* Job 38,40.

**וַיָּשֹׁחוּ** Ps 107,39.

**וַיִּשַּׁח** *Ni. 3 impf.* Jes 2,9.*5,15*.

**תִּשַּׁח** *3 impf. f.* Jes 29,4.

**וְיִשַּׁחוּ** *3 impf. pl.* Eccl 12,4.

**הֵשַׁח** *Hi. 3 perf.* Jes 25,12. 26,5.

## שַׁח] וְשַׁח

depressum.

תאר ע"מ וקל ברגליו מן קלל.

Job 22,29.

——cf. שׁוּחַ et שָׁחָה——

## שָׁחַט

mactare, iugulare, immolare; trucidare, interficere; *pt. pass.* expansum, (aurum) contusum, diductum.

כמוהו בערבית ובימין, ובדרז"ל בא גם בהפעיל. יש מאחין אותו עם שָׁחַת, ונראה יותר לחברו עם שָׁטַח בהפך אתון (ניעדעשטרעקקען), וכמו שקראו חז"ל במדבר י"א ל"ב וַיִּשְׁחֲטוּ לָהֶם שָׁחוֹט ת' וַיִּשְׁטְחוּ להם שָׁטוֹחַ, ויפרש וְשַׁחֲטָה סטים כמו וְשַׁטְּחָהּ, וחץ שחוט (לפי הקרי) כמו שָׁטוּחַ, כטעם תאריכו לשון, וזהב שָׁחוּט

**וַיִּשְׁתַּחֲוֶה** 1R 22,54.

**וְיִשְׁתַּחוּ**, K. Gn 27,29‖Jes 44,17.

**וַיִּשְׁתַּחוּ** K., **וַיִּשְׁתַּחֲוּ** Gn 18,2.19, 1.23,7.12.24,26.52.33,3.43,28.47, 31.48,12 ‖ Ex 18,7.34,8 ‖ Nu 22, 31‖Dt 17,3‖Jos 5,14‖Jud 7,15 ‖ 1S 1,28.15,31.20,41.24,9.28,14 ‖ 2S 1,2.9,6.8.12,20.14,22,33.18,21. 28.24,20‖1R 1,23.47.53.2,19.9,9. 16,31 ‖ 2R 21,3.21 ‖ Jes 44,15 ‖ Job 1,20‖1Ch 21,21‖2Ch 33,3.

**וַתִּשְׁתַּחוּ, וַתִּשְׁתַּחֲוּ** *3 impf. f.* 1S 25,23.41 ‖ 2S 14,4 ‖ 1R 1,16. 31‖2R 4,37‖Ruth 2,10.

**נִשְׁתַּחֲוֶה** *1 impf. pl.* Ps 95,6. 132,7.

**וְנִשְׁתַּחֲוֶה** Gn 22,5.

**תִּשְׁתַּחֲווּ** *2 impf. pl.* Jos 23,7‖ 2R 17,35. 36. 18,22 ‖ Jes 36,7 ‖ 2Ch 32,12.

**יִשְׁתַּחֲווּ** *3 impf. pl.* Gn 49,8 ‖ Jes 2,8.45,14.46,6.49,23‖Ps 66,4.

**וְיִשְׁתַּחֲווּ**, Q. Gn 27,29² ‖ Jes 49, 7 ‖ Zeph 2,11 ‖ Ps 22,28. 72,11. 86,9.

**וַיִּשְׁתַּחֲווּ**, Q. Gn 33,7².42,6. 43, 26.28 ‖ Ex 4,31.12,27.32,8 ‖ Nu 25,2‖Dt 29,25 ‖ Jud 2,12.17 ‖ 1S 1,19 ‖ 1R 9,9.11,33 ‖ 2R 2,15.17, 16‖Jer 1,16.16,11.22,9 ‖ Ps 22, 30.106,19‖Neh 8,6 ‖ 1Ch 29,20 ‖ 2Ch 7,3.22.24,17.29,29.30.

**וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ** *3 impf. pl. f.* Gn 33,6.37,7.

## בְּהִשְׁתַּחֲוָיָתִי *suff.*
## הִשְׁתַּחֲוָיָה]

adoratio, quae fit procumbendo; *al. inf.* = בְּהִשְׁתַּחֲוֹתִי.

לד"ק שֵׁם כמו ששנור בתפלות, ולד"א מקור, וכמו בהשתחותי; להשבעים בהשתחותו.

2R 5,18.

## שְׁחוּת] בִּשְׁחוּתוֹ *suff.*

fovea.

ע"מ פְּדוּת מן פדה.

Prv 28,10.

וַיִּשְׁחָטוּם 2R 10,14‖2Ch 29,24.

[נִשְׁחַט] יִשָּׁחֵט *Ni. 3 impf.* Nu 11,22.

תִּשָּׁחֵט *3 impf. f.* Lev 6,18².

[שְׁחִיטָה] שְׁחִיטַת *cs.*

mactatio.

2Ch 30,17.

---

שַׁחַל, שָׁחַל

leo (*poët.*).

י״מ מן הערבית במובן נעירה ונהימה, (ומעין זה באשורית), ובא רק בדבור המליצי. ע׳ לקמן.

Hos 13,17‖Ps 91,13‖Prv 26,13‖ Job 4,10.28,8.

כַּשַּׁחַל Hos 5,14‖Job 10,16.

---

[שְׁחֵלֶת] וּשְׁחֵלֶת

onyx marinus, unguis odoratus (blatta byzantina).

ת״א טופרא, צפורן בדרז״ל (י״מ מזה השם שַׁחַל דלעיל, בעל הצפרנים).

Ex 30,34.

---

שְׁחִין

ulcus inflammatum, pustula ardens.

בסורית, ערבית ואשורית שחן מורה על החֹם והרתיחה (ובדרז״ל שחונה ונשומה, שחין נגרא), וכטעם דלקת.

Ex 9,10‖Lev 13,18.

הַשְּׁחִין Ex 9,11²‖Lev 13,19‖2R 20,7‖Jes 38,21.

בִּשְׁחִין Dt 28,27.35‖Job 2,7.

בַּשְּׁחִין Lev 13,20.

לִשְׁחִין Ex 9,9.

---

שָׁחִים

frumentum quod sponte crescit.

כמו סָחִישׁ בהפך אתון.

Jes 37,30.

—cf. סָחִישׁ—

[שַׁחַף] הַשָּׁחַף

larus (avis aquatica).

עוף מימי כחוש, רזה ודל בשר.

Lev 11,16‖Dt 14,15.

[שַׁחֶפֶת] הַשַּׁחֶפֶת

tabes, phthisis.

מחלת הרזון והכחישה (שווינדזוכט), וכן בערבית.

Lev 26,16.

בַּשַּׁחֶפֶת Dt 28,22.

—שָׁחִיף v. שָׂחִיף—

[שַׁחַץ] שָׁחַץ

superbia, *ferocia*.

בערבית ובכושית מורה על ההתנשאות, ומזה גבה ונאון, ובדרז״ל אנשי שחץ, נשים שחצניות; יש מאחין אותו עם שחז בדרז״ל.

Job 28,8.41,26.

—v. n. pr.—

[שָׁחַק] וְשָׁחַקְתָּ *2 perf.*

atterere, comminuere in pulverem.

כמוהו בערבית בהוראת כתיתה ודקיקה, ונאמר גם על ערפלי טהר הדקים (ובנגד עָבִים), וזה טעם שחק ושחקים (כענין הנטה כדק שמים, ובפיוט דק וחלד?).

Ex 30,36.

שָׁחֲקוּ *3 perf. pl.* Job 14,19.

וְאֶשְׁחָקֵם *1 impf. suff.* 2S 22,43‖Ps 18,43.

[שַׁחַק] וּכְשַׁחַק

pulvis; coelum, nubes.

ע׳ לעיל (מכוון שבאו שחקים תמיד נרדף אל שמים יש לגרוס בתהלים ע״ז י״ח: זרמו שָׁמַיִם).

Jes 40,15.

בַּשָּׁחַק Ps 82,7.38.

שְׁחָקִים *pl.* Dt 33,26‖2S 22,12‖ Jer 51,9‖Ps 18,12.36,6.57,11. *108,5*.77,18.78,23‖Prv 8,28‖Job 35,5.36,28.38,37.

וּשְׁחָקִים Jes 45,8‖Prv 3,20.

בַּשְּׁחָקִים Ps 68,35‖Job 37,21.

לִשְׁחָקִים Job 37,18.

---

I [שָׁחַר] שֹׁחֵר *pt.*

quaerere, sectari; desiderare, se ad alqm convertere.

פעל נגזר מן השם שַׁחַר, ע״ד לְבַקֵּר מן בֹּקֶר (ואולי גם שַׁמֵּשׁ בארמית ובדרז״ל מן שֶׁמֶשׁ?).

י״נ בישעיה כ״ו ט׳: אַף-רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, ומקביל אל נפשי אִוִּיתִךָ בַּלַּיְלָה; במ״ז י״א: לא תדעי שַׁחְרָהּ, ומקביל אל כַּפְּרָהּ.

Prv 11,27.

[שִׁחֵר] שִׁחֲרוֹ *Pi. 3 perf. suff.* Prv 13,24.

וְשִׁחַרְתַּנִי *2 perf. suff.* Job 7,21.

וְשִׁחֲרוּ־ *3 perf. pl.* Ps 78,34.

[מְשַׁחֵר] מְשַׁחֲרֵי *pt. pl. cs.* Job 24,5.

וּמְשַׁחֲרַי *suff.* Prv 8,17.

לְשַׁחֵר *inf. cs.* Prv 7,15.

שַׁחְרָהּ (שַׁחֲרָהּ) *suff.* Jes 47,11.

[אֲשַׁחֶרְךָּ] אֲשַׁחֲרֶךָּ *1 impf. suff.* Jes 26,9‖Ps 63,2.

תְּשַׁחֵר *2 impf.* Job 8,5.

יְשַׁחֲרֻנְנִי, רוּ *3 impf. pl. suff.* Hos 5,15‖Prv 1,28.

שַׁחַר, K., שָׁחַר

prima lux, aurora, *met.* felicitas.

כדוגמתו בערבית (בשמאל) ובאשורית, ובדרז״ל שחרית. לדיק מענין שחרות (מארגענגרויען), ויש מחברין אותו עם שַׁעַר, כאלו נפתחו השמים, וכקורבת בקר עם בקע (ואולי יש לפתרו מן שחל בדרז״ל מענין יציאה, ע׳ הערה אל מִשְׁחָר). י״נ בהושע ו׳ ג׳: כְּשַׁחַר נָכוֹן מוֹצָאוֹ, ובי׳ פ״ו בַּשַּׁעַר ת׳ בשחר.

Jes 8,20.14,12‖Am 4,13‖Ps 57, 9.*108,3*.139,9‖Job 3,9.38,12.41, 10‖Cant 6,10.

הַשַּׁחַר Q., הַשָּׁחַר Gn 19,15. 32, 25.27‖Jos 6,15‖Jud 19,25‖1S 9, 26‖Jon 4,7‖Ps 22,1‖Neh 4,15.

בַּשַּׁחַר Hos 10,15.

כְּשַׁחַר Hos 6,3‖Joel 2,2.

כַּשַּׁחַר Jes 58,8.

שַׁחְרָהּ *suff.* Jes 47,11.

מִשְׁחָר

tempus matutinum (primā luce).

[…]ת השחר, וי״נ מרחם שַׁחַר, והמ״ם נשתרבבה [מ]ן מרחם; לרש״י כמו מִשְׁחָל, בניתך מן הרחם [כ]משחל בניתא מחלבא; ומאן משילין פירות ואיכא דתני משחירין אין ראיה).

Ps 110,3.

[שַׁחֲרוּת] וְהַשַּׁחֲרוּת

ter[…]atutinum, aurorae i[…]etas, adolescentia.

[…]npus ma[…]

[…]uvenilis a[…]

מאחר שבא מִשְׁחָר עם ילדות נראה שגם זה מן שַׁחַר, ולר״ק ע״ש השער השחור. בנגוד אל שֵׂיבָה, והח׳ בארם פותרו מן הערבית شارخ נער, בהפך אתון.

Eccl 11,10.

—v. n. pr.—

**שָׁחַר II**

nigrum esse, fieri.

כמוהו בסורית על הצבע השחור; לר״ק עיקר שרשו חר, חרר, לפי שהשחרות באה מן החֹם.

Job 30,30.

**שְׁחוֹר] מִשְׁחוֹר**

nigror.

Thr 4,8.

**שָׁחֹר**

niger, nigricans; color adustus.

Lev 13,31.37.

**שְׁחֹרִים** *pl.* Zach 6,2.

**הַשְּׁחֹרִים** Zach 6,6.

**שְׁחוֹרָה** *f. sg.* Cant 1,5.

**שְׁחֹרוֹת** *pl.* Cant 5,11.

**שְׁחַרְחֹר] שְׁחַרְחֹרֶת** *f.*

subnigricans, sole adustus.

Cant 1,6.

—cf. n. pr. שִׁחֹר—

**שָׁחַת°] שִׁחֵת** *Pi. 3 perf.*

perdere, pessumdare; violare, abicere; perniciose agere, perniciem moliri, inferre; *Hi.* perdere, perdite agere; *Ho.* corrumpi; *Ni.* corrumpi; vastare.

כדוגמתו בסורית, ערבית, כושית ואשורית. י״נ בש״ב כ׳ ט׳ מְחַשְׁבִים להפיל החומה; יונתן קורא במ״ב כ״ג י״נ מימין להר הַמִּשְׁחָה, וכן בשבת נ״ו ע״ב; י״נ בהושע ט׳ ט׳ העמיקו שִׁחֵתוּ, ובי״ג ט׳ קורין השבעים: שִׁחַתִּיךָ ישראל מִי יַעְזְרֶךָ. למנצח אל תשחת לראב״ע נגון ונעם פיוט ידוע שהתחיל במלות אל-תשחת, ולר״ק חסרה מלת על בעבור פנישתה עם אַל.

Ex 32,7 ‖ Dt 9,12.32,5 ‖ Jer 48,18 ‖ Thr 2,5.6.

**וְשִׁחֵת** Gn 38,9 ‖ Am 1,11.

**שִׁחֶתְךָ** (*al.* nom.) *suff.* Hos 13,9.

**וְשִׁחֲתָהּ** Ex 21,26.

**שִׁחַתָּ** *2 perf.* Jes 14,20 ‖ Ez 28,17.

**וְשִׁחַתָּ** Prv 23,8.

**שִׁחֲתוּ, שִׁחֵתוּ** *3 perf. pl.* 1R 29,12 ‖ Jer 12,10 ‖ Hos 9,9 ‖ Nah 2,3.

**וְשִׁחֲתוּ** Ez 22,4.

**שִׁחַתֶּם** *2 perf. pl.* Mal 2,8.

**וְשִׁחַתֶּם** Nu 32,15.

**שַׁחֵת** *inf. cs.* Gn 13,10.

**בְּשַׁחֵת** Gn 19,29.

**לְשַׁחֵת** Gn 6,17.*9,15*.9,11 ‖ Jos 22,23 ‖ 1S 23,10 ‖ 2S 1,14.14,11 ‖ Ez 30,11.43,3 ‖ Hos 11,9.

**לְשַׁחֶתְכֶם** *suff.* Ez 5,16.

**שַׁחֲתָהּ** Ez 22,30.

**לְשַׁחֲתָהּ** Gn 19,13 ‖ Jud 6,5 ‖ 2S 24,16.

**מְשַׁחֲתָם** Ez 20,17.

**וְשַׁחֵתוּ [וְשַׁחֲתוּ** *imper. pl.* Jer 5,10.

**נִשְׁחַת** *Ni. 3 perf.* Jer 13,7.

**וְנִשְׁחַת** Jer 18,4.

**נִשְׁחָתָה [נִשְׁחָתָה** *3 perf. f.* Gn 6,12.

**נִשְׁחַת] הַנִּשְׁחָתוֹת** *pt. pl. f.* Ez 20,44.

**תִּשָּׁחֵת** *3 impf. f.* Ex 8,20.

**וַתִּשָּׁחֵת** Gn 6,11.

**הִשְׁחִית** *Hi. 3 perf.* Gn 6,12.

**וְהִשְׁחִית** Jer 36,29 ‖ Dan 8,24.

**וְהִשְׁחַתִּי** *1 perf.* Jer 51,20.

**הִשְׁחִיתוּ** *3 perf. pl.* Jes 37,12 ‖ Jer 49,9 ‖ Zeph 3,7 ‖ Ps 14,1.53,2 ‖ 2Ch 34,11.

**וְהִשְׁחִיתוּ** Job 2,19.

**וְהִשְׁחַתֶּם** *2 perf. pl.* Dt 4,25.

**מַשְׁחִית** *pt.* (*partim subst.*) Gn 19,14 ‖ Jes 54,16 ‖ Jer 2,30.5,26.51,1 ‖ Ez 21,36 ‖ Prv 6,32.18,9.28,24 ‖ 1Ch 21,12.

**הֲמַשְׁחִית** *interrog.* Ez 9,8.

**וּמַשְׁחִית** Jer 4,7.

**הַמַּשְׁחִית** Ex 12,23 ‖ 1S 13,17 ‖ 2S 24,16 ‖ 2R 23,13 ‖ Jer 51,25[2] ‖ 1Ch 21,15.

**וְהַמַּשְׁחִית** 1S 14,15.

**לְמַשְׁחִית** Ex 12,13 ‖ Ez 5,16.9,6.25,15 ‖ Dan 10,8 ‖ 2Ch 20,23.22,4.

**מַשְׁחִיתָם** *suff.* Gn 6,13.

**מַשְׁחִיתִים, מַשְׁחִיתִם, מַשְׁחִתִים** *pl.* Gn 19,13 ‖ Jud 20,42 ‖ 2S 20,15 ‖ Jes 1,4 ‖ Jer 6,28.22,7 ‖ 2Ch 27,2.

**הַמַּשְׁחִיתִם** 1S 6,5.

**הַשְׁחֵת** *inf. abs.* Dt 31,29.

**הַשְׁחִית** *cs.* Jes 65,8.

**וּבְהַשְׁחִית** (al. (וּכְ׳ 1Ch 26,15.

**לְהַשְׁחִית** 1S 26,15 ‖ 2R 8,19 ‖ Jes 51,13 ‖ Thr 2,8 ‖ 2Ch 12,12.21,7.26,16.36,19.

**וּלְהַשְׁחִית** Jer 15,3.

**מֵהַשְׁחִית** Ps 106,23.

**הַשְׁחִיתֶךָ [הַשְׁחִיתְךָ** *suff.* Dt 10,10.

**לְהַשְׁחִיתֶךָ** 2Ch 25,16.

**לְהַשְׁחִתוֹ** 2R 18,25.

**לְהַשְׁחִיתָהּ** Jes 36,10 ‖ Jer 51,11 ‖ Dan 11,17 ‖ 1Ch 21,15.

**הַשְׁחִיתָם** 2R 13,23.

**מֵהַשְׁחִיתָם** Jer 13,14.

**וְהַשְׁחִיתָהּ** *imper. suff.* 2R 18,25 ‖ Jes 36,10.

**אַשְׁחִית** *1 impf.* Gn 14,28.31.32 ‖ 2S 20,20 ‖ Jer 13,9 ‖ Ruth 4,6.

**וָאַשְׁחִיתֶךָ** *suff.* Jer 15,6.

**אַשְׁחִיתָם** 2Ch 12,7.

**תַּשְׁחִית** *2 impf.* Lev 19,27 ‖ Dt 20,19.20.

**תַּשְׁחֵת** Dt 9,26 ‖ Ps 57,1.*58,1.59,1*.75,1.

**הֲתַשְׁחִית** *interrog.* Gn 18,28.

**תַּשְׁחִיתֵהוּ** *suff.* 1S 26,9 ‖ Jes 65,8.

**וַתַּשְׁחִתִי** *2 impf. f.* Ez 16,47.

**יַשְׁחִית, יַשְׁחֵת** *3 impf.* Mal 3,11 ‖ Ps 78,38 ‖ Prv 11,9 ‖ Dan 8,24.25.9,26.

וַיַּשְׁחֵת 1Ch 20,1.

[וַיַּשְׁחִיתֶךָ] יַשְׁחִיתֶךָ *suff.* Dt 4,31 ‖ 2Ch 35,21.

וַתַּשְׁחֵת *3 impf. f.* Ez 23,11.

וַתַּשְׁחִיתֵם *suff.* Ps 78,45.

נַשְׁחִיתָה *1 impf. pl.* Jer 11,19.

וְנַשְׁחִיתָה Jer 6,5.

יַשְׁחִיתוּ *3 impf. pl.* Jes 11,9. *65,25.*

וַיַּשְׁחִיתוּ (2S), וַיַּשְׁחִתוּ Jud 6,4. 20,21.25.35 ‖ 2S 11,1 ‖ 2Ch 24,23.

תַּשְׁחִתוּן *2 impf. pl.* Dt 4,16. 31,29.

[הָשְׁחַת] מָשְׁחָת *Ho. pt.* Mal 1, 14 ‖ Prv 25,26.

[מַשְׁחֵת] מַשְׁחֵתוֹ *suff.*

pernicies, vastatio.

כמו מַשְׁחִית.

Ez 9,1.

[מִשְׁחַת] מִשְׁחַת *cs.* (?)

corruptio, deformitas.

יתכן שהוא כמו נִשְׁחַת, ובא במ״ם בעבור פגישת שתי נוני״ן, ולרש״ם כמו מָשְׁחָת.

Jes 52,14.

[מָשְׁחָת] מָשְׁחָתָם *suff.*

corruptum, corruptio.

Lev 22,25.

[מַשְׁחִית subst. v. Hiph. pt.]

——v. ch.; שַׁחַת v. שׁוּחַ——

שׁנט rad. שִׁטָּה

וּשְׁטָחוּם *3 perf. pl. suff.*

[שָׁטַח°]

expandere.

כמוהו בסורית, ערבית וכושית, בדרז״ל השמות שְׁטִיחַ ושֶׁטַח. רז״ל קורין במדבר י״א י״ב וַיִּשְׁטְחוּ להם שָׁחוּט (יומא ע״ה ע״ב, ירושלמי נזיר שלהי פ״ד וספרי פ׳ בהעלותך).

Jer 8,2.

שֹׁטֵחַ *pt.* Job 12,23.

שָׁטוֹחַ *inf. abs.* Nu 11,32.

וַתִּשְׁטַח *3 impf. f.* 2S 17,19.

וַיִּשְׁטְחוּ *3 impf. pl.* Nu 11,32.

שִׁטַּחְתִּי *Pi. 1 perf.* Ps 88,10.

[מִשְׁטָח] מִשְׁטַח *cs.*

expansio, locus ubi aliquid expanditur; *Vulg.* siccatio, LXX ψυγμός.

Ez 26,5.*14.*

מִשְׁטוֹחַ Ez 47,10.

——שֹׁטֵט v. שׁוּט——

שָׁטַף

se effundere, largiter fluere; inundare, redundare; obruere; alluendo auferre; inundando afferre; abluere; *met.* concitato curso ruere.

אח אל שטף, וכמוהו בערבית (בימין). י״נ בישעיה ה׳ ח׳ שָׁטַף וְעָבַר, ובדניאל י״א כ״ו יִשְׁטֹף.

Lev 15,11 ‖ Jes 8,8.

וְשָׁטַף Dan 11,10.40.

[שָׁטְפָה] שְׁטָפַתְנִי (פַ) *3 perf. f. suff.* Ps 69,3.

[שְׁטָפוּ] שְׁטָפוּנוּ *3 perf. pl. suff.* Ps 124,4.

שׁוֹטֵף, שֹׁטֵף *pt.* Jes 10,22.28,15. 18.30,28.66,12 ‖ Jer 8,6.47,2 ‖ Ez 13,11.13.38,22.

הַשּׁוֹטֵף 2Ch 32,4.

שֹׁטְפִים *pl.* Jes 28,2.

וָאֶשְׁטֹף *1 impf.* Ez 16,9.

יִשְׁטוֹף *3 impf.* Dan 11,26.

וַיִּשְׁטֹף 1R 22,38.

תִּשְׁטֹף *3 impf. f.* Job 14,19.

תִּשְׁטְפֵנִי *suff.* Ps 69,16.

[יִשְׁטְפוּ] יִשְׁטֹפוּ *3 impf. pl.* Jes 28,17 ‖ Ps 78,20.

וְיִשְׁטְפוּ Jer 47,2.

יִשְׁטְפוּךָ *suff.* Jes 43,2.

יִשְׁטְפוּהָ Cant 8,7.

[נִשְׁטַף] יִשָּׁטֵף *Ni. 3 impf.* Lev 15,12.

יִשָּׁטְפוּ *3 impf. pl.* Dan 11,22.

וְשֻׁטַּף *Pu. 3 perf.* Lev 6,21.

[שֶׁטֶף et שֵׁטֶף] וְשֶׁטֶף (al. שֵׁ)

effusio; inundatio.

לפי ספרים מדויקים רק לשטף מים בחמש נקודות, וכן כתב ר״ש בס׳ חבור הקונים. השבעים קורין בדניאל י״א כ״ב הַשֹּׁטֵף, וי״נ הִשָּׁטֵף.

Prv 27,4.

הַשֶּׁטֶף Dan 11,22.

בַּשֶּׁטֶף Dan 9,26.

וּבְשֶׁטֶף Neh 1,8.

לְשֶׁטֶף (al. שֵׁ) Ps 32,6.

לַשֶּׁטֶף Job 38,25.

[שָׁטַר°] שֹׁטֵר *pt.*

scribere; *pt.* scriba, magistratus; praefectus populi, tribunus.

בשבאית (בסמ״ך), בערבית (בשמאל) ובאשורית הוראת הפעל כתיבה, ומזה שטרא בסורית ושטר בדרז״ל. ביהושע ה׳ ל״נ קורא יונתן וְשֹׁטְרָיו, והשבעים מסרסין ושפטיו ושטריו.

Prv 6,7.

הַשּׁוֹטֵר 2Ch 26,11.

וְשֹׁטְרִים *pl.* Dt 1,15.16,18 ‖ Jos 8,33 ‖ 1Ch 23,4 ‖ 2Ch 19,11.34,13.

הַשֹּׁטְרִים Dt 20,5.8.9 ‖ Jos 3,2.

לְשֹׁטְרִים 1Ch 26,29.

שֹׁטְרֵי *cs.* Ex 5,14.15.19 ‖ Jos 1, 10.

וְשֹׁטְרֵיכֶם *suff.* Dt 29,9.31,28.

שֹׁטְרָיו Ex 5,6.

וְשֹׁטְרָיו Ex 5,10 ‖ Nu 11,16.

וּלְשֹׁטְרָיו Jos 23,2.*24,1.*

וְשֹׁטְרֵיהֶם 1Ch 27,1.

[מִשְׁטָר] מִשְׁטָרוֹ *suff.*

dominium, imperium.

ממשלתו (ויש מחברין את זה ושלפניו עם סדר).

Job 38,33.

——v. n. pr.——

שַׁי, שָׁי

donum, munus.

תשורה ודורן. י״נ בבראשית מ״ט י׳: עַד כִּי־יָבֹא שַׁי לוֹ.

Jes 18,7 ‖ Ps 68,30.76,12.

——v. n. pr.——

(תֶּשִׁי) שָׁיָה; שׁוּב et יָשַׁב v. שִׁיבָה; שׁוּחַ v. שִׁיחָה; נָשָׁה v. (תְּשִׁי) = שׁוּט v. שַׁיִט.

שֵׁינֵיהֶם K. *pl. suff.* [שַׁיִן v. שֵׁין]
(מֵימֵי רַגְלֵיהֶם Q.)

urina.

הפעל בסורית (תי״ו ת׳ שי״ן) כושית (בסמך) ואשורית, ובערבית مثانة שלהופית של מי הרגלים. לד״ק מזה מַשְׁתִּין בקיר בינוני התפעל ת׳ הִתְשַׁיֵּן (כבאשורית).

2R 18,27 ‖ Jes 36,12.

—— conf. שָׁתַן ——

## שִׁיר] שָׁר

canere, carmine celebrare.

יש מאחין אותו עם شعر בערבית, או עם שִׁעוּר (בנפילת הע׳), ע״ש המדה והמשקל הקצוב בשירה וזמרה, ואולי יש לחברו עם שׁוּרָה. השבעים קורין בתהלים ס״ח כ״ו קדמו שָׁרִים (וע׳ הערה אל שַׁר בשרש שׂהר).

Ps 7,1.

וְשָׁר *pt.* Prv 25,20.

שָׁרִים *pl.* 2S 19,36 ‖ Ez 40,44 ‖ Ps 68,26 ‖ Eccl 2,8.

וְשָׁרִים Ps 87,7.

הַשָּׁרִים 2Ch 35,25.

לַשָּׁרִים 1R 10,12 ‖ 2Ch 9,11.

וְשָׁרוֹת *pl. f.* 2S 19,36 ‖ [שָׁרָה] Eccl 2,8.

וְהַשָּׁרוֹת 2Ch 35,25.

לָשׁוֹר K., לָשִׁיר Q. *inf. cs.* 1S 18,6.

שִׁירוּ *imper. pl.* Ex 15,21 ‖ Jes 42,10 ‖ Jer 20,13 ‖ Ps 33,3.68,5. 33.96,1.*98,1.149,1.*1.2.105,2.137, 3 ‖ 1Ch 16,9.23.

אָשִׁיר *1 impf.* Ps 59,17.

אָשִׁירָה Ex 15,1 ‖ Jud 5,3 ‖ Jes 5, 1 ‖ Ps 13,6.27,6.57,8.89,2.101,1. 104,33.108,2.144,9.

יָשִׁיר *3 impf.* Ex 15,1 ‖ Nu 21, 17.

יָשֹׁר (= יָשִׁיר?) Job 33,27.

וַתָּשַׁר *3 impf. f.* Jud 5,1.

נָשִׁיר *1 impf. pl.* Ps 137,4.

נָשִׁירָה Ps 21,14.

יָשִׁירוּ *3 impf. pl.* Ps 65,14. 106,12.

וְיָשִׁירוּ Ps 138,5.

שֹׁרְרוּ (al. רְ) [שׁוֹרֵר] *Pol. 3 perf. pl.* Job 36,24.

מְשׁוֹרֵר *pt.* 2Ch 29,28.

הַמְשׁוֹרֵר 1Ch 6,18.

מְשֹׁרְרִים (al. רְ) *pl.* Esr 2,65 ‖ Neh 7,67 ‖ 2Ch 20,21.

הַמְשֹׁרְרִים (al. רְ) Esr 2,41.10, 24 ‖ Neh 7,44.10,29.11,22.23.12, 28.29.42.46.47 ‖ 1Ch 9,33.15,16. 27 ‖ 2Ch 5,12.

וְהַמְשֹׁרְרִים, וְהַמְשֹׁ׳ (2Ch 23,13) Esr 2,70.7,7 ‖ Neh 7,1.73.10,40. 12,45.13,5.10 ‖ 1Ch 15,19.27 ‖ 2Ch 23,13.35,15.

וְלַמְשֹׁרְרִים (al. רְ) 2Ch 5,13.

וּמְשֹׁרְרוֹת (al. רְ) *pl. f.* Esr 2, 65 ‖ Neh 7,67.

יְשׁוֹרֵר *3 impf.* Zeph 2,14.

יוּשַׁר [הוּשַׁר] *Ho. 3 impf.* Jes 26,1.

## שִׁיר

cantus, cantatio; cantica, carmina; cantilena, carmen.

השבעים קורין בישעיה ס״ו כ׳ בכלֵי שִׁיר ת׳ בכלי טהור; וי״נ בעמוס ח׳ ג׳ שָׁרוֹת ההיכל.

Jud 5,12 ‖ Jes 23,16.42,10 ‖ Am 6,5 ‖ Ps 30,1.33,3.40,4.45,1.46,1. 48,1.*88,1.*65,1.66,1.67,1.68,1.75, 1.*76,1.*83,1.87,1.92,1.96,1.*98,1.* *149,1.*108,1.120,1.*123,1.125,1.* *126,1.128,1.129,1.132,1.134,1.* 121,1.122,1.*124,1.130,1.131,1.* *133,1.*127,1.137,3.4.144,9 ‖ Cant 1,1 ‖ Eccl 7,5 ‖ Neh 12,36 ‖ 1Ch 6, 16.15,16.16,42.25,7 ‖ 2Ch 7,6.29, 27.34,12.

וְשִׁיר־ Neh 12,46.

הַשִּׁיר Jes 26,1.30,29 ‖ Eccl 12,4 ‖ 2Ch 5,13.23,13.

וְהַשִּׁיר 2Ch 29,28.

בְּשִׁיר Ps 69,31.

בַּשִּׁיר Jes 24,9 ‖ 1Ch 6,17.25,6.

וּבְשִׁיר Neh 12,27 ‖ 2Ch 23,18.

כְּשִׁיר Ez 33,32.

מִשִּׁיר Ps 137,3.

וּמִשִּׁירִי *suff.* Ps 28,7.

שִׁירוֹ, שִׁירֹה Q. 1R 5,12 ‖ Ps 42,9.

הַשִּׁירִים *pl.* Cant 1,1.

בַּשִּׁרִים Prv 25,20.

וּבְשִׁרִים (Gn), וּבְשִׁירִים Gn 31, 27 ‖ 1Ch 13,8.

שִׁרֶיךָ *suff.* Am 5,23.

שִׁירַיִךְ [שִׁירָיִךְ] Ez 26,13.

שִׁירֵיכֶם Am 8,10.

שִׁירָה K. Ps 42,3.

הַשִּׁירָה Ex 15,1 ‖ Nu 21,17 ‖ Dt 31,19².21.22.30.32,44 ‖ 2S 22,1 ‖ Ps 18,1.

שִׁירַת *cs.* Jes 5,1.

כְּשִׁירַת Jes 23,15.

שִׁירוֹת *pl.* Am 8,3.

## שַׁיִשׁ

marmor candidum.

כמוהו בסורית ובאשורית; בהבלעת היו״ד שֵׁשׁ, ונקרא כן ע״ש לבנוניתו, ע׳ הערה אל שש א׳.

1Ch 29,2.

שֵׁשׁ Cant 5,15 ‖ Esth 1,6.

וָשֵׁשׁ Esth 1,6.

—— v. n. pr.; cf. שֵׁשׁ I ——

## I שִׁית] שָׁת

ponere, statuere, collocare; constituere, praeponere, praeficere; fundare; tribuere, imputare; proicere; facere, reddere; parare, dare; induere.

כדוגמתו בצורית ובאשורית (יש מאחין לו שָׁתַל). השבעים קורין בירמיה ג׳ י״ט: אָמֵן יְהֹוָה כִּי אשיתך בבנים (ר״ת של אֵיךְ?), וע׳ י״א ה׳; י״נ בתהלים י״ג ג׳: אשית עַצֶּבֶת, ומקביל אל יָגוֹן, ובמ״ט ט״ו שַׁחוּ ת׳ שַׁתּוּ; השבעים קורין באיוב ל״ח י״א יִשָּׁבֵר ת׳ יָשִׁית.

Gn 4,25 ‖ Ex 7,23 ‖ Hos 6,11 ‖ Job 28,36.

שָׁתָם *suff.* Gn 30,40.

שָׁתָה *3 perf. f.* 1S 4,20 ‖ Ps 84,4.

שַׁתָּ K., שַׁתָּה *2 perf.* Ps 8,7. 90,8.

שַׁתַּנִי *suff.* Ps 88,7.9.

שַׁתִּי *1 perf.* Ps 73,28.

וְשַׁתִּי Ex 23,31.

וְשַׁתִּהָ *suff.* Hos 2,5.

25‖Jud 5,27‖1S 26,5‖1R 11,21‖Ps 41,9‖Job 14,12‖Eccl 2,23.

**וְשָׁכַב** Ex 22,15‖Nu 5,13 ‖ Dt 22,23.25.28.24,13‖2S 12,11.16.

**שָׁכְבָה** *3 perf. f.* 1R 3,19.

**וְשָׁכְבָה** 1R 1,2.

**שָׁכַבְתָּ** *2 perf.* Jes 14,8.

**וְשָׁכַבְתָּ** 2S 7,12 ‖ Ez 4,6 ‖ Prv 3,24.

[שָׁכַבְתְּ] **וְשָׁכַבְתְּי** Q. *2 perf. f.* Ruth 3,4.

**שָׁכַבְתִּי** *1 perf.* Gn 19,34‖Ps 3,6‖Job 3,13.7,4.

**וְשָׁכַבְתִּי** Gn 47,30.

**שָׁכְבוּ** *3 perf. pl.* Jes 14,18.51,20‖Ez 23,8.32,21‖Thr 2,21.

**וּשְׁכַבְתֶּם** *2 perf. pl.* Lev 26,6.

**שֹׁכֵב, שׁוֹכֵב** (Ez 4,9) *pt.* Gn 28,13‖Ex 22,18‖ Dt 22,22.27,20.21.22.23.31,16 ‖ 1S 3,2.3.26,5.7 ‖ 2S 4,5.7.13,8‖2R 9,16‖Ez 4,9.

**הַשֹּׁכֵב** Dt 22,22.29.

**וְהַשֹּׁכֵב** Lev 14,47.

**כְּשֹׁכֵב** Prv 23,34.

**וּכְשֹׁכֵב** Prv 23,34.

**שֹׁכְבִים** *pl.* 1S 26,7‖Jes 56,10.

**הַשֹּׁכְבִים** Am 6,4.

**שֹׁכְבֵי** (נס״א) *cs.* Ps 88,6.

**שֹׁכֶבֶת** *f. sg.* Ruth 3,8.

**מִשֹּׁכֶבֶת** Mich 7,5.

**שָׁכֹב** *inf. abs.* Lev 15,24.

**שְׁכַב־** *cs.* 2R 14,22‖2Ch 26,2.

**כִּשְׁכַב** 1R 1,21.

**לִשְׁכָּב, לִשְׁכַּב** Gn 34,7.39,10.14‖2S 11,13‖ Prv 6,10.*24,33* ‖ Ruth 3,7.

**וְלִשְׁכַּב** 2S 11,11.

**בְּשָׁכְבְּךָ** *suff.* Prv 6,22.

**וּבְשָׁכְבְּךָ** Dt 6,7.*11,19*.

**בְּשָׁכְבוֹ** Ruth 3,4.

**בְּשִׁכְבָהּ** Gn 19,33.35.

**שְׁכַב, שְׁכָב** *imper.* 1S 3,5.*6*.9‖2S 13,5‖Ez 4,4.

**שִׁכְבָה** Gn 39,7.*12*.

[הוּשַׁת] **יוּשַׁת** *Ho. 3 impf.* (al. Kal. pass.) Ex 21,30².

## שִׁית II

ornatus, habitus.

כגד (ע״ד suit באנגלית), ולרש״י שניהם כמו והשפי שֻׁת, ובא על שני משקלים.

Ps 73,6‖Prv 7,10.

## [שֵׁת] הַשָּׁתוֹת *pl.*

columnae, *met.* princeps, nobilis.

לרב המפרשים עמודים (ע׳ משלי ב׳ ח׳), ויש מיהדין לו שרש שתה, וכנראה מן קרוביו בצורית, סורית וערבית; י״ם שתותיה דישעיה מן שתת בדרז״ל (מים שותתין על ברכיו), ומחברין לו שתותיהם. דש״ב לפי הירונימוס; יונתן והשבעים קורין בישעיה שֹׁתֶיהָ.

Ps 11,3.

**שָׁתֹתֶיהָ** *suff.* Jes 19,10.

## שֵׁת

sedes, nates; *pl. Vulg.* irrigua.

י״מ ענבות ובית המושב, ולד״א אבר השתן, או מענין שית ושיתין (קאנאל) בדרז״ל, וע׳ לעיל.

Jes 20,4.

**שְׁתוֹתֵיהֶם** *pl. suff.* 2S 10,4.

——v. n. pr.; cf. שְׁתִי——

## שַׁיִת

spina, spinetum, dumetum.

לפי ענינו קוץ, ובא תמיד עם שמיר רעהו ובס׳ ישעיה לבד; טעם השם לא התברר כל צרכו.

Jes 27,4.

**וָשַׁיִת, וְשַׁיִת** Jes 5,6.7,24.25.9,17.

**וְלַשָּׁיִת** Jes 7,23.

**שִׁיתוֹ** *suff.* Jes 10,17.

## שָׁכַב, שָׁכֵב

cubare, recubare; cubitum ire; occumbere; *Ni.* et *Pu.* comprimi (de muliere); *Hi.* prosternere; deponere; compescere; effundere.

כמוהו בצורית, סורית וכושית, ובערבית (בשמאל) הוא פעל יוצא בהוראת שפיכה (ואולי מזה שכבת זרע, שכבת הטל). השבעים קורין במשלי ג׳ כ״ד אם־תֵּשֵׁב, ובאיוב כ״ז י״ט: עשיר ישכב ולא יוסיף.

Gn 26,10 ‖ Nu 5,19.24,9 ‖ Dt 22,

**שָׁתוּ** *3 perf. pl.* Ex 33,4 ‖ Jes 22,7‖Ps 3,7.140,6.

**שַׁתוּ** Ps 49,15.73,9.

**שֹׁת** *inf. abs.* Jes 22,7.

**וְשִׁית־**, Q. Jer 13,16‖Job 22,24.

**לָשִׁית** *cs.* Job 30,1.

**שִׁתִי** *suff.* Ex 10,1.

**שִׁית** *imper.* Prv 27,23.

**וְשִׁית** Q. Job 10,20.

**שִׁיתָה** Ps 9,21.141,3.

**שִׁיתֵמוֹ** *suff.* Ps 83,12.14.

**שִׁיתִי, שִׁתִי** *f.* Jes 16,3 ‖ Jer 31,21(20).

**שִׁיתוּ** *pl. m.* Ps 48,14.

**אָשִׁית** *1 impf.* Gn 3,15‖Jes 15,9‖Jer 51,39 ‖ Ps 12,6.13,3.101,3.110,1.132,11‖Prv 24,32.

**אֲשִׁיתְךָ** *suff.* Jer 22,6.

**אֲשִׁיתֵךְ** Jer 3,19.

**אֲשִׁתֶנּוּ** 1R 11,34.

**וַאֲשִׁיתֵהוּ** Jes 5,6.

**תָּשִׁית** *2 impf.* Ps 21,4.73,18 ‖ Prv 22,17‖Job 7,17.14,13.

**תָּשֵׁת** Nu 12,11.

**תָּשֶׁת** Ex 23,1‖Ps 104,20.

**וַתָּשֶׁת** 2S 19,29‖Ps 139,5.

**תְּשִׁיתֵהוּ** *suff.* Ps 21,7.

**תְּשִׁיתֵמוֹ** Ps 21,10.13.45,17.

**תָּשִׁיתִי** *2 impf. f.* 2S 13,20.

**יָשִׁית**, K., Q. *3 impf.* Gn 46,4.48,17 ‖ Ex 21,22 ‖ Jes 26,1 ‖ Jer 13,16.50,3 ‖ Prv 26,24 ‖ Job 10,20.38,11.

**יָשֵׁת, יָשֶׁת** (נס״א) Ps 18,12‖ Job 9,33.

**וַיָּשֶׁת** Gn 30,40.48,14 ‖ Nu 24,1 ‖ 1S 2,8‖2S 22,12‖Ruth 3,15.

**וְיָשִׁיתֵהוּ** *suff.* Gn 41,33.

**וַתְּשִׁתֵהוּ** *3 impf. f. suff.* Ruth 4,16.

**תָּשִׁיתוּ** *2 impf. pl.* Ps 62,11.

**יָשִׁיתוּ** *3 impf. pl.* Ps 17,11.

**וַיָּשִׁיתוּ** Jer 2,15.

**יְשִׁיתֻהוּ** *suff.* Ps 84,7.

מִשְׁכָּבוֹ 2S 4,7.11.11,2 ‖ Ps 36,5. 41,4 ‖ Job 33,19.

בְּמִשְׁכָּבוֹ Lev 15,5 ‖ 2S 11,13.

בְּמִשְׁכָּבָהּ Lev 15,21.

מִשְׁכָּבָם Jes 57,8.

מִשְׁכְּבֵי [מִשְׁכָּבִים *pl. cs.* Gn 49, 4 ‖ Lev 18,22.20,13.

מִשְׁכְּבוֹתָם Jes 57,2 ‖ Hos 7,14 ‖ Mich 2,1 ‖ Ps 149,5.

—v. chald.—

°שָׁכָה] *Hi. pt. pl.* מַשְׁכִּים

oberrare.

לד"ק פעל שכה קרוב להוראת שנה, כלומר יתעו הנה והנה (הערומשווייפֿען), וכדוגמתו בכושית, ובערבית בע' ת' ה'; להקדמונים כמו משכימים, וכבר הובא בשרש אשך, ע"ש.

Jer 5,8.

—cf. אֶשֶׁךְ p. $73^b$—

## שָׁכַח

oblivisci; non curare, neglegere.

הוראתו ידועה, ובדרז"ל גם השם שכחה. י"נ בתהלים קל"ז ה' תִּכְחַשׁ ימיני, כלומר תהיה כחושה ורזה, השבעים קורין בקהלת ח' י' וְיִשְׁתַּבְּחוּ. ע' הערה אל קָבַר.

Ps 9,13.10,11.

הֲשָׁכַח *interrog.* Ps 77,10.

וְשָׁכַח Gn 27,45.

שְׁכֵחָנִי [שְׁכֵחַנִי *suff.* Jes 49,14.

שָׁכְחָה, שָׁכֵחָה *3 perf. f.* Hos 2,15 ‖ Prv 2,17.

וְשָׁכַחְתָּ *2 perf.* Dt 8,14.24,19.

שָׁכַחַתְּ *2 perf. f.* Jes 17,10 ‖ Jer 13,25 ‖ Ez 22,12.23,35.

שְׁכַחְתָּנִי [תַּ *suff.* Ps 42,10.

שָׁכָחְתִּי, שָׁכַחְתִּי *1 perf.* Dt 26, 13 ‖ Ps 102,5.119,61.83.109.141. 153.176.

שָׁכְחוּ *3 perf. pl.* Jer 3,21.23, 27.50,6 ‖ Ps 106,13.21.119,139.

שְׁכֵחוּנִי, שְׁכֵחֻנִי *suff.* Jer 2,32. 18,15 ‖ Hos 13,6 ‖ Job 19,14.

שְׁכֵחוּךְ Jer 30,14.

הַשְׁכַחְתֶּם *2 perf. pl. interrog.* Jer 44,9.

וְהִשְׁכַּבְתִּים *1 perf. suff.* Hos 2,20.

הַשְׁכֵּב *inf. abs.* 2S 8,2.

יַשְׁכִּיב *3 impf.* Job 38,37.

וַיַּשְׁכִּבֵהוּ *suff.* 1R 17,19.

וַתַּשְׁכִּיבֵהוּ, וַתַּשְׁכִּבֵהוּ *3 impf. f. suff.* 1R 3,20 ‖ 2R 4,21.

וַיַּשְׁכִּיבֻהוּ *3 impf. pl. suff.* 2Ch 16,14.

וְהָשְׁכַּב *Ho. 3 perf.* Ez 32,32.

מֻשְׁכָּב *pt.* 2R 4,32.

וְהָשְׁכְּבָה *imper.* Ez 32,19.

שִׁכְבָה] *cs.* שִׁכְבַת

cubatio; effusio (seminis virilis).

Ex 16,13.14 ‖ Lev 15,16.17.18.32. 19,20.22,4 ‖ Nu 5,13.

שְׁכֹבֶת] *suff.* שְׁכָבְתְּךָ

concubitus (effusio semenis).

Lev 18,20.23.

שְׁכָבְתּוֹ Lev 20,15 ‖ Nu 5,20.

## מִשְׁכָּב

cubatio; concubitus; cubile, lectus; feretrum.

השבעים קורין בישעיה נ"ז ב': יָנוּחַ עַל מִשְׁכָּבוֹ תָּם, תרין מלין, ת' משכבותם.

2S 17,28 ‖ Ez 32,25 ‖ Job 33,15.

הַמִּשְׁכָּב Lev 15,4.23.24.26 ‖ 1R 1,47.

בַּמִּשְׁכָּב 2Ch 16,14.

לְמִשְׁכָּב Ex 21,18.

מִשְׁכַּב *cs.* Nu 31,18.*35* ‖ Jud 21, 11 ‖ 2S 4,5.

כְּמִשְׁכַּב Lev 15,26.

לְמִשְׁכַּב Nu 31,17 ‖ Jud 21,12 ‖ Ez 23,17.

מִשְׁכָּבִי *suff.* Prv 7,17 ‖ Cant 3, 1 ‖ Job 7,13.

מִשְׁכָּבֶךָ, מִשְׁכָּבְךָ Ex 7,28 ‖ 2S 13,5 ‖ 2R 6,12 ‖ Prv 22,27 ‖ Eccl 10,20.

מִשְׁכָּבֵךְ Jes 57,7.8.

מִשְׁכְּבֹתֶם Ps 4,5.

שִׁכְבִי *f.* Gn 19,34 ‖ 2S 13,11 ‖ Ruth 3,13.

אֶשְׁכַּב] אֶשְׁכָּב *1 impf.* Job 7, 21.

אֶשְׁכְּבָה Ps 4,9.57,5.

תִּשְׁכַּב, תִּשְׁכָּב *2 impf.* Lev 18, 22 ‖ Dt 24,12 ‖ Ez 4,4.31,18 ‖ Prv 3,24.6,9 ‖ Job 11,18.

וְתִשְׁכַּב Ez 32,28.

יִשְׁכַּב, יִשְׁכָּב *3 impf.* Gn 30, 15 ‖ Ex 22,26 ‖ Lev 15,4.18.24². 33.19,20.20,11.12.13.18.20 ‖ Nu 23,24 ‖ Job 27,19.40,21 ‖ Ruth 3,4.

וַיִּשְׁכַּב, וַיִּשְׁכָּב Gn 28,11.30,16. 34,2.35,22 ‖ Jud 16,3 ‖ 1S 3,5.9. 15 ‖ 2S 11,4.9.12,24.13,6.14.31 ‖ 1R 2,10.11,43.14,20.31.15,8.24. 16,6.28.19,5.6.21,4.27.22,40.51 ‖ 2R 4,11.34.8,24.10,35.13,9.13.14, 16.29.15,7.22.38.16,20.20,21.21, 18.24,6 ‖ Jon 1,5 ‖ 2Ch 9,31.12,16. 13,23.16,13.21,1.26,23.27,9.28, 27.32,33.33,20.

יִשְׁכָּבֶנָּה Q., יִשְׁגָּלֶנָּה K. *suff.* Dt 28,30.

תִּשְׁכַּב, תִּשְׁכָּב *3 impf. f.* Lev 15,20.26 ‖ 2S 12,3 ‖ Job 20,11.

וַתִּשְׁכַּב, וַתִּשְׁכָּב Gn 19,33.35 ‖ Ruth 3,7.14.

נִשְׁכְּבָה *1 impf. pl.* Jer 3,25.

וְנִשְׁכְּבָה Gn 19,32.

תִּשְׁכְּבוּן, תִּשְׁכָּבוּן *2 impf. pl.* Jes 50,11 ‖ Ps 68,14.

יִשְׁכְּבוּ, יִשְׁכָּבוּ *3 impf. pl.* Gn 19,4 ‖ Jes 43,17 ‖ Ez 32,27.29 ‖ Job 21,26 ‖ Eccl 4,11.

יִשְׁכְּבוּן, יִשְׁכָּבוּן Jos 2,8 ‖ 1S 2,22 ‖ Job 30,17.

וַיִּשְׁכְּבוּ Jos 2,1 ‖ Ez 32,30.

נִשְׁכַּב] תִּשָּׁכַבְנָה Q. תִּשָּׁגַלְנָה K. *Ni. 3 impf. pl. f.* Jes 13,16 ‖ Zach 14,2.

שֻׁכַּב] שֻׁכַּבְתְּ Q., שֻׁגַּלְתְּ K. *Pu. 2 perf. f.* Jer 3,2.

הִשְׁכִּיב] הִשְׁכִּבָה *Hi. 3 perf. f.* 1R 3,20.

[שִׁכֵּל] שִׁכְּלָה *Pi. 3 perf. f.* 1S 15,33‖Thr 1,20.
וְשִׁכְּלָה Lev 26,22.
וְשִׁכְּלָתָּה (פתח באתנח) *suff.* Ez 14,15.
שִׁכַּלְתִּי *1 perf.* Jer 15,7.
וְשִׁכַּלְתִּים *suff.* Hos 9,12.
[שִׁכְּלוּ] שִׁכֵּלוּ *3 perf. pl.* Gn 31,38.
וְשִׁכְּלֻךְ *suff.* Ez 5,17.
שִׁכַּלְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 42,36.
[מְשַׁכֵּל] מְשַׁכֵּלָה *pt. f.* Ex 23,26.
[מְשַׁכֶּלֶת] מְשַׁכָּלֶת 2R 2,19.
וּמְשַׁכָּלֶת, וּמְשַׁכֶּלֶת 2R 2,21‖Ez 36,13.
לְשַׁכְּלָם *inf. suff.* Ez 36,12.
תְּשַׁכְּלִי־ Q *2 impf. f.* Ez 36,14.
תְּשַׁכֵּל־, תְּשַׁכֵּל *3 impf. f.* Dt 32,25‖Mal 3,11‖Job 21,10.
[הִשְׁכִּיל] מַשְׁכִּיל *Hi. pt.* Jer 50,9‖Hos 9,14.

## שְׁכוֹל

orbitas, ἀτεκία.

Jes 47,8.9‖Ps 35,12.

## שַׁכּוּל

orbatus prole, liberis; prole carens.

2S 17,8‖Hos 13,18‖Prv 17,12.
וְשַׁכֻּלָה *f.* Cant 4,2.*6*,6.
שַׁכֻּלוֹת *pl.* Jer 18,21.

## [שִׁכֻּלִים] שִׁכֻּלָיִךְ (לְ) *pl. t. suff.*

ע״מ נִחֻמִים, שִׁלֻּמִים.

Jes 49,20.

—— אֶשְׁכֹּל v. p. 73c ——

## [שָׁכַם°] וְהִשְׁכִּים *Hi. 3 perf.*

*Hi.* mane surgere, ὀρθρεύξειν; mane, mature; summo studio facere; studiose.

לדעת רבים פעל נגזר מן שכם, כלומר עמיסה על שכם (כהוראתו בכושית), והשאל מהולכי ארחות, שחובשין ועומסין בעלות השחר. בדרז״ל שגור משכים ומעריב.

2S 15,2‖Job 1,5.

[נִשְׁכַּח] הַנִּשְׁכָּחִים *pt. pl.* Job 28,4.
נִשְׁכָּחָה *f. sg.* Jes 23,16.
וְנִשְׁכַּחַת (al. perf.) Jes 23,15.
יִשָּׁכַח *3 impf.* Ps 9,19.
תִּשָּׁכַח, תִּשָּׁכֵחַ *3 impf. f.* Dt 31,21‖Jer 20,11.23,40.50,5.
שִׁכַּח *Pi. 3 perf.* Thr 2,6.
[הִשְׁכִּיחַ] לְהַשְׁכִּיחַ *Hi. inf. cs.* Jer 23,27.
[הִשְׁתַּכַּח] וְיִשְׁתַּכְּחוּ *Hith. 3 impf. pl.* Eccl 8,10.

## [שָׁכֵחַ] הַשְּׁכֵחִים *pl.*

oblitus.

ע״מ שָׂמֵחַ.

Jes 65,11.

שְׁכֵחֵי *cs.* Ps 9,18.

——(cf.chald.)——

## [שָׁכַךְ°] שָׁכָכָה (שָׁכֲכָה) *3 perf. f.*

desidere, sedari; demittere se (auceps).

כמוהו בערבית, ובדרז״ל גם בפִּעל: כדי לְשַׁכֵּךְ את האזן (אולי יש לגרום בקהלת ב׳ כ״ג לא שָׁכַךְ לבו).

Esth 7,10.

כְּשֹׁךְ *inf. cs.* Esth 2,1.
כְּשַׁךְ Jer 5,26.
וַיָּשֹׁכּוּ *3 impf. pl.* Gn 8,1.
[הֵשַׁךְ] וַהֲשִׁכֹּתִי *Hi. 1 perf.* Nu 17,20.

## [שָׁכֹל] שָׁכַלְתִּי, שָׁכֹלְתִּי *1 perf.*

orbum ssse, fieri; *Pi.* orbare, liberis privare; abortum pati vel facere.

כמוהו בסורית (בתי״ו) ובערבית (בתי״ו רפויה). הנוסחא מַשְׁכִּיל (בישמאל) בירמיה נ׳ ט׳ מוטעת היא.

Gn 43,14.

[שָׁכוּל] שְׁכוּלָה *pt. pass. f.* Jes 49,21.
אֶשְׁכָּל *1 impf.* Gn 27,45.
תְּשַׁכֵּל *3 impf. f.* 1S 15,33.

שָׁכַחְנוּ *1 perf. pl.* Ps 44,21.
שְׁכַחֲנוּךָ *suff.* Ps 44,18.
[שְׁכֵחִים] שֹׁכְחֵי *pl. cs.* Ps 50,22‖Job 8,13.
שָׁכֹחַ *inf. abs.* Dt 8,19.
[שְׁכַח] וְשִׁכְחִי *imper. f.* Ps 45,11.
אֶשְׁכַּח *1 impf.* Hos 4,6‖Am 8,7‖Ps 119,16.93.
אֶשְׁכְּחָה Job 9,27.
אֶשְׁכָּחֵךְ *suff.* Jes 49,15‖Ps 137,5.
תִּשְׁכַּח, תִּשְׁכָּח *2 impf.* Dt 4,9.6,12.*8,11*.8,19.9,7.25,19‖1S 1,11‖Ps 10,12.44,25.74,19.23‖Prv 3,1.4,5‖Job 11,16.
וַתִּשְׁכַּח Dt 32,18‖Jes 51,13‖Hos 4,6.
תִּשְׁכְּחִי, תִּשְׁכָּחִי *2 impf. f.* Jes 54,4‖Ps 103,2.
תִּשְׁכָּחֵנִי *2 impf. suff.* Ps 13,2.
תִּשְׁכָּחֵנוּ Thr 5,20.
יִשְׁכַּח *3 impf.* Dt 4,31.
וְיִשְׁכַּח Prv 31,5.7.
וַיִּשְׁכַּח Hos 8,14.
יִשְׁכָּחֵהוּ *suff.* Job 24,20.
וַיִּשְׁכָּחֵהוּ Gn 40,23.
תִּשְׁכַּח *3 impf. f.* Ps 137,5.
הֲתִשְׁכַּח *interrog.* Jes 49,15‖Jer 2,32.
וַתִּשְׁכַּח Job 39,15.
תִּשְׁכְּחוּ, תִּשְׁכָּחוּ *2 impf. pl.* Dt 4,23‖2R 17,28.
יִשְׁכְּחוּ *3 impf. pl.* Ps 59,12.78,7.
וַיִּשְׁכְּחוּ Jud 3,7‖1S 12,9‖Ps 78,11.
תִּשְׁכַּחְנָה *3 impf. pl. f.* Jes 49,15.
נִשְׁכַּח, נִשְׁכָּח *Ni. 3 perf.* Eccl 2,16.9,5.
וְנִשְׁכַּח Gn 41,30.
נִשְׁכַּחְתִּי *1 perf.* Ps 31,13.
נִשְׁכְּחוּ *3 perf. pl.* Jes 65,16.

הִשְׁכִּימוּ *3 perf. pl.* Zeph 3,7.

וְהִשְׁכַּמְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 19, 2 ‖ Jud 19,9 ‖ 1S 29,10.

מַשְׁכִּים *pt.* Hos 6,4.*13,3*.

מַשְׁכִּים (=מַשְׁכִּימִים?) *pl.* Jer 5,8.

מַשְׁכִּימֵי *cs.* Jes 5,11 ‖ Ps 127,2.

הַשְׁכֵּים, הַשְׁכֵּם (2) *inf. abs* 1S 17,16 ‖ Jer 7,13.25.11,7.25,4. 29,19.32,33.35,14.15.44,4 ‖ Prv 27,14 ‖ 2Ch 36,15.

אַשְׁכֵּים (*forma aram.*) Jer 25,3.

וְהַשְׁכֵּם Jer 26,5.

הַשְׁכֵּם *imper.* Ex 8,16.*9,13* ‖ 1S 29,10.

תַּשְׁכִּים *2 impf.* Jud 9,33.

וַיַּשְׁכֵּם *3 impf.* Gn 19,27.*21,14.* *22,3.* 20,8. 28,18.32,1 ‖ Ex 24,4. 34,4 ‖ Jos 3,1.*6,12.7,16.8,10* ‖ Jud 6,38.7,1.19,8 ‖ 1S 15,12.17,20.29, 11 ‖ 2R 6,15 ‖ 2Ch 29,20.

נַשְׁכִּימָה *1 impf. pl.* Cant 7,13.

וַיַּשְׁכִּימוּ, וַיַּשְׁכְּמוּ *3 impf. pl.* Gn 26,31 ‖ Ex 32,6 ‖ Nu 14,40 ‖ Jos 6,15.8,14 ‖ Jud 6,28.19,5.21, 4 ‖ 1S 1,19.5,3.4.9,26 ‖ 2R 3,22.19, 35 ‖ Jes 37,36 ‖ 2Ch 20,20.

## שֶׁכֶם, שְׁכֶם (Ps 21,13)

humerus, dorsum, tergum; tractus terrae; שְׁכֶם אֶחָד *viribus unitis.*

להשבעים שכם אחד דבראשית עיר שכם, ולת"א ענינו חלק (ע' באור רש"ד), וכן שִׁכְמָה דהושע להשבעים עיר שכם ולת"י בשירה אחת, וכטעם לעבדו שכם אחד, ע' בחלק השמות.

Gn 9,23.48,22 ‖ Zeph 3,9 ‖ Ps 21, 13.

שִׁכְמִי *suff.* Job 31,36.

שִׁכְמֶךָ [שִׁכְמְךָ] Jes 10,27.

שִׁכְמוֹ Gn 49,15 ‖ Jos 4,5 ‖ Jud 9, 48 ‖ 1S 10,9 ‖ Jes 9,3.5.14,25.22, 22 ‖ Ps 81,7.

מִשִּׁכְמוֹ 1S 9,2.10,23.

שִׁכְמָהּ Gn 21,14.24,15.*45*.

שִׁכְמָם Ex 12,34.

מִשְׁכְּמָה [שִׁכְמָה (al. הּ) Job 31,22.

—v. n. pr.—

## שָׁכֵן, שָׁכַן

subsidere, se demittere; cumbere, quiescere; sedem et domicilium habere; habitare; habitatum, incolis frequentem esse (de loco).

כמוהו בארמית, סורית וערבית, והשם מַשְׁכְּנוּ באשורית, מקום שמשכינין ומפקידים שם; בדרז"ל השם משכון לעבוט (עם הפעל מַשְׁכֵּן) ושכינה. השבעים קורין בנחום ג' י"ח יָשְׁנוּ אדיריך, ומתאים עם נָמוּ רֹעֶיךָ, ובזכריה ב' ט"ו: והיו לו לעם וְשָׁכַנְתִּי בתוכך (אולי יש לגרום במשלי: אני חָכְמָה שָׁכַנְתִּי ערמה ודעת מזמות אֶמְצָא).

Ex 40,35 ‖ Dt 33,12.20 ‖ Jos 22, 19 ‖ Jud 5,17.

וְשָׁכַן 2S 7,10 ‖ 2S 32,16 ‖ Jer 17, 6 ‖ 1Ch 17,9.

שָׁכְנָה *3 perf. f.* Ps 94,17.120,6.

שָׁכַנְתָּ *2 perf.* Ps 74,2.

וְשָׁכַנְתְּ *2 perf. f.* Mich 4,10.

שָׁכַנְתִּי *1 perf.* Ps 120,5 ‖ Prv 8, 12.

וְשָׁכַנְתִּי Ex 25,8.29,45 ‖ 1R 6,13 ‖ Ez 43,9 ‖ Zach 2,14.*15*.8,3.

שָׁכְנוּ *3 perf. pl.* Ps 68,7.

וְשָׁכְנוּ Jes 13,21 ‖ Ez 17,23 ‖ Zach 8,8.

שֹׁכֵן *pt.* Gn 14,13 ‖ Nu 5,3.24,2 ‖ Nu 35,34[2] ‖ Jes 33,5.57,15 ‖ Joel 4,17.21 ‖ Ps 135,21.

שֹׁכְנִי *cs.* Dt 33,16 ‖ Jer 49,16 ‖ Ob 3 ‖ Mich 7,14.

הַשֹּׁכֵן Lev 16,16 ‖ Jes 8,18.

שֹׁכַנְתִּי (יתיר י') *f.* Jer 51,13.

הַשֹּׁכְנִים *pl. m.* Jes 25,24.

שֹׁכְנֵי *cs.* Jes 26,19 ‖ Job 4,19.

וְשֹׁכְנֵי (נס"א) Jes 18,3.

וְשֹׁכְנֵיהֶם *suff.* Job 26,5.

הַשְּׁכוּנֵי [שָׁכוּן *pt. pass. pl. cs.* Jud 8,11.

בִּשְׁכֹּן *inf. cs.* Gn 35,22.

לִשְׁכּוֹן, לִשְׁכֹּן (2Ch) Nu 9,22 ‖ 1R 8,12 ‖ Ps 68,19.85,10 ‖ Job 30,6 ‖ 2Ch 6,1.

לְשָׁכְנִי *suff.* Ex 29,46.

לְשִׁכְנוֹ (al. ex nom. שֵׁכֶן) Dt 12,5.

שְׁכָן־, שְׁכֹן *imper.* Gn 26,2 ‖ Ps 37,3.

וּשְׁכֹן Ps 37,27.

וְשִׁכְנוּ *pl.* Jer 48,28.

אֶשְׁכָּן־, אֶשְׁכּוֹן *1 impf.* Jes 57, 15 ‖ Ez 43,7.

וְאֶשְׁכּוֹן Job 29,25.

אֶשְׁכְּנָה Ps 139,9.

וְאֶשְׁכֹּנָה Ps 55,7.

יִשְׁכָּן־, יִשְׁכּוֹן, יִשְׁכֹּן *3 impf.* Gn 16,12.49,13 ‖ Nu 9,17.18.23, 9 ‖ Dt 33,12 ‖ Jud 5,17 ‖ Jes 33, 16 ‖ Jer 23,6 ‖ Ps 15,1.16,9.65,5. 68,17.104,12 ‖ Prv 1,33 ‖ Job 38, 19.39,28.

וְיִשְׁכֹּן Gn 9,27.

וַיִּשְׁכּוֹן, וַיִּשְׁכֹּן (Job) Ex 24,16 ‖ Nu 10,12 ‖ Dt 33,28 ‖ Job 15,28 ‖ 1Ch 23,25.

תִּשְׁכָּן־, תִּשְׁכּוֹן, תִּשְׁכֹּן *3 impf. f.* Jes 13,20 ‖ Jer 33,16.46,26.50, 39 ‖ Job 3,5.18,15.37,8.

יִשְׁכְּנוּ, יִשְׁכֹּנוּ, יִשְׁכּוֹנוּ *3 impf. pl.* Jes 34,11.17.65,9 ‖ Jes 49,31 ‖ Ez 31,13 ‖ Nah 3,18 ‖ Ps 69,37. 102,29 ‖ Prv 2,21.7,11.10,30.

וְיִשְׁכְּנוּ Ps 37,29.

וַיִּשְׁכְּנוּ Gn 25,18.

תִּשְׁכֹּנָּה *3 impf. pl. f.* Ez 17, 23.

שִׁכֵּן *Pi. 3 perf.* Ps 78,60.

שִׁכַּנְתִּי *1 perf.* Jer 7,12.

וְשִׁכַּנְתִּי Jer 7,7.

לְשַׁכֵּן *inf.* Nu 14,30 ‖ Dt 12,11. *14.23.16,2.6.11.26,2* ‖ Neh 1,9.

וַאֲשַׁכְּנָה *1 impf.* Jer 7,3.

וְהִשְׁכַּנְתִּי *Hi. 1 perf.* Ez 32,4.

תַּשְׁכֵּן *2 impf.* Job 11,14.

יַשְׁכֵּן *3 impf.* Ps 7,6.

וַיַּשְׁכֵּן Gn 3,24 ‖ Ps 78,55.

וַיַּשְׁכִּינוּ *3 impf. pl.* Jos 18,1.

## שָׁכֵן

incola; accola, vicinus.

Jes 33,24 ‖ Jer 6,21 ‖ Prv 27,10.

שְׁכַן *cs.* Hos 10,5.
וּשְׁכֵנוֹ *suff.* Ex 12,4.
שְׁכֵנַי [שְׁכֵנִים *pl. suff.* Jer 12, 14.
וְלַשֲׁכֵנַי (al. שְׁ) Ps 31,12.
לִשְׁכֵנֵינוּ Ps 44,14.79,4.12.80,7.
שְׁכֵנַיִךְ Ez 16,26.
שְׁכֵנַיִךְ Q., שְׁכֵנָיְכִי K. 2R 4,3.
שְׁכֵנָיו Dt 1,7.
וּשְׁכֵנָיו Jer 49,10.
לִשְׁכֵנָיו Ps 89,42.
שְׁכֵנֶיהָ Jer 50,40.
וּשְׁכֵנֶיהָ Jer 49,18.
מִשְּׁכֶנְתָּהּ [שְׁכֵנָה *f. sg. suff.* Ex 3,22.
הַשְּׁכֵנוֹת *pl.* Ruth 4,17.

## מִשְׁכָּן

locus quietus, habitatio, habitaculum; lustrum; tentorium, tabernaculum.

בדה״א י״ז ה׳ מקרא קצר ושעורו ואהיה מאהל אל אהל וממשכן אֶל־מִשְׁכָּן, והשבעים קורין: באהל ובמשכן.

Jes 22,16.

הַמִּשְׁכָּן Ex 25,9. 26,1.6.7. *36,14.* 12.13.17.*36,22.*20.*36,25.*22.*36,27.* 23.*36,28.*26.*27*².30.35.27,9.19.35, 11.15.18.36,8.13.31.32².38,21.31. 39,33.40.40,9.17.18.19.21.22.24. 34.*35*.36.38 ‖ Lev 8,10 ‖ Nu 1,50. 51².3,7.8.23.25.26.*4,26*.29.35.36. *4,31*.38.4,16.25.5,17.7,1.3.9,15³. 18.19.20.22.10,17².21 ‖ 1Ch 23, 26.
וּבַמִּשְׁכָּן 2S 7,6.
לַמִּשְׁכָּן Ex 26,15.*18.36,20.23.*38, 20.40,5.*28*.33 ‖ Nu 1,50.
וּמִמִּשְׁכָּן 1Ch 17,5.
מִשְׁכַּן *cs.* Ex 38,21.39,32.40,2.6. *29* ‖ Lev 17,4 ‖ Nu 1,50.53.10,11. 16,9.27.17,28.19,13.31,30.*47* ‖ Jos 22,19 ‖ Ps 26,8.74,7.78,60 ‖ 1Ch 6,17.33.16,39 ‖ 2Ch 1,5.
וּמִשְׁכַּן 1Ch 21,29.
לְמִשְׁכַּן Nu 1,53.16,24.
מִמִּשְׁכַּן 2Ch 29,6.
מִשְׁכָּנִי *suff.* Lev 15,31.26,11 ‖ Ez 37,27.
מִשְׁכָּנוֹ Jos 22,29.
מִשְׁכְּנֵי [מִשְׁכָּנִים *pl. I. cs.* Ps 46,5.
מִשְׁכְּנֵיהֶם *suff.* Ez 25,4.
מִשְׁכָּנוֹת *pl. II.* Hab 1,6 ‖ Ps 132,5.
מִשְׁכְּנוֹת *cs.* Ps 87,2 ‖ Cant 1,8 ‖ Job 18,21.21,28.
וּבְמִשְׁכְּנוֹת Jes 32,18.
מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ *suff.* Jer 9,18.
מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ, מִשְׁכְּנֹתֶיךָ Nu 24,5 ‖ Ps 43,3.84,2.
מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ Jes 54,2.
וּמִשְׁכְּנוֹתָיו, וּמִשְׁכְּנֹתָיו Jer 30, 18 ‖ Job 39,6.
לְמִשְׁכְּנוֹתָיו, לְמִשְׁכְּנֹתָיו Ps 78, 28.132,7.
מִשְׁכְּנֹתֶיהָ Jer 51,30.
מִשְׁכְּנֹתָם Ps 49,12.

—v. ch. et n. pr.—

## שָׁכְרוּ [שָׁכַר 3 *perf. pl.*

inebriare se; *Pi.* et *Hi.* inebriare; *Hith.* ebrium se gerere.

כמוהו בסורית, ערבית (בשמאל), כושית (בסמ״ך) ואשורית. יונתן והשבעים קורין בישעיה ס״ג ו׳ וָאֲשַׁבְּרֵם, וכן נמצא בקצת נוסחאות (ע׳ י״ד כ״ה).

Jes 29,9.

וּשְׁכֻרַת [שָׁכוּר *pt. pass. f. cs.* Jes 51,21.
לְשָׁכְרָה *inf. cs.* Hab 1,6.
וְשִׁכְרוּ [שְׁכַר *imper. pl.* Jer 25,27 ‖ Cant 5,1.
תִּשְׁכְּרִי *2 impf. f.* Nah 3,11 ‖ Thr 4,21.
וַיֵּשְׁכָּר [וַיִּשְׁכַּר *3 impf.* Gn 9, 21.
וַיִּשְׁכְּרוּ *3 impf. pl.* Gn 43,34.
יִשְׁכָּרוּן [יִשְׁכְּרוּן Jes 49,26.
מְשַׁכֶּרֶת [שִׁכֵּר *Pi. pt. f.* Jer 51,7.
שַׁכֵּר *inf. abs.* Hab 2,15.
וָאֲשַׁכְּרֵם (al. בְּ) *1 impf. suff.* Jes 63,6.
וַיְשַׁכְּרֵהוּ *3 impf. suff.* 2S 11, 13.
וְהִשְׁכַּרְתִּי [הִשְׁכִּיר *Hi. 1 perf.* Jer 51,57.
וְהִשְׁכַּרְתִּים *suff.* Jer 51,39.
הַשְׁכִּירֻהוּ *imper. pl. suff.* Jer 48,26.
אַשְׁכִּיר *1 impf.* Dt 32,42.
תִּשְׁתַּכָּרִין [הִשְׁתַּכֵּר (כְּ) *Hith. 2 impf. f.* 1S 1,14.

## שִׁכּוֹר, שִׁכֹּר (1S)

ebrius, bene potus.

1S 25,36 ‖ 1R 16,9.20,16 ‖ Jes 19, 14 ‖ Jer 23,9 ‖ Prv 26,9.

כַּשִּׁכּוֹר Jes 24,20 ‖ Ps 107,27 ‖ Job 12,15.
שִׁכּוֹרִים *pl.* Joel 1,5.
שִׁכּוֹרֵי, שִׁכֹּרֵי *cs.* Jes 28,1.3.
לְשִׁכֹּרָה 1S 1,13.

## שִׁכָּרוֹן

ebrietas.

ביחזקאל כ״ג ל״ג מחברין השבעים שכרון אל מרבה להכיל בפסוק ל״ב, כלומר הכוס גדולה כל כך עד שתהיה דיה להשלים השכרון כל צרכו.

Jer 13,13 ‖ Ez 23,33.

לְשִׁכָּרוֹן Ez 39,19.

## שֵׁכָר

temetum, potus inebrians.

Nu 6,3.28,7 ‖ Jes 5,11.22.24,9.29, 9.56,12 ‖ Ps 69,13 ‖ Prv 20,1.31, 4.6.

וְשֵׁכָר Lev 10,9 ‖ Nu 6,3 ‖ Dt 29,5. Jud 13,4.7.14 ‖ 1S 1,15.
הַשֵּׁכָר Jes 28,7.
בַּשֵּׁכָר Jes 28,7.
וּבַשֵּׁכָר Dt 14,26 ‖ Jes 28,7.
וְלַשֵּׁכָר Mich 2,11.

—v. n. pr.; אֶשְׁכָּר v. p. 73c—
שֵׁל v. שָׁלָה I.

וְשַׁלְוַי [שְׁלָוִים] *pl. cs.* Ps 73,12.
וּשְׁלֵוָה *f. sg.* Zach 7,7 ‖ 1Ch 4,40.

## [שְׁלֵו° vel שָׁלוּ] שַׁלְוָה ,

tranquillitas, securitas; socordia, impietas.

יש מחברין לו עד כי יבא שילה, וכטעם אם יבאון אל מנוחתי.

Ps 122,7.

וְשַׁלְוָה־ Prv 17,1.
בְּשַׁלְוָה Dan 11,21.24.
וּבְשַׁלְוָה Dan 8,25.
וְשַׁלְוַת *cs.* Ez 16,49 ‖ Prv 1,32.
בְּשַׁלְוִי (=בְּשַׁלְוָתִי) *suff.* Ps 30,7.
בְּשַׁלְוֹתַיִךְ *pl. suff.* Jer 22,21.

## [שְׁלִי] בַּשֶּׁלִי

familiariter, clam; *Vulg.* in dolo.

לרד״ק בשלוה ובהשקט, ולד״א בכזב ובמרמה; ולרבינו ישעיה בשגגה, ששגגה היתה לאבנר שלא נזהר משנאת יואב שהרג אחיו (אולי יש לסרס ולגרום ויכהו בַּשֶּׁלַח).

2S 3,27.

—v. ch. et n. pr. שֵׁלָה etc.—
לַהַב v. שַׁלְהֶבֶת.

[לדעת הח׳ בארטה השי״ן שלהבת שרשית, וכהוראת شهاب בערבית, והלמ״ד נוספת כלמ״ד של זלעפות ושלאנן].

## שָׁלַח

mittere; dimittere; emittere, extendere; *Pi.* mittere, allegare; immittere; dimittere; prosequi; iacere, abicere, deicere, eicere, expellere; repudiare (feminam); *Pu.* mitti; dimitti, relinqui, deseri; arbitrio suo committi; eici, excutti; *Hi.* immittere.

כמוהו בסורית וערבית, ובאשורית במובן ירידה והשלכה. י״נ בבראשית מ״ט כ״א: נפתלי אַלָּה שְׁלֻחָה (אלון בעל שלחות וענפים) הנותן אמירים יפים; השבעים קורין בש״ב ט״ו י״ב וישלח וַיִּקְרָא את אחיתפל, והכונה עולה יפה; בש״ב י״ח ב׳ (ע״פ נוסחא ידועה) וַיְשַׁלֵּשׁ ת׳ וַיְשַׁלַּח, וכדמפרש והולך; לרד״ק בְּשַׁלְחָהּ דישעיה כ״ז ח׳ שַׁם, וכטעם שלחיך פרדס רמונים; י״נ בירמיה ט״ו א׳ שַׁלְּחֵם בהמשך המ״ם של מֵעַל; ביחזקאל ל״ה ח׳ בִּשְׁלָחָיו ת׳ בְּשַׁלְחוֹ; להראב״ע

## I [שָׁלָה] 3 *impf.* יַשֵּׁל

liberare, extrahere; *Ni.* neglegentem esse; *Hi.* decipere.

י״פ מענין הוצאה ועקירה, וקרוב אל נשל ושלל, וזה טעם כי ישל אלוה נפשו. אמנם נראה יותר לחברו עם זה שלאחריו, ומשמעות כלם עצלות ורפיון, כִּסְלָה ובטחה, כהוראתו בערבית, ומזה בא על השגגה והשגיאה הבאה מחסרון שקידה וחריצות, או על דִּבּוּר ודבר שאינו של קיימא (ומזה לא תשלה אותי כמו לא תַשְׁגֶּה, לא תכזב בי, והשם שַׁלָּה עם טעמו ונמוקו והיה בִּכְזִיב בלדתה אתו); י״נ באיוב כי יִשְׁאַל אלוה נפשו, ול״נ כי יִשָּׂא לֶאלוה נפשו.

Job 27,8.

[נִשְׁלָה] תִּשָּׁלוּ *Ni. 2 impf. pl.* 2Ch 29,11.
[הִשְׁלָה] תַּשְׁלֶה *Hi. 2 impf.* 2R 4,28.

## [שַׁל] (פתח באתנח) הַשָּׁל

error, delictum; *Vulg.* temeritas.

ת״י על דאשתלי, כלומר מפני ששגג, ובדה״א י״ג י׳ נאמר: על אשר שלח ידו בארון (= על שָׁלְחוֹ...?); י״נ על השלב, ולא נהירא לי.

2S 6,7.

## [שִׁלְיָה] וּבְשִׁלְיָתָהּ *suff.*

secundae (partus).

כמוהו בסורית, ובערבית سلا (נאכנעבורט) ובדרז״ל בשפיר ובשליה (ואולי בעבור שאין בה ממש, תולדה שאינה של כלום).

Dt 28,57.

——v. ch. et n. pr. שֵׁלָה——

שָׁלַוְתִּי *1 perf.*

## [שָׁלֵו° II et] שָׁלָה

quiescere; tranquillum, salvum et securum esse.

הוראתו ידועה, וע׳ לעיל.

Job 3,26.

שָׁלוּ *3 perf. pl.* Jer 12,1 ‖ Thr 1,5.
יִשְׁלָיוּ *3 impf. pl.* Ps 122,6 ‖ Job 12,6.

## שָׁלֵו

tranquillus, securus; socors, incuriosus (Ez).

Ez 23,42 ‖ Job 16,12.20,20.

שְׁלֵיו (forma aram.) Jer 49,31.
וְשָׁלֵיו Job 21,23.

## [שֶׁל] בְּשֶׁל

בְּשֶׁל propter; בְּשֶׁל אֲשֶׁר; = לְ אֲשֶׁר eo ipso quod.

דומה להרכבת בדיל בארמית, ושגור הרבה עם כנויים בדרז״ל. השבעים קורין במ״ב ו׳ י״א: מי מַנְלֵנוּ אל מלך ישראל; י״נ בקהלת ח׳ י״ז בכל אשר יעמל (או כַּצֵּל).

Eccl 8,17.

שֶׁלִּי *suff.* Cant 1,6.
בְּשֶׁלִּי Jon 1,2.
בְּשֶׁלְּמִי (=בְּשֶׁל־מִי) Jon 1,7.
מִשֶּׁלָּנוּ 2R 6,11.

———שָׁאַן v. שַׁאֲנָן———

## שָׁלַב°

infigere s. iungere.

ענינו חבור (ואולי יאמר על ענינה, ר״ל קשר שאינו של קיימא, ויכול להִשָּׁלֵף על נקלה).

[שָׁלַב] מְשֻׁלָּבֹת *Pu. pt. pl. f.* Ex 26,17.36,22.

## [שָׁלָב] הַשְּׁלַבִּים *pl.*

taeniae, *Vulg.* iuncturae.

1R 7,28.29².

---

## שָׁלַג°

*Hi.* candere instar nivis; *al.* nigrere.

פעל נגזר מן שלג. י״ג: בְּהַר הַשָּׁלֶג בצלמון.

[הִשְׁלִיג] תַּשְׁלֵג *3 impf. f.* Ps 68,15.

## שֶׁלֶג, שְׁלֶג

nix.

כמוהו בארמית, סורית (בתי״ו), ערבית (בתי״ו רפויה) ואשורית.

Jer 18,14 ‖ Ps 147,16.148,8 ‖ Prv 25,13 ‖ Job 6,16.9,30.24,19.38,22.

הַשֶּׁלֶג 2S 23,20 ‖ 2Ch 11,22.
וְהַשֶּׁלֶג Jes 55,10.
כַּשֶּׁלֶג, כַּשָּׁלֶג Ex 4,6 ‖ Nu 12,10 ‖ 2R 5,27 ‖ Jes 1,18 ‖ Prv 26,1.
לַשֶּׁלֶג Job 37,6.
מִשָּׁלֶג, מִשֶּׁלֶג Prv 31,21 ‖ Thr 4,7.
וּמִשֶּׁלֶג Ps 51,9.

————v. ch. תְּלַג————

שנא שַׁלַּח דמלאכי מקור, הקב״ה שונא שליחת אשה שלא מעלה מעל באישה; השבעים קורין במשלי כ״ב כ״א לְשֹׁאֲלֶיךָ ת׳ לְשֹׁלְחֶךָ; לד״ק שִׁלְחוּ אֹתָם דדהי״א ח׳ ח׳ שעצ״ם, אהת מנשי שחרַיִם (ע׳ מלבי״ם); בדה״ב ל״ב ל״א קורין השבעים הַמְשֻׁלָּחִים ת׳ הַמְשַׁלְּחִים.

Gn 42,4.45,23.27.46,5.28 ‖ Ex 22,7.*10*.24,11 ‖ Nu 13,16.14,36.22,10 ‖ Jos 6,25 ‖ Jud 6,35².7,24.11,17.28 ‖ 1S 15,1.25,14.26,9 ‖ 2S 10,3².19,12 ‖ 1R 13,4.18,10.20,7 ‖ 2R 1,6.6,32.11,4.14,8.9.16,11.17,4.20,12.22,3.15 ‖ Jes 9,7.37,17.39,1 ‖ Jer 29,1.3.28.40,14 ‖ Zach 1,10.7,12 ‖ Ps 55,21.78,25.105,17.20.26.28.111,9.135,9 ‖ Job 28,9 ‖ Cant 5,4 ‖ Thr 1,13 ‖ Esth 8,7 ‖ Neh 6,19 ‖ 1Ch 13,10.19,3 ‖ 2Ch 17,7.25,18.28,16.32,9.34,8.23.36,10.

וְשָׁלַח 2S 15,5 ‖ Jer 25,4.

שְׁלָחַנִי, שְׁלָחֲנִי *suff.* Gn 45,5 ‖ Ex 3,13.14.15.7,16 ‖ Nu 16,28.29 ‖ 1S 15,20 ‖ 2R 2,2.4.6.5,22.8,9.18,27 ‖ Jes 36,12.48,16.61,1 ‖ Jer 25,17.26,12.15.42,21 ‖ Zach 2,12.13.15.4,9.*6*,*15*.

שְׁלָחָנוּ 1S 25,40.

שְׁלָחֲךָ Jer 28,15.43,2.

שְׁלָחֵךְ 1S 25,32.

שְׁלָחוֹ Ex 4,28 ‖ Dt 34,11 ‖ 2S 11,22 ‖ 2R 19,4.16 ‖ Jes 37,4 ‖ Jer 19,14.28,9.43,1 ‖ Hag 1,12 ‖ Neh 6,12.

שְׁלָחָם Ez 13,6.

שָׁלְחָה *3 perf. f.* Gn 38,25 ‖ 2R 21,11² ‖ Prv 9,3.

וְשָׁלְחָה Dt 25,11.

שָׁלַחְתָּ, שָׁלַחַתְּ *2 perf.* Nu 24,12 ‖ Jud 13,8 ‖ 1S 25,25 ‖ 1R 5,22.20,9 ‖ 2R 1,16 ‖ Jer 29,25 ‖ Ps 50,19.

שְׁלַחְתָּנִי [תַּ *suff.* Ex 5,22.

שְׁלַחְתָּנוּ Nu 13,27.

שָׁלַחְתִּי *1 perf.* Gn 38,23 ‖ Ex 9,15 ‖ Nu 22,37 ‖ 2S 14,32 ‖ 1R 15,19.20,5 ‖ 2R 5,6.17,13 ‖ Jer 23,21.29,19 ‖ 2Ch 2,12.16,3.

וְשָׁלַחְתִּי Gn 27,45 ‖ Ex 3,20.23,28.33,2.

שְׁלַחְתִּיךָ *suff.* Ex 3,12 ‖ Jud 6,14 ‖ Ez 3,6.

שְׁלַחְתִּיו Jes 55,11 ‖ Jer 29,31.

שְׁלַחְתִּים Jer 14,14.*23*,*32*.15.27,15.29,9.

שָׁלְחוּ *3 perf. pl.* Jer 14,3 ‖ Esth 9,10.*15*.*16*.

וְשָׁלְחוּ Dt 19,15 ‖ Job 1,4.

שְׁלַחְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 45,8 ‖ Jer 42,9.20.

וּשְׁלַחְתֶּם 2S 15,36.

שָׁלַחְנוּ [שָׁלָחְנוּ *1 perf. pl.* Jos 6,17.

שֹׁלֵחַ, שׁוֹלֵחַ (Ez) *pt.* Ex 9,14.23,20 ‖ 2R 1,6.5,7 ‖ Jer 16,16.25,9.*43*,*10*.15.16.27.26,5 ‖ Ez 2,3.4 ‖ Joel 2,19 ‖ Mal 3,1.23 ‖ Prv 26,6.

וְשֹׁלֵחַ Job 5,10.

הַשֹּׁלֵחַ 2R 22,18 ‖ Jes 18,2 ‖ Jer 37,7 ‖ Ps 147,15 ‖ 2Ch 34,26.

שֹׁלְחִי *suff.* 2S 24,13 ‖ 1Ch 21,12.

שֹׁלֵחֲךָ 1S 21,3.

לְשֹׁלְחֶךָ Prv 22,21.

שֹׁלְחִים *pl.* Jer 42,6 ‖ Ez 8,17.

לְשֹׁלְחָיו *suff.* Prv 10,26.25,13.

שָׁלוּחַ *pt. pass.* 1R 14,6 ‖ Jer 49,14 ‖ Ez 3,5.23,40.

שְׁלוּחָה, שְׁלֻחָה *f.* Gn 32,19.49,21 ‖ Ez 2,9.

שָׁלֹחַ *inf. abs.* Nu 22,37.

וְשָׁלוֹחַ, וְשָׁלֹחַ Jer 7,25.*25*,*4*.*29*,*19*.*35*,*15*.26,5.44,4 ‖ 2Ch 36,15.

שְׁלֹחַ *cs.* Nu 22,15 ‖ Jos 14,11.

שְׁלַח (=שְׁלֹחַ) Jes 58,9.

בִּשְׁלֹחַ Jos 14,7 ‖ Jes 20,1 ‖ Jer 21,1 ‖ Ps 59,1.

וּבִשְׁלֹחַ Dt 9,23.

לִשְׁלֹחַ 1S 22,17.24,7.25,23 ‖ 2S 1,14.14,29.18,29 ‖ Ez 17,15 ‖ Esth 2,21.3,6.6,2.9,2.

מִשְּׁלֹחַ 1S 26,11.

בְּשָׁלְחִי *suff.* Nu 32,8.

שָׁלְחֶךָ [שָׁלְחֲךָ Gn 38,17.

שְׁלַח *imper.* Ex 4,4.13.9,19 ‖ Nu 13,2 ‖ 1S 20,31 ‖ 2S 11,6 ‖ 1R 18,19 ‖ Jer 39,31 ‖ Ps 43,3.144,6.7 ‖ Job 1,11.2,5 ‖ 2Ch 2,6.

וּשְׁלַח 2R 9,17 ‖ 2Ch 2,7.

שִׁלְחָה Gn 43,8 ‖ 1S 16,11.19 ‖ 2R 4,22.

שְׁלָחֵנִי *suff.* Jes 6,8.

שִׁלְחוּ, שִׁלְחוּ (R) *pl.* Gn 42,16 ‖ 2S 13,17.17,16 ‖ 2R 2,17 ‖ Jes 16,1 ‖ Jer 2,10.9,16 ‖ Joel 4,13.

וְשִׁלְחוּ Neh 8,10.

אֶשְׁלַח, אֶשְׁלָח *1 impf.* 1S 9,16.20,12.21.24,11 ‖ 2S 18,12 ‖ 1R 20,6 ‖ Jes 6,8.42,19 ‖ Jer 16,16 ‖ Neh 13,21.

וְאֶשְׁלַח 2R 6,13.

וָאֶשְׁלַח Dt 2,26 ‖ Jos 24,5.12 ‖ Jer 7,25.*35*,*15*.*44*,*4*.23,38 ‖ Mich 6,4.

וְאֶשְׁלְחָה 2S 14,32 ‖ 2R 5,5.

וָאֶשְׁלְחָה Gn 32,6 ‖ Esr 8,16 ‖ Neh 6,3.8.

אֶשְׁלָחֲךָ *suff.* 1S 16,1 ‖ Jer 1,7.

וְאֶשְׁלָחֲךָ Gn 37,13 ‖ Ex 3,10.

וְאֶשְׁלָחֵם Jos 18,4.

תִּשְׁלַח, תִּשְׁלָח *2 impf.* Gn 22,12 ‖ Ex 4,13.33,12 ‖ 1R 5,23 ‖ Ps 138,7 ‖ Job 1,12.

וַתִּשְׁלַח־ 2Ch 2,2.

תִּשְׁלָחֵנִי *suff.* Neh 2,5.

תִּשְׁלָחֵנוּ Jos 1,16.

תִּשְׁלָחֵם 1R 8,44 ‖ 2Ch 6,34.

יִשְׁלַח *3 impf.* Gn 3,22.24,7.40 ‖ 2S 22,17 ‖ Ps 18,17.20,3.57,4².107,20.110,2.147,18 ‖ Job 30,24 ‖ 2Ch 2,14.

וְיִשְׁלַח Jes 19,20 ‖ Dan 11,42.

וַיִּשְׁלַח Gn 8,9.20,2.22,10.28,5.31,4.32,4.38,20.41,8.14.48,14 ‖ Ex 4,4.9,7.27.24,5 ‖ Nu 13,3.17.16,12.20,14.16.21,21.32.22,5.31,6 ‖ Jos 2,1.3.7,2.22.10,3.11,1.24,9 ‖ Jud 3,21.6,8.21.9,23.31.11,12.14.17.*19*.38.15,15 ‖ 1S 4,4.12,8.11.14,27.16,12.19.*19*,*11*.*14*.*20*.20.22.17,49.19,15.21².22,11.25,5.39.26,4 ‖ 2S 2,5.*3*,*14*.*11*,*4*.3,12.15.26.

5,11.6,6.8,10.9,5.10,2.5.7.16.11,1.3.6².14.18.27.12,1.25.27.13,7.27.14,2.29².15,10.12.22,15.24,16 ‖ 1R 1,44.53.2,25.29.36.*42*.5,15.16.22.7,13.9,14.27,12,18.13,4.15,20.18,20.20,2.10.17 ‖ 2R 1,2.9.11.13.3,7.5,8.10.6,7.9.10.14.32.7,14.9,19.10,1.5.21.12,19.14,9.16,7.8.10.18,14.17.19,2.9.20.23,1.16 ‖ Jes 36,2.37,2.9.21 ‖ Jer 1,9.26,22.36,21.37,3.17.38,14.39,13 ‖ Ez 8,3.10,7 ‖ Hos 5,13 ‖ Am 7,10 ‖ Zach 7,2 ‖ Ps 18,15 ‖ Job 1,5 ‖ Esth 1,22.5,10.8,10.9,20.*30* ‖ Neh 2,9.6,2.5 ‖ 1Ch 13,9.14,1.18,10.19,2.5.6.8.21,15 ‖ 2Ch 2,2.10.8,18.10,18.16,2.4.24,19.25,15.17.18.30,1.32,21.34,29.35,21.36,15.

וַיְשַׁלְּחֵנִי *suff.* Gn 45,7 ‖ Neh 2,6.

יְשַׁלֵּחֲךָ Jes 42,5.

וַיְשַׁלֵּחֲךָ 1S 15,18.

וַיְשַׁלְּחֵהוּ Gn 37,14.

יְשַׁלְּחֶנּוּ 1S 18,5.

וַיְשַׁלְּחֵם Jos 8,3.9 ‖ 1R 5,28.15,18.

וַתִּשְׁלַח *3 impf. f.* Gn 27,42 ‖ Ex 2,5 ‖ Jud 4,6.16,18 ‖ 2S 11,5 ‖ 1R 19,2.21,8 ‖ Ez 23,16 ‖ Esth 4,4.

נִשְׁלְחָה *1 impf. pl.* Dt 1,22 ‖ 1Ch 13,2.

וְנִשְׁלְחָה 2S 11,3 ‖ 2R 7,13.

תִּשְׁלְחוּ, תִּשְׁלָחוּ *2 impf. pl.* Gn 37,22 ‖ Nu 13,2.31,4 ‖ 2R 2,16.

יִשְׁלְחוּ *3 impf. pl.* Ps 125,3.

וַיִּשְׁלְחוּ Gn 19,10 ‖ Jos 10,6.22,13 ‖ Jud 3,15.18,2.20,12.21,10.13 ‖ 1S 5,8.*11*.6,21 ‖ 2S 10,6.19,15 ‖ 1R 12,3.20.21,14 ‖ 2R 2,17.10,7.14,19 ‖ Jer 36,14.39,14 ‖ Neh 6,4 ‖ 1Ch 19,16 ‖ 2Ch 10,3.25,27.

תִּשְׁלַחְנָה *3 impf. pl. f.* Jud 5,26 ‖ Ez 23,40 ‖ Ob 13.

נִשְׁלֹחַ] וְנִשְׁלוֹחַ *Ni. inf. abs.* Esth 3,13.

שִׁלַּח *Pi. 3 perf.* Ex 8,28.*9*,7.9,35.*10*,*20*.11,10 ‖ Jud 7,8.12,9 ‖ 1S 13,2 ‖ 1R 8,66 ‖ Job 39,5 ‖ 2Ch 7,10.

וְשִׁלַּח Gn 28,6.43,14 ‖ Ex 7,2.22,3 ‖ Lev 14,7.53.16,21.22.

שִׁלַּחֲךָ *suff.* 1S 20,22.

שִׁלְּחוֹ 2S 3,22 ‖ 1Ch 8,8.

וְשִׁלְּחוֹ 1S 24,20.

שִׁלְּחָהּ Dt 24,4.

וְשִׁלְּחָהּ Dt 24,1.*3*.

שִׁלְּחָם Jos 22,7.

שִׁלְּחָה (Ez), שִׁלְּחָה *3 perf. f.* Ez 17,7.31,4 ‖ Prv 31,19.20.

שִׁלַּחְתָּ *2 perf.* 1R 20,42 ‖ Job 22,9.

תָּ] שִׁלַּחְתָּנִי *suff.* Gn 31,42.

וְשִׁלַּחְתָּנִי 1S 20,5.

שִׁלַּחְתּוֹ 2S 3,24.

וְשִׁלַּחְתּוֹ Jer 34,14.

וְשִׁלַּחְתָּהּ Dt 21,14.

וְשִׁלַּחְתָּם Jer 27,2.

שִׁלַּחְתִּי *1 perf.* Jes 43,14 ‖ Jer 24,5.29,20 ‖ Ez 14,21 ‖ Joel 2,25 ‖ Am 4,10 ‖ Zach 9,11 ‖ Mal 2,4.

וְשִׁלַּחְתִּי Lev 26,25 ‖ Jes 66,19 ‖ Jer 9,15.*49*,*37*.24,10.48,12.51,2 ‖ Ez 5,17.7,3.13,20.28,23.39,6 ‖ Hos 8,14 ‖ Am 1,4.7.10.12.2,2.5 ‖ Mal 2,2.

וְשִׁלַּחְתִּיךָ *suff.* 1S 9,19.20,13.

שִׁלַּחְתִּיהָ Jes 50,1 ‖ Jer 3,8.

שִׁלְּחוּ (Ps), שִׁלֵּחוּ, שִׁלְּחוּ *3 perf. pl.* Jud 1,8.25.20,48 ‖ Jer 34,11 ‖ Ps 74,7 ‖ Job 30,11.12 ‖ 2Ch 24,23.

שִׁלְּחוּךְ *suff.* Ob 7.

שִׁלְּחֻהוּ 1Ch 12,19(20).

שִׁלַּחְתֶּם *2 perf. pl.* Jer 34,16.

וְשִׁלַּחְתֶּם 1S 6,8.

שִׁלַּחְנוּ *1 perf. pl.* Ex 14,5.

מְשַׁלֵּחַ *pt.* Gn 43,4.5 ‖ Ex 8,17 ‖ Lev 18,24.*20*,*23* ‖ Jer 8,17.29,17.

וּמְשַׁלֵּחַ Prv 6,19.

הַמְשַׁלֵּחַ Ps 104,10.

וְהַמְשַׁלֵּחַ Lev 16,26.

מְשַׁלַּחֲךָ *suff.* Jer 28,16.

מְשַׁלְּחִים *pl.* 1S 6,3.

הַמְשַׁלְּחִים 2Ch 32,31.

מְשַׁלְּחֵי *cs.* Jes 32,20.

שַׁלֵּחַ *inf. abs.* Dt 22,7 ‖ 1R 11,22.

שַׁלַּח *cs.* Gn 8,10 ‖ Ex 8,25 ‖ Jer 40,1 ‖ Mal 2,16.

וְשַׁלַּח Jes 58,6.

בְּשַׁלַּח Ex 13,17.

לְשַׁלַּח, לְשַׁלֵּחַ, לֵ (Ex 10,4) Ex 5,2.7,14.27.9,2.10,4 ‖ Lev 16,10 ‖ 1S 20,20 ‖ Jer 34,9.*10*.

וּלְשַׁלַּח Neh 8,12.

בְּשַׁלְּחִי *suff.* Ez 5,16.

לְשַׁלְּחֵנִי 2S 13,16.

לְשַׁלְּחֵנוּ Ex 13,15.

בְּשַׁלֵּחֲךָ Dt 15,18.

בְּשַׁלְּחוֹ Ez 31,5.

כְּשַׁלְּחוֹ Ex 11,1.

לְשַׁלְּחוֹ Ex 4,23 ‖ 2S 19,32.

שַׁלְּחָהּ Dt 22,29.

בְּשַׁלְּחָהּ Jes 27,8.

לְשַׁלְּחָהּ Dt 22,19.

שַׁלְּחָם Ex 9,17 ‖ Jer 50,33.

לְשַׁלְּחָם Gn 18,16 ‖ Ex 10,27.12,33.

שַׁלַּח *imper.* Ex 4,23.5,1.7,16.26.*9*,*1*.*13*.8,16.*10*,*3*.10,7 ‖ Jer 15,1 ‖ Mal 2,16 ‖ Eccl 11,1.

שַׁלְּחֵנִי *suff.* Gn 30,25.32,27 ‖ 1S 20,29 ‖ 1R 11,21.

שַׁלְּחִי] שַׁלְּחֵנִי *f.* 1S 19,17.

שַׁלְּחוּ *pl. m.* 1S 5,11.

שַׁלְּחוּנִי, שַׁלְּחֻנִי *suff.* Gn 24,54.56.

אֲשַׁלַּח, אֲשַׁלֵּחַ *1 impf.* Gn 38,17 ‖ Ex 5,2.8,24.10,10.23,27 ‖ Dt 32,24 ‖ 1R 9,7 ‖ Ez 5,16.14,19 ‖ 2Ch 7,13.

וַאֲשַׁלַּח Zach 8,10.

וַאֲשַׁלְּחָה Ex 8,4.9,28.

אֲשַׁלֵּחֲךָ, אֲשַׁלֵּחֲךָ *suff.* Gn 32,27 ‖ 2S 11,12 ‖ 1R 20,34.

מתחלה נקרא כן העור או המחצלת שפשטו על הקרקע לאכול עליה, ואח״כ השאל לשלחן ממש. השבעים קורין בש״ב ט׳ י״א: על שֻׁלְחַן דָּוִד.

Ex 25,23 ‖ Jes 65,11 ‖ Ps 23,5.78,19 ‖ Dan 11,27.

וְשֻׁלְחָן 2R 4,10 ‖ Ez 23,41 ‖ 1Ch 28,16.

הַשֻּׁלְחָן Ex 25,27.*37,14.15*.28.30.26,35².30,27.31,8.35,13.37,10.16.39,36.40,4.22.24 ‖ Lev 24,6 ‖ 1S 20,34 ‖ 1R 7,48.13,20 ‖ Jes 21,5 ‖ Ez 41,22 ‖ 2Ch 13,11.

וְהַשֻּׁלְחָן Ex 26,35 ‖ Nu 3,31.

לְשֻׁלְחָן 1Ch 28,16.

שֻׁלְחַן *cs.* Nu 4,7 ‖ 1S 20,29 ‖ 2S 9,13 ‖ 1R 5,7.18,19 ‖ Mal 1,7.12 ‖ 2Ch 29,18.

שֻׁלְחָנִי *suff.* Jud 1,7 ‖ 2S 9,7.10.11 ‖ Ez 39,20.44,16 ‖ Neh 5,17.

שֻׁלְחָנְךָ, שֻׁלְחָנֶךָ 2S 19,29 ‖ 1R 2,7 ‖ Job 36,16.

לְשֻׁלְחָנֶךָ Ps 128,3.

שֻׁלְחָנוֹ 1R 10,5 ‖ 2Ch 9,4.

שֻׁלְחָנָהּ Prv 9,2.

שֻׁלְחָנָם Ps 69,23.

שֻׁלְחָנוֹת *pl.* Jes 28,8 ‖ Ez 40,39².40².41³.42 ‖ 2Ch 4,8.

הַשֻּׁלְחָנוֹת Ez 40,43 ‖ 2Ch 4,19.

לְשֻׁלְחֲנוֹת *cs.* 1Ch 28,16².

## שִׁלּוּחִים, שִׁלֻּחִים *pl. t.* [שִׁלּוּחַ]

dimissio; donum dimissionis, collocatio filiae, dos.

ע״מ מִלּוּאִים, ונאמר על שלוח האשה מבעלה, ועל המתנות שנותנים לה כששולחין אותה מבית אביה לבעלה.

1R 9,16 ‖ Mich 1,14.

שִׁלּוּחֶיהָ *suff.* Ex 18,2.

## מִשְׁלַח *cs.* [מִשְׁלָח]

locus, quo quis mittitur; cum יָד, יָדַיִם res, in quam manus immittitur, negotium.

Dt 12,7.18.15,10.23,21.28,8.20.

לְמִשְׁלַח Jes 7,25.

תְּשַׁלְּחוּם Nu 5,3.

יְשַׁלְּחוּ, יְשַׁלֵּחוּ *impf. pl.* Ez 44,20 ‖ Job 21,11.

וִישַׁלְּחוּ Nu 5,2.

וַיְשַׁלְּחוּ, וַיְשַׁלֵּחוּ Gn 12,20.24,59.37,32 ‖ Nu 5,4 ‖ 1S 5,10.31,9 ‖ Jer 34,10.38,6 ‖ 1Ch 10,9.

וַיְשַׁלְּחוּהָ *suff.* Jud 19,25.

וַיְשַׁלְּחוּם 1S 6,6.

תְּשַׁלַּחְנָה 3 *impf. pl. f.* Job 39,3.

שֻׁלַּח, שֻׁלָּח *Pu.* 3 *perf.* Jud 5,15 ‖ Ob 1 ‖ Job 18,8.

שֻׁלְּחָה 3 *perf. f.* Jes 50,1.

שֻׁלַּחְתִּי 1 *perf.* Dan 10,11.

שֻׁלָּחוּ 3 *perf. pl.* Gn 44,3.

מְשֻׁלָּח *pt.* Jes 16,2.27,10 ‖ Prv 29,15.

יְשֻׁלַּח־ 3 *impf.* Prv 17,11.

וְהִשְׁלַחְתִּי [הִשְׁלִיחַ] *Hi.* 1 *perf.* Lev 26,22 ‖ Ez 14,13 ‖ Am 8,11.

מַשְׁלִיחַ *pt.* Ex 8,17.

לְהַשְׁלִיחַ *inf. cs.* 2R 15,37.

## שֶׁלַח

telum, missile; surculus, propago; *canalis* (?).

נאמר על החנית או על החרב לירית והשלכה, ועל ענפים הדליות (שאָססלינגע); בְּרֵכַת הַשֶּׁלַח דנחמיה לרד״ק תעלה לשִׁלּוֹח המים (וואססערלייטונג), ולד״א כמו הַשִּׁלֹחַ, וכ״ת הירונימוס. י״ג בר׳ י״ז: איש שלהו הַמַּתָּנִים.

2Ch 32,5.

הַשֶּׁלַח, הַשָּׁלַח Joel 2,8 ‖ Neh 3,15.4,11.

בְּשֶׁלַח Job 36,12.

בַּשָּׁלַח Job 33,18.

שִׁלְחוֹ *suff.* Neh 4,17 ‖ 2Ch 23,10.

שְׁלָחַיִךְ [שְׁלָחִים] *pl. suff.* Cant 4,13.

## שְׁלוּחוֹתֶיהָ *pl. suff.* [שְׁלוּחָה]

propago, soboles.

Jes 16,8.

## שֻׁלְחָן

mensa, mensa cum cibis appositis; *altare*.

וָאֲשַׁלֵּחֲךָ, וָאֲשַׁלֶּחֲךָ Gn 31,27 ‖ 1S 9,26.

אֲשַׁלְּחֶנּוּ Jes 10,6.

וָאֲשַׁלְּחֵהוּ Ps 81,13.

וָאֲשַׁלְּחֶהָ Jud 20,6.

תְּשַׁלַּח 2 *impf.* Ex 15,7 ‖ Dt 22,7 ‖ 2R 8,12 ‖ Ps 104,30.

הַתְשַׁלַּח (al. הֲ) *interrog.* Job 38,35.

תְּשַׁלְּחֵנִי *suff.* 1R 11,22.

תְּשַׁלְּחֶנּוּ Dt 15,12.13².

וַתְּשַׁלְּחֵהוּ Job 14,20.

וַתְּשַׁלְּחֵם Ps 44,3.

וַתְּשַׁלְּחִי 2 *impf. f.* 1S 19,17 ‖ Jes 57,9.

יְשַׁלַּח, יְשַׁלֵּחַ 3 *impf.* Ex 3,20.4,21.11,1 ‖ Dt 7,20.28,20 ‖ Jes 10,16.45,13 ‖ Jer 3,1.17,8 ‖ Ps 78,45.49 ‖ Prv 6,14.16,28 ‖ Job 20,23.

וִישַׁלַּח Ex 6,11.

וַיְשַׁלַּח Gn 8,7.8.12.19,29.45,24 ‖ Ex 18,27 ‖ Nu 21,6.22,40 ‖ Jos 24,28 ‖ Jud 2,6.3,18.15,5 ‖ 1S 10,25.11,7.30,26 ‖ 2S 3,21.18,2 ‖ 2R 5,24.17,25.26.24,2 ‖ Ps 106,15.

וַיְשַׁלְּחֻנוּ *suff.* Gn 19,13.

יְשַׁלְּחֶנּוּ Ex 21,26.27 ‖ Dt 28,48.

וַיְשַׁלְּחֵהוּ Gn 3,23 ‖ 2S 3,23 ‖ 1R 20,34 ‖ Jer 40,5.

וַיְשַׁלְּחֶהָ Gn 21,14 ‖ Jud 19,29.

יְשַׁלְּחֵם Ex 6,1.

וִישַׁלְּחֵם Job 12,15.

וַיְשַׁלְּחֵם Gn 25,6.26,31 ‖ Jos 22,6 ‖ 2S 10,4 ‖ 2R 6,23.24,2 ‖ Jer 38,11 ‖ Job 8,4 ‖ 1Ch 19,4.

תְּשַׁלַּח 3 *impf. f.* Ps 80,12.

וַתְּשַׁלַּח Ez 17,6.

וַתְּשַׁלְּחֵם *suff.* Jos 2,21.

וַנְּשַׁלֵּחֲךָ *impf. pl. suff.* Gn 26,29.

נְשַׁלְּחֶנּוּ 1S 6,2.

תְּשַׁלְּחוּ, תְּשַׁלֵּחוּ 2 *impf. pl.* Nu 5,3 ‖ 1S 6,3 ‖ Jer 34,14.

וַתְּשַׁלְּחוּנִי *suff.* Gn 26,27.

הַשְׁלִיכֻהוּ, הַשְׁלִכֻהוּ suff. Ex 4,3‖2R 9,25.26‖Zach 11,13.

וְהַשְׁלִיכִי f. Jer 7,29.

הַשְׁלִיכוּ pl. m. Gn 37,22 ‖ Ez 18,31.20,7.

אַשְׁלִיךְ 1 impf. Jos 18,8‖Ps 60,10.*108,10*‖Job 29,17 ‖ 2Ch 7,20.

וָאַשְׁלִיךְ, וָאַשְׁלֵךְ Dt 9,21 ‖ Zach 11,13.

וָאַשְׁלִיכָה Neh 13,8.

וָאַשְׁלִכֵהוּ suff. Ex 32,24.

וָאַשְׁלִכֵם Dt 9,17.

וְתַשְׁלִיךְ 2 impf. Mich 7,19.

וַתַּשְׁלֵךְ Ps 50,17.

תַּשְׁלִיכֵנִי suff. Ps 51,13.71,9.

וַתַּשְׁלִיכֵנִי, וַתַּשְׁלִכֵנִי Jon 2,4‖Ps 102,11.

וַתַּשְׁלִכִי 2 impf. f. Ez 23,35.

יַשְׁלִיךְ 3 impf. Jes 2,20.

וְיַשְׁלֵךְ Job 15,33.27,22.

וַיַּשְׁלֶךְ־, וַיַּשְׁלֵךְ Ex 7,10.15,25.32,19 ‖ Jos 18,10 ‖ Jud 9,17.15,17‖2S 20,12‖1R 19,19‖ 2R 2,21.4,41.6,6.23,6‖Jer 26,23‖ Zach 5,8[2]‖2Ch 33,15.

וַיַּשְׁלִיכֵהוּ, וַיַּשְׁלִכֵהוּ suff. Ex 4,3‖2R 2,16‖Dan 8,7.

וַיַּשְׁלִכֵם Dt 29,27.

וְתַשְׁלֵךְ 3 impf. f. Dan 8,12.

וַתַּשְׁלֵךְ Gn 21,15‖Jud 9,53.

וְתַשְׁלִיכֵהוּ suff. Job 18,7.

וְנַשְׁלִיכָה 1 impf. pl. Ps 2,3.

וְנַשְׁלִכֵהוּ suff. Gn 37,20.

תַּשְׁלִכוּן Ex 22,30.

תַּשְׁלִיכֻהוּ suff. Ex 1,22.

יַשְׁלִיכוּ 3 impf. pl. 2R 3,25 ‖ Ez 7,19.

וַיַּשְׁלִיכוּ, וַיַּשְׁלִכוּ Gn 57,24 ‖ Ex 7,12‖Jos 8,29 ‖ Jud 8,25 ‖ 2S 18,17.20,22 ‖ 2R 10,25.13,21 ‖ Jer 38,6‖Neh 9,26‖2Ch 24,10.30,14.

וַיַּשְׁלִיכֻם, וַיַּשְׁלִכֻם suff. Jos 10,27‖2Ch 25,12.

וְהָשְׁלַךְ [הָשְׁלַךְ, הָשְׁלַךְ] Ho. 3 perf. Dan 8,11.

שִׁלְטֵי cs. 2S 8,7 ‖ Cant 4,4 ‖ 1Ch 18,7.

שִׁלְטֵיהֶם suff. Ez 27,11.

—שָׁלָה v. שְׁלָיָה, שְׁלִי; v. ch.—

[שָׁלַךְ°] הִשְׁלִיךְ Hi. 3 perf.

conicere, proicere, deicere, abicere; הִשְׁ' נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד vitam suam periculo exponere; הִשְׁ' אַחֲרֵי גַוּוֹ, אַחֲרָיו neglegere, contemnere; הִשְׁ' מֵעַל פָּנָיו repudiare; הִשְׁ' עַל־יְיָ יְהָבוֹ curam suam domino committere.

הוראתו ידועה. השבעים קורין בירמיה ט׳ י״ח: הִשְׁלַכְנוּ משכנותינו; בעמוס ד׳ ג׳ וְהִשְׁלַכְתֶּנָה הָרִי הרמונה, וכת״י והסורי. עקילס וסומכוס קורין בתהלים נ״ה כ״ג: השלך על יי׳ יֶאֱהָבְךָ (או אֲהָבְךָ)!; י״ג באיוב י״ח ד׳ וְתַכְשִׁילֵהוּ עצתו, יבדניאל ח׳ י״ב וְתַשְׁלֵךְ או וְתָשְׁלַךְ אמת ארצה.

Nu 35,20.22 ‖ Jos 10,11 ‖ Jer 41,9‖Am 8,3‖Thr 2,1.

וְהִשְׁלִיךְ Lev 1,16 ‖ Nu 19,6 ‖ 2R 23,12‖Joel 1,7.

הִשְׁלִיכָם suff. 2R 13,23.17,20.

הִשְׁלִיכָה 3 perf. f. 2S 11,21.

הִשְׁלַכְתָּ 2 perf. 1R 14,9 ‖ Jes 38,17‖Neh 9,11.

וְהִשְׁלַכְתָּ Ez 5,4.

וְהִשְׁלַכְתּוֹ suff. Jer 51,63.

הִשְׁלַכְתִּי 1 perf. Jer 7,15.

וְהִשְׁלַכְתִּי Jer 7,15‖Nah 3,6.

הִשְׁלַכְתִּיךָ suff. Ez 28,17.

וְהִשְׁלַכְתֶּנָה 2 perf. pl. f. Am 4,3.

הִשְׁלִיכוּ 3 perf. pl. 2R 7,15 ‖ Jer 9,18.38,9‖Ez 20,8.

וְהִשְׁלִיכוּ Lev 14,40‖Ez 43,24.

מַשְׁלִיךְ pt. Mich 2,5‖Ps 147,17.

[מַשְׁלִיכִים] מַשְׁלִיכֵי pl. cs. Jes 19,8.

וְהַשְׁלֵךְ inf. abs. Jer 22,19.36,23.

לְהַשְׁלִיךְ cs. Eccl 3,5.6.

הִשְׁלִכוֹ (al. הַ), הִשְׁלִיכוֹ suff. 2R 24,20‖Jer 52,3.

הַשְׁלֵךְ imper. Ps 55,23.

וְהַשְׁלֵךְ Ex 7,9.

מִשְׁלוֹחַ

missio; praeda.

Jes 11,14.

וּמִשְׁלֹחַ Esth 9,19.*22*.

[מִשְׁלַחַת?] מִשְׁלַחַת cs. (?)

missio, legatio i. e. agmen, turma; dimissio (ex captivitate vel militia).

ואין משלחת במלחמה פרש״י שלא יוכל לשלוח את בנו או עבדו תחתיו (ערזאטץ), לד״א שלא ישלחו חפשי בעת מלחמה (ענטלאססונג) או את הנשבים במלחמה, ולפי יונתן כמו שֶׁלַח, אין מועיל בכלי קרב.

Ps 78,49‖Eccl 8,8.

——v. ch. et n. pr.——

שָׁלַט

dominari; *Hi.* potestatem dare.

אחים לו לרוב בארמית, סורית, ערבית כושית ואשורית(בערבית הוראת הפעל היות חזק וקשה).

Eccl 8,9.

שָׁלְטוּ 3 perf. pl. Neh 5,15.

לִשְׁלוֹט inf. cs. Esth 9,1.

וְיִשְׁלַט 3 impf. Eccl 2,19.

יִשְׁלְטוּ 3 impf. pl. Esth 9,1.

[הִשְׁלִיט] וְהִשְׁלִיטוֹ Hi. 3 perf. suff. Eccl 5,18.

[תַּשְׁלֵט] תַּשְׁלֶט־ 2 impf. Ps 119,133.

יַשְׁלִיטֶנּוּ 3 impf. suff. Eccl 6,2.

שַׁלִּיט

potestatem rei habens, dominus; *impudens.*

Eccl 8,8.

הַשַּׁלִּיט Gn 42,6‖Eccl 10,5.

שַׁלִּיטִים pl. Eccl 7,19.

[שַׁלֶּטֶת] שַׁלֶּטֶת f. sg. Ez 16,30.

שִׁלְטוֹן

potens, potestatem habens in aliquid.

Eccl 8,4.8.

[שֶׁלֶט] הַשְּׁלָטִים pl.

scutum.

נרדף אל מגן.

2R 11,10‖Jer 51,11‖2Ch 23,9.

הָשְׁלְכָה] הָשְׁלֶכָה *3 perf. f.* Ez 19,12.
הָשְׁלַכְתָּ *2 perf.* Jes 14,19.
הָשְׁלַכְתִּי *1 perf.* Ps 22,11.
וְהָשְׁלְכוּ *3 perf. pl.* Jer 22,28.
מֻשְׁלָךְ *pt.* 2S 20,21.
מֻשְׁלָכִים *pl.* Jer 14,16.
מֻשְׁלֶכֶת *f. sg.* 1R 13,24.25.28 ‖ Jer 36,30.
וַתֻּשְׁלְכִי *2 impf. f.* Ez 16,5.
יֻשְׁלְכוּ] יֻשְׁלָכוּ *3 impf. pl.* Jes 34,3.

## שָׁלָךְ] הַשָּׁלָךְ

mergus (avis aquatica, pelicani species).

ע"ש שמשליך עצמו הימה לחטוף הדגים, ותרגומו שלינונא: שָׁלֵה דגים (ואולי הך' ת' ה"א כעצמות חונך).

Lev 11,17 ‖ Dt 14,17.

## שַׁלֶּכֶת] בְּשַׁלֶּכֶת

caesio arboris (*al.* n. pr.).

י"מ כשהם משליכים את העלים מעליהם, ולד"א בעת שמפילים ומשליכים החוטבים את העצים, או כשם עצ"פ של שער שלכת (והי"א כ"ו ט"ז); וי"ג בשלהבת.

Jes 6,13.

—v. n. pr.—

## שָׁלַל] וְשָׁלַל

trahere, extrahere; spoliare; diripere; *Hith.* spoliis privari.

כמוהו בערבית, והוא אח אל שלה א' (ובדרו"ל שליל, נפל); ישל זיתך דהדברים כ"ח מ' הובא בשרש נשל.

Ez 29,19.

שַׁלּוֹתָ *2 perf.* Hab 2,8.
וְשָׁלְלוּ (al. לְ) *3 perf. pl.* Ez 26,12.39,10.
שֹׁלֵל] הַשֹּׁלְלִים (al. לְ) *pt. pl.* Zach 2,12.
שֹׁלְלֶיהָ (al. לְ) *suff.* Jes 50,10.
שֹׁלְלֵיהֶם (al. לְ) Ez 39,10.
שֹׁל־ *inf. abs.* Ruth 2,16.
לִשְׁלֹל *cs.* Jes 10,6 ‖ Ez 38,12.13.
הֲלִשְׁלֹל *interrog.* Ez 38,13.
תָּשֹׁלּוּ *2 impf. pl.* Ruth 2,16.
יְשָׁלּוּךְ *3 impf. suff.* Hab 2,8.
הִשְׁתּוֹלֵל] אֶשְׁתּוֹלְלוּ (al. לְ) *Hithpo. 3 perf. pl.* Ps 76,6.
מִשְׁתּוֹלֵל *pt.* Jer 59,15.

## שָׁלָל, K.

spolium, exuviae; lucrum.

י"נ בשופטים ה' ל': צבע רקמתים לצוארי שָׁגָל.

Gn 49,27 ‖ Ex 15,9 ‖ Jud 5,30² ‖ 1S 14,32 ‖ Jes 8,1.3.9,2.10,6.33, 23.53,12 ‖ Ez 38,12.13² ‖ Zach 2,13 ‖ Ps 68,13.119,162 ‖ Prv 1,13. 16,19 ‖ 2Ch 14,12.28,8.

וְשָׁלָל 2S 3,22 ‖ Prv 31,11 ‖ Dan 11,24.
הַשָּׁלָל, Q. Nu 31,11.12 ‖ 1S 14,32.15,19.30,16 ‖ 1Ch 26,27 ‖ 2Ch 15,11.20,25.28,8.15.
מֵהַשָּׁלָל 1S 15,21.30,22.26.
בַּשָּׁלָל Jos 7,21.
לְשָׁלָל Jer 21,9. *38,2.* 39,18.45,5. 49,32.50,10 ‖ Ez 7,21.
לַשָּׁלָל 2R 3,23.
וּמִשָּׁלָל 1S 30,19.
שְׁלַל *cs.* Dt 20,14 ‖ Jos 11,14.22, 8 ‖ Jud 5,30² ‖ 1S 30,20 ‖ Jes 8,4.
וּשְׁלַל Dt 2,35.3,7 ‖ Jos 8,27 ‖ 2S 12,30 ‖ 1Ch 20,2.
מִשְּׁלַל 1S 14,30.30,26.
וּמִשְּׁלַל 1S 8,12.
שְׁלָלֵךְ *suff.* Zach 14,1.
שְׁלַלְכֶם Jes 33,4.
שְׁלָלוֹ Jud 8,24.25.
שְׁלָלָהּ Dt 13,17².20,14 ‖ Jos 8,2 ‖ Ez 29,19.
שְׁלָלָם Jes 10,2 ‖ 2Ch 20,25.24,23.
וּשְׁלָלָם Esth 3,13.*8,11.*

## שׁוֹלָל, Q., שֵׁילָל K.

exutus, nudus, discalceatus; captus, captivus (al. mente captus, amens).

ענינו שלילת הדעת ותמהון לבב, וכשבא עם ערום ענינו שלילת מנעלים ויחפות.

Mich 1,8 ‖ Job 12,17.19.

## שָׁלֵם

incolumem, salvum esse; completum, perfectum esse; pacem et amicitiam habere cum aliquo; *pt. pass.* pacatus, pacificus; *Pi.* in integritatem restituere; absolvere, perficere; restituere; persolvere; praebere (solatium); rependere, remunerari; *Hi.* perficere, conficere; pacem facere et colere; amicum facere, pacare.

הוראתו ידועה, וכמוהו בארמית, סורית, ערבית, כושית, שבאית, צורית ואשורית. וי"נ בש"ב כ' י"ח: שאל ישאלו באבל בָּן: (וי"מ) הֲתַמּוּ אנשי שלמי וגו', ול"נ: אנכי שְׁלֻחֵי אמוני ישראל (וכן משמע מתרגום השבעים); השבעים קורין בישעיה מ"ב י"ט כְּמְשֻׁלָּם ת' כִּמְשֻׁלָּם (וי"נ כִּמְשֻׁלָּה, או פותרים מענין אמונה ומסירת הנפש, וכמעם כמשלם), וכמשלי י"ט י"ז ישי"נ ת' ישלם. ע' הערה אל על.

Gn 15,16.

וְשָׁלְמוּ *3 perf. pl.* Jes 60,20.
שׁוֹלֵם] שׁוֹלְמִי (נס"א) (al. pt. Pol. = מְשׁוֹלְמִי) *pt. suff.* Ps 7,5.
שָׁלוּם] שְׁלֻמֵי *pass. pl. cs.* 2S 20,19.
שְׁלָם] וּשְׁלָם *imper.* Job 20,21.
יִשְׁלָם] וַיִּשְׁלָם *3 impf.* Job 9,4.
וַתִּשְׁלַם *3 impf. f.* 1R 7,51 ‖ Neh 6,15 ‖ 2Ch 5,1.
שִׁלַּם־ *Pi. 3 perf.* Jud 1,7.
וְשִׁלַּם Lev 5,24 ‖ 1R 9,25 ‖ Job 8,6.
שִׁלַּמְתִּי *1 perf.* Jes 65,6 ‖ Prv 7,14.
וְשִׁלַּמְתִּי 2R 9,26 ‖ Jes 65,6 ‖ Jer 16,18.25,14.51,24 ‖ Joel 2,25.
שִׁלְּמוּ] וְשִׁלְּמוּ *3 perf. pl.* Jes 19,21.
שִׁלַּמְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 44,4.
מְשַׁלֵּם *pt.* Jes 66,6 ‖ Jer 51,6.
וּמְשַׁלֵּם Dt 7,10 ‖ Jer 32,18 ‖ Ps 31,24.
מְשַׁלְּמִים *pl.* Joel 4,4.
וּמְשַׁלְּמֵי *cs.* Ps 38,21.

שַׁלֵּם *inf. abs.* Ex 21,36.22,2.5.13 ‖ Jer 51,56.

לְשַׁלֵּם *cs.* Prv 22,27.

לְשַׁלְּמִי *suff.* Ps 61,9.

לְשַׁלְּמוֹ Dt 23,22 ‖ Eccl 5,3.

שַׁלֵּם *imper.* Eccl 5,3.

וְשַׁלֵּם Ps 50,14.

שַׁלְּמִי *f.* Nah 2,1.

וְשַׁלְּמִי 2R 4,7.

שַׁלְּמוּ־ *pl.* Jer 50,29.

וְשַׁלְּמוּ Ps 76,12.

אֲשַׁלֵּם *1 impf.* Dt 32,41 ‖ Ps 22,26.56,13.66,13.116,14.*18.*

וַאֲשַׁלֵּם 2S 15,7 ‖ Jes 57,18 ‖ Job 41,3.

אֲשַׁלֵּמָה, אֲשַׁלְּמָה Jon 2,10 ‖ Prv 20,22.

וַאֲשַׁלְּמָה Ps 41,11.

תְּשַׁלֵּם *2 impf.* Ps 62,13 ‖ Job 22,27 ‖ Eccl 5,4.

יְשַׁלֵּם, יְשַׁלֶּם־ *3 impf.* Ex 21,34.36.37.22,2.3.4.5.6.8.10.11.12.13.14 ‖ Lev 5,16 ‖ Dt 7,10 ‖ 2S 3,39.12,6 ‖ Jes 59,18² ‖ Jer 51,56 ‖ Ez 33,15 ‖ Ps 37,21 ‖ Prv 6,31.13,21.19,17.25,22 ‖ Job 21,19.31.34,11 ‖ Nuth 2,12.

שֶׁיְּשַׁלֶּם־ Ps 137,8.

יְשַׁלֶּמְךָ *suff.* 1S 24,20.

יְשַׁלְּמֶנָּה Lev 24,18.21 ‖ Job 34,33.

וּנְשַׁלְּמָה *1 impf. pl.* Hos 14,3.

יְשַׁלְּמוּנִי *3 impf. pl. suff.* Ps 35,12.

יְשֻׁלַּם, יְשֻׁלַּם־ *Pu. 3 impf.* Ps 65,2 ‖ Prv 11,31.13,33.

הַיְשֻׁלַּם (al. הֲ) *interrog.* Jer 18,20.

כִּמְשֻׁלָּם *pt.* Jes 42,19.

הִשְׁלִימָה [הִשְׁלִים *Hi. 3 perf. f.* Jos 10,4.11,19.

הִשְׁלִימוּ *3 perf. pl.* Jos 10,1.

תַּשְׁלִימֵנִי *2 impf. suff.* Jes 38,12.*13.*

יַשְׁלִים, יַשְׁלִם *3 impf.* Jes 44,26.28 ‖ Prv 16,7 ‖ Job 23,14.

וַיַּשְׁלֵם 1R 22,45.

תַּשְׁלִים *3 impf. f.* Dt 20,12.

וַיַּשְׁלִימוּ, וַיַּשְׁלְמוּ *3 impf. pl.* 2S 10,19 ‖ 1Ch 19,19.

הָשְׁלְמָה־ [הָשְׁלַם *Ho. 3 perf. f.* Job 5,23.

## שָׁלֵם

integer, incolumis; absolutus, perfectus; pacem et amicitiam colens.

להשבעים שלם דבראשית שעצ״ם, עיר שלם, מטרפולין של שכם.

Gn 33,18 ‖ 1R 8,61.11,4.*15,3.*15,14 ‖ 2R 20,3 ‖ Jes 38,3 ‖ 1Ch 12,38 (39).28,9.29,9.19 ‖ 2Ch 8,16.15,17.16,9.19,9.25,2.

שְׁלֵמִים *pl.* Gn 34,21 ‖ Nah 1,12.

שְׁלֵמָה *f. sg.* Dt 25,15² ‖ 1R 6,7 ‖ Am 1,6.9 ‖ Prv 11,1 ‖ Ruth 2,12.

שְׁלֵמוֹת *pl.* Dt 27,6 ‖ Jos 8,31.

## שֶׁלֶם] וְשֶׁלֶם

pax, concordia, εἰρηνικός, σωτήριον.

שלמי תודה או נדרים.

Am 5,22.

שְׁלָמִים *pl.* Ex 24,5.32,6 ‖ Lev 3,1.6.17,5.19,5.22,21.23,19 ‖ Nu 6,17.15,8 ‖ Dt 27,7 ‖ Jos 8,31.22,23 ‖ 1S 10,8.11,15 ‖ 1R 3,15 ‖ Ez 46,12 ‖ Prv 7,14 ‖ 2Ch 30,22.33,16.

וּשְׁלָמִים Jud 20,26.*21,4* ‖ 2S 6,17.24,25 ‖ 1R 9,25 ‖ 1Ch 16,1.21,26.

הַשְּׁלָמִים Lev 3,3.*9.*4,10.26.31.35.6,5.7,11.14.20.21.33.37.9,18 ‖ Nu 6,18.7,17.*23.29.35.41.47.53.59.65.71.77.83.*88 ‖ 1R 8,63.64² ‖ 2R 16,13 ‖ Ez 45,17 ‖ 2Ch 7,7.29,35.

וְהַשְּׁלָמִים Lev 9,22 ‖ 1S 13,9 ‖ 2S 6,18 ‖ 1Ch 16,2.

לִשְׁלָמִים Lev 9,4 ‖ Nu 6,14.

וְלִשְׁלָמִים Ex 45,15 ‖ 2Ch 31,2.

שַׁלְמֵי *cs.* Lev 10,14.

וּבִשְׁלָמֵינוּ *suff.* Jos 22,27.

שְׁלָמֶיךָ Ex 20,24.

שַׁלְמֵיכֶם Lev 7,32 ‖ Nu 10,10 ‖ Ez 43,27.

וּלְשַׁלְמֵיכֶם Nu 29,39.

שְׁלָמָיו Lev 7,13.15.18.29² ‖ Ez 46,2.12.

שַׁלְמֵיהֶם Ex 29,28 ‖ Lev 7,34.

## שִׁלֵּם] וְשִׁלֵּם

retributio.

ע״מ דִּבֵּר, קִטֵּר. השבעים השמרוני קורין לְיוֹם נקם ושלם, ומקביל אל לְעֵת.

Dt 32,35.

## שִׁלּוּם] הַשִּׁלֻּם

retributio; remuneratio, largitio, munus.

ע״מ בִּכּוּר, כִּפּוּר, קִשּׁוּר.

Hos 9,7.

בְּשִׁלּוּם Mich 7,3.

שִׁלֻּמִים *pl.* Jes 34,8.

## שִׁלּוּמָה] וְשִׁלֻּמַת *cs.*

retributio, poena.

ע״מ בִּכּוּרָה, גִּדּוּפָה, מִלּוּאָה.

Ps 91,8.

## שַׁלְמֹן] שַׁלְמֹנִים *pl. t.*

remunerationes, munera, quibus aliquis corrumpitur.

ע״מ אַחֲרוֹן, קַדְמוֹן, שַׁהֲרוֹן.

Jes 1,23.

## שָׁלוֹם, שָׁלֹם

(*def. 1S 16,4. 1R 5,26. Ez 13,16²*)

I) sanus, salvus, bene valens; pleno numero, cuncti; securus, tranquillus; pacem colens, amicus; II) integritas, incolumitas, salus; pax; concordia, amicitia.

י״נ בבראשית מ״א ט״ז האלהים יענה את־שְׁלוֹם פרעה; בישעיה נ״ג ה׳ מוסר שְׁלֹמֵנוּ, ובזכריה ח׳ י״ב: כי זֶרַע שלום (השבעים קורין אֶרְאֶה?).

Gn 29,6.43,23.28 ‖ Lev 26,6 ‖ Nu 6,26.25,12 ‖ Dt 2,26.20,11.29,18 ‖ Jos 9,15 ‖ Jud 4,17.6,23.24.19,20.21,13 ‖ 1S 7,14.16,4.5.20,

7.21.25,6$^{3}$ ‖ 2S 17,3.18,28.29 ‖ 1R 2,13.33.5,26 ‖ 2R 4,23.26.5,22.9, 19.20,19 ‖ Jes 9,5.26,3.12.27,5$^{2}$. 32,17.18.33,7.39,8.41,3.45,7.48, 22.52,7.2.19$^{2}$.21.59,8$^{2}$.60,17.66, 12 ‖ Jer 4,10.*23*,*17*.6,14.*8*,*11*.9,7. 12,5.12.29,7.11.30,5.33,6 ‖ Ez 7, 25.13,10$^{2}$.16.34,25.*37*,*26* ‖ Mich 3,5.5,4 ‖ Nah 2,1 ‖ Hag 2,9 ‖ Zach 6,13.8,10.16.9,10 ‖ Ps 28,3.34,15. 35,20.37,11.37.38,4.72,3.7.85,9. 119,165.120,6.7.122,7.8.125,5. *128*,*6*.147,14 ‖ Prv 3,17.12,20 ‖ Job 5,24.21,9.25,2 ‖ Cant 8,10 ‖ Eccl 3,8 ‖ Esth 9,30.10,3 ‖ Dan 10,19 ‖ 1Ch 12,18(19) ‖ 2Ch 15,5.

**הֲשָׁלוֹם** *interrog.* Gn 29,6.43, 27 ‖ 2S 18,32.20,9 ‖ 1R 2,13 ‖ 2R 4,26$^{3}$.5,21.9,11.17.18.19.22.31.

**וְשָׁלוֹם** 1R 5,24 ‖ Ps 65,11 ‖ Prv 3, 2 ‖ 1Ch 12,18(19).22,9(8).

**הַשָּׁלוֹם** 2R 9,22 ‖ Jer 25,37.33,9 ‖ Zach 8,12.

**וְהַשָּׁלוֹם** Zach 8,19 ‖ Mal 2,5.

**בְּשָׁלֹם** (1R 2,5.6), **בְּשָׁלוֹם** Gn 15,15.26,29.31.28,21 ‖ Ex 18,23 ‖ Jos 10,21 ‖ Jud 8,9.11,13.31 ‖ 1S 29,7 ‖ 2S 3,21.*22*.*23*.15,9.27.19, 25.31 ‖ 1R 2,5.6.22,17.27.28 ‖ 2R 22,20 ‖ Jer 34,5.43,12 ‖ Mal 2,6 ‖ Ps 4,9.55,19 ‖ 2Ch 18,16.26.27. 19,1.34,28.

**בַּשָּׁלוֹם** Ps 29,11 ‖ Job 15,21.

**וּבְשָׁלוֹם** Jes 55,12.

**לְשָׁלֹם** (Gn 37,4), **לְשָׁלוֹם** Gn 37, 4.43,27.44,17 ‖ Ex 4,18.18,7 ‖ Dt 20,10 ‖ Jud 18,6.15 ‖ 1S 1,17.10,4. 17,18.22.20,13.42.25,5.35.30,21 ‖ 2S 8,10 ‖ 1R 20,18 ‖ 2R 5,19 ‖ Jes 38,17 ‖ Jer 8,15.*14*,*19*.15,5.28,9. 38,4 ‖ 1Ch 12,17(18).18,10.

**וּלְשָׁלוֹם** 2R 9,18.*19* ‖ Jes 9,6.

**מִשָּׁלוֹם** Thr 3,17.

**שְׁלוֹם** *cs.* Gn 37,14$^{2}$.41,16 ‖ Jes 54,13 ‖ Jer 14,13.29,7 ‖ Ps 35,27. 73,3.122,6 ‖ Esth 2,31.

**לִשְׁלוֹם** 2S 11,7 ‖ 2R 10,13.

**וְלִשְׁלוֹם** 2S 11,7.

**שְׁלוֹמִי**, **שְׁלֹמִי** *suff.* Jes 54,10 ‖ Jer 16,5.20,10 ‖ Ps 41,10.

**שְׁלוֹמֵנוּ** Jes 53,5.

**שְׁלוֹמְךָ**, **שְׁלֹמֶךְ** [שְׁלוֹמְךָ] Jes 48, 18 ‖ Jer 38,22 ‖ Ob 7.

**בִּשְׁלוֹמָהּ** Jer 29,7.

**שְׁלֹמָם** Dt 23,7 ‖ Esr 9,12.

**שְׁלוֹמִים** *pl.* Jer 13,19.

**וְלִשְׁלוֹמִים** Ps 69,23.

**בִּשְׁלֹמָיו** *suff.* Ps 55,21.

—v. chald. et n. pr.—

## שָׁלַף

extrahere; stringere (gladium).

כמוהו בסורית, ערבית ואשורית. יש מחברין אותו עם שלה ושלך, ואפשר לחברו עם חלף (או גם עם גלב, וגלף בדרז״ל?).'

Jud 3,22.8,20 ‖ Ps 129,6 ‖ Job 20, 25 ‖ Ruth 4,7.

**שֹׁלֵף** (נס״א) *pt.* Jud 8,10.20,2.15. 17.35.46 ‖ 2S 24,9 ‖ 2R 3,26 ‖ 1Ch 21,5$^{2}$.

**שֹׁלְפֵי** (נס״א) [שֹׁלְפִים] *pl. cs.* Jud 20,25.

**שְׁלוּפָה**, **שְׁלֻפָה** [שָׁלוּף] *pt. pass. f.* Nu 22,23.31 ‖ Jos 5,13 ‖ 1Ch 21,16.

**שְׁלֹף** *imper.* Jud 9,54 ‖ 1S 31,4 ‖ 1Ch 10,4.

**וַיִּשְׁלֹף** 3 *impf.* Ruth 4,8.

**וַיִּשְׁלְפָהּ** *suff.* 1S 17,51.

—v. n. pr.—

## שָׁלַשׁ°

*Pi.* in tres partes dividere; tertium, tertio die facere, *τρισσεύω*; *Pu. pt.* triplex, trilix; tribus tabulatis constans aedificium, *τρίστεγον*; trimus, triennis.

השרש כיוצא בכל לשונות בני שם, ובמקצתן בתי״ו ת׳ שי״ן, והפעל נגזר מן שם המספר, ע״ד שבא שנה מן שני, ובבנין הכבד וחִמש, וששיתם — מן חמש, ששה.

**וְשִׁלַּשְׁתָּ** [שִׁלֵּשׁ] *Pi. 2 perf.* Dt 19,3 ‖ 1S 20,19.

**שַׁלֵּשׁוּ** [שַׁלֵּשׁ] (לְ) *imper. pl.* 1R 18,34.

**וַיְשַׁלֵּשׁוּ** [וַיְשַׁלְּשׁוּ] 3 *impf. pl.* 1R 18,34.

**מְשֻׁלָּשׁ** [שֻׁלַּשׁ] *Pu. pt.* Gn 15,9.

**הַמְשֻׁלָּשׁ** Eccl 4,12.

**מְשֻׁלֶּשֶׁת** *f.* Gn 15,9.

**מְשֻׁלָּשׁוֹת** *pl.* Ez 42,6.

## שָׁלוֹשׁ, שָׁלֹשׁ *f.*

tres; שׁ׳ עֶשְׂרֵה tredecim; pl. שְׁלֹשִׁים triginta.

השבעים קורין בש״א א׳ כ״ד: ותעלהו... בפר מְשֻׁלָּשׁ; וי״ג בישעיה כ׳ ג׳ ערום ויחף שולל וְשָׁמֵם, ובירמיה כ״ה ג׳ קורין השבעים: שְׁנַיִם ועשרים שנה.

Gn 11,13.*15* ‖ Ex 6,18.7,7.23,14. 17.*34*,*23*.*24* ‖ Lev 19,23 ‖ Nu 22, 28.*33*.32.24,10.33,39 ‖ Dt 4,41.14, 28.16,16.19,2.*7*.9 ‖ Jos 21,32 ‖ Jud 9,22.16,15 ‖ 1S 20,41 ‖ 2S 13, 38.21,1.24,12 ‖ 1R 2,39.7,4.5.9, 25.15,2.28.*33*.17,21.22,1 ‖ 2R 13, 18.19.25.17,5.18,1.10.24,1.25, 17 ‖ Jes 20,3 ‖ Jer 25,3.36,23.52, 30 ‖ Ez 40,48.41,6.22 ‖ Am 4,8 ‖ Prv 30,15.21 ‖ Job 33,29 ‖ Esth 1,3 ‖ Dan 1,1.5.8,1.10,1 ‖ 1Ch 21, 10.12.25,5 ‖ 2Ch 6,13.8,13.11,17$^{2}$. 13,2.17,7.31,16.36,2.

**וְשָׁלוֹשׁ**, **וְשָׁלֹשׁ** Gn 46,15 ‖ Ex 27, 1.*38*,*1* ‖ Jud 10,2 ‖ 2S 5,5 ‖ 1R 2, 11.7,27 ‖ 2R 12,7.*13*,*1*.23,31 ‖ Ez 40,48 ‖ Job 1,2.42,13 ‖ 1Ch 2,22.3, 4.29,27.

**הַשָּׁלֹשׁ** Dt 19,9.

**בְּשָׁלֹשׁ** Jes 16,14.

**לְשָׁלוֹשׁ**, **לְשָׁלֹשׁ** 1R 10,22 ‖ 2Ch 9,21.

**שְׁלוֹשׁ**, **שְׁלשׁ** (Ez 40,11), **שְׁלָשׁ־** (Ex 21,11) *cs.* Gn 5,22.*9*,*28*.6, 15.17,25.18,6.45,22 ‖ Ex 21,11 ‖ Nu 31,36.*43*.35,14$^{2}$ ‖ Jos 19,6.21, 4.*6*.19.33 ‖ Jud 7,6.16.22.11,26. 15,4 ‖ 1S 2,13.11,8 ‖ 2S 2,31.21,16. 23,18 ‖ 1R 7,1.11,3 ‖ 2R 18,14 ‖ Jer 25,3 ‖ Ez 4,5.*9*.40,11 ‖ Esth 9, 15 ‖ Dan 12,12 ‖ Esr 2,4.17.32.34.

58.64.65.8,5 ‖ Neh 7,9.17.22.23. 35.36.60.66.67 ‖ 1Ch 6,45.47.11, 11.*20* ‖ 2Ch 9,16.14,7.8.17,14.25, 5.26,15.35,8.

**וּשְׁלֹשׁ** Gn 5,23.14,4.14 ‖ Nu 1,23. *2,13*.3,50.26,25 ‖ Jud 8,4 ‖ 1R 5, 30.10,17 ‖ Dan 8,14 ‖ 2Ch 9,16.

**בִּשְׁלֹשׁ** Jud 7,7 ‖ Jer 1,2.

**וּבִשְׁלֹשׁ־** Jud 7,8.

**לִשְׁלֹשׁ** Lev 25,21.

**וְלִשְׁלֹשׁ** 1S 13,21.

**כְּמִשְׁלֹשׁ** (= וּכְמִשְׁלֹשׁ) Gn 38,24.

**שְׁלֹשָׁה**, Q. **שְׁלוֹשָׁה** *m.* Gn 6,10. 9,19.18,2.29,2.34.40,10.42,16 ‖ Ex 2,2.27,14.*15*.38,14.*15* ‖ Nu 1, 43.*2,30.26,47*.3,43.15,9.26,7.62. 28,20.*28.29,3.9.14*.29,13 ‖ Dt 17, 6.19,15 ‖ Jos 15,14.18,4 ‖ Jud 1, 20.7,16 ‖ 1S 1,24.2,21.10,3$^2$.11,11. 13,17.30,13 ‖ 2S 2,18.6,11.14,27. 18,14.23,13.24,13 ‖ 1R 6,36.7,4. 12.12,5 ‖ 2R 2,17.9,32 ‖ Jes 17,6 ‖ Ez 48,31.32.*33*.34 ‖ Am 1,3.6.9. 11.13.2,1.4.6.4,7 ‖ Prv 30,18.29 ‖ Job 1,17 ‖ Esth 9,17 ‖ Dan 10,2. 11,2 ‖ Esr 8,15.32 ‖ Neh 2,11 ‖ 1Ch 2,3.16.3,23.7,6.11,15.12,39 (40).13,14.21,12.23,8.9.23.24,13. 18.26,11 ‖ 2Ch 20,25.

**שְׁלוֹשָׁה . . . וּשְׁלוֹשָׁה** Ex 25,32. *37,18.33.37,19* ‖ 1S 30,12 ‖ 1R 7, 25$^3$ ‖ Ez 40,10.21 ‖ Jon 2,1 ‖ 2Ch 4,4$^3$.

**וּשְׁלֹשָׁה** Lev 14,10 ‖ Nu 28,12 ‖ 1S 17,14 ‖ 2R 23,31.*24,8* ‖ Jer 52,28 ‖ Esr 2,11.17.19.*28*.21.25.36 ‖ Neh 7,29.32.39 ‖ 2Ch 7,10.36,2.9.

**הַשְּׁלֹשָׁה**, Q., **הַשְּׁלוֹשָׁה** Nu 3, 46 ‖ 2S 23,18.19$^2$.23 ‖ 1Ch 11,18. 20.21$^2$.25.

**בִּשְׁלוֹשָׁה, בִּשְׁלֹשָׁה** 2S 23,9.22 ‖ Esth 3,12.*9,1*.13.*8,12*.8,9.9,18 ‖ 1Ch 11,12.24.

**בַּשְּׁלוֹשָׁה, בַּשְּׁלֹשָׁה** 2S 23,18 ‖ 2Ch 11,20.

**לִשְׁלֹשָׁה** Nu 29,14 ‖ Jud 9,43 ‖ 1Ch 25,20.30.

**שְׁלֹשֶׁת** *cs.* Gn 30,36.40,12.13.*19*. 18.42,17 ‖ Ex 3,18.*5,3.8,23*.10,22. 23.15,22 ‖ Lev 17,6 ‖ Nu 4,44.10, 33$^2$.*33,8* ‖ Jos 1,11.2,16.22.3,2.*9*, *16*.17,11 ‖ Jud 7,20.14,14.15,11. 19,4 ‖ 1S 9,20.10,3.13,2.17,13$^2$.20, 20.24,3.25,2.26,2.31,8 ‖ 2S 20,4. 23,16.17.24,13 ‖ 1R 5,12.30.10, 17 ‖ 2R 25,18 ‖ Jer 52,24.28 ‖ Ez 14,14.16 ‖ Jon 3,3 ‖ Zach 11,8 ‖ Job 2,11.32,1.5 ‖ Esth 4,16 ‖ Dan 10,3 ‖ Esr 2,35 ‖ Neh 7,38 ‖ 1Ch 11,19.12,27(28).29(30).21,12.29, 4 ‖ 2Ch 2,1.4,5.10,5.25,13.29,33. 35,7.

**וּשְׁלֹשֶׁת** Gn 7,13 ‖ Ex 38,26 ‖ Lev 12,4 ‖ Nu 1,46.*2,32* ‖ 1S 31,6 ‖ Ez 14,18 ‖ Job 1,3 ‖ 1Ch 10,6 ‖ 2Ch 2, 16.*17*.

**וּבִשְׁלֹשֶׁת** Job 32,3.

**כִּשְׁלֹשֶׁת** Ex 32,28 ‖ Jos 7,3.4 ‖ Jud 16,27.

**לִשְׁלֹשֶׁת** Ex 19,15 ‖ 2R 3,10.*13* ‖ Am 4,4 ‖ Job 1,4 ‖ Esr 10,8.9.

**שְׁלָשְׁתְּכֶם** *suff.* Nu 12,4.

**שְׁלָשְׁתָּם** Nu 12,4.

**לִשְׁלָשְׁתָּם** Ez 40,10.41,16.

**שְׁלֹשִׁים**, K., **שְׁלוֹשִׁים** (2) *pl.* Gn 5,3.16.11,14.17.18.22.18,30. 32,16.41,46.46,15.47,9 ‖ Ex 12, 40.*41*.21,32 ‖ Ex 26,8.*36,15* ‖ Lev 27,4 ‖ Nu 4,3.*23.30.35.39.43.47*. 7,13.*19.25.31.37.43.49.55.61.67*. *73.79*.7,85.20,29.31,39.*45* ‖ Dt 2, 14.34,8 ‖ Jos 8,3.12,24 ‖ Jud 14, 11.19 ‖ 1S 4,10.11,8.13,5 ‖ 2S 5,4. 5.6,1.23,13.39 ‖ 1R 2,11.5,2.27. 7,23.16,23.29.20,16.22,31.42 ‖ 2R 8,17.13,10.15,8.13.*17* ‖ Jer 38,10. 52,29 ‖ Ez 40,17 ‖ Zach 11,12.13 ‖ Esth 4,11 ‖ Dan 12,12 ‖ Esr 1,9. 10.2,42.65.66.67 ‖ Neh 5,14.7,45. 67.(68).69.70.13,6 ‖ 1Ch 7,4.11, 42.12,34(35).23,3.29,27 ‖ 2Ch 3, 15.4,2.15,19.16,1.12.20,31.21,5. 20.35,7.

**שְׁלֹשִׁים . . . וּשְׁלֹשִׁים** Jud 10,4.12, 9 ‖ Jud 14,12.13.

**וּשְׁלֹשִׁים** Gn 5,5.6,15.11,12.16.20. 25,17 ‖ Ex 6,16.*20*.18.38,24 ‖ Lev 12,4 ‖ Nu 1,35.*2,21*.37.*2,23*.4,40. 26,7.37.51.31,35.36.*43*.38.40.44 ‖ Jud 12,14 ‖ 1R 6,2.*7,2*.7,6.20,1. 15 ‖ 2R 18,14.22,1 ‖ Ez 41,6.46, 22 ‖ Esr 2,35 ‖ Neh 7,38 ‖ 1Ch 3,4. 7,7.15,7.19,7 ‖ 2Ch 24,15.34,1.

**הַשְּׁלוֹשִׁים, הַשְּׁלֹשִׁים** 2S 23,23 ‖ 1Ch 11,15.25.12,4.27,6.

**מֵהַשְּׁלֹשִׁים** 2S 23,13.

**בִּשְׁלֹשִׁים** 2R 25,27 ‖ Jer 52,31 ‖ Ez 1,1.

**בַּשְּׁלֹשִׁים** 2S 23,24 ‖ 1Ch 12,4.

**כִּשְׁלֹשִׁים**, **כִּשְׁלֹשָׁם** (1S) Jos 7, 5 ‖ Jud 20,31.39 ‖ 1S 9,22.

## שְׁלִישִׁי

tertius, tertia; *pl.* tertio loco, tertium; *f.* tertia pars, dies tertius; annus tertius.

השבעים קורין במ"ב א' י"ג: וישלח... שְׁלִישִׁית, כלומר בפעם השלישית; י"נ ביחזקאל כ"א י"ט: חרב שְׁלִישִׁים.

Gn 1,13 ‖ Dt 23,9.

**הַשְּׁלִישִׁי, הַשְּׁלִשִׁי** Gn 2,14.22,4. 31,22.32,20.34,25.*40,20*.42,18 ‖ Ex 19,1.11$^2$.16.28,19.*39,12* ‖ Lev 7,17.18.19,6.7 ‖ Nu 7,24.19,12$^2$.19. *31,19*.29,20 ‖ Jos 9,17.19,10 ‖ Jud 20,30 ‖ 1S 30,1 ‖ 2S 1,2 ‖ 1R 3,18. 12,12$^2$ ‖ 2R 1,13.20,5.8 ‖ Jer 38, 14 ‖ Hos 6,2 ‖ Esth 5,1.8,9 ‖ 1Ch 2, 13.3,2.15.8,1.39.12,9(10).23,19. 24,8.23.25,10.26,2.4.11.27,5$^2$ ‖ 2Ch 10,12$^2$.15,10.31,7.

**וְהַשְּׁלִישִׁי, וְהַשְּׁלִשִׁי** (Ez) 1S 17, 13 ‖ 2S 3,3 ‖ Ez 10,14.

**בַּשְּׁלִישִׁי** Ez 31,1.

**שְׁלִשִׁים** *pl.* 1S 19,21 ‖ 2R 1,13.

**וּשְׁלִשִׁים** Gn 6,16 ‖ Nu 2,24.

**הַשְּׁלִשִׁים** 1R 6,8.

**בַּשְּׁלִשִׁים** Ez 42,3.

**שְׁלִישִׁיָּה, שְׁלִשִׁיָּה** (1) *f. sg.* Jes 15,5.19,24 ‖ Jer 48,34.

**שְׁלִישִׁית, שְׁלִשִׁית** Nu 15,6.7 ‖ Ez 5,2.46,14 ‖ Neh 10,33.

**וּשְׁלִישִׁת** Nu 28,14.

**הַשְּׁלִישִׁית, הַשְּׁלִשִׁית, הַשְּׁלִשִׁת** Dt 26,12 ‖ 1S 20,5.12 ‖ 2S 18,2 ‖ 1R 18,1.22,2 ‖ 2R 11,5.19,29 ‖ Jes 37,30 ‖ Ez 5,2 ‖ Zach 6,3.13,9 ‖ Job 42,14 ‖ 2Ch 23,4.

**וְהַשְּׁלִישִׁית, וְהַשְּׁלִשִׁית, וְהַשְּׁלִשִׁת** 2S 18,2² ‖ 1R 6,6 ‖ 2R 11,6² ‖ Ez 5, 2.12² ‖ Zach 13,8 ‖ 2Ch 23,5².27,5.

**בַּשְּׁלִישִׁת** 1S 3,8.

**שְׁלִשְׁתָּה** Ez 21,19.

**שְׁלִשְׁתֵּךְ** *suff.* Ez 5,12.

## [שִׁלֵּשׁ] שִׁלֵּשִׁים *pl.*

tertiae generationis nepotes, abnepotes.

בני דור שלישי.

Gn 50,23 ‖ Ex 20,5.*34,7* ‖ Nu 14, 18 ‖ Dt 5,9.

## שִׁלְשׁוֹם, שִׁלְשֹׁם, K.

nudius tertius.

יום השלישי שלפני זה, ולפי הכתיב במשלי כ״ב כ׳ הטעם זה כבר.

Gn 31,2.5 ‖ Ex 5,7.8.14.21,29.36 ‖ Dt 4,42. *19,4.* 19,6 ‖ Jos 3,4.4,18. 20,5 ‖ 1S 4,7.10,11.14,21.19,7.21, 6 ‖ 2S 3,17.5,2 ‖ 2R 13,5 ‖ Prv 22, 20 ‖ Ruth 2,11 ‖ 1Ch 11,2.

**מִשִּׁלְשֹׁם** Ex 4,10.

## שָׁלִישׁ I

mensura quaedam (*prob.* tertia pars modii Hebraeorum).

מדה מחוקת חלק שלישי מן האיפה, והיא סאה.

Ps 80,6.

**בַּשָּׁלִשׁ** Jes 40,12.

## [שָׁלִישׁ] וּבְשָׁלִשִׁים *pl.* II

trigonum, triangulum (instrumentum musicum).

מין כלי זמר ע״ש תמונתו, או ע״ש מספר הנימין.

1S 18,6.

## [שָׁלִישׁ] הַשָּׁלִשׁ III

unus de trinis militibus, qui in curru bellico stantes pugnant, essedarius, τριστάτης; *principalia verba, monita nobilia* (Prv).

לרד״ק טעם השם לפי שעל רכב מלחמה היו שלשה, הָרַכָּב, נושא הצנה והלוחם, ולרד״א כטעם ושלישים דמשלי, ע״ד כי נגידים אדבר וכקורבת פקיד עם פְּקוּדִים.

2R 7,2.17.19.

**שָׁלִשְׁה, שָׁלִישׁוֹ** K. *suff.* 2R 9,25. 15,25.

**שָׁלִשִׁים**, Q. **שָׁלִשִׁים** *pl.* Ez 23, 15.23 ‖ Prv 22,20.

**וְשָׁלִשִׁם** Ex 14,7.

**הַשָּׁלִשִׁי** (= **הַשָּׁלִשִׁים**?) 2S 23,8.

**הַשָּׁלוֹשִׁים** K. **הַשָּׁלִישִׁים** Q. 1Ch 11,11.12,18(19).

**וְהַשָּׁלִשִׁים** 2R 10,25.

**וְלַשָּׁלִשִׁים** 2R 10,25.

**שָׁלִישָׁיו, שָׁלִשָׁיו** *suff.* Ex 15,4 ‖ 2Ch 8,9.

**וְשָׁלִשָׁיו** 1R 9,22.

## [מְשֻׁלָּשׁ] כִּמְשֻׁלָּשׁ

trias (*al.* = כִּמְשֻׁלָּשׁ).

חששנו לדעת הרד״ק שהוא שם ע״מ מזמור, מבחור, והובא שנית.

Gn 38,24.

——cf. ch. תְּלָת; v. n. pr.——

## שָׁם, K.

ibi, eo loco, שָׁם...שָׁם hic — illic; eo tempore, tum, tunc; in ea re.

כמוהו בארמית, סורית וערבית בתי״ו ת׳ שי״ן. יתכן שאונקלוס קרא בבראשית מ״ט כ״ד מִשָּׁם ת׳ מִשָּׁם; בש״א י״ט כ״ג קורין השבעים: וילך מִשָּׁם; במ״ה י״ז ד׳ למדנחאי שָׁמָּה ת׳ שָׁם; י״ג במ״ב כ״א י״ב וַיְרַצֵּם (= וירוצצם) שָׁם; ביחזקאל מ״ה ל״ה קורין השבעים מִיּוֹם יִהְיֶה שמה; י״נ בקהלת ג׳ י״ז שָׁם ת׳ שֵׁם. ע׳ הערה אל שֵׁם.

Gn 2,8.11.12. 11,2.7.9.31. 12,7.8. *13,18.*12,10.13,3. 4². 14. 18,28.29. *30.31.32.*19,27. 21,17.31.33. 22,2. 9.26,8.17.19.25².28,11.29,2.31,13. 46.32,14.30.33,19.20. 35,1.3.7.15. 27. 38,2. 39,11.20.22. 40,3. 43,25. 44,14.45,11.46.3.48,7. 50,10 ‖ Ex 8,18. 9,26. 12,13.30. 15,27. 17,3.6. 18,5. 19,2. 20,21. 24,12. 25,22. 29, 42.34,2.5.28.40,3.7 ‖ Lev 16,23 ‖ Nu 9,17².11,16.17.34.13,28.14,43. 19,18. 20,1.4.26. 28. 21,32. 32,26. 33,9.14.38 ‖ Dt 1,28.37.4,28. 10,5. 6.12,2.5.7.11. *14,23.16,2.11.26,2.* 21.*14,24.*13,13. 14,26. 16,6. 17,12. 18,6.7.21,4.26,5. 27,5.7. 28,36.*64.* 65,68.31,26.33,19.21.34,5 ‖ Jos 2, 22.3,1.4,8.9.8,32.10,27. 14,12. 17, 15.18,1.10. 22,10.19. 24,26 ‖ Jud 1,7.2,5.5,11.27.6,24.7,4.8,27.9,21. 14,10.16,1. 17,7. 18,3.10. 19,2.4.7. 15.26.20,22.26.21,2.4.9.10 ‖ 1S 1, 22.28.2,14.3,3.5,11.6,14. 7,6.17. 9, 6.10.10,3.5.10.11,14.15³.14,11.34. 19.3.23.20,6.19.21,7.22,22. 23,22. 23.26,5².27,5.29,4.30,31.31,12 ‖ 2S 1,21.2,2.4.18.23².3,27.4,3.5,20.21. 6,7². 10,18. 11,16. 13,38.14,30.32. 15,21². 29. 32. 35.36.16,14. 17,12. 13.18.18,7².8.11.21,12.23,9.11.24, 25 ‖ 1R 1,14.34.2,3.36.3,4.5,8.23.6, 19.7,7.8.8,8.9.16.21².29.47.64.9,3. *11,36.*3.10,20.11,16.13,17.14,2.21. 17,4.9².10.19. 18,10.40.19,3. 9. 21, 18 ‖ 2R 1,4.*6.16.* 2,20.21.4,10. 6,1. 2².9.10.7,4.5.*10.*9,2.27.11,16.12,6. 14,19.15,20.16,6.17,11.25. 27. 29. 19.32.23,7.16.20.27.34 ‖ Jes 7,23. 13,20².21².20,6.23,12.28,10².*13.*33, 21. 34,12. 14.15.35,8.9². 37,33.48. 16.52,4.57,7 ‖ Jer 2,6.3,6.7,2.12.8, 3.*23,8.29,18.32.37.*14. 22. 13,4.6. 16,13. 19,2.14. 22,1. 11.12. 26.27. 23,3.24,9. 29,6.14. 30,11. 35,7. 36, 12.37,16.20.38,26.40,12.41,1.3.9. 42,15.17.22.43,2.5.44,8.12.14².28. 45,5. 46,17. 47,7. 49,18.*33.50,40.* 36 ‖ Ez 1,3.20.3,15².22.23.4,13.6,9. 13.8,1.3.4.14. 11,16. 12,16. 13,20. 17,20. 20,28⁴.29.35.43. 29,14. 30, 18.32,22.24.26.34,12.14.35,10.36, 20.22. 37,21. 39,11².28. 40,38. 42, 13².43,7.46,19.20.24.47,9.23 ‖ Hos 6,7.10.9,15. 10,9. 13,8 ‖ Joel 4,2. 12 ‖ Mich 4,10 ‖ Nah 2,12.3,15 ‖ Zeph 1,14 ‖ Hag 2,14 ‖ Zach 6,11 ‖ Ps 14,5.36,13.48,7. 53,6. 66,6.68, 28.69,36.87.4.*6.*104,17.25.26.107, 36.132,17.133,3.137,1.3.139,8.10 ‖ Prv 8,27.9,18.15,17. 22,14 ‖ Job

3,19.23,7.34,22.35,12.39,30.40,20 ‖ Cant 7,13 ‖ Ruth 1,2.4.3,4.4,1 ‖ Eccl 1,5.7.3,17.11,3 ‖ Dan 9,7.10,13 ‖ Esr 1,4.8,15.21.32.10,6 ‖ Neh 1,3.9.2,11.5,16.13,9 ‖ 1Ch 3,4.4,23.40.41.43.11,13.12,40.13,10.14,11.12.21,26.28 ‖ 2Ch 1,3.6.5,9.6,5.*6.7*,*16*.11.20.37.7,7.16.8,2.9,19.12,13.20,26.25,15.27.28,18.32,21.

**שָׁם...וְשָׁם** Ex 15,25 ‖ Dt 12,14 ‖ 1S 7,17 ‖ Jes 27,10 ‖ Jer 42,16 ‖ Ez 20,40 ‖ Am 7,12 ‖ Job 3,17.

**וְשָׁם** Gn 41,12 ‖ Ex 15,27 ‖ Lev 8,31 ‖ Nu 13,22.33.14,35 ‖ Jud 20,27 ‖ 1S 1,3.*4*,*4*.6,14.21,8.24,4 ‖ 2S 20,1 ‖ 2R 4,8 ‖ Jer 20,6.22,26.32,5.37,13.42,14 ‖ Ez 3,22.12,13.23,3.42,14 ‖ Hos 12,6 ‖ Hab 3,4 ‖ Ruth 1,17 ‖ Neh 10,40.13,5 ‖ 1Ch 11,4 ‖ 2Ch 28,9.

**מִשָּׁם** Gn 3,23.10,14.11,8.12,8.18,16.22.20,1.24,5.7.26,17.22.23.27,9.45.28,2.6.30,32.42,2.26.49,24 ‖ Lev 2,2 ‖ Nu 13,23.24.21,12.*13*.22,41.23,13.27 ‖ Dt 4,29.5,15.6,23.9,38.10,7.11,10.19,12.24,18 ‖ Jos 6,22.15,14.15.18,13.19,34.20,6 ‖ Jud 1,11.20.8,8.18,11.13.19,18.21,24² ‖ 1S 4,4.10,3.12.23.17,49.22,1.*3*.24,1 ‖ 2S 6,2.14,2.16,5.21,13 ‖ 1R 1,45.2,36.9,28.12,25.17,13.19,19 ‖ 2R 2,23.25.6,2.7,8.10,15.17,27.33.23,12.24,13 ‖ Jes 52,11.65,20 ‖ Jer 13,6.22,24.29,14.37,12.38,11.43,12.49,16.38.50,9 ‖ Ez 5,3 ‖ Hos 2,17 ‖ Am 6,2.9,2.3.4 ‖ Ob 4 ‖ Mich 2,3 ‖ Job 39,29 ‖ Neh 1,9 ‖ 1Ch 1,12.13,6 ‖ 2Ch 8,18.26,20.

**מִשָּׁם...וּמִשָּׁם** Dt 30,4.

**וּמִשָּׁם** Gn 2,10.11,9 ‖ Nu 21,16 ‖ Jos 19,13 ‖ 2R 2,25.7,2.*19*.

**שֶׁשָּׁם** Ps 122,4.

**שָׁמָּה**, Q. Gn 14,10.19,20.22.20,13.23,13.24,6.8.25,10.29,3.39,1.42,2.43,30.50,5 ‖ Ex 10,26.16,33.21,13.33.26,33.29,42.43.30,6.*36*.18.40,30 ‖ Lev 18,3.*20*,*22* ‖ Nu 14,24.15,18.17,19.33,54.35,6.11.15.25.26 ‖ Dt 1,38.39.3,21.4,5.14.*6*,*1*.*11*,*8*.*11*.26.*31*,*13*.*32*,*47*.27.42.7,1.*11*,*10*.*29*.*23*,*21*.*28*,*21*.*63*.*30*,*16*.12,5.6.11.29.19,3.4.23,13.28,37.30,1.31,16.32,50 ‖ Jos 2,1.16.7,3.4.20,3.9 ‖ Jud 8,25.9,51.18,15.17 ‖ 1S 22,1 ‖ 2S 21,12 ‖ 2R 4,8.10.11.5,18.6,6.14.9,2.16.12,10.17,27.23,8 ‖ Jes 7,24.25.34,15.65,9.13,7.16,15.22,27.29,7.40,4.46,28 ‖ Ez 1,12.20.11,18.23,3.29,13.32,29.30.36,21.40,1.47,9.48,35 ‖ Hos 2,17 ‖ Joel 4,7.11 ‖ Ps 76,4.122,5 ‖ Job 1,21 ‖ Cant 8,5 ‖ Ruth 1,7 ‖ Eccl 3,16.9,10 ‖ Neh 4,14 ‖ 1Ch 4,41.

**שָׁמָּה...וְשָׁמָּה** Gn 49,31 ‖ Jes 22,18.

**וְשָׁמָּה** Dt 32,52.34,4 ‖ Jud 16,27 ‖ Jes 55,10 ‖ Jer 18,2.27,22.

—v. ch. תַּמָּה—

## שֵׁם, שֶׁם־, שֵׁם־

signum, monumentum; nomen; nomen celebre, fama; bonum nomen, bona fama; fama post mortem, memoria.

כמוהו בצורית, ארמית וסורית (שום), שבאית וכושית (בסמ״ך), ערבית (בשמאל) ואשורית, יש מחברין אותו עם סמן בעברית ובדרז״ל (ובערבית وَسم) במובן רשימה והסמנה. אונקלוס קורא בבראשית כ״ב כ״ד: ויקרא אברהם שָׁם בַּמָּקוֹם הַהוּא; י״נ בישעיה ל׳ כ״ז שָׁם ת׳ שֵׁם, במ״נ א׳ יש לפרש כמו קְרָאתִיךָ בְשֵׁם „לי־אתה״ (ע׳ הושע א׳ ט׳); בירמיה מ״ו א׳ קורין השבעים שָׁם ת׳ שֵׁם, וכת״י; ביחזקאל ל״ד כ״ט: מטע שָׁלֵם ת׳ לְשֵׁם; בנחום א׳ י״ד קורא יונתן לא יִזָּכֵר משמך; ר״י רייפמאנן גורס בתהלים ס״ח ו׳ ביה שְׁמוֹ, ול״נ בָּרְכוּ שמו (ואולי ביה שמו = בִּישִׁמוֹת, ונרדף אל בָּעֲרָבוֹת?); בע״ה ב׳: וְקָרָא בְשִׁמְךָ; י״נ בשה״ש א׳ ג׳: שמן תורק שְׁמָנֶיךָ; בקצת נוסחאות בדה״א י״נ ו׳ שָׁם ת׳ שֵׁם, והשבעים קורין: אשר נקרא שְׁמוֹ שָׁם.

Gn 2,11.3,20.4,17.11,4.16,13.15.19,22.21,3.22,14.26,20.33.28,19.32,3.31.33,17.35,15.41,45.51.52.48,6 ‖ Ex 17,7.18,3.20,7 ‖ Lev 18,21.19,12.20,3.21,6.22,2.32.24,16 ‖ Nu 11,3.34.16,2.17,18.21,3.27,4.32,38 ‖ Dt 5,11.22,14.19.25,6.7.28,10.32,3 ‖ Jos 5,9.7,26 ‖ Jud 1,17.2,5.18,29 ‖ 2S 5,20.6,2.7,9.23.8,13.14,7.23,18.22 ‖ 1R 1,47.16,24 ‖ 2R 14,27 ‖ Jes 14,22.18,7.24,15.30,27.56,5.6.59,19.62,2.63,12.14.65,15 ‖ Jer 32,20 ‖ Ez 16,14.20,39.23,10.24,2.36,20.21.39,7.16.43,7.8 ‖ Joel 2,26 ‖ Am 2,7 ‖ Mich 5,3 ‖ Zeph 1,4 ‖ Ps 7,18.20,2.44,21.69,31.72,19.83,5.102,16.22.103,1.113,1.*135*,*1*.2.3.145,21.148,5.*13* ‖ Prv 18,10.22,1.30,4.9 ‖ Job 1,21.18,17.30,8 ‖ Ruth 2,19.4,5.*10*.10.11.17 ‖ Eccl 7,1 ‖ Esth 9,26 ‖ Dan 9,15 ‖ Neh 9,5.10 ‖ 1Ch 11,20.24.13,6.14,11.17.17,8.21 ‖ 2Ch 20,26.

**שֵׁם־...וְשֵׁם, שֵׁם...וְשֵׁם** Gn 4,19.10,25.11,29.29,16 ‖ Ex 1,15 ‖ Nu 11,26 ‖ 1S 1,2.8,2.14,49 ‖ 2S 4,2 ‖ Job 42,14 ‖ Ruth 1,4 ‖ 1Ch 1,19 ‖ 2Ch 3,17.

**וְשֵׁם** Gn 2,13.14.4,21.36,32.35.39.48,16 ‖ Ex 18,4.23,13 ‖ Lev 24,11 ‖ Nu 25,14.15.26,33.46.59 ‖ Jos 14,15.15,15 ‖ Jud 1,10.11.23 ‖ 1S 14,4².49.50².17,13.25,3² ‖ 1R 11,26.14,21.*31*.15,2.*10*.22,42 ‖ 2R 8,26.12,2.14,2.15,2.33.18,2.21,1.19.22,1.23,31.36.24,8.18 ‖ Jer 52,1 ‖ Ez 48,35 ‖ Prv 10,7 ‖ Ruth 1,2³ ‖ 1Ch 1,43.46.50².2,29.4,3.7,15².16.8,29.*9*,*35* ‖ 2Ch 12,13.13,2.20,31.22,2.24,1.25,1.26,3.27,1.29,1.

**וָשֵׁם** Jes 56,5.

**הַשֵּׁם** Gn 6,4 ‖ Lev 24,11 ‖ Dt 28,58 ‖ Ez 22,5.

**בְּשֵׁם** Gn 4,26.12,8.*26*.*25*.13,4.21,33 ‖ Ex 31,2.33,12.17.19.34,5.35,30 ‖ Dt 18,5.7.20.22.21,5 ‖ Jos 21,9 ‖ Jud 18,29 ‖ 1S 17,45.20,42.25,9 ‖ 2S 6,18 ‖ 1R 18,24².25.26.32.21,8.22,16 ‖ 2R 2,24.5,11 ‖ Jes 40,26.44,5.48,1².50,10 ‖ Jer 11,21.26,9.16.20.44,16 ‖ Joel 3,5 ‖ Am 6,10 ‖ Mich 4,5² ‖ Zeph 3,9.12 ‖ Zach 13,3 ‖ Ps 20,8.33,21.105,3.118,10.*11*.*12*.26.124,8.129,8 ‖ Esth 2,14.22.

3,12.8,8².10‖1Ch 16,2.10.21,19‖2Ch 18,15.33,18.

**וּבְשֵׁם** Jos 23,7‖Jes 44,5‖Ps 20,6.116,4.*13.17.*

**כְּשֵׁם** Gn 4,17‖Jos 19,47‖2S 7,9‖1Ch 17,8.

**לְשֵׁם** Jos 9,9 ‖ 1R 3,2.5,17.19.8,17.*20.*10,1‖Jes 55,13.60,9‖Jer 3,17.33,9.34,29.36,22.39,13.25 ‖ Zeph 3,20 ‖ Ps 106,47.122,4 ‖ Neh 6,13 ‖ 1Ch 16,35.22,5(4).7(6).19(18).29,13.16 ‖ 2Ch 1,18.2,3.6,7.*10.*

**וּלְשֵׁם** Dt 26,19‖Jer 13,11‖Zeph 3,19.

**שְׁמִי** *suff.* Gn 48,16‖Ex 3,15.9,16.20,24.23,21‖Nu 6,27‖1S 24,22‖2S 12,28.18,18‖1R 8,16.29.9,3.*11,26*‖2R 21,4.7.23,27‖Jes 29,23.42,8.48,9.49,1.52,5.6.66,5‖Jer 7,10.*11.14.30.32,34.34,15.*12.16,21.23,27².25,29.34,16.44,26‖Ez 20,9.*22.*14.44.36,23‖Am 9,12‖Mal 1,6.11².2,5.3,20‖Ps 91,14‖Neh 1,9‖2Ch 6,5.*6.7,16.*7,14.33,4.7.

**וּשְׁמִי** Ex 6,3‖Mal 1,14.

**בִּשְׁמִי** Lev 19,12‖Dt 18,19.20‖1S 25,5‖Jes 41,25.43,7.65,1‖Jer 12,16.14,14.15.23,25.27,15.29,9.21.23.44,26‖Zach 5,4.13,9.

**וּבִשְׁמִי** Ps 89,25.

**לִשְׁמִי** Gn 32,30‖Jud 13,18‖2S 7,13‖1R 5,19.*8,19.*8,18.9,7‖Mal 1,11.2,2‖1Ch 22,8(7).*28,3.*10(9)‖2Ch 6,8.9.7,20.

**שְׁמֵנוּ** Jos 7,9.

**שִׁמְךָ, שְׁמֶךָ** Gn 12,2.17,5.32,28.29.30.35,10²‖Jud 13,17‖2S 7,26‖1R 8,33.*35.*41.42.43².18,31‖Jes 4,1.25,1.26,13.63,16.19.64,1‖Jer 10,6.14,7.21.15,16.20,3‖Mich 6,9‖Mal 1,6‖Ps 5,12.8,2.*10.*9,3.11.22,23.25,11.31,4.45,18.52,11.54,8.61,6.9.66,4.74,7.10.18.21.75,2.79,9².83,17.19.86,11.12.99,3.109,21.119,55.132.135,13.138,2².142,8.143,11.145,1.2‖Cant 1,3‖Thr 3,55‖Dan 9,18.19‖Neh 1,11‖1Ch 17,24 ‖ 2Ch 6,20.24.*26.*32.33.20,9.

**וְשִׁמְךָ** Jer 14,9‖Ps 44,9.

**בְּשִׁמְךָ, בִּשְׁמֶךָ** Ex 5,23‖Jes 43,1.45,3.4.64,6‖Jer 10,25‖Ps 44,6.54,3.63,5.79,6.89,13.17‖Dan 9,6.

**בְּשִׁמְכָה** Jer 29,25.

**וּבְשִׁמְךָ** Ps 80,19‖2Ch 14,10.

**כְּשִׁמְךָ** Ps 48,11.

**לְשִׁמְךָ, לִשְׁמֶךָ** Jos 7,9‖1R 8,44.48‖Jes 26,8‖Ps 86,9.92,2.115,1.140,14‖2Ch 6,34.38.20,8.

**וּלְשִׁמְךָ** 2S 22,50‖Ps 18,50.

**מִשִּׁמְךָ, מִשְּׁמֶךָ** 1R 1,47‖Nah 1,14.

**שְׁמֵךְ** Jer 11,16‖Ez 16,15.

**שִׁמְכֶם** Jes 65,15.

**וְשִׁמְכֶם** Jes 66,22.

**שְׁמוֹ** Gn 2,19.4,25.26.5,3.29.16,11.17,19.19,37.38.25,25.26.30.27,36.29,32.33.34.35.30,6.8.11.13.18.20.24.31,48.35,8.10.18.38,3.4.5.29.30‖Ex 2,10.22.3,13.15,3.16,31.17,15.20,7.28,21.34,14.39,14‖Nu 17,17‖Dt 3,14.5,11.12,5.11.*14,23.16,2.11.26,2.*21.*14,24.*16,6.25,6.10.29,19‖Jud 8,31.13,6.24‖1S 1,20.12,22.17,4.23.18,30.25,25‖2S 12,24.25.18,18.20,21‖1R 5,11.7,21².13,2.14,21.17,34‖2R 23,34.24,17‖Jes 7,14.8,3.9,5.12,4.47,4.*48,2.51,15.54,5.*48,19.57,15‖Jer 10,16.*31,35.32,18.46,18.48,15.50,34.51,19.57.*23,6.33,2.48,17‖Hos 1,4.9‖Am 4,13.*5,27.*5,8.*9,6*‖Zach 6,12‖Mal 3,16‖Ps 23,3.29,2.*96,8.*34,4.41,6.66,2.68,5².69,37.72,17².76,2.96,2.99,6.100,4.106,8.111,9.148,13.149,3‖Prv 21,24.30,4‖Job 1,1‖Ruth 4,14.17‖Eccl 6,4.10‖Dan 10,1‖Neh 9,7‖1Ch 4,9.7,16.23.16,29.22,9(8)‖2Ch 12,13.26,8.15.28,9.36,4.

**וּשְׁמוֹ** Gn 24,29.38,1.2‖Jud 13,2.17,1‖1S 1,1.9,1.2.17,12.21,8.22,20‖2S 4,4.9,2.12.13,3.16,5.17,25.20,1‖Jer 11,19.37,13‖Zach 14,9‖Ruth 2,1‖Esth 2,5‖1Ch 2,34.

**בִּשְׁמוֹ** Nu 32,42‖Dt 10,8‖Jes 12,4‖Jer 20,9‖Ps 108,1‖1Ch 16,8.23,13.

**וּבִשְׁמוֹ** Dt 6,13.10,20‖Zach 10,12.

**כִּשְׁמוֹ** 1S 25,25.

**לִשְׁמוֹ** Ps 135,3.

**שְׁמָהּ** Gn 11,9.17,15².26,21.22.30,21.50,11‖Ex 15,23‖Jud 1,26².15,19‖1S 7,12‖2R 14,7‖Ez 20,29‖Hos 1,6.

**וּשְׁמָהּ** Gn 16,1.22,24.25,1.38,6‖Jos 2,1‖Jud 16,4‖2S 3,7.13,1.14,27‖1Ch 2,26.

**שְׁמָם** Gn 5,2‖Dt 7,24.9,14.12,3‖Ps 9,6.109,13‖Esr 2,61‖Neh 7,63.

**בִּשְׁמָם** Hos 2,19.

**שֵׁמוֹת** *pl.* Gn 2,20.26,18‖Nu 1,2.*18.20.22.24.26.28.30.32.34.36.38.40.42.3,43.26,53*‖Ps 147,4‖Dan 1,7‖1Ch 5,24.12,30(31).23,24.

**בְּשֵׁמֹת** (Nu 32,38), **בְּשֵׁמוֹת** Nu 1,17.32,38‖Esr 8,20.10,16‖1Ch 4,38.41.6,50.12,32.*16,41*‖2Ch 28,25.*31,19.*

**וּבְשֵׁמֹת** Nu 4,32.

**כְּשֵׁמֹת** Gn 26,18.

**שְׁמֹת** (3), **שְׁמוֹת** *cs.* Gn 25,13.36,10.40.46,8‖Ex 1,1.6,16.28,9.10.11.*21.39,14.*29.39,6‖Nu 1,5.*13,16.34,19.*3,2.3.18.27,1.32,38.34,17‖Jos 17,3‖2S 5,14.23,8‖Ez 48,1.31‖Hos 2,19‖Zach 13,2‖1Ch 6,2.14,4.

**לִשְׁמוֹת** Nu 26,55.

**שְׁמֹתָם** (4), **שְׁמוֹתָם** *suff.* Gn 25,16.28,12‖Ex 28,21.*39,14*‖Nu 3,40.13,4‖1R 4,8‖Ps 16,4‖Esr 8,13‖1Ch 8,38.*9,44.*

**בִּשְׁמוֹתָם, בִּשְׁמֹתָם** (Ps) Gn 25,13.36,40‖Nu 3,17‖Ps 49,12.

**מִשְּׁמֹתָם** Ex 28,10.

וּשְׁמוֹתָן Ez 23,4².

v. ch. et n. pr.

**שָׁמַד° [וְנִשְׁמַד** *Ni. 3 perf.*

*Hi.* vastare, delere, perdere; *inf.* extincto, exitium.

כדוגמתו בערבית בשמאל ובהפך אתון ([illegible]) וכהוראת שְׁדֵמָה = שְׁדֵפָה, וע״כ בא בנגוד אל פֶּרַח, וקרוב לו בכושית; בסורית מורה על הקללה, וקרוב אל שמתא כדרז״ל (ואולי יתאחה גם אל שמט). השבעים קורין בש״ב כ״א ה׳ לְהַשְׁמִידֵנוּ, וביחזקאל ל״ד ט״ז אֶשְׁמוֹר ת׳ אַשְׁמִיד. ע׳ הערה אל עִיר.

Jer 48,8.42 ‖ Ez 32,12.

**נִשְׁמְדָה** *3 perf. f.* Jud 21,16.

**וְנִשְׁמַדְתִּי** *1 perf.* Gn 34,30.

**נִשְׁמְדוּ** *3 perf. pl.* Ps 37,38.83,11.

**וְנִשְׁמְדוּ** Hos 10,8.

**נִשְׁמַדְנוּ** *1 perf. pl.* 2S 21,5.

**הִשָּׁמֵד** *inf. abs.* Dt 4,26.

**הִשָּׁמֶדְךָ** (1), **הִשָּׁמֶדְךָ** *cs. suff.* Dt 28,20.24.45.51.61.

**הִשָּׁמְדָם** Dt 7,23.12,30.

**לְהִשָּׁמְדָם** Ps 92,8.

**יִשָּׁמֵד** *3 impf.* Jes 48,19 ‖ Prv 14,11.

**תִּשָּׁמֵדוּן [תִּשָּׁמְדוּן** *2 impf. pl.* Dt 4,26.

**הִשְׁמִיד** *Hi. 3 perf.* Dt 2,22. 31,4 ‖ 2R 21,9 ‖ 1Ch 5,25 ‖ 2Ch 33,8.

**וְהִשְׁמִידְךָ** *suff.* Dt 6,15.7,4.

**הִשְׁמִידוֹ**, **הִשְׁמִדוֹ** Dt 4,3 ‖ 1R 15,29 ‖ 2R 10,17.

**הִשְׁמַדְתִּי** *1 perf.* Am 2,9.

**וְהִשְׁמַדְתִּי** Lev 26,30 ‖ Am 9,8 ‖ Mich 5,13 ‖ Hag 2,22.

**וְהִשְׁמַדְתִּיו** *suff.* Ez 14,9.

**הִשְׁמִידוּ** *3 perf. pl.* Ps 106,34.

**הִשְׁמִידוּם**, **הִשְׁמִידֻם** *suff.* Dt 2,23 ‖ 2Ch 20,10.

**הַשְׁמֵד**, **הַשְׁמִיד** (Am) *inf. abs.* Jes 14,23 ‖ Am 9,8.

**לְהַשְׁמִיד** *cs.* Dt 9,8.19.25 ‖ 2S 14,16 ‖ Jes 10,7 ‖ Zach 12,9 ‖ Esth 3,6.13.7,4.8,11 ‖ Dan 11,44.

**לַשְׁמֵד** Jes 23,11.

**וּלְהַשְׁמִיד** Dt 28,63 ‖ Jos 9,24 ‖ 1R 13,34 ‖ 2Ch 20,23.

**לְהַשְׁמִידֵנוּ** *suff.* Dt 1,27.

**הִשְׁמִדְךָ** Dt 7,24.

**הִשְׁמִידוֹ** Dt 28,48.

**הַשְׁמִידוֹ** Jos 23,15.

**לְהַשְׁמִידוֹ** Dt 9,20.

**הַשְׁמִידָם** Jos 11,20.

**הִשְׁמִדָם** Jos 11,14.

**לְהַשְׁמִידָם** Ps 106,23 ‖ Esth 4,8.

**הַשְׁמֵד** *imper.* Dt 33,27.

**אַשְׁמִיד** *1 impf.* Ez 34,16 ‖ Am 9,8.

**וָאַשְׁמִיד** Am 2,9.

**אַשְׁמִדְךָ** *suff.* Ez 25,7.

**וְאַשְׁמִידֵם** Dt 9,14.

**וָאַשְׁמִידֵם** Jos 24,8 ‖ 2S 22,38.

**תַּשְׁמִיד** *2 impf.* 1S 24,22.

**וְתַשְׁמִידֵם** *suff.* Thr 3,66.

**וַתַּשְׁמִידֵם** Jes 26,14.

**יַשְׁמִיד** *3 impf.* Dt 31,3 ‖ Jes 13,9 ‖ Ps 145,20.

**וַיַּשְׁמֵד** 1R 16,12 ‖ 2R 10,28.

**יַשְׁמִידֵם** *suff.* Dt 9,3.

**וַיַּשְׁמִדֵם** Dt 2,21.

**וְנַשְׁמִידָה** *1 impf. pl.* 2S 14,7.

**תַּשְׁמִידוּ** *2 impf. pl.* Dt 33,52 ‖ Jos 7,12.

**יַשְׁמִידוּ** *3 impf. pl.* 2R 14,11.

**וַיַּשְׁמִידוּם** *suff.* Dt 2,12.

v. chald.

(rad. **שָׁמַיִם** v. **שָׁמָה**)

**שָׁמַט [וְשָׁמַטְתָּה** *2 perf.*

proicere, deicere, deturbare; se proicere, cum impetu ruere; missum facere, relinquere; remittere (debitum); remittere, desistere ab aliqua re.

כדוגמתו ומעין הוראתו בערבית (בשמאל). השבעים קורין בירמיה י״ז ד׳ ושמטתה יָדְךָ מנחלתך.

Jer 17,4.

**שָׁמְטוּ** *3 perf. pl.* 2S 6,6 ‖ 1Ch 13,9.

**שָׁמוֹט** *inf. abs.* Dt 15,2.

**שְׁמֹט [שִׁמְטוּהוּ** (יתיר ו) *imper. pl. suff.* 2R 9,33.

**תִּשְׁמְטֶנָּה** *2 impf. suff.* 2R 23,11.

**וַיִּשְׁמְטוּהָ** *3 impf. pl. suff.* 2R 9,33.

**נִשְׁמַט [נִשְׁמְטוּ** *Ni. 3 perf. pl.* Ps 141,6.

**הִשְׁמִיט [תַּשְׁמֵט** *Hi. 3 impf. f.* (al. *2 impf. m.*) Dt 15,3.

## שְׁמִטָּה

remissio (debiti); שְׁנַת הַשְּׁ׳ annus quisque septenus s. sabbaticus.

Dt 15,1.2.

**הַשְּׁמִטָּה** Dt 15,2.9.31,10.

## שָׁמַיִם, שָׁמָיִם *pl. t.*

caelum.

כדוגמתו ברוב לשונות בני שם; י״מ מן הפעל בערבי שַׁמַא המורה על הגובה והנשא, וכטעם מרום, ולד״א עיקר שרשו מים, והשי״ן מבנין שַׁפְעֵל, כלומר נותני גשם ומטר (ויש לזה סמוכין בלשון ערבית הדרומית ובאשורית). להגורסים בבראשית א׳ א׳ את הַמַּיִם ואת הארץ אין סמך בתרגומים, ובכל המקראות המזכירים את י״י על הבריאה נאמר שמים וארץ.

Gn 1,8.14,19.22.49,25 ‖ Dt 32,40. 33,13.26 ‖ Jud 5,4.20 ‖ 2S 22,10. 14 ‖ 1R 8,35 ‖ Jes 1,2.13,13.40,22. 44,23.24.45,8.12.47,13.48,13.49,13.50,3.51,6.13.16.55,9.63,19.65,17 ‖ Jer 2,12.10,12.*51,15*.31,37 (36).33,25.51,48 ‖ Ez 32,7 ‖ Joel 2,10.4,16 ‖ Hab 3,3 ‖ Hag 1,10 ‖ Zach 12,1 ‖ Ps 8,9.18,10.33,6.50,6.57,11.12.*108,6*.68,9.69,35.78,23.24.89,3.6.12.30.95,5.102,26. 103,11.104,2.105,40.107,26.108,5.115,15.*121,2*.*124,8*.*134,3*.16. 139,8.146,6.147,8 ‖ Prv 3,19.9,27. 25,3.30,4 ‖ Job 9,8.11,8.14,12.20,27.22,12.14.26,11.13.35,5.38,29. 33.37 ‖ Thr 4,19 ‖ 1Ch 16,26 ‖ 2Ch 6,18.

**וְשָׁמַיִם, וְשָׁמָיִם** Gn 2,4 || Jes 40, 12 || Ps 140,13 || Job 15,15.

**הַשָּׁמַיִם, הַשָּׁמָיִם** Gn 1,1.9.14.15. 17.20.26.*28*.30. 2,1.4.19.20. 6,7. 17.7,3.11.19.23.8,2².9,2.19,24.21, 17.22,11.15.17.24,3.7.26,4.27,28. 39.28,17 || Ex 9,22.23.10,21.22.16, 4.17,14.20,11.*31,17*.22.24,10.32, 13 || Dt 1,10.*10,22.28,62*.2,25.4, 11.18².26.32².36.7,24.9,14.10,14. 11,11.17.21.17,3.25,19.26,15.28, 12.24.26.29,19.30,4.19.31,28 || Dt 32,1 || Jos 10,11.13 || 1S 5,12.17, 44.46 || 2S 18,9.21,10.22,8 || 1R 8, 22.27.30.32.*34.36.39*.43.45.49. 54.14,11.*16;4.21,24*.22,19 || 2R 1, 10.*12*.10.12.14. 2,1.11.14,27.17, 16.19,15.21,3.5.23,4.*5* || Jes 13,5. 10.14,13.34,4².37,16.42,5.45,18. 55,10.66,1.22 || Jer 4,23.25.28.7, 18.33.*16,4.19,7.34,20*.8,2.9,9.10, 2.14,22.15,3.19,13.23,24.32,17. 33,22.44,17.*18.25*.19.49,36.51,9. 53 || Ez 1,1.8,3.29,5.31,6.13.32,4. 38,20 || Hos 2,20.23.4,3.7,12 || Am 9,2 || Jon 1,9 || Neh 3,16 || Zeph 1, 3.5 || Hag 2,6.21 || Zach 2,10.5,9.6, 5 || Mal 3,10 || Ps 8,2.19,2.7.50,4. 57,6.79,2.96,11.97,6.104,12.113, 4.115,16.136,5.26.148,1.4² || Prv 23,5 || Job 1,16.12,7.28,21.24.35, 11.37,3.41,3 || Eccl 1,13.2,3.3,1. 10,20 || Dan 8,8.*11,4*.10.9,12.12, 7 || Esr 1,2 || Neh 1,4.5.9.2,4.20.9, 6³.23 || 1Ch 16,31.21,16.26.27,23 || 2Ch 2,5.11.6,18.21.23.*25.30.33*. 26.27.35.*39*.7,13.14.18,18.32,20. 33,3.5.36,23.

**וְהַשָּׁמַיִם** 1R 18,45 || Zach 8,12.

**בְּהַשָּׁמַיִם** Ps 36,6.

**מֵהַשָּׁמַיִם** 2Ch 7,1.

**בַּשָּׁמַיִם, בַּשָּׁמָיִם** Gn 11,4 || Ex 20,4 || Dt 1,28.3,24.4,17.39.5,8.9, 1.30,12 || Jos 2,11 || 1S 2,10 || 1R 8, 23 || 2R 7,2.19 || Jes 34,5 || Jer 8,7. 10,13.*51,16* || Ez 32,8 || Joel ?,3 || Am 9,6 || Ps 2,4.11,4.18,14.73,9. 25.78,26.103,19.113,6.115,3.119, 89.123,1.135,6 || Prv 30,19 || Job 16,19 || Thr 3,41 || Eccl 5,1 || 1Ch 29,11 || 2Ch 6,14.20,6.

**לַשָּׁמַיִם, לַשָּׁמָיִם** Jes 51,6 || Job 20,6 || Esr 9,6 || 2Ch 28,9.30,27.

**מִשָּׁמַיִם, מִשָּׁמָיִם** Jes 14,12.63, 15 || Ps 14,2.33,13.53,3.57,4.76,9. 80,15.85,12.102,20 || Thr 2,1.3, 50 || Neh 9,13.15.27.28.

**הַשָּׁמַיְמָה, הַשָּׁמָיְמָה** Gn 15,5. 28,12 || Ex 9,8.10 || Dt 4,19.30,12 || Jos 8,20 || Jud 13,20.20,40 || Job 2,12 || 2Ch 6,13.

**שְׁמֵי** *cs.* Ps 68,34.148,4 || Thr 3, 66 || Neh 9,6.

**וּשְׁמֵי** Dt 10,14 || 1R 8,27 || 2Ch 2, 5.6,18.

**בִּשְׁמֵי** Ps 68,34.

**מִשְּׁמֵי** Ps 20,7.

**שָׁמֶיךָ** *suff.* Dt 28,23 || Ps 8,4. 144,5.

**שְׁמֵיכֶם** Lev 26,19.

**שָׁמָיו** Dt 33,28.

—v. ch. (et n. pr. שִׁמְאָה?)—

## שָׁמֵמָה (שָׁמְמָה) *3 pref. f.* [שָׁמֵם°

stupere; vastatum, desolatum esse; (homo) perditus, solitarius; שֹׁמְמוֹת loca vastata, ruinae; vastationes; *Hithpo.* obstupescere; se ipsum perdere, destruere.

בהתפעל יורה תמהון כבארמית וכפעל שָׁאָה. י״מ וַנַּשִּׁים דבמדבר כ״א ל׳ כמו וַנְּנַשֵּׁם (= ונגשב), וזה טעם עד נֹפַח; השבעים קורין בש״ב י״ג כ׳ אַלְמָנָה ושממה, כלומר שלא נשאת עוד לבעל; בקצת ספרים והשמותיהו דיחזקאל י״ד ח׳ בימין נוסחא מוטעת היא; בל״ה י״ד יתכן לגרום בְּשַׂמּוֹתֶךָ כל הארץ; בל״ו ג׳ קורין השבעים שָׁאט ושאף (ע׳ ישעיה מ״ב י״ד); י״נ בדניאל ט׳ כ״ז בַּעַל שָׁמֵם, כנוי אל ציאום, ראש אלילי יון, וע׳ הערה אל כָּנָף.

Ez 35,12.15.

**שָׁמְמוּ, שָׁמֵמוּ** Q. *3 perf. pl.* Jes 52,14 || Ez 27,35.28,19.35,12.

**וְשָׁמְמוּ** (al. מְ) Lev 26,32 || Ez 26, 16.33,28.

**שׁוֹמֵם, שֹׁמֵם** *pt.* Thr 3,11 || Dan 8,13.9,27.12,11.

**שׁוֹמֵמִים, שׁוֹמְמִין** *pl.* Thr 1,4. 16.

**שׁוֹמֵמָה, שֹׁמֵמָה** *f. sg.* Jes 54, 1 || Thr 1,13.

**וְשֹׁמֵמָה** 2S 13,20.

**שֹׁמְמוֹת** *pl.* Jes 49,8 || Dan 9,26.

**הַשֹּׁמְמוֹת** (al. מֲ) Ez 36,4.

**שֹׁמְמוֹת** (al. מְ) *cs.* Jes 61,4².

**שֹׁמְמֹתֵינוּ** (al. מְ) *suff.* Dan 9, 18.

**וְשֹׁמְמֹתַיִךְ** (al. מְ) Jes 49,19.

**שַׁמּוֹת** *inf.* Ez 36,3.

**שֹׁמּוּ** *imper. pl.* Jes 2,12.

**אֶשֹּׁם** (al. rad. נָשַׁם) *1 impf.* Jes 42,14.

**יִשֹּׁם** *3 impf.* 1R 9,8 || Jer 18,16. 19,8.49,17.50,13 || 2Ch 7,21.

**יָשֹׁמּוּ** *3 impf. pl.* Ps 40,16 || Job 17,8.

**תֵּשַׁם, תֵּשָׁם** *3 impf. f.* Gn 47, 19 || Ez 12,19.

**וַתֵּשַׁם** Ez 19,7.

**תִּישַׁמְנָה** [תֶּשַׁמְנָה (al. rad. יָשַׁם) *3 impf. pl. f.* Ez 6,6.

**נָשַׁמָּה** [נָשַׁם *Ni. 3 perf. f.* Jer 12,11 || Ez 25,3 || Zach 7,14.

**נָשַׁמּוּ** *3 perf. pl.* Jes 33,8 || Joel 1,17 || Zeph 3,6 || Job 18,20 || Thr 4,5.

**וְנָשַׁמּוּ** Lev 26,22 || Jer 4,9 || Ez 4, 17.6,4.30,7 || Am 7,9.

**נְשַׁמָּה** *pt. f.* Ps 69,26.

**וּנְשַׁמָּה** Ez 32,15.

**הַנְּשַׁמָּה** Ez 36,34.35.36.

**נְשַׁמּוֹת** *pl.* Jes 54,3 || Ez 29,12. 30,7 || Am 9,14.

**הַנְּשַׁמּוֹת** Ez 33,10.

**וְהַנְּשַׁמּוֹת** Ez 36,35.

**מְשׁוֹמֵם, מְשֹׁמֵם** [שׁוֹמֵם *Po. pt.* Dan 9,27.11,31 || Esr 9,3.4.

**הֲשִׁמּוֹתָ** *Hi. 2 perf.* Job 16,7.

**וַהֲשִׁמּוֹתִי, וַהֲשִׁמֹּתִי** *1 perf.* Lev 26,31.32 || Ez 30,12.14.32,10 || Hos 2,14.

הַשַּׁמּוּ *3 perf. pl.* Jer 10,25 ‖ Ps 79,7.
מַשְׁמִים *pt.* Ez 3,15.
הַשְׁמֵם *inf. abs.* Mich 6,13.
אַשְׁמֵם *1 impf. suff.* Ez 20,26.
יַשִּׁים *3 impf.* Jer 49,20.50,45.
וַיְשִׁמֵּם *suff.* 1S 5,6.
וַנַּשִּׁים *1 impf. pl.* Nu 21,30.
הָשַּׁם] הָשַּׁמָּה (= ה) *Ho. inf. suff.* Lev 26,34.35 ‖ 2Ch 36,21.
בְּהָשַּׁמָּה (= בְּהָשַּׁמָּה) Lev 26,43.
וְהָשַּׁמּוּ *imper. pl.* Job 21,5.
הִשְׁתּוֹמֵם] וְאֶשְׁתּוֹמֵם *Hithpo. 1 impf.* Jes 63,5.
וָאֶשְׁתּוֹמֵם Dan 8,27.
תִּשּׁוֹמֵם *2 impf.* Eccl 7,16.
יִשְׁתּוֹמֵם *3 impf.* Ps 143,4.
וַיִּשְׁתּוֹמֵם Jes 59,16.

## שָׁמֵם] הַשָּׁמֵם

devastatus, desolatus.

ששמם דאיכה יתכן להיות גם פעל עבר; למדנחאי ששמם קרי וכתיב (אולי היה הקרי שֶׁהָשַׁמֵּם ע״ד השלמים).

Dan 9,17.

שֶׁהַשָּׁמֵם (?) K., שֶׁשָּׁמֵם Q. Thr 5,18.
שְׁמָמָה *f.* Jer 12,11.

## שְׁמָמָה, K. (Ez 35,12)

stupor, vastatio, desolatio, desertum.

Ex 23,29 ‖ Lev 26,33 ‖ Jos 8,28 ‖ Jes 1,7.6,11.17,9.62,4.64,9 ‖ Jer 4,27.6,8.9,10.*34,22*.10,22.12,10.32,43.49,2.33.50,13 ‖ Ez 6,14.*33,28*.7,27.12,20.14,15.16.15,8.29,10.12².32,15.33,29.35,3.4.12.14.15.36,34 ‖ Joel 2,3.4,19 ‖ Mich 1,7 ‖ Mal 1,3.

וּשְׁמָמָה Jes 1,7 ‖ Ez 23,33.35,7 ‖ Joel 2,20 ‖ Zeph 2,9.
לִשְׁמָמָה Jer 12,11.44,6 ‖ Ez 29,9 ‖ Joel 4,19 ‖ Mich 7,13 ‖ Zeph 1,13.2,4.13.

שְׁמָמוֹת] שְׁמָמוֹת (al. מְ) *pl. cs.* Jer 51,26.*62* ‖ Ez 35,9.
לְשִׁמְמוֹת Jer 25,12.
שְׁמָמָה] לִשְׁמָמָה Ez 35,7.

## שִׁמָּמוֹן] בְּשִׁמָּמוֹן

stupor, torpor.

Ez 12,19.

וּבְשִׁמָּמוֹן Ez 4,16.

## שַׁמָּה

stupor, vastatio, desolatio, desertum.

Jes 24,12 ‖ Jer 5,30.8,21.51,37 ‖ Ez 23,33.

לְשַׁמָּה Dt 28,37 ‖ 2R 22,19 ‖ Jes 5,9.13,9 ‖ Jer 2,15.4,7.18,16.19,8.*25,9*.25,11.18.38.44,12.46,19.48,9.49,13.17.50,3.23.*51,41*.51,29.43 ‖ Hos 5,9 ‖ Joel 1,7 ‖ Mich 6,16 ‖ Zeph 2,15 ‖ Zach 7,14 ‖ Ps 73,19 ‖ 2Ch 29,8.30,7.
וּלְשַׁמָּה Jer 29,18.42,18.44,22.
שַׁמּוֹת *pl.* Ps 46,9.
מְשַׁמָּה] וּמְשַׁמָּה Ez 5,15.6,14.*33,28.29.35,3*.
מְשַׁמּוֹת *pl.* Jes 15,6.
לִמְשַׁמּוֹת Jer 48,34.

——v. chald. et n. pr.——

## שָׁמֵן] שָׁמַנְתָּ *2 perf.*

pinguem esse; *Hi.* pingue facere, pinguedine obducere; pinguem fieri.

כמוהו בצורית, סורית, ערבית ואשורית, והוא פעל נגזר מן שֶׁמֶן.

Dt 32,15.

שָׁמְנוּ *3 perf. pl.* Jer 5,28.
וַיִּשְׁמַן *3 impf.* Dt 32,15.
הִשְׁמִין] הַשְׁמֵן *Hi. imper.* Jes 6,10.
וַיַּשְׁמִינוּ *3 impf. pl.* Neh 9,25.

## שָׁמֵן

pinguis, opimus; fertilis, ferax.

Jud 3,29 ‖ Ez 34,14 ‖ Hab 1,16 ‖ 1Ch 4,40.

וְשָׁמֵן Jes 30,23.
שְׁמֵנָה *f.* Gn 49,20 ‖ Neh 9,25.
הַשְּׁמֵנָה *interrog.* Nu 13,20.
הַשְּׁמֵנָה Ez 34,16.
וְהַשְּׁמֵנָה Neh 9,35.

## שֶׁמֶן, שָׁמֶן

pinguitudo, adeps; fecunditas, fertilitas; oleum et olivum; unguentum, sc. oleum conditum variis aromatibus.

השבעים קורין בישעיה י׳ כ״ז: וְחֻבַּל על מִגְּי־שְׁכֶם; ר׳ יוסף הלוי גורס בתהלים צ״ב י״א בְּלוֹתִי כְּשֶׁמֶן רענן, כלומר זקנתי תהיה כעץ שמן רענן; במשלי כ״ז ט״ז קורין השבעים: הַצְּפֹנִי צְפֹן רוּחוֹת וּשְׁמוֹ יָמִין יִקָּרֵא, או לפי נ״א: רוּחַ צפון קָשָׁה וּבְשֵׁם נָעִים יִקָּרֵא (?!).

Gn 28,18. 35,14 ‖ Ex 25,6.27,20.29,7.*40,9*.23.30,25².*31*.31,11.*35,15.39,38*.35,14.*39,37*.37,29 ‖ Lev 2,1.6.15.5,11.8,2.10.26.10,7.14,10.21.21,10.12.24,2 ‖ Nu 4,16.5,15.15,4 ‖ Dt 8,8 ‖ 1S 16,1 ‖ 2S 14,2 ‖ 1R 5,25.6,23.31.32.33.17,12 ‖ 2R 4,2.20,13 ‖ Jes 5,1.10,27.41,19.61,3 ‖ Mich 6,7.15 ‖ Hag 2,12 ‖ Ps 45,8.141,5 ‖ Prv 27,9 ‖ Job 29,6 ‖ Cant 1,3 ‖ Eccl 10,1 ‖ Neh 8,15.

וְשֶׁמֶן Ex 30,24.35,8 ‖ Nu 4,16 ‖ Dt 28,40.32,13 ‖ Jer 40,10.41,8 ‖ Ez 45,24.*46,5.7.11*.46,14 ‖ Hos 12,2 ‖ Prv 27,16 ‖ Eccl 9,8 ‖ 1Ch 12,40 (41) ‖ 2Ch 2,9.11,11.
וָשֶׁמֶן Ez 16,13.19.27,17 ‖ Prv 21,17.20 ‖ Esr 3,7.
הַשֶּׁמֶן, הַשָּׁמֶן Ex 35,28 ‖ Lev 14,12.*24*.15.16².17.26.27.28.29 ‖ Nu 11,8 ‖ 1S 10,1.16,13 ‖ 1R 1,39.17,14.16 ‖ 2R 4,6.7.9,1.3.6 ‖ Jes 39,2 ‖ Ez 45,14.46,15 ‖ 1Ch 27,28 ‖ 2Ch 2,14.
וְהַשֶּׁמֶן 1Ch 9,29.
בְּשֶׁמֶן Ex 29,40 ‖ Nu 28,5.35,25 ‖ Ps 89,21.92,11 ‖ Esth 2,12.
בַּשֶּׁמֶן, בַּשָּׁמֶן Ex 29,2² ‖ Lev 2,4².*7,12.5.23,13*.7.6,14.7,10.12².9,4.14,10.18.21 ‖ Nu 6,15².7,13.*19.25*.

*31.37.43.49.55.61.67.73.79.* 8,8. 15,6.9. 28,9.*12²*.*13*. 20.*28*.*29*,3.9. *14* ‖ Dt 33,24 ‖ 2S 1,21 ‖ Jes 1,6. 57,9 ‖ Ez 16,9 ‖ Ps 23,5.

**כַּשֶּׁמֶן** Ez 32,14 ‖ Ps 133,2.

**וְכַשֶּׁמֶן ,וְכַשָּׁמֶן** Ez 45,25 ‖ Ps 109, 18.

**לְשֶׁמֶן** Ex 25,5.35,8.

**וּלְשֶׁמֶן** Ex 35,28.

**מִשֶּׁמֶן ,מְשֶּׁמֶן** Lev 8,12.30 ‖ Ps 55,22.104,15.109,24 ‖ Prv 5,3 ‖ Eccl 7,1.

**וּמִשֶּׁמֶן** Ex 29,21.

**שַׁמְנִי** *suff.* Hos 2,7.

**וְשַׁמְנִי** Ez 16,18.23,41.

**שַׁמְנָהּ** Nu 4,9.

**וּמִשַּׁמְנָהּ** Lev 2,2.16.6,8.

**שְׁמָנִים** *pl.* Jes 25,6².28,1.*4* ‖ Am 6,6.

**שְׁמָנֶיךָ** *suff.* Cant 1,3.

**שְׁמָנַיִךְ** Cant 4,10.

**שָׁמָן]? וּמִשְׁמַנֵּי (= שְׁ) *pl. cs.***

pinguedo, fertilitas.

לדעת האחרונים המ״ם שמושית ונשמט הדגש, אמנם לראב״ע ורד״ק הוא למשקל, וכמו וממשמני, או מוסב על ויתן לך (כבאור רש״ד); לפי אונקלוס והשבעים זה ורעהו שנידם מ״ם השמוש.

Gn 27,28.

**מִשְׁמָן] וּמִשְׁמַן *cs.***

pinguetudo; *pl.* arva pinguia, fertilia; milites pingues, ro busti.

י״מ רחוק מן שמני הארץ יהיה מושבך, והוא רחוק, וע׳ לעיל.

Jes 17,4.

**מִשְׁמַנֵּי** (al. = שְׁ) *pl. cs.* Gn 27, 39.

**וּבְמִשְׁמַנֵּי** Dan 11,24.

**בְּמִשְׁמַנָּיו** *suff.* Jes 10,16.

**בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם** Ps 78,31.

**מִשְׁמָן] מַשְׁמַנִּים *pl.***

pinguedines, cupediae.

Neh 8,10.

——אַשְׁמַנִּים v. p. 74ᵇ——

**שְׁמוֹנֶה ,שְׁמֹנֶה *f.***

octo; *pl.* שְׁמֹנִים octoginta.

כמוהו בכל לשונות בני שם, במקצתם בשמאל או בתי״ו ת׳ שי״ן כבארמית וסורית, ובערבית בתי״ו רפויה. השבעים קורין בדה״ב ל״ד ט׳ בן שמונה עשרה כבמ״ב כ״ד ח׳.

Gn 5,4.19 ‖ Ex 26,2.*36*,*9* ‖ Jud 3, 8.14.10,8.12,14 ‖ 2S 23,8.24,9 ‖ 1R 7,10.15.15,1 ‖ 2R 3,1.22,1.24,8. 12.25,17 ‖ Jer 32,1.52,21.29² ‖ Ez 40,9.31 ‖ Esr 2,6 ‖ Neh 7,13.11, 12 ‖ 2Ch 11,21.13,1.34,1.8.36,9.

**וּשְׁמוֹנֶה ,וּשְׁמֹנֶה** Gn 5,7.*10*.*13*. *16*.*17* ‖ Nu 35,7 ‖ Dt 2,14 ‖ Jos 21, 39 ‖ 1S 4,15 ‖ 1R 16,29 ‖ 2R 8,17. 10,36.15,8 ‖ Ez 40,34.*37* ‖ Neh 7, 11 ‖ 1Ch 12,24(25).30(31) ‖ 2Ch 21,5.*20*.

**בִּשְׁמוֹנֶה ,בִּשְׁמֹנֶה** 2R 22,3. 23, 23 ‖ 2Ch 13,3.35,19.

**וּבִשְׁמוֹנֶה** 2Ch 34,3.

**שְׁמוֹנָה ,שְׁמֹנָה *m.*** Gn 14,14.22, 23 ‖ Ex 26,25.*36*,*30* ‖ Nu 29,29 ‖ Jud 20,44 ‖ 1S 17,12 ‖ 2S 8,13 ‖ Ez 40,41. 48,35 ‖ Esr 8,18 ‖ Neh 7, 11 ‖ 1Ch 12,31(32).*18*,*12*. 24,4.15. 26,9 ‖ 2Ch 29,17².

**וּשְׁמוֹנָה ,וּשְׁמֹנָה** Mich 5,4 ‖ Esr 2,16.23.*41*. 8,9.11 ‖ Neh 7,15.16. 21.22.26.27. *11*,*14*.44.45.11,6.8 ‖ 1Ch 12,35(36).16,38. 23,3. 25,7 ‖ 2Ch 11,21.

**בִּשְׁמֹנָה** Jer 41,15.

**לִשְׁמוֹנָה** Eccl 11,2 ‖ 1Ch 25,25.

**שְׁמֹנַת *cs.*** Gn 17,12.21,4 ‖ Nu 3, 28.4,48.7,8 ‖ Jud 20,25.

**וּשְׁמוֹנַת ,וּשְׁמֹנַת־** Nu 2,24 ‖ 1Ch 29,7.

**שְׁמוֹנִים ,שְׁמֹנִים *pl.*** Gn 16,16 ‖ Ex 7,7 ‖ Jud 3,30 ‖ 1S 22,18 ‖ 2S 19,33.36 ‖ 2R 10,24. 19,35 ‖ Jer 41,5 ‖ Ps 90,10 ‖ Esth 1,4 ‖ Esr 8, 8 ‖ Neh 7,26.11,18 ‖ 1Ch 7,5.15,9. 25,7 ‖ 2Ch 26,17.

**וּשְׁמוֹנִים ,וּשְׁמֹנִים** Gn 5,25. 26. 28.35,28 ‖ Ex 7,7 ‖ Nu 2,9.4,48 ‖ Jos 14,10 ‖ 1R 5,29.12,21 ‖ Jes 37, 36 ‖ Cant 6,8 ‖ 2Ch 2,1.17.11,1.14, 7.*17*,*15*.17,18.

**בִּשְׁמוֹנִים ,בִּשְׁמֹנִים** 1R 6,1 ‖ 2R 6,25.

**שְׁמִינִי] הַשְּׁמִינִי**

octavus; הַשְּׁמִינִית instrumentum musicum octo fidibus instructum.

טעם על־השמינית, כנור בעל שמונה נימין.

Ex 22,29 ‖ Lev 9,1.12,3. 14,10.23. 15,14.29.22,27. 23,36.39 ‖ Nu 6, 10.7,54.29,35 ‖ 1R 6,38. 8,66.12, 32.33 ‖ Ez 43,27 ‖ Zach 1,1 ‖ Neh 8,18 ‖ 1Ch 12,12(13).24,10.25,15. 26,5.27,11 ‖ 2Ch 7,9.

**הַשְּׁמִינִת (Lev) ,הַשְּׁמִינִית *f.*** Lev 25,22 ‖ Ps 6,1.12,1 ‖ 1Ch 15, 21.

**שָׁמַע ,שָׁמֵעַ** (4)

audire, auscultare, attendere, exaudire; obedire, obtemperare, morem gerere; audita intellegere; *Pi.* et *Hi.* vocare, convocare.

כדונמתו בסורית, ערבית, שבאית, כושית ואשורית. השבעים קורין בש״א י״ג ג׳: פָּשְׁעוּ העברים; בל״א י״א: וישמעו ישבי, ומשמיטין אֵלָיו, וי״ג כָּל ת׳ אֵלָיו, או בַּעֲלֵי, ובהשמטת יֹשְׁבֵי; לרד״ק „שמעו עמים כלם" דמ״א כ״ו כ״ח (והדה״ב י״ח כ״ז) הוא התחלת נביאת מיכה מקאפ׳ א׳ ב׳ עד סוף קאפ׳ ב׳, שמסיים „אסף אאסף יעקב כלך...אשימם כצאן בצרה", וזהו נגד מה שנאמר כאן: ראיתי את כל ישראל נפצים על ההרים כצאן אשר אין להם רעה; השבעים, הסורי והירונימוס קורין במ״ב כ׳ י״ג וַיִּשְׂמַח, ויגיד עליו רעו דהה״ב: בישעיה מ״נ י״ב יש לסרס: הגדתי והשמעתי והושעתי; בירמיה ד׳ י״ט לפי נקוד האשורי שֹׁמַעַת נפשי, וליונתן והשבעים שָׁמְעָה; י״נ ביחזקאל י״ט ד׳ וַיִּשָּׁמְעוּ, כלומר נקבצו עליו; במיכה ו׳ ב׳: שִׁמְעוּ... וְהָאֵתָנִים מוסדי ארץ, ובפסוק ט׳ שִׁמְעוּ מַטֶּה; בתהלים נ״א י״ג: תַּשְׂבִּיעֵנִי ששון ושמחה, ואינו מכרח; שמע דמשלי י״ג א׳ נמשך גַּם לשלפניו: בן חכם שמע מוסר אב (וי״ג מוּסָר אָהֵב).

Gn 16,11.21,17. 24,52.26,5.29,33. 30,6.34,5.39,10 ‖ Ex 7,13.*22*.*8*,*11*. *15*.*9*,*12*.16,9 ‖ Dt 1,45.3,26.5,23 ‖ Jud 11,17. 28 ‖ 1S 14,27. 23,10. 11 ‖ 2S 12,18.13,21.19,3 ‖ 1R 5,15.

11,21.12,15.16 ‖ 2R 14,11.19,4.8. 20,12 ‖ Jes 37,4.8.66,8 ‖ Jer 18, 13.36,13.25.37,2.14.43,4.50,43 ‖ Ez 33,5 ‖ Ps 6,9.10.22,25.28,6.34, 7.18.66,19.78,21.59.81,12 ‖ Prv 13,1.8 ‖ Esth 3,4 ‖ Neh 3,33.*4,1* ‖ 2Ch 10,15.16.24,17.25,20.35,22.

**הֲשָׁמַע** (נס״א) *interrog.* Dt 4,33.

**וְשָׁמַע** Nu 30,5.8.12 ‖ 1S 2,22.16,2 ‖ 2S 16,21.17,9 ‖ 2R 19,7 ‖ Jes 37,7 ‖ Jer 20,16 ‖ Ez 33,4.

**שָׁמְעָה** *3 perf. f.* Jos 24,27 ‖ 1S 28,21 ‖ 2R 9,30 ‖ Zeph 3,2 ‖ Ps 97,8 ‖ Job 13,1.29,11 ‖ Ruth 1,6 ‖ 2Ch 9,1.

**וְשָׁמְעָה** Lev 5,1.

**שָׁמַעְתָּ, שָׁמָעְתָּ** *2 perf.* Lev 3, 17.22,18 ‖ Ex 7,16 ‖ Dt 4,33.36.9,2.28,45.*62* ‖ Jos 14,12 ‖ 1S 15,19. 28,18 ‖ 1R 20,36 ‖ 2R 19,6.11.25. 22,18 ‖ Jes 37,6.11.26.40,28.48,6. 8 ‖ Jon 2,3 ‖ Ps 10,17.31,23.61,6 ‖ Thr 3,56.61 ‖ Neh 9,9 ‖ 2Ch 25, 16.34,26.

**וְשָׁמַעְתָּ, וְשָׁמַעַתְּ** Dt 4,30.*30*,2.6, 3.12,28.17,4.27,10.30,8 ‖ Jud 7, 11 ‖ 1R 8,30².45.49 ‖ Ez 3,17.*33, 7* ‖ 2Ch 6,21².35.39.

**שְׁמַעְתָּם** *suff.* Jes 48,7.

**שָׁמַעַתְּ** *2 perf. f.* 1R 1,11 ‖ Jer 22,21 ‖ Ruth 2,8.

**שָׁמַעְתִּי** Q. Jer 4,19.

**שָׁמַעְתִּי, שָׁמָעְתִּי** *1 perf.* Gn 3, 10.21,26.27,6.37,17.41,15.42,2 ‖ Ex 3,7.6,5.16,12 ‖ Nu 14,27 ‖ Dt 5,25.26,14 ‖ 1S 12,1.15,20.25,7. 35 ‖ 1R 2,42.5,22.9,3.10,6.7 ‖ 2R 19,20.20,5.22,19 ‖ Jes 21,10.28, 22.38,5 ‖ Jer 4,31.20,10.23,25.31, 18(17).42,4.49,14 ‖ Ez 35,12.13 ‖ Hab 3,2.16 ‖ Zeph 2,8 ‖ Ps 31,14. 62,12 ‖ Prv 5,13 ‖ Job 16,2 ‖ Dan 12,8 ‖ Neh 5,6 ‖ 2Ch 7,12.9,5.6.34, 27.

**וְשָׁמַעְתִּי** Ex 22,26 ‖ Jer 29,12.

**שְׁמַעְתִּיךָ** *suff.* Gn 17,20 ‖ Job 42,5.

**וּשְׁמַעְתִּיו** Dt 1,17.

**שָׁמְעוּ, שָׁמֵעוּ, שָׁמְעוּ** *3 perf. pl.* Gn 43,25 ‖ Ex 6,9.*16,20*.12.15,14 ‖ Nu 14,14.15.22 ‖ Jos 5,6.9,3 ‖ Jud 2,17.20 ‖ 1S 13,4.14,22 ‖ 2S 18,5 ‖ 1R 5,14 ‖ 2R 3,21.17,14.*40.21,9*. 18,12².22,13 ‖ Jes 42,24.52,15.64, 3.66,4.19 ‖ Jer 7,24.*11,8.17,23.44, 5*.26.28.9,9.12.13,11.29,19.32,23. 34,14.35,14.16.17.36,31.40,11. 43,7.46,12.49,5.23 ‖ Ez 12,2 ‖ Hos 9,17 ‖ Mich 5,14 ‖ Zach 1,4.7,13 ‖ Ps 106,25.138,4 ‖ Job 3,18.29, 21 ‖ Thr 1,21² ‖ Esth 1,18 ‖ Neh 4,9.6,16.9,16.29².

**וְשָׁמְעוּ** Ex 3,18 ‖ Nu 14,13 ‖ Jes 29,18 ‖ Ez 33,31.*32* ‖ Ps 141,6.

**שְׁמַעְתֶּם** *2 perf. pl.* Gn 42,22 ‖ Dt 1,43.9,23 ‖ Jud 2,2.*6,10* ‖ 1R 1, 45 ‖ Jes 65,12 ‖ Jer 3,13.7,13.*25,3*. 25,4.*29,19*.7.8.26,5.11.12.34,17. 40,3.42,21.44,23.35,14.*15*.18.

**וּשְׁמַעְתֶּם** 1S 12,14 ‖ Jes 1,19.

**שָׁמַעְנוּ שָׁמָעְנוּ** *1 perf. pl.* Gn 42,21 ‖ Dt 5,21 ‖ Jos 1,17.2,10.9, 9 ‖ 2S 7,22 ‖ 2R 20,31 ‖ Jes 16,6. 24,16 ‖ Jer 3,25.6,24.30,5.48,29. 51,51 ‖ Ob 1 ‖ Zach 8,23 ‖ Ps 44,2. 48,9.78,3 ‖ Job 28,21 ‖ Dan 9,6. 10.14 ‖ 1Ch 17,20.

**וְשָׁמַעְנוּ** Dt 5,24.

**שְׁמַעֲנוּהָ** *suff.* Ps 132,6.

**שֹׁמֵעַ, שׁוֹמֵעַ** (Prv 21,28), K. *pt.* Gn 42,23 ‖ Ex 32,18 ‖ Nu 24,4. *16* ‖ Dt 21,18.20 ‖ Jud 11,10 ‖ 1S 2,23.24.3,9.10.15,14 ‖ 2S 20,17 ‖ 1R 3,9 ‖ Jes 1,15.41,26.50,10 ‖ Jer 7,16.11,14.14,12.17,23k ‖ Ps 38, 15.59,8.65,3.69,34.81,14 ‖ Prv 8, 34.21,28.25,10 ‖ Job 31,35.34,34 ‖ Eccl 7,5.

**וְשׁוֹמֵעַ, וְשֹׁמֵעַ** (Prv 15,32) 2S 15,3 ‖ Prv 1,33.12,15.15,32.

**הַשֹּׁמֵעַ** Gn 21,6 ‖ 2S 17,9 ‖ Ez 3, 27.33,4.

**שֹׁמְעוֹ** *suff.* 1S 3,11.

**שֹׁמְעָהּ** 2R 21,12 q ‖ Jer 19,3.

**שֹׁמְעִים** *pl.* Dt 4,12 ‖ 2R 10,6.18, 26 ‖ Jes 32,3.36,11 ‖ Jer 32,33.44, 16 ‖ Ez 20,29.

**וְשֹׁמְעִים** 2Ch 9,7.

**הַשֹּׁמְעִים** Lev 24,14 ‖ 1R 10,8 ‖ Jer 36,24 ‖ Zach 8,9.

**שֹׁמְעֵי** *cs.* Ez 13,19 ‖ Neh 3,19.

**שֹׁמְעָיו** K. *suff.* 2R 21,12.

**שֹׁמַעַת, שֹׁמַעַת** *f. sg.* Gn 18,10. 27,5 ‖ 1R 10,1 ‖ Prv 15,31.20,12. 25,12.

**שָׁמוֹעַ, שָׁמֹעַ** *inf. abs.* Ex 15, 26.19,5.22,22.23,22 ‖ Dt 1,16.11, 13.15,5.28,1 ‖ 1S 23,10 ‖ Jes 6,9. 55,2 ‖ Jer 17,24.31,18(17) ‖ Zach 6,15 ‖ Job 13,17.*21,2*.37,2.

**שְׁמוֹעַ, שְׁמֹעַ,** Q. *cs.* Nu 30,9 ‖ Dt 17,12 ‖ 1S 15,22 ‖ Jes 28,12.30, 9 ‖ Jer 16,12.17,23q.18,10.19,15. 42,13 ‖ Dan 9,11.

**בִּשְׁמֹעַ** Ex 16,8.

**כִּשְׁמֹעַ** Gn 27,34.29,13.39,19 ‖ Jos 5,1.6,20.9,1.10,1.11,1 ‖ Jud 7,15 ‖ 1S 15,22 ‖ 1R 5,21.12,2.20.13,4. 14,6.15,21.19,13.20,12.21,15.16. 27 ‖ 2R 5,8.6,30.*22,11*.19,11 ‖ Jes 37,1 ‖ 2Ch 10,2.16,5.34,19.

**וְכִשְׁמֹעַ** 2Ch 15,8.

**לִשְׁמוֹעַ, לִשְׁמֹעַ** Lev 26,21 ‖ Dt 5, 22.18,16.23,6.29,3.30,20 ‖ Jos 10, 14.24,10 ‖ Jud 2,17.5,16.19,25.20, 13 ‖ 1S 8,19 ‖ 2S 13,14.16.14,17. 22,45 ‖ 1R 3,11.5,14.8,28.29.52. 10,24 ‖ Jes 34,1.50,4 ‖ Jer 11,10. 13,1.25,4.26,5.35,13 ‖ Ez 3,7².12, 12,2.20,8 ‖ Am 8,11 ‖ Ps 102,21. 103,20 ‖ Prv 19,27 ‖ Eccl 4,17.7, 5 ‖ Neh 1,6.8,2.9,17 ‖ 2Ch 6,19.20. 9,23.

**וְלִשְׁמֹעַ** Dt 26,17.

**מִשְּׁמוֹעַ, מִשְּׁמֹעַ** Jes 21,3.33,15. 19.59,1.2 ‖ Zach 7,11.12 ‖ Prv 28, 9 ‖ Eccl 1,8.

**כְּשָׁמְעִי** *suff.* Neh 1,4.

**וּכְשָׁמְעִי** Dan 10,9 ‖ Esr 9,3.

**בְּשָׁמְעֲךָ,** K. 2S 5,24 ‖ 2R 22,19 ‖ 2Ch 34,27.

**כְּשָׁמְעֲךָ,** Q. 2S 5,24 ‖ 1Ch 14,15.

**בְּשָׁמְעֲכֶם** K. Jos 6,5.

**כְּשָׁמְעֲכֶם**, Q. Dt 5,20 ‖ Jos 6,5 ‖ 2S 15,10.

**שָׁמְעוֹ** Nu 30,6.8.13.15.16.

**בְּשָׁמְעוֹ**, K. Ex 16,7 ‖ Dt 29,18 ‖ 1S 11,6 ‖ Ps 106,44.

**כְּשָׁמְעוֹ**, Q. Gn 39,15 ‖ 1S 11,6.

**וּכְשָׁמְעוֹ** Gn 24,30.

**כְּשָׁמְעָתוֹ** Jes 30,19.

**בְּשָׁמְעָם** 2Ch 20,29.

**כְּשָׁמְעָם** Gn 34,7 ‖ Jer 36,16 ‖ Neh 8,9.13,3.

**שְׁמַע, שְׁמָע** *imper.* Gn 21,12. 27,8.*43*.13 ‖ Ex 18,19 ‖ Dt 4,1.5,1. 6,4.9,1.20,3.33,7 ‖ 1S 8,7.9.22.15, 1.22,12.28,22 ‖ 2S 20,17 ‖ 1R 22, 19 ‖ 2R 20,16 ‖ Jes 39,5.44,1.48. 12 ‖ Jer 22,2.28,7.15.34,4.37,20. 38,20 ‖ Ez 2,8.3,10.21,3.40,4.44, 5 ‖ Am 7,16 ‖ Zach 3,8 ‖ Ps 17,6. 27,7.28,2.30,11.54,4.64,2.81,9. 143,1 ‖ Prv 1,8.4,10.19,20.23,19, 20 ‖ Job 15,17.33,1.31.33.42,4 ‖ Dan 9,17 ‖ Neh 3,36.

**וּשְׁמַע, וְשָׁמַע** Ex 23,21 ‖ Nu 23, 18 ‖ Dt 5,24.27,9 ‖ 1S 25,24 ‖ 2R 19,16² ‖ Jes 37,17² ‖ Jer 18,19 ‖ Ps 4,2 ‖ Prv 22,17 ‖ Dan 9,18.

**שִׁמְעָה, שְׁמֶ'** (Ps 39,33), **שָׁמְעָה** Ps 17,1.39,13.50,7.61,2.84,9.102, 2.119,14.130,2 ‖ Job 32,10.34, 16 ‖ Dan 9,19.

**שְׁמָעֵנִי** *suff.* Gn 23,11.13.15.

**שְׁמָעֵנוּ** Gn 23,6.

**שְׁמָעֶנָּה** Job 5,27.

**שִׁמְעִי** *f.* Jes 47,8.51,21 ‖ Jer 6, 19.22,29 ‖ Ez 16,35 ‖ Ps 45,11.

**שִׁמְעוּ, שְׁמָעוּ** (Jes 6,9) *pl. m.* Gn 37,6 ‖ Nu 12,6.16,8.20,10 ‖ Jud 5,3.9,7 ‖ 1S 22,7 ‖ 2S 20,16 ‖ 1R 22,28 ‖ 2R 7,1.18,28 ‖ Jes 1,2. 10.6,9.7,13.28,14.33,13.34,13.42, 18.46,3.12.48,1.16.49,1.51,1.7.55, 2.3.66,5 ‖ Jer 2,4.5,21.6,18.7,2.*44*, *24*.*26*.23.*11*,*4*.*7*.10,1.11,2.*6*.13, 15.17,20.*19*,*3*.21,11.29,20.31,9 (10).42,15.49,20.*50*,*45* ‖ Ez 6,3. *36*,*4*.13,2.*34*,*9*.18,25.25,3.34,7. 36,1.37,4 ‖ Hos 4,1.5,1 ‖ Joel 1,2 ‖ Am 3,1.5,*1*.13.4,1.8,4 ‖ Mich 1,2. 3,1.9.6,1.2.9 ‖ Ps 34,12.49,2.66, 16 ‖ Prv 4,1.5,7.*7*,*24*.*8*,*32*.8,6.33 ‖ Job 13,6.17.*21*,*2*.34,2.10.37,2 ‖ Thr 1,18 ‖ 2Ch 18,18.27.

**וְשִׁמְעוּ, וְשִׁמְעוּ** (Jes 48,14) Gn 49, 2² ‖ Jos 3,9 ‖ Jes 28,23².48,14 ‖ Jer 26,13 ‖ Ez 33,30.

**שְׁמָעוּנִי** *suff.* Gn 23,8 ‖ 1Ch 28, 2 ‖ 2Ch 13,4.15,2.20,20.28,11. 29,5.

**שְׁמַעַן, שְׁמַעְנָה** *pl. f.* Gn 4,23 ‖ Jes 32,9 ‖ Jer 9,19.

**אֶשְׁמַע, אֶשְׁמָע** *1 impf.* Ex 5,2. 22,22 ‖ 2S 19,26 ‖ Jes 65,24 ‖ Jer 11,11.22,21 ‖ Ez 8,18 ‖ Am 5,23 ‖ Zach 7,13 ‖ Ps 38,14.81,6 ‖ Job 4, 16.20,3.33,8 ‖ 2Ch 7,14.

**וָאֶשְׁמַע, וָאֶשְׁמָע** (Jer 8,6) 1S 15, 24.28,21 ‖ Jes 6,8 ‖ Jer 8,6 ‖ Ez 1, 24.28.2,2.3,12.43,6 ‖ Dan 8,16. 10,9.12,7.

**אֶשְׁמְעָה** Jer 4,21 ‖ Ps 85,9.

**וָאֶשְׁמְעָה, וְאֶשְׁמְעָה** Nu 9,8 ‖ Dan 8,13.

**תִּשְׁמַע, תִּשְׁמָע** *2 impf.* Gn 41, 15 ‖ Ex 15,26.23,22 ‖ Dt 13,4.9.13, 4.9.13.19.*28*,*2*.*30*,*10*.15,5.*28*,*1*. 28,13.15.49.30,17 ‖ 1S 24,10 ‖ 2S 15,35 ‖ 1R 8,30.32.*34*.*36*.*39*.43. 11,38.20,8 ‖ Jer 5,15.38,15 ‖ Ez 3, 6 ‖ Hab 1,2 ‖ Ps 5,4.81,9 ‖ Job 15, 8 ‖ Eccl 7,21 ‖ Neh 9,27.28 ‖ 2Ch 6,21.23.*25*.*30*.*33*.27.

**וְתִשְׁמַע** 2Ch 20,9.

**יִשְׁמַע, יִשְׁמָע** *3 impf.* Ex 6, 30.7,4.11,9.19,9 ‖ Dt 18,19.21,18 ‖ Jos 1,18 ‖ 1S 26,19.30,24 ‖ 2S 14, 16 ‖ 2R 19,4 ‖ Jes 6,10.37,4.42, 20 ‖ Jer 11,3 ‖ Ez 3,27 ‖ Ps 4,4.18, 7.55,20.58,6.66,18.94,9.116,1. 145,19 ‖ Prv 1,5.15,29.18,13.29, 24 ‖ Job 27,9.34,28.35,13.39,7.

**וְיִשְׁמַע** Jud 9,7 ‖ Jes 42,23 ‖ Jer 23,18.

**וַיִּשְׁמַע, וַיִּשְׁמָע** Gn 14,14.16,2.21, 17.23,16.28,7.30,17.22.31,1.35, 22.37,21.45,2 ‖ Ex 2,15.24.18,1.24. 32,17.33,4 ‖ Lev 10,20 ‖ Nu 7,89. 11,1.10.12,2.16,4.20,16.21,1.*33*, *40*.*3*.22,36 ‖ Dt 1,34.*5*,*25*.9,19.*10*, *10*.26,7 ‖ Jos 22,30 ‖ Jud 9,30.13, 9 ‖ 1S 4,14.8,21.17,11.23.28.19,6. 22,6.23,25.25,4.39.28,23 ‖ 2S 3, 28.4,1.5,17.8,9.10,7.22,7 ‖ 1R 1, 41².13,26.15,20.16,16.17,22.20, 25 ‖ 2R 13,4.16,9.19,9.20,13 ‖ Jes 37,9².39,1 ‖ Jer 20,1.23,18.26,21². 36,11.38,1.7.41,11 ‖ Hag 1,12 ‖ Mal 3,16 ‖ Ps 40,2.55,18 ‖ Dan 1, 14 ‖ Neh 2,10.*19* ‖ 1Ch 14,8.18,9. 19,8 ‖ 2Ch 16,4.30,20.33,13.

**יִשְׁמָעֵנִי** *suff.* Ex 6,12 ‖ Mich 7,7.

**וְיִשְׁמָעֶךָ** [וְיִשְׁמָעֶךָּ] Job 22,27.

**תִּשְׁמַע** *3 impf. f.* Jes 34,1.

**וְתִשְׁמַע** Dt 32,1.

**וַתִּשְׁמַע** 1S 4,19 ‖ 2S 11,26 ‖ 2R 11, 13 ‖ 2Ch 23,12.

**נִשְׁמַע, נִשְׁמָע** *1 impf. pl.* 1S 1,17 ‖ Jos 24,24 ‖ Jer 42,6².14.

**וְנִשְׁמָע** Ex 24,7.

**וַנִּשְׁמַע** Jos 2,11 ‖ Jer 35,8.10.

**וְנִשְׁמָעָה, וְנִשְׁמְעָה** Ex 20,19 ‖ 2S 17,5.

**וְנִשְׁמָעֶנָּה** *suff.* Jud 14,13.

**תִּשְׁמְעוּ, תִּשְׁמָעוּ** *2 impf. pl.* Gn 34,17 ‖ Ex 19,5 ‖ Lev 26,14. 18.27.28 ‖ Dt 11,13.27.28.13,5 ‖ 1S 12,15 ‖ 2S 15,36 ‖ 2R 18,31.32 ‖ Jes 18,3.36,16.40,21 ‖ Jer 17,27. 22,5.23,16.26,4.27,9.14,16.17.29, 8 ‖ Mal 2,2 ‖ Ps 95,7 ‖ Neh 4,14.

**וַתִּשְׁמְעוּ** Jos 22,2.

**תִּשְׁמְעוּן, תִּשְׁמָעוּן** Dt 1,17.7,12. 8,20.18,15 ‖ Jer 17,24 ‖ Zach 6,15.

**תִּשְׁמָעוּהָ** *suff.* Jer 13,17.

**יִשְׁמְעוּ, יִשְׁמָעוּ** *3 impf. pl.* Gn 11,7 ‖ Ex 4,1.8 ‖ Nu 27,20 ‖ Dt 13, 12.17,13.18,14.19,20.21,21.31, 12.13 ‖ 1S 2,25.13,3 ‖ Jer 5,21.7, 27.12,17.26,3.33,9.36,3.38,25 ‖ Ez 2,5.*7*.*3*,*11*.3,6 ‖ Ps 34,3.115,6 ‖ Job 36,11.12.

**הֲיִשְׁמְעוּ** *interrog.* Jud 3,4.

**שֵׁמַע**

auditus; rumor, fama.

Gn 29,13 ‖ Ex 23,1 ‖ 1R 10,1 ‖ Jes 23,5 ‖ 2Ch 9,1.

כְּשֵׁמַע Jes 23,5 ‖ Hos 7,12.

לְשֵׁמַע Ps 18,45 ‖ Job 42,5.

שִׁמְעִי *suff.* Jes 66,19.

שִׁמְעֲךָ Nu 14,15 ‖ Dt 2,25 ‖ Nah 3,19 ‖ Hab 3,2.

שִׁמְעָהּ Job 28,22.

שִׁמְעָם Jer 37,5.50,43.

**שֶׁמַע] שֵׁמַע**

cantus, musica.

Ps 150,5.

**שֵׁמַע] שָׁמְעוֹ** *suff.*

rumor, fama.

Jos 6,27.9,9 ‖ Jer 6,24.

וְשָׁמְעוֹ Esth 9,4.

**שְׁמוּעָה, שְׁמֻעָה**

rumor, nuntius; institutio, doctrina.

י״ג ביחזקאל ט״ז ל״ו לִשְׁמֻצָה בפיך, ואינו מכרת.

2R 19,7 ‖ Jes 28,9.19.37,7 ‖ Jer 10,22.49,14.23 ‖ Ez 7,26.21,12 ‖ Ob 1 ‖ Prv 15,30.

וּשְׁמוּעָה, וּשְׁמֻעָה Ez 7,26 ‖ Prv 25,25.

הַשְּׁמֻעָה (1S 2,24), הַשְּׁמוּעָה 1S 2,24.4,19.10,7 ‖ Jer 51,46² ‖ 2Ch 9,6.

וְהַשְּׁמֻעָה 2S 13,30 ‖ 1R 2,28.

בַּשְּׁמוּעָה Jer 51,46.

לִשְׁמוּעָה Ez 16,56.

מִשְּׁמוּעָה Ps 112,7.

שְׁמֻעַת *cs.* 2S 4,4.

לִשְׁמֻעָתֵנוּ *suff.* Jes 53,1.

וּשְׁמֻעוֹת *pl.* Dan 11,44.

**הַשְׁמָעוּת] לְהַשְׁמָעוּת**

auditio.

Ez 24,26.

49

הִשְׁמַעְתָּ *2 perf.* Ps 76,9.

וְהִשְׁמַעְתִּי, וְהִשְׁמַעְתִּי *1 perf.* Jes 43,12 ‖ Jer 49,2.

הִשְׁמַעְתִּיךָ *suff.* Jes 44,8.48,5.6.

הִשְׁמִיעוּ *3 perf. pl.* Jer 48,4.

וְהִשְׁמִיעוּ Ez 27,30.

מַשְׁמִיעַ *pt.* Jes 41,26.52,7² ‖ Nah 2,1 ‖ 1Ch 16,5.

וּמַשְׁמִיעַ Jer 4,15.

מַשְׁמִיעִים, מַשְׁמִעִים *pl.* 1Ch 15,16.28.

לְמַשְׁמִיעִים 1Ch 16,42.

לְהַשְׁמִיעַ *inf. cs.* Jes 58,4 ‖ 1Ch 15,19 ‖ 2Ch 5,13.

לַשְׁמִעַ Ps 26,7.

הַשְׁמִיעַ] הַשְׁמִיעֵנִי *imper. suff.* Ps 143,8.

הַשְׁמִיעִי] הַשְׁמִיעִנִי *f. suff.* Cant 2,14.8,13.

הַשְׁמִיעוּ *pl.* Jes 48,20 ‖ Jer 4,5.16.31,7(6).50,2.29.51,27 ‖ Am 3,9.4,5.

וְהַשְׁמִיעוּ Jer 46,14². 50,2 ‖ Ps 66,8.

הַשְׁמִיעֻנוּ *suff.* Jes 41,22.

וְהַשְׁמִיעוּהָ Jer 5,20.

אַשְׁמִיעַ *1 impf.* Jes 42,9 ‖ Ez 36,15.

אַשְׁמִיעֲךָ *suff.* Jer 18,2.

וְאַשְׁמִיעֲךָ Jer 9,27.

וְאַשְׁמִיעֵם, וְאַשְׁמִעֵם Dt 4,10 ‖ Jes 48,3.

תַּשְׁמִיעַ] תַּשְׁמַע *2 impf.* Jud 18,25.

תַּשְׁמִיעֵנִי *suff.* Ps 51,10.

יַשְׁמִיעַ *3 impf.* Jes 42,2 ‖ Ps 106,2.

וַיַּשְׁמִעֵנוּ *suff.* Dt 30,12.*13*.

תַּשְׁמִיעוּ *2 impf. pl.* Jos 6,10.

יַשְׁמִיעוּ *3 impf. pl.* Neh 8,15.

וְיַשְׁמִעוּ Jer 23,22.

וַיַּשְׁמִיעוּ Neh 12,42.

יַשְׁמִיעֻנוּ *suff.* Jes 43,9.

וְיִשְׁמְעוּ, וְיִשְׁמָעוּ Jos 7,9 ‖ Jes 43,9 ‖ Jer 6,10.

וַיִּשְׁמְעוּ Gn 3,8.34,24.37,27.45,2 ‖ Ex 4,31 ‖ Dt 34,9 ‖ Jos 9,16.22,11.12 ‖ Jud 9,46.20,3 ‖ 1S 4,6.*7,7.13*, *3.7*,7.22,1.31,11 ‖ 2S 5,17 ‖ 1R 3,28.12,24 ‖ 2R 25,23 ‖ Jer 26,7.10.34,10².37,5.40,7 ‖ Ez 19,4 ‖ Job 2,11 ‖ Esr 4,1 ‖ 1Ch 10,11.14,8.29,23 ‖ 2Ch 11,4.

יִשְׁמְעוּן Ex 4,9 ‖ Dt 2,25.4,6.28 ‖ 1R 8,42.

תִּשְׁמַעְנָה *3 impf. pl. f.* Jes 30,21 ‖ Ps 92,12.

וְתִשְׁמַעְנָה Mich 6,1.

נִשְׁמַע, נִשְׁמָע *Ni. 3 perf.* Gn 45,16 ‖ 1R 6,7 ‖ Jes 15,4 ‖ Jer 8,16.9,18.38,27.49,21.50,46 ‖ Ez 10,5 ‖ Job 26,14 ‖ Cant 2,12 ‖ Eccl 12,13 ‖ Esr 3,13 ‖ Neh 6,1.6.

הֲנִשְׁמַע *interrog.* Dt 4,32 ‖ Neh 13,27.

וְנִשְׁמַע Ex 38,35 ‖ Esth 1,20.

נִשְׁמְעוּ *3 perf. pl.* Dan 10,12.

נִשְׁמָע *pt.* Jer 3,21.31,15(14) ‖ Ps 19,4.

נִשְׁמָעִים *pl.* Eccl 9,16.17.

הַנִּשְׁמַעַת *f. sg.* Jer 51,46.

בְּהִשָּׁמַע *inf. cs.* Esth 2,8.

יִשָּׁמַע, יִשָּׁמַע *3 impf.* Ex 23,13 ‖ 1S 1,13 ‖ Jes 60,18.65,19 ‖ Jer 6,7.33,10 ‖ Ez 19,9.26,13 ‖ Nah 2,14 ‖ Job 37,4 ‖ Neh 6,7.

וַיִּשָּׁמַע 2Ch 30,27.

תִּשָּׁמַע *3 impf. f.* Jer 18,22.

וַתִּשָּׁמַע Neh 12,43.

יִשָּׁמְעוּ (נס״א) *3 impf. pl.* 2S 22,45 ‖ Ps 18,45.

וַיִּשָּׁמְעוּ 1S 17,31.

שִׁמַּע] וַיְשַׁמַּע *Pi. 3 impf.* 1S 15,4.23,8.

הִשְׁמִיעַ *Hi. 3 perf.* 1R 15,22 ‖ 2R 7,6 ‖ Jes 45,21.62,11.

וְהִשְׁמִיעַ Jes 30,30.

הִשְׁמִיעֲךָ *suff.* Dt 4,36.

הִשְׁמִיעָנוּ Jud 13,23.

**מִשְׁמָע] לְמִשְׁמַע** *cs.*

auditio; id quo auditur.

Jes 11,3.

**מִשְׁמַעַת] מִשְׁמַעְתֶּךָ** *suff.*
**(מִשְׁמַעְתְּךָ)**

oboedientia, oboedientes; admissio, aditus ad principem.

1S 22,14.

**מִשְׁמַעְתּוֹ** 2S 23,23‖1Ch 11,25.

**מִשְׁמַעְתָּם** Jes 11,14.

———v. ch. et n. pr.———

**שֶׁמֶץ**

susurrus.

י"פ מן הערבית (ג"כ בימין) במובן לחישה ודבור, ונראה יותר להברו עם שלפניו בצד"י ת' עי"ן (ובסורית בקו"ף), ובדרז"ל שמץ פסול; וע' הערה אל מום (בקצת נוסחאות כשמאל).

Job 4,12.26,14.

**שִׁמְצָה] לְשִׁמְצָה**

insusurratio, irrisio, ludibrium.

השבעים קורין לְשִׂמְחָה בקמיהם!

Ex 32,25.

**שָׁמַר, שָׁמַר**

custodire, vigilare; tutum praestare; שׁ' מִן abstinere se; reservare, conservare, memoria retinere, observare, attendere; speculari, insidiari; obsidere; operam dare, studere; respicere, venerari; *Ni.* custodiri; abstinere se; cavere ab aliquo; *Pi.* colere (idola).

כמוהו בצורית ובאשורית (יתכן שיתאחה עם סמר ומשמרות ועם שָׁמִיר במובן חזוק, והֻשאל על התמדת שימת עין על דבר, וגם על הקווי והתוחלת, ע' הערה אל קוה); ר"י רייפמאנן גורס בש"ב י"ח י"ב: שמרו מִשְׁלוֹחַ יָד (מ"י) בנער באבשלום; י"ם הִשָּׁמֵר דישעיה מענין שוקט על שמריו; ביחזקאל י"ח ט' קורין השבעים: ומשפטי שמר לעשות אֹתָם (הפך אתון של אֱמֶת); בזכריה י"א י"א הַשֹּׁמְרִים אֹתִי (י"ג הַשֹּׁכְרִים); בתהלים י"ב ח': תִּשְׁמְרֵנוּ תִּצְּרֶנּוּ; בל"ט ב' אֶשְׁמְרָה לפי מחסום, וכן מצינו בי"ח מ"ד תְּשִׁימֵנִי ובש"ב נאמר תִּשְׁמְרֵנִי (ובת"י להפך!); בנ"ט י': עזי אליך אזמרה, כאמור בפסוק י"ח; י"ג בקי"ט קל"ו על לא שָׁמְרִי תורתך. באיוב י"ד ט"ז קורין השבעים לא תַעֲבֹר (או תַעֲבִיר) ת' תִשְׁמֹר.

Gn 37,11‖1R 11,10.34.14,8‖2R 10,31.17,19‖Ez 18,9.19‖Hos 12,13‖1Ch 10,13.

**וְשָׁמַר** Dt 7,12‖Ez 18,21‖Prv 3,26.

**וּשְׁמָרַנִי** *suff.* Gn 28,20.

**וּשְׁמָרוֹ** Jer 31,10(9).

**שְׁמָרָה (= שְׁמָרָהּ)** (נס"א) Am 1,11.

**שָׁמְרָה** *3 perf. f.* Ps 119,167‖Job 10,12.24,15 (נס"א).

**שָׁמַרְתָּ** *2 perf.* 1S 13,13.14.26,15‖1R 2,43.8,24.11,11.13,21‖2Ch 6,15.

**וְשָׁמַרְתָּ** Ex 13,10.15,26‖Dt 4,40.6,3.7,11.8,6.11,1.16,12.17,10.26,16‖1R 2,3.6,12.

**תָּ] וּשְׁמַרְתָּנִי** *suff.* Job 10,14.

**שָׁמַרְתִּי, שָׁמָרְתִּי** *1 perf.* 1S 25,21‖2S 22,22‖Ps 17,4.18,22.119,67.168‖Job 23,11.

**וּשְׁמַרְתִּיךָ** *suff.* Gn 28,15.

**שָׁמְרוּ, שָׁמְרוּ** *3 perf. pl.* Nu 9,23‖Dt 33,9‖Jud 2,22‖Jer 8,7.16,11‖Ez 20,21.44,15.48,11‖Am 2,4‖Ps 78,10.56.99,7.119,136.158‖2Ch 34,21.

**וְשָׁמְרוּ, וְשָׁמְרוּ** Gn 18,19.41,35‖Ex 31,16‖Lev 22,9‖Nu 1,53.3,7.8.10.9,19.18,3.4‖Dt 31,12‖2R 11,7‖Ez 44,16‖1Ch 23,32.

**שְׁמַרְתֶּם** *2 perf. pl.* Jos 22,2‖1S 26,16‖Ez 44,8‖Mal 3,7.

**וּשְׁמַרְתֶּם** Ex 12,17$^{2}$.24.25.19,5.31,14‖Lev 8,35.18,5.*20*,8.26,30.19,37.*20*,*22*.22,31‖Nu 18,5‖Dt 4,6.5,1.29.7,12.11,8.32.29,8‖Jos 22,3‖2R 11,6‖Neh 1,9.

**שָׁמַרְנוּ** *1 perf. pl.* Mal 3,14‖Neh 1,7.

**שׁוֹמֵר, שֹׁמֵר** (9) *pt.* Dt 7,9‖1S 1,12.17,20.22.28,2‖1R 8,23‖2R 9,14.22,14‖Jes 21,11$^{2}$.12.26,2.56,2.6‖Jer 35,4‖Ps 34,21.97,10.116,6.121,4.127,1.145,20.146,9‖Prv 10,17.13,3.16,17.19,8.16.21,23$^{2}$.22,5‖Eccl 5,7.8,5.11,4‖Esth 2,3.*15*.8.14‖Dan 9,4‖Neh 1,5.2,8.3,29.9,32‖2Ch 6,14.34,22.

**הֲשֹׁמֵר** *interrog.* Gn 4,9.

**וְשֹׁמֵר** Jes 56,2‖Prv 13,18.15,5.27,18.29,19.

**הַשֹּׁמֵר** Ps 146,6.

**שֹׁמְרֶךָ] שֹׁמְרֶךָ** *suff.* Ps 121,3.5.

**שֹׁמְרִים** *pl.* Nu 3,38‖Jes 62,6‖Jer 51,12‖Mal 2,9‖Ps 130,6‖Neh 12,25.13,22‖1Ch 12,29(30)‖2Ch 13,11.

**הֲשֹׁמְרִים** *interrog.* Jud 2,22.

**הַשֹּׁמְרִים** Jud 1,24.7,19‖1R 14,27‖Zach 11,11‖Ps 31,7‖Cant 3,3.*5*,*7*‖Neh 11,19‖2Ch 12,10.

**מִשֹּׁמְרִים** Ps 130,6.

**שֹׁמְרֵי** *cs.* Nu 3,28.*32*.31,30.*47*‖2R 12,10.22,4.23,4.25,18‖Jer 20,10.52,24‖Ez 40,45.*44*,*14*.46‖Ps 106,3‖Cant 5,7‖Eccl 12,3‖1Ch 9,19$^{2}$‖2Ch 34,9.

**וְשֹׁמְרֵי** 2R 11,5‖Ps 71,10‖Prv 28,4.

**כְּשֹׁמְרֵי** Jer 4,17.

**לְשֹׁמְרֵי** Ez 44,8‖Ps 103,18.

**וּלְשֹׁמְרֵי** Ex 20,6‖Dt 5,10.7,9‖Ps 119,63‖Dan 9,4‖Neh 1,5.

**מִשֹּׁמְרֵי** Esth 2,21.*6*,*2*.

**שָׁמוּר** *pass. sg.* 1S 9,24‖Eccl 5,12.

**וּשְׁמֻרָה** *f.* 2S 23,5.

**שָׁמוֹר, שָׁמֹר** *inf. abs.* Dt 5,12.6,17.11,22.16,1.27,1.

**שְׁמֹר** *cs.* Dt 8,11.

**בִּשְׁמוֹר** 2S 11,16.

**לִשְׁמוֹר, לִשְׁמֹר** Gn 3,24‖Ex 16,28.22,6.9‖Nu 8,26‖Dt 4,2.6,2.10,13.13,19.15,5.17,19.24,8.28,1.*15*.13.45.*30*,*10*.32,46‖Jos 1,7.23,6‖1S 7,1‖2S 15,16.16,21.20,3‖1R 2,3.3,14.11,38‖Ez 17,14‖Hos 4,10‖Ps 119,4.5.9.57.60.106‖Prv 5,2.8,34‖Eccl 3,6‖1Ch 29,19‖2Ch 5,11.

19.30.15,9.24,8 ‖ 1S 19,2 ‖ 2R 6,9. Jes 7,4 ‖ Job 36,21.

הִשָּׁמְרוּ, הִשָּׁמְרוּ *pl.* Ex 19,12 ‖ Dt 4,23.11,16 ‖ Jer 9,3.17,21.

הִשָּׁמְרִי (נס״א) *f. sg.* Jud 13,4.

תִּשָּׁמֵר 3 *impf. f.* Jud 13,13.

תִּשָּׁמְרוּ] תִּשָּׁמֵרוּ 2 *impf. pl.* Ex 23,13.

שִׁמֵּר] מְשַׁמְּרִים *Pi. pt. pl.* Jon 2,9.

הִשְׁתַּמֵּר] וָאֶשְׁתַּמֵּר *Hith.* 1 *impf.* Ps 18,24.

וָאֶשְׁתַּמְּרָה 2S 22,24.

וְיִשְׁתַּמֵּר 3 *impf.* Mich 6,16.

## שָׁמְרָה

custodiae (*al.* imper.)

שם ע״מ עָצְמָה, וכת״י והשבעים.

Ps 141,3.

## שְׁמוּרָה] שְׁמֻרוֹת *pl.*

palpebrae.

ע״ש ששומרות על העינים.

Ps 77,5.

## שִׁמּוּר] שִׁמֻּרִים *pl.*

observatio, celebratio.

ע״ד שמירת החקים, ולר״ק כטעם אשמורה, שהנסים נעשו בה באשמורות הלילה.

Ex 12,42².

## אַשְׁמוּרָה] וְאַשְׁמוּרָה

vigilia.

חלק מג׳ משמרות הלילה. השבעים באיוב ל״ה י׳: נתן אַשְׁמֻרוֹת בלילה.

Ps 90,4.

אַשְׁמֻרוֹת *pl.* Ps 119,148 ‖ Thr 2,19.

בְּאַשְׁמֻרוֹת Ps 63,7.

אַשְׁמֹרֶת] הָאַשְׁמֹרֶת Jud 7,19.

בְּאַשְׁמֹרֶת Ex 14,24 ‖ 1S 11,11.

## מִשְׁמָר

custodia, carcer; id quo custoditur; observantia, ritus observandus; qui observatur;



תִּשְׁמְרֵם Ps 12,8.22,18.

יִשְׁמָר־, יִשְׁמֹר 3 *impf.* 1S 2,9 ‖ Jer 3,5.5,24 ‖ Ps 121,7.8.127,1 ‖ Prv 2,8 ‖ Job 33,11.

וְיִשְׁמָר־ Ps 107,43.

וַיִּשְׁמֹר Gn 26,5 ‖ 1S 30,23 ‖ 2R 18,6.

יִשְׁמְרֵנִי *suff.* Job 29,2.

וַיִּשְׁמְרֵנִי Jos 24,17.

יִשְׁמָרְךָ Ps 121,7.

וְיִשְׁמְרֶךָ Nu 6,24.

יִשְׁמְרֵהוּ Ps 41,3.

יִשְׁמְרֶנּוּ Ex 21,29.36.

תִּשְׁמֹר 3 *impf. f.* Jud 13,14 ‖ Prv 2,11.6,22.

וְתִשְׁמְרֶךָּ] וְתִשְׁמְרֶךָ *suff.* Prv 4,6.

תִּשְׁמוּרֵם (= תִּשְׁמְרֵם) Prv 14,3.

נִשְׁמֹר 1 *impf. pl.* Dt 6,25.

תִּשְׁמְרוּ, תִּשְׁמֹרוּ 2 *impf. pl.* Gn 17,10 ‖ Ex 31,13 ‖ Lev 18,4.19,3.19.30.*26,2*.25,18.26,3 ‖ Nu 18,7.28,2 ‖ Dt 13,1.5.24,8 ‖ 1R 9,6 ‖ Ez 20,18.36,27.

וַתִּשְׁמְרוּ Jer 35,18.

תִּשְׁמְרוּן Dt 6,17.8,1.11,22.12,1 ‖ 2R 17,37.

יִשְׁמְרוּ, יִשְׁמֹרוּ 3 *impf. pl.* 1R 2,4.*8,25* ‖ 2R 21,8 ‖ Jes 56,4 ‖ Ez 11,20.37,24.44,24 ‖ Mal 2,7 ‖ Ps 56,7.89,32.105,45.132,12 ‖ Prv 8,32 ‖ 2Ch 6,16.23,6.33,8.

וְיִשְׁמְרוּ Ez 43,11.

וַיִּשְׁמְרוּ Ps 59,1 ‖ Neh 12,45.

נִשְׁמַר, נִשְׁמָר *Ni.* 3 *perf.* 2S 20,10 ‖ Hos 12,14.

וְנִשְׁמַר־ 2R 6,10.

וְנִשְׁמַרְתָּ 2 *perf.* Dt 23,10.

נִשְׁמְרוּ, נִשְׁמָרוּ 3 *perf. pl.* 1S 21,5 ‖ Ps 37,28.

וְנִשְׁמַרְתֶּם 2 *perf. pl.* Dt 2,4.4,15 ‖ Jos 23,11 ‖ Mal 2,15.*16*.

הִשָּׁמֶר, הִשָּׁמֵר (Jes 7,4) *imper.* Gn 24,6.31,24.29 ‖ Ex 10,28.23,21.34,12 ‖ Dt 4,9.6,12.*8,11*.12,13.

וְלִשְׁמֹר, וְלִשְׁמוֹר Dt 5,26.26,17.18.30,16 ‖ Jos 22,5 ‖ 1R 8,58.61 ‖ 2R 23,3 ‖ Neh 10,30 ‖ 1Ch 22,12 (11) ‖ 2Ch 34,31.

לִשְׁמָרְךָ *suff.* Ex 23,20 ‖ Ps 91,11 ‖ Prv 6,24.7,5.

לְשָׁמְרוֹ 1S 19,11.

וּמִשָּׁמְרוֹ Dt 7,8.

וּלְשָׁמְרָהּ Gn 2,15.

בְּשָׁמְרָם Ps 19,12.

לְשָׁמְרָם Jos 10,18.

שְׁמֹר, שְׁמוֹר (Eccl 12,13), שְׁמָר־ *imper.* Ex 34,11 ‖ Dt 12,28 ‖ 1R 8,25.20,39 ‖ Hos 12,7 ‖ Mich 7,5 ‖ Ps 37,37 ‖ Prv 4,4.*7,2*.7,1 ‖ Job 2,6 ‖ Eccl 4,17.8,2.12,13 ‖ 2Ch 6,16.

וּשְׁמֹר Dt 4,9 ‖ Ps 37,34.

שָׁמְרָה Ps 25,20.86,2 ‖ 1Ch 29,18.

שָׁמְרֵנִי *suff.* Pr 16,1.17,8.140,5.141,9.

שָׁמְרֵם Prv 4,21.

שִׁמְרוּ *pl.* Jos 6,18.22,5 ‖ 2S 18,12 ‖ Jes 56,1 ‖ Ez 20,19 ‖ 1Ch 28,8 ‖ 2Ch 19,7.

וְשִׁמְרוּ 2R 17,13 ‖ Esr 8,29.

אֶשְׁמֹר, אֶשְׁמוֹר־ (יתיר ו׳) אֶשְׁמָוֹר 1 *impf.* Gn 30,31 ‖ Nu 23,12 ‖ Ps 89,29.119,8.101.

אֶשְׁמְרָה, אֶשְׁמֹרָה Ps 39,2².59,10.

וְאֶשְׁמְרָה Ps 119,17.44.88.134.146.

וְאֶשְׁמֹרָה Ps 119,55.

וְאֶשְׁמְרֶנָּה *suff.* Ps 119,34.

תִּשְׁמֹר, תִּשְׁמוֹר (3), תִּשְׁמָר־ 2 *impf.* Gn 17,9 ‖ Ex 23,15.*34,18* ‖ Dt 19,9.23,24.28,9.58 ‖ Jos 1,8 ‖ 1R 9,4 ‖ Jes 42,20 ‖ Zach 3,7² ‖ Ps 130,3 ‖ Prv 2,20 ‖ Job 14,16.22,15.39,1 ‖ 1Ch 22,13(12) ‖ 2Ch 7,17.

הֲתִשְׁמֹר *interrog.* Dt 8,2.

וְתִשְׁמוֹר Job 13,27.

וַתִּשְׁמָר־ 1R 3,6.

תִּשְׁמְרֵנִי *suff.* 2S 22,44.

imperator (Ez 38,7), statio excubiarum.

Gn 42,17 ‖ Prv 4,23 ‖ Job 7,12 ‖ Neh 4,3.16.12,$24^2$.25 ‖ 2Ch 26,$16^2$.

**הַמִּשְׁמָר** Jer 51,12 ‖ Neh 4,17.

**בְּמִשְׁמָר** Gn 40,4.

**בַּמִּשְׁמָר** Lev 24,12 ‖ Nu 15,34.

**לְמִשְׁמָר** Ez 38,7.

**בְּמִשְׁמַר** *cs.* Gn 40,3.7.41,10.

**מִשְׁמַרְכֶם** *suff.* Gn 42,19.

**בְּמִשְׁמָרוֹ** Neh 3,7.

**[מִשְׁמָרִים] וּבְמִשְׁמָרָיו** *pl. suff.* Neh 13,14.

## מִשְׁמֶרֶת

custodia, custodiendi actus; statio, specula, excubitores; observatio officii, muneris; quod observatur: lex, ritus; partes alicuius servare, constanter sequi.

השבעים קורין במדבר ד׳ כ״ז בְּשֵׁמוֹת ת׳ בְּמִשְׁמֶרֶת.

Lev 8,35 ‖ Nu 1,53.3,7.8.28.*32*.36.38.4,31.32.8,26.9,19.23.18,4.$5^2$.8.31,30.*47* ‖ Jes 22,3 ‖ 1S 22,23 ‖ 2S 20,3 ‖ 1R 2,3 ‖ 2R 11,5.6.7 ‖ Ez 40,45.*44,14*.46.8.15 ‖ Neh 12,45 ‖ 1Ch 9,27.12,29 (30).23,$32^2$.25,8 ‖ 2Ch 13,11.23,6.

**וּמִשְׁמֶרֶת** Nu 3,25.18,3 ‖ Neh 12,45 ‖ 1Ch 23,32.

**בְּמִשְׁמֶרֶת** Nu 4,27.

**לְמִשְׁמֶרֶת , לְמִשְׁמֶרֶת** Ex 12,6.16,23.32.*33*.34 ‖ Nu 3,38.17,25.19,9.

**מִשְׁמַרְתִּי** *suff.* Gn 26,5 ‖ Lev 18,30.22,9 ‖ Jes 21,8 ‖ Ez 44,8.16.48,11 ‖ Hab 2,1 ‖ Zach 3,7.

**מִשְׁמַרְתְּךָ** Nu 18,3.

**מִשְׁמַרְתּוֹ** Nu 3,7 ‖ Dt 11,1 ‖ Mal 3,14.

**וּמִשְׁמַרְתָּם** Nu 3,31.4,28.

**מִשְׁמָרוֹת** *pl.* Neh 13,30 ‖ 1Ch 26,12.

**לְמִשְׁמָרוֹת** Neh 12,9 ‖ 1Ch 9,23.

**מִשְׁמְרוֹת** *cs.* Neh 7,3.

**מִשְׁמְרוֹתָם** *suff.* 2Ch 7,6.8,14.35,2.

**בְּמִשְׁמְרוֹתָם , בְּמִשְׁמְרֹתָם** (Ch) Nu 8,26 ‖ 2Ch 31,16.

**בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם** 2Ch 31,17.

## שְׁמָרִים *pl. t.* [שֶׁמֶר vel שֶׁ׳]

sedimenta, faeces (vini).

ע״ש שנקפאים ונקרשים (ע׳ הערה אל שָׁמַר; י״פ. מה הַשֶּׁמֶר וְהשקט דישעיה ז׳ ד׳.

Jes 25,6.

**שְׁמָרָיו** *suff.* Jer 48,11.

**שְׁמָרֶיהָ** Ps 75,9.

**שִׁמְרֵיהֶם** Zeph 1,12.

## שָׁמִיר

spina; *adamas.

כמוהו בערבית, וע״ש קשיותו, והֻשאל אל ההלמיש ואבן טובה העשויה לחריתה ולחקיקה.

Jes 5,6.7,24.25.9,17.27,4.32,13 ‖ *Jer 17,1 ‖ *Zach 7,12.

**כְּשָׁמִיר** *Ez 3,9.

**לַשָּׁמִיר** Jes 7,23.

**וּשְׁמִירוֹ** *suff.* Jes 10,17.

——v. chald. et n. pr.——

## שֶׁמֶשׁ , שָׁמֶשׁ

sol; *pl.* pinnae vel fenestra, LXX ἐπάλξεις.

כמוהו בצורית, ארמית, סורית ואשורית; כשבאית וערבית השי״ן השנית בשמאל. בישעיה ל״ח ח׳ יש לסרס ולקרוא: אשר ירדה הַשֶּׁמֶשׁ במעלות אחז.

Dt 4,41.47.33,14 ‖ Jos 10,12 ‖ Jud 11,18.20,43 ‖ 2S 23,4 ‖ Jes 41,25.45,6.59,19 ‖ Jer 31,35(34).43,13 ‖ Ez 32,7 ‖ Joel 2,10.*4,15* ‖ Nah 3,17 ‖ Hab 3,11 ‖ Mal 1,11.3,20 ‖ Ps 50,1.58,9.72,5.17.84,12.104,19.113,3.148,3 ‖ Job 8,16 ‖ Eccl 6,5.

**וָשֶׁמֶשׁ** Jes 49,10 ‖ Ps 74,16.

**הַשֶּׁמֶשׁ , הַשָּׁמֶשׁ** Gn 15,12.17.19,23.28,11.32,32.37,9 ‖ Ex 16,21.17,12.22,2.25 ‖ Lev 22,7 ‖ Nu 21,11.25,4 ‖ Dt 4,19.11,30.16,6.23,12.24,13.15 ‖ Jos 1,4.15.8,29.10,$13^2$.27.12,1.13,5.19,12.27.34.23,4 ‖ Jud 5,31.9,33.19,14.21,19 ‖ 1S 11,9 ‖ 2S 3,35.12,11.12 ‖ 1R 22,36 ‖ 2R 10,33.23,11 ‖ Jes 13,10.38,8.60,19 ‖ Joel 3,4 ‖ Am 8,9 ‖ Jon 4,$8^2$ ‖ Mich 3,6 ‖ Zach 8,7 ‖ Ps 104,22.121,6.136,8 ‖ Cant 1,6 ‖ Eccl 1,3.5.9.14.2,11.17.18.12.20.22.3,16.*5,12.6,1.10*,*5*.4,1.3.*8,9.9,6*.7.15.5,17.6,12.7,11.8,$15^2$.17.*9,3*.9,$9^2$.11.13.11,7.12,2 ‖ Neh 7,3 ‖ 2Ch 18,34.

**וְהַשֶּׁמֶשׁ** 2S 2,24 ‖ 2R 3,22.

**בַּשֶּׁמֶשׁ** Jes 38,8.

**כַּשֶּׁמֶשׁ** Ps 89,37.

**לַשֶּׁמֶשׁ , לַשָּׁמֶשׁ** 2R 23,5.11 ‖ Jer 8,2 ‖ Ez 8,16 ‖ Ps 19,5.

**וְלַשֶּׁמֶשׁ** Dt 17,3.

**שִׁמְשֵׁךְ** *suff.* Jes 60,20.

**שִׁמְשָׁהּ** Jer 15,9.

**[שְׁמָשׁוֹת] שִׁמְשֹׁתַיִךְ** *pl. suff.* Jes 54,12.

——v. ch. et n. pr.——

**שַׁנְאָ** v. **שָׁנָה ; שָׁנָא** v. **שָׁנַן ; שֵׁן** v. **יָשַׁן**.

## שִׁנְאָן

iteratio.

להראב״ע שרשו שָׁנָה וכמו שִׁנְיָן, וכטעם אלף אלפים דדניאל ז׳ י׳, וי״נ שַׁאֲנָן, שָׁאוֹן, שִׁיאוֹן (הר) או יִשְׂרָאֵל, ולפי שלא נתברר כל צרכו יחדנו לו מדור בסדר הא״ב.

Ps 68,18.

——אֶשְׁנָב v. p. $74^b$——

## °שָׁנָא , שָׁנָה [(נס״א) שָׁנָה]

duplicare, iterum facere; alium, diversum esse; mutari; *Pi.* mutare, violare (ius), variare; dissimulare.

יש לו אחים וקרובים בשאר לשונות בני שם; יש מחלקים אותו לשתי הוראות שונות (כמו שנבדלו בערבית), אבל שתיהן אינן יוצאות מעיקר מובן שֵׁנִי, שכל שני יתחלף מן הראשון בענין מה. י״נ במשלי ל״א ה׳ וִיְשַׁנֶּה דין, ומקביל אל וְיִשְׁכַּח; בקהלת ח׳ א׳: וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא, וכענין זה תרגמו השבעים.

2S 20,10.

**שָׁנִיתִי** *1 perf.* Mal 3,6.

**שׁוֹנֶה** *pt.* Prv 26,11.

**וְשֹׁנֶה** Prv 17,9.

**שׁוֹנִים** *pl.* Prv 24,21 ‖ Esth 1,7.

**[שֹׁנָה] שֹׁנוֹת** *pl. f.* Esth 3,8.

שְׁנוֹת (?) *inf. cs.* Ps 77,11.
שָׁנָה] שְׁנוּ *imper. pl.* 1R 18,34.
אֶשְׁנֶה *1 impf.* 1S 26,8.
תִּשְׁנוּ *2 impf. pl.* Neh 13,21.
יִשְׁנֶא *3 impf.* Thr 4,1.
יִשְׁנוּ *3 impf. pl.* Job 29,12.
וַיִּשְׁנוּ 1R 18,34.
נִשְׁנָה] הִשָּׁנוֹת *Ni. inf. cs.* Gn 41,32.
שִׁנָּה] וְשִׁנָּא, וְשִׁנָּה (R) *Pi. 3 perf.* 2R 25,29‖Jes 52,33.
מְשַׁנֶּה *pt.* Job 14,20.
לְשַׁנּוֹת *inf. cs.* Jer 2,36.
בְּשַׁנּוֹתוֹ *suff.* Ps 34,1.
אֲשַׁנֶּה *1 impf.* Ps 89,35.
וִישַׁנֶּה *3 impf.* Prv 31,5.
וַיְשַׁנּוֹ *suff.* 1S 21,14.
וַיְשַׁנֶּהָ Esth 2,9.
שֻׁנָּה] יְשֻׁנֶּא *Pu. 3 impf.* Eccl 8,1.
הִשְׁתַּנָּה] וְהִשְׁתַּנֵּית *Hith. 2 perf. f.* 1R 14,2.

## שְׁנַיִם, *du.* שְׁנָיִם

duo, duplum, alterum tantum, secundum, iterum.

בא ע״מ רבוי זוגי, וע״ד שְׁתַּיִם, ע׳ באור רש״פ ליסוד מספר הערה מ״ב.

Gn 6,19.20.7,2.9.15.44,27.46,27‖Ex 22,3.6.8. 25,18. 29,1.38 ‖ Lev 23,18 ‖ Nu 1,35.*2,21.26,37*.39.2,*26*.3,39.43.*26,14*‖ Nu 7,17.*23.29. 35.41.47.53.59.65.71.77.83.* 26,34. 28,3.11.*19.27.* 29,13.*17.20.23. 26.29.32.*31,33.35.38.40‖Dt 17,6. 21,17‖Jos 2,1 ‖ Jud 11,37.39. 20,21‖1S 11,11 ‖ 2S 1,1 ‖ 1R 5,28.7,41.17,12.18,23.20,15. 21,10 ‖ 2R 2,9.9,32.25,16‖Jes 17,6 ‖ Jer 52,20‖Ez 21,24.40,39.40$^{2}$‖Am 3,3 ‖ Zach 13,8 ‖ Eccl 4,11 ‖ Dan 12,5 ‖ Esr 8,27 ‖ 1Ch 19,7.24,17.26,17.18 ‖ 2Ch 3,10.15.4,3.12.13.21,19.

וּשְׁנַיִם, וּשְׁנָיִם Dt 32,30 ‖ Jud 7,3.12,6‖1S 25,18‖2S 8,5‖1R 8,63. 10,19.20,1.16.22,31 ‖ 2R 10,14 ‖ Jer 3,14.52,29 ‖ Ez 40,39.41,18 ‖ Zach 4,3‖ Dan 9,25.26 ‖ Esr 2,3. 4.10.12.24. 27.29.37.58.60 ‖ Neh 6,15. 7,8.9.10.17.28. 31.33.40.60. 62.11,12.13.19 ‖ 1Ch 7,2.*7*.12,28 (29).18,5.26,8 ‖ 2Ch 7,5. 9,18.13,21.

הַשְּׁנַיִם Eccl 4,9.12.
בִּשְׁנַיִם, בִּשְׁנָיִם Nu 13,23 ‖ Jud 15,13.
בַּשְּׁנַיִם 1Ch 11,21.
לִשְׁנַיִם, לִשְׁנָיִם 1R 3,25 ‖ 2R 2,12 ‖ Jer 34,18 ‖ Esr 10,13 ‖ 1Ch 25,29.
וְלִשְׁנַיִם Jos 6,22.

שְׁנַיִם, K. *cs. I.* Gn 17,20.25,16.35,22. 42,13. 32. 49,28 ‖ Nu 1,44.7.78.84.87$^{4}$.17,17.*21*.29,17.31,5 ‖ Dt 1,23 ‖ Jos 4,2. 4. 8,25 ‖ Jud 21,10‖2S 2,15.10,6.*17,1*‖1R 4,7.7,44.11,30.19,19‖2R 17,16k‖ Jer 52,20‖Ps 60,2 ‖ Esth 2,12.3,*7.13.8,12*‖ Esr 8,24.35$^{2}$ ‖ Neh 7,24‖1Ch 24,12.25,9.10—31‖ 2Ch 4,4.15.
וּשְׁנַיִם 2S 2,15 ‖ 1R 5,6.*10,26*.10,20‖ Esr 2,6.18 ‖ 1Ch 9,22.15,10‖ 2Ch 1,14.*9,25*.9,19.
הַשְּׁנַיִם 1Ch 25,19.27,15.
בִּשְׁנַיִם 1R 19,19‖ 2R 25,27 ‖ Jer 52.31‖Ez 29,1‖Esr 8,31.
וּבִשְׁנַיִם Esth 9,1.
לִשְׁנַיִם Ex 24,4. 39,14 ‖ Jud 19,29‖1Ch 27,15.

שְׁנֵי, Q. *cs. II.* Gn 1,16. 10,25. 19,1.22,3. 25,23.27,9. 34,25. 40,2.41,50.42,37.48,1.5‖Ex 2,13.16,22.18,3.25,19.22.35$^{3}$.*37,21*.26,19.*21.25. 36,24.26*. 28,7.23.*26. 39,16.19*.29,3.30,4.*37,27*.31,18.34,1.4$^{2}$.36.30$^{2}$.37,7.39,4 ‖Lev 5,7.*12,8.14.22.15,14.29*.8,2. 14,10. 16,1.5.7.8. 23,13.*17*.20.24,5‖Nu 6,10.7,3.89.11,26.15,6.28,9.28.*29,9.14*.29,3.34,15 ‖ Dt 3,8.*4,47*.4,13.5,19. 9,10.11.10,1.3.19,15.17 ‖ Jos 2,4.23.3,12.14,3.4.21,16.24,12‖Jud 3,16. 7,25.8,12.11,38.15,4.16,29‖1S 1,3.*4,4*.2,34.4,17.10,2‖ 2S 8,2.12,1.14,6.15,27.36.18,24.21,8.23,20 ‖ 1R 2,39. 6,23.34. 7,15. 20. 24. 25.42. 8,9. 9,10.12,28.21,13‖ 2R 1,14.4,1.5,22. 23.7,14.10,4.8.17,16q ‖ Jes 7,16 ‖ Jer 24,1 ‖ Ez 15,4.21,26.35,10 ‖ Zach 4,11.12. 14.6,1.11,7 ‖ Cant 4,5.*7,4*‖Ruth 1,2‖ Esth 2,21.*6,2*. 9,27‖1Ch 1,19.11,22‖2Ch 5,10.

וּשְׁנֵי Gn 24,22.25,23‖Ex 18,6.26,19.*21.25. 36,24.26*. 23. 32,15. *34,29*.36,28‖ Lev 23,19 ‖ Nu 7,3.22,22.28,9.*12*.20‖Dt 9,15.10,3‖ Jud 9,44‖1S 4,11.28,8.30,12‖ 2S 4,2‖1R 6,34.7,18 ‖ 2R 2,24 ‖ Ruth 1,1.3.
בִּשְׁנֵי Dt 9,17‖1R 2,32‖2R 5,23‖ Ez 32,1.
וּבִשְׁנֵי Job 42,7.
כִּשְׁנֵי 1R 20,27‖Cant 4,5.*7,4*.
לִשְׁנֵי Gn 9,22.32,8.11‖Ex 4,9.26,24.*36,29*.28,21‖Lev 5,11‖Nu 29,14‖Dt 3,21‖Jos 2,10.*9,10*‖ 1R 2,5.6,25‖Jes 8,14‖Ez 37,22. 47,13.
מִשְּׁנֵי Ex 25,18. *37,7*.32,15.37,8 ‖ Jes 7,4‖Ruth 1,5.
שְׁנֵינוּ *suff.* Gn 31,37‖1S 20,42‖ Job 9,33.
שְׁנֵיכֶם Gn 27,45.
שְׁנֵיהֶם Gn 2,25. 3,7. 9,23. 21,27. 31.22,6.*8*. 40,5. 48,13 ‖ Ex 22,8. 10‖Lev 20,11.*12*.13.18‖Nu 7,13. *19.25.31. 37.43.49.55.61.67.73. 79*.12,5.25,8‖ Dt 22,22.24.23,19‖ Jud 19,6.8 ‖ 1S 2,34. 9,26. 14,11. 20,11.23,18‖2S 14,6.17,18‖1R 5,26‖ 2R 2,6.8.11.4,33 ‖ Jes 1,31 ‖ Jer 46,12‖Ez 21,24‖ Zach 6,13‖ Prv 17,15.*20,10*. 20,12. 24,22.29,13‖Ruth 1,5‖Eccl 11,6‖ Esth 2,23.
וּשְׁנֵיהֶם 1R 11,29‖ 2R 2,7 ‖ Dan 11,27.
לִשְׁנֵיהֶם Ex 26,24.36,29.
מִשְּׁנֵיהֶם Prv 27,3‖Eccl 4,3.
שְׁתַּיִם, שְׁתָּיִם *f.* Gn 5,18.*20*.26.

28.11,20 ‖ Lev 23,17.34,6 ‖ Jos 15,60.21,25.*27* ‖ 1R 3,16.18.7,41$^2$. 15,25 ‖ 2R 1,17.2,24.6,10.14,1.15,32 ‖ Jes 51,19 ‖ Jer 2,13 ‖ Ez 1,11. 23$^2$.23,2.40,9.41,3.22.24$^2$.43,14 ‖ Am 4,8 ‖ Hag 1,1.*15.2,10* ‖ Zach 1,1.*7*.5,9 ‖ Ps 62,12 ‖ Prv 30,7 ‖ Job 13,20 ‖ Dan 2,1 ‖ 2Ch 4,12$^2$. 24,3.

**וּשְׁתַּיִם, וּשְׁתָּיִם** Nu 35,6 ‖ Jos 19,30 ‖ Jud 10,3 ‖ 2S 14,20.*16,29* ‖ 2R 8,17.26.*21,19*.15,2.27.21,19 ‖ Ez 1,11.41,23.24 ‖ Job 40,5 ‖ Neh 5,14.13,6.20 ‖ 2Ch 21,5.*20*.22,2.26,3.33,21$^2$.

**בִּשְׁתַּיִם** 1S 18,21 ‖ Jes 6,2.

**וּבִשְׁתַּיִם** Jes 6,2 ‖ Job 33,14.

**שְׁתַּיִם** *cs. I* Gn 5,8.*14,4* ‖ Ex 15,27.28,21.*39,14* ‖ Lev 24,5 ‖ Nu 7,84$^2$.*86*.33,9 ‖ Jos 4,3.20.18,24.*19,15.21,7.38* ‖ 1R 7,*15*.16,23.18,31 ‖ 2R 3,1. 8. 25.17,1.21,1 ‖ Jer 52,21 ‖ Ez 43,16 ‖ Esth 3,7 ‖ Neh 5,14 ‖ 1Ch 6,48 ‖ 2Ch 33,1.

**וּשְׁתַּיִם** Ex 24,4 ‖ Jos 4,9.

**בִּשְׁתַּיִם** Ez 43,16.

**וּבִשְׁתַּיִם** 2Ch 34,3.

**מִשְׁתַּיִם־** (ש׳ רפה) Jon 4,11.

**שְׁתֵּי** *cs. II* Gn 4,19. 19,8.15.16. 36.29,16.31,33. 32,23$^2$.33,1 ‖ Ex 12,7.22.23. 26,17. 27,7. 28,7.9. 11. 12$^2$. 23$^2$. 24$^2$. 25$^2$. 26.*27*. 27.29,13. *22*.30,4.*37,27*. 36,22. 39,16$^2$.17$^2$. 18$^2$.19.*20*.20 ‖ Lev 3,4.*10.15.4,9. 7,4*.5,7.*12,8. 15,14.29*.8,16.*25*. 14,4.49.16,21 ‖ Nu 6,10. 7,7.10,2 ‖ Dt 9,15.17.14,6.21,15 ‖ Jos 4,8 ‖ 1S 1,2.3,11.6,10.10,4.14,49. 30,18 ‖ 2S 2,2.9,13.13,6 ‖ 1R 7,41.42.18,21 ‖ 2R 21,12 ‖ Jes 47,9 ‖ Jer 33,24 ‖ Ez 35,10 ‖ Am 3,12 ‖ Zach 4,12 ‖ Prv 30,15 ‖ Dan 8,7 ‖ Neh 7,71. 72.12,31.40 ‖ 1Ch 4,5 ‖ 2Ch 4,12. *13*.

**וּשְׁתֵּי** Gn 19,30$^2$ ‖ Ex 25,12.*37,3$^2$*. 28,14.30,4. *37,27.39,16* ‖ Lev 14,22 ‖ 1S 2,21.5,4.6,7.13,1.27,3.30, 5 ‖ 1R 6,32.34.7,16 ‖ 2R 5,22.*23*. 11,7 ‖ Jes 7,21 ‖ Ez 41,24 ‖ Ruth 1,7.

**בִּשְׁתֵּי** Gn 31,41 ‖ 2R 21,5.*23,12* ‖ Ex 32,1.*17.33,21* ‖ 2Ch 33,5.

**וּבִשְׁתֵּי** Jud 16,3.

**לִשְׁתֵּי** Ex 26,19$^2$.*36,24$^2$* ‖ Lev 5,11 ‖ 1R 7,42 ‖ Ez 37,22 ‖ Hos 10,10 ‖ Ruth 1,8 ‖ 2Ch 4,13.

**מִשְּׁתֵּי** Jud 16,28.

**שְׁתֵּיהֶם** (al. **שְׁתֵּיהֶן**) *suff.* Ruth 1,19.4,11.

**שְׁתֵּיהֶן** 1S 25,43.

**לִשְׁתֵּיהֶן** Ez 23,13.

## שֵׁנִי

alter, secundus; **שֵׁנִית** *adv.* secundum, iterum, secundo loco, porro; secundarius, secundum locum tenens; *cubicula secundi tabulati.*

באסתר ב׳ י״ד ובנחמיה ג׳ ל׳ שני סבירין שנית. בַּשֵּׁנִי דהי״ב ג׳ ב׳ הכונה בשני לחדש, מפני חג ר״ח, לרד״ק בשני בשבוע, ופי׳ רז״ל ידוע, אמנם השבעים והירונימוס לא תרגמוהו כלל (ואולי שתי נוסחאות יש כאן).

Gn 1,3.30,7,*12* ‖ Nu 8,8 ‖ 2R 9,19 ‖ Eccl 4,8.10 ‖ Esth 2,14 ‖ Neh 3,30 ‖ 1Ch 3,1.

**הַשֵּׁנִי** Gn 2,13.7,11.8,14.32,20.41,52 ‖ Ex 2,13.16,1.25,32.*37,18*. 28,18.*39,11*.29,19.39.*41* ‖ Lev 5,10. 8,22 ‖ Nu 1,1.*18*.7,18.9,11.10,11. 11,26. 28,4.*8*. 29,17 ‖ Jos 6,14.10,32.19,1 ‖ Jud 6,25. 26. 28. 20,24. 25 ‖ 1S 20,27.34 ‖ 2S 4,2 ‖ 1R 6,1. 25.26.27$^2$.7,15 ‖ 2R 25,17 ‖ Jer 41,4.52,22 ‖ Ez 10,14.43,22 ‖ Zach 11,14 ‖ Eccl 4,15 ‖ Esth 7,2 ‖ Esr 3,8 ‖ Neh 8,13 ‖ 1Ch 2,13. 3,15. 7,15. 8,1. 39. 12,9 (10). 23,11. 19. 20. 24,7. 23,20. 24,7. 23. 25,9. 26,2.4.11. 27,4 ‖ 2Ch 3,2. 30,2. 13. 15.

**בַּשֵּׁנִי** 2Ch 3,2.

**שֵׁנִים** *pl.* Gn 6,16.

**וּשְׁנִיִּם** Nu 2,16.

**שֵׁנִית** (adv.) *f.* Gn 22,15.41,5 ‖ Lev 13,5.*33.54*.6.7.58 ‖ Nu 10,6 ‖ Jos 5,2 ‖ 2S 14,29 ‖ 1R 9,2.19,7 ‖ 2R 10,6 ‖ Jes 11,11 ‖ Jer 1,13.*13,3*.33,1 ‖ Ez 4,6 ‖ Jon 3,1 ‖ Hag 2,20 ‖ Zach 4,12 ‖ Mal 2,13 ‖ Esth 2,19 ‖ Neh 3,11.*19.20.21.24.27* ‖ 1Ch 29,22.

**הַשֵּׁנִית** Gn 4,19.47,18 ‖ Ex 1,15. 25,12.*37,3*.26,4.*5.36,11.12*.10.*36,17*.20.*36,25*.27.*36,32*. 27,15.*38,15*.28,10. 40.17 ‖ Nu 1,1.*9,1*.10,11 ‖ 1S 1,2 ‖ 1R 6,24.34.7,16.*20*. 17.*18* ‖ 2R 19,29 ‖ Jes 37,30 ‖ Zach 6,2 ‖ Job 42,14 ‖ Ruth 1,4 ‖ Esth 9,29 ‖ Dan 8,3 ‖ Esr 3,8 ‖ Neh 12,38 ‖ 2Ch 27,5.

**וְהַשֵּׁנִית** 2S 16,19.

## שָׁנָה, K. (2R 8,17)

annus.

ע״ש החליפה והתמורה או בעבור הַשָּׁנוֹת ארבע התקופות. בן שנה שאול במלכו וגו׳ מקרא חסר (הסרון שלא יוכל להמנות), ומלבי״ם מחברו עם ויתר העם שלח איש לאהליו, שהיה נקי לביתו שנה אחת אחר שעלה לשררה, והיא השערה תלויה בשערה; י״ג במ״ב י״ג כ׳: יבאו בארץ שָׁנָה בְּשָׁנָה, או בְּזֹאת (הַ)שנה, כלומר שמת בה אלישע, או בָּאוּ שָׁמָּה (ביחזקאל ל״ח י״ז שָׁנִים נוסהא אחרת ת׳ בימים, וכן בדניאל י״א י״א).

Gn 5,3.4.5$^2$.6.7.8$^2$.9.10$^2$.11.12.13$^2$. 14.15. 16$^2$. 17$^2$. 18$^2$. 19. 20$^2$. 21.22. 23$^2$.25$^2$.26$^2$. 27$^2$. 28$^2$. 30$^2$. 31$^2$.32.6, 3.7,6.11.8,13. 9,28$^2$.29$^2$. 11,10. 11. 12.13.*15*.14.16.17$^2$.18. 19. 20. 21. 22.23.24. 25$^2$. 26. 32. 12,4.14,4$^2$. 5. 15,13.16,16.17,1.17$^2$. 24. 25. 21,5. 23,1$^2$.7.17.20.26.26,34. 31,38. 41$^2$. 35,28.37,2.41,46.47,9.28$^2$ ‖ Ex 6,16.*20*.18.7,7$^2$. 12,5.40.*41$^2$*.16,35. 29,38.30,14. 38,26 ‖ Lev 9,3.23, 18.19.25,8.10.11.30.27,3$^2$.5.7 ‖ Nu 1,3. *18. 20. 22.24.26.28.30.32.34. 36.38.40.42.45.26,2.32,11*.4,3.*23*. 3.23.*30.35.39.43.47*. 7,17.*23.29. 35. 41.47.53.59. 65.71.77.83.87. 88.28,3.9.11.19.27.29,2.8.13.17. 20.23.26.29.32.36*.8,24. 25. 14,29. *26,4*.33,34.32,13.33,29 ‖ Dt 1,3.2,7.*8,2.4*.14.11,12.14,22$^2$. 24,5.29,4. 31,2.*34,7* ‖ Jos 5,6.14,7.10$^2$ ‖ Jud 3,11.*5,31.8,28*.14.30.4,3.10,2.3.8.

11,26.13,1.15,20.16,31 ‖ 1S 4,15. 18.7,2.13,1 ‖ 2S 2,10. 5,4$^2$.5.15,7. 19,33.36.21,1 ‖ 1R 2,11.*11,42*.6, 1$^2$.7,1.9,10.14,20.*16,29*.21$^2$.15,10. 33.16,8.15.23$^2$.29.22,42$^2$ ‖ 2R 3,1. 8,17$^2$.25.26.*21,19*. 9,29. 10,36. 12, 2.7.*13,1*. 13,1.10$^2$.20. 14,2.*15,33*. *18,2.23,36.2.18,2*.17.21.23$^2$. 15,1. 2$^2$.8.13.*17*.23.27$^2$. 33. *16,2*.16,1.2. 18,13. 20,6. 21,1$^2$. 19. 22,1$^2$. 3. 23, 23. 31. 36. *24,18*. 24,8. 18. 25,2. 8. 27 ‖ Jes 7,8. 21,16. 23,15$^2$. 25,17. 29,1.32,10.36,1.38,5.65,20$^2$ ‖ Jer 1,2.3.25,3$^2$.11.12.29.10. 32,1.39,2. 52,1$^2$.5.12.31 ‖ Ez 1,1.26,1.29,11. 12.13.17.30,20.*31,1*. 32,1.*17.33*, *21*.40,1$^2$ ‖ Am 2,10.5,25 ‖ Mich 6, 6 ‖ Zach 1,12.7,5 ‖ Ps 90,10$^2$.95, 10 ‖ Job 3,6.42,16 ‖ Esth 9,21.*27* ‖ Dan 9,2 ‖ Esr 3,8 ‖ Neh 9,21 ‖ 1Ch 2,21.3,4.23,3.24.27.27,23.29.27 ‖ 2Ch 8,1.9,30.12,13$^2$.20,31$^2$.21,5. 22,2.24,1.15.25,1.*27,18.29,1.36*, *5*.1.*29,1*.5.25.26,1.3$^2$.27,1.*8.28,1*. 28,1.31,17.33,1$^2$.21.34,1.3.35,19. 36,2.5.*14*.11.21.

**שָׁנָה בְּשָׁנָה** Lev 25,53 ‖ Dt 15, 20 ‖ 1S 1,7.7,16 ‖ 1R 5,25.10,25 ‖ Zach 14,16 ‖ Neh 10,35.36 ‖ 2Ch 9,24.24,5.

**וְשָׁנָה** 2R 8,26 ‖ Esth 9,21.*27* ‖ 2Ch 22,2.

**הַשָּׁנָה** Gn 47,18 ‖ Ex 12,2.23,16. 34,22 ‖ Lev 25,22$^2$ ‖ Nu 28,14 ‖ Dt 11,12 ‖ 2S 11,1 ‖ 1R 20,22.26 ‖ 2R 18,9.19,29 ‖ Jes 37,30 ‖ Jer 25,1. 28,16.32,1 ‖ Ez 1,2.40,1 ‖ Neh 10, 32 ‖ 1Ch 20,1.27,1 ‖ 2Ch 24,23. 36,10.

**בְּשָׁנָה** Ex 23,29 ‖ 1R 10,14 ‖ 2Ch 9,13.

**בַּשָּׁנָה**, Q. Gn 17,21.26,12.47,17. 18 ‖ Ex 23,14.17.*34,23*.30,10$^2$.34, 24.40,17 ‖ Lev 16,34.23,41.25,20. 21 ‖ Nu 1,1.*9,1*.10,11 ‖ Dt 14,28. 16,16.26,12 ‖ Jos 5,12 ‖ Jud 10,8. 11,40 ‖ 1R 4,7.6,1.37. 9,25.14,25. 18,1.22,2 ‖ 2R 18,9 ‖ Jer 25,1.*45*, *1*. 28,1$^2$.17. 32,1. 36,1.9. 39,1. 51, 46$^2$.52,4 ‖ Ez 8,1.20,1.24,1.29,1 ‖ Neh 10,33 ‖ 2Ch 8,13.12,2.27,5. 29,3.

**וּבַשָּׁנָה** Lev 19,24.25.25,4 ‖ Dt 15, 12 ‖ 1R 6,38 ‖ 2R 11,4.19,29$^2$ ‖ Jes 37,30$^2$ ‖ Esr 3,8 ‖ 2Ch 23,1.27,5.

**כְּשָׁנָה בְּשָׁנָה** 2R 17,4.

**לַשָּׁנָה** Nu 14,34$^2$ ‖ Ez 4,6$^2$.

**שְׁנַת** *cs.* Gn 41,50 ‖ Lev 25,4.10. *11*.28.29.40.*50.52.27,18.23* ‖ Dt 15,9$^2$.26,12. 31,10 ‖ 2R 18,10.25, 8 ‖ Jes 34,8.61,2 ‖ Jer 11,23.*23,12*. *48,44* ‖ Ez 52,12. 46,17 ‖ Ps 65, 12 ‖ Dan 1,21 ‖ Esr 7,8 ‖ Neh 1,1. 2,1.5,14 ‖ 2Ch 15,19.

**וּשְׁנַת** Jer 63,4.

**בִּשְׁנַת**, K. Gn 7,11 ‖ Lev 25,13. 54.25,13.54.27,24 ‖ Nu 33,38 ‖ 1R 15,25.28.*33*. 16,8.10. 15.23.29. 22, 41.52 ‖ 2R 1,17. 3,1.8,25. 12,2.7. 13,1.10. 14,1.23. 15,1.8.13. *17*.23. 27.30.32. 16,1. 17,1.6. 18,1.10.24, 12. 25,1. 27 ‖ Jes 6,1. 14,28. 20, 1 ‖ Jer 28,1. 32,1. 46,2. 51,59.52, 28.29.30.31 ‖ Hag 1,1.*15.2,10* ‖ Zach 1,1.*7*.7,1 ‖ Esth 1,3.2,16.3, 7 ‖ Dan 1,1.8,1.9,1.2.10,1.11,1 ‖ Esr 7,7 ‖ Neh 13,6 ‖ 1Ch 26,31 ‖ 2Ch 3,2.13,1.16,1.12.13.

**וּבִשְׁנַת** 1R 15,1.9 ‖ 2R 8,16.9,29 ‖ Jer 17,8 ‖ Dan 2,1 ‖ Esr 1,1 ‖ 2Ch 17,7.34,8.36,22.

**לִשְׁנַת** 2Ch 15,10.

**מִשְּׁנַת** Lev 25,50.27,17 ‖ Neh 5,14.

**שְׁנָתוֹ** *suff.* Lev 12,6.23,12 ‖ Nu 6,12. 14. 7,15.*21.27.33.39.45.51. 57.63.69.75.81* ‖ Ez 46,13.

**שְׁנָתָהּ** Lev 14,10 ‖ Nu 6,14.15,27.

**שְׁנָתַיִם, שְׁנָתָיִם** *du.* Gn 11,10. 41,1.45,6 ‖ 2S 14,28 ‖ 1R 15,25.*22*, *52*.16,8 ‖ 2R 15,23 ‖ Jer 28,3.*11* ‖ Am 1,1.

**לִשְׁנָתַיִם** 2S 13,23.

**שָׁנִים** *pl. I* Gn 5,6. 7. 11. 14. 15. 11,13.*15*. 19. 21. 32. 12,4. 16,3. 16. 17,1. 23,1. 25,7. 17. 29,18. 20. 27. *30*. 31,41. 41,26$^2$.*27*. 29. 48. 45,6. 11. 47, 28. 50,22. 26 ‖ Ex 21,2. 23,10 ‖ Lev 19,23. 25,3$^2$.8$^2$.15.50. 27,5.6 ‖ Nu 13,22 ‖ Dt 14,28. 15,1.*31,10*.12. 18 ‖ Jos 24,29 ‖ Jud 2,8.3,8.6,1.25. 9,22.12,7.9.11.14 ‖ 1S 13,1.29,3 ‖ 2S 2,10.11.*5,5*.4,4.13,38.21,1.24, 13 ‖ 1R 2,11$^2$.39.6,38.10,22.15,2. 16,23.22,1 ‖ 2R 8,1.2.3.11,3.12,1. 15,17. 17,1.5. 18,10. 21,19. 24,1 ‖ Jes 16,14.20,3 ‖ Jer 34,14$^2$ ‖ Ez 38,17.39,9 ‖ Hab 3,2$^2$ ‖ Zach 7,3 ‖ Ps 90,4 ‖ Job 15,20.32,7 ‖ Ruth 1, 4 ‖ Eccl 6,6.11,8.12,1 ‖ Dan 1,5. 11,6.8.13 ‖ Neh 5,14.9,30 ‖ 1Ch 3, 4.21,12.29,27 ‖ 2Ch 9,21.13,2.23. 18,2.21,5.*20*.22,12.24,1. 31,16.33, 31.34,1.3.36,9.

**וְשָׁנִים** Gn 1,14 ‖ Eccl 6,3.

**הַשָּׁנִים** Gn 41,35 ‖ Lev 25,8.16$^2$. 21.27,18 ‖ 1R 17,1 ‖ Ez 38,8 ‖ Joel 2,25 ‖ Dan 9,2.

**בַּשָּׁנִים** Lev 25,51.52 ‖ 2Ch 14,5.

**וּכְשָׁנִים** Mal 3,4.

**לְשָׁנִים** 2Ch 11,17$^2$.

**שְׁנֵי** *cs.* Gn 23,1. 25,7.17.41,27. 30.34.36.47.53.47.53.54.47,8.9$^3$ ‖ Lev 25,15.27 ‖ 2S 19,35 ‖ Ez 4,5 ‖ Joel 2,2.

**וּשְׁנֵי** Ex 6,16.18.20.

**כִּשְׁנֵי** Jes 16,14.21,16.

**שָׁנֵינוּ** *suff.* Ps 90,9.

**שָׁנָיו** Lev 25,52 ‖ Job 36,26 ‖ Eccl 6,3.

**וּשְׁנֵיהֶם** Job 36,11.

**שָׁנוֹת] שְׁנוֹת** *pl. II cs.* Dt 32, 7 ‖ Ps 77,6.11.90,15 ‖ Prv 4,10.9, 11 ‖ Job 16,22.

**וּשְׁנוֹת** Prv 3,2.10,27.

**שְׁנוֹתַי, שְׁנוֹתָי** *suff.* Jes 38,10. 15.

**וּשְׁנוֹתַי** Ps 31,11.

**שְׁנוֹתֵינוּ** Ps 90,10.

**שְׁנוֹתֶיךָ** Ps 102,25 ‖ Job 10,5.

**וּשְׁנוֹתֶיךָ** Ps 102,28 ‖ Prv 5,9.

**שְׁנוֹתַיִךְ [תָ** Ez 22,4.

**שְׁנוֹתָיו** Ps 61,7.

**וּשְׁנוֹתָם** Ps 78,33.

## מִשְׁנֶה

duplum; repetitio, exemplar, apographum libri; ordo secundus, locus secundarius; secundus, secundarius.

לרש״פ (באור יסוד מספר. הערה נ״ו) יש למשנה גם הוראת חלף ותמורה (ערזאטץ, עקוויוואלענט); יונתן קורא בש״א ט״ו ט׳: הַשְּׁמֵנִים ת׳ והמשנים; השבעים קורין הַמַּטְעַמִּים(?) ועל הַכְּרָמִים, ולפי נ״א הַבְּגָדִים!

Gn 43,12 ‖ Ex 16,5.22 ‖ Dt 15,18 ‖ 2R 25,18 ‖ Jes 61,7² ‖ Zach 9,12 ‖ Esth 10,3 ‖ Neh 11,9.17 ‖ 2Ch 31,12.

**וּמִשְׁנֶה** Gn 43,15 ‖ Jer 17,18.

**הַמִּשְׁנֶה** Gn 41,43 ‖ 2R 23,4 ‖ Jer 52,24 ‖ Zeph 1,10 ‖ 1Ch 5,12 ‖ 2Ch 35,24.

**בַּמִּשְׁנֶה** 2R 22,14 ‖ 2Ch 34,22.

**לְמִשְׁנֶה** 1S 23,17 ‖ Job 42,10.

**מִשְׁנֵה** *cs.* Dt 17,18 ‖ Jos 8,32 ‖ Jer 16,18 ‖ 2Ch 28,7.

**מִשְׁנֵהוּ** *suff.* 1S 8,2.

**וּמִשְׁנֵהוּ** 1S 17,13 ‖ 2S 3,3 ‖ 1Ch 16,5.

**מִשְׁנִים** *pl.* Esr 1,10.

**הַמִּשְׁנִים** 1Ch 15,18.

**וְהַמִּשְׁנִים** 1S 15,9.

——v. ch. שְׁנָא et תִּנְיָן——

## שָׁנִי [rad. שנה

coccum, ὁ κόκος, color coccineus.

י״פ מן הפעל הערבית בהוראת צהיבה והתנוצצות (וכטעם השם זֶרַח לאשר על ידו הַשָּׁנִי), וגם באשורית נמצא במובן צביעה (ואולי יש לו אחוה עם שנן, שבל השנון מְמֹרָט ונוצץ). שָׁנִים דמשלי ל״א כ״א להשבעים והירונימוס כמו שְׁנַיִם, וכ״פ הריק״ם, ולד״ק כמו שונים, או הכונה לפי עתות השנה.

Gn 38,28 ‖ Ex 25,4.*35*,*6*.*36*,*8*.*39*,*29*.26,1.31.36.*27*,*16*.*28*,*8*.*15*.*33*.*35*,*23*.*36*,*35*.*37*.*38*,*18*.*39*,*2*.*5*.*8*.*24*.28,6 ‖ Nu 4,8 ‖ 2S 1,24 ‖ Jer 4,30.

**הַשָּׁנִי** Gn 38,30 ‖ Ex 28,5.35,25.35.38,23.39,1.3 ‖ Jos 2,18.21 ‖ Cant 4,3.

**שְׁנִי** *cs.* Lev 14,6.*51*.

**וּשְׁנִי** Lev 14,4.*49* ‖ Nu 19,6.

**וּבִשְׁנִי** Lev 14,52.

**שָׁנִים** (?) *pl.* Prv 31,21.

**כַּשָּׁנִים** Jes 1,18.

—שֶׁנְהַבִּים v. שֵׁן (rad. שָׁנַן)—

## שִׁטָּה [rad. שנט

acacia, spina aegyptiaca vel mimosa nilotica.

הדגש בט׳ בָּא לתשלום נו״ן, ובערבית בא במלואו سَنْط, ומקור מוצא השם משפת מצרים. (ואולי מורה הדגש על כפל הט׳, וכטעם ולשוטט בצדיכם הנרדף לצנינים, לפי שהוא ממין בעלי הקוצים?).

Jes 41,19.

**שִׁטִּים** *pl.* Ex 25,5.*35*,*7*.10.13.*27*,*6*.*37*,*4*.23.28.*30*,*5*.26,15.*36*,*20*.26.32.*37*.*36*,*36*.27,1.30,1.35,24.36,31.37,1.10.15.*28*.*38*,*6*.25.38,1 ‖ Dt 10,3.

——v. n. pr.——

## שָׁנַן] שַׁנּוֹתִי *1 perf.*

acuere; inculcare alicui aliquid. *Hithpo.* confodi.

כמוהו בסורית וערבית (וע׳ הערה אל שני).

Dt 32,41.

**שָׁנֲנוּ** (al. נְ) *3 perf. pl.* Ps 64,4.140,4.

**שָׁנוּן** [שָׁנַן] *pt. pass.* Prv 25,18.

**שְׁנוּנִים** *pl.* Jes 5,28 ‖ Ps 45,6.120,4.

**וְשִׁנַּנְתָּם** [שִׁנֵּן] *Pi. 2 perf. suff.* 6,7.

**אֶשְׁתּוֹנָן** [הִשְׁתּוֹנֵן] *Hithpo. 1 impf.* Ps 73,21.

## שְׁנִינָה] לִשְׁנִינָה

acriter dictum, ludibrium.

כדברי הדודין בדרז״ל.

Jer 24,9.

**וְלִשְׁנִינָה** Dt 28,37 ‖ 1R 9,7 ‖ 2Ch 7,20.

## שֵׁן, שֶׁן־, שֶׁן־ (Job)

dens, dens elephanti, ebur; cuspis; caspulus acutus.

ע״ש הדודו (או גם זהרו ולבנוניתו?), וכמוהו בסורית, ערבית ואשורית; בא כשעצ״ם בש״א ו׳ י״ב, והשבעים קורין הַיְשָׁנָה (ע׳ דה״ב י״ג י״ט).

Ex 21,24².27² ‖ Lev 24,20² ‖ Dt 19,21 ‖ 1S 14,4 ‖ 1R 10,18 ‖ Ez 27,6.15 ‖ Am 6,4 ‖ Ps 45,9 ‖ Prv 25,19 ‖ Job 39,28 ‖ Cant 5,14 ‖ Thr 2,16 ‖ 2Ch 9,17.

**וְשֵׁן־, וְשֶׁן־** (Dt) Dt 32,24 ‖ 1S 14,4.

**הַשֵּׁן** 1S 14,5 ‖ 1R 22,39 ‖ Am 3,15 ‖ Cant 7,5.

**בְּשֵׁן** Dt 19,21.

**שִׁנּוֹ** *suff.* Ex 21,27.

**שִׁנַּיִם** *du.* Gn 49,12 ‖ Am 4,6.

**הַשִּׁנַּיִם** 2S 2,13.

**לַשִּׁנַּיִם** Prv 10,26.

**שִׁנֵּי** *cs.* Joel 1,6 ‖ Ps 3,8.

**וְשִׁנֵּי** Jer 31,29(23) ‖ Ez 18,2 ‖ Job 4,10.

**שִׁנָּי** [שִׁנַּי] *suff.* Job 19,20 ‖ Thr 3,16.

**בְשִׁנָּי** Job 13,14.

**שִׁנַּיִךְ** Cant 4,2.6,6.

**שִׁנָּיו** Jer 31,30 (29) ‖ Joel 1,6 ‖ Zach 9,7 ‖ Ps 37,12.112,10 ‖ Prv 30,14 ‖ Job 41,6.

**בְּשִׁנָּיו** Job 16,9.

**וּמִשִּׁנָּיו** Job 29,17.

**שִׁנֵּיהֶם** Nu 11,33 ‖ Ps 57,5.

**בְּשִׁנֵּיהֶם** Mich 3,5.

**לְשִׁנֵּיהֶם** Ps 124,6.

**שִׁנֵּימוֹ** Ps 35,16.58,7.

## שֶׁנְהָב] שֶׁנְהַבִּים *pl.*

ebur, LXX ὀδόντες ἐλεφάντινοι.

שן הפילים, לד״ק כמו שן הָבְנִים (ע׳ יחזקאל כ״ו ט״ו).

1R 10,22 ‖ 2Ch 9,21.

——v. ch. et n. pr.——

## שָׁנַם

accingere.

קרוב לו בדרז״ל שנץ של סנדל, כים של שנצות (יש מאחין אותו עם אנס, והשי״ן לבנין שפעל).

**וַיְשַׁנֵּס** [שִׁנֵּס] *Pi. 3 impf.* 1R 18,46.

—שְׁנַת v. שֵׁנָה (rad. יָשֵׁן)—

וְנִשְׁתָּעָה [וְנִשְׁתְּעָה 1 *impf. pl.* Jer 41,23.

cf. שָׁעַע

[שְׁעָטָה] *cs.* שַׁעֲטַת

pulsatus, conculcatio.

בערבית הוראת הפעל (בתי"ו רפויה ת' שי"ן) דקיקה וכתיתה.

Jer 47,3.

שַׁעַטְנֵז

panni s. vestimenti genus e duobus filorum generibus, lino et lana, contextum; LXX *κίβδηλον*.

פירז"ל ידוע, וי"פ מן הנפטית כתרין מלין שעט ונוז — אָרִג שָׁוְא (פעולות הצמר והפשתים על התנדפות עור הבשר הפוכות הן ומתנגדות, לא ראי זה כראי זה, כל אחד לעצמו יפה בשעתו, ושניהם ביחד קשין לבריאות).

Lev 19,19‖Dt 22,11.

[שֹׁעַל] *suff.* בְּשָׁעֳלוֹ

vola, cava palma; manipulus.

קומץ הכף החלולה, והשאל אל מדה קטנה ודבר מועט.

Jes 40,12.

לִשְׁעָלִים *pl.* 1R 20,10.

בְּשַׁעֲלֵי (=בְּשָׁעֳלֵי) *cs.* Ez 13,19.

[מִשְׁעוֹל] בְּמִשְׁעוֹל

via cava, angustiae viarum.

ע"ש שנראה כתעלה וכחלול.

Nu 22,24.

שׁוּעָל

vulpes.

לד"ק מפני שמתהלך במשעולי הכרמים, ולד"א בעבור שנוקר ונוקב. בערבית בהוספת ב' כבשעצ"ם שעלבים ושעלבין.

Neh 3,35.

שׁוּעָלִים, שֻׁעָלִים *pl.* Jud 15,4‖Ps 63,11‖Cant 2,15²‖Thr 5,18.

כְּשֻׁעָלִים Ez 13,4.

v. n. pr.

[שָׁעַן°] *Ni. 3 perf.* וְנִשְׁעַן

incubare, inniti, fiduciam po-

[שָׁסוּעַ] הַשְּׁסוּעָה *pass. f.* Dt 14,6.

וְשִׁסַּע *Pi. 3 perf.* Lev 1,17.

כְּשַׁסַּע *inf. cs.* Jud 14,6.

וַיְשַׁסַּע *3 impf.* 1S 24,8.

וַיְשַׁסְּעֵהוּ *suff.* Jud 14,6.

שֶׁסַע

fissura.

ע"מ בֶּקַע, צֶלַע ודומיהם.

Lev 11,3.7‖Dt 14,6.

וְשֶׁסַע Lev 11,26.

שָׁסַף*

in frusta concidere, LXX *σφάζειν*.

קרוב לשלפניו, וכקורבת גלה, גלח, גלב, גלף.

[שִׁסֵּף] וַיְשַׁסֵּף *Pi. 3 impf.* 1S 15,33.

שָׁעָה

circumspicere, respicere; avertere oculos; *Hith.* circumspicere (auxilium); se invicem aspicere.

ענינו פניה לדבר והשגיון והתעסקות בו, וכמהו באשורית במובן פניה לעזרה. יש מחברין לו ושוע אל הדר דישעיה כ"ב ה'; ולא תשעינה עיני רואים לד"ק משרש שעע, וכמו תְּשְׁעֶינָה או תִשְׁעֶינָה. השבעים קורין בש"ב כ"ב מ"ה יְשַׁוְּעוּ כבתהלים, ויונתן תרגם שניהם בְּעַן סְעִיד.

Gn 4,5.

שָׁעוּ *3 perf. pl.* Jes 31,1.

שְׁעֵה *imper.* Job 14,6.

שְׁעוּ *pl.* Jes 22,4.

וְאֶשְׁעָה *1 impf.* Ps 119,117.

תִשְׁעֶה *2 impf.* Job 7,19.

יִשְׁעֶה *3 impf.* Jes 17,7.8.

וַיִּשַׁע Gn 4,4.

יִשְׁעוּ *3 impf. pl.* Ex 5,9‖2S 22,42.

תִּשְׁעֶינָה *3 impf. pl. f.* Jes 32,3(?).

הָשַׁע *Hi. imper.* Ps 39,14.

[הִשְׁתָּעָה] תִּשְׁתָּע (al. תָּ) *Hith.* 2 *impf.* Jes 41,10.

[שָׁסָה°] (נס"א) *3 perf. pl.* שָׁסוּ

diripere, expilare.

אח אל שסס, וקרוב אל שסע ושסף כקורבת בז אל בוע בארמית.

Ps 44,11.

[שֹׁסֶה] שֹׁסֵהוּ *pt. suff.* 1S 14,48.

שֹׁסִים *pl.* Jud 2,14‖1S 23,1‖2R 17,20.

שֹׁסֵי *cs.* Jer 50,11.

שׁוֹסֵינוּ *suff.* Jes 17,14.

שֹׁסֵיהֶם Jud 2,16.

וְשָׁסוּי *pass. sg.* Jes 42,22.

יִשְׁסֶה *3 impf.* Hos 13,15.

שׁוֹשֵׂתִי (=שׁוֹסַתִּי) *Pol. 1 perf.* Jes 10,13.

[שָׁסַס°] *3 perf. pl. suff.* שַׁסֻּהוּ

*idem.*

לדעת האחרונים שׁאסַיִךְ = שֹׁאֲסַיִךְ, ובא כמנהג הארמי ת' שֹׁסַסַיִךְ, וע"ד ימאסו כמו מים, ולפי המסורה שמסרה עליו מלא א' הרי הוא כמו שֹׁסַיִךְ מן שסה.

Ps 89,42.

[שֹׁסֵס] שֹׁאסַיִךְ *pt. pl, suff.* Jer 30,16.

וַיָּשֹׁסּוּ *3 impf. pl.* Jud 2,14‖1S 17,53.

[נָשַׁס] וְנָשַׁסּוּ *Ni. 3 perf. pl.* Zach 14,2.

יִשַּׁסּוּ *3 impf. pl.* Jes 13,16.

מְשִׁסָּה

direptio.

ע"מ מְגִלָּה, מְזִמָּה, מְכִתָּה וכדומה.

Jes 42,22.

לִמְשִׁסָּה, Q. Jes 42,24‖Jer 30,16‖Zeph 1,13.

וְלִמְשִׁסָּה 2R 21,14.

לִמְשִׁסּוֹת *pl.* Hab 2,7.

שָׁסַע°

scindere, discindere, lacerare; *trop.* verbis dilacerare.

קרוב לשלפניו ולשלאחריו (ואולי גם אל הצד).

[שֹׁסַע] וְשֹׁסַע *pt. cs.* Lev 11,7.

שֹׁסַעַת *f.* Lev 11,26.

וְשֹׁסַעַת Lev 11,3‖Dt 14,6.

nere in aliquo; acclinare se; recubare.

מענין סעד וסמך (יש מאחין אותו עם שכן!), בקצת נוסחאות במ״ב נִשְׁעַן, אמנם הנוסחא נִשְׁעָן היא הנכונה והמדויקת.

Nu 21,15‖Jes 10,20.

נִשְׁעַנְתָּ *2 perf.* 2Ch 16,7.

נִשְׁעַנּוּ *3 perf. pl.* 2Ch 13,18.

נִשְׁעַנּוּ *1 perf. pl.* 2Ch 14,10.

נִשְׁעָן *pt.* 2S 1,6‖2R 5,18.7,2.17.

לְהִשָּׁעֵן *inf. cs.* Jes 10,20.

בְּהִשָּׁעֶנְךָ *suff.* 2Ch 16,7.

וּבְהִשָּׁעֶנְךָ 2Ch 16,8.

וּבְהִשָּׁעֲנָם Ez 29,7.

וְהִשָּׁעֲנוּ *imper. pl.* Gn 18,4.

וְאֶשָּׁעֵן *1 impf.* Jud 16,26.

תִּשָּׁעֵן *2 impf.* Prv 3,5.

יִשָּׁעֵן *3 impf.* Job 8,15.

וְיִשָּׁעֵן Jes 50,10‖Job 24,23.

וַתִּשָּׁעֲנוּ *2 impf. pl.* Jes 30,12.

יִשָּׁעֵנוּ [יִשָּׁעֲנוּ *3 impf. pl.* Jes 31,10‖Mich 3,11.

## מִשְׁעָן

fulcrum, adminiculum.

2S 22,19.

לְמִשְׁעָן Ps 18,19.

מִשְׁעַן־ *cs.* Jes 3,1.

מַשְׁעֵן Jes 3,1.

וּמַשְׁעֵנָה [מַשְׁעֵנָה Jes 3,1.

## מִשְׁעֶנֶת

fulcrum, scipio, baculus; sceptrum.

2R 18,21‖Jes 36,6‖Ez 29,6.

הַמִּשְׁעֶנֶת Jud 6,21‖2R 4,31.

מִשְׁעַנְתִּי *suff.* 2R 4,29².

וּמִשְׁעַנְתֶּךָ [וּמִשְׁעַנְתֶּךָ Ps 23,4.

מִשְׁעַנְתּוֹ Ex 21,19‖Zach 8,4.

בְּמִשְׁעֲנֹתָם [מִשְׁעֲנוֹת *pl. suff.* Nu 21,19.

——v. n. pr. אֶשְׁעָן——

שְׁעַע° [וָשֹׁעוּ *imper. pl.* oblitis oculis, excaecatum esse; *Pilp.* oblectare, se oblectare, ludere; *Pulp.* permulgeri, blanditias experiri; *Hithpalp.* se oblectare, *al.* caecum agere.

יש מחלקין אותו לשתי הוראות, הא׳ במובן הַחֲלָקָה ושעיעות (כטעם השם שעוה לדונג), ובא על העינים הסנורות, שנעשות חלקות או כאלו דבוקות בשעוה (ומחברין לו תְּשֻׁעֶינָה דישעיה ל״ב ג׳), והב׳ בענין שעשועים והצהלה; ויש מעמידין אותו על אחת, ומאחין אותו עם שָׁעָה.

Jes 29,9.

הָשַׁע [הָשַׁע *Hi. imper.* Jes 6,10.

וְשִׁעֲשַׁע *Pilp. 3 perf.* Jes 11,8.

שִׁעֲשָׁעְתִּי [שִׁ *1 perf.* Ps 119,70.

יְשַׁעַשְׁעוּ *3 impf. pl.* Ps 94,19.

(תְּשָׁעֳשָׁעוּ) תְּשָׁעֳשָׁעוּ [שֻׁעֲשַׁע *Pulp. 2 impf. pl.* Jes 66,12.

הִשְׁתַּעַשְׁעוּ [הִשְׁתַּעֲשַׁע *Hithpalp. imper. pl.* Jes 29,9.

אֶשְׁתַּעֲשָׁע [שֻׁ *1 impf.* Ps 119,16.

וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע Ps 119,47.

שַׁעֲשׁוּעִים *pl. t.* [שַׁעֲשׁוּעַ

deliciae, oblectatio.

Jer 31,20(19)‖Prv 8,30.

שַׁעֲשֻׁעָי [עָ *suff.* Ps 119,24.77.92.143.174.

וְשַׁעֲשֻׁעַי Prv 8,31.

שַׁעֲשׁוּעָיו Jes 5,7.

## מִשְׁעִי] לְמִשְׁעִי

nitor; *al.* purgatio, mundatio (al. rad. מָשַׁע).

נראה ששרשו שעע, ונאמר על צחצוח הבשר והחלקתו (הלקת צוארו ת״א שעיעות צוארוהי), והמ״ם כמ״ם של למרבה ולמכביר.

Ez 16,4.

——cf. שָׁעָה——

## שָׁעַר

aestimare, pretium constituere, animo cogitare.

לרֹב המפרשים מענין שעור וערך בדרז״ל, כלומר שוקל בנפשו, חושב ואומד, ואין בפיהו נכונה (ואפשר לחברו עם שַׁעַר בהוראת סדק, כטעם חָלַק לבם, וכל שעור חרוץ, חלוק ונפרד); לרש״י כמו התאנים השוערים (השבעים קורין שַׂעַר, כאלו נתקע שער בגרונו!).

Prv 23,7.

## I שַׁעַר] שְׁעָרִים *pl.*

mensura.

שִׁעוּרִים ומדות, והשבעים קורין שְׂעֹרִים!

Gn 26,12.

## שַׁעַר, II שָׁעַר

porta; *urbs, forum, iudicium, concio populi.*

כמ״הו בצורית ובמואבית, ובא־מית וסורית בת׳ ובהפך אתון, ובערבית בת׳ רפויה ובמובן סדק ופתח. י״נ בשופטים ה׳ ח׳: אז יִבְחַר אלהים להם שְׂרִים, ורי״י הלוי גורס אָזַל לָהֶם משערים; השבעים קורין בש״א ט׳ י״ד: המה באו בתוך הַשַּׁעַר; בש״ב ת׳ הַשַּׁעַר; במ״ב י״ד י״נ משעור אפרים; בב״ב ה׳ גורס גיינר במות הַשְּׂעִירִים; ביחזקאל מ׳ מ״ח מוסיפין השבעים וקורין: ורֹחב השער אַרְבַּע עֶשְׂרֵה אַמָּה וְכִתְפוֹת הַשַּׁעַר שלש אמות מפה ונו׳; באיוב כ״ט ז׳: בצאתי שַׁחַר עלי קרת (ע׳ הערה אל שחר).

Gn 22,17.23,10.18. 24,60. 28,17. 34,20.24² ‖ Ex 35,17.*40,8.33*.38, 18.31‖Nu 4,26 ‖ Dt 21,19.22,24‖ Jos 8,29.*20,4*‖ Jud 9,35.*44*.16,3‖ 1R 22,10‖2R 11,19. 14,13. 15,15. 23,8.25,4 ‖ Jes 14,31.24,12 ‖ Jer 19,2. 26,10. 31,38(37). 40(39). 36, 10. 52,7 ‖ Ez 8,3.14.9,2.10,19.11, 1.40,6. 23.24.35.44². 43,1.4.44,1. 4.45,19.*46,1*. 46,9⁴. 47,2².48,31³. 32².33³.34³‖ Mich 1,9.2,13‖Zach 14,10²‖Ps 69,13‖Job 29,7‖Cant 7,5 ‖ Ruth 3,11 ‖ Esth 4,2².6.6, 12 ‖ Neh 2,13. 14.3,1.3.6.13².14. 15.26.28.29.31. 8,1.3. 16². 12,37². 39³ ‖ 1Ch 26,16 ‖ 2Ch 18,9.23,15. 20.25,23.26,9².27,3.32,6.

וָשַׁעַר, וְשַׁעַר Ez 40,23.*27*.48,32‖ 1Ch 26,13‖2Ch 8,14.35,15.

הַשַּׁעַר, הַשָּׁעַר Jos 2,5.7,5 ‖ Jud 9,40. 18,16.17 ‖ 1S 4,18.9,18.21, 14 ‖ 2S 3,27.10,8. 11,23. 15,2.18, 4.24.19,1‖2R 7,3.17.10,8‖ Ez 11, 1.40,6. 7.8.*9*. 9. 10. 11². 13. 14. 15². 19.21.22. 23. 27. 28. 32. 39. 40².41. 48.42,15.43,1.44,2.3. 46,2³.3.8.9. 12².19‖Ps 118,20‖Ruth 4,1.

וְהַשַּׁעַר Jos 2,7‖Ez 40,20.46,2.

בַּשַּׁעַר Gn 19,1 ‖ Ex 32,26 ‖ Jud 16,2‖2R 7,1.18.11,6.13.23,8‖Jer 7,2.19,19.20,2.37,13.38,7.39,3.4 ‖ Ez 40,28‖Ob 13‖Esth 2,19.21.3, 2.*3*.5,9.13.6,10 ‖ Neh 2,13.15.12, 39‖1Ch 9,18 ‖ 2Ch 23,5.24,8.33, 14.

בַּשַּׁעַר , בַּשָּׁעַר 2S 19,9². 23,15. 16‖2R 7,17.20.9,31.11,6‖ Jes 29, 21‖Ez 40,3 ‖ Am 5,10.12.15 ‖ Ps 127,5‖Prv 22,22.24,7 ‖ Job 5,4. 31,21‖Ruth 4,11‖1Ch 11,17.18.

לְשַׁעַר Ex 38,15.39,40 ‖ Ez 8,5 ‖ Mich 1,12 ‖ Neh 3,32.12,31.39 ‖ 1Ch 26,13‖2Ch 8,14.35,15.

לַשַּׁעַר , לַשָּׁעַר Ez 40,16.44‖ 1Ch 16,42.

לְשָׁעַר Ex 32,27.

וּלְשַׁעַר Ex 27,16.

מִשַּׁעַר Ex 32,27 ‖ Ez 40,23.27 ‖ Zeph 1,10‖Thr 5,14‖2Ch 25,23.

וּמִשַּׁעַר Ruth 4,10.

לְמִשַּׁעַר Zach 14,10.

שַׁעְרָה [שַׁעְרָה Jes 28,6.

הַשַּׁעְרָה , הַשָּׁעְרָה Dt 22,15.25,7‖ Jes 22,7.

שְׁעָרִים *pl.* Jud 5,8‖Jes 26,2‖Ez 21,28.48,31‖Ps 24,7.*9*‖ Prv 1,21. 8,3.

וּשְׁעָרִים Jes 45,1‖Ez 48,32.*33*.

הַשְּׁעָרִים 2S 18,24 ‖ 2R 23,8 ‖ Ez 40,18².38 ‖ Neh 12,25.30.13,19. 22‖1Ch 9,23.22,3(2).

בַּשְּׁעָרִים Jes 62,10 ‖ Jer 7,2.*17*, *20*.*22*,*2*‖Prv 31,23.31 ‖ Neh 6,1. 11,19.

לַשְּׁעָרִים Jud 5,11.

שַׁעֲרֵי *cs.* 1S 17,52 ‖ Jer 1,15.17, 19.44,11 ‖ Ez 44,17 ‖ Nah 2,7.3, 13 ‖ Ps 87,2.107,18.118,19 ‖ Prv 14,19 ‖ Job 38,17 ‖ Neh 2,8.7,3. 13,19‖2Ch 23,19.

וְשַׁעֲרֵי Ez 48,31‖Job 38,17.

בְּשַׁעֲרֵי Jes 38,10 ‖ Jer 15,7.17, 21.24.*25*.27.22,4‖ Ez 44,17‖Ps 9, 15‖Thr 4,12‖2Ch 31,2.

לְשַׁעֲרֵי Jer 22,19.

מִשַּׁעֲרֵי־ Ps 9,14.

שְׁעָרֶיךָ *suff.* Dt 12,15. 15,7. 16,5. 18.17,2.5.18,6.23,17.28,52².55.

בִּשְׁעָרֶיךָ Ex 20,10 ‖ Dt 5,14.*31*, *12*.12,17.18. *14*,*27*.*16*,*11*.21.14, 21.28.29.*16*,*14*.15,22. 17,8. 24,14. 26,12.28,57.

וּבִשְׁעָרֶיךָ Dt 6,9.11,20.

שְׁעָרַיִךְ , שְׁעָרַיִךְ Jes 60,11 ‖ Ps 147,13.

וּשְׁעָרַיִךְ Jes 54,12.60,18.

בִּשְׁעָרַיִךְ Ez 26,10‖Ps 122,2.

בִּשְׁעָרֵיכֶם Dt 12,12‖Zach 8,16.

שְׁעָרָו Q.(Ob), שְׁעָרָיו 1R 8,37‖Ob 11‖Ps 100,4‖2Ch 6,28.

שְׁעָרֶיהָ Thr 1,4.2,9.

וּשְׁעָרֶיהָ Jer 14,2.51,58‖Neh 1,3. *2*,*17*.2,3.*13*.

בִּשְׁעָרֶיהָ Jer 17,27.

שַׁעֲרֵיהֶם Ez 21,20.48,34.

## שֹׁעֵר

custos portae, ianitor.

שומר השער. בקצת נוסהאות בדה״א ט׳ כ״ נבורי הַשְּׁעָרִים.

2R 7,10‖1Ch 9,21.

הַשֹּׁעֵר , הַשֹּׁעֵר 2S 18,26 ‖ 2Ch 31,14.

שׁוֹעֲרִים , שֹׁעֲרִים *pl.* Neh 12, 25‖1Ch 15,23.*24*.23,5.

וְשׁוֹעֲרִים 2Ch 34,13.

הַשּׁוֹעֲרִים , הַשֹּׁעֲרִים 2R 7,11 ‖ Esr 2,42.10,24 ‖ Neh 7,1.45.10, 29 ‖ 1Ch 9,18.24.26.15,18.26,12. 19‖2Ch 23,19.

וְהַשּׁוֹעֲרִים , וְהַשֹּׁעֲרִים Esr 2,70. 7,7‖ Neh 7,73.*10*,*40*.11,19.12,45. 47.13,5 ‖ 1Ch 9,17 ‖ 2Ch 8,14.35, 15.

לַשֹּׁעֲרִים 1Ch 9,22.16,38.26,1.

לְשֹׁעֲרֵי *cs.* 2Ch 23,4.

——v. ch. תֶּרַע et n. pr.——

## שֹׁעָר] הַשֹּׁעָרִים *pl.*

horrendus, foedus, abominandus.

יש מחברין אותו עם שַׂעַר (סער), שמעוררין פחד ונעול, ונראה יותר שענינו מְבֻקָּעִים וסדוקים, כלומר מקולקלים.

Jer 29,17.

## שַׁעֲרוּר] שַׁעֲרוּרָה *f.*

horrendus, *f.* res horrenda.

גם זה יתכן לפרש מענין שַׁעַר, פרצה ופריצות.

Jer 23,14.

וְשַׁעֲרוּרָה Jer 5,30.

שַׁעֲרוּרִי] שַׁעֲרוּרִיָּה Q. שַׁעֲרִי׳ K. Hos 6,10.

שַׁעֲרֻרִת Jer 18,3.

——שָׁעַע v. שעשע——

## שָׁפָה°

laevem esse; *Ni. pt.* laevis; nudus arboribus, planus, *LXX* πεδινόν.

כמוהו בסורית וערבית, וענינו חלוק וקרח, וקרוב אל שוף, ושפשוף בדרז״ל („ששפין בה את הצפרן״).

נִשְׁפֶּה] נִשְׁפֶּה *Ni. pt.* Jes 13,2.

שֻׁפָּה] וְשֻׁפּוּ *Pu. 3 perf. pl.* Job 33,21.

## שְׁפִי] שֶׁפִי

nudatio; clivus, collis nudus vel planus.

לראב״ע וילך שפי, על הר נשפה.

Nu 23,3.

וּשְׁפִי K. Job 33,21.

שְׁפָיִים , שְׁפָיִם *pl.* Jes 41,18.49, 9 ‖ Jer 3,2. 21. 4,11. 7,29.12,12. 14,6.

——v. n. pr.; cf. שוף——

## שָׁפָה] וּשְׁפוֹת (al. וּשְׁ׳) *pl. cs.*

caseus, *al.* flos lactis; pinguia.

כתרגומו גובנין דחלב תורין. (לר״ק ע״ש שנעשים ע״י שפשוף, ויתכן ששרשו שפת, וכענין מעמידין חלב).

2S 17,29.

—cf. אַשְׁפָּה ; שָׁפַת v. p. 74c—

## שִׁפְחָה

famula, ancilla, serva.

נראה דעת הפותרים מענין ספח, שנספחה על הבית ועל המשפחה.

Gn 16,1.29,24 ‖ Lev 19,20 ‖ Ps 123,2.

וְשִׁפְחָה Gn 32,6‖Prv 30,23.

הַשִּׁפְחָה Ex 11,5‖2S 17,17.

כַּשִּׁפְחָה Jes 24,2.

לְשִׁפְחָה Gn 29,29‖1S 25,41.

שִׁפְחַת *cs.* Gn 16,8. 25,12. 30,7. 10.*12*.35,25.26.

שִׁפְחָתִי *suff.* Gn 16,2.5.30,18.

שִׁפְחָתְךָ, שִׁפְחָתֶךָ 1S 1,18.25, 27.28,21.22 ‖ 2S 14,7.12.15.*17*. 19‖Ruth 2,3.

בְּשִׁפְחָתֶךָ 2R 4,16.

לְשִׁפְחָתְךָ 2R 4,2.

וּלְשִׁפְחָתְךָ 2S 14,6.

שִׁפְחָתֶךָ Gn 16,6.

שִׁפְחָתוֹ Gn 29,24.29‖Jer 34,9.*10*. 16.

שִׁפְחָתָהּ Gn 16,3.30,4.9.

וּשְׁפָחֹת, שְׁפָחוֹת *pl.* Gn 12,16. 20,14.24,35.30,43‖2R 5,26‖Eccl 2,7.

הַשְּׁפָחוֹת Gn 33,1.2.6‖Jer 34,11‖ Joel 3,2.

וְלִשְׁפָחוֹת Dt 28,68‖Jes 14,2‖Jer 34,11.16‖Esth 7,4‖2Ch 28,10.

שִׁפְחֹתֶיךָ *suff.* Ruth 2,13.

שִׁפְחוֹתֵיכֶם 1S 8,16.

שִׁפְחֹתָיו Gn 32,23.

## מִשְׁפָּחָה

gens, universa familia, tribus; genus.

חבורת אנשים קרובים ושארי בשר. למשפחות דיהושע כ״א כ״ו לסוראי חסר; י״ג בדהי״א ו׳ כ״ה למשפחת בני קהת (ע׳ יהושע כ״א כ׳).

Dt 29,17‖1S 20,29.

מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה Esth 9,28.

הַמִּשְׁפָּחָה 1S 20,6 ‖ 2S 14,7 ‖ Jer 8,3‖Am 3,1‖Mich 2,3.

וְהַמִּשְׁפָּחָה Jos 7,14.

וּלְמִשְׁפָּחָה Jud 18,19.

מִמִּשְׁפָּחָה Jer 3,14.

מִשְׁפַּחַת *cs.* Lev 25,47 ‖ Nu 26, 5$^{2}$.6$^{2}$.12$^{3}$.13$^{2}$.15$^{3}$.16$^{2}$.17$^{2}$.20$^{3}$.21$^{2}$. 23$^{2}$.24$^{2}$.26$^{3}$.29$^{2}$.30$^{2}$.31$^{2}$.32$^{2}$.35$^{3}$. 36.38$^{3}$.39$^{2}$.40$^{2}$.42.44$^{3}$.45$^{2}$.48$^{2}$.49$^{2}$. 57$^{3}$.58$^{5}$.36,12 ‖ Jos 7,17$^{3}$ ‖ Jud 9, 1 ‖ 1S 10,21.18,18 ‖ Zach 12,12$^{2}$. 13$^{2}$.14,18.

מִשְׁפַּחַת . . . וּמִשְׁפַּחַת Nu 3,21. 27$^{4}$.33.

לְמִשְׁפַּחַת Nu 36,1.6 ‖ 1Ch 6,39. 55.

מִמִּשְׁפַּחַת Nu 36,8‖Jud 13,2.*18*, *11*.17,7‖2S 16,5‖Job 32,2‖Ruth 2,1.*3*‖1Ch 6,46.56.

מִשְׁפַּחְתִּי *suff.* Gn 24,38.41.

וּמִשְׁפַּחְתִּי 1S 9,21.

מִמִּשְׁפַּחְתִּי Gn 24,40.

מִשְׁפַּחְתּוֹ Lev 25,10.41 ‖ Nu 27, 4‖Jud 1,25.

וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ Lev 20,5.

לְמִשְׁפַּחְתּוֹ K. 1S 10,21.

וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ Jud 21,24.

מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ Lev 25,49‖Nu 27,11.

מִשְׁפַּחְתָּם 1R 4,27.

מִמִּשְׁפַּחְתָּם Jud 18,2.

וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם Lev 25,45.

מִשְׁפָּחֹת, מִשְׁפָּחוֹת *pl.* Jer 10, 25. 15,3 ‖ Zach 12,12$^{2}$.14$^{2}$ ‖ Ps 107,41‖Job 31,34.

וּמִשְׁפָּחוֹת Nah 3,4.

הַמִּשְׁפָּחוֹת Jer 33,24 ‖ Zach 12, 14.

לַמִּשְׁפָּחוֹת Jos 7,14.

לְמִשְׁפָּחוֹת Neh 4,7.

מִשְׁפְּחוֹת, מִשְׁפְּחֹת *cs.* Gn 10, 18.32.12,3.28,14 ‖ Ex 6,14.15.19. 24 ‖ Nu 3,20.21.23.27.29.33.4,18. 24.28.33.37.41.42.45. 26,7.14.18. 22.25.27.34.37.42.43.47.50.58 ‖ 1S 9,21 ‖ Jer 1,15.2,4.25,9.31,1 (30,25)‖Am 3,2‖Zach 14,17‖Ps 22,28.96,7 ‖ 1Ch 4,2.6,4.7,5.16, 28.

וּמִשְׁפְּחֹת, וּמִשְׁפְּחוֹת 1Ch 2,53. 55.4,8.21.

כְּמִשְׁפְּחוֹת Ez 20,32.

לְמִשְׁפְּחוֹת, לְמִשְׁפְּחֹת Nu 3,30. 35.27,1‖Jos 21,4.26.

וּלְמִשְׁפְּחוֹת Jos 21,20.34.

מִמִּשְׁפְּחוֹת, מִמִּשְׁפְּחֹת Nu 36,1. 12‖Jos 21,5.6.10.27.38.

וּמִמִּשְׁפְּחוֹת 1Ch 6,51.

לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם *suff.* Ex 12,21 ‖ Nu 33,54.

לְמִשְׁפְּחֹתָיו K.(S), לְמִשְׁפְּחֹתוֹ Nu 2,34.11,10‖1S 10,21‖1Ch 5,7.

מִשְׁפְּחוֹתֶיהָ Jos 6,23.

בְּמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם 1Ch 6,45.

לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם, לְמִשְׁפְּחֹ׳ Gn 8, 19‖Jos 18,21.

מִשְׁפְּחֹתָם Nu 1,18.

בְּמִשְׁפְּחוֹתָם 1Ch 4,38.

לְמִשְׁפְּחֹתָם, לְמִשְׁפְּחוֹתָם Gn 10, 5.20.31.36,40‖ Ex 6,17.25‖Nu 1, 2.*20.22.24.26.28.30.32.34.36.38. 40.42.4,2.29.40.42*.3,15.*4,22*.18. 19.20.39.4,34.*46*.36.*44*.38.26,12. 15.20.23.26.28.35.37.38.41.42$^{2}$. 44.48.50.57 ‖ Jos 13,15.23.24.28. 29.31.15,1.12.20.16,5.8.17,2$^{2}$.18, 11.20.28.19,1.8.10.16.17.23.24. 31.32.39.40.48.21,7.*38*.33 ‖ 1Ch 6,47.48.

---

## שָׁפַט, שָׁפֵט (1S 7,17)

iudicare, iudicem agere; *pt.* iudex, princeps; *Ni.* iudicari; litigari.

כמוהו בצורית ואשורית (יש מחברין אותו עם שבט מושלים, וע״כ בא כלנע״ל: מיכה ד׳ י״ד); בקצת נוסחאות בדה״ב כ״ב ח׳ בְּהשפט. ע׳ הערה אל שבט.

Jud 16,31 ‖ 1S 4,18.7,17 ‖ 1R 3, 28.

וְשָׁפַט 1S 7,16.24,16 ‖ Jes 2,4.11, 4‖Mich 4,3.

וּשְׁפָטָנוּ *suff.* 1S 8,20.

שְׁפָטְךָ 2S 18,31.

שְׁפָטוֹ 2S 18,19.

וְשָׁפַטְתָּ *2 perf.* 1R 8,32‖2Ch 6, 23.

וְשָׁפַטְתִּי *1 perf.* Ex 18,16 ‖ Ez 34,20.22.

וּשְׁפַטְתִּיךְ *suff.* Ez 7,3.8.16,38.

שְׁפַטְתִּים Ez 36,19.

שָׁפְטוּ, שָׁפָטוּ *3 perf. pl.* 2R 23,22‖Jer 5,28.

וְשָׁפְטוּ Ex 18,22.*26* ‖ Nu 35,24 ‖ Dt 16,18.
שְׁפָטוּנוּ *suff.* Dan 9,12.
שְׁפָטוּךְ Ez 24,14.
וּשְׁפָטוּךְ Ex 23,24.
וּשְׁפָטֻהוּ K. Ez 44,24.
וּשְׁפָטוּם Dt 25,1.
וּשְׁפַטְתֶּם *2 perf. pl.* Dt 1,16.
שׁוֹפֵט, שֹׁפֵט *pt.* 1S 3,13 ‖ 2S 15,4 ‖ 2R 15,5 ‖ Jes 3,2.16,5 ‖ Jer 11,20 ‖ Ez 34,17 ‖ Am 2,3 ‖ Mich 4,14 ‖ Ps 7,12.9,5.40,6. 75,8.94,2 ‖ Prv 29,14 ‖ 2Ch 26,21.
הֲשֹׁפֵט *interrog.* Gn 18,25.
וְשֹׁפֵט Ex 2,14.
הַשֹּׁפֵט, הַשּׁוֹפֵט Dt 17,9.12.25,2 ‖ Jud 2,18².19.11,27.
וְהַשֹּׁפֵט Mich 7,3.
מְשֹׁפְטִי *suff.* Job 23,7.
שֹׁפְטֵנוּ Jes 33,22.
שֹׁפְטָה *f.* Jud 4,4.
שֹׁפְטִים *pl. m.* Dt 16,18 ‖ Jud 2,16.18 ‖ 1S 8,1.2 ‖ 2S 7,11 ‖ Ps 58,12 ‖ 1Ch 17,10 ‖ 2Ch 19,5.
וְשֹׁפְטִים Job 12,17 ‖ 1Ch 23,4.
הַשֹּׁפְטִים Dt 19,18 ‖ 2R 23,22 ‖ Ruth 1,1 ‖ 2Ch 19,6.
וְהַשֹּׁפְטִים Dt 19,17.
וּלְשֹׁפְטִים 1Ch 26,29.
וְלַשֹּׁפְטִים 2Ch 1,2.
שֹׁפְטֵי *cs.* Nu 25,5 ‖ Jes 40,23 ‖ Ps 2,10.148,11 ‖ Prv 8,16 ‖ 1Ch 17,6.
מִשֹּׁפְטֵי Ps 109,31.
שֹׁפְטֵינוּ *suff.* Dan 9,12.
וְשֹׁפְטֶיךָ Dt 21,2 ‖ Hos 13,10.
שֹׁפְטַיִךְ Jes 1,26.
שֹׁפְטֵיכֶם Dt 1,16.
וְשֹׁפְטָיו Jos 8,33.
וּלְשֹׁפְטָיו Jos 23,2.*24,1.*
שֹׁפְטֶיהָ Zeph 3,3 ‖ Job 9,24.
וְשֹׁפְטֶיהָ Esr 10,14.
שֹׁפְטֵיהֶם Jud 2,17 ‖ Hos 7,7 ‖ Ps 141,6.

שָׁפוֹט *inf. abs.* Gn 19,9.
שְׁפֹט *cs.* Ruth 1,1.
לִשְׁפֹּט, K. (Ez), לִשְׁפּוֹט (Ch) Ex 18,13 ‖ 1R 3,9² ‖ Ez 44,24 ‖ Joel 4,12 ‖ Ob 21 ‖ Ps 10,18.96,13.98,9 ‖ 1Ch 16,33.
לְשָׁפְטֵנוּ *suff.* 1S 8,5.6.
בְּשָׁפְטֶךָ [בְּשָׁפְטְךָ] Ps 51,6.
שְׁפָט־ [שְׁפֹט] *imper.* Prv 31,9.
שָׁפְטָה Ps 82,8 ‖ Thr 3,59.
שָׁפְטֵנִי *suff.* Ps 7,9. 26,1.35,24.43,1.
שִׁפְטוּ, שִׁפְטוּ *pl.* Jes 1,17.5,3 ‖ Zach 7,9.8,16 ‖ Ps 82,3.
אֶשְׁפּוֹט, אֶשְׁפֹּט *1 impf.* Ez 11,10.11.18,30.21,35.33,20 ‖ Ps 75,3.
אֶשְׁפָּטֵךְ [אֶשְׁפָּטְךָ] *suff.* Ez 35,11.
אֶשְׁפְּטֵם Ez 7,27.
תִּשְׁפֹּט, תִּשְׁפּוֹט, תִּשְׁפָּט־ *2 impf.* Lev 19,15 ‖ Ps 67,5 ‖ 2Ch 1,11.20,12.
הֲתִשְׁפּוֹט, הֲתִשְׁפֹּט *interrog.* Ez 20,4².22,2².23,36.
יִשְׁפָּט־, יִשְׁפּוֹט, יִשְׁפֹּט (־) *3 impf.* Gn 16,5 ‖ Jud 11,27 ‖ 1S 24,13 ‖ 1R 7,7 ‖ Jes 11,3 ‖ Ps 9,9.72,4.82,1.96,13.*98,9* ‖ Job 21,22.22,13 ‖ Eccl 3,17 ‖ 2Ch 1,10.
וְיִשְׁפֹּט Ex 5,21.
וַיִּשְׁפֹּט Gn 19,9 ‖ Jud 3,10.*10,2.3. 12,9.11.14.15,20.* 12,7.8.*11. 13* ‖ 1S 7,6.15.
וְיִשְׁפְּטֵנִי *suff.* 1S 24,16.
תִּשְׁפְּטוּ *2 impf. pl.* Ps 58,2.82,2 ‖ 2Ch 19,6.
יִשְׁפְּטוּ, יִשְׁפֹּטוּ *3 impf. pl.* Gn 31,53 ‖ Ex 18,22 ‖ Jes 1,23.51,5 ‖ Ez 23,45 ‖ Mich 3,11.
יִשְׁפּוּטוּ Ex 18,26.
יִשְׁפְּטֻהוּ Q. *suff.* Ez 44,24.
נִשְׁפַּטְתִּי [נִשְׁפַּט] *Ni. 1 perf.* Ez 20,36.
וְנִשְׁפַּטְתִּי Ez 17,20.20,35.38,22 ‖ Joel 4,2.

נִשְׁפָּט *pt.* Jes 59,4.66,16 ‖ Jer 2,35.25,31 ‖ Prv 29,9.
כְּהִשָּׁפֵט (al. בְּ) *inf. cs.* 2Ch 22,8.
בְּהִשָּׁפְטוֹ *suff.* Ps 37,33.109,7.
אִשָּׁפֵט *1 impf.* Ez 20,36.
וְאִשָּׁפְטָה 1S 12,7.
נִשָּׁפְטָה *1 impf. pl.* Jes 43,26.
יִשָּׁפְטוּ *3 impf. pl.* Ps 9,20.
לִמְשֹׁפְטִי *Po. pt. suff.* Job 9,15.

### שְׁפָטִים *pl.* [שֶׁפֶט vel שָׁפָט]

iudicium, poena.

Ex 12,12 ‖ Nu 33,4 ‖ Ez 5,10.15. 11,9.16,41.25,11. 28,22.26. 30,14. 19 ‖ Prv 19,29 ‖ 2Ch 24,24.
בִּשְׁפָטִים Ex 7,4.
וּבִשְׁפָטִים Ex 6,6.
שְׁפָטַי *suff.* Ez 14,21.

### שְׁפוֹט

י״נ שְׁטוֹף, כלומר שֶׁטֶף ושטיפת מים (איבערשוועממונג).

2Ch 20,9.
וּשְׁפוּטִים *pl.* Ez 23,10.

### מִשְׁפָּט

iudicium; causa forensis; sententia iudicis; culpa, crimen; ius, quod iustum est; lex, statutum; mos, consuetudo.

י״נ בהושע ו׳ ה׳ ומשפטיך כאור יצא, מטעם עולה ויורד; בצפניה ג׳ ט״ו: הסיר י״י מִשְׁפָּטַיִךְ.

Gn 18,25 ‖ Ex 28,15 ‖ Nu 27,11. 35,29.16,19.32,4 ‖ 1S 8,3 ‖ 2S 8,15 ‖ 1R 3,11.28.10,9.25,6 ‖ Jes 1,17.21.4,4. 16,5.28,6.17.30,18.32,7.16.33,5.40,14. 42,1.3.4. 56,1.59,8.9.14.15.61,8 ‖ Jer 5,1.7,5.9,23. 21,12.22,3.13.15.23,5.*33,15* ‖ Ez 18,5.*21.33,14.19.*19.*33,16.*27.22, 29.23,24 ‖ Hos 5,11.10,4 ‖ Am 5,7. 15.24.6,12 ‖ Mich 3,9.6,8 ‖ Hab 1,4² ‖ Ps 7,7.9,17.37,28.30.81,5.94,15.99,4².106,3.119,84.121. 146,7. 149,9 ‖ Prv 2,8.8,20. 12,5. 13,23. 16,8.11. 17,23. 19,28. 21,7.15. 28,5 ‖ Job 8,3.13.18.19,7. 23,4.32,9.

34,4.12.17 || Eccl 5,7 || 1Ch 18, 14||2Ch 9,8.19,6.

**וּמִשְׁפָּט** Gn 18,19 || Ex 15,25||Nu 15,16||Jos 24,25 || 2S 15,4 || Jer 48,21||Ez 45,9||Hos 12,7 || Mich 3,8 || Ps 33,5. 89,15. 97,2. 101,1. 111,7 || Prv 1,3.2,9.21.3 || Job 36, 17.37,23||Eccl 8,5.6||Esr 7,10.

**הַמִּשְׁפָּט** Ex 28,29.30 || Dt 1,17. 17,9.11.25,1||1R 3,28.7,7||Jes 28, 6||Ez 21,32||Hos 5,1 || Mich 3,1|| Mal 2,17||Eccl 3,16.

**בְּמִשְׁפָּט** Dt 32,41|| Jes 1,27.3,14. 9,6 || Jer 4,2.10,24.17,11 || Ez 34, 16||Ps 72,2.112,5.143,2 || Prv 16, 10.24,23 || Prv 29,4 || Job 14,3 || Eccl 12,14.

**בַּמִּשְׁפָּט** Lev 19,15.*35* || Dt 1,17|| Jes 5,16||Ps 1,5.25,9|| Prv 18,5 || Job 9,32.22,4.34,23||Eccl 11,9.

**וּבְמִשְׁפָּט** Hos 2,21.

**כְּמִשְׁפָּט** Ps 119,132 || (Esr 3,4) || 1Ch 23,31.

**כַּמִּשְׁפָּט** Gn 40,13 || Ex 21,31 || Lev 5,10.9,16 || Nu 15,24.29,18. *21.24.27.30.37*||Jos 6,15|| 2R 11, 14||Neh 8,18||1Ch 15,13||2Ch 4, 20.35,13.

**לְמִשְׁפָּט**, Q. Jes 5,7.32,1.34,5 || Ez 44,24 || Hab 1,12 || Ps 122,5 || Job 9,19.35,2.

**לַמִּשְׁפָּט** Nu 35,12 || Dt 17,8 || Jos 20,6||Jud 5,4|| 2S 15,2.6 || Jes 28, 26.41,1.54,17. 59,11 || Jer 30,11. *46,28*||Mal 3,5||Ps 9,8.76,10.

**וְלַמִּשְׁפָּט** 1S 30,25.

**וּמִמִּשְׁפָּט** Jes 53,8.

**מִשְׁפַּט** *cs.* Ex 23,6. 28,30 || Lev 24,22|| Dt 10,18.16,18. 18,3.19,6. 21,17. 22. 24,17. 27,19 || Jud 13, 12||1S 8,9.11.10,25||1R 8,59||2R 1,7.17,26².27||Jes 10,2||Jer 5,4.*5*. 8,7.26,11.16.32,7.8. 48,47 || Ez 7, 23.18,8.23,45||Zach 7,9 || Ps 119, 160.140,13 || Prv 29,26 || Job 31, 13||Thr 3,35.

**וּמִשְׁפַּט** 1S 2,13||1R 8,59||Jes 58, 2|| Jer 5,28 || Ez 23,45 || Zach 8, 16||Job 36,6.

**בְּמִשְׁפַּט** Nu 27,21.

**כְּמִשְׁפַּט** Ex 21,9 || Jud 18,7 || 2R 17,33||Esr 3,4||2Ch 8,14.

**לְמִשְׁפַּט** 2Ch 19,8.

**מִשְׁפָּטִי** *suff.* Jes 40,27.49,4.50, 8||Ez 39,21 || Mich 7,9 || Zeph 3, 8 || Ps 9,5.17,2 || Job 27,2.29,14. 34,5.6||Job 40,8||Thr 3,59.

**וּמִשְׁפָּטִי** Jes 51,4.

**לְמִשְׁפָּטִי** Ps 35,23.

**מִשְׁפָּטֵךְ** [מִשְׁפָּטֶךָ] 1R 20,40.

**וּמִשְׁפָּטֶךָ** Ps 37,6.

**מִשְׁפָּטוֹ**, K. (2S, R) 1S 27,11 || 2S 22,23 || 1R 6,38 || Jer 30,18 || Hab 1,7||Zeph 2,3.3,5||Prv 16,33.

**כְּמִשְׁפָּטוֹ** Ex 26,30||1R 5,8.

**וּכְמִשְׁפָּטוֹ** Nu 9,14.

**מִשְׁפָּטָהּ** Jer 51,9.

**מִשְׁפָּטָם** 1R 8,45.*49* || Jer 49,12|| 2Ch 6,35.*39*.

**כְּמִשְׁפָּטָם** Nu 29,6.33||1R 18,28|| 2R 17,40 || 1Ch 6,17.24,19 || 2Ch 4,7.30,16.

**וּכְמִשְׁפָּטָם** 2R 17,34.

**מִשְׁפָּטָן** Nu 27,5 (נו"ן רבתא).

**מִשְׁפָּטִים** *pl.* Jer 4,12. 12,1.39,5. *52,9*||Ez 5,8||Neh 9,13.

**וּמִשְׁפָּטִים** Dt 4,5.8.14||Ez 20,25|| Mal 3,22||Ps 103,6.147,20.

**הַמִּשְׁפָּטִים** Ex 21,1.24,3 || Nu 35, 24 || Dt 4,1.5,1.7,11.12. 11,32. 26, 16||2R 17,37 || Neh 1,7 || 1Ch 22, 13(12).

**וְהַמִּשְׁפָּטִים** Lev 26,46 || Nu 36, 13 || Dt 4,45. 5,28. 6,1. 20. 12,1 || 2Ch 33,8.

**כַּמִּשְׁפָּטִים** 2R 17,34.

**וְלַמִּשְׁפָּטִים** 2Ch 19,10.

**מִשְׁפְּטֵי** *cs.* Jes 58,2 || Ez 16,38 || Ps 19,10.119,7.13.62.106.164.

**וּמִשְׁפְּטֵי־** Ps 105,5||1Ch 16,12.

**וּכְמִשְׁפְּטֵי** Ez 5,7.11,12.

**מִשְׁפָּטַי** *suff.* Lev 18,4.5.*26.25*, *18*.19,37.*20,22*.26,15 || 1R 6,12 || Jer 1,16 || Ez 5,6. 7.11,20. 18,17. 20,11.13.19.21.24.

**וּמִשְׁפָּטַי** 1R 9,4.11,33 || Ez 11,12. 18,9.36,27||1Ch 28,7||2Ch 7,17.

**בְּמִשְׁפָּטַי** Lev 26,43 || Ez 5,6.20, 16.44,24.

**וּבְמִשְׁפָּטַי** Ez 37,24||Ps 89,31.

**מִשְׁפָּטֶיךָ** Dt 33,10||Jes 26,8.9||Ps 10,5.36,7.48,12.72,1.97,8. 119,20. 30.39.52.75.137.

**וּמִשְׁפָּטֶיךָ**, **וּמִשְׁפָּטֶךָ** Hos 6,5||Ps 119,108.175.

**וּבְמִשְׁפָּטֶיךָ** Neh 9,29.

**כְּמִשְׁפָּטֶיךָ**, **כְּמִשְׁפָּטֶךָ** Ps 119, 149.156.

**לְמִשְׁפָּטֶיךָ**, **לְמִשְׁפָּטֶךָ** Ps 119,43. 91.

**מִמִּשְׁפָּטֶיךָ** Ps 119,102.

**וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ** Ps 119,120||Dan 9,5.

**מִשְׁפָּטַיִךְ** Zeph 3,15.

**מִשְׁפָּטָיו** Q., **מִשְׁפָּטוֹ** Nu 9,3||2S 22,23||1R 6,38 || Ps 18,23.105,7 || 1Ch 16,14.

**וּמִשְׁפָּטָיו** Dt 8,11. 11,1. 26,17. 30, 16.33,21 || 1R 2,3.8.58 || Ps 147, 19||Neh 10,30.

**מִשְׁפְּטֵיהֶם** Ez 20,18.

**בְּמִשְׁפְּטֵיהֶם** Ez 23,24.

**וּבְמִשְׁפְּטֵיהֶם** Ez 7,27.

**וּכְמִשְׁפְּטֵיהֶן** Ez 42,11.

———v. ch. et n. pr.———

**שָׁפָה** v. **שְׁפָיִם**, **שְׁפִי**.

## שָׁפַךְ, שָׁפֵךְ

fundere, effundere; *prosternere*; aggerere (aggerem).

כמוהו בסורית, ערבית (בשמאל) ואשורית (ויתכן שיתאחה עם סכה, והשי"ן מבנין שפעל).

י"נ ביחזקאל ט"ו ל"א: יען הַשָּׁפֵךְ שַׁחַף.

Lev 17,4||1R 2,31 || 2R 21,16.24, 4||Thr 2,4.4,11.

**וְשָׁפַךְ** Lev 17,13||Ez 26,8.

**שָׁפְכָה** K. *3 perf. f.* Dt 21,7.

**שְׁפָכַתְהוּ** *suff.* Ez 24,7.

**שָׁפַכְתָּ**, **שָׁפַכְתְּ** *2 perf.* 1Ch 22,8(7)².28,3.

וְשָׁפַכְתָּ Ex 4,9‖Ez 4,2.
שָׁפַכְתְּ 2 *perf. f.* Jes 57,6 ‖ Ez 22,4.
שָׁפַכְתִּי 1 *perf.* Ez 22,22.39,29.
וְשָׁפַכְתִּי Jer 14,16‖Ez 14,19.21, 36.30,15‖Zach 12,10.
שָׁפְכוּ, Q. (Dt) 3 *perf. pl.* Dt 22, 7‖Ez 36,18‖Joel 4,19‖Ps 79,3.
וְשָׁפְכוּ Lev 24,41.
שֹׁפֵךְ *pt.* Gn 9,6 ‖ Ez 18,10 ‖ Ps 107,40‖Job 12,21.
שֹׁפְכוֹ *suff.* Nu 35,53.
הַשֹּׁפְכִים *pl.* Thr 4,13.
שֹׁפֶכֶת *f. sg.* Ez 22,3.
שֹׁפְכוֹת *pl.* Ez 23,45 ‖ Prv 6,17.
וְשֹׁפְכֹת Ez 16,38.
הַשָּׁפוּךְ *pass. sg.* Ps 79,10.
שְׁפוּכָה *f.* Ez 20,33.*34.*
שְׁפֹךְ] שְׁפָךְ־ *inf. cs.* 1R 18,28 ‖ Ez 22,6.*9.12.*
בִּשְׁפֹּךְ (al פְּ) Ez 17,17.
לִשְׁפֹּךְ, לִשְׁפּוֹךְ, לִשְׁפָּךְ־ Jes 59, 7 ‖ Jer 22,17 ‖ Ez 20,8.*13.21.*21, 27.22,27‖Zeph 3,8‖Prv 1,16.
וְלִשְׁפָּךְ־ (יתיר ו׳) 1S 25,31.
בְּשָׁפְכְּךָ *suff.* Ez 9,8.
שְׁפֹךְ, שְׁפוֹךְ, שְׁפָךְ־ *imper.* Jud 6,20‖Jer 6,11.10,25 ‖ Ps 69, 25.79,6.
שִׁפְכִי *f.* Thr 2,19.
שִׁפְכוּ *pl. m.* Ps 62,9.
וְשִׁפְכוּ Jer 6,6.
אֶשְׁפּוֹךְ, אֶשְׁפֹּךְ 1 *impf.* Ez 7, 8‖Hos 5,10‖Joel 3,1.2‖Ps 142,3.
וָאֶשְׁפֹּךְ 1S 1,15 ‖ Ez 22,31.36,18.
וְאֶשְׁפְּכָה Ps 42,5.
תִּשְׁפֹּךְ 2 *impf.* Ex 29,12.
תִּשְׁפְּכֶנּוּ *suff.* Dt 12,16.*24.15*, *23.*
וַתִּשְׁפְּכִי 2 *impf. f.* Ez 16,15.
יִשְׁפֹּךְ 3 *impf.* Lev 4,7.*18.25.*30. *34*‖2R 19,32‖Jes 37,33‖ Ps 102, 1‖Job 16,13.
וְיִשְׁפֹּךְ Dan 11,15.

וַיִּשְׁפֹּךְ 1S 20,10‖Jes 42,25.
וַיִּשְׁפְּכֵם *suff.* Am 5,8.*9,6.*
תִּשְׁפְּכוּ, תִּשְׁפֹּכוּ 2 *impf. pl.* Gn 37,22 ‖ Jer 7,6.*22,3* ‖ Ez 33, 25.
וַיִּשְׁפְּכוּ 3 *impf. pl.* 1S 7,6‖2S 20,15‖Ez 23,8‖Ps 106,38.
נִשְׁפַּךְ *Ni.* 3 *perf.* Thr 2,11.
וְנִשְׁפַּךְ 1R 13,3.
נִשְׁפַּכְתִּי 1 *perf.* Ps 22,15.
הִשָּׁפֵךְ *inf. cs.* Ez 16,36.
יִשָּׁפֵךְ 3 *impf.* Gn 9,6 ‖ Dt 12, 27.19,10.
וַיִּשָּׁפֵךְ 1R 13,5.
שֻׁפַּךְ־ *Pu.* 3 *perf.* Nu 35,33.
וְשֻׁפַּךְ Zeph 1,17.
שֻׁפְּכָה K., שֻׁפְּכוּ Q. 3 *perf. f. pl.* Ps 73,2.
בְּהִשְׁתַּפֵּךְ] הִשְׁתַּפֵּךְ *Hith. inf. cs.* Thr 2,12.
תִּשְׁתַּפֵּךְ 3 *impf. f.* Job 30,16.
תִּשְׁתַּפֵּכְנָה (al. פֶּ) *pl.* Thr 4,1.

## שֶׁפֶךְ

locus quo effunditur.

כתרגומו בית מישד קיטמא.

Lev 4,12.

## שָׁפְכָה

fistula urinalis, *Vulg.* veretrum.

אבר ההולדה (בדרז״ל יש עוד שמות מן הפעל שפך: שפיכה, משפך וכדומה).

Dt 23,2.

v. n. pr.

## שָׁפֵל

depressum, humilem esse, deici, humilem fieri; *Hi.* deprimere, humilem reddere, deicere, affligere; descendere, abicere se.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית ואשורית. י״נ בש״ב כ״ב כ״ח ועיני כלרמים תשפיל, והשבעים קורין כבתהלים.

Jes 2,11.
וְשָׁפֵל Jes 2,12.17.
וְשָׁפֵלָה 2 *perf. f.* Jes 29,4.
וַיִּשְׁפַּל־ 3 *impf.* Jes 2,9.*5,15.*

תִּשְׁפַּל 3 *impf. f.* Jes 32,19.
יִשְׁפְּלוּ] יִשְׁפָּלוּ 3 *impf. pl.* Jes 10,33.40,4.
תִּשְׁפַּלְנָה 3 *impf. pl. f.* Jes 5, 15.
הִשְׁפִּיל *Hi.* 3 *perf.* Jes 25,12.
וְהִשְׁפִּיל Jes 25,11.
הִשְׁפַּלְתִּי 1 *perf.* Ez 17,24.
הִשְׁפִּילוּ 3 *perf. pl.* Job 22,29.
מַשְׁפִּיל *pt.* 1S 2,7‖Ps 147,6.
הַמַּשְׁפִּילִי Ps 113,6.
הַשְׁפִּיל *inf.* Ez 21,31.
מֵהַשְׁפִּילְךָ *suff.* Prv 25,7.
וְהַשְׁפִּילֵהוּ] הַשְׁפֵּל *imper. suff.* Job 40,11.
הַשְׁפִּילוּ *pl.* Jer 13,18.
אַשְׁפִּיל 1 *impf.* Jes 13,11.
תַּשְׁפִּיל 2 *impf.* 2S 22,28 ‖ Ps 18,28.
וַתַּשְׁפִּילִי 2 *impf. f.* Jes 57,9.
יַשְׁפִּיל 3 *impf.* Ps 75,8.
יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילָהּ *suff.* Jes 26,5.
תַּשְׁפִּילֶנּוּ 3 *impf. f. suff.* Prv 29,23.

## שָׁפָל

humilis, depressus; ignobilis, vilis.

Lev 13,20.14,37‖2S 6,22‖Ez 17, 24.
וְשָׁפָל Ps 138,6.
הַשָּׁפָלָה Ez 21,31.
שְׁפַל־ *cs.* Prv 16,19.
וּשְׁפַל־ Jes 57,15‖Prv 29,23.
בִּשְׁפַל Eccl 12,4.
שְׁפָלִים *pl. m.* Jes 57,15‖Job 5, 11.
וּשְׁפָלִים Mal 2,9.
שְׁפָלָה *f. sg.* Ez 17,14.29,14.15.
וּשְׁפָלָה Lev 13,21.*26.*
שִׁפְלַת *cs.* Ez 17,6.

## שֵׁפֶל] בְּשִׁפְלֵ

humilitas, conditio ignobilis et misera.

Am 2,2.3,6‖Zeph 1,16 ‖ Ps 47,6. 81,4.98,6.150,3 ‖ Job 39,24.25 ‖ 1Ch 15,28.

**הַשּׁוֹפָר, הַשֹּׁפָר** Ex 19,19.20,18 ‖ Jos 6,5.20 ‖ 2S 15,10 ‖ 1R 1,41 ‖ Ez 33,4.5‖Neh 4,14.

**בְּשׁוֹפָר** Jes 27,13.

**בַּשּׁוֹפָר, בַּשֹּׁפָר** Jud 3,27.6,34.7,18‖1S 13,3 ‖ 2S 2,28.18,16.20,1.22 ‖ 1R 1,34.39‖2R 9,13‖Ez 33,3.6‖Zach 9,14‖Neh 4,12.

**כַּשּׁוֹפָר** Jes 58,1.

**שׁוֹפַר** *cs.* Lev 25,9.

**שׁוֹפָרוֹת** *pl.* Jud 7,16.

**הַשּׁוֹפָרוֹת** Jos 6,9‖Jud 7,20.22.

**בַּשּׁוֹפָרוֹת** (1), **בַּשֹּׁפָרוֹת** Jos 6,4.8.9‖Jud 6,13².16.20.7,18.19.20.

**וּבַשּׁוֹפָרוֹת** 2Ch 15,14.

**שׁוֹפְרוֹת** *cs.* Jos 6,4.8.6.13.

**שׁוֹפְרֹתֵיהֶם** *suff.* Jud 7,8.

—v. ch. et n. pr.—

**אֶשְׁפָּר** v. p. 74c.

**שְׁפֹת** *imper.* [שָׁפַת°

ponere, reponere; constituere, dare.

ענינו עריכה והשכנה. הסורי קורא בישעיה תשמר שלום לנו (ואולי הוא כמו תִּשְׁפְּטֵנוּ?); וי״ג בתהלים ולעפר מות תִּשְׁפְּתֵנִי.

2R 4,38‖Ez 24,3².

**תִּשְׁפֹּת** *2 impf.* Jes 26,12.

**תִּשְׁפְּתֵנִי** *suff.* Ps 22,16.

**שְׁפַתַּיִם** *du.* (תָּ) [שָׁפַת?

paxillus bifidus, bifurcus.

כמו מִשְׁפְּתַיִם. הסורי קורא ביחזקאל וּשְׁפָתָם.

Ps 68,14.

**וְהַשְׁפַתַּיִם** Ez 40,43.

**[מִשְׁפָּת] תָ** *du.*, **הַמִּשְׁפְּתַיִם**

caulae pecorum palis septae.

Gn 49,14‖Jud 5,16.

—cf. **אַשְׁפֹּת**; **שָׁפָה** v. p. 74c—

**[שֶׁצֶף] בְּשֶׁצֶף**

effusio, *al.* durities, vehementia.

כמו שטף, וכדי לזוגו עם קצף.

Jes 54,8.

—cf. **שֶׁטֶף**; **שְׁקַיִם** v. **שׁוק**—

**וְשִׁפְעַת־** Job 22,11.*38,34*.

**מִשְׁפְּעַת** Ez 26,10.

—v. n. pr.—

**שְׁפִיפֹן**

serpentis species, cerastes vel haemorrhous.

מעין דוגמתו בערבית; לר״ק שפף קרוב אל נשף (נשב, נשם) ע״ש לחישתו (צישען), ואולי הוא מן שף בדרז״ל שקופץ על העוברים.

Gn 49,17.

—v. n. pr.—

**[שָׁפַר°** *3 perf. f.* **שָׁפְרָה**

splendere, pulchrum esse.

כמוהו בארמית ובערבית, ובסורית מורה על זוהר וההברקה.

Ps 16,7.

**[שֶׁפֶר] שָׁפֶר**

pulchritudo, elegantia.

ע׳ הערה אל אַיָּלָה.

Gn 49,21.

**שִׁפְרָה**

splendor, pulchritudo.

להאחרונים שֵׁם, לראב״ע פעל וכמו שֶׁפֶר, או כמו שִׁפְרָה וביו״ת של ברוחו מיותרת; ליונתן כמו שִׁפְרוֹ.

Job 26,13.

**[שַׁפְרִיר] שַׁפְרִירוֹ** Q. *suff.*

**שַׁפְרוּרוֹ** K.

splendor, de aulaeis et stragulis.

ע״מ סַנְוֵר, י״ת אפדניה, וי״פ מן האשורית בהוראת שטיחה, כלומר מרבדים, או בהוראת שבט מושלים (סצעפטער), וכן משמע מתרגום השבעים. ע׳ לקמן.

Jer 43,10.

**שׁוֹפָר, שֹׁפָר**

tuba, litus, LXX σάλπιγξ, κερατίνη.

מעין דוגמתו בערבית (לר״ק ע״ש קולו הצליל והבהיר, ויותר נראה לפתרו מן שפיר ושפופרת בדרז״ל, ואולי מזה גם שַׁפְרִירוֹ, ולר״ק גם שמים שִׁפְרָה, כטעם וימתחם כאהל).

Ex 19,16‖Lev 25,9‖2S 6,15‖Jes 18,3 ‖ Jer 4,5.19.21.6,1.17.42,14. 51,27‖Hos 5,8.8,1 ‖ Joel 2,1.*15* ‖

לפי עדות רד״ק בשרשיו ובעט סופר בחמש נקודות.

Eccl 10,6.

**שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ** *suff.* Ps 136,23.

**[שִׁפְלָה] וּבַשִּׁפְלָה** Jes 32,19.

**[שְׁפֵלָה] הַשְּׁפֵלָה**

regio humilis et depressa, non montuosa.

לרוב מורה על מקום ידוע שנקרא כן, ויש בו מעין שעצ״פ.

Jos 11,16 ‖ Jer 17,26.32,44.33,13‖2Ch 28,18.

**וְהַשְּׁפֵלָה** Jos 10,40‖Jud 1,9 ‖Ob 19‖Zach 7,7.

**בַּשְּׁפֵלָה** Jos 15,33 ‖ 1R 10,27 ‖ 1Ch 27,28‖2Ch 1,15.*9,27*.

**וּבַשְּׁפֵלָה** Dt 1,7‖Jos 9,1.11,2.12,8‖2Ch 26,10.

**וּשְׁפֵלָתָה** (= תוֹ) *suff.* Jos 11,16.

**[שִׁפְלוּת] וּבְשִׁפְלוּת**

remissio, lassitudo, LXX ἀργία.

שם המפשט ע״מ סכלות.

Eccl 10,18.

—v. chald.—

**[שָׁפָן] הַשָּׁפָן**

hyrax syriacus.

כמוהו בערבית (בתי״ו רפויה ת׳ שי״ן). לאונקלוס שתרגמו טַפְזָא (שפרינגהאזע) עיקר שרשו שף, הקרוב אל נשף, כבדרז״ל בוקא דאטמא דשף מדוכתיה.

Lev 11,5‖Dt 14,7.

**שְׁפַנִּים** *pl.* Prv 30,26.

**לַשְׁפַנִּים** Ps 104,18.

—v. n. pr.—

**שֶׁפַע**

affluentia, abundantia, LXX πλοῦτος.

הפעל נמצא בסורית, ובדרז״ל גם בהפעיל.

Dt 33,19.

**[שִׁפְעָה] שִׁפְעַת** *cs.*

copia, agmen.

במ״ב ט׳ י״ז בא שפעת השני ת׳ שִׁפְעָה, מפני פגישת שלש אותיות הגרון, או שחסר הסומך; וי״ג שפעת אֲנָשִׁים בָּאָה.

2R 9,17²‖Jes 60,6.

## שָׁקַד

insidiari; vigilare, invigilare; *Pu. pt.* (den. a שָׁקֵד) amygdalutus, ad formam floris amygdalae factus.

ענינו מהירות וזריזות, ושגור בדרז״ל (הוי שקוד ללמוד תורה, בטלו השקדנים), ובא נרדף אל שמר כהוראתו בצורית. יש מחברין לו נשקד על פשעי דאיכה.

Ps 127,1.

שָׁקַדְתִּי *1 perf.* Jer 41,28(27) ‖ Ps 102,8.

שֹׁקֵד *pt.* Jer 1,12.5,6.44,27.

שֹׁקְדִים] שֹׁקְדֵי (נס״א) *pl. cs.* Jes 29,20.

לִשְׁקֹד *inf. cs.* Prv 8,34.

שְׁקֹד] שִׁקְדוּ *imper. pl.* Esr 8,29.

אֶשְׁקֹד *1 impf.* Jer 31,28(27).

יִשְׁקוֹד *3 impf.* Job 21,32.

וַיִּשְׁקֹד Dan 9,14.

שֻׁקַּד] מְשֻׁקָּדִים *Pu. pt. pl.* Ex 25,33.*37,19*[2].34.*37,20*.

## שָׁקֵד

amygdala arbor, amygdalum, nux amygdala.

אחרי ימות החרף ממהרים השקדים לציץ ולפרוח לפני שאר פרי העץ.

Jer 1,11.

הַשָּׁקֵד Eccl 12,5.

שְׁקֵדִים *pl.* Nu 17,23.

וּשְׁקֵדִים Gn 43,11.

——conf. שָׁקַד——

וְהִשְׁקָה *Hi. 3 perf.* [שָׁקָה]

rigare; potum praebere, bibendum dare; adaquare (pecus); *pt.* pincerna, pocillator [*Qal* v. שָׁתָה].

כמוהו בערבית (בשמאל), שבאית, כושית ואשורית. אח אל שָׁתָה (חלוף ת׳ בק׳ נמצא בשרשי פקח ופתח, רקח ורתח).

Gn 2,6‖Nu 5,24‖Joel 4,18.

וְהִשְׁקָהּ *suff.* Nu 5,27.

הִשְׁקְתָה] הִשְׁקָתָה *3 perf. f.* Gn 24,46.



וְהִשְׁקִיתָ (Dt), וְהִשְׁקִיתָ *2 perf.* Nu 20,8‖Dt 11,10‖Jer 35,2.

וְהִשְׁקִיתָה Jer 25,15.

הִשְׁקִיתָנוּ *suff.* Ps 60,5.

וְהִשְׁקֵיתִי *1 perf.* Ez 32,6.

וְהִשְׁקִיתִים, וְהִשְׁקִתִים *suff.* Jer 9,14.23,15.

וְהִשְׁקוּ *3 perf. pl.* Gn 29,3.

וְהִשְׁקִינוּ *1 perf. pl.* Gn 29,8.

וְהַשְׁקוֹת *inf.* Esth 1,7.

לְהַשְׁקוֹת Gn 2,10 ‖ Ex 2,16 ‖ Jes 43,20‖Ez 17,7‖Eccl 2,6.

לְהַשְׁקֹתוֹ *suff.* Gn 24,19.

הַשְׁקֵהוּ *imper. suff.* Prv 26,21.

הַשְׁקִינִי *f.* Gn 24,43.45 ‖ Jud 4,19.

הַשְׁקוּ *pl. m.* Gn 29,7.

מַשְׁקֶה *pt.* Ps 104,13‖Neh 1,11.

הַמַּשְׁקֶה Gn 40,5.

מַשְׁקֵה *cs.* Gn 40,1‖Hab 2,15.

מַשְׁקֵהוּ *suff.* Gn 40,13.

הַמַּשְׁקִים *pl.* Gn 40,2.9.20.21.23. 41,9.

וּמַשְׁקָיו *suff.* 1R 10,5‖2Ch 9,4.

אַשְׁקֶה *1 impf.* Gn 24,14.*46*.

וְאַשְׁקֶה Jer 25,17.

אַשְׁקְךָ *suff.* Cant 8,2.

אַשְׁקֶנָּה Jes 27,3.

תַּשְׁקֶה *2 impf.* Job 22,7.

תַּשְׁקֵם *suff.* Ps 36,9.

וַתַּשְׁקֵמוֹ Ps 80,6.

יַשְׁקֶה *3 impf.* Nu 5,26.

וַיַּשְׁקְ Gn 29,10 ‖ Ex 2,17.19.32,20‖Ps 78,15.

יַשְׁקֵנִי *suff.* 2S 23,15 ‖ 1Ch 11,17.

וַיַּשְׁקֵנוּ Jer 8,14.

וַתַּשְׁקְ *3 impf. f.* Gn 21,19.

וַתַּשְׁקֵהוּ *suff.* Gn 24,18 ‖ Jud 4,19.

נַשְׁקֶה *1 impf. pl.* Gn 19,32.

נַשְׁקֶנּוּ *suff.* Gn 19,34.

וַתַּשְׁקוּ *2 impf. pl.* Am 2,12.

יַשְׁקוּ *3 impf. pl.* Gn 29,2 ‖ Jer 16,7‖Ps 104,11.

יַשְׁקוּנִי *suff.* Ps 69,22.

וַיַּשְׁקֻהוּ 1S 30,11.

וַיַּשְׁקוּם 2Ch 28,15.

וַתַּשְׁקֶיןָ *3 impf. pl. f.* Gn 19,33.35.

שֻׁקָּה] יְשֻׁקֶּה *Pu. 3 impf.* Job 21,24.

## שִׁקֻּו, שִׁקּוּי [וְשִׁקּוּי

potatio.

Prv 3,8.

וְשִׁקּוּיַי, וְשִׁקֻּיָי *pl. suff.* Hos 2,7‖Ps 102,10.

## שֹׁקֶת] הַשֹּׁקֶת

aquarium, canalis potatorius.

Gn 24,20.

שֹׁקֶת] בְּשִׁקְתוֹת *pl. cs.* Gn 30,38.

## מַשְׁקֶה

potus, potatio; regio irrigua.

ממשקה דיחזק׳ ליונתן מן המפוטמים (ע׳ רש״י), השבעים קורין מִמִּשְׁפְּחוֹת(?), וי״נ מִמִּקְנֶה.

Gn 13,10‖Lev 11,34.

מַשְׁקֵה *cs.* 1R 10,21‖2Ch 9,20.

וּמַשְׁקֶה Jes 32,6.

מִמַּשְׁקֵה Ez 45,15.

מַשְׁקֵהוּ *suff.* Gn 40,21.

v. n. pr רַבְשָׁקֵה; cf. שׁוֹק I et שָׁקַק.

## שָׁקַט] וְשָׁקַט

quiescere, quietum esse, nihil facere; *Hi.* sedare, tranquillum facere, tutum praestare; quietum se tenere.

הוראתו ידועה; ויש מאחין אותו עם שָׁקַע.

Jer 30,10.*46,27*.

שָׁקְטָה, שָׁקָטָה *3 perf. f.* Jos 11,23.*14,15*‖2R 11,20‖Jes 14,7‖2Ch 13,23.14,5.23,21.

וְשָׁקָטָה Ps 76,9.

שָׁקַטְתִּי *1 perf.* Job 3,26.

וְשָׁקַטְתִּי Ez 16,42.

שֹׁקֵט *pt.* Jud 18,7.27.

וְשָׁקֵט Jer 48,11.
הַשֹּׁקְטִים *pl.* Ez 38,11.
וְשָׁקָטָה, וְשָׁקְטָה *f. sg.* Zach 1,11 ‖ 1Ch 4,40.
אֶשְׁקוֹט *1 impf.* Jes 62,1.
וְאֶשְׁקוֹט Job 3,13.
אֶשְׁקוֹטָה (יתיר ו׳) Jes 18,4.
תִּשְׁקֹט *2 impf.* Ps 83,2.
תִּשְׁקְטִי ‏[תִּשְׁקֹטִי *2 impf. f.* Jer 47,6.7.
יִשְׁקֹט *3 impf.* Ruth 3,18.
וַתִּשְׁקֹט *3 impf. f.* Jud 3,11.*5,31.8,28.*30 ‖ 2Ch 14,4.20,30.
הַשְׁקֵט ‏[הַשְׁקֵיט *Hi. inf. abs.* Jes 57,20 ‖ Jer 49,23.
בְּהַשְׁקִט *cs.* Job 37,17.
לְהַשְׁקִיט Ps 94,13.
וְהַשְׁקֵט *imper.* Jes 7,4.
יַשְׁקִט ,יַשְׁקִיט *3 impf.* Prv 15,18 ‖ Job 34,29.

## שֶׁקֶט] וָשֶׁקֶט

quies.

1Ch 22,9(8).

## הַשְׁקֵט

שֵׁם ע״מ דעה והַשְׂכֵּל.

Jes 32,17 ‖ Ez 16,49.

בְּהַשְׁקֵט Jes 30,15.

## שָׁקַל] וְשָׁקַל

librare, ponderare; appendere; *examinare.*

כדוגמתו בארמית וסורית (כתי״ו ת׳ שי״ן), בערבית (כתי״ו רפויה), בכושית (בסמ״ך) ובאשורית.

2S 14,26 ‖ Jes 40,12.

שֹׁקֵל *pt.* 2S 18,12 ‖ Jes 33,18.
שָׁקוֹל *inf. abs.* Job 6,2.
לִשְׁקוֹל *cs.* Esth 4,7.
אֶשְׁקוֹל *1 impf.* Esth 3,9.
וָאֶשְׁקֹל Jer 32,10.
וָאֶשְׁקוֹלָה ,וָאֶשְׁקְלָה (יתיר ו׳) Jer 32,9 ‖ Esr 8,25.26.
תִּשְׁקוֹל *2 impf.* 1R 20,39.
יִשְׁקֹל *3 impf.* Ex 22,16.
וַיִּשְׁקֹל Gn 23,16.
יִשְׁקְלֵנִי *suff.* Job 31,6.
תִּשְׁקְלוּ *2 impf. pl.* Jes 55,2 ‖ Esr 8,29.
יִשְׁקְלוּ ‏[יִשְׁקֹלוּ *3 impf. pl.* Jes 46,6.
וַיִּשְׁקְלוּ Zach 11,12.
נִשְׁקַל *Ni. 3 perf.* Esr 8,33.
יִשָּׁקֵל *3 impf.* Job 6,2.28,15.

## שֶׁקֶל ,שָׁקֶל

siclus (certum pondus).

Gn 23,15.16 ‖ Ex 38,24. 25.29 ‖ Lev 27,3.4.7.16 ‖ Nu 7,13.*19.25.31.37.43.49.55.61.67.73.79.* 31,52 ‖ 1S 9,8 ‖ Ez 4,10.45,12 ‖ Am 8,5.

הַשֶּׁקֶל ,הַשָּׁקֶל Ex 27,25.30,13².15.38,26 ‖ Lev 27,25 ‖ Nu 3,47 ‖ Neh 10,33.
וְהַשֶּׁקֶל Ez 45,12.
בְּשֶׁקֶל Ex 30,13.*24.38,24.25.26* ‖ Lev 5,15.*27,3.25* ‖ Nu 3,47.*50.7,13.19.25.31. 37.43.49. 55.61.67. 73.79.85.86.18,16* ‖ 2R 7,1.*16².18².*
שְׁקָלִים *pl.* Ex 21,32 ‖ Lev 5,15. 27,5².6².7 ‖ Nu 3,47.18,16 ‖ Jos 7,21² ‖ 1S 17,5.7 ‖ 2S 14,26.24,24 ‖ 2R 15,20 ‖ Jer 32,9 ‖ Ez 45,12² ‖ Neh 5,15.
לִשְׁקָלִים 2Ch 3,9.
שִׁקְלֵי (al. קָ) *cs.* 1Ch 21,25.

## מִשְׁקָל

ponderatio; pondus.

2R 25,16 ‖ Jer 52,20 ‖ Ez 5,1 ‖ Job 28,25 ‖ 1Ch 22,3(2).14(13).28,16.

וּמִשְׁקָל 1Ch 28,15 ‖ 2Ch 3,9.
הַמִּשְׁקָל Esr 8,34.
בַּמִּשְׁקָל Lev 19,35.26,26 ‖ 1Ch 28,14.18.
בְּמִשְׁקָל Ez 4,16 ‖ Esr 8,34 ‖ 1Ch 28,14.15.17².
מִשְׁקַל *cs.* Jud 8,26 ‖ 2S 21,16 ‖ 1R 7,47.10,14 ‖ Esr 8,30 ‖ 1Ch 20,2.21,25 ‖ 2Ch 4,18.9,13.
וּמִשְׁקַל 1S 17,5 ‖ 2S 21,16.
בְּמִשְׁקַל 1Ch 28,15.
מִשְׁקָלוֹ *suff.* Gn 24,22 ‖ Jos 7,21.
בְּמִשְׁקָלוֹ Gn 43,21.
מִשְׁקָלָהּ Nu 7,13.*19.25.31.37.43.49.55.61.67.73.79.*
וּמִשְׁקָלָהּ 2S 12,30.
מִשְׁקָלָם Gn 24,22.
בְּמִשְׁקוֹל ‏[מִשְׁקוֹל Ez 4,10.

## מִשְׁקֶלֶת] לְמִשְׁקָלֶת

perpendiculum, norma, LXX στάθμιον, σταθμός.

Jes 28,17.

מִשְׁקֹלֶת 2R 21,13.
v. ch. תְּקַל et. n. pr. אַשְׁקְלוֹן.

## שִׁקְמָה] שִׁקְמִים *pl. I*

sycomorus.

עץ פרי תאנים גרועים.

Jes 9,9 ‖ Am 7,14.

וְהַשִּׁקְמִים 1Ch 27,28.
כַּשִּׁקְמִים 1R 10,17 ‖ 2Ch 1,15.*9,27.*
וְשִׁקְמוֹתָם *pl. II suff.* Ps 78,47.

## שָׁקַע] וְשָׁקְעָה *3 perf. f.*

sidere, residere, demergi, submergi.

קרוב לו בערבית, ושגור בדרז״ל גם בפִעל ובהתפעל עם השם שְׁקִיעָה; קרוב אל שקט (אולי הוא קרוב אל תָּקַע); לר״ק מזה שקערורת.

Am 9,5.

תִּשְׁקַע *3 impf. f.* Jer 51,64.
וַתִּשְׁקַע Nu 11,2.
וְנִשְׁקְעָה K. וְנִשְׁקָה [נִשְׁקַע Q. *Ni. 3 perf. f.* Am 8,8.
אַשְׁקִיעַ *Hi. 1 impf.* Ez 32,14.
תַּשְׁקִיעַ *2 impf.* Job 40,25.

## מִשְׁקָע] וּמִשְׁקַע־ *cs.*

מים צלולים שנשקע הטיט שלהם.

Ez 34,18.

שְׁקַעֲרוּרֹת rad. קער v. p. 647ᵃ.

## שָׁקַף] נִשְׁקָף (קָ) *Ni. 3 perf.*

se proclinare, prospicere, prominere, imminere.

עיקר הוראתו בליטה, ונאמר על ההבטה (בעיון נמרץ) כטעם מֵצִיץ, או ע״ש הרכנת הראש לפנים.

Ps 85,12.

נִשְׁקְפָה 3 *perf. f.* Jud 5,28 ‖ 2S 6,16 ‖ Jer 6,1 ‖ 1Ch 15,29.

וְנִשְׁקָפָה Nu 21,20.

[קַ] נִשְׁקַפְתִּי 1 *perf.* Prv 7,6.

הַנִּשְׁקָף *pt.* Nu 23,28 ‖ 1S 13,18.

הַנִּשְׁקָפָה *f.* Cant 6,10.

הִשְׁקִיף *Hi. 3 perf.* Ps 14,2.53, 3.102,20.

הַשְׁקִיפָה *imper.* Dt 26,15.

יַשְׁקִיף 3 *impf.* Thr 3,50.

וַיַּשְׁקֵף Gn 19,28.26,8 ‖ Ex 14,24 ‖ 2S 24,20.

וַתַּשְׁקֵף 3 *impf. f.* 2R 9,30.

וַיַּשְׁקִיפוּ, וַיַּשְׁקִפוּ 3 *impf. pl.* Gn 18,16 ‖ 2R 9,32.

## [שֶׁקֶף] שֶׁקֶף

contignatio.

ע״ש הבליטה, וי״פ את זה ושלאחריו מן הערבית והסורית בהוראת הכאה וקשקוש, ע״ש שהפתח או החלון מכה ומקשקש בם.

1R 7,5.

## [שָׁקוּף] שְׁקֻפִים *pl.*

trabes superstratae.

1R 6,4.

וּשְׁקֻפִים 1R 7,4.

## [מַשְׁקוֹף] הַמַּשְׁקוֹף

superlimenare, limen superius.

Ex 12,7.22.23.

## [שָׁקַץ°] שִׁקַּץ *Pi. 3 perf.*

abiectum, turpem, impurum, abominandum esse; *Pi.* reicere, contemnere, abominari; contaminari.

כמוהו באשורית, ויש מאחין אותו עם קוץ, והשי״ן לבנין שפעל.

Ps 22,25.

שַׁקֵּץ *inf. abs.* Dt 7,26.

תְּשַׁקְּצֶנּוּ 2 *impf. suff.* Dt 7,26.

תְּשַׁקְּצוּ, תְּשַׁקְּצוּ 2 *impf. pl.* Lev 11,11.13.43.20,25.

## שֶׁקֶץ

abominatio, res abominanda, LXX βδέλυγμα.

Lev 7,21. 11,10.12.*20.23*.13.41. 42 ‖ Ez 8,10.

וְשֶׁקֶץ Lev 11,11.

וְהַשֶּׁקֶץ Jes 66,17.

## שִׁקּוּץ, שִׁקֻּץ (Dan)

abominandum, res abominanda; idolum.

Jes 11,5.$7^2$ ‖ 2R 23,$13^2$ ‖ Dan 12, 11.

הַשִּׁקּוּץ Dan 11,31.

שִׁקּוּצִים, שִׁקֻּצִים *pl.* Hos 9,10 ‖ Nah 3,6 ‖ Dan 9,27.

הַשִּׁקּוּצִים, הַשִּׁקֻּצִים (Ch) 2R 23, 24 ‖ 2Ch 15,8.

שִׁקּוּצֵי *cs.* Ez 20,7.8.

שִׁקּוּצַיִךְ *suff.* Jer 4,1.

שִׁקּוּצַיִךְ, שִׁקּוּצָיִךְ Jer 13,27 ‖ Ez 5,11.

וְשִׁקֻּצָיו Zach 9,7.

שִׁקּוּצֶיהָ Ez 11,18.

שִׁקּוּצֵיהֶם Dt 29,16 ‖ Jer 7,30.16, 18.32,34 ‖ Ez 7,20.11,21.20,30.

וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם Jes 66,3 ‖ Ez 37,23.

## [שָׁקַק] שׁוֹקֵק *pt.*, שֹׁקֵק

discurrere, incurrere; avidum esse.

י״מ מענין ריצה והשתערות, ולד״א מענין השמעות קול והמיה, (קרוב אל קשקוש בדרז״ל בהפך אתון).

Jer 33,4 ‖ Prv 28,15.

יָשֹׁקּוּ 3 *impf. pl.* Joel 2,9.

[הִשְׁתַּקְשֵׁק] יִשְׁתַּקְשְׁקוּן *Hith.* 3 *impf. pl.* Nah 2,5.

## [מַשָּׁק] כְּמַשַּׁק *cs.*

discursitatio, incursio.

ע׳ לעיל.

Jes 33,4.

cf. שׁוּק II

## [שָׁקַר°] תִּשְׁקֹר 2 *impf.*

fidem fallere; *Pi.* mentiri, perfide agere, fallere.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית ואשורית (אולי יש לחברו עם שקר, צביעה, במובן המוסרי).

Gn 21,23.

[שִׁקֵּר] שִׁקַּרְנוּ *Pi. 1 perf. pl.* Ps 44,18.

אֲשַׁקֵּר 1 *impf.* Ps 89,34.

יְשַׁקֵּר 3 *impf.* 1S 15,29.

תְּשַׁקְּרוּ 2 *impf. pl.* Lev 19,11.

[יְשַׁקְּרוּ] יְשַׁקֵּרוּ 3 *impf. pl.* Jes 63,8.

## שֶׁקֶר, (Ps 35,10.120,2) שָׁ׳, שָׁקֶר

mendacium; *poët.* mendax; fallacia, fraudulentia; vanitas.

י״ג במיכה ב׳ י״א וְשַׁחַר כָּזָב; השבעים קורין במשלי י׳ י״א שפתי אֱמֶת!

Ex 5,9.20,16.23,7 ‖ Lev 5,22 ‖ Dt 19,$18^2$ ‖ 2S 18,13 ‖ 1R 22,22.23 ‖ 2R 9,12 ‖ Jes 9,14.32,7.44,20.57, 4.59,3.13 ‖ Jer 6,13.8,8.10.9,2.4 ‖ Jer 10,14.*51,17*.14,$14^2$.16,19.23, 25.32.27,10.*14*.16. 28,15. 29,21. 23.31.37,14.40,16.43,2 ‖ Ez 13,22 ‖ Hos 7,1 ‖ Mich 6,12 ‖ Hab 2,18 ‖ Zach 8,17.10,2.13,3 ‖ Ps 7,15.27, 12.31,19.33,17.35,19.38,20.52,5. 63,12. 69,5. 109,2. 119,29. 69. 78. 86.104.118.128.163. 120,2. 144,8. *11* ‖ Prv 6,17.19.10,18. 11,18. 12, 19.22.13,5.14,5.17,4.7.20,17.21,6. 25,14.18.26,28.29,12.31,30 ‖ Job 13,4.36,4 ‖ 2Ch 18,21.22.

וָשֶׁקֶר Mich 2,11.

הַשָּׁקֶר, הַשֶּׁקֶר Jer 7,4.8.23,26.

בְּשֶׁקֶר Jer 3,10.29,9.

בַּשָּׁקֶר, בַּשֶּׁקֶר Jer 5,31.13,25.20, 6.23,14.

וּבַשֶּׁקֶר Jes 28,15.

לַשֶּׁקֶר, לַשָּׁקֶר Lev 5,24. 19,12 ‖ 1S 25,21 ‖ Jer 3,23.5,2.7,9.8,8.27, 15 ‖ Zach 5,4 ‖ Mal 3,5.

שְׁקָרִים *pl.* Ps 101,7 ‖ Prv 12,17. 19,5.*9*.

בְּשִׁקְרֵיהֶם *suff.* Jer 23,32.

## שָׁרָב

ardor, aestus aëris, desertum.

**וַיִּשְׁרֹק** Jer 19,8.49,17.50,13‖Job 27,23.

**שְׁרֵקָה] וּשְׁרֵקָה**

irrisio, ludibrium.

Jer 51,37.

**לִשְׁרֵקָה** Jer 25,18‖Mich 6,16.

**וְלִשְׁרֵקָה** Jer 19,8.25,9.29,18 ‖ 2Ch 29,8.

**שְׁרִיקֹת, שְׁרֻקוֹת [שְׁרֵקָה** Q. *pl.* Jud 5,16‖Jer 18,16.

**שְׁרוּקָה] שְׁרוּקֹת** K. *pl.*

יתכן שלפי הכתיב הוא שְׁרוּקַת יחיד נסמך.

Jer 18,16.

——v. ch. **מַשְׁרוֹקִיתָא**——

**שֹׁר** vel **שֹׁרֶר] שָׁרְרֵךְ** *suff.*

umbilicus, nervus umbilicaris.

טבור, וכמוהו בערבית, ובסורית בלי הכפלת הרי״ש, מענין שריר וקים, לשורוי מנא בדרז״ל; יש מאחין אותו עם צרה, במובן קשירה בחוקה, ופותרין מזה כל שורוי דתהלים; השבעים קורין במשלי לִשְׁאֵרֶךָ או לִבְשָׂרֶךָ.

Cant 7,3.

**שָׁרֵּךְ** Ez 16,4.

**לְשָׁרֶּךָ** Prv 3,8.

**שָׁרִיר] בִּשְׁרִירֵי** *pl. cs.*

partes firmae, *musculi.*

עורקי בטנו ומיתריה החזקים.

Job 40,16.

**שְׁרִרוּת**

durities, pervicacia.

לרב הפותרים קשיות הלב, ולרס״ג מן שור, מראית הלב, מבטו וחפצו, וכת״א הרהור, וע״כ נרדף אל מועצות.

Jer 3,17.9,13.16,12.18,12.

**בִּשְׁרִירוּת, בִּשְׁרִרוּת** (2) Dt 29, 18‖Jer 7,24.11,8.13,10.23,17‖Ps 81,13.

**שֵׁרָה] וְהַשֵּׁרוֹת** *pl.*

catenae.

כטעם צמיד וקישורים, או כמו שרשות ושרשרות.

Jes 3,19.

——**שׁוּר** II v. **שׁוֹרֵר**——

**שִׁרְיֹן** 1S 17,38.

**וְשִׁרְיוֹן** 1S 17,5.

**הַשִּׁרְיוֹן** 1S 17,5.

**וְשִׁרְיֹנוֹת** *pl. I* 2Ch 26,14.

**וְהַשִּׁרְיֹנִים** *pl. II* Neh 4,10.

—cf. **סִרְיוֹן; שְׁאֵרִית=שֵׁרִית**—

**הַשְּׁרֵמוֹת** K. Jer 31,40(39) v. **שְׁדֵמָה.**

**שָׁרַץ**

repere, reptare, scatere; multiplicare se.

הוראתו ידועה, וכמוהו בארמית ואשורית, לרש״י הוא אח אל רוץ (והשי״ן לבנין שַׁפעל).

Ps 105,30.

**וְשָׁרַץ** Ex 7,28.

**שָׁרְצוּ** *3 perf. pl.* Gn 1,21.

**וְשָׁרְצוּ** Gn 8,17.

**הַשֹּׁרֵץ [שֹׁרֵץ** *pt.* Gn 7,21 ‖ Lev 11,29.*41.42*.43.

**הַשֹּׁרֶצֶת** *f.* Lev 11,46.

**שִׁרְצוּ [שְׁרֹץ** *imper. pl.* Gn 9,7.

**יִשְׁרֹץ** *3 impf.* Ez 47,9.

**יִשְׁרְצוּ** *3 impf. pl.* Gn 1,20.

**וַיִּשְׁרְצוּ** Ex 1,7.

**שֶׁרֶץ**

reptilia; aquatilia minora.

בדרז״ל בא גם ברבים שרצים.

Gn 1,20‖Lev 5,2.11,10.20.*21*.23. 22,5‖Dt 14,19.

**הַשֶּׁרֶץ, הַשָּׁרֶץ** Gn 7,21 ‖ Lev 11, 31.41.*42*.43.44.

**בַּשֶּׁרֶץ** Lev 11,29.

**שָׁרַק] וְשָׁרַק** (נס״א) **וְשָׁרֵק, וְשָׁרַק**

sibilare, sibilando arcessere; exsibilare, συρίζειν.

אחים לו בארמית, סורית ואשורית, והוא חקוי קול ההברה הטבעית.

1R 9,8‖Jes 5,26.

**שָׁרְקוּ** *3 perf. pl.* Ez 27,36‖Thr 2,15.16.

**אֶשְׁרְקָה** *1 impf.* Zach 10,8.

**יִשְׁרֹק** *3 impf.* Jes 7,18 ‖ Zeph 2,15.

אח אל זרב, צרב, שרף וצרף, ונאמר על החם ועל ארץ צחיחה ויבשה; י״ג בישעיה ל״ה ז׳: והיה הַשָּׁרָב לנוה צאן, וכן בת״י כ״י רייכלין שרבא.

Jes 49,10.

**הַשָּׁרָב** Jes 35,7.

——v. n. pr.——

**שַׁרְבִיט, שַׁרְבִט** (al. בֶּ)

sceptrum.

אח אל שבט בתוספת רי״ש. בקצת ספרים כל שרביט בי״ת דגוש, לבד מן שרביט ד׳ י״א.

Esth 4,11.5,2.8,4.

**הַשַּׁרְבִיט** (al. בְּ) Esth 5,2.

——cf. **שֵׁבֶט**——

**שָׁרָה°**

solvere, *dimittere.*

לרד״ק שני אלו הוראתם פתיחה והתרה כבארמית, סורית, כושית ואשורית, וכבדרז״ל, וטעם ישרהו פותח קשרי הרעם, הצרור בעבים, ישולחו להתהלך תחת רקיע השמים (לְאָזלאססען); ושריתך לטוב התרתי מאסריך לטוב לך, וכבר הובא הא׳ בשרש שָׁאַר, והב׳ בשרש שִׁיר, ע׳ הערות שם.

**יִשְׁרֵהוּ [יִשְׁרֶה** *3 impf. suff.* Job 37,3.

**שֵׁרִיתִךָ [שֵׁרָה** Q. *Pi. 1 perf. suff.* Jer 15,11.

——cf. **שָׁאַר** et **שִׁיר**——

**מִשְׁרָה] מִשְׁרַת** *cs.*

solutio, maceratio.

הפעל שגור בדרז״ל אין שורין דיו וכדומה, ואת לשלפניו, שע״י השריה הענבים מתרככין ומתפתחין.

Nu 6,3.

—v. ch.; **שָׁרוֹת** v. **שׁוּר** I et II—

**שָׁרוֹן** v. n. pr.; **שָׁרוֹת** v. **שָׁרַר.**

**שִׁרְיָה] וְשִׁרְיָה**

lorica, thorax.

כמו שריון, וי״ם מן הערבית בהוראת שלח (וואורפשפיעס).

Job 41,18.

**שִׁרְיָן] הַשִּׁרְיָן**

כמוהו בסורית ובאשורית, וקרוב לו בשפת מצרים. לד״ק הוא שריון באס״ף, אמנם שריון דש״א וי״ז ל״ח בס״ם יוכיח שזה לחוד וזה לחוד.

1R 22,34‖2Ch 18,33.

**כַּשִּׁרְיָן** Jes 59,17.

לְשָׁרְתוֹ Dt 10,8.21,5 ‖ Jes 56,6 ‖ Ez 40,46 ‖ 2Ch 23,13.29,11.
וּלְשָׁרְתוֹ 1Ch 15,2.
בְּשָׁרְתָם Ez 44,17.
לְשָׁרְתָם Nu 16,9 ‖ Ez 44,11.
וַיְשָׁרֶת [יְשָׁרֵת 3 *impf.* Gn 39,4.40,4.
יְשָׁרְתֵנִי *suff.* Ps 101,6.
וַיְשָׁרְתֵהוּ 1R 19,21.
וַתְּשָׁרְתֵהוּ 3 *impf. f. suff.* 1R 1,4.
יְשָׁרְתוּ 3 *impf. pl.* Nu 3,31.4,9.12.14 ‖ 2R 25,14 ‖ Jer 52,18 ‖ Ez 42,14.44,12.
וִישָׁרְתוּךָ *suff.* Nu 18,2.
יְשָׁרְתוּנֶךָ Jes 60,7.10.
יְשָׁרְתֻהוּ Nu 1,50.

## שָׁרֵת

ministratio, LXX λειτουργία.

2Ch 24,14.

הַשָּׁרֵת Nu 4,12.

——שָׁרָה v. מִשְׁרַת——

שָׁשָׂה v. שָׁסָה.

## שֵׁשׁ I

byssus.

מעין דוגמתו בשפת מצרים, והוא הבוץ, המצטין בלבנוניתו, ועש״כ נקרא המרמור הלבן שַׁיִשׁ או שֵׁשׁ. למדנחאי ביחזקאל ט״ז י״ג גם הכתיב שֵׁשִׁי.

Gn 41,42 ‖ Ex 26,1.*27,9.18.36,8.38,9.16.39,28.29.* 28,39². 39,27.28² ‖ Ez 27,7 ‖ Prv 31,22.
שֶׁשִׁי (יתיר י׳) Ez 16,13.
וְשֵׁשׁ Ex 25,4.*35,6.23.* 26,31.*36.27,16.28,6.8.15.36,35.37.38,18.39,2.5.8.*
הַשֵּׁשׁ Ex 28,5.35,25.39,3.
בַּשֵּׁשׁ Ez 16,10.
וּבַשֵּׁשׁ Ex 35,35.38,23.

——שֵׁשׁ marmor v. שַׁיִשׁ——

## שֵׁשׁ, שֵׁשׁ־, שֵׁשׁ־, שֵׁשׁ *f.* (Pr 6,16)

sex; *pl.* שִׁשִּׁים sexaginta.

מעין דוגמתו בכל לשונות בני שם, ושרשו שדש, אמנם הד׳ נבלעה ונשלמה ע״י דגש בששה,

## שַׁרְשָׁה° [שַׁרְשָׁה] *pl.* שַׁרְשׁוֹת

catenula.

קרוב אל שרר ואח אל שרש (בדרז״ל בחלוף למ״ד שלשלת).

Ex 28,22.

שַׁרְשְׁרוֹת, שַׁרְשְׁרֹת [שַׁרְשְׁרָה *pl.* Ex 28,14².39,15 ‖ 1R 7,17 ‖ 2Ch 3,16.
וְשַׁרְשְׁרֹת 2Ch 3,5.
בַּשַּׁרְשְׁרוֹת 2Ch 3,16.

——————v. chald.——————

## שָׁרַת° [שֵׁרֵת] וְשֵׁרֵת *Pi. 3 perf.*

ministrare, famulari.

הוראתו ידועה. י״נ במ״א א׳ ט״ו מְשָׁרֶתֶת המלך.

Nu 8,26 ‖ Dt 18,7.

וְשֵׁרְתוּ 3 *perf. pl.* Nu 3,6.
מְשָׁרֵת *pt.* Nu 11,28 ‖ Jos 1,1 ‖ 1S 2,11.18.3,1 ‖ 2R 6,15.
מְשָׁרְתוֹ, K. *suff.* Ex 24,13 ‖ 2S 13,17.18 ‖ 1R 10,5 ‖ 2R 4,43.
וּמְשָׁרְתוֹ Ex 33,11.
מְשָׁרְתִים (Ez 44,19), מְשָׁרְתָם *pl.* Ez 44,11.19 ‖ Esr 8,17 ‖ 1Ch 6,17.16,4 ‖ 2Ch 13,10.22,8.29,11.
וּמְשָׁרְתִים Ez 44,11.
הַמְשָׁרְתִים Esth 1,10 ‖ Neh 10,37.40 ‖ 1Ch 27,1.*28,1* ‖ 2Ch 17,19.
וְהַמְשָׁרְתִים 2Ch 23,6.
מְשָׁרְתֵי *cs.* Jes 61,6 ‖ Jer 23,22 ‖ Ez 45,4.5.46,24 ‖ Joel 1,9.13².2,17.
מְשָׁרְתַי [תַ *suff.* Jer 33,21.
מְשָׁרְתָו Q., מְשָׁרְתָיו 1R 10,5 ‖ Ps 103,21.104,4 ‖ Prv 29,12 ‖ Esth 2,2.*6,3* ‖ 2Ch 29,4.
מְשָׁרַת (=מְשָׁרֶתֶת) *f. sg.* 1R 1,15.
לְשָׁרֵת, לְשָׁרֵת (נס״א) *inf. cs.* Ex 28,35.43.29,30.30,20.35,19.*39,41.*39,1.26 ‖ Dt 17,12.18,5 ‖ 1R 8,11 ‖ Ez 20,32.44,27.45,4 ‖ 1Ch 16,37.26,12 ‖ 2Ch 5,14.31,2.
וּלְשָׁרֵת 2Ch 8,14.
לְשָׁרְתֵנִי *suff.* Ez 43,19.44,15.16.

## שָׁרַשׁ°

*denom. a* שֹׁרֶשׁ. *Pi.* eradicare, extirpare; *Poel* et *Hi.* radices agere; *Poal* radicari.

השם נמצא בצורית, שבאית, ארמית, סורית, ואשורית; יש מאחין אותו עם שרר ע״ש החזק, או עם שרשרות ע״ש תמונת השרשים הסבוכים ועבותים כשלשלאות.

וְשֵׁרֶשְׁךָ [שֵׁרֵשׁ *Pi. 3 perf. suff.* Ps 52,7.
תְּשָׁרֵשׁ 3 *impf. f.* Job 31,12.
(יְשֹׁרְשׁוּ) יְשֹׁרָשׁוּ [שֹׁרַשׁ *Pu. 3 impf. pl.* Job 31,8.
שֹׁרֵשׁ *Poel. 3 perf.* Jes 40,24.
שֹׁרָשׁוּ [שֹׁרְשׁוּ *Poel. 3 perf. pl.* Jer 12,2.
מַשְׁרִישׁ [הִשְׁרִישׁ *Hi. pt.* Job 5,2.
יַשְׁרֵשׁ 3 *impf.* Jes 27,6.
וַתַּשְׁרֵשׁ 3 *impf. f.* Ps 80,10.

## שֹׁרֶשׁ

radix; surculus.

להשבעים במשלי י״ב י״ב ושרש צדיקים אֵיתָן.

Dt 29,17 ‖ 2R 19,30 ‖ Jes 11,10.37,31 ‖ Mal 3,19.

וְשֹׁרֶשׁ Prv 12,3.12 ‖ Job 19,28.30,4.
וְכַשֹּׁרֶשׁ Jes 53,2.
מִשֹּׁרֶשׁ Jes 14,29 ‖ Job 28,9.
שָׁרְשִׁי *suff.* Job 29,19.
שָׁרְשֵׁךְ Jes 14,30.
שָׁרְשׁוֹ Ez 31,7 ‖ Job 14,8.
שָׁרְשָׁם Jud 5,14 ‖ Jes 5,24 ‖ Hos 9,16.
שָׁרְשֵׁי [שָׁרָשִׁים *pl. cs.* Job 33,27.
וְשָׁרָשָׁי Job 36,30.
שָׁרָשָׁיו *suff.* Jer 17,8 ‖ Hos 14,6 ‖ Job 8,17.18,16.
וְשָׁרָשָׁיו Ez 17,6 ‖ Am 2,9.
מִשָּׁרָשָׁיו Jes 11,1.
שָׁרָשֶׁיהָ Ez 17,7.9 ‖ Ps 80,10 ‖ Dan 11,7.
מִשָּׁרָשֶׁיהָ Ez 17,9.

ששי וששים. י״ג ברות ג׳ ט״ו סְאַת־שְׂעֹרִים, וכן בפסוק י״ז סְאַת־השערים.

Gn 7,6.11.46,18 ‖ Ex 14,7.21,2. 26,9.*36,16* ‖ Lev 24,6 ‖ Nu 1,46. *2,32.11,21.31,32.*7,3.26,51.31,37. 35,6.13.15 ‖ Dt 15,12.18 ‖ Jos 15, 41.*19,22.*59.*62* ‖ Jud 3,31.*18,11. 20,47.*12,7 ‖ 1S 17,4.7 ‖ 2S 15,18 ‖ 1R 6,6.10,14.16.19.20.16,23 ‖ 2R 11,3.13,10.19.14,21.*15,2.*18,10 ‖ Jes 6,2 ‖ Jer 34,14 ‖ Ez 40,5.41,3. 5.8 ‖ Prv 6,16 ‖ Ruth 3,15.17 ‖ Esr 2,10.11.13.26.60.69.8,26 ‖ Neh 5, 18.7,10.15.16.18.20.30.62 ‖ 1Ch 4,27.9,6.21,25 ‖ 2Ch 3,8.9,13.15. 19.22,12.26,1.*3.*29,33.

**שֵׁשׁ(־)...וְשֵׁשׁ** Lev 25,3 ‖ Ez 40, 12.41,1.

**וְשֵׁשׁ־, וְשֵׁשׁ** Gn 8,13.16,16.31,41 ‖ Ex 23,10 ‖ Nu 1,25.*2,15.*27.*2,4. 31.26,41.*3,28.4,40 ‖ Jud 18,16. 17 ‖ 1S 27,2.30,9 ‖ 2R 15,33.*16,2* ‖ Jer 52,30 ‖ Esr 2,35 ‖ 1Ch 7,2.12, 26(27).35(36) ‖ 2Ch 2,1.16.*17.*9, 18.13,21.26,12.*35,8.*27,1.*8.28,1.*

**שֵׁשׁ(־) וָשֵׁשׁ** 2S 21,20 ‖ 2Ch 20,6.

**וָשֵׁשׁ** Gn 46,26 ‖ 1R 10,14.16,8 ‖ 2Ch 9,13.16,1.

**בְּשֵׁשׁ(־)** 1R 10,29 ‖ Job 5,19 ‖ 2Ch 1,17.

**כְּשֵׁשׁ(־)** Ex 12,37 ‖ 1S 13,15.*14,2. 23,13.*

**לְשֵׁשׁ־** Ex 38,26.

**שִׁשָּׁה** *m.* Gn 30,20 ‖ Ex 26,22.*36, 27.*25.*36,30.*28,10 ‖ Nu 1,21.*2,11.* 26,22.31,38.*44.*40.*46.*52 ‖ 2S 6, 13 ‖ 2R 15,8 ‖ Ez 9,2.46,4 ‖ Esth 2, 12 ‖ 1Ch 3,4.22.4,27.8,38.*9,44.*24, 4.14.25,3.26,17 ‖ 2Ch 29,17.

**וְשִׁשָּׁה** Ex 25,32.*37,18* ‖ Jos 7,5 ‖ Jud 20.15 ‖ 2S 2,11.*5,5* ‖ Jer 52, 23 ‖ Esth 2,12 ‖ Esr 2,13.*22,30.*66. 8,35 ‖ Neh 7,68 ‖ 1Ch 3,4.7,4.40. 9,9.

**הַשִּׁשָּׁה** Ex 28,10.

**לְשִׁשָּׁה** 1Ch 25,23.

**שֵׁשֶׁת** *cs.* Ex 16,26.20,9.*34.21.*11. *31,17.* 23,12. 24,16. 31,15. 35,2 ‖ Lev 23,3 ‖ Nu 3,34 ‖ Dt 5,13.16, 8 ‖ Jos 6,3.14 ‖ 1R 11,16 ‖ Ez 46, 1 ‖ Esr 2,67 ‖ Neh 7,69 ‖ 1Ch 12, 24(25).23,4.

**וְשֵׁשֶׁת** Lev 12,5 ‖ Nu 2,9 ‖ 1S 13, 5 ‖ 2R 5,5 ‖ Ez 46,6 ‖ Job 42,12.

**לְשֵׁשֶׁת** Ex 25,33.*35.37,19.21.*

**שִׁשִּׁים** *pl.* Gn 25,26.46,26 ‖ Lev 27,3.7 ‖ Nu 7,88².26,27 ‖ Dt 3,4 ‖ Jos 13,30 ‖ 1R 4,13.6,2.10,14 ‖ Jes 7,8 ‖ Ez 40,14 ‖ Cant 3,7.6,8 ‖ Dan 9,25.26 ‖ Esr 2,13.64.8,13 ‖ Neh 7, 18.19.72.11,6 ‖ 1Ch 2,21.23.16, 38.26,8 ‖ 2Ch 3,3.11,21.

**וְשִׁשִּׁים** Gn 5,15.18.*20.21.23.*27 ‖ Lev 12,5 ‖ Nu 1,39.*2,26.*3,50.26, 25.*43.*31,34.39 ‖ 2S 2,31 ‖ 1R 5,2 ‖ 2R 25,19 ‖ Jer 52,25 ‖ Esr 2,9.8, 10 ‖ Neh 7,14.66 ‖ 1Ch 5,18.*9,13* ‖ 2Ch 9,13.11,21.

**וּבְשִׁשִּׁים** 2Ch 12,3.

## שִׁשִּׁי

sextus; *f.* sexta, pars sexta.

ששית בנסמך מורה על חלק אחד מששה.

Gn 30,19.

**הַשִּׁשִּׁי** Gn 1,31 ‖ Ex 16,5.22.29 ‖ Nu 7,42.29,29 ‖ Jos 19,32 ‖ Hag 1, 1 ‖ Neh 3,30 ‖ 1Ch 2,15.3,3.12,11 (12).24,9.25,13.26,3.5.27,9.

**וְהַשִּׁשִּׁי** 2S 3,5.

**בַּשִּׁשִּׁי** Ez 8,1 ‖ Hag 1,15.

**שִׁשִּׁית** *f.* Ez 4,11.45,13.*46,14.*

**הַשִּׁשִּׁית** Ex 26,9 ‖ Lev 25,21 ‖ Ez 8,1.

**[שִׁשָּׁה] וְשִׁשִּׁיתֶם** *Pi. 2 perf. pl.*

sextam partem dare, vel: in sex partes dividere.

פעל נגזר מן שֵׁשׁ. י״ג וששית מהאיפה.

Ez 45,13.

—v. ch. **שֵׁת** et n. pr.—

## שָׁשָׂא°

incedere, ambulare; *Pi.* ducere, adducere.

לרד״ק הוא מבנין המְרֻבָּע שאשא, ופותרין מן הכושית בהוראת נחיה והובלה, ולרז״א מן נָשָׂא במובן פתוי, שסוי וגרוי.

**[שִׁשֵּׂא] וְשִׁשֵּׂאתִיךָ** *Pi. 1 perf. suff.* Ez 39,2.

## שׁוּשַׁן

rosa (*al.* lilium); instrumentum musicum.

כמוהו בערבית, ומבני שם בא לשפת יון; שעצ״פ שֻׁשָׁן מורה שהוא״ו אינה שרשית, והכתוב שפתותיו שושנים מורה על צבע אדום (אולי קרוב אל שׁשׁר?). לרד״ק פרח בעל שש עלים, ושושן ושושנים דתהלים כלי זמר בעל ששה נימין.

1R 7,19 ‖ Ps 60,1.

**שׁוּשָׁן** 1R 7,22.26.

**שׁוֹשַׁנִּים, שֹׁשַׁנִּים** *pl.* Ps 45,1. 69,1.80,5 ‖ Cant 5,13.6,2.

**בַּשּׁוֹשַׁנִּים** Cant 2,16.4,5.6,3.7,3.

**שׁוֹשַׁנָּה** 2Ch 4,5.

**כְּשׁוֹשַׁנָּה** Cant 2,2.

**כַּשּׁוֹשַׁנָּה** Hos 14,6.

**שׁוֹשַׁנַּת** *cs.* Cant 2,1.

—v. n. pr.—

## [שָׁשַׁר?] בַּשָּׁשַׁר

pigmentum rubrum, cinnabaris; *Vulg.* sinopis, *LXX* μίλτος.

בערבית מורה על הצבע האדום.

Jer 22,14 ‖ Ez 23,14.

—v. **שִׁית** v. **שֵׁת** II—

[**שֵׁת** Nu 24,17 = **שְׁאֵת** rad. **שָׁאָה** vel = **שְׁאֵת**]

## שָׁתָה

bibere; convivari; *trop.* delectari; studiose alqd. facere; impleri [*Hi.* v. **שָׁקָה**].

כמוהו בארמית, סורית, כושית ואשורית (ע׳ הערה אל נשת ואל שתת).

Ex 34,28 ‖ 1S 30,12 ‖ Jes 44,12 ‖ Esr 10,6.

**וְשָׁתָה** Ex 17,6 ‖ Jer 22,15 ‖ Eccl 2,24.3,13.

**[שָׁתִית] שָׁתִית** (al **תְּ**) *2 perf. f.* Jes 51,17².

**וְשָׁתִית** (al **תְּ**) Ez 23,34 ‖ Ruth 2,9.

**שָׁתִיתִי** *1 perf.* Dt 9,9.*18* ‖ 1S 1, 15 ‖ Cant 5,1.

וְשָׁתִיתִי Dt 2,28 ‖ 2R 19,24 ‖ Jes 37,25.
שָׁתוּ *3 perf. pl.* Jer 35,14.51,7.
וְשָׁתוּ Jer 25,16 ‖ Am 9,14 ‖ Ob 16 ‖ Zach 9,15.
שְׁתִיתֶם *2 perf. pl.* Dt 29,5 ‖ Ob 16.
וּשְׁתִיתֶם Dt 2,6 ‖ 2R 3,17 ‖ Ez 39, 17,19.
שָׁתִינוּ *1 perf. pl.* Thr 5,4.
שֹׁתֶה *pt.* 1R 16,9.20,12.16 ‖ Jes 29,8 ‖ Prv 26,6 ‖ Job 16,16.
שֹׁתָה *f.* Job 6,4.
שֹׁתִים, וְשׁוֹתִים, וְשֹׁתִים *pl. m.* 1S 30, 16 ‖ 1R 1,25.4,20 ‖ Job 1,13.*18* ‖ 1Ch 12,39(40).
הַשֹּׁתִים Am 6,6 ‖ Zach 7,6.
שֹׁתֵי, שׁוֹתֵי (נס״א) *cs.* Ez 31,14.*16* ‖ Joel 1,5 ‖ Ps 69,13.
לְשֹׁתָיו *suff.* Jes 24,9.
שָׁתֹה *inf. abs.* 1S 1,9 ‖ Jes 21,5 ‖ Jer 49,12.
שָׁתוֹ Jer 25,28.49,12 ‖ Hag 1,6.
וְשָׁתוֹ Ex 32,6 ‖ Jes 22,13.
וְשָׁתוֹת Jes 22,13.
שְׁתוֹ־ *cs.* Prv 31,4.
שְׁתוֹת Jer 25,8.*14*.
לִשְׁתּוֹת, לִשְׁתֹּת Gn 24,19.22.30, 38² ‖ Ex 7,18.21.24².15,23.17,1 ‖ Nu 20,5.33,14 ‖ Jud 7,5.6 ‖ 2S 16, 2 ‖ Jes 5,22 ‖ Jer 2,18².25,28.49, 12 ‖ Am 4,8 ‖ Esth 3,15.7,1.
וְלִשְׁתּוֹת 2S 11,11 ‖ 1R 18,42 ‖ 2R 18,27 ‖ Jes 36,12 ‖ Jer 16,8 ‖ Job 1,4 ‖ Ruth 3,3 ‖ Eccl 5,17.8,15 ‖ Neh 8,12.
שְׁתוֹתוֹ *suff.* 1R 13,23.
לִשְׁתוֹתָהּ Jes 51,22.
לִשְׁתּוֹתָם 2S 23,16.*17* ‖ 1Ch 11,18. 19.
שְׁתֵה *imper.* Gn 24,14.*46*.18.44. Hab 2,16 ‖ Prv 5,15.
וּשְׁתֵה 1R 18,41 ‖ Prv 23,7 ‖ Eccl 9,7.
שְׁתוּ *pl.* Jer 25,27.35,5 ‖ Cant 5,1.

וּשְׁתוּ 2R 18,31 ‖ Jes 36,16 ‖ Prv 9,5 ‖ Neh 8,10.
אֶשְׁתֶּה *1 impf.* 2S 19,36 ‖ 1R 13,8.16 ‖ Ps 50,13 ‖ 1Ch 11,19.
וְאֶשְׁתֶּה Gn 24,14 ‖ 1R 17,10.
וָאֵשְׁתְּ Gn 24,46.
תִּשְׁתֶּה *2 impf.* Dt 28,39.32,14 ‖ 1R 13,9.17.17,4 ‖ Jer 49,12 ‖ Ez 4, 11².12,18 ‖ Mich 6,15.
תֵּשְׁתְּ Lev 10,9 ‖ 1R 13,22.
וַתֵּשְׁתְּ 1R 13,22.
תִּשְׁתִּי *2 impf. f.* Jud 13,4.7 ‖ Ez 23,32.
יִשְׁתֶּה *3 impf.* Gn 44,5 ‖ Nu 6, 3².20.23,24 ‖ 1R 17,6 ‖ Jer 25,26 ‖ Ps 110,7 ‖ Prv 31,5.7 ‖ Job 21,20. 34,7.
וַיִּשְׁתֶּה 1R 19,8.
וַיֵּשְׁתְּ 1R 13,18.
וַיֵּשְׁתְּ Gn 9,21.25,34.27,25 ‖ Jud 15,19 ‖ 2S 11,13 ‖ 1R 13,19.19,6 ‖ 2R 9,34 ‖ Ruth 3,7.
תִּשְׁתֶּה *3 impf. f.* Dt 11,11 ‖ 2S 13,3.
תֵּשְׁתְּ Jud 13,14.
וַתֵּשְׁתְּ Nu 20,11.
נִשְׁתֶּה *1 impf. pl.* Ex 15,24 ‖ Nu 20,17.19.21,22 ‖ Jer 35,6.
וְנִשְׁתֶּה Ex 17,2 ‖ Am 4,1 ‖ Dan 1, 12.
תִּשְׁתּוּ *2 impf. pl.* Jer 25,28. 35,6 ‖ Ez 34,18.39,18 ‖ Am 5,11 ‖ Zach 7,6 ‖ Esth 4,16.
יִשְׁתּוּ *3 impf. pl.* Dt 32,38 ‖ Jes 24, 9.62,8.65,13 ‖ Jer 49,12 ‖ Ez 4,16. 12,19.25,4.44,21 ‖ Am 2,8 ‖ Ob 16 ‖ Jon 3,7 ‖ Zeph 1,13 ‖ Ps 75,9 ‖ Prv 4,17.
וְיִשְׁתּוּ 2Ch 6,22.
וַיִּשְׁתּוּ Gn 24,54.*26*,*30*.43,34 ‖ Ex 24,11 ‖ Jud 9,27.*19*,*4*.*21*.19,6 ‖ 2R 6,23.*7*,*8* ‖ Joel 4,3 ‖ 1Ch 29,22.
יִשְׁתָּיוּן [יִשְׁתָּיֻן] Ps 78,44.
יִשְׁתָּהוּ *suff.* Jes 62,9.
תִּשְׁתֶּינָה *3 impf. pl. f.* Ez 34, 19.

יִשְׁתֶּה [נִשְׁתָּה *Ni. 3 impf.* Lev 11,34.

### I שְׁתִי] בַּשְּׁתִי

potatio, compotatio.

Eccl 10,17.

וְהַשְּׁתִיָּה [שְׁתִיָּה Esth 1,8.

### מִשְׁתֶּה

potio, potus; convivium, epulum, *συμπόσιον*.

Gn 19,3.*26*,*30*.21,8.29,22.40,20 ‖ Jud 14,10 ‖ 1S 25,36 ‖ 2S 3,20 ‖ 1R 3,15 ‖ Jer 16,8 ‖ Prv 15,15 ‖ Job 1,4 ‖ Eccl 7,2 ‖ Esth 1,3.5.2, 18.8,17.9,17.*18*.22.
וּמִשְׁתֶּה Esth 9,19 ‖ Esr 3,7.
הַמִּשְׁתֶּה Jud 14,12.17 ‖ Job 1,5 ‖ Esth 5,4.5.*6*,*14*.8.12.14.
מִשְׁתֵּה *cs.* Jes 25,6 ‖ Esth 1,9.2, 18.7,8.
בְּמִשְׁתֵּה Esth 5,6.*7*,*2*.
כְּמִשְׁתֵּה 1S 25,36.
מִמִּשְׁתֵּה Esth 7,7.
מִשְׁתִּים [מִשְׁתֵּיכֶם *pl. suff.* Dan 1,10.
מִשְׁתָּיו Dan 1,5.8.
מִשְׁתֵּיהֶם Jes 5,12 ‖ Jer 51,39 ‖ Dan 1,16.

——v. chald.——

### II שְׁתִי] הַשְּׁתִי

stamen telae, *στήμων*.

אח אל שית ושתות, ונקראו כן חוטי הארג שנמתחים ומסודרים לארך, והם כיסוד אל המסכת (וכן ברוסית осно́ва), ובינידם מבניסין חוטי הערב, ואלו יחד נקראים בשם הכולל מַסֶּכֶת; כמוהו בערבית, ובסורית נמצא גם הפעל.

Lev 13,52.56.58.*59*.

בַּשְּׁתִי Lev 13,48.
בַּשְּׁתִי Lev 13,49.*51*.*53*.*57*.

——cf. I שִׁית——

### שָׁתַל] וְשָׁתַלְתִּי *1 perf.*

plantare.

כמוהו בסורית, ערבית ואשורית; יש מאחין אותו עם שית, כאחוַת נטע עם נטה, ויצב או נצב בעברית עם הוראתו הארמית במובן שתילה ונטיעה.

Ez 17,22.

[שָׁתַל] שָׁתוּל *pt. pass.* Jer 17,8 || Ps 1,3.
שְׁתוּלָה *f.* Ez 17,8.10.19,10.13 || Hos 9,13.
שְׁתוּלִים *pl. m.* Ps 92,14.
[אֶשְׁתֹּל] אֶשְׁתֳּלֶנּוּ *1 impf. suff.* Ez 17,23.
[שָׁתִיל] כִּשְׁתִלֵי *pl. cs.* Ps 128,3.

---

### שָׁתַם°

obturare, occludere; *al.* aperire.

כטעם גלוי עינים, וכבדרז״ל כדי שישתום ויסתום, ולר״ק כמו שתם תפלתי, שהנבואה היתה בעצימת עיני בשר.

[שָׁתוּם] שְׁתֻם *pt. pass. cs.* Nu 24,3.*15*.

---

### שָׁתַן°

*Hi.* mingere (*al. Hith.* a rad. שין).

לד״ק התפעל מן שין, וכמו מַשְׁתִּין. לפי הקדמונים משתין בקיר כלב, ולהאחרונים זכר, בנגוד אל נקבה.

[הִשְׁתִּין] מַשְׁתִּין *Hi. pt.* 1S 25,22.34 || 1R 14,10.16,11.21,21 || 2R 9,8.

——conf. שִׁין——

### [שָׁתַק°] יִשְׁתֹּק *3 impf.*

considere, quiescere; silere.

כמוהו בסורית, ושגור בדרז״ל גם בפעל ובנתפעל עם השם שְׁתִיקָה (קרוב אל שדך בארמית, וישכו המים ת״א ושדיכו מיא).

Prv 26,20.

וַיִּשְׁתֹּק Jon 1,11.12.
[יִשְׁתְּקוּ] יִשְׁתֹּקוּ *3 impf. pl.* Ps 107,30.

——שְׁתוֹת v. שִׁית I——

### [שָׁתַת°] שַׁתּוּ *3 perf. pl.*

ponere.

אח אל שית, וכבר הובאו שני הכתובים שם. וי״נ במ״ט ט״ו שָׁתוּ. יש מוסיפין שָׁתַת ב׳ בהוראת נזילה כבדרז״ל (דמו שותת, מים שותתין על ברכיו, וכדומה), ופותרין מזה קרתי ושָׁתִיתִי מים (= וְשַׁתֹּתִי), והיו שָׁתוֹתֶיהָ מדכאים, שַׁת, שְׁתוֹתֵיהֶם. ע׳ הערות אל שית א׳ וב׳.

Ps 49,15.73,9.

——cnf. שִׁית I——

שַׁדַּי! לִבְנוֹת מִקְדַּשׁ הַהֵיכָל לִכְבוֹד שְׁמֶךָ
שֵׁם שְׁלֹמֹה עַבְדְּךָ קָרָאתָ,
שְׁלַח לוֹ מֵאוֹצָרְךָ הַצָּפוּן לִירֵאֶיךָ
שַׁלְוַת הַשֶּׁקֶט וִישׁוּעָתָה!

# ת

### תָּא

conclave.

חדר; חבריו בארמית, סורית וערבית מעידין שהוא אח אל תָּוָה, כלומר מקום רשום ומוגבל.

1R 14,28 || 2Ch 12,11.

הַתָּא Ez 40,13.
וְהַתָּא Ez 40,7.12.
הַתָּאִים *pl. I.* Ez 40,7.16.
וְתָאֵי *cs.* Ez 40,10.
תָּאָו (= תָּאָיו) Q. *suff.* Ez 40,36.
וְתָאָו Q. Ez 40,21.29.*33*.
הַתָּאוֹת *pl. II.* Ez 40,12.

——cf. תָּאָה et תָּוָה——

### [תָּאַב° I] תָּאַבְתִּי *1 perf.*

desiderare, expetere.

אח אל אבה ואוה, וע״ד תרם בדרז״ל.

Ps 119,40.174.

### [תַּאֲבָה] לְתַאֲבָה

desiderium.

יתכן שהוא מקור בפלס לאהבה.

Ps 119,20.

——cf. יָאַב, אָוָה, אָבָה——

### תָּאַב II

abominari.

כמו תעב (כאהוּת גָּאַל עם געל, פתע עם פתאם), וכת״י והשבעים, ורעו שָׂנֵאתִי מוכיח.

[תִּאֵב] מְתָאֵב *Pi. pt.* Am 6,8.

——cf. תָּעַב——

### תָּאָה°

designare, delineare, determinare.

אח אל תָּוָה (ואולי מזה אות בהפך אתון).

[תֵּאָה] תְּתָאוּ *Pi. 2 impf. pl.* Nu 34,7.8.

### [תַּאֲוָה] תַּאֲוַת *cs.*

terminus.

Gn 49,26.

——cf. תָּא et תָּוָה——

תַּאֲוָה desiderium v. אָוָה.

### תּוֹא et [תְּאוֹ] וּתְאוֹ

dorcadis species, oryx; *al.* bos silvestris.

ת״א תורבלא, שור הבר (השבעים שתרגמו בישעיה ὡς σευτλέον ἡμίεφθον כקשוא שלא נתבשל כל צרכו, נראה שפתרו תוא מן הַתְּאָה החלתית [טבול יום א׳ ה׳], וּמִכְמָר כמו מִכְמָר!).

Dt 14,5.

כְּתוֹא Jes 51,20.

——תַּאֲלָה v. אָלָה——

### תָּאַם°

geminum, duplicem esse; *Hi.* gemellos parere.

אח אל תָּמַם. לר״ק תְּאָמִים דשמות בינוני.

[הִתְאִים] מַתְאִימוֹת *Hi. pt. pl. f.* Cant 4,2.6,6.

### [תְּאֹם] תּוֹאֲמִם, תְּאֹמִם *pl. t.*

gemelli.

כמוהו בסורית וערבית, ומעין דונמתו באשורית.

Ex 26,24.36,29.

תְּאוֹמִים Gn 38,27.
תוֹמִם Gn 25,24.
תַּמִּים (= תְּאֹמִים, תֹּמִים) Ex 26,24.36,29.
תְּאוֹמֵי *cs.* Cant 4,5.
תָּאֳמֵי Cant 7,4.

—cf. תָּמַם; תְּאֵנָה v. אָנָה II—

### תְּאֵנָה

ficus, (arbor et fructus).

קרובים לה בצורית, ארמית, סורית ואשורית.

Gn 3,7 || Joel 2,22 || Hab 3,17 || Zach 3,10 || Prv 27,18.

וּתְאֵנָה Nu 20,5 || Dt 8,8.
הַתְּאֵנָה Jud 9,11 || Cant 2,13.
וְהַתְּאֵנָה Joel 1,12 || Hag 2,19.
בִּתְאֵנָה Hos 9,10.
בַּתְּאֵנָה Jer 8,13.

לַתְּאֵנָה Jud 9,10.

מִתְּאֵנָה Jes 34,4.

וּתְאֵנָתִי *suff.* Joel 1,7.

תְּאֵנָתְךָ] וּתְאֵנָתֶךָ Jer 5,17.

תְּאֵנָתוֹ 1R 5,5‖2R 18,31‖Jes 36, 16‖Mich 4,4.

וּתְאֵנָתָהּ Hos 2,14.

וּתְאֵנָתָם Ps 105,33.

תְּאֵנִים *pl.* 2R 20,7 ‖ Jes 38,21 ‖ Jer 8,13.24,1.2$^{2}$.3‖Nah 3,12.

וּתְאֵנִים Neh 13,15.

הַתְּאֵנִים Nu 23,23‖Jer 24,3.

כַּתְּאֵנִים Jer 24,5.29,17.

וְכַתְּאֵנִים Jer 24,8.

כִּתְאֵנֵי *cs.* Jer 24,2.

וּתְאֵנֵיכֶם *suff.* Am 4,9.

אוֹן .v תְּאֻנִים ;II אָנָה .v תֹּאֲנָה

## תָּאַר] וְתָאַר

pertinere, porrigere; *al.* designare.

יתכן לחברו עם תָּאָה, שכן מצינו בהרבה פעלים קורבת ה"א ורי"ש (בעה, בער; ברה, ברר; גבה ,גבר; נעה, נער; פעה, פער), וי"נ בידושע י"ט י"ג: ויצא רִמּוֹנָה וְתָאַר הַנֵּעָה.

Jos 15,9.11.18,14.17.

תֵּאַר] יְתָאֳרֵהוּ *Pi. 3 impf. suff.* Jes 44,13$^{2}$.

תֹּאַר] הַמְתֹאָר *Pu. pt.* Jos 19, 13.

## תֹּאַר

forma; forma pulchra.

Gn 29,17.39,6.41,18.19 ‖ Dt 21, 11 ‖ 1S 16,18.25,3 ‖ 1R 1,6 ‖ Jes 53,2‖Jer 11,16‖Esth 2,7.

כְּתֹאַר Jud 8,18.

תָּאֳרוֹ *suff.* 1S 28,14.

וְתָאֳרוֹ Jes 52,14.

תָּאֳרָם Thr 4,8.

——תְּאַשּׁוּר v. p. 75$^{b}$——

## תֵּבָה] הַתֵּבָה

cista, arca, *κιβωτός.*

ארנז, ושגור הרבה בדרז"ל. לד"ק מקורו בשפת מצרים.

Gn 6,14.15.16.18. 19.7,1.7.9. 13. 15.17.18. 8,4.6.9$^{2}$.10.13. 16.19. 9, 10.18‖Ex 2,5.

בַּתֵּבָה Gn 7,23.8,1.

לַתֵּבָה Gn 6,16.

תֵּבַת *cs.* Gn 6,14‖Ex 2,3 (נס"א).

—בָּלַל .v תֶּבֶל ;בִּין .v תְּבוּנָה—

## תֵּבֵל

orbis terrarum; incolae terrae; terrae tractus.

לד"ק שרשו יבל, מענין יבול ותבואה, וי"פ מן האשורית נבלו, ארץ, אדמה, ע"כ הובא בסדר הא"ב.

1S 2,8 ‖ 2S 22,16 ‖ Jes 13,11.14, 17.21.18,3.24,4.26,9.18.27,6.34, 1‖Jer 10,12.*51,15*‖ Ps 9,9.18,16. 19,5.24,1.*98,7*.33,8.50,12.77,19. 89,12.93,1.*96,10*.96,13.*98,9*. 97, 4 ‖ Prv 8,26 ‖ Job 34,13.37,12 ‖ Thr 4,12 ‖ 1Ch 16,30.

וְתֵבֵל Nah 1,5‖Ps 90,2.

בְּתֵבֵל Prv 8,21.

וּמִתֵּבֵל Job 18,18.

.בָּלַל .v תַּבְלִּל ;בָּלָה .v תַּבְלִית

## תֶּבֶן

stramen, stramenta minutim concisa; palea.

כמוהו בארמית, סורית ערבית ואשורית, וטעם השם לא הוברר כל צרכו.

Gn 24,25.32 ‖ Ex 5,7$^{2}$.10. 11.16 ‖ Jud 19,19‖Jes 11,7.*65,25*.

וְתֶבֶן Ex 5,18.

הַתֶּבֶן Ex 5,13.

וְהַתֶּבֶן 1R 5,8.

כְּתֶבֶן Job 21,18.

לַתֶּבֶן Ex 5,12‖Jer 23,28.

לְתֶבֶן Job 41,19.

## מַתְבֵּן

acervus straminis.

עֲרֵמַת תבן.

Jes 25,10.

—בָּנָה .v תַּבְנִית—

## תָּהָה [rad. תֹּהוּ

vastitas, vastum, vacuum; vastum desertum; vastatim; inanitas, vanitas, res inanis; frustra.

לרש"י מענין השתוממות ושממון, כהוראת תְּוַהּ בארמית וסורית, ובערבית تِيه מדבר ושממה בלי עובר, וכת"א צַדְיָא. השבעים קורין בישעיה כ"ט י"ג וְתֹהוּ ת' נַתְּהִי, ובמ"ה י"ט: תהו בַּקְּשׁוּ, אֲנִי אֲנִי י"י.

Gn 1,2 ‖ 1S 12,21 ‖ Jes 24,10.34, 11.44,9.45,18.19.59,4 ‖ Jer 4,23‖ Job 26,7.

וָתֹהוּ Jes 40,17.41,29.

הַתֹּהוּ 1S 12,21.

בְּתֹהוּ Ps 107,40‖Job 12,24.

בַּתֹּהוּ Jes 29,21‖Job 6,18.

וּבְתֹהוּ Dt 32,10.

כַּתֹּהוּ Jes 40,23.

לְתֹהוּ Jes 49,4.

## תָּהֳלָה

error, *al.* stultitia, *Vulg.* pravum quid, LXX *σκολόν.*

לד"ק התי"ו שרשית ע"מ טהרה, וי"פ מן הערבית وَهِلَ תעה, כלומר טעות וחטא, ולד"א מן הוללות, או ההפך מן תְּהִלָּה (ע"ד חסד וקלס), וי"ג תִּפְלָה.

Job 4,18.

——הָלַל .v תְּהִלָּה——

## תְּהוֹם

magna vis aquarum, mare oceanum, fluctus et aestus aquarum; abyssus, vorago.

אח לו בערבית ואשורית, לרוב הפותרים שרשו הום (נהם), ולהקל החפוש הובא בסדר הא"ב. ר"י רייסמאנן נורם בתהלים קמ"ח ז': וכל דְּגֵי תהמות, הפרט של תנינים, וכדרך שבא כלל ופרט בשאר המנויים שם.

Gn 1,2.7,11.8,2.49,25‖Jes 51,10‖ Ez 26,19.31,4.15 ‖ Am 7,4 ‖ Jon 2,6‖Hab 3,10 ‖ Ps 36,7.42,8.104, 6‖Prv 8,27.28‖ Job 28,14.38,16. 30.41,24.

וּמִתְּהוֹם Dt 33,13.

תְּהוֹמוֹת, תְּהֹמוֹת, תְּהֹמֹת *pl.* Ex 15,5.8 ‖ Ps 33,7.77,17.107,26. 135,6.148,7‖Prv 3,20.8,24.

וּתְהֹמֹת Dt 8,7.

בַּתְּהֹמוֹת Jes 63,13‖Ps 106,9.

כִּתְהֹמוֹת Ps 78,15.

וּמִתְּהוֹמוֹת Ps 71,20.

—— cf. הוּם et הָמָה——

## תָּוָה I

signa pingere, facere.

אח אל תאה. השבעים קורין בשמואל וַיְתָו או וַיִּתּוֹפֵף.

תִּוָּה] וַיְתָו *Pi. 3 impf.* 1S 21,14.

הִתְוָה] וְהִתְוִיתָ *Hi. 2 perf.* Ez 9,4.

## תָּו

signum; subscriptio.

סימן ורושם.

Ez 9,4.

הַתָּו Ez 9,6.

תָּוִי *suff.* Job 31,35.

cf. תָּאָה

יָדָה v. תּוֹדָה; יָגָה v. תּוּגָה

## תָּוָה II

*Hi.* affligere, irritare; LXX *παροξύνειν*.

האחרונים מיחדין לו מדור בפני עצמו, ופותרין מן הארמית והסורית העציבו, הכעיסו (כמו הֶדְוּוּ?), לרש"י מן תָּו, שאלו אות ומופת, לר"ק חרפו, כהוראת notare ברומית, וי"ם הגבילו כח יכלתו.

הִתְוָה] הִתְווּ *Hi. 3 perf. pl.* Ps 78,41.

cf. ch. תּוּה

יָחַל v. תּוֹחֶלֶת; תָּזַז v. תּוּז

## תָּוֶךְ] הַתָּוֶךְ

interior pars; medium.

הוראתו ידועה וברורה, ויש מחברים לו והם תכו לרגליך, ובדגש ת' נח. המתרגם הירושלמי קורא בבראשית ויבתר אתם בְּתוֹר, והשבעים קורין בש"ב נ' כ"ז: אל יָרֵךְ (או ירכתי) השער.

Jud 16,29‖Jer 39,3.

בַּתָּוֶךְ Gn 15,10‖Nu 35,5‖Jos 8,22‖Jud 15,4‖Jes 66,17.

תּוֹךְ *cs.* Ex 14,23‖Nu 17,12.19,6‖Dt 3,16.13,17.21,12.22,2.23,11.12‖Jos 4,5‖2S 3,27.4,6‖1R 6,27.8,64‖Jer 21,4.41,7².51,63‖Ez 5,4.11,23.22,19.20‖Zach 5,8‖Neh 6,10‖2Ch 7,7.

וְתוֹךְ Jos 12,2.

בְּתוֹךְ Gn 1,6.2,9.3,3.8.9,21.18,24.*26*.23,10.37,7.40,20.42,5‖Ex 2,5.9,24.11,4.14,16.22.27.29.*15*,*19*.24,18.26,28.29,45.36,33.39,3.25²‖Lev 16,16.22,32.24,10.25,33‖Nu 1,49.2,17.33.*26*,*62*.5,21.9,7.17,21.18,20.24.26,62.27,3.4.7.33,8.35,34‖Dt 11,3.19,2.32,51²‖Jos 3,17.4,9.10.7,21.8,9.13.13,9.*16*.15,13.*19*,*1*.16,9.17,4².6.9.19,9.21,39‖Jud 7,16.9,51.12,4².18,1‖1S 9,14.18.10,23.11,11.18,10.25,29‖2S 1,25.6,17.7,2.20,12.23,12.20.24,5‖1R 3,8.20.6,13.19.27.11,20²‖2R 4,13.6,20.23,9‖Jes 16,3.19,19.24,13.61,9‖Jer 9,5.12,16.29,32.37,4.12.39,14.40,1.5.6.41,8.52,25‖Ez 1,1.16.*10*,*10*.3,24.5,2.5.6,13.9,4.12,2.24.17,16.18,18.19,2.6.20,8.21,37.22,18.22.23,39.26,5.12.27,32.28,14.29,3.12².30,7².31,14.17.18.32,20.25².28.32.34,12.37,1.39,7.43,7.44,9.47,22.48,22‖Mich 2,12.3,3.7,14‖Zach 5,4.7.8,3.8‖Ps 22,15.23.40,9.11.57,5.68,26‖Prv 4,21.5,14.8,20.22,13.27,22‖Job 2,8.20,13.42,15‖Esth 4,1‖Neh 4,16.9,11‖1Ch 11,14.22.16,1‖2Ch 6,13.20,14.23,20.32,4.

וּבְתוֹךְ Ex 39,3³‖Nu 18,23‖Jes 6,5.41,18‖Ps 109,30‖Prv 17,2.

מִתּוֹךְ Gn 19,29‖Ex 3,2.4.12,31.24,16.28,1.33,11‖Nu 3,12.4,2.18,8,6.14.16.19.16,21.33.17,10.18,6.19,20.25,7.27,4‖Dt 4,12.15.33.*5*,*23*.36.5,4.*19*.*9*,*10*.*10*,*4*.20.21‖Jos 4,3.8.18.7,23‖1S 15,6²‖1R 8,51.14,7‖2R 9,2.11,2‖Jes 24,18‖Jer 44,7.50,8.51,6‖Ez 1,4.14,8.9.28,16.29,4.32,21‖Am 6,4‖Prv 5,15‖Esth 9,28‖2Ch 22,11.

בְּתוֹכִי *suff.* Ps 143,4.

בְּתוֹכֵנוּ Gn 23,6‖Jos 22,19.31‖Prv 1,14.

תּוֹכְךָ (al. כְ) Ez 28,16.

מִתּוֹכְךָ (al. כְ) Jes 58,9‖Ez 28,18.

בְּתוֹכֵךְ Ez 5,8.10.12.7,4.*9*.22,7.9.13.26,15.27,27.34.28,22‖Zach 2,14.*15*.

בְּתוֹכֵכִי Ps 116,19.135,9.

בְּתוֹכְכֶם, בְּתֹכְכֶם (al. כְ) Gn 23,9.35,2‖Ex 12,49‖Lev 16,29.*17*,*12*.*18*,*26*.20,14.26,11.12.25‖Nu 15,14.32,30‖Ez 6,7.47,22²‖Hag 2,5.

מִתּוֹכְכֶם (al. כְ) 1S 7,3.

תּוֹכוֹ Lev 11,33‖Cant 3,10.

וְתוֹכוֹ Ez 15,4.

בְּתוֹכוֹ, בְּתוֹכֹה Q. (2) Ex 28,32.39,23‖Lev 11,33‖Jud 20,42‖Jes 5,2‖Ez 48,8.10.15.21‖Ps 136,14.

בְּתוֹכָהּ Gn 41,48‖Nu 13,32.35,34‖Jes 7,6‖Jer 50,37.51,47‖Ez 9,4.11,7.11.13,14.14,14.16.18.20.22,3.21.22.25².24,5.7.11.28,23‖Am 3,9‖Zeph 2,14‖Zach 2,8.9‖Ps 57,7.137,2‖Neh 7,4.

מִתּוֹכָהּ Jes 52,11‖Jer 51,45‖Ez 11,7.9.

וּמִתּוֹכָהּ Ez 1,4.5.

תּוֹכָם Neh 4,5.

בְּתוֹכָם, בְּתֹכָם (Job 2,1), Ex 25,8.28,33.29,46‖Lev 15,31.17,8.10.*13*‖Nu 1,47.5,3.15,26.*29*.*19*,*10*.18,20.25,11.35,15‖Jos 14,3.19,49.20,9‖1R 10,10‖Ez 2,5.*33*,*33*.3,15.25.8,11.9,2.11,1.12,10.12.20,9.22,26.29,21.34,24.36,23.37,26.28.43,9.46,10‖Job 1,6.2,1.15,19‖1Ch 21,6.

וּבְתוֹכָם Nu 16,3.

מִתּוֹכָם Ex 7,5‖Jer 12,14‖Ps 136,11.

בְּתוֹכְהֶנָה Ez 16,53.

## תִּיכוֹן] הַתִּיכוֹן, הַתִּיכֹן (Ez)

medius, medianus, interior.

על משקל חִיצוֹן מן חוץ. י"ג ביחזקאל מ"ז ט"ז הצר עינן כבפסוק שלאחריו, וכן להשבעים שעצ"ם.

Ex 26,28.36,33‖Ez 47,16.

הַתִּיכוֹנָה, הַתִּיכֹנָה (Jud) *f.* Jud 7,19‖1R 6,8³‖2R 20,4.

וְהַתִּיכֹנָה 1R 6,6.

לַתִּיכוֹנָה Ez 41,7.

## תַּחְרָא

lorica, θώραξ.

מענין צנה וסחרה.

Ex 28,32.39,23.

—— cf. סְחֵרָה ——

## תַּחַשׁ, תַּחַשׁ

taxus, LXX ὑάκινθος.

סירושי הקדמונים ידועים, ואחד החכמים השתדל להוכיח (בכוכבי יצחק, חוברת ט"ז) שהוא גמל הנמר (גיראפֿה, camelopardalis), ועי"ש מרוצתו הנפלאה חיש מהרה קל, או ע"ש שמחשה ולא ישא קולו גם אם יפצעוהו בכלי נשק; ולפי שעורו מנומר בצבעים שונים ת"א ססגונה, ופי' חז"ל שש ומתפאר בגונין שלו.

Nu 4,6.*14*.8.*11*.*12*.10 ‖ Ez 16,10.

הַתַּחַשׁ Nu 4,25.

תְּחָשִׁים *pl.* Ex 25,5.*35*,*7*.*23*.26, 14.*36*,*19*.

הַתְּחָשִׁים Ex 39,34.

—— v. n. pr. ——

## (2) תַּחַת, K, תַּחַת.

id quod infra est, locus, in quo alqs stat s. est; *adv.* ὑπό, sub; pro, loco alcis; *c. inf.* pro eo quod; תַּחַת אֲשֶׁר eo quod, quia; מִתַּחַת ὑπ' ἐκ.

כמוהו בארמית, סורית (תחות), ערבית, ובכושית מורה על השפלות ונמיכות (משרש הות או נחת). י"ג הדברים ד' ל"ז וַתַּחְתִּי ת' וְתַחַת, ומחברין אותו לפסוק שלפניו; השבעים קורין בש"ב ג' י"ב חֶבְרָוֹה ת' תחתיו; י"ג בישעיה י' ד': בלתי (האלילה בֵּלְתְּ) כָּרְעָה, חַת אסיר (האליל אֱזירים), וכענין כרע בל קורס נבו.

Gn 4,25.7,19. 16,9. 18,4.8. 21,15. 22,13.24,2.*47*,*29*.9. 30,15.35,8.44, 4.33.49,25 ‖ Ex 21,20.23.24⁴.25³. 26.27.36.37². 23,5. 24,4.25,35³.*37*, *21*³.26,19².*21*².*25*². *36*,*24*².*26*².*30*. 19.33.27,5.32,19.36,24.38,4 ‖ Lev 14,42.16,32. 22,27. 24,18.20³. 27, 32 ‖ Nu 3,12.41².45.*8*,*18*.45. 5,19. 20.29. 6,18. 8,16. 22,27. 25,13.32, 14 ‖ Dt 2,25.3,17.*4*,*49*.4,11.19.21, 14.22,29.28,47.62.33,13 ‖ Jos 4,9. 11,3.17.*13*,*5*.12,3.24,26 ‖ Jud 1,7. 3,30.4,5.6,11.19 ‖ 1S 2,20.14,2.21, 4.5.9. 22,6.24,20. 25,21. 26,21. 31, 13 ‖ 2S 16,12.17,25.18,9. 19,14.22, 10.39 ‖ 1R 2,35.3,7.5,15.17.7,44.

וַיָּתִירוּ 3 *impf. pl.* Jud 1,23.

## יָתוּר

pervestigatio (al. = יָתִיר vel יָתוּר).

לד"ק שם ע"מ יְבוּל, יְקוּם.

Job 39,8.

## [תּוּר] I תּר

ordo; *pl.* linea margaritarum vel globulorum (torques).

אח אל טור ואל שוּרָה, כלומר סדר ומערכה. י"ג בדה"י כְּתֹאַר אדם המעלה (בּוֹר = באר), כתוֹרַת או כֶּתֶר, וכבר הובא בשרש ירה, ע"ש.

Esth 2,12.15.

כְּתוֹר (?) 1Ch 17,17.

בַּתֹּרִים *pl.* Cant 1,10.

תּוֹרֵי *cs.* Cant 1,11.

## [תּוּר] II תּר

turtur.

חקוי קול הבריה הטבעית. השבעים קורין בתהלים נפש תּוֹדֶךָ!

Lev 12,6.

וְתֹר Gn 15,9 ‖ Jer 8,7.

הַתּוֹר Cant 2,12.

תּוֹרֶךָ [תְּוֹרְךָ] *suff.* Ps 74,19.

תֹּרִים *pl.* Lev 5,7.*12*,*8*.*15*,*14*.*29*. 11.14,22 ‖ Nu 6,10.

הַתֹּרִים Lev 1,14.*14*,*30*.

—רוּק v. תּוֹרֶק; יָרָה v. תּוֹרָה— יֵשׁ v. תּוּשִׁיָּה; יָשַׁב v. תּוֹשָׁב.

## תּוֹתָח

clava.

כבר הובא בשרש יָתַח (ע"ש בהערה), ומפני החשש לד"ק שפותרין אותו מן האשורית תַּרְתַּחוּ, בהוראת כשיל וכילף, והתי"ו שרשית, וגם להקל החפוש הובא שוב שנית.

Job 42,21.

—— conf. יָתַח ——

## [תָּזַז°] (תָ) הֵתַז *Hi. 3 perf.*

resecare, *al.* deicere, removere.

כבדרז"ל מתיזין ראשו, לד"ק שרשו נתז או תזז, אמנם ממה שנמצא בדרז"ל רוח תזזית (רוח פסקנית) נראה שהוא מבעלי הכפל.

Jes 18,5.

חָנַן v. תְּחִנָּה; חָלַל IV v. תְּחִלָּה.

וּמֵהַתִּיכֹנוֹת *pl.*, וּמֵהַתִּיכוֹנוֹת Ez 42,5.6.

—תָּכַךְ oppressio rad. תּוֹךְ, תֹּךְ— תּוּכִּיִּים; יָכַח v. תּוֹכַחַת, תּוֹכֵחָה v. יָלַד v. תּוֹלָדוֹת; תְּכִּיִּים v. תּוֹלָל v. יָלַל et תָּלַל; תְּאוֹמִים v. תָּאַם; יָעַף v. תּוֹעָפוֹת.

## תּוּף rad. [תֹּפֶת] וְתֹפֶת

sputum, qui vel quod conspuitur.

לדעת האחרונים שרשו תוף (ע"מ בֹּשֶׁת), ופותרים מן הסורית והכושית בהוראת רקיקה (נעשפייא), כלומר הכל רוקקין בפניו (ע' ל' י'); לרש"י כמו תֹּף, שהכל מכין לחייו, ולרלב"ג אדון, כתפתיא דדניאל, וטעם לפנים מלפנים; י"ג ומופת לִפְנֵיהֶם אהיה (ע' הערה אל תפת דלקמן).

Job 17,6.

cf. ch.; תּוּפִינֵי (recte תֻּפִינֵי) v. אָפָה; יָצָא v. תּוֹצָאוֹת.

## [תּוּר] תַּרְתִּי *1 perf.*

circuire, obire (negotiandi causa); explorare, exquirere, investigare, indagare; sequi, sectari.

בערבית ואשורית הוראתו הליכה וסביבה, והשאל אל הדרישה והחפוש (ואולי יתאחה עם תאר). י"ג במשלי י"ב כ"ו יָתִיר (או יָתֵר = יָתוּר) מֵרֵעֵהוּ צדיק, כלומר יבקש לו טרף ביתו (יש מחברין לו ראה ויתר גוים, ויתר תמים דרכי).

Ez 20,6 ‖ Eccl 2,3.

תָּרוּ *3 perf. pl.* Nu 13,32.

תַּרְתֶּם *2 perf. pl.* Nu 14,34.

הַתָּרִים [תָּר] *pt. pl.* Nu 14,6 ‖ 1R 10,15 ‖ 2Ch 9,14.

הָאֲתָרִים (al. n. pr.) Nu 21,1.

לָתוּר *inf. cs.* Nu 10,33. 13,16. *14*,*36*.17.32.*14*,*7*.14,38 ‖ Dt 1,33.

וְלָתוּר Eccl 1,13.7,25.

מִתּוּר Nu 13,25.

יָתוּר (al. nom.) *3 impf.* Job 39,8.

תָּתוּרוּ *2 impf. pl.* Nu 15,39.

וְיָתֻרוּ *3 impf. pl.* Nu 13,2.

וַיָּתֻרוּ Nu 13,21.

יָתֵר [הֵתִיר] (= תֵ) *Hi. 3 impf.* Prv 12,26.

8,6.20.13,14. 19,4.5.20,39.*42*.42 ‖ 2R 10,24. 14,21. 17,24. 22,17. 23, 30.34‖Jes 3,6.24.24,5.43,4.53,12. 55,13².57,5².60,15.61,3².7 ‖ Jer 3, 6.13. 5,19. 18,20. 22,11. 29,19.26. 37,1.38,11.12. 50,7. 52,20 ‖ Ez 4, 15.10,2.8. 20. 21. 16,32. 20,37. 32, 27.36,34 ‖ Hos 4,13 ‖ Joel 1,17 ‖ Hab 3,7‖Zeph 2,10‖ Zach 3,10‖ Mal 3,21 ‖ Ps 8,7. 10,7. 18,10.39. 35,12. 38,21². 45,17. 47,4. 65,17. 106,42.109,4.5².140,4 ‖ Prv 1,29. 17,13.30,22.23 ‖ Job 16,4. 20,12. 28,24. 30,7. 14. 34,26. 37,3. 40,21. 41,3 ‖ Cant 2,6.4,11.8,3.5 ‖ Ruth 2,12‖Thr 3,34‖Eccl 1,3.*9.11.14. 2,11.17.18.19.20.22.3,16.4,1.3.7. 15.5,12.6,1.12.8,9.15.9,6.9.13.10, 5.*13.2,3.3,1.5,17.*8,15.17.9,3.9.11.* 7,6‖Esth 2,4.17‖Dan 9,12 ‖ 1Ch 10,12.17,1. 29,23. 24 ‖ 2Ch 4,3.6, 10.21,12.26,1.34,25.36,1.

**וְתַחַת...תַּחַת** 1R 5,5‖Jos 3,24². 10,4.60,17² ‖ Mich 4,4 ‖ Prv 30, 21‖Job 31,40.

**וְתַחַת**, Q. Ex 24,10‖Dt 4,37.12, 2 ‖ 1R 16,4.*17,10* ‖ Jes 10,16.55, 13q ‖ Jer 2,20‖Ez 1,23.6,13².31, 6‖Ps 91,4‖Prv 21,18.

**הֲתַחַת** *interrog.* Gn 30,2. 50, 19‖2S 19,22.

**מִתַּחַת, מִתָּחַת** Gn 1,7.9.6,17.35, 8 ‖ Ex 6,6.7.18,10.14. 20,4².30,4. *37,27* ‖ Dt 4,18.39. 5,8².7,24.9,14. 25,19.29,19‖Jos 2,11 ‖ Jud 3,16. 7,8 ‖ 1S 7,11 ‖ 1R 4,12.7,24.30.8, 23 ‖ 2R 8,20.22.13,5.14,27.17,7 ‖ Jes 14,9.51,6‖Jer 38,12 ‖ Ez 1,8. 46,23.47,1²‖Hos 4,12‖Am 2,9 ‖ Job 18,16.26,5 ‖ Thr 3,66 ‖ 2Ch 21,8.10².

**וּמִתַּחַת**, Q. Dt 33,27‖1R 7,29 ‖ Ez 42,9q.

**לְמִתַּחַת** 1R 7,32.

**תַּחְתַּי** [תַּחְתֵּי *suff.* 1R 1,30.35 ‖ Ez 23,5 ‖ Ps 18,37.40.48.144,2 ‖ Neh 2,14.

**וְתַחְתַּי** Hab 3,16.

**תַּחְתֵּנִי** 2S 22,37.40.48.

**תַּחְתֵּינוּ** 1S 14,9‖Ps 47,4.

**תַּחְתֶּיךָ** Dt 28.23‖2S 19,1 ‖ 1R 5, 19.19,16 ‖ Jes 14,11.43,3.4 ‖ Ob 7‖Ps 45,6.

**מִתַּחְתֶּיךָ** Prv 22,27.

**תַּחְתֵּיכֶם** Jos 2,14‖Am 2,13.

**תַּחְתּוֹ** K., **תַּחְתָּיו** Q. 2S 2,13. 3, 12.16,8‖Job 9,13.

**תַּחְתָּיו** Gn 36,33—39 ‖ Ex 16,29. 17,12.29,20‖Lev 6,15.15,10 ‖ Dt 10,6 ‖ Jud 7,21 ‖ 2S 7,10.10,1.18, 9 ‖ 1R 2,35.11,43.*14,20.31.15,8. 24.16,6.28.22,40.51.* 15,28. 16,10. 21,2.6 ‖ 2R 1,17.3,27.8,15.24.*12, 22.13,9.24.14,16.29.15,7.22.38. 16,20.19,37.20,21.21,18.26.24,6.* 9,13.15,10.*14.30.* 25.21,24 ‖ Jes 25,10.37,38.46,7 ‖ Jer 38,9 ‖ Ez 17,6.23 ‖ Prv 11,8 ‖ Job 41,22 ‖ Eccl 4,15 ‖ 1Ch 1,45—50.17,9. 19,1.29,28‖2Ch 1,8.4,15. 9,31.*12, 16.13,23.17,1.21,1.24,27.26,23. 27,9.28,27.32,33. 33,20.36,8.* 22, 1.33,25.

**מִתַּחְתָּיו** Ex 10,23.

**וּמִתַּחְתָּיו** Zach 6,12.

**תַּחְתֶּיהָ** Lev 13,23. *28* ‖ Jos 6,5. 20.7,21‖Jud 15,2‖2R 16,17 ‖ Ez 24,5 ‖ Jon 4,5 ‖ Zach 12,6. 14, 10 ‖ Job 28,15.36,15 ‖ Dan 8,8. 22.

**וְתַחְתֶּיהָ** Job 28,5.

**תַּחְתֶּנָּה** Gn 2,21.

**תַּחְתָּם** Dt 2,12.*21.22.23*‖Jos 5,7. 8‖1R 14,27 ‖ Job 26,8.34,24.36, 20.40,12.

**תַּחְתֵּיהֶם** Nu 16,31 ‖ 1R 20,24 ‖ 1Ch 4,41.5,22‖2Ch 12,10.

**תַּחְתֵּיהֶן** Jer 28,23.

**תַּחְתִּי**] **תַּחְתִּיִּם** *pl.*

inferior, infimus.

Gn 6,16.

**תַּחְתִּיָּה** *f. sg.* Ps 86,13.

**תַּחְתִּית** Dt 32,22 ‖ Jud 1,15 ‖ Ez 31,14.16.18‖Job 41,16.

**בְּתַחְתִּית** Ex 19,17.

**תַּחְתִּיּוֹת** *pl.* Jos 15,19 ‖ Jes 44, 23 ‖ Ez 26,20. 32,18.24‖Ps 88,7‖ Thr 3,55.

**בְּתַחְתִּיּוֹת** Ps 63,10.139,15.

**מִתַּחְתִּיּוֹת** Neh 4,7.

**תַּחְתּוֹן** Jos 18,13.

**הַתַּחְתּוֹן** 1Ch 7,24.

**הַתַּחְתּוֹנָה** (מלעיל) Ez 40,19.

**הַתַּחְתֹּנָה** (R), **הַתַּחְתּוֹנָה**, *f.* 1R 6,6 ‖ Jes 22,9 ‖ Ez 40,18. 41,7. 43,14.

**מֵהַתַּחְתֹּנוֹת** *pl.* Ez 42,5.6.

——v. ch. et n. pr.——

**יָרַשׁ** v. **תִּירוֹשׁ**; **יָמַן** v. **תֵּימָן**

**תַּיִשׁ**] **תָּיִשׁ**

caper, hircus.

כ״ונמתו בארמית, סורית וערבית.

Prv 30,31.

**וּתְיָשִׁים** *pl.* Gn 32,15 ‖ Ch 17,11.

**הַתְּיָשִׁים** Gn 30,35.

---

**תָּכָה**

procumbere (al. rad. **תָּכַךְ**).

י״פ מן הערבית במובן השענה וחניה (תכא בארמית כסא להשען עליו), ולד״א קרוב אל דכך, או משרש תוך.

**תֻּכּוּ** [**תָּכָה** *Pu. 3 perf. pl.* Dt 33,3.

---

**תֻּכִּי**] **וְתֻכִּיִּים** *pl.*

(al. Ch. **וְתוּכִּיִּים**)

pavo.

עוף הטווס, וקרוב לו בסנסקריט ומאלאברית. בקצת ספרים האי דדה״י מלא וא״ו, אמנם המסורה לא פלינא.

1R 10,22‖2Ch 9,21.

---

**תָּכַךְ** [rad. **תּוֹךְ**

oppressio, vexatio, foeneratio.

בסורית וערבית הוראתו כתיתה ושבירה, ונאמר על העשק ודמרוצה; ולד״ק ערמה ומרמה, שמסתיר הערום בתוכו ובקרב לבו, וזה שרשו.

Ps 55,12.

**וָתֹךְ** Ps 10,7.

**מִתּוֹךְ** Ps 72,14.

[תָּכַךְ?] תְּכָכִים *pl.*
*Vulg.* creditor, *LXX* δανειστής.
עשוק ומדכא (י״ת גברא מצויא, מענין תוך וקרב!).
Prv 29,13.

—תִּכְלָה, תַּכְלִית v. כָּלָה—

תְּכֵלֶת
conchylium, color hyacintinus (violoceus).
צבע החלזון, וכן באשורית.
Ex 26,4. *36,11*.31. *36.27*,*16*.*28*,*6*. *8*.*15*.*33*.*35*,*23*. *36*,*35*.*37*.*38*,*18*.*39*, *2*.*5*.*8*.*24*.28,28.*39*,*21*.31.*39*,*22*.37. *39*,*31* ‖ Nu 4,6.7.*9*.*11*.*12*.15,38 ‖ Jer 10,9 ‖ Ez 23,6.27,7.24 ‖ Esth 8,15 ‖ 2Ch 3,14.
וּתְכֵלֶת Ex 25,4. *26*,*1*.*35*,*6*.*36*,*8*. *39*,*29* ‖ Esth 1,6 ‖ 2Ch 2,6.
הַתְּכֵלֶת Ex 28,5.35,25.39,1.3.
בַּתְּכֵלֶת Ex 35,35.*38*,*23* ‖ 2Ch 2,13.

---

[תָּכַן] תֹּכֵן *pt.*
aequare, complanare; librare, pendere; *metaph.* examinare; metiri, statuere.
קרוב אל כון ואל תקן. י״ג בתהלים צ״נ א׳ ובדה״א ט״ו ל׳ תִּכֵּן תבל (ע׳ הערה אל כון).
Prv 24,12.
וְתֹכֵן Prv 16,2.21,2.
[נִתְכַּן] נִתְכְּנוּ *Ni. 3 perf. pl.* 1S 2,3.
יִתָּכֵן *3 impf.* Ez 18,25.*29*.*33*, *17*.*20*.25.29.33,17.
יִתָּכְנוּ, יִתָּכֵנוּ *3 impf. pl.* Ez 18,25.29.
תִּכֵּן *Pi. 3 perf.* Jes 40,12.13 ‖ Job 28,25.
תִּכַּנְתִּי *1 perf.* Ps 75,4.
[תֻּכַּן] הַמְתֻכָּן *Pu. pt.* 2R 12,12.

תֹּכֶן
pensum, mensura.
Ez 45,11.
וְתֹכֶן Ex 5,18.

תָּכְנִית
mensura, structura, dispositio; forma perfecta, partibus suis apte disposita.
יש מחברין לו צורת הבית ותכונתו, והובא בשרש כון כראוי לו.
Ez 28,12.43,10.

מַתְכֹּנֶת
mensura, proportio; pensum (cotidianum).
Ex 5,8.
מַתְכֻּנְתּוֹ *suff.* Ez 45,11 ‖ 2Ch 24, 13.
וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ Ex 30,32.
בְּמַתְכֻּנְתָּהּ Ex 30,37.

—כּוּן v. n. pr.; cf.—

תֵּל v. תָּלַל ;תָּלָא v. תָּלָה.

[תָּלָא], תָּלָה
suspendere, adhaerere, indulgere.
כמוהו בארמית, סורית וכושית, אח אל תלל א׳ (ואל סלל?) וקרוב אל דלה.
Gn 40,22.41,13 ‖ Jos 8,29.
וְתָלָה Gn 40,19.
וְתָלִיתָ *2 perf.* Dt 21,22.
תָּלוּ *3 perf. pl.* Esth 8,7.9,14.
וְתָלוּ Jes 22,24 ‖ Esth 9,25.
תְּלָאוּם Q. תְּלָוּם K., *suff.* 1S 21, 12.
תָּלִינוּ *1 perf. pl.* Ps 137,2.
תֹּלֶה *pt.* Job 26,7.
תָּלוּי *pass.* Dt 21,23 ‖ 2S 18,10 ‖ Cant 4,4.
תְּלֻאִים, תְּלוּאִים *pl.* Dt 28,66 ‖ Hos 11,7.
תְּלוּיִם Jos 10,26.
לִתְלוֹת *inf. cs.* Ez 15,3 ‖ Esth 6,4.
[תְּלֵה] תְּלֻהוּ *imper. pl. suff.* Esth 7,9.
וַיִּתְלֵם *3 impf. suff.* Jos 10,26.
יִתְלוּ *3 impf. pl.* Esth 9,13.
וְיִתְלוּ Esth 5,14.
וַיִּתְלוּ 2S 4,12 ‖ Esth 7,10.
[נִתְלָה] נִתְלוּ *Ni. 3 perf. pl.* Thr 5,12.
וַיִּתָּלוּ *3 impf. pl.* Esth 2,23.
[תִּלָּה] תִּלּוּ *Pi. 3 perf. pl.* Ez 27,10.11.

[תְּלִי] תֶּלְיְךָ, *suff.*
pharetra.
ע״מ מְרִי מֶרְיְךָ, פְּרִי פֶּרְיְךָ; א״ת סיסך, להשבעים והירונימוס האשפה והחצים (ואולי הוא ילקוט הצידים).
Gn 27,3.

—יִתְלָה v. n. pr.—

I [תָּלַל] וְתָלוּל *pt. pass.*
aggerere, cumulare; *pt. pass.* elatus.
אח אל תלה וקרוב אל דלה.
Ez 17,22.

תֵּל
collis, acervus ruderum.
כדוגמתו בערבית, ואחים לו בסורית ואשורית; בדרז״ל ע״ד ההשאלה תלי תלים של הלכות.
Dt 13,17 ‖ Jos 8,28.
לְתֵל Jer 49,2.
תִּלָּהּ *suff.* Jer 30,18.
תִּלָּם Jos 11,13.

[תַּלְתַּל] תַּלְתַּלִּים *pl.*
*Vulg.* elatha palmarum, *LXX* ἰλάται.
שער המסולסל (געקרויזט) הנראה כתלי תלים, ולהמתרגמים כמו זלזלים.
Cant 5,11.

—v. n. pr.—

תָּלַל° II
*pt.* derisor, deridens, cavillator, irrisor petulans; *Hi.* fallere, decipere, dolo ludere; illudere, ludibrio habere.
כמוהו בערבית (בדלי״ת, ויתכן שמזה השם דלילה), ואח אל התל, י״פ תוללינו כמו שללנו, וכ״ת הסורי ובזונא, ור״י הלוי גורס ומהוללינו, כלומר ששאלו לשיר ולרקד לפניהם (ע׳ שרש ילל).
[תּוֹלֵל] וְתוֹלָלֵינוּ (?) (=וְתוֹלְלֵינוּ) *pt. pl. suff.* Ps 137,3.
[הֵתֵל] הֵתֶל (נס״א) *Hi. 3 perf.* Gn 31,7.
הֵתַלְתָּ *2 perf.* Jud 16,10.*13*.15.

הָתֵל *inf. cs.* Ex 8,25.
כְּהָתֵל Job 13,9.
תְּהָתֵלּוּ *2 impf. pl.* Job 13,9.
יְהָתֵלּוּ *3 impf. pl.* Jer 9,4.
הוּתַל *Ho. 3 perf.* Jes 44,20.

מַהֲתַלָּה] מַהֲתַלּוֹת *pl.*

illusiones, falsa, ludibrium, *LXX* πλάνησις.

לרד״ק שרשו התל, וכן נראה עיקר.

Jes 30,10.

—cf. הָתַל—

תֶּלֶם] בְּתֶלֶם

sulcus.

כמוהו בערבית וכושית; רד״ק כתב בשרשיו: „בקעי החרישה יקראו נדודים והגבוה תלם", וא״כ עיקר שרשו תַּל (תלל א'), והמ״ם נוספת למשקל.

Job 39,10.

תְּלָמִים] תַּלְמֵי *pl. cs.* Hos 10,4. 12,12.
תְּלָמֶיהָ *suff.* Ps 65,11 ‖ Job 31,38.

—v. n. pr.—
לוּן v. תְּלֻנֹּת

תָּלַע

*Pu. pt.* coccinatus, cocco indutus (denom. a תּוֹלָע).

פעל נגזר מן השם תולע, כלומר לבושי שני.

תֻּלַּע] מְתֻלָּעִים *Pu. pt. pl.* Nah 2,4.

תּוֹלָע

vermis; *spec.* vermis coccifer, coccus, color coccineus et panni coccinei (al. rad. וָלַע = יָלַע).

נאמר על התולעת שמוציאין ממנו הצבע, ולרמה בכלל, ועל המטוה בעלת הצבע האדום (שארלאך). ולרד״ק עיקר שרשו ילע, מעני בליעה.

Thr 4,5.

כַּתּוֹלָע Jes 1,18.
תּוֹלָעִים *pl.* Ex 16,20.
תּוֹלֵעָה Jes 14,11 ‖ Job 25,6.
תּוֹלַעַת, תֹּלַעַת Ex 28,5. *35*, *25.39*,*3*.6 ‖ Lev 14,4.*49* ‖ Nu 4,8. 19,6 ‖ Jes 41,14 ‖ Jon 4,7 ‖ Ps 22,7.
וְתוֹלַעַת, וְתֹלַעַת Ex 25,4.*26*,*31*. *36*.*27*,*16*.*28*,*8*.*15*.*33*.*35*,*6*.*23*.*36*,*8*. *35*.*37*.*38*,*18*.*39*,*2*.*5*.*8*.*24*.*29*.26,1. 39,1.
הַתֹּלַעַת, הַתּוֹלַעַת Lev 14,6.51. 52 ‖ Dt 28,39.
בְּתוֹלַעַת Ex 35,35.
וּבְתוֹלַעַת Ex 38,23.
תּוֹלַעְתָּם *suff.* Jes 66,24.

מְתַלְּעָה] מְתַלְּעוֹת *pl.*

dentes.

בתהלים נ״ח ז' בא בהפך אתץ מלתעות כפירים, והובא בשרש לתע (ע״ש).

Job 29,17.

וּמְתַלְּעוֹת Joel 1,6.
מְתַלְּעֹתָיו *suff.* Prv 30,14.
—cf. ch. עֲלַע; v. לתע p. 385[a]—

לְתַלְפִּיּוֹת *pl.*

תַּלְפִּית vel תַּלְפִּיָּה]

exitialia (poët. pro *armis*) Vulg. propugnacula.

לרד״ק מרכב מן תַּל ופיות, מגדל שעשוי פיות פיות, י״מ מן הערבית ثلب, וכטעם מהי קבלו, לר״א שרשו אלף וכמו תאלפיות, מקום להתלמד בו אנשי החיל, או משרש לפה בהוראת הבור, ולדעת רצ״ג מלה יונית היא τηλωπις, מגדול לצפיה למרחק (פערנזיכט).

Cant 4,4.

—תַּלְתַּלִּים v. תָּלַל II—
תָּמַם .v ,תֹּם ,תָּם ,תַּם.

תָּמִיד

perpetuitas; sacrificium perpetuum, cotidianum (sc. 'עֹלַת ת); perpetuo (al. rad. מוד).

לד״ק שרשו מוד, אח אל מָדַד, ונאמר על המשך העת (וכדרך שבא בארמית תְּדִיר מן דור), וכדי להקל החפוש הובא בסדר הא״ב. השבעים קורין בעובדיה ט״ו חֶמֶר (יין) ת' תָּמִיד (אי אפשר לומר שפתרו מן תמד שבמשנה [מעשרות ה' ו', ערלה א' ח'], שלשון רומית הוא); בתהלים ע״א ג' לבית מצודות להושיעני; בדניאל ח' י״ג מוסיפין וקורין התמיד הַמּוּרָם.

Ex 25,30. 27,20. 28,29. 30. 38. 29, 38.42.30,8 ‖ Lev 6,6. 13. 24,2.3.*4*. 24,8 ‖ Nu 9,16.28,3.6 ‖ Dt 11,12 ‖ 2S 9,7.10.13 ‖ 1R 10,8 ‖ 2R 4,9.25, 29.30 ‖ Jes 21,8.49,16.51,13.58, 11.60,11.62,6.65,3 ‖ Jer 6,7.52,33. 34 ‖ Ez 38,8.39,14.46,14.15 ‖ Hos 12,7 ‖ Ob 16 ‖ Nah 3,19 ‖ Ps 16,8. 25,15.34,2.35,27.38,18.40,12.17. 50,8.51,5.69,24.70,5.71,3.6.14.72, 15.73,23.74,23.105,4.109,15.19. 119,44.109.117 ‖ Prv 5,19.6,21. 15,15.28,14 ‖ Esr 3,5 ‖ 1Ch 16,6. 11.37.40.23,31 ‖ 2Ch 2,3.9,7.24, 14.

וְתָמִיד Jes 52,5 ‖ Hab 1,17.
הַתָּמִיד Nu 4,7.16.28,10.15.*24*.23. 31: *29*,*16*.*19*.*22*.*25*.*28*.*31*.*34*.*38*. 29,6.*11* ‖ Dan 8,11.12.13.11,31. 12,11 ‖ Neh 10,34.

—תָּמָה v. תָּמַם—

תָּמַהּ] תָּמְהוּ *3 perf. pl.*

(תָּמְהוּ)

mirari, stupere.

כמוהו בארמית, ושגור בדרז״ל גם בהפעיל (אינו אלא מן המתמיהין) עם השם תמיהה.

Ps 48,6.

תְּמָהוּ] תְּמָהוּ *imper. pl.* Hab 1,5.
וּתְמָהוּ Jes 29,9.
תִּתְמַהּ *2 impf.* Eccl 5,7.
יִתְמְהוּ] יִתְמָהוּ *3 impf. pl.* Jes 13,8 ‖ Jer 4,9.
וְיִתְמְהוּ Job 26,11.
וַיִּתְמְהוּ Gn 43,33.
הִתַּמַּהּ] וְהִתַּמְּהוּ *Hith. imper. pl.* Hab 1,5.

תִּמָּהוֹן] בְּתִמָּהוֹן

stupor, terror, pavor.

Zach 12,4.

וּבְתִמְהוֹן *cs.* Dt 28,28.
—v. chald.—
תַּמּוּז v. n. pr.; תְּמוּנָה v. מִין.

תָּמַךְ] תָּמְכָה *3 perf. f.*

prehendere, capere; assequi, accipere; prehensum tenere, sustentare.

קרוב אל סָמַךְ, י״ג בתהלים ט״ז ה' אתה תָּמִיד (או תוֹסִיף) גורלי; ר' יוסף הלוי גורס במשלי י״א ט״ז וַחֲרוּצִים יתמכו עשר. (הבחור כס'

זכרונות מביא כאן ותומך צדיקים י״י, תהלים ל״ז י״ז, ובכל הספרים כתוב וסומך!).

Ps 63,9.

**תָּמַכְתָּ** *2 perf.* Ps 41,13.

**תְּמַכְתִּיךָ** *1 perf. suff.* Jes 41,10.

**תָּמְכוּ** *3 perf. pl.* Ex 17,12 ‖ Prv 31,19.

**תוֹמִיךְ** (= תּוֹמֵךְ) *pt.* Ps 16,5.

**וְתוֹמֵךְ** Am 1,5.8.

**תֹּמְכִים** [וְתֹמְכֶיהָ *pl. suff.* Prv 3,18.

**תָּמֹךְ** *inf. abs.* Ps 17,5.

**מִתְּמֹךְ** *cs.* Jes 33,15.

**אֶתְמָךְ־** [אֶתְמָךְ *1 impf.* Jes 42,1.

**יִתְמָךְ־**, **יִתְמֹךְ** *3 impf.* Prv 4,4.29,23.

**וַיִּתְמֹךְ** Gn 48,17.

**תִּתְמֹךְ** *3 impf. f.* Prv 11,16.

**יִתְמְכוּ־**, **יִתְמְכוּ** *3 impf. pl.* Prv 5,5.11,16.28,17 ‖ Job 36,17.

**נִתְמַךְ** [יִתָּמֵךְ *Ni. 3 impf.* Prv 5,22.

—cf. סָמַךְ—

## תְּמוֹל

heri.

כמוהו בארמית, סורית, כושית ואשורית; י״ם מן הערבית ثمل במובן יום האחרון, או מן מול, וכטעם לפנים. השבעים, עקילוס והירונימוס קורין בזכריה ב״ח׳ וְאַל מוּל עַמִּי, וי״ג וְאַתֶּם עַל עַמִּי. תמול אנחנו דאיוב כמו מתמול או אנשי תמול, כלומר הדשים מקרוב באו.

Ex 5,8.14 ‖ 1S 20,27 ‖ 2S 3,17.15,20 ‖ Job 8,9 ‖ Ruth 2,11 ‖ 1Ch 11,2.

**כִּתְמוֹל**, **כִּתְמֹל** Gn 31,2.5 ‖ Ex 5,7.14 ‖ Jos 4,18 ‖ 1S 21,6 ‖ 2R 13,5.

**מִתְּמוֹל**, **מִתְּמֹל** Ex 4,10.21,29.36 ‖ Dt 4,42.*19*,*4*.19,6 ‖ Jos 3,4.20,50.

## אֶתְמוֹל

heri; antea, pridem.
1S 4,7 ‖ 2S 5,2 ‖ Ps 90,4.

**וְאֶתְמוֹל** (?) Mich 2,8.

**כְּאֶתְמוֹל** 1S 14,21 ‖ 2S 19,7.

**מֵאֶתְמוֹל** 1S 10,11.

**מֵאֶתְמוֹל** Jes 30,33.

## תָּמַם [תַּם

perficere, absolvere; finire, desinere; peragi, finem habere, cessare; consumi, exhauriri; integrum esse numero (= cuncti): animo insontem esse; *Hith.* integre agere cum aliquo.

כמוהו בצורית, ארמית, סורית וערבית, ויש מחברין לו יתום. השבעים בש״ב כ׳ י״ח: שאל ישאלו באבל וּבְדָן הֲתַמּוּ אשר שָׂמוּ אמוני ישראל (וי״ג שאל יש׳ בא׳ כֵּן: הֲתַמּוּ אַנְשֵׁי שלום מִנְּי ישראל); במ״ב כ״ב ד׳: וְיַחְתּוֹם הכסף, ולפי נ״א ויתך, כאמור בפסוק ט׳, והסורי גורס גם כאן התימו; בירמיה כ״ז ח׳ עד־תֻּמָּם בלא אתם, וי״ג תִּתִּי אֹתם (ואולי יש לשרש תמם גם הוראת מסירה שנכללה גם בשרש שלם).

Gn 47,18 ‖ Jos 4,11 ‖ Jer 6,29 ‖ Thr 4,22.

**וְתַם** Lev 26,20.

**תַּמּוּ**, **תָּמּוּ** *3 perf. pl.* Dt 2,16 ‖ Jos 3,16.17.4,1.5,8 ‖ 2R 7,13 ‖ Jes 16,4 ‖ Ps 9,7.73,19 ‖ Job 31,40.

**תַּמְנוּ**, **תָּמְנוּ** (= תַּמּוּ, תָּמּוּ) Ps 64,7 ‖ Thr 3,22.

**וְתַמּוּ** Jer 44,12.27.

**הֲתַמּוּ** *interrog.* 1S 16,11.

**תַּמְנוּ**, **תָּ׳** (= תַּמֹּנוּ) *1 perf. pl.* Nu 17,28 ‖ Jer 44,18.

**תֹּם** *inf.* Lev 25,29 ‖ Nu 14,33.22,13 ‖ Dt 2,14 ‖ Jos 4,10.5,6 ‖ 2S 15,24 ‖ 1R 6,22 ‖ Jer 1,3.36,23.37,21.

**כְּתֹם** [כְּתָם־ Jes 18,5.

**תֻּמִּי** *suff.* Jer 27,8.

**תֻּמּוֹ** 1R 14,10.

**תֻּמָּם** Dt 2,15.31,24.30 ‖ Jos 8,24.10,20 ‖ Jer 24,10.

**אֵיתָם** [אֵתָם *1 impf.* Ps 19,14.

**יִתֹּם** *3 impf.* Ez 47,12.

**וַיִּתֹּם** Gn 47,15.

**תִּתֹּם** (= תִּתֹּם) *3 impf. f.* Ez 24,11.

**וַתִּתֹּם** Gn 47,18 ‖ 1R 7,22.

**יִתַּמּוּ**, **יִתְּמוּ** *3 impf. pl.* Nu 14,35 ‖ Jer 14,15.44,12 ‖ Ps 102,28.104,35.

**וַיִּתְּמוּ** Dt 34,8.

**הֵתַם** [וַהֲתִמֹּתִי *Hi. 1 perf.* Ez 22,15.

**הֵתַמּוּ** *3 perf. pl.* 2S 20,18.

**הָתֵם** (al. *imper.*) *inf. cs.* Ez 24,10.

**כְּהָתֵם** Dan 8,23.

**וּלְהָתֵם** Q. (וְלַחְתֹּם K.) Dan 9,24.

**כַּהֲתִמְךָ** (= מּ; al. כַּהֲתִימְךָ) *suff.* Jes 33,1.

**תַּתֵּם** *2 impf.* Job 22,3.

**וְיַתֵּם** *3 impf.* 2R 22,4.

**הִתַּמָּם** [תִּתַּמָּם *Hith. 2 impf.* 2S 22,26 ‖ Ps 18,26.

## תָּם

integer (*spec.* sensu ethico); integritas.

השבעים קורין בישעיה נ״ז ב׳: ינוח על מִשְׁכָּבוֹ תָּם (תרין מלין).

Gn 25,27 ‖ Ps 37,37.64,5 ‖ Prv 29,10 ‖ Job 1,1.8.*2*,*3*.8,20.9,20.21.22.

**תַּמִּים** (al. = תְּאֹמִים, תְּאוֹמִים) *pl.* Ex 26,24.36,29.

**תַּמָּה** [תַּמָּתִי *f. sg. suff.* Cant 5,2.*6*,*9*.

## תָּם־, תֹּם

integritas, plenitudo, incolumitas, prosperitas, innocentia; תֻּמִּים veritas, LXX *ἀλήθεια*.

לפי המסורה כל לישנא חסר. השבעים קורין במשלי ב׳ ז׳: מגן לַהֹלְכֵי תֹם (חדא מלה)!

Ps 25,21 ‖ Prv 2,7.13,6.

**וְתֹם** Job 4,6.

**בְּתָם־** [בְּתֹם Gn 20,5.6 ‖ 1R 9,4 ‖ Ps 101,2.

**בַּתֹּם** Prv 10,9.

**כְּתֹם** Ps 78,72.

**לַתֹּם** Prv 10,29.

**בְּתֻמִּי** *suff.* Ps 26,1.11.41,13.

**וּכְתֻמִּי** Ps 7,9.

**תֻּמּוֹ** Job 21,23.

**בְּתֻמּוֹ** Prv 19,1.*28*,*6*.20,7.

**לְתֻמּוֹ** 1R 22,34‖2Ch 18,33.
**כְּתֻמָּם** Jes 47,9.
**לְתֻמָּם** 2S 15,11.
**וְתֻמִּים** *pl.* Neh 7,65.
**הַתֻּמִּים** Ex 28,30‖Lev 8,8.
**וּלְתֻמִּים** Esr 2,63.
**תֻּמֶּיךָ** *suff.* Dt 33,8.

**[תֻּמָּה] תֻּמַּת** *cs.*

integritas, sinceritas.
Prv 11,3.

**תֻּמָּתִי** *suff.* Job 27,5.31,6.
**בְּתֻמָּתֶךָ** [בְּתֻמָּתֵךְ] Job 2,9.
**בְּתֻמָּתוֹ** Job 2,3.

## תָּמִים

perfectus, absolutus: integer, totus; integer, labis expers; integer moribus, innocens, probus; verus, verum, veritas.
Gn 6,9.17,1 ‖ Ex 12,5 ‖ Lev 1,3. *10*.3,1.6.4,3.23. 5,15. *18*,*25*.22,19. 21.23,12‖Nu 6,14²‖ Dt 18,13.32, 4‖Jos 10,13‖1S 14,41‖2S 22,24. 26.31.33 ‖ Ez 15,5. 28,15.43,22. 23.*45*,*18*.23.46,4.13 ‖ Am 5,10 ‖ Ps 15,2. 18,24.26.31.33. 101,2.6. 119,80‖Prv 11,5.28,18‖Job 12,4.

**תְּמִים** *cs.* Job 36,4.37,16.
**בְּתָמִים** Jos 24,14‖Ps 84,12.
**וּבְתָמִים** Jud 9,16.19.
**תְּמִימִים, תְּמִימִם** *pl.* Ex 29,1 ‖ Lev 9,2.3.14,10.23,18 ‖ Nu 28,3. *9*.*19*.11.*29*,*2*.*36*.31. *29*,*8*.29,13.17. *20*.*23*.*26*.*29*.*32*.43,25. 45,23. 46,4. 6²‖Ps 37,18.
**וּתְמִימִים** Prv 1,12.2,21.28,10.
**תְּמִימֵי** (נס"א) *cs.* Ps 119,1‖Prv 11, 20.
**תְּמִימָה** *f. sg.* Lev 3,9.4,28.32. 14,10.25,30 ‖ Nu 6,14. 19,2 ‖ Ps 19,8.
**תְּמִימֹת** *pl.* Lev 23,15.

## מְתֹם

integritas, incolumitas.

לרד"ק מתם דשופטים כמו מְתִים, יונתן תרגם גמרינן, והשבעים קורין מְהוּץ!
Jud 20,48‖Jes 1,6‖Ps 38,4.8.

——— cf. יָתוֹם ———

**מָסַס** .v **תָּמֵס** ;**יָמַן** .v **תֵּמָן**

## תָּמָר

palma, phoenix dactylifera.

כמוהו בארמית, סורית, ערבית וכושית. בדרז"ל הפרי תמרה, ונגזרו ממנו פעל מִתַּמֵּר ועולה (ואולי יש לו אחוה עם סמר?).
Joel 1,12.

**בְּתָמָר** Cant 7,9.
**כַּתָּמָר** Ps 92,13.
**לְתָמָר** Cant 7,8.
**תְּמָרִים** *pl.* Ex 15,27 ‖ Lev 23, 40‖Nu 33,9‖Neh 8,15.
**הַתְּמָרִים** (n. pr.?) Dt 34,3 ‖ Jud 1,16.3,13‖2Ch 28,15.
**תֹּמֶר** (n. pr.?) Jud 4,5.
**כְּתֹמֶר** Jer 10,5.

**[תִּמֹּר] תִּמֹּרִים** *pl.*

palma artefacta, figura palmae sculpta vel *columna*.

נאמרו רק במעשה חרש, ליפוי הבנין.
Ez 40,16‖2Ch 3,5.

**וְתִמֹּרִים** Ez 40,26.31.*34*.*37*.41,18. 25.26.
**וְהַתִּמֹּרִים** Ez 41,20.
**וְתִמֹּרָיו** Q. (וְתִמֹּרוֹ K.) *suff.* Ez 40,22.
**[תִּמֹּרָה] וְתִמֹּרָה** Ez 41,18.
**הַתִּמֹּרָה** Ez 41,19².
**וְתִמֹּרוֹת, וְתִמֹּרֹת** *pl.* 1R 6,29. *32*.35.7,36.
**הַתִּמֹּרוֹת** 1R 6,32.

**וְתִימֲרוֹת** *pl. cs.* (al. מְ) **[תִּימָרָה]**

columna, velut fumi adscedentis.

ר' יוסף הלוי גורס בבראשית ט"ו י"ז: והנה תִּמֹר עשן.
Joel 3,3.

**כְּתִימֲרוֹת** (al. מְ) Cant 3,6.

**[תַּמְרוּר] תַּמְרוּרִים** *pl. t.*

columnae erectae, itineris indices.

תמרים קטנים לסמן את הדרך, והשבעים קורין: הציבי לך ציון (שעצ"פ) שמר, ותמרורים מתרגמין משרש מרר, כבכי תמרורים.
Jer 30,21(20).

——— v. n. pr. ———

[**תַּמְרוּרִים** amaritudines v. **מָרַר**]

I **[תָּנָה] יִתְנוּ** *3 impf. pl.*

dona distribuere, mercede conducere.

אח אל נתן. י"מ הִתְנוּ אהבים מן תנאי בדרז"ל. השבעים קורין אֶתְנַנִּים אֳהָבוּ, ולהלן כי יִתְּנוּ בנוים, ול"נ יִתְעוּ, ולריה"ל יִחֲנוּ.
Hos 8,10.

**[הִתְנָה] הִתְנוּ** *Hi. 3 perf. pl.* Hos 8,9.

## אֶתְנָה

donum, merces meretricia.
Hos 2,14.

**אֶתְנַן, אֶתְנַן** Dt 23,19‖Ez 16, 31.34.41‖Hos 9,1‖Mich 1,7.
**וְאֶתְנַן** Ez 16,34.
**מֵאֶתְנַן** Mich 1,7.
**וְאֶתְנַנָּהּ** *suff.* Jes 23,18.
**לְאֶתְנַנָּה** (ה' רפה) Jes 23,17.
**[אֶתְנַנִּים] אֶתְנַנֶּיהָ** *pl. suff.* Mich 1,7.

—v. n. pr. אֶתְנַן, אֶתְנִי; cf. נָתַן—

## תָּנָה II

commemorare, laudare, celebrare; deplorare, deflere.

ענינו דבור וספור, ואבותינו ספרו לנו ת"י תניאי לנא, וכתנו רבנן (וקרוב אל שנה ושנן); ושעם לתנות לבת יפתה לספר על דבר המקרה, או לדבר על לבה, וליונתן והשבעים לקונן עליה (ואולי גם זה קרוב אל נתן, המורה לפעמים על הרמת קול גם בלי קול).

**[תִּנָּה] לְתַנּוֹת** *Pi. inf. cs.* Jud 11,40.
**יְתַנּוּ** *3 impf. pl.* Jud 5,11.

——— cf. verb. שָׁנָה ———

**[תְּנוּךְ?] תְּנוּךְ** *cs.*

extremitas (auris), auricula.

בדל און; לד"ק שרשו אנך ושעורו תאנוך, לפי שתלוי ושקול כאנך ומשקלת.

Ex 29,20² ‖ Lev 8,23.24.14,14.*17*, *25.28*.

——תְּנוּךְ v. p. 439ª——

**תַּנִּים**, [תַּנִּין] *pl. I* [rad. תנן?

canis aureus (Schakal).

לד"ק ע"ש קול יללתם בלילה, וזה טעם אעשה מספד כתנים

Jes 34,13.35,7.43,20 ‖ Jer 9,10. *51,37*.10,22.49,33 ‖ Ps 44,20.

תַּנִּין (= תַּנִּים) Thr 4,3.

וְתַנִּים Jes 13,22.

כַּתַּנִּים Jer 14,6(?) ‖ Mich 1,8.

לְתַנִּים Job 30,29.

לְתַנּוֹת *pl. II* Mal 1,3.

**תַּנִּין, [תַּנִּים]**

cete vel serpens magna, draco, crocodilus; *pl.* belluna marina, κῆτος.

כמותו בסורית וכושית (ואולי יש להברו עם נון, דג, בארמית).

Jes 51,9 ‖ Job 7,12.

וְתַנִּין Ps 91,13.

הַתַּנִּין Jes 27,1.

הַתַּנִּים (= הַתַּנִּין) Ez 29,3.

כַּתַּנִּין Jer 51,34.

לְתַנִּין Ex 7,9.10.

כַּתַּנִּים (= כַּתַּנִּין) Ez 32,2.

תַּנִּינִם, תַּנִּינִים *pl.* Dt 32,33 ‖ Ps 74,13.148,7.

הַתַּנִּינִם Gn 1,21.

לְתַנִּינִם Ex 7,12.

——v. n. pr. עֵין הַתַּנִּין——

**תָּעַב**

*Pi.* abominari; horrorem incutere alicui; detestabilem facere; *Ni.* abominationi esse; *Hi.* detestabile, turpe facere.

הוראתו ידועה; י"ג בישעיה מ"ט ז' לִמְתָעֵב גוי, ומקביל אל נפש, ובמיכה ג' ט' הַמְתַעֲבִים משפט.

תִּעֲבוּנִי [תִּעֵב *Pi. 3 perf. pl.* *suff.* Job 19,19.30,10.

וְתִעֲבוּנִי Job 9,31.

לִמְתָעֵב (*al. Pu.* = לִמְתֹעָב) *pt.* (נס"א) Jes 49,7.

הַמְתַעֲבִים *pl.* Mich 3,9.

וְתַעֵב *inf. abs.* Dt 7,26.

וַאֲתַעֵבָה [אֲתַעֲבָה *1 impf.* Ps 119,163.

תְּתַעֵב *2 impf.* Dt 23,8².

תְּתַעֲבֶנּוּ *suff.* Dt 7,26.

וַתְּתַעֲבִי *2 impf. f.* Ez 16,25.

יְתָעֵב *3 impf.* Ps 5,7.

וַיְתָעֵב Ps 106,40.

תְּתַעֵב *3 impf. f.* Ps 107,18.

יְתָעֵבוּ [יְתַעֲבוּ *3 impf. pl.* Am 5,10.

נִתְעַב *Ni. 3 perf.* 1Ch 21,6.

נִתְעָב *pt.* Jes 14,19 ‖ Job 15,16.

הִתְעַבְתְּ [הִתְעִיב *Hi. 2 perf. f.* Ez 16,52.

הִתְעִיבוּ *3 perf. pl.* Ps 14,1.

וְהִתְעִיבוּ Ps 53,2.

וַיַּתְעֵב [יַתְעִיב *3 impf.* 1R 21,26.

**תּוֹעֵבָה**

res abominanda, detestabilis, foeda et nefaria, horrenda, horror, abominatio; idolum (al. rad. יָעַב = עוּב).

Gn 43,32 ‖ Lev 18,22.20,13 ‖ Dt 7,26.14,3.24,4 ‖ Jes 1,13.41,24 ‖ Jer 6,15.*8,12* ‖ Ez 16,50.18,12.22,11. 33,26 ‖ Prv 21,27.28,9.

וְתוֹעֵבָה Mal 2,11.

הַתּוֹעֵבָה, הַתֹּעֵבָה Dt 13,15.17,4 ‖ Jer 32,35.44,4.

לְתוֹעֵבָה Jes 44,19 ‖ Jer 2,7.

תּוֹעֲבַת, Q. *cs.* Gn 46,34 ‖ Ex 8,22² ‖ Dt 7,25.*17,1*.12,31.18,12.22,*5.25,16*.23,19.27,15 ‖ 2R 23,13 ‖ Prv 3,32.6,16.11,1.20.12,22.15,8.9.26.16,5.12.17,15.*20,10*.20,23. 29,27.

וְתוֹעֲבַת Prv 8,7.13,19.24,5.29,27.

תּוֹעֵבוֹת *pl.* Ez 8,6².*13*.15 ‖ Ps 88,9 ‖ Prv 26,25.

הַתּוֹעֵבוֹת, הַתֹּעֵבוֹת, הַתּוֹעֵבֹת Lev 18,26.27.29.30 ‖ Dt 18,12 ‖ 2R 21,11 ‖ Jer 7,10.44,22 ‖ Ez 8,9.17.9,4.18,13.24 ‖ Esr 9,14 ‖ 2Ch 34,33.

בְּתוֹעֵבֹת Dt 32,16.

תּוֹעֲבֹת, תּוֹעֲבוֹת, K. (Prv) *cs.* Ez 6,11.20,4 ‖ Prv 6,16 ‖ 2Ch 36,14.

הַתּוֹעֲבֹת 1R 14,24.

כְּתוֹעֲבֹת, כְּתֹעֲבוֹת, כְּתוֹעֲבוֹת Dt 18,9 ‖ 2R 16,3.21,2 ‖ 2Ch 28,3.33,2.

תּוֹעֲבֹתַיִךְ, תּוֹעֲבוֹתַיִךְ, ת֫ *suff.* Ez 5,9.11.7,3.*8*.16,22.36.43.51². 58.

וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ Ex 7,4.*9*.

תּוֹעֲבֹתֵיכֶם Ez 14,6.36,31.44,6.7.

וְתֹעֲבֹתָיו 2Ch 36,8.

תּוֹעֲבוֹתֶיהָ, תּוֹעֲבֹתֶיהָ Ez 11,18. 16,2.22,2.

תּוֹעֲבֹתָם Dt 20,18 ‖ Ez 7,20.33,29.

תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם, תּוֹעֲבֹתֵיהֶם Ez 6,9. 12,16.

וְתוֹעֲבוֹתָם Ez 44,13.

וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם Jer 16,18 ‖ Ez 11,21.

בְּתוֹעֲבוֹתָם Ez 43,8.

בְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם Esr 9,11.

כְּתֹעֲבוֹתֵיהֶם Esr 9,1.

תּוֹעֲבוֹתֵיהֶן Ez 23,26.

וּכְתוֹעֲבֹתֵיהֶן Ez 16,47.

——cf. תָּאַב II——

**תָּעָה**

errare, oberrare; *Ni.* titubante pede ferri, oberrare, decipi, errare (sensu ethico); *Hi.* errare, oberrare iubere; errare.

אח אל טעה; י"ג בישעיה ל"ה ח' וֶאֱוִילִים לא יתעו; השבעים קורין בירמיה מ"ב כ': הֲתְעֵיתֶם בנפשותיכם; יש מחברין לו נִתָּעוּ דאיוב ד' י', וגורסין וּבְנֵי כפירים.

Jes 21,4.

תָּעִיתִי *1 perf.* Ps 119,110.176.

תָּעוּ, תָּעוּ (Jes 16,8) *3 perf. pl.*

Jes 16,8.28,7².47,15 ‖ Ez 44,10.48,11² ‖ Ps 58,4.107,4.

תָּעִינוּ *1 perf. pl.* Jes 53,6.

תֹּעֶה, תּוֹעֶה *pt.* Gn 37,15 ‖ Ex 23,4 ‖ Prv 21,16.

תֹּעִים] תֹּעֵי *pl. cs.* Jes 29,24 ‖ Ps 95,10.

בִּתְעוֹת *inf. cs.* Ez 44,10.15.48,11.

תִּתְעֶה] תֵּתַע *2 impf.* Prv 7,25.

וַתֵּתַע *3 impf. f.* Gn 21,14.

יִתְעוּ *3 impf. pl.* Jes 35,8 ‖ Ez 14,11 ‖ Prv 14,22 ‖ Job 38,41.

נִתְעָה *Ni. 3 perf.* Job 15,31.

כְּהִתָּעוֹת *inf. cs.* Jes 19,14.

הִתְעָה *Hi. 3 perf.* Hos 4,12.

הִתְעוּ *3 perf. pl.* Gn 20,13 ‖ Jes 19,13.

וְהִתְעוּ Jes 19,14.

הִתְעוּם *suff.* Jer 50,6.

הִתְעֵיתֶם Q., (הִתְעֵתֶים K.?) *2 perf. pl.* Jer 42,20.

מַתְעֶה *pt.* Jes 30,28 ‖ Prv 10,17.

מַתְעִים *pl.* Jes 3,12.9,15.

הַמַּתְעִים Mich 3,5.

תַּתְעֵנוּ *2 impf. suff.* Jes 63,17.

יַתְעֶה] וַיֶּתַע *3 impf.* 2Ch 33,5.

וַיַּתְעֵם *suff.* 2R 21,9 ‖ Ps 107,40 ‖ Job 12,24.25.

תַּתְעֵם *3 impf. f. suff.* Prv 12,26.

וַיַּתְעוּ *3 impf. pl.* Jer 23,13.32.

וַיַּתְעוּם *suff.* Am 2,4.

## תּוֹעָה

error, impietas; perturbatio.

Jes 32,6 ‖ Neh 4,2.

—v. n. pr.; cf. תָּעָה et תָּעַע—

[נָתַע נִתָּעוּ] Job 4,10 v. נָתַע.

תְּעָלָה I et II v. עָלָה.

## תָּעַע

irridere, illudere.

אח לשלפניו.

תִּעְתַּע] כִּמְתַעְתֵּעַ *Pi. pt.* Gn 27,12.

הִתְעַתַּע] וּמִתַּעְתְּעִים *Hithpalp. pt. pl.* 2Ch 36,16.

תַּעְתֻּעַ] תַּעְתֻּעִים *pl.*

illusio.

ע״מ שעשועים.

Jer 10,15.*51,18*.

——cf. תָּעָה; תַּעַר v. עָרָה——

תֹּף v. תָּפַף; תַּפּוּחַ v. נָפַח;

תֻּפִינֵי (Lev 6,14) v. אָפָה.

## תָּפַל

illinire, tectorio obducere; *Hith.* tecte et oblique agere.

אח אל טפל, וטעם תתפל תתכסה במרמה, או כמו תתפתל. ויגיד עליו רעו דתהלים.

הִתַּפֵּל] תִּתַּפָּל *Hith. 2 impf.* 2S 22,27.

[cf. פָּתַל]

## תָּפֵל

insulsum, inconditum, fatuum; *metaph.* insipidum, ineptum, falsum; tectorium, calx tectoria.

יש מיחדים אל תפל דאיוב ודאיכה הוראת רק וריר, כבערבית, ופותרין מזה תִּפְלָה (השבעים קורין כל תָּפֵל דיחזקאל תִּפֵל, והוא תפל).

Ez 13,10.11.14.15.22,28 ‖ Job 6,6.

וְתָפֵל Thr 2,14.

## תִּפְלָה

insulsitas, ineptum, absurdum, stultum, impium.

ע׳ לעיל.

Jer 23,13 ‖ Job 1,22.24,12.

v. n. pr.; cf. תְּפִלָּה v. פָּלַל; טָפַל.

## תָּפַף

tundere, pulsare (tympanum, pectus).

נגזר מן השם תֹּף. השבעים קורין בנחום מְצַפְצְפוֹת.

תֹּפֵף] תּוֹפְפוֹת *pt. pl. f.* Ps 68,26.

תּוֹפֵף] מְתֹפְפֹת (al. פּ) *Pol. pt. pl. f.* Nah 2,8.

## תֹּף

tympanum.

בערבית בדלי״ת ת׳ תי״ו (ואולי הוא קרוב אל הדף ונדף ע״ש הדבאה בו).

Jes 5,12 ‖ Ps 81,3.

וְתֹף 1S 10,5.

הַתֹּף Ex 15,20.

בְּתֹף Gn 31,27 ‖ Ps 149,3.150,4.

כְּתֹף (al. בְּתֹף) Job 21,12.

תֻּפִּים *pl.* Jes 24,8.

בְּתֻפִּים Ex 15,20 ‖ Jud 11,34 ‖ 1S 18,6 ‖ Jes 30,32.

וּבְתֻפִּים 2S 6,5 ‖ 1Ch 13,8.

תֻּפֶּיךָ *suff.* Ez 28,13.

תֻּפַּיִךְ Jer 31,4(3).

תָּפַר] תָּפַרְתִּי *1 perf.*

consuere.

שגור בדרז״ל עם השם תְּפִירָה.

Job 16,15.

לִתְפּוֹר *inf. cs.* Eccl 3,7.

יִתְפֹּר] וַיִּתְפְּרוּ *3 impf. pl.* Gn 3,7.

תִּפֵּר] לִמְתַפְּרוֹת *Pi. pt. pl. f.* Ez 13,18.

## תָּפַשׂ

prehendere; bello capere; tenere, gerere, tractare; (auro) includere, obducere.

ענינו אחיזה ולכידה, ובדרז״ל תפס ותפיסה, וטעם תָּפוּשׂ זהב כמו אחוז בחבלי בוץ; ר׳ יוסף הלוי גורס במשלי ל׳ ט׳ וְתָפַשְׂתִּי שם אלהי ובפסוק כ״ח בידיה תְּתַפֵּשׂ, ולהשבעים תִּתָּפֵשׂ.

2R 14,13 ‖ 2Ch 25,23.

וְתָפַשׂ 2R 14,7.

וּתְפָשָׂהּ *suff.* Dt 22,28.

וְתָפַשְׂתִּי *1 perf.* Prv 30,9.

תָּפְשׂוּ (נס״א) *3 perf. pl.* Jos 8,23.

וְתָפְשׂוּ (נס״א) Dt 21,19.

תְּפַשְׂתֶּם *2 perf.* Jer 40,10.

תֹּפֵשׂ *pt.* Gn 4,21.

וְתֹפֵשׂ Jer 50,16 ‖ Am 2,15.

תֹּפְשֵׂי Jer 49,16.

תֹּפְשִׂים] תֹּפְשֵׂי *pl. cs.* Nu 31,27 ‖ Jer 46,9² ‖ Ez 27,29.38,4.

וְתֹפְשֵׂי Jer 2,8.
תָּפוּשׂ *pass. sg.* Hab 2,19.
תָּפֹשׂ *inf. abs.* Jer 34,3.
תְּפֹשׂ *cs.* Ez 14,5.
לִתְפֹּשׂ Ez 21,16.30,21.
כְּתָפְשְׂכֶם *suff.* Jos 8,8.
לְתָפְשָׂהּ Dt 20,19.
בְּתָפְשָׂם Ez 29,7.
לְתָפְשָׂם 1S 23,26.
תִּפְשׂוּ [תְּפֹשׂ *imper. pl.* 1R 18,40.
תִּפְשֻׂהוּ *suff.* 1R 13,4.
וְתִפְשׂוּהוּ Ps 71,11.
תִּפְשׂוּם 1R 20,18‖2R 10,14.
וָאֶתְפֹּשׂ *1 impf.* Dt 9,17.
יִתְפֹּשׂ *3 impf.* Jes 3,6.
וַיִּתְפֹּשׂ 1S 15,8‖1R 11,30‖Jer 37,13.14.
וַיִּתְפְּשֶׂהָ *suff.* 2R 16,9.
וַיִּתְפְּשֵׂם 2R 18,13‖Jes 36,1.
וַתִּתְפְּשֵׂהוּ *3 impf. f. suff.* Gn 39,12.
וְנִתְפְּשֵׂם *1 impf. pl. suff.* 2R 7,12.
וַיִּתְפְּשׂוּ 2R 25,6‖Jer 26,8.52,9.
וַיִּתְפְּשׂוּם *suff.* 1R 18,40‖2R 10,14.
נִתְפַּשׂ [נִתְפַּשׂ *Ni. 3 perf.* Ez 19,4.8.
וְנִתְפַּשׂ Ez 12,13.*17*,*20*.
נִתְפָּשָׂה, נִתְפָּשָׂה *3 perf. f.* Nu 5,13‖Jer 48,41.50,46.
נִתְפַּשְׂתְּ *2 perf. f.* Jer 50,24.
נִתְפָּשׂוּ [נִתְפְּשׂוּ *3 perf. pl.* Jer 51,32.
לְהִתָּפֵשׂ *inf. cs.* Ez 21,28.
תִּתָּפֵשׂ *2 impf.* Jer 34,3.38,23.
וַתִּתָּפֵשׂ *3 impf. f.* Jer 51,41.
תִּתָּפֵשׂוּ [תִּתָּפְשׂוּ *2 impf. pl.* Ez 21,29.
יִתָּפְשׂוּ *3 impf. pl.* Ps 10,2.
תְּתַפֵּשׂ [תְּפַשׂ *Pi. 3 impf. f.* Prv 30,28.

תֹּפֶת] הַתֹּפֶת

ustrina, bustum (locus concremationis, ubi liberi Molocho offerebantur).

יש מאחין אותו עם שפות הסיר, ע״ש מערכת העצים והאש, וכטעם תפתה, ולד״ק שהיו מכין בתף, שלא ישמעו קול הנשרף למלך, או פותרין מן תוף (ע״ש), מקום הרקיקה, והוא כנוי לגנאי כגלולים, ע״מ בשת.

2R 23,10‖Jer 7,31.32.*19*,*6*.19,13.
מֵהַתֹּפֶת Jes 19,14.
בְּתֹפֶת Jer 7,32.
וּבְתֹפֶת Jer 19,11.
כְּתֹפֶת Jer 19,12.
תָּפְתֶּה Jes 30,33.
—תֹּפֶת (Job 17,6) v. תּוּף—

תָּקַן] לִתְקֹן *inf. cs.*

rectum esse; rectum facere, instituere.

קרוב אל תכן וכון, וכמוהו בארמית, סורית ואשורית, ומצוי הרבה בדרז״ל עם השמות תקון ותקנה.

Eccl 1,15.
תִּקֵּן *Pi. 3 perf.* Eccl 12,9.
לְתַקֵּן *inf. cs.* Eccl 7,13.
—v. ch. et n. pr. אֶלְתְּקֹן—
[נָתַן .v Jer 22,24 אֶתְּקֶנְךָּ]

תָּקַע

ferire, percutere; feriendo figere, infigere, adigere in; propellere, conicere; inflare (tubam), tubā signum dare.

ענינו דחיפה והכאה, בדרז״ל (התוקע לחברו), ובא בהשאלה על דחיפת הרוח בשופר, כבשפת כוש, ויתכן שהוא קרוב אל שקע. לד״ק תקעו דש״א ל״א והה״א י׳ י׳ כמו הוקיעו.

Gn 31,25[2]‖1S 13,3‖Ez 33,6.
וְתָקַע Ez 33,3.
תָּקַעְתָּ *2 perf.* Prv 6,1.
וְתָקַעְתִּי *1 perf.* Jud 7,18.
וּתְקַעְתִּיו *suff.* Jos 22,23.
תָּקְעוּ, K. (Jos) *3 perf. pl.* Jos 6,9‖Jud 6,16‖1S 31,10‖Jer 6,3‖Ez 7,14‖Nah 3,19‖1Ch 10,10.
וְתָקְעוּ Nu 10,3‖Jos 6,8.13.

וּתְקַעְתֶּם *2 perf. pl.* Nu 10,5.6.10‖Jud 7,18‖1R 7,18‖1R 1,34.
תֹּקֵעַ *pt.* Ps 17,18.
וְתוֹקֵעַ, וְתֹקֵעַ 2R 11,14‖2Ch 23,13.
וְהַתּוֹקֵעַ Neh 4,12.
תֹּקְעִים *pl.* Prv 11,15.
תֹּקְעֵי Q. *cs.* Jos 6,9.
בְּתֹקְעֵי־ Prv 22,26.
תָּקוּעַ] הַתְּקוּעָה *pt. pass. f.* Jes 22,25.
וְתָקוֹעַ *inf. abs.* Jos 6,9.
וְכִתְקֹעַ *cs.* Jos 18,3.
לִתְקוֹעַ Jud 7,20.
תִּקְעוּ [תְּקַע *imper. pl.* Jer 6,1.51,27‖Joel 2,1.*15*‖Hos 5,8‖Ps 47,2.81,4.
תִּקְעוּ Q., וְתִקְעוּ K. Jer 4,5.
יִתְקַע [יִתְקַע *3 impf.* Zach 9,14.
וַיִּתְקַע Jud 3,27.6,34 ‖ 2S 2,28.18,17.20,1.22.
וַיִּתְקָעֵהוּ *suff.* Ex 10,19.
וַיִּתְקָעֶהָ Jud 3,21.
וַיִּתְקָעֵם 2S 18,14.
וַתִּתְקַע *3 impf. f.* Jud 4,21.16,14.
תִּתְקְעוּ *2 impf. pl.* Nu 10,7.
יִתְקְעוּ, יִתְקְעוּ *3 impf. pl.* Nu 10,4.6.8‖Jos 6,4.
וַיִּתְקְעוּ Jos 6,20‖Jud 7,19.20.22‖1R 1,39‖2R 9,13.
יִתָּקַע, יִתָּקֵעַ [נִתְקַע *Ni. 3 impf.* Jes 27,13‖Am 3,6‖Job 17,3.

תֵּקַע] בְּתֵקַע

clangor (tubae), buccinatio.

Ps 150,3.

תָּקוֹעַ] בַּתָּקוֹעַ

tuba.

Ez 7,14.

—v. n. pr.—

תָּקַף] תִּתְקְפֵהוּ *2 impf. suff.*

superare, *al.* adoriri.

כמוהו בארמית, סורית וערבית (בתי"ו רפויה), ושגור בדרז"ל.

Job 14,20.

יִתְקְפוּ *3 impf. suff.* Eccl 4,12.

תִּתְקְפֵהוּ *3 impf. f. suff.* Job 15,24.

שֶׁהִתְקִיף [הִתְקִיף K. *Hi. 3 perf.* Eccl 6,10.

## תֹּקֶף

robur, potentio.

Esth 9,29.

בְּתֹקֶף Dan 12,17.

תָּקְפּוֹ (al. פֿ) *suff.* Esth 10,2.

## תַּקִּיף] שֶׁתַּקִּיף Q.

validus, fortis.

Eccl 6,10.

——v. ch.; תַּרְגֵּם v. רָגַם——

## תִּרְזָה

arboris species, *Vulg.* ilex.

מן עץ ידוע, ואולי הוא כמו ארזה, הפרט של ארזים שלפניו.

Jes 44,14.

——תְּרֻמָה etc. v. רָמָה——

## תֹּרֶן

malus (navis); pertica (signi causa erecta).

בצורית נקרא ארן, וזהו שנעשה לרב מעץ אֹרֶן, ושעורו תְּאֹרֶן.

Ez 27,5.

כַּתֹּרֶן Jes 30,17.

תָּרְנָם *suff.* Jes 33,23.

——תְּרָנָה Job 39,23 v. רָנָה——

## תְּרָפִים] וּתְרָפִים *pl. t.*

dii domestici, penates.

יש מחברין אותו עם רפאים, או עם בית התורפה בדרז"ל, ולר' יוסף הלוי שלד גוף האדם הנשאר אחרי בלות הבשר (בכושית תרף שארית) כעין reliquiae.

Jud 17,5.18,14 ‖ 1S 15,23 ‖ Hos 3,4.

הַתְּרָפִים Gn 31,19.34.35 ‖ Jud 18,17.*18*.20 ‖ 1S 19,13.16 ‖ 2R 23,24 ‖ Zach 1,2.

בַּתְּרָפִים Ez 21,26.

——תְּרוּפָה v. רוּף——

## תַּרְשִׁישׁ

gemma a Tortesso urbe nominata.

אבן יקרה הבאה מתרשיש.

Gn 28,20.39,13 ‖ Ez 1,16.10,9.28,13.

בַּתַּרְשִׁישׁ Cant 5,14.

כְּתַרְשִׁישׁ Dan 10,6.

——v. n. pr.——

תְּשׁוּעָה v. יָשַׁע; תְּשִׁיָּה v. יֵשׁ.

## תֵּשַׁע *um fc.*

novem; *pl.* nonaginta.

כדוגמתו בארמית, סורית, ערבית (בשמאל), כושית (בסמ"ך) ואשורית.

Gn 5,27.11,19.24 ‖ Ex 38,24 ‖ Lev 25,8 ‖ Dt 3,11 ‖ Jos 15,44.*54*.21,16 ‖ 2R 17,1.18,10.

וְתֵשַׁע Gn 17,1 ‖ Neh 11,1.

וָתֵשַׁע Gn 17,24 ‖ Jos 15,32 ‖ 2R 14,2.*18,2* ‖ 2R 15,13.*17* ‖ 2Ch 16,12.25,1.*29,1*.

תְּשַׁע *cs.* Gn 5,5.*9*,*29*.11,25 ‖ Jos 19,38 ‖ Jud 4,3.*13* ‖ 2R 25,8 ‖ Jer 52,12 ‖ Esr 2,8.36 ‖ Neh 7,38.39.11,8 ‖ 1Ch 9,9.

וּתְשַׁע Gn 5,8.*11*,*14*.*20*.*27*.

תִּשְׁעָה *cum m.* Nu 1,23.*2*,*13*.29,26 ‖ 2S 2,30.24,8 ‖ Esr 1,9 ‖ 1Ch 3,8.24,16.

וְתִשְׁעָה Esr 2,42.

בְּתִשְׁעָה Lev 23,32 ‖ 2R 25,3 ‖ Jer 59,2.*52*,*6*.

לְתִשְׁעָה 1Ch 25,26.

לְתִשְׁעַת *cs.* Nu 34,13 ‖ Jos 13,7.14,2.

תִּשְׁעִים *pl.* Gn 5,9.17,1.17.24 ‖ 1S 4,15 ‖ Jer 52,23 ‖ Ez 41,12 ‖ Esr 2,16.20.58.8,35 ‖ Neh 7,21.25.60.

וְתִשְׁעִים Gn 5,17.*30* ‖ Ez 4,5.*9* ‖ Dan 12,11 ‖ 1Ch 9,6.

## תְּשִׁיעִי] הַתְּשִׁיעִי, הַתְּשִׁעִי

nonus.

Nu 7,60 ‖ Jer 36,9.22 ‖ Zach 7,1 ‖ Esr 10,9 ‖ 1Ch 12,12(13).24,11.25,16.27,12.

לַתְּשִׁיעִי Hos 2,10.18.

הַתְּשִׁיעִית, הַתְּשִׁעִית, הַתְּשִׁיעִת *f.* Lev 25,22 ‖ 2R 17,6.25,1 ‖ Jer 39,1.52,4 ‖ Ez 24,1.

——תֵּת, תְּתִי v. נָתַן——

תֹּכֶן עֲלִלוֹת! אַתָּה הָיִיתָ מַחְסִי וְעֶזְרָתִי
תְּמַכְתַּנִי סְעַדְתַּנִי מִיּוֹם הַחִלִּי עַד־הֵנָּה;
תְּהִי־נָא, אֵלִי, יָדְךָ עִמִּי עַד־תֻּמִּי עֲבֹדָתִי
תְּהִלָּתְךָ תָּמִיד כָּל־הַיּוֹם שְׂפָתַי תְּרַנֵּנָּה!

# PRONOMINA OMNIA ATQUE NOTA RELATIONIS אֲשֶׁר.

## I. PRONOMINA PERSONALIA.

### אָנִי, אֲנִי

ego; ego sum.

כדונמתו (בא׳ או בה׳ ת׳ י׳) בארמית, סורית, ערבית וכושית. הא׳ קמוצה לפעמים גם בלי הפסק קטון, כמו חי אָנִי דישעיה מ״ט י״ח ודמלאכי א׳ ו׳. י״ג בזכריה ז׳ ה׳ הצום צִוִּיתִי אני; בתהלים ס״ט ה׳ אָנִי אשיב; בפ״ט מ״ח זכר אֲדֹנָי (ע׳ פסוק נ״ח); יונתן, השבעים והסורי לא תרגמו אָנִי דקהלת ח׳ ב׳, ור׳ יוסף הלוי גורס בְּנִי.

Gn 9,12.14,23.15,7.17,1.*35,11*.18, 17$^2$.24,45.27,8.24.32.34.*38*.28,13. 31,44. 52. 34,30. 37,10.30. 40,16. 41,9.11.44.42,18. 45,3.4.49,29.50, 19 ‖ Ex 6,7.2.*6.8.29. 12,12*. 5.29. 30.7,5. *14,4.18*.17. 8,18. 9,14. 10,1. 2. 11,4. 13,15. 15,26. 16,12. *29,46*. 18,6. 22,26. 25,9. 29,46. 31,13.33, 16$^2$.19.34,10 ‖ Lev 11,44. *20,7.24, 22.25,17.26,1.44*.44.*45*. 45. 14,34. *23,10. 25,2*. 18,2.*4. 30,3.4. 10.25. 31.34.20,24.23,22.43. 25,55*.3.*20, 22*.5.*21. 19,12.14.16.18.28.30.32. 21,12.22,2.3.8.30.31.33.26,2.45*. 24.*20,23*.19,2. 20,5.8.*22,32*.26.21, 8.15.23. *22,16*. 22,9. 26,16.24$^2$.28. 32.41.44 ‖ Nu 3,13.*41,45*. 5,3.10, 10. *15,41*. 13,2. 14,21.28. 35. 15,2. 18.41.18,20.20,19.35,34$^2$ ‖ Dt 12, 30.29,5.32,39.49.*52* ‖ Jos 5,14.23, 2 ‖ Jud 1,3.2,21.6,10.8,23.9,2.12, 2.13,11.15,3.16,17.17,2. 19,18.20, 4 ‖ 1S 1,26. 3,13. 17,9.10.28.20,23. 21,16.23,4.25,24.26,6 ‖ 2S 3,13:7, 8. 14. 12,23$^2$.28. 13,4. 14,5.32. 15, 20.34. 16,19. 17,15. 18,2.22,27.19, 1.21.23.44.20,17.21,6 ‖ 1R 1,5.21. 26.3,17.5,22.13.14.18.17,20. 18,8. 12.22. 19,10.*14*. 20,4.28. 21,7.22, 16.21 ‖ 2R 1,10.12. 2,3.*5*.3,14.5,7. 6,3.9,17.25.10,9.24.16,7.19,23.24. 22,20.23,17 ‖ Jes 5,5. 10,14.13,3. 19,11. 27,3. 37,24.25. 38,10.41,4$^2$. 10$^2$. 13$^2$. 14. 17. 42,6. 8.9. 43,2.3.5. 10.13.15. 44,5.6. 45,2.3.5.*6.18*.7.8. 12.19.21.22. 46,4$^2$.47,8.*10*. 48,12$^3$. 13.15.16.17.49,18.21.23.26.*60,16*. 52,6.56,3.57,11.12.16. 60,22.61,8. 63,1.65,18. 66,4.9.22 ‖ Jer 1,8.11. 12.13.19. 3,12. 4,12. 13,26. 15,20. 17,10.18$^2$.21,5.22,24. 23,23.24.24, 7. 25,29. 28,3. 29,32. 30,11. 31,36 (35).32,27.34.5.36,5. 38,14.19.20. 26.42,11.17.44,29.45,4$^2$.46,18.28. 48,30.49,10.11 ‖ Ez 2,3.4.8.*8.3,3*. 5,8.11. *14,16.18.20. 16,48. 17,16. 18,3.20,31.33.33,11.34,8.35,6.11*. 11$^2$.13. *6,10.14.7,9.27. 12,15.16. 24,27.25,11.17.26,6.28,22.23.29, 9.21. 30,8.19.25.26. 32,15. 33,29. 34,27. 35,15. 36,38.38,23.39,6*.15. *17. 21,22.24,14. 30,12. 34,24*. 6,7. *13.7,4.11,12.12,20.13,14.14,8.15, 7.20,38.42.44.22,22.25,5.35,9.36, 11. 37,6.13.3*. 8,1.18. 9,8.10.11,5. 12,11.25. 13,9. *23,49. 24,24*.21.*23*. 14,4.7.9. 16,43.60.62.62. *22,16*.17, 19. *33,27*. 21. *37,14*.22$^2$.24. *22,14. 36,36*.20,3.5.*7. 19*.12.15.20.23.25. 26. 21,4.10.22.37. *26,14*. 22,14.23, 34. *26,5. 28,10. 39,5*. 24,9.25,7.*35, 4*.27,3. 28,2.9.24. *29,16*.26. *36,30. 39,28*. 29,6. 32,11.20.31.35,13.36, 7.22.*32*.23.*37,28.39,7*. 36.37,5.12. 19.21.39,17.22.40,4.44,5.28 ‖ Hos 3,3.4,6.5,3.14. 13,5.14,9$^2$ ‖ Joel 2, 27.4,10.17 ‖ Am 4,6 ‖ Jon 1,9.12 ‖ Mich 6,13 ‖ Zeph 2,9.15 ‖ Hag 1, 13.2,4.21 ‖ Zach 1,9.15$^2$.5,2.7,5.8, 11.21.10,6 ‖ Mal 1,6$^2$.14. 2,9. 3,6. 17.20 ‖ Ps 2,7.3,6.6,3.17,4.6.15.25, 16.26,1.27,3.35,3.38,18.39,5.41,5. 45,2.51.5. 55,17. 56,4. 71,22. 75,3. 82,6. 86,1.2. 88,16. 89,28.48. 116, 10.11.16$^2$. 119,63.67.69.70.78.94. 125. 120,7. 135,5. 143,12 ‖ Prv 1, 26. 8,12. 14. 17. 27. 23,15. 26,19 ‖ Job 1,15.*16. 17,19*.5. 2.8. 7,11.12. 9,20.21. 13,2.3.13.18. 15,6. 19,27. 29,15. 32,6. 10. *17*. 17. 33,6$^2$.9. 34, 33.35,4.40,14 ‖ Cant 1,5.2,1.5.6.8. 6,3.7,11.8,10 ‖ Ruth 1,21 ‖ Thr 1, 16.21. 3,1.63 ‖ Eccl 1,12.16$^2$. 2,1. *3,17.18*.11.12.13.14.15$^3$.18.20.24. 4,2.4.7.8. 5,17. 7,25.26. 8,2. 12.15. 9,16 ‖ Esth 4,16.5,12.13.7,4.8,5 ‖ Dan 1,10.8,1.15.9,2. 20,21.10,2.7. 12,5 ‖ Neh 1,8.2,12$^2$.16.4,17.5,10. 14.6,3 ‖ 1Ch 17,7.13.16.21,10.17. 22,6(7).28,2.29,14.17 ‖ 2Ch 2,3.4. 5.7.8. 12,5. 18,15.20. 32,13.34,27. 28.

הַאֲנִי *interrog.* Jes 66,9.

אֲנִי . . . וַאֲנִי Dt 32,39$^2$ ‖ Jes 44,6. 46,4$^2$ ‖ Ez 34,15.

וַאֲנִי Gn 6,17. 9,9. 18,13. 22,5. 33, 14.34,30.37,30.41,15.42,37.43,14. 48,7.22 ‖ Ex 2,9.3,19.4,21.6,12.7,

7.29,11$^2$. 32,42$^2$. 33,9$^2$. 34,13.50,9. 51,64 ‖ Hos 2,10.16.5,14.11,9 ‖ Am 2,13. 4,7. 5,1.6,8. 7,14$^3$. 9,9 ‖ Jon 1,9.3,2 ‖ Mich 3,8 ‖ Zach 11, 6.16.12,2.13,5$^2$ ‖ Mal 3,23 ‖ Ps 39, 13. 46,11.50,7. 75,4. 81,11. 90,15. 104,34. 109,22. 119,19. 141. 162. 141,10 ‖ Prv 24,32.30,2 ‖ Job 9,14. 29.35.12,3.*13,2*.16,4.29,16.33,9 ‖ Ruth 3,9.12.13.4,4 ‖ Dan 10,11 ‖ Neh 1,6 ‖ 1Ch 17,1.

**הֶאָנֹכִי** *interrog.* Nu 11,12 ‖ Job 21,4.

**אָנֹכִי...וְאָנֹכִי** Gn 46,4 ‖ 2S 24, 17.

**וְאָנֹכִי** Gn 15,2.18,27.19,19.24,31. 27,11.28,17 ‖ Ex 4,12.*15* ‖ Nu 23, 15 ‖ Dt 10,10.31,18.23 ‖ Jos 14,8. 24,15 ‖ Jud 6,15.8,5.11,27.35.17, 9.10 ‖ 1S 16,3. 17,45. 18,23. 20,5. 23,17 ‖ 2S 3,39.12,7 ‖ 1R 3,7.14,6 ‖ Jes 49,15. 50,5. 51,15. 54,16. 66, 18 ‖ Jer 2,21.3,19.11,4.*30,22*.23, 32. 24,7,29,23. 31,30(31). 35,14 ‖ Ez 36,28 ‖ Hos 1,9.2,4.7,13.11,3. 12,10.*13,4*.11 ‖ Am 2,9.10 ‖ Ps 22, 7 ‖ Job 13,22.14,15.21,3.33,31.42, 4 ‖ Ruth 2,10.13.4,4.

**אֲנַחְנוּ, אֲנַחְנוּ** (נַ Ps 100,3)

nos, nos sumus.

כמוהו בצורית, בארמית וסורית גם בלא א׳, ובערבית וכושית תמיד בלא א׳ (אולי בא הה׳ ת׳ הכ׳ באנכי?). וַנַחְנוּ דש״ב י״ז י״ב ליונתן, השבעים והסורי מן נוּהַ, וכן לרש״י ורד״ק.

Gn 13,8.19,13.29,4.37,7.42,11.13. 21.31. 32.43,8.18. 44,9.16. 46,34. 47,3.19$^2$ ‖ Nu 9,7.10,29.20,4.16 ‖ Dt 1,28.41.5,3.22.12,8 ‖ Jos 2,17. 18.9,8.11.19.22.24,18 ‖ Jud 8,21. 9,28.18,5.19,18 ‖ 1S 8,20. 14,8.20, 42.23,3.30,14 ‖ 2S 5,1 ‖ 1R 3,18 ‖ 2R 6,1.7,3.9.12. 10,4.5.13. 18,26 ‖ Jes 20,6.36,11.64,7 ‖ Jer 3,25.8,8. 14.35,8.44,17.19.48,14 ‖ Ez 33, 10 ‖ Mal 3,15 ‖ Ps 100,3.103,14 ‖ Job 8,9 ‖ Dan 9,18 ‖ Esr 4,2.3.9,7$^2$. 9.10,2 ‖ Neh 2,17.3,33.4,17.5,2.3. 5.8. 9,36$^2$.37.10,1 ‖ 1Ch 11,1.29, 13.15 ‖ 2Ch 13,11.

8.6,9.13,2.18,18.*142,7*. 22,12.*35*, *22.38,22.71,12*.27,9.*102,3.143,7*. 28,1$^2$.31,12. 38,5. 39,14. 40,12. 51, 13. 61,3.88,9.15.19.29.101,4.119, 19.29.115.131,1.139,6.142,5 ‖ Prv 30,7.8.18 ‖ Job 6,13. 7,16.19. 10, 20. 13,13. 19,13. 27,5. 30,1. 42,3 ‖ Ruth 3,12 ‖ Thr 1,16 ‖ Eccl 2,25. 7,23 ‖ 1Ch 19,12.

**הַמִּמֶּנִּי** *interrog.* Jer 32,27.

**אָנֹכִי, אָנֹכִי** (אָנֹכִי Job 33,9)

ego, ego sum.

כמוהו בצורית ומואבית, וגם בשפת מצרים הקדמונית והקופטית (וכן אמרו רז״ל לשון מצרי הוא), ולד״ק אני הוא קצורו, וע״כ נמצא לרוב בספרים היותר קדומים בזמן, ובמשנה ונמרא לא השתמשו בו כלל. י״נ בש״ב כ׳ י״ח וי״ט הֲתַמּוּ אַנְשֵׁי וגו׳.

Gn 3,11. 4,9. 7,4. 15,1.14. 16,5.8. 20,6$^2$.21,24.26.23,4.24,3.13.*43*.24. 27.34.37.42. 25,22.30.32. 26,24$^2$. 27,19.28,15.20.29,33. 30,1.2.3.30. 31,5.13.38.39.32,12. 37,16. 38,17. 25.43,9.46,3.47,30.48,21.*50,5*. 50, 21.24 ‖ Ex 3,6.11.12.13. 4,10$^2$.11. 23.7,17.27. 8,24.25. 17,9.19,9. 20, 2.5.23,20.32,18.34,10.11 ‖ Nu 11, 12.14.21.22,30.32 ‖ Dt 4,1.2$^2$.*11*, *13.22.27.28.13,1.4.27,1.4.28,14*. 8.*11,32*.22.40.*6,6.7*, *11.8,1.11.10*, *13.11,8.13,19.15,5.19,9.27,10.28*, *1.13.15.30,2.8.11.16*.5,1.5.6.9.28. 6,2.*12,14.28*. 11,26. 12,11. 15,11. *15.19,7.24,18.22*.18,19.29.13.31, 2.27.32,40.46 ‖ Jos 1,2.7,20.11,6. 13,6.14,7.10.23,14 ‖ Jud 5,3.6,8. 18.37.7,17.18.11,9.37.17,9.19,18 ‖ 1S 1,8.15.28. 2,23.*24. 15,14*. 3,11. 4,16. 9,19.21. 10,8.18.12,23. 17,8. 43.18,18. 20,36. 21,3. 22,22. 24,5. 30,13 ‖ 2S 1,8.13.16.2,6.20.3,8.13. 28.7,2.18.11,5. 12,7. 13,28. 15,28. 18,12.19,36. 20,17.19.24,12 ‖ 1R 2,2.16.18.20.19,4 ‖ 2R 4,13.22,19 ‖ Jes 6,5$^2$.8,18. 21,8$^2$. 43,11$^2$.12.25$^2$. 44,24. 45,12.13. 46,9. 49,25$^2$. 51, 12$^2$.54,11.16.66,13 ‖ Jer 1,6.7.17. 3,14.4,6.6,19.7,11.14,12.18,11.25, 15.16.27.29.26,3.*36,3*.5.27,5.6.28,

3.9,27.14,17.31,6 ‖ Lev 17,11.20, 3.24 ‖ Nu 3,12.6,27.18,6.8 ‖ Dt 32, 21 ‖ Jos 8,5.17,14 ‖ 1S 4,16.12,2$^2$. 14,40. 16,1. 19,3$^2$. 20,20. 24,18.25, 25 ‖ 2S 11,11.12,12.13,13.14,8.15, 20.34$^2$.19,39 ‖ 1R 1,14.5,23.12,11. *14*$^2$. 18,23.24.36. 20,34.22,8 ‖ Jes 43,4.12.49,4.21.59,21.65,24$^2$ ‖ Jer 1,18.5,4. 10,19.11,19.14,15.17,16. 23,3.24.26,14. 29,31.36,18.40,10 ‖ Ez 1,1.4,5. 11,20.*14,11.37*, *23*.13, 7.22.20,31.29,3.9.34,24 ‖ Hos 5,2. 12,7,15.10,11 ‖ Joel 2,27 ‖ Jon 2, 5.10.4,11 ‖ Mich 7,7 ‖ Hab 3,18 ‖ Hag 2,6 ‖ Zach 2,9.8,8.13,9 ‖ Mal 1,4 ‖ Ps 2,6.5.8.13,6.26,11.30,7.31, 7.15.23. 35,13. 38,14. 40,18. *70,6*. 41,13. 52,10. 55,24. 59,17. 69,14. 30.71,14.73,2.22.23.28.88,14.102, 12.109,4.25.118,7.119,87 ‖ Job 6, 24.19,25 ‖ Cant 2,16 ‖ Ruth 4,4 ‖ Esth 4,11 ‖ Dan 8,2$^2$.5.27.9,23.10, 4.8.9.12.13.17.20.11,1.12,8 ‖ Esr 7,28.9,4 ‖ Neh 1,1.6.11.5,15.6,10. 12,38.40 ‖ 1Ch21,17.22,9(10).28, 6 ‖ 2Ch 6,2. 7,14. 10,11.11.*14*.14. 18,7.

**שֶׁאֲנִי** Cant 1,6 ‖ Eccl 2,18.

cum [כְּמוֹ **כְּמוֹנִי, כָּמֹנִי** Gn 44, 15 ‖ Ex 9,14 ‖ Dt 18,15 ‖ Jud 9,48 ‖ 2S 9,8 ‖ 1R 22,4 ‖ 2R 3,7 ‖ Jes 38, 19.44,7.46,9.49,19.*50,44* ‖ Job 9, 32 ‖ Thr 1,21 ‖ Neh 6,11$^2$ ‖ 2Ch 18,3.

cum [מִן **מִנִּי, מֶנִּי** Jes 22,4.30, 1.38,12 ‖ Ps 18,23. 65,4. 139,19 ‖ Job 16,7.21,16.22,18.30,10.

**מִמֶּנִּי**

י״נ בקהלת ב׳ כ״ה חוץ מִמֶּנּוּ, כלומר אין אדם נהנה רק מאשר יתן לו י״י רשות וישליטנו עליו (לנוסח הבבלי הנו״ן רפויה, ע׳ לקמן).

Gn 22,12. 23,13. 38,26. 39,9$^2$ ‖ Ex 8,4 ‖ Nu 11,14.22,6 ‖ Dt 7,17.9,14 ‖ Jos 7,19 ‖ Jud 7,17.11,37.16,17 ‖ 1S 2,29. 3,17$^2$. 20,2.6. 24,18.27,1 ‖ 2S 3,39.10,11.14,18.22,18 ‖ 1R 2, 22 ‖ 2R 2,27 ‖ Jes 29,13 ‖ Jer 2,35. 38,14.44,28 ‖ Ez 3,17.33,7.43,9 ‖ Hos 5,3.7,13.14,9 ‖ Jon 4,3 ‖ Ps 2,

**אֲנַחְנוּ** K., **וַאֲנַחְנוּ** Q. Thr 5,7.
**אֲנַחְנוּ** Q., **אָנוּ** vel **אֲנוּ** K. Jer 42,6.

**וַאֲנַחְנוּ** Ex 10,26 ‖ Nu 32,17 ‖ Jos 2,19 ‖ Jud 16,5.21,7.18 ‖ 1R 3,18. 22,3 ‖ 2R 7,9 ‖ Jes 53,4 ‖ Jer 8,20 26,9 ‖ Ez 11,3.33,24 ‖ Mich 4,5 ‖ Ps 20,8.9.79,13.95,7.115,18.124, 7 ‖ Esr 10,4 ‖ Neh 2,20.4,4.13.15. 9,33 ‖ 2Ch 2,15.13,10.20,12.

**נַחְנוּ, נָחְנוּ** Gn 42,11 ‖ Nu 32,32 ‖ Thr 3,24.

**וְנַחְנוּ** Ex 16,7.8 ‖ 2S 17,12.

cum **כְּמוֹ** [**כָּמֹנוּ, כָּמוֹנוּ**] Gn 34, 15 ‖ Dt 5,23 ‖ 2S 18,3 ‖ Jes 14,10.

**מִן** [cum **מִמֶּנּוּ** [Orient. **מִמֶּנּוּ**,

רבים מדברים בעדם. למדנחאי המ״ם בצירה והנו״ן רפויה (ע׳ ממנו, יחיד נסתר, דלעיל); לפי מסורה דידן מספרם כ״ד, והוספתי האי דיהושע, שכן ת״י חס לנא מננא, וכן פי׳ רד״ק; ולפי המסורה הבבלית מספרם כ״ב, וגם לרז״ל האי דאדה״ר יחיד נסתר (מכילתא בשלח, וכן ת״א) וגם האי דמרגלים (סוטה ל״ה ע״א).

Gn 3,22.23,6.26,16 ‖ Ex 1,9.14, 12 ‖ Nu 13,31.31,49 ‖ Dt 1,28.2, 36 ‖ Jos 22,29 ‖ Jud 21,1 ‖ 1S 7,8 ‖ 1R 20,23 ‖ 2R 6,1 ‖ Jes 59,9.11.64, 6 ‖ Jer 4,8.38,25 ‖ Ps 2,3.103,12 ‖ Job 21,14.22,17 ‖ Esr 10,14 ‖ 2Ch 29,10.

# אַתָּה, אָתָּה, אַתָּה

tu, tu es.

כמוהו בארמית, סורית וכושית בנו״ן ת׳ דגשות התי״ו, ובאשורית כבעברית. השבעים קורין בשופטים י״ח ח׳: ויאמרו לַאֲחֵיהֶם (או אֶל אֲחֵיהֶם) מה אתם יוֹשְׁבִים, וי״נ מה רְאִיתֶם (וע׳ רות ג׳ ט״ז). השבעים קורין בש״א כ״ח ב׳ עַתָּה תדע; ר׳ יוסף הלוי גורס בתהלים כ״ה ז׳ עַתָּה ת׳ אַתָּה; בל״ה כ״ב וְאַתָּה ת׳ רָאִיתָה; י״נ בפ״ט ל״ט וְעַתָּה זנחת, בק״ב י״ד עַתָּה תקום, ובאיוב י״א ט״ז כי עַתָּה עמל תשכח (ע׳ הערה אל עַתָּה).

Gn 3,11.14.19.4,11. 6,18. 8,16.13, 14.15. 16,13. 17,9.20,7. 21,22.26. 22,12.23,6.13.24,44. 26,29. 27,18. 24.32.28,13.29,14.15.30,26.29.31, 43.52.32,18.41,40. 43,8.45,10.11. 49,3.8 ‖ Ex 2,14. 3,5.18. 4,25.7,2. 27.9,2.*10,4.* 10,25.11,8.18,14².17. 18.19².19,23.24.20,10.19.24,1.25, 40.32,22.33,1.3.12.34,10.12 ‖ Lev 10,9.14 ‖ Nu 1,3.11,17.29.14,14². 16,11.16². 18,1. 20,8.14. 22,34.27, 13.31,26 ‖ Dt 1,37.2,17.3,21.24.4, 33.35.5,14.*12,18.16,11.14.*24.6,2. 7,1.*11,10.29.23,21.30,16.*6.*14,2. 21.*19.9,1.5.6.12,29.13,7.*28,36.64.* 14,26. 15,20. 18,9.14.24,11.26,11. 28,3².6².16².19².21.*63.*52. 30,2.18. 19.31,23.32,50 ‖ Jos 1,2.6.5,13.15. 7,10. 9,7. 13,1. 14,6.12. 17,15.17 ‖ Jud 4,9.22.7,10².8,22. 9,14.32.36. 10,15.11,2.25. 12,5.14,3.15,18.18, 3 ‖ 1S 8,5.15,13.17².16,1.17,33.43. 45.56 58.19,3.11. 20,8.30.31. 21,2. 22,13.16.18.23. 24,15.18². 26,14. 15².25. 28,1.2.9².19.22. 29,6².9.30, 13² ‖ 2S 1,8.13.3,25. 5,2².7,27.28. 29. 9,10. 11,10. 12,7.12. 13,4.15,2. 19².27. 16,8.17,3.6.8. 18,20.22.19, 14.15.30.34.20,6.9.19.22,29 ‖ 1R 1,13.17.24.42.2,5.9.26.44. 3,6.7. 5, 17. 20. 6,12. 8,19.39.43. 53. 11,22. 17,24. 18,9.11.*14.*18.36.37. 20,14. 40.21,6.7.19 ‖ 2R 1,6.6.6,22.14,10. 19,10.11.15².19.20,1 ‖ Jes 7,3.14, 10. 25,1.37,10.11.16².20.38,1.41, 9.43,1.26.44,17.21².45,15.48,4.49, 3.51,16.63,16².64,4.7 ‖ Jer 1,11. *24,3.*13.2,27.3,4.22. 5,17. 10,6.12, 1.2.5. 14,22². 15,15. 17,14.16.17. 20,6.22,2.6.15.25.*39,17.* 27,13.28, 16. 29,25. 31,17(16). 32,3.17.36,6. 19.29.37,13. 38,17.21. 40,16. 43,2. 46,28.51,20.62 ‖ Ez 2,6.3,5.4,9.8, 6.9,8.11,13.12,2.9.21,12.24,19.28, 3.12.15.37,3.38,7.9.*39,4.*13.15.40, 4.43,10 ‖ Hos 2,25.4,6.15 ‖ Am 7, 8.*8,2.*16 ‖ Ob 2.11.13 ‖ Jon 1,8.14. 4,2.10 ‖ Mich 6,14.15² ‖ Hab 1,12. 2,8.16 ‖ Zach 1,12.2,6.3,7.8.4,2.*5,* *2.*7.6,16 ‖ Mal 2,14 ‖ Ps 2,7.4,9.5,5. 13.10,14².12,8.16,2.5.18,28.29.22, 10.11. 23,4. 25,5.7.31,4.*71,3.*5.15. 32,7. 38,16. 39,10. 40,6.10.12.18. 43,2.44,3.5.56,9.60,12.61,6.62,13. 63,2. 65,4. 68,10. 69,6.20.27. 70,6. 71,5.6.74,13.14.15³.16.17². 76,5.8. 77,15.82,8.83,19.85,7. 86,2.5.10². 17. 89,10².11.12.13. 18.27. 90,1.2. 91,9.93,2.97,9.99,4².8.102,14.109, 27.110,4.118,28.119,4.12.68.102. 114.137.151. 132,8. 139,2.8.13. 140,7.142,6.143,10 ‖ Prv 22,19. 23,2.14.19.24,24.25,22.26,4 ‖ Job 8,5.6. 11,13.16. 15,4. 17,14. 33,33. 34,32.33 ‖ Ruth 3,9.4,6 ‖ Thr 1, 21.3,42.5,19 ‖ Eccl 9,9.10 ‖ Esth 3,3 ‖ Dan 9,23 ‖ Esr 9,13.15 ‖ Neh 2,4.5,12.6,6².8².9,7.8.31 ‖ 1Ch 11, 2².17,4.25.27.28,3.29,10.17 ‖ 2Ch 1,8.9. 6,9.30.41. 14,10. 20,7. 25,8. 19.35,21.

**אַתְּ** K., **אַתָּה** Q. Job 1,10 ‖ Eccl 7,22 ‖ Neh 9,6.

**אַתְּ** (**אַתָּה**=) Nu 11,15 ‖ Ez 28, 14.

**וְאַתָּה, וְאַתָּה** Gn 3,15.4,7.6,21. 15,15.17,9.31,44.32,13.38,23.45, 19 ‖ Ex 4,16. 9,30. 14,16. 18,21.27, 20.28,1.3.30,23.31,13.33,12² ‖ Nu 1,50.11,21.16,17. 18,1.*2.*7 ‖ Dt 5, 28.18,14.21,9.25,18. 28,12.43.44². 30,8.33,29 ‖ Jos 3,8 ‖ Jud 11,23. 27 ‖ 1S 9,27.13,11.15,6.20,23.23, 17.24,14.25,6.28,12 ‖ 2S 5,2.7,20. 24.9,7.13,13.20,4 ‖ 1R 1,20.5,23². 8,30.32.*34.36.39.* 9,4. 12,4.10.18, 37.20,25.22,30 ‖ 2R 4,1.19,11 ‖ Jes 14,13.19. 33,1. 37,11. 38,17.41,8. 16.64,7 ‖ Jer 1,17.7,16.*11,14.*12,3. 14,9. 15,19. 18,23. 20,6. 25,30. 28, 15. 30,10. *46,27.* 32,25. 38,18.*23.* 45,5.49,12 ‖ Ez 2,6.*8.3,25.4,1.5,1.* *7,2.12,3.13,17.21.11.19.24.33.22,* *2.24,25.27,2.33,7.10.30.36,1.37,* *16.39,1.17.*3,19.*33,9.*19.*21.*21.4,3. 4.9.12,4.19,11. 21,30. 28,2.*9.* 32,2. 28.33,9.33,9.35,4 ‖ Hos 12,7 ‖ Am 7,17 ‖ Mich 4,8.5,1 ‖ Ps 3,4.22,4. 20.32,5.41,11. 50,17. 55,14.24.59, 6.9.71,7.86,15.39. 92,9.102,13.27. 28.109,21.28.142,4. 145,15 ‖ Job 5,27 ‖ Eccl 5,1 ‖ Dan 8,26. 12,4. 13 ‖ Neh 2,2.6,6.9,17.19.27.28.33 ‖ 1Ch 11,2. 17,18.22. 28,9. 29,12 ‖ 2Ch 2,15.6,21.23.*25.30.33.* 27.7, 17.10,10.18,29.21,15.

**אַתָּה...וְאַתָּה** Dt 9,2.31,7 ‖ Neh 9,6 ‖ 2Ch 20,6.

**וְאַ֫תָּה** 2R 9,25.

**וְאַתְּ** K., **וְאַתָּה** Q. 1S 24,19 ‖ Ps 6,4.

**וְאַתְּ** (= **וְאַתָּה**) Dt 5,24.

**הַאַתָּה** *interrog.* Gn 27,21‖Jud 13,11‖ 2S 2,20.7,5.9,2.20,17 ‖ 1R 13,14.18,7.17‖Ez 38,17.

**שֶׁאַתָּה** Jud 6,17.

cum [כְּמוֹ] **כָּמוֹךָ** Gn 41,39.44,18‖ Lev 19,18.34 ‖ Dt 5,14.18,18.33, 29‖Jud 8,18‖1S 26,15 ‖ 2S 7,22‖ 1R 3,12².13.8,23.13,18.22,4 ‖ 2R 3,7 ‖ Jer 10,6.7 ‖ Mich 7,18 ‖ Ps 35,10.50,21.71,19.86,8.89,9‖ Job 35,8‖1Ch 17,20‖2Ch 6,14.18,3.

**כָּמֹכָה** Ex 15,11².

cum [מִן] **מִמְּךָ, מִמֶּךָּ** Gn 17,6. 23,6.27,45.35,11.41,40‖ Ex 8,5.7. 18,18 ‖ Dt 4,38.7,1.9,1.12,21.*14*, *24*.13,8.14,24.17,8.20,1.15.28,10. 30,11‖1S 2,15.15,28.20,21.22.37. 24,13‖ 2S 10,11.13,13.19,44 ‖ 1R 19,7 ‖ 2R 20,18 ‖ Jes 39,7.58,12‖ Jer 32,17.51,26 ‖ Ez 24,16.32,4. 6‖Mich 5,1.6,8.7,17 ‖ Ps 21,5.38, 10.69,6. 73,27.80,19. 139,12.15 ‖ Prv 4,24² ‖ Job 15,11. 26,4. 35,5. 42,2 ‖ 1Ch 19,12.29,14 ‖ 2Ch 21, 13.

## אֶתְּ, אַתְּ *f.*

י"ג באיוב ב' י': כדבר אחת הנבלות תדברי גם־אֶתְּ: הַטּוֹב נקבל וגו'.

Gn 12,11.13.24,23.*47* ‖ Jud 9,10. 12.13,3 ‖ 1S 25,33 ‖ 1R 2,15.22. 14,6‖Jes 51,9.12‖Jer 2,20.27.15. 6.48,7 ‖ Ez 16,45².48.52².58. 22, 24.23,35.27,3 ‖ Nah 3,11² ‖ Zach 9,11‖Prv 7,4‖Cant 6,4 ‖ Ruth 3, 9.10.11.16.

**אַתִּי, אָתִּי** K., **אַתְּ, אָתְּ** Q. 1R 14,2‖2R 4,16.8,1‖Ez 36,13.

**וְאַתְּ** Nu 5,20‖ Jud 11,35 ‖ 1R 14, 12‖ 2R 4,7 ‖ Jer 3,1.13,21.50,24‖ Ez 16,7.33.55 ‖ Prv 31,29 ‖ Esth 4.14.

**וְאַתִּי** K., **וְאַתְּ** Q. Jud 17,2 ‖ Jer 4,30.

cum [מִן] **מִמֵּךְ** Gn 30,2 ‖ Jes 49, 17.54,8‖Jer 6,8 ‖ Ez 16,42.46.52. 61². 21,8.9. 22,5.15. 23,27.29,8 ‖ Am 3,11 ‖ Mich 1,16 ‖ Nah 1,11. 3,7‖Zeph 3,18.

## אַתֶּם

vos.

ביחזקאל י"ג כ' בא אַתֶּם ת' אַתֶּן או אַתֵּן (אולי מפני מצודדות שלאחריו).

Gn 29,4. 42,9.*14.16*.19.33.*34*.34. 44,27.45,8‖ Ex 5,11.17².10,11.12, 13.31.13,4.16,8.19,4.*20,22.29,1*. 32,30.33,5 ‖ Lev 18,26.20,24.25, 23 ‖ Nu 14,30.32.41. 15,39. 17,6. 18,3.28.31. 22,19. 31,19. 33,51.*35*, *10*.55.34,2. 35,33.34 ‖ Dt 2,4.4,5. 12.26.*31,13.32,47*.6,1.*11,8.11*.7,7. 11,31. 12,1.2.7.12.14,1. 20,3. 29,9. 15 ‖ Jos 1,11.2,12.6,18.8,4.9,8.23. 10,25.18,3. 22,2.18. 24,13.15.22²‖ Jud 6,10.31. 7,18. 9,15. 11,7.9. 12, 4.15,12.18,8.18.21,22 ‖ 1S 7,3.12, 14.20.25.14,40.23,21.26,16‖2S 2, 5.19,11.13.21,4‖1R 9,6.12,6.9.18, 21.25‖2R1,3.3,17.9,11.10,6.9.13‖ Jes 41,23.24. 42,17. 43,10. 57,4‖ Jer 2,31.7,8.14. 13,23. 16,13.18,6. 21,4.23,2.26,15².27,15.29,8.32,36. *43. 33,10*. 34,15.17. 35,6.7. 36,19. 42,11.13.15.16².20. 44,2.3.7.8.21. 25‖Ez 13,20.18,2.20,3. 29,30².31. 32.34,31‖ Hos 1,9.2,2‖ Joel 4,4³‖ Am 9,7‖Zeph 2,12‖Hag 1,4.2,3‖ Zach 7,6 ‖ Mal 3,1².8.9².12 ‖ Ps 82,6.115,15‖Job 12,2.13,4.19,21. 27,12 ‖ Ruth 4,9.*10* ‖ Esr 8,28.9, 11.10,10 ‖ Neh 1,8.2,17.19².5,7.8. 9.11.13,17.21 ‖ 1Ch 15,12².13 ‖ 2Ch 7,19. 10,6.9. 12,5. 13,8. 19,6. 20,15. 24,20. 28,10².13. 29,8. 30,7. 32,10.

**וְאַתֶּם** Gn 9,7. 26,27. 42,16.19. 44, 10.17.50,20 ‖ Ex 12,22.14,14.19, 6.23,9 ‖ Lev 26,12.34 ‖ Nu 14,9. 21,19.32,61‖ Dt 1,40.4,4.22 ‖ Jos 1,14.3,3.8,7.9,22.10,19.18,6.22,18. 23,3.9 ‖ Jud 2,2.9,18.10,13.18,9‖ 1S 8,16.10,19.17,8 ‖ Jes 3,14.27, 12.43,12.44,8.48,6. 57,3.61,6.65, 11.13².14 ‖ Jer 7,23.16,12.25,29. 27,9.29,20.40,10‖Ez 11,11.20,39. 36,8 ‖ Hag 1,9‖ Zach 7,6‖Mal 1, 5.12.2,8.3,6‖Job 32,6‖ Esth 8,8‖ Neh 13,8‖2Ch 13,8.11.15,7.24,5.

**הַאַתֶּם** *interrog.* Jud 6,31.

cum [כְּ, כְּמוֹ] **כְּמוֹכֶם** Job 12,3.

**כָּכֶם** Nu 15,15‖ Dt 1,14.3,20‖Jos 1,15‖Jud 8,2.3‖Job16,4‖Esr4,2.

cum [מִן] **מִכֶּם** Gn 42,16‖Lev 1, 2.17,12.19,34.26,8²‖Nu 16,9 ‖ Dt 1,17.23.2,4.11,23.32,47‖Jos 9,22. 23.23,10‖ Jud 8,24 ‖ 1S 6,3.22,8‖ 2R 11,5‖Jes 1,15.7,13. 59,2‖ Jer 5,25.42,4 ‖ Ez 20,38.34,18‖Hos 5, 13‖Am 4,7‖Mich 1,11‖Mal 1,9‖ Job 6,25.12,3.*13,2*.32,12 ‖ Ruth 1,13‖2Ch 23,4.30,8.9.

**וְאַתֵּן** (al. **וְאַתֶּן**) *f.* Ez 34,31.

**אַתֵּנָה** Ez 13,20.

## וְאַתֵּנָה

י"ג ביחזקאל י"ג י"א: הנה גשם שוטף אַתֵּנָה.

Gn 31,6‖Ez 13,11.34,17.

## הוּא, K., Q.

ille, illud; is, id; ipse, iste; idem.

כדונמתו (בשנויים קטנים) בצורית, מואבית, ארמית סורית וערבית. השבעים קורין בש"ב י"ז י' וְהָיָה ת' וְהוּא; י"ג ביחזקאל ל"ג י"ט: עליהם חָיֹה יחיה (ע' פסוק ט"ו); הוא דחבקוק ב' י"ט כמו הַהוּא, בה"א השאלה; הוא דקהלת ט' ט' למדנהאי הִיא.

Gn 2,11.13.14².19. 3,6.15. 4,4.20. 21.26. 6,3. 9,3.18. 10,8.9.21. 13,1. 14,3.15.17.15,2.4. 17,12. 19,30.33. 37.38.20,5².7.13.16.21,13.24,7.15. 54.65. 27,31.33. 29,12². 30,16.33. 31,16.20.21.43. 32,19.23. 35,6.36, 1.8.19.24.43. 37,3.27. 38,11.12.39, 3.6.22.23.41,25.26.28.31. 42,6.14. 27. 43,12. 44,10. 17.20. 45,20.26. 48,19.50,14.22‖ Ex 1,10.16.2,2.3, 5.4,14².16².6,26.27.9,34.12,2.4.11. 27.30.42². 13,2.17. 16,15³.23.29. 36.18,5.14.21,3.21.29.36. 22,8.14. 29,14.18².21. 22. 25.28.34. 30,10. 32. 32,9.16.22.25. 34,9.10.10. 35, 34.39,5‖Lev 1,13.*17.8,21*.3,1.7.4, 21.24.*5,9*.5,19.*7,5*.24.7,1.*6.14.13*.

וקורין: וְהוּא צדיק לא־חטא. ע׳ שם י״ח (הוא רשע).

Gn 3,16.14,12.13.18.16,12.18,1.8. 10. 24,62. 25,29.32,22.32. 33,3.34, 19. 37,2. 42,38. 44,5.14. 48,14.49, 13.19.20 ‖ Ex 16,31.21,4 ‖ Lev 5,1. 2.3.*4*.11,7.21,13. 22,4. 24,10 ‖ Nu 21,26. 22,5.22. 27,3. 33,40. 35,23 ‖ Dt 4,42. 29,12 ‖ Jos 8,14.22,20 ‖ Jud 3,19.20,24.26.27.4,2.3.21.10, 1. 11,1.13,5.18. 16,20.31. 17,7.19, 16 ‖ 1S 4,18. 17,23.33. 19,9. 20,29. 36.21,6.22,9.25,3.17.36.37.28,14 ‖ 2S 4,5.7.10.7,14.9,13.12,23.15,30. 17,2. 19,10.33. 20,8. 21,16. 23,21. 24,13 ‖ 1R 1,13.*17.24.30*.35.2,8$^2$. 11,29. 12,2. 16,9. 19,4.19$^2$. 20,12. 39.40 ‖ 2R 2,12.18.23.5,18.25.6,5. 30.32.14,21.17,39 ‖ Jes 8,13.10,7. 32,8.34,17.35,8. 38,15.42,22.53,5. 7.12 ‖ Jer 20,1.33,1.38,7.40,1 ‖ Ez 3,21. 13,10. 18,11. 21,28. 33,5.13. 40,3.44,1 ‖ Hos 2,25.5,13.7,9$^2$.8,6 ‖ Hab 1,10.2,5 ‖ Zach 1,8.6,13$^2$.13, 9.14,12 ‖ Ps 9,9. 19,6. 37,5. 55,23. 60,14. *108,14*. 78,38.87,5.95,5.99, 6.130,8 ‖ Prv 3,6.29.19,1.23,3.28, 6 ‖ Job 2,8.13,28.21,22.31.32.22, 18. 23,13. 28,23. 31,11. 34,29. 37, 12 ‖ Ruth 3,4 ‖ Eccl 8,15.10,10 ‖ Dan 11,8 ‖ Esr 1,2.7,6.10,8. ‖ Neh 6,10 ‖ 1Ch 2,21$^2$. 11,23.12,15(16). 17,13. *22,9(10)* ‖ 2Ch 10,2. 22, 9. 26,1. 27,5. 28,3. 32,9.30.33,6.34, 3.36,23.

**וְהוּא** Gn 41,11.

**הַהוּא** Gn 15,18.19,35. 21,31. 22, 14. 26,24.32. 28,11.19. 30,35.32,3. 14.22.33,16.41,31.48,20 ‖ Ex 1,6. 5,6. 8,18. 10,13. 13,8. 32,28.34,3 ‖ Lev 17,4.4.*9*. 20,3.4.5. 22,30. 27, 23 ‖ Nu 6,11. 9,6$^2$.13. 10,32. 11,3. 32.34.13,24.14,1.45.31,10 ‖ Dt 1, 19.44. 3,13. 12,3. 13,4$^2$.6$^2$. 17,5.10. 12.18,20.21,23. 24,7. 27,11.29,19. 31,17$^2$.18.22 ‖ Jos 4,14.5,9.6,15.7, 26. 8,9.13.25. 9,27. 10,18. 28. 35$^2$. 14,9.12$^2$.24,25 ‖ Jud 2,5.10. 3,30. 4,22. 5,1. 6,25.*7*, *9*.32.40. 9,45.15, 17.18,1.12.20,15.21.*35*.26.46 ‖ 1S

37,2.13.38,4.5.41,7.9.48,11.26.49, 12.50,3. 51,6.19. 52,4 ‖ Ez 1,28.3, 18.19.20.12,12.27$^2$. 16,14.18,9.17. 27.21,5. 30,11. 31,18. 33,6.8.9.19. 38,17. 39,8.44,3. 45,1.4.17.48,15 ‖ Hos 6,1.7,6.8.8,6.10,2. 11,5.10.13, 1.13.15$^2$ ‖ Joel 2,13 ‖ Am 1,15.2,9. 5,18.7,2.*5*.13$^2$ ‖ Jon 1,10 ‖ Mich 4, 1.7,3.12.18 ‖ Nah 1,2.9.2,12 ‖ Hab 1,7.10.2,19 ‖ Hag 1,9.2,14 ‖ Zach 1,7.9,7.9.11,11.13,9$^2$.14,7 ‖ Mal 1, 7.12. 2,5.7.17. 3,2 ‖ Ps 18,31. 24, 10$^2$.25,11.15. 28,8. 33,9$^2$.20. 44,5. 22.45,12.48,15.50,6.62,3.*7*. 68,36. 73,16. 81,5. 89,27. 91,3.95,7.96,4. 99,2.3.5.100,3$^2$.101,6.102,28.103, 14.105,7.115,9.*10,11*.149,9 ‖ Prv 3,34. 5,23. 6,32. 7,23. 10,18.11,25. 28. 13,13. 18,9.21,13.29. 22,9.22. 23,7.11.24,12$^2$.28.10.24.26$^2$.30,5 ‖ Job 3,19.4,7.5,18.8,16.19.9,22.24. 11,11.13,16.19. 15,9.20.22.23. 17, 3. 23,6. 24,18. 28,3.24. 31,4.11.28. 32,1.37,21.39,30.40,19,41,2.3.26 ‖ Ruth 1,1.2,20$^2$. 3,2.4,17 ‖ Thr 1, 18.3,10 ‖ Eccl 1,5.9$^2$.10.13.17.2,1. 23. 3,9.14.15.22. *5,17*. 4,8. 5,8.6,2. 10.7,2.9,4.9.15.10,3 ‖ Esth 1,1.2, 16. 3,4.7.7.*9,24*. 7.*13.8,12.9,1*.7,5. 8,1.9.9,1 ‖ Dan 8,21.26.10,4 ‖ Esr 1,3.4.7,6.9.10,9 ‖ Neh 1,2. 2,20.3, 12.14.6,13.18.7,2. 8,9$^2$.9,6.7.12,8 ‖ 1Ch 1,10.27.2,42. 4,11.5,1.6.8.36. 7,31.8,7.12.9,31.10,5.11,11.12.13. 20.22.25.15,22.16,14.25.17,12.26. 20,6. 21,17. 22,1(21,31). 9.9(8).10 (9).23,13.25,9.26,26.27,6.32.28,6. 29,16 ‖ 2Ch 4,21.5,3. 6,9.32.18,7. 31.20,6.25.35.21,3.11.22,3.6.9.25, 21. 26,2.20$^2$.23. 27,3. 28,22. 29,3. 32,12.26.33,13.23.

**הוּ** K. (= הוּא יָדַע?) (Mas. הַיּוֹדֵעַ Q.) Jer 29,23.

**הוּא...וְהוּא** Dt 9,3.10,21.28. ‖ 2S 14,19.23,18.20 ‖ Ez 34,23 ‖ 1Ch 11,20.22.

## וְהוּא

י״ג (לפי השבעים) בש״ב י״ז י׳ (ריש פסוק) וְהָיָה ת׳ והוא; וביחזקאל נ׳ כ״א יש מסרסין

8,21.21.*28*.10,3. 11,4.*5.4.5.7.38*.7. 12.*20.23*.37.*13,13.17.37.39.40. 41*.41.13,3.*49*.11.15.30$^2$.36.*44.46. 51.55.14,44.15,2*.39.40.41.44.14, 13.21. 15,23.17,11.14. 18,23.19,7. 20,17.21,7.8.22,7.11. 23,27.28.32. 24,9. 25,16. 34.41.*54*. 27,8.10.*33*. 26.28.30 ‖ Nu 1,4.5,15.6,8.20.9, 13.11,7.30.12,7. 13,18$^2$.19$^2$.31. 15, 30.16,7.11.17,5.18,9.16.23.31. 19, 12.15.*20*.21,33. 22,3.6.12.22.23,6. 24,24.25,15. 26,9. 27,21. 35,16.*17. 18.21*.19$^2$. 31.33 ‖ Dt 1,17.30.36. 38$^2$. 2,32. *3,1*. 3,22. 4,24. 35. *39*. 7,9.16.25.*17,1*.26.8,18. 9,3.13.10, 9.17.12,23.14,8.8.*10.19*. 17,15.20. *18,5*.18,2.6.22.19,5.6.20,20.21,17. 22,17.23,8.24,6.12.15$^2$. 28,44$^2$. 30, 20. 31,3$^3$.6.8$^2$.16.21. 32,4.6$^2$.34.39. 44.47$^2$ ‖ Jos 2,11.21.3,1.5,15.6,19. 7,6.*8,10*.8,14.10,7.13,12.14.33.14. 33.14,15.17,1$^2$.18$^2$.20,5.22,22$^2$.23. 27.*28*.34. 23,3.*10*.5. 24,17.18.19$^2$ ‖ Jud 1,26. 3,24.31. 6,22.31.35. 7,4. 11.8,4.9,3.18.19.33.48.13,6.16.*21*. 14,4. 15,14. 18,30. 19,9. 20,39 ‖ 1S 1,28. 3,18. 6,9$^2$. 9,13.26. 10,19.22. 15,29. 16,12. 17,5.14.29.37. 18,15. 16.27. 19,10. 14. 17. 18.22.23.24$^2$. 20,26$^2$.31.22,17.18.23,22.24,7.*11*. 25,25.27,2.*30,9.3.29,11.30,31*.28, 8.14.30,10.31,5 ‖ 2S 7,13.28.9,4$^2$. 13. 13,20. 17,5.9.24. 19,33. 21,20. 22,31. 23,8.10 ‖ 1R 1,6.45. 2,22. 3,3.4,15.5,4.19.6,1.17.38.7,14.8,2. 19.41.60. 11,14.17.28. 13,21. 14,2. 3.5. 17,15.19. 18,24.27$^2$.39$^2$. 20,3. 12.16.28.32.41.21,2.22,32.33 ‖ 2R 1,8.2,14.4,9.5,7.15.6,13.7,9.8,5.21. 27.29. 9,14.36. 10,12. 14,7.11. 22. 25. 15,12.35. 18,4.8.22. 19,15.37. 24,12. 25,19 ‖ Jes 2,22.7,14.9,14$^2$. 10,5.18,2.*7*. 19,16.17.27,11.29,11. 30,9.33.31,2.32,7.33,16.22.34,16$^2$. 35,4. 36,7. 37,16.38. 38,19. 41,4.7. 42,8. 43,10.13.25. 45,13.18$^2$. 46,4. 48,12. 50,9.51,12.52,6.53,4.11.63, 9.10 ‖ Jer 2,14.5,12.15$^2$.6,23.10,3. 10.16.14,22.17,9.18,4. 22,4.28.25, 31.27,7.30,21. 31,8(7). 32,8.33,10.

4 ‖ Nu 5,18.28.8,4.13,18.19.20.27.
32. 14,8. 15,25.18,19. 19,9. 21,16.
26.32,4.33,36 ‖ Dt 2,20. 3,11.4,6.
11,10. 20,20. 24,4. 30,11$^{2}$.12.13 ‖
Jos 2,15.4,24.6,17$^{2}$.10,2.13.11,10.
15,9.10.13. *20,7. 21,11.* 25. 49.54.
60.*18,14.*18,13.28.24,27 ‖ Jud 4,4.
5,29. 8,31. 11,34.38. 14,3.4. 18,28.
19,10 ‖ 1S 1,13.20,33.21,10.25,20 ‖
2S 5,7.13,2.14,27 ‖ 1R 3,4.27.8,1.
10,13.14,17 ‖ 2R 7,7.8,2. 9,34.18,
9.10.36. 22,13.25,8 ‖ Jes 1,13.14,
24. 33,6. 36,21. 47,10. 51,9.10.59,
16.63,5 ‖ Jer 3,6.8.6,6.22,16.25,1.
29,28.30,7.17. 32,1.43.45,4.50,15.
*51,11.*25.38. 51,6. 52,12 ‖ Ez 1,2.
13.4,3.10,15.*20.* 11,3.11.15.16,46.
*48.*17,8.18,4.*20.*19,14. 20,6.*15.*21,
16.*17*$^{2}$.19. 22,24. 26,17. 28,18. 30,
18.31,16.39,11.46,16$^{2}$ ‖ Hos 2,4 ‖
Am 5,13.7,6 ‖ Mich 1,13.2,3 ‖ Nah
2,9.3,10 ‖ Hag 2,6 ‖ Zach 5,6 ‖ Ps
39,5.8. 73,16. 77,11. 118,23. 119,
97.98 ‖ Prv 3,15.18. 4,13. 6,22.7,
11. 10,22.24. 18,13. 19,21. 23,28.
31,30 ‖ Job 5,27.9,22.28,14.28.31,
11.12.32,8 ‖ Cant 6,9$^{3}$.8,9 ‖ Ruth
1,3.6.18.2,6.4,15 ‖ Thr 1,3.8 ‖ Eccl
2,24.3,13.*5,18.*21$^{2}$.4,4.5,5.8. 6,1.7,
26.9,13 ‖ Esth 1,11.20.2,7.14$^{2}$ ‖
Dan 11,6 ‖ Esr 7,8.9,11 ‖ Neh 2,
18.8,10 ‖ 1Ch 2,26.11,4.5. 29,16 ‖
2Ch 5,2.9,12.20,2.22,11.25,20.

**וְהִוא, וְהִיא** (in Pent.) Gn 19,
20.20,3.5.38,14.25.40,10 ‖ Lev 13,
10.21.26.*28.*19,20. 20,17.18 ‖ Nu
5,13$^{2}$.14$^{2}$.14,41 ‖ Jos 2,6.8 ‖ Jud 4,
5. 11,39.13,9. 18,28 ‖ 1S 1,10.18,
19 ‖ 2S 11,4 ‖ 1R 14,5 ‖ 2R 4,5.22,
14 ‖ Ez 2,10.4,12.11,7.37,1.38,8 ‖
Hos 2,9 ‖ Zach 9,4 ‖ Mal 2,14 ‖
Prv 30,28 ‖ Job 31,11 ‖ Thr 1,4 ‖
Eccl 7,23 ‖ 2Ch 34,22.

**הִיא־וָהוּא** K., **הוּא־וָהִיא** Q. 1R
17,15.

**וָהִיא** Ez 23,43.

**הַהִוא, הַהִיא** (in Pent.) Gn 2.
12.10,11.17,14.21,22.26,12$^{2}$.29,2.
35,22.38,1.47,17.18 ‖ Ex 3,8.12,
4.6,8.7,3.14.15.16.18. 8,11.15,16.
32.22,4.30. 27,9 ‖ Nu 9,12. 14,12.
18,26.28.29.30.21,1 ‖ Dt 4,2.9,14.
13,1.18,22.20,19.22,3.8.26,14$^{3}$.28,
31 ‖ Jos 1,7.22,17.29.23,6.14 ‖ Jud
1,13.*3,9.*11,34.15,19.18,26.20,45 ‖
1S 3,18.9,2 ‖ 2S 7,15.8,4$^{2}$14,14.22,
9 ‖ 1R 2,32.20,7.21,2.22,43 ‖ 2R 3,
26.4,39 ‖ Jes 5,23.53,3 ‖ Jer 20,10.
30,21.31,10(11). 38,27. 42,11.16 ‖
Ez 5,4.15,3.35,7.48,14 ‖ Hos 10,5.
14,5 ‖ Am 5,11 ‖ Nah 1,5.6. ‖ Hab
1,7.13 ‖ Zach 10,4$^{4}$ ‖ Ps 18,9.22,
24.25. 33,8. 35,10. 55,13. 62,2.6.
109,17 ‖ Prv 4,23.19,7. 22,15.26,
12.*29,20* ‖ Job 23,15.32,4 ‖ Eccl
5,18.6,2.3.10 ‖ Esth 5,9 ‖ Dan 11,
31 ‖ Esr 8,21 ‖ 1Ch 5,2.18,4$^{2}$ ‖ 2Ch
12,12.13,19. 18,31. 24,25.28,5.35,
22.

**הֲמִמֶּנּוּ** *interrog.* (?) 1R 20,33.

**וּמִמֶּנּוּ** Eccl 3,14 ‖ Dan 8,11.

### מֶנְהוּ

רד״ק מחבר לו מִנְּהוּ דתהלים ס״ח כ״ד.

Job 4,12.

### הִיא, K., הִוא *f.* (in Pent.)

illa.

מעין דונמתו בצורית, מואבית, ארמית סורית וערבית. כל דאורייתא׳ כתיבין הוא וקריין היא לבר מן י״א. לדי״ק לא הבדילו בימי קדם כלל בגוף השלישי בין זכר לנקבה (ע״ד הכתיב נער ת׳ נערה), אמנם נראה יותר שלא הבדילו רק בכתב, אבל בקריאה הבדילו, לזכר הֻוַא (כבערבית), ולנקבה הִוַא, וברבות הימים כשההלו להבליע את הוא״ו, נקדו לזכר הוּא, ולנקבה החליפו את הוא״ו ביו״ד, לסימן דמינכר.

Gn 3,12.20. 4,22.7,2. 10,12. 12,14.
18.19.*20,2.5. 26,7.9.* 14,2.7.8. 19,
20.38. 20,5.12. 22,20.24. 23,2.15.
19.24,44.25,21.26,7.9.27,38. 29,9.
25. 32,19. 34,14. 35,6.19.20.27.37,
32. 38,16.21.25 .43,32. 47,6. 48,7 ‖
Ex 1,16.8,15.22,26$^{2}$.31,13.14,17 ‖
Lev 2,6.*15.*5.11.*12.* 6,2.18.*22.10,*
*12.17.*10,13.11,6$^{2}$.26.39. 13,4.6.8.
*25.*11. 20.*25.27.*22,23. 28$^{2}$.42.52.
*14,44.* 55. 57. 15,3. 23. 25. 16,31.
17,11. 14. 18,7. 8.11. 12. 13. 14.
15.16.17. *20,14.* 22. 20,21. 21,9.
22,12. 23,3.36. 25,10.*11.12.*33.27,
1,3. 3,2.12. 4,12. 6,15.16. 7,6.10.8,
18$^{2}$. 9,24. 10,9. 12,18. 14,18.23.24.
31.37. 16,13.*30,25.* 18,2.9. 19,24.
20,26.21,8.11. 22,18.22. 23,28.27,
6.28,25.30,20.31,6 ‖ 2S 2,16.*6,8.*
17.29.3,37. 5,8.20. 6,9. 7,4.11,12.
18,7.8.19,3$^{2}$.4.23,10.24,18 ‖ 1R 3,
4.8,64.13,3.16,16.22,25.35 ‖ 2R 3,
6.17.19,35.23,15 ‖ Jes 2,11.*17.* 20.
3,7.18. 4,1.2. 5,30. 7,18.*21.23.10,*
*20.27. 11,10.11.17,4.7. 22,20.23,*
*15.24,21.27,12.13.*20.12,1.4.17,7.
9.19,16.18.19.21.23.24. 20,6.22,8.
12.25.25,9.26,1.27,1.2.28,5.29,18.
30,23.31,7.52,6 ‖ Jer 4,9.*30,8.*12,
17. 18,8. 20,16. 23,34.25,12.33.27,
8. 30,7. 39,10.16.17. 46,10. 48,41.
49,22.26. 50,30 ‖ Ez 14,8.9. 20,6.
23,38.39. 24,26.27. 29,21. 30,9.38,
10.*18. 39,11.*14.19. 39,22. 45,22.
46,3 ‖ Hos 1,5.*2,18.23.*2,20 ‖ Joel
4,18 ‖ Am 2,16.8,1.9.13.9,11 ‖ Ob
8 ‖ Mich 2,4.4,6.5,9.7,11 ‖ Zeph 1,
9.10.15.3,11.16 ‖ Hag 12,23 ‖ Zach
2,15.3,10. 6,10. 6,16. 11,11.12,3.*9.*
*13,2.4.14,6.8.13.*4.6.8$^{2}$.11.13,1.14,
4.9.20.21 ‖ Ps 146,4 ‖ Job 1,1.3.3,
4.6.7 ‖ Eccl 5,13.9,15 ‖ Esth 5,9.6,
1.8,1.9,11 ‖ Neh 4,10. 8,17.12,43.
44.13,1 ‖ 1Ch 13,11.12.14,11.17,3.
29,21.22 ‖ 2Ch 1,7.15,11.18,24.34.
20,26.35,16.

**הַהוּא** *interrog.* Nu 23,19.

**כָּמֹהוּ** [cum **כְּמוֹ** Ex 9,18.*24.*10,
14.11,6.30,32.33 ‖ Nu 23,10 ‖ Dt
4,32.7,26 ‖ 1S 10,24 ‖ 2R 18,5.23,
25 ‖ Jer 30,7 ‖ Ez 5,9 ‖ Joel 2,2 ‖
Hag 2,3 ‖ Job 1,8.2,3.36,22.40,9 ‖
Neh 13,26 ‖ 2Ch 35,18.

**וְכָמֹהוּ** Ex 11,6 ‖ 2R 23,25.

### מִמֶּנּוּ [cum מִן

לנוסח הבבלי הנו״ן רפויה (ע׳ הערה אל מִמֶּנּוּ למדברים בעדם, דלעיל). יונתן קורא במ״א כ ל״ג וַיְחַלְּטוּהָ ממנו, ע׳ הערה אל חָלַט.

Gn 2,17.*3,17.*17. 3,3.5.11. 48,19 ‖
Ex 4,26.5,8.10,26.12,9.10$^{2}$. 16,16.
19.20.32. 17,6. 19,21. 25,15. 27,2.
28,8. 30,2.19.33. 37,25.*38,2.* 39,5.
40,31 ‖ Lev 2,11.3,14.4,8.19.5,2.*3.*

15.*19,31,14* ‖ Lev 7,20.*21.27.19*, *8*.20,6.22,3.23,30 ‖ Nu 5,6.31.9,13. 15,30.31.19,13.20.22,4 ‖ Dt 1,9. 16.2,34.*3,4*.3,8.12.18.23.4,14.5,5. 20.9,19.*10,10*.10,1.8.13,16.14,28. 17.5.21,3.*4.6.22,18*.22,24.29,21. 26 ‖ Jos 5,2.12.8,27.11,21.20,4.6 ‖ Jud 3,29.4,4.10,8.11,21.26.12,6. 14,4.21,14.24 ‖ 2S 17,13 ‖ 1R 8,65. 11,29.14,1.19,8 ‖ 2R 8,22.16,6.18, 16.20,12.24,10 ‖ Jes 18,7.20,2.39, 1 ‖ Jer 3,1.17.4,11.8,1.25,13.28,1. 17.30,15.33,15.*20*.50,4 ‖ Ez 14,17. 19 ‖ Joel 4,1 ‖ Am 5,13 ‖ Mich 3, 4 ‖ Zeph 1,12.3,19.20 ‖ Zach 3,9 ‖ Esth 8,9 ‖ Dan 12,1$^{3}$ ‖ Esr 8,34 ‖ Neh 4,16.6,1.13,21 ‖ 1Ch 21,28. 29 ‖ 2Ch 7,8.13,18.16,7.10.21,10. 27,5.28,16.30,3.35,17.

**כָּמוֹהָ** [כְּמוֹ cum] Ex 30,38 ‖ 1S 21,10 ‖ Zach 5,3$^{2}$.

**מִמֶּנָּה** [מִן cum] Gn 3,19.16,2.17, 16$^{2}$.30,3 ‖ Ex 25,31.35$^{3}$.*37,21*$^{3}$.36. 30,36$^{2}$.37,17.21.22 ‖ Lev 5,12.6,9. 7,25.9,17.27,9.11 ‖ Jud 15,2 ‖ 2S 13,14.22,23 ‖ 1R 7,35 ‖ 2R 1,4.*6. 16*.3,3.17,22 ‖ Jes 13,9 ‖ Jer 4,28. 11,11.37,39.42,16.51,55 ‖ Ez 11, 18.14,13.*17.25,13*.23,11.24,6.12. 26,4.33,9 ‖ Ps 132,11 ‖ Prv 2,22. 22,6 ‖ Job 28,5.31,17.38,13 ‖ Eccl 7,26 ‖ Esth 1,19 ‖ 2Ch 20,32.

**וּמִמֶּנָּה** Jer 30,7.

## הֵם ׳

illi, ii; ipsi (sunt), *αὐτοί*; אֵלֶּה הֲלֹא v. הֲלֹא הֵם; אֵלֶּה v. הֵם.

כמוהו בערבית, בצורית המת, ובארמית הִמּוֹ, הִמּוֹן. השבעים קורין בש״א ג׳ י״ג מקללים אֱלֹהִים, והוא תק״ם; י״נ במ״ב ט׳ י״ח עֲדֵיהֶם ת׳ עַד־הֵם (וע׳ פסוק כ׳); בישעיה י״נ ב׳ קורין השבעים: הרימו קול לָהֶם (י״נ בל׳ ז׳ רַהַב הֵם שָׁבֶת, ע׳ הערה אל רהב), ובירמיה ט״ז ז׳: ולא יפרסו לָהֶם: י״נ בהושע ט׳ ד׳: כלחם אונים לַחְמָם; ביחזקאל ל׳ ט׳ יתכן לגרוס והיתה הלחלה בְּהֵם. ע׳ ההערות אל הֵמָּה (דף קפ״ד) ואל פֶּרֶץ.

Gn 3,7.14,24.34,21.22.23.37,16. 40,12.18.42,35.44,4.47,14.48,5.9 ‖ Ex 5,7.8$^{3}$.6,27.7,11.8,17.14,3.15, 23.18,22.26.29,33.32,15 ‖ Lev 8,

28.11,8.*26.27*.10.13.35.42.16,4. 17,5.7.21,6.22,2.11.25,42.55 ‖ Nu 1,16.4,22.7,2$^{2}$.11,16.14,9.16,33. 17,20.18,3.17.21.25,18.27,14 ‖ Dt 2,11.3,20.4,10.14,7.32,21 ‖ Jos 9, 16$^{2}$.10,5.11.11,4 ‖ Jud 1,22.2,22. 6,5.8,5.19.24.19,11.20,32 ‖ 1S 26, 19 ‖ 2S 20,8 ‖ 1R 8,40.51.9,22.13, 20.20,3.31 ‖ 2R 4,5.9,18.12,16.13, 21.17,29.34.40.41.22,7 ‖ Jes 30,7. 49,21.57,6.61,9.65,24 ‖ Jer 5,4.7, 19.11,12.22,27.27,9.10.*14*.18.29, 9 ‖ Ez 8,9.10,16.12,2.14,18.31,17. 43,19 ‖ Hos 4,14.8,4.13,2 ‖ Zach 1, 5 ‖ Ps 38,11.95,10 ‖ Prv 1,9.4,22. 30,24 ‖ Job 8,10 ‖ Eccl 1,7 ‖ Esr 2, 59 ‖ Neh 3,35.7,3.61 ‖ 1Ch 9,26. 38.19,15.24.31 ‖ 2Ch 6,31.20,11. 28,23.31,6.34,16.

**מֵהֶם** K., **מָה הֵם** Q. Ez 8,6.

**הַמְפרוּצִים** K. **הֵם פְּרוּצִים** Q. Neh 2,13.

**וְהֵם**, K. (2S 21,9) Gn 14,13.42,8. 23 ‖ Ex 24,2.28,5.36,3.38,17 ‖ Lev 26,43 ‖ Nu 1,50.15,25.18,23 ‖ Dt 1,39.9,29.33,3.17$^{2}$ ‖ Jos 23,12 ‖ Jud 20,34 ‖ 2S 17,17.21,9 ‖ 1R 1, 41.11,2 ‖ 2R 12,6 ‖ Jes 1,2.66,5 ‖ Jer 23,21$^{2}$.27,15 ‖ Hos 2,23.24.3, 1 ‖ Ps 95,10 ‖ Prv 1,18.18,8.*26,22* ‖ Neh 1,10.9,16.35.10,38 ‖ 1Ch 9, 23.27 ‖ 2Ch 3,13.9,24.28,23.

**וָהֵם** Nu 16,16.

**הָהֵם** Gn 6,4 ‖ Ex 2,11.23 ‖ Nu 14, 38.16,14 ‖ Dt 17,9.18,9.19,17.28, 3.65.29,2.17 ‖ Jos 20,6 ‖ Jud 17,6. *18,1.21,25*.18,1.19,1.20,27.28 ‖ 1S 3,1.28,1.29,4 ‖ 2S 16,23 ‖ 1R 3,2. 2R 10,32.*15,37*.20,1 ‖ Jes 38,1 ‖ Jer 31,28(27).32(31).33,15.*50, 20*.16.38,17$^{2}$ ‖ Zach 8,6.10.14,3 ‖ Esth 1,2.2,21 ‖ Dan 10,2.11,14 ‖ Neh 6,17.13,23 ‖ 2Ch 15,5.32,24.

## בָּהֶם

ע׳ הערות אל בְּהֵמָה ואל בָּמָה.

Gn 41,56.48,16 ‖ Ex 1,14.12,7.16. 14,28.19,22.23,27.25,14.29,29.33. 30,12.29.32,10.37,27.*38,7* ‖ Lev 6, 11.11,26.31.32.43.*18,30*.18,4.5. 19,31.20,27.22,25.25,46 ‖ Nu 3, 31.48.4,9.14.13,2.33,4 ‖ Dt 32,28. 33,17 ‖ Jos 8,20.9,19.11,7.23,12$^{2}$. 24,13 ‖ Jud 8,16.9,4.16,8.*12*.11. 21.23 ‖ 1S 6,6.8,9.14,36$^{2}$.19,8.*23, 5*.25,14.30,4 ‖ 2S 17,9.23,7.24,1 ‖ 1R 6,12.11,2$^{2}$.18,27 ‖ 2R 5,12.17, 25$^{2}$ ‖ Jes 40,24.43,9.48,14.64,4. 66,19 ‖ Jer 5,13.6,30.18,23.33,24. 44,2.51,48.52,18 ‖ Ez 3,25.5,6.16. 7,11.10,17.11,17.15,7$^{2}$.20,8.11. *13.21*.16.25.25,12.30,9.33,18.34, 27.35,8.37,8.10.23.39,9.21.46,23 ‖ Hos 7,7 ‖ Ob 18 ‖ Zach 11,8.12,8. 14,13.21 ‖ Ps 10,5.19,5.12.78,31. 45.89,3.90,10.106,40.107,5.115, 8.*135,18*.139,16.149,9 ‖ Prv 8,8 ‖ Job 22,21 ‖ Cant 4,2.*6,6* ‖ Eccl 2, 5.8,11.10,9.12,1 ‖ Esth 9,1.22 ‖ Dan 1,4$^{2}$.6.11,7.35 ‖ Neh 5,10.*11*. 9,6.24.28.29$^{2}$.34.12,44.13,21 ‖ 1Ch 10,7.26,31 ‖ 2Ch 4,6.11,11. 13,17.14,13.16,6.20,10.25.24,19. 33,19.

**וּבָהֶם** Mal 2,17.

**כָּהֵם**, **כָּהֶם** 2R 17,15 ‖ Eccl 9,12 ‖ 1Ch 31,3 ‖ 2Ch 9,11.

**כָּהֵם וְכָהֵם** 2S 24,3.

**כְּמוֹהֶם** [כְּמוֹ cum] Jud 8,18 ‖ Ps 115,8.*135,18*.

**לָהֶם** Gn 3,7.6,1.2.4.9,1.10,1.11,3$^{2}$. 29,15,13.17,8.19,3.*26,30*.29,4.5. 6.34,7.21.39,14.40,22.41,8.42,9. 25$^{2}$.43,27.44,15.45,21$^{4}$.26.46,32. 47,1.11.17.22.48,10 ‖ Ex 1,21.3, 13.5,7.6,3.4.26.12,3.39.13,21.14, 22.*29*.15,21.17,2.18,16.20.20,5. 23,32.26,37.28,38.40$^{2}$.42.20,1.9$^{2}$. 45.30,21.32,8.13.24.27.31.36,36. 40,15 ‖ Lev 4,20.7,7.36.8,13.17,7. 24,12.25,31.34.26,13.45$^{2}$ ‖ Nu 3,4. 4,19.26.6,7.23.8,7.20.*22*.10,33.11, 21.22$^{4}$.32.14,16.15,25.38.16,26. 30.33.18,24.19,21.20,8.20.12.21, 16.26,62.65.27,7.17.28,3.32,7.*9*. 28.29.33.33,56.35,3.5.36,3.*4* ‖ Dt 1, 8.42.2,11.12.14.20.3,20.4,19.31.5, 9.26$^{2}$.27,28.7,2.5.8,19.9,12.28.10, 11.11,9.*21.30,20.31,7*.16.17,3.18,

18.19,17.21,8.23,4.9$^2$.29,25$^2$.31,4. 5.23||Jos 1,2.6.15.2,13.16.4,5.7.5, 6.8,22.*11*,*8*.27. 9,15$^3$.16.18.19.20$^2$. 21.22.26. 11,9.14.20. 13,8.*18*,*7*.8. 16.*25*. *18*,*12*.33. *22*,*4*. 15,2. 18,10. 19,2. 21,10.21.42(45). 22,4. 23,7. 16 || Jud 1,19.33. 2,12.*17*. 15$^2$.18. 19.3,6.15.6,2.8.7,24. 8,24.33.9,7.9. 11.13.10,4$^2$.14,9.12.*15*,*3*.*7*.*12*.14. 17.18.15,11$^2$.18,6.7.*28*.18,8.30.31. 19,14.24. 21,7$^2$.13.14$^2$.18.22 || 1S 2,23. 3,13. 5,9. 8,9.22. 9,20.22. 14, 34.16,5.17,8.25,7.26,12.30,19$^2$.21. 22||2S 2,32.4,9.5,3.23.7,24.17,17. 20.21,2. 23,19 || 1R 1,20.33. 7,28. 30.9,6.7.9.13.14,23.18,6.23.26.40. 22,7|| 2R 5,22.6,23.7,10.10,22.11, 22. 11,4. 12,6. 17,9.10.12.16.32$^2$. 35$^2$.19,6.21,21.23,19.25,24$^2$ || Jes 2,9.3,9.13,2.19,28.20.28,13.34,17. 47,6.52,15.56,5. 57,6.59,8.61,3$^2$.7. 8.62,12.63,8.10.63,8.10.66,4|| Jer 2,13.37.3,2.5,13.21$^2$.6,10.30.8,2.9. 13.17.10,18.11,5.12$^2$.17.23.13,10. *25*,*6*.14,13.16.15,8.16,5.6.7.11.19, 9.20,6.23,12. 24,7$^2$.10. 25,14.26,3. *36*,*3*.30,9.31,32(31). 32,22$^2$.23.38. 39$^2$.40. 33,6. 34,8. 35,17. 36,13.38, 27.39,10$^2$.40,9.14. 42,17.46,23.49, 29||Ez 1,6.18.3,26.6,10.7,20.10,13. 11,15.16.19$^2$.20. *14*,*11*. *37*,*23*. 12, 2$^2$.11. 14,3.16,20.21. 20,5$^2$.6.*15*.6. 11.12.23.25.28. 21,19.28$^2$. 22,28$^2$. 23,37. 24,27. 29,7$^2$. 33,2.32. 34,10. 24.25.29. 36,5.12.20.37. 37,25.26. 27.38,7.11.39,13.44,22.28$^2$.39.45, 4.5.46,17. 48,12 || Hos 1,6.2,1$^2$.2. 15.20. 5,15. 7,13$^2$. 8,4. 9,4.12.14$^2$. 11,2.4.13,2$^2$.7|| Joel 1,18 || Am 6, 1.5.9,1$^2$.15 || Jon 1,10.3,10||Zeph 2,10|| Zach 8,8.10,1.8.10 || Mal 1, 4.3,16||Ps 9,21.22,19.28,4$^2$.41,11. 69,12. 78,35.29.83,10. 99,8.104,8. 28.105,44. 106,15.26.34.36.44.45. 107,6.*28*.13.*19*. 109,25.111,5.115, 5.*135*,*16*$^2$.6.135,17.145,15 || Prv 1,22 || Job 3,15. 15,19. 30,9. 36,9. 42,15||Ruth 1,4.6 || Thr 3,64.65$^2$. 4,4 || Eccl 1,11. 3,18.19. 4,1$^2$.9.11. 9,5.6|| Esth 3,4.5,8.11.9,22 || Dan 1,5.7.14.16.17. 2,3.11,24 || Esr 2, 63.4,2.3.8,25.9,2 || Neh 2,9.10.18. 20.3,34.4,1.5,7.*8*.*13*,*17*. 11.6,6.13. 7,3.65. 8,10. 12.16. 12.13.14$^2$.15$^4$. 18.19.20.22. 27$^2$.28. 35. 12,29. 13, 29||1Ch 4,33. 5,20. 6,39.40.52.11, 3.21. 12,18.40.14,14. 15,12.17,22. 19,6.7.24,2 || 2Ch 6,25.7,19.20.22. 10,16. 11,23. 12,5.7. 13,14. 14,12. 15,4.15$^2$. 20,25.21,3. 23,3. 24,5.20. 26,14.28,9.13.23. 29,5. 30,12.34,4. 23.35,14$^2$.15$^2$.

## לָם (=לָהֶם?)

לר״ק מִגְּלָם דאיוב ט״ו כ״ט כמו מִן־לָם = לָהֶם.

Jes 9,6.

## וְלָהֶם

ריה״ל גורס בעזרא ונחמיה וּמֵהֶם משררים.

Gn 6,21.43,32||Dt 1,39||Jud 6,5|| Esr 2,65.6,20||Neh 7,67||2Ch 25, 14.

## לָמוֹ

י״ג הדברים ל״ג ב׳ אשדת לָעֲמוֹ; השבעים קורין בישעיה נ״ג ח׳ נֻגַּע (או נָגַע) למות, ובתהלים כ״ח א׳ י״י עז לָעֲמוֹ (ע׳ כ״ט י״א).

Gn 9,26.*27* || Dt 32,32.35.33,2$^2$ || Jes 23,1. 26,14.16. 30,5. 35,8.43,8. 44,7.15.48,21.53,8 || Hab 2,7|| Ps 2,4.28,8.44,4.11.49,14.55,20.56,8. 58,5.8.59,9.64,6$^2$.66,7. 73,6.10.18. 78,24.66.80,7.88,9.99,6.119,165 || Prv 23,20 || Job 3,14.6,19.14,21. 15,28.22,17.19.24,16.17.30,13.39, 4||Thr 1,19.22.4,10.15.

cum [מִן] מִנְהֶם Job 11,20.

## מֵהֶם

יונתן קורא בישעיה ל׳ ו׳ מְקוֹם אפעה.

Gn 11,6.19,9 || Lev 11,22.32.33. 13,58.22,22.25,44.45.26,43$^2$ || Nu 16,15$^2$.26,65.33,55|| Dt 1,29.7,18. *20*,*1*.14,12.22,1.*4*. 25,5.28,55.31, 17.32,20 || Jos 7,5.10,8$^2$.20. 19,9. 47|| Jud 14,19 || 1S 17,36.30,17|| 2S 13,20. 24,12 || 1R 18,40. 19,2. 20,25.22,13 || 2R 2,24.10,14 || Jes 30,6.44,15.57,8.66,19.21 || Jer 10, 5.11,20. *20*,*12*. 18,20.25,10.29,22. 30,19 || Ez 2,6. 7,11.22. 12,16.22, 30.23,17.22.*28*. 24,25. 33,6. 39,23. *24*.28.29 || Hos 5,6.9,12||Ob 11 || Mich 3,4||Zach 14,21||Ps 106,11. 127,5||Prv 22,5||Job 32,15||Cant 3,4 || Eccl 2,6.10 || Dan 1,20.8,9|| Esr 10,3.44 || Neh 5,15.10,32.13, 25||2Ch 2,17.18,12.25,13.28,8.

## וּמֵהֶם

י״ג בירמיה: ממני או מדם.

Jer 44,28||Ez 5,4||Neh 5,12||1Ch 4,42.9,28.29.

**שֶׁהֶם** Cant 6,5||Thr 4,9.

**שְׁהֵם** Eccl 3,18.

**הֵמָּה** Gn 6,4. 7,14. 42,35. 44,3||Ex 19,13.32,16.36,4 || Lev 11,28||Nu 1,50. 3,9. 8,16. 13,3. 14,27$^2$.20,13|| Dt 1,39.11,30.14,7.32,20.28 || Jos 1,15.2,4.7,3.9,4.22,14||Jud 10,14. 18,3.7.22.26.19,22|| 1S 8,8.9,5.11. 14.27. 12,21. 14,15. 21.22. 19,20. *21*$^2$.25,11||2S 13,30.17,8.21,2||1R 9,20.14,23.24,29.*15*,*23* || 2R 1,18. 2,11.7,10.19,18.25,23$^2$ || Jes 9,20. 24,14.35,2.37,19.44,9.11. 63,8.65, 23.66,3 || Jer 2,26.*32*,*32*. 4,22$^3$. 5, 5$^2$.10.28. 7,4.17. 9,15. 10,5.15.*51*, *18*.12,6$^2$.14,4.16$^2$. 15,19. 17,15.18. 25. 19,4. 23,16. 25,14. 27,16.31,31 (30).40,7.*8*.44,3.14.46,5.21.50,4 || Ez 2,3.5.*6*.*3*,*9*.*26*.*27*. *12*,*3*.7. 3,6.7. 15.8,13.10,20.22.11,7.12,10. *20*,*9*. 14,14.16.20. 21,5. 23,10.25.45.25, 4. 27,8.10.11.13.*17*. *22*.21.24. 32, 29. 33,31.36,7. 37,11.25. 40,46.43, 7. 44,11.15.16.19.24.29. 47,12 || Hos 2,6.14.8,9.13. 9,10 || Zeph 2, 12.3,13 || Zach 1,9.4,5.10.5,10 || Mal 1,4|| Ps 9,7.21.16,3.22,18.23, 4.25,6. 27,2. 37,9. 43,3. 48,6. 56,7. 59,16. 62,10. 78,39. 94,11. 102,27. 109,28.119,111.120,7 || Prv 19,7. 30,18.29 || Job 6,7.24,13. 32,4 || Cant 6,8||Thr 1,19 || Eccl 3,13.4, 2||Esth 9,1|| Neh 3,1.3.*6*.13||1Ch 2,55.4,23. 5,23. 8,13$^2$.32. 9,18.22$^2$. 26.23,27.26,6.8 || 2Ch 8,7.8,9.11. *23*,*6*.22,4.

**וְהֵמָּה**, Q (2S 21,9) Nu 11,26.25, 6||Jos 2,8|| Jud 18,3.27 || 1S 9,11. 22.10,5.17,19.23,1||2S 2,24.21,9||

1R 10,25.22,32 ‖ 2R 4,40.19,37 ‖ Jes 37,38.56,11.63,10 ‖ Jer 2,11. *16,20*. 11,10. 14,15. 30,25. *31,21* (*31*).42,5 ‖ Ez 2,5.8,16.23,8.25,4. 33,17.34,30.37,27.44,11.16 ‖ Hos 6,7.7,13 ‖ Mich 4,12 ‖ Nah 2,9 ‖ Zach 1,14 ‖ Ps 55,22.63,10.88,6. 106,43 ‖ Prv 30,24 ‖ Ruth 1,22 ‖ Eccl 7,29 ‖ Neh 3,34.6,2.9,29 ‖ 1Ch 12,22 ‖ 2Ch 18,31.

הָהֵמָּה Nu 9,7 ‖ 2R 18,4 ‖ Jer 3,16. 18. 5,18. 14,15.50,4 ‖ Joel 3,2 ‖ Zach 8,23.14,15 ‖ Neh 13,15.

בָּהֵמָּה Ex 30,4.36,1 ‖ Hab 1,16.

כָּהֵמָּה Jer 36,32.

לָהֵמָּה Jer 14,16.

מֵהֵמָּה Jer 10,2 ‖ Eccl 12,12.

[הֵן] בָּהֵן, בָּהֶן *f.* Gn 19,29.30,26.37 ‖ Ex 25,29 ‖ Lev 10,1.11,21.14,40 ‖ Nu 10,3.16,7 ‖ Dt 28,52 ‖ 1S 31,7 ‖ Jes 38,16 ‖ Jer 4,29.48,9.51,43$^{2}$ ‖ Ez 42,14.

כָּהֵן Ez 18,14.

לָהֵן Gn 19,8. 26,18$^{2}$. 31,5 ‖ Ex 1,18 ‖ Nu 27,7 ‖ 1S 9,11 ‖ Jes 34,17 ‖ Ez 23,36. 34,23.42,6 ‖ Job 30,24 ‖ Ruth 1,9 ‖ 2Ch 18,16.

הֲלָהֵן (= הֲלָהֶם?) *interrog.*

הנו״ן ת׳ מ״ם, והפך כי מר לי מאד מכם, ודמה באו בית לחם (ראב״ע), וכן תרגמוהו המעתיקים; אמנם לד״ק הוא מלה ארמית (דניאל ב׳ ו׳, ט׳, ח׳ כ״ד) לכן, על־כן (propterea), כלומר וכי באמת בשביל זאת תשברנה?

Ruth 1,13.

מֵהֵן, מֵהֶן Ez 16,47.52.

הֵנָּה Gn 6,2.21,29.33,6.41,26$^{2}$.*27* ‖ Ex 1,19. 9,32.39,14 ‖ Lev 18,10.17 ‖ Nu 31,16 ‖ Dt 20,15 ‖ Jud 19,12 ‖ 1S 27,8 ‖ Jes 21,22.51,19 ‖ Jer 34,7 ‖ Ez 18,4.23,45.42,6.13.14 ‖ Prv 6,16.30,15.

וְהֵנָּה Jer 38,22 ‖ Ez 30,17.

הָהֵנָּה 1S 17,28.

בָּהֵנָּה Lev 5,22 ‖ Nu 13,19 ‖ Jer 5,17.

כָּהֵנָּה Gn 41,19.

כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה 2S 12,8.

וְכָהֵנָּה Job 23,14.

לָהֵנָּה Ez 1,5.23$^{2}$.42,9.

וְלָהֵנָּה Zach 5,9.

מֵהֵנָּה Lev 4,2 ‖ Jes 34,16 ‖ Jer 5,6 ‖ Ez 16,51.42,5 ‖ Ps 34,21 ‖ 1Ch 21,10.

## II. PRONOMINA DEMONSTRATIVA.

### זֶה

hic, hoc, iste; זֶה־(וְ)זֶה hic — ille, unus — alter; *poët.* qui, quod; מִזֶּה hinc; אֵי מִזֶּה unde? nunc, iam; *tandem*; בָּזֶה hoc loco; *tunc*; כָּזֶה talis; ita; similiter.

כדוגמתו, בשנויים קטנים, בכל לשונות בני שם, ובארמית דֵּן, דְּנָה. י״ג בשופטים ה׳ ה׳ זֶע סיני, כלומר נודעזע (וע׳ תהלים ס״ח ט׳): הנוסהא בש״א י״ז ל״ד ונשא זֶה מהעדר משבשתא היא, וגם יונתן והשבעים קורין שֶׂה. ביחזקאל מ״ז י״ג יש לגרום זֶה ת׳ גֵּה, וכת״י והשבעים (וכן בא בספר זה לבנ ת׳ לבז).

Gn 5,1.29.15,4.18,13.20,13.25,22. 32. 27,20.21. 24.36. 28,17. 29,33. 31,38.41.32,3.30.33,15.35,17.38, 28. 40,12.*18*. 43,10.44,5.29.45,6. 48,18.50,11 ‖ Ex 2,6.20.5,22.10,7. 13,8.14,12.20.15,2.16,16.*32*. *35,4*. 17,3.22,8.30,13.31.32,1.*23* ‖ Lev 6,13.8,5.*9*,*6*.*17*,*2*.11,4.9.21 ‖ Nu 7,17.23.29.35.41.47.53.59.65.71.77. 83.11,20.13,17.14,22.41.18,9.22, 28.32.33.24,10.28,3.30,2.*36*,*6*.34, 6.9.35,5 ‖ Dt 2,7.*8*,*2*.*4*.5,26.14,7.9. 21,20 ‖ Jos 2,14.20.7,10.9,12.14, 10.15,4.12.18,19.22,3 ‖ Jud 4,14. 5,5.6,14.7,4$^{2}$.9,38.13,18.16,15.18, 24.20,9.16.17 ‖ 1S 8,11.9,17.18. 10,11.27.16,12.17,28.55.56.20,8. 21,12.16. 24,17. 26,17.18. 29,3$^{3}$.4. 5.30,20 ‖ 2S 2,20.3,24.12,23.14,2. 16,17.18,22.26.27.19,43 ‖ 1R 3,23.13,3.12. 14,6.14,6.13.14.17,24. 18,7.17. 19,5. 20,7. 21,2.5. 22,24. 27 ‖ 2R 1,2.5.3,8.23.4,43.5,7.22.6, 19.8,8.*9*.11,5.19,21.20,9 ‖ Jes 6,3. 7. 16,13. 17,14. 21,9. 23,13. 25,9$^{2}$. 29,11.*12*. 30,21. 37,22. 50,1.58,6. 63,1$^{2}$.66,1$^{2}$.2 ‖ Jer 2,37.6,16.20.7, 28.10,19.13,25. 20,18. 22,21. 25,3. 30,21.38,21.46,7.49,19. *50*,*44*.52, 20 ‖ Ez 16,49.41,4.22.46,20 ‖ Am 5,18 ‖ Jon 4,2 ‖ Mich 5,4 ‖ Zach 1,12.3,2.4,6.7,3 ‖ Ps 24,6.8.10.25,12. 34,7.48,15.49,14. 56,10.68,9.74,2. 78,54. 87,4.*6*. 104,8.25.26.118,20. 24 ‖ Prv 17,16.23,22.24,12 ‖ Job 9,29.14,3.19,3.20,29.21,23. 27,12. 13.28,12.*20*.36,21.38,2.19$^{2}$.24.42, 3 ‖ Cant 2,8.9 ‖ Ruth 2,7 ‖ Thr 2,16.3,37.5,17 ‖ Eccl 1,10.17.2,3.15. 19.*5*,*9*.*8*,*10*.21.23.26.3,19.4,8.16.6, 2.7,6.10.14.27.29.8,9.14. 9,1.3.11, 6$^{2}$.12,13 ‖ Esth 4,5$^{2}$.11.5,13.6,3.7, 5$^{2}$ ‖ Dan 10,17$^{2}$ ‖ Esr 3,12 ‖ Neh 2, 2.4.5,18.9,18.13,6 ‖ 2Ch 18,23.26. 23,4.32,9.

[זֶה Ez 47,13 = גֵּה]

מַה־זֶּה Q., מַזֶּה K. Ex 4,2.

זֶה...וְזֶה Gn 28,17 ‖ Ex 3,15 ‖ 1R 22,20 ‖ Jes 44,5$^{3}$ ‖ Ps 75,8 ‖ Job 1,16.*17*.18 ‖ Cant 5,16 ‖ 1Ch 21,31 ‖ 2Ch 18,19.

וְזֶה Gn 6,15.11,6 ‖ Ex 3,12.29,1. 38 ‖ Lev 11,29 ‖ Nu 8,4.13,27.18, 11.34,7 ‖ Dt 14,12.15,2.18,3.19,4 ‖ Jos 5,4 ‖ Jud 21,11 ‖ 1S 2,34.14, 10 ‖ 1R 7,28.9,15.11,27 ‖ 2R 8,5. 19,29 ‖ Jes 27,9.37,30.*38*,*7* ‖ Jer 23,6.33,16. 50,17 ‖ Ez 1,5.43,13. 47,15 ‖ Zach 7,5 ‖ Job 15,17.18. 21.19,19.21,25 ‖ Eccl 2,10 ‖ Esr 7,11.

הֲזֶה *interrog.* Gn 43,29 ‖ 1S 21,16 ‖ Jes 14,16 ‖ Eccl 11,6.

הַזֶּה Gn 7,1.11.13.*17*,*23*.*26*.17,21. 18,25. 19,14. 21. 20,10.11. 21,26. 22,16. 24,58. 25,30. 26,11.33. *32*,

*33.47,26.* 28,16.17.20. 30,31. 31,1.
48.51.52$^2$.32,11.20.33,8. 34,14.37,
6.10.22.38,23.39,9.11. 40,14.44,7.
15.48,15.50,20 ‖ Ex 1,18.2,9.15.3,
3.12.21. 4,17. 5,22.23. 8,19. 9,5.6.
10,6.17. 12,2.3.6.8.12. 14.17.*41.*
*51.*17.24.42.13,3.5.16,3$^2$.17,4.18,
14.18.23$^2$. 19,1. 21,31. 32,9.21.24.
31. 33,4.12.13.17 ‖ Lev 8,34.16,
30. 23,6.14.27.*34.* 21.*28.29.30* ‖
Nu 9,3. 11,11. 12.*14.*13. 14,2.11.
13.14.15.16.19$^2$.29.32.35. 20,4.5.
10.12. 21,2. 22,6.17.30. 24,14. 27,
12. 29,7. 32,15.20 ‖ Dt 1,6. 31.*9,*
*7. 11,5.*32.35. 2,3.7.22.*3,14. 10,8.*
*11,4.*25.30. 3,25.26.27.28. 4,6.20.
32.38. 5,21.25. 6,24. 8,17.18. 9,13.
27. 10,15. 13,12. 15,10.15.17,5.16.
19,20. 21,7. 22,16.20.26. 24,18.*22.*
26,9. 27,9. 28,58$^2$. 29,3.6.19.*26.*20.
*30,10.*23.27. 31,2.7.26. 32,47.48.
49. 34,6 ‖ Jos 1,2$^2$.4.6.8.11.2,17.18.
3,7. 4,9.*5,9.6,25.7,26$^2$.8,28.29. 9,*
*27.13,13.14,14.16,10.22,3.17. 23,*
*8.9.*7,7.25.9,24.10,27.14,10.22,16.
22.31 ‖ Jud 1,21.*26.6,24.10,4.15,*
*19.18,12.19,30.* 2,20. 6,26.29$^2$.8,1.
3.9. 9,19.29. 10,15. 11,37. 12,3.16,
28.19,23.24.20,16 ‖ 1S 1,27. 4,14.
5,5.*6,18.12,2.27,6.29,3.6.8.30,25.*
6,20. 8,8. 9,21. 11,13.12,5.8.16. 14,
29.45. 15,14. 17,10.12.17$^2$.25.26.
*36.*27.30.32.33.37.46$^2$.47.18,8.20,
2.22,8.13.24,7.11.20. 25,25.32.26,
16.21.24. 28,10.18$^2$. 30,8.15$^2$.24 ‖
2S 2,5. 3,38. 4,3.*6,8.18,18.*4,8.7,6.
17. 11,11.25. 12,6.12.14.21. 13,20.
14,3.13.21. 15,6. 16,9.12.18. 17,6.
18,20$^2$.19,43.24,3 ‖ 1R 1,27.30.2,
23.26.3,6$^2$.9.10.11. 5,21. 7,8$^2$. 8,8.
*9,13.21. 10,12. 12,18.*24.27.29.29.
*30.35.*31.33.42.43.61.9,3.8$^2$.11,10.
12,6.7.9.10.24. 27$^2$.30. 13,8.*16.*33.
34.14,2. 17,21. 18,37. 20,9.12.13.
*28.*24.39 ‖ 2R 2,22.*8,22.14,7. 16,6.*
*17,23.34.41.20,17.*3,16.4,16.*17.* 5,
6.18$^2$.20. 6,9.11.18.32. 7,2.9. 8,13.
9,1.11.25.10,2.17,12. 18,19.21.22.
25. 19,3. 21,7.15. 22,13$^2$.16.17.20.
23,3.21.22.23 ‖ Jes 6,9.10.8,6.11.
12.20.9,15. 14,4.28.20,6. 22,14.15.
24,3. 25,6.7.10. 26,1. 28,11.14. 29,
13.14.30,12.13.36,4.6.7.37,3.38,7.
39,6 ‖ Jer 1,10.3,25.4,10.11.5,14$^2$.
23. 6,19.21. 7,2.3.6. *22,3.*7.10.11.
16.*11,14.14,11.*20.23.25.*11,7.32,*
*20.*33.8,5.9,14. 11,5. 13,10$^2$.12.*14,*
*17.*14,10.13.15,1.20.16,2.3.5.9.10.
18,6. 19,3.4$^2$.6.7.11.12. 21,8. 22,1.
4$^2$.5.11.28.30. 23,32.33. 38. 24,5.
25,3.*32,31.36,2.*13.18.26,1.6.9.11.
12.16.27,1.16.22.28,3.*4.*3.6.*29,10.*
7.15. 29,29.32. 31,22(21). 32,14$^2$.
20.37.42.33,10.12.24.35,14.16.36,
1.7. 37,18. 38,4$^3$. 40,2.3.16. 42,18.
44,2.6.10.22.23.29.51,62.63 ‖ Ez 2,
2,3. 8,5. 12,10.22.23. 18,2.3. 20,29.
24,2.2.*40,1.*44,2 ‖ Am 3,1.*5,1.*4,1 ‖
Ob 20 ‖ Jon 1,12.14 ‖ Mich 2,11 ‖
Zeph 1,4 ‖ Hag 1,2.4.2,3.7.9$^2$.14.
15.19 ‖ Zach 4,9.8,6.12 ‖ Esth 1,
18.3,14.7,6.8,13 ‖ Dan 1,14.9,7.15.
10,11 ‖ Esr 9,2.3.7$^2$.15.10,5.13.14 ‖
Neh 1,11. 2,19. 5,10.12.13$^2$.18.19.
6,4$^2$.5.9,1.10.32 ‖ 1Ch 4,41.*43.5,*
*26.13,11.17,5.*17,15. 21,7.8. 28,7.
29,16 ‖ 2Ch 1,10$^2$.5,9.*8,8.10,19.*
*21,10.*6,15.20$^2$.21.22.24.26.29.32.
33. 7,15.16.20.21$^2$. 10,6.7.9. 11,4.
14,10. 20,9$^2$.12.15. 31,10. 33,7. 34,
21.24.25.27.38.31.35,19.

**בָּזֶה** Gn 38,21.*22.*48,9 ‖ Ex 24,14 ‖
Nu 22,19.23,1.*29*$^2$ ‖ Jud 18,3 ‖ 1S
1,26.9,11.14,34.16,8.*9* ‖ 2S 11,12 ‖
Eccl 7,18.

**וּבָזֶה** Esth 2,13.

**בַּזֶּה** 1S 21,10.

**כָּזֶה** Gn 41,38 ‖ Jes 56,12 ‖ Jer 5,
9.29.*9,8.*

**הֲכָזֶה** *interrog.* Jes 58,5.
[וְכָזֶה v. זה p. 815$^b$]

**לָזֶה** 1S 21,12.25,21 ‖ Eccl 6,5.

**הֲלָזֶה** *interrog.* Jes 58,5.

**הַלָּז** *m.* et *f.* Jud 6,20 ‖ 1S 14,
11.17,26 ‖ 2R 4,25.23,17 ‖ Zach
2,8.

**לְהַלָּז** Dan 8,16.

**הַלָּזֶה** Gn 24,65.37,19.

**מִזֶּה** Gn 16,8. 37,17.42,15. 50,25 ‖
Ex 11,1$^2$.13,3.19.25,19.*37,8*$^2$. 26,
13$^2$.33,1.15 ‖ Nu 22,24$^2$ ‖ Dt 9,12 ‖
Jos 4,3.8,22$^2$ ‖ Jud 6,18.13,6 ‖ 1S
14,4$^2$.17,3$^2$. 23,26$^2$. 25,11. 30,13 ‖
2S 1,3.13. 2,13$^2$.15,2 ‖ 1R 17,3 ‖
Jer 38,10 ‖ Ez 45,2 ‖ Jon 1,8 ‖
Zach 5,3$^2$ ‖ Ps 75,9 ‖ Job 2,2 ‖
Ruth 2,8 ‖ Eccl 6,5.7,18 ‖ Neh 13,
4 ‖ 2Ch 25,9.

**מִזֶּה...וּמִזֶּה** Ex 17,12.

**מִזֶּה וּמִזֶּה** Ex 26,13. 32,15 ‖ Jos
8,33 ‖ 1R 10,19.20 ‖ Ez 45,7.47,7.
12.48,21 ‖ 2Ch 9,18.19.

## זאת

hàec; בָּז׳ ea lege; לָז׳, propterea; אֵי לָז׳ quare? כָּז׳ talis; ita, similiter.

י״נ בש״ב ב׳ ו׳ תַּחַת ת׳ הַזֹּאת; השבעים והירונימוס קורין ביחזקאל מ״ז י״ז וי״ח זאת ת׳ וְאֵת, וגם הברידם מוכיחים עלידם; בצפניה ב׳ ט״ו זאת כמו הַזֹּאת, בהמשך הה״א מן עַדָּה.

Gn 2,23$^2$. 3,13. 9,12.*17.* 12,12.18.
*29,25.*17,10.20,5.6. 24,8. 26,10.29,
27$^2$.28.37,32. 41,39. 42,18.28. 43,
11.44,17.45,17.19 ‖ Ex 9,16.12,43.
13,14.14,5.11.17,14 ‖ Lev 6,2.18.
7,35.37. 11,2.46. 12,7. 13,59. 14,2.
32.54.57. 15,32. 16,34. 17,7.26,16.
44 ‖ Nu 4,4.24.28.33.5,29.6,21.7,
84.*88.*8,24.14,35.16,6.19,2.*31,21.*
14.28,14.34,2.12.13 ‖ Dt 14,4.32,
6.27.29.34,4 ‖ Jos 4,6. 9,20. 13,2.
23.28.15,20. 16,8. 18,14.20.*28.* 19,
8.16.23.31.39.48.22,24 ‖ Jud 2,2.
6,13.7,14.15,6.11.21,3 ‖ 1S 20,2.3.
22,15. 25,31 ‖ 2S 7,19. 11,3. 12,5.
13,17.14,19.19,8.22. 23,17 ‖ 1R 3,
23.11,11.39 ‖ 2R 3,18.6,23.8,5.9,
37.19,31 ‖ Jes 1,12.5,25.*9,11.16.*
*20.10,4.*9,6.*37,32.*12,5.14,26.23,8.
28,12.29.41,20. 42,23. 43,9.45,21.
46,8.47,8.48,1.16.20. 50,11.51,21.
54,9.17. 56,2.59,21 ‖ Jer 2,12.17.
3,10.4,8.18.28. 5,20.21. 9,11.31,25
(24).32(31) ‖ Ez 5,5.20,27.21,31.
32. 23,38. 36,37. 43,12$^2$.45,13.47,
20.48,29 ‖ Hos 5,1.7,10 ‖ Joel 1,2$^2$.
4,9 ‖ Am 2,11.4,12. 7,3.*6.* 8,4.8.9,
12 ‖ Jon 1,10 ‖ Mich 1,5.8.2,10.3,

9 ‖ Zeph 2,10.15 ‖ Zach 5,3.6².8. 14,19 ‖ Mal 1,9 ‖ Ps 7,4.32,6.44,18. 22.49,2.50,22.73,16.74,18.78,32. 80,15.92,7.102,19.109,20.27.118, 23.119,50.56.132,14 ‖ Prv 6,3 ‖ Job 1,22.*2,10*.5,27.10,13.12,9.17, 8.19,26.21,2.33,12.34,16.37,14. 42,16 ‖ Cant 3,6.*8,5*.6,10.7,8 ‖ Thr 3,21 ‖ Esr 8,23.9,10.15.10,2.15 ‖ Neh 10,1.13,14.22 ‖ 1Ch 4,33.11, 19.17,17.21,3.21,3.29,18 ‖ 2Ch 1, 11.2,3.16,9.10.21,18.24,18.25,16. 27,5.29,9.31,1.32,20.35,20.

**וְזֹאת** Gn 49,48 ‖ Ex 25,3 ‖ Lev 6,7. 7,1.11.15,3 ‖ Nu 4,19.31.6,13 ‖ Dt 4,44.6,1.33,1.7 ‖ 2S 7,19 ‖ 1R 3,22. *23*.26 ‖ Jes 14,26.48,12 ‖ Jer 44, 29 ‖ Zach 5,7.14,12 ‖ Mal 2,13 ‖ Ruth 4,7².

**הֲזֹאת** *interrog.* Jes 23,7 ‖ Job 20,4.35,2 ‖ Ruth 1,19 ‖ Thr 2,15.

**הַזֹּאת** Gn 12,7.*24,7*.15,7.18.19,20. 21,10².30.24,5.26,3.28,15.22.31, 13.52.34,4.39,9.42,21.43,15.48,4. 50,24 ‖ Ex 8,28.9,14.12,25.26.13, 5.10.15,1.32,13 ‖ Lev 25,13 ‖ Nu 5, 30.14,3.8.14.27.35.16,21.17,10. 21,17.32,5.22 ‖ Dt 1,5.3,12.18.4,8. 22².*9,6*.5,3.22.6,25.9,4.11,22.13,15. 15,5.17,4.18.19.*27,3.8.28,58.29, 28.31,12.32,46*.18,16.19,9.22,14. 26,9.27,26.*31,24*.28,61.29,8.13². 18.23.30,11.31,9.11.19².21.22.30. 32,44 ‖ Jos 1,13.6,26.11,6.16.13,7. 17,12.23,13.*15*.24,27 ‖ Jud 1,27. 2,2.15,18.19,11.23.24.20,3.12 ‖ 1S 2,20.4,6.6,9.9,6.12,20.14,38.45. 25,27 ‖ 2S 1,17.2,6.7,21.27.28.12, 11.13,12.16.17,7.19,37.22,1 ‖ 1R 3,17.18.19.8,54.9,8.9.14,15 ‖ 2R 4, 12.13.36.6,28.9,26.34.18,25.30. 19,32.33.34.20,6².23,3.27 ‖ Jes 3, 6.36,10².15.37,33.34.35.*38,6*.38, 6 ‖ Jer 8,3.10,8.11,2.*3.6*.8.13,13. 14,15.16,3.6.10.13.21.17,24.*25*. 25.19,8.11.12.15.20,5.21,4.6.7.9. 10.22,8².12.24,6.8.25,9.11.15.26, 9.11.12.15.20.27,17.19.29,16.32, 3.*28.34,2*.15.22.23.29².31.35.36. 41.42.43.33,4.5.34,22.36,29².37,8. 10.19.38,2.3.16.17.18.23.39,16. 40,2.42,2.10.13.44,4.23 ‖ Ez 3,1.2. 3.6,10.11,2.6.17,7.45,3.16.47,14. 21 ‖ Jon 1,7.8 ‖ Mich 2,3 ‖ Zach 5, 5.14,15 ‖ Mal 2,1.4 ‖ Ps 18,1 ‖ Job 2,11 ‖ Ruth 2,5.4,12 ‖ Esth 4,14. 9,26.29 ‖ Dan 9,13.10,8 ‖ Neh 6, 16.13,18².27 ‖ 1Ch 17,19.26 ‖ 2Ch 6,34.7,21.22.20,7.30,9.

**הַזֹּאתָה** (יחידה) Jer 26,6.

**בְּזֹאת** Gn 34,15.22.42,15.33 ‖ Ex 7,17 ‖ Lev 16,3.26.27 ‖ Nu 16,28 ‖ Jos 3,10 ‖ 1S 11,2 ‖ Jes 27,9 ‖ Jer 9,23 ‖ Ez 16,29 ‖ Ps 27,3.41,12.

**בָּזֹאת** Mal 3,10 ‖ 1Ch 27,24 ‖ 2Ch 20,17.

**וּבָזֹאת** 2Ch 19,2.

**כְּזֹאת** Gn 45,23.

## כָּזֹאת

י״ג בירמיה ב׳ י׳ הֲנִהְיְתָה כזאת.

Jud 8,8.13,23.15,7.19,30 ‖ 1S 4,7 ‖ 2S 14,13 ‖ 1R 7,37 ‖ Jes 66,8 ‖ Jer 2,10 ‖ Esth 4,14 ‖ Esr 7,27.9,13 ‖ 1Ch 29,14 ‖ 2Ch 30,26.31,20.32, 15.34,22.

**כָּזֹאת וְכָזֹאת** 2S 17,15 ‖ 2R 5,4.9, 12.

**וְכָזֹאת וְכָזֹאת** Jos 7,20 ‖ 2S 17,15.

**לְזֹאת** Gn 2,23 ‖ Job 37,1.

**לָזֹאת** Ex 7,23 ‖ Jes 30,7 ‖ Jer 5,7.

**מִזֹּאת** 2S 6,22.

## זֹה *f.*

כמו זאת בהשמטת הת׳ ע״ד הארמית (אַחֲרֵי ת׳ אַחֲרִית, מַלְכוּ ת׳ מַלְכוּת וכדומה).

2R 6,19 ‖ Ez 40,45 ‖ Eccl 2,2.2,24. 5,15.18.7,23.9,13.

**כָּזֹה וְכָזֶה** Jud 18,4 ‖ 2S 11,25 ‖ 1R 14,5.

**זוֹ** *comm.* Hos 7,16 ‖ Ps 132,12.

**זוּ** *comm.* (*sing.* et *pl.*) Ex 15, 13.16 ‖ Jes 42,24.43,21 ‖ Hab 1, 11 ‖ Ps 9,16.10,2.12,8.17,9.32,8. 62,12.68,29.142,4.143,8.

**הַלֵּזוּ** *f.* Ez 36,35.

## אֵלֶּה

hi, hae, haec (sunt).

כצורית אֵל, הָאֵל, בארמית אִלֵּין, וקרוב לו באשורית. י״ג׳ בש״א ב׳ כ״ג: מאת כל־עַם אֱלֹהִים (להשבעים י״י), ע׳ הערה אל אלהים; בישעיה ס״ה ה׳ עָלָה עשן; ר״י הלוי גורס ביחז׳ י״ז ט״ו הַבּוֹזָה אָלָה ת׳ הָעֹשֶׂה אֵלֶּה. לרד״ק וְאֵלֶּה דה״א ד׳ ג׳ דדה״פ, והשבעים קורין: ואלה בְּנֵי עיטם.

Gn 2,4.6,9.9,19.10,20.29.31.32. 11,10.14,3.15,10.22,23.25,4.32, 18.33,5.35,26.36,5.10.12.*16*.13. 15.16.17².18.19.20.21.*29.30*.27. 28.43.37,2.38,25.46,15.18.18.*25*. 22.25.48,8.49,28 ‖ Ex 6,14³.15.19. 24.25.10,1.11,8.19,6.21,11.32,4.*8*. 35,1.38,21 ‖ Lev 11,13.22.31.18, 24².20,23.21,14.22,22.25.23,4.*37*. 26,18.46.27,34 ‖ Nu 1,16.44.2,32. *26,51*.3,3.17.4,15.37.41.45.10,28. *33,1*.13,16.*34,17*.15,13.16,29.26, 7.14.18.22.25.27.30.34.35.37².41. 42².47.50.58.63.28,23.29,39.30, 17.34,29.35,29.36,13 ‖ Dt 1,1.3,5. 4,45.5,3.11,18.12,1.18,12.22,5.*25*, *16*.25,3.27,12.28,69 ‖ Jos 13,32. 17,2.19,51.20,9 ‖ Jud 13,23.20,25. 35.46 ‖ 1S 2,23.4,8 ‖ 2S 3,5.16,2. 21,22.23,8.17.22 ‖ 1R 7,9.8,59.9, 23.10,8.20,29.22,23 ‖ 2R 1,13.6, 20.10,9 ‖ Jes 28,7.40,26.42,16.44, 21.45,7.47,7.9.48,14.49,15.21.57, 6.60,8.64,11.65,5.66,2² ‖ Jer 2,34. 3,7.4,18.5,9.19.25.29.9,8.13,22. 14,22.30,15.31,20(19) ‖ Ez 4,6.11, 2.16,30.43.17,12.15.18.18,11.23, 30.24,19.36,20.37,18.43,18.46, 24 ‖ Hos 14,10 ‖ Mich 2,7 ‖ Hab 2, 6 ‖ Hag 2,13 ‖ Zach 1,9.*4,4.6,4*.9. 10.2,2.2.*4*.4².4,5.10.13.14.6,5.8, 12.16.17 ‖ Ps 15,5.42,5.50,21.73, 12.107,43.126,2 ‖ Prv 24,23.25,1 ‖ Job 8,2.12,3.9.18,21.26,15.33,21 ‖ Thr 1,16.5,17 ‖ Eccl 7,28.11,9 ‖ Dan 10,21.11,4.12,7.8 ‖ Esr 2,62. 65.9,1.10,44 ‖ Neh 6,14.7,6.64.67. 10,9.12,7.26.13,26 ‖ 1Ch 1,23.28. 33.54.2,1.23.33.50.4,2.4.6.12.31. 38.41.5,14.7,8.11.17.33.40.8,28. 28.*9,34*.38.40.9,9.25.34.44.11,19. 24.12,15.39.23,9.10.24.24,5.19.30. 25,5.6.26,8.19.27,22.31.29,17 ‖ 2Ch 9,7.14,7.17,19.18,22.21,2.29, 32.35,7.

(אֵלֶּה =) אֵל
יש מחברין לו כמו אֵל דאיוב י"ט כ"ב, והכונה על היסורים (ע' הערה אל שׂוּם ושׂים).
Nu 24,23(?)‖1Ch 20,8.

**אֵלֶּה הֵם** Gn 25,16‖Lev 23,2‖Nu 3,20.21.27.33‖1Ch 1,31.8,6.12,16.

**אֵלֶּה...וְאֵלֶּה** Gn 25,16 ‖ Jos 8,22 ‖ 2S 2,13$^{2}$ ‖ Jes 49,12$^{2}$.21 ‖ Ps 20,8‖Dan 12,2.

**וְאֵלֶּה** Gn 10,1. 11,27. 25,7.12.13. 17.19. 36,1.*9*.13.18.19. 23.24.25. 26.31.40.46,8 ‖ Ex 1,1.6,16. 21,1. 28,4 ‖ Nu 1,5.*34*,*19*.3,1.2.18.13,4. 26,36.57.27,1.33,2 ‖ Dt 22,17.27, 17.27,13 ‖ Jos 8,22,9,13$^{2}$.12,1.*7*. 14,1.17,3 ‖ Jud 3,1.18,18 ‖ 1S 6,17‖2S 5,14.23,1.24,17‖1R 4,2.8‖ 2R 20,19‖Jer 29,1.30,4 ‖ Ez 43,13.48,1.16.29.30 ‖ Job 10,13 ‖ Ruth 4,18 ‖ Dan 11,41 ‖ Esr 1,9. 2,1.59.8,1.13 ‖ Neh 7,61.11,3.7. 12,11‖1Ch 1,43.2,19.3,1.5.4,3.18. 5,24.6,2.16.18.35.39.8,6.38.*9*,*44*. 11,10.11.12,1.24.14,4.21,17‖2Ch 3,3.8,10.17,14.24,26.

**בְּאֵלֶּה** Lev 25,45.26,23‖1R 22,1‖ Jer 9,23‖1Ch 7,29‖2Ch 18,13.

**וּבְאֵלֶּה** Nu 26,64.

**כְּאֵלֶּה** Jer 10,16.51,19‖Job 16,2.

**לְאֵלֶּה** 1Ch 26,12.

**וּלְאֵלֶּה** Lev 11,24‖Ez 9,5.48,10.

**מֵאֵלֶּה** Gn 10,5‖Lev 2,8.5,4.5.13‖ Nu 22,15 ‖ Jer 4,12.8,15 ‖ Ez 16,5.18,10‖Eccl 7,10‖1Ch 2,53.23,4.

**וּמֵאֵלֶּה** Gn 9,19.10,32‖Jes 41,28.

**הָאֵלֶּה** Gn 15,1.17.21,29.22,1.*39*,*7*.20.*40*,*1*.*48*,*1*.24,28.29,13.34,21. 38,25.39,17.19.41,35.43,7.44,6.7‖ Ex 4,9. 11,10. 19,7. *20*,*1*. 24,8.25, 39.34,27$^{2}$ ‖ Lev 18,26.*29*.26,14 ‖ Nu 1,17. 5,19.22.23. 14,49. 15,22. 16,26.28.30.31. 17,3. 21,25. 22,9. 35,15.24 ‖ Dt 1,35. 3,21.4,6.*6*,*24*. 30. 5,19. 6,6. 7,12.17. 9,4.5. 10,21. 11,23.12,28.*32*,*45*.30.16,12.17,19. 18,12.14. 19,5.9. 20,15.16. 26,16. 27,4. 28,2.15.*45*. 30,1.7. 31,1.3.17. 28 ‖ Jos 4,6.7.20.21. 10,16.22.*23*. 24$^{2}$.42. 11,5. 10.12.14.18. 17,9.12. 19,8.16.*31*.*48*.20,4.21,3.*8*.9.16.40$^{2}$ (43).23,3.4.7.7.*12*.12.13.24,17.26. 29 ‖ Jud 2,4.23.9,3.18,14 ‖ 1S 2,23.4,18. 7,16. 10,7.9.11,6.14,6.17, 11.18.23.24.26. 19,7. 21,13. 23,2. 24,17.25,9.12.37.29,3.31,4 ‖ 2S 3,39.7,17. 13,21.*14*,*9* ‖ 1R 5,7.9,13. 17,1.17.*21*,*1*.18,36.21,27‖ 2R 1,7. 2,21. 3,10.*13*.4,4. 7,8.17,41.18,27. 20,14.21,11.23,16.17.25,16 ‖ Jes 7,4.36,12.20.39,3 ‖ Jer 3,12. 7,2. *17*,*20*.*22*,*2*.*27*.*11*,*6*.*36*,*17*.*24*. 20, 1.22,5.24,5. 25,9.11.30.*26*,*15*.34, *6*.*36*,*16*.*18*.*43*,*1*.*51*,*60*.*61*. 26,7.10. 27,6.12. *38*,*27*. 28,14. 31,35(34). 32,14. 38,4.9.24. 43,10. 45,1. 45,1. 49,36.52.20‖Ez 14,3.14.*16*.18.18, 13.33,24. 37,3.4.5.9.11. 40,24.*28*. *29*.*32*.*33*.*35*.25. 42,9.47,8.9 ‖ Am 6,2 ‖ Zach 3,7.4,11.8,9$^{2}$.15.13,6‖ Job 32,1.42,7 ‖ Ruth 3,17 ‖ Esth 1,5. 2,1.*3*,*1*. 9,20.26.27.28$^{2}$.31.32‖ Dan 1,17.10,15 ‖ Esr 7,1.9,14 ‖ Neh 1,14.6,6.*7*.*8* ‖ 1Ch 4,33.6,50. 10,4.11,19.17,15 ‖ 2Ch 3,13.4,18. 14,5.6.15,8.32,1.14.

**הָאֹהֶל** (?) K., **הָאֵלֶּה** Q.
השבעים לא תרגמוהו, ויתכן לגרוס כל־כְּלֵי האהל, שהיו גם במשכן, וע' ת"י.
1R 7,45.

(הָאֵלֶּה =) **הָאֵל** Gn 19,8.25.26, 3.4‖Lev 18,27 ‖ Dt 4,42.7,22.19, 11.

**בָּאֵלֶּה** 1S 16,10.17,29.

**כָּאֵלֶּה** Gn 27,46‖Lev 10,19 ‖ Nu 28,24 ‖ Jes 66,8 ‖ Jer 18,13 ‖ Ez 45,25.

**וְכָאֵלֶּה** 2R 25,17‖Jer 52,22.

**לָאֵלֶּה** Gn 31,43 ‖ Nu 26,53 ‖ 1R 22,17‖Mich 2,6‖2Ch 18,16.

## III. PRONOMINA INTERROGATIVA.

### [מֶה, מָה] ,מה

quid? qualis? aliquid, quidquam; quare? cur?; quam! בַּמָּה qua in re? quacum re? qua re? pro quo (pretio)? cur; כַּמָּה ut quid? quantus? quamdiu? quot? quoties; לָמָּה quare? cur? qua de causa? עַד־מָה quousque? quamdiu; עַל־מָה super quo? quare? cur?

כמוהו בצורית, סורית וערבית (יתכן שיש לו לפעמים הוראת השלילה לא כבערבית مَا, וזה טעם מַה לנו חלק בדוד וגו', וּמָה אתבונן על בתולה); לדי"ק מַתְּלָאָה דמלאכי כמו מַה־תְּלָאָה! ע"י מֶהֶם, מִזֶּה וּמִלָּכֶם, וכמו שנבלעה הה"א במלות מַדּוּעַ וּלְמַדַּי; השבעים קורין בירמיה כ"ג ל"ג אַתֶּם הַמַּשָּׂא ת' אֶת־מַה מַשָּׂא, וכן משמע מפירש"י.

Gn 2,19.3,13.12,18.*29*,*25*.15,2.21, 17.23,15.26,10.27,20.28,17.29,15. 31,36.37.32,28.37,15.20.26.38,16. 29.39,8.42,28.46,33.*47*,*3*‖ Ex 2,4. 3,13. 10,26. 13,14. 14,5.11.15. 15, 24.16,15.17,2$^{2}$ ‖ Lev 25,20‖Nu 9, 8.13,18. 15,34. 16,11. 22,19. 23,3. 17.23.24,5‖ Jos 15,18.22,24‖Jud 1,14. 2,2. 7,11. 9,2. 11,12. 13,8.12. 14,18.18,14.23.24. 21,7.16 ‖ 1S 6, 2.10.11.27.11,5.17,26. 20,4.10.21, 4.22,3.25,17.28,14 ‖ 2S 6,20.14,5. 16,10.*19*,*23*.20.17,5 ‖ 1R 1,16.12, 16.14,3.17,18.19,9.*13*.21,5‖ 2R 1, 5.3,13.4,2. 6,28. 9,18.*19* ‖ Jes 5,4. 19,12.21,11$^{2}$. 22,1.16. 45,9.10$^{2}$.52, 5.7 ‖ Jer 2,5.33.36. 4,30. 5,15.13, 21. 22,23. 23,28.33$^{2}$. 30,15. 48,19. 49,4 ‖ Ez 15,2.18,2 ‖ Hos 9,5.14. 10,3.14,9 ‖ Joel 1,18 ‖ Am 4,13‖ Jon 1,6.8.10.11,4,5 ‖ Mich 6,5.8‖ Nah 1,9‖Hab 2,1‖Zach 4,11.12. 5,6‖Mal 3,13‖Ps 11,3.21,2.30,10. 36,8.39,5.8.42,6. 50,16.52,3. 56,5. 12.66,3.84,2.85,9. 89,48.92,6.114, 5.118,6.119,103.139,17 ‖ Prv 15, 23.16,16.20,24.25,8.27,1 ‖ Job 9,

21,15. 22,13. 24,10. 26,18. 28,12. 15 ‖ 2S 2,22.3,24.7,7.11,21.12,23. 13,26. 14,31.32. 15,19. 16,9.17.18, 22. 19,12.26.30. 20,19. 24,3 ‖ 1R 14,6‖2R 5,8‖Jes 1,11.40,27.55,2. 58,3.63,17 ‖ Jer 2,29.6,20.14,8.9. 15,18. 20,18. 27,13.17. 29,27. 40, 15‖Joel 2,17‖Am 5,18 ‖ Mich 4, 9‖Hab 1,3.13‖ Ps 2,1.42,10.43,2. 44,24.25. 49,6. 68,17. 74,11. 79,10. *115,2.* 80,13 ‖ Prv 17,16. 22,27 ‖ Job 3,11.20. 9,29. 13,24. 19,22.30, 2‖Ruth 1,11.21 ‖ Thr 5,20‖Eccl 5,5.7,16.17‖Dan 1,10.10,20‖Neh 6,3 ‖ 1Ch 17,6.21,3² ‖ 2Ch 25,15. 16.19.32,4.

**לָמָה** 2S 19,11.

**לָמָּה** Job 7,20.

**לָמָה** Gn 12,19.27,45. 43,6 ‖ Ex 5, 22.32,11‖Nu 11,11.21,5‖Jos 7,7‖ Jud 15,10.21,3‖1S 19,17‖Jer 44, 7 ‖ Ps 10,1. 22,2. 42,10.43,2.74,1. 88,15‖2Ch 24,20.

**לָמָה...וְלָמָה** Gn 4,6.

**וְלָמָה** Gn 25,32.29,25.47,15 ‖ Nu 11,11.32,7‖Jud 6,13‖1S 6,6.9,21. 15,19. 19,5. 26,15. 27,5. 28,6 ‖ 2S 14,13.19,13.36.37.43 ‖ 2R 14,10‖ Ez 18,31.33,11‖Prv 5,20‖Job 10, 18.27,12‖Eccl 2,15.

**וְלָמָה** Nu 14,3.20,4.5 ‖ Jud 12,3‖ 1S 28,9‖1R 2,22.

## שַׁלָּמָה

בקצת נוסחאות שֶׁלָּמָה.

Cant 1,7.

## מָן (= מָה?)

לר״ק כמו מה־הוא, כעין שבא באשורית או כמו מָן בארמית ובערבית (ובאשורית מַנּוּ), וכמו שבא מִי שְׁמֶךָ ת׳ מַה שְּׁמֶךָ. ע׳ הערה אל מָן דף ת״ו.

Ex 16,15.

## מִי

quis? quae? qui? מִי הוּא quis tandem, quicunque, quisquis.

בארמית וערבית מַן, ובאשורית מַנּוּ (בכושית בא מי בהוראת מָה). לר״י רייפמאן מִי דש״ב י״ח י״ב הוא ר״ת של מִשְׁלַח יָד, השבעים

**מָהֵם** K., **מָה הֵם** Q. Ez 8,6.

**מָה...וּמָה** Nu 23,8.

**וּמָה** Nu 13,19².20 ‖ Jud 18,3‖Ez 21,18‖Mich 6,3.8‖Hab 2,1‖Hag 2,3‖Mal 2,15‖Job 31,1.14‖ Esth 9,26²‖Neh 2,16.

**בַּמָּה** Gn 15,18 ‖ Jud 6,15‖1S 14, 38 ‖ 1R 22,21 ‖ Mich 6,6 ‖ Mal 1, 2.2,17‖2Ch 18,20.

**וּבַמָּה** 2S 21,3.

**כַּמָּה** Gn 47,8‖2S 19,35‖Ps 35,17. 78,40.119,34‖Job 7,19.

**כַּמָּה** Job 13,23.21,17.

**כַּמֶּה־...וְכַמָּה** Zach 2,6.

**מֶה** Gn 4,10. 31,26 ‖ Ex 32,1.*23.* 21‖ Nu 22,28.23,11 ‖ Dt 29,23²‖ Jos 7,19.25 ‖ Jud 8,2 ‖ 1S 4,6.14. 16.13,11.14,43.17,29.20,32.26,18. *29,8*‖2S 1,4.3,24.9,8.24,17‖1R 9, 8.18,9.19,20‖2R 1,7.4,13 ‖ Jes 1, 5‖Jer 2,23.5,19.8,6.9.11,15.16,10. 22,8.23,35.37.37,18 ‖ Mich 6,3 ‖ Hag 1,9‖Ps 4,3.10,13.39,5.49,48. 139,17 ‖ Job 26,2‖Thr 5,1‖ Eccl 2,12.22,7,10‖Esth 9,12‖ 1Ch 21, 17‖2Ch 32,13.

**מֶה...וּמֶה** Gn 20,9²‖1S 20,1².

**וּמֶה** Jud 14,18‖ 1S 15,14‖1R 14, 14‖2R 4,14‖Prv 31,2 ‖ Job 7,21. 31,2.

**בְּמֶה** Eccl 3,22.

**בַּמֶּה** Ex 22,26‖Jud 16,5.6.*15.*10. 13‖1S 6,2‖Jes 2,22‖ Mal 1,6.7.3, 7.8‖ Ps 119,9 ‖ Prv 4,19 ‖ 2Ch 7, 21.

**וּבַמֶּה** Ex 33,16 ‖ Jud 16,5.6 ‖ 1S 29,4.

**כַּמֶּה** 1R 22,16 ‖ Zach 7,3 ‖ 2Ch 18,15.

**לָמָּה...וְלָמָּה** 1S 1,8².

**לָמָּה** Gn 12,18.18,13.24,31.25,22. 27,46. 31,27.30. 32,30. 33,15.42,1. 44,4.7.47,19 ‖ Ex 2,13.20.5,4.15. 22.17,3.32,12 ‖ Nu 9,7. 11,20.14, 41.22,37.27,4‖Dt 5,22 ‖ Jos 7,10. 9,22‖Jud 5,16.17.13,18‖ 1S 2,23. 29.4,3.6,3.17,8.28.19,17.20,8.32.

12. 10,2. 11,8². 15,9. 16,3.6.19,28. 21,21. 22,13. 23,5. 26,3. 27,8.34,4. 35,3.6².7².37,19 ‖ Cant 4,10². 5,8. 9².7,1.2.8,8‖Thr 3,39‖Eccl 1,3.9. 2,2.3,9.15.6,8².10.11.12². 7,24.8,4. 7.10,14.11,2.5‖ Esth 1,15.4,5.6,3. 6‖Esr 9,10‖Neh 2,4 ‖ 1Ch 12,33. 17,18‖2Ch 10,16.20,12.35,21.

**מַה־זֶּה** Q., **מַזֶּה** K. Ex 4,2.

**מַה־לָּכֶם** Q., **מַלָּכֶם** K. Jes 3,15.

[**מַה־תְּלָאָה**=**מַתְּלָאָה** Mal 1,13].

**מָה...וּמָה** Gn 44,16 ‖ Jer 2,18. 38,25‖Zach 9,17 ‖ Ps 42,12.*43,5.* 120,3.133,1 ‖ Prv 30,4.31,2 ‖ Job 6,11.25.15,12.21,15 ‖ Cant 7,7.8, 4‖Esth 5,3.6.*7,2.*

**וּמָה** Jos 7,9 ‖ Jud 8,3.15,11.18,3. 24²‖1S 9,7.26,18.29,8‖2S 7,20.19, 29‖Jes 10,3.14,32.40,18‖ Jer 23, 35.*37*‖Mal 3,14‖Job 3,12.6,24.9, 2. *25,4.* 22,17. 25,4. 26,14. 34,33 ‖ Eccl 1,9. 5,10.15 ‖ Esth 2,11. 9, 12²‖2Ch 25,9.

**מָה** Gn 20,10. 21,29. 27,37.30,31. 31,42.43.37,10. 38,18. 44,15 ‖ Ex 3,13. 12,26. 16,7.*8.* 17,4. 18,14.33, 5 ‖ Nu 22,32.24,22 ‖ Dt 6,20.10, 12.32,20 ‖ Jos 4,6.21.5,14.7,8.22, 16 ‖ Jud 8,1.9,48.18,8.18.20,12 ‖ 1S 3,17.6,4. 9,7.10,2.15. 19,3. 28, 13.15.29,3 ‖ 2S 12,21.16,2.18,22. 23,29.21,3.4.24,13 ‖ 1R 3,5.9,13. 11,22 ‖ 2R 2,9.4,2.43. 6,33.7,3.8, 13.14. 9,22. 18,19. 20,8.14.15. 23, 17‖Jes 36,4.38,15.22.39,3.4.40,6. 41,22‖Jer 1,11.*13.24,3.*7,17.8,14. 9,11.33,24 ‖ Ez 12,9.22.16,30.17, 12.19,2.20,29. 21,12. 24,19. 33,30. 37,18‖Hos 6,4²‖Joel 4,4 ‖ Am 7, 8.*8,2*‖Jon 1,8‖Hab 2,18‖Zach 1,9.*4,4.6,4.*9. 2,2.4. 4,2.*5,2.*5.13.5, 5.13,6‖Mal 2,14‖ Ps 3,2.8,2.*10.*5. 31,20.74,9.79,5.89,47.104,24.116, 12.119,27.144,3‖Prv 9,13.30,13‖ Job 7,17.20. 13,13.14. 15,14. 31, 14. 35,3. 38,6.40,4 ‖ Thr 2,13³ ‖ Esth 8,1 ‖ Dan 12,8 ‖ Neh 2,12. 19.3,34.13,17‖1Ch 21,12‖ 2Ch 1, 7.10,9.19,6.32,10.

קורין שמרו לִי, וביחזקאל ל״ג י״ט מִמִּי נָעַמְתְּ רְדָה; הנוסחא הנכונה באיוב ט׳ י״ב וּמִי ישיבנו, וע״כ לא חשבה אותו המסורה בין הנהו דבענינא קדמא נסיב ו״ו ותנינא ותליתאה לא נסבין ו״ו.

Gn 3,11. 19,12. 21,7.26. 24,23.*47*. 65.27,18.32.33.33,5.8.43,22. 48,8. 49,9 ‖ Ex 2,14.3,11. 4,11$^{2}$. 5,2.15, 11$^{2}$.16,3.24,14.32,26.33 ‖ Nu 11,4. *18*.22,9.23,10.24,9.23 ‖ Dt 3,24.4, 7.5,23.26. 9,2. 20,5.8. 21,1. 28,67$^{2}$. 30,12.13.33,29 ‖ Jos 9,8.24,15 ‖ Jud 1,1. 6,29. 7,3. 9,38. 10,18.13, 17.15,6.18,3.20,18.21,5.8 ‖ 1S 2, 25.4,8.6,20$^{2}$.11,12.12,3$^{5}$. 14,17.17, 26.28.55. 56.58. 20,10. 23,22. 24, 15$^{2}$.26,6.9.14.28,11 ‖ 2S 1,8.11,21. 12,22.15,4.18,12. 19,1.23,15 ‖ 1R 1,20.*27*. 3,9.20,14.22,20 ‖ 2R 6,11. 9,5.32.10,13.18,20.35.19,22$^{2}$ ‖ Jes 1,12. 10,3. 23,8. 27,4. 28,9$^{2}$.33,14$^{2}$. 36,5.20.37,23$^{2}$. 40,12.13.14.18.25. 26. 42,19$^{2}$.23.24. 43,9. 44,10.(24). 45,21. 48,14. 49,21$^{2}$. 50,1.8$^{2}$.9.10. 51,12.19. 53,1$^{2}$.8. 54,15. 57,4$^{2}$.11. 60,8.63,1. 66,8$^{2}$ ‖ Jer 2,24. 6,10.8, 23. 9,1.11. 10,7. 17,9. 18,13. 21,13. 23,18$^{2}$.30,21.44,28.46,7.49,4 ‖ Ez 27,32.31,2.18 ‖ Hos 14,10 ‖ Joel 2, 14 ‖ Am 3,8$^{2}$.7,2.*5* ‖ Ob 3 ‖ Jon 3, 9 ‖ Mich 7,18 ‖ Nah 3,7.19 ‖ Hag 2,3 ‖ Zach 4,7.10 ‖ Mal 1,10 ‖ Ps 4,7.6,6.12,5.14,7.15,1$^{2}$.19,13.24,8. 10.25,12. 34,13. 35,10. 39,7.11.53, 7.55,7.59,8. 60,11$^{2}$. 64,6. 71,19.73, 25. 77,14. 89,7.9.49. 90,11. 94,16$^{2}$. 106,2. 107,43. 108,11$^{2}$. 113,5.130, 3.147,17 ‖ Prv 9,4.*16*.18,14.20,6. 9.24,22,30,4$^{4}$.9.31,10 ‖ Job 4,2.7. 5,1. 6,8. 9,4.12.19.24. 11,5. 12,3.9. 13,5.19. 14,4.13. 17,3.15. 19,23$^{2}$. 21,31$^{2}$. 23,3. 24,25. 25,3. 26,4$^{2}$.14. 29,2. 31,31.35.34,7. 36,22. 38,2.5$^{2}$. 6.25.28.29$^{2}$.36$^{2}$.37$^{2}$.41. 39,5$^{2}$.41,3. 5$^{2}$.6.42,3 ‖ Cant 3,6.*8*,*5*.6,10.8,1 ‖ Ruth 3,9.16 ‖ Thr 2,13.3,37 ‖ Eccl 3,21.22.6,12$^{2}$.7,13.24.8,7.*10*,*14*.9, 4 ‖ Esth 6,4.7,5 ‖ Esr 1,3 ‖ 1Ch 11, 17.17,16 ‖ 2Ch 1,10.18,19.32,14. 36,23.

**מִי...וּמִי** Jud 9,28 ‖ 1S 18,18.25, 10 ‖ 2S 7,18.20,11.22,32 ‖ Jes 6, 8.29,15 ‖ Jer 15,5$^{2}$.49,19$^{2}$.*50*.*44* ‖ Mich 1,5 ‖ Nah 1,6 ‖ Ps 18,32.24, 3 ‖ Job 34,13.36,23 ‖ Eccl 2,25.8, 1 ‖ 1Ch 17,16.29,14.

**וּמִי** Nu 11,29 ‖ Dt 4,8.20,6.7 ‖ Jud 9,29 ‖ 1S 10,12.22,14.26,15.30,24 ‖ 2S 7,23.16,10 ‖ 2R 10,9 ‖ Jes 17, 27$^{2}$.22,16.43,13.44,7 ‖ Jer 21,13. 49,19.*50*,*44* ‖ Joel 2,11 ‖ Mich 6, 7 ‖ Mal 3,2$^{2}$ ‖ Ps 76,8 ‖ Prv 27,4 ‖ Job 9,12. 11,10. 23,13. 34,29$^{2}$. 41, 2 ‖ Eccl 2,19.5,9.8,4 ‖ Esth 4,14 ‖ Neh 6,11 ‖ 1Ch 17,21.29,5 ‖ 2Ch 2,5$^{2}$.

**מִי וָמִי** Ex 10,8.

**בְּמִי** 1R 20,14.

**לְמִי** Gn 32,18.38,25 ‖ Ex 32,24 ‖ 1S 30,13 ‖ 2S 3,12.16,19 ‖ Jes 46, 5 ‖ Jon 1,8 ‖ Prv 23,29$^{6}$ ‖ Ruth 2, 5 ‖ Thr 2,20 ‖ Esth 6,6.

**וּלְמִי** Gn 32,18 ‖ 1S 9,20 ‖ Eccl 4,8.

**מִמִּי** Ez 32,19 ‖ Ps 27,1$^{2}$.

**בְּשֶׁלְּמִי** Jon 1,7.

## IV. NOTA RELATIONIS אֲשֶׁר.

### אֲשֶׁר

qui, quae, quod; quod, id quod; ut; eo quod, quia; si; quo tempore, cum; sicut; ὅτι; בַּאֲשֶׁר ubi, ubicunque; eo quod, quia; כַּאֲשֶׁר sicut qui, secundum quod, postquam quod, quemadmodum; ut si, quam si, quasi; מֵאֲשֶׁר eo quod.

אשר תנינא דהדברים ד׳ כ״ד סבירין כַּאֲשֶׁר; בל״ג כ״ט יתכן לגרום וְאַשְׁרֵי חרב גאותך (כדרז״ל על אשר נשיא יחטא), ומתאים עם הקודם; ביהושע י״ד י׳ אֲשֶׁר כמו כַּאֲשֶׁר; י״ג בש״ב ט׳ א׳ אִישׁ ת׳ אֲשֶׁר; בי״ח י״ח מצבת הָאֲשֵׁרָה(!); בקצת נוסחאות במ״א ח׳ ל״ג כִּי ת׳ אֲשֶׁר, וכ״ת השבעים, הסורי והירונימוס; י״ג בט׳ כ״ה: וְהִקְטִיר אֶת־אִשּׁוֹ לִפְנֵי יי; השבעים קורין ביחזקאל מ׳ מ״ד אֶחָד ת׳ אֲשֶׁר, ובפסוק מ״ט עֶשֶׂר ת׳ אֲשֶׁר; במיכה ג׳ ג׳ כִּשְׁאֵר (כבשר) ת׳ כַּאֲשֶׁר; י״ג בזכריה י״א ב׳ תְּאַשֵּׁר ת׳ אֲשֶׁר, ונרדף אל ארז, וי״ג אֲשֵׁרִים; בתהלים י׳ י׳ אָשׁוּר לא ברע, ובנ״ן ז׳ ז׳: כַּאֲרִי קוו נפשי; באסתר ו׳ כ״ח כַּאֲשֶׁר נָתַן וגו׳ כלומר בשעה שנכתר למלך; בדה״ב כ״ט א׳ אֲשֶׁר ת׳ אֶחָד; בקצת נוסחאות בדה״ב ל״ד כ׳ וַאֲשֶׁת קרי, והשבעים מוסיפין וקורין ואשר אָמַר המלך.

Gn 1,7$^{2}$.11.12.21. 29$^{2}$.30.31 .2,2$^{2}$. 3,8.11.19.22. 3,1.3.11.12.17.23. 4, 11. 5,5.29. 6,2.4$^{2}$.7.15.17$^{2}$.21.22.7, 2.4.5.8$^{2}$.15.19.22$^{2}$.23.8,1.6.17. 9,2. 3.10.12$^{2}$.15.16.17$^{2}$.24. 10,14. 11,5. 6.7. 12,1.5$^{2}$.20. 13,1.3.4.14.15.16. 18. 14,5.6.15.17.20.23.24$^{2}$. 15,4.7. 14.17. 16,15. *25*,*12*. 17,10.12.14. 21. 18,8.17.19$^{2}$.24. 19,5.8.11.12. 19.21.27.29. 20,3.7.9.13$^{2}$.16. 21,2. 3.9.12.22.23$^{2}$.25.29. 22,2$^{2}$.3.*9*.14. 16.17.18. 23,9$^{2}$.11.*17*.*20*. *49*,*2*.16. 17$^{4}$. 24,2.3$^{2}$.5.14.15.24. 27.32.36. *25*,*5*. 37.40.42.44.47.48.54.66. 25, 6.7.9.10.12.18. 26,1.2.3.5.15.18$^{2}$. 32. 27,10.15.17.27.41.44.45. 28,4. 13.15$^{3}$.18.20.22$^{2}$. 29,8.9.27. 30,2. 18. 26$^{2}$.29$^{2}$. 30.33.35.37.38$^{2}$. 31,1. 12.13$^{2}$.16$^{2}$.18$^{3}$.19.21.32.43$^{2}$.49.51. 32,8.11.13.24.33. 33,5.8. 9.11.14$^{2}$. 15.18.19.34,1.*46*,*15*. 13.14.27.28$^{2}$. 29. 35,2$^{2}$.3.4$^{3}$.5.6$^{2}$.12.13.*14*.15.26. 27.36,5.6.24.31.37,6.10.22.23.38, 10.14.18$^{2}$.25.30. 39,1.3.5$^{2}$.6.8.17. 19.20.22$^{2}$. 40,3.5$^{2}$.7.13. 41,25.28$^{2}$. 36.38.43.48$^{2}$.50.53.55.56. 42,9.14. 21.38. 43,2.19.26.27.29. 44,1.2.5$^{2}$. 8.9.*10*.15$^{2}$.16.*17*. 34. 45,4.6.10.*11*. 13.27$^{2}$.46,1.5.6.18.20.22.25.27.31. 32.47,1.4.6.14.22.48,6.9.15.22.49, 1.28$^{2}$.29.30$^{3}$.50,5.10.*11*.13.15.24 ‖ Ex 1,8.14.15.3,5.7.9.14.20.4,9.12. 15.17.18.21.28$^{2}$.30. 5,2.8.14.21. 6, 1.4.5.8.26. 29. 7,2. 15. 17$^{2}$.18. 20$^{2}$. 21. 8,8.17.18.9,3.18.*24*.19$^{2}$.25.26. 10,2$^{2}$.6.12.15. 11,5.6.7.8. 12,7.13. 16.22$^{2}$.25.27.29.30. 39.40. 13,3.5. 12. 14,12.13$^{2}$.31. 15,26. 16,1.5$^{2}$.8.

15.16.*32*.23$^{2}$.32. 17,5. 18,1.3.5.8$^{2}$.
9$^{2}$.10$^{2}$.11.14$^{2}$.17.18.20.24. 19,4.6.
7.8.16.18. 20,2.7.10.11.12.17(14).
21(18).24(21).26(23). 21,1.8.13.
30.22,8$^{2}$.15. 23,13.16.20.22.27.30.
24,3.9.8.12.14. 25,2.3.9.16.*21*.22$^{2}$.
26.29.*37,16*.40. 26,5.30. 27,21.28,
3.4.8.26.38. 29,1.13.*22*. 21.23.26.
29.30.32.33.35.38.42.46. 30,6$^{2}$.6.
*36*.37.38.31,6.7.11.32,1.*23*$^{2}$.2.3.4.
*8*. 7.8.11.13$^{2}$.14.20$^{2}$.32.33.34.35$^{2}$.
33,1$^{2}$.7.12.16.17.19$^{2}$. 34,1$^{2}$.10$^{3}$.11.
12.18.32.34. 35,1.4.10. *38,22*.16.
21$^{2}$.22.23.24.26.29$^{2}$.36,1$^{2}$.2$^{2}$.3.4.5.
12.37,13.16.38,8.21.30.*39,39*.39,
1.5.19.32.*42.40,16*.40,9 ‖ Lev 1,5.
*4,14*.8.*12*.17. 2,8.11. 3,3.*9.14.4,8*.
*8,16.25*.4.*10.15*. *4,9.7,4*.5.4,2. *13*.
*22.27*. *5,17*.3.*28*. *35*. *5,6*. *19,22*.7.
*18*.14.18.*8,26*. *16,18*.22.23.24.*33*.
28. 5,2.3.4.5.7.8.10. *19,22*.11.13.
16.18.22.23$^{4}$.24.26. 6,3.8.11.13.
18.20$^{2}$.21.23. 7,2.7.8.9.11.19.20$^{2}$.
*21*.25.27.36.*38*.*8,5*.8,10.30.31.36.
9,5.6.8.15.18.10,1.3.6.11.11,2$^{2}$.9$^{2}$.
10$^{2}$.12.21.23.26.32$^{2}$.34$^{3}$.35.37.39.
47.13,45.46.51.52.54.*57*.58. 14,
13.16.*17.27.28*.18.*29*.22.*31*.32$^{2}$.
34.35.36.40.41.15,4.*24*.4.*6*.5.9.10.
11.12.17.18.20.*36*.20.*22.26*.23.
31.33.16,2.6.*11*$^{2}$.9.*10*.13.15.23.
27.17,2.3$^{2}$.5$^{2}$.7.8$^{2}$.10.13$^{2}$.15.18,3$^{2}$.
5.24.*20,23*.27.28.29.30.19,36.*25*,
*38*. *26,13*. 20,2.6.9.10$^{2}$.11.12.13.
14.15.16.17.18.20.21.22.24.25$^{2}$.
21,3.10.17.18.*21*.19. 22,2.3$^{2}$.4$^{2}$.5$^{3}$.
6.15.18$^{2}$.20.23,2.*4.37*.10. *25,2*.29.
38.38.25,7.27.30$^{2}$.31.42.*55.26,45*.
44$^{2}$.45$^{2}$. 26,35.40$^{2}$.46. 27,8.9$^{2}$.11.
22.26.28$^{2}$.29.32.34 ‖ Nu 1,5.17.44.
*3,39*. *4,37.41.45.46*.50.54. *2,34.8*.
*20*.3,3.26.*4,26*.31.4,9.12.14.16.25.
26.49. *30,17*. *31,21*. 5,3.7.8.9.10.
17,29.30.6,4.5.18.21$^{3}$.7,89.8,4.24.
9,5.6.13.17.18.20.*21*. 10,29.32.11,
4.5.12.16.17.20$^{2}$.21.25. 12,1.3.12.
13,2.16. *14,36*.19$^{2}$.24.27.31.32$^{2}$.
*14,7*.32. 14,8.11.14.15.16.22.23.
24.27$^{2}$.29.30.31$^{2}$.34.40. 15,2.12.
14.18.22.23$^{2}$.30.39.41.16,5$^{2}$.7.26.
30.31.32.33.34. 17,4.5$^{2}$.19.20$^{2}$.18,
9.12.13$^{2}$.15.19.21.24.26.28.19,2$^{3}$.
13.14.15.16.18.20.22. 20,12.13.
14.17.*21,22*.24$^{2}$. 21,11.13.15.16.
20.30.32.34. 22,2.5.17.20.*35*.26.
30.36$^{2}$.38.40.40.23,12.13.26.24,4.
12.13.14. 25,13.14.18. 26,9.59.63.
*64*.27,12.17.18.28,3.23. 30,1.2.*36*,
*6.5.6*$^{2}$*.7.8.9.10.12*.9.15. 31,12.18.
*35*.23$^{2}$.32.42.48.49.50.52. 32,4.7.
*9*.11.17.23.31.38.39. 33,1.4.6.7.
54.55.55.*35,34*.34,2.13$^{2}$.17.29.35,
4.*6.7*.6.8$^{2}$.13.17.18.23.25$^{2}$.26.31.
33$^{2}$.34$^{2}$.36,3.13 ‖ Dt 1,1.3.*3,2.4,46*.
4.8. *8,1.11,9.21*.14.17.18.19.20.
*25*. *2,29*.22$^{2}$.30.31$^{3}$.33.35.36$^{2}$.39$^{2}$.
41.46. 2,12.14$^{2}$.22.25.29.35.36. *4*,
*48*.36$^{2}$.37.3,4.8.25.*4,47*.12.19.20$^{3}$.
21$^{2}$.24$^{2}$.28.4,1$^{2}$.2$^{2}$.*11,28.27,1.4*.3$^{2}$.
5.6.7.8$^{2}$.9.*7,19*. *10,21*.10$^{3}$.13.14.*6*,
*1*.17$^{2}$.18.19.21.*40*. *13,13*. *15,4.16*,
*18.19,1.2.10.14.20,16*. *21,1.23.24*,
*4*. *25,19*. *26,1.27,3*.23$^{2}$.26. *31,13*.
*32,47*.27.28.31.32$^{2}$.34.40. *6,6.7*,
*11.8,1.11*. *10,13*. *11,8*. *13,19.15,5*.
*19,9.27*, *10.28,1.13.15.30,2.8.11*.
*16*.40.42.44.45.46. 5,1.6.11.14.*31*,
*12*.16.*7,16.12,9*. *15,7*. *16,5.20.17*,
*2.14*. *18,9*. *25,15*. *26,2*. *27,2*. *28,8*.
18.23.24$^{2}$.25$^{2}$.28$^{2}$.30. *6,1*.30. 6,2.
*12,14.28*.10.*7,12.13.8,18*.10.11$^{3}$.
12.14.17.18. *9,5*. *28,11*. *30,20*.20.
23.7,1.*11,10.29*. *12,29*. *23,21*. *28*,
*63*. *30,16*.6. *14,2*.8.15.18.19$^{2}$.8,2$^{2}$.
3. *13,7*. *28,36.64*.9$^{2}$.10.13.15.16.
20. 9,2.7$^{2}$.9.10.12$^{2}$.16.18.19.21$^{2}$.
23.25.26$^{2}$.28$^{2}$.29. 10,2$^{2}$.4.5.11.14.
17.21. 11,3.4.6$^{2}$.7.8.*11*.10$^{2}$.12.13.
*22.27*. *12,11*. *13,1*.17.24.25.27.28.
*13,14*.31.32. 12,1$^{3}$.2$^{2}$.5.*11.14.18*.
*26*. *14,24.25*. *15,20*. *16,2.6.7.11*.
*15.17,8.10.14*. *18,6*. *26,2.7*. *15,14*.
8.10.11.12.13.15.*16,17*.17.18.21.
26.31. 13,3$^{2}$.6.7.8.16. 14,4.9$^{2}$.10.
12.21.23. *23,17*.26$^{2}$.27. *16,11*.29.
*16,14*.29. 15,2.8.18.19.16,4.10.11.
16.21.22. 17,1.2.3.5.9.10$^{2}$.11$^{2}$.12.
14.15.18,6.14.16.17.18.19$^{2}$.21.*22*.
22. 19,3.4$^{2}$.8.14$^{2}$.15.17$^{2}$. 20,5.6.7.
14$^{2}$.15.18$^{2}$.20$^{2}$. 21,2.3$^{2}$.4.8.14.16.
17.22,3.9.12.24$^{2}$.25.28.29.23,9.11.
16.20.24. 24,3.4$^{2}$.5.8.9.11.14.25,6.
9.17.18. 26,2.3$^{2}$.10.11$^{2}$.13.14.15.
19. 27,2.3.15.26.28,20$^{2}$.21.23$^{2}$.27.
*35*.33.34.36.37.43.45.47.48.49.
50.51.52$^{2}$.53$^{2}$.54.55.55.*57*.56.57.
60.61.62.67$^{2}$.68.69$^{2}$. 29,1.2.8.10.
11.14$^{2}$.15$^{3}$.16.17.21$^{3}$.22.24$^{2}$.25.30,
1$^{2}$.3.5.7.18.31,4.5.*29*.7.11.13$^{2}$.16$^{2}$.
18.20.21$^{2}$.23. 32,38.46$^{2}$.49.49. *34*,
*1*.49.*52*.50.51$^{2}$. 33,1.8. 34,4.10.11.
12 ‖ Jos 1,2.3.6.7.*9*$^{2}$.11.13.*22,2.5*.
14.*15*. *22,4*.15$^{2}$.16$^{2}$.17.18$^{2}$. 2,3.10.
*5,1*. *9,1.10*.10.13.17.*20*.18.19$^{2}$. 3,
4$^{2}$.7.16.17.4,3.4.7.10$^{2}$.20.21.23$^{2}$.5,
1$^{2}$.4.6$^{3}$.15. 6,17$^{3}$.21.22.*23.25*.24.
25.26. 7,2.8.11.14$^{3}$.15.*24*. 8,5.11.
13.16.17.18$^{2}$.24.26$^{2}$.27.31.32.35$^{2}$.
9,3.9.*10*.10.13.16.20.24.27. 10,11.
25.27.28.*30.32*. *35*. *37*$^{2}$.32.35.37.
39. 11,2.4.11.15.19.23. 12,1.2. *13*,
*8.16*.7.9. 13,3.4.9.*16*.8. *18,7*.10.
*21*.12.17.21.25.30.32. 14,1$^{2}$.6.8.9.
10.12.14. 15,7$^{2}$.8$^{2}$.16.46.17,5.7.14.
18,2.3.13.14.16$^{2}$.17. 19,8.11.50.
51. 20,2.6$^{2}$. 21,9.41(43).42(44).43
(45). 22,2.9.*10*.9.16.17.19.28.29.
30$^{2}$.31.33.23,1.3.4.13.*15*.16$^{2}$.24,7.
13$^{3}$.14.*15*.15$^{2}$.17$^{2}$.20.23.26.27.30.
31.32$^{2}$.33 ‖ Jud 1,16.2,1.7$^{3}$.10$^{2}$.12.
15.17.20$^{2}$.21.3,1$^{2}$.2.4.19.20.4,2.9.
11.13.14.22.24. 6,2.10.11$^{2}$.13.21.
25$^{2}$.26.28.30.31$^{2}$.7.1.*9,48*.2.4$^{2}$.5$^{3}$.
11.18.19$^{2}$. 8,4.5.15.18.21.26$^{2}$.31.
35. 9,6.9.17.24$^{2}$.25.32.33.*35*.34.
38$^{2}$.44$^{2}$.45.48.56. 10,4.8.14.18.11,
24$^{2}$.26.28.31.36.39. 13,8.10.11.13.
14.14,6.17.20.15,14$^{2}$.19$^{2}$.16,3.7.*8*.
11.26.*29*.30$^{2}$.17,2.18,5.6.7.10$^{2}$.16.
22$^{2}$.24.27$^{2}$.28.29.31. 19,12.14.22.
23.26. 20,4.9.10.12.13.22.31.36.
21,5.8.11.12$^{2}$.13.14.19.23 ‖ 1S 1,
17.27.28. 2,14.20.22.23.*24*.29.32.
34. 3,3.11.12.13.17$^{2}$. 5,12. 6,4.7.8.
15$^{2}$.17.18. 7,14. 8,7. 8.9.11.18. 9,5.
6$^{2}$.10.17.19.23$^{2}$. 10,2.5.7.8.16.19.
24.26. 11,7. 12,1.7.13$^{2}$.14.16.17.
21.24.13,3.5.8.13.14.22. 14,1.2$^{2}$.4.
7.11.14.17.19.20.21$^{2}$.24.*28*.27.30.
43.45.47. 15,2$^{2}$.3.7. 15.16.20$^{2}$. 16,

3$^2$.4.7.19.17,1.13.25.26.27.31.37.
40.45.18,4.5.15.19,3.18.22.20,19.
23.31.36.37.40.42. 21,8.10.22,2.3.
6.11.23. 23,19.22.23. 24,5$^2$.6$^2$.11.
19$^2$. 20.25,6.7.8.11$^2$.21$^2$.*22*.25.26.
27.30.32.33.34.35. 39. 44. 26,3. 5$^2$.
11.16$^3$. 21.23.27,2.7.8.11.28,2.8.
9$^2$.21.29,1.3.4.5.8.10. 30,2.4$^2$.9.10.
14.16.17.18.19.21$^2$. 22$^3$. 23.31.31,
11 ‖ 2S 1,4.10$^2$.11. 2,3.4.5.6.8.11.
16.18. 23.24. 32. 3,8.14.19. 20.21.
23.25.30.31.36.4,8.9.10.6,2.*15,30.*
*16,14.17,22.*2.3.4.8.12.17.20.21.22.
7,3.7$^2$.9$^2$.11.12.14.15.22.23$^2$.25.8,
6.*14*.7.10.11$^2$.9,1.8.9.11.10,13.16.
11,16.20.22.27.12,3.6.15.21.31.
13,5.10.15$^2$.16.19.22.23.14,7$^2$.14.
15.18.19.20.22.26.31.15,2.4.6.7.
14.15.18.20.21.22.32.35.36.16,4.
8.11.18.21$^2$.23.17,2.3.7.9.10$^2$.11.
12$^2$.13.16.22.25.29.18,1.4.9.18.
21.28$^2$.32.19,8.11.17.20$^2$.25.31.
36.38.39.20,3.5.8.10.11$^2$.15.21,1.
7.8$^2$.11.12$^2$.14.16.18.23,8.15.16.
24,2.5.10 ‖ 1R 1,8.9.29.33.41.45.
48.49. 2,3$^2$.4.5$^4$.9.11.26.27.31.32.
43.44$^2$.3,8$^2$.11.12.13$^2$.19.21.26.28.
4,2.12.13$^2$.19.20. 5,8. 9.13$^2$.14.17.
19.20.21.22.23.30.6,2.12$^2$.22.7,3.
7.8$^2$.17.*19.41*.41.18.20.29.40.42.
45.48$^2$.51. 8,4.5.9$^2$.15.16.18. 20.
21$^2$.24$^2$.*25*.26.27.28.29$^2$.30.31.33.
34.36.38$^2$.39.40$^2$.41.43$^2$.44$^3$.46.
47.48$^4$.50$^2$.51.56$^3$.59.63.64$^2$.66.9,
1.3$^2$.5.6.7$^2$.9$^2$.10.12.13.15.19$^2$.20.
21$^2$.23.24.25$^2$.26.10,2.3.4.5.6.7$^2$.9.
10.11.13$^2$.14.24.27.28.11,2.7.10.
11$^2$.13.23.25.27.30.32.33.34$^2$.36.
37.38.40.*14,29.15,7.23.31.16,14.*
*22,39.*12,2.4.6.8.*13*.8$^2$.9$^2$.15.18.
28.31.32$^3$.33$^2$.13,3$^2$.4$^2$.5.9.10.11$^2$.
12$^2$.*21*.14.17.20.21.22.23.25.26$^3$.
31.32$^3$.14,7.9.14.15$^2$.18.*15,29.*20.
21.22$^2$.24.26.15,3.5$^2$.12.13.20.22.
23.26.*34.16,26.22,53*.27.30.16,2.
7$^2$.9.12.*34.17,16*.15.19$^2$20.22$^2$.24.
25.*30*.27$^2$.32.33.17,1.*18,15.3.5*.9.
17.19.20.18,3.10.12.13.24.26$^2$.31.
38.19,1$^2$.3.18$^2$.20,4.9.10.19.22.28.
34.36. 21,1.4.8.11$^2$.15.18$^2$.19.22.

25$^2$.26$^2$.22,14.16.17.31.38.39$^2$.47.
54‖2R 1,2.4.*6.16*.6.7.16.17.*10,17.*
*24,2*.18. 2,3.5.*15*.13.*14*.22. 3,2.3.
*10,29.31.13,2.11.14,24.15,9.18.*
*24.28.23,15*.9.11.27.4,17.5,3.4.
16.20.6,1.10.12$^2$.16.19.7,2.12.13$^3$.
15.17$^2$.8,4.5$^2$.6.12.23.*10,34.12,*
*20.13,8.12.14,28.15,6.21.26.31.*
*36.23,28.24,5*.29.*9,15*.9,27.36.37.
10,5.10$^2$.19.21.24$^2$.30$^2$.33.36.11,5.
9.10$^2$.12,3.5$^2$.6.13.19.13,6.14.25.
14,3.*15,3.34.24,3.19*.6.9$^3$.11.25$^2$.
15,12.15.16.16,3.*17,8.21,2*.10.11.
13.14.16.17.18.19.17,2.4.8.9.11.
12.14.15$^4$.19.20.22.23.26.27.28.
29$^2$.33.34$^2$.36.37.38.18,3.4.6.7.
12$^2$.14.16.17.18.19.21.22.26.35.
37.*19,2*.19,4$^2$.6$^3$.10.11.12$^2$.16.20.
21.28.33.20,3.9.11.13$^2$.15$^2$.18$^2$.19.
21,3.4.*7*.7$^2$.8$^2$.9.11$^3$.12.15$^2$.16$^2$.
17$^2$.21$^2$.25.22,4.5.13$^2$.15.16.17.18.
19.20.23,5.7$^2$.8$^3$.10.11$^2$.12$^2$.13$^3$.
15.16$^3$.17$^3$.18.19$^3$.20.22.24$^2$.25.
26$^2$.27$^2$.32.*37*.24,4.7.9.13.25,4.10.
11.13$^2$.14.16.19$^2$.22.25.28 ‖ Jes 1,
1.29$^2$.30.2,1.20.22.5,5.28.6,11.13.
7,16.17.18$^2$.23.25.8,12.18.20.11,
10.11.16.13,1.17.14,3.16,13.17,9.
18,1.2.*7*.19,15.16.17$^2$.25.20,6.21,
6.10.22,15.25.23,8.27,1.28,1.*4*.4.
12.14.29,11.12.22.30,10.13.23.24.
32.31,4.7.9.33,13.36,3.4.6.7.11.
20.22.*37,2*.37,4$^2$.6$^2$.10.11.12$^2$.17.
21.22.29.34.38,3.7$^2$.8$^2$.39,2$^2$.4$^2$.7$^2$.
8.41,8.9.22.43,10.45,1.46,10.47,
15.49,3.7.23.50,1$^2$.10.51,17.23.
51,17.23.53,12.54,9.55,11$^3$.56,4.
5.58,2.11.59,21$^2$.60,12.62,2.8.63,
7$^2$.64,10.65,7.10.16.18.20.66,1.13.
19.22‖Jer 1,1.2.7$^2$.16.17.2,13.28.
3,6.8.18.5,9.17.22.29.*9,8*.6,18.7,1.
*11,1.18,1.32,1*.7.9.*16,13*.10.*11.*
*14.7,30.32,34.34,15*.12$^3$.14$^2$.*23,*
*39.35,15*.23.25.28.31.*32,35*.31.*19,*
*5*.8,3.*23,8.29,18.32,37*.17.9,12.
13.15.10,1.25$^2$.11,3.4$^2$.5.8.10.*31,*
*31(32)*.11.12.17.12,14.13,4$^2$.6.7.
10.25.14,1.16.15,4.16,10.11.13.
14.*15.23,7*.15$^2$.17,4$^2$.5.7.18,4.8$^2$.
10.19,2$^2$.3,4$^2$.*44,3*.9.11.13.14.15.

*25,13*.20,2$^2$.*38,14.52.17*.6.14$^3$.
15.16.17.21,1.*34,1.8.35,1.40,1.*
*44,1*.4$^2$.22,9.11.12.25.*39,17*.26$^2$.
27.28.23,3.6.25.27.34.40.24,2.*3.8.*
*29,17*.5.9.10.25,1.2.5.8.13.15.16.
17.22.26.27.29.26,2.3.*36,3.4.44,*
*10*.5.8.12.13.19.27,5.8$^2$.9.11.13.
20.28,1.3.6.7.8.9$^2$.29,1$^2$.3.11.14$^2$.
16.19$^2$.20.22$^2$.23$^2$.25$^2$.31.32.30,2.
3.4.11.31(32).31,32(33).36(37).
32,2.3.7.*8*.8.9.19.20.22.23.29.31.
32.*44,3*.35.36.*43.33,10*.40.42.33,
8.9$^3$.14.16.22.24.34,5.8.10.11.14.
16.18$^3$.35,4$^2$.7.8.10.14.16.17.18$^2$.
36,2.4.6.7.8.13.14.23$^2$.27.28$^2$.*32.*
31.37,1.2.19.38,1.6.9$^2$.16$^2$.19.21.
22.27.28.39,9.10.40,4.5.*41,2.18*.7.
*13*.10$^2$.12.*43,5*.41,2.3$^2$.7.9$^3$.10.11.
*13.16.42,8*.11.12.14.16$^2$.17.42,3$^2$.
4.5.6$^2$.9.10.11.14.16$^2$.17$^2$.20.21.
22.43,1.5.6.9.10.13.*44,24*.44,2.4.
8.9.10.12.14.16.17.21.22.25.27.
45,1.4$^2$.5.46,1.*47,1.49,34*.2$^2$.13.
*50,1*.28.48,8.49,12.19.*50,44*.20$^2$.
*50,45*.28.36.50,7.21.29.37.45.51,
12.24.48.59.60.64.52,2.7.14.15.
17$^2$.18.20$^2$.25$^2$.28.32‖ Ez 1,12.20.
25.26.28.2,3.8$^2$.3,1.3.6.10.20.23.
4,4.9.10.13.5,6.7$^2$.*11,12*.9$^2$.14.15.
16$^2$.6,9$^4$.11.13.8,3.4.*43,3$^2$*.6.9.12.
13.14.17.9,2.3$^2$.6$^2$.11.10,1.7.11.
15.*20*.22.11,7.12.15.16.17.23.24.
25.12,2.10.12$^2$.14.16.25.*28*.27.13,
3.12.14.19$^2$.20$^2$.14,4.5.7.22$^2$.23.
15,2.6.16,14.17.19.20.36.37$^3$.43.
45.51.52$^2$.54.59.63.17,3.19$^2$.20.
18,14.21.22$^2$.24$^4$.26.27.28.20,6.9$^2$.
11.*13*.14.15.21.22.26.28.*42.47,*
*14*.29.32.34.41.43$^2$.21,9.30.32.34.
35.22,4.13$^2$.14.23,7.9.19.20.22.*28.*
28.30.37.40.24,6.21.24.26,2.6.17$^2$.
18.19.27,27$^2$.28,25$^2$.29,3.13.18.
20$^2$.31,9.10.14.32,9.23$^2$.24$^2$.27.
29.30.33,13.16.29.34,2.12.21.35,
11.12.15.36,4$^2$.5.7.18.20.21$^2$.22.
23.27.28.30.31.36.37,19.20.21.23.
25$^2$.38,8.17.20.22.39,4.8.17.19.
21$^2$.23.26.40,1.4$^2$.6.20.22.*42,15.*
*43,4*.40.42.44.45.46.49.41,6.9.12.
*42,13*.15.22.42,3$^2$.7.8.11.12.13$^2$.

14$^2$.43,1.3. 7.8. 43,11. 19. 44,5. 9. 10$^2$.12.13.14. 15. 19. 22. 25. 45,13. *48,8.9.* 46,4. 9.18.19.20$^2$.24. 47,5$^2$. 9$^3$.13.16$^2$.22.23.48,11$^2$.22.29‖Hos 1,1. 2,1$^2$. 14$^2$. 15. 5,15. 12,9. 13,10. 14,4 ‖ Joel 1,1.2,25$^2$.26.3,5$^2$.4,1.2. 5.7.19‖Am 1,1$^2$.2,4.9.3,1$^2$.4,1.7.5, 26.9,12.15 ‖ Ob 20$^2$ ‖ Jon 1,5.9.2, 10.3,2.8.10.4,5.10.11$^2$‖Mich 1,1$^2$. 2,3.5,6.7.14.6,1.12.7,9.20‖ Nah 2, 12.3,8‖Hab 1,1.2,5.3,16‖Zeph 1, 1.2,3.8.3,7.11 ‖ Hag 1,9.11. 2,3.5. 18‖Zach 1,4.6.8.10.12.15.2,2.*4*.3, 9.4,1.2.12. 6,6.10. 7,3.7.12.14. 8,9. 16.17.20. 23. 11,2.5. 10. 13. 12,10. 13,6. 14,4.12$^2$.15.17.18$^2$.*19* ‖ Mal 1,4. 2,9.11. 12. 14. 3,1$^2$. 17. 19. 21. 22 ‖ Ps 1,1.3$^2$.4.3,7.7,1.8,2.4.10,6. 12,5.16,3.7.18,1. 24,4. 26,10. 31,8. 20. 33,12. 35,8. 11. 38,15. 40,5. 41, 10.46,9.47,5. 55,15.20. 58,6. 64,4. 66,14.16.20. 69,5.27. 71,19.20.23. 78,3.4.5.11.42.43.68.79,6$^2$. 12.80, 16.83,13.84,4.86,9.88,6.89,22.52$^2$. 94,12.95,4.5.9.11.96,12.104,16.17. 105,5.9.26. 106,34. 38. 107,2.109, 11.16.112,8. 115,3.8. *135,18.* 119, 38.39.47.48.49. 63. 85. 158. 127,5. 132,2.135,6.139,15.20.140,3.5.144, 8.*11*.12.145,18.146,6.147,9.148,4‖ Prv 2,15.3,12.6,7. 17,8. 22,28. 23, 1.25,1.7.28.31,1 ‖ Job 1,10.11.12. 2,4.3,23.4,19.5,5.6,4. 8,14. 9,5. 15. 17. 12,10. 15,18, 28. 19,27. 22,15. 16. 27,11. 30,1. 32,3. 34,19. 27. 36, 24.28.37,12.17.38,23. 39,6. 40,15. 42,10.11‖Cant 1,1 ‖ Ruth 1,7.13. 16.2,2.9.11$^2$.12. 17. *18.* 18. 19$^2$. 20. 21$^2$.3,1.2.4$^2$.5.*11*.6.15.16.18.4,1.3. 9$^2$.11$^2$.12$^2$.14.15$^2$‖Thr 1,7.10.12$^2$. 2,17$^2$.22.4.20‖ Eccl 1,10.13.16.2, 3$^2$. 10. 12. 3,10. 11$^2$. 14. 4,1. 2. 3$^3$. *8, 9.9,6.*9. 13. 15. 16. 5,3. 4. 17$^3$. *18.8, 15.*6,1. 2$^2$. 10. 12. 7,13. 18. 19. 21$^2$. 22.26.28. 29. 8,3. 9. 10. 11. 12$^3$. 13. 14$^3$.15.16.17. *9,3.*17. 9,1. 4. 9$^3$. 10$^2$. 10,15.11,5.12,1$^2$.2.6.7 ‖ Esth 1,2. 9.12.15.16. *8,5.*18.19.20. 2,1$^2$.4.6$^3$. 10.13.15$^2$. 3,1.2.*3*.4.6. 12$^2$. 4,1.3.*8, 17.*5.6.7. *6,13.*7.8.11$^3$.16.17. 5,2.4. 5.*6,14.*8.11$^2$. 12. 13. 6,2$^2$. 4. 6. *7. 9$^2$. 11.*10.13.7,5.8.9$^2$.10.8,2.3.*9,25.*5$^2$. *9,20.*6.7.8.9$^2$. 11$^2$. 9,1$^3$.3.13. 15. 16. 18.22$^2$.23$^2$. 10,2 ‖ Dan 1,4.8$^2$. 10$^3$. 11.18.20$^2$.8,2.6.19.20.21.26. 9,1.2. 6.7.8.10.11.12$^3$. 14.15. 18.21. 10,1. 7.11.12.14. 11,4.24.38. 39. 12,1.6. *7* ‖ Esr 1,2.3$^2$.4$^2$.7. 2,1.2. 61.63.68. 3,12.7,6.11.27$^2$.9,11$^3$. 10,8.14.18 ‖ Neh 1,2.3.6$^2$.7.*8.* 9.10. 2,3.5. 7$^2$. 8$^4$. 10. 12. 13. 17$^2$. 18$^2$.19. *13,17.* 3,25. 35.4,5.6.14.17. 5,2.*3.4.*9.13.14.15. 17.19.6,8.11.14.16. 7,6.63.65.8,1$^2$. 3.4.12.14$^2$.9,6$^2$.7.12. *19.* 15. 17. 18. 23.26.29.32. 34. 35$^2$. 36. 37. 10,30. 11,3.12,1.13,1.7.14.19.22 ‖ 1Ch 1, 12.43. 2,7.9. 3,1. 4,10.18.22.33.41. 5,6.25.36$^2$.6,16.34.50.7,14.9,2. 10, 7.11.13$^2$.11,10.11.17.18. 12,16.21. 32. *16,41.* 13,6$^2$. 10.14. 14,4. 15,3. 16,1.12.16. 32.39.40. 17,2. 5.6$^2$.8$^2$. 10. 11. 20. 21$^2$. 23. 18,6. 7. 10. 11. 13.19,5.9.14. 16. 20,3. 21,8.17.19. 24.29.22,1(2). 12(13). 23,5. 26,26. 27,28. 31. 28,12. 29,16. 19. 25. 27. 30 ‖ 2Ch 1,3$^2$.5.6.11$^3$.12$^2$.13.15.*9, 27.*16.2,4.5.6$^2$. 7.8. 11$^3$. 13. 14. 16$^2$. 3,1$^2$.4.15.4,11.12.13.19.5,1.*7,7.12, 9.*5.6.10$^2$.6,4.5.8.10.11$^2$.15$^2$.*16.*17. 18. 19. 20$^2$. 21. 25. 27$^2$. 29$^2$. 30. 31$^2$. 32.33$^2$. 34$^3$.36.37. 6,38$^4$. 39. 7,6.7. 10.14.17.19. 20$^2$.21.22$^2$. 8,1.2.4.6$^2$. 7.8$^2$.9.10.11$^2$.12. 9,1.2.3.4.5.6$^2$.8.9. 10.12$^2$.13.23.10,2.4.6.8$^2$.9. 10$^2$. 15. 18.11,10.13.15.12,3.4.5.13.13,4.8. 14,12.15,8$^2$.13.16.16,4.6.14$^2$. 17,2. 10.19.18,2.12.13.15.16. 24. 30. 19, 10.20,10.11.34.21,7.12.16. 22,6.7. 9.23,4.8.9$^2$.18.24,22. 25,4.9.10.13. 15. 18$^3$. 21. 27. 26,4. 23. 27,2. 28,3. 11. 15. *31,19.* 29,2. 16. 19. 32. 30, 7.8.14.17. 31,21. 32,3.7. 9. 14$^2$. 17. 18.31. 33,2.3.4. 7$^3$. 8$^2$. 9. 11. 15.19. 22.34,4.9.10.11.16. 21$^3$. 23. 24. 25. 26.28. 33. 35,3. 18. 20. 21. 24. 36,8. 13.14.23.

**כְּכֹל אֲשֶׁר** Q., **כַּאֲשֶׁר** K. Ez 9,11.

**אֲשֶׁר...וַאֲשֶׁר** Gn 24,7$^3$ ‖ Ex 20, 4$^3$.29,27.30,33 ‖ Lev 16,32 ‖ Nu 12,11.22,6.27,17$^4$‖Dt 5,8$^3$.6,3.11, 2.18,20$^3$.23,5‖Jos 2,10.24,31‖ 1S 12,6.21,3.31,7‖2S 21,5 ‖ 1R 2,24. 14,8.16.*15,30.*19.16,13.22,46‖2R 10,5.29.14,15.28$^3$.17,13.20,17.25, 15‖Jes 39,6.52,15‖Jer 8,2$^5$.15,2$^3$. 17,19. 23,8. 28. 33,5. 8. 40,11. 43, 11$^3$.44,23. 52,19 ‖ Ez 7,15. 17,16. 33,27$^3$.41,9.42,1‖Esth 6,8$^3$‖ Dan 1,4.

**וַאֲשֶׁר** Gn 7,23.34,11.39,23‖Ex 9, 21.21,13 ‖ Lev 6,20.15,32.25,33‖ Dt 11,4.5.6.15,3.19,5.33,29 ‖ Jos 24,17 ‖ Jud 16,24.20,42 ‖ 1R 16, 5 ‖ 2R 18,5.20,20 ‖ Jes 17,8.44,7. 55,1‖ Jer 9,11.32,24 ‖ Ez 18,18 ‖ Mich 3,3.5.4,6.6,14 ‖ Zeph 1,6 ‖ Hag 2,14 ‖ Ps 41,9 ‖ Job 3,25 ‖ Eccl 3,15.10,14 ‖ Neh 5,18.6,17. 7,72.8,15.10,31‖2Ch 34,22.

**וַאֲשֶׁר** K. **וָאֵשֵׁב** Q. Ez 3,15.

**הַאֲשֶׁר** *interrog.* 2R 6,22.

**בַּאֲשֶׁר** Gn 21,17.39,9.23 ‖ Jud 5, 27.17,8.9‖1S 23,13 ‖2R 8,1 ‖ Jes 47,12.56,4‖Jon 1,8‖Ruth 1,17 ‖ Eccl 3,9.7,2.8,4.

**וּבַאֲשֶׁר** Jes 65,12. 66,4 ‖ Job 39, 30‖Ruth 1,16.

**כַּאֲשֶׁר**, K. (Ez 9,11)

במ״ב י״ז כ״ו והושע ז׳ י״ב כמו בַּאֲשֶׁר.

Gn 7,9.16. *21,4.* 8,21. 12,4. 11.17, 23.18,5.33. 20,13. 21,1$^2$. 24,22. 51. 52.27,4.9. 14. 19. 30. 40. 29,10. 30, 25.32,3.32. 34,12.22. 37,23. 40,14. 22.41,13.21.54.*43,17.* 43,2.14. 44, 1.47,11.50,6.12 ‖ Ex 1,17. 2,14.5, 13. 7,6.10. *20. 12,28.50. 16,34.* 13. *22.8,11.15.9,12.35.* 8,23.10,10.12, 32. 13,11. 16,24. 17,10. 21,22. 23, 15.27,8.32,19. 33,11. 34,4. 39,1.*5. 7.21.26.29.31. 40,19.21.23.25.27. 29.32.* 43. 40,15 ‖ Lev 4,10. 20. 21.31.35. 8,4.9.*13.17.21.29. 9,10. 16,34.24,23.*31.*10,18.* 34. 9,7.*10, 15.*21. 10,5. 16,15. 18,28. 24,19.20. 27,14 ‖ Nu 1,19. *2,33. 3,51. 8,3. 22. 15,36. 26,4. 27,11. 31,7. 31.41. 47. 36,10.* 2,17. 3,16. 42. *17,26.* 5, 4. 11,12. 14,17. 28. 15,14. 17,5.*27, 23.*12.20,9.27.21,34.22,8. 23,2.27,

13.14.22.32,25.27.33,56 ‖ Dt 1,11. *11,25*.19.21.*6,3.27,3*.31.44.2,1.12. 14.16.22.29.3,2.6.4,5.33.5,12.*20,17*.29.6,16.19.*31,3*.25.8,5.9,3.10. 5.9.12,20.*15,6.26,18*.21.22.13,18.*19,8*.16,10.18,2.19,19.22,26.23. 24.24,8.26,15.19.28,9.29.49.63. 30,9.31,4.32,50.34,9 ‖ Jos 1,3.5.*3*. *7*,17.2,7.4,1.8$^{2}$.11.12.14.23.5,8.6, 22.8,2.*10,1.5.6*.31.*33.11,12*.9,21. 10,28.*30*.40.11,9.15.*20.14,5*.13,6. 8.14.33.*22,4*.14,2.*21,8*.7.10.11. 12.23,5.8.10.24,5 ‖ Jud 1,7.20.2, 22.3,18.6,27$^{2}$.36.*37*.7,5.17.8,8.33. 9,33.11,5.7.36.15,10.11.16,9.22 ‖ 1S 1,24.2,16.24.*15,14*.35.4,9.6,6. 8,1.6.12,8.15,33.17,20.20,13.23, 11.24,2.5.14.26,20.24.28,17.18 ‖ 2S 3,9.5,25.7,10.15.25.10,2.13. 29.15,26.16,16.19.23.19,4.20,12. 13.24,19 ‖ 1R 1,30.37.2,24.31.38. 3,6.14.5,19.26.8,20.25.53.57.9,2. 4.5.11,38$^{2}$.12,12.14,10.20,34.21, 11$^{2}$ ‖ 2R 2,19.5,26.7,7.10.17.8,18. 19.10,15.14,5.15,9.17,23.26.41. 21,3.13.20.24,13 ‖ Jes 9,2.10,10. 11.11,16.20,3.23,5.24,2.25,11.26, 9.31,4.51,13.52,14.55,10.65,8.66, 20.22 ‖ Jer 2,36.5,19.7,14.15.12, 16.13,5.11.17,22.18,4.19,11.23, 27.26,11.27,13.31,27(28).32,42. 38,28.39,4.12.40,3.42,2.18.43,12. 44,13.17.30.48,13.50,15.18 ‖ Ez 1,16.*10,10*.2,2.9,11.12,7.11.15,6. 16,48.50.59.20,36.23,18.24,18. 22.35,11.37,7.10.41,25.43,22.46, 7.12.48,11 ‖ Hos 7,12.9,13 ‖ Joel 3,5 ‖ Am 2,13.3,12.5,14.19.9,9 ‖ Ob 15.16 ‖ Jon 1,14 ‖ Mich 3,3.4 ‖ Hag 1,12 ‖ Zach 1,6.7,3.13.8,13. 14.10,6.14,5 ‖ Mal 3,17 ‖ Ps 33,22. 48,9.51,2.56,7 ‖ Prv 24,29 ‖ Job 4,8.10,19.29,4.25.42,9 ‖ Ruth 1, 8 ‖ Thr 1,22 ‖ Eccl 4,17.5,3.14.8,7. 16.9,2$^{2}$.11,5 ‖ Esth 2,20$^{2}$.6,10 ‖ Dan 9,12.13 ‖ Esr 4,3 ‖ Neh 3,33. *4,1*.4,6.9.5,6.12.6,1.3.16.7,1.13, 19 ‖ 1Ch 14,16.15,15.17,1.9.13. 23.22,10(11).24,19 ‖ 2Ch 2,2.6,10. *23,3*.16.7,17.18.10,12.21,6.25,3. 29,8.30,7.33,22.

**כַּאֲשֶׁר...וְכַאֲשֶׁר** Gn 26,29 ‖ Ex 17,11 ‖ Dt 29,12 ‖ Jos 10,39 ‖ Jud 2,15 ‖ Jes 14,24.29,8 ‖ Esth 9,31.

**וְכַאֲשֶׁר** Ex 1,12 ‖ Nu 14,19 ‖ 2S 12,21 ‖ Ez 37,18 ‖ Esth 4,16 ‖ Dan 1,13 ‖ 2Ch 21,7.

**לַאֲשֶׁר** Gn 27,8.43,16.44,4 ‖ Ex 16,16 ‖ Lev 5,24.27,24 ‖ Nu 5,7 ‖ Jud 21,5 ‖ 2R 10,22 ‖ Jes 2,8.8,23. 31,6.49,9 ‖ Jer 27,5.38,20.50,20 ‖ Ez 23,40 ‖ Am 6,10 ‖ Mal 3,18 ‖ Job 12,6.

**לַאֲשֶׁר...וְלַאֲשֶׁר** Jos 17,16 ‖ 1S 30,27$^{3}$.

**וְלַאֲשֶׁר** Gn 47,24 ‖ 1S 30,28$^{3}$.29$^{3}$. 30$^{3}$.31 ‖ Eccl 9,2.

**מֵאֲשֶׁר** Ex 5,11 ‖ Lev 14,30 ‖ Nu 6,11 ‖ Jos 10,11 ‖ Jud 16,30 ‖ 2S 18,8 ‖ 2R 6,16 ‖ Jes 43,4.47,13 ‖ Jer 40,7 ‖ Ruth 2,9 ‖ Eccl 3,22 ‖ Esth 4,11 ‖ 1Ch 17,13.

**מֵאֲשֶׁר...וּמֵאֲשֶׁר** Ex 29,27.

**וּמֵאֲשֶׁר** Gn 31,1.

---

כְּתֹם־עֵרֶךְ „מִלּוֹת הַגּוּף"
וְכֹל „אֲשֶׁר" לְהֵנָּה,
לַאֲשֶׁר אֵין־לוֹ דְּמוּת הַגּוּף
קוֹל־תּוֹדָה אֶתְּנָה!

# CONCORDANTIAE CHALDAICAE VEL ARAMAICAE.

*Gn 31,47* (יְגַר שָׂהֲדוּתָא); *Jer 10,11*; *Dan 2,4b—7,28*; *Esr 4,8—6,18.7, 12—26.*

## א

אֲבִי *suff.* [אַב

pater; *pl.* patres, maiores.

בתרגומים הידוע אַבָּא; בדרז״ל בא גם בהוראת ראש (אב בית דין) ושעצ״ם.

Dan 5,13.

אֲבוּךְ Dan 5,11².18.

אֲבוּהִי Dan 5,2.

אֲבָהָתִי [אֲבָהָתָא (al. תָ) *pl. suff.* Dan 2,23.

אֲבָהָתַנָא Esr 5,12.

אֲבָהָתָךְ Esr 4,15.

———v. hebr.———

אִנְבֵּהּ *suff.* [אֵב

fructus.

כמו אִבִּיה, ובדרז״ל אִבָּא יער (מניה וביה אבא ניזל ביה נרגא); לד״ק הגרין שרשית ומחברין אותו עם נִיב.

Dan 4,11.

וְאִנְבֵּהּ Dan 4,9.18.

———v. hebr.———

יֵאבַדוּ *3 impf. pl.* [אֲבַד

perire; *Haph.* perdere, occidere.

אָבַד בעברית.

Jer 10,11.

לְהוֹבָדָא *Haph. inf.* Dan 2,12. 24.

וּלְהוֹבָדָא Dan 7,26.

תְּהוֹבֵד [בְ *2 impf.* Dan 2,24.

יְהוֹבְדוּן *3 impf. pl.* Dan 2,18.

וְהוּבַד *Ho. pass. 3 perf.* Dan 7,11.

———v. hebr.———

אֶבֶן

lapis, saxum.

כבעברית, והידוע אבנא.

Dan 2,34.*45*.6,18‖Esr 5,8.6,4.

וְאַבְנָא *emph.* Dan 2,35.5,4.*23*.

———v. hebr.———

אִגְּרָה

epistola.

אִגֶּרֶת בעברית; בקצת ספרים אִגְּרָא.

Esr 2,8.

אִגַּרְתָּא *emph.* Esr 4,11.5,6.

———v. hebr.———

אֱדַיִן

tum, eo tempore.

אח אל אֱזַי; מן־אדין כמו מֵאָז.

Dan 2,15.17.19².25.48.3,24.4,16. 5,6.8.9.6,4.5.6.7.12.15.19.22.7, 19‖Esr 4,9.23.5,4.9.16².6,13.

וֶאֱדַיִן Esr 5,5.

בֵּאדַיִן Dan 2,14.35.46.3,3.13².19. 21.26².30.4,4.5,3.13.17.24.29.6, 13.14.16.17.20.24.26.7,1.11‖Esr 4,24.5,2.6,1.

———v. hebr. אָז, אֱזַי———

אֲדָר

nomen mensis duodecimi.

Esr 6,15.

———v. hebr.———

אִדְּרֵי־ *pl. cs.* [אִדַּר

area.

גרן, ושגור בתרגומים ובדרז״ל; כמוהו בסורית, ובערבית בגו״ן ת׳ דגש أَنْدَرُ; לד״ק שרשו דור או דרר בהוראת סביבה, לפי שהגרן עגולה והשור בדישו סובב והולך בהקף.

Dan 2,35.

אֲדַרְגָּזְרַיָּא *pl. emph.* [אֲדַרְגָּזַר

iudex primarius s. princeps.

לד״ק מרכב מן אדר וגזר, שה״ת לשופט מכבד (או לובש אדרת) הגוזר וחותך את הדין, ובאמת מקורו בשפת פרס. הרבים סתם אדרגזרין, והידוע אדרגזריא.

Dan 3,2.3.

אַדְרַזְדָּא

recte; *Vulg.* diligenter.

בזריזות ומהירות, וי״פ מן הפרסית כישר וכנכון.

Esr 7,23.

———אֶדְרָע rad. דרע———

אֵזֵה *pt. pass.* [אֲזָה

accendere (fornacem).

עניני הבערה והסקה. לד״ק נגזר מן אֵשׁ בחלוף שי״ן בזי״ן. וי״פ מזה מזי רעב, והשם תַּמּוּז (ע׳ הערה אל אַתּוּן); בקצת נוסחאות אֵזָא.

Dan 3,22.

לְמֵזֵא *inf.* Dan 3,19.

לְמֵזְיֵהּ *suff.* Dan 3,19.

cf. hebr. מָזָה et n. pr. תַּמּוּז.

אַזְדָּא (= אַזְדַּת) *3 perf. f.* [אֲזַד

(al. אָזְדָּא — pt. f.)

abire; *al.* firmiter decretum; al. = אַדְרַזְדָּא valde, strenue.

להקדמונים כמו אזלא, ובא ת׳ אַזְדָּת (מפני פגישת ד׳ ות׳ הקרובים במבטא?), ונמצא בדרז״ל; וי״מ מן הפרסית במובן יציב, שריר וקים, או מאחין אותו עם אדרזדא.

Dan 2,5.8.

——cf. אֲזַל——

## אֲזַל

abire, proficisci.

אֲזַל בעברית, ושגור בתרגומים ובדרז״ל.

Dan 2,17.24.6,19.20.

אֲזַלוּ *3 perf. pl.* Esr 4,23.

אֲזַלְנָא *1 perf. pl.* Esr 5,8.

אֱזֶל־ *imper.* Esr 5,15.

——v. hebr.——

בְּמֹאזַנְיָא *du. emph.* [מֹאזְנַיִן]

(= al. בְּמֹאזַנְיָא)

bilanx, libra (rad. אזן).

מֹאזְנַיִם בעברית. ע״ד הנוסחא מֹאזַנְיָא ע׳ מ״ש.

Dan 5,27.

——v. hebr. אָזַן——

אֶחָיךְ (יתיר י׳) *pl. suff.* [אַח]

frater.

כבעברית, והרבים אַחִין.

Esr 7,18.

——v. hebr.; אַחֲוָיָה v. חֲוָה——

אֲחִידָן *pl.* [אֲחִידָה]

res occultae, aenigma (al. rad. חוד).

שרשו אחד = אחז במובן כליאה וסגירה, כלומר נסתרות, לד״ק שרשו חוד כבעברית והא׳ נוספת למשקל.

Dan 5,12.

——cf. hebr. אָחַז et חוד——

אַחְמְתָא v. n. pr.

אַחֲרֵי *pl. cs.* [אַחַר]

post.

כבעברית, ת׳ בָּתַר הארמי.

Dan 2,29.*45*.

אַחֲרֵיהֹן *suff.* Dan 7,24.

## אָחֳרָן

alius; *f.* אָחֳרִי alia (= אָחֳרִית).

Dan 2,44.3,29.

וְאָחֳרָן Dan 2,11.7,24.

לְאָחֳרָן Dan 5,17.

אָחֳרִי *f.* Dan 2,$39^{2}$.7,5.6.8.

וְאָחֳרִי Dan 7,20.

## אָחֳרֵין (יתיר י׳)

posterior; *adv.* postremum.

הטעם באחרונה; אולי יש לנקדו ע״פ הכתיב אָחֳרִין, והנקוד אָחֳרֵין שבשתא.

Dan 4,5.

בְּאַחֲרִית [אַחֲרִית]

finis.

Dan 2,28.

——v. hebr.——

אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא *pl. emph.* [אֲחַשְׁדַּרְפַּן]

satrapes.

מקורו בשפת פרס, כהנהו דאסתר.

Dan 3,3.*27*.6,3.

וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא Dan 6,4.5.7.8.

לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא Dan 3,2.6,2.

——v. hebr.; אִלֵּן = אִלָּן——

אֲחַת v. נְחַת.

וְאֵימְתָנִי [rad. אים]

terribilis.

כמו אימתנית; אֵמְתָנִי שבשתא.

Dan 7,7.

——v. hebr. אָיֹם——

אִתַי (= אִיתַי)

est, sunt.

יֵשׁ בעברית, וע״ד זה הַאִשׁ בית רשע דמיכה ו׳ י״א; בתרגומים ובדרז״ל אִית; בקצת נוסחאות אִתַי. לד״ק הקריאה הנכונה ע״פ הכתיב אִיתַיְנָא, כבסורית.

Dan 2,10.11.28.30. 3,12.17.25.29. 4,32.5,11 ‖ Esr 4,16.5,17.

אִיתָנָא (יתיר י׳) *suff.* Dan 3,18.

הַאִיתָךְ (יתיר י׳) *interrog.* Dan 2,26.

אִיתֵיכוֹן Dan 3,14.15.

אִיתוֹהִי Dan 2,11.

——cf. hebr. הַאִשׁ, יֵשׁ——

אֲכַלוּ *3 perf. pl.* [אֲכַל]

edere; אֲכַל קַרְצִין calumniari, criminari.

אֲכַל בעברית, וס׳ אכלו קרצוהין וגו׳ הלשינו, לא תלך רכיל ת״א לא תיכול קורצין, ופי׳ ראב״ע שהמדבר בסתר רעה על אחד כאלו אוכל בשרו (קורצין = חתיכות בשר), וכן נאמר לשון אכילת בשר בסורית ערבית ואשורית על הרכילות והמלשינות (רש״י פי׳ קורצין מענין קורץ בעיניו, וגם לזה סמך בערבית, ואולי לפ״ז יהיה אכלו מענין הברה, וכטעם הולך רכיל מגלה סוד).

Dan 6,25.

וַאֲכַלוּ Dan 3,8.

אָכְלָה *pt. f.* Dan 7,7.19.

אֲכֻלִי *imper. f.* Dan 7,5.

יֵאכֻל *3 impf.* Dan 4,30.

וְתֵאכֻל *3 impf. f.* Dan 7,23.

——v. hebr.——

## אַל

ne.

הוראתו כבעברית.

Dan 2,24.4,16.5,$10^{2}$.

——v. hebr.——

אִלֵּה, אֵל Q., אֵלֶּה K. (Esr)

hi, hae, haec.

כנוי הרומז לרבים כבעברית. לד״ק אלה דירמיה נמשך לפסוק י״ב אֱלָהּ עשה ארץ, וכן הוסיפו השבעים והסורי בראש הפסוק הזה ודנ״א ט״ו יְהוָה.

Jer 10,11 ‖ Esr 5,15.

——v. hebr.——

## אֱלָהּ

deus.

בעברית אֱלוֹהַּ ואלהים.

Dan 2,18.23.28.37.44.45.47.3,15. 28.29.6,8.13 ‖ Esr 5,1.11.6,14.7, 12.*21*.19.$23^{2}$.

לֶאֱלָהּ Dan 2,19 ‖ Esr 5,12.6,9.10. 7,15.

אֱלָהָא *emph.* Dan 2,20.3,26.32. 5,3.18.21.26.6,21.27 ‖ Esr 4,24.5, $2^{2}$.8.13.14.15.16.17.6,3.$5^{2}$.$7^{2}$.8.12. 16.17.18.7,24.

וֶאֱלָהָא Esr 6,12.

וְלֵאלָהָא Dan 5,23.

אֱלָהִי *suff.* Dan 4,5.6,23.

אֱלָהָנָא Dan 3,17.

אֱלָהָךְ Esr 7,14.19.20.$25^{2}$.26.

אֱלָהֲכֹם Esr 7,17.18.

אֱלָהֲכוֹן Dan 2,47.

אֱלָהַהּ Dan 6,6.11.12.27.
בֵּאלָהַהּ Dan 6,24.
אֱלָהֲהֹם Esr 5,5.7,16.
אֱלָהֲהוֹן Dan 3,28.29.
לֶאֱלָהֲהוֹן Dan 3,28.
אֱלָהִין *pl.* Dan 2,11.47.3,25.4,5.
6.*15*.5,11².14.
אֱלָהַיָּא *pl. emph.* Jer 10,11.
לֵאלָהֵי *cs.* Dan 5,4.
וְלֵאלָהֵי Dan 5,23.
לֵאלָהַי *suff.* Dan 3,14.
אֱלָהָיךְ (יתיר י׳) Dan 6,17.*21*.
לֵאלָהָיךְ (יתיר י׳) Dan 3,12.18.

——v. hebr.——

אֲלוּ] וַאֲלוּ

en, ecce!

הִנֵּה בעברית, וכן וארו בחלוף למנ״ר.

Dan 2,31.4,7.10.7,8².

——cnf. אֲרוּ——

אִלֵּךְ

illi, isti.

אֵלֶּה לרבים, ואִלֵּין לרבים ולרבות.

Dan 3,12.13.21.22.23.27.6,6.12.
16.25 ‖ Esr 4,21.5,9.6,8².

אִלֵּין, אִלֵּן

illi, isti; illae, istae (*comm.*).

Dan 2,40.44.6,3.7.7,17.

אִילָן

arbor.

עץ בעברית, וקרוביו אֵלָה ואלון.

Dan 4,7.

אִילָנָא *emph.* Dan 4,8.11.17.20.
23.

——cf. hebr. אַלּוֹן, אֵלָה——

אֲלַף, *emph.* אַלְפָּא

mille.

כבעברית; בקצת נוסחאות אַלְפִּם.

Dan 5,1².

אֲלַף *cs.*, אַלְפִּים K., אַלְפִּין Q. *pl.*
Dan 7,10.

—v. hebr.; [כְּנֵמָא v. אֻמָּא]—

אַמָּה] אַמִּין *pl.*

cubitus.

כבעברית.

Dan 3,1 ‖ Esr 6,3.

——v. hebr.——

אֻמָּה

populus; natio.

כבעברית.

Dan 3,29.

אֻמַּיָּא *pl. emph.* Dan 3,4.7.*3*,*31*.
*5*,*19*.*6*,*26*.*7*,*14* ‖ Esr 4,10.

——v. hebr.——

אֲמַן] הֵימִן *Haph. 3 perf.*

confidere.

כבעברית.

Dan 6,24.

מְהֵימַן *pt. pass.* Dan 6,5.
וּמְהֵימַן Dan 2,45.

——v. hebr.——

אֲמַר

loqui, pronunciare; iubere.

כבעברית. השבעים קורין בעזרא ד׳ ה׳ אֲמַרְנָא ת׳ אֲמַרְנָא.

Dan 2,24.*25*.46.3,13.20. 5,2.29. 6,
17.24.7,1.23.

וַאֲמַר Dan 2,12.6,25.7,16.5,15.
וַאֲמֶרֶת *3 perf. f.* Dan 5,10.
אַמְרֵת *1 perf.* Dan 4,5.
אֲמַרוּ *3 perf. pl.* Dan 4,23.
אֲמַרְנָא *1 perf. pl.* Esr 5,4.9.
אָמַר *pt.* Dan 4,4.11.
וְאָמַר Dan 2,5.8.*4*,*16*.*27*.*6*,*13*.26.
*5*,*13*.*6*,*17*.*21*.15.20.*7*,*2*.27.47.3,14.
19.24.25.26.28.4,16.20.5,7.17.
אָמְרִין *pl.* Dan 3,4.4,28.6,6.7 ‖
Esr 5,3.
וְאָמְרִין Dan 2,7.10.3,9.16.24.6,
13.14.16.
לְמֵמַר (Esr), לְמֵאמַר *inf.* Dan
2,9 ‖ Esr 5,11.
אֱמַר *imper.* Dan 2,4.4,6.15.
אֱמַרוּ *pl.* Dan 2,9.
יֵאמַר *3 impf.* Dan 2,7.3,29.
וְיֵאמַר Dan 4,32.
נֵאמַר *1 impf. pl.* Dan 2,36.
תֵּאמְרוּן *2 impf. pl.* Jer 10,11.

מֵאמַר] וּמֵאמַר

dictum, edictum.

Dan 4,14.

כְּמֵאמַר Esr 6,9.

——v. hebr.——

אִמַּר] אִמְּרִין *pl.*

agnus.

כבש; כמוהו בצורית, ערבית ואשורית (ואולי יתאחה עם עמר, ע״ש הצמר, ע׳ הערה אל טלה).

Esr 6,17.7,17.

וְאִמְּרִין Esr 6,9.

—יְדַע v. אִנְדַּע ;אַב v. אִנְבֵּהּ—

אֲנָה

ego.

אֲנִי בעברית; נוסחת אֲנָא משבשתא.

Dan 2,8.23.3,25. 4,1.4.6.15.27.31.
34.7,15.28 ‖ Esr 6,12.7,21.

וַאֲנָה Dan 2,30.5,16.

——v. hebr. אֲנִי——

אִנּוּן

ii; אִנִּין eae.

הֵם בעברית; לנקבות אִנִּין = הֵן.

Dan 2,44.6,25 ‖ Esr 5,4.

אִנִּין Q., אִנּוּן K. Dan 7,17.

אֲנַחְנָה, אֲנַחְנָא (Esr 4,16)

nos.

נחנו, אנחנו בעברית.

Dan 3,16.17 ‖ Esr 4,16.5,11.

——v. hebr. אֲנַחְנוּ, נַחְנוּ——

אֲנַס°] אָנֵס *pt.*

vim inferre, cogere.

כל רז לא ילחצנו, כלומר לא יקשה ממנו.

Dan 4,6.

——v. hebr.——

אֲנַף] אַנְפּוֹהִי *pl. suff.*

facies.

מן הרבים אַנְפִּין, כאַפַּיִם ופנים בעברית.

Dan 2,46.3,19.

——v. hebr. אַף II et פָּנִים——

אֱנָשׁ

homo; *pl. f.* נְשִׁין, emph. נְשַׁיָּא
(sg. אִתְּתָא, אִתְּתָא).

**אַרְיָוָתָא** (al. יָ) *pl. emph.* Dan 6,8.13.16.20.21.23.25².28.

—v. hebr.—

**[אֲרַךְ]** **אֲרִיךְ** (al. אֲ) *pt. pass.*

aptus, quod convenit (decens).

יאות ישר וכשר, וכן בדרז״ל (ואינו יוצא ממשמעות אריכות, שהיאות והנכון עולה יפה ומתקיים). לד״ק אַרְכֻבָּא דעזרא ד׳ ט׳ שה״ת לבעל פקדה ומשמרת, ומחברין אותו עם ἀρχαί ביונית.

Esr 4,14.

**אַרְכָה**

diuturnitas.

Dan 4,24.

**וְאַרְכָה** Dan 7,12.

—v. hebr. ;אַרְכֻבָּה rad. רכב—

**אַרְכְוָי** v. n. pr.

**[אֲרַע]** **אַרְעָא** *emph.*

terra.

אֶרֶץ; עיקר הוראתו שפלות ותחתית, מלמטה ת״א מלרע (= מִלְאֲרַע), בנגוד אל שמים המורה על הגובה, ואולי מזה כל רע בעברית, שפל ונרוע. ובא גם בקו״ף ת׳ ע״ן כשמע בסורית שמק, ובעברית שמץ לד״ק.

Dan 2,35.39.3,31.*6,26*.4,7.8.12.17.19.32².7,4.17.23.

**וְאַרְעָא** Esr 5,11.

**בְּאַרְעָא** Dan 4,12.*20*.7,23.

**וּבְאַרְעָא** Dan 6,28.

**מֵאַרְעָא** Jer 10,11.

**אַרְעָא** K., **אֲרַע** Q.

infra, peior.

למטה ממך, כלומר גרוע ושפל.

Dan 2,39.

**[אַרְעִית]** **לְאַרְעִית**

pars infima, fundus.

תחתית הבור וקרקעיתו.

Dan 6,25.

**[אֲרַק?]** **וְאַרְקָא** *emph.*

terra.

ע׳ הערה אל ארעא.

Jer 10,11.

—cf. hebr. אֶרֶץ—

**וְאָע** Esr 5,8.

**אָעָא** *emph.* Dan 5,4.*23*.

—cf. hebr. עֵץ—

**[אַף]** **וְאַף**

et, etiam.

מלת החבור כבעברית.

Dan 6,23 || Esr 5,10.6,5.

—v. hebr. אַף I—

**[אַפְּתֹם]** **וְאַפְּתֹם**, al. **וְאַפְּתָם**

postremo, denique; *al.* proventus, reditus.

לרש״י מס, הכנסת המלכים, לרד״ק חזק, ולהאחרונים יסודתו בשפת פרס במובן לבסוף, ולפ״ז נוסחת אַפְּתֹם נראה עיקר; לר׳ יוסף הלוי כמו פִּתְאֹם בעברית.

Esr 4,13.

---

**[אֶצְבַּע]** **אֶצְבְּעָן** *pl.*

digitus.

כבעברית (אולי יש לפתרו מן צבע בארמית, מפני שרוחצות הגוף, או לפי שרחיצתן מצויה ביותר מכל שאר אברי הגוף, או מן עצב, ידיך עצבוני, בהפך אתון).

Dan 5,5.

**וְאֶצְבְּעָת** *cs.* Dan 2,42.

**וְאֶצְבְּעָתָא** *emph.* Dan 2,41.

—v. hebr. אַרְבַּע rad. רבע—

**[אַרְגְּוָן]** **אַרְגְּוָנָא** *emph.*

purpura.

נמצא בדה״ב ב׳ ו׳, והוא הארגמן.

Dan 5,7.16.29.

—v. hebr.—

**[אֲרוּ]** **וַאֲרוּ**

en, ecce!

הִנֵּה בעברית, וכן וַאֲלוּ.

Dan 7,2.5.6.7.13.

—cnf. אֲלוּ—

**[אֳרַח]** **אָרְחָתָךְ** *suff.*

via.

אֹרַח בעברית.

Dan 5,23.

**וְאָרְחָתֵהּ** Dan 4,34.

—v. hebr.—

**[אַרְיֵה]** **כְּאַרְיֵה**

leo.

כבעברית, הרבים סתם אַרְיָוָן.

Dan 7,4.

כאנוש בעברית; בקצת ספרים האי דדניאל ב׳ י׳ אֱנָשׁ, והנהו דה׳ כ״ה וז׳ ח׳ אֱנָשָׁא.

Dan 2,10.3,10.5,5.7.6,13.7,4.13 || Esr 4,11.6,11.

**וֶאֱנָשׁ** Dan 6,8.*13*.

**כֶּאֱנָשׁ** Dan 7,4.

**אֱנָשָׁא**, **אֱנוֹשָׁא** K. (2) *emph.* Dan 2,38.43.4;13.14.22².*29*.29.30.5,21².7,8.

**אֲנָשִׁים** *pl.* Dan 4,14.

**וּנְשֵׁיהוֹן** *pl. f. suff.* Dan 6,25.

**אַנְתְּ** K., **אַנְתָּה** Q.

tu.

אַתָּה בעברית.

Dan 2,29.31.37.38.3,10.4,19.5,13.18.6,17.*21*.

**וְאַנְתְּ** K., **וְאַנְתָּה** Q. Dan 4,15².5,22.23 || Esr 7,25.

**אַנְתּוּן** *pl.* Dan 2,8.

—v. hebr. אַתָּה—

**אָסְפַּרְנָא**

studiose, diligenter.

תה״פ, ענינו חריצות ועשיית דבר בדיוק ובצמצום, ומקורו בשפת פרס.

Esr 5,8.6,8.12.*7,21*.13.7,17.26.

---

**[אֱסוּר]** **וּבֶאֱסוּר**

vinculum.

כֶּבֶל, בעברית אֲסוּרִים, מוֹסֵרִים ומוֹסֵרוֹת ברבים, וביחיד רק בבית הָאֵסוּר ומוּסַר מלכים.

Dan 4,12.*20*.

**וְלֶאֱסוּרִין** *pl.* Esr 7,26.

**אֱסָר**

interdictum.

אִסָּר בעברית ובדרז״ל. בקצת ספרים בו׳ י״ג על־אֱסַר מלכא.

Dan 6,8.13².16.

**אֱסָרָא** *emph.* Dan 6,9.14.

**וֶאֱסָרָא** Dan 6,10.

—v. hebr.—

**אָע**

lignum.

עץ בעברית, אלא שבארמית נאמר רק על עצים כרותים לבנין ולהסקה, והנטוע בקרקע אילן שמיה, ובעברית לא פליג.

Esr 6,4.11.

בא במובן בגידה ומרידה כבעברית; הנוסחא וּבְאוּשְׁתָּא משבשתא היא.

Esr 4,12.

—v. hebr.; בָּאתַר K. v. אֲתַר—

**בְּדַר]** וּבַדַּרוּ *Pa. imper. pl.*

dispergere.

אח אל בָּזַר ואל פָּזַר בעברית (ואפשר גם אל פשר ופתר).

Dan 4,11.

——cf. hebr. בָּזַר, פָּזַר——

**בְּהַל]** יְבַהֲלָךְ *Pa. 3 impf. suff.*

terrere, perturbare; *Hith.* festinare.

כבעברית.

Dan 4,16.

יְבַהֲלֻנַּנִי *3 impf. pl. suff.* Dan 4,2.7,15.7,28.

יְבַהֲלוּךְ Dan 5,10.

יְבַהֲלוּנֵּהּ, יְבַהֲלֻנֵּהּ Dan 4,16.5,6.

מִתְבָּהַל *Hithpa. pt.* Dan 5,9.

בְּהִתְבְּהָלָה *Hithpe. inf.* Dan 2,25.3,24.

וּבְהִתְבְּהָלָה Dan 6,20.

**בְּהִילוּ]** בִּבְהִילוּ

festinatio.

שם וכמו בְּהִילוּת כִּבְעוּ, מַלְכוּ, נַהִירוּ, ת׳ בְּעוּת, מַלְכוּת, נַהִירוּת.

Esr 4,23.

——v. hebr.——

[גְּבוּבָה v. בוזב (?) vel בוזה]

**בּוּת]** וּבָת

pernoctare.

לן; יש לו חברים בערבית וכושית, וכן בדרז״ל; י״ם מזה השם בַּיִת מקום ללון.

Dan 6,19.

——conf. בַּיִת——

**בְּטֵל]** בְּטֵלַת (al. טֵ) *3 perf. f.*

cessare; *Pa.* inhibere.

כמוהו בערבית, כושית ואשורית ושגור הרבה בדרז״ל.

Esr 4,24.

בָּטְלָא *pt. f.* Esr 4,24.

בַּטִּלוּ *Pa. 3 perf. pl.* Esr 5,5.

וּבַטִּלוּ Esr 4,23.

הַיְתִי *Haph. 3 perf.* Dan 5,13.

הַיְתִיו *3 perf. pl.* Dan 5,3.23.

וְהַיְתִיו Dan 6,17.25.

לְהַיְתָיָה *inf.* Dan 3,13.5,2.

וְהֵיתָיִת *pass. 3 perf. f. sg.* Dan 9,18.

הֵיתָיו *pl. m.* Dan 3,13.

——v. hebr.; אָתִי = אִיתִי——

**אַתּוּן**

fornax.

כבשן; כמוהו בסורית, ערבית וכושית. לדעת רבים נגזר מן אֵשׁ, בחלוף שי״ן בתי״ו, ועי״ד תַּנּוּר מן נור.

Dan 3,6.*11.15.17.21.23.26.*

לְאַתּוּן Dan 3,20.

וְאַתּוּנָא *emph.* Dan 3,20.

לְאַתּוּנָא Dan 3,19.

**אֲתַר**

locus; בָּתַר, בָּאתַר post.

מקום; כמוהו בסורית, ערבית (כת׳ רפויה) ואשורית (בשי״ן), ושגור בדרז״ל עם תה״פ לאלתר (= לעל אתר) תיכף ומיד, ומזה בָּאתַר, בָּתַר ת׳ בַּאֲתַר, בהשאלה אל הסמיכות בזמן (י״ם מזה אֲשֶׁר, בַּאֲשֶׁר).

Dan 2,35 || Esr 6,3.

בָּתַר, בָּאתַר Dan 7,6.7.

וּבָתְרָךְ (al. בָ) *suff.* Dan 2,39.

אַתְרֵהּ Esr 5,15.6,7.

לְאַתְרֵהּ Esr 6,5.

# ב

**בְּאֵשׁ**

malum esse; c. עַל dolere, maerere.

מן באש סרחון, ושגור הרבה בתרגומים ובדרז״ל בהשמטת האל״ף (מאן דביש ליה; ביש גדא; עינא בישא).

Dan 6,12.

**בְּאִישׁ = בִּאישׁ]** וּבְאִישְׁתָּא *f.*

malus.

**אֵשׁ]** אֶשָּׁא *emph.*

ignis.

כבעברית.

Dan 7,11.

—v. hebr.; אֶשְׁיָא rad. אשש—

**אָשַׁף]** וְאָשַׁף

incantator, magus.

כאַשָּׁף בעברית, קוסם ומכשף.

Dan 2,10.

אָשְׁפִין *pl.* Dan 2,27.5,11.

אָשְׁפַיָּא *emph.* Dan 4,4.5,15.

לְאָשְׁפַיָּא Dan 5,7.

——v. hebr.——

**אֻשַּׁרְנָא]** וְאֻשַּׁרְנָא

*Vulg.* murus.

חומת העיר; כמוהו באשורית, וקרוב אל שור.

Esr 5,3.*9.*

**אָשׁ?]** אֻשַּׁיָּא *pl. emph.*

fundamenta (rad. אשש).

אח אל אשישי קיר חרשת (הפעל התאששו) וקרוב אל אֲשִׁיּוֹת; ברבים סתם אֻשִּׁין.

Esr 5,16.

וְאֻשַּׁיָּא Esr 4,12.

וְאֻשּׁׁהִי *suff.* Esr 6,3.

——cf. hebr. אָשִׁישׁ I——

אֶשְׁתַּדּוּר rad. שְׁדַר.

**אָת]** אָתִין *pl.*

signum (portentum, miraculum).

אות בעברית (אולי מן אָתָה, שמודיע הבאות, וכטעם הגידו האתיות לאחור).

Dan 6,28.

אָתַיָּא *emph.* Dan 3,32.

אָתוֹהִי *suff.* Dan 3,33.

——v. hebr. אות——

**אֲתָה** (Esr 5,16), **אֲתָא**

venire; *Haph.* apportare.

אָתָה בעברית.

Dan 7,22 || Esr 5,3.16.

אֲתוֹ *3 perf. pl.* Esr 4,12.

אָתֵה *pt.* Dan 7,13.

לְמֵתָא *inf.* Dan 3,2.

וֶאֱתוֹ [אֱתָא *imper. pl.* Dan 3,26.

בִּנְיָנָא emph. [בִּנְיָן]

aedificium.

Esr 5,4.

v. hebr.

---

## בְּנַס

irasci.

האחרונים הסכימו לדעת מנחם שהב׳ שרשית, ובשמרונית פְּנַס; ולדונש הב׳ שמושית, ועפים ת״א נסיסין, וכן להשבעים שתרגמו בנס וּבְקְצַף שגיא (ע׳ ג׳ י״ג).

Dan 2,12.

---

## בְּעָא

quaerere; rogare, interrogare.

כבעברית, שגור הרבה בתרגומים ובדז״ל.

Dan 2,49.

וּבְעָא Dan 2,16.

וּבְעוֹ 3 *perf. pl.* Dan 2,13.

בְּעֵינָא 1 *perf. pl.* Dan 2,23.

בָּעֵה, בָּעָא *pt.* Dan 6,12.14.

בָּעַיִן *pl.* Dan 6,5.

לְמִבְעֵא *inf.* Dan 2,18.

אֶבְעֵא־ 1 *impf.* Dan 7,16.

יִבְעֵא 3 *impf.* Dan 6,8.13.

יְבַעוֹן [יְבַעֵא (al. בָּ) *Pa.* 3 *impf. pl.* Dan 4,33.

## בָּעוּ

precatio.

קצורו של בָּעוּת, לסיכך בכנוי בעותה.

Dan 6,8.

בָּעוּתֵהּ *suff.* Dan 6,14.

v. hebr.

---

## בְּעֵל

dominus.

בְּעֵל יועץ ושופט או ראש היועצים והשופטים.

Esr 4,8.*9.17*.

v. hebr.

---

בְּבִקְעַת *cs.* [בִּקְעָא]

vallis.

כבעברית. ע׳ בחלק השמות.

Dan 3,1.

v. hebr.

---

יְבַלֵּא *Pa. 3 impf.* [בְּלָא°]

deterere, consumere.

בָּלָה בעברית.

Dan 7,25.

v. hebr. בָּלָה

---

## בְּלוֹ

tributum, vectigal.

לר״ק שרשו בלה, והוא מס מן מאכל ומשתה (פֶערבּרויכס־אבגאבע), ונראה יותר שהוא כחברו באשורית בִּלְתּוּ, משרש אַבָּלוּ, אח אל יבל בעברית, וכטעם אֲרֻחָה, מנחה ותשורה, מן הפעלים ארח, נחה ושור.

Esr 3,13.*7,24*.4,20.

---

בְּנֵי *pl. cs.* [בֵּן°] = בַּר

filius.

כא רק ברבים וביחיד בר, וכן בְּרַת בתרגומים ובדרז״ל.

Dan 2,25.*5,13.6,14*.38. 5,21 ‖ Esr 6,16².

וּבְנֵי Esr 6,9.

וּבְנוֹהִי *suff.* Esr 6,10.7,23.

בְּנֵיהוֹן Dan 6,25.

v. hebr.

---

בְּנָהִי 3 *perf. suff.* [בְּנָה, בְּנָא]

aedificare.

כבעברית; י״ג בעזרא ה׳ ט׳ לְמִבְנְיָה.

Esr 5,11.

בְּנַיְתַהּ 1 *perf. suff.* Dan 4,27.

וּבְנוֹ 3 *perf. pl.* Esr 6,14.

בָּנַיִן [בָּנֵה *pt. pl.* Esr 4,12.5,4. 6,14.

וּבָנַיִן Esr 5,11.

בְּנֵה *pass.* Esr 5,11.

לְמִבְנֵא *inf.* Esr 5,2.17.*6,8*.

לְמִבְנְיָה Esr 5,9.

לִבְנֵא (al. בְּ) Esr 5,3.13.

יִבְנוֹן 3 *impf. pl.* Esr 6,7.

מִתְבְּנֵא *Hithpe. pt.* Esr 5,8. 16.

יִתְבְּנֵא 3 *impf.* Esr 5,15.6,3.

תִּתְבְּנֵא 3 *impf. f.* Esr 4,13.*16*. 21.

---

לְבַטָּלָא *inf.* Esr 4,21.6,8.

v. hebr.

---

## בֵּין

inter.

כבעברית; מזה בִּינָה, שהדעת מבדלת.

Dan 7,5.

בֵּינֵיהֵין K., בֵּינֵיהֶן Q. Dan 7,8.

## בִּינָה

intelligentia.

Dan 2,21.

v. hebr.

---

בְּבִירְתָא emph. (al. תָּ) [בִּירָה]

regia; *al.* arx.

עיר המלוכה כבעברית, וכמוהו באשורית.

Esr 6,2.

v. hebr.

---

בַּיְתָא, בַּיְתֵהּ (6,15) *emph.* [בַּיִת]

domus, palatium, templum.

כבעברית.

Esr 5,3.9.11.6,3.15.

וּבַיְתָה Esr 5,12.

בֵּית *cs.* Dan 5,3 ‖ Esr 4,24.5,2.13. 14.16.17.*6,8*.6,3.4.5.7².12.16.17. 7,17.19.20².24.

וּבֵית Esr 5,15.

בְּבֵית Esr 5,17.6,1.5.

לְבֵית Dan 4,27.5,10 ‖ Esr 5,8.7, 16.23.

בְּבַיְתִי *suff.* Dan 4,1.

בַּיְתָהּ Dan 5,23 ‖ Esr 6,11.

וּבַיְתֵהּ Dan 3,29 ‖ Esr 6,11.

לְבַיְתֵהּ Dan 2,17.6,11.

וּבָתֵּיכוֹן [בָּתַּיָּא, בָּתִּין *pl. suff.* Dan 2,5.

conf. בּוּת

---

## בָּל

cor, animus.

כמוהו בסורית ܒܠ, ובערבית بال, לב בדפך אתון, כלומר נתן לב וחשב עצה.

Dan 6,15.

וּבַקַּרוּ (al. קָ) *Pa. 3 perf. pl.* [בְּקַר]

quaerere, investigare.

כבעברית.

Esr 4,19.6,1.

לְבַקָּרָה *inf.* Esr 7,14.

יְבַקַּר *3 impf.* Esr 4,15.

יִתְבַּקַּר *Hithpa. 3 impf.* Esr 5,17.

—v. hebr.—

בַּר־ I

filius; (*pl.* בְּנִין).

כבעברית. ע׳ הערה אל בַּר א׳.

Esr 5,1.2.6,14.

כְּבַר Dan 6,1.7,13.

לְבַר־ Dan 3,25.

בְּרֵהּ *suff.* Dan 5,22.

—v. hebr. בַּר I; cf. בֵּן—

בָּרָא *emph.* [בַּר] II

campus.

שדה בור, מדבר, כבעברית (איוב מ״ט ד׳); כמוהו בסורית, ערבית (בדגשות הר׳) ובכושית (בחלוף ב׳ במ׳). ומצוי הרבה בתרגומים, ובדרז״ל גם בהוראת חוץ, ע׳ הערה אל בְּרַם.

Dan 2,38.4,9.12.*20*.18.20.22.29.

—v. hebr. בַּר III—

בָּרֵךְ *pt.* [בְּרַךְ]

in genua procumbere (6,11;) celebrare, precari.

נאמר כבעברית על כריעת ברכים ועל ההודיה. לפי עדות בעל דקדוקי הטעמים ב׳ של בָּרֶכֶת בלא מתג.

Dan 6,11.

בְּרִיךְ *pass.* Dan 3,28.

בָּרִךְ *Pa. 3 perf.* Dan 2,19.

בָּרְכֵת (al. בָּ) *1 perf.* Dan 4,31.

מְבָרַךְ *pt. pass.* Dan 2,20.

בִּרְכוֹהִי *pl. (du.) suff.* [בְּרֵךְ]

genu.

יש מאחין אותו עם ארכובה ועם הפעל רכב בהפך אתון.

Dan 6,11.

—v. hebr.—

בְּרַם

sed, tamen; LXX πλήν, ἀλλά, δέ.

אבל, אך; כמוהו בסורית ובתרגומים ומצוי הרבה בדרז״ל (אפשר לפתרו מן בר ב׳ חוץ, או מן בר [בּרו], כטעם אמנם, בקושטא; לדז״ל בב״ר לישנא דרומי הוא verum).

Dan 2,28.4,12.*20*.5,17 ‖ Esr 5,13.

בְּשַׂר

caro, animal.

בָּשָׂר בעברית.

Dan 7,5.

בִּשְׂרָא *emph.* Dan 2,11.4,9.

—v. hebr.—

בַּתִּין *pl.* [בַּת]

mensura liquidorum.

מדה ידועה כבעברית. לרד״ק שרשו בדת והד׳ נבלעה ונשלמה ברבים ע״י דגשות הת׳.

Esr 7,22².

—v. hebr.—

אֲתַר v. בָּתַר; בּוּת v. בָּת.

# ג

גַּבִּיהּ (יתיר י׳) *suff.* [גַּב]

latus, dorsum.

למסורה הוא יחיד ושרשו גבב, כטעם על גבי חרשו חרשים, ולרד״ק שרשו גנב, צלע, כבערבית جنب, ונביה לפי הכתיב הוא רבים בכנוי, ואלו גַּפִּין ארבע היו משתי הצלעות, שתים מכאן ושתים מכאן.

Dan 7,6.

—v. hebr.—

לְגוֹב, לְגֹב [גֹּב]

fovea, cisterna (rad. גבב).

שרש גבב, קרוב אל קָבַב בעברית, בהוראת נקיבה וחלילה, ואל גומא (גומץ) כדרז״ל.

Dan 6,8.13.

וּלְגֹב Dan 6,25.

גֻּבָּא *emph.* Dan 6,18.24².25.

לְגֻבָּא Dan 6,17.20.21.

גְּבַר

vir.

גֶּבֶר בעברית, ובמשקל ארמי תהלים י״ח כ״ו; הידוע גברא.

Dan 2,25.5,11.

גֻּבְרִין *pl.* Dan 3,8.12.24.25.

וּלְגֻבְרִין Dan 3,20.

גֻּבְרַיָּא *emph.* Dan 3,12.13.21. 22.6,6.12.16.25 ‖ Esr 4,21.5,4.10.

וְגֻבְרַיָּא Dan 3,23.

לְגֻבְרַיָּא Dan 3,27 ‖ Esr 6,8.

גִּבָּרֵי־ *pl. cs.* [גִּבָּר]

heros.

גִּבּוֹר בעברית; הרבים גִּבָּרִין, גִּבָּרַיָּא.

Dan 3,20.

וּגְבוּרְתָא *emph.* [גְּבוּרָה]

robur.

Dan 2,20.23.

—v. hebr.—

גְּדָבְרַיָּא *pl. emph.* [גְּדָבָר]

aerarii praefectus, quaestor.

לדעת רבים כמו גִּזְבְּרַיָּא, וי״ג הַדָּבְרַיָּא.

Dan 3,2.*3*.

גֹּדּוּ *imper. pl.* [גְּדַד]

succidere.

כבעברית, וקרוב אל גדע וגזז וכנותתהון.

Dan 4,11.20.

—v. hebr.—

גּוֹא *cs.* [גַּו]

medium.

תוך וקרב כמן גו יגרשו, וכן בסורית וערבית, ושגור בדרז״ל (מלגו ומלבר); י״נ בדניאל ד׳ ט״ו בְּגִין דְּנָה ת׳ בְּגוֹא נְרָנֵה.

Dan 3,26.

בְּגוֹא Dan 3,25. 4,7. 7,15. 3,6.*11*. *15*.*21*.*23*.24.

בְּגַוַּהּ *suff.* Esr 5,7.

בְּגַוַּהּ Esr 4,15.6,2.

בְּגֵוָה [גֵּוָה]

superbia.

גֵּאָה וגאון, כבעברית (ויתכן שיש לו אחוה עם שלפניו כעין אחות תוך ומרמה אל תוך וקרב לרד״ק).

Dan 4,34.

—v. hebr.; גּוּחַ v. גִּיחַ—

**גְּזַבְרַיָּא** *pl. emph.* [גִּזְבָּר]
aerarii praefectus, thesaurarius.
ממונה על גנזא דמלכא; בקצת נוסחאות הרבים גְּזָבְרַיָּא או גִּזְבְּרַיָּא.
Esr 7,21.
—v. hebr.—

**[גְּזַר] (גְּזַר) גָּזְרִין** *pt. pl.*
constituere; *pt. pl.* haruspices, astrologi; *Hithpo.* abscindi.
גָּזַר בעברית, ונקראו גזרין הוברי שמים החוזים בכוכבים, שחותכין גזר דינו של אדם לפי מזלו.
Dan 2,27.5,11.
**וְגָזְרַיָּא** *emph.* Dan 4,4.5,7.
**אִתְ׳,הִתְגְּזֶרֶת** *Hithpa. 3 perf. f.* Dan 2,34.45.

**[גְּזֵרָה] וּגְזֵרַת** *cs.*
decretum.
שמושו שגור הרבה בדרז״ל.
Dan 4,21.
**בִּגְזֵרַת** Dan 4,14.
—v. hebr.—

**[גִּיחַ] מְגִיחָן** *Haph. pt. pl.*
prorumpere.
כבעברית.
Dan 7,2.
—v. hebr.—

**[גִּיר] גִּירָא** *emph.*
calx.
סיד; כאבני גִר דישעיה; י״פ מן הערבית בהוראת רתיחה, ע״ש רתיחת המים הנשפכין על הסיד.
Dan 5,5.
—v. hebr. גִּר; גְּלָא v. גְּלָה—

**[גַּלְגַּל] גַּלְגִּלּוֹהִי** *pl. suff.*
rota.
כבעברית; הרבים גַּלְגִּלִּין, גַּלְגִּלַּיָּא.
Dan 7,9.
—v. hebr. et n. pr.—

**[גְּלָה] et גְּלָא גָּלֵא** *pt.*
aperire, certiorem facere; *Haph.* in exilium ducere.
כהוראותיו בעברית, ע׳ הערה שם. בקצת נוסחאות גָּלֵה רזין בה״א.
Dan 2,22.28.
**וְגָלֵא ,וְגָלֵה** Dan 2,29.47.
**לְמִגְלֵא** *inf.* Dan 2,47.
**גֲּלִי ,גְּלִי** *Peil 3 perf. (pass.)* Dan 2,19.30.
**הַגְלִי** *Haph. 3 perf.* Esr 4,10. 5,12.

**[גָּלוּת] גָּלוּתָא**
exilium.
Dan 2,25.*5,13.6,14* ‖ Esr 6,16.
—v. hebr.—

**גְּלָל**
volutatio; אֶבֶן גְּ׳ moles, saxum; στήλη λιθίνη.
אבן שמפני כבדה אי אפשר להגביהה כ״א לגללה (וואָלצען), או כטעם אבן מסע.
Esr 5,8.6,4.

**מְגִלָּה**
volumen.
כבעברית, ע״ש שנגללת.
Esr 6,2.
—v. hebr.—

**[גְּמַר] גְּמִיר** *pt. pass.*
finire; *pt. pass.* perfectus.
לדראב״ע תאר לעזרא, שלם וכלול בחכמה, וכ״ת הירונימוס, ולהמבאר מענין גמרא, רומז על חכמתו גם בתורה שבע״פ, וי״מ מענין תקון והכנה (אויספערטיגען); ויותר נראה דעת אד״ם הכהן שהוא כעין וגומר או וכולי, המורה על קצור המאמר, כנהוג האידנא, וכן שְׁלָם שבד׳ י״ז, לפי שלא רצה לחשוב כל הנזכרים שם בפסוק ט׳ וי׳.
Esr 7,12.
—v. hebr. et n. pr.—

**[גְּנַז] גִּנְזַיָּא** *pl. emph.*
thesaurus.
כבעברית; ובדרז״ל בדבלעת הנו״ן (כי גנזא דרחמנא); רבים סתם גִּנְזִין.
Esr 5,17.6,1.
**גִּנְזֵי** *cs.* Esr 7,20.
—v. hebr.—

**[גַּף] גַּפִּין** *pl.*
ala.
כאנף בעברית ונפא בסורית; יש מחברין אותו עם גבב במובן גבה, עם כפף או עם כנף בדבלעת הנו״ן, אמנם מכיון שנמצא בתרגומים גַּדְפָּא, נראה לפתרו מן הערבית בהוראת חתירה במשוט (רודערן), שהעוף חותר בכנפיו בים האויר.
Dan 7,6.
**וְגַפִּין** Dan 7,4.
**גַּפַּיהּ** (יתיר י׳) *suff.* Dan 7,4.
—cf. hebr. אֲגַף et גַּף—

**[גְּרַם] גַּרְמֵיהוֹן** *pl. suff.*
os.
עֶצֶם כבעברית; רבים סתם גַּרְמִין.
Dan 6,25.
—v. hebr.—

**[גְּשֵׁם] גִּשְׁמַהּ** *suff.*
corpus.
גוף; כמוהו בסורית ובערבית, ובדברי בעלי אסופות הנשמה, התגשמות, גשמיות ורוחניות, ואולי יש לו אחוה עם גֶּשֶׁם, דבר שיש בו ממש, שנוכל למששו בידים (ומזה גשם לאויר שנתעבה לטפות מים); ע״פ הכתיב גֶּשְׁמֵיהוֹן מן הרבים גִּשְׁמִין.
Dan 4,30.*5,21*.
**גִּשְׁמַהּ** Dan 7,11.
**גֶּשְׁמְיְהוֹן** (יתיר י׳) Dan 3,28.
**בְּגֶשְׁמְיְהוֹן** (יתיר י׳) Dan 3,27.
—cf. hebr. et n. pr.—

# ד

**דָּא**
*pron. demonstr. f.* haec.
זאת; לזכר דנה (דֵּין), ולנקבה דא.
Dan 4,27.7,3.8.
**דָּא לְדָא** Dan 5,6.
—דּוּר v. דָּאֲרִין; דֵּין v. דָּאנִין—

**[דֹּב] לְדֹב**
ursus.
כבעברית, ע׳ הערה שם.
Dan 7,5.
—v. hebr.—

**[דְּבַח] (דְּבַח) דָּבְחִין** *pt. pl.*
sacrificare.
זָבַח, זֶבַח, מִזְבֵּחַ בחלוף ז׳ בד׳ כמנהג הארמית.
Esr 6,3.

**[דְּבַח** דִּבְחִין *pl.*

sacrificium.

Esr 6,3.

**[מַדְבַּח** מַדְבְּחָא *emph.*

ara.

Esr 7,17.

—— v. hebr. זָבַח etc. ——

**[נִדְבָּךְ** וְנִדְבָּךְ

series; strues, statura.

טור, ושנור כדרז״ל (ע׳ פי׳ רמב״ם כלים כ׳ ה׳ שהאריך בבאורו); יש מוצאין לו חבר בערבית במ״ם ת׳ הב׳, ויש לזה סמוכין בדרז״ל דמך, שכב, וכטעם שכבת הטל (שיכט), ולד״א אח אל דבק; לרו״ש שרשו נדב והב״ף נוספת כב״ף של גנוך.

Esr 6,4.

נִדְבָּכִין *pl.* Esr 6,4.

**[דְּבַק°** (דָּבֵק) דָּבְקִין *pt. pl.*

adhaerere.

כבעברית, ובחבור עִם שלא כדרכה.

Dan 2,43.

—— v. hebr. ——

**[דִּבְרָה** דִּבְרַת *cs.*

res, causa; עַד־דִּ׳ דִּי, עַל־דִּ׳ דִּי ut, propterea.

כבעברית, ובחבור עַל, כבתהלים ק״י ד׳ ונ״ם בקהלת, ועַד שלא כדרכה (ואולי נשמטה מלת דבר או דברת במ״ב ט׳ כ״ב: עַד־(דִּבְרַת) זנוני איזבל).

Dan 2,30.4,14.

—— v. hebr. ——

**דְּהַב**

aurum.

זָהָב בעברית; י״מ מזה מַדְהֵבָה דישעיה.

Dan 2,32.3,1.

וּדְהַב Esr 7,15.16.

דַּהֲבָה, דַּהֲבָא (Esr) *emph.* Dan 2,38.3,5.7.10.12.*18*.14.5,2.3.4.7.*16.29*‖Esr 5,14.6,5.

וְדַהֲבָה, וְדַהֲבָא (Esr) Dan 2,35.5,23‖Esr 7,18.

—— v. hebr. זָהָב ——

דֻּקַּק v. דּוּק; דִּין v. דּוּן.

**[דּוּר°** דָּיְרִין Q., דָּאֲרִין K. *pt. pl.*

habitare.

שכן כבעברית (ע״ש); השם מדור מצוי לרוב בדרז״ל עם דירה ודיר לצאן.

Dan 2,38.3,31.*6,26*.

דָּיְרֵי Q., דָּאֲרֵי K. *cs.* Dan 2,32.

וְדָיְרֵי Q., וְדָאֲרֵי K. Dan 4,32.

תְּדוּר 3 *impf. f.* Dan 4,18.

יְדוּרָן Q., יְדֻרוּן K. 3 *impf. pl.* Dan 4,9.

**[מְדָר, מְדוֹר** מְדֹרָךְ *suff.*

domicilium.

Dan 4,22.29.

מְדֹרֵהּ Dan 5,21.

מְדָרְהוֹן Dan 2,11.

**דָּר וְדָר**

aetas, generatio.

דור בעברית (תקופה), ע׳ הערה שם.

Dan 3,33.4,31.

**[תְּדִיר** בִּתְדִירָא *emph.*

circuitus, perpetuitas. בִּתְ׳ perpetuo, *cum studio.*

תָּמִיד (כטעם סָבִיב ביחס אל מקום).

Dan 6,17.*21*.

—— v. hebr. ——

**[דּוּשׁ** וּתְדוּשִׁנַּהּ 3 *impf. f. suff.*

conculcare.

כבעברית מורה על הדריסה ברגלים.

Dan 7,23.

—— v. hebr. ——

**[דַּחֲוָה** וְדַחֲוָן *pl.*

pelex; *al.* instrumenta pulsatilia.

רש״י פותרו מדרז״ל שלחן, לראב״ע נגינות ושירות (וכ״ת הירונימוס), לרס״ג נערות משחקות כהפך אתון של חדוָן, י״ם מן הערבית נשים למשגל או בשמים להריח, ור׳ יוסף הלוי גורס וְדַחֲוָן, „כלים מלאים מאכלות" באשורית, וכתרגום העניק תעניק לו: דחר תדחר ליה, לפי הנוסח הנכון (ואולי הוא כמו בְּדַחֲוָן כבדיחא דעתא בדרז״ל, בהשמטת הב׳, ובמ״ר בפתיחא לאיכה קריה עליזה קרתא דחייתא).

Dan 6,19.

**[דְּחַל°** (דָּחֵל) וְדָחֲלִין *pt. pl.*

timere; *Pa.* terrere.

כבעברית בוי״ן: זחלתי ואירא.

Dan 5,19.6,27.

וִידַחֲלִנַּנִי *Pa.* 3 *impf. suff.* Dan 4,2.

דְּחִיל *pt. pass.* Dan 2,31.

דְּחִילָה *f.* Dan 7,7.19.

—— v. hebr. זָחַל ——

**דִּי**, K. (Dan 2,43)

1) qui, quae, quod; 2) nota relationis (= אֲשֶׁר); 3) nota genitivi; 4) ut, quod, quia. מָה דִּי v. מָה; מִן דִּי v. מִן; כָּל־קֳבֵל־דִּי v. קֳבֵל; הֵן דִּי v. הֵן; עַד־דִּי v. עַד.

כמוהו בשפת נבטית ותדמורית, ובסורית ד׳ לחודא מחוברת למלה שלאחריה כבדרז״ל, ובארמית הקדומה ז׳, ואח אל זה בעברית, ובא במקום אשר ובהוראתיו השונות.

Jer 10,11‖Dan 2,8$^{2}$.9.10.11$^{3}$.14$^{2}$.15.16.18.19.20$^{3}$.23$^{3}$.24.25$^{2}$.*5,13*.*6,14*.25.26.*16*.26.27.30$^{2}$.32$^{3}$.33$^{3}$.34$^{2}$.35.37.38$^{2}$.39$^{2}$.40.41$^{2}$.43.44$^{2}$.45$^{2}$.47$^{2}$.49.3,1.2.*3*$^{2}$.5$^{2}$.*7*.6.*11*.8.10$^{2}$.12$^{2}$.14.*18*$^{2}$.15$^{4}$.17.18.19.20.22$^{2}$.25.26.27.28$^{4}$.29$^{4}$.31.*6,26*.32.4,3.6$^{2}$.*15*.6.12.*20*$^{2}$.14$^{3}$.*22.29*.16.17$^{2}$.19.21.22.*29*.23$^{2}$.26.27.31.32.34.5,2$^{2}$.3$^{3}$.5$^{4}$.7$^{2}$.*16.29*.11.12.13.14.15.16.19.21$^{2}$.23$^{3}$.24.25.29.6,2.3$^{2}$.6.8.9$^{2}$.*13*.11.13.14$^{2}$.16.*17*$^{2}$.*20.21*.18.24.25$^{2}$.27$^{4}$.28.7,4.6.7$^{2}$.9.10.11.14$^{2}$.17.19$^{3}$.20$^{2}$.23.27.28 ‖ Esr 4,10$^{2}$.11.12$^{2}$.13.*16*.15$^{3}$.17.18.19.23.24.*5,2*.5,1.2.4.6$^{2}$.*6,6*.*7,21*.*25*.8.10$^{2}$.11$^{2}$.13.14$^{2}$.*6,4*$^{3}$.14$^{3}$.15.16$^{2}$.17$^{3}$.6,1.2.3.4$^{2}$.5.8$^{3}$.9$^{2}$.10.11$^{2}$.12$^{3}$.13.15.18.7,12.*21*.13.14.15$^{2}$.16$^{2}$.17$^{3}$.18.19.20.21.22.23$^{2}$.24.25$^{2}$.26$^{3}$.

דִּי . . . וְדִי Dan 4,5.34.5,19$^{4}$.

וְדִי, Q. Dan 2,41.43.4,20.23‖Esr 7,25.

כְּדִי Dan 2,43.3,7.6,11.15.

וּכְדִי Dan 5,20.

—— cf. hebr. זֶה etc. ——

דִּינִין Q., דָּאְנִין K. *pt. pl.* [דין]

iudicare.

כבעברית, בדרז״ל הבינוני דמורה ודָאִין.

Esr 7,25.

וְדַיָּנִין *pl.* [דַּיָּן]

iudex.

יש מחברין לו דִּינָיֵא דעזרא ד׳ ט׳ ונוסחין דַּיָּנַיָּא, ולהשבעים שעצ״ם.

Esr 7,25.

דִּין

iudicium; iustitia.

Dan 4,34.

דִּינָא, דִּינָה *emph.* Dan 7,10 ‖ Esr 6,26.

וְדִינָא Dan 7,22.26.

מְדִינַת *cs.* [מְדִינָה]

provincia, ditio; terra.

כבעברית, חבל השייך לבית דין אחד (געריכטס־בעזירק) והשאל לארץ סתם.

Dan 2,48.49.3,12 ‖ Esr 7,16.

בִּמְדִינַת Dan 3,1.30.

וּמְדִנָן *pl.* Esr 4,15.

מְדִינְתָּא *emph. sg.* Esr 5,8.6,2.

מְדִינָתָא *pl.* Dan 3,2.3.

—v. hebr.; דִּינָיֵא v. n. pr.—

דֵּךְ

ille, iste; דָּךְ illa, ista.

כמוהו בערבית; לנקבה דָּךְ; הלוה ת״א דיכי.

Esr 5,16.17.*6*,*8*.6,7².12.

דָּךְ *f.* Esr 4,13.*16*.15.16.19.21. 5,8.

דִּכֵּן

iste, ista.

הַלָּז, הַלָּזוּ; משמש לזכר ולנקבה.

Dan 2,31.7,20.21.

---

דִּכְרִין *pl.* [דְּכַר]

aries.

אַיִל, וכן בסורית; הידוע דִּכְרָא (אולי יש לו אחוה עם זָכָר וּדְכַר).

Esr 6,17.7,17.

וְדִכְרִין Esr 6,9.

---

דִּכְרוֹנָה *emph.* [דִּכְרוֹן ,דִּ׳]

memoria.

זִכָּרוֹן בעברית; „דכרונה" היה כתוב בראש המגלה שורה בפני עצמה, ושייך לה.

Esr 6,2.

דָּכְרָנַיָּא (al. דְּ) *pl.* Esr 4,15².

——v. hebr. זְכַר——

דָּלִק *pt.* (al. לֵ) [דְּלַק]

ardere.

בוער, כבעברית, ע״ש בהערה; בדרז״ל השם דְּלֵקָה.

Dan 7,9.

——v. hebr.——

דָּמֵה *pt.* [דְּמָה]

similem esse.

כבעברית.

Dan 3,25.

דָּמְיָה *f.* Dan 7,5.

——v. hebr.——

דְּנָה [דֵּן]

hic; is; כָּל־קֳבֵל דְּ׳ v. עַל; עַל־דְּ׳ v. קֳבֵל; לָקֳבֵל דְּ׳.

זֶה, הַזֶּה; בתרגומים דֵּן או דֵּין; כמוהו ברוב לשונות בני שם, עם שנוים קטנים; לנקבה דָּא.

Dan 2,18.28.29.*45*.30.36.43.47.4, 15.21.5,7.15.22.24.26.6,4.6.11.29. 7,6.7.16 ‖ Esr 4,11. 5,3².*9*.4. 9.11. 12.13.6,11.15.16.17.7,17.24.

וּדְנָה Dan 5,25.

כִּדְנָה Jer 10,11 ‖ Dan 2,10.3,29.

וְכִדְנָה Esr 5,7.

דָּקוּ (?דִּקוּ) *3 perf. pl.* [דְּקַק]

contritum esse; *Haph.* conterere.

כבעברית; לד״ק בא דָּקוּ ת׳ דַּקּוּ, ולדר״א משרש דוק או דִּיק המצוי בדרז״ל.

Dan 2,35.

וְהַדֶּקֶת [הַדֵּק] *Haph. 3 perf. f.* Dan 2,34.45.

הַדִּקוּ *3 perf. pl.* Dan 6,25.

מְהַדֵּק *pt.* Dan 2,40.

מַדֲּקָה (al. דְּ) *f.* Dan 7,19.

וּמַדֲּקָה (al. דְּ) Dan 7,7.

תַּדִּק *3 impf. f.* Dan 2,40.44.

---

וְתַדֵּקְנַּהּ (al. דְּ) *suff.* Dan 7,23.

——v. hebr.; דַּר v. דּוּר——

וּדְרָעוֹהִי *pl. suff.* [דְּרָע]

bracchium.

זְרוֹעַ וְאֶזְרוֹעַ בעברית; הידוע דְּרָעָא.

Dan 2,32.

בְּאֶדְרָע [אֶדְרָע] Esr 3,23.

——v. hebr. זְרֹעַ——

דָּת

lex, edictum, decretum.

חק ומשפט, כבעברית.

Dan 6,16.

וְדָת Dan 7,25.

כְּדָת Dan 6,6 ‖ Esr 7,14.

כְּדָת־ Dan 6,9.*13*.

דָּתָא *emph.* Dan 2,15 ‖ Esr 7,12. *21*.26.

וְדָתָא Dan 2,13 ‖ Esr 7,26.

דָּתְכוֹן (al. דְּ) *suff.* Dan 2,9.

דָּתִין [דָּתֵי] *pl. cs.* Esr 7,25.

—v. hebr.; cf. דְּתָבְרַיָּא—

בְּדִתְאָא *emph.* [דְּתָא]

gramen tenerum, herba.

דֶּשֶׁא בעברית.

Dan 4,12.*20*.

——v. hebr. דֶּשֶׁא——

דְּתָבְרַיָּא *pl. emph.* [דְּתָבָר?]

legis periti, iudices.

בעלי הדת, יודעי דת ודין, וכמוהו בשפת פרס הקדומה.

Dan 3,2.*3*.

——cf. דָּת——

# ה

הָא־

ecce.

הֵן, הִנֵּה; כמוהו בסורית ובערבית.

Dan 3,25.

הֵא

אה לשלפניו; ויתכן לפרש הֵא כְּדִי כמו הֵיךְ דִּי, כַּאֲשֶׁר, כְּמוֹ שֶׁ...

Dan 2,43.

לְהֵיכְלֵהּ Dan 6,19.

—v. hebr.—

**הֲלַךְ]** לְמְהָךְ (al. הָ) *inf.*

ire.

הֲלַךְ בעברית בהבלעת הל׳ כבשרש סְלֵק.

Esr 7,13.

יְהָךְ [יִהָךְ] *3 impf.* Esr 5,5.7,13.

וִיהָךְ (al. הָ) Esr 6,5.

מְהַלֵּךְ *Pa. pt.* Dan 4,26.

מַהְלְכִין *pl.* Dan 3,25.4,34.

—v. hebr.—

**הֲלָךְ]** וַהֲלָךְ

vectigal.

מס להולכי דרכים או לסחורות ההולכות ובאות.

Esr 4,13.20.7,24.

**הִמּוֹן et הִמּוֹ**

eos, illos, ipsos (Esr 5,11 nom. = sumus).

הֵם או אֹתָם בעברית.

Esr 4,10.23.5,5.11.12.14².15.7,17.

הִמּוֹן Dan 2,34.35.3,22.

—cf. hebr. הֵם—

וְהַמְיְנְכָא K., *emph.*

וְהַמְנִיכָא Q.

(al. וְהַמּוּנְכָא K., וְהַמְנוּכָא Q.)

monile, armilla.

נמצא בדרו״ל ובסורית. י״ם מן היונית μανιάκης, ולד״א מקורו בשפת פרס, ע״כ הובא בסדר הא״ב.

Dan 5,7.*29*.16.

**הֵן**

num; si; הֵן...הֵן sive—sive.

יש שפירושו כמו הֵן, הִנֵּה בעברית, ויש שענינו כמו אִם.

Dan 2,5.9.3,15.17.4,24.5,16 || Esr 4,13.*16*.5,17².7,26³.

וְהֵן Dan 2,6.3,15.18.

—cf. לָהֵן—

**הַרְהֹר]** וְהַרְהֹרִין *pl.*

cogitatio, meditatio.

שגור בתרגומים, ובדרו״ל הרהורי עבירה, מהרהר בלבו; ויתכן לחברו עם הֵרוּ והנו מלב דישעיה נ״ט י״ג, וגם ברומית וכרב לשונות המערב

טוב, משלי י״ט ח׳) להורות על הרצון והחפץ (אֶפְטאטִיף) ע״ד הערבית, ובקצת פעלים גם במנדעית ובתלמוד ירושלמי, אמנם הלא נמצא לר״ב גם כעתיד פשוט (דניאל ב׳ כ״ח וכ״ט ובדומה)? לד״א הוא מקור, אבל מדוע לא יבא עם שאר אותיות בכל״ם ועם כנויים? ויש מי שאומר שבכונה החליפו הי׳ בל׳ משום דמחזי כנוקב את השם: יֶהֱוֵא וכו׳.

Dan 4,26.5,19⁴.6,4.11².15.7,13 || Esr 5,11.

הֲוָת, הֲוַת (Dan 7,19) *3 perf. f.* Dan 2,35.7,19 || Esr 5,5.

וַהֲוָת Esr 4,24.

הֲוַיְתָ *2 perf.* Dan 2,31.34.

הֲוֵית *1 perf.* Dan 4,1.7.10.6,2.7,4.6.7.*13*.8.9.11².21.

הֲווֹ *3 perf. pl.* Dan 5,19.6,5 || Esr 4,20.

וַהֲווֹ Dan 2,35.

הֱווֹ, הֱווֹ *imper. pl.* Esr 4,22. 6,6.

לֶהֱוֵה, לֶהֱוֵא (Dan 4,22) (al. inf. vel optat.) *3 impf.* Dan 2,20. 28.29.*45*.29.41.3,18.4,22.5,29.6,3 || Esr 4,12.*13*.*5*,*8*.6,9.7,23.26².

תֶּהֱוֵה, תֶּהֱוֵא *3 impf. f.* Dan 2,40.41.42².4,24.7,23 || Esr 6,8.

לֶהֱוֹן *3 impf. pl.* Dan 2,43².6,2.3.27 || Esr 6,10.7,25.

לֶהֶוְיָן *3 impf. pl. f.* Dan 5,17.

—v. hebr. הָיָה p. 172ᵃ—

**הִיא**

illa, ipsa.

גוף שלישי לנקבה, כבעברית.

Dan 2,9.20.4,21.27 || Esr 6,15.

וְהִיא Dan 2,44.7,7.

—v. hebr.—

**הֵיכַל?]** הֵיכַל *cs.*

templum, palatium.

כבעברית, וכמוהו בצורית, תדמורית ואשורית.

Dan 4,26.

הֵיכְלָא *emph.* Dan 5,2.3.5 || Esr 4,14.5,14.*6*,*5*.14.

בְּהֵיכְלָא Esr 5,15.

לְהֵיכְלָא Esr 5,14.6,5.

בְּהֵיכְלִי *suff.* Dan 4,1.

**הַדָּבַר?]** הַדָּבְרַיָּא *pl. emph.*

supremi principes et duces regis.

רבים סתם הַדָּבְרִין; י״ם מנהיגים כבדרו״ל (דַּבָּר אחד לדור, מדברנא דאומתיה), ובאמת יסודתו בלשון פרס, בהוראת חבר לידעי דת ודין (במ״ם אחר הה״א, שנשלמה ע״י דגשות הד׳).

Dan 6,8.

וְהַדָּבְרֵי *cs.* Dan 3,27.

הַדָּבְרַי *suff.* Dan 4,33.

לְהַדָּבְרוֹהִי Dan 3,24.

**הַדָּם]** הַדָּמִין *pl.*

frustum.

נתחים, תרגום וינתחה ויתחה, ונמצא בדרו״ל, ויסודתו בשפת פרס (כנו״ן אחר הה״א, שנשלמה ע״י דגשות הד׳).

Dan 2,5.3,29.

**הֲדַר]** הַדַּרְתְּ *Pa. 2 perf.*

honorare.

נתינת פאר וכבוד, כהוראת השם בעברית, והפעל שגור בדרו״ל ומצוי בתפלות.

Dan 5,23.

וְהַדְּרֵת *1 perf.* Dan 4,31.

וּמְהַדַּר *pt.* Dan 4,34.

**הֲדַר]** וְהַדְרָא *emph.*

decus, maiestas.

(הֲדָרִי דר׳ ל״ג פירש״י חֲזָוְתִי, ולפ״ז הַדְרַת מיבעי ליה?).

Dan 5,18.

הַדְרִי *suff.* Dan 4,27.33.

—v. hebr.—

**הוּא**

ille; ipse.

כבעברית, גוף שלישי זכר.

Dan 2,22.28.32.38.47.3,15.4,19. 5,13.6,5.17.27.

וְהוּא Dan 2,21.7,24 || Esr 5,8.

—v. hebr.—

**הֲוָה, הֲוָא**

esse.

הֲוָה = הָיָה בעברית. לד״ק בא העתיד לֶהֱוֵא וכו׳ בל׳ ת׳ י׳ האיתן (כמו שבא פעמים בעברית: לכרת לו ארזים, ישעיה מ״ד י״ד; למצא-

ישתמשו בהשאלה בפעל הָרָה על מְלוא מזמות ומחשבות, וכמעם הרה עמל וילד שקר.
Dan 4,2.

# ז

זוּעַ K. v. זָאעִין

[זְבַן] (זְבַן) זָבְנִין pt. pl.
emere, *lucrari*.
שגור הרבה בדרז״ל; לרש״י, ורד״ק באותו שעה אתם נמכרים ונמסרים למיתה, ולד״א הנכם חפצים לקנות ולהרויח זמן (י״ם מן האשורית בהוראת שקילה במאזנים, ואולי כמו זְמָנִין?).
Dan 2,8.

[זְהַר] וּזְהִירִין pt. pass. pl.
monere, admonere; *pt. pass.* cantus.
כבעברית ובדרז״ל עם השם אזהרה.
Esr 4,22.
v. hebr.

[זוּד] לַהֲזָדָה Haph. inf.
insolenter agere.
כבעברית, ובדרז״ל שוגג ומזיד.
Dan 5,20.
v. hebr.

[זוּן] יִתְּזִין Hith. 3 impf.
ali, pasci.
כבעברית ובדרז״ל בנפעל, אלמנה ניזונית, והשם גם ברבים מזונות.
Dan 4,9.

[מָזוֹן] וּמָזוֹן
cibus.
Dan 4,9.*18*.
v. hebr.

[זוּעַ] זָיְעִין Q. pt. pl. זָאעִין K.
tremere, terreri.
כבעברית, ובדרז״ל נזדעזע.
Dan 5,19.6,27.
v. hebr.

[זִיו] וְזִיוַי suff.
splendor.
אח לו באשורית ושגור בדרז״ל: „פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה", ומזה השם זו לחדש אייר. וזייך לפי הכתיב רבים.
Dan 4,33.
וְזִיוָךְ (יתיר י׳) Dan 5,10.
וְזִיוֵהּ Dan 2,31.
וְזִיוַי [וְזִיוִין] pl. suff. Dan 7,28.
זִיוֺהִי Dan 5,6.
וְזִיוֺהִי Dan 5,9.
v. hebr. זִו

זָכוּ
puritas, *innocentia*.
כשרש זכה וזכך בעברית, וכמו זָכוּת השגור הרבה בדרז״ל עם הרבים זָכִיּוֹת.
Dan 6,23.
v. hebr. זָכָה et זָכַךְ

הַזְמִנְתּוּן K. *Haph. 2 perf. pl.*
הִזְדְּמִנְתּוּן Q. *Hithpa. 2 prf. pl.*
[זְמַן]
constituere; *Haph.* vel *Hithpa.* inter se convenire.
זְמַן בעברית, ובדרז״ל נזדמן לו.
Dan 2,9.

זְמַן (al. מָ)
tempus.
Dan 2,16.7,12.
זִמְנָא *emph.* Dan 3,7.8.4,33 ‖ Esr 5,3.
וְזִמְנָא Dan 7,22.
זִמְנִין *pl.* Dan 7,25.
וְזִמְנִין Dan 6,11.*14*.
וְזִמְנַיָּא *emph.* Dan 2,21.
v. hebr.

[זְמָר] זְמָרָא *emph.*
cantus.
זִמְרָה בעברית.
Dan 3,5.*7*.*10*.*15*.

[זַמָּר] זַמָּרַיָּא *pl. emph.*
cantor.
משורר, ע״מ דַּיָּן, טַבָּח וכדומה.
Esr 7,24.
v. hebr.

[זַן] (זְנִין) זְנֵי *pl. cs.*
ratio, genus.
מין בעברית, למינהו ת״א לזנוהי.
Dan 3,5.*7*.*10*.*15*.
v. hebr.

זְעִק
clamare.
זָעַק וְצָעַק בעברית.
Dan 6,21.
v. hebr.

[זְעֵיר] זְעֵירָה (al. ע) *f.*
parvus.
זְעֵיר וְצָעִיר בעברית.
Dan 7,8.
v. hebr.

[זְקַף] וּזְקִיף *pt. pass.*
erigere.
בינוני פעול שיתקעוהו על העץ, ולד״א שם כבתרגומים, עץ לתלותו עליו, וע׳ הערה אל מחא.
Esr 6,11.
v. hebr.

[זְרַע] בִּזְרַע
posteri.
זֶרַע בעברית.
Dan 2,43.
v. hebr.

# ח

חַבְּלוּנִי *Pa. 3 perf. pl. suff.*
[חֲבַל]
violare, laedere; perdere; *Hithp.* perire.
כהוראת חבל ב׳ בעברית.
Dan 6,23.
לְחַבָּלָה *inf.* Esr 6,12.
וְחַבְּלוּהִי *imper. pl. suff.* Dan 4,20.
תִּתְחַבַּל *Hithpa. 3 impf. f.* Dan 2,44.6,27.*7*,*14*.

בְּחֶזְוֵי suff. Dan 7,2.
וְחֶזְוָהּ Dan 7,20.
[חֶזְוִין] חֶזְוֵי pl. cs. Dan 4,6.
וְחֶזְוֵי Dan 2,28.4,2.*7,15*.7.7,1.
בְּחֶזְוֵי Dan 4,10.7,7.*13*.

[חֲזוֹת] וַחֲזוֹתֵהּ *suff.*

aspectus, *al.* extensio.

מראהו, כטעם הנשקף על פני הישימון, וי"ם שטחו, גדלו ורחבו, כטעם קרן חזות, וכעין הוראתו בערבית (וי"נ וַחֲזוֹתֵהּ, ולא נהירא לי).

Dan 4,8.17.

——v. hebr.——

[חֲטָי v. חֲטָא] וַחֲטָאָךְ Q. *suff.*
וַחֲטָיָךְ K.

peccatum.

חֵטְא בעברית, וחטאה (קרבן) חַטָּאת.

Dan 4,24.

[חַטָּיָה v. חַטָּאָה] לְחַטָּאָה Q.
לְחַטָּיָה K.

sacrificium pro peccato.

Esr 6,17.

——v. hebr.——

[חֲיָה vel חֲיָא] חֱיִי *imper.*

vivere; *Haph.* vivum servare.

כבעברית.

Dan 2,4.*3,9.5,10.6,7.22*.

מַחֵא *Haph. pt.* Dan 5,19.

[חַי] וּלְחַי

*sg.* vivus; *pl.* vita, *viventes.*

Dan 4,31.

חַיָּא *emph.* Dan 6,21.26.
[חַיִּין] בְּחַיִּין *pl.* Dan 7,12.
חַיַּיָּא *emph.* Dan 2,30.4,14.
לְחַיֵּי *cs.* Esr 6,10.

חֵיוָה, חֵיוָא (4,13)

animal.

חַיָּה בעברית.

Dan 4,13.7,5.7.

חֵיוְתָא *emph.* Dan 4,11.12.5,21. 7,11.19.23.
לְחֵיוְתָא Dan 7,6.
חֵיוַת *cs.* Dan 2,38.4,9.18.20.22. 29.

אֲחַוֵּה *Pa. 1 impf.*

[חֲוָה vel חֲוָא]

indicare, nuntiare.

כבעברית, וכן בסורית וערבית. בקצת נוסחאות אֲחַוֵּא, יְחַוֵּא, נְחַוֵּא.

Dan 2,24.

יְחַוִּנַּנִי *3 impf. suff.* Dan 5,7.
יְחַוִּנַּהּ Dan 2,11.
נְחַוֵּה *1 impf. pl.* Dan 2,4.
לְהַחֲוָיָה *Haph. inf.* Dan 2,10. 16.27.3,32.5,15.
הַחֲוֹנִי *imper. pl.* Dan 2,6.
יְהַחֲוֵה *3 impf.* Dan 5,12.
תְּהַחֲוֹן *2 impf. pl.* Dan 2,6.
תְּהַחֲוֻנַּנִי *suff.* Dan 2,9.
נְהַחֲוֵה *1 impf. pl.* Dan 2,7.

[אַחֲוָיָה] וְאַחֲוָיַת *cs.*

indicatio, declaratio.

Dan 5,12.

——v. hebr.; חוט v. חיט——

חִוָּר

albus.

לָבָן, כבעברית (על הלבנת פנים) וכן בסורית ובדרז"ל, ובערבית حار כביסה ולבון.

Dan 7,9.

——v. hebr.——

חֲזָה

videre.

כבעברית ובא רק בדבור מליצי, ובארמית גם בדבור פשוט; בקצת נוסחאות ד' כ' חֲזָא.

Dan 4,20.7,1.

חֲזַיְתָ, חֲזַיְתָה (2,41) *2 perf.* Dan 2,41².43.45.4,17.
חֲזֵית *1 perf.* Dan 2,26.4,2.6.15.
חֲזַיְתוֹן *2 perf. pl.* Dan 2,8.
חָזֵה *pt.* Dan 2,31.34.3,25.4,7.10. 5,5.7,2.4.6.7.*13*.9.11².21.
חָזַיִן *pl.* Dan 3,27.9,23.
חֲזֵה *pt. pass. sg.* Dan 3,19.
לְמֶחֱזֵא *inf.* Esr 4,14.

[חֵזוּ] בְּחֶזְוָא *emph.*

visio; species.

מחזה וחזיון וגם מראה ותאר.

Dan 2,19.

חֲבָל (al. בַ)

laesio, noxa.

כחבל נמרץ בעברית.

Dan 6,24.

וַחֲבָל (al. בַ) Dan 3,25.
חַבְלָא *emph.* Esr 4,22.
חֲבוּלָא (al. חֲבוּלָה) Dan 6, 23.

——v. hebr. חֶבֶל II——

[חֲבַר] חַבְרוֹהִי *pl. suff.*

socius.

חָבֵר בעברית; רבים סתם חַבְרִין.

Dan 2,17.

וְחַבְרוֹהִי Dan 2,13.18.

[חַבְרָה] חַבְרָתַהּ *suff.*

socia.

Dan 7,20.

——v. hebr.——

חַד

unus, חֲדָה una כַּחֲדָה una cum (pariter).

אֶחָד בעברית, (ע' יחזקאל ל"ג ב') לנקבה חֲדָה — אַחַת.

Dan 2,31.3,19.6,3.7,5.16.

חֲדָה *f.* Dan 2,9.4,16.6,18.7,1 Esr 4,8.5,13.*6*,*3*.6,2.
כַּחֲדָה Dan 2,35.

——v. hebr. חַד, אֶחָד——

[חֶדְוָה] בְּחֶדְוָה

gaudium (rad. חֲדָא).

כבעברית; הפעל נמצא בסורית ובאשורית, ושגור הרבה בתרגומים ובדרז"ל.

Esr 6,16.

——v. hebr.——

[חֲדִי] חֲדוֹהִי *pl. suff.*

pectus.

חָזֶה בעברית, הידוע חדיא והרבים חַדְיָן.

Dan 2,32.

——v. hebr. חָזֶה——

חֲדַת

novus.

חָדָשׁ בעברית, והשבעים קורין חֲדָה (אחד), כנגוד אל תלתא.

Esr 6,4.

—v. hebr. חָדָשׁ; חוד v. אֲחַד—

חֵיוָן *pl.* Dan 7,2.

חֵיוָתָא *emph.* Dan 7,7.12.17.

—v. hebr.—

חִיט] יַחִיטוּ *Haph. 3 impf. pl.*
(al. 3 impf. Qal.)

restaurare (al. rad. חוט).

האחרונים מחברין אותו עם בונים חַיִץ בעברית, ולהקדמונים שרשו חוט במובן תפירה וקשירה, ובא יחיטו ת׳ יחיטון (ואולי יש לגרוס יְהָחִיטוּ בהבלעת הר׳, מן הַחִיטֵנוּ ברותים, לפי הכתיב, וכטעם לָקְרות את הבית).

Esr 4,12.

—cf. hebr. חַיִץ—

חַיִל

vis, robur, potestas, exercitus.

כבעברית, וטעם חיל שמיא צְבא השמים.

Dan 3,20.

וְחָיִל Esr 4,23.

בְּחָיִל, בְּחַיִל Dan 3,4.4,11.5,7.

בְּחֵיל *cs.* Dan 4,32.

בְּחַיְלֵהּ *suff.* Dan 3,20.

—v. hebr.—

חַכִּים] חַכִּימִין *pl.*

sapiens.

כבעברית, והידוע חַכִּימָא.

Dan 2,27.

לְחַכִּימִין Dan 2,21.

חַכִּימָא] חַכִּימַיָּא *pl. emph.* Dan 5,15.

וְחַכִּימַיָּא Dan 2,13.

חַכִּימֵי *cs.* Dan 2,12.18.48.4,3.15.18.

לְחַכִּימֵי Dan 2,14.24$^2$.5,7.

חָכְמָה] וְחָכְמָה

sapientia.

בתרגומים שגור חוּכְמָא, חוּכְמְתָא.

Dan 5,11.14.

בְּחָכְמָה Dan 2,30.

חָכְמְתָא *emph.* Dan 2,20.21.23.

כְּחָכְמַת *cs.* Dan 5,11 ‖ Esr 7,25.

—v. hebr.—

חֵלֶם

somnium.

חֲלוֹם בעברית.

Dan 4,2.7,1.

חֶלְמָא *emph.* Dan 2,4.5.6$^2$.7.9$^2$.26.36.45.4,3.15.16$^2$.7,1.

וְחֶלְמָא Dan 4,4.5.

חֶלְמִי *suff.* Dan 4,6.

חֶלְמָךְ Dan 2,28.

חֶלְמִין *pl.* Dan 5,12.

—v. hebr.—

חֲלַף] יַחְלְפוּן *3 impf. pl.*

praeterire.

עָבַר כבעברית.

Dan 4,13.20.22.*29*.

—v. hebr.—

חֲלָק

pars, portio.

חֵלֶק בעברית.

Esr 4,16.

חֲלָקֵהּ *suff.* Dan 4,12.20.

מַחְלְקָה] בְּמַחְלְקָתְהוֹן *pl. suff.*

classis, ordo.

Esr 6,18.

—v. hebr.—

חֱמָא

ira.

חֵמָה בעברית.

Dan 3,19.

וַחֲמָא Dan 3,13.

—v. hebr.—

חֲמַר

vinum.

חֶמֶר בעברית בדבור המליצי.

Esr 6,9.7,22.

חַמְרָא *emph.* Dan 5,1.2.4.23.

—v. hebr. חֶמֶר—

חִנְטָה] חִנְטִין *pl.*

triticum.

בעברית חִטִּים בהשלמת הנו״ן ע״י דגש.

Esr 6,9.7,22.

—v. hebr. חִטִּים, חִטָּה—

חֲנֻכָּה] חֲנֻכַּת *cs.*

initiatio, dedicatio.

כבעברית.

Esr 6,16.

לַחֲנֻכַּת Dan 3,2.3 ‖ Esr 6,17.

—v. hebr.—

חֲנַן בְּמִחַן *inf.*

misereri; *Hithpa.* implorare, supplicare.

כחָנַן בעברית.

Dan 4,24.

וּמִתְחַנַּן *Hithpa. pt.* Dan 6,12.

—v. hebr.—

חֲסַן] הֶחֱסִנוּ *Ha. 3 perf. pl.*

occupare, possidēre.

כבעברית; הפעל במובן יָרַשׁ ידוע בתרגומים, וע״ד חֲזָקָה בדרז״ל.

Dan 7,22.

וְיַחְסְנוּן *3 impf. pl.* Dan 7,18.

חֱסֵן] חִסְנָא *emph.*

potentia, robur.

Dan 2,37.

חִסְנִי *suff.* Dan 2,27.

—v. hebr.—

חֲסַף

testa, vas fictile.

חרס; אחים לו בסורית, ערבית, כושית ואשורית, ושגור בתרגומים ובדרז״ל. ע׳ הערה אל חַסְפַּס. בקצת נוסחאות בהפסק (בפסוקי כ״ג ומ״ב) חָסֶף.

Dan 2,33.41.42.

בְּחֲסַף Dan 2,41.*43*.

חַסְפָּא *emph.* Dan 2,35.43.45.

וְחַסְפָּא Dan 2,34.

חַסִּיר

destitutus, mancus.

חָסֵר בעברית.

Dan 5,27.

—v. hebr.—

חֲצַף] מְהַחְצְפָה *Haph. pt. f.*

durum, severum esse.

קשי פנים ת״א חציפי אפין, כמוהו בסורית ושגור בדרז״ל (ובערבית בו׳ ובהפך אתון במובן יהירות).

Dan 3,22.

מְהַחְצְפָה Dan 2,15.

חֲרַב] הָחָרְבַת *Ho. 3 perf. f.*
vastare; *Ho.* vastatum esse.
כבעברית חרב ב׳.
Esr 4,15.
——v. hebr. חָרֵב II——

חַרְטֹם
scripturae peritus, doctus, magus.
כבעברית, ע׳ הערה שם.
Dan 2,10.
חַרְטֻמִּין *pl.* Dan 2,27.5,11.
חַרְטֻמַּיָּא *emph.* Dan 4,4.6.
——v. hebr.——

חֲרַךְ] הִתְחָרַךְ *Hith. 3 perf.*
adurere; *Hith.* adustum esse.
הבהבה (פֿערזענגען) כבסורית ובדרז״ל; להקדמונים מזה לא יַחֲרֹךְ רמיה צידו דמשלי.
Dan 3,27.
——cf. hebr.——

חֲרַץ] חַרְצֵהּ *suff.*
lumbus.
חֲלָצַיִם בעברית, בחלוף למנ״ה.
Dan 5,6.
——v. hebr. חֲלָצַיִם——

חֲשַׁב] חֲשִׁיבִין *pt. pass. pl.*
aestimare, habere.
כבעברית בנפעל.
Dan 4,32.
——v. hebr.——

חֲשַׁח] חָשְׁחִין (al. חַ) *pt. pl.*
necesse esse.
ענינו בסורית צרך ותועלת, ומעין הוראתו באשורית (ויתכן לחברו עם חשש בדרז״ל, ובמלואו חשהש).
Dan 3,16.

חַשְׁחוּת
necessitas.
Esr 7,20.

חַשַׁחְתָּא] חַשְׁחָן *pl.*
necessaria.
Esr 6,9.

חֲשׁוֹכָא] בַּחֲשׁוֹכָא
tenebrae.
חֹשֶׁךְ בעברית.
Dan 2,22.
——v. hebr.——

חֲשַׁל] וְחָשֵׁל *pt.*
contundere.
ענינו דקיקה ופתיתה כבאשורית, ובדרז״ל חושלא שעורים גרוסים; י״מ מזה כל הנחשלים דעמלק (ואולי יתאחה עם כשל, כשיל וכילפות).
Dan 2,40.
——cf. hebr.——

חֲתַם] וְחַתְמַהּ *3 perf. suff.*
כבעברית.
Dan 6,18.
——v. hebr.——

## ט

יְטַב et] טְאֵב
laetum, bonum esse.
טוב בעברית; לבו היה טוב עליו ושמח.
Dan 6,24.
יִיטַב *3 impf.* Esr 7,18.

טָב
bonus.
Dan 2,32 ‖ Esr 5,17.
——v. hebr. טוֹב et יָטַב——

טַבָּח] טַבָּחַיָּא *pl. emph.*
carnifex, satelles.
כבעברית, ע״ש הערה.
Dan 2,14.
——v. hebr.——

טוּר] לְטוּר
mons.
הר; אח אל צור בעברית.
Dan 2,35.
מִטּוּרָא *emph.* Dan 2,45.
——v. hebr. צוּר——

טְוָת
ieiunium.
תענית, ונמצא בדרז״ל.
Dan 6,19.

טִין] טִינָא *emph.*
argilla, caenum, lutum.
חֹמֶר, וכמוהו בסורית וערבית.
Dan 2,41.*43*.

טַל] וּבְטַל
ros.
כבעברית, ע״ש בהערה.
Dan 4,12.*20*.
וּמִטַּל Dan 4,22.30.*5,21*.
——v. hebr.——

טְלַל] תַּטְלֵל *Haph. 3 impf. f.*
umbram petere.
כבעברית צלל ג׳, ע״ש.
Dan 4,9.
——v. hebr. צָלַל III——

טְעַם] יְטַעֲמוּן *Pa. 3 impf. pl.*
כבעברית, וההשאלות ידועות.
Dan 4,22.29.
יְטַעֲמוּנֵהּ *suff.* Dan 5,21.

טַעַם], טְעֵם
sapor, gustus; ratio, prudentia; sententia, decretum.
בא על שני משקלים כצֶלֶם וּצְלֵם.
Dan 3,10.12.29.4,3.6,14.26 ‖ Esr 4,8.*9*.*17*.19.21.5,3.*9*.13.*6*,*3*.17.6,1.8.11.12.7,13.21.
טְעֵם Esr 6,14.7,23.
וּטְעֵם Dan 2,14.
בִּטְעֵם Dan 5,2.
וּמִטְּעֵם Esr 6,14.
טַעְמָא (al. טַעֲמָא) *emph.* Dan 6,3 ‖ Esr 4,21.5,5.
——v. hebr.——

טְפַר] (יתיר י׳) וְטִפְרַיהּ *suff.*
unguis, ungula.
צִפֹּרֶן בעברית.
Dan 7,19.
טִפְרִין] וְטִפְרוֹהִי *pl. suff.* Dan 4,30.
——v. hebr. צִפֹּרֶן——

טְרַד] טָרְדִין *pt. pl.*
protrudere, eicere.
כדלף טורד בעברית, ויגרש ת״א וטריד.
Dan 4,22.29.

טְרִיד *pass. sg.* Dan 4,30.5,21.

—v. hebr.—

**י**

## [יְבַל] וְהֵיבֵל *Haph. 3 perf.*

apportare.

כִּיבַל בעברית בדבור המליצי.

Esr 5,14.6,5.

וּלְהֵיבָלָה *inf.* Esr 7,15.

—v. hebr.—

## [יַבֶּשֶׁת] יַבֶּשְׁתָּא *emph.*

terra continens.

כבעברית.

Dan 2,10.

—v. hebr.—

## יְגַר

cumulus.

גַּל, אחים לו בסורית וכושית, וקרוב לו דְּגַר, חמרים ת״א דגורין (הפעל מורה על הקִבּוּץ כאָגַר, וכדגרה בצלה).

Gn 31,47.

## יַד

manus.

כבעברית.

Dan 5,5.6,28.

בְּיַד Esr 5,12.

יְדָא *emph.* Dan 5,5.24.

יְדִי (al. *pl.* יְדַי) *suff.* Dan 3,15.

יְדָךְ Dan 3,17.

בִּידָךְ Dan 2,38 ‖ Esr 7,14.25.

יְדֵהּ Esr 6,12.

בִּידֵהּ Dan 4,32.5,23.7,25.

בִּידְהֹם Esr 5,8.

בִּידַיִן *du.* Dan 2,34.45.

—v. hebr.—

## [יְדָה] מְהוֹדֵא *Haph. pt.*

praedicare, gratias agere.

כהוראת ההפעיל של יָדָה בעברית.

Dan 2,23.

וּמוֹדֵא Dan 6,11.

—v. hebr. יָדָה—

## יְדַע

cognoscere, scire; *Haph.* certiorem facere.

ידע בעברית, וּמַנְדַּע כמו מַדָּע.

Dan 5,21.6,11.

יְדַעְתְּ *2 perf.* Dan 5,22.

יִדְעֵת *1 perf.* Dan 4,6.

יָדַע *pt.* Dan 2,8.22 ‖ Esr 7,25.

יָדְעִין *pl.* Dan 5,23.

יָדְעֵי *cs.* Esr 7,25.

לְיָדְעֵי Dan 2,21.

יְדִיעַ *pass. sg.* Dan 3,18 ‖ Esr 4,12.*13*.5,8.

דַּע *imper.* Dan 6,16.

וְאִנְדַּע *1 impf.* Dan 2,9.

תִּנְדַּע *2 impf.* Dan 2,30.4,22.*29*.23.

וְתִנְדַּע Esr 4,15.

יִנְדְּעוּן *3 impf. pl.* Dan 4,14.

הוֹדַע *Haph. 3 perf.* Dan 2,15.17.45.

וְהוֹדַע Dan 2,28.

הוֹדְעָךְ *suff.* Dan 2,29.

הוֹדַעְתַּנִי *2 perf. suff.* Dan 2,23.

הוֹדַעְתֶּנָא Dan 2,23.

וְהוֹדַעְנָא *1 perf. pl.* Esr 4,14.

מְהוֹדְעִין *pt. pl.* Dan 4,4 ‖ Esr 4,16.7,24.

לְהוֹדָעָה *inf.* Dan 5,8.

לְהוֹדָעוּתַנִי, לְהוֹדָעֻתַנִי *suff.* Dan 2,26.4,15.5,15.16.

לְהוֹדָעוּתָךְ Esr 5,10.

אֲהוֹדְעִנֵּהּ *1 impf. suff.* Dan 5,17.

יְהוֹדַע *3 impf.* Dan 2,25.

יְהוֹדְעִנַּנִי *suff.* Dan 7,16.

תְּהוֹדְעוּן *2 impf. pl.* Esr 7,25.

תְּהוֹדְעוּנַּנִי, תְּהוֹדְעֻנַּנִי *suff.* Dan 2,5.9.

יְהוֹדְעוּן *3 impf. pl.* Dan 2,30.

יְהוֹדְעֻנַּנִי *suff.* Dan 4,3.

## [מַנְדַּע] וּמַנְדַּע

scientia, intellectus, mens.

Dan 5,12.

וּמַנְדְּעָא *emph.* Dan 2,21.

מַנְדְּעִי *suff.* Dan 4,33.

וּמַנְדְּעִי Dan 4,31.

—v. hebr.—

## יְהַב

dare, dedere; ponere.

יָהַב בעברית.

Dan 2,37.38.48.5,18.19 ‖ Esr 5,12.16.

יְהַבְתְּ *2 perf.* Dan 2,23.

וִיהַבוּ *3 perf. pl.* Dan 3,28.

יָהֵב *pt.* Dan 2,21.

יָהֲבִין *pl.* Dan 6,3.

יְהִב, יְהִיב *pass. sg.* Dan 7,4.6.14.22.

יְהִיבַת *f.* Dan 7,12.27.

וִיהִיבַת Dan 5,28.7,11.

וִיהִיבוּ *pl.* Esr 5,14.

הַב *imper.* Dan 5,17.

מִתְיְהֵב *Hith. pt.* Esr 4,30.6,9.

מִתְיַהֲבָא *f.* Esr 6,8.

מִתְיַהֲבִין *pl.* Esr 7,19.

יִתְיְהֵב *3 impf.* Dan 4,13.

תִּתְיְהֵב *3 impf. f.* Esr 6,4.

וְיִתְיַהֲבוּן *3 impf. pl.* Dan 7,25.

—v. hebr.; יָהַךְ v. הֲלַךְ—

## יוֹם

dies.

כבעברית, ברבים נסמך יוֹמָת כִּימוֹת עולם.

Esr 6,15.

יוֹם בְּיוֹם Esr 6,9.

בְּיוֹמָא *emph.* Dan 6,11.*14*.

יוֹמִין *pl.* Dan 6,8.*13*.7,9.

יוֹמַיָּא *emph.* Dan 2,28.4,31.7,13.22.

יוֹמָת *cs.* Esr 4,15.*19*.

וּבְיוֹמֵי Dan 5,11.

וּבְיוֹמֵיהוֹן *suff.* Dan 2,44.

—v. hebr.—

**שֵׁיזִב** *Schaph. 3 perf.* [יְזַב]

liberare.

ענין הצלה ופדות, וכמוהו בסורית, והשי"ן לבנין שפעל; י"ם מן הערבית وزب במובן נָזַל (=נָצַל), ולד"א עקר שרשו עזב, במובן עזב תעזב עמו, כהוראתו באשורית, וכדרך שבא בה בבנין שַׁפְעֵל. בקצת נוסחאות יְשֵׁזִב.

Dan 6,28.

**וְשֵׁיזִב** Dan 3,28.

**מְשֵׁיזִב** *pt.* Dan 6,28.

**לְשֵׁיזָבוּתַנָא** (al. תָ) *inf. suff.* Dan 3,17.

**לְשֵׁיזָבוּתָךְ** Dan 6,21.

**לְשֵׁיזָבוּתֵהּ** Dan 6,15.

**יְשֵׁיזִב** *3 impf.* Dan 3,17.

**יְשֵׁיזְבִנָּךְ** *suff.* Dan 6,17.

**יְשֵׁיזְבִנְכוֹן** Dan 3,15.

—v. n. pr. מִשֵׁיזַבְאֵל—

**יְצָא** v. שֵׁיצִיא; **טְאֵב** v. יְטַב

**הֲיָכִל** *interrog.* [יְכִל]

posse.

יכול בעברית.

Dan 6,21.

**יְכֵלְתָּ** *2 perf.* Dan 2,47.

**יָכִל** *pt.* Dan 3,17.4,34.

**יָכְלִין** *pl.* Dan 2,27.4,15.6,5.

**וְיָכְלָה** *f. sg.* Dan 7,21.

**תִּכּוּל** Q., **תוּכַל** K. *2 impf.* Dan 5,16$^2$.

**יִכֻּל** *3 impf.* Dan 3,29.

**יוּכַל** Dan 2,10.

—v. hebr.—

**יַמָּא** *emph.* [יַם]

mare.

יָם בעברית.

Dan 7,3.

**לְיַמָּא** Dan 7,2.

—v. hebr.—

**הוּסְפַת** (נס"א) *Ho. 3 perf. f.* [יְסַף]

addere, adiungere.

באר'מית הָפְעַל כבעברית הנפעל.

Dan 4,33.

—v. hebr.—

**יַעֲטֹהִי** (al. ־ַ ־ֹ) *pt. pl. suff.* [יְעַט]

consultare.

יָעַץ יוֹעֵץ, הִתְיָעֵץ ועֵצָה בעברית.

Esr 7,14.

**וְיָעֲטוֹהִי** (al. ־ָ) Esr 7,15.

**אִתְיָעַטוּ** *Hithpa. 3 perf. pl.* Dan 6,8.

**עֵטָא**

consilium.

Dan 2,14.

—v. hebr. יָעַץ—

**וְשֵׁיצִיא** (יתיר א') *Schaph. 3 perf.* [יְצָא]

finire.

מענין כָּלָה והשלים, ושגור בתרגומים, וכן בא באשורית בבנין שַׁפְעֵל.

Esr 6,15.

—cf. hebr. יָצָא—

**לְיַצָּבָא** *Pa. inf.* [יְצַב]

constituere.

כיצב ונצב בעברית, והטעם לעמוד על האמת.

Dan 7,19.

**יַצִּיב**

certe, certo, vere.

נכון ואמת, דקושטא קאי.

Dan 2,8.

**וְיַצִּיב** Dan 2,45.

**יַצִּיבָא** *f.* Dan 3,24.6,13.

**וְיַצִּיבָא** Dan 7,16.

—v. hebr.—

**יָקִדְתָּא** *pt. f.* [יְקַד]

ardere.

יָקַד יְקֹדֶת בעברית.

Dan 3,6.*11.15.17.21.23.26*.20.

**לִיקֵדַת** *cs.* [יְקֵדָא]

incendium.

Dan 7,11.

—v. hebr.—

**יַקִּירָה** *f.* [יַקִּיר]

gravis, nobilis.

כבעברית.

Dan 2,11.

**וִיקָרָא** *emph.* Esr 4,10.

**וִיקָר** [יְקָר]

honor.

הסורי קורא: וִיקָרָה העדיו מנה. למסורה בד' ל"ג וליקר, ומהדראוי וליקר, שאין הפרש בין הנפרד והנסמך.

Dan 2,6.7,14.

**וְלִיקַר** Dan 4,27.

**וְלִיקָר** (= קָ) Dan 4,33.

**וִיקָרָא** Dan 2,37.5,18.

**וִיקָרָה** Dan 5,20.

—v. hebr.—

**לִירַח** [יְרַח]

mensis.

חדש וכבעברית בדבור המליצי.

Esr 6,15.

**יַרְחִין** *pl.* Dan 4,26.

—v. hebr.—

**וְיַרְכָתֵהּ** *suff.* [יַרְכָא]

femur.

יָרֵךְ בעברית.

Dan 2,32.

—v. hebr.—

**וּשְׁנָתֵהּ** *suff.* [שְׁנָה, rad. יְשַׁן]

somnus.

שֵׁנָה בעברית.

Dan 6,19.

—v. hebr. שֵׁנָה rad. יָשֵׁן—

**יָתְהוֹן** *suff.* [יָת]

*nota accusativi.*

סימן ליחס הפעול, אֵת, אֶת־ בעברית.

Dan 3,12.

—v. hebr. אֵת I—

**יְתִב**

habitare.

יָשַׁב בעברית. לד"ק יְתִב והתפעל ת' יְתִיתַב.

Dan 7,9.10.

**יָתֵב** [יָתְבִין *pt. pl.* Esr 4,17.

**יִתִּב** (al. יְתִב) *3 impf.* Dan 7,26.

**וְהוֹתֵב** *Haph. 3 perf.* Esr 4,10.

—v. hebr. יָשַׁב—

**יַתִּיר**

praecipuus, excellens; *adv.* valde.

יָתֵר בעברית, בקצת נוסחאות ה׳ י״ב יַתִּירָא, ולסוראי ו׳ ד׳ יַתִּירָה.

Dan 2,31.

**יַתִּירָא** (6,4), **יַתִּירָה** *f.* Dan 3,22.4,33.5,12,14.6,4.7,7.19.

—v. hebr.—

# כ

[כְּדַב] **כִּדְבָה** *f.*

mendax.

כָּזָב בעברית.

Dan 2,9.

—v. hebr. כָּזָב—

**כָּה**

**עַד כָּה** hactenus, hucusque.

כֹּה בעברית, ובתרגומים ורז״ל כָּאן.

Dan 7,28.

—v. hebr. כֹּה—

[כְּהַל°] **כָּהֵל** *pt.*

valere.

אח אל יָכוֹל ואל כּוּל בעברית.

Dan 2,26.4,15.

**כָּהֲלִין** *pl.* Dan 5,8.8,15.

—cf. יְכִל—

[כָּהֵן] **כָּהֲנָא** *emph.*

sacerdos.

כֹּהֵן בעברית.

Esr 7,12.21.

**כָּהֲנַיָּא** *pl. emph.* Esr 6,9.16.18.7,24.

**וְכָהֲנַיָּא** Esr 7,16.

**וְכָהֲנוֹהִי** *suff.* Esr 7,13.

—v. hebr.—

[כַּוָּה] **וְכַוִּין** *pl.*

fenestra.

חלון, וכמוהו בסורית ובערבית.

Dan 6,11.

---

[כּוֹר] **כּוֹרִין** *pl.*

mensura decem bathos continens.

כֹּר בעברית, בתים עשרה יכיל.

Esr 7,22.

—v. hebr.—

[כְּכַר] **כַּכְּרִין** *pl.*

talentum.

כבעברית.

Esr 7,22.

—v. hebr.—

**כָּל־, כֹּל**

omnis, totus; כָּל־קֳבֵל v. קֳבֵל.

כבעברית.

Dan 2,10.30.35.40.44.48².3,7².10.29.4,8.9.15.34. 5,7.8.19.22. 6,4.6.8³.*13*.13.16.7,7.16.23².27 ‖ Esr 6,11.12.17.7,13.21.23.24.

**וְכָל־, וְכֹל** Dan 2,35.3,2.*3*.*5*.*7*.*10*.*15*. 4,6.32. 5,23. 6,5².24.25.7,14.27 ‖ Esr 7,16.26.

**בְּכָל־, בְּכֹל** Dan 2,39. 3,31.*6*,*26*.6,2.27 ‖ Esr 4,20.7,16.

**וּבְכָל־** Dan 2,38.

**לְכָל־, לְכֹל** Dan 2,10.12.3,28.31.*6*,*26*.4,3.17 ‖ Esr 7,21.25².

**כֹּלָּא** *emph.* Dan 2,40.4,25 ‖ Esr 5,7.

**לְכֹלָּא־** Dan 4,9.*18*.

**בְּכֻלְּהוֹן** *suff.* Dan 2,38.

**כָּלְּהוֹן** Q., **כָּלְּהֵין** K. Dan 7,19.

**וְשַׁכְלְלֵהּ** *Scha. 3 perf. suff.* [כְּלַל]

perficere.

ענינו כלות דבר והשלמתו, ובנין שַׁפעל והשתפעל שגור בתרגומים, ובדרז״ל גם הקל והשם כלל, כללים.

Esr 5,11.

**שַׁכְלִלוּ** (אשכללו K) *3 perf. pl.* Esr 4,12.

**וְשַׁכְלְלוּ** Esr 6,14.

**לְשַׁכְלָלָה** *inf.* Esr 5,3.*9*.

**יִשְׁתַּכְלְלוּן** *Ischthaph. 3 impf. pl.* Esr 4,13.16.

—v. hebr.—

---

**כֵּן**

sic, ita.

כבעברית; בתרגומים ובדרז״ל כָּךְ.

Dan 7,23.

**וְכֵן** Dan 2,24.*25*.4,11.6,7 ‖ Esr 5,3.6,2.

—v. hebr.; cf. כְּנֵמָא—

**וּכְנָוָתֵהּ** *pl. suff.*

[כְּנָת], rad. כנה

socius, collega.

חבר, וכן בסורית ואשורית ובדרז״ל כנוי, שם לוי וחבור, ומעין זה גם כנה בעברית, ע״ש; דרבים כְּנָן [כנותיו דעזרא ד׳ ז׳ שייך לחלק העברי, נשמט שם בשגגה והובא כאן].

Esr 5,6.

[**כְּנָוָתֵיהּ** Q., **כְּנָוָתֵהּ** K. Esr 4,7].

**כְּנָוָתְהוֹן** *suff.* Esr 4,9.*17*.

**וּכְנָוָתְהוֹן** Esr 4,23.5,3.*6*,*6*.*13*.

—cf. hebr.—

**כְּנֵמָא**

sic, huiusmodi.

לרש״י כמו כנאמר (כבדרז״ל אימא לי, אמור לי),׳ כדבעינן למימר לקמן, ולרד״ק מרכב מן כן־מא, כזאת.

Esr 4,8.5,4.6,13.

**וּכְנֵמָא** Esr 5,11.

—cf. כֵּן—

[כְּנַשׁ°] **לְמִכְנַשׁ** *inf.*

congregare.

אח אל כָּנַס בעברית, וכמוהו בסורית, ערבית (בשמאל) ובאשורית; ויקהל ת״א וכנש, ובדרז״ל בי כנישתא. בקצת נוסחאות וּמִתְכַּנְּשִׁין בנו״ן רפויה.

Dan 3,2.

**מִתְכַּנְּשִׁין** *Hithpa. pt. pl.* Dan 3,3.

**וּמִתְכַּנְּשִׁין** (al. נְ) Dan 3,27.

—v. hebr. כָּנַס; כְּנָת rad. כנה—

**כְּסַף**

argentum.

כבעברית. בקצת ספרים דדניאל קמוץ.

Dan 2,32 ‖ Esr 7,15.16.22.

**כַּסְפָּא** *emph.* Dan 2,35.45. 5,23. Esr 7,18.

**וְכַסְפָּא** Dan 5,2.4 ‖ Esr 5,14.6,5.

וְלָא Dan 2,43. 4,32. 5,8. 15. 6,23. 25 ‖ Esr 5,5.16.

כְּלָה (= כְּלָא) Dan 4,32.

——v. hebr.——

מַלְאֲכֵהּ *suff.*

לאך, rad. [מַלְאַךְ]

angelus.

כבעברית.

Dan 3,28.6,23.

——v. hebr.——

בְּלִבִּי *suff.* [לֵב]

cor, animus.

כבעברית לֵב ולֵבָב.

Dan 7,28.

וּלְבַב [לְבַב] Dan 4,13.7,4.

לִבְבָךְ *suff.* Dan 2,30.5,22.

לִבְבֵהּ Dan 4,13.5,20.

וְלִבְבֵהּ Dan 5,21.

——v. hebr.——

תִּלְבַּשׁ *2 impf.* [לְבַשׁ]

induere; *Haph.* vestire.

לָבַשׁ ולְבוּשׁ בעברית.

Dan 5,16.

יִלְבַּשׁ *3 impf.* Dan 5,7.

וְהַלְבִּשׁוּ *Haph. 3 perf. pl.* Dan 5,29.

לְבוּשֵׁהּ *suff.* [לְבוּשׁ]

vestimentum.

Dan 7,9.

וּלְבוּשֵׁיהוֹן *pl. suff.* [לְבוּשׁ] Dan 3,21.

——v. hebr.——

לָהֵן I

propterea.

כטעם על כן, ועיקר שרשו הֵן, וי"ם מזה הלהן תשברנה דרות.

Dan 2,6.9.4,24.

——cf. הֲלָהֵן Ruth 1,13——

לָהֵן II

praeter, sed.

כטעם אם, כי אם, רק, לא כי.

Dan 2,11.30.3,28.6,6.8.*13* ‖ Esr 5,12.

——cf. הֵן——

כְּתַב

scribere.

כבעברית, ע' הערה שם.

Dan 6,26.7,1.

כְּתַבוּ *3 perf. pl.* Esr 4,8.

כָּתְבָה [כָּתֵב] *pt. f.* Dan 5,5.

וְכָתְבָן *pl.* Dan 5,5.

כְּתִיב *pass. sg.* Esr 5,7.6,2.

נִכְתֻּב (al. נִכְתֻּב) *1 impf. pl.* Esr 5,10.

כְּתָב (al. כְּתָב)

scriptum; praeceptum; edictum, decretum.

Esr 7,22.

כִּכְתָב Esr 6,18.

כְּתָבָה, כְּתָבָא (5,7.15) *emph.* Dan 5,7.8.15.16.17.25.6,9.10.11.

וּכְתָבָא Dan 5,24.

——v. hebr.——

כְּתַל

paries.

כֹּתֶל בעברית, וכמוהו באשורית (הפעל בערבית מורה על ההדוק והדביקה בחוזקה).

Dan 5,5.

בְּכָתְלַיָּא *pl. emph.* Esr 5,8.

——v. hebr.——

# ל

לָא, [לָה]

non, nihil; הֲלָא nonne? an non?

לא בעברית (בדרז"ל לאו, מצות לא תעשה).

Jer 10,11 ‖ Dan 2,5.9.10².11².18.27.30.34.*45*.35.43.44².3,6.*11*.12³.14².15.16.18³.25.27⁴.29.4,4.6.15.5,22.23.6,3.5².6.9².*13*.14.16.18.19.23.24.27.*7*,*14*.7,14 ‖ Esr 4,13.14.16.21.6,8.9.7,22.24.25.26.

הֲלָא *interrog.* Dan 3,24.4,27.6,13.

לָא... וְלָא Dan 3,28.5,23³.

בְּכַסְפָּא Esr 7,17.

——v. hebr.; כְּעַן v. עֲנָה——

כְּפִתוּ *3 perf. pl. pass.* [כְּפַת]

vincire.

עניינו קשירה ואסירה, אח לו בארמית ושגור בדרז"ל (עבד כפות לו).

Dan 3,21.

מְכַפְּתִין *Pa. pt. pl.* Dan 3,23.24.

לְכַפָּתָה *inf.* Dan 3,20.

——כְּרָה v. כְּרָא——

וְכַרְבְּלָתְהוֹן *pl. suff.* [כַּרְבְּלָא]

pallium.

מין בגד, כטעם ודויד מְכֻרְבָּל בְּמעיל בוץ (כבל בהוספת ר') וכן באשורית, ולד"ק מצנפת הנגללת על הראש (טורבאן) ככרבלתא דתרנגולא (וי"פ את זה מן היונית κρωβύλος העלמבוש).

Dan 3,21.

——v. hebr.——

אֶתְכְּרִיַּת *Hith. 3 perf. f.* [כְּרָה]

*Hith.* dolore affectum esse, terreri.

בערבית עניינו סר וזעף, ובסורית חולי וכאב, וכן בדרז"ל כל כריהי דמערבא, יכלכל מחלהו ת"י יסובר כורהניה (ואולי מן כי יכרה איש בור (זיך פֿערגראבען) כאלו התחבא רוחו עמוק עמוק כנרתקה מפחד, וכעין מליצה זו מצויה בלשונות החיות), וע' הערה אל נְדָן.

Dan 7,15.

——cf. hebr.——

וְהַכְרִזוּ *Haph. 3 perf. pl.* [כְּרַז]

proclamare, κηρύσσειν.

שגור הרבה בדרז"ל, ולד"ק מילדי היונים הוא.

Dan 5,29.

וְכָרוֹזָא [כָּרוֹז]

praeco, κήρυξ.

Dan 3,4.

כָּרְסֵא

thronus.

כִּסֵּא בעברית, ע"ד שבט ושרביט.

Dan 5,20.

כָּרְסְיֵהּ *suff.* Dan 7,9.

כָּרְסָוָן *pl.* Dan 7,9.

——v. hebr. כִּסֵּא——

לְוָת] לְוָתָךְ *suff.*
apud; מִן־לְוָתָךְ a te.
Esr 4,12.

---

לְחֶם (al. לְחֵם)
cena, convivium.
Dan 5,1.
———v. hebr.———

לְחֵנָה] וּלְחֵנָתָךְ *suff.*
pellex, concubina.
פילגש כבתרגומים (אולי בו׳ י״ט וּלְחֵנָון?).
Dan 5,23.
וּלְחֵנָתֵהּ Dan 5,2.*3*.

---

לֵיל] לֵילְיָא *emph.* (?)
nox.
כבעברית, שומר מה מִלֵּיל.
Dan 2,19.7,2.7.*13*.
בְּלֵילְיָא Dan 5,30.
———v. hebr.———

לִשָּׁן] וְלִשָּׁן
lingua, sermo, dialectus.
לָשׁוֹן בעברית, ובהשאלה לעם; רבים סתם לְשֹׁנִין.
Dan 3,29.
לִשָּׁנָא] וְלִשָּׁנַיָּא *pl. emph.* Dan 3,4.*7*.*31*.5,*19*.6,*26*.7,*14*.
———v. hebr.———

# מ

מָא v. מָה.

מְאָה
centum; *du.* מָאתַיִן ducenti.
מֵאָה וּמָאתַיִם בעברית.
Dan 6,2‖Esr 6,17.7,22[4].
מָאתַיִן *du.* Esr 6,17.
—v. hebr.; מֹאזַנְיָא rad. אזן—

מָאן] מָאנַיָּא *pl. emph.*
vas.
כלי, וכן בסורית, ושגור בדרז״ל, ולד״ק עיקר שרשו אנה כבערבית, אשורית וכושית, ופותרין מזה אֳנִי וְאֳנִיָּה.
Esr 5,14.15.
וּמָאנַיָּא Esr 7,19.
וּלְמָאנַיָּא Dan 5,23.
מָאנֵי *cs.* Dan 5,3‖Esr 6,5.
לְמָאנֵי Dan 5,2.
———מְגִלָּה rad. גלל———

מגר] יְמַגַּר *Pa. 3 impf.*
deicere, proicere.
כבעברית.
Esr 6,12.
———v. hebr.———

וּמִנְדָּה (al. וּמִדָּה)
מִנְדָּה, מִדָּה]
tributum.
מכם, וכדונמתו בסורית.
Esr 4,20.
מִדַּת *cs.* Esr 6,8.
מִנְדָּה Esr 4,13.*7*,*24*.
———cf. hebr.———
מְדִינְתָּא v. דִּין; מְדָר v. דּוּר.

מָה
quid?; id quod, quodcunque; עַל־מָה quare? כְּמָה quam! לְמָה ne.
כבעברית, בחלק מלות הנוף, ע׳ הערה שם.
Dan 2,15.22.4,32.
מָה(־)דִי Dan 2,28.29.*45*.29.
וּמָה Esr 6,9.7,18.
כְּמָה Dan 3,33[2].
לְמָה, לְמָא (6,8) Esr 4,22. 6,8. 7,23.
—v. hebr.; מְהַךְ v. הֲלַךְ—

מוּת] לְמוֹת
mors.
מָוֶת בעברית.
Esr 7,26.
—v. hebr.; לְמַזֵא v. אֵזָא—

מְחָא] מְחַת (al. חָ) *3 perf. f.*
ferire, percutere; *Hith.* affigi.
שגור בתרגומים ובדרז״ל, וכהוראת פגע, במדבר ל״ד י״ב, וקרוב אל מחץ ומחק (אולי יש לפרש יתמחא דעזרא בהפך אתון, וכבדרז״ל מותחין אותו על העמוד).
Dan 2,35.
וּמְחַת (al. חָ) Dan 2,34.
יְמַחֵא *Pa. 3 impf.* Dan 4,32.
יִתְמְחֵא *Hithpa. 3 impf.* Esr 6,11.
———cf. hebr.———
מַחֵא Dan 5,19 v. חֲיָא;
מִחַן rad. חֲנַן.

מְטָה, מְטָא
advenire, pervenire; attingere, pertingere; accidere alicui.
הגיע, בא; שגור בתרגומים ובדרז״ל, וקרוב אל מָצָא (ומצאוהו צרות רבות ורעות).
Dan 4,25.7,13.22.
מְטָיַת (יתיר י׳) *3 perf. f.* Dan 4,21.
וּמְטָת Dan 4,19.
מְטוֹ *3 perf. pl.* Dan 6,25.
יִמְטֵא *3 impf.* Dan 4,8.*17*.
———v. hebr. מָצָא———

מְלָא] וּמְלָאת (לָ) *3 perf. f.*
complere, implere.
מָלֵא בעברית.
Dan 2,35.
הִתְמְלִי *Hith. 3 perf. pass.* Dan 3,19.
———v. hebr.———
מַלְאַךְ rad. לאך; מִלָּה rad. מלל.

מְלַח] מְלַחְנָא *1 perf. pl.*
sal comedere=servum (regis) esse.
פעל נגזר מן השם. י״מ כרתנו ברית מלח להיכל המלך, ונראה יותר שהוא כמו salarium ברומית, שכירי המלך אנחנו ועבדיו (ואולי כמו בהפך אתון לחם היכלא להמנא?).
Esr 4,14.

מְלַח
sal.
Esr 4,14.6,9.
וּמְלַח Esr 7,22.
———v. hebr.———

מֶלֶךְ
rex.
כבעברית.
Dan 2,10.37.7,1‖Esr 4,24.5,12.6,12.14.7,12.
וּמֶלֶךְ Esr 5,11.
לְמֶלֶךְ Dan 4,34.
מַלְכָּה, מַלְכָּא (Dan 2,11[a]) *emph.*

Dan 2,4. *3,9.5,10.6,22.*5.*8.26.* 4, *16.27.5,7.13.6,13.17.21.*7.10$^2$.11$^2$. 12.14.15$^2$.16.23.24$^2$.25.27$^2$. 29.31. 36.37.46.47.48.49$^2$. 3,1.2$^2$.*3.5.7.* 9. 10.12.13.17.18. 22. 24$^2$.27.28. 30. 31.4,15.19.20.21$^2$.24.25.28$^2$.5,1.2. *3.*5.6.7.8.9.10.11.12.13. 17. 18.30. 6,7.*16.*7. 8$^2$. 9. 10.-13$^3$. 14$^2$. 15.16$^2$. 17.18.19.20.22.23.24.25.26 ‖ Esr 4,8.11.14.17.23. 5,6.7. 13$^2$. *6,3.*14. 17$^4$.6,1.3.4.8.10.13. 15. 7,14.15.20. 21.23.26.

וּמַלְכָּא Dan 5,5.11.6,3.4.

לְמַלְכָּא Dan 2,16.24.25.27.28.30. 45.3,16.24.5,8.17.6,16 ‖ Esr 4,12. *13.5,8.*14.16.

מַלְכִין , מַלְכִים (Esr 4,13) *pl.* Dan 2,21.47.7,17.24$^2$ ‖ Esr 4,13. 15.19.22.

וּמַלְכִין Esr 4,20.

מַלְכַיָּא *emph.* Dan 2,37.44 ‖ Esr 7,12.

**[מַלְכָּה] מַלְכְּתָא** *emph.*

regina.

Dan 5,10$^2$.

**מַלְכוּ**

regium.

קצורו של מלכות, ובתי״ו רק בנסמך.

Dan 2,39.41.44.4,27.7,23.

וּמַלְכוּ Dan 2,39.40.7,14.

מַלְכוּת *cs.* Dan 3,33.*7,27* ‖ Esr 7, 23.

בְּמַלְכוּת Dan 4,14.22.*29.*5,21.6, 29.

וּבְמַלְכוּת Dan 6,29.

לְמַלְכוּת Esr 4,24.6,15.

מַלְכוּתָא *emph.* Dan 2,37.42.4, 26.28.5,18.6,1.2$^2$.4. 5. 8. 7,18$^2$.24.

וּמַלְכוּתָא , וּמַלְכוּתָה (2,44) Dan 2,44.7,22.27.

בְּמַלְכוּתָא Dan 5,7.16.29.

מַלְכוּתִי *suff.* Dan 4,15.33$^2$.6,27.

בְּמַלְכוּתִי Dan 7,13.

מַלְכוּתָךְ Dan 4,23.5,26.28.

בְּמַלְכוּתָךְ Dan 5,11.

מַלְכוּתֵהּ Dan 3,33.*7,27.*5,20.

וּמַלְכוּתֵהּ Dan 4,31.6,27.*7,14.*

מַלְכְוָתָא *pl. emph.* Dan 2,44.7, 23.

מַלְכְוָת *cs.* Dan 7,27.

——v. hebr.——

**[מְלַךְ] מִלְכִּי** *suff.*

consilium.

עצתי, כטעם וַיִּמָּלֵךְ לבי עלי דנחמיה.

Dan 4,24.

——v. hebr. מָלַךְ II——

**[מְלַל] מַלִּל** *Pa. 3 perf.*

loqui.

כבעברית מלל ב׳.

Dan 6,22.

מְמַלִּל (al. לֵּ) *pt.* Dan 7,8.*20.*

מְמַלְּלָא (al. לְ) *f.* Dan 7,11.

יְמַלִּל *3 impf.* Dan 7,25.

**מִלָּה**

verbum, sermo, oratio; res; decretum.

Dan 2,10.

וּמִלָּה Dan 2,9.

מִלַּת *cs.* Dan 2,10.23.3,22.

וּמִלַּת Dan 3,28.

מִלְּתָא , מִלְּתָה (2,5) *emph.* Dan 2,5.8.15.17.4,28.30. 5,15.26. 6,13. 15.7,28.

וּמִלְּתָא Dan 2,11.7,28.

מִלִּין *pl.* Dan 7,1.

וּמִלִּין Dan 7,25.

מִלַּיָּא *emph.* Dan 7,11.16.

מִלֵּי *cs.* Dan 5,10.

——v. hebr. מָלַל II——

**מִן**

*nota partitiva*: מִנְהוֹן aliquid eorum, pars eorum; ab, ex; ob, propter; ex, secundum; prae, magis quam; inde, ab; *nota privandi*: מִן־אֲנָשָׁא ut desinat esse hominem. מִן־קֳדָם v. קֳדָם.

ככל הוראותיו בעברית.

Dan 2,16.20.25.30.35.42.47.49.3, 15.17.26.4,10.11$^2$.13. 20.22. 28. 5, 2.3.13. *6,14.* 13. 19. 20. 6,8. 13. 21. 24$^2$.28.7,3$^2$.4.7.8$^2$. 11.16.17. 19.20. 23.24 ‖ Esr 4,12.15.*19.* 5,14.*6,5.* 14.17.6,4.6.11.14.7,13.20.23.

מִן־דִּי Dan 3,22.4,23 ‖ Esr 4,23.5, 12.

מִן־יַצִּיב Dan 2,8.

[מִן־קֳדָם etc. v. קֳדָם]

וּמִן־ Jer 10,11 ‖ Dan 2,41.3,17.4, 29.30.5,19.21.

וּמִן־אֱדַיִן Esr 5,16.

מִנִּי *suff.* Dan 2,5.8 ‖ Esr 4,21. 7, 13.

וּמִנִּי Dan 3,29.*4,3* ‖ Esth 4,19.*6,8.* *11.*7,21.

מִנָּךְ Dan 2,23.39.4,28.6,8.*13.*

מִנֵּהּ Dan 5,20.7,16 ‖ Esr 7,26.

וּמִנֵּהּ Dan 4,9.

מִנַּהּ (al. נָּ) Dan 7,24.

וּמִנַּהּ (al. נָּ) Dan 2,42.

מִנְּהוֹן Dan 6,3$^2$.

...מִנְּהוֹן ..., Q. מִנְּהֵן ...וּמִנְּהֵן וּמִנְּהוֹן K. Dan 2,33.41.42.

——v. hebr.——

**מָן (al. מַן־)**

quis?; מָן־דִּי quicunque.

מִי בעברית (וכן בשמות ט״ז ט״ו מָן הוא ת׳ מָה הוא).

Esr 5,3.*9.*4.

וּמָן־ (al. וּמַן־) Dan 3,6.11.15.

וּלְמַן (al. וּלְמַן) Dan 4,14.*22.29.* 5,21.

——cf. hebr. מָן Ex 16,15——

מַדָּה v. מִנְדָּה ; מַנְדְּעָה v. יְדַע.

**מְנָא מְנָה**

numerare; *Pa.* constituere, praeficere.

מְנֵה כמו מָנָה בעברית, ולמלת מְנֵא אין משקל לפי שהיא חידותית. אד״ם הכהן פותרו כמו מָנֵי = מָאנֵי, כלומר הכלים האלה (שמעלת בקדושתם) תספור ותשקול ליד הפרסים, או הכלים האלה ישובו במספר ובמשקל, והפרסים יעשו זאת; ויש מחכמי העמים שפתרוהו: מָנֶה, שְׁקֵל וּפְרָסִין (שני חצאי שקל), אמנם מי חכם כדניאל?

Dan 5,26.

מְנֵא Dan 5,25².

מְנִי (al. מַנִּי) *Pa. 3 perf.* Dan 2,24.

וּמַנִּי Dan 2,49.

מַנִּיתָ *2 perf.* Dan 3,12.

מֶנִּי *imper.* Esr 7,25.

[מִנְיָן] (al. ־ִן) לְמִנְיָן

numerus.

Esr 6,17.

—v. hebr.—

[מִנְחָה] וּמִנְחָה

donum, sacrificium incruentum.

כבעברית.

Dan 2,46.

וּמִנְחָתְהוֹן *pl. suff.* Esr 7,17.

—v. hebr.—

[rad. מנך (?) v. הַמְנִיכָא]

[מְעֵין] מְעוֹהִי *pl. t. suff.*

venter.

מְעִי, מֵעִים או מְעַיִם בעברית.

Dan 2,32.

—v. hebr.—

נְצַל v. מַצִּל; עֲלַל v. מֶעֱלֵי.

[מָרֵה], מָרֵא

dominus.

אדון, וְכן בסורית, ובדרז״ל מר; בערבית مَرْءٌ איש; ובדרז״ל אִישִׁי כהן גדול, כלומר אדני.

Dan 5,23.

וּמָרֵה Dan 2,47.

מָרְאִי (יתיר א׳) *suff.* Dan 4,16.21.

[מְרַד] וּמְרַד

seditio, rebellio.

מֶרֶד בעברית.

Esr 4,19.

[מָרָד] מָרָדָא *f.*

rebellis.

Esr 4,15.

מָרָדְתָּא (al. ־ָרָ) *emph.* Esr 4,12.

—v. hebr.—

[מְרַט̊] מְרִיטוּ *pt. pass. pl.*

evellere.

נִמְרְטוּ בעברית.

Dan 7,4.

—v. hebr.—

מְשַׁח

oleum.

שמן, שמושחין בו.

Esr 7,22.

וּמְשַׁח Esr 6,9.

—v. hebr.; מַתְּנָן v. נְתַן—

# נ

[נְבָא̊] וְהִתְנַבִּי *Hith. 3 perf.*

vaticinari.

הִתְנַבֵּא בעברית, נָבִיא וּנְבוּאָה.

Esr 5,1.

[נְבִיא] נְבִיָּאה (יתיר ה׳) *emph.*

propheta.

Esr 5,1.6,14.

נְבִיאַיָּא [נְבִיאַיִּן] *pl. emph.* Esr 5,1.2.

[נְבוּאָה] בִּנְבוּאַת *cs.*

vaticinatio.

Esr 6,14.

—v. hebr.—

[נְבִזְבָּה] וּנְבִזְבְּיָתָה *pl. suff.*

donum.

להקדמונים מן הפעל בזבז, כבדרז״ל (המבזבז אל יבזבז יותר מחומש) וכטעם פזר ובזר, ולהאחרונים יסודתו בשפת פרס (בחלוף ג׳ בז׳), ע״כ הובא בסדר הא״ב.

Dan 2,6.

וּנְבִזְבְּיָתָךְ (al. ־ְבִ) *pl. suff.* Dan 5,17.

נֶבְרַשְׁתָּא

candelabrum.

מנורה, וכן בסורית ובערבית, ובמשנה דיומא הילני המלכה עשתה נברשת של זהב (לר״ק מקורו פרסי, ולד״א מרכב מן נבר־אש והנו״ן למשקל).

Dan 5,5.

[נְגַד̊] נָגֵד *pt.*

manare, fluere.

נמשך, וכמוהו בסורית, ערבית (נזילת הזעה) וכושית (הליכה), ובפרקי אבות נגיד שמה אבד שמה (ובתרגום וינוע ונגיד ע״ש פשיטת ידים ורגלים, או כענין הלך לעולמו), ע׳ הערה אל נָגִיד.

Dan 7,10.

נֶגֶד

versus.

כבעברית.

Dan 6,11.

—v. hebr.—

[נְגַהּ] vel נְגַהּ בִּנְגָהָא *emph.*

lux; בְּנָ׳ prima luce.

כבעברית, והטעם כאור הבקר.

Dan 6,20.

—v. hebr.—

הִתְנַדַּבוּ *Hithpa. 3 perf. pl.* [נְדַב̊]

*Hith.* promptum se praebere, sponte dare.

כבעברית. הִתְנַדָּבוּת מקור כעין שֵׁם, ע״מ התחברות וכמו ששגור בדרז״ל.

Esr 7,15.

מִתְנַדַּב *pt.* Esr 7,13.

מִתְנַדְּבִין *pl.* Esr 7,16.

הִתְנַדָּבוּת *inf.* Esr 7,16.

—v. hebr.; נִדְבָּךְ rad. דבך—

[נְדַד̊] נַדַּת *3 perf. f.*

fugere.

נָדַד בעברית, אח אל נוד.

Dan 6,16.

—v. hebr.; cf. נוד—

נִדְנֶה (al. ־ֶ)

vagina.

כבעברית; לד״ק משקלו נָדָן, והידוע נִדְנָה = נִדְנָהּ, ולד״א כמו נִדְנֵהּ בכנוי (השבעים תרגמו בכנוי מדבר בעדו); ר״ה וויס גורס בִּנְיַן דְּנָה.

וע׳ הערה אל כְּרָא או כְּרָה.

Dan 7,15.

—v. hebr.—

נְהַר

fluvius, flumen.

נָהָר בעברית.

Dan 7,10.

נַהֲרָא (4,16), נַהֲרָה *emph.* Esr 4,10.*17*.11.16.20.5,3.*6*.*6*,*6*.*13*.6,6. *7*,*21*.*25*.8.

נְהוֹרָא Q., נְהִירָא K. *emph.*
נְהִיר vel נְהוֹר]

lux.

כבתרגומים ובדרז"ל, והפעל בעברית; האותה עם נָהַר כאחוֹת אור עם יאור.

Dan 2,22.

נַהִירוּ

illuminatio, intellegentia.

כמו נַהִירוּת, והטעם אור הדעת.

Dan 5,11.

וְנַהִירוּ Dan 5,14.

—v. hebr.—

תְּנֻד 3 *impf. f.* [נוּד

fugere.

כבעברית, אח אל נדד.

Dan 4,11.

—v. hebr.; cf. נְגַד—

נִיחֹחִין *pl.* [נִיחוֹחַ, rad. נוּחַ

odores suaves, suffimenta.

כבעברית.

Esr 6,10.

וְנִיחֹחִין Dan 2,46.

—v. hebr.—

נְוָלוּ

coenum, sterquilinium.

בא על שני משקלים. הפעל מצוי בסורית, הפֹעל והתאר מְנֻוָּל שגור הרבה בדרז"ל, וקרוב אל נבל בעברית, וכענין וישימוהו למחראות דמ"ב י' כ"ז.

Esr 6,11.

נְוָלִי Dan 2,5.3,29.

—(cf. hebr. נְבַל)—

נוּר

ignis.

אש, מקור האור ונהרה, ומזה בעברית נֵר, מְנוֹרָה, תַּנּוּר.

Dan 3,27.7,9².10.

נוּרָא *emph.* Dan 3,6.*11*.*15*.*17*. *21*.*23*.*26*.20.22.24.25.26.27.

—v. hebr.—

נָזִק *pt.* [נְזַק°

damno affici; *Haph.* damnum afferre.

ידוע ומפורסם בדרז"ל ובנזק המלך דאסתר (הה' בארם מחברו עם نقص בערבית, בהפך אתון ובחלוף ז' בצ').

Dan 6,3.

וּמְהַנְזְקַת *Haph. pt. f. cs.* Esr 4,15.

לְהַנְזָקַת *inf. cs.* Esr 4,22.

תְּהַנְזִק 3 *impf. f.* Esr 4,13.

—v. hebr.—

נְחָשׁ

aes.

נְחֹשֶׁת בעברית.

Dan 2,32.7,19.

וּנְחָשׁ Dan 4,12.*20*.

נְחָשָׁא *emph.* Dan 2,35.39.45.5, 4.*23*.

—v. hebr. נְחֹשֶׁת—

נָחֵת *pt.* [נְחַת°

descendere; *Haph.* deferre; deponere.

ירד כבעברית.

Dan 4,10.20.

מְהַחֲתִין *Haph. pt. pl.* Esr 6,1.

אֲחֵת *imper.* Esr 5,15.

וְתַחֵת 2 *impf.* Esr 6,5.

הָנְחַת *Ho.* 3 *perf.* Dan 5,20.

—v. hebr.—

נִטְלֵת 1 *perf.* [נְטַל°

tollere.

נָשָׂאתִי, כבעברית וינטלם וינשאם.

Dan 4,31.

וּנְטִילַת *pass.* 3 *perf. f.* Dan 7,4.

—v. hebr.—

נִטְרֵת 1 *perf.* [נְטַר°

servare.

נָטַר בעברית, אח אל נצר.

Dan 7,28.

—v. hebr.—

נִכְסִין *pl. t.* [נְכַס?

opes.

נְכָסִים בעברית, ושגור הרבה בדרז"ל.

Esr 7,26.

וּמָנִכְסֵי *cs.* Esr 6,8.

—v. hebr.; (כִּנְמָא v. נְמָא)—

נְמַר

pardus.

נָמֵר בעברית.

Dan 7,6.

—v. hebr.—

יִתְנְסַח *Hithpe.* 3 *impf.* [נְסַח°

evelli.

כבעברית.

Esr 6,11.

—v. hebr.—

לְנַסָּכָה (נס"א) *Pa. inf.* [נְסַךְ°

libare.

כבעברית נָסַךְ א'.

Dan 2,46.

וְנִסְכֵּיהוֹן *pl. suff.*
נְסַךְ vel נְסֵךְ]

libamen.

Esr 7,17.

—v. hebr.—

נְסַק v. סְלֵק.

נְפַל

cadere, accidere.

נָפַל בעברית, ונאמר על הקול כטעם דבר שלח ביעקב ונפל בישראל (בדרז"ל נפל פיתקא מן שמיא, כענין יצאה בת קול). בקצת נוסחאות בעזרא די־יִפֶּל־לָךְ.

Dan 2,46.4,28.

נְפַלוּ 3 *perf. pl.* Dan 3,23.

וּנְפַלוּ K., וּנְפַלָה Q. Dan 7,20.

נָפְלִין *pt. pl.* Dan 3,7. [נָפֵל

יִפֵּל 3 *impf.* Dan 3,6.*11*.10‖Esr 7,20.

תִּפְּלוּן 2 *impf. pl.* Dan 3,5.15.

—v. hebr.—

נְפַק

exire, egredi; *Haph.* afferre.

יָצָא, כמוהו בתדמורית, סורית וערבית, ושגור הרבה בתרגומים ובדרז"ל (קרוב אל נפץ ופוץ

בעברית, יָפוּצוּ מעינותיך חוצה, ואל פוג, ויפג לבם).

Dan 2,14.

נֶפְקַת *3 perf. f.* Dan 2,13.

נְפַקוּ K., נְפַקָה Q. *3 perf. pl.* Dan 5,5.

וְנָפֵק *pt.* Dan 7,10.

נָפְקִין *pl.* Dan 3,26.

פֻּקוּ *imper. pl.* Dan 3,26.

הַנְפֵּק *Haph. 3 perf.* Dan 5,2‖ Esr 5,14.*6*,*5*.14.

הַנְפִּקוּ *3 perf. pl.* Dan 5,3.

[נִפְקָא] נִפְקְתָא *emph.*

sumptus.

הוצאה, שגור בדרז"ל בנגוד אל הכנסה.

Esr 6,8.

וְנִפְקְתָא Esr 6,4.

---

[נִצְבָּא] נִצְבְּתָא *emph.*

firmitas, durities.

חזק וקושי (ואולי יש לתרגמו בעשטאנדטהיילע).

Dan 2,41.

——v. hebr.——

[°נְצַח] מִתְנַצַּח *Hithpa. pt.*

superare.

מתנבר, או כטעם לְנַצֵּחַ על מלאכת בית י"י.

Dan 6,4.

——v. hebr.——

[°נְצַל] וּמַצִּל *Haph. pt.*

servare, liberare.

כבעברית.

Dan 6,28.

לְהַצָּלָה *inf.* Dan 3,29.

לְהַצָּלוּתֵהּ *suff.* Dan 6,15.

——v. hebr.——

נְקֵא

purus.

נקי בעברית.

Dan 7,9.

——v. hebr.——

[°נְקַשׁ] (נָקְשׁ) נָקְשָׁן *pt. pl.*

collidere.

דופקות, קרוב בהוראתו אל ינקש נושה, ומצוי בדרז"ל בהפעיל (הקיש על המריש, מקיש בקורנס) וע"ד המרבעים קשקש.

Dan 5,6.

——cf. hebr.——

[נְשָׂא] וּנְשָׂא

auferre, tollere; *Hithpa.* se efferre.

נָשָׂא בעברית.

Dan 2,35.

שֵׂא *imper.* Esr 5,15.

מִתְנַשְּׂאָה *Hithpa. pt. f.* Esr 4,19.

——v. hebr.; נְשִׁין v. אֱנָשׁ——

[נִשְׁמָא] נִשְׁמְתָךְ *suff.*

spiritus, anima.

נְשָׁמָה בעברית, והידוע נִשְׁמְתָא.

Dan 5,23.

——v. hebr.——

נְשַׁר

aquila.

נֶשֶׁר בעברית; רבים ידוע נִשְׁרַיָּא.

Dan 7,4.

כְּנִשְׁרִין *pl.* Dan 4,30.

——v. hebr.——

[נִשְׁתְּוָן] הַנִּשְׁתְּוָן

epistula.

לד"ק שרשו שוה, כלומר העתקה השוה בדמותה ובצלמה (קאפיע), או שאותיות הכתב היו שוות אל הלשון, היינו בלשון ובכתב ארם, ובאמת יסודתו בשפת פרס نوشتن או نبشتن מכתב, אגרת או ספר, וכן פירש"י והגאון.

Esr 4,7.7,11.

נִשְׁתְּוָנָא *emph.* Esr 4,18.23.5,5.

---

[°נְתַן] לְמִנְתַּן *inf.*

dare.

נָתַן וּמַתָּנָה בעברית.

Esr 7,20.

תִּנְתֵּן *2 impf.* Esr 7,20.

יִנְתֶּן־ *3 impf.* Dan 2,16.

יִתְּנִנַּהּ (al. יִתְּנִנָּהּ) *suff.* Dan 4,14.*22*.*29*.

יִנְתְּנוּן *3 impf. pl.* Esr 4,13.

[מַתְּנָא] מַתְּנָן *pl.*

donum.

Dan 2,6.

וּמַתְּנָן Dan 2,48.

מַתְּנָתָךְ *suff.* Dan 5,17.

[נְתִין] נְתִינַיָּא *pl. emph.*

minister Levitarum.

נתינים בעברית; רבים פשוט נְתִינִין.

Esr 7,24.

——v. hebr.——

[נְתַר] אַתַּרוּ *Haph. imper. pl.*

deicere, decutere.

הַשְׁלִיכוּ; כמוהו בסורית, ובערבים (בתי"ו רפויה) ובדרז"ל נָשַׁר (פירות הנושרין, משיר את השער), וקרוב אל נָשַׁל בעברית. ע' הערה אל נָשַׁר ואל נֶתֶר העברי.

Dan 4,11.

——cf. hebr.——

## ס

שַׂבְּכָא v. סַבְּכָא.

[°סְבַל] מְסוֹבְלִין *Poal pt. pl.*

portare, erigere.

כבעברית, והטעם יִנָּשְׂאוּ או יֵעָשׂוּ (ואולי יש לגרום מסרבלין וכטעם ישללנו, או אִשֵּׁהוּ מן אִשֶּׁה, ומסובלין במובן סבלונות בדרז"ל?).

Esr 6,3.

——v. hebr.——

[°סְבַר] וְיִסְבַּר *3 impf.*

sentire, putare.

כשובר בחומה דנחמיה, וסבר וסברא השגור הרבה בדרז"ל.

Dan 7,25.

——v. hebr. שָׂבַר——

סְגִד

procumbere, adorare.

כבעברית.

Dan 2,46.

[סְגִד] סָגְדִין *pt. pl.* Dan 3,7.12.*14*.

וְיִסְגֻּד *3 impf.* Dan 3,6.*11*.10.

נִסְגֻּד *1 impf. pl.* Dan 3,18.

תִּסְגְּדוּן 2 *impf. pl.* Dan 3,15.
וְתִסְגְּדוּן Dan 3,5.15.
יִסְגְּדוּן 3 *impf. pl.* Dan 3,28.

v. hebr.

[סְגַן] סִגְנִין *pl.*
praefectus.
סְגָנִים בעברית.
Dan 2,48.

סִגְנַיָּא *emph.* Dan 3,2.3,27.6,8.

v. hebr.

[סְגַר] וּסֲגַר
concludere.
סָגַר בעברית.
Dan 6,23.

v. hebr.

[סוּמְפֹּנְיָה], סוּמְפֹּנְיָה
συμφωνία, instrumentum musicum (duae tibiae per saccum transmissae).
מקורו ביונית.
Dan 3,5.

וְסוּמְפֹּנְיָה Dan 3,15.
וְסוּפֹּנְיָה Q., וְסִיפֹּנְיָה K. Dan 3,10.

---

[סוּף]° סָפַת 3 *perf. f.*
finiri, impleri, eventu comprobari; *Haph.* finem facere.
נתמלאה ונשלמה, וכטעם לְכַלּוֹת דבר י״י.
Dan 4,30.

וְתָסֵף *Haph.* 3 *impf. f.* Dan 2,44.

[סוֹף] לְסוֹף
finis.
Dan 4,8.19.

סוֹפָא *emph.* Dan 6,27.7,26.28.

v. hebr.

[סְלִק]° סִלְקַת, סִלְקָ 3 *perf. f.*
ascendere; *Haph.* asportare.
שגור הרבה בתרגומים ובדרז״ל, ובהפעיל משרש נסק (או הַסִּקוּ = הַסְלִקוּ, לְהַנְסָקָה = לְהַסְלָקָה).
Dan 7,8.20.

סְלִקוּ 3 *perf. pl.* Dan 2,29 ‖ Esr 4,12.

[סְלִק] סָלְקָן *pt. pl.* Dan 7,3.
הַסִּקוּ *Haph.* 3 *perf. pl.* Dan 3,22.
לְהַנְסָקָה *inf.* Dan 6,24.
וְהֻסַּק *Ho.* 3 *perf.* Dan 6,24.

v. hebr. נָסַק

[סְעַד]° מְסַעֲדִין *Pa. pt. pl.*
adiuvare.
סָעַד בעברית.
Esr 5,2.

v. hebr.

סָפַר
scriba, litteratus homo.
סֹפֵר בעברית, והרי הוא כבינוני סָפַר.
Esr 7,12.*21*.

סָפְרָא *emph.* Esr 4,8.*9*,*17*.*23*.

סְפַר
liber.
סֵפֶר בעברית.
Esr 6,18.

בִּסְפַר Esr 4,15².
וְסִפְרִין *pl.* Dan 7,10.
סִפְרַיָּא *emph.* Esr 6,1.

v. hebr.

[סַרְבָּל] וְסַרְבָּלֵיהוֹן *pl. suff.*
tunica, *al.* bracae, σαράβαρα (шарвáры).
לבוש, כמוהו בעברית ומצוי בדרז״ל, ולד״א מקורו בשפת פרס, מכנסים רחבים.
Dan 3,27.

בְּסַרְבָּלֵיהוֹן Dan 3,21.

---

[סָרַךְ] סָרְכִין *pl.*
minister regius.
Dan 6,3.

סָרְכַיָּא *emph.* Dan 6,4.*5*.*7*.
סָרְכֵי *cs.* Dan 6,8.

---

[סְתַר] סַתְרֵהּ 3 *perf. suff.*
occultare; evertere.
סתר בהוראת פריצת הבנין (ובהשאלה על סתירת דעה וסברא) שגור הרבה בדרז״ל; ולד״ק מזה וישתרו להם עפלים, כלומר פרצו בהם (ויהיה לפ״ז סתר מן המורים דבר והפכו, שכל הפרוץ יִגָּלֶה וְיֵרָאֶה לעין).
Esr 5,12.

וּמְסַתְּרָתָא *Pa. pt. pass. pl. f.* Dan 2,22.

v. hebr.

# ע

עֲבַד
facere, conficere; tractare; observare.
עָבַד בעברית.
Dan 3,1.32.5,1.

עֲבַדְתְּ 2 *perf.* Dan 4,32.
עַבְדֵת 1 *perf.* Dan 3,15.6,23.
עֲבַדוּ 3 *perf. pl.* Jer 10,11 ‖ Esr 6,13.
וַעֲבַדוּ Esr 6,16.
עָבֵד *pt.* Dan 4,32.6,11 ‖ Esr 6,26.
וְעָבֵד Dan 6,28.
עָבְדָא *f.* Dan 7,21.
עָבְדִין *pl.* Esr 4,15.
לְמֶעְבַּד *inf.* Esr 4,22.7,8.
תַּעַבְדוּן 2 *impf. pl.* Esr 6,8.7,18.
מִתְעֲבֵד, מִתְעֲבֵד־ *Hith. pt.* Esr 4,19.7,26.
מִתְעַבְדָא *f.* Esr 5,8.
יִתְעֲבֵד, יִתְעֲבֵד (Esr 6,12.7,21) 3 *impf.* Dan 3,29 ‖ Esr 6,11.12.7,*21*.7,23.
תִּתְעַבְדוּן 2 *impf. pl.* Dan 2,5.

עֲבֵד
servus.
עֶבֶד בעברית.
Dan 6,21.

[עַבְדִין] עַבְדָךְ (יתיר י׳) *pl. suff.* Esr 4,11.
לְעַבְדָיךְ (יתיר י׳) Dan 2,4.
עַבְדוֹהִי Dan 3,26 ‖ Esr 5,11.
לְעַבְדוֹהִי Dan 2,7.3,28.

**עֲבִידָא] עֲבִידְתָּא**
opus, negotium.
עֲבוֹדָה בעברית.
Dan 2,49.
**וַעֲבִידְתָּא** Esr 5,8.
**עֲבִידַת** *cs.* Dan 3,12 ‖ Esr 4,24.6,18.
**לַעֲבִידַת** Esr 6,7.

**מַעְבַד] מַעְבָדוֹהִי** *pl. suff.*
factum.
Dan 4,34.
—v. hebr.—

**עֲבַר**
trans.
עֵבֶר הנהר בעברית.
Esr 4,10.*17*.11.20. 5,3.*6*.6,*13*. 6,8.
**בַּעֲבַר** Esr 4,16.5,6.*6*,6.7,*21*.*25*.
—v. hebr.—

**עַד**
usque ad, ad, intra, donec; עַד־אָחֳרֵן postremo.
כבעברית; עַד־דִּבְרַת כמו עַל־דִּבְרַת.
Dan 4,14.6,8.*13*.7,12.25.26.28 ‖ Esr 4,21.24.5,5.6,15.
**עַד דִּי** Dan 2,9.34.4,20.22.*29*.30. 5,21.6,25.7,4.9.11.22.
**עַד ... וְעַד** Dan 7,18 ‖ Esr 7,22².
**וְעַד** Dan 2,20.4,5.6,15.7,13 ‖ Esr 5,16.
—v. hebr. עַד I—

**עֲדָה] עֲדָת** *3 perf. f.*
interire, abrogare, tollere; transire; *Haph.* demere, removere.
עָבַר, כבעברית, לא עדה עליו שחל.
Dan 3,27.4,28.
**יֶעְדֵּה** *3 impf.* Dan 7,14.
**תֶּעְדֵּה** *3 impf. f.* Dan 6,9.*13*.
**הֶעְדִּיו** *Haph. 3 perf. pl.* Dan 5,20.7,12.
**מְהַעְדֵּה** *pt.* Dan 2,21.
**יְהַעְדּוֹן** *3 impf. pl.* Dan 7,26.
—v. hebr. עַד III et עָדָה I—

**עִדָּן**
tempus.
עֵת בעברית. ע' הערה אל עָדָה ח"א.
Dan 7,25.
**וְעִדָּן** Dan 7,12.
**עִדָּנָא** *emph.* Dan 2,8.9.
**בְּעִדָּנָא** Dan 3,5.*15*.
**עִדָּנִין** *pl.* Dan 4,13.20.22.*29*.
**וְעִדָּנִין** Dan 7,25.
**עִדָּנַיָּא** *emph.* Dan 2,21.
—cf. hebr. עֵדָה p. 507a—

**עוֹד**
dum, vix.
כבעברית.
Dan 4,28.
—v. hebr.—

**עֲוָיָא] וַעֲוָיָתָךְ** *pl. suff.*
(al. וַעֲוָיָתָךְ)
perversitas, iniquitas.
עָוֹן בעברית.
Dan 4,24.
—v. hebr.—

**עוֹף**
avis, (coll.) aves.
כבעברית.
Dan 7,6.
**וְעוֹף־** Dan 2,38.
—v. hebr.—

**עוּר] כְּעוּר**
pluma, pala.
מוֹץ, וכן בסורית, ובערבית בהוראת גרגרים ואבק (,,ואולי חסר גרגר מן נעורת של פשתן, כי המוץ הוא הדק הנגער מן התבן" רד"ק).
Dan 2,35.

**עֵז] עִזִּין** *pl.*
capra.
כבעברית.
Esr 6,17.
—v. hebr.—

**עִזְקָא] וּבְעִזְקַת** (al. קְ) *cs.*
annulus signatorius.
טבעת החותם, וכטעם ויעזקהו.
Dan 6,18.
**בְּעִזְקְתֵהּ** *suff.* Dan 6,18.
—v. hebr.; עַמָּא v. עַם—

**עַיִן] וְעַיִן** *cs.*
oculus; *trop.* praesidium dei.
כבעברית.
Esr 5,5.
**עַיְנִין** *pl.* Dan 7,8.
**וְעַיְנִין** Dan 7,20.
**כְּעַיְנֵי** [עַיְנִין] *du. cs.* Dan 7,8.
**עַיְנַי** *suff.* Dan 4,31.
—v. hebr.—

**עִיר**
custos, vigil, ἐγρήγορος, *al.* nuntius (angelorum species).
להקדמונים ע"ש שהוא ער תמיד, לא ינום ולא יישן, וכ"ת השבעים והירונימוס, ולד"א כמו ציר, שליח, מלאך (ואולי קרוב אל غير, אח אל בָּעִר, וכטעם שָׂרָף?).
Dan 4,10.20.
**עִירִין** *pl.* 4,14.

---

**עַל**
in, ad, apud; contra, pro.
כבעברית.
Dan 2,10.15.18.24.28.29.30.34. 46.48².49.3,12.19².29.4,2.7.10.21. 26.5,5.7.*29*.16.6,2.4².7.*16*.11.13. 18.7,1.6.16².19 ‖ Esr 4,8.11.17.19. 20.22.23.5,1.5.6.15.17.6,7.17.18. 7,14.17.23.
**עַל־דְּנָה** Esr 4,15.22.5,17.
**וְעַל** Dan 4,33.5,23.6,14.15.7,4.20 ‖ Esr 7,18.
**עֲלַי** *suff.* Dan 4,31.33².7,28.
**עֲלֶינָא** Esr 4,12.18.5,17.
**עֲלָיךְ** (יתיר י') Dan 3,12.4,22.*29*.24. 5,14.16.6,14 ‖ Esr 7,18.
**עֲלוֹהִי** (Esr 6,11), **עֲלֹהִי** Dan 3,28.4,13.20.5,9.29.6,5.6.15.19.24 ‖ Esr 4,11.5,7.6,11.
**עֲלַיהּ** (יתיר י') Dan 4,14.5,21.
**עֲלֵיהֹם**, **עֲלֵיהוֹן** (7,24) Esr 5,1.3. 7,24.

**עֵלָּא] וְעֵלָּא**
supra.
למעלה, בדרז"ל עילא.
Dan 6,3.

[עֲלָה vel עֲלַת] *pl.* לַעֲלָוָן
holocaustum.
עוֹלָה בעברית.
Esr 6,9.

[עִלָּי] *emph.* עִלָּאָה Q., עִלָּיָא K.
supremus.
הַנַּעֲלֶה, העליון, והמשקל כגֹלת עֲלִיּוֹת.
Dan 3,26.32. 4,14.22,29.21. 5,18. 21.7,25.
וּלְעִלָּאָה Q., וּלְעִלָּיָא K. Dan 4,31.
[עֶלְיוֹן] עֶלְיוֹנִין *pl.* Dan 7,18.22. 25.27.

[עִלִּית] בְּעִלִּיתֵהּ *suff.*
cubiculum superius.
עֲלִיָּה בעברית.
Dan 6,11.
—v. hebr.—

I [עֲלַל] על
intrare, ingredi; *Haph.* introducere.
Dan 2,16.24.4,5.6,11.
עָלַּת Q., עַלַּלַת K. Dan 5,10.
עָלִּין Q., עַלְלִין K. *pt. pl.* Dan 4,4.5,8.
הַנְעֵל *Haph. 3 perf.* Dan 2, 25.6,19.
הַעֵלְנִי *imper. suff.* Dan 2,24.
לְהַעָלָה *inf.* Dan 5,7.
לְהַנְעָלָה Dan 4,3.
הֻעַל *Ho. 3 perf.* Dan 5,13.
הֻעַלוּ *3 perf. pl.* Dan 5,15.

[מֶעָל] מֶעָלֵי *pt.*
(al. מֶעָלֵי)
occasus solis.
ביאת השמש ושקיעתה, ובא ברבים כבדרו״ל.
Dan 6,16.

עִלָּה
causa, species.
סבה ועלילה.
Dan 6,5².6.
—cf. hebr. עֲלִילָה—

עָלַם
aeternitas.
עוֹלָם בעברית.
Dan 3,33.7,27.4,31.7,14.7,18.
עָלְמָא *emph.* Dan 2,20. 4,31.7, 18‖Esr 4,15.19.
לְעָלְמִין *pl.* Dan 2,4.3,9.5,10.6,7. 22.44.6,27.
עָלְמַיָּא *emph.* Dan 7,18.
לְעָלְמַיָּא Dan 2,44.
—v. hebr.—

[עֲלַע] עִלְעִין *pl.*
costa, *al.* dens.
צלע בעברית, וכ״ת השבעים, ולד״ק שִׁנַּיִם גדולות וחזקות (פאַנגצאֶהנע), וקרוב אל מלתעות או מתלעות.
Dan 7,5.
—v. hebr. צֶלַע—

עִם־
apud, cum; dum.
כבעברית.
Dan 2,11.18. 43². 3,33. 4,31. 5,21. 22.7,2.13.21‖Esr 6,8.7,16.
וְעִם־ Dan 4,12.20.22.29.5,21.
עִמִּי *suff.* Dan 3,32.
עִמָּךְ Esr 7,13.
עִמֵּהּ Dan 2,22.
וְעִמְּהוֹן Esr 5,2.
—v. hebr.—

עַם
populus.
כבעברית.
Dan 3,29.
וְעַם Esr 6,12.
לְעַם Dan 2,44.7,27.
עַמָּא *emph.* Esr 7,13.16.25.
וְעַמָּה Esr 5,12.
[עַמְמִין] עַמְמַיָּא *pl. emph.* Dan 3,4.7.31.5,19.6,26.7,14.7.
—v. hebr.—

[עֲמִיק] עֲמִיקָתָא *pl. emph.*
profundus, obstrusus.
עָמוֹק בעברית.
Dan 2,22.
—v. hebr.—

[עֲמַר] כַּעֲמַר
lana.
צֶמֶר בעברית.
Dan 7,9.
—v. hebr. צֶמֶר—

[עֲנָה vel עֲנָא] *3 perf. f.* (al. בָ) עֲנַת
respondere; alloqui, loqui coepisse.
עָנָה בעברית; בא תמיד בקשור אמר.
Dan 5,10.
עֲנוֹ *3 perf. pl.* Dan 2,7.10.3,9. 16.6,14.
עָנֵה *pt.* 2,5.8.4,16.15.3,19.24.25. 26.20.5,17.7,2.26.4,27.5,7.13.6, 13.17.21.27.47.3,14.28.4,16.
עָנַיִן *pl.* Dan 3,24.

כְּעַן
iam, nunc; *al.* ergo, igitur; וּכְעֶנֶת ,וּכְעֶת et cetera(?).
מענין עונה, עת, כלומר עתה; כענת או כעת לד״ק שם אומה (אולי יש לגרוס וכנותהון ?).
Dan 3,15.4,34.5,12.16.6,9‖Esr 4, 13.14.21.5,16.6,6.
וּכְעַן Dan 2,23.5,15‖Esr 5,17.
וּכְעֶנֶת Esr 4,10.11.7,12.
וּכְעֶת Esr 4,17.
—v. hebr. עָנָה et עֵת—

[עֲנִי vel עֲנֵא] *pl.* (בָ =) עֲנָיִן
pauper, miser.
עָנִי,עָנָו בעברית.
Dan 4,24.
—v. hebr.—

[עֲנָן] *pl. cs.* עֲנָנֵי
nubes.
עָנָן בעברית.
Dan 7,13.
—v. hebr.—

[עֲנַף] *pl. suff.* (al. פּ) עַנְפוֹהִי
ramus.
עָנָף בעברית.
Dan 4,11.
וּבְעַנְפּוֹהִי (al. פּ) Dan 4,9.18.
—v. hebr.—

[עֲנַשׁ] לַעֲנָשׁ
multa, poena pecuniaria.
עֹנֶשׁ בעברית.
Esr 7,26.
—v. hebr.; עֲנָת v. עֲנָא—

[עֳפִי] עָפְיַהּ suff.
frons (arborum).
בעברית בא רק ברבים עֳפָאִים.
Dan 4,9.11.
וְעָפְיַהּ Dan 4,18.
—v. hebr.—

עֲצִיב
dolore affectus, tristis.
עָצוּב בעברית.
Dan 6,21.
—v. hebr. עָצַב II—

[עֲקַר] אֶתְעֲקַרוּ K. Hith. 3 perf. pl.
אִתְעֲקַרָה Q.
evelli.
עָקַר בעברית. בקצת נוסחאות אִתְעֲקָרוּ.
Dan 7,8.

[עִקָּר?] עִקַּר cs.
radix, truncus, stirps.
שגור הרבה בדרז"ל, ובעברית מורה הפעל על ההפך, העקירה, כידוע.
Dan 4,12.*20*.23.
—v. hebr.—

[עָר] לְעָרָיךְ (יתיר י׳) suff.
inimicus.
צר, וכטעם ויהי ערך דש"א כ"ה ט"ז.
Dan 4,16.
—v. hebr.—

[עֲרַב] מְעָרַב Pa. pt. pass.
miscere.
כבעברית, ויתערבו בגוים.
Dan 2,41.*43*.
מִתְעָרַב Hithpa. pt. Dan 4,23.
מִתְעָרְבִין (al. רְ) pl. Dan 2,43.
—v. hebr. עָרַב I—

[עֲרָד] עֲרָדַיָּא pl. emph.
onager.
עָרוֹד בעברית ובדרז"ל.
Dan 5,21.
—v. hebr.—

[עַרְוָה] וְעַרְוַת cs.
damnum.
עֶרְוָה בעברית, ובא במובן פחיתות ונזק.
Esr 4,14.
—v. hebr.—

[עֲשַׂב] בַּעֲשַׂב
herba, gramen.
עֵשֶׂב בעברית.
Dan 2,12.
עִשְׂבָּא emph. Dan 4,29.5,21.
וְעִשְׂבָּא Dan 4,22.30.
—v. hebr.—

עֲשַׂר f.
decem, pl. עֶשְׂרִין viginti.
עֶשֶׂר, עֲשָׂרָה וְעֶשְׂרִים בעברית.
Dan 4,26.7,7.20.24 ‖ Esr 6,17.
עַשְׂרָה m. Dan 7,24.
וְעֶשְׂרִין pl. Dan 6,2.
—v. hebr.—

[עֲשַׁת] עֲשִׁית pt. pass. (?)
cogitare, machinari.
הִתְעַשֵּׁת בעברית.
Dan 6,4.
—v. hebr. עָשַׁת—

[עֲתִיד] עֲתִידִין pl.
paratus.
כבעברית.
Dan 3,15.
—v. hebr.—

עַתִּיק
antiquus.
כבעברית, והדברים עתיקים, וכטעם כַּבִּיר.
Dan 7,13.22.
וְעַתִּיק Dan 7,9.
—v. hebr.—

## פ

פֻּם v. פּוּם.

פֶּחָה
praefectus provinciae.
ע׳ הערה אל פֶּחָה בחלק העברי.
Esr 5,14.

פַּחַת cs. Esr 5,3.*6*.6,6.6,7.
וּפַחֲוָתָא pl. emph. Dan 3,2.3, *27*.6,8.
—v. hebr.—

פֶּחָר
figulus.
יוֹצֵר (כלי חרש); כמוהו בסורית, ערבית ואשורית.
Dan 2,41.

פַּטְּשֵׁיהוֹן (יתיר י׳) pl. suff.
[פַּטִּישׁ vel פְּטַשׁ]
(פְּטִישֵׁיהוֹן vel פַּטִּישֵׁיהוֹן K.)
chlamis.
מין בגד, וטעם השם לא התברר יפה, ולפי מדרש תנחומא מכסה על הירכים.
Dan 3,21.

[פְּלַג°] פְּלִיגָה pt. pass. f.
dividere.
כבעברית, בתרגומים ובדרז"ל.
Dan 2,41.

[פְּלַג] וּפְלַג
dimidium.
חֲצִי, פלגא בתרגומים ובדרז"ל.
Dan 7,25.

[פְּלֻגָּה] בִּפְלֻגָּתְהוֹן pl. suff.
classis.
מחלקות הכהנים.
Esr 6,18.
—v. hebr.—

[פְּלַח] פָּלַח pt.
servire, colere, adorare.
עָבַד, ובאשורית בהוראת מורא וכבוד.
Dan 6,17.*21*.
פָּלְחִין pl. Dan 3,12.14.17.18.
וּפָלְחֵי cs. Esr 7,24.
יִפְלְחוּן 3 impf. pl. Dan 3,28.7,14.27.

[פָּלְחָן] לְפָלְחָן (al. חַ)
cultus (dei).
Esr 7,19.
—cf. hebr.—

**פֻּם**
os, ostium.
פֶּה (פִּימָה) בעברית.
Dan 6,18.23.
**וּפֻם** Dan 7,8.*20*.
**בְּפֻם** Dan 4,28.
**בְּפֻמַּהּ** *suff.* Dan 7,5.
—v. hebr. פֶּה (פִּימָה)—

**פַּס**
palma (manus).
ע' הערה אל פַּסִּים בעברית.
Dan 5,5.
**פַּסָּא** *emph.* Dan 5,24.
—cf. hebr.—

**פְּסַנְתֵּרִין** (3,7), **פְּסַנְטֵרִין**
instrumentum musicum, ψαλτήριον.
מקורו בשפת יון, ואינו רבים מן פסנתר.
Dan 3,5.*10.15*.7.
—נְפַק v. פְּקוּ—

**פַּרְזֶל**
ferrum.
בַּרְזֶל בעברית.
Dan 2,33$^{2}$.41.42.4,12.*20*.7,7.19.
**פַּרְזְלָא** *emph.* Dan 2,34.35.40. 41$^{2}$.*43*.43.45.5,4.*23*.
**כְּפַרְזְלָא** Dan 2,40.
**וּכְפַרְזְלָא** Dan 2,40.
—v. hebr. בַּרְזֶל—

[**פְּרַס**] **פְּרִיסַת** *pt. pass. f.*
discindere, frangere.
כבעברית, פָּרֹס לרעב לחמך, וקרוב אל פרק. מלת פְּרֵס לד"ק פעל עבר, ולד"א שֵׁם, ושניהם שלא כמשקל הארמי, לפי שאינה רק מלה הידודית, רומזת על שבירת המלוכה וגם על פרס ומדי. ע' הערה אל מנא.
Dan 5,28.
**פְּרֵס** Dan 5,28.
**וּפַרְסִין** *pl.* Dan 5,25.
—v. hebr. et n. pr.—

[**פְּרַק**] **פְּרֻק** *imper.*
abicere, liberare se.
כבעברית, ויפרקנו מצרינו.
Dan 4,24.
—v. hebr.—

[**פְּרַשׁ**] **מְפָרַשׁ** *Pa. pt. pass.*
accurate definire.
כבעברית, ושגור בדרז"ל מפורש, בפירוש, פירושא.
Esr 4,18.
—v. hebr.—

**פַּרְשֶׁגֶן**
apographum, exemplar.
העתק, ע' הערה אל פַּתְשֶׁגֶן.
Esr 4,11.*5,6*.23.7,11.
—v. פַּתְשֶׁגֶן—

[**פְּשַׁר**] **לְמִפְשַׁר** *inf.*
explicare, interpretare.
פָּתַר בעברית, וכטעם פֵּשֶׁר דבר דקהלת, וכמוהו בערבית ובאשורית, י"ג מִפְשַׁר חלמין.
Dan 5,16.
**מְפַשַּׁר** *Pa. pt.* Dan 5,12.

**פְּשַׁר**
interpretatio.
הנפרד והנסמך שוים בשם סתמי. השבעים קורין בכ' ד' הה' י"ב וּפִשְׁרֵהּ בכנוי; בד' ט"ו וט"ז לפי הקרי וּפִשְׁרֵהּ, ובה' ח' וּפִשְׁרָא.
Dan 4,3.5,15.26.
**וּפְשַׁר** Dan 7,16.
**פִּשְׁרָא** *emph.* Dan 2,25.30.4,15. 21.
**וּפִשְׁרֵהּ, וּפִשְׁרָא** (2,7.5,12) Dan 2,4.7.16.24.5,12.17.
**פִּשְׁרֵהּ** *suff.* Dan 2,9.45.
**פִּשְׁרֵהּ** Q., **פִּשְׁרָא** K. Dan 4,15.
**וּפִשְׁרֵהּ** Dan 2,5.6$^{2}$.26.36.4,4.6.16. 5,7.8.15.16.
**וּפִשְׁרֵהּ** Q., **וּפִשְׁרָא** K. Dan 4,16.
**פִּשְׁרִין** *pl.* Dan 5,16.
—v. hebr. פֵּשֶׁר et פָּתַר—

**פִּתְגָם** (al. גָּ)
edictum, decretum.
כבמגלת אסתר.
Dan 3,16.
**פִּתְגָמָא** (al. גָּ) *emph.* Dan 4,14‖Esr 4,17.5,7.11.6,11.
—v. hebr.—

**פתה** rad. [**פְּתִי**] **פְּתָיֵהּ** *suff.*
latitudo.
רֹחב כענין יפת אלהים ליפת; בתרגומים פותיא, וכן בדרז"ל (אפותיה דספסירא).
Dan 3,1‖Esr 6,3.
—v. hebr. פָּתָה Hi.—

[**פְּתַח**] **פְּתִיחוּ** *3 perf. pl. pass.*
aperire.
כבעברית.
Dan 7,10.
**פְּתִיחָן** *pt. pl. pass.* Dan 6,11.
—v. hebr.—

# צ

[**צְבָא**] **צְבִית** *1 perf.*
velle, cupere.
חפץ ורצון ובעברית ארץ צבי, וכדומה.
Dan 7,19.
**צָבֵא** *pt.* Dan 5,19$^{4}$.
**וּכְמִצְבְּיֵהּ** *inf. suff.* Dan 4,32.
**יִצְבֵּא** *3 impf.* Dan 4,14.*22.29*.5,21.

**צְבוּ**
voluntas, *res*.
רצון, חפץ, ענין ודבר, כבערבית شاى מורה על החפץ ועל דבר, כלומר לא ישנה דבר (ואולי הוא מן ציב בסורית, חוט, בהשאלה על דבר מועט, וכטעם מאומה).
Dan 6,18.
—cf. hebr. צְבִי I—

[**צְבַע**] **מְצַבְּעִין** *Pa. pt. pl.*
tingere.
ענינו טבילה והיוצה כבתרגומים ובדרז"ל, וכן בסורית, ערבית, כושית ואשורית, ומזה השאל בעברית ובדרז"ל על הַצֶּבַע והצביעות; יש פותרין מזה השם אצבע, וכבר הובא בסדר הא"ב, ע"ש.
Dan 4,22.
**יִצְטַבַּע** *Hithpa. 3 impf.* Dan 4,12.*20*.30.*5,21*.
—cf. hebr.; אֶצְבַּע v. lit. א—

[**צְדָא**] **הַצְדָא** *interrog.*
consilium, industriā.
רב האי גאון פותרו מן ואשר לא צדה, כלומר אם בזדון ובכונה עשיתם, ולד"א ענינו תמיהה

והשתוממות, ויתכן שהוא מרכב מן הֲיַצִּיב דָּא, וכן משמע מן התרגומים.

Dan 3,14.

—cf. hebr. צָדָה—

### צדד rad. [צַד] לְצַד

latus; לְצַד adversus; מִצַּד aparte.

כבעברית.

Dan 7,25.

מִצַּד Dan 6,5.

—v. hebr.—

### [צִדְקָה] בְּצִדְקָה

iustitia; *al.* eleemosyna.

צֶדֶק וּצְדָקָה בעברית, או במובן נתינת צדקה כבדרז"ל.

Dan 4,24.

—v. hebr.—

### [צַוַּאר] צַוְּארָךְ *suff.*

collum.

צַוָּאר בעברית.

Dan 5,16.

צַוְּארֵהּ Dan 5,7.*29*.

—v. hebr.—

### [צְלָא°] וּמְצַלֵּא *Pa. pt.*

orare, precari.

כמוהו בסורית, ערבית, כושית ואשורית, ושגור בתרגומים ובדרז"ל עם השם צלותא (עיקר הוראתו כפיפת השדרה, כלומר קידה והשתחויה).

Dan 6,11.

וּמְצַלַּיִן *pl.* Esr 6,10.

### [צְלַח] הַצְלַח *Haph. 3 perf.*

prospero successu uti, prosperas res habere; prosperum successum largiri.

כבעברית.

Dan 3,30.6,29.

וּמַצְלַח *pt.* Esr 5,8.

וּמַצְלְחִין *pl.* Esr 6,14.

—v. hebr.—

### [צְלֵם], צְלֵם

simulacrum, statua; vultus.

כבעברית, ובא על שני משקלים.

Dan 2,31.3,1.

וּצְלֵם Dan 3,19.

לְצֶלֶם Dan 3,5.7.10.

וּלְצֶלֶם Dan 3,12.*18*.14.

צַלְמָא *emph.* Dan 2,31.32.3,2.3².

לְצַלְמָא Dan 2,34.35.3,15.

—v. hebr.—

### [צְפִיר] וּצְפִירֵי *pl. cs.*

hircus.

צָפִיר בעברית.

Esr 6,17.

—v. hebr.—

### [צִפַּר] כְּצִפְּרִין *pl.*

avis.

צִפּוֹר בעברית.

Dan 4,30.

וְצִפְּרַיָּא *emph.* Dan 4,11.

צִפְּרֵי *cs.* Dan 4,9.18.

—v. hebr.—

# ק

### [קְבַל] קַבֵּל *Pa. 3 perf.*

accipere, incipere (regnare).

כבעברית(עמפפאנגען, ענטגעגענגעהמען).

Dan 6,1.

תְּקַבְּלוּן *2 impf. pl.* Dan 2,6.

וִיקַבְּלוּן *3 impf. pl.* Dan 7,18.

### [קֳבֵל] לָקֳבֵל דִּי, לָקֳבֵל

pars anterior; לָקֳ' e regione, ante, coram; propter, quia; כָּל־קֳ' דִּי ob eam ipsam causam; quemadmodum; כָּל־קֳ' דְּנָה propterea, ob causam.

נגד, ובתרגומים קְבֵל (ע' הערה אל קֳבֵל); כָּל־קֳבֵל כטעם כָּל־עֻמַּת, בדרז"ל כלפי = כלאפי.

Dan 3,3.5,5.10‖Esr 6,13.

וְלָקֳבֵל Dan 5,1.

לָקֳבֵל דְּנָה Esr 4,16.

כָּל־קֳבֵל דְּנָה Dan 2,12.24.3,7.8. 22.6,10‖Esr 7,17.

כָּל־קֳבֵל דִּי Dan 2,8.10.40.41.45. 3,29.4,15.5,12.22.6,4.5.11.23 ‖ Esr 4,14.7,14.

לָקָבְלָךְ *suff.* Dan 2,31.

—v. hebr.—

### קֳדָם

coram, ante, ab.

כבעברית, ובטעם לפני.

Dan 2,10.11.24.25.27.36.3,13.5, 13.17.6,2.11.12.13.14 ‖ Esr 4,23. 7,19.

מִן־קֳדָם Dan 2,15.18.6,27‖Esr 7, 14.

קֳדָמַי, קֳדָמַי *suff.* Dan 2,9.3,32. 4,3.5.5,15‖Esr 4,18.

מִן־קֳדָמַי, מִן־קֳדָמַי Dan 2,6.6, 27.

קֳדָמָיךְ (יתיר י') Dan 5,23.6,23.

קֳדָמוֹהִי Dan 4,5.6,19.23.7,10.

מִן־קֳדָמוֹהִי Dan 5,19.24.7,10.

וְקֳדָמוֹהִי Dan 7,13.

קֳדָמַיהּ (יתיר י') Dan 7,7.

מִן־קֳדָמַיהּ (יתיר י') Dan 7,8.20.

קֳדָמֵיהוֹן Dan 4,4.

### [קַדְמָה] מִן־קַדְמַת *cs.*

tempus prius מִן־קַדְמַת דְּנָה antehac.

Dan 6,11.

מִקַּדְמַת Esr 5,11.

### [קַדְמַי] קַדְמָיֵא *pl. emph.*

prior, primus.

Dan 7,24.

קַדְמָיְתָא *f. sg. emph.* Dan 7,4.

קַדְמָיָתָא *pl.* Dan 7,8.

—v. hebr.—

### [קַדִּישׁ] וְקַדִּישׁ

sanctus.

קָדוֹשׁ בעברית.

Dan 4,10.20.

קַדִּישִׁין *pl.* Dan 4,5.5,*11*.6.*15*.14. 7,21.22.

קַדִּישֵׁי *cs.* Dan 7,18.27.

לְקַדִּישֵׁי Dan 7,22.

וּלְקַדִּישֵׁי Dan 7,25.

—v. hebr.; קוֹל v. קָל—

### [קוּם°] וְקָם

surgere, stare; manere; durare; oriri; *Pa.* constituere;

[קְצַף] וּקְצַף
irasci.
קְצַף וּקְצַף בעברית; להשבעים גם זה שֵׁם.
Dan 2,12.

קְצַף
ira.
Esr 7,23.
——v. hebr.——

[קְצַץ] Pa. imper. pl. וְקַצִּצוּ
abscindere, amputare.
קָצַץ בעברית.
Dan 4,11.
—v. hebr.; קְצָת rad. קְצָא—

[קְרָא] קָרֵא pt.
vocare, clamare; legere.
קָרָא בעברית.
Dan 3,4.4,11.5,7.
קְרִי perf. pass. Esr 4,18.23.
לְמִקְרָא inf. Dan 5,8.16.
אֶקְרָא 1 impf. Dan 5,17.
יִקְרֵה 3 impf. Dan 5,7.
יִקְרוֹן 3 impf. pl. Dan 5,15.
יִתְקְרֵי Hith. 3 impf. Dan 5,12.
——v. hebr.——

קְרֵב
appropinquare, accedere; Pa. et Ha. offerre.
קָרֵב בעברית.
Dan 3,26.
קִרְבֵת 1 perf. Dan 7,16.
קְרִבוּ 3 perf. pl. Dan 3,8. 6,13.
וּכְמִקְרְבֵהּ inf. suff. Dan 6,21.
וּתְקָרֵב Pa. 2 impf. Esr 7,17.
וְהַקְרִבוּ Haph. 3 perf. pl. Esr 6,17.
הַקְרְבוּהִי suff. Dan 7,13.
מְהַקְרְבִין pt. pl. Esr 6,10.

קְרָב
bellum.
מלחמה, כבעברית.
Dan 7,21.
——v. hebr.——

קְטִיל 3 perf. pass. Dan 5,30.
קְטִילַת f. Dan 7,11.
קַטֵּל Pa. 3 perf. Dan 3,22.
לְקַטָּלָה inf. Dan 2,14.
מִתְקַטְּלִין Hith. pt. pl. Dan 2,13.
לְהִתְקְטָלָה inf. Dan 2,13.
——v. hebr.——

[קְטַר] קִטְרִין pl.
nodus, quaestio difficilis; ligamenta ossium.
קֶשֶׁר בעברית.
Dan 5,12.
וְקִטְרִין Dan 5,16.
וְקִטְרֵי cs. Dan 5,6.
——v. hebr. קֶשֶׁר——

קַיִט
aestas.
קַיִץ בעברית.
Dan 2,35.
——v. hebr. קַיִץ——

קִיתְרֹס (יתיר י׳)
κίθαρις, cithara.
כלי זמר ידוע, מקורו בשפת יון, והיה מהראוי להִנָּקֵד קִיתָרֹס.
Dan 3,5.7.10.15.

קָל
vox, sonus.
קוֹל בעברית.
Dan 3,5.7.15.10.4,28.7,11.
בְּקָל Dan 6,21.
——v. hebr.——

[קְנָא] תִּקְנֵא 2 impf.
emere.
קָנָה בעברית.
Esr 7,17.
——v. hebr. קָנָה——

[קְצָא rad.] קְצָת
pars, finis.
כבעברית, ושגור הרבה בדרז״ל.
Dan 2,42.
לִקְצָת Dan 4,26.
וְלִקְצָת Dan 4,31.
——v. hebr.——

Haph. erigere, statuere, constituere.
כבעברית.
Dan 3,24.
קָמוּ 3 perf. pl. Esr 5,2.
קָאֵם pt. Dan 2,31.
וְקָאֲמִין K., וְקָיְמִין Q. pl. Dan 3,3.
קָאֲמַיָּא emph. Dan 7,16.
קוּמִי imper. f. Dan 7,5.
יְקוּם 3 impf. Dan 6,20.7,24.
תְּקוּם 3 impf. f. Dan 2,39.44.
יְקוּמוּן, יְקֻמוּן 3 impf. pl. Dan 7,10.17.24.
לְקַיָּמָה Pa. inf. Dan 6,8.
הֲקֵים Haph. 3 perf. Dan 3,2. 3².5.7.
וַהֲקֵים Dan 6,2.
אֲקִימֵהּ suff. Dan 3,1.
הֲקִימֵהּ Dan 5,11.
הֲקֵמַת (al. הֲקִימַת) 3 perf. f. Dan 7,5.
הֲקֵמְתָּ 2 perf. Dan 3,12.18.
הֲקֵמֶת 1 perf. 3,14.
וַהֲקִימוּ 3 perf. pl. Esr 6,18.
וּמְהָקֵים pt. Dan 2,21.
לַהֲקָמוּתֵהּ inf. suff. Dan 6,4.
תְּקִים 2 impf. Dan 6,9.
יְקִים 3 impf. Dan 2,44.4,14.
יְהָקֵים Dan 5,21.6,16.
הֳקִימַת Ho. 3 perf. f. Dan 7,4.

קְיָם
statutum, edictum.
Dan 6,8.
וּקְיָם Dan 6,16.

[קַיָּם] וְקַיָּם
stabilis, mansurus.
Dan 6,27.
קַיָּמָה (al. קַיָּמָא) f. Dan 4,23.
——v. hebr.——

[קְטַל] קָטֵל pt.
interficere.
כבעברית.
Dan 5,19.

[קִרְיָה], קִרְיָא
oppidum, urbs.
כבעברית.
Esr 4,15.
בְּקִרְיְהָ Esr 4,10.
קִרְיְתָא *emph.* Esr 4,12.13.*16*. 15².19.
וְקִרְיְתָא Esr 4,21.
—v. hebr.—

קֶרֶן
cornu.
כבעברית.
Dan 7,8.
קַרְנָא *emph.* Dan 3,5.*7.15*.10.7, 11.
וְקַרְנָא Dan 7,20.21.
בְּקַרְנָא־ Dan 7,8.
וְקַרְנַיִן *du.* Dan 7,7.
קַרְנַיָּא *emph.* Dan 7,8.20.
וְקַרְנַיָּא Dan 7,24.
בְּקַרְנַיָּא Dan 7,8.
—v. hebr.—

[קְרַץ] קַרְצוֹהִי *pl. suff.*
frustrum; אֲכַל ק׳ דִּי calumniari.
ע׳ הערה אל אֲכַל.
Dan 6,25.
קַרְצֵיהוֹן Dan 3,8.
—cf. hebr.—

קְשֹׁט
veritas; מִן־ק׳ vere.
כקשט אמרי אמת דמשלי.
Dan 2,47.4,34.
—v. hebr.; קִתְרֹס v. קִיתָרֹס—

ר

רֵאשׁ
caput, summa.
ראש בעברית.
Dan 7,1.
רֵאשָׁה *emph.* Dan 2,38.
רֵאשִׁי *suff.* Dan 4,2.*7,15*.7.10.
רֵאשָׁךְ Dan 2,28.
רֵאשֵׁהּ Dan 2,32.7,1.9.
רֵאשְׁהוֹן Dan 3,27.
בְּרֵאשַׁהּ Dan 7,20.
רֵאשִׁין *pl.* Dan 7,6.
בְּרָאשֵׁיהֹם *suff.* Esr 5,10.
—v. hebr.—

[rad. רבב] רַב
magnus; dux.
כבעברית; ברבים בא ע״ד המְרֻבעים.
Dan 2,10.14.31.35.45.4,6.5,1.11. 7,20‖Esr 5,11.
וְרַב־ Dan 2,48.
רַבָּא *emph.* Dan 7,2 ‖ Esr 4,10. 5,8.
רַבְּתָא *f.* Dan 4,27.
[רַבְרַב] רַבְרְבִין *pl.* Dan 3,33.
רַבְרְבָן *pl. f.* Dan 2,48.7,3.7.8. *20*.
רַבְרְבָתָא *emph.* Dan 7,11.17.

[רַבְרְבָן] וְרַבְרְבָנַי *pl. suff.*
princeps.
רַבֵּי המלך וגדוליו (מאגנאטען).
Dan 4,33.
וְרַבְרְבָנָךְ (יתיר י׳) Dan 5,23.
רַבְרְבָנוֹהִי Dan 6,18.
וְרַבְרְבָנוֹהִי Dan 5,2.*3.10*.9.
לְרַבְרְבָנוֹהִי Dan 5,1.

[רִבּוֹ] וְרִבּוֹ
myrias.
רִבּוֹא וּרְבָבָה בעברית.
Dan 7,10.
רִבְבָן Q., רִבְוָן K. *pl.* Dan 7,10.
—v. hebr.—

רְבָה
magnum fieri, augeri; *Pa.* magnum facere.
רָבָה בעברית, ואח לשלפניו.
Dan 4,8.17.30.
רְבָת *3 perf. f.* Dan 4,19.
רְבַיְתָ K., רְבַת Q. *2 perf.* Dan 4,19.
רַבִּי *Pa. 3 perf.* Dan 2,48.

[רְבוּ] וּרְבוּ
magnitudo.
גדולה, וכמו רְבוּת.
Dan 4,33.
רְבוּתָא *emph.* Dan 5,19.
וּרְבוּתָא Dan 5,18.7,27.
וּרְבוּתָךְ *suff.* Dan 4,19.
—v. hebr.—

אַרְבַּע *cum f.*
quatuor.
כבעברית לנקבות, ואַרְבָּעָה לזכרים.
Dan 7,2.6.17‖Esr 6,17.
וְאַרְבַּע Dan 7,3.
אַרְבְּעָה *cum m.* Dan 3,25.7,17.
וְאַרְבְּעָה Dan 7,6.

[רְבִיעָי] רְבִיעָיָא K. *m. emph.*
רְבִיעָאָה Q.
quartus.
רְבִיעִי, הָרְבִיעִי; רְבִיעִית, הָרְבִיעִית.
Dan 3,25.
רְבִיעָאָה, רְבִיעָיָא Q. *f.* Dan 2, 40.7,7.23.
רְבִיעָיְתָא *emph.* Dan 7,19.23.
—v. hebr.—

[רְגַז] הַרְגִּזוּ *Haph. 3 perf. pl.*
irritare.
רָגַז ורֹגֶז בעברית, הכעיסו והקציפו.
Esr 5,12.

[רְגַז] בִּרְגַז
ira.
Dan 3,13.
—v. hebr.—

[רְגַל] רַגְלַיִן *du.*
pes.
כבעברית.
Dan 7,4.
רַגְלַיָּא *emph.* Dan 2,41.42.
רַגְלוֹהִי *suff.* Dan 2,33.34.
בְּרַגְלַיהּ (יתיר י׳) Dan 7,7.*19*.
—v. hebr.—

**הַרְגִּשׁוּ** *Haph. 3 perf. pl.* [רְגַשׁ]
cum strepitu concurrere.
כבעברית, למה רגשו גוים ודומיו.
Dan 6,7.*16*.12.
—v. hebr.—

[רֵו] **וְרֵוֵהּ** *suff.*
aspectus.
מַרְאֶה, רְאוּת בעברית, ע״ש בהערה אל רָאָה.
Dan 2,31.3,25.
—cf. hebr. רָאָה—

**רוּחַ**
ventus; animus, spiritus.
כבעברית.
Dan 4,5.*6*.*15*.5,*11*.5,12.14.6,4.
**רוּחָא** *emph.* Dan 2,35.
**רוּחִי** *suff.* Dan 7,15.
**וְרוּחֵהּ** Dan 5,20.
[רוּחִין] **רוּחֵי** *pl. cs.* Dan 7,2.
—v. hebr.—

[רוּם°] **רָם** *3 perf. (intrans.)*
altum, elatum esse; *Pilp.* laudibus efferre, celebrare; *Hithpal.* surgere contra alqm.
כבעברית.
Dan 5,20.
**וּמְרוֹמֵם** *Pilp. pt. (act.)* Dan 4,34.
**מָרִים** *Haph. pt.* Dan 5,19.
**הִתְרוֹמַמְתָּ** *Hithpal. 2 perf.* Dan 5,23.

[רוּם] **רוּמֵהּ** *suff.*
altitudo.
קוֹמָה בעברית.
Dan 3,1 ‖ Esr 6,3.
**וְרוּמֵהּ** Dan 4,7.8.*17*.
—v. hebr.—

**רָז**
secretum, arcanum.
סוד, לדעת האחרונים מקורו פרסי, ע׳ הערה אל רָז העברי.
Dan 4,6.
**רָזָא** *emph.* Dan 2,18.19.27.30.47.

**רָזִין** *pl.* Dan 2,28.47.
**רָזַיָּא** *emph.* Dan 2,29.
—cf. hebr.—

[רַחֲמִין] **וְרַחֲמִין** *pl. t.*
misericordia.
רַחֲמִים בעברית, רבוי שלא יתפרד.
Dan 2,18.
—v. hebr. et n. pr.—

**הִתְרְחִצוּ** *Hith. 3 perf. pl.* [רְחַץ]
confidere.
בָּטַח בעברית; כמוהו באשורית, מעין הוראתו בערבית ושגור בתרגומים.
Dan 3,28.

[רְחִיק] **רַחִיקִין** *pl.*
longe remotus.
רָחוֹק בעברית.
Esr 6,6.
—v. hebr.—

[רֵיחַ] **וְרֵיחַ**
odor.
כבעברית, ע״ש הערה אל רוּחַ.
Dan 3,27.
—v. hebr. (rad. רוּחַ)—

[אַרְכֻבָּה] **וְאַרְכֻבָּתֵהּ** *pl. suff.*
genu.
בהפך אתון מן בֶּרֶךְ, בִּרְכַּיִם בעברית, ושגור בדרז״ל; בקצת נוסחאות אַרְכֻּבָּתֵהּ, בדגשות הכ״ף.
Dan 5,6.
—cf. hebr. בֶּרֶךְ—

[רְמָא] **רְמוֹ** *3 perf. pl.*
iacere, ponere; imponere (tributum).
כרמה בים ודומיו, ונאמר במס כבדרז״ל (מטילין מס על הצבור).
Dan 6,25.
**וּרְמוֹ** Dan 6,17.
**רְמִיו** *Peil 3 perf. pl.* Dan 7,9.
**וּרְמִיו** Dan 3,21.
**רְמֵינָא** *1 perf. pl.* Dan 3,24.
**לְמִרְמֵא** *inf.* Dan 3,20 ‖ Esr 7,24.

**יִתְרְמֵא** *Hith. 3 impf.* Dan 3,6.*11*.8.13.
**תִּתְרְמוֹן** *2 impf. pl.* Dan 3,15.
—v. hebr. רָמָה—
רַע (אַרְעָא) v. אֲרַע.

[רְעוּת] **וּרְעוּת**
voluntas.
כרעות ב׳ בעברית, ע״ש הערה אל רעה ב׳, והוא אח אל רצה, רצון.
Esr 5,17.
**כִּרְעוּת** Esr 7,18.
—v. hebr. רָעָה II et רְעוּת II—

[רַעְיוֹן] **וְרַעְיוֹנֵי** *pl. cs.*
cogitatio.
כבעברית בס׳ קהלת.
Dan 2,30.
**רַעְיוֹנַי** *suff.* Dan 7,28.
**רַעְיוֹנָךְ** (יתיר י׳) Dan 2,29.5,10.
**וְרַעְיֹנֹהִי** Dan 4,16.5,6.
—v. hebr.—

[רַעְנַן] **וְרַעְנַן**
virens, florens.
כרַעֲנָן בעברית, ע״ש הערה.
Dan 4,1.
—v. hebr.—

[רְעַע] **וְתֵרֹעַ** *3 impf. f.*
confrangere, comminuere.
כבעברית, אח אל רָצַץ.
Dan 2,40.
**מְרָעַע** *Pa. pt.* Dan 2,40.
—v. hebr. רָעַע II—

[רְפַס] **רָפְסָה** *pt. f.*
conculcare.
כבעברית, וקרוב אל רמס.
Dan 7,7.*19*.
—v. hebr.—

**רְשַׁם**
consignare.
כרשום בכתב אמת, ושגור בדרז״ל.
Dan 6,10.
**רְשַׁמְתָּ** *2 perf.* Dan 6,13.14.
**רְשִׁים** *Peil (pass.)* Dan 5,24.25.6,11.

וְתִרְשַׁם *2 impf.* Dan 6,9.

v. hebr.

# שׂ

שָׂא v. נְשָׂא; שָׂב rad. שִׂיב.

**שַׂבְּכָא**

instrumentum triangulare chordis instructum, σαμβύκη.

לד"ק מן מעשה שְׂבָכָה בעברית, ומבני שם בא לבני יון, בקצת ספרים האי דג' ה׳ סַבְּכָא בסמ"ך.

Dan 3,5.*10.15.7.*

**[שְׂגָא]** יִשְׂגֵּא *3 impf.*

magnum esse, crescere.

כבעברית, בתרגומים ובדרז"ל בס׳.

Dan 3,31.*6,26* ‖ Esr 4,22.

**שַׂגִּיא**

magnus, multus; valde.

Dan 2,6.12.31.4,7.9.*18.*5,9.6,15. 24.7,5.28.

שַׂגִּיאָן *pl. f.* Dan 2,48 ‖ Esr 5,11.

v. hebr.

**[שָׂהֲדוּת]** שָׂהֲדוּתָא *emph.*

testimonium.

כשהדי במרומים. בתרגומים ובדרז"ל בס׳.

Gn 31,47.

v. hebr.

**[שׂוּם°]** שָׂם

ponere, reddere; decernere, concedere; rationem habere.

כבעברית; שְׂמֵת כמו שִׂימַת (ע׳ ש"ב י"ג ל"ב).

Dan 5,12.6,14.15 ‖ Esr 5,3.*9.*13.*6,* *3.*6,1.

שָׂמֵהּ *suff.* Esr 5,14.

שָׂמְתָּ (al. שַׂ) *2 perf.* Dan 3,10.

שָׂמֶת *1 perf.* Esr 6,12.

שָׂמוּ *3 perf. pl.* Dan 3,12.

שִׂים *pass. sg.* Dan 2,29.*4,3.*6, 27 ‖ Esr 4,19.*6,8.11.*5,17. 7,13.21.

וְשָׂמַת (= וְשִׂימַת) *f.* Dan 6,18.

שִׂימוּ *impf. pl.* Esr 4,21.

מִתְּשָׂם *Hithpe. pt.* Esr 5,8.

יִתְּשָׂם *3 impf.* Esr 4,21.

יִתְּשָׂמוּן *3 impf. pl.* Dan 2,5.

v. hebr.

**[שְׂטַר]** וְלִשְׂטַר־

latus.

צַד, עֵבֶר; כמוהו בסורית (בס׳) ובערבית (בימין), ובתרגומים ובדרז"ל בס׳; בקצת נוסחאות בימין משבשתא.

Dan 7,5.

לְשָׂבַיָּא *pl. emph.*

**[שִׂיב** , rad. **שָׂב]**

senex.

כבעברית; בתרגומים ובדרז"ל בס׳. השבעים קורין בו׳ ז׳ וְשָׂבֵי.

Esr 5,9.

שָׂבֵי *cs.* Esr 5,5.6,8.

וְשָׂבֵי Esr 6,14.

וּלְשָׂבֵי Esr 6,7.

v. hebr.

**[שְׂכַל]** מִשְׂתַּכַּל *Hithpa. pt.*

contendere, animadvertere.

מתבונן, כשָׂכַל ושְׂכֶל בעברית; בתרגומים ובדרז"ל בס׳.

Dan 7,8.

**[שָׂכְלְתָנוּ]** וְשָׂכְלְתָנוּ

intelligentia.

Dan 5,11.12.14.

v. hebr.

לְשָׂנְאָךְ (יתיר י׳) *pt. pl. suff.*

**[שְׂנֵא]** (שָׂנֵא)

inimicus.

שׂנֵא בעברית.

Dan 4,16.

v. hebr.

**[שְׂעַר]** וּשְׂעַר

coma, capillus.

שֵׂעָר בעברית.

Dan 3,27.7,9.

שַׂעְרֵהּ *suff.* Dan 4,30.

v. hebr.

# שׁ

**שְׁאֵל**

interrogare; postulare, petere.

שָׁאַל וּשְׁאֵלָה בעברית. ע׳ הערה אל שְׁלוּ.

Dan 2,10.

שְׁאֵלְנָא *1 perf. pl.* Esr 5,9.10.

שָׁאֵל *pt.* Dan 2,11.27.

יִשְׁאֲלֶנְכוֹן *3 impf. suff.* Esr 7, 21.

**[שְׁאֵלָא]** שְׁאֵלְתָא *emph.*

petitio, consilium.

Dan 4,14.

v. hebr.

**שְׁאָר**

reliquum, reliqui.

כבעברית.

Dan 2,18.

וּשְׁאָר Dan 7,12 ‖ Esr 4,9.*17.*10[2]. *17.*6,16.7,20.

בִּשְׁאָר Esr 7,18.

וּשְׁאָרָא *emph.* Dan 7,7.*19.*

v. hebr.

**שְׁבִיבָא** *emph.*

**[שְׁבִיב**, rad. **שבב]**

scintilla, flamma.

כשביב אשו דאיוב.

Dan 3,22.

שְׁבִיבִין *pl.* Dan 7,9.

v. hebr.

**[שְׁבַח]** שַׁבַּחְתְּ *Pa. 2 perf.*

laudare, adorare.

כבעברית.

Dan 5,23.

שַׁבְּחֵת *1 perf.* Dan 4,31.

וְשַׁבַּחוּ *3 perf. pl.* Dan 5,4.

מְשַׁבַּח *pt.* Dan 4,34.

וּמְשַׁבַּח Dan 2,23.

v. hebr.

לְהַשְׁכָּחָה *inf.* Dan 6,5².
תְּהַשְׁכַּח *2 impf.* Esr 7,16.
וּתְהַשְׁכַּח Esr 4,15.
נְהַשְׁכַּח *1 impf. pl.* Dan 6,6.
הִשְׁתְּכַח *Hithpe. 3 perf.* Dan 2,35.6,24.
וְהִשְׁתְּכַח Esr 6,2.
הִשְׁתְּכַחַת *3 perf. f.* Dan 5,11.12.14.6,5.23.
וְהִשְׁתְּכַחַתְּ *2 perf.* Dan 5,27.

——כְּלַל v. שַׁכְלֵל——

**[שְׁכַן] יִשְׁכְּנָן** *3 impf. pl. f.*
habitare, versari.
שָׁכַן, מִשְׁכָּן בעברית.
Dan 4,18.
שַׁכִּן *Pa. 3 perf.* Esr 6,12.

**[מִשְׁכַּן] מִשְׁכְּנֵהּ** *suff.*
habitaculum.
Esr 7,15.

——v. hebr.——

**שְׁלֵה**
tranquillus, felix.
שָׁלֵו וּשַׁלְוָה בעברית.
Dan 4,1.

**[שְׁלֵוָה] לִשְׁלֵוְתָךְ** *suff.*
tranquillitas.
Dan 4,24.

**שָׁלוּ**
error, delictum.
שגגה וחטא. לרד"ק הכתיב דדניאל ג' כ"ט הוא שֵׁלָה = שְׁאֵלָה, במובן חֵפֶץ, דָּבָר, מִלָּה.
Dan 6,5 || Esr 4,22.9.
שָׁלוּ Q., שָׁלָה (?) K. Dan 3,29.

——v. hebr. שָׁלָה II——

**שְׁלַח**
mittere.
שָׁלַח בעברית.
Dan 3,2.28.6,23 || Esr 4,17.5,6.6,13.
שְׁלַחוּ *3 perf. pl.* Esr 4,11.5,7.
שְׁלַחְתּוּן *2 perf. pl.* Esr 4,18.
שְׁלַחְנָא *1 perf. pl.* Esr 4,14.

שהוא ענין שליחות, שולחים בסתר למצוא עזרה ממקומות אחרים.
Esr 4,15.19.

**[שְׁוָה] שַׁוִּיו** Q. *Pa. 3 perf. pl.*
שֻׁוִּי K. (Peil Qal?)
aequare, parem facere; *Hith.* fieri, reddi.
כשתי הוראותיו בעברית; שִׂימָה והתדמות.
Dan 5,21.
יִשְׁתַּוֵּה *Hithpa. 3 impf.* Dan 3,29.

——v. hebr.; שֵׁיצִא v. יְצָא——

**שָׁקוֹהִי** *pl. (du.) suff.*
[שָׁק, rad. שׁוק]
crus.
שׁוֹק בעברית.
Dan 2,33.

——v. hebr.——

**וְשׁוּרַיָּה, Q., וְשׁוּרַיָּא** *pl. emph.* [שׁוּר]
muris.
כאדלג שור בעברית.
Esr 4,12(וְשׁוּרֵי K.).13.16.

——v. hebr. שׁוּר III——

**[שְׁחַת] וּשְׁחִיתָה** *pt. pass. f.*
malus, perversus.
נִשְׁחָתָה בעברית (אולי שֵׁם כמו שְׁחוּת ?).
Dan 2,9.6,5².

——v. hebr.——

שְׁטַר v. שְׁטַר; שֵׁיזִב v. יְזַב;
שֵׁיצִיא v. יְצָא.

**[מִשְׁכַּב] מִשְׁכְּבִי** *suff.*
lectus, cubile.
מִשְׁכָּב בעברית.
Dan 4,2.7.10.
מִשְׁכְּבָךְ Dan 2,28.29.
מִשְׁכְּבֵהּ Dan 7,1.

——v. hebr.——

**[שְׁכַח] הַשְׁכַּחַת** *Haph. 1 perf.*
*Ha.* invenire; *Hith.* inveniri.
Dan 2,25.
וְהַשְׁכַּחוּ *3 perf. pl.* Dan 6,12 || Esr 4,19.
הַשְׁכַּחְנָא *1 perf. pl.* Dan 6,6.

**[שְׁבַט] שִׁבְטֵי** *pl. cs.*
tribus.
שֵׁבֶט בעברית; הרבים שִׁבְטִין, שִׁבְטַיָּא.
Esr 6,17.

——v. hebr.——

**שִׁבְעָה** *cum m.*
septem; חַד שִׁ' septuplum.
כבעברית לזכרים.
Dan 3,19.4,20.
וְשִׁבְעָה Dan 4,13.22.*29*.
וְשִׁבְעַת *cs.* Esr 7,14.

——v. hebr.——

**[°שְׁבַק] לְמִשְׁבַּק** *inf.*
relinquere.
ענינו עזיבה ונטישה; כמוהו בסורית וערבית, ושגור הרבה בתרגומים ובדרז"ל (הפך של בקש).
Dan 4,23.
שְׁבֻקוּ *imper. pl.* Dan 4,12.*20* || Esr 6,7.
תִּשְׁתְּבִק *Hithpe. 3 impf. f.* Dan 2,44.

**מִשְׁתַּבְּשִׁין** *Hithpa. pt. pl.* [שְׁבַשׁ]
perturbari.
עיקר ענינו הסתבכות (וכן נקראו הענפים המסבכים שבשין כשׂבך בעברית) והֻשאל אל המהומה, המבוכה והתמהון.
Dan 5,9.

**[שֵׁגַל] שֵׁגְלָתֵהּ** *suff.*
coniux.
כבעברית.
Dan 5,2.*3*.
שֵׁגְלָתָךְ Dan 5,23.

——v. hebr.——

**[שְׁדַר] מִשְׁתַּדַּר** *Hithpa. pt.*
studere, conari.
כהוראת שדל בארמית וסורית, וכן בא בערבית שדל ושדר כאחד.
Dan 6,15.

**[אֶשְׁתַּדּוּר] וְאֶשְׁתַּדּוּר**
rebellio.
השתדלות והתאמצות למרוד, ולהרד"ק יתכן

**אֶשְׁתּוֹמַם** *Ethpo. 3 perf.* [שְׁמַם]
obstupescere, attonitum esse.
הִשְׁתּוֹמֵם בעברית.
Dan 4,16.
——v. hebr.——

**שְׁמַע**
audire; *Hithpa.* oboedire.
שָׁמַע בעברית; התפעל במובן סור למשמעת.
Dan 6,15.
**שִׁמְעֵת** *1 perf.* Dan 5,16.
**וְשִׁמְעֵת** Dan 5,14.
**שָׁמְעִין** [שְׁמַע] *pt. pl.* Dan 3,7. 5;23.
**יִשְׁמַע** *3 impf.* Dan 3,10.
**תִּשְׁמְעוּן** *2 impf. pl.* Dan 3,5. *15.*
**יִשְׁתַּמְּעוּן** *Hithpe. 3 impf. pl.* Dan 7,27.
——v. hebr.——

**יְשַׁמְּשׁוּנֵּהּ** *Pa. 3 impf. pl. suff.* [שַׁמֵּשׁ]
ministrare.
כמוהו בסורית, ושגור בתרגומים, ובדרז"ל גם בהתפעל הִשְׁתַּמֵּשׁ והשמות שַׁמָּשׁ, תַּשְׁמִישׁ וכדומה.
Dan 7,10.

**שִׁמְשָׁא** *emph.* [שְׁמַשׁ]
sol.
שֶׁמֶשׁ בעברית, ע"ש הערה.
Dan 6,15.
——v. hebr.; שֵׁן rad. שִׁנַּן——

**שְׁנוֹ** *3 perf. pl.* [שְׁנָא]
mutari.
שָׁנָה בעברית במובן שנוי והשתנות.
Dan 3,27.
**שְׁנוֹהִי** *suff.* Dan 5,6.
**שָׁנַיִן** [שְׁנָא] *pt. pl.* Dan 5,9.
**שַׁנְיָא** (al. שָׁנְיָה) *f. sg.* Dan 7,19.
**שָׁנְיָן** *pl.* Dan 7,3.
**יִשְׁנֵא** *3 impf.* Dan 7,24.
**תִּשְׁנֵא** *3 impf. f.* Dan 6,18.7,23.

**שְׁלָם** *Peil (pt. pass.)* [שְׁלֵם]
*Peil* perfici; *Ha.* finem facere, tradere, reddere.
שָׁלֵם בעברית; בק"ם שְׁלִים מלא, ההפעיל בהוראת מסירה שגור בדרז"ל (משלימין נפשותיהם, כלומר מוסרין).
Esr 5,16.
**וְהַשְׁלְמֵהּ** *Haph. 3 perf. suff.* Dan 5,26.
**הַשְׁלֵם** *imper.* Esr 7,19.

**שְׁלָם**
salus, pax.
שָׁלוֹם בעברית, ע' הערה אל נמיר.
Esr 4,17.
**שְׁלָמָא** *emph.* Esr 5,7.
**שְׁלָמְכוֹן** *suff.* Dan 3,31.*6,26.*
——v. hebr.——

**שֻׁם**
nomen.
שֵׁם בעברית.
Esr 5,10.
**בְּשֻׁם** Esr 5,1.
**כְּשֻׁם** Dan 4,5.
**שְׁמֵהּ** *suff.* Dan 2,20.26.*4,5.16.* 5,12 ‖ Esr 5,14.
**שְׁמָהָת** (al. הָ) *pl. cs.* Esr 5,4.
**שְׁמָהָתְהֹם** (al. הַ) *suff.* Esr 5,10.
——v. hebr. שֵׁם——

**לְהַשְׁמָדָה** *Haph. inf.* [שְׁמַד]
delere.
שָׁמַד בעברית.
Dan 7,26.
——v. hebr.——

**שְׁמַיָּא** *pl. t. emph.* [שְׁמַיִן]
coelum.
שָׁמַיִם בעברית.
Jer 10,11² ‖ Dan 2,18.19.37.38. 44.4,9.10.12.*20.*18.20.22.23.28. 30.*5,21.*32.34.5,23.7,2.13.27 ‖ Esr 5,11.12.6,9.10.7,12.*21.*23².
**בִּשְׁמַיָּא** Dan 2,28.6,28.
**לִשְׁמַיָּא** Dan 4,8.*17.*19.31.
——v. hebr. שָׁמַיִם——

**שְׁלִיחַ** *Peil. 3 perf.* Dan 5,24 ‖ Esr 7,14.
**יִשְׁלַח** *3 impf.* Esr 5,17.6,12.
——v. hebr.——

**שְׁלֵט**
dominari, vim habere in alqum, potiri; *Ha.* dominum facere.
שָׁלַט, שִׁלְטוֹן, שַׁלִּיט, שַׁלֶּטֶת בעברית.
Dan 3,27.
**שְׁלִטוּ** *3 perf. pl.* Dan 6,25.
**תִּשְׁלַט** (al. לֶ) *2 impf.* Dan 5,16.
**יִשְׁלַט** (al. לֶ) *3 impf.* Dan 5,7.
**תִּשְׁלַט** *3 impf. f.* Dan 2,39.
**וְהַשְׁלְטָךְ** *Haph. 3 perf. suff.* Dan 2,38.
**וְהַשְׁלְטֵהּ** Dan 2,48.

**שַׁלִּיט**
potens; princeps.
Dan 4,14.22.*29.*5,21.29 ‖ Esr 7,24.
**וְשַׁלִּיט** Dan 2,10.
**שַׁלִּיטָא** *emph.* Dan 2,15.
**שַׁלִּטִן** *pl.* Dan 4,23.
**וְשַׁלִּיטִין** Esr 4,20.

**שִׁלְטֹנֵי** *pl. cs.* [שִׁלְטוֹן]
praefectus.
Dan 3,2.*3.*

**שָׁלְטָן**
dominatio, imperium.
בקצת ספרים שָׁלְטָן עלם, אמנם בארמית אין בין נפרד ונסמך כגון דא ולא כלום.
Dan 4,31.*7,14.*6,27.7,14.
**וְשָׁלְטָן** Dan 7,6.
**וְשָׁלְטָנָא** *emph.* Dan 7,27.
**וְשָׁלְטָנָךְ** Dan 4,19.
**שָׁלְטָנֵהּ** Dan 4,31.*7,14.*
**וְשָׁלְטָנֵהּ** Dan 3,33.6,27.7,26.
**שָׁלְטָנְהוֹן** Dan 7,12.
**שָׁלְטָנַיָּא** *pl. emph.* Dan 7,27.
——v. hebr.——

שְׁרֹשִׁי] לִשְׁרֹשִׁי Q. לִשְׁרֹשׁוּ K.,

eradicatio.

להקדמונים לעקור גם בניו וכל משפחתו מן העולם, ולהאחרונים לגרשו מארץ מולדתו, ול״נ לסרסו ולעשותו עקר.

Esr 7,26.

v. hebr.

שֵׁת , שֵׁת

sex; *pl.* sexaginta.

שֵׁשׁ, שִׁשִּׁים בעברית.

Dan 3,1 ‖ Esr 6,15.

שִׁתִּין *pl.* Dan 3,1.6,1 ‖ Esr 6,3².

v. hebr. שֵׁשׁ I

שְׁתָא] *3 perf. pl.* אִשְׁתִּיו

bibere.

שָׁתָה, מִשְׁתֶּה בעברית.

Dan 5,4.

וְאִשְׁתִּיו Dan 5,3.

שָׁתֵה *pt.* Dan 5,1.

שָׁתַיִן *pl.* Dan 5,23.

וְיִשְׁתּוֹן *3 impf. pl.* Dan 5,2.

? מִשְׁתְּיָ] *emph.* מִשְׁתְּיָא

potatio, compotatio.

Dan 5,10.

v. hebr.

# ת

תְּבַר°] *pt. pass. f.* תְּבִירָה

frangere.

שָׁבַר, בעברית.

Dan 2,42.

v. hebr. שָׁבַר I

תְּדִירָא v. דּוּר.

תּוּב°] *3 impf.* יְתוּב

redire; *Ha.* reddere; respondere.

שוב בעברית.

Dan 4,31.33².

הֲתִיב *Haph. 3 perf.* Dan 2,14.

הֲתִיבוּנָא *1 perf. pl.* Esr 5,11.

לַהֲתָבוּתָךְ *inf. suff.* Dan 3,16.

מַשְׁפִּל *pt.* Dan 5,19.

לְהַשְׁפָּלָה *inf.* Dan 4,34.

יְהַשְׁפִּל *3 impf.* Dan 7,24.

שְׁפַל] וּשְׁפַל

humilis.

Dan 4,14.

v. hebr.

שְׁפַר

placere.

כטעם אף נחלת שפרה עלי דתהלים.

Dan 2,32.6,2.

יִשְׁפַּר *3 impf.* Dan 4,24.

שַׁפִּיר

pulcher.

Dan 4,9.18.

שְׁפַרְפָּרָא] בִּשְׁפַרְפָּרָא

aurora.

שחר, ושנור בת״י. פ׳ קדמאה זעירא תנינא רבתי.

Dan 6,20.

שׁוּק v. שָׁקוֹהִי ; v. hebr.

שְׁרָא] *pt. pass.* (שָׁרֵא) שְׁרֵא

commorari; solvere; coepisse.

בא בהוראת שכינה והנייה, ובהוראת התרה (אולי מפני שהבא לשכון במקום מפתח שם אזור מתניו, צרור בגדיו וכליו וגם הבהמה שרוכב עלידו). י״ג וּמִשְׁרֵא קטרין.

Dan 2,22.

שָׁרַיִן *pl.* Dan 3,25.

לְמִשְׁרֵא *inf.* Dan 5,16.

וְשָׁרִיו *Pa. 3 perf. pl.* Esr 5,2.

וּמְשָׁרֵא *pt.* Dan 5,12.

מִשְׁתָּרַיִן *Hithpa. pt. pl.* Dan 5,6.

cf. hebr. שָׁרָה

מַשְׁרוֹקִיתָא , מַשְׁרְקִיתָא

שְׁרַק rad.]

fistula, syrinx.

ע״ש שריקת קולו.

Dan 3,5.*7*,*15*.10.

v. hebr.

שֹׁרֶשׁ] *pl. suff.* שָׁרְשׁוֹהִי

radix.

כבעברית.

Dan 4,12.*20*.23.

שַׁנִּיו *Pa. 3 perf. pl.* Dan 3,28.

מְשַׁנְיָא (al. מְשַׁנְּיָה) *pt.* (*intr.*) Dan 7,7.

יְשַׁנּוֹן *3 impf. pl.* Dan 4,13.

מְהַשְׁנֵא *Haph. pt.* Dan 2,21.

לְהַשְׁנָיָה *inf.* Dan 6,9.16.7,25 ‖ Esr 6,12.

יְהַשְׁנֵא *3 impf.* Esr 6,11.

אִשְׁתַּנִּי Q. *Hithp. 3 perf.* (al. אָ) אִשְׁתַּנּוּ *pl.* K. Dan 3,19.

יִשְׁתַּנֵּא *3 impf.* Dan 2,9.

יִשְׁתַּנּוֹ *3 impf. pl.* Dan 5,10.

יִשְׁתַּנּוֹן Dan 7,28.

v. hebr.

שְׁנָה] *cs.* שְׁנַת

annus.

שָׁנָה בעברית, ע״ש הערה.

Esr 4,24.6,15.

בִּשְׁנַת Dan 7,1 ‖ Esr 5,13.*6*,*3*.

שְׁנִין *pl.* Dan 6,1 ‖ Esr 5,11.

v. hebr.; שְׁנָה somnus rad. יְשֵׁן.

שְׁנַן rad. ,[שֵׁן *du.* וְשִׁנַּיִן

dens.

כבעברית, ורבוי זוגי מפני שתי השורות.

Dan 7,7.

שִׁנַּיהּ (יתיר י׳) *suff.* Dan 7,5.19.

v. hebr.

שָׁעָה] כִּשְׁעָה

hora, momentum temporis.

כבעברית בהוראת פֶּנָה, ונאמר כפנאי על הזמן הקצר שפונה והולך, וכן momentum ברומית כמו movimentum.

Dan 4,16.

שַׁעֲתָא ; שַׁעֲתָהּ (al. עֲתָ) *emph.* Dan 3,6.15.4,30.5,5.

שְׁפַט] *pt. pl.* (שָׁפְטִ) שָׁפְטִין

iudicare; *pt.* iudex.

שָׁפַט, שֹׁפֵט, שֹׁפְטִים בעברית.

Esr 7,25.

v. hebr.

שְׁפֵל] *Haph. 2 perf.* הַשְׁפֵּלְתְּ

humilem reddere, submittere.

כבעברית.

Dan 5,22.

יְתִיבוּן *3 impf. pl.* Esr 5,5.
יַהֲתִיבוּן Esr 6,5.
—v. hebr. שׁוּב—

תְּוַהּ
obstupescere.
כמוהו בסורית, ולרש״י מזה תֹּהוּ.
Dan 3,24.
—cf. hebr. תֹּהוּ—

תּוֹר] תּוֹרִין *pl.*
taurus, bos.
שׁוֹר בעברית, ובני תורין ע״ד בן־בקר.
Esr 6,9.17.7,17.
כְּתוֹרִין Dan 4,22.29.30.5,21.
—v. hebr. שׁוֹר—

תְּחוֹת
sub.
תַּחַת בעברית.
Jer 10,11 ‖ Dan 7,27.
תְּחֹתוֹהִי *suff.* Dan 4,9.18.
תַּחְתּוֹהִי Dan 4,11.
—v. hebr. תַּחַת—

תְּלַג] כִּתְלַג (al. לָ)
nix.
שֶׁלֶג בעברית.
Dan 7,9.
—v. hebr. שֶׁלֶג—

תְּלָת *cum f.*
tres; *pl.* triginta.
שָׁלֹשׁ, שְׁלֹשָׁה, שְׁלִישִׁית וּשְׁלֹשִׁים בעברית.
Dan 7,20.
וּתְלָת Dan 7,5.8.
תְּלָתָא (Esr 6,4), תְּלָתָה *cum m.*
Dan 3,24.6,3.11.*14* ‖ Esr 6,4.15.
וּתְלָתָה Dan 7,24.
תְּלָתֵּהוֹן (al. תֵ) *suff.* Dan 3,23.
תְּלָתִין *pl.* Dan 6,8.*13*.

תַּלְתִּי] וְתַלְתִּי
tertius.
חלק שלישי כטעם עד חצי המלכות דאסתר, או שלישי למלכות, וי״מ כל יום שלישי; י״ג וּתַלְתִּי.
Dan 5,7.

תַּלְתָּא *emph.* Dan 5,29.
וְתַלְתָּא Dan 5,16.
תְּלִיתָי] תְּלִיתָיָא K., תְּלִיתָאָה Q.
Dan 2,39.
—v. hebr. שָׁלשׁ—

תְּמַהּ] וְתִמְהַיָּא *pl.*
miraculum.
מופתים שיתמהו וישתוממו עלידם.
Dan 6,28.
וְתִמְהַיָּא *emph.* Dan 3,32.
וְתִמְהוֹהִי *suff.* Dan 3,33.
—v. hebr.—

תַּמָּה
ibi (тамъ).
שָׁם, שָׁמָּה בעברית.
Esr 5,17.6,1.6.12.
—v. hebr. שָׁם, שָׁמָּה—

תִּנְיָן] תִּנְיָנָה *f.*
secundus.
שֵׁנִי, שֵׁנִית בעברית; תניגות פעם שנית.
Dan 7,5.

תִּנְיָנוּת
iterum.
Dan 2,7.
—v. hebr. שֵׁנִי; cf. תְּרֵין—

תִּפְתָּי] תִּפְתָּיֵא K., תִּפְתָּאֵי Q. *pl.*
iurisconsultus, iudex; *al.* provinciae praefectus.
מין משרה וממשלה. י״פ מזה ותפת לפנים אהיה דאיוב י״ז ו׳, הייתי לפנים שר ומושל.
Dan 3,2.*3*.

תְּקַל] תְּקִל *3 perf. pass.* (al. *pt.*)
ponderari; *al.* = Sekel.
שָׁקַל בעברית, ע׳ הערה אל מְנֵא.
Dan 5,25.
תְּקִלְתָּא תְּקֵל *2 perf. pass.*
Dan 5,27.
—v. hebr. שָׁקַל—

תְּקַן] הָתְקְנַת *Ho. 1 perf.*
instituere, confirmare.
כבעברית, ושגור בדרז״ל.
Dan 4,33.
—v. hebr.—

תְּקִף] וּתְקֵף
invalescere, robustum fieri; *Pa.* confirmare.
תָּקַף בעברית, בס׳ קהלת.
Dan 4,8.17.
תְּקֵפַת (al. קְ) *3 perf. f.* Dan 5, 20.
וּתְקֵפְתְּ *2 perf.* Dan 4,19.
וּלְתַקָּפָה *Pa. inf.* Dan 6,8.

תְּקַף] בִּתְקַף (al. קָ)
robur.
Dan 4,27.
תְּקֹף] וְתָקְפָּא *emph.* Dan 2, 37.

תַּקִּיף] תַּקִּיפָה *f.*
robustus, validus.
Dan 2,40.42.
וְתַקִּיפָא Dan 7,7.
תַּקִּיפִין *pl. m.* Dan 3,33 ‖ Esr 4,20.
—v. hebr.; תַּרְגֵּם v. hebr.—

תְּרֵין] תְּרֵי *cs.*
duo; תְּרֵי עֲשַׂר duodecim.
שְׁנַיִם, שְׁתַּיִם בעברית.
Dan 4,26 ‖ Esr 6,17.
תַּרְתֵּין *f.* Esr 4,24.
וְתַרְתֵּין Dan 6,1.
—cf. תִּנְיָן—

תְּרַע] בִּתְרַע
porta, introitus.
שַׁעַר בעברית, בחלוף ש׳ בת׳ ובהפך אתון.
Dan 2,49.
לִתְרַע Dan 3,26.

תָּרָע] תָּרָעַיָּא *pl. emph.*
ianitor.
שׁוֹעֵר, שומר השער.
Esr 7,24.
—cf. hebr. שַׁעַר, שׁוֹעֵר—

בְּרִיךְ שְׁמֵהּ דִּי־רַחֲמָנָא דְּסַעֲיַן עַד־כְּעַן,
רְעוּתֵהּ תְּהֵי בְּסַעֲדָנָא מִכָּה וּלְהַלָּן!

# NOMINA PROPRIA OMNIA ATQUE יְהֹוָה, יָהּ, אֶהְיֶה.

## א

אֲבִיגַיִל v. אֲבִגָיִל.

[אֲבַגְתָא] m. וַאֲבַגְתָא

eunuchus Ahasveri.

אחד משבעת סריסי המלך אחשורוש.

Esth 1,10.

—אֲבָה v. p. 6b—

תֵּל אָ׳ v. אָבִיב; חִירָם v. אָבִי.

[אֲבִיָּה] f. אֲבִי,

mater Hiskiae.

אֵם חזקיהו המלך, ת׳ אֲבִיָּה, ע״ד אוּרִי ואוּרִיָּה. לרד״ק אָבִי דדה״ב ב׳ י״ב וד׳ ט״ו מן השם הוא.

2R 18,2.

אֲבִיָּה 2Ch 29,1.

—(אֲבִי־עַד Jes 9,5 ?)—

אֲבִיעֶזֶר v. אֲבִי הָעֶזְרִי.

אֲבִי־עַלְבוֹן m.

i. q. אֲבִיאֵל II.

הוא אביאל ב׳ דלקמן, ת׳ אבי־בַעַל, וכטעם איש בֹּשֶׁת. למדנחאי אביעלבון חדא מלה.

2S 23,31.

---

אֲבִיאֵל I m.

I) avus Sauli; II) unus ex heroibus Davidis.

א) אבי זקנו של שאול המלך; ב) אחד משלשים הגבורים אשר לדוד.

1S 9,1.14,51.

אֲבִיאֵל II (cf. אֲבִי־עַלְבוֹן) 1Ch 11,32.

---

[אֲבִיאָסָף] m. וַאֲבִיאָסָף

filius Korachi.

בן קרח בן יצהר, ובדה״א נקרא אֶבְיָסָף.

Ex 6,24.

אֶבְיָסָף 1Ch 6,22.*9,19*.

וְאֶבְיָסָף 1Ch 6,8.

---

אֲבוּגַיִל, אֲבִגַ׳, אֲבִיגַיִל K. f.

I) uxor Nabali, tum Davidis; II) soror Davidis.

א) אשת נבל הכרמלי, שלקחה לו דוד אחרי מות נבל; ב) אחות דוד (ע׳ הערה אל נָחָשׁ).

1S 25,3.18.23.36.40.42.

וַאֲבִיגַיִל 1S 27,3.30,5‖2S 2,2.

בַּאֲבִיגַיִל 1S 25,39.

לַאֲבִיגַל, לַאֲבִיגַיִל, K. 1S 25,32‖2S 3,3‖1Ch 3,1.

וְלַאֲבִיגַיִל 1S 25,14.

[אֲבִיגַיִל II] אֲבִיגַל, 2S 17,25.

וַאֲבִיגַיִל, וַאֲבִיגַיִל 1Ch 2,16.17.

---

אֲבִידָן m.

phylarcha Benjaminitarum.

נשיא לבני בנימן.

Nu 1,11.*2,22.7,60.65.10,24*.

---

[אֲבִידָע] m. וַאֲבִידָע

filius Midianis.

בן מדין בן אברהם מאשתו קטורה.

Gn 25,4‖1Ch 1,33.

---

I [אֲבִיָּה] m. וַאֲבִיָּה

I) Benjaminita; II) filius Samuelis; III) rex Judaeae, filius Rehabeami; IV) filius Jerobeami regis; V) sacerdos coaevus Davidis; VI) Nehemiae coaevus; VII) mulier quaedam.

א) בן בכר בן בנימן; ב) בן שמואל הנביא; ג) מלך יהודה, בן רחבעם; ד) בן ירבעם מלך ישראל; ה) ראש אב למשמר השמיני בימי דוד; ו) מן הכהנים עולי הגולה שבאו על החתום; ז) אשת חצרון בן פרץ.

1Ch 7,8.

אֲבִיָּה II m. 1S 8,2.

וַאֲבִיָּה 1Ch 6,13.

אֲבִיָּה III m., [אֲבִיָּם, אֲבִיָּהוּ]

1Ch 3,10‖2Ch 11,20.22.12,16.13,1.2.3.4.15.17.19.22.23.

אֲבִיָּהוּ 2Ch 13,20.21.

אֲבִיָּם 1R 14,31.15,1.7².8.

אֲבִיָּה IV m. 1R 14,1.

אֲבִיָּה V] לַאֲבִיָּה m. Neh 12,17‖1Ch 24,10.

אֲבִיָּה VI m. Neh 10,8. 12,4.

אֲבִיָּה VII f. 1Ch 2,24.

—אֲבִיָּהוּ v. אֲבִיָּה III—

אֲבִיהוּא m.

filius Aharonis, primi sacerdotis.

בן שני לאהרן הכהן.

Ex 6,23‖Nu 26,60.

וַאֲבִיהוּא Ex 24,1.*9*.28,1‖Lev 10,1‖Nu 3,2.4.*26,61*‖1Ch 5,29.*24,1*.24,2.

---

**אֲבִיהוּד]** *m.* **וַאֲבִיהוּד**

Benjamini nepos.

בן בלע בן בנימן בן יעקב.

1Ch 8,3.

---

**I אֲבִיהַיִל]** *f.* **אֲבִיהָיִל**

I) uxor viri e tribu Juda; II) uxor Rehabeami regis(?).

א) אשת אבישור מבני יהודה; ב) אשת רחבעם מלך יהודה. מקרא קצר ושעורו וְאֶת־אביהיל (יתכן ששתי נוסחאות יש כאן, וכן משמע מפסוק י״ט וכ׳ שבאשה אחת הכתוב מדבר, ובימי הכותב היה מוטל בספק איזה היא; וגם בת אליאב לפי החשבון כבר היתה זקנה מאד).

1Ch 2,29.

**אֲבִיהַיִל** II 2Ch 11,18.

——**אֲבִיו** v. **חִירָם**——

**I אֲבִיחַיִל]** *m.* **אֲבִיחָיִל**

I) Levita, Mosis coaevus; II) vir Gadita; III) pater Estherae.

א) אבי צוריאל, נשיא בית אב למשפחות מררי; ב) אחד מבני גד; ג) אבי אסתר המלכה.

Nu 3,35.

**אֲבִיחַיִל** II 1Ch 5,14.

**אֲבִיחַיִל** III Esth 2,15.29.

---

**אֲבִיטוּב** *m.*

vir Benjaminita.

שֵׁם איש מבני בנימן.

1Ch 8,11.

---

**אֲבִיטַל]** *f.* **אֲבִיטָל**

ex uxoribus Davidis.

אחת מנשי דוד המלך.

2S 3,4.

**לַאֲבִיטָל** 1Ch 3,3.

——**III אֲבִיָּה** v. **אֲבִיָּם**——

**אֲבִימָאֵל**

filius Joctani (in Arabia).

בן תשיעי ליקטן בן עבר בן שם בן נח.

Gn 10,28 ‖ 1Ch 1,22.

---

**אֲבִימֶלֶךְ** I *m.*

I) nomen complurium regum Philistaeorum; II) filius Gideonis; III) sacerdos Davidis (= אֲחִימֶלֶךְ).

א) שם כנוי למלכי פלשתים; ב) בן גדעון; ג) בן אביתר הכהן ונקרא גם אֲחִימֶלֶךְ.

Gn 20,2.2.3.8.9$^2$.*21,29*.14.15.17.18.21,22.25$^2$.26.32.26,1.8.9.10.11.16 ‖ Ps 34,1.

**וַאֲבִימֶלֶךְ** Gn 20,4.26,26.

**לַאֲבִימֶלֶךְ** Gn 21,27.

**אֲבִימֶלֶךְ** II Jud 8,31.9,1.3.4.6.16.*18*.20.21.22.23.24.27.28.29.31.34.35.38.40.41.48$^2$.49.50.52.53.55.56.10,1 ‖ 2Ch 11,21.

**וַאֲבִימֶלֶךְ** Jud 9,44.45.

**בַּאֲבִימֶלֶךְ** Jud 9,19.23.39.

**לַאֲבִימֶלֶךְ** Jud 9,25.*47*.29.42.

**מֵאֲבִימֶלֶךְ** Jud 9,20.

**III אֲבִימֶלֶךְ]** **וַאֲבִימֶלֶךְ** *m.* 1S 18,16.

——cf. **אֲחִימֶלֶךְ**——

**אֲבִינָדָב** I *m.*

I) Levita, Samuelis et Davidis coaevus; II) frater Davidis; III) filius Sauli.

הַשֵּׁם מצוי גם באשורית; א) שם איש שהביאו אליו ארון י״י בימי שמואל ודוד; ב) אחי דוד, בן שני לישי; ג) בן שאול המלך.

1S 7,1 ‖ 2S 6,3.*4*.4 ‖ 1Ch 13,7.

**אֲבִינָדָב** II *m.* 1S 16,8.17,13.

**וַאֲבִינָדָב** 1Ch 2,13.

**אֲבִינָדָב** III *m.* 1S 31,2 ‖ 1Ch 8,33.*9,39*.10,2.

——**בֶּן־אֲבִ׳** v. **אֲבִ׳** IV——

**אֲבִינֹעַם** *m.*

pater herois Baraci, socii Deborae.

ברק בנו הבורה נלחמו עם סיסרא.

Jud 4,6.12.5,1.12.

——**אֲבִינֵר** v. **אַבְנֵר**——

**אֲבִיאָסָף** v. **אֶבְיָסָף**.

**אֲבִיעֶזֶר** I *m.*

I) filius Gileadi (cf. אִיעֶזֶר); II) Manassita quidam; III) heros Davidis.

א) בן גלעד בן מנשה, בתורה נקרא אִיעֶזֶר; ב) בן הַמֹּלֶכֶת אחות גלעד; ג) אחד מן השלשים הגבורים אשר לדוד.

Jos 17,2 ‖ Jud 6,34.8,2.

**אֲבִי הָעֶזְרִי** *patron.* Jud 6,11.24.8,32.

**אֲבִיעֶזֶר** II 1Ch 7,18.

**אֲבִיעֶזֶר** III 2S 23,27 ‖ 1Ch 11,28.*27.12*.

——**אֲבִי עַלְבוֹן** v. **אֲבִי**——

**אֲבִירָם** I *m.*

I) Rubenita, coniuratus contra Mosem cum Koracho; II) filius Hielis, mortuus, cum pater eius urbem Hierichuntem restituere pararet.

א) מבני ראובן, הצה עם דתן על משה ואהרן בעדת קרח; ב) בן היאל בית האלי, שבנה את יריחה ויסדה בבכורו זה.

Ps 106,17.

**וַאֲבִירָם** Nu 16,1.24.*27*.25.27.26,9$^2$.

**וְלַאֲבִירָם** Nu 16,12 ‖ Dt 11,6.

**II אֲבִירָם]** **בַּאֲבִירָם** 1R 16,34.

---

**אֲבִישַׁג** *f.*

Davidis senescentis concubina.

סכנת ומשרתת דוד המלך בזקנתו.

1R 1,3.2,17.21.22.

**וַאֲבִישַׁג** 1R 1,15.

---

**אֲבִישׁוּעַ** I *m.*

I) Levita; II) Benjaminita.

א) בן פינחס בן אלעזר; ב) בן בלע בן בנימן.

Esr 7,5 ‖ 1Ch 5,30.6,35.

**וַאֲבִישׁוּעַ** 1Ch 5,31.

**II אֲבִישׁוּעַ]** **וַאֲבִישׁוּעַ** 1Ch 8,4.

---

**אֲבִישׁוּר** *m.*

vir e posteris Judae.

שֵׁם איש מזרע יהודה.

1Ch 2,29.

**וַאֲבִישׁוּר** 1Ch 2,28.

---

**אַבְשַׁי]** **אֲבִישַׁי**, *m.*

Davidis sororis filius et eiusdem praefectus militum.

בן צרויה אחות דוד, ראש לשלשת הגברים.

**אֶבֶן עֵזֶר]** *l.* **אֶבֶן הָעֶזֶר**
locus prope Mizpam.
שֵׁם מקום קרוב אל מצפה.
1S 7,12.

**הָאֶבֶן הָעֶזֶר** 1S 4,1.

**מֵאֶבֶן הָעֶזֶר** 1S 5,1.

——אַמָּנָה K. v. אֲבָנָה——

**אֲבִינֵר, אַבְנֵר** (1S 14,50) *m.*
dux militum regis Sauli.
שר צבא למלך שאול.
1S 14,50.51.17,55².57.20,25.26. 14².15 ‖ 2S 2,12.14.17.19².20.21. 22.23.24.25.26.30.31.3,7.11.12. 16.17.19².20.21².23.24.25.26.27. 28.31.32².33².37.4,1.12 ‖ 1R 2,32 ‖ 1Ch 27,21.

**וְאַבְנֵר** 1S 26,5.7 ‖ 2S 2,8.29.3,6. 22 ‖ 2Ch 26,28.

**לְאַבְנֵר** 2S 3,8.9.20.30 ‖ 1R 2,5.

**אֶבֶץ]** *l.* **וְאֶבֶץ**
urbs in tribu Isaschar.
שֵׁם עיר בנחלת יששכר.
Jos 19,20.

**אִבְצָן** *m.*
iudex Israelitarum.
השופט העשירי לישראל.
Jud 12,8.10.

**אַבְרָם, [אַבְרָהָם]** *m.*
populi judaici auctor paterque.
ראשון לשלשת אבות ישראל.
Gn 11,26.27.29².31².12,1.4.5.6.7. *17,1*.9.10.14.17.13,1.4.5.7.8.12. 14.18.14,12.13.14.19.21.22.23. 15,1².2.3.11.12.18.16,1.2.*5*.2.3².6. 15.17,1.3.5 ‖ 1Ch 1,27.

**וְאַבְרָם** Gn 12,4.13,2.16,16.

**בְּאַבְרָם** Neh 9,7.

**לְאַבְרָם** Gn 13,18.14,13.15,13.16, 3.15.16.

**וּלְאַבְרָם** Gn 12,16.

**אַבְרָהָם** Gn 17,5.9.*15*.17.18.22. 23².26.18,6.7.13.19.23.27.33.19, 27.*21*,*14*.*22*,*3*.29.20,1.2.10.*21*,*29*.

עיר מולדת אלישע בנחלת יששכר על הירדן.
Jud 7,22 ‖ 1R 4,12.

**מָאָבֵל מְחוֹלָה** 1R 19,16.

——cf. מְחֹלָה——

**(מַ) אָבֵל מַיִם** *l.*
i. q. אָבֵל בֵּית מַעֲכָה.
בשמואל ובמלכים אבל בית מעכה שמה.
2Ch 16,4.

**אָבֵל מִצְרַיִם** *l.*
nomen areae ad Jordanem sitae.
שֵׁם מקום בגבול הירדן מזרחה, הוא גֹּרֶן הָאָטָד שהספידו שם את יעקב אבינו.
Gn 50,11.

——cf. גֹּרֶן הָאָטָד——

**אָבֵל הַשִּׁטִּים** *l.*
locus in campestribus Moabi situs.
עיר בערבות מואב, ובמיכה ו׳ ה׳ שִׁטִּים סתם.
Nu 33,49.

——cf. שִׁטִּים——

**אֶבֶן אֶזֶל]** *l.* **הָאֶבֶן הָאָזֶל**
lapis vel locus prope Hierosolyma.
שֵׁם מקום שנסתר שם דוד. השבעים קורין הָאַרְגָּב הַלָּז (ובפסוק מ״א מאצל הָאַרְגָּב ת׳ הַנֶּגֶב).
1S 12,19.

**אֶבֶן בֹּהַן בֶּן־רְאוּבֵן** *l.*
locus in finibus tribuum Judae et Benjamini.
שֵׁם מקום על הגבול שבין יהודה ובנימן.
Jos 15,6.*18*,*17*.

**אֶבֶן גְּ׳]** *l.* **הָאֶבֶן הַגְּדוֹלָה**
locus prope Gibeonem, ubi Joab Amasam interfecit.
מקום שהרג שם יואב את עמשא.
2S 20,8.

——(cf. 1S 6,14.15.18)——

**אֶבֶן זֹחֶלֶת]** *l.* **אֶבֶן הַזֹּחֶלֶת**
locus prope Hierosolyma.
שֵׁם מקום שזבח שם אדֹנִיָּה בן חגית.
1R 1,9.

1S 26,6².8.9 ‖ 2S 10,14.16,9.11. *20*,*6*.18,2.5.*12*.19,22.21,17.

**וַאֲבִישַׁי** 1S 26,7 ‖ 2S 2,18.24.3,30. *20*,*10*.23,18.

**אַבְשַׁי** 2S 10,10 ‖ 1Ch 2,16.19,11. 15.

**וְאַבְשַׁי** 1Ch 11,20.18,12.

——אַבְשָׁלוֹם v. אֲבִישָׁלוֹם——

**אֶבְיָתָר** *m.*
sacerdos Davidis.
בן אֲחִימֶלֶךְ (עיש הערה), כהן לדוד.
1S 22,20.21.23,6.9.30,7² ‖ 2S 8,17. 15,24.27.17,15.*19*,*12* ‖ 1R 1,7.42. 2,27.35 ‖ 1Ch 18,16.24,6.

**וְאֶבְיָתָר** 2S 15,29.35.20,25 ‖ 1R 4, 4 ‖ 1Ch 27,34.

**לְאֶבְיָתָר** 1S 22,22 ‖ 2S 15,36.

**וּלְאֶבְיָתָר** 2S 15,35 ‖ 1R 1,19.*25*. 2,22.26 ‖ 1Ch 15,11.

**אָבֵל (בֵּית־מַעֲכָה)** *l.*
oppidum in radicibus Antilibani.
עיר בנחלת נפתלי, ובדה״ב נקראת אבל מים. הו״ו של ובית מעכה מיותרת, וב״ת השבעים בלא ו״ו (עיקר הוראת אָבֵל היא כר צומח עשב כהוראת השרש בסורית וערבית, וקרוב לו באשורית, ותרגומו מִישַׁר).
1R 15,20 ‖ 2R 15,29.

**בְּאָבֵל** 2S 20,18.

**אָבֵלָה (וּבֵית מַעֲכָה)** 2S 20,14.

**בְּאָבֵלָה (בֵּית הַמַּעֲכָה)** 2S 20,15.

——cf. אָבֵל מָיִם——

**אָבֵל הַגְּדוֹלָה** *l.*
locus in limitibus Philistaeae et Judaeae.
שֵׁם מקום על גבול ארץ פלשתים ויהודה. השבעים קורין אֶבֶן הגדולה, ע׳ פסוק י״ד וט״ו.
1S 6,18.

**אָבֵל כְּרָמִים** *l.*
oppidum Ammonitarum.
שֵׁם כפר בארץ בני עמון.
Jud 11,33.

**אָבֵל מְחוֹלָה** *l.*
urbs patria Elisae prophetae.

11.17.18. 21,3.4.8.11.12.22.24.25. 27.28.34.22,1$^{2}$.4.*13*.5.6.7.8.9.10.11. 13.14.15.19$^{2}$. 23. 23,2.3.5.7.10.12. 14.16$^{2}$.19. 24,1.2.6.9.12.*27.42.48*. 12.15.34. 52. 59. 25,1.5. 6. 7. 8. 10. *49,30.50,13*.10.11.12.19$^{2}$. 26,1.5. 15.18$^{2}$.24$^{2}$.28,4.9.13. 31,42.53. 32, 10.35,27.48,15.16.49,31 ‖ Ex 2,24. 3,6.*15.4,5*.16.6,3 ‖ Lev 26,42 ‖ Jos 24,2.3 ‖ 1R 18,36 ‖ 2R 13,23 ‖ Jes 29,22.41,8.51,2.63,16 ‖ Jer 33,26 ‖ Ez 33,24 ‖ Ps 47,10.105,6.9.42 ‖ Neh 9,7 ‖ 1Ch 1,27.28.32. 34. 16, 16.29,18 ‖ 2Ch 20,7.30,6.

**וְאַבְרָהָם** Gn 17,24. 18,11.16.18. 22.33.21,5.24,1.

**לְאַבְרָהָם** Gn 20,9.14. 21,2.7.9.10. 22,20.23,18.20.25,6.12.26,3. 28,4. 35,12.50,24 ‖ Ex 6,8.32,13.33,1 ‖ Nu 32,11 ‖ Dt 1,8.6,10.*9,5.29,12. 30,20*.9,27.34,4. ‖ Mich 7,20.

**מֵאַבְרָהָם** Gn 18,17.

—— אֲבִישַׁי v. אַבְשַׁי ——

## אַבְשָׁלֹם, אַבְשָׁלוֹם (10) *m.* [אֲבִישָׁלוֹם]

Davidis filius, natu tertius.

בן השלישי לדוד מבת תלמי מלך גשור, ונקרא ג״כ אֲבִישָׁלוֹם כאבנר ואבינר (וע׳ הערה אל מעכה). השבעים, הסורי והירונימוס קורין במ״א ב׳ כ״ח שְׁלֹמֹה ת׳ אַבְשָׁלוֹם; בקצת נוסחאות בדה״א ג׳ ב׳ אבשלום ת׳ לְאבשלום.

2S 3,3.13,4.20$^{2}$. 22$^{2}$. 23. 24. 25. 26. 27.28.29$^{2}$.30.32.34.39.14,1.21.23. 24.28.29.30.31.32.33.15,1 ‖ 2S 15, 2$^{2}$.3.4.6$^{2}$.7.10$^{2}$.11.12$^{2}$.13.14.31.16, 8.16$^{2}$.17.18.20.21. *17,1*.22. 17,4.5. 6$^{2}$.7.9.14$^{2}$.15.20.25. 18,5. 9. 10. 14. 15.20.25.18,5. 9. 10. 14. 15. 17. 18. 19,1$^{3}$.2.5$^{2}$.7.10. 20,6 ‖ 1R 1,6. 2,7. 28 ‖ Ps 3,1 ‖ 2Ch 11,20.*21*.

**וְאַבְשָׁלֹם, וְאַבְשָׁלוֹם** (2) 2S 13, 37.*38*. 15,37.16,15.17,24.26.18,9. 18.19,11.

**בְּאַבְשָׁלוֹם** 2S 18,12.

**וּכְאַבְשָׁלוֹם** 2S 14,25.

**לְאַבְשָׁלֹם, לְאַבְשָׁלוֹם** (2) 2S 13, 23. 14,27.33. 15,34. 16,22.23. 17, 18.18,5.29.32 ‖ 1Ch 3,2.

**וּלְאַבְשָׁלוֹם** 2S 13,1.

**אֲבִישָׁלוֹם** 1R 15,2.*10*.

## אָבוֹת (?) *m.*

Levita vel sacerdos (sec. Masoram).

לפי המסורה שום „אנוש״, וכן להרד״ק ולהבחור בס׳ הזכרונות; השבעים קורין אֲבוֹת אַהֲרֹן ת׳ אָבוֹת הָרֹאשׁ.

2Ch 24,31.

## [אֹבֹת] בְּאֹבֹת *l.*

statio Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות בני ישראל במדבר.

Nu 21,10.*33,43*.

**מֵאֹבֹת** Nu 21,11.*33,44*.

## אָגֵא *m.*

pater Sammae, herois Davidis.

אבי אחד משלשה גבורי דוד.

2S 23,11.

## אֲגָג, אֲגַג *m.*

rex Amalecitarum.

שֵׁם מלכי עמלק (ואולי הוא שם כללי כפרעה).

1S 15,8.9.20.32$^{3}$.33.

**מֵאֲגַג** Nu 24,7.

**הָאֲגָגִי** *gent.* Esth 3,1.*8,5*. *9,24*. 10.8,3.

## אֶגְלַיִם *l.*

vicus Moabiticus (= עֶגְלַיִם?).

שֵׁם מקום בארץ מואב. לרד״ק היא עין עֶגְלַיִם דיחזקאל מ״ז י׳.

Jes 15,8.

## אָגוּר *m.*

vir quidam sapiens.

שם חכם, ולהז״ל כנוי לשלמה, כקהלת.

Prv 30,1.

## [אַדְבְּאֵל] וְאַדְבְּאֵל *m.*

filius tertius Ismaelis.

בן שלישי לישמעאל.

Gn 25,13 ‖ 1Ch 1,29.

—— אֲדַד 1R 11,17 v. הֲדַד ——

## אַדָּן *m.*

praefectus Casiphiae, coaevus Esrae.

ראש הנתינים בכָסִפְיָא; הירונימוס קורא אל אדו וְאֶחָיו.

Esr 8,17.

## אֱדוֹם *m.-l.*

frater Jacobi (= עֵשָׂו); gens et regnum Idumaeorum.

הוא עשו, שֵׁם הכולל לזרעו ולארץ שעיר.

Gn 25,30.32,4.36,1.*8*.9. 16.17. 19. 21.31.43$^{2}$ ‖ Ex 15,15 ‖ Nu 20,14. 18.20.21.23.21,4. 24,18. 33,37. 34, 3 ‖ Jos 15,1.21 ‖ Jud 5,4. 11,17$^{2}$. 18 ‖ 2S 8,14$^{2}$ ‖ 1R 9,26. 11,15 ‖ 2R 3,8.9. 12. 20. 26. 8,20. 21. 22. 14,7. 10 ‖ Jes 11,14.34,5.6 ‖ Jer 9,25.25, 21.27,3.49,17.20.22 ‖ Ez 25,12.13. 32,29.35,15.36,5 ‖ Am 1,11.2,1.9, 12 ‖ Mal 1,4 ‖ Ps 60,2.10.*108,10*. 11.*108,11*. 83,7. 137,7 ‖ Thr 4,21. 22 ‖ Dan 11,41 ‖ 1Ch 1,43.51.54. 18,12.13 ‖ 2Ch 8,17.21,8.9.10.25, 19.20.

**וֶאֱדוֹם** Joel 4,19.

**בֶּאֱדֹם, בֶּאֱדוֹם** (Ez 25,14$^{a}$) Gn 36,32 ‖ 2S 8,14 ‖ 1R 11,14. 15. 16. 22,48 ‖ Ez 25,14$^{2}$ ‖ 1Ch 18,13.

**וּבֶאֱדוֹם** 1S 14,47 ‖ Jer 40,11.

**לֶאֱדוֹם** Jer 49,7 ‖ Am 1,6.9 ‖ Ob 1.

**מֵאֱדוֹם** Jes 63,1 ‖ Ob 8 ‖ 1Ch 18, 11.

**אֲדֹמִי** *gent.* Dt 23,8.

**הָאֲדֹמִי** 1S 21,8. 22,9. 18.22 ‖ 1R 11,14 ‖ Ps 52,2.

**אֲדוֹמִים** *pl.* 2Ch 25,14.28,17.

**וַאֲדוֹמִים** Q., **וַאֲרוּמִים** K. 2R 16,6.

**אֲדֹמִיִּים** 1R 11,17.

**אֲדֹמִיֹּת** *pl. f.* 1R 11,1.

—cf. אֱדֹם; עֹבֵד אֱדֹם v. אַדּוֹן —אַדָּן

## אֲדוֹרַיִם *l.*

urbs in tribu Judae.

עיר ביהודה שבנה רחבעם למצור.

2Ch 11,9.

## אֲדַלְיָא

filius quintus Hamani.

בן חמישי להמן, אחד מעשרה שנתלו.

Esth 9,8.

**אָדָם** I *m.*
I) homo primus (*cf.* p. 7 sqq.); II) urbs ad Jordanem sita.
א) אדם הראשון; ב) עיר על שפת הירדן, ולרד״ל היא צרתן; י״נ הרחק מאד מְאֹד מֵהעיר (אמר שמ״ר יתר אָדָם, וְהָאָדָם, וּלְאָדָם, כְּאָדָם הבאתי בחלק הא׳, ונחמתי כי לא הלכתי בעקבות ת״א, כאשר מצאתי ראיתי בס׳ אוצר השמות למהריל״ש).
Gn 4,25.5,2.3.4.5 ‖ 1Ch 1,1.
**לְאָדָם** Gn 3,21.
**אָדָם** II] **מֵאָדָם** Q., **בְּאָדָם** K. *l.* Jos 3,16.
cf. **אָדָם** p. 7[3]; **אֱדוֹם** v. **אדם**.

**אַדְמָה** *l.*
urbs cum Sodoma eversa.
אחת הערים ההפוכות עם סדום.
Gn 14,2.8 ‖ Dt 29,22.
**וְאַדְמָה** Gn 10,19.
**כְּאַדְמָה** Hos 11,8.

**אֲדָמָה**] **וַאֲדָמָה** *l.*
urbs in tribu Naphthali.
עיר בנחלת נפתלי.
Jos 19,36.

**אֲדָמִי הַנֶּ׳**] **וַאֲדָמִי הַנֶּקֶב** *l.*
urbs in tribu Naphthali.
עיר בנחלת נפתלי.
Jos 19,33.

**אֲדֻמִּים** *l.*
mons in confiniis Judae et Benjamin.
הר על גבול יהודה ובנימן, בערבה שבין ירושלים ויריחו.
Jos 15,7.18,17.

**אַדְמָתָא** *m.*
Persa quidam nobilis.
משבעת רואי פני המלך אחשורוש.
Esth 1,14.

**אַדָּן, אַדּוֹן** *l.* (Neh)
urbs Babyloniae.
אחת מערי בבל שעלו מהן הגולים.
Esr 2,59 ‖ Neh 7,61.

**אֲדֹנִי־בֶזֶק** *m.* [**בֶּזֶק** *l.*]
rex Beseci in Palaestina.
שם איש, או תאר למלך בזק.
Jud 1,5.6.7.
**בְּבֶזֶק, בְּבָזֶק** Jud 1,4.5 ‖ [**בְּזֶק** *l.* 1S 11,8.

**אֲדֹנִי־צֶדֶק** *m.*
rex Hierosolymorum Cananita.
שעצ״ם, או תאר למלך ירושלים שנקראה גם צדק, ומלך ירושלים הוא באור השם.
Jos 10,1.3.
cf. **אֲדֹנִי ;צֶדֶק** v. p. 9 et **יְהוָה**.

**אֲדֹנִיָּה** I [**אֲדֹנִיָּהוּ**]
I) filius Davidis; II) Nehemiae coaevus; III) Levita.
א) בן רביעי לדוד מחגית; ב) מראשי העם הבאים על החתום בימי עזרא ונחמיה (בעזרא ב׳ י״ג אֲדֹנִיקָם); ג) מהלוים ששלח יהושפט לַלְמֵד בערי יהודה.
2S 3,4 ‖ 1R 1,7.18.2,28 ‖ 1Ch 3,2.
**וַאֲדֹנִיָּה** 1R 1,5.
**אֲדֹנִיָּהוּ** 1R 1,8.9.11.13.24.25.41. 42.51.2,13.19.23.24.
**וַאֲדֹנִיָּהוּ** 1R 1,50.
**לַאֲדֹנִיָּהוּ** 1R 1,43.49.2,21.22.
**אֲדֹנִיָּה** *m.* II (cf. **אֲדֹנִיקָם**) Neh 10,17.
**אֲדֹנִיָּהוּ** III] **וַאֲדֹנִיָּהוּ** *m.* 2Ch 17,8.
——**טוֹב אֲ׳** v. **אֲדוֹנִיָּה** IV——

**אֲדֹנִיקָם** *m.*
Levita, coaevus Esrae.
בניו עלו עם עזרא מן הגולה (בנחמיה י׳ י״ז אֲדֹנִיָּה).
Esr 2,13.8,13 ‖ Neh 7,18.
——cf. **אֲדֹנִיָּה** II——

**אֲדֹנִירָם**] **וַאֲדֹנִירָם** *m.* [**הֲדֹרָם, אֲדֹרָם**]
Davidis, Salomonis, Rehabeami praefectus vectigalium.
ממונה על המס בימי דוד, שלמה ורחבעם; השבעים קורין בכל הפסוקים אֲדֹנִירָם.
1R 4,6.5,28.

**אֲדֹרָם** 1R 12,18.
**וַאֲדֹרָם** 2S 20,24.
**הֲדֹרָם** 2Ch 10,18.

**אֲדָר**
nomen mensis duodecimi.
חדש שנים עשר; באשורית בדנשות הד׳.
Esth 3,7.13.8,12.9,1.9,15.17.19.21.

**אַדָּר** I *m.*
I) Benjaminita (cf. **אַרְדְּ**); II) urbs in tribu Judae.
א) בן בלע בן בנימן, ובתורה נקרא אַרְדְּ; ב) עיר בנחלת יהודה.
1Ch 8,3.
**אַדָּר** II] **אַדָּרָה** *l.* Jos 15,3.
——cf. **חֲצַר־אַ׳, עַטְרוֹת אַ׳**——
**אֲדֹנִירָם** v. **אֲדֹרָם**.

**אַדְרַמֶּלֶךְ** I] **וְאַדְרַמֶּלֶךְ** *m.*
(Orient. **לַאֲדְרַמֶּלֶךְ, וַאֲדְרַמֶּלֶךְ**)
I) filius Sanheribi; II) idolum Sipperenorum.
א) בן סנחריב; ב) אליל ספרוים.
2R 19,37 ‖ Jes 37,38.
**אַדְרַמֶּלֶךְ** II] **לְאַדְרַמֶּלֶךְ** 2R 17,31.

**אֶדְרְעִי**] **אֶדְרֶעִי** I *l.*?
I) Metropolis Bataniae, Manassitis assignata; II) oppidum Naphtalitarum.
א) בירת בשן, בנחלת חצי שבט מנשה בעבר הירדן; ב) עיר בנחלת נפתלי.
Nu 21,33 ‖ Dt 3,1.
**וְאֶדְרֶעִי** Dt 3,10 ‖ Jos 13,31.
**בְּאֶדְרֶעִי** Dt 1,4.
**וּבְאֶדְרֶעִי** Jos 12,4.13,12.
**אֶדְרְעִי** ? II] **וְאֶדְרֶעִי** Jos 19,37.

**אֹהַד**] **וְאֹהַד** *m.*
filius tertius Simeonis.
בן שלישי לשמעון בן יעקב.
Gn 46,10 ‖ Ex 6,15.

**אֵהוּד** I *m.*

I) Judex tertius Hebraeorum; II) Benjaminita.

א) השופט השלישי; ב) מזרע בנימין.

Jud 3,15.16.20.21.23.

**וְאֵהוּד** Jud 3,20.26.4,1.

**אֵהוּד** II] **וְאֵהוּד** 1Ch 7,10.

---

**אַהֲוָא** *l.*

flumen v. canalis in Babylonia.

נהר או תעלה במדינת בבל.

Esr 8,15.21.31.

---

**אֶהְיֶה**

nomen Dei.

משמותיו של הקב״ה, וכבר הובא בשרש הָיָה, ע״ש בהערה (יש מחברין לו ואנכי לא אהיה לכם דהושע א׳ ט׳, וי״ג ואנכי לא אֱלֹהֵיכֶם).

Ex 3,14³.

cf. יְהוָה, יָהּ

**אֹהֶל**] **וְאֹהֶל** *m.*

filius Serubabelis.

בן זרבבל מזרע בית דוד.

1Ch 3,20.

---

**אָהֳלָה** *f.*

nomen meretricis, quo Samaria indicatur.

שֵׁם כנוי לעיר שמרון.

Ez 23,4².5.36.44.

---

**אָהֳלִיאָב** *m.*

artifex tempore Mosis.

חרש וחושב במלאכת המשכן.

Ex 31,6.*38*,*23*.36,2.

**וְאָהֳלִיאָב** Ex 35,34.36,1.

---

**אָהֳלִיבָה** *f.*

nomen meretricis, quo Hierosolyma indicantur.

שֵׁם כנוי לירושלם (ע״ד חפצי בה).

Ez 23,4.11.22.36.44.

**וְאָהֳלִיבָה** Ez 23,4.

---

**אָהֳלִיבָמָה** *f.-l.*

uxor Esavi.

שֵׁם אשת עֵשָׂו, ובהשאלה למדינה.

Gn 36,2.*14*.18².41 ‖ 1Ch 1,52.

**וְאָהֳלִיבָמָה** Gn 36,5.25.

---

**אַהֲרֹן** *m.*

frater Mosis, primus sacerdos.

הכהן הגדול, אחי משה (ע׳ הערה אל יעקב).

Ex 4,14.27.30.5,20.6,13.20.23.25. 26.7,8.*9*,*8*. *12*,*1*.9.10.12.19.*8*,*1*.*12*. 8,2.*13*.10,8.12,50.15,20.16,2.9.*33*. *32*,*21*.10. 34. 17,10. 18,12. 24,14. 27,21.28,1³.3.12.19.30².35.38².40. 41.43.29,4. 5.*40*,*13*. 9². 10. *19*. 15. 20.21.24.32.44. 30,7.8.10.19.30. 32,1.2.3.5².22.25.35. 34,30.31.38, 21.40,12 ‖ Lev 1,5.7.8.11.*3*,*2*.*8*.*13*. 2,2.3,5.6,1.7.9.11.13.18.*17*,*2*.*22*,*2*. *18*.7,10.33.35. 8,2.6. 12. 13. 14. 18. *22*.23.24.27.30². 31.*9*,*7*. *10*,*3*.6.31. 36. 9,2.8.9.12.18.21.22. 10,1.3.4.8. 12. *21*,*24*.16.19.11,1.*13*,*1*. *14*,*33*. *15*,*1*.13,2. 16,1.2.3.6.*11*.8.9.21.23. 21,1.17.21.22,4. 24,3 ‖ Nu 2,1.*4*,*1*. *17*.*14*,*26*.*16*,*20*.*19*,*1*.3,1.2.3.4.6.10. 32.*4*,*16*.*17*,*2*.*26*,*1*.4,5.15.19.27.28. *33*.*7*,*8*.6,23.8,2.3.11.13.21².22.9,6. 10,8.12,4.5.10.11.13,26.14,2.15,33. 16,3.*20*,*2*.17,5.6.7.11.12.15.18.21. 23.25.18,1.*20*. 8. 20,12.*23*. 24.25. 26.28².29².25,7.11. 26,1.9.59. 27, 13.33,38 ‖ Dt 9,20.10,6.32,50 ‖ Jos 21,4.10.13. 19 24,5.33 ‖ Jud 20, 28 ‖ 1S 12,6.8 ‖ Mich 6,4 ‖ Ps 105, 26. 115,10. 12. 118,3. 133,2. 135, 19 ‖ Esr 7,5 ‖ Neh 10,39.12,47 ‖ 1Ch 5,29².6,35.39.42.15,4.23,13². 28.32.24,1².19.31 ‖ 2Ch 13,9.10. 26,18.29,21.31,19.35,14².

**וְאַהֲרֹן** Ex 4,29.5,1.4.6,27. 7,1.2.6. 7.10.*10*,*3*.20. 8,8. 11,10. 12,28.43. 16,6. 17,12. 19,24. 24,1. 9. 40,31 ‖ Lev 9,23 ‖ Nu 1,3. 17.44.*4*,*37*.*41*. *45*.*46*.3,38.39.4,34.8,20. 12,1. 14, 5. 16,11.16.17.18. 17,8. *20*,*6*. 20,8. 10.26.26,64.33,1.39 ‖ Ps 77,21.99, 6 ‖ 1Ch 6,34.

**וּבְאַהֲרֹן** Dt 9,20.

**לְאַהֲרֹן** Ex 4,28. 24,2.*4*. 29,26. 27. 28.29.35. 31,10. 35,19.*39*,*41*.39,1. 27 ‖ Lev 2,3.*10*.7,31.34. 9,1. 24,9 ‖ Nu 3,9.48. 51. 8,19. 18,28. 26,60 ‖ Ps 106,16 ‖ 1Ch 12,27(28).27,17.

**וּלְאַהֲרֹן** Ex 8,4.21. 9,27.*12*,*31*.10, 16.

---

**אוּאֵל**] **וְאוּאֵל** *m.*

Esrae coaevus, qui uxorem barbaram duxit.

אחד מישראל שהושיבו נשים נכריות.

Esr 10,34.

---

**אוֹבִיל** *m.*

praefectus camelorum Davidis.

פקיד על גמלי דוד (שמו נאה לו, שכן בערבית נקרא מנהיג הגמלים ומובילם أَبَّال).

1Ch 27,30.

---

**אוּזַי** *m.*

vir Judaeus.

אבי פלל שהחזיק בבנין דבית.

Neh 3,25.

---

**אוּזָל** I *m.*

I) filius Joktani; II) urbs Arabum, Jemenitici metropolis.

א) בן־ששי ליקטן בן עבר; ב) עיר בעדן ערב ולד״ק פעל, וכבר הובא בח״א.

Gn 10,27 ‖ 1Ch 1,21.

**אוּזָל**] **מְאוּזָּל** (= **מֵאוּזָל**) *l.*

Ez 27,19.

---

**אֱוִי** *m.*

rex Midianitarum.

אחד מהמשת מלכי מדין.

Nu 31,8 ‖ Jos 13,21.

---

**אֱוִיל מְרֹדַךְ** *m.*

rex Babyloniae.

מלך בבל אחרי מות נבוכדנאצר.

2R 25,27 ‖ Jer 52,31.

cf. מְרֹדָךְ

**אוּלַי**] **אוּלָי** *l.*

fluvius Persicus.

שם נהר בשושן המדינה.

Dan 8,2.16.

---

**אוּלָם** I *m.*

I) Manassita; II) Benjaminita.

א) מזרע גלעד בן מכיר; ב) מבני בנימן.

1Ch 7,16.17.

**אוּלָם** II 1Ch 8,39.40.

**לְאוּרִיאֵל** 1Ch 15,11.

**אוּרִיאֵל** II 2Ch 13,2.

---

**אוּרִיָּה** I *m.*

I) Chittaeus, Bathsebae maritus; II) sacerdos, coaevus Ahasi et Jesaiae; III et IV) coaevi Esrae.

א) מגבורי דוד, בעל בת־שבע; ב) כהן בימי אחז וישעיה; ג וד) מעולי הגולה.

2S 11,3.6².7.8.9.10².*12*.11.12.14.15.16.17.21.*24*.26.12,9.10.15.23,39 ‖ 1R 15,5 ‖ 1Ch 11,41.

**לְאוּרִיָּה** 2S 11,8.

**אוּרִיָּה** II 2R 16,10.11².15.16 ‖ Jes 8,2 ‖ Esr 8,33.

**אוּרִיָּה** III Neh 3,4.*21*.

**אוּרִיָּה** IV] **וְאוּרִיָּה** Neh 8,4.

---

**אוּרִיָּהוּ** *m.*

propheta Jeremiae coaevus.

נביא בימי ירמיה, שהכהו יהויקים בחרב.

Jer 26,20.21.23.

— **אֲרַוְנָה** v. **אֲוַרְנָה** —

**אֶזְבָּי**] **אֶזְבַּי** *m.*

pater Naaraii, herois Davidis.

אבי נערי מגבורי החילים לדוד.

1Ch 11,37.

— **אֶבֶן הָאֶ׳** v. **אֶזֶל** —

**אֻזֵּן שֶׁאֱרָה** *l.*

vicus in tribu Ephraimi.

עיר באפרים, שבנתה שארה בת אפרים.

1Ch 7,24.

— cnf. **שֶׁאֱרָה** —

**אַזְנוֹת תָּבוֹר** *l.*

urbs in tribu Naphtali.

עיר בנחלת שבט נפתלי.

Jos 19,34.

---

**אָזְנִי**] **לְאָזְנִי, הָאָזְנִי** *m.*

filius Gadi.

בן רביעי לגד, הוא אצבון.

Nu 26,16.

— cf. **אֶצְבֹּן** —

55*

**מֵאוּפָז** Jer 10,9.

— cf. **פָּז** I p. 578ᵃ —

**אוֹפִר** (Gn), **אוֹפִיר** I *m.*

I) vir Joktanita, II) terra aurifera.

א) בן יקטן; ב) ארץ הזהב, ועל מקומו נחלקו החכמים (לר״ק אינה בערב כ״א בהדו או באפריקא); באיוב כ״ב כ״ד נקרא הזהב אופיר סתם (ע׳ חוילה).

Gn 10,29 ‖ 1Ch 1,23.

**אוֹפִיר** II *l.* Jes 13,12 ‖ Ps 45,10 ‖ Job 22,24.28,16 ‖ 1Ch 29,4.

**אוֹפִירָה** 1R 9,28.22,49 ‖ 2R 8,18.

**מֵאֹפִיר, מֵאוֹפִיר** 1R 10,11² ‖ 2Ch 9,10.

---

**אוּר** *m.*

pater Eliphali, herois Davidis.

אבי אחד מגבורי החילים אשר לדוד.

1Ch 11,35.

---

**אוּר כַּ׳**] **בְּאוּר כַּשְׂדִּים** *l.*

urbs patria Abrahami.

עיר על ימין נהר פרת.

Gn 11,28.

**מֵאוּר כַּשְׂדִּים** Gn 11,31.15,7 ‖ Neh 9,7.

---

**אוּרִי** I [**אֻרִי**] *m.*

I) pater Bezaleelis artificis; II) pater Geberi, praefecti Salomonis; III) Levita, Esrae coaevus.

א) אבי חכם חרשים בצלאל; ב) אבי אחד מי״ב נציבי שלמה; ג) מהלוים שנשאו נשים נכריות.

Ex 31,2.*35*,*30*.38,22 ‖ 1Ch 2,20 ‖ 2Ch 1,5.

**וְאוּרִי** 1Ch 2,20.

**אֻרִי** II 1Ch 4,19.

**אוּרִי** III] **וְאוּרִי** Esr 10,24.

---

**אוּרִיאֵל** I *m.*

I) Levita coaevus Davidis; II) socer Rehabeami.

א) שר לבני קהת בימי דוד; ב) חתן רחבעם.

1Ch 6,9.15,5.

**אוֹמָר** *m.*

filius Eliphasi.

בן אליפז בן עשו.

Gn 36,11.15.

**וְאוֹמָר** 1Ch 1,36.

---

**אָוֶן** *l.*

cogn. contumeliosum Bethelis.

כנוי גנאי לעיר בית אל.

Hos 10,8.

—cf. **אוֹן** I, **בֵּית אָ׳**, **בִּקְעַת אָ׳**—

**אוֹן** I, **אֹן**, **אָוֶן** *l.*

I) Heliopolis, urbs Aegypti; II) vir e tribu Rubeni.

א) עיר השמש במצרים; ב) אחד מבני ראובן שהיה בעדת קרח.

Gn 41,45.*46*.*20*.50.

**אָוֶן** Ez 30,17.

**אוֹן** II] **וְאוֹן** *m.* Nu 16,1.

---

**אוֹנוֹ** *l.*

urbs Benjaminitarum.

עיר מערי בנימין, והבקעה על שמה.

Neh 6,2 ‖ 1Ch 8,12.

**וְאוֹנוֹ, וְאֹנוֹ** Esr 2,33 ‖ Neh 7,37.11,35.

---

**אוֹנָם** I] **וְאוֹנָם** *m.*

I) vir ex Horitis; II) ex posteris Judae.

א) מבני שעיר החרי; ב) מבני חצרון בן פרץ.

Gn 36,23 ‖ 1Ch 1,40.

**אוֹנָם** II *m.* 1Ch 2,26.28.

---

**אוֹנָן** *m.*

filius Judae.

בן שני ליהודה מן בת הירה העדלמי.

Gn 38,4.9.

**וְאוֹנָן** Gn 46,12² ‖ Nu 26,19² ‖ 1Ch 2,3.

**לְאוֹנָן** Gn 38,8.

---

**אוּפָז** *l.*

nomen terrae auriferae.

מקום זהב ופז כאופיר; י״ג במ״א י׳ ח׳ זהב מאופז (ע׳ הערה אל פזז א׳).

Dan 10,5.

**אֲזַנְיָה** *m.*

Levita coaevus Esrae.

אבי אחד מן הבאים על החתום בימי עזרא.

Neh 10,10.

—— זֶרַח v. אֶזְרָחִי ——

**אַחְאָב** I *m.*

I) rex Israelis; II) propheta quidam falsus.

א) מלך ישראל השביעי; ב) נביא שקר שנשרף.

1R 16,28.29.30.33². 17,1.18,1.2.3.5.6.9.16².17². 20.42.44.45.46.19,1. 20,2.13.14. 21,1.2.3.4.8.15.16.*27*. 16.18.20.29. 22,20.39.40.50.52 ‖ 2R 1,1.3,1.5.8,16.*9,29*.18².25.27³. 28.29.9,7.8.9.25.10,1.10.11.18.30. 21,3.13 ‖ Mich 6,16 ‖ 2Ch 18,2².3. 19.21,6².13.22,3.4.5.6.7.8.

**וְאַחְאָב** 1R 16,29.

**כְּאַחְאָב** 1R 21,25.

**לְאַחְאָב** 1R 18,12.41.21,21.24.22, 41 ‖ 2R 9,8.10,17 ‖ 2Ch 18,1.

**וּלְאַחְאָב** 2R 10,1.

**אַחְאָב** II (**אֶחָב**) *m.* Jer 29,21.

**וּכְאֶחָב** (Orient. **וּכְאַחְאָב** Q.) Jer 29,22.

---

**אַחְבָּן** *m.*

vir e tribu Judae.

בן אבישור מזרע יהודה.

1Ch 2,29.

---

**אֵחוּד** *m.*

filius Benjamini.

הוא אֵחִי דבראשית מ״ו כ״א, ומקרא קצר הוא.

1Ch 8,6.

—— cf. אֵחִי ——

[**אֲחוֹחַ**] **וַאֲחוֹחַ** *m.*

nepos Benjamini.

מזרע בנימן (אֲחִיָּה שבפסוק ז׳?).

1Ch 8,4.

**אֲחֹחִי** *gent.* 2S 23,9.

**הָאֲחוֹחִי**, **הָאֲחֹחִי** 2S 23,28 ‖ 1Ch 11,12.29.27,4.

—— cf. אֲחִיָּה I ——

**אֲחוּמַי** *m.*

nepos Judae.

שם אדם מזרע יהודה.

1Ch 4,2.

---

**אָחָז** *m.*

I) rex Judae; II) Benjaminita.

א) מלך יהודה; ב) שם איש מזרע בנימן.

2R 15,38. 16,1.2.5.7.8. 10².11². 15. 16. 17.19. 20. 18,1. 20,11. 23, 12 ‖ Jes 1,1. 7,1.3. 10. 12. 14,28. 38,8 ‖ Hos 1,1 ‖ 1Ch 3,13 ‖ 2Ch 27,9. 28,1. 16.19.21. 22.24.27. 29, 19.

**לְאָחָז** 2R 17,1.

**אָחָז** II] **וְאָחָז** 1Ch 8,35.36.9,42.

—— cf. יְהוֹאָחָז, יוֹאָחָז ——

**אַחְזַי** *m.*

sacerdos post exilium degens.

מן הכהנים שישבו בניו בירושלם (בדהי״א ט׳ י״ב נקרא יַחְזֵרָה).

Neh 11,13.

---

**אֲחַזְיָה** I, [**אֲחַזְיָהוּ**] *m.*

I) rex Israelis; II) rex Judae (cf. יְהוֹאָחָז).

א) השמיני למלכי ישראל; ב) התשיעי למלכי יהודה (ונקרא גם יהואחז ועזריה).

1R 1,2 ‖ 2Ch 20,35.

**אֲחַזְיָהוּ** 1R 22,40.50.52 ‖ 2R 1,18. 20,37.

**אֲחַזְיָה** II, [**אֲחַזְיָהוּ**] 2R 9,23. 29.11,2.

**וַאֲחַזְיָה** 2R 9,16.27.

**אֲחַזְיָהוּ** 2R 8,24. 25. 26. 9,23.10, 13².11,1.2.13,1.14,13 ‖ 1Ch 3,11 ‖ 2Ch 22,1².2.7.8.9².10.11².

**וַאֲחַזְיָהוּ** 2R 8,29.9,21.12,19.

**לַאֲחַזְיָהוּ** 2Ch 22,8.

—— cf. יְהוֹאָחָז III ——

**אֲחֻזָּם** (al. זָ) *m.*

vir e posteris Judae.

שם איש מזרע בית יהודה.

1Ch 4,5.

---

[**אֲחֻזַּת**] **וַאֲחֻזַּת** *m.*

homo Philistaeus, amicus regis Abimelechi.

לפי המסורה שום בר נש, וכ״ת השבעים.

Gn 26,26.

**אֲחִיטוּב** v. **אֲחִטוּב**; **אֲחוֹחַ** v. **אֲחֹחִי**

**אֵחִי** *m.*

filius sextus Benjamini.

בן ששי לבנימן, לד״ק הוא אֵחוּד, וע׳ אֲחִירָם.

Gn 46,21.

—— cf. אֵחוּד ——

**אֲחִי** I *m.*

I) Gadita, princeps familiae; II) Aserita.

א) ראש בית אב משבט גד; ב) מבני אשר.

1Ch 5,15.

**אֲחִי** II 1Ch 7,34.

---

**אֲחִיאָם** *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד.

2S 23,33 ‖ 1Ch 11,35.

---

**אֲחִיָּה** I *m.*

I) Benjamini nepos; II) abnepos Judae; III) sacerdos tempore Sauli; IV) heros Davidis; V) Levita, thesauris templi praefectus; VI) scriba Salomonis; VII) propheta Silunte degens Jerobeami tempore; VIII) pater Baesae, regis Israelitarum; IX) praefectus populi tempore Nehemiae.

א) מזרע בנימן (אֲחוֹחַ שבפסוק ד׳?); ב) מבני חצרון בן פרץ (י״ג מֵאֲחִיָּה בהמשך המ׳ של ואצם); ג) מזרע עֵלי, כהן בשילה; ד) מגבורי דוד; ה) מהלוים, ממונה על האוצרות בימי דוד (השבעים קורין אֲחֵיהֶם!); ו) סופר לשלמה; ז) נביא משילה בימי ירבעם; ח) אבי בעשא מלך ישראל; ט) מן הבאים על החתום בימי עזרא.

1Ch 8,7.

**אֲחִיָּה** II 1Ch 2,25.

**אֲחִיָּה** III] **וַאֲחִיָּה** 1S 14,3.

**לַאֲחִיָּה** 1S 14,18.

**אֲחִיָּה** IV, V 1Ch 11,36.26,20.

אֲחִיָּה VI] וַאֲחִיָּה 1R 4,3.

אֲחִיָּה VII, [אֲחִיָּהוּ] 1R 11,29. 30.12,15.14,2.4.15,29 ‖ 2Ch 9,29.

אֲחִיָּהוּ 1R 14,5.6.18 ‖ 2Ch 10,15.

וַאֲחִיָּהוּ 1R 14,4.

אֲחִיָּה VIII 1R 15,27.33.21,22 ‖ 2R 9,9.

אֲחִיָּה IX] וַאֲחִיָּה m. Neh 10, 27.

---

**אֲחִיהוּד** m.

princeps Asseritarum.

נשיא למטה אשר, לנחל את הארץ.

Nu 34,27.

—[אֶחָיו Esr 8,17; 1Ch 7,35?]—

I אַחְיוֹ] וְאַחְיוֹ m.

I) Levita; II, III) viri Benjaminitae.

א) בן אבינדב שבביתו היה הארון; השבעים קורין וְאֶחָיו; ב וג) מזרע בנימן.

2S 6,3.4.13,7.

אַחְיוֹ II et III] וְאַחְיוֹ 1Ch 8,14.31.9,37.

---

**אֲחִיחֻד** m.

Benjaminita, filius Gerae.

שם איש מזרע בנימן (י״נ אֲחִיהֻד).

1Ch 8,7.

---

**אֲחִטוּב, אֲחִיטוּב** m.

I) nepos Eli sacerdotis et iudicis; II, III) sacerdotes.

א) בן פינחס בן עלי; ב וג) מזרע אלעזר הכהן.

1S 4,3.22,9.11.12.20.

אֲחִיטוּב II, III 2S 8,17 ‖ Esr 7,2 ‖ Neh 11,11 ‖ 1Ch 5,33.*37*.6,37. 9,11.18,16.

וַאֲחִיטוּב 1Ch 5,34.*38*.

---

**אֲחִילוּד** I m.

I) pater Josaphati, regii tempore Davidis et Salomonis cancellarii; II) pater unius e duodecim praefectis Salomonis.

א) אבי יהושפט המזכיר לדוד ושלמה; ב) אבי אחד מי״ב נציבי שלמה, ויתכן ששניהם אחד.

2S 8,16.20,24 ‖ 1R 4,3 ‖ 1Ch 18, 15.

אֲחִילוּד II 1R 4,12.

---

**אֲחִימוֹת]** m. **וַאֲחִימוֹת**

Levita ex posteris Kehath.

מבני קרח, ונקרא גם מַחַת.

1Ch 6,10.

——cf. מַחַת——

**אֲחִימֶלֶךְ** I m.

I) sacerdos Nobae degens; II) nepos prioris, summus sacerdos Davidis (cf. אֲבִימֶלֶךְ...); III) Hethita quidam, Davidis socius.

א) כהן בימי שאול; ב) נכדו, כהן לדוד (ע׳ אבימלך); ג) חִתי שהיה עם דוד בהסתתרו מפני שאול.

1S 21,2².22,9.11.14.16.23,6.30,7 ‖ Ps 52,2.

לַאֲחִימֶלֶךְ 1S 21,3.9.22,20.

אֲחִימֶלֶךְ II] וַאֲחִימֶלֶךְ 2S 8, 17 ‖ 1Ch 24,3.6.31.

אֲחִימֶלֶךְ III 1S 26,6.

---

**אֲחִימַן** I m.

I) unus ex Enacibus; II) Levita et ianitor.

א) אחד מילידי הענק; ב) מן הלוים השוערים.

Nu 13,22 ‖ Jos 15,14 ‖ Jud 1,10.

אֲחִימַן II] וַאֲחִימָן 1Ch 9,17.

---

I **אֲחִימַעַץ]** m. **אֲחִימָעַץ**

I) socer Sauli regis; II) Zadoki, sacerdotis Davidis, filius; III) gener Salomonis et praefectus.

א) חותן שאול המלך; ב) בן צדוק הכהן; ג) חֲתַן שלמה המלך ואחד מי״ב נציביו.

1S 14,50.

אֲחִימַעַץ II, אֲחִימָעַץ m. 2S 15,36.17,20. 18,22.23. 27.28. 29 ‖ 1Ch 5,34.6,37.

וַאֲחִימַעַץ 2S 15,27,17,17.18,19 ‖ 1Ch 5,35.

אֲחִימַעַץ III 1R 4,15.

——(cf. מַעַץ)——

**אַחְיָן** m.

Manassita quidam.

מזרע מנשה בן יוסף.

1Ch 7,19.

---

**אֲחִינָדָב** m.

unus ex praefectis Salomonis.

אחד מי״ב נציבי שלמה.

1R 4,14.

---

**אֲחִינֹעַם** I f.

I) uxor Sauli; II) uxor Davidis.

א) אשת שאול המלך; ב) אשת דוד המלך.

1S 14,50.

אֲחִינֹעַם II 1S 25,43.27,3.30,5 ‖ 2S 2,2.

לַאֲחִינֹעַם 2S 3,2 ‖ 1Ch 3,1.

---

**אֲחִיסָמָךְ** m.

Danita, pater Oholiabi, opificis.

אבי אהליאב חרש וחושב בימי משה.

Ex 31,6.*38,23*.35,34.

---

**אֲחִיעֶזֶר** I m.

I) phylarcha Danitarum; II) Benjaminita, heros Davidis.

א) נשיא למטה דן; ב) מזרע בנימן, ראש הגבורים שבאו אל דויד לציקלג.

Nu 1,12.*2,25.7,66.71.10,25*.

אֲחִיעֶזֶר II m. 1Ch 12,3.

---

**אֲחִיקָם** m.

vir nobilis tempore Josiae et Jojakimi, regum Judae.

בן שפן, סופר למלך יאשיהו, ואבי גדליה.

2R 22,12.25,22 ‖ Jer 26,24.39,14. 40,5.6.7.*11.41,10*. 9.14.16. 41,1.2. 6.16.18.43,6 ‖ 2Ch 34,20.

וַאֲחִיקָם 2R 22,14.

---

**אֲחִירָם]** m. **לַאֲחִירָם**

filius Benjamini.

בן בנימן בן יעקב.

Nu 26,38.

הָאֲחִירָמִי *patron.* Nu 26,38.

**אֲחִירַע** *m.*
phylarcha Naphtalitarum.
נשיא לבני נפתלי.
Nu 1,15.*2,29.7,78.83.10,27.*

**[אֲחִישַׁחַר] וַאֲחִישָׁחַר** *m.*
vir Benjaminita.
שֵׁם איש מזרע בנימן.
1Ch 7,10.

**[אֲחִישָׁר] וַאֲחִישָׁר** (al. שָׁ) *m.*
palatio Salomonis praefectus.
ממונה על הבית לשלמה המלך.
1R 4,6.

**אֲחִיתֹפֶל** *m.*
consiliarius Davidis.
יועץ דוד שהיתה ידו עם אבשלום.
2S 15,12. 31². 34. 16,20. 21. *17,1.* 23².17,6.7. 14².15.21.23,34 ‖ 1Ch 27,34.
**וַאֲחִיתֹפֶל** 2S 16,15. 17,23 ‖ 1Ch 27,33.

**אַחְלָב** *l.*
urbs in tribu Aseri.
עיר בנחלת אשר; גוש חלב בדרז"ל.
Jud 1,31.

**[אַחְלַי] אַחְלָי** I *m.*
I) nomen Judaeae gentis; II) pater herois Davidis.
א) מבני חצרון בן פרץ; ב) אבי זבד, אחד מגבורי דוד.
1Ch 2,31.
**אַחְלָי** II 1Ch 11,41.

**[אַחְמְתָא] בְּאַחְמְתָא** *l.*
Ecbatana, urbs Mediae.
עיר עקבטנא (האמאדאן), בירת הקיץ במדי. (להקדמונים ארגז או תבה).
Esr 6,2.

**אֲחַסְבַּי** *m.*
pater herois Davidis.
אבי אחד משלשים הגבורים לדוד.
2S 23,34.

**אַחֵר** *m.*
vir Benjaminita.
שֵׁם איש מזרע בנימן.
1Ch 7,12.

**[אַחְרַח] וְאַחְרַח** (al. רָ) *m.*
filius tertius Benjamini.
בן שלישי לבנימן.
1Ch 8,1.

**אֲחַרְחֵל** *m.*
vir e tribu Judae.
שֵׁם איש משבט יהודה.
1Ch 4,8.

**אֲחַשְׁוֵרֹשׁ, אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ** (5) *m.* **אֲחַשְׁרֹשׁ** vel **אֲחַשְׁרֹשׁ** K. (10,1).
Xerxes, rex Persarum.
קסערקסעס, וקרוב לשם העברי בציוני אשור.
Esth 1,1². 2.9.10.15.16.17.19. 2,1. 12.16.21. 3,1.6.*9,30.*7.8.12. 6,2.7,5. 8,1.7.10.12.*9,2.20.*10,1.3 ‖ Dan 9,1 ‖ Esr 4,6.

**[אֲחַשְׁתָּרִי] הָאֲחַשְׁתָּרִי** *m.*
vir ex posteris Judae.
שֵׁם איש מזרע יהודה.
1Ch 4,6.

— גֹּרֶן הָאָטָד v. אָטָד —

**אָטֵר** I *m.*
I) praefectus ex exilio reversus; II) Levita, ianitor.
א) מבני יחזקיה; ב) שוער, שניהם מעולי הגולה.
Esr 2,16 ‖ Neh 7,21.10,18.
**אָטֵר** II *m.* Esr 2,42 ‖ Neh 7,45.

**אִי־כָבוֹד** (al. **אִיכָבוֹד**) *m.*
nepos sacerdotis Eli.
בן פינחס בן עלי הכהן.
1S 4,21.14,3.

**אַיָּה** I *m.*
I) vir e posteris Esavi; II) pater pelecis Sauli regis.
א) בן צבעון בן שעיר; ב) אבי פילגש שאול.
1Ch 1,40.
**וְאַיָּה** Gn 36,24.

**אַיָּה** II 2S 3,7.21,8.10.11.

**אִיּוֹב** *m.*
persona poëtica libri huiusdem nominis.
שֵׁם איש לָקח למשל, ובערבית أَيُّوبُ (וירשיעו את איוב אחד מתק"ס).
Job 1,1.5².8.9.14.20.22.2,3.7.10. 11.3,1.2. *6,1.9,1.12,1.16,1.19,1. 21,1.23,1.26,1.* 27,1. *29,1.* 31,40. 32,1.3.4.33,1.30.34,5.35.36.37,14. 38,1.*40,1.6.*40,3.*42,1.*42,7².*8.*8.9. 10.12.15.16.17.
**וְאִיּוֹב** Ez 14,14.20 ‖ Job 35,16. 42,8.
**בְּאִיּוֹב** Job 32,2.
**כְּאִיּוֹב** Job 34,7.
**לְאִיּוֹב** Job 32,12.42,10.

**אִיזֶבֶל, אִיזָבֶל** *f.*
uxor Ahabi regis Israelitarum.
בת מלך צדנים, אשת אחאב מלך ישראל.
1R 16,31.18,4.13.19.19,2.21,7.11. 14.15².23.25 ‖ 2R 9,7.10.22.36. 37².
**וְאִיזֶבֶל** 2R 9,30.
**לְאִיזָבֶל** 1R 19,1.21,23.

— אִי־כָבוֹד v. אִיכָבוֹד —
אֵיל פָּארָן v. אַיִל.

**אֵילֹן, אֵילוֹן** *m.*
Hethita, socer Esavi.
חותן עשו.
Gn 26,34.36,2.
— cf. אֵלֹן, אֵלוֹן —

**אַיָּלוֹן** I *l.*
I) urbs in tribu Dan; II) urbs in tribu Sebulun; III) urbs in tribu Benjamin(?).
א) עיר בנחלת דן, שנתנה ללוים; ב) עיר בנחלת זבולן; ג) עיר בנחלת בנימן(?).
Jos 21,24 ‖ 1Ch 6,54.
**וְאַיָּלוֹן** Jos 19,42.
**בְּאַיָּלוֹן** Jud 1,35.
**[אַיָּלוֹן] בְּאַיָּלוֹן** II Jud 12,12.
**אַיָּלוֹן** III Jos 10,12 ‖ 1Ch 8,13 ‖ 2Ch 11,10.28,18.

הכולל לממלכת בבל; להע׳ וְאַרְכֵּה (בדמשק ודרמשק).

Gn 10,10.

**אַכְזִיב** I *l.*

I) urbs in tribu Asseri; II) urbs in tribu Judae.

א) עיר בנחלת אשר; ב) עיר בנחלת יהודה, לדעת רבים היא כְּזִבָא היא כְּזִיב.

Jud 1,31.

**אַכְזִיבָה** Jos 19,29.

**אַכְזִיב** II Mich 1,14.

**וְאַכְזִיב** Jos 15,44.

—cf. כֹּזֵבָא, כְּזִיב—

**אָכִישׁ** *m,*

rex Philistaeorum.

אכיש מלך גת בארץ פלשתים.

1S 21,11.12.13.15.27,2.3.5.*28,2*.*29,8*.6.9.10.12.28,1.*2*.*29,6*.29,2.3.9‖1R 2,39.40.

**[אֻכָל] וְאֻכָל** (al. כָ) *m.*

vir sapiens quidam (?).

שם חכם, לדרז״ל שלמה, וע׳ הערה אל יֻכָל ואל איתיאל.

Prv 30,1.

**אַכְשָׁף** *l.*

urbs in tribu Aseri.

עיר כנענית בנחלת שבט אשר.

Jos 11,1.12,20.

**וְאַכְשָׁף** Jos 19,25.

**אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל** *l.*

nomen altaris a Jacobo constructo.

שם מזבח שהקים יעקב אצל שכם.

Gn 33,20.

**אֵל בֵּית־אֵל** *l.*

locus prope Lus.

מקום בלוז, שבנה שם יעקב מזבח.

Gn 35,7.

**(?)אֱלֹהִים בֵּית־אֵל**

ע״ם באור הגר״א ליהושע ט״ז ב׳.

Gn 35,15.

**הָאֱלֹהִים בֵּית־אֵל** 1S 10,3.

**אִישׁ שֶׂכֶל** (?) *m.*

Levita Esrae coaevus.

להשבעים שעצ״ם, ע״כ הובא פה שנית.

Esr 8,18.

—אִתַּי v. אִיתַי—

**אִיתִיאֵל** I *m.*

I) Benjaminita; II) vir sapiens.

א) מזרע בנימן; ב) שם חכם, לרז״ל תואר לשלמה, וע׳ הערה אל יֻכָל. לר״י שטיינבערג נשפט אגור עם איש שאמר לָא אִתַי אֵל (אין יש אלהים) אני אֻכַל לו, ולויעג לאגור כי בער הוא ולא למד חכמה וגו׳, אך הוא יענהו: כל אמרת אלוה צרופה וגו׳ (אולי לפ״ז וְאֻכָל כטעם כחי ועצם ידי עשה לי וגו׳, או כמו וָאֵכֶל, אלך לכליון בלי השארת הנפש, או מרכב מן אִי־כֹל, אין כל!).

Neh 11,7.

**לְאִיתִיאֵל** [**אִיתִיאֵל** II] Prv 30,1².

**אִיתָמָר** *m.*

filius Aharonis natu minimus.

בן רביעי, הוא הצעיר, לאהרן הכהן.

Ex 6,23.38,21‖Lev 10,12.16‖Nu 4,28.33.*7*,*8*.26,60 ‖ Esr 8,2 ‖ 1Ch 24,3.5².

**וְאִיתָמָר** Ex 28,1 ‖ Nu 3,2.4 ‖ 1Ch 5,29.*24*,*1*.24,2.

**לְאִיתָמָר** 1Ch 24,6.

**וּלְאִיתָמָר** Lev 10,6.

**אֵיתָן** I *m.*

I) vir sapiens poëtaque; II) Levita.

א) חכם ומשורר; ב) מזרע גרשם בן לוי.

1Ch 2,8.6,29.15,16.

**וְאֵיתָן** 1Ch 2,6.15,19.

**(הָאֶזְרָחִי) לְאֵיתָן** Ps 89,1.

**(הָאֶזְרָחִי) מֵאֵיתָן** 1R 5,11.

**אֵיתָן** II *m.* 1Ch 6,27.

—[cf. יֶרַח הָאֵתָנִים 1R 8,2]—

**[אַכַּד] וְאַכַּד** *l.*

urbs vel provincia in terra Sinear.

עיר או מדינה בארץ שנער, ובציוני אשור כשם

**אַיָּלֹנָה** 1S 14,31.

—אֵילַת v. אֵילוֹת—

**אֵילִם** *l.*

statio Hebraeorum in deserto.

התחנות השנית במדבר ליוצאי מצרים.

Ex 16,1.

**מֵאֵילִם** Ex 16,1‖Nu 33,10.

**וּבְאֵילִם** Nu 33,9.

**אֵילִמָה** Ex 15,27‖Nu 33,9.

**[אֵילַת, אֵילוֹת, אֵלַת]** *l.*

urbs portu nobilis in Idumaea.

עיר בארץ אדום על שפת ים סוף.

2R 14,22.16,6².

**מֵאֵילַת** Dt 2,8.

**אֵילוֹת, אֵלוֹת** 1R 9,26‖2Ch 8,17.26,2.

**מֵאֵילוֹת** 2R 16,6.

**אֵמִים, (=אֵימִים)** *pl. t.*

הרפאים שישבו בארץ מואב.

Dt 2,11.

**הָאֵמִים, הָאֵימִים** Gn 14,5‖Dt 2,10.

**אִיעֶזֶר**, *patron.* **הָאִיעֶזְרִי** *m.*

filius Gileadi.

מבני גלעד, וכמו אֲבִיעֶזֶר, אֲבִי הָעֶזְרִי.

Nu 26,30.

—cf. אֲבִיעֶזֶר—

**[אֶשְׁבַּעַל] אִישׁ(־)בֹּשֶׁת**, *m.*

filius Sauli regis.

בן שאול; בֹּשֶׁת ת׳ בַּעַל ע״ד ויגזרו לבשת.

2S 2,8.10.12.3,8.14.15.5.8².12.

**וּלְאִישׁ־בֹּשֶׁת** 2S 2,15.

**[אֶשְׁבַּעַל] אֶשְׁבַּעַל** 1Ch 8,33.*9*,*39*.

**אִישׁ הוֹד** (Orient. **אִישְׁהוֹד**) *m.*

filius sororis Gileadis.

בן המלכת, אחות גלעד בן מכיר.

1Ch 7,18.

**[אִישׁ טוֹב] וְאִישׁ טוֹב** *m.*

adiutor Ammonitarum contra Davidem.

מן העוזרים לבני עמון בהלחם עם דוד.

2S 10,6.8.

—cf. טוֹב; אִישַׁי v. יִשַׁי—

**(בֵּית) אֵל בְּרִית**

idolum Sichemitarum.

אליל בעלי שכם, ונקרא גם בעל ברית.

Jud 9,46.

cf. בַּעַל בְּרִית

**אֵלָא** *m.*

pater unius e praefectis Salomonis.

אחד מי"ב נציבי שלמה (ע' אֵלָה ה').

1R 4,18.

cf. אֵלָה V

**אֶלְדָּד** *m.*

vir insignis tempore Mosis.

הוא ומידד התנבאו במחנה בימי משה.

Nu 11,26.27.

(cf. אֱלִידָד)

**אֶלְדָּעָה] וְאֶלְדָּעָה** *m.*

filius quintus Midiani.

בן חמישי למדין בן אברהם מקטורה.

Gn 25,4 ‖ 1Ch 1,33.

**אֵלָה** I *m.*

I) princeps Idumaeus; II) rex Israelitarum; III) pater Hoseae regis; IV) filius Calebi; V) Benjaminita.

א) אחד מאלופי עשו (לד"ק עיר אֵילַת נקראת על שמו); ב) מלך רביעי למלכי ישראל; ג) אבי הושע מלך ישראל; ד) בן כלב בן יְפֻנֶּה; ה) מבני בנימן (ע' אֵלָא). לד"ק וְאֵלָה דה"א ד' ג' שעצ"ם, והשבעים קורין: ואלה בְּנֵי עֵיטָם.

Gn 36,41 ‖ 1Ch 1,52.

**אֵלָה** II 1R 16,6.8.13.14.

**אֵלָה** III 2R 15,30.17,1.18,1.*9*.

**אֵלָה** IV 1Ch 4,15².

**אֵלָה** V] **וְאֵלָה** 1Ch 9,8.

עֵמֶק הָאֵ' v. הָאֵלָה

**אֱלוּל] לֶאֱלוּל**

nomen sexti mensis.

החדש הששי וכן בארמית ערבית ואשורית.

Neh 6,15.

**אֵלוֹנֵי]** I, **אֵלוֹן** *m.* **וְאֵלוֹן**

I) filius Sebulonis; II) iudex Israelitarum; III) urbs in tribu Dan.

א) בן זבלון; ב) שופט אחד העשר; ג) עיר בנחלת דן.

Gn 46,14.

**לְאֵלוֹן**, *patr.* **הָאֵלֹנִי** Nu 26,26.

**אֵלֹן** II Jud 12,11.12.

**אֵלֹן** III] **וְאֵלֹן** *l.* Jos 19,43 ‖ 1R 4,9.

cf. אֵילוֹן

**אֵלֹן בְּצַעֲנַנִּים** Q. *l.*

**בְּצַעֲנַיִם** vel **בְּצַעֲנִים** K.

locus prope Kades in tribu Naphthali.

מקום בנחלת נפתלי אצל קֶדֶשׁ. ליונתן והשבעים הב' שרשית, ולדעת האחרונים שמושית.

Jud 4,11.

**מֵאֵלוֹן בְּצַעֲנַנִּים** Jos 19,33.

**אֵלוֹן מוֹרֶה** *l.*

locus prope Sichem.

מקום קרוב לשכם.

Gn 12,6.

**אֵלוֹנֵי מֹרֶה** Dt 11,30.

**אֵלֹנֵי מַ'] בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא** *l.*

locus prope Hebronem.

מקום קרוב לחברון.

Gn 13,18.14,13.18,1.

cf. מַמְרֵא

**אֵלוֹן מְעוֹנְנִים** (al. נְ) *l.*

locus prope Sichem.

מקום קרוב לשכם.

Jud 9,37.

**אֵלוֹן מֻצָּב** *l.*

locus prope Sichem.

מקום קרוב לשכם.

Jud 9,6.

**אֵלוֹן תָּבוֹר** *l.*

locus prope Bethel.

מקום קרוב לבית אל; וי"א אלון דְּבוֹרָה.

1S 10,3.

cf. תָּבוֹר

**אַלּוֹן** *m.*

vir Simeonita.

איש מזרע שמעון.

1Ch 4,37.

**אַלּוֹן בָּכוּת** *l.*

nomen quercus prope Bethel.

קבורת דבורה מתחת לבית אל.

Gn 35,8.

**אָלוּשׁ] בְּאָלוּשׁ** *l.*

statio Israelitarum in deserto.

אחת התחנות שחנו ב"י במדבר.

Nu 33,13.

**מֵאָלוּשׁ** Nu 33,14.

**אֶלְזָבָד** I *m.*

I) vir Gadita, Davidis comes; II) ianitor templi.

א) מבני גד שנבדלו אל דוד; ב) שוער מבני עֹבֵד אדֹם.

2Ch 12,12(13).

**אֶלְזָבָד** II 1Ch 26,7.

**אֶלְחָנָן** *m.*

heros Davidis.

מגבורי דוד (ואולי הם אנשים שונים).

2S 21,19.23,24 ‖ 1Ch 11,26.20,5.

cf. חָנַן

**אֱלִיאָב** I *m.*

I) phylarcha Sebulonitarum; II) Rubenita; III) frater Davidis; IV) Kehatita; V) Gadita aequalis Davidis; VI) Levita, ianitor et cantor.

א) נשיא לבני זבלון; ב) מבני ראובן; ג) אחי דוד; ד) מזרע קהת; ה) מן הגדי שנבדלו אל דוד; ו) שוער ומשורר.

Nu 1,9.*2,7.7,24.29.10,16*.

**אֱלִיאָב** II Nu 16,1.12.26,8.9 ‖ Dt 11,6.

**אֱלִיאָב** III 1S 16,6.17,13.28² ‖ 1Ch 2,13 ‖ 2Ch 11,18.

**אֱלִיאָב** IV 1Ch 6,12.

**אֱלִיאָב** V 1Ch 12,9(10).

**אֱלִיאָב** VI 1Ch 15,18.

וֶאֱלִיאָב 1Ch 15,20.16,5.

אֱלִיאֵל I [וֶאֱלִיאֵל m.

I) princeps Manassita; II) vir e posteris Korachi; III) princeps Hebronitarum; IV, V) principes Benjaminitarum; VI, VII) heroes Davidis; VIII) Gadita, qui Davidem sequebatur; IX) praefectus templi regnante Hiskia.

א) ראש בית אב לחצי שבט מנשה בעבר הירדן; ב) מזרע קרח; ג) שר לבני חברון; ד, ה) ראשי אבות לבני בנימן; ו, ז) מגבורי דוד; ח) מן הגדי שנבדלו אל דוד; ט) פקיד בבית יי׳ בימי חזקיהו.

1Ch 5,24.

אֱלִיאֵל II 1Ch 6,19.

אֱלִיאֵל III 1Ch 15,9.

וֶאֱלִיאֵל 1Ch 15,11.

אֱלִיאֵל IV et V] וֶאֱלִיאֵל 1Ch 8,20.22.

אֱלִיאֵל VI et VII 1Ch 11,46.47.

אֱלִיאֵל VIII 1Ch 12,11(12).

אֱלִיאֵל IX] וֶאֱלִיאֵל 2Ch 31,13

אֱלִיאָתָה, [אֱלִיָּתָה] m.

princeps Levitarum.

בן הימן, ראש למשמר העשרים.

1Ch 25,4.

לֶאֱלִיָּתָה 1Ch 25,27.

אֱלִידָד m.

phylarcha Benjaminitarum.

נשיא למטה בנימן לנחל את הארץ.

Nu 34,21.

cf. אֶלְדָּד

בְּעֶלְיָ׳, אֶלְיָדָע I, [אֶלְיָדָע] m. וְאֶלְיָדָע

I) filius Davidis = בְּעֶלְיָדָע; II) Syrus quidam; III) miles Josaphatis.

א) בן דוד, הוא בְּעֶלְיָדָע; ב) אבי רזון, שטן לשלמה; ג) גבור חיל ליהושפט.

2S 5,16 ‖ 1Ch 3,8.

וּבְאֶלְיָדָע 1Ch 14,7.

אֶלְיָדָע II 1R 11,23.

אֶלְיָדָע III 2Ch 17,17.

אֵלִיָּה I, [אֵלִיָּהוּ] m.

I) propheta; II) Benjaminita; III, IV) sacerdos et Israelita, qui uxores barbaras duxerunt.

א) הנביא הגלעדי; ב) מזרע בנימן; ג, ד) מן הכהנים ומישראל שנשאו נשים נכריות.

2R 1,3.4.8.12 ‖ Mal 3,23.

אֵלִיָּהוּ 1R 17,1.13.15.16.18.22. 23$^{2}$.24.18,1.2.7$^{2}$.8.*11.14*.15.16.17. 21.22.25.27.30.31.36.40$^{2}$.41.46. 19,1.2.9.*13*.13.19.20.21.21,17.*28*. 20 ‖ 2R 1,10.13.15.17.2,1$^{2}$.2.4.*6*.8. 11.13.14$^{2}$.15.3,11.9,36.10,10.17.

וְאֵלִיָּהוּ 1R 18,42 ‖ 2R 2,9.

מֵאֵלִיָּהוּ 2Ch 21,12.

אֵלִיָּה II] וְאֵלִיָּה 1Ch 8,27.

אֵלִיָּה III] וְאֵלִיָּה Esr 10,21.

אֵלִיָּה IV] וְאֵלִיָּה Esr 10,26.

אֱלִיהוּא I m., אֱלִיהוּ (35,1)

I) amicus Jobi; II) proavus Samuelis; III) frater Davidis; IV) princeps Manassitarum; V) Levita.

א) מהעונים לאיוב; ב) אבי זקנו של אלקנה אבי שמואל (ע׳ אליאב ד׳ ואליאל ב׳); ג) מאחי דוד; ד) מראשי האלופים למנשה; ה) מבני עֹבד אדֹם.

Job 32,2.5.6.34,1.35,1.36,1.

וֶאֱלִיהוּ Job 32,4.

אֱלִיהוּא II 1S 1,1.

אֱלִיהוּ III 1Ch 27,18.

אֱלִיהוּא IV] וֶאֱלִיהוּא 1Ch 12, 20(21).

אֱלִיהוּ V 1Ch 26,7.

אֶלְיְהוֹעֵינַי I. II m.

I) Judaeus ex exilio reversus; II) Levita.

א) מעולי הגולה; ב) מזרע אסף.

Esr 8,4 ‖ 1Ch 26,3.

אֶלְיוֹעֵינַי I [וְאֶלְיוֹעֵנַי m.

I) Simeonita; II) Benjaminita; III) Judaeus; IV, V) sacerdos et Israelita, qui uxores barbaras duxerunt.

א) מזרע שמעון; ב) מבני בנימן; ג) מבני זרבבל; ד) מן הכהנים שנשאו נשים נכריות; ה) מישראל שנשאו נשים נכריות.

1Ch 4,36.

אֶלְיוֹעֵנַי II] וְאֶלְיוֹעֵנַי 1Ch 7,8.

אֶלְיוֹעֵינַי III 1Ch 3,23.24.

אֶלְיוֹעֵינַי IV Esr 10,22 ‖ Neh 12, 41.

אֶלְיוֹעֵנַי V (al. אֱלִיעֵנַי) Esr 10,27.

[cf. אֱלִיעֵנַי]

אֶלְיַחְבָּא m.

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד.

2S 23,32 ‖ 1Ch 11,33.

אֱלִיחֹרֶף m.

Salomonis regis minister.

אחד משרי המלך שלמה וסופריו.

1R 4,3.

אֱלִימֶלֶךְ m.

socer Ruthae.

משבט יהודה, חותן רות המואביה.

Ruth 1,2.3.2,1.*3*.

לֶאֱלִימֶלֶךְ Ruth 4,3.9.

אֶלְיָסָף I m.

I) phylarcha Gaditarum; II) princeps Gersonitarum.

א) נשיא לבני גד; ב) נְשיא בית אב לגרשֻׁני.

Nu 1,14.*7,42.47.10,20*.2,14.

אֶלְיָסָף II Nu 3,24.

אֱלִיעֶזֶר I m.

I) servus Abrahami; II) filius Mosis; III) Benjaminita; IV) sacerdos Davidis coaevus; V) princeps Rubenitarum tempore Davidis; VI) propheta tempore Josaphati; VII) princeps Esrae coaevus; VIII, IX, X) sacerdos, Levita, Israelita, qui uxores barbaras duxerunt.

א) בן משק בית אברהם; ב) בן משה; ג) מבני בנימן; ד) מן הכהנים בימי דוד; ה) נגיד לשבט ראובן בימי דוד; ו) נביא בימי יהושפט; ז) מראשי העם בימי עזרא; ח) מהכהנים; ט) מהלוים; י) מישראל, שלשתם נשאו נכריות.

Gn 15,2.

אֱלִיעֶזֶר II Ex 18,4 ‖ 1Ch 23,17.

וֶאֱלִיעֶזֶר 1Ch 23,15.

לֶאֱלִיעֶזֶר 1Ch 23,17.26,25.

אֱלִיעֶזֶר III] וֶאֱלִיעֶזֶר 1Ch 7,8.

אֱלִיעֶזֶר IV] וֶאֱלִיעֶזֶר 1Ch 15,24.

אֱלִיעֶזֶר V 1Ch 27,16.

אֱלִיעֶזֶר VI 2Ch 20,37.

אֱלִיעֶזֶר VII] לֶאֱלִיעֶזֶר Esr 8,16.

אֱלִיעֶזֶר VIII] וֶאֱלִיעֶזֶר Esr 10,18.

אֱלִיעֶזֶר IX] וֶאֱלִיעֶזֶר Esr 10,23.

אֱלִיעֶזֶר X Esr 10,31.

[cnf. אֶלְעָזָר]

## אֱלִיעָם I *m.*

I) pater Bathsebae (cf. עַמִּיאֵל); II) filius Achitopheli.

א) אבי בת־שבע, ובדה"א־ג' עַמִּיאֵל בהפך אתוֹן; ב) בן אחיתפל.

2S 11,3.

אֱלִיעָם II 2S 23,34.

## אֱלִיעֵנַי] וֶאֱלִיעֵנַי *m.*

Benjaminita quidam.

מזרע בנימן; בקצת נוסחאות ואליעיני.

1Ch 8,20.

cf. אֱלִיהוֹעֵי, אֶלְיוֹעֵי

## אֱלִיפַז I, *m.* אֱלִיפָז

I) filius Esavi; II) amicus Jobi.

א) בכור עשו; ב) אחד משלשת רעי איוב.

Gn 36,4.10.11.15.16 ‖ 1Ch 1,35.36.

לֶאֱלִיפַז Gn 36,12².

אֱלִיפַז II Job 2,11. 4,1.*15,1.22,1.42*,7.9.

## אֱלִיפָל *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד.

1Ch 11,35.

## אֱלִיפְלֵהוּ] וֶאֱלִיפְלֵהוּ (al. פְּ) *m.*

Levita Davidis aequalis.

מן הלוים בימי דוד.

1Ch 15,18.*21*.

## אֱלִיפֶלֶט I] וֶאֱלִיפֶלֶט (פֶּ) *m.* אֶלְפֶּלֶט] וְאֶלְפָּלֶט (1Ch 14,5)

I) filius Davidis; II) nepos Sauli; III) heros Davidis; IV) exul reversus; V) Israelita, qui uxorem barbaram duxit.

א) מבני דוד; ב) בן יהונתן בן שאול; ג) מגבורי דוד; ד) מעולי הגולה; ה) מישראל שנשאו נשים נכריות.

2S 5,16 ‖ 1Ch 3,6.8.14,5.7.

אֱלִיפֶלֶט II] וֶאֱלִיפֶלֶט 1Ch 8,39.

אֱלִיפֶלֶט III, IV, V 2S 23,34 ‖ Esr 8,13.10,33.

## אֱלִיצוּר *m.*

phylarcha Rubenitarum.

נשיא לבני ראובן.

Nu 1,5.*2,10.7,30.35.10,18*.

## אֱלִיצָפָן I, אֶלְצָפָן (Lev 10,4) *m.*

I) princeps Kohathitarum; II) princeps Sebulonitarum.

א) מבני קהת; ב) נשיא לבני זבלון לנחל הארץ.

Lev 10,4 ‖ Nu 3,30 ‖ 1Ch 15,8 ‖ 2Ch 29,13.

וְאֶלְצָפָן Ex 6,22.

אֱלִיצָפָן II Nu 34,25.

## אֱלִיקָא *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד.

2S 23,25.

## אֶלְיָקִים I *m.*

I) palatio regis Hiskiae praefectus; II) rex Judae (cf. יְהוֹיָקִים); III) sacerdos tempore Esrae.

א) פקיד דבית ליחזקיהו; ב) מלך יהודה, שדסב פרעה נכה שמו יהויקים; ג) מהכהנים בימי עזרא.

2R 18,18.26.37.29,2 ‖ Jes 36,3.11.22.37,2.

לְאֶלְיָקִים Jes 22,20.

אֶלְיָקִים II 2R 23,34 ‖ 2Ch 36,4.

אֶלְיָקִים III Neh 12,41.

## אֱלִישֶׁבַע *f.*

uxor Aharonis.

אשת אהרן הכהן.

Ex 6,23.

## אֱלִישָׁה *m.-l.*

filius Javanis, ex quo insulae quaedam nomen duxerunt.

מבני יָוָן, ועל שמו נקראו האיים, ונחלקו חכמי' על מקום מציאותם.

Gn 10,4 ‖ Ez 27,7 ‖ 1Ch 1,7.

## אֱלִישׁוּעַ] וֶאֱלִישׁוּעַ *m.*

filius Davidis (cf. אֱלִישָׁמָע II).

בן דוד, וע' אלישמע ב'.

2S 5,15 ‖ 1Ch 14,5.

## אֶלְיָשִׁיב I *m.*

I) sacerdos; II) e posteris Serubabelis; III, IV, V) Levita et Israelitae, qui uxores barbaras duxerunt.

א) הכהן הגדול; ב) מבני זרובבל; ג, ד, ה) לוי וישראלים שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,6 ‖ Neh 3,1.20.21².12,10.22.23.13,4.7.28.

וְאֶלְיָשִׁיב Neh 12,10.

לְאֶלְיָשִׁיב 1Ch 24,12.

אֶלְיָשִׁיב II] וְאֶלְיָשִׁיב 1Ch 3,24.

אֶלְיָשִׁיב III, IV, V Esr 10,24.27.36.

## אֱלִישָׁמָע I *m.*

I) princeps Ephraimitarum; II) filius Davidis; III) cancellarius Jojakimi regis; IV) proavus interfectoris Geda-

liae; V) e posteris Jarchae, servi Aegyptii; VI) sacerdos tempore Josaphati.

א) נשיא לבני אפרים; ב) מבני דוד (הוא אֱלִישׁוּעַ); ג) סופר בימי יהויקים המלך; ד) אבי נתניה, שבנו ישמעאל הרג את גדליה; ה) מזרע ירחע עבד מצרי; ו) מן הכהנים ששלח יהושפט ללמד בערי יהודה.

Nu 1,10.*2,18.7,48.53.10,22* ‖ 1Ch 7,26.

אֱ׳ II] וֶאֱלִישָׁמָע (cf. אֱלִישׁוּעַ) 2S 5,16 ‖ 1Ch 3,6.8.14,6.

אֱלִישָׁמָע III Jer 36,12.20.21.

אֱלִישָׁמָע IV 2R 25,25 ‖ Jer 41,1.

אֱלִישָׁמָע V, VI 1Ch 2,41 ‖ 2Ch 17,8.

---

**אֱלִישָׁע** *m.*

propheta, Eliae discipulus.

נביא מפליא לעשות בימי יהושפט.

1R 19,16.17.19 ‖ 2R 2,2².*3,14*.3.4.5.9².14.15.19.22.3,11.13.4,1.2.8.17.32.5,8.10.20.25.*8,10*.6,1.12.17².18².19.20.21.31.7,1.8,4.5.7.13.14².13,15.16.17.20.21².

וֶאֱלִישָׁע 2R 2,1.12.4,38.6,32.8,1.9,1.13,14.

לֶאֱלִישָׁע 2R 5,9.

---

**אֱלִישָׁפָט** *m.*

vir contra Athaliam coniuratus.

אחד משרי המאות בימי עתליה.

2Ch 23,1.

—— אֱלִיאָתָה v. אֱלִיָּתָה ——

**אַלְמוֹדָד** *m.*

primogenitus Joctani.

הבכור מבני יקטן בן עבר.

Gn 10,26 ‖ 1Ch 1,20.

---

**אַלַּמֶּלֶךְ]** *l.* **וְאַלַּמֶּלֶךְ**

urbs in tribu Aseri.

עיר בנחלת מטה אשר. בק״ם אַלַּמֶּלֶךְ, וְאַלַּמֶּלֶךְ.

Jos 19,26.

—— אֵלוֹן v. אֵלֹנֵי, אֵלֹן ——

**אֶלְנָעַם]** *m.* **אֶלְנָעַם**

pater duorum heroum Davidis.

שם איש, שבניו היו מגבורי דוד.

1Ch 11,26.

---

**אֶלְנָתָן** I *m.*

I) socer Jojakimi regis; II) princeps tempore Jojakimi; III) Esrae coaevi.

א) חותן יהויקים המלך; ב) שר בימי יהויקים (יתכן שהוא הוא חותנו); ג) ראשים ומבינים בימי עזרא.

2R 24,8.

אֶלְנָתָן II Jer 26,22.36,25.

וְאֶלְנָתָן Jer 36,12.

אֶלְנָתָן III, IV, V] וּלְאֶלְנָתָן Esr 8,16³.

—— cf. נָתָן ——

**אֶלָּסָר** *l.*

provincia Babyloniae.

שם מדינה בבבל.

Gn 14,1.9.

---

**אֶלְעָד]** *m.* **וְאֶלְעָד**

Ephraimita.

איש מזרע אפרים.

1Ch 7,21.

---

**אֶלְעָדָה]** *m.* **וְאֶלְעָדָה**

Ephraimita.

איש מזרע אפרים.

1Ch 7,20.

---

**אֶלְעוּזַי**

comes Davidis.

מן הגבורים שנבדלו אל דוד לציקלג.

1Ch 12,5(6).

---

**אֶלְעָזָר** I *m.*

I) filius Aharonis; II) Levita Davidis coaevus; III) heros Davidis; IV) Levita; V, VI) sacerdotes Esrae coaevi; VII) Israelita, qui uxorem barbaram duxit.

א) בן אהרן; ב) בן אבינדב, שהיה בביתו ארון י״י; ג) משלשה הגבורים לדוד; ד) לוי מזרע מררי; ה, ו) כהנים בימי עזרא ונחמיה (אולי שניהם אחד); ז) מישראל שנשאו נשים נכריות.

Ex 6,23.28,1 ‖ Lev 10,12.16 ‖ Nu 3,2.4.32.4,16.17,2.4.19,3.4.20,25.26.28.25,7.11.26,1.60.27,2.19.21.22.31,6.12.*32,2*.21.32,28.34,17 ‖ Dt 10,6 ‖ Jos 14,1.17,4.19,51.21,1.22,13.31.32 ‖ Jud 20,28 ‖ Esr 7,5 ‖ 1Ch 5,29.*24,1*.30.6,35.9,20.24,2.3.4².5.

וְאֶלְעָזָר Ex 6,25 ‖ Nu 20,28.26,3.63.31,13.26.31.51.*54* ‖ Jos 24,33.

לְאֶלְעָזָר Nu 31,29.41 ‖ 1Ch 24,6.

וּלְאֶלְעָזָר Lev 10,6.

אֶלְעָזָר II 1S 7,1.

אֶלְעָזָר III 2S 23,9 ‖ 1Ch 11,12.

אֶלְעָזָר IV 1Ch 23,21.22.24,28.

אֶלְעָזָר V, VI Esr 8,33.

וְאֶלְעָזָר Neh 12,42.

אֶלְעָזָר VII] וְאֶלְעָזָר Esr 10,25.

—— cf. אֱלִיעֶזֶר ——

**אֶלְעָלֵא, אֶלְעָלֵה** (Nu), *l.*

oppidum in tribu Rubeni.

עיר מואב בנחלת ראובן.

Nu 32,37 ‖ Jer 48,34.

וְאֶלְעָלֵה Nu 32,3 ‖ Jes 15,4.16,9.

---

**אֶלְעָשָׂה** I *m.*

I) Jeremiae coaevus; II) e posteris Jarchae, servi Aegyptii; III) e posteris Sauli; IV) sacerdos, qui uxorem barbaram duxit.

א) בן שפן בימי ירמיה; ב) מבני ירחע עבד מצרי; ג) מזרע יהונתן בן שאול; ד) מן הכהנים שנשאו נשים נכריות.

Jer 29,3.

אֶלְעָשָׂה II 1Ch 2,39.

וְאֶלְעָשָׂה 1Ch 2,40.

אֶלְעָשָׂה III 1Ch 8,37.9,43.

אֶלְעָשָׂה IV] וְאֶלְעָשָׂה Esr 10,22.

—— אֶלֶף v. הָאֶ׳ צֵלַע ——

אַלֻּף Zach 9,7? אֶלְפֶּלֶט v. אֱלִיפֶלֶט.

**אֶלְפַּעַל, אֶלְפָּעַל** *m.*

vir Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 8,11.12.18.

—אֱלִיצָפָן v. אֶלְצָפָן—

[אַלְקוּם Prv 30,31 ?]

**[אֶלְקוֹשׁ] *gent.* הָאֶלְקֹשִׁי**

patria Nahumi prophetae.

עיר מולדת נחום הנביא, ועל מקום מציאותה נחלקו חכמים.

Nah 1,1.

---

**1 [אֶלְקָנָה] *m.* וְאֶלְקָנָה**

I) filius Korachi; II) pater Samuelis; III) Levita; IV) heros Davidis; V) vicarius Ahasi regis.

א) בן קרח; ב) אבי שמואל הנביא; ג) מן הלוים; ד) מגבורי דוד; ה) משנה למלך אחז.

Ex 6,24 ‖ 1Ch 6,8.10.

**אֶלְקָנָה** II 1S 1,1.4.8.*23*.19.21.2, 11.20.6,12.19.

**אֶלְקָנָה** III 1Ch 6,11.20.21.9,16.

**וְאֶלְקָנָה** 1Ch 15,23.

**אֶלְקָנָה** IV, V 1Ch 12,6(7) ‖ 2Ch 28,7.

---

**[אֶלְתּוֹלַד] *l.* וְאֶלְתּוֹלַד [תּוֹלָד]**

oppidum in tribu Simeonis.

עיר במטה יהודה, שנתנה לשמעון.

Jos 15,30.19,4.

**וּבְתוֹלָד [תּוֹלַד]** 1Ch 4,29.

---

**[אֶלְתְּקֵה] *l.* אֶלְתְּקֵא**

civitas Levitarum in tribu Dan.

עיר במטה דן, שנתנה ללוים.

Jos 21,23.

**וְאֶלְתְּקֵה** Jos 19,44.

---

**[אֶלְתְּקֹן] *l.* וְאֶלְתְּקֹן**

urbs tribus Judae.

עיר במטה יהודה.

Jos 15,59.

---

**אַמָּה** *l.*

collis in terra Benjaminitarum.

גבעה בארץ בנימן דרך מדבר גבעון.

2S 2,24.

—cf. אֹמֶץ = אָמוֹץ; מֶתֶג הָאַ'—

אֵימִם v. אֵמִים; אָמִי v. אָמוֹן III; אַמְנוֹן v. אֲמִינוֹן.

**אֲמָם** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,26.

---

**[אָמִי] *m.*, אָמוֹן, I אָמֹן**

I) praefectus Samariae tempore Ahabi; II) rex Judaeorum; III) exul reversus; IV) idolum princeps Aegyptiorum.

א) שר העיר שמרון בימי אחאב; ב) בן מנשה מלך יהודה; ג) מעולי הגולה; ד) עליון אלילי מצרים, בעל ראש איל.

1R 22,26 ‖ 1Ch 18,25.

**אָמוֹן** II 2S 21,18.19.23.24.25 ‖ Jer 1,2.25,3 ‖ Zeph 1,1 ‖ 1Ch 3,14 ‖ 2Ch 33,20.21.22.23.25.

**אָמוֹן** III, **אָמִי** (Esr) Esr 2,57 ‖ Neh 7,59.

**אָמוֹן** IV Jer 46,25.

—אֹמֶץ = אָמוֹץ—

**אֲמָנָה** I *l.*

I) collis in monte Libanone; II) fluvius Damascenus.

א) אחד מהרי הלבנון; ב) נהר היוצא ממנו ועובר דרך ארץ דמשק.

Cant 4,8.

**אֲמָנָה** II Q., **אֲבָנָה** K. 2R 5,12.

---

**אַמְנוֹן** I, **אַמְנֹן** (Ch) *m.* **[אֲמִינוֹן]**

I) filius Davidis primogenitus; II) e posteris Calebi.

א) בכור דוד; ב) מזרע כלב בן יפונה.

2S 3,2.13,1.2.4.$6^{2}$.7.8.9.10.$15^{2}$.$22^{2}$.26.27.$28^{2}$.32.33.39 ‖ 1Ch 3,1.

**הַאֲמִינוֹן** *interrog.* 2S 13,20.

**לְאַמְנוֹן** 2S 13,2.10.29.

**וּלְאַמְנוֹן** 2S 13,3.

**אַמְנוֹן** II 1Ch 4,20.

---

**אָמוֹץ** *m.*

pater Jesaiae prophetae.

אבי ישעיה הנביא; לרז"ל אחי אמציה.

2R 19,2.20.20,1 ‖ Jes 1,1.2,1.*13*,*1*.20,2.37,2.21.38,1 ‖ 2Ch 26,22.32,20.32.

---

**אַמְצִי** I, II *m.*

I) sacerdos quidam; II) Levita quidam.

א) מן הכהנים; ב) מזרע מררי.

Neh 11,12 ‖ 1Ch 6,31.

---

**אֲמַצְיָה** I, **[אֲמַצְיָהוּ]** *m.*

I) rex Judaeorum; II) sacerdos vituli Bethelensis; III) Simeonita; IV) Levita.

א) מלך יהודה; ב) כהן בימי עמוס; ג) מזרע שמעון; ד) מזרע מררי.

2R 12,22.13,12.14,8.15,1.

**אֲמַצְיָהוּ** 2R 14,1.9.11.13.15.17-18.21.15,3 ‖ 1Ch 3,12 ‖ 2Ch 24,27-25,1.5.9.10.13.14.17.18.20.23.25-26.27.26,1.4.

**וַאֲמַצְיָהוּ** 2R 14,11.25,11 ‖ 2Ch 25,21.

**בַּאֲמַצְיָהוּ** 2Ch 25,15.

**לַאֲמַצְיָהוּ** 2R 14,23.

**אֲמַצְיָה** II Am 7,10.12.14.

**אֲמַצְיָה** III, IV 1Ch 4,34.6,30.

**אִמֵּר** I *m.*

I) sacerdotes nonnulli; II) locus Babyloniae.

א) כהנים שונים לפני הגולה ולאחר הגולה; ב) שֵׁם מקום בבבל.

Jer 20,1 ‖ Esr 2,37.10,20 ‖ Neh 3,29.7,40.11,13 ‖ 1Ch 9,12.

**לְאִמֵּר** 1Ch 24,14.

**אִמֵּר** II *l.* Esr 2,59.

**וְאִמֵּר** Neh 7,61.

**אֱמֹרִי** *gent.*
gens Canaanaea.
שֵׁם אוּמָה כְּנַעֲנִית, כּוֹלֵל לִפְעָמִים כָּל כְּנַעַן.
Nu 21,29 ‖ Ez 16,45.

**הָאֱמֹרִי** Gn 10,16. 14,7.13. 15,16. 21.48,22 ‖ Ex 23,23.33,2.34,11 ‖ Nu 21,13².21.25.26.31.32.34.32, 33.39 ‖ Dt 1,4.7.*19.20*.27.44.2,24. 3,2.8.*4,47*.4,46.31,4 ‖ Jos 2,10.5, 1.7,7.9,10.10,6.12.12,2.8.13,4.10. 21.8.11.12.15.18 ‖ Jud 1,34.35. 36.6,10.10,8.11.11,19.21.22.23 ‖ 1S 7,14. 21,2 ‖ 1R 4,19. 9,20.21, 26 ‖ 2R 21,11 ‖ Ez 16,3 ‖ Am 2,9. 10 ‖ Ps 135,11.*136,19* ‖ Neh 9,8 ‖ 1Ch 1,14.

**וְהָאֱמֹרִי** Ex 3,8.*17.13,5* ‖ Nu 13, 29 ‖ Dt 3,9.7,1.20,17 ‖ Jos 3,10.9, 1.11,3 ‖ Jud 3,5 ‖ Esr 9,1 ‖ 2Ch 8,7.

**לָאֱמֹרִי** Nu 22,2.

---

**אִמְרִי** I, II *m.*
I) Nehemiae coaevus; II) Judaeus.
א) אֲבִי אֶחָד הַבּוֹנִים בְּבַיִת שֵׁנִי; ב) מִזֶּרַע פֶּרֶץ.
Neh 3,2 ‖ 1Ch 9,4.

---

**אֲמַרְיָה** I, [**אֲמַרְיָהוּ**] *m.*
I) avus Zephaniae prophetae; II) sacerdos; III) Levita; IV) Judaeus; V) sacerdos summus tempore Josaphati; VI) praefectus tempore Hiskiae; VII) Israelita, qui uxorem barbaram duxit.
א) אֲבִי זְקֵנוֹ שֶׁל צְפַנְיָה הַנָּבִיא; ב) מִזֶּרַע אַהֲרֹן; ג) מִזֶּרַע חֶבְרוֹן בֶּן קְהָת; ד) מִבְּנֵי פֶּרֶץ; ה) כֹּהֵן רֹאשׁ בִּימֵי יְהוֹשָׁפָט; ו) פָּקִיד בִּימֵי חִזְקִיָּהוּ; ז) מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁנָּשְׂאוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת.
Zeph 1,1.

**אֲמַרְיָה** II Esr 7,3 ‖ Neh 10,4.12, 2 ‖ 1Ch 5,33.37.6,37.

**וַאֲמַרְיָה** 1Ch 5,33.*37*.

**לַאֲמַרְיָה** Neh 12,13.

**אֲמַרְיָה** III, **אֲמַרְיָהוּ** 1Ch 23, 19.24,23.

**אֲמַרְיָה** IV Neh 11,4.

**אֲמַרְיָהוּ** V 2Ch 19,11.

**אֲמַרְיָהוּ** VI 2Ch 31,15.

**אֲמַרְיָה** VII Esr 10,42.

---

**אַמְרָפֶל** *m.*
rex Sinearis i. e. Babyloniae.
מֶלֶךְ שִׁנְעָר, הִיא בָּבֶל, בִּימֵי אַבְרָהָם.
Gn 14,1.

**וְאַמְרָפֶל** Gn 14,9.

---

**אֲמִתַּי** *m.*
pater prophetae Jonae.
אָבִיו שֶׁל יוֹנָה הַנָּבִיא.
2R 14,25 ‖ Jon 1,1.

—— אֹנוֹ, אוֹנוֹ v. אוֹן, אֹן ——

**אֱנוֹשׁ** *m.*
filius Seth.
בֶּן שֵׁת, בֶּן אָדָם הָרִאשׁוֹן.
Gn 4,26.5,6.7.9.10.11 ‖ 1Ch 1,1.

---

[**אֲנָחֲרַת**] *l.* **וַאֲנָחֲרַת**
urbs in tribu Isaschar.
עִיר בְּנַחֲלַת יִשָּׂשכָר.
Jos 19,19.

---

[**אֲנִיעָם**] *m.* **וַאֲנִיעָם**
Manassita.
מִזֶּרַע מְנַשֶּׁה בֶּן יַעֲקֹב.
1Ch 7,19.

---

**אָסָא** *m.*
I) rex Judae; II) Levita.
א) מֶלֶךְ יְהוּדָה, בֶּן אֲבִיָּם; ב) מִן הַלְוִיִּם.
1R 15,8.9.11.13.14.16.*32*.18².20. 22.23.24.22,41.43.47 ‖ Jer 41,9 ‖ 1Ch 3,10 ‖ 2Ch 13,23. 14,1.9.10. 11.12.15,2².8.10. *19.16,1*. 16².17. 16,2.4.7.10².11.12.13.17,2. 20,32. 21,12.

**וְאָסָא** 2Ch 16,6.

**לְאָסָא** 1R 15,17.*25.28.33.16,8. 10.15.23.29* ‖ 2Ch 14,7.16,1.

**אָסָא** II 1Ch 9,16.

—— אַסִּר = אַסִּיר ——

**אַסְנָה** *m.*
Nethinaeus coaevus Esrae.
מֵהַנְּתִינִים שֶׁעָלוּ בָּנָיו מִן הַגּוֹלָה.
Esr 2,50.

---

**אָסְנַפַּר** *m.*
rex Assyriorum.
מֶלֶךְ אַשּׁוּר, וְנֶחְלְקוּ חֲכָמִים אֵי זֶה הוּא.
Esr 4,10.

---

**אָסְנַת** *f.*
uxor Josephi.
אֵשֶׁת יוֹסֵף, שֶׁנָּתַן לוֹ פַּרְעֹה.
Gn 21,45.41,50.*46,20*.

---

**אָסָף** I *m.*
I) Levita poëta; II) pater Joachi, Hiskiae cancellarii; III) silvarum regiarum praefectus sub Artaxerxe.
א) מְשׁוֹרֵר מִן הַלְוִיִּם בִּימֵי דָוִד; ב) אֲבִי יוֹאָח הַמַּזְכִּיר לְחִזְקִיָּהוּ; ג) שׁוֹמֵר הַפַּרְדֵּס לְאַרְתַּחְשַׁסְתָּא.
Esr 2,41.3,10 ‖ Neh 7,44. 11,17. 22.12,35 ‖ 1Ch 6,24².*15,17*.9,15. 15,19.16,5.7.25,1.2².6.26,1 ‖ 2Ch 20,14.29,13.35,15.

**וְאָסָף** Neh 12,46 ‖ 1Ch 16,5 ‖ 2Ch 29,30.35,15.

**לְאָסָף** Ps 50,1.*73,1.79,1.82,1*. 74, 1.*78,1*.75,1.*76,1*.77,1.*80,1*.81,1. 83,1 ‖ 1Ch 16,37.25,9 ‖ 2Ch 5,12.

**אָסָף** II 2R 18,18.*37* ‖ Jes 36,3. *22*.

**אָסָף** III Neh 2,8.

—— [אֲסֻפִּים 1Ch 26,17?] ——

**אַסְפָּתָא**
filius Hamani.
הַבֵּן הַשְּׁלִישִׁי מֵעֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן שֶׁנִּתְלוּ.
Esth 9,7.

---

**אַסִּיר** I, [**אַסִּר**] *m.*
I) filius Korachi; II) nepos Korachi; III) filius Jechonjae regis.
א) בֶּן קֹרַח; ב) בֶּן אֶבְיָסָף בֶּן קֹרַח; ג) בֶּן יְכָנְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה; וְיֵ״ג הָאַסִּיר כִּנּוּי לִיכָנְיָה, ע׳ מ״ב כ״ה כ״ז; אָמְנָם לְהַשִּׁבְעִים שֵׁעֵצִ״ם.
Ex 6,24 ‖ 1Ch 6,7.

**אַסִּיר** II 1Ch 6,22.

**וְאַסִּיר** 1Ch 6,8.

**אַסִּר** III 1Ch 3,17.

**אֱסַרְחַדֹּן** *m.* (al. אֱסַר־חַדֹּן)

rex Assyriae.

מלך אשור, בנו של סנחריב.

2R 19,37‖Jes 37,38‖Esr 4,2.

---

**אֶסְתֵּר** *f.*

uxor Ahasveri regis.

הֲדַסָּה, בת אביחיל דוד מרדכי.

Esth 2,7.8.10.11.15².16.17.18.20².22.4,4.5.8.10.12.13.15.17.5,1.2².3.4.*7*,*6*.*9*,*13*.5².*6*,*14*.7.12.7,1.2.3.8.8,1.2.3.4.9,29.32.

**וְאֶסְתֵּר** Esth 9,31.

**לְאֶסְתֵּר** Esth 2,22.4,9.5,2.*8*,*4*.6.*7*,*2*.7,5.8,1.7².9,12.

**מֵאֶסְתֵּר** Esth 7,7.

——cf. הֲדַסָּה——

**אֵפֹד** *m.*

pater principis Manassitarum.

אבי נשיא מטה מנשה לנחל את הארץ.

Nu 34,23.

---

**אֲפִיחַ** *m.*

Benjaminita quidam.

מזרע בנימן, אבי אבות שאול המלך.

1S 9,1.

---

**אַפַּיִם** *m.*

vir Judaeus.

מזרע חצרון בן פרץ.

1Ch 2,31.

**וְאַפָּיִם** 1Ch 2,30.

——אֲפֵק v. אֲפִיק——

**אֶפְלָל** *m.*

e posteris Jarchae, servi Aegyptii.

מזרע ירחע עבד מצרי.

1Ch 2,37.

**וְאֶפְלָל** 1Ch 2,37.

---

**אֶפֶס דַּ׳** *l.* (פַּס דַ׳) **בְּאֶפֶס דַּמִּים**

locus in tribu Judae.

שם מקום בנחלת יהודה.

1S 17,1.

**בַּפַּס דַּמִּים** 1Ch 11,13.

---

**אֲפֵק, אֲפִיק** *l.* (Jud)

urbs in tribu Asseri.

עיר בנחלת אשר; על זה דש״א נחלקו חכמים.

Jos 12,18‖Jud 1,31.

**וַאֲפֵק** Jos 19,30.

**אֲפֵקָה** Jos 13,4‖1S 29,1‖1R 20,26.30.

**בַּאֲפֵק** 1S 4,1‖2R 13,17.

---

**[אֲפֵקָה]** *l.* **וַאֲפֵקָה**

urbs in montanis Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,53.

——אוֹפִיר v. אֹפִיר——

**אֶפְרַיִם, אֶפְרָיִם** *m.-l.*

filius Josephi; regnum populusque Israelis.

בן שני ליוסף, והֻשאל למלכות אפרים, כלומר ישראל, בנגוד אל יהודה, לפי שירבעם היה אפרתי; הַר אֶפְרַיִם, יַעַר אֶפְרַיִם שֵׁם מקומות ידועים. י״ג ע״פ השבעים בש״ב י״ג כ״ג עֶפְרַיִם = עֶפְרַיִן, שֵׁם מקום (ע׳ דה״ב י״ג י״ט).

Gn 41,52.46,20.*48*,*1*.48,5.13.14.17².20‖Nu 1,32.33.2,18².24.7,48.10,22.13,8.26,35.37.34,24‖Dt 33,17.34,2‖Jos 16,5.8.9.10.17,8.15.19,50.20,7.21,5.20.21.24,30.33‖Jud 2,9.3,27.4,5.5,14.7,24².8,1.2.10,1.9.12,1.4⁴.5.15.17,1.8.18,2.13.19,1.16.18‖1S 1,1.9,4.14,22‖2S 2,9.13,23.18,6.20,21‖1R 4,8.12,25‖2R 5,22.14,13‖Jes 7,2.5.8.9.17.9,8.20.11,13³.28,1.3‖Jer 4,15.7,15.31,5(6).17(18).19(20).50,19‖Ez 37,16.19.48,5.6‖Hos 4,17.5,3².9.11.13².6,4.7,1.8².11.8,9.11.9,3.8.11.13.16.10,6.11.11,8.9.12,1.2.9.15.13,1.12.14,9‖Ob 19‖Zach 9,13.10,7‖Ps 78,9.67.80,3‖Neh 8,16.12,39‖1Ch 6,51.52.7,20.22.9,3.12,30(31).27,10.14.20‖2Ch 13,4.15,8.17,2.19,4.25,7.23.28,7.12.30,1.10.

**וְאֶפְרָיִם, וְאֶפְרַיִם** Nu 26,28‖Jos 14,4.16,4‖Jud 1,29‖Jes 9,20‖Jer 31,8(9)‖Hos 5,5.9,13.10,11‖Ps 60,9.*108*,*9*‖2Ch 34,6.9.

**וּבְאֶפְרַיִם** 2Ch 31,1.

**לְאֶפְרַיִם, לְאֶפְרָיִם** Gn 50,23‖Nu 1,10‖Jos 17,9.10.17‖Jud 12,5‖Hos 5,12.14.6,10.11,3.

**כְּאֶפְרַיִם** Gn 48,20.

**מֵאֶפְרַיִם** Jud 12,6‖Jes 17,3‖Zach 9,10‖2Ch 15,9.25,10.30,18.

**אֶפְרָתִי** *gent.* 1S 1,1‖1R 11,26.

**הַאֶפְרָתִי** *interrog.* Jud 12,5.

---

**אֲפָרְסָיֵא** *gent. pl.* (al. פַּ)

populus quidam.

בני אומה שנקראו כן על שם המקום שהֻגלו משם, ולד״ק פרסיים.

Esr 4,9.

——cf. פָּרַס——

**אֲפַרְסְכָיֵא** *gent. pl.* (al. פַּ)

populus quidam.

כדלעיל.

Esr 5,6.*6*,*6*.

---

**[אֲפָ׳] וַאֲפַרְסַתְכָיֵא** *gent. pl.*

populus quidam.

כדלעיל; בקצת ספרים וַאֲפַרְסַתְכָיֵא.

Esr 9,4.

---

**[אֶפְרָתָה] I אֶפְרָת** *f.*

I) uxor Calebi; II) urbs in tribu Judae i. q. Bethlehem.

א) אשת כלב; ב) עיר היא בית לחם (י״ג בבראשית מ״ח ז׳ אֶפְרָתָה, בהמשך ה״א של הוא; לד״ק בְּכָלֵב אפרתה דד״ה שם אחד כנגב כלב; השבעים והירונימוס קורין בָּא כָלֵב אפרתה (ע׳ רד״ק), ויתכן שהיא אשתו של כלב, וערוב פסוקים יש כאן).

1Ch 2,19.

**אֶפְרָתָה** 1Ch 2,50.4,4.

**[אֶפְרָתָה] II אֶפְרָת** *l.* Gn 48,7.

**אֶפְרָתָה** Gn 35,16.19.48,7‖Mich 5,1‖1Ch 2,24.

**בְּאֶפְרָתָה** Ps 132,6‖Ruth 4,11.

**אֶפְרָתִי** *gentil.* 1S 17,12.

**אֶפְרָתִים** *pl.* Ruth 1,2.

**[אֶצְבֹּן** I **וְאֶצְבֹּן** *m.*
I) filius Gadi; II) Benjamini nepos.
א) בן גד, הוא אָזְנִי דבמדבר כ״ו ט״ז; ב) בן בלע בן בנימן.
Gn 46,16.

**אֶצְבּוֹן** II 1Ch 7,7.

---

**אָצֵל** I, **אָצַל** *m.*
I) vir Benjaminita; II) locus prope Hierosolyma.
א) איש מזרע בנימן (ע׳ פסחים ס״ב ע״ב); ב) מקום קרוב לירושלים (וי״מ מן אָצַל, נעבענאַן).
1Ch 8,37.*9,43*.38.9,44.

**וּלְאָצֵל** 1Ch 8,38.*9,44*.

**אָצֵל** II] **אָצַל** *l.* Zach 14,5.

---

**אֲצַלְיָהוּ** *m.*
pater cancellarii Josiae regis.
שם אבי שפן הסופר ליאשיהו המלך.
2R 22,3‖2Ch 34,8.

---

**אֹצֶם** I *m.*
I) frater Davidis; II) Judaeus.
א) אחי דוד; ב) מזרע הצרון בן פרץ.
1Ch 2,15.

**אֹצֶם** II] **וְאֹצֶם** 1Ch 2,25.

---

**אֵצֶר** *m.*
filius Seïri Horitae.
מבני שעיר החרי.
Gn 36,27.30‖1Ch 1,42.

**וְאֵצֶר** Gn 36,21‖1Ch 1,38.

---

**[אֲרָא** **וַאֲרָא** *m.*
Asserita quidam.
איש מזרע אשר.
1Ch 7,38.

———אוּרִי v. אֻרִי———

**[אַרְאֵלִי** **וְאַרְאֵלִי** *m.*
filius Gadi.
בן שביעי, הצעיר, לגד.
Gn 46,16.

**לְאַרְאֵלִי, הָאַרְאֵלִי** Nu 26,17.

**אֲרַב** *l.* (al. רָ)
oppidum in montanis Judae.
עיר בנחלת יהודה.
Jos 15,52.

**הָאַרְבִּי** *gent.* 2S 23,35.

———בֵּית אַ׳ v. אַרְבֵּאל———

**[אֲרֻבּוֹת** **בָּאֲרֻבּוֹת** *l.*
locus in tribu Judae.
שם מקום, לפי הג״אה בנחלת יהודה.
1R 4,10.

———קִרְיַת אַ׳ v. אַרְבַּע———

**אַרְגֹּב** I *l.*
I) regio Basani; II) Israelita quidam nobilis.
א) נוף בבשן (חוות יאיר); ב) אחד משרי פקחיה שהרגו פקח בן רמליהו. לפי הירונימוס שם מקום וטעם אֶת אֵצֶל.
Dt 3,4.14‖1R 4,13.

**הָאַרְגֹּב** Dt 3,13.

**אַרְגֹּב** II *m.* 2R 15,25.

———יָעוּר v. אֹרְגִים———

**אַרְדְּ** *m.*
Benjamini nepos.
בן בלע בן בנימן, ובדה״א ח׳ ג׳ אַדָּר.
Nu 26,40.

**וָאַרְדְּ** Gn 46,21.

**הָאַרְדִּי** *gent.* Nu 26,40.

---

**[אַרְדּוֹן** **וְאַרְדּוֹן** *m.*
filius Calebi.
בן כלב בן חצרון.
1Ch 2,18.

---

**[אֲרוֹד, אֲרוֹדִי** **וַאֲרוֹדִי** *m.*
filius Gadi.
בן ששי לגד.
Gn 46,16.

**לַאֲרוֹד**, *gent.* **הָאֲרוֹדִי** Nu 26,17.

---

**אַרְוַד** *l.* (al. וָ)
urbs Phoeniciae.
עיר בפיניקיה, ע״ש אי הנקרא כן.
Ez 27,11.

**וְאַרְוַד** (al. וָ) Ez 27,8.

**הָאַרְוָדִי** *gent.* Gn 10,18‖1Ch 1,16.

---

**[אֲרוּמָה** **בָּארוּמָה** (א׳ נחה) *l.*
urbs prope Sichem.
עיר קרובה לשכם (אולי הוא רוּמָה, דמ״ב כ״ג ל״ו, וע׳ הערה אל תְּרֻמָה).
Jud 9,21.

———cf. רוּמָה et תְּרֻמָה———

**[אֲדוֹמִים** **אֲרוֹמִים** K. 2R 16,6 = **[אֲדוֹמִים**]

**אֲרַוְנָה** *m.*
Jebusita Davidis coaevus.
שר יבוסי, ובדה״י נקרא ארנן.
2S 24,20².21.22.23².24.

**אֲרַנְיָה** (al. **אֲרַנְיָה**) K., **אֲרַוְנָה** Q. **אֲרַיְנָה** 2S 24,18.

**הָאֲוַרְנָה** K., **הָאֲרַוְנָה** Q. 2S 24,16.

———conf. אָרְנָן———

**אָרַח** I. II *m.*
I) Judaeus; II) Asserita (Ch.).
א) מזרע יהודה; ב) מזרע אשר (דדה״י).
Esr 2,5‖Neh 6,18.7,10‖1Ch 7,39.

———אוּרִי v. אֻרִי———

**אַרְאֵל** I, **אֲרִיאֵל** *m.*
I) Moabita; II) vir princeps Esrae coaevus.
א) שעצ״ם לפי השבעים שקורין: את־שני בְּנֵי אריאל הַמּוֹאָבִי; ב) אחד הראשים בימי עזרא.
2S 23,20‖1Ch 11,22.

**אֲרִיאֵל** II] **לַאֲרִיאֵל** Esr 8.16.

———v. hebr.———

**אֲרִידַי** *m.*
filius Hamani.
התשיעי מעשרת בני המן שנתלו.
Esth 9,9.

---

**אֲרִידָתָא** *m.*
filius Hamani.
הששי מעשרת בני המן שנתלו.
Esth 9,8.

[אַרְיֵה] הָאַרְיֵה *m.*

princeps Pekachjae regis.

אחד משרי פקחיה, ולהירונימוס שם מקום (ואולי גם האריה דש״ב כ״ג וחברו דדה״י שעצ״פ).

2R 15,25.

---

אַרְיוֹךְ I *m.*

I) rex terrae Ellasar; II) praefectus satellitum Nebucadnassari.

א) מלך אלסר; ב) שר הטבחים לנבוכדנצר.

Gn 14,1.

וְאַרְיוֹךְ Gn 14,9.

אַרְיוֹךְ II Dan 2,15.24.25.

לְאַרְיוֹךְ Dan 2,14.15.

---

אֲרִיסַי *m.*

filius Hamani.

השמיני מעשרת בני המן שנתלו.

Esth 9,9.

---

[אֶרֶךְ] וְאֶרֶךְ *l.*

urbs Babyloniae.

עיר בבבל, על נהר פרת.

Gn 10,10.

אַרְכְּוָיֵא Q., אַרְכְּוַי K. *gent. pl.* Esr 4,9.

---

[אַרְכִּי] הָאַרְכִּי *gent.*

gens vel locus ad fines Benjaminitarum.

לד״ק שֵׁם משפחה כנענית על גבול בנימין, ולד״א שֵׁם מקומה.

Jos 16,2 ‖ 2S 15,32. 16,16. 17,5. 14 ‖ 1Ch 27,33.

---

אֲרָם I *m.-l.*

I) filius Semi; II) nepos Nahori; III) Asserita; IV) terra et populus Syriae.

א) בן שם בן נח; ב) בן קמואל בן נחור; ג) מזרע אשר; ד) עם ארם וארצו (מפני התדמות ר׳ לד׳ נתחלף לפעמים באדֹם, ולהפך בדה״ב כ׳ ב׳ מֵאֲרָם ת׳ מֵאֱדֹם); השבעים קורין בדה״ב כ״ב ה׳ ויכו הָרֹמִים (כלומר רומי קשת) או הַמּוֹרִים (בקשת) את יורם.

Gn 10,23.

וַאֲרָם Gn 10,22 ‖ 1Ch 1,17.

אֲרָם II Gn 22,21.

אֲרָם III] וַאֲרָם 1Ch 7,34.

אֲרָם IV *l.* Nu 23,7 ‖ Jud 3,10. 10,6 ‖ 2S 8,6.13. 10,9.11.14.15.16. 17.18.19 ‖ 1R 10,29. 11,25. 15,18. 19,15. 20,1.20$^{2}$.22.23.26.28.29. 22,1.3.11.31.35 ‖ 2R 5,1.5. 6,8. 9.11. 23.24. 7,4.5$^{2}$.6.10.12.14.15.16. 8,7. 9.13.28.29. 9,14.15. 12,18.19. 13,3. 4.5.7.17.19$^{2}$.22.24. 15,37. 16,5.6.7. 24,2 ‖ Jes 7,1.2.5.8. 9,11. 17,3 ‖ Jer 35,11 ‖ Ez 16,57. 27,16 ‖ Hos 12,13 ‖ Am 1,5 ‖ 1Ch 18,6. 19,10.12. 14.15.16$^{2}$.17.18.19 ‖ 2Ch 1,17. 16, 2.7$^{2}$. 18,10.30.34. 22,5.6. 24,23. 24. 28,5.23.

וַאֲרָם 1R 20,27 ‖ 2R 5,2 ‖ Jes 7,4 ‖ Am 9,7 ‖ 1Ch 2,23.

בַּאֲרָם 1S 8,5.10. 13.15,8 ‖ 1R 20,21 ‖ 2R 13,17 ‖ 1Ch 18,5.

לַאֲרָם 2R 5,1. 16,6.

מֵאֲרָם 2S 8,12. 10,18 ‖ 1Ch 19,18 ‖ 2Ch 20,2.

אֲרַם בֵּית־רְחוֹב 2S 10,6.

אֲרַם דַּמֶּשֶׂק, [דַּרְמֶשֶׂק] 2S 8,5 ‖ 1Ch 18,5.

בַּאֲרַם דַּמֶּשֶׂק, [דַּרְמֶשֶׂק] 2S 8,6 ‖ 1Ch 18,6.

אֲרַם מַעֲכָה 1C 19,6.

אֲרַם נַהֲרַיִם, ־ָה Gn 24,10 ‖ Dt 23,5 ‖ Jud 3,8 ‖ Ps 60,2 ‖ 1Ch 19,6.

אֲרַם צוֹבָא, [צוֹבָה] 2S 10,6 ‖ Ps 60,2.

וַאֲרַם צוֹבָא 2S 10,8.

אֲרַמִּי *gent.* Dt 26,5.

הָאֲרַמִּי Gn 25,20$^{2}$. 28,5. 31,20.24 ‖ 2R 5,20.

הָאֲרַמִּיָּה *f.* 1Ch 7,14.

אֲרַמִּים *pl. m.* 2R 8,28.29. *9,15.*

הָרַמִּים 2R 22,5.

אֲרָמִית *adv.* 2R 18,26 ‖ Jes 36,11 ‖ Dan 2,4 ‖ Esr 4,7.

—cf. פַּדַּן אֲרָם—

אַרְמֹנִי *m.*

filius Sauli.

בן שאול המלך מן רצפה בת איה.

2S 21,8.

---

[אֲרָן] וַאֲרָן *m.*

vir ex Horitis.

מבני שעיר החֹרי.

Gn 36,28 ‖ 1Ch 1,42.

---

[אֹרֶן] וָאֹרֶן *m.*

vir Judaeus.

בן ירחמיאל בן חצרון בן פרץ.

1Ch 2,25.

—אֲרַוְנָה v. אֲרַנְיָה—

אַרְנוֹן, אַרְנֹן *l.*

torrens et vallis trans Jordanem ad fines Moabi.

נחל ועמק בעבר הירדן, בגבול צפון מואב.

Nu 21,13$^{2}$.14.26.28. 22,36 ‖ Dt 2,24.26. *4,48.* 3,8.12.16 ‖ Jos 12,1.2. *13,9.16* ‖ Jud 11,18$^{2}$.26 ‖ 2R 10,33.

בְּאַרְנוֹן Jer 48,20.

לְאַרְנוֹן Jes 16,2.

מֵאַרְנוֹן, מֵאַרְנֹן Nu 21,24 ‖ Jud 11,33. *22.*

---

אַרְנָן *m.*

vir ex posteris Serubabelis.

מזרע זְרֻבבל בן שאלתיאל.

1Ch 3,21.

---

אָרְנָן *m.*

nobilis Jebussaeus.

הוא אֲרַוְנָה שקנה דוד גרנו למזבח.

1Ch 21,15.18.20.21$^{2}$.22.23.28 ‖ 2Ch 3,1.

וְאָרְנָן 1Ch 21,20.

לְאָרְנָן 1Ch 21,24.25.

—cf. אֲרַוְנָה—

[אַרְפַּד] אַרְפָּד *l.*

urbs vel provincia Syriae.

עיר מדינה בסוריא לא הרחק מחמת.

2R 19,13 ‖ Jes 37,13.

וְאַרְפָּד 2R 18,34 ‖ Jes 36,19 ‖ Jer 49,23.

כְּאַרְפָּד Jes 10,9.

## אַרְפַּכְשַׁד, אַרְפַּכְשָׁד

filius Semi.

בן שֵׁם בן נח ואבי שֶׁלַח.

Gn 11,10.11.13 ‖ 1Ch 1,24.

וְאַרְפַּכְשָׁד Gn 10,22. 24. 11,12 ‖ 1Ch 1,17.18.

## אַרְצָא m.

praefectus domus Elae regis.

פקיד על בית המלך אֵלָה בן בעשא.

1R 16,9.

## אֲרָרָט, אֲרָרַט l.

regio in media fere Armenia sita.

ארץ ארמיניה, שבה נמצאו הרי הררט.

Gn 8,4 ‖ 2R 19,17 ‖ Jes 37,38 ‖ Jer 51,27.

——הָרָרִי v. הָאֲרָרִי——

## אַרְתַּחְשַׁסְתְּא m.

Artaxerxes I Longimanus, rex Persarum.

מלך פרס; בספרינו ארתחשַׁשְׂתא שלא כדין.

Esr 7,1.11.12.21.8,1.

לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא Esr 7,7 ‖ Neh 2,1. 5,14.13,6.

אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא, Esr 4,7.

אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא 11.23.

וְאַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא Esr 6,14.

לְאַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא Esr 4,8.

## אַשְׁבֵּל m.

filius Benjamini.

בן בנימן (בתורה השלישי ובדה"י השני).

1Ch 8,1.

וְאַשְׁבֵּל Gn 46,21.

לְאַשְׁבֵּל, patr. הָאַשְׁבֵּלִי Nu 26, 38.

## אֶשְׁבָּן] וְאֶשְׁבָּן m.

vir Horita.

מזרע שֵׂעִיר החֹרִי.

Gn 36,26 ‖ 1Ch 1,41.

## אַשְׁבֵּעַ m.

Judaeus.

מזרע שֵׁלָה בן יהודה (ואולי שֵׁם מקום).

1Ch 4,21.

——אִישׁ בֹּשֶׁת v. אֶשְׁבַּעַל——

## אַשְׁדּוֹד l.

urbs Philistaeorum, Ἄζωτος.

אחת מערי מטרפולין של פלשתים.

Jos 15,46.47 ‖ 1S 5,6.7 ‖ Jer 25, 20 ‖ Zeph 2,4 ‖ 2Ch 26,6.

אַשְׁדּוֹדָה 1S 5,1 ‖ Jes 20,1.

בְּאַשְׁדּוֹד 1S 5,5 ‖ Jes 20,1 ‖ Am 3, 9 ‖ Zach 9,6 ‖ 2Ch 26,6.

וּבְאַשְׁדּוֹד Jos 11,22.

לְאַשְׁדּוֹד 1S 6,17.

מֵאַשְׁדּוֹד Am 1,8.

וְהָאַשְׁדּוֹדִי gent. Jos 13,3.

אַשְׁדּוֹדִים pl. 1S 5,3.

הָאַשְׁדּוֹדִים 1S 5,6.

וְהָאַשְׁדּוֹדִים Neh 4,1.

אַשְׁדֳּודִיּוֹת (יתיר ו') pl. f. Neh 13, 21.

אַשְׁדּוֹדִית adv. Neh 13,21.

——[cf. אֶשֶׁד etc. p. 73^b]——

(אִשָּׁה 1Ch 2,18 ?)

## I אַשּׁוּר] וְאַשּׁוּר m.

I) filius Semi; II) terra et populus Assyriae.

א) בן שֵׁם בן נח; ב) עם אשור וארצו. י"ג ביחזקאל כ"ז ו' בְּתְאַשֻּׁרִים (תדהר ותאשור); בהושע י"ג ד' קורין השבעים על דרך אַשּׁוּר.

Gn 10,22 ‖ 1Ch 1,17.

## אַשּׁוּר II, אַשֻּׁר (1Ch 5,6) l.

Gn 2,14.10,11 ‖ Nu 24,22.24 ‖ 2R 15,19.20².29.*16,10*.16,7.8.9².18. 17,3.*18,9*.4³.5.6.24.26.27.18,7.11. 13.14².16.17.19.*28*.23.30.31.33. 19,4.6.8.10.11.17.20.32.35.36.20, 6.23,29 ‖ Jes 7,17.18.20. 8,4.7. 10,5.12. 14,25. 19,23². 25. 20,1. 4.6.23,13. 27,13. 30,31. 31,8. 36, 1.2.4.*13*.8.15.*37*,*10*.16.18. 37, 4.6.8.11.18.21.33.36.37.38,6 ‖ Jer 2,18.50,17.18 ‖ Ez 16,28.23,5.7.9. 12.23.27,23.31,3. 32,22 ‖ Hos 5, 13.7,11.8,9.11,11.12,2.14,4 ‖ Mich 5,4.5. 7,12 ‖ Nah 3,18 ‖ Zeph 2, 13 ‖ Zach 10,11 ‖ Ps 83,9 ‖ Thr 5, 6 ‖ Esr 4,2.6,22 ‖ Neh 9,32 ‖ 1Ch 5, 6.26² ‖ 2Ch 28,16.20.21.30,6.32,1. 4.7.9.10.11.21.22.33,11.

אַשּׁוּרָה Gn 25,18 ‖ 2R 15,29.17,6. 23.18,11 ‖ Jes 19,23.

וְאַשּׁוּר Jes 52,4 ‖ Hos 11,5.

בְּאַשּׁוּר Jes 19,23.

וּבְאַשּׁוּר Hos 9,3.

לְאַשּׁוּר Hos 10,6.

וּלְאַשּׁוּר Jes 19,24.

מֵאַשּׁוּר Jes 10,24.11,11.*16* ‖ Jer 2,36 ‖ Mich 5,5.

וּמֵאַשּׁוּר Zach 10,10.

אֲשֻׁרִים (?) gent. pl. Ez 27,6.

——אָשֵׁר v. הָאֲשׁוּרִי——

## אַשּׁוּרִם (gent. pl.)

e posteris Abrahami et Keturae.

מזרע אברהם, מאשתו קטורה.

Gn 25,3.

## אַשְׁחוּר m.

nepos Calebi.

בן חצרון בן כלב.

1Ch 2,24.

וּלְאַשְׁחוּר 1Ch 4,5.

## אֲשִׁימָא

idolum Hamathaeorum,

שם אליל לאנשי חמת.

2R 17,30.

## אֶשְׁכֹּל I m.-l.

I) socius Abrahami; II) vallis prope Hebronem.

א) מבעלי ברית אברם; ב) נחל שלקחו ממנו תרי הארץ אשכול ענבים.

Gn 14,13.24.

(נַחַל) אֶשְׁכּוֹל, אֶשְׁכֹּל Nu 13,23. 24.32,9 ‖ Dt 1,24.

## אַשְׁכְּנַז m.-l.

nepos Japheti.

בן גמר בן יפת, ועל שמו הארץ.

Gn 10,3 ‖ 1Ch 1,6.

**וְאַשְׁכְּנָז** Jer 5,27.

---

**אַשְׁנָה** *l.* [**וְאַשְׁנָה**] I, II

duo oppida tribus Judae.

שתי ערים שונות בנחלת יהודה.

Jos 15,33.43.

---

**אֶשְׁעָן** *l.* [**וְאֶשְׁעָן**]

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,52.

---

**אַשְׁכְּנָז** *m.* [**לְאַשְׁכְּנַז**]

princeps eunuchorum Nebucadnazaris.

רב הסריסים לנבוכדנאצר.

Dan 1,3.

---

**אַשְׁקְלוֹן** *l.*

urbs regia Philistaeorum.

אחת מערי מטרפולין של פלשתים. השבעים קורין בירמיה מ״ז ה׳: אשקלון שארית עֲנָקִים.

Jud 1,18.14,19‖2S 1,20‖Jer 25,20.47,5.7‖Zeph 2,7‖Zach 9,5.

**וְאַשְׁקְלוֹן** Zeph 2,4‖Zach 9,5.

**לְאַשְׁקְלוֹן** 1S 6,17.

**מֵאַשְׁקְלוֹן** Am 1,8.

**הָאֶשְׁקְלוֹנִי** *gent.* Jos 13,3.

---

**אָשֵׁר** *m.-l.*

I) filius Jacobi; II) urbs prope Sichem (Jos 17,7).

א) בן יעקב מזלפה, ועל שמו כל השבט ונחלתו; ב) עיר ממזרח שכם (יהושע י״ז ז׳); י״נ בש״ב ב׳ ט׳ הָאֲשֵׁרִי או הַגְּשׁוּרִי.

Gn 30,13. 46,17 ‖ Nu 1,40. 41.2,27².7,72.10,26.13,13.26,44.46.47.34,27‖Dt 33,24‖Jos 19,24.31.21,6.30‖Jud 1,31.5,17.7,23‖Ez 48,2.3.34‖1Ch 6,47.59.7,30.40.

**וְאָשֵׁר** Gn 35,26‖Ex 1,4‖Dt 27,13‖1Ch 2,2.

**בְּאָשֵׁר** Jud 6,35‖1R 4,16.

**וּבְאָשֵׁר** Jos 17,10.11.19,34.

**לְאָשֵׁר** Nu 1,13.

**וּלְאָשֵׁר** Dt 33,24.

**מֵאָשֵׁר** Gn 49,20‖Jos 17,7‖2Ch 30,11.

**וּמֵאָשֵׁר** 1Ch 12,36(37).

**הָאָשֵׁרִי** *gent.* Jud 1,32.

**הָאֲשׁוּרִי** (= הָאָשֵׁרִי?) 2S 2,9.

—אַשּׁוּר v. אָשֵׁר—

---

**אַשְׂרִאֵל** *m.* [**וַאֲשַׂרְאֵל**]

vir e tribu Judae.

מזרע כלב בן יפונה למטה יהודה.

1Ch 4,16.

---

**וַאֲשַׂרְאֵלָה** *m.* (al. שַׁ) [**אֲשַׂרְאֵלָה**]

Levita et cantor.

אחד מבני אסף, המנצחים בכלי שיר.

1Ch 25,2.

---

**אַשְׂרִיאֵל** *m.*

filius Gileadi.

בן גלעד בן מכיר בן מנשה.

Jos 17,2‖1Ch 7,14.

**וְאַשְׂרִיאֵל**, *gent.* **הָאַשְׂרְאֵלִי** Nu 26,31.

---

**אֶשְׁתָּאֹל, אֶשְׁתָּאוֹל** *l.*

oppidum Danitarum.

עיר נחלת מטה דן, בעמק יהודה.

Jos 15,33‖Jud 13,25.16,31.

**וְאֶשְׁתָּאֹל, וְאֶשְׁתָּאוֹל** Jos 19,41‖Jud 18,8.

**וּמֵאֶשְׁתָּאֹל** Jud 18,2.11.

**וְהָאֶשְׁתָּאֻלִי** *gent.* 1Ch 2,53.

---

**אֶשְׁתּוֹן** *m.*

Judaeus quidam.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,11.

**וְאֶשְׁתּוֹן** 1Ch 4,12.

---

I **אֶשְׁתְּמוֹעַ, אֶ׳** *l.* [**וְאֶשְׁתְּמֹה**]

I) urbs Levitarum in tribu Judae; II, III) Calebitae.

א) עיר הלוים בהר יהודה; ב, ג) שני אנשים מזרע כלב בן יפונה.

Jos 15,50.

**אֶשְׁתְּמֹעַ, אֶשְׁתְּמוֹעַ** Jos 21,14‖1Ch 6,42.

**בְּאֶשְׁתְּמֹעַ** 1S 30,28.

**אֶשְׁתְּמֹעַ** II *m.* 1Ch 4,17.

**אֶשְׁתְּמֹעַ** III [**וְאֶשְׁתְּמֹעַ**] 1Ch 9,19.

---

**אֶתְבַּעַל** (al. **אֶת־בַּעַל**) *m.*

rex Sidonis, socer Ahabi.

מלך צדונים, חותן אחאב המלך.

1R 16,31.

—(**אַתָּה אֵל רֳאִי** Gn 16,13)—

[לד״ק אַתָּה דבמדבר כ״ו נ״ט שֵׁם אשת לוי]

---

**אִתַּי** I *m.*

I) vir Gittaeus, amicus Davidis; II) heros Davidis.

א) איש נכרי שהלך עם דוד בברחו מפני אבשלום; ב) אחד מגבורי דוד.

2S 15,19.21.22².18,2.5.12.

**אִתַּי** II, **אִתַּי** (Ch) 2S 22,29‖1Ch 11,31.

---

**אֵתָם** *l.*

locus in confinibus Aegypti et deserti.

בגבול מצרים (במצרית הוראתו מבצר).

Nu 33,8.

**בְּאֵתָם** Ex 13,20‖Nu 33,6.

**מֵאֵתָם** Nu 33,7.

---

**אֶתְנִי** *m.*

Levita.

מזרע גרשם בן לוי (להשבעים אֶלְקָנָה, ולנוסחא אחרינא יָאתְרַי).

1Ch 6,26.

---

**אֶתְנָן** [**וְאֶתְנָן** *m.*]

Judaeus.

מזרע חצרון לבית יהודה.

1Ch 4,7.

---

**אֲתָרִים** [**הָאֲתָרִים** *l.*]

locus in Palaestina australi.

להשבעים שֵׁם מקום, לת״א כמו הַתָּרִים.

Nu 21,1.

---

# ב

**בְּאֵר** I, II [**בְּאֵרָה** *l.*]

I) statio Israelitarum in fini-

bus Moabitidis; II) locus ad Sichem situs.

א) מתחנות ב"י על גבול מואב (ע' לקמן); ב) עיר בין שכם לירושלם.

Nu 21,16‖Jud 9,21.

[cf. בַּעֲלַת בְּאֵר]

**בְּאֵר א'] וּבְאֵר אֵילִים** *l.*

locus in terra Moabi.

שם מקום במואב; לד"ק הוא בְּאֵר סימן א'.

Jes 15,8.

---

**בְּאֵר לַחַי רֹאִי** *l.*

puteus Hagaris.

בין כנען ומצרים (בין קדש ובין ברד).

Gn 16,14.24,62.25,11.

---

**בְּאֵר שֶׁבַע, בְּאֵר(־)שָׁבַע** *l.*

urbs in tribu Simeonis.

בנחלת שמעון, בקצה גבול דרומה של א"י.

Gn 21,14.31.22,19.26,23.33 ‖ Jos 19,2‖Jud 20,1‖1S 3,20 ‖ 2S 3,10. *24,15*.17,11.*24,2.15*.24,7‖1R 5,5. 19,3‖2R 23,8‖Am 8,14.

**בְּאֵרָה שָׁבַע** Gn 46,1.

**וּבְאֵר שָׁבַע** Jos 15,28‖Am 5,5.

**בִּבְאֵר שָׁבַע, בִּבְאֵר(־)שָׁבַע** Gn 21,32.33.22,19‖1S 8,2‖1Ch 4,28.

**וּבִבְאֵר שָׁבַע** Neh 11,27.

**מִבְּאֵר שֶׁבַע, מִבְּאֵר שָׁבַע** Gn 28,10.46,5‖2R 12,2‖Neh 11,30‖ 1Ch 21,2‖2Ch 19,4.24,1.30,5.

cf. בַּת־שׁ', שֶׁבַע

**בְּאֵרָא] וּבְאֵרָא** *m.*

princeps Aserita.

אחד מראשי האבות לבני אשר.

1Ch 7,37.

---

**בְּאֵרָה** *m.*

princeps Rubenitarum.

נשיא לראובני, שהגלה תלגת פלנאסר.

2Ch 5,6.

---

**בְּאֵרִי** I, II *m.*

I) socer Esavi; II) pater Hoseae.

א) חותן עשו; ב) אבי הושע הנביא.

Gn 26,34‖Hos 1,1.

---

**בְּאֵרוֹת** *l.*

urbs Gibeonitarum (in tribu Benjamin).

מערי הגבעונים, ונחשבה על בנימן.

2S 4,2.

**וּבְאֵרֹת** Jos 9,17.18,25‖Esr 2,25‖ Neh 7,29.

**הַבְּאֵרֹתִי, הַבְּאֵרֹתִי** (Ch) *gent* 2S 4,2.*5.9*.23,37‖1Ch 11,39.

**הַבְּאֵרֹתִים** *pl.* 2S 4,3.

cf. בֵּרוֹתָה

**מִבְּאֵרֹת בְּנֵי־יַעֲקָן** *l.*
**[בְּאֵרֹת בְּ־י']**

statio Israelitarum in deserto.

מתחנות ב"י, ונקראת גם בני יעקן סתם (ע' "התורה והמצוה" במדבר כ' כ"ט).

Dt 10,6.

**בִּבְנֵי יַעֲקָן** Nu 33,31.

**מִבְּנֵי יַעֲקָן** Nu 33,32.

[cf. יַעֲקָן]

**בֵּבַי] בֵּבָי** *m.*

vir ex exilio redux.

מן העולים משבי הגולה עם זרבבל.

Esr 2,11.8,11.10,28 ‖ Neh 7,16. 10,16.

---

**בָּבֶל** *l.*

urbs et terra Babyloniorum.

שם העיר והממלכה (י"ם בַּב־אֵל, שַׁעַר־אֵל).

Gn 10,10.11,9 ‖ 2R 17,30.20,12. 18.24,1.*10.11.25,1*.7.12².16.17. 20.25,6.7.8.11.20.21.22.23.24.27‖ Jes 13,1.19.14,4.21,9.39,1.6.7.47, 1‖Jer 20,4.21,2.*7.22,25.24,1.25, 9.29,21.32,28.35,11.37,1.39,1.5. 11.43,10.44,30.46,2.13.26.49,30. 50,17.51,17.34.52,4.12*.4.10.24,1. 25,1.11.12.27,6.*8.20.28,3.29,3*.8. *11.12.9.14*.13.17.28,2.3.4.11.*14*. 29,22.28.32,2.3.*34,2*.4.36.34,1.3. 7.21.36,29.37,17.19.38,3.17.*18*. *22.39,3*².23.39,6.*52,10*.6.9.13.40, 4².5.*7.41,2.18*.9.11.42,11.43,3.49, 28.50,1.2.8.9.13.14.18.23.*51,41*. 24.28.29.34.35.42.43.45.46.51,1. 6.7.8.9.11.12².29².30.31.33.35.37. 42.44.47.48.49.53.55.56.58.59. 60².61.64.52,3.9.11.12.15.26.27. 31.34‖Ez 17,12.16.19,9.21,24.26. 23,15.17.23.24,2.26,7.*29,18.30, 10*.29,19.30,24.25².32,11 ‖ Mich 4,10 ‖ Zach 2,11 ‖ Ps 137,1.8 ‖ Esth 2,6‖Dan 1,1.2,12.14.18.24². 48².49.3,1.12.30.4,3.26.27.5,7.7, 1‖Esr 2,1.5,12.13.14².7,16 ‖ Neh 7,6.13,6‖2Ch 32,31.36,6.18.20.

**בָּבֶלָה** 2R 20,17.24,15².16.25,13‖ Jes 43,14 ‖ Jer 20,4.5.27,18.20. 22.28,4.29,1.3.4.15.20.39,7.40,1. 7.52,11.17 ‖ Ez 12,13.17,12.20 ‖ 2Ch 33,11.36,6.10.

**וּבָבֶל** Jer 20,6.32,5.34,3‖Ps 87,4.

**בְּבָבֶל** 2R 25,28 ‖ Jes 48,14 ‖ Jer 29,22.51,44.52,22‖ Esr 5,17.6,1 ‖ 2Ch 36,7.

**לְבָבֶל** Jes 14,22 ‖ Jer 29,10.51,2. 24.49‖Esr 2,1.5,12.6,5‖1Ch 9,1‖ 2Ch 36,7.

**מִבָּבֶל** 2S 17,24.20,14 ‖ Jes 39,3. 48,20 ‖ Jer 28,6.50,17.51,54 ‖ Zach 6,10‖Esr 1,11.7,6.9.8,1.

**מִבָּבֶלָה** Jer 27,16.

**בַּבְלָי] (ar.) בַּבְלָיֵא** *gent. pl.* Esr 4,9.

---

**בִּגְוַי, בִּגְוָי** *m.*

viri ex exilio reduces.

מן העולים משבי הגולה.

Esr 2,2.14.8,14 ‖ Neh 7,7.19.10, 17.

---

**בִּגְתָא** *m.*

eunuchus Persicus.

אחד משבעת סריסי המלך אחשורוש.

Esth 1,10.

---

**בִּגְתָנָא, בִּגְתָן** *m.*

custos liminis Xerxis.

אחד משמרי הסף למלך אחשורוש.

Esth 2,21.6,2.

cf. אֲבַגְתָא

**בְּדַד** *m.*

pater Hadadi, regis Idumaeae.

אבי הדד מלך אדום.

Gn 36,35 ‖ 1Ch 1,46.

---

**בֵּדְיָה** *m.*

Israelita, qui uxorem barbaram duxit.

מן עולי הגולה שהושיבו נשים נכריות.

Esr 10,35.

---

**בְּדָן** I, II *m.*

I) iudex; II) Manassita.

א) שופט, לרז״ל שמשון משבטו של דן, השבעים והירונימוס קורין בָּרָק, וי״ג עַבְדֹּן; ב) איש משבט מנשה.

1S 12,11 ‖ 1Ch 7,17.

---

**בִּדְקַר** *m.*

centurio regis Jehu.

שלישו של יהוא מלך ישראל.

2R 9,25.

—— אֶבֶן בּ׳ v. בֹּהַן ——

**בּוּז** I, II *m.-l.*

I) filius Nahori; II) populus et regio Arabiae; III) Gadita.

א) בן נחור; ב) מדינה בערב; ג) מזרע גד.

Gn 22,21 ‖ Jer 25,23.

**הַבּוּזִי** *gent.* Job 32,2.6.

**בּוּז** III 1Ch 5,14.

---

**בּוּזִי** *m.*

Ezechielis prophetae pater.

אבי יחזקאל הנביא.

Ez 1,3.

—— שְׁתַר בּ׳ v. בּוֹזְנַי ——

**בַּוַּי** *m.*

Levita coaevus Nehemiae.

מן הלוים שהחזיקו בבנין חומת ירושלים.

Neh 3,17.

---

**בּוּל**

nomen mensis octavi.

הוא מר חשון, וכבר הובא בח״א, ע״ש הערה.

1R 6,38.

---

[בּוּנָה] **וּבוּנָה** *m.*

Judaeus quidam.

מבני חצרון בן פרץ.

1Ch 2,25.

—— בָּנִי v. בּוּנִּי ——

**בּוֹצֵץ** *l.*

rupes prope Gibeam (cf. סֶנֶּה).

שם שן סלע בקרבת הגבעה (ע׳ סֶנֶּה).

1S 14,4.

—— [בּוֹר הַגָּדוֹל 1S 19,22?] ——

[בּוֹר הַסּ׳] **מִבּוֹר הַסִּרָה** *l.*

locus prope Hebronem.

שם מקום על הדרך העולה חברונה.

2S 3,26.

---

**בְּבוֹר־עָשָׁן** (al. בְּכוֹר) *l.* [בּוֹר־עָשָׁן]

oppidum in tribu Simeonis.

עיר בנחלת שמעון, שנתנה לכהנים. הגירסא הנכונה בבי״ת ע״פ המסורה, וכן בדפוס סונצינו.

2S 30,30.

**עָשָׁן** 1Ch 6,44.

**וְעָשָׁן** Jos 15,42.19,7 ‖ 1Ch 4,23.

---

[בִּזְיוֹתְיָה] **וּבִזְיוֹתְיָה** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה, השבעים קורין וּבְנוֹתֶיהָ (ע׳ נחמיה י״א כ״ט).

Jos 15,28.

—— אֲדֹנִי בֶ׳ v. בֶּזֶק ——

**בִּזְתָא** *m.*

eunuchus Persicus.

אחד משבעת סריסי המלך אחשורוש.

Esth 1,10.

---

**בַּחֻרִים, בַּחוּרִים** *l.*

locus in tribu Benjamini.

מקום בנחלת בנימן בדרך העולה מירושלם אל מדבר יריחו.

2S 3,16.16,5.

**בְּבַחֻרִים** 2S 17,18.

**מִבַּחוּרִים** 2S 19,17 ‖ 1R 2,8.

**הַבַּרְחֻמִי** (=הַבַּחֲרֻמִי) *gent.* 2S 23,31.

**הַבַּחֲרוּמִי** (=הַבַּחוּרָמִי) 1Ch 11,33.

---

[בֶּטַח] **וּמִבֶּטַח** *l.*

oppidum Syriae.

אחת מערי ארם צובה. להשבעים המ״ם מן השם; י״נ וּמִטֶּבַח (ע׳ בראשית כ״ב כ״ד), שכן בדה״י י״ח ח׳ נקראת טִבְחַת.

2S 8,8.

—— cf. טִבְחַת ——

[בֶּטֶן] **וָבֶטֶן** *l.*

oppidum in tribu Aser.

עיר בנחלת אשר.

Jos 19,25.

---

[בְּטֹנִים] **וּבְטֹנִים** *l.*

oppidum in tribu Gad.

עיר בנחלת אשר.

Jos 13,26.

---

**בֵּית אָוֶן** *l.*

oppidum in tribu Benjamin, cognom. contumeliosum Betheli (Hos).

עיר בנחלת בנימן, בהושע כנוי גנאי לבית אל.

Jos 7,2.18,12 ‖ 1S 13,5.14,23 ‖ Hos 4,15.5,8.10,5.

—— cf. אָוֶן et בִּקְעַת אָ׳ ——

**בֵּית־אֵל** (Occid. בֵּיתְאֵל) *l.*

duo oppida: I) Ephraimitarum; II) Judaeorum (1S 30,27).

א) עיר באפרים אצל גבול בנימן, היא לוז בימי קדם; ב) עיר ביהודה (ש״א ל׳ כ״ז), וי״נ שם בְּתוּל. בכתיבתה אנו נוהגים כמדנחאי תרין מלין.

Gn 12,8.13,$3^2$.28,19.31,13.1.35,3.6 ‖ Jos 8,9.*12*.12,9.16.16,1.18,13 ‖ Jud 1,22.4,5.20,18.26.31.21,2 ‖ 1S 7,16.13,2 ‖ 1R 13,1.10 ‖ 2R 2,$2^2$.3.23.10,29.23,4.17 ‖ Hos 10,15.12,5 ‖ Am 3,14.4,4.5,5.7,10 ‖ Zach 7,2 ‖ Esr 2,28 ‖ Neh 7,32 ‖ 1Ch 6,28 ‖ 2Ch 13,19.

**וּבֵית(־)אֵל** Jos 8,17.18,22 ‖ Am 5,5.7,13 ‖ Neh 11,31.

**בְּבֵית(־)אֵל** Jud 1,23 ‖ 1S 30,27 ‖ 1R 12,29.$32^2$.33.13,4.$11^2$.32 ‖ 2R 17,28.23,15.19.

**לְבֵית־אֵל** Gn 12,8.35,8 ‖ Jos 7,2 ‖ Jud 21,19 ‖ Am 5,6.

**מִבֵּית(־)אֵל** Gn 35,16 ‖ Jos 16,2 ‖ Jud 21,19 ‖ Jer 48,13.

**בֵּית כֶּ֫רֶם]** *l.* כֶּ, בֵּית הַכֶּ֫רֶם
oppidum Judae.
בנחלת יהודה, ובמשנה בקעת בית כרם.
Jer 6,1‖Neh 3,14.

**בֵּית לְ׳]** *l.* וּבֵית לְבָאוֹת
oppidum Simeonitarum.
עיר בנחלת שמעון, היא בֵּית בִּרְאִי.
Jos 19,6.
cf. לְבָאוֹת

**לֶ׳,** *l.* I, II, **בֵּית לֶחֶם** (יְהוּדָה)
I) oppidum Judae; II) oppidum Sebulonitarum (Jos 19,15).
בנחלת יהודה; והאי דיהושע בזבלון (לר"מ פלוגניאן הֲבֵית דרות כ' ד' בית לחם).
Gn 35,19.48,7‖Jud 19,2.18‖1S 16,4.17,15. 20,6.28‖2S 2,32.23,14.15.*16*.24‖Jer 41,17‖Mich 5,1‖Ruth 1,19².22‖Esr 2,21‖Neh 7,26‖1Ch 2,51.54.4,4.11,17.*18*‖2Ch 11,6.
וּבֵית לָחֶם Jos 19,15.
בְּבֵית לָחֶם Jud 12,10‖Ruth 4,11‖1Ch 11,16.
לֶ, מִבֵּית לֶחֶם Jud 12,8.17,7.*8*.*9*.*19*,*1*.*18*‖1S 17,12‖Ruth 1,1.2.2,4‖1Ch 11,26.
בֵּית הַלַּחְמִי *gent.* 1S 16,1.*17*,*58*.18‖2S 21,19.
cf. לַחְמִי, אֶפְרָתָה, אֶפְרָת

**בֵּית מִלּוֹא** *l.*
castellum Sichem urbis.
מבצר קרוב לשכם (האי דמ"ב י"ב כ"א ע' מִלֹּא).
Jud 9,6.20.
מִלּוֹא p. 400b; 2R 12,21 = בֵּ׳ מִלֹּא
בֵּית־מַעֲכָה, בַּעַל מְ׳ v. בֵּית מְעוֹן
v. אָבֵל בֵּ־מַ׳.

**בֵּית מֶרְחָק]** *l.* בֵּית הַמֶּרְחָק
locus quidam prope Kidronem.
מקום על נחל קדרון; השבעים קורין ויעמדו עַל־הַזַּיִת בַּמִּדְבָּר!
2S 15,17.

**בֵּית דָּגֹן** II *l.* I, **בֵּית־דָּגוֹן**
I) urbs tribus Judae; II) tribus Asseri.
א) עיר בנחלת יהודה; ב) בנחלת אשר.
Jos 15,41.19,27.

**בֵּית הָרָן** (Nu) *l.* , **בֵּית הָרָם**
urbs Gaditarum.
עיר בנחלת גד.
Nu 32,36‖Jos 13,27.

**בֵּית חָגְלָה** *l.*
oppidum tribus Benjamini.
עיר בנחלת בנימן.
Jos 15,6.18,19.
וּבֵית־חָגְלָה Jos 18,21.
cf. חָגְלָה

**בֵּית־חָנָן** *l.*
oppidum tribus Judae (Dan?).
עיר בנחלת יהודה, ולד"ק בנחלת דן.
1R 4,9.
cf. חָנָן

**בֵּית חוֹרֹן** *l.*, **בֵּית חוֹרוֹן**, **בֵּית חֹרֹן**, **בֵּית חֹרוֹן**
duo oppida (תַּחְתּוֹן, עֶלְיוֹן) tribus Ephraimi (cf. חֹרֹנַיִם).
העליון והתחתון סמוכין זל"ז בנחלת אפרים.
Jos 10,10.11.16,3.5.18,14.21,22‖1S 13,18‖1R 9,17‖1Ch 6,53.7,24‖2Ch 8,5².25,13.
לְבֵית־חֹרוֹן Jos 18,13.
הַחֹרֹנִי *gent.* Neh 2,10.*19*.13,28.
עַטְרוֹת בֵּ׳ י׳ v. בֵּית יוֹאָב
לְבָנוֹן v. בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן.

**בֵּית יְ׳]** *l.* בֵּ׳ הַיְשִׁימ׳, בֵּית הַיְשִׁמוֹת
oppidum tribus Ruben.
מקום בנחלת ראובן אצל הירדן.
Jos 12,3‖Ez 25,9.
וּבֵית הַיְשִׁמוֹת Jos 13,20.
מִבֵּית הַיְשִׁמֹת Nu 33,49.

**בֵּית כַּר]** *l.* לְבֵית כָּר
oppidum Philistaeorum.
מקום בארץ פלשתים, בנחלת יהודה.
1S 7,11.

**בֵּית הָאֱלִי** *gent.* 1R 16,34.
cf. אֱלֹהִים בֵּ־אֵל; אֵל בֵּית־אֵל.

**בֵּית אֵצֶל]** *l.* בֵּית הָאֵצֶל
oppidum Judaeae prope Hierosolyma.
עיר בידהה בקרבת ירושלם.
Mich 1,11.

**בֵּית אַרְבֵאל** *l.*
urbs quaedam (Arbella Galilaeae?).
במזרח הירדן או במע"ב ים כנרת.
Hos 10,14.
בַּעַל מְ׳ v. בֵּית בַּעַל מְעוֹן

**בֵּית בִּ׳]** *l.* וּבְבֵית בִּרְאִי
oppidum in tribu Simeonis.
בנחלת שמעון, וביהושע בֵּית לְבָאוֹת.
1Ch 4,31.

**בֵּית בָּרָה** *l.*
locus ad Jordanem.
מקום קרוב לירדן, וי"נ בית עֲבָרָה.
Jud 7,24².

**[גָּדֵר]** *l.*, **בֵּית־גָּדֵר**
oppidum tribus Judae.
עיר בנחלת יהודה, ונקראת גם גָּדֵר סתם.
1Ch 2,51.
גֶּדֶר Jos 12,13.
הַגְּדֵרִי *gent.* 1Ch 27,28.
גִּלְגָּל v. בֵּית הַגִּלְגָּל

**בֵּית גָּמוּל** *l.*
oppidum Moabitarum.
עיר בארץ מואב.
Jer 48,23.

**בֵּית־גַּן]** *l.* בֵּית הַגָּן
locus quidam.
להשבעים שם מקום.
2R 9,27.

**תַּ]** *l.* **בֵּית דִּבְלָתַיִם**
oppidum Moabitarum.
עיר בארץ מואב, ובתורה עלמון דבלתים.
Jer 48,22.
cf. עַלְמֹן דִּ׳

**l. בֵּית שָׁמֶשׁ, I בֵּית(־)שֶׁמֶשׁ**

I) urbs Levitarum (cf. 'עִיר שֶׁ); II) urbs Naphtalitarum; III) urbs in tribu Issachar; IV) = אֹן, Heliopolis.

א) עיר יהודה שנתנה ללוים, וביהושע י״ט מ״א עִיר שֶׁמֶשׁ; ב) בנפתלי; ג) ביששכר; ד) עיר הַחֶרֶס במצרים.

Jos 15,10. 21,16 ‖ 1S 6,9. 12². 15. 19.20 ‖ 1Ch 6,44 ‖ 2Ch 28,18.

**וּבֵית שָׁמֶשׁ, וּבֵית שֶׁמֶשׁ** 1S 6,13 ‖ 1R 4,9.

**בְּבֵית שָׁמֶשׁ, בְּבֵית שֶׁמֶשׁ** 2R 14,11.13 ‖ 2Ch 25,21.23.

**בֵּית הַשִּׁמְשִׁי** *gent.* 1S 6,14.*18*.

**בֵּית־שֶׁמֶשׁ** II Jud 1,33².

**וּבֵית שָׁמֶשׁ** Jos 19,38.

**וּבֵית שֶׁמֶשׁ [III בֵּית שֶׁמֶשׁ** Jos 19,22.

**בֵּית שֶׁמֶשׁ** IV Jer 43,13.

———תֹּגַרְמָה v. בֵּית תּוֹגַרְמָה———

**l. בֵּית־תַּפּוּחַ] וּבֵית־תַּפּוּחַ**

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,53.

———עֵמֶק הַבָּ׳ v. בָּכָא———

[בּוֹר־עָ׳ v. בְּכוֹר עָשָׁן]

**m. בְּכוֹרַת**

Benjaminita (e majoribus Sauli).

איש משבט בנימן, אבי אבות שאול.

1S 9,1.

———אַלּוֹן בָּ׳ v. בָּכוּת———

**l. בֹּכִים**

locus prope Gilgal.

שם מקום קרוב אל גלגל.

Jud 2,5.

**הַבֹּכִים** Jud 2,1.

**m. בֶּכֶר I, בָּכֶר**

I) filius Benjamini; II) f. Ephraimi.

א) בן בנימן; ב) בן אפרים.

1Ch 7,8².

**וָבֶכֶר** Gn 46,21 ‖ 1Ch 7,6.

---

**l. בֵּית פֶּלֶט] וּבֵית פָּלֶט**

oppidum tribus Judae.

במערב יהודה; בדה״א הַפְּלוֹנִי ת׳ הַפַּלְטִי.

Jos 15,27.

**וּבְבֵית־פָּלֶט** Neh 11,26.

**הַפַּלְטִי** *gent.* 2S 23,27.

———cf. פֶּלֶט———

**l. בֵּית פְּעוֹר**

urbs Moabitarum.

עיר בערבות מואב שנתנה לראובני.

Dt 3,29.*4,46.34,6*.

**וּבֵית פְּעוֹר** Jos 13,20.

———cf. פְּעוֹר et בַּעַל פְּ׳———

**l. בֵּית פַּצֵּץ**

oppidum tribus Issachar.

עיר בנחלת יששכר.

Jos 19,21.

---

**l. בֵּית־צוּר**

urbs in montanis Judae.

עיר בהרי יהודה, ושם איש בדה״א ב׳ מ״ה, בקצת ספרים ביהושע וּבֵית־צוּר.

Jos 15,58 ‖ Neh 3,16 ‖ 1Ch 2,45 ‖ 2Ch 11,7.

---

**l. בֵּית־רְחוֹב] לְבֵית־רְחוֹב**

urbs Aseritarum.

עיר בנחלת אשר, ונקראת גם רחוב סתם.

Jud 18,28.

———cf. רְחוֹב et אֲרַם בֵּ־רְ׳———

[רִ׳ v. בֵּ׳ רִמּוֹן; רֵכָב v. בֵּ־רֵכָב]

**l. בֵּית(־)שְׁאָן**

urbs Manassitarum.

עיר בנחלת מנשה בכנען; בדרז״ל בֵּישָׁן.

Jos 17,11 ‖ Jud 1,27 ‖ 1R 4,12 ‖ 1Ch 7,29.

**בְּבֵית־שְׁאָן** Jos 17,16.

**מִבֵּית שְׁאָן** 1R 4,12.

**בֵּית שָׁן, בֵּית־שַׁן** 1S 31,10.12 ‖ 2S 21,12.

---

**l. בֵּית שִׁ׳] בֵּית הַשִּׁטָּה**

oppidum ad Jordanem situm.

עיר על הירדן, קרובה לאבל מחולה.

Jud 7,22.

---

**l. בֵּית־מַ׳] וּבֵית־הַמַּרְכָּבֹת**

oppidum Simeonitarum.

שם עיר בנחלת שמעון.

Jos 19,5.

**וּבְבֵית מַרְכָּבוֹת** 1Ch 4,31.

---

**l. [נִמְרָה], בֵּית נִמְרָה**

oppidum tribus Gad.

עיר בנחלת גד, ונקראת גם נמרה סתם.

Nu 32,36.

**וְנִמְרָה [נִמְרָה** Nu 32,3.

**וּבֵית נִמְרָה** Jos 13,27.

———cf. נִמְרִים———

עַזְ׳ v. בֵּ־עַזְמָוֶת; עֶדֶן v. בֵּ׳ עֶדֶן.

**l. בֵּית־עֵ׳] בֵּית הָעֵמֶק**

oppidum Aseritarum.

עיר בנחלת אשר, צפונה מזרחה לעכו.

Jos 19,27.

---

**l. בֵּית־עֲנָת**

oppidum Naphtalitarum.

עיר בנחלת נפתלי.

Jud 1,33.

**וּבֵית(־)עֲנָת** Jos 19,38 ‖ Jud 1,23.

———cf. עֲנָת———

**l. בֵּית־עֲנֹת] וּבֵית־עֲנֹת**

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jud 15,59.

———עַפְרָה v. בֵּית לְעַפְרָה———

**l. בֵּית־עֵקֶד**

locus prope Samariam.

שם מקום קרוב לשמרון.

2R 10,14.

**בֵּית־עֵקֶד הָרֹעִים** 2R 10,12.

---

**l. בֵּית עֲ׳] בֵּית הָעֲרָבָה**

oppidum in confinibus Judae et Benjamin.

עיר על גבול יהודה ובנימן.

Jos 15,61.

**וּבֵית הָעֲרָבָה** Jos 18,22.

**לְבֵית הָעֲרָבָה** Jos 15,6.

———cf. עֲרָבָה———

**הַבַּכְרִי**, **לְבֶכֶר**, *gent.* [II **בֶּכֶר**] Nu 26,35.

**בָּכְרוּ** *m.*
Benjaminita, e posteris Sauli.
איש מזרע בנימן, למשפחת שאול, השבעים קורין בָּכְרוֹ, וכן בקצת נוסחאות.
1Ch 8,38.*9,44*.

**בִּכְרִי** *m.*
vir Benjaminita.
איש ימיני, אבי שבע שהתקומם על דוד.
2S 20,1.*2.6.7.10.13.21.22*.

——cf. בְּכוֹרַת——

**בֵּל**
numen primarium Babyloniorum.
שם אלהות, קצורו של בַּעַל, וכן בסוּרית ואשורית (ע׳ הערה אל תַּחַת).
Jes 46,1‖Jer 50,2.51,44.

——cf. בַּעַל——

**בַּלְאֲדָן** *m.*
pater regis Merodach Baladon.
אבי המלך מראדך (מרכב מן בַּל־אָדֹן).
2R 20,12‖Jes 39,1.

——בֵּלְשַׁאצַּר v. בֵּלְאשַׁצַּר——

**בִּלְגָּה**, [**בִּלְגַּי**] *m.*
sacerdos ex exilio redux.
מעולי הגולה; ראש אחד מכ״ד משמרות כהונה.
Neh 12,5.

**לְבִלְגָּה** Neh 12,18‖1Ch 24,14.

**בִּלְגַּי** Neh 10,9.

**בִּלְדַּד** *m.*
Sucheus, Jobi amicus.
אחד משלשת רֵעֵי איוב.
Job 8,1.*18,1.25,1*.

**וּבִלְדַּד** Job 2,11.*42,9*.

[**בָּלָה**] *l.* [**בִּלְהָה**], **וּבָלָה**
locus Judae australis.
שם מקום בנגב יהודה.
Jos 19,3.

**וּבְבִלְהָה** [**בִּלְהָה**] 1Ch 4,29.

**בִּלְהָה** *f.*
serva Rahelis, Jacobi pelex.
אשת יעקב, שילדה לו את דן ונפתלי.
Gn 29,29.30,3.4.5.7.*35,25*.35,22.37,2.46,25‖1Ch 7,13.

——cf. בָּלָה——

**בִּלְהָן** I *m.*
I) ex posteris Seïri; II) Benjaminita.
א) מזרע שעיר החרי; ב) מבני בנימן.
Gn 36,27‖1Ch 1,42.

**בִּלְהָן** II 1Ch 7,10².

**בֵּלְטְשַׁאצַּר** *m.*
nomen Danieli datum.
שם דניאל (הוראתו באשורית: שְׁמֹר אֶת־חַיָּיו).
Dan 10,1.

**בֵּלְטְשַׁאצַּר** Dan 1,7.2,26.*4,16*.4,5.6.15.16².5,12.

**בֶּלַע** I *l.*
I) oppidum Canaanitarum (= צֹעַר); II) rex Edomitarum; III) filius Benjamini; IV) Rubenita.
א) שֵׁם עיר צוער; ב) ממלכי אדום; ג) בן בנימן; ד) מזרע ראובן.
Gn 14,2.8.

**בֶּלַע** II, **בָּלַע** *m.* Gn 36,32.33‖1Ch 1,43.44.

**בֶּלַע** III Gn 46,21 ‖ Nu 26,40 ‖ 1Ch 7,6.7.8,1.

**לְבֶלַע**, **לְבָלַע** Nu 26,38‖1Ch 8,3.

**הַבַּלְעִי** *gent.* Nu 26,38.

**וּבֶלַע** [IV **בֶּלַע**] 1Ch 5,8.

**בִּלְעָם** I, [**יִבְלְעָם**] *l.*
I) oppidum tribus Manassae trans Jordanem situm; II) propheta ad maledicendum Israeli arcessitus.
א) עיר בנחלת מנשה, שנתנה ללוים, היא יִבְלְעָם; ב) ארמי שקראו בלק לקלל את ישראל.
1Ch 6,55.

**יִבְלְעָם** Jud 1,27‖2R 9,27.

**וְיִבְלְעָם** Jos 17,11.

**בִּלְעָם** II *m.* Nu 22,5.7.*16*.8.9.*12,20*.10.12.13.*21*.14.18.*23,26*.23.25.27².29.30.31.34.35².36.37.*23,11.25.27.24,10*.38.*23,1.29.24,12*.39.41.*23,28*.23,2.3.4.5.16.30.24,1.2.3.*15*.10.25.31,8.16 ‖ Dt 23,5.6 ‖ Jos 13,22 ‖ Mich 6,5 ‖ Neh 13,2.

**וּבִלְעָם** Nu 23,2.

**לְבִלְעָם** Nu 22,28.40‖Jos 24,9.10.

**בָּלָק** *m.*
rex Moabitarum.
מלך מואב בימי משה.
Nu 22,2.7.10.13.14.15.16.18.*24,13²*.35.36.37.*23,11.25.27.24,10*.38.*23,1.29.24,12*.39.40.41.*23,28*.23,2².5.*16*.7.13.15.*26*.17.18.30.24,10.25‖Jos 24,9‖Mich 6,5.

**וּבָלָק** Nu 22,4.

**לְבָלָק** Nu 23,3.

**מִבָּלָק** Jud 11,25.

**בֵּלְאשַׁצַּר** (5,30.8,1), *m.*
**בֵּלְשַׁאצַּר**
ultimus Chaldaeorum rex.
מלך בבל האחרון, בן נבוכדנאצר.
Dan 5,1.2.9.22.29.30.8,1.

**לְבֵלְאשַׁצַּר** Dan 7,1.

**בִּלְשָׁן** *m.*
Judaeus ex exilio redux.
מן העולים משבי הגולה עם זרֻבבל (לרד״ל כנוי למרדכי, שהיה בקי בלשון עם ועם).
Esr 2,2‖Neh 7,7.

[**בִּמְהָל**] *m.* **וּבִמְהָל**
Asserita quidam.
שֵׁם איש מזרע אשר.
1Ch 7,33.

**בָּמוֹת** *l.*
locus in finibus Moabitarum.
מתחנות ב״י במואב, והיא במות בעל (וי״נ בישעיה ט״ו ב׳ בָּמוֹת מואב).
Nu 21,19.

**וּמִבָּמוֹת** Nu 21,20.

**בָּמוֹת בָּעַל** [בָּמוֹת בַּעַל Nu 22,41.

**וּבָמוֹת בַּעַל** Jos 13,17.

---

**בֵּן** *m.*

Levita ianitor.

לד״ק שֵׁם איש, ובתרגום השבעים ליתא. לַבֵּן הובא כבר בח״א דף ק״ה, ע״ש הערה.

1Ch 15,18.

**לַבֵּן** (?) Ps 9,1.

**בֶּן־אֲבִינָדָב** etc. v. **אֲבִינָדָב** etc.

**בֶּן־אוֹנִי**

alterum nomen Benjaminis.

שֵׁם שקראה רחל לבנימן בצאת נפשה [אמר שמ״ר: יש שמות הרבה בכה״ק מרכבים עם בֶּן־, כגון בן־אבינדב, בן־גלעד, בן־דקר שנסתפקו בהם הכמים אם מעיקר השם הם, או ע״ד הערבים שמשמיטים את השם העיקרי וקורין ע״ש האב כשהוא מפורסם ביותר (ולהפך), ע״כ יְבֻקְשׁוּ אלו שאינם נמצאים כאן בעיקר השם איש על מקומו]. לד״ק בְּנֵי יָשֵׁן דש״ב כ״ג ל״ב שעצ״ם (השבעים קורין יָשֵׁי הגוני ומשמיטין בְּנֵי), וכן בְּנוֹ דדה״א כ״ד כ״ו וכ״ז שעצ״ם, וכדמשמע מתרגום ר״י.

Gn 35,18.

—**בֶּן־הֲדַד** etc. v. **הֲדַד** etc.—

**בֶּן־הָלֶם** [**וּבֶן־הָלֶם** *m.*

Asserita quidam.

מזרע אשר, ולהשבעים נוסחא אחרינא.

1Ch 7,35.

—**בֶּן־הִנֹּם** etc. v. **הִנֹּם** etc.—

**בֶּן־זוֹחֵת** [**וּבֶן־זוֹחֵת** *m.*

vir e posteris Caleb.

מזרע כלב בן־יפונה.

1Ch 4,20.

---

**בֶּן־חַיִל** [**לְבֶן־חַיִל** *m.*

praefectus regis Josaphat.

2Ch 17,7.

---

**בֶּן־חָנָן** *m.*

Judaeus quidam.

איש משבט יהודה.

1Ch 4,20.

—**בִּנְיָמִן** v. **בֶּן־יְמִינִי**, **בִּן־יָמִין**—

**בֶּן־עֶזְרָה** [**וּבֶן־עֶזְרָה** *m.*

Judaeus quidam.

מזרע יהודה; השבעים קורין וּבְנֵי עזרה.

1Ch 4,17.

---

**בֶּן־עַמִּי** *m.*

filius Loti, i. q. עַמּוֹן.

Gn 19,38.

**בְּנֵי־בְ׳** [**וּבְנֵי־בְרַק** *l.*

oppidum tribus Dan.

עיר בנחלת דן, ונזכרת בדרז״ל.

Jos 19,45.

—**בְּאֵרֹת בְּ׳ יְ׳** v. **בְּנֵי יַעֲקָן**—

**בָּנוּי** I *m.*

I) Levitae Esrae coaevi; II) Israelitae, qui uxores barbaras duxerunt.

א) מן הלוים בימי עזרא (האי דנחמיה ד׳ כ״ד נקרא בעזרא ב׳ י׳ בָּנֵי, ולמדנחאי בִּנּוּי כתיב בָּנִי קרי); ב) מישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 8,33 ‖ Neh 3,24. 7,15. 10,10. 12,8.

**בִּנּוּי** II [**וּבִנּוּי** Esr 10,30.38.

---

**בָּנִי** I *m.*

I) heros Davidis; II) nonnulli Esrae coaevi; III) Judaeus.

א) אחד מגבורי דוד; ב) אנשים שונים בימי עזרא (בקצת נוסחאות בנחמיה ט׳ ד׳ בְּנֵי כנני, וכן קורין השבעים; האי דנחמיה ט׳ ד׳ וה׳ נקרא בי״ב ח׳ בִּנּוּי); ג) מבני פרץ בן יהודה.

2S 23,36.

**בָּנִי** II Esr 2,10.10,29.34 ‖ Neh 3,17.9,4.5.10,14.15.11,22 ‖ 1Ch 6,31.

**וּבָנִי** Esr 10,38 ‖ Neh 8,7.9,4.

(**מִן־**) **בְּנֵי** Q. (**בִּנְיָמִן**) K. 1Ch 9,4.

---

**בּוּנִּי**, **בֻּנִּי** (11,15) *m.*

Levitae coaevi Esrae.

לוים בימי עזרא.

Neh 9,4.10,16.11,15.

---

**בָּנִי** [**וּבָנִי** *m.*

Levita.

לוי; בק״ם ולשבעים וּבָנִי, דלא כמסורה.

1Ch 24,23.

**בְּנָיָה** I, [**בְּנָיָהוּ**] *m.*

I) praefectus militum Davidis; II) heros Davidis; III) Levita Davidis coaevus; IV) sacerdos; V) Simeonita; VI) Levita Hiskiae coaevus; VII) pater Pelatiae; VIII) Esrae aequales.

א) שר צבא דוד; ב) מגבורי דוד; ג) מהלוים בימי דוד; ד) מהכהנים בימי דוד; ה) מזרע שמעון; ו) פקיד בימי חזקיהו; ז) אבי פלטיהו שר העם; ח) אנשים שנשאו נשים נכריות.

1Ch 11,22.

**וּבְנָיָה** 2S 20,23.

**בְּנָיָהוּ** 2S 23,22 ‖ 1R 1,36. 2,25. 29.30².34.35.46 ‖ 1Ch 11,24. 27,5. 6.34.

**וּבְנָיָהוּ** 2S 8,18.23,20 ‖ 1R 1,8.10. 38.*44*.4,4 ‖ 1Ch 18,17.

**וְלִבְנָיָהוּ** 1R 1,26.*32*.

**בְּנָיָה** II, [**בְּנָיָהוּ**] 1Ch 11,31. 27,14.

**בְּנָיָהוּ** 2S 23,30.

**בְּנָיָה** III, [**בְּנָיָהוּ**] 2Ch 20,14.

[**בְּנָיָהוּ** **וּבְנָיָהוּ** 1Ch 15,18. 20. 16,5.

**בְּנָיָהוּ** IV [**וּבְנָיָהוּ** 1Ch 15,24. 16,6.

**בְּנָיָה** V [**וּבְנָיָה** 1Ch 4,36.

**בְּנָיָהוּ** VI [**וּבְנָיָהוּ** 2Ch 31,13.

**בְּנָיָה** VII, [**בְּנָיָהוּ**] Ez 11,13.

**בְּנָיָהוּ** Ez 11,1.

**בְּנָיָה** VIII Esr 10,30.35.43.

**וּבְנָיָה** Esr 10,25.

---

**בִּנְיָמִן**, (K. 1Ch 9,4), *m.*

**בִּנְיָמִין** (13)

I) filius Jacobi; II) e posteris eius; III) Esrae coaevus.

א) בן יעקב הצעיר, ועל שמו השבט וחבל נחלתו; ב) אחד מבני בניו, ולד״ק מבני זבלון; ג) אחד (או שנים) בימי עזרא.

Gn 35,18.42,4.36.43,14.15.16.29. 34.44,12.45,12.14.46,21.49,27 ‖ Nu 1,36.37.2,22².7,60.10,24.13,9.

26,38.41.34,21 ‖ Jos 18,11.20.*28.* 21.21,4.17 ‖ Jud 1,21². 5,14.20,3. 10.12.13.14.15.18.20.21.*31.* 23. *28.*24.25.30.32.35.36.40.41.43.48. 21,6.13.14.20.21.23 ‖ 1S 4,12.9, 16.21.10,2.20.21.13,2.15.16.14, 16 ‖ 2S 2,9.25.3,19².4,2².21,14.23, 29 ‖ 1R 12,21.15,22 ‖ Jer 1,1.6,1. 17,26.20,2.32,8.44.33,13.37,12. 13.38,7 ‖ Ez 48,22.23.24.32 ‖ Hos 5,8 ‖ Zach 14,10 ‖ Ps 68,28 ‖ Neh 11,4.7.31 ‖ 1Ch 6,45.50.7,6.8,40.9, 3.*7.*4.11,31.12,16.(17). 29(30) ‖ 2Ch 17,17.

**וּבִנְיָמִין, וּבִנְיָמִן** (1K) Gn 35,24. 45,14.46,19 ‖ Ex 1,3 ‖ Dt 27,12 ‖ Jud 20,39 ‖ 1R 12,23 ‖ Ob 19 ‖ Ps 80,3 ‖ Esr 1,5.4,1.10,9 ‖ Neh 12, 34 ‖ 1Ch 2,2.8,1.21,6 ‖ 2Ch 11,1.3. 12.23.15,2.8.9.25,5.31,1.34,9.32.

**בְּבִנְיָמִן** Jud 20,35 ‖ 1R 4,18.

**וּבְבִנְיָמִין, וּבְבִנְיָמִן** (Ch) Jud 10, 9 ‖ 2Ch 11,10.

**לְבִנְיָמִין, לְבִנְיָמִן** (Neh) Nu 1, 11 ‖ Dt 33,12 ‖ Jud 19,14.20,4.36. 21,1.15.17.18 ‖ 2S 2,15 ‖ Neh 11, 36 ‖ 1Ch 27,21.

**וּלְבִנְיָמִן** Gn 45,22.

**מִבִּנְיָמִין, מִבֶּן יָמִין** K., **מִבִּנְיָמִן** Q. (1S) Jud 20,17.44.46.21,16 ‖ 1S 9,1 ‖ 2S 2,31.19,18 ‖ 1Ch 12,2.

**וּמִבִּנְיָמִן** 2Ch 14,7.

**יְמִינִי** (בֶּן־, בְּנֵי) *gent.* Jud 19, 16 ‖ 1S 9,1.4.21.22,7 ‖ 2S 20,1 ‖ Ps 7,1 ‖ Esth 2,5.

**הַיְמִינִי** Jud 3,15 ‖ 2S 16,11.19,17 ‖ 1R 2,8.

**לַבֶּן יְמִינִי** K., **לַבֵּן** | **יְמִינִי** Q. 2Ch 27,12.

**בִּנְיָמִן** II] **וּבִנְיָמִן** 1Ch 7,10.

**בִּנְיָמִן** III Esr 10,32 ‖ Neh 3,23.

---

**בִּנּוּי** *m.*

Levita coaevus Nehemiae.

אחד מן הלוים שבאו על החתום.

Neh 10,14.

---

**בִּנְעָא** *m.*

vir Benjaminita.

איש מזרע בנימן; בק"ם הראשון בה"א.

1Ch 8,37.*9,43.*

---

**בְּסוֹדְיָה** *m.*

pater exulis reducis.

משלם בנו החזיק בבנין החומה.

Neh 3,6.

---

**בֵּסַי, בֵּסָי** *m.*

pater exulum reducum.

איש שעלו בניו מן הגולה.

Esr 2,49 ‖ Neh 7,52.

---

**בֹּעַז** *m.*

I) Bethlehemita, Ruthae maritus; II) columna ante Salomonis templum.

א) שנשא את רות; ב) עמוד השמאלי באולם ההיכל, ושם הימני יָכִין.

Ruth 2,1.4.5.8.11.14.15.19.23.3, 2.7.4,1.5.9.13.21 ‖ 1Ch 2,11.

**וּבֹעַז** Ruth 4,1.21 ‖ 1Ch 2,12.

**לְבֹעַז** Ruth 2,3.4,8.

**בֹּעַז** II 1R 7,21 ‖ 2Ch 3,17.

---

**בַּעַל** I] **הַבַּעַל, הַבָּעַל**

I) idolum Phoenicum (*pl.* statuae Baalis); II) Rubenita; III) Benjaminita; IV) oppidum tribus Simeon (= בַּעֲלַת בְּאֵר).

א) אליל הצורים, בקצורו בֵּל = בָּעַל (ובכנוי בֹּשֶׁת); ב) מזרע ראובן; ג) מזרע בנימן; ד) עיר בנחלת שמעון, היא בעלת באר.

Jud 6,25.28.30.32 ‖ 1R 16,31.*22,* *54.*32.18,19.21.22.25.26².40 ‖ 2R 3,2.10,18.19².21³.22.23³.25.26. 27².28.11,18².17,16 ‖ Jer 19,5.32, 35 ‖ Zeph 1,4 ‖ 2Ch 23,17.

**בַּבַּעַל, בַּבָּעַל** Jer 2,8.12,16.23, 13.27 ‖ Hos 13,1.

**לַבַּעַל, לַבָּעַל** Jud 2,13.6,31 ‖ 1R 16,32.19,18 ‖ 2R 10,19.20.21,3. 23,4.5 ‖ Jer 7,9.11,13.*17.*19,5.32, 29 ‖ Hos 2,10.

**הַבְּעָלִים** *pl.* Jud 2,11.*3,7.10,6.*8, 33.10,10 ‖ 1S 7,4.12,10 ‖ 1R 18, 18 ‖ Jer 2,23.9,13 ‖ Hos 2,15.19 ‖ 2Ch 34,4.

**לַבְּעָלִים** Hos 11,2 ‖ 2Ch 17,3.24, 7.28,2.33,3.

**בַּעַל** II *m.* 1Ch 5,5.

**בַּעַל** III] **וּבַעַל** *m.* 1Ch 8,30.*9,* *36.*

**בַּעַל** IV] **בַּעַל** *l.* 1Ch 4,33.

---

**בַּעַל בְּרִית**

idolum Sichemitarum.

שֵׁם אליל של בעלי שכם.

Jud 8,33.9,4.

cf. אֵל בְּרִית

**בַּעַל גָּד** *l.*

oppidum in valle Libani.

עיר בצפון א"י; לרד"ק הוא בעל חרמון.

Jos 11,17.

**מִבַּעַל גָּד** Jos 12,7.13,5.

cf. בַּעַל חֶרְמוֹן

**בַּעַל הָ׳**] **בְּבַעַל הָמוֹן** *l.*

oppidum quoddam.

שֵׁם מקום, אחת מאחוזות שלמה.

Cant 8,11.

---

**בַּעַל זְ׳**] **בְּבַעַל זְבוּב**

idolum Philistaeorum.

אחד מאלילי פלשתים.

2R 1,2.3.*6.16.*

---

**בַּעַל חָנָן** *m.*

I) rex Idumaeorum; II) praefectus Davidis.

א) מלך אדום; ב) שר הרכוש לדוד.

Gn 36,38.39 ‖ 1Ch 1,49.50.

**בַּעַל חָנָן** II 1Ch 27,28.

---

**בַּעַל חָ׳**] **בְּבַעַל חָצוֹר** *l.*

oppidum iuxta tribum Ephraim.

שֵׁם מקום; לרד"ק היא חצור בבנימן.

2S 13,23.

**בַּעַל חֶרְמוֹן** *l.*
oppidum prope Hermonem.
עיר בצפון א״י; לד״ק היא בעל גד.
Jud 3,3‖1Ch 5,23.

——cf. בַּעַל גָּד ,חֶרְמוֹן——

**בַּעַל מְעוֹן** *l.*
[בֵּית מְ׳ ,בֵּית בַּ׳ מְ׳]
oppidum tribus Ruben.
היא בְּעֹן במואב, נחלת ראובן מעבר הירדן (השבעים קורין ביחזקאל וְעַל־מַעְיַן קִרְיָת יָם).
Nu 32,38‖Ez 25,9.

**וּבַעַל מְעוֹן** 1Ch 5,8.

**וּבֵית בַּעַל מְעוֹן** [בֵּית בַּעַל מְ׳]
Jos 13,17.

**בֵּית מְעוֹן** Jer 48,23.

—cf. בְּעֹן ;בַּעַל פְּעֹר .v פְּעֹר—

**בַּעַל פְּרָצִים** *l.*
locus in vicinia vallis Rephaim.
מקום אצל עמק רפאים; לד״ק הוא הר פרצים.
2S 5,20‖1Ch 14,11.

**בְּבַעַל־פְּרָצִים** *l.* 2S 5,20‖1Ch 14, 11.

**בַּעַל צְפוֹן ,בַּעַל צְפֹן** *l.*
oppidum in vicinia maris rubri.
עיר מצרים קרובה לים סוף; ועי״ש אליל.
Ex 14,2.*9*‖Nu 33,7.

**מִבַּעַל שָׁלִשָׁה** *l.* [בַּעַל שָׁ׳]
locus prope Gilgal.
עיר בארץ שלשה, לא הרחק מן הגלגל.
2R 4,42.

——cf. שָׁלִשָׁה——

**בְּבַעַל תָּמָר** *l.* [בַּעַל תָּ׳]
locus prope Gibeam.
שם מקום קרוב אל הגבעה.
Jud 20,33.

**בַּעֲלָה** I, II *l.*
duo oppida in Juda.
א) היא בעלי יהודה, קרית בעל, קרית יערים, ובעון; ב) היא בלה ובלהן — ושתיהן בנחלת יהודה.
Jos 15,9.29.

**(הַר־)הַבַּעֲלָה** Jos 15,11.

**מִבַּעֲלָה** Jos 15,10.

**בַּעֲלָתָה** 1Ch 13,6.

**מִבַּעֲלֵי יְהוּדָה** *l.* [בַּעֲלֵי יְ׳]
i. q. בַּעֲלָה I, קִרְיַת בַּעַל, קִרְיַת יְעָרִים.
היא בעלה א׳ (עי״ש) וכטעם בַּעַל, ותק״ם יש כאן.
2S 6,2.

**וּבְעָלוֹת** *l.* [בְּעָלוֹת]
locus in Juda meridionali.
עיר בנגב נחלת יהודה.
Jos 15,24‖1R 4,16.

——אֶלְיָדָע .v בְּעֶלְיָדָע——

**וּבְעַלְיָה** *m.* [בְּעַלְיָה]
heros Davidis.
אחד מגבורי דוד.
1Ch 12,5(6).

**בַּעֲלִים** *m.*
rex Ammonitarum.
Jer 40,14.

**בַּעֲלָת** *l.*
oppidum tribus Dan.
עיר בנחלת דן.
1R 9,18‖2Ch 8,6.

**וּבַעֲלָת** Jos 19,44.

**בַּעֲלַת בְּאֵר** *l.*
oppidum tribus Simeonis.
עיר בנחלת שמעון, היא בַּעַל סימן ד.
Jos 19,8.

——cf. בַּעַל IV——

**וּבְעֹן** *l.* [בְּעֹן]
oppidum in Juda.
היא בעל מעון וכו׳, מן הערים מוסבת שֵׁם.
Nu 32,3.

——cf. בַּעַל מְעוֹן——

**בַּעֲנָה** I, [בַּעֲנָא] *m.*
I) praefectus militum Sauli; II) pater herois Davidis; III, IV) praefecti Salomonis; V) Nehemiae coaevus.
א) שר גדוד לבן־שאול; ב) אבי אחד מגבורי דוד; ג וד) מי״ב נציבי שלמה; ה) מעולי הגולה.
2S 4,2.9.

**וּבַעֲנָה** 2S 4,5.6.

**בַּעֲנָה** II 2S 23,29‖1Ch 11,30.

**בַּעֲנָא** III, IV 1R 4,12.16.

**בַּעֲנָה** V, **בַּעֲנָא** (Neh 3,4) Esr 2,2‖Neh 3,4.7,7.10,28.

**בְּעוֹר** I, [בְּעֹר] *m.*
I) pater Belae, regis Idumaeorum; II) pater Bileami.
א) אבי מלך אדום; ב) אבי בלעם הקוסם.
Gn 36,32‖1Ch 1,43.

**בְּעוֹר** II, **בְּעֹר** (Nu 24,3.15) Nu 22,5.24,3.*15*.31,8‖Dt 23,5‖Jos 13,22.24,9‖Mich 6,5.

**בַּעֲרָא** *f.* (?)
uxor Benjaminitae cuiusdam.
אשה לאחד מבני בנימן; להשבעים בַּעֲרָא.
1Ch 8,8.

——עֲרָב .v בַּעֲרָב ,בְּעָרֵב——

**בַּעְשָׁא** *m.*
rex tertius Israelitarum.
בן אחיה, מלך השלישי ממלכי ישראל.
1R 15,16.*32*.17.19.21.22.27.28. 33.16,1.3.5.6.7.8.11.12².13.21, 22‖2R 9,9‖Jer 41,9‖2Ch 16,1.3. 5.6.

**לְבַעְשָׁא** 1R 16,4.

**בַּעֲשֵׂיָה** *m.*
Levita, proavus poëtae Assaphi.
מזרע גרשם בן לוי ואבי אבות אסף.
1R 6,25.

**בְּעֶשְׁתְּרָה** *l.*
oppidum Manassae australis.
עיר בנחלת מנשה מעבר לירדן, שנתנה ללוים (קצור של בֵּית עשתרה) ובדה״י עַשְׁתָּרוֹת.
Jos 21,27.

**בֵּצָי** *m.* [בֵּצַי]
vir exul redux.
מן העולים משבי הגולה.
Esr 2,17‖Neh 7,23.10,19.

בְּצַלְאֵל I *m.*
I) artifex coaevus Mosis; II) vir, qui uxorem barbaram duxit.
א) בונה המשכן; ב) מישראל שנשאו נשים נכריות.
Ex 31,2.*35,30*.36,1.2.37,1 ‖ 1Ch 2,20 ‖ 2Ch 1,5.
וּבְצַלְאֵל Ex 38,22.
בְּצַלְאֵל II Esr 10,30.

בַּצְלוּת, בַּצְ׳ K., בַּצְלִית Q. *m.*
vir, qui uxorem barbaram duxit.
מישראל שנשאו נשים נכריות.
Esr 2,52 ‖ Neh 7,54.

—אֵלוֹן בְּ׳ v. בְּצַעֲנַנִּים—

[בָּצְקַת] וּבָצְקַת *l.*
urbs in planitie tribus Judae.
עיר בנחלת יהודה, בשפלה.
Jos 15,39.
מִבָּצְקַת 2R 22,1.

בֶּצֶר I *l.*
I) oppidum tribus Ruben; II) vir Asserita.
א) עיר מקלט בנחלת ראובן ונתנה ללוים; ב) איש מזרע אשר.
Dt 4,43 ‖ Jos 20,8 ‖ 1Ch 6,63.
בֶּצֶר II *m.* 1Ch 7,37.

בָּצְרָה *l.*
urbs Idumaeorum.
עיר באדום, היתה גם תחת ממשלת מואב; לד״ק האי דירמיה ת׳ בָּצֶר דלעיל.
Jer 48,24.49,13.22 ‖ Am 1,12 ‖ Mich 2,12.
בְּבָצְרָה Jes 34,6.
מִבָּצְרָה Gn 36,33 ‖ Jes 63,1 ‖ 1Ch 1,44.

בַּקְבּוּק *m.*
vir exul reversus.
מן העולים משבי הגולה.
Esr 2,51 ‖ Neh 7,53.

[בַּקְבֻּקְיָה] וּבַקְבֻּקְיָה *m.*
vir Levita exul reversus.
מן הלוים עולי הגולה.
Neh 11,17.12,9.25.

[בַּקְבַּקַּר] וּבַקְבַּקַּר *m.*
Levita quidam.
איש מבני הלוים.
1Ch 9,15.

בֻּקִּי I *m.*
I) princeps Danitarum; II) Levita.
א) נשיא למטה דן לנחל הארץ; ב) מזרע אהרן.
Nu 34,22.
בֻּקִּי II Esr 7,4 ‖ 1Ch 5,31.6,36.
וּבֻקִּי 1Ch 5,31.

בֻּקִּיָּהוּ *m.*
Levita, filius poëtae Heman.
אחד מבני הימן הלוי המשורר.
1Ch 25,4.13.

[בִּקְעַת־אָ׳] מִבִּקְעַת־אָוֶן *l.*
vallis inter Libanonem et Antilibanonem.
בארם דמשק (שאר הבקעות ע׳ דף קט״ו).
Am 1,5.

—cf. בֵּית אָ׳, אָוֶן; v. p. 115—

בֵּית בְּ׳ v. בִּרְאִי; מְרֹאדַךְ v. בְּרֹאדַךְ.

[בְּרָאיָה] וּבְרָאיָה *m.*
vir Benjaminita.
איש מזרע בנימן.
1Ch 8,21.

[בֶּרֶד I] בֶּרֶד *l.*
I) locus in deserto Schur; II) filius Ephraimi.
א) מקום במדבר שור; ב) בן אפרים.
Gn 16,14.
[בֶּרֶד II] וָבֶרֶד *m.* 1Ch 7,20.

—בֵּית בְּ׳ v. בָּרָה—

בָּרוּךְ I
I) amicus et scriba Jeremiae; II, III) Nehemiae aequales.
א) סופר ירמיהו; ב) החזיק בחומה ובא על החתום; ג) מבני יהודה שישבו בירושלם.
Jer 32,12.13.16.36,$4^{2}$.5.8.10.13.$14^{2}$.15.16.17.18.19.26.27.32.43,3.6.45,1.2.
בָּרוּךְ II Neh 3,20.10,7.
בָּרוּךְ III Neh 11,5.

[בֵּרֹתַי], בֵּרוֹתָה *l.*
oppidum prope Hamath.
עִיר בממלכת ארם צובה (= בְּאֵרוֹתָה). ובד״א ח׳ ח׳ נאמר וּמִטִּבְחַת וּמִכּוּן; להע׳ וּמִמִּבְחַר עָרָי.
Ez 47,16.
[בֵּרֹתַי] וּמִבֵּרֹתַי 2S 8,8.

—cf. בְּאֵרוֹת—

[ז] *l.* (?) בִּרְזַיִת Q., בִּרְזָוִת K.
nomen loci vel mulieris.
לד״ק שם מקום באשר (= בְּאֵר זַיִת), ולד״א שֵׁם אשה.
1Ch 7,31.

בַּרְזִלַּי I, בַּרְזִלַּי *m.*
I) Gileadita; II) pater coniugis Michalis, uxoris Davidis.
א) שעשה חסד עם דוד; ב) אבי עדריאל שהיתה לו מיכל בת שאול לאשה.
2S 19,34.35 ‖ 1R 2,7 ‖ Esr $2,61^{2}$ ‖ Neh $7,63^{2}$.
וּבַרְזִלַּי 2S 17,27.19,32.33.
לְבַרְזִלַּי 2S 19,40.
בַּרְזִלַּי II 2S 21,8.

—בַּחוּרִים v. בַּרְחֻמִי—

[בֵּרִי] וּבֵרִי *m.*
Asserita quidam.
איש מזרע אשר.
1Ch 7,36.

[בָּרִיחַ] וּבָרִיחַ *m.*
vir ex posteris Davidis.
איש מזרע דוד המלך.
1Ch 3,22.

[בֵּרִים] הַבֵּרִים *l.*
locus quidam (fortasse i. q. בַּחֻרִים).
שֵׁם מקום (י״נ בַּחֻרִים או הַבִּכְרִים).
2S 20,14.

**בְּרִיעָה** I *m.*

I) filius Asseri; II) filius Ephraimi; III) Levita; IV) Benjaminita.

א) בן אשר; ב) בן אפרים; ג) מזרע גרשון בן לוי; ד) מזרע בנימן.

Gn 46,17 ‖ Nu 26,45 ‖ 1Ch 7,31.

**וּבְרִיעָה** Gn 46,17 ‖ 1Ch 7,30.

**לִבְרִיעָה**, *patron.* **הַבְּרִיעִי** Nu 26,44.

**בְּרִיעָה** II 1Ch 7,23.

**בְּרִיעָה** III] **וּבְרִיעָה** 1Ch 23,10.11.

**בְּרִיעָה** IV 1Ch 8,16.

**וּבְרִעָה** 1Ch 8,13.

—בַּעַל בְּ׳, אֵל בְּ׳ v. בְּרִית—

**בָּרַכְאֵל** (al. בַּ) *m.*

pater Elihu.

מי שענה לאיוב כששבתו שלשת רעיו.

Job 32,2.*6*.

---

**בְּרָכָה** I *l.*

I) vallis in deserto; II) heros Davidis.

א) שם עמק במדבר; ב) מגבורי דוד.

2Ch 20,26².

**בְּרָכָה** II] **וּבְרָכָה** *m.* 1Ch 12,3.

---

**בֶּרֶכְיָה** I, [**בֶּרֶכְיָהוּ**] *m.*

I) pater Zachariae; II) pater Asaphi; III) filius Serubabelis; IV) princeps Ephraimitarum tempore Ahasi; V) coaevus Esrae.

א) אבי זכריה הנביא (לרז״ל הוא יְבֶרֶכְיָהוּ דישעיה ח׳ ב׳); ב) מבני הלוים; ג) בן זרבבל; ד) מראשי בני אפרים בימי אחז ופקח; ה) בנו החזיק בחומה.

Zach 1,1.

**בֶּרֶכְיָהוּ** Zach 1,7.

**בֶּרֶכְיָה** II] **וּבֶרֶכְיָה** 1Ch 9,16. 15,23.

**בֶּרֶכְיָהוּ** 1Ch 6,24.*15,17*.

**בֶּרֶכְיָה** III] **וּבֶרֶכְיָה** 1Ch 3,20.

**בֶּרֶכְיָהוּ** IV 2Ch 28,12.

**בֶּרֶכְיָה** V Neh 3,4.*30*.6,14.

cf. **יְבֶרֶכְיָהוּ** et **בְּרָכָה** p. 121[b,c]

קָדֵשׁ בַּ׳ v. בַּרְנֵעַ.

**בֶּרַע** *m.*

rex Sodomae.

מלך סדום בימי אברהם.

Gn 14,2.

בְּנֵי־בְ׳ v. בָּרָק; בְּרִיעָה v. בְּרָעָה

**בָּרָק** *m.*

dux Israelitarum.

הוא ודבורה נלחמו בסיסרא וינצחוהו.

Jud 4,8.9.10.12.14².15.22.5,12.15.

**וּבָרָק** Jud 4,16.5,1.

**לְבָרָק** Jud 4,6.

---

**בַּרְקוֹס** *m.*

Nethinaeus tempore Esrae.

מן הנתינים עולי הגולה (שֵׁם זה נמצא באשורית).

Esr 2,53 ‖ Neh 7,55.

---

**בִּרְשַׁע** *m.*

rex Gomorrhae.

מלך עמורה בימי אברהם.

Gn 14,2.

בֵּרוֹתָה, בְּאֵרֹת v. בֵּרֹתַי, בֵּרֹתִי.

**בְּשׂוֹר**] **הַבְּשׂוֹר** *l.*

torrens prope Gazam.

נחל שעובר אצל עזה ויורד הימה.

1S 30,9.10.21.

---

**בִּשְׁלָם** *m.*

praefectus Persa.

נציב מלך פרס בא״י.

Esr 4,7.

---

**בָּשְׂמַת** *f.*

I) Esavi uxor; II) filia Salomonis.

א) אשת עשו; ב) בת שלמה המלך.

Gn 26,34.36,3.10.13.*17*.

**וּבָשְׂמַת** Gn 36,4.

**בָּשְׂמַת** II 1R 4,15.

——(cf. מִבְשָׂם, יִבְשָׂם)——

**בָּשָׁן** *l.*

regio trans Jordanem.

ארץ בעבר הירדן (לפי הערבית מישור שאין בו אבנים); בלא ה׳ הידיעה רַבּוּ בדבור המליצי.

Dt 32,14 ‖ Jes 33,9 ‖ Ez 39,18 ‖ Mich 7,14 ‖ Nah 1,4 ‖ Zach 11,2 ‖ Ps 22,13.68,16².

**הַבָּשָׁן** Nu 21,33².*32,33* ‖ Dt 1,4.*3*, *1*.3.*11*.4,*47*.3,1.10.13².14.29,6.33, 22 ‖ Jos 9,10.12,4.*13,30*.5.13,11. 30 ‖ 1R 4,19 ‖ Jes 2,13 ‖ Am 4,1 ‖ Ps 135,11. *136,20* ‖ Neh 9,22 ‖ 1Ch 5,11.

**וְהַבָּשָׁן** Jos 17,1.5 ‖ 2R 10,33 ‖ Jer 50,19.

**בַּבָּשָׁן** Dt 3,4.*10*.4,43 ‖ Jos 13,12. *31*.30. 20,8. 21,6.27. 22,7 ‖ 1R 4, 13 ‖ 1Ch 5,12.16.6,47.56.

**וּבַבָּשָׁן** Jer 22,20.

**מִבָּשָׁן** Ez 27,6 ‖ Ps 68,23 ‖ 1Ch 5, 23.

——גַּלִּים v. בַּת־גַּלִּים——

[בַּת־פּוּצַי Zach 3,10?]

**בַּת־שֶׁבַע**, **בַּת־שָׁבַע** *f.*

mater Salomonis.

אשת אוריה, שלקחה לו דוד.

2S 11,3.12,24 ‖ 1R 1,11.*2*,*13*.15.*2*, *19*.16.*31*.2,18 ‖ Ps 51,2.

**לְבַת־שָׁבַע** 1R 1,28.

**בַּת־שׁוּעַ**] **לְבַת־שׁוּעַ** *f.* 1Ch 3,5.

——cf. בְּאֵר שֶׁ׳, שֶׁבַע——

**בְּתוּאֵל** I *m.*

I) pater Rebeccae; II) opp. Simeonitarum (= בְּתוּל).

א) אבי לבן ורבקה; ב) עיר בנחלת שמעון, היא בְּתוּל, ובש״א ל׳ כ״ז בֵּית אֵל.

Gn 22,22. 24,24.47. 25,20. 28,2.5.

**וּבְתוּאֵל** Gn 22,23.24,50.

**לִבְתוּאֵל** Gn 24,15.

[**בְּתוּל**, **בְּתוּאֵל** II] **וּבִבְתוּאֵל** *l.* 1Ch 4,30.

**בְּתוּל**] **וּבְתוּל** *l.* Jos 19,4.

——[cf. בֵּית־אֵל 1S 10,27]——

מִגְבַּעַת 2S 23,29 ‖ 1Ch 11,31.
הַגִּבְעָתִי *gent.* 1Ch 12,3.
גִּ׳ הַמּוֹרֶה, גִּ׳ גָּרֵב, גִּבְעַת אַמָּה v. אַמָּה etc.; cf. p. 127c
[גִּ׳ הָעֲרָלוֹת Jos 5,3]

**גִּבְעוֹן** *l.*
urbs tribus Benjamini.
עִיר החוי בנחלת בנימן, ע׳ הערה אל גֶּבֶר.
Jos 9,3.17.10,1.2.4.5.6.41.11,19.18,25.21,17 ‖ 2S 2,13.24 ‖ Neh 3,7.7,25 ‖ 1Ch 8,29.*9,35*.
**גִּבְעוֹנָה, גִּבְעֹנָה** 2S 2,12 ‖ 1R 3,4.
**בְּגִבְעוֹן** Jos 10,10.12 ‖ 2S 2,16.30.20,8 ‖ 1R 3,5.9,2 ‖ Jes 28,21 ‖ Jer 41,12 ‖ 1Ch 16,39.21,29 ‖ 2Ch 3,1.*13*.
**וּבְגִבְעוֹן** 1Ch 8,29.*9,35*.
**מִגִּבְעוֹן** Jer 28,1.41,16 ‖ 1Ch 14,16.
**הַגִּבְעוֹנִי, הַגִּבְעֹנִי** *gent.* Neh 3,7 ‖ 1Ch 12,4.
**הַגִּבְעֹנִים** *pl.* 2S 21,1.3.4.9.
**וְהַגִּבְעֹנִים** 2S 21,2.
**לַגִּבְעֹנִים** 2S 21,2.

**גֶּבֶר** I, II *m.*
duo praefecti Salomonis.
שני נציבים מי״ב נציבי המלך שלמה.
1R 4,13.19.

— cf. עֶצְיוֹן גֶּבֶר —

**גִּבָּר** *m.* (?)
vir exul reversus (*al.* nom. loci).
מעולי הגולה, ובנחמיה גִּבְעוֹן, שֵׁם מקום.
Esr 2,20.

**גַּבְרִיאֵל**
unus de summis angelis.
שֵׁם מלאך, כמיכאל חברו בדניאל.
Dan 8.16.9,21.

**גִּבְּתוֹן** *l.*
urbs tribus Dan.
עיר פלשתים בנחלת דן.
Jos 21,23 ‖ 1R 15,27.16,15.
**וְגִבְּתוֹן** Jos 19,44 ‖ 1R 15,27.

**גְּבָל** *l.*
regio montana ab Idumaeis habitata.
ארץ הרים, שישבו שם מבני אדום.
Ps 83,8.

**גֶּבַע, גָּבַע** *l.*
urbs Levitarum in tribu Benjamin.
עיר בנחלת בנימן שנתנה ללוים. ת׳ גבע דש״ב ה׳ כ״ה כתוב בדה״י גבעון.
Jos 21,17 ‖ Jud 20,33 ‖ 1S 14,5.15,22 ‖ Jes 10,29 ‖ Neh 12,29 ‖ 1Ch 6,45.8,6 ‖ 2Ch 16,6.
**וָגֶבַע** Jos 18,24 ‖ Esr 2,26 ‖ Neh 7,30.
**בְּגֶבַע** (בִּנְיָמִן) 1S 13,3.16.
**לְגֶבַע בִּנְיָמִן** Jud 20,10.
**מִגֶּבַע, מִגָּבַע** 2S 5,25 ‖ 2R 23,8 ‖ Zach 14,10 ‖ Neh 11,31.

**גִּבְעָא** *m.*
vir in stemmate Judae.
שֵׁם איש ממטה יהודה (לד״ק שֵׁם מקום).
1Ch 2,49.

**גִּבְעָה** I *l.*
I) oppidum in tribu Juda; II) oppidum in tribu Benjamin.
א) עיר בנחלת יהודה; ב) עיר בנחלת בנימן, ונקראת גם גבעת בנימן, גבעת שאול וגבעת האלהים (?).
Jos 15,57.
**גִּבְעָה** II Jud 19,12 ‖ 2Ch 13,2.
**הַגִּבְעָה** Jud 19,14.20,5.15.19.20.21.25.29.30.36.37.43 ‖ 1S 14,2 ‖ Hos 9,9.10,9.
**בַּגִּבְעָה** Jud 19,13.15.16.20,13 ‖ 1S 7,1.22,6 ‖ 2S 6,3.*4* ‖ Hos 5,8.10,9.
**גִּבְעָתָה** Jud 20,31 ‖ 1S 10,26.
**הַגִּבְעָתָה** Jud 20,4.14 ‖ 1S 10,10.23,19.26,1.
**לַגִּבְעָה** Jud 20,9.34.
**גִּבְעַת** *cs.* Jos 18,28 ‖ 1S 10,5.11,4.13,15.15,34 ‖ Jes 10,29.
**בְּגִבְעַת** 1S 13,2.14,16 ‖ 2S 21,6.

**בִּתְיָה** *f.*
filia Aegyptii regis cuiusdam.
בת פרעה שנשאה מרד מזרע יהודה.
1Ch 4,18.

**[בִּתְרוֹן] הַבִּתְרוֹן** *l.*
regio in Jordanis ripa.
מקום בעבר הירדן מזרחה (עמק חרוץ).
2S 2,29.

# ג

**גְּאוּאֵל** *m.*
Gadita (unus de exploratoribus terrae sanctae).
אחד מתרי הארץ למטה גד.
Nu 13,15.

—[cf. יִגְאָל]—

**[גֹּב] בְּגֹב** *l.*
locus ad fines Philistaeae.
שֵׁם מקום. בקצת ספרים הב׳ מלא ו׳.
2S 21,18.*19*.

**גַּבַּי (סַלָּי)** *m.*
Benjaminita, exul reversus.
מעולי הגולה; לד״ק סלי שֵׁם להוד, הוא סלו, וכן משמע מתרגום השבעים.
Neh 11,8.

**[גֵּבִים] הַגֵּבִים** *l.*
locus prope Hierosolyma.
מקום קרוב לירושלם מצפונה. לריה״ל היא גַּלִּים.
Jes 10,31.

**גְּבַל** *l.*
urbs Phoenicum inter Tripolim et Berytum (Βίβλος).
עִיר צורית (יושביה עָסקו בעשיית גויל).
Ez 27,9.
**הַגִּבְלִי** *gent.* Jos 13,5.
**וְהַגִּבְלִים** *pl.* 1R 5,32.

מִגְבָּתוֹן 1R 16,17.

——גַּד Jes 65,11 v. p. 129c——

**גָּד** *m.*

I) filius Jacobi; II) propheta Davidis.

א) בן־יעקב ושבטו; ב) חוזה דוד.

Gn 30,11.35,26.49,16.19 ‖ Ex 1,4 ‖ Nu 1,24.25.2,14.7,42.10,20.13,15.26,15.18.32,1.2.*25.29.38*.6.*33*.34 ‖ Dt 27,13.33,20 ‖ Jos 4,12.*22*.9.*10.11.21.25.30.33.34*.13,24².28.20,8.21,7.36.22,13.*15.31*.32 ‖ 1S 13,7 ‖ Jer 49,1 ‖ Ez 48,27.28.34 ‖ 1Ch 2,2.5,11.6,48.65.12,14 (15).

וְגָד Jos 18,7.

(הַנַּחַל) הַגָּד 2S 24,5.

לְגָד Nu 1,14.

וּלְגָד Dt 33,20.

וְגָדִי *gent.* 1Ch 5,18.

הַגָּדִי Nu 34,14 ‖ 2S 23,36 ‖ 2R 10,33 ‖ 1Ch 12,8(9).

וְהַגָּדִי Jos 13,8 ‖ 1Ch 12,37 (38).26,32.

לַגָּדִי Dt 4,43.

וְלַגָּדִי Dt 3,12.*27*,*7*.16 ‖ Jos 1,12.12,6.22,1 ‖ 1Ch 5,26.

[cf. מִגְדַּל־גָּד, דִּיבֹן גָּד, בַּעַל גָּד]

גָּד II 1S 22,5 ‖ 2S 24,11.13.*18*.14.19 ‖ 1Ch 21,9.11.13.18.19.29,29.

וְגָד 2Ch 29,25.

——חֹר הַגִּ׳ v. גֻּדְגֹּדָה——

חֲצַר גַּדָּה v. גַּדָּה.

**גְּדוּד]** *l.* (al. הַגְּדוֹר) הַגְּדוּד

locus quidam.

שם מקום; כן הנוסחא בהרבה ספרים ישנים ובתרגום ר״י, ויש גם מסורה שמסרה עליו לית; ואולי יש לחבר לו גם גְּדוּד דמיכה ד׳ י״ד (יתכן שהַגְּדוֹלִים דנחמיה י״א י״ד שעצ״ם).

1Ch 12,7(8).

——עֵין גְּ׳ v. גְּדִי——

**גָּדִי** *m.*

pater Menahemi, regis Israelis.

אבי מנחם מלך ישראל.

2R 15,14.17.

**גַּדִּי** *m.*

unus de exploratoribus terrae sanctae.

אחד מתרי הארץ למטה יוסף ומנשה.

Nu 13,11.

**גַּדִּיאֵל** *m.*

unus de exploratoribus t. s.

אחד מתרי הארץ למטה זבולן.

Nu 13,10.

**גִּדֵּל** *m.*

pater exulum reducum.

שם איש שבניו היו מעולה הגולה.

Esr 2,47.56 ‖ Neh 7,49.58.

**גְּדַלְיָה** I, [גְּדַלְיָהוּ] *m.*

I) praefectus Judaeorum Hierosolymis deletis; II) nobilis tempore Zidkiae; III) avus Zephaniae prophetae; IV) Levita; V) sacerdos qui uxorem barbaram duxit.

א) פקיד הנשארים בירושלם מן הגולים בבלה (השבעים קורין בירמיה מ״א ט׳ בּוֹר גָּדוֹל הָיָה ת׳ בְּיַד גְּדַלְיָהוּ); ב) משרי העם בימי צדקיהו; ג) אבי זקנו של צפניה; ד) מן הלוים; ה) מהכהנים שנשאו נשים נכריות.

Jer 40,5.6.8.41,16.

גְּדַלְיָהוּ 2R 25,22.23².24.25 ‖ Jer 39,14.40,7.9.11.12.*13*.14.15.16.41,1.2.3.4.6.9.10.*18*.43,6.

וּגְדַלְיָהוּ II [גְּדַלְיָהוּ] Jer 38,1.

גְּדַלְיָה III Zeph 1,1.

גְּדַלְיָהוּ IV 1Ch 25,3.9.

וּגְדַלְיָה V [גְּדַלְיָה] Esr 10,18.

——[הַגְּדוֹלִים Neh 11,14?]——

**גִּדַּלְתִּי** *m.*

Levita cantor.

לוי מבני הימן המשורר.

1Ch 25,4.

לְגִדַּלְתִּי 1Ch 25,29.

**גִּדְעוֹן** *m.*

iudex quintus Israelitarum.

השופט החמישי לב״י.

Jud 6,13.22².24.27.29.34.36.*39*.7,1.2.*4.5.7*.13.14.15.19.24.25.8,4.7.11.13.21.22.23.*24*.27.28.32.33.35.

וְגִדְעוֹן Jud 6,11.19.

לְגִדְעוֹן Jud 8,27.

וּלְגִדְעוֹן Jud 7,18.20.8,30.

——cf. יְרֻבַּעַל——

**גִּדְעֹנִי, גִּדְעוֹנִי** *m.*

pater principis Benjaminitarum.

שם אבי הנשיא למטה בנימן.

Nu 1,11.*2,22.7,60.65*.10,24.

**גִּדְעֹם** *l.*

locus in tribu Benjamini.

מקום בנחלת בנימן או בסביבותיה.

Jud 20,45.

**גְּדֹר, גְּדוֹר** I *l.*

I) oppidum in montanis Judae; II) opp. in tribu Simeonis (= גְּרָר); III) Benjaminitae.

א) עיר בנחלת יהודה (או שם איש?); ב) עיר בנחלת שמעון (ע״ם השבעים שקורין גְּרָר); בנוסחאות מדויקות הַגְּדוֹר, וכן תרגם ר״י; ג) מזרע בנימן.

1Ch 4,4.18.

וּגְדוֹר Jos 15,58.

הַגְּדוֹר (al. הַגְּדוּד) 1Ch 12,7(8).

גְּדֹר II 1Ch 4,39.

וּגְדוֹר III [גְּדוֹר] *m.* 1Ch 8,31.9,37.

——בֵּית־גָּ׳ v. גְּדֵרִי, גָּדֵר——

**גְּדֵרָה]** *l.* וּגְדֵרָה

opp. tribus Judae, item גְּדֵרוֹת, גְּדֵרֹתָיִם.

עיר בנחלת יהודה, וכן גְּדֵרוֹת וּגְדֵרֹתָיִם.

1Ch 4,23.

וְהַגְּדֵרָה Jos 15,36.

הַגְּדֵרָתִי *gent.* 1Ch 12,4(5).

וּגְדֵרוֹת [גְּדֵרוֹת] Jos 15,41.

הַגְּדֵרוֹת 2Ch 28,18.

וּגְדֵרֹתָיִם [גְּדֵרֹתַיִם] Jos 15,36.

——גֹּב (?) גּוֹב v. גֹּב——

**גּוֹג** I *m.*
I) Rubenita; II) princeps terrae Magog.
א) מזרע ראובן; ב) מלך ארץ המגוג.
1Ch 5,4.

**גּוֹג** II Ez 38,2.3. *39,1*.16.18.39,1. 11².15.

**לְגוֹג** Ez 38,14.39,11.

---

**גּוֹזָן** *l.*
regio Mesopotamiae.
מקום בין פרת וחדקל שעיבר שם הנהר.
2R 17,6.*18,11*.19,12 ‖ Jes 37,12‖ 1Ch 5,26.

---

**גּוֹיִם** *l.* (?)
nomen regionis; *al.* gentes.
שֵׁם מקום בכנען. אונקלוס ויונתן תרגמו עַמְמִין, ולהשבעים האי דיהושע שעצ״ם (אולי יש להכר־לו גְּלִיל הַגּוֹיִם דישעיה ח׳ כ״ג). ר״ח בראדי גורס בבראשית מלך גֹּיִם על שם מדינה שנזכרה בציוני אשור.
Gn 14,1.*9*‖Jos 12,23.

——cf. חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם——

**גּוֹלָן, גָּלוֹן** K. (Jos) *l.*
urbs Levitarum in Basano.
עיר מקלט בבשן שנתן ממטה מנשה ללוים.
Dt 4,43 ‖ Jos 20,8.21,27 ‖ 1Ch 6, 56.

---

**גּוּנִי** I [**וְגוּנִי**] *m.*
I) filius Naphtali; II) Gadita.
א) בן שני של נפתלי; ב) מזרע גד.
Gn 46,24‖1Ch 7,31.

**לְגוּנִי, הַגּוּנִי** Nu 26,48.

**גּוּנִי** II 1Ch 5,15.

---

**גּוּר** *l.*
urbs in tribu Manassae.
עיר נחלת מנשה בכנען, בבקעת מגדו.
2R 9,27.

---

**גּוּר־בַּעַל** [**בְּגוּר־בָּעַל**] *l.*
oppidum in Arabia.
שם עיר בארץ ערב.
2Ch 26,7.

---

[**גִּזֹּה**] **הַגִּזוֹנִי** *gent.*
locus incognitus.
ע״ש מקום, ע״מ גֹּלה גִּלֹנִי, שִׁלֹה שִׁלֹנִי.
1Ch 11,34.

---

**גָּזֵז** I, II *m.*
I) filius Calebi; II) eius nepos.
הראשון בן כלב והשני נכדו.
1Ch 2,46².

---

**גַּזָּם** *m.*
Nethinaeus exul reversus.
מן הנתינים עולי הגולה.
Esr 2,48‖Neh 7,51.

---

**גֶּזֶר, גָּזֶר** *l.*
urbs Levitarum in tribu Ephraim.
עיר מקלט באפרים שנתנה ללוים.
Jos 10,33.12,12.16,3.21,21‖2S 5, 25 ‖ 1R 9,15.16.17 ‖ 1Ch 6,52.7, 28.

**גָּזְרָה** 1Ch 14,16.

**בְּגָזֶר, גָּזֶר** Jos 16,10 ‖ Jud 1, 29²‖1Ch 20,4.

**וְהַגִּזְרִי** Q., **וְהַגִּרְזִי** K. *gent.* 1S 27,8.

—**גֵּיחָזִי** v. **גֵּחֲזִי**; **גִּיחוֹן** v. **גִּחוֹן**—

**גַּחַם** *m.*
filius Nahor.
בן נחור אחי אברהם.
Gn 22,24.

---

**גַּחַר, גָּחַר** *m.*
vir Esrae coaevus.
שם איש שבניו עלו מן הגולה.
Esr 2,47‖Neh 7,49.

---

**גַּיְא** I, [**גַּי**] *l.*
I) locus in terra Moabitarum; II) locus prope Hierosolyma.
א) מקום במואב; ב) קרוב לחומת ירושלם (ע׳ דף קל״ז).
1S 17,52.

**הַגַּיְא, הַגָּיְא** Nu 21,20 ‖ 1Ch 4, 39.

---

**בַּגַּיְא, בַּגָּיְא, בַּגַּי** (Dt 34,6) Dt 3,29.4,46.34,6‖Jer 2,23.

**גַּיְא** II [**הַגַּיְא** (**שַׁעַר**) Neh 2, 13.15.3,13‖2Ch 26,9.

—**הִנֹּם** **גֵּ׳** (**בֶן־**)**הִנֹּם** etc. v. **הִנֹּם**—

**גֵּיא הֲמוֹן גּוֹג** v. **גּוֹג**.

(**גֵּ׳ חִזָּיוֹן**) Jes 22,1.5)

**גֵּיא חֲרָשִׁים** *l.*
vallis in finibus Judae.
שם מקום בגבול יהודה.
1Ch 4,14.

**גֵּי הַחֲרָשִׁים** Neh 11,35.

---

**גֵּי יִפְתַּח־אֵל** (Occid. **יִפְתַּחְאֵל**) *l.*
vallis in finibus Sebulon et Asser.
מקום על גבול זבלון ואשר.
Jos 19,14.

**וּבְגֵי יִפְתַּח־אֵל** Jos 19,27.

---

**גֵּיא־מֶלַח** [**בְּגֵיא־מֶלַח**] *l.*
vallis prope mare mortuum.
מקום קרוב לים המלח.
2S 8,13‖Ps 60,2.

**גֵּיא הַמֶּלַח** 2Ch 25,11.

**בְּגֵי־מֶלַח** Q., **בְּגֵי־הַמֶּלַח** K. 2R 14,7.

——**צְבֹעִים** v. **גֵּי הַצְּבֹעִים**——

**גֵּיא צְ׳** [(al. **פְּ**) *l.* **בְּגֵיא צְפָתָה**
locus in tribu Judae.
בנחלת יהודה; השבעים קורין בַּגַּיְא צָפוֹנָה.
2Ch 14,9.

——cf. **צְפַת**; v. p. 137ᶜ——

**גִּיחַ** *l.*
locus prope Gibeonem.
שם מקום קרוב לגבעון.
2S 2,24.

---

**גִּיחוֹן** I
I) unus e fluviis paradisi; II) fons cum rivo prope Hierosolyma.
א) אחד הראשים של הנהר היוצא מעדן; ב) מעין ונחל במזרחה של ירושלם.
Gn 2,13.

**גָּלָל** *m.*

vir Levita.

מן הלוים, בן ידותון.

Neh 11,17‖1Ch 9,16.

**וְגָלָל** 1Ch 9,15.

---

**גִּלֲלַי** (al. לְ) *m.*

sacerdos Esrae coaevus.

אחד הכהנים בימי עזרא.

Neh 12,36.

—גְּלֹה v. הַגִּלֹנִי—

**גִּלְעָד** I *m.*

I) nepos Manassae; II) pater Jephthae iudicis; III) Gadita; IV) Palaestinae regio transjordanensis.

א) בן מכיר בן מנשה; ב) אבי יפתח השופט; ג) מזרע גד; ד) עיר ומחוז בעבר הירדן; י״ג בשופטים ז׳ ג׳ מהר הַגִּלְבֹּעַ, ובמ״א י״ז א׳ קורין השבעים מִתִּשְׁבֵּה גלעד.

Nu 26,29.30.27,1.36,1‖Jos 17,3‖Jud 5,17‖1Ch 2,21.23.7,14.17.

**הַגִּלְעָדִי, לְגִלְעָד**, *patron.* Nu 26,29.

**גִּלְעָד** II Jud 11,1.2.

**גִּלְעָד** III 1Ch 5,14.

**גִּלְעָד** IV *l.* Nu 32,1 ‖ Jud 10,18.*11*,*8*.11,5.7.8.*10*.9.11.12,$4^2$.$5^2$.7‖1R 4,19.17,1‖Jer 22,6.46,11 ‖ Hos 6,8.12,12 ‖ Zach 10,10 ‖ Ps 60,9.108,9‖Cant 4,1‖1Ch 5,9.

**גִּלְעָדָה** Nu 32,39‖1Ch 27,21.

**וְגִלְעָד** 1S 13,7‖Mich 7,14.

**בְּגִלְעָד** Jer 8,22.

**מִגִּלְעָד** Gn 37,25.

**הַגִּלְעָד** Gn 31,21.23.25 ‖ Nu 32,26.29.40‖Dt 2,36.3,10.12.13.15.16.34,1 ‖ Jos 12,2.5.13,25.31.17,$1^2$.5.6.22,9.*13*.*15*.32 ‖ Jud 7,3.10.4.11,29.20,1 ‖ 2S 2,9.17,26 ‖ 2R 10,33.16,29 ‖ Ez 47,18 ‖ Am 1,3.13‖Ob 19‖Cant 6,5‖1Ch 2,22.

**הַגִּלְעָדָה** 2S 24,6.

**וְהַגִּלְעָד** Jos 13,11 ‖ 2R 10,33 ‖ Jer 50,19.

**הַגִּלְגָּלָה** Jos 10,6.*15*.*43* ‖ 2S 19,16.41‖2R 4,38.

**בַּגִּלְגָּל** Jos 4,19.20.5,10.14,6 ‖ 1S 11,15.13,7.15,21.33‖Hos 9,15.12,12.

**לְגִלְגָּל** Jos 12,23.

---

[גִּלֹה] **וְגִלֹה** *l.*

urbs in montanis Judae.

עיר בנחלת יהודה (ע׳ הערה אל פְּלֹנִי).

Jos 15,51.

**מִגִּלֹה** 2S 15,12.

**הַגִּלֹנִי, הַגִּילֹנִי** *gent.* 2S 15,12.23,34.

—גּוֹלָן v. K. גָּלוֹן—

[גָּלִיל] **הַגָּלִיל** *l.*

regio in tribu Naphtalitarum.

שם כולל למחוז בנחלת נפתלי, שישבו בו צידונים ובני עמים שונים, וע״כ נקרא גליל הגוים.

1R 9,11.

**בַּגָּלִיל** Jos 20,7.21,32‖1Ch 6,61.

**הַגָּלִילָה** 2R 15,29.

**גְּלִיל הַגּוֹיִם** Jes 8,23.

---

**גְּלִילוֹת** *l.*

locus in australibus Benjamitarum limitibus.

מקום בדרומה של גבולות בנימן.

Jos 18,17.

[גְּלִילָה] **הַגְּלִילָה** *l.*

LXX Γαλιλαία.

שם מקום, ולהשבעים הוא הגליל.

Ez 47,8.

---

**גַּלִּים** *l.*

oppidum in tribu Benjamin.

עיר בנחלת בנימן מצפון לירושלם. לריה״ל היא עַיִּים ב׳.

Jes 10,30.

**מִגַּלִּים** 1S 25,44.

---

**גָּלְיָת** (al. ־ְי) *m.*

gigas e gente Philistaeorum.

גבור פלשתי שנצחו דוד וימיתהו.

1S 17,4.23.21,10.*22*,*10* ‖ 2S 21,19‖1Ch 20,5.

---

**גִּחוֹן** II, **גִּיחוֹן** 1R 1,33.38‖2Ch 32,30.

**בְּגִחוֹן** 1R 1,45.

**לְגִיחוֹן** 2Ch 33,14.

---

**גֵּחֲזִי, גֵּיחֲזִי** *m.*

famulus Elisae prophetae.

משרת אלישע הנביא.

2R 4,12.*25*.14.27.36.5,20.21.25.8,4.5.

**וְגֵחֲזִי** 2R 4,31.

**לְגֵיחֲזִי** 2R 4,29.

—גְּלֹה v. גִּילֹנִי—

**גִּינַת** *m.*

pater Thibni.

אבי תבני, שחצי העם חפץ להמליכו.

1R 16,21.*22*.

[גֵּישָׁן] **וְגֵישָׁן** *m.*

vir e tribu Judae.

איש מזרע יהודה.

1Ch 2,47.

---

**גִּלְבֹּעַ** *l.*

mons in tribu Isaschar.

הר בנחלת יששכר.

1Ch 10,1.8.

**הַגִּלְבֹּעַ** 1S 31,1.8‖2S 1,6.

**בַּגִּלְבֹּעַ** 1S 28,4‖2S 1,21.21,12.

---

**גִּלְגָּל** I, II *l.*

oppida: inter Hierichuntem et Jordanem; prope Bethel (1S 7,16; 2R; Neh; *fortasse:* Hos. Am).

שני מקומות שונים, האחד בין יריחו והירדן, והשני קרוב לבית אל (הנהו דש״א ז׳ ט״ז, דמ״ב ודנחמיה, ואולי גם דהושע ועמוס) השבעים קורין ביהושע י״ב כ״ג לְגָלִיל.

Jos 5,9.

**הַגִּלְגָּל** Dt 11,30 ‖ Jos 9,6.10,7.9.15,7 ‖ Jud 2,1.3,19 ‖ 1S 10,8.11,14.15.13,4.8.12.15.15,12 ‖ 2R 2,1‖Hos 4,15‖Am 4,4.5,5‖Mich 6,5‖Neh 12,29.

**וְהַגִּלְגָּל** 1S 7,16‖Am 5,5.

**בַּגִּלְעָד** Dt 4,43 ‖ Jos 20,8.21,36 ‖ Jud 10,8.17 ‖ 1R 5,13 ‖ 1Ch 5,16. 6,65.

**לַגִּלְעָד** 1Ch 5,10.

**הַגִּלְעָדִי** *gent.* Jud 10,3.11,1.40. 12,7 ‖ 2S 17,27.19,32 ‖ 1R 2,7 ‖ Esr 2,61 ‖ Neh 7,63.

**גִּלְעָדִים** *pl.* 2R 15,25.

cf. מִצְפֵּה ג׳; (V רָמָה) רָמוֹת ג׳.

**גַּלְעֵד** *l.*

acervus lapidum ubi Jacobus cum Labane foedus icit.

יְגַר שָׂהֲדוּתָא שהשלימו שם יעקב ולבן.

Gn 31,47.48.

—**גַּמָּדִים** Ez 27,11 v. p. 142c—

[גָּמוּל] **לִגְמוּל** *m.*

princeps tribus sacerdotum.

ראש אחד מכ״ד משמרות כהונה.

1Ch 24,17.

**גִּמְזוֹ** *l.*

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה (מזה נחום איש גמזו).

2Ch 28,18.

**גְּמַלִּי** *m.*

Danita.

אבי אחד מתרי הארץ למטה דן.

Nu 13,12.

**גַּמְלִיאֵל** *m.*

phylarcha tribus Manassae.

נשיא למטה מנשה.

Nu 1,10.2,20.7,54.59.10,23.

**גֹּמֶר** I *m.*

I) filius Japheti; II) uxor Hoseae.

א) בן יפת ורעו; ב) אשת הושע.

Gn 10,2.3 ‖ Ez 38,6 ‖ 1Ch 1,5.6.

**גֹּמֶר** II *f.* Hos 1,3.

[גְּמַרְיָה] **וּגְמַרְיָה** *m.*

legatus Zedekiae ad Nebucadnezarem.

איש ששלחו צדקיה אל נבוכדנאצר.

Jer 29,3.

**גְּמַרְיָהוּ** *m.*

filius scribae Saphani.

בן שפן הסופר בימי ירמיה.

Jer 36,10.11.

**וּגְמַרְיָהוּ** Jer 36,12.25.

(ע׳ ,עָ׳ ,מָ׳) v. בֶּן־עֶזְרָא ,בֶּן־עֵדֶן ,בֶּן־הַמֶּלֶךְ

**גְּנֻבַת** *m.*

filius Hadadi.

בן הדד מזרע המלך באדום.

1R 11,20².

**גִּנְּתוֹי** *m.*

sacerdos Esrae coaevus.

מן הכהנים בימי עזרא; בק״ם גִּנְּתוֹן.

Neh 12,4.

**גִּנְּתוֹן** *m.*

sacerdos Nehemiae coaevus.

מן הכהנים שבאו על החתום.

Neh 10,7.

**לְגִנְּתוֹן** Neh 12,16.

[גֹּעָה] **גֹּעָתָה** *l.*

locus prope Hierosolyma.

מקום סמוך לירושלם; השבעים קורין: ונסב סָבִיב בַּאֲבָנִים יְקָרוֹת!

Jer 31,38(39).

**גַּעַל** *m.*

Sichemita, Abimelechi adversarius.

איש שנלחם עם אבימלך בן ירבעל.

Jud 9,26.28.30.31.35.36.37.39. 41.

[גַּעַשׁ] **גָּעַשׁ** *l.*

mons in montanis Ephraim.

מקום שנקראו על שמו ההר והנחלים.

Jos 24,30 ‖ Jud 2,9 ‖ 2S 23,30 ‖ 1Ch 11,32.

**גַּעְתָּם** *m.*

filius Eliphasi.

בן אליפז בכור עשו.

Gn 36,16.

**וְגַעְתָּם** Gn 36,11 ‖ 1Ch 1,36.

**גֵּרָא** I

I) filius Benjamini; II) pater iudicis Ehud; III) pater Simei, adversarii Davidis; IV) nepotes Benjamini.

א) בן בנימין; ב) אבי אהוד השופט; ג) אבי שמעי שקלל את דוד; ד) מבני בלע.

Gn 46,21.

**גֵּרָא** II Jud 3,15.

**גֵּרָא** III 2S 16,5.19,17.19 ‖ 1R 2,8.

**גֵּרָא** IV] **וְגֵרָא** 1Ch 8,3.5.7.

**גָּרֵב** I *m.*

I) heros Davidis; II) collis in vicinia Hierosolymorum.

א) מגבורי דוד; ב) גבעה אצל ירושלם.

2S 23,38 ‖ 1Ch 11,40.

**גָּרֵב** II *l.* Jer 31,38(39).

[גִּרְגָּשִׁי] **הַגִּרְגָּשִׁי**

populus Canaaniticus.

מז׳ האומות שישבו לפנים בארץ כנען.

Gn 10,16.15,21 ‖ Jos 3,10 ‖ 1Ch 1, 14.

**וְהַגִּרְגָּשִׁי** Dt 7,1 ‖ Jos 24,11 ‖ Neh 9,8.

—**גֵּרוּת כִּמְהָם** Jer 41,17 LXX—

**גִּרְזִי** K. v. **גֶּזֶר**.

**גְּרִזִּים** *l.*

mons in montanis Ephraim.

הר בנחלת אפרים, שנתנו עליו את הברכה.

Dt 11,29.27,12 ‖ Jos 8,33 ‖ Jud 9,7.

[גֶּרֶם?] **הַגַּרְמִי** *m.* vel *gent.*

vir Judaeus; *al.* nom. loci.

להשבעים שם אדם, ולת״י על שם מקום.

1Ch 4,19.

**גֹּרֶן הָאָטָד** *l.*

locus transjordanus.

שֵׁם מקום שהספידו שם את יעקב.

Gn 50,10.

**בְּגֹרֶן הָאָטָד** Gn 50,11.

——— cf. אָבֵל מִצְרַיִם ———

15,19.22.18,2.21,19 ‖ 1Ch 13,13. 20,5.

הַגִּתִּים *pl.* 2S 15,18.

—cf. מוֹרֶשֶׁת גַּת—

הַגִּתִּית v. p. 149a.

**[גַּת־חֵפֶר] גִּתָּה חֵפֶר** *l.*

oppidum Sebulonitarum.

עיר בנחלת זבולן, מולדת יונה הנביא.

Jos 19,13.

מִגַּת הַחֵפֶר (al. חַ) 2R 14,25.

—cf. חֵפֶר II—

**גַּת רִמּוֹן** I *l.*

I) oppidum Manassitarum (= בִּלְעָם); II) opp. Danitarum.

א) במערב מנשה (בדה״א ו׳ נ״ה בִּלְעָם); ב) בנחלת דן; שתיהן נִתְּנוּ ללוים.

Jos 21,25.

גַּת־רִמּוֹן II Jos 21,24 ‖ 1Ch 6, 54.

וְגַת־רִמּוֹן Jos 19,45.

—cf. רִמּוֹן—

**[גִּתַּיִם] גִּתָּיִם** *l.*

oppidum Benjaminitarum.

עיר בנחלת בנימן.

Neh 11,33.

[תָּ גִּתַּיְמָה 2S 4,3.

**[גֶּתֶר] וְגֶתֶר** *m.*

filius Aram.

אחד מבני ארם, ובדה״י בן שם.

Gn 10,23 ‖ 1Ch 1,17.

# ד

**דֹּאֵג, דּוֹאֵג, דּוֹיֵג** K. *m.*

Idumaeus, Sauli comes.

אביר הרֹעים אשר לשאול.

1S 21,8.22,9.18.22 ‖ Ps 52,2.

לְדוֹיֵג K., לְדוֹאֵג Q. 1S 22,18.

**דֹּאר (2), דּוֹר** *l.*

urbs in tribu Manassae.

עיר כנענית בנחלת מנשה.

מִגְשׁוֹר 2S 14,32.

הַגְּשׁוּרִי *gent.* Dt 3,14 ‖ Jos 12,5. 13,11.13.

[גְּשׁוּר II] הַגְּשׁוּרִי Jos 13,2 ‖ 1S 27,8.

**[גֶּשֶׁם] m. [גַּשְׁמוּ], וְגֶשֶׁם**

Arabs, Nehemiae coaevus.

איש ערבי, אחד מצוררי עולי הגולה.

Neh 2,19.6,2.

וּלְגֶשֶׁם Neh 6,1.

[גַּשְׁמוּ] וְגַשְׁמוּ Neh 6,6.

**גֹּשֶׁן** I *l.*

I) Aegypti regio; II) urbs cum regione vicina in montanis Judae.

א) במצרים; ב) עיר ומדינה בהרי יהודה.

Gn 45,10.46,28.34.47,1.4.6.27. 50,8 ‖ Ex 8,18.9,26.

גֹּשְׁנָה Gn 46,28.29.

גֹּשֶׁן II Jos 10,41.

וְגֹשֶׁן Jos 15,51.

הַגֹּשֶׁן Jos 11,16.

**[גִּשְׁפָּא] m. וְגִשְׁפָּא**

praefectus Nethinaeorum.

פקיד על הנתינים בימי נחמיה.

Neh 11,21.

**גַּת, גָּת** *l.*

urbs Philistaeorum.

עיר בארץ פלשתים (הַגִּתִּית דתהלים הובא בח״א, והשבעים קורין הַגִּתּוֹת).

1S 5,8.7,14.17,52.21,11.13.27,2. 4.11 ‖ 1R 2,39.41 ‖ 2R 12,18 ‖ Am 6,2 ‖ 1Ch 7,21.8,13.18,1 ‖ 2Ch 11, 8.26,6.

גַּתָּה (al. תָּ) 1R 2,40.

בְּגַת, בְּגָת Jos 11,22 ‖ 1S 27,3 ‖ 2S 1,20.21,20.22 ‖ 1R 2,39 ‖ Mich 1,10 ‖ Ps 56,1 ‖ 1Ch 20,6.8.

לְגַת 1S 6,17.

מִגַּת, מִגָּת 1S 17,4.23 ‖ 2S 15,18 ‖ 1R 2,40.

הַגִּתִּי *gent.* Jos 13,3 ‖ 2S 2,10.*11*.

**גֹּרֶן כִּידֹן** *l.*

locus in tribu Judae.

מקום ביהודה, הוא גֹּרֶן נָכוֹן ופרץ עזה (אולי נָכוֹן דש״א כ״ג כ״ג וכ״ו ד׳ שֵׁם מקום).

1Ch 13,9.

גֹּרֶן נָכוֹן 1S 6,6.

—cf. פֶּרֶץ עֻזָּה—

**גְּרָר** *l.*

urbs Philistaeorum.

עיר במערבה של ארץ פלשתים.

Gn 20,2.26,17.20 ‖ 2Ch 14,13.

גְּרָרָה Gn 10,19.26,1.

בִּגְרָר Gn 20,1.26,6.

לִגְרָר 2Ch 14,12.

מִגְּרָר Gn 26,26.

**גֵּרְשֹׁם, גֵּרְשׁוֹם**

I) filius Mosis; II) Esrae coaevus; III) filius Levi (= גֵּרְשׁוֹן).

א) בן משה (בשופטים בנו״ן תלויה מפני כבודו של מרע״ה); ב) מבני פינחס, בימי עזרא; ג) בן לוי בן ישראל, הוא גֵּרְשׁוֹן.

Ex 2,22.18,3 ‖ 2S 18,30 ‖ 1Ch 23, 15.16.26,24.

גֵּרְשֹׁם II Esr 8,2.

[גֵּרְשׁוֹן] III, גֵּרְשֹׁם, גֵּרְשׁוֹם 1Ch 6,1.2.28.47.56.15,7.

לְגֵרְשׁוֹם 1Ch 6,5.

גֵּרְשׁוֹן Gn 46,11 ‖ Ex 6,16.17 ‖ Nu 3,17.18.25.4,22.38.41.7,7.10, 17 ‖ Jos 21,6.27 ‖ 1Ch 5,27.

לְגֵרְשׁוֹן Nu 3,21.26,57 ‖ 1Ch 23,6.

הַגֵּרְשֻׁנִּי Nu 3,21.*23.4,24*.4,27.28. 26,57 ‖ Jos 21,33 ‖ 1Ch 26,21[2].29, 8 ‖ 2Ch 29,12.

לַגֵּרְשֻׁנִּי Nu 3,24 ‖ 1Ch 23,7.

**גְּשׁוּר** I *l.*

I) regio Syriae; II) regio Palaestinae australis.

א) במלכות ארם; ב) בדרום א״י.

Jos 13,13 ‖ 2S 3,3.13,37.38 ‖ 1Ch 2,23 ‖ 2Ch 3,2.

גְּשׁוּרָה 2S 14,23.

בִּגְשׁוּר 2S 15,8.

Jos 11,2. 12,23.17,11 ‖ Jud 1,27 ‖ 1R 4,11 ‖ 1Ch 7,29.

——cf. עֵין־דֹּר——

**דְּבוֹרָה I, דְּבֹרָה (2) f.**

I) prophetissa; II) nutrix Rebeccae.

א) הנביאה והשופטת; ב) מינקת רבקה.

Jud 4,5.9.10.14.5,1.7.12.15.

**וּדְבוֹרָה** Jud 4,4.

**דְּבֹרָה** II Gn 35,8.

**דְּבִיר I, [דְּבִר] m.**

I) rex Eglonis; II) duo oppida in tribu Judae.

א) שֵׁם מלך עגלון; ב) שתי עָרים בנחלת יהודה; האי דיהושע ט״ו ז׳ בגבול צפון (כלם חסרים).

Jos 10,3.

**דְּבִר** II *l.* Jos 11,21. 12,13. 15, 15$^{2}$.49.21,15 ‖ Jud 1,11$^{2}$ ‖ 1Ch 6, 43.

**דְּבִרָה** Jos 10,38.15,7.

**לִדְבִר** (al. = לוֹ־דְבָר) Jos 13,26.

**לִדְבִרָה** Jos 10,39.

——cf. קִרְיַת־סַנָּה, קִ־סֵפֶר——

**[דִּבְלָה] דִּבְלָתָה *l.***

locus in Palaestina septentrionali.

מקום בצפון א״י אצל חֲמָת, וכמו דִּבְלָתָה.

Ez 6,14.

——cf. רִבְלָה——

**[דִּבְלַיִם] דִּבְלָיִם *m.***

socer Hoseae prophetae.

אבי גֹמֶר, שלקחה הושע בדבר י״י.

Hos 1,3.

—עַלְמוֹן ד׳, בֵּית ד׳ v. דִּבְלָתַיִם—

דְּבִיר v. דְּבִר; לוֹ־דְבָר v. דְּבָר.

**דִּבְרִי *m.***

vir Danita.

שם אבי אמו של נוקב השם ומקללו.

Lev 24,11.

**דָּבְרַת *l.***

oppidum tribus Isaschar.

עיר בנחלת יששכר, שנתנה ללוים.

Jos 21,28 ‖ 1Ch 6,57.

**הַדָּבְרַת** Jos 19,12.

**[דַּבֶּשֶׁת] *l.* בְּדַבָּשֶׁת**

oppidum Sebulonitarum.

עיר בנחלת זבולן.

Jos 19,11.

**דָּגוֹן**

idolum Philistaeorum.

שם אליל פלשתים.

1S 5,2$^{2}$.3.4. 3.4$^{2}$.5$^{3}$.7 ‖ 1Ch 10,10.

**לְדָגוֹן** Jud 16,23.

——דּוֹדוֹ v. דֹּדַי, דֹּדוֹ——

**I [דְּדָן] m. וּדְדָן**

I) unus e posteris Hami, II) nepos Abrahami e Ketura.

א) מזרע כוש בן חם; ב) מזרע אברהם וקטורה. (וי״ג ביחזקאל כ״ז ט״ו רְדָן).

Gn 10,7 ‖ 1Ch 1,9.

**דְּדָן** II Gn 25,3$^{2}$ ‖ Jer 25,23.49,8 ‖ Ez 27,15.20.

**וּדְדָן** Ez 38,13 ‖ 1Ch 1,32.

**[דְּדָנֶה] וּדְדָנֶה** Ez 25,13.

**דְּדָנִים** *pl.* Jes 21,13.

**[דֹּדָנִים] *pop.* וְדֹדָנִים**

posteri Javani.

מבני יון; השמרוני והשבעים קורין וְרֹדָנִים (יושבי רהאָדָאָם) כבד״ה.

Gn 10,4.

**[רוֹדָנִים] וְרוֹדָנִים** 1Ch 1,7.

**דֶּהָוֵא K., דֶּהָיֵא Q. *gent.***

nomen populi (Dahistani?).

שֵׁם אומה, וי״ג דְּהוּא = דִּי הוּא, כלומר בני שושן, הוא בני עילם.

Esr 4,9.

——דֹּאֵג v. דּוֹאֵג——

**דָּוִיד, דָּוִד *m.***

*(plene: 1R 3,14.11,4; Ez 34,23; Hos; Am; Zach; Cant; Esr; Neh; Ch.)*

rex secundus Israelitarum.

בן ישי, מלך ישראל ונעים זמירות. השבעים קורין בש״ב י״ט מ״ד בְּכוֹר ת׳ בְּדָוִד, ובדהי״ב כ״ה דָּוִיד ת׳ יְהוּדָה. ע׳ הערה אל נב.

1S 16,13. 19. 20. 21. 22. 23. 17,20. 22.23.26.29.31.32.34.39.18,18.33. 37.18,17.21.26,25. 37.38.39$^{2}$. 41. 42.43.44.43.45.48$^{2}$.49. 50$^{2}$. 51. 54. 55.57.58.18,1.5.6. 9.11.12. 14. 16. 20.22.23$^{2}$.24.25.26.27$^{2}$.28.29$^{2}$.30 ‖ 1S 19,1.5. 20,33. 7.8.11.12. 14.20. 15. 19. 20,1. 3. 4. 11. 12.5.10.6.12. 15. 16$^{2}$. 17. 24. 25. 27. 28.34.35.41. 21,2$^{2}$. 3. 9. 5. 6. 10. 11. 12. 13. 22,1. 3.4.5$^{2}$.6.17.20.22.23,2. 30,8. 2.3.4. 5$^{2}$.6.7.8.9.10.12.13$^{2}$. 14. 15. 16. 18. 19.26,1.25.26$^{2}$. 28. 24,1. 2. 3. 26,2. 5$^{2}$.6.8.9$^{2}$.10$^{2}$.17$^{2}$.24,18.23. 25,1. 4. 5$^{2}$.9$^{2}$.10$^{2}$.12. 13$^{3}$. 14.20.22, 23$^{2}$. 32. 35.39$^{2}$.40$^{2}$.42.43.44. 26,4. 5$^{2}$.6. 22. 7.8.9.10.12. 13. 14. 15. 17$^{3}$. 21. 25$^{2}$. 27,1.2. 3$^{2}$. 4. 5. 28,2. 29,8.7. 8. 9.10. 11$^{2}$.28,1.2.29,6.29,3.5.6.9.11.30,1. 3.4.5.6.7$^{2}$. 9. 10. 11. 13. 15. 17. 18$^{2}$. 19.20$^{2}$.21$^{4}$.22.23.26.31 ‖ 2S 1,1.2. 3.9,7.15,33. 4. 14. 16. 5. 13. 11. 15. 17.2,1.5,19.23.1.2.3.4.5.3,14.11,4. 10.11.13.15.17.30.31.3,1.6.5.8.10. 12.17. 18$^{2}$. 19. 20$^{2}$. 21$^{2}$. 22$^{2}$. 26. 28. 31$^{2}$.35$^{2}$.4,8.9.12. 5,1.3$^{2}$. 4.6.7.8$^{2}$.9$^{2}$. 10.11.12.13.17$^{3}$.19.20$^{2}$. 21.25. 6,1. 2.9.10$^{2}$.12$^{2}$.16. 17$^{2}$. 18. 20$^{2}$. 21. 7,5. 17.18.20.26. 8,1$^{2}$.3. 4$^{2}$. 5. 6$^{2}$. 7. 8. 9. 10.11.13.14.15$^{2}$.18. 9,1.2. 5. 6$^{2}$. 10, 2$^{3}$.3$^{2}$.4.7.17.18. 11,1.2.3.6$^{2}$.7.8. 10. 12.11.13.14.17.23.25. 27$^{2}$. 12,1. 5. 7.13.13. 16$^{2}$. 18. 19$^{3}$. 20. 24. 27. 29. 30.31.13,1$^{2}$. 3. 32. 7.21. 30. 39. 15, 12.13.14.22.31. 32. 37. 16,5.6$^{2}$. 10. 11.20,6.13.16. 17,1. 17.21$^{2}$. 22. 27. 18,1.2.7.9. 19,12.17. 23. 42. 20,2.3. 21,1$^{2}$.3.7.12.15$^{2}$. 16. 17. 21. 22. 22, 1.23,1$^{2}$.9.13.15.16.23. 24,1.10$^{2}$.17. 11$^{2}$.12.13.18.14.19.21. 22. 24.25 ‖ 1R 1,1.11.13.28.31. 32. 37. 38. 43. 47.2,1.10.11.12.24.26.32.45.3,3.6. 7.14.5,17.19.6,12.7,51.8,15.17.18. 20.24.25,26. 9,4.5. 11,4. 12. 13. 34. 15.21. 24. 32. 38. 39. 12,16. 19. 20. 26.13,2. 14,8$^{2}$. 15,3.4.5 ‖ 2R 8,19. 11,10.17,21.18,3.19,34.20,6. 20,5. 21,7.22,2 ‖ Jes 7,2.13.9,6.16,5.22, 22.29,1. 37,35.38,5.55,3 ‖ Jer 17, 25.22,2.30.36,30. 21,12.29,16. 30, 9.33,21.22 ‖ Ez 34,23.24. 37,24 ‖ Hos 3,5 ‖ Am 9,11 ‖ Zach 12,7.8.

10.12.13,1 || Ps 52,2. 54,2. 72,20. 89,21.122,5.132,10.144,10 || Prv 1,1 || Cant 4,4 || Ruth 4,17.22 || Eccl 1,1 || Esr 3,10.8,2.20 || Neh 3, 16.12,24.36.37.45.46 || 1Ch 2,15. 3,1.9.31.6,16.7,2.9,22. 11,1.3$^2$.4.5. 6.7.9.13.15.17.18$^2$.25.12,1.8(9). 17(18).18(19)$^2$.19(20). 21(22). 22 (23). 23(24). 31(32). 38(39$^2$). 39 (40).13,1.2.5.*15,3*.6.12.13.14,1.2. 3$^2$.8$^3$.10.11$^2$.12.14.16.17.15,1.2.4. 11.16.25.27.29.16,1.2.7.43.17,1$^2$. 2.4.15.16.18.24.18,1.3.4$^2$.5.6.7.8. 9.10.11.13.14.17.19,2$^3$.3.4.6.8.17. 18.19.20,2$^2$.3$^2$.7.8.21,1.2.5.8.*17*.9. 10.11.13.16$^2$.18.19.21$^2$.22.23.24. 25.26.28.30.22,1.2.3.5$^2$.7.17.23,6. 25.27.24,3.31.25,1.26,26.31.32. 27,18.23.24.31.32.28,1.2.11.20. 29,1.9.10$^2$.20.22.23.24.29 || 2Ch 1, 1.4$^2$.8.9.2,2.6.13.16.3,1.5,1.6,4.7. 8.10.15.*16*.42.7,6$^2$.17.8,11.14$^2$.10, 16.19.11,17.18.13,6.8.17,3.21,7. 12.23,3.9.18$^2$.29,21.25.26.27.30. 30,26.32,33.33,7.34,2.3.35,3.4.15.

**וְדָוִיד, וְדָוִד** (Ch) 1S 17,12.14. 15.18,3.7.10.19,9.10.18.22.20,39. 41.21,12.*29,5*.23,15.24.26.24,4. 23.25,21.26,3.29,2 || 2S 1,1.3,1.26. 6,5.14$^2$.15.11,1.15,30.31.16,1.17, 24.18,24.23,14 || Jer 33,26 || Ez 37, 25 || 1Ch 11,16.13,8.15,27.20,1. 23,1.29,26.

**בְּדָוִיד, בְּדָוִד** (Ch) 1S 17,28.18, 11.19,1.4$^2$.10.27,12 || 2S 10,6.19, 44.20,1.21 || 1R 8,16.13,16 || Ps 78, 70 || 2Ch 6,6.10,16.

**כְּדָוִיד, כְּדָוִד** (Am; Zach; Ch) 1S 22,14 || 1R 11,6.33.15,11 || 2R 14,3.16,2 || Am 6,5 || Zach 12,8 || 2Ch 28,1.

**לְדָוִיד, לְדָוִד** (1R 11,36; Ch) 1S 17,17.18,4.8.19.25.26.19,2.7.11. 20,42.22,21.23,1.25.25,8.28,17. 30,6 || 2S 2,4.*11,10*.3,2.5.9.5,6.11, 13.6,8.8,2.6.14.10,5.17.*21,11*.11. 5.18.22.12,15.16,23.17,16.29.20, 11.26.22,51.23,8 || 1R 1,8.2,44.5, 15.21.8,66.11,36.38 || Jer 13,13. 22,4,23,5.33,15.17 || Ps 3,1.*15,1*. *23,1*.*29,1*.*63,1*.*141,1*.*143,1*.4,1.5, 1.6,1.7,1.8,1.9,1.11,1.*14,1*.12,1. 13,1.*19,1*.*20,1*.*21,1*.*31,1*.*41,1*.*51,1*.*64,1*.*140,1*,16,1.17,1.*86,1*.18,1. *36,1*.51.22,1.24,1.*101,1*.*110,1*.25, 1.*26,1*.*28,1*.*34,1*.*35,1*.*37,1*.*103,1*. *138,1*.*142,1*.30,1.32,1.38,1.39,1. 40,1.*109,1*.*139,1*.52,1.53,1.54,1. *55,1*.56,1.57,1.*58,1*.*59,1*.60,1.61, 1.62,1.65,1.68,1.69,1.70,1.89,4. 36.50.108,1.122,1.*124,1*.*131,1*. *133,1*.132,1.11.17.142,1.145,1 || 1Ch 10,14.11,5.10.*11*.12,16(17). 13,11.17,7.18,2.6$^2$.13.19,5.17.21, 18.21.22,4(3) || 2Ch 2,11.3,1.6,17. 7,10.18.13,5.21,7.

**וּלְדָוִד** 1R 2,23.

---

**דּוֹדוֹ** I, [דּוֹדִי] *m.*

I) avus Tholae iudicis; II) pater herois Davidis; III) item.

א) אבי זקנו של תולע השופט; ב וג) אבות לגבורי דוד; להשבעים בדהי״א י״א כ״ו דּוֹדִי.

Jud 10,1.

**דּוֹדוֹ** II, **דֹּדוֹ** Q., **דּוֹדַי** K. 2S 23,9 || 1Ch 11,12.27,4.

**דּוֹדוֹ, דֹּדוֹ** III 2S 23,24 || 1Ch 11, 26.

---

**דּוֹדָוָהוּ** *m.*

pater Elieseri prophetae.

אבי אליעזר הנביא בימי יהושפט.

2Ch 20,37.

—דּאַג v. דּוֹיֵג; דּוֹדוֹ v. דּוֹדַי—

דָּוִד v. דָּוִיד

**דּוּמָה** I [**וְדוּמָה** *m.*

I) filius Ismaelis, II) i. q. Idumaea.

א) מבני ישמעאל; ב) תאר לאדום. ביהושע ט״ו נ״ב הנוסחא הנכונה וְרוּמָה ולא וְדוּמָה.

Gn 25,14 || 1Ch 1,30.

**דּוּמָה** II *l.* Jes 21,11.

—דּאר v. דּוֹר; דֻּמּ׳ v. דּוּמֶשֶׂק—

---

**דּוּרָא** *l.*

locus in Babylonia.

שם מקום או עיר בארץ אשור.

Dan 3,1.

---

**דִּי זָהָב** *l.* [**וְדִי זָהָב**

locus in deserto Sinaitico.

שֵׁם מקום במדבר קרוב לְהר סיני.

Dt 1,1.

---

**דִּיבֹן** I *l.* (גָּד), **דִּיבוֹן**

I) opp. Moabitarum a Gaditis restitutum; II) opp. in tribu Judae.

א) עיר מואב שבנוה בני גד; ב) בנחלת יהודה.

Nu 21,30.32,34 || Jos 13,9.17 || Jer 48,18.22.

**וְדִיבֹן** Nu 32,3 || Jes 15,2.

**בְּדִיבֹן גָּד** Nu 33,45.

**מִדִּיבֹן גָּד** Nu 33,46.

**דִּיבֹן** II [**וּבְדִיבֹן** Neh 11,25.

—cf. דִּימוֹן, דִּימוֹנָה—

**דִּימוֹן** *l.*

i. q. דִּיבֹן I; דִּימוֹנָה i. q. דִּיבֹן II.

היא דיבן א׳, ודימונה היא דיבן ב׳.

Jes 15,9$^2$.

**דִּימוֹנָה** [**וְדִימוֹנָה** Jos 15,22.

---

**דִּינָה** *f.*

filia Jacobi.

בת יעקב מן לאה.

Gn 30,21.34,1.5.13.25.26.46,15.

**בְּדִינָה** Gn 34,3.

---

**דִּינָיֵא** [**דִּינָי** *pl. gent.*

populus quidam.

עַם אשורי שישב בשמרון; י״ב דִּינָיֵא.

Esr 4,9.

---

**רִיפַת, דִּיפַת** *m.* [**וְדִיפַת**

nepos Japheti.

בן גמר בן יפת, להשבעים תרומי וְרִיפַת.

1Ch 1,6.

**וְרִיפַת** [**רִיפַת** Gn 10,3.

לְמִדָּן Jud 20,1.
הַדָּנִי *gent.* Jud 13,2.*18,11*.18,1.30‖1Ch 12,35(36).

——וְדָן Ez 27,29 v. lit. ו——

**דָּן יַעַן] *l.* (al. דָּ) דָּנָה יַעַן**

urbs tribus Dan.

לרש״י יען שבנחלת דן, וי״נ: ויבאו דנה וְעִיּן וַיָּסֹבּוּ וג׳ (ע׳ מ״א ט״ו כ׳).

2S 24,6.

——דָּנִיֵּאל v. דָּנִאֵל——

**דַּנָּה] *l.* וְדַנָּה**

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,49.

---

**דִּנְהָבָה *l.***

oppidum Idumaeorum.

עיר בארץ אדום.

Gn 36,32‖1Ch 1,43.

---

**דָּנִיֵּאל I *m.***

I) filius Davidis; II) Levita coaevus Esrae; III) propheta.

א) בן דוד; ב) לוי מעולי הגולה; ג) הנביא (לד״ק הכתיב דָּנִאֵל, מִדָּנִאֵל?).

1Ch 3,1.

דָּנִיֵּאל II Esr 8,2‖Neh 10,7.
דָּנִיֵּאל III, דָּנִאֵל K. (Ez) Ez 14,14.20 ‖ Dan 1,6.8.9.11².21.2,13.14.17.18.19.20.*5,17.7,2*.24.27.4,5.*16*.5,12.13².*6,14*.6,3.4.15.21.22.24.25.27.7,1.15.28.8,1.15.27.9,2.22.10,2.7.*12,5*.11.12.12,4.9.
וְדָנִיֵּאל Dan 1,17. 2,16.49².6,11.29.
בְּדָנִיֵּאל Dan 5,12.6,18.
כְּדָנִיֵּאל Dan 1,19.
לְדָנִיֵּאל Dan 1,7.10. 2,15.19.25.26.*5,13.6,17.21*.47.48.5,29.6,5.6.12.17.21.28.10,1.
וּלְדָנִיֵּאל Dan 2,46.6,24.
מִדָּנִיֵּאל Q. ,מִדָּנִאֵל K. Ez 28,3.

---

**רְעוּאֵל, דְּעוּאֵל (2,14) *m.***

pater phylarchae Danitarum.

אבי נְשִׂיא גד; לד״ק שמו דְּעוּאֵל, ומזה החלוף.

Nu 1,14.*7,42.47.10,20*.2,14.

---

**דַּרְמֶ׳, דּוּמֶ׳] מֶ, דַּמֶּשֶׂק *l.***

urbs nobilissima Syriae.

מטרפולין של ארם; טעם דמשק אליעזר כמו אליעזר איש דמשק (הדמשקי); ע׳ דֶּמֶשֶׁק דף קס״ה.

Gn 15,2 ‖ 1R 11,24.19,15 ‖ 2R 5,12.8,7.9.14,28.16,9 ‖ Jes 7,8².8,4.17,1²‖Jer 49,24.27‖Ez 27,18.47,16.17.18.48,1 ‖ Am 1,3.5 ‖ Cant 7,5.

דּוּמֶּשֶׂק 2R 16,13.
וְדַמֶּשֶׂק Zach 9,1.
בְּדַמָּשֶׂק, בְּדַמֶּשֶׂק 1R 11,24.15,18.20,34‖2R 16,10.
(וּבְדַמֶּשֶׂק =) (al. שֶׁ) וּבִדְמֶשֶׁק Am 3,12.
כְּדַמֶּשֶׂק Jes 10,9.
לְדַמָּשֶׂק, לְדַמֶּשֶׂק Gn 14,15 ‖ Jer 49,23‖Am 5,27.
מִדַּמֶּשֶׂק, מִדַּמָּשֶׂק 2R 16,11².12‖Jes 17,3.
דַּרְמֶשֶׂק, דַּרְמָשֶׂק 2Ch 24,23.28,5.23.
בְּדַרְמֶשֶׂק 2Ch 16,2.

——אֲרָם v. אֲרַם דַּמֶּ׳, דַּרְמֶ׳——

**דָּן (מַחֲנֵה־) *m.-l.***

filius Jacobi et tribus eius; opp. in radicibus Libani.

בן יעקב מבלהה ושבטו, ושם עיר בצפון א״י, לַיִשׁ ולֶשֶׁם לפנים. וְדָן דיחו׳ כ״ז י״ט ו׳ שרשית.

Gn 14,14.30,6.35,25.46,23.49,16.17‖Ex 1,4.31,6.*38,23*.35,34‖Lev 24,11 ‖ Nu 1,38.39.2,25².31.7,66.10,25.13,12.26,42².34,22‖Dt 27,13.33,22.34,1 ‖ Jos 19,40.47⁴.48.21,5.23 ‖ Jud 1,34.13,25.18,2.12.16.22.23.25.26.29².30 ‖ 1R 12,30.15,20 ‖ Ez 48,1.2.32 ‖ Am 8,14 ‖ 1Ch 2,2.21,2‖2Ch 2,13.16,4.30,5.

וְדָן Jud 5,17.
בְּדָן 1R 12,29‖2R 10,29.
לְדָן Nu 1,12‖1Ch 27,22.
וּלְדָן Dt 33,22.
מִדָּן 1S 3,20 ‖ 2S 3,10. 17,11.*24,2.15*‖1R 5,5‖Jer 4,15.8,16.

---

**דִּישׁוֹן, דִּשֹׁן I, II *m.***

filius et nepos Seiri.

בן עשו ונכדו (דִּישׁוֹן ודִישָׁן מתחלפים).

Gn 36,25.30‖1Ch 1,41.42.

וְדִשׁוֹן, וְדִישֹׁן Gn 36,21 ‖ 1Ch 1,38.
דִּישָׁן Gn 36,26.28.30.
וְדִישָׁן Gn 36,21‖1Ch 1,38.

---

**דְּלָיָה I *m.***

I, II) Nehemiae aequales; III) ex posteris Davidis et Serubabelis.

א) מעולי הגולה שלא ידעו אם מישראל הם ב) אבי שמעיה נביא שקר; ג) מזרע זְרֻבָּבֶל.

Esr 2,60‖Neh 7,62.

דְּלָיָה II Neh 6,10.
דְּלָיָה III] וּדְלָיָה 1Ch 3,24.

---

**דְּלָיָהוּ I] וּדְלָיָהוּ**

I) nobilis Jeremiae coaevus; II) sacerdos.

א) שר בימי יהויקים; ב) מכ״ד משמרות כהונה.

Jer 36,12.25.

דְּלָיָהוּ II] לִדְלָיָהוּ 1Ch 24,18.

---

**דְּלִילָה *f.***

mulier a Simsone amata.

אהובת שמשון שמסרה אותו ביד פלשתים.

Jud 16,4.6.*10.13*.12.18.

---

**דִּלְעָן] וְדִלְעָן *l.***

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,38.

---

**דַּלְפוֹן *m.***

filius Hamani.

השני מעשרת בני המן שנתלו.

Esth 9,7.

---

**דִּמְנָה *l.***

oppidum Sebulonitarum.

עיר בנחלת זבולן; י״ג רִמּוֹנָה (ע׳ י״ט י״ג).

Jos 21,35.

**דָּפְקָה]** *l.* **בְּדָפְקָה**
statio Israelitarum in deserto.
אחת מתחנות ב״י במדבר.
Nu 33,12.

**מִדָּפְקָה** Nu 33,13.

**דִּקְלָה** *m.*
filius Joktani (*al.* nom. loci).
מבני יקטן (לרד״ק שם מקום?).
Gn 10,27 ‖ 1Ch 1,21.

**(בֶּן)־דֶּקֶר** *m.*
unus ex praefectis Salomonis.
אחד מי״ב נציבי שלמה; לרד״ק בן מן השם.
1R 4,9.

**דַּרְדַּע]** *m.* **וְדַרְדַּע**
homo sapiens e posteris Judae.
איש חכם מבני זרח בן יהודה.
1R 5,11.

**וְדָרַע** 1Ch 2,6. **[?דָּרַע**

**דָּרְיָוֶשׁ** I, II *m.*
duo reges Persarum I) Darius Hystaspis; II) D. Codomannus (Neh 12,22).
שני מלכי פרס האחד בן היסטאספעס, והשני (נחמיה י״ב כ״ב) מכנה קאָדאָמאננוס.
Dan 6,2.7.10.26.29 ‖ Esr 4,5.24.5, 6.6,1.12.13.15 ‖ Neh 12,22.

**וְדָרְיָוֶשׁ** Dan 6,1 ‖ Esr 6,14.

**לְדָרְיָוֶשׁ** (al. Zach 7,1 דָ) Hag 1, 1.*15*.2,10 ‖ Zach 1,1.*7*.7,1 ‖ Dan 9, 1.11,1 ‖ Esr 5,5.7.

—דַּרְדַּע v. דָּרַע; דַּמֶ׳ v. דַּרְמֶשֶׂק—

**דַּרְקוֹן** *m.*
e posteris „servorum Solom.“.
מבני עבדי שלמה שעלו מן הגולה.
Esr 2,56 ‖ Neh 7,58.

**דָּתָן** *m.*
Rubenita, cum Koracho contra Mosem coniuratus.
מבני ראובן שהצו על משה ואהרן.
Nu 16,24.25.27.26,9 ‖ Ps 106,17.

**וְדָתָן** Nu 16,1.27.26,9.

**לְדָתַן** Nu 26,12 ‖ Dt 11,6.

**דֹּתַיִן = דֹּתָן]** *l.* **בְּדֹתָן**
locus quidam in Samaria.
שם מקום בצפון ארץ שמרון.
Gn 37,17 ‖ 2R 6,13.

**דֹּתַיְנָה** Gn 37,17.

# ה

[שמות עם ה׳ הידיעה יְבֻקשו בעיקר השם]

**וָהֵב** v. **הֵב**.

**הֶבֶל, הָבֶל** *m.*
filius secundus Adami.
בן שני לאדם, נהרג ע״י קין אחיו.
Gn 4,2².4.8².9.25.

**וְהֶבֶל** Gn 4,4.

**הֵגֵא** (al. **גֶ**) *m.*
eunuchus in aula Xerxis.
מסריסי המלך אחשורוש, שומר הנשים.
Esth 2,3.

**הֵגַי, הֵגַי** Esth 2,8².15.

**הָגָר** *f.*
pelex Abrahami, mater Ismaelis.
פילגש אברהם (ע״ש שברחה ܗܓܪ).
Gn 16,1.3.4.8.15².16.21,9.14.17². 25,12.

**הַהַגְרִי** *gent.* 1Ch 27,31.

**וְהַגְרִים** *pl.* Ps 83,7.

**הַהַגְרִיאִים, הַהַגְרָאִים** 1Ch 5,10. 19 ‖ 2Ch 5,20.

**הַגְרִי** *m.* (al. *gent.*)
pater herois Davidis.
אבי אחד מגבורי דוד, ובש״ב כ״ג ל״ו הַגָּדִי.
1Ch 11,38.

**הֲדַד, —דָ, הֲדַד** (Gn 36,39), **אֲדַד** (1R 11,17) *m.*
nonnulli reges Idumaeorum.
שם מלכי אדום שונים (מפני חלוף הדומות נקרא גם הֲדַר, ולהפך, בנוסחאות כ״י ובתרגום השבעים).
Gn 36,35.36.39 ‖ 1R 11,14.17.19. 21.25.15,18.20.20,1.3.*5*.9.10.16. 17.20.26.30.32.33² ‖ 2R 6,24.8,7. 9.13,3.24.25 ‖ Jer 49,27 ‖ Am 1,4 ‖ 1Ch 1,46.47.*51*.50 ‖ 2Ch 16,2.4.

**וַהֲדַד** 1R 11,17.21.

**הֲדַדְ׳, עֶ, הֲדַדְעֶזֶר** (Ch) *m.*
rex Syriae, aequalis Davidis.
מלך ארם צובה, בקצת ספרים גם הנהו דש״ב י׳ ט״ז וי״ט ברי״ש, ובקצתם גם הנהו דדה״י בדלי״ת (בקי״ם תרין מלין).
2S 8,3.7.8.9.10.12.10,16².19 ‖ 1R 11,23 ‖ 1Ch 18,3.7.8.9.10.19,16. 19.

**בַּהֲדַדְעֶזֶר, בַּהֲדַדְעֶזֶר** (Ch) 2S 8, 10 ‖ 1Ch 18,10.

**לַהֲדַדְעֶזֶר, לַהֲדַדְעֶזֶר** (Ch) 2S 8, 5 ‖ 1Ch 18,5.

**הֲדַדְרִמּוֹן** (?)
prope Megiddo (*al.* nom. viri).
להירונימוס שם מקום, ולד״א שם איזה מלך ארם, או שם האליל אדנים.
Zach 12,11.

**הֹדוּ]** *l.* **מֵהֹדוּ**
India.
בציוני אשור הינדוש, והדגש לתשלום הנ׳.
Esth 1,1.*8*,*9*.

**הֲדוֹרָם** I *m.*
I) filius Joktani; II) filius Thoi, regis Hamath.
א) בן יקטן; ב) בן תעו מלך חמת.
Gn 10,27 ‖ 1Ch 1,21.

**הֲדוֹרָם־** II 1Ch 18,10.

——אֲדֹנִירָם v. הֲדֹרָם III——

**הִדַּי** (cf. **חוּרַי**) *m.*
unus ex heroibus Davidis.
מן שלשים הגבורים אשר לדוד.
2S 23,30.

**הֲדַסָּה** *f.*
uxor Ahasveri regis (= **אֶסְתֵּר**).
השם העברי של אסתר.
Esth 2,7.

**אֲדֹנִירָם** v. **הֲדֹרָם**; **הֲדַד** v. **הֲדַר**
**הֲדַדְעֶזֶר** v. **הֲדַדְעֶזֶר**.

[הָם] בְּהָם *l.*

locus transjordanus quidam.

מקום בארץ בני עמון או בסביבותיה (הֹהָם?).

Gn 14,5.

הַמְּדָתָא *m.*

pater Hamani.

אבי המן צורר היהודים.

Esth 3,1.*8*,*5*.*9*,*24*.10.9,10.

בַּעַל הָ׳ v. הָמוֹן

הֲמוֹנָה *l.*

urbs, ubi caedes Gogi erit.

מקום מפלת המון גוג לעתיד; י״ג וְנָמַר שָׁם הֲמוֹנָה (= המונו).

Ez 39,16.

מַלְכַּת v. הַמַּלְכָּת

הָמָן *m.*

minister princeps Ahasveri.

צורר היהודים, שהושב גמולו בראשו.

Esth 3,1.5².6.7.8.12.4,7.5,5.9³.10.11.12.14.6,5.6².7.11.13.14.7,6.8.9².10.8,1.2.3.5.7.9,10.*12*.*13*.*14*.24.

וְהָמָן Esth 3,15.5,4.*8*.5,*7*,*1*.6,4.12.7,6.7.8.

לְהָמָן Esth 3,2.4.10.11.*6*,*10*.

מֵהָמָן Esth 8,2.

מְ׳ v. הַמִּצְבָּיָה

(גֵּי, גֵּיא בֶן) הִנֹּם *l.*

vallis, ubi Moloch colebatur.

מקום בנגב ירושלם שהקריבו שם הבנים למלך (לרד״ק ע״ש איש בעל המקום, וי״מ מן هَنّ בערבית ע״ש האנחות והיללות), ובא בקשור גי או גיא (בן־), ומזה השאל השם בדרז״ל גיהנם לשאול ותפתה, מקום התענות נפשות הרשעים.

Jos 15,8².18,16² ‖ 2R 23,10 ‖ Jer 7,31.32.*19*,*6*.19,2.32,35 ‖ Neh 11,30 ‖ 2Ch 28,3.33,6.

הֵנַע *l.*

urbs in Mesopotamia.

להשבעים עיר (על מקומה נחלקו הכמים), וליונתן הפעיל מן נוּעַ, וכבר הובא בח״א.

2R 18,34.19,13 ‖ Jes 37,13.

אַדְמִי הַנֶּ׳ v. הַנֶּקֶב

הַפִּצֵּץ, הַסֹּפֶרֶת, הַסְּנָאָה, הַנֵּעָה, הַקּוֹץ, הַצְלֶלְפּוֹנִי, הַצֹּבֵבָה, הַפָּרָה, נֵעָה v. הַקָּטָן etc. (הֻצַּב Nah 2,8?).

וְהוֹשֵׁעַ Dt 32,44.

לְהוֹשֵׁעַ Nu 13,16.

הוֹשֵׁעַ II 1Ch 27,20.

הוֹשֵׁעַ III Hos 1,1.2.

בְּהוֹשֵׁעַ Hos 1,2.

הוֹשֵׁעַ IV 2R 15,30.17,1.3.

בְּהוֹשֵׁעַ 2R 17,4.

לְהוֹשֵׁעַ 2R 17,6.18,1.9.10.

הוֹשֵׁעַ V Neh 10,24.

הוֹשַׁעְיָה I *m.*

I) pater praefecti coaevi Jeremiae; II) coaevus Nehemiae.

א) אבי שר בימי ירמיה; ב) בימי נחמיה.

Jer 42,1.43,2.

הוֹשַׁעְיָה II Neh 12,32.

הוֹתִיר *m.*

vir Levita.

אחד מבני הימן.

1Ch 25,4.

לְהוֹתִיר 1Ch 25,28.

הוֹמָם v. הֵימָם

I הֵימָן] וְהֵימָן *m.*

I) vir sapiens; II) Levita, cantor.

א) חכם מבני זרח; ב) משורר בימי דוד.

1R 5,11 ‖ 1Ch 2,6.

הֵימָן II 1Ch 6,18.15,17.19.16,41.*42*.25,4 ‖ 2Ch 29,14.

וְהֵימָן 1Ch 25,1.6 ‖ 2Ch 35,15.

לְהֵימָן Ps 88,1 ‖ 1Ch 25,4.5² ‖ 2Ch 5,12.

לוֹחֵשׁ v. הַלּוֹחֵשׁ

הִלֵּל *m.*

pater Abdonis iudicis.

אבי עבדון השופט.

Jud 12,13.*15*.

(בֶּן־)הֵלֶם *m.*

vir Asserita.

מזרע אשר (יתכן שבן מן השם הוא).

1Ch 7,35.

[הוֹד] וָהוֹד *m.*

vir Asserita.

שֵׁם איש מזרע אשר.

1Ch 7,37.

הוֹדַוְיָה *m.*

nonnulli viri.

שם אנשים שונים; בכהמיה באו שתי נוסחאות יחד: לבני הודוה, או להודוה בלא לבני, והאי דעזרא עד שהוא הוֹדַוְיָה (וע׳ מ״ש).

Esr 2,40 ‖ 1Ch 9,7.

וְהוֹדַוְיָה 1Ch 5,24.

לְהוֹדְוָה K (=הוֹדַוְיָה) לְהוֹדְיָה Q, Neh 7,43.

הוֹדַוְיָהוּ K. הוֹדַיְוָהוּ Q., 1Ch 3,34.

הוֹדִיָּה *m.*

nonnulli viri.

לוים שונים; דדה״י מיהודה, ולהגר״א אשה.

Neh 8,7.9,5.10,11.14.19 ‖ 1Ch 4,19.

הוֹהָם *m.*

rex Hebronis tempore Josuae.

מלך חברון בימי יהושע.

Jos 10,3.

[הוֹמָם] וְהוֹמָם *m.*

Idumaeus ex posteris Seiri.

בן לוטן בן שעיר החרי.

1Ch 6,39.

[הֵימָם] וְהֵימָם Gn 36,22.

הוֹשָׁמָע *m.*

ex posteris Davidis.

מזרע דוד (יכניה) המלך.

1Ch 3,18.

הוֹשֵׁעַ I *m.*

I) i. q. יְהוֹשֻׁעַ; II) princeps Ephraimitarum tempore Davidis; III) propheta; IV) postremus rex Israelitarum; V) Levita coaevus Nehemiae.

א) הוא יהושע; ב) שר לשבט אפרים בימי דוד; ג) הנביא; ד) האחרון למלכי ישראל; ה) מן הלוים שבאו על החתום.

Nu 13,8.

[הָרֵי אֲרָרָט, הַר אֶפְרַיִם, הַר הָאֱמֹרִי; הַר הַבַּעֲלָה, הַר בֵּית־אֵל, הַר הַבַּיִת, הַר הַגִּלְעָד, הַר הַגִּלְבֹּעַ; הַר בָּשָׁן, הַר הַזֵּיתִים; הַר גְּרִזִּים, הַר גָּעַשׁ, הַר, הַר חֶרְמוֹן, הַר חֹרֵב, הַר־הֶחָלָק, הַר יְעָרִים, הַר יְהוָה, הַר יְהוּדָה; חֶרֶס; הַר הַלְּבָנוֹן, הַר הַכַּרְמֶל, הַר יִשְׂרָאֵל; הַר נַפְתָּלִי, הַר נְבוֹ; הַר הַמַּשְׁחִית, הַר הָעֵמֶק; הַר עֵיבָל, הַר הָעֲבָרִים; הַר עֵשָׂו, הַר עֶפְרוֹן, הַר הָעֲמָלֵקִי, הַר צִיּוֹן; הַר פְּרָצִים, הַר־פָּארָן; הַר הַקֶּדֶם; הַר צְמָרַיִם, הַר צַלְמוֹן, הַר שֹׁמְרוֹן; הַר שִׂיאֹן, הַר שֵׂעִיר, הַר־שֶׁפֶר; הַר תָּבוֹר v. אֱמֹרִי etc.]

## הֹר (הָהָר) I, II *l.*

I) mons ad Idumaeae fines situs; II) mons in septentrionalibus terrae sanctae situs (Nu 34,7.8).

שני הרים שונים: א) על גבול אדום; ב) בצפון א״י (האי דבמדבר ל״ד ז׳ ח׳).

Nu 20,22.25.27.33,38.34,7.

בְּהֹר (הָהָר) Nu 20,23.33,37.39 ‖ Dt 32,50.

מֵהֹר (הָהָר) Nu 21,4.*33,41*.34,8.

---

## [הָרָא] וְהָרָא *l.*

regio in Assyria.

מחוז באשור, ובמ״ב י״ז ו׳ וי״ח י״א נאמר עָרֵי מדי והשבעים קורין שם הָרֵי מדי.

1Ch 5,26.

—רַ׳ v. הַרְבָּה; ר׳ v. הָרֹאֶה— הֲרֹרִי v. הֲרוֹרִי.

## הֹרָם *m.*

rex Geseri.

מלך כנעני בגזר.

Jos 10,33.

---

## הָרָם *m.*

Judaeus quidam.

איש מזרע יהודה (ואולי עיקר השם רָם).

1Ch 4,8.

——בֵּית הָ׳ v. הָרָם——

## [הַרְמוֹן] הַהַרְמוֹנָה *l.*

LXX Ἀρμενία.

להשבעים שעצ״פ, וכבר הובא בח״א, ע״ש.

Am 4,3.

---

## הָרָן I

I) frater Abrahami; II) Levita.

א) אחי אברהם; ב) ראש אב לגרשני.

Gn 11,26.*27*.28.29.31.

וְהָרָן Gn 11,27.

[הָרָן II] וְהָרָן 1Ch 23,9.

——cf. בֵּית הָרָן——

## (עִיר) הַהֶרֶס *l.*

i. q. עִיר בֵּית־שֶׁמֶשׁ; LXX *πολις ασεδεκ.*

בק״ס הַחֶרֶס, עִיר בֵּית שֶׁמֶשׁ, ולהשבעים עִיר הַצֶּדֶק (ע׳ ח״א בהערה).

Jes 19,18.

---

## [הָרָר] הָאֲרָרִי, הָרָרִי *gent.*(?)

locus montanus quidam.

ע״ש מקום; ת׳ הַהֲרוֹרִי בד״הא הַחֲרֹדִי.

2S 23,11.33.

הַהֲרָרִי 2S 23,33 ‖ 1Ch 11,34.35.

הַהֲרוֹרִי 1Ch 11,27.

—cf. חֲרֹד; הַשְּׁבָרִים v. שְׁבָ׳—

## הָשֵׁם *m.*

pater heroum Davidis.

אבי גבורי דוד, ובש״ב בני יָשֵׁן יְהוֹנָתָן.

1Ch 11,34.

——cf. יָשֵׁן——

## הֲתָךְ *m.*

eunuchus in aula Ahasveri.

אחד מסריסי המלך אחשורוש.

Esth 4,6.9.

לַהֲתָךְ Esth 4,5.*10*.

---

# ו

[יש שמות שמתחילין בוא״ו יתירה, כגון: וַיְשׁוּעַ, וּמִקְלוֹת, וַעֲפָר, וּקְנַז (יתכן שנתחלפה במקום פסיק או שנשמט איזה שֵׁם לפניהם), ולשכנם תדרוש בלא וא״ו]

## וְדָן *l.*

locus arabicus.

שם מקום בערב, בין מיכה למדינה, וכן נקרא עד היום; י״ג דְּדָן או ע״פ ציוני אשור אַרְוָדָן; בת׳ השבעים נשמט, וי״ג וְדָנָ וְיָוָן.

Ez 27,19.

---

## וָהֵב *l.*

locus moabiticus.

מקום; לרז״ל זָהָב שֵׁם איש, להשבעים זָהָב.

Nu 21,14.

---

## וַיְזָתָא *m.*

filius Hamani.

הצעיר מעשרת בני המן שנתלו. ו׳ אריכא, ז׳ זעירא.

Esth 9,9.

---

## וַנְיָה *m.*

Israelita qui uxorem barbaram duxit.

מישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,36.

---

## וָפְסִי *m.*

vir Naphtalita.

אבי אחד מתרי א״י למטה נפתלי.

Nu 13,14.

---

## וַשְׁנִי *m.*

filius Samuelis prophetae.

בן שמואל הנביא; י״נ הבכור יוֹאֵל וְהַשֵּׁנִי אביה (ע׳ פסוק י״ח וש״א ח׳ ב׳).

1Ch 6,13.

---

## וַשְׁתִּי *f.*

uxor Ahasveri regis.

אשת אחשורוש.

Esth 1,9.11.*17*.12.15.16.19.2,1.4.17.

---

# ז

## זְאֵב *m.*

princeps Midianiticus.

אחד משרי מדין, ושם עירו יֶקֶב זאב.

Jud 7,25².8,3.

וּזְאֵב Jud 7,25.

וְכִזְאֵב Ps 89,12.

——cf. יֶקֶב־זְ׳——

## זָבָד I

I) ex posteris Jarchae, servi Aegypti; II) Ephraimita; III) heros Davidis; IV) servus regis

**זְבוּלוּן, זְבוּלֻן, זְבֻלוּן** *m.*
(Jud 1,30)
filius Jacobi et tribus eius.
בן יעקב מלאה, שבטו ונחלתו.
Gn 30,20.46,14.49,13 ‖ Ex 1,3 ‖ Nu 1,30.31.2,7$^{2}$.7,24.10,16.13,10. 26,26.34,25 ‖ Dt 33,18 ‖ Jos 19,10.16.21,7.34 ‖ Jud 1,30.4,6.10.5,18.12,12 ‖ Jes 8,23 ‖ Ez 48,26.27.33.68,28 ‖ 1Ch 6,48.62 ‖ 2Ch 30,10.

**וּזְבוּלֻן, וּזְבֻלוּן** (Dt) Gn 35,23 ‖ Dt 27,13 ‖ 1Ch 2,1.12,40(41) ‖ 2Ch 30,18.

**בִּזְבֻלוּן** Jos 19,27.*34*.

**וּבִזְבֻלוּן** Jud 6,35.

**לִזְבוּלֻן** Nu 1,9 ‖ 1Ch 27,19.

**וְלִזְבוּלֻן** Dt 33,18.

**מִזְּבֻלוּן** 1Ch 12,33(34).

**וּמִזְּבוּלֻן, וּמִזְּבֻלוּן** Jud 5,14 ‖ 2Ch 30,11.

**הַזְּבוּלֹנִי** *gent.* Nu 26,27 ‖ Jud 12,11.12.

—— מֵי זָהָב v. זָהָב ——

**זַהַם]** זַהַם *m.*
filius Rehabeami regis.
בן רחבעם מלך יהודה.
2Ch 11,19.

**זִו**
nomen mensis secundi.
בארמית ובדרו"ל, בערבית ובאשורית אִיָּר.
1R 6,1.37.

**זוּזִים]** הַזּוּזִים *pop. pl.*
populus quidam Canaanaeus (= זַמְזֻמִּים?).
עם עמוני בגבול כנען; לר"ק היא זַמְזֻמִּים.
Gn 14,5.

**זוֹחֵת** *m.*
vir Judaeus.
איש מזרע יהודה.
1Ch 4,20.

**זְבַדְיָהוּ** I *m.*
I) Levita ex posteris Asaphi; II) Levita, coaevus Josaphati; III) princeps eodem tempore.
א) לוי מזרע אסף; ב) לוי בימי יהושפט; ג) נגיד לבית יהודה בימי יהושפט.
1Ch 26,2

**זְבַדְיָהוּ** II, III] **וּזְבַדְיָהוּ** 2Ch 17,8.19,11.

—— בַּעַל זְ׳ v. זְבוּב ——

**זָבוּד]** וְזָבוּד *m.*
sacerdos, amicus Salomonis.
רֵעֶה המלך שלמה.
1R 4,5.

—— זַכּוּר K. v. זבוד ——

**זְבוּדָּה** Q., **זְבִידָה** K. *f.*
mater regis Jojakim.
אֵם יהויקים המלך.
2R 23,36.

—— זְבֻלוּן v. זְבוּלוּן ——

**זֶבַח** *m.*
rex Midianitarum.
אחד ממלכי מדין.
Jud 8,5.6.*15*.7.12$^{2}$.15.18.21$^{2}$.

**וְזֶבַח** Jud 8,10.

**וּכְזֶבַח** Ps 83,12.

**זַבַּי** *m.*
vir, qui uxorem barb. duxit.
מישראל שנשאו נשים נכריות.
Esr 10,28.

—— זְבוּ׳ v. זְבִידָה; זַבַּי K. v. זַבַּי ——

**זְבִינָא** *m.*
vir, qui uxorem barb. duxit.
מישראל שנשאו נשים נכריות.
Esr 10,43.

**זְבֻל** *m.*
praefectus Abimelechi.
פקידו של אבימלך שופט ישראל.
Jud 9,30.36$^{2}$.*38*.41.

**וּזְבֻל** Jud 9,28.

Joasi; V, VI, VII) Israelitae, qui uxores barbaras duxerunt.
א) מזרע יהוע עבד מצרי; ב) בן אפרים; ג) מגבורי דוד; ד) עבד יואש המלך (במ"ב י"ב כ"ב נקרא יוֹזָבָר); ה, ו, ז) מאלה שנשאו נשים נכריות.
1Ch 2,36.

**וְזָבָד** 1Ch 2,37.

**זָבָד** II] **וְזָבָד** 1Ch 7,21.

**זָבָד** III 1Ch 11,41.

**זָבָד** IV (cf. יוֹזָבָר) 2Ch 24,26.

**זָבָד** V, VI, VII Esr 10,33.43.

**וְזָבָד** Esr 10,27.

**זַבְדִּי** I *m.*
I) avus Achani; II) Levita; III) praefectus vini Davidis; IV) Benjaminita.
א) אבי זקנו של עכן; ב) בן אסף; ג) ממונה על אוצרות היין לדוד; ד) מזרע בנימן.
Jos 7,1.*18*.17.

**זַבְדִּי** II Neh 11,17.

**זַבְדִּי** III 1Ch 27,27.

**זַבְדִּי** IV] **וְזַבְדִּי** 1Ch 8,19.

**זַבְדִּיאֵל** I, II *m.*
I) praefectus sacerdotum tempore Esrae; II) pater magistratus Davidis.
א) כהן בימי עזרא; ב) אבי שר בימי דוד.
Neh 11,14 ‖ 1Ch 27,2.

**זְבַדְיָה** I] **וּזְבַדְיָה** *m.*
I) filius Asaelis; II) coaevus Esrae; III) sacerdos, qui uxorem barbaram duxit; IV, V, VI) Benjaminitae.
א) בן עשהאל אחי יואב; ב) ראש אב בימי עזרא; ג) מן הכהנים שנשאו נשים נכריות; ד, ה, ו) מזרע בנימן.
1Ch 27,7.

**זְבַדְיָה** II Esr 8,8.

**זְבַדְיָה** III] **וּזְבַדְיָה** Esr 10,20.

**זְבַדְיָה** IV, V, VI] **וּזְבַדְיָה** 1Ch 8,15.17.12,7(8).

גם הוא דנחמיה י״ב מ״ז; ט) שר ראובני; י) אבי שר מנשה; י״א) אנשים שונים בימי עזרא וכהנים ולוים שונים. האי דדה״א ט׳ כ״א נקרא גם זֶכֶר.

2R 14,29.15,11.

זְכַרְיָהוּ 2R 15,8.

זְכַרְיָה II 2Ch 24,20.

זְכַרְיָהוּ III 2Ch 26,5.

זְכַרְיָהוּ IV] וּזְכַרְיָהוּ 2Ch 21,2.

זְכַרְיָה V] וְלִזְכַרְיָה 2Ch 17,7.

זְכַרְיָה VI, [זְכַרְיָהוּ] 2R 18,2.

זְכַרְיָהוּ 2Ch 29,1.

זְכַרְיָהוּ VII Jes 8,2.

זְכַרְיָה VIII Zach 1,1.7.7,1.8.

וּזְכַרְיָה Esr 5,1.6,14.

זְכַרְיָהוּ IX] וּזְכַרְיָהוּ 1Ch 5,7.

זְכַרְיָהוּ X 1Ch 27,21.

זְכַרְיָה XI, [זְכַרְיָהוּ] Esr 8,3.11.10,26 ‖ Neh 8,4.11,4.5.12.12,16.35.41 ‖ 1Ch 9,21.16,5.

וּזְכַרְיָה 1Ch 9,37.15,20 ‖ 2Ch 34,12.

וְלִזְכַרְיָה Esr 8,16.

זְכַרְיָהוּ 1Ch 15,18.24,25.26,2.11 ‖ 2Ch 20,14.29,13.

וּזְכַרְיָהוּ 1Ch 15,24. 26,24 ‖ 2Ch 35,8.

---

**זִלְפָּה** *f.*

ancilla Leae, pelex Jacobi.

אחת מנשי יעקב, אם גד ואשר.

Gn 29,24.30,9.10.*12*.35,26.37,2.46,18.

---

**זִמָּה** *m.*

Levita e posteris Gerson.

לוי מזרע גרשום.

1Ch 6,5.27 ‖ 2Ch 29,12.

---

**זַמְזֻמִּים** *pop. pl.*

gigantes Ammonitarum.

אומה בעלת ענקים; לד״ק הם הזוזים.

Dt 2,20.

---

[זֵיתָן] **וְזֵיתָן** *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 7,10.

---

**זַכּוּר** *m.*

complures viri.

אבי אחד התרים ועוד ה׳ אנשים שונים.

Nu 13,4 ‖ Neh 3,2.10,13.12,35.13,13 ‖ 1Ch 4,26.25,2.10.

וְזַכּוּר, וְזַ׳ Q., וְזַבּוּד K. (Esr) Esr 8,14 ‖ 1Ch 24,27.

---

[זַכַּי] **זַכַּי, זַבַּי** K. (Neh 3,20) *m.*

pater exulum reducum.

איש שבניו עלו מן הגולה.

Esr 2,9 ‖ Neh 3,20.7,14.

---

[זֶכֶר] **וְזֶכֶר** *m.*

vir Benjaminita.

איש מזרע בנימין.

1Ch 8,31.

---

**זִכְרִי** (XII) *m.*

complures viri.

מלבד בן יצהר עוד י״א אנשים שונים.

Neh 11,9.12,17 ‖ 1Ch 9,15.27,16 ‖ 2Ch 17,16.23,1.28,7.

וְזִכְרִי Ex 6,21 ‖ 1Ch 8,19.23.27.26,25.

---

**זְכַרְיָה I, [זְכַרְיָהוּ]** *m.*

I) rex Israelitarum; II) propheta tempore Joasi; III) proph. tempore Usiae; IV) filius Josaphati; V) princeps tempore Josaphati; VI) socer Hiskiae; VII) Jesajae coaevus; VIII) proph. auctor libri huiusdem nominis; IX) princeps Rubenita; X) Manassita; XI) Esrae coaevi.

א) מלך ישראל, בן ירבעם השני; ב) נביא בימי יואש; ג) נביא בימי עזיהו; ד) בן יהושפט מלך יהודה; ה) שר בימי יהושפט; ו) חותן חזקיהו; ז) חי בימי ישעיה, לד״ק הוא חותן חזקיהו, ולד״א מבני אסף (דה״ב כ״ט י״ג) ולרז״ל זכריה דלקמן, ועי״ד הנבואה; ואולי הוא דסימן נ׳; ח) נביא בעל ס׳ זכריה, חי בימי דריוש, ובעזרא נקרא ע״ש אבי אביו; ואולי

---

[זָזָא] **וְזָזָא** *m.*

vir Judaeus.

איש יהודי מזרע חצרון בן פרץ.

1Ch 2,33.

—אֶבֶן הַזֹּ׳ v. זֹחֶלֶת—

**זִיזָא** I *m.*

I) filius Rehabeami; II) Simeonita.

א) בן רחבעם המלך; ב) מזרע שמעון.

2Ch 11,20.

זִיזָא II] וְזִיזָא 1Ch 4,37.

---

[זִיזָה] **וְזִיזָה** *m.*

vir Levita (= זִינָא).

לוי מזרע גרשון, הוא זִינָא.

1Ch 23,11.

**זִינָא** *m.* 1Ch 23,10.

---

[זִיעַ] **וְזִיעַ** *m.*

vir Gadita.

שם איש מזרע גד.

1Ch 5,13.

---

**זִיף** I *l.*

I) opp. in australi Judae tribu; II) opp. prope Hebronem; III) vir Judaeus.

א) עיר בנגב יהודה; ב) עיר בדרומה של חברון ביהודה, ועל שמה המדבר; ג) שם איש מזרע יהודה.

Jos 15,24.

זִיף II 1S 23,14.15.26,2² ‖ 1Ch 2,42 ‖ 2Ch 11,8.

וְזִיף Jos 15,55.

זִיפָה 1S 23,24.

זִפִים *gent. pl.* 1S 23,19.

הַזִּיפִים, הַזִּפִים 1S 26,1 ‖ Ps 54,2.

זִיף III *m.* 1Ch 4,16.

---

[זִיפָה] **וְזִיפָה** *m.*

vir Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,16.

—מַעֲלֵה הַזֵּ׳, הַר הַזֵּ׳ v. זֵיתִים—

**זְמִירָה** *m.*
vir Benjaminita.
איש מזרע בנימן.
1Ch 7,8.

**זִמְרִי** I *m.*
I) Simeonitarum phylarcha; II) rex Israelis; III) e posteris Judae; IV) e posteris Sauli; V) populus arabicus.
א) נשיא בית אב לשמעוני; ב) מלך ישראל; ג) מזרע יהודה, וביהושע נאמר זַבְדִּי; ד) מזרע יהונתן בן שאול; ה) עם ערב = זמרן.
Nu 25,14.

**זִמְרִי** II 1R 16,9.10.12.15.16.18.20‖2R 9,31.

**זִמְרִי** III 1Ch 2,6.

**זִמְרִי** IV 1Ch 8,36.*9,42*.

**וְזִמְרִי** 1Ch 8,36.*9,42*.

**זִמְרִי** V (= זִמְרָן) *pop.* Jer 25,25.

**זִמְרָן** *m.*
filius Abrahami e Ketura.
בן אברהם מן קטורה אשתו.
Gn 25,2‖1Ch 1,32.

**זָנֹחַ, זָנוֹחַ** *l.*
duo oppida tribus Judae.
שתי ערים ביהודה (במשנה א׳ דמנחות! פ״ט נזכרה זנוחא לגירסת הערוך); לד״ק דהה״י שם איש.
Neh 3,13.11,30‖1Ch 4,18.

**וְזָנֹחַ** Jos 15,34.56.

[**זַעֲוָן**] **וְזַעֲוָן** *m.*
vir e posteris Seiri.
מזרע שעיר החרי.
Gn 36,27‖1Ch 1,42.

זִיף v. זִפִּים

[**זִפְרוֹן**] **זִפְרֹנָה** *l.*
opp. in limitibus Palaestinae.
עיר בגבולות א״י צפונה.
Nu 34,9.

**זְרֻבָּבֶל** *m.*
vir e posteris Davidis, qui primus exules in patriam reduxit.
מזרע דוד, ראשון וראש לעולי הגולה.
Hag 1,1.12.14.2,2.4.21.23‖Zach 4,6.7.9.10‖Esr 2,2.3,8.4,2.3.5,2‖Neh 7,7.12,1.47‖1Ch 3,19².

**וּזְרֻבָּבֶל** Esr 3,2.

**זֶרֶד, זָרֶד** *l.*
vallis et rivus in terra Moab.
עמק ונהל בארץ מואב.
Nu 21,12‖Dt 2,13².14.

**זֶרַח** I *m.*
I) nepos Esavi; II) pater regis Edomitarum; III) filius Judae e Thamare; IV) filius Simeonis; V) Levita; VI) Cushita.
א) בן רעואל בן עשו; ב) אב למלך אדום; ג) בן יהודה מתמר; ד) בן שמעון, ובתורה נקרא צֹחַר; ה) מזרע גרשון בן־לוי; ו) כושי שנלחם עם אסא.
Gn 36,17‖1Ch 1,37.

**וָזֶרַח** Gn 36,13.

**זֶרַח** II Gn 36,33‖1Ch 1,34.

**זֶרַח** III, **זָרַח** Gn 38,30‖Jos 7,1.*18*.24.22,20‖Neh 11,24‖1Ch 2,4.6.9,6.

**וָזָרַח** Gn 46,12.

**לְזֶרַח**, *patron.* **הַזַּרְחִי** Nu 26,20.

**הַזַּרְחִי** Jos 7,17².

**לַזַּרְחִי** 1Ch 27,11.13.

**הָאֶזְרָחִי** 1R 5,11‖Ps 88,1.89,1.

**הַיִּזְרָח** (= **הַיִּזְרָחִי** = **הַזַּרְחִי**) 1Ch 27,8.

**זֶרַח** IV (cf. **צֹחַר**) 1Ch 4,24.

**לְזֶרַח**, *gent.* **הַזַּרְחִי** Nu 26,13.

**זֶרַח** V 1Ch 6,6.26.

**זֶרַח** VI 2Ch 14,18.

**זְרַחְיָה** I
I) sacerdos; II) exul redux.
א) מזרע פינחס בן־אלעזר; ב) מעולי הגולה.
Esr 7,4‖1Ch 5,32.6,36.

**וּזְרַחְיָה** 1Ch 5,32.

**זְרַחְיָה** II Esr 8,4.

cf. יִזְרַחְיָה

**זֶרֶשׁ** *f.*
uxor Hamani.
אשת המן צורר היהודים.
Esth 5,10.14.

**וָזֶרֶשׁ** Esth 6,13.

**לְזֶרֶשׁ** Esth 6,13.

**זַתּוּא** *m.*
vir exul redux.
אחד מעולי הגולה.
Esr 2,8.10,27‖Neh 7,13.10,15.

**זֵתָם** *m.*
vir Levita.
לוי מזרע הגרשוני.
1Ch 26,22.

**וְזֵתָם** 1Ch 23,8.

**זֵתַר** *m.*
eunuchus Ahasveri regis.
אחד מסריםי דמלך אחשורוש.
Esth 1,10.

# ח

**חֹבָב** *m.*
Mosis uxoris frater.
אחי אשת משה, ודשופטים מקרא קצר.
Jud 4,11.

**לְחֹבָב** Nu 10,29.

[**חֻבָּה**] **וְחֻבָּה** Q., **יְחֻבָּה** K. *m.*
vir Asserita.
איש מזרע אשר.
1Ch 7,34.

[**חָבוֹר**] **וְחָבוֹר** *l.*
fluvius Mesopotamiae.
נהר על יד פרת בבבל, לד״ק הוא כְּבָר.
1Ch 5,26.

**וּבְחָבוֹר** 2R 17,6.18,11.

**חֲבָיָה** (al. חֳבַיָּה, חֳ׳) *m.*

sacerdos.

אבי כהנים שנגאלו מן הכהונה (ע׳ הרקמה דף נ״ה).

Esr 2,61 ‖ Neh 7,63.

---

[**חֶבֶל**] **מֵחֶבֶל** *l.*

locus quidam (?), LXX Ἀπολέβ.

להשבעים שעצ״פ ובהפך אתון, וי״ג מַחֲלֵב, עיר על שם הים, כמו שנמצא בציוני אשור (ע׳ שופטים א׳ ל״א).

Jos 19,29.

[חֲבָלִים Zeph 2,5.6; חֶבֶל הַיָּם Zach 11,7]

---

**חֲבַצִּנְיָה** *m.*

vir Rechabita.

Jer 35,3.

---

**חֲבַקּוּק** *m.*

propheta.

חד מן תריסר נביאיא.

Hab 1,1.

**לַחֲבַקּוּק** Hab 3,1.

---

**חֶבֶר** I *m.*

I) Asserita; II) Judaeus; III) Benjaminita; IV) e posteris Hobabi, Mosis uxoris fratris.

א) מזרע אשר; ב) מזרע כלב בן יפונה; ג) מזרע בנימן; ד) מבני חֹבב חֹתן משה.

Gn 46,17 ‖ 1Ch 7,31.

**וְחֶבֶר** 1Ch 7,32.

**לְחֶבֶר**, *patron.* **הַחֶבְרִי** Nu 26,45.

**חֶבֶר** II 1Ch 4,18.

**חֶבֶר** III] **וְחֶבֶר** 1Ch 8,17.

**חֶבֶר** IV Jud 4,17.*5,24*.17.21.

**וְחֶבֶר** Jud 4,11.

---

**חֶבְרוֹן** I *m.*

I) Levita; II) Judaeus; III) urbs Canaanitarum antiquissima.

א) בן קהת; ב) מזרע יכלב בן חצרון; ג) עיר בנחלת יהודה, היא קרית ארבע.

Nu 3,19 ‖ 1Ch 15,9.23,12.19.

**וְחֶבְרוֹן** Ex 6,18 ‖ 1Ch 5,28.6,3.

**הַחֶבְרֹנִי** *patron.* Nu 3,27.26,58.

**לַחֶבְרוֹנִי** 1Ch 26,23.30.31[2].

**חֶבְרוֹן** II 1Ch 2,43.

**חֶבְרוֹן** III *l.* Gn 23,2.19.35,27.37,14 ‖ Nu 13,22 ‖ Jos 10,3.5.23.11,21.12,10.14,13.14.15.15,13.54.20,7.*21,11*.21,13 ‖ Jud 1,10.20.16,3 ‖ 2S 2,3.3,20.27.4,8 ‖ 1Ch 2,42.6,40.42 ‖ 2Ch 11,10.

**חֶבְרוֹנָה**, **חֶבְרֹנָה** (2S 2,1) Jos 10,36 ‖ 2S 2,1.5,1.3.15,9 ‖ 1Ch 11,1.3.12,23(24).38(35).

**וְחֶבְרוֹן** Nu 13,22.

**בְּחֶבְרוֹן** Gn 13,18 ‖ Jud 1,10 ‖ 1S 30,31 ‖ 2S 2,11.32.3,2.5.19.22.32.4,1.12[2].5,3.5,15,7.10 ‖ 1R 2,11 ‖ 1Ch 3,1.4.11,3.29,27.

**לְחֶבְרוֹן** Jos 10,39.

**מֵחֶבְרוֹן** 2S 5,13.

---

**חָגָב** I (= **חֲגָבָא**) *m.*

I, II, III) Nethinaei.

שלשתם מן הנתינים עולי הגולה.

Esr 2,46.

**חֲגָבָא** II (Neh), **חֲגָבָה** III Esr 2,45 ‖ Neh 7,48.

---

[**חַגִּי**] **וְחַגִּי** *m.*

filius Gadi.

אחד משבעת בני גד.

Gn 46,16.

**לְחַגִּי**, **הַחַגִּי** *patron.* Nu 26,15.

---

**חַגַּי** *m.*

propheta Serubabelis coaevus.

אחד משנים העשר הנביאים.

Hag 1,1.*3*.*2,1*.12.13.2,10.13.14.20 ‖ Esr 5,1.6,14.

---

**חַגִּיָּה** *m.*

Levita.

לוי מזרע מררי.

1Ch 6,15.

---

**חַגִּית** *f.*

uxor Davidis, mater Adoniae.

אחת מנשי דוד, אֵם אדניה.

2S 3,4 ‖ 1R 1,5.11.2,13 ‖ 1Ch 3,2.

---

**חָגְלָה** *f.*

filia Zelophchadi.

אחת מחמשת בנות צלפחד.

Nu 26,33 ‖ Jos 17,3.

**וְחָגְלָה** Nu 27,1.36,11.

——cf. בֵּית חָגְלָה——

**חֲדַד** *m.*

filius Ismaelis.

אחד מבני ישמעאל.

Gn 25,15 ‖ 1Ch 1,30.

——עֵין חַ׳ v. חַדָּה——

**חָדִיד** *l.*

oppidum Benjaminitarum.

עיר בנימן; להשבעים לד חדיד חדה מלה.

Esr 2,33 ‖ Neh 7,37.11,34.

---

[**חַדְלַי**] **חַדְלָי** *m.*

Ephraimita.

איש מזרע אפ״ים.

2Ch 28,12.

---

**חִדֶּקֶל**, **חִדָּקֶל** *fl.*

Tigris fluvius.

נהר ההלך קדמת אשור; בארמית וערבית נקרא דגלת, בסורית ואשורית דִקלת.

Gn 2,14 ‖ Dan 10,4.

---

**חַדְרָךְ** *l.*

regio Syriae.

מדינה סורית, וכן שמה באשורית.

Zach 9,1.

---

**חֹדֶשׁ** *f.*

uxor Benjaminitae.

אשת שחרַים מבני בנימן.

1Ch 8,9.

---

[**חֲדָשָׁה**] **וַחֲדָשָׁה** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,37.

——תַּחְתִּים חָ׳ v. חָדְשִׁי——

חָצוֹר חָ׳ v. חֲדַתָּה.

**חוֹבָה** *l.*

opp. prope Damascum.

עיר מצפונה לדמשק.

Gn 14,15.

---

**חַוָּה** *f.*

prima mulier.

אשת אדם הראשון (לר״ק מן הֱוָיָא, ואולי ע״ש ר״ב הדבור, ובעין שת״א לנפש חיה).

Gn 3,20.4,1.

---

**חוֹזָי** *m.* [חוֹזַי?

historiograph. Manassae regni.

שֵׁם סופר קורות מנשה; להשבעים הַחֹזִים.

2Ch 33,19.

---

**הַחִוִּי** *pop.* [חִוִּי

populus Canaaniticus.

אחת משבע אֻמות (השבעים קורין בישעיה י״ז ט׳ כעזובת הַחִוִּי וְהָאֱמֹרִי).

Gn 10,17. 34,2. 36,2 ‖ Ex 23,23. *33,2*.28 ‖ Dt 20,17 ‖ Jos 3,10.9,1. *12,8.24,11*.7.11,19 ‖ 2S 24,7 ‖ 1R 9,20 ‖ 1Ch 1,15.

**וְהַחִוִּי** Ex 3,8.*17.13,5.34,11* ‖ Dt 7,1 ‖ Jos 11,3 ‖ Jud 3,3.5 ‖ 2Ch 8,7.

---

**חֲוִילָה** I *m.*

I) filius Joctani; II) filius Cuschi; III) terra quaedam aurifera.

א) בן יקטן; ב) בן כוש; ג) ארץ הזהב, ונחלקו עליה חכמים; י״נ בש״א ט״ו ז׳ מֵחֲוִילָה.

Gn 10,29 ‖ 1Ch 1,23.

**חֲוִילָה** II] **וַחֲוִילָה** Gn 10,7 ‖ 1Ch 1,9.

**חֲוִילָה** III] **הַחֲוִילָה** *l.* Gn 2,11.

**מֵחֲוִילָה** Gn 25,18 ‖ 1S 15,7.

---

**וְחוּל** *m.* [חוּל

filius Arami.

אחד מבני ארם.

Gn 10,23 ‖ 1Ch 1,17.

---

**לְחוּפָם**, *patron.* **הַחוּפָמִי** *m.* [חוּפָם I

I) filius Benjamini; II) e posteris eius.

א) בן בנימן, הוא חֻפִּים; ב) מבני בניו.

Nu 26,39.

**וְחֻפִּים** [חֻפִּים Gn 46,21.

**חֻפִּם** II] **וְחֻפִּם** 1Ch 7,12.

**לְחֻפִּים** 1Ch 7,15.

—cf. חֻפָּה—

**חוּקֹק** *l.*

oppidum in tribu Asser.

עיר בנחלת אשר, י״נ חֶלְקַת, וכן מסתבר.

1Ch 6,60.

—cf. חָקַק—

**חוּר** I

I) rex Midianitarum; II) filius Calebi; III) praefectus Salomonis, IV) Nehemiae coaevus.

א) אחד מחמשת מלכי מדין; ב) בן כלב בן חצרון (יש מיחדין להאי דשמות י״ז י׳ י״ב וכ״ד י״ד מדור בפני עצמו); ג) אחד מנציבי שלמה; ד) אבי רפיה שהחזיק החומה.

Nu 31,8 ‖ Jos 13,21.

**חוּר** II Ex 31,2.*35,30*.38,22 ‖ 1Ch 2,19.50.4,4 ‖ 2Ch 1,5.

**וְחוּר** Ex 17,10.12.24,14 ‖ 1Ch 2,20.4,1.

**חוּר** III 1R 4,8.

**חוּר** IV Neh 3,9.

—חֹרִי v. חוֹרִי; חֹרֵב v. חוֹרֵב—

**חוּרִי** *m.*

vir Gadita.

איש מזרע גד.

2Ch 5,14.

---

**חוּרַי** *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד; בש״ב נקרא הִדַּי.

1Ch 11,32.

—cf. הִדַּי—

**וְחוּרָם** *m.* [חוּרָם

vir Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 8,5.

—חוּרָם II v. חִירָם—

**חַוְרָן** *l.*

regio transjordana.

מחוז מעבר לירדן.

Ez 47,16.18.

---

**חוּשָׁה** *l.* (?)

opp. tribus Judae; *al.* vir.

לר״ק מקום ביהודה, להמסורה שום אנש, ובפסוק י״א נקרא שׁוּחָה.

1Ch 4,4.

**הַחֻשָׁתִי** *patron.* 2S 21,18.23,27 ‖ 1Ch 11,29.*20,4*.27,11.

---

**חוּשַׁי** I *m.*

I) Davidis amicus; ) pater praefecti Salomonis.

א) רֵעֶה דוד; ב) אבי אחד מנציבי שלמה (ויתכן ששניהם אחד).

2S 15,32.37.16,16.16.*17,7*.17,18. 17,8.14.15.

**וְחוּשַׁי** 1Ch 27,33.

**לְחוּשַׁי** 2S 17,5.

**חוּשַׁי** II] **חוּשָׁי** 1R 4,16.

---

**חוּשִׁים** (?) *f.*

uxor Benjaminitae.

אשת שחרַיִם מבני בנימן.

1Ch 8,8.

**וּמֵחֻשִׁים** 1Ch 8,11.

—[cf. חֻשִׁים, חֻשָׁם]—

**חוּשָׁם** (Ch), **חֻשָׁם** *m.*

rex Edomitarum.

אחד ממלכי אדום.

Gn 36,34.35 ‖ 1Ch 1,45.46.

—יָאִיר v. חַוֹּת יָאִיר—

**חוֹתָם** I, II *m.*

I) Asserita; II) pater heroum Davidis.

א) מזרע אשר; ב) אבי שני גבורי דוד.

1Ch 7,32.11,44.

---

**חֲזָאֵל**, [חֲזָהאֵל] *m.*

rex Syriae.

מלך ארם דמשק.

1R 19,15.17 ‖ 2R 8,9.12.28. 9,14. 15.10,32. 12,18². 13,3.24.25 ‖ Am 1,4 ‖ 2Ch 22,5.

**חֲזָהאֵל** 2R 8,8.13.15.29 ‖ 2Ch 22,6.

**וַחֲזָאֵל** 2R 13,22.

**לַחֲזָאֵל** 2R 12,19.

—כָּל־חֹוָה v. חֹוֶה—

**חָזוֹ** *m.*
filius Nahoris.
בן נחור אחי אברהם.
Gn 22,22.

---

**[חֲזִיאֵל] וַחֲזִיאֵל** *m.*
vir Levita.
אחד מראשי האבות לבני הגרשני.
1Ch 23,9.

---

**חֲזָיָה** *m.*
vir Judaeus.
מבני יהודה שישבו בירושלם.
Neh 11,5.

---

**חֶזְיוֹן** *m.*
avus Ben-Hadad regis Syriae.
אבי אבות בן הדד מלך ארם (אולי הוא רְזוֹן).
1R 15,18.
——(גַּי ח׳ חִזָּיוֹן in)——

**[חֵזִיר] I לְחֵזִיר** *m.*
I) sacerdos; II) coaevus Nehemiae.
א) מכ״ד משמרות כהונה; ב) מן הבאים על החתום.
1Ch 24,15.

**חֵזִיר** II Neh 10,21.

---

**[חִזְקִי] וְחִזְקִי** *m.*
vir Benjaminita.
איש מזרע בנימן.
1Ch 8,17.

---

**חִזְקִיָּה, [חִזְקִיָּהוּ, יְחִזְקִיָּהוּ]** *m.*
I) rex Judae; II) avus Sophoniae prophetae; III) e posteris Serubabelis; IV) Ephraimita; V) Esrae coaevus.
א) מלך יהודה; ב) אבי אבות צפניה הנביא (לר״ק שניהם אחד); ג) מזרע זרבבל; ד) מראשי בני אפרים; ה) מן הבאים על החתום.
2R 18,1.13.14².15.16² ‖ Prv 25,1.

**לְחִזְקִיָּה** 2R 18,10.

**חִזְקִיָּהוּ** 2R 16,20. 18,9.17.19.22. 29.30.31.32. 37. 19,1.3.5.9.10.14². 15.20. 20,1. 3. 5. 8. *19*. 12².13².14². 15.16.20.21.31,3 ‖ Jes 36,1.2.4.7. 14.15.16.18.22. 37,1.3.5.9.10.14². 15.21.38,1.2.3.5.22. 39,1.2².3².4.5. 8 ‖ Jer 26,18.19 ‖ 1Ch 3,13 ‖ 2Ch 29,18.27.30,24.32,15.

**לְחִזְקִיָּהוּ** Jes 38,9.

**יְחִזְקִיָּה** Hos 1,1 ‖ Mich 1,1.

**יְחִזְקִיָּהוּ** 2R 20,10 ‖ Jes 1,1 ‖ Jer 15,4 ‖ 1Ch 4,41 ‖ 2Ch 28,27.29,1. 20.30.31.36.30,1.18.20.22. 31,2.8. 9.11.13.20.32,2. 8.9.11.12.16.17. 20.22.24.25.26².30².32.33.33,3.

**לִיחִזְקִיָּהוּ** 2Ch 32,23.27.

**חִזְקִיָּה** II Zeph 1,1.

**[חִזְקִיָּה III] וְחִזְקִיָּה** 1Ch 3,23.

**[יְחִזְקִיָּהוּ IV] וִיחִזְקִיָּהוּ** 2Ch 28,12.

**חִזְקִיָּה V, [יְחִזְקִיָּה]** Neh 10,18.

**לְחִזְקִיָּה** Neh 7,21.

**[יְחִזְקִיָּה] לִיחִזְקִיָּה** Esr 2,16.

---

**חַטּוּשׁ** I *m.*
I) e posteris Davidis; II) sacerdotes Esrae coaevi.
א) מבני דוד; ב) מהכהנים שבאו על החתום.
Esr 8,2 ‖ 1Ch 3,22.

**חַטּוּשׁ** II Neh 3,10.10,5.12,2.

---

**חֲטִיטָא** *m.*
Levita exul redux.
מן הלוים השוערים שעלו מן הגולה.
Esr 2,42 ‖ Neh 7,45.

---

**חַטִּיל** *m.*
„e posteris servorum Salomonis".
מבני עבדי שלמה עולי הגולה.
Esr 2,57 ‖ Neh 7,59.

---

**חֲטִיפָא** *m.*
Nethinaeus.
מהנתינים שעלו מן הגולה.
Esr 2,54 ‖ Neh 7,56.

---

**חִיאֵל** *m.*
vir, qui Hierichuntem instauravit.
הוא בנה את יריחו, וחלתה בו קללת יהושע.
1R 16,34.
——cf. יְחִיאֵל; חִילֵז v. חִילֵן——

**[חִילֵךְ] וְחִילֵךְ** *l.*
Cilicia; *al.* Chalcis.
לריה״ל ציליציען שבאסיה הקטנה, ולד״א חֲלָקִים שעל אחד מאיי יון; וי״נ וְחֵילֵךְ (ליונתן כמשמעו ולהשבעים וסַחֲרֵיךְ).
Ez 27,11.

---

**חֵילָם** *l.*
locus prope Euphratem.
מקום קרוב לנחל פרת, ולר״ק אחלב.
2S 10,16.

**חֵלָאמָה** (א׳ נעלם) 2S 10,17.

---

**חִילֵן** (al. חִילֵז) *l.*
opp. sacerdotiale in tribu Judae.
עיר הכהנים בנחלת יהודה, היא חֹלֹן.
1Ch 6,43.
——cf. חֹלֹן——

**חִירָה** *m.*
vir Canaanita, amicus Judae.
איש כנעני רֵעַ יהודה.
Gn 38,1.

**וְחִירָה** Gn 38,12.

---

**חִירָם** I, **[חוּרָם, חִירוֹם]** *m.*
I) rex Tyrius, Davidis et Salomonis amicus; II) artifex Tyrius.
א) מלך צֹר; ב) אומן שעשה כלי הנחשת; לר״ק אָבִי וְאָבִיו שנאמרו בו מן השם הם.
2S 5,11 ‖ 1R 5,15². 16.21.22.26. 9, 11.12.14.27.10,11.22.

**לְחִירָם** 1R 5,25².9,11.

**חוּרָם, חִירָם** K., **חוּרָם** Q. (1Ch 14,1; 2Ch 9,10) 1Ch 14,1 ‖ 2Ch 2,2.10.11.8,2.18.9,10.21.

**חִירוֹם** 1R 5,24.32.

**חִירָם** II, **[חוּרָם, חִירוֹם]** 1R 7,13.40.45.

[חֵלֶף] *l.* (al. ח) מֵחֵלֶף
urbs tribus Naphtali.
עיר בנחלת נפתלי; להשבעים המ"ם שרשית.
Jos 19,33.

---

חֶלֶץ I *m.*
I) heros Davidis; II) e posteris Jarchae Aegyptii.
א) מגבורי דוד; ב) מזרע ירחע המצרי.
2S 23,26 ‖ 1Ch 11,27.*27,10.*

[חֶלֶץ II] חֶלֶץ 1Ch 2,39.
וְחָלֶץ 1Ch 2,39.

---

[חָלָק] *l.* הֶחָלָק
mons prope Seir.
להשבעים שעצ"ם, וי"ת טורא פלינא.
Jos 11,17.12,7.

---

חֵלֶק *m.*
nepos Manassae.
בן גלעד בן מנשה.
Jos 17,2.

לְחֵלֶק, *patron.* הַחֶלְקִי Nu 26,30.

---

[חֶלְקַי] חֶלְקַי *m.*
sacerdos tempore Jojakim.
כהן ראש אב בימי יויקים.
Neh 12,15.

---

[חִלְקִיָּהוּ] I, חִלְקִיָּה *m.*
I) pontifex maximus regnante Josia; II) pater Jeremiae; III) princeps domus Hiskiae; IV) Judaeus; V) sacerdos Esrae coaevus; VI) Levita.
א) כהן גדול בימי יאשיהו; ב) אבי ירמיהו; ג) אבי אליקים אשר על בית חזקיהו; ד) אבי גמריה בימי צדקיהו; ה) כהן בימי עזרא; ו) לוי מזרע מררי.
2R 22,8.10.12 ‖ Esr 7,1 ‖ Neh 11,11 ‖ 1Ch 5,39.9,11 ‖ 2Ch 35,8.

וְחִלְקִיָּה 1Ch 5,39.
חִלְקִיָּהוּ 2R 22,4.8.14.23,4.24 ‖ 2Ch 34,9.14.15².18.20.22.
חִלְקִיָּהוּ II Jer 1,1.
חִלְקִיָּה III 2R 18,37.

---

חֻלְדָּה *f.*
prophetissa tempore Josiae.
אשה נביאה בימי יאשיהו המלך.
2R 22,14 ‖ 2Ch 34,22.

---

חֶלְדַּי I *m.*
I) i.q. חֵלֶב, חֵלֶד; II) exul redux (cf. חֵלֶם).
א) הוא חֵלֶב, חֵלֶד; ב) מן הגולים, הוא חֵלֶם.
1Ch 27,25.

[חֶלְדַּי II] מֵחֶלְדַּי Zach 6,10.

—— חלן v. חלון ——

[חֲלַח] *l.* בַּחֲלַח
provincia Assyriae.
מדינה בארץ אשור.
2S 17,6 ‖ 2R 18,11.

לַחֲלַח 1Ch 5,26.

---

חַלְחוּל *l.*
oppidum in tribu Judae.
עיר בנחלת יהודה.
Jos 15,58.

---

[חֲלִי] *l.* וַחֲלִי
oppidum in tribu Aser.
עיר בנחלת אשר.
Jos 19,25.

---

[חֵלֶם] לְחֵלֶם *m.*
coaevus Zachariae, i. q. חֶלְדַּי II.
מעולי הגולה, הוא חֶלְדַּי ב'.
Zach 6,14.

---

חֵלֹן *m.*
pater principis Sebulonitarum.
אבי הנשיא למטה זבולן.
Nu 1,9.*2,7.7,24.29.10,16.*

---

חֹלֹן I *l.*
I) opp. tribus Judae (= חִילֵן); II) opp. Moabitarum (= חֹרֹן?).
א) עיר הכהנים בנחלת יהודה, היא חִילֵן; ב) עיר במואב, לד"ק היא חֹרֹן.
Jos 21,15.

וְחֹלֹן Jos 15,51.
חֹלוֹן II Jer 48,21.

---

חוּרָם, חוּרָם (אָבִיו) Q., חִירָ' K. (4,11b) 2Ch 4,11.16.
לְחוּרָם (אָבִי) 2Ch 2,12.
חִירוֹם 1R 7,40.
cf. חוּרָם III; פִּי הַחִירֹת v. פִּי הַחִ'.

[חֲכִילָה] *l.* הַחֲכִילָה
collis prope desertum Siph.
גבעה אצל מדבר זיף (בקי"ם הַחֲכִילָה).
1S 23,19.26,1.3.

---

חֲכַלְיָה *m.*
pater Nehemiae.
אבי נחמיה (להשבעים חֶלְקִיָּה או חִלְקִיָּה).
Neh 1,1.10,2.

---

חַכְמוֹנִי I, II *m.*
I) pater principis heroum Davidis; II) coaevus Davidis.
א) אבי ראש גבורי דוד; ב) אבי יחיאל שהיה עם בני דוד, ואולי שניהם אחד.
1Ch 11,11.27,32.

תַּחְכְּמֹנִי 2S 23,8.

---

חֶלְאָה *f.*
uxor Judaei.
אשת אשחור משבט יהודה.
1Ch 4,5.7.

—— חֵילָם v. חֶלְאמָה ——

חֵלֶב *m.*
heros Davidis (cf. חֵלֶד, חֶלְדַּי I).
מגבורי דוד, ובדה"י נקרא חֵלֶד חֶלְדַּי.
2S 23,29.

---

חֶלְבָּה *l.*
oppidum Aseritarum.
עיר בנחלת אשר, שלא הורישה.
Jud 1,31.

---

חֶלְבּוֹן *l.*
urbs Syriae prope Damascum.
עיר בארם קרובה לדמשק; ע' ח"א.
Ez 27,18.

---

חֵלֶד *m.*
heros Davidis (cf. חֵלֶב, חֶלְדַּי I).
מגבורי דוד; הוא חֵלֶב והוא חֶלְדָּי.
1Ch 11,30.

**חִלְקִיָּהוּ** 2R 18,18.26‖Jes 22,20. 36,3.22.

**חִלְקִיָּה** IV Jer 29,3.

**חִלְקִיָּה** V Neh 12,7.

**וְחִלְקִיָּה** Neh 8,4.

**לְחִלְקִיָּה** Neh 12,21.

**חִלְקִיָּה** VI 1Ch 6,30.

**חִלְקִיָּהוּ** 1Ch 26,11.

---

**חֶלְקַת, חֶלְקָת** *l.*

opp. Levitarum in tribu Aser.

עיר הלוים בנחלת אשר.

Jos 19,25.21,31.

---

**חֶלְקַת הַצֻּרִים** *l.*

locus prope Gibeon.

מקום אצל גבעון; לד״ק הוא צוּרֵי הַיְּעֵלִים; השבעים קורין הַצְּדִים (הַצִּדִּים).

2S 2,16.

---

**חָם** *m.*

filius Nohae et cognomen Aegypti.

בן נח וכנוי למצרים (ע״ש בן חם).

Gn 5,32.*6,10*.9,22.10,1.6.20 ‖ Ps 78,51.105,23.27.106,22‖1Ch 1,4. 8.4,40.

**וְחָם** Gn 7,13.9,18².

---

**חַמְרָן], חֶמְדָּן** [*m.*

vir ex posteris Seiri.

מזרע שֵׂעִיר; השבעים קורין בדה״י חַמְדָּן.

Gn 36,26.

**חַמְרָן** 1Ch 1,41.

---

**חֲמוּאֵל** *m.*

vir Simeonita.

איש מזרע שמעון.

1Ch 4,26.

---

**חֲמוּטַל** K. (2) *f.* **חֲמִיטַל** Q., **חֲ׳**

uxor Josiae regis.

אשת יאשיהו ואֵם יהואחז וצדקיהו.

2R 23,31.24,18‖Jer 52,1.

---

**חָמוּל] וְחָמוּל** [*m.*

nepos Judae.

בן פרץ בן יהודה.

Gn 46,12‖1Ch 2,5.

**לְחָמוּל**, *patron.* **הֶחָמוּלִי** Nu 26,21.

---

**חַמּוֹן** I *l.*

I) opp. tribus Naphtali (cf. חַמַּת I); II) opp. tribus Aser.

א) עיר בנחלת נפתלי, היא חַמַּת א׳; ב) עיר בנחלת אשר.

1Ch 6,61.

**חַמּוֹן] וְחַמּוֹן** II [ Jos 19,28.

---

**חֲמוֹר** *m.*

Hevita Jacobi aequalis.

אבי שכם, ועל שמו בני שבטו.

Gn 33,19.34,2.4.6.8.13.18².20.24. 26‖Jos 24,32‖Jud 9,28.

---

**חֻמְטָה] וְחֻמְטָה** [*l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,54.

**חֶמְדָּן** v. **חַמְרָן**; **חֲמוּטַל** v. **חֲמִיטַל**.

---

**חֲמָת** *l.*

urbs Syriae ad Orontem sita.

עיר גדולה בממלכת ארם. וי״ג בתהלים ע״ו י״א שארית חֵמֹת.

Nu 13,21.34,8 ‖ Jos 13,5 ‖ Jud 3, 3‖2S 8,9‖1R 8,65 ‖ 2R 14,25.28. 17,30.18,34. 19,13. 23,33.*25,21* ‖ Jes 10,9. 36,19. 37,13 ‖ Jer 39,5. *52,9*. 49,23.52,27 ‖ Ez 47,16².17. 20.48,1² ‖ Am 6,14 ‖ Zach 9,2 ‖ 1Ch 13,5.18,9‖2Ch 7,8.

**חֲמָתָה** 1Ch 18,3.

**בַּחֲמָת** 2Ch 8,4.

**וּמֵחֲמָת** 2R 17,24‖Jes 11,11.

**הַחֲמָתִי** *gen.* Gn 10,18 ‖ 1Ch 1, 16.

**חֲמַת צוֹבָה** (al. מָ) 2Ch 8,3.

**חֲמַת רַבָּה** Am 6,2.

---

I **חַמַּת] וְחַמַּת** [*l.*

I) oppidum tribus Naphtali (cf. חַמּוֹן); II) Rechabita.

א) עיר בנפתלי, היא חַמּוֹן; ב) איש מבית רֵכָב.

Jos 19,35.

**חַמַּת] מֵחַמַּת** II [ *m.* 1Ch 2,51.

---

**חַמֹּת דֹּאר** *l.*

opp. Naphtalitarum (cf. חַמּוֹן, חַמַּת).

עיר מקלט בנפתלי, ואולי היא חַמּוֹן וְחַמַּת.

Jos 19,32.

cf. דֹּאר

---

**חֵן] וּלְחֵן** [*m.*

coaevus Serubabelis.

מעולי בבל בימי זרבבל.

Zach 6,14.

---

**חֵנָדָד** *m.*

vir Levita.

מן הלוים בימי זרבבל וישוע.

Esr 3,9‖Neh 3,18.24.10,10.

---

**חַנָּה** *f.*

prophetae Samuelis mater.

אשת אלקנה, אֵם שמואל הנביא.

1S 1,2.5.8.9.15.19.20.2,1.21.

**וְחַנָּה** 1S 1,13.22.

**וּלְחַנָּה** 1S 1,2.5.

---

**חֲנוֹךְ** I *m.*

I) filius Caini; II) Methusalae pater; III) filius Midjani; IV) filius Rubeni.

א) בן קין; ב) אבי מתושלח; ג) בן מדין; ד) בן ראובן בן יעקב.

Gn 4,17².

**לַחֲנוֹךְ** Gn 4,18.

**חֲנוֹךְ** II Gn 5,18.19.21.22.*24*.23‖ 1Ch 1,3.

**חֲנוֹךְ] וַחֲנֹךְ, וַחֲנוֹךְ** III [ Gn 25,4‖1Ch 1,33.

**חֲנוֹךְ** IV Gn 46,9‖Ex 6,14‖1Ch 5,3.

**חֲנוֹךְ**, *patron.* **הַחֲנֹכִי** Nu 26,5.

**[חֲסַדְיָה] וַחֲסַדְיָה** *m.*

filius Serubabelis.

בן זְרֻבָּבֶל.

1Ch 3,20.

---

**חֹסָה** I *l.*

I) opp. tribus Aser; II) Levita.

א) עיר בנחלת אשר; ב) שוער מבני מררי.

Jos 19,29.

**[חֹסָה II] וְחֹסָה** *m.* 1Ch 16,38.

**לְחֹסָה** 1Ch 26,11.

**וּלְחֹסָה** 1Ch 26,10.16.

---

**[חַרְחַס], חַסְרָה** *m.*

pater soceri Huldae prophetissae.

אבי חתן חֻלדה הנביאה, ובמ״ב חַרְחַס.

2Ch 34,22.

**חַרְחַס** 2R 22,14.

---

**[חֻפָּה] לְחֻפָּה** *m.*

sacerdos.

ראש אחד מכ״ד משמרות כהונה.

1Ch 24,13.

——חוּפִּם v. חֻפִּם, חֻפִּים——

**חָפְנִי** *m.*

sacerdos, filius Eli.

בן עלי הכהן.

1S 1,3.2,34.4,4.11.*17*.

---

**חֶפְצִי־בָהּ** I, II *f.*

I) mater regis Manassae; II) nomen honorificum Sionis.

א) אֵם מנשה המלך; ב) כנוי כבוד לציון.

2R 21,1‖Jes 62,4.

---

**חֵפֶר** I *l.*

I) urbs Sebulonitarum (cf. גַּת חֵ׳); II) filius Gileadi; III) heros Davidis; IV) Judaeus.

א) עיר בנחלת זבולן (ע׳ גַּת הַחֵפֶר); ב) בן גלעד; ג) מגבורי דוד; ד) מזרע יהודה.

Jos 12,17‖1R 4,10.

**חֵפֶר** II *m.* Nu 26,33.27,1 ‖ Jos 17,2.3.

**וְחֵפֶר**, *patron.* **הַחֶפְרִי** Nu 26,32.

**לַחֲנָנִי** 1Ch 25,25.

**חֲנָנִי** V Esr 10,20.

---

**[חֲנַנְיָהוּ] חֲנַנְיָה** I, *m.*

I) falsus propheta, Jeremiae adversarius; II) princeps tempore Usiae; III) pater principis tempore Jojakim; IV) Levita; V) Benjaminita; VI) filius Serubabelis; VII) unus ex sociis Danielis (= שַׁדְרַךְ); VIII) nonnulli viri, Esrae coaevi.

א) נביא שקר, צורר ירמיה; ב) שר בימי עזיהו; ג) אבי שר בימי יהויקים; ד) מבני הימן; ה) מזרע בנימין; ו) מבני זרבבל; ז) משלשה חברי דניאל, והוא שדרך; ח) אנשים שונים בימי עזרא.

Jer 28,1.5.*15*.10.11.12.13.15.17. 37,13.

**חֲנַנְיָהוּ** II 2Ch 26,11.

**חֲנַנְיָהוּ** III Jer 36,12.

**חֲנַנְיָה** IV, **[חֲנַנְיָהוּ]** 1Ch 25,4.

**לַחֲנַנְיָהוּ** 1Ch 25,23.

**[חֲנַנְיָה] וַחֲנַנְיָה** V 1Ch 8,24.

**(בֶּן־)חֲנַנְיָה** VI 1Ch 3,21.

**וַחֲנַנְיָה** 1Ch 3,19.

**חֲנַנְיָה** VII Dan 1,6.*11*.19.

**וְלַחֲנַנְיָה** Dan 1,7.2,17.

**חֲנַנְיָה** VIII Esr 10,28‖Neh 3,8. 30.7,2.10,24.12,12.41.

---

**חָנֵס** *l.*

urbs Aegyptiaca.

עיר מצרים בדרומה של מוף.

Jes 30,4.

---

**חַנָּתֹן** *l.*

oppidum Sebulonitarum.

עיר בנחלת זבולן.

Jos 19,14.

---

**(בֶּן־)חֶסֶד** *m.*

praefectus Salomonis.

אחד מי״ב נציבי שלמה (בֶּן לרד״ק מן השם).

1R 4,10.

——חֶסֶד II v. יוּשַׁב־חֶ׳——

**חָנוּן** I *m.*

I) rex Ammonitarum; II) coaevus Nehemiae.

א) מלך בני עמון; ב) מן מחזיקי החומה.

2S 10,1.2.3.4‖1Ch 19,2².4.6.

**לְחָנוּן** 1Ch 19,3.

**חָנוּן** II Neh 3,13.

**וְחָנוּן** Neh 3,30.

---

**חֲנִיאֵל** I (al. **חַנִּיאֵל**) *m.*

I) phylarcha Manassitarum; II) Aserita.

א) נשיא מנשה לנחל הארץ; ב) מזרע אשר.

Nu 34,23.

**[חַנִּיאֵל II] וְחַנִּיאֵל** 1Ch 7,39.

---

[הַחֲנֻיוֹת דירמיה ל״ז מ״ז לרד״ל שעצ״ם]

**חֲנַמְאֵל** *m.*

consanguineus Jeremiae.

בן דוד ירמיה; להע׳ גם בפסוק י״ב בֶּן־דֹּדִי.

Jer 32,7.8.9.12.

---

**חָנָן** *m.*

heros Davidis (1Ch 1,43) et complures viri.

אחד מגבורי דוד (דה״א י״א מ״ג) ואנשים שונים.

Jer 35,4‖Esr 2,46‖Neh 7,49.8,7. 10,11.23.27.13,13‖1Ch 11,43.

**וְחָנָן** 1Ch 8,23.38.*9,44*.

---

**(מִגְדַּל) חֲנַנְאֵל** *l.*

turris Hierosolymitana.

שם מגדל ידוע; לפי המסורה בירמיה בלא עַד.

Jer 31,38(39)‖Zach 14,10‖Neh 3,1.12,39.

---

**חֲנָנִי** *m.*

I) propheta; II) frater Nehemiae; III, IV) Levitae; V) sacerdos.

א) הוא נביא ואביו נביא; ב) אחי נחמיה; ג, ד) מן הלוים; ה) מהכהנים שנשאו נכריות.

1R 16,1.7 ‖ 2Ch 16,7.19,2.20,34.

**חֲנָנִי** II Neh 1,2.7,2.

**חֲנָנִי** III, IV Neh 12,36 ‖ 1Ch 25,4.

**חֵפֶר** III 1Ch 11,36.

**חֵפֶר** IV 1Ch 4,6.

**חֲפָרַיִם** [וַחֲפָרַיִם] *l.*

oppidum Isascharitarum.

עיר בנחלת יששכר.

Jos 19,19.

**חָפְרַע** *m.*

rex Aegypti tempore Jeremiae.

מלך מצרים, וכן שמו בפי קוראי הדורות.

Jer 44,30.

**חָצוֹר** I, **חָצֹר** (1R) *l.*

I) opp. tribus Naphtali; II) opp. tribus Benjaminis; III) duo opp. tribus Judae; IV) regio arabica.

א) עיר בנחלת נפתלי; ב) עיר בנחלת בנימן; ג) שתי ערים בנחלת יְהוּדָה; ד) מחוז בָּעֲרָב (בעלי הישוב حَضِيرَة).

Jos 11,1.10².11.13.12,19 ‖ Jud 4, 17 ‖ 1S 12,9 ‖ 1R 9,15 ‖ 2R 15,29.

**וְחָצוֹר** Jos 19,36.

**בְּחָצוֹר** Jud 4,2.

**חָצוֹר** II (cf. בַּעַל חָ׳) Neh 11, 33.

**חָצוֹר** III Jos 15,25.

**וְחָצוֹר** Jos 15,23.

**חָצוֹר** IV Jer 49,28.30.33.

**חָצוֹר חֲ׳** [וְחָצוֹר חֲדַתָּה] *l.*

oppidum tribus Judae.

עיר (חָצוֹר חֲדָשָׁה) בנחלת יהודה (לפי המסורה להדברים ח׳ מ״ו שתי שמות).

Jos 15,25.

——קְרִיַּת חָ׳ v. חֲצוֹת——

**חֲצִי הַמְּנֻחוֹת**, חֲצִי הַמְּנַחְתִּי v. מְנַחַת I.

**בְּחַצְצוֹן תָּ׳** ,בְּחַצְצֹן תָּמָר *l.* [חַ׳ תָּ׳]

oppidum tribus Judae (עין גֶּדִי).

עיר בנחלת יהודה, היא עֵין גֶּדִי.

Gn 14,7 ‖ 2Ch 20,2.

**חֲצַר־אַדָּר** *l.*

oppidum tribus Judae (=חֶצְרוֹן).

עיר בנחלת יהודה (חצרון דיהושע ט״ו ג).

Nu 34,4.

**חֲצַר גַּ׳** [וַחֲצַר גַּדָּה] *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנגב נחלת יהודה.

Jos 15,27.

**חֲצַר ס׳** [וַחֲצַר סוּסָה] *l.*

opp. in tribu Simeonis.

עיר בנחלת שמעון.

Jos 19,5.

**וּבַחֲצַר סוּסִים** 1Ch 4,31.

**חֲצַר עֵינָן** ,חֲ׳ עֵינוֹן (Ez 47,17) *l.*

oppidum in finibus Syriae.

עיר בצפון גבול א״י, בארם דמשק.

Nu 34,9 ‖ Ez 47,17.48,1.

**מֵחֲצַר עֵינָן** Nu 34,10.

**חֲצַר שׁ׳** [וַחֲצַר שׁוּעָל] *l.*

oppidum tribus Simeonis.

עיר בנחלת שמעון.

Jos 15,28.19,3 ‖ 1Ch 4,28.

**וּבַחֲצַר שׁוּעָל** Neh 11,27.

——cf. שׁוּעָל I——

**חָצֵר הַתִּיכוֹן** *l.*

opp. in finibus Syriae.

בצפון גבול א״י; י״ג חֲצַר עֵינוֹן (פסוק י״ז).

Ez 47,16.

**חֶצְרוֹ** ,חֶ׳ Q., **חֶצְרַי** K. (S) *m.*

tribunus militum Davidis.

אחד מגבורי החילים לדוד.

2S 23,35 ‖ 1Ch 11,37.

**חֶצְרוֹן** I, **חֶצְרֹן** (Ex) *m.*

I) filius Rubeni; II) filius Perez; III, IV) duo oppida tribus Judae.

א) בן ראובן; ב) בן פרץ; ג ד) שתי ערים ביהודה (ע׳ חֲצַר־אַדָּר); לרד״ק קִרְיוֹת חצרון שם אחד.

Ex 6,14 ‖ 1Ch 5,3.

**וְחֶצְרֹן** Gn 46,9.

**לְחֶצְרֹן**, *patron.* **הַחֶצְרוֹנִי** Nu 26,6.

**חֶצְרוֹן** II, **חֶצְרֹן** (Gn) Gn 46, 12 ‖ Ruth 4,18 ‖ 1Ch 2,5.9.18.21. 24².25.4,1.

**וְחֶצְרוֹן** Ruth 4,19.

**לְחֶצְרֹן**, *patron.* **הַחֶצְרֹנִי** Nu 26, 21.

**חֶצְרוֹן** III, IV *l.* Jos 15,3.25.

**חֲצֵרוֹת** *l.*

statio Israelitarum in deserto.

אחת מתחנות ב״י במדבר.

Nu 11,31.

**וַחֲצֵרֹת** Dt 1,1.

**בַּחֲצֵרֹת** ,בַּחֲצֵרוֹת Nu 11,35. 33, 17.

**מֵחֲצֵרֹת** ,מֵחֲצֵרוֹת Nu 12,16. 33, 18.

——חֶצְרוֹ v. חֶצְרַי K.——

**חֲצֵרִים** [בַּחֲצֵרִים] *l.*

l. quidam, LXX Ἀσηδώθ (ρ).

להשבעים שעצ״ם, וא״ת בַּדְּפִיָּה.

Dt 2,23.

**חֲצַרְמָוֶת** *m.* (*l.*)

filius Joktani; regio Arabiae.

בן יקטן, ועל שמו מחוז ידוע בערב.

Gn 10,26 ‖ 1Ch 1,20.

**חֲקוּפָא** *m.*

Nethinaeus exul redux.

אחד מהנתינים עולי הגולה.

Esr 2,51 ‖ Neh 7,53.

**חֻקֹּק** [(al. חֻקֹּק) חֻקְקָה] *l.*

urbs tribus Naphtali (cf. חוקק).

עיר בנחלת נפתלי (ע׳ חוקק).

Jos 19,34.

**חֹר הַגִּ׳** [בְּחֹר הַגִּדְגָּד] *l.*

statio Israelitarum in deserto.

אחת מתחנות ב״י במדבר, היא גֻּדְגֹּדָה.

Nu 33,32.

**מֵחֹר הַגִּדְגָּד** Nu 33,33.

**הַגֻּדְגֹּדָה** [גֻּדְגֹּד] Dt 10,7².

לד"ק שתי ערים שונות: הא' בנחלת שמעון היא צְפַת, והב' ביהודה (יהושע י"ב י"ד, ט"ו ל' וש"א ל' ל').

Nu 21,3 || Dt 1,44 || Jos 12,14 || Jud 1,17.

וְחָרְמָה Jos 15,30.19,4.

בְּחָרְמָה 1S 30,30.

וּבְחָרְמָה 1Ch 4,30.

הַחָרְמָה Nu 14,45.

---

חֶרְמוֹן *l.*

iugum Antilibani.

הר גדול מלפני עמית לבנון.

Dt 3,8.4,48 || Jos 11,3.17.12,1.5. 13,5.11 || Ps 133,3 || 1Ch 5,23.

וְחֶרְמוֹן Ps 89,13 || Cant 4,8.

לְחֶרְמוֹן Dt 3,9.

וְחֶרְמוֹנִים *pl.* Ps 42,7.

——cf. בַּעַל חֶרְמוֹן——

חָרָן *l.*

I) opp. Mesopotamiae; II) filius Calebi.

א) עיר בארם נהרים; ב) בן כָּלֵב מפילגשו.

Gn 11,31 || 2R 19,12 || Jes 37,12 || Ez 27,23.

חָרָנָה Gn 27,43.28,10.

בְּחָרָן Gn 11,32.12,5.

מֵחָרָן Gn 12,4.29,4.

חָרָן II, וְחָרָן *m.* 1Ch 2,46.

——חרונים v. חֹרֹנַיִם——

[חַרְנֶפֶר] וְחַרְנֶפֶר *m.*

vir Asserita.

איש מזרע אשר.

1Ch 7,36.

---

(הַר־)חֶרֶס *l.*

l. in finibus Judae et Dan.

מקום בגבולות יהודה ודן. לד"ק הר חרס הוא בֵּית שֶׁמֶשׁ ועיר שֶׁמֶשׁ, והשבעים קורין הר הֶדֶס; י"נ מלמעלה הֶהָרִים; בנוסחאות כ"י הרבה בישעיה י"ט י"ח עיר הַחֶרֶס, וכת"י, הירונימוס, סומכוס והס"ג (ע' הֶרֶס).

Jud 1,35.

הֶחָרֶס (מַעֲלֵה) Jud 8,13.

——(cf. תִּמְנַת חֶרֶס)——

א) חותן המלך מנשה; ב) אולי הוא עמק יהושפט.

2R 21,19.

[II חָרוּץ] הֶחָרוּץ *l.* Joel 4,14².

---

חַרְחוּר *m.*

Nethinaeus.

אבי נתינים עולי גולה.

Esr 2,51 || Neh 7,53.

---

חַרְחֲיָה *m.*

(al. הַרְהֲיָה, חַרְהֲיָה, חַרְהֲיָה)

vir coaevus Nehemiae.

אבי אחד מן המחזיקים בבנין ירושלם.

Neh 3,8.

——חַסְרָה v. חַרְחַס——

חֹרִי I, חוֹרִי *m.-gent.*

I) nepos Seïri; II) Simeonita.

א) נכד שעיר החרי וְשֵׁם השבט בכלל; ב) אבי נשיא בני שמעון לתור הארץ.

Gn 36,22 || 1Ch 1,39.

הַחֹרִי Gn 14,6.36,20.21.*29.30* || Dt 2,22.

הַחֹרִים *pl.* Dt 2,12.

חוֹרִי II *m.* Nu 13,5.

---

חָרֵף, חָרִיף *m.*

vir coaevus Nehemiae.

מעולי הגולה, ובעזרא ב' י"ח יוֹרָה.

Neh 7,24.10,20.

הַחֲרִיפִי Q., הַחֲרוּפִי K. *patr.* 1Ch 12,5(6).

---

חָרִם, [חָרִים] *m.*

complures viri.

אנשים שונים, ודה"י מכ"ד המשמרות.

Esr 2,32.39.10,21.31 || Neh 3,11. 7,35.42.10,6.28.

לְחָרִים, לְחָרִם (Neh) Neh 12,15 || 1Ch 24,8.

---

חֳרֵם *l.*

urbs tribus Naphtali.

עיר בנחלת נפתלי.

Jos 19,38.

---

חָרְמָה *l.*

urbs regia Canaanitarum.

חֹרֵב, חוֹרֵב (Ex) *l.*

clivus montis Sinai.

חלק מהר סיני.

Ex 33,6 || 1R 19,8.

בְּחֹרֵב Ex 17,6 || Dt 1,6.4,10.15.5,2.18,16.38,69 || 1R 8,9 || Mal 3,22 || Ps 106,19 || 2Ch 5,10.

חֹרֵבָה Ex 3,1.

וּבְחֹרֵב Dt 9,8.

מֵחֹרֵב Dt 1,2.19.

---

חַרְבוֹנָה, חַרְבוֹנָא (7,9) *m.*

eunuchus regis Ahasveri.

אחד מסריסי המלך אחשורוש.

Esth 1,10.7,9.

---

חֲרֹד (עֵין) *l.*

fons v. locus prope Gilboam.

מעין או מקום. לד"ק הוא זה דש"א כ"ט א'. ת' שַׁמָּה הַחֲרֹדִי נאמר בדה"י שַׁמּוֹת הַהֲרוֹרִי.

Jud 7,1.

הַחֲרֹדִי *gent.* 2S 23,25.

---

[חֲרָדָה] בַּחֲרָדָה *l.*

st. Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות ישראל במדבר.

Nu 33,24.

מֵחֲרָדָה Nu 33,25.

——חַרְחֲיָה v. חַרְהֲיָה——

חֲרוּמַף *m.*

vir coaevus Nehemiae.

אבי אחד מן בוני ירושלים בימי נחמיה.

Neh 3,10.

——חֲרוּפִי K. v. חָרִיף——

חֹרֹנַיִם, חוֹרֹנַיִם *l.*

oppidum Moabitarum.

עיר במואב (הזוני ע"ש העליון והתחתון?); י"נ בש"ב י"ג ל"ד: מדרך חֹרֹנַיִם מצד ההר.

Jes 15,5 || Jer 48,5.34.

מֵחוֹרֹנַיִם Nu 48,3.

——cf. בֵּית חוֹרוֹן——

חָרוּץ I *m.*

I) socer regis Manassae; II) vallis symb. (= עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט).

**חֲשֻׂפָא, חֲשׁוּפָא** (Neh) *m.*

Nethinaeus.

מן הנתינים עולי הגולה.

Esr 2,43 ‖ Neh 7,46.

**חֻשִׁם, חֻשִׁים** *m.*

I) filius Dan (שׁוּחָם); II) Benj.

א) בן־דן, הוא שׁוּחָם; ב) מזרע בנימן.

Gn 46,23 ‖ 1Ch 7,12.

—חוּשָׁם v. חֻשָׁם—

**חָשֻׁם** *m.*

Judaeus coaevus Nehemiae.

איש יהודי מעולי הגולה.

Esr 2,19.10,33 ‖ Neh 7,22.10,19.

**וְחָשֻׁם** Neh 8,4.

**[חֶשְׁמוֹן]** *l.* **וְחֶשְׁמוֹן**

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה (על שמו החשמונאים ?).

Jos 15,27.

**[חַשְׁמֹנָה]** *l.* **בְּחַשְׁמֹנָה**

st. Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות ב"י במדבר.

Nu 33,29.

**מֵחַשְׁמֹנָה** Nu 33,30.

[חַשְׁמַנִּים Ps 68,32?]

—חוּשָׁה v. חֻשָׁתִי—

**חֵת** *m.*

filius Canaani.

בן כנען, ועל שמו החתי וארצו.

Gn 10,15. 23,3. 5. 7. 10². *16*.18.20. *25,10.49,32*.26,46² ‖ 1Ch 1,13.

**הַחִתִּי** *gent.* Gn 15,20. 23,10. 25, 9.26,34².36,2.49,29.30.*3,13* ‖ Ex 23,28 ‖ Dt 7,1.20,17 ‖ Jos 3,10.9,1. 12,8 ‖ Jud 3,5 ‖ 1S 26,6 ‖ 2S 11,3.*6. 17.21.24.12,9.10.23,39* ‖ 1R 9,20. 15,5 ‖ Esr 9,1 ‖ Neh 9,8 ‖ 1Ch 11, 41 ‖ 2Ch 8,7.

**וְהַחִתִּי** Ex 3,8.*17.13,5*.23,23.*33,2. 34,11* ‖ Nu 13,29 ‖ Jos 11,3.24,11.

**הַחִתִּים** *pl.* Jos 1,4 ‖ Jud 1,26 ‖ 1R 10,29 ‖ 2R 7,6 ‖ 2Ch 1,17.

**חִתִּית** *f. sg.* Ez 16,3.45.

**[חֲשֻׁבָה]** *m.* **וַחֲשֻׁבָה**

filius Serubabelis.

אחד מבני זְרֻבָּבֶל.

1Ch 3,20.

**חֶשְׁבּוֹן** *l.*

urbs regia Emoritarum.

מטרפולין של מואב ואח"כ של אמרי.

Nu 21,26. 27. 30. 32,37 ‖ Dt 2,26. *24,30.29,6*.26.3,6 ‖ Jos 9,10.12,5. *13,27*.13,17.21,37 ‖ Jud 11,19 ‖ Jes 15,4.16,8.9 ‖ Jer 48,34.45.49, 3 ‖ Neh 9,22 ‖ 1Ch 6,66.

**וְחֶשְׁבּוֹן** Nu 32,3.

**בְּחֶשְׁבּוֹן** Nu 21,25.34 ‖ Dt 1,4.*3,2. 4,46* ‖ Jos 12,2.13,10.*21* ‖ Jud 11, 26 ‖ Jer 48,2 ‖ Cant 7,5.

**מֵחֶשְׁבּוֹן** Nu 21,28 ‖ Jer 48,45.

**וּמֵחֶשְׁבּוֹן** Jos 13,26.

**חֲשַׁבְיָה** I—VI, **[חֲשַׁבְיָהוּ]** *m.*

complures Levitae.

כהנים ולוים שונים (ששה במספר).

Esr 8,19.24 ‖ Neh 3,17.10,12.11, 15.22.12,21.24 ‖ 1Ch 6,30.9,14.27, 17.

**לַחֲשַׁבְיָה** 1Ch 25,19.

**חֲשַׁבְיָהוּ** 1Ch 25,3.26,30.

**וַחֲשַׁבְיָהוּ** 2Ch 35,9.

**חֲשַׁבְנָה** *m.*

vir Nehemiae coaevus.

מן הבאים על החתום.

Neh 10,26.

**חֲשַׁבְנְיָה** *m.*

vir coaevus Nehemiae.

מן המחזיקים בחומת ירושלים.

Neh 3,10.9,5.

**חַשּׁוּב** I—II *m.*

duo Levitae.

שני אנשים מן הלוים.

Neh 10,24.11,15 ‖ 1Ch 9,14.

**וְחַשּׁוּב** Neh 3,11.23.

**הַחַרְסִית** Q., **הַחַרְסוּת** K. *l.* (שַׁעַר)

una ex portis Hierosolymorum.

אחד השערים בדרומה של ירושלם.

Jer 19,2.

**חָרֵף** *m.*

vir Judaeus.

איש מזרע כלב.

1Ch 2,51.

—cf. חָרִיף ;חֶרֶשׂ v. קִיר־חָ׳—

**חֶרֶשׁ** *m.*

Levita.

מזרע הלוים.

1Ch 9,15.

**[חֹרֶשׁ]** *l.* **חֹרְשָׁה**

locus in deserto Siph.

לד"ק שעצ"ם, יער חֶרֶת, וכבר הובא בח"א.

1S 23,16.

**בַּחֹרְשָׁה** 1S 23,15.18.19.

**חַרְשָׁא** *m.*

Nethinaeus.

מן הנתינים עולי הגולה.

Esr 2,52 ‖ Neh 7,54.

—קִיר חָ׳ v. חֲרֶשֶׂת—

**חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם** *l.*

opp. in Palaestina boreali.

מקום קרוב לנחל קישון בצפון א"י.

Jud 4,16.

**בַּחֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם** Jud 4,2.

**מֵחֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם** Jud 4,13.

**[חֶרֶת]** *l.* **חֲרֶת**

silva in montanis Judae.

יער בהרי יהודה, לד"ק הוא חֹרֶשׁ.

1S 22,5.

—(חָשׁ בַּז Jes 8,3)—

**[חַשַׁבְדָּנָה]** *m.* **וְחַשְׁבַּדָּנָה**

vir coaevus Esrae.

איש נכבד בימי עזרא.

Esr 8,4.

חִתִּית *pl.* 1R 11,1.

**חֶתְלֹן** *l.*
oppidum Syriae.
עיר בארם דמשק, בצפון א״י.
Eż 47,15.48,1.

**חֲתַת** *m.*
vir Judaeus.
איש יהודי, בן עתניאל בן קנז.
1Ch 4,13.

## ט

**טָבְאֵל** I, (בֶּן־)טָבְאַל II (Esr) *m.*
I) vir coaevus Jesaiae; II) Esrae coaevus.
א) איש שפקח בן רמליהו וארם הפצו להמליכו על יהודה, ובא אל ת׳ אֵל ככנוי לגנאי, אַל־טוֹב; ב) משרי פרס בשמרון.
Jer 7,6 ‖ Esr 4,7.

**טֶבַח** *m.*
filius Nahori.
בן נחור, מפילגשו ראומה.
Gn 22,24.

**טִבְחַת** *l.* [וּמִטִּבְחַת]
oppidum Syriae (cf. בֶּטַח).
שם מקום או עיר בארם; ע׳ בֶּטַח.
1Ch 18,8.

**טְבַלְיָהוּ** *m.*
Levita.
לוי מבני מררי.
1Ch 26,11.

**טַבָּעוֹת** *m.*
Nethinaeus.
מן הנתינים עולי הגולה.
Esr 2,43.7,46.

**טַבְרִמֹּן** *m.*
pater regis Benhadad.
אבי בן הדד מלך ארם.
1R 15,18.

**טַבַּת** *l.*
oppidum tribus Ephraim.
שם עיר בנחלת אפרים.
Jud 7,22.

**טֵבֵת**
mensis decimus Hebraeorum.
זה שמו גם בסורית נבטית תדמורית ואשורית.
Esth 2,16.

**טוֹב** *l.*
regio trans Jordanem.
מחוז בעבר הירדן, צפונית מזרחית לגלעד׳ לרז״ל טוב דרות שעצ״פ.
Jud 11,3.5 ‖ 2S 10,6.8.

——[טוֹב Ruth 3,13?]——

**טוֹב אֲ׳** [וְטוֹב אֲדֹנִיָּה] *m.*
Levita.
לוי שלמד ביהודה בימי יהושפט.
2Ch 17,8.

**טוֹבִיָּה** I *m.*
I) exul redux; II) Ammonita; III) Nethinaeus.
א) אחד הגולים; ב) עמוני מצוררי נחמיה; ג) מן הנתינים עולי הגולה.
Zach 6,10.

וּלְטוֹבִיָּה Zach 6,14.

טוֹבִיָּה II Neh 6,17.19.

וְטֹבִיָּה, וְטוֹבִיָּה (2,19) Neh 2,10. 19.3,35.4,1.6,1.12.

לְטוֹבִיָּה Neh 2,14.17.

טוֹבִיָּה III Esr 2,60 ‖ Neh 7,62. 13,8.

לְטוֹבִיָּה Neh 13,4.7.

**טוֹבִיָּהוּ** [וְטוֹבִיָּהוּ] *m.*
Levita tempore Josaphati.
מן הלוים שלמדו ביהודה בימי יהושפט.
2Ch 17,8.

**טְלָאִים** [בַּטְּלָאִים] *l.*
i. q. טֶלֶם I; LXX ἐν Γαλγάλοις. י״ת באמרי פסחיא, וכן לרז״ל, שלא תשלוט בהם עין רעה, להרוגימום בטלאים, ולדעת רבים שם מקום, כמו בְּטֶלָאִם = בְּטֶלֶם, והשבעים קורין בַּגִּלְגָּל (ע׳ בֹּזֶק).
1S 15,4.

**טֶלֶם** [וָטֶלֶם] I, II *l.-m.*
I) opp. tribus Judae; II) Levita, qui uxorem barbaram duxit.
א) עיר ביהודה; ב) מהלוים שנשאו נכריות (השבעים קורין בש״א כ״ד ח׳ מטלם ת׳ מֵעוֹלָם).
Jos 15,24 ‖ Esr 10,24.

**טַלְמֹן, טַלְמוֹן** (2) *m.*
Levita ianitor.
לוי מן השוערים.
Esr 2,42 ‖ Neh 7,45.11,19.12,25.

וְטַלְמֹן 1Ch 9,17.

**טָפַת** *f.*
filia Salomonis.
בת שלמה המלך.
1R 4,11.

**טַרְפְּלָיֵא** *gent. pl. emph.* [טַרְפְּלָי]
populus Assyriae.
מעמי אשור שהושבו בשמרון.
Esr 4,9.

## י

יוֹאָב v. יֹאָב.

**יַאֲזַנְיָה** I, *m.* [יְזַנְיָהוּ, יְזַנְיָה, יַאֲזַנְיָהוּ]
I) Rechabita; II, III) principes tempore Ezechielis; IV, V) principes militum tempore Jeremiae.
א) מזרע יונדב בן רֵכָב; ב, ג) שרים בימי יחזקאל; ד, ה) שרי חיל בימי ירמיה.
Jer 35,3.

יַאֲזַנְיָה II Ez 11,1.

יַאֲזַנְיָה III [וְיַאֲזַנְיָהוּ] Ez 8,11.

**וַיַּאֲזַנְיָהוּ** [ ־ַי IV, יְזַנְיָהוּ (Jer) 2R 25,23‖Jes 40,8.

**וַיְזַנְיָה** [V יְזַנְיָה] Jer 42,1.

---

**יָאִיר I (חַוֹּת)** *m.*

I) Manassita; II) Judex Israelitarum; III) pater Mordechai.

א) בן מנשה; ב) שופט ישראל; ג) אבי מרדכי.

Nu 32,41 ‖ Dt 3,14$^2$ ‖ Jos 13,30 ‖ 1R 4,13‖1Ch 2,22.23.

**וְיָאִיר** Nu 32,41.

**הַיָּאִרִי** *patron.* 2S 20,26.

**יָאִיר** II Jud 10,3.4.5.

**יָאִיר** III Esth 2,5.

——יֹאשׁ v. יוֹאָשׁ——

**יֹאשִׁיָּה** *m.*

vir coaevus Zachariae.

מעולי בבל בימי זכריה הנביא.

Zach 6,10.

---

**יֹאשִׁיָּהוּ, יֹאושִׁיָּהוּ (Jer 27,1)** *m.*

rex Judae.

מלך יהודה, בן אָמוֹן.

1R 13,2 ‖ 2R 21,24.26.22,1.3.23, 16.19.24.28.29.30.34$^2$ ‖ Jer 1,2.3. *35,1*.3.3,6. 22,11$^2$. 18. 25,1. *36,1.9. 45,1.46,2*. 26,1. 27,1. 36,2. 37,1 ‖ Zeph 1,1‖ 1Ch 3,14.15 ‖ 2Ch 33, 28. 34,1.33. 35,1. 7. 16. 18. 19. 20$^2$. 22.23.24.25$^2$.26.36,1.

**לְיֹאשִׁיָּהוּ** Jer 25,3.

---

**יְאָתְרַי** *m.*

Levita (cf. אֶתְנִי).

בן גרשום בן לוי, בפסוק כ״ו נקרא אֶתְנִי.

1Ch 6,6.

---

**יְבוּס** *pop.-l.*

antiqui incolae Hierosolymorum atque nomen urbis.

עם שישב לִפְנים בירושלם ושם העיר.

Jud 19,10.11‖1Ch 11,4.5.

**יְבוּסִי, יְבֻסִי** (2S) *gent.* 2S 5,8 ‖ 1Ch 11,6.

**הַיְבוּסִי, הַיְבֻסִי** (2S; 1Ch 21,18) Gn 10,16.15,21 ‖ Jos 15,8.*18,16*.63$^2$‖ Jud 1,21$^2$. 19,11 ‖ 2S 5,6.24, 16.18‖Esr 9,1‖1Ch 1,14.11,4.21, 15.18.28,28‖2Ch 3,1.

**וְהַיְבוּסִי** Ex 3,8.*17.13,5.34,11*.23, 23.*33,2*‖Nu 13,29‖Dt 7,1.20,17‖ Jos 3,10. 9,1. *12,8.24,11*. 11,3.18, 28‖Jud 3,5‖1R 9,20 ‖ Neh 9,8 ‖ 2Ch 8,7.

**כִּיבוּסִי** Zach 9,7.

---

**וְיִבְחָר** *m.* [יִבְחָר]

filius Davidis.

בן דוד המלך.

2S 5,15‖1Ch 3,6.14,5.

---

**יָבִין** I, II *m.*

I) rex Chazor; II) item (Jud; Ps).

מלכי חצור, חד דידושע וחד דשופטים ותלים.

Jos 11,1‖Jud 4,2.7.17.23.*24*$^2$.

**כְּיָבִין** Ps 83,10.

——יָבֵשׁ v. יָבִישׁ——

**יָבָל** *m.*

filius Lemechi.

בן לֶמֶך בן מתושאל.

Gn 4,20.

——יִבְלְעָם v. בִּלְעָם I——

**יַבְנְאֵל** I *l.*

I) opp. tribus Judae; II) opp. tribus Naphthali.

א) עיר בנחלת יהודה; ב) בנחלת נפתלי.

Jos 15,11.

**וְיַבְנְאֵל** [II יַבְנְאֵל] Jos 19,13.

---

**יַבְנֶה** *l.*

urbs Philistaeae.

עיר פלשתים שפרין עוזיהו חומתה.

2Ch 26,6.

---

**יִבְנְיָה** I (al. יִבְנִיָּה) *m.*

I, II) Benjaminitae.

שניהם מן בני בנימן.

1Ch 9,8.

**וְיִבְנִיָּה** [II יִבְנִיָּה] 1Ch 9,8.

——יְבוּס v. יְבֻסִי——

**יַבֹּק** *l.*

torrens transjordanensis.

עובר גבול בני עמון וגלעד ונופל אל הירדן.

Gn 32,23 ‖ Nu 21,24 ‖ Dt 2,37.3, 16‖Jos 12,2.

**הַיַּבֹּק** Jud 11,13.*22*.

---

**יְבֶרֶכְיָהוּ** *m.*

pater Zachariae, amici Jesaiae.

אבי זכריהו שהי בימי ישעיהו.

Jer 8,2.

——(cf. בֶּרֶכְיָה etc.)——

**יָבֵישׁ, יָבֵשׁ I (גִּלְעָד)** *l.*

I) urbs in terra Gilead; II) pater Salum regis Israelis.

א) עיר גלעד (לדה״ש דאי דשופטים כ״א י״ב מלא); ב) אבי שַׁלּוּם מלך ישראל.

Jud 21,9.10.12.14 ‖ 1S 11,1$^2$.3. 5.9$^2$.10.31,11 ‖ 2S 2,4.5. 21,12 ‖ 1Ch 10,11.

**יָבֵישָׁה, יָבֵשָׁה** (Ch) 1S 31,12‖ 1Ch 10,12.

**בְּיָבֵשׁ** 1Ch 10,12.

**בְּיָבֵשָׁה** 1S 31,13.

**מִיָּבֵישׁ (גִּלְעָד)** Jud 21,8.

**יָבֵשׁ** II, **יָבֵישׁ** *m.* 2R 15,10.13. 14.

---

**וְיִבְשָׂם** *m.* [יִבְשָׂם]

nepos phylarchae Isaschar.

בן תולע בן יששכר.

1Ch 7,2.

---

**יִגְאָל** I, II *m.*

I) Isascharita, unus ex exploratoribus; II) heros Davidis; III) Judaeus.

א) נשיא יששכר מתרי הארץ; ב) מגבורי דוד (בדה״א י״א ל״ח יוֹאֵל אֲחִי נתן); ג) מזרע זרבבל.

Nu 13,7‖2S 23,36.

**וְיִגְאָל** [III יִגְאָל] 1Ch 3,22.

---

**וְיָגְבְּהָה** *l.* [יָגְבְּהָה]

oppidum in tribu Gad.

עיר בנחלת גד.

Nu 32,35‖Jud 8,11.

**יְדִיעֲאֵל** I *m.*
I) Benjaminita; II) Levita; III) Judaeus, heros Davidis.
א) מזרע בנימן; ב) מזרע אסף; ג) מגבורי דוד.
1Ch 7,10.11.

**וִידִיעֲאֵל** 1Ch 7,6.
**יְדִיעֲאֵל** II 1Ch 26,2.
**יְדִיעֲאֵל** III 1Ch 11,45.
**וִידִיעֲאֵל** 1Ch 12,20(21).

יְדוּתוּן v. יְדִיתוּן

**יִדְלָף** *m.*
filius Nahori.
בן נחור אחי אברהם.
Gn 22,22.

**יָדָע** *m.*
Judaeus.
איש מזרע יהודה.
1Ch 2,32.

**וְיָדָע** 1Ch 2,28.

**יְדַעְיָה** I *m.*
I) sacerdos; II) Judaeus.
א) מן הכהנים; ב) מזרע יהודה.
Esr 2,36 ‖ Neh 7,39.11,10.12,7 ‖ 1Ch 9,10.

**לִידַעְיָה** Neh 12,19.21 ‖ 1Ch 24,7.
**יְדַעְיָה** II Zach 6,10.
**וְלִידַעְיָה** Zach 6,14.

יְדוּתוּן v. יְדֻתוּן

**יָהּ**
nomen Dei, i. q. יְהוָה.
קצורו של שם בן־ארבע, ובא לרב בסוף שמות עצ"ם, ובראשם בתמונת יהו, יו, וכן הללויה (על האי דתהלים קל"ה נ' נמסר לית בטעם), מאפליה; מרחביה, שלהבתיה, השבעים השמיטו ביה דישעיה, ובתהלים קורין יָהּ; ר"י רייסמאן גורם ביה שִׂמְחוּ, ול"נ בָּרְכוּ שמו.
Ex 15,2.17,16 ‖ Jes 12,2.38,11² ‖ Ps 68,19.77,12.89,9.94,7.12.102,19.115,17.18.118,5.14.17.18.19.122,4.130,3.135,3.4.150,6.

**בְּיָהּ** Jes 26,4 ‖ Ps 68,5.

הַלְלוּיָהּ v. p. 182c

**יַדּוּעַ** I *m.*
I) Judaeus coaevus Nehemiae; II) summus sacerdos.
א) מן הבאים על החתום; ב) כהן גדול אבי חוניו שקבל פני אלכסנדר המקדוני.
Neh 10,22.

**יַדּוּעַ** II Neh 12,11.
**וְיַדּוּעַ** Neh 12,22.

**[יְדִיתוּן, יְדֻתוּן], יְדוּתוּן** *m.*
Levita choro musico praefectus (cf. אֵיתָן).
לוי מנצח בנגינות (נקרא גם איתן).
Ps 62,1 ‖ 1Ch 9,16.16,42.25,3² ‖ 2Ch 29,14.

**יְדוּתוּן** Q., **יְדִיתוּן** K. Ps 77,1 ‖ Neh 11,17.
**יְדִיתוּן** 1Ch 16,38.
**וִידֻתוּן, וִידוּתוּן** (2Ch) 1Ch 16,41.*42*.25,1.6 ‖ 2Ch 35,15.
**לִידֻתוּן, לִידוּתוּן** (2Ch) 1Ch 25,3 ‖ 2Ch 5,12.
**לִידוּתוּן** Q., **לִידִיתוּן** K. Ps 39,1.

**יַדַּי** Q., **יַדּוֹ** K. *m.*
vir exul redux.
מעולי הגולה שנשאו נשים נכריות.
Esr 10,43.

**יְדִידָה** *f.*
mater regis Josiae.
אֵם יאשיהו המלך.
2R 22,1.

**יְדִידְיָה** *m.*
cognomen Salomonis.
שֵׁם שקרא נתן לשלמה. ע' הערה אל יְהוָה.
2S 12,25.

**יְדָיָה** I, II *m.*
I) Judaeus exul redux; II) Simeonita.
א) יהודי מעולי הגולה; ב) מזרע שמעון.
Neh 3,10 ‖ 1Ch 4,37.

**יִגְדַּלְיָהוּ** *m.*
propheta Levita.
נביא מן הכהנים הלוים.
Jer 35,4.

**[יָגוּר] וְיָגוּר** *l.*
oppidum tribus Judae.
עיר בנחלת יהודה.
Jos 15,21.

**יָגְלִי** *m.*
pater principis Danitarum.
אבי נשיא בני דן לְנַחֵל את הארץ.
Nu 34,22.

**יְגַר שָׂהֲדוּתָא** *l.*
acervus lapidum ubi Jacobus cum Labane foedus icit.
שֵׁם הגל שהשלימו עליו יעקב ולבן.
Gn 31,47.

cf. גַּלְעֵד

**יַד אַבְשָׁלוֹם** *l.*
monumentum ab Absalomo sibi exstructum.
מצבת שהציב לו אבשלום בעמק המלך.
2S 18,18.

**[יִדְאֲלָה] וְיִדְאֲלָה** *l.*
opp. tribus Sebulonitarum.
עיר בנחלת זבולן.
Jos 19,15.

**[יִדְבָּשׁ] וְיִדְבָּשׁ** *m.*
Judaeus.
איש מזרע יהודה.
1Ch 4,3.

**יַדּוֹ** *m.*
Manassita (cf. יַדַּי).
שר להצי המנשה גלעדה, ע' יַדַּי.
1Ch 27,21.

**[יָדוֹן] וְיָדוֹן** *m.*
vir exul redux.
מן המחזיקים בחומת ירושלם.
Neh 3,7.

**[יְהֻד] וִיהֻד** *l.*

oppidum in tribu Dan.

עיר בנחלת דן.

Jos 19,45.

——cf. יְהוּד——

**[יְהֻדִי] יְהֻדִי** (al. ִ vel ֻ) *m.*

vir Judaeus.

איש יהודי מזרע כלב.

1Ch 2,47.

——יְהוּדָה v. יְהֻדִיָּה——

**יֵהוּא** I *m.*

I) propheta; II) rex Israelis; III) Simeonita; IV) Benjaminita; V) e posteris Jarchae Aegyptii.

א) נביא בימי בעשא; ב) מלך ישראל; ג) מזרע שמעון; ד) מזרע בנימן שבא לדוד לצקלג; ה) מזרע ירחע עבד מצרי.

1R 16,1.7.12 ‖ 2Ch 19,2.20,34.

**יֵהוּא** II 1R 19,16.17$^2$ ‖ 2R 9,2.5.13.14.15.16.17.18.*19*.20.21.22$^2$.27.30.10,1.5.11.18$^2$.20.21.23.25.28.29.30.34.35.36.13,1.14,8.15,12 ‖ Hos 1,4 ‖ 2Ch 22,7.8.9.25,17.

**וְיֵהוּא** 2R 9,11.24.31.10,13.19.24.31.

**לְיֵהוּא** 2R 12,2.

**יֵהוּא** III] **וְיֵהוּא** 1Ch 4,35.

**יֵהוּא** IV] **וְיֵהוּא** 1Ch 12,3.

**יֵהוּא** V, **וְיֵהוּא** 1Ch 2,38.

---

**יְהוֹאָחָז** I, [**יוֹאָחָז**] *m.*

I) rex Israelis; II) rex Judae i. q. אֲחַזְיָהוּ II; III) item, filius Josiae; IV) pater cancellarii Josiae.

א) מלך ישראל; ב) מלך יהודה, הוא אחזיהו ב) (ע״ד יכניהו ויהויכין); ג) בן מלך יהודה שהסירו פרעה נכה (ומכנה שַׁלּוּם, ע״ש); ד) אבי יואח מזכיר יאשיהו.

2R 10,35.13,1.4.8.9.10.22.25$^2$.14,8.17 ‖ 2Ch 25,17.25.

**לִיהוֹאָחָז** 2R 13,7.

**יוֹאָחָז** 2R 14,1.

**יְהוֹאָחָז** II 2Ch 21,17.25,23.

**יְהוֹאָחָז** III 2R 23,30.31.34 ‖ 2Ch 36,1.

**יוֹאָחָז** 2Ch 36,2.4.

**יוֹאָחָז** IV 2Ch 34,8.

---

**יוֹאָשׁ** I, (= **יְהוֹאָשׁ**)

I) pater Gideonis iudicis; II) rex Judae; III) rex Israelis; IV) filius Achabi(?); V) Judaeus; VI) Benjaminita.

א) אבי גדעון השופט; ב) מלך יהודה; ג) מלך ישראל; ד) בן אחאב (או יהושפט?); ה) בן שלה בן יהודה: ו) בן ימיני מהבאים לדוד לצקלג.

Jud 6,29.*7*,*14*.*8*,*13*.*32*.30.31.8,29.32.

**לְיוֹאָשׁ** Jud 6,11.

**יְהוֹאָשׁ** II, [**יוֹאָשׁ**] 2R 12,1.2.3.5.7.8.19.14,13.

**יֹאָשׁ, יוֹאָשׁ** (2Ch 24,1) 2R 11,2.12,20.21.14,1.*17*.3.23 ‖ 1Ch 3,11 ‖ 2Ch 22,11.24,1.2.4.22.24.25,23.*25*.

**לְיוֹאָשׁ** 2R 13,1.10.

**יְהוֹאָשׁ** III, [**יוֹאָשׁ**] 2R 13,10.25.14,8.9.11.13.15.16.17.

**יוֹאָשׁ** 2R 13,9.12.13$^2$.14.25.14,23.*27* ‖ Hos 1,1 ‖ Am 1,1 ‖ 2Ch 25,17.18.21.23.25.

**לְיוֹאָשׁ** 2Ch 14,1.

**יוֹאָשׁ** IV 2R 22,26 ‖ 2Ch 18,25.

**יוֹאָשׁ** V] **וְיוֹאָשׁ** 1Ch 4,22.

**יוֹאָשׁ** VI] **וְיוֹאָשׁ** 1Ch 12,3.

——יְהוֹד v. infra p. 921——

**יְהוּדָה** I

I) filius Jacobi, eius tribus et terra; II—IV) nonnulli viri Esrae coaevi.

א) בן יעקב, שבטו ונחלתו. במ״א ט״ו ט׳ הנוסחא הנכונה: מֶלֶךְ יְהוּדָה; ב, ג, ד) אנשים מעולי הגולה. י״ג בעזרא ג׳ ט׳ בני הוֹדַוְיָה, כאמור בב׳ מ׳ (ע׳ הערה אל יהוד).

Gn 29,35.37,26.38,1.2.6.7.8.11.12$^2$.15.20.22.23.24.26.43,3.8.44,14.16.18.46,12.28.48,9.49,9 ‖ Ex 31,2.*35*,*30*.38,22 ‖ Nu 1,26.27.2,3$^2$.9.7,12.10,14.13,6.*34*,*19*.26,19.20.22 ‖ Dt 33,7.34,2 ‖ Jos 7,1.*18*.16.17.11,21.14,6.15,1.*21*.12.13.20.63$^2$.18,5.11.14.19,1.9$^2$.20,7.*21*,*11*.21,4.9 ‖ Jud 1,2.3.4.8.9.10.16.17.18.19.15,10.17,7.20,18 ‖ 1S 11,8.15,4.22,5.23.27,6.10.30,16.26 ‖ 2S 1,18.2,1.4$^2$.7.10.11.3,10.5,5.19,12.15.17.41.42.43.44$^2$.20,2.4.5.24,1.7.9 ‖ 1R 1,9.35.2,32.4,20.5,5.12,17.20.21.23$^2$.27$^2$.14,22.29.*15*,*7*.*23*.*22*,*46*.15,1.9.17$^2$.*25*.*28*.*33*.*16*,*8*.*10*.*15*.*23*.*29*.22.22,2.10.*29*.41.52 ‖ 2R 1,17.*8*,*16*.3,1.7.*14*.9.8,16.19.20.22.23.*12*,*20*.*14*,*18*.*15*,*6*.*36*.*16*,*19*.*20*,*20*.*21*,*17*.*25*.*23*,*28*.*24*,*5*.25.*29*.9,16.*27*.21.29.10,13.12,19$^2$.13,1.10.12.14,1.*17*.*23*.9.*13*.*15*.11.12.21.15,1.8.13.17.*23*.*27*.32.16,1.17,1.18.19.18,1.5.13.14$^2$.*16*.*19*,*10*.19,30.21,11$^2$.16.22,13.16.18.23,1.2.5$^2$.8.11.12.22.24.27.24,12.*25*,*22*.*27*$^2$.25,21.22 ‖ Jes 1,1$^2$.2,1.5,3.7.7,1.17.9,20.11,12.13$^2$.19,17.22,8.21.26,1.36,1.37,10.31.38,9.40,9.44,26.48,1 ‖ Jer 1,2.*25*,*3*.*3*$^2$.*22*,*11*.*18*.*25*,*1*.*26*,*1*.*35*,*1*.*36*,*1*.*9*.*45*,*1*.*46*,*2*.15.*34*,*7*.*42*,*2*.18.2,28.*11*,*13*.3,7.*10*.8.11.18.4,3.4.*17*,*25*.16.5,11.*11*,*10*.*17*.7,2.*44*,*24*.*26*.17.30.34.8,1.9,10.*34*,*22*.25.10,22.11,2.6.*33*,*10*.*44*,*21*.9.12.12,14.13,9.11.19.14,2.19.15,4.17,1.19.20.26.18,11.19,3.4.7.13.20,4.5.21,7.*24*,*8*.*27*,*3*.*12*.*32*,*3*.*34*,*2*.*4*.*6*.*21*.*39*,*4*.*44*,*30*.*51*,*59*.11.22,1.2.6.24.*24*,*1*.*27*,*20*.*28*,*4*.23,6.24,1.5.25,1.*2*.18.26,2.10.18$^2$.19$^2$.27,1.18.20.*39*,*6*.21.28,1.*29*,*3*.*49*,*34*.4.29,2.22.30,4.31,23 (22).24(23).27(26).*31*(*30*).32,1.*39*,*1*.2.4.30.*32*.32.35.44.*33*,*13*.33,4.7.14.16.34,7.19.35,13.17.36,2.3.6.9.28.*29*.*30*.*32*.31.37,1.7.38,22.39,10.40,5.12.15$^2$.42,15.19.43,4.5$^2$.44,6.*17*.7.9$^2$.11.12.14$^2$.17.26.27.28$^2$.50,4.20.4.*33*.52,10.27.31$^2$ ‖ Ez 4,6.8,1.17.21,25.25,3.8.12.27,17.37,19.48,7.8.22.31 ‖ Hos 1,

1.7. 2,2. 4,15. 5,5.10.12. 14. 6,4. 11.10,11.12,3 ‖ Joel 4,1.6.8.18. 19 ‖ Am 1,1.2,4. 7,12 ‖ Ob 12 ‖ Mich 1,1.5.9.5,1 ‖ Nah 2,1 ‖ Zeph 1,1.4.2,7 ‖ Hag 1,1. *14.2,2.*2,21 ‖ Zach 1,12. 2,2.*4.* 4.16. 8,13.15. 19. 9,13. 10,13.6. 11,14. 12,2.4. 5.6.7$^2$. 14,5.14 ‖ Mal 2,11$^2$. 3,4 ‖ Ps 48,12.60,9.*108,9.* 63,1. 68,28. 69,36.78,68.97,8.114,2 ‖ Prv 25,1 ‖ Ruth 1,7 ‖ Thr 1,3.15,2,2.5.5,11 ‖ Esth 2,6 ‖ Dan 1,1.*2*.6.9,7 ‖ Esr 4,1.4.6.10,9 ‖ Neh 2,5.7.4,4. 10.5,14.6,17.11,3.4$^2$.20.24.25.36. 12,31.32.44. 13,12.16.17 ‖ 1Ch 2,3$^2$.4.10. 4,1.21.27.41. 5,2.17.41. 6,40.50. 9,3.4. 12,24(25). 28,4 ‖ 2Ch 9,11.10,17. 11,1.3.12.17.23. 12,5.13,1.13.14.15$^2$.16.18.14,4.11. 15,2.8.9.15.16,1$^2$.6.7.17,2.*19,5*.2. 5.7.9.10.13.19.18,3.*19,1.20,35*. 9. *28*.19,11. 20,3.4$^2$.5. 13. 15. 17. 18. 20.27.31.21,8.10.11$^2$.12.13.22,1.6. 8.10.23,2.8.24,5.17. 18.23. 25,5$^2$. 12.13.17.*18.23*.21.22.25.26.*32,32*. 28.26,1.27,4.28,9.10.19.26.*32,32*. 29,8.21.30,24.25.31,1$^2$.6.20.32,8. *9*.9.23.25.33.33,9.34,3.5.9.11.24. 26.29.30.35,18.21.24.36,4.10.

**וִיהוּדָה** Gn 35,23 ‖ Ex 1,2 ‖ Dt 27,12 ‖ 1S 17,52.18,16 ‖ 2S 5,5.11,11. 12,8.19,16.21,2 ‖ 2R 14,10.21,12 ‖ Jes 3,8.11,13 ‖ Jer 30,3.40,1.51,5. 52,3 ‖ Ez 9,9 ‖ Hos 5,13.8,14.12,1 ‖ Joel 4,20 ‖ Esr 2,1 ‖ 1Ch 2,1.9,1. 12,16(17).21,5 ‖ 2Ch 13,15. 20,24. 25,19.27,7.*35,27.36*,8.30,1.6.31,6.

**בִּיהוּדָה** Jud 10,9.15,9.18,12 ‖ 1S 23,3 ‖ 1R 12,32.14,21 ‖ 2R 15,37. 23,26.24,2.3 ‖ Jes 7,6.8,8 ‖ Jer 4,5. 5,20.22,30 ‖ Am 2,5 ‖ Zach 9,7 ‖ Ps 76,2 ‖ Esr 1,2.3.9,9.10,7 ‖ Neh 6,7.18.13,15 ‖ 1Ch 28,4 ‖ 2Ch 2,6. 11,3.5.10.12,12.14,5.17,9.12.21,3. 17.23,2.24,9.25,10.28,6.17.19.30, 12.25.32,1.33,14.36,23.

**וּבִיהוּדָה** Jos 19,34 ‖ 2R 17,13.24, 20 ‖ Zach 14,21 ‖ 2Ch 34,21.

**לִיהוּדָה** Gn 38,24 ‖ Nu 1,7 ‖ Dt 33,7 ‖ 1S 17,1.30,14 ‖ 2S 3,8 ‖ 1R 19,3 ‖ 2R 14,11.22.28.18,22 ‖ Jes 36,7 ‖ Jer 40,11 ‖ Ez 37,16 ‖ Ruth 4,12 ‖ Esr 1,5.8 ‖ 1Ch 13,6.27,18 ‖ 2Ch 11,14. 12,4. 14,3.6.16,11.17, 14.20,22.25,21.26,2. 28,18.25.32, 12.33,16.

**וְלִיהוּדָה** Neh 7,6.

**מִיהוּדָה** Gn 49,10 ‖ Jud 15,11 ‖ 1R 13,1. 12. *21*. 14 ‖ 2R 23,17 ‖ Neh 1,2 ‖ 2Ch 14,7.17,6.26,6.

**וּמִיהוּדָה** Jes 3,1.65,9.

**יְהוּד** (aram.) Dan 2,25.*5,13.6,14*.5,13 ‖ Esr 7,14.

**בִּיהוּד** Esr 5,1.

**לִיהוּד** Esr 5,8.

**[יְהוּדָי] יְהוּדָאִין** (א׳ נחה) *pl. gent.* Dan 3,12.

**יְהוּדָיֵא** *emph.* Dan 3,8 ‖ Esr 4,12.23.5,1.5.6,7.8.14.

**יְהוּדִי** (hebr.) *gent.* Zach 8,23 ‖ Esth 2,5.3,4.

**הַיְּהוּדִי** Esth 5,13.*9,31.10,3*.6,10. 8,7.9,29.

**בַּיְּהוּדִי** Jer 34,9.

**יְהוּדִים** *pl.* Jer 43,9.52,28.30.

**הַיְּהוּדִים** 2R 16,6. 25,25 ‖ Jer 32,12. 38,19. 40,11. 12. 41,3. 44,1 ‖ Esth 3,6.10.*9,10*.13.4,13.16.6,13. 8,3.*9,25*.5.8.9$^2$. 17. 9,1$^2$.2.3.5.6.*12*. 16.19.20.*30*.22.23.24$^2$.27.28 ‖ Neh 1,2.3,33.34.4,6.5,1.8.13,23.

**הַיְּהוּדִיִּים** (יתיר י׳) Esth 8,1.13. 9,15.

**וְהַיְּהוּדִים, וְהַיְּהוּדִיִּים** (Esth) Esth 9,18 ‖ Neh 5,17.6,6.

**בַּיְּהוּדִיִּים** (יתיר י׳) Esth 4,7.8,7.

**לַיְּהוּדִים** Esth 4,3. 14. 8,11. 16.17. 9,13.10,3.

**וְלַיְּהוּדִים** Neh 2,16.

**הַיְּהֻדִיָּה** (*al.* nomen) *f. sg.* 1Ch 4,18.

**יְהוּדִית** *adv.* 2R 18,26.28 ‖ Jes 36,11.13 ‖ Neh 13,24 ‖ 2Ch 32,18.

**יְהוּדָה** II—V Esr 3,9.10,23 ‖ Neh 12,8.34.

**וִיהוּדָה** Neh 11,9.12.36.

—cf. בַּעֲלֵי י׳, בֵּית לֶחֶם י׳—

**יְהוּדִי** *m.*

vir, coaevus Jeremiae.

איש בימי ירמיהו הנביא ויהויקים.

Jer 36,14.21$^2$.23.

---

**יְהוּדִית** *f.*

Esavi uxor.

שֵׁם אשת עשו, בת בארי החתי.

Gn 26,34.

---

## יְהוָה

nomen Dei.

שם המפורש שלא יפורש רק באדנות (קל״ד ודאין אֲדֹנָי הובאו בה״א), ומבטאו טמיר ונעלם, וכל עמל החוקרים לדעת ולמצוא איך הוגו אותו באותיותיו נשאר מעל. טעמו ונמוקו ע׳ הערה אל הָוָה בח״א (ואל הֲוָא, הֱוֵה בארמית). י״נ במדבר ל״ב ל״א: כאשר צוה אֲדֹנָי, כלומר משה; השבעים קורין במ״ב כ״ג י״ט: להכעים את יְהֹוָה; יונתן והשבעים קורין במשלי כ״ב י״א: אֹהֵב יְהֹוָה טהר לב; באיוב י״ב ט׳ בקצת נוסחאות אֱלוֹהַּ ת׳ יְהֹוָה; הנוסחא הנכונה בדה״א ט״ו ב׳: לשאת את „אֲרוֹן יְהֹוָה״ ולשרתו (שמספרם כ״ו לפי המסורה, וזה אחד מהם), ובהללי ארון הָאֱלֹהִים; השבעים קורין בדה״ב ג׳ א׳ בְּמָקוֹם אשר נראה יְהֹוָה לדויד; י״נ בכ׳ כ״ו: נתן יְהוּדָה מארבים (ע׳ שופטים כ׳ כ״ט), וכן הענין מוכיח (ולהפך בישעיה כ״ו א׳: יושר השיר הזה בְּאֶרֶץ: יְהוּדָה עיר עז לנו); בל״ו כ״ג קורין השבעים: יְהִי אלהיו עמו, כבעזרא א׳ ג׳. [לד״ק וַיהוָֹה אֲהֵבוֹ דש״ב י״ב כ״ד שעצ״פ שני?].

Gn 4,1.4.6.9.13.15$^2$.16. 26. 5,29. 6,3.5.6.7.8.7,1.5.16.8,21$^2$.10,9$^2$.11,5. 6.8.9$^2$.12,1.4.7.*17,1*.8.*26,25*.17.13, 4.10$^2$.14,22.15,1.4.7.18.16,2.5.7.9. *10.11*.11.13.18,1.*26,2.24*.13. 18, 19.20.22.26. 33. 19,13$^2$. 14. 16. 24. 27.20,18.21,1.33.22,11.14$^2$.15.16. 24,21.27.31.40.44.51.25,21.22.23. 26,12.22.28.29.27,7. 27. 28,13.16. 21.29,31.32.33.35.30,24.27.30.31, 3.49.32,10. 38,7$^2$.10. 39,2.*21*.3$^2$.5$^2$. 23$^2$.49,18 ‖ Ex 3,2.4.7.4,1.2.4.*19.21*. *6,1.7,1.14.19.26.8,1.12*.16. 9,1.13. 22.10,1.12.*21.11,1.9.14,15.26.16*, *4.28.17,5.14.19,9.10.21.20,22.24*, *12.30,34. 31,12.32,9.33. 33,5. 17.* *34,1.27*.6.10.*19,23.33,12*.11$^2$. 14. 22.*5,1.7,17.26.8,16.11,4.32,27*.24.

27.28.30.31. 5,2$^2$.21. 22. 6,2.3.6.7.
*10,2*.8.*29*. *12,12*.10.*29*. *13,1*. *14,1*.
*16,11.25,1.30,11.17.22.31,1.32,7*.
*40,1*.12.13.26.28.30.7,5.*14,4.18*.6.
8.*9,8.12,1*.10.*20.39,43*.13.*22.8,11*.
*15*.17.25.8,4. *9,28*.8. *17,4*.9.*27*.18.
20.25.26.*10,18*.9,3.4.5$^2$.6.12.*10,20*.
*27.11,10.14,8*.12.20.21. 23. 27.29.
33.35. 10,9.10.11.19.24.26.11.3.7.
12,23$^2$.25.28. *50. 39,1.5.7.21.26*.
*29.31.40,19.21. 23. 25.27.29.32*.
31.41.43.51. 13,3.5.8.9$^2$. 11.14. *16*.
15.14,10.13.14. 21. 24. 25. 27. 30.
31$^2$.15,3$^2$.6$^2$.11. 16.17.18. 19. 25$^2$.
26.16,3.6.7$^2$.8$^3$.9.10.15.16. *32*. 23.
29.33. 34. 17,1. 2. 7$^2$. 18,1. 8$^2$.9.10.
11.19,3. 7. 8. *24,7*. 8. 9. 11. 18. 20$^2$.
21.22$^2$.24.20,7.11.*31,17*.11.22,10.
23,17. 24,1.2. 3$^2$.4. 8. 16. 27,17. 21.
28,12.29.*30*.30.35.38.29,11.23.24.
*26*.25.42.30,8.14.15. 16. 31,13. 32,
11.14.30.31. 35. 33,1. 7. 11. 19. 21.
34,4.5$^2$.6$^3$.10.14.23.28.32.34. 35,1.
4.5.10.21.*24*. 29.*36,5*.30. 36,1$^2$. 2.
38,22.39,32.*42*.40,16.23.25.34.*35*.
38 ‖ Lev 1,1.3.4.*11.4,4.15.24*. 2,3.
*10.6,11.7,35. 10,12.13. 24,9*. 3,1.7.
12.*12,7*.4,1. *5,14. 20. 6,1. 12. 17. 7,*
*22.28.8,1.12,1.14,1. 17,1. 18,1.19,*
*1.20,1.21,16. 22,1. 17.26. 23,1.9.*
*23.26.33.24,1.13. 25,1.27,1.2.13.*
*22. 5,17*.4. *14,23*.6. *17. 14,16.27*.7.
.15.18.*8,26.16,18*.27.35.*5,12*. 5,15.
26. *14,18.31. 15,15.30. 19,22*. 6,7.
18. 7,30$^2$. *8,27.29. 9,21. 10,15.14,*
*12.24.23,20*. 36. 38. *27,34*. 8,4.5.9.
*13.17.21.29.9,10. 16,34.24,23*. 34.
35. 36. 9,2. 4$^2$. 5. 6$^2$. 7. *10,15*.23.24.
*10,2*.10,1.2.3.6.7.8.11.17.19$^2$.11,1.
*13,1. 14,33. 15,1*.45. 14,11. *16,17*.
29.15,14.16,1.2.*21,1*.10.12.13. 30.
17,2.4.6.18,5.*6.21.19,12.14.16.18*.
*28.30.32.37.21,12. 22,2.3.8.30.31*.
*33.26,2.45*.19,8.20,26.8.*22,32*.21,
6.8. 15. 21. 23. *22,9. 16*. 23,2.*4.37*.
11.38.39.44. 24,3.*4.8*. 6.12.16.26,
46 ‖ Nu 1,1.*3,14.9,1.48.2,1.3,5.11*.
*44.4,21. 5,1.5.11. 6,1.22. 8,1.5.23*.
*9,9.10,1.13,1. 15,1.17. 16,23. 17,1*.
*9.16. 18,25. 20,7. 25,10. 16. 26,52*.

*28,1.31,1.34,1.16.35,9*.19. *2,33.3,*
*51.8,3.22. 15,36. 26,4.27,11.31,7*.
*31.41.47.36,10*. *34. 2,34, 8,20. 9,5*.
3,1.4$^2$.13.*41.45*.16.*39.51. 4,41.49*.
*13,3.33,2.38.36,5*.40.*7,4.11.11,16*.
*23. 12,14. 14,11. 15,35. 37. 17,25*.
*21,8.34.25,4.27,6.12.18.31,25*. 42.
*17,26.27,22*.4,1. *17. 14,26. 16,20*.
*19,1*.37.*45. 9,23. 10,13*. 49. *30,17*.
*31,21*. 5,4. 16. 18. *30*. 21$^2$. 25. 6,16.
20. *8,11.21*. 24. 25. 26. 7,3. 8,4. 10.
11. 9,7.8.13.18$^2$. 19.*23*. 20.*23$^2$*. 10,
29$^2$.32.33$^2$.34.35.36. 11,1$^3$. 2.3. 10.
11.*14,13*.18$^2$.20.23.24. 25. 29$^2$. 31.
33$^2$. 12,2.4.5.6. 8.9. 13. 14,3. 8. 10.
14$^2$.16.18.20. 21. 28. 35.37. 40. 41.
42.43$^2$.44. 15,15.22.23$^2$.25. 28. 30.
31.39.16,3$^2$.5.7$^2$.9.11.15.16.17. 19.
*17,7*.28.29.30$^2$.35.17,3.5$^2$.6.11.22.
24.28.18,1.*20*.8.19. 26. *28$^2$. 29.31,*
*29.41*.19,2.13.*20*.20,3.4.6.9.12.13.
16.27.21,3.6.7. 14. 16. 22,8. 13. 19.
22.23.*25.27*.24. 26. 28. 31$^2$. 32. 34.
35.23,3.5.8.12.16.17.26.24,1.6.11.
13$^2$.25,3.*32,13*.4.26,1.9. 61. 65. 27,
3.5.15.17.21.23.30.1. 2. *36,6*. 31,3.
16.30.*47*. 50$^2$. 54. 32,4. 7. *9*. 10. 12.
13.14.20.21. 22$^2$. 27. 29. 31. 32. 33,
4$^2$. 50. *35,1*. 34,13. 29. 35,34. 36,2.
13 ‖ Dt 1,3.8.*8,1.11,9.21*.27.34.36.
37.42.*2,9.31.3,2.26. 5,25. 9,12.10,*
*11*.43.45$^2$.2,1.2.*9,13*.12.14. 15.17.
21.3,20.21.23.26. 4,3.10.12.14.15.
20.27.35.*39*. 5,3.4.5$^2$.11.19.25.6,4.
12.18. *9,5. 28,11. 30,20$^2$*. 19. *31,3*.
21.*26,8*.22.24. 7,4.*11,17*.7.8$^2$.15.8,
3.20.9,3.4$^2$.7.8$^2$.9.10$^2$.11.16. 18.*25*.
18.19$^2$.*10,10*.20. 22. 23. 24. 25. 26.
28. 10,1.4$^2$.5. 8$^3$.9. *18,2*. 10. 13. 15.
11,4. 7. 17. 23. 12,14. *26.15,20. 17,*
*10.18*,6.21.25.*21,9*.31. 13,18.14,2.
15,4.9.16,16.18,1.5.7.12.17.21.*22*.
22.19,17. 21,5.8. 23,2.*3$^2$.4$^2$*.9. 24,4.
15.26,3.7.10.17.27,15.28,7.8.9.10.
11.12.13.20.21.22.24.25.27.*35*.28.
36.37.48.49.59. 61. 63$^2$. 64. 65. 68.
69.29,1.3.19$^3$.20.21. 22. 23. 26. 27.
30,8.9. 31,4.5.7.9. 14.*16*.15. 27.29.
32,3.6.9.12.19.27.36.48.33,2.7.11.
12.13.21. 23. 34,1. 4. 5$^2$. 9. 10. 11 ‖

Jos 1,1.*13. 15. 8,31. 33. 11,12. 12,*
*6$^2$.13,8.14,7.18,7.22,2.4.5*.1.*3,7.4,*
*1.15.5,9.6,2.7,10.8,1.18.10,8.11,6*.
15.2,9.10.14.24. 3,*3.4,7.18. 8,33*.5.
13.17.4,8.10.11.13.14.24. 5,1.2.6$^3$.
14.*15*.6,6.*7.13.7,6*.8$^2$.11.12.13. 16.
19.24.26.27. 7,1. 14$^3$. 15. 23.25. 26.
8,8.27.9,14.27.10,10.12.14$^2$.25.30.
32.11,8.9.15.*20. 14,5*.15.20.23.13,
1.14,2.*21,8*.6.10$^2$.12$^3$. 15,13. 17,4$^2$.
14.18,7.8.10.*19,51*.19,50. 20,1.21,
2.3.41.42$^2$.43. 22,9. 16$^2$. 17.18.19$^2$.
22$^2$.23$^2$.25$^2$.27.28.29.31$^2$.34.23,1.9.
15.16. 24,7.14$^2$.15.*19*. 15.*18*.16.18.
20.21.22.26.27.29.31$^2$ ‖ Jud 1,2.4.
19.2,1.4.7$^2$. 8.10.11. *3,7.12*. 12. 13.
*10,6*.14.*20.3,8.10,7*.15$^3$.16.17.18$^3$.
22.23. 3,1.4.9. *15. 6,6. 10,10*.9.10$^2$.
12.*4,1.6,1.10,6.13,1*.12.15.28.4,2.
3.9.14$^2$.15.5,2.*9*.4.5.11$^2$.13.23$^3$.31.
6,1.7.8.11. 12$^2$. *16. 7,9*. 13$^3$. 14.21$^2$.
22$^2$.23.25.27.34. 7,2.*4.5.7*.15.22.
8,7.19.23. 10,11. 15. 16. 11,9. 10.
11. 27. 29. 32. 35. 36$^2$. 12,3. 13,1.
3. 8. 13. *16*. 15. *17*. 16. *21*. 18. 20.
21.23.24.25.14,6. *19. 15,14*.15,18.
16,20.28. 17,13. 18,6. 19,18. 20,1.
18. 23$^2$. 26$^2$. 28. 35. 21,5.*8*.15.19 ‖
1S 1,6. 7. 9. 10. 12. 15. 19$^2$. 22. 23.
24. 26. 27. 2,3. 6. 7. 10$^2$. 11. *3,1*. 12.
17$^2$.18.20.21$^2$.24.25.26.27.30. 3,1.
3.4.6.7$^2$.8$^2$.9. 10. 11. *8,7.22. 16,1.7*.
15.18.21$^3$.4,3$^2$.*4.6*. 5,3.*4.6. 9*. 6,1.2.
8.11.15.18.19$^2$.21.7,1$^2$.2. 3$^2$.4. 5. 6.
9$^2$. *23,4*. 10. 12. 13. 8,6. 10.18. 21.
10,1.6.17.19.22.24.25.11,7.13.15$^2$.
12,3.5.6.7$^2$. 8$^2$. 10$^2$. 11. 13. 14$^2$.15$^3$.
16. 17$^2$. 18$^3$. 20$^2$. 22$^2$. 24. 13,12. 13.
14$^3$. 14,3. 6. 10. 12. 23. 39. *45. 19,6*.
*20,3.21.25,26.26,10.16.28,10.29,*
*6*.15,1$^2$.10.11.13.16.17.18.19$^2$.20$^2$.
22.23.24.26$^2$. 28. 33. 16,2. 4. 6.8. *9*.
*10*.12.13. 14$^2$. 17,37.46.47. 18,12.
17.28. 19,5. 9. 20,8. 13$^2$. 14. 15. 16.
22.23.42$^2$.21,7.8. 22,17$^2$.21. 23,11.
12.18.24,5.7$^2$.*11*.11. 13$^2$.16.19.25,
26.28$^2$.30.31.38.39. 26,9.10.11.12.
19$^3$.20.23$^2$.24. 28,6.17$^2$.18$^2$.19$^2$.30,
23.26 ‖ 2S 1,12.14.*16.19,22*.2,1.6.
3,9.18.28.39. 4,8.9. *12,5.14,11.15,*

21.5,2.3.12.19.20.24.25.6,5.7.8.9$^2$.
10.11$^2$.12.13.14.15.16$^2$.17$^2$.21$^3$.7,
3.4.5.12,11.24,12.11$^2$. 18.24. 8,6.
14.11,27. 12,1.9.13. 14.15.20.22.
25.15,8$^2$.25.31.16,8$^2$.10.11.12$^2$.18.
17,14.18,19.31. 20,19.21,1$^2$.3.6.7.
9.22,1.2.4.7.14.16.19.21.22.25.29.
31.32.42.47.50. 23,2.10.12.17.24,
1. 10. 17. 10.11.14.15.16$^2$. 19.23.
25 ‖ 1R 1,29.2.24.22,14.37.2,4.27.
28.29.30.32.33.43.44.45.3,1.2.3.5.
5.17.19.21. 6,11.19.8,1.6.37.7,12.
40.45.48.51$^2$.8,4.9.10.11.12.18.20$^2$.
21.22.44.54$^2$.56. 59.60. 18,39$^2$.62.
63.64$^2$.9,25.66.9,1.15.2.3. 19.15.8.
9.10.10,1.5.9. 12.11,2.6. 14.22. 15,
26.34. 16,19.25. 30. 21,20.25.22,
53. 6. 9. 10. 11. 14. 12,15$^2$. 24.13,2.
21.20,13. 14.28.42.21,19$^2$.22,11.
24$^2$. 13,26.14,18.15,29.16,12.34.
17,5 .16.22,38. 27. 13,1.2.5.9.17.
18.32.20,35.3.6. 20.21.26$^2$. 14,11.
14.15$^2$.21.24.21,26.26.28.15,3.14.
5.11.22,43.15.18. 16,1.7$^2$. 17,2.8.
14.20.21.22. 24. 18,1.3.4. 12$^2$. 13$^2$.
18.21.24.30.31.32.37$^2$. 38.46.19,4.
7.9.11$^5$.12.20,13.28$^2$.36. 21,17.28.
23.22,5.8. 12.15. 14. 16. 17.20. 21.
19$^2$.21.23.24.28 ‖ 2R 1,3.4.6.16.
2,21.3,16.17.4,43.7,1.9,3.12. 19,6.
20.32. 20,1.5. 21,12. 22,15. 16. 18.
15.17.4,44.7,16.9,26.10,17.23,16.
24,2.2,1.2.4.6.2.4.6.4,30. 5,16.20.
3.5.16.24.3,2.8,18.27. 13,2.11.14,
24.15,9.18.24. 28.17,2.17.21,2.6.
16.20.23,32.37.24,9.19.10.13.11.
12.18.4,1.33.20,2.5,1.18$^2$.6,17$^2$.18.
20$^2$.27.33. 7,1:2.19.8,1.8.10.13.19.
9,6.7.26$^2$. 19,33. 22,19. 36. 10,10$^2$.
23.30.32.11,3.4$^2$.7.10.22,5.23,2.7.
25,13.13.15.17.19.12,3.14,3.15,3.
34.16,2. 18,3.22.2.5$^2$. 10$^2$. 14.22,4.
11.12$^2$.13.14. 15.17. 19. 13,3.4$^2$.5.
23.14,6.14.26.27.15,5.12.35.37.16,
3.17,8.21,2.8.18,15.14$^2$.18.17,11$^2$.
12.13.15.18.20. 21. 23.25$^2$. 28. 32.
33.34$^2$.35.36.41. 18,6.7.12.16. 25$^2$.
30$^2$.32.35.19,1.14$^2$. 15. 16$^2$. 17.21.
31.35. 20,3.4.5.8$^2$.9$^2$.11.16.17.19.
21,4$^2$.5.23,12.7. 9.10. 22. 22,3.5.9.
13$^2$.18.19.23,2$^2$.3$^2$.4.6.9.11. 24. 25.
26.27.24,2.3.4.13$^3$.20,25,9.13.16 ‖
Jes 1,2.22,25.24,3.25,8.4.10.28,
14.66,5.11.18.41,21.66,9.20.40,5.
58,14.28.2,2.3$^2$.5.10.19.21.11.17.
3,8.13.14.16.20,3.4,2.5.5,12.25.6,
12.7,3.10.12.17.18.8,1.3.5.11.18,
4.18.9,10.13. 10,20. 11,2$^2$. 3.9. 15.
12,1.2.5.13,5.6.9.14,1.2.3.5.22.30,
1.31,9.37,34.41,14. 43,10.12.49,
18. 52,5$^2$. 54,17.55,8. 59,20. 66,2.
17.22.32.16,13.14.19,1.14.20.21$^2$.
22$^2$. 20,2. 22,17. 23,11.17.18. 24,1.
14.15.21.25,9.10.26,4.8.10. 11.12.
15.16.17.31. 27,1.3.12. 28,13.21.
29,10.22. 37,6.33.38,1.16.45,14.
49,8.50,1.52,3.56,1.65,8. 66,1.30,
9.18$^2$.26.27.29. 30.31.32.33. 31,1.
4.32,6.33,2.5.6.10. 21. 22$^3$. 34,16.
35,2.10.36,10$^2$.15$^2$.18.20.37,1.14$^2$.
15.17$^2$.18. 20.22. 36. 38,2.3. 4. 7$^2$.
20$^2$.22.39,6.54,1.57,19.59,21$^2$.65,
7.25.66,20.21.23.8.40,2.3.5.7.13.
28.31. 41,4.17.20. 42,5.6.8. 13.19.
21.24. 43,1.11.14. 15. 44,2.6.23$^2$.
24$^2$.45,1.3.5.6.18.21.7.8.11.18.19.
48,1.14.17.20.22. 49,1.4. 5$^2$.7$^2$.13.
52,9. 14. 25. 66,12. 23. 26. 60,16.
50,10$^2$. 51,1.3$^2$. 9.11.13.17.20.22.
52,8.10. 11.12.53,1.10. 54,6.8.10.
13. 17. 55,6:7. 56,3$^2$. 4.6$^2$. 58,8. 11.
13. 14. 59,1. 15. 19$^2$. 60,1.2. 6. 14.
19.22.61,1.3.6.8.9. 62,2.3.4.6. 8. 9.
11.12.63,7$^3$.14.16.17.64,7.8.11.65,
11.23.66,5.6.14.15.16$^2$.20 ‖ Jer 1,
2.14,1.46,1.47,1.49,34.4.11.13.2,
1.13,3.8.16,1.18,5.24,4.8.15.19.2,
3.9.12.29. 3,10.12$^2$.13.14.16.20. 3,
1.4,1.9.17.5,9.11. 15. 18. 22. 29.6,
12.7,11.13.19.30. 32. 8,1.13. 17.9,
2.5.8.21.23.24. 12,17.13,11.14.25.
15,3.6.9.20.16,5. 11. 14. 16. 17,24.
18,6. 19,6.12. 21,7.10.13.14. 22,5.
16.24. 23,1.2. 4. 5.7.11.12.23.24$^2$.
28.29.30.31.32$^2$. 33. 25,7.9.12.29.
31.27,8.11.15.22.28,4.29,9.11$^2$.14.
19$^2$.23.32. 30,3.8.10.11.17.21. 31,
1(30,25). 14(13). 16(15). 20(19).
27(26). 28(27). 31(30). 32(31). 33
(32).34(33).36(35).37(36).38(37).
32,5.30.44. 33,14. 34,5. 17. 22. 35,
13.39,17.18.42,11.44,29. 45,5.46,
5.23.26.28.48,12. 25.30.35. 38.43.
44.47. 49,2.6.13.16. 26. 30. 31. 32.
37.38.39. 50,4.10. 20.21.30.35.40.
51,24.25.26.39.48.52.53.7.9.12. 3,
6.11.11,6.13,6. 24,3.9.14. 11,9. 14,
11.2,2.5.6,16.21.22.8,4.9,22. 10,2.
11,11.21. 12,14. 13,9. 13. 15,2.19.
17,5.21.18,11.13.19,1.21,8.12.22,
1.3.18.30. 23,38. 26,2.4. 16. 28,11.
13.16.31. 32. 29,31.32. 30,18. 31,2
(1).15(14).16(15).38(37).32,3.28.
33,10.20.25. 34,2.17. 36,29.30.38,
2.3.44,30.45,4.47,2.49,1.28. 51,1.
36.4.7,2. 17,20. 19,3.21,11.29,20.
31,10(9).42,15.44,24.26.6.8.31.37.
3,16.17$^2$.4,2.5,2.12,16.16,14.15.23,
7.8.38,16.3.27.10,18. 16,3.5.20,4.
22,6.11.24,8.29,16.30,5.12.33,17.
48,40. 49,12.8.26. 5,3.4.5.6,10.11.
15.8,9.15,11.30,3.33,11.13.44,26.
49,2.18.30.7,1.11,1.18,1.21,1.30,1.
32,1.34,1.8.12.35,1. 40,1. 2.4$^3$. 29.
8,7.8.9. 9,11.12. 19. 23. 10,1.6. 21.
23.24.11,5.16. 21. 12,1.3. 13. 13,2.
32,8.5. 15.17. 14,7. 9.10. 15.20. 15,
15.16,10.19.21. 17,5.7. 10. 13$^2$. 14.
15.26. 18,19.23. 19,14$^2$. 20,1.2.38,
14.3.7.8. 13.16. 21,2$^2$. 22,2.34,4. 8.
29.23,9.16.17. 18.19.30,23.20. 33.
34.35$^2$. 36.37$^2$. 38$^3$. 24,1$^2$.7. 25,4. 5.
17$^2$.30.33.36.37.26,1.2$^2$.7.8.9$^2$.10$^2$.
12.13.15. 19$^2$,20. 27,1.36,1. 13.16.
28,6.18$^2$.21.28,1.3.5.6$^2$.9.12.29,30.
32,26.33,1.19.23. 34,12. 35,12.36,
27. 37,6.42,7. 43,8. 15.16. 29,7.15.
22.26$^2$.32.30,4.24. 31,3(2).7(6).11
(10).12(11).22(21).23(22).34(33).
32,6. 8. 16. 33,2$^2$. 11. 16. 34,4.35,2.
4$^2$.11.5.6$^2$.7$^2$.8$^2$. 9. 10$^2$. 26. 37,2.17.
38,20. 21. 39,15. 40,3. 41,5. 42,4.5.
19. 43,4.7. 44,16. 21. 22. 23. 45,3.
46,13.50,1.15.47,4. 48,8.10.26.42.
49,14. 20.50,45. 50,5. 7. 13.15.51,
11.25.29. 51,7.10. 11. 12.29.45.50.
51.55.56.62.52,2.3.13.17$^2$.20 ‖ Ez
1,3$^2$.28. 3,12. 14.16. 6,1.7,1.11,14.
12,1.8.17.21.26. 13,1. 14,2.12. 15,
1.16,1.17,1.11. 18,1. 20,2. 21,1.6.

13.23.22,1.17.23.23,1.24,1.15.25,
1.27,1.28,1.11.20. 30,1. 33,1.23.
34,1.35,1.36,16.37,15.38,1.22.23.
4,13.5,13.6,10.14.7,27.12,15.16.
24,27.25,11.17.26,6.28,22.23.26.
29,9.21.30,8.19.25.26.32,15.33,
29.34,27.30. 35,15. 36,38.38,23.
39,6. 15. 17. 17,24. 21,22. 37. 22,
14.24.14. 26,14.30,12. 34,24. 36,
36.6,7.13.7,4. 9.11,10.12.12,20.
13,14.14,8. 15,7.17,21.20,38.42.
44.22,22.25,5.35,9.36,11.37,6.13.
14.7,19.8,12$^2$.9,9.14.10,19.11,1.
16$^3$.9,4.9.10,4$^2$.18.11,5$^2$.21,8.30,6.
15.23.25.12,25.13,2.34,9.36,1.37,
4.5.6.7.16,58.37,14.21.23. 14,4. 7.
9.16,35.62.22,16. 17,24. 20,1. 12.
26 ‖ Ez 21,3.4.10. 23,36. 24,20. 25,
7.35,4.12.26,1.29,1.17.30,20.31,1.
32,1.17.29,6.36,23.37,28.39,7.33,
22.30.34,7.24.36,20.36.37,1.40,1.
1.40,46.41,22.43,4.5.24.44,2.5.3.
4$^2$.5.45,4.46,3.9.48,10.35 ‖ Hos 1,
1.2$^3$.4.2,15.18.23.11,11.22.3,1$^2$.5.
4,1.10.15.16.5,4.6.6,1.3.8,1.13.9,3.
4.5.14.10,3.12.11,10.12,6.14.13,
15.14,3.10 ‖ Joel 1,1.9$^2$. 14.15.4.
14.19.2,1.11.12.17$^2$.18.19.21. 3,4.
5$^2$.4,8.11.18 ‖ Am 1,2.3.6.9.11.13.2,
1.4.6.3,12. 5.15.2,3.5,17.27.7,3. 2,
4.11.16.3,10.15.4,3.6.8. 9,10.11.6.
8.14. 9,7.8.12.13. 3,1. 5,4. 6. 8. 9,6.
18$^2$.20.6,10.11.7,3.6.8. 8,2. 15$^2$.16.
17.8,7.11.12 ‖ Ob 1.4.8.15.18 ‖ Jon
1,1.3,1.3$^2$.10.14$^2$.16.2,1.3.8,11.3,3.
4,2$^2$.3.4.10 ‖ Mich 1,1.3.12. 2,3.5.
7.3,4.5.8.11$^2$. 4,1.2$^2$.6.5,9.7. 10.12.
5,3.6.6,1.2.5.6.7.8.9.7,8.9 ‖ Nah 1,
2$^3$.3$^2$.7.9.11. 12. 14. 2,3 ‖ Hab 1,2.
12.2,2.14.16.3,2$^2$.8 ‖ Zeph 1,1.2.3.
10.13.17.2,4$^2$.9.3,8.6$^2$.7$^2$.8.12.14$^2$.
18.2,2$^2$.3$^2$.5.9.11.3,5.9.12.15$^2$.20 ‖
Hag 1,1.2,1.10.2.3.8.10.12.13$^2$.14.
2,15. 18.20 ‖ Zach 1,1.7.7,1. 2.
16.8,3.4.2,9.10$^2$.8,17.10,12. 11,6.
12,1.4.13,8. 10. 11. 12. 13. 17. 2,3.
15.16. 17. 3,1. 2$^3$.5.6. 4,6. 8. 6,9.10.
6,12. 13. 14. 15. 7,2. 8,21. 7. 8. 8,
21.9,1.12,1.10,1.5. 11,5.11.13$^2$.15.
12,7.8$^2$.13,3.14,3.9$^2$. 12. 13. 18. 20.
21 ‖ Mal 1,1.2.13.3,13. 2.4.5.7. 2,
11.12.13.14.17$^2$.3,6.16$^3$.23 ‖ Ps 1,
2.6.2,2.7.11. 3,2.4.5.6.8. 4,4$^2$.6.7.9.
5,2.4.7.9.13. 6,2.3$^2$.4. 5. 9. 10$^2$. 7,7.
9$^2$.18$^2$.8,2.10. 9,2.10. 11. 14. 17. 20.
21.10,1.3.12.16.17.11,4$^2$.5.7. 12,2.
4.6.7.8. 13,2. 14,2.4.6.7. 15,1.4. 16,
5.7.8.17,1.13.14. 18,1.36,1. 1. 2. 3.
4.7.14.16.19. 21. 22. 25. 31. 32. 42.
47.50. 19,8$^2$.9$^2$.10$^2$.15. 20,2.6.7. 10.
21,2.10.14. 22,9.20.24.27.28. 23,1.
6.24,3.5.8$^2$. 25,1.4.6.7.8.10. 11. 12.
14.15. 26,1.2. 6. 8. 12. 27,1$^2$. 4$^3$.7.8.
11.13.14.37,34. 14. 28,1. 30,9.5.6.
31,22.124,6.7.8. 29,3$^2$.4$^2$.5$^2$.7.8$^2$.9.
10$^2$.11$^2$. 30,2.4.8. 11$^2$. 31,2.70,6. 6.
7.10.15.18. 24$^2$. 32,2. 33,4.5. 6.10.
11.12.13.18.22. 34,2.5. 8. 9. 10. 11.
12.16.17.19.20.23. 35,1.5.6.10.22.
24.27.36,6.7.37,4.5.9.17.18.20.24.
28.33.40.38,2.16.22. 39,5.13. 40,2.
5.6.10.12.14$^2$.17.41,2.3.4.5.11. 42,
9.46,9.47,3.6. 48,2.145,3. 50,1. 54,
8.55,23. 58,7. 59,4.9. 68,17. 69,14.
17.34. 70,2.6. 74,18. 75,9. 78,4.21.
79,5.81,16.83,17.19.84,3.12. 85,2.
8.9.13. 86,1.6.11.17. 87,2.6. 88,10.
14.15.89,2.6.16. 47. 52. 53. 90,13.
91,9.92,5.6.8.10.14.16.93,1$^2$.3.4.5.
94,1.3.5.11.14.17.18.22.95,3.6.96,
4.10.13.97,1.5.8.9.10. 98,2.6.9. 99,
1.2.6. 100,2. 3. 5. 101,1.8. 102,1.2.
13.16.17.20.22.23.103,1.2.22.104,
1.35.6.8.13.17. 19. 20. 21. 22. 104,
16.24.31$^2$. 105,3.4.19. 106,2. 4.16.
25.34.40. 107,2.6.28.13.19.24.43.
108,4. 109,14.15. 20.27. 30. 110,1.
2.4.111,1.2.4.10.112,1. 113,1$^2$.2.3.
4. 115,1. 11. 12. 13. 14. 116,1.4.13.
17.4.5.6.7.9.15.16.19.117,1.2.118,
4.6.7.10.11.12.15.16.16.23.24.25$^2$.
26.27.119,1.12.31.33.41.52.55.57.
64. 65. 75. 89. 107. 108. 137. 145.
149. 151. 156. 159. 166. 169. 174.
120,1.2.121,2.5.7.8.122,1.4.123,3.
124,1.2.8.125,4.5.126,1.2.3.4.127,
1$^2$.3. 128,1.4.5.129,4.8$^2$. 130,1.5.7.
131,3.7. 131,1.132,1.8.11.13.133,
3.134,1$^3$.2.3.135,1$^2$.2.3.5.6. 13$^2$.14.
19$^2$.20.20. 21. 137,4. 7. 138,4.5$^2$.6.
8$^2$.139,1.4.21. 140,2.5.7.9.13. 141,
1.3.142,2$^2$.6. 143,1.7.9.11.144,1.3.
5.145,8.9.10.14.17. 18.20. 21. 146,
1.2.7.8$^4$.9.10. 147,2.6.11.12. 148,1.
5.13.7.149,4 ‖ Prv 1,7.29.2,5.6.3,5.
7.9.11.12.19.26.32.33.5,21.6,16.8,
13.22.9,10. 10,3.22.27.29. 11,1.20.
12,22. 14,2.26.27. 15,3.8. 9. 11.16.
25.26.29.33. 16,2.3. 4. 5. 6.7. 17,3.
15.20,10.18,10. 19,3.17.21. 23. 20,
12.23.27. 21,1.2. 30. 22,2.4.12. 14.
23.23,17. 24,18.21. 28,5.25. 29,13.
30,9.31,30 ‖ Job 1,6.2,1$^2$.7.8.12.2,
2.3.6.7.9.2,2.4.12.21$^2$.2,7. 12,9.38,
1.40,1.6.40,3.42,1.42,7$^2$.9$^2$.10.11 ‖
Ruth 1,6.8.9.13.17. 21. 2,4.12. 3,
13.4,11.12.13.14 ‖ Thr 1,5.9.11.2,
20.12.17.18.20.2,6.7.8.17.22.3,22.
24.25.26.40.50.55. 59.61.64.66. 4,
11. 16. 20. 5,1. 19. 21 ‖ Dan 9,2.8.
14 ‖ Esr 1,1$^2$.5.7. 2,68.3,5.6.8.10$^2$.
11.6,22. 7,10.11.27. 8,29 ‖ Neh 5,
13. 8,1.10.14. 9,6. 10,30.36 ‖ 1Ch
2,3. 5,41. 6,16. 17. 9,19. 20. 23. 10,
13. 11,3$^2$. 10. 14. 12,23 (24). 13,6.
10. 11. 14. 14,2. 10. 15,2$^2$. 3. 15.25.
26.28.29.16,37.22,19(18). 28,18.
16,2.4. 10.11.25. 31. 33. 39.40. 17,
1.4.21,10.11. 10. 16.19. 20.22.23.
26. 27. 18,6. 13. 21,3. 9. 12$^2$.13.14.
15$^2$.16.18. 19.26. 27. 28. 29.30.22,
8 (7). 11 (10). 12 (11). 13 (12). 14
(13). 16(15). 18(17). 19(18). 23,4.
13. 24. 28. 32. 31. 24,19. 25,6. 26,
12.22.27.30. 27,23. 28,2. 5.8.9.10.
12.13$^2$.20. 19. 29,8. 10. 11$^2$. 22. 23.
25 ‖ 2Ch 1,3.5.6.18. 2,10. 3,1.4,16.
5,1.2.7.10.13.14.7,2. 6,1.8.10$^2$.11.
12.7,1.2$^2$.3.4.6.7.10.11$^2$.12.21. 8,1.
11.12.16$^2$. 9,4.11. 10,15. 11,2.4.12,
5. 18,10. 34,24. 4. 12,1. 6. 7$^2$. 9. 11.
12. 13. 14. 18,7. 13,8. 9.20. 14,5.10.
11.12.13. 15,2. 8$^2$. 15. 16,2.8.9.12.
17,3.5. 6. 9. 10. 18,4. 11. 13. 15.16.
19.18$^2$. 20$^2$.22. 23. 27. 19,2$^2$. 7. 8.9.
11$^2$. 20,4. 5. 13. 14. 15. 17. 18. 22.
26. 27. 28. 29. 32. 24,2. 25,2. 26,4.
27,2.3.28,1.29,2.34,2. 37. 21,6.22,
4.33,2.6.22.36,5.9.12. 7.14.16.18.
22,7.9. 23,3.5.6$^2$. 12. 14. 18$^3$.19.20.

24,4.6.7.8.12$^{3}$.*34,8*.14$^{2}$.19.20.21.22.25,4.7.15.27.26,5.16.19.20.21.27,2.3.28,3.11.13.19.21.24.29,3.6.8.11.15$^{2}$.16$^{3}$.17$^{2}$.18.19.20.21.25$^{3}$.27.31.35.30,1.9.12.15.18.20.31,2.3.4.8.10$^{2}$.11.14.16.32,21.22.24.26.33,2.4$^{2}$.5.9.10.11.13.15$^{2}$.16.23.34,10$^{2}$.14$^{2}$.15.17.21$^{3}$.27.30$^{2}$.31$^{2}$.35,2.6.16$^{2}$.26.36,7.10.12.14.16.18.21.22$^{2}$.

**הֲיהוָה** (al. הֲ) *interrog.* Jer 8,19.

**וַיהוָה** Gn 13,14.18,17.19,23.21,1.24,1.35.56 ‖ Ex 9,23.10,13.12,29.36.13,21 ‖ Nu 14,9.30,6.*9.13* ‖ Dt 4,21.17,16.26,18.31,2.8.32,31 ‖ Jos 10,11 ‖ Jud 1,22 ‖ 1S 1,5.3,19.9,15.17.15.35.16,7.18.*18,14*.17,37.24,20.26,23.28,16 ‖ 2S 7,1.10,12.12,24.17,14.22,29 ‖ 1R 5,26.14,5.22,23 ‖ 2R 4,27.9,25.10,10 ‖ Jes 3,17.31,3.53,6.10.58,9 ‖ Jer 11,18.14,10.20,11.47,7 ‖ Ez 13,6.22,28.35,10 ‖ Joel 2,11.4,16$^{2}$.21 ‖ Am 3,6 ‖ Jon 1,4 ‖ Mich 2,13 ‖ Hab 2,20 ‖ Zach 9,14 ‖ Ps 9,8.27,10.34,7.*18*.55,17.96,5.118,13.125,2 ‖ Prv 16,9.25,22 ‖ Job 1,21.42,10.12 ‖ Ruth 1,21 ‖ 1Ch 14,17.16,26.19,13 ‖ 2Ch 18,22.31.20,17.24,24.

**בַּיהוָה** Gn 15,6 ‖ Ex 14,31 ‖ Lev 5,21 ‖ Nu 5,6.14,9.21,7.31,16.36,2 ‖ Dt 33,29 ‖ Jos 2,12.22,16.18.22.25.*27*.29.31 ‖ Jud 1,1.*20,27*.20,23.21,7 ‖ 1S 2,1.10,22.22,10.23,2.*30,8*.4.24,22.28,6.11 ‖ 2S 2,1.*5,19.23*.19,8 ‖ 1R 2,8.23.42 ‖ 2R 18,6 ‖ Jes 26,4.29,19.41,16.45,17.24.25.59,13.61,10 ‖ Jer 5,12.17,7.50,24 ‖ Hos 5,7 ‖ Mich 7,7 ‖ Hab 3,18 ‖ Zeph 3,2 ‖ Zach 10,7.12 ‖ Ps 11,1.21,8.32,10.11.33,1.34,3.35,9.37,3.40,4.56,11.64,11.97,12.104,34.112,7.115,9.10.11.118,8.*9*.125,1 ‖ Prv 16,20.22,19.29,25 ‖ 1Ch 10,13.14 ‖ 2Ch 12,2.28,19.22.34,26.

**וּבַיהוָה** Jos 22,19 ‖ Ps 26,1.

**כַּיהוָה** 1S 2,2.

**לַיהוָה** Gn 4,3.8,20.12,7.*8.13,18*.13,13.24,26.48.52.25,21 ‖ Ex 5,17.8,4.25.9,29.12,11.14.27.42$^{2}$.48.13,6.12$^{2}$.15.15,1$^{2}$.21.16,23.25.17,16.22,19.24,5.28,36.*39,30*.29,18$^{2}$.25.28.41.*30,20*.30,10.12.13.*35,5*.37.31,15.32,5.26.29.35,2.22.29 ‖ Lev 1,2.*17,4.27,9.11*.9.13.*17.2,2.9.3,5.23,18.36.24,7*.14.*7,29*.2,1.8.11$^{2}$.*16.3,3.9.11.14.7,5.25.23,8.13.25.27.36*.12.14.3,6.16.4,3.31.*17,6*.5,6.*15.19,21*.7.19.25.6,8.13.*22,18*.14.15.7,11.14.20.21.29.35.38.8,21.*28*.16,8.9.17,5$^{2}$.9.19,5.*22,21*.24.22,3.15.22$^{2}$.24.27.29.23,3.5.6.12.16.17.18.20.24.38.41.25,2.4.27,2.9.14.*21.23.30*.16.22.26$^{2}$.28$^{2}$.30.32 ‖ Nu 5,8.6,2.5.6.8.12.14.*21.15,4*.17.8,12.*28,11.19.29,8*.13.9,10.*14*.15,3.*25.28,6.13.29,6*.3.*7.10.13.14.28,8.24.29,13.36*.8.19.21.24.*18,17.28,27.29,2*.18,6.12.13.15.19.24.21,2.25,4.28,3.7.15.16.26.29,12.39.30,3.31,28.37.38.*39.40*.52.32,23 ‖ Dt 1,41.12,11.15,2 ‖ Jos 6,17.19.8,31.10,12 ‖ Jud 2,5.5,3.6,24.7,18.20.11,30.31.13,16.19.17,2.3 ‖ 1S 1,3.11.21.28$^{3}$.2,8.20.25.3,20.6,14.15.17.7,6.9.17.12,23.14,6.33.34.35$^{2}$.15,13.22.25.31.16,2.*5*.17,47.23,21 ‖ 2S 2,5.8,11.12,13.15,7.21,6.22,1.23,16.24,18.21.25 ‖ 1R 2,27.6,1.2.8,63.9,25.18,22.22,7 ‖ 2R 3,11.5,17.6,33.10,16.11,17.13,17.23,23 ‖ Jes 8,17.12,4.19,19$^{2}$.21.23,18.27,13.34,2.6$^{2}$.8.42,10.12.44,5$^{2}$.55,13.58,5.61,2.66,20 ‖ Jer 2,3.4,4.5,10.7,2.8,14.12,12.20,13.25,31.31,38(37).40(39).40,3.44,23.47,6.50,7.14.51,6 ‖ Ez 30,3.42,13.43,24.45,1.23.46,4.12.13.14.48,9.14 ‖ Hos 4,1.9,4.12,3 ‖ Ob 21 ‖ Jon 2,10 ‖ Mich 4,13.6,2 ‖ Zeph 1,5.17 ‖ Zach 9,1.14,1.7.20.*21* ‖ Mal 3,3.4 ‖ Ps 3,9.7,1.9,12.13,6.16,2.18,1.22,29.24,1.27,6.29,1$^{2}$.*96,7.2.96,8.2.96,9*.30,5.31,25.32,5.33,2.20.34,4.37,7.69,32.89,7$^{2}$.19.91,2.92,2.95,1.96,1.*98,1.149,1*.1.2.7.98,4.*100,1*.5.104,33.105,1.106,1.*118,1.29.136,1*.107,1.8.*15.21.31*.115,15.16.116,12.14.*18*.118,20.119,126.132,2.5.140,7.147,7 ‖ Prv 16,11.20,22.21,3 ‖ Ruth 2,20.3,10 ‖ Esr 3,3.5.6.11$^{2}$.8,28.35 ‖ Neh 8,6 ‖ 1Ch 11,18.16,7.*41*.8.23.28$^{2}$.29$^{2}$.34.36.40.18,11.21,18.22.24.26.22,5(4).23,5.30.31.25,3.7.29,5.9.20.21$^{2}$.22 ‖ 2Ch 2,11.5,13$^{2}$.7,3.6.8.12,11,14.13,10.11.14.15,11.14.17.16.18,6.19,6.16,10.20,3.18$^{2}$.21$^{2}$.23,16.24,9.25,9.26,17.18.28,9.29.30.31.32.30,8.17.21$^{2}$.22.32,33.35,1.3.12.

**הַלַיהוָה** *interrog.* Dt 32,6.

**וְלַיהוָה** Prv 21,31.

**מֵיהוָה** Gn 18,14.24,50 ‖ Nu 32,22 ‖ Jud 14,4 ‖ 1S 1,20.24,7.*26*; *11* ‖ 1R 2,15.21,3 ‖ Jer 29,15 ‖ Jes 40,27 ‖ Zach 10,1 ‖ Ps 33,8.37,23.39 ‖ Prv 3,25.*18,22*.12,2.20,24 ‖ Thr 2,9.3,18 ‖ 2Ch 20,4.

**וּמֵיהוָה** Prv 16,1.33.19,14.29,26.

**שֶׁיהוָה** Ps 144,15.

## יֱהוִה אֲדֹנָי

[יֱהוִה (134) = אֲדֹנָי v. p. 9c]
Hab 3,19 ‖ Ps 109,21.140,8.141,8.

**וְלַיהוִה אֲדֹנָי** Ps 68,21.

**אֲדֹנָי יֱהוִה** Gn 15,2.8 ‖ Dt 3,24.9,26 ‖ Jos 7,7 ‖ Jud 6,22.16,29 ‖ 2S 7,18.19$^{2}$.20.28.29 ‖ 1R 2,26.8,53 ‖ Jes 7,7.*28,16.30,15.49,22.52,4.65,13*.25,8.40,10.48,16.50,4.5.9.56,8.61,1.11.65,15 ‖ Jer 1,6.*4,10.14,13.32,17*.2,22.7,20.32,25.44,26 ‖ Ez 2,4.*3,11.27.5,5.7.8.6,3.11.7,2.5.11,7.16.17.12,10.19.23.28.13,3.8.13.18.20.14,4.6.21.15,6.16,3.36.59.17,3.9.19.22.20,3.5.27.30.39.21,3.29.31.33.22,3.19.28.23,22.28.32.35.46.24,3.6.9.21.25,3.6.8.12.13.15.16.26,3.7.15.19.27,3.28,2.6.12.22.25.29,3.8.13.19.30,2.10.13.22.31,10.15.32,3.11.33,25.27.34,2.10.11.17.20.35,3.14.36,2.3.4.5.6.7.13.22.33.*

*37.37,5.9.12.19.21.38,3.10.14.17. 39,1.17.25.43,18.44,6.9.45,9.18. 46,1.16.47,13.4,14.9,8.11,13.21, 5.5,11.11,8.21.12,25.28.13,8.16. 14,11.14.16.18.20.23.15,8.16,8. 14.19.23.30.43.48.63.17,16.18,3. 9.23.30.32.20,3.31.33.36.40.44. 21,12.18.22,12.31.23,34.24,14. 25,14.26,5.14.21.28,10.29,20.30, 6.31,18.32,8.14.16.31.32.33,11. 34,8.15.30.31.35,6.11.36,14.15. 23.32.38,18.21.39,5.8.10.13.20. 29.43,19.27.44,12.15.27.45,9.15. 47,23.48,29.*6,3.*25,3.36,4.* 8,1.13, 9.*23,49.24,24.* 28,24.*29,16.*37,3 ‖ Am 1,8.*7,6.*3,7.8.11.*5,3.* 13.*4,5.8, 3.9.11.*4,2.6,8.7,1.*4.8,1.*2.4.5. 9,8 ‖ Ob 1 ‖ Mich 1,2 ‖ Zeph 1,7 ‖ Ps 71,5.16.

**וַאדֹנָי יֱהוִֹה** Jes 50,7 ‖ Zach 9,14.

**בַּאדֹנָי יֱהוִֹה** Ps 73,28.

**יְהוָה אֱלֹהִים** Gn 2,4.5.7.8.9.15. 16.18.*3,22.*19.21.22.3,1.8².9.13. 14.21.23 ‖ Ex 9,30 ‖ 2S 7,22.25 ‖ 2R 19,19 ‖ Jon 4,6 ‖ Ps 72,18.84, 12 ‖ 1Ch 17,16.28,20 ‖ 2Ch 1,9.6, 41².42.

**וַיהוָה אֱלֹהִים** Jer 10,10.

**לַיהוָה אֱלֹהִים** 1Ch 29,1.

**מֵיהוָה אֱלֹהִים** 2Ch 26,18.

**יְהוָה הָאֱלֹהִים** 1S 6,20 ‖ Neh 8,6. 9,7 ‖ 1Ch 22,1 (21,31). 19 (18) ‖ 2Ch 32,16.

**י״ְ אֱלֹהֵי , י״ְ אֱלֹהַי** etc. v. p. 42.

**יְהוָה ׀ יִרְאֶה** *l.*

nomen Moriae monti ab Abrahamo datum.

שֵׁם שקרא אברהם להר המוריה (אונקלוס קורא: ויקרא שָׁם בְּמָּקוֹם הַהוּא).

Gn 22,14.

**יְהוָה ׀ נִסִּי** *l.*

nomen altaris a Mose exstructi.

שם המזבח לזכר הנצחון על עמלק.

Ex 17,15.

—— **יְהוָה צְבָאוֹת** v. 'צְ ——

**יְהוָה ׀ צִדְקֵנוּ** *m.-l.*

nom. symbolicum Zionis et Messiae.

כנוי לציון ולמשיח לעתיד לבוא.

Jer 23,6.33,16.

**יְהוָה ׀ שָׁלוֹם** *l.*

nom. altaris a Gideone exstructi.

שֵׁם מזבח שבנה גדעון.

Jud 6,24.

**יְהוָה ׀ שָׁמָּה** *l.*

nom. symbolicum Hierosolimorum.

כנוי ירושלים לעתיד לבוא.

Ez 48,35.

---

**יְהוֹזָבָד** I., [**יוֹזָבָד**] *m.*

I) heroes Davidis; II) Levitae; III) sacerdotes, coaevi Esrae; IV) interfector regis Joasi.

א) גבורי דוד; ב) לוים שונים; ג) כהנים בימי עזרא; ד) מי שהכה את יואש המלך.

2Ch 17,18.

[**יוֹזָבָד**] **וְיוֹזָבָד** 1Ch 12,4 (5). 20 (21)².

**יְהוֹזָבָד** II 1Ch 26,4.

**יוֹזָבָד** Esr 8,33.10,23.

**וְיוֹזָבָד** Neh 11,16 ‖ 2Ch 31,13. 35,9.

**יוֹזָבָד** III Esr 10,22 ‖ Neh 8,7.

**יְהוֹזָבָד** IV] **וִיהוֹזָבָד** 2R 12,22 ‖ 2Ch 24,26.

—— [cf. **אֱלִזָבָד**] ——

**יְהוֹחָנָן**, [**יוֹחָנָן**] *m.*

complures viri.

אנשים שונים, בעתים שונות, ובתוכם הכהן הגדול בן אלישיב (אולי הוא יוֹנָתָן דנחמיה י״ב י״א).

Esr 10,6.28.12,13 ‖ 1Ch 26,3 ‖ 2Ch 17,15.23,1.28,12.

**וִיהוֹחָנָן** Neh 6,18.12,42.

**יוֹחָנָן** Jer 40,16.*41,11.13.14.16. 42,8.43,4.5.*41,15 ‖ Esr 8,12 ‖ Neh 12,23 ‖ 1Ch 3,15.5,35.12,12(13).

**וְיוֹחָנָן** 2R 25,23 ‖ Jer 40,8.13.*15. 42,1.43,2* ‖ Neh 12,22 ‖ 1Ch 3,24. 5,36.12,4(5).

---

**יְהוֹיָדָע** I [**יוֹיָדָע**] *m.*

I) pater Benajahu; II) sacerdos tempore Joasi regis.

א) אבי בניהו שר צבא דוד; ב) כהן בימי יואש המלך (יש מיחדין לדאי דירמיה מדור בפני עצמו).

2S 8,18.*20,23.23,20.*23,22 ‖ 1R 1, 8.26.*32.*36.*2,25.29.34.35.46.*38. *44.4,4* ‖ 1Ch 11,22.24.18,17.27,5. 34.

**וִיהוֹיָדָע** 1Ch 12,29(30).

**יְהוֹיָדָע** II 2R 11,5.9².15.17.12, 3.10 ‖ Jer 29,26 ‖ 2Ch 22,11.23,1. 8².9.11.14.16.18.24,2.*14.*3.15.17. 20.22.25.

**וִיהוֹיָדָע** 2Ch 24,12.14.

**לִיהוֹיָדָע** 2R 12,8 ‖ 2Ch 24,6.

---

**יוֹיָדָע** I (= **יְהוֹיָדָע**) *m.*

I) summus sacerdos; II) exul redux.

א) כהן גדול בבית שני; ב) מן הבונים.

Neh 12,10.22.13,28.

**וְיוֹיָדָע** Neh 12,11.

**יוֹיָדָע** II Neh 3,6.

---

**יְהוֹיָכִין** , **יְהוֹיָכִן** (Jer 52,3ª) *m.* **יוֹיָכִין** , **יְכוֹנְיָה** , **יְכָנְיָה** , **יְכָנְיָהוּ** , **כָּנְיָהוּ**

rex Judaeorum in exilium abductus.

בן יהויקים, מלך יהודה שהגלה לבבל.

2R 24,6.8.12.15.25,27² ‖ Jer 52, 31 ‖ 2Ch 36,8.9.

**יוֹיָכִין** Ez 1,2.

**יְכוֹנְיָה** (־לית ומלא״) Jer 27,20.

**יְכָנְיָה** Jer 28,4.29,2 ‖ Esth 2,6 ‖ 2Ch 3,16.17.

**יְכָנְיָהוּ** Jer 24,1.

**כָּנְיָהוּ** Jer 22,24.*37,1.*28.

**יְהוֹצָדָק, [יוֹצָדָק]** *m.*

pater Josuae summi sacerdotis.

מגולי בבל, אבי יהושע הכהן הגדול.

Hag 1,1.*12.14.2,2.4* ‖ Zach 6,11 ‖ 1Ch 5,40.

**וִיהוֹצָדָק** 1Ch 5,41.

**יוֹצָדָק** Esr 3,2.*10,18*.8.5,2 ‖ Neh 12,26.

---

**יְהוֹרָם, [יוֹרָם]** *m.*

I) rex Judaeorum; II) rex Israelitarum; III) e posteris Mosis; IV) sacerdos; V) filius regis Hamath.

א) מלך יהודה; ב) מלך ישראל; ג) מזרע משה רבינו; ד) כהן בימי יהושפט; ה) בן תעי מלך חמת.

1R 22,51 ‖ 2R 8,16.25.29 ‖ 2Ch 21,1.4.5.9.16.22,1.6.11.

**וִיהוֹרָם** 2R 12,19.

**לִיהוֹרָם** 2R 1,17 ‖ 2Ch 21,3.

**יוֹרָם** 2R 8,21.23.24.11,2 ‖ 1Ch 3,11.

**יְהוֹרָם** II 2R 1,17. 3,6. 9,15.17. 21².22.23.24 ‖ 2Ch 22,5.6.7.

**וִיהוֹרָם** 2R 3,1.

**יוֹרָם** 2R 8,28².29².*9,16*.9,14.16 ‖ 2Ch 22,5.7.

**וְיוֹרָם** 2R 9,14.

**לְיוֹרָם** 2R 8,16.*25.9,29*.

**יֹרָם** III] **וְיֹרָם** 1Ch 26,25.

**יְהוֹרָם** IV] **וִיהוֹרָם** 2Ch 17,8.

**יוֹרָם** V 2S 8,10.

---

**יְהוֹשֶׁבַע** *f.*

filia Jorami, regis Judae.

בת יורם מלך יהודה ואשת יהוידע הכהן.

2R 11,2.

**יְהוֹשַׁבְעַת** 2Ch 22,11².

---

**יְהוֹשׁוּעַ** I (Dt 3,21; Jud 2,7^b) *m.*

**יְהוֹשֻׁעַ, [יֵשׁוּעַ]**

I) Mosis minister et successor (= הוֹשֵׁעַ); II) coaevus Samuelis; III) sacerdos summus, Se-

**יְהוֹנָדָב** II 2R 10,15² ‖ Jer 35,8.14.16.18.

**וִיהוֹנָדָב** 2R 10,23.

**יוֹנָדָב** Jer 35,6.10.

**לְיוֹנָדָב** Jer 35,19.

(cnf. נָדָב)

**יְהוֹנָתָן, [יוֹנָתָן]** *m.*

filius Sauli et alii viri.

בן שאול ועוד אנשים שונים בזמנים שונים.

1S 14,6.8.18,1².3.4.19,2.4.6.7³.20,1.3.4.*11.12*.5.*10*.9.16.17.18.25.*34.23,16*.27.28.*32*.33.35.37².*38*.38.39.40.42.31,2 ‖ 2S 1,12.*17*.22.25.26.9,1.*7*.6.*21,7*.21,7.12.*13*.21.23,32 ‖ Jes 37,15.*20*.38,26 ‖ Neh 12,18 ‖ 1Ch 8,33.*9,39*.34.*9,40*.20,7.27,25.

**וִיהוֹנָתָן** Jud 18,30 ‖ 1S 19,1.21,1.23,18 ‖ 2S 1,4.5.23.4,4.15,27.36.17,17.20.21,14 ‖ 1Ch 27,32 ‖ 2Ch 17,8.

**בִּיהוֹנָתָן** 1S 20,30.

**לִיהוֹנָתָן** 1S 20,13 ‖ 2S 9,3.

**וְלִיהוֹנָתָן** 2S 4,4.

**יוֹנָתָן** 1S 13,2.3.22.14,1.*12.29*.3.4.12.13².14.17.41.42².43².44.45.49.19,1 ‖ 1R 1,42.43 ‖ Esr 8,6.10,15 ‖ Neh 12,11.14.35 ‖ 1Ch 2,33.10,2.11,34.

**הֲיוֹנָתָן** *interrog.* 1S 14,45.

**וְיוֹנָתָן** 1S 13,16.14,21.27.40 ‖ Jer 40,8 ‖ Neh 12,11 ‖ 1Ch 2,32.

**בְּיוֹנָתָן** 1S 14,39.

**וּלְיוֹנָתָן** 1S 13,22.

יוֹסֵף v. יְהוֹסֵף

**יְהוֹעַדָּה, וִיהוֹעַדָּה** *m.*

Benjaminita (cf. יַעְרָה).

מזרע יהונתן בן שאול; בס' מ"ב יַעְרָה.

1Ch 8,36.

---

**יְהוֹעַדִּין** K., **יְהוֹעַדָּן** *f.*

mater Amaziae, regis Judae.

אֵם אמציה מלך יהודה.

2R 14,2 ‖ 2Ch 25,1.

**יְהוֹיָקִם, יְהוֹיָקִים** *m.*

(def. Jer 17,1.52,1)

**[יוֹיָקִים]**

rex Judae (= אֶלְיָקִים).

בן יאשיהו, מלך יהודה, הוא אֶלְיָקִים א'.

2R 23,34.35.36.24,1.5.6.19 ‖ Jer 1,3.*35,1*.22,18.24.24,1.26,1.21.22.23.27,1.20.28,4.36,28.*32*.29.30.37,1.52,1 ‖ Dan 1,1.2 ‖ 1Ch 3,15.16 ‖ 2Ch 36,4.5.8.

**לִיהוֹיָקִים** Jer 25,1.*36,1.45,1*.36,9.46,2.

**יוֹיָקִים (= יְהוֹיָקִים)**

summus sacerdos, Nehemiae coaevus.

כהן גדול בבית שני.

Neh 12,10.12.26.

**וְיוֹיָקִים** Neh 12,10.

(cf. יוֹקִים)

**יוֹיָרִיב, [יְהֹ' I,** *m.* **וִיהוֹיָרִיב**

I) sacerdos; II) Judaeus.

א) מכ"ד משמרות כהונה; ב) מזרע יהודה.

1Ch 9,10.

**לִיהוֹיָרִיב** 1Ch 24,7.

**יוֹיָרִיב** Neh 11,10.

**וְיוֹיָרִיב** Neh 12,6.

**וּלְיוֹיָרִיב** Esr 8,16.

**יוֹיָרִיב** II Neh 11,5.

**וּלְיוֹיָרִיב** Neh 12,19.

---

**יְהוּכַל, [יוּכַל]** *m.*

vir coaevus Jeremiae.

איש בימי ירמיהו.

Jer 37,3.

**[יוּכַל] וְיוּכַל** Jer 38,1.

---

**[יוֹנָדָב] יְהוֹנָדָב** I, *m.*

I) filius fratris Davidis; II) Rehabita.

א) בן שמעה אחי דוד; ב) מבני רֵכָב.

2S 13,5.

**יוֹנָדָב** 2S 13,3.*32*.35.

**וְיוֹנָדָב** 2S 13,3.

rubabelis aequalis et alii viri; IV) oppidum in tribu Juda.

א) משרת משה; ב) אליו בא ארון י״י בימי שמואל; ג) כה״ג בימי זְרֻבבל ועוד אנשים שונים; ד) עיר ביהודה.

Ex 17,9.10. 13. 14. 32,17. 33,11 ‖ Nu 11,28. 13,16. 27,18.22.32,28 ‖ Dt 1,38.3,21.28.31,3.14.23 ‖ Jos 1,1.*3,7.4,1.15.5;9.6,2.7,10.8,1.18.* *10,8.11,6.*10.12.16.*9,24.*2,1.23.*18,* *9.*24.*9,8.*3,1.*6,12.7,16.8,10.*5.*6,16.* *24,19.22.*6.9.*18,3.*10.4,4.5.8$^2$.9.10$^2$. 14.17.20. 5,2.3.4.7.13$^2$. 14.15$^2$. 6,6. 8.10.22.25$^2$.26.27. 7,2.3.6.7.19.20. 22.23.24. 25. 8,3$^2$. 9$^2$.13. 15. 16.18. 23.27.28.29.30.35.9,2.3.6.8.*10,25.* *17,15.*15.22.27.10,1.4.6.7.9.12.15. *43.*18.20.21.22. 24$^2$. 26. 27. 28. 29. *31.34.*33. 36. 38. 40. 41. 42. 11,7.9. 10.12.13.15$^2$.16.*23.* 18.21$^2$. 23. 12, 7$^2$.14,6.13.17,4.14.17. 18,8.10$^2$.20, 1.21,1.22,1.6.7$^2$.23,2.24,1.2.*27.*21. 24.25.26.28.29.31$^2$ ‖ Jud 1,1. 2,6. 7$^2$.8.21.23 ‖ 1R 16,34 ‖ 1Ch 7,27.

**וִיהוֹשֻׁעַ** Ex 24,13 ‖ Nu 14,6.30. *26,65.*38.32,12. 34,17 ‖ Dt 31,14. 34,9 ‖ Jos 8,21.26. 13,1. 14,1. *19,* *51.*23,1.

**לִיהוֹשֻׁעַ** Dt 31,7 ‖ Jos 10,17.15, 13.19,49.

**יֵשׁוּעַ** Neh 8,17.

**יְהוֹשֻׁעַ** II 1S 6,14.18.

**יְהוֹשֻׁעַ** III 2R 23,8 ‖ Hag 1,1.*2,* *2.*14.2,4 ‖ Zach 3,1.8.9.6,11.

**וִיהוֹשֻׁעַ** Hag 1,12 ‖ Zach 3,3.

**בִּיהוֹשֻׁעַ** Zach 3,6.

**יֵשׁוּעַ** Esr 2,2.6.36.40.3,2.*10,18.*9. 8,33 ‖ Neh 3,19.7,7.11.39.43.9,4. 5.12,7.8.26.

**וְיֵשׁוּעַ** Esr 3,8.4,3.5,2 ‖ Neh 8,7. 12,1.10.24 ‖ 2Ch 31,15.

**לְיֵשׁוּעַ** 1Ch 24,11.

**יֵשׁוּעַ** IV] **וּבְיֵשׁוּעַ** *l.* Neh 11, 26.

---

## יְהוֹשָׁפָט, [יוֹשָׁפָט] *m.*

I) cancellarius Davidis et Salomonis; II) praefectus Salomonis; III) rex Judae; IV) pater Jehu, regis Isr.; V) nom. vallis symbolicum; VI) heros Davidis; VII) sacerdos.

א) מזכיר דוד ושלמה; ב) מנציבי שלמה; ג) מלך יהודה; ד) אבי יהוא מלך ישראל; ה) עמק בנבואת יואל, הוא עמק החרוץ; ו) מגבורי דוד; ז) כהן בימי דוד.

1R 4,3.

**וִיהוֹשָׁפָט** 2S 8,16.20,24 ‖ 1Ch 18, 15.

**יְהוֹשָׁפָט** II 1R 4,17.

**יְהוֹשָׁפָט** III 1R 15,24. 22,2.4$^2$. *5.*7.8.*18.30.*8.32$^2$.42.45.46.49.50$^2$. 51 ‖ 2R 1,17.3,7.11.12.14. 8,16.12, 19 ‖ 2Ch 3,10.17,1.3.10.12.18,3.4. 6.7. *17.29.*7.31$^2$. 19,1.2.4.8. 20,1.3. 5.15.18.20.25.30. 31. 34.35.37. 21, 1.2$^2$.12.22,9.

**וִיהוֹשָׁפָט** 1R 22,10.*29.*41 ‖ 2R 3, 12.8,16 ‖ 2Ch 18,9.*28.*20,27.

**לִיהוֹשָׁפָט** 1R 22,52 ‖ 2R 3,1 ‖ 2Ch 17,5.11.18,1.20,2.

**יְהוֹשָׁפָט** IV 2R 9,2.*14.*

**(עֵמֶק) יְהוֹשָׁפָט** V *l.* Joel 4,2. 12.

**יוֹשָׁפָט** VI, VII] **וְיוֹשָׁפָט** *m.* 1Ch 11,43.15,24.

---

## יְהַלֶּלְאֵל I, II *m.*

I) Judaeus; II) Levita.

א) מבני כָּלֵב (לד״ק שֵׁם אשתו השניה); ב) לוי מבני מררי.

1Ch 4,16 ‖ 2Ch 29,12.

---

## יַהַץ [יַהְצָה] *l.*

opp. in finibus Moabitarum.

עִיר מואב בנחלת ראובן, שנִתנה ללוים. הע׳ קורין בירמיה: עד־אַהַץ עָרֵיהֶם נתנו קולן.

Jes 15,4 ‖ Jer 48,34.

**יַהְצָה, יָהְצָה** Nu 21,23 ‖ Dt 2,32 ‖ Jer 48,21 ‖ 1Ch 6,63.

**וְיָהְצָה** (al. **וְיַהְצָה**) Jos 13,18.

**בְּיָהְצָה** Jud 11,20.

---

## יוֹאָב I

I) dux exercitus Davidis; II) Judaeus; III) coaevus Esrae.

א) שר צבא דוד; ב) מזרע יהודה; ג) אב לעולי גולה.

1S 26,6 ‖ 2S 2,14$^2$.18.22.24.26.27. 28.32. 3,24.*14.33.19,6.*26. 27. 29$^2$. 31. 10,7. 9. 13. 14. 11,1. 6$^2$.7.11.14. 16.17.18.22.25. 12,26.27. 14,1.2.3. 19$^2$.20.21. *24,2.* 22$^2$. 23. 29. 30. 31. 32. 17,25$^2$.18,2$^2$.5.11.12.14.15.16$^2$. 20.21.22$^2$.29.19,14.20,7.9$^2$.10.11$^2$. 13.15.16.17.20.21.22.23,18.24.37. 24,3.4$^2$.9 ‖ 1R 1,7.41. 2,5. 28$^3$.29. 30.31.33.11,15.16.21 ‖ Ps 60,2 ‖ 1Ch 11,6.20. 26. *27,7.* 39. 19,8.10. 14. 15. 20,1$^2$. 21,2. 3. 4$^2$. 5. 6. 27,24. 34.

**וְיוֹאָב** 2S 2,13.30. 22.23. 30. 8,16. 20,8.10.22.23 ‖ 1Ch 2,16.11,8.18, 15.26,28.

**בְּיוֹאָב** 2S 20,11.

**לְיוֹאָב** 2S 3,23.18,10.21.19,2.

**וּלְיוֹאָב, וּלְיֹאָב** 1R 1,19.2,22.

**יוֹאָב** II 1Ch 4,14.

**יוֹאָב** III Esr 2,6.8,9.

**וְיוֹאָב** Neh 7,11.

—cf. עַטְרוֹת בֵּית יוֹאָב—

## יוֹאָח I *m.*

I, II) Levitae; III) cancellarius Hiskiae; IV) cancellarius Josiae.

א) מזרע הגרשני; ב) מזרע עֹבֵד אדֹם; ג) מזכיר חזקיה; ד) מזכיר יאשיהו.

1Ch 6,6 ‖ 2Ch 29,12.

**יוֹאָח** II 1Ch 26,4.

**יוֹאָח** III] **וְיוֹאָח** 2R 18,18. *37.* 26 ‖ Jes 36,3.*22.*11.

**יוֹאָח** IV 2Ch 34,8.

—יְהוֹאָחָז v. יוֹאָחָז—

## יוֹאֵל I *m.*

I) filius Samuelis; II, III, IV) Levitae; V) Rubenita; VI) Simeonita; VII) Gadita; VIII) Issacharita; IX) Manassita;

X) heros Davidis; XI) propheta; XII, XIII) Esrae coaevi.

א) בן שמואל הנביא; ב) מזרע קרח (ע׳ שָׁאוּל ב׳); ג) מזרע הגרשני; ד) מזרע קהת; ה) מזרע ראובן; ו) מזרע שמעון; ז) מזרע גד; ח) מזרע יששכר; ט) מזרע מנשה; י) מגבורי דוד; י״א) אחד מי״ב נביאים; י״ב וי״ג) שני עולי גולה.

1S 8,2 ‖ 1Ch 6,18.15,17.

**יוֹאֵל** II 1Ch 6,21.

**יוֹאֵל** III 1Ch 15,7.

**וְיוֹאֵל** 1Ch 15,11.23,8.26,22.

**יוֹאֵל** IV] **וְיוֹאֵל** 2Ch 29,12.

**יוֹאֵל** V 1Ch 5,4.8.

**יוֹאֵל** VI] **וְיוֹאֵל** 1Ch 4,35.

**יוֹאֵל** VII 1Ch 5,12.

**יוֹאֵל** VIII] **וְיוֹאֵל** 1Ch 7,3.

**יוֹאֵל** IX 1Ch 27,20.

**יוֹאֵל** X (cf. **יִגְאָל** II) 1Ch 11,38.

**יוֹאֵל** XI Joel 1,1.

**יוֹאֵל** XII, XIII] **וְיוֹאֵל** Esr 10,43 ‖ Neh 11,9.

——— **יְהוֹאָשׁ** v. **יוֹאָשׁ** ———

**יוֹב**] **וְיוֹב** *m.*

filius Isaschari (= יָשׁוּב)

בן יששכר; להשמרוני והע׳ יָשׁוּב כבמדבר ודה״י.

Gn 46,13.

---

**יוֹבָב** I *m.*

I) filius Joctani; II) rex Idumaeorum; III) rex Canaanaeorum; IV, V) Benjaminitae.

א) בן יקטן; ב) מלך אדום; ג) מלך מדון בכנען; ד, ה) מזרע בנימן.

Gn 10,29 ‖ 1Ch 1,23.

**יוֹבָב** II Gn 36,33.34 ‖ 1Ch 1,44.45.

**יוֹבָב** III Jos 11,1.

**יוֹבָב** IV 1Ch 8,9.

**יוֹבָב** V] **וְיוֹבָב** 1Ch 8,18.

**יוּבָל**] **יוּבָל** *m.*

filius Lemech, auctor rei musicae.

בן למך, אבי כל תופש כנור ועוגב.

Gn 4,21.

——— **יְהוֹזָבָד** v. **יוֹזָבָד** ———

**יוֹזָכָר**] **וְיוֹזָכָר** *m.*

interfector regis Joasi (זָבָד IV).

מן המכים את יואש המלך, הוא זָבָד ד׳.

2R 12,22.

---

**יוֹחָא** I, II] **וְיוֹחָא** *m.*

I) Benjaminita; II) heros Davidis.

א) מזרע בנימן; ב) משלשים גבורי דוד.

1Ch 8,16.11,45.

——— **יְהוֹחָנָן** v. **יוֹחָנָן** ———

**יְהוֹיָדָע** v. **יוֹיָדָע**; **יֻטָּה** v. **יוּטָּה**; **יְהוֹ׳** v. **יוֹיָקִים**; **יְהוֹיָכִין** v. **יוֹיָכִין**; **יְהוֹ׳** v. **יוֹיָרִיב**.

**יוֹכֶבֶד** *f.*

mater Mosis.

אֵם משה רבינו.

Ex 6,20 ‖ Nu 26,59.

——— **יְהוּכַל** v. **יוּכַל** ———

**יָוָן** *m.-l.*

filius Japheti; Jonia, Graecia.

בן יפת, ועל שמו ארץ יון. באחת מנוסחאות השבעים הֵן בֵּין ת׳ וְדָן וְיָוָן דיחזקאל כ״ז י״ט; וי״נ בְּדָנָ֫ וְיָוָן.

Gn 10,4 ‖ Ez 27,13 ‖ Zach 9,13 ‖ Dan 8,21.10,20.11,2 ‖ 1Ch 1,7.

**וְיָוָן** Gn 10,2 ‖ Jes 66,19 ‖ Ez 27,19 ‖ 1Ch 1,5.

**יְוָנִי**] **הַיְּוָנִים** *gent. pl.* Joel 4,6.

——— **יְהוֹנָדָב** v. **יוֹנָדָב** ———

**יוֹנָה** *m.*

propheta.

חד מתריסר נביאיא.

2R 14,25 ‖ Jon 1,1.3.7.15.2,1.2.11.3,1.3.4.4,1.5.6.8.9.

**וְיוֹנָה** Jon 1,5.

**לְיוֹנָה** Jon 4,6.

——— **יְהוֹנָתָן** v. **יוֹנָתָן** ———

**יוֹסֵף** I [**יְהוֹסֵף**] *m.*

I) filius Jacobi et tribus eius; II) Issacharita (explorator); III) sacerdos; IV) Levita; V) Isr., qui uxorem barb. duxit.

א) בן יעקב ושבטו אפרים ומנשה (ולפעמים גם בנימן בכלל, ע׳ ש״ב י״ט כ״א); ב) מתרי הארץ למטה יששכר; ג) מן הכהנים ראשי האבות בימי יויקים; ד) אחד מבני אסף; ה) מישראל שנשאו נשים נכריות (יוסף דיחזק׳ מ״ז י״ג להקדמונים שם, כלומר יוסף יטול שני חלקים, לאפרים ולמנשה, ולהשבעים פעל יוֹסִיף).

Gn 30,24.25.33,2.7.35,24.37,2².3.5.13.17.23².28³.29.31.33.39,2.*21*.4.5.6².7.10.20.22.40,3.4.6.8.*42,14*.*18*.*50*,*19*.12.16.18.22.23.41,14.15.*39*.*41*.*44*.*45*,*17*.*47*,*5*.16.17.25.42.45².46.49.51.54.*43*,*17*.55.56.57.42,3.4.6.7.8.9.23.25.36.43,15.16.17.*24*.18.19.25.26 20.44,2.14.15.45,1².3.*4*.*46*,*31*.*50*,*24*.3.4.9.17.21.26.27².28.46,19.27.28.29.30.*48*,*11*.*21*.47,1.7.11.12.14².15.16.17².20.23.26.48,2.3.8.9.*18*.12.13.15.17.49,22.26.50,1.2.4.7.8.14.15².16.17.22.23².25.26 ‖ Ex 1,6.8.13,19 ‖ Nu 1,9.32.13,11.26,28.*37*.27,1.32,33.34,23.36,1.5.12 ‖ Dt 33,16 ‖ Jos 14,4.16,1.4.17,1.2.14.16.17.18,5.11.24,32² ‖ Jud 1,22.23.35 ‖ 2S 19,21 ‖ 1R 11,28 ‖ Ez 37,19.47,13.48,32 ‖ Am 5,6.15.6,6 ‖ Ob 18 ‖ Zach 10,6 ‖ Ps 78,67.80,2.105,17 ‖ 1Ch 2,2.5,1.7,29.

**וְיוֹסֵף** Gn 39,1.41,46.42,6.44,4.46,4 ‖ Ex 1,5 ‖ Dt 27,12 ‖ Ps 77,16.

**לְיוֹסֵף** Gn 40,9.46,20.47,29.48,1.50,17 ‖ Ez 37,16 ‖ 1Ch 5,2.

**וּלְיוֹסֵף** Gn 41,50 ‖ Dt 33,13.

[**יְהוֹסֵף**] **בִּיהוֹסֵף** Ps 81,6.

**יוֹסֵף** II Nu 13,7.

**יוֹסֵף** III Neh 12,14.

**יוֹסֵף** IV] **וְיוֹסֵף** 1Ch 25,2.

**לְיוֹסֵף** 1Ch 25,9.

**יוֹסֵף** V Esr 10,42.

**יְוֹסִפְיָה** *m.*
vir, cuius posteri ex exilio redierunt.
איש שבני בניו עלו מן הגולה.
Esr 8,10.

---

**[יְוֹעֵאלָה] וְיוֹעֵאלָה** *m.*
heros Davidis.
מן בני הגדוד שבא אל דוד לציקלג.
1Ch 12,8.

---

**יוֹעֵד** *m.*
Benjaminita (cf. הוֹדַוְיָה).
איש מזרע בנימן, בדהי״א ט׳ ז׳ הוֹדַוְיָה.
Neh 11,7.

---

**[יוֹעֶזֶר] וְיוֹעֶזֶר** *m.*
heros Davidis (Levita).
איש לוי שבא אל דויד לציקלג.
1Ch 12,7.

———(יוֹעֵץ Jes 9,5)———

**יוֹעָשׁ** I *m.*
I) praefectus olei Davidis; II) Benjaminita.
א) ממונה על אוצרות השמן לדוד; ב) מזרע בנימן.
1Ch 27,28.

**[יוֹעָשׁ II] וְיוֹעָשׁ** 1Ch 7,8.

———יְהוֹצָדָק v. יוֹצָדָק———

**[יוֹקִים] וְיוֹקִים** *m.*
Judaeus.
מזרע יהודה; השבעים קורין יוֹיָקִים.
1Ch 4,22.

---

**יוֹרָה**
vir exul reversus (cf. חָרִף).
מעולי הגולה, ובנחמיה ז׳ כ״ד חָרִף.
Esr 2,18.

---

**[יוֹרַי] וְיוֹרַי** *m.*
Gadita.
איש מזרע גד.
1Ch 5,13.

———יְהוֹרָם v. יוֹרָם———

**יוֹשַׁב־חֶסֶד** *m.*
vir e posteris Scrubabelis.
איש מזרע זרבבל.
1Ch 3,20.

---

**יוֹשִׁבְיָה** *m.*
Simeonita.
איש מזרע שמעון.
1Ch 4,35.

---

**[יוֹשָׁה] וְיוֹשָׁה** *m.*
Simeonita.
איש מזרע שמעון.
1Ch 4,34.

---

**[יוֹשַׁוְיָה] וְיוֹשַׁוְיָה** *m.*
heros Davidis.
מגבורי דוד.
1Ch 11,46.

———יְהוֹשָׁפָט v. יוֹשָׁפָט———

**יוֹתָם** I *m.*
I) filius Gideonis; II) Rex Judae; III) Calebita.
א) בן גדעון השופט; ב) בן עזיהו, מלך יהודה; ג) מזרע כָּלֵב בן חצרון.
Jud 9,5.21.57.

**לְיוֹתָם** Jud 9,7.

**יוֹתָם** II 2R 15,7.32.36.38.16,1 ‖ Jes 1,1.7,1 ‖ Hos 1,1 ‖ Mich 1,1 ‖ 1Ch 3,12.5,17 ‖ 2Ch 26,23.27,1.6.7.9.

**וְיוֹתָם** 2R 15,5 ‖ 2Ch 26,21.

**לְיוֹתָם** 2Ch 15,30.

**[יוֹתָם III] וְיוֹתָם** 1Ch 2,47.

---

**[יז׳] וְיוֹזִיאֵל K., וְיַזִיאֵל Q.** *m.*
Benjaminita, heros Davidis.
מגבורי בנימן שבאו אל דוד לציקלג.
2Ch 12,3.

---

**[יִזִּיָּה] וְיִזִּיָּה** *m.*
vir, qui uxorem barbaram duxit.
מישראל שנשאו נשים נכריות.
Esr 10,25.

---

**יָזִיז** *m.*
praefectus gregum Davidis.
פקיד על הצאן (ויז השדה) אשר לדויד.
1Ch 27,31.

---

**[יִזְלִיאָה] וְיִזְלִיאָה** *m.*
Benjaminita.
איש מזרע בנימן.
1Ch 8,18.

———יַאֲזַנְיָה v. יְזַנְיָהוּ, יְזַנְיָה———

**זֶרַח** v. **הַיִּזְרָח.**

**יִזְרַחְיָה** I *m.*
I) Issacharita; II) Levita.
א) מזרע יששכר; ב) פקיד בימי עזרא.
1Ch 7,3².

**[יִזְרַחְיָה II] וְיִזְרַחְיָה** Neh 12,42.

---

**יִזְרְעֶאל** I *l.*
I) urbs tribus Judae; II) urbs tribus Isaschari; III) nom. symb. filii prophetae Hoseae; IV) Judaeus.
א) עיר בהררי יהודה; ב) עיר בנחלת יששכר; ג) בן הושע. למשל על ישראל; ד) מזרע יהודה.
Jos 17,16 ‖ Jud 6,33 ‖ 1S 29,11 ‖ 2S 2,9 ‖ 1R 21,23 ‖ 2R 9,10.36.37.10,1 ‖ Hos 1,4.5.2,2.24.

**יִזְרְעֶאלָה** Jos 19,18 ‖ 1R 18,45.46 ‖ 2R 9,16.30.10,6.7.

**בְּיִזְרְעֶאל** 1S 29,1 ‖ 1R 21,1 ‖ 2R 8,29.*9,15*.29.9,15.17.10,11 ‖ 2Ch 22,6².

**לְיִזְרְעֶאל** 1R 4,12.

**מִיִּזְרְעֶאל** 1S 25,23 ‖ 2S 4,4.

**הַיִּזְרְעֵאלִי** *gent.* 1R 21,1.4.6.7.*15.16* ‖ 2R 9,21.25.

**הַיִּזְרְעֵלִית, ־לִת, הַיִּזְרְעֵאלִית** *f.* 1S 27,3.30,5 ‖ 2S 2,2.3,2 ‖ 1Ch 3,1.

**[יִזְרְעֶאל II] וְיִזְרְעֶאל** *l.* Jos 15,56.

**יִזְרְעֶאל** III *m.* Hos 1,4.

**יִזְרְעֶאל** IV 1Ch 4,3.

———יְחַבָּה K. v. חֻבָּה———

יַחְדִּי (al. יַחְדּוֹ) *m.*
Gadita.
מזרע גד. למדנחאי יַחְדִּי כתיב יַחְדּוֹ קרי.
1Ch 5,14.

[יַחְדִּיאֵל] וְיַחְדִּיאֵל *m.*
Manassita.
אחד מראשי בית אבות חצי המנשה.
1Ch 5,24.

יֶחְדְּיָהוּ I, II *m.*
I) Levita; II) praefectus mulorum Davidis.
א) מראשי הלוים; ב) פקיד על אתונות דוד.
1Ch 24,20.27,30.

—יְחִיאֵל v. יְחוּאֵל—

יַחֲזִיאֵל *m.*
nonnulli viri (V).
ה׳ אנשים שונים, אחד מזרע יהודה, אחד מזרע בנימן, אחד כהן וב׳ לוים.
Esr 8,5‖1Ch 23,19.*24,23.*
וְיַחֲזִיאֵל 1Ch 12,4(5).16,6 ‖ 2Ch 20,14.

[יַחְזְיָה] וְיַחְזְיָה *m.*
Esrae coaevus.
מי שקנתר על ההבדלה מנשים נכריות (להמם שהחזיק בזה ביותר, וכמשמע מתרגום השבעים, יש לגרום אַף ת׳ אַךְ).
Esr 10,15.

יְחֶזְקֵאל I
I) propheta; II) sacerdos.
א) נביא; ב) מכ״ד משמרות כהונה.
Ez 1,3.24,24.
[יְחֶזְקֵאל II] לִיחֶזְקֵאל 1Ch 24,16.

—חִזְקִיָּה v. יְחִזְקִיָּהוּ, יְחִזְקִיָּה—

יַחְזֵרָה *m.*
sacerdos (Nehemiae coaevus).
מן הכהנים (בנחמיה י״א י״ג נקרא אַחְזַי).
1Ch 9,12.

יְחִיאֵל, יְחוּאֵל K. (2Ch) *m.*
complures viri (XI).
שם י״א אנשים שונים בזמנים שונים.
Esr 8,9.10,2‖1Ch 23,8.29,8‖2Ch 29,14.
וִיחִיאֵל Esr 10,21.26 ‖ 1Ch 15,18. *20.16,5.* 27,32 ‖ 2Ch 21,2. 31,13. 35,8.
יְחִיאֵלִי *patron.* 1Ch 26,21.22.

[יְחִיָּה] וִיחִיָּה *m.*
Levita, ianitor.
איש לבית לוי, מן השֹׁעֲרִים לארון.
1Ch 15,24.

[יַחְלְאֵל] וְיַחְלְאֵל *m.*
filius Sebulonis.
בן זבלון.
Gn 46,14.
לְיַחְלְאֵל, *patr.* הַיַּחְלְאֵלִי Nu 26,26.

[יַחְמַי] וְיַחְמַי *m.*
Isascharita.
בן תולע בן יששכר.
1Ch 7,2.

יַחְצְאֵל, יַחֲצִיאֵל (Ch) *m.*
filius Naphtali.
בן נפתלי.
Gn 46,24‖1Ch 7,13.
לְיַחְצְאֵל, *patron.* הַיַּחְצְאֵלִי Nu 26,48.

יַחַת, יָחַת *m.*
nonnulli viri (V).
שֵׁם חמשת אנשים שונים.
1Ch 4,2.6,5.28.23,10.11.24,22 ‖ 2Ch 34,12.
וְיַחַת 1Ch 4,2.

יָטְבָה *l.*
urbs quaedam.
עיר בא״י, להירונימוס בנחלת יהודה.
2R 21,19.

יָטְבָתָה *l.*
st. Israelitarum in deserto.
אחת מתחנות ב״י במדבר.
Dt 10,7.
בְּיָטְבָתָה Nu 33,33.
מִיָּטְבָתָה Nu 33,34.

יֻטָּה *l.*
oppidum in tribu Judae.
עיר בנחלת יהודה, שנתנה לבני אהרן.
Jos 21,16.
וְיוּטָּה (al. וְיוּטָה) Jos 18,55.

יְטוּר *m.*
filius Ismaelis.
בן ישמעאל.
Gn 25,15‖1Ch 1,31.
וִיטוּר 1Ch 5,19.

—יְכָלְיָה v. יְכִילְיָה—

[יָכִין I] וְיָכִין *m.*
I) filius Simeonis; II) sacerdos; III) columna ante porticum templi Salomonis.
א) בן שמעון (בדה״א ד׳ כ״ד נקרא יָרִיב); ב) ראש אב למשמר כהונה; ג) שֵׁם עמוד הימיני באולם היכל שלמה.
Gn 46,10‖Ex 6,15.
לְיָכִין, *patron.* הַיָּכִינִי Nu 26,12.
יָכִין II Neh 11,10.
וְיָכִין 1Ch 9,10.
לְיָכִין 1Ch 24,17.
יָכִין III 1R 7,21‖2Ch 3,17.

יְכִילְיָה (יתיר יו״ד) *f.*
mater Usiae, regis Judae.
אֵם עזיהו המלך (להבחור יתיר ו׳!).
2Ch 26,3.
יְכָלְיָהוּ 2R 15,2.

—יְהוֹיָכִין v. יְכָנְיָהוּ, יְכָנְיָה—

[יָלוֹן] וְיָלוֹן *m.*
Calebita.
מזרע כלב בן יפנה.
1Ch 4,17.

[יָם, יָם יַעְזֵר, יָם הַגָּדוֹל, יָם הָאַחֲרוֹן, יָם מִצְרַיִם, יָם הַמֶּלַח, יָם כִּנֶּרֶת, יָפוֹ, יָם הַקַּדְמוֹנִי, יָם הָעֲרָבָה, יַם־סוּף; אַחֲרוֹן v. מִדְבַּר־יָם etc.]

[נְמוּאֵל], יְמוּאֵל
filius Simeonis.
בן שמעון, שנקרא גם נמואל.
Gn 46,10‖Ex 6,15.

נְמוּאֵל 1Ch 4,24.

לִנְמוּאֵל, *patron.* הַנְּמוּאֵלִי Nu 26,12.

---

יְמִימָה *f.*

filia Jobi.

בת איוב אחרי אשר שב יי׳ את שבותו.

Job 42,14.

---

I [יָמִין] וְיָמִין *m.*

I) filius Simeonis; II) Judaeus; III) vir doctus, Esrae coaevus.

א) בן שמעון; ב) מזרע חצרון; ג) מהמבינים העם לתורה בימי עזרא.

Gn 46,10 ‖ Ex 6,15 ‖ 1Ch 4,24.

לְיָמִין, *patron.* הַיָּמִינִי Nu 26, 12.

[יָמִין II] וְיָמִין 1Ch 2,27.

יָמִין III Neh 8,7.

—בִּנְיָמִין v. יְמִינִי—

יִמְלָא (Ch), יִמְלָה *m.*

pater prophetae Michajae.

אבי מיכיהו הנביא.

1R 22,8.*9* ‖ 2Ch 18,7.*8*.

---

[יַמְלֵךְ] וְיַמְלֵךְ *m.*

Simeonita.

מזרע שמעון.

1Ch 4,34.

---

יִמְנָה I *m.*

I) filius Asseri; II) Levita.

א) בן אשר בן יעקב; ב) מן הלוים.

Gn 47,17 ‖ 1Ch 7,30.

לְיִמְנָה, *patron.* הַיִּמְנָה Nu 26, 44.

יִמְנָה II 1Ch 31,14.

---

[יִמְנָע] וְיִמְנָע *m.*

Asserita.

מזרע אשר.

1Ch 7,35.

---

[יִמְרָה] וְיִמְרָה *m.*

Asserita.

מזרע אשר.

1Ch 7,36.

---

יָנוֹחַ *l.*

opp. in finibus Manassae et Ephraim.

עיר בגבולות מנשה ואפרים.

2R 15,29.

יָנוֹחָה Jos 16,6.

מִיָּנוֹחָה Jos 16,7.

---

[יָנוּם] וְיָנוּם (Orient. וְיָנִים K.) *l.*

opp. in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,53.

[שַׁעַר הַיְסוֹד 2Ch 23,5; cf. סוּר]

יִסְכָּה *f.*

filia Harani, fratris Abrahami.

בת הרן, אחי אברהם.

Gn 11,29.

---

[יִסְמַכְיָהוּ] וְיִסְמַכְיָהוּ *m.*

Levita tempore Hiskiae.

לוי פקיד לחזקיהו המלך.

2Ch 31,13.

---

יַעְבֵּץ I *l.*

I) opp. tribus Judae; II) Judaeus.

א) עיר ביהודה; ב) מזרע יהודה (= יַעְצֵב).

1Ch 2,55.

יַעְבֵּץ II *m.* 1Ch 4,9[2].10.

יֶעְדּוֹ Q., יֶעְדִּי K. *m.*

propheta (= עִדּוֹ I?).

נביא שכתב דברי ימי שלמה, ע׳ עדו א׳.

2Ch 9,29.

---

יְעוּאֵל *m.*

Judaeus (יְעוּאֵל K. v. יְעִיאֵל).

מן בני זרח שישבו בירושלים.

1Ch 9,6.

---

יְעוּץ *m.*

Benjaminita.

ראש בית אב מזרע בנימן.

1Ch 8,10.

---

יָעוּר K., יָעִיר Q. *m.*

pater herois Davidis.

אבי אחד מגבורי דוד (חלופי נוסחאות!).

1Ch 20,5.

---

(אֹרְגִים) יַעְרֵי 2S 21,19.

---

יְעוּשׁ I, יְעִישׁ K. (36,5.14) *m.*

I) filius Esavi; II) Benjaminita; III) filius Rehabeami, regis Judae; IV) Levita.

א) בן עשו; ב) מזרע בנימן; ג) בן רחבעם מלך יהודה; ד) מבני הגרשני.

Gn 36,5.14.18.

וִיעוּשׁ 1Ch 1,35.

יְעוּשׁ II, יְעִישׁ K. (7,10) 1Ch 7,10.8,39.

יְעוּשׁ III 2Ch 11,19.

[יְעוּשׁ IV] וִיעוּשׁ 1Ch 23,10.11.

---

[עֻזִּיאֵל, יַ׳] וְיַעֲזִיאֵל *m.*

Levita, ianitor.

לוי מן המשוררים, ונקרא גם עֲזִיאֵל.

1Ch 15,18.

[עֲזִיאֵל] וַעֲזִיאֵל 1Ch 15,20.

---

יַעֲזִיָּהוּ *m.*

Levita.

לוי מבני מררי. לתרגום ר״י בְּנוֹ מן השם.

1Ch 24,26.

לְיַעֲזִיָּהוּ 1Ch 24,27.

---

יַעְזֵיר (Ch), יַעְזֵר *l.*

oppidum in tribu Gad.

מערי האמרי בנחלת גד; השבעים קורין בירמיה עָרֵי יעזר ת׳ עַד יָם יעזר.

Nu 21,32.32,1.35 ‖ Jos 13,25.21, 37 ‖ 2S 24,5 ‖ Jes 16,8.9 ‖ Jer 48, 32[2] ‖ 1Ch 6,66.

וְיַעְזֵר Nu 32,3.

בְּיַעְזֵיר (גִּלְעָד) 1Ch 26,31.

---

יְעוּאֵל, יְעִיאֵל K. *m.*

(1Ch 9,35. 2Ch 26,11)

nonnulli viri.

אנשים שונים בזמנים שונים.

Esr 8,13.10,43 ‖ 1Ch 5,7.9,35.16, 5 ‖ 2Ch 20,14.26,11.

וִיעוּאֵל, וִיעִיאֵל K. (1Ch 11,44. 2Ch 29,13) 1Ch 11,44.15,18.*21*. *16,5* ‖ 2Ch 29,13.35,9.

—יָעִיר v. יָעוּר; יְעִישׁ v. יְעוּשׁ—

[יַעְכָּן] וְיַעְכָּן *m.*
Gadita.
איש מזרע גד.
1Ch 5,13.

---

יָעֵל *f.*
uxor Heberi, quae Siseram interfecit.
אשת חבר הקיני שהמיתה את סיסרא.
Jud 4,17.*5*,*24*.18.21.22.5,6.

---

יַעְלָא (Neh), יַעֲלָה (al. עְ) *m.*
pater exulum quorundam.
איש שעלו בניו מן הגולה.
Esr 2,56 ‖ Neh 7,58.

——צוּרֵי הַיְ׳ v. הַיְּעֵלִים——

יַעְלָם *m.*
filius Esavi.
בן עשו.
Gn 36,5.*14*.18.

וְיַעְלָם 1Ch 1,35.

——הִנֵּה יַ׳ v. יַעַן——

[יַעְנַי] וְיַעְנַי (al. עְ) *m.*
Gadita.
איש מזרע גד.
1Ch 5,12.

---

יַעֲקֹב, יַעֲקוֹב *m.*
(*plen.: Lev; Jer 30,18. 33,26. 46,27. 51,19.*)
Israelitarum gentis auctor.
הוא יִשְׂרָאֵל וישרון, ועל שמו כלל האומה. אבן נגאת גורם בירמיה ל״ב כ״ו זרע אַהֲרֹן.
Gn 25,26.28.29.30.31.33.27,6.11. 15.17.19.21.22².30².36.41².46.28, 1.5².6.7.10.16.18.20.29,1.4.10². 11.12.13.18.20.21.*30*,*25*.28.30,1. 2.4.16.31.36.37.40.41.31,1.2.3.4. 11.17.20.22.24.25.29.31.*36*.32.33. 43.45.46.53.54. 32,3.3.4.5.7.8.10. 21.25.26.28.29.30.31.33. 33,1.10. 18. 34,3.5.6.7².13.19.25.27.30.35, 1.2.4².5.6.9.10².14.*20*.15.22.23.26. 27. 36,6. 37,1.2.34. 42,1².4.29.36. 45,25.27.46,2².5².6.8².19.26.27.47, 7.*10*².8.9.28².48,3. 49,1.2. 24. 33 ‖ Ex 1,1.5.2,24.3,6.*15*.*4*,*5*. 6,3.19,3 ‖ Lev 26,42 ‖ Nu 23,7.10.24,5 ‖ Dt 32,9.33,4.28 ‖ Jos 24.4.32 ‖ 1S 12, 8 ‖ 2S 23,1 ‖ 1R 18,31 ‖ 2R 17,34 ‖ Jes 2,3.5.6. 8,17. 10,20.21. 14,1². 17,4.27,6.9.29,22².23. 40,27. 41,8. 14.21. 42,24. 43,1.22.28. 44,1.2.5. 21.23.45,4.19.46,3.48,1.12.20.49, 5.6.26.*60*,*16*. 58,1.14 ‖ Jer 2,4.5, 20. 10,16.25. 30,10. *46*,*27*.*28*.10. 18.31,11(10).33,26.46,27. 51,19 ‖ Ez 20,5.39,25 ‖ Hos 10,11.12,3.13 ‖ Am 3,13.6,8.7,2.*5*.8,7.9,8 ‖ Ob 10. 17.18 ‖ Mich 1,5².2,7.12.3,1.9.4,2. 5,6.7 ‖ Nah 2,3 ‖ Mal 1,2.2,12.3,6 ‖ Ps 14,7.*53*,*7*. 20,2. 22,24. 24,6. 44, 5. 46,8.*12*. 47,5. 75,10. 76,7.77,16. 79,7.81,2.5.84,9.85,2. 87,2.5.94,7. 105,6.114,1.7.132,2.5. 135,4. 146, 5 ‖ Thr 2,2 ‖ 1Ch 16,13.

וְיַעֲקֹב Gn 25,27.34. 30,36. 31,25. 47.34,5.35,29 ‖ Ex 3,16 ‖ Jos 24, 4 ‖ 2R 13,23 ‖ Jer 33,26 ‖ Ps 105, 23.

בְּיַעֲקֹב Gn 49,7 ‖ Nu 23,21.23 ‖ Jes 9,7.59,20 ‖ Ps 59,14. 78,5.21. 71.99,4 ‖ Thr 2,3.

לְיַעֲקֹב Gn 25,33. 27,42.29,15.*31*, *26*.*51*. 30,1.5.7.*12*.9.10.17.19.42. 31,36.32,19.34,1.*46*,*15*. 46,18.*25*. 22.26.48,2 ‖ Nu 23,23 ‖ Dt 33,10 ‖ Jer 30,7. 31,7(6) ‖ Ez 28,25. *37*, *25* ‖ Mich 3,8.7,20 ‖ Mal 1,2 ‖ Ps 105,10.147,19 ‖ Thr 1,17 ‖ 1Ch 16,17.

וּלְיַעֲקֹב Gn 50,24 ‖ Ex 6,8.*33*,*1* ‖ Nu 32,11 ‖ Dt 1,8.*6*,*10*.*9*,*5*.*27*.*29*, *12*.*30*,*20*.*34*,*4*.

מִיַּעֲקֹב Nu 24,17.19 ‖ Jes 65,9.

——cf. יִשְׂרָאֵל, יְשֻׁרוּן——

[יַעֲקֹבָה] וְיַעֲקֹבָה *m.*
vir Simeonita.
איש מזרע שמעון.
1Ch 4,36.

---

[עָקָן] יַעֲקָן, *m.*
vir ex posteris Seïri.
מבני שעיר החרי, ובתורה עָקָן.
1Ch 1,42.

[עָקָן] וְעָקָן Gn 36,27.
——cf. בְּאֵרֹת בְּנֵי־יַ׳——

יַעַר, יַעַר חֶרֶת, יַעַר אֶפְרַיִם [אֶפְרַיִם v. יַעַר הַשָּׂדֶה, הַלְּבָנוֹן etc.; [קִרְיַת יְעָרִים = Ps 132,6 שְׂדֵי־יַעַר

יַעְרָה, וְיַעְרָה *m.*
e posteris Sauli (cf. יְהוֹעַדָּה).
איש מזרע יהונתן בן שאול. ע׳ יְהוֹעַדָּה.
1Ch 9,42².

——יַעְרֵי v. יָעוּר K.——

(הַר־)יְעָרִים *l.*
mons in tribu Judae.
בנחלת יהודה, הוא כְּסָלוֹן; לְהע׳ עִיר יְעָרִים.
Jos 15,10.

---

[יַעֲרֶשְׁיָה] וְיַעֲרֶשְׁיָה *m.*
Benjaminita.
ראש אב מזרע בנימן.
1Ch 8,27.

---

[יַעֲשַׂי] וְיַעֲשַׂי Q. *m.* וְיַעֲשׂוּ K.,
vir, qui uxorem barbaram duxit.
מן האנשים שנשאו נשים נכריות.
Esr 10,37.

---

יַעֲשִׂיאֵל I *m.*
I) Benjaminita; II) heros Davidis.
א) ראש אב לבנימן; ב) מגבורי דוד.
1Ch 27,21.

[יַעֲשִׂיאֵל II] וְיַעֲשִׂיאֵל 1Ch 11,47.

---

[יִפְדְיָה] וְיִפְדְיָה *m.*
Benjaminita.
איש מזרע בנימן.
1Ch 8,25.

---

יָפוֹ, יָפוֹא (Esr) *l.*
urbs maritima in tribu Dan.
עיר בנחלת דן, על חוף ים התיכון.
Jos 19,46 ‖ Jon 1,3 ‖ Esr 3,7 ‖ 1Ch 2,15.

**יָפִיעַ** I, II *l.*
I) rex Lachisi; II) urbs tribus Sebulun; III) filius Davidis.
א) מלך לכיש; ב) עיר בנחלת זבלון; ג) בן דוד המלך.
Jos 10,3.19,12.
יָפִיעַ III] **וְיָפִיעַ** *m.* 2S 5,15‖1Ch 3,7.*14*,6.

---

**יַפְלֵט** I *m.*
I) Asserita; II) Ephraimita.
א) מזרע אשר; ב) מזרע אפרים; לד״ק שם מקום.
1Ch 7,32.33².
יַפְלֵט II] **הַיַּפְלֵטִי** *patron.* (?) Jos 16,3.

---

**יְפֻנֶּה** I *m.*
I) pater Calebi; II) Asserita.
א) אבי כלב נשיא יהודה; ב) מזרע אשר.
Nu 13,6.*34,19*.14,6.*38*.30. *26,65*. 36,12‖Dt 1,36 ‖ Jos 14,6.13.*14*. *21,12*.15,13‖1Ch 4,15.6,41.
**יְפֻנֶּה** II 1Ch 7,38.

---

**יֶפֶת, יָפֶת** *m.*
filius Nohae.
אחד משלשת בני נח.
Gn 5,32.*6,10*.10,2.21‖1Ch 1,5.
**וְיֶפֶת, וָיָפֶת** Gn 7,13.9,18.23.10,1‖1Ch 1,4.
**לְיֶפֶת** Gn 9,27.

---

**יִפְתָּח** I *m.*
I) iudex; II) opp. tribus Judae.
א) שופט ישראל; ב) עיר בנחלת יהודה.
Jud 11,1.2.3².5.7.8.*10*.9.11².12. 13.14.15.28.29.30.32.34.40.12,2. 4.7²‖1S 12,11.
**וְיִפְתָּח** Jud 11,1.
**לְיִפְתָּח** Jud 11,6.12,1.
יִפְתָּח II] **וְיִפְתָּח** *l.* Jos 15,43.
——גֵּי יִ״אֵל v. יִפְתַּח־אֵל——

**יִצְהָר** *m.*
nepos Levi.
בן קהת בן לוי בן ישראל.
Ex 6,21‖Nu 16,1‖1Ch 5,28.6,23. 23,12.18.
**וְיִצְהָר** Ex 6,18‖Nu 3,19‖1Ch 6,3.
**הַיִּצְהָרִי** *patron.* Nu 3,27.
**לַיִּצְהָרִי** 1Ch 24,22.26,23.29.

---

**יִצְחָק**, [**יִשְׂחָק**] *m.*
filius Abrahami.
בן אברהם, השני לשלשת האבות.
Gn 17,19.21. 21,3.4.5.8.10. 22,2. 3.6.7.9. 24,63.64.67². 25,6.9.11². 19².20.21.28. 26,1.6.8.9.12.16.17. 18.19.20.25.27.31.32. 27,1.5.20. 21.22.26.30².32.33.37.39.46.28,1. 5.6.8.13.31,18.42.53.32,10.35,27. 28.29.46,1.49,31‖Ex 2,24.3,6.*15*, *4*,*5*.16.6,3‖Lev 26,42 ‖ Jos 24,3‖ 1R 18,36 ‖ 2R 13,23 ‖ 1Ch 1,28. 34².29,18‖2Ch 30,6.
**וְיִצְחָק** Gn 24,62.25,26.35,27.48,15.16.
**בְּיִצְחָק** Gn 21,12.
**לְיִצְחָק** Gn 24,4.14.66. 25,5. 26,9. 35.50,24 ‖ Ex 6,8.*33*,*1*.32,13‖Nu 32,11 ‖ Dt 1,8.*6*,*10*.*9*,*5*.*27*.*29*,*12*. *30*,*20*.*34*,*4*‖Jos 24,4‖1Ch 16,16.
**וּלְיִצְחָק** Gn 35,12.
**יִשְׂחָק** Jer 33,26‖Am 7,9.16.
**לְיִשְׂחָק** Ps 105,9.
——יִצְחָר K. v. צֹחַר——

**יֵצֶר] וְיֵצֶר** *m.*
filius Naphthali.
בן נפתלי בן יעקב.
Gn 46,24‖1Ch 7,13.
**לַיֵּצֶר**, *patron.* **הַיִּצְרִי** Nu 26,49.
——יִצְרִי 1Ch 25,11 v. צְרִי——

**יִקַּב־זְאֵב] בְּיִקַּב־זְאֵב** *l.*
oppidum quoddam.
שם מקום על שם אדניו.
Jud 7,25.
——cf. זְאֵב——

**יְקַבְצְאֵל] וּבִיקַבְצְאֵל** *l.*
oppidum in tribu Judae.
עיר בנגב נחלת יהודה, היא קַבְצְאֵל.
Neh 11,25.
——cf. קַבְצְאֵל——

**יָקְדְעָם] וְיָקְדְעָם** (al. דְּ) *l.*
oppidum in tribu Judae.
עיר בנחלת יהודה (ד׳ רפה, ע׳ מ״ש).
Jos 15,56.

---

**יָקֶה** *m.*
pater sapientis Agur.
אבי אגור הממשל משלים.
Prv 30,1.

---

**יְקוּתִיאֵל** *m.*
Judaeus (Calebita).
מזרע כָּלֵב בן יְפֻנֶּה.
1Ch 4,18.

---

**יָקְטָן** *m.*
filius Eber.
בן עבר ואחי פלג.
Gn 10,25.29‖1Ch 1,19.23.
**וְיָקְטָן** Gn 10,26‖1Ch 1,20.

---

**יָקִים** I] **וְיָקִים** *m.*
I) Benjaminita; II) sacerdos.
א) מזרע בנימן; ב) ראש משמר כהֻנָּה.
1Ch 8,19.
יָקִים II] **לְיָקִים** 1Ch 24,12.

---

**יְקַמְיָה** I *m.*
I) e posteris Jarchae, servi Aegyptii; II) e posteris Davidis.
א) מזרע ירחע עבד מצרי; ב) בן יכניה.
1Ch 2,41.
**וִיקַמְיָה** 1Ch 2,41.
**יְקַמְיָה** II 1Ch 3,18.

---

**יְקַמְעָם** *m.*
Levita.
לוי מבני חברון.
1Ch 24,23.
**וִיקַמְעָם** 1Ch 23,19.

---

**יָקְמְעָם** *l.*
urbs in tribu Ephraim.
עיר הלוים בנחלת אפרים.
1Ch 6,53.
**לְיָקְמְעָם** 1R 4,12.

**יָקְנְעָם** *l.*

oppidum tribus Sebulun.

עיר הלוים בנחלת זבולן.

Jos 12,22.19,11.21,34.

---

**יָקְשָׁן** *m.*

filius Abrahami e Ketura.

בן אברהם מקטורה.

Gn 25,2‖1Ch 1,32.

**וְיָקְשָׁן** Gn 25,3‖1Ch 1,32.

---

**יָקְתְאֵל** I *l.* [**וְיָקְתְאֵל**]

I) opp. tribus Judae; II) nom. ab Amazia urbi Selae impositum.

א) עיר בנחלת יהודה; ב) שם שנתן אמציה המלך לסלע שתפש במלחמה.

Jos 15,38.

**יָקְתְאֵל** II 2R 14,7.

---

[**יִרְאוֹן**] **וְיִרְאוֹן** *l.*

oppidum tribus Naphthali.

עיר בנחלת נפתלי.

Jos 19,38.

---

**יִרְאִיָּיה** (יתיר י׳) *m.*

Judaeus.

בעל פקדות בימי צדקיהו.

Jer 37,13.14.

---

**יָרֵב** (?) *m.* (al. *l.*)

rex vel provincia quaedam.

להשבעים והסורי שעצ״ם (יָרֵם), ולהראב״ע שם מקום. ע׳ ריב.

Hos 5,12.10,6.

---

[**יְרֻבֶּשֶׁת**], **בַּ**, **יְרֻבַּעַל** *m.*

iudex Israelitarum (= גִּדְעוֹן).

הוא גדעון השופט החמישי לישראל.

Jud 6,32.7,1.8,29.35. 9,1.2.5².16. 19.24.28.57‖1S 12,11.

**יְרֻבֶּשֶׁת** 2S 11,21.

---

**יָרָבְעָם** I

duo reges Israelitarum.

א) ראשון למלכי ישראל; ב) מלך ישראל, בן יואש, מזרע בית יהוא.

1R 11,28.40².12,2².3.12.15.20.25. 26.32. 13,4. 33.34. 14,1.2².4.5.6. 10².13.14.16.17.19.20.30.*15,6*.15, 1.7.25.29.30.34. *16,19*. 16,2.3.*21*, *22*.7.26.31.22,53 ‖ 2R 3,3.9,9.10, 29.31.*15,18*.13,2.6.11.*14,24*.15,9. *24*.28.17,21².22.23,15 ‖ 2Ch 9,29. 10,2².3.12.15.11,4.14.13,1.2.4.6.8. 15.19.20.

**וְיָרָבְעָם** 1R 11,26.29.13,1 ‖ 2Ch 12,15.13,3.13.

**לְיָרָבְעָם** 1R 11,31. 14,7.10.11.13. 15.9.29.

**יָרָבְעָם** II 2R 14,16.23.27.28.29. 15,8‖Hos 1,1‖Am 1,1.7,9.10.11‖ 1Ch 5,17.

**וְיָרָבְעָם** 2R 13,13.

**לְיָרָבְעָם** 2R 15,1.

——**יְרֻבַּעַל** v. **יְרֻבֶּשֶׁת**——

---

**יֶרֶד** I, **יָרֶד** *m.*

I) pater Henochi; II) Judaeus.

א) אבי חנוך; ב) מזרע כלב בן יְפֻנֶּה.

Gn 5,15.16.18.19.20‖1Ch 1,2.

**יֶרֶד** II 1Ch 4,18.

---

**יַרְדֵּן** *l.*

fluvius Palaestinae nobilissimus.

הגדול שבנהרי א״י.

Nu 26,3.*63*. *31,12*.*33*,48.50.*35,1*. *36,13*‖Ps 42,7‖Job 40,23.

**לְיַרְדֵּן** Nu 22,1.*34,15* ‖ Jos 13,32. 20,8‖1Ch 6,63.

**הַיַּרְדֵּן** Gn 13,10.*11*. 34,11. 50,10. *11* ‖ Nu 13,29. 32,5.19,21.29.33, 49.51.*35,10* ‖ Dt 1,1.*5*.*3,8*.*20*.*25*. *4,41*.*46*.*47*.*11,30*.2,29.3,27.*31,2*. 4,21.22.26.*11,31*.*31,13*.*32,47*.49. 9,1.12,10.27,2.4.*12*.30,18 ‖ Jos 1, 2.11.14.*15*. *2,10*. *5,1*.*7*,*7*. *9,1*.*10*. *12,1*.*7*.*13,8*.*22*,*4*.*7*.*24*,*8*.2,7.3,1.8. 13².14.15.17².4,1.3.*8*.*18*.5.7².9.*10*. 16.17.18.19.20.22. 23.*5*,*1*. 7,7.13, 23.27².15,5².16,7.18,12.19. 19,22. 34. 22,10.*11*.10.25. 23,4. 24,11 ‖ Jud 3,28.*12*.*5*.*6*. 5,17. 7,24². 10,8. 9.11,13.*22* ‖ 1S 13,7.31,7 ‖ 2S 2, 29.*17*,*22*.*24*,*5*.10,17.17,22.24.19, 16².18.32.37.40.42.20,2 ‖ 1R 2,8. 7,46.17,3.*5* ‖ 2R 2,7.13. 6,2.7,15. 10,33 ‖ Jes 8,23 ‖ Jer 12,5.49,19. *50,44*‖Ez 47,18 ‖ Zach 11,3 ‖ Ps 114,3.5 ‖ 1Ch 6,63.12,15(16).19, 17‖2Ch 4,17.

**הַיַּרְדֵּן** Q., **בַּיַּרְדֵּן** K. 2R 19,32.

**הַיַּרְדֵּנָה** Nu 34,12‖ Jud 8,4 ‖ 2R 2,6.6,4.

**וְהַיַּרְדֵּן** Dt 3,17‖Jos 3,15.18,20.

**בַּיַּרְדֵּן** Jos 3,8.11.4,7 ‖ 2S 19,19 ‖ 2R 5,10.14.

**לַיַּרְדֵּן** Nu 32,19.*32*.*35,14* ‖ Jos 14,3.*17*,*5*.*18*,*7* ‖ Jud 7,25 ‖ 1Ch 12,37(38).26,30.

**מִיַּרְדֵּן** Jos 16,1.

---

**יְרוּאֵל** *l.*

desertum (atque oppidum?).

מדבר, ואולי ע״ש עיר הסמוכה לה.

2Ch 20,16.

---

**יָרוֹחַ** *m.*

Gadita.

איש מזרע גד.

1Ch 5,14.

---

**יְרוּשָׁה**, **יְרוּשָׁא** (Ch) *f.*

mater regis Jotham.

אֵם יותם מלך יהודה.

2R 15,33‖2Ch 27,1.

---

**לַ**, **לָ**, **יְרוּשָׁלַם** *l.* (**לָ** Ps 137,6)

urbs regia Judaeorum.

מטרפולין של א״י, היא שָׁלֵם, צֶדֶק, יְבוּס ועיר דָּוִד (בסורית, ערבית ומצרית אוּרְשָׁלֵם, ואולי כטעם אור כשדים?).

Jos 10,1.*13*.5.*23*. *12,10*. 15,8.63. 18,28‖ Jud 1,7.21.19,10 ‖ 1S 17, 54 ‖ 2S 5,6.8,7.10,14.12,31.14,23. 15,8.29.37.16,15. 17,20. 19,26.35. 20,2.3.22.24,8.16 ‖ 1R 3,1.15.8,1. 9,15. 11,7.13.32. 12,18.21.28. 14, 25.15,4 ‖ 2R 12,18.19.14,2.13.16, 5. 18,17².35. 19,10. 21. 21,12.13². 16.23,2.5.13.20.27.30. 24,4.10.14. 25,1.8.9.10 ‖ Jes 3,8.4,4.5,3.7,1.8, 14.10,32. 22,10.21.31,5.33,20.36, 20.37,10.22.40,2.9. 51,17. 52,1.2.

9². 62,1.6.7. 64,9. 65,18. 66,10.20 ‖ Jer 1,3.15. 2,2.4,4.*17,25*.14.16. 5,1. 6,1.6.8. 7,17.*44,6.17*. 34.8,1.5.9,10. 11,2.6.*33,10.44,21*.9.12.13.13,9.13. 27.14,2.16.15,5.17,19.20.21.26.27². 18,11.19,3.13. 22,19.23,14.15.24, 8. 25,2.18. 27,3. 32,2.32.44. *33,13*. 34,1.*7*.19. 35,11.13.17. 36,31. 37, 5².11.38,28².39,1.8.40,1.42,18.44, 2.9.13.51,35.52,4.13.14 ‖ Ez 4,1.7. 5,5.9,4.5.11,15.12,19.13,16.14,21. 22.15,6.16,2.17,12. 21,7.27.22,19. 24,2.26,2.36,38 ‖ Joel 4,6.17 ‖ Am 2,5 ‖ Ob 11.20 ‖ Mich 1,5.9.12.4, 8 ‖ Zeph 1,4.12.3,14 ‖ Zach 1,12. 16.2,6.8. 7,7. 8,3².4.8.15. 9,9.12,2². 3.5.6.7.8.9.*14,16*.10. 13,1. 14,2.4. 10.11.12.17 ‖ Ps 51,20.68,30.79,1. 3.116,19. 122,2.3.6. 125,2. 128,5. 135,21.137,5.6.7.147,2.12 ‖ Cant 1,5.*5,8.16.8,4*.2,7.*3,5*.3,10 ‖ Thr 1,7.8.17.2,10.13.15. 4,12 ‖ Eccl 1, 16 ‖ Dan 1,1.9,2.7.16².25 ‖ Esr 3, 1.8.7,7.8.9.8,31.32.10,7.9 ‖ Neh 1, 2.3.2,11.13.17². 3,8.9.*12*.4,1.16.7, 2.3². 12,27. 28. 29.43. 13,15.19 ‖ 1Ch 11,4. 15,3. *28,1*. 18,7. 19,15. 20,3.21,4.16 ‖ 2Ch 1,13.2,15.5,2. 10,18. 11,1.16. 12,2.4.5.9. 14,14. *19,8*.15.10. 20,15.18.20. 27.28.21, 11.13. 22,1. 23,2. 25,23². 26,3.30, 13.31,4.32,2.18.19.22.26.33. 33,9. 13.34,5.9.30.32.35,1.24.36,19.

**יְרוּשָׁלַיְמָה ,לָ ,יְרוּשָׁלְמָה** (Ch) 1R 10,2 ‖ 2R 9,28 ‖ Jes 36,2 ‖ Ez 8,3 ‖ 2Ch 32,9.

**וִירוּשָׁלַיִם ,לָ ,וִירוּשָׁלַם** (Jer 26, 18) 2R 23,1 ‖ Jes 1,1.*2,1*.19,7.26, 18.27,20.21.29,2.23,16.51,50 ‖ Ez 23,4 ‖ Joel 4,1.20 ‖ Mich 1,1.3,10. 12 ‖ Zach 2,2 ‖ Mal 3,4 ‖ Esr 4,6. 10,7 ‖ 1Ch 5,41 ‖ 2Ch 20,5.17.27. 24,18.23.28,10. 29,8. 32,25. 34,3. 29.35,24.36,4.10.

**בִּירוּשָׁלַם ,לָ** Jos 15,63 ‖ Jud 1, 8.21 ‖ 2S 5,14. 9,13.11,1.12. 14,28. 15,14.16,3.19,34 ‖ 1R 2,36.38.9, 19. 10,26.27. 11,36.42. 12,27. 14, 21.15,2.*10.22,42*.4 ‖ 2R 8,17.*26*. *12,2. 14,2. 15,2.33. 16,2. 18,2.21, 1.19.22,1.23,31.36.24,8.18*.14,19. 20. 18,22. 21,4. 22,14. 23,9.23.33. 24,20 ‖ Jes 4,3².27,13.28,14.30,19. 31,9.65,19 ‖ Jer 15,4. 29,25.*34,8*. 34,6.35,11.36,9. 52,1.3.12 ‖ Ez 4, 16.12,10.21,25 ‖ Zach 1,17.*2,16*. 3,2.8,22.12,6.11.14,14.21 ‖ Ps 102, 22 ‖ Eccl 1,1.12.2,7.9 ‖ Dan 9,12 ‖ Esr 1,2.3.4.5.*7,27*.2,68.8,29 ‖ Neh 2,20. 4,2. 6,7. 11,1².2.3.6. 22.13,6 ‖ 1Ch 3,4.5.5,36.6,17.8,28. *9,34*.32. *9,38*.14,3.4.20,1.23.25 ‖ 2Ch 1,4. 14.*9,25*.15.3,1.6,6.8,6. 9,1.27.30. 11,5. 12,7.13². 13,2. *20,31*. 17,13. 19,4.8.21,5.*20.22,2.24,1.25,1.26, 3.27*,1.8.*28,1. 29,1. 33,1.21. 34,1. 36,2.5.9.11*. 25,27. 26,9.15. 28,24. 27.30,1.2.5.14.21. 26².32,9.10.33, 4.34,22.32.35,1.36,1.3.14.23.

**וּבִירוּשָׁלַם ,וּבִירוּשָׁלָםִ** 2S 5,5 ‖ 1R 2,11 ‖ 2R 21,7.23,24 ‖ Jes 10, 12. 24,23.66,13 ‖ Jer 4,5.27,18 ‖ Joel 3,5 ‖ Mal 2,11 ‖ Esr 9,9 ‖ Neh 8,15.11,4.13,16 ‖ 1Ch 9,3.29,27 ‖ 2Ch 2,6.24,9.33,7.15.

**כִּירוּשָׁלָםִ** Cant 6,4.

**לִירוּשָׁלַם ,לִירוּשָׁלָםִ** 2R 23,4.6 ‖ Jes 10,11. 44,26.28 ‖ Jer 3,17² ‖ Ez 16,3 ‖ Zeph 3,16 ‖ Zach 1,14. 16 ‖ Esr 1,3.11.2,1.3,8.8,30 ‖ Neh 2,12. 7,6. 12,27. 13,7.20 ‖ 1Ch 21, 15 ‖ 2Ch 19,1.30,3.11.32,23.34,7.

**וְלִירוּשָׁלַם ,לָ** 2R 18,22 ‖ Jes 36, 7.41,27 ‖ Jer 4,3.10.*11* ‖ 2Ch 11, 14.32,12.

**מִירוּשָׁלַיִם ,לָ ,מִירוּשָׁלַם** (Esth,Ch) 2S 5,13.15,11. 19,20.20,7 ‖ 1R 2, 41.11,29 ‖ 2R 15,2.19,31.24,8.15 ‖ Jes 2,3.3,1.10,10.37,32 ‖ Jer 24,1. 27,20. 29,1².2.4.20. 37,12. 52,29 ‖ Ez 33,21 ‖ Mich 4,2 ‖ Zach 9,10. 14,8 ‖ Esth 2,6 ‖ Esr 1,7 ‖ 2Ch 25,1.

**וּמִירוּשָׁלַם** Joel 4,16 ‖ Am 1,2 ‖ 2Ch 24,6.

## יְרוּשְׁלֶם (chald.)

(בק״ם באס״ף לָ, ואין לזה סמך במסורה).

Dan 6,11 ‖ Esr 4,8.20.7,19.

**בִּירוּשְׁלֶם** Dan 5,2.3 ‖ Esr 4,24.*5, 2.16*.5,14.*6,5*.15.17. 6,3.5.9.12.18. 7,15.16.17.

**וּבִירוּשְׁלֶם** Esr 5,1.

**לִירוּשְׁלֶם** Esr 4,12.23.7,13.

**וְלִירוּשְׁלֶם** Esr 7,14.

## [יָרַח] יֶרַח *m.*

filius Joktani.

אחד מבני יקטן בן עֵבֶר.

Gn 10,26 ‖ 1Ch 1,20.

## יְרֵחוֹ *m.*

urbs in tribu Benjamin.

עיר בנחלת בנימין, היא עִיר הַתְּמָרִים.

Nu 22,1.*34,15*. 26,3.*63. 31,12.33, 48.50.35,1.36,13* ‖ Dt 32,49.*34,1*. 34,3 ‖ 2R 25,5 ‖ Esr 2,34 ‖ Neh 3, 2.7,36 ‖ 1Ch 6,63 ‖ 2Ch 28,15.

**בִּירֵחוֹ** 1Ch 19,5.

**יְרֵחֹה** (1R), **יְרֵחוֹ** (Jos18,21; Jer),

**יְרִיחוֹ** Jos 2,1.2.3. 3,16. 4,13.19. 5,10. 6,2.25.26. 10,28.*30*. 12,9.13, 32. 16,1². 18,12.21. 20,8. 24,11² ‖ 1R 16,34 ‖ 2R 2,4² ‖ Jer 39,5.52,8

**וִירִיחוֹ** Jos 6,1.

**בִּירִיחוֹ** (S), **בִּירִחוֹ** Jos 5,13.16, 7 ‖ 2S 10,5 ‖ 2R 2,5.*15*.18.

**לִירִיחוֹ** Jos 8,2.9,3.10,1.

**מִירִיחוֹ** Jos 7,2.16,1.

——cf. עִיר הַתְּמָרִים——

## יְרֹחָם *m.*

nonnulli viri (VIII).

שמנה אנשים שונים בזמנים שונים.

1S 1,1 ‖ Neh 11,12 ‖ 1Ch 6,12.19. 8,27. 9,8.12.12,7(8). 27,22 ‖ 2Ch 23,1.

## יְרַחְמְאֵל I *m.*

I) Judaeus; II) Levita; III) filius Jojakimi, regis Judae.

א) בן חצרון בן פרץ; ב) מזרע מררי; ג) בן יהויקים מלך יהודה.

1Ch 2,9.25.27.33.42.

**לִירַחְמְאֵל** 1Ch 2,26.

**הַיְּרַחְמְאֵלִי** *patron.* 1S 27,10. 30,29.

**וִירְמְיָה** Neh 12,34 ‖ 1Ch 5,24. 12,5.

**לְיִרְמְיָה** Neh 12,12.

**יִרְמְיָהוּ** 2R 23,31.24,18 ‖ Jer 35,3.52,1 ‖ 1Ch 12,13(14).

---

**[יִרְפְּאֵל] וְיִרְפְּאֵל** *l.*

urbs tribus Benjamini.

עיר בנחלת בנימן.

Jos 18,27.

— מֵי הַיַּרְ' v. יַרְקוֹן —

**יָרְקְעָם** *m.* (al. *l.*)

Judaeus v. opp. tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה, ולדר"א שֵׁם בר נש.

1Ch 2,44.

---

**יֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת** (?) *m.*

heros Davidis (= יָשָׁבְעָם).

ראש גבורי דוד, ובדה"י יָשָׁבְעָם; לאחת מנוסחאות השבעים אֶשְׁבַּעַל.

2S 23,8.

---

**[יֶשֶׁבְאָב] לְיֶשֶׁבְאָב** *m.*

sacerdos.

ראש בית אב למשמר כהונה.

1Ch 24,13.

---

**[יִ' בְּנֹב] וְיִשְׁבּוֹ (בְּנֹב)** K.

**וְיִשְׁבִּי** Q. *m.*

heros Philistaeus.

מילידי הרפה שבקש להכות את דוד. ע' נֹב.

2S 21,16.

---

**יִשְׁבָּח** (al. בַּ) *m.*

Calebita.

מזרע כלב בן יפנה.

1Ch 4,17.

יָשׁוּב v. הַיָּשֻׁבִי; יָשְׁבוֹ v. יִשְׁבִּי.

**[יָשֻׁבִי לֶחֶם] וְיָשֻׁבִי לָחֶם** *m.*

Judaeus.

מזרע שלה בן יהודה; י"ג וַיָּשְׁבוּ בֵית לָחֶם.

1Ch 4,22.

---

**יָשָׁבְעָם** I, II *m.*

tres heroes Davidis.

שלשה מגבורי דוד. הא' הוא ישב בַּשֶּׁבֶת.

1Ch 11,11.27,2.

---

**יַרְמוּת** I *l.*

I) urbs tribus Judae; II) urbs tribus Isaschari (= רָאמוֹת II).

א) עיר בנחלת יהודה; ב) עיר בנחלת יששכר שנתנה ללוים, היא רָאמוֹת ב'.

Jos 10,3.5.23.12,11.15,35.

**וּבְיַרְמוּת** Neh 11,29.

**יַרְמוּת** II Jos 21,29.

---

**[יְרֵמוֹת] וִירֵמוֹת** *m.*

nonnulli viri (IV); cf. יְרִימוֹת.

ד' אנשים שונים בזמנים שונים (ע' יְרִימוֹת); בק"ם הא' דד"ה ז' ח' יְרִימוֹת.

Esr 10,26.27 ‖ 1Ch 7,8.8,14.23,23.

**לִירֵמוֹת** 1Ch 25,22.

— רָמוֹת K. v. יְרֵמוֹת —

**יְרֵמַי** *m.*

vir, qui uxorem barbaram duxit.

מן האנשים שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,33.

---

**[יִרְמְיָהוּ] יִרְמְיָה** I, *m.*

I) propheta; II) nonnulli viri.

א) הנביא; ב) אנשים שונים מזמנים שונים.

Jer 27,1. 28,5.15.6. 10.12.11.12. 29,1 ‖ Dan 9,2 ‖ Esr 1,1.

**יִרְמְיָהוּ** Jer 1,1.11.24,3.7,1.11,1.18,1.21,1.30,1.32,1.34,1.8.35,1.40,1.44,1.14,1.46,1.47,1.49,34.18,18.19,14.20,1.2.3².21,3.25,1.2.13.26,7.8.43,1.9.12.20.24.29,29.30.32,26.33,1.19,23.34,12.35,12.36,27.37,6.42,7.43,8.32,6.34.6.35,18.36,4².5.8.10.26.43,6.27.32.37,2.50,1.3.12.13.14.15.16².17.18.21².38,13.28.38,1.6³.7.10.11.12².13.14².15.17.16.19².20.24.27.39,11.14.15.40,6.42,2.4.5.43,2.44,15.20.24.45,1².46,13.51,59.60.61.64 ‖ 2Ch 35,25.36,12.21.22.

**וְיִרְמְיָהוּ** Jer 32,2.36,19.32.37,4.

**בְּיִרְמְיָהוּ** Jer 29,27.37,14.

**לְיִרְמְיָהוּ** Jer 38,9.40,2.

**יִרְמְיָה** II Neh 10,3.21,1 ‖ 1Ch 12,11.

---

**יַרְחְמְאֵל** II 1Ch 24,29.

**יַרְחְמְאֵל** III Jer 36,26.

---

**יַרְחָע** *m.*

servus Aegyptius.

עבד מצרי שנשא את בת שֵׁשָׁן.

1Ch 2,34.

**לְיַרְחָע** 1Ch 2,35.

— יְרוּאֵל v. יְרִיאֵל —

**יָרִיב** I *m.*

I) filius Simeonis (= יָכִין); II) sacerdos, qui uxorem barbaram duxit; III) Esrae coaevus.

א) בן שמעון, ובתורה נקרא יָכִין; ב) מהכהנים שנשאו נשים נכריות; ג) ראש בימי עזרא.

1Ch 4,24.

**[יָרִיב II] וְיָרִיב** Esr 10,18.

**[יָרִיב III] וּלְיָרִיב** Esr 8,16.

---

**[יְרִיבַי] וִירִיבַי** *m.*

heros Davidis.

מגבורי החילים לדוד.

1Ch 11,46.

---

**[יְרִיָּהוּ] יְרִיָּה**, *m.*

Levita.

איש יהודי מבני חברון.

1Ch 26,31.

**יְרִיָּהוּ** 1Ch 23,19.24,23.

— יְרֵחוֹ v. יְרִיחוֹ —

**יְרִימוֹת** *m.*

nonnulli viri (VII); cf. יְרֵמוֹת.

אנשים שונים בזמנים שונים. הנהו דדה"א כ"ד ל' ופ"ה ד' נקראו גם יְרֵמוֹת.

1Ch 27,19 ‖ 2Ch 11,18.

**וִירִימוֹת** 1Ch 7,7. 12,5(6). 24,30. 25,4 ‖ 2Ch 31,13.

— יְרֵמוֹת v. יְרִימוֹת —

**יְרִיעוֹת** *f.*

filia Calebi.

לרש"י בת כלב בן חצרון, ולרד"ק אשתו.

1Ch 2,18.

— יְהוֹרָם v. יֹרָם —

**יָשָׁבְעָם** III] **וְיָשָׁבְעָם** 1Ch 12,6(7).

---

**יִשְׁבָּק** *m.*

filius Abrahami ex Ketura.

בן אברהם מן קטורה.

Gn 25,2.

**וְיִשְׁבָּק** 1Ch 1,32.

---

**יָשְׁבְּקָשָׁה** *m.*

Levita.

ראש למשמר לוים.

1Ch 25,4.

**לְיָשְׁבְּקָשָׁה** 1Ch 25,24.

---

**יָשׁוּב** I Q., **יָשִׁיב** K. *m.*

I) filius Isaschari (=יוב); II) vir qui uxorem barbaram duxit.

א) בן יששכר, ובתורה נקרא גם יוב; ב) מאלה שנשאו נשים נכריות.

1Ch 7,1.

**לְיָשׁוּב**, *patron.* **הַיָּשֻׁבִי** Nu 26,24.

**יָשׁוּב** II Esr 10,29.

(cf. **שְׁאָר יָשׁוּב**)

---

**יִשְׁוָה**] **וְיִשְׁוָה** *m.*

filius Asseri.

מן אשר.

Gn 46,17 ‖ 1Ch 7,30.

---

**יְשׁוֹחָיָה**] **וִישׁוֹחָיָה** *m.*

Simeonita.

מזרע שמעון.

1Ch 4,36.

---

I **יִשְׁוִי**] **וְיִשְׁוִי** *m.*

I) filius Asseri; II) filius Sauli.

א) בן אשר; ב) בן שאול המלך.

Gn 46,17 ‖ 1Ch 7,30.

**לְיִשְׁוִי**, **הַיִּשְׁוִי**, *patron.* Nu 26,44.

**יִשְׁוִי** II] **וְיִשְׁוִי** 1S 14,49.

**יִצְחָק** v. **יִשְׂחָק**; **יְהוֹשֻׁעַ** v. **יֵשׁוּעַ**.

**אִישַׁי**], **יִשַׁי**, **יִשָׁי** *m.*

pater Davidis.

אבי דוד המלך.

1S 16,1.*17,58*.5.8.9.10².*11*.19.20.22. 17,12.13.17.20. 20,27.30.31. 22,7.8.9.13.25,10 ‖ 2S 20,1.23,1 ‖ 1R 12,16 ‖ Jes 11,1.10 ‖ Ps 72,20 ‖ Ruth 4,17.22 ‖ 1Ch 2,12. 10,14. 12,18(19).29,26 ‖ 2Ch 10,16.11,18.

**וְיִשָׁי** Ruth 4,22.

**לְיִשָׁי** 1S 16,3.18.

**אִישַׁי**] **וְאִישַׁי** 1Ch 2,13.

**יָשִׁיב** K. v. **יָשׁוּב**

---

**יְשִׁיָּה** *m.*

nonnulli viri (IV).

ד׳ אנשים שונים בזמנים שונים.

Esr 10,31 ‖ 1Ch 7,3.24,21.25².

**וְיִשִּׁיָּה** 1Ch 23,20.

---

**יִשִּׁיָּהוּ**] **וְיִשִּׁיָּהוּ** *m.*

heros Davidis (Korachita).

מן הגבורים שבאו לדויד לציקלג.

1Ch 12,6(7).

**יְשִׁימוֹן** v. p. 316c

**בֵּית הַיְ׳** v. **יְשִׁימוֹת**.

**יְשִׂ׳**] **וִישִׂימִאֵל** (al. **שְׂ**) *m.*

Simeonita.

איש מזרע שמעון.

1Ch 4,36.

---

**יְשִׁישַׁי** *m.*

Gadita.

איש מזרע גד.

1Ch 5,14.

---

**יִשְׁמָא**] **וְיִשְׁמָא** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,3.

---

**יִשְׁמָעֵאל** I *m.*

I) filius Abrahami; II) interfector Gedaliae; III) Benjaminita; IV, V) Judaei; VI) sacerdos Esrae coaevus.

א) בן אברהם מהגר; ב) רוצח גדליהו; ג) מזרע בנימן; ד) אבי זבדיהו הנגיד בימי יהושפט; ה) מן השרים שבאו בברית עם יהוידע; ו) כהן שנשא אשה נכריה.

Gn 16,11.15.16. 17,18.23. 25,12. 13².16.17.28,9².36,6 ‖ 1Ch 1,29.31.

**וְיִשְׁמָעֵאל** Gn 17,25.26.25,9 ‖ 1Ch 1,28.

**וּלְיִשְׁמָעֵאל** Gn 17,20.

**הַיִּשְׁמְעֵלִי**, **הַיִּשְׁמְעֵאלִי** *gent.* 1Ch 2,17.27,30.

**יִשְׁמְעֵאלִים** *pl.* Gn 37,25 ‖ Jud 8,24.

**וְיִשְׁמְעֵאלִים** Ps 83,7.

**הַיִּשְׁמְעֵאלִים** Gn 39,1.

**לַיִּשְׁמְעֵאלִים** Gn 37,27.28.

**יִשְׁמָעֵאל** II 2R 25,25 ‖ Jer 40,14.15.16. 41,1.2.3.6.7.8.9².10².11.12.13.14.16.18.

**וְיִשְׁמָעֵאל** 2R 25,23 ‖ Jer 40,8.41,15.

**יִשְׁמָעֵאל** III] **וְיִשְׁמָעֵאל** 1Ch 8,38.*9,44*.

**יִשְׁמָעֵאל** IV 2Ch 19,11.

**יִשְׁמָעֵאל** V] **וּלְיִשְׁמָעֵאל** 2Ch 23,1.

**יִשְׁמָעֵאל** VI Esr 10,22.

---

**יִשְׁמַעְיָה**] **וְיִשְׁמַעְיָה** *m.*

Benjaminita, heros Davidis.

מגבורי בנימין שבאו אל דוד לציקלג.

1Ch 12,4.

---

**יִשְׁמַעְיָהוּ** *m.*

Sebulonita.

נגיד לשבט זבולן בימי דוד.

1Ch 27,19.

---

**יִשְׁמְרַי**] **וְיִשְׁמְרַי** *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 8,18.

---

**יָשֵׁן** *m.*

pater heroum Davidis (=**הָשֵׁם**).

אבי גבורי דוד, ובדה״י **הָשֵׁם הַגִּזוֹנִי**.

2S 23,32.

**יְשָׁנָה** *l.*

urbs tribus Judae (cf. שֵׁן).

עיר בנחלת יהודה. ע׳ שֵׁן.

2Ch 13,19.

---

**יִשְׁעִי** *m.*

nonnulli viri.

אנשים שונים ממטה יהודה חבולן.

1Ch 2,31$^2$.4,20.42.

**וְיִשְׁעִי** 1Ch 5,24.

---

**יְשַׁעְיָה** I—IV *m.*

nonnulli viri (IV).

ד׳ אנשים שונים מיהודה ובנימן.

Esr 8,7.19 ‖ Neh 11,7.

**וִישַׁעְיָה** 1Ch 3,21.

---

**יְשַׁעְיָהוּ** I *m.*

I) propheta; II) Levita; III) e posteris Mosis.

א) הנביא; ב) ראש משמר לוים; ג) מזרע משה רבינו.

2R 19,2.5.6.20.20,1.4.7.8.*19*.9.11. 14.16 ‖ Jes 1,1.2,1.*13*,*1*.*7*,3.20,2.3. 37,2.5.6. 21. 38,1.4.21. 39,3.5.8 ‖ 2Ch 26,32.32,32.

**וִישַׁעְיָהוּ** 2Ch 32,20.

**יְשַׁעְיָהוּ** II 1Ch 25,15.

**וִישַׁעְיָהוּ** 1Ch 25,3.

**יְשַׁעְיָהוּ** III] **וִישַׁעְיָהוּ** 1Ch 36,25.

---

**יִשְׁפָּה**] **וְיִשְׁפָּה** *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן

1Ch 8,16.

---

**יִשְׁפָּן**] **וְיִשְׁפָּן** *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 8,22.

---

**יֵשֶׁר** (al. יֵ) *m.*

Calebita.

בן כלב בן חצרון.

1Ch 2,18.

---

**יִשְׂרָאֵל** *m.-p.*

filius Isaaki (= יַעֲקֹב, יְשֻׁרוּן).

הוא יעקב אבינו ועל שמו כל האומה. בקצת נוסחאות במ״א י״ח ל״ו לְיִשׂראל ת׳ בְּיִשׂראל, וכ״ת השבעים והירונימוס; במ״ב ט״ו נ׳ סביר יהודה; י״ג בתהלים ע״ג א׳: אך טוב לְיָשָׁר אֵל; בדה״ב כ״ח י״ט סביר יהודה, ובק״ם יהודה כתיב וקרי.

Gn 32,29.33.33,20. 35,10$^2$.21.22$^2$. 36,31.37,13.*46*,*30*.*48*,*11*.*21*. 42,5. 43,6.8.11.45,21.28.46,1.5.8.29.47, 27.29.31. 48,2.8.10.13$^2$.14.20. 49, 2.16.24.28. 50,2 ‖ Ex 1,1.7. 9.12. 13.2,23.25.3,9.10.11.13.14.15.*20*, *22*(19).16.18. 4,22.29.31. 5,1. *32*, *27*.2$^2$.14.*15*.*19*. 6,5.6.9. 11. 12. 13$^2$. *27*.14.26.7,2.4.5.9,4$^2$.6.7.26.35.*10*, *20*.10,23.11,7$^2$.10.12,3.6.19.21.27. 28.31.35.37.40.42.47.50. 51. 13,2. 18. 19. 14,2.*15*. *25*,*2*. *31*,*13*.3.5. 8$^2$. 10$^2$. 16. 19.20.22.25.29.*15*,*19*.30$^2$. 31. 15,1.22.16,1.*2*.*9*.*10*.*17*,*1*.*35*,*1*. *4*.*20*.3.6.12.15.17.31.35. 17,5. 6. 7. 8.11.18,1.8.12.25.19,1.2.3.6.24,1.*9*. 4.5.10. 11. 17. 25,22. 27,20.21. *29*, *28*$^2$.*30*,*16*. 28,1.9.11.*21*.*39*,*14*.12. 29. 30. 38. 29,43. 45. 30,12. 16. 31. 31,16.17. 32,4.*8*.20. 33,5.6. 34,23. 27.30.32.34.35. 35,29. *36*,*3*.30.39, 6.7.32.42.40,36.38 ‖ Lev 1,2.*4*,*2*.*7*. *23*.*29*.*12*,*2*.*18*,*2*.*23*,*2*.*10*.*24*.*34*.*25*, *2*.*26*,*46*.*27*,*2*. 4,13. 7,34$^2$.*36*. *24*,*8*. 38. 9,1.3. *24*,*15*. 10,6. 11. 14. 11,2. *15*,*2*. 15,31. 16,5.16.*19*. 17. 21.34. 17,2. *21*,*24*. *22*,*18*.*3*.*8*. *22*,*18*.5.10. *13*.12.14. 19,2. 20,2$^2$.22,2.3.15.32. 23,43.44.24,2.10.*25*,*33*.23$^2$.25.46. 55.26,46.27,34 ‖ Nu 1,2.*8*,*9*.*13*,*26*. *14*,*7*.*15*,*25*.*17*,*6*. *25*,*6*. *26*,*2*.*27*,*20*. 16.*10*,*4*.20.44.45.49. *2*,*33*. *9*,*7*. *18*, *20*.*24*.*26*,*62*$^2$.*32*,*34*.52.53.54.*2*,*34*. *9*,*2*.2,2.32.*26*,*51*.3,8.9.*8*,*11*. *18*,*26*. *28*.12.*8*,*6*.*14*.*16*.*18*.*18*,*6*.12.38.40. 41$^2$.42.*45*.*8*,*17*. *18*.46.50. 4,46.5,2. *28*,*2*.*34*,*2*.*35*,*2*.*4*$^2$.*9*,*5*.6.*12*.*6*,*2*.*9*,*10*. *15*,*2*.*18*.*38*.*17*,*37*.*19*,*2*.*33*,*51*.*35*,*10*. 9.6,23.27.7,2.84.8,10.16.19$^4$.20$^2$.9, 4.*17*,*21*.17.18.19.22.10,12.*21*,*10*. *22*,*1*.*35*,*5*.28. *33*,*1*.29.36. 11,4.16. 30.13,2.3.24.32. 14,2.5.10.*39*. *17*, *24*.27.*17*,*20*.15,26.29.32. 16,2.9$^2$. 22.34. 17,3.5.*31*,*54*.27. 18,5.8. 11. 19. 22. 23. 24.32. 19,9.10. 20,1.*22*. 12.13.14.19.21$^2$.24.*27*,*12*.29.21,1. 2.3.17.21.23$^2$.24.25$^2$.31.22,2.3.23, 7.10.24,1.2.5. 25,1.3.5.6.8$^3$.11$^2$.13. 14.26,4.5.63.*64*.27,8.11.21.30,1.2. 31,2.4.5.9.12.16.30. 42. 47. 32,4.7. 9.14.17.18. 28. 33,3.38. 40. 34,13. *36*,*5*.29. 35,8.15. 36,1.2.3. 4.7$^2$.8$^2$. 9.13 ‖ Dt 1,1.3.38. 2,12. 3,18. 4,1. 44.45.46.5,1.*29*,*1*.5,1.6,3.4.9,1.10, 6.12.11,6.13,12.17,20.18,1.6.20,3. 21,8$^2$.21.22,19.23,18$^2$. 24,7. 26,15. 27,1.9. *31*,*1*.9. 14. 28,69. 29,9. 20. 31,7. *34*,*12*.9.11$^2$.19$^2$.22.23.30.32, 8. 45. 49. *52*. 51$^2$. 33,1.5.21.28. 29. 34,8.9 ‖ Jos 1,2.2,2. 3,1.7.9. *18*,*3*. 12.17.4,4.5.*8*.7.8.12.14.21.22.5,1$^2$. *6*,*1*.*13*,*6*.2.3.6.10.12.6,18.23.25. 7, 1$^2$.6. *8*,*10*.8.11.12. 13. *24*,*2*.13.16. 19.20.23. 24. *10*,*15*.*29*. *34*. *36*. *38*. *43*.25. 8,14.15. 17$^2$. 22. 24$^2$. 27.30. 31.32.33$^2$.35.9,2.6.7.17.18$^2$.19.26. 10,1.4.10.11$^2$.12$^2$.20. 21. 24.30.*32*. 40.42. 11,5.6.8.13.14.16.19.20.21. 22. 12,1.6.7$^2$. 13,13$^2$.14.22.33. 14, 1$^2$.5.10.14. 17,13. 18,1.*22*,*12*.2.10. 19,49.51. 20,2.9. 21,1.3.*8*.39.43. 22,9.11.*12*.11.13.14$^2$.16. 18.20.21. 24.30.31.32.33$^2$. 23,2. 24,1$^2$.23.31. 32 ‖ Jud 1,1.*20*,*27*.28.2,4.6.11.*3*,*7*. 22.3,1.*4*.2.5.8.9.*15*.*6*,*6*.*10*,*10*.9.10. *10*,*2*.*3*. *12*,*9*. *11*. *14*. *15*,*20*. 12. *4*,*1*. 12. 13. 14. 15. 27.30.31. 4,3$^2$.4.5.6. 23.24. 5,3.5.9. 6,1.2$^2$.3. 6. 7. 8$^2$.14. 15.36.37. 7,2. 8. 14.15.23. 8,22.27. 28.33.34. 9,22.55. 10,1. *13*,*5*.6. *13*, *1*.8$^2$.11.15.16.17. 11,4.5. 13.15.16. 17.*19*.17.19.20$^2$.21$^3$.23$^2$.25. 26.27. 33.40.12,7.8.*11*.*13*.16,31. 18,1.19, 12.29.30. 20,1.2.3. 3. *18*. *21*,*5*.6.7. 10. 11. 12. 13. 14. 17. 19.20$^2$.22.23. 24.25.26. 29. 30.32.33$^2$. 34.35$^2$.36. 38. 39$^2$. 41. 42. 48. 21,1.3. 5.6.8.15. 18.24 ‖ 1S 1,17.2,14.22.28$^2$.29.30. 32.3,20. 4,1$^2$.2.2.*10*.3. 5. 17.18.5,7. *8*$^2$.*10*,*11*.*6*,*3*.8.6,5. 7,2.3.4.5.6.7$^3$.8. 9.10.11.13.14$^3$.15.16.17.8,4.22.9,2. 16.20.21. 10,18$^3$.20. 11,2.3.7.*27*,*1*.

8.15.12,1.13,1.4$^2$.5.6.13.19.20.14,
12.18.21.22.23.24.37.39.40.41.
47.48. 15,1.6.17$^2$.26.28.29.30.35.
16,1. 17,2.8.10.11.19.21.24.25$^2$.
26.45.52.53. 18,6.16.19.5. 20,12.
*23,10.11. 25,32.34.* 23,17.24,3.15.
21.25,1.30. 26,2.20. 28,3.4.19$^2$.29,
3.31,1.7$^2$ ‖ 2S 1,3.12.19.24. 2,9.10.
17.28.3,10.12.17.18.19.21.37. 4,1.
5,1.2$^3$.3.3.*12.17. 12,7.* 5.12. 6,5.*15.*
19.20.21. 7,6.7$^3$.8.11.24.26.27.8,
15. 10,15.17.18.19$^2$.11,1. 12,7.8.
12. 14,25. 15,2.6$^2$.10. *19,10. 24,2.*
13. 16,3.15.18.21.22. 17,4.10.11.
13.14.15.24.26. 18,6.7.16.17. 19,
12.23.41.42.43.44$^2$. 20,1.2.19.23.
21,2$^3$.5.15.17.21.23,1.3.9.24,1.4.9.
25 ‖ 1R 1,3.20.30. 34.35.48. *8,15.*
2,4.*9,5*.5.11.15.32.3,28.4,1.7.5,27.
6,1$^2$.13$^2$. 8,1$^2$.2.3.5.9.14.*55*.14.16$^3$.
17.20$^2$.22.23.*25.11,9.14,13*.25.26.
30.33.34.36.38.41.43.52.56.59.
62.*65*.63.9,5.7$^2$.20.21.22.10,9$^2$.11,
2.16.31. *14,7. 17,14.* 32.37.38.42.
12,1.3.16$^3$.17.18.19.20$^2$.21.24.28.
33.14,7. *16,2*.13.14.15$^2$.16.16. *15,*
30.18.19. *15,31. 16,5.14.20.27.22,*
*39*.21.24.*21.26.* 15,9.16.*17.19. 15,*
*32*.20.25. *16,29. 22,52.* 25. *22,52.*
26.*34. 16,26. 22,53*.27.30. *16,13.*
33. 16,2.8.13.16$^2$.17.19.21. 23.26.
*33*.29.33.17,1.18,17.18.19.20.31.
19,10.*14*.16. 20,2.*13*.4. *11*.7.*22,9.*
15.20.21.22.26.27$^2$.28.29.31$^2$.32.
40.41.43. 21,7.18. 22. 22,1.2.3. *8,*
*18.26.22,30*.4.5.6.10.17.29.30.32.
33.34.41.45. 54 ‖ 2R 1,18. *10,34.*
*13,8.12.14,15.28. 15,11.15.21.26.*
*31.* 2,12.*13,14.* 3,1.3. *10,29.31. 13,*
*2.11. 14,24. 15,9.18.24.28. 23,15.*
4.5.6.9.10. *6,21*.11.12.13$^2$.24$^2$.27.
5,2.4.5.6.7.8.12. 6,9.10.11.12.23.
26.7,6.13$^2$. 8,12.16.*25*.18. *16,3*.26.
9,3.*12*.6. *19,20. 21,12. 22,15.18.*
6.14.21.10,21.30. *15,12*.31.32.36.
13,1.*10.15,8.17.23.27.17,1*.4.5.6.
13. *14,16*.14. *14,23*.16.*18*.22.25.
14,1.8.*17*.9.*11.13.* 12.25$^2$.26.27.
29.15,1.20.29.32. *16,5.* 16,3.*17,8.*
*21,2.9*.7. 17,2.6.7.8.9.19.20.21$^2$.

22.23$^2$.24.34. 18,1.*9*.4.5.10.11.19,
15.22. 21,3.7.8. 23,13.19.22$^2$.27.
24,13 ‖ Jes 1,3.4.24. 4,2.5,7.19.24.
7,1.8,14.9,11.10,17.20$^2$.22. 11,12.
12,6. 14,2. 17,3.6.7.9.19,24.25.21,
10.*37, 16*.17. 24,15.27,6.12.29,19.
23.30,11.12.15.29. 31,1.6. 37,21.
23.48,27. 41,8.14.14. *44,5*.16.17.
20.43,1.3.14.15.22.44,5.6.21.45,3.
11.15.17.25.46,3. 47,4. 48,1$^2$.2.17.
49,3.6.7$^2$.52,12.55,5.*60,9.* 56,8.60,
14.63,7.66,20 ‖ Jer 2,3.4.14.26.3,
6.8.11.12.18.20.21.23.4,1.5,11.*11,*
*10.17*.15.6,9.7,3.*21.9,14. 16,9.19,*
*3.15.25,27.27,4.21.28,2.14.29,4.*
*8.21.25. 31,23*(22). *32,14.15. 35,*
*13.18.19. 39,16. 42,15.18. 43,10.*
*44,2.11.25. 48,1. 50,18. 51,33*.12.
9,25. 10,1. 11,3. *13,12. 21,4.23,2.*
*24,5.25,15.30,2.32,36. 33,4, 34,2.*
*13.37,7.42,9.45,2*.12,14.13,11.14,
8.16,14.*15. 23,7.* 17,13. 18,6$^2$.13.
23,8.13. 30,3.4.10.*46,27*. 31,1(30,
25). 2(1). 4(3). 7(6). 10(9). 21(20).
27(26). 31(30). 33(32). 36(35). 37
(36). 32,21.30$^2$.32. 33,7.14.17.35,
17.*38,17.44,7*.36,2.41,9.46,25.48,
13.27. 49,2. 50,4.17.19.20.29.33.
51,5$^2$.49 ‖ Ez 2,3.3,1.*20,27*.4.5.7$^2$.
17.*33,7*.4,3.4.*5.9,9*.13.5,4.6,2.3.5.
11.7,2. 8,4. *43,2*.6.10. *18,6.15*.11.
12.9,3.*10,19.11,52*.8. 10,*20.* 11,5.
10.11.13.15.17. 12,6.9.10.19. *20,*
*42.21,7.37,12*.22. *18,2.33,24.35,6.*
*38,18.19*.24.27. 13,2.4.5.9. *20,38.*
*25,3*.16. 14,1. *20,1.4.7.* 5.6. *20,30.*
*33,10.* 9.11.17,2.23.*20,40*.18,25.
29$^2$.30.31. 19,1.9. 20,3.13.31.39.
40. *36,10*.44. 21,8.17. 30.22,6.18.
24,21.*36,22.* 25,14. 27,17. 28,24.
*29,16*.25.29,6.21.33,11.20.28.34,
2$^2$.13.*14.36,1*.14.30. 35,5.12.*38,8.*
*39,2.14.17*.15. 36,1.4.8$^2$.12.17.21.
22.32.37. 37,11.16$^2$.19.21.22.28.
38,14.16.17. 39,7.9.12.22.23.25.
29.40,2.4. 43,7.*44,9*.7.10. 44,2.6$^2$.
10.12.15.22. 45,6.8. 9.15.17$^2$. 47;
13.18.21.22$^2$.48,11.19.29.31 ‖ Hos
1,1.4.5.6. 2,1.2. 3,1.4.5. 4,1.15.16.
5,1.3.5.*7,10*.9,6,10$^2$.8,2.3.8.14.9,1.

7.10.10,1.6.8.9.15.11,1.8. 12,1.13.
14.13,9.14,2 ‖ Joel 2,27.4,2.16 ‖
Am 1,1$^2$.2,6.11. 3,1.12.14. 4,5.12$^2$.
5,1.2.3.4.25. 6,1.14. 7,8.9. 10$^2$.15.
16.8,2.9,7$^2$.9.14 ‖ Ob 20 ‖ Mich 1,
5.13.14.15. 2,12. 3,1.*9*.4,14. 5,2.6,
2 ‖ Nah 2,3 ‖ Zeph 2,9.3,13.14.15 ‖
Zach 2,2. 8,13. 9,1. 11,14. 12,1 ‖
Mal 1,1.5. 2,16. 3,22 ‖ Ps 14,7.7.
*53,7*.22,4.24.25,22.41,14. 50,7.53,
7.59,6. 68,9.27.35.36. 69,7. 71,22.
72,18. 78,31.41.55. 80,2. 81,9.14.
83,5. 89,19. 98,3. 103,7. 105,23.
106,48. 114,1.2. 115,9.12. 118,2.
*124,1.129,1.* 121,4. 125,5. *128,6.*
130,7. *131,3*. 130,8. 135,4.19. 136,
11.14. 147,2. 148,14. 149,2 ‖ Prv
1,1 ‖ Cant 3,7 ‖ Ruth 2,12. 4,11 ‖
Thr 2,1.3.5 ‖ Eccl 1,12 ‖ Dan 1,
3.9,7.11.20 ‖ Esr 1,3.2,2.70.3,1.2.
10.11. 4,1.*3.6,21*. 5,1. 6,14.16.17$^2$.
21.22. 7,6.7.11.13.15. 8,18.25.35$^2$.
9,1.4.15.10,5.10 ‖ Neh 1,6$^2$.2,10.
7,7.73$^2$. 8,1.14.17. 9,1.2. 10,34.40.
11,3.20.12,47.13,2.18.26$^2$ ‖ 1Ch 1,
43.2,1.7.4,10.5,1$^2$.3.17.26.6,23.34.
49. 7,29. 9,1$^2$.2. 10,1.7. 11,1.2$^2$.2.
*17,7*.3. *14,2. 28,4.* 4. 10$^2$. 12,32
(33).38(39)$^2$. 13,2$^2$.5. *15,3*.6.8.14,
2.8. 15,12.*14*.25.28. 16,3.4. *22,*
*6*(5). 13.36.40. 17,5.6$^2$.9. 10.21.
22.24. 18,14. 19,16.*19*.17.18.20,
7. 21,1$^2$.2. 2.4.5.7.12. 22,2(1).9
(8). 10(9). 12(11). 33(12). 17(16).
23,1.2.25.24,19.26,29.30. 27,1.16.
22.23.24. 28,1.4$^2$.5.8. *29,25.* 29,6.
10.21.23.25.26.27.30 ‖ 2Ch 1,2$^2$.
13. 2,3.11.*6,4*.16. 5,2$^2$.3.4.6.10. 6,
3$^2$.5.*11,16.12,13.33,7*.5.6.7.*10.14.*
*16.17. 11.16. 13,5.15,4. 33,16.18.*
*34,23.26. 36,13.* 10.11.12.*13*.16.
21.24.25.27.29.32.33.7,3.6.8.*12,1.*
8,2.8.9.11.9,8.30.10,1.3.16$^3$.17.18.
19.11,1.3.13.12,6.13,4.5.15.12.18.
15,13. *20,19.29,10. 30,1.5. 32,17:*
16,1.*3*.4.17,1.4.18,3.*19.22,5*.4.5.7.
*17,29*.8.9.16.28.29.30.31.32.33.
34. 20,7.29.34.35. 21,2.4.6.*13*. 24,
5.9. 25,7$^2$.9.17.18.*21.23*.22.25.27,
7.*35,27.36,8*.28,2.3.*33,2.9*.5.8.13.

19.23.27. 29,7.24².27. 30,1.5.6².21.25.26.*35*,*3*.31,1².5.6.8.33,8.18.34,7.9.33.35,3².4.17.18.25.

**וְיִשְׂרָאֵל** Gn 37,3 ‖ Nu 24,18 ‖ Jos 22,22 ‖ 1S 17,3.29,1 ‖ 2S 11,11.19,9 ‖ 1R 4,20.5,5.18,36 ‖ Jes 42,24.43,28.44,1.21.45,4.48,12.49,5.63,16 ‖ Jer 10,16.23,6 ‖ Hos 5,3.5 ‖ Am 7,11.*17* ‖ Ps 81,12 ‖ 1Ch 1,34.29,18 ‖ 2Ch 16,11.25,26 *28*,*26*.*32*,*32*.30,6.35,18.

**בְּיִשְׂרָאֵל** Gn 34,7.49,7 ‖ Lev 20,2.22,18.23,42 ‖ Nu 1,3.*45*.*26*,*2*.3,13.18,14.21,1.*23*. 23,21.23. 25,3. *32*,*13* ‖ Dt 17,4.22,21.25,7.10.34,10 ‖ Jos 7,15. 24,9 ‖ Jud 2,14.*20*.*3*,*8*.*10*,*7*. 5,2.7².8.11. 6,4. 11,39. 14,4.17,6.*18*,*1*.*21*,*25*. 18,19. 19,1.20,6.10.21.31. 21,3 ‖ 1S 3,11.7,10. 9,9.11,13. 14,45. 17,25. 18,18. 26,15.27,12.28,1.31,1 ‖ 2S 3,38.6,1.13,12.13. 19,23.20,19.21,4. 24,1.15 ‖ 1R 11,25.14,10. 18,36. 19,18. 21,21 ‖ 2R 1,1.3.*6*,*16*.5,8.15.6,8.10,32.13,3.14,28.17,13.18 ‖ Jes 8,18.9,7.14,1 ‖ Jer 29,23 ‖ Ez 12,23.14,7.18,3. 20,5.39,7.11.44,28.29.45,8.48,16 ‖ Hos 13,1 ‖ Mich 5,1 ‖ Mal 2,11 ‖ Ps 76,2.5.21.59 ‖ Ruth 4,7².14 ‖ Esr 7,10 ‖ 1Ch 10,1.12,41(41).19,10.21,14 ‖ 2Ch 7,18.24,16.34,21.33.35,18.

**בְּיִשְׂרָאֵל** K., **יִשְׂרָאֵל** Q. 2S 10,9.

**וּבְיִשְׂרָאֵל** Jes 44,23 ‖ Jer 32,20 ‖ Ps 78,71.

**כְּיִשְׂרָאֵל** 2S 7,23.

**לְיִשְׂרָאֵל** Gn 46,2 ‖ Ex 18,6 ‖ Dt 33,10 ‖ Jos 8,22.10,14.42.11,23.13,6. 21,41. 23,1. 24,31 ‖ Jud 2,7.*10*.10,9.18,29 ‖ 1S 7,14. 8,1.15,2.17,46.30,25 ‖ 2S 7,10 ‖ 1R 11,25 ‖ 2R 13,5.14,26 ‖ Jes 11,16.46,13 ‖ Jer 2,31. 31,9(8).49,1 ‖ Hos 7,1.14,6 ‖ Ps 73,1.81,5.105,10.122,4.135,12.136,22.147,19 ‖ Esr 4,3.5,11.8,29.10,2 ‖ 1Ch 16,17.17,24.21.3.22,1(21,31) ‖ 2Ch 15.3.19,8.20,10.23,2.24,6.

**וּלְיִשְׂרָאֵל** Ex 18,1.32,13 ‖ Nu 23,23 ‖ 1R 8,66 ‖ Mich 3,8 ‖ 2Ch 7,10.

**מִיִּשְׂרָאֵל** Ex 12,15 ‖ Nu 19,13.21,6.24,17.25,4 ‖ Dt 17,12.*22*,*22*.19,13.25,6 ‖ Jud 20,13.21,3.6.17 ‖ 1S 4,10.21.*32*.13,2 ‖ 2R 10,28 ‖ Jes 9,13 ‖ Hos 8,6 ‖ Esr 2,59.7,28.10,1 ‖ Neh 7,6.13,3 ‖ 1Ch 21,14 ‖ 2Ch 8,7.13,17.15,9.17.25,6.30,25.

**וּמִיִּשְׂרָאֵל** Nu 32,22 ‖ Esr 10,15.

**הַיִּשְׂרְאֵלִי** *gent.* Lev 24,10 ‖ 2S 17,25.

**יִשְׂרְאֵלִית** *f.* Lev 24,10.

**הַיִּשְׂרְאֵלִית** Lev 24,10.11.

---

**יְשַׂרְאֵלָה** *m.*

Levita.

ראש למשמר לוים.

1Ch 24,14.

---

**יְשֻׁרוּן** *m.*

i. q. יִשְׂרָאֵל („probus").

כנוי כבוד לישראל המורה על התם והישר, ההפך מן יַעֲקֹב, ועי"מ זְבֻלוּן.

Dt 32,15.33,26.

**וִישֻׁרוּן** Jes 42,2.

**בִּישֻׁרוּן** Dt 33,5.

---

**יִשָּׂשכָר** I (Q. perpet.) *m.*

I) filius Jacobi et tribus eius; II) Levita, ianitor.

א) בן יעקב ושבטו; ב) מן השֹּׁעֲרִים.

Gn 30,18.46,13.49,14 ‖ Ex 1,3 ‖ Nu 1,28.29.2,5².7,18.10,15.13,7.26,23.25.34,26 ‖ Jos 19,7.23.21,6.28 ‖ Jud 10,1 ‖ 1R 15,27 ‖ Ez 48,25.26.33 ‖ 1Ch 2,1.6,47.57.7,1.5.12,32(33).40(41) ‖ 2Ch 30,18.

**וְיִשָּׂשכָר** Gn 35,23 ‖ Dt 27,12.33,18 ‖ Jud 5,15.

**בְּיִשָּׂשכָר** Jos 17,11 ‖ Jud 5,15 ‖ 1R 4,17.

**וּבְיִשָּׂשכָר** Jos 17,10.

**לְיִשָּׂשכָר** Nu 1,8 ‖ Jos 19,17 ‖ 1Ch 27,18.

**יִשָּׂשכָר** II 1Ch 26,5.

---

**יַתִּר** [= **יַתִּיר**] *l.*

urbs Levitarum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה שנִּתנה לכהנים.

Jos 21,14 ‖ 1Ch 6,42.

**וְיַתִּיר** Jos 15,48.

**בְּיַתִּר** 1S 30,27.

---

[**יִתְלָה**] **וְיִתְלָה** *l.*

oppidum in tribu Dan.

עיר בנחלת דן.

Jos 19,42.

---

[**יִתְמָה**] **וְיִתְמָה** *m.*

heros Davidis.

מגבורי דוד.

1Ch 11,46.

---

**יַתְנִיאֵל** *m.*

Levita.

לוי מזרע אסף.

1Ch 26,2.

---

[**יִתְנָן**] **וְיִתְנָן** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,23.

---

**יֶתֶר** I, [**יִתְרוֹ**] *m.*

I) socer Mosis; II) filius Gideonis; III) pater praefecti militum Amasae; IV, V) Judaei; VI) Asserita.

א) חותן משה; ב) בן גדעון; ג) אבי עמשא; ד, ה) מזרע יהודה; ו) מזרע אשר (חלופי נוסחאות!).

Ex 4,18.

**יִתְרוֹ** Ex 3,1.4,18.18,1.2.*5*.*12*.6.9.10.

**יֶתֶר** II] **לְיֶתֶר** Jud 8,20.

**יֶתֶר** III, [**יִתְרָא**] 1R 2,5.32 ‖ 1Ch 2,17.

**יִתְרָא** 2S 17,25.

**יֶתֶר** IV, V 1Ch 2,32².4,17.

**יֶתֶר** VI, [**יִתְרָן**] 1Ch 7,38.

[**יִתְרָן**] **וְיִתְרָן** 1Ch 7,37.

הַיִּתְרִי *patron.* 2S 23,38 ‖ 1Ch 2 53.11,40.

——יַתִּיר = יַתִּר——

יִתְרָא v. יֶתֶר III; יִתְרוֹ v. יֶתֶר I.

[יִתְרָן] וְיִתְרָן *m.*
e posteris Seïri.
מזרע שעיר החרי, הוא אדום.
Gn 36,26 ‖ 1Ch 1,41.

——יִתְרָן II v. יֶתֶר VI——

יִתְרְעָם *m.*
filius Davidis.
בן דוד המלך מן עֶגְלָה אשתו.
2S 3,5 ‖ 1Ch 3.3.

יְתֵת *m.*
princeps Idumaeus.
אחד מאלופי עשו.
Gn 36,40 ‖ 1Ch 1,51.

# כ

כָּבוּל I, II *l.*
I) opp. in tribu Asser; II) regio Galileae.
א) עיר בנחלת אשר; ב) מחוז בגליל.
Jos 19,27 ‖ 1R 9,13.

[כַּבּוֹן] וְכַבּוֹן *l.*
opp. tribus Judae (cf. מַכְבֵּנָה).
עיר בנחלת יהודה; לד״ק היא מַכְבֵּנָה.
Jos 15,40.

כְּבָר *l.*
fluvius Babyloniae.
נהר בבבל; לד״ק הוא חָבוֹר.
Ez 1,1,3.3,15.23.*10,22.*10,15.20. 43,3.

כְּדָרְלָעֹמֶר *m.*
rex Elymaidis.
מלך עילם בימי אברהם.
Gn 14,1.*9*.4.5.17.

[כּוּב] וְכוּב *l.*
regio quaedam (= לוּב?).
שם מדינה, י״ג וְלוּב.
Ez 30,5.

—(כּוֹכָב Am 5,26 v. p. 335ᵇ)—

[כּוּן] וּמִכּוּן *l.*
urbs Syriae (cf. בֵּרֹתַי).
עיר בארם צובה; בש״ב ח׳ ח׳ נאמר וּמִבֵּרֹתַי; השבעים קורין וּמִמִּבְחַר עָרָי.
1Ch 18,8.

——כְּנַנְיָה v. כּוֹנַנְיָהוּ——

בּוֹר עָשָׁן v. כּוֹר עָשָׁן.

כֹּרֶשׁ, כּוֹרֶשׁ (Esr 1,1.2) *m.*
Cyrus, rex Persarum.
מלך פרס ובבל (בציוני אשור כּוֹרֶשׁ).
Dan 6,29 ‖ Esr 1,1.2.7.8.*3,7.4*,5.4, 3.5,13.*6,3*.14.17.6,14 ‖ 2Ch 36,22. 23.

לְכוֹרֶשׁ Jes 44,28.45,1 ‖ Dan 1,21. 10,1 ‖ Esr 1,1.5,13.*6,3* ‖ 2Ch 36, 22.

כּוּשׁ I *m.-l.*
I) filius Chami et Aethiopia; II) Benjaminita, adversarius Davidis.
א) בן חם, ועל שמו ארץ כוש ויושביה; ב) איש ימיני צורר דוד.
Gn 2,13.10,6.7 ‖ 2R 19,9 ‖ Jes 18, 1.20,3.4.37,9.43,3.45,14 ‖ Jer 46, 9 ‖ Ez 29,10.30,5.9.38,5 ‖ Nah 3,9 ‖ Zeph 3,10 ‖ Ps 68,32.87,4 ‖ Job 28,19 ‖ Esth 1,1.*8,9* ‖ 1Ch 1,8.9.

וְכוּשׁ Gn 10,8 ‖ 1Ch 1,10.

בְּכוּשׁ Ez 30,4.

מִכּוּשׁ Jes 20,5.

וּמִכּוּשׁ Jes 11,11.

כּוּשִׁי *gent.* 2S 18,21 ‖ Jer 13,23.

הַכּוּשִׁי 2S 18,22.23.31.32² ‖ Jer 38,7.*10.12*.39,16 ‖ 2Ch 14,8.

לַכּוּשִׁי 2S 18,21.

כֻּשִׁיִּים, כּוּשִׁים (Am) *pl.* Am 9, 7 ‖ Zeph 2,12 ‖ 2Ch 21,16.

וְכֻשִׁים, וְכוּשִׁים (Dan) Dan 11, 43 ‖ 2Ch 12,3.

הַכּוּשִׁים 2Ch 14,11².16,8.

מִכּוּשִׁים 2Ch 14,12.

הַכֻּשִׁית, כֻּשִׁית *f. sg.* Nu 12,1.

כּוּשׁ II *m.* Ps 7,1.

כּוּשִׁי I, II
I) proavus Jehudi; II) pater Sophoniae prophetae.
א) אבי זקנו של יהודי; ב) אבי צפניה הנביא.
Jes 36,14 ‖ Zeph 1,1.

[כּוּשָׁן] כּוּשָׁן *l.*
regio prope Midjan; LXX = כּוּשׁ I.
מחוז סמוך למדין; להשבעים כמו כוש.
Hab 3,7.

כּוּשַׁן רִשְׁעָתַיִם, ־ת *m.*
rex Mesopotamiae.
מלך ארם נהרים.
Jud 3,8².10².

כּוּת *l.*
regio Babyloniae, vel Persiae.
מחוז בבבל, ולד״א בפרס, שהושבו יושביה בשמרון; הלא הם הכותים שבדורד״ל.
2R 17,30.

וּמִכּוּתָה 2R 17,24.

כֹּזֵבָא *l.*
oppidum tribus Judae (cf. אַכְזִיב, כְּזִיב).
עיר בנחלת יהודה (ע׳ אַכְזִיב, כְּזִיב).
1Ch 4,22.

כָּזְבִּי *f.*
filia principis Midianitarum.
בת נשיא מדין שזנתה עם זמרי בן סלוא.
Nu 25,15.18.

[כְּזִיב] בִּכְזִיב *l.*
opp. tribus Judae (cf. אַכְזִיב, כֹּזֵבָא).
עיר בנחלת יהודה (ע׳ אַכְזִיב, כֹּזֵבָא).
Gn 38,5.

כִּידֹן v. גֹּרֶן כּ׳; כִּיּוּן v. p. 329ᶜ; כִּימָה v. p. 335ᵃ.

**כָּל־חֹזֶה** *m.*
Nehemiae coaevus.
אבי שַׁלּוּן וברוך (ואולי הם אנשים שונים).
Neh 3,15.11,5.

---

**כִּלְאָב** *m.*
filius Davidis.
בן דוד מאביגיל, אשת נבל הכרמלי.
2S 3,3.

---

**כָּלֵב** I *m.*
I) Judaeus, comes Josuae; II) Judaeus, filius Hezron; III) oppidum prope Hebronem.
א) בן יְפֻנֶּה הקנזי מתרי הארץ; ב) בן חצרון, הוא כְּלוּבָי; ג) מקום קרוב לחברון ע״ש כלב א׳. (כָּלִבִּי דרש״א כ״ה נ׳ להשבעים איש של טבע הַכָּלֶב ἄνθρωπος κυνικός, ולפי הכתוב שהיה נבל כמו לִבּוֹ ונפשו, ואולי יש לכרים כִּילַי; לרד״ל כלב בן חצרון הוא בן יפנה, וכמו עכן בן זרח, כלומר נכדו; בטעם כלב בן חור ע׳ רש״י, באור הגר״א וימי קדם למלבי״ם, ועדין לא הוברר הדבר יפה; השבעים קורין בדהי״א ב׳ כ״ד בָּא כָלֵב אפרתה כלומר בא אל אפרת אשתו, וכן לרד״ל בתנחומא).
Nu 13,6.*34*,*19*.30.14,24.30.*26*,*65*. 32,12 ‖ Dt 1,36 ‖ Jos 14,6.15,14. 16.17.18 ‖ Jud 1,12.13.*3*,*9*.14.15 ‖ 1Ch 2,48.49.4,15.

**וְכָלֵב** Nu 14,6.*38*.
**לְכָלֵב** Jos 14,13.14.21,12 ‖ Jud 1,20 ‖ 1Ch 6,41.
**וּלְכָלֵב** Jos 15,13.
**כָּלִבִּי** Q., **כְּלִבּוֹ** K. *patron.* 1S 25,3.
**כָּלֵב** II, **[כְּלוּבָי]** 1Ch 2,19.42. 46.50.
**וְכָלֵב** 1Ch 2,18.
**כְּלוּבָי [כְּלוּבָי]** 1Ch 2,9.
**כָּלֵב** III 1S 30,14.
**בְּכָלֵב (אֶפְרָתָה)** (?) 1Ch 2,12.

---

**כְּלוּב** I *m.*
I) pater praefecti agriculturae Davidis; II) Judaeus.
א) אבי פקיד עושי מלאכת השדה לעבודת האדמה אשר לדוד; ב) מזרע יהודה.
1Ch 27,26.

**וּכְלוּב [כְּלוּב** II 1Ch 4,11.

——— **כָּלֵב** II v. **כְּלוּבָי** ———

**כְּלוּהִי** Q., **כְּלוּהִי** vel **הָ** K. *m.*
Esrae coaevus.
מבני בָנִי שנשאו נשים נכריות.
Esr 10,35.

---

**[כֶּלַח]** **כָּלַח** *l.*
urbs in Assyria.
עיר בארץ אשור (נקראת היום נמרוד).
Gn 10,11.12.

---

**[כִּלְיוֹן]** **וְכִלְיוֹן** *m.*
Judaeus.
בן אלימלך איש נעמי.
Ruth 1,2.5.

**לְכִלְיוֹן** Ruth 4,9.

---

**[כַּלְכֹּל]** **וְכַלְכֹּל** *m.*
vir sapiens.
אחד מן ארבעה חכמים מפורסמים.
1R 5,11 ‖ 1Ch 2,6.

---

**[כְּלָל]** **וּכְלָל** *m.*
Esrae coaevus.
מן האנשים שנשאו נשים נכריות.
Esr 10,30.

---

**כִּלְמַד** *l.*
regio in finibus Assyriae.
מקום בקרבת אשור; לר״י קמחי כמו כָּלְמוּד, (שהיו כמו למודים לבוא אליך בסחורתם תמיד״); יונתן קורא וּמָדַי (כָּל־מָדַי, כָּבָל וּמָדַי ?), וריה״ל גורס נִמְרֹד (ע׳ הערה אל כלח).
Ez 27,23.

---

**כַּלְנֵה** (al. **נֶ**) *l.*
urbs nobilis Assyriae (= כַּנֵּה ?).
עיר באשור; לרד״ק היא כַּנֵּה.
Am 6,2.

**וְכַלְנֵה** (al. **נֶ**) Gn 10,10.
**כַּלְנוֹ** Jes 10,9.

---

**כִּמְוֹהָם, כִּמְהָם** K. (Jer) *m.(-l.)*
Gileadita et nom. loci (Jer).
בן ברזלי הגלעדי, ועל שמו גֵּרוּת כמהם.
2S 19,38.39 ‖ Jer 41,17.

---

**וְכִמְהָן [כִּמְהָן]** 2S 19,41.

---

**כְּמִישׁ** K. (Jer 48,7), **כְּמוֹשׁ**
numen domesticum Moabitarum.
אלהי מואב, וטעם עם כמוש כעם י״י.
Nu 21,29 ‖ Jud 11,24 ‖ Jud 48,7. 46.

**לִכְמוֹשׁ** 1R 11,7.33.
**וְלִכְמוֹשׁ** 2R 23,13.
**מִכְּמוֹשׁ** Jer 48,13.

---

**[כַּנֵּה]** **וְכַנֵּה** (al. **נֶּ**) *l.*
urbs in Assyria (= כַּלְנֵה ?).
עיר באשור (?) ; לרד״ק היא כַּלְנֵה, וי״ג וּבְנֵי עֶדֶן (ע׳ מ״ב י״ט י״ב, ישעיה ל״ז י״ב).
Ez 7,33.

——— **יְהוֹיָכִין** v. **כָּנְיָהוּ** ———

**כְּנָנִי** *m.*
Levita, Nehemiae coaevus.
מן הלוים עולי הגולה.
Neh 9,4.

---

**כְּנַנְיָהוּ, [כְּ׳] וּכְנַנְיָה** *m.* Q.
princeps Levitarum.
נגיד ושר הלוים המשוררים.
1Ch 15,27.

**כּוֹנַנְיָהוּ, כְּנַנְיָהוּ** (יתיר ו׳) 1Ch 26,29 ‖ 2Ch 31,12.13.
**וְכוֹנַנְיָהוּ, וּכְנַנְיָהוּ** (יתיר ו׳) 1Ch 15,22 ‖ 2Ch 35,9.

---

**כְּנַעַן, כְּנָעַן** *m.-l.*
Hami filius, gens et terra (cf. כְּנַעֲנִי etc. p. 347[b]).
בן חם, ועל שמו העם והארץ (ע׳ הערה אל כְּנַעֲנִי בח״א דף שמ״ז). כנען דיחוי׳ ט״ז כ״ט נשמט בתרגום השבעים.
Gn 9,18.22.25.26.*27*.11,31.*12*,*5*. 12,5.13.12.16,3.17,8.23,2.*19*.28,1. *6*.8.31,18.*35*,*6*.*46*,*31*.36,2.5.6.37, 1.42,5.7.13.29.32.44,8.45,17.25. 46,6.12.47,1.4.13.14.15.48,3.7.49, 30.50,5.13 ‖ Ex 6,4.15,15.16,35 ‖ Lev 14,34.18,3.25,38 ‖ Nu 13,2. 17.26,19.32,30.32.33,40.51 34,2³. 29.35,10.14 ‖ Dt 32,49 ‖ Jos 5,12.

14,1.21,2.22,9.*10*.11.32.24,3‖Jud 3,1.4,2.23.*24*².5,19.21,12‖Jes 19, 18.23,11‖Ez 16,29.17,4‖Hos 12, 8‖Zeph 1,11.2,5‖Ps 105,11.106, 38.135,11‖1Ch 16,18.

**וּכְנַעַן ,וּכְנָעַן** Gn 10,6.15‖1Ch 1, 8.13.

**כְּנַעֲנִי** *gent.* Gn 38,2.

**הַכְּנַעֲנִי** Gn 10,18.19.15,21.24,3. *37*.50,11 ‖ Ex 3,8.17.*13*,*5*.*11*.23, 28.33,2‖ Nu 21,1.*33*,*40*.3 ‖ Dt 1, 7.11,30.20,17 ‖ Jos 3,10.5,1.7,9.9, 1.11,3. 13,4. 16,10². 17,12.13.16. 18 ‖ Jud 1,1.4.5.*17*.10.27.28.29. 29.*30*.32.33.3,3.5 ‖ 1R 9,16 ‖ Ez 16,3‖Neh 9,8.

**וְהַכְּנַעֲנִי** Gn 12,6.13,7‖Ex 23,23. 34,1‖Nu 13,29.14,25.43.45 ‖ Dt 7,1‖Jos 12,8.24,11‖2S 24,7.

**בַּכְּנַעֲנִי** Gn 34,30‖Jud 1,3.9.

**לַכְּנַעֲנִי** Jos 13,3‖Esr 9,1.

**כְּנַעֲנִים** *pl.* Ob 20.

**הַכְּנַעֲנִים** Neh 9,24.

**הַכְּנַעֲנִית** *f. sg.* Gn 46,10‖Ex 6, 15‖1Ch 2,3.

---

**כְּנַעֲנָה** I *m.*

I) pater Zidkiae, prophetae falsae; II) Benjaminita.

א) אבי צדקיה נביא הבעל; ב) מזרע בנימן.

1R 22,11.24‖2Ch 18,10.*23*.

**וּכְנַעֲנָה** [II **כְּנַעֲנָה**] 1Ch 7,10.

---

**(יָם־)כִּנֶּרֶת** *l.*

oppidum tribus Naphtali; **יָם כִּ׳** lacus Gennesarius.

מקום בנחלת נפתלי; וע״ש הים, שנקרא בזמן מאוחר גינסר או גנוסר, ובדרז״ל (כבערבית) יַמָּה של טבריא.

Nu 34,11‖Jos 13,27.

**וְכִנֶּרֶת** Jos 19,35.

**מִכִּנֶּרֶת** Dt 3,17.

**כִּנְרוֹת** (al. **כְּ**) Jos 11,2. 12,3 ‖ 1R 15,20.

(**כִּסֵּא** Neh 3,7 sec. Ibn-Esram).

---

[**כְּסִיל**] **וּכְסִיל** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנגב יהודה; להשבעים בְּתוּל (ע׳ י״ט ד׳).

Jos 15,30.

—— **כְּסִיל** Orion v. p. 350ᵇ ——

**כִּסְלֵו**

nom. noni mensis.

החדש התשיעי; באשורית גם כסלם.

Neh 1,1.

**בְּכִסְלֵו** Zach 7,1.

---

**כְּסָלוֹן** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה, היא הַר יְעָרִים.

Jos 15,10.

---

**כִּסְלוֹן** *m.*

pater phylarchae Benjaminitarum.

אבי אלידד נשיא בנימן לִנְחֹל הארץ.

Nu 34,21.

---

[**כְּסֻלּוֹת**] **וְהַכְּסֻלּוֹת** *l.*

opp. tribus Issachari, in finibus Sebulonis (cf. **תָּבוֹר**).

עיר בנחלת יששכר על גבול זבולן, היא כִּסְלֹת תָּבֹר, או תבור סתם.

Jos 19,18.

**כִּסְלֹת תָּבֹר** Jos 19,12.

---

**כַּסְלֻחִים** *pop.*

filius Mizraïm (Colchii?).

מבני מצרים בן חם.

Gn 10,14‖1Ch 1,12.

---

[**כָּסִפְיָא**] **בְּכָסִפְיָא** *l.*

locus in Babylonia.

מקום בבבל, שישבו שם מבני הלוים.

Esr 8,17².

——(**כְּעֵת**, **כְּעֶנֶת**) v. p. 849ᶜ)——

**כְּפִירָה** *l.*

opp. tribus Benjamini.

עיר בנחלת בִנְיָמִן, להשבעים בַּכְּפִירִים דנחמיה כמו בַּכְּפָרִים.

Esr 2,25‖Neh 7,29.

**וְהַכְּפִירָה** Jos 9,17.18,26.

---

[**כְּפִירִם**] **בַּכְּפִירִים** ? Neh 6,2.

[**כְּ׳עַ׳**] *l.* **וּכְפַר הָעַמֹּנָה** Q., **־נִי** K.

oppidum tribus Benjamini.

מקום בנחלת בנימן.

Jos 18,24.

---

**כַּפְתֹּר** *l.*

LXX Καππαδοκία, *al.* Delta Aegypti, *al.* Creta vel Cyprus.

להשבעים היא קפדקיא, ולד״א דאי שבין הדלתא של נילוס, או אי כרתים, ועל שמו האומה מזרע מצרים.

Jer 47,4.

**מִכַּפְתֹּר ,מִכַּפְתּוֹר** (Am) Dt 2, 23‖Am 9,7.

**כַּפְתֹּרִים** *gen. pl.* Gn 10,14 ‖ Dt 2,23‖1Ch 1,12.

——**בֵּית כַּר** v. **כַּר**——

**כְּרוּב** *l.*

locus in Babylonia.

מקום בבבל; יושביה לא יכלו להגיד בית אבותם.

Esr 2,59‖Neh 7,61.

---

**כְּרִית** *l.*

vallis et torrens ad Jordanem.

נחל שנסתר שם אליהו הנביא.

1R 17,3.5.

---

[**כַּ׳**] *l.* **בְּכַרְכְּמִשׁ ,בְּכַרְכְּמִישׁ**

urbs ad Euphratem.

עיר על נהר פרת, ובאשורית גרגמישו.

Jer 46,2‖2Ch 35,20.

**כְּכַרְכְּמִישׁ** Jer 10,9.

---

[**כַּרְכַּס**] **וְכַרְכַּס** *m.*

eunuchus Ahasveri regis.

אחד משבעת סריסי המלך אחשורוש.

Esth 1,10.

——**בֵּית הַכֶּ׳** v. **כֶּרֶם**——

[**כַּרְמִי**] **וְכַרְמִי** I *m.*

I) filius Rubeni; II) Judaeus.

א) בן ראובן; ב) אבי עכן שמעל בחרם, וטעם בני יהודה דדה״א ד׳ א׳ בני בניו, וי״נ כָּלֵבִי או כְּלֻבַי, ומוסב אל הצרון.

Gn 46,9‖Ex 6,14‖1Ch 5,3.

**לְכַרְמִי**, *patron.* **הַכַּרְמִי** Nu 26,6.

**כַּרְמִי** II Jos 7,1.*18* ‖ 1Ch 2,7.

**וְכַרְמִי** 1Ch 4,1.

**כַּרְמֶל** I *l.*

I) opp. tribus Judae; II) mons ad mare mediterraneum situs.

א) עיר בנחלת יהודה ממזרח ים המלח; ב) הר על יד ים התיכון; י"מ כַּרְמֶל דשה"ש כמו כַּרְמִיל, ומקביל אל אַרְגָּמָן.

Jos 15,55.

**כַּרְמֶלָה** 1S 25,5.

**הַכַּרְמֶלָה** 1S 15,12.25,40.

**בַּכַּרְמֶל** Jos 19,26 ‖ 1S 25,2².7.

**לַכַּרְמֶל** Jos 12,22.

**הַכַּרְמְלִי** *gent.* 1S 30,5 ‖ 2S 2,2.*3*, *3*.23,35 ‖ 1Ch 11,37.

**הַכַּרְמְלִית** *f.* 1S 27,3 ‖ 1Ch 3,1.

[**כַּרְמֶל** II] **וְכַרְמֶל** Jes 27,3 ‖ Nah 1,4.

**וּבַכַּרְמֶל** 2Ch 26,10.

**וּכְכַרְמֶל** Jer 46,18.

**הַכַּרְמֶל** 1R 18,19.*20*.42 ‖ 2R 2,25. *4,25* ‖ Jes 35,2 ‖ Jer 2,7.50,19 ‖ Am 1,2.9,3.

**כַּכַּרְמֶל** Cant 7,6.

——cf. כַּרְמֶל p. 356b——

[**כְּרָן**] **וּכְרָן** *m.*

e posteris Seïri.

מזרע שעיר החרי.

Gn 36,26 ‖ 1Ch 1,41.

——כּוֹרֶשׁ v. כֹּרֶשׁ——

**כַּרְשְׁנָא** *m.*

princeps in aula Ahasveri regis.

משבעת השרים ראי פני המלך אחשורוש.

Esth 1,14.

[**כְּ'**] **הַכָּרִי**, **הַכְּרֵתִי** K. *gent.*

i. q. Philistaei.

פלשתים שבאו מן אי כרתים (קרעטא) או כפתור; כרתי ופלתי י"מ בענין אחר, ע' הערה אל פלתי דף תקפ"ג.

1S 30,14 ‖ 2S 15,18.20,23 ‖ 1Ch 18,17.

**וְהַכְּרֵתִי** 2S 1,18.*20,7* ‖ 1R 1,38. *44.*

**כְּרֵתִים** Ez 25,16 ‖ Zeph 2,5.

——cf. פְּלֵתִי p. 583b——

**כֶּשֶׂד** *m.*

filius Nahori, fratris Abrahami.

בן נחור, אחי אברהם.

Gn 22,22.

[**כַּשְׂדִּי**] **כַּשְׂדִּים**, *gent. pl.*

**כַּשְׂדִּיִּים** K. (Ez 23,14. Ch)

Babyloniae s. Chaldaeae incolae; *transl.* astrologi (Dan).

נרדף אל בבל, ובאשורית כַּלְדוּ; בדניאל בא בהשאלה אל קוסמים ומכשפים, וכן בספרי יון ורומי לפנים (י"ג בישעיה כ"ג י"ג כְּנַעֲנִים או כַּשְׂדִּים).

Gn 11,28.31.15,7 ‖ 2R 24,2.25,5. 10.13.26 ‖ Jes 13,19.23,13.47,1.5. 48,14 ‖ Jer 24,5.*25,12.50,1.45*.37, 10.39,5.*52,8*. 50,8.10.25.*51,4*.35. 51,24.35.54.52,14.17 ‖ Ez 1,3.12, 13.23,14.15.23 ‖ Job 1,17 ‖ Dan 1,4.9,1 ‖ Neh 9,7 ‖ 2Ch 36,17.

**כַּשְׂדִּימָה** Ez 11,24.16,29.23,16.

**וְכַשְׂדִּים** 2R 25,4 ‖ Jes 43,14 ‖ Jer 52,7.

**הַכַּשְׂדִּים** 2R 25,24.25 ‖ Jer 21,4. *9*.22,25.32,4.5.24.*25.28.43.38,18.* *43*,3.29. 33,5.8.9.11.13.14. 38,2. 19.23.39,8.40,9.10.41,3.18 ‖ Hab 1,6 ‖ Dan 2,4.

**וְלַכַּשְׂדִּים** Dan 2,2.

**מִכַּשְׂדִּים** Jes 48,20.

[**כַּשְׂדָּי**] **וְכַשְׂדָּי** (aram.) Dan 2, 10.

**כַּשְׂדָּיָא** K., **כַּשְׂדָּאָה** Q. *emph.* Dan 5,30.

**כַּסְדָּיָא** K., **כַּסְדָּאָה** Q. Esr 5,12.

**כַּשְׂדָּאִין** *pl.* Dan 3,8.5,11.

**כַּשְׂדָּיֵא** K., **כַּשְׂדָּאֵה** Q. *emph.* Dan 2,10.4,*4*.5,*7*.

**לְכַשְׂדָּיֵא** K., **לְכַשְׂדָּאֵה** Q. Dan 2,5.

——כְּשִׁים etc. v. כּוּשִׁי——

**כִּתִּיִּים**, **כִּתִּים** K. *gent. pl.* [**כִּתִּי**]

incolae Cypri.

יושבי אי ציפערן והצורים בכלל.

Gn 10,4 ‖ Nu 24,24 ‖ Jes 23,1.12 ‖ Dan 11,30 ‖ 1Ch 1,7.

**כִּתִּיִּים** , **כִּתִּים** Jer 2,10 ‖ Ez 27,6.

[**כִּתְלִישׁ**] *l.* **וְכִתְלִישׁ**

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,40.

# ל

**לוֹ דְבָר** v. **לֹא דְבָר**.

(לפי הירושלמי דשקלים ס"ו ה"ג וְלֹא יֵרָפְאוּ דיחזקאל מ"ז י"א שם מקום).

**לֹא־עַמִּי** *m.*

nom. symb. filii Hoseae.

בן הושע למשל על ישראל (ע' ב' כ"ה).

Hos 1,9.

[**לֹא רֻחָמָה**] **לֹא רֻחָמָה** *f.*

nom. symb. filiae Hoseae.

בת הושע למשל על ישראל (ע' ב' כ"ט).

Hos 1,6.8.

**לֵאָה** *f.*

uxor Jacobi.

אשת יעקב, שילדה לו ששה בנים ודינה.

Gn 29,16.17.23.25.31.32.30,9.10. *12*.11.13.14².16.17.18.19.20.31, 33².33,1.2.7.34,1.35,23.26.46,15. 49,31.

**וְלֵאָה** Gn 31,14.

**וּכְלֵאָה** Ruth 4,11.

**לְלֵאָה** Gn 29,24.46,18.

**וּלְלֵאָה** Gn 31,4.

**מִלֵּאָה** Gn 29,30.

——אִיתִיאֵל v. לְאִיתִיאֵל——

**לָאֵל** *m.*

Levita.

אבי אליסף, נשיא בית אב לגרשני.

Nu 3,24.

**לְהָבִים** *gent. pl.*
Libyes (= לוּבִים).
כמו לוּבִים; י"מ כך גם לְהָבִים דישעיה י"ג ח'.
Gn 10,13 || 1Ch 1,11.

---

**[לַהַד] לָהַד** *m.*
Judaeus.
איש מזרע יהודה.
1Ch 4,2.

——הוֹדַוְיָה v. K. לְהוֹדְוָה——

**[לֹא דְ׳, לוֹ דְ׳] l. בְּלוֹ דְבָר**
oppidum in Gilead.
עיר בגלעד ממזרח מחנים.
2S 9,4.

**מִלֹּא דְבָר, מִלֹּו דְבָר** 2S 9,5.17, 27.

**לִדְבִר** (= לוֹ דְבָר) Jos 13,26.

---

**[לוּב] לוּבִים** *gent. pl.*
Libyes (cf. לְהָבִים).
שֵׁם אומה מצרית באפריקא.
2Ch 12,3.

**וְלֻבִים, וְלוּבִים** (al. בְּ) Nah 3,9 || Dan 11,43.

**וְהַלּוּבִים** 2Ch 16,8.

---

**I [לוּד] וְלוּד** *m.*
I) filius Semi; II) filius Mizraim.
א) בן שם; ב) בן מצרים, י"נ כאן לוב, לוּבים.
Gn 10,22 || 1Ch 1,17.

**לוּד II] וְלוּד** Jes 66,19 || Ez 27, 10.30,5.

**לוּדִים, לוּדִיִּים** K. *pl.* Gn 10,13 || 1Ch 1,11.

**וְלוּדִים** Jer 46,9.

---

**לוּז** I, II (Jud 1,26) *l.*
I) i. q. בֵּית־אֵל; II) urbs in terra חִתִּים.
א) היא בית אל; ב) עיר בארץ החתים – האי דשופטים א' כ"ו.
Gn 28,19 || Jud 1,23.26.

**לוּזָה** Gn 35,6 || Jos 16,2.18,13².

**בְּלוּז** Gn 48,3.

**מִלִּבְנָה** Nu 33,21.

**לִבְנָה** II Jos 10,29².12,15.15,42. 21,13 || 2R 8,22.19,8 || Jes 37,8 || 1Ch 6,42 || 2Ch 21,10.

**לְלִבְנָה** Jos 10,32.39.

**מִלִּבְנָה** Jos 10,31 || 2R 23,31.*24,18* || Jer 52,1.

---

**לְבָנוֹן** *l.*
mons Libanus.
הוא והחרמון עמיתו הגדולים שבהרי א"י.
2R 19,23 || Jes 14,8. 29,17. 33,9. 37,24 || Jer 18,14 || Ez 31,15.16 || Hos 14,8 || Nah 1,4 || Hab 2,17 || Zach 11,1 || Ps 29,6.104,16 || Cant 4,11.15 || 2Ch 2,7.

**לְבָנוֹנָה** 1R 5,28.

**וּלְבָנוֹן** Jes 40,16 || Zach 10,10.

**הַלְּבָנוֹן** Jos 9,1.11,17.12,7.13,5.6 || Jud 3,3.9,15 || 1R 5,20.23.7,2.10, 17.*21* || Jes 2,13.35,2.60,13 || Jer 22,6.20 || Ez 17,3 || Ps 29,5 || Cant 3,9.7,5 || Esr 3,7 || 1Ch 2,15 || 2Ch 9,16.20.

**וְהַלְּבָנֹן, וְהַלְּבָנוֹן** (Dt 3,25) Dt 1,7.3,25.11,24 || Jos 1,4.10,34.

**בַּלְּבָנוֹן** 1R 5,13.28 || 2R 14,9³ || Jer 22,23 || Ez 31,3 || Ps 92,13 || 2Ch 25,18³.

**וּבַלְּבָנוֹן** 1R 9,13 || 2Ch 8,6.

**כַּלְּבָנוֹן** Hos 14,6.7 || Ps 72,16 || Cant 5,15.

**מִלְּבָנוֹן** Ez 27,5 || Cant 4,8².

**מֵהַלְּבָנוֹן** 2Ch 2,7.

---

**לִבְנִי** *m.*
filius Gersonis (Levita).
בן גרשון בן לוי.
Ex 6,17 || Nu 3,18 || 1Ch 6,2.5.14.

**הַלִּבְנִי** *gent.* Nu 3,21.*26,58*.

——שִׁיחוֹר לִ׳ v. לִבְנָת——

**לֹד** *l.*
vicus Benjaminitarum.
עיר בנחלת בנימן.
Esr 2,33 || Neh 7,37.11,35 || 1Ch 8,12.

——לוֹ דְבָר v. לִדְבִר——

**[לְאֻמִּים] וּלְאֻמִּים** *gent. pl.*
gens Arabica e post. Abrahami.
מבני דדן, מזרע אברהם מקטורה.
Gn 25,30.

---

**[לֵב קָמָי] לֵב קָמָי**
i. q. כַּשְׂדִּים.
ליונתן והע' כַּשְׂדִּים (באתב"ש כשֵׁשַׁך).
Jer 51,1.

---

**[לְבָאוֹת] l. וּלְבָאוֹת**
opp. tribus Simeonis (cf. בֵּית לְ׳).
עיר בנחלת שמעון (בֵּית לְבָאוֹת, בֵּית בִּרְאִי).
Jos 15,32.

---

**[לְבוֹנָה] l. לִלְבוֹנָה**
urbs prope Sichem.
עיר בקרבת שכם (וי"ג לְלִבְנָה).
Jud 21,19.

——לוּבִים v. לֻבִים——

**לָבָן** *m.*
I) socer Jacobi; II) l. in deserto.
א) חתן יעקב, וטעם בן נחור בן בנו; ב) מקום; לד"ק לִבְנָה (במדבר ל"ג כ').
Gn 24,29².50.25,20.27,43.28,2.5. 29,5.10³.13.14.15.*31,26.51*.19.*26*. *30,34. 31,48*.21. *30,25*.22.24.25. 29. 30,27.36.40². 31,1.2.12.20.24. 25.33.34.43.47.32,1².5.46,18.25.

**וְלָבָן** Gn 31,19.25.

**בְּלָבָן** Gn 31,36.

**לְלָבָן** Gn 29,13. 30,42. 31,22.31. *36*.

**וּלְלָבָן** Gn 29,16.

**לָבָן II] וְלָבָן** *l.* Dt 1,1.

——בֵּן Ps 9,1 (?) v. לַבֵּן——

**לִבְנָה** (al. לְבָנָא Neh) *m.*
Nethinaeus, exul redux.
מן הנתינים עולי הגולה.
Esr 2,45 || Neh 7,48.

---

**I [לִבְנָה] l. בְּלִבְנָה**
I) statio Israelitarum in deserto; II) urbs tribus Judae.
א מתחנות ישראל במדבר (ע' לָבָן ב') ב) עיר בנחלת יהודה.
Nu 33,20.

**לוּחִית] הַלּוּחִית** *l.*

urbs Moabitarum.

עיר בארץ מואב.

Jes 15,5.

**הַלֻּחִית** Q., **הַלֻּחוֹת** K. Jer 48,5.

---

**לוֹחֵשׁ] הַלּוֹחֵשׁ** *m.*

Judaeus, Nehemiae coaevus.

מן המחזיקים בבנין; לד״ק הה״א שרשית.

Neh 3,12.10,25.

---

**לוֹט** *m.*

filius Harani, fratris Abrahami.

בן הרן אחי אברהם.

Gn 11,27.31.12,4.5.13,7.8.10.11$^2$. 14.14,12.16. 19,1.5.6.10.12.14.18. 29.30.36 ‖ Dt 2,9.19 ‖ Ps 83,9.

**וְלוֹט** Gn 13,1.12.19,1.23.

**בְּלוֹט** Gn 19,9.15.

**לְלוֹט** Gn 13,5.

---

**לוֹטָן** *m.*

e posteris Seïri.

מבני שעיר החרי, הוא אדום.

Gn 36,20.22$^2$.29 ‖ 1Ch 1,38.39$^2$.

---

**לֵוִי** *m.-patron.*

filius Jacobi et tribus eius.

בן יעקב ושבטו.

Gn 29,34.34,30.46,11 ‖ Ex 1,2.2,1$^2$.6,16$^2$.32,26.28 ‖ Nu 1,49.3,6.15. 17.4,2.16,1.7.8.10.17,18.23. 18,2. 21.26,58.59 ‖ Dt 18,1.21,5.31,9 ‖ Jos 21,10 ‖ Jud 17,7.9.19,1 ‖ 1R 12,31 ‖ Ez 40,46.48,31 ‖ Zach 12, 13 ‖ Mal 2,4.3,3 ‖ Esr 8,15.5,18 ‖ Neh 12,23 ‖ 1Ch 2,1.5,27.6,1.23. 28.32.9,18.23,6.24.27.24,20.

**וְלֵוִי** Gn 34,25.35,23.49,5 ‖ Dt 27, 12 ‖ 1Ch 21,6.

**לְלֵוִי** Nu 26,59 ‖ Dt 10,9 ‖ 1Ch 27, 17.

**וּלְלֵוִי** Dt 33,8.

**הַלֵּוִי** Ex 4,14.6,19 ‖ Nu 3,20.32. 18,23.26,57 ‖ Dt 10,8.12,19.14,29. 18,6 ‖ Jos 13,14.33 ‖ Jud 17,10. 11.12.13.18,3.15.20,4 ‖ Mal 2,8 ‖ Ps 135,20 ‖ Esr 10,15 ‖ Neh 10, 40 ‖ 1Ch 6,4.12,26(27).23,14.24, 6 ‖ 2Ch 20,14.31,12.14.

**וְהַלֵּוִי** Dt 12,12.18.*14*,*27*. *16*,*11*.16, 14.26,11.

**לַלֵּוִי** Dt 26,12.13.

**הַלְוִיִּם** *pl.* Ex 6,25.38,21 ‖ Lev 25,32.33$^2$ ‖ Nu 1,50.51$^2$.53.2,17.3, 9.12.12.*45*. *8*,*14*.39.41$^2$.45. *8*,*6*.45. 46.49.4,18.46. 7,5.6. 8,9.*10*.10.11. 12.13.14. 15.18.19.21.22$^2$. 18,6. 26 ‖ Dt 17,9.18.18,1.7. 24,8.27,9. 14.31,25 ‖ Jos 3,3.8,33.21,1.4.20. 27.34.38.39 ‖ 2S 15,24 ‖ Jer 33,18. 21.22 ‖ Ez 43,19.44,10.15.48,11. 12.22 ‖ Esr 2,40.3,8.9.8,20.33.10, 5.23 ‖ Neh 3,17.7,43.9,4.5.10,29. *35*. *11*,*20*.38.39. 11,15.16.18.22. 36. 12,22.24.27.44. 13,5.10$^2$.13 ‖ 1Ch 6,33. 9,2.14.26. 31. 15,2. 4. 15. 16. 17. 22. 26. 27. 16,4. 23, 3. 24,30. 26,17 ‖ 2Ch 5,4.5.11, 14. 17,8$^2$. 19,8.11. 20,19. 23,2.7.8. 18. 24,5.6.11. 29,4.5.12.16. 25.26. 34$^2$.30,16.21.22.27. 34,9.12. 35,9. 15.

**וְהַלְוִיִּם** Nu 1,47.53.2,33.8,12 ‖ 1S 6,15 ‖ 1R 8,4 ‖ Ez 48,13 ‖ Esr 1,5. 2,70.3,8.10.12. 6,20. 7,7. 8,29.30. 9,1 ‖ Neh 7,1.73. 8,7.9.11.13. 10, 10.39. 11,3. 12,1.8. 30,47. 13,29 ‖ 1Ch 13,2.15,14.23,2. 26,20.28,13. 21 ‖ 2Ch 5,12.7,6. 8,14.15.11,13. 13,9.*10*.24,5.30,15.17.25.31,2.*10*. 4.9.17.34,12.30.35,11.14.18.

**בַּלְוִיִּם** 2Ch 31,19.

**לַלְוִיִּם** Lev 25,32 ‖ Nu 8,20$^2$.24.26. 18,24.30.31,30.47. 35,2$^2$.4.*6*.*7*.8 ‖ Jos 14,4.18,7.21,3.*8*. Jes 66,21 ‖ Ez 45,5 ‖ Neh 10,38. 12,47. 13,22 ‖ 1Ch 6,49. 9,33.34. *15*,*12*. 23,26 ‖ 2Ch 23,6.29,30.35,3.5.9.

**וְלַלְוִיִּם** Jos 14,3 ‖ Neh 12,44. 13, 30 ‖ 1Ch 15,11.24,6.*31* ‖ 2Ch 23,4. 31,2.35,8.

**וּמֵהַלְוִיִּם** 2Ch 34,13.

**לְוִיֵּנוּ** *suff.* Neh 10,1.

**לֵוִי** ar.] **וְלֵוָיֵא** K., **וְלֵוָאֵי** Q. *pl.* Esr 6,16.18.7,13.24.

**לוּשׁ** K. v. **לַיִשׁ**; **לֻחוֹת** v. **לוּחִית**.

**לְחִי] (רָמַת) לֶחִי** *l.*

in finibus Judae et Philistaeae.

עיר יהודה בגבול פלשתים; י״ג בש״ב כ״ג י״א ויאספו פלשתים לַחַיָּה.

Jud 15,14.17.

**בַּלֶּחִי** Jud 15,9.19$^2$.

**לֻחִית** v. **לוּחִית**

**יֹשְׁבֵי לֶ׳, בֵּית לֶ׳** v. **(הַלַּחְמִי) לֶחֶם**

**לַחְמִי** *m.*

frater Goliathi (cf. 1Ch 20,5).

אחי גלית, וכדהי״א אלהנן בית הלחמי.

1Ch 20,5.

---

**לַחְמָס] וְלַחְמָס** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה; בספרים כ״י וְלַחְמָם.

Jos 15,40.

---

**לְטוּשִׁים] וּלְטוּשִׁם** *gent. pl.*

e posteris Abrahami e Ketura.

מזרע אברהם וקטורה אשתו.

Gn 25,3.

---

**לַיִשׁ** I *l.*

I) opp. tribus Dan (= לֶשֶׁם, דָּן); II) opp. prope Hierosolyma; III) pater Palti, generi Sauli.

א) עיר כנען, בקצה גבול צפון, היא לֶשֶׁם, היא דָּן; ב) עיר קרובה לירושלם; ג) אבי פלטי חתן שאול.

Jud 18,14.27.29.

**לַיְשָׁה** Jud 18,7.

**לַיִשׁ** II] **לַיְשָׁה** Jes 10,30.

**לַיִשׁ** III, **לוּשׁ** K. (2S) *m.* 1S 25,44 ‖ 2S 3,15.

---

**לְכָה** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה, ולד״א במואב.

1Ch 4,21.

**לָכִישׁ** *l.*

urbs in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה בשפלה.

Jos 10,3.5.23.32.33.12,11.15,39 ‖ 2R 18,17 ‖ Jer 34,7 ‖ Mich 1,13 ‖ Neh 11,30 ‖ 2Ch 11,9.32,9.

**לָכִישָׁה** Jos 10,31 ‖ 2R 14,19[2].18,14 ‖ 2Ch 25,27[2].

**לְלָכִישׁ** Jos 10,35.

**מִלָּכִישׁ** Jos 10,34 ‖ 2R 19,8 ‖ Jes 36,2.37,8.

---

**לְמוּאֵל, לְמוֹאֵל** *m.*

rex ignotus.

איזה מלך; לד״ק מלך של מַשָּׂא, שֵׁם מקום.

Prv 31,1.4.

---

**לֶמֶךְ I, לָמֶךְ** *m.*

I) filius Methusaëlis; II) filius Methusalae.

א) בן מתושאל, מזרע קין; ב) בן מתושלח מזרע שֵׁת.

Gn 4,18.19.23[2].

**וְלֶמֶךְ** Gn 4,24.

**לֶמֶךְ II, לָמֶךְ** Gn 5,25.26.28.30.31 ‖ 1Ch 1,3.

---

[לַעְדָּה] **וְלַעְדָּה** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,21.

---

**לַעְדָּן** I *m.*

I) Ephraimita; II) Levita.

א) מזרע אפרים; ב) מבני הגרשֻׁני.

1Ch 7,26.

**לַעְדָּן** II 1Ch 23,7.8.26,21.

**לְלַעְדָּן** 1Ch 23,9.21.21.

---

**לַפִּידוֹת** *m.*

maritus Deborae prophetissae.

אישה של דבורה הנביאה.

Jud 4,4.

---

**לַקּוּם** *l.*

oppidum Naphthalitarum.

עיר בנחלת נפתלי.

Jos 19,33.

---

[לִקְחִי] **וְלִקְחִי** *m.*

Manassita.

איש מזרע מנשה.

1Ch 7,19.

---

**לְלֶשֶׁם, לֶשֶׁם** *l.*

i. q. לַיִשׁ I.

היא לַיִשׁ א׳, בצפונה של א״י.

Jos 19,47.

---

[לֶשַׁע] **לָשַׁע** *l.*

locus prope mare mortuum.

מקום על גבול הכנעני, קרוב לים המלח.

Gn 10,19.

— שָׁרוֹן v. לַשָּׁרוֹן —

## מ

**מֹאָב** etc. v. **מוֹאָב**; **מֵאָה** v. **מְגְדַּל הַמֵּ׳**; **מְאוּזָּל** v. **אוּזָל**.

**מִבְחָר** *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד.

1Ch 11,38.

---

**מְבֻנַּי** *m.*

heros Davidis (= סִבְּכַי).

מגבורי דוד, ובדה״י נקרא סִבְּכַי.

2S 23,27.

---

**מִבְצָר** *m.*

princeps Edomitarum.

אחד מאלופי עשו (אולי מבצר דתהלים ק״ח י״א, הנרדף לאדום, שעצ״ם?).

Gn 36,42 ‖ 1Ch 1,53.

— צֹר v. מִבְצַר צֹר —

I [מִבְשָׂם] **וּמִבְשָׂם** *m.*

I) filius Ismaëlis; II) Simeonita.

א) בן ישמעאל; ב) מזרע שמעון.

Gn 25,13 ‖ 1Ch 1,29.

**מִבְשָׂם** II 1Ch 4,25.

---

**מַגְבִּישׁ** *m.* (al. *l.*)

Judaeus exul redux.

מעולי הגולה, ולד״ק שם מקום.

Esr 2,30.

---

**מְגִדּוֹ** *l.*

urbs in tribu Manassae.

עיר כנענית בנחלת מנשה; מֵי מגדו כנוי לנחל קישון.

Jos 12,21.17,11 ‖ Jud 1,27.5,19 ‖ 1R 9,15 ‖ 2R 9,27 ‖ 1Ch 7,29 ‖ 2Ch 35,22.

**וּמְגִדּוֹ** 1R 4,12.

**בִּמְגִדּוֹ** 2R 23,29.

**מִמְּגִדּוֹ** 2R 23,30.

**מְגִדּוֹן** Zach 12,11.

— מִגְדֹּל v. מִגְדּוֹל —

**מַגְדִּיאֵל** *m.*

princeps Edomitarum.

אחד מאלופי עשו.

Gn 36,43 ‖ 1Ch 1,54.

---

**מִגְדֹּל** *l.*

urbs Aegypti borealis.

עיר בגבול מצרים צפונה מזרחה.

Ex 14,2 ‖ Nu 33,7.

**בְּמִגְדּוֹל, בְּמִגְדֹּל** Jer 44,1.46,14.

**מִמִּגְדֹּל** (סְוֵנֵה) Ez 69,10.30,6.

---

[מִ־אֵל] **וּמִגְדַּל־אֵל** *l.*

oppidum tribus Naphtali.

עיר בנחלת נפתלי.

Jos 19,38.

---

[מִ־גָּד] **וּמִגְדַּל־גָּד** *l.*

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,37.

— מִ׳ דָּוִיד Cant 4,4 —

**מִ׳ הַלְּבָנוֹן** Cant 7,5.; **חֲ׳** v. **מִ׳ חֲנַנְאֵל**

**מִגְדַּל הַמֵּאָה** *l.*

turris Hierosolymitana.

מגדל בירושלים; טעם השם לא התברר.

Neh 3,1.

**וּמִגְדַּל הַמֵּאָה** Neh 12,29.

## לְמִגְדַּל־עֵדֶר *l.* [מִ׳־עֵדֶר I]

I) locus quidam (cf. עֵדֶר I); II) turris Hierosolymitana.

א) שם מקום, ע׳ עֵדֶר א׳; ב) נרדף לעֹפל בת ציון; לרד״ק הוא מִגְדַּל דָּוִיד.

Gn 35,21.

**מִגְדַּל־עֵדֶר** II Mich 4,8.

—מִ׳ שְׁכֶם v. מִגְדָּל p. 132ᵇ—

## מִגְדַּל הַתַּנּוּרִים *l.*

turris Hierosolymitana.

ע׳ הערה אל תנור בה״א דף תל״ם.

Neh 3,11.

**לְמִגְדַּל הַתַּנּוּרִים** Neh 12,38.

---

## וּמָגוֹג *m.(-l.)* [מָגוֹג]

filius Japheti, gens et regio.

מבני יפת, ועל שמו העם והארץ.

Gn 10,2‖1Ch 1,5.

**בְּמָגוֹג** Ez 39,6.

**הַמָּגוֹג** Ez 38,2.

---

## מַגְפִּיעָשׁ *m.*

Levita, coaevus Nehemiae.

מן הלוים שבאו על החתום.

Neh 10,21.

---

## בְּמִגְרוֹן *l.* [מִגְרוֹן]

oppidum tribus Benjamini.

עיר בנימן; השבעים קורין במגדון, וי״ג בש״א בְּמִגְרָשׁ.

1S 14,2‖Jes 10,28.

---

[מִדְבַּר אֱדוֹם, מִ׳ אֶרֶץ מִצְרַיִם, מִ׳ אַתָּם;
מִ׳ בְּאֵר שָׁבַע, מִ׳ בֵּית אָוֶן; מִ׳ גִּבְעוֹן;
מִ׳ דִּבְלָתָה; מִ׳ דַּמֶּשֶׂק; מִ׳־זִיף; מִ׳
יְהוּדָה, מִ׳־יָם, מִ׳ יְרוּאֵל; מִ׳ מוֹאָב,
מִ׳ מָעוֹן; מִ׳־סִין, מִ׳ סִינַי; מִ׳ עֵין גֶּדִי,
מִ׳ הָעַמִּים; מִ׳ פָּארָן; מִ׳־צִן; מִ׳ קְדֵמוֹת,
מִ׳ קָדֵשׁ; מִ׳־שׁוּר; מִ׳ תְּקוֹעַ v. אֱדוֹם
etc. et p. 155ᶜ sq.]

## מָדוֹן *l.*

urbs regia Canaanitarum.

מל״א ערי מלוכה בכנען (אולי יש לפרש מזה איש מָדוֹן דש״ב כ״א כ׳ לפי הכתיב).

Jos 11,1.12,19.

---

## מָדַי, מָדָי *m.-l.*

filius Jepheti et regio ab occidente et austro maris Caspii sita.

בן יפת ועל שמו העם והארץ. השבעים קורין במ״ב הָרֵי מדי; בדניאל י״א א׳ לדריוש הַמֶּלֶךְ, וכן בקצת ספרים.

2R 17,6.*18,11* ‖ Jes 13,17.21,2 ‖ Jer 25,25.51,11.28 ‖ Esth 10,2 ‖ Dan 6,9.*13*.8,20.9,1.

**וּמָדַי** Gn 10,2‖Esth 1,3.14.18.19‖1Ch 1,5.

**בְּמָדַי** Esr 6,2.

**לְמָדַי** Dan 5,28.6,16.

**הַמָּדִי** *gent.* Dan 11,1.

**מָדָיָא** K., **מָדָאָה** Q. (aram.) Dan 6,2.

---

## מִדְיָן *m.-pop.*

filius Abrahami e Ketura.

בן אברהם מקטורה, העם והארץ. י״ג במ״א י״א י״ח מָּמְעוֹן (שֵׁם עיר) ת׳ מִמִּדְיָן.

Gn 25,2.4.36.35 ‖ Ex 2,15.16.3,1.18,1 ‖ Nu 22,4.7.18.31,3.7.8².9 ‖ Jos 13,21‖Jud 6,1.2².3.*33*.6.7.11.13.14.16.7,1.2,7.8.13.14.15.23.24.25².8,3.5.12.22.26.28.9,17 ‖ Jes 9,3.10,26.60,6‖Hab 3,7 ‖ 1Ch 1,33.46.

**וּמִדְיָן** Jud 7,12‖1Ch 1,32.

**בְּמִדְיָן** Ex 4,19 ‖ Nu 25,15.31,3 ‖ Jud 8,1.

**כְּמִדְיָן** Ps 83,10.

**מִמִּדְיָן** 1R 11,18.

**הַמִּדְיָנִי** *gent.* Nu 10,29.

**מִדְיָנִים** *pl.* Gn 37,28.

**הַמִּדְיָנִים** Nu 25,17.31,2.

**וְהַמְּדָנִים** (= וְהַמִּדְיָנִים) Gn 37,36.

**הַמִּדְיָנִית** *f. sg.* Nu 25,6.14.15.

---

## מִדִּין *l.*

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה. יש מחברין לו מִדִּין דשופטים ה׳ י׳ (ע׳ הערה אל מַד דף שפ״ח).

Jos 15,61.

—[מִדִּין Jud 5,10?]—

---

## מַדְמֵן *l.*

urbs Moabitica.

עיר במואב (י״נ דִּמֹן = דִּימוֹן, היא דִּיבוֹן).

Jer 48,2.

---

## מַדְמֵנָה *l.*

urbs tribus Benjamini.

עיר בנחלת בנימן, קרובה לירושלם (מדמנה דכ״ה י׳ ענינו דֹּמֶן).

Jes 10,31.

---

## מַדְמַנָּה *l.*

urbs tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה; לרד״ק דאי דד״ה איש, אמנם שעור הכתוב: ותלד (עגד) את שעף אבי מדמנה, וכטעם אבי קרית יערים.

1Ch 2,49.

**וּמַדְמַנָּה** Jos 15.31.

---

## מְדָן *m.*

filius Abrahami e Ketura.

בן אברהם מן קטורה.

Gn 25,2.

**וּמְדָן** 1Ch 1,32.

—מִדְיָן v. הַמְּדָנִים—

## לִמְהוּמָן *m.* [מְהוּמָן]

eunuchus Ahasveri regis.

אחד משבעת סריסי המלך אחשורוש.

Esth 1,10.

---

## מְהֵיטַבְאֵל I *f.*

I) uxor Hadari, regis Edomitarum; II) avus Semaiae, adversarii Nehemiae.

א) אשת הדר מלך אדום; ב) אבי זקנו של שמעיה צורר נחמיה.

Gn 36,39‖1Ch 1,50.

**מְהֵיטַבְאֵל** II *m.* Neh 6,10.

---

## מַהֲלַלְאֵל I *m.*

I) filius Kenani; II) Judaeus.

א) בן קינן בן אנוש; ב) מבני פרץ.

Gn 5,12.13.15.16.17‖1Ch 1,2.

**מַהֲלַלְאֵל** II Neh 11,4.

**מוֹרֶשֶׁת גַּת־** *l.*

urbs patria Michae prophetae.

עיר מולדת מיכה הנביא.

Mich 1,14.

**הַמֹּרַשְׁתִּי, הַמּוֹרַשְׁתִּי** *gent.* Jer 26,18‖Mich 1,1.

——— cf. מָרֵשָׁה I ———

**מוּשִׁי** *m.*

Levita.

בן מררי בן לוי בן ישראל.

1Ch 6,32.23,23.24,30.

**וּמֻשִׁי, וּמוּשִׁי** (Ch 6,4) Ex 6,19‖ Nu 3,20‖1Ch 6,4.23,21.*24,26*.

**הַמּוּשִׁי** *patron.* Nu 3,33.26,58.

---

**מִזָּה** *m.*

princeps e posteris Esavi.

בן רעואל בן עשו.

Gn 36;17.

**וּמִזָּה** Gn 36,13‖1Ch 1,37.

---

**מְחוּיָאֵל, וּמְחִיָּיאֵל** (יתיר י׳) *m.*

e posteris Kain.

בן עירד בן חנוך בן קין.

Gn 4,18.

---

[מַ׳ **הַמַּחֲוִים** *gent.*

nom. loci ignoti.

עיר מולדת אליאל; י״נ דַמְּעוֹנִי או דַמַּחֲנַיְמִי, וכן משמע מתרגום הע׳.

1Ch 11,46.

---

**מָחוֹל** *m.*

Judaeus (?).

אבי החכמים הימן כלכל ודרע.

1R 5,11.

——— אָבֵל מְ׳ v. מְחוֹלָה ———

**מַחֲזִיאוֹת**

Levita (cantor).

בן הימן, ראש למשמר לוים.

1Ch 25,4.

**לְמַחֲזִיאוֹת** 1Ch 25,30.

---

**הַמֹּאֲבִיָּה** (4,10), **הַמּוֹאֲבִיָּה** Ruth 1,22.2,2.*21*.5.4,10.

**הַמּוֹאָבִית** 2Ch 24,26.

**מְאֲבִיּוֹת** (Ruth), **מוֹאֲבִיּוֹת** *pl.* 1R 11,1‖Ruth 1,4‖Neh 13,23.

—cf. קִיר מ׳, עָר מ׳, מִצְפֵּה מ׳—

[**מֹלָדָה**] *l.* **וּמוֹלָדָה**

urbs tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה, ונתנה לשמעון.

Jos 15,26.19,2‖1Ch 4,28.

**וּבְמֹלָדָה** Neh 11,26.

---

**מוֹלִיד** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 2,29.

——— מְמוּכָן K. v. מוּמְכָן ———

**מוֹסֵרָה** *l.*

st. Israelitarum in deserto.

אחת מתהגיות ב״י במדבר.

Dt 10,6.

[**מֹסֵרֹת**] **בְּמֹסֵרֹת** Nu 33,30.

**מִמֹּסֵרֹת** Nu 33,31.

——— מַעַדְיָה v. מוֹעַדְיָה ———

(?מַאוּפָז = 1R 10,8 מוּפָז)

מֵיפַעַת K. v. מוֹפָעַת.

**מוֹצָא** I *m.*

I) Judaeus; II) Benjaminita.

א) מזרע כלב בן הצרון; ב) מזרע בנימן.

1Ch 2,46.

**מוֹצָא** II 1Ch 8,36.*9,42*.

**וּמוֹצָא** 1Ch 8,37.*9,43*.

---

**מוֹרֶה** I *l.*

locus quidam (?)

הושישתי לדעת רבינו יהודה שהוא שם מקום (וטעם בְּרָכוֹת כמו בְּרֵכוֹת).

Ps 84,7.

II [**מוֹרֶה**] (גִּבְעַת) **הַמּוֹרֶה**

collis in „vallis Iesreel“.

שם גבעה בעמק יזרעאל.

Jud 6,1.

——— cf. אֵלוֹנֵי מ׳, אֵלוֹן מוֹ׳ ———

מֹרִיָּה v. מוֹרִיָּה.

---

[**מַהְרַי** [רַ 1Ch 27,13] (al. הַ) *m.*

heros Davidis.

אחד משלשים הגבורים לדוד.

2S 23,28‖1Ch 11,30.27,13.

——— (מַהֵר שָׁלָל Jes 8,3) ———

**מוֹאָב** *m.-gens.*

filius Loti, gens et regio.

בן לוט מבתו הבכירה, זרעו וארצם.

Gn 19,37$^2$.36,35 ‖ Ex 15,15 ‖ Nu 21,11.13$^2$.15.20.26.29.22,1.3$^2$.4.7. 8.10.14.21.36. 23,6.7.17.24,17.25, 1.26,3.*63.33,48.49.50.35,1.36,13*. 31,12.33,44 ‖ Dt 1,5. 2,8.9.18. 28, 69.32,49.34,1.5.6.8‖Jos 13,32.24, 9 ‖ Jud 3,12.*14*. 15.*17*. 28. 29. 30. 10,6.11,15.17.18$^4$.25‖ 1S 12,9.22, 3.4 ‖ 2S 8,2$^2$.23,20 ‖ 1R 17,7.11, 33 ‖ 2R 1,1. 3,4.5.7$^2$.10.*13*.18.21. 22.23.24$^2$.26. 13,20. 23,13. 24,2 ‖ Jes 15,1.2.4.8.9. 16,2.4.6.7.12.13. 14.25,10‖ Jer 9,25.25,21.27,3.48, 2.4.11.13.15.16.18.20$^2$.24.25.26. 28.29.31.33.38$^2$.39$^2$.40.41.42.43. 44.45.46.47$^2$‖Ez 25,8.9 ‖ Am 2,1. 2‖ Mich 6,5 ‖ Zeph 2,8.9 ‖ Ps 60, 10.*108,10*.83,7‖Ruth 1,1.2.6$^2$.22. 2,6.4,3 ‖ Esr 2,6.8,4.10,30 ‖ Neh 3,11.7,11.10,15 ‖ 1Ch 1,46.8,8.11, 22.18,2$^2$‖2Ch 20,1.22.

**וּמוֹאָב** Jes 11,14 ‖ Dan 11,41 ‖ 2Ch 20,10.23.

**בְּמוֹאָב** 1S 14,47‖Jer 40,11‖ Am 2,2.

**וּבְמוֹאָב** Ez 25,11.

**לְמוֹאָב** Nu 22,4 ‖ Jud 3,38 ‖ Jes 15,5.16,7.11 ‖ Jer 48,1.9.35.36 ‖ 1Ch 4,22.

**וּלְמוֹאָב** Jer 48,31.

**וּמִמֹּאָב** (S), **וּמִמּוֹאָב** 2S 8,12 ‖ 1Ch 18,11.

**וּמוֹאָבִי** *gent.* Dt 23,4‖Neh 13,1.

**הַמֹּאָבִי** (Esr), **הַמּוֹאָבִי** Esr 9, 1‖1Ch 11,46.

**וְהַמֹּאָבִים, הַמּוֹאָבִים** *pl.* Dt 2, 11.29.

**מוֹאֲבִיָּה** *f. sg.* Ruth 2,6.

**[מֵי] וּמֵי הַיַּרְקוֹן** *l.*

locus in tribu Dan.

שם מקום בנחלת מטה דן.

Jos 19,46.

---

[מֵי מְרִיבָה, מֵי מֵרוֹם, מֵי מְגִדּוֹ, מֵי נִמְרִים, מֵי מְרִיבַת (מְרִיבוֹת) קָדֵשׁ מְגִדּוֹ v. מֵי עֵין שֶׁמֶשׁ, מֵי נֶפְתּוֹחַ etc. et p. 396b; cf. הַמַּיִם Jud 7,24; מַיִם רַבִּים 2S 12,27; עִיר הַמַּיִם Jer 41,12].

**מֵידְבָא** *l.*

urbs in tribu Ruben.

עיר מואב בנחלת ראובן.

Nu 21,30‖Jos 13,9.16‖Jes 15,2‖1Ch 19,7.

---

**מֵידָד** *m.*

vir insignis tempore Mosis.

מי שהתנבא במחנה (השמרוני קורא מוֹדָד, והוא קצורו של השם אֶלְמוֹדָד).

Nu 11,26.

**וּמֵידָד** Nu 11,27.

— מִיכָה v. מִיכָא —

**מִיכָאֵל** I—XI *m.*

archangelus (Dan) et complures viri (X).

שם מלאך שר ישראל (בדניאל) ועוד עשרה אנשים שונים בזמנים שונים.

Nu 13,13 ‖ Dan 10,13.21.12,1 ‖ Esr 8,8‖1Ch 5,13.14.6,25.7,3.27,18.

**וּמִיכָאֵל** 1Ch 8,16.12,20(21)‖2Ch 21,2.

---

**מִיכָה** I, **[מִיכָיְהוּ]** *m.*

I) Ephraimita; II) filius Sauli; III) propheta tempore Ahabi; IV) propheta tempore Jotham; V) nobilis Jeremiae coaevus; VI) nonnulli viri.

א) איש מהר אפרים שעשה פסל; ב) בן שאול; ג) נביא בימי אחאב ויהושפט; ד) חד מתריסר נביאיא; ה) שר בימי ירמיה; ו) אנשים שונים בזמנים שונים.

Jud 17,5.8.9.10.12².13. 18,2.3.4.13.15.18.22².27.31.

**לְמִיכָה** Jud 18,23.

**מַחֲנֵה־דָן** *l.*

castra munita prope Kirjath Jearim.

מקום בין צרעה ואשתאל, אצל קרית יערים.

Jud 18,12.

**בְּמַחֲנֵה־דָן** Jud 13,25.

---

**מַחֲנַיִם, מַחֲנָיִם** *l.*

urbs transjordanea tribus Gad.

עיר נחלת גד מעבר לירדן, ונתנה ללוים.

Gn 32,3 ‖ Jos 21,36 ‖ 2S 2,8.29‖2R 2,8‖1Ch 6,65.

[ג] **מַחֲנַיְמָה** 2S 17,24.27 ‖ 1R 4,14.

**בְּמַחֲנָיִם** 2S 19,33.

**מִמַּחֲנַיִם** Jos 13,30‖2S 2,12.

**וּמִמַּחֲנָיִם** Jos 13,26.

---

**מַחְסֵיָה** *m.*

Judaeus, avus Baruchi.

אבי זקנו של ברוך, סופר ירמיהו.

Jer 32,12.*51,59*.

---

**מַחַת** I (cf. אֲחִימוֹת) *m.*

duo Levitae.

א) מבני קהת; ב) פקיד בימי חזקיהו.

1Ch 6,20‖2Ch 29,12.

[מַחַת II] **וּמַחַת** 2Ch 31,13.

---

**מַטְרֵד** *f.*

socrus Hadari, regis Idumaei.

חמותו של הדר מלך אדום.

Gn 36,39‖1Ch 1,50.

---

[מַטְרִי] **הַמַּטְרִי** *gent.*

e posteris Benjamini.

ע"ש איש מזרע בנימן.

1S 10,21.

— (ד' v. מֵי דִמוֹן) —

**מֵי זָהָב** *m.* (*f.?*)

pater s. mater socri Hadari.

אבי זקנה (או אֵם זקנתה) של מהיטבאל.

Gn 36,39‖1Ch 1,50.

— יְרִיחוֹ v. מֵי יְרִיחוֹ —

**מְחִידָא** *m.*

Nethinaeus.

מן הנתינים שבניו עלו מן הגולה.

Esr 2,52‖Neh 7,54.

— מְחוּיָאֵל v. מְחִיָּיאֵל —

**מָחִיר** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,11.

---

**מַחְלָה** *f.*

I) filia Zelophchad, Manassitae; II) Manassita.

א) בת צלפחד; ב) מזרע מנשה.

Nu 26,33.27,1.36,11‖Jos 17,3.

**מַחְלָה** II *m.* (*f.?*) 1Ch 7,18.

---

[מְחֹלָה] **הַמְּחֹלָתִי** *gent.*

i. q. מֵאָבֵל מְחוֹלָה

כלומר מעיר מחולה, היא אָבֵל מחולה.

1S 18,19‖2S 21,8.

---

**מַחְלוֹן** *m.*

Judaeus, maritus Ruth.

בן אלימלך ובעלה של רות המואביה.

Ruth 1,2.5.4,10.

**וּמַחְלוֹן** Ruth 4,9.

---

**מַחְלִי** I, II *m.*

I) Levita; II) id. (Ch 23,23. 24,30).

א) בן מררי; ב) בן מושי (דה"א כ"ג כ"ג וכ"ד ל').

Ex 1,19‖Nu 3,20 ‖ Esr 8,18‖ 1Ch 6,4.14.32.23,21.*24,26*.21.23.24,30.

**הַמַּחְלִי** *patron.* Nu 3,33.*26,58*.

**לְמַחְלִי** 2Ch 24,28.

---

**מָחֲלַת** I, II *f.*

I) uxor Esavi; II) uxor Rehabeami.

א) אשת עשו; ב) אשת רחבעם בן שלמה.

Gn 28,9‖1Ch 11,18.

— מְחֹלָה v. הַמְּחֹלָתִי —

מִיכָיְהוּ Jud 17,1.4.

מִיכָא II 2S 9.12.

מִיכָה III, [מִיכָיְהוּ] 2Ch 18,14.

מִיכָיְהוּ, מִיכָהוּ K. (Ch 18,8) 1R 22,8.*9*.13.14.*25.28*.15.24.26 ‖ 2Ch 18,7.8.13.*24.27*.23.25.

לְמִיכָיְהוּ 2Ch 18,12.

מִיכָה IV, מִיכָיָה K. (Jer) Jer 26,18 ‖ Mich 1,1.

מִיכָיְהוּ V Jer 36,11.13.

מִיכָה VI 1Ch 5,5.8,34.35.9,40.41.23,20.*24,24*.24,24.25 ‖ 2Ch 34,20.

מִיכָא Neh 10,12.11,17.22 ‖ 1Ch 9,15.

מִיכָיָה 2R 22,12 ‖ Neh 12,35.41.

[מִיכָיָהוּ] וּלְמִיכָיָהוּ 2Ch 17,7.

---

מִיכָיָהוּ *f.*

uxor Rehabeami, regis Judae (= מַעֲכָה).

אשת רחבעם, אֵם אביה מלך יהודה; השבעים קורין מַעֲכָה כבמ״א ודה״ב.

2Ch 14,2.

---

מִיכַל (פתח בס״פ 1S 14,49 כַן) *f.*

filia Sauli, uxor Davidis.

בת שאול, אשת דוד; השבעים קורין בש״ב כ״א ה׳ בני מֵרַב (ע׳ ר׳ כ״ג וש״א י״א י״ט).

1S 14,49. 18,20. 27. 19,11. 12. 13. 17$^{2}$. 25,44 ‖ 2S 3,13. 14. 6,20. 21. 21,8.

וּמִיכַל 1S 18,28 ‖ 2S 6,16 ‖ 1Ch 15,29.

וּלְמִיכַל 2S 6,23.

---

מִיָּמִן I, מִיָּמִין, [מִנְיָמִין] *m.*

I) sacerdos Nehemiae coaevus; II) Israelita qui uxorem barbaram duxit.

א) כהן בימי נחמיה; ב) מישראל שנשאו נשים נכריות.

Neh 10,8.12,5.

לְמִיָּמִן 1Ch 24,9.

מִנְיָמִין Neh 12,41.

לְמִנְיָמִין Neh 12,17.

מִיָּמִן II] וּמִיָּמִן Esr 10,25.

---

מֵיפַעַת, מוֹפָעַת K. (Jer) *l.*

urbs in tribu Ruben.

עיר בנחלת ראובן, נתנה ללוים, ושוב כבשוה המואבים.

Jer 48,21 ‖ 1Ch 6,64.

וּמֵפָעַת Jos 13,18.

---

מֵישָׁא *m.*

Benjaminita.

בן שחֲרַיִם מזרע-בנימן.

1Ch 8,9.

---

מִישָׁאֵל *m.*

I) Levita tempore Mosis; II) comes Danielis; III) Esrae coaevus.

א) בן עזיאל דוד אהרן; ב) רֵע דניאל; ג) מן ההשובים בימי עזרא.

Ex 6,22.

מִישָׁאֵל II (cf. מֵישַׁךְ) Dan 1,6. *11.19.2,17.*

וּלְמִישָׁאֵל Dan 1,7.

מִישָׁאֵל III] וּמִישָׁאֵל Neh 8,4.

---

מֵישַׁךְ *m.*

i. q. מִישָׁאֵל II.

שֵׁם שנתן שר הסריסים למישאל.

Dan 1,7. 2,43. *3,13.20.22.* 3,*30*.3,12.*14.16.19.23.26$^{2}$.28*.29.

---

[מֵישַׁע] וּמֵישַׁע *m.*

rex Moabitarum.

מלך מואב בימי יהושפט ויהורם.

2R 3,4.

---

מֵישָׁע *m.*

Judaeus.

בן כלב אחי ירחמאל.

1Ch 2,42.

---

מַכְבֵּנָה (al. מַכְבֵּנָא) *l.*

opp. tribus Judae (= כַּבּוֹן?)

עיר בנחלת יהודה; לרד״ק היא כַּבּוֹן.

1Ch 2,49.

---

מַכְבַּנַּי *m.*

heros Davidis.

מִן הגבורים שבאו אל דוד לציקלג.

1Ch 12,13.

---

מָכִי *m.*

Gadita.

אבי גאואל, אחד מתרי הארץ.

Nu 13,15.

---

מָכִיר I *m.*

I) filius Manassae; II) Davidis coaevus.

א) בן מנשה; ב) בן עמיאל מלו דבר.

Gn 50,23 ‖ Nu 27,1.*36,1*.32,39 ‖ Jos 13,31$^{2}$.17,3 ‖ Jud 5,14 ‖ 1Ch 2,21.*23.7*, *14.7*,16.17.

וּמָכִיר Nu 26,29 ‖ 1Ch 7,15.

לְמָכִיר Nu 26,29.32,40 ‖ Jos 17,1.

וּלְמָכִיר Dt 3,15.

הַמָּכִירִי *patron.* Nu 26,29.

מָכִיר II 2S 9,4.5.

וּמָכִיר 2S 17,27.

---

מִכְמָס *l.*

urbs tribus Benjamini.

עיר בנחלת בנימן. השבעים מוסיפין וקורין בש״א י״ג כ״ב ביום מלחמת מִכְמָשׂ.

Esr 2,27 ‖ Neh 7,31.

מִכְמָשׂ 1S 13,11.23.14,5 ‖ Neh 11,31.

בְּמִכְמָשׂ 1S 13,2.5.16.

לְמִכְמָשׂ Jes 10,28.

מִמִּכְמָשׂ 1S 14,31.

---

[מִכְמְתָת] הַמִּכְמְתָת *l.*

opp. in fine septentr. Ephraim.

עִיר על גבול אפרים ומנשה.

Jos 16,6.17,7.

---

מַכְנַדְבַי *m.*

vir, qui uxorem barbaram duxit.

מִישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,40.

מַ׳] (וּמַלְכִּירָם .al) וּמַלְכִּי־רָם .m
Judaeus ex posteris Davidis.
מבני יכניה בן יהויקים.
1Ch 3,18.

---

מַלְכִּי־שׁוּעַ (.al מַלְכִּישׁוּעַ) .m
filius Sauli regis.
בן שאול המלך.
1S 31,2‖1Ch 8,33.*9*,*39*.10,2.
וּמַלְכִּי־שׁוּעַ (.al וּמַלְכִּישׁוּעַ) 1S 14, 49.

---

מַלְכִּיאֵל .m
nepos Asseri.
בן בריעה בן אשר.
Gn 46,17‖1Ch 7,31.
הַמַּלְכִּיאֵלִי *patron.* לְמַלְכִּיאֵל, Nu 26.45.

---

מַלְכִּיָּה .m
nonnulli viri (IV?).
אנשים שונים בזמנים שונים.
Jer 21,1.*38*,*1*‖Esr 10,31 ‖ Neh 3, 11.14.31.10,4.11,12 ‖ 1Ch 9,25.9, 12.
וּמַלְכִּיָּה Esr 10,25² ‖ Neh 8,4.12, 42.
לְמַלְכִּיָּה 1Ch 24,9.

---

מַלְכִּיָּהוּ .m
filius regis Zidkiae.
בן המלך צדקיהו.
Jer 38,6.

---

מַלְכָּם .m
Benjaminita.
איש מזרע בנימן.
1Ch 8,9.

---

מִלְכֹּם
idolum Ammonitarum (cf. מֹלֶךְ).
שקוץ בני עמון (לד״ק ע״מ חַרְטֹם ולד״א מרכב מן מֶלֶךְ־עָם). על מַלְכָּם דש״ב י״ב ל׳ נמסר ב׳ מטעין (השני האי דדה״א כ׳ ב׳), כלומר שמנקדים מַלְכָּם ומובנם מִלְכֹּם, וכ״ת השבעים הנהו דירמיה מ״ט א׳ וג׳, והסורי והירונימוס קורין גם בצפניה א׳ ה׳ בְּמַלְכָּם (י״ג בישעיה ח׳ כ״א והתקצף בְּמַלְכָּם), וע׳ הערה אל מֹלֶךְ.
1R 11,5.

---

מַלּוֹתִי .m
Levita.
ראש למשמר לוים.
1Ch 25,4.
לְמַלּוֹתִי 1Ch 25,26.

—יָם, עִיר הַמֶּ׳, גֵּיא־מֶ׳ .v מֶלַח—

מְלַטְיָה .m
coaevus Nehemiae.
מעולי גולה שהחזיקו בבנין.
Neh 3,7.

—מַלּוּכִי .v מְלִיכוּ—

מֹלֶךְ] וָמֹלֶךְ .m
Benjaminita.
מזרע יהונתן בן שאול (מלך בא לרב בשמות: אבימלך, אחימלך וכו׳).
1Ch 8,35.9,41.
—רֶגֶם מֶ׳, עֶבֶד מֶ׳, נְתַן־מֶ׳ .cf—

מֹלֶךְ] וּלְמֹלֶךְ
idolum (cf. מִלְכֹּם).
אליל בני עמון, צור ואשור, שזנו אחריו ב״י והקריבו לו מבניהם בגיא בן הנום; שמו הקדום מֶלֶךְ, ושנו אותו לגנאי ע״מ בשֶׁת, שכן משמע מישעיה ל׳ ל״ג, שבא לַמֶּלֶךְ ת׳ לַמֹּלֶךְ, (ולד״ק גם בנ״ו ט׳); השבעים קורין במ״א י״א ז׳ מַלְכָּם (ע׳ פסוק ה׳ ול״ג).
1R 11,7.
הַמֹּלֶךְ Lev 20,5.
לַמֹּלֶךְ Lev 18,21.20,2.3.4‖2R 23, 10‖Jer 32,35.

---

מִלְכָּה I *f.*
I) filia Nahor, fratris Abrahami; II) f. Zelophchad.
א) אשת נחור; ב) מבנות צלפחד.
Gn 11,29².22,20.23.24,15.24.47.
מִלְכָּה II Nu 26,33‖Jos 17,3.
וּמִלְכָּה Nu 27,1.*36*,*11*.

---

מַלְכִּי־צֶדֶק .m
rex Salemi, coaevus Abrahami.
מלך שָׁלֵם (ע׳ אֲדֹנִי צֶדֶק) כהן לאל עליון.
Ps 110,4.
וּמַלְכִּי־צֶדֶק Gn 14,18.

---

מְכֹנָה] וּבִמְכֹנָה .l
oppidum tribus Judae.
עיר בנחלת יהודה.
Neh 11,28.

---

מַכְפֵּלָה] הַמַּכְפֵּלָה .l
campus, ubi sepulcrum patriarcharum est.
להקדמונים ע״ש שנקברו בה זוגות זוגות.
Gn 23,9.19.49,30.50,13.
בַּמַּכְפֵּלָה Gn 23,17.

---

מִכְרִי .m
Benjaminita.
איש מזרע בנימן.
1Ch 9,8.

---

מְכֵרָה] הַמְּכֵרָתִי *gent.*
locus quidam ignotus.
ע״ש איזה עיר, ומקומה נעלם.
1Ch 11,36.

---

מַכְתֵּשׁ] הַמַּכְתֵּשׁ .l
locus in urbe Hierosolymorum.
מקום בירושלם העיר, וע״ש תבניתו.
Zeph 1,11.

---

מִלֹּא 2R 12,21 = מִלּוֹא p. 400ᵇ.

מַלְאָכִי .m
propheta.
הנביא (כמו מַלְאָכְיָה כאוּרִי ואוּרִיָּה); לרז״ל עזרא.
Mal 1,1.

—מוֹלָדָה .v מֹלָדָה—

מִלּוֹא .v בֵּית מִ׳ et p. 400ᵇ.

מַלּוּךְ I—V .m
nonnulli viri (V).
חמשה אנשים שונים (ע׳ לקמן).
Esr 10,29.32‖Neh 10,5.28.12,2‖ 1Ch 6,29.

---

מְ׳] לַמַּלּוּכִי .K, לִמְלִיכוּ .Q .m
sacerdos (=מַלּוּךְ Neh 10,5.12,2).
כהן ראש אב, הוא מַלּוּךְ דנחמיה י׳ ה׳, י״ב ב׳.
Neh 12,14.

וּלְמִלְכֹּם 1R 11,33‖2R 23,13.

בַּמִּלְכֵּן [מַלְבֵּן] K. 2S 12,31.

מֹלֶכֶת] הַמֹּלֶכֶת *f.*

mulier tribus Manassae.

אחות אולם מזרע מנשה.

1Ch 7,18.

מִלְלַי *m.*

sacerdos Nehemiae coaevus.

מן הכהנים בימי נחמיה.

Neh 12,36.

מְמֻכָן, מוּמְכָן K. (16) *m.*

Persa nobilis.

משבעת רואי פני המלך אחשורוש.

Esth 1,14.16.21.

——(מַמְזֵר Zach 9,6 ?)——

מַמְרֵא *m.-l.*

socius Abrahami.

בעל ברית אברם, ועל שמו המקום.

Gn 23,17.19.25,9.*49,30.50,13*.35. 27.

וּמַמְרֵא Gn 14,23.

——cf. אֵלֹנֵי מַ׳——

מָנוֹחַ *m.*

Danita, pater Simsonis.

מזרע דן, אבי שמשון הגבור.

Jud 13,2.8.9.11.12.13.*16*.15.*17*. 16.19.21².22.16,31.

וּמָנוֹחַ Jud 13,9.19.*20*.

מְנוּחָה *l.*

sec. LXX locus quidam.

להשבעים שם מקום; לר״ק גם מְנוּחָה דירמיה נ״א נ״ט שם מחוז.

Jud 20,43.

——II מָנַחַת v. הַמְּנֻחוֹת——

מְנַחֵם *m.*

rex Israelitarum.

מלך ישראל שהכה את שלום בן יביש.

2R 15,14.16.17.19.20.21.22.23.

I מָנַחַת] וּמָנַחַת *m.*

I) e posteris Seïri; II) opp. in fine Judae.

א) מבני שעיר החורי; ב) עיר בגבול יהודה.

Gn 36,23‖1Ch 1,40.

II מָנַחַת] מָנַחַת *l.* 1Ch 8,6.

הַמְּנֻחוֹת (=הַמָּנַחְתִּי) 1Ch 2,52.

הַמָּנַחְתִּי *gent.* 1Ch 2,54.

מְנִי] לַמְנִי

nomen idoli (fatum).

שם אליל, שר המזל, החותך לאיש ואיש מנת חלקו ונורלו (נרדף אל גַּד).

Jes 65,11.

מִנִּי *l.*

regio Armeniae (cf. מִנִּית).

מחוז בארמיניה (ע׳ מִנִּית); ליונתן מִנִּי דתהלים מ״ה ד׳ שם מקום.

Jer 51,27.

——מִיָּמִן v. מִנְיָמִין——

מִנְיָמִין] וּמִנְיָמִן *m.*

sacerdos tempore Hiskiae.

מן הכהנים בימי יחזקיהו.

2Ch 31,15.

מִנִּית *l.*

opp. in regione Ammonitarum.

מקום בארץ בני עמון, ששם החטים הטוב; י״נ ביחזקאל בחטים וּנְכֹת (= וּנְכֹאת) וְדֹנָג.

Jud 11,33‖Ez 27,17.

——cf. מִנִּי——

מְנַשֶּׁה I *m.*

I) filius Josephi et eius tribus (מְנַשֶּׁה Jud 18,30); II) rex Judaeorum; III,IV) Esrae coaevi.

א) בן יוסף ושבטו; מנשה דשופטים י״ח ל׳ הנו״ן תלויה, תק״ס מפני כבודו של משה; ב) מלך יהודה; ג, ד) מישראל שנשאו נשים נכריות.

Gn 41,51.46,20.*48,1*. 48,13.14². 17.20.50,23 ‖ Nu 1,34.35.2,20².7, 54.10,23.13,11.26,28.29.34.27,1. *36,1*.1. 32,33.39.40.41.34,14.23. 36,12‖Dt 3,14.33,17‖Jos 13,29². 31.14,4.*16*,4.16,9.17,1².2.*6*. 2.3.5. 6.7.8.9².12. 20,8. 21,5.*6*.25.27. 22, 1.13.*15*.30.31 ‖ Jud 1,27. 6,35.7, 23.11,29.12,4.18,30(?)‖1R 4,13‖ Jes 9,20² ‖ Ez 48,4.5 ‖ Ps 60,9. 108,9‖1Ch 5,18.23.26.6,46.47.55. 56. 7,14.17.29. 12,31(32).37(38). 27,20‖2Ch 34,6.9.

וּמְנַשֶּׁה Gn 48,5‖Dt 34,2 ‖ Ps 80, 3‖1Ch 9,3 ‖ 2Ch 15,9.*30,18*.30,1. 10.11.31,1.

בִּמְנַשֶּׁה Jud 6,15.

וְכִמְנַשֶּׁה Gn 48,20.

לִמְנַשֶּׁה Nu 1,10‖Jos 17,8.10.11‖ 1Ch 12,20(21).

וְלִמְנַשֶּׁה Jos 17,17.

מִמְּנַשֶּׁה 1Ch 12,20(21).

וּמִמְּנַשֶּׁה 1Ch 12,19(20).

הַמְנַשֶּׁה Dt 3,13 ‖ Jos 1,12.*12,6*. *22,7*.4,12. *18,7.22,9.10.11.21*. 13, 7‖1Ch 27,21.

הַמְנַשִּׁי *patron.* Dt 29,7 ‖ 1Ch 26,32.

וְהַמְנַשִּׁי 2R 10,33.

לַמְנַשִּׁי Dt 4,43.

מְנַשֶּׁה II 2R 20,21. 21,1.9.11. *23,12*.16.17.18.20. 23,26. 24,3 ‖ Jer 15,4‖ 1Ch 3,13 ‖ 2Ch 32,33. 33,1.9.10.11.13.18.20.22².23.

מְנַשֶּׁה III, IV Esr 10,33.

וּמְנַשֶּׁה Esr 10,30.

מַסָּה (וּמְרִיבָה) *l.*

statio Israelitarum in deserto (= רְפִידִים; cf. מְרִיבָה).

היא רפידים, ע״ש שרבו ב״י ונסו את י״י.

Ex 17,7‖Ps 95,8.

בְּמַסָּה Dt 33,8.

וּבְמַסָּה Dt 9,22.

בַּמַּסָּה Dt 6,16.

מִסְפָּר, מִסְפֶּרֶת (Neh) *m.*

vir exul redux.

מעולי הגולה שבאו עם זרבבל וחבריו.

Esr 2,2‖Neh 7,7.

——מוֹסֵרָה v. מֹסֵרוֹת——

[מַעְבָּרָה Jes 10,29 sec. LXX ?]

מַעַדַי (al. מַעֲדַי) *m.*

Esrae coaevus.

מישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,34.

**מַעַדְיָה** *m.*

vir exul redux.

מעולי הגולה עם זרבבל והבריו.

Neh 12,5.

**לְמוֹעַדְיָה** Neh 12,17.

---

**מָעוֹךְ, [מַעֲכָה]** *m.*

pater Achisi, regis Gath.

אבי אכיש מלך גת, הוא מעכה.

1S 27,2.

**מַעֲכָה** 1R 2,39.

---

**מָעוֹן I, וּמָעוֹן** *m.*

I) Judaeus; II) opp. tribus Judae; III) populus quidam (LXX וּמִדְיָן).

א) איש מזרע יהודה; ב) עיר ביהודה; ג) אומה, הע׳ קורין וּמִדְיָן, וי״ג וְעָמוֹן, ואולי יש לגרוס וּמְעוֹן, ע׳ לקמן.

1Ch 2,45.

**מָעוֹן** II Jos 15,55 ‖ 1S 23,24.25².

**בְּמָעוֹן** 1S 25,2.

**מָעוֹן** III] **וּמָעוֹן** Jud 10,12.

——(בֵּית) בַּעַל מְ׳ v. מְעוֹן——

**מְעוּנִים** *gent. pl.*

gens arabica, LXX Μιναῖοι.

אחת ממשפחות שבטי עֲרָב.

Esr 2,50 ‖ Neh 7,52.

**הַמְּעוּנִים** Q., **הַמְּעִינִים** K. 1Ch 4,41.

**וְהַמְּעוּנִים** 2Ch 26,7.

——אֵלוֹן מְ׳ v. מְעוֹנְנִים——

**מְעוֹנֹתַי** *m.* **וּמְעוֹנֹתַי**]

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,14.

---

**מַעַזְיָה** *m.*

sacerdos Esrae coaevus.

מראשי הכהנים בימי עזרא.

Neh 10,9.

**לְמַעַזְיָהוּ** [**מַעַזְיָהוּ**] 1Ch 24,18.

---

**מָעַי** *m.*

sacerdos Esrae coaevus.

מן הכהנים בימי עזרא.

Neh 12,36.

——מְעוּנִים v. מְעִינִים——

**[מַעֲכָת] I, מַעֲכָה** *m.*

I) filius Nahori, terra et gens; II) pater herois Davidis et principis Simeonitarum; III) uxor Davidis; IV) uxor Rehabeami; V) nonnullae feminae (III).

א) בן נחור אחי אברהם, ועל שמו הארץ, היא אֲרַם מעכה ויושביה; ב) אבי חנן, גבור דוד, ושפטיהו, נגיד לשמעוני (ואולי שנים שונים הם); ג) אשת דוד; ד) אשת רחבעם. בדה״ב י״ג ב׳ נאמר מִיכָיָהוּ, והשבעים קורין מעכה; וטעם אֵם אִמָּא אמו זקנתו (וכן בת אבשלום כלומר בת בתו תמר היחידה, שנשאת לאוריאל מן גבעה), או יש לגרוס אֲבִיָּה; ה) שלש נשים שונות.

Gn 22,24 ‖ 2S 10,6 ‖ 2Ch 19,7.

**וּמַעֲכָה** 2S 10,8.

**מַעֲכָת** [**וּמַעֲכָת** Jos 13,13.

**הַמַּעֲכָתִי** *gent.* Jos 13,13 ‖ 2S 23,24 ‖ 2R 25,23 ‖ Jer 40,8 ‖ 1Ch 4,19.

**וְהַמַּעֲכָתִי** Dt 3,14 ‖ Jos 12,5.13,11.

[cf. אָבֵל בֵּית מַעֲכָה etc., אֲרַם מַעֲ׳]

**מַעֲכָה** II 1Ch 11,43.27,16.

**מַעֲכָה** III *f.* 2S 3,3 ‖ 1Ch 3,2.

**מַעֲכָה** IV 1R 15,2.*10*.13 ‖ 2Ch 11,20.*21*.22.15,16.

**מַעֲכָה** V 1Ch 2,48.7,15.16.8,29.*35*.

——מַעֲכָה VI v. מָעוֹךְ——

[מַ־גּוּר, מַ׳ בֵּית־חֹרוֹן, מַעֲלֵה אֲדֻמִּים, מַ׳ הַלּוּחִית, מַ׳ הֶחָרֶס, מַ׳ הַזֵּיתִים, מַ׳ הַצִּיץ, מַ׳ עַקְרַבִּים v. אֲדֻמִּים etc.]

**מַעַץ** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 2,27.

——(cf. אֲחִימַעַץ)——

---

**[מְעָרָה]** *l.* **וּמְעָרָה**

regio quaedam in Sidonia.

שֵׁם מקום, וכן משמע מתרגום השבעים.

Jos 13,4.

---

**[מַעֲרָת]** *l.* **וּמַעֲרָת**

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,59.

---

**[מַעְשַׂי]** *m.* **וּמַעְשַׂי**

sacerdos.

מן הכהנים (קצורו של השם מַעֲשֵׂיָה).

1Ch 9,12.

---

**[מַעֲשֵׂיָהוּ], מַעֲשֵׂיָה** *m.*

complures viri.

אנשים שונים בזמנים שונים.

Jer 21,1.*29,25*. 29,21.37,3 ‖ Esr 10,18.21.22.30 ‖ Neh 3,23.8,7.10,26.11,7.12,41.

**וּמַעֲשֵׂיָה** Neh 8,4.11,5.12,42.

**מַעֲשֵׂיָהוּ** Jer 35,4 ‖ 2Ch 23,1.28,7.34,8.

**וּמַעֲשֵׂיָהוּ** 1Ch 15,18.20.26,11.

---

**מֹף** *l.*

Memphis (cf. נֹף).

עיר מפורסמת במצרים, היא נֹף.

Hos 9,6.

---

**מְפִבֹשֶׁת** I *m.*

I) filius Sauli; II) filius Jonathani (cf. מְרִיב בַּ׳, מְרִי־בַעַל).

א) בן שאול מרצפה; ב) בן יונתן, וטעם בן שאול דו״ט כ״א בן בנו, והשבעים קורין בֶּן־יוֹנָתָן בן שאול; בדה״י נקרא מרי בעל ומריב בעל.

2S 21,8.

**מְפִיבֹשֶׁת** II 2S 4,4. 9,6². 16,1.19,26.31.21,7.

**וּמְפִיבֹשֶׁת, וּמְפִבֹשֶׁת** 2S 9,10.11.13.19,25.

**לִמְפִיבֹשֶׁת** 2S 9,12.16,4.

**וְלִמְפִבֹשֶׁת** 2S 9,12.

## מֻפִּים *m.*

filius Benjamini.

בן בנימן.

Gn 46,21.

אַלּוֹן מְ׳ v. מֻצָּב ; מֵיפַ׳ v. מֵפַעַת.

## מְצֹבָיָה] הַמְּצֹבָיָה *l.*

oppidum quoddam.

שם מקום; השבעים קורין מִצֹּבָה.

1Ch 11,47.

## מֹצָה] וְהַמֹּצָה *l.*

oppidum tribus Benjamini.

עיר בנחלת בנימן (ע׳ סוכה פ״ד משנה ה׳).

Jos 18,26.

## מָצוֹר *l.*

Aegyptus (cf. מִצְרַיִם).

כמו מִצְרַיִם, וכן באשורית.

2R 19,24 ‖ Jes 19,6.37,25 ‖ Mich 7,12$^{2}$.

## מִצְעָר *l.* (?)

mons quidam.

לראב״ע שם מקום, ואולי נקרא כן החרמון עמית הלבנון (אנטי־לְבָנוֹן) לפי שהוא בכל גדלו מצער לְעֻמַּת הלבנון הנאדר והנשגב בשיא גבהו.

Ps 42,7.

## מִצְפֶּה I—V *l.*

nonnulla oppida.

חמש עָרים שונות: אחת בשפלת יהודה, אחת מצפה מואב, אחת מצפה גלעד (לרד״ק היא רָמַת הַמִּצְפֶּה), אחת בבנימין, ונקראת גם מִצְפָּה, ואחת בבקעת הרי לבנון, וגם היא נקראת מִצְפָּה.

Jos 11,8.

**הַמִּצְפֶּה** Jos 13,26.

**וְהַמִּצְפֶּה** Jos 15,38.18,26.

**מִצְפֵּה** *cs.* (גִּלְעָד, מוֹאָב) Jud 11,29 ‖ 1S 22,3.

**וּמִמִּצְפֵּה** (גִּלְעָד) Jud 11,29.

## מִצְפָּה] לְמִצְפָּה I—III

nonnulla oppida.

אחת בגלעד (ע׳ רָאמוֹת), אחת בבנימן שקבץ שם שמואל את העם (ביהושע י״ח כ״ו נקראת הַמִּצְפֶּה), שבצר אותה אסא וישב בה גדליה, ואחת בצפונה של הירדן, ונקראת אֶרֶץ הַמִּצְפָּה, בִּקְעַת מִצְפָּה. י״ג בבראשית וְהַמִּצְפָּה (וכן בשמרוני) אשר אמר יִצֶּב י״י, ומקביל אל גל.

Hos 5,1.

**הַמִּצְפָּה** Jos 11,3 ‖ Jud 11,34.20,1.*21*,*5*.*8*.3 ‖ 1S 7,11.12.10,17 ‖ 1R 15,22 ‖ 2R 25,23 ‖ Jer 41,6.14.16 ‖ Neh 3,15.19 ‖ 2Ch 16,6.

**וְהַמִּצְפָּה** Gn 31,40 ‖ 1S 7,16 ‖ Neh 3,7.

**הַמִּצְפָּתָה** 1S 7,5.6.7 ‖ Jer 40,6.8.12.*13*.41,1.

**בַּמִּצְפָּה** Jud 10,17.11,11.21,1 ‖ 1S 7,6 ‖ 2R 25,25 ‖ Jer 40,10.15.41,1.3.10$^{2}$.

## מִצְרַיִם, מִצְרָיִם *m.-l.*

filius Chami, Aegyptus et Aegyptii (cf. מָצוֹר).

בן חם, ארצו ויושביה; בִּדְבוּר המליצי: אֶרֶץ חָם, מָצוֹר, צֹעַן, רַהַב, תַּנִּין. בשמות ד׳ י״ט סבירין מִצְרָיְמָה. השבעים קורין בנחמיה ט׳ י״ז בְּמִצְרַיִם ת׳ בְּמִרְיָם.

Gn 13,10. 15,18. 21,21. 25,18.37,36. 40,1$^{2}$.5. 41,8.19.29.30.33.34.36.41.*43*.44.45.46$^{2}$.48.53.54.55$^{2}$.56.43,15.45,2.8.9.18.19.20.23.26.46,20.34. 47,6.11.13.14.15$^{2}$.20$^{2}$.21.26.27.28.48,5.50,3.7 ‖ Ex 1,8.13.15.17.18. 2,23. 3,8.9.17.18.19.20.21.22. 4,19.20. 5,4.12. 6,5.6.7.11.*27*.*29*.13$^{2}$.26.28. 7,3.4.5. *14*,*4*.*18*.5.11.*22*.18.19$^{2}$.21$^{2}$.24. 8,1.2$^{2}$.3.12.13. 17.20.22$^{2}$. 9,4.6.9$^{2}$. 11.22$^{2}$.23.24.25. 10,6.7.12$^{2}$.13.14$^{2}$.15.19.21.22.11,1.3$^{2}$.4.5. *12*,*12*.*29*. *13*,*15*.6.7.9. 12,1.12$^{2}$.13.17.23.27.30.33.36$^{2}$.41.42.51. 13,18. 14,5.7.8.9.10.12$^{2}$.13.17.20.23.24$^{2}$.25. 26.27. 30$^{2}$.16,1.3.6.32.18,9.10$^{2}$. 19,1.20,2.22,20. *23*,*9*. 29,46. 32,1.*23*.4.*8*. 7.11.12.33,1 ‖ Lev 11,45.18,3.19,34.36. *25*,*38*.*42*.*55*. 22,33. 23,43. 26,13.*45* ‖ Nu 1,1.*9*,*1*.3,13.*8*,*17*.13,22.14,2.13.15,41.20,15. 26,4.33,1.3.38.34,5 ‖ Dt 1,27.5,6.*6*,*12*.*8*,*14*.*13*,*11*.15. *15*,*15*. 7,8.15.18. 9,7.10,19. 11,3$^{2}$.4.10. 13,6. 16,3$^{2}$. 20,1.24,22. 28,27.60.68.29,1.15.24.34,11 ‖ Jos 5,9.13,3. 15,4.47. 24,4.5.6.17 ‖ Jud 2,12.6,9.19,30 ‖ 1S 4,8.6,6.10,18.12,6.8. 15,7. 27,8 ‖ 1R 3,1.5,1.10.6,1. 8,9.21.65. 9,9.16. 11,17.18.40$^{2}$.12,28. 14,25 ‖ 2R 7,6.17,4.7$^{2}$.36. 18,21$^{2}$.24. 23,29.34. 24,7$^{3}$. 25,26 ‖ Jes 7,18.10,24.26.11,15.16.19,1$^{4}$.2.3.4.12.13.14.16. 18. 19. 20.21.22.23.25.20,3.4$^{2}$.5.27,12.13.30,2$^{2}$.3. 31,1. 36,6$^{2}$.9. 43,3.45,14. 52,4 ‖ Jer 2,6.18.7,22.25.9,25.11,4.7.16,14.*23*,*7*.24,8. 25,19. 26,21.22$^{2}$.31,32(31). 32,20.21. 34,13. 37,7.41,17.42,14.15.16$^{2}$.17.18.19. 43,2.7.11.12$^{2}$.13$^{2}$. 44,1.*26*.8.12$^{2}$.13.14.15.24.26.27.28$^{2}$.30. 46,2.8.11.13.17.19.20.24,25 ‖ Ez 16,26.17,15.19,4.20,5.6.*9*.7.8$^{2}$.10.36. 23,19.27.29,2$^{2}$.3.6.9.10.12.13.14.19. 20.30,6.9.10.11.13$^{2}$.15.18.21.22. *31*,*2*.23.*26*.25. 32,2.12.15.16.18 ‖ Hos 2,17.7,11.16.8,13. 9,3.6. 11,5. 12,10.*13*,*4* ‖ Joel 4,19 ‖ Am 2,10.3,1.*9*,*7*.9.4,10. 8,8. 9,5 ‖ Mich 6,4. 7,15 ‖ Zach 10,10.11.14,18.19 ‖ Ps 68,32. 78,12. 81,6.11. 105,23.38.135,8.9.136,10 ‖ Prv 7,16 ‖ Thr 5,6 ‖ Dan 9,15.11,8.42.43 ‖ 1Ch 13,5 ‖ 2Ch 6,5.7,8.22.9,26. 12,2.9.20,10.26,8.35,20.36,3.4.

**מִצְרָיְמָה, מִצְרַיְמָה** Gn 12,10.11.14.26,2.37,25.28.39,1.41,57.45,4.46,3.4.6.7.8.25.27.48,5.50,14 ‖ Ex 1,1.4,21.13,17 ‖ Nu 14,3.4. 20,15 ‖ Dt 10,22.17,16.26,5 ‖ 2Ch 36,4.

**וּמִצְרַיִם** Gn 10,6.13 ‖ Ex 14,27 ‖ Nu 33,4 ‖ Jes 19,25.30,7.31,3 ‖ Ez 23,27 ‖ Nah 3,9 ‖ 1Ch 1,8.11.

**בְּמִצְרָיִם, בְּמִצְרַיִם** Gn 42,1.*2*.45,13.23,27.47,29.50,22.26 ‖ Ex 1,5.3,7.16.4,18. 7,4. 9,18. 10,2. 12,27.30.40.14,11.12.25.31.15,26 ‖ Nu 11,5.18.14,22.20,15.26,59 ‖ Dt 1,30.4,34.6,21.22.16,12.24,18 ‖ Jos 9,9.24,7 ‖ 1S 2,27 ‖ 1R 11,21.40.12,2$^{2}$ ‖ Jes 19,2.23 ‖ Jer 46,14 ‖ Ez 23,3.30,4$^{2}$.8.16.19 ‖ Ps 78,43.51.106,7.21 ‖ Neh 9,9 ‖ 2Ch 10,2.

**וּבְמִצְרַיִם** Jos 24,14.

**לְמִצְרָיִם, לְמִצְרַיִם** Gn 41,56.43,

32.50,11 || Ex 19,4 || Jes 19,15.17. 21.24.23,5 || Jer 46,2 || Hos 12,2.

וּלְמִצְרָיִם Ex 18,8.

מִמִּצְרַיִם, מִמִּצְרָיִם Gn 13,1.42,3. 43,2.45,25.47,30 || Ex 3,10.11.12. 6,27.12,35.39². 13,3.8.9.14.16.14, 11.17,3.18,1.23,15.34,18 || Nu 11, 20.14,19.20,5.16.21,5.22,5.11.23, 22.24,8.32,11 || Dt 4,20.37.45.*46*. 6,21.9,12.26. 16,1.6.23,5.*24,9.25,17*.26,8 || Jos 2,10.5,4².5.6.24,6. 3 2|| Jud 2,1.6,8.13.10,11.11,13. 16 || 1S 8,8.10,18.12,8.15,2.6 || 2S 7,6.23 || 1R 8,16.51.53.10,28.29 || 2R 21,15 || Jes 19,23 || Jer 2,36. 26,23.47,5 || Ez 23,8.21.27,7 || Hos 11,11.12,14 || Hag 2,5 || Ps 80,9. 114,1 || Neh 9,18 || 1Ch 17,21 || 2Ch 1,16.17.5,10.9,28.10,2.12,3.

וּמִמִּצְרַיִם Jes 11,11 || Hos 11,1.

מִצְרִי *gent.* Gn 39,1 || Ex 2,11.19 || Lev 24,10 || Dt 23,8 || 1S 30,11.13 || 2S 23,21 || 1Ch 2,34.

הַמִּצְרִי Gn 39,2.5 || Ex 2,12.14 || 2S 23,21 || Neh 9,1 || 1Ch 11,23².

הַמִּצְרִים *pl.* Gn 12,12.14.43,32 || Dt 26,6 || Jos 24,7.

וְלַמִּצְרִים Gn 43,32.

מִצְרִית *f. sg.* Gn 16,1.

הַמִּצְרִית Gn 16,3.21,9.25,12.

הַמִּצְרִיֹּת *pl.* Ex 1,19.

——cf. אָבֵל מִצְרַיִם——

**מַקֵּדָה** *l.*

urbs in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה, בשפלה.

Jos 20,10.21,28².12.16.

וּמַקֵּדָה Jos 15,41.

בְּמַקֵּדָה Jos 10,16.*17*.

מִמַּקֵּדָה Jos 10,29.

---

**[מַקְהֵלֹת]** בְּמַקְהֵלֹת *l.*

statio Israelit. in deserto.

אחת מתחניות ב״י במדבר.

Nu 33,25.

מִמַּקְהֵלֹת Nu 33,26.

(קְוֵא 1Ch 1,16. קְוֵה 1R 10,28?).

---

I **[מִקְלוֹת]** וּמִקְלוֹת *m.*

I) Benjaminita; II) praefectus tempore Davidis.

א) איש מזרע בנימין; ב) נגיד בימי דוד.

1Ch 8,32.9,37.38.

II **[מִקְלוֹת]** וּמִקְלוֹת 1Ch 27,4.

---

**[מִקְנֵיָהוּ]** וּמִקְנֵיָהוּ *m.*

Levita.

אחד הלוים.

1Ch 15,18.*21*.

---

**[מַקֵּץ]** בְּמַקֵּץ *l.*

urbs tribus Ephraim (*al.* Dan).

עיר בנחלת אפרים, ולד״א בנחלת דן. בקצת נוסחאות מלעיל.

1R 4,9.

——[מָרָא Ruth 1,20]——

מְראֹדַךְ v. מְרֹדַךְ II; מְרָאוֹן v. שִׁמְרוֹן II; מָרֵשָׁה v. מָרֵאשָׁה.

**מֵרַב** *f.*

filia Sauli regis.

בת שאול (בש״ב כ״א ח׳ יש לגרוס בני מֵרַב).

1S 14,49.18,17.19.

---

**[מֶרֶד]** מֶרֶד *m.*

Judaeus.

איש ממטה יהודה.

1Ch 4,18.

וּמֶרֶד 1Ch 4,17.

---

I **[מְרֹדַךְ]** מְרֹדָךְ

nomen idoli Babyloniorum.

אלהות של בבל, ובציוני אשור מַרְדּוּךְ.

Jer 50,2.

II **[מ׳]** מְרֹדַךְ (al. מְראֹדַךְ) *m.*

rex Babyloniae.

מלך בבל בימי חזקיה.

Jer 39,1.

(מְרֹדַךְ =) בְּרֹאדַךְ 2R 20,12.

——cf. אֱוִיל מ׳ et בַּלְאֲדָן——

I מָרְדְּכַי (דְּ), כֶּ *m.*

Benjaminita.

א) איש ימיני אמן אסתר; להקדמונים טעם השם מירא דכיא. ולהאחרונים מן מרדך באשורית דלעיל, ואולי נתן לו שם זה בשער המלך כשם בלטאשצר לדניאל (ושמו העברי בִּלְשָׁן); ב) מעולי הגולה; לרז״ל הוא הוא מרדכי א׳, ובִלְשָׁן כמו בַּעַל־לָשׁוֹן, בקי בלשונות.

Esth 2,5.7.10.11.15.20². 22. 3,4.5. 6². 4,1.4.5.6.7.9.10.13.15.17. 5,9². 13.*9,31.10,3*.14. 6,2.4.11.12.13.8, 2.9.9,3.4².20.23.10,2.

וּמָרְדְּכַי (al. דֳּ) Esth 2,19.21.3,2. 4,1.8,1.15.9,29.

בְּמָרְדְּכַי (al. דֳּ) Esth 3,6.

לְמָרְדְּכַי (al. דֳּ), כֶּ Esth 2,22.3, 3.4,12.6,3.10.7,9.10.8,2.

וּלְמָרְדְּכַי (al. דֳּ) Esth 8,7.

מָרְדְּכַי II (al. דֳּ) Esr 2,2 || Neh 7,7.

——אַלּוֹנֵי מ׳ v. מֹרֶה——

**מָרָה** *l.*

st. Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות ב״י במדבר.

Ex 15,23.

מָרָתָה Ex 15,23.

בְּמָרָה Nu 33,8.

מִמָּרָה Ex 8,23 || Nu 33,9.

---

**מֵרוֹז** *l.*

l. in Palaestina septentrionali.

שם מקום בחלק הצפוני של א״י.

Jud 5,23.

---

**(מֵי) מֵרוֹם** *l.*

locus quidam.

שם מקום, ונחלקו עליו הכמים.

Jos 11,5.7.

——מְרֹאוֹן v. מְרוֹן——

**מָרוֹת** *l.*

opp. prope Hierosolyma.

עיר קרובה לירושלם.

Mich 1,12.

---

**[מְרִי־בַ׳]** וּמְרִי־בַעַל *m.*

filius Jonathani (= מְפִיבֹשֶׁת II).

הוא מפיבשת בן יהונתן בן שאול.

1Ch 9,40.

**[מְרִיב בַ׳]** מְרִיב בַּעַל 1Ch 8, 34.*9,40*.

וּמְרִיב בָּעַל 1Ch 8,34.

——(cf. יְרֻבַּעַל, יְרֻבֶּשֶׁת)——

(מֵי) מְרִיבָה *l.*

l. in deserto Zin prope Cades.

מקום קרוב אל קָדֵשׁ במדבר סין. י״ג בהדברים ל״ג ב׳ ואָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ.

Nu 20,13.24 ‖ Dt 33,8 ‖ Ps 81,8. 106,32.

כִּמְרִיבָה Ps 95,8.

(מֵי) מְרִיבַת קָדֵשׁ Nu 27,14 ‖ Dt 32,51 ‖ Ez 48,28.

(מֵי) מְרִיבוֹת קָדֵשׁ Ez 47,19.

——מַסָּה v. II מְרִיבָה——

מְרָיָה *m.*

sacerdos.

מן הכהנים ראשי האבות בימי יויקים.

Neh 12,12.

מ׳] הַמּוֹרִיָּה, הַמֹּרִיָּה (Ch) *l.*

mons ubi templum aedificatum erat.

הר שנבנה עליו בית המקדש.

Gn 22,2 ‖ 2Ch 3,1.

מְרָיוֹת *m.*

sacerdotes (tres); cf. מְרֵמוֹת.

מן הכהנים; לרד״ק ב׳ אנשים שונים; דנחמיה י״ב ט״ו נקרא בי׳ ו׳ וי״ב ג׳ מְרֵמוֹת.

Esr 7,3 ‖ Neh 11,11 ‖ 1Ch 5 32.33. 6,37.9,11.

לִמְרָיוֹת Neh 12,15.

מִרְיָם I *f.*

I) soror Mosis; II) Judaeus.

א) אחות משה; ב) מזרע יהודה (ספק זכר).

Ex 15,20.11 ‖ Nu 12,1.4.10². 15². 20,1.26,59.

וּמִרְיָם Nu 12,5 ‖ Mich 6,4 ‖ 1Ch 5,29.

לְמִרְיָם Dt 24,9.

מִרְיָם II *m.*(?) 1Ch 4,17.

מִרְמָה *m.*

Benjaminita.

איש ממטה בנימן.

1Ch 8,10.

מְרֵמֹת, מְרֵמוֹת (Neh 12,3) *m.*

sacerdotes (tres); cf. מְרָיוֹת.

שלשה מן הכהנים, ע׳ הערה אל מְרָיוֹת.

Esr 8,33.10,36 ‖ Neh 3,4.21.10,6. 12,3.

מֵרֹנוֹת] הַמֵּרֹנֹתִי *gent.*

urbs tribus Benjamini.

ע״ש עיר בבנימן, קרובה לגבעון ומצפה.

Neh 3,7 ‖ 1Ch 27,30.

מַרְסְנָא, מֶרֶס *m.*

duo principes Ahasveri regis.

שנים משבעת רואי פני המלך אחשורוש.

Esth 1,14.

מַרְעֲלָה] וּמַרְעֲלָה *l.*

urbs tribus Sebulonis.

עיר בנחלת זבולן.

Jos 19,11.

מְרָרִי *m.*

filius Levi.

בן לוי בן יעקב.

Ex 6,19 ‖ Nu 3,20.33.35.36.4,29. 33.42.45.7,8.10,17 ‖ Jos 21,7.38. 34 ‖ Esr 8,19 ‖ 1Ch 6,4.14.29.32. 48.62. 9,14. 15,6.17. 23,31. *24,26.* 24,27.26,10.19.29,12.34,12.

וּמְרָרִי Gn 46,11 ‖ Ex 6,16 ‖ Nu 3,17 ‖ 1Ch 5,27.6,1.23.6.

לִמְרָרִי, *patron.* הַמְּרָרִי Nu 26,57.

לִמְרָרִי Nu 3,33.

[מָרֵאשָׁה], מָרֵשָׁה *l.*

I) urbs tribus Judae; II) Judaeus (1Ch 2,42).

א) עיר ביהודה; ב) איש יהודי (דה״א ב׳ מ״ב)

Mich 1,15 ‖ 1Ch 2,42.4,21 ‖ 2Ch 11, 8.14,8.

וּמָרֵאשָׁה Jos 15,44.

לְמָרֵשָׁה 2Ch 14,9.

מִמָּרֵשָׁה 2Ch 20,37.

——מוֹרֶשֶׁת v. הַמֹּרַשְׁתִּי——

מְרָתַיִם *l.*

regio Babyloniae (*al.* adj.)

מחוז בבבל, ולרד״ק שם דתאר.

Jer 50,21.

מַשׁ] וָמַשׁ *m.*

filius Arami (= מֶשֶׁךְ 1Ch 1,17).

בן ארם, ובדה״א א׳ י״ז מֶשֶׁךְ.

Gn 10,23.

מַשָּׂא *m.*

filius Ismaelis (pop. arab.).

בן ישמעאל, ועל שמו השבט כלו.

1Ch 1,30.

וּמַשָּׂא Gn 25,14.

——(מַשָּׂא II Prv 31,1?)——

מֵשָׁא] מִמֵּשָׁא *l.*

opp. in Arabia meridiana.

מקום בנגב ערב; השבעים קורין מַמַּשָּׁא.

Gn 10,30.

מָשָׁל, מִשְׁאָל (Ch) *l.*

urbs in tribu Asseri.

עיר בנחלת אשר, ונתנה ללוים, ובדה״י מָשָׁל.

Jos 21,30 ‖ 1Ch 6,59.

וּמִשְׁאָל Jos 19,26.

——(הַמִּשְׂגָּב Jer 58,1?)——

מֹשֶׁה *m.*

propheta, legislator, dux.

נביא, מחוקק ובישרון מלך (בערבית مُوسَى, י״ם מן המצרית בהוראת יֶלֶד, ולד״א מן הקיפטית מוצל מִמַּיִם). ע׳ הערה אל מְנַשֶּׁה.

Ex 2,10.11.14.15².17.21. 3,3.4.6. 11.*13*.14.15.4,1.3.4.*19.21.6,1.7,1.* *8.14.19.26. 8,1.12.16. 9,1.13.22.* *10,1.12.21.11,1.9.14,15.26.16,4.* *28.17,5.14.19,9.10.21.20,19(22).* *24,12.30,34. 32,9.33. 33,5.17. 34,* *1.27*.10. *19,23. 33,12*.18.20².27. 28.29.30.5,1.4.20.22. *32,31*.6,2.9. 9.*16,20*.10.*29. 13,1. 14,1. 16,11.* *25,1.30,11.17,22.31,1.40.1*.12.13. 20.27.28.30.7,6.10. *10,3*.20.8,5.8. 8.*17*,4.9.*27*.21. *10,24*.22.25.26.*9,* *33*. 9,8.*12,1*.8.10.11.12.23.*10,13.* 29.35. 10,8.9.22. *14,21.27*. 25.29. 11,3.4. 12,21.28.*50. 39,1.5.7. 21.*

26.29.31. 40,19.21.23.25.27.29. 32.35.43. 13,3. 14,13. 20,17 (20). 32,30. 19. 14,11. 20,16(19). 36,5. 15,1.22.24. 16,2.6. 8.9. 33. 32,21. 15.19.20.24.25.32.34. 17,2$^{2}$.3.6.9. 10.11.12.15. 18,1.2.5.12.2.5.6.7.8. 12.13$^{2}$.14. 15.17.24.25.26.27. 19, 7.8.9.14. 32,15.17.19.20. 25. 24,1. 2.3.4.6.8.9.13$^{2}$.15.16.18$^{2}$. 31,12. 32,1.1.23.7. 33,1.11.17.19.25.26. 28.29. 33,8$^{2}$.9$^{2}$.11. 34,4.8.29$^{2}$.30. 31$^{2}$.33.34.35$^{3}$. 35,1.4.20.29.30. 36, 2.3.6. 38,21.22. 39,32.42. 39,33. 43$^{2}$.40,16.18.31.33.35 ‖ Lev 1,1.5, 14.20.6,1.12.17.7,22.28.8,1.12,1. 14,1.17,1.18,1.19,1.20,1.21,16. 22,1.17.26.23,1.9.23.26.33.24,1. 13.27,1.7,38.27,34.8,4.5.6.9.13.17. 8,21.29. 9,10.16,34.24,23. 10.13, 15.16.19.24.20.21.23.24.28.29. 30.31. 9,7. 10,3.6. 21,24.36. 9,1.5. 6.21.23. 10,4.5.7.11.12. 20,24.16. 19.20. 11,1. 13,1. 14,33. 15,1. 16, 1.2. 25,1. 21,1. 23,44.24,11.23.26, 46 ‖ Nu 1,1.3,14.9,1.17.19.2,33. 3,51. 8,3.22. 15,36.27,11. 31,7. 31.41.48. 36,10.44. 4,37.41.45. 46.48. 3,5.11.44. 4,21.5,1.5.11. 6, 1.22.8,1.5.9,9. 10,1.13,1.15,1.17. 16,23.17,1.9.16.18,25.20,7.25,10. 16.26,52.28,1.31,1.34,1.16.35,9.54. 2,34.4,49.8,20.9,5. 30,1.17. 31,21. 2.1.4,1.17. 14,26. 16,20. 19,1. 3,1. 16.38.39.40.7,11.11,16.23.12,14. 14,11. 15,35.17,25.21,8.34.25,4. 27,12.18.42.17,26.27,22.49.51.4, 34.37.45. 9,23. 10,13.49.5,4.7,1.4. 15,37.27,6.31,25.6.89. 8,4.20. 9,4. 17,21.6.8. 10,29$^{2}$.35. 11,2$^{2}$.10$^{2}$.11. 14,13. 21.24.28$^{2}$.29.30. 12,3.4.7. 11.13. 13,3.17. 31,6.16. 14,36.16. 26.30. 14,2.5.39.41. 15,22.23.33. 16,2.3. 20,2.4.8.16.12.25.28. 17,5. 6.7.8. 20,6.11.12. 15.22.23.24.27. 20,3.9.10.11.12. 23.14.27.28$^{2}$. 21, 7$^{2}$.9.32.25,5.6.26,1.3.4.9.59.63.64. 27,2.5.15.23. 30,1.2.3.12.13.14. 15.31.41.42.47.48.49. 32,2.51.54. 32,6.25.28.29.33.40.33,1.2.50.35, 5.36,1.13 ‖ Dt 1,1.3, 4,45.5.4,41. 46.5,1.29,1.27,1.9.11.28,69.31,1. 7.9.10.14.16.14.22.24.25.30.32, 44.45.48. 33,1.4. 34,1.5.8$^{2}$.9$^{2}$.12 ‖ Jos 1,1$^{2}$.2.3.5. 3,7.7.13. 15.8,31. 33.11,12.12,6$^{2}$.13,8.14,7.22,2.4.5. 14.17$^{2}$. 4,10. 12.14. 8,31. 23,6.32. 35. 9,24. 11,15$^{3}$.20. 14,5. 23. 13,8. 12.15.21.24.29.32.33. 14,2.21,8.3. 6.9.10.11.17.4. 20,2. 21,2. 22,7.9. 24,5 ‖ Jud 1,16. 20.3,4. 4,11 ‖ 1S 12,6.8 ‖ 1R 2,3.8,9.53.56 ‖ 2R 14, 6. 18,4.6.12. 21,8. 23,25 ‖ Jes 63, 11.12 ‖ Jer 15,1 ‖ Mich 6,4 ‖ Mal 3,22 ‖ Ps 77,21.99,6. 105,26.106, 23 ‖ Dan 9,11.13 ‖ Esr 3,2. 6,18.7, 6 ‖ Neh 1,7.8. 8,1.14. 9,14.10,30. 13,1 ‖ 1Ch 6,34.15,15. 21,29. 22, 13(12). 23,15. 26,24 ‖ 2Ch 1,3.5, 10.8,13. 23,18. 24,6.9. 25,4. 30,16. 33,8.34,14.35,6.12.

**ומֹשֶׁה** Ex 3,1.6,26.7,7.11,10.17. 10.19,3.20,18(21).33,7.34,29 ‖ Nu 3,1.14,44.16,18 ‖ Dt 34,7 ‖ 1Ch 5, 29.23,13.14.

**בְּמֹשֶׁה** Ex 4,14 ‖ Nu 12,1.2.8.

**וּבְמֹשֶׁה** Ex 14,31 ‖ Nu 21,5.

**כְּמֹשֶׁה** Dt 34,10.

**לְמֹשֶׁה** Ex 2,21.4,18.8,4.9,27.12, 31.10,16.16,22.18,1.19,20 ‖ Lev 8,29 ‖ Nu 11,27.16,15.21,16 ‖ Ps 90,1.103,7.106,16.32.

---

## [מְשׁוֹבָב] m. וּמְשׁוֹבָב

Simeonita.

איש משבט שמעון.

1Ch 4,34.

—[(הַר־)הַמַּשְׁחִית (2R 23,13)]—

מוּשִׁי v. מְשִׁי.

## מְשֵׁיזַבְאֵל I—III m.

Judaei Nehemiae coaevi.

נ׳ אנשים שונים בימי נחמיה (= פְּדָהְאֵל).

Neh 3,4.10,22.11,24.

---

## מֶשֶׁךְ m.-pop.

filius Japheti, terra et gens.

בן יפת, ועל שמו העם והארץ (בדרז״ל מושכי); להראב״ע מזה סוסים מיוזנים מַשְׁכִּים היו דירמיה, כלומר שבאו מארץ מֶשֶׁךְ, וכטעם בכרי מדין. ת׳ וָמֶשֶׁךְ דדה״י א׳ י״ז נאמר בתורה וָמַשׁ. השבעים קורין בישעיה ס״ו י״ט וּמֶשֶׁךְ ת׳ ומשְׁכֵי קֶשֶׁת.

Ez 32,26.38,2.3.39,1 ‖ Ps 120,5.

**וָמֶשֶׁךְ ,וּמֶשֶׁךְ** Gn 10,2 ‖ Ez 27, 13 ‖ 1Ch 1,5.17.

—מִשְׁאָל v. מָשָׁל; מַשׁ cf.—

## מְשֻׁלָּם m.

complures viri.

אנשים משבטים שונים, מקצתם בזמנים שונים.

2R 22,3 ‖ Esr 10,29 ‖ Neh 3,4.30. 6,18.8,4.10,8.21.11,7.11.12,13.16. 25 ‖ 1Ch 3,19.9,7.11.12.

**וּמְשֻׁלָּם** Esr 10,15 ‖ Neh 3,6.12, 33 ‖ 1Ch 5,13.8,17.9,8 ‖ 2Ch 34,12.

**וְלִמְשֻׁלָּם** Esr 8,16.

---

## מְשִׁלֵּמוֹת I, מְשִׁלֵּמִית (Ch) m.

I) sacerdos; II) Ephraimita.

א) מן הכהנים; ב) מזרע אפרים.

Neh 11,13 ‖ 1Ch 9,12.

**מְשִׁלֵּמוֹת** II 2Ch 28,12.

---

## מְשֶׁלֶמְיָה m.

Levita, ianitor.

שוער מן הלוים.

1Ch 9,21.

**מְשֶׁלֶמְיָהוּ** 1Ch 26,1.

**וְלִמְשֶׁלֶמְיָהוּ** 1Ch 26,2.9.

—מְשִׁלֵּמוֹת v. מְשִׁלֵּמִית—

## מְשֻׁלֶּמֶת f.

uxor Menassae regis.

אשת מנשה, אֵם אָמוֹן, מלך יהודה.

2R 21,19.

---

## מַשְׁמַנָּה (al. מִשְׁ׳) m.

heros Davidis.

מן הגבורים שבאו אל דוד לציקלג.

1Ch 12,10(11).

---

## מִשְׁמָע I (al. מַ) m.

I) filius Ismaelis; II) Simeonita.

א) אחד מבני ישמעאל; ב) מזרע שמעון.

1Ch 1,30.

**וּמִשְׁמָע** Gn 25,14.

**מִשְׁמָע** II 1Ch 4,25.26.

**וּמִשְׁעָם** *m.* [מִשְׁעָם]
Benjaminita.
איש משבט בנימן.
1Ch 8,12.

—עַיִן מִ׳ v. **מִשְׁפָּט**—

**מִשְׁרָע** [וְהַמִּשְׁרָעִי *gent.*]
nomen loci ignoti.
ע״ש איזה איש יהודי או איזה מקום.
1Ch 2,53.

---

**מִשְׂרְפֹת מַ׳, מִשְׂרְפוֹת מַיִם** *l.*
locus prope Sidoniam.
שם מקום קרוב לצידון.
Jos 11,8.13,6.

---

**מַשְׂרֵקָה** [מִמַּשְׂרֵקָה *l.*]
urbs in Idumaea.
עיר בארץ אדום.
Gn 36,36‖1Ch 1,47.

—(הַמְּתֹאָר Jos 19,13 LXX)—

**מֶתֶג הָאַמָּה** v. p. 419b.

**מְתוּשָׁאֵל, וּמְתוּשָׁאֵל** *m.*
patriarcha e posteris Kaïni.
בן מחיאל בן עירד בן חנוך בן קין.
Gn 4,18.

---

**מְתוּשֶׁלַח, שֶׁ** *m.*
patriarcha e posteris Seth.
מזרע שֵׁת ובן חנוך שהתהלך את אלהים; הצטיין באריכות ימיו ויהי למשל.
Gn 5,21.22.25.26.27‖1Ch 1,3.

---

**מַתָּן** I *m.*
I) sacerdos Baali; II) Judaeus.
א) כהן הבעל; ב) מן השרים בימי ירמיה.
2R 11,18‖2Ch 23,17.

**מַתָּן** II Jer 38,1.

---

**מַתָּנָה** *l.*
st. Israelitarum in deserto.
מתחניות ב״י במדבר (בָּשָׁן ת״א מַתָּנָן).
Nu 21,18.

**וּמִמַּתָּנָה** Nu 21,19.

---

**מֶתֶן** vel **מִתְנָה** [הַמִּתְנִי *gent.*]
nomen loci ignoti.
על שם מקום בלתי ידוע.
1Ch 11,43.

---

**מַתְּנַי** I—III *m.*
I, II) Esrae coaevi; III) sacerdos (Neh).
א, ב) מאותן שנשאו נשים נכריות; ג) מן הכהנים ראשי האבות (דאי דנחמיה).
Esr 10,33.37‖Neh 12,19.

---

**מַתַּנְיָה, [מַתַּנְיָהוּ]** *m.*
ultimus rex Judae (= צִדְקִיָּהוּ R) et nonnulli alii viri.
מלכד דאי דמ״ב שהוכב שמו צדקיהו, המלך האחרון ליהודה, עוד אנשים שונים.
2R 24,17 ‖ Esr 10,26.27.30.37 ‖ Neh 11,22.12,8.25.35.13,13‖2Ch 20,14.

**וּמַתַּנְיָה** Neh 11,17‖1Ch 9,15.

**מַתַּנְיָהוּ** 1Ch 25,4.16.

**וּמַתַּנְיָהוּ** 2Ch 29,13.

---

**מִתְקָה** [בְּמִתְקָה *l.*]
st. Israelitarum in deserto.
אחת מתחניות ב״י במדבר.
Nu 33,28.

**מִמִּתְקָה** Nu 33,29.

---

**מִתְרְדָת** I, II *m.*
duo praefecti Persici.
א) נזכר בימי כורש; ב) פקיד ארתחשסתא.
Esr 1,8.4,7.

---

**מַתַּתָּה** *m.*
Esrae coaevus.
מאותן שנשאו נשים נכריות.
Esr 10,33.

---

**מַתִּתְיָה, [מַתִּתְיָהוּ]** *m.*
nonnulli viri.
אנשים שונים בזמנים שונים.
Esr 10,43‖Neh 8,4.

**וּמַתִּתְיָה** 1Ch 9,31.16,5.

**מַתִּתְיָהוּ** 1Ch 25,21.

**וּמַתִּתְיָהוּ** 1Ch 15,18.*21*.25,3.

---

# נ

**נֹא (אָמוֹן)** *l.*
Thebae aegyptiacae, Διόσπολις.
בירת מצרים העליונה, מושב האליל אָמוֹן.
Ez 30,15.

**וְנֹא** Ez 30,16.

**בְּנֹא** Ez 30,14.

**מִנֹּא** Jer 46,25‖Nah 3,8.

---

**נֹב** *l.*
urbs in tribu Benjamin.
עיר בנחלת בנימן; לרד״ק עיר הכהנים דש״א עיר אחרת, והיא היא נְבוֹ אַחֵר דנחמיה; י״ג כש״ב: ״וילחמו את פלשתים וַיֵּשְׁבוּ בְנֹב: וַיָּקָם דוד אשר מִילִדי הרפה״, ויש לזה סמוכין מפסוק י״ח ומאחת הנוסחאות של השבעים.
1S 22,19‖Neh 11,32.

**נֹבֶה (= נֹבָה)** 1S 21,2.22,9.

**בְּנֹב** 1S 22,11 ‖ 2S 21,16 ‖ Jes 10,32.

---

**נְבוֹ** I
I) idolum Babyloniorum; II) mons et urbs Moabitarum.
א) אליל בבל; ב) הר ועיר במואב; העיר נפלה בחלקו של ראובן ושוב כבשה מואב. השבעים השמיטו אַחֵר דנחמיה.
Jes 46,1.

**נְבוֹ** II *l.* (נְ׳ אַחֵר Neb) Nu 32,38.33,47 ‖ Dt 32,49. 34,1 ‖ Jes 15,2 ‖ Jer 48,1.22 ‖ Esr 2,29.10,43‖Neh 7,33‖1Ch 5,8.

**וּנְבוֹ** Nu 32,3.

---

**נְבוּזַרְאֲדָן** *m.*
dux belli Nebucadnezaris.
״רב טבחים״ ושר צבא נבוכדנאצר.
2R 25,8.11.20‖Jer 39,9.*10.11.13. 40,1.41,10.43,6.52,12.15.16.26. 30.*

נְבוּכַדְנֶאצַּר *m.*
rex Babyloniae.
מלך בבל שלכד את ירושלם והגלה את ישראל.
2R 25,22 ‖ Jer 27,6.8.20.28,3.29, 1.3 ‖ Dan 1,1 ‖ 2Ch 36,6.7.10.13.

נְבֻכַדְנֶאצַּר 2R 24,1.*10.11.25,1.8* ‖ Jer 28,11.14 ‖ 1Ch 5,41.

נְבוּכַדְנֶצַּר, נְבוּכַדְנֶצּוֹר (Esr 2,1) Esth 2,6 ‖ Dan 2,28.46.3,1.2.*3.5.7*.13.14.*28*.16.19.24.26.31. 4,1.15. 25.28.30.31.5,2 ‖ Esr 1,7.2,1.5,12. 14.*5,6* ‖ Neh 7,6.

נְבֻכַדְנֶצַּר Dan 1,18. 2,1². 3,3. 4, 34.5,11.

וּנְבוּכַדְנֶצַּר Dan 3,2.

לִנְבֻכַדְנֶצַּר, לִנְבוּכַדְנֶצַּר Dan 3, 9.5,18.

נְבוּכַדְרֶאצַּר (נְבוּכַדְרֶאצּוֹר Jer 49,28) Jer 21,2.7.*29,21.44,30*.22, 25.*32,28.46,26*.24,1.25,9.11.37,1. 39,1.5.11.43,10.46,2.13.49,28.30. 50,17.51,34.52,4.12.28 ‖ Ez 26,7. 29,18.30,10.

וּנְבוּכַדְרֶאצַּר Jer 34,1.

לִנְבוּכַדְרֶאצַּר Jer 25,1. 32,1. 52, 29.30 ‖ Ez 29,19.

---

[נְבוּשַׁזְבָּן] וּנְבוּשַׁזְבָּן (ו׳ זעירא) (al. בָּ) *m.*
princeps Nebucadnezaris.
רב סרים למלך נבוכדנאצר.
Jer 39,13.

---

נָבוֹת *m.*
Ahabi regis coaevus.
בעל כרם ביזרעאל שהומת ע״פ איזבל.
1R 21,2.3.4. 6. 7.*15.16*.8.9.*12*.13². 14.*15*.15.16.18.19 ‖ 2R 9,21.25.26.

לְנָבוֹת 1R 21,1.

---

נֹבַח *m.-l.*
Manassita et urbs in Gilead.
איש מזרע מנשה ועיר בגלעד.
Nu 32,42.

וְנֹבַח Nu 32,42.

לְנֹבַח Jud 8,11.

---

נִבְחַז (al. חָ)
idolum Aveorum.
שם אליל (במנדעית הוראתו אדון החשך; בק״ס ז׳ רבתי, ובקצתם נבחן בנו״ן (זעירא?) וכן הובא בדרז״ל.
2R 17,31.

---

נְבָט *m.*
pater Jerobeami regis.
אבי ירבעם המלך הראשון לישראל.
1R 11,26. 12,2.*15. 15,1. 16*,3.*26. 31.21,22.22,53* ‖ 2R 3,3.*9,9.10,29. 13,2.11.14,24. 15,9.18.24.28.17, 21.23,15* ‖ 2Ch 9,29.*10,2.15.13,6*.

---

נְבָיוֹת, נְבָיֹת (Gn 25,13) *m.*
filius Ismaelis et gens (Jes).
בכור ישמעאל, ושבטו (ישעיה).
Gn 25,13.28,9.36,3 ‖ Jes 60,7 ‖ 1Ch 1,29.

---

נָבָל *m.*
Davidis coaevus.
בעל אביגיל, שנשאת אחרי מותו לדוד.
1S 25,3.4.5.9.10.14.19.25².36².38. 39².27,3.*30,5* ‖ 2S 2,2.*3,3*.

כְּנָבָל 1S 21,26.

לְנָבָל 1S 25,34.

מִנָּבָל 1S 25,37.

---

נְבַלָּט *l.*
oppidum Benjaminitarum.
אחת מערי בנימן.
Neh 11,34.

---

[נִבְשָׁן] וְהַנִּבְשָׁן *l.*
oppidum tribus Judae.
עיר במדבר יהודה.
Jos 15,62.

נֶגֶב v. נ׳ (רָאמוֹת) רָמוֹת; cf. p. 425ª.

---

[נֶגַהּ] וְנֶגַהּ *m.*
filius Davidis.
אחד מבני דוד שנולדו לו בירושלים.
1Ch 3,7.*14,6*.

---

נָדָב I *m.*
I) filius Aharonis; II) rex Israelitarum; III) Judaeus; IV) Benjaminita.
א) בן אהרן; ב) מלך ישראל, בן ירבעם; ג) איש מזרע יהודה; ד) מזרע בנימן.
Ex 6,23. 24,1.*9*. 28,1 ‖ Lev 10,1 ‖ Nu 3,2.4.*26,61*. 26,60 ‖ 1Ch 5,29. *24,1*.24,2.

נָדָב II 1R 14,20.14,31.

וְנָדָב 1R 15,25.27.

נָדָב III 1Ch 2,28.30.

נָדָב IV] וְנָדָב 1Ch 8,30. 9,36.

---

[נְדַבְיָה] וּנְדַבְיָה *m.*
Judaeus.
בן יכניה בן יהויקים בן יאשיהו.
1Ch 3,18.

—(עַמִּי־נ׳) Cant 6,12 v. נָדִיב—

---

נַהֲלָל, נַהֲלֹל (Jud) *l.*
oppidum tribus Sebulon.
עיר בנחלת זבולן.
Jos 21,25 ‖ Jud 1,30.

וְנַהֲלָל Jos 19,15.

——אֲרַם נ׳ v. נַהֲרַיִם——

---

[נוֹבָי] נוּבַי K., נֵיבַי Q. (al. נֵ) *m.*
nobilis Nehemiae coaevus.
מראשי העם שבאו על החתום.
Neh 10,20.

---

נוֹד *l.*
regio ubi Kainus habitavit.
מקום שנתישב בו קין. השמרוני קורא נֹד.
Gn 4,16.

---

[נוֹדָב] וְנוֹדָב *pop.*
tribus arabica.
אחד משבטי ערב.
1Ch 5,19.

---

נוֹחָה *m.*
filius Benjamini.
בן בנימן.
1Ch 8,2.

——נָיוֹת K. v. נְוָיֹת——

---

נוּן, נוֹן (Ch) *m.*
pater Josuae ducis.
אבי יהושע משרת משה וכובש הארץ.

Ex 33,11‖Nu 11,28.*27,18.32,28*. 13,8.16.14,6.*30.38*.*26,65*.*32,12*. *34,17*‖Dt 1,38.*31,23*.32,44.34,9‖ Jos 1,1.*2,1.23*.*6,6*.*17,4*.*21,1*.*24,29*.14,1.*19,51*.19,49‖Jud 2,8‖1R 16,34‖Neh 8,17‖1Ch 7,27.

**וְנוֹעַדְיָה** *m.* [I נוֹעַדְיָה]

I) Levita; II) prophetissa.

לוי, ואשה נביאה בימי עזרא; להע׳ הַנְּבִיאָ.

Esr 8,33.

**לְנוֹעַדְיָה** *f.* [II נוֹעַדְיָה] Neh 6,14.

---

**נֹחַ** *m.*

vir probus ex diluvio servatus.

בן למך בן מתושלח.

Gn 5,29.30.32².6,9².10.22.*7*,*5*.7,7. 9².11.15².13.23.8,1.6.11.13.15.18. 20.9,1.8.*17*.18.19.20.24.28.29.10, 1.32‖Jes 54,9²‖Ez 14,14‖1Ch 1,4.

**וְנֹחַ** Gn 6,8.7,6‖Ez 14,20.

**לְנֹחַ** Gn 6,13.7,1.

---

**נַחְבִּי** *m.*

Naphtalita, explorator Palaestinae.

אחד מי״ב תרי הארץ למטה נפתלי.

Nu 13,14.

---

**נְחוּם** *m.*

Nehemiae coaevus (= רְחוּם).

אחד מראשי עולי הגולה, הוא רְחוּם.

Neh 7,7.

---

**נַחוּם** *m.*

propheta.

חד מתריסר נביאיא.

Neh 1,1.

---

**נָחוֹר** I *m.*

I) avus Abrahami; II) frater Abrahami.

א) בן שרוג אבי תרח; ב) אחי אברהם.

Gn 11,22.23.24.25‖1Ch 1,26.

**נָחוֹר** II Gn 11,26.*27*.29.24,10. 15.47.29,5.31,53‖Jos 24,2.

**וְנָחוֹר** Gn 11,29.

**לְנָחוֹר** Gn 22,20.23.24,24.

---

[נַ׳ הַבְּשׂוֹר; נַ׳ אֶשְׁכּוֹל, נַחַל אַרְנוֹן; נַ׳ זֶרֶד; נַ׳ גְּרָר, נַחֲלֵי גָעַשׁ, נַ׳ הַגָּד; נַ׳ (נַחְלָה) מִצְרַיִם; נַ׳ כְּרִית; יַבֹּק הַנַּ׳, נַ׳ קִדְרוֹן, נַ׳ קְדוּמִים (?); נַ׳ הָעֲרָבִים, נַ׳ שֹׂרֵק, נַ׳ הַשִּׁטִּים, נַ׳ קָנָה, נַ׳ קִישׁוֹן v. אַרְנוֹן etc.]

**נַחֲלִיאֵל, וּמִנַּחֲלִיאֵל** *l.*

st. Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות ב״י במדבר.

Nu 21,19.

---

**הַנֶּחֱלָמִי** *gent.* [נֶחֱלָם]

nomen loci ignoti.

ע״ש איזה מקום; ולד״ק מענין חלום.

Jer 29,24.31.*32*.

---

**נַחַם** *m.*

Judaeus.

איש משבט יהודה.

1Ch 4,19.

---

**נְחֶמְיָה** I *m.*

I) restaurator Hierosolym. (= הַתִּרְשָׁתָא); II) Serubabelis coaevus; III) Esrae coaevus.

א) הפחה, בן חכליה; ב) מראשי העולים; ג) בן עזבוק, שהחזיק בבנין.

Neh 1,1.8,9.10,2.12,26.47.

**נְחֶמְיָה** II Esr 2,2‖Neh 7,7.

**נְחֶמְיָה** III Neh 3,16.

---

**נַחֲמָנִי** *m.*

Esrae coaevus.

מראשי עולי הגולה (ובעזרא שריה).

Neh 7,7.

---

**נַחְרַי** (al. נַחְ׳) *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד.

2S 23,37‖1Ch 11,39.

---

**נָחָשׁ** I *m.*

I) rex Ammonitarum; II) pater אֲבִיגַל (= יִשַׁי); *al.* uxor Issai; III) vir quidam; IV) urbs tribus Judae.

א) מלך בני עמון; ב) אבי אביגיל, ולפי דה״א ב׳ ט״ז הוא ישי, וכן באחת מנוסחאות השבעים; ולד״ק שם אשת ישי; ג) איש יהודי שגר ברבת בני עמון, ולרד״ל בן מלך בני עמון; ד) עיר בנחלת יהודה.

1S 11,1².2.12,12‖2S 10,2‖1Ch 19,1.2.

**נָחָשׁ** (?) II 2S 17,25.

**נָחָשׁ** III 2S 17,27.

**(עִיר) נָחָשׁ** IV *l.* 1Ch 4,12.

---

**נַחְשׁוֹן** *m.*

phylarcha tribus Judae.

נשיא לבני יהודה.

Ex 6,23‖Nu 1,7.2,3.7,12.17.10, 14‖Ruth 4,20‖1Ch 2,10.

**וְנַחְשׁוֹן** Ruth 4,20‖1Ch 2,11.

---

**נְחֻשְׁתָּא** *f.*

mater Joachimi regis.

אשת יהויקים, אֵם יהויכין המלך.

2R 24,8.

—[נְחֻשְׁתָּן 2R 18,4]—

**נַחַת** I *m.*

I) princeps Idumaeus; II, III) Levitae.

א) אחד מאלופי אדום; ב) שני לוים שונים.

Gn 36,13.17‖1Ch 1,37.

**נַחַת** [II, III **וְנַחַת**] 1Ch 6,11‖ 2Ch 31,13.

—נְטֹפָה v. נְטוֹפָתִי—

**נְטָעִים** *l.*

urbs quaedam.

שם איזה עיר (ע״ש שעסקו יושביה בנטיעות, כגדרה ע״ש העסק בגדרות צאן).

1Ch 4,23.

---

**נְטֹפָה** *l.*

urbs in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה, קרובה לבית לחם.

Esr 2,22.

**וּנְטֹפָה** Neh 7,26.

**נְטוֹפָתִי, נְטֹפָתִי** *gent.* Neh 12, 28‖1Ch 9,16.

**וּנְטוֹפָתִי** 1Ch 2,54.

**הַנְּטוֹפָתִי, הַנְּטֹפָתִי** 2S 23,28.29‖

2R 25,23 ‖ Jer 40.8 ‖ 1Ch 11,30[2]. 27,13.15.

——נֹּבִי v. נֵיבָי vel נִיבָי——

נָ׳] (בָּרָמָה) *l.* נָוִית K., נָיוֹת Q.

urbs (domicilium prophet.).

עיר הנביאים אצל רמה.

1S 19,23.

(בָּרָמָה) בְּנָיוֹת Q. בְּנָוִית K. 1S 19,18.19.22.23.

(בָּרָמָה) מִנָּיוֹת Q., מִנָּוִית K. 1S 20,1.

---

נִינְוֵה *l.*

urbs regia Assyriae.

מטרפולין של ארץ אשור, היא בבל.

Gn 10,11.12 ‖ Jon 1,2.*3*,*2*.3,3.5.6. 4,11 ‖ Nah 1,1.3,7 ‖ Zeph 2,13.

וְנִינְוֵה Jon 3,3.4 ‖ Nah 2,9.

בְּנִינְוֵה 2R 19,36 ‖ Jes 37,37 ‖ Jon 3,7.

---

?נִיסָן] . נִיסָן

mensis primus.

הוא חדש האביב (באשורית נִיסַנּוּ).

Esth 3,7 ‖ Neh 2,1.

---

נְכוֹ, נְכֹה (Jer, Ch 35,20) *m.*

rex Aegypti.

מלך מצרים (פרעה היא שם הכולל).

2R 23,29. 33. 34. 35 ‖ Jer 46,2 ‖ 2Ch 35,20.22.36,4.

נָכוֹן; גֹּרֶן נָ׳ v. נָכוֹן 1S 23,23.26,4?

נְמוּאֵל *m.*

Rubenita.

בן אליאב בן פלוא בן ראובן.

Nu 26,9.

——יְמוּאֵל v. II נְמוּאֵל——

נִמְרוֹד, נִמְרֹד (Ch) *m.*

filius Cuschi (venator).

בן כוש בן חם, גבור ציד.

Gn 10,8 ‖ Mich 5,5 ‖ 1Ch 1,10.

כְּנִמְרֹד Gn 10,9.

——בֵּית נִ׳ v. נִמְרָה——

(מֵי) נִמְרִים *l.*

oppidum in terra Moab.

מקום או נחל במואב, צפונה מזרחה לים המלח.

Jer 15,6.48,34.

---

נִמְשִׁי *m.*

avus Jehu regis Israelitarum.

אבי זקנו של יהוא, וטעם בן — בן בנו.

1R 19,16 ‖ 2R 9,2.*14*.20 ‖ 1Ch 22,7.

---

נִסְרֹךְ

idolum Ninivitarum.

אליל אשור (לריה״ל נסוך, הוא נְסָכוּ).

2R 19,37 ‖ Jes 37,38.

---

נֵעָה] הַנֵּעָה *l.*

oppidum tribus Sebulon.

עיר בנחלת זבולן.

Jos 19,13.

---

נֹעָה *f.*

filia Zelophchadi.

אחת מחמשת בנות צלפחד.

Nu 27,1.

וְנֹעָה Nu 26,33.36,11 ‖ Jos 17,3.

---

נְעִיאֵל] וּנְעִיאֵל *l.*

oppidum tribus Asseri.

עיר בנחלת אשר.

Jos 19,27.

---

נַעַם] וָנָעַם *m.*

Judaeus, filius Calebi.

אחד מבני כָלֵב בן יְפֻנֶּה.

1Ch 4,15.

——[נֹעַם Zach 11,7]——

נַעֲמָה I *f.*

I) soror Thubal-Kaïn; II) mater Rehabeami regis; III) urbs tribus Judae; IV) locus quidam.

א) אחות תובל קין; ב) אֵם רחבעם המלך; ג) עיר בנחלת יהודה, בשפלה; ד) ע״ש עיר בלתי ידועה.

Gn 4,22.

נַעֲמָה II 1R 14,21.*31* ‖ 2Ch 12,13.

נַעֲמָה III] וְנַעֲמָה *l.* Jos 15,41.

נַעֲמָה IV] הַנַּעֲמָתִי *gent.* Job 2,11.11,1.*20*,*1*.42,9.

---

נָעֳמִי *f.*

socrus Ruth.

אשת אלימלך, המותה של רות.

Ruth 1,2.3.8.11.19.20.21.22.2,2.6.20[2].*3*,*1*.22.4,3.5.9.14.16.

לְנָעֳמִי Ruth 4,17.

וּלְנָעֳמִי Ruth 2,1.

---

I נַעֲמָן] וְנַעֲמָן *m.*

I) Benjaminita; II) praefectus bellicus Syrorum.

א) מבני בנימין; ב) שר צבא מלך ארם.

Gn 46,21 ‖ Nu 26,40 ‖ 1Ch 8,4.7.

לְנַעֲמָן, *patron.* הַנַּעֲמִי Nu 26,40.

נַעֲמָן II 2R 5,2.6.9.11.17.20.21[2].23.27.

וְנַעֲמָן 2R 5,1.

---

נַעֲרָה *f.*

uxor Judaei.

אשת אשחור, איש מזרע יהודה.

1Ch 4,6[2].

וְנַעֲרָה 1Ch 4,5.

——נַעֲרָן v. II נַעֲרָה——

נַעֲרַי *m.*

heros Davidis (= פַּעֲרַי).

אחד מגבורי דוד; בש״ב פַּעֲרַי הָאַרְבִּי.

1Ch 11,37.

---

נְעַרְיָה I *m.*

I) Judaeus; II) Simeonita.

א) מזרע זרבבל; ב) מזרע שמעון.

1Ch 3,22.

וּנְעַרְיָה 1Ch 3,22.

נְעַרְיָה II] וּנְעַרְיָה 1Ch 4,42.

---

נַעֲרָה], נַעֲרָן *l.*

oppidum in tribu Ephraim.

עיר אפרים, נקראת גם נַעֲרָה או נַעֲרַת (לרז"ל מזה נַעֲרָה דמ"ב ה' ב').
1Ch 7,28.

[נַעֲרָה] וְנַעֲרָתָה Jos 16,7.

**נֹף** *l.*
Memphis (= מֹף).
עיר גדולה במצרים, היא מֹף.
Jes 19,13‖Jer 2,16.46,19.
וְנֹף Ez 30,16.
בְּנֹף Jer 46,14.
וּבְנֹף Jer 44,1.
מִנֹּף Ez 30,13.

[נֶפֶג I] **וְנֶפֶג** *m.*
I) Levita; II) filius Davidis.
א) בן יצהר בן קהת; ב) בן דוד המלך.
Ex 6,21.
[נֶפֶג II] וְנֶפֶג 2S 5,15‖1Ch 3,7. *14,6.*

**נְפוּסִים** Q., **נְפִיסִים** K. *m.*
Nethinaei.
נתינים עולי הגולה (מזרע נָפִישׁ?); נפושסים בן ב' נוסחאות נפושים ונפוסים.
Esr 2,50.
**נְפוּשְׁסִים** K., **נְפִישְׁסִים** Q. Neh 7,52.

**נָפַת דֹּאר, נָפוֹת דּוֹר** v. דֹּאר.

**נֹפַח** *l.*
oppidum in terra Moab.
עיר במואב; וי"ג נֹבַח.
Nu 21,30.

**נָפִישׁ** *m.*
filius Ismaelis.
בן ישמעאל.
Gn 25,15‖1Ch 1,31.
וְנָפִישׁ 1Ch 5,19.
(נָפַת, נָפוֹת, נֹפֶת sec. LXX).

**(מֵי) נֶפְתּוֹחַ** *l.*
locus in tribu Benjamini.
מקום בנחלת בנימן, קרוב לירושלם.
Jos 15,9.*18,15.*

**נַפְתֻּחִים** *pl.*
gens Aëgyptiaca.
מזרע מצרים.
Gn 10,13‖1Ch 1,11.

**נַפְתָּלִי** *m.*
filius Jacobi et eius tribus.
בן יעקב מבלהה, בני שבטו וארצם.
Gn 30,8.46,24.49,21‖Nu 1,42.43. 2,29.7,78. 10,27. 13,14. 26,48. 50. 34,28‖Dt 33,23.34,2‖Jos 19,32². 39.20,7.21,6.32 ‖ Jud 1,33.4,6². 10‖1R 7,14.15,20‖2R 15,29‖Jes 8,23 ‖ Ez 48,3.4.34 ‖ Ps 68,28 ‖ 1Ch 2,2.6,47.61.7,13 ‖ 2Ch 16,4. 34,6.
וְנַפְתָּלִי Gn 35,25‖Ex 1,4‖Dt 27, 13‖Jud 5,18‖1Ch 12,40(41).
בְּנַפְתָּלִי 1R 4,5.
וּבְנַפְתָּלִי Jud 6,35.
לְנַפְתָּלִי Nu 1,15‖1Ch 27,19.
וּלְנַפְתָּלִי Dt 33,23.
מִנַּפְתָּלִי Jud 7,23.
וּמִנַּפְתָּלִי 1Ch 12,34(35).

[נְצִיב] **וּנְצִיב** *l.*
oppidum in tribu Judae.
עיר בנחלת יהודה, בנגב השפלה.
Jos 15,43.

**נְצִיחַ** *m.*
Nethinaeus.
מבני הנתינים שעלו מן הגולה.
Esr 2,54‖Neh 7,56.

אַדְמִי הַנֶּ' v. הַנֶּקֶב

**נְקוֹדָא** I, II *m.*
Nethinaeus.
מהנתינים ומישראל שלא יכלו להגיד בית אבותם וזרעם.
Esr 2,48.60‖Neh 7,50.62.

**נֵר** *m.*
pater Abneri, ducis Sauli.
אבי אבנר שר צבא שאול.
1S 14,50.26,5.14‖ 2S 2,8.12.*3,23. 25.28.3,37* ‖ 1R 2,5.32 ‖ 1Ch 26, 28.

וְנֵר 1S 14,51‖1Ch 8,33.*9,39.*9,36.

**נֵרְגַל** I
I) idolum Cuthaeorum; II) praefectus militum Nebucadnazaris; III) archimagus eiusdem regis.
א) אליל הכותים; ב) שר צבא נבוכדנאצר; ג) רב המהגים של נבוכדנאצר.
2R 17,30.
נֵרְגַל II, III *m.* Jer 39,3².
וְנֵרְגַל Jer 39,13.

**נֵרִיָּה** I, II *m.*
I) pater scribae Jeremiae; II) Zidkiae coaevus (51,59).
א) אבי ברוך סופר ירמיה; ב) אבי שריה משרי צדקיהו (נ"א נ"ט).
Jer 32,12.*16.36,4.8.43,3.45,1.*51, 59.
נֵרִיָּהוּ (= I) Jer 36,14.*32.43,6.*

**נָתָן** I *m.*
I) propheta tempore Davidis; II) filius Davidis; III) nonnulli viri.
א) נביא בימי דוד; ב) בן דוד; ג) שבעה אנשים שונים בזמנים שונים.
2S 7,2.3.4.17. 12,1.5. 7.*13.*13.15. 25 ‖ 1R 1,10.11.23.24.44 ‖ Ps 51, 2‖1Ch 17,1.2.3.15.29,29 ‖ 2Ch 9, 29.
וְנָתָן 1R 1,8.22.34.*38.45*‖2Ch 29, 25.
וּלְנָתָן 1R 1,32.
נָתָן II 1Ch 14,4.
וְנָתָן 2S 5,14‖1Ch 3,5.
נָתָן III—IX 2S 23,36‖1R 4,5²‖ Zach 12,12‖1Ch 2,36.11,38.
וְנָתָן Esr 10,39‖1Ch 2,36.
וּלְנָתָן Esr 8,16.

**נְתַן־מֶלֶךְ** *m.*
aulicus Josiae regis.
סרים בימי יאשיהו המלך.
2R 23,11.

**נְתַנְאֵל** I *m.*

I) phylarcha Issachari; II—IX) alii viri.

א) נשיא יששכר; ב) שמונה אנשים שונים.

Nu 1,8.*2,5.7,18.23.10,15.*

**נְתַנְאֵל** II—IX Esr 10,22 ‖ Neh 12,21.36 ‖ 1Ch 2,14.24,6.

**וּנְתַנְאֵל** 1Ch 15,24. 26,4 ‖ 2Ch 35,9.

**וְלִנְתַנְאֵל** 2Ch 17,7.

---

**נְתַנְיָה** I, [**נְתַנְיָהוּ**] *m.*

I) pater Ismaelis, interfectoris Gedaliae; II) filius Asaphi; III) pater Jehudi; IV) Levita.

א) אבי ישמעאל רוצח גדליהו; ב) בן אסף; ג) אבי יהודי; ד) לוי בימי יהושפט.

2R 25,23.25 ‖ Jer 40,14.*15.41,1.2.6.7.10.11.12.16.18.*41,15.

**נְתַנְיָהוּ** Jer 40,8.41,9.

**נְתַנְיָה** II] **וּנְתַנְיָה** 1Ch 25,2.

**נְתַנְיָהוּ** 1Ch 25,12.

**נְתַנְיָהוּ** III Jer 36,14.

**נְתַנְיָהוּ** IV] **וּנְתַנְיָהוּ** 2Ch 17,8

---

# ס

**סְבָא** *m.-l.*

filius Cuschi, gens et terra.

בן כוש בן מצרים, ועל שמו שבטו וארצו (סובאים דיחזק׳ כ״ג מ״ב מענין שכרות הוא, וי״ת סָבִיב סָבִיב).

Gn 10,7 ‖ 1Ch 1,9.

**וּסְבָא** Jes 43,3 ‖ Ps 72,10.

**וּסְבָאִים** *gent. pl.* Jes 45,14.

---

**סִבְּכַי** *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד, ובש״ב כ״א כ״ג מְבֻנַּי.

2S 21,18 ‖ 1Ch 11,29.*20,4.27,11.*

---

**סִבְרַיִם** *l.*

urbs in Syria.

עיר בארם סוריא, בין חמת ודמשק.

Ez 47,16.

---

[סַ׳] **וְסַבְתָּה**, **וְסַבְתָּא** (Gn) *m.*

filius Cuschi (tribus).

בן כוש (שֵׁם כל השבט כלו).

Gn 10,7 ‖ 1Ch 1,9.

---

[סַ׳] **וְסַבְתְּכָא** *m.*

filius Cuschi (tribus).

בן כוש (שֵׁם כל השבט כלו).

Gn 10,7 ‖ 1Ch 1,9.

---

**סְדֹם** *l.-gens.*

urbs regia Canaanitarum.

עיר כנען בדרומו של עמק השִׂדִּים (וי״ג בישעיה א׳ ז׳: ושממה כמהפכת סְדֹם).

Gn 13,10.12.13. 14,2.8.10.11.17. 21.22.18,16.20.19,1.4.24.28 ‖ Dt 29,22.32,32 ‖ Jes 1,10.13,19 ‖ Jer 49,18.50,40 ‖ Ez 16,46.48.*49.56.*53.55 ‖ Am 4,11 ‖ Thr 4,6.

**סְדֹמָה** Gn 10,19.18,22.19,1.

**בִּסְדֹם** Gn 14,12.18,26.

**כִּסְדֹם** Jes 1,9.3,9 ‖ Jer 23,24 ‖ Zeph 2,9.

---

**סוֹא** *m.*

rex Aegyptiorum.

מלך מצרים בימי הושע מלך ישראל.

2R 17,4.

---

**סוֹדִי** *m.*

Sebulonita, pater exploratoris.

אבי אחד מתרי הארץ למטה זבולן.

Nu 13,10.

---

**סוּחַ** (Orient. **סִיחַ**) *m.*

Asserita.

איש מזרע אשר.

1Ch 7,36.

---

**סוֹטַי** (Neh), **סֹטַי** *m.*

e posteris servorum Salomonis.

מבני עבדי שלמה שעלו מן הגולה.

Esr 2,55 ‖ Neh 7,57.

חֲצַר ס׳ v. סוּסָה; מִגְדַּל סְ׳ v. סְוֵנֵה.

---

**סוּסִי** *m.*

Menassita, pater exploratoris.

אבי אחד מתרי הארץ למטה מנשה.

Nu 13,11.

חֲצַר ס׳ v. סוּסִים

**סוּף** *l.*

locus in deserto; LXX = יַם־סוּף.

מקום במדבר, ליונתן והשבעים כמו ים־סוף.

Dt 1,1.

(סוּפָה Nu 21,14?)

**סוּר** *l.*

nom. portae Hierosolymorum.

משערי ירושלם ובדה״ב כ״ג ה׳ הַיְסוֹד (לרד״ק הוא שער האשפה, ויסוד לְשון נְקיה כיסוד המזבח; ע׳ הערה אל סור בח״א).

2R 11,6.

סוֹטַי v. סֹטַי

?[סִיוָן] סִיוָן

mensis tertius Hebraeorum.

החדש השלישי; באשורית גם במ׳ ת׳ ו׳.

Esth 8,9.

---

**סִיחֹן**, **סִיחוֹן** *m.-l.*

rex Amoritarum.

מלך האמֹרי בחשבון, ועל שמו הארץ.

Nu 21,21.23$^{2}$.26.27.28.29.32,33 ‖ Dt 1,4. 2,24. 26. 30. 31. 32. 4,46. 29,6 ‖ Jos 12,2.*13,10.21.5.13,27.*13,21 ‖ Jud 11,19.20$^{2}$.21 ‖ 1R 4,19 ‖ Jer 48,45 ‖ Neh 9,22.

**לְסִיחֹן**, **לְסִיחוֹן** Nu 21,34 ‖ Dt 3,2. 6.31,4 ‖ Jos 2,10.9,10 ‖ Ps 135,11. *136,19.*

---

**סִין** I, II *l.*

I) desertum in peninsula Sinaitica; II) Pelusium, urbs in paludibus ad terminum Aegypti orientalem sita, hodie cum tota regione mari submersa (Ez).

א) מדבר שבין אילים וסיני; ב) עיר בקצה גבול מצרים מזרחה, שנכסתה בהמון גלי הים (הגהו דיחזקאל).

Ex 16,1.17,1 ‖ Nu 33,11.12 ‖ Ez 30,15.16.

---

**סִינַי**, **סִינָי** (**נָ** Ps 68,9) *l.*

mons in Arabiae peninsula.

הַהר שנגלה עליו כבוד ה׳ (ו״נ בתהלים ס״ח י״ח: אדֹנָי בא מִסִּינַי בקדש).
Ex 16,1.19,1.2.11.19,18.20.23.24, 16.31,18.34,2.4.29.32 ‖ Lev 7,38². 25,1.26,46.27,34 ‖ Nu 1,1.*3,14.9,1*.19.3,1.4.9,5.10,12.26,64.28,6. 33,15.16 ‖ Jud 5,5 ‖ Ps 68,9.18 ‖ Neh 9,13.

**מִסִּינַי** Dt 33,2.

**[סִינִי] הַסִּינִי** *m.-gent.*
filius Canaanis (tribus).
בן כנען ומשפחתו.
Gn 10,17 ‖ 1Ch 1,15.

**סִינִים** *l.*
regio ignota; LXX Περσα, *al.* China.
ארץ בלתי ידועה; להע׳ פרס ולד״ק כינא.
Jes 49,12.

**סִיסְרָא** I *m.*
I) dux militum Canaanaei regis; II) Nethinaeus.
א) שר צבא יבין; ב) מן הנתינים.
Jud 4,2.7.9.13.14.15².16.18.22². 5,20.26.28 ‖ 1S 12,9.

**וְסִיסְרָא** Jud 4,17.
**כְּסִיסְרָא** Ps 83,10.
**לְסִיסְרָא** Jud 4,12.5,30.
**סִיסְרָא** II Esr 2,53 ‖ Neh 7,55.

**סִיעָא** (Neh), **סִיעֲהָא** *m.*
Nethinaeus.
מן הנתינים שעלו מן הגולה.
Esr 2,44 ‖ Neh 7,47.

**סֻכּוֹת** I *l.*
I) opp. Gaditarum in orientali Jordanis ripa; II) opp. apud Zorthan; II) prima statio Israelitarum in deserto.
א) עיר בנחלת גד בעבר הירדן מזרחה; ב) עיר בעבר הירדן מערבה אצל צרתן; ג) התחנה הראשונה בצאת ב״י ממצרים.
Gn 33,17 ‖ Jud 8,5.6.8.14².15.16 ‖ Ps 60,8.*108*,8.

**סֻכֹּתָה** Gn 33,17.
**וְסֻכּוֹת** Jos 13,27.

**סֻכּוֹת** II 1R 7,46 ‖ 2Ch 4,17.
**סֻכּוֹת** III] **סֻכֹּתָה** Ex 12,37.
**בְּסֻכֹּת** Nu 33,5.
**מִסֻּכֹּת** Ex 13,20 ‖ Nu 33,6.

**סֻכּוֹת בְּנוֹת**
idolum Babyloniorum in Palaestinam deportatorum.
שם אלהות של בני בבל. לד״ק היא כעין עשתרת (האלילה וענוס ולויתה), וטעם בנות כענין ועיש על בניה תנחם; לרז״ל דמות תרנגלת (לפ״ז סכות מן שֶׂכְוִי) עם אפרוחיה, ובנות רומז על הקולוניות שנחשבות כבנות להמטרופולין המוכבת עליהן.
2R 17,30.

**סִכּוּת**
idolum Assyriorum.
אליל אשר שטעו בו ישראל.
Am 5,26.

**סֻכִּיִּים** *gent. pl.*
Troglodytae.
בני אומה באפריקה, שוכני חורים ומערות.
2Ch 12,3.

**[סְכָכָה] וּסְכָכָה** *l.*
oppidum in tribu Judae.
מקום בנחלת יהודה, במדבר.
Jos 15,61.

—— סֻכּוֹת v. סֻכֹּת ——

**סִלָּא** *l.*
locus prope Hierosolyma.
מקום אצל ירושלם (וי״נ מְסִלָּה).
2R 12,21.

—— סַלּוּא v. סַלָּא ——

**סֶלֶד** (al. **סֶלֶד**) *m.*
Judaeus.
איש מזרע יהודה.
1Ch 2,30².

**[סַלַּי] ,סַלּוּ** *m.*
sacerdos Nehemiae coaevus.
מראשי הכהנים עולי הגולה.
Neh 12,7.

**[סַלַּי] לְסַלַּי** Neh 12,20.

**סָלוּא** *m.*
pater phylarchae Simeonitae.
אבי זמרי נשיא בית אב לשמעוני.
Nu 25,14.

**סַלּוּא** (Ch), **סַלָּא** *m.*
Benjaminita, Nehemiae coaevus.
מבני בנימן עולי הגולה.
Neh 11,7 ‖ 1Ch 9,7.

**[סַלַּי] סַלַּי** *m.*
Benjaminita exul reversus.
מבני בנימן עולי הגולה (ע׳ גַּבַּי).
Neh 11,8.

—— סַלַּי II v. סַלּוּ ——

**סַלְכָה** *l.*
opp. in Basano australi.
עיר בקצה גבול ממלכת בשן מזרחה.
Dt 3,10 ‖ Jos 13,11 ‖ 1Ch 5,11.

**וּבְסַלְכָה** Jos 12,5.

I **[סֶלַע] מִסֶּלַע** *l.*
locus in terra Moabitarum.
Jes 16,1.

II **[סֶלַע] הַסֶּלַע**
locus in Idumaea (Petra?).
עיר מבצר באדום (ע׳ דה״ב כ״ה י״א).
2R 14,7.

III **[סֶלַע] מֵהַסֶּלַע**
locus in terra Amoritarum.
מקום בגבול האמורי, (לד״ק הוא סלע דבמדבר אצל קדש ברנע).
Jud 1,36.

**סֶלַע הַמַּחְלְקוֹת** *l.*
locus prope En-Gedi.
מקום במדבר מעון, קרוב לעין גדי, ובפסוק כ״ח נקרא הַסֶּלַע סתם.
1S 23,28.

—ר׳ ,עַ׳ v. סֶ׳ רִמּוֹן ,סֶ׳ עֵיטָם—

**סַמְגַּר־נְבוֹ** (al. **נְבוֹ**) *m.*
dux militum Nebucadnazaris.
שר צבא נבוכדנאצר.
Jer 39,3.

[סְ'] וּסְמַכְיָהוּ *m.*

Levita (cf. יְסַמַכְיָהוּ).

לוי מזרע עֹבד אדֹם (ע' יְסַמַכְיָהוּ).

1Ch 26,7.

---

סְנָאָה *l.*

opp. tribus Judae (*al.* vir).

עיר ביהודה (?), ולרד"ק שם איש או אשה.

Esr 2,35 Neh 7,38.

הַסְּנָאָה Neh 3,3.

---

הַסְּנוּאָה, הַסְּנָאָה (Neh) *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

Neh 11.9 ‖ 1Ch 9,7.

---

סַנְבַלַּט (al. בַּ) *m.*

praefectus in Samaria, qui Nehemiae insidias paravit.

נציב פרס בשמרון. מצירי נחמיה.

Neh 2,10.*19*.3,33.*4,1*.6,2.5.

וְסַנְבַלַּט (al. בַּ) Neh 6,12.

לְסַנְבַלַּט (al. בַּ) Neh 6,1.13,28.

וּלְסַנְבַלַּט (al. בַּ) Neh 6,14.

---

סֶנֶּה (al. סֶנֶה) *l.*

rupes prope Michmas (cf. בּוֹצֵץ).

שן סלע (ע' בּוֹצֵץ).

1S 14,4.

סְנָ' v. סְנוּאָה; קִרְיַת סַ' v. סַנָּה.

סַנְחֵרִב, סַנְחֵרִיב *m.*

(2R 19,20)

rex Assyriae.

מלך אשור בימי חזקיהו.

2R 18,13. 19,16.20. 36 ‖ Jes 36,1. *37,21.37*.37,17 ‖ 2Ch 32,1.2.9.10. 22.

---

[סַנְסַנָּה] וְסַנְסַנָּה *l.*

urbs in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה, בנגב.

Jos 15,31.

---

סִסְמָי (al. סְ), וְסִסְמָי *m.*

e post. Jarchae servi Aegyptii.

מזרע ירחע עבד מצרי.

1Ch 2.40.

---

סַף *m.*

heros gigas tempore Davidis.

גבור מילידי הרפאים שהכהו סבכי החשתי.

2S 21,18.

סִפַּי 1Ch 20,4.

---

[סְפָר] סְפָרָה *l.*

urbs in Arabia australi.

עיר בדרומה של ערב.

Gn 10,30.

---

[סְפָרַד] בִּסְפָרַד *l.*

Hispania sec. veteres interpretes; *Vulg.* Bosporus, LXX Εφραθα.

ליונתן והספרי אַסְפַּמְיָא (היספאניא, שפאניען), להירונימוס דבָאסְפָארוּס, לרד"ק סארדעס ולד"א מדינה בארץ מדי, ולאלהים פתרונים.

Ob 20.

---

סְפַרְוַיִם, ןָ *l.*

urbs, ex qua coloni in Samariae agrum deportati sunt.

עיר שכבשה מלך אשור, ומיושביה העביר לשמרון. על מקומה נחלקו חכמים.

2R 18,34.19,13 ‖ Jes 36,19.37,13.

סְפַרְוָיִם Q., סְפַרְיִם (?) K. 2R 17, 31.

וּמִסְפַרְוַיִם K., וּסְפַרְוַיִם K. 2R 17,24.

וְהַסְּפַרְוִים *gent. pl.* 2R 17,31.

---

הַסֹּפֶרֶת, סֹפֶרֶת (Esr) *m.* (?)

pater exulum reducum, „e posteris servorum Salomonis".

מבני עבדי שלמה שעלו מן הגולה.

Esr 2,55 Neh 7,57.

---

סַרְגוֹן *m.*

rex Assyriae.

מלך אשור שכבש את שמרון.

Jes 20,1.

---

סֶרֶד *m.*

filius Sebulonis.

אחד מבני זבלון.

Gn 46,14.

לְסֶרֶד, *patron.* הַסַּרְדִּי Nu 26,26.

בּוֹר הַסִּ' v. הַסִּרָה

---

סְתוּר *m.*

Asserita, explorator Palaestinae.

אחד מתרי הארץ למטה אשר.

Nu 13,13.

---

[סִתְרִי] וְסִתְרִי *m.*

Levita.

בן עזיאל בן קהת בן לוי.

Ex 6,22.

---

## ע

עֶבֶד I *m.*

I) pater Gaalis; II) exul redux; III) Benjaminita.

א) אבי געל, שנלחם עם אבימלך בן גדעון; ב) מעולי הגולה; ג) מבני בנימן.

Jud 9,26.*28.30.31.35.*

עֶבֶד II Esr 8,6.

עֶבֶד III] וְעֶבֶד (al. וְעֵבֶר)

1Ch 8,22.

---

עֶבֶד־מֶלֶךְ *m.*

Aethiops in aula Zidkiae.

כושי סרים בבית צדקיהו המלך.

Jer 38,7.*10.12*.38,8.11.

לְעֶבֶד־מֶלֶךְ Jer 39,16.

---

[עֲ' נְגוֹא] עֲבֵד נְגוֹ *m.*

Danielis socius (= עֲזַרְיָה).

שם שנתן שר הסריסים לעזריה.

Dan 1,7.

וַעֲ' נְגוֹא (יתיר א') ,וַעֲבֵד נְגוֹ (3,29)

Dan 2,49.*3,13.20.22. 30.*3,12.*14. 16.19.23.26*[2]*.28*.3,29.

---

עוֹבֵד I (= עֹבֵד) *m.*

I) avus Davidis; II) alii viri.

א) אבי זקנו של דוד; ד) ד' אנשים שונים.

Ruth 4,17.21 ‖ 1Ch 2,12.

וְעֹבֵד Ruth 4,22 ‖ 1Ch 2,12.

עוֹבֵד II—V 1Ch 2,37 ‖ 2Ch 23,1.

וְעוֹבֵד 1Ch 2,38.11,47.26,7.

**עֹבֵד אֱדֹם, ע׳ אֱדוֹם** (2Ch) *m.*

Levita Davidis coaevus et unus ex eius posteris (2Ch).

לוי בימי דוד ואחד מבני בניו (דה״ב).

2S 6,10.$11^2$.$12^2$ ‖ 1Ch 13,13.$14^2$. 15,25.26,8 ‖ 2Ch 25,24.

**וְעֹבֵד אֱדֹם** 1Ch 15,18.*21*.*16*,*5*.24. 16,$38^2$.

**לְעֹבֵד אֱדֹם** 1Ch 26,8.15.

**וּלְעֹבֵד אֱדֹם** 1Ch 26,4.

---

**עַבְדָּא** I *m.*

I) pater praefecti Salomonis; II) Levita Nehemiae coaevus.

א) אבי אדנירם שעל המס; ב) מן הלוים בימי נחמיה (בדה״א ט״ז עֹבַדְיָה).

1R 4,6.

עַבְדָּא II] **וְעַבְדָּא** Neh 11,17.

---

**עַבְדְּאֵל** *m.*

pater praefecti Jojakimi.

אבי אחד השרים בימי יהויקים.

Jer 36,26.

---

**עַבְדּוֹן** I *l.*

I) urbs tribus Asser; II) iudex (cf. בְּדָן); III, IV) duo alii viri.

א) עיר בנחלת אשר (ע׳ עֶבְרֹן); ב) אחד השופטים, ובש״א י״ב י״א בְּדָן; ג, ד) ב׳ אנשים שונים; ואי דדה״ב נקרא במ״ב כ״ב י״ב וי״ד עַכְבּוֹר.

Jos 21,30 ‖ 1Ch 6,59.

**עַבְדּוֹן** II *m.* Jud 12,13.*15*.

**עַבְדּוֹן** III, IV 1Ch 8,30. *9,36* ‖ 2Ch 34,20.

**וְעַבְדּוֹן** 1Ch 8,23.

---

**עַבְדִּי** *m.*

I) Levita; II) Esrae coaevus.

א) מבני מררי; ב) מישראל שנשאו נכריות.

1Ch 6,29 ‖ 2Ch 29,12.

עַבְדִּי II] **וְעַבְדִּי** Esr 10,26.

---

**עַבְדִּיאֵל** *m.*

Gadita.

איש משבט גד.

1Ch 5,15.

---

**עֹבַדְיָה** *m.*

propheta et alii viri (VII).

מלבד הנביא עוד ז׳ אנשים שונים בזמנים שונים. ע׳ הערה אל עַבְדָּא.

Ob 1 ‖ Esr 8,9 ‖ Neh 10,6.12,25 ‖ 1Ch 3,21.12,9(10).

**וְעֹבַדְיָה** 1Ch 7,3.8,38.*9*,*44*.9,16.

**וּלְעֹבַדְיָה** 2Ch 17,7.

---

**עֹבַדְיָהוּ** I *m.*

I) cellarius Ahabi regis; II) Sebulonita; III) Levita.

א) סוכן אחאב; ב) מזרע זבלון; ג) לוי.

1R 18,3.4.5.7.16.

**וְעֹבַדְיָהוּ** 1R 18,3.6.

**עֹבַדְיָהוּ** II 1Ch 27,19.

עֹבַדְיָהוּ III] **וְעֹבַדְיָהוּ** 2Ch 34,12.

---

**עֵבֶר** I *m.*

I) auctor gentis Hebraeorum, inde עִבְרִי Hebraeus, Ἑβραῖος (*al.* ex עֵבֶר הַנָּהָר vel (ע׳ הַיַּרְדֵּן); II) sacerdos; III) Benjaminita; IV) Gadita.

א) בן שלח בן ארפכשד בן שֵׁם, ועל שמו הָעִבְרִים, כלומר בני שֵׁם, בנגוד אל בני חם ויפת; לד״א עִבְרִי ע״ש עֵבֶר הַנָּהָר, שישב בה אברם הָעִבְרִי (ע׳ ראב״ע שמות כ״א ב׳); י״נ בש״א י״ג ג׳ יִשְׁמְעוּ העברים (בפלשתים), ולד״א יִשְׁמְטוּ, או יִשָּׁמְטוּ, כלומר יקראו להם דרור (מן הפלשתים), ול״נ יִשָּׁמְעוּ, יתקבצו ויהיו נכונים למלחמה; בפסוק ז׳ וַעֲמ־רַב ת׳ וְעִבְרִים, ובי״ד י״א עֲבָרִים; השבעים קורין בי״ג ג׳ הָעֲבָדִים, וכן בי״ד כ״א וְהָעֲבָדִים(!), וביונה א׳ ט׳ עֶבֶד יְהוָה אנכי; ב) מן הכהנים ראשי האבות בימי יויקים; ג) משבט בנימין; ד) משבט גד; השבעים קורין וָעֶבֶד, וכן בקצת נוסחאות (ע׳ עֶבֶד סימן ג׳).

Gn 10,21.24.11,14.15.16.17 ‖ Nu 24,24 ‖ 1Ch 1,18.25.

**וּלְעֵבֶר** Gn 10,25 ‖ 1Ch 1,19.

**עִבְרִי** *gent.* Gn 39,14.41,12 ‖ Ex 2,11.21,2 ‖ Jon 1,9.

**הָעִבְרִי** Gn 14,13.39,17 ‖ Dt 15,12 ‖ Jer 34,9.14.

**עִבְרִים** *pl.* Ex 2,13 ‖ 1S 14,11.

**וְעִבְרִים** 1S 13,7.

**הָעִבְרִים, הָעִבְרִיִּים** (Ex 3,18) Gn 40,15.43,32 ‖ Ex 2,6.3,18.5,3.7,16.9,1 ‖ 1S 4,6.13,3.19.29,3.

**וְהָעִבְרִים** 1S 14,21.

**לָעִבְרִים** 1S 4,9.

עִבְרִיָּה] **הָעִבְרִיָּה** *f. sg.* Dt 15,12.

**וְהָעִבְרִיָּה** Jer 34,9.

**הָעִבְרִיֹּת, הָעִבְרִיּוֹת** *pl.* Ex 1,15.16.19.2,7.

**עֵבֶר** II, III Neh 12,20 ‖ 1Ch 8,12.

עֵבֶר IV] **וָעֵבֶר** 1Ch 5,13.

(cf. עָבָד III)

עַבְרִי] **וְעַבְרִי** *m.*

Levita.

לוי מזרע מררי.

1Ch 24,27.

---

עֲבָרִים] **הָעֲבָרִים** *l.*

regio in terra Moab.

מחוז במואב; השבעים קורין בירמיה וצעקו מֵעֲבָרִים (-לְעֵבֶר הַיָּם״); סומכוס קורא ביחזקאל ל״ט י״א גי הָעֲבָרִים.

Nu 27,12.33,47.48 ‖ Dt 32,49.

**מֵעֲבָרִים** Jer 22,20.

cf. עִיֵּי הָעֲבָרִים

עֶבְרֹן] **וְעֶבְרֹן** *l.*

oppidum tribus Asseri.

עיר בנחלת אשר; י״נ עַבְדּוֹן וכן בהרבה נוסחאות כ״י.

Jos 19,28.

---

עַבְרֹנָה] **בְּעַבְרֹנָה** *l.*

st. Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות ב״י במדבר.

Nu 33,34.

**מֵעַבְרֹנָה** Nu 33,35.

עֹג v. עוֹג

עֶגְלָה] **לְעֶגְלָה** *f.*

uxor Davidis.

אחת מנשי דוד המלך.

2S 3,5 ‖ 1Ch 3,3.

---

**עֶגְלוֹן** I *l.*

I) oppidum in tribu Judae; II) rex Moabitarum.

א) עיר בנחלת יהודה; ב) מלך מואב.

Jos 10,3.5.23.12,12.

**וְעֶגְלוֹן** Jos 15,39.

**לְעֶגְלוֹן** Jos 10,37.

**עֶגְלֹנָה** Jos 10,34.

**מֵעֶגְלוֹנָה** Jos 10,36.

**עֶגְלוֹן** II *m.* Jud 3,12.*14.*

**וְעֶגְלוֹן** Jud 3,17.

**לְעֶגְלוֹן** Jud 3,15.17.

——עֵין עֶ׳ עֶגְלַיִם v. ——

**עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה** Jes 15,5; Jer 48,34?

**עִדֹּא** *m.*

pater praefecti Salomonis.

אבי אחד מי״ב נציבי שלמה.

1R 4,14.

——עֹדֵד v. עוד——

**עָדָה** I *f.*

I) uxor Lemechi; II) uxor Esavi.

א) אשת למך בן מתושאל; ב) אשת עשו.

Gn 4,19.20.23.

**עָדָה** II Gn 36,2.4.10.12.*16.*

**עִדּוֹא, עִדּוֹ** I *m.*

I) avus prophetae Zachariae; II) Levita; III) propheta tempore Rehabeami; IV) sacerdos exul reversus.

א) אבי זקנו של זכריה הנביא; ב) מבני גרשום בן לוי; ג) נביא בימי רחבעם (וְעֶדּוֹ דהד״ב ט׳ כ״ט); ד) מן הלוים עולי הגולה.

Zach 1,1.7 ‖ Esr 5,1.6,14.

**עִדּוֹ** II 1Ch 6,6.

**עִדּוֹ** III 2Ch 13,22.

**וְעִדּוֹ** 2Ch 12,15.

**עִדּוֹ** IV Neh 12,4.

**לְעִדּוֹא** Q., **לַעֲדָיָא** K. Neh 12,16.

**עֲדִיאֵל** I, II *m.*

I) sacerdos; II) praefectus aerarii Davidis; III) Simeonita.

א) מן הכהנים; ב) פקיד על אוצרות דוד; ג) משבט שמעון.

1Ch 9,12.27,25.

**וַעֲדִיאֵל** 1Ch 4,36. [**עֲדִיאֵל** III]

2R 22,1 ‖ Neh 11,5 ‖ 1Ch 6,26.

**עֲדָיָה** I—VII

socer regis Amoni et alii viri.

חֹתן המלך אָמון ועוד ו׳ אנשים שונים.

2R 22,1 ‖ Neh 11,5 ‖ 1Ch 6,26.

**וַעֲדָיָה** Esr 10,29.39 ‖ Neh 11,12 ‖ 1Ch 8,21.9,12.

**עֲדָיָהוּ** *m.*

pater praefecti tempore Athaliae.

אבי שר מאה בימי עתליה המלכה.

2Ch 23,1.

**עָדִין** *m.*

viri exules reversi.

מן העולים משבי הגולה.

Esr 2,15.8,6 ‖ Neh 7,20.10,17.

**עֲדִינָא** *m.*

Rubenita, heros Davidis.

ראובני מגבורי דוד.

1Ch 11,42.

**עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי** (K. הָעֶצְנוֹ)? *m.*

heros Davidis.

מגבורי דוד, וי״ג עוֹרֵר עֵץ חֲנִיתוֹ.

2S 23,8.

[**עֲדִיתַיִם**] *l.* **וַעֲדִיתָיִם**

urbs in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה, בשפלה.

Jos 15,36.

[**עַדְלַי**] **עַדְלָי** *m.*

pater praefecti rei pecuariae Davidis.

אֲבִי הפקיד על הבקר אשר לדוד.

1Ch 27,29.

**עֲדֻלָּם** *l.*

urbs in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה; וי״ג בשמואל ובדה״י מְצָדַת (או מְצֻדַת) עדלם; הסורי קורא במיכה עַד־עוֹלָם ת׳ עַד עֲדֻלָּם.

Jos 12,15 ‖ 1S 22,1 ‖ 2S 23,13 ‖ Mich 1,15 ‖ Neh 11,30 ‖ 1Ch 11,15 ‖ 2Ch 11,7.

**וַעֲדֻלָּם** Jos 15,35.

**עֲדֻלָּמִי** *gent.* Gn 38,11.

**הָעֲדֻלָּמִי** Gn 38,12.20.

**עֶדֶן** *l.*

regio Mesopotamiae vel Assyriae.

עיר בארם נהרים או בארץ אשור; השבעים קורין ביחזקאל וְדָדָן.

2R 19,12 ‖ Jes 37,12 ‖ Am 1,5.

**וָעֶדֶן** Ez 27,23.

**עֵדֶן** *m.*

Levita.

לוי מבני הגרשני.

2Ch 31,15.

**וְעֵדֶן** 2Ch 29,12.

——עֵדֶן (גַּן) v. p. 507[b]——

**עַדְנָא** (Neh), **עַדְנָה** I, II *m.*

I) exul reversus; II) sacerdos; III) Judaeus.

א) מישראל שנשאו נשים נכריות; ב) מן הכהנים; ג) משבט יהודה, פְּקיד יהושפט.

Esr 10,30 ‖ Neh 12,15.

**עַדְנָה** III 2Ch 17,14.

**עַדְנַח** (al. נָ) *m.*

Menassita.

מאנשי מנשה שנפלו אל דוד בלכתו לצקלג (בק״ס עַדְנָה בדה״א).

1Ch 12,20(21).

[**עַדְעָדָה**] *l.* **וְעַדְעָדָה**

urbs in tribu Judae.

עיר בנגב יהודה; וי״ג וְעַרְעָרָה.

Jos 15,22.

——עֲדְעִיָּה v. עִיָּה——

I [**עֵדֶר**] *l.* **וְעֵדֶר**

urbs in tribu Judae; II) Levita; III) Benjaminita.

א) עיר בנחלת יהודה; ב) אחד מבני מושי בן מררי; ג) מזרע בנימן.

Jos 15,21.

**עֵדֶר** II] **וְעֵדֶר** *m.* 1Ch 23,23. 24,30.

**עֵדֶר** III vel **עָדֶר**] **וְעָדֶר** 1Ch 8,15.

——cf. מִגְדַּל עֵדֶר——

**עַדְרִיאֵל**] **לְעַדְרִיאֵל** *m.*

gener Sauli regis.

חֲתַן שאול, בעל מֵרַב.

1S 18,19‖2S 21,8.

—עֹבֵד = עוֹבֵד; עַוָּה v. עַוָּא—

**עֵיבָל, עוֹבָל** (Ch) *m.*

filius Joctani (in Arabia).

בן יקטן; להע׳ והשומרני בבראשית עֵיבָל.

Gn 10,28‖1Ch 1,22.

---

**עוֹג** *m.*

rex Basanitarum.

מלך הבשן, שנשאר לבדו מיתר הרפאים.

Nu 21,33.32,33 ‖ Dt 1,4.3,1.3,4.*10*.11.13.4,47‖Jos 12,4.13,12.*31*.30‖Neh 9,22.

**וְעוֹג, וְעֹג** (R) Dt 29,6‖1R 4,19.

**וּלְעוֹג** Dt 31,4‖ Jos 2,10.9,10 ‖ Ps 135,11.*136,20*.

---

**עֹדֵד, עוֹדֵד** I, II *m.*

I) pater prophetae Asariae tempore Asae; II) propheta tempore Ahasi (28,9).

א) אבי עזריה הנביא בימי אסא; ב) נביא בימי אחז (כ״ח ט׳).

2Ch 15,1.8 28,9.

---

**עַוָּה**] **וְעַוָּה** *l.*

i. q. עַוָּא.

להשבעים מקום (עַוָּה דלקמן), וליונתן וסמכום פֹּעל מן עָוָה, וכבר הובא בח״א.

2R 18,34.19,13‖Jes 37,13.

---

**ע׳**] **וּמֵעַוָּה** (Orient. וּמֵעַוָּא) *l.*

oppidum cuius incolae Samariam deportati sunt.

מחוז אשור שהובאו יושביו לשמרון.

2R 17,24.

**וְהָעַוִּים** *gent. pl.* 2R 17,31.

---

**עַוִּים** I] **וְהָעַוִּים** *pop.*

I) populus a Philistaeis pulsus; II) oppidum tribus Benjamini.

א) אומה שנרשה פלשתים וישבו תחתיה; ב) עיר בנחלת בנימן; לריה״ל היא גַּלִּים.

Dt 2,23‖Jos 13,3.

**עַוִּים** II] **וְהָעַוִּים** *l.* Jos 18,23.

---

**עֲוִית, עֲוִית** K. (Ch) *l.*

urbs regia Idumaea.

עיר בארץ אדום.

Gn 36,35‖1Ch 1,46.

—עֵיפַי v. עוֹפַי; עֵילָם v. עוֹלָם—

**עוּץ** I—IV *m.-l.*

I) filius Arami; II) f. Nahori; III) nepos Seïri; IV) regio.

א) בן ארם; ב) בכור נחור; ג) בן דישן; ד) הארץ.

Gn 10,23.22,21.36,28 ‖ Job 1,1 ‖ Thr 4,21‖1Ch 1,42.

**וְעוּץ** 1Ch 1,17.

**הָעוּץ** Jer 25,20.

———עֹרֵב v. עוֹרֵב———

**עוּתַי** I, II *m.*

I) exul reversus; II) Judaeus.

א) מעולי הגולה; ב) מזרע פרץ בן יהודה.

Esr 8,14‖1Ch 9,4.

---

**עֻזָּא** I, **עֻזָּה** (S) *m.*

I, II) Levitae; III) Benjaminita; IV) Nethinaeus.

א) שמת בשלחו ידו לארון (ונקבר בגן שנקרא על שמו גַּן־עֻזָּא?); ב) מזרע מררי (דה״א); ג) מזרע בנימן; ד) מן הנתינים עולי הגולה.

2S 6,6‖2R 21,18.26‖1Ch 13,9.

**וְעֻזָּא** 2S 6,3‖1Ch 13,7.

**בְּעֻזָּה, בְּעֻזָּא** (S) 2S 6,7.8 ‖ 1Ch 13,10.11.

**עֻזָּה** II 1Ch 6,14.

**עֻזָּא** III 1Ch 8,7.

**עֻזָּא** IV Esr 2,49‖Neh 7,51.

———cf. פֶּרֶץ עֻזָּא———

**עֲזָאזֵל**] **לַעֲזָאזֵל**

daemon deserticola (*Vulg.* „hircus emissarius"; *al.* mons asper).

שם אלהות שטעו בה יוצאי מצרים (עֱזִית?), לרז״ל הר מצוק וקשה, ולפי הירונימוס מרכב מן עֵז ואזל, כלומר שעיר המשתלח (ואולי הוא מן עזז אל, במובן רב ועצום במספר, בנגוד אל יי״, האל היחיד והמיוחד).

Lev 16,8.10².26.

---

**עַזְבּוּק** *m.*

Nehemiae coaevus.

בנו שר חצי פלך בית צור החזיק בבנין.

Neh 3,16.

---

**עַזְגָּד** *m.*

pater exulum reducum.

איש שעלו בניו מן הגולה.

Esr 2,12.8,12‖Neh 7,17.10,16.

---

**עַזָּה** *m.*

urbs regia Philistaeorum.

אחת מחמש ערי פלשתים שנפלה בחלקו של יהודה ושוב כבשוה פלשתים (בקצת ספרים בדה״א ז׳ כ״ח עד־עזה שבוש).

Gn 10,19‖Dt 2,23‖ Jos 10,41.15,47‖Jud 1,18.6,4‖1R 5,4 ‖ 2R 18,8 ‖ Jer 25,20.47,1.5 ‖ Am 1,6.7 ‖ Zeph 2,4.

**וְעַזָּה** Zach 9,5.

**עַזָּתָה** Jud 16,1.21.

**בְּעַזָּה** Jos 11,22.

**לְעַזָּה** 1S 6,17.

**מֵעַזָּה** Zach 9,5.

**הָעַזָּתִי** *gent.* Jos 13,3.

**לָעַזָּתִים** *pl.* Jud 16,2.

———עַזָּה v. עֻזָּא———

**עֲזוּבָה** I *f.*

I) uxor Calebi; II) mater Josaphati.

א) אשת כלב בן חצרון; ב) אם יהושפט.

1Ch 2,18.19.

**עֲזוּבָה** II 1R 22,42‖2Ch 20,31.

———עָזֵר v. עַזּוּר———

**עַזָּן** *m.*

Rubenita.

איש מזרע ראובן; בק״ם עָזָן או עֻזָּן.

1Ch 5,8.

**עֲזַזְיָהוּ** I *m.*

I) Ephraimita; II) Levita Davidis coaevus; III) Levita Hiskiae coaevus.

א) אבי נגיד אפרים; ב) מן הלוים המשוררים בימי דוד; ג) מן הלוים הפקידים בימי חזקיהו.

1Ch 27,20.

**וַעֲזַזְיָהוּ** [ע׳ II, III] 1Ch 15,21 ‖ 2Ch 31,13.

**עֻזִּי** I—VI *m.*

nonnulli viri.

ו׳ אנשים שונים, מקצתם בזמנים שונים.

Esr 7,4 ‖ Neh 11,22.12,19 ‖ 1Ch 5,31.6,36.7,2.3.9,8.

**וְעֻזִּי** Neh 12,42 ‖ 1Ch 5,32.7,7.

**עֻזִּיָּא** *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד.

1Ch 11,44.

**יַעֲזִיאֵל** v. **עֲזִיאֵל**

**עֻזִּיאֵל** I—IV *m.*

nonnulli viri.

בן קהת ועוד ה׳ אנשים שונים (האי דהד״א כ״ה ד׳ נקרא בפסוק י״ח עזראל).

Ex 6,22 ‖ Lev 10,4 ‖ Nu 3,30 ‖ Neh 3,8 ‖ 1Ch 15,10. 23,20. *24*. 25,4.

**וְעֻזִּיאֵל** Ex 6,18 ‖ Nu 3,19 ‖ 1Ch 4,42.5,28.6,3.7,7.23,12 ‖ 2Ch 29,14.

**הָעָזִּיאֵלִי** *patron.* Nu 3,27.

**לָעָזִּיאֵלִי** 1Ch 26,23.

**עֻזִּיָּה** I, [**עֻזִּיָּהוּ**] *m.*

I) rex Judae (= עֲזַרְיָהוּ, עֲזַרְיָה); II) Judaeus; III) Levita (עֲזַרְיָה); IV) sacerdos qui uxorem barbaram duxit; V) pater praefecti Davidis.

א) מלך יהודה (נקרא גם עזריה ועזריהו); ב) מזרע יהודה; ג) מזרע קהת (נקרא גם עזריה); ד) מן הכהנים שנשאו נשים נכריות; ה) אבי פקיד דוד על האוצרות בשדה וגו׳.

2R 15,30 ‖ Hos 1,1 ‖ Am 1,1 ‖ Zach 14,5.

**לְעֻזִּיָּה** 2R 15,13.

**עֻזִּיָּהוּ** 2R 15,32.34 ‖ Jes 1,1.6,1 ‖ Jer 7,1 ‖ 2Ch 26,1.3.9.14.18².19.21.22.23.27,2.

**לְעֻזִּיָּהוּ** 2Ch 26,8.11.

**עֻזִּיָּה** II, III Neh 11,4 ‖ 1Ch 6,9.

**וְעֻזִּיָּה** [**עֻזִּיָּה** IV] Esr 10,21.

**עֻזִּיָּהוּ** V 1Ch 27,25.

[**עֲזִיזָא**] **וַעֲזִיזָא** *m.*

vir qui uxorem barbaram duxit.

מישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,27.

**(בֵּית־)עַזְמָוֶת** *l.*

I) oppid. in tribu Benjamini; II) nonnulli viri.

א) עיר בנימין; ב) אנשים שונים; האי דהד״י י״ב ג׳ לד״ק שם מקום דסימן א׳.

Esr 2,24 ‖ Neh 7,28.

**וְעַזְמָוֶת** Neh 12,29.

**עַזְמָוֶת** II *m.* 2S 23,31 ‖ 1Ch 8,36.*9,42*.11,33.12,3.27,25.

**עַזָּן** *m.*

pater phylarchae Issachari.

אבי נשיא יששכר לנחל את הארץ.

Nu 34,26.

**עֲזֵקָה** *l.*

oppidum in tribu Judae.

Jos 10,10.11 ‖ 1S 17,1 ‖ Jer 34,7 ‖ Neh 11,30 ‖ 2Ch 11,9.

**וַעֲזֵקָה** Jos 15,35.

[**עֵזֶר** I, II] **וְעֵזֶר**, **וָעֵזֶר** *m.*

I) sacerdos; II) Ephraimita.

א) מן הכהנים בימי נחמיה; ב) מזרע אפרים.

Neh 12,42 ‖ 1Ch 7,21.

**עֵזֶר** I, II *m.*

I) Nehemiae coaevus; II) Gadita, heros Davidis; III) Judaeus.

א) מן המחזיקים בבנין; ב) מן הבאים אל דוד לציקלג; ג) מזרע יהודה.

Neh 3,19 ‖ 1Ch 12,9(10).

[**עֵזֶר** III] **וְעֵזֶר** 1Ch 4,4.

**עַזֻּר** (Ez), **עַזּוּר** I—III *m.*

I) pater Ananiae, prophetae falsi; II) pater principis Ezechielis coaevus; III) Nehemiae coaevus.

א) אבי חנניה נביא השקר; ב) אבי יאזניה בימי יחזקאל; ג) מעולי הגולה.

Jer 28,1 ‖ Ez 11,1 ‖ Neh 10,18.

**עֶזְרָא** I *m.*

I) sacerdos γραμματεύς; II, III) alii sacerdotes eius aequales.

א) כהן וסופר מהיר; ב, ג) כהנים בני דורו; האי דד״ב א׳ נקרא בי׳ ג׳ עֲזַרְיָה.

Esr 7,1.6.10.21.25. 10,1.5.6.10.16 ‖ Neh 8,2.4.5.6.13.

**וְעֶזְרָא** Neh 8,9.12,26.36.

**לְעֶזְרָא** Esr 7,11.12.10,2 ‖ Neh 8,1.

**עֶזְרָא** II, III Neh 12,1.33.

**לְעֶזְרָא** Neh 12,13.

**עֲזַרְאֵל** I—V *m.*

nonnulli viri.

חמשה אנשים שונים.

Esr 10,41 ‖ Neh 11,13 ‖ 1hh 25,18.27,22.

**וַעֲזַרְאֵל** Neh 12,36 ‖ 1Ch 12,6(7).

**עֶזְרָה** *m.*

Judaeus.

מזרע יהודה; להגר״א שם אשה (השבעים קורין ובני עזרה, וכן בנוסחאות כ״י).

1Ch 4,17.

**עֶזְרִי** *m.*

praefectus agriculturae Davidis.

פקיד דוד על עשי מלאכת השדה.

1Ch 27,26.

**עַזְרִיאֵל** I, II *m.*

I) pater nobilis Jeremiae coaevi; II) Naphthalita; III) Menassita.

א) אבי שריהו בימי יהויקים; ב) פקיד לנפתלי בימי דוד; ג) ראש בית אב למנשה.

Jer 36,26 ‖ 1Ch 27,19.

**עֲזַרְיָאֵל III] וַעֲזַרְיָאֵל** 1Ch 5,24.

**עֲזַרְיָה, [עֲזַרְיָהוּ]** *m.*

rex Judae (= עֻזִּיָּה, עֻזִּיָּהוּ); socius Danielis; complures alii viri.

מלבד מלך יהודה, הוא עֻזִּיָּה ועֻזִּיָּהוּ, ואחד משלשת חברי דניאל, עוד הרבה אנשים. האי דנחמיה ז׳ ז׳ נקרא בעזרא ב׳ ב׳ שְׂרָיָה; השבעים קורין בדה״ב כ״ב ו׳ וַאֲחַזְיָהוּ ת׳ וַעֲזַרְיָהוּ, (ע׳ מ״ב ח׳ כ״ט), וכן בקצת נוסחאות כ״י.

2R 14,21.15,1.7 ‖ Jer 43,2 ‖ Esr 7,1.3 ‖ Neh 2,23.3,24.7,7.8,7.10,3 ‖ 1Ch 2,8.38.3;12.5,35.36.37.39.6, 21.21,2.

**וַעֲזַרְיָה** Dan 1,6.*11.19*.2,17 ‖ Neh 12,33 ‖ 1Ch 2,39.5,35.40.9,11.

**לַעֲזַרְיָה** 2R 15,17.*23.27*.

**וְלַעֲזַרְיָה** Dan 1,7.

**עֲזַרְיָהוּ** 1R 4,2 ‖ 2R 15,6 ‖ 2Ch 26,17.20.28,12.29,12.31,10.

**וַעֲזַרְיָהוּ** 1R 4,5 ‖ 2Ch 15,1.21,2. 22,6.29,12.31,13.

**לַעֲזַרְיָהוּ** 2R 15,8 ‖ 2Ch 23,1.

**וְלַעֲזַרְיָהוּ** 2Ch 23,1.

**עַזְרִיקָם** I *m.*

I) Levita; II) Benjaminita; III) praefectus domus Ahasi regis; IV) Judaeus e posteris Davidis.

א) מבני מררי; ב) מזרע שאול; ג) נגיד בית אחז המלך; ד) מזרע זרבבל.

Nu 11,15 ‖ 1Ch 9,14.

**עַזְרִיקָם** II, III 1Ch 8,38.*9,44* ‖ 2Ch 28,7.

**עַזְרִיקָם IV] וְעַזְרִיקָם** 1Ch 3,23

——עַזָּתָה etc. v. עַזָּה——

**עֲטָרָה** *f.*

uxor Judaei.

אשת ירחמאל בן חצרון בן פרץ.

1Ch 2,26.

**עֲטָרוֹת I—III, עֲטָרֹת** *l.*

I) opp. tribus Gadi; II) duo oppida tribus Ephraimi (Jos).

א) עיר בנחלת גד; ב, ג) שתי ערים בנחלת אפרים (דיהושע), אחת בנגב, היא עַטְרוֹת אַדָּר, והשנית בצפון.

Nu 23,3.34 ‖ Jos 16,2.7.

**עַטְרוֹת אַדָּר** *l.*

opp. trib. Ephraimi (= עֲטָרוֹת Jos 16,2).

עיר בנחלת אפרים (ע׳ לעיל).

Jos 16,5.18,13.

**עַטְרוֹת בֵּית יוֹאָב** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

1Ch 2,54.

**עַטְרֹת שׁוֹפָן** *l.*

oppidum tribus Gadi.

עיר בנחלת גד.

Nu 32,35.

**עַי** I *l.*

I) urbs Ammonitarum; II) urbs in tribu Benjaminis.

א) עיר בני עמון, וי״נ עָר; ב) עיר בנחלת בנימן ממזרח בית־אל.

Jer 49,3.

**עַי II] הָעַי, הָעָי** Gn 13,3 ‖ Jos 7,2².3.4.5. 8,1².3.9.*12*.10.11.14.18. 20.21.23.24².25.26.28.29.10,1.2. 12,9.

**וְהָעַי, וְהָעָי** Gn 12,8 ‖ Esr 2,28 ‖ Neh 7,32.

**בָּעָי, בָּעִיר** K. Jos 8,16.17.

**לָעַי, לָעָי, לָעִיר** K. (8,12) Jos 8, 2.9.11.12.10,1.

**וְלָעַי** Jos 9,3.

**עַיָּה** (Orient. **עַד־עַיָּה**)

בספרים אחרונים עַד־עַיָּה משבשתא.

1Ch 7,28.

**וְעַיָּה** (al. **וְעַיָּא**) Neh 11,31.

**עַיַּת** Jes 10,28.

**עֵיבָל** I *l.*

I) mons in montanis Ephraimi; II) e posteris Seïri.

א) הר בנחלת אפרים שנתנו עליו את הקללה; ב) מזרע שעיר החורי.

Dt 11,29.27,4.13 ‖ Jos 8,30.33.

**עֵיבָל II] וְעֵיבָל** *m.* Gn 36,23 ‖ 1Ch 1,40.

—עֵי v. עַיָּה; עוֹבָל v. III עֵיבָל—

**עִיּוֹן** *l.*

urbs tribus Naphthali.

עיר בצורה בנפתלי, בקצה גבול צפון א״י.

1R 15,20 ‖ 2R 15,29 ‖ 2Ch 16,4.

**עֵיטָם** I, II *l.*

I) opp. in montanis Judae; II) opp. tribus Simeonis (1Ch 4,32).

א) עיר בהרי יהודה, ועל שמה סלע עיטם או סלע סתם (פסוק י״ג); ב) בנחלת שמעון (דה״א ד׳ ל״ב), וי״נ עֶתֶר (ע׳ יהושע ט״ו מ״ב וי״ט ז׳).

Jud 15,8.11 ‖ 1Ch 4,5.32 ‖ 2Ch 11,6.

**עִיִּים I] וְעִיִּים** *l.*

I) opp. in montanis Judae; II) statio Israelitarum in deserto.

א) עיר בהרי יהודה; ב) אחת מתחניות ב״י במדבר על גבול מואב.

Jos 15,29.

**עִיִּים II] מֵעִיִּים** Nu 33,45.

**עִיֵּי הָעֲ׳] בְּעִיֵּי הָעֲבָרִים** Nu 21,11.33,44.

——cf. עֲבָרִים——

**עִילַי** *m.*

heros Davidis (cf. צַלְמוֹן III).

מגבורי דוד, ובש״ב כ״ג כ״ח נקרא צַלְמוֹן.

1Ch 11,29.

**עֵילָם I, עוֹלָם** K. (Jer 49,36) *m.-l.*

I) filius Semi, eius gens et regio — *Elamais* sive *Susiana*; II, III) Levitae; IV) Benjaminitae exules reversi.

א) בן שם, שבטו וארצו; ב, ג) מן הלוים; ד) מזרע בנימן שעלו מן הגולה.

Gn 10,22.14,1.*9* ‖ Jes 21,2 ‖ Jer. 25,25.49,34.35.36².37.39 ‖ Ez 32, 24 ‖ 1Ch 1,17.

**וְעֵילָם** Jes 22,6.

**בְּעֵילָם** Jer 49,38 ‖ Dan 8,2.

וּמֵעֵילָם Jes 11,11.

עֵלְמָיֵא (aram.) *gent. pl.* Esr 4,9.

עֵילָם II 1Ch 26,3.

עֵילָם III] וְעֵילָם Neh 12,42.

עֵילָם IV, עוֹלָם K. (Esr 10,2) Esr 2,7. 8,7. 10,2.26 ‖ Neh 7,12. 10,15.

וְעֵילָם 1Ch 2,24.

עֵילָם אַחֵר Esr 2,31 ‖ Neh 7,34.

---

**עַיִן** I *l.*

I) urbs Levitarum tribus Simeonis; II) urbs Canaanitarum; III) opp. prope Gibeon (cf. חֲרֹד).

א) עיר שמעון שנתנה ללוים; השבעים קורין עֵין רמון שֵׁם אחד (ע' נחמיה י"א כ"ט), ובכ"א ט"ז עָשָׁן ת' עַיִן (ע' ט"ו מ"ב ודה"א ו' מ"ד); ב) עיר בגבול צפונה מזרחה של א"י; ג) היא עין חֲרֹד דשופטים ז' א', והשבעים קורין עֵין דֹּאר:

Job 19,7.21,16.

וְעַיִן, וָעַיִן Jos 15,32 ‖ 1Ch 4,32.

עַיִן II] לָעַיִן Nu 34,11.

עַיִן III] בָּעַיִן 1S 29,1.

——cf. שַׁעַר הָעַיִן——

[?עֵ' אָרָם = Zach 9,1 עֵין אָדָם]

**עֵין גֶּדִי**] *l.* עֵין(־)גֶּדִי

opp. tribus Judae (=חַצְצוֹן תָּמָר).

עיר בנחלת יהודה, היא חצצון תמר.

1S 24,1.2 ‖ Cant 1,14 ‖ 2Ch 20,2.

וְעֵין־גֶּדִי Jos 15,62.

מֵעֵין גֶּדִי Ez 47,10.

---

I **עֵין גַּ'**] *l.* וְעֵין גַּנִּים

I) urbs tribus Judae; II) urbs Levit. tr. Issachari (= עָנֵם).

א) עיר ביהודה; ב) עיר בישׂשכר, היא עָנֵם.

Jos 15,34.

עֵין גַּנִּים II Jos 21,29.

וְעֵין גַּנִּים Jos 19,21.

---

**עֵין־דֹּר**, [דּוֹר, דֹּאר] *l.*

urbs tribus Menassae (cf. דֹּאר).

עיר בנחלת מנשה; ע' דֹּאר.

Jos 17,11.

בְּעֵין־דֹּאר, בְּעֵין דּוֹר (Ps) 1S 28,7 ‖ Ps 83,11.

---

**עֵין חַדָּה**] *l.* וְעֵין חַדָּה

urbs tribus Issachari.

Jos 19,21.

---

**עֵין חָצוֹר**] *l.* וְעֵין חָצוֹר

urbs in tribu Naphtali.

עיר בנחלת נפתלי.

Jos 19,37.

——חֲרֹד v. עֵין חֲרֹד——

**עֵין מִשְׁפָּט** *l.*

opp. in deserto inter Canaan et Aegyptum (= קָדֵשׁ).

מקום בין כנען ומצרים, הוא קָדֵשׁ.

Gn 14,7.

---

**עֵין עֶגְלַיִם** *l.*

opp. in occidentali litore maris mortui.

עיר מואב במערב ים המלח.

Ez 47,10.

---

**עֵין הַקּוֹרֵא** *l.*

in confiniis Judae et Philistaeae.

מקום בגבול יהודה ופלשתים.

Jud 15,19.

---

**עֵין רֹגֵל** *l.*

l. prope Hierosolyma.

מקום קרוב לירושלם בגבול יהודה ובנימן.

Jos 15,7.18,16 ‖ 1R 1,9.

בְּעֵין־רֹגֵל 2S 17,17.

---

**עֵין רִמּוֹן**] *l.* וּבְעֵין רִמּוֹן

opp. tribus Judae (cf. עַיִן I).

עיר בנחלת יהודה (ע' עַיִן סימן א').

Neh 11,29.

---

**עֵין(־)שֶׁמֶשׁ** *l.*

opp. in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה על גבול בנימן.

Jos 15,7.18,17.

---

**עֵין הַתַּנִּין** *l.*

locus prope Hierosolyma.

מקום קרוב לירושלם, לרד"ק היא עֵין רֹגֵל.

Neh 2,13.

---

**עֵין תַּפּוּחַ** *l.*

opp. tribus Menassae (cf. תַּפּוּחַ II).

עיר בנחלת מנשה (ע' תַּפּוּחַ סימן ב').

Jos 17,7.

---

**עֵינַיִם** *l.*

oppidum in tribu Judae.

שם מקום בנחלת יהודה.

Gn 38,14.

בְּעֵינַיִם Gn 38,21.

עֵינָם] וְהָעֵינָם Jos 15,34.

——חֲצַר עֵ' v. עֵינוֹן——

**עֵינָן** *m.*

phylarcha tribus Naphthali.

נשיא לבני נפתלי.

Nu 1,15.2,29.7,78.*80*,*3*.*10*,*27*.

---

**עֵיפָה** I *m.*

I) filius Midiani (tr. arab.); II) pelex Calebi; III) vir Calebita.

א) בן מדין שבטו וארצו; ב) פילגש כלב; ג) איש מזרע כלב.

Gn 25,4 ‖ 1Ch 1,33.

וְעֵיפָה Jes 60,6.

עֵיפָה II, III] וְעֵיפָה *f.-m.* 1Ch 2,46.47.

---

**עֵיפַי** Q., **עוֹפַי** K. *m.*

Judaeus.

איש יהודי בימי ירמיהו.

Jer 40,8.

---

**עִיר**, [עִירִי] *m.*

Benjaminita.

מזרע בנימן.

1Ch 7,12.

עִירִי] וְעִירִי 1Ch 7,7.

**עִיר דָּוִד ,עִיר דָּוִיד .עִ' דָּוִיד** (Neh, Ch) *l.*
arx Zionis a Davide expugnata.
כך נקראת מצודת ציון שכבשה דוד.
2S 5,7.9.6,10. 12.16 ‖ 1R 3,1. 11, 27‖Jes 22,9‖Neh 12,37‖1Ch 11, 5.7.13,13.15,29‖2Ch 32,5.

**בְּעִיר דָּוִד ,בְּעִיר דָּוִיד** (Ch) 1R 2,10.11,43.14,31.15,8.24.*22.5,1* ‖ 2R 8,24.*14,20.15,38.*9,2.8.*12,22. 15,7. 16,20.31.* 12,16. 13,23.*27,9.* 16,14.21,1.20.*24,16.25.*

**לְעִיר(־)דָּוִיד** 2Ch 32,30.33,14.

**מֵעִיר דָּוִד ,מֵעִיר דָּוִיד** (Neh, Ch) 1R 8,1.9,24‖Neh 3,15 ‖ 2Ch 5,2. 8,11.

——**עִיר הַהֶרֶס** v. p. 904[b]——

[**עִ' יְהוּדָה** 2Ch 25,28; **עִ' יְהוּדָה** Jes 60,14; **עִ' מוֹאָב** Nu 22,36]

**עִיר הַמַּיִם** *l.* [**עִיר הַמַּ'**]
arx urbis regiae Rabbath.
מצודת רבת בני עמון.
2S 12,27.

**וְעִיר־הַמֶּלַח** *l.* [**עִ־הַמֶּ'**]
opp. prope mare mortuum.
עיר במדבר יהודה בנגב ים המלח.
Jos 15,62.

[**עִ' סִיחוֹן ,עִ' נָחָשׁ ,עִ' נָחוֹר,** v. **נָחוֹר ,רְחֹבֹת עִ' ,עִ' עֲמָלֵק** etc.]

**וְעִיר שֶׁמֶשׁ** *l.* [**עִ' שֶׁמֶשׁ**]
opp. tribus Dan (cf. **בֵּית שֶׁ'** I).
עיר בנחלת דן; לרד"ק היא בית שֶׁמֶשׁ א'.
Jos 19,40.

**עִיר(־)הַתְּמָרִים** *l.*
cognomen Hierichuntis.
היא יריחו, ע"ש רב התמרים שגדלו שם.
Dt 34,3‖ Jud 1,16.3,13 ‖ 2Ch 28, 15.

**עִירָא** I *m.*
I) sacerdos Davidis; II, III) duo heroes Davidis.
א) כהן לדוד; ב, ג) מגבורי דוד.
2S 20,26.

**עִירָא** II, III 2S 23,26.38‖ 1Ch 11,28.*27,9.*40.

**עִירָד ,וְעִירָד** *m.*
filius Henochi, nepos Kaïni.
בן חנוך בן קַיִן.
Gn 4,18.

**עִירוּ** *m.*
Judaeus, filius Calebi.
בן כָּלֵב בן יְפֻנֶּה.
1Ch 4,15.

——**עִירִי** v. **עִיר**——

**עִירָם** *m.*
princeps Idumaeus.
אחד מאלופי עשו.
Gn 36,43‖1Ch 1,54.

—**עִישׁ** v. p. 524[b]; **עַיִת** v. **עַי**—

**עַכְבּוֹר** I *m.*
I) pater regis Idumaeae; II) aulicus Josiae regis (cf. **עַבְדּוֹן**).
א) אבי מלך אדום; ב) אחד משרי יאשיהו, שנקרא בדה"ב ל"ד כ' עַבְדּוֹן.
Gn 36,38.*39*‖1Ch 1,49.

**עַכְבּוֹר** II 2R 22,12‖ Jer 26,22. 36,12.

**וְעַכְבּוֹר** 2R 22,14.

**עַכּוֹ** *l.*
urbs Phoeniciae (tr. Asseri).
עיר צורית בנחלת אשר, ע' הערה אל עֻמָּה. י"נ במיכה א' י': בְּעַכּוֹ אל תבכו.
Jud 1,31.

——**עֵמֶק עָ'** v. **עָכוֹר**——

**עָכָן ,[עָכָר]** *m.*
Judaeus, qui sacrilegium commisit.
איש ממטה יהודה שמעל בחרם.
Jos 7,1.18.19.20.24.22,20.

**עָכָר** 1Ch 2,7.

——cf. **עֵמֶק עָכוֹר**——

**עַכְסָה** *f.*
filia Calebi.
בת כָּלֵב, אשת עתניאל בן קנז אחיו הקטן.
Jos 15,16.17 ‖ Jud 1,12.13 ‖ 1Ch 2,49.

——**עָכָן** v. **עָכָר**——

**עָכְרָן** *m.*
pater phylarchae tribus Asseri.
אבי הנשיא למטה אשר.
Nu 1,13.*2,27.7,72.77.10,26.*

[עֲלֵי־הַגִּתִּית דנחמיה י"ב ח' למלבי"ם הוא שעצ"ם, ויותר נראה דעת רש"י שהוא כלי שיר, או כמו עַל־יְדֻתוּן]

**עֻלָּא** *m.*
Asserita.
איש משבט אשר.
1Ch 7,39.

——**אֲבִי־עַ'** v. **עַלְבוֹן**——

**עַלְוָה ,עַלְיָה** K. (Ch) *m.*
princeps Idumaeus.
אחד מאלופי עשו.
Gn 36,40‖1Ch 1,51.

**עַלְוָן ,עַלְיָן** (Ch) *m.*
nepos Seïri.
אחד מבני שובל בן שעיר החרי.
Gn 36,23‖1Ch 1,40.

——(**עֲלוּקָה** Prv 30,15?) ——

**עָלוֹת** (?) v. **בְּעָלוֹת**.

**עֵלִי** *m.*
summus sacerdos et iudex.
כהן גדול ושופט.
1S 1,3.*4,4.*13.14.17.25.2,11.12.20. 27.3,1.5.6.8².9.12.14².15.16. 4,11. 13.14.16.14,3‖1R 2,27.

**וְעֵלִי** 1S 1,9.12.2,22.3,2.4,15.

**לְעֵלִי** 1S 4,14.

—**עַלְוָן ,עַלְוָה** v. **עַלְיָן ,עַלְיָה**—

**עַלְמוֹן** *l.*
opp. tribus Benjamini (= **עָלֶמֶת**).
עיר לוים בנחלת בנימין, היא עָלֶמֶת.
Jos 21,18.

——**עֵילָם** v. **עַלְמָיָא**——

**בְּעַלְמֹן דִּבְלָתָיְמָה**, *l.* [**עַלְמֹן דִּבְלָתַיְמָה**]
statio Israelitarum in deserto.
אחת מתחניות ב"י במדבר.
Nu 33,46.

**מֵעַלְמֹן דִּבְלָתָיְמָה** Nu 33,47.

—— cf. **בֵּית דִּבְלָתַיִם** —

**עַלֶּמֶת** I *l.* (al. עָ)

I) i. q. עַלְמוֹן; II) Benjaminita.

א) היא עלמון דלעיל; ב) איש מזרע בנימן.

1Ch 6,45.

**עָלֶמֶת** II *m.* 1Ch 8,36.9,42.

**וְעָלֶמֶת** 1Ch 7,8.

**[עַמָּה] וְעַמָּה** *l.*

urbs tribus Asseri (= עַכּוֹ?).

עיר בנחלת אשר; להשבעים עַכֹּה אי עַכּוֹ.

Jos 19,30.

**עַמּוֹן** *m.-pop.*

pop., posteri Loti; cf. בֶּן־עַמִּי.

עם מיוצאי ירך בֶּן־עַמִּי, בן לוט, ע״כ נקראו בְּנֵי־לוֹט (דברים ב׳ ט׳, תהלים פ״ג ט׳); השבעים קורין בדה״ב ב׳ א׳ מֵהַמְּעוּנִים ת׳ מֵהָעַמּוֹנִים (ע׳ דה״א ד׳ מ״ד).

Gn 19,38 ‖ Nu 21,24² ‖ Dt 2,19². 37.3,16 ‖ Jos 12,2.13,3.25 ‖ Jud 3, 13.10,6.7.9.11.17.18.*11*,9.*12*,*1*.11, 4.5.6.8.12.*14*.13.15.27.28.29.30. 31.32.33.36.12,2.3 ‖ 1S 11,11.12, 12.14,47 ‖ 2S 8,12.10,1.2.3.6².8. 10.11.14².19.11,1.12,9.31 ‖ 1R 11. 7.33 ‖ 2R 23,13.24,2 ‖ Jes 11,14 ‖ Jer 9,25.25,21.27,3.40,11.14.41, 10.15.49,1.6 ‖ Ez 21,33.25,2.3.5. 10² ‖ Am 1,13 ‖ Zeph 2,8.9 ‖ Dan 11,41 ‖ 1Ch 18,11.19,1.2.3.6².7.9. 11.12.15.19.20,1.3 ‖ 2Ch 20,1.10. 22.23.27,5³.

**וְעַמּוֹן** Ps 83,8.

**עַמּוֹנִי, עַמֹּנִי** (Neh) *gent.* Dt 23,4 ‖ Neh 13,1.

**הָעַמּוֹנִי, הָעַמֹּנִי** (3) 1S 11,1.2 ‖ 2S 23,37 ‖ Esr 9,1 ‖ Neh 2,10.19. 3,35 ‖ 1Ch 11,39.

**עַמֹּנִים** *pl.* 1R 11,5.

**הָעַמּוֹנִים** 2Ch 26,8.

**וְהָעַמֹּנִים** Dt 2,20 ‖ Neh 4,1.

**מֵהָעַמּוֹנִים** 2Ch 20,1.

**הָעַמּוֹנִית, הָעַמֹּנִית** *f. sg.* 1R 14,21.*31* ‖ 2Ch 12,13.24,26.

**עַמּוֹנִיּוֹת** (יתיר ו׳), **עַמֳּנִיּוֹת** (Neh) *pl.* 1R 11,1 ‖ Neh 13,23.

— cf. רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן —

[כְּפַר הָעַ׳ K. v. הָעַמֹּנִי]

**עָמוֹס** *m.*

propheta.

חד מתריסר נביאיא.

Am 1,1.7,8.*8*,*2*.10.11.12.14.

**עָמוֹק** *m.*

summus sacerdos exul redux.

מראשי הכהנים שעלו עם זרבבל.

Neh 12,7.

**לְעָמוֹק** Neh 12,20.

— עַמִּי v. בֶּן־עַ׳, לֹא־עַ׳ —

[עַמִּי־נָדִיב Cant 6,12 LXX]

**עַמִּיאֵל** I *m.*

I) Danita, explorator Palaestinae; II) pater Machiri, coaevi Davidis; III) pater Bath-Sebae (= אֱלִיעָם); IV) Levita ianitor.

א) מתרי הארץ; ב) אבי מכיר; ג) אבי בת שבע. הוא אֱלִיעָם; ד) מבני עֹבֵד אדֹם.

Nu 13,12.

**עַמִּיאֵל** II 2S 9,4.*5*.17,27.

**עַמִּיאֵל** III, IV 1Ch 3,5.26,5.

**עַמִּיהוּד** I *m.*

I) pater phylarchae Ephraimi; II) Simeonita; III) Naphthalita; IV) Judaeus; V) pater regis Geschur.

א) נשיא לבני אפרים; ב, ג) נְשִׂיא שמעון וּנְשִׂיא נפתלי לְנַחֵל הארץ; ד) איש מזרע יהודה; ה) אבי מלך גשור; השבעים קורין לפי הקרי.

Nu 1,10.*2*,*18*.*7*,*48*.*53*.*10*,*22* ‖ 1Ch 7,26.

**עַמִּיהוּד** II, III Nu 34,20.28.

**עַמִּיהוּד** IV, V, **עַמִּיחוּר** K. (S) 2S 13,37 ‖ 1Ch 9,4.

**עַמִּיזָבָד** *m.*

praefectus Davidis (sacerdos).

בן בניהו הגבור בן יהוידע הכהן.

1Ch 27,6.

— עַמִּיחוּר v. עַמִּיהוּד —

**עַמִּינָדָב** I *m.*

I) phylarcha Judae; II) filius Kehath; III) Levita coaevus Davidis.

א) נשיא לבני יהודה וחֹתן אהרן; ב) בן קהת; ג) שר הלוים בימי דוד.

Ex 6,23 ‖ Nu 1,7.*2*,*3*.*7*,*12*.*17*. *10*, *14* ‖ Ruth 4,19 ‖ 1Ch 2,10.

**וְעַמִּינָדָב** Ruth 4,20 ‖ 1Ch 2,10.

**עַמִּינָדָב** II, III 1Ch 6,7.15,10.

**וְעַמִּינָדָב** 1Ch 15,11.

**עַמִּישַׁדָּי** *m.* [דָּן]

pater phylarchae Danitarum.

אבי הנשיא למטה דן.

Nu 1,12.*2*,*25*.*7*,*66*.*71*.*10*,*25*.

**[עָמָל] וְעָמָל** *m.*

Asserita.

איש מזרע אשר.

1Ch 7,35.

**עֲמָלֵק** *m.-pop.*

nepos Esavi et eius gens.

בן אליפז בן עשו ושבטו.

Gn 36,12.16 ‖ Ex 17,8.11.13.14 ‖ Nu 13,29.24,20² ‖ Dt 25,17.19 ‖ 1S 14,48. 15,2.3.5.6.7.8.18.20².32.30, 18.

**וַעֲמָלֵק** Jud 3,13. 6,3.*33*.7,12. 10, 12 ‖ Ps 83,8 ‖ 1Ch 1,36.

**הָעֲמָלֵק** 2S 1,1.

**בַּעֲמָלֵק** Ex 17,9.10.16 ‖ Jud 5,14 ‖ 1S 28,18.

**לַעֲמָלֵק** 1Ch 4,43.

**וּמֵעֲמָלֵק** 2S 8,12 ‖ 1Ch 18,11.

**עֲמָלֵקִי** *gent.* 1S 15,6.30,13 ‖ 2S 1,8.13.

**וַעֲמָלֵקִי** 1S 30,1.

**הָעֲמָלֵקִי** Gn 14,7 ‖ Nu 14,43.45 ‖ Jud 12,15.

**וְהָעֲמָלֵקִי** Nu 14,25 ‖ 1S 27,8.

**מֵעֲמָלֵקִי** 1S 15,15.

**עִמָּנוּאֵל** *m.*

nomem symb. filii Jesaiae.

בן ישעיה למשל על ישראל (עִמָּנוּ אֵל דה׳ ה׳ איננו שעצ״ם, כדאיתא במס׳ סופרים פ״ד משנה ה׳: הראשון חול והשני קדש, הראשון אינו נחלק והשני נחלק).

Jes 7,14.

— עַמֹּנִי etc. v. עַמּוֹן —

**עֲמַסְיָה** *m.*
praefectus militum Josaphati.
אחד משרי החיל ליהושפט המלך.
2Ch 17,16.

**עַמְעָד] וְעַמְעָד** *l.*
oppidum in tribu Asser.
עיר בנחלת מטה אשר.
Jos 19,26.

—עֵמֶק אַיָּלוֹן v. אַיָּלוֹן—

**(הַר) הָעֵמֶק** *l.*
locus in tribu Ruben.
מקום בנחלת ראובן.
Jos 13,19.

**ע׳ הָאֵ׳] בְּעֵמֶק הָאֵלָה** *l.*
locus in montanis Judae.
במערב יהודה, ששם הכה דוד את גלית.
1S 17,2.19.21,10.

**ע׳ הַבָּ׳] בְּעֵמֶק הַבָּכָא** *l.*
vallis quaedam.
על הדרך שעברו עליו עולי רגלים לירושלים, ע״ש הבכאים שבו (להקדמונים מענין בכיה, ומתרגמין טה־אָנְגענטהאל).
Ps 84,7.

—עֵ׳ בְּרָכָה v. בְּרָכָה p. 121a—
[עֵ׳ בֵּית הָרָם, עֵ׳ בְּגִבְעוֹן, עֵמֶק אַיָּלוֹן, עֵ׳ יְהוֹשָׁפָט, עֵ׳ הֶחָרוּץ, עֵ׳ חֶבְרוֹן, עֵ׳ יִזְרְעֶאל v. אַיָּלוֹן etc.]

**עֵמֶק הַמֶּלֶךְ** *l.*
vallis quaedam (= עֵמֶק שָׁוֵה).
הוא עמק שוה; על מקומו נחלקו חכמים.
Gn 14,17.
בְּעֵמֶק־הַמֶּלֶךְ 2S 18,18.

—(ס׳ v. עֵ׳ סֻכּוֹת)—

**עֵמֶק עָכוֹר** *l.*
vallis prope Hierichuntem.
בנגב יריחו וצפונה מערבה לים המלח.
Jos 7,24.26 ‖ Hos 2,17.
וְעֵמֶק עָכוֹר Jes 65,10.
מֵעֵמֶק עָכוֹר Jos 15,7.

**ע׳ קְצִיץ] וְעֵמֶק קְצִיץ** *l.*
oppidum tribus Benjaminis.
בנחלת בנימן (אולי יש לגרוס הַצִּיץ, וכטעם מַעֲלֵה הַצִּיץ?).
Jos 18,21.

**עֵמֶק־רְפָאִים** *l.*
vallis inter Hierosol. et Bethlehem.
בין ירושלם ובית לחם, ובו גי בן־הנום.
Jos 15,8.
בְּעֵמֶק רְפָאִים Jos 18,16 ‖ 2S 5,18.22.23,13 ‖ Jes 17,5 ‖ 1Ch 11,15.14,9.

—cf. רְפָאִים—

**עֵמֶק הַשִּׂדִּים** *l.*
planities maris mortui.
עמק ים המלח לפני מהפכת סדום.
Gn 14,3.
וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים Gn 14,10.
בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים Gn 14,8.

**עֵמֶק שָׁוֵה** *l.*
i. q. עֵמֶק הַמֶּלֶךְ.
לד״ק שָׁוֵה מישור כשוה קריתים.
Gn 14,17.

—cf. בֵּית הָעֵ׳; v. p. 544c—

**עֲמֹרָה** *l.*
urbs in planitie Siddim.
עיר בעמק השדים, אחת מד׳ הערים ההפוכות.
Gn 13,10.14,2.8.19,24 ‖ Dt 32,32 ‖ Jes 1,10.13,19 ‖ Jer 50,40 ‖ Am 4,11.
וַעֲמֹרָה Gn 10,19.14,10.11.18,20.28 ‖ Dt 29,22 ‖ Jer 49,18.
כַּעֲמֹרָה Jer 23,14 ‖ Zeph 2,9.
לַעֲמֹרָה Jes 1,9.

**עָמְרִי** I *m.*
I) rex Israelitarum; II) Judaeus; III) Benjaminita; IV) Issacharita.
א) מלך ישראל, מיסד שמרון; ב) מזרע יהודה; ג) נגיד יששכר בימי דוד; ד) מזרע בנימן.
1R 16,16.17.22².23.25.27.28.29².30 ‖ 2R 8,26 ‖ Mich 6,16 ‖ 2Ch 22,2.
עָמְרִי II, III 1Ch 9,4.27,18.
עָמְרִי IV] וְעָמְרִי 1Ch 7,8.

**עַמְרָם** I *m.*
I) pater Mosis; II) Esrae coaevus.
א) אבי משה ואהרן; ב) מנושאי נשים נכריות.
Ex 6,18.20² ‖ Nu 3,19.26,58.59 ‖ 1Ch 5,28.6,3.29.23,12.13.24,20.
לְעַמְרָם Nu 26,59.
הָעַמְרָמִי *patron.* Nu 3,27.
לַעַמְרָמִי 1Ch 26,23.
עַמְרָם II Esr 10,34.

**עֲמָשָׂא** I *m.*
I) filius sororis Davidis, dux militum; II) praef. mil. Pecachi.
א) בן אחות דוד (עֲמָשַׂי דהה״א י״ב י״ח?); ב) איש אפרים בצבא פקח בן רמליהו.
2S 17,25.20,4.5.9.12 ‖ 1R 2,32 ‖ 1Ch 2,17².
וַעֲמָשָׂא 2S 17,25.20,8.10.12.
לַעֲמָשָׂא 2S 20,9.
וְלַעֲמָשָׂא 2S 19,14 ‖ 2R 2,5.
עֲמָשָׂא II] וַעֲמָשָׂא 2Ch 28,12.

**עֲמָשַׂי, עֲמָשָׂי** I, II *m.*
I, II) Levitae; III) praef. mil. Davidis (= עֲמָשָׂא I?); IV) sacerdos tempore Davidis.
א, ב) מן הלוים; ג) ראש השלישים לדוד (ע׳ לעיל); ד) כהן בימי דוד.
1Ch 6,10.20 ‖ 2Ch 29,12.
עֲמָשַׂי III 1Ch 12,18(19).
עֲמָשַׂי IV] וַעֲמָשַׂי 1Ch 15,24.

**עֲמַשְׁסַי] וַעֲמַשְׁסַי** *m.*
sacerdos Nehemiae coaevus.
מן הכהנים בימי נחמיה (מרכב מן עמשי ועמסי), ובדהי״א ט׳ י״ב מַעְשַׂי.
Neh 11,13.

**עֲנָב** *l.*
urbs in tribu Judae.
מערי הענקים בנחלת יהודה.
Jos 11,21.
וַעֲנָב Jos 15,50.

**עֲנָה** (I—III?) *m.* (et *f.*?)

e posteris Seïri.

מזרע שעיר החורי; לפעמים נקרא בן צבעון, לפעמים אחי צבעון (דה״י) ולפעמים בת צבעון (בראשית), ע׳ פשר דבר במפרשים. השבעים והשמרוני קורין בֶּן־צִבְעוֹן ת׳ בַּת־צִבְעוֹן.

Gn 36,2.*14.18*.24.25².29 ‖ 1Ch 1, 41.

**וַעֲנָה** Gn 36,20.24 ‖ 1Ch 1,38.40.

—— עֲנוֹ v. עֲנִי ——

**עֲנוּב** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,8.

—— עֲנוֹק v. עֲנָק ——

[ע׳] **וְעֻנִּי**, **וְעֻנּוֹ** K. (Neh) *m.*

Levitae.

מן הלוים בימי דוד וזרבבל.

Neh 12,9 ‖ 1Ch 15,18.*20*.

**עֲנָיָה** *m.*

Nehemiae coaevus.

מן הבאים על החתום (אנשים שונים?).

Neh 10,23.

**וַעֲנָיָה** Neh 4,8.

[עֲנָיָה] Jes 10,30 = **עֲנַנְיָה** II?]

[ענים] **וְעָנִים** *l.*

urbs in tribu Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,50.

**עָנֵם** *l.*

urbs in tribu Issachari.

עיר הלוים בנחלת יששכר, היא עֵין גַּנִּים.

1Ch 6,58.

**עֲנָמִים** *gent. pl.*

filius Mizraimi (tribus).

בן מצרים והשבט כלו.

Gn 10,13 ‖ 1Ch 1,11.

[ע׳] **וַעֲנַמֶּלֶךְ**

idolum Sipparenorum.

אליל הספרוים.

2R 17,31.

**עָנָן** *m.*

vir Nehemiae coaevus.

מן הבאים על החתום.

Neh 10,27.

[עֲנָנִי] **וַעֲנָנִי** *m.*

Judaeus e posteris Davidis.

איש יהודי מזרע זרבבל.

1Ch 3,24.

**עֲנַנְיָה** I, II *m.-l.*

I) avus Nehemiae coaevi; II) urbs Benjaminitarum.

א) אבי זקנו של עזריה שהחזיק בבנין (ברוב המדויקים בקמץ הנו״ן, מ״ש); ב) עיר בנימן; לר׳ יוסף הלוי נקראת בישעיה י׳ ל׳ עֲנִיָּה.

Neh 3,23.11,32.

**עֲנָק**, [עֲנוֹק] *m.*

nomen viri Gigantis.

שם איש מן הנפילים. השבעים קורין בירמיה מ״ז ה׳ שארית עֲנָקִים.

Nu 13,33 ‖ Dt 9,2.

**הָעֲנָק**, **הָעֲנוֹק** (Jos 21,11) Nu 13,22.28 ‖ Jos 15,13.14².21,11 ‖ Jud 1,20.

**עֲנָקִים** *patron. pl.* (appel.) Dt 1,28.9,2 ‖ Jos 11,22.14,12.

**הָעֲנָקִים** Jos 11,21.

**בָּעֲנָקִים** Jos 14,15.

**כָּעֲנָקִים** (al. 10,11 כַּ) Dt 2,10.*21*. 11.

**עָנֵר** *m.-l.*

I) socius Abrahami; II) urbs Levitarum tr. Menassae (Ch).

א) אחד מבעלי ברית אברם; ב) עיר הלוים בנחלת מנשה בארץ כנען (ד״ה).

Gn 14,13.24 ‖ 1Ch 6,55.

**עֲנָת** *m.*

pater iudicis Samgar.

אבי שמגר השופט.

Jud 3,31.*5,6*.

—cf. בֵּית־עֲ; עֲנֹת v. בֵּ־עֲ—

**עֲנָתוֹת** I, **עֲנָתֹת** (R) *l.*

I) urbs tribus Benjamini; II) Nehemiae coaevus; III) Benjaminita.

א) עיר הלוים בנחלת בנימן; ב) מן הבאים על החתום; ג) איש מזרע בנימן.

Jos 21,18 ‖ 1R 2,26 ‖ Jes 10,30 ‖ Jer 11,21.23 ‖ Esr 2,23 ‖ Neh 7, 27.11,32 ‖ 1Ch 6,45.

**בַּעֲנָתוֹת** Jer 1,1.32,7.8 ‖ Jer 32,9.

**הָעַנְּתֹתִי**, **הָעֲנְתוֹתִי** *gent.* 2S 23,26 ‖ Jer 29,27 ‖ 1Ch 11,28.12, 3.27,12.

**עֲנָתוֹת** II *m.* Neh 10,20.

**עֲנָתוֹת** III] **וַעֲנָתוֹת** 1Ch 7,8.

[ע׳] **וְעַנְתֹתִיָּה** *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן; בק״ם וְעַנְתֹתִיָּה.

1Ch 8,24.

—— עֹפֶל v. p. 550c ——

[עָפְנִי] **וְהָעָפְנִי** *l.*

oppidum tribus Benjamini.

עיר בנחלת בנימן.

Jos 18,24.

I [עֵפֶר] **וָעֵפֶר** *m.*

I) filius Midiani; II) Judaeus; III) Menassita.

א) בן מדין; ב) מזרע יהודה (להע׳ והסורי בלא ן׳); ג) ראש בית אב למנשה.

Gn 25,4 ‖ 1Ch 1,33.

**עֵפֶר** II, III] **וְעֵפֶר** 1Ch 4,17.5, 24.

**עָפְרָה** I, [עָפְרָה] *l.*

I) urbs tribus Benjamini; II) urbs tr. Menassae; III) Judaeus.

א) עיר בנחלת בנימן; ב) עיר בנחלת מנשה; ג) איש מזרע יהודה.

1S 13,17.

**וְעָפְרָה** Jos 18,23.

**עַפְרָה**] **לְעַפְרָה** Mich 1,10.

**עָפְרָה** II] **בְּעָפְרָה** Jud 6,11.8, 27.32.

**עָפְרָתָה** Jud 9,5.

**בְּעָפְרַת** *cs.* Jud 6,24.

**עָפְרָה** III *m.* 1Ch 4,14.

**עֶפְרוֹן, עֶפְרֹן** I, *m.*

I) Hethita Abrahami coaevus; II) mons in confiniis Judae et Benjamini; III) urbs Benjaminitarum.

א) בעל מערת המכפלה; ב) הר בגבול יהודה ובנימן; ג) עיר בנחלת בנימן.

Gn 23,10.13.14.16.17. 25,9.49,29. 30.*50,13.*

**וְעֶפְרוֹן** Gn 23,10.

**בְּעֶפְרוֹן** Gn 23,8.

**לְעֶפְרֹן** Gn 23,16.

**עֶפְרוֹן** II, III, **עֶפְרַיִן** Q. (Ch) *l.* Jos 15,9‖2Ch 13,19.

**[עֶ״גֶּ] בְּעֶצְיֹן גֶּ׳, בְּעֶצְיוֹן גֶּבֶר** *l.*

urbs Idumaea ad maris rubri sinum.

עיר בארץ אֱדום על שפת ים סוף.

Nu 33,35 ‖ 1R 9,26.22,49 ‖ 2Ch 20,36.

**לְעֶצְיוֹן גֶּבֶר** 2Ch 8,17.

**מֵעֶצְיֹן גָּבֶר** Nu 33,36.

**וּמֵעֶצְיֹן גָּבֶר** Dt 2,8.

**[עֶצֶם] וְעָצֶם** *l.*

urbs tribus Simeonis (Judae?).

עיר בנחלת יהודה, לפי יהושע ט״ו כ״ט, ולפי י״ט ג׳ ודה״י בנחלת שמעון, ואולי שתי ערים שונות הן.

Jos 15,29.19,3.

**וּבְעֶצֶם** 1Ch 4,29.

**[עַצְמוֹן] מֵעַצְמֹן** *l.*

oppidum ad terminum australem Palaestinae.

עיר בגבול דרומה של א״י.

Nu 34,5.

**עַצְמוֹנָה** (Jos), **עַצְמֹנָה** Nu 34, 4‖Jos 15,4.

— **עֲדִינוֹ** v. **הָעֶצְנִי** —

**בֵּית־עֵ׳ (הָרֹעִים)** v. **עֵקֶד**.

**עַקּוּב** *m.*

nonnulli viri.

ד׳ אנשים שונים (האי דעזרא ב׳ מ״ב, דנחמיה ז׳ מ״ה, י״א י״ט וי״ב כ״ה ודה״י ט׳ י״ז לוי מן השוערים; האי דעזרא ב׳ מ״ה מן הנתינים; האי דנחמיה ח׳ ז׳ לוי מן המבינים את העם, והאי דדה״י ג׳ כ״ד מזרע זרבבל, ויתכן שזה הוא דנחמיה ח׳ ז׳, שלא נאמר בו בפירוש שהיה מן הלוים).

Esr 2,42.45 ‖ Neh 7,45. 8,7. 11,9. 12,25.

**וְעַקּוּב** 1Ch 3,24.9,17.

— **יַעֲקָן** v. **עֲקָן** —

**[עֵקֶר] וָעֵקֶר** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 2,27.

**(מַעֲלֵה) עַקְרַבִּים** *l.*

l. ad terminum austr. Palaestinae.

מקום בגבול דרומה של א״י.

Nu 34,4‖Jos 15,3‖Jud 1,36.

**עֶקְרוֹן** *l.*

urbs Philistaeorum.

אחת מחמשת ערי פלשתים בנחלת יהודה שנתנה לבני דן.

Jos 13,3.15,11.45 ‖ Jud 1,18 ‖ 1S 5,10².6,16.17,52² ‖ 2R 1,2.*3.6.16* ‖ Jer 25,20‖Am 1,8.

**וְעֶקְרוֹן** Jos 19,43 ‖ Zeph 2,4 ‖ Zach 9,5.7.

**לְעֶקְרוֹן** 1S 6,17.

**מֵעֶקְרוֹן** Jos 15,46‖1S 7,14.

**וְהָעֶקְרוֹנִי** *gent.* Jos 13,3.

**הָעֶקְרֹנִים** *pl.* 1S 5,10.

**עִקֵּשׁ** *m.*

pater herois Davidis.

אבי אחד מגבורי דוד.

2S 23,26‖1Ch 11,28.*27,9.*

**עָר (מוֹאָב)** *l.*

urbs regia Moabitarum.

מטרפולין של מואב, וכטעם עִיר (קִיר).

Nu 21,15.28‖Dt 2,9.18‖Jes 15,1.

**בְּעָר** Dt 2,29.

**עֵר** I *m.*

I) filius Judae; II) nepos Judae.

א) בן יהודה; ב) בן שלה בן יהודה.

Gn 38,3.7.46,12² ‖ Nu 26,19² ‖ 1Ch 2,3².

**לְעֵר** Gn 38,6.

**עֵר** II 1Ch 4,21.

**עֲרָב** *l.*

Arabia (terra Auranitis).

טעם השם יושבי מדבר וערבה. השבעים קורין בישעיה ביער בָּעֲרָב, וכת״י בְּרַמְשָׁא (ואולי משום זאת נקדו את הרי״ש בפתח שלא כמנהג), וי״ג בָּעֲרָבָה; וְאֵת כָּל־מַלְכֵי עֲרָב דירמיה נשמט בתרגום השבעים.

Jer 25,24‖Ez 27,21‖2Ch 9,14.

**בַּעְרַב, בַּעֲרַב**? (al. **(בָּעֶ׳**) Jes 21, 13².

**עֲרָבִי** *patron.* Jes 13,20.

**כַּעֲרָבִי** Jer 3,2.

**הָעַרְבִי** Neh 2,19.6,1.

**הָעַרְבִיִּים, הָעַרְבִאִים** (יתיר י׳) *pl.* 2Ch 17,11.26,7.

**וְהָעַרְבִים** Neh 4,1‖2Ch 21,16.

**בָּעַרְבִים** 2Ch 22,1.

— **הָעֲרָב** v. p. 556ᵃ **עֶרֶב** I —

**עֹרֵב, עוֹרֵב** *m.*

princeps Midjaniticus.

אחד משרי מדין; לד״ק הָעֹרְבִים דמ״א י״ז ד׳ ו׳ שעצ״ם (ע׳ חולין ה׳ א׳ וב״ר פ׳ ל״ג).

Jud 7,25².8,32.

**כְּעֹרֵב** Ps 83,12.

— cf. **צוּר עוֹרֵב** —

(**הָעֹרְבִים** 1R 17,4.6?)

**(בֵּית) עֲרָבָה] הָעַרְבָתִי** *gent.*

i. q. **מִבֵּית הָעֲרָבָה**.

כלומר מיושבי או מילידי בית הערבה.

2S 23,31‖1Ch 11,32.

[cf. **נַחַל הָעֲ׳, יָם הָעֲ׳; בֵּית הָעֲרָבָה; עַ׳ מוֹאָב, עַ׳ הַמִּדְבָּר, עַרְבֹת יְרֵחוֹ** etc.; v. p. 556ᵇ].

**עֲרָד** I *l.*

I) urbs regia Canaanaeorum; II) Benjaminita.

א) עיר מלוכה בכנען; ב) מזרע בנימן.

2R 22,12 ‖ 1Ch 6,15.9,5.15,6.11 ‖ 2Ch 34,20.

**וַעֲשָׂיָה** 2R 22,14 ‖ 1Ch 4,36.

—— עָשָׁן v. בּוֹר־עָ׳ ——

**עֵשֶׂק** I, II *l.*

nomen cisternae Isaaki.

שֵׁם בְּאֵר שֶׁכָּרוּ עַבְדֵי יִצְחָק.

Gn 26,20.

---

**עֵשֶׁק** *m.*

Benjaminita.

אִישׁ מִזֶּרַע בִּנְיָמִן.

1Ch 8,39.

---

**עַשְׁתֹּרֶת**

idolum muliebre Phoenicum etc. (Venus stella), Ἀστάρτη.

אֱלִיל עַמֵּי כְּנַעַן, וּכְדוּגְמָתוֹ בְּצוֹרִית, מוֹאָבִית וְאַשּׁוּרִית (לְדַ״ק מִזֶּה הַשֵּׁם אֶסְתֵּר).

1R 11,5.

**לְעַשְׁתֹּרֶת** 1R 11,33 ‖ 2R 23,13.

**עַשְׁתָּרוֹת** *pl.* 1S 31,10.

**הָעַשְׁתָּרוֹת, הָעַשְׁתָּרֹת** (1S 7,4) Jud 10,6 ‖ 1S 7,4.12,10.

**וְהָעַשְׁתָּרוֹת** 1S 7,3.

**וְלָעַשְׁתָּרוֹת** Jud 2,13.

—— cf. עַשְׁתֹּרֶת p. 570^b ——

**עַשְׁתָּרוֹת** *l.*

urbs tr. Menassae (= בְּעֶשְׁתְּרָה).

עִיר הַלְוִיִּם בְּנַחֲלַת מְנַשֶּׁה, הִיא בְּעֶשְׁתְּרָה.

1Ch 6,56.

**וְעַשְׁתָּרוֹת** Jos 13,31.

**בְּעַשְׁתָּרֹת, בְּעַשְׁתָּרוֹת** (Dt) Dt 1,4 ‖ Jos 9,10.12,4.13,12.

**הָעַשְׁתְּרָתִי** *gent.* 1Ch 11,44.

**עַ׳ קְ׳] בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנַיִם**

(הַשְּׁבָעִים קוֹרִין וְקַרְנַיִם).

Gn 14,5.

---

**עֵת קָ׳] עִתָּה קָצִין** *l.*

urbs in tribu Sebulon.

עִיר בְּנַחֲלַת זְבוּלֻן.

Jos 19,13.

---

**עֲשָׂהאֵל** I

I) frater Joabi; II) pater Esrae coaevi; III, IV) Levitae.

א) אֲחִי יוֹאָב. בִּקְצָת נֻסְחָאוֹת בדה״א ב׳ ט״ז וַעֲשָׂה־אֵל, תְּרֵין מִלִּין; ב) אֲבִי אֶחָד מֵעוֹלֵי הַגּוֹלָה; ג, ד) מִן הַלְוִיִּם.

2S 2,19.20.21.22.23.32.3,27.30. 23,24 ‖ 1Ch 11,26.*27,7*.

**וַעֲשָׂהאֵל** 2S 2,18².30 ‖ 1Ch 2,16.

**עֲשָׂהאֵל** II Esr 10,15.

**עֲשָׂהאֵל** III, IV] **וַעֲשָׂהאֵל** 2Ch 17,8.31,13.

---

**עֵשָׂו** *m.*

filius Isaaki, auctor Idumaeorum.

בֶּן יִצְחָק, אֲחִי יַעֲקֹב, הוּא אֲבִי אֱדוֹם. (י״ג בְּעוֹבַדְיָה אֵיךְ נֶחְפְּשׂוּ עֵשָׂו, כְּלוֹמַר עָרֵי מִסְכְּנוֹת שֶׁלּוֹ וְאוֹצְרוֹתָיו).

Gn 25,25.26.27.28.29.30.32.34. 26,34.27,1.5.6.11.15.19.21.22.23. 24.32.34.38².41².42².28,6.8.9.32, 4.7.9.12.18.20.33,1.4.9.15.16.35, 1.29.36,1.2.5.*19*.6.8².9.10³.12.13. *17*.14.15².17.18².40.43 ‖ Dt 2,4.*8*. *29*.12.22 ‖ Jos 24,4 ‖ Jer 49,8.10 ‖ Ob 6.8.9.18².19.21 ‖ Mal 1,2.3 ‖ 1Ch 1,34.35.

**וְעֵשָׂו** Gn 27,30.28,5.

**לְעֵשָׂו** Gn 25,34.27,37.32,5.14.19. 36,4.14 ‖ Dt 2,5 ‖ Jos 24,4.

**עַשְׁוָת] וְעַשְׁוָת** (al. שְׁ) *m.*

Asserita.

אִישׁ מִזֶּרַע אָשֵׁר.

1Ch 7,33.

---

**עֲשִׂיאֵל** *m.*

Simeonita.

אִישׁ מִזֶּרַע שִׁמְעוֹן.

1Ch 4,35.

---

**עֲשָׂיָה** I—IV *m.*

nonnulli viri.

א) דמ״ב ודה״ב ל״ד כ׳ עֶבֶד מֶלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ; ב) דה״א ו׳ ט״ו, ט״ו ו׳ י״א מִן הַלְוִיִּם; ג) דה״א ט׳ ה׳ מִזֶּרַע יְהוּדָה (טַעַם הַשִּׁילוֹנִי כְּמוֹ הַשֵּׁלָנִי); ד) דה״א ד׳ ל״ו מִזֶּרַע שִׁמְעוֹן.

---

Nu 21,1.*33,40* ‖ Jos 12,14 ‖ Jud 1, 16.

**עֵרֶד** II] **וְעֵרֶד** *m.* 1Ch 8,15.

—— עֲרֹעֵר v. עֲרוֹעֵר ——

**עֵרִי** *m.*

filius Gadi.

אֶחָד מִבְּנֵי גָד.

Gn 46,16.

**לָעֵרִי**, *patron.* **הָעֵרִי** Nu 26,16.

---

**עָ׳] לְעֵרָן**, *patron.* **הָעֵרָנִי** *m.*

Ephraimita.

בֶּן שׁוּתֶלַח בֶּן אֶפְרַיִם; לְהַשִּׁבְעִים עֵדָן.

Nu 26,36.

---

**עֲרֹעֵר** I, **עֲרוֹעֵר**, [**עַרְעוֹר**] *l.*

I) urbs ad Arnonem; II) urbs ad or. Syriae; III) urbs tr. Judae.

א) עִיר עַל שְׂפַת אַרְנֹן צָפוֹנָה מִנֶּגֶב גְּבוּל גָּד וּרְאוּבֵן, שֶׁשָּׁב כְּבָשָׁהּ מוֹאָב; ב) עִיר מִמִּזְרַח פְּנֵי רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן (הָעֲ׳ קוֹרִין בִּישַׁעְיָה עֲזוּבוֹת עָרֶיהָ עֲדֵי־עַד); ג) עִיר בִּיהוּדָה (עַ׳ הָעֵרָה אֶל עַדְעָדָה).

Nu 32,34 ‖ Jer 48,19.

**בַּעֲרֹעֵר, בַּעֲרוֹעֵר** 2S 24,5 ‖ 1Ch 5,8.

**וּבְעַרְעוֹר** Jud 11,26.

**מֵעֲרֹעֵר, מֵעֲרוֹעֵר** Dt 2,36.*4,48*.3, 12 ‖ Jos 12,2.13,*9*.*16* ‖ Jud 11,33 ‖ 2R 10,33.

**עֲרֹעֵר** II, **עֲרוֹעֵר** Jos 13,25 ‖ Jes 17,2.

**עֲרֹעֵר** III] **בַּעֲרֹעֵר** 1S 30,28.

**הָעֲרֹעֵרִי** *gent.* 1Ch 11,44.

---

**עָרְפָּה** *f.*

uxor fratris mariti Ruth.

אֵשֶׁת כִּלְיוֹן בֶּן אֱלִימֶלֶךְ (שֶׁפָּנְתָה עָרְפָּהּ לָשׁוּב לְאַרְצָהּ וּלְמוֹלַדְתָּהּ).

Ruth 1,4.14.

---

**עַרְקִי] הָעַרְקִי** *gent.*

pop. Canaaniticus Syriae.

מִבְּנֵי כְנַעַן (אֻמָּה שֶׁיָּשְׁבָה בְּסוּרְיָא).

Gn 10,17 ‖ 1Ch 1,15.

—— עָשׁ v. p. 570^a ——

**עַתַּי, עַתָּ֑י, עַתָּֽי** I—III *m.*
I) Judaeus; II) Gadita; III) filius Rehabeami regis.
א) מבני ירחע עבד מצרי; ב) גבור דוד משבט גד; ד) מבני רחבעם המלך.
1Ch 2,35.12,11‖2Ch 11,20.
**וְעַתָּ֑י** (I) 1Ch 2,36.

---

**עֲתָיָה**
Judaeus Nehemiae coaevus.
מזרע פרץ בן יהודה.
Neh 11,4.

---

[**עֲתָךְ**] **בַּעֲתָךְ** *l.*
urbs in tribu Judae (= עֶתֶר?).
עיר בנחלת יהודה, לר״ק היא עֶתֶר.
1S 30,30.

---

[**עַתְלַי**] **עַתְלָ֑י** *m.*
Esrae coaevus.
מישראל שהושיבו נשים נכריות.
Esr 10,28.

---

**עֲתַלְיָה** I *m.*
I) pater exulis reversi; II) Benjaminita; III) uxor Jorami regis.
א) אבי אחד עולי הגולה; ב) מזרע בנימן; ג) בת עמרי ואשת יורם.
Esr 8,7.
[**עֲתַלְיָה** II] **וַעֲתַלְיָה** 1Ch 8,26.
**עֲתַלְיָה** III *f.* 2R 11,13.14.
**וַעֲתַלְיָה** 2R 11,1.3‖2Ch 22,12.
**עֲתַלְיָהוּ** 2R 8,26.11,2.20 ‖ 2Ch 22,2.11.23,12.13.21.24,7.
**וַעֲתַלְיָהוּ** 2Ch 22,10.

---

**עָתְנִי** *m.*
Levita.
לוי, מזרע עֹבֵד אדֹם.
1Ch 26,7.

---

**עָתְנִיאֵל** *m.*
Judaeus (primus iudex).
השופט הראשון, מזרע יהודה.
Jos 15,17‖Jud 1,13.3,9.11 ‖ 1Ch 4,13[2].

**לְעָתְנִיאֵל** 1Ch 27,15.

---

[**עֶתֶר**] **וָעֶתֶר** *l.*
urbs in tribu Judae.
עיר בנחלת יהודה; השבעים קורין במ״ו מ״ב וַעֲתָךְ, ע׳ הערה אל עֲתָךְ ואל תֹּכֶן.
Jos 15,42.19,7.
—[**עֲתָרַי בַּת־פּוּצַי**] Zeph 3,10?—

# פ

**פָּארָן** *l.*
desertum inter peninsulam Sinaiticam et Idumaeam.
מדבר בין חצי האי סיני ובין אדום וארץ כנען, ועל שמו המקום אֵיל פארן (לר״ק הוא אֵלָה או אֵילַת). השבעים קורין בש״א כ״ה א׳ מדבר מָעוֹן.
Gn 14,6.21,21 ‖ Nu 10,12.12,16.13,3.26‖Dt 1,1.33,2‖1S 25,1‖1R 11,18‖Hab 3,3.
**מִפָּארָן** 1R 11,18.

---

**פַּגְעִיאֵל** *m.*
phylarcha tribus Asseri.
נשיא למטה אשר.
Nu 1,13.2,27.7,72.77.10,26.

---

**פְּדַהְאֵל** *m.*
princeps Naphtalitarum.
נשיא לבני נפתלי לְנַחֵל את הארץ.
Nu 34,28.

---

**פְּדָהצוּר** *m.*
pater phylarchae Menassae.
אבי הנשיא למטה מנשה.
Nu 1,10.2,20.7,54.59.10,23.

---

**פָּדוֹן** *m.*
Nethinaeus.
מן הנתינים שבניו עלו מן הגולה.
Esr 2,44‖Neh 7,47.

---

**פְּדָיָה** I—VI *m.*
socer Josiae regis et alii viri.
חתן יאשיהו המלך (מ״ב) וה׳ אנשים שונים.
2R 23,36 ‖ Neh 3,25.8,4.11,7 ‖ 1Ch 3,19.
**וּפְדָיָה** Neh 13,13‖1Ch 3,18.

---

**פְּדָיָהוּ** *m.*
Menassita.
אבי ראש אב לחצי מנשה בימי דוד.
1Ch 27,20.

---

[**פַּדָּן**] **מִפַּדָּן** *l.*
regio vel locus Mesopotamiae.
שם מחוז או עיר בארם נהרים. י״נ מֵחָרָן (טעם השם כמו שְׂדֵה ארם, ואולי מזה אהלי אפדנו דדניאל, כלומר אהלי שדה קרב [פעלדצעלטע, פעלדלאגער], ולדר״א ע״ש שהיו שתי ארם, צמד בקר ת״י פדן תוריא).
Gn 48,7.
[**פַּדַּן אֲ׳**] **פַּדֶּנָה אֲרָם** Gn 28,2.5.7.6.
**בְּפַדַּן אֲרָם** Gn 31,18.35,26.46,15.
**מִפַּדַּן אֲרָם** Gn 25,20.33,18.35,9.

---

**פּוּאָה** I *m.*
Issacharita (pater iudicis תּוֹלָע).
Jud 10,1.

---

**פּוּאָה** II [**פֻּ׳**] **וּפוּאָה, וּפֻוָּה** *m.*
filius Issachari.
אחד מארבעה בני יששכר.
Gn 46,13‖1Ch 7,1.
**לְפֻוָּה**, *patron.* **הַפּוּנִי** (=**הַפֻּוָּנִי**)
Nu 26,23.

---

**פּוּט** *m.-gens*
filius Hami (pop.).
בן חם ושבטו. ע׳ הערה אל פּוּל.
Neh 3,9‖1Ch 1,8.
**וּפוּט** Gn 10,6 ‖ Jer 46,9 ‖ Ez 27,10.30,5.38,5.

---

**פּוּטִיאֵל** *m.*
socer Eleazari sacerdotis.
חתן אלעזר בן אהרן הכהן.
Ex 6,25.

**פּוֹטִי פֶרַע** *m.*
sacerdos Heliopolitanus, socer Josephi.
חתן יוסף (בלשון מצרים „איש הַשָּׁמֶשׁ").
Gn 41,45.50.*46,29.*

---

**פּוֹטִיפַר** *m.*
praefectus satellitum Pharaonis.
סריס פרעה שקנה את יוסף.
Gn 39,1.

**לְפוֹטִיפַר** Gn 37,36.

——קֶרֶן הַפּ׳ v. פּוּךְ——

**פּוּל** I *l.-gens*
I) gens et regio Africana; II) rex Assyriae.
א) שם אומה באפריקה (השבעים קורין פּוּט וְלוּב); ב) מלך אשור.
Jes 66,19.

**פּוּל** II *m.* 2R 15,19‖1Ch 5,26.

**לְפוּל** 2R 15,19.

——פֻּוָּה v. הַפּוּנִי——

[**פּוּנֹן**] **בְּפוּנֹן** *l.*
st. Israelitarum in Idumaea.
אחת מתחניות ב״י בארץ אדום.
Nu 33,42.

**מִפּוּנֹן** Nu 33,43.

——cf. פִּינֹן——

**פּוּעָה** *f.*
obstetrix Hebr. in Aegypto.
אחת משתי המילדות העבריות במצרים.
Ex 1,15.

——(פּוּצַי Zeph 3,10?)——

**פּוֹרָתָא** *m.*
filius Hamani.
הרביעי מעשרת בני המן שנתלו.
Esth 9,8.

---

[**פּוּת**] **וְהַפּוּתִי** *patron.*
Judaeus.
ע״ש איש מזרע יהודה.
1Ch 2,53.

---

**פַּחַת מוֹאָב** *m.*
vir, cuius gens exul rediit.
Esr 2,6.8,4.10,30‖Neh 3,11.7,11.10,15.

---

[**פִּי־בֶסֶת**] *l.* **וּפִי־בֶסֶת**
Βουβαστός, urbs Aegypti ad brachium Pelusiacum.
עיר גדולה במצרים התחתונה.
Ez 30,17.

---

**פִּי הַחִירֹת** *l.*
l. in Aegypto (statio Israelit.).
מקום במצרים, בין מגדול ובין הים.
Ex 14,2.9‖Nu 33,7.

[**פְּנֵי הַח׳**] **מִפְּנֵי הַחִירֹת**
(ת״א מִן־פוּם חִירָתָא = מִפִּי החירת).
Nu 33,8.

---

[**פִּיכֹל**] **וּפִיכֹל** *m.*
dux militum Abimelechi.
שר צבא אבימלך בימי אברהם.
Gn 21,22.*32.26,26.*

---

**פִּינְחָס** I *m.*
I) filius sacerd. Eleazaris; II) filius sacerd. Eli; III) Esrae coaevus.
א) נכד אהרן; ב) בן עלי; ג) בימי עזרא.
Ex 6,25 ‖ Nu 25,7.11.31,6 ‖ Jos 22,13.30.31.32.24,33‖Ps 106,30‖Esr 7,5.8,2‖1Ch 5,30².6,35.

**וּפִינְחָס** Jud 20,28‖1Ch 9,20.

**פִּינְחָס** II, [**פִּנְחָס**] 1S 4,19.14,3.

**וּפִנְחָס, וּפִינְחָס** (1,3) 1S 1,3.2,34.4,4.11.17.

**פִּינְחָס** III Esr 8,33.

---

**פִּינֹן** *m.*
princeps Idumaeus (cf. פּוּנֹן).
אחד מאלופי אדום (ע׳ פּוּנֹן).
Gn 36,41‖1Ch 1,52.

---

**פִּישׁוֹן** *l.*
Hindus vel Ganges.
מנהרי העדן, לד״ק הינדוס ולד״א גאנגס.
Gn 2,11.

---

**פִּיתוֹן** *m.*
Benjaminita e posteris Sauli.
איש משבט בנימן, מזרע שאול המלך.
1Ch 8,35.

---

**פֹּכֶרֶת הַצְּבָיִים** *m.*
„e posteris servorum Salomonis".
מבני עבדי שלמה; להע׳ בְּנֵי הצביים.
Esr 2,57‖Neh 7,59.

——פַּלְּאִי v. פַּלּוּא——

**פְּלָאיָה** *m.*
Levita Esrae aequalis.
לוי בימי עזרא (אולי הוא פְּלָיָה, ואינו לוי).
Neh 8,7.10,11.

——תִּגְלַת פ׳ v. פִּלְאֶסֶר——

**פֶּלֶג, פָּלֶג** *m.*
filius Heberi.
בן־עֵבֶר, שבימיו נפלגה הארץ.
Gn 10,25.11,16.17.18.19 ‖ 1Ch 1,19.25.

---

**פִּלְדָּשׁ** *m.*
filius Nahori, Abrahami fratris.
בן נחור, אחי אברהם.
Gn 22,22.

---

**פַּלּוּא** *m.*
filius Rubeni.
בן שני של ראובן.
Nu 26,8.

**וּפַלּוּא** Gn 46,9‖Ex 6,14‖1Ch 5,3.

**לְפַלּוּא**, *patron.* **הַפַּלֻּאִי** Nu 26,5.

——הַפַּלְנִי v. הַפְּלוֹנִי——

**פִּלְחָה** (al. **פִּלְחָא**) *m.*
Nehemiae coaevus.
מראשי העם שבאו על החתום.
Neh 10,25.

---

[**פֶּלֶט**] **וָפָלֶט** *m.*
I) Judaeus; II) Benjaminita.
א) יהודי מזרע כָּלֵב; ב) מזרע בנימן.
1Ch 2,47.12,3.

——בֵּית פֶּלֶט v. הַפַּלְטִי——

**וּמִפְּלִשְׁתִּים** 2S 8,12‖1Ch 18,11.

**פְּלִשְׁתִּים, הַפְּלִשְׁתִּים** Q.(2S 21,12) Jos 13,2 ‖ 1S 4,7.7,13.13,20.17,51.52‖2S 5,19.21,12‖2Ch 21,16.

**וְהַפְּלִשְׁתִּים** 1Ch 11,13.

**בַּפְּלִשְׁתִּים** 1S 7,13.13,4.14,30.31.18,27.19,8.*23,5*.23,2² ‖ 2S 23,9.10‖2Ch 26,6.

**וּבַפְּלִשְׁתִּים** 1S 14,47 ‖ 2Ch 26,6.

**כַּפְּלִשְׁתִּים** Jes 2,6.

**לַפְּלִשְׁתִּים** 1S 14,21.21,15‖1R 15,27.16,15.

---

**פֶּלֶת** I, II *m.*

I) filius Rubeni; II) Judaeus.

א) אחד מבני ראובן; ב) מזרע כלב.

Nu 16,1‖1Ch 2,33.

——**הַפְּלֵתִי** v. p. 583c——

[**פַּנַּג** Ez 27,17 sec. Kimchium].

**פְּנִיאֵל, פְּנוּאֵל** I (Gn 32,31) *l.*

I) opp. prope Jabocum; II) Judaeus; III) Benjaminita.

א) עיר מעבר לירדן על נחל יבק; ב) איש מזרע יהודה; ג) איש מזרע בנימן.

Gn 32,31.32 ‖ Jud 8,8².9.17 ‖ 2R 12,25.

**פְּ' II, III] וּפְנִיאֵל, וּפְנוּאֵל** K. 1Ch 4,4.8,25.

——**פִּינְ'** v. **פִּנְחָס**——

**פִּי הַחִ'** v. **פְּנֵי הַחִירֹת.**

**פְּנִנָּה** *f.*

uxor Elkanae, patris Samuelis.

אשת אלקנה, צרת חנה אם שמואל.

1S 1,2.

**לִפְנִנָּה** 1S 1,2.4.

——**אֶפֶס דַּ'** v. **פַּס דַּמִּים**——

[**פִּסְגָּה**] **הַפִּסְגָּה** *l.*

mons in agro Moabitico.

שֵׁם הר בגבול שדה מואב.

Nu 21,20.23,14‖Dt 3,17.*4,49*.27.34,1‖Jos 12,3.13,20.

---

**פָּסֵחַ** I, II *m.*

I) pater Esrae coaevi; II) Nethinaeus; III) Judaeus.

---

?[**פְּלֹן**] **הַפְּלוֹנִי, הַפְּלֹנִי** *gent.*

locus ignotus.

בי״א כ״ז ול״ו יש לגרוס הַפַּלְטִי, ובכ״ז י׳ הַגִּלֹנִי (ע׳ ש״ב כ״ג כ״ו ול״ד).

1Ch 11,27.*27,10*.36.

——**תִּגְלַת פְּ'** v. **פִּלֶסֶר**——

**פְּלֶשֶׁת, פְּלָשֶׁת** *l.*

Philistaea.

ארץ פלשתים בדבור המליצי.

Ex 15,14 ‖ Jes 14,29.31 ‖ Joel 4,4‖Ps 60,10.83,8.87,4.108,10.

**הַפְּלִשְׁתִּי** *gent.* 1S 17,8.10.11.16.23.26.*36*.26.32.33.37.40.41.42.43.*44*.43.45.48².49.*50.19,5*.50.51.54.55.57².18,6.21,10.*22,10*.17.

**פְּלִשְׁתִּיִּים** (יתיר י׳) (1Ch 14,10) **פְּלִשְׁתִּים** *pl.* Gn 10,14.21,32.34.26,1.8.14.15.18‖Ex 13,17.23,31‖Jos 13,3‖Jud 3,3.31.10,6.7.11.13,1.5.14,1.2.4.15,5.6².9.11.12.20.16,5.*8.18.16,27*.9.*12.14.20*.18.21.23.30‖1S 4,1.2².3.6.9.10.17.5,2.8.*11.6,4.16.7,7.29,7*.6,1.2.12.17.18.21.7,3.7².8.10.11.14².9,16.10,5.12,9.13,3².4.12.17.19.23.*14,1.4.11*.14,11.19.22.36.37.46.52.17,1.2.4.19.23.46.52.53.18,17.*21*.25².30.23,1.3.4.27.28.24,2.27,1.7.11.28,1.4.5.19².29,1.2.3².4².9.11.30,16.31,1.2².7.8.9.11‖2S 1,20.3,14.18.5,17².19.22.24.25.*23,12*.8,1².19,10.21,12.15.18.*19*.23,11².13.14.16 ‖ 1R 5,1 ‖ 2R 8,2.3.18,8 ‖ Jes 11,14 ‖ Jer 25,20.47,1.4² ‖ Ez 16,27.57.25,15.16 ‖ Am 1,8.6,2 ‖ Ob 19 ‖ Zeph 2,5 ‖ Zach 9,6 ‖ Ps 56,1 ‖ 1Ch 1,12.10,1.2².7.8.9.11.11,13.14.15.16.18.12,19(20).14,8².10.13.15.16.18,1².20,4.5 ‖ 2Ch 9,26.17,11.26,7.

**וּפְלִשְׁתִּיִּים** (יתיר י׳) (Am 9,7) **וּפְלִשְׁתִּים** Jud 15,14 ‖ 1S 4,1.5,1.7,10.13,5.11.16.14,46.17,3.21.28,15.29,11.31,1 ‖ 2S 5,18 ‖ Jes 9,11 ‖ Am 9,7‖1Ch 10,1.14,9 ‖ 2Ch 28,18.

**מִפְּלִשְׁתִּים** Jud 14,3.4.15,3.16,28.

---

**פַּלְטִי** I *m.*

I) Benjaminita explorator Palaestinae; II) i. q. פַּלְטִיאֵל.

א) מתרי הארץ למטה בנימן; ב) חתן שאול, הוא פלטיאל סמן ב׳.

Nu 13,9.

**פַּלְטִי** II] **לְפַלְטִי** 1S 25,44.

---

[**פִּלְטַי**] **פִּלְטָי** *m.*

sacerdos Jojakimi coaevus.

מן הכהנים ראשי האבות בימי יויקים.

Neh 12,17.

---

**פַּלְטִיאֵל** I, II *m.*

I) princeps tribus Issachar; II) gener Sauli (= פַּלְטִי II).

א) נשיא יששכר לנחל את הארץ; ב) חתן שאול המלך, הוא פלטי סימן ב׳.

Nu 34,26‖2S 3,15.

---

**פְּלַטְיָה** I, II *m.*

I, II) Judaei; III) Simeonita.

א, ב) מזרע יהודה; ג) מזרע שמעון.

Neh 10,23‖1Ch 4,21.

**פְּלַטְיָה** III] **וּפְלַטְיָה** 1Ch 4,42.

---

**פְּלַטְיָהוּ** *m.*

nobilis Ezechielis coaevus.

אחד משרי העם בימי יחזקאל.

Ez 11,1.

**וּפְלַטְיָהוּ** Ez 11,13.

---

[**פְּלָיָה**] **וּפְלָיָה** *m.*

Judaeus e posteris Davidis.

מזרע דָּוִד (ע׳ הערה אל פְּלָאיָה).

1Ch 3,24.

---

**פָּלָל** *m.*

Nehemiae coaevus.

אחד מן המחזיקים בבנין.

Neh 3,25.

---

**פְּלַלְיָה** *m.*

avus sacerdotis Nehemiae coaevus.

אבי זקנו של אחד הכהנים בימי נחמיה.

Neh 11,12.

——**תִּגְלַת פְּ'** v. **פִּלְנֶאסֶר**——

א) אבי מחזיק בבנין; ב) איש מורע כלב; ג) מן הנתינים.
Neh 3,6 ‖ 1Ch 4,12.

**פָּסֵחַ** III Esr 2,49 ‖ Neh 7,51.

---

[פְּסִילִים] **הַפְּסִילִים** *l.*
locus prope Gilgal.
מקום ע״ש פסילת אבנים או אלהי פסל
Jud 3,19.26.

---

**פִּסְךְ** (al. סַ) *m.*
Asserita.
איש משבט אשר.
1Ch 7,33.

---

[פ׳] **וּפִסְפָּה** (al. **וּפִסְפָּא**) *m.*
Asserita.
איש משבט אשר.
1Ch 7,38.

---

**פָּעִי**, **פָּעוּ** *l.*
urbs regia in Idumaea.
עירו של הדר מלך אדום.
Gn 36,39 ‖ 1Ch 1,50.

---

[פְּעוֹר] **הַפְּעוֹר** *l.*
mons Moabiticus et idolum.
הר במואב והאליל (השבעים מונים ביהושע ט״ו ל״א ונ״ט ערים אחת עשרה, ובתוכן פְּעוֹר).
Nu 23,28.

**(בַּעַל־)פְּעוֹר** Dt 4,3 ‖ Hos 9,10.

**בְּבַעַל פְּעוֹר** Dt 4,3.

**לְבַעַל פְּעוֹר** Nu 25,3.5 ‖ Ps 106,28.

——cf. בֵּית פְּ׳; פָּעִי v. פָּעוּ——

**פְּעֻלְּתַי** *m.*
Levita, ianitor.
בן עבד אֱדֹם, מן השוערים.
1Ch 26,5.

——צָפְנַת פַּ׳ v. פַּעְנֵחַ——

**פַּעֲרַי** *m.*
heros Davidis (= נַעֲרַי).
מגבורי דוד, ובדה״י נַעֲרַי בֶּן־אֶזְבָּי.
2S 23,35.

——בֵּית פַּצֵּץ v. פַּצֵּץ——

[פִּצֵּץ] **לְהַפִּצֵּץ** *m.*
sacerdos.
אחד מראשי כ״ד משמרות כהונה.
1Ch 24,15.

---

**פְּקוֹד** *l.-pop.*
regio et gens in Babylonia.
מחוז ואומה בבבל (וכן בציוני אשור).
Jer 50,51 ‖ Ez 23,23.

---

**פֶּקַח** *m.*
rex Israelitarum.
שהכה את פקחיה וימלך תחתיו בשמרון.
2R 15,25.27.29.30.31.37 ‖ 2Ch 28,6.

**וּפֶקַח** 2R 16,1 ‖ Jes 7,1.

**לְפֶקַח** 2R 15,32.*16,1*.

---

**פְּקַחְיָה** *m.*
rex Israelitarum.
מלך ישראל בשמרון.
2R 15,22.23.26.

---

**פִּרְאָם** *m.*
rex Canaanaeus.
מלך ירמות בכנען.
Jos 10,3.

---

[פָּרָה] **וְהַפָּרָה** *l.*
urbs tribus Benjaminis.
עיר בנחלת בנימן.
Jos 18,23.

---

[פֻּרָה] **וּפֻרָה** *m.*
armiger Gideonis.
משרת גדעון.
Jud 7,10.11.

---

**פְּרִידָא**, **פְּרוּדָא** (Neh) *m.*
e poster. servorum Salomonis.
מבני עבדי שלמה שעלו מן הגולה.
Esr 2,55 ‖ Neh 7,57.

---

**פָּרוּחַ** *m.*
pater praefecti Salomonis.
אבי נציב שלמה בישׂשכר.
1R 4,17.

---

[פַּרְוַיִם] **פַּרְוָיִם** *l.*
terra quaedam aurifera.
שם מקום, ארץ הזהב בְּעַרב.
2Ch 3,6.

---

[פְּרִזִּי] **הַפְּרִזִּי** *gent.*
gens Canaanaea.
אחד משבעה עמי כנען (השבעים קורין בש״א ו׳ י״ח הַפְּרִזִּי).
Gn 15,20 ‖ Jos 3,10.9,1.12,8.17,15 ‖ Jud 1,5 ‖ 1R 9,20 ‖ Esr 9,1.

**וְהַפְּרִזִּי** Gn 13,7 ‖ Ex 3,8.*17*.23,23.*33*,2.*34*,*11* ‖ Dt 7,1.20,17 ‖ Jos 11,3.24,11 ‖ Jud 1,4.3,5 ‖ Neh 9,8 ‖ 2Ch 8,7.

**וּבַפְּרִזִּי** Gn 34,30.

——פְּרוּדָא v. פְּרִידָא——

**פַּרְמַשְׁתָּא** (ש׳ זעירא) *m.*
filius Hamani.
השביעי מעשרת בני המן שנתלו.
Esth 9,9.

---

**פַּרְנָךְ** *m.*
pater principis Sebulonitarum.
אבי נשיא זבולן לנחל את הארץ.
Nu 34,25.

---

**פָּרָס**, **פָּרַס** *l.-pop.*
Persia (terra et gens).
הארץ והעם, בערבית فَارِس.
Ez 27,10.38,5 ‖ Esth 1,3.14.18.19 ‖ Dan 10,1.13².20 ‖ Esr 1,1².2.8.*3*,*7*.*4*,*5*.4,3.5.*24*.7.6,14.7,1.9,9 ‖ 2Ch 36,20.22².23.

**וּפָרַס**, **וּפָרָס** Esth 10,1 ‖ Dan 5,28.6,9.*13*.16.8,20.

**לְפָרָס** Dan 11,2.

**הַפַּרְסִי** *gent.* Neh 12,22.

**פַּרְסָיָא** K., **פַּרְסָאָה** Q. (ar.) Dan 6,29.

cf. פּוּטִי פְ׳ v. פֶּרַע; אֲפָרְסָיֵא

**פַּרְעֹה** *m.*
titulus Aegypti regum.
שם תאר למלכי מצרים בכלל.
Gn 12,15³.17.18.20.37,36.39,1.40,2.7.11³.13².14.17.19.20.21,41,

4.7.8.9.10.14$^2$.15.*39.41.44.45,17.47,5*.16$^2$.17.25$^2$.28$^2$.32.33.34.35.37.38.42.45.46$^2$.55.42,15.*16*.45,2.15$^2$.21.46,5.33.47,2.3$^2$.*4.7$^2$.10*.8.9.10.11.14.22$^2$.50,4$^2$.6.7 ‖ Ex 1,19.22.2,5.7.8.*9*.10.15$^2$.3,10.11.4,21.22.5,1.2.5.6.10.14.15.20.21.23.6,11.12.13.27.29.30.7,2.3.4.7.9$^2$.10$^2$.11.13.*22*.8,*15*.9,*35*.14.15.20.23.26.*9,1.10,1*.8,4.8.11.15.16.*9,13*.20.21.24.25.26.*9,33*.28.9,7.8.10.12.*10,20.27.11,10.14*,8.20.27.34.10,3.6.7.8.11.16.18.24.28.11,1.3.5.8.9.10.12,29.30.13,15.17 ‖ Ex 14,3.4.5.9.23.28.15,4.19.18,4.10 ‖ Dt 7,8 ‖ 1S 2,27 ‖ 1R 3,1$^2$.7,8.9,16.24.11,1.18.19.20$^2$.21.22 ‖ 2R 17,7.18,21.23,29.33.34.35 ‖ Jes 19,11$^2$.30,2.3.36,6 ‖ Jer 25,19.37,5.7.11.43,9.44,30.46,2.17.25$^2$.47,1 ‖ Ez 17,17.29,2.3.30,21.22.24.25.31,2.18.32,1.31$^2$.32 ‖ Ps 136,15 ‖ Cant 1,9 ‖ 1Ch 4,18 ‖ 2Ch 8,11.

**וּפַרְעֹה** Gn 41,1 ‖ Ex 14,10 ‖ 1S 6,6.

**בְּפַרְעֹה** Ex 14,4.*17*.18 ‖ Dt 6,22 ‖ Ps 135,9 ‖ Neh 9,10.

**לְפַרְעֹה** Gn 41,8.25.45,8.46,31.47,1.19.20$^2$.23.24.25.26$^2$ ‖ Ex 1,11.6,1.7,1.8,5.8.18,8 ‖ Dt 6,21.7,7,18.11,3.29,1.*34,11* ‖ 2R 23,35$^2$.

**כְּפַרְעֹה** Gn 44,18.

**מִפַּרְעֹה** Ex 8,25.27.

---

**פַּרְעֹשׁ** *m.*

Esrae coaevus.

מעולי הגולה.

Esr 2,3.8,3.10,25 ‖ Neh 3,25.7,8.10,15.

---

**פִּרְעָתוֹן]** *l.* **בְּפִרְעָתוֹן**

opp. tribus Ephraimi.

עיר בנחלת אפרים.

Jud 12,15.

**פִּרְעָתֹנִי** *gent.* 2S 23,30.

**הַפִּרְעָתֹנִי, הַפִּרְעָתוֹנִי** (Ch 11,31) Jud 12,13.*15* ‖ 1Ch 11,31.27,14.

---

**פַּרְפַּר]** *l.* **וּפַרְפַּר**

rivus prope Damascum.

נהר קטון קרוב לדמשק.

2R 5,12.

---

**פֶּרֶץ, פָּרֶץ** *m.*

filius Judae e Thamar.

בן יהודה מתמר כלתו.

Gn 38,29.46,12 ‖ Nu 26,21 ‖ Ruth 4,12.18$^2$ ‖ Neh 11,4.6 ‖ 1Ch 2,4.5.4,1.9,4.27,3.

**וָפָרֶץ** Gn 46,12.

**לְפֶרֶץ**, *patron.* **הַפַּרְצִי** Nu 26,20.

---

**פֶּ׳ עֻזָּא, פֶּרֶץ עֻזָּה** (Ch) *l.*

locus ubi Usa cecidit.

מקום שהכה שם עזה בשלחו ידו בארון.

2S 6,8 ‖ 1Ch 13,11.

**בַּעַל פְּ׳** v. **הַר פְּרָצִים**

**פֶּרֶשׁ** *m.*

nepos Menassae.

בן מכיר בן מנשה.

1Ch 7,16.

---

**פַּרְשַׁנְדָּתָא** (ת׳ זעירא) *m.*

filius Hamani.

הבכור מעשרת בני המן שנתלו.

Esth 9,7.

---

**פְּרָת, פְּ׳ ◦◦◦** Q. (2S 8,3) *l.*

Euphrates fluvius.

מד׳ נהרי עדן. כדונמת שמו העברי באשורית, בפרסית ובלשונות המערב, ונקרא גם הַנָּהָר סתם (י״ג בירמיה פרשה י״ג אֶפְרָתָה, בְּאֶפְרָת).

Gn 2,14.15,18 ‖ Dt 1,7.11,34 ‖ Jos 1,4 ‖ 2S 8,3 ‖ 2R 23,29.24,7 ‖ Jer 46,2.6.10.51,63 ‖ 1Ch 5,9.18,3 ‖ 2Ch 35,20.

**פְּרָתָה** (?) Jer 13,4.6.7.

**בִּפְרָת** (?) Jer 13,5.

**פַּרְתְּמִים** v. p. 598c

**פַּשְׁחוּר** I *m.*

I) sacerdos, Jeremiae adversarius; II) s. eiusdem temporis; III) s. Esrae coaevus.

א) כהן צורר ירמיהו; ב) כהן בן דורו; ג) מבני הכהנים עולי הגולה.

Jer 20,1.2.3$^2$.6.

**פַּשְׁחוּר** II Jer 21,1.38,1 ‖ Neh 11,12 ‖ 1Ch 9,12.

**וּפַשְׁחוּר** Jer 38,1.

**פַּשְׁחוּר** III Esr 2,38.10,22 ‖ Neh 7,41.10,4.

---

**פְּתוּאֵל** *m.*

pater Joelis prophetae.

אבי יואל הנביא.

Joel 1,1.

---

**פְּתוֹר]** *l.* **פְּתוֹרָה**

opp. in Mesopotamia.

עיר על נהר פרת, שישב בה בלעם.

Nu 22,5.

**מִפְּתוֹר** Dt 23,5.

---

**פְּתַחְיָה** I *m.*

I) Levita; II) Judaeus; III) sacerdos.

א) מן הלוים; ב) מזרע יהודה; ג) מכ״ד משמרות כהונה.

Esr 10,23 ‖ Neh 9,5.

**וּפְתַחְיָה** [**פְּתַחְיָה** II] Neh 11,24.

**לִפְתַחְיָה** [**פְּתַחְיָה** III] 1Ch 24,16.

---

**פִּתֹם** *l.*

urbs Aegypti (Πάτουμος, Heroopolis).

עיר בארץ גשן (לד״ק היא אֵתָם).

Ex 1,11.

---

**פַּתְרוֹס** *l.*

regio Aegypti superioris.

מחוז במצרים העליונה, ע״ש בן מצרים.

Jer 44,1 ‖ Ez 29,14.30,14.

**בְּפַתְרוֹס** Jer 44,15.

**וּמִפַּתְרוֹס** Jes 11,11.

**פַּתְרֻסִים** *gent. pl.* Gn 10,14 ‖ 1Ch 1,12.

# צ

**צַאֲנָן** (Mich), **צְנָן** *l.*

urbs in tribu Judae.

עיר יהודה, וִשְׁנָה הנביא שמה מפני לנע״ל.

Jos 15,37‖Mich 1,11.

**צְבָיִם** v. **צְבָאִים**; **צִיבָא** v. **צִבָא**

**צְבֵבָה** [**הַצֹּבֵבָה** *m.*]

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,8.

**צְבֹיִם** v. **צְבוֹיִם**; **צוֹבָה** v. **צֹבָה**

**צִבְיָא** *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 8,9.

---

**צִבְיָה** *f.*

mater Joasi regis.

אשת אחזיה ואֵם יואש מלך יהודה.

2R 12,2‖2Ch 24,1.

פְּכֶרֶת הַצְּ׳ v. צְבָיִם

**צְבֹיִים** K., **צְבוֹיִם** Q., *l.* [**צְבֹאיִם**]

urbs cum Sodoma eversa.

עיר בעמק השדים ההפוכה עם סדום.

Gn 14,2.8.

**וּצְבֹיִם, וּצְבֹיִּים** K. **וּצְבוֹיִם** Q. Gn 10,19‖Dt 29,22.

**כִּצְבֹאיִם** K., **כִּצְבוֹיִם** Q. Hos 11,8.

---

**צִבְעוֹן** *m.*

filius Seïri.

מבני שעיר החורי.

Gn 36,2.14.24.29‖1Ch 1,40.

**וְצִבְעוֹן** Gn 36,20‖1Ch 1,38.

**לְצִבְעוֹן** Gn 36,24.

---

**צְבֹעִים** *l.*

oppidum tribus Benjaminis.

עיר בנחלת בנימן.

Neh 11,34.

**(גֵּי) הַצְּבֹעִים** 1S 13,18.

---

**צְדָד** vel **צְדָד** [**צְדָדָה** *l.*]

l. in fine boreali Palaestinae.

מקום בקצה גבול א״י צפונה (השמרוני והשבעים קורין צרדה).

Nu 34,8‖Ez 47,15.

---

**צָדוֹק** I *m.*

I) sacerdos tempore Davidis; II) socer Usiae regis; III) alii viri (V).

א) כהן בימי דוד; ב) חתן עוזיהו המלך; ג) ד׳ אנשים שונים.

2S 15,24.27.29.35.17,15.18,19.22.*27*.19,12 ‖ 1R 1,34.38.39.44.45.2,35.4,2 ‖ Ez 40,46.43,19.44,15.48,11 ‖ 1Ch 5,34.6,38.16,39.27,17‖2Ch 31,10.

**וְצָדוֹק** 2S 8,17.20,25‖1R 1,8.4,4‖1Ch 5,34.12,28(29).18,16.24,3.6.31.

**לְצָדוֹק** 2S 15,25.35.36‖1R 1,32‖1Ch 15,11.

**וּלְצָדֹק, וּלְצָדוֹק** (R) 1R 1,26‖1Ch 29,22.

**צָדוֹק** II 2R 15,33‖2Ch 27,1.

**צָדוֹק** III—VII Esr 7,2‖Neh 3,4.9,23.10,22.11,11 ‖ 1Ch 5,38.9,11.

**וְצָדוֹק** Neh 13,13‖1Ch 5,38.

---

[**צִדִּים**] **הַצִּדִּים** *l.*

opp. in tribu Naphtali.

עיר בנחלת נפתלי (בדרז״ל כפר חטיא).

Jos 19,35.

צִידוֹן etc. v. צִדֹנִים

**צֶדֶק** *l.*

nom. antiquum Hierosolymorum.

שֵׁם העתיק של ירושלים (אולי רמז ע״ז ישעיה א׳ כ״ו, והשבעים קורין בו״ט כ״ח עיר הַצֶּדֶק יֵאָמֶר לאחת).

מַלְכִּי־צֶ׳, אֲדֹנִי־צֶ׳ v.

**צִדְקִיָּה** I, [**צִדְקִיָּהוּ**] *m.*

I) propheta falsus tempore Ahabi; II) rex Judae (=מַתַּנְיָה); III) proph. fals. Jer. coaevus; IV) nobilis Jer. coaevus; V) Nehemiae coaevus.

א) נביא שקר בימי אחאב; ב) המלך האחרון ליהודה, הוא מַתַּנְיָה בן יאשיהו (ובדה״א ג׳ ט״ו בן יהויקים); ג) נביא שקר בימי ירמיה; ד) אחד השרים בימי ירמיה; ה) מן הבאים על החתום.

1R 22,11.

**צִדְקִיָּהוּ** 1R 22,24‖2Ch 18,10.23.

**צִדְקִיָּה** II Jer 27,12.28,1.29,3.49.34‖1Ch 3,16.

**צִדְקִיָּהוּ** 2R 24,17.18.20.25,2.7²‖Jer 21,1.3.7.*24,8*.*27,3*.*32,3*.*34,2*.*4*.*6*.*21*.*39,4*.*44,30*.*51,59*.32,5.34,8.37,1.3.17.18.21.38,5.*19*.14.15.*17*.16.24.39,5.6.*52,10*.7.*52,11*.52,1.3.5.8‖1Ch 3,15‖2Ch 36,10.11.

**וְצִדְקִיָּהוּ** Jer 32,4.

**לְצִדְקִיָּהוּ** Jer 1,3.32,1.39,1.2.

**צִדְקִיָּהוּ** III Jer 29,21.

**כְּצִדְקִיָּהוּ** Jer 29,22.

**צִדְקִיָּהוּ** IV [**וְצִדְקִיָּהוּ**] Jer 36,12.

**צִדְקִיָּה** V [**וְצִדְקִיָּה**] Neh 20,2.

אֲרַם צ׳ v. צוֹבָא

**צוֹבָה** *l.*

regio Syriae.

היא ארם צובא בצפונה של א״י (לר׳ יוסף הלוי כמו צְהֹבָה, היא כַּאלקים, וע״ש מכרי נחשת צהוב שבה).

1S 14,47‖2S 8,3.*12*.5‖1R 11,23‖1Ch 18,3.5.9.

**מִצֹּבָה** 2S 23,36.

**וּמִצּוֹבָה** 1Ch 19,6.

חֲמַת צ׳, אֲרַם צ׳ cf.

**צוֹעַר** v. **צֹעַר**.

**צוּעָר** *m.*

pater phylarchae Issachari.

אבי הנשיא למטה יששכר.

Nu 1,8.*2,5*.*7,18*.*23*.*10,15*.

---

**צוּף, צִיף** K. (Ch) *m.-l.*

proavus Samuelis et domicilium eius (cf. צוּפִי).

**מְצִידֹנִים** Jud 18,7.

**צִדְנִיֹּת** (=צִדְנִיֹּת) *f. pl.* 1R 11,1.

**צִידוֹן רַבָּה** Jos 11,8.19,28.

**צִיּוֹן** *l.*

collis Hierosolymitanus, in quo arx regia et antiquior urbis pars erat.

לדעת רבים טעם השם ציה וצחיח סלע, וכן בסורית ܨܗܝܘܢ, ולד״ק מן ܨܗܝܘܢ בערבית במובן צנה ומגן.

2S 5,7‖1R 8,1‖2R 19,21.31‖Jes 1,8.27. 3,16.17. 4,4.5. 8,18. 10,12. 24.32.12,6.14,32.16,1.18,7.24,23. 29,8.31,4.33,5.20.34,8.35,10.*51*, *11*.37,22.32.40,9.49,14.51,3.52,1. 2.8.60,14.61,3.62,1.11.64,9.66,8 ‖ Jer 3,14. 4,31. 6,2.23. 26,18. 30, 17. 31,6(5). 12(11). 50,5. 51,35 ‖ Joel 2,23.3,5‖Ob 17.21 ‖ Mich 1, 13.3,10.12. 4,7.8.10.13 ‖ Zeph 3, 14.16‖Zach 1,17. 2,11.14. 8,3.9,9. 13 ‖ Ps 2,6.9,12.15.48,3.12.13.51, 20. 69,36. 74,2. 78,68. 87,2. 97,8. 102,14.17.125,1.126,1.129,5.133, 137,1. 3. 146,10. 147,12. 149,2 ‖ Cant 3,11 ‖ Thr 1,4.6.17. 2,1.4.8. 10.13.18.4,2.22.5,18 ‖ 1Ch 11,5 ‖ 2Ch 5,2.

**צִיּוֹנָה** Jer 4,6.

**בְּצִיּוֹן** Jes 4,3.28,16.30,19.31,9.33, 14.46,13 ‖ Jer 8,19. 14,19. 50,28. 51,12.24 ‖ Joel 2,1.*15*.4,17. 21 ‖ Am 6,1‖Mich 4,11‖Ps 65,2.76,3. 84,8.99,2.102,22.132,13‖Thr 2,6. 4,11.5,11.

**לְצִיּוֹן** Jes 41,27.51,16.52,7.59,20‖ Zach 8,2.

**וּלְצִיּוֹן** Zach 1,14‖Ps 87,5.

**מִצִּיּוֹן** Jes 2,3 ‖ Jer 9,18 ‖ Joel 4, 16‖Am 1,2 ‖ Mich 4,2 ‖ Ps 14,7. 50,2.53,7.110,2.128,5. *134,3*.135, 21.

**וּמִצִּיּוֹן** Ps 20,3.

---

**צֹחַר** I *m.*

I) Hethita; II) filius Simeonis (cf. זֶרַח IV); III) Judaeus.

א) אבי עפרון; ב) בן שמעון (ע׳ זֶרַח סמן ד׳) ג) מזרע יהודה.

Gn 23,8.25,9

**צֹחַר** II] **וְצֹחַר** Gn 46,10‖Ex 6, 15.

**צֹחַר** III] **וְצֹחַר** Q., **יִצְחָר** K. 1Ch 4,7.

---

**צִיבָא** *m.*

servus et dispensator Sauli.

עבד לבית שאול.

2S 9,2[2].3.*4.11.16,3*.9.12.16,1.2[2].4.

**וְצִיבָא** 2S 19,18.30.

**לְצִבָא** 2S 16,4.

**וּלְצִיבָא** 2S 9,10.

---

**צִידֹן, צִידוֹן** (Gn, Ch) *l.*

filius Canaani, gens et terra.

בכור כנען, שבטו וארצו במדינת צור (בקצת ספרים במ״א י״א ל״ג צדנים במ״ם).

Gn 10,15.49,13 ‖ Jud 1,31.10,6 ‖ 2S 24,6‖Jes 23,2.4.12‖Jer 25,22. 27,3 ‖ Ez 27,8.28,21.22 ‖ 1Ch 1, 13.

**וְצִידוֹן** Joel 4,4‖Zach 9,2.

**לְצִידוֹן** 1R 17,9.

**וּלְצִידוֹן** Jer 47,4.

**מִצִּידֹן, מִצִּידוֹן** Gn 10,19 ‖ Jud 18,28.

**צִידֹנִי** *gent.* Ez 32,30.

**וְהַצִּידֹנִי** Jud 3,3.

**צִדֹנִים, צִידֹנִים** (2) *pl.* Dt 3,9‖ Jos 13,6 ‖ Jud 18,7.11,5 ‖ 2R 16, 31.23,13.

**צִדֹנִין** 1R 11,33.

**וְצִידוֹנִים** Jud 10,12.

**הַצִּידֹנִים** 1Ch 23,4(3).

**כַּצִּדֹנִים** 1R 5,20.

**לַצִּדֹנִים, לַצִּידֹנִים** Jos 13,4 ‖ Esr 3,7.

---

אבי אבות שמואל הנביא ומקום שבתו; י״מ מזה צופים דש״א א׳, וכמו צוֹפִי (והמ״ם נשתרבבה מן מֵהַר שלאחריו).

1S 1,1.9,5‖1Ch 6,20.

---

**צוֹפַח, צוֹפַח** *m.*

Asserita.

איש משבט אשר.

1Ch 7,35.36.

---

**צוֹפַי** *m.*

Levita (cf. צוּף).

לוי מבני קהת, לד״ק הוא צוף.

1Ch 6,11.

רָמָה v. צוֹפִים

**צוֹפַר** (20,1), **צֹפַר** *m.*

unus ex Jobi amicis.

אחד משלשת רעי איוב.

Job 11,1.20,1.42,9.

**וְצוֹפַר** Job 2,11.

צוּר v. צֹר

**צוּר** I *m.*

I) rex Midjanitarum; II) Benjaminita.

א) מלך מדין בימי משה; ב) מזרע בנימן.

Nu 25,15.31,8‖Jos 13,21.

**צוּר** II] **וְצוּר** 1Ch 8,30.*9,36*.

cf. בֵּית־צוּר

**צוּר** ע׳] **בְּצוּר עוֹרֵב** *l.*

locus in terra Midjan.

מקום בארץ מדין.

Jud 7,25‖Jes 10,26.

[צוּרֵי הַיְּעֵלִים 1S 24,3]

**צוּרִיאֵל** *m.*

princeps Levitarum.

נשיא בית אב למשפחות מררי.

Nu 3,35.

---

[ד׳] **צוּרִישַׁדָּי** *m.*

pater phylarchae Simeonitae.

אבי הנשיא למטה שמעון.

Nu 1,6.*2,12.7,36.41.10,19*.

צִיחָא v. צִחָא

[צֹחַר Ez 27,18 sec. LXX]

**צִחָא , צִיחָא** *m.*

Nethinaeus.

מן הנתינים.

Esr 2,43‖Neh 7,46.

**וְצִיחָא** Neh 11,21.

---

[צִיעֹר] **וְצִיעֹר** *l.*

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,54.

—צוּף v. צִיף—

[צִיץ] (מַעֲלֵה) **הַצִּיץ** *l.*

locus prope Tekoam.

מקום לפאת דרומה צפונה מתקוע.

2Ch 20,16.

—צִקְלַג v. צִיקְלַג—

**צִלָּה** *f.*

uxor Lemechi.

אשת למך בן מתושאל.

Gn 4,19.

**וְצִלָּה** Gn 4,22.23.

---

[צ׳] **הַצְלֶלְפּוֹנִי** *f.*

mulier e tribu Judae.

מבנות שבט יהודה.

1Ch 4,3.

---

**צַלְמוֹן** I *l.*

I) mons in Samaria; II) mons Batanaeus; III) heros Davidis.

א) הר בשמרון; ב) הר במחוז באטאניא (ריה״ל גורס בְּהַר־הַשָּׁלֶג בצלמון); ג) אחד מגבורי דוד.

Jud 9,48.

[צַלְמוֹן II] **בְּצַלְמוֹן** Ps 68,15.

**צַלְמוֹן** III *m.* 2S 23,28.

---

[צ׳] **בְּצַלְמֹנָה** *l.*

st. Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות ב״י במדבר.

Nu 33,41.

**מִצַּלְמֹנָה** Nu 33,42.

---

**צַלְמֻנָּע** *m.*

rex Midianitarum.

אחד ממלכי מדין.

Jud 8,7.12.18.21.

**וְצַלְמֻנָּע** Jud 8,5.6. *15*. 10.12.15. 21.

**וּכְצַלְמֻנָּע** Ps 83,12.

---

[צֵלַע] **בְּצֵלָע** *l.*

urbs tribus Benjamini.

עיר בנחלת בנימן ונקראת גם צלע הָאֶלֶף; ומזה י״ם המקרא דזכריה ט׳ ז׳: והיתה כְּאַלֻּף (= כְּאֶלֶף) ביהודה ועקרון כיבוסי (ואולי יש לחבר לו גם הררי אָלֶף דתהלים).

2S 21,14.

**וְצֵלַע הָאֶלֶף** [צֵ׳ הָאֶ׳] Jos 18, 28.

---

**צָלָף** *m.*

pater Nehemiae coaevi.

אבי אחד מן המחזיקים בבנין.

Neh 3,30.

---

**צְלָפְחָד** *m.*

Menassita.

בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה, ובדה״י מקרא קצר (לדעת מלבי״ם האי דדה״י נקבה, אחותו של שֻׁפִּים, ושעור הכתוב וְשֵׁם אֲחוֹת השני צלפחד, ע׳ באורו).

Nu 26,33. 27,1.7.36,2.6. 10. 11 ‖ 1Ch 7,15.

**וּצְלָפְחָד** Nu 26,33.

**לִצְלָפְחָד** 1Ch 7,15.

**וְלִצְלָפְחָד** Jos 17,3.

---

[צֶלְצַח] **בְּצֶלְצַח** (al. צָ) *l.*

urbs tribus Benjamini.

שם מקום בנחלת בנימן.

1S 10,2.

---

**צֶלֶק** *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד, נושא כלי יואב.

2S 23,37‖1Ch 11,39.

---

I, II [צִלְּתַי] *m.* **וְצִלְּתָי , וְצִלְּתַי**

I) Benjaminita; II) Menassita.

א) מזרע בנימן; ב) מזרע מנשה.

1Ch 8,20.12,20(21).

---

**צֶמַח** *m.*

Davidida (nom. symbolicum).

שם איש בנבואת זכריה.

Zach 3,8.6,12.

---

[צְמָרִי] **הַצְּמָרִי** *m.*

filius Canaani (tribus).

בן כנען והשבט כלו.

Gn 10,18‖1Ch 1,16.

---

(הַר) **צְמָרַיִם** *l.*

locus in tribu Benjamini.

עיר בנחלת בנימן שנבנתה על הר צמרים.

2Ch 13,4.

**וּצְמָרַיִם** Jos 18,22.

---

(מִדְבַּר־)**צִן** *l.*

desert. ab austro Palaestinae.

מדבר בדרום א״י ומערב אדום, הוא קָדֵשׁ.

Nu 13,21.20,1.27,14².33,36.34,3‖ Dt 32,51‖Jos 15,1.

**צִנָּה** Nu 34,4‖Jos 15,3.

—צַאֲנָן v. צְנָן—

[צָעִיר] **צָעִירָה** *l.*

locus ignotus.

שם מקום (י״ג צָעֲרָה או שְׂעִירָה).

2R 8,21.

---

**צֹעַן** *l.*

urbs Aegypti inferioris.

עיר גדולה במצרים התחתונה.

Nu 13,22 ‖ Jes 19,11.13 ‖ Ps 78, 12.43.

**בְּצֹעַן** Jes 30,4‖Ez 30,14.

—אֵלוֹן בְּצַ׳ v. צַעֲנַנִּים—

**צוֹעַר , צֹעַר** (Gn 19,22) *l.*

opp. in valle Siddim (= בֶּלַע).

עיר קרובה לסדום היא בֶּלַע.

Gn 13,10.14,2.8.19,22 ‖ Dt 34,3‖ Jes 15,5.

**צֹעֲרָה** Gn 19,23.

**בְּצוֹעַר** Gn 19,30.

**מִצֹּעַר , מִצּוֹעַר** Gn 19,30‖Jer 48, 34.

**וְהַצֹּרִים** *pl.* Neh 13,16 ‖ 1Ch 22, 4(3).

**וְלַצֹּרִים** Esr 3,7.

**[צְרֵדָה] *l.* הַצְּרֵדָה**

opp. tribus Manassae, prope Scythopolim ab occidente Jordanis (cf. צְרֵרָה et צָרְתָן).

עיר בנחלת מנשה ממערב הירדן; לר״ק היא צְרֵרָה היא צָרְתָן.

1R 11,26.

**צְרֵדָתָה** 2Ch 4,17.

**צְרֻיָה, צְרוּיָה (3) *f.***

soror Davidis.

אחות דוד, אֵם יואב, אבישי ועשהאל.

1S 26,6 ‖ 2S 2,13.*8*,*16*.18.3,39.14, 1.16,9.*18*,*2*.*19*,*22*.*21*,*17*.10.17,25. 19,23.23,18.37 ‖ 1R 1,7.*2*,*5*.2,22 ‖ 1Ch 2,16². 11,6. *39*. *27*,*24*. 18,12. 15.*26*,*28*.

**צְרוּעָה *f.***

mater Jerobeami regis.

אֵם ירבעם בן נבט.

1R 11,26.

**צְרוֹר *m.***

Benjaminita, proavus Sauli.

מזרע בנימן, אבי אבי זקנו של שאול.

1S 9,1.

**[צְרִי] *m.* (=יִצְרִי) וּצְרִי**

Levita.

בן ידותון מן הלוים המשוררים.

1Ch 25,3.

**לַיִּצְרִי** *patron.* 1Ch 25,11.

——צְרוּיָה v. צְרֻיָה——

**צָרְעָה *l.***

oppidum in campestribus Judae a Danitis habitatum.

עיר בשפלת יהודה, וּנתנה לבני דן.

Jos 19,41 ‖ Jud 13,25. 16,31. 18, 8 ‖ 2Ch 11,10.

**וְצָרְעָה** Jos 15,33.

**וּבְצָרְעָה** Neh 11,29.

**מִצָּרְעָה** Jud 13,2.18,2.11.

**צִפֹּרָה *f.***

uxor Mosis.

בת יתרו כהן מדין, אשת משה.

Ex 2,21.4,25.18,2.

**צְפַת *l.***

opp. Canaanaeum (= חָרְמָה).

עיר כנענית שכבשוה יהודה ושמעון וקראו לה חרמה; צְפָתָה בא ע״ד גַתָּה, והשבעים קורין כַּנַּיא צְפָנָה.

Jud 1,17.

**צְפָתָה** (al. פֶּ) 2Ch 14,9.

**צִיקְלַג, לָג, צִקְלַג (Ch) *l.***

oppidum Philistaeorum.

עיר פלשתים בנחלת יהודה, וּנתנה לשמעון; שוב כבשוה פלשתים עד שנתנה אכיש לדוד.

1S 27,6².30,1².14.26 ‖ 1Ch 12,20 (21).

**וְצִקְלַג** Jos 15,31.19,5.

**בְּצִקְלָג** 2S 1,1.4,10.

**וּבְצִקְלַג, לָג** Neh 11,28 ‖ 1Ch 4,30.

**לְצִיקְלַג** 1Ch 12,1.

**צֵר *l.***

urbs in tribu Naphtali.

עיר בנחלת נפתלי; להשבעים צֹר.

Jos 19,35.

**צוֹר, צֹר (5) *l.***

urbs regia Phoeniciae, Τύρος.

מטרופולין של פיניקיא; י״נ בהושע ט׳ י״ד לְחָצוֹר ת׳ לְצוֹר (השבעים קורין לְצַיִד שָׁתָה בָנֶיהָ; וי״נ כְּצוֹר שְׁתוּלָה בָנֶיהָ).

2S 5,11.24,7 ‖ 1R 5,15.9,11 ‖ Jes 23,1.5.8.15.17.25,22.27,3 ‖ Ez 26, 2.3.4.7. 27,1.3.8. 28,2.12. 29,18 ‖ Joel 4,4 ‖ Am 1,9.10 ‖ Zach 9,2.3 ‖ Ps 45,13.83,8 ‖ 1Ch 14,1 ‖ 2Ch 2,2. 10.

**וְצֹר** Ps 87,4.

**כְּצוֹר** Ez 27,32.

**לְצוֹר, לְצֹר (3)** Jes 23,15 ‖ Jer 47, 4 ‖ Ez 26,15.27,3 ‖ Hos 9,13.

**מִצֹּר** 1R 7,13.9,12 ‖ Ez 29,18.

**צֹרִי** *gent.* 1R 7,14 ‖ 2Ch 2,13.

**צְפוֹ, צְפִי (Ch) *m.***

nepos Esavi.

בן אליפז בן עשו.

Gn 36,11.15 ‖ 1Ch 1,36.

——צְפוֹן v. בַּעַל צְ׳, צָפוֹן——

**[צְפוֹן] *l.* וְצָפוֹן**

oppidum in tribu Gad.

עיר בנחלת מטה גד.

Jos 13,27.

**צָפוֹנָה** Jud 12,1 ‖ Ez 47,17.

—צְפוֹ v. צְפִי; צִפֹּר v. צִפּוֹר—

**צִפְיוֹן, [צְפוֹן] *m.***

filius Gadi.

אחד משבעת בני גד.

Gn 46,16.

**לִצְפוֹן,** *patron.* **הַצְּפוֹנִי** Nu 26,15.

——[צֹפִים Nu 23,14 ?]——

**צְפַנְיָה, [צְפַנְיָהוּ] *m.***

I) Propheta; II) sacerdos Jeremiae coaevus; III) pater Zachariae coaevi; IV) Levita.

א) הנביא; ב) כהן בימי ירמיה; ג) אבי בני דורו של זכריה; ד) מזרע הלוים (בפסוק ט ובט״ו ה׳ וי״א נקרא אוּרִיאֵל).

Zeph 1,1.

**צְפַנְיָה** II Jer 21,1.*29*,*25*.29,29. 52,24.

**צְפַנְיָהוּ** 2R 25,18 ‖ Jer 37,3.

**צְפַנְיָה** III Zach 6,10.14.

**צְפַנְיָה** IV 1Ch 6,21.

**צָפְנַת פַּעְנֵחַ *m.***

nom. aegyptiacum Josephi.

שֵׁם שנתן פרעה ליוסף (רבים פותריו).

Gn 41,45.

——צוֹפַר v. צֹפַר——

**צִפֹּר (2), צִפּוֹר *m.***

pater regis Moabitarum.

אבי בלק מלך מואב.

Nu 22,2.*16*.4.10.23,18 ‖ Jos 24,9 ‖ Jud 11,25.

4.6².12 ‖ Jer 31,40(39) ‖ 2Ch 15,16.29,16.30,14.

**קֶדֶשׁ** I *l.*
oppida: I) tribus Naphthali; II) tr. Judae; III) tribus Issachari (cf. קִשְׁיוֹן).
שלש ערים: א) בנחלת נפתלי; ב) בנחלת יהודה; ג) בנחלת יששכר, היא קִשְׁיוֹן.
Jos 12,22.20,7.21,32 ‖ Jud 4,11 ‖ 1R 15,29 ‖ 1Ch 6,61.
**וְקֶדֶשׁ** Jos 19,37.
**קֶדְשָׁה** (al. 4,10 קֶ) Jud 4,9.10.
**מִקֶּדֶשׁ** (נַפְתָּלִי) Jud 4,6.
**וְקֶדֶשׁ** [קֶדֶשׁ II] Jos 15,23.
**קֶדֶשׁ** III (cf. קִשְׁיוֹן) 1Ch 6,57.

**קָדֵשׁ** *l.*
locus in deserto ab austro Palaestinae. Cf. מְרִיבַת קָ׳ (מֵי).
עיר (עֵין מִשְׁפָּט) ומדבר (מדבר־צִן) בין א״י ואדום, ע׳ (מֵי) מְרִיבַת קָדֵשׁ (י״ג בש״ב כ״ד ו׳ קַדְשָׁה או קַדְשָׁה ת׳ חָדְשִׁי, והיא קֶדֶשׁ מטרופולין של החתים על נהר אורונטס).
Gn 14,7.16,14.20,1 ‖ Nu 33,36 ‖ Ps 29,8.
**קָדֵשָׁה** Nu 13,26 ‖ Jud 11,16.
**בְּקָדֵשׁ** Nu 20,1.16 ‖ Dt 1,46 ‖ Jud 11,47.
**מִקָּדֵשׁ** Nu 20,14.22.*33,37*.
**קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ** Dt 1,2.19.
**בְּקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ** Jos 14,6.
**לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ** Nu 34,4 ‖ Jos 15,3.
**מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ** Nu 32,8 ‖ Dt 2,14.9,23 ‖ Jos 10,41.14,7.

——קְהֶלֶת v. p. 633b——
[חשבתי למותר להביאו שנית בקהל השמות]

[קְ׳] **בִּקְהֵלָתָה** *l.*
statio Israel. in deserto.
אחת מתחניות ב״י במדבר.
Nu 33,22.
**מִקְּהֵלָתָה** Nu 33,23.

**קְהָת** *m.*
filius Levi, avus Mosis.
בן לוי ואבי עמרם (בק״ס קְהָת, הַקְּהָתִי).

**קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה** *l.*
st. Israelitarum in deserto.
אחת מתחניות ב״י במדבר ע״ש המאורע.
Nu 11,34.
**בְּקִבְרֹת הַתַּאֲוָה** Nu 33,16.
**וּבְקִבְרֹת הַתַּאֲוָה** Dt 9,22.
**מִקִּבְרֹת הַתַּ׳, מִקִּבְרוֹת הַתַּאֲוָה** Nu 11,35.33,17.
[קְדוּמִים Jud 5,21; הַקֶּדֶם Gn 10,30]

[קֵדְמָה] **וָקֵדְמָה** *m.*
filius Ismaelis (tribus).
Gn 25,15 ‖ 1Ch 1,31.

**קְדֵמוֹת** *l.*
urbs et desertum tr. Ruben.
עיר בנחלת ראובן, ועל שמה המדבר.
Dt 2,26 ‖ (Jos 21,37) ‖ 1Ch 6,64.
**וּקְדֵמֹת** Jos 13,18.

**קַדְמִיאֵל** *m.*
Levita.
מן הלוים עולי הגולה.
Esr 3,9 ‖ Neh 9,4.10,10.12,8.24.
**וְקַדְמִיאֵל** Esr 2,40 ‖ Neh 9,5.
**לְקַדְמִיאֵל** Neh 7,43.

[קַדְמֹנִי] **הַקַּדְמֹנִי** *gens*
gens Canaanaea.
אומה כנענית.
Gn 15,19.

**קֵדָר** *m.-gens*
filius Ismaelis et eius gens.
בן ישמעאל (בראשית והד״י) ושבטו.
Jes 21,16.17.42,11.60,7 ‖ Jer 49,28 ‖ Ez 27,21 ‖ Ps 120,5 ‖ Cant 1,5.
**וְקֵדָר** Gn 25,13 ‖ Jer 2,10 ‖ 1Ch 1,29.
**לְקֵדָר** Jer 49,28.

(נַחַל) **קִדְרוֹן** *l.*
vallis et torrens inter Hierosolyma et montem olivarum.
נחל בין ירושלים והר הזיתים.
2S 15,23 ‖ 1R 2,37.15,13 ‖ 2R 23,

**הַצָּרְעִי** *gent.* 1Ch 2,54.
**הַצָּרְעָתִי** 1Ch 2,53.4,2.
——(הַצֹּרְפִי Neh 3,31?)——

**צָרְפַת** *l.*
opp. phoenicum.
עיר במדינת צור, בין צור וצידון.
Ob 20.
**צָרְפַתָה** 1R 17,9.10.

[צְרֵדָה] **צְרֵרָתָה** *l.*
oppidum tribus Menassae (cf. צָרְתָן, צְרֵדָה).
עיר בנחלת מנשה, ע׳ הערה אל צְרֵדָה.
Jud 7,22.

**צֶרֶת** *m.*
Judaeus.
איש מזרע יהודה.
1Ch 4,7.

[צֶרֶת הַשַּׁ׳] **וְצֶרֶת הַשַּׁחַר** *l.*
urbs tribus Rubeni.
עיר בנחלת מטה ראובן.
Jos 13,19.

**צָרְתָן** (al. R. תָ) *l.*
i. q. צְרֵדָה, צְרֵרָה.
עיר בנחלת מנשה; היא צְרֵדָה.
Jos 3,16 ‖ 1R 7,46.
**צָרְתַנָה** (al. תָ) 1R 4,12.

# ק

**קַבְצְאֵל** *l.*
opp. tribus Judae (= יְקַבְצְאֵל).
עיר בנחלת יהודה, היא יְקַבְצְאֵל.
Jos 15,21 ‖ 1Ch 11,22.
**מִקַּבְצְאֵל** 2S 23,20.

**קִבְצַיִם** *l.*
urbs in tribu Ephraim.
עיר מקלט בנחלת אפרים; בק״ס קִבְצַיִם ובדה״א ו׳ נ״ג יָקְמְעָם.
Jos 21,22.

מִקִּיר Am 9,7.

**קִיר־חֶרֶשׂ** *l.*

urbs regia Moabitarum.

מטרופולין של מואב. ליונתן והשבעים קיר חרשת דמ"ב אינו שעצ"פ, וטעם הכתוב הוא שהשאירו מאבני הקיר רק הרסי אדמה (ע' רש"י); השבעים קורין בירמיה קיר־חָדָשׁ!!

Jer 48,31.36.

לְקִיר חָרֶשׂ Jes 16,11.

קִיר־חֲרֶשֶׂת Jes 16,7.

בַּקִּיר חֲרָשֶׂת 2R 3,25.

קִיר־מוֹאָב Jes 15,1.

**קֵרֹס, קֵירֹס** (Esr) *m.*

Nethinaeus.

מן הנתינים עולי הגולה.

Esr 2,44 ‖ Neh 7,47.

**קִישׁ** I *m.*

I) pater Sauli; II) Levitae varii.

א) אבי שאול; ב) לוים שונים מזרע מררי.

1S 9,1.3.10,11.21 ‖ 2S 21,14 ‖ Esth 2,5 ‖ 1Ch 8,33.*9,39*.12,1.26,28.

וְקִישׁ 1S 14,51 ‖ 1Ch 8,30.*9,36*.33. *9,39*.

לְקִישׁ 1S 9,13,

קִישׁ II 1Ch 23,22.24,29.29,12.

וְקִישׁ 1Ch 23,21.

לְקִישׁ 1Ch 24,29.

**(נַחַל) קִישׁוֹן** *l.*

fluvius, qui in Tabor monte ortus in sinum Ptolemaidis effunditur.

נהר היוצא מהר תבור ונופל אל חוף עכו.

Jud 4,7.13.5,21² ‖ 1R 18,40 ‖ Ps 83,10.

קוּשָׁיָהוּ v. קִישִׁי

**קַלַּי** *m.*

sacerdos.

מן הכהנים ראשי האבות בימי יויקים.

Neh 12,20.

**[קָטָן] הַקָּטָן** *m.*

pater Esrae coaevi.

אבי אחד העולים עם עזרא.

Esr 8,12.

**[קַטָּת] ,קִטְרוֹן** *l.*

urbs tribus Sebulonis.

עיר בנחלת זבולן, היא קַטָּת.

Jud 1,30.

[קַטָּת] וְקַטָּת Jos 19,15.

**קַיִן** I, **קָיִן** *m.*

I) filius Adami primogenitus; II) gens Kenitarum; III) oppidum tribus Judae.

א) בכורו של אדה"ר; ב) אומה שממנה יצאה משפחת יתרו (הע' קורין בש"א כ"ז י' ול' כ"ט הַקֵּנִי); ג) עיר יהודה.

Gn 4,1.3.5.6.8².9.13.15.16.17.24.25.

וְקַיִן Gn 4,2.

לְקַיִן Gn 4,5.15.

[קַיִן II] קָיִן *gens* Nu 24,22.

מִקַּיִן Jud 4,11.

קֵינִי *gent.* Jud 1,16 ‖ 1S 15,6.

הַקֵּינִי Gn 15,19 ‖ Nu 24,21 ‖ Jud 4,11.17.*5,24*.17 ‖ 1S 15,6.27,10.30,29.

הַקֵּינִים *pl.* 1Ch 2,55.

[קַיִן III] הַקַּיִן *l.* Jos 15,57.

**[קִינָה] וְקִינָה** *l.*

oppidum in tribu Judae.

עיר בנגב נחלת יהודה.

Jos 15,22.

**קֵינָן** *m.*

filius Enosi, nepotis Adami.

בן אנוש בן שת בן אדם.

Gn 5,9.10.12.13.14 ‖ 1Ch 1,2.

**[קִיר] וְקִיר** *l.-gens*

regio et gens Babyloniae.

מחוז ועם בדרומה של בבל.

Jes 22,6.

קִירָה 2R 16,9 ‖ Am 1,5.

Gn 46,11 ‖ Ex 6,18² ‖ Nu 3,19.29.4,2.4.15².7,9.16,1 ‖ Jos 21,5.20².26 ‖ 1Ch 5,27.28.6,1.3.7.23.46.51.55.15,5.23,6.12.

וּקְהָת Ex 6,16 ‖ Nu 3,17.26,58.

לִקְהָת Nu 26,57.

וְלִקְהָת Nu 3,27.

הַקְּהָתִי *patron.* Nu 2,27.30.4,18.34.37.26,57 ‖ Jos 21,4.10 ‖ 1Ch 6,18.39.9,32 ‖ 2Ch 29,12.

הַקְּהָתִים *pl.* Nu 10,21 ‖ 2Ch 20,19.*34,12*.

קְוֵא 2Ch 1,16; קְוֵה 1R 10,28?

**קוֹלָיָה** I, II *m.*

I) pater prophetae falsi, Jeremiae coaevi; II) Benjaminita.

א) אבי נביא שקר בימי ירמיה (בק"ם קֹלָיָה); ב) אבי בית עולי גולה מבני בנימן.

Jer 29,21 ‖ Neh 11,7.

**[קוֹעַ] וְקוֹעַ** *gens*

populus in Babylonia.

שם אומה בבבל.

Ez 23,23.

**[קוֹץ I] וְקוֹץ** *m.*

I) Judaeus; II sacerdos.

א) מזרע יהודה; ב) מבני הכהנים.

1Ch 4,8.

[קוֹץ II] הַקּוֹץ Esr 2,61 ‖ Neh 3,4.*21*.7,63.

לְהַקּוֹץ 1Ch 24,10.

קוֹרֵא v. קָרָא

**[קִישִׁי] ,קוּשָׁיָהוּ** *m.*

Levita.

לוי מבני מררי.

1Ch 15,17.

קִישִׁי (cf. קִישׁ II) 1Ch 6,29.

**קְטוּרָה** *f.*

uxor Abrahami, quam post Sarae obitum duxit.

אשת אברהם שנשאה אחרי מות שרה.

Gn 25,1.4 ‖ 1Ch 1,32.33.

**וְקֵלָיָה** m. [קֵלָיָה]
Levita, Esrae coaevus (=קְלִיטָא).
מן הלוים שהושיבו נשים נכריות.
Esr 10,23.
**קְלִיטָא** Esr 10,23 ‖ Neh 8,7.10,11.

---

**קְמוּאֵל** I—III m.
I) filius Nahori; II) princeps Ephraimi; III) Levita.
א) בן נחור; ב) נשיא אפרים לְנַחֵל את הארץ, ג) ראש אבות ללוים.
Gn 22,21 ‖ Nu 34,24 ‖ 1Ch 27,17.

---

**בְּקָמוֹן** l. [קָמוֹן]
oppidum Gileaditis.
עיר בארץ הגלעד.
Jud 10,5.

לֵב קָמָי v. קָמָי

**קָנָה (נַחַל)** I l.
I) vallis et torrens in fine Ephraimi et Menassae; II) oppidum in tribu Asseri.
א) נחל בגבול אפרים ומנשה; ב) עיר בנחלת אשר.
Jos 16,8.17,9.
**וְקָנָה** [II קָנָה] Jos 19,28.

---

**קְנַז** I m.
I) nepos Esavi; II) pater iudicis Othnieli; III) nepos Calebi.
א) בן אליפז בן עשו; ב) אבי עתניאל השופט, אחי כלב מן האם; ג) בן אלה בן כלב (להע' כלא ו'. ואולי נחסרו איזה שמות או שנתחלף בפסיק, ולהמפרשים הו' מן השם).
Gn 36,15.42 ‖ 1Ch 1,36.53.
**וּקְנַז** Gn 36,11.
**הַקְּנִזִּי** *gent.* (coll.) Gn 15,19.
**קְנַז** II Jos 15,17 ‖ Jud 1,13.*3*,*9*.*11* ‖ 1Ch 4,13.
**הַקְּנִזִּי** *patron.* Nu 32,12 ‖ Jos 14,6.14.
**וּקְנַז** [III קְנַז] (= קְנַז) 1Ch 4,15.

---

**קְנָת** l.
urbs transjordanea (cf. נֹבַח).
עיר בעבר הירדן, שלכדה נֹבַח וקרא לה בשמו.
Nu 32,42 ‖ 1Ch 2,23.

---

**קְעִילָה, קְעִלָה** (1S 23,3) l.
oppidum in tribu Judae.
עיר בצורה בנחלת יהודה בשפלה.
1S 23,2.3.4.5². 6.7.8.10.11.12 ‖ Neh 3,17.*18* ‖ 1Ch 4,19.
**וּקְעִילָה** Jos 15,44.
**בִּקְעִילָה** 1S 23,1.
**מִקְּעִלָה, מִקְּעִילָה** 1S 23,13.

עֵת ק' v. קָצִין

**קְצִיעָה** f.
filia Jobi.
משלשת בנות איוב בשוב י"י את שבותו.
Job 42,14.

עֵמֶק ק' v. קָצִיץ

**קוֹרֵא I, קֹרֵא** m.
I, II) Levitae.
א, ב) שני לוים בזמנים שונים.
1Ch 9,19.26,1.
**וְקוֹרֵא** [II קוֹרֵא] 2Ch 21,14.

עֵין הַקּ' v. הַקּוֹרֵא

**קֹרַח** I m.
I) filius Esavi; II) nepos Esavi; III) Levita, contra Mosem coniuratus; IV) Judaeus.
א) בן עשו; ב) בן אליפז; ג) מי שהצה על משה ואהרן; ד) מזרע יהודה (לדר"ק הוא קֹרַח דלקמן).
Gn 36,5.*14*.18.
**וְקֹרַח** 1Ch 1,35.
**קֹרַח** II Gn 36,16.
**קֹרַח** III Ex 6,21.24 ‖ Nu 16,1.5.6.8.*16*.19.24.27.17,14.26,9.10.11.27,3. ‖ Ps 42,1.44,1.45,1. 46,1.47,1.*49*,*1*.*85*,*1*.48,1.*88*,*1*.84,1.87,1 ‖ 1Ch 6,7.22.*9*,*19*.
**כְּקֹרַח** Nu 17,5.
**לְקֹרַח** Nu 16,32.
**הַקָּרְחִי** *patron.* Ex 6,24 ‖ Nu 26,58 ‖ 1Ch 9,31.26,19.

**הַקָּרְחִים** *pl.* 1Ch 9,19.12,6(7) ‖ 2Ch 20,19.
**לַקָּרְחִים** 1Ch 26,1.
**קֹרַח** IV 1Ch 2,43.

---

**קָרֵחַ** m.
Judaeus.
אבי השרים יוחנן ויונתן בימי ירמיה.
2R 25,23 ‖ Jer 40,8.13.*15*.*42*,*1*.*43*,*2*.40,16.*41*,*11*.*13*.*14*.*16*.*42*,*8*.*43*,*3*.*4*.*5*.

---

**וּקְרִיּוֹת (חֶצְרוֹן)** l. [I קְרִיּוֹת]
I) opp. tribus Judae; II) urbs regia Moabitarum.
א) עיר בנחלת יהודה (לדר"ק קְרִיּוֹת חֶצְרוֹן שם אחד); ב) מטרפולין של מואב.
Jos 15,25.
**קְרִיּוֹת** II Jer 48,24.
**הַקְּרִיּוֹת** Jer 48,41 ‖ Am 2,2.

---

**קִרְיַת (גִּבְעַת)** l.
urbs tribus Judae (= ק' יְעָרִים).
היא קִרְיַת יְעָרִים (אולי מלת עָרִים [ארבע עשרה] נמשך גם אל קִרְיַת, שנקראת ג"כ ק' עָרִים).
Jos 18,28.

---

**קִרְיַת אַרְבַּע** l.
antiquum nomen Hebronis.
עיר בהר יהודה, היא חברון.
Jos 14,15.15,13.20,7.21,11 ‖ Jud 1,20.
**וְקִרְיַת אַרְבַּע** Jos 15,54.
**בְּקִרְיַת אַרְבַּע** Gn 23,2.
**קִרְיַת הָאַרְבַּע** Gn 35,27.
**בְּקִרְיַת הָאַרְבַּע** Neh 11,25.

---

**קִרְיַת־בַּעַל** l.
i.q. בַּעֲלֵי יְהוּדָה, בַּעֲלָה; cf. ק' יְעָרִים.
שם הכנעני של קרית יערים.
Jos 15,60.*18*,*14*.

---

**קִרְיַת חֻצוֹת** l.
urbs Moabitarum.
עיר בארץ מואב.
Nu 22,39.

[ק׳ עָרִים], קִרְיַת יְעָרִים *l.*
urbs tribus Judae. Cf. קִרְיַת, קִרְיַת־בַּעַל.
עיר ביהודה; בתהלים קל״ב ו׳ יַעַר סתם.
Jos 15,9.60.*18,14*.18,15 ‖ Jud 18,12‖1S 6,21.7,1‖ Neh 7,29 ‖ 1Ch 2,50.*52*.53.13,6.

קִרְיַת עָרִים Esr 2,25.
וְקִרְיַת יְעָרִים Jos 9,17.
בְּקִרְיַת יְעָרִים Jud 18,12‖1S 7,2.
מִקִּרְיַת יְעָרִים 1Ch 13,5‖2Ch 1,4.
מִקִּרְיַת הַיְעָרִים Jer 26,20.

[ק־סַנָּה] וְקִרְיַת־סַנָּה *l.*
urbs tr. Judae (=דְּבִר=ק׳־סֵפֶר).
עיר בנחלת יהודה, היא קרית ספר (וכן קורין השבעים), היא דְּבִר; י״פ ספר כמו סֶפֶר שבדרו״ל, כלומר עיר הגבול.
Jos 15,49.

קִרְיַת־סֵפֶר Jos 15,15.16 ‖ Jud 1,11.12.

—ק׳ יְעָרִים v. קִרְיַת עָרִים—

קִרְיָתַיִם I, קִרְיָתַיִם *l.*
I) urbs tribus Rubenis; II) urbs tribus Naphtali (= קַרְתָּן).
א) עיר בנחלת ראובן שכבשה שוב מואב; טעם שָׁוֵה קריתים מישור של קריתים; ב) עיר בנחלת נפתלי, היא קַרְתָּן.
Gn 14,5‖Nu 32,37‖Jer 48,1.23.

וְקִרְיָתַיִם Jos 13,19.
וְקִרְיָתָיְמָה Q., וְקִרְיָתָמָה K. Ez 25,9.
קִרְיָתַיִם II 1Ch 6,21.

קֶרֶן הַפּוּךְ *f.*
filia Jobi.
אחת משלשת בנות איוב בשוב י״י את שבותו.
Job 42,14.

—קַי׳ v. קֹרֶם; עַשְׁתְּרֹת קַ׳ v. קַרְנַיִם—

[קַרְקַע] הַקַּרְקָעָה *l.*
urbs tribus Judae.
עיר בגבול נגב נחלת יהודה.
Jos 15,3.

[קַרְקֹר] בַּקַּרְקֹר *l.*
urbs transiordanaea.
עיר בעבר הירדן מזרחה.
Jud 8,10.

קַרְתָּה *l.*
oppidum in tribu Sebulonis.
עיר הלוים בנחלת זבולן.
Jos 21,34.

קַרְתָּן *l.*
urbs tr. Naphtali (= קִרְיָתַיִם II).
עיר הלוים בנחלת נפתלי, היא קִרְיָתַיִם ב׳.
Jos 21,32.

קִשְׁיוֹן *l.*
urbs tribus Issachari (= קֶדֶשׁ).
עיר הלוים בישׂשכר, ובדה״י קֶדֶשׁ.
Jos 21,28.

וְקִשְׁיוֹן Jos 19,20.

# ר

[רְאָה] הָרְאָה *m.*
Judaeus (= רְאָיָה II).
מזרע יהודה, הוא רְאָיָה סימן ב׳.
1Ch 2,52.

רְאוּבֵן *m.*
primogenitus Jacobi (tribus).
בכור יעקב מלֵאה ושבטו.
Gn 29,32. 30,14. 35,22.23. 37,21.22.29.42,22.37.46,8.9.49,3‖ Ex 1,2.6,14² ‖ Nu 1,20.21. 2,10.*10,18*.10.16.7,30.13,4.16,1.26,5². 32,1.2.*25.29.31*.6.*33*.37 ‖ Dt 11,6.27,13.33,6 ‖ Jos 4,12.*22,9.10.21.25.30.33.34*.13,15.23².20,8. 21,7. 22,11.13.*15.31*.32‖Jud 5,15.16‖ Ez 48,6.7.31‖1Ch 2,1.5,1.5.18.6,48.63.

וּרְאוּבֵן Jos 18,7.
כִּרְאוּבֵן Gn 48,5.
לִרְאוּבֵן Nu 1,5.
הָרְאוּבֵנִי *patron.* Nu 26,7.34,14‖ Jos 13,8 ‖ 1Ch 11,42.12,37(38).26,32.

וְהָראוּבֵנִי 2R 10,33.
לָרְאוּבֵנִי Dt 3,12.4,43.29,7 ‖ Jos 12,6.22,1 ‖ 1Ch 5,6.26. 11,42. 27,16.
וְלָרְאוּבֵנִי Dt 3,16‖Jos 1,12.

—cf. אֶבֶן בֹּהַן בֶּן־ר׳—

רְאוּמָה *f.*
pelex Nahori.
פילגש נחור אחי אברהם.
Gn 22,24.

רְאָיָה I *m.*
I) Rubenita; II) Judaeus (= הָרֹאֶה); III) Nethinaeus.
א) מזרע ראובן; ב) מזרע יהודה הוא הָרֹאֶה; ג) מן הנתינים עולי הגולה.
1Ch 5,5.

[רְאָיָה II] וּרְאָיָה 1C 4,2.
רְאָיָה III Esr 2,47‖Neh 7,50.

רָאמוֹת *l.*
urbs tr. Issachari (cf. רֶמֶת, יַרְמוּת).
עיר הלוים בישׂשכר, היא רֶמֶת וְיַרְמוּת.
1Ch 6,58.

—רָמָה v. רָאמַת נֶגֶב, רָאמוֹת—

רֹאשׁ I *gens*
I) gens quaedam (LXX); II) Benjaminita.
א) להע׳, סומכוס ותיאודציון שֵׁם אומה, וי״ת כפשוטו רֵישׁ; ב) בן בנימן.
Ez 38,2.*3.39,1*.

[רֹאשׁ II] וָרֹאשׁ *m.* Gn 46,21.
—[הָרֹאשׁ 2S 15,32.16,1?]—

רַב־מָג *m.*
aulicus Nebucadnezaris.
שֵׁם שר, או שר האצטרולוגין.
Jer 39,3.*13*.

רַב־סָרִיס I—III *m.*
aulici Nebucadnezaris.
שֵׁם שלשת שרים, או רב הסריסים.
2R 18,7‖Jer 39.3.13.

—רַבְשָׁקֵה v. רַב־שָׁקֵה—

רַבָּה I *l.*

I) urbs regia Ammonitarum; II) urbs tribus Judae.

א) מטרופולין של בני עמון; ב) עיר בהרי נחלת יהודה.

Jos 13,25 ‖ 2S 11,1 ‖ Jer 49,3 ‖ Ez 25,5 ‖ Am 1,14 ‖ 1Ch 20,1².

רַבָּתָה 2S 19,29.

בְּרַבָּה 2S 12,27.

רַבַּת בְּנֵי־עַמּוֹן Jer 49,2 ‖ Ez 21,25.

בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן Dt 3,11 ‖ 2S 12,26.

מֵרַבַּת בְּנֵי־עַמּוֹן 2S 17,27.

רַבָּה II] וְהָרַבָּה Jos 15,60.

---

רַבִּים *l.*

i. q. רַבָּה, רַבַּת בְּנֵי־עַמּוֹן.

לד״ק כמו רַבָּה, ומקביל אל חֶשְׁבּוֹן.

Cant 7,5.

---

רַבִּית] וְהָרַבִּית *l.*

oppidum tribus Issachari.

עיר בנחלת יששכר.

Jos 19,20.

---

I רִבְלָה] בְּרִבְלָה *l.*

urbs in Syria.

עיר ארם (לד״ק הָרִבְלָה דבמדבר היא עיר אחרת, וקורין ע״פ הע׳ הָרִבְלָה או הָרַבְלָה, ולפ״ז הה״א שרשית).

2R 23,33.25,21 ‖ Jer 39,6.52,27.

רִבְלָתָה 2R 25,6.20 ‖ Jer 39,5.52,*9*.52,26.

בְּרִבְלָתָה Jer 52,20.

הָרִבְלָה Nu 34,11.

---

רֶבַע *m.*

rex Midjanitarum.

אחד מחמשת מלכי מדין.

Nu 31,8 ‖ Jos 13,21.

---

רִבְקָה *f.*

uxor patriarchae Isaaci.

אשת יצחק, אֵם יעקב ועשו.

Gn 22,23. 24,15.*45*.30.51.59.60.



61².64.67. 25,20.21.26,7.8.27,11.15.46.28,5.29,12.35.8.49,31.

וְרִבְקָה Gn 25,28.27,5.6.

לְרִבְקָה Gn 24,53.58.27,42.

וּלְרִבְקָה Gn 24,29.26,35.

---

רַבְשָׁקֵה (Occid. רַב־שָׁקֵה) *m.*

dux militum Sanheribi.

שר צבא סנחריב מלך אשור (בספרים ישנים כמערבאי ב׳ מלין, וכטעם שַׂר הַמַּשְׁקִים).

2R 18,27.19.*27*.26.28.37.19,4.8 ‖ Jes 36,2.4.11.12.13.22.37,4.8.

עֵין רֹגֵל v. רֹגֵל

---

רֹגְלִים] מֵרֹגְלִים *l.*

oppidum in Gileaditide.

עיר בארץ הגלעד.

2S 17,27.19,32.

---

רֶגֶם *m.*

Judaeus (Calebita).

איש מזרע יהודה, מבני כָלֵב.

1Ch 2,47.

---

רֶגֶם מֶלֶךְ] וְרֶגֶם מֶלֶךְ *m.*

Serubabelis coaevus.

אחד השרים בימי זרבבל.

Zach 7,2.

---

רַדַּי *m.*

frater Davidis.

אחד משבעת בני ישי, אבי דוד.

1Ch 2,14.

רַהַב v. p. 676ᶜ; רוֹדָנִים v. דְּדָ׳.

ר׳] (יתיר ו׳) וְרוֹהֲגָה

Asserita.

איש מזרע אשר.

1Ch 7,34.

---

רוּמָה *l.*

urbs tribus Judae (cf. אֲרוּמָה).

עיר בנחלת יהודה; לד״ק היא אֲרוּמָה.

2R 23,36.

וְרוּמָה (al. וְדוּמָה) Jos 15,52.

רֹמַמְתִּי עֶזֶר v. רמ׳ ע׳

---

רוּת *f.*

mulier ex maioribus Davidis.

אלמנת מחלון שנשאה בעז (= רְעוּת).

Ruth 1,4.16.2,2.*21*.4,*5*.8.22.3,9.4,10.13.

וְרוּת Ruth 1,14.22.

---

רְזוֹן *m.*

rex Damasci.

מלך דמשק (אולי הוא חֶזְיוֹן דט״ו י״ח).

1R 11,23.

---

רָחָב *f.*

meretrix Hierichuntina.

היא שהחביאה את מלאכי יהושע.

Jos 2,1.3.6,17.23.25.

---

רְחֹב I, [רְחוֹב] *l.*

I) urbs in confiniis Dani et Syriae (cf. אֲרַם בֵּ־רְ׳, בֵּית־רְ׳); II) urbs tribus Asseri; III) pater regis Syriae; IV) Levita Nehemiae coaevus.

א) עיר בגבול דן וארם (היא בֵּית רְחוֹב); ב) עיר בנחלת אשר; ג) אבי הדדעזר מלך צובה; ד) מן הלוים שבאו על החתום.

Nu 13,21.

וּרְחוֹב 2S 10,8.

רְחֹב II Jos 21,31 ‖ Jud 1,31 ‖ 1Ch 6,60.

וּרְחֹב Jos 19,28.30.

רְחֹב III *m.* 2S 8,3.12.

רְחוֹב IV Neh 10,12.

---

רְחֹבוֹת *l.*

puteus Isaaci.

שֵׁם באר שחפרו עבדי יצחק.

Gn 26,22.

---

ר׳ הַנָּ׳] מֵרְחֹבוֹת הַנָּהָר *l.*

urbs Idumaeae; *al.* ad Euphratem.

עיר בארץ אדום, ולד״א על נהר פרת.

Gn 36,37 ‖ 1Ch 1,48.

---

רְחֹבֹת עִיר *l.*

urbs Assyriae prope Ninivem.

עיר שבנה נמרוד קרובה לנינוה.

Gn 10,11.

**רְחַבְיָה** *m.*

nepos Mosis.

בן אליעזר בן משה.

1Ch 23,17².

**רְחַבְיָהוּ** 1Ch 24,21.26,25.

**לִרְחַבְיָהוּ** 1Ch 24,21.

**רְחַבְעָם** *m.*

rex Judae, filius Salomonis.

מלך יהודה, בן שלמה המלך.

1R 11,43. 12,1.3.6.12.17.18².21.23.27².14,21.25.27.29.30.*15*,6.31 ‖ 1Ch 3,10 ‖ 2Ch 9,31.10,1.3.6.12.13.17.18².11,1.3.5.17.18.21.22.12,1.2.5.10.13².15².16.13,7.

**וּרְחַבְעָם** 1R 14,21 ‖ 1Ch 13,7.

**לִרְחַבְעָם** 1R 12,21 ‖ 2Ch 11,1.

——רְחֹבוֹת = רְחֹבֹת——

**רְחוּם** I *m.*

I) praefectus Persicus in Samaria; II—IV) alii viri Esrae coaevi (cf. חָרִם, נְחוּם).

א) שר פרס בשמרון; ב, ג, ד) אנשים שונים בימי עזרא; האי דעזרא ב׳ ב׳ נקרא בנחמיה ז׳ ז׳ נְחוּם, והאי דנחמיה די״ב ג׳ נקרא בפסוק ט״ו חָרִם.

Esr 4.8.*9.17*.23.

**רְחוּם** II—IV, **רְחֻם** (Neh 12,3) Esr 2,2 ‖ Neh 3,17.10,21.12,3.

**רָחֵל** *f.*

uxor Jacobi.

אשת יעקב, אֵם יוסף ובנימן.

Gn 29,6.10.16.18.28.30².30,1².6.7.8.14.15.22.25.31,14.19.32.33,1.2.35,16.19.20.24.25.46,19.22.48,7 ‖ 1S 10,2 ‖ Jer 31,15(16).

**וְרָחֵל** Gn 29,9.17.31.31,34.33,7.

**בְּרָחֵל** Gn 29,18.20.25.30,2.

**כְּרָחֵל** Ruth 4,11.

**לְרָחֵל** Gn 29,11.12.29.31,4.46,25.

——רְחוּם v. רְחֻם——

**רַחַם** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 2,44.

——לֹא רֻ׳ v. רְחָמָה——

**רִיבַי** *m.*

pater herois Davidis.

אבי אחד מגבורי דוד.

2S 23.29 ‖ 1Ch 11,31.

——דִּיפַת v. רִיפַת——

**רֵכָב** I *m.*

I) Benjaminita; II) auctor gentis Rechabitarum; III) pater Nehemiae coaevi.

א) שר גדוד, הוא ואחיו הכו את מפיבשת; ב) אבי בית הרכבים; ג) אבי אחד מן המחזיקים בבנין.

2S 4,2.5.9.

**וְרֵכָב** 2S 4,6.

**רֵכָב** II 2R 10,15.23 ‖ Jer 35,6.8.*14.16*.19 ‖ 1Ch 2,55.

**הָרֵכָבִים** *patron. pl.* Jer 35,2.3.5.18.

**רֵכָב** III Neh 3,14.

**רֵכָה** *l.*

locus ignotus; LXX רֵכָב.

שֵׁם מקום, השבעים קורין רֵכָב.

1Ch 4,12.

**[רָכָל] בְּרָכָל** *l.*

opp. tr. Judae; LXX בְּכַרְמֶל.

עיר בנגב יהודה; להשבעים בְּכַרְמֶל.

1S 30,29.

**רָם** I—III *m.*

I) avus Elihu (Job); II, III) Judaei.

א) משפחת אליהוא דאיוב; ב, ג) מזרע יהודה.

Job 32,2 ‖ Ruth 4,19 ‖ 1Ch 2,9.25.27.

**וְרָם** Ruth 4,19 ‖ 1Ch 2,10.

——הָרָם v. רָם——

**רָמָה** I *l.*

varia oppida: I) in tr. Benjaminis; II) in montanis Ephraimi; III) in tr. Naphtali; IV) in tr. Asseri; V) in Gilead.

חמש ערים שונות: א) בנחלת בנימן; ב) בהר אפרים; ג) בנחלת נפתלי; ד) בנחלת אשר; ה) בארץ הגלעד.

Neh 11,33.

**בְּרָמָה** Jer 31,15(14).

**הָרָמָה** 1R 15,17.21.22 ‖ Jes 10,29 ‖ Jer 40,1 ‖ Esr 2,26 ‖ Neh 7,30 ‖ 2Ch 16,1.5.6.

**וְהָרָמָה** Jos 18,25.

**בָּרָמָה** Jud 19,13 ‖ 1S 22,6 ‖ Hos 5,8.

**הָרָמָתִי** *gent.* (cf. 1S 22,7) 1Ch 27,27.

**רָמָה** II] **הָרָמָה** Jud 4,5.

**בָּרָמָה** 1S 25,1.28,3.

**הָרָמָתָה** 1S 1,19.2,11.7,17.8,4.15,34.16,13.19,18.22.

**הָרָמָתַיִם** 1S 1,1.

[נָיוֹת בָּרָמָה] v. נָיוֹת p. 963c]

**רָמָה** III] **וְהָרָמָה** Jos 19,36.

**רָמָה** IV] **הָרָמָה** Jos 19,29.

**רָמָה** V] **בָּרָמָה** 2R 8,29 ‖ 2Ch 22,6.

**רָמֹת, רָאמוֹת, רָאמֹת בַּגִּלְעָד** Dt 4,43 ‖ Jos 20,8.21,36 ‖ 1Ch 6,65.

**רָמֹת גִּלְעָד** 1R 22,3.4.6.12.15.29 ‖ 2R 9,1.4 ‖ 2Ch 18,2.3.5.*14*.11.28.

**בְּרָמוֹת, בְּרָמֹת גִּלְעָד** (Ch) 1R 4,13.22,20 ‖ 2R 8,28.9,14 ‖ 2Ch 18,19.22,5.

——לְחִי v. רָמַת לְחִי——

מִצְפָּה v. רָמַת הַמִּצְפֶּה.

**רָמַת נֶגֶב** (al. רָאמַת) *l.*

oppidum tribus Simeonis.

עיר בנחלת שמעון. י״מ מזה וראמה דזכריה י״ד י׳, ושיעור הכתוב: מנגב לרמון וְרָאמַת נגב ירושלם.

Jos 19,8.

**בְּרָמוֹת־נֶגֶב** 1S 30,27.

—רָאמַת 1Ch 6,58 v. p. 992c—

**רִמֹּן** I, **רִמּוֹן**

I) idolum Syrorum; II) Benjaminita; III) opp. tr. Simeonis; IV) opp. tr. Sebulonis; V) opp. tr. Benjaminis; VI) st. Israel. in deserto.

א) אליל הארמיים (באשורית הוראתו אלהי הרעם, ומרכב עם שמות אנשים: הדדרמון, טברמון); ב) אבי רכב ובענה; ג) עיר בנחלת שמעון בתוך בני יהודה; ד) עיר בנחלת זבולן; י״ג ויצא רִמּוֹנָה וְתֹאַר הנעה, ולד״ק הַמְּנָה (ע׳ כ״א ל״ה); ה) עיר בנחלת בנימן קרוב לגבעה; ו) אחת מתחניות ב״י במדבר.

2R 5,18³.

רִמּוֹן II *m.* 2S 4,2.*5.9*.

רִמּוֹן III (cf. עֵין רִמּוֹן) *l.* Jos 19,7‖1Ch 4,32.

וְרִמּוֹן Jos 15,32.

לְרִמּוֹן (= ר׳ V?) Zach 14,10.

רִמּוֹן IV, [רִמּוֹנָה] Jos 19,13.

רִמּוֹנוֹ 1Ch 6,62.

רִמּוֹן V (סֶלַע) Jud 20,47.21,13.

הָרִמּוֹן (סֶלַע) Jud 20,45.*47* ‖ 1S 14,2.

בְּרִמֹּן פֶּרֶץ [רִמּוֹן פֶּרֶץ VI] Nu 33,19.

מֵרִמֹּן פֶּרֶץ Nu 33,20.

---

[ר׳] וְרָמוֹת Q., יְרֵמוֹת K. *m.*

vir, qui uxorem barbaram duxit.

מישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,29.

——רָמוֹת II v. רָמַת נֶגֶב——

רַמְיָה *m.*

vir, qui uxorem barbaram duxit.

מישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,25.

——הָרַמִּים v. אֲרָם IV——

רְמַלְיָהוּ *m.*

pater regis Israelitarum.

אבי פקח מלך ישראל.

2R 15,25.*27.30.37*.32.*16,1*.16,5‖ Jes 7,1.4.5.9.8,6‖2Ch 28,6.

---

[ר׳ עֶ׳] וְרֹמַמְתִּי עֶזֶר *m.*

Levita, cantor.

לוי, אחד מבני הימן.

1Ch 25,4.

לְרוֹמַמְתִּי עֶזֶר 1Ch 25,31.

——cf. עֶזֶר; רִמּוֹן v. רִמּוֹן——

[רֶמֶת] וְרֶמֶת *l.*

opp. tr. Issachari (= יַרְמוּת, רָאמוֹת).

עיר בנחלת יששכר, היא יַרְמוּת וְרָאמוֹת.

Jos 19,21.

רָמָה v. הָרָמָתַיִם, רָמָתִי, רָמֹת.

[רִנָּה] וְרִנָּה *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,20.

---

[רִסָּה] בְּרִסָּה *l.*

statio Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות ב״י במדבר.

Nu 33,21.

מֵרִסָּה Nu 33,22.

---

רֶסֶן *l.*

urbs Assyriae.

אחת הערים שבנה נמרוד.

Gn 10,12.

---

רְעוּ *m.*

filius Pelegi, nepos Eberi.

בן פלג בן עבר.

Gn 11,18.19.20.21‖1Ch 1,25.

---

רְעוּאֵל I *m.*

I) filius Esavi; II) pater soceri Mosis; III) Benjaminita.

א) בן עשו; ב) אבי יתרו וטעם אביהן — אבי אביהן; ג) מזרע בנימן.

Gn 36,4.10.13.*17*.17 ‖ 1Ch 1,35.37.

רְעוּאֵל II Ex 2,18‖Nu 10,29.

רְעוּאֵל III 1Ch 9,8.

——רְעוּאֵל IV v. דְּעוּאֵל——

[רֵעִי] וְרֵעִי *m.*

aulicus Davidis.

אחד משרי דוד המלך.

1R 1,8.

---

רְעֵלָיָה (al. רְעֵלָיָה) *m.*

vir exul reversus (= רַעַמְיָה).

אחד מראשי עולי הגולה, הוא רַעַמְיָה.

Esr 2,2.

---

רַעְמָא (Ch), רַעְמָה *m.*

filius Cuschi (tribus).

בן כוש בן חם, שבטו וארצו.

Gn 10,7‖1Ch 1,9.

וְרַעְמָא (Ch), וְרַעְמָה Gn 10,7‖ Ez 27,22‖1Ch 1,9.

---

רַעַמְיָה *m.*

vir exul reversus (= רְעֵלָיָה).

אחד מראשי עולי הגולה, הוא רְעֵלָיָה.

Neh 7,7.

---

רַעַמְסֵס, רַעְמְסֵס (Ex) *l.*

urbs et regio Aegyptiaca.

עיר ומחוז במצרים, בארץ גשן.

Gn 47,11‖Ex 1,11.

מֵרַעְמְסֵס Ex 12,37‖Nu 33,3.5.

---

רָפָא I, [רָפָה] *m.*

I) Judaeus; II) filius Benjaminis; III) Benjaminita; IV) gigas.

א) איש מזרע יהודה; ב) בן בנימן; ג) מזרע בנימן; ד) אבי הרפאים (בק״ם בדה״א כ׳ ד׳ הָרָפָא ת׳ הרפאים).

1Ch 4,12.

[רָפָא II] וְרָפָא 1Ch 8,2.

רָפָה III (cf. רְפָיָה) 1Ch 8,37.

[רָפָה IV] הָרָפָה 2S 21,16.18.

לְהָרָפָה, לְהָרָפָא (Ch) 2S 21,20.22‖1Ch 20,6.8.

רְפָאִים *gent.-pl.* Gn 14,5‖Dt 2,11.20².3,13.

הָרְפָאִים Gn 15,20‖ Dt 3,11 ‖ Jos 12,4.13,12‖1Ch 20,4.

וְהָרְפָאִים Jos 17,15.

——(cf. רְפָאִים p. 698ᶜ)——

[רָפָאֵל] וּרְפָאֵל *m.*

Levita ianitor.

לוי שוער מבני עֹבֵד אֱדֹם.

1Ch 26,7.

**רָפוּא** *m.*
Benjaminita.
אבי אחד מתרי הארץ למטה בנימן.
Nu 13,9.

[רֶפַח] **וְרֶפַח** *m.*
Ephraimita.
איש מזרע אפרים.
1Ch 7,25.

[ר'] **בִּרְפִידִם, בִּרְפִידִים** *l.*
statio Israelitarum in deserto.
תחנות ב"י במדבר לפני הר סיני.
Ex 17,1.8 ‖ Nu 33,14.
**מֵרְפִידִם, מֵרְפִידִים** Ex 19,2 ‖ Nu 33,15.

**רְפָיָה** I, II *m.*
I) Nehemiae coaevus; II) Judaeus; III) Simeonita; IV) Issacharita; V) Benjaminita (= רָפָא II).
א) מן המחזיקים בבנין; ב) מזרע יהודה; ג) מזרע שמעון; ד) מזרע יששכר; ה) מזרע בנימן. ע' רָפָא ב'.
Neh 3,9 ‖ 1Ch 3,21.
[רְפָיָה III—V] **וּרְפָיָה** 1Ch 4.42.7,2.9,43.

[רִצְיָא] **וְרִצְיָא** *m.*
Asserita.
איש מזרע אשר.
1Ch 7,39.

**רְצִין** I *m.*
I) rex Syriae; II) Nethinaeus.
א) מלך ארם האחרון; ב) מן הנתינים.
2R 15,37.16,5.6.9 ‖ Jes 7,1.4.8.8,6.9,10.
**רְצִין** II Esr 2,48 ‖ Neh 7,50.

[רֶצֶף] **וְרֶצֶף** *l.*
urbs inter Palmiram et Euphratem.
מן הערים שנכבשו לפני סנחריב מלך אשור.
2R 19,12 ‖ Jes 37,12.

**רִצְפָּה** *f.*
pelex Sauli regis.
פילגש שאול המלך.
2S 3,7.21,8.10.11.

[רַקּוֹן] **וְהָרַקּוֹן** *l.*
oppidum in tribu Dan.
עיר בנחלת דן בצפון יפו.
Jos 19,46.
[הָרַקָּתִים Neh 3,8?]

**רֶקֶם** I *m.*
I) rex Midjanitarum; II) Judaeus; III) Menassita; IV) opp tribus Benjaminitarum.
א) אחד ממלכי מדין; ב) מזרע יהודה; ג) מזרע מנשה; ד) עיר בנחלת בנימן.
Nu 31,8 ‖ Jos 11,21.
[רֶקֶם II] **וְרֶקֶם** 1Ch 2,43.44.
[רֶקֶם III] **וָרָקֶם** 1Ch 7,16.
[רֶקֶם IV] **וְרֶקֶם** *l.* Jos 18,27.

**רַקַּת** *l.*
urbs tribus Naphtali.
עיר בנחלת נפתלי; לדרז"ל טבריא.
Jos 19,35.
כּוּשַׁן ר' v. רִשְׁעָתַיִם

[רֶשֶׁף] **וְרֶשֶׁף** *m.*
Ephraimita.
איש מזרע אפרים.
1Ch 7,25.

[רִתְמָה] **בְּרִתְמָה** *l.*
statio Israelitarum in deserto
אחת מתחנות ב"י במדבר.
Nu 33,18.
**מֵרִתְמָה** Nu 33,19.

# שׂ

[שְׂבָם] **וּשְׂבָם** *l.*
oppidum tribus Rubenis.
עיר בנחלת ראובן וקרובה לחשבון.
Nu 32,3.

**שִׂבְמָה** Nu 32,38 ‖ Jes 16,8.9 ‖ Jer 48,32.
**וְשִׂבְמָה** Jos 13,19.

**שְׂגוּב** I *m.*
I) Judaeus; II) filius Hielis minimus natu.
א) בן חצרון; ב) בן חיאל בית האלי.
1Ch 2,21.
**וּשְׂגוּב** 1Ch 2,22.
[שׂ' II] **וּבִשְׂגוּב** Q., **וּבִשְׂגִיב** K. 1R 16,34.

[שׂ' אֲרָם, שׂ' אֶפְרַיִם, שְׂדֵה אֱדֹם; שְׂדֵי־יַעַר, שְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ; שְׂדוֹת גָּבַע; שׂ' הַמַּכְפֵּלָה, שׂ' מוֹאָב, שְׂדֵה כּוֹבֵס; שׂ' פְּלִשְׁתִּים; שׂ' עֶפְרוֹן, שׂ' הָעֲמָלֵקִי; שׂ' שֹׁמְרוֹן, שׂ' שָׁאוּל; שׂ'־צֹעַן; שׂ' צֹפִים v. אֱדֹם etc.]
**שָׂהֲדוּתָא**; עֵמֶק הַשׂ' v. הַשִּׂדִּים v. יְגַר שָׂ'.

**שׂוֹכֹה, שֹׂכֹה** (2), **שׂוֹכוֹ** (Ch) *l.*
duo oppida tribus Judae.
שתי ערים בנחלת יהודה, בשפלה ובהר.
Jos 15,35 ‖ 1S 17,1² ‖ 1R 4,10 ‖ 1Ch 4,18 ‖ 2Ch 11,7.28,18.
**וְשׂוֹכֹה** Jos 15,48.

[שׂוּכָה] **שׂוּכָתִים** *gent. pl.*
locus ignotus.
ע"ש מקום שלא התברר איזה הוא.
1Ch 2,55.

**שִׂטְנָה** *l.*
puteus Isaaci patriarchae.
באר שכרו עבדי יצחק, ועי"ש המאורע.
Gn 26,21.

**שִׂיאֹן** *l.*
mons, i. q. שִׂרְיֹן, שְׂנִיר, חֶרְמוֹן.
הר מול הלבנון, הוא חרמון, שניר ושריון.
Dt 4,48.

[שִׂיחוּ דשופטים ה' י' לרלב"ג שם מקום]
**שׂכה** v. שׂוֹכֹה.

[שֶׂכוּ] **בַּשֶּׂכוּ** *l.*
locus prope Ramam.

מקום קרוב אל רמה (השבעים קורין עד בור הַגֹּרֶן אשר בַּשְּׁפִי).
1S 19,22.

**שָׂכְיָה** (al. **שָׂכְיָא** vel **שָׂבְיָה**) *m.*
Benjaminita.
ראש אב מזרע בנימן.
1Ch 8,10.

**שָׂכָר** I *m.*
I) pater herois Davidis (cf. שָׂרָר); II) Levita ianitor.
א) אבי אחד מגבורי דוד (בש״ב כ״ג ל״ג שָׂרָר); ב) בן עֹבֵד אֱדֹם.
1Ch 11,35.

**שָׂכָר** II] **וְשָׂכָר** 1Ch 26,4.

**שַׂלְמָא** I *m.*
I) Calebita; II) pater Boasi.
א) מבני כלב; ב) בן נחשון ואבי בֹעַז.
1Ch 2,51..54.

**שַׂלְמָא** II, **שַׂלְמָה** (Ruth)
Ruth 4,20 ‖ 1Ch 2,11.

**וְשַׂלְמָא** 1Ch 2,11.

**וְשַׂלְמוֹן** [שַׂלְמוֹן] Ruth 4,21.

**שַׂלְמַי** Q., **שַׂמְלַי** K., **שַׂלְמַי** *m.*
Nethinaeus.
מן הנתינים עולי הגולה (בק״ם שַׂלְמַי).
Esr 2,46 ‖ Neh 7,48.

**שַׂמְלָה** *m.*
rex Idumaeorum.
אחד ממלכי אדום.
Gn 36,36.37 ‖ 1Ch 1,47.48.

שַׂמְלַי K. v. שַׂלְמַי

**שְׂנִיר** *l.*
mons (cf. שִׂרְיֹן, שִׂיאֹן, חֶרְמוֹן).
בן קראו האמרי לחרמון (וכן בערבית ואשורית), והעברים נתנו שני שמות לשני חלקיו, ע׳ שִׂיאֹן ושִׂרְיֹן.
Dt 3,9 ‖ Cant 4,8.

**וּשְׂנִיר** 1Ch 5,23.

**מִשְּׂנִיר** Ez 27,5.

**שֵׂעִיר** *m.-l.*
Idumaeus, regio et mons.
היא אדום, שעיר החרי, הארץ וההר (האי דיהושע י״ י״ הר ביהודה במערבה של קרית יערים).
Gn 14,6.32,4.36,8.9.20.21.30 ‖ Nu 24,18 ‖ Dt 1,2.2,1.5 ‖ Jos 11,17.15,10.24,4 ‖ Ez 35,2.3.7.15 ‖ 1Ch 1,38.4,42 ‖ 2Ch 20,10.22.23².25,11.14.

**שֵׂעִירָה** Gn 33,14.16 ‖ Jos 12,7.

**וְשֵׂעִיר** Ez 25,8.

**בְּשֵׂעִיר** Dt 1,44.2,4.8.29.22.

**וּבְשֵׂעִיר** Dt 2,12.

**מִשֵּׂעִיר** Dt 33,2 ‖ Jud 5,4 ‖ Jes 21,11.

**שְׂעִירָה** *l.* [הַשְּׂעִירָתָה]
l. quid. in montanis Ephraimi.
מקום בהר אפרים (ואולי שם תואר ליער).
Jud 3,26.

**שְׂעֹרִים** *m.* [לִשְׂעֹרִים]
sacerdos.
ראש אחד מכ״ד משמרות כהונה.
1Ch 24,8.

שְׂפָמוֹת v. שִׁפְמוֹת

[שַׂר־שָׁלוֹם] Jes 9,5]

**שַׂרְאֶצֶר** I [**וְשַׂרְאֶצֶר**] *m.*
I) filius Sanheribi regis; II) Zachariae coaevus.
א) בן סנחריב; ב) אחד השרים בימי זכריה.
2R 19,37 ‖ Jes 37,38.

**שַׂרְאֶצֶר** II Zach 7,2.

cf. נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר

**שָׂרָה**, [שָׂרַי] *f.*
uxor Abrahami.
אשת אברם, שנוי השם מן שָׂרַי (שהוראתו בערבית פילגש سُرِّيَّة).
Gn 17,15.17.19.21. 18,6.9.13.15. 20,2².14.18. 21,1.2.3.6.7.9.12. 23,1.2.19.24,36.67. 25,12.49,31 ‖ Jes 51,2.

**וְשָׂרָה** Gn 18,10.11.25.10.

**לְשָׂרָה** Gn 18,10.11.21,1.23.2.

**וּלְשָׂרָה** Gn 18,14.20,16.

**שָׂרַי**, **שָׂרָי** Gn 11,29.30.31.12,5.11.17.16,2.5.2.3.6².8².17,15².

**וְשָׂרַי** Gn 16,1.

**שְׂרוּג** *m.*
proavus Abrahami.
בן רעו בן פלג.
Gn 11,20.21.22.23 ‖ 1Ch 1,26.

[**שֶׂרַח**] **שָׂרַח** *f.*
filia Asseri.
בת אשר.
Nu 26,46.

**וְשֶׂרַח** Gn 46,17 ‖ 1Ch 7,30.

**שָׂרִיד** *l.*
oppidum tribus Sebulonis.
עיר נחלת נפתלי בגבול דרום; יש מחברין לו שָׂרִיד דשופטים ה׳ י״ג.
Jos 19,10.

**מִשָּׂרִיד** Jos 19,12.

[**שְׂרָיָהוּ**], **שְׂרָיָה** *m.*
nonnulli viri (VII).
שבעה אנשים שונים; האי דש״ב ח׳ י״ז נקרא גם שְׁיָא (קרי שְׁוָא), שִׁישָׁא ושַׁוְשָׁא, והנזה דעזרא ב׳ ב׳ ודנחמיה י׳ ג׳ נקראו גם עֲזַרְיָה.
2R 25,18 ‖ Jer 51,59.61.52,24 ‖ Esr 2,2.7,1 ‖ Neh 10,3. 11,11.12,1 ‖ 1Ch 4,35.5,40.

**וּשְׂרָיָה** 2S 8,17 ‖ 2R 25,23 ‖ Jer 40,8.51,59 ‖ 1Ch 4,13.14.5,40.

**לִשְׂרָיָה** Neh 12,12.

**שְׂרָיָהוּ** Jer 36,26.

**שִׂרְיֹן** *l.*
mons, cf. חֶרְמוֹן, שִׂיאֹן, שְׂנִיר.
שם חרמון בשפת צידון, ע׳ שִׂיאֹן ושְׂנִיר.
Dt 3,9.

**וְשִׂרְיוֹן** Ps 29,6.

**שַׂרְסְכִים** *m.*
praefectus eunuchorum Nebucadnezaris.
שר הסריסים לנבוכדנאצר.
Jer 39,3.

[**שָׂרָף**] **וְשָׂרָף** *m.*
Judaeus.
מזרע יהודה, מן שֵׁלָה בנו.
1Ch 4,22.

**(נַחַל) שֹׂרֵק** *l.*

vallis quaedam.

נחל שאהוו שם פלשתים את שמשון; בק״ם שׂוֹרֵק או שׁוֹרֵק.

Jud 16,4.

---

# שׁ

**שָׁאוּל** I *m.*

I) rex Idumaeorum; II) filius Simeonis; III) primus Israelitarum rex; IV) Levita (cf. יוֹאֵל II).

א) מלך אדום; ב) בן שמעון; ג) המלך הראשון בישראל; ד) מן הלוים, הוא יוֹאֵל ב׳.

Gn 36,37.38‖1Ch 1,48.49.

**שָׁאוּל** II 1Ch 4,24.

**וְשָׁאוּל** Gn 46,10‖Ex 6,15.

**לְשָׁאוּל**, *patron.* **הַשָּׁאוּלִי** Nu 26,13.

**שָׁאוּל** III 1S 9,2.3².7.*10*.8.15.17. 18.19.21.22.24².25. 26².27. 10,11. 12.14. *15*.16.21.26.11,4.5².6. 7.11. 12.13.15². 13,1.2².4². 9. 10. 11. 13. *15,1. 16,26. 28,15*.15.22. 14,1.17. 18. 19². 20. 21. 24. 34. 35. 36. 37. 38. 40.*45*. 41. 42. 43. 44. 46. 49. 50². 51. 52². 15,4.5. 6. 7. 9. 11. 12². 13². 15. 20.*24*.31².34.35³. 16,1.2.14.15.17. 19.*19,1.14.20*.20,21. 22.23.17,11. 12. 13. *14*. 15. 31. 32.*34.39. 18,18*. 33.*37. 18,17.21. 26,25*.38. 55. 57. 58.*22,13*.18,1.2.5³.6.7.*21,12.29,5*. 9.10².11. *20,33*.12². 13. 15. 19. 21. 22.23.24. 25. 27. 28².29².30. 19,1². 2.4.6².7.9.10².15.17².18. 20.21. 24. 25.26.27.28.*32*.30.21,8.11. 22,6.7. *28,7*. 12.21. 23,7.8.9.10.11. 12.14. 15.16.17².19.21.24.25². 26².27.28. 24,2.3.4.8.9².17³.23.26,1.2.3².4.5². 6.7.12.17.21.27,1².28,4.5.6.8.9.10. 12.*13*.12.14.15.20.21.25. 29,3. 31, 2².3.4².5.6.7.8.12 ‖ 2S 1,1.2.4.5.6. 12,*17*.21.22. 23. 24. 2,4. 5. 7. 8. *10*. *12*. *3,14. 4,8*.15. 3,1.*6*.1.6.8.10.13. *6.20. 21,8*. 4,1.2.4⁴.10.5,2.6,16.23. 7,15.9,1.2.3.6.7.9. 12,7. 16,5.8. 19, 18.25. 21,1.2.4.6.7².11. 12². 13. 14. 22,1‖Jes 10,29 ‖ Ps 18,1.57,1.59, 1 ‖ 1Ch 5,16.8,33.*9,39*.10,2².3.4². 5.6.7.8.12.13.11,2.12,1.2. 19(20)². 23(24).29(30)².13,3.15,29.

**וְשָׁאוּל** 1S 9,5. 13,3.7.16. 14,2.41. 47.16,34. 17,2.19. 18,17.25. 22,6. 23,26. 24,8. 25,44. 26,5. 25. 28,3‖ 1Ch 8,33.*9,39*.26,28.

**לְשָׁאוּל** 1S 13,22. 14,16.33.16,23. 17,8.18,8.20.*19,21*.19,19.21,8.22, 22. 23,7. 24,5.6.10.23. 27,4. 31,11‖ 2S 2,8.9,9.21,8 ‖ Ps 52,2. 54,2 ‖ 1Ch 10,11.

**וּלְשָׁאוּל** 1S 23,13‖2S 3,7.

**מִשָּׁאוּל** 2S 4,8.

**שָׁאוּל** III] **וְשָׁאוּל** 1Ch 6,9.

—[**שָׁאוֹן** Jer 48,45; Am 2,2?]—

[**שְׁאָל**] **וּשְׁאָל** *m.*

vir, qui uxorem barbaram duxit.

מישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,29.

---

[**שַׁלְתִּיאֵל**], **שְׁאַלְתִּיאֵל** *m.*

pater Serubabelis.

אבי זרבבל, בד״ה מקרא קצר.

Hag 1,1.2,23‖Esr 3,2.8.5,2‖Neh 12,1‖1Ch 3,17.

**שַׁלְתִּיאֵל** (al. **שְׁאַלְתִּיאֵל**) Hag 1,12.*12.2,2*.

——**שְׁאָן** v. **בֵּית שְׁ׳**——

[**שְׁאָר יָשׁוּב**] *m.* **וּשְׁאָר יָשׁוּב**

nom. symbol. filii Jesaiae.

שֵׁם בן ישעיה למשל על ישראל.

Jes 7,3.

---

**שֶׁאֱרָה** *f.*

filia Ephraimi.

בת אפרים.

1Ch 7,24.

——cf. **אֻזֵּן שֶׁאֱרָה**——

**שְׁבָא** *m.-l.*

tres viri; gens et regio in Arabia felice.

ג׳ אנשים שונים (בן רעמה בן כוש, בן יקטן בן עבר, בן יקשן בן אברהם מקטורה) ושם המדינה והעם בַּעֲרב עדן. השבעים קורין ביואל ד׳ ח׳ ומכרום לְשְׁבִי.

Gn 10,7. 28. 25,3 ‖ 1R 10,1.4.10. 13‖Ez 27,22.23.38,13‖Ps 72,10. 15 ‖ Job 1,15.6,19 ‖ 1Ch 1,9.22. 32‖2Ch 9,1.3.9.12.

**מִשְּׁבָא** Jes 60,6‖Jer 6,20.

**לִשְׁבָאִים** *gent. pl.* Joel 4,8.

---

**שְׁבוּאֵל** I, [**שׁוּבָאֵל**] *m.*

I) nepos Mosis; II) f. Hemani.

א) בן גרשום בן משה; ב) בן הימן.

1Ch 23,16.

**וּשְׁבֻאֵל** 1Ch 26,24.

**שׁוּבָאֵל** 1Ch 24,20².

**שְׁבוּאֵל** II, [**שׁוּבָאֵל**] 1Ch 25,4.

**שׁוּבָאֵל** 1Ch 25,20.

---

**שְׁבָט**

undecimus mensis Hebr.

חדש עשתי העשר, וכן באשורית.

Zach 1,7.

---

[**שֹׁבַי**] **שֹׁבָי** *m.*

Levita ianitor.

מן הלוים השוערים עולי הגולה.

Esr 2,42‖Neh 7,45.

---

[**שֹׁבִי**] **וְשֹׁבִי** *m.*

Ammonita.

מי שחזק ידי דוד בברחו מפני אבשלום.

2Ch 17,27.

——(**שְׁבָיָה** v. **שָׁבְיָה**)——

[**שֶׁבְנָה**], **שֶׁבְנָא** *m.*

cancellarius Hiskiae regis.

סוכן וסופר חזקיהו המלך.

Jes 22,15.37,2.

**וְשֶׁבְנָה**, **וְשֶׁבְנָא** (2R 18,18.26) 2R 18,18.26.37.19,2‖Jes 36,3.*22*. 11.

---

**שְׁבַנְיָה** I—III *m.*

Levitae et sacerdos (cf. **שְׁכַנְיָה**).

ג׳ אנשים מן הכהנים והלוים. בקצת ספרים בנחמיה ט׳ ד׳ שְׁבַנְיָה (וכ״ת השבעים והסורי),

**שׁוּבֵק** *m.*

Nehemiae coaevus.

מראשי העם הבאים על החתום.

Neh 10,25.

—קִרְיָתַיִם et עֵמֶק שָׁ׳ v. שָׁוֵה—

**שׁוּחַ** *m.*

filius Abrahami e Ketura.

בן אברהם מן קטורה.

Gn 25,2.

**וְשׁוּחַ** 1Ch 1,32.

**הַשֻּׁחִי, הַשּׁוּחִי** *gent.* Job 2,11. *42,9*.8,1.18,1.*25,1*.

**שׁוּחָה** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,11.

[**שׁוּחָם**] **לְשׁוּחָם** *m.*

filius Dani (= חֻשִׁים).

בן דן, ובבראשית מ״ו כ״ד חֻשִׁים.

Nu 26,42.

**הַשּׁוּחָמִי** *patron.* Nu 26,42.43.

[**שׁ׳**] **בַּשּׁוּלַ׳, הַשּׁוּלַמִּית** *gent. f.*

LXX = הַשּׁוּנַמִּית.

להשבעים והרומי כמו הַשּׁוּנַמִּית (עיר מולדת אבישג הנערה היפה מאד בכל גבול ישראל), ולד״א שם התאר במובן המשלמת; ואולי הוא כמו הַשְּׁלֵמִית, מעיר שָׁלֵם, כלומר ירושלם.

Cant 7,1.

———שָׁמַר v. שׁוֹמֵר———

**שׁוּנִי** *m.*

filius Gadi.

אחד משבעת בני גד.

Gn 46,16.

**לְשׁוּנִי, הַשּׁוּנִי** Nu 26,15.

**שׁוּנֵם** *l.*

urbs tribus Issachari.

עיר בנחלת יששכר (ע׳ שולַמִּית).

2R 4,8.

**וְשׁוּנֵם** Jos 19,18.

**בְּשׁוּנֵם** 1S 28,4.

**הַשֻּׁנַמִּית, הַשּׁוּנַמִּית** *gent. f.* 1R 1,3.15.2,17.21.*22*‖2R 25.36.

**שַׁדְרַךְ** *m.*

Danielis socius (= חֲנַנְיָה VII).

שם שנתן שר הסריסים בבבל לחנניה.

Dan 1,7.3,12.*14.16.19.23.26²*.*28*. 29.

**לְשַׁדְרַךְ** Dan 2,49.*3,13.20.22.30*.

[**שֹׁהַם**] **וְשֹׁהַם** *m.*

Levita.

לוי, מבני מררי.

1Ch 24,27.

**שְׁוָא** I *m.*

I) Judaeus; II) cancellarius Davidis (cf. שְׂרָיָה).

א) מבני כָלֵב; ב) סופר דוד הוא שְׂרָיָה.

1Ch 2,49.

**שְׁוָא** II] **וּשְׁוָא** Q., **וּשְׁיָא** K. 2S 20,25.

[**שַׁוְשָׁא**] **וְשַׁוְשָׁא** 1Ch 18,16.

**שִׁישָׁא** 1R 4,3.

———שְׁבוּאֵל v. שׁוּבָאֵל———

**שׁוֹבָב** I] **וְשׁוֹבָב** *m.*

I) filius Davidis; II) Calebita.

א) בן דוד; ב) בן כלב בן חצרון.

2S 5,14‖1Ch 3,5.14,14.

**שׁוֹבָב** II] **וְשׁוֹבָב** 1Ch 2,18.

**שׁוֹפָךְ, שׁוֹבָךְ** (Ch) *m.*

dux militum regis Zobae.

שר צבא הדדעזר מלך צובה.

2S 10,18‖1Ch 19,18.

**וְשׁוֹבַךְ, וְשׁוֹפַךְ** 2S 10,18 ‖ 1Ch 19,18.

**שׁוֹבָל** I *m.*

I) filius Seïri; II) Judaeus.

א) בן שעיר החורי; ב) מבני יהודה.

Gn 36,23.29‖1Ch 1,40.

**וְשׁוֹבָל** Gn 36,20‖1Ch 1,38.

**שׁוֹבָל** II 1Ch 2,50.4,2.

**וְשׁוֹבָל** 1Ch 4,1.

**לְשׁוֹבָל** 1Ch 2,52.

האי די׳ ה׳ נקרא בי״ב ג׳ וי״ד שְׁבַנְיָה (וכן בקי״ם ובסורי) ובדה״א כ״ד י״א שְׁבַנְיָהוּ.

Neh 9,4.5.10,5.11.13.

**לִשְׁבַנְיָה** Neh 12,14.

[**שְׁבַנְיָהוּ**] **וּשְׁבַנְיָהוּ** 1Ch 15,24.

**שֶׁבַע** I *m.*

I) Benjaminita; II) Gadita; III) oppidum tribus Simeonis.

א) איש ימיני; ב) מבני גד; ג) עיר בנחלת שמעון. להשבעים שֶׁמַע.

2S 20,1.2.6.*7.13*.10.21.22.

**שֶׁבַע** II] **וְשֶׁבַע** 1Ch 5,13.

**שֶׁבַע** III] **וְשֶׁבַע** *l.* Jos 19,2.

——(cf. בַּת-שֶׁ׳, בְּאֵר שֶׁ׳)——

**שִׁבְעָה** *l.*

puteus patriarchae Isaaci.

בארו של יצחק, ע״ש המאורע.

Gn 26,33.

**שֶׁבֶר** *m.*

Judaeus.

בן כלב אחי ירחמאל מפילגשו.

1Ch 2,48.

[**הַשְּׁבָרִים** Jos 7,5?]

—(יונתן, הע׳ והסורי קורין עד הַשְּׁבָרִם)—

**יֹשֵׁב בַּשֶּׁ׳** v. **שֶׁבֶת**.

**שַׁבְּתַי** *m.*

Levita Esrae coaevus.

מן הלוים עולי הגולה.

Neh 8,7.

**וְשַׁבְּתַי** Esr 10,15‖Neh 11,16.

**שָׁגֵה** (al. **שָׁגָא**) *m.*

pater herois Davidis.

אבי אחד מגבורי דוד.

1Ch 11,34.

——[**שַׁדַּי** v. p. 733ᵃ]——

**שְׁדֵיאוּר** *m.*

pater phylarchae Rubenitarum.

אבי הנשיא למטה ראובן.

Nu 1,5.*2,10.7,30.35.10,18*.

**שִׁיזָא** *m.*

Rubenita, heros Davidis.

איש ראובני מגבורי דוד.

1Ch 11,42.

**שִׁיחוֹר** (Ch), **שִׁחוֹר**, **שִׁחֹר** *l.*

Nilus fluvius.

יאור נילוס בלשון מצרית.

Jes 23,8 ‖ Jer 2,18 ‖ 1Ch 13,5.

הַשִּׁיחוֹר Jos 13,3.

**וּבְשִׁיחוֹר לִבְנָת** *l.* [שׁ׳ ל׳]

rivus in tribu Asseri.

נהר על גבול נחלת אשר.

Jos 19,26.

**שִׁילֹה** (Gn), **שִׁלֹה**, [שִׁלוֹ] *l.*

oppidum tribus Ephraimi.

עיר בנחלת אפרים מצפון לבית אל. עד שילה דבראשית רבו המבארים, הירונימוס קורא שְׁלֻחַ, וי״נ עד כי יָבֹא שַׁי לוֹ; (השבעים קורין בש״א א׳ ט׳: אחרי אָכְלָם בשלה, וי״נ אחרי אֲכֹל הַבְּשֵׁלָה או בַּלִּשְׁכָּה;) הַשִּׁלֹנִי דנחמיה י״א ה׳ הַשִּׁילוֹנִי דדה״א ט׳ ה׳ כמו הַשֵּׁלָנִי, ע׳ שֵׁלָה.

Gn 49,10 ‖ Jos 18,1.*22,12*.9 ‖ Jud 21,12 ‖ 1S 4,4.12 ‖ 1R 14,2.4.

שִׁילוֹ (Jud), שִׁלוֹ Jud 21,21² ‖ 1S 1,24 ‖ Ps 78,90.

בְּשִׁלֹה Jos 18,8.10. 19,51. 21,2 ‖ Jud 18,31 ‖ 1S 1,3.9.2,14. 3,21 ‖ 1R 2,27.

בְּשִׁילוֹ (Jer), בְּשִׁלוֹ Jud 21,19 ‖ 1S 3,21.14,3 ‖ Jer 7,12.

כְּשִׁלֹה, כְּשִׁלוֹ Jer 26,6.9.

לְשִׁלוֹ Jer 7,14.

מִשִּׁלֹה, מִשִּׁלוֹ (Jer) Jos 22,9 ‖ 2S 4,3 ‖ Jer 41,5.

הַשֵּׁלוֹנִי, הַשִּׁילוֹנִי, הַשִּׁילֹנִי *gent.* 1R 11,29.*12,15.15,29* ‖ 2Ch 9,29. 10,15.

—cf. תַּאֲנַת שִׁלֹה; שֵׁלָה—

**שִׁימוֹן** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,20.

—שִׁישָׁא v. שְׁוָא—

**שׁוּשַׁנְכָיֵא** (aram.) *gent. pl.* Esr 4,9.

—שׁוּשַׁק K. v. שִׁישַׁק—

**שׁוּתֶלַח** *m.* [שׁוּתֶלַח]

filius Ephraimi.

אחד מבני אפרים.

Nu 26,36 ‖ 1Ch 7,20.

וְשׁוּתֶלַח 1Ch 7,21.

לְשׁוּתֶלַח, *patron.* הַשֻּׁתַלְחִי Nu 26,35.

שִׁחוֹר v. שִׁיחוֹר; הַשָּׁחִי v. שׁוּחַ.

**וְשַׁחֲצוּמָה** K., **וְשַׁחֲצִימָה** Q. *l.* [שַׁ׳]

opp. in tribu Issachar.

עיר בגבול נחלת יששכר.

Jos 19,22.

שַׁחַר v. צֶרֶת הַשּׁ׳; שִׁחֹר v. שִׁיחוֹר.

**וּשְׁחַרְיָה** *m.* [שְׁחַרְיָה]

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 8,26.

**וְשַׁחֲרַיִם** *m.* [שַׁחֲרַיִם]

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 8,8.

—שִׁטָּה v. בֵּית שׁ׳—

**הַשִּׁטִּים** *l.* [שִׁטִּים]

l. ad Jordanem prope Gilgal.

מקום בעבר הירדן מזרחה, מול הגלגל; נַחַל הַשִּׁטִּים לד״ק במערב הר יהודה.

Jos 2,1 ‖ Joel 4,18 ‖ Mich 6,5.

בַּשִּׁטִּים Nu 25,1.

מֵהַשִּׁטִּים Jos 3,1.

**שִׁטְרַי** K., **שִׁרְטַי** Q. *m.*

praefectus pastorum Davidis.

פְּקִיד דוד על הבקר הרֹעים בשרון.

1Ch 27,29.

—שִׁיא K. v. שְׁוָא II—

**וְשִׁיאֹן** *l.* [שִׁיאֹן]

oppidum tribus Issachari.

עיר בנחלת יששכר.

Jos 19,19.

לַשּׁוּנַמִּית 2R 4,12.

**וְשׁוֹעַ** *pop.* [שׁוֹעַ]

pop. in exercitu Babyloniae.

שֵׁם אומה בחיל אשור.

Jes 22,5 ‖ Ez 24,23.

**שׁוּעַ** *m.*

vir Canaanaeus, socer Judae.

חותן יהודה.

Gn 38,2.12 ‖ 1Ch 2,3.

—cf. בַּת־שׁוּעַ—

**שׁוּעָא** *f.*

mulier in tribu Asseri.

אשה משבט אשר.

1Ch 7,32.

**שׁוּעָל** I *l.*

I) regio in tribu Benjaminis; II) vir Asserita.

א) מחוז בנחלת בנימן; ב) איש מזרע אשר.

1S 13,17.

[שׁוּעָל II] וְשׁוּעָל *m.* 1Ch 7,36.

—cf. חֲצַר־שׁוּעָל—

שׁוֹפָךְ v. שׁוֹבָךְ; שׁוּפָמִי v. שְׁפוּפָם; שׁוֹפָן v. עַטְרֹת שׁ׳.

**שׁוּר** *l.*

l. in deserto ab oriente Aegypti.

מקום בגבול מזרח מצרים, ועל שמו המדבר.

Gn 16,7.20,1.25,18 ‖ Ex 15,22 ‖ 1S 15,7.

שׁוּרָה 1S 27,8.

שׁוֹרֵק v. שֹׂרֵק; שַׁוְשָׁא v. שְׁוָא II.

**שׁוּשַׁן** *l.*

Susa, urbs regia Persica.

מטרופולין של פרס ומדי.

Esth 3,15.8,15.

בְּשׁוּשַׁן Esth 4,8.16. 9,13. 14.15². 18.

שׁוּשַׁן הַבִּירָה Esth 2,3.8.

בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה Esth 1,2.5.2,5.3,15.*8,14*.9,11.12 ‖ Dan 8,2 ‖ Neh 1,1.

וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה Esth 9,6.

**שְׁלַח] l. (לֹ al.) הַשֶּׁלַח**
fons ab australi parte Hierosolymorum.
מעין ונחל בדרומה של ירושלים.
Jes 8,6.

[שִׁלְחוּאתָם .f 1Ch 8,8 sec. Kimch.]

**שִׁלְחִי** *m.*
socer Assae, regis Judae.
חתן אסא מלך יהודה.
1R 22,42‖2Ch 20,31.

**שִׁלְחִים] l. [וְשִׁלְחִים**
oppidum tribus Judae.
עיר בנחלת יהודה; לד"ק היא שַׁעֲרַיִם וְשָׁרוּחֶן.
Jos 15,32.

**שַׁלֶּכֶת (שַׁעַר)** *l.*
porta Hierosolymorum.
אחד משערי ירושלם, י"מ מקום שמשליכים שם הדמן (כענין סור והָאַשְׁפּוֹת, ואולי כמו לִשְׁכַּת?); ע' הערה אל שלכת דף תשנ"ו.
1Ch 26,16.

—(שַׁלֶּכֶת Jes 6,13?)—

[שָׁלָל Jes 8,3]
(שָׁלָם דעזרא י"ז ד' לדעת רש"י)

**שָׁלֵם** *l.*
nom. antiquum Hierosolym.
אחד משמות ירושלם בימי קדם; יש מחברין לו שָׁלֵם דבראשית ל"ג י"ח, ע' באור מהרש"ד.
Gn 14,18.

**בְּשָׁלֵם** Ps 76,3

—[שָׁלֵם Gn 33,18?]—

**שִׁלֵּם]** *m.* **[וְשִׁלֵּם**
filius Naphtali (שַׁלּוּם 1Ch 7,13).
בן נפתלי, ובדה"א ז' י"ג נקרא שַׁלּוּם.
Gn 46,24.

**לְשִׁלֵּם**, *patron.* הַשִּׁלֵּמִי Nu 26, 49.

**שְׁלֹמֹה** *m.*
rex Israelitarum (= יְדִידְיָה).
בן דוד מבת שבע, הוא ידידיה (בספרינו בנחמיה י"ב מ"ה שלמה בלא ו"ו החבור, אמנם במסורה לא נמנה בין ב' מלין לא נסבין ו"ו, ובמסורה בכלית רשום על ושלמה דמ"ב ה' כ"א ח', בעל כרחך אתה מוצא אף זה מן המספר).
2S 12,24‖1R 1,10.11.*2,13*.12.13.

**שִׁכְּרוֹן?] l. שִׁכְּרוֹנָה**
opp. tribus Judae.
עיר בגבול נחלת יהודה.
Jos 15,11.

—שִׁילֹה v. שֵׁלָה—

**שֵׁלָה** *m.*
filius Judae.
בן יהודה מאשתו הכנענית.
Gn 38,5.11.14‖1Ch 4,21.

**וְשֵׁלָה** Gn 46,12‖1Ch 2,3.

**לְשֵׁלָה** Gn 38,26.

**לְשֵׁלָה**, *patron.* הַשֵּׁלָנִי Nu 26, 20.

(הַשֵּׁלָנִי =) **הַשִּׁילוֹנִי, הַשִּׁלֹנִי** Neh 11,5‖1Ch 9,5.

—שִׁילֹה v. שָׁלוּ etc.—

[שָׁלוֹם Jud 6,24; Jes 9,8]

**שַׁלּוּם** I—XIII, **שַׁלֻּם** (10) *m.*
rex regni Israelitici, rex Judaeorum, alii viri.
י"ג אנשים שונים, ובכללן מלך ישראל (בן יבש), מלך יהודה (בן יאשיהו) הוא יְהוֹאָחָז, (השוער נקרא בדה"א כ"ו י"ד שֶׁלֶמְיָהוּ).
2R 15,10.13.14.15.22,14‖Jer 22, 11.32,7.35,4‖Esr 2,42.7,2.10,24. 42‖Neh 3,12.7,45‖1Ch 2,40.3, 15.4,25.5,38.9,17²‖2Ch 28,12.34, 22.

**וְשַׁלּוּם** 1Ch 2,41.5,39.7,13.9,19.

**לְשַׁלֻּם** 1Ch 9,31.

—שְׁלֹמִית v. שְׁלוֹמִית—

**שַׁלּוּן** *m.*
Nehemiae coaevus.
מן המחזיקים בבנין החומה.
Neh 3,15.

**שֶׁלַח** I, **שָׁלַח** *m.*
I) pater Eberi; II) fons ve piscinia (*Vulg.* = שִׁלֹחַ).
א) אבי עבר; ב) מעין, להירונימוס כמו שִׁלֹחַ.
Gn 10,24.11,12.13.15‖1Ch 1,18. 24.

**וְשָׁלַח** Gn 10,24.11,14‖1Ch 1,18.

**שֶׁלַח II] הַשֶּׁלַח** *l.* Neh 3,15.

**שׁוּשַׁק, שֻׁ, שִׁישַׁק** K. *m.*
(1R 14,25)
rex Aegypti, Rehabeami coaevus.
מלך מצרים בימי ירבעם.
1R 11,40.14,25‖2Ch 12,2.5².7.9.

—שָׁכְיָה v. שָׁבְיָה—

**שְׁכֶם** *l.-m.*
urbs in montanis Ephraimi; filius principis tempore Jacobi (Gn 34,2—26).
עיר בהר אפרים ושם בן חמור, שהיה מושל העיר בימי יעקב.
Gn 12,6. 33,18.19. 34,2.4.6.8.11. 13.18.24.26².35,4.48,22‖Jos 17, 7.20,7.21,21.24,32‖Jud 9,2.*3.6*. 7.18.20².23².24.25.26.28².*34*.39. 46.*47*.49.59‖1R 12,1².25‖Ps 60, 8.*108,8*‖1Ch 6,52‖2Ch 10,1.

**שְׁכֶמָה** Gn 37,14‖Jos 24,1‖Jud 9,1.31.21,19‖2Ch 10,1,

**שְׁכְמָה** Hos 6,9.

**וּשְׁכֶם** Gn 34,20‖1Ch 7,28.

**בִּשְׁכֶם** Gn 37,12.13‖Jos 24,25. 32‖Jud 8,31.9,6.26.41.

**מִשְּׁכֶם** Jer 41,5.

**שֶׁכֶם** I, II *m.*
filius et nepos Menassae.
א) בן מנשה; ב) נכדו.
Jos 17,2.

**וְשֶׁכֶם**, *patron.* הַשִּׁכְמִי Nu 26, 31.

**שֶׁכֶם II] וְשֶׁכֶם** 1Ch 7,19.

**שְׁכַנְיָה** I—VII *m.*
nonnulli viri (cf. שְׁבַנְיָה).
ז' אנשים שונים. ע' הערה אל שְׁבַנְיָה.
Esr 8,3.5.10,2‖Neh 3,29. 12,3‖1Ch 3,21.22.

**לִשְׁכַנְיָה** Neh 6,18.

**שְׁכַנְיָהוּ] וּשְׁכַנְיָהוּ** 1Ch 7,19.

**לִשְׁכַנְיָהוּ** 1Ch 24,11.

*30.*17.21.33.34.*39.*37.38.39.43.46.47.50.51².52.53.*2,25.7,13.*53².2,1.19.22.23.27.29².45.46. 3,1.3.4.5.6.10.15. 4,1.11.15. 5,1.2.5.7².10.14.15.16.21.22.25.26.27.32.6,1.2.11.14.21. 7,1.8.14.40.45.47.48.51². 8,1².2.5.12.22.54.63.65.9,1².2.10.11².12.15.16.17.19.21.22.25.26.27.28. 10,1.2.3.4.10.13².16.21².23.24.26. 11,1.2.4.5.6.7.25.27.27.28.31.40².41².42.43. 12,2.6.21.23. 14,21.26 ‖ 2R 21,7.23,13.24,13.25,16 ‖ Jer 52,20 ‖ Prv 1,1.10,1.25,1 ‖ Cant 1,5.3,9.11.8,12 ‖ Esr 2,55.58 ‖ Neh 7,57.60. *11,3.* (12,45.)13,36 ‖ 1Ch 3,9.5,36.6,17.18,8.22,5(4).9(8). 23,1. 28,6.9. 29,1.23.24.25.28 ‖ 2Ch 1,1.2.3.5.6.8.13.14.18. 2,1.2.10.16. 3,1. 4,11.16.18.19. 5,1².2.6. 6,1.13. 7,1.5.7².8.11².12. 8,1.2.3.6.8. 9.10.11.12.16.17.18². 9,1³.2.3.9.10.12.15.20².22.23.29.30.31.10,2.6.11,3.17.12,9.13,6.7.30,26.33,7.35,3.4.

**וּשְׁלֹמֹה** 2S 5,14 ‖ 1R 2,12.5,1.25 ‖ [Neh 12,45] ‖ 1Ch 3,5.14,4 ‖ 1Ch 11,17.

**בִּשְׁלֹמֹה** 1R 11,9 ‖ 1Ch 28,5.

**לִשְׁלֹמֹה** 1R 1,51. 2,17.41. 5,6.9.26.29.30. 9,19.23. 10,14.28.11,11.14.26 ‖ Ps 72,1.127,1 ‖ Cant 1,1.8,11 ‖ 1Ch 22,6(5). 7(6). 17(16). 28,11.20.29,22 ‖ 2Ch 1,7.11.16.8,2.6.9,13.14.25.28.

**וְלִשְׁלֹמֹה** 1R 1,19.*26.*4,7 ‖ 1Ch 29,19 ‖ 2Ch 7,10.

**מִשְּׁלֹמֹה** 2Ch 9,2.

**שֶׁלִּשְׁלֹמֹה** Cant 3,7.

---

**שְׁלֹמוֹת** *m.*

Levita (cf. שְׁלֹמִית III).

לוי מבני יצהר (ע׳ שְׁלֹמִית סימן ג׳).

1Ch 24,22².26,26.

---

**שְׁלֹמִי** *m.*

pater principis Asseritarum.

אבי נשיא אשר לנחל את הארץ.

Nu 34,27.

---

**שְׁלֻמִיאֵל** *m.*

phylarcha Simeonitarum.

נשיא למטה שמעון.

Nu 1,6.2,12.*7,36.41.10,19.*

---

**שֶׁלֶמְיָה** [**שֶׁלֶמְיָהוּ**] *m.*

nonnulli viri (V).

ה׳ אנשים שונים; מקצתם בזמנים שונים. דדה״א כ״ו י״ד נקרא גם מְשֶׁלֶמְיָהוּ.

Jer 37,3.13 ‖ Neh 3,30.13,13.

**וְשֶׁלֶמְיָה** Esr 10,39.

**שֶׁלֶמְיָהוּ** Jer 36,14.26.38,1.

**וְשֶׁלֶמְיָהוּ** Esr 10,41.

**לְשֶׁלֶמְיָהוּ** 1Ch 26,14.

---

**שְׁלֹמִית** I *f.*

I) mulier Danita; II) filia Serubabelis; III) quinque viri varii.

א) אשה ממטה דן; ב) בת זרבבל; ג) ה׳ אנשים שונים. דדה״א כ״ג י״ח נקרא גם שְׁלֹמוֹת.

Lev 24,11.

**שְׁלֹמִית** II] **וּשְׁלֹמִית** 1Ch 3,19.

**שְׁלֹמִית** III, **שְׁלוֹמִית** (Esr) *m.*

Esr 8,10 ‖ 1Ch 23,18.26,28 ‖ 2Ch 11,20.

**שְׁלֹמִית** Q., **שְׁלֹמוֹת** K. 1Ch 23,9.

**וּשְׁלֹמִית** Q., **וּשְׁלֹמוֹת** K. 1Ch 26,25.

—cf. שְׁלֹמוֹת—

---

**שַׁלְמַן** (al. **שַׁלְמָן**) *m.*

rex Moabiticus; *al.* = שַׁלְמַנְאֶסֶר.

לרד״ק מלך מואב, ששמו זה נזכר בציוני תגלת פלאסר. ולדר״א כמו שלמנאסר.

Hos 10,14.

---

**שַׁלְמַנְאֶסֶר** *m.*

rex Assyriae tempore Ahasi.

מלך אשור שנצח את המלך הושע בן אלה ויגל את ישראל אשורה.

2R 17,3.18,9.

—שֵׁלָה, שִׁילֹה v. שֵׁלָנִי, שִׁלֹנִי—

---

[**שָׁלֶף**] **שֶׁלֶף** *m.*

filius Joctanis (tribus arab.).

בן יקטן בן פלג בן עבר.

Gn 10,26 ‖ 1Ch 1,20.

---

[**שָׁלֵשׁ**] *m.* (al. **שֶׁ**) **וְשֶׁלֶשׁ**

Asserita.

ראש בית אב מזרע אשר.

1Ch 7,35.

---

[**שׁ׳**] *m.* (**וְשִׁלְשָׁה** al.) **וְשִׁלְשָׁא**

Asserita.

ראש בית אב מזרע אשר.

1Ch 7,37.

---

**שָׁלִשָׁה** *l.*

regio prope mont. Ephraimi.

מקום קרוב להר אפרים.

1S 9,4.

cf. שְׁאַל׳ v. שַׁלְתִּיאֵל; בַּעַל שָׁ׳.

**שֵׁם** *m.*

Noachi filius natu maximus.

בכור נח ואבי כל בני עבר.

Gn 5,32.*6,10.* 9,18.23.26.27. 10,1.22.31.11,10².11 ‖ 1Ch 1,4.17.24.

**וְשֵׁם** Gn 7,13.

**וּלְשֵׁם** Gn 10,21.

---

[**שַׁמָּא**] *m.* **וְשַׁמָּא**

Asserita.

איש מזרע אשר.

1Ch 7,37.

---

[**שֶׁמְאֵבֶר**] *m.* **וְשֶׁמְאֵבֶר**

rex Zeboim, Abrahami coaevus.

מלך צבוים בימי אברהם.

Gn 14,2.

---

**שַׁמְאָה, שִׁמְאָם** *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 8,32.9,38.

---

**שַׁמְגַּר** *m.*

iudex Israeliticus.

אחד משופטי ישראל שהכה את פלשתים.

Jud 3,31.5,6.

**שֶׁמַע** I *m.*

I) Rubenita; II) Judaeus; III) sacerdos; IV) Benjaminita.

א) מזרע ראובן; ב) מזרע יהודה; ג) כהן בימי נחמיה; ד) מזרע בנימן.

1Ch 5,8.

**וָשָׁמַע, וְשֶׁמַע** [שֶׁמַע II] 1Ch 2,43.44.

**וְשֶׁמַע, וְשֶׁמַע** [שֶׁמַע III, IV] Neh 8,4‖1Ch 8,13.

**שָׁמָע** *m.*

heros Davidis.

אחד מגבורי דוד.

1Ch 11,44.

**שִׁמְעָא** I, **שִׁמְעָה** (2S) *m.*

I) frater Davidis (= שַׁמָּה II); II) filius Davidis; III, IV) Levitae.

א) אחי דוד, הוא שַׁמָּה ב׳; ב) בן דוד, הוא שַׁמּוּעַ ב׳; ג, ד) מן הלוים.

2S 13,3.*32*‖1Ch 20,7.

**שִׁמְעָה** Q., **שִׁמְעִי** K. 2S 21,21.

**וְשִׁמְעָא** 1Ch 2,13.

**שִׁמְעָתִים** *gent. pl.* 1Ch 2,55.

**שִׁמְעָא** II 1Ch 3,5.

**שִׁמְעָא** III, IV 1Ch 6,15.24.

[שְׁמָעָה] **הַשְּׁמָעָה** *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 12,3.

**שִׁמְעוֹן** *m.*

I) filius Jacobi; II) vir, qui uxorem barbaram duxit.

א) בן יעקב מלאה; ב) מנושאי נשים נכריות.

Gn 29,33. 34,25.30. 42,24. 43,23. 46,10.49,5 ‖ Ex 1,2.6,15$^2$ ‖ Nu 1,22.23.2,12$^2$.7,36. 10,19. 13,5. 26,12.34,20 ‖ Dt 27,12 ‖ Jos 19,1.8. 9$^2$.21,9‖Jud 1,3.17‖Ez 48,24.25. 33 ‖ 1Ch 2,1.4,24.42.6,50. 12,25 (26).

**וְשִׁמְעוֹן** Gn 35,23. 42,36. 48,5 ‖ 2Ch 34,6.

**שַׁמּוּעַ** I, II *m.*

I) Rubenita, explorator Palaestinae (Nu); II) filius Davidis (cf. שִׁמְעָא); III, IV) Levita et sacerdos Nehemiae coaevi.

א) מתרי הארץ למטה ראובן; ב) בן דוד הוא שִׁמְעָא; ג, ד) לוי וכהן בימי נחמיה.

Nu 13,4‖2S 5,14‖1Ch 14,4.

**שַׁמּוּעַ** III, IV Neh 11,17.12,18.

**שָׁמוּר** v. **שָׁמִיר** III; **שַׁמּוֹת** v. **שַׁמָּה**.

**שַׁמַּי** I—III, **שַׁמָּי** *m.*

Judaei.

ג׳ אנשים מזרע יהודה (בדרו״ל גם שמאי).

1Ch 2,28$^2$.32.44.45.4,17.

**שְׁמִידָע** *m.*

Menassita.

בן גלעד בן מכיר בן מנשה.

Jos 17,2‖1Ch 7,19.

**וּשְׁמִידָע**, *patron.* **הַשְּׁמִידָעִי** Nu 26,32.

**שָׁמִיר** I *l.*

I) urbs tribus Judae; II) urbs in montanis Ephraimi; III) Levita.

א) עיר בהר יהודה; ב) עיר בהר אפרים; ג) לוי מזרע עֻזִּיאֵל.

Jos 15,48.

**בְּשָׁמִיר** [שָׁמִיר II] Jud 10,1.2.

**שָׁמִיר** III Q., **שָׁמוּר** K. *m.* 1Ch 24,24.

[שְׁמִירָמוֹת I] **וּשְׁמִירָמוֹת** *m.*

Levitae.

מן הלוים.

1Ch 15,18.*20.16*,5.

**וּשְׁמִירָמוֹת** [שׁ׳ II] Q., **וּשְׁמִירִימוֹת** K. 2Ch 17,8.

**שַׁלְמַי** v. **שַׁמְלַי**

[שָׁמֶע] **וּשְׁמַע** *l.*

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה.

Jos 15,26.

[שֶׁמֶד] **וָשָׁמֶד** (al. **וָשָׁמֶר**) *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן.

1Ch 8,12.

**הַשְּׁמָתִי** v. **שַׁמָּה**

**שַׁמָּה** I *m.*

I) princeps Idumaeus; II) frater Davidis (= שִׁמְעָא, שִׁמְעָה); III, IV) heroes Davidis.

א) בן רעואל בן עשו; ב) אחי דוד (הוא שִׁמְעָא או שִׁמְעָה); ג, ד) מגבורי דוד.

Gn 36,13.17‖1Ch 1,37.

**שַׁמָּה** II 1S 16,9.17,13.

**שַׁמָּה** III, IV 2S 23,11.25.33.

**שַׁמְהוּת** 1Ch 27,8.

**שַׁמּוֹת** 1Ch 11,27.

**שְׁמוּאֵל** I *m.*

I) princeps Simeonitarum; II) iudex et propheta; III) Issacharita.

א) נשיא שמעון לנחל את הארץ; ב) נביא ושופט (י״נ במדבר כ״ד כ״ג: מי יחיה מִשֻּׂמוֹ אֵל: השבעים קורין בש״א ב׳ ד׳: ויקרא שמואל שמואל, ובי״ב י״א שִׁמְשׁוֹן ת׳ שְׁמוּאֵל, וכ״ת הסורי; י״נ בי״ג ח׳: אשר שָׁם שמואל); ג) מזרע יששכר.

Nu 34,20.

**שְׁמוּאֵל** II 1S 1,20.2,21.26.3,1.4. 6$^2$.8.9.10$^3$.11.*8,7.22.16,1.7*.15.16$^2$. 18.19.20.21. 4,1. 7,3.5.6.8.9$^2$.10. 12.13.15. 8,1.4.6$^2$.10.19.21.22. 9,14.15.18.19.22.23.24.26. 10,1.9. 14.15.16.17.20.24.25$^2$.11,7.12.14. *12,6.20.* 12,1. 11. 18$^2$. 19. 13,8$^2$. 10. 11. 13. *15,1. 16. 26. 28,15.* 15. 15,10.12.13.14.17.20.*24*.22. 27.28.31.32.33$^2$.34.35$^2$. 16,2.4.8. 10.*11*$^2$.13$^2$. 19,18.22.24. 25,1. 28,11.12.14.16.20 ‖ 1Ch 6,13.18.11,13.26,28.29,29‖2Ch 35,18.

**וּשְׁמוּאֵל** 1S 2,18. 3,3.7.15. 9,17. 26.27.19,18.20. 28,3 ‖ Jer 15,1 ‖ Ps 99,6‖1Ch 9,22.

**לִשְׁמוּאֵל** 1S 3,9.15,11.12.

[שְׁמוּאֵל III] **וּשְׁמוּאֵל** 1Ch 7,2.

**לְשִׁמְעוֹן** Nu 1,6 ‖ Jos 19,1 ‖ Jud 1,3.

**וּמִשִּׁמְעוֹן** 2Ch 15,9.

**הַשִּׁמְעֹנִי** *patron.* Nu 26.14‖Jos 21,4.

**לַשִּׁמְעֹנִי, לַשִּׁמְעוֹנִי** Nu 25,14 ‖ 1Ch 27,16.

**שִׁמְעוֹן** II Esr 10,31.

---

**שִׁמְעִי** I—XVI *m.*

complures viri.

ט"ז אנשים שונים. דש"ב כ"א כ"א נקרא גם שִׁמְּה, שִׁמְעָא וְשִׁמְעָה.

2S 16,5.7.19,17.22.24‖1R 2,8.38². 40².41.44.4,18‖Esth 2,5‖Esr 10, 33.38‖1Ch 4,26.5,4.6,14.27.8,21. 23,9.10³.25,17.27,27.

**וְשִׁמְעִי** Ex 6,17‖Nu 3,18 ‖ 2S 16, 13.19,19‖1R 1,8‖Esr 10,23‖1Ch 3,19.6,2.23,7 ‖ 2Ch 19,14. 31,12. 13.

**לְשִׁמְעִי** 1R 2,36.*42*.39².

**וּלְשִׁמְעִי** 1Ch 4,27.

**הַשִּׁמְעִי** *patron.* Nu 3,21 ‖ Zach 12,13.

——שִׁמְעִי K. v. שִׁמְעָא I——

**שְׁמַעְיָה, [שְׁמַעְיָהוּ]** XIX *m.*

complures viri.

בפרטם אתה מוצא י"ט אנשים שונים. הע' קורין בירמיה ל"ו י"ב: בֶּן־שְׁלֶמְיָהוּ.

1R 12,22‖Jer 29,31².32‖Esr 10, 31‖Neh 3,29.6,10.10,9.11,15.12. 6.35.36 ‖ 1Ch 3,22².4,37.5,4.9,14. 16.15,8.11.24,6.26,4.7‖2Ch 12,7. 15.29,14.

**וּשְׁמַעְיָה** Esr 8,13. 10,21 ‖ Neh 12,34.42‖1Ch 12,5.

**לִשְׁמַעְיָה** Esr 8,16‖Neh 12,18.

**וְלִשְׁמַעְיָה** 1Ch 26,6.

**שְׁמַעְיָהוּ** Jer 26,20.29,24.36,12‖ 2Ch 11,2.17,8.

**וּשְׁמַעְיָהוּ** 2Ch 31,15.35,9.

---

**שִׁמְעַת** (al. Ch עַ) *f.*

mater interfectoris Joasi regis.

אֵם רוצח נפש יואש המלך; ע' שֹׁמֵר.

2R 12,22‖2Ch 24,26.

——שִׁמְעָתִים v. שִׁמְעָא I——

**שֶׁמֶר** I *m.*

I) vir ex quo urbs Samaria nominata est; II) Levita; III) Asserita.

א) אדוני הדר שמרון, ועל שמו העיר; ב) מן הלוים; ג) מזרע אשר.

1R 16,24².

**[שֶׁמֶר II] שָׁמֶר** 1Ch 6,31.

**[שֶׁמֶר III] שׁוֹמֵר, שָׁמֶר** (32) 1Ch 7,32.34.

——(cf. שָׁמֶד)——

**שֹׁמֵר** *m.*

pater interfectoris Joasi regis.

אבי רוצח יואש, ובדה"י בן שִׁמְרִית הַמּוֹאָבִית.

2R 12,22.

——cf. שִׁמְרִית——

**שִׁמְרוֹן** I *l.*

I) urbs regia Canaanaeorum; II) filius Issachari.

א) עיר בנחלת זבלון; ב) בן יששכר.

Jos 11,1.

**וְשִׁמְרוֹן** Jos 19,15.

**שִׁמְרוֹן מְרֹאון** (א' נעלם) Jos 12,20.

**[שׁ' II] וְשִׁמְרוֹן, וְשִׁמְרֹן** (Gn) *m.* Gn 46,13‖1Ch 7,1.

**לְשִׁמְרֹן,** *patron.* **הַשִּׁמְרֹנִי** Nu 26,24.

---

**שֹׁמְרוֹן** *l.*

mons et urbs regia Israelitarum (regnum decem tribuum).

הר באפרים ועיר שיסד עליו עמרי, שנעשתה מטרופולין למלכי ישראל.

1R 13,32.16,24².20,1.10.21,1.22, 10.37.38‖2R 1,3.2,25.6,20².24.7, 1.18.10,1.12.17.*15,14*.17,5.6.24². 26.18,9.10.34. 21,13. 23,19 ‖ Jes 7,9².8,4.9,8.10,9.36,19‖Jer 23,13. 31,5(4) ‖ Ez 16,46.53.23,4.33 ‖ Hos 7,1.8,5.6.10,5.7.14,1 ‖ Am 3, 9.4,1.6,1.8,14‖Ob 19 ‖ Mich 1,1. 5.6 ‖ Neh 3,34 ‖ 2Ch 18,9.25,24. 28,15.

**שֹׁמְרוֹנָה** 1R 20,43 ‖ 2R 6,19.14, 14.

**וְשֹׁמְרוֹן** Ez 16,51.55.

**בְּשֹׁמְרוֹן** 1R 16,28.29.32.18,2.20, 34.21,18.22,37.52‖2R 1,2.3,1.*10*, *36. 13,1.10. 14,23. 15,8.17.23.27. 17,1.*5,3. 6,25. 10,1.17.35. 13,6.9. 13.14,16.15,13.14.25 ‖ Am 3,12‖ 2Ch 22,9.

**לְשֹׁמְרוֹן** Jes 10,11 ‖ 2Ch 18,2.28, 8.9.

**מִשֹּׁמְרוֹן** 1R 20,17‖ 2R 3,6.17,28. 23,18‖2Ch 25,13.

**וּמִשֹּׁמְרוֹן** Jes 10,10‖Jer 41,5.

**[שֹׁמְרוֹנִי] הַשֹּׁמְרֹנִים** *gent. pl.* 2R 17,29.

**[בָּ] שָׁמְרָיִן** (= שֹׁמְרוֹן) (aram.) Esr 4,10.

**בְּשָׁמְרָיִן** Esr 4,17.

---

**שִׁמְרִי** I—IV *m.*

I) Simeonita; II) pater herois Davidis; III, IV) Levitae.

א) מזרע שמעון; ב) אבי אחד מגבורי דוד; ג, ד) מן הלוים.

1Ch 4,37. 11,45. 26,10 ‖ 2Ch 29, 13.

---

**שְׁמַרְיָה** I—III *m.*

I, II) viri, qui uxores barbaras duxerunt; III) filius Rehabeami regis.

א, ב) מישראל שנשאו נשים נכריות; ג) בן רחבעם המלך.

Esr 10,32.41‖2Ch 11,19.

---

**[שְׁמַרְיָהוּ] וּשְׁמַרְיָהוּ** *m.*

heros Davidis.

מן הגבורים שבאו אל דוד לציקלג.

1Ch 12,5(4).

שׁ' שַׁלֶּכֶת; שׁ' (אַחַר) הָרָצִים, שׁ' רְאוּבֵן, שׁ' הַתָּוֶךְ; שׁ' הָשְׁפוֹת, שׁ' שִׁמְעוֹן, שׁ' הַתַּחְתּוֹנָה v. אִיתוֹן etc., cf. p. 778c sq.]

**[שְׁעַרְיָה] וּשְׁעַרְיָה** *m.*
Benjaminita.
איש מזרע בנימן.
1Ch 8,38.*9,44*.

**שַׁעֲרַיִם** *l.*
urbs tr. Judae (=שָׁרוּחֶן, שִׁלְחִים).
עיר בנחלת יהודה, היא שִׁלְחִים ושָׁרוּחֶן.
1S 17,52.
**וְשַׁעֲרַיִם** Jos 15,36.
**וּבְשַׁעֲרַיִם** 1Ch 4,31.

**שַׁעַשְׁגַז** *m.*
eunuchus in aula Ahasveri.
סריס המלך אחשורוש שומר הפילגשים.
Esth 2,14.

**שְׁפוֹ, שְׁפִי** (Ch) *m.*
e posteris Seïri.
בן שובל, מזרע שעיר החורי.
Gn 36,23‖1Ch 1,40.

**[שְׁפוּפָם] לִשְׁפוּפָם**, *patron.* **הַשּׁוּפָמִי** *m.*
filius Benjaminis.
בן בנימן.
Nu 26.39.

**[שְׁפוּפָן] וּשְׁפוּפָן** *m.*
nepos Benjaminis.
בן בלע (אולי הנו"ן להקטין, בן בנימן הקטן).
1Ch 8,5.

**שָׁפָט** I *m.*
I) princeps Simeonitarum; II) pater prophetae Elisae; III) praefectus pecorum Davidis; IV) Judaeus; V) Gadita.
א) נשיא למטה שמעון; ב) אבי אלישע הנביא; ג) פקיד דוד על הבקר בעמקים; ד) איש מזרע זרבבל; ה) איש ממטה גד.
Nu 13,5.
**שָׁפָט** II 1R 19,16.*19* ‖ 2R 3,11. *6,31*.

**[שֶׁנְאַצַּר] וְשֶׁנְאַצַּר** *m.*
Judaeus e posteris Davidis.
איש משבט יהודה, מזרע בית דוד.
1Ch 3,18.

—שׁוּנֵם v. שׁוּנַמִּית—

**שִׁנְעָר** *l.*
regio circa Babylonem.
היא בבל; יי"נ ביהושע אדרת שִׁנְעָר.
Gn 10,10.11,2.14,1.9 ‖ Jos 7,21 ‖ Zach 5,11 ‖ Dan 1,2.
**וּמִשִּׁנְעָר** Jes 11,11.

**[שַׁעַלְבִים]** *l.* **וּבְשַׁעַלְבִים**
urbs tribus Dan.
עיר בנחלת מטה דן.
Jud 1,35 ‖ 1R 4,9.
**הַשַּׁעַלְבֹנִי** *gent.* 2S 23,32 ‖ 1Ch 11,33.
**[שַׁעֲלַבִּין] וְשַׁעֲלַבִּין** Jos 19,42.

**שַׁעֲלִים** *l.*
regio prope montem Ephraim.
מחוז דרומה מערבה מהר אפרים (אולי היא אֶרֶץ שׁוּעָל?).
1S 9,4.

**שַׁעַף** I *m.*
I, II) Judaei.
א, ב) מזרע יהודה.
1Ch 2,49.
**[שַׁעַף II] וָשָׁעַף** 1Ch 2,47.

[שׁ' הָאַשְׁפּוֹת, שׁ' אֶפְרַיִם, שַׁעַר הָאִיתוֹן, שׁ' בְּנֵי; שׁ' בֵּין הַחֹמֹתַיִם; שׁ' אֲשֶׁר, שׁ' גָּד; שׁ' בִּנְיָמִן (הָעֶלְיוֹן), הָעָם; שׁ' הַדָּרוֹם, שׁ' דָּן, שׁ' הַדָּגִים; שׁ' הַגַּיְא, שׁ' הַחִיצוֹן, שׁ' הַחוּץ; שׁ' זְבוּלֻן; שׁ' הַחַרְסִית, שׁ' הֶחָצֵר (הַפְּנִימִית); שׁ' יְהוֹשֻׁעַ, שׁ' יְהוָה הֶחָדָשׁ, שׁ' יְהוּדָה, שׁ' הַיְשָׁנָה, שׁ' הַיְסוֹד; שׁ' יוֹסֵף, שׁ' הַמִּזְבֵּחַ; שׁ' לֵוִי; שׁ' יִשָּׂשכָר, שׁ' הַמַּיִם, שׁ' הַמַּטָּרָה, שׁ' הַמִּזְרָח, שׁ' הַמִּקְדָּשׁ; שׁ' הַמִּפְקָד, שׁ' הַמֶּלֶךְ, שׁ' הַסּוּסִים; שׁ' נַפְתָּלִי, שׁ' נֶגֶב; הַחִיצוֹן, שׁ' הַפּוֹנֶה; שׁ' הָעֶלְיוֹן, שׁ' הָעַיִן; שׁ' סוּר, שׁ' הַפְּנִימִי, שׁ' הַפָּנִים, שׁ' הַפֹּנָה; שׁ' הַצָּפוֹן, שׁ' הַצֹּאן (הַפְּנִימִית); שׁ' הָרִאשׁוֹן; שׁ' הַקָּדִים; שׁ' הַקַּדְמוֹנִי,

**שִׁמְרִית** *f.*
mater interfectoris Joasi (cf. שֹׁמֵר).
אֵם רוצח נפש יואש, ובמ"ב בן־שֹׁמֵר.
2Ch 24,26.

**[שִׁמְרָת] וְשִׁמְרָת** *m.*
Benjaminita.
איש מזרע בנימן.
1Ch 8,21.

—עִיר שֶׁ', בֵּית שֶׁ' v. שֶׁמֶשׁ—

**שִׁמְשׁוֹן** *m.*
heros et iudex Israelitarum.
גבור ושופט בישראל.
Jud 13,24. 14,1.3.5.7.10.12. *15,3.7.12.*15.16.20. 15,1.4.6.10.16. 16,1.2.3.6.*10.13.*7.9.*12.14.20.*23.26.27.28.29.30.
**לְשִׁמְשׁוֹן** Jud 15,11.16,$25^{2}$.

**[שַׁמְשַׁי] וְשִׁמְשַׁי** *m.*
scriba Samaritanus.
סופר שכתב עם רחום בעל טעם שטנה על ישראל לארתחששתא מלך פרס.
Esr 4,8.*9.17.23*.

**[שַׁמְשְׁרַי] וְשַׁמְשְׁרַי** *m.*
Benjaminita.
1Ch 8,26.

**[שַׁמָּה] וְהַשַּׁמָּתִי** *patron.*
Judaeus.
ע"ש איש מזרע יהודה.
1Ch 2,53.

—בֵּית־שַׁן (שְׁאָן) v. שַׁן—

**[שֵׁן] הַשֵּׁן** *l.*
l. tribus Judae; LXX יְשָׁנָה.
מקום ביהודה; להע' יְשָׁנָה (דה"ב י"ג י"ט).
1S 7,12.

**שִׁנְאָב** *m.*
rex Admae tempore Abrahami.
מלך אַדְמָה בימי אברהם.
Gn 14,2.

**שָׁפָט** III 1Ch 27,29.

**שָׁפָט** IV, V] **וְשָׁפָט** 1Ch 3,22. 5,12.

**שְׁפַטְיָה** I—VI *m.*

filius Davidis et alii viri.

מלבד בן דוד עוד חמשה אנשים שונים.

2S 3,4 ‖ Jer 38,1 ‖ Esr 2,4.57.8,8 ‖ Neh 7,9.59.11,4 ‖ 1Ch 3,3.9,8.

**שְׁפַטְיָהוּ** I *m.*

I) princeps Simeonitarum tempore Davidis; II) heros Davidis; III) filius Josaphati regis Judae.

א) ראש לשמעוני בימי דוד; ב) מן הגבורים שבאו לדוד אל ציקלג; ג) בן יהושפט מלך יהודה.

1Ch 27,16.

ש׳ II, III] **וּשְׁפַטְיָהוּ** 1Ch 12, 5(6) ‖ 2Ch 21,2.

**שִׁפְטָן**

princeps Ephraimitarum.

נשיא בני אפרים לנַחל את הארץ.

Nu 34,24.

——שְׁפִי v. שְׁפוֹ——

I **שֻׁפִּים**] *m.* **וְשֻׁפִּם**

I) Benjaminita; II) Levita.

א) איש מזרע בנימן; ב) מן הלוים (השבעים קורין בכ״ו ט״ו לשֻׁפִּי חסה).

1Ch 7,12.

**וּלְשֻׁפִּים** 1Ch 7,15.

**שֻׁפִּים** II] **לְשֻׁפִּים** 1Ch 26,16.

**שָׁפִיר** *l.*

oppidum tribus Judae.

עיר בנחלת יהודה בשפֵלה.

Mich 1,11.

——הַשְּׁפֵלָה v. p. 784ᵃ——

**שְׁפָם**] *l.* **שְׁפָמָה**

l. in fine boreali Palaestinae.

מקום על גבול צפונה של א״י (אולי הַשִּׁפְמִי כמו הַשִּׂבְמִי, כלומר מן שְׂבָם או שִׂבְמָה, מקום הגפנים, ועי״כ נתמנה על שבכרמים).

Nu 34,10.

**מִשְּׁפָם** Nu 34,11.

**הַשִּׁפְמִי** (= הַשְּׁפָמִי) *gent.* 1Ch 27,27.

**שָׁפָם**] *m.* **וְשָׁפָט**

Gadita.

מבני גד.

1R 5,12.

ש׳] *l.* (בְּשִׁפְמוֹת .al)**בְּשִׁפְמוֹת**

oppidum tribus Judae.

עיר בנגב נחלת יהודה.

1S 30,28.

**שָׁפָן** *m.*

scriba Josiae regis.

סופר יאשיהו המלך (לד״ק ב׳ אנשים שונים).

2R 22,3.8².9.10.12². 25,22 ‖ Jer 26,24.*39,14.40,5.9.11.41,2.43,6.* 29,3. 36,10.11.12 ‖ Ez 8,11 ‖ 2Ch 34,8.15².16.18².20².

**וְשָׁפָן** 2R 22,14.

**שִׁפְעִי** *m.*

Simeonita.

איש מזרע שמעון.

1Ch 4,37.

**שֶׁפֶר**] *l.* (הַר) **שָׁפֶר**

st. Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות ב״י במדבר.

Nu 33,23.24.

**שִׁפְרָה** *f.*

obstetrix Hebr. in Aegypto.

אחת משתי המילדות העבריות במצרים.

Ex 1,15.

——שַׂרְאֶצֶר v. שַׂרְאֶצֶר——

**שֵׁרֵבְיָה** *m.*

Levita Esrae coaevus.

מן הלוים עולי הגולה.

Neh 9,4.5.10,13.12,8.24.

**וְשֵׁרֵבְיָה** Esr 8,18 ‖ Neh 8,7.

**לְשֵׁרֵבְיָה** Esr 8,24.

**שָׁרוּחֶן**] *l.* **וְשָׁרוּחֶן**

opp. tr. Simeonis (cf. שִׁלְחִים, שַׁעֲרַיִם).

עיר בנחלת שמעון, היא שִׁלְחִים ושַׁעֲרַיִם.

Jos 19,6.

**שָׁרוֹן** I *l.*

I) planities ab oriente Jordanis; II) planities inter Joppem et Carmel.

א) מקום בעבר הירדן מזרחה, הנקרא גם הַמִּישׁוֹר; ב) המישור הגדול המשתרע מן חוף יפו עד הכרמל; י״ג ביהושע: מֶלֶךְ אֲפֵק לַשָּׁרוֹן אֶחָד (ליונתן והשבעים הל׳ שרשית).

1Ch 5,16.

**הַשָּׁרוֹן** [II **שָׁרוֹן** Jes 33,9. 65,10 ‖ Cant 2,1.

**וְהַשָּׁרוֹן** Jes 35,2.

**בַּשָּׁרוֹן** 1Ch 27,29.

**לַשָּׁרוֹן** Jos 12,18.

**הַשָּׁרֹנִי** *gent.* 1Ch 27,29.

——שִׁרְטַי Q. v. שִׁטְרַי K.——

**שָׁרָי**] *m.* **שָׁרַי**

vir, qui uxorem barbaram duxit.

מישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,40.

**שָׁרָר** *m.*

pater herois Davidis (= שָׂכָר II).

אֲבִי אחד מגבורי דוד, הוא שָׂכָר ב׳.

2S 23,33.

**שֶׁרֶשׁ**] *m.* **שֶׁרֶשׁ**

Manassita.

איש מזרע מנשה.

1Ch 7,16.

**שֵׁשְׁבַּצַּר** (al. שֶׁשְׁבַ׳) *m.*

princeps Judaeorum Esrae tempore (nomen Persicum Serubabelis).

לדעת רבים הוא שֵׁם הפרסי של זרבבל (ע׳ ה׳ ב׳ וט״ו), ולרז״ל הוא דניאל, ונקרא כן לפי שעמד בשש צרות.

Esr 1,11.16.

**לְשֵׁשְׁבַּצַּר** (al. לְשֶׁשְׁבַ׳) Esr 1,8. 5,14.

**שָׁשַׁי** *m.*

vir, qui uxorem barbaram duxit.

מישראל שנשאו נשים נכריות.

Esr 10,40.

---

**שֵׁשַׁי** *m.*

Enakita (gigas).

אחד משלשת ילידי הענק.

Nu 13,22 ‖ Jos 15,14 ‖ Jud 1,10.

---

**שֵׁשַׁךְ** *l.*

Babylonia.

בבל באת"ב ב"ש, ע"ד לֵב קָמָי ת׳ כַּשְׂדִּים, כת"י (בתרגום השבעים נשמט), ולרד"ק מחוז בבבל, שנזכר שמו זה בציוני אשיר.

Jer 25,26.51,41.

---

**שֵׁשָׁן** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 2,31².35.

**וּלְשֵׁשָׁן, לְשֵׁשָׁן** 1Ch 2,34.

---

**שָׁשַׁק, שָׁשָׁק** *m.*

Benjaminita.

מראשי אבות בנימן שישבו בירושלים.

1Ch 8,14.25.

---

**שֵׁת** *m.*

filius Adami.

בן שלישי לאדם הראשון.

Gn 4,25.5,3.4.6.7.8 ‖ 1Ch 1,1.

**וּלְשֵׁת** Gn 4,26.

——[שֵׁת Nu 24,17?]——

**שׁוּתָלַח** v. **הַשֻּׁתַלְחִי**.

**שֵׁתָר** (al. תָ) *m.*

aulicus Ahasveri regis.

מז׳ השרים רואי פני המלך אחשורוש.

Esth 1,14.

---

**שְׁתַר בּוֹזְנַי** *m.*

praefectus Persicus.

אחד הפחות של פרס בא"י.

Esr 6,6.*13*.

**וּשְׁתַר בּוֹזְנַי** Esr 5,3.6.

---

# ת

**תַּאֲנַת שִׁלֹה** *l.*

oppidum in fine Ephraimi.

עיר בגבול אפרים דרומה מזרחה משכם.

Jos 16,6.

---

[תַּ׳] **וְתַחְרֵעַ, וְתַאְרֵעַ** *m.*

Benjaminita.

איש מזרע בנימן; בק"ס וְתַאְרֵעַ.

1Ch 8,35.9,41.

---

**תָּבוֹר** *l.*

mons in Galilaea; urbs Levitarum tribus Sebulonis.

הר בגליל בגבול זבלון ונפתלי; עיר הלוים בנחלת זבלון.

Jud 4,6.12.14 ‖ Hos 5,1 ‖ Ps 89,13 ‖ 1Ch 6,62.

**בְּתָבוֹר** Jos 18,22 ‖ Jud 8,18.

**כְּתָבוֹר** Jer 46,18.

cf. **כִּסְלֹת תָּ׳, אֵלוֹן תָּ׳, אַזְנוֹת תָּ׳**.

**תּוּבַל** v. **תֻּבַל**.

**תִּבְנִי** *m.*

aemulus Omri in regno appetendo.

איש שחפץ חצי העם להמליכו אחרי זמרי, ויחזק עליו עמרי וימלך.

1R 16,21.22².

---

**תַּבְעֵרָה** *l.*

statio Israelitarum in deserto.

אחת מתחניות ב"י במדבר, וע"ש המאורע.

Nu 11,3.

**וּבְתַבְעֵרָה** Dt 9,22.

---

**תֵּבֵץ** *l.*

urbs prope Sichem.

עיר קרובה לשכם.

Jud 9,50.

**בְּתֵבֵץ** Jud 9,50 ‖ 2S 11,21.

——**כִּסְלֹת תָּ׳** v. **תָּבֹר**——

---

**תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר, תִּ׳ פִּלֶסֶר** *m.*

(16,7)

rex Assyriae Ahasi tempore.

מלך אשור בימי פקח ואחז. בק"ס גם בדה"י תגלת, וכ"ת השבעים והסורי.

2R 15,29.16,7.10.

**תִּלְּגַת פִּלְנְאֶסֶר, תִּ׳ פִּלְנֶסֶר**

(5,26) 1Ch 5,6.26 ‖ 2Ch 28,20.

——**תּוֹגַרְמָה** v. **תֹּגַרְמָה**——

**תַּדְמֹר, תָּמָר** K. (R) *l.*

urbs Palmyra (cf. תָּמָר).

עיר שבנה שלמה, וכטעם עיר התמרים.

1R 9,18 ‖ 2Ch 8,4.

---

[תִּדְעָל] **וְתִדְעָל** *m.*

rex tempore Abrahami.

מלך בימי אברהם.

Gn 14,1.*9*.

---

**תֻּבַל, תּוּבַל** *m.-gens*

filius Japheti (Tibareni).

בן יפת, ועל שמו עם הטיברנים באסיא הקטנה, דרומה מזרחה מים השחור. בק"ס דדה"י מלא.

Jes 76,19 ‖ Ez 27,13.32,26.

**וְתֻבָל** Gn 10,2 ‖ Ez 38,2.*3*.*39*,*1* ‖ 1Ch 1,5.

---

**תּוּבַל קַיִן** *m.*

(Orient. תּוּבַלְקַיִן)

Lemechi filius, rei ferrariae auctor.

בן למך, אבי לוטש כל נחשת וברזל.

Gn 4,22².

---

**(בֵּית) תּוֹגַרְמָה** *m.-gens*

nepos Japheti et gens (Armenia).

בן גמר בן יפת, ועל שמו הארמינים.

Ez 27,14.38,6.

**וְתוֹגַרְמָה, וְתֹגַרְמָה** (Gn) Gn 10,3 ‖ 1Ch 1,6.

---

**תּוֹחַ** *m.*

Levita.

מזרע קהת, אבי אבות שמואל הנביא.

1Ch 6,19.

**תֹּחוּ** 1S 1,1.

**תִּילוֹן** v. **תּוּלוֹן**; **אֶלְתּוֹלַד** v. **תּוֹלַד**.

**תּוֹלָע** I *m.*

I) filius Issachari; II) iudex Israelitarum.

א) בן בכורו של יששכר; ב) שופט.

Gn 46,13 ‖ Nu 26,23 ‖ 1Ch 7,1.2.

**לְתוֹלָע** 1Ch 7,2.

**הַתּוֹלָעִי** *gent.* Nu 26,23.

**תּוֹלָע** II Jud 10,1.

**תּוֹקְהַת** v. **תִּקְוָה** I; **תּוֹחַ** v. **תֹּחוּ**.

[לרד״ק תּוּבַּק דשה״ש א׳ ג׳ שם מקום, רצ״נ גורם תַּמְרוּק, וי״מ שמן של ירקות]

**תַּחְכְּמֹנִי** *patron.* [**תַּחְכְּמֹן**]

vir quidam (cf. חַכְמוֹנִי).

ע״ש איש, ובדה״א יָשָׁבְעָם בֶּן־חַכְמוֹנִי.

2S 23,8.

---

**וְתַחַן** *m.* [**תַּחַן**]

filius Ephraimi.

אחד מבני אפרים.

1Ch 7,25.

**לְתַחַן**, *patron.* **הַתַּחֲנִי** Nu 26, 35.

---

**תְּחִנָּה** *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,12.

---

**תַּחְפַּנְחֵס** *l.*

urbs in Aegypto (Daphne prope Pelusium).

Jer 43,7.

**וְתַחְפַּנְחֵס** Q., **וְתַחְפְּנֵס** K. Jer 2,16.

**בְּתַחְפַּנְחֵס** Jer 43,8.9.

**וּבְתַחְפַּנְחֵס** Jer 44,1.46,14.

**וּבִתְחַפְנְחֵס** [**תְּחַפְנְחֵס**] Ez 30, 18.

---

**תַּחְפְּנֵס**, **תַּחְפְּנֵיס** *f.*

regina Aegyptiaca.

אשת פרעה בימי דוד ושלמה.

1R 11,19.20[2].

**תַּאְרֵעַ** v. **תַּחְרֵעַ**

---

**תַּחַשׁ**

filius Nahoris.

בן נחור, אחי אברהם, מפילגשו ראומה.

Gn 22,24.

---

**תַּחַת** I *m.*

I) Levita; II, III) Ephraimitae; IV) st. Israelitarum in deserto.

א) מזרע קהת; ב, ג) מבני אפרים; ד) אחת מתחנות ב״י במדבר.

1Ch 6,9.22.

**תַּחַת** II, III] **וְתַחַת** 1Ch 7, 20[2].

**תַּחַת** IV] **בְּתָחַת** *l.* Nu 33, 26.

**מִתָּחַת** Nu 33,27.

**בֵּית חוֹרֹן** v. **תַּחְתּוֹן**

**תַּחְתִּים חָדְשִׁי** *l.*

locus quidam.

שֵׁם מקום. י״ת תַּחְתִּים דָּרוֹמָא, ועיקר השם חָדְשִׁי, ולרד״ק עיקר השם תַּחְתִּים, וטעם חָדְשִׁי ישוב חדש (י״ג ע״פ נוסחאות השבעים הַחִתִּים קָדֵשָׁה, או תַּבֵּץ היא הדשי, ולד״א נַפְתָּלִי קָדֵשָׁה, או הַחִתִּים חֶרְמוֹנָה).

2S 24,6.

---

**וְתוֹלוֹן** Q., **וְתִילוֹן** K. *m.* [**תִּ׳**]

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,20.

---

**תֵּימָא**, **תֵּמָא** (Job) *m.-l.*

filius Ismaelis et regio Arabiae.

בן ישמעאל ומחוז בצפון ערב המדברית.

Jes 21,14 ‖ Jer 25,23 ‖ Job 6,19.

**וְתֵימָא** Gn 25,15 ‖ 1Ch 1,30.

---

**תֵּימָן** *m.-l.*

nepos Esavi et regio Idumaea.

בן אליפז וארצו; בק״ם בראש׳ ל״ו ט״ו תּוֹמָן כתיב, ואין לזה סמך לא במסורה ולא בספרים ישנים מדויקים.

Gn 36,11.15.42 ‖ Jer 49,20 ‖ Ob 9 ‖ 1Ch 1,36.53.

**בְּתֵימָן** Jer 49,7 ‖ Am 1,12.

**מִתֵּימָן** Ez 25,13 ‖ Hab 3,3.

---

**הַתֵּמָ׳**, **הַתֵּימָנִי** (Job 22,1) *patron.*

Gn 36,34 ‖ Job 2,11.*4*,*1*.*15*,*1*.*42*, *7*.*9*.22,1 ‖ 1Ch 1,45.

cf. **תֵּימָן** p. 292[a]

**תֵּימְנִי** (al. **תֵּי׳**) *m.* (*patron.*?)

Judaeus.

מזרע יהודה.

1Ch 4,6.

---

**הַתִּיצִי** *gent.* [**תִּיץ**]

locus ignotus.

ע״ש מקום בלתי ידוע.

1Ch 11,45.

**תִּרְיָא** v. **תִּירְיָא**

**וְתִירָס** *m.-gens* [**תִּירָס**]

filius Japheti (gens).

בן יפת, ועל שמו כל השבט.

Gn 10,2 ‖ 1Ch 1,5.

---

**וְתֹכֶן** *l.* [**תֹּכֶן**]

oppidum tribus Simeonis.

עיר בנחלת שמעון (ביהושע י״ט ז׳ עֶתֶר).

1Ch 4,32.

---

**תֵּל אָבִיב** *l.*

urbs Babyloniae ad Chaboram fluvium.

עיר בבל על נהר כבר.

Ez 3,15.

---

**תֵּל חַרְשָׁא** *l.*

urbs Babyloniae.

עיר בבבל.

Esr 2,59 ‖ Neh 7,61.

---

**מִתֵּל מֶלַח** *l.* [**תֵּל מֶלַח**]

urbs Babyloniae.

עיר בבבל.

Esr 2,59 ‖ Neh 7,61.

---

**בִּתְלַשָּׂר**, **בִּתְלַאשָּׂר** (Jes) *l.* [**תְּ׳**]

Provincia Assyriae.

מדינה חִתִּית תחת ממשלת אשור.

2R 19,12 ‖ Jes 37,12.

**תִּגְלַת** v. **תִּלְגַּת**

**תֹּעוּ** *m.*
rex Hamathi tempore Dav.
מלך חמת בימי דוד.
1Ch 18,9.10.

**תֹּעִי** 2S 8,9.10².

---

**תַּעְנָךְ** *l.*
urbs regia Canaanaeorum.
בנחלת מנשה בכנען: בק"ס תַּעֲנָךְ (חוץ מיהושע כ"א כ"ה) או תַּעְנָךְ.
Jos 12,21.17,11.21,25‖Jud 1,27‖1R 4,12‖1Ch 7,29.

**בְּתַעְנָךְ** Jud 5,19.

---

**תַּפּוּחַ** I *l.*
I) urbs tribus Judae; II) urbs tribus Manassae; III) Judaeus.
א) עיר בנחלת יהודה; ב) עיר בגבול מנשה ואפרים (ע' הערה אל תַּפֻּחַ); ג) איש מזרע יהודה.
Jos 12,17.15,34.

**תַּפּוּחַ** II, **וְתַפּוּחַ** Jos 17,8.

**מִתַּפּוּחַ** Jos 16,8.

**וְתַפֻּחַ** III] **תַּפּוּחַ** 1Ch 2,43.

——cnf. עֵין תַּ׳, בֵּית תַּ׳——

**תֹּפֶל** *l.*
locus in deserto.
שם מקום על גבול מואב.
Dt 1,1.

---

**תִּפְסַח** *l.*
Thapsacus, urbs in occidentali Euphratis ripa, ubi fluvium traicere solebant.
עיר על מעבר נהר פרת. השבעים קורין במ"ב תַּפּוּחַ, וכן מסתבר.
2R 15,16.

**מִתִּפְסַח** 1R 5,4.

——תֹּפֶת v. p. 803b——

[**תּוֹקְהַת**] **תִּקְוָה** I *m.*
I) socer prophetissae Huldae; II) Esrae coaevus.
א) אבי שַׁלֻּם, בעלה של חולדה הנביאה; ב) מעולי הגולה.
2R 22,14.

**תּוֹקְהַת** K., **תָּקְהַת** Q. 2Ch 34,22.

[**תִּ־חֶרֶס**] **בְּתִמְנַת־חֶרֶס** *l.*
opp. in montanis Ephraimi.
עיר בהר אפרים, נחלת יהושע וקבורתו.
Jos 2,9.

**תִּמְנַת־סֶרַח** Jos 19,50.

**בְּתִמְנַת־סֶרַח** Jos 24,30.

---

[**תִּמְנַע**] I **תִּמְנָע** *f.*
I) pelex Eliphasi; II) princeps Idumaeus.
א) פילגש עשו; ב) מאלופי אדום.
Gn 36,22‖1Ch 1,39.

**וְתִמְנַע** Gn 36,12.

[**תִּמְנַע** II] **תִּמְנָע** *m.* Gn 36,40‖1Ch 1,51.

**וְתִמְנָע** 1Ch 1,36.

——תִּמְנָה v. תִּמְנַת——

**תָּמָר** I *f.*
I) nurus Judae; II) filia Davidis; III) filia Absalomis; IV) opp. in australis Palaestinae finibus.
א) כלת יהודה, ואשתו בטעות; ב) בת דוד; ג) בת אבשלום; ד) עיר בגבול דרום של א"י (השבעים והסורי קורין ביחז' מ"ז י"ח תְּמָרָה ת' תַּמֹדוֹ).
Gn 38,6.11.24‖Ruth 4,12.

**וְתָמָר** 1Ch 2,4.

**לְתָמָר** Gn 38,11.13.

**תָּמָר** II 2S 13,1.2.4.5.6.7.8.10².19.20.22.32.

**וְתָמָר** 1Ch 3,9.

**תָּמָר** III 1S 14,27.

[**תָּמָר** IV] **מִתָּמָר** *l.* Ez 47,19.48,28.

cf. תַּדְמֹר, חַצְצוֹן תָּ׳, בַּעַל תָּ׳,
עִיר הַתְּ׳ v. הַתְּמָרִים
[תֹּמֶר דְּבוֹרָה Jud 4,5]

——מִגְדַּל הַתַּ׳ v. הַתַּנּוּרִים——

**תַּנְחֻמֶת** *m.*
Judaeus.
אבי אחד השרים בימי יהויכין.
2R 25,23‖Jer 40,8.

——עֵין הַתַּ׳ v. הַתַּנִּין——

[**תֶּלַח**] **וְתֶלַח** *m.*
Ephraimita.
איש מזרע אפרים.
1Ch 7,25.

---

**תַּלְמַי, תַּלְמָי** I *m.*
I) Enakita (gigas); II) rex Geschuri, socer Davidis.
א) מבני הענק; ב) מלך גשור וחותן דוד.
Jos 15,14‖Jud 1,10.

**וְתַלְמַי** Dt 13,22.

**תַּלְמַי** II 2S 3,3.13,37‖1Ch 3,2.

תֵּימָא v. תֵּמָא; תְּלַא׳ v. תְּלַשָּׂר

[**תַּמּוּז**] **הַתַּמּוּז**
numen Babylonicum (= Adonis Phoenicum).
אלהות של הכשדים כעין אדונים של הצורים (ע"ש נביא שנהרג במיתה משונה, ובליל מותו נעשו נסים ונפלאות, כמובא במורה בכ"ט לשלישי, ובאריכות בס' התמוז להה' הוואלסאָן), ומזה גם שם החדש, שעלה מבבל (וי"ם מן לַמַזָא לאתונא, ע"ש החם הבוער בחדש זה).
Ez 8,14.

---

[**תֶּמַח**] **תֶּמַח** *m.*
Nethinaeus.
מן הנתינים עולי הגולה.
Esr 2,53‖Neh 7,55.

---

**תִּמְנָה** I *l.*
I) oppidum tribus Judae; II) oppidum tribus Dan.
א) עיר בנחלת יהודה (בק"ס ואת־בנותיה); ב) עיר בנחלת דן על גבול יהודה.
2Ch 28,18.

**וְתִמְנָה** Jos 15,57.

**תִּמְנָתָה** Gn 38,12.13.14.

**תִּמְנָה** II, [**תִּמְנָתָה**] Jos 15,10.

**תִּמְנָתָה** Jud 14,1.5².

**וְתִמְנָתָה** Jos 19,43.

**בְּתִמְנָתָה** Jud 14,1.2.

**הַתִּמְנִי** *gent.* Jud 15,6.

——[תֵּימָן v. הַתֵּימָנִי]——

**תִּקְוָה** II Esr 10,15.

---

**תְּקוֹעַ** *l.*

urbs tribus Judae et desertum.

עיר בנחלת יהודה, ועל שמה המדבר.

1Ch 2,24.4,5‖2Ch 11,6.20,20.

**תְּקוֹעָה** 2S 14,2.

**וּבִתְקוֹעַ** Jer 6,1.

**מִתְּקוֹעַ** Am 1,1.

**הַתְּקוֹעִי, הַתְּקֹעִי** *gent.* 2S 23,26‖1Ch 11,28.*27*,*9*.

**הַתְּקוֹעִים, הַתְּקֹעִים** *pl.* Neh 3,5.27.

**הַתְּקוֹעִית, הַתְּקֹעִית** *f. sg.* 2S 14,4.9.

---

**[תַּרְאֲלָה] וְתַרְאֲלָה** *l.*

oppidum tribus Benjaminis.

עיר בנחלת בנימן.

Jos 18,27.

---

**תִּרְהָקָה** *m.*

rex Aethiopiae et Aegypti.

מלך כוש ומצרים בימי חזקיהו.

2R 19,9‖Jer 37,9.

---

**תֶּרַח, תָּרַח** *m.*

I) pater Abrahami; II) statio Israelitarum in deserto.

א) אבי אברהם; ב) אחת מתחנות ב״י במדבר.

Gn 11,24. 25. 26. 27². 28. 31. 32²‖Jos 24,2‖1Ch 1,26.

**[תָּרַח II] בְּתָרַח** *l.* Nu 33,27.

**מִתָּרַח** Nu 33,28.

---

**תִּרְחֲנָה** *m.*

Judaeus.

בן כָּלֵב מפילגשו מעכה (לרד״ק שֵׁם אשה).

1Ch 2,48.

---

**תִּרְיָא** (al. **תִּירְיָא, תִּרְיָה**) *m.*

Judaeus.

איש מזרע יהודה.

1Ch 4,16.

---

**[תְּרָמָה] בִּתְרָמָה** *l.*

urbs prope Sichem (= אֲרוּמָה).

לרד״ק כמו ארומה (או רומה דמ״ב כ״ג ל״ו?), ולד״א כמו בִּתְרְמִית או בְּעָרְמָה.

Jud 9.31.

---

**[תִּרְעָה] תִּרְעָתִים** *gent. pl.*

locus ignotus.

ע״ש מקום בלתי ידוע.

1Ch 2,55.

---

**תִּרְצָה** I *f.*

I) filia Zelophchadi; II) urbs usque ad Omrium sedes regum Israelitarum.

א) אחת מחמש בנות צלפחד; ב) עיר מושב מלכי ישראל עד עמרי.

Nu 36,11.

**וְתִרְצָה** Nu 26,33.27,1‖Jos 17,3.

**תִּרְצָה** II *l.* Jos 12,24 ‖ 1R 16,17.

**תִּרְצָתָה** 1R 14,17.

**בְּתִרְצָה** 1R 15,21.33. 16,6.8.9². 15.23.

**כְּתִרְצָה** Cant 6,4.

**מִתִּרְצָה** 2R 15,14.16.

---

**[תֶּרֶשׁ] וָתֶרֶשׁ** *m.*

eunuchus in aula Ahasveri.

הוא וחברו בקשו לשלוח יד באחשורוש.

Esth 2,21.6,2.

---

**[תַּרְשִׁישׁ I] וְתַרְשִׁישׁ** *m.*

I) filius Javani; II) regio aurifera (Tartessus); III) Benjaminita; IV) aulicus Ahasveri.

א) בן יון (בדה״י תרשישה לזונו עם אלישה); ב) על שמו הארץ; ג) מזרע בנימן; ד) משבעת רואי פני המלך אחשורוש.

Gn 10,4.

**וְתַרְשִׁישָׁה** 1Ch 1,7.

**תַּרְשִׁישׁ** II (cf. p. 804ᵇ) *l.* 1R 10,22².22,49 ‖ Jes 2,16. 23,1.*14*. 10.60,9.66,19 ‖ Ez 27,12.25. 38,13‖Jon 1,3‖Ps 48,8.72,10 ‖ 2Ch 9,21².20,36.37.

**תַּרְשִׁישָׁה** Jes 23,6‖Jon 1,3².4,2.

**מִתַּרְשִׁישׁ** Jer 10,9.

**[תַּרְשִׁישׁ III] וְתַרְשִׁישׁ** *m.* 1Ch 7,10.

**תַּרְשִׁישׁ** IV Esth 1,4.

---

**[תִּרְשָׁתָא] הַתִּרְשָׁתָא**

titulus praefecti Judaeae Persici (Serubabelis, Nehemiae).

להקדמונים כלם שֵׁם נחמיה בחצר המלך (לרז״ל לפי שהתירו לו לשתות מיין המלך) ולהאחרונים הוא שה״ת, כנוי לנציב ופחה בכלל (מעין דונמתו בשפת בקטרית, והה״א שרשית), והנהו דעזרא ב׳ ס״ג ודנחמיה ז׳ ס״ה וע׳ על זרבבל נאמרו.

Esr 2,63‖Neh 7,65.70.8,9.10,2.

---

**תַּרְתָּן**

titulus ducis militum Assyriae.

באשורית הוראתו שר צבא, ואינו שעצ״פ.

2R 18,17‖Jes 20,1.

---

**[תַּ?] תַּרְתָּק**

idolum Avaeorum.

אליל העוים, לרז״ל דמות חמור.

2R 17,31.

---

**[תִּשְׁבֶּה] הַתִּשְׁבִּי** *gent.*

patria Eliae prophetae.

כנוי לאליהו ע״ש עיר מולדתו. השבעים קורין מִתִּשְׁבֵּה גלעד ת׳ מִתֹּשָׁבֵי.

1R 17,1.21,17.*28*‖2R 1,3.8.9,36.

---

**תַּתְּנַי** *m.*

praefectus Persicus tempore Serubabelis.

פחת עבר הנהר בימי זרבבל.

Esr 5,3.6.6,6.*13*.

---

בָּרוּךְ הַנֹּתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ

וּלְאֵין אוֹנִים שַׁלְוָה וּמְנוּחָה!

## שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה

בְּהַעֲלוֹתוֹ מֵעַל עֲבוֹדַת הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ, וַתִּשְׁלַם כָּל־הַמְּלָאכָה.

זְכוֹר־יְיָ לִשְׁלֹמֹה אֵת כָּל־עֱנוּתוֹ, אֶת־כָּל־יְמֵי נְדוּדוֹ וּמְרוּדוֹ: אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לַיְיָ, נָדַר לִשְׂפַת קָדְשׁוֹ: אִם־אָבֹא בְּאֹהֶל עַלְזֵי־לֵב, אִם־אֵשֵׁב בְּסוֹד מְשַׂחֲקִים: אִם־אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי. לְגַוִּי מַרְגֵּעָה: אִם־אֶרְאֶה בְּתַעֲנֻגוֹת בְּנֵי־אָדָם, אֶשְׁמַע קוֹל שָׁרִים וְשָׁרוֹת: עַד־אָקִים „הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ" עַל־תִּלּוֹ, וְאַרְמוֹן הַשָּׂפָה עַל־מִשְׁפָּטוֹ יֵשֵׁב: כִּי הִנֵּה זֶה־כְּבָר הִקְשַׁבְתִּי וָאֶשְׁמָע. רַבִּים וְכֵן שְׁלֵמִים מִתְאוֹנְנִים לֵאמֹר: זֶה־סֵּפֶר „מֵאִיר נָתִיב" עַל־נְתִיבֹתָיו לֹא יָהֵל אוֹר: כָּסּוּ פָנָיו שְׁגִיאוֹת אֵין מִסְפָּר, וְחֶסְרוֹנוֹתָיו עָצְמוּ מְאֹד: מִי־חָכָם וִינַקֵּהוּ מִפֶּשַׁע רָב, נָבוֹן לְתַקֵּן מְעֻוָּת וְלִמְנוֹת חֶסְרוֹן: וָאַבִּיט כִּי אֵין אִישׁ, וָאֶשְׁתּוֹמֵם כִּי אֵין שָׂם עַל־לֵב: וְרוּחַ יְיָ לְבָשַׁתְנִי, וָאַעַט כַּמְּעִיל קִנְאָה לִשְׂפָתֵנוּ הַחֲמוּדָה: אֲשֶׁר מִשַּׁחַר יַלְדוּתִי קָנְתָה לְבָבִי, וּבְאַהֲבָתָהּ שָׁגִיתִי תָמִיד: וְהִיא־גַם־הִיא אִמְּצַתְנִי כְּבֵן לָהּ, וַתִּשְׁפֹּךְ עָלַי מֵרוּחָהּ: וָאָקוּם וָאֶתְעוֹרֵר, וָאֲשַׁנֵּס בְּעֹז מָתְנָי: וָאֶעְמֹס עַל־שִׁכְמִי הָעֲבֹדָה הַגְּדוֹלָה וְהַקָּשָׁה, מַשָּׂא לַעֲיֵפָה עַד־מְאֹד: הִנֵּה כִי־כֵן עָמַלְתִּי רַבּוֹת שָׁנִים, לִבְנוֹת אֶת־הַהֵיכָל מִמַּסָּד עַד־הַטְּפָחוֹת: וְאַתָּה אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת, הָיִיתָ עִמָּדִי וַתְּאַזְּרֵנִי חָיִל: לֹא עֲזַבְתַּנִי וְלֹא נְטַשְׁתָּנִי, עַד־אֲשֶׁר־כִּלִּיתִי אֶת־הַגִּזְרָה וְאֶת־הַבִּנְיָה כַּיּוֹם הַזֶּה: כֹּהֲנֶיךָ כֹּהֲנֵי לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וּלְוִיֶּיךָ הַנִּלְוִים עָלֶיהָ בְּרִנָּה יָגִילוּ: וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ אֱלֹהֵי קָדְשִׁי, בַּעֲבוּר חָזֶיךָ וּנְבִיאֶיךָ אַל־תָּשֵׁב פְּנֵי עַבְדֶּךָ: אַל־תַּזְנִיחֵנִי וְאַל־תִּטְּשֵׁנִי, גַּם בְּיָמִים יֶאֱתָיוּ: הֵן אַחַת נִשְׁבַּעְתָּ לְיִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, אֱמֶת לֹא תָשׁוּב מִמֶּנָּה: כִּי רוּחֲךָ וּדְבָרֶיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּי זַרְעוֹ וְזֶרַע זַרְעוֹ עַד־עוֹלָם: אִם־יִשְׁמְרוּ בָנָיו בְּרִיתְךָ וְעֵדֹתְךָ זוֹ תְלַמְּדֵם, גַּם־בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם עֲדֵי־עַד לֹא יֶחְדְּלוּ מִהְיוֹת גּוֹי לְפָנֶיךָ: לֹא יִירְאוּ בְּהָמִיר אָרֶץ, וּבְמוֹט מַמְלָכוֹת לֹא תִמּוֹט רַגְלָם: כִּי חֻקֵּי חַיִּים יְעוֹדְדוּם וְלֹא יִתְּנוּם לִרְאוֹת שָׁחַת: כִּי מִנִּי־אָז בָּחַרְתָּ בְּזֶרַע יְשֻׁרוּן, הוֹאַלְתָּ לַעֲשׂוֹתָם בְּרָכָה בְּקֶרֶב הָעַמִּים: לְהַגִּיד שֵׁם תִּפְאַרְתְּךָ בָּאִיִּים, וּלְבַשֵּׂר תּוֹרָתְךָ תּוֹרַת חֶסֶד בְּכָל קַצְוֵי תֵבֵל: לֹמְדֶיהָ וּמְלַמְּדֶיהָ בָּרֵךְ תְּבָרֵךְ, מְשַׁחֲרֶיהָ תַּלְבִּישׁ יֶשַׁע וְדֹרְשֶׁיהָ לֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח:

בּוֹזֵי תוֹרָתְךָ וּשְׂפַת קָדְשָׁהּ תַּלְבִּישׁ בֹּשֶׁת, וְעָלֶיהָ יָצִיץ נִזְרָהּ!